Digitized by Google

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
RACCOLTA
VILLAROSA
H
139
NAPOLI

Google

Digitized by Google

ILLVSTRIVM ET Solemnium

RELATIONVM, DECISIONVM, OBSERVATIONVM, VOTORVM, ET DVBIORVM, SVMMI STATVVM IMPERII CONSISTORII, SIVE CAMERÆ IMPERIALIS.

Apoſpaſma Syndromon.

AVCTORE

IOANNE THILMANNO DE BENIGNIS Iuriſconſulto Germaniæ Celeberrimo, inſignique Practico.

CVM CENTVRIIS DVABVS OBSERuationum practicarum in ſupplicandi modo in Camera obſeruandarum, Reſponſo vno Teſtamento feudali, & Commentariolo in Conſtitutiones Ordin. Cam. Imper.

QVIBVS ACCESSERVNT OBSERVATIONVM SIVE Præiudiciorum ſingularium Pentecoſtæ Septem, & nonnulli libelli articulati.

Plura continens in receſſu, quam frons forte promittat.

CVM SVMMARIIS, EPITOMIS, ATQVE INDICE RErum & verborum accurate, non vulgi more, confectis.

[illegible]

VRSELLIS

Apud Cornelium Sutorium, ſumtibus Auctoris &
Hartmanni Palthenij

CIↃ. DCI.

Digitized by Google

ILLVSTRI, NOBILISSIMO AMPLISSIMO ET INTEGERRIMO SENATVS CAMERæ, quam vocant, Imperialis, IVDICI ſiue Præſidi, totiq; eius Ordini.

IOANNES THILMANNVS DE BEnignis. *S. P.*

CAVSAS (Illuſtris Senatus Princeps, Nobiliſsime & Integerrime Ordo,) rerũ naturalium abditas & abſtruſas qui inquirunt, perennes fluminum ortus, fontiumq; limpidorum ſcaturigines vaſto Oceano referunt inq; eundẽ Oceanum aquas refluere, & naturali velut impetu remeare maximopere mirãtur. Senátus Cameræ Imperialis præſide ſuo, cuius auctoritate pax & Salus totius Germaniæ, dominiorũq; pacifica poſſeſsio cõtinetur, amplitudinẽ Oceani faciemq; vaſti maris maieſtate ſua & refert & repræſentat. Senatus inuictã Imperij Romani, fortunã tumultuantium æſtu, iactari iã cæptã banni atrocitate ſiſtit, nutantẽ cõfirmat, atq; Oceani inſtat, q totius orbis vinculum eſt, cõmotos fluctus finib. ſuis compeſcit. Senatus inquietos quietarum poſſeſsionum turbatores freno quaſi domat, & vt ſuis finib. contẽti vitã degant metu quaſi quodã efficit. Senatũ hunc ſuſpiciunt & reuerẽtur omnes, tã exteri & peregrini, q̃ incolæ Imperij. Senatus huius maxima dignitas, auctoritas, poteſtas, & amplitudo, quippe q̃ & Principes & Comites cum ſubditis eorum concernat, & liget. Senatuſconſulta autem, quibus ſcientiæ ciuilis præcepta cõſtant, quem alium Auctorem laudare, aut ad quẽ, niſi ad eos, Illuſtris Præſes, Nobiliſsime & Integerrime Ordo, à quo ſuã trahunt ſcaturiginẽ, referri conueniens videtur? Eſt quippe rerum omnium quidam velut orbis, vt cuncta, vnde deriuãtur, huc peruices reuerti naturæ deſider[illegible] ordo & ratio.

Vos vero clariſſima Senatus lumina quorum & facundo ore ſacroſancta Curiæ decreta prodeunt, & clariſſima dirimendis controuerſiis oracula, molem Imperij Romani eximia conſtantis animi magnitudine, ſuſtinetis, vos fulgentē ornatiſſimi cœtus veſtri dignitatē virtute veſtra, candore & integritate veſtra, veſtris denique & ingentibus erga Romanorum Imperatorem, Remq; publicam totius Imperij, meritis augetis & exornatis. Nam ſiue vos Senatuſconſulta ſolemni in purpura pnuntiantes audio, ſeu nodos cauſarum & controuerſiarum captiones, litiumq; argutias ſubtiliter inquirentes admiror, ſeu negotia publica magno & aſſiduo molimine tractantes intueor, nihil eſt aut in hoc Reipublicæ vultu forenſi arduum, aut in rerum adminiſtratione anceps & negotioſum, cuius nō prima laus vobis omni doctrina cumulatiſſimis, debeatur. Hoc rogati omnes, hoc forenſes homines, hoc vniuerſi Germaniæ, ſiue Imperij, Status, quibus exculta veſtræ experientiæ, accurati vſus, & ſingularis ſapientiæ riuulos largiter infunditis, agnoſcunt & fatentur. Itaq; ingratus ego fuerim, ſi hoc Senatuſconſultorum, obſeruationum & Deciſionum Syntagma alterius nomini aut numini offerrem & dicarem, vt quæ vos, potiſſimum iactent autores, vos parentes agnoſcant, vobiſq; ius parentelæ & tutelæ vnice deferant. Vobis reddantur quæ à vobis profecta, vobis reſtituantur quæ à vobis mutuo ſumta, vobis vobis gratis offerātur, quæ gratis oblata. Velut enim aquæ vaſto & magno illo mari emiſſæ Oceanum repetunt, ita & Senatuſconſulta & Curiæ Cameralis decreta, quæ vos, clariſſima Senatus lumina, auctoritate publica ſancitis, Tu illuſtris Præſes, Senatus decus & ornamentum ſoleniter pronuntias, in vos ſpontaneo induſtria meæ voto refluūt. Lubens optaui, vt quēadmodum craſſa olim & falſuginoſa Oceani aqua per longos terræ meatus perlata limpidior fit & dulceſſit: ſic & ipſa Senatuſconſultorū tractatio, maieſtate ſua, quam venuſtate cōmendabilior, ornari ſtudio & induſtria mea poſſet. Tentaui fateor, aliquid forſan aſſecutus. Sed quanta eſt veſtra in eloquendo ſuauitas, in decernendo grauitas, in pnuntiando facundia, quis adeo ſcientia & omni facultate dicendi perfectus, vt præſtantem Senatus judiciorum dignitatem, & diuina Cameræ oracula, ſatis ingenio aſſequi, aut digne ſcriptis referre poſſit, nedū ſplendorē & decus adijcere præſumat. Imprudēs, qui rei ornatiſſimæ addere ſperat ornatū, qui poſt Roſcium agit, qui Appellæa veneris tabulæ pulcrius

quoddam

quoddam & elegantius penecillo ſtudet imitari. Tantũ ergo abeſt, vt dum Deciſas & iam iam iudicatas res ſcriptis conſigno, ornatũ, gratiam, ſplendorẽve illis attuliſſe me profitear. Id potius pertimeſcam, ne cultura & labore meo acerbiora videãtur & minus polita, quæ vos grauiter, diſerte & innata quadã dicẽdi maieſtate pronũtiatis. Quin & litiũ praxis, ipſaq; forenſis cauſarũ tractatio rudis eſt, aſpera, ſcabroſa, ac prope aliena à Muſis humaniorib. Quotusquiſq; in tanta rerũ forenſiũ occupatione, relicta meſſe aurea, literarum monumẽtis & æterna Senatus cõmẽdationi ſtudet? Itaq; ſeu laborioſam forẽſis operæ aſſiduitatẽ excuſare placet, ſeu ipſa Senatuſcõſultorum præſtãs & inſignis auctoritas ornatum omnẽ & elegãtiã ſuperat, hoc qualecunq; munus, excultum an incultũ, beneuolo vultu excipitote. Nõ curãt numina ſolemnẽ faſtũ aut exquiſita rerum ad oſtẽtationẽ pretia, nec ſolẽt ſalutantiũ voces ex verborũ pompa & orationis delectu æſtimare. Fictilib. interdũ gaudent, nudaq; ac ſimplici venerantiũ pietate delectantur. At vos, Senatus Cameræ imperialis numina, vos lumina, vos decus & ornamentũ, ſi animũ meum bene merentiũ vota reſpicitis, laudate conatũ hominis, qui iſto ſucciſiui temporis labore voluit aliquid ſuæ in vos obſeruãtiæ perpetuiq; officÿ monumentũ æternæ nominis veſtri memoriæ letare, dicare, ſacrare,. Laudate inquã, iuuate, inſtigate, & ad maiora edenda incitate. Veſtra .n. res agitur, veſter honos quæritur, veſtraq; hinc dignitas & maieſtas exſurgit. Nil hic quod quenq; lædere, nil quod quenq; iniuria afficere poſſit: Partes in medium pduxi pſonatas omnes: nouisq; veſtimentis amiciui. Plus mille florenos in panni coemtionẽ inſumſi: vt ornate, laruate tamẽ incederẽt omnes feci ſedulo. Laruatis, ne qs agnoſceret tamẽ, noua impoſui nomina. Grata tamẽ ea omnia, nec enim vllũ, ſcit Deus, quod deliberato aut iniurioſe à me impoſitũ momi dicier interpretari conari poſſint. Scit inquam Deus, ſcit noſtra conſcientia, quã in rei teſtẽ inuoco. Vos inq; Senatus lumina & numina, accipite hoc meum ſtudiũ vultu ſereno: acceptum legite, lectũ iudicate, iudicatum alÿs cõmendate. Suſcipite inquã cãdidiſſimo, quo in omnes de Republica bene mereri ſtudẽtes ppenſi eſtis affectu, Senatores grauiſſimi, doctiſſimi & æquiſſimi, munus hoc vobis, Ordiniq; veſtro auguſtiſſimo debitum, & dicatum. Deus vos ſeruet & proſperet omnes. Dabam Ilmenſtadi Calend. Aprilis Anno, 1601.

SERIES.

OMNIVM RELATIONVM, VOTORVM, DECISIONVM FORMVLARVM SVPPLIcandi obſeruationum Cameræ Imperialis in hoc ſecundo volumine Contentorum.

Syntagmatis quarti Contenta

DECAS. I.

METHODVS referendi cauſas in judicio. pag. 1.

Modus & Ordo referendi in cauſis appellationum. 2.

Modus referendi in feudalibus. 3.

VOT. I. In cauſa turbatæ poſſeſſionis. pag. 5.

II. In cauſa Iniuriarum. 13.

III. In cauſa Mandati pœnalis propter denegatam ſecuritatem in puncto Supplicationis. 18.

IV. An Commiſſarius inchoato examine teſtium, teſtes quorum linguam non intelligit, examinare poſſit. 19.

V. Modus referendi in cauſis reſtitutionis in integrum 20.

VI. De reſcindenda venditione & in integrum reſtitutione 27.

VII. De fatalibus appellationis. 31.

VIII. In cauſa Mandati executorialis. 33.

IX. Mandati de relaxando arreſto. 35.

X. Mandati de relaxando arreſto. 43.

DECAS II.

VOT. I. In cauſa Mandati die abgepſandte Holtzhacken Eiſengelt. p. 51.

II In cauſa 4 & 5 Mandati de relaxando arreſto. 51.

III In eadem cauſa 4 & 5. Mandati de relaxando arreſto. 68.

IV In puncto paritionis quarti & quinti Mandati de relaxando arreſto. 70.

V In cauſa quarti Mandati ex Conſtitutione arreſtorum in cauſa reuiſionis. 74.

VI. Quinti Mandati ex Conſtitutione arreſtorum. 81.

VII. In cauſa fractæ pacis. 82.

VIII. Dubia in Conſtitutione der pfandung *in ordinatione Cam. occurrentia.* 83.

IX In eadem materia pignorationis 89.

X. Dubia ſuper Conſtitutione pignoraionis vna cum reſolutione Dominorum primi Senatus. 96.

DEC-

DECAS III.

VOT. I.	*Qualiter inter arreſtum & turbationem diſtinguendum.*	*pag. 103.*
II.	*De eadem arreſtorum materia.*	*111.*
III.	*Appellationum dubia.*	*126.*
IV.	*Litigioſæ poſſeſsionis dubia.*	*128.*
V.	*Dubia ſuper Conſtitutione fractæ pacis.*	*129.*
VI.	*De Citatione, inhibitione & appellatione extraiudiciali.*	*141.*
VII.	*De reſtitutione, compulſorialibus, exſecutorialibus, abſolutione, alienatione.*	*147.*
VIII.	*An cumulatio plurium cauſarum poſt litem conteſtatam fieri poſsit.*	*155.*
IX.	*De actione mutui & intereſſe.*	*157.*
X.	*De litis conteſtatione.*	*161.*

DECAS IIII.

VOT. I.	*De impedimento litis conteſtatæ.*	*163.*
II.	*De Iure paſcendi turbatæ poſſeſsionis.*	*165.*
III.	*In eadem materia, de Iure paſcendi turbatæ poſſeſsionis.*	*180.*
IV.	*Appellari an poſsit à taxatione expenſarum.*	*187.*
V.	*Appellari an poſsit à delatatione iuramenti.*	*189.*
VI.	*Exceptiones contra executionem.*	*195.*
VII.	*Accuſatore fractæ pacis mortuo perit inſtantia, quoad publicationem corporis & bonorum: non quoad pœnam pecuniariam, cuius perſecutio hæredibus ſalua & integra manet.*	*196.*
VIII.	*De iure collectandi.*	*200.*
IX.	*An arctior inhibitio contra T. decernenda?*	*207.*
X.	*Bannitus an in petita reuiſione audiri debeat Fractæ pacis* auff den Landfrieden.	*209.*

DECAS V.

VOT. I.	*An auocationi ſit credendum. 2. Exceptiones actorum contra eandem. 3. De replicis. 214. In puncto Commiſsionis.*	*ibid.*
II.	*De litis pendentia.*	*219.*
III.	*De teſtamentis & præteritione.*	*219.*
IV.	*Citatio fractæ pacis.*	*222.*
V.	*De commiſsionibus.*	*224.*
VI.	*Mandati cum clauſula. De tributis & collectis* Bawgelt vnnd vorrath.	*225.*

Hæc ſequitur. I. Reſponſum teſtamentofeudale præcipui cuiuſdam Germani Iuris Conſulti, in tres concluſiones diuiſum.

II. Centuriæ obſeruationum practicarum in ſupplicandi modo in Camera ſeruandarum duæ.

Quarum centuria prima continentur.

OBS. I.	*Supplicatio pro Mandato pœnali.*	*pag. 1.*
II.	*Pro Mandato de Relaxando captiuo & citatione* auff die Pfandung.	*pag. 1.*
III.	*Pro Mandato de emigrando, emendando damno, & non offendendo.*	*1.*
IV.	*Pro Mandato inhibitorio.*	*2.*

V.	*Pro Promotorialibus.*	2.
VI.	*Pro Citatione & Inhibitione.*	2.
VII.	*Supplicatio contra viduam.*	2.
VIII.	*Pro Citatione & Prorogatione fatalium.*	3.
IX.	*Pro Citatione* auff verwürckte Peen deß Landfriedens *& Mandato de reſtitutione.*	3.
X.	*Pro Citatione.*	3.
XI.	*Pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus.*	3.
XII.	*Pro Mandato de non offendendo.*	3.
XIII.	*Pro Citatione.*	4.
XIV.	*Pro Sequeſtratione vel Inhibitione in litigioſa poſſeſsionis negotio.*	4.
XV.	*Pro Mandato executoriali & de non offendendo.*	4.
XVI.	*Pro Inhibitione vel Sequeſtratione* der ſtrittigen poſſeſſion etlicher Gütter.	4.
XVII.	*Pro Citatione & Inhibitione.*	4.
XVIII.	*Pro Citatione & Arreſto.*	4.
XIX.	*Pro Arreſto.*	6.
XX.	*Pro Mandato ad exhibentem teſtamentum.*	6.
XXI.	*Pro Citatione ad videndum ſe incidiſſe in pœnas priuilegiorum nec non Inhibitione pœnali.*	6.
XXII.	*Pro Relaxatione* auff angebottene Burgſchafft oder *in euentũ* vmb milterung der Gefängnuſſen.	6.
XXIII.	*Pro Prorogatione fatalium.*	6.
XXIV.	*Pro Citatione adhibendum ſe reſtitutum contra lapſum fatalium.*	7.
XXV.	*Pro Citatione.*	7.
XXVI.	*Pro Citatione ad videndum.*	7.
XXVII.	*Pro Citatione & Mandato de non offendendo.*	7.
XXVIII.	*Pro Mandato de demoliendo ſine clauſula & Citatione.*	7.
XXIX.	*Pro Mandato pœnali* auff den Religionfrieden. *Item Mandato de non offendendo.*	8.
XXX.	*Pro Mandato de Reſtituendo cum annexa Citatione* auff die Conſtitution der Pfandung.	8.
XXXI.	*Pro executoriali Mandato.*	9.
XXXII.	*Pro Inhibitione Commiſsionis.*	9.
XXXIII.	*Pro Mandato de non offendendo.*	9.
XXXIV.	*Pro Promotorialibus.*	9.
XXXV.	*De Pontificis Romani pro Inhibitione.*	9.
XXXVI.	*Pro Reſtitutione in integrum.*	10.
XXXVII.	*Pro Sequeſtro ſeu Arreſto.*	10.
XXXVIII.	*Pro Mandato ſuper conſtitutione pignorationis.*	10.
XXXIX.	*Pro Mandato pœnali vel in euentum Citatione ad videndum relaxat. prætenſum præceptum.*	10.
XL.	*Pro Citatione & Prorogatione ſuper illatis iniuriis.*	10.
XLI.	*Pro Citatione ſupra lege Diffamari.*	11.
XLII.	*Pro Mandato vel in euentum Citatione & Inhibitione.*	11.
XLIII.	*Pro Citatione.*	11.
XLIV.	*Pro Citatione ſimul & Mandatis de relaxando reſtitut. & non offendendo.*	11.
XLV.	*Pro Mandato de relaxando ſine clauſula & pro Citatione ad videndum ſe incidiſſe.*	12.
XLVI.	*Pro Citat. Inhib. & Comp. nec non Prorogatione fatalium.*	12.

XLVII. Pro Commiſsione ad perpetuam rei memoriam. 12.
XLVIII. Pro Mandato de non turbando nec offendendo. 12.
XLIX. Pro Citatione & Mandato de non [illegible]endo. 13.
L. Pro Citatione & Promotorialibus, ratione denegatæ iuſtitiæ. 13.
LI. Pro Citatione & Mandato auff die Conſtitution der Pfandung. 13.
LII. Pro Mandato auff die Pfandung. 13.
LIII. pro Commiſsione ad perpetuam rei memoriam. 13.
LIV. pro Promotorialibus. 13.
LV. pro Citat. Inhibit. & Compulſorialib. à ſententia interlocutoria. 13.
LVI. pro Citatione ad videndum ſe relaxari à iuramento & admiſsione ad iuramentum paupertatis. 14.
LVII. pro Citatione & Inhibitione. 14.
LVIII. pro Promotorialibus. 14.
LIX. pro Mandatis de Reſtitut. Relaxatione & vlterius non Turbatione. 14.
LX. pro Citatione & Mandato de non offendendo pœnali. 14.
LXI. pro Relaxando captiuo & vlterius non offendendo. 14.
pro Inhibitione. 15.
LXII. pro Mandato auff die Conſtitution der Pfandung. 15.
LXIII. & LXIV. pro Citatione, Inhibitione, & Compulſorialibus. 15.
LXV. pro Mandato pœnali & Mandato de non offendendo. 15.
LXVI. pro Mandato pœnali ad ferendam ſententiam demolitionis noui operis nuntiati. 15.
LXVII. pro Mandato pro Executorialibus. 16.
LXVIII. pro Promotorialibus. 16.
LXIX. pro Mandato de relaxando. 16.
LXX. pro Citatione ad videndum proceſſus pontificios. 16.
LXXI. pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus. 17.
LXXII. pro Citatione auff die verwirckte Peen/ cum annexo Mandato de non offendendo. 17.
LXXIII. pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus. 17.
LXXIV. pro Citatione auff den Landfrieden/ & Mandato de reſtituendo de relaxando & non offendendo. 17.
LXXV. pro Citat. & Mand. ad videndum de reſtit. & non offendendo. 17.
LXXVI. pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus. 18.
LXXVII. & LXXVIII. pro Citatione & Compulſorialibus. Item Prorogatione fatalium. 18.
LXXIX. pro Citatione. 18.
LXXX. pro Citatione & Inhibitione. 19.
LXXXI. pro Citatione ſuper iniuriis realibus. 19.
LXXXII. pro Citatione ſuper nullitate & Inhibitione. 19.
LXXXIII. pro Inhibitione & Compulſorialibus. 19.
LXXXIV. pro Mand. pœnali de reſtit. auff die Conſtitution der Pfandung/ & Mandat. vmb abſchaffung eines newen auffgerichtē ſchlags. 19.
LXXXV. pro Citatione & Inhibitione. 20.
LXXXVI. pro Prorogatione fatalium. 20.
LXXXVII. pro Citatione wegen begangener nullitet. 20.
LXXXVIII. pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus. 20.
LXXXIX. & XC. pro Iiſdem. 20.
XCI. pro Citatione ad videndum ſe reſtitui aduerſus lapſum fatalium. 20.
XCII. pro Mandato poenali ſine clauſula. 21.
XCIII. pro Mandato auff die Pfandung & non offendendo. 21.

XCIV.

XCIV. *Pro Mandato* auff den Religionfrieden. 21.
XCV. *Pro Mandato exſecutoriali.* 21.
XCVI. *Pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus.* 22.
XCVII. *Pro Citatione.* 22.
XCVIII. *Pro Commiſs. ad perpetuam rei memoriam.* 22.
XCIX. *Pro Citatione & Compulſorialibus.* 22.
C. *Pro Mandato Reſtitutionis.* 22.
CI. *De Citatione ad videndum aduerſus lapſa ſe reſtitui.* 22.
CII. *Pro Citatione ex L. Diffamari & Mandato de non offendendo.* 23.
CIII. *Pro Mandato de non offendendo.* 23.

Centuria ſecunda continentur.

OBS. I. *Pro Mandato de non offendendo & relaxando arreſto* auff den Religionfrieden. 23.
II. *Pro Citatione & Compulſorialibus in cauſa Religionis.* 28.
III. *Pro Citatione & Mandatis, de relaxando, reſtituendo & non turbando* auff den Religionfrieden. 30.
IV. *Pro Mandato de relaxandis captiuis & Citatione ad docendum ſe paruiſſe in cauſa Incolarum & pagorum.* 31.
V. *In cauſa Incolarum & communium pagorum.* 32.
VI. *Pro Mandato pœnali ſine clauſula.* 33.
VII. *Pro Mandato de relaxando captiuo.* 34.
VIII. *Pro Citatione ad videndum ſe incidiſſe in pœnas fractæ pacis cū annexis Mandatis de non offendendo & reſtituendo.* 34.
IX. Auff die Conſtitution der Pfandung. 35.
X. Auff die Conſtitution der Pfandung. ibid.
XI. *Pro Mandato pœnali* auff die Conſtitution der Pfandung. 36.
XII. *Pro Mandato de reſtit.* auff die Conſtitution der Pfandung. 36.
XIII. *Pro Mandato de relaxando captiuo* auff die Pfandung. 36.
XIV. *Pro Sequeſtratione, vel Inhibitione loco Sequeſtrationis, cum annexa Citatione ad deducendam poſſeſſionem momentaneam.* 37.
XV. *Pro Sequeſtro ſeu Arreſto.* 37.
XVI. *Pro Mandato ſine clauſula* auff die Conſtit. von den Arreſten. 38.
XVII. *Super denegata Iuſtitia pro Mandato.* 39.
XVIII. *Pro Citatione ad videndum ſe reſtitui aduerſus ſententiam.* 39.
XIX. *Pro Citatione ſuper Nullitate principaliter deducenda.* 39.
XX. *Pro Mandato pœnali de relaxando.* 42.
XXI. *Pro Citatione, Inhibitione, & Compulſorialibus.* 44.
XXII. *Pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus.* 45.
XXIII. *Pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus, vel in euentum Promotorialibus.* 45.
XXIV. *Executio Tabellarij.* 45.
XXV. *An contra Citatum per Edictum in contumaciam procedi poſſit.* pag. 46.
XXVI. *An contra Citatum per Edictum proclama decerni poſſit.* 46.
XXVII. *De proceſſibus & Citatione.* 48.
XXVIII. *Pro Citatione* auff den Landfrieden. 48.
XXIX. *Pro Mandato cum clauſula vel in euentum Citatione.* 48.
XXX. *Pro Mandato de non offendendo.* 48.

XXXI.

XXXI.	Pro Mandato ſine clauſula ſuper Conſtitutione pignorationis.	49.
XXXII.	pro Mandato de relaxando & reſtituendo.	50.
XXXIII.	pro Mandato auff die Pfandung.	54.
XXXIV.	pro Mandato & Citatione auff die Pfandung & non offend.	55.
XXXV.	pro Mandato & Citatione.	56.
XXXVI. & XXXVII.	pro Mandato inter eaſdem.	58.
XXXVIII.	Summaria praecedentium Supplicationum.	59.
XXXIX. & XL.	Supplicatio in eadem materia.	ſeq.
XLI.	pro Mandato ſine clauſula auff die Pfandung.	70.
XLII.	pro Mandato & Citatione ſuper conſtitutione pignorationis.	72.
XLIII.	pro Mandato pœnali ſine clauſula.	74.
XLIV.	pro Citatione Inhibitione & Compulſorialibus.	76.
XLV.	pro Mandato pœnali ſine clauſula.	77.
XLVI.	pro noua Citatione & compulſorial. nec non Prorogatione fatalium.	79.
XLVII.	pro Mandato pœnali.	80.
XLVIII.	pro Mandatis pœnalibus de reſtituendo, relaxando captiuis, amplius non moleſtando vel turbando coniunctim vel ſaltem diuiſim cum annexa citatione exhibita.	81.
XLIX.	pro Mandatis pœnalibus de relaxandis captiuis, reſtituendo, non turbando, moleſtando & non offendendo coniunctim vel diuiſim cum annexa Citatione.	83.
L.	Extractum deliberationis ad ſupplicationem pro Mandato Inhibitorio, cum vel ſine clauſula in euentum Citatione Inhibitione & Compulſorial.	85.
LI.	pro Mand. de non turbando & non offend. auff dē Religionfrieden.	98.
LII.	pro Citatione auff den Religionfrieden cum annexo Mandato de non turbando & non offendendo inter eaſdem.	99.
LIII.	pro Citatione in eaſdem auff den Religionfrieden cum annexo Mandato de non turbando & non offendendo.	ſeq.
LIV.	pro Mandado pœnali ſine clauſula de reſtit. & amplius non offend.	105.
LV.	pro Mandato auocatorio.	106.
LVI.	pro Mandato & Citatione auff die Conſtitution der pfandung.	120.
LVII.	pro Denuntiatione litis.	121.
LVIII.	In cauſa Spolij vel turbatæ poſſeſſionis.	122.
LIX.	pro Mandato pœnali ſine clauſula Calendarium Gregorianum betreffendt.	124.
LX.	pro Mandato pœnali auff den Religionfrieden.	127.
LXI.	pro poenali Mandato de reſtit. & redintegrando ſine clauſula.	139.
LXII.	Copia Mandati Inhibitorij ſine clauſula cum Citatione.	ſeq.

Hæc omnia ſequuntur iterum.

I. Pentecoſte ſeptem Obſeruationum Practicarum & Singularium ſiue præiudiciorum Cameræ.

II. Libelli nonnulli articulati, cum integris etiam Actis.

EPIGRAMMA
IN SYNTAGMA TRIPLEX DECISIONVM ET VOTORVM CAMERÆ IMPERIALIS.

CHRISTOPHORI BALLINGERS J C. Clariſsimi.

Ad Ioannem Thilmannum de Benignis.

QVem loquar, aut referam JANVM? genitumve Minerva
Arbitrer, aut natum ſtemmate Dædaleo.
Non Muſis genitus, non à mortalibus ortus.
Sed Muſas peperit Marte ſuo Aonias.
Carmina Latous pangit, Themis aurea ſola
Jura agitat, Phœbus monſtrat adire polum.
THILMANNVS noſter legum clariſsimus vna
Pangit, agit, monſtrat, carmina, iura, polum.
Recte igitur præſtat Diuis, quoniam tria præſtat,
Quæ tres prædicti non valuêre Dij.

IOAN-

IOANNIS THILEMANNI DE BENIGNIS, IVRISCONSVLTI GERMANIÆ CELEBERRIMI,

Methodus referendi cauſſas in judicio.

SVMMARIA.

1 *Referens quæ in cauſſa ſimplicis querela relatione ſeruare debet.*
2 *Prcouratoris poteſtas eſt de eſſentia iudicij, & ea deficiente proceſſus efficitur nullus.*
3 *Quinimo ſententia acceſſoria, cum ſuper proceſſu tali feratur, annullatur.*
4 *Referens ante relationem cauſſæ principalis inprimis recenſere debet, vtrum partium procuratores ſint veri vel falſi, & an proceſſus debito ordine an inuerſo obſeruatus fuerit.*
5 *Secundum requiſitum relationis.*
6 *Ex facto ius oritur.*
7 *Tertium relationis requiſitum.*
8 *Quartum requiſitum.*
9 *Quintum requiſitum.*
10 *Sextum requiſitum.*
11 *Septimum requiſitum.*
12 *Dubiorum incidentium certa regula tradi non poteſt, ſed prudentiæ & diligentia cuinſque Referentis relinquenda ſunt.*

1 IN Cauſæ ſimplicis querelæ relatione diligens Referens ſequentia maxime obſeruare debet.

2 I. Cum † procurarotis poteſtas ſit de
eſſentia iudicij qua deficiẽte proceſſus
efficitur null⁹, *Innoc. in c. cũ Iuriſperitus, extra de off. Iud. delegat.* & per conſequens
ſententia tanquam † acceſſoria; cum ſu- 3
per proceſſu tali feratur, annullatur,
Spec. tit. de ſent. §. pen. ff. item eſt nulla. Igi-
tur Referens † ante relationem cauſſæ 4
priuilegij inprimis recenſere debet, v-
trum partium procuratores ſunt veri,
vel falſi procuratores, & an, iuxta *l. prolatum C. de ſent. & interloc. om. iud.* Pro-
ceſſus debito ordine an inuerſo obſer-
uatus fuerit. Ex qua obſeruatione nul-
litatẽ proceſſus deprehendet Referens.

II. Vbi proceſſus † judiciarius legiti- 5
me obſeruatus eſt, & à vitio nullitatis de-
fendi poterit, tum vniuerſa facti ſpecies
ſeu caſus, ſuper quo ſententia ferri de-
bet, quam fieri poterit planius, breuiter
& ſummarie aſſeſſoribus exponendus
erit. Ex facto † enim ius oritur *l. 3. in pr. & §. 1. ff. de teſtib. & l. ſi ex plagis. §. in cli. ff. ad l. Aquil.* id eſt, Ex facti ſpecie ius 6
decidendi ſumitur. Et niſi caſus bene à
Referente intelligatur, & referatur, fie-
ri non poſſit, quin ſententia & deciſio
iuris iniqua & iniuſta decernatur. Spe-
cies autem facti & actionis intentatæ,
ex narratis & petitione propoſiti libelli
actoris inueſtigari debet. Non tamen

 ſolum

Digitized by Google

ſolum animaduertendum, quid narretur, ſed potius quid in libello petatur. Nam ſecundum Bald. ex petitione ipſius omnia regulantur.

7 III. Poſt † relationem facti ſeu intentionis Actoris tertio loco referendum venit, quanam actione ſit actum: An ea recte & concludenter formata atque intentata. Nam ſecundum ſpeciem actionis ſententia per iudicem formari & regulari debet *l. vt feudus ff. commun. diuidund.*

8 IIII. Referendum † eſt, an & quomodo Actio probata ſit, videlicet vtrum per teſtes quot & quales: an per literas vel euidentiam rei.

9 V. Cum defenſio † nemini denegetur & Rei etiam ſuas defenſiones & cauſas, quare minime iuxta petitionem actoris condemnari, ſed potius abſolui debeant, iudici proponant: Referens dicat, vtrũ intentio Actoris per defenſionales & probationes ipſius rei fuerit eliſa. Hic in Referẽte optimum & omni affectu liberum iudicium requiritur. Conferre enim debet Actoris & Rei rationes, probationes & iuriũ allegationes, ſeu partium diſpoſitiones, quis eorum melioribus, firmioribus rationibus & probationibus nitatur.

VI. Poſt † omnium prædictorum plenum & diligens examen ac relationem, tandem Referens dicat, quid in cauſa pronunciandum, & quomodo ſententiæ forma concipienda ſit. Ante omnia autem Referens curare debet, vt certa & clara ſententia proferatur. Et quod plus eſt, de certa ſumma etiamſi de incerta quantitate apud eum actum ſit. *§ curare. Inſt. de act.* 10

VII. Poſtremo † dicat quibus ex cauſis ſibi videatur, alteram partem in expenſis abſoluendam, vel condemnendam. Hæc communiter inter referendum obſeruanda ſunt. Cæterum de dubijs, quæ circa rationes dubitandi & decidendi incidunt, certa regula ſeu † methodus tradi non poteſt, ſed relinquenda & committenda ſunt prudentiæ & diligentiæ cuiusque Referentis. 11 12

Modus & ordo referendi in cauſis Appellationum.

SVMMARIA.

1 *In cauſſis appellationum quinq; præcipue in referendo obſeruanda veniunt.*

2 *Alia ratio referẽdi cauſſas appellationum eiuſque octo capita.*

I. QVEMADMODVM in cauſis ſimplicis † querelæ Referenti cura eſſe debet, ne nullitas proceſſus committatur vel incorrectus relinquatur, & per conſequens ſententia nulla proferatur: ita quoque in cauſis appellationum animaduertendum, vt perſonæ procuratorũ plenis & ſufficientibus mandatis procuratorijs ſint legitimatæ.

II. Cũ ipſa appellatio & nullitas cauſſam ad iudicem ſuperiorem devoluat, & ſuperiori iuriſdictionem tribuat, ante omnia referendum erit, quod ex inſtrumento appellationis vel actis primæ inſtantiæ conſtet intra decendium, à die latæ ſententiæ, vel ſaltem notitiæ rite & legitime appellatum fuiſſe. Sic itaq; relatis formalibus appellationis & fundata iuriſdictione iudicis ad quem.

III. Loco referat factũ ſtatũue cauſſæ ex libello ſeu actis primæ inſtantiæ.

IIII. Cum beneficium appellationis ideo inuentum ſit, vt grauatus per ſententiam ablata per læſionem recuperare poſſit, & non allegata allegare, & non probata probare: Ideo Relator cauſę diligenter inquirat, quid in ſecunda vel tertia inſtãtia (ſi ita cauſa ferat) à partibus vltra ea quæ in prima inſtãtia deducta fuerunt, denuo allegata & probata ſint. Itẽ an nouę cauſſæ ita ſint releuantes, vt ex ijſdẽ prima ſententia ab inferiore iudice lata confirmari, aut infirmari vel ſaltẽ reformari poſſit ac debeat, ꝙ quidem ex grauaminibus eorum aut probationibus iudicandum erit. 1

post

V. Poſt collocationẽ cauſarum grauaminum & iurium partium dicat ſuam ſententiam, nempe quid & quomodo pronunciandum ſit. Puncta incidẽtia & connexa ac dependentia in proceſſu cauſſæ prius deciſa, Referẽs ſilentio prętereat, ne actum agat, & faſtidio prolixior ſit. Moneat ſaltem aſſeſſores & collaterales iudices ea puncta iamdudum eſſe deciſa. Curet tamen ne ſua ſententia iamprimum ferenda & publicanda, aliquo præiudicio prius lato, Interlocutoria prematur vel contrarietas notetur. Et hæc vehemens cauſa eſt, quare circa incidentia puncta interlocutoriæ latæ ſingulari quodam iudicio à Referenre potius ponderandæ, quàm referendæ ſint.

Alia ratio referendi in cauſis appellationum.

I Legatur † libellus actoris in prima inſtantia propoſitus, & quidem ſummariè.

II. Si exceptiones opponuntur contra intentionem vel fori declinatoriæ, vel etiam replicæ, &c. legantur tamen capita eorum generalia.

III. Si interlocutoria lata eſt ad litem conteſtandam ea ſimiliter legatur, quo facto redeundũ ad probationes. In illis quoniam totus cardo conſiſtit, de verbo ad verbũ legantur, ſiue inſtrumenta ſiant, ſiue atteſtationes.

IIII. Subiungatur ſententia prioris Iudicis, & quod ab ea appellatum ſit.

V. Grauaminum, quæ appellans lite cõteſtata producit, membra principalia, cur priore ſententia appellãs ſe grauatum exiſtimet, recitentur & ponderanda proponantur.

VI. Exceptiones, Replicæ, Duplicæ concluſiones cum ſuis allegationibus exprimantur. Etſi nihil noui in inſtantia appellationis fuerit deductum & allegatum.

VII. Referens ſuum addit votum. Et quoniam libellus appellationis ſimul nullitatem & iniquitatem ſententiæ continet, ſolet votum ſuum, ſecundum cõmunem vſum Cameræ in duas partes diſtribuere, ſcilicet ponderãdo nullitatem prioris inſtantiæ, & iniquitatẽ, quæ plerunque per quæſtiones diſcutitur.

1. *Quæ ſit actio in prima inſtantia intentata.*

2. *An actoris intentio ſit probata.*

3. *An actoris intentio, poſito quod ſit probata, per exceptiones rei ſit eliſa.*

4. *Si forſitan & replicæ actoris interuenient, an illis peremptæ ſint exceptiones.*

5. *Quæ ſententia & expenſæ.*

VIII. Tandem ſciendum, quod vna quæſtio in plures deduci poſſit pro altiore indagine & certiore veritate. Ideoque etiam plures examinandæ per ſua fundamenta iuris vel vtramque partem veniunt: Et ſolutis contrariis iuribus atque inter ſe conciliatis, Referens ſuam ſententiã dicat & cõcludat, quid pronunciandum ſit.

Modus referendi in feudalibus.

SVMMARIA.

1 *Tenor inueſtituræ ante omnia inſpiciendus.*

2 *Pacta appoſita in inueſtitura inprimis conſideranda.*

3 *Conſuetudo loci & curiæ domini, à quo feudum tenetur ſecundo inſpicienda.*

4 *Ad conſuetudines generales feudorum quando recurratur.*

5 *In feudis quando ad ius commune recurratur.*

6 *Ad conſuetudines ſimiles quando recurratur.*

PRIMVM, Eſt † inſpiciendus tenor inueſtituræ, quæ derogat conſuetudini & omni iuri feudali. *Bald. de duob. fratr. à capitaneo inueſt.* Sunt enim inprimis conſideranda † pacta appoſita in inueſtitura *l. 1. §. ſi conuenerit ff. depoſit. l. ſemper in ſtipulat. ff. de R. Iur. Martin. de* 1 2

Curat. Laudens. in c. 1. de feud. n. 6. & Bald. ibidem. Contrarium tenet Iacob Columb. *in tr. feudorum in verbis & cum pacto quod ipſo feudo. &c.*

II. Vbi autem caſus occurrens ex tenore inueſtituræ non deciditur, recur-
3 ritur † ad ſpecialem illius loci conſuetudinem & curiæ domini, à quo feudũ tenetur. *l. de quibus. ff. de L L.*

4 III. Quod ſi † nec pactũ, nec ſpecialis conſuetudo eius loci & Curiæ domini, à quo quis feudum tenet, repetitur, tunc recurrendum eſt ad generales cõſuetudines feudorum, ſcriptas in libris feudorum. *c. 1. de feud. cognit.*

5 IIII. Si † non extat pactum, vel conſuetudo ſpecialis, vel generalis feudorum, decidens cauſam emergentem, tunc recurrendum eſt ad leges ſcriptas Romanorum, & ſic ad Ius commune. *d. c. 1. de feud. cognit.*

V. Vbi † lex ſcripta etiam non repe- 6
ritur, recurrendum eſt ad ſimiles conſuetudines. *l. non poſſunt ff. de L L.*

VI. Et poſtremo cum non reperitur ſimilis conſuetudo nec ſimiles ſunt leges, tunc procedendum eſt per argumenta legalia. Hoc caſu locum habet *gl. d. c. 1. de feud. cognit.* De modo decidẽdi in feudalibus cauſis vide Ferrat. *in vſib. feud. pag. 46. lib. 1. c. 4. & Frid. Scheneck Baronem in Tantenberg in viridano concluſ. Iuridicarum concluſ. 48.*

DECISI-

DECISIONVM, RELATIONVM, VOTORVM ET DVBIORVM CAMERÆ IMPERIALIS

SYNTAGMATIS IIII. DECAS I.

VOTVM I.

In cauſa turbatæ poſſeſſionis Gerhardi Comitis ab Hauſſenberg

Contra.

D. Wernerum Dapiferum hæreditarium.

SVMMARIA.

1 *Turbato in poſſeſſione ſua iuriſdictionis, vel alterius iuris incorporalis ſuccurritur utili interdicto uti poſſidetis.*

2 *Actio ex utili interdicto ut dētur quæ requiruntur.*

3 *In Iudicio retinendæ duo probanda, poſſeſſio & turbatio.*

4 *Poſſeſſio duobus temporibus affuiſſe probanda eſt, ſcilicet tempore litis conteſtationis, itemq; turbationis illatæ.*

5 *Poſſeſſio ante captum iudicium & turbationē illatam, præſumitur continuata.*

6 *Poſſeſſio in ſolo animo conſiſtit & retinetur uſq; ad litis conteſtationem, & poſt niſi appareat vel probetur contrarium.*

7 *Probatio efficacior nulla, quam quæ fit per confeſſionem partis.*

8 *Iuriſdictionis genericæ poſſeſſionis tres ſunt ſpecies, merum imperium, mixtum, & iuriſdictio ſimplex.*

9 *Iuriſdictionis una ſpecie probata, non continuo probatur altera.*

10 *Teſtes minus idonei convalidantur per conteſtes fide dignos.*

11 *Subditi in cauſa dominorum (relaxato iuramēto) deponere poſſunt, ſi non ſentiant priuatum commodum ex depoſitione vel iuſtificatione.*

12 *Meri imperij varij gradus, & nu. 14.*

13 *Meri imperij definitio.*

15 *Magnum imperium eſt cum alicui vita vel naturaliter, vel ciuiliter adimitur.*

16 *Magnum imperium quibus competat.*

17 *Merum imperium præſcribi poteſt, ex communiter recepta ſententia.*

18 *Coercitio corporalis, quæ fit ad pœnam debiti, eſt meri imperij.*

19 *Tortura, quæ fit ad pœnam, eſt meri imperij.*

20 *Mediocre imperium quod, & in quibus conſiſtat.*

21 *Confinatio quid.*

22 *Imperiū paruū quod, & in quib. cōſiſtat.*

23 Vrpheden *an, & quando merum imperium probent.*

24 Stock & Halſzeyſſen *an imperium merum inferant.*

25 *Furca eſt ſignum meri imperii: ſecus in poſtello.*

26 *Iuriſdictio quibus modis acquiratur, & probetur.*

27 *Plus in ſe complectitur minus & in toto ſunt qualibet eius partes.*

28 *Res intra terminos terræ alicuius domini ſitæ, ſpectant ad eum dominum, quoad iuriſdictionem, non quoad dominium.*

29 *Merum imperium & ius foreſti diuerſa.*

30 *A ſeparatis & diuerſis male infertur.*

31 *Foreſtum quid.*

32 *Foreſta an neceſſario importent merum imperium.*

33 *Poſſeſſio iuriſdictionis retinetur ſolo animo, etiamſi 40. annis quis non vtatur.*

34 *Imperium merum præſcribi poſſe, dummodo interueniat ſcientia & patientia eius ad quem illud pertinebat.*

35 *Scientia quando ſatis probata dicatur.*

36 *Patientia & conniuentia longiſſima titulum inducit.*

37 *Vicinus ſcire præſumitur ea, quæ aguntur in vicinia.*

38 *Iuriſdictio per præſcriptionem alicui dupliciter adimitur, priuatiue & cumulatiue.*

39 *Probatio vbi ex vna parte adeſt plena, ex altera non, poſſent connecti imperfectæ probationes ad elidendam probationem plenam.*

40 *Probatio ſemiplena nihil detrahit plenæ & perfectæ probationi.*

41 *Inſpectio ocularis in iure eſt bona probatio ad docendos terminos.*

42 *Iudex an teneatur ire in rem præſentem.*

43 *Expenſæ ſpecialiter non petitæ an ex officio iudicis veniant adiudicandæ.*

IN cauſa vertente inter Generoſum Comitem D. Gerhardum ab Hauſſenberg actorem ex vna. Et D. Wernerum dapiferum hæreditarium Baronem reum conuentum ex altera parte, ſuper aſſertis quibuſdam iuriſdictionib. earumque vſibus & exercitijs, quæ præfatus dominus Actor prætendit ſuos prædeceſſores habuiſſe, ſeque nunc habere in pago Nauheim appellato, eiusque diſtrictu & pertinētijs, viſis & ponderatis diligenter omnibus actis & actitatis vtriuſque partis, qualiter ſit pronunciandum diffinitiue, ex ſubſequentium quæſtionum reſolutionibus manifeſte conſtabit.

Prima eſt, *Quæ actio à præfato Domino Comite ſit inſtituta.*

Secunda *An recte concludenter ſit formata.*

Tertia *An Actor ſuam intentionem ſatis probarit.*

Quarta *An per Rei conuenti defenſionem Actoris intentio ſit Eliſa.*

Quinta *Quid de impenſis in hac lite factis.*

Primo ſcilicet videndum, quę actio
intentata? Ex libelli concluſione intel-
ligitur, inſtitutam eſſe actionem ab a-
ctore in factum ex interdicto vti poſſi-
detis ſaltem vtili. Etenim ei, qui † tur- 1
batur in poſſeſſione ſuæ iuriſdictionis,
vel alterius iuris incorporalis ſuccurri-
tur vtili interdicto vti poſſidetis *ſecundū
gl. & DD. in l. 1. C. vti poſſid pro quo facit l.
fin. & l. ſi duo. §. hoc interdictum. ff. eodem
& probatur in l. ſicut. §. Ariſto, & l. ſecunda
in fi. ex l. ſi forte ſi ſeruit. vind. gl magna in
c. licet extra de probat.* Quam opin. ſequitur Bart. *in l. 1. in pr. l. fin. ff. eodem. Ferrar. in form. libelli turb. poſſ. numero tertio & quarto.*

Secundo videndum an recte con-
cludenter intētata? Reſpondetur quod
ſic. Video enim in libello duo ſubſtan-
tialia & principalia huius actionis arti-
culata eſſe; Poſſeſſionē † ex parte Acto- 2
ris, & turbationem ex parte Rei conuenti, in hoc iudicio omnino neceſſaria, *vt per Doctores in dd. locis & §. Retinendæ, & §. commodum, Iuſt. de interdic.* Petitio quoque in libello formalis eſt, & concludens, dum petit pronunciari, quod Reus ceſſet à turbatione, nec imposterum turbet Actorem, & deſuper cautionem præſtet, quod denique reſtituat, die abgenommene Kleidung vnd Schaub. Hæc enim tria in hoc iudicio peti debere Doctores cōmuniter tradunt, *vt notat per Bart. in l. 1. §. interdictum. vti poſſid. & l. penultima de aqua quotid. & æſtiua.*

Tertio, an Actor ſuam intentionẽ
ſufficienter & ſatis probauerit? ſunt au-
3 tem duo † ptobanda ab eo, qui hoc iu-
dicium Retinendæ inſtituit, Poſſeſ-
4 ſio ſcilicet & turbatio. Et poſſeſſio † qui-
dem probanda eſt duobus tempotibus,
affuiſſe, ſcilicet tempore litis conteſta-
tionis, itemque turbationis illatæ. *Bart.
in l. 1. §. quod ait prætor. n. 14. ff. uti poſſid.* Ad
hoc idem facit. *l. 1. §. Interdictum autem
& l. 2. eodem, & Ferrar. ubi ſupra verbo
hodie tenet & poſſidet.* Si tamen actot pto-
5 bet, ſe poſſediſſe † ante cæptum iudiciũ
& turbationem illatam, per aliquod
tempus ſe poſſidere allegando, præſu-
mitur continuata illius poſſeſſio, quia
6 in ſolo † animo conſiſtit, & retinetur
vſque ad litis conteſtationem, & poſt,
niſi appareat vel probetur contrarium.
Et circa tempus poſſeſſionis præſum
ptiua probatio ſic toleratur. *Ita Cynus
& alij in l. non ignorab. C. ad exhib. l. ſiue
poſſidetis. C. de probat. Bartolus in lege Cel-
ſus numero vigeſimo ſecundo. lege iuſto §.
nõ mutat in fin. ff. de vſucap.* Videam⁹ ergo
an hæc duo probata ſint, ab Actore &
qualiter. De turbatione nullum eſt du-
biũ quin ſit ꝓbata, non modo per teſtes,
ſed etiam confeſſionem Rei, qui fate-
tur, quod recepit a Rosbachenſibus
occiſi militis teſtes, prætexando iu-
re ſe id feciſſe, quia merum Imperium
in pago Nauheim dicto cum pertinen-
tijs ad ſe pertineat, de quo ſuo loco di-
cemus. Et ſic turbatio ſufficienter eſt
7 probata, cum nulla † efficacior ſit pro-
batio, quam quæ fit pet confeſſionem
partis, *iurib. vulgatis.* Turbatio autem
qualiſcunque ſufficit in hoc iudicio, &
per quemcunque modum ſit facta, *vt
per gl. & Bartolum in l. 1. §. reſtituenda, &
l. vim facit. ff. de vi & vi armata.*

Poſſeſſio autẽ vel quaſi poſſeſſio iu-
risdictionis an probata exiſtat? Et cum
8 tres ſint poſſeſſionũ † ſpecies iurisdicti-
onis in genere ſumptæ, merũ Imperiũ,
mixtum Imperium, & Iurisdictio ſim-
plex. *l. Imperium, vbi Doctores ff. de Iu-
risdictione omni. iudic.* In præſenti ca-
ſu de mero imperio tãtum diſceptatur.
Nam Actor intendit ſeſe in Nauheim
plenam & omnimodam iuriſdictio-
nem habere cum pertinentijs &c. alle
hohe vnnd Nieder obergerechtigkeitten.
Neceſſe eſt igitur Actori ad obtinendã
victoriam vt de mero imperio doceat.
Nam cum iuriſdictionis genericæ *vt ſu-
pra dixi* tres ſint ſpecies diſtinctę haben-
tes ſuas proprias & diſcretas doctrinas
eſſentiales, vna † probata: non ſequitur 9
quod altera ſit probata, *vt docet Petr. Fac.
&c.* De mero imperio hic tantũ diſce-
ptatio eſt. An igitur Actor illud in Nau-
heim ſe habere probauerit. Et teſtes fere
omnes, quotquot ab Actore producti
ſunt, concordantia teſtimonia dicunt,
vt quod nunquam aliter à ſuis maiorib.
vel alijs quibuscunque audierint, quam
quod Actoris prædeceſſores plenam &
omnimodam juriſdictionem in pago
Nauheim cum ſuis limitibus habuerint,
& de facto exercuerint, quamdiu illi
meminerint, ſine vlla contradictione
cuiuscunque alterius. Nam plerique
teſtes teſtantur, quod ſemper ita vide-
rint. Et cum deponunt ad Eliſiuos arti-
culos, plerosque actus Iurisdictionales
recenſent, qui ipſis præſentibus obti-
gerunt. Sunt autem ipſius Actoris te-
ſtes pro maiori parte legales, ſenes &
bonæ conditionis, & omni exceptio-
ne maiores, exceptis quibuſdã paucis,
qui Actoris, vel ſubditi vel proprij ho-
minis, quibus tamen iuramẽta ad hunc
actũ teſtimonij dicendi ſolenniter ſunt
remiſſa. Et cũ hi ſimiliter cum alijs te-
ſtibus deponant & in vnum conſenti-
ant, merito ijs fides habẽda eſt, propter
regulare dictum: Teſtes minus † idone- 10
os conualidari per cõteſtes fide dignos
*vt per Curt. in tr. de teſt. Concl. 1. Bald in l.
Gallus. § ille de poſthum.* maxime cũ ſub-
diti † etiam in cauſa dominorum (rela- 11
xato iuramento) deponere poſſint, ſi
non ſentiant priuatum commodum
ex depoſitione vel teſtificatione vt in
noſtro caſu *ita Felin. in capite in literis, vbi
multa de hoc de teſtibus Doctores in lege Ido-
nei C. eodem.* Et maxime probamus
per huiuſmodi teſtes, quando ſu-
mus in mero poſſeſſorio, in quo non
tam exactum requiritur teſtimo-

Digitized by Google

nium, vt petitorio. Vt autem de actibus
poſſeſſorijs juriſdictionis recte poſſimus
iudicare, inprimis ponderandum, quæ
ſint exempla, quiue actus meri imperij,
quandoquidẽ de mixto imperio & ſim-
plici juriſdictione nulla eſt inter partes
controuerſia.

Scio Doctores hac in re variare,
12 vanosq; meri imperij † gradus conſtitu-
ere *vt per eos in l. 1. ff. de offi. eius cui mand.*
eſt iuriſd. l. imperium. ff. de iuriſd. dum iud.
Canoniſtæ c. quod ſedem. de off. iud. ord.
13 Merum Imperium † Vlp. definit eſſe
gladij poteſtatem, & animaduertendũ
in facinoroſos homines. Quam defini-
tionem vtrimq; DD. impugnare vidẽ-
tur multis argumentis. Eam tamen
Alciat. *in d. ca. quod ſedem*, ſatis defendit
multisque confirmat argumentis, quod
poſt ipſum Cantiuncula etiam fecit *lib.*
14 *2. de offo. Iud.* Huius † meri imperij, tres
tantum gradus, & quidem ex veritate
15 facit Zaſius. Magnum videlicet † im-
perium mediocre & paruum.

Magnum intelligit (quod Bart.
Maius eſſe dixerat) cum alicui vita, vel
naturaliter, vel ciuiliter adimitur. Na-
turaliter cum ſupplicium de criminoſo
ſumitur, vel ſi corporis pars mutiletur.
Br. in d. l. Imperium & ibi alij. Petr. Iacob.
vbi ſupra n. 8. Ciuiliter, cum Reus in me-
tallum cõdemnatur, vel ei aqua & ignis
interdicitur, quæ tamen pœnæ in de-
ſuetudinem abierunt. Item ſi in carce-
rem perpetuum includatur quis pro
pœna luenda. Nam & hoc exemplum
hodie huc pertinet, *vt per Zaſium in d. l.*
Imperium. Quod autem de maximo im-
perio Bart. tractat, Zaſius non admittit
quia exempla ibi enumerata ad ſolum
Principem pertinent ratione eminen-
tiæ, propterea reſeruata Principi dicũ-
tur. Non tamẽ ſequitur quod meri ſint
imperij *vt per eum ibi latius.* Magnum ve-
16 ro imperium omnibus ſuperioribus †
magiſtratibus, dignitatibus ſecularibus
cõpetit, quales ſcilicet Duces, Comites,
Barones. Hi enim omnes ex dignitate
& cõditionis excellentia merum impe-
rium habent: Et Zaſius etiam hoc
imperium ciuitatibus imperialibus (in-
quit) quæ ſuperiorem nõ recognoſcũt,
conceditur, ſiue id ex priuilegio, ſiue ex
præſcriptione habeant. Nam merum
imperium † præſcribi poſſe, licet olim 17
controuerſiſſimæ dubitationis fuerat,
hodie tamen communiter à. DD. rece-
ptum eſt. *Br. & dd. in l. 1. C. de ancip. lib.*
Iaſon. poſt alios in d. l. Imperium. Coerci- 18
tio † quoque corporalis, quę fit ad pœ-
nã, debeti, eſt meri imperij *l. magiſtratib.*
de iuriſd. om. iud. Nouet. de defenſ. Ciuitat.
§. audien. coll. 3, ſic quoque tortura, quę
fit ad † pœnam, eſt meri imperij, quia 19
expeditur offi. judicis nobili, & ad pub-
licam vtilitatem, *Bart. in d. l. imperium*
& l. interdum. §. qui furem de condit. cauſſa
data. cauſa non ſecuta. Itẽ ſi imponitur in
cauſis criminalibus ad cruendam veri-
tatem, Multa alia exempla meri impe-
rij vide apud Chaſ. *tit. deſ. iudices. Gl. 2.*
per diſcurſum à. n. 69. vsque ad 77. fol. 19.
Mediocre † imperium in exilio tem- 20
porali, quod relegationem dicimus cõ-
ſiſtit: Item virgarum caſtigationẽ huic
imperio annumeramus *vt §. relegati Inſt.*
quib. mod. patr. pet. ſol. Addit Zaſius pœ-
nam † confinationis, cũ ſcilicet aliquis 21
confinatur, vt cum alicui certus locus,
certi fines, in quibus maneat & quos nõ
excedat, decernuntur. Ita dicitur cõfi-
natio *l. relegati de pœn. l. relegati de inter. &*
releg. De quo vide Zaſium *in l. certiſſimus*
§. fin. de V. O. §. ſi quis poſtulante Inſt. de act.

Paruum denique imperium in le-
uiore caſtigatione verſatur, videlicet cũ
in quibuſdam Sueuiæ ciuitatibus quis
ſcandali lapidem ferre cogitur, vel in
columna toti populo reus publicatur.
Et has leues caſtigationes intelligere de-
bes tunc meri imperij eſſe, quæ propter
alicuius maleficij vindictam imponun-
tur, alias non dicerentur meri imperij.

Ad propoſitum redeundo multos a-
ctus iuriſdictionales deduxit actor in ſu-
is articulis Eliſiuis, quorum aliqui ſunt
meri imperij (de reliquis enim, quæue
vocant, baſſam iuriſdictionem reſpici-
ciunt, nihil curandum, cum de illis nul-
la ſit diſceptatio) puta actus articulati,
in 3. 4. 7. 10. & 22. Eliſiuis articulis, ab
Anno 1440. vſque ad annum 1547. ſuc-
ceſſiue

ceſſiue. Et hi quinque articuli probati ſunt per miſſivas literis. B. C. F. G. & H. ſignatis, quarum contenta omitto referre, cum alias annotata à Dominis in relatione ſint, item probatum extitit, Dominum actorem ſeu ipſius prædeceſſores in loco litigioſo iuſtitiam miniſtraſſe, & delinquentes coercuiſſe, quæ omnia ſunt iuriſdictionis & meri Imperij ſigna *d. l. Imperium*. Ex quib. reſultat prædictæ quaſi poſſeſſionis meri Imperij probatio *vt notat Innocentius in cap. licet cauſam de probat.* ſimiliter probantur actus meri imperij per aliquot literas A A. BB. CC iudicialiter productas ab Actore welche nichs anders ſind dan verpheden deren/ die von wegen jhrer miſshandlung hetten mögen ahn Leib vnnd Leben geſtrafft werden. Et
23 hæ omnes litteræ, cum ſint † antiquæ & ſigillatæ, earumque ſigilla ab aduerſa parte recognita, quin fidem faciant tam de iure, quam de notiſſima conſuetudine Germaniæ, nulli dubium eſt, per illa quæ ſcripſit. *Zaſ. in repetit. l. acmendi. num. 91. ff. de iuretur. Br. & DD. in l. nuda. ff. de donat. Canon. in cap. prius ceſſionē extrà de probat. cum ſimil* Accedit etiam quod 9. 12. 13. 14. 16. 17. 19.

Eliſiui articuli, qui omnes & ſinguli meri Imperij actus & exercitia continent, fere per omnes teſtes approbantur, aſſerentes, ſe interfuiſſe & vidiſſe huiuſmodi actus exerceri, ſic etiam probatus eſt ſecundus articulus Eliſiuus per 15. 18. 28. & 29. teſtes. Et ſic plures actus poſſeſſorij meri Imperij adducti & probati ſunt, tam per litteras, quam teſtes fide dignos.

Concludo igitur quoad hoc iudicium Retinendæ, Dominum actorum ſuam poſſeſſionem, vel quaſi meri Imperij ſufficienter probaſſe ab Anno 1440. vſque ad tempus præſentis litis, & quidem continuam, non interruptam, nec obtentam vi, clam aut præcario.

Prædicta corroborari dicuntur per 7. articulum poſitional. in quo aſſeritur ſignū meri Imperij reperiri in pago Nauheim/ videlicet Stock vñ Halßeyſſen. Et hunc articulum omnes teſtes paucis exceptis, verum dicunt. Quanquam † magnum dubium eſt apud DD. 24
an huiuſmodi ſigna neceſſario merum Imperium inferant. Furca † quidem 25
ſeu patibulum inferant & deſignāt merum Imperium, quia in pœnam quis ibi ad mortem punitur: ſed poſtellum volunt DD. eſſe ſimplicis, ſiue vt illi loquuntur, baſſæ juriſdictionis, quia ibi punitur quis pro leuioribus criminibus *vt docet Petr. Iacob. in ſua practica in libello iuriſdictionis. n 14.* Tametſi ego cum Zaſio malim hunc mero Imperio paruo adſcribere, propterea, quod ibi criminoſus ad publicam vtilitatem multitudini ac vulgo ita exponitur, vt & ſupra dixi. Interim tamen verum eſt, ſigna prædicta non inferre, nec probare neceſſario juriſdictionem, quia quis non habet propter furcas, vel propter poſtellum juriſdictionem niſi alias probetur acquiſita *ita Petr. Iacob. vbi ſupra n. 14.*

Quibus † autem modis acquiratur juriſdictio, Ferrar. docet *in actione confeſſ. verbo plenam & omnimodam n. 4. & ſeq.* Equidem quaſi poſſeſſio juriſdictionis dicitur quæſita exercendo actus iuriſdictionales. imo etiam per vnicum actum exercitij juriſdictionis ſolet quæri q. poſſeſſio iuriſdictionis, *vt plene declarat Br. in l. 1. §. hoc interdum. ff. de itiner. ac fug priuat. Innoc. & Canon in c. cum Eccleſia ſubrina, de cauſ. poſſ. & propriet. cap. olim. de teſt. ſpol Plene Socin. 187. controuerſia quæ vertitur,* vbi plene ponit, quomodo probetur iuriſdictio tam in petitorio quam in poſſeſſorio *Lud. Rom. conſ 70. viſis themate & quæſtionib.* vbi ponit per quos actus probetur iuriſdictio *à nu. 10. vſque ad finem,* vbi ad nauſeam videre eſt. 26

Poſtremo multum facit pro Actore, quod in hoc judicio Retinendæ ſuam poſſeſſionem corroborauit etiam cum titulo. Nam literas ſiue inueſtituras imperiales produxit N. 15. 16. 17. 18. & 19. ſignatas, in quibus ſucceſſorio veluti ordine Imperatores ab Anno 1479.

vſque

vſque ad annum 1547. & ſic. 70. annis
continuis cōcedunt Baronib. de Grides-
ſtein inn jhre herrſchafft gericht/ wo jhnen
das gefällig/ ſtock vnd galgen vff zurich-
ten/ auch inn denſelben jhren gerichten/
den Bann vber das Blut zurichten ꝛc. Sed
ante hanc conceſſionem pagus Nau-
heim cum pertinentijs venerat ad Baro-
nes de Griedeſtein nempe Anno 1399.
iure emptionis, vt ex litteris venditio-
nis N. 20. conſtat. Et per conſequens
hæc quæſtio imperialis etiam intelligē-
da eſt de pago Nauheim & eiuſdem at-
tinētijs & ſimilibus tanquam parte &c.

Et hoc quoad probationes Do-
mini Actoris.

Quarto videndum eſt, *an per Rei
conuenti defenſionem Actoris intentio ſit
Eliſa.*

Eſt autem ſumma defenſionis par-
tis Reæ hæc: Comitatus Pacemonta-
nus pertinet pleno iure ad Reum & per-
tinuit à multis Annis ad prædeceſſores
ſuos, ſed pagus Nauheim ſitus eſt inter
diſtrictum. Ergo quantum ad iuriſdi-
ctionē, ſubiectum eſt Nauheim ipſi Reo
niſi ſpecialis exemptio doceatur. Eſt ar-
gumentum à toto ad partem. Regula
27 enim juris eſt quod plus † in ſe comple-
ctitur minus, Et in toto ſunt quælibet
eius partes, de quo gl. & DD. *in c. ſi dili-
genti de præſcript. & c. fin. de off. ordin. & i-
bid. Ioan. Andr.* Et dicit Panorm. poſt
Hoſtienſem *in d. c. ſi diligenti,* quod hac
ratione communiter Domini tēporales
28 fundant ſuam intētionem, quoad † res
intra terminos ſuæ terræ ſitas, ſaltē quo-
ad iuriſdictionem, nō autem quoad do-
minium rerum corporalium *vt per Chaſ-
ſan. tit.* des *meir. mortes, §. 4. in pr. num.
2. vbi plene hoc tractat. facit non per Ioan.
And. in c. 1. in fin. de off. Areti. & conſ. 166.
lib. 2. & conſ. 86. lib. 1.* Sane hæc defen-
ſio in iure ſatis fundatur, & multum vr-
geret aduerſus Actorem, ſi in facto pro-
baretur vere. At quia in propoſito totū
non eſt certum ſcriptum cum ſuis limi-
tibus, ideſt, quia Comitatus Pacemō-
tanus non eſt deſignatus cum ſuis finib.
& terminis, quod omnino neceſſe erat,
de toto ad partem hinc male agitur.

Nec refert, quod ad teſtes Rei con-
uēti dictus Comitatus circumſcribatur
quoad ius foreſti. So viel den Forſt/ vnd
Förſtliche Obrigkeit belangen theut. quia
cum merum † imperium & ius foreſti 29
ſint diuerſa & ſeparata, neceſſario ſeſe
non inferunt, cum ex ſeparatis † male 30
inferatur, iure vulgari. Eſt autem fore-
ſtum † locus, in quo feræ habitant & in- 31
cluduntur, & in quo quis vſum venandi
habet *gl. 1. in c. cum dilecti de donat.* Et di-
cunt ibi Ioan. Andr. & Cardin. quod
hæc vocabula ſunt vulgaria Angliæ &
Franciæ vbi ſunt talia loca. Dictum
foreſtum latum nemus ſine clauſura &
ſine aqua, vbi flumen dicitur ſylua vbi
circumdatur aqua inſula dicitur, vbi au-
tem includitur muro vel palis dicitur
Barcus. *ſecundum Ioan. Andr. vt ſupra,
Quod Felinus in cap. Rudolphus num. 21. de
reſcript.* dicit notandum pro Barco du-
cis Ferrarienſis & Mediolanenſis. Vide
& Chaſſan. *in conſuet. Burg. in tit.* des
Forſt *13. in pr.* Vbi diſtinguere videtur in-
ter altam foreſtam & bannalem. Hinc
ij foreſtæ. Was den Forſt anlangt/ vnnd
darzu gehöret/ Sed foreſta † neceſſario 32
non important merum imperium, licet
aliquando cōtingat, quod quis ibi merū
imperium habeat, vbi foreſtum ha-
bet.

Præterea dato, citra tamen præiu-
dicium veritatis, Reū habuiſſe, vel eius
prædeceſſores merum imperium Inn
Nauheim cum pertinentijs, nulli tamen
actus poſſeſſoris allegantur, quos exer-
cuerint ibi vnquā. Nam ſi per totū Cata
logum à parte conuenta productum di-
ſcurramus, ne vnum quidem interue-
nire eſt caſum meri imperij, quem Reus,
eiuſque prædeceſſores exercuiſſent,
cum tamen intra 60 & 70 annos
plures contigiſſe manifeſtum ſit.

Nec me quicquam mouent duo ca-
ſus à teſtibus Rei conuenti allegati, qui
contigere ante annos 20, mit Weicker
Bauren vnnd Gebhardt Fauſten cum
huiuſmodi homicidia non fuerint per-
petrata intra fines Nauhemenſes: Pri-
us enim in diſtrictu oppidi Roſpach/
poſterius vero in territorio N. conti-
gere,

gere, quæ loca Reo conuento ſubiecta ſunt, & per conſequens ipſe tanquam Dominus loci ius habuit in occiſores juriſdictionem exercendi: Nec hoc Actori in Nauheimenſi diſtrictu ſeu territorio obeſſe vel præiudicare poteſt, maxime cum poſtea ipſe malefactor à Domino Wendelino Actoris prædeceſſore in pago Nauheim captus fuerit, & in H. vltimo ſupplicio affectus, quem caſum actor pro probanda ſua q. poſſeſſione meri Imperij etiam articulauit.

Ex prædictis ſequitur, quod etiamſi Reus & eius prædeceſſores quandoque habuiſſent merum Imperium intra limites Nauheimenſes ab eo tamen jure, eiusque q. poſſeſſione iam pridem cecidiſſent per non vſum, quia, *vt ſupra dixi*, nullum omnino actum vel deducit vel probat Dominus Reus meri Imperij à ſe, vel ſuis maioribus exercitium fuiſſe.

Non obſtat ſi dicatur, poſſeſſio-
33 nem † jurisdictionis retineri ſolo animo, etiamſi 40 annis quis non vtatur *l. iuſto. §. non mutari. de vſucap. Can. in capite. querelam de elect. ex. el. poteſt.* quia reſpondeo, hoc verum eſſe, vbi quis non impeditur, ſecus ſi impediretur per alium, vel alius interim non vteretur tali iuriſdictione *ut per Doctores in præfatis locis.* quemadmodũ vltra 70. annos continua ſerie exercuerunt merum Imperium intra fines Nauheimenſes dictus Actor ſuique prædeceſſores, ſicque præſcriptionem pro ſe quoque habet actor.

34 Merum Imperium † dixi ſupra præſcribi poſſe. Et pleniſſ. hoc Iaſon probat *in d. l. Imperium,* dum tamen interueniat ſciencia & patienria eius, ad quẽ illud pertinebat. *Br. in d. l. iuſto. §. non mutar. DD. in d. l. Imperium. Soc. d.*
35 *conſ. 187. num. 21.* Scientia † autem ſatis probata dicitur per frequentiam actuum juriſdictionalium, quos publice & palam actor & ſui maiores continue exercuerunt, *iuxta Fabr. in §. æ-*
36 *que Iuſt. de act.* Imo huiuſmodi † longiſſima patientia & continentia etiam titulum inducit. *l. labeo ff. de aq. plu. arc. & ibi DD.* In noſtro caſu etiam vicinitas loci aliquid operatur & inducit præſumptionem ſcientiæ, quia vicenus † 37
præſumitur ſcire, quæ aguntur in vicinia *l. ſi vicinis. C. de nupt. Et plene traditur in l. 1. ff. ſi cert. pet.* Adimitur autem alicui juriſdictio † per legiti- 38
mam præſcriptionem dupliciter, priuatiue ſcilicet & cumulatiue. *cap. irrefragabili. §. exceſſus de off. Iud. ord. Felin. late in cap. auditis de præſcript.* Hic dici poteſt preuatiue adempiam Reo fuiſſe juriſdictionem, quia Actores ſoli eam exercuerunt in diſtrictu Nauheimenſi neque vllum caſum reperio pro me facientem, quod vel ipſi vel ſui prædeceſſores ibidem vllum actum meri Imperij exercuiſſent.

Cum ergo Actor non ſolum quaſi poſſeſſionem meri imperij probauerit, (q. ſufficiebat in hoc poſſeſſorio iudicio) ſed etiam titulum habeat pro ſe, nempe Imperialem conceſſionem, eaque ceſſante poſſet eſſe tutus præſcriptione legitima, *vt ſupra diximus* non poſſum non pro eo judicare.

Accedit communis Germaniæ conſuetudo, quæ comitibus & Baronibus in ſuos ſubditos plenam & omnimodam juriſdictionem regulariter tribuit.

Quod autem reus in ſcriptura multa adminicula confingit, ad docendum ſeſe in diſtrictũ comitatus Pacemõtani, non tantũ ius foreſtæ, ſed etiam merum Imperium habere, nihil obfuit Actori cum is merũ imperiũ ad ſe pertinere, ſeq; in eiuſdem q. poſſeſſione eſſe multis iuriſdictionalib. actibus pleniſſime probarit. Theorica enim DD. eſt, quod vbi
ex † vna parte plena adeſt probatio, ex 39
altera non, poſſint connecti imperfectæ probationes ad elidendam probationẽ plenam, *vt in repertorio Milis, verbo*
probatio. Et probatio † ſemiplena ni- 40
hil detrahit plenæ & perfectę probationi. *Anton. de Butrio in cap. ad noſtra, de teſtibus.*

Ex

Digitized by Google

Ex prędictis omnibus ſic breuiter deductis concludo per defenſiones Rei Actoris intentionem & probationes non eſſe Eliſas, & per conſequens, pro actore in hoc poſſeſſorio judicio pronunciari debere.

Sed hic aliud dubium oritur, quandoquidem Reus in priuata ſcriptura ſua probatoria, alias retulit ſeſe ad oculatem inſpectioné, auff den augen ſchein / eamque fieri petijt, ad cognoſcendum, quouſque Comitatus Pacemontanus ſe protendat, & an pagus Nauheim in eiuſdem diſtrictu ſitus ſit, an huic petitioni acquieſcendum? Quod videtur.
41 Eſt etiam huiusmodi inſpectio † ocularis bona probatio in iure ad docendos terminos. *glo. ſing. in l. ſtipulatio, iſta §. hic quoque, vbi DD. de verb. Ob. Br. in l. de ætate verſ. ſed iuxta hoc quæro. de minor. l. prima §. ſed dices. ſi cert. pet.*
Contrarium tamen quod ſcilicet iudex
42 non habeat † ſe intromittere, nec teneatur ire in rem præſentem, mihi videtur verius, tũ quod hic in mero poſſeſſorio ſumus, tum quod teſtes loquentes von der bereittung des bezincks der graueſchafft Frindſtatt / loquuntur ſolum de iure foreſtæ, de quo non eſt in præſentialis: tum quia hic in noſtro caſu non concluditur recte de toto ad partem, vt ſupra dictum eſt. Dato enim quod diſtrictus dicti comitatus Pacemontanus protendatur vſque ad Nauheim / illumque includat: tamen inde non ſequitur neceſſario, quod Reus iuriſdictionem ſiue merum Imperium ibi habeat, quia videmus quotidie quod comites, Barones ſiue nobiles, in alicuius principis diſtrictu caſtra & villas habeant & circumquaque ius foreſtæ eidem Principi competat: tamen huiuſmodi Caſtra & villæ quoad juriſdictionem ei non ſint ſubiectæ. Adde quod de jure foreſtæ male infertur ad merum Imperium, quia *vt ſupra quoque dixi*, ſunt diverſa & ſeparata, habentia ſuas proprias & diſcretas differentias eſſentiales, & ſic vna probata, non ſequitur, quod etiam ſit altera probata: quemadmodum in ſimili de tribus ſpeciebus jurisdictionis dicitur, vt per *DD. in l. Imperium de juriſdiction. Iud. Petr. Iul. lib. de juriſd. numero ſexto & 7. ſic. Chaſſan. Conſuet. Burg. tit. des Iuſt. in prin. numero 31. fac. l. 1. de tut. & curat. &c.*

Poſtremo hic ſumus in judicio mere poſſeſſorio, in quo actor multos actus poſſeſſorios iuriſdictionales deduxit & probauit, vt merito in ſuaq. poſſeſſione veniat tuendus, donec Reus inſtituendo petitorium ipſum ex huiuſmodi q. poſſeſſione eijciat, quod manet ei ſaluum etiamſi ſic ſuccumbat.

Quinto & vltimo † hic quæritur 43
de expenſis in hac lite factis, cui ſint adiudicandæ? Sane actor in ſuo libello expenſas in ſpecie non petijt, ideoque penes judicem ſtabit, num condemnare Reum velit, an rem ſilentio prętereire. Item verum eſt, judicem ex officio ſuo aduerſarium victum poſſe condemnare in expenſis poſt litem conteſtatam factis *l. ædiles. §. item ſciendum de ædil. l. edicto.*

Attamen nihil judici imputari poteſt, quod expenſas non petitas, in ſententia prætermiſerit, neque eo nomine victori tenetur *vt probat Br. ſecundum Dynum in l. 4. §. hoc autem judicium de damn. infecto, idem Bart. in l. perpetrandum. §. alterutra C. de iudicijs.* Quare Practici non tantum vtile, ſed etiam neceſſarium eſſe exiſtimant, expenſarum condemnationem petendã eſſe ſpecialiter. Ego crediderim, ſatis expenſas petitas etiã videri propter clauſulam libello adiectã: *Peto mihi ius & iuſtitiã adminiſtrari &c.* quæ eius virtutis eſt, vt videatur actor omne ſuum ius qualitercunq; competens deduxiſſe ſecundũ communem DD. ſententiam *in cap. cum dilectus de ordin. Cogn. & c. 2. de off. ord. Iaſon. poſt. Angl. in §. omnes. Inſt. de act. Idem Ius. in l. petens. C. de pact.* Quare cum Actor iuſtiſſimam cauſam foueat, vt qui plene probarit ſuam intentionem, vellem eidem Reum in expenſas condemnare, per regulam *victus victori &c.* Et ita in præſenti cauſa iudicandum cenſeo. Saluo &c.

Sententia publicata 9. Decemb. Anno 52.

IN ſachen ꝛc. iſt allem vorbringen nach zu recht erkandt / das gemelten beclagten nit gefühet noch geziemet habe / den clägern beclagter maſſen ohn ſeine Poſſeſſion vel quaſi der hohen Obrigkeit zu Nauheim / vnd das zugehörende zu turbiren, vnd zu verhindern / ſondern von ſolcher turbation ab zuſtehen / vnnd ihme derhalben gepürliche Caution zu thun / auch die abgezogene Kleider vnnd ſchauben zuzuſtellen ſchuldig. Alß wir ihnen auch hier mit zu ſolchem allem / darzu ihm die Cöſtē derwegen auffgelauffen / nach gerichtlicher ermäſſigung zu entrichten / reſpectiue condemniren vnnd verdammen.

DEC. I. VOT. II.

In cauſſa iniuriarum Agathæ Jſiheim & conſorten *Contra.* Wendel Warpurg.

SVMMARIA.

1 *Libellus ex concluſione iudicandus.*
2 *Actio iniuriarum quando ciuiliter inſtituta eſſe dicatur.*
3 *Iniuriam taxare licet.*
4 *Leg. Aquiliæ iudicio quid conſequamur.*
5 *Actio iniuriarum & legis Aquiliæ accumulari poſſint.*
6 *Cumulatio actionum regulariter permiſſa eſt, ſi iure non inueniatur prohibita.*
7 *Iuribus pluribus vt quis vtatur nemini negandum.*
8 *Emens rem, quam ex legato obtinuit, ignorans, duplici actione experiri poteſt, ex teſtamento & ex empto.*
9 *Animus talis præſumitur, qualem verba oſtendunt.*
10 *Animus iniuriantis ex verbis colligitur.*
11 *Verba ſunt nota paſſionum earum quæ in animo ſunt.*
12 *Præſumptio, quod proferens verbum iniurioſum, cenſeatur id animo iniuriandi feciſſe, transfert onus probandi in aduerſarium.*
13 *Paria ſunt non eſſe & non apparere, ſeu probatum non eſſe.*
14 *Iure ſuo vtens nemini facit iniuriam.*
15 *Iniuriam iniuria propulſare legibus non licet: hæ enim concedunt iniuriato actionem ad vindicandam iniuriam in iudicio.*
16 *Vlciſci nemini ſe licet propria auctoritate.*
17 *Crimina non relatione, ſed innocentia purgantur.*
18 *Actio iniuriarum an in hæredes transeat. Affirm.*
19 *Sententia in defunctum ferri non poteſt.*
20 *Inſtantia litis non finitæ an in hæredem transferatur, vno ex litigantibus defuncto.*
21 *Sententia vno ex litigantibus defuncto in procuratorem ferenda.*
22 *Notatus infamia à nemine niſi à principe reſtitui poteſt.*
23 *Procurator in quantum in actione iniuriarum condemnandus ſit.*
24 *Iudex poteſt taxare minuere, augere, vel prorſus tollere iniurias.*
25 *Iniuria quibus modis rebus vt augeatur minuaturue.*
26 *Iniuria ſcripto illata grauior eſt multo verbali.*
27 *Iniuria ſenatoris aliter æſtimanda ac humilis & extranei.*
28 *Taxa iudicis debet iuramentum agentis ſubſequi, quando prætoria iniuriarum actione agitur.*
29 *Iuramentum iniuriarum taxandarum an poſſit deferri heredi.*
30 *Poteſtas declarandi ac interpretandi mentem defuncti non conceditur heredi.*
31 *Iniuriatus iurare non tenetur.*

QVædã Chriſtina Jßheim/ veluti affecta iniuria reali et dãnificata Anno 1542. litẽ habuit in Camera imperiali, contra Nobilẽ et validũ Wendel võ Warpurg/ in qua ipſa oro ſe ſententiã obtinuit. Cum autem eadem deſignationem expenſarũ litis iudicialiter exhibuiſſet, Reus exceptiones obrulit cõtra præfatã deſignationẽ, in quibus inter cætera hæc verba cõtinebantur, daß ſie die Clägerin Vnehrlich geborn/ ſich auch allezeit Leichtfertig gehalten habe. Jtem/ daß ſie ſich auch allezeit alß ein verdächtig böß Weib/ die ſich der Zauberey gebraucht ꝛc. Hæc verba veluti iniurioſa dicta Chriſtina ad animum reuocans, contra eundem Wendelinum denuò citationẽ in Camera obtinuit Anno 43. Et primo ꝓ iniuriarũ æſtimatione 500 flor. ſibi adiudicari petijt. Deinde quia Reꝰ in cauſſa fuiſſet, & occaſionẽ p̃tiſſet, quod ipſa omnibus bonis ſuis mobilib. & im̃obilib. exuta fuiſſet, redactaq; eſſet ad ſum̃am inopiã, petijt ꝓnunciari, daß er jhr der Clägerin ſolle zugefügte Schmach ſampt Koſten vnnd Intereſſe naher zu thun vnnd zu erſtatten ſchuldig ſeyn.

Reus litem conteſtatur negatiue.

Actrix in rẽ ꝓbãdi iniurias ſibi illatas, ꝓducit ſupra dictas exceptiones in originali iudicialiter exhibitas à Reo in alia cauſa, 11. Octob. Anno &c. 42. in quibus illa verba expreſſe habebantur, quæ ſupra ſunt deſcripta, videlicet ꝙ ipſa eſſet leuis mulier, illegitime nata, venefica. Interim Iuſtiturũ p̃ſari cõſiſtorij incidit, quo durãre præfata actrix diẽ ſuum obijt.

Reſtaurato Cameræ iudicio liberi & heredes eius præfatæ Actricis citationem impetrant aduerſus dictum Reum ad reaſſumendam cauſam, & perſequuntur litem, & dant ſuas probationes. Inter cætera producunt eſſe quoddam documentum literarum à communitate in E. ſcriptarum, in quibus cõtinetur, quod d. Chriſtina, & maritus eius Eſslingæ domicilium habuerint, ibique honeſte vixerint, alimenta ex Vaccis Ouibus & alijs armentis & proprio opificio quærentes. Datæ die Veneris poſt aſſumptionem Mariæ Anno &c. 44. Contra prædictas probationes.

Reus inter cætera aſſerit, quicquid ſcripſerit in allegatis, & reproductis exceptionibus contra expenſarum deſignationem, id non iniuriandi animo, ſed ſui defendendi cauſſa eſſe factum, quod defuncta actrix impenſas petierit immenſas & indecentes, atque pro maiori parte ementitas, quo commotus fuerit ad ſcribendum & ſignificandum veritatem.

Vtrinque tandem multa ſunt agitata, prout in actis ad nauſeam licet etiam inuicem facta concluſione.

In cauſſa hac quæritur, quæ ſint partes Iudicis in pronunciando. Huius cauſſæ diiudicatio videtur mihi in ſex punctis conſiſtere.

1. *Qualis actio ſit ab Actrice intentata.*

2 *An actiones ab Actrice intentata potuerint cumulari.*

3 *An vtraque actio probata.*

4. *Dato quod vtraque, vel alterutra probata ſit, an per defenſionem Rei Eliſa ſit.*

5. *An tranſierint ad heredes, tam Actricis quam Rei conuenti.*

6 *Ex quibus tandem ſextum punctum deducemus, quomodo pronunciari debeat.*

I. Quod ad primum attinet, duæ actiones intentatæ videntur, & ſimul in libello cumulatæ, actio ſcilicer iniuriarum, & actio l. Aquiliæ. Idque ſatis apparet ex duplici concluſione libelli, ex † qua vtique libellus principaliter eſt 1
indicandus, *iuxta Panorm. in c. ex parte de foro Compet. & capite ex parte de reſcript. Alex. conſilio 116. libro 2. Frid. de ſent. conſilio 25. Caſtr. conſilio 6. in antiq. impr.* Actio † quidem iniuriarum 2
ciuiliter eſt inſtituta, quia actrix in libello æſtimauit iniuriam, ſalua taxatione iudicis ad certam pecuniæ ſum̃am, nempe 500. flor. quod ei permittentibus † legibus licuit facere, *iuxta §. pœna* 3
autem §. in ſumma. Inſt. de iniur. Huic actioni coniuncta eſt actio lege Aqui-

liæ,

liæ, quæ pariter Actrici aduerſus Re-
um competit ſaltem vtiliter. Reus e-
nim ſi non damnificauit Actricem, ſal-
tem cauſam damni dedit, pro reponen-
do ergo damno eiusue æſtimatione re-
ſartiẽda merito tenetur vtili legis Aqui-
4 liç iudicio, cõſequimur.n. † hoc iudicio
nõ tantum damnum, id eſt, quod amiſi-
mus, ſed etiam æſtimationẽ damni dati,
tam in perdendo, quam in nõ acquiren
do. *l. qui occidit. §. in hac action. ff. ad l. Aquil.*
§. illud inſt. eod. tit. niſi velimus dicere,
actionem in factũ prætoriam accumula-
tam eſſe, quæ pariter aduerſus eum, qui
damni occaſionem præſtitit, datur, *iux-*
ta l. qua actionem §. ſed & ſi quis ad l. Aquil.
5 Secundo quæritur, An iſtę † actio-
nes cumulari potuerint? Reſpondeo
quod ſic, quia regulariter cumulationẽ
permiſſam eſſe conſtat, quando iure
6 non † inuenitur prohibita *argumento l.*
nec non 28. §. quod eis. Ex quibus cauſis ma-
ior. Vbi quæ ſpecialiter lege non pro-
hibentur, permiſſa intelliguntur. Et in
noſtro caſu nulla regula impeditiua cu-
mulationis obſtitit, quas recenſent
DD. in *l. naturaliter §. nihil commune de*
requir. poſſ. l. Edita. C. de Edendo. §. ſi mi-
nus. Inſt. de act. c. paſtoralis extra de cauſ.
pro poſſ. & propriet. Cynus in c. nullus pluri
bus de R. Iuris in 6. Et nemini neganda
7 vt pluribus † Iuribus vtatur. *l. nullus vi-*
detur de R. Iur. Imo illis duabus actionibus
cõtta eundem agitu. ex diuerſa cauſſa,
& ad diuerſam rem. Ergo cumulatio
admiſſa. Et idem ſi ad eandem rem
ex diuerſa cauſſa ageretur. Vnde eſt,
8 quod qui † ignorans rem, quam ſibi ex
legato obtinuit forte fortuna emit, du-
plici actione experiri poteſt, ſcilicet
ex teſtamento & ex emro. Nam altera
actione rem ipſam, altera precium con-
ſequitur, vt probatur *l. ſi idem cum eodem*
de iurisd. om. iud.
III. Ad tertium reſpondeo, primam
actionem, iniuriarum ſcilicet, ſatis pro-
batã per exceptionem contra deſigna-
tionẽ expenſarum iudicialiter produ-
ctam, in qua primum actrici tanquam
malæ & mendaci mulieri non eſſe fi-
dẽ concedendam ſcribit: Deinde illã
illegitime natam ac leuem & infamem
(Leichtfertig) aſſerit, eamque pro tali re-
putatam eſſe. Et hæc verba iniurioſa
non ſemel repetuntur. Hæc verba ex
ſua natura ſunt iniurioſa & famoſa, ex
quibus ſtatim contra proferentem ſeu
ſcribentem præſumptio Iuris enaſci-
tur, eum animum iniuriandi habuiſſe,
etiamſi ille dicat, ſe animo contem-
nendi non dixiſſe. talis † enim præſu- 9
mitur animus, qualem verba oſten-
dunt. *l. quod Labeo de ſuppel. leg. l. 1. §. Di-*
uus. de Sicar. Et ex verbis animus iniuri-
antis † colligitur, qui eſt fundamentum 10
& ſubſtantialia iniuriæ. *l. 3. de iniur.* Vn-
de & Ariſtoteles dixit, quod verba ſint † 11
notæ paſſionum earum, quæ in animo
fiunt.
Et huiuſmodi præſumptio † nempe 12
quod ꝓferens verbum iniurioſum, cen-
ſeatur id animo iniuriãdi feciſſe, tranſ-
fert onus probandi in aduerſariũ, quod
ſcilicet non fecerit iniurioſo animo, &
tantiſper perdurat, donec contrarium
probetur. *l. ſi non conuicij. Ibi Cyn. Bald.*
Salicet. & alij. C. de iniur. Et Doctores com-
muniter in c. cum te. de re indic. Angl. in
pract. de malefic. §. verba contumelioſa,
quod etiam apponens aliquam excep-
tionem turpem in iudicio, tenetur in-
iuriarum.
Secundum actionem non reperio
probatam. Ad huius enim probationẽ,
nihil aliud protulit Actrix, quam teſti-
moniũ quoddam à Sculteto & cõmu-
nitate deß Marckh zu Eßlingen emana-
tum, in quo fatentur, maritum Actricis
cum Actrice ſua coniuge in d. loco do-
micilium, item boues & oues, & alia
quædam habuiſſe, & quod honeſte ſe
ibi geſſerit & aluerit, tanquam honeſtũ
operarium decet, ſed interim nõ docet,
quod ſua bona culpa dicti Rei amiſerit,
aut quod ipſe Reus occaſionem amit-
tendorum bonorũ præſtiterit, quod ꝓ-
bare erat neceſſe. Cũ ergo hoc nõ fuerit
probatũ, perinde ſcilicet ac ſi non eſſet
poſitũ & deductum, cum ſit idẽ quan-
tum ad iuris executionem non † eſſe 13
& apparere, ſeu probatum non eſſe. *l.*
duo ſunt, 30. de teſtam. tut. c. plerique 2. q. 2.

gloſſ. in capite at circa. §. alioqui verb. ſuper-
uenerit, & c. nulli de elect. & cl. pet. in 6.
Bart. l. in l. de contrah. empt. Cum ſimilibus.

IIII. Venio ad quartum punctum. An
Actio intentata per Reum ſit Eliſa? Lo-
quimur autem de Actione priore, iniu-
riarum ſcilicet: Nam poſterior per ſe
corruit, *vt iam dictum eſt*, cum probata
non exiſtat, Et Reo eam non eſſe Eli-
ſam. Neque enim aliam defenſionem
Reus affert, quam quod dicit, ſe prouo-
catum eſſe per Actricem, quod indecẽ-
tes, immodicas & pro maiore parte e-
mentitas expenſas iudicialiter petie-
rit, itaque ſui Iuris conſeruandi gratia
in huiuſmodi verba proſilierit. Quod
14 autem Iure † ſuo vtitur nemini facit in-
iuriam, *iuxta regulam Iuris*. Sed hæc de-
fenſio nihil penitus releuat. Dato e-
nim quod Actrix immenſos ſumptus
indebite petierit, dato etiam propter
nõnulla verba indecentia & ignomini-
am denotantia protulerit, tamen pro-
15 pterea non fuit licitum † Reo iniuriam
iniuria propulſare, cum hoc legibus fi-
eri prohibeatur, quæ propterea conce-
dunt iniuriato actionem ad vindican-
dam iniuriam in iudicio. *§. in ſumma*
de iniuria l. ſi non conuicij. C. eodem. Spe-
cul. de accuſ. verſic. Quid ſi te vocari la-
tronem. Angl. in l. vt vim. ff. de iuſt. & iur.
Bartolus in lege 1. C. vnde vi. Quare ne-
16 mini † licet ſe propria authoritate vl-
ciſci. *l. nulli. C. de Iudic.* Nec relatio-
17 ne † criminia ſed innocentia purgan-
tur. *lege is qui de publ. Iud. capite vltimo*
in f. & ibi gl. de teſtib. Item hæc relatio
criminis non eſt in continenti facta, ſed
ex interuallo, itaque nihil releuat.

Præterea verba illa, quæ Reus pro-
tuliſſe ſe fatetur ſunt pura, & ſui natura
iniurioſa, ex quibus contra ſcribentem
præſumptio Iuris enata eſt, eum iniu-
riandi animum habuiſſe, *vt ſupra dixi* ad
quæ breuitatis cauſſa me refero.

Ex quibus concludo actionem iniu-
riarum prætoriam ab Actrice inſtitutã,
per defenſiones Rei non eſſe Eliſam.

V. Quod ad quintum punctum, cum
pendente lite contigerit, vtramque
partem & Actricẽ, & Reum è viuis ex-
ceſſiſſe, queritur *an † actio iſta in heredem* 18
tranſierit. Quod non videtur, quia
hæc actio non heredibus eius, qui in-
iuriam paſſus eſt, neque in heredes fa-
cientis datur. *l. iniuriarum actio de iniur.*
Præterea hæc actio pœnalis eſt, quia nõ
rem, ſed pœnã continet. Siue, n. agatur
iniuriarum ciuiliter, ſiue criminaliter,
vtroq; modo dicitur agi ad vindictam.
l. 2. ff. emancipatus de collat. bon. Ergo in
heredes non tranſit. *l. fin. de fid. tut. l. nu.*
C. ex delic. def. Reſpondetur hæc ꝓcede-
re ſi lis à partibus non fuerit conteſtata.
Quia vero lis cum iniuriatore adhuc
viuente eſt conteſtata, actio fuit perpe-
tuata, & poſt mortem iniuriantis facta
tranſitoria etiam in heredes, vtcunque
pœnalis exiſtat, *iuxta l. ſi cum eo. §. qui*
iniuriarum & ibi Doctores ff. ſi quis caut. l.
omnes 26. de obl. & act. vbi ait Vlpianus.
Omnes pœnales actiones poſt litẽ con-
teſtatam, etiam ad heredes tranſeunt.

VI. Quod ad vltimum punctum
attinet, *quomodo concipienda ſit ſententia*
an in ipſius defuncti Rei procuratorem. aut
eius heredem ferenda ſit? Nam in † de- 19
functum ferri non poteſt, quia eſſet
nulla. *l. pen. ff. quæ ſententia ſine app. reſc.*
lege in ſentent. ibi Doctores de re iudica-
ta. Quid igitur faciendum? Paulus
de Caſtro *in d. l. in ſententijs* notabili-
ter docet iſto caſu, quando quis pen-
dente lite moritur, inſtantiam litis non
finitæ in heredem transferri, ita quod
heredes in lite ſuccedere poſſint & de-
beant, *l. ſi eum hominem de fideiuſſ.* vbi
inſtantia dicitur in heredem transfer-
ri. Debet autem heres de nouo citari ad
reaſſumendã cauſſam, nempe vt omnia
acta & actitata præhabiti Iudicij repetat,
ita quod non inſtituatur nouus ꝓceſſus
cum herede. Eſt practica *Bartol. in l. Luci-*
us ad SC. Trebell. Nec obeſt. *l. nulla dubita-*
tio. C. de procurat. vbi Imperat. apredicit, ꝙ
ſi Actor vel Reus ꝑ procuratorẽ litiget,
& lite cõteſtata vnus ex litigantibus vi-
ta defungatur, nihilominus litigatorem
poſſe & debere cauſam finire, cũ ꝓcu-
ra poſt litis conteſtationẽ dominus litis
factus ſit. *c. quamuis d. procur. l. procura-*
toribus

toribus.C.eodem. Quia teſpondeo hoc ve-
rum eſſe quando iudiciũ per procuratorẽ
eſt agitarum, quia per eum finiri debet, vt
ibi dicit lex, citato tamẽ herede, ꝙ ſupple-
tut vtpote in quẽ iudicium rrãsfertur, nec
nouo mandaro ab heredibus indiget, niſi
fortaſſis heres iuſtam teuocandi cauſſam
habeat. *argumento l. quæ omnia de procur. Za
ſius d. l. in ſententiis de re iud.* Cõcludo igirur
21 † in noſtro caſu, cum heredes ſint citati
& approbarint etiam procurarorem, & ſe-
ſe intermiſcuerint pet ipsũ, omniaq; acta
& actirata vno contextu repetierint, ſen-
entiã in procurarorẽ, ranquam dominũ li-
tis terendã eſſe. Accedit ꝙ aliâs quando
ciuilirer iniuriarũ agirur, & interuenerit
procuraror, ſenrenria ſir ferenda in pro-
curatorem & non in principalem *l. furti 6.
§. ſi quis alieno.* Eſt enim magnum diſcrimẽ
vtrum in hac actione pronuncietur ſen-
tentia in principalem, vel procuraro-
tem, quia priori caſu principalis notarur
22 infamia †, & à nemine niſi à principe reſti-
tui poteſt, *l. athletas. §. furti de his qui not. in-
infam.* Altero caſu neuter eorum noterut
23 infamia. In † quantum autẽ condemnan-
dus ſit ꝓcuraror, cõſiſtit in arbirrio Iudicis:
Is .n. quando ciuiliter agitur iniuriarũ, et-
ſi ab actore æſtimara ſit iniuria (ſicur in no-
ſtro caſu Actrix æſtimauit ad 500 flor.) po-
teſt vel in rantũ Reum cõdemnare, quã-
ti iniuriã paſſus æſtimauerit, vel minoris,
ꝓut ei viſum fuerit ex facto, loco perſona,
24 *§. pœna autem & §. atrox*, Iudex enim ha-
bet authoritarẽ † raxãdi, minuẽdi, augen
25 di vel ꝓrſus rollẽdi. *l videamus §. fin.* Auge-
tur † à iniuria in noſtro caſu, tã ex facto, q̃
ex loco. Ex facto quidẽ, quia in ſcripris fa-
26 cta eſt, & omnis † iniuria ſcripto illata mul
to grauior eſt verbali, *l. 1. C. de famoſo. lib. l.
lex Cornelia. §. ſi quis librum de iniur. vbi DD.*
Ex loco, quia facta in ſupremo iudicio, Iu-
dice ꝓ tribunali ſedente, cuius authorita-
tem Reus reuereri debebat. Ex perſona ve
to eius, cui iniuria illara eſt, minuitur, quia
humilis perſona fuit q̃ iniuriata eſt, & iura
27 docent aliter † Senatoris, & aliter extra
nei & humilis pſonæ iniuriã æſtimandam
eſſe. *d. §. atrox de iniur. vbi DD.*

Concludendo igitur, cenſeo iniuriam
æſtimandam eſſe ad 20 tantum aureos A-
ctrici (medio eius iuramẽto) perſoluẽdos.
Debet n. taxa † iudicis iuramentũ agentis 28
ſubſequi, quando ꝑtoria iniuriarũ actione
agitur, *vt per DD. in d. §. pœna, autem. C. de in-
iur. quam Panor. ſequitur in d. c. cum ten. 23.
de re iudic.* vbi dixit, æſtimabitur iniuria per
iuramentum iniuriati ſecura ramẽ raxati-
one iudicis, ne in infinitum iuret.

Sed hic noua q̃ſtio oritur, an tale † iura- 29
menrum poſſit etiam deferri hæredi ipſius
iniuriatæ? Et breuiter, licet in contrarium
multa poſſent allegari, R. in caſu noſtro ꝙ
ſic, ſic n. etiam eſt in iuramenro in litem,
quamuis contra hæredẽ doloſi nõ iuretur
in litem, *leg. fin. C. de in lit. iur.* In contrariũ
facit, ꝙ ait Baldus *in l. ait prætor. in pr. d. iure-
iur.* dicens ſtante ſtatuto, ꝙ de damno da-
to credatur ſacramẽto accuſatoris, & ac-
cuſator porrecta accuſatione deceſſerit,
hęredem eius nõ poſſe iurare *argumento eo-
rum quæ notat gl. l. idem Pomponius ſcribit ſi fru-
mentũ. §. fin. verſ. nec apparet de rei vindic.* Vn- 30
de apparet, ꝙ † poteſtas declarandi ac in-
terpretandi mentẽ defuncti nõ cõceditur
heredi. *Lud. Rom. in d. §. hoc iudicium*, di-
ſtinguit. Aut facultas iurandi conceditur à
lege, aut conceditur ab homine, vt ſi pro-
miſi ſtare iuramento tuo, & tunc non trãſ-
it ad heredẽ ſuum. Idẽ tenet Romanus *in
l. qui bona, § qui damni. de damno infe. in add.
nou. & in ſing. ſuis fol. 6. conſ. 290.* vbi *n. 5.* ita di
cit, An facultas probandi per iuramen-
tum tranſeat ad heredẽ ſic diſtingue: Aut
loquimur in iuramento, ꝙ defertur per
Iudicem legis authoritate ſibi ne eſſira-
tẽ imponentis, & tũc iurandi facultas trãſ-
ſit ad heredẽ, reſpõſione. quia lex loquit᷑ &
conſequenter reſpicit perſonam heredis,
vt eius cui ſucceditur. *l. Arriani C. de heret.*
Aut loquimur in iuramento, quod defer-
tur ex ſola partis voluntate, & tunc ad he-
redes non transfertur.

Porro cogitandum eſt, quod hîc actum
eſt de tali iniuria, quæ etiam afficit here-
des iniuriati, quia Reus vocauit Actricem
ſpuriam, veneficam &c. Videtur etiam, ꝙ
cum Actrix ad 500 floten. taxauerit iniu-
riam, ſi Iudices velint, iuxta meam conſul-
tationem illam ad minimam ſummam 20
floten. ſcilicet taxare, nihil opus ſit iura-
mento, quia non debet ambigi, ꝙ defun-

ĉta actrix tanti æſtimaſſet iniuriã. Et ita in præſenti caſu ego iudicandum cenſeo.

Aduerte tamen, ꝗ poſt maturam deliberationem Dominis tandem placuerit, non opus eſſe noſtro caſu, ꝗ hæredes iurẽt; licet eum ita cõſueuerit fieri quod iuret iniuriarus: tñ hoc non eſt neceſſitatis, nec iure cautum reperitur ꝗ iurare debeat, *iuxta d.l. ſi non conuicti quæſt. 15. & in deciſ. Tholoſ. deciſ. 145. in apoſt.*

Sententia.

IN ſachen Agathæ Iſſheim/ vñ Apolonię Grunin geſchwiſtern/ weylandt Criſtinę. Iſtheim nachgelaſſene Töchter vnd Erben. Clägerinnẽ an einẽ/ vnnd L. Michael Bandij als Anwalt vnd Herrn des Kriegs weylandt Wendels von Warpurg/ Beclagten anders theils/ iſt nach aller vollendung zu recht erkant. Erſtlich ſo viel angezogẽ iniurien belanget/ das gemeltẽ Wendel von Warpurg gedache Clägerin gedachter maſſen anzuziehen vnd zuſchmähẽ nicht gepührt/ ſondern damit vnrecht gethan hat/ vnd das darumb gemelter Licentiat/ als Anwald/ zu abtrag ſolches 18 fl. Reyniſch außzurichtẽ ſchuldig ſey. So viel aber belagte ſchäden vnd verwhrſachẽ zu ſolchem antrifft. iſt gedachter L. Als Anwaldt/ võ gedachter Clag abſoluiert vñ ledig erkandt/ auch die Gerichts coſten auß bewegenden vhrſachen Compenſirt vnd vergliechen ꝛc.

Dec I. Vot. III.

In cauſa Mandati pœnalis propter denegatam ſecuritatem in puncto ſupplicationis. Ehrenberg.

Contra. Wallſtätter.

SVMMARIA.

1 *Ab executione regulariter non incipiendum.*

2 *Timens ſe offendi ab aliquo magnate, poteſt implorare officium iudicis, propter quod ille potens cogitur præſtare ſecuritatem de non offendendo illum.*

3 *Securitas vt præſtetur peti põteſt & præſtanda eſt à perſona perſonæ cauſa cognita.*

4 *Itinera eſſe ſalua, & negotiationes liberas Reipubl. intereſt.*

DVx Illuſtris. Wallſtattenſis denegauit Ehrenbergenſibus ad nundinas Frãcofurdianas præſtare ſaluum conductum contra ordinationem imperij &c. Et eum Ehrenbergenſes ex nundinis per Ducatum tranſveherent emptas merces, coacti ſunt illas in Ducatu ſub dio & pluuia relinquere, quia Dux prohibuit ne vlterius veherent. Quare Ehrenbergenſes ſupplicarũt ad Camerã pro iudicio pœnali, pro reſtituendo ipſis retentas merces & non denegando impoſterũ ſaluum conductum, das er ſie vorthin zur Meſſẽ/ wie im Reich gebreuchlich/ wolte gelaitten laſſen.

Dubitatũ autem fuit à quibuſdam, an cõſiſtoriũ hoc haberet decernere, id eſt, Quia
1 ab executione regulariter † non eſt incipiendũ *l. 1. C. de rei iudic. ex eo.* 2 Quia cõſiſtorium in tali caſu non haberet iuriſdictionẽ in Ducẽ, quoniã certi ſunt in ordinatione Cameræ præſcripti modi, quando Duces in prima inſtantia ſint conueniendi. Ego conſulo, pœnale mandatum decernẽdum eſſe ſine clauſula iuſtificatoria. Mouebat inter cætera doctrina Bart. *in l. illicitas, §. potentiores, de offic. præſid.* vbi ſcribit, ꝗ ſi ali-
quis † timeat ſe offendi ab aliquo Magna- 2
te, poſſit officiũ iudicis implorare, ꝓpter ꝗ potens ille cogitur p̃ſtare ſecuritatẽ de nõ offendendo illum *d. §. ne potentiores.* Allegat etiã *l. denunciamus. C. de his qui ad Eccleſ. confug. & ibi per DD. & Cyn.* Si timeo vim fieri in poſſeſſione mea, poſſim implorare officiũ iudicis ne vis mihi fiat *l. ſuper poſſeſſore & ibi Bald. C. de trãſact. Br. in l. qui bona §. quidam. ni de damn. infer. & in §. ſi qua iuſta per ſpec. d.*
ſatiſd. ver. area. Sic etiã † poſſit peti, vt p̃ſte-
tur ſecuritas à perſona perſonæ, & p̃ſtanda 3
eſt officio iudicis cauſa cognita, an ſit cauſa iuſta, vel nõ, *vt per DD. in d. l. denunciamus. & per Alex. conſ. 25. col. 6. fol. 5.* Adde de hoc pulcherrimã deciſionẽ Capellæ. Tholoſ. *489.* Et *ibi in apoſtilla multa allegantur.* Eſt à in noſtro caſu iuſtiſſima cauſa, quare ſit p̃ſtanda,
ꝗa Reip. intereſt, ꝗ itinera † paſſim ſint ſal- 4
ua, & negotiationes ſint liberę nemine impediente. Nec noſtro caſu aliqua perſona priuata ſupplicat ꝓ ſecuritate, ſed tota cõmunitas & Reſ. ciuitatis Ehrẽber. & hoc qui dẽ iuſtũ votũ p̃tendit. Quia licet idem dux in tranſlapſis nundinis quadrageſimalibus Anni 48 vertentis mandatũ ſimplex acce-

peris

perit ab imperat. Carolo V. vt à ſua denegatione deſiſteret, & merces illas, quas tũ etiã arreſtauerat Ehrnbergenſib. reſtitueret, & vigore p̃tacti mandati, tũ deſtiterit à ſua violentia, & merces reddiderit, tñ nũc ad ſubſecutas nundinas vindemiarũ idem q̀ prius tentauit, denegando ſecuritatẽ, & impediendo tranſvectionẽ merciũ per ſuum Ducatum. Cum ergo denuo dux nõ attento priore mãdato Cæſareo egerit, iuſte timent Ehrenbergenſes, ne Dux quid grauius impoſterum ſit tentaturus iuxta Cyn. *in d. l. denunciamus & Iacob. de Rauen. ibidẽ.* Et ꝓpter hunc metũ decernendũ illis cenſebant mandatum, vt ſecuritatẽ & ſaluũ cõductum p̃fatus Dux ijs nõ deneget, ſed impertiat ſub pœna pecuniaria 20 Marcarum auri puri, quã ipſo facto cõueniẽs ſolueret. Huc adde, quod ordinatione noua Cameræ mandatum ſine clauſula ꝑmittatur, & q̀ poſſit à mãdato incipi, quando cauſa cõtra Rẽp. Ehrenbergenſẽ, & morã ferre nequit: qa ſi cauſa ꝓtraheretᷣ, poſſẽt interim reiterari nundinæ, & Ehrnbergenſes ꝓhiberẽtur exercere ſuas negotiationes in maximũ ſuæ ciuitatis p̃iudicium & damnũ. Quare in hac ſpecie merito, relicto ordinario remedio ad illud ſubſidiarium ſeu extraordinarium, & in hoc caſu neceſſarium recurri poteſt.

An Commiſſarius inchoato examine teſtium, teſtes, quorum linguam non intelligit, per interpretem examinare poſſit? Haarſtein.

Contra. Bleichenfels *in puncto primæ citationis.*

SVMMARIA.

1. *Homines diuerſam linguarum poſſunt ſtipulari mediante interprete.*
2. *Matrimonium poteſt contrahi inter diuerſi idiomatis perſonas per interpretem.*
3. *Iudex poteſt ferre ſententiam inter diuerſi idiomatis perſonas per interpretem.*
4. *Teſtator poteſt teſtari coram iudice, teſte non intelligente eius ſermonem, dummodo ſatis teſtis ſenſus percipiat, quid agatur.*
5. *Examen teſtium an per interpretem fieri poſſit.*
6. *Interpretis vnius dictum an ſufficiat pro plena probatione.*

IN cauſa fractæ pacis & iudicij de reſtituendo vertẽte inter ſyndicum, ſcabinũ & iuratos cõmunitatis in Haarſtein cõtra gubernatorem in Bleichenfels/ in Lotharingia, eiusq; cõſortes, ꝓut nunc incidit iſta q̃ſtio ſeu diſputatio, ſuper qua & ſubmiſſio facta eſt, *an ſcilicet danda ſit facultas commiſſario, qui incepit examinare teſtes & ſubſiſtit qui nullam niſi Gallicã linguam calent cuius linguæ Commiſſarius prior datus prorſus eſt ignarus, an, inquam, permittendam ſit dicto cõmiſſario recipere interpretem, qui ſibi teſtimonia teſtium interpretetur atq; exponat, vt ſic inchoatum examen ad finem perduci poſſit.*

Sed aduerſariorum procurator contradicit volẽs prædictum Cõmiſſarium veluti inexpertem Gallicæ linguæ remouendũ eſſe, imponendumq; actorib. vt alium nominent in locum ipſius, qui eſt callens linguæ Gallicæ. Iudicatio ergo totius cauſæ conſiſtit in hoc noſtro caſu in eo, an ob id,

quod examinãdi ſunt teſtes Gallici, & Cõmiſſarius eſt ignarus eiꝰ linguæ, debeat habere interpretem, & per eundem Cõmiſſarium mediante interprete examen incœptum implere? Et præciſis ſuperfluis breuiter dico, quod hæc quæſtio diſſolui poſſe videatur. ex *l. 1. §. vlt. d. V. O.* vbi dicitur,
Quod inter homines † diuerſarum lingua- 1
tum ſe inuicem non intelligentium poſſit
contrahi ſtipulatio mediante interprete.
Hæc doctrina varijs modis ampliatur per
DD. Primo q̀ etiã contractus † matrimo- 2
nij inter diuerſi idiomatis perſonas inire
poſſit p interpretẽ *Canõ in c. ex literis de ſpon-*
ſalib. Secundo poteſt † Iudex ferre ſenten- 3
tiã inter homines diuerſi idiomatis, adhibi
to interprete, qui partibus idioma Iudicis
exprimat. *Ita Bl. in l. Iudicijs C. de ſent. & inter*
loc. Tertio poteſt teſtator teſtari corã † Iu- 4
dice, teſte nõ intelligente eius ſermonem,
dum̃odo talis teſtis ſenſũ ꝑcipiat, qd agatᷣ
l. qui teſtamento 20 §. vlt. qui teſtamenta facere
poſſunt, quem textũ ibi intelligunt Caſtrẽſ.
& Alex, ſcilicet per interpretẽ adhibitum
ꝑ teſtatorem, *Ita tenet Bl. & Salicet. in l. I. C.*
§. illud & §. fin. C. de teſti. Quarto ꝓduci-
tur hoc ad examẽ teſtiũ, *vt per Bar. in l. 1. §.*
vlt. n. 1. de V. O. vbi quærit, qd fiat in iudicio
cum Teutonicꝰ illiteratus † ꝓducitur in te- 5
ſtem inter latinos? Et reſpondet, Iudex in-
terrogabit eũ per interpretẽ, & dicit ſe ita
de facto vidiſſe cum aſſideret Piſis. Sed tũc

ꝓcedit dubiũ (inquir ibi Bart.) quomodo ſtabitur dicto vnius teſtis? Et ſiquidẽ Notarius eſſet interpres, ſufficeret, ſicut & ei ſoli creditur. *vt l. ſi quis decurio. ad l. Corn. de falſ.* Idẽ in iudice. Sed ſi Iudex vel Notarius neſcirent interpretari, & tunc conſiliũ eſt, vt adhibeãt duos interpretes, ſi poſſint plures haberi. *c. quam contra de ꝓbat.* aliâs vnum tantũ ſufficit habere, ſi nõ ſit pluriũ copia. *§. ꝙ à Nou. de nõ alien. facit l. cõparationis. C. de fideiuſſor.* Et hanc ſententiã Bart. cõmuniter receptã eſſe Iaſon *in d. l. §. fin. n. 10. teſtatur.* Requite Alex. *conſ. 179. lib. 22. late tractantẽ*, an, dictũ † vnius interpretis ſufficiat
6 ꝓ plena ꝓbatione. Et dicit, cõmuniorem eſſe cõcluſionem, vti iã dixi, ſc. ꝙ ſi plures poſſint haberi interpretes, loco pluriũ adhibeãtur duo, aliâs vnꝰ ſufficit, vel etſi poſſint haberi duo, ſi vnus tantũ adhiberetur de vtriusq; partis cõſenſu, is ſufficeret. *Bar. vt ſupra. et dicit Ang. in nou. vt præpon. nom Imp. coll. 9.* Quod licet dicto vnius nõ ſit ſtãdum: tamẽ quando tractatur de ſignificatione literarum ſtatur dicto vnius, ꝗ ſcit eas legere. Vide ad prædicta Lud. Roman. *conſ. 20. viſo Baldo in l. Iuris ignorantia. C. qui admitt. ad bon. poſſ. Aret. Felin. in c. propoſuiſti de probat. Zaſiũ in d. l. 1. §. fin. vbi dicit* ideo credi interpreti, qui vnus eſt quia interpres nõ adhibetur vt teſtis, ſed vt artifex linguę interpretandæ. Addit, ſi partes concordari non poſſunt ſuper interprete, conſultum eſſe, vt Iudex adhibeat duos inter- 9
pretes, vt ita fiat fides geſtis corã eo. Con- 11
cludo ex prædictis, quod cum Commiſſarius datus iudicialiter iã cæpit examẽ teſtiũ poſſit & aliquot teſtes, quorum idiomatis eſt ignarus per interpretem examinare.

Sententia publicata. 13. Octob: Anno 53.

In ſachen Haarſtein contra Bleichenfelß in puncto primæ citationis iſt D. 2. ſein begert in der ſupplication den 17. ſept. Jüngſt einkom̃en/ deß der Com̃iſſarius einen vnpartheyiſchẽ Dolmetſcher zu der Verhör/vñ Zeugẽ/ſo kein teutſch können/auffnemen möge/hiemit zugelaſſen/ doch daß er denſelbigen zuvor wie Recht beaydigen ſoll ꝛc.

Dec. I. Vot. V.

Modus referendi in cauſis reſtitutionis in integrum.

Abraham von Hildißin Kinder Vormunder & *Fiſcalis. Imp. pro intereſſe.*

Contra.

Illuſtres quoſdam eorumque conſortes.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio in integrum etiam per procuratorẽ peti non poteſt.*

2 *Mandatũ generale an ſufficiat pro implorãda reſtitutione in integrum. Affirmatur ibid.*

3 *In Mandato ſpeciali ad petendam reſtitutionem in integrũ nõ opus eſt inſeri cauſam, ob quã ea petatur, ſed ſufficit in genere narrare, quod ſit cõſtitutus ꝓcurator ad implorãdũ reſtitutionẽ.*

4 *Minor reſtitui poteſt aduerſus ſententiã nõ ſolũ præſidis prouinciæ ſed etiam contra ſententiã præfecti pretorio & Imperatoris.*

5 *Reſtitutionem minoris in integrũ, præcedere debent læſio & læſionis cognitio.*

6 *Libellus, in quo petitur reſtitutio, debet expreſſum continere, quod minor fuerit læſus propria facilitate, vel dolo aduerſarij.*

7 *Læſio quis nõ cauſſat reſtitutionẽ, ſed ea tãtũ, ꝗ ꝓuenit ex facilitate minoris vel dolo aduerſarrij*

8 *Minor ſi dicatur læſus, nec addatur ſua facilitate, vel dolo aduerſarij, libellus velut ineptus rejicitur.*

9 *Minor vt impetret reſtitutionem, quæ probare teneatur.*

10 *Læſio qualiter probetur.*

11 *Minor læſus culpa ſuorũ tutorũ, aduerſus eos regreſſum habet pro indemnitate conſequenda, ſi ſoluendo ſint. & nu. 13.*

12 *Remedium ordinarium vbi quis habet, ceſſat extraordinarium.*

13 *Minor læſus optionẽ habet, vel petere reſtitutionẽ in integrũ, vel in tutorẽ vel curatorem pro ſua indemnitate agere, nec neceſſe habet expectare, donec effluat tempus quadriennij, quoad petendam reſtitutionem datur.*

14 *Auxiliũ ordinarium nõ excludit extraordinarium, quando contra diuerſos competunt.*

15 *Pupillus ex culpa tutoris læſus reſtitui debet potius ſi velit, quã contra tutorẽ experiri.*

16 *Actio tutela ante finitam tutelã non datur.*

17 de-

17 *Dolus videri poteſt ex cõiecturis quandoq; ſingule ad eum probandum ſufficiant: multo magis coniuncta.*

18 *Procurator, tutor vel curator contumax punitur vt dominus vel pupillus.*

Quod ita verum eſſe intelligo in contumacia grauiori, ſecus in ſimplici & leniori.

19 *Obtemperare iudicendi quis non videatur.*

20 *Contumax qs vere dicatur. & n. 8. & n. 19.*

21 *Pœna perſona delinquentium nõ egredi debet.*

22 *Reip. intereſt ne crimina maneat impunita.*

23 *Minor non habet perſonam ſtandi in iudicio.*

24 *Geſta ab adultis curatorem nõ habentibus extra iudicium valent & iure ſubſiſtunt.*

25 *Sententia contra minorẽ non defenſum lata eſt ipſo iure nulla nec opus habet reſciſſione.*

26 *Minori rerũ ſuarum defenſio permitti ſolet.*

Quod intellige cum grano ſalis.

27 *Sententia lata ad verſus minorẽ defenſũ vſq; ad litis conteſtationẽ, vel vſq; ad probationes, poſtea vero derelictum, ipſo iure nulla eſt, nec opus ei eſt reſtitutione in integrum.*

28 *Minores pubertati pximi nõ reſtituũtur cõtra delictũ, cũ in eo doloſe verſati, ſed debent puniri.*

29 *Minor q̃ ſe maiorẽ aſſeruit, ſic in dolũ incidit, vt. reſtitui nõ debeat, q̃ reſtringitur & limitatur ibid*

IN cauſa turbatæ poſſeſſionis, quæ agitata eſt inter curatores pupillorum nobilium von Hildißen ex vna & generoſos Comites D. Pancratium Felicem & Oſvvaldum W. vnd R. grafſen pro ſeipſis, nec non contra D. Polydorum & D. Ioachimum de Hingſperg & curatores D. Oſvvaldi iunioris W. vnnd B. graffen/ ex altera parte, ſubmiſſio facta eſt in hac imperiali Camera ſuper reſtitutione facienda contra ſententiam pœnæ declaratoriam, quæ fuit 15. Octob, Anno 50. in eadem imperiali Camera lata. Priusquam autem diſputem, an concedenda ſit hic inſtitutio videndum eſt, an procurator petens reſtitutionem ſit etiam ſatis legitimatus, alias nullitas totius proceſſus & cauſæ enaſceretur. Et ſine contraverſia eſt, etiam per procuratorem reſtitu-
1 tionem † in integrum peti poſſe, *vt per Rube. C. et per procur. cauſ. in integr. reſt. 29.*
2 *poſſ.* Sed an generale † mãdatũ ſufficit p̃ reſtitutione imploranda? generale hic Ketzler pduxit, in quo ne verbulo quidem ſit mentio de petenda reſtitutione.

Et omiſſis ambagibus dicendum eſt ſpeciale mãdatum requiri, nec generale ſufficere quæ eſt communis DD. ſententia, idemque ſatis probatur *in l. illud 25. §. ſi talis, d. minor.* vbi dicitur ſi talis interueniat iuuenis, cui decernenda ſit inſtitutio, ipſo poſtulante præſtari debet aut procuratori eius, cui idipſum nominatim ſit mandatum, qui vero generale mãdatũ de gerendis vniuerſis negotijs allegat, non debet audiri. Idemque habetur *in cap. per tuas, & cap. coram de reſtit. in integr.* Et huius rei Baldus triplicem rationem adfert, *in l. 1. C. et per procurat.* Huncque caſum etiam recenſet *gl. in l. quæ ad agendum, gl. ſing. de procurat, in ſexto* inter caſus, in quibus ſpeciale mãdatum exigitur. Addit tunc hoc verum eſſe, ſi reſtitutio articulariter petatur ſecus ſi incidenter. Idemque glo. tenet *in cap. ſuſcitata in verb. poſtulauit, extra, de integr, reſtit,*

Illud tamen verum eſt, quod nõ ſit opus in tali ſpeciali mãdato inſtitutionis
† nominatim inſerere cauſam, ob quã 3
petitur inſtitutio, ſed ſufficit in genere narrare, q̃ ſit cõſtitutus pcurator ad implorandũ reſtitutionẽ *ut Br. probat. in l. filius de donat. quã cæteri communiter ſeqq.*

Ex prædictis concludendum contra videtur, quod mãdatũ Ketzlero productum ad petendam reſtitutionem non ſit ſufficiẽs, cum in eo reſtitutionis nulla fiat mentio, per ſupra dicta. Et hæc committo Dominis. Dato autem procuratorẽ Reorũ ſatis legitimatũ eſſe ad implorãdã reſtitutionẽ, videndũ tñ cõſequenter an petita reſtitutio ſit cõcedẽda. Sane illud extra cõtrouerſiã † eſt, mi-
norẽ reſtitui poſſe cõtra ſententiã *l. cũ. 4.* 4
& l. fin. C. ſi aduerſ. rẽ. iud. Nec ſolũ illi datur reſtitutio cõtra ſententiam præſidis puinciæ, vt ibidẽ: ſed ẽt contra ſententiã præfecti prætorio & imperatoris *l. præfecti etiã 17. ff. de minor.* Priuſquã tñ contra
ſententiã † minor reſtituatur, omnino 5
neceſſariũ eſt cognitionẽ læſionis pcedere, & de eo apparere vtrũ læſ⁹ ſit. Et ſiquidẽ particulariter aduerſus ſententiã imploretur inſtitutio pleniſſima, opus cognitione eſt, vt è judice actus & proceſſus, & alia videnda & perſcrutenda,

quo

quo is potuit cognoſcere, an iuſta occaſione minor conquæratur, & vtrum iuſta ratione ſe iniuſte condemnatum à iudice proponat, idque DD. communiter tenent, moti ad hoc per *l. fin. C. ſi minor ſe Maior*, ſub illis verbis. *Ea quæ in preces, contuliſti examinare præſidem prouinciæ conuenit, qui ſi ex luce probationum te deceptum cognouerit fidem veri ſequitur* quam legem ad hoc ponderat, *Salic. in d. l. 1. C. ſi aduerſ. rem iud.* Quod ſi non particulariter & directo, ſed incidēter minor ſe contra ſententiam petat reſtitui, tunc ſufficit leuis quædem & ſummaria cognitio ſeu indagatio, *vt per DD. ibi & Ioan. Maurit. in tr. de reſtit. in integ. c. 193.* In noſtro autē caſu videtur particulariter peti reſtitutio, ideoque pleniſſima cognitione opus eſt. Deniq; conſiderandum, an libellus, in quo petitur reſtitutio ſit formalis, & iuſte conceptus, quod mihi non videtur, quia DD. volunt, & maxime Bald. *in l. non videtur. C. de in in-*
6 *tegr. reſt.* quod libellus. † in quo petitur reſtitutio debet expreſſim continere, q; minor fuerit læſus propria facilitate, vel
7 dolo aduerſarij. Non † enim quęuis læſio cauſat reſtitutionem, ſed ea tantum, quę puenit ex facilitate minoris vel dolo aduerſarij *l. 1. in pr. & §. fin. ff. de minor. Salic. in d. l. non videtur.* Et non ſufficit ſic ſolum allegare lęſionem, ptout Reorum procurator in ſuo libello petitæ reſtitutionis fecit. Et ſubdit ibi Baldus, quod
8 ſi ſolum diceretur minorē lœſum † nec adderetur ſua facilitate, vel dolo aduerſarij, libellus etiam ineptus & reijciendus, quod etiam Bt. voluit *in l. verum §. ſciendum. ff. de minor. & Matth. de Afflict. in conſtit. regn. Sicil. libro ſecundo num. 28. incipit. Minor iurauit. Idem tenet Salic. ind. l. non videtur.* Imo ad hoc, vt con-
9 cedatur minori reſtitutio † per iudicem quatuor ſunt probanda. I. ſe eſſe minorem II. ſe eſſe læſum, enormiter & immędice. III. Quod læſio proceſſerit ſua facilitate vel dolo aduerſarij. IV. Allegare debet, quod ſit intra tempora reſtitutionis petendæ. Qualiter autem
10 † probetur læſio, vide Alex *in l. nam & poſtea §. ſi minor de minor.* Petitur autem

in noſtro caſu reſtitutio primo nomine & ratione Comitis Oſvvaldi, qui Curatores habuit in litem, & eſt minor. Deinde Comitis Pancratij Felicis, qui eſt maior, & tamen petitle reſtitui, tum quia abſens fuit, tum quia eius procurator notabiliter eo tempore laborauerit ſeu ægrotauerit.

Primum videamus de Oſvvaldo. Et quamuis facie prima videri potuit, quod ei non ſit concedenda reſtitutio, cum ex † culpa ſuorum tutorum ſit læ- 11
ſus, contra quos regreſſum habet pro indemnitate conſequenda, nimirum ſi ſoluendo ſint, vt in noſtro caſu (idem & in procuratore minoris obſeruatur) quia ſi per factum procuratoris lœſus minor, non reſtituitur, niſi procurator non ſit ſoluendo *per l. cum mandatum 23. de minor.* Ergo idem videtur in tutore, vel curatore dicendum, ſi ex facto ipſorum ſit læſus minor. Item vbi quis ordinarium † remedium habet, ceſſat ex- 12
traordinariū. *l. in cauſa 2. de minor vbi Br. in l. in prouinciali de noui oper. nunc.* Nempe, quod tali caſu † minor optionem 13
habeat, vel petere inſtitutionem in integrum, vel in tutorem, vel curatorem pro ſua indemnitate agere *per text. l. 3. C. ſi tut. vel curat. interv.* Et ſic eſt in electione minoris velit reſtitutionem in in integrum petere, vel tutorem vel curatorem conuenire. Poteſt enim vtramlibet viam eligere, nec expectare tenetur minor, donec effluat tempus quadriennij, quod ad petendam reſtitutionem datur, quod multis docet Ioan. Maur. *in tr. de reſtit. in integr. c. 48. vbi declarat l. 1. C. eodem, vide & Panorm. in c. cum veniſſent extra de in integr. reſtit.*

Non obſtat, quod ſuperius dictum eſt ceſſare beneficium iuris ſpecialis, vbi auxilium ordinarium ſiue iuris communis habetur, cui reſpondetur, q; auxilium † ordinarium non excludit extraordi- 14
narium: quando competunt contra diuerſos *Salic. in d. l. 1.*

Et nō obſtat, q; ſecus eſt in Procuratore, quia is voluntarius eſt, tutoris vel curatoris officiū neceſſariū *vt per Salic. in l. fin. C. ſi tut. vel curat. interv.*

Ex

Ex prædictis ergo concluſiue dicendum eſt, pupillum Oſvvaldũ (quia per talem ſententiam pœnæ declaratoriam eſt læſus, ſi pœna ex rebus pupillaribus debeat ſolui) reſtituendũ eſſe contra ꝓlatam ſentẽtiam, alias tolleremus ei opinionis beneficiũ quod ex dictis legibus etiam habet.

Verum hic cogitãdum cenſeo & indagandum, an hæc pœna tutorib. pupil-
li [illegible] nomine inflicta, poſſit transferri
ſ[illegible]im in ipſos tutores: Quod non vide-
15 [illegible] quia, *vt ſupra dixi*, etiamſi † pupillus
[illegible]ulpa tutoris læſus ſit, tamen reſtitui
debet ſi velit potius, quam contra tuto-
16 rẽ experiri *d. l. etiam*. Adde q̃ actio † tu-
telæ ante finitam tutelã competere non
poſſit. Abſurdum enim etiam à tutore
adminiſtrationis rationẽ negotiorũ pu-
pilli expoſcere, in quo adhuc ꝑſeuerat,
inquit Vlp. *in l. ſi tutor. §. ſi teſtamento, & l. niſi finita. in pr. de tut. & rat. diſtr.*

Sed his non obſtantibus crediderim defendi poſſe, quod ſtatim tutores ad ſolutionem pœnæ condemnentur.

Primũ quia DD. cõmuniter d. l. etiã
intelligunt, quãdo minor læſus eſt facto
vel negligentia, vel etiam culpa tutoris
vel curatoris. In noſtro autẽ caſu nõ ſo-
lum culpa tutorum deprehenditur, ſed
etiam evidens dolus & calumnia mani-
feſta, nec non ſummus iudicij contem-
ptus, quo caſu non videtur locum ha-
bere *d. l. etiam*. Dolus autem ex nudis †
17 coniecturis videri poteſt, quas late Bar-
tolus examinat *in l. poſt contractum. de donat.* Et licet quandoque ſingulæ coniecturæ ſufficiant ad dolum probandum: ſi tamen coniunctim & plures conglutinentur, tunc aperte conuincitur dolus *vt per Br. in l. cum poſteaquam & Decium in l. pactum quod dotali. C. de pact.*

Sed ita eſt in noſtro caſu, Nam præfati tutores facile ſcire potuerunt, ſub qua forma concipienda etiam recognitio præſentationis Capellæ S. Magdalenæ zum Hoheberg, nempe iuxta oblationem prius factam ab ipſis Reis, ad quã relatio facta eſt in ſententia Anno &c. 44. lata.

Quod ſi reſpondeas, tutores necdum fuiſſe in lite. Reſpondeo id tamen eos ex actis cognoſcere potuiſſe: Et dato, quod in hoc negligentes exſtiterint, tamen ab ipſis iudicib. per ſententiã cõmoniti ſunt de dãda recognitione iuxta oblationẽ ꝑius factam, quæ lata eſt. 8. Nouemb. Anno 49. item paulo poſt 11. Ianuar. Anno 50. rurſus cõmoniti ſunt, & relatio facta auff das beſchehen erbietten einkommen/ ita planè quoque nullam ignorantiam prætexere potuerunt, So ſtendt die verba des erbietens gantz lautter vnnd klar/ ſed tamen rurſus non potuerunt, ſed obtulerunt ein vhrkundt dẽ erbietten gantz vngemäß/ Quis ergo hinc non colligeret calumnioſe id ab ipſis eſſe factum?

Porro cum hanc calumniam iud[ic]es animaduertiſſent, & iuſtam habuiſſent cauſam Reos condemnandi in pœnas executorialium, id tamen prætermiſſum eſt. Imo ad contraueniendum morum malitiam rurſus ſententiam tulerunt 15. Octobr. Anno 50. Et ne quid prætexere poſſent in eadem inſeruerunt formam, ſecundum quam exigi deberet die vhrkundt cum declaratione pœnæ in euentum, præfixæ 3 hebdomadæ ad parendum ſententiæ.

Quid factum? Obtulerunt Rei ein ander vhrkundt, ſed cum demum, cum iam euentualis ſententia illa purificata eſſet, poſt 3. hebdomadas effluxas.

Et quamuis hæc mora purgari potuiſſet ob intemperiem aeris & luculentam viam, quam tunc fuiſſe Rei prætendunt: attamen oblata recognitio rurſus difformis fuit præſcriptæ formæ. Nam cum in narratione der vhrkundt inſeruiſſent ad verbum ſententiam prædictam, tamen poſtea in diſpoſitione data opera omiſerunt alterum membrum, Nemlich wie die N. graffē zweymal ꝑſentirt habē/ das ſie Actorib. die zwey Nechſten Mann auch geſtatten wolltē/ quę eſt manifeſta & notoria calũnia,

quo is potuit cognoſcere, an iuſta occaſione minor conquæratur, & vtrum iuſta ratione ſe iniuſte condemnatum à iudice proponat, idque DD. communiter tenent, moti ad hoc per *l. fin. C. ſi minor ſe Maior* . ſub illis verbis: *Ea qua in preces. contuliſti examinare præſidem prouinciæ conuenit, qui ſi ex luce probationum te deceptum cognouerit fidem veri ſequitur* quam legem ad hoc ponderat, *Salic in d. l. 1. C. ſi aduerſ. rem iud.* Quod ſi non particulariter & directo, ſed incidēter minor ſe contra ſententiam petat reſtitui, tunc ſufficit leuis quædem & ſummaria cognitio ſeu indagatio, *vt per DD. ibi & Ioan. Maurit. in tr. de reſtit. in integ. c. 193.* In noſtro autē caſu videtur particulariter peti reſtitutio, ideoque pleniſſima cognitione opus eſt. Deniq; conſiderandum, an libellus, in quo petitur reſtitutio ſit formalis, & iuſte conceptus, quod mihi non videtur, quia DD. volunt, & maxime Bald. *in l. non videtur. C. de in in-*
6 *tegr reſt.* quod libellus. † in quo petitur reſtitutio debet expreſſim continere, q; minor fuerit læſus propria facilitate, vel
7 dolo aduerſarij. Non † enim quęuis læſio cauſat reſtitutionem, ſed ea tantum, quę prouenit ex facilitate minoris vel dolo aduerſarij *l. 1. in pr. & §. fin. ff. de minor. Salic. in d. l. non videtur.* Et non ſufficit ſic ſolum allegare lęſionem, prout Reorum procurator in ſuo libello petitæ reſtitutionis fecit. Et ſubdit ibi Baldus, quod
8 ſi ſolum diceretur minorē lœſum † nec adderetur ſua facilitate, vel dolo aduerſarij, libellus etiam ineptus & reijciendus, quod etiam Br. voluit *in l. verum §. ſciendum. ff. de minor. & Matth. de Afflict. in conſtit. regn. Sicil. libro ſecundo num. 28. incipit. Minor iurauit. Idem tenet Salic. in d. l. non videtur.* Imo ad hoc, vt con-
9 cedatur minori reſtitutio † per iudicem quatuor ſunt probanda. I. ſe eſſe minorem II. ſe eſſe læſum, enormiter & immediate. III. Quod læſio proceſſerit ſua facilitate vel dolo aduerſarij. IV. Allegare debet, quod ſit intra tempora reſtitutionis petendæ. Qualiter autem
10 † probetur læſio, vide Alex *in l. nam & poſtea §. ſi minor de minor.* Petitur autem in noſtro caſu reſtitutio primo nomine & ratione Comitis Oſvvaldi, qui Curatores habuit in litem, & eſt minor. Deinde Comitis Pancratij Felicis, qui eſt maior, & tamen petit ſe reſtitui, tum quia abſens fuit, tum quia eius procurator notabiliter eo tempore laborauerit ſeu ægrotauerit.

Primum videamus de Oſvvaldo. Et quamuis facie prima videri potuit, quod ei non ſit concedenda reſtitutio, cum ex † culpa ſuorum tutorum ſit læ- 11
ſus, contra quos regreſſum habet pro indemnitate conſequenda, nimirum ſi ſoluendo ſint, vt in noſtro caſu (idem & in procuratore minoris obſeruatur) quia ſi per factum procuratoris lœſus minor, non reſtituitur, niſi procurator non ſit ſoluendo *per l. eum mandatum 23. de minor.* Ergo idem videtur in tutore, vel curatore dicendum, ſi ex facto ipſorum ſit læſus minor. Item vbi quis ordinarium † remedium habet, ceſſat ex- 12
traordinariū. *l. in cauſa 2. de minor vbi Br. in l. in prouinciali de noui oper. nunc.* Nempe, quod tali caſu † minor optionem 13
habeat, vel petere inſtitutionem in integrum, vel in tutorem, vel curatorem pro ſua indemnitate agere *per text. l. 3. C. ſi tut. vel curat. interv.* Et ſic eſt in electione minoris velit reſtitutionem in in integrum petere, vel tutorem vel curatorem conuenire. Poteſt enim vtramlibet viam eligere, nec expectare tenetur minor, donec effluat tempus quadriennij, quod ad petendam reſtitutionem datur, quod multis docet Ioan. Maur. *in tr. de reſtit. in integr. c. 48. vbi declarat l. 1. C. eodem, vide & Panorm. in c. cum veniſſent extra de in integr. reſtit.*

Non obſtat, quod ſuperius dictum eſt ceſſare beneficium iuris ſpecialis, vbi auxilium ordinarium ſiue iuris communis habetur; cui reſpondetur, q; auxilium † ordinarium non excludit extraordi- 14
narium: quando competunt contra diuerſos *Salic. in d. l. 1.*

Et nō obſtat, q; ſecus eſt in Procuratore, quia is voluntarius eſt, tutoris vel curatoris officiū neceſſariū *vt per Salic. in l. fin. C. ſi tūt. vel curat. interv.*

Ex

Ex prædictis ergo concluſiue dicendum eſt, pupillum Oſvvaldũ (quia per talem ſententiam pœnæ declaratoriam eſt læſus, ſi pœna ex rebus pupillatibus debeat ſolui) teſt:tuendũ eſſe contra ꝓlatam ſentetiam, alias tolleremus ei opinionis beneficiũ quod ex dictis legibus etiam habet.

Verum hic cogitãdum cenſeo & indagandum, an hęc pœna tutorib. pupilli ſui nomine inflicta, poſſit transferri ſtatim in ipſos tutores: Quod non vide-
15 tur, quia, *vt ſupra dixi*, etiamſi † pupillus ex culpa tutoris læſus ſit, tamen reſtitui debet ſi velit potius, quam contra tuto-
16 rẽ experiri *d. l. etiam.* Adde q. actio † tutelę ante finitam tutelã competere non poſſit. Abſurdum enim etiam à tutore adminiſtrationis rationẽ negotiorũ pupilli expoſcere, in quo adhuc pſeuerat, inquit Vlp. *in l. ſi tutor. §. ſi teſtamento, & l. niſi finita. in pr. de tut. & rat. deſer.*

Sed his non obſtantibus crediderim defendi poſſe, quod ſtatim tutores ad ſolutionem pœnæ condemnentur.

Primũ quia DD. cõmuniter d. l. etiã intelligunt, quãdo minor læſus eſt facto vel negligentia, vel etiam culpa tutoris vel curatoris. In noſtro autẽ caſu nõ ſolum culpa tutorum deprehenditur, ſed etiam evidens dolus & calumnia manifeſta, nec non ſummus iudicij contemptus, quo caſu non videtur locum ha-
17 bere *d. l. etiam.* Dolus autem ex nudis † coniecturis videri poteſt, quas late Bartolus examinat *in l. poſt contractum. de donat.* Et licet quandoque ſingulæ coniecturę ſufficiant ad dolum probandum: ſi tamen coniunctim & plures conglutinentur, tunc aperte conuincitur dolus *vt per Br. in l. cum poſteaquam & Decium in l. pactum quod dotali. C. de pact.*

Sed ita eſt in noſtro caſu, Nam præfati tutores facile ſcire potuerunt, ſub qua forma concipienda etiam recognitio præſentationis Capellæ S. Magdalenæ zum Hohberg, nempe iuxta oblationem prius factam ab ipſis Reis, ad quã relatio facta eſt in ſententia Anno &c. 44. lata.

Quod ſi reſpondeas, tutores necdum fuiſſe in lite. Reſpondeo id tamen eos ex actis cognoſcere potuiſſe: Et dato, quod in hoc negligentes exſtiterint, tamen ab ipſis iudicib. per ſententiã cõmoniti ſunt de dãda recognitione iuxta oblationẽ prius factam, quæ lata eſt. 8. Nouemb. Anno 49. item paulo poſt 11. Ianuar. Anno 50. rurſus cõmoniti ſunt, & relatio facta auff das beſchehen erbieten einkommen / ita planè quoque nullam ignorantiam prætexere potuerunt, So ſeindt die verba des erbietens gantz lautter vnnd Clar / ſed tamen rurſus non potuerunt, ſed obtulerunt ein vhrkundt dẽ erbietten gantz vngemäß / Quis ergo hinc non colligeret calumnioſe id ab ipſis eſſe factum?

Porro cum hanc calumniam iudices animaduertiſſent, & iuſtam habuiſſent cauſam Reos condemnandi in pœnas executorialium, id tamen prætermiſſum eſt. Imo ad contraueniendum morum malitiam rurſus ſententiam tulerunt 15. Octobr. Anno 50. Et ne quid prætexere poſſent in eadem inſeruerunt formam, ſecundum quam exigi deberet die vhrkundt cum declaratione pœnæ in euentum, præfixæ 3 hebdomadæ ad parendum ſententiæ.

Quid factum? Obtulerunt Rei ein ander vhrkundt, ſed cum demum, cum iam euentualis ſententia illa purificata eſſet, poſt 3. hebdomadas effluxas.

Et quamuis hæc mora purgari potuiſſet ob intemperiem aeris & luculentam viam, quam tunc fuiſſe Rei prętendunt: attamen oblata recognitio rurſus difformis fuit præſcriptæ formæ. Nam cum in narratione der vhrkundt inſeruiſſent ad verbum ſententiam prædictam, tamen poſtea in diſpoſitione data opera omiſerunt alterum membrum, Nemlich wie die R. grafſt zweimal pſentirt habẽ/das ſie Actorib. die zwey Nechſten Mann auch geſtatten woltẽ/quę eſt manifeſta & notoria calũnia,

quo is potuit cognoſcere, an iuſta occa-
ſione minor conquæratur, & vtrum iu-
ſta ratione ſe iniuſte condemnatum à
iudice proponat, idque DD. commu-
niter tenent, moti ad hoc per *l. fin. C. ſi
minor ſe Maior*. ſub illis verbis. *Ea quæ
in preces. contuliſti examinare præſidem pro-
uinciæ conuenit, qui ſi ex luce probationum te
deceptum cognouerit fidem veri ſequitur*
quam legem ad hoc ponderat, *Salic in
d. l. 1. C. ſi aduerſ. rem iud.* Quod ſi non par-
ticulariter & directo, ſed incidēter mi-
nor ſe contra ſententiam petat reſtitui,
tunc ſufficit leuis quædem & ſummaria
cognitio ſeu indagatio, *vt per DD. ibi &
Ioan. Maurit. in tr. de reſtit. in integ. c. 193.* In
noſtro autē caſu videtur particulariter
peti reſtitutio, ideoque pleniſſima co-
gnitione opus eſt. Deniq; conſideran-
dum, an libellus, in quo petitur reſtitu-
tio ſit formalis, & iuſte conceptus, quod
mihi non videtur, quia DD. volunt, &
maxime Bald. *in l. non videtur. C. de in in-*
6 *tegr. reſt.* quod libellus. † in quo petitur
reſtitutio debet expreſſim continere, ꝗ
minor fuerit læſus propria facilitate, vel
7 dolo aduerſarij. Non † enim quęuis læ-
ſio cauſat reſtitutionem, ſed ea tantum,
quę, puenit ex facilitate minoris vel do-
lo aduerſarij *l. 1. in pr. & §. fin. ff. de minor.
Salic. in d. l. non videtur.* Et non ſufficit ſic
ſolum allegare lęſionem, prout Reorum
procurator in ſuo libello petitæ reſtitu-
tionis fecit. Et ſubdit ibi Baldus, quod
8 ſi ſolum diceretur minorē lœſum † nec
adderetur ſua facilitate, vel dolo aduer-
ſarij, libellus etiam ineptus & reijcien-
dus, quod etiam Bt. voluit *in l. verum
§. ſciendum. ff. de minor. & Matth. de Af-
flict. in conſtit. regn. Sicil. libro ſecundo num.
28. incipit. Minor iurauit. Idem tenet Salic.
in d. l. non videtur.* Imo ad hoc, vt con-
9 cedatur minori reſtitutio † per iudicem
quatuor ſunt probanda. I. ſe eſſe mi-
norem II. ſe eſſe læſum, enormiter &
immodice. III. Quod læſio proceſſerit
ſua facilitate vel dolo aduerſarij. IV.
Allegare debet, quod ſit intra tempora
reſtitutionis petendæ. Qualiter autem
10 † probetur læſio, vide Alex *in l. nam &
poſtea §. ſi minor de minor.* Petitur autem
in noſtro caſu reſtitutio primo nomi-
ne & ratione Comitis Oſvvaldi, qui Cu-
ratores habuit in litem, & eſt minor. De-
inde Comitis Pancratij Felicis, qui eſt
maior, & tamen petit ſe reſtitui, tum quia
abſens fuit, tum quia eius procurator
notabiliter eo tempore laborauerit ſeu
ægrotauerit.

Primum videamus de Oſvvaldo.
Et quamuis facie prima videri potuit,
quod ei non ſit concedenda reſtitutio,
cum ex † culpa ſuorum tutorum ſit læ- 11
ſus, contra quos regreſſum habet pro
indemnitate conſequenda, nimirum ſi
ſoluendo ſint, vt in noſtro caſu (idem &
in procuratore minoris obſeruatur)
quia ſi per factum procuratoris lœſus
minor, non reſtituitur, niſi procurator
non ſit ſoluendo *per l. cum mandatum 23.
de minor.* Ergo idem videtur in tutore,
vel curatore dicendum, ſi ex facto ipſo-
rum ſit læſus minor. Item vbi quis or-
dinarium † remedium habet, ceſſat ex- 12
traordinariū. *l. in cauſa 2. de minor vbi Br.
in l. in prouinciali de noui oper. nunc.* Nem-
pe, quod tali caſu † minor optionem 13
habeat, vel petere inſtitutionem in in-
tegrum, vel in tutorem, vel curatorem
pro ſua indemnitate agere *per text. l. 3.
C. ſi tut. vel curat. interv.* Et ſic eſt in e-
lectione minoris velit reſtitutionem in
in integrum petere, vel tutorem vel
curatorem conuenire. Poteſt enim
vtramlibet viam eligere, nec expectare
tenetur minor, donec effluat tempus
quadriennij, quod ad petendam reſti-
tutionem datur, quod multis docet Io-
an. Maur. *in tr. de reſtit. in integr. c. 48. vbi
declarat l. 1. C. eodem, vide & Panorm. in
c. cum veniſſent extra de in integr. reſtit.*

Non obſtat, quod ſuperius dictum
eſt ceſſare beneficium iuris ſpecialis, vbi
auxilium ordinarium ſiue iuris commu-
nis habetur; cui reſpondetur, ꝗ auxilium
† ordinarium non excludit extraordi- 14
narium: quando competunt contra di-
uerſos *Salic. in d. l. 1.*

Et nō obſtat, ꝗ ſecus eſt in Procura-
tore, quia is voluntarius eſt, tutoris vel
curatoris officiū neceſſariū *vt per Salic. in
l. fin. C. ſi tut. vel curat. interv.*

Ex

Ex prædictis ergo concluſiue dicendum eſt, pupillum Oſvvaldū quia per talem ſententiam pœnæ declaratoriam eſt læſus, ſi pœna ex rebus pupillaribus debeat ſolui reſtituendū eſſe contra prolatam ſentētiam, alias tolleremus ei opinionis beneficiū quod ex dictis legibus etiam habet.

Verum hic cogitādum cenſeo & indagandum, an hęc pœna tutorib. pupilli ſui nomine inflicta, poſſit transferri ſtatim in ipſos tutores: Quod non vide-
15 tur, quia, *vt ſupra dixi*, etiamſi † pupillus ex culpa tutoris læſus ſit, tamen reſtitui debet ſi velit potius, quam contra tuto-
16 rē experiri *d. l. etiam*. Adde q. actio † tutelę ante finitam tutelā competere non poſſit. Abſurdum enim etiam a tutore adminiſtrationis rationē negotiorū pupilli expoſcere, in quo adhuc pſeuerat, inquit Vlp. *in l. ſi tutor. §. ſi teſtamento, & l. niſi finita. in pr. de tut. & rat. deſer.*

Sed his non obſtantibus crediderim defendi poſſe, quod ſtatim tutores ad ſolutionem pœnæ condemnentur.

Primū quia DD. cōmuniter d. l. etiā intelligunt, quādo minor læſus eſt facto vel negligentia, vel etiam culpa tutoris vel curatoris. In noſtro autē caſu nō ſolum culpa tutorum deprehenditur, ſed etiam euidens dolus & calumnia manifeſta, nec non ſummus iudicij contemptus, quo caſu non videtur locum habere *d. l. etiam*. Dolus autem ex nudis †
17 coniecturis videri poteſt, quas late Bartolus examinat *in l. poſt contractum. de donat.* Et licet quandoque ſingulæ coniecturę ſufficiant ad dolum probandum: ſi tamen coniunctim & plures conglutinentur, tunc aperte conuincitur dolus *vt per Br. in l. cum poſteaquam & Decium in l. pactum quod dotali. C. de pact.*

Seu ita eſt in noſtro caſu, Nam præfati tutores facile ſcire potuerunt, ſub qua forma concipienda etiam recognitio præſentationis Capellæ S. Magdalenæ zum Hohēberg, nempe iuxta oblationem prius factam ab ipſis Reis, ad quā relatio facta eſt in ſententia Anno &c. 44. lata.

Quod ſi reſpondeas, tutores necdum fuiſſe in lite. Reſpondeo id tamen eos ex actis cognoſcere potuiſſe: Et dato, quod in hoc negligentes exſtiterint, tamen ab ipſis iudicib. per ſententiā cōmoniti ſunt de dāda recognitione iuxta oblationē prius factam, quæ lata eſt. 8. Nouemb. Anno 49. item paulo poſt 21. Ianuar. Anno 50. rurſus cōmoniti ſunt, & relatio facta auff das beſchehen erbieten einkommen / ita planè quoque nullam ignorantiam prætexere potuerunt, So ſeindt die verba des erbietens gantz lautter vnnd Clar / ſed tamen rurſus non potuerunt, ſed obtulerunt ein vhrkundt dē erbietten gantz vngemäß / Quis ergo hinc non colligeret calumnioſe id ab ipſis eſſe factum?

Porto cum hanc calumniam iud c animaduertiſſent, & iuſtam habuiſſent cauſam Reos condemnandi in pœnas executorialium, id tamen prætermiſſum eſt. Imo ad contraueniendum morum malitiam rurſus ſententiam tulerunt 15. Octobr. Anno 50. Et ne quid prætexere poſſent in eadem inſeruerunt formam, ſecundum quam exigi deberet die vhrkundt cum declaratione pœnæ in euentum, præfixæ 3 hebdomadæ ad parendum ſententiæ.

Quid factum? Obtulerunt Rei ein ander vhrkundt, ſed cum demum, cum iam euentualis ſententia illa purificata eſſet, poſt 3. hebdomadas effluxas.

Et quamuis hæc mora purgari potuiſſet ob intemperiem aeris & luculentam viam, quam tunc fuiſſe Rei prętendunt: attamen oblata recognitio rurſus difformis fuit præſcriptæ formæ. Nam cum in narratione der vhrkundt inſeruiſſent ad verbum ſententiam prædictam, tamen poſtea in diſpoſitione data opera omiſerunt alterum membrum, Nemlich wie die N. graffē zweimal pſentirt habē / das ſie Actorib. die zwey Nechſten Mann auch geſtatten woltē / quę eſt manifeſta & notoria calūnia,

quo is potuit cognoſcere, an iuſta occa-
ſione minor conquæratur, & vtrum iu-
ſta ratione ſe iniuſte condemnatum à
iudice proponat, idque DD. commu-
niter tenent, moti ad hoc per *l. fin. C. ſi
minor ſe Maior.* ſub illis verbis. *Ea qua
in preces, contuliſti examinare præſidem pro-
uinciæ conuenit, qui ſi ex luce probationum te
deceptum cognouerit fidem veri ſequitur*
quam legem ad hoc ponderat, *Salic in
d. l. 1. C. ſi aduerſ. rem iud.* Quod ſi non par-
ticulariter & directo, ſed incidēter mi-
nor ſe contra ſententiam perat reſtitui,
tunc ſufficit leuis quædem & ſummaria
cognitio ſeu indagatio, *vt per DD. ibi &
Ioan. Maurit. in tr. de reſtit. in integ. c. 193.* In
noſtro autē caſu videtur particulariter
peti reſtitutio, ideoque pleniſſima co-
gnitione opus eſt. Deniq; conſideran-
dum, an libellus, in quo petitur reſtitu-
tio ſit formalis, & iuſte conceptus, quod
mihi non videtur, quia DD. volunt, &
maxime Bald. *in l. non videtur. C. de in in-*
6 *tegr. reſt.* quod libellus. † in quo petitur
reſtitutio debet expreſſim continere, ꝙ
minor fuerit læſus propria facilitate, vel
7 dolo aduerſarij. Non † enim quęuis læ-
ſio cauſat reſtitutionem, ſed ea tantum,
quę puenit ex facilitate minoris vel do-
lo aduerſarij *l. 1. in pr. & §. fin. ff. de minor.
Salic. in d. l. non videtur.* Et non ſufficit ſic
ſolum allegare lęſionem, prout Reorum
procurator in ſuo libello petitæ reſtitu-
tionis fecit. Et ſubdit ibi Baldus, quod
8 ſi ſolum diceretur minorē lœſum † nec
adderetur ſua facilitate, vel dolo aduer-
ſarij, libellus etiam ineptus & reijcien-
dus, quod etiam Br. voluit *in l. verum
§. ſciendum. ff. de minor. & Matth. de Af-
flict. in conſtit. regn. Sicil. libro ſecundo num.
28. incipit. Minor iurauit. Idem tenet Salic.
in d. l. non videtur.* Imo ad hoc, vt con-
9 cedatur minori reſtitutio † per iudicem
quatuor ſunt probanda. I. ſe eſſe mi-
norem II. ſe eſſe læſum, enormiter &
immodice. III. Quod læſio proceſſerit
ſua facilitate vel dolo aduerſarij. IV.
Allegare debet, quod ſit intra tempora
reſtitutionis petendæ. Qualiter autem
10 † proberur læſio, vide Alex *in l. nam &
poſtea §. ſi minor de minor.* Petitur autem
in noſtro caſu reſtitutio primo nomi-
ne & ratione Comitis Oſvvaldi, qui Cu-
ratores habuit in litem, & eſt minor. De-
inde Comitis Pancratij Felicis, qui eſt
maior, & tamen petit ſe reſtitui, tum quia
abſens fuit, tum quia eius procurator
notabiliter eo tempore laborauerit ſeu
ægrotauerit.

Primum videamus de Oſvvaldo.
Et quamuis facie prima videri potuit,
quod ei non ſit concedenda reſtitutio,
cum ex † culpa ſuorum tutorum ſit læ- 11
ſus, contra quos regreſſum habet pro
indemnitate conſequenda, nimirum ſi
ſoluendo ſint, vt in noſtro caſu (idem &
in procuratore minoris obſeruatur)
quia ſi per factum procuratoris lœſus
minor, non reſtituitur, niſi procurator
non ſit ſoluendo *per l. cum mandatum 23.
de minor.* Ergo idem videtur in tutore,
vel curatore dicendum, ſi ex facto ipſo-
rum ſit læſus minor. Item vbi quis or-
dinarium † remedium habet, ceſſat ex- 12
traordinariū. *l. in cauſa 2. de minor vbi Br.
in l. in prouinciali de noui oper. nunc.* Nem-
pe, quod tali caſu † minor optionem 13
habeat, vel petere inſtitutionem in in-
tegrum, vel in tutorem, vel curatorem
pro ſua indemnitate agere *per text. l. 3.
C. ſi tut. vel curat. interv.* Et ſic eſt in e-
lectione minoris velit reſtitutionem in
in integrum petere, vel tutorem vel
curatorem conuenire. Poteſt enim
vtramlibet viam eligere, nec expectare
tenetur minor, donec effluat tempus
quadriennij, quod ad petendam reſti-
tutionem datur, quod multis docet Io-
an. Maur. *in tr. de reſtit. in integr. c. 48. vbi
declarat l. 1. C. eodem, vide & Panorm. in
c. cum veniſſent extra de in integr. reſtit.*

Non obſtat, quod ſuperius dictum
eſt ceſſare beneficium iuris ſpecialis, vbi
auxilium ordinarium ſiue iuris commu-
nis habetur; cui reſpondetur, ꝙ auxilium
† ordinarium non excludit extraordi- 14
narium: quando competunt contra di-
uerſos *Salic. in d. l. 1.*

Et nō obſtat, ꝙ ſecus eſt in Procura-
tore, quia is voluntarius eſt, tutoris vel
curatoris officiū neceſſariū *vt per Salic. in
l. fin. C. ſi tut. vel curat. interv.*

Ex

Ex prædictis ergo concluſiue dicendum eſt, pupillum Oſvvaldū (quia per talem ſententiam pœnæ declaratoriam eſt læſus, ſi pœna ex rebus pupillaribus debeat ſolui) reſtituendū eſſe contra ꝓlatam ſententiam, alias tolleremus ei opinionis beneficiū quod ex dictis legibus etiam habet.

Verum hic cogitādum cenſeo & indagandum, an hęc pœna tutorib. pupilli ſui nomine inflicta, poſſit transferri ſtatim in ipſos tutores? Quod non vide-
15 tur, quia, *vt ſupra dixi*, etiamſi † pupillus ex culpa tutoris læſus ſit, tamen reſtitui debet ſi velit potius, quam contra tuto-
16 rē experiri *d. l. etiam.* Adde q; actio † tutelę ante finitam tutelā competere non poſſit. Abſurdum enim etiam à tutore adminiſtrationis rationē negotiorū pupilli expoſcere, in quo adhuc ꝑſeuerat, inquit Vlp. *in l. ſi tutor. §. ſi teſtamento, & l. niſi finita. in pr. de tut. & rat. diſtr.*

Sed his non obſtantibus crediderim defendi poſſe, quod ſtatim tutores ad ſolutionem pœnæ condemnentur.

Primū quia DD. cōmuniter d. l. etiā intelligunt, quādo minor læſus eſt facto vel negligentia, vel etiam culpa tutoris vel curatoris. In noſtro autē caſu nō ſolum culpa tutorum depręhenditur, ſed etiam evidens dolus & calumnia manifeſta, nec non ſummus iudicij contemptus, quo caſu non videtur locum ha-
17 bere *d. l. etiam.* Dolus autem ex nudis † coniecturis videri poteſt, quas late Bartolus examinat *in l. poſt contractum. de donat.* Et licet quandoque ſingulæ coniecturę ſufficiant ad dolum probandum: ſi tamen coniunctim & plures conglutinentur, tunc aperte conuincitur dolus *vt per Br. in l. cum poſteaquam & Decium in l. pactum quod dotali. C. de pact.*

Sed ita eſt in noſtro caſu, Nam præfati tutores facile ſcire potuerunt, ſub qua forma concipienda etiam recognitio præſentationis Capellæ S. Magdalenæ zum Hohberg, nempe iuxta oblationem prius factam ab ipſis Reis, ad quā relatio facta eſt in ſententia Anno &c. 44. lata.

Quod ſi reſpondeas, tutores necdum fuiſſe in lite. Reſpondeo id tamen eos ex actis cognoſcere potuiſſe: Et dato, quod in hoc negligentes extiterint, tamen ab ipſis iudicib. per ſententiā cōmoniti ſunt de dāda recognitione iuxta oblationē prius factam, quæ lata eſt. 8. Nouemb. Anno 49. item paulo poſt 21. Ianuar. Anno 50. rurſus cōmoniti ſunt, & relatio facta auff das beſchehen erbieten einkommen / ita planè quoque nullam ignorantiam prætexere potuerunt, So ſeindt die verba des erbietens gantz lautter vnnd Clar / ſed tamen rurſus non potuerunt, ſed obtulerunt ein vhrkundt dē erbietten gantz vngemäß / Quis ergo hinc non colligeret calumnioſe id ab ipſis eſſe factum?

Porro cum hanc calumniam iudices animaduertiſſent, & iuſtam habuiſſent cauſam Reos condemnandi in pœnas executorialium, id tamen prætermiſſum eſt. Imo ad contraueniendum morum malitiam rurſus ſententiam tulerunt 15. Octobr. Anno 50. Et ne quid prætexere poſſent in eadem inſeruerunt formam, ſecundum quam exigi deberet die vhrkundt cum declaratione pœnæ in euentum, præfixæ 3 hebdomadæ ad parendum ſententiæ.

Quid factum? Obtulerunt Rei ein ander vhrkundt, ſed cum demum, cum iam euentualis ſententia illa purificata eſſet, poſt 3. hebdomadas effluxas.

Et quamuis hæc mora purgari potuiſſet ob intemperiem aeris & luculentam viam, quam tunc fuiſſe Rei prętendunt: attamen oblata recognitio rurſus diffotmis fuit præſcriptæ formæ. Nam cum in narratione der vhrkundt inſeruiſſent ad verbum ſententiam prædictam, tamen poſtea in diſpoſitione data opera omiſerunt alterum membrum, Nemlich wie die N. graffſ zweimal pſentirt habē / das ſie Actorib. die zwey Nechſten Mann auch geſtatten woltē / quę eſt manifeſta & notoria calū-nia,

quo is potuit cognoſcere, an iuſta occa-
ſione minor conquætatur, & vtrum iu-
ſta ratione ſe iniuſte condemnatum à
iudice proponat, idque DD. commu-
niter tenent, moti ad hoc per *l. fin. C. ſi
minor ſe Maior*. ſub illis verbis. *Ea qua
in preces, contuliſti examinare præſidem pro-
uinciæ conuenit, qui ſi ex luce probationum te
deceptum cognouerit fidem veri ſequitur*
quam legem ad hoc ponderat, *Salic in
d. l. 1. C. ſi aduerſ. rem ind.* Quod ſi non par-
ticulariter & directo, ſed incidēter mi-
nor ſe contra ſententiam petat reſtitui,
tunc ſufficit leuis quædem & ſummaria
cognitio ſeu indagatio, *vt per DD. ibi &
Ioan. Maurit. in tr. de reſtit. in integ. c. 193.* In
noſtro autē caſu videtur particulariter
peti reſtitutio, ideoque pleniſſima co-
gnitione opus eſt. Deniq; conſideran-
dum, an libellus, in quo petitur reſtitu-
tio ſit formalis, & iuſte conceptus, quod
mihi non videtur, quia DD. volunt, &
maxime Bald. *in l. non videtur. C. de in in-*
6 *tegr. reſt.* quod libellus. † in quo petitur
reſtitutio debet expreſſim continere, ꝙ
minor fuerit læſus propria facilitate, vel
7 dolo aduerſarij. Non † enim quçuis læ-
ſio cauſat reſtitutionem, ſed ea tantum,
quę puenit ex facilitatē minoris vel do-
lo aduerſarij *l. 1. in pr. & §. fin. ff. de minor.
Salic. in d. l. non videtur.* Et non ſufficit ſic
ſolum allegare lęſionem, prout Reorum
procurator in ſuo libello petitæ reſtitu-
tionis fecit. Et ſubdit ibi Baldus, quod
8 ſi ſolum diceretur minorē lœſum † nec
adderetur ſua facilitate, vel dolo aduer-
ſarij, libellus etiam ineptus & reijcien-
dus, quod etiam Bt. voluit *in l. verum
§. ſciendum. ff. de minor. & Matth. de Af-
flict. in conſtit. regn. Sicil. libro ſecundo num.
28. incipit. Minor iurauit. Idem tenet Salic.
in d. l. non videtur.* Imo ad hoc, vt con-
9 cedatur minori reſtitutio † per iudicem
quatuor ſunt probanda. I. ſe eſſe mi-
norem II. ſe eſſe læſum, enormiter &
immōdice. III. Quod læſio proceſſerit
ſua facilitate vel dolo aduerſarij. IV.
Allegare debet, quod ſit intra tempora
reſtitutionis petendæ. Qualiter autem
10 † probetur læſio, vide Alex *in l. nam &
poſtea §. ſi minor de minor.* Petitur autem
in noſtro caſu reſtitutio primo nomi-
ne & ratione Comitis Oſvvaldi, qui Cu-
ratores habuit in litem, & eſt minor. De-
inde Comitis Pancratij Felicis, qui eſt
maior, & tamen petit ſe reſtitui, tum quia
abſens fuit, tum quia eius procurator
notabiliter eo tempore laborauerit ſeu
ægrotauerit.

Primum videamus de Oſvvaldo.
Et quamuis facie prima videri potuit,
quod ei non ſit concedenda reſtitutio,
cum ex † culpa ſuorum tutorum ſit læ- 11
ſus, contra quos regreſſum habet pro
indemnitate conſequenda, nimirum ſi
ſoluendo ſint, vt in noſtro caſu (idem &
in procuratore minoris obſeruatur)
quia ſi per factum procuratoris lœſus
minor, non reſtituitur, niſi procurator
non ſit ſoluendo *per l. cum mandatum 23.
de minor.* Ergo idem videtur in tutore,
vel curatore dicendum, ſi ex facto ipſo-
rum ſit læſus minor. Item vbi quis or-
dinarium † remedium habet, ceſſat ex- 12
traordinariū. *l. in cauſa 2. de minor vbi Br.
in l. in prouinciali de noui oper. nunc.* Nem-
pe, quod tali caſu † minor optionem 13
habeat, vel petere inſtitutionem in in-
tegrum, vel in tutorem, vel curatorem
pro ſua indemnitate agere *per text. l. 3.
C. ſi tut. vel curat. interv.* Et ſic eſt in e-
lectione minoris velit reſtitutionem in
in integrum petere, vel tutorem vel
curatorem conuenire. Poteſt enim
vtramlibet viam eligere, nec expectare
tenetur minor, donec effluat tempus
quadriennij, quod ad petendam reſti-
tutionem datur, quod multis docet Io-
an. Maur. *in tr. de reſtit. in integr. c. 48. vbi
declarat l. 1. C. eodem, vide & Panorm. in
c. cum veniſſent extra de in integr. reſtit.*

Non obſtat, quod ſuperius dictum
eſt ceſſare beneficium iuris ſpecialis, vbi
auxilium ordinarium ſiue iuris commu-
nis habetur; cui reſpondetur, ꝙ auxilium
† ordinarium non excludit extraordi- 14
narium: quando competunt contra di-
uerſos *Salic. in d. l. 1.*

Et nō obſtat, ꝙ ſecus eſt in Procura-
tore, quia is voluntarius eſt, tutoris vel
curatoris officiū neceſſariū *vt per Salic. in
l. fin. C. ſi tut. vel curat. interv.*

Ex

Ex prædictis ergo concluſiue dicen-
dum eſt, pupillum Oſvvaldũ (quia per
talem ſententiam pœnæ declaratori-
am eſt læſus, ſi pœna ex rebus pupilla-
ribus debeat ſolui) ieſt: tuendũ eſſe con-
tra ꝓlatam ſentẽtiam, alias tolleremus
ei opinionis beneficiũ quod ex dictis le-
gibus etiam habet.

Verum hic cogitãdum cenſeo & in-
dagandum, an hęc pœna tutorib. pupil-
li ſui nomine inflicta, poſſit transferri
ſtatim in ipſos tutores: Quod non vide-
15 tur, quia, *vt ſupra dixi*, etiamſi † pupillus
ex culpa tutoris læſus ſit, tamen reſtitui
debet ſi velit potius, quam contra tuto-
16 rẽ experiri *d. l. etiam*. Adde q, actio † tu-
telę ante finitam tutelã competere non
poſſit. Abſurdum enim etiam à tutore
adminiſtrationis rationẽ negotiorũ pu-
pilli expoſcere, in quo adhuc ꝑſeuerat,
inquit vlp. *in l. ſi tutor. §. ſi teſtamento, & l.
niſi finita. in pr. de tut. & rat. diſtr.*

Sed his non obſtantibus credide-
rim defendi poſſe, quod ſtatim tuto-
res ad ſolutionem pœnæ condemnen-
tur.

Primũ quia DD. cõmuniter d. l. etiã
intelligunt, quãdo minor læſus eſt facto
vel negligentia, vel etiam culpa tutoris
vel curatoris. In noſtro autẽ caſu nõ ſo-
lum culpa tutorum depręhenditur, ſed
etiam evidens dolus & calumnia mani-
feſta, nec non ſummus iudicij contem-
ptus, quo caſu non videtur locum ha-
17 bere *d. l. etiam*. Dolus autem ex nudis †
coniecturis videri poteſt, quas late Bar-
tolus examinat *in l. poſt contractum. de do-
nat.* Et licet quandoque ſingulæ conie-
cturę ſufficiant ad dolum probandum:
ſi tamen coniunctim & plures conglu-
tinentur, tunc aperte conuincitur do-
lus *vt per Br. in l. cum poſteaquam & Deci-
um in l. pactum quod dotali. C. de pact.*

Sed ita eſt in noſtro caſu, Nam præfati
tutores facile ſcire potuerunt, ſub qua
forma concipienda etiam recognitio
præſentationis Capellæ S. Magdale-
næ zum Hoheberg, nempe iuxta oblati-
onem prius factam ab ipſis Reis, ad quã
relatio facta eſt in ſententia Anno &c.
44. lata.

Quod ſi reſpondeas, tutores nec-
dum fuiſſe in lite. Reſpondeo id tamen
eos ex actis cognoſcere potuiſſe: Et da-
to, quod in hoc negligentes exſtiterint,
tamen ab ipſis iudicib. per ſententiã cõ-
moniti ſunt de dãda recognitione iuxta
oblationẽ prius factam, quæ lata eſt. 8.
Nouemb. Anno 49. item paulo poſt 11.
Ianuar. Anno 50. rurſus cõmoniti ſunt,
& relatio facta auff das beſchehen erbieten
einkommen / ita planè quoque nullam
ignorantiam prætexere potuerunt,
So ſeindt die verba des erbietens gantz
lautter vnnd Clar / ſed tamen rurſus
non potuerunt, ſed obtulerunt ein vhr-
kundt dẽ erbietten gantz vngemäß / Quis
ergo hinc non colligeret calumnioſe id
ab ipſis eſſe factum?

Porro cum hanc calumniam iu-
dices animaduertiſſent, & iuſtam ha-
buiſſent cauſam Reos condemnandi
in pœnas executorialium, id tamen
prætermiſſum eſt. Imo ad contraueni-
endum morum malitiam rurſus ſen-
tentiam tulerunt 15. Octobr. Anno 50.
Et ne quid prætexere poſſent in eadem
inſeruerunt formam, ſecundum quam
exigi deberet die vhrkundt cum declara-
tione pœnæ in euentum, præfixæ 3
hebdomadæ ad parendum ſenten-
tiæ.

Quid factum? Obtulerunt Rei
ein ander vhrkundt, ſed cum demum,
cum iam euentualis ſententia illa pu-
rificata eſſet, poſt 3. hebdomadas ef-
fluxas.

Et quamuis hæc mora purgari po-
tuiſſet ob intemperiem aeris & lucu-
lentam viam, quam tunc fuiſſe Rei prę-
tendunt: attamen oblata recogni-
tio rurſus difformis fuit præſcriptæ for-
mæ. Nam cum in narratione der vhr-
kundt inſeruiſſent ad verbum ſenten-
tiam prædictam, tamen poſtea in di-
ſpoſitione data opera omiſerunt alte-
rum membrum, Nemlich wie die R. graf-
fẽ zweimal pſentirt habẽ/ das ſie Actorib.
die zwey Nechſten Mann auch geſtatten
wolti/ quę eſt manifeſta & notoria calũ-
nia,

nia, & euidentiſſimus totius iudicij contemptus.

Nec video, quod hæc tam manifeſte & intolerabilis contumacia illa ratione vel quęſito colore excuſari poſſit. Nam quod prætenditur, reos non potuiſſe ſatis conuenire, hoc omnino nihil releuat, quia ſi potuerunt date vhrfundt, potuiſſent etiam ſub iſta forma quam judex præſcripſit. Cum ergo ex prædict. omnibus colligatur manifeſte, quod doloſè & calumnioſè præfati tutores In offerendo der vhrfundt tot ſententijs toties repetitis non paruerint, neque ius dicenti obtemperauerint, & ſic fuerint in grauiſſima & nototia contumacia. Ergo ſequitur quod ipſi, & non pupillus debeant puniri. Tradunt enim DD. *in l. 1. ſi quis ius dic. non obtemp.* quod
18 ipſe † procurator, vel tutor, vel curator puniatur, vt dominus vel pupillus quia non cenſetur procuratori mandaſſe, vt faceret aliquid illicite, vel vt contumaciam admitteret grauiorem, licet in leuiori contumacia, quam ſimplicem appellant, procurator conſtitutus ad litem præiudicat domino *d. l. 1. §. ſi procurator.* Is autem videtur † ius dicenti nō
19 obtemperare, qui quod extremum eſt in iuriſdictione non facit, id eſt, qui ſententiæ definitiuæ non paret. Et eleganter hoc declarat Zaſius *in d. l. 1. §. is videtur.* Et talis contumacia longe grauior eſt & atrocior, quam contumacia eius, qui in ius vocatus non ierit, propriè enim nihil illi præceptum eſt, quod cōtempſit, ideo iuriſdictionem magiſtratus non impedit, quo minus procedat in cauſa ad reddendam iuſtitiam. Et de hac leui contumacia loquitur titulus *ff. ſi quis in ius vocatus non ierit.* vbi leuioris contumaciæ ſpecies tractantur, ſed qui decreto & præcepto iudicis non obtē-
20 perat. is grauiter † delinquit & non exequitur iuſtum magiſtrat⁹, *vt per Oldendr. Claſ. 1. col 2.* Idem per obliquum conſequitur pupillus Oſvvaldij, quod alias directo per conceſſionem reſtitutionis in integrum nanciſceretur, nempe vt indemnis ſeruetur; Deinde pœna ſuos auctores tenebit, quod ius & æquitas o-
mnino exigit, neque † perſonas delin- 21
quentium tranſgredietur. *l. ſancimus C. de pœn.*

Tertio ſi hic reſtitueretur pupillus impuniti euaderent tutores contra ius publicum, quia Reip. nitorem ne † cri- 22
mina maneant impunita *l. ita vulneratus ad l. Aquil. l. longis §. 1. de iudic. l. bona fides depoſiti. Volunt idem DD. in l. in cauſa cognitione 13. ff. de minor.* In ea autem lege inter cætera tractatur, ne alijs perſonis præter minorē ſubueniatur quod, tunc hic fieret ſi pupillus reſtitueretur.

Concludo igitur non poſſe inflictam pœnam in tutores delinquentes transferri.

Venio nunc ad perſonam Oſvvaldi iunioris per reſtitutionē, tametſi poſtea in vltimis concluſionibus Sept. Anno 51. aſſerantur omnia, quę acta contra Oſvvaldū ſicut ipſo iure nulla, quia contra minorem indefenſum. Sane iuris eſt expediti quod minor † non ha- 23
beat perſonam ſtandi in iudicio *l. acta C. de iudic. Et l. in vniuerſis C. qui dare caut. poſſint. l. clam. C. de auctor. præſer. Angel. in l. momentanea. C. qui legit præſ. ſtand. in iud. hab.* tametſi † geſta ab adul- 24
tis curatorem non habentibus extra iudicium valeant, & iure ſubſiſtant. *l. ſi curatoriam. C. de in integr. reſtit. l. neceſſariis, & acquir. her.* Ideoquè ſententia contra minorem non † defenſum lata, 25
eſt ipſo iure nulla *l. 1. cū & minor. C. ſi aduerſus rem iud.* Et per conſequens reſciſſione non habet opus *l. decen. de V. O.* Habet enim lex *cum & vos minores eſſe affirmat s, & indefenſos manſiſſe, nullum præiudicium vobis fieri præſes prouinciæ pro ſua grauitate curabit. Quod ſi iuſta tutorum & curatorum defenſio acceſſerit, intelligatis in integrum reſtitutionis auxilium vobis neceſſarium.*

Non obſtat, quod ſolet † mino- 26
ri rerum ſuarum defenſio permitti, *vt eſt in l. hoc autem §. fin. Ex quibus cauſis maior.* Nam defenſio minori conceſſa ſic eſt intelligenda, modo aperte, & vt decet, eam ſubeat, quod legitime & efficaciter præſtabit, ſi ſui curatoris auctoritate actui acceſſerit, quam lex iubet

inter-

interuenire ob fragile & debile minoris iudicium. Alias ſi ſimpliciter defenſionem minori pmiſſam diceremus, ita vt curatore nõ opus eſſet, confunderetur diſpoſitio multarum legũ, per quas eſt introductum, minorem nõ poſſe efficaciter ſine curatore iudiciũ ſuſcipere, modo ſupra allegato. Volunt etiam DD. quod etiamſi minor fuerit defenſus vſq; ad litis conteſtationem, vel vſq; ad pbationes, & poſtea deſierit defendi
27 & contra eum † feratur ſententia ipſo iure nullã eſſe, nec minori opus eſſe reſtitutione. *Ita Salic. in d. l. cum & minores n. 6. Ioan. Maur. de in integr. reſt. c. 1. nu. 99. Canon in c. cauſam quæ de re iud. & ibi Barbat. argumento l. fin quæ perſon. leg.*

Sed conſiderandum eſt, quod in noſtro caſu Oſvvaldus non fuerit indefenſus, quia mater vidua & tutrix ſuorum liberorum ſemper fuit in lite vſq; ad finem ſententiæ diffinitiuæ pbationumq; incluſiue: Imo etiã tempore omiſſorum executorialiũ dicta mater defenſatrix fuit, eiq; vt tutori facta eſt executio executorialium 1. Iulij Anno 44. Videtur ergo Oſvvaldum non poſſe allegare ſe indefenſum extitiſſe in hac lite, quia fuit defenſus per matrem, niſi velimus dare eum nõ fuiſſe defenſum in cauſa executionis, & ſic tempore, quo lata eſt ſententia pœnæ declaratoriæ. Et ideo quo ad ipſum videt ſententia nulla, qa cõtra indefenſum lata, quanq̃ iudiciũ executionis ſit ẽt inchoatũ cum matre, quia eidem executoriales inſinuatæ.

Videamus an ex hoc capite ei ſubueniri poſſit, quod mihi non videtur Nam ex actis liqueſcit, quod ſe in hac cauſa executionis pro maiore geſſerit. Primũ enim im miſſiua, quam Schotten ſcripſit & ſeſe obtulit ad ſolutionem expenſarũ actori adiudicatarũ &c. q̃ res ẽt efficit, vt deinceps iudex in ſingulis ſubſeq̃ntibus actis pro maiore habuerit, & in ipſi9 perſonã tanq̃ maiorem ſententiã pronunciauerit. Idem Oſvvaldus inn allen vbergebenen vhrkundẽ loquitur vt principalis, & ſingulis ẽt ſuum ſigillũ appendit, vt vel ex eo conueniri poſſit, ipſum doloſe & calumnioſe ſe ingeſſiſſe huic executionis cauſæ tanq̃ maiorem. Imo poſtq̃ videt ſibi pœnã inflictã, affert ſeſe ad probandũ minoritatẽ in finem cõſequendę reſtitutionis in integrum, vel elidendæ ſententiæ ratione nullitatis, velut in minorẽ indefensũ latę. Sed p reg. traditur, q † minores pubertati pximi nõ reſtituantur cõtra delictũ, cum in eo 28
doloſe verſati ſuit, ſed debeant puniri *l. auxiliũ §. in delictis de minor l. 1. C. ſi adult. deliq. & ibidem paſſim DD.* tametſi eo caſu in iudicis manu ſit, penſata delicti qualitate pœnã moderare: ſecus eſſet ſi ſimplicitate ducti, & citra aliq̃ dolum deliq̃ſſent, quia tunc per reſtitutionẽ à tota pœna eximuntur. *Br. in d. l. 1. §. multum poteſt hac in re diſcreti iudicis iudicium.* Sane Ioã Maur *in c. 163.* pulchre docet, in hoc articulo toto iudicẽ debere apud ſe iuxta caſuum cõtingentiam excutere, & hoc vnum expendere; an doloſe minor fuerit verſatus, Eo n. cõſtituto ipſi non ſubuenietur: ſin à dolum abeſſe, & minorem iuſta occaſione motum nõ paruiſſe apparuerit, dabitur reſtitutiõ.

Prædictis ad l. ſiq. minor † q. ſe maio- 29
rẽ aſſeruit, ſic in dolũ incidit vt reſtitui nõ debeat *per text. in l. 2. ſi min. ſe maior. dix.* Hoc tñ diſtinctionem recipit, quia ſi minor maiorem ſe dixerit dolo aduerſarij, reſtituitur, ſed ſi dolo ſuo, negãda eſt reſtitutio. Si vero aduerſarij dolus non acceſſerit, vt qa minor ſe maiorem eſſe exiſtimat, & ita pars eſſe opinetur, locus erit reſtitutioni; Cæterũ ſi minor ſua falſitate læſus ſit, & citra omnem aduerſæ partis dolum reſtitutio danda eſt, quę omnia DD. *in d. l. 1. & d. l. auxilium & late Ioan. Maur. tr. de in integr. reſtit. c. 171. 172. 173. examinat.* Vide DD. *in l. verum §. ſciendum d. minor. Et l. minor. C. de in integr. reſt.* Sane in hoc noſtro caſu ſi quis totum proceſſum huius cauſæ executionis diligenter perluſtret, multas coniecturas deprehendet, ex q̃bus verbis potuit dolus ipſius Oſvvaldi conuinci.

Ideoq; concludendum videtur dicto Oſvvaldo ad hanc ſententiã nõ eſſe ſuccurrendum, neq; eum admittendũ ad proband. minoritatem. Venio ad perſonam herrn Pancratz Felixen quam

conſtat eſſe maiorem eſt. Duplicẽ cauſam ꝑtendit 1. Quia abſens fuerit 2. Quia ſuus procuratot tempore latæ ſententiæ fuerit grauatus lethali morbo. Sed neutra talis momẽti eſt, vt propterea veniat reſtituendus. Nam prima nihil releuat, quia ſi potuerint Rei dare recognitionem omnium, & à ſingulis munitã, potuiſſent etiã formã in eadem ſeruare, quæ ipſis præſcripta fuit in ſententia &c. Et hic abſentia, quæ prætenditur nihil releuat.

Porro ſecunda cauſa eſt friuola, quia licet fuerit mortaliter ægrotus Procurator tñ. nihil neglexit, nec ei vlla mora imputari poteſt, ſemper n. ſcripſit Reis vt ex Protocollo apparet. Quare etiam quoad Pancratium Felicem denegandam eſſe cenſeo reſtitutionem.

Sententia.

IN ſachen Abraham von Hildiſſin genandt von Schwalm nachgelaſſener Kinder Vormundt / vnnd des Keyſerlichẽ Fiſcals für ſein intereſſe vnd herrn Pancratz Felixen vnd Oſwalt W. vnd R. graffen zu N. vnnd S. vnd herrn Jochim võ Hingſperg / herrn zu Riedersbach als Vormundern anderstheils / iſt gebettene reſtitution als vnerheblichen ſonderheit auch den W. vñ R. graffẽ Oſwald belangent vnnottürfftig abgeſchlagẽ vnd erkent / ſo fern berürtes herrn R. graffẽ Pancraß Felixen vnd Oſwald auch herrn Jochim võ Hingſperg herrn zu Riderbach vnd hern Polydoren Graffen zu N. vnnd S. nachmahls in zeit 3. Monaten / dẽ neſchſten nicht glaubliche anzeig thun werdẽ / vnd reproducirten Coſtẽ action vnd executorialn. alles jhres inhalts / auch mit erlegũg der Poen gehorſamlich gelebt ſey. das als dan auf jhres gegentheils ferner anruffen gebettene declaration der acht halben wieder ſie endlich ergehen ſoll / was Recht iſt. rc.

DEC. I. VOT. VI.

In cauſa Leonora Fetzberg *Contra.* Herman Fetzberg *& Conſortes.*

SVMMARIA.

1 *Reſciſſoria imitatur naturam directæ Actionis.*

2 *Libellus reſtitutionis an vitietur ex eo, quod Actor vtrumq; iudicium, reſcindens & reſciſſorium conſanxerit.*

3 *Reſcindens & reſciſſorium iudicium in vno eodemq; libello coniungi poſſunt aduerſus ſententiam.*

4 *Reſtitutio vt rite petita dicatur, quæ requirantur.*

5 *Reſtitutio aduerſus ſententiam poteſt peti ab eodem iudice, qui eam tulit.*

6 *Pactum de futura hereditate non valet.*

7 *De hereditate iam obtenta quilibet tranſigere poteſt, etiamſi ſuper ea nulla ſit mora.*

8 *Reſtitutio in integrum aduerus ſententiam non iniquitatis ſententiæ quærelam, ſed erroris proprii veniæ petitionẽ, vel aduerſarii circumuentionis allegationem continet.*

9 *Reſtitutionem petens dicitur ſententiam ratam habere.*

10 *Reſtitutio in integrum contra ſententiã m præſert im definitiuam non cõceditur propter nouas emergentes cauſas, nouaſque ꝓbationes: ne exſecutiõ temere ſuſpẽdatur.*

11 *Reſtitutionem in integrum petenti incumbit onus probandi, ſe eſſe læſum: & quidem enormiter nu. 14.*

12 *in Bonis noſtris ea dicuntur eſſe quæ alieno ære deducto ſuperſunt.*

13 *Bona non dicuntur, quæ plus habent incommodi, quam commodi.*

15 *Læſio enormis quid ſit.*

16 *Modica prætor non curet.*

18 *Damnum modicum non præſtat colono penſionis remiſſionem.*

18 *Reſtitutio in integrum non competit amplius elapſo quadriennio, quod ad eam petendam præfixum eſt.*

19 *Alienationes minorum ſine decreto iudicis facta, decreto poſt ætatem tempore quadriennii, firma ac ratæ permanere debent.*

20 *Reſtitutio an habeat locũ in tranſactione.*

etiamſi

etiãſi quis vltra quadruplum ſit læſus.
21 *Negatur nu. 21.*
22 *Sententia & transactio æquiparantur.*
23 *Iuramentũ & transactio æquiparantur.*
24 *Iuramentum non retractatur etiamſi quis totaliter læſus ſit.*
25 *Læſio enormiſſima in ſe dolum continet. & nu. 28.*
26 *Tranſactio dolo inita reſcindenda*
27 *Dolus nunquam præſumitur niſi probetur, cum in animo conſiſtat.*

I. *De remedio reſcindente & reſciſſorio, eiusq; cumulatione.*
II. *De reſtitutione in integrum contra ſententiam definitiuam, quibus ex cauſis concedatur.*
III. De læſione enormi eiusq; probatione.
IIII. De præſcriptione in integrum reſtitutionis minorum etiam in læſione vltra dimidium iuſti precii.
V. De remedio l. 2. C. de reſcind. vend. quod non obtineat in tranſactione, contra Bart. & ratio ibidem.
VI. De vi & effectu tranſactionis.
VII. Præiudicium denegatæ reſtitutionis cum expenſis.

Quoniam per Actricem petitur, vt
ſententia definitiua in Camera Anno
56 lata reſcindatur, eaq; reſciſſa in integrũ
reſtituat' ex clauſula generali: ſi qua
mihi iuſta cauſa eſſe videbitur *l. 1. in fi. ex
quibus cauſis maior*. Duplex remediũ coniunctim
intẽtatum exiſtimo. Iudicis nẽpe
officiũ reſcindens, & vtilem actionẽ
reſciſſoriã petit, hæreditatis. Nã ex quo
in cauſa principali directa actione petitæ
hæreditatis actum eſt, vti ex narratione
libelli primę inſtantię conſtat, conſequens
eſt, vt modo vtilis dicatur inſtituta,
*iuxta notata gl. & DD. in rurſus. Inſt.
de act. l. ab hoſtib. l. ait. prætor, de capt. & poſt
lim. reuerſ. Innocent. in c. tum ex literis de in*
1 *integr. reſt.* Reſciſſoria † n. imitatur naturam
directæ actionis, nec per ſe propterea
propriam aut principalem conſtituit,
ſed eſt velut adiectitia quędẽ qualitas
quarumlibet actionum *gl. in d. §. rurſus
vbi Ias.*

An vero ob id libellus reſtitutionis vitiari
debebat, q̃ actrix in eo vtrumq; iudicium
reſcindens & reſciſſorium, cõiunxerit.
Petit. n. ſententiam reſcindi
atq; ea reſciſſa ſe ad hæreditatẽ parentum
ꝓ rata admitti?

Concludo ex cõmuni DD. ſentẽtia,
q̃ nõ ſimul † in vno eodemq; libello cu- 3
mulari poſſint *Iaſ. in d. §. rurſus. Specul. tit.
de in integr. reſt. §. 1. Guid. deciſ. 143.* Quoniã
vero iſta reſtitutio poſt decenniũ petita
fuit, ſequit' principaliter petitũ, nõ
incidenter, vnde litis cõteſtatione opus
fuit *c. 2. de off. Iud. Abbas in d. c. cum ex literis
de in integr. reſt. Br. in l ab hoſtib. §. ſed quod
ſimpliciter, quib. ex cauſis maior.*

An autem † rite reſtitutio petita ſit 4
videamus? Et ꝓ diuiſione eius p̃mitto.
I Quod reſtitutio in integrũ † aduer- 5
ſus ſententiã defininitiuã poſſit ab eodẽ
judice q̃ eã tulit peti, *ſuſcitata, vbi Abbas,
de integr. reſt. c. ex literis. eodẽ l. in cauſæ cognitione,
vbi gl de minor.* Sed minor magiſtratus
cõtra ſententiã maioris nõ reſtituit.
II Pręmitto hanc actionem inter ipſam
Actricem & Hermã Fetzberg ſuper hæreditate,
quæ in cõtrouerſiam vocatur,
iuxta inſtrumentũ deſuper factũ celebratũ
fuiſſe. Nã ratione tranſactionis petitur
reſtitutio q̃ eſt contra læſionẽ &c.
III. Pręmitto, q̃mlibet poſſe de hæreditate
iã obtenta (. Nã † de futura pactũ
aut ſtipulatio nõ valet *l. fin. C. de pact. vbi* 6
*late Br. l. ſtipulatio hoc modo. vbi. Alex. & Za.
de V. O.*) trãſigere, † etiã ſi nulla lis ſit mo- 7
ta ſuper hęreditate, ſed vtrum timor ſit
futuræ litis *l. 2. cũ ibi notat. C. de tranſact.*
IIII. Pręmitto, reſtitutionẽ † in integrũ 8
nõ iniquitatis ſententiæ q̃relam, ſed erroris
proprij venia petitionẽ vel aduerſarij
circumuentionis allegationem cõtinere
l. præfecti de minor. Et petens † re- 9
ſtitutionem dicitur ſententiam ratã habere
l. cum minor. vbi gl. rem ratam haberi.
Quia ſi nulla eſt reſtitutio, nõ eſt opus
*toto titulo C. in quib. cauſis neceſſar. ratio eſt
in integr. reſtit. &c.*

Quibus in iure & facto p̃miſſis videndum.
An Actricis petitioni locum dare
poſſumus? Et mea q̃dem ſententia breuiter
cõcludo, reſtitut. aduerſus ſententiam
denegandam eſſe. Nam primo omniũ
cõſtat, noui nihil hic adductum,

ꝙ nõ ſit antea quoq; in priorib. inſtãtijs
in iudicium deductũ, niſi ꝙ in libello re-
ſtet de nouo adijcitur, de læſione trans-
actionis vltra dimidium iuſti precij, ꝙ
tamen in cauſa principali ex bonorum
deſignatione etiã allegatũ videri poteſt.
Atq; iuris eſt manifeſti: reſtitutionẽ in
10 integrum ꝑtitum cõtra ſententiã † de-
finitiuã nõ cõcedi ꝓpter nouas emer-
gentes cauſas, nouasq; probationes *or-
din. p. 3. tit. 32. Rota, deciſ. 11. l. 1. ex quib. cauſis
maior*. Idq; ſingulariter receptum eſt, ne
executio ſententię temere ſuſpẽdatur,
qui alias ea cõceſſa ſuſpẽderet *c. ſuſcitata.
de reſtit. in integr. l. vnica C. in integr. repet.
poſtul. ne qd Bl. in l. ꝗ ſupplicatio C. de precib.
Imperat. offer*. Secundo ad hæc † petenti
11 reſtit. incũbit onus ꝓbandi ſe lęſam eſ-
ſe *l. nam ff. ſi minor. ſicut de minor*. Quę
ſane ꝓbatio pleniſſima eſſe debet *c. 1. ex-
tra de in integr. reſtit. Abbas in d. c. cũ ex lite-
ris*. Sed de actricis læſione tantũ abeſt,
vt ſufficienter, probatum ſit, vt etiã cõtra
ſe ꝓſumptionẽ habeat, vti colligere eſt
ex teſpõſione teſtiũ. Quare bonorũ ęſti-
matio iuxta deſignationẽ ab Actrice fa-
ctã & ꝓductã, ferri nec debet nec poteſt,
12 cũ ea † demũ dicant' in bonis noſtris
eſſe quæ ęre alieno deducto ſupſunt *l. nõ
poſſunt, de iure fiſci. l. fin. de vſu & vſufruct.
13 de legat*. Et ꝓprie bona † nõ dicant', ꝗ pl'
habent incom̃odi, ꝗ cõmodi, *l. ꝓprie bona.
de V. S.* Læſionis igit' æſtimatio deducto
ære alieno fieri debet. Et dato, ꝙ aliquo
modo actrix lęſa ſit, tñ. hoc nõ ſufficit ad
obtinendã reſtitutionẽ cõtra ſententiã:
quia de † enormi læſione cõſtare opor-
14 tet *c. 1. & d. c. cum ex literis vbi Panorm. de
in integr. reſtit*. Quid vero ſit enormis læ-
ſio † docet Panorm. *in d. c. 1.*
15 Quare ꝓbata etiã læſione modica, nõ
debet tñ. reſtitui, quia † modica nõ cu-
16 rat ꝑtor *l. ſcio de in integr. reſtit. Spec. tit. de
in integr. reſtit. §. quis autẽ*. Sic modicum
17 dãnum † nõ ꝑſtat Colono penſionis re-
miſſionem, ſed ipſe illud ferre debet. *l. ſi
merces. §. vis maior locati.*

Præterea quia temp' quadriennij, ad
18 petendã † reſtitutionem ꝑfixũ, elabi A-
ctrix paſſa fuit, ceſſat etiã reſtitutio *l. fin.
C. de tẽp. in integr. reſt*. Officium n. judicis
reſcindens ꝑdicto tempore circumſcri-
bit' & exſpirat, niſi ob neceſſariã dilati-
onem fiat ipſius termini ꝓrogatio *l. pe-
tenda vbi Bl. C. l. tit*. Conſtat n. ex actis, nõ
tantũ quadrienniũ poſt maiorem æta-
tem, ſed duodecim & plures annos poſt
cęptum iudicium ſup petit. hæreditatis
effluxiſſe. Atq; iuris, ꝙ alienationes in † 19
minorib. ſine decreto iudicis factæ, de-
curſo poſt ætatem tempore quadrien-
nij firmæ ac ratæ ꝑmanere debeant *l. ſi
quãdo C. ſi minor fac. alie. rat. hab*. Ratio eſt,
quia taciturnitas tãti temporis ſupplet
defectum decreti, idemq; operatur prę-
dictum tempus ꝙ iudicis decretum *d. l.
ſi quando vbi DD*. Nec pattocinat' Actrici,
ꝑdictum tempus quadriennij locum nõ
habere caſu quo quis dec . tus ſit vltra
dimidium iuſti pretij, eo ꝙ talis reſtitu-
tio ab alijs, quoad tẽpus reſtitutionis lõ-
gè differat, & nõ quadriennio, ſed 30 an-
nis demum extinguat', ad inſtar actionis
ꝑſonalis in cuius locũ ſuccedat. *l. ſicut l.
omnes de præſcript. 30, anno. Panorm. c. cum
cauſam de empt. & vendit.*

Nã ad eam obiectionẽ reſpondet', ꝙ
ꝓcederet, ſi nõ eſſet ſup hęreditate iam
delata tranſactũ. Quoniam vero hic de
trãſactione cõſtat, nõ habet locũ allega-
tio lęſionis vltra dimidiũ iuſti precij. Nã
ex cõmuni DD. ſententia *l. 2. C. de reſcind.
vend*. Nõ habet † locũ in trãſactione *Bl.* 20
*in d. 2. contra diſtinct. Bar. Et in l. ordo. de ex-
cept. rei iudicat. Bl. ſequitur Salicet, in d. l. 2.
Iaſ. in l. fratres C. de tranſact. Alex. conſ. 42.
vol. 1. Innocent. in c. cũ cauſã, de empt. & vẽd.
Iaſ. in l. ſi quis non aliter de V. O.* q omniũ o-
ptime hãc q̃ſtionẽ in vtramq; partẽ ex-
animat cõcludendo ꝓ opinione Bl. Ita
etiã cõcludit Aret. *in d. l. ſi quis non aliter.
Afflict, deciſ. 230. Spec. tit. de emp. vẽd §.
nunc. dicendum. Zas. gl. 18. vol. 1*. Pro opini-
one Bl. ex text. *in l. lucius §. fin. ad Trebel.
vbi* hæres regatus vniuerſam hęreditatẽ
quibuſdam reſtituere, minimã quãtita-
te reſtituit compto poſt ex inſtrumẽtis,
quod quadruplo plus erat in hęreditate
inſtituere ſuperfluum non tenet', ſi trã-
actum ſit. Ergo cõtra tranſactionem nõ
reſtituitur quis, etiam ſi vltra † quadru- 21
plum læſus ſit. Ad idem *fac. text. l. 1. C. de*

plus

plus. petit. Vbi etiamſi doloſe plus petitũ
& ſuper eo tranſactum ſit, ſeruanda eſt
tranſactio. Hui' opinionis rationes po-
tiſſimæ quatuor ſunt.

I Quia hoc in tranſactione ſpecialiter
receptum eſt, vt litium ſit aliquis finis.

22 II Quia ſententia † & tranſactio æqui-
parantur *l. poſt rationem de re iud.* ſed ſen-
tentia non retractat' prætextu cuiusuis
læſionis *in l. pemptiones. C. ſent. reſcin. nõ poſ. l. ſub. Spe. C. de re Iud.* Ergo nec trãſactio.

III Quia tranſactio eſt actus liberatori-
us quo nõ habet locum *d. l. 2. remedium. l. ſub prætextu, C. de tranſact.*

23 IIII Quia † iuramentum & tranſactio
ęquiparantur *l. 2 de iureiur.* Sed iuramẽ-
24 tum † non retractatur licet, quis ſit tota-
liter læs' *l. non erit §. dato de iureiur. Cagnol in repetit. d. l. 2,* vbi 8. rationes huius opin.
ponit.

Ego in hanc quoq; opin. deſcendo, præſertim ſe requiſita tranſactionis interuenerint, nempe ſi facta ſit ſuper dubia lite eaq; pręſente, vel q̃ probabiliter timetur futura. Item dato hinc inde aliquo vel retento inter partes *l. 1. de tranſact. l. 2. l. trãſactio C. eodem.* Item quod nec vere nec pręſumptiue dolus aut calũnia interuenerit, ſed duntaxat dolus re ipſa, h. e. enormis læſio inciderit *d. l. ſi quis non aliter in fine d. V. O.* Iſtis trib. requiſitis cõcernentib. puto Baldi opinionem eſſe veriſſimã. Quod ſi aliq. horũ trium deſit, putarẽ *d. l. 2. de reſcind. vend.* locum habere etiam in trãſactione. Hanc diſtinctionem tradit Zaſ. *conſ. 28. vol. 1.* Pro Bart. tamen opin. *fac. l. ſi ſuperſtita C. de dolo quem ſequuntur & Angel. in d. l. Lucius §. fin. ad Trebell. vbi Imola circa fin. Rõ. in d. l. ſi quis nõ aliter. Dec. cõſ 6c. conſ. 597. Socin. conſ. 95. vol. 1.* Ergo concurrentib. trib. requiſitis ſequitur opin. Bal. Quomodo n. dubius litis euentus æſtimari poſſet, cũ ea quæ ſunt dubia, æſtimari nõ poſſint vt certa: & iſte dubius litis euentus non poſſit bene ꝓbari in practica per teſtes, *Ias. in d. l. ſi quis non aliter.* Quomã vero in præſenti caſu p̃dicta requiſita concurrunt, & dolus nec vere, nec p̃ſumptiue ex propoſito interuenerit, *concludo* trãſactionem læſionis vltra dimidium iuſti
pretij reſcindi nõ oportere, ſed firmam
ratamq; cõſiſtere. Nec patrocinatur A-
ctrici ad impugnandam dictã tranſactio
nem, allegans dolum partis aduerſæ, Et
ꝙ † enormiſſima læſio dolum in ſe cõti- 25
neat, *iuxta notat. l. ſi venia l. ſequenti pro ſocio Zaſ. conſ. 28. vol. 1.* Et ideo tranſactio-
nem velut dolo † initam reſcindi opor- 26
tere *iuxt. l. reos fratres de pact. l. cum hi. §. ſi cum hi, de tranſact.* Nam regulariter † do- 27
lus nunq̃ præſumitur, niſi probatur, cũ
in animo conſiſtat. *l. dolum vbi Br. C. de dolo l. quoties §. qui dolo de probat.* Idq; maxime hoc in caſu obtinet, propter pręſentiam amicorum & agnatorum, qui tranſactioni interfuerunt, *per. not. in l. tranſactio de tranſact. vbi Bl. & Caſtr. l. non eſt veriſimile quod met. cauſ.* Quod autem
enormiſſima læſio † dolum contineat, 28
procedere puto, quoties de huiuſmodi
lęſione plene edoctum ſit, *d. c. cum ex literis, vbi Panorm. de in integr. reſtit.* Sed hoc noſtro caſu nusq̃ apparet: Imo ex deſignationis bonorũ ſched la cõtrariũ potius euincitur, ꝙ bona ibidem deſignata potiſſimum ſint feuda maſculina quorum Actrix alias non fuit capax.

Ad poſtremum his omnib. accedit p̃ſcriptio intentatæ act o.. is. Nam 37. anni ab inita trãſactione elapſi sũt. Omnes autem actiones, tam in rem q̃ in perſonam 30 annorum ſpatio p̃ſcribuntur. *l. ſi caut. l. omnes C. de pſcript. 30. vel 40. annorũ.*

Concludo itaq; ex p̃dictis, Actricem obſtante trãſactione alijsq; adductis rationib. beneficium reſtitutionis intentare non poſſe, Iuratũ vero ſeri' poſtulatum, & ob id non fore reſtituendum, ſed priorem ſententiã executioni mandandã. Expenſas, ſi fieri poſſet, mallem cõpenſare, tum quia miſerabilis perſona, tum quia iuramentum paupertatis præſtitit. Deniq; quia per ſententiam, (quam potiſſimum conſidero) libellus reſtitutionis admiſſus fuit, ſed vereor, ne defendi poſſit. &c.

Sententia

In der Reſtitution ſachen Leonora von Feßberg Johannis Königs Wittib eins/wieder weyland Thil-

dentet opponitur, attendenda ſit.

Quoad primũ certũ eſt, q́ punctus
1 † deſertionis ante omnia debeat diſcu-
ti, ne ſentẽtia cõcepta poſt deſertionẽ,
tanquam à non ſuo iudice lata nullius
foret mom̃eti, *Clem. Si appellationẽ, de ap-
pellat. Caſtr. in l. opines. C. de appell. gl. in d.
Clem. Alex. conſ 82. vol. 3.* Conſtat autem
ex actis, citationem ſerius reproductã,
nempe vt intra tempus ſemeſtre facta
ſupputatione temporis, à die interpo-
ſitæ appellationis, vt fieri debet *d. clem.
vbi Panor.* Quare cum debito tempo-
re ſecundum ſcriptũ ordinationis cita-
tio nõ ſit reꝓducta, ſequit̃ neceſſario,
appellationẽ eam deſertã. Paria .n. ſunt
2 nõ † appellare, & appellationẽ non ꝓ-
3 ſequi. Et † appellatione deſerta fingit̃
nõ appellatũ. *c. tireri de ſent. excom. in 6.*

Puto tamen hanc deſertionem hoc
caſu non eſſe attendendam. 1. propter
appellantis in prima inſtantia iuratã
4 paupertatem. Iuris .n. eſt † pauperi fata-
lia non currere, præſertim introducen-
dæ appellationis. vt eſt ſemeſtre *Ordi-
nat. Felin. in c. ſi quis teſtiũ, de teſt. Panorm.
in c. ex ratione. de appellat. Bl. in l. 2. §. ſi quis.
Si caut. Guid. deciſ. 436.* Et ratio eſt,
5 quia non intelligitur † negligere, quod
propter paupertatem nõ appellat, aut
interpoſitam appellationem non ꝓſe-
quitur. *l. idemque §. ſi ignoranter. Mandat.*
6 Et qui † negligens non fuit, non lædit̃
ex curſu temporis. *l. cum heres in pr. l. ſe-
rius § puto. de heredit. inſtit. Bald. conſ. 5. lib.
1. conſ. 449. lib. 5.* Quamuis certiſſimi
7 Iuris ſit, conteſtationem † eſſe de ſub-
ſtantia ordinis Iudiciarij *l. 1. & l. offeratur
vbi DD. de lit. conteſt. c. de cauſis vbi gl. de
officio delegati,* adeoque neceſſariam, vt
8 neque Iudicis, neque partium † conſen-
ſu tolli aut omitti poſſit *gl. in d. c. de cau-
ſis. Rota deciſ. 4. de lit. cõteſt.* Et ſi omitta-
9 tur † ſententia lata non valet, totusque
vitiat̃ ꝓceſſus *c. 1. c. accedẽs. vt lit. nõ cõteſt.*

Partibus non obſtantibus concludo,
eam quoque nullitatem in hoc ſummi
Principis conſiſtorio, non attendendã.
Ordin. p. 3. tit. 34. tum etiam, quia Iudex,
ſi ex alijs animi ſui modum informare
10 poſſit; cauſæ expeditioni fauere † & li-
tibus finem imponere debet, argumẽ-
to *Clem 1. de ſent. & re iud. Vant. tit. Quid
ſit nullitas. gl. in clem. ſæpe d. V. S. fac. lex qui-
dem exiſtimauerunt ſi cert. pet.* Quare cũ
hic talis non ſit nullitas, quæ defenſio-
nem partis, vel cauſæ cognitionem re-
ſpicit, merito attendi nõ debet, ſed co-
gnoſcendum & pronuntiandum,

Videbo igitur de actione. Inſpecta li-
belli narratione & petitione actum vi-
deri poſſet petitione hereditatis, in qua
illud † eſt ſpeciale, vt poſſeſſor de qua- 11
litate poſſeſſionis ſuæ poſſit interroga-
ri, & reſpondere cogatur, *l. cogi. C. de
petit. hereditatis. DD. in l. q interrogatus co-
dem Ferrar. in form. interrog.* Secus eſt in
rei vindicatione, vbi non tenetur
conuentus de Iure ſuæ poſſeſſionis.
Ratio, quia † poſitioni vel interro- 12
gationi non tenetur quis reſpondere.
Ferrar. vbi ſupra. Rogati .a. an poſſideat
nec ne, quia per eam interrogationem
Actor certioratur in dirigenda actione,
an ſcilicet ſibi cõpetat rei vendicatio
contra conuentum, nec ne. Fruſtra .n.
contra non poſſidentẽ ageret rei ven-
dicatione. Vnde certa † remedia pro- 13
dita ſunt agere volenti rei vendicatio-
ne, vt ante omnia, ne fruſtra experiat̃,
inquirat, & implorato officio Iudicis
interroget, an Reus poſſideat nec ne, *l.
qui petitorie de rei vendic. l. de ætate. §. quis
interrogatus. l. qui ſeruum. §. ſi vno de inter-
rog. act.* Quæ interrogatio † non ſolum 14
ante litis conteſtationẽ, ſed etiã poſtea
in ꝓceſſu cauſæ ante definitiuã tantum
fieri poteſt *gl. in d. l. qui petitorio, vbi Bart.
& in l. 1. de interrog. act.* Nã ſi hoc reme-
diũ † omittat Actor ꝓſequendo contra 15
eum q̃ non poſſidet, iam nõ ab alio, ſed
à ſeipſo decipit̃. *l. Nã ſi Actor de rei vendic.
Butrio in c. cũ cauſam de Iurã. calum. nit.*

Porro † quoniã petitio hereditatis nõ 16
dat̃ cõtra titulo poſſidentẽ *regulariter de
pet. heredit. l. hereditas. C. eod.* Et in p̃ſenti
titulis nõ ſolũ allegat, ſed etiam ꝓbat̃
ſit, ſequit̃ eam locũ non habere. Quare
exiſtimare actum rei vindicatione at-
tento, q́ Actor domum litigioſam iure
ſucceſſionis ad ſe pertinere dicat, & ſic
ſup dominio cõtendat cũ aduerſario, q
dominium illi neget, allegando titulũ 17

ſuæ poſſeſſionis *iuxta notata in l. heredes.*
§. ꝗ pro emptore famil. reſciſ. Br. in d. l. hereditas. Natura .n. adiudicationis verſatur
in contentione dominij, & is qui titulũ
ꝑtendit negat aduerſario dominium. Igitur recte competit eo caſu rei vendicatio, *d. §. quod ꝑ emptore, fac. §. omnium de act. Inſtitut.* Quacunque actione actum
ſit, illud plene ex actis liquet. Primo in
18 petitione heredis non ſufficit † vt quis
dicat, ſe heredẽ eſſe defuncti, ſed oportet etiam ꝓbare aduerſarium poſſidere
ꝓ herede, aut pro poſſeſſore: ꝗ ſi alio
titulo poſſideat, puta emptionis aut donationis, iam locum non habebit petitio hereditatis. Quia contra titulo poſſidentem non cõpetit: Nam ꝗ titulum
allegat, is cõſentit plane vel ſaltẽ non
cõtradicit aduerſario aſſerenti ſe heredẽ. Item reqritur, ꝗ res, q̃ petit̃ ſit hereditaria, ſed horũ nullũ actor ꝓbauit aut
ꝓbare poteſt. Deinde. vt rei vendicatio
19 cõpetat † duo neceſſario ꝓbari debẽt.
1. Reũ poſſidere & detinere bona litigioſa. *l. officium. l. is q deſtinauit. l. qui petitorio, de rei vendicat.* 2. Quod ipſe agens
ſit domin⁹ vel quaſi. *l. in rem de rei vendicat. l. actionum de oblig. & act. §. omnium*
20 *Inſt. de act.* Et ſic † Rei vendicationis duo
ſunt ſubſtantialia ſeu extrema, dominium vel q. ex parte agentis, & poſſeſſio
vel detẽtio ex parte Rei. *Ferrar. in ſumm. reali act. verb. tenet. vel poſſidet.*

Primum requiſitum ꝓpria confeſſione morũ probatũ eſt. Videndum igit̃
de altero, de dominio ſcilicet dom⁹ litigioſę, quo nõ ꝓbato, Reus propter poſſeſſionis cõmodum rẽ alienã poſſidens,
abſoluendus eſt. *l. q accuſare. C. de Edendo. l. fin. C. de rei vind. §. Cõmodum, inſt. de interdic.* Et breuiter concludo illud reqſitum ꝓbatum non eſſe. Nuſq̃ .n. ex actis
conſtat, domũ q̃ſtionis parẽtis ſui Mit
Grũd vñ Bodẽ fuiſſe, Et ſic de dominio
nihil, ꝗ tamen præcipuum eſt huius actionis. *d. l. in rem.* Neq; .n. ſufficit, quoad hanc actionem, vt probet, ſe hereditatẽ parentes aut etiam ipſum parentẽ
domus litigioſæ habitum fuiſſe dominũ. *l. ſine poſſidetis, vbi DD. C. de ꝓbat. Bl. conſ. 486. vol. 1. Boer. deciſ. 42. p. 1.* Licet ſecus ſit in petitione hereditatis, in † qua 21
dominij probatio non requirit̃, ſed ſufficit defunctũ tenuiſſe & poſſediſſe tẽpore mortis. *Boer. deciſ. 42.* Et q̃uis teſtes deponant domum, ab auo & Actoris principe poſſeſſam fuiſſe, tamẽ quo
ad Grund vñ Bodẽ / & ſic de dominio
nihil deponunt. Iuris ã. eſt, ꝗ teſtes deponentes † de ſola poſſeſſione non pro- 22
bent dominium, ſiqdem nihil cõmune
dominium cum poſſeſſione habeat, *l. naturaliter de acquiren. poſſ.* Et maxime
hoc caſu, quo dominium non incidenter ſed principaliter deductũ eſt in iudiciũ, hoc eſt, Iure actionis, Quia † tunc 23
nunq̃ ex poſſeſſione probat̃ dominium,
Bart. in l. quidem in ſuo de condit. inſtit. Socin. conſ. 112. vol. 4. Bart in l. cum Reus. C. de probat. Igitur vindicans debet probare
illum, cui ſucceſſit, dominum fuiſſe,
adeo † verum eſt, vt non ſufficeret, ſi A- 24
ctor probaret patrem ſuum dum vixit
habitum fuiſſe pro domino. *Rota deciſ. 15. tit. de re iud. Bellar. in deciſ. 740. Boer. deciſ. 42.* Ex quibus concludit̃, Actorẽ
dominium ex parte ſua non probaſſe,
Reamq; abſoluendam, etſi rem alienã
poſſideret. *d. l. 1. l. qui accuſare. C. de Eden.*

Quoniã alterum requiſitum, ſcilicet
dominiũ à parte Actoris ꝓbatum non
eſt, nulla opus fuiſſet eliſione Reę. Rea
tamen de Iure ſuo dupliciter docet, &
titulum ſuæ poſſeſſionis edit, & in primis dicit, litigioſam domum ad maritũ
G. titulo emptionis perueniſſe, idque
per inſtrumentum venditionis in actis
inſertũ oſtendit. Deinde, ſatis probauit
ſe domum quæſtionis poſſidere vigore
mutuæ & reciprocæ donationis, quæ
dominio † morte confirmata de Iure
valet, & vim relicti habet. *l. cum ſic ſtatut. §. proinde de donat. int. vir. int. l. donationes* 25
quas. C. eodem, Maritum † n. vxori lega- 26
tum poſſe relinquere indubitatum eſt,
l. 1, §. ſciendum, C. de rei ex. act. lege præterea. C. vnde vir & vxor l. ſi mulier dotis de pacto Dec. conſilio 202. p. 1. Rom. conſilio 417. Alex. conſilio 152. volumine 6. ſacri conſ. 67. volumine 1. Accedit Actoris Iudicialis confeſſio coram ſenatu. Conſtat autem † talẽ confeſſionem 27
pro veri-

pro veritate haberi. *l. qui interrogatur, de interrog. act. Et vim ſententiæ obtinere. l. 1 vbi gl. & DD. C. de confeſſ.*

Ad extremum præſuppoſito quod Rea nihil horum ꝓbaſſet, obſtāret tamē Actori principalis exceptio, ſcilicet Reā vnà cū defuncto marito p̄dictam domū bona fide & bono titulo ꝑ 22 annos continuos, Actore medio tempore p̄ſente nec contradicente, poſſediſſe tranquille & pacifice p̄ſcripſiſſe, tā de Iure comuni, q̄ ſecundum ordinationē Bauaricā. Quæ exceptio tā ex inſtrumē to emptionis, quàm Iudicis definitiuā ſententia fundatur. Pronunciandum itaq; bene Iudicatum, male appellatū.

Quod ad expēſas, quamuis Iuris ſit, Iudicem debere ꝓnunciare † ſuper expenſis, quando petiti ſint: adeo vt ſi ea ſilentio p̄tereat, litem ſuam faciat. *l. ꝓperandū. §. ſi autem alterutrā vbi Br. Bl. Salic. C. de Iud.* Et conſtat in prioribus inſtantijs expenſas petitas eſſe, & Iudicem deſuper nō pronunciaſſe. Mallem tamen generaliter appellantem in expenſas condemnare. Succumbens † in cauſa appellationis, ſi ex prioribus actis ſuccumbat, indiſtincte condemnandus eſt in expenſas *Br. in. d. l. properandum. §. ſin autem alterutram vbi Alex. Salicet, late in l. generale. §. fin. C. de reb. Cred. &c.* 28 29

DEC. I. VOT. VIII.

In cauſa Mandati executorialis Joſt Ehringer Probſt zu Sanct R.

Contra. Criſtoffel Schauber

SVMMARIA

1 *Iudicis eſt curare, poſſeſſorem, neque conuentum, neque citatum, in ſua poſſeſſione non turbari, etiam ex reſcripto principis, aut interlocutione iudicis.*

2 *Reſcripta principis ita intelligenda, vt nemini iniuriam faciant.*

3 *Principis intētio talis p̄ſumitur eſſe, qualis & legis ſcriptæ & rationis naturalis.*

4 *Reſcripta ſunt modici præiudicij.*

5 *Principum reſcripta intelligenda, ne alteri noceant. & n. 2.*

6 *Fines reſcripti diligēter attendi & extra illud ſubiectū non extendi debent.*

7 *Reſcriptum non porrigit effectum ſuum vltra perſonas in reſcripto contentas.*

8 *Imper. ſi in reſcripto apponat clauſulam remota appellatione, tertius nihilominus pro ſuo intereſſe appellare poteſt.*

9 *Iudex à præcepto inchoare non debet.*

10 *Executor merus poteſt cognoſcere de cauſa principali, maxime ſi ordinarius ſit Iudex.*

11 *Executor proprie quis dicitur.*

12 *Exceptio declinatoria ante litem conteſtatam proponenda eſt.*

13 *Vincens Rei vindicatione duo habet remedia.*

14 *In officio iudicis quomodo procedatur.*

15 *Sententia cōtra vnū lata non debet alteri nocere.*

16 *Res iudicata eſt ſtricti iuris.*

17 *Executio contra non citatum, nec nominatum fieri non poteſt.*

18 *Citatus poteſt ſæpe habere cauſam contradicendi. & n. 19.*

VIdendū de nullitate. 2. de Actione. 3. An cōpetierit. 4. de cauſa principali. 5. de ſententia & expenſis.

Quoad nullitatē breuiter dico, allegatas nullitates vbique exceptiones non attendendas eſſe.

Et omniū primo non obſtat, q̄ dicit Senatui Colonienſi nō cauſę cognitionem in Mādato, ſed nudā ſaltē executionem demandatā eſſe, ideo nulliter in cauſa principali ꝓceſſum & ꝓnunciatū, ꝑ *l. ſi vt ꝓponis. C. de execut. rei iud.* Nam illud quidem concedo verū eſſe quoad Herman Leonhart Jrmel/ & ſucceſſorē eius Hanß Lamperetr. Quoniā vero contra Lampreur ſemel facta eſt executio, & ſic mandato paritū nō poteſt vigore eiusdē Mandati ad nudā Actoris inſtantiā executio fieri, & contra tertiū, neq; citatū neque condemnatum tali caſu quia eſt

quia eſt quaſi inchoatio litis. *l. cum quæ-*
ritur. l. ſeq. de execut. Rei Iud. Requirit etiã
alia cauſæ cognitio & nouus proceſſus.
Rota deciſ. 25. de ſent. & re iud. Quinimo
huiuſmodi reſcriptum ſiue mandatum
1 nõ valeret, cum † Iudicis ſit, curare poſ-
ſeſſorem, neque conuentum, neque ci-
tatũ, in ſua poſſeſſione non turbari, etiã
ex reſcripto principis aut interlocutio-
ne iudicis *l. fin. ſi per vim vel alio mo. l. mé-*
minerint. C. vnde vi. Alex. conſ. 5. vol. 2. c.
2 *licet plus de præbend. in 6*; Sunt †.n. reſcri
pta principis ita intelligẽda, vt nemini
iniuriam faciant. *l. ex facto, vbi Bald. de*
nul. & pupill. l. nec auus. C. de emancip. lib. c.
ſuper eo de officio deleg. vbi Panorm. Inten-
3 tio † enim principis talis præſumitur
eſſe, qualis & legis ſcriptæ & rationis
naturalis. *Dec. conſ. 11. vol. 2. conſ. 209. vol.*
3. Hinc eſt quod dici conſueuit. Reſcri-
4 pta † eſſe modici præiudicij, *Bald. in l. 1.*
C. de reſcript. Bellon. conſ. 418. Vnde ſequi-
tur, non obſtate etiam, quod ſupplica-
tionis tenor generaliter loquatur de o-
mnibus bonis in diſtrictu Coloniẽſi ſi-
tis. Ergo executionẽ quoq; contra hãc
5 faciendã, quia, vt dictum, reſcripta † il-
la intelligenda ne alteri noceant, *d. l. ex*
facto, Dec. d. conſ. 209. gl. in l. Sed cum ab he-
rede verb. alterius, ad Trab. Iaſ. in l. quoties
de precibus Imp. offer. Fines enim reſcri-
6 pti † diligenter attendi; & extra illud
ſubiectum non extendi debent. *Salicet.*
in l. & ſi vt cognitio. Si contra Ius vel vtili
7 *publ.* & † reſcriptum non porrigit effe-
ctum ſuum vltra perſonas in reſcripto
contentas, *c. ſuper eo de officio deleg. l. 1. de*
8 *conſtit. princ.* Hinc eſt, ſi Imperat. † in re-
ſcripto apponat clauſulam remota ap-
pellatione, quod tertius nihilominus
pro ſuo intereſſe appellare poſſit. *Bart.*
in l. 1. § interdictum, qui & à quibus appel. vt
lit. Franc. in c. paſtoralis. de appell. text. in c.
ſuper eo, vbi Panorm. Eodem. Cum igitur
tertius ſaluum ſemper habeat Ius ſu-
9 um, & Iudex † à præcepto inchoare nõ
debeat. *l. 1. C. de execut. rei Iud. l. Iudices. C.*
de Iudic. opus fuit cauſæ cognitione, vt
ſic de Iure & petitione Actoris conſta-
ret. *iuxta. fin. L. ſi per vim vel alio mod.*
vbi ex partium aſſertione negotiorum
merita panduntur. Et vt ſummatim di-
cã in hac q̃ſtione, Vtrũ executor poſſit
cognitionem adſumere & Iuriſdictionẽ
exercere, atque de principali cauſa co-
gnoſcere; ſic diſtinguitur. Aut eſt exe-
cutio facienda in alia re & diuerſa, ſu-
per qua prius non fuit cognitum. Et
poteſt etiam † merus executor cogno- 10
ſcere de cauſa principali, maxime ſi or-
dinarius ſit Iudex, vt hoc noſtro caſu,
Bald. in d. l. etſi nõ cognitio, vbi & Iaſ. & Sa-
licet. C. ſi contra Ius vel vtil. publ. Panor. in
c. de cætero de re iud. Bart. lata in l à diuo pio.
de re iud. Licet etiã meo Iudicio hic non
ſumus in caſu executionis, ſed potius
Iuriſdictionis ordinariæ. Is enim ꝓprie
executor † dicit, q̃ poſt ſententiã inter 11
partes, audita & diſcuſſa omni lite, ꝓla-
tum rei iudicatę rigorẽ ad effectũ ꝓdu-
cit. *l. executorẽ. C de exec. rei iud* Sed cõtra
Reũ nulla fuit ſentẽtia lata, Ergo cõtra
eundẽ nihil exequi nec debuerunt nec
potuerint.

Quod deniq; de ꝓreſtatione & pro-
rogatione iuriſdictionis obijcitur, nihil
facit, q̃a conſtat exceptionẽ declinato- 12
riã ante litem conteſtatam proponen-
dam eſſe, *l. fin de except.* Concludo, quo-
niam hîc agitur de alia re cõtra aliã ꝑ-
ſonam, allegatas nullitates nõ obſtare.

De Actione.

Duplex remediũ victori cõpetere, ꝓ
faciẽda excutione notũ eſt, officiũ ſci-
licet † Iudicis, & actionẽ in factũ ex re 13
iudicata. *Br. in l. à D. Pio. § 1. & tot tit. de ex-*
ec. rei ind. q̃ loquunt̃ de executione per
officiũ Iudicis. *Spec. de exec. ſent. § breuiter.*

Nunc in præſenti, ſi exceptiones &
intentionẽ Actoris conſideremus, actũ
videt̃ officio Iudicis. Nam vti ꝓteſtatur
in actis Camerę, ſe executionẽ petiiſſe à
ſenatu Coloniẽſi, nõ vero cauſę cogni-
tionẽ. Cæterũ q̃a libell⁹ datus eſt lis de-
ſup cõteſtata, & Iudicij ordo obſerua-
tus: putarẽ magis vigore iudicati prius
obtẽti, actũ in factũ actione ex re iudi-
cata, in qua libellus offert̃ & lis cõteſta-
tur, ſicut in alijs actionibus. Verum in †
officio Iudicis ſine libello & litis cõte-
ſtatione p̃ nudum officiũ & viam p̃ce- 14
pti proceditur. Et priori caſu executio

ſenten-

ſententiæ habet inſtantiam, ſicut aliæ actiones. In poſteriori non tamen, ſed ꝑpetuo explicari & finiri poteſt. *DD. in l. properandum. Ferr. in form. execut. ſentẽt.*

An competierit.

SIue dicamus officio Iudicis, ſiue in factum actum eſſe, mihi ſane videtur
15 neutrã contra Reum cõperijſſe † ſententia contra vnum lata nõ debet alteri nocere *tit. C. res int. al. act. l. 1. de exec. rei*
16 *Iud. fac. l. nõ debet d. R. I.* Et res † iudicata eſt ſtricti Iuris. *Alex. in l. ſæpe vbi Zaſ. de re iud. Caſtr cõſ. 87. p. 1.* Atque hoc caſu Re' ratione ꝑdiorum litigioſorum nunquã fuit citatus, aut in Iudicio nominatus.
17 Ergo † executio contra nõ citatũ nec nominatũ fieri nõ poteſt. *Bald. conſ. 49. p. 3. p. l. à D. pio. §. ſi ſup. de re Iud. Marant. p. 6. de execut ſent.* Quia ſi fuiſſet citatus, po-
18 tuiſſet forte habere † iuſtam cauſſam
19 contradicendi. *Bald d. conſ. 149.* Et hęc † notiſſima ſunt, ſi tertius ille neſcietit litẽ agitari ſuper dominio rei, q̃ poſſidet. *Bart. Zaſ. et DD. in l. ſæpe, Bald. cõſ. 149.* Quo caſu nunquam illi poteſt præiudicare ſententia contra alium lata.

Concludo itaq; non competijſſe. Et ꝓnunciandum bene iudicatũ male appellatũ, cum refuſione expenſarũ. Vix enim video, quo pacto poſſit ęffugere pœnã temere litigãtis, cum appellatio ſit euidenter friuola, vnde cum fiſco in 20 marcas argenti condemnari volo.

Sentenția.

In ſachen Herꝛn Joſt Ehringers Probſtẽ zu Sanct N. Appellãten Eins/wieder Chriſtoffel Schaubẽ Appellaten Anderstheils/iſt allẽ furbringen nach zu Recht erkant/ daß in vorigen Inſtanten wohl geurtheilt/ vbel dauon Appellirt/ vnd daß gedachter Appellant jhme dẽ Appellaten die Gerichtskoſtẽ mit beyden inſtantiẽ auffgelauffen/auff rechtliche ermeſsigung zu entrichten vnnd zu bezahlen ſchuldig ſey. ꝛc.

DEC. I. VOT. IX.

Mandati de relaxando arreſto Iohan von Ommelheim

Contra. Hertzogen quendam,

Votum Referentis dictatum ad protocollum 5. Septembris Anno &c. 1582.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutiones arreſtorũ requiſitæ, vt mandatum decerni poſſint, quæ ſint.*

2 *Gerenda quæ ſunt, niſi à noſtris perſonis initium ſumant, inutilem actum faciunt.*

3 *Subditis cõtra Duces mandata ſine clauſula facile non decernuntur.*

4 *Magiſtratus quo pacto contra ſubditos inobedientes procedere debeat.*

5 *Separatorum ſeparata debet eſſe ratio.*

5 *Pro ſententia præſumitur, & illi ſtandũ eſt, appellatione non interpoſita, ſi non expreſſe contra rigorẽ iuris lata ſit.*

LEgitimationes iuſtæ & ſufficientes cum ratificatione omnium actorum in ꝑſona V. Submiſſio reſpectiue ſub paratione & mandati caſſatione. In narratis Mandati Comes conquæritur ex duab. cauſis arreſtationẽ ꝑſentem, vi & de facto commiſſam eſſe.

Prima eſt d. arreſtationẽ ſub pꝛtextu cuiuſdã decreti Landtag factã, videlicet die pfendung vnd ſtraffung der Wildſchützẽ in actoris & Impij directo iure dominij, angehörigen Oůeiherniſchen Wiltpan ꝛc. ſo verſchiener zeit contra Actorẽ, alß dißfalß keinen Ducis ſubditũ vnd Landtſaſſen nichtiglich ergangẽ ſeyn ſoll. Poſtquam vero hic prætextus d. arreſtationis in proximis Comitijs Ratisbonenſibus erlediget/ atque ad petitionem Maximiliani Electores principes & ſtatus jhr bedencken dahin geben/ Actorem in omnibus ablatis plene reſtituendum, ita vt tum temporis nihil reliquũ fuerit, quam vt tale commune Imperij decretum exequeretur.

Ecce

Ecce ad eluſioné eiuſdé alia ſecundo loco arreſtationis cauſa obiecta fuit, nimirum, quod propterea bona arreſtata ꝑtendat, ꝙ Comes duci ratione bonorum in Ducatu Bauariç ſitorum perſonaliter, vt alij ſubditi die Erbhuldigung mit ſchweren / neque eundem für ſeinen Erbherrn vnnd Landtsfürſten erkennen wöllen.

Etſi autem Comes non tantũ hac venatione ſe grauatum cõqueſtus ſit, ſed eo etiam ſe declarauerit, quod quoad hæc bona arreſtata, Duci prout hactenus factum, quod decet, præſtare velit, cũ hac vlteriori oblatione. So offt ein gemeine Landeſchafft ſimul Erbhuldigũg thette / daß Comes ſolche auch / doch alſo zu thun vrbietig were / daß er Ducem für ſeiner Landtgüter Erbhern vnnd Landtßfürſten erkenné / vnd daruon alle ſchuldige gebür leiſten wolle / Aber in perſonalibus vnd was den vngemittelten Standt ſeiner Gräfflichem Perſon betreffe / excepto Imp. keinen andern Herrn zu erkennen wüſte. Quæ omnia, quia attendi noluerunt à Duce, manentibus nihilominus bonis omnibus in ꝑtenſo arreſto, idque etiam ad oblatam & præſtitam Cautionem de Iudicio ſiſti, & iudicatum ſolui; iuſte mandatum fuit Duci, vt dicta bona arreſtata relaxaret.

Ex his quæritur: *An ſufficiens ratio ſit ad manum ſic iniungendi paritionem?* Reſpondetur ſecundum ea, quæ proponuntur, quod Non. Sed mandatum, vt male impetratũ potius caſſandum eſſe. Idque ex rationibus ſequentibus.

Prima eſt. Notum eſt inter cçtera re-
1 qſita Conſtit. arreſtorũ, vt † mandatũ decerni poſſit, exigi, vt ambæ partes immediate Imperio ſint ſubiectæ, prout patet ex § was auch die *arreſta in receſſu Imperij Anno &c. 70.* Hoc ita eſſe, & ipſemet Comes non negat, ſed in narratis huius mandati fatetur. Iam vero, qa in codé mandato aperte impetrans narrat, quod hæc bona arreſtata ſint in Ducatu B. & quod velit eorundem nomine, als Landtgüter / ſo offt ein gemeine Landſchafft einander erbhuldigung thet / daß er Graff / ſolche auch doch alſo zuthũ vhrbietig were / daß er Ducem vor ſeiner Landtgüter Erbherrn vnd Landtsfürſten erkennen, vnd davor alle ſchuldige gebür thun vnd leiſten wolle &c.

Ex eo ſatis aperte euincitur, confeſſione ipſius Comitis, quod ratione der Landgüter / de quibus in hoc mandato agitur, non ſit nec dici poſſit ſtatus Imperij dum offert Erbhuldigung / dum recognoſcit Ducem der Landtgüter Erbherrn vnnd Landtsfürſten / dum promittit alle ſchuldige gebür / quæ certe omnia eiuſmodi ſunt, vt Comitem Ducis omnimodæ Iurisdictioni ſubijciant.

Proinde cũ conſtet ex narratis mandati, & ijs, quæ in comitijs Ratisbonenſibus actitata ſunt, hanc litem Decretum Lindanũ, & leiſtung der Erbhuldigung particulariter concernere, non poteſt ex eo Iurisdictio noſtra fundari. Cum hoc caſu non ſit ſtatus Imperij ratione dictorum bonorum, ſed tantum intuitu Comitatus Ommelheimenſis, prout ſententia definitiua in cauſa exemtionis lata, Comitem noſtrum Imperij ſtatum limitatione declarat. quæ cum ſit ſtricti Iuris, & ad non expreſſa non extendatur, iuxta vulgatam Regulam: *vnius incluſio eſt alterius excluſio,* ſcilicet Ommelheim eſt excluſio alterius der Landtgüter. Cum itaque Comitatus Ommelheim in ſpecie exceptus ſit, in non exceptis firmatur regula, Ita vt Landtſeſſerey in Comitis perſona actiue & paſſiue neceſſario intelligatur, cum hæc ſubiectio quoad bona arreſtata perſonæ comitis inhæreat, namque non minus, quam vmbra corpus ſequatur.

Accedit, Comitem rotundis verbis narrare in cauſa 3. mãdati auff den Religion friedé / daß in verkauffung der Herſchafft M. Duci weiters nit vorbehalté / die gemeine Landtſteur / appellationes Landtſeſſerey vnd gehorſam. Si ergo eſt Landtſaß / Si debet Gehorſam / non poteſt dici ratione horum bonorum Status imperij, cum tandé habeat beneficio comitatus Omelheimenſis ꝑ ſententiá Cameræ.

Ex quibus ſatis manifeſte apparet, quod nullam omnino cauſam habeat deno-

denegādi Erbhuldigung/ cū cōfeſſione Comitis, nihil aliud in Erbhuldigung exigat, vel cōprehendatur iuxta tenorem der Erbhuldigūg, cuius copiā Comes exhibuit, *n 16.* quam q; ipſemet in Mandato huius cauſæ offert, & q; in d. cā 3. mandati auff den Religion Friedē ſo obligatum fatetur, Nimirum daß jhme Dux, Landtſeſſerey vñ Gehorſam vorbehalten. Quia igitur Dux nihil aliud petit, quam quod ipſe Comes offert, ſcilicet daß er Ducē von wegen ſeiner Landtsgüter/ derſelbē Erbherrn vnd Landtsfürſten erkenne/ vnd daruon alle ſchuldige gebür leiſten wolle/ cur non præſtat, quod offert, quod etiam fieri facile poteſt, citra vllum eius præiudicium.

Quoad Ommelheim nō habet iuſtā cauſam eximendi ſuam perſonam, ſine qua impoſſibile eſt Ducem für ſeiner Landtgüter Erbherrn vnd Landtsfürſten zu erkennen/ Item gehorſam zu ſeyn. Bona enim de quibus hic controuertitur, vt res immobiles vel inanimatæ, non poſſe per ſe Erbhuldigung p̄ſtare, Ducem vor Erbherrn vnd Landtsfürſtē zuagnoſciren, obedientiam offerre, ſed p̄ſona requiritur & cauſa, ſine qua non, eiusq; facti p̄ſtatio, prout ipſemet Comes in verbis mandati expreſſe dicit, ſuam perſonam inducēdo & obligando, nemblich/ daß er vrbietig were Ducē vor ſeiner Lādtgüter Erbherrn vñ Landtsfürſten zu erkennen/ vnd dauon alle ſchuldige gebür zu leiſten.

Si igitur ipſe hoc offert, quomodo poteſt locum habere, q; paulo poſt in mandato ſeqtur, q; in perſonalibus, vnd was den vngemitteltē ſtandt ſeiner gräfflichen Perſō betrifft/ keinē andern herrn zu erkennē wiſſe. Quæ ſane ex diametro cum p̄cedentib. pugnāt. Si in hac facti p̄ſtatione perſonam ſuam Comes eximere velit, eum factum, quod à Duce exigitur, ſine eius perſona nullum effe-
2 ctum habere poſſit: quæcunque † enim gerenda ſunt, niſi à noſtris perſonis initium ſumant, inutilem actum facient *l. quæcunque gerimus Vbi gl. & Bart. de obl. & act.*

Cum igitur ex reſolutione dubiorū conſtet, Exceptionem contra modum attendi debere, nimitum quando arreſtata bona nō ſunt ſita in territorio ſupplicantis, ſed in alio, vbi ille nihil Iuris habent, ſed Dominus territorij, vt in quinta exceptione, circa quintū dubiū videre eſt de arreſtis, nō poteſt hoc mādatū ſubſiſtere, ſed caſſatione opus eſt.

Secunda ratio eſt: Quia ex actis apparet præſertim, q̄ ipſemet Comes in vim probationis iudicialiter exhibuit, hoc caſu non eſſe tale arreſtum, de quo Receſſus Imperij & Iura loquuntur, nimitum quod prohibitum ſit. Comes enim huic arreſtationi non obtemperando Decreto Linduno & denegando Erbhuldigung/ cauſam dedit. Si enim grauatus fuit per Decretum dictum, cur non vſus fuit via ordinaria, aperta & conceſſa, nimirum remedio applicationis? Iam quia notum eſt non facile † ſubditis contra Duces mandata ſine clauſula decerni debere *Gail. obſ. 17. libro 1.* & in hoc caſu Mandatum impetratum non ſubſiſtit contra Magiſtratum, vt cuius officium eſt contra ſubditos † inobedientes captis pigno- 4
ribus via præcepti procedere, alioqui enim Iuriſdictio ſine coercitione nulla *ſecundum Iura & Doctores* vt etiam fructus pro condigna mulcta liceat percipere.

Niſi enim defenſio eiuſmodi mulctando, vel alijs legitimis modis de Iure permiſſa eſſet, Iuriſdictio & poteſtas ordinaria eluſoria prorſus fieret *iuxta ea quæ tradunt in lege vn. & ibi Iaſon. & Doctores. Si quis Ius dic. non obtemp. l. quia reſtituere, vbi Doctores ſimiliter de rei vind. l. ſi quis à liberis, de lib. agnoſc. ibi captis & diſtractis pignoribus coerceantur. Marāt. p. 6. de contumacia n. 9. & 19 vbi multa Iura.*

Quod autem noluerit parere d. decreto Lindano, apparet ex Imperij bedenck/ p Comitem bis vbergeben n. 13. de anno 76. Vbi illi iniuncta fuit paritio ſententiæ Lindanæ, in 1. 3. & vltimo puncto, cum expreſſa reſeruatione Iuris ſui, tam in poſſeſſorio, q̄ petitorio. Vtatur ergo ordinario hic præſcripto

DD Iuris

Iuris remedio, & nō eludat ordinariam viam, per hoc extraordinarium remedium Mandati ſine clauſula, idq; ratione horum bonorum, quorum intuitu fatetur, ſe Ducis Landtſaſſen, obedientiam debere, Ducemque eius eſſe Erbherrn vnd Landtsfürſten.

Similiter probatur per Comitem q̃ Imp. expreſſe iuſſerit in Ducatu nu. 15. daß er ſich mit leiſtung billiches gehorſambs/ dem Landtshütiſchen Abſchied gemeß verhalte/ Quæ omnia cum non velint præſtari à Comite, an non ſatis inde apparet, iuſtā cauſam habere Ducem, captis pignoribus eiuſdē, vt ſubditi ſui contumaciam coercere, præſertim cum ipſe Dux iam voluntarium ſe offerat, reſtituēdi omnia & ſingula ablata, idque in continenti, vbi Comes prout iuſſus eſt ab Imperij Satibus, & ipſo Imp. obedientiam Duci præſtet, maxime cum tenor der Erbhuldigund/ nihil aliud contineat quam hoc ipſum, ad quod dictus Comes ſe obligatum eſſe fatetur, & huius etiam 3. mandati auff den Religion frieden narratis, zu leiſten/ was ein trewer Landtſaß vnnd Vnderthan ſeinem rechten Erbherrn vnnd Landtsfurſten zu thun ſchuldig iſt. In quibus verbis nihil ineſt, q̃ Comiti præiudicium offerat, vel aliquid detrahat, quoad Comitatum Ommelheimenſem, cuius etiam intuitu Dux illum ſtatum Imperij eſſe libenter permittit. Imo pro tali agnoſcit. Cum igitur Comitatus Ommelheim ſeparatam cauſam habeat à M., & alijs Landtgütern/ de quibus agitur. Separatorum autem ſeparata debeat eſſe ratio Iuribus vulgaribus Male ab Ommelheim ad Landtgüter infertur.

Tertia ratio eſt, Cur hoc mandatum caſſandum ſit, quia ex actis notorie apparet, Cameram ab Imp. & Statibus imperij biennio ante impetratum hoc mandatum, in Iuriſdictione præuentum, prout videre eſt in Decreto numero decimo quinto de Dato tertio nouembris Anno Septuageſimo quinto. Item, im Reichsbedencken num. 13. ibi vnd volgentds jrhe M. durch Jhre verordnete Commiſſarien von den vbrigen Puncten deß Landtshüttiſchen Abſchiedts/ vnnd aller dieſer ſachen gelegenheit/ mit jhren vmbſtenden eigentlich erkündigen/ von beeden theilen notdürfftiglich einnehmen/ vnnd darauff die gebür vnnd billichkeit/ ſo wol deß geforderten abtrags/ alß andern irrigen wegen zu erkennen/ vnnd ſie in der güte vergleichen/ oder aber durch einen Käyſſerliche ſpruch entſcheiden laſſen wöllen: Datum in; Imperij conſ. 6. Octob. 86.

Cum igitur cauſa in tribus punctis 1. 2. & vltimo per ſtatus Imperij, quoad Lindanum decretum deciſa ſit. In reliquis vero punctis cauſam per Käyſerlichen Spruch decidendā eſſe, Iam nobis non licet ſuper eo iudicare, partim quod deciſum eſt, partim adhuc per Status vel Imp. decidendum. Idque voluntate & conſenſu hinc inde partium, non poteſt hoc mandatum defendi; quod in præiudicium litis pendentiæ ex male narratis impetratum eſt. Quoniam igitur ſtatus Imperij in d. Reichsbedencken num. 13. So vil die vnderſchiedliche mandata auff den Religions friden anlangt/ nit haben annemen wollen/ ex cauſa quod deſup lis in Camera pendeat, & ibi finiendum eſſe Iudicium, vbi cœptum ſit, ſic & nos in hac cauſa nihil iudicare poſſem' paritionem iniungendō, cum partim, nimirum in tribus punctis deciſa ſit, partim ad decidendum commiſſa.

Quærat igitur Comes finem huius litis apud Imperatorem & Imperij ſtatus, quibus ſe ſemel ſubmiſit, & apud quos litem hanc ſuo cōſenſu & voluntate ſuſcepit, quos etiā cōpetentes Iudices nominat, & ꝓ talib. haberi vult, quod illorum decretum exſecutionem paratum in Imperio habeat. *fol. 57. in Replicis.* Si enim vt dictum eſt, per Iudices Lindanos, (apud quos Comes Actor fuit Voluntarius, vt in Replicis habetur fol 34. ibi, Woll war das Graff in puncto der Newdeckiſchē geiägt zu verhör geſtandē/ Et in producto nu. 14. in cauſa Mandati Hubere verſtrickenlich.

Vbi

Vbi miſſo proprio nuncio Comes petijt prorogationem deß angeſetzten tags/ inter Pfleger zu Grießbach & Comitem ratione der Newdeckiſchen gejägt. Quare ꝓrogatio ob cauſam mortis filij conceditur biß auff ferner Comitis anhalten, grauat⁹ fuit, appellare debuiſſet. Nunc a. quia dictum Decretũ Lindanum paſſus eſt in rem iudicatam abire, ſine ꝓuocationis remedio reſuſcitata lite de nouo apud Imperatorẽ & Status ꝑ quos hæc eadẽ lis, partim adhuc in pendẽti eſt, partim deciſa, in tribus punctis ſæpe dicti Decreti Lindani paritio iniuncta, ſatis ex ijs apparet, nos in hoc caſu nõ verſari in practica cõſtitutionis neq; Arreſtorũ, ſed in puriſſimis terminis exſecutionis latæ ſententiæ ꝑ Lindanos Iudices, & confirmatæ in tribus punctis ab ipſis Imperij ſtatibus.

Proinde cum a priori decreto non appellârit, neque cõfirmatæ ſententiæ Statuũ in tribus punctis pareat, In reliquis vero declaratio Imp. in expectatione ſit, hoc pſens Mandatum, vt male impetratũ caſſandum, Comeſque ab hac via extraordinaria, ad ordinarium, Iuris remedium compellendus eſt, ad quod ſe Dux vltro offerrit Duplicis *fol. 2 circa fin.*

Quarta ratio eſt, q; Narrata huius Mandati omnino falſa ſint, ita vt mendax precator impetratis merito gaudere non debeat. Hoc verum eſſe paret ex actis huius cauſæ, idque ex ijs productis, quod ipſemet Comes iudicialiter exhibuit, *num. 13. & 15.* Nam quod narrat ratione decreti Lindani ſecutam prætenſam arreſtationem der Landtgüter/ in Comitijs Ratisbonenſibus erledigt/ atq; ad petitionẽ Maximil. Imp. Electores Principes & ſtatus jhr bedencken dahin gegebẽ/ Actorem Comitem in omnibus plene reſtituendum: Ita vt nihil tunc temporis reliquum fuerit, q̃ vt tale comune Imperij decretum exequeretur, hæc omnia falſa ſunt, prout ſupra deductum in Reichs bedencken/ *num. 15.* à Comite vbergeben/ pro verificatione narratorũ huius mandati. Imo vbi tantum abeſt, vt plena iniuncta ſit reſtitutio, vt magis ꝓ Duce contra Comitem in tribus punctis Decreti Lindani per ſtatus pronunciatum ſit, reliquis reiectis ad Imperij recognitionẽ.

Cum igitur ꝑ Status non aliter ſit iniuncta reſtitutio Duci, quam ſi prius Comes Decreto Lindano in ſæpe dictis tribus punctis deciſis pateat, vt in verbis/ den Grauẽ dahin zu weiſſen/ daß er Decreto Lindano in 1. 3. & vltimo puncto parere, vnd ein genugen thue/ vñ angelobe d. punctis ſich gemeeß zu verhalten/ ſaluo Iure petitorij & poſſeſſorij, quomodo poteſt dicere plenariam reſtitutionẽ iniunctam, & cauſam executioni mandatam.

Quare cum nondum paruerit, vnd noch nit angelobt/ quemadmodum ex Actis conſtat, dem Lindiſchen Decret. in d. tribus pũctis deciſis gemeeß zu verhalten/ Item quia reliqua capita nondum deciſa ſunt, non poſſunt dici cõtrouerſiam decreti Lindani per Status erledigt/ & plenariã reſtitutionem Duci iniunctam fuiſſe, prout probatum nõ eſt, q; in Replicis dicit Comes in d. Reichs bedencken daß der 2. 4. vnd 5. Artic[illegible] ein vor Vnrechtmeſſig à ſtatibus ſolten geh[illegible] worden ſeyn/ quod ibidem non habet. Cum d. articulorum deciſio ad Imperatorem ſit reiecta, vti neque hoc euincitur, q; in d. Replicis *fol. 26.* in fin. habetur daß Imperij Status in deductione cauſæ lauter befundẽ/ daß bey den 2. 4. vñ 5. Punctẽ vber der Graffſchafften Ommelheim Wildtpan geſprochen worden/ welchs ob nullitatem & defectum tam Iuriſdictionis, quam legitimæ formæ ordinarij proceſſus nit für wirdig geachtet wordẽ/ daß es zu Nachtheil deß Reichs exequirt werden ſolte/ quæ ſane in d. Receſſu Imperij non habentur, *vt ſupra dictum eſt.* Ex quibus concludit, q; hoc mandatum principaliter decretũ Lindanum decernit ex cauſis iam dictis cum expenſis caſſandum eſſe. Et hæc quidem quoad Ducem.

Diluuntur obiectiones.

SVperioribus nõ obſtat. 1. Obiectio Comitis, quod Imperij Status ſit, &

ſic Iuriſdictionem ex cõſtit. Arreſtorũ fundatã eſſe, q̃a etſi hoc verũ ſit, ꝓut in ſentẽria Exemptionis 4. Martij Año &c 73. lata hoc ipſum expreſſe continetur: Tamẽ quia tantum ad Dinckelheim hoc beneficiũ in ſpecie extendit, nõ poteſt Imperij Starus ex eius pſona p̃ciſe & ex loci ratione coniunctim æſtimari, per expreſſa & notabilia dictæ ſenrentiæ verba/ quę ſunt, So viel die Graffſchafft Dinckelheim belangen thut ꝛc. quæ quidem ſentenria reſtrictiue intuitu certi loci, & ratione differenriæ aliorum locorum hunc Comirem Sratum facit & declarar. Ita nihil iuuat Comitẽ, quod & ſimul eius perſona per d. Sententiam Status Imperij facta ſit, cum hoc ipſum non obtineat, imo ab eius perſona recedat, quando de Landtgüter in propoſito caſu diſceptatur, quotum bonorum reſpectu Comiris noſtri perſona aliam conſiderationem accipir, vt ipſemet non diffitetur, dum ſe, hoc eſt, perſonam ſuam obligatã dicit ad Erbhuldigung/ & ad Gehorſam/ quæ Starũ Imperij excludunt.

Quæ tamen obiectio non minus attendenda eſt, quod ex alijs rationibus præſens mandatum non conſiſtar, ſcilicer quia narrata mandati non verificantur, quod Status Imperij nos præuenerint, quod captura pignorum nõ ſapiat arreſtum prohibitum, ſed reſpiciar latæ ſententiæ execurionem, à qua non tantum fuit appellarum, ſed quæ ab Imperio partim poſtea ſinr confirmata, partim ad Imp. reiecta.

Proinde de hac 1. obiectione, quod ſit Satus Imperij, ex eius perſona rantũ pendere, non conſideratis bonis, quę Comes ſub Duce habet, in quinto mãdato magis pertinenter dicemus, cum hic ex allegatis cauſis attendi non poſſit.

Iam quod ratione horum arreſtatorum bonorum, Comes coram Duce, ranquam Actor litigauit, prour ipſemet fateturin Replicis *folio decimo nono in fine* reperendo Acta Lindana & proteſtationes ibidem factas, ſeipſum hoc caſu ꝓ nõ Sratu imperij habet, nimirum quoad bona Neudeckãna. Quamuis etiam paſſim in dictis Replicis & narratis huius mandati mulra verba faciat de iniquitate & notoria nullitate proceſſus & decreri Lindani, vr quod fuerint Iudices in propria cauſa, & conrra ordinationem BB. iudicarint, tamen quia à dicto decreto nullo vel iniquo non appellauit, cum hoc facere non poruerir, male Mandari via electa fuit, vr remedium extraordinarium.

Ex quo Iure cautũ reperitur. Iudicẽ exequi poſſe latã ſenrentiã, à qua appellarũ non reperit, idq; capris & diſtractis pignoribus ſi non præſtetur condemnatum. Proinde cum hoc caſu iuſte ad executionem proceſſum ſit eius ſententiæ, à qua Comes non appellauit debito tempore, non poteſt neque debet adiuuari via mandari ſine clauſula extraordinaria. Cum ordinarium Iuris remedium ſponte ſua neglexerit. Et quod priuilegia BB. quibus ſe Comes ſubiecerit, paſſim illa allegando *in 1. part. fol. 3. art. 11.* expreſse habent, Daß wan jemandt ex ſubditis zum Hertzogen deſſen Erben oder nachkommen zu ſprechen oder zurclagen/ daß der ſolches thun ſolle vor deß Hertzogen Räthen, prour etiam Ordinarionis eſt *p. 2. in pr.* Satis ex ijs apparet, quod Comes ratione horum bonorum Ducis conſiliarios elegerit, vt ordinarios & competentes vigore priuilegiorum, quæ ipſe allegat.

Ex quo facile inrelligitur quod intuitu d. bonorum non ſit immediate Imperio ſubiectus, nec eiuſdem Status. Quod quidem priuilegium, quia omnibus grauatis *in d. p. 2. art. 11.* beneficium appellationis expreſſe reſeruar, co vri Comes & debuiſſet & potuiſſet, quod cum omiſerit, ſua culpa occaſionẽ dedir huic executioni, q̃ ipſe arreſtatione eſſe male iuterpretatur.

Secunda Obiectio.

II. NOn obſtat variatio Ducis de quo in mãdato, Nam etſi nõ

fuiſſent

fuiſſent arreſtata bona controuerſa ꝓpter non paritionem decreti Lindani, tamen dicta arreſtatio ex noua cauſa fieri potuiſſet, nimirum ob denegationẽ der Erbhuldigung/ ad q̃ tamen Comes ſe obligatum fatet̃, ſed limitato mandato *vt ſupra d. eſt.* Sicque ad hoc mandatum nõ admodum attendendũ puto, quid actũ ſit à Iudicib. Lindanis, cũ hoc ipſum adhuc coram Imp. pendeat, Sed quid ex noua cauſſa ratione denegationis der Erbhuldigung controuerſorum bonorũ emerſerit, quod factum cum nõ Imperij ſtatũ reſpiciat, ſed ſubditum BB. vt ipſemet Comes de dictorum bonorũ Landtſeſſen appellat, req̃ſitum cõſtitutionis arreſtorum d. confeſſionis Comitis hic deſideratur. Certum enim eſt aſſertione Comitis in Replicis *fol. 47.* ꝙ impetrans Landtsfürſtlichẽ BB. ſubiection mit ſeinen im Landt zu BB. gelegenẽ Landgütern verwandt/ vñ von derſelbẽ wegẽ alles geleiſtet vnd leiſtẽ laſſen/ was andere ohne mittel im Lãdt geſeſſẽ deß ſtãdts der Ritterſchafft bewilliget/ geleiſt gethã/ vñ iſt deſſelben kein ſtãdt weder in Abred, noch in mora geweſt.

Si ergo Comes dicit, ſe ſubiectum eſſe, ratione der Landtgüter/ vnd daß er wegen derſelben ein ohngemittelter landtſtand der Ritterſchafft ſeye/ quomodo perſonam ſuam ad hanc conſtitutionẽ arreſtorum vt ſtatũ Imperij qualificare poteſt? cum ex d. verbis appareat, ꝙ duplicem perſonam ſuſtineat, vnam vt Statum Imperij ratione Ommelheim/ cuius intuitu ſoli Imp. & Imperio obſtrict⁹ ſit, q; & ipſemet Dux libenter cõcedit & fatetur, alterã vt ſubditũ Ducis, reſpectu der landtgüter in Ducatu BB. imediate gelegẽ quorũ nomine expreſſe dicit ſe der landfürſten BB. ſubiectiõ verwandt, q̃ confeſſio cõfeſſata, cũ eius ꝑſona ꝓprie cõcernat, & non alium, non horum bonorũ controuerſorũ Imperij Status decipere haberi poteſt.

Quo etiã caſu cum Comes ſeipſum ſæpe d. verbis Duci ſubijciat perſonaliter per verbum geleiſt/ principalis qualitas fundans noſtram Iuriſdictionem hic deſideratur, dum Comes ſeipſum hoc caſu pro immediate Imperio non, ſed expreſſe der Landtfürſtlichen/ BB. Obrigkeit vnd Subiection verwandt zu ſeyn/ & ſic pro ducis Subdito agnoſcat.

Cum itaque in noſtro caſu Dux nihil requirat à Comite ratione Comitatus Ommelheim, ſed obſeruationem decreti Lindani & præſtationem der Erbhuldigung/ ſeparata ſunt hæc, & ad Comitatum Ommelheimenſem non pertinent, & à quo eius perſona quoad Landtgüter ſeparatur & eximitur in ſæpedictis verbis de ſubiectione. Quod etiam ex eo apertius confirmatur, dum Comes in d. ſuis Replicis *fol. 53. in fi.* dicit, quod nunquam in Ducatu mutationem religionis inuehere conatus ſit, quam certe ſine vlla dubitatione non minus in den Landtgütern/ quam in ipſo Comitatu inuexiſſet.

Tertia Obiectio.

III. Non obſtat, quod dicit ſe tantum Imp. obligatũ, & ſic hominẽ ligium, eiuſdẽ eſſe quia reſpondetur ꝙ eo non obſtante, & Duci præſtare poſſit hoc inuiolato Iure imperij, ad quod ſe Comes obligatum nõ negat, cum forma der Erbhuldigung nihil deroget in ſpecie Imperio. Et qa Dux concedit, Comitem noſtrum ratione Ommelheim eſſe Statum Imperij: ex eo ſatis apparet quomodo Erbhuldigung intelligi debeat, nimirum quod verba ibidem expreſſa & concepta ad Landtgüter tantum reſtringantur, & non alio ſenſu, ſcilicet in verbis, Alß ein getrewer Landtſaß ſeinem Erbherrn vnnd Landtsfürſten zu thun ſchuldig. Proinde cũ comes in Replicis. *fol. 55. & 59. in fin.* non detrectet præſtationũ der Erbhuldigung/ ſi ad Landtgüter refetatur, ſaluo Iure Imperij Comitatus OO. Et quia hoc idem & nihil aliud Dux exigit, hæc lis fruſtra à Comite mora eſt, Cum ſupra dictũ ſit, quod Comes fateatur ſe der Landtgüter ein Landtſaß/ & ꝙ offerat Erbhuldigung/ quod Ducem agnoſcat pro Landtsfürſten & Erbherrn, quod promittat alle gebür zu leiſten/ *vti in narratis huius Manda-*

ti videre eſt, & in Replicis fol. 65 ſane ex eo ſatis apparet, quod hæc lis friuole mota ſit ſine occaſione.

Quarta. Obiectio.

IV. Non obſtat Cautio iudicatorum ſolui: quia hæc oblatio quoad hoc mandatum effectu penitus caret, & pro tali omnino habenda eſt, ac ſi nunquam oblata fuiſſet. Nam quia ex ſupra deductis conſtat, Cautionem oblatam, propterea hic nihil operari poſſe, quod decreti Lindani paritio iniuncta ſit in tribus punctis per Status Imperij, ſic vt iuſtificatio arreſti ratione principalis cauſæ non amplius fieri potuit coram Duce, videlicet coram quo ratione bonorum arreſtatorũ nulla lis amplius pẽdeat, ſed magis corã Imperatore ipſo *vt ſæpe dictũ eſt*. Etſi alias vigore ord. BB. hæc lis ad Ducis cognitionem ptineat. Quare cũ oblatio cautionis iudicatũ ſolui, Ducẽ non amplius concernat, vtq; non amplius eſt Iudex, functus ſemel officio ſuo, & electis nouis Iudicib. Imperij, à quib. etiã in hac cauſa in certis articulis iudicatũ, & paritio Decreti Lindani iniuncta, quomodo poteſt duci vigore huius mandati paritio eius rei iniungi, cuius reſtitutionẽ ſuperior Iudex nõ alia ratione iniungendam cenſuit, q̃ ſi prius ipſemet Comes decreto Imperij à Statibus lato, ſatisfaciat.

Quo ſane caſu turbato Iuris ordine Duci mãdaretur quod à Comite pſtandũ eſt.

Ex quo apparet hãc Cautionẽ, q̃uis optimã hoc caſu nullius momẽti & effectus eſſe, cum ppter hanc iniquũ eſſet, Ducẽ relaxare debere id, cuius arreſtationem ipſimet imperij Status iuſte factam eſſe cenſuerunt, iniungendo in tribus capitibus decreti lati in **Lindaw** paritionem. Cum igitur hoc noſtro caſu ratione decreti Lindani Comiti paratio incumbat, hoc præſtet prius, cum Dux d. decreto Imperij ad reſtitutionẽ nõ aliter obligatus eſt, quam ſi Comes prius obtemperet, à cuius pſona initiũ faciendũ eſt: quod autem Comes paritionẽ detrectet conſtat ex Replicis eius *n. 7.* in cauſa mãdati **der Pfandung Hubers verſtricken belangend**/ *fol. 11. in pr.* videlicet **daß** Comiti **darumb ſeine landgüter vorbehalten/daß er dem Lindiſchen nichtigen Receß nicht parirt.**

Præterea quia et in alijs trib. punctis cauſa quoad decretum Lindanũ, bene ne an male latum ſit, apud Cæſarem in pendẽti ſit, & adhuc nil deſuper pnunciatum, nõ poteſt virtute huius oblatæ Cautionis Duci aliquid iniungi. Cũ ſuper eo ipſo, de quo hic iam litigatur, & cuius nomine pceſſus hic impetrari ſunt, ante eorundem impetrationẽ propter factã arreſtationẽ vigore lati decreti Lindani Comes ipſe aliũ Iudicẽ elegerit, q; ſuper relaxatione iudicaret, prout & deſuper in quibuſdã iudicatum &c.

Quinta Obiectio.

V. Non obſtat, quod cauſa principalis, hoc eſt iuſtificatio arreſti iniuncta Domini paritione, ad eundem remittatur vt competentẽ ppter bona arreſtata, q̃ Duci immediate ſubiecta ſunt. Cum in cõſtitutione arreſtorũ locum nõ habeant Camerales, vt de qbus nihil in ea puiſum, mandatis etiã arreſtorum non inſeratur clauſula pducendi Camerales, vt in mandatis pignorationum fieri quotidiana praxis docet. Reſpondetur. Eo minus paritionem quo ad hoc mandatũ iniungi poſſe, cum cauſa principalis remitti ad Ducem amplius non poſſit, vt in qua ante impetrationẽ huius mandati à Statibus Imperij, & ipſo Imp. præuenti ſumus. Deinde cum hæc lis vel arreſtatio cauſata ſit ppter decretũ Lindanum, quod Comes in his Actis dicit iniuſtum, nullum, & propria cauſa p Ducis conſiliarios latum, reſuſcitata lite de nouo, coram Imperij Statibus quodam̃odo peteretur, eundem Iudicem in eadem cauſa, quem tantopere pro ſuſpecto, incompetente & nullo agnoſcit.

Cum itaq; ex actis conſtet ppter meram executionẽ ſententiæ latæ hęc bona à Duce arreſtata, & paritio p infirmationẽ à Statibus iniuncta, nõ poteſt factũ Ducis p executione accuſari vel,

illi

illi deſuper via extraordinaria ꝑ pręceptum mandari, cum à tali decreto ſiue iniquo, ſiue nullo appellari potuiſſet per ordinationē BB. cit loco.
Quod cum omiſſum ſit, et ex iure notū
6 non tantum pro ſententia præſumi †
ſed etiā illi ſtandum eſſe, appellatione
ꝑſertim nō interpoſita, ſi non expreſſe
cōtra rigorē iuris lata ſit. *l. ſi expreſſim de appell.* de cuius tamen contrario ex actis noſtris conſtat, nimirum ꝙ in ſæpe d. punctis per ſtatus imperij confirmata, et paritio in ijſdem iniuncta ſit.

Sic hæc obiectio nihil obſtat, cum, vt ſępe dictum, captura pignorum per imperium in d. tribus punctis confirmata ſit decreto Lintano. Quo loco etiā notandum, Comitem ſibi ipſi contrarium eſſe in d. Replicis *fol. 73. in fin.* Vbi offert parationem in 1. 3. & vltimo articulis decreti Lindani, cum tamen ex ſupra dictis appareat, & præſertim ex verbis Mandati huius Decretum Lindanum tantum, vt nullum in 2 4. et 5. articulis accuſet. Ex qua ſane variatione Mādati narrata infirmantur, parationē decreti Landtshutani nūc offerendo, nunc negādo, dictumq; decretum in totum annihilando et improbando.

Sexta Obiectio.

VI. NOn obſtat Kaufbriff Wendelini Ducis BB. n. 10, Nam pterq̄ ꝙ copia nō ſit collationata, nō concernit principaliter hoc noſtrū Mādatū, eiuſq; narrata, in quib. continet̄, ꝙ dicta bona ſunt oppignorata ꝓpter ſententiā vel decretum Lindanum, quod ſine prouocatione debita in rem iudicatam trāſijt. Deinde quia hęc cauſa, vt dictum eſt, partim deciſa, partim ad Cæſarem remiſſa, nihil ad rem facit, allegata & producta copia Kaufbriffs, per quam etiā narrata Mandati quoad decretū Lindanum et præſtationē erbhuldigung/ non verificat̄, vt et copia inſtrumēti n. 11. Similiter narrata in nullo verificat, cū ex facto in d. inſtrumēto cōprehenſo proceſſus Lindanus et imperialis cauſatus ſit. Quæ præterea jn hoc inſtrumento continētur, ſunt proceſſus eadem, quæ in Comitis Replicis habentur, de quibus plus ſatis iam dictum eſt.

Septima Obiectio.

VLtimo non obſtat, in eo Narrata huius mandati, ꝙ à Comite facta ſit pignoratio die Pfändung vnd beſtraffung der wildtbretſchützen in eiuſdem et imperij directo iure dominij angehörigē Ommelheimiſchē wiltpan/ qa ad ſimplicem negationē Ducis, hoc nō tantum probatum non eſt, ſed etiamſi verum eſſe concederetur, tamen ipſemet Comes hiſce l mitibus non inſiſtēdo deſuper d. beſtraffung vnnd Pfändung der wiltſchützen paſſus eſt per Lindanos Iudices vsque ad ſententiam, à qua non, vt tamen potuit, appellauit, ꝓcedere, prout et excuſationes & ꝓrogationes pręfixi temporis ex certis cauſis et petijt & iudicialiter in Linden obtinuit, elegit, non poteſt ratio haberi verborū Madati ſcilicet in Actoris & impij directo iure dominij Angehörigē Omēlmiſchē wildpan/ à quib. ipſe receſſit. Adhęc quia et ſecūdaria iuris via electa fuit apud ſtatus imperij per rationes ſupra dictas hoc vltimū obſtaculum remouetur, paritionemq; non operatur.

Concludir ergo, hiſce omnibus non obſtantibus Mandatum caſſandum eſſe, cum expenſis, Saluo &c.

DEC. I. VOT. X.

In cauſa ſupradicta Mandati de relaxando arreſto, den Holtzwachs auf der Mombach belangendt.

SVMMARIA.

1 *Illi apud Iuriſconſultos reputantur pro Statibus imperiis, qui bona ab Imperio*

 poſſident

poſſident poſſidenti quorumq; nomine cõtribuunt, & ad Comitia Imperialia vocantur.

2 *Magis attendendum quod frequenter & communiter obſeruatur, quam quod raro aut plerunq;.*

3 *Conſtitution. Arreſtorum intellectus genuinus.*

4 *Quod quiſq; iuris in alium ſtatuerit, eo iure ipſe vtatur.*

5 *Cameræ imperialis ſtylus & praxis in proceſſibus decernendit.*

6 *Fiſcalis magis bona cõſiderat, quã perſonas.*

7 *Status Imperii dici non poſſunt, qui nihil poſſident, vel ab imperio habent, ex mente Ord. & Imp. receſſuum.*

8 *Principes & Comites Imperii dicuntur, qui principatum vel Comitatum Imperio ſubiectum effectualiter poſſident, etiamſi ante poſſeſſionem ratione perſonæ ſtatus non fuerint.*

9 *Vtens iure pontificio contra aduerſarium, tenetur viciſſim ad eius obſeruantiam.*

10 *Perſona ratione vnius rei vel loci priuilegiata, alterius rei ratione minus priuilegiata cenſetur.*

11 *Domicilia plura in diuerſis locis habens, poteſt cenſeri vno iure, quoad vnum forum & quoad aliud forum alio iure, & ſic teneri vtrique.*

12 *Iura duo ſi in vnã eandemq; perſonã cadãt iudicamus de illa vt de duabus perſonis.*

13 *Exemtus ſiue priuilegiatus ratione certæ rei vel loci, non propterea cenſetur exemtus reſpectu alterius rei vel loci.*

14 *Status duplex in vna eademq; perſona conſiſtere poteſt.*

15 *Offerens debitam obedientiam & conſueta officia, poteſt in loco, vbi controuerſa bona ſua ſunt, & vbi animo ſuo domicilium peremptionis contractum conſtituit, conuenire & conueniri.*

16 *Domicilia duo habitationesve duas q̃s habere ſimul poteſt, vnum in quo magis, alterum in quo minus conuerſetur, & poterit citari ad vtramq; domum habitationis*

17 *Forum quis ſortitur bonorum reſpectu.*

18 *Forum quis ſortitur ratione rei, de qua quis conuenitur.*

19 *Ligius homo duorũ in ſolidũ nemo poteſt eſſe. Iuramentum fidelitatis nõ præſtat iuriſdictionẽ & ius ſubiectionis in perſonam niſi etiam ratione rei in quã ſe res extendit.*

20 *Perſonarum aut bonorum cauſa potior in Camera in proceſſibus decernendis.*

21 *Mãdatum ſine clauſula proceſſus omnes decernuntur hodie magis ratione bonorum quam perſonæ.*

22 *Conſtitut. arreſtorum verba,* Ohne mittel, *quomodo accipienda ſint.*

23 *Forum quando quis ſortitur in variis locis, proprie dicitur ſubditus, qui reſpectu domicilii ſubiicitur.*

24 *Subditus quis p̃ſumitur domicilii ratione*

25 *Vicem duorum an vnus ſuſtinere poſſit in præſtandis officiis Cæſari & Duci alicui, & quando nu. 26. & 27.*

28 *Officia diuerſa in vno eodemque ſtatu Imperii concerni poſſunt, quæ tamen incompatibilia non ſunt.*

HOc Mandatum in ſpecie concernit MM. vti ex eius narratis ſtatim ab initio videre eſt, vbi dicit Comes q̃ pater eius CC. MM. hoffe cũ omnib. pertinentijs à GG. Duce BB. emerit, & pro maiori parte ibi quiete totis 60. annis reſidentiam ſuam habuerit, vnnd ſich deſſẽ darzu gehörigẽ Holtzwachs/ſonſten Mombach gutt/ mit grundt vnnd boden gebraucht vnd genoſſen/ vnd ein jeder vnderthan ſein gewiſſe antheil jhm gewinnen vnd führen müſſen/deſſen ſich keiner ſolcher fron vnnd dienſtbarkeit jemals beſchwert/ſonder willig vnnd gehorſamb geweſt/dem doch zuwieder were Dux zugefahren/vnd habe 10. Feb. anno 75. Comiti alles geſchlagen holtz an berürtẽ ſeinen holtzwachs per regimen vnd forſtenmeiſter Arreſtirẽ laſſen. Etſi a. ſæpius pro relaxatione inſtiterit, cautionẽ inſtrumẽtalẽ ſufficiẽtem offerendo, tamẽ petitã relaxationẽ impetrare nõ potuit.

Cum itaq; hoc ſit contra conſtitutionem arreſtorum, ipſe vero non minus ſtatus imperij ſit. quam Dux, & ſic ex d. conſtitutione iuriſdictio Cameræ fundata, Mandatum hoc non tantũ recte decretũ, ſed etiã parationem ininugendam eſſe impetrans ex rationibus in actis deductis ſibi perſuadet.

Quæris

Quæris igitur quid hic faciendum? Ego ex his, quæ in relationem veniunt, Mandatum præſens ob defectum iuriſdictionis noſtrę caſſandum eſſe exiſtimo.

Primo enim iuriſdictio noſtra fundari non poteſt ex conſtitutione arreſtorũ, quoniã ambæ partes immediate imperio nõ ſubijciuntur, ꝓut hoc caſu in perſona Comitis Ommelheimenſis ratione MM. hoffen (cuius intuitu tantum hæc cõtrouerſia mota eſt) ſtatus imperij non inuenit᷑, cum ſe eiuſdem nomine ſubditum, Landtſaſſen Ducis iuriſdictioni, & ſubiectioni verwant zu ſein/ non vno loco ꝓfiteatur. Proinde cum hæc lis nõ orta ſit ratione pſonę & Comitatus Ommelheimenſis cõiunctim, ſed reſpectu pſonæ & MM. hoffen cui⁹ nomine, vt iã dictũ eſt, impetrãs ſe fatet᷑ ein vngezweiffelten BB. Landtſtant/ vnnd das er derwegen der BB. ſubiection verwandt/ non poteſt tali caſu dici, nos ꝓprie et vere eſſe in indubitatiſſimis terminis cõſtitutionis arreſtorũ, cũ MM. hoffen per ſe non tribuat Reichsſtandt/ ſed tantum Ommelheim per verba ſententiæ in cauſa exemtionis, ibi So viel Ommelheim belangt ꝛc.

Deficiente igitur hac qualitate in perſona Comitis, vt qui litigat cũ Duce, non propter Comitatum Ommelheim ſed ratione MM. hoffen, ꝙ cõfeſſione Comitis in Ducatu Bauarię immediate ſitũ eſt, non poteſt p̃ſens Mandatum ex hac cõſtitutione defendi, deficiẽte fundamẽtali qualitate ſtatus imperialis in pſona Comitis, quoad MM. hoffen, cuius cõſideratione aliã conditionem hoc caſu noſtro neceſſario accipit, ꝙ ex ipſis verbis conſtitutionis intelligit᷑, ſcilicet eine andern dem Reich gleicher geſtalt ohne mittel vnderworffen/ quæ verba nõ alio intellectu accipi poſſunt, quã ſi bona quoq;, quorũ nomine principalis litigatur, vel q̃ arreſtata cõqueruntur immediate imperio ſubſint eorumq; nomine imperii ſtatum impetrans extra cõtrouerſiam repreſentet et referat.

Cum itaq; in imperio notiſſimus ſit, prout omnes fiſcales & Mandatorum cauſæ hoc quoq; docent, ꝙ illi tantum † pro imperij ſtatib. vere habeãtur, qui 1 bona ab imperio poſſident, quorumq; nomine contribuunt & ad Comitia imperialia vocãtur: nõ poteſt hic cõmunis intellectus et obſeruatio alio torqueri, vel vſitata ab imperio interp̃tatione cõtra cõmunem vſum & praxim ad illos extẽdi, de quib. in ſpecie ordinatio vel cõſtitutio nihil exprimit, vt quę expreſſe tantum de immediatis loquitur. Idcirco cum infinitæ cauſæ ſint & proceſſus pignorationũ arreſtorũ & fiſcaliũ in quibus non aliter fundata reperitur iuriſdictio, q̃ quod bona arreſtata vel pignotata ſubſint imperio vna cum perſonis, magis attendendum & ſequendum, non quod raro † aut plerunque, 2 ſed quod frequenter & cõmuniter obſeruatum reperitur, cum & ad id ius noſtrum adaptetur, ex eoque conſtituatur *l. 3. 4. & 5. d. LL.*

Quocirca quãndo lis noſtro caſu mota nõ eſt ratione alicuius rei, quæ ſimul cum poſſeſſione immediate imperio ſubiecta eſt, ſed quæ vna cum domino ſuo alteri ſubiecta eſt, ad talem caſum d. conſtitutio arreſtorum ex cõmuni quotidianarum rerũ praxi, meo iudicio, extendi non poteſt. Et ſic conſtitutionem † arreſtorum accipiendã et intelligen- 3 dam eſſe quidã ex Statib. imperij aſtipulantur.

Vt enim nihil de Duce noſtro Elector CC. Dux II, Comes NN. in hac ſunt ſententia. Etſi enim Comes NN. non ignoret, ſe ſtatum eſſe imperii, prout eius priuilegium de non appellando infra 200. aureos in auro Cameræ inſinuatum, & in Matriculam publicam inter alios ſtatus priuilegiatos relatum, tamen quia illius bona quædam, quæ ſub II. habet, quorumq; nomine eiuſdem Landtſaß/ eſt a d. Duce arreſtata fuerunt, non petijt relaxationem per Mandatum arreſtorũ in Camera: ſed Electorẽ CC.

monuit, vt is tanquā dominus territorij
pro ſuo intereſſe ſe intromitteret, præ-
ſertim cum bona; de quib. principali-
ter cōtrouertebatur, & quorū nomine
arreſtatio facta ſub Electoris iuriſdictio-
ne ſita erāt. Elector itaq; vt impij ſtatus
cōtra Ducē ꝓceſſus hic ſuper hac cōſti-
tutione impetrauit, q Comes nō potuit
ꝑropter defectū ſtatus imperialis quo-
ad bona arreſtata in Ducatu Iuliæ, vti
videre eſt in cauſa C. contra G. *Mandati
de relax. arreſto.* Iā ſi Comes NN. conſtit.
prout noſter impetrans vult, intellexiſ-
ſet, ſanc & ipſemet, vt magis priuilegia-
tus, non paſſus fuiſſet, in tantum præin-
dicium ſtatus ſui & imperij Electorem
pro ſe hic interuenire, ſed ipſe directo &
notorie imperio immediate ſubiectus
contra Ducē ꝓ proceſſibus de relaxan-
do ſupplicaſſet, ſed q ſciuit, ſe ratione
bonorum arreſtatorum non eſſe ſtatū
imperij, ſed Ducis Landſaß apud eundē
pro relaxatione oblata cautione ſuppli-
cauit, quæ quia ibidē obtineri nō potu-
it, tandem Electorem ſubſtituit, & ſic
proceſſus impetrati ſunt in Camera.

Proinde cum ratione der Landtgüter
non in Camera, ſed coram domino, ſub
quo bona ſita ſunt, cōtrouerſię ante hac
et motæ ſunt, & quotidie moueant, et-
iamſi alias vterque immediate imperio
ſubiectus ſit, reſpectiue alterius Du-
catus vel Comitatus, vt in multis cau-
ſis hic pendentibus videre eſt, quæ à
ſtatibus Imperij huc venerunt, non vt
à ſtatibus directo, ſed per viam denega-
tæ iuſtitiæ vel continentiæ cauſæ.

Ex quibus facile intelligitur, ſepa-
ratam habere conditionem perſo-
narum, quæ alias vere ſtatus Imperij eſt,
ratione illorum bonorum; quorum
nomine imperio allegatus eſt, quæ et-
iam ſeparatio ſine vllo præiudicio im-
perij fieri poteſt. Idque eo magis ve-
rum eſt, cum & ipſe Imp. hoc caſu fa-
teatur, hanc ſeparationem præiudicio
carere, dum Comitem ad obedientiam
Duci debitam adhortatur.

Secundo Quia paſſim in Actis huius
et 4. mandati fatetur, Ducē teneri obe-
dientiam Ord. BB. non minus, quā ipſe
Comes, et cæteri ſtatus Ducatus. Ex eo
ipſemet vires huiuſmodi eneruat et e-
uertit. Nā, quia expreſſe in d. Ord. pro-
uiſum eſt *p. 1. fol. 3. art. 11.* das wan jemand
ex ſubditis zum Hertzogē deſſen Erbē vnd
Nachkommen zuſprechen vnd zuclagen/
das er ſolches coram Ducis Rāhten thun
ſolle/ prout etiam in ordinatione Came-
ræ ſtatutum eſt *p. 2. in pr.* non debuit ad
hos proceſſus confugere contra legem
ſcriptam, q̄ etiā in genere ſine vlla cau-
ſarum diſtinctione et exceptione loqui-
tur, cui cum ſe ſubiectum eſſe fateatur
in verbis das er der BB. ſubiection wegē
der Landgüter verwand/ ad obſeruationē
legis BB. tenetur nō minus, q̄ Dux ſcili-
cet, vt q ipſe in alterius perſona æquum
eſſe credidit, id in ipſius quoque valere
patiatur, cum hoc ſummam habeat
æquitatē, vt ꝗ eodē iure vtatur quo alios 4
obligatos eſſe vult, *l. 1. quod quiſque iuris.*

Nulla igitur ſubeſſe potuit cauſa Du-
cem hic conueniendi, cum tanquam
ſubditus ratione MM. hoffen ex lege
BB. huic annotato *inſuper d. verbis* Co-
mes conqueratur, das jhme Dux alles
geſchlagē holtz an ſeinem Holtzwachs per
Regiment Arreſtiren laſſen/ habet ordi-
nariam viam ex lege BB. coram quibus
Ducem deſuper & conuenire debeat et
poſſit

Non hic dici poteſt conſiliarios eſſe
ſuſpectos, & pro Duce eſſe iudicaturos,
et propterea hanc legem minus æquā
eſſe, quia reſpondetur, ſuper omnes
ſtatus BB. hanc legem approbatam
& ſoli Comiti liberum non ſit contra-
uenire.

Secundo. Et hæc lex in Ordina-
tione Cameræ approbata eſt.

Tertio quod omnibus grauatis ex
ordinatione expreſſe reſeruatum ſit
prouocationis auxilium. Quæ ordina-
ria remedia cum Comiti in manu fue-
rint, & adhuc ſint, vti neque licuit, ita
non potuit, nec debuit ad hanc extra-
ordinariam viam contra Dominum
ſuum confugere, præſertim cum hoc
caſu, neq; iuſtitia denegata, vel protra-
cta appareat.

Tertio Notum eſt ex cōſtitutione ar-

reſtorum

teſtorum, das die Hauptſach darumb das
arreſt angelegt/ Im ordentlichen Recht/
wie ſichs gebürt/ außzuführen remittirt
vnd hingewieſſen werden ſollen. Iam vero
quia Comes contra hanc conſtitutio-
nem vult vt in pũcto citationis Dux ef-
ficiatur Actor, principaliſq; cauſa in Ca-
mera tractetur, dũ dicit in Replicis ſuis
n. 7. fol. 6. in fin. principalis cauſæ tractati-
onẽ proprie ad punctum citationis per-
tinere, vnd daſelbſt hin billich eingeſtelt ꝛc.
Ex eo hoc mandatum corruit, cũ prin-
cipalis cognitio cauſæ iuxta aperta ver-
ba conſtit. remitti debeat ad compe-
tentem.

Quarto Stylus † & praxis Cameræ eſt,
quẽadmodũ quidẽ ipſi obſeruaui in de-
5 cernẽdis proceſſib., vt perſonarũ qua-
litas ratione bonorũ, Regiminis & poſ-
ſeſſionis conſideretur, an quis ſtatus ſit
Imperij, prout & bona Imperij cum ho-
rum nomine non tantum præeminen-
tias ſuas habeant in ſeſſionibus publi-
cis, ſed & Cameræ Imperij onera ſuſtine-
ant quæ omnia ratione bonorum, & nõ
pſonę fiunt. Idq; adeo verum eſt, vt fiſ-
calis ſemper † magis bona conſideret
quam perſonas, cum horũ nomine pro-
6 ceſſus ſuos tantũ inſtituat. Hinc quoti-
diani Receſſus Als Inhaber des Stiffs/
Abtey Graffſchafft. ꝛc. Ex quo manifeſte
ſequitur et apparet, illos ſtatus † dici ex
mẽte ordinationis et Imperij Receſſuũ
7 nõ poſſe, qui nihil poſſidẽt, vel ab Im-
perio habẽt p verba Als Inhaber ꝛc. Er-
go magis bonorum ratio habet, vt quis
ſtatus ſit vel dici poſſit. Et ſic ſtat⁹ pſonę
principaliter cõſiderationem nõ habet
ſed bonorum & poſſeſſionis ſimul poti-
or cauſa eſt, ex verbis cõſtit. Ohne mittel
quæ principaliter ad bonorũ poſſeſſio-
nẽ referũtur. Vnde † et principes & Co-
mites Imperii dicuntur, qui principatũ
8 vel Comitatum imperio ſubiectũ effe-
ctualiter poſſident, etiãſi ante poſſeſſio-
nem ratione perſonæ ſtatus nõ fuerint
vti in Archiepiſcopatib. alijſq; imperii
bonis videre eſt, nimirum vt ſtatum im-
perialem ex poſſeſſione bonorũ acqui-
rant.

Etſi igitur ratione quorundam bo-
norũ, ſcilicet ratione comitatus OO
Comes noſter exemtus ſit à iuriſdictio-
ne ducali, vt quoad OO. nihil illi à Du-
ce pręcipi et imperari poſſit, tamen ra-
tione aliorum bonorum, q̃ in Ducatu
& ſub Duce ſita ſunt, exemptus dici non
poteſt, iuxta apertiſſimum textum *in c.
cũ capella de priuileg. & exceſ.* vbi in termi-
nis noſtris caſus deciditur, nimirum, ꝗ
Dux iurisdictionem ſuam, non obſtãte
priuilegio exemptionis in Comitẽ non
exemtũ, ratione M.M. hoffen liberè ex-
ercere poſſit & pſequi, ratione certi lo-
ci colligitur ex forma priuilegij *d. c. cum
capella vbi gl.* hoc caſu neceſſario forma
ſententiæ exemtionis et priuilegij inſpi-
cienda eſt, quæ cũ reſtrictiua ſit, ad cer-
tum & quidẽ in ſpecie incluſum locum
OO. non videt quomodo tam apertus
textus alio ſenſu accipi poſſit, quem et-
iam eo minus Comes noſter vt pontifi-
cium reijcere vel poteſt vel debet, cum
eodem iure † pontificio cõtra vtatur, et 9
ſic ad obſeruantiam eius teneatur *d. l. 1.
quod quiſquis*. Neq; hoc mirũ videri de-
bet, ꝗ perſona ratione vnius Rei † vel 10
loci priuilegiata alterius Rei ratione mi-
nus priuilegiata cẽſeatur, quia hæc duo
ſimul in vna eademq; pſona cõcurſum
patiuntur propter diuerſa loca q̃ diuer-
ſo iure cenſentur, vt ipſe Comes fatetur
ꝗ nõ ad eundẽ modũ obligatus ſit Duci
quo imperio homo ligatus eſſe vult. Nã
quoad M.M. hoffen agnoſcit Ducem
vor ſeiner Landtgüter Erbherrn vnd Land-
fürſten cum promiſſione & oblatione
aller ſchuldiger gebür vñ gehorſamb. Quo
ad OO. vero Imp. pro domino habet
quę duo, vti iã dictũ, ſine aliquo pjudicio
vnius vel alterius Imp. vel Ducis ſimul
in eadẽ pręſona concurrere et præſtari
poſſunt.

Qui n. plura habet domicilia † in diuer 11
ſis locis, vt Comes noſter habet, OO.
& M.M. hoffen poteſt cenſeri vno
iure, quoad vnum forum, & quoad
aliud forum, alio iure, et ſic teneri vtriq;.
Duo enim hoc caſu iura ſunt, quæ licet
in vnam eandemq; perſonam cadant

iudica.

12 iudicamus † tamen de illa vt de duabus
perſonis *d. c. cum capella*, vbi & additio.
Huc facit *c. ex ore ſedentis c. ex parte. c. duo-
rum cum ibi not d. & de priuileg. c. ex part. de
for. compet.* In quib. decidit, exemptum
13 † ſiue priuilegiarum ratione certæ rei
vel loci non propterea cenſeri exem-
tum reſpectu alterius rei, vel loci, quos
textus Dd. ibi notabiles & multum al-
legabiles afferunt.

Hæc etiam ex quotidiano vſu & con-
ſuetudine verificatur in Archiepiſco-
pis, Epiſcopis, Abbatibus, Canonicis
Cathedralium Eccleſiarum, vt duobus
ſint obligati, Imperatori nimirũ & pon-
tifici, & præſertim in Canonicis hoc
magis apparet. Sunt enim multa capi-
tula, quæ habent Duces, principes, Co-
mites & Barones, qui etiamſi ratione
perſonę & natiuitatis principes & Co-
mites imperij ſint, tamẽ neceſſario ſub-
iecti ſunt legibus, & ſtatutis ſingula-
rum Eccleſiarum, in quibus præbendas
vel Canonioatus habent.

14 Ex quo euincitur, duplicẽ † ſtatum
in vna perſona conſiſtere poſſe, prout
ipſemet Comes paſſim in ſuis actis, prę-
ſertim in Narratis 3 mandati vff den Re-
ligion frieden/ ſibi duplicem ſtatum at-
tribuit, in verbis, Ein vnverneinter vnnd
an Langſt ercleerter Reichsſtandt/ vnan-
geſehen er ſeiner Landtgüter halben in
BB. dem Ritterſtandt incorporirt.

Proinde cum Comes ſe talem profi-
teatur, offerat etiam debitã obedienti-
15 am & conſueta officia, ex eo † apparet,
quod in loco, vbi cõuerſa bona ſita ſunt,
& vbi animo ſuo domicilium per d. em-
tionis contractum conſtituit, actiue &
paſſiue conuenire & conueniri poſſit.
*Menoch. de arb. Iud. lib. 1. concl. 1. cas. 86. per
tot.* Et ſic Dux potuit illum citare ratio-
ne M. M. hoffen ad iudicium Regimi-
nis, ſub quo domicilium habet, in qui-
bus locis etſi ſimul habitare non poſſit
16 eodem tempore, nihilominus tamen †
poteſt quis duas habitationes & duo do-
micilia ſimul habere, vnum, in quo ma-
gis, alterum, in quo minus conuerſetur
& poterit citari ad vtramq; domum ha-
bitionis *Bl. conſ. 234. incip. decretum n, 2,
vol. 1. Cum ibi alleg.* Male ergo Comes ſe
ſubtraxit iuriſdictioni Regiminis, ſub
quo ſuam et ex confeſſione ſępius in a-
ctis repetita domicilium & bona ha-
bet, propterea etiam, quia citatus con-
tumaciter emanſit ex Iurib. in 4: man-
dato deductis, captis pignoribus eius in
obedientia coërceri potuit.

Ex quo capite & non alio vti ex actis
liquet, cum hæc arreſtatio Comitis cul-
pa præceſſerit, non poteſt vere talis ar-
reſtatio dici, quæ in conteſtatione no-
ua prohibita eſt. Proinde et ad hoc Iu-
dicium hic caſus non pertinet, cum nõ
vera arreſtatio, & omni iure inconceſ-
ſa, maxime cum ratione bonorum liti-
gioſorum non habet ſtatum imperij,
ſed reſtrictiuum ad locum domicilij per
Iura ſupra d. Merito igitur in decernen-
dis pceſſibus particulariter profundãda
iuriſdictione bonorum ratio habetur,
cum horum reſpectu quis forum † ſor- 17
tiatur, quod ex ipſis verbis cõſtitutionis
arreſtorũ nullo negocio colligitur per
verba Gleicher geſtalt. Nam qui adhuc
ſtatus imperij eſt, propter Ducatũ BB.
quem poſſidet, ita & Comes gleichergeſ-
taldt imperij ſtatus eſſe dicitur, ratione
bonorum immediate ſub imperio non
in Ducatu BB. ſitorum, ſuper quibus
litigatur quod cum nõ ſit, paritate ca-
rent, quæ tam diuerſa ſtatum imperia-
lem et priuatum in noſtris terminis o-
perantur. Ergo Comes in hoc caſu non
eſt gleichergeſtalt ratione M. M. hoffen/
cum Duce ein ſtandt des Reichs/ ſed
Landtſaß/ qua paritate requiſitã in cõ-
ſtit. deficiente, Mandatum hoc ex male
narratis vires non habet.

Quinto Et vltimo propterea etiã hoc
Mãdatũ corruit, cũ ex deductis & rela-
tis non appareat, neque probatum ſit,
prout in Comitis perſona, vt actoris &
impetrantis, requiritur das ihme pro-
prie das ſeine Arreſtirt/ cum hoc ipſum
in controuerſiam poſitum ſit, inter du-
cem & Comitem. Quod enim Comes
aſſerit, Dux negat. Non igitur probato
hoc requiſito, Dux adſoluendus venit
etiãſi nihil præſtiterit, & Mãdatum caſ-
ſandum eſt. Et hæc quoad Ducem.

Hiſce

Hiſce non obſtant Comitis in con-
trariũ allegata Nam 1. quod dicit, ſu-
am perſonã vnã cum Comitatu Om̃el-
heimenſi Cæſari verpflicht/ gelobt vnnd
geſchworen/ hoc Dux non negat, ſed fa-
tet verum eſſe. Vt igitur Cæſari & Im-
perio ratione Ommelheim deuinctus
ſit, ita ſine vllo Imperij præiudicio &
Duci præſtare poteſt id, ad quod ratione
bonorum in Ducatu ſitorum obligat⁹
manet. Non enim petit Dux, vt ſibi ali-
quid præſtet reſpectu Ommelheim/ ſed
vigore aptiſſimi textus Iuris *d. c. cum Ca-
pella*, hoc requirit, ad quod ratione bonorũ
in MM. Hoffen non exemtorum obli-
gatus eſt. Manet igitur & Imperatori
homo ligius & Ducis Landtſaß/ quæ ſi-
mul in eadem perſona locum habere
poſſe ſupra oſtenſum eſt.

Secundo Comitis cauſam non iuuat
allegatio cap. *ex parte, de foro comp.* q̃a ibi
non habet, quod Comes extra Comitatũ
ſuum quoad perſonã, non ſortiatur fo-
rum ratione bonorũ alibi ſitorũ, niſi in
comitatu ſuo, ita vt nõ poſſit à Domi-
no territorij citati, cũ plane contrariũ
ibi decidat *in v. quatenus vobis conſtiterit
d. nobilẽ terrã & manſionẽ habere in Andega
uenſi diaceſi, in qua interdũ cõſueuit cõmeare,
& in eadẽ litigioſam rem eſſe &c.* & gl. ibid.
in v. in eadẽ apte dicit, quod ratione † rei,
18 de qua quis conuenitur, ſortiatur quis
forum, *tex in c. ſane eod. tit. ibi ille det Indi-
ces, in cuius prouincia eſt locus, de quo conten-
ditur. l. vltim. C. Vbi in rem actio. l. ſi prædiũ
C. de præd. & alijs reb. in l. vlt. C. de præſcript
long. temp.* Ex quibus textib. bona & lo-
ca perſonam, qualiſcunq; ſit, ad ſe tra-
here apparet.

Tertio nõ refragatur, quod à Comi-
te dicitur obligationem, quæ fit pro-
pter rem, ex occaſione rei, magis Rea-
lem q̃ perſonalẽ eſſe. Hoc n. ipſem etre-
petitis vicibus in actis huius & quarti
mandati declarat & ſoluit, dum aper-
te profitetur & promittit, ratione rei
pſonam ſuã obligatam eſſe, dũ fatetur
ſe Landſaß/ dum dicit, ſe BB. ſubiectio-
ni verwandt/ dum cõcedit, quod Dux
in MM. Hoffen jhm vorbehalten Hoch
gericht in peinlichen Sachen/ dũ confi-
tetur, daß Comitis patet ſucceſſores
& poſſeſſores in MM. hoffen Gehor-
ſam ſeyn ſollen/ quæ omnia requirunt
neceſſario pſonam, vt cauſam ſine qua
non, idque principaliter reſpectu rei, vt
cauſam propter quam, quæque aliter
reſolui non poſſunt, neceſſitatem in-
cludunt. Et ſic verum manet, potiorem
cauſam rei eſſe hoc caſu, quã perſonæ,
cum effectus perſonalis obligationis
ex ipſa re, & non aliter, in præſenti p-
ceſſu cauſari poſſit

Ex quo etiam illatio Comitis non
ſequitur, nimirum, Naturam docere:
neminem eſſe poſſe hominem ligium
duorum in ſolidum ſimul, & quod Iuramẽ-
tum fidelitatis † non præſtet Iuriſdicti- 19
onem & Ius ſubiectionis in perſonam,
niſi etiam ratione rei, in q̃ ſe res extẽdit:
quod pro parte Ducis pro confeſſo acce-
ptatur. Vt n. Cæſari præſtari poteſt ra
tione Om̃elheim/ q̃ Imperio debentur,
ita & Duci exhiberi poteſt id ſine Im-
perij p̃iudicio, quod ipſemet offert, & ad
quod ſe teneri ait, vt Landtſaß ratione ordi-
nationis BB. Nã q̃a ſępius dixit, ſe duca-
li ſubiectioni zugethan/ & quod offert
alles zu leiſten/ was einem landtſaſſen vñ
landtſtandt gebürt. Ex his apparet,
quod verum ſit, fidelitatem hoc caſu
præſtare Iuriſdictionem & ſubiectionẽ
in pſonam. Quod tamen quia ipſemet
ſtatim corrigit, in verbis. *Niſi tantum ra-
tione rei in quam ſcilicet res ſe extendit,* ſatis
innuit, hanc ſubiectionem in eius per-
ſona propter rem ſcilicet MM. hoffen
ſeparari non poſſe, quæ ſane magna eſt
confeſſio & ratione ſolius rei perſona-
lem ſubiectionẽ includit, ſine qua ſub-
iectus non poteſt eſſe landtſtandt.

Quarto non obſtat. quod dicit, poſ-
ſe innumerabilia exempla in Camera
allegati, in quibus hoc obſeruatum ſit,
potiorem eſſe cauſam † perſonarum, q̃
bonorum in decernendis proceſſibus
nimirum vt controuerſiæ ratione bo-
norum ad Iuriſdictionem Cameræ in
prima Inſtantia ex ordinatione perti-
nentes, ſequantur Statum & condona-
tionẽ perſonę & nõ vt perſonę ſequan-
tur bona, & quod hæc praxis in viridi

ſit obſeruãtia & tota die in Camera ita
practicetur? Quia reſpondet. Hoc non
tantũ non probatum, ſed etiam comu-
niorem praxin in cõtrarium eſſe. Cum
inter tot mandatorum cauſas vix vnam
reperias, in qua hoc axioma practica-
tum, & deſuper proceſſus decreti ſint.
21 Cum omnes Mandatorum ſine † clau-
ſula proceſſus in Camera hodie pen-
dentes & deciſi pro maiori parte ita
comparati ſint & fuerint, vt Iuriſdi-
ctio in ijs videatur fundata magis ratio-
ne bonorum, quam perſonæ, tantum
ſine bonis ſub Imperio ſitis. Qui caſus,
quia frequentiores inueniuntur, tam
in decernendo, quam decidendo, hi
magis attendendi ſunt, quam ſi vnum
vel alterum præiudicium forte in con
trarium reperiatur. Cum tamen nullũ
in ſpecie Comes allegare potuit, quam-
uis innumerabilia dicat extare. Et quis
in decernendo proceſſus perſonarum
ratio merito habeatur, vt ſine quibus
nihil decerni, neque decidi poſſit, ta-
men hoc non fit neceſſario propter ꝑ-
ſonas principaliter, ſed res & bona, quæ
ab Imperio immediate poſſidentur,
quorumque nomine etiam pro Impe-
rij Statibus nominentur. Hinc patet,
22 quomodo conſtitutionis verba, † ohne
mittel accipienda ſint, nempe præciſe
ratione bonorum, prout ex fiſcalibus
cauſis hoc euincitur, in quibus non ꝓ-
ceditur cõtra nihil poſſidentes, cui et-
iam iura aſtipulantur, vt poſtpoſita
perſona, vel eius origine, domicilij ma-
gis ratio attendatur. Quare cum ſemꝑ
domiciliũ Comes & eius pater quiete
60 annis tenuerint in MM. hoffen ibi-
demq; pro maiori parte reſidentiã ha-
buerint ſuam, nõ poteſt haberi pro non
23 ſubdito. Quando n. quis † ſortitur fo-
rũ, in varijs locis puta ratione originis,
bonorum, domicilij, quod tunc proprie
ſubditus dicatur, qui reſpectu domicilij
ſubijcitur. Propterea nihil refert pro-
batũ eſſe prout hic eſt, Comitem no-
ſtrum eſſe ſtatum Impij ratione DD.
Et in Imperio ſubire onera, quia ſatis
24 eſt reſpectu ordinationis BB. quod ibi † do-
micilium tenuerit. *Alc conſ. 81. n. 2. & 3. cum ibidem allegatis Iuribus*

V. Non obſtat, quod quærit Comes,
quomodo ab eadem perſona præſtari
poſſet, quod ſimul Imp. & Dux exegerit, Cũ
hoc ſimul & eodm tempore duobus ab
vna eademque perſona in ſolidum pſtæ-
ri nõ poſſit, & naturã huic actui aduer-
ſari, prout ſupra dictum eſt.

R. Ducẽ hunc nodũ comodiſſima ra-
tione ſoluere, nimirũ in exceptionibus
fol. 4. n. 6. circa finẽ, vbi dicit, weil die Gü-
ter res mutæ & inanimatæ, kõnen dieſel-
be keine gehorſam leiſten/ Sondern muß
der Graff durch ſein Perſon oder ſein voll
mächtigẽ Anwald verrichten/ vt alij Landt-
ſaſſen. Itaque ſi pſonali præſentiæ aliqd
dignitatis decedere putat, quare nõ v-
titur hac via, quam Dux illi nõ ſimpli-
citer & vltro, ſed & iudicialiter offert,
vt per aliũ faciat quod ille illibenter facit,
q̃ quidem officia, præſtanda reſpectiue
Cæſari & Duci, quia non inueniuntur
pugnantia, Vnus † poteſt vicẽ duorum 25
ſuſtinere, prout communiter DD. refe-
rũt, *ad d. l. ſi conſul. de adopt. Ab. in c. ex lite-
ris n. 12. de probat.* quando enim Comes
noſter conſideratur tantum vt Comes
in Oettelheim/ tunc eius vnica perſona,
vt perſona non † poteſt ſuſtinere vicem 26
pluriũ perſonarũ quod & difficile eſſe
ait *IC. in l. ſi plures de pact.* quando vero
perſona conſideratur † reſpectu alicuius 27
qualitatis vel officij, tunc poteſt ſuſtine-
re vicẽ plurium, *gl. cũ addit. in d. l. ſi. con-
ſil. de adopt.* maxime quãdo officia inui-
cẽ ſecum patiuntur, vt noſtro caſu cõ-
patibilia eſſe poſſunt. Vt n. Dux nihil
vult decedere Imperio, ratione Comi-
tatus Oettelheim/ ita Imp. etiam monet
Comitẽ, vt hoc Duci præſtet, ad quod ra-
tione der Landtſeſſerey tenetur reſpectu
MM. hoffen/ q̃ quidem diuerſa officia
etſi in vnã perſonam cadant, tamen de
eadẽ, & de duab. iudicantur, *vt ſupra d. eſt.*
In Imperio etiam & Statib. eiuſdẽ hoc
in comuni praxi obſeruatur, vt diuerſa
officia † in vno eodemque Statu cõcer- 28
nantur, q̃ tamen incõpatibilia nõ ſunt.

Ciuitas Colonienſis quin ciuitas Im-
perij ſit, nemo ambigit, quæ quidẽ vbi
Imp. & Imperio fidelitatẽ iurauerit, ta-
mẽ Electori iuramentũ fidelitatis pſtat
cui tamen

cui tamē propterea nihil decedit, quo minus ſit Imperialis ciuitas, ita & hæc Spirenſis Reſp. Imperio im̄ediate ſubiecta eſt, nihilominus tamen Epiſcopo ſuo ad iuramentum tenetur, per quod tamen Imperio nullum præiudicium generatur.

Ex quibus omnibus concludo mandatum hoc caſſandū eſſe cum Expenſis. Et quamuis Dux præter Expenſas dama petat in Duplicis quarti mandati, tamen quia damna ſi quæ paſſus eſt principalem cauſam concernunt, non puto in hoc Iudicio locum habere, vel attendi poſſe. Saluo &c.

Finis ſyntagmatis quarti, Decadis primæ.

Sequitur

Eiuſdem Syntagmatis Decadis II. Votum I.

DECISIONVM RELATIONVM, VOTORVM ET DVBIORVM CAMERÆ IMPERIALIS.

SYNTAGMATIS IIII. DECAS II.

VOTVM I.

In cauſa Mandati die abgepfandte Holtzhacken Eiſengelt

Inter eaſdem

HOc Mandatū cū principaliter concernat M.M. hofſen & Mombach genandt/ ein Pertinentz der Herrſchafft M.M. hoffen ꝛc. Et q̄a eadem ratione narrata ſe referunt ad cauſam 5. Mandati de relaxando, Et rationibus ibidē allegatis decidendū erit, prout & Dux in Anzeig huius Mandati n. 4. Exceptiones in cauſa 4. & 5. Mandati repetit. Proinde cum eadē hic caſſationis cauſa militet, quæ in cauſa 5. mandati, Et hoc mandatum caſſandum exiſtimat, cum expenſis. Saluo &c.

DEC. II. VOTVM II.

In cauſa 4. & 5. Mand. de relaxando arreſto Ommelheim

Contra

Illuſtrem BB. Ducem.

Correferentis dictatum ad Protocollum 3. Oct. Anno 82.

SVMMARIA.

1 *Exceptiones ſub & obreptionis in mandatis ſine clauſula, diligentiſſime diſtinguenda ab ijs, quæ cauſæ merita concernunt,*

2 *Exceptiones ſub & obreptionis ſunt, quæ negant ea adeſſe, ſine quibus mandatum ab initio decerni non poteſt.*

3 *Iudicis decernentis mandatum ſine clauſula officium quodnam.*

4 *Iudex regulariter ab executione recipere non poteſt.*

5 *Conſtitutionis arreſtorum requiſita.*

6 *Conſtitutio arreſtorum de rebus nullam facit diſtinctionem. & n. 11.*

7 *Conſtitutio arreſtorum eccleſiaſticorum cauſa potiſſimum introducta,*

8 *Conſtitutio arreſtorum fauorabilis.*

9 *Arreſtorum conſtitutiones quare introducta.*

10 *Deijcere alium de Iure ſuo barbarum eſt, & humanæ ſocietati contrarium, nec in bene conſtituta Republica ferendum.*

12 *Arreſtatio fit ſolum in rebus mobilibus*

13 *Perſonæ qualitas potior, quam rei.*

14 *Arreſtũ vbi à principio forte validũ. ſit, præſtita ſufficienti cautione iudicio ſiſti & iudicatum ſolui reuocari debet.*

15 *Par in parem habet imperium. Conſuli in conſulem, Prætori in Prætorem non competit vlla Iuriſdictio, ſed principaliter auxilium implorandum eſt,*

16 *Remedia cui plura competunt, in eius arbitrio eſt, maxime commodo vti.*

17 *Remedium ordinariũ & extraordinariũ vbi ſimul cõpetunt, nihilominus poteſt q; extraordinario, ſi magis ex vſu ſit ei, vti*

18 *Comitatus Imperij ſemp habent annexam dignitatem, quæ eſt potior pars illorũ feudorum.*

19 *Dignitas perſonæ ſtatum mutat, eique inhæret ita infixa, vt facilius Comitatus quam dignitas amitti poſſit.*

20 *Feuda Ducum, Marchionum, Comitum, dicuntur feuda nobilia, ligea, regalia, & conditionalia*

21 *Conditiones prædiji feudalibus cohærent, vt ſeruitutes & qualitates alia prædiorum, etiamſi nihil dictum ſit.*

22 *Poſſeſſio clandeſtina & vitioſa non eſt attendenda.*

23 *Feudorum dignitatis cognitio ad ſolum Imperatorem pertinet.*

24 *Duces, Marchiones, Comites & alij, q maiora feuda dignitatum habent, poſſunt ſuam perſonam inſcio Imp. Imperio immediate ſubtrahere & alijs ſubijcere.*

25 *Ducis vt intereſt multorum habere vaſallos, clientes, fideles, ita Imperatoris intereſt multos habere Duces, Marchiones Comites.*

26 *Comitatus Imperii non poteſt eſſe ſine dignitate.*

27 *Vaſallus diſcrepans à domino circa formam inueſtituræ vel fidelitatis iuramentum, feudo priuandus non eſt.*

28 *Priuatio feudi requirit dolum, verum dolus probandus eſt.*

29 *Doloſus eſſe nemo præſumitur*

30 *Initium cuiusque rei & cauſa inſpicienda.*

31 *Conſtit. arreſtorum verba quædam examinantur & enodantur.*

32 *Perſonæ priuilegiatæ, vbicumq; locorũ habitent, non fiunt ſubditi ratione domicilii domino loci.*

33 *Par paris ſubditus eſſe non poteſt.*

34 *Senatores & illuſtres olim non indifferenter ſubiiciebantur Iudici, ſub quo domicilium habebant.*

35 *Status omnes totius Germaniæ rectiſſime dicuntur Curiales aulæ Imperatoriæ, licet non ſequantur curiam.*

36 *Subditus ratione domicilii, ex ſola domicilii tranſlatione deſinit eſſe ſubditus,*

37 *Ius dicenti extra territorium impune non paretur.*

38 *Par in parem imperium non habet.*

39 *Reus excipiendo regulariter fit Actor,*

40 *Sententia manifeſte nulla, exſecutioni mandanda non eſt.*

41 *Sententia à non ſuo Iudice lata, ipſo iure nulla eſt*

42 *Iudicatum ab eo dici non poteſt, qui ius dicendi poteſtatem non habet.*

43 *Sententia, ordine iuris non obſeruato lata, nulla eſt.*

44 *Ordo iuris in ſummariis etiam cauſis, obſeruari debet.*

45 *Iudex antequam ferat ſententiam, prius ſe competẽtem pronunciare debet: quod ſi intermittat, ſententia adeò nulla eſt, vt non opus ſit appellatione. & nu. 46.*

47 *Exceptio nullitatis ſententiæ exſecutionem impedit.*

48 *Exceptio nullitatis procedens ex defectu iuriſdictionis Iudicis, nunquam intelligitur comprehenſa in ſtatuto vel diſpoſitione nullitates reiiciente.*

49 *Exceptio nullitatis ſententiæ impedit exſecutionem eius, etiamſi requireretur altiorem indaginem.*

50 *Ampliatur procedere, vt exſecutio facta ante omnia debeat retractari: implorato ſaltem ad id. iudicis officio nobili. nu. 51.*
52 *Sententia condemnatoria è medio ſublata, præceptum exſecutiuum, & ipſa exſecutio ipſo iure nulla eſt.*
53 *Exſecutio nulla, non poteſt parere exceptionem rei indicatæ.*
54 *Exſecutio legitima ſententiam iuſtam ſeqtur, vt filia matrē, & effectus cauſam.*
55 *Citatio non continens cauſæ expreſſionem, & quæ eſt contra ſtylum, nulla eſt.*
56 *Epiſtola & vox iudicis legibus non conformis, effectum rei indicatæ non habet.*
57 *A præceptis nan incipiendum, niſi in caſibus à iure expreſſis.*
59 *Arreſti definitio genuina*
60 *Cautio locum non habet, vbi ſententia lata eſt.*
61 *Variatio ſpeciem falſitatis habet.*

1 PRæmittendum puto, Exceptiones † ſub & Obreptionis in Mādatis ſine clauſula, quale hoc noſtrū eſt, diligentiſſime diſtinguendas eſſe ab iis, quæ cauſæ merita concernunt, *Gail. obſ. 8. n. 6. et obſ. 31. n. 3. lib. 1.* cum quoad merita quamplurimum in iuriſdictione nō ſimus fundari, præſertim in cōſtitutione arreſtorū, in qua Status cauſam principalē non hic in Camera, ſed corā Ordinario ventilandam eſſe ſanxerunt. Ex-
2 ceptiones autē ſub & † obreptionis hic poriſſimum ſunt, quæ negant ea adeſſe, ſine quibus Mandatum ab initio decerni non poteſt. *Gail. obſ. 14. n. 4. lib. 1.* Inde
3 fit, vt iudicis † decernentis Mandatum ſine clauſula, officium ſit animaduertere, num narratis, quib. in decernendis Mādatis ſtandū omnia requiſita inſint, etſi quæ abeſſe deprehenderit, petitionē omnino denegare, alioqui ipſo iure
4 Mandatū nullū erit, cum † regulariter iudex ab executione incipere nō poſſit *Gail. obſ. 13. per tot. lib. 1.* Dico regulariter quia quidā caſus excipiuntur, in quibus id permiſſum eſt, inter quas hæc noſtra conſtitutio quæ ſine clauſula decerni permittit, referri debet.

Porro domini in reſolutione dubiorū ſuper conſtitutione arreſtorū, tā ex verbis, quā ex † mente cōſtitutionis requi- 5
ſiuerunt. Primò ambas partes imperio immediate ſubiectas. Secundo rē vel pſonam ſupplicātis, eiuſue ſubditum, vel res arreſtatas. Tertio idq; iuſſu vel ratificatione eius, contra quem ſupplicatur. Quarto oblatā eſſe cautionem iudicio ſiſti & iudicatū ſolui. Vero reproducto mandato Reus omnimodo audiendus eſt, qui defectū requiſitorū aliquem adeſſe contendit. q̄ contentio veras ſub & obreptionis exceptiones continet. Nā ſi quid horum negatur à Reo, impetrās vero in pbatione deficit, neceſſario caſſatio mandati ſubſequitur. Videndum ergo, q. requiſita dominus Reus in præſenti noſtro mandato impugnet. Ergo qdem ppenſis exceptionibus, omnia & ſingula, q̄ poſuimus requiſita, excepto tertio impugnari ab eo deprehendemus, Quare de ſingulis agendum.

Quod ad primum. Dux conſtanter affirmat, imperrantē duplici ratione p Statu Imperij, ſeu immediate ſubdito haberi non poſſe, reſpectu rerum & pſonæ. Contendit inquam Dux, res quæ arreſtatæ eſſe dicuntur, non in Comitatu, ſed in Ducatu BB. ſitas eſſe, inferens ideo hanc conſtitutionem locum non habere. Ac quamuis impetrāns in narratis Mandati antecedens cōcedit, conſequens tamen negat. Hinc moti ſunt domini, qui hoc decreuerūt, hanc quæſtionem latiſſime parere, ad eorum vota me referendo, vt vtramq; partem allegatis argumentis & præiudicijs tractarint & diſputarint in votis cauſæ exemptionis, & tamen maioribus illā impetranti non nocere concluſum.

Quid enim aptius vnquam demonſtrari potuit, q̄ conſtitutionē de † rebus 6
nullam diſtinctionem facere, ſed mere perſonalem eſſe, illam ipſam conſtitutionem fauore dignam, non coangutandā, & in nihilū redigendam, finem cuiuſque rei conſiderandum & inſpiciendum. Exorbitantia facta ad Iuris cōmunis regulas reuocanda, in futurum maioribus motibus obuiandum, æquabile Ius Statibus impertiendum. Dubitatum quidem fuit ſæpius de ea re, ſed

EE 3 firmiori-

firmiorib. rationib. obtinuerunt, ſemper ij, qui nullam diſtinctionem rerum admiſerunt. Et cogitent domini, quam graue ſit futurum omnibus ſtatibus Imperij, præſertim Eccleſiaſticis, qui maiorem partem ſuorum prouentuum ſub alienis territorijs habent, ſi hãc exceptionẽ attendere voluerint. Quid enim facilius erit, quam excipere, bona, decimas, reditus &c. in ſuis territorijs vnnd jhrer Landtsfr. Obrigkeit gelegen ſeyn. Et temporalitatẽ in illis rebus ſibi Iure ſuperioritatis competere. Quo caſu omnia mandata caſſanda forent, cum tamen horum cauſa iſta
7 conſtitutio arreſtorum † potiſſimum
introducta ſit. Quæ res ad lites in ordinariis proceſſibus fere im̃ortales vnq̃ aptior, ad inimicitias inter Status ſerendas, oder dieſelben in vnfreundtſchafft oder Mißtrawen zuſetzen. Plus quàm manifeſtum eſt, omnes conſtitutiones
8 eo † reſpicere, vt ſarta tecta ſit pax pu-
blica, Iuſtitiaque cuique modo & ordine debito adminiſtretur, Aller Widerwill/ Vnfreundtſchafft vnnd ſchädlich Mißtrawen vnder den Ständen auffgehaben werde. Noſtrum ergo non eſt, eiuſmodi exceptiones, quæ tranquillitatem publicam impedire poſſunt, & conſtitutiones optimas eneruant in mandatis, quæ celerem expeditionem requirunt, ſine expreſſa lege, contra normam & regulam hactenus adminiſtratæ iuſtitiæ pro releuantibus reputare, eoque ipſo oleum camino addere.

9 Cæterum † quando hæc noſtra con-
ſtitutio fauorabilis ſit dubitandum non eſt, quod non minimum locum obtinet inter eas, quæ facta exorbitantia contra aptiſſima Iura, iniquitate quadã temporum in Imperio frequentiora nimis, optimo temperamento in viam reuocant. Ita enim prudenter prouiſum, vt nihil Iuris amittat, arreſtans, qui permutatione quadam pro re arreſtata cautionem Iudicio ſiſti, & iudicatum ſolui accipit, quoad de Iure certus eſſe poſſet, mallet autem de facto ſine Iudice ſine præuia ordinaria cauſæ cognitione alium de Iure ſuo, quod forte optimis rationibus fundatum ſe habere putat, per indirectum deijcere. Id tanquam barbarum & humanæ ſo-
cietati contrarium, in bene † cõſtituta 10
Rep. minime ferendum erat, *Scurff. conſilio 13. Cet. 3. per multa Iura. Ferrarius in formula Sequeſtri.* Quare exceptiones, hanc ſalutarem conſtitutionem vt plurimum è fundamentis euertentes, nullo modo contra tam iuſtum fauorem admittenda ſunt.

Plane etiam hinc euincitur apertiſ-
ſime, fieri non poſſe, vt diſtinctioni re-
rum in † hac conſtitutione locus ſit. 11
Nam iuxta clara verba textus, aut arreſtantur bona Subditi aut Status. Arreſtatio bonorum ſubditi, aut fit in territorio ſui Magiſtratus, vel principis ſui, aut in alieno vel litigioſo ſaltẽ territorio. Priori caſu conſtitutioni locus nunquam erit, quia Subditus contra principem ſuum non poterit obtinere proceſſus. Quis Status autem tam fatuus erit, vt contra ſeipſum proceſſus petat. Ergo poſteriori conſtitutio locũ obtinebit, alioqui fruſtra fieret mentio ſubditorum. Simili ratione de Statibus ſtatuendũ. Nemo enim Statuum tam ineptus futurus erit, vt res proprias in ſuo territorio ſibiipſi arreſtet. Neceſſario ergo ſequitur, cõſtitutionem intelligendam eſſe, de rebus in alienis vel litigioſis territorijs conſtitutis: alioqui vt, in priori caſu, ſic etiam hic fruſtra fieret mentio Statuum,

Nec eſt, vt quis mihi obijciat † diſ- 12
crimen conſtituendum, inter res mobiles & immobiles. Quia conſtitutio in rebus immobilibus, quæ non mouentur loco, iuxta omnium Interpretum defenſionem non procedit, vſus & fructus rerum immobilium arreſtãtur, nõ ipſæ res immobiles, *vt late tradit Pet. Peckius.* Sic Dux non arreſtauit Comiti res immobiles, quæ alias ex Ducatu moueri non poſſunt, ſed vſus ſeu fructum horum bonorum. Qua ex re ſequitur, Germanos improprie loqui: Er hat mir meine Landtgüter arreſtirt/ Cum non ipſa bona immobilia arreſtentur,

ſtentur, ſed vſus forte hotum interdictus, vel fructus, qui ex ijs ad me peruenire debebant, arreſtantur. Hinc efficitur conſtitutionem noſtram non niſi in rebus mobilibus & alieno territorio conſtitutis locum habere.

Adhæc, poſita diſtinctione rerum, cur Duci II. in cauſa der Cleriſey zu CC. geiſtliche geſell jm Hertzogthumb/ G. ꝛc. paritio iniuncta, ad declarationẽ imo ad bannum vſque excluſiue tamen proceſſum? Cur in cauſa 1. & 2. mandati arreſtorum inter has noſtras partes ſæpius paritio iniuncta fuit? nihil dicam de infinitis alijs præiudicijs.

Denique ſcio ſæpius à Maioribus traditum & obſeruatum, potiorem
13 qualitatem † inſpiciendam, quod dignitas perſonæ ſit præferenda qualitati ipſi rei & res potius ad perſonam, quam perſona ad res referenda, alioquin minus ad ſe traheret maius. Et res non iniuria afficitur, ſed perſona, cuius bona ita de facto detinentur. Ideoque iniuriarum tenetur arreſtans *Pet. Peck. de iure ſiſt. cap. 13.* His & ſimilibus rationibus allatis à Dominis, qui hoc Mandatum decreuerunt, addatur, vt ſtatuam imperij Status in conſtitutione noſtra ſicut & in conſtitutione pignorationis, & in alijs articulis ordinationis der Außtreg/ prudenti & maturo conſilio diſtinctionem rerum omiſiſſe, & indifferenter obtinere voluiſſe.

Huic ſententiæ non aduerſatur des Reichsbedenck d. 6 octob. Año 76. in quo Status, dũ tria puncta der Newdeckiſchen güter ſeparant à reliquis punctis, diſtinctionem bonorum admiſiſſe videantur.

Nam primo in illis ipſis punctis principalis lis ratione iurium realium, Wer nemblich die geſegt verbrecher in den Newdeckiſchen Landtgütern zuſtraffẽ/ vnnd ob der Pfleger zu GG. das dem widerwerck in denſelben mit zugebrauchen. Quorum bonorũ reſpectu Comes ſe vbiq; faſſus erat ein Landtſaſſen/ Sec⁹ in reliquis punctis, in quibus vbiq; expreſſe ſe horũ reſpectu Ducis ſubditũ eſſe negauit. Qua de cauſa in iſto dubio Dux nulla remedia alia, quam *tit. 3. p. 2. ord.* expreſſa contra Comitem procedendi habuit, quæ cum neglecta ab eo ſint, extra territorium contraq; parem, ius dixiſſe ſtatuendum eſt, quod ſemper etiam obſeruauit Camera. Nam iure aliquo controuerſo, & ſic in dubio, paritio ſemper iniuncta, Nurnberg contra Brandenberg Hanſſenpfaffen verſtrickung belangend/ Teutſchmeiſter contra Würtenberg/ Zollern contra Cardinales zu Außpurg.

Et hoc ratione non caret: parationis enim iniunctio nulli parti præiudicat. Cuilibet ſalua manet poſſeſſio donec cauſa principalis plenĩ⁹ examinari poteſt. Caſſato vero mandato, in dubio vni parti poſſeſſio datur & alteri adimitur, quod tamen eſſe non debet, antequam de ea plene conſtet.

II. Etſi in his tribus punctis der Newdeckiſchen gejägter/ Ducis iuriſdictio, dubia vel omnino non fundata ab initio fuiſſet, videbant tamen Status Comitẽ iuriſdictionem vltro prorogaſſe, vt patet ex miſſiuis à Duce hic exhibitis, *n. 19. 20. 21. 22. 23.*

III. Comes autẽ d. Bedencken quoad illa tria puncta non obſcure parationem obtulerat, vt notaẽ in verbis Aber ſonſtẽ der Graff der patirion halber nit vngewogen vermerckt würdt, Patet ergo ex modo dictis, Status ex maxima diſcretione nõ ſitum bonorum arreſtorum, ſed cauſam propter quam confeſſionem, prorogationẽ & Comitis oblationẽ reſpexiſſe, quã mihi, cum iuri & æquitati ſit omnino cõformis, ſequendã eſſe cenſui.

Nec refragatur reſolutioni dominorũ ſuper dubijs huius conſtitutionis *in 5. q. except. 5.* quia verba hæc ſunt: *Exceptio admiſſibilis ſit.* Bona ſubditorum nõ eſſe in territorio ſupplicantis, ſed in alio vbi ille ſupplicans nihil iuris habet, ſed dominus territorij, qui exempli gratia in quaſi poſſeſſione iuris forte collectãdi eſſe dicitur.

Ex quib. intelligiẽ Dominos loqui de ſubdito alicuius Status, qui ſubditus habet bona in alteri⁹ ſtat⁹ territorio. Quod nõ conuenit cum noſtro caſu. Deinde

Statu ſupplicante pro ſubdito, cuius Status nullum proprium intereſſe in illa arreſtatione verſatur et explicatur in ſecundo requiſito. Tertio in caſu vbi certum eſt, Statum, contra quem ſupplicatur, eſſe poſſeſſione iuris controuerſi, quæ omnino ad caſum noſtrum non quadrant. Quapropter concludo, illam exceptionem deſumtam ex qualitate rei arreſtatę, attendendam non eſſe.

Nunc de perſona diſpiciendum. In hac quæſtione Dux ſuum ius, quod in perſona Comitis habere prætendit, præferendum juri imperij putat quaſi Comites Ommelheimenſes vigore der Kauffbriff vber die Newdeckiſche güter Anno 49. auffgericht vnnd darauff ervolgte Erbhuldigung / quam pater Comitis Anno &c. 51. primum præſtitit, perſonæ principaliter, & non in conſequentiam tantum bonorum in Ducatu BB. ſitorum obligarit, eaque re factum ſit, vt poſt præſtationem der Erbhuldigung/ Imperio nudus Comitatus ſine dignitate, quæ ſublato ſubiecto, in abſtracto verſatur & imaginaria eſt, remanſerit. Ipſos vero Comites ſeu perſonam noſtri Comitis, vna cum reliquis bonis ſimpliciter ſubditum ſuum effectum, & ſic dignitas, quę perſonæ, vna cum Domitatu imperii et maioribus & ipſi impetranti Comiti tributa erat, ob factum patris plane diſceſſerit, diſperierit & euanuerit. Hanc vero eſſe mentem Ducis ex productis mediocri intentione lectis facile quis colligere poteſt. Veluti in Except. *numero 6. pag. 26 in prin.* vbi expreſſe Dux dicit, das Comes in Ducem aller vber ſein Perſon habender præeminentz iuriſdiction vnnd Superioritet. de facto beraubt entſetzt/Spoliirt. Et pag. 31. in pr, Es ſeye nit erhört / das einer die Landtſeſſerey allein auff die güter zu reſtringiren/vnnd ſeine Perſon von ſchuldigen Gehorſam zu eximiren. Item in Replicis *fol. 6.* vbi dicitur quod Dux Comitem, nur für einen Reuersgraffen halte. *fol. 8.* vbi aſſerit, Comitem eſſe hominem ſuum juriſdictionalem *fol. 17.* Literas ideo allegatas (loquitur autem de ijs literis, quæ allegatæ & productæ quoque ſunt in cauſa exemtionis, ibique ponderatæ & diſcuſſæ per Reum) damit Aſſeſſores Wiſſenſchafft hetten/ Was Dux, exemptionis ſententia non obſtante, noch für anſehenliche Gerechtigkeit / ſo woll vber die Graffſchafft / als Graffen ſelbſt Perſon hab &c. Hic paſſim generaliter loquitur. Et licet in quibuſdam locis vtatur etiam illa diſtinctione, quod Comes duplicem perſonam ſuſtineat, ſcilicet Comitis imperij, & Landtſaſſen, ſibi tamen priores et potiores partes in perſonam tribuit, dum abſolutam obedientiam in omnibus perſonalibus cauſis ſibi ſoli aſſerit. imperij vero nil niſi nuda ſeruitia vaſalli relinquit, quod tamen eſſe non poteſt. Quomodo enim Comes imperij eſſe aut dici poteſt, ſi non ſit particeps priuilegiorum? Comitibus imperij quoad dignitatem perſonæ, datis. Verum cum Comes neget effectum der Erbhuldigung/ a patre præſtitum, talem eſſe, quemadmodum Dux ponit, præſertim, quod cum proteſtatione et reſeruatione Comitatus imperij facta ſint, (quam proteſtationem Dux non negat nec negare poteſt, cum edita ſit ex Landtbuch/ et exhibita in cauſa exemtionis, vti ex votis duorum deprehendere licet, ipſa acta, neſcio ex qua cauſa hactenus inſpicere non licuit, cum tamen omnino neceſſariam inſpectionē putauerim ſemper, & propter collationem formæ der Erbhuldigung/ quæ ibi & hic exhibita eſt, er propter proteſtationem. Si quid ergo minus recte ſtatuero, ijs imputandum erit, qui editionem, quo minus veritas in lucem proferatur, impedire ſolent, qui ſuo loco & tempore Statibus reuelabuntur, vt inquiſitionem deſuper inſtituere poſſint,

Ius Ducis controuerſum redditur ſitq; lis principalis: Ea enim apud Ducē ne tam contra Comitem, quam imperium in cauſa fauorabili, libertate pſonæ Comitis imperij reſpiciente, & Actor et in propria cauſa iudex fiat, ſed per alios judices

iudices ordinarios iuxta Außtreg venti-
landa eſt, interim Comes Status impe-
rij manet, et Ducem actorem eſſe opor-
tet, tum quod in dubio pro imperio
præſumitur, cum quod ſententiam ex-
emtionis pro ſe habet Comes, tum de-
niq; q; in d. cauſa exĕtionis liquidiſime
per fiſcalem & ipſum Comitem ꝓbatũ
atq; per reſponſiones deductum ſit, ſu-
pra ducentos & amplius annos Ommel
heimẽſes Comites Status Imperij fuiſſe
manſiſſeq; ſemper.

Cum ergo totus Comes noſter ſeu
tota perſona Comitis, quæ dirimi ne-
quit, ſit totus Comes imperij, & ſic Sra-
tus, cur non Statuum priuilegijs & per
conſequens huius conſtitutionis be-
neficio interim, donec aliud in cauſa
principali à comperentibus iudicibus
diiudicabitur, frui debeat, non vi-
deo.

Nam perſona per ſe principalis eſt,
et Comitarus Imp. & imperio Verhafft
geweſen/ non perſona reſpectu comi-
tatus, quod deduci rectius ſine omni
dubio anre d. Erbhuldigung etiam-
num dici poſſe videtur: quod ſcilicet
perſona Comitis nõ principaliter, ſed re
ſpectu bonorũ Duci Verhafft/non per-
ſona er bona, ſed perſona ratione
bonorum. Quæ locutiones plane
ſunt diuerſæ, & differunt re et tempe-
re, cum prior longiſſimo tempore
poſteriorem præceſſerit, vt iam dicam,
& hæc minus, illa plus in ſe comprehen-
dat.

Porro antequã ad ſequentem quæ-
ſtionem tranſitum faciamus, hîc dif-
ferentiæ rationem inter ſubditum, &
non ſubditum inquirere placuit.

Nam ſi regula illa iuris, ad extra-
ordinarium remedium non perueni-
endum, vbi ordinaria paret via, indi-
ſtincte vera eſt, hac conſtitutione o-
mnino opus non fuiſſet. Quilibet e-
nim Status via ordinaria etiamnum
hodie vti poteſt. Status autem voluiſ-
ſe ſe ad ordinariam viam aſtringi, &
mens conſtituentium & verba con-
conſtitutionis ſatis declarant. At de
ſubditis nihil hac conſtitutione pro-
uiſum. Idq; non ſine ratione, ſiquidem
manifeſti iuris eſt, ſi ſubditi alterius bo-
na arreſtentur, & cautio iudicio ſiſti &
iudicatum ſolui præſtetur, arreſtum
caſſandum: quod ſi non fiat, ſuccurri
grauatis per viam appellationis.

Nam vbi † à principio forte
validum ſit arreſtum, tum præſtita ſuf- 14
ficienti cautione iudicio ſiſti & iudi-
catum ſolui reuocari debet, *l. Senatus-
conſulto. de off. preſid. l. ſi fideiuſſor. §. vlt.
qui ſatis dict. cog. l. vlt. de ord. cog. l. litib.
C. de agric. & cenſ. libro vndecimo. cap. 1.
in fine de ſequeſt. poſſ. & fruct. Doctores in l.
ſi conſtante. §. quoties Sol. matr. Ferr. in
d. forma ſequeſt. n. 5.*

Quæret quis cur ergo non idem
in ijs, qui immediate imperio ſubſunt?
Reſpõdeo hãc differentiæ rationẽ red-
di poſſe. Status præſtita cautione me-
re ſubdito non relaxans arreſtum, vel
non mere ſubdito nulliter facit, quia
eo ipſo iuriſdictionem in alium Statum
aliumne ſubditum acquirere conten-
dit, quam nõ habet, cum par in parem
iuriſdictionem habeat.

Sic iure ciuili † conſuli in conſu- 15
lem, prætori in prætorem non compe-
tebat vlla iuriſdictio, ſed principale
auxilium implorandum erat *l. 14. de
Iuriſd. om. Iud. l. 2. de in Ius. vocand. l.
ille à quo 13. §. tempeſtiuum ad ſe Treb.*
Eadem ratione Status in Statum, vel
eius ſubditos non habet iuriſdictionem
cum omnes ab vno eodemque Imp.
parem iuriſdictionem acceperint. Soli-
us ergo Imp. auxilium implorandum
eſt, vel in Camera vel vigore der Außtreg
prout caſus ferunt.

Hæc ſi non obtinebunt, Status in
Statum tyrannidem exercebit, et cer-
tiſſima ordinum confuſio ſubſequetur,
potentioribusque ſemper prætextu
aliquo contra minus potẽtes eorumq;
ſubditos de facto procedere, & ſibi ipſi
ius, q; placuerit, dicere libebit: Cũ ta-
men omnes eiuſdem Imp. Status ſint
& pari gradu eũ attingãt, ſeruara tamen
diſtin-

diſtinctione claſſium, quæ ſe inuicem
non impediunt. Et hoc ſatis notum
eſt ex iure cõmuni generali, cui compe-
16 tunt † plura remedia, in eius arbi-
trio eſſe maxime commodo, vti *Felin. in capite examinata 15. enim 16. de Iud. Inſ. in §. omnium num. 148. Inſtit. de act.*
17 Sic vbi concurrunt ordinarium † et
Extraordinarium remedium; nihilo-
minus poteſt quis extraordinario; ſi ei
magis ex vſu ſit, vti, *l. ſecunda §. vlt. ſiſer. vend.* Status vtrumque habent.
Ergo in ipſorum arbitrio poſitum eſt
vel hoc, vel illud amplecti.

Ex quibus patet, Comitem hac
via recte vſum, præſertim hoc præſen-
ti caſu, in quo ipſe Comes grauatus
non eſt pro ſubdito habendus, nec ius
aliquod reale radicatum vff ſtreittige
Landtgütern controuertitur, ſed ius
mere perſonale, quod Comes Duci
competere, pernegat. Et ſane ſi de
principali lite poſſe der erbhuldigung
aliquid hic dicendum eſſet, prima
facie pro Comite concludendum vi-
18 detur, tum quod eiuſmodi Comitatus
† imperij ſemper habeat annexam
dignitatem, quæ eſt potior pars illo-
rum feudorum *capite primo de feudis March. tit. decimo quarto libro primo capite primo quis dicatur Dux tit. decimo libro ſecundo capite primo §. præterea ducatus de prohib. feud. al. per Frider. tit. 55. libro ſecundo Alexan. conſ. 25. numero primo lib. 5. Curt. de feud. p. 4. n. 122. circa fin.* quæ
19 perſonæ ſtatum mutat, eique inhæret
† ita infixa, vt facilius Comitatus,
quam dignitas amitti poſſit, vt hodie
in Abbate FF. videre eſt; qui licet
poſſeſſione Abbatiæ entſetzt/ tamen
dum pendet lis pro Statu imperii ha-
betur.

20 Vnde fit, † vt feuda Ducum Mar-
chionum Comitum, dicantur feuda
nobilia *Zaſ. de vſib. feudorum. p. 5. qui feud. dat. poſſ. Hotom. octaua diſp. de feud. capite nono, Iaſ in præludiis feudorum. num. 119. ti. 120. Tiraquell. de nobilit. capite ſeptimo Ioan. Gall. conſilio feudorum ſecundo numero trigeſimo ſecundo & trigeſimo tertio Schurff. conſilio trigeſimo ſeptimo Cent. 2. Clarus §. feudum quæſt. decima & vndecima Rebuff. in declarat. feud. diuiſ. 3. Duar. tract. de feud. capite quarto diuiſ. quarta numero octauo Ferr. in form. libelli ad reuocat. feud. v. & nomine numero nono* & Regalia vbi *Rebuff. de tract. 2. diuiſ. Duar. d. capite quarto diuiſ. 3. num. tertio Curt. de feud p. 1. capite nono, numero tertio* & feuda ligia, *Bl. in l. vn. 81. § 1. de cad. toll. Spec. tit. de feud. §: quoniam ſuper homagiis. Iaſ. in præl. feud. num. 106. Curt. d. capite nono numero vigeſimo ſecundo Alexan. conſilio trigeſimo numero tertio libro primo Tiraquell. de retract. lignagier §. trigeſimo ſecundo gloſ. primo numero trigeſimo quinto Chaſſ in conſuet. Burg. tit. de feud. §. tertio verb. Et Homage. numero decimo* & reſpectu quodam con-
dicionalia, quod conditiones quædem
tacite ſequantur accipientem, etiamſi
nihil dictum ſit; quia † prædijs cohæ- 21
hærent vt ſeruitutes & qualitates aliæ
prædiorum *l. via §. ſecundus l. cum fun- do de ſer. ruſt. præd. l. cum fundus Com. præd. Cuiac. libro quarto de feud. titulo octuageſimo nono.* Hinc etiam fit, vt in contentio-
nibus ortis ſuper talibus feudis † digni- 22
tatum cognitio ad ſolum imp. pertine-
at, vt notant feudiſtæ *in capite primo apud quem contr. feud. term. deb. titulo decimo octauo libro primo. Ferr. in formalibus ad reuoc. feud. verbo nec ſuperſtitibus numero vigeſimo octauo Ord. Cameræ tit. 7. libro ſecundo.* Tum quod dignitas, quam Co-
mites CO. ratione comitatus ſui ab
imperio habuerunt longiſſimo inter-
uallo præcedat præſtationem der Erb-
huldigung / Et ſic poſterior poſſeſſio
Ducis, ſi eam modo in perſonam
Comitis habet, quam prætendit, re-
ſpectu imperii † clandeſtina et vitio- 23
ſa ſit, minimeque attendenda *capite licet cauſam 9. de probat. Menoch. remedio tertio retinendæ num. 726.* Hinc fit, vt
multo veriſimiliora ſint, quæ à Comite,
quam quæ à Duce afferuntur, nempe in
der Erbhuldigung ſemper exemtum
fuiſſe

fuiſſe, tam perſonæ ſtatum & dignita
tem, quam Comitatum, maximè cum
24 Duces, Marchiones † Comites, et alij
qui maiora feuda dignitatum habent,
ſuam perſonam poſſunt inſcio Imp.
imperio immediatè ſubtrahere & alijs
ſubijcere, ſi modo Ducatum, Comi-
tatum, Marchinatum retinere volunt,
quia eo ipſo potiorem partem feudi
contra *d. cap. primum de prohib. feud. al.
per Frid.* alienarent, ſic priuandi ve-
nirent.

Quemadmodum enim intereſſe
25 alicuius Ducis putatur, † multos ha-
bere vaſallos clientes, fideles. *Feudiſtæ
cap. de ſucceſſionibus. feudi titulo octauo li-
bro primo Ferr. ind. formalib. ad reuer.
feud. verbo, nec ſuperſtitibus numero decimo
in fin.*

Ita etiam multo magis Maieſtas imperii & imperatoris multos habere Duces, Marchiones, Comites.

Nec obſtant verba in ſententia
Exemtionis **So viel die Graffſchafft
Ommelheim belanget.** Quia vt dixi,
26 Comitatus imperij non † poteſt eſſe
ſine dignitate, quæ perſona ſemper &
principaliter quidem tanquam digni-
orem ſequitur. Vnde recte facta colla-
tione dici poteſt: **Landtgütter** plus one-
ris quam honoris, **Reichsgraffſchafften**
plus honoris, que oneris habere: Cum
in his dignitas, in illis onus præponde-
ret, & ſic maior pars bonorum non in
prædicamento quantitatis, ſed quali-
tatis ſtatuenda eſt.

Qua ex re etiam probabilius infertur, Comites dignitatem, quam in imperio tot ſecula habuerunt, propter bona oneribus referta, nuperrime empta noluiſſe deteriorare, obfuſcare, vel à ſe proijcere. Ac cum, vt dixi, hæc ſint particularis controuerſiæ, non plane ea hic decidi poſſunt, cum plenius per partes coram alijs judicibus ventilanda ſint. Saltem hoc dico, prima facie videri etiam Comitem in cauſa principali vincere poſſe. Si ergo ius fortius in perſona ſe habere Dux putauerit, iure experiatur, & in fine videbitur, penes quem victoria cauſæ ſtabit. Duriores partes ille ſubire debet, qui imperio quid detrahere vult. Defenſorem iuris imperij æquum eſt eo fauore proſequi vt ſaltem Reus ſit, præcipue cum ſit in poſſeſſione.

Sed hactenus à me dicta, non ita accipienda ſunt, quaſi omnino Ducem poſſeſſione **der Erbhuldigung** deſtituere velim, quia ne iniuſtus quidem poſſeſſor ſua poſſeſſione de facto, ſiue iudice et abſque cauſæ cognitione deſtituendus eſt: maxime hoc caſu, vbi ipſemet Comes offert ea præſtare, eo modo & forma qua pater præſtitit, ſalua ſcilicet reſeruatione quoad dignitatem perſonæ, quæ immediate feudo Comitatus adhæret, qua et præſtita, ſi non eſt contentus Dux, nihilominus ex cautione obligatum Comitem habebit.

Et ſic nihil reſtat, de quo merito conqueri poſſit, cum non deſtituatur ſua poſſeſſione, quatenus eſt certa & indubitata.

Non procedit ergo argumentum Ducis, in quo probare nititur, ſibi licuiſſe bona arreſtare, propter denegatam **Erbhuldigung**/ quia vbi ab initio denegata ex cauſa fuit, tamen poſtea non attentis illis cauſis, ſæpe in productis, ad eam præſtandum ſecundum formam à patre præſtitam obtulit, ita vt iam non ſit lis, an, ſed qualem Comes teneatur præſtare: quæ vt dixi, vigore **der Außtrag**/ ventilanda.

Nimis ergo durum, imo omni iuri cõ-
trariũ eſſet, *per ſupra deducta*, vltra cauti-
onem ſufficientem præſtitam, Comi-
tem omnibus bonis propter formam
iuramenti in totum priuare, et per in-
directum id extorquere velle ab eo,
quod nunquam fortaſſis debuit, vel
Dux in poſſeſſione fuit, et dubium ſit
an debeatur in futurum. Sic nec † va- 27
ſallus priuãdus fundo eſt, quia à Domi-
no circa formã Inueſtituræ, vel iuramẽ-
tum fidelitatis diſcrepet, *arg. text. in c. 1.
de contr.*

de contr. int. dominum & Vaſall. ti. 20. lib. 2. gl. c. 1. per quos fiat Inueſt. lib. 2. ti. 3. in fi. v. recuſat. Nā ſi ex iuſta, vel ꝓbabili ſaltē cauſa diſcrepat, feudo non priuatur.
28 Ad priuationem † enim requiritur verus dolus *cap. vlt. de prohib. feud. al. per Loth. ti. 52. lib. 1. c. 1. §. Vaſallus ſi de feud. def. contr. ſit. ti. 26. lib. 2. c. 1. in fi. de l. con. ti. 34. lib. 2.* qui ſufficienter probandus
29 eſt; cum † nemo præſumatur doloſus *per vulgata.*

Poſtremo non obſtat confeſſio Comitis, dum dicit, ſe Landtſaſſen eſſe reſpectu bonorum in ducatu BB. quia illa confeſſio nihil præiudicat perſonæ ſuæ. Non enim ſimplex, ſed relatiua eſt ad bona, ſic vbiq; in productis ipſemet Comes ſe explicat, das er ein Landtſaß ſeye/ quoad bona et onera realia inde deſcendentia, quę bona tribuunt domino contra Comitem actiones reales, quibus etiā interdū perſonales ꝑſtationes proſequimur, ſed eas tantum, quæ radicantur in bonis.

Ita quoq; eſt accipiendum verbum gehorſam reſpectiue, non abſolute, alioquin dignitatem Comitatus imperij totam abſorberet. Dignitatis Status eximit Comitem ab omnibus perſonalibus obligationibus & actionibus, quę ex ſua perſona et Comitatus ſui nomine deſcendunt. Nam quicquid facit vt Comes & Status imperij, de eo non tenetur rationem reddere judiei: quicquid vero vt Landtſaß aliud erit. At captura des Holtzheimers/ et denegatio quoad quid der Erbhuldigung facta eſt, vt à Statu, non vt à Landtſaſſen. Ideo eo nomine non tenetur ſe ſiſtere coram pari, licet cogatur coram ſuperiori. Et ſic hîc non inſpicienda arreſtatio, ſed
30 cauſa propter quam, vbi initium † cuiuſq; rei et cauſam inſpiciendam tradunt *l. 8. in pr. & ibi gl. mandati.* Si arreſtatio facta eſſet ex cauſa, cuius cognitio ad ſolum Ducem vt Landtſaſſen ſpectaret, quod in vtroque des Lindiſchen Abſchitdts/ quoad tria illa puncta, et Erbhuldigung/ quoad effectum & formam negamus: Tunc certe ingenue dicendum, mandatum caſſandum ob defectum, qui occurreret in perſona impetrantis. Sed cum ex cauſa facta ſit, cuius cognitio non ſpectat ad Ducem cur non iniungerem paritionem, niſi alia obſtarent, non video.

Et ſic ſoluo dubium deſumptum ex *cap. cum capella de priuileg.* eamq; ſolutionem veram eſſe verba textus oſtendunt ibi, *in his quorum iuriſdictio ad te pertinet.* Item ibi *In quantum ratione parochialium Eccleſiarum vel alias iuriſdictionem tuam reſpicere dignoſcuntur.* Vbi † notanda ver- 31
ba, *pertinere dignoſcuntur*, quæ intelliguntur de caſib. certis & indubitatis. Item verba *in quantum* &c. Idem eſt ac ſi diceret. *In quantum ratione rerum*, Sic etiā gl. intelligit in fin. Vbi dicit: *ſic exemtus ſiue priuilegiatus poteſt iudicari ab Epiſcopo loci, ſed in his, in quib. exēptus ſiue priuilegiatus non poteſt.* Comes noſter in perſonalibus eſt exemtus & priuilegiatus propter perſonæ dignitatem. Ergo à Duce loci non poteſt in his iudicari. Ita etiam intelligit Innocent. *in d. c. cum capellæ:* dum dicit. *Exemtum ratione rei non exemtæ ſubiacere iuriſdictioni Ordinarij.* Notanda verba, *ratione rei*, non dicit *ratione perſona.* Sed Comes exemtus ratione perſonæ, ſed ideo exemtus non eſt ratione rei non exemtæ. Tenetur ergo actionibus realibus.

Poteſt etiā alia ratione reſpōderi *ad d. cap. cum Capella* vt loquatur de exemtis priuilegiatis limitatiue, non de ijs, qui per totum ſunt exemti & priuilegiati. Paret ex verbis, cum capella dicatur gaudere priuilegio. Ergo priuilegium datum erat capellæ, id eſt, rei, non perſonis, & res communicauit perſonis. Quatenus ergo extendit ſe res, eatenus priuilegiatę ſunt perſonæ, Status enim ſunt limitatione priuilegiati, ſed per totum quoad perſonas, licet poſſint quoad res quaſdam non priuilegiati eſſe. Hic tota perſona Comitis priuilegiata eſt, vt Status, ſed non ideo Landtgüter quoque ſunt priuilegiata. Quapropter non recte argumentaremur, ſi velimus dicere, Comes reſpectu bonorum in BB. ſitorum eſt iuratus Landſaß. Ergo Ducem BB. in omnibus cauſis iudicem

ferre

ferre debet: quia plus eſt in concluſio-
ne, quã in præmiſſis. Ita enim fieri debet
illatio: Ergo *Ducem in omnibus actionibus
quæ nomine d. bonorum cõtra eum mouentur,
ferre tenetur id eſt, Iudicẽ agnoſcere debet.
Ducẽ* in denẽ Anforderungẽ ſo võ der Land-
güter wegẽ wider ihn erregt werden/ *In aliis
non*. Et eo reſpexiſſe Status arbitror, dum
caſus diſtinguendos eſſe exiſtimarunt.
32 Deniq; nõ obſtat: ꝙ dicitur † ratione
domicilij aliquẽ ſubditum eſſe, et quẽ-
admodum multis in locis quis domici-
liũ habere: ita etiã diuerſis locis ſubditũ
fieri poſſe. Nã hoc nõ ꝓcedit in priuile-
giatis pſonis, quales ſunt Status, qui vbi-
cunq; locorũ habitant quoad pſonam,
nõ fiunt ſubditi Domino loci cum par
33 † paris ſubditus eſſe nõ poſſit. Exempla
multa in iure habem⁹, puta in Senatorib.
34 & alijs illuſtrib. Nã & hi † nõ indifferẽ-
ter Iudici loci ſubijciebãt᷑, ſub quo domi
ciliũ habebãt. *l. 2. C. de Senator. l. municipes
ad municip*. Statuum a. priuilegia nõ mī⁹
pſonalia hodie ſunt, q̃ olim quęſtiones
de Statu hominum. Patet in illuſtribus
viris, qui ſub Imp. erant. ſic priuilegium
clericorũ perſonale eſt, ſic omnes Ca-
merales hic priuilegium habent pſona
le, alioqui omnes ſub ciuitate eſſem⁹. Et
qua ratione nos habemus illud priuile-
gium perſonale ab Imp. & Imperio, eadẽ
ratione ſinguli Status ſua priuilegia ha-
bent pſonalia ab Imp, & Imperio. Et ex
hoc fundamento VV. Comes nõ tantũ
obtinuit ꝓceſſus cõtra Ducẽ, ſed & pa-
ritio iniuncta in aliquot cauſis p̃ſertim
Mandatorũ de relax. De tali priuilegio
perſonali loqtur *c. pen. de priuil. in 6*. Et gl.
ibidẽ *in v. perſona vldrad. conſ. 211*. vbi di-
ſtinguit inter Curiales & Parochiales.
Sic omnes Status totius Germaniæ re-
35 ctiſſime dicunt᷑ † Curiales aulę impato-
riæ, licet nõ ſequantur Curiã. Non n. id
adſpicimus, ſed partes cõſtituẽtes Curi-
am, vt recte idẽ aſſerit, *cõſ. 293*. vbi dicitur
Non referre an magnus quis ſit an par-
uus, ſequatur vel ſequãtur, modo ſit pars
q̃ ſimul cum alijs conſtituat aulã. De ea-
dem re diſputat *conſ. 321*. eodẽ modo Br.
de Scholari loquitur *in l. lex. Cornelia §. ſi
cum fundus de Iniur*. vbi omnino videnđ⁹
cũ annotatis ad marginẽ verbo *Scholaris
habeatur. Felin. in c. dilectis filiis et ſecũdo de
Reſcriptis Rõ. conſ. 264. Et q̃ ibi annotata ſunt
ab Horatio Mandet. Marian. Soc. c. vlt. n. 25.
de for. cõp*. Quare Dux BB. ſibi imputare
debet, ꝙ maiores ſui paſſi ſint perſonã
æquè priuilegiatã in ſuo territorio bona
emere, non reſeruata ſibi ordinaria iu-
riſdictione contra Emtores: nihil n. ex-
ceptũ inuenio, q̃ cauſas criminales col-
lectas prouinciales obedientiã ratione
bonorum & appellationis, idq; tantum
in MM. hoffiſchẽ Landſteur gütern. Acce
dit, ꝙ Comes ante multos iam annos
ob Reformationẽ in Comitatũ trãſtulit
totam familiã, ſedẽ fixã ibi habuit, atq;
ſic domicilium mutauit. Nã ſubditus † 36
ratione domicilij ex ſola domicilij trãs-
latione, deſinit eſſe ſubdit⁹, *Marian. Soc.
d. c. propoſuiſti num. 5*. maxime in domici-
lio accidentali *d. c. propoſuiſti. n. 7. d. c. vlt.
n. 54. Scæuola conſ. 216. n. 24. cum ſeqq*. Con-
cludo nec hãc exceptionẽ meo iudicio
in præſenti cauſa releuantem eſſe.

Circa ſecundum Requiſitum dux fa-
ctum de quo Comes conqueritur, arreſtũ
negat, vel ad minus nõ tale, de quo con-
ſtitutio noſtra loquit᷑, ſed exſecutionem
ſententię eſſe cõtendit. Item ein gewon-
liche handhab ꝓpter denegatã Erbhuldi-
gung. Quod cõſtitutio a. arreſtorum ꝓ-
hibeat facta, q̃ fiunt ſine cauſa, hoc ſi ve-
rũ eſt nullum mandatũ de relaxãdo ar-
reſto ſaluari poteſt, cum ſemp aliqua, ꝙ
ſcilicet impoſitũ ſit iuris ſui tuendi cau-
ſa p̃tendatur, q̃ ſi velimus hic diſcutere,
an ſufficiens, vel vna cauſa, nec ne, cõtra
aperta verba & mentem cõſtitutionis fa
cerem⁹: Quę vult, causã ꝓpter quã iuſta
vel iniuſta ſit, remittendã ad ſuum forũ
Eodem modo videt᷑ dicendũ, cognitio
nem ad nos nõ ptinere, an ſit iuſta vel le
gitima exſecutio ſentẽtiæ nec ne. Dato
nos eatenus ſaltem hãc q̃ſtionẽ exerce-
re debere, vt ſtatuere poſſimus, an ſit ar-
reſtum nec ne, inprimis q̃ro, cui⁹ ſenten-
tiæ exſecutio ſit? Reſpõdeo fortaſſis des
Lindiſchẽ Abſchieds. Sed dum dictus Re-
ceſſus plura capita habeat, ea etiã hic di-
ſtinguenda ſunt. Et iam diximus ſæpe,
quoad 1. 3. & 6. nos amplius ſolicitos eſſe

FF non

non debere, quia Comes iampridē obtulit paritionem, quā Dux acceptare noluit. Quare nō per Comitē, quo minus dicto Receſſui in d. 3. capitib. ſatisfieret, ſed p ipſum potius Ducem ſtetit, ideoq; Comiti nihil imputari poteſt *l. in omnib. 39. de R. I.* Quo vero ad d. 2. 3. & 5. certe ſi verum fateri volumus, dicamus neceſſū eſſe, illum Abſchied nomen ſententię nō mereri, quia de re & contra pſonam quę Ducis iuriſdictioni, quantū ad pſens factum attinet, ſubiecta nō ſunt, extra territorium lata. Proinde in his renuit Co-
37 mes parere & recte, quia extra † territorium ius dicēti impune nō paretur *l. vlt.*
38 *de iuriſd.* Et *par † in parem. &c.* extra territorium ius dictum fuiſſe etiā inde patet, q Comes d. Holtzheimern vt Comes, non vt Landſaß ad defenſionem poſſeſſionis ſuæ, quā ad Comitatū imperij aſſerit pertinere, & extra Ducatum BB. in territorio Archiducis Auſtriæ ceperit, pbato; quantum ſatis eſt ad pceſſum inſtitutū per copiā inſtrumenti *n. 11.* cuiꝰ originale primū in cauſa mādati der Pfändung Hans Hubers Verſtrickung betreffēt *n. 9.* & offert pleniſſimā pbationem in puncto citationis corā cōpetenti. Sed licet hæc ſimpliciter negent a Duce, ſicq; res dubia reddatur, Dux tamē in tali dubio contra parē Reichsſtand judex eſſe non potuit, ſed huius diſcuſſionē ad Ordinarium reijcere debuit, maxime q ne verbulo quidē Dux ſuā intentionē pbet. Nō n. ſufficit aliquid factū eſſe in Newdeckiſchen güter, nā & Reus exceptionē ſuam pbare tenetur: cū regulariter ex-
39 cipiendo † Reus Actor fiat *l. 2. de except.*
40 Ergo ſententia illa † in d. tribus punctis manifeſte nulliter lata, executioni mādanda non fuit. *Scaeuola conſ. 263. per tot.*
41 Nam † ſententia q à non ſuo iudice pfertur ipſo iure nulla eſt *Doctores in l. 1. de iudic. l. ſi quis filio exhaeredato §. ſi quis fuerit dānatus de in. nupt. toto tit. C. ſi à nō cōp. iudice. l. priuatorū C. de iuriſd. om. iud. l. ſi pater. C. ne de ſtat. def. poſt. quinq. l. 2. C. de pater. c. ſignificaſti 8. de foro comp. Canoniſta in c. ſuper eo 2. de crimin. falſ. n. 6. c. ad audientiam noſtrā 3. de conſuetud. c. etſi clerici de iudic. c. inprimis 2. quaeſt. 1.* Nec iudicatum dici po-
42 teſt † ab eo, qui ius dicendi poteſtatem non habuit *l. 1. §. vlt. ad S.C. Tertyll. l. 12 §. hac autem verba, quod quiſq; Iuris.* Cum ergo in rerum natura nihil ſit, q iudicatum dici poſſit, executionē ceſſare neceſſe eſt. Nam ſententia † nulla eſt, vbi 43
ordo iuris obſeruatus non eſt, *l. probatā C. de ſent. interloc.* Qui † etiam in ſumarijs 44
vt ſunt poſſeſſoria omnia, obſeruari debet. *Vant. de Null. ex defect. proceſſ. n. 5.* debuerant, ſe prius † cōpetentes pnunci- 45
are. *Vand. d. tract. quib. mod. ſententia nulla defendi poſſit n. 8.* Poſtea ſi nō appellaſſet Comes, vel ea nō obſtante cauſā examinate, vel in contumaciā pcedere, & his
duob. † caſib. adeo nulla eſt ſententia, vt 46
nō opꝰ ſit appellare. *Maſſ. in tract. de exec. tit. de Except. quae contra ſententiam &c.* Et
hæ duæ exceptiones impediunt † exe- 47
cutionem. *Mynſ. reſponſ. 23. n. 24. 28. 29.*
Imo †. exceptio nullitatis pcedens ex 48
defectu Iuriſdictionis Iudicis nunquam intelligitur comprehenſa in ſtatuto, vel diſpoſitione nullitates reijciente, *vant. de nul. ex def. iuriſd. nu. 1. 2. 3. 4. & 6. & tit. quis poteſt dicere de nullitat. nu. 37.* Vnde fit,
vt impediat executionem † ſententiæ, 49
etiamſi requireret altiorem indaginem. *Ang. in l. fin. C. ſi ex falſ. inſtr. Iaſon. in l. ſi ſe non obtulit. §. condemnatum n. 19. & 20. de*
re iudic. idq; adeo † verum eſt, vt etiā ex- 50
ecutio facta ante omnia debeat retractari *l. ſi cum nullo 18. de re iudic. d. l. vlt. C.*
ſi ex falſ. inſtr. implorato † ſaltem ad id 51
iudicis officio nobili, *iuxta Br. in l. quae ſub conditione. §. vlt. n. 2 de condit. Inſtitut. & l. 1. num. 5. de fer. Innoc. in c. vlt. n. 2. extra de off. Iud. l. certa C. quin. prouoc. non eſt neceſ. l. 1. §. 1. quae ſent. ſ. ap. reſcind. gloſſ. in l. Chyrographus §. 1. verb. oblatus eſt, de adm. tutor. cap. in noſtra de procu. cap. cum contingat, de off. de leg. Iud. Br. in l. 1. n. 14. quin prouocari.* Et licet ſubditi per modum actionis ex Stylo Germaniæ eas reuocari facere tenētur: tamen Statib. alijs remedijs prouiſum per mandata ſine clauſula ex fundamento, *Par. in parem.* Et *Extra territorium &c.* Et noſtrū mandatū nihil aliud eſt, quā imploratio
officij iudicis nobilis. Quare † ſublata è 52
medio ſententia condemnatoria pceptū executiuū & ipſa executio ipſo iure

nulla

nulla eſt *l.1. vbi Bart. & Dd. C. de executione*
53 *rei Iud. Alex. conſ. 42. n. 2. vol.* 4. Si nulla †
nõ poteſt parere exceptionẽ rei iudica-
tæ, qua ſe Dux in hoc ꝓceſſu, meo iudi-
cio, fruſtra tueri nititur *d. §. condẽnatum*
Et d. l. ſi cum nulla. & vtrobiq; Dd. de re Iud.
Imo ſi magis ex malo more principum
q̃ virtute Iurium executionẽ facere vo-
luerit, vel etiam ab initio iuſtũ arreſtum
fuerit: attamẽ relaxari debuit cautione
p̄ſtita. Cæterum ſi p̄tenſam executionẽ
per ſe cõſideramus, & cum legitima fa-
ctum Ducis executione, cuius leges per
totum titulum *de re Iud. & C. de exceptione*
rei Iud. mentionẽ faciunt, cõferimus, te-
petiem⁹ longiſſime abeſſe vt nomine le-
gitimę executionis baptizari debeat.
54 Nã legitima † executio ſentẽtiã iuſtam
ſeqtur, vt filia matrẽ et effectus cauſam.
Iam à oſtenſum eſt, nullam ſententiam
nihil, q̃ iudicatum dici poſſit, pręſtitiſſe.
Cõſequens ergo eſt, id q̃ factum execu-
tionẽ non eſſe, alioq; filia ſine matre na-
ta, et effect⁹ nulla p̄cedente cauſa ex ni-
hilo repente extitit. Hoc vis potius, quã
legitima executio dici debet. Nã hoc i-
pſum quoq; eſt vim exercere, ſibi ipſi in
cauſa ꝓpria & deficiente iuriſdictione,
quoad facta in Comitatũ aut pſonas &
bona Comitatus ius dicere, vnde & hae
ipſa cõſtitutione vindicat᷑. Ad hæc aliã
formã executionis vlpian. *in l. à Diuo pio.*
§. 2. de re iud. Magiſtratib. pręſcribit, qua
cum nulla ſua parte p̄ſens factũ cõnue-
nit. Deniq; exſecutio fieri nõ poteſt ni-
ſi qs citet᷑ ad executionẽ, q̃ etiã hic pr̨ę-
termiſſum. In ſententia exſecutio caret
cauſa efficiẽte, materia, forma & fine. Ad
tem a. nihil facit, q̃ vbiq; Ducis Aduoca
tus inculeat, Comitem Actorem fuiſſe,
Procuratorem habuiſſe apud acta, & ꝓ
ſentẽtia inſtitiſſe, quia hoc verũ eſt, quo
ad 1. 3. & 6. puncta, in reliqs punctis vero
nõ eſt. Illius n. cõtrouerſiæ nomine ſem
per deſtinauit iuriſdictionẽ, & omnino
cõparere noluit, ſicut patet ex miſſiuis,
quæ ſunt ꝓcuratoria mandata n. 22. &
23. ab ipſo Duce productis. Ex quib. in-
terpretatio ſumenda. quę habetur n. 19
20. 21. Nec vtiq; verum eſt, q̃ indiffe-
tenter voluerit ſatisfacere d. Abſchiedt
quia, vt ſæpius iam dictum, paritioni ſe
obtulit, quatenus d. ſententia in rem iu-
dicatam tranſierat. Quod a. ad citatio-
nem nõ venerit, nihil debet Comiti no-
cere, cum in allegata citatione contra
iura & ſtylum Germaniæ cauſæ nõ fue-
runt expreſſę. Nam † citatio nõ conti- 55
nens cauſæ expreſſionẽ, & quæ eſt cõtra
ſtylũ, nulla eſt, *varit. de null. ex def. Cit. n.*
30. 50. 54. cum 36. ſeqq. 55. 56. 57. & 75. cũ mul-
tis ſeqq. Quod maxime procedit in Co-
mite noſtro, qui Duci nõ aliter eſt ſubie
ctus, niſi ſecundũ quid, reſpectu ſcilicet
bonorum in omnib. realibus, quatenus
radicãt᷑ & originẽ trahũt ex ipſis bonis.
Vt igitur videre poſſit, an extra territo-
tiũ citetur nec ne, cauſæ exprimendę e-
rant. Ceſſat igitur in Comite cõtuma-
cia, cũ alias, vbi nulla iuriſdictio, ibi nul-
la citatio ſeu p̄ceptum, ibi nulla contu-
macia, ibi nulla pœna locum habere po
teſt vti recte aliquãdo Spirẽſes cõtra nos
argumentati ſunt. Deniq; ille abſchiedt
magis nomen Epiſtolæ quam ſententię
meretur: Nam & Comes, vt ſolent face-
re vicini cõqueſtus eſſet corã regimine
Lindano de præcepto zu GG. q̃ ſubdi-
tum Hans Hubern in Comitatu de fa-
cto ceperit, & in Ducatũ captiuũ perdu
xerit, ideoq; vmb abſchaffung angehaltẽ.
Regimen vero ad perfectũ ea de re ſcri-
pſiſſet, reſpondiſſetq; pręfectus quęſito
ribus, qui quęrebant ſtatim ſolenniter
ꝓcuratum eſt, Huberum recte captum,
ideoq; Comitem non tantũ eiuſdẽ Atz-
ung/quæ iam ante hic in Camera imꝓ-
bata ſunt, & reuocata, ſed & holtzheimern
abgenomme ſtraff/ & Duci mulctam ar-
bitrariam perſoluere debere. Egregius
certe proceſſus ſumarius, qui vnico ſal-
tu & iuriſdictionẽ & citationem, & Mã-
datum procuratoriũ, cauſę examinatio
nẽ, & ordinẽ iudicij ſuperauit, & in quo
nudis aſſertionib. vnius partis creditur.
Fallitur Aduocatus Ducis, q̃ nos larua
Inſachen N. N. eiuſdẽ contra N. N. an-
derstheils decipi poſſe putat. Non verba
ſed factũ ipſum examinam⁹, quib. ſuma
iuſticia & ab ipſo Imp. & Statib. concre-
dita eſt. Non ergo ꝓ ſententia, ſed pro
Epiſtola habẽda eſt der Lindiſch Abſchied.
Epiſtolam † a. & vocem Iudicis legibus 56

non conformen, effectum rei iudicatæ
non habere, iure prouiſum *l. 2. et tot. tit. C. Com. Epiſ.* Quod ius nõ minus ſcriptũ
Regimini Lindano, quã alijs judicib. in
Imperio, imo ordinatio BB. amplectitur
lib. 2. tit. 2. Et declaratio eiuſdẽ partis *1. art. 8. & 10.* in quib. locis expreſſe ſtatui-
57 tur, à præceptis non incipiendũ † niſi in
caſib. iure exp̃ſſis. Patum ad rem quoq;
facit priuilegium BB. Cameræ inſinua-
tum, cuius verba ſunt hæc, das von S. L.
Regementen gütlichẽ Abſchieden vnd de-
creten jn denen ſachẽ/ſo ſie vnzweiuelich be-
funden/darinnen vermög gemeiner Rächt
à præcepto mog angefangen werden vnd
dẽ verlierenden theill das fürgeſetzt nit A-
plicirt werden ſoll/ At cauſas des Holtz-
heimers geſänck[n]us vnd erforderung der
Erbhuldigen betreffent/tales non eſſe ne-
mo etiã ex ſupra deductis videt, ne dicam
de eo, q; exceptio incõpetentis Iudicis
per tale priuilegium vel ordinatonem
BB. nullo modo ſublata eſt, nec poterit
per ſupra allegata iura. Ex quib. ſequi-
tur factum Ducis, non eſſe executionẽ,
ſed factum, quod nullo iure maxime
poſt præſtitã cautionẽ defendi poteſt.

Arreſtum autem in cauſa 5. mandati
impoſitum, nullum eſt dubium. Patet n.
ex *n. 9.* ſic in cauſa 4. mandati eſſe appa-
ret ex defenſione Pet. Peckij Molinæi
in conſuet. Pariſ. & Budæi, quã domini ſe-
cuti ſunt in reſolutione dubiorũ ſuper
58 hac cõſtitutione, *in 1.* q. q; ſcilicet † arre-
ſtum ſit impedimentũ ſiue interdictũ,
ne res aut perſona loco moueatur. quã
definitionem etiã Dux in cauſa 1. Man-
dati arreſtorum in concluſionib. 1. Dec.
Anno 78. exhibitis ſequitur his verbis,
Arreſtum ſeye nichts anderſt/ quam in-
hibitio vel retentio rerum vel perſona-
rum, ne moueãtur de loco in locũ, quo-
ad certum quid fiat. Noſtrum a. factum
arreſtũ tale eſſe, ipſemet aduocatus Du-
cis in ſuis ꝓductis ſæpius innuit, in quib.
legitur pag. 21. in Except. Das er Comi-
ti ſeine güter ſo lang inhaltẽ vnd nit volgẽ
laſſen wölle/biß er das vnd das thue. Et in
Duplicis. fol. 23. pag. 2. in pr. das es ein
Arreſt genant werden mög/ quod non fit
in executione, in qua nihil redditur, ſed pi-
gnoris loco ad diſtrahendũ q̃d capitur,
non tñ plus q̃ adiudicatur. Et primum
res mobiles capiunt, deinde immobiles
vltimo loco ad ima peruenitur. Quis cre-
dit auetm Ducem tot mobiles res in den
Ländtgütern/die vber 300000 flor. à Co-
mite geacht worden inuenire nõ potuiſ-
ſe, Als des Hubers Atzung/ſo vff 10. flor.
geſchätzt, Holtzheimers abgenomme ſtraff
ſo 4. flor. geweſẽ/vñ ein gebürlich Abtrag
gegen dem Hertzogen hette erreichen mögẽ.
Nihil dicã de fructib. vno anno p̃ceptis.
Qualitatib. ergo deficientibus nihil re-
ſtat, quam Cornicula Æſopica. Mera
itaq; hæc Cauillatio hæc exceptio, nec
attendẽda. Modus ꝓcedendi manifeſte
animum oſtendere videt᷑, quod ſcilicet
magis ex affectu, quam vlla ratione iuris
profecta ſit, Vnd das der gefahr vnwill
wegẽ der Exemtion vrtheil vnd verenderter
Religion noch nit vergeſſen. ſed viret vi-
getq;. Quare ſententia prætenſa & exe-
cutio nõ à diſcretione matre virtutum
ſed à nouerca iuſtitiæ, volũtaria ſcilicet
Iudicãtis p̃cipitatione proceſſerit *vt Cl. paſtoralis de ſent. & re iud. verbis vtar.* valde
metuo. Eodem modo non multum iu-
uabit Ducem, dum aſſerit, nõ arreſtum
ſed pœnã cõtumaciæ eſſe, vel ein gewon-
liche Handhab propter denegatam Erb-
huldigung/quia vt ſupra quoq; oſtenſum
eſt, Comitẽ nunquã ſimpliciter dene-
gaſſe Erbhuldigung/ſed cũ modo quo-
dam, ne ſcilicet per obliquum Dux ius
in perſonam Comitis acquireret, q;
nunq̃ habuiſſet, & Imperio nuda bona
relinqueret. Dum declaratio contuma-
ciæ debebat ꝓcedere, quemadmodum
tota die hic fit, ex iuris communis argu-
mentis, tam in fiſcalib., quam alijs cau-
ſis. poſito etiã, Ducem potuiſſe in caſu
nõ liquido bona prouincialia arreſtare
propter denegatã erbhuldigung/ debuit
tamen ea relaxare, præſtita cautione iu-
dicio ſiſti, & iudicatum ſolui per iam
dicta, & accepta Cautione in caſu
dubio in iure cum Comite congredi, &
tunc ſi iuſta videbitur poſtulare, facile
obtinebit, ſine iure & de facto in dubijs
procedere contra ſtatum Imp̃ij, non eſt
principis Imperij, quæ Imp. debitam
reueren-

reuerentiã ex conuentione debet, quæ
ſalua eſſe non poteſt, et lędit, quãdo cõ-
tra iura, ordinationes & conſtitutiones
Imperij ita ꝓceditur. Quare & hic con-
cludere cogor, hãc exceptionem nõ ob-
ſtare, quo min⁹ paritio iniungi debeat.
Contra vltimum Requiſitũ, alia ex-
59 ceptio à Duce offert, ꝙ ſcilicet cautio †
locũ nõ habet, vbi ſententia lata eſt. *gl. l. vlt. C de quib. ad lib. pclã &c. Dd. in l. ſi cum dotẽ §. ſi vero, ſol. matr.* Et nõ ſit ſufficiẽs, ſi
in caſu noſtræ cõſtit. verſemur, Sed hoc
non eget lõga refutatione, de illo n. iã
ſ dicimus. Hoc vero domini in alijs Mã
datis nunq̃ attendere voluerunt, cũ me-
rito ſufficere debent ea bona, q̃ ipſemet
Dux ꝓ ſufficientib. habuit eo ipſo quod
pro p̃tenſis condẽnatis, ebẽ dieſelbẽ Land
güter arreſtirt, donec omnib. plene im-
petrãs pareat. Cõcludo ergo, vt in ꝓxi-
m ı p̃cedẽti exceptione, Eã nõ obſtare.

Poſtremo loco etiã illud notãdum eſt,
Ducem inter cætera obijcere, excepti-
onem pręuentionis ſeu litis pendentiæ
quæ allegata quidem, ſed probata non
eſt, ſiquidem ordo & ſeries tot⁹ rei, quæ
habetur in actis non ſolum huius, ſed &
aliorũ mandarorum aliud ſuadet. quib.
iunctis rẽ ita ſe habere didici. Impetrãs
noſter poſt obitum patris, Eccleſias in
Comitatu Imperij, vt Status reformare
voluit: Sed quia ratione Exemtionis lis
in Camera adhuc pendens fuit, à Duce
BB. prohibitus eſt, omniaq; eius bona
prouincialia arreſtata, donec anno *66.*
in Comitijs Auguſtanis ad com̃iſſionẽ
Imp. Maximil. 2. Elector Saxoniæ Au-
guſtus per tractatum concordiæ cõtro-
uerſiam ita ſopierit, das Comes allein im
Schloß Predigen laſſen/vnd kein vernere
Reformatiõ in der Graſſſchaffte vornemẽ
ſolte/biß cauſa exẽtionis erörtert würde.
Sententia igitur Exemtionis 4. Martij
Anno *73.* pro Comite lata, cepit etiam
reformare Comitatum. Quare cũ Dux
per directum illam reformationem im
pedire non potuiſſet, per obliquum id
tentauit, prohibuitq; ſubditis, ne deci-
mas der Pfarr Steinkirchen darẽt. Qua
de cauſa I. Mandatum de relax. arreſto
impetratum fuit 18. Nouemb. Anno *73.*
paritioq; ſæpius iniuncta. Sed his non
contentus Dux, etiam com̃ercia et cõ-
meatum victualium prohibuit, cuius ꝓ-
hibitionis nomine, aliquot Mandara
impetrata fuerunt, ſine citatione tamen
ad docendum de paratione, iuxta vete-
rem formã & ſtylum, donec anno *75.*
28. Ian. nouũ impetrauit cum citatio-
ne, in quo etiam ſępius paritio iniuncta.
Quinto Febr. eiuſdẽ añi Dux publicat
den Lindiſchen Abſchiedt/tanquã ſenten-
tiam legitimam da doch allein güttlich
zwiſchen den Graffen vnd Pflegern zu
GG. wegen der Newdeckiſchen güter zu-
vor allweg gehandelt worden/ vt apparet
ex productis in cauſa Hanß Hubers ver-
ſtrickung belangẽdt *n. 13. 14. 15. 16. 17. & 18.*
Sed cum Comes manifeſtam nullitatẽ
oppoſuiſſet, idem Dux 24. Maij mãdat,
Seine gebottene diener/der 12 ſpecificirt.
zuſtellen. Is vero, vt huic malo obueniret
3. Mandatũ Auf den Religion friedẽ impe
petrat 28. Iunij eod. anno proq; expe-
ditione huius cauſæ per menſem Aug.
& Septemb. admodum diligenter inſti-
tit, vt protocollum demonſtrat. Hinc
Dux occaſionẽ arripuit, quod eum 27.
Septemb. nulla expreſſa cauſa citaret.
Ecõtra Comes & hanc citationẽ abſens
etiam per Miſſiuam ad Regimẽ impu-
gnauit. Dux tamen nihilominus perſo-
nas ſpecificatas 3. Octob. in vincula cõ-
iecit. Quare Comes, qui tali principi
reſiſtere non poſſet, Imp. & Electorib.
qui tum ad electionẽ Regis Rom. Ra-
tisbonæ conuenerant, hæc grauamina
proponere coactus fuit. Id vbi Duci in-
notuit, arreſtationem bonorũ prouin-
cialium, de quib. in his 4 & 5. Mandatis
mandauit: quod factum 18. Octob. Ex
hac igitur collatione factorum & tem-
porum, mihi ſane veriſimilius videtur,
bona non tam propter Lindiſchen Ab-
ſchiedts/q̃ propter impetratũ *3.* Mãdatũ
Auf den Religion friedẽ, & q̃relam ad Ele-
ctores delaram, arreſtata eſſe. Et hanc
vnicã cauſam Comes Imp. & Electorib.
deſignauit, nec Dux ex alia arreſtũ illud
tum iuſtificare tentauit. Vnde factũ das
Electores des Lindiſchen Abſchiedts in irẽ
bedencken 31. Octob. Anno 75. gar nit

gedacht/ ſondern für gut angeſehen/ daß dieſer ſachen durch Käyſerliche Commiſſion ohne weitleufftigkeit deß Rechtens wol abzuhelffen/ vnd deßwegen zur güte fürbeſcheiden werden ſollen/ auch im fall Comes von zeiten hero ſeines ſupplicirẽs bey der Keyſerlichen Maieſtatt ſeiner Güter de facto entſetzt/ daß er reſtituirt werden möge/ doch dem Cammergericht vnverhinderlich ꝛc. Ex quibus patet, Primo nullam præuentionem Electorũ à Duce allegari poſſe, cum extraiudicialiter tantum ſupplicatum, vnd darauff vom Duce bericht eingenommen/ nulla autẽ citatio emanata ſit. Et dato præuentionem eſſe, Dux tamen Electorum bedencken impugnauit, non tantum his in ſuis Exceptionibus & Duplicis, ſed & ibi ſtatim, neque adhuc ſatisfacit, neq; ad id ſe teneri conſtanter affirmat: quod ergo quis impugnat per ea iuuari non debet, per vulg. Secundo propter quã cauſam arreſtum à Duce impoſitum, ſcilicet quod Comes Imp. & Electoribus conqueſtus ſit de contumacia Ducis in non parendo mandatis. Tertio quidquid actum per Comiſſarios Imp. vſque ad Statuũ bedencken/ litis pendẽtiam ſeu præuentionẽ non facere. Et vt reuertamur ad narrationẽ inſtitutam, partibus inſinuata Electorũ bedencken/ Dux per directum quidem nõ auſus eſt improbare d. bedencken/ ꝑ obliquum tamen in nihilum redigere ſtuduit, q; & perfecit, dum aliã cauſam impoſiti arreſti prætexuit, ſcilicet cõtumaciã Comitis in nõ parendo dem Lindiſchen ab-
60 ſchied/ quę variatio ſpeciẽ † falſitatis habuit. *l. ſeruus §. ſi perſauſerit. de dol. Alex cõſ. 72. vol. 1. & conſ. 63. vol. 3. Gram. deciſ. 5. n. 6.* Imp. igit' 3. Nouembris per decretũ promittit, iuxta Electorũ bedenckẽ/ ordinare Commiſſarios zu gütlicher hinlegung der Hauptſachen/ Vnd dieweil Dux der zeit ſich der Reſtitution erbietig gemacht/ Wo fern Comes mit leiſtung gebürlichs Gehorſams dem Lindiſchen abſcheid (vbi notandum, daß diß Ducis erbieten allein coram Imp. beſchehen/ quod probatur etiam ex Receſſu Statuũ verſ. Was daſt ibi auß Ihr F. G. gegen der Kay. May. hievor geſchehen erpieten ꝛc. Item Ducẽ exegiſſe gebürlichen gehorſam d. Receſſus, de quo tamen Electorum bedencken nihil habebat) gemeß verhalte, Suadet Imp. daß Comes ſich auff Ducis beſchehen erpietẽ dermaſſen in die ſachen ſchicken wolle/ daß man zuſpürẽ/ Comes mit Duce zu Irren nit luſt/ vnd Commiſſariorum handlung deſto fruchtbarlicher möge abgehn. Hinc iterum apparet, ꝙ tempore huius Decreti corã Imp. nulla litis pendentia fuerit, neq; mens Imp. fuerit partes ordinario Iure coram ſuis Commiſſarijs expetiri debere. Itemq; nõ mandauerit Comiti parere dem Lindiſchen abſchied/ neque omnimodam ſententiã præceperit. Quare nec acta coram Comiſſarijs Imp. vſque ad Comitia Ratisbonẽſia & Statuũ bedenckẽ/ de Dato 6 Octob. Año &c. 76. litis pendentiã inducere. Porro Status in iam allegato bedencken/ in principio aſſerunt, Nach dẽ alle handlung ſ ihnẽ von der Käy. Mayeſtatt vbergeben/ hetten ſie befundẽ daß Comes begert Ducem zu ſchuldiger parition in 3. mandatis auff den Religionfrieden vnd reſtitutiõ ſeiner Landtgüter anzuhalten/ darauff lieſſen ſie es der außbrachten Mandaten halben bey dem in Camera angefangenen Proces bleiben/ Aber der Reſtitution wegen daß Dux ſich gegen der Käy. May. wo fern Comes dem Lindiſchen Abſchied ein genügen thun/ zu pariren erbietig gemacht/ Comes hergegen ſich etlicher Punctẽ beſchwert/ etlicher Puncten halben nit vngeneigt vermerckt/ möchte man Comiti iniungiern/ Inn. 3. vnd 6. Puncten zu pariren/ doch ſaluo poſſeſſorio & petitorio, qua paratione præſtita, ſolte alſbald vnd zugleich Comiti die völlige reſtitutiõ ſeiner güter/ zuſampt allen mittler weil eingenommen Nutzbarkeiten würcklich geſchehen. Quibus pactis Imperator von den vbrigen Puncten ferner informatiõ von beiden theilen einnehmen/ vnd ſie in der Güte vergleichẽ/ oder aber durch einen Käy. Spruch (ꝙ etiam de Camera intelligi poteſt) entſcheiden laſſen/

Et hoc

Et hoc bedencken Statuū manifeſtum eſt primo das der Lindiſch Abſcheid poſt Electorum bedencken prętexirt *vt ſupra quoque dictum eſt*. Secundo das ante hoc bedencken keinſtreit von der Erbhuldigung geweſen / Tertio Duci parationem iniungendam, antequam plenior informatio petatur a partibus quoad 2.4.& 5. puncta Quarto Quicquid actum poſt hoc bedencken litis pendentiam non facere. Idq; quod probabatur etiam per producta à Duce in cauſa mandati *de relax. art. n.16.17. & 18.* per quæ voluit probare gütliche handlung coram Imp: qua tamen allegatione non obſtāte paritio iniuncta, quia Comes cum reſeruatione conſenſerat in d. handlung. Dicto ergo Statuum decreto ſeu bedenckē partibus intimato, Comes ſtatim ſe obtulit ad paritionē. Ideo Imp. declarationem à Duce petijt, an velit dictum bedencken acceptare & parere: quam cum differret 1. Nouemb. eod anno iterum petitum, das Dux die Erclerung eigentlichen bey briefs zeigern jhrer May. zukommen laſſen ſolle. Quod tertio factū 5. Nouemb. Tandē Dux vſus veteri ſuo inſtituto apto ad eluſionē reſpondit, ſe non poſſe ſatisfacere petitioni Imp. antequā weittere gütliche handlung fürgenommen werde / petens dici p̄fixionem zur güte. Imp. etiam in hoc ei gratificari ſtudēs, Comiti reſponſum Ducis ſignificauit, petens vt cōſentiat jrer May. zu Ehren. Cōſentit Comes in gütliche handlung / cum reſeruatione iuris ſui, das er nach zerſchlagener handlung vnd interim ſeine notturfft in Camera vor berichten möge.

Quare Imp. ſub dato den 9. Nouemb. vtriq; parti. 1. Decēb. pręfigit, ita tamē vt Comiti nihilominus licitū eſſe debebat ſeine Noturfft in Camera vorzubringen. Ad præfixum ergo diem Comes cū ſuis, ſed Dux neq; per ſe, neq; per legatos cōparet. Quapropter progatur dies ad Triū Regum anni inſequētis, à quo tēpore nouam cauſam impoſiti arreſti p̄texuit, & aliquoties in der güte gehandelt ſed fruſtra. Et ſic Comes coactus hoc 4. & 5. Mandatum impetrare, quæ decreta ſunt 10. Septēb. anno 77. hæcq; probatur potiſſimum ex productis in cauſa 1. Mandati arreſt. dd. n.16.17.18.20.21.& 22. Miſſiua Ducis in originali hac cauſa 4 mādati extra iudicialiter per Comitem exhibita, de Dato München den 26. Ian. anno 80. Item hic notanda variario, qua ſane non obſcure ludificatio, imo contemptus Imp. pie defuncti & Moderni, Electorum & omnium Statuum euinci poteſt. Nam Lindiſchen Abſcheidt longe præceſſit Electorum, ne dicam Statuum bedencken. Sic controuerſia der Erbhuldigung / Ex qua vero cauſa eam non attigit: Iam autem prius allegatam neget, quilibet mediocri ingenio præditus animaduertere poteſt. Manifeſtum etiam eſt, Acta poſt Statuum bedencken non inducere litis pendentiam.

Ex quibus omnibus finaliter concludo, Duci parationem iniungendam, non tantum in hoc 4. Mandato, ſed & 5. arreſtorum & Mandato der Pfändung die abgepfandte Holtzhacker betreffent. quia ex eodem fonte manant. Et licet in cauſa 5. mandati aduocatus Ducis in ſuis Exceptionibus aliam cauſam prætendere conatur, tamen Cancellarius ex communi decreto totius Conſilij in reſponſo Notario inſinuanti, & inſtrumentum Cautionis oblatæ in ſcriptis 26. Iunij Anno 77. dato expreſſit, das es wegen verweigerter Parition des Lindiſchen Abſcheidts / item der Erbhuldigung geſchehen / non facta mentione, das Comes ſich VV. forſtordnung vngehalten haben ſolte / Et ſic nec hoc caſu Aduocatus Ducis ſibi ſatis conſtans, nec memor dicti eſt.

Pronunciarem ergo in omnibus tribus cauſis Läſt man es ſo viel den 1. 3. vnnd 6. Puncten des Lindiſchen Abſcheidt / vnnd die Offerirte Erbhuldigung belangent bey ermelts Clegers erbieten, pleiben. Darauff der VV. glaublich anzeig zuthun / Ideo autem præmitterem d. clauſulam, Läſt man es ꝛc.

Quia quatenus Comes ſe obtulit ſemper,& adhuc offert, eatenus nulla lis amplius exiſtit,cum Comes paratus ſit ea præſtare, quæ Dux petit. Quæ oblatio tãtum effectũ habet,vt propter hæc bona amplius arreſtata dici nõn poſſint. Ideoque eo nomine nec Mandatum impetrari, nec nos deſuper pronunciare poſſumus. Dũ ne Comes partitione ſimpliciter iniuncta exiſtimare poſſet,ſe ad vltro oblata,amplius nõ teneri. Tertio ne Dux anſam conquerẽdi de nobis habeat, quaſi eũ omnino poſſeſſione ſua,etiam quatenus eſt certa & indubitata, deſtituere voluerim. Saluo &c.

DEC. II. VOT. III.

In eadem cauſa 4. & 5. Mandati de Relaxando Arreſto.

SVMMARIA.

1 *Acta poſt Statuum cognitionem non inducunt litis pendentiam.*

2 *Propter inſufficiens mandatum circumductio termini refuſionem expenſarum importat.*

3 *Conſtitutio Arreſtorum eſt extenſio conſtitutionis pignorationis, quoad primum mandatum.*

4 *Pignorans ſiue Arreſtans, tanquam faciens rem illicitam in dolo præſumpto eſſe cenſetur.*

Difficultas omnis conſiſtit in quæſtione, *An ſit Arreſtũ, an vero executio, & non Arreſtum*. Reſolutio petenda ex eo, an Lindanum decretum fuerit Sententia & Res Iudicata nec ne? Decreti formula inſtat Sententiæ habet,& terminorum præfixionem interueniſſe ex miſſiuis Comitis,maxime de 1. Iunij Anno &c. 74. & 26. Maij Anno &c. 73. ex quibus etiam de ſubmiſſione & comparitione Comitis aliquatenus conſtat, quamuis addatur qualitas, gütlicher tag / verhörs tag jhm Angeſetzt. Acta integra ſi fuiſſent edita, manifeſtius de litis pendentia ipſa æſtimare poſſemus, ſententiam vel Decretum in tribus punctis vel Articulis fuiſſe. Et executibilem arguunt deß Reichs bedencken/ Fatetur Comes ipſe, offerendo ſe paritioni. præſupponit noſtra ſententia, eorundem expreſſam faciens mentionem in tantum, quod per hoc ipſum in ſuſpicionem venerimus, quod cauſam principalem attigerimus, occaſionemque non minimam vexationi dediſſe videamur. Cæſar totam approbaſſe videtur. Status non penitus excludunt art 4. abtrags æſtimandi, ſcilicet & deponendi ante partitionem Ducis, Verba bedenckens ibi, Comitem dahin anzuweiſen daß er dem Lindiſchen Abſchied im 1. 3. vnnd letzen puncto parire vnd gnug thue/ vnd angelobe denſelben Puncten ſich gemeß zuuerhalten. Saluo Iure omni in poſſeſſorio Vnd da als bald darauff vñ zugleich Comes erzehlter maſſen parirt/ Dux jhme reſtituirt/ &c. Medium cauſa, forma & modus obtinendæ reſtitutionis eſt paritio in dictis punctis. Puncti illi omnes maxime duo priores cauſam Principalem ipſam, poſtremus autem iudicij fundum concernit. Expenſarum enim ſiue Iudicij, ſiue non obſeruati propter inſufficiens Mandatum termini refuſionem continet. Si decretum in punctis illis tribus inſtar ſententiæ habuit, in reſiduis punctis & articulis connexis etiam habuiſſe videtur, quamuis nulliter & inique enormiſſime in eis lapſus Comes reputetur,

Nullitatis an ſuperfutura ſit quæſtio, acceptata ſententia in parte vel minima dubito. Et data nullitate de qualitate eiuſdem ſupererit quæſtio, *An Iure vel ipſo facto nulla.* quod per conſti-

conſtitutionem Arreſtorum ſubueniri poſſit contra executionem offenſo. In hiſce & ſimilibus quæſtionibus potiſſimum deſudandum, vt omnis ſcrupulus quantum fieri poterit, ambigentibus eximatur. Fateor nondum mihi per omnia ſatisfactum. Mallem decreti illius nullā omnino mentionem factā fuiſſe, ſed contentotū tantum tam in oblatione Comitis, quam Statuū bedenckē/atq; adeo noſtra ſententia, vel ſaltem poſt poſitum, ne pro cauſa poſſet cauillari, Edictum, vt in bedencken nimis notorie factum. An Comes ratione bonorum arreſtatorū immediate Imperio ſubiectus ſit, non magnopere ad rem pertinere exiſtimo, nec habeo q̄ addā Dominorum argumentis. Conſtat, conſtitutionem arreſtorum etiam extenſionē cōſtitutionis pignorationis quoad primum mandatum ſaltem. Et ſicut in ea non requiritur quod res pignoratæ immediate Imperio ſubſint, diſponitur n. & quidē principaliter de captiuis noſtris ſubditis relaxandis & rebus mobilibus reſtituendis. Ita & quidem multo minus in illa immediata ſubiectio rei arreſtatæ exigenda, cum cauſa principalis ad Cameram non pertineat quāuis in ꝓpoſita Hypotheſi lis particularis futura ſit, vti aſſeritur de Iure feudi Imperialis.

Sed ſufficere debet Primum & principale requiſitum, perſonarum ſcilicet contendentium ſubiectionem immediate adeſſe, & arreſtum interueniſſe. Conſtitutiones ambæ ad actiones perſonales ex quaſi delicto accedent. Pignorans vel arreſtans facit rem illicitam, Iure communi & conſtit. Imperij prohibitam. Vnde † in dolo, ſi non manifeſto præſumpto, ſaltem eſſe cenſetur. *Gail. obſ. 11. numero 6. de pignorat.* Præuentio vel litis pendentia nulla ſubeſt. Status in ſuo bedencken/ ante omnia Comitem reſtituendum cenſeat ſine alio proceſſu, in particulari tantum Cæſarem rogaret, vt vel amicabiliter, vel via Iuris tranſigat, iudicet inter partes. Nō aliter igitur Cæſar nos præueniſſe re vera dici poteſt, quam ſi iuxta Statuum bedencken reſtitutionē iniunxiſſet Duci. Separabilia n. & reipſa ſeparata ſunt hęc duo pūcta à Statib. reſtitutionis ſcilicet, & cauſę particularis. Cum cauſa particulari nihil nobis negocij, quamuis nec eam Cęſar attigiſſe videatur ante emanatos hos proceſſus. Reſtitutionem ſi forte imperaſſet Cęſar, nec paruiſſet Dux, nihil magnopere peccatum à nobis exiſtimarem reſtitutionem de nouo repetita iuſſione, & mandato iniungendo, opinor eo nomine non magis reuidibiles & Syndicabiles nos fore, quam ſi deſerta appellatione, aliasue non deuoluta, ſententiam æquam, iuſtam, bonam cōfirmaſſemus. De notoria oppreſſione violentia, iniquitate inter omnes conſtat. Cauſa indignationis non eſt obſcura, nec eam celat Dux in exceptionib. Quid igitur in nudo paritionis puncto amplius in nobis, quā ipſis ſtatibus, culpari & reprehendi, à futuris viſitatoribus non video. Etiam dato, q̄ de Iuris ſubtilitate & rigore, decretum illud Lindenſe ſententiæ nomē in aliquo mereatur articulo eo prætextu & colore etiam millies ſubditum abſolute corporis bonis omnibus & facultatib. exuere, & in exilium detrudere quaſi ſemotis ſolennibus legitime exbannitus fuiſſet, mihi ſane etiam ſumma iniuria videtur, caſusq; per viam præcepti & Mandati ſine clauſula, tam cito, quam ſtatim reparandus, maxime cum extra prætenſum illud Decretum de veris propinquisque exacerbationis cauſis confeſſione ipſius Ducis nobis conſtet, detrectatæ ſcilicet omnimodæ ſubiectionis, tam in perſonalibus, quā Realibus, & mutatæ religionis fonte, origineque omnis mali.

Confido in ſyndicatu nos tutos fore & ante omnia particulariter ſolum paritionis punctum, ſalua cauſa principali, deciſum. In hiſce ſi reuiſionibus locus dandus ſit, pacem, tranquillitatem publicam, cauſam omnium mandatorum ſine clauſula finalem, non diu, abſit omen, ſaluum in Imperio futurum videtur.

DEC.

DEC. II. VOT. IV.

In puncto paritionis. 4. & 5. mandati. de relaxando arreſto.

SVMMARIA.

1 *Munera mere realia, licet propter bona (quandoquidem muta & inanimata ſint) per dominos & poſſeſſores ipſorum præſtentur, principaliter tamen rei cohærent & poſſeſſoribus ſiue rebus imponuntur. Gail. obſer. 52. n. 9. lib. 2.*

2 *Sic quoque patrimoniorum munera partim perſonalia, partim realia principaliter perſonis propter res & poſſeſſiones indicuntur. Gail. dict. loco.*

3 *Munera realia ſeu patrimoniorum ordinaria, non ſolum incolis, ſubditis & municipalibus: verum etiam ijs quoque qui neq; incolæ atque municipes: ſed extranei atque forenſes ſunt, imponi poſſunt. Poſſeſſionibus enim & patrimonijs indicuntur, non perſonis. Quo fit, vt etiam Clerici & aliæ perſonæ exemptæ & priuilegiatæ, ab huiuſmodi oneribus realibus nullam immunitatem habeant. Gail. d. loco.*

4 *Obligatio ratione munerum patrimonialium etiam extraordinariorum (vt ſunt collectæ) licet in perſonam dirigatur, cauſa tamen finalis eſt ipſa res, & obligat quidē forenſes ſuis in caſibus, nō tamen niſi reſpectu rerum. Gail. obſ. 52. n. 12. & 20.*

5 *Statutum, ne forenſes mera realia ſuſtineant: imo ratione prædiorum territorii Iuriſdictioni quodammodo ſubiiciantur valere atteſtatur, Gail. obſer. 53. n. 6. lib 2.*

6 *Poteſt quis habere domicilium in diuerſis locis: veruntamen poſſeſſio domus, quæ comparatur in alia ciuitate, non facit domicilium, niſi eam inhabitauerit. gloſſ. in capite ex parte vero Andegauenſi Ext. de foro comp.*

7 *Iudices Cameræ in conſtitutione* der Pfandung *(cui noua conſtitutio Arreſtorum æquiparatur) attendunt ſaltem perſonam ſupplicantis, & eius principalem qualitatem; an videlicet immediate Imperio ſit ſubiectus.*

8 *Præuentionis exceptio Cameræ Iuriſdictioni non obſtat,*

9 *Cauſam principalem arreſtorum Cameræ non decidit.*

10 *De Stylo Cameræ hactenus communiter obſeruatum an perſonæ, non res, immediate Imperio ſubſint, vel non.*

11 *Licet arreſtatio ex culpa arreſtati proueniſſet, tamen præſtita cautione eſt relexanda.*

12 *Regula iſta: Quod ſubditis contra Magiſtratum mandata non facile decernantur conſtitutionibus pignorationum & arreſtorum impertinenter applicatur.*

13 *Forenſes pro poſſeſſionibus, quas habent, coguntur ad collectas: non vero poteſt capi perſona, cum non ſit ſubdita, ſed fructus prædii capi non poſſunt.*

IN futuræ Reuiſionis tribus cauſis Ommelheim. contra BB. 4. & 5. mandatorum de relaxando arreſto & mandati die abgepfandte holßhacken/eiſengeldt vnd anders belangend/ ad quas iā ſum deputatus BB. Ducis Aduocatus multa, cauſam arreſtorū particularem quoque, ſeu partim ſpectantia adducit, quibus d. mādata nulliter decreta non tantum, verum quoque 20. Octobris proxima Paritionem ipſi Principi ſuo nulliter & inique iniunctā eſſe contendit. Ad quorum cognitionem adduci quoque poſſe videtur.

I. Munera mere realia, licet propter 1
bona (quandoquidem muta & inanimata ſunt) per dominos & poſſeſſores ipſorū præſtātur, principaliter tamen rei cohærent, & poſſeſſionibus ſiue rebus imponuntur Gail. obſ. 52. n. 9. lib. 2.

II. Sic quoque patrimoniorum † mu 2
nera partim perſonalia, partim realia, perſonis principaliter propter res & poſſeſſiones indicuntur Gail. d. loco.

III. Munera realia † ſiue patrimonio- 3
rum ordinaria non ſolum ſubditis, incolis & municipalibus, verumetiam ijs quoque, qui neque municipes, neq; inco-

incolę, ſed extranei atq; forenſes ſunt, imponi poſſunt. Poſſeſſionibus n. & Patrimonijs indicuntur, non perſonis. Quo fit vt etiam Clerici, & aliæ perſonæ exemptæ atque priuilegiatæ, ab huiuſmodi oneribus realibus nullam immunitatem habeant, *Gail. d. loco n. 11.*

4 IV. Obligatio ratione † munerũ patrimonialium & extraordinariorum vt ſunt collectæ, licet in pſona dirigit, cauſa tamen finalis eſt ipſa res, & obligat q. dem forenſes ſuis in caſibus, nõ tamen niſi reſpectu rerum. *Gail. obſ. 52. num. 12. & 20.*

5 V. Statutũ † ne forenſes onera realia ſuſtineant, imo ratione prędiorum territorij quodam̃odo ſubijeiãtur valere atteſtatur. *Gail. obſ. 53. n. 6. lib. 2.*

6 VI. Poteſt † quis habere domicilium in diuerſis locis: veruntamen poſſeſſio domus, quæ comparatur in alia ciuitate, nõ facit domicilium, niſi eam inhabitauerit. *gl. in c. ex parte v. de Andegauenſi ex. de for. compet.*

VII. Comitem factæ arreſtationis & pignorationis tempore non in Ducatu, ſed in Imperij Comitatu ſuo D.D. habitaſſe, & adhuc habitare opinor.

VIII. Comites Ortenburgenſes J.J. & W.W. Receſſui Imperij de anno 70. quando quæſtio arreſtorum eſt decreta ſeu erecta, tanquam Status Imperij interfuerunt & ſunt ſubſcripti: quamuis Dux prætẽdat, quod Comes W.W. nulla Imperio immediate ſubiecta bona habeat, adeoque non Imperij Status, ſed Ducatus B.B. merus Landtſaß & ſubditus ſit

IX. Licet Comites in S.S. ibidem ratione Arnſtatt/ Franckhauſen/ Blanckenburg/ Rudelſtatt Blawen/ Jlmen ꝛc. maioris partis bonorum ſuorum intuitu Ducum Saxoniæ Landtſaſſen & ſubditi ſunt, ipſosque alß jhre Natürliche Erbherrn vnd Landtsfürſten agnoſcunt, & ad conuentus prouinciales comparent. In perſonalibus tamen coram dictis Ducibus eorumq; Curiæ Iudicio ſtare nolunt, id q; recte & Iure detrectari Camera non obſcure innuit, dũ in appellationis cauſa Schwartzburg cõtra D. Dauid Schifferdecker appellanten & Sachſen, p intereſſe 20. Ian. año &c. 73. Ducibus iniunxerũt, vt pbent jhr angeben/ daß dicti Comites in Perſönlichẽ außpruchẽ vor dem Hauß Sachſen jederzeit geſtanden/

X, Impij Comitatus Q.D. ppter prævalentiã, ſeu pſtantiam, trahit ad ſe alia bona in Ducatu B.B. ſita minus pſtantia minus quæ pretioſa. *l. in rem 23. in omnibus de rei venditione. & notab. gl. in ead. l. in rem § . ſi quis v. adiecerit.* quam ibi dẽ & Br. appbat & veriorem atteſtatur gl, *d. §. in omnibus v. alienam rem trahit.*

XI. Comites in Schwartzenburg. 11. Octobris anno &c. 64. in Camera contra Ducem Saxoniæ Ioannẽ Frid. medium, impetrarunt mandatum & citationem auff die conſtitution der Pfandung/ daß Dorff Breittenbach zu deren von Witzleben Reichsafterlehen von der Graffſchafft Schwartzenburg herrürid/ daß derwegen die Witzlebiſche Vormunder von den Paurn daſelbſt vnbillich Sächiſche Erbhuldigung zu leiſten begert. Et licet Dux Saxoniæ excepit, das Breitebach ein Sächſiſch Afterlehẽ, vñ von der Herrſchafft Arnſtatt herrürte/ zu dem in ſeiner Landtsfürſtlichen Obrigkeit gelegẽ auch die Paurẽ daſelbſt/ wie auch die Grafen ſeine Vnderthanen vnd Landſaſſen/ ipſeq; Dux tanquam ordinarius Magiſtratus tutoribus officium Magiſtratus contra inobedientes ſubditos implorantibus iuſtitiã als der Landtsfürſt adminiſtrarit. Hiſce tamen omnibus exceptionib. nõ obſtantib. ipſi Duci 20. Martij. Anno 66. in cauſa illa Schwartzenburg contra Sachſen mandati der Pfandung die Vnderthanen zu Breitenbach belangendt iniuncta eſt paritio.

XII. Iudices † Cameræ anteceſſores noſtri, opinor in cõſtitutione der Pfãdung (cui noua conſtitutio arreſtorum apparatur) attenderunt ſaltem perſonam ſupplicãtis, eius principalem qualitatem, an videlicet immediate Imperio ſubſit, huncque ſtylum ad pſentia noſtra tempora ita obſeruatum eſſe puto. Quia igitur Imp. non tantum, verum etiã Statibus, & inter hos Duci ipſi B.B. quoq; an. 70. in Comitijs Spirẽſib.

vt in

vt in decernendis proceſſibus quoque obſeruemus placuit, tanto minus Dux habet, quod cõqueratur, ſed legem quam tulit, ipſe quoque pati cogitur 13. Licet BB. Duci cum priuato quodam lis eſſet ſuper bonis in Comitatu Haag ſitis, nihilominus opinor frueretur Dux primæ inſtantiæ perſonali beneficio der Außtreg/ vt Dux BB. nec vt Comes der Graffſchafft Haag (quamuis bona controuerſa in Comitatu Haag ſint ſita) in Camera ſtatim conueniri poſſet. Alias enim ſi in eiuſmodi dignitatibus & beneficijs perſonalibus (in quibus perſonarum maior dignitas attenditur) ſecundum BB. Aduocatorum opinionem locorum & bonorum diſtinctionem ſeruare oportet, certe multis forſan principibus, qui non niſi Comitatus, vel alia inferiora bona tantum poſſident, quã hactenus tenent, in poſterum non habituri eſſent ſeſſionem in Senatu Principum Imperij, nec vota, vt principes, nec Principum beneficia der außträg. Quæ v. diſtinctio manifeſte falſa eſt, prout ex ſubſcriptionibus Receſſuum Imperij videre eſt, In quibus vt de alijs taceam VV. Comes OO q Comite etiam Imperij cognoſcitur, & tanquam ſtatus eſt ſubſcriptus, quamuis aſſerente BB. Duce, non niſi bona mobilia ipſi Duci ſubiecta in BB. poſſidet.

XIIII. Præuentionis exceptionem
8 Cameræ † obſtare nego. Mandata nãque de relax. arreſtis & ſuper conſtitutione der Pfandung in aula Imperatoris nulla prius emanarunt; & cauſam particularẽ † arreſtorum Camera nec
9 decidit nec decidere cupit.

XV. Si dixerit quis, quod cauſa quoad 2. 4. & 5. Puncta Lindani Receſſus coram Imp. pendeat (quod an verum ſit, in ſuſpenſo iam relinquo) & tamen nihilominus affirmauerit, Ducem in iiſdẽ punctis, rem iudicatam executũ eſſe, vel quoq; Comitis ſubditi ſui contumaciam, captis pignoribus coërcendi iuſtam cauſam habuiſſe, eidem potius exceptionem obſtare puto, quod ſibi ipſi ſit contrarius, dum rem iudicatã eiusque exſecutionem per BB. Ducem & Regimentum Lindenſe iuſte factam eſſe contendit. Et tamen Imp. ſuper re, vt aſſerit, lite iudicata iam ante, & executa præuentionem & deciſionem cauſæ adhuc relinquit.

XVI. Exemtionis ſententia 4. Maij Anno &c. 72. in Camera lata quomodo ſit intelligenda, non ex nudis verbis eiuſdem, ſed ex Dominorum votis & integris Actis (quarum inſpectionem Correferens denegatam ſibi eſſe conquæritur) petenda eſt; Nec modo ſententia illa actorem noſtrum Comitem Imperij facit, verum ſaltem pronunciare potiſſimum videtur, quod BB. Dux inique Comitatum illum ſibi aſſeruerit & Comites impediuerit, quo minus Cõtributiones Comitatus illius Imperij penderent, ſicque non ſuper dignitate perſonæ Comitis, ſed ſuper contributionibus Comitatꝰ illius, cui BB. nimirum Duci, an Imp. ſint vel fuerint ſoluendæ pronunciat.

XVII. Die einziehung der BB. Landgüter/ non eſt captura, in vim executionis deß Lindiſchen Abſchieds facta, Eiuſmodi enim pignora, non detinentur ſaltem, nec in infinitum capiuntur, ſed vel ſub haſta venduntur, vel ipſi victori cauſæ pro modo debiti declarati in vim executionis traduntur.

XVIII. Iuramentum der Erbhuldigung quale Dux exigit à Comite, iuſtũ ſit illud vel non, vt aſſeramus, vel diſputemus, noſtrum nunc non eſt. Sufficit Comitem cauiſſe, ſe ab ipſo oblatum, vel certe tale Iuramentum præſtiturum, quale ſibi in foro competenti, præuia cauſæ legitima cognitione imponetur.

XIX. Nemo Collegarum opinor negabit ſuper cõſtitutione pignorationum & arreſtorum ꝓceſſus decretos & paritionem iniunctam eſſe ſæpius, licet res arreſtatæ, vel pignoratæ aut cõtrouerſæ, aut dubiæ, non immediate fuerint ſub Imperio. Niſi igitur quis demonſtret in iiſden terminis attenta diſtinctione rerum, vel alibi ſitarum, proceſſus denegatos, vel caſſatos eſſe,

certe

certe fateri eum oportet, de ſtylo Cameræ perpetuo pſonas tantũ non tes, an immediate Imperio ſubſint vel nõ, hactenꝰ cõmuniter obſeruatas eſſe, nec ex Reorum fugientiũ exceptionibus, ſed ex communi mente Statuentium hoc eſt, cõſtitutionum & rationibus & cauſis, quis earum ſit intellectus, & quotidiana obſeruatione deſumendum eſſe opinor.

11 XX. Licet † arreſtatio ex culpa arreſtati proueniſſet (quod vero hoc noſtro caſu non aſſero) tamen ſi his ipſe poſtmodum caueat, nihilominus vigore conſtitutionis noſtræ eſt relaxanda, licet arreſtatus Iudicium prius fugerit, tantoque magis rem poſtmodum iudicandam ſoluere derrectauit, ac aduerſario ſuo arreſtãdi, cauſam & anſam præbuerit; oblata namq; cautione arreſtum ab initio iuſtum ſi relaxare iam nolit, ſit iniuſtum & prohibitum, adeoque nolit velit idipſum arreſtans remittere debet.

XXI. Dici opinor, nequit, quod Dux Comitem citatum eoque ad emanatam citationem non comparuit, ob contumaciam ſuam, occupatione bonorum ipſius recte coercuerit, huiuſmodi namque aſſertio, oblata præſertim cautione fori noſtri eſſe, eamque in tribus præſertim punctis Lindani Receſſus Comitatum & Iura Imperij reſpicientibus præmaturam & incertam adhuc eſſe ex Electorum & Statuum Imperij bedencken / ex Cæſareæ Maieſtatis güttlicher Handtlung apparet.

XXII. Si conſtitutiones pignorationum & arreſtorum verba gleicher geſtalt neceſſario etiam ad res, & non ad perſonas adaptari velint, eiuſmodi interpretationem non tantum abſurdam eſſe, verum etiam cum litera & conſtitutionis & vſu Iudicij pugnare exiſtimo. Pono enim nobilis immediatus ſyluam habet propriam, non ab Imperio ſibi datam, ſed à ciue quodam emptam, in qua alius immediatus nobilis Iuris compaſcendi, glandis legendæ vel venandi, non proprietatem, ſed quaſi poſſeſſionem tantum ſibi aſſerit: quã vero pignorans negat, hic ſi pignoratus tantum aſſerat, ſe & aduerſarium Imperij immediatos nobiles eſſe, rem innocentem ſibi pignorí ablatam ab aduerſario intentione ipſum ſua quaſi poſſeſſione deſtituendi, ſibique vſum dictorum Iurium priuatiue & abſque conſorte acquirendi, certe proceſſus ipſi decernuntur, licet non narret, q; dicta ſylua immediate ſubſit Imperio, & quod ipſe aſſertam dictorũ Iurium quaſi poſſeſſionem immediate ab Imperio habeat.

XXIII. In cauſa quinti mãdati arreſtorum vere Comes narrat & probatione non indiget, daß Dux jhme Comiti alles vmbgeſchlagen Holtz an dem Mertelsberg arreſtirt hab / Fatetur enim Dux daß Comes ſolchẽ Waldt zu gebrauchen / vñ ſich nach Notturfft darauß zu beholtzẽ auch bey den Paurẽ der fron beſugt ſeye / Welche aber vnd alles vmbgeſchlagen Holtz Dux Comiti verbotten hab. Poſtea iterum, ſed tude... ntum aſſerit, dem Graffẽ ſey der Holtzſchlag vnd Roboſdt oder Scharwerck / wie er die võ Alter der Verordnung vnd Landtsgebrauch nach herbracht / nit verwehret. Falſo igitur Ducis Aduocatus & ſibiipſi contrarius aſſerit, Comiti nihil de ſuo arreſtatũ vel pignoratũ. Si non quoq; de pprietate der Landtgütter quæ ſunt arreſtata contenditur, nec negatur, q; bona illa non tantum imobilia, verum etiam mobilia occupata ſint (quorum bonorũ intuitu Comes nec Erbhuldigung / nec onera præſtare tenetur) ipſius Comitis fuerint, & adhuc ſint propria.

XXIV. Theorica illa, quod † ſubditis 12 cõtra Magiſtratum mandata facile decerni non debeant ex pignorationum & arreſtorum conſtitutionibus ſiquidem mandata illa non niſi inter vtrinque imediate ſubiectos Imperio locũ habent, impertinenter applicatur Et certe Comes II. pꝑter Comitatũ OO. & quatenus contra exemptionis ſententiam in Camera obtentam illico iuramento fidelitatis, vt aſſerit, per Du

GG cem gra-

cem grauari vult, non eſt ipſius Ducis Subditus, ſed Status Imperij. Cum præſertim in O O. ſuum habeat domicilium. Facit, quod notat Innocent. *in cap. poſtulaſti de for. comp. quem allegat & ſequitur Hartman. pract. obſ. lib. 2. tit. de Cenſib.*
13 *13. obſ. 5. p. 384.* Vbi inquit forenſes † pro poſſeſſionibus, quas habent, cogentur ad collectas, non vero poteſt capi perſona, quia impoſitio eam non afficit, cũ non ſit ſubdita, ſed poſſent capi fructus. Item ſi aliquis habet poſſeſſiones in Iuriſdictione alicuius domini, ſed non habet ibi domicilium, & dominum offendat, ipſe non poteſt facere inde vindictam, etiam in poſſeſſionibus, quas habet in ſuo diſtrictu, ſed Iudicẽ vbi habet, domiciliũ, adire debet.

DEC. II. VOT. V.

In cauſa 4. Mandati ex Conſtitutione Arreſtorum. BB.

Contra O O.

In cauſa Reuiſionis.

SVMMMARIA.

1 *Inter immediate Imperio ſubditos, ex Conſtitutione Imperij de Relaxandis Arreſtis agentes, Cameræ Iurisdictio fundata eſt.*

2 *Deficientibus verbis legis, deficit ipſa lex.*

3 *Ad veritatẽ copulæ requiritur vtrumque factum eſſe.*

4 *Fundamento Iuriſdictionis ſublato, quicquid ſuperſtruitur, corruit.*

5 *Mandata ſine clauſula regulariter non admittunt Exceptiones ſub & obreptionis, ſed ijs ante omnia parendum.*

6 *Longiſſima & diuturna obſeruatio vim legis obtinet.*

7 *Nullitatis exceptio ex defectu Iuriſdictionis recte admittitur.*

8 *Nullitas ex defectu Iuriſdictionis ne ſtatuto quidem tolli poteſt.*

9 *Qualitas quæ ſubiecto inhæret, ratione bonorum alibi ſitorum à perſona auelli nequit.*

10 *Magis dignum ad ſe trahit minus.*

11 *Genus à digniori parte ſui nomen ſumit.*

12 *Sola bonorum poſſeſſio non facit ſubditum: ſed domicilium.*

13 *Arreſtatio, quæ de facto fit, ipſo Iure nulla eſt, & præcepto Iudicis annullatur.*

14 *Ideoque non rei ſitus, ſed perſonæ dignitas & Status conſideratur.*

15 *Certiſſima ſubiectionis ſigna quæ ſint? & qui Actus Iuriſdictionales?*

16 *Ratione bonorum in territorio ſuo ſitorum vel arreſtatorum, Principi libera in quem Iuriſdictio competit,*

17 *Homagium præſtare eſt Iuramentum ſubiectionis præſtare* getrew/ gehorſam vnd hold zu ſeyn.

18 *Hoc à ſubdito perſonaliter: Iuramentũ vero fidelitatis à Vaſallo etiam per Curatorem præſtari poteſt.*

19 *Delictum dat Iuriſdictionem in loco delicti commiſſi.*

20 *Quæ non ſunt veriſimilia, falſitatis imaginem habent.*

21 *Idem homo diuerſis reſpectibus, diuerſo Iure, diuerſis qualitatibus cenſeri poteſt.*

22 *Natura taxatiuæ eſt excludere omnes caſus extra orationẽ in qua ſita eſt poſitos.*

23 *Nõ ſunt contraria aliquẽ eſſe in libertate reſpectu vnius & in ſeruitute, quoad alium.*

24 *Poteſt aliquid diuerſis reſpectibus eſſe maius & minus.*

25 *Propter diuerſitates patrimonii quis duplex homo cenſetur eſſe, vnus in loco domicilij: & alius in loco vbi bona ſita ſunt.*

26 *Propter diuerſitates patrimonij quis partim teſtatus, partim inteſtatus decedere poteſt.*

27 *In diuerſis locis plura dominia habere quis poteſt: & vtrobique reſpectiue ſortitur forũ tam in realibus quã perſonalibus.*

28 *Notũ eſt domiciliũ ꝑprie facere ſubditũ.*

29 *Ad Comitia puincialia cõparere, in cõmune bonũ cum aliis cõſulere: Iuramento ſubiectionis aſtringi cõtribuere, appellare ad Curiã Ducis &c. hæc ꝑſonarũ nõ rerũ*

hæc

hec ſubditorum, non exemptorum ſunt officia & munera.

30 *Conſtitutio Arreſtorum cum ſit derogatoria Iuris communis* der Außträge/ *ſtricte interpretanda eſt,*

31 *Conſtitutio Arreſtorum tunc demum locum habet, cum Status Imperij aduerſus Statum via facti ab Arreſtis incipit.*

32 *Paria ſunt nihil fieri, & impertinenter ſiu nulliter fieri.*

33 *Sententia iniqua vel nulliter lata, in rem indicatam tranſit & executionē meretur, ſi ab eo tēpore debito nō appellatū ſit.*

34 *Res iudicata pro veritate habetur & facit ius inter partes..*

35 *Pro iuſtitia ſententiæ præſumitur, ſi Iudex ſeruato ordine Iudiciario proceſſerit.*

36 *Acta inter partes notorium inducunt.*

37 *Actor ſequitur forum Rei: & Iudiciū ibi finiri debet vbi eſt captum.*

38 *Extremo Iuriſdictionis, id eſt, Executione peracta, finitur officium.*

31 *Si executio per contumaciam partis impediatur, poteſt Iudex Iuriſdictionem ſuam mandato pœnali tueri: captis pignoribus vel immiſſione in bonorum poſſeſſionem.*

40 *Æquum eſt res iudicatas ad effectum perduci.*

41 *Qui beneficium Iuris contemnit, illo ſe indignum reddit.*

42 *Finis conſtitutionis arreſtorum eſt, vt pax in Imperio conſeruetur.*

43 *Ceſſante ratione Conſtitutionis, eiuſdem quoque ceſſare debet diſpoſitio. qua ceſſante etiam Iuriſdictio Cameræ deficit: nec proinde etiam mandatum decernitur*

44 *Conſtitutionis diſpoſitione ceſſante, ceſſat Iuriſdictio Cameræ, & ordinaria remedia* der außträg/ *& appellationis locum habent.*

45 *Iuriſdictiones non ſunt confundendæ.*

46 *Ceſſante Iuriſdictione Cameræ, non valet præceptum Cameræ.*

47 *Ab exceſſu in executione commiſſo appellari & pertinenter querela inſtitui debet.*

EX conſtitutione Imperij
de relaxādis arreſtis Añō
&c. 70. Spirę in Comitijs
Imperij ꝑmulgata Came
ræ iuriſdictionē im̃ediate † fundari no- 1
tū eſt. Super hac conſtitutione II. Co-
mes &c. Mandatum ſine clauſula cōtra
Ducē BB, bona ſua im̃obilia in territo-
rio Ducis ſita inique arreſtantē in Ca-
mera impetrauit. Illa autē conſtitutio
inter cętera ſua habet reqſita, Illud ꝑci-
puum, quod vtraque pars tam arreſta-
tor, quam arreſtatus immediate Came
ræ ſiue Imperio ſubeſſe debeat. Igitur
vt locum habeat quod Iuriſdictio Ca-
meræ fundetur, vtrumque adimpleri
debet. Nā deficientibus verbis † legis, 2
deficit ipſa lex. *l. §. toties de dam. inf.* Et
ad † veritatem copulæ requiritur vtrū- 3
que factum eſſe. *l. ſi quis ita ſtipulatus de
verb. obl.*

Videndum igitur, an in hoc requiſi-
to qualitatis perſonarum nullus ſit de-
fectus, Et per conſequens, an Camerę
Iuriſdictio ex qualitate perſonarū im-
mediate fundata ſit. Si fundatur, recte
non tantum proceſſus, nimirum man-
datum ſine clauſula de relaxando ar-
reſto: verumetiam paritio Duci iu-
ſte iniuncta eſt. Sin minus conſentane-
um erit, ex defectu Iuriſdictionis nulli-
ter in Camera ꝓceſſum & indicatū eſ-
ſe: Deficiente enim qualitate perſona-
rū, deficit Iuriſdictio Cameræ. *per vulg.*
Fundamento † enim Iuriſdictionis ſub 4
lato, quicquid ſuperſtruitur corruit *l.
fin de Iuriſdictione,* Et quamuis † manda- 5
ta ſine clauſula regulariter non admit-
tant Exceptiones ſub & obreptionis:
Sed ijs omnino ante omnia patendum
ſit, quia fundantur ſuper facto, q nullo
iure iuſtificari poteſt. *l. 4. §. 1. de fideicō-
miſſ. libert. l. de pupillo, de no. op. nunc.* Et ita
longiſſimo vſu in Camera obſeruatum
ſit: quæ obſeruatio † cum vim legis ob- 6
tineat, accurate ſeruāda eſt, *Euerhardus
loc. à Stylo Curiæ,* Tamen nullitatis exce-
ptio ex defectu Iuriſdictionis recte ad-
mittitur. Iudicatum n. dici nō poteſt ab
eo, qui ius dicēdi poteſtatē non habet,
l. 1. §. fin. ad S C. Tert. l. 1. §. hoc a. quod quoq.

Iuris l. fin. de Iuriſdictione. Et hinc eſt,
8 quod huiuſmodi † nullitatis ex defectu
Iuriſdictionis ne ſtatuto quidem tolli
poſſunt. *vant. de null. ex defect. Iuriſdict.*
Alex. conſ. 77. n 8. lib. 2. Et ita Camera in
cauſis pignoraticijs & alijs proceſſibus
obſeruat. Iſtis permiſſis veniamus ad
propoſitum. Dictum eſt, Conſtitu-
tionem arreſtorum vtriusque partis
immediate Imperij ſubiectionem re-
quirere. Illudque perſpicuum eſt ex i-
pſius Cōſtitutionis verbis. De Iure nō
eſt dubium. De Comite, quoad Comi-
tatum O O. ſimiliter. Sed vtrum Co-
mes in hypotheſi noſtra ratione bono-
rum arreſtatorum, & in territorio Du-
cis B B. ſitorum immediate ſit ſubiectus
Imperio, idque ex dignitate perſonæ
ſuæ ſiue ratione Comitatus O O. lon-
ga contentione vtrinque diſputatur.
Et in eo cardo totius controuerſiæ ver-
ſatur. Fatemur primum ex dignitate
perſonæ Statuum Imperij mandata ſu-
per cōſtitutione arreſtorum in Came-
ra Imperij obtineri, & reproductis pro-
ceſſibus continuari, paritionem ibi-
dem iniungi, etiamſi bona arreſtata ſub
alio Statu Imperij ſita ſunt, cum quali-
9 tas † quæ ſubiecto inhæret, bonorū ra-
tione, alibi ſitorum à perſona auelli ne-
queat. *text. c. Statum de Elect. lib. 6. capite*
vbi periculum §. cæterum eodem tit. Pariſ.
conſilio 53. numero 54. volumine 4. Etſi
hoc quoque dubio non careat. Itaque
qui Comes eſt Imperij, vbique loco-
rum eſt Comes Imperij, non attento,
an bona ipſius extra Comitatum, ſub
alio Principe vel Statu Imperij ſita ſint.
10 Nam † magis dignum trahit ad ſe mi-
nus *l. Imperium 10. de Iuriſdictione.* Et ge-
11 nus † à digniori poteſtate ſuum nomen
ſumit, *Bald. l. 2. n. 1. C. Com. de legat.*

Sed an prædicta hoc caſu in perſona
Comitis vera ſint, & indiſtincte proce-
dant, queſtionis eſt. Et reſpondetur
quod Non, quia aliud eſt habere ſim-
pliciter & acceſſorie bona in alieno
territorio; Et aliud ratione bonorum
principaliter quem eſſe ſubditum. Sta-
tus Imperij, vt dictum eſt, ſub alio Sta-
tu Imperij poſſeſſiones vel domicilia
habens, non propterea loci ſubditus
eſt, quia † ſola bonorum poſſeſſio non 12
facit ſubditum *l. liberti §. ſola ad Muni-*
cip. Sed domicilium, *l. domicilium d. tit.*
Et ideo ſi Status Imperij in illis foren-
ſibus bonis de facto, non via Iuris ver-
mög der außtreg/ ſed p modum pignoris
vel arreſtorum moleſtatur, recte in Ca-
mera pro relax. in prima inſtantia agit,
& mandata ſine clauſula impetrat, quia
talis arreſtatio, quæ de facto † fit ipſo 13
Iure nulla eſt. Et ideo valet præceptum
Iudicis *l. 4. §. 1. verſ. illa de fideicommiſſ. li-*
bertat.. Et hoc caſu nō rei ſitus, ſed per-
ſonæ dignitas † conſideratur, quæ ſe ex- 14
tendit ad res vbicunque locorum in
Imperio ſitas, cum ſua qualitate. *Vt Ru-*
ine. Statutum, de Electron. lib. 6. Bald. l. 2.
n. 1. C. Com. prædior. Et ita intelligimus
prædicta Iura, longa ſerie allegata.

Cæterum ſi ratione bonorum ex cō-
uentione, pacto, vel longiſſima tempo-
ris præſcriptione principaliter quis
ſubditus ſit eius loci, vbi bona ſita ha-
bet, ita vt docetur à Domino loci, cu-
ius ſubditus ad Comitia prouincialia
ratione iſtorū bonorū iſtuc neceſſario
comparere in communi cum alijs pro-
uincialibus Landtſtenden vnd Landtſaſ-
ſen/ conſulere, collectas contribuere,
communia decreta obedienter obſer-
uare, & ad Curiam domini loci appel-
lare debet. quis negare poteſt ratione
talium bonorum Statum, maxime ſi i-
ſtis etiam maiorem fortunarum & te-
rum ſuarum partem frequentiusque
domicilium habeat (vbi Comes in cau-
ſa 5. mandati, quoad domicilium Ma-
tighoffen in narratis mandati expreſſe
fatetur) quis inquam negare poteſt iſtū
ratione talium bonorū & frequentio-
res domus nō in realibus tantū, ſed etiā
perſonalibus eſſe ſubditum. Hæc enim
certiſſima † ſunt ſubiectionis ſigna *§. ſi* 15
quis igitur quibus modis nat. eff. legit. l. 3. §.
quod ſi C. de natura lib. Natta conſilio. 35.
numero 4. volumine 4. At Comitis pa-
rentem hanc obedientiam, aliaque
ſubiectionis munera & officia, vna
cum homagio, tanquam Duci B B.
ſubditum Landtſaſſen/ olim præſtitiſſe,

adeoque

adeoque Comitem iſtum hęc etiamnũ
non detrectare, & de hoc arreſtatorũ
bonorum nomine ſubditum eſſe in
confeſſo eſt. Longa igitur deductio-
ne non eſt opus. Er hanc diſtinctio-
nem probemus, quod ſcilicet aliud ſit
Statum Imperij in alterius Status terri
torio habere bona, & aliud ratione
taliũ bonorum principaliter illum ſub-
ditum eſſe. Ad euertendũ primum re-
quiſitum conſtitutionis arreſtorũ ſuffi-
ceret Comitem DD. quoad bona
BB. Imperio im̃ediate non eſſe ſub-
ditum, & per conſequens Cameræ Iu-
riſdictionem non eſſe fundatam, Du-
cemque BB. illi recte obijcere poſſe,
16 quod ad iſta bona attinet libertam † in
te Iuriſdictionem habeo *l loci §. corpora-
liter ſi ſeruit. vend.* Quod autem Co-
mes CC. principaliter ratione bono-
rum horum arreſtatorum ſubditus fu-
erit. Ducis B B., conſtat ex ſupradi-
ctis actibus Iurisdictionalibus & homa-
17 gij præſtatione. Homagium † enim
præſtare, eſt Iuriſdictionem ſubiectio-
nis præſtare getrew/ gehorſam vnd hold
ſeyn. Aliud eſt in vaſallo, qui domino
ſuo Iuramentum fidelitatis præſtare
18 debet, getrew/ gewertig zu ſeyn. Illud † à
ſubdito perſonaliter. *Bald. l. 1. §. ne autem
n. 20. C. de Cad. toll. Zaſ. parte 7 n. 21.* Hoc
vero à vaſallo per Curatorem poteſt
præſtari *capite 1. §. perſona per quos fiat In-
ueſtit. Zaſ. d. loco numero 20. Oldendorp.
conſilio 41. numero 8.* non ratione delicti
vel domicilij, quo caſu Vaſallus forum
ſequitur in loco delicti, ſi ibi repetia-
19 tur, non † quia Vaſallus, ſed quia deli-
ctum dat Iuriſdictionem in loco deli-
cti *capite licet & capite 1. §. continentes, de
for. compet.*

Subiectionis qualitas principaliter
ex venditionis inſtrumẽto patet, quod
in bona Niedeeciana iam arreſtata An
no &c. 49. die 23. Septemb. Comiti
CC. primi Actoris ea lege vendita ſint,
vt ſub Iuriſdictione maneret, ſibique in
illis ius authoritatis ſaluum faceret,
Daß J. F. G alle hohe Landtsfürſtliche
Obrigkeit vorbehalten ſeyn ſoll/ Poſſe
autem vnumquemq; rei ſuę, quam vult
legem dicere notum eſt. Vnde perſpi-
cuum eſt ex pacto & conuentione Ius
ſubiectionis, vnd die Landtſaſſerey Duci
reſeruatam fuiſſe. Quæ reſeruatio eti-
amſi in venditionis inſtrumento de eo
nulla facta fuiſſet mentio, tamen ex
probabili coniectura ſubintelligere-
tur. Cum non ſit veriſimile, Ducem
bona ſua in ſuo ducatu immediate ſita
à ſua Iurisdictione eximere, & in alteri-
us poteſtatem libere transferre voluiſ-
ſe. Quæ autem † non ſunt veriſimilia, 20
falſitatis imaginem habent.

Tertio ad hanc immediatam B B.
ſubiectionis probationem, & ad confu-
tanda argumenta contraria pertinet,
quod idem homo † diuerſis reſpecti- 21
bus, diuerſo Iure, diuerſis qualitatibus
cẽſeri potuit &c. *Euerhard. d. loco de tan-
quam ſeu reſpectu.* Et ideo Comes noſter
reſpectu Comitatus O O. poteſt eſſe
& eſt Comes Imperij, id quod Dux
BB. non negat, ſed aperte propter rei
iudicatæ authoritatem fatetur, quod
enim ad bona Niedeceiana poteſt eſſe
& eſt ſubditus Ducis BB. ex pacto &
conuentione, quia ſeparata hæc ſunt
ex quibus nihil infertur. Nam quoad
Comitatum O O. manet & eſt Co-
mes Imperij, quoad domicilium BB.
manet & eſt ſubditus Ducis BB/ idq;
vtrobique æque particulariter cõſide-
ratur. *capite cum Capella de priuil. & Ex-
ceſſ.* Nihil hic acceſſorie ex dignitate
perſonarum venit, vt in allegatis Ca-
meræ præiudicijs, quod ſingulariter
obſeruandum eſt, ſed æque particula-
riter vtrobique idem homo diuerſo iu-
re cenſetur, & ſic Comitis perſona
non diuiditur, ſed quoad Comitatum
O O. manet totus & abſolutus Comes
Imperij, re, loco & tempore. Quo e-
nim ad poſſeſſiones & dominia B B.
manet ex pacto conuentione & lege
contractus talis, re loco & tempore,
ſubditus Ducis BB· id quod non eſt
abſurdum & inſuetum, ſed in Ger-
mania vbique locorum vſitatiſſi-
mum. Legatur paragrophus, Aber

der Graff in Receſſu Auguſtano Anno &c.48.fol.1.) quod etiam ſententia exemptionis ſatis indicat, quod Comitem à Iuriſdictione Ducis ſolummodo quoad Comitatum **D D.** ex-
22 imit. Cũ vnius incluſio &c. Et † natura taxatiuarum ſit excludere omnes Caſus extra orationem, in qua ſita eſt, poſitos *l.2.C.de patribus qui fil. diſtrax. Euerhard. à natura texatiuarum.* Neq; † con-
23 traria ſunt, aliquem eſſe in libertate reſpectu vnius, & in ſeruitute quoad alium, *argumento l.loci § competit. ſi ſer. vend. Bald. c. cum ſup. n. 1. de ſent. & re Iud. Et l. Sed ſi hac lege §. liberta. n. 1. de in ius vocand. vbi Dd. Zaſ. parte.1. n.19.* Si Pontifices à Comitibus vel Imperatoribus vel ab Eccleſiis feuda accipiant, ſunt reſpectu feudorum inferiores dominis, à quibus inueſtiuntur, licet abſolute ſupre-
34 mi ſint, quia poteſt † aliquid diuerſis reſpectibus eſſe magis & minus. *Bl. d. l. liberta. Rom. Conſ. 47. Vbi vide & Conſ.*
25 *422. n. 1.* Quo † pertinet etiam, quod ob patrimonij diuerſitates quis duplex homo eſſe cenſeatur, vnus in loco domicilij, & alius in loco, vbi bona ſita
26 ſunt. Ita quod propter diuerſitates patrimonij partim teſtatus partim inteſtatus decedat *Conradus conſilio 44. numero 9.*

Conſiderata igitur ſupra dictâ diſtinctione nihil Cæſari & Imperio decedit, & Ducis Ius ſaluum exiſtit. Nam quod ad Comitatum **D D.** eſt Comes Imperij, quoad dominia **B B.** ſubditus Bald. *c. cum ſupra de Sent. de re iudicata.* Idque ex conuentione. Nam ea lege vendita ſunt, quod non negat Comes, licet hanc ſubiectionis qualitatẽ non ad ſuam perſonam principaliter, ſed ad bona referat, quod relatio Iure & fundamento caret p ſupra dicta.

27 Quarto In diuerſis † locis plura dominia habere quis poteſt, & vtrobiq; reſpectiue ſortitur fotum, tam in realibus, quam perſonalibus *l. aſſumptio §. fin. ad municipium Panorm. capite poſtulaſti n.4. de for. compet.* vbi plura exempla.

At Comitem maiorem bonorum ſuorum, fortunarumque partem, domicilium, & vt plurimum & p maiori parte anni ante hanc controuerſiam perſonaliter, nunc vero per ſuos præfectos & officiales in **B B.** habere in cõfeſſo eſt, vti ex narratis quinti mandati conſtat.

Domicilium autem proprie † no- 28
tum eſt ſubditum facere. *dicta lege domicilium & dicta lege. Si in patria.* Præterea tantum abeſt, vt horum bonorum ratione Comes ſe à Iuriſdictione **B B.** eximere velit, vt & ſe ſubditum realiter, non perſonaliter identidem fateatur. Sed hæc diſtinctio plane irreleuans eſt. Cum à perſonis non rebus obedientia, quæ facti eſt, præſtanda ſit. Nam ad Comitia prouincialia comparere in commune cum alijs conſulere prouincialibus de Iure Principis & vtilitate Iuramento ſubiectionis aſtringi, contribuere, appellare ad Curiam Ducis: hæc perſonarum, non rerum, 29
hæc ſubditorum, non exemptorum ſunt officia & munera. *l. quacunque gerimus de oblig. & act. Natta. dicto conſilio 636. volumine 3. Panormitanus in capite finali numero quarto de cauſa poſt & propter. Fe. in capite cum Bertholdus numero vigeſimo ſexto. vigeſimo octauo. de ſententia & re iudicata. Alex. dicto conſilio 35. volumine 4.*

Hinc eſt quod literæ Ducis ad Comitem inſcribantur, **Vnſerm lieben getrewen/vñ nicht vnſerm lieben beſondern.** Prior formula ſubiectionis eſt, altera non.

Quinta ratio principalis. Cur Iuriſdictio Cameræ in hoc noſtro caſu in perſona Comitis non ſit fundata, hæc eſt, quod conſtitutio † atre- 30
ſtorum cum ſit derogatoria Iuris communis **der Außträge** / ſtricte ſit intelligenda. *cap. cum dilectus. §. quia nobis de de conſuetudine capite ex literis de conſtitutione, capite quæ à Iure de Regula Iuris in 6. l.2. C. de Noxal. Act. & ibi Doctores* Videlicet vt non habeat locum etiam inter Status Imperij in quibuslibet atreſtis. Sed tũc demum, † quando Sta- 31
tus cõtra Statũ via facti ab atreſtis incipit. Quo caſu oblata cautione de Iudi-

cio

tioſiſti,&iudicatum ſolui recte à p̃cepto
incipitur, & Mandata ſine clauſula de
relax.arreſto, decernuntur, ſecus ſe via
iuris cum cauſæ cognitione fiant, quia
tunc non arreſta, ſed pars executionis
ſunt. Atque in noſtro caſu Arreſtum
bonorum Comitis, non via facti ſed
iuris nimirum executionis, factieſt,
quia Comes ſententię Lindenſis ſępius
re[illegible]ſius contumaciter non pareret.
[illegible] expreſſe Comes non ſolum in A-
[illegible] ipſo limine proceſſus in nar-
[illegible] fatetur, Das jhm vnbil-
[illegible] Güter/ von wegen eines
[illegible] Lindiſchen Abſcheidts arre-
[illegible] .ꝛc. Allegat autem Comes
[illegible] huius receſſus Lindenſis, ſed
[illegible] hoc impertinéter fit & ideo nõ
[illegible] tali allegationullitatis, cũ
32 † [illegible] Nihil noui & impertinenter
fieri [illegible] *in cap. fin. de for. comp. & in l ſi*
duo patroni. §. [illegible] Iulianus de iuretur. Nulli-
tatis namq; queſtio ad Conſtitutionẽ ar
reſtorũ non pertinet, neq; immediato
fundat iuriſdictionẽ Cameræ, ſed ad or-
dinarium remediũ appellationis perti-
net. Et ideo, ſi Comes per illud decre-
tum nulliter latum grauatum ſe cen-
ſuiſſet, cur neglecto ordinario reme-
dio, non appellauit ab eo decreto, tan-
33 quam iniquo vel nullo? Sententia †
namque iniqua, vel nulliter lata, con-
tra ius litigatoris, non contra ius con-
ſtitut. in rem iudicatam tranſit. & exe-
cutionem per conſequens meretur, ſi
ab eo tempore debito non ſit appella-
tum *text. in l. præſes. de re Iud. & in l. cum*
prolatis eod. Vtrobique Zas. & deinde Pa-
norm. in cap. conquerente numero octauo de
reſtitut. Spolior. Ias. in l. ius plurib. num.
7. De iuſtit. & Iur. gloſ. ibid. in verbis cum
inique per illum textum. & text. in l. 1.
ff. Quæ ſent. app. ſint. reſc.

34 Res enim † iudicata pro veritate ha-
betur & facit ius inter partes *l. ingenuum*
de ſtat. hom. l. res iudicata De reg. Iur. A-
35 deoq; † p iuſtitia ſententiæ p̃ſumitur,
quando iudex iudicialiter ſeruato ordi-
ne iudiciario proceſſerit. *text. in c. ſcilicet*
nobis in fin. de ſent. & reiud. & in c præſentia
de remun. Panor. in d. c, conquerente num. 8.
Vbi dicit, quando iudex procedit iudi-
cialiter, & ſententia eius allegatur iniu-
ſta ex iniuſtitiæ cauſa, tunc non cõpetit
poſſeſſorium, quia ex quo p cedat iudi- 35
cialiter, & non dicitur violentiã inferre.
Sed oportet, q Reus veniat, p viã appel-
lationis *per iura alleg.* Itaq; fruſtra & im-
pertinenter in hoc proceſſu arreſtorũ
de nullitate huius decreti Lindenſis in
in Cam. tam ſollicite diſputatur: cum
nullitas illa ob intermiſſam appellatio-
tionem ad Cameram non ſit deuoluta,
& ideo ob defectum iuriſdictionis Ca-
merę attendi nõ poſſit. Proceſſus enim
non ſunt in Camera ob nullitatẽ Receſ
ſus Lindenſis impetrati, ſed ſuper con-
ſtit. arreſtorum, ſuper qua immediate
fundatur iuriſdictio Cam. & eius intui-
tu paritio iniungitur, non ratione alle-
gari decreti Lindenſis, quod decretum
propter omiſſam appellationem ad iu-
riſdictionẽ Cameræ nõ ſpectat. Et ideo
mirum quod in ſententia paritionis nõ
ſolũ huius decreti Lindenſis mẽtio fiat,
Sed & expreſſe eius capita videlicet 1, 3.
& 6. tanquã iuſta prolata confirmentur,
cum tamen huius decreti iniquitas, vel
iuſtitia, ad Cameræ iuriſdictionem non
pertineat. Proinde quoq; nulla ei⁹ mẽ-
tio fieri, & tam longa refutatione argui
debuiſſet. Imo hoc ipſo Dominorũ Iu-
dicum teſtimonio, de iuſtitia iſtius re-
ceſtus patet, quemadmodum etiã con-
ſtat ex Cæſaris & ſtatuum reſolutionib.
quibus Comitem ad paritionẽ adhor-
tati ſunt, ipſeq; Comes ex parte pariti-
onem, ſed non plenam obtulerit.

Sexto & vltimo p iuriſdictione Du-
cis fortiſſime facit, quod Comes in hac
lite Actor fuerit, & pręfectum Ducis co-
ram Regimine Lindano conuenerit,
vbi conſtat † ex actis & ipſa ſententia, 36
quæ inter partes Notorium inducunt
text. in c. fin. de coh. cler. & mul. Et ideo, et-
iamſi ex dignitate ſuæ perſonæ tanquã
Comes imperij nõ eſſet ſubditus ratio-
ne bonorum in BB. ſitorum, tamẽ quia
† Actor ſequitur forum rei, iudicium ibi 37
ſumere finem debuit, vbi eſſe cœptum
l. vbi cœptũ, De iud. Finitur † vero iudiciũ 38
ſiid quod extremum iuriſdictionis eſt,

GG 4 factum

der Graff in Receſſu Auguſtano Anno &c.48.fol.1,) quod etiam ſententia
exemptionis ſatis indicat, quod Comitem à Iuriſdictione Ducis ſolummodo quoad Comitatum DD. ex-
22 imit. Cũ vnius incluſio &c. Et† natura
taxatiuarum ſit excludere omnes Caſus extra orationem, in qua ſita eſt, poſitos *l.2.C.de patribus qui fil. diſtrax. Euerhard. à natura texatiuarum.* Neq;† con-
23 traria ſunt, aliquem eſſe in libertate reſpectu vnius, & in ſeruitute quo ad alium, *argumento l.loci § competit. ſi ſer. vend. Bald. c. cum ſup. n.1. de ſent. & re Iud. Et l. Sed ſi hac lege §. liberta. n.1. de in ius vocand. vbi Dd. Zaſ parte.1.n.19.* Si Pontifices à Comitibus vel Imperatoribus vel ab Eccleſiis feuda accipiant, ſunt reſpectũ feudorum inferiores dominis, à quibus inueſtiuntur, licet abſolute ſupre-
34 mi ſint, quia poteſt † aliquid diuerſis
reſpectibus eſſe magis & minus. *Bl. d. l. liberta. Rom. Conſ. 47. Vbi vide & Conſ.*
25 *422. n.1.* Quo †pertinet etiam, quod
ob patrimonij diuerſitates quis duplex homo eſſe cenſeatur, vnus in loco domicilij, & alius in loco, vbi bona ſita
26 ſunt. Ita quod propter diuerſitates pa-
trimonij partim teſtatus partim inteſtatus decedat *Conradus conſilio 44. numero 9.*

Conſiderata igitur ſupra dicta diſtinctione nihil Cæſari & Imperio decedit, & Ducis Ius ſaluum exiſtit. Nam quod ad Comitatum DD. eſt Comes Imperij, quoad dominia BB. ſubditus Bald. *c. cum ſupra de Sent. de re iudicata.* Idque ex conuentione. Nam ea lege vendita ſunt, quod non negat Comes, licet hanc ſubiectionis qualitatẽ non ad ſuam perſonam principaliter, ſed ad bona referat, quod relatio Iure & fundamento caret ꝑ ſupra dicta.

27 Quarto In diuerſis † locis plura do-
minia habere quis poteſt, & vtrobiq; reſpectiue ſortitur forum, tam in realibus, quam perſonalibus *l. aſſumptio §. fin. ad municiplum Panorm. capite poſtulaſti n.4. de for. compet.* vbi plura exempla.

At Comitem maiorem bonorum ſuorum, fortunarumque partem, domicilium, & vt plurimum & ꝑ maiori parte anni ante hanc controuerſiam perſonaliter, nunc vero per ſuos præfectos & officiales in BB. habere in cõfeſſo eſt, vti ex narratis quinti mandati conſtat.

Domicilium autem proprie † no- 28
tum eſt ſubditum facere. *dicta lege domicilium & dicta lege. Si in patria.* Præterea tantum abeſt, vt horum bonorum ratione Comes ſe à Iuriſdictione BB. eximere velit, vt & ſe ſubditum realiter, non perſonaliter identidem fateatur. Sed hæc diſtinctio plane irreleuans eſt. Cum à perſonis non rebus obedientia, quæ facti eſt, præſtanda ſit. Nam ad Comitia prouincialia comparere in commune cum alijs conſulere prouincialibus de Iure Principis & vtilitate Iuramento ſubiectionis aſtringi, contribuere, appellare ad Curiam Du-
cis : hæc perſonarum, non rerum, 29
hæc ſubditorum, non exemptorum ſunt officia & munera. *l. quacunque gerimus de oblig. & act. Natta. dicto conſilio 636. volumine 3. Panormitanus in capite finali numero quarto de cauſa poſt & propter. Fe. in capite cum Bercholdus numero vigeſimo ſexto. vigeſimo octauo. de ſententia & re iudicata. Alex. dicto conſilio 35. volumine 4.*

Hinc eſt quod literæ Ducis ad Comitem inſcribantur, Unſerm lieben getrewen/vñ nicht unſerm lieben beſondern. Prior formula ſubiectionis eſt, altera non.

Quinta ratio principalis. Cur Iuriſdictio Cameræ in hoc noſtro caſu in perſona Comitis non ſit funda-
ta, hæc eſt, quod conſtitutio † arre- 30
ſtorum cum ſit derogatoria Iuris communis der Außträge / ſtricte ſit intelligenda. *cap. cum dilectus. §. quia nobis de de conſuetudine capite ex literis de conſtitutione, capite quæ à Iure de Regula Iuris in 6. l.2. C. de Noxal. Act. & ibi Doctores* Videlicet vt non habeat locum etiam inter Status Imperij in quibuslibet
arreſtis. Sed tũc demum, † quando Sta- 31
tus cõtra Statũ via facti ab arreſtis incipit. Quo caſu oblata cautione de Iudi-

cioſiſti,&iudicatum ſolui recte à pcepto
incipitur, & Mandata ſine clauſula de
relax. arreſto, decernuntur, ſecus ſe via
iuris cum cauſæ cognitione fiant, quia
tunc non arreſta, ſed pars executionis
ſunt. Atque in noſtro caſu Arreſtum
bonorum Comitis, non via facti ſed
iuris nimirum executionis, factieſt,
quia Comes ſententię Lindenſis ſępius
requiſitus contumaciter non pareret.
Idque expreſſe Comes non ſolum in A-
ctis, ſed in ipſo limine proceſſus in nar-
raris Mandati fatetur, Das jhm vnbil-
licher weiß ſeine Güter/ von wegen eines
vermenten Lindiſchen Abſcheidts arre-
ſtirt worden. &c. Allegat autem Comes
nullitatē huius receſſus Lindenſis, ſed
in Cam. hoc impertinēter fit & ideo nō
attendenda talis allegatio nullitatis, cū
32 † paria ſint. Nihil fieri & imptinenter
fieri, *text. in cap. fin. de for. comp. & in l ſi
duo patroni. §. Id: Iulianus de iuretur.* Nulli-
tatis namq; quęſtio ad Conſtitutionē ar
reſtorū non pertinet, neq; immediate
fundat iuriſdictionē Cameræ, ſed ad or-
dinatium remediū appellationis perti-
net. Et ideo, ſi Comes per illud decre-
tum nulliter latum grauatum ſe cen-
ſuiſſet, cur neglecto ordinario reme-
dio, non appellauit ab eo decreto, tan-
33 quam iniquo vel nullo? Sententia †
namque iniqua, vel nulliter lata, con-
tra ius litigatoris, non contra ius con-
ſtitut. in rem iudicatam tranſit. & exe-
cutionem per conſequens meretur, ſi
ab eo tempore debito non ſit appella-
tum *text. in l. præſes. de re Iud. & in l. cum
prolatis cod. Vtrobique Zas. & deinde Pa-
norm. in cap. conquerente numero octauo de
reſtitut. Spolior. Ias. in l. ius plurib. num.
7. De iuſtit. & Iur. gloſ. ibid. in verbis cum
inique per illum textum. & text. in l. 1.
ff. Quæ ſent. app. ſint. reſc.*
34 Res enim † iudicata pro veritate ha-
betur & facit ius inter partes *l. ingenuum
de ſtat. hom. l. res iudicata De reg. Iur.* A-
35 deoq; † p iuſtitia ſententiæ pſumitur,
quando judex iudicialiter ſeruato ordi-
ne iudiciario proceſſerit. *text. in c. ſcilicet
nobis in fin. de ſent. & re iud. & in c præſentia
de remun. Panor. in. d. c, conquerente num. 8.*

Vbi dicit, quando iudex procedit iudi-
cialiter, & ſententia eius allegatur iniu-
ſta ex iniuſtitiæ cauſa, tunc non cōpetit
poſſeſſorium, quia ex quo pcedat iudi- 35
cialiter, & non dicitur violentiā inferre.
Sed oportet, q Reus veniat, p viā appel-
lationis *per iura alleg.* Itaq; fruſtra & im-
pertinenter in hoc proceſſu arreſtorū
de nullitate huius decreti Lindenſis in
in Cam. tam ſollicite diſputatur: cum
nullitas illa ob intermiſſam appellatio-
nem ad Cameram non ſit deuoluta,
& ideo ob defectum iuriſdictionis Ca-
merę attendi nō poſſit. Proceſſus enim
non ſunt in Camera ob nullitatē Receſ-
ſus Lindenſis imperrati, ſed ſuper con-
ſtit. arreſtorum, ſuper qua immediate
fundatur iuriſdictio Cam. & eius intui-
tu paritio iniungitur, non ratione alle-
gati decreti Lindenſis, quod decretum
propter omiſſam appellationem ad iu-
riſdictionē Cameræ nō ſpectat. Et ideo
mirum quod in ſententia paritionis nō
ſolū huius decreti Lindenſis mētio fiat,
Sed & expreſſe eius capita videlicet 1, 3.
& 6. tanquā iuſta prolata confirmentur;
cum tamen huius decreti iniquitas, vel
iuſtitia, ad Camer. æ iuriſdictionem non
pertineat. Proinde quoq; nulla ei⁹ mē-
tio fieri, & tam longa refutatione argui
debuiſſet. Imo hoc ipſo Dominorū Iu-
dicum teſtimonio, de iuſtitia iſtius re-
ceſtus paret, quemadmodum etiā con-
ſtat ex Cæſaris & ſtatuum reſolutionib.
quibus Comitem ad paritionē adhor-
tati ſunt, ipſeq; Comes ex parte pariti-
onem, ſed non plenam obtulerit.

Sexto & vltimo p iuriſdictione Du-
cis fortiſſime facit, quod Comes in hac
lite Actor fuerit, & pręfectum Ducis co-
ram Regimine Lindano conuenerit,
vbi conſtat † ex actis & ipſa ſententia, 36
quæ inter partes Notorium inducunt
text. in c. fin. de coh. cler. & mul. Et ideo, et-
iamſi ex dignitate ſuæ perſonæ tanquā
Comes imperij nō eſſet ſubditus ratio-
ne bonorum in BB. ſitorum, tamē quia
† Actor ſequitur forum rei, iudicium ibi 37
ſumere finem debuit, vbi eſſe cœptum
l. vbi cœptū, De iud. Finitur † vero iudiciū 38
ſiid quod extremum iuriſdictionis eſt,

der Graff in Receſſu Auguſtano An-
no &c.48.fol.1.) quod etiam ſententia
exemptionis ſatis indicat, quod Co-
mitem à Iuriſdictione Ducis ſolum-
modo quoad Comitatum D D. ex-
22 imit. Cũ vnius incluſio &c. Et † natura
taxatiuarum ſit excludere omnes Ca-
ſus extra orationem, in qua ſita eſt, po-
ſitos *l.2.C.de patribus qui fil. diſtrax. Euer-
hard. à natura texatiuarum*. Neq; † con-
23 traria ſunt, aliquem eſſe in libertate re-
ſpectu vnius, & in ſeruitute quoad ali-
um, *argumento l. loci § competit. ſi ſer. vend.
Bald. c. cum ſup. n. 1. de ſent. & re Iud. Et l.
Sed ſi hac lege §. liberta. n. 1. de in ius vocand.
vbi Dd. Zaſ. parte. 1. n. 19.* Si Pontifices à
Comitibus vel Imperatoribus vel ab
Eccleſiis feuda accipiant, ſunt reſpectu
feudorum inferiores dominis, à qui-
bus inueſtiuntur, licet abſolute ſupre-
34 mi ſint, quia poteſt † aliquid diuerſis
reſpectibus eſſe magis & minus. *Bl. d. l.
liberta. Rom. Conſ. 47. Vbi vide & Conſ.*
25 *422. n. 1.* Quo † pertinet etiam, quod
ob patrimonij diuerſitates quis duplex
homo eſſe cenſeatur, vnus in loco do-
micilij, & alius in loco, vbi bona ſita
26 ſunt. Ita quod propter diuerſitates pa-
trimonij partim teſtatus partim in-
teſtatus decedat *Conradus conſilio 44.
numero 9.*

Conſiderata igitur ſupra dicta
diſtinctione nihil Cæſari & Imperio
decedit, & Ducis Ius ſaluum exiſtit.
Nam quod ad Comitatum D D. eſt
Comes Imperij, quoad dominia B B.
ſubditus Bald. *c. cum ſupra de Sent. de re
iudicata.* Idque ex conuentione. Nam
ea lege vendita ſunt, quod non negat
Comes, licet hanc ſubiectionis qualita
tẽ non ad ſuam perſonam principali-
ter, ſed ad bona referat, quod relatio Iu
te & fundamento caret p ſupra dicta.

Quarto In diuerſis † locis plura do-
27 minia habere quis poteſt, & vtrobiq;
reſpectiue ſortitur forum, tam in reali-
bus, quam perſonalibus *l. aſſumptio §.
fin. ad municipium Panorm. capite poſtulaſti
n. 4. de for. compet.* vbi plura exempla.

At Comitem maiorem bonorum
ſuorum, fortunarumque partem, do-
micilium, & vt plurimum & p maiori
parte anni ante hanc controuerſiam
perſonaliter, nunc vero per ſuos præ-
fectos & officiales in B B. habere in
cõfeſſo eſt, vti ex narratis quinti man-
dati conſtat.

Domicilium autem proprie † no- 28
tum eſt ſubditum facere. *dicta lege domi-
cilium & dicta lege. Si in patria.* Præterea
tantum abeſt, vt horum bonorum rati-
one Comes ſe à Iuriſdictione B B. ex-
imere velit, vt & ſe ſubditum realiter,
non perſonaliter identidem fateatur.
Sed hæc diſtinctio plane irreleuans eſt.
Cum à perſonis non rebus obedientia,
quæ facti eſt, præſtanda ſit. Nam ad
Comitia prouincialia comparere in
commune cum alijs conſulere prouin-
cialibus de Iure Principis & vtilitate
Iuramento ſubiectionis aſtringi, con-
tribuere, appellare ad Curiam Du-
cis: hæc perſonarum, non rerum, 29
hæc ſubditorum, non exemptorum
ſunt officia & munera. *l. quacunque geri-
mus de oblig. & act. Natta. dicto conſilio 636.
volumine 3. Panormitanus in capite finali
numero quarto de cauſa poſt & propter. Fe.
in capite cum Bercholdus numero vigeſimo
ſexto. vigeſimo octauo. de ſententia & re iu-
dicata. Alex. dicto conſilio 35. volumine 4.*

Hinc eſt quod literæ Ducis ad Co-
mitem inſcribantur, Unſerm lieben
getrewen/vñ nicht vnſerm lieben beſon-
dern. Prior formula ſubiectionis eſt, al-
tera non.

Quinta ratio principalis. Cur Iu-
riſdictio Cameræ in hoc noſtro caſu
in perſona Comitis non ſit funda-
ta; hæc eſt, quod conſtitutio † arre- 30
ſtorum cum ſit derogatoria Iuris com-
munis der Außträge / ſtricte ſit intel-
ligenda. *cap. cum dilectus. §. quia nobis de
de conſuetudine capite ex literis de conſtitu-
tione, capite quæ à Iure de Regula Iuris in 6.
l. 2. C. de Noxal. Act. & ibi Doctores* Vi-
delicet vt non habeat locum etiam
inter Status Imperij in quibuslibet
arreſtis. Sed tũc demum, † quando Sta- 31
tus cõtra Statũ via facti ab arreſtis inci-
pit. Quo caſu oblata cautione de Iudi-

cio

ctioſiſti,&iudicatum ſolui recte à p̄cepto
incipitur, & Mandata ſine clauſula de
relax. arreſto, decernuntur, ſecus ſe via
iuris cum cauſæ cognitione fiant, quia
tunc non arreſta, ſed pars executionis
ſunt. Atque in noſtro caſu Arreſtum
bonorum Comitis, non via facti ſed
iuris nimirum executionis, facti eſt,
quia Comes ſententię Lindenſis ſępius
requiſitus contumaciter non pareret.
Idque expreſſe Comes non ſolum in A-
ctis, ſed in ipſo limine proceſſus in nar-
raris Mandati fatetur, Das jhm vnbil-
licher weiß ſeine Güter/ von wegen eines
vermenten Lindiſchen Abſcheidts arre-
ſtirt worden. &c. Allegat autem Comes
nullitatē huius receſſus Lindenſis, ſed
in Cam. hoc impertinēter fit: & ideo nō
attendenda talis allegatio nullitatis, cū
32 † paria ſint. Nihil fieri & imptinenter
fieri, *text. in cap. fin. de for. comp. & in l. ſi
duo patroni. §. Id: Iulianus de iuretur.* Nulli-
tatis namq; quęſtio ad Conſtitutionē ar
reſtorū non pertinet, neq; immediate
fundat iuriſdictionē Cameræ, ſed ad or-
dinarium remediū appellationis perti-
net. Et ideo, ſi Comes per illud decre-
tum nulliter latum grauatum ſe cen-
ſuiſſet, cur neglecto ordinario reme-
dio, non appellauit ab eo decreto, tan-
33 quam iniquo vel nullo? Sententia †
namque iniqua, vel nulliter lata, con-
tra ius litigatoris, non contra ius con-
ſtitut. in rem iudicatam tranſit. & exe-
cutionem per conſequens meretur, ſi
ab eo tempore debito non ſit appella-
tum *text. in l. præſes. de re Iud. & in l. cum
prolatis cod. Vtrobique Zas. & deinde Pa-
norm. in cap. conquerente numero octauo de
reſtitut. Spolior. Ias. in l. ius plurib. num.
7. De iuſtit. & Iur. gloſ. ibid. in verbis cum
inique per illum textum. & text. in l. 1.
ff. Quæ ſent. app. ſint. reſc.*
34 Res enim † iudicata pro veritate ha-
betur & facit ius inter partes *l. ingenuum
de ſtat. hom. l. res iudicata De reg. Iur.* A-
35 deoq; † p̄ iuſtitia ſententiæ p̄ſumitur,
quando judex iudicialiter ſeruato ordi-
ne iudiciario proceſſerit. *text. in c. ſcilicet
nobis in fin. de ſent. & re iud. & in c. præſentia
de remun. Panor. in d. c. conquerente num.* 8.
Vbi dicit, quando iudex procedit iudi-
cialiter, & ſententia eius allegatur iniu-
ſta ex iniuſtitiæ cauſa, tunc non cōpetit
poſſeſſorium, quia ex quo p̄cedat iudi- 35
cialiter, & non dicitur violentiā inferre.
Sed oportet, q̄ Reus veniat, p̄ viā appel-
lationis *per iura alleg.* Itaq; fruſtra & im-
pertinenter in hoc proceſſu arreſtorū
de nullitate huius decreti Lindenſis in
in Cam. tam ſollicite diſputatur: cum
nullitas illa ob intermiſſam appellatio-
tionem ad Cameram non ſit deuoluta,
& ideo ob defectum iuriſdictionis Ca-
merę attendi nō poſſit. Proceſſus enim
non ſunt in Camera ob nullitatē Receſ
ſus Lindenſis impetrati, ſed ſuper con-
ſtit. arreſtorum, ſuper qua immediate
fundatur iuriſdictio Cam. & eius intui-
tu paritio iniungitur, non ratione alle-
gati decreti Lindenſis, quod decretum
propter omiſſam appellationem ad iu-
riſdictionē Cameræ nō ſpectat. Et ideo
mirum quod in ſententia paritionis nō
ſolū huius decreti Lindenſis mētio fiat,
Sed & expreſſe eius capita videlicet 1, 3.
& 6. tanquā iuſta prolata confirmentur,
cum tamen huius decreti iniquitas, vel
iuſtitia, ad Cameræ iuriſdictionem non
pertineat. Proinde quoq; nulla ei⁹ mē-
tio fieri, & tam longa refutatione argui
debuiſſet. Imo hoc ipſo Dominorū Iu-
dicum teſtimonio, de iuſtitia iſtius re-
ceſtus patet, quemadmodum etiā con-
ſtat ex Cæſaris & ſtatuum reſolutionib.
quibus Comitem ad paritionē adhor-
tati ſunt, ipſeq; Comes ex parte pariti-
onem, ſed non plenam obtulerit.

Sexto & vltimo p̄ iuriſdictione Du-
cis fortiſſime facit, quod Comes in hac
lite Actor fuerit, & pręfectum Ducis co-
ram Regimine Lindano conuenerit,
vbi conſtat † ex actis & ipſa ſententia, 36
quæ inter partes Notorium inducunt
text. in c. fin. de coh. cler. & mul. Et ideo, et-
iamſi ex dignitate ſuæ perſonæ tanquā
Comes imperij nō eſſet ſubditus ratio-
ne bonorum in BB. ſitorum, tamē quia
† Actor ſequitur forum rei, iudicium ibi 37
ſumere finem debuit, vbi eſſe cœptum
l. vbi cœptū, De iud. Finitur † vero iudiciū 38
ſiid quod extremum iuriſdictionis eſt,

der Graff in Receſſu Auguſtano Anno &c. 48. fol. 1.) quod etiam ſententia exemptionis ſatis indicat, quod Comitem à Iuriſdictione Ducis ſolummodo quoad Comitatum D.D. eximit. Cũ vnius incluſio &c. Et † natura
22 taxatiuarum ſit excludere omnes Caſus extra orationem, in qua ſita eſt, poſitos *l. 2. C. de patribus qui fil. diſtrax. Euerhard. à natura texatiuarum.* Neq; † con-
23 traria ſunt, aliquem eſſe in libertate reſpectu vnius, & in ſeruitute quo ad alium, *argumento l. loci § competit. ſi ſer. vend. Bald. c. cum ſup. n. 1. de ſent. & re Iud. Et l. Sed ſi hac lege §. liberta. n. 1. de in ius vocand. vbi Dd. Zaſ. parte. 1. n. 19.* Si Pontifices à Comitibus vel Imperatoribus vel ab Eccleſiis feuda accipiant, ſunt reſpectu feudorum inferiores dominis, à quibus inueſtiuntur, licet abſolute ſuptemi ſint, quia poteſt † aliquid diuerſis
24 reſpectibus eſſe magis & minus. *Bl. d. l. liberta. Rom. Conſ. 47. Vbi vide & Conſ.*
25 *421. n. 1.* Quo † pertinet etiam, quod ob patrimonij diuerſitates quis duplex homo eſſe cenſeatur, vnus in loco domicilij, & alius in loco, vbi bona ſita
26 ſunt. Ita quod propter diuerſitates patrimonij partim teſtatus partim inteſtatus decedat *Conradus conſilio 44. numero 9.*

Conſiderata igitur ſupra dicta diſtinctione nihil Cæſari & Imperio decedit, & Ducis Ius ſaluum exiſtit. Nam quod ad Comitatum D.D. eſt Comes Imperij, quoad dominia B.B. ſubditus Bald. *c. cum ſupra de Sent. de re iudicata.* Idque ex conuentione. Nam ea lege vendita ſunt, quod non negat Comes, licet hanc ſubiectionis qualitatẽ non ad ſuam perſonam principaliter, ſed ad bona referat, quod relatio Iure & fundamento caret ꝑ ſupra dicta.

27 Quarto In diuerſis † locis plura dominia habere, quis poteſt, & vtrobiq; reſpectiue ſortitur forum, tam in realibus, quam perſonalibus *l. aſſumptio §. fin. ad municipium Panorm. capite poſtulaſti n. 4. de for. compet.* vbi plura exempla.

At Comitem maiorem bonorum ſuorum, fortunarumque partem, domicilium, & vt plurimum & ꝓ maiori parte anni ante hanc controuerſiam perſonaliter, nunc vero per ſuos præfectos & officiales in B.B. habere in cõfeſſo eſt, vti ex narratis quinti mandati conſtat.

Domicilium autem proprie † notum eſt ſubditum facere. *dicta lege domicilium & dicta lege. Si in patria.* Præterea tantum abeſt, vt horum bonorum ratione Comes ſe à Iuriſdictione B.B. eximere velit, vt & ſe ſubditum realiter, non perſonaliter identidem fateatur. Sed hæc diſtinctio plane irreleuans eſt. Cum à perſonis non rebus obedientia, quæ facti eſt, præſtanda ſit. Nam ad Comitia prouincialia comparere in commune cum alijs conſulere prouincialibus de Iure Principis & vtilitate Iuramento ſubiectionis aſtringi, contribuere, appellare ad Curiam Ducis: hæc perſonarum, non rerum, 28
hæc ſubditorum, non exemptorum ſunt officia & munera. *l. quacunque gerimus de oblig. & act. Natta. dicto conſilio 636. volumine 3. Panormitanus in capite finali numero quarto de cauſa poſt & propter. Fe. in capite cum Bercholdus numero vigeſimo ſexto. vigeſimo octauo. de ſententia & re iudicata. Alex. dicto conſilio 35. volumine 4.* 29

Hinc eſt quod literæ Ducis ad Comitem inſcribanrur, Unſerm lieben getrewen/vñ nicht unſerm lieben beſondern. Prior formula ſubiectionis eſt, altera non.

Quinta ratio principalis. Cur Iuriſdictio Cameræ in hoc noſtro caſu in perſona Comitis non ſit fundata, hæc eſt, quod conſtitutio † atteſtorum cum ſit derogatoria Iuris communis der Außträge / ſtricte ſit intelligenda. *cap. cum dilectus. §. quia nobis de de conſuetudine capite ex literis de conſtitutione, capite quæ à Iure de Regula Iuris in 6. l. 2. C. de Noxal. Act. & ibi Doctores* Videlicet vt non habeat locum etiam inter Status Imperij in quibuslibet arreſtis. Sed tũc demum, † quando Status cõtra Statũ via facti ab arreſtis incipit. Quo caſu oblata cautione de Iudi- 30

31

cio

cioſiſti, & iudicatum ſolui recte à pcepto
incipitur, & Mandata ſine clauſula de
relax. arreſto, decernuntur, ſecus ſe via
iuris cum cauſæ cognitione fiant, quia
tunc non arreſta, ſed pars executionis
ſunt. Atque in noſtro caſu Arreſtum
bonorum Comitis, non via facti ſed
iuris nimirum executionis, facti eſt,
quia Comes ſententię Lindenſis ſępius
requiſitus contumaciter non pareret.
Idque expreſſe Comes non ſolum in A-
ctis, ſed in ipſo limine proceſſus in nar-
ratis Mandati fatetur, Das jhm vnbil-
licher weiß ſeine Güter / von wegen eines
vermeinten Lindiſchen Abſcheidts arre-
ſtirt worden. &c. Allegat autem Comes
nullitatẽ huius receſſus Lindenſis, ſed
in Cam. hoc impertinẽter fit & ideo nõ
attendenda talis allegatio nullitatis, cũ
32 † paria ſint. Nihil fieri & imptinenter
fieri, *text. in cap. fin. de for. comp. & in l. ſi
duo patroni. §. Id: Iulianus de iureiur.* Nulli-
tatis namq; quęſtio ad Conſtitutionẽ ar
reſtorũ non pertinet, neq; immediate
fundat iuriſdictionẽ Cameræ, ſed ad or-
dinarium remediũ appellationis perti-
net. Et ideo, ſi Comes per illud decre-
tum nulliter latum grauatum ſe cen-
ſuiſſet, cur neglecto ordinatio reme-
dio, non appellauit ab eo decreto, tan-
33 quam iniquo vel nullo? Sententia †
namque iniqua, vel nulliter lata, con-
tra ius litigatoris, non contra ius con-
ſtitut. in rem iudicatam tranſit. & exe-
cutionem per conſequens meretur, ſi
ab eo tempore debito non ſit appella-
tum *text. in l. præſes. de re Iud. & in l. cum
prolatis cod. Vtrobique Zas. & deinde Pa-
norm. in cap. conquerente numero octauo de
reſtitut. Spolior. Ias. in l. ius plurib. num.
7. De iuſtit. & Iur. gloſ. ibid. in verbis cum
inique per illum textum. & text. in l. 1.
ff. Quæ ſent. app. ſint. reſc.*
34 Res enim † iudicata pro veritate ha-
betur & facit ius inter partes *l. ingenuum
de ſtat. hom. l. res iudicata De reg. Iur.* A-
35 deoq; † p iuſtitia ſententiæ pſumitur,
quando iudex iudicialiter ſeruato ordi-
ne iudiciario proceſſerit. *text. in c. ſcilicet
nobis in fin. de ſent. & re iud. & in c præſentis
de remun. Panor. in d. c, conquerente num. 8.*
Vbi dicit, quando iudex procedit iudi-
cialiter, & ſententia eius allegatur iniu-
ſta ex iniuſtitiæ cauſa, tunc non cõpetit
poſſeſſorium, quia ex quo pcedat iudi- 35
cialiter, & non dicitur violentiã inferre.
Sed oportet, q Reus veniat, p viã appel-
lationis *per iura alleg.* Itaq; fruſtra & im-
pertinenter in hoc proceſſu arreſtorũ
de nullitate huius decreti Lindenſis in
in Cam. tam ſollicite diſputatur: cum
nullitas illa ob intermiſſam appellatio-
nem ad Cameram non ſit deuoluta,
& ideo ob defectum iuriſdictionis Ca-
merę attendi nõ poſſit. Proceſſus enim
non ſunt in Camera ob nullitatẽ Receſ
ſus Lindenſis impetrati, ſed ſuper con-
ſtit. arreſtorum, ſuper qua immediate
fundatur iuriſdictio Cam. & eius intui-
tu paritio iniungitur, non ratione alle-
gati decreti Lindenſis, quod decretum
propter omiſſam appellationem ad iu-
riſdictionẽ Cameræ nõ ſpectat. Et ideo
mirum quod in ſententia paritionis nõ
ſolũ huius decreti Lindenſis mẽtio fiat,
Sed & expreſſe eius capita videlicet 1, 3.
& 6. tanquã iuſta prolata confirmentur;
cum tamen huius decreti iniquitas, vel
iuſtitia, ad Cameræ iuriſdictionem non
pertineat. Proinde quoq; nulla eiꝰ mẽ-
tio fieri, & tam longa refutatione argui
debuiſſet. Imo hoc ipſo Dominorũ Iu-
dicum teſtimonio, de iuſtitia iſtius re-
ceſtus patet, quemadmodum etiã con-
ſtat ex Cæſaris & ſtatuum reſolutionib.
quibus Comitem ad paritionẽ adhor-
tati ſunt, ipſeq; Comes ex parte pariti-
onem, ſed non plenam obtulerit.

Sexto & vltimo p iuriſdictione Du-
cis fortiſſime facit, quod Comes in hac
lite Actor fuerit, & pręfectum Ducis co-
ram Regimine Lindano conuenerit,
vbi conſtat † ex actis & ipſa ſententiã, 36
quæ inter partes Notorium inducunt
text. in c. fin. de coh. cler. & mul. Et ideo, et-
iamſi ex dignitate ſuæ perſonæ tanquã
Comes imperij nõ eſſet ſubditus ratio-
ne bonorum in BB. ſitorum, tamẽ quia
† Actor ſequitur forum rei, iudicium ibi 37
ſumere finem debuit, vbi eſſe cœptum
l. vbi cœptũ, De iud. Finitur † vero iudiciũ 38
ſiſd quod extremum iuriſdictionis eſt,

der Graff in Receſſu Auguſtano Anno &c.48.fol.1.) quod etiam ſententia exemptionis ſatis indicat, quod Comitem à Iuriſdictione Ducis ſolummodo quoad Comitatum DD. ex-
22 imit. Cũ vnius incluſio &c. Et † natura taxatiuarum ſit excludere omnes Caſus extra orationem, in qua ſita eſt, poſitos *l.2.C.de patribus qui fil. diſtrax. Euerhard. à natura texatiuarum.* Neq; † con-
23 traria ſunt, aliquem eſſe in libertate reſpectu vnius, & in ſeruitute quo ad alium, *argumento l. loci § competit. ſi ſer. vend. Bald. c. cum ſup. n. 1. de ſent. & re Iud. Et l. Sed ſi hac lege §. liberta. n. 1. de in ius vocand. vbi Dd. Zaſ. parte. 1. n. 19.* Si Pontifices à Comitibus vel Imperatoribus vel ab Eccleſiis feuda accipiant, ſunt reſpectu feudorum inferiores dominis, à quibus inueſtiuntur, licet abſolute ſupre-
34 mi ſint, quia poteſt † aliquid diuerſis reſpectibus eſſe magis & minus. *Bl. d. l. liberta. Rom. Conſ. 47. Vbi vide & Conſ.*
25 *422. n. 1.* Quo † pertinet etiam, quod ob patrimonij diuerſitates quis duplex homo eſſe cenſeatur, vnus in loco domicilij, & alius in loco, vbi bona ſita
26 ſunt. Ita quod propter diuerſitates patrimonij partim teſtatus partim inteſtatus decedat *Conradus conſilio 44. numero 9.*

Conſiderata igitur ſupra dicta diſtinctione nihil Cæſari & Imperio decedit, & Ducis Ius ſaluum exiſtit. Nam quod ad Comitatum DD. eſt Comes Imperij, quoad dominia BB. ſubditus Bald. *c. cum ſupra de Sent. de re iudicata.* Idque ex conuentione. Nam ea lege vendita ſunt, quod non negat Comes, licet hanc ſubiectionis qualitatẽ non ad ſuam perſonam principaliter, ſed ad bona referat, quod ratio Iure & fundamento caret p ſupra dicta.
27 Quarto In diuerſis † locis plura dominia habere quis poteſt, & vtrobiq; reſpectiue ſortitur forum, tam in realibus, quam perſonalibus *l. aſſumptio §. fin. ad municipium Panorm. capite poſtulaſti n. 4. de for. compet.* vbi plura exempla.

At Comitem maiorem bonorum ſuorum, fortunarumque partem, domicilium, & vt plurimum & p maiori parte anni ante hanc controuerſiam perſonaliter, nunc vero per ſuos præfectos & officiales in BB. habere in cõfeſſo eſt, vti ex narratis quinti mandati conſtat.

Domicilium autem proprie † no- 28
tum eſt ſubditum facere. *dicta lege domicilium & dicta lege. Si in patria.* Præterea tantum abeſt, vt horum bonorum ratione Comes ſe à Iuriſdictione BB. eximere velit, vt & ſe ſubditum realiter, non perſonaliter identidem fateatur. Sed hæc diſtinctio plane irreleuans eſt. Cum à perſonis non rebus obedientia, quæ facti eſt, præſtanda ſit. Nam ad Comitia prouincialia comparere in commune cum alijs conſulere prouincialibus de Iure Principis & vtilitate Iuramento ſubiectionis aſtringi, contribuere, appellare ad Curiam Du-
cis : hæc perſonarum, non rerum, 29
hæc ſubditorum, non exemptorum ſunt officia & munera. *l. quacunque gerimus de oblig. & act. Natta. dicto conſilio 636. volumine 3. Panormitanus in capite finali numero quarto de cauſa poſt & propter. Fe. in capite cum Bercholdus numero vigeſimo ſexto. vigeſimo octauo. de ſententia & re iudicata. Alex. dicto conſilio 35. volumine 4.*

Hinc eſt quod literæ Ducis ad Comitem inſcribantur, Vnſerm lieben getrewen/vñ nicht vnſerm lieben beſondern. Prior formula ſubiectionis eſt, altera non.

Quinta ratio principalis. Cur Iu-
riſdictio Cameræ in hoc noſtro caſu 1
in perſona Comitis non ſit funda-
ta, hæc eſt, quod conſtitutio † arre- 30
ſtorum cum ſit derogatoria Iuris communis der Außträge / ſtricte ſit intelligenda. *cap. cum dilectus. §. quia nobis de de conſuetudine capite ex literis de conſtitutione, capite quæ à Iure de Regula Iuris in 6. l. 2. C. de Noxal. Act. & ibi Doctores* Videlicet vt non habeat locum etiam inter Status Imperij in quibuslibet
arreſtis. Sed tũc demum, † quando Sta- 31
tus cõtra Statũ via facti ab arreſtis incipit. Quo caſu oblata cautione de Iudi-

cio

eioſiſti,&iudicatum ſolui recte à p̃cepto
incipitur, & Mandata ſine clauſula de
relax. arreſto, decernuntur, ſecus ſe via
iuris cum cauſæ cognitione fiant, quia
tunc non arreſta, ſed pars executionis
ſunt. Atque in noſtro caſu Arreſtum
bonorum Comitis, non via facti ſed
iuris nimirum executionis, facti eſt,
quia Comes ſententię Lindenſis ſępius
requiſitus contumaciter non pareret.
Idque expreſſe Comes non ſolum in A-
ctis, ſed in ipſo limine proceſſus in nar-
ratis Mandati fatetur, Das jhm vnbil-
licher weiß ſeine Güter/ von wegen eines
vermeinten Lindiſchen Abſcheidts arre-
ſtirt worden. &c. Allegat autem Comes
nullitatẽ huius receſſus Lindenſis, ſed
in Cam. hoc impertinẽter fit & ideo nõ
attendenda talis allegatio nullitatis, cũ
32 † paria ſint. Nihil fieri & impertinenter
fieri, *text. in cap. fin. de for. comp. & in l. ſi
duo patroni. §. Idẽ Iulianus de iureiur.* Nulli-
tatis namq; quęſtio ad Conſtitutionẽ ar
reſtorũ non pertinet, neq; immediate
fundat iuriſdictionẽ Cameræ, ſed ad or-
dinarium remediũ appellationis perti-
net. Et ideo, ſi Comes per illud decre-
tum nulliter latum grauatum ſe cen-
ſuiſſet, cur neglecto ordinario reme-
dio, non appellauit ab eo decreto, tan-
33 quam iniquo vel nullo? Sententia †
namque iniqua, vel nulliter lata, con-
tra ius litigatoris, non contra ius con-
ſtitut. in rem iudicatam tranſit. & exe-
cutionem per conſequens meretur, ſi
ab eo tempore debito non ſit appella-
tum *text. in l. præſes. de re Iud. & in l. cum
prolatis cod. Vtrobique Zas. & deinde Pa-
norm. in cap. conquerente numero octauo de
reſtitut. Spolior. Ias. in l. ius plurib. num.
7. De iuſtit. & Iur. gloſ. ibid. in verbis cum
inique per illum textum. & text. in l. 1.
ff. Quæ ſent. app. ſint. reſc.*
34 Res enim † iudicata pro veritate ha-
betur & facit ius inter partes *l. ingenuum
de ſtat. hom. l. res iudicata De reg. Iur.* A-
35 deoq; † p̃ iuſtitia ſententiæ p̃ſumitur,
quando iudex iudicialiter ſeruato ordi-
ne iudiciario proceſſerit. *text. in c. ſcilicet
nobis in fin. de ſent. & re iud. & in c. præſentia
de renun. Panor. in d. c. conquerente num. 8.*
Vbi dicit, quando iudex procedit iudi-
cialiter, & ſententia eius allegatur iniu-
ſta ex iniuſtitiæ cauſa, tunc non cõpetit
poſſeſſorium, quia ex quo p̃cedat iudi- 35
cialiter, & non dicitur violentiã inferre.
Sed oportet, q̃ Reus veniat, p viã appel-
lationis *per iura alleg.* Itaq; fruſtra & im-
pertinenter in hoc proceſſu arreſtorũ
de nullitate huius decreti Lindenſis in
in Cam. tam ſollicite diſputatur: cum
nullitas illa ob intermiſſam appellatio-
nem ad Cameram non ſit deuoluta,
& ideo ob defectum iuriſdictionis Ca-
merę attendi nõ poſſit. Proceſſus enim
non ſunt in Camera ob nullitatẽ Receſ
ſus Lindenſis impetrati, ſed ſuper con-
ſtit. arreſtorum, ſuper qua immediate
fundatur iuriſdictio Cam. & eius intui-
tu paritio iniungitur, non ratione alle-
gati decreti Lindenſis, quod decretum
propter omiſſam appellationem ad iu-
riſdictionẽ Cameræ nõ ſpectat. Et ideo
mirum quod in ſententia paritionis nõ
ſolũ huius decreti Lindenſis mẽtio fiat,
Sed & expreſſe eius capita videlicet 1, 3.
& 6. tanquã iuſta prolata confirmentur;
cum tamen huius decreti iniquitas, vel
iuſtitia, ad Cameræ iuriſdictionem non
pertineat. Proinde quoq; nulla ei⁹ mẽ-
tio fieri, & tam longa refutatione argui
debuiſſet. Imo hoc ipſo Dominorũ Iu-
dicum teſtimonio, de iuſtitia iſtius re-
ceſſus patet, quemadmodum etiã con-
ſtat ex Cæſaris & ſtatuum reſolutionib.
quibus Comitem ad paritionẽ adhor-
tati ſunt, ipſeq; Comes ex parte pariti-
onem, ſed non plenam obtulerit.

Sexto & vltimo p̃ iuriſdictione Du-
cis fortiſſime facit, quod Comes in hac
lite Actor fuerit, & prefectum Ducis co-
ram Regimine Lindano conuenerit,
vbi conſtat † ex actis & ipſa ſententia, 36
quæ inter partes Notorium inducunt
text. in c. fin. de cob. cler. & mul. Et ideo, et-
iamſi ex dignitate ſuæ perſonæ tanquã
Comes imperij nõ eſſet ſubditus ratio-
ne bonorum in BB. ſitorum, tamẽ quia
† Actor ſequitur forum rei, iudicium ibi 37
ſumere finem debuit, vbi eſſe cœptum
l. vbi cœptũ, De iud. Finitur † vero iudiciũ 38
ſiid quod extremum iuriſdictionis eſt,

factum ſit nimirum executio *l. un. §. 15.*
videtur, Si quis ius dic. non obtemp. Quæ
ſi facto aduerſarij per contumaciam im
39 pediatur, poteſt Iudex † iuriſdictionem
ſuam pœnali mandato defendere,
captis pignoribus vel immiſſione in
poſſeſſionē bonorum. *text. in d. l. vn. &*
in l. eos. C. de mod. mul Quod cum
hic factum eſt, quomodo ob contuma-
ciam Comitis non parentis rei iudica-
tæ Cameræ iuriſdictio ex conſtitut. ar-
reſtorum ſuper re iudicata fundari po-
tuit, omiſſa appellatione, cum æquum
40 ſit † res iudicatas ad effectum perduci.
cap. cum aliquis de ſent. & re l. 2. C. de exe-
cut. rei iud. Ordinat. Cam. p. 3. f. 48. hoc
quod voluit Comes non potuit, defi-
cientibus requiſitis conſtit. Arreſto-
rum, quæ in arreſtis facti non iuris lo-
cum habēt *vt ſupra oſtenſum eſt.* Potuit
autem licite adire Cameram interpo-
ſitā appellatione à decreto vel receſſu
Lindano, & noluit, quia beneficium iu-
41 ris contempſit & ideo † indignum ſe
reddidit beneficio iuris, ſibique impu-
tet, quod illud contempſerit, *tex in cap.*
quia fruſtra de vſur. & in l. auxilium. §. fin.
in fine De minorib. & in cap. bonæ memoriæ
42 *de elect.* Conſiderandus † eſt finis con-
ſtitutionis Arreſtorum, qui eſt, vt pax
in Imperio conſeruetur. Pax autem cō-
ſeruatur quando Status contra Statum
non via facti arreſtorum, Sed via iuris
præcedente cauſę cognitione proce-
dit. Vbi autem † via facti ceſſat, ceſ- 43
ſare quoque dicitur Conſtitut. diſpo-
ſitio. *d. l. 4. §. toties. de damn. infect. & in*
l. 1. §. quod autem ait. Ne quid. in flum. publ.
Conſtitutionis † diſpoſitione ceſſante 44
ceſſat iuriſdictio Cameræ, & ordinatio
remedij der Auſträge & appellationes
locum habent, *text. in l. quicquid. aſtrin-*
gendæ De V. Obl. ne iuriſdictiones † con- 45
fundantur, earum ordo ſeruetur *l.*
nemo C. de iuriſd. om. ind. vbi gl. in verb.
auxilium cap peruenit omni q. §. nulla auth.
de defenſ. ciuit. Ceſſante † iuriſdictione 46
Cam. non valet præceptum Cameræ
d. l. 4. 5. toties & d. l. 1. §. quod autem ait.
l. fin. de iuriſd. om. ind. Quod vero Dux
BB. vel eius conſiſtorium Lindanum
modum executionis exceſſerit, hoc
quoque ad Cameram non pertinet,
cum † ab illo exceſſu non ſit appellatū 47
quod fieri debuiſſet *l. ab executione, C.*
quor. app. non recip. Et pertinenter ideo
quærela inſtituitur de tam enormi ex-
ceſſu executionis.

Ex quibus omnibus concludimus exceptionibus quibuſcunq; non obſtātibus, Cameræ iuriſdictionem hoc caſu non eſſe fundatam, & per conſequēs paritionem male iniunctam & bene Reuiſionem petitam.

DEC. II. VOT. VI.

Quinti Mandati. MMN. hoffen belangendt.

IN hoc Referēs minus difficultatis ſtatuit, cum ſatis conſtet hæc bona immediate iuriſdictioni Ducis ſubiecta eſſe, quia conuenrū das die vnderthanen der Herſchafft MM. hoffen Landtſtewer vnnd ander gemeine anlagen tragē/auch Emptores Comites & eorū ſucceſſores vñ inhaber des Schloß gleich andern BB. Landſaſſen gehorſam ſein ſollē/itē das die appellationes vmb grund vnd boden oder anderen ſachē/ für ihr F. G. Hofgericht Berckhauſſen gehē ſollen, Itaq; cum perinde obſequiū debeat, vt cæteri ſubditi, ex conuētionis lege non poteſt eam detractare.

Ex quo concludimus narrata mādati nimis effuſa eſſe, & iuriſdictionē Cam. ob defectū puncti requiſiti fundatā nō eſſe. & ꝑinde male iudicatū, bene reuiſionē petitā. cōfutatio eadē hic quę in priori, aliud videlicet eſſe bona in alieno territorio tenere, aliud ratione bonorū principaliter eſſe ſubditum, ꝑinde & hic grauatꝰ ordinario iuris remedio vti debent.

In 3. Mandato pignorat. Die abgepfāte Holtzhacken / Eyſengeldt vnnd anders belangen. concludit idē, ꝙ in ſuperioribus cum Mertelbergk pertinens ſit, ad MM. hoffen concurrens, cōcludit male judicatum.

Sententia

Sententia Reuiſionis publicata Spiræ 27 Iunij Anno. 83.

IN den dreyen vnderſchitlichen Reuiſion ſachē/ Herrn WW. Pfaltzgraffen bey Rhein hertzogē zu obern vnd niedenr BB. an einem/ gegen vnnd wieder herrn JJ. Graffen zu OO. Anderstheils/4. & 6. Mandatorum de relaxando arreſto, auch 3. Mādati der Pfendung/die Abgepfandte holtzhackē/ Eyſengeldt vnd anders belangent. Erkennen der Röm. Käyß. May. Commiſſatien vnd verordnete Reuiſorn nach erſtattung alles des jenigen/ſo vermög der Käyß. Rechtsordnung beſchehē ſollen / vleiſiger verleſũg vnd erwegũg aller vnd jeder gerichs Acten, eingebrach tē grauaminum Antwort / ableinung vnd gegen bericht/angehörter vrſachē geſprochener vrtheilen/vnd ſonſten allen vorbringen nach/ zu Recht/ das dā jn berürtē dreyen ſachen außgangene/verkündte vnd teproducirte Kayß. Mandata zu Caſſiren vnd außzuhebē ſeyen/ Alß die Kayſ. Commiſſarij vnd Reuiſorn dieſelbige auch Caſſirn vnnd auffheben/doch beyden theilen jhr Recht vnnd Gerechtigkeit an gebürenden orten außzuführ en hiemit vnbenommen/ſonder vorbehalten/ Compenſatis expenſis. &c.

BB. Erbhuldigung.

ICh N. Geloge bey Meinen wahren trewen ahn Aydtsſtat/ das ich dem durchleuchtigen ꝛc. als regirenden Meinen Rechten Natürlichen Erbherrn vnnd Landtsfürſten Vnderthenig/gehorſam/getrewe vnd gewertig ſein/ſeiner gnaden frommen fürdern/vnd ſchaden wendē/ auch in aller Sachen / was ein getrewer Landtſaß vnnd vnderthan ſeinem Rechten Erbhern vnd Landtsfürſten zuthun ſchuldig iſt / getrewlich thun ſoll vnnd will/alle argeliſt vnd geferde hierin außgeſchloſſen.

Copia Deß Reichsbedencken. *Product. Spiræ Anno 78. 14. April.*

WElcher geſtalt/was dan die durch den Hertzogen jnn BB. dem Graffen Jngezogene güter berürent/ſindemahl nicht allein auß jhrerr F. G. gegen der Kayſ. May. hiebevor geſchehen erbietten/ſondern auch auß jhre Mayeſtat decret. 3. Nouembris nechſt verſchienen 75 Jahrs ſich Clärlich befindet/ das jhre F. G. Wo fern der Graffe ſich mitt leiſtung gebürlichen gehorſambs / dem Lindiſchen Abſcheidt gemäß verhaltte/das als dañ jhre F. G ſich dergebettener reſtitution wegē vnverweislichē halteñ wöllen / aber auß des Graffen fürbringen vernommen / welcher geſtalt er vermeinet/das ſolche parition jhme ohn des H. Reichs / vndt der Graueſchafft OO. Gerechtigkeit / jn etlichen Puncten beſchwerlich vnnd vernachtheilig ſein möchte/ vnnd darumb im ſelbigen Fall jhm nicht wohl Treulich/aber ſonſten der Graffe der Parition halben / nicht vngewogen vermercket werdet / als iſt auß erzehlten vnnd bewegenden vrſachen inn gemeinem des H. Reichs Rathe / dahin bedacht worden/ das die Kay. May. vnſer Allergnedigſten Herr den Graffen dahin anweiſſe / daß er dem Lindiſchen Abſchiedt jm erſten / dritten vnd letzten Puncten parier. vnnd einen genugen thue vnd angelobe/dem ſelben Punctens ich gemäß zuverhalten/ Jedoch dem Graffen vorbehältlicher ſolche Puncten / ſeiner notturfft nach/ tam in poſſeſſorio, quam petitorio, aber wohl zu rechtfertigen/vnd das darauff die Käyſt. May. den hertzogen dahin gnedigſt anweiſſe/ daß durch jhr F. G. als baldt/ vnnd zugleich der Graffe erzahlter maſſen parirt. Jhme darauff die völlige reſtitution ſeiner güter/zu ſampt allen/ mittlerweil eingenommē nutzbarkeiten/Würcklichen beſchehen.

Concluſum in Conſilio Imperij Ratisbonæ 6. Octob. Anno 76.

DEC II. VOT. VII.

In cauſa fractæ pacis. Biberſtejnß Leonhart Kempfſen vnnd Sultzbach.

1 Bannitus an facta reſtitutione damnorū à Camera abſolui poſſit.

2 Mulieres bannito coniunctæ quibus remedijs dotem, donationem propter nuptias & portionem hæreditariam tueri aut recuperare poſſint.

3 Actionis vi vbi agitur debet dari libellus, lis conteſtari, proceſſus ordinarius obſeruari, ſecus vbi officium iudicis imploratur.

4 Immiſſus in poſſeſſionem decreto iudicis iuſte poſſidet.

5 Mulier contra quem poſſit agere pro dote ſua marito bannito & bonis eius publicatis.

6 Iudex, ſi non conſtet ipſi vtrum rite exſecutio facta ſit necne, debet exceptionem male factæ immiſſionis ordinario iudicio reſeruare, ne illuſoria fiat ſententia.

7 Exceptio ante executionem, tanquam in ſummario iudicio oppoſita, non præiudicat mulieribus, quo minus poſſint ordinario iudicio experiri.

8 Bona in dubio præſumuntur eſſe mariti, non vxoris.

PRimo quæritur in puncto
1 Sultzbach belangent / An actor ſit † compellēdus, vt damnis & expenſis ſibi reſtitutis bannitum Sultzbach ad abſolutionem admittat

Et cōcluſum fuit per omnes Dominos, eum non poſſe compelli, ex ea ratione, quod in eadē cauſa in pleno ſenatu prius concluſum, ſocium criminis Leonhardt Kempſen propter crudelitatē facinoris non abſoluendum: Item rem ad comitia referendā, & Statuum reſolutionem expectandā, an ſit in arbitrio Iudicis abſoluere, vel nō abſoluere bannitos iuxta qualitatē & grauitatē delictorū.

2 Secundo quæritur an † procurator matris vxoris & ſororum Leonhard Kēpſſen recte egerit, ad repetendam dotem, donationem propter nuptias, & proportionem hæreditariā earundē? Qua in re proceſſus cauſę paulo altius eſt examinandus. Et quidem conſtat dictas mulieres cōparuiſſe primū ad impediendam executionem ſententiæ, qua victor Biberſtein in bona Kempffen eſt immiſſus, & corā Duce Megapolitano, eiuſq; delegatis idem obieciſſe, q hic in Cam. poſt factā executionem articularunt: verū hiſce exceptionib. non attentis, Camerā executoribus mandaſſe executionē, à qua quidē executione, eiuſque exceſſu rite quidē appellarunt, ſed appellationem nō ſunt proſecuræ, nec eam nunc amplius pſequi poſſunt, ex cauſa, quod ea deſerta ſit prius ſemeſtre tempus introducēdæ cauſę, q effluxum fuit, anteq̄ proceſſus reproducerentur, imo nunquam citatio ſuper appellatione fuit extracta. Quin potius mulieres poſt executionē ordinariū proceſſum initio voluiſſe inſtituere apparet, quia, intentarunt partim poſſeſſorium recuperandæ, partim actionē Hypothecariā: Quoties n. vi † actionis agit', debet 3
dari libellus, lis conteſtari, & proceſſus ordinarius obſeruari per ea, quę habentur & notātur *in l.1. de edend. l. edita C. eod. Br. in l. intra dies, & ibi alij de re iud.* ſecus vero vbi officiū Iudicis imploratur, *Br. & DD. ibid.* Quod tamen fallit, quando Iudicis officium imploratur, loco actionis cōtra certā pſonam: quia tunc nō requiritur litis conteſtatio, & dicitur merum iudicis officiū *Spec. in t. de off. om. iud. §. 1. n. 2. & 12.* Verū cum hic mulieres actiones ſuas cōtra Ducē, ipſiuſq; ſubdelegatos & Biberſtein tanq̄ ſpoliatores inſtituerint, inepte eas egiſſe cōſtat. Nam vt de articulis taceā, in quibus requiſita multa deſiderant', ipſa petitio, ex qua libellus iudicat', eſt inepta, tū petunt Ducem ipſiuſq; ſubdelegatos & Biberſtein cōdemnari, tanquā ſpoliatores ad reſtitutionē. Verū hos omnes excuſatos eſſe cōſtat, nēpe Dux & ſubdelegati neceſſe habuerūt ſentētię Cam. ſibi executionē mandati parere: Biberſtein vero qa decreto † iudicis eſt immiſſus, ideoq; iuſte 4
poſſidet, *l. iuſte poſſidet, de acquir. poſſ.*

Quare etiāſi ordinario proceſſu obſeruato diu hic in Cam. litigarent, & ius

ſuum

ſuum probarent, tamē Rei venirent ab-
ſoluendi, vel ſuper nullitate ꝓceſſus ob
libelli ineptitudinē eſſet ꝓnunciandū.
Concludo igitur, libellos reijciendos
Sed quæritur an aliqua ratione hic
mulierib. ad conſequendū id, quod illis
optimo jure debetur, poſſit ſubueniri.
5 Et † puto, ꝙ non hîc in Camera. Nam
actiones ſuas habent contra Biberſtein
tanq̄ bonorum poſſeſſionē tantū, nō au-
tē contra principē, quē hic in Cam. con-
uenire non poſſunt, ꝓpterea quod is ſit
ſubiectus Duci Megapolitano, nec vlla
ſit hic continentia cauſæ, quæ Cam. iu-
riſdictionē fundat, ſiquidē vt ſupra dixi
executione facta coguntur per modum
actionis coram competenti iudice poſ-
ſeſſionem bonorum conuenire.
Non obeſt quod Bl, *in l. 2. in pr. C. ne
vx. pro marit.* dicit Iudicem miſſionem
male factam in res vxoris debere ſum-
matim reuocare, Nam hoc intelligitur,
quando iudici conſtat, male factā im-
6 miſſionem, verum † vbi nō cōſtat iudici
vtrum rite executio facta, nec ne, tunc
debet illam except. tanquam altiorem
indaginem requirentem, ordinario iu-
dicio reſeruare ne eluſoria fiat ſentētia,
per ea quę *per l. 3. §. ibidē ad exhib. l. is à quo
in pr. vt in poſſ. leg. non poſt alios. Ias. in. 4.
ff. condemnatum n. 22. de re Iud.* Et excep-
tio ante executionem † tanquā in ſum 7
mario iudicio oppoſita, non pręiudicat
mulierib., quo minus poſſint ordinario
iudicio experiri *per l. à Diuo. pro, §. ſi ſuper
reb, & ibi Br. & DD. de re iud.* Et ſane Iudi-
ci Camerę per ſummariam cognitionē
conſtare non potuit, quę bona immo-
bilia eſſent vxorib. obligata, cum in du-
bio præſumptio fuerit, quod eſſent bo-
na † mariti, non vxoris. *Bl. in d. l. 2. n. 3. C.* 8
ne vx pro mar. Ad hæc, quia marit⁹ Leon-
hard Kempf ea poſſedit, p̄ſumptio mili-
tauit contra mulieres ſicut etiā difficilis
bonorū ipſorum ſeparatio fieri potuit.
Debuiſſent ſane mulieres appellationi
ſemel factæ reſiſtere. Nā per hanc viam
potuiſſet illis ſubueniri, quod cum non
fecerint, eſt quod ſibi imputent. &c.

Dubia in Conſtitutione der Pfandung *in ordina-
tione Cameræ occurrentia.*

DEC. II. VOT. VIII.

Domini Referentis in his dubijs in primo Se-natu interlocutoriarum.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio pignorationis & qualiter moderanda, & res tertia conſtituenda, ne per decretum mandatum in iure ſecundo quis lædatur, & ne infiniti proceſſus ſub huius conſtitutionis prætextu in Camera irrepant.*

2 *Res pignoratæ reſtitutio vt fiat ſtatim ſine cauſæ cognitione quæ requirantur.*

3 *Vnum pro alio capi, vel vnum pro alio exigi, contra rationem & naturalem æquitatem eſt.*

4 *Nemo propria auctoritate ſibi ius dicere, nec ſe vindicare debet: ꝙ ſi fecerit, puniatur.*

5 *Res & fructus quo caſu ſequeſtrari poſſunt.*

6 *Res tertia quæ ſit. & num. 9.*

7 *Pecudem alterius in ſuo fundo quis inueniens, capere eam & tenere poteſt, donec dominus, contra quem agere vult, ſtatuen donec ſibi de damno ſatis fiat.*

8 *Differentia inter perſonas captas & res alias pignoratas nulla eſt.*

10 *Conſtitutionis pignorationis duo ſeparati articuli puncti, vnus paritionis, alter citationis.*

11 *Paritionis punctus.*

12 *Parte*

12 *Parte inaudita nihil poſſumus definire & num. 20:*

13 *Quæ ſtatuuntur aduerſus abſentem non contumacem.*

14 *Dubia & manifeſta in conſt. pign. quæ ſint.*

15 *Cauſæ in quibus quæritur an iure factũ infinitas continent exceptiones, quæ cauſæ cognitionem ordinariam requirunt, nec via mandati ſine clauſula expediri poſſunt.*

16 *Cauſa mendica dicitur, ſi aliqua parte abſente non per contumaciam aliqua fiat.*

17 *Præcepta quæ nituntur auctoritate Iudicis, & quæ auctoritate legis quid differant.*

18 *Punctus paritionis & citationis quid differant.*

19 *Re controuerſa vtens tanquam ſua, ante cauſæ cognitionem eadem priuare non poteſt.*

21 *Interdictum vtrobi vetus, quod nam & quale fuerit.*

22 *Remedia, quib. ſubditi aduerſus dominos ſuos mandati via in Camera expediri poſſunt.*

23 *Iudex breuio aliquo præcepto, etiam ſine cauſa cognitione futurum damnum auertere poteſt.*

24 *Commiſſa in fraudem legis perinde vindicantur atque commiſſa in verba legis.*

Quæritur primo, *qualiter res tertia conſtituenda, & conſti-*
1 *tutio moderanda, ne † per de-*
cretum mandatum quis in iure ſuo lædatur, & ne infiniti proceſſus ſub huius conſtitutionis prætextu in Cameram irrepant. Ex hac quæſtione colligo & præſuppono, apud Dominos deputatos in dubium non venire, rem tertiam, & nõ ipſam litigioſam ablatam eſſe requiri,
2 vt † illius rei reſtitutio ſtatim ſine vlla
cauſæ cognitione & ſine clauſula mandari poſſit, idq; vigore cõſtitutionis tit, *Ord. 22. parte 2.* Quam ſententiam ego amplector, & eam qualitatem propriè pignorationem conſtituere, & ſic noſtram iuriſdictionem fundari dico per Auth. *Vt non fiant pignor. pro aliis perſonis. Colla. 5 in princip. Auth. ſed omnino C. ne vxor pro marito c. 1. de iniur. lib. 6. auth. Habita. C. Ne filius pro parte. l. 1. C. vt nullus ex vican. l. 10. &c.* Et ſi quis dicere vellet, iam allegata iura in Reſponſalijs, nõ autem in pignorationib. loqui. Reſpõdetur quod eadem ratio in noſtro & alio caſu ſit, contra ſcilicet rationem & naturalem æquitatem eſſe, vt † vnum 3
pro alio capiatur, vel vnus pro alio exigatur. *d. iuribus.* Vel etiam dici poteſt alia iuris regula, huiuſmodi pignorationes prohibitas, quod ſcilicet, Nemo † 4
propria autoritate ius ſibi dicere, nec ſe vindicare debeat, quod ſi fecerit puniatur. *L. extat. ff. quod metus cauſa l. Nullus C. de Iudæis Spec. late tit. de actore nu. 55* Itẽ quod vult propria autoritate: quod autem per huiuſmodi pignorationes omnino fieret. Vnde non mirum, cum contra naturalem rationem & æquitatem & legum prohibitionem, tales pignorationes fiant, quod ſtatim ſine vlla cauſæ cognitione & clauſula reſtitui mandari poteſt. Maxime cum hæc res inter Status Imperij omnis generis tumultus, ſeditiones, & rixas facile excitare poſſet.

Quare Status vt eiuſmodi tumultibus & violentijs obuiarent prædictam conſtitutionem pignorationũ tulerũt, qua mediante vnicuiq; res propria non controuerſa pro pignore contra ius ablata, vel perſona etiam propter controuerſam tertiam capta, quam primum reſtitueretur vel liberetur, & pro celeriori expeditione controuerſiæ, & iudex certus & vnus omniũ eſſet, Cameræ hãc iuriſdictionem & poteſtatem tribuere voluerunt: certa tamen forma & modo vt ſcilicet is proceſſus ſummariſſimus & præparatorius eſſet ad plenariũ poſſeſſorium, vt expreſſim ex verbis d. conſtitutionis apparet, licet male practicetur & plenariũ poſſeſſorium in puncto citationis diſcutiatur, & ſuper eo pronuncietur: & hoc intelligo fieri ex permiſſione ſtatuum ſpeciali. Secus eſſet ſi rem tertiam in pignoratione non exprimeremus, ſed ſufficeret etiã rẽ ipſam controuerſam fuiſſe ablatam. Nam hoc caſu, quomodo reſtitutio abſq; cauſæ cogni-

cognitione de iure iniungi poſſit non
video.

Cum in d. cõſtitut. pignoratitiæ in-
terdict. retinẽdæ poſſeſſionis ventiletur
vbi vterq; cõtendit, ſe eſſe in poſſeſſio-
ne, quo caſu ſi alter vtat' ſua poſſ. recipi-
at fructus vel decimas cõtrouerſas, Iam
ſi ſtatim ad petitionẽ alterius idẽ ius &
eandẽ poſſeſſ. prætendentis ſine clauſu-
la, abſq; vlla cauſæ cognitione eidẽ mã-
daretur, vt eoſdẽ fruct' vel decimas ſup-
plicãti reſtitueret, certe talis ſua poſſeſ
ſione eo ipſo ſine cauſæ cognitione de-
ſtitueret', & cõtra ordinat. & iura comu-
nia ab executione ꝓceſſus initiũ ſume-
ret. *Ord. tit. 23. parte. 2. dd. in l. de pupillo §.
meminiſſe. ff. de noui operis nũc. tex. & tract.
in l. 1. C. de execut. rei iud. l. Si eum nulla de
re iud. l. platam. C. de ſenten. & interlo. omni
iud.* Vnde in mera extraiudiciali appel-
latione inhiberi nõ poteſt, vti etiam in
poſſeſſorijs, ne altera pars ante cauſæ co
gnitionẽ ſua poſſeſſione priuetur & o-
mni alio caſu, quo hoc fieret, niſi timor
ſubeſſet dilapidationis vel fugę, quo ca-
5 ſu res & fructus † ſeqſtrari poſſunt, *Fran-
cus Cap. cum teneantur. coll. 2. de appellat.* Et
ſane niſi eã tertiã in pignoratione cõſti-
tuamus, nemo turbationẽ ſimplicem à
pignoratione ſeparabit, ſed facile om-
nes turbationes ſimplices contra verba
& mentem ordinationis & Statuũ ſta-
tim in prima inſtãtia ad Cameram defe-
rentur. Et ex hoc fundamento non ſolũ
crebriori dominorũ calculo infiniti pro
ceſſus denegati, ſed etiam multi qui de-
creti erant, ad inſtantiam partis aduer-
ſæ iterum caſſati ſunt.

6 Conſtituo autẽ rem † tertiam, quæ
citra controuerſiã cõfeſſione ipſiusmet
pignorantis alterius eſt, nec in ea re ius
controuerſum, vel eiuſdẽ fruct' vel vſus
cõſiſtat, vt poſſeſſione ſua pignorans ſe
vti dicere poſſit, ſed tale factum pigno-
ratio ſit, vt aliud ꝓ alio capiatur, res in-
nocens tertia litigioſa, nec ius cõtrouer
ſum in ea re conſiſtat, vel fructus ſint rei
litigioſæ: contra iuris formã ſine iudice
ꝓpria autoritate quis ſibi ius dicat, licet
prętẽdat hæc iuris ſui defendẽdi gratia
ſe feciſſe. Nam videmus, ꝙ licet quaſi
generali conſuetudine Germaniæ vni-
cuiq; permiſſum ſit, ſi pecudẽ † alterius 7
in ſuo fundo inueniat, capere eam & te-
nere, donec Dominus, cõtra quẽ agere
vult, ſciat, tñ tenere donec ſibi de dãno
ſatis fiat non poteſt. *Spec. tit. de actor. §. 1.
nu. 59.* Ratio eſt, quia mihi ius dicere nõ
debeo, ſed Magiſtratum adire, & de dã-
no dato agere. Et hæc quoad primũ du
bium. Nec puto faciendam differenti-
am † inter perſonas captas & res alias 8
cõtrouerſas ablatas, ꝑ rationes à me in
cauſa Eberſteiniſche Vormunderſchafft
contra Fulda deductas.

QVoad primam quęſtionem Do-
mini, qui hanc quæſtionem
his verbis conceptam nobis propo-
ſuerunt, pendenter videntur de duo-
bus abſurdis nos monere voluiſſe, quæ
ex nimis facili decretione mandatorũ
ſine clauſula, præſertim circa conſtitu-
tionem pignorationis ſequi neceſſe eſt.
Primum quod ſine cauſæ cognitione
iure ſuo ſaltem quoad poſſeſſionis com
modum, altera pars priuatur. Alterum
quod proceſſus confunduntur. Illud
quidem & naturali & ciuili æquitati re-
pugnat, de quo me remitto ad *§ Reti-
nendæ Inſtit. de interdic. & quæ ibi not. de
commod. poſſidendi l. 1. vti poſſidetis. per
totum.* Hoc vero impedit, quo minus
iuris dicendi functio recte adminiſtra-
ri poſſit, in quam ſententiam multa e-
leganter. Oldendorp. *in præfat Claſſ.
ſuarum & fac. §. ſic itaque diſcretis inſt. de
actio.*

Rem † igitur tertiam eodem modo 9
conſtituo, quo dominus Referens quæ
nihil cum principali iure controuer-
ſo commune habeat. Confirmo per
ea, quæ habentur in manibus Domino-
rum, requiſita conſtitutionis der Pfan-
dung tam in ſecundo requiſito, quoad
res ablatas, quam etiam in ſexto re-
quiſito quoad perſonas captas. Addo,
quod & hoc ipſum ſuadet ratio ex pro-
ceſſu, quem præſcribit conſtitutio de-
ſumpta. Sunt † enim duo ſeparati ar- 10
ticuli ſeu puncti, vnus paritionis, alter
citationis. Paritionis punctus † præ- 11
ſupponit factum ipſo iure prohibitum,

quale eſt hic ablatio rei tertiæ, quæ ab
ipſa re controuerſa ſeparatur ipſiſmet
verbis conſtitutionis, ita vt à præcepto
incipi poſſit ſine clauſula iuſtificatoria,
vt in omnibus ſimilibus caſibus, quibus
mandata ſine clauſula decernuntur.
Alioqui enim punctus paritionis, de
iure non poſſet ſubſiſtere, quatenus ni-
mirum ab executione inciperet, in iure
principaliter controuerſo. Vnde quo-
ad cauſam principalem neceſſario re-
quiritur alter punctus nimirum citati-
onis. Neque enim ſiue in proprieta-
tis, ſiue in poſſeſſionis cauſa quicquam
12 † inaudita parte poſſumus definire,
Vt eleganter loquitur textus *in cap. 1. de*
13 *cauſa poſſ. & prop.* & quæ † ſtatuuntur
aduerſus abſentem non contumacem,
ipſo iure non valere. *l. Ea quæ C. quomo-
do & quando Iudex.* In dubijs enim ſuffi-
cit, quod iuri ſe ſiſtat, in manifeſtis re-
quiritur ante omnia ſatisfactio. *cap. ex
parte extra de verborum ſignificatio*: Dubia
14 † vel manifeſta hic intelligo, non eo re-
ſpectu, quo quæritur, an quid factum
ſit, ſed quoad quæſtionem, quæ habet
implicitam iuris diſceptationem. In
cauſis mandati ſine clauſula iuris diſce-
ptatio expedita eſt: Hinc eſt, quod nul-
la alia exceptio admittatur, niſi ſub et
obreptionis quæ verſatur circa ſtatum
controuerſiæ, quem Rhetores conie-
cturalem vocant. Omnes vero reli-
quæ cauſæ, in quibus quæritur, an iure
factum, quem Statum iuridicialem
15 Rhetores vocant, infinitas † continent
exceptiones, quæ cauſæ cognitionem
ordinariam requirunt, nec via mandati
ſine clauſula expediri poſſunt. *l. Nec
quicquam §. vbi decretum. de offic. proconſ.*
16 *ff.* Et cauſa mendica † dicitur, ſi aliqua
parte abſente non per contumaciam
aliquid fiat. *Iacob. de Aren. de præcept. Iu-
dicum numero quinto allegans l. Laudabile
C. de adno. diuer. iud.* vt iuris cogniti al-
legationes abſentibus perſonis, ſi quæ
competunt, ſeruentur intactæ. Idem
Iacob *num. 11. ibidem cum ſeq.* vbi diſtin-
17 guit † inter præcepta, quæ nituntur au-
toritate iudicis, & quæ nituntur auto-
ritate legis. Illa non niſi cauſa cognita
valet, vt ſi Iudex præcipiat Titio, quod
diſcedat a poſſeſſione vel fundo Mæuij,
& Mæuio relinquat. Hæc vero non o-
pus habent cauſæ cognitione, ſed ſuſti-
nentur autoritate legis, vtpote ne quis
alteri damnum det. Vide Innoc. *c. cum
veniſſent, vbi quia lite pendente alleg. tex. 11.
q. 1. cap. final. Caſtrenſ. in l. de pupillo §. me-
miniſſe numero quinto Felin. in cap. Eccleſia
5. M. de conſtitu. num. 28. vbi multos DD.
allegat.* His ita deductis apparet, eos
qui accurrate rem tertiam è prin-
cipali controuerſia non diſtinguunt,
punctū paritionis & citationis confun-
dere. Punctus † paritionis pertinet ad re- 18
med. recuperandæ citationis aut reti-
nēdæ. In remed. recuperādæ ꝓbanda q-
dem alias poſſeſſio & ablatio, ſed de ijs
hic conſtat ex confeſſione pignorantis.
In remed. vero retinendæ altior inda-
gatio de controuerſia hinc inde poſſeſ-
ſione verſatur ſiue de fructibus rei con-
trouerſæ ablatis, ſiue de domino præ-
tenſo iure Magiſtratus capto agatur.
Supereſt vt ad quædam, quæ ſolent in
contrarium adduci reſpondeam.

Primo Obiectio.

Aiunt mentem conſtitutionis eſſe
vt prohibeantur Thätlichkeiten (*violen-
tiæ facti*) qua potentiores ſolent inter-
uertere poſſeſſionem minorum.

Reſponſio

Sed requiſita, quæ recepta ſunt in
Camera circa hanc conſtitutionem a-
liud nobis innuunt, ſicut etiam verba
& mens conſtitutionis. Verba expreſſe
ponunt rem ſeparatam aliquam à prin-
cipali iure, & rationem vtriuſque ſepa-
ratim procedi volunt, mens conſtitu-
tionis eo tendit vt ſicut violenta ablatio
rei Tertiæ innocentis ſine vlla mora re-
paranda venit, ita & cauſa principalis
ſalua vtrique parti remaneat. Aliter di-
centibus & ſuperflua & iniqua erit con-
ſtitutio: ſuperflua, ꝓpter alia & ſaluber-
rima remedia recuperandæ tam ꝑ vim
publicam, quam priuata ablata, & quæ
armorum metu auferuntur, de quibus
prouiſum eſt in conſtitut: litigioſæ
poſſeſſionis hanc proxime præce-
dente.

Secunda

Secunda Obiectio.

Secundo obijcitur quod eæ res, quæ fructibus iuris controuerſę ſunt, ſecerni poſſint ab ipſo iure controuerſo, & ita pro re tertia haberi, nec eo caſu deſtitui quē ſua poſſeſſione, etſi iubeatur tantiſper reddere rem ex fructibus ablatam, donec de principali iure cognoſcatur.

Reſpon.

Reſpondeo, poſſeſſionis actus exerceri in percipiendis fructib. præſertim in iurib. incorporalibus, & eo pertinet ſupra allegatus Canon. *fin. 11. q. 1*, qui de penſionibus loquitur neutri parti incognita cauſa reſtituendis. Deinde ſi iubeat tantiſper reddere rem ex fructibus perceptam, donec in principali cauſa obtineam, interim priuor commodo poſſeſſionis in eo, dũ cogor Actoris partes in me ſuſcipere in puncto citationis, cum mihi ſufficiat, quod poſſideam, *vt dicit tex. l. 1. §. 5. ff. vti poſſid.*

Tertia Obiectio.

Tertio obijcitur, eum qui iubetur pignus reddere, & prius ius ſuum pignorandi deducere, non minus lædi in poſſeſſione ſua vel quaſi, ſi quam habet pignorandi, atq; eum, qui iubetur rem ipſam reddere.

Reſpon.

Reſpondeo diuerſam eſſe rationem, quia hic modus per pignorationem defendi poſſeſſionē ſuā vel quaſi, pugnet cum iure communi, per auth. *vt non fiāt pignor.* Vnde nō mirum ſi tantiſper prohibeat, donec de iure ſingulari pigno-
19 rantis conſtet. Is vero, qui re † cōtrouerſa tāquam ſua vtitur, ante cauſæ cognitionem eadem priuari nō poteſt, *per ſæpe alleg. Ca no. Im. q. 1.* Sicut nec inhiberi ei poteſt, ſi forte extraiudicialiter ſit appellatum. Nec facit, quod prætendit, ſe iure magiſtratus pignorare, quia hoc locum haberet in cauſis ſubditorum ſuorum, non in cauſa propria aduerſus alterum magiſtratum.

Quarta obiectio.

Quarto obijcitur. Nos præſumere pro eo, contra quem ſupplicatur, eum eſſe in poſſeſſione, cum potius præſumere debeamus pro narratis ſupplicātis, qui conqueritur partem aduerſam nouũ ius ſibi quærere, & ſe ab immoriali tempore fuiſſe in poſſeſſione.

Reſpon.

Reſpondeo. Nos ita præſumere in vtroq; puncto, ſicut de iure debemus, in puncto quidem paritionis ita, vt in omnibus mādati cauſis ſine clauſula. Quatenus enim narratur, aliquem feciſſe rem ipſo iure prohibitam, ita vt ſi factũ conſtet, ſtatim condemnandus veniat, eatenus à præcepto incipimus ſine clauſula. Nec alteri parti hac præſumptione præiudicamus, quæ aut fecit q; narratur, nec ſupereſt alia cognitio, quam ſatisfactio vel pœna: aut non fecit, & ſalua eſt ei ſub & obreptionis exceptio. In puncto vero citationis qui diſceptationem continet de iure vtriuſq; partis, abſit, vt † inaudita altera parte 20
quicquam circa poſſeſſionis commodũ præſumendo, pro alterutro ſtatuamus *d. cap. 1. extra de cauſa poſſ. & proprie.* Ad conſtituendum igitur iudicium ſupplicanti fauemus, non ad exequendum in re altiore indagine opus habente.

Quoad captiuos, ſunt qui probabili humanitatis ſpecie mouentur, ne idem in huiuſmodi captis ſtatuamus, quod in rebus controuerſis ablatis: & hi negent maxime cauſam finalem conſtitutionis, ne Status ad arma veniant, ſed vt pax & tranquillitas in Imperio ſeruetur. Videtur enim hoc demum belli imaginem habere, ſi ad capturas hominum perueniatur vtrimque. Verum diſtinguendum puto, vt ſupra, quia quæ ratio eſt circa res ablatas, eadem & circa captiuos. Similiter enim hic, aut ſubditus alterius ob ſeparatum ius quoddam controuerſum, quod in eius perſona non conſideratur, capitur: & locus eſt conſtitutioni, quæ iubet captiuum in puncto paritionis ante omnia relexare: aut vero capitur ſubditus propterea, quod recuſarit facere id, quod prætenſo Domino præſtare alioqui teneretur: & hic ex omni parte æquitas venit æſtimanda, tam ratione

prætenſi Domini eum capientis, quam ratione ſubditi captiui. Attendendum enim, ne is, qui ſe magiſtratũ prætendit, aliquo præiudicio grauetur inauditus, relaxare coactus eum, quem habere in vinculis optimo iure ſua interſit. Idque tanto magis, quia ſi aliter diceremus, difficilius nos in quaſi poſſeſſione iuris alicuius, quod in hominibus habemus, defendere poterimus, quã in poſſeſſiones alterius alicui' rei. Et cum hic illi, qui ſunt in contraria opinione, maxime vrgeant fauorem miſerorum ſubditorum, optimum puto ad hanc rem argumentum adduci poſ-
21 ſe, ex veteri † interdicto vtrobi, de poſſeſſione hominis, in quo interdicto non ſtatim ad petitionem ſupplicantis aduerſarij iubebatur quis hominẽ reddere, ſed ita interdicebatur Vtrobi hic homo &c. *l. 1. ff. vtrobi*. Nec poſſumus hic de duritie iuris veteris conqueri, quod propenſiſſimum fuiſſe in fauorem libertatis, infinitis patet exemplis. Non poſſumus etiam diſſimilitudinem hic allegare, quia maior ratio hodie præſumendi pro prætenſo magiſtratu, quam olim pro priuato Domino. Si de atrocitate quis conqueratur, dico, ſupereſſe ſaluberrima remedia etiam hodie, quibus ſubditi
22 noſtri † aduerſus dominos ſuos etiam mandati via in Camera expetiri poſſunt. Ipſe vero Dominus, ſi inaudita cauſa deſtituatur, commodum poſſeſſionis non ita facile recuperare poteſt. Prætetea aduerſarius ſupplicans habet remedium momentaneæ poſſeſſionis *ex l. Si cuius. §. æquiſſimum. ff. de vſufruct.* Et huic opinioni libentius inhæreo, quod etiam in Camera communiori calculo obſeruatum. *Mynſ. Centu. 2. obſer. 10*. Expedita prima quæſtione, reliqua dubia ſunt plana.

Secundum Dubium Principale.

Quoad ſecundum Dubium, puto mandatum De non offendendo ſimul
23 decerni poſſe; futurum † enim damnum iudex ſemper præuio aliquo præcepto etiam ſine cauſæ cognitione auertere poteſt. *Iacob. de Aren. loco quo ſupra de pracept. Iudic.*

Tertium Dubium.

De attentatis in puncto paritionis ſuperflue quæritur: in puncto citationis non poſſumus dicere attentari, vt nouerint domini ex cauſa mandati, vti poſſidetis.

Quartum Dubium.

Quoad intereſſe, quin res ablata cum omni cauſa ſua veniat redintegranda, non puto quemquam dubitaſſe vnquam, ex natura remedij recuperandæ.

Quintum Dubium.

Quod in ſpecie exprimendum ius, quod quæritur, plane puto neceſſarium eſſe ad diſtinguendum punctum citationis & paritionis,

Sextum Dubium.

De Atteſtationibus ex hodierna practica conſtitutionis æque manifeſtum eſt.

Septimum Dubium.

De termino ordinationis pro diuerſitate vtriuſque puncti paritionis vel Citationis puto ſtatuendum.

Octauum Dubium.

Vltimo ſimiliter manifeſti iuris eſt, ea, quæ in fraudem legis committuntur † perinde vindicanda, atque 24
illa, quæ in verba legis delinquuntur, niſi forte in aliam ſpeciem delicti factam cadat, vt ſi quis non quætendi iuris alicuius cauſa rem tertiam, ſiue auferat, ſiue perdat, vel corrumpat, ſed ſimpliciter vel dolo, vel culpa damnum det, vbi ordinaria actio locum habet.

DEC.

DEC II. VOT. IX.

In eadem materia pignorationis.

SVMMARIA.

1 *Mandatum ex conſtitutione,* der Pfandung/ *an decerni debeat etiam ijs caſibus, in quibus res ipſa quæ in controuerſiam venit, vna cum iure controuerſo aufertur.*

2 *Conſtitutionis pignoratitiæ cauſa finalis.*

3 *Pignus ſeu* Pfandt *quid dicatur & nu. 5.*

4 *Turbatio nuda quando fiat.*

6 *Pignoratio quid dicatur, & cuſtodis ſyluarum quomodo pignorare dicatur.*

7 *Verba generaliſſima etiam ex re ſubiecta accipienda et reſtringenda.*

8 *Exceptio licet firmet regulam in non exceptuatis, non tamen ſufficit, vt regula generalis comprehendat alia, quæ non comprehendiſſet, non facta exceptione.*

9 *Obſeruantia ſtyli ſeu conſuetudinis iudicii, non ex opinione vnius atq; alterius, neque ex quibuſdam præiudiciis, ſed ex eo, quod à plurib. & frequentius eſt, inducitur*

10 *Conſtitutio pignorationis an intelligenda ſit de iis captis, quorum cauſa contenditur inter Dominos, ita vt quilibet ſibi ſubditum, ſeq. ius habere mandati capiendi, prætextu iuriſdictionis aſſerat.*

11 *Particula,* oder/ *disiungit.*

12 *Stylus pro lege ſeruetur, maxime interpretatiuus.*

1 QVæſtio eſt, an † mandatum ex conſtitutione der Pfandung decerni debeat, etiam ijs caſibus, in quibus res ipſa, quæ in controuerſiam venit, vna cum iure controuerſo, aufertur, hoc eſt, vbi decimæ, ligna, gramen aut ſimilia auferuntur, & controuerſia eſt de iure decimandi, lignandi, aut ſecandi gramen &c. quæ quæſtio agitata fuit hic in cauſa N. Neuperg contra Wilhelm Ademan Anno 71. in pleno, vbi procurator March. tertio ſupplicauit præiudicia allegans &c. Verum nihil ibi cõcluſum, niſi quod cauſa commiſſa illis Dominis, in quorum ſenatu interlocutoriarum ſupplicatio fuit relata, qui etiam pro maiori parte proceſſus denegarunt, quia res ipſa fuit ablata. Sed & iterum diſputatum in ſenatu interlocutoriarum 2. May. Anno 73. in cauſa Storin contra Naſſaw. vbi ſimiliter pro maiori parte concluſum, caſſandos tales proceſſus, quamuis contrariam opinionem plurimis argumentis quidam Domini defendere conati ſint, præſertim in pleno, ex quibus etſi curſim perlecta, hæc annotare potui.

Obiectio prima.

Primo ex cauſa finali eius conſtitutionis, quæ ex præfatione cõſtitutionis colligitur, ne † ſcilicet partes ad arma p- 2
ueniant, cauſa quę locum habet eo magis quidem, quando res ipſa aufertur, quam ſi inſtrumentum aliquod.

Secunda Obiectio.

Secundo ex ipſius vocabuli (Pfendt) ſignificatione ſeu definitione, quia † pi- 3
gnus dicatur, Wan einer ſein ſchuldman vmb erlaubte ſchult Pfendet/ in conſtitutione Frederici Anno. 1444. vbi dici nõ poteſt, ipſum debitorem non fuiſſe obligatum, & tamen dicit Pfendt. Ex Budæo etiam in pand. Et ita accipitur in auth. *vt nõ fiant pignorationes & in Cod. vt nullus ex vica. &c. lib. 11.* vbi etiam accipitur pignus pro ipſis debitorib., rebuſq; eorum captis, *vt & in l. Extat. Quod metus cauſa.* Item alia ex Budæo & Spiegelio in verbo *pignoris* pignorationem eſſe per executionem capere.

Tertia Obiectio.

Tertio ex verbis conſtitut. noſtræ generalibus, Warumb oder was ſachen willen &c. allein Maleſitz &c. ob quamcunque ergo clauſulam, etſi tanquam ſuam iuris tuendi cauſa quis rem ipſam, conſtitutio locum habet,

quia exceptio vt reſtringit, & ita ampli-
at regulam in non exceptis.

Quarta Obiectio.

Quarto ex prȩiudicijs, quorum quȩ-
dam allegata ſunt.

Quinta Obiectio.

Quinto ab in conuenienti, quia ſi
rem tertiá conſtituamus eius eſſe debe-
re, qui pignoratur pro homine libero,
non poterit decerni mandatum, cum
is in dominio noſtro non ſit, & infinitis
alijs caſibus, vt in ſubdito cōmuni: Nec
obſtare putant q̄ dicit, quando lingua
ex ſylua controuerſa & ſimilia auferun-
tur, nudam turbationem eſſe, ideo non
poſſe dici pignoratum, quia reſpōdent,
4 illam nudam † turbationem tum fieri,
quando ſine violentia quid patitur, vel
deterius fit. *vt in l. 9 de verb: ſignif. & §.
Retinendæ de interdic.* Item per diffamati-
onem, vt exempla habet Bart. *in l. 1. §.
huius autem vti poſſide.* Item quando quis
in libero vſu rei ſuæ impeditur, vt & ſpo
lium dicitur nudum, quandocunq; non
fit ob iuris conſeruationem vel acqui-
ſitionem, & illo caſu non decernenda
mādata: ſecus qui quādo fiūt noui iuris
quærēdi cauſa, etiam in re non penitus
extranea à iure cōtrouerſo. Secūdo et-
iāſi res Tertia requirat, quia & de lignis
& gramine idem dici poterit: ſeparata
n. ligna gramina &c. non ſunt pars rei,
vt ex vſucap. & p̄ſcriptio. patet. Tertio
nō referre etiam, q̄ in reſtitutionē ve-
niant fruct⁹ &c. quia & pecora & iumē-
ta, & in venandi iure cerui veniunt in
reſtitutionem. Verum prior opinio, q̄
ſcilicet vbi res ipſa controuerſa aufer-
tur, inter partes, quæ in reſtitutionem
venit poſt deciſionem principaliter cū
iure, conſtitutio locum non habet, pro-
babilior mihi videtur, quod ex reſpon-
ſione ad ſuperius obiecta clarum fieri
puto, vltra ſupra dicta per D. Referentē.

Reſponſio ad primam obiectionem.

Ad primum reſpondetur, genaralem eſ-
ſe illam rationem omnium fere legum;
tamen nō ſequitur, ideo eſſe iuris reme-
dia confundenda, & hanc conſtit. ad o-
mnes turbationes extendendā, p̄ſertim
vbi non eadem ratio, etiam circa ipſam
cauſam impulſiuam: Nam maior con-
ſideratio eſt in pignorationibus vbi ali-
quis ſcit quod ſuum eſt, auferri, quia
tunc facilius ad arma proſiliet, & de-
fenſionem rei ſuȩ vel ſuorum, quam vbi
res controuerſa eſſe poteſt, ſolent. Hoc
etiam addito, quod frequentiores fue-
rint pignorationes tanquam ex gene-
rali quadam conſuetudine licitæ, quam
reliquæ turbationes, ſicut & aliæ diuer-
ſitatis rationes extant, etiam circa rem
ipſam vel materiam ſubiectam, vt per
Dominos Referentes ſupra & infra di-
cenda.

Reſp. Ad ſecundam Obiectionem.

Quoad ſecundum argumentum, ſi-
quidē ſignificationē verbi pignoratio-
nis ex iuriſconſultorū loquendi modo,
ſiue ex noſtra recentiorum populorum
conſuetudinē inueſtigemus. Id pignus
† ſeu pignoratio dicitur, quod aſſecu- 5
rationis cauſa quis capit, vt debitū vel
ius ſuum conſequatur vel retineat. Ita
in eo, qui animalia alterius includit, vt
damnum ſibi datum in prædio reſarcia-
tur. *Angel. de maleſic. verb. Etiam veſ-
tem num. 31.* vel vt ſibi caueatur, de quo
late Capitius *deciſ. 45. per tex. in l. quem-
admodum. §. magiſtratum ff. ad legem Aqui-
liam. Spec. num. 59. de actor. in prin.* Ita in
executione accipitur. *l. Diuus. §. in ven-
ditis. de rei vendic.* Ita cum pro ſolario nō
ſoluto res accipitur, *Chaſſ. in rub. 1. §. 7. n.
44.* Et eadem ratione iuriſdictionis
actus *Guido quæſt. 163. num. 1.* quod vbi-
que non ſignificat rem ipſam debitam
ſeu controuerſam auferre, ſed id, quod
ſit loco debiti, vt id ipſum conſequan-
tur redditum ablatum, ſi ſatisfactio fiat.
Et ita cuſtodes ſyluarum, † pignorare 6
dicuntur; cum quid accipiunt, donec
damnum reſarciatur. Eodem modo
ex conſuetudine accipitur ihm Landt-
recht artic. 27. & artic. 47. lib. 2. De-
nique ex ipſius vocabulis pignorationis
quas vocant, ἐνεχυριασμὸν clarigatio-
nes, vel ἀνδροληψίαν id ipſum clarum
videtur, quia ibi res ablatæ ab inimicis
recuperabantur p capturam rei tertiæ,
*Claudius Coltureus de iure militari lib. 3. c.
22.* vt

22.vt & ex repreſſalijs, cum quibus pignorationes ſimilitudinem habent, & interdũ ꝑmiſcue accipiuntur. *Tiraq. de reuoc. donat. verſ. ſuſceperit. nu. 147.* Sic in conſtitutione d. Reformationis zu Franckfurdt de Año 1442. Et in cõſuetudine Aurelianẽſi c. 7. & 12, pignoratio dicitur, quãdo nõ ipſum animal nocẽs, ſed pera vel pannariũ paſtoris accipitur quouſq; de dãno dato ſatisfiat. Faciũt etiã notata Iacobi de Canib. *tractatu Repreſſ. in prin.* Ex quibus omnib. conſtat, vt ſ dictũ eſt. Nec obſtat, ꝙ pfenden dicitur, cum ipſe debitor abducitur ꝓ debito, qa ipſe nõ eſt obligatio ipſa, quãuis obligatus teneatur, non ob id totus homo res ipſa eſt vel obligatus.

Ad Tertiam Obiectionem.

7 Ad 3. argumentũ notũ ſatis † omnia verba etiã generaliſſima ex re ſubiecta accipienda & reſtringenda eſſe. Ita illa generalitas vmb keinerley Vrſachẽ willẽ ex verbo Pfendẽ dependet, quod proprie accipiendo, non habet locum, vbi pignoratio non eſt; ſed turbatio tantũ. Ita ad id, ꝙ dicitur ex illis verbis (oder ſachen / allein malefitz außgenomẽ) exceptionem hanc in omnibus reliquis, qui non ſunt malefici, concedo in ſimilib. etiam habẽtibus eandem rationem, vt eſt regula in materia interpretationis: diſſimilitudo a. apparet ex ſuperiorib.

8 Et licet etiam † exceptio firmet regulã in nõ exceptuatis, nõ tamen ſufficit, vt regula generalis comprehendat alia, q̃ non cõpræhendiſſet nõ facta exceptione *per not. Decij in reg. 1. de reg. Iur. Chaſſ. Cenſ. 8. nu. 48.*

Reſp. ad Quartam Obiectionem.

Ad quartum liquet ex interpretum

9 ſententia, † obſeruantiã ſtyli ſeu cõſuetudinis iudicij, maxime, vbi agitur de ſtylo interpretatiuo, vt hic non ex opinione vnius atque alterius, neque ex quibuſdã præiudicijs, ſed ex eo, quod à pluribus & frequentius eſt, induci. Ita Curtius oſtendit ex alijs *de conſuetud. in prin. nu. 29*, & copioſe Rebuffus *in proœmio*. An conſtat illo caſu, vbi res ipſo capta, ſæpius denegatos proceſſus vel caſſatos etiam. Ergo nõ poteſt dici vſu receptum, ſeu de ſtylo eſſe, vt & in terminis nõ diſſimilibus conſuluiſſe videtur Dec. *conſ. 11, nu. 12.* Ibi maxime vbi actus cõtrarij nõ ſunt ſubuerſi, At hic quamuis decretum per ſententiam, tamen rurſus caſſati, in cauſa Heſſen contra Braunſchweig. facit Guido *cõſ. 24. n. 8.*

Reſp. ad Quintam obiect.

Ad quintam Reſpondeo; Licet variæ ſint ſpecies turbationis, & fieri poſſit, etiam cum res ipſa aufertur, quod auferens nouum ius quærat, tamen dictæ conſtitutionis alia ſunt requiſita, de quibus ſupra. Nimirũ quod ex vocabuli ſignificatione pignus dici non poſſit. Item quod non poteſt fieri ſine cauſæ principalis præiudicio, ſi mandetur illo caſu & ſummũ dettimentum ſubeſſet. Nec poteſt illo dubio, vter ſcilicet poſſeſſor ſit vel non, illa æqualitas ſeruari, vt neutri præiudicetur, ſicut illo caſu vbi res tertia aufertur, vbi minus periculi: poteſt enim interim re quoq; controuerſa vti.

Reſponſio ad Sextam Obiectionem.

Quod dicitur, pignus in reſtitutionẽ venire, ideo non facere differentiã inter turbationem: Reſpondeo differentiam eſſe: pignus enim non venit in reſtitutionẽ principaliter, ſed tantum in cõſequentiam p indirectum: Secus eſt in reipſa, quę venit vt pars iuriscontrouerſi & rei.

Reſponſio ad Septimam Obiectionem.

Quod dicitur, fructus ſeparatos rem eſſe tertiam & ſeparatam, non puto hic conuenire, quia connexa cum iure, ꝙ in pignore dici nõ poteſt, quia nihil cõmune habet, neque cum re neque cum iure controuerſo. Concludo ergo vt ſ.

Probat. ex ante deciſis.

Sed magis hęc ꝓbant? quod comuni dominorũ cõſenſu videatur antea deciſum in reſolutione Aſſeſſorũ ad Viſitatorum propoſita dubia & quæſtiones de Anno 57. Intitulata Caiſerges richts bedencken auff der Herren Viſitatoren abergebene grauamina Anno 56, vbi inter alia egregie in princip. ad tit. der Pfandung / & verbo Nun iſt andern / ex quibus de mente non ſolum & interpratario-

pretatione dominorũ aſſeſſorũ, ſed etiam de vſu & ſtylo certo hu9 Iudicij clariſſime conſtare puto, q̃ Año poſt 62. p ipſosmet Status ſunt aliquo modo cõfirmata his verbis: was auff grauamina Viſitatorũ vnd Cam̃ergerichts bericht verabſchiedt/ ſoll pro lege obſeruirt/ verſ. Zu dem das jenig ſo Anno 57. auff dem memorial Zettel ſo võ dẽ Reichstag zu Augſpurg de Año 55. herkom̃en/ vnd in dem bericht der Herrẽ Cam̃errichter vñ beyſitzer auff grauamina geſtelt p lege obſeruirt/ vnd demſelbẽ nachgeſetzt wurdẽ/ dardurch der ander theil ordinationis nicht ein geringe declaration empfangẽ/ Gleichwol zu noch merer erclerũg/ wöllẽ ſie daß ſich Aſſeſſores einer meinung verglichen/ quod intelligo in dubijs, & vt nouis Aſſeſſoribus, proponantur, vt ibi dicitur.

10 Secundo quæritur, an † dicta conſtitutio intelligenda ſit de ijs hominibus captis, quorũ cauſa contenditur inter Dños, ita vt quilibet ſibi ſubditũ, ſeque ius habere mandãdi, capiẽdi &c. p̃textu Iuriſdictionis aſſerat: cũ quidam ex Dñis priori cõcluſioni cõſentientes hic diſſentiant, Idq; his forte argumentis.

Prima Obiectio in hoc puncto.

Quando res ipſa, de qua controuerſia eſt, capitur vel aufertur tum pignoratio dici non poteſt, cum non ſit res tertia aut innocẽs, ſed potius nuda turbatio q̃ differt à pignoratione, hic vero homo eſt res ipſa, de qua quærit. Ergo

Secunda Obiectio.

Cum conſtet, cauſam eſſe conſtitutionis, vt pax publica ſeruetur, ſine tamen præiudicio alterius non poteſt id interpretari, vt alter in ſua poſſeſſione turbetur, quod futurum eſſet, ſi tali caſu mandata decernerentur, quia ille q capit ſubditum, in poſſeſſione Iuriſdictionis turbaretur,

Tertia Obiectio.

Licet verba conſtitutionis proprie & generaliter accipienda, tamen id fiet hoc loco, ſi ſuperiori modo intelligant, & applicentur illis hominibus, qui capiuntur ob controuerſam ſeruitutem aliquam, veluti propter ius paſcendi, venandi collectandi, vel ſimile, prout caſus extãt &c. quia tum homo captus eſt res tertia, ſeparata ab illo iure, vt ſit differentia inter eos, qui ratione Iuriſdictionis, vel ſubiectionis capiuntur controuerſæ, vel etiam ob perſonales præſtationes, quia hæc à perſona ſeparari non poſſunt.

Quarta obiectio.

Abſurdum ſequeretur, ſcilicet, q quilibet ſubditus ſe alteri in pręiudicium veri Domini impune ſubmittere poſſet, & cauſa daretur ſubditus ad inobedientiam.

Reſponſio ad Primam Obiectionem.

In contrarium videtur tamen concludendum. Quamuis n. in caſib. quibus aufertur res ipſa & controuerſa, cõſtitutionem locũ non habere exiſtimẽ, quia tum nullo modo pignoratio dici poteſt. *vt ſupra etiam in cauſa* Soring cõtra Naſſaw. Secus tamẽ eſſe putarim, quãdo perſona capitur, cuiuscunq; intuitu id fiat, excepto maleficio. Quia verba conſtitutionis loquuntur nõ ſolum de pignoratis, ſed etiã de captura, in quibus tãto magis militat conſtitutio, quãto perſonæ rebus omnibus præferunt, idque ea forte ratione, quia & illa iñocentia ſubditi, qui in dubio neſcit, cui potius obtemperare debeat, eſt vice eius, quod dicitur de re tertia. Sed infra latius, Et ita reſpondet ad primũ. Nec etiam requiritur, vt cauſam captiuorũ ad regulas pignorationis aſtringamus, p̱pter particulã, † (oder) q̃ diſiunctiua eſt. 11

Reſpondetur ad Secundam Obiectionẽ.

Ad ſecundum Argumentũ reſpondetur, q imo poſſit accidere, vt falſum ſit præſuppoſitum, vt nõ turbetur is, cui mandat, ſed poti9 ſupplicans in ſua poſſeſſione tueat: & ſi quis replicet, ideo p neutro eſſe p̃ſumendũ, ſed pmittendũ, vt via Iuris agat moleſtat9, quia quando

competit

ordinariū &c. Reſpōderur ob id ipſum q̃ pet ordinariam viā captiuo conſultū eſſe non poteſt, præſumendum eſt, hoc ita ſtatutū. Iniquiſſimum n. eſſet ſubditū innocentem, q̃ vincenti obedire paratum eſt, ob cōtrouerſiam Dominorū interim miſere vexari, donec cauſa vel lis decidatur via ordinaria, q̃ ſolet eſſe ꝑpetua. Ideo veriſimile eſt, hoc ita peculiari ratione ſtatutū cōtra regulas iuris, q̃a ex duob. malis min⁹ eligerēt, ſtatuentes melius eſſe iudicāres, ad tēpus aliquē impedire iure prætenſo vti, q̃ vt ſtatus defendēdo ius q̃ putant ſe habere, ad arma pueniant, vel etiam q̃ homo innocens patiatur. Neq; o(?)s, q̃ quis dicat, poſſe ſubdirū hoc malū effugere pignorib. aut fideiuſſorib. datis, q̃a etiā non attento, q̃ ſępe id difficilimū futurum ſit ſubditis, tamē & ob id ipſum ab altero ꝑtendente ius, mulctabunt̃, aut duplici ſubiectiore grauabuntur, dum vtriuſq; mandatis parere coguntur, & vni ꝓhibente fidem alteri darā ſeruare non poterunt. Ideoq; nec tertium obiectum impedit.

Reſponſio ad Tertium Obiectum.

Licet n. vere & ꝓprie magis pignorationi aſſimulari poſſit captura, quando ob ſeruitutē aliquā aut ius omnino ſeparatū homo capit̃, q̃ ſi Iuriſdictionis exercendæ vel acquirēdæ ſubiectionis cauſa id fiat. Reſpōderi tamē poteſt, vt §. quod cōſtitutio non ſolū de pignoratione loquatur, ſed etiā de captura alternatiue. Quod ſi q̃s inſtet, id intelligendū de captura tantū, q̃ fit ad ſimilitudinē pignorationis, contrariū tamen aſſeri poteſt ex eo, q̃ vbi eſt eadē ratio, idem ius. At in genere, turbatio poteſt eſſe in vtroq; caſu. Nā non min⁹ turbatur is in Iuriſdictione, cuius ſubditus capitur, q̃ ſi ob aliud ius vel ſeruitutē aliquā id fiat. Nam etiā vbi, ob ius paſcēdi controuerſum, capiens hominem relaxare tenetur, turbat̃ vel poteſt turbari, q̃a cogitur alterū paſcentem & lignantē admittere. Nec eſt ratio diuerſitatis, vtrum impediat meine Unterthanen zu pfenden oder zu fahen. Item ſicut pignoratio eſt illicita ob ſeruitutem prætenſam, propter dubium ſeruitutis, ita & captura magis ꝑpter controuerſam iuriſdictionem. Nec refert, quod dicitur illo caſu ius ſeparatum eſſe, q̃a ſicut ſeruitus nō poteſt exerceri ſine homine, ita nec Iuriſdictio. Taceo quod ſæpius coniuncta ſunt, vt ſcilicet ſeruit⁹ & Iuriſdictio ſimul vendicetur. Neque ergo facit quod dicitur illo caſu, vbi capiēdo hominem Iuriſdictionē vel ſubiectionē quis quęrit in alteri⁹ homine aut in territorio, meram & nudam eſſe turbationem, Sicuti cū gramen vel ligna auferuntur in loco cōtrouerſo cū his caſib. ius ſeparari nō poſſit à re: negatur n. illa ſimilia eſſe; nā vbi gramen auferrur non eſt res iñocēs, quæ patitur, nec tantum ꝑiculum verſat̃ in eo: poteſt n. qui turbatur, quocunq; tempore vincat, ſuum conſequi, agendo via ordinaria ſine iactura tei aut ꝑiudicio cuiuſq̃: ſecus eſt in captiuo, quia tum etiāſi obtineat turbatus iudicio ordinario, nihilominus interim patitur innocēs, nec poteſt ita reſtirutio fieri, vt factum reddatur infectum, Imo etiāſi ꝓ turbante vel capiente ꝓnuncietur, iterū tamen inique læſus fuit homo, q̃ ſi ſciuiſſet aut ꝓhibitus nō fuiſſet, omnino obtemperaſſet, nec ſe capi paſſus eſſet. Item neq; ſicut totū gramē aut ſylua eſt res ipſa cōtrouerſa, ita tot⁹ homo controuerſus dici poteſt, ſed interdum minimum ius aut leuiſſimum in homine: nec tamen ęquum, q̃ diuidi non poſſit, vt ideo ita principalr⁹ quod eſt patiatur. Idq; cōfirmatur etiā ex eo, quod diuerſa ratio pronunciandi foret. Nā in gramine aut ligno adiudicaretur quod ablatū eſt, vna cū iure: ſecus in captura, quia illa nō adiudicat̃, ſed vt ſe ſiſtat ſatiſfacturus ꝑceptis Dñi. Leui⁹ eſt illud quod dicit̃, ideo rē ipſam hic ſubeſſe, quia coñexa & inſeparabilia ſint iuriſdictio & homines, cū ſine eo ſubiecto exerceri illa non poſſit. Nam non ꝓpterea ſequit̃, ideo ſimplicē eſſe turbationem per ſ̃ dicta. Sed & hoc idē dicendū eſſet, in equo paſcēre, aut in ſecuri ablata, atq; magis etiā iniure colłectādi, mulctādi &c. q̃a ex parrē pignorati, nec ius paſcēdi ſine equo vel pecore, nec Ius

nec ius lignandi ſine inſtrumento, aut homine exerceri poteſt, vt & exercitiũ iuris collectãdi, q. nullo modo ſeparari poteſt ab homine, niſi ſpeculatiue, ſicut nec Iuriſdictio ſine coercitione hominis. Ita ex parte pignorationis nõ turbatur ille magis, vt ſupra dictũ eſt, qui hominẽ relaxare, q̃ qui ſecurim aut ſupellectilẽ aliquã etiã ob controuerſam Iuriſdictionẽ inobedienti ablatã reſtituere iubetur, quia Iuriſdictio vix aliter defendi poteſt, q̃ captura aut pignoratione & ſimilib. Et eſſet abſurdũ, ſi bona hominis ob Iuriſdictionẽ cõtrouerſam capta magis eſſet priuilegiata, quam ipſe homo.

Reſponſio ad quartã Obiectionem.

Minus obſtat 4. illa obiectio ab abſurdo vitando. Poſito n. fieri poſſe, ſi cõtra veros dños prætextu Iuriſdictionis capientis mandata de relaxãdo decernantᷓ, vt ſi forte Comitis alicuius verus ſubdit⁹ malit eſſe ſub Duce, eiq; præcipienti in ſui dñi præiudiciũ obedire. Hic tamen abuſus nõ efficit, quo min⁹ conſtitutio locũ habere debeat. Nã ecõtra ſi nõ decernautur, accidere poteſt, q. is, q. Ducis aut alteri⁹ iuſſis parere debet, ſe Comiti aut alijs ſubmittat, & ita q nõ eſt dominus, tut⁹ ſit, vero Dño & extraordinario remedio deſtituto. Ideo tali modo cõminando, vbiq; eodẽ luto hęſitabim⁹. Verũ q. fruſtanea ſit ſ dicta cõiectura ex eo ſtatui poteſt, q. hoc ſæculo ruſtici & alij ſagaciſſimi eſſe ſolẽt, vt facile intelligat quiſq;, ſi temere alienũ dominum ſequantᷓ, fore tandẽ, vt ſi verus domin⁹ in cauſa obtineat, ipſe malum ꝓpitium habiturus, adeoq; offenſi Domini irã aut capitis etiã periculum (vt nũc ſunt Regulorũ mores) incurſurus ſit. Solent n. tali caſu piurij pœnã & rebellionis obijcere crimẽ. Imo ſi penitus res inſpiciatᷓ, nullũ plane locũ habebit illa cõiectura, qa & is ſubditus, q ſe alieno Dño addicit, ſoluẽdo vel obediẽdo in ꝓiudicium veri domini, impune hoc nõ feret, etiãſi mandata decernantᷓ. Videm⁹ n. quotidie, q. pignorantes mãdatis pareãt, momẽto forte, & tamẽ mox oblata occaſione priori ꝑtextu in duriorẽ carcerem cõijciunt homines. Ideo nõ eſt ꝓſumendum q. in tantã difficultatem temere quis aut vltro ſe daturus ſit. Ad cõfirmandam hanc ſententiam addi poſſent & alia argumenta, veluti q. Iura & cõſtitutiones debent applicari ad ea, q̃ frequentius accidũt &c. Verũ q. homines capiuntᷓ frequẽtius accidit, vbi Iuriſdictio controuerſa eſt, q̃ aliud ius, q̃ ſeruit⁹. Tũc n. quãdo ius lignãdi, venãdi &c. ꝑtendiᷓ, veſtes plerunq; aut inſtrumẽta auferri ſolẽt. Deinde ſi hoc caſu cõſtitutionẽ locũ nõ habere dicamus, facilis eluſio maioriſq; mali occaſio. Si n. intelligent Domini ſe tutos eſſe, ac iura ꝑtenſa defendi poſſe, magis ꝑhendo hominem, mandata contemnentᷓ, q̃ aliquid auferendo ad id refugiũ omnes declinabũt. Ita plectentᷓ Achiui.

Tertio quia cõſtat in his cauſis pignorationũ, exceptionẽ ſubiectionis locũ nõ habere, etiã vbi de captiuis agitᷓ ratione ꝑtenſæ Iuriſdictionis, vti atteſtatᷓ *Myſ. obſer: 11. cent. 2. & Roſ. 26*, in pleno deciſũ, idq; in captiuo ob collectas exempto oſtendit. Et ita apparet, q. ibi nõ fuerit actũ de capto ob ſeruitutẽ aliquam, ſeu ius ſeparatũ à Iuriſdictione, quia cõſtat ſaltem ex conſuetudine & cõſtitutionibus Impij, coniunctim eas peti ꝑtextu iuriſdictionis omnimodæ, vt plures extãt caſus. Windesheim contra Brandenburg ꝛc. vbi in eodem loco & ijſdem pſonis quilibet eo intuitu ius collectandi habere vtrinq; cõtendit. Item Baumgartẽ contra Beyern Cardinal võ Augſpurg cõtra Augſpurg. 2. verſtrickte Cardinaliſche Vnderthanẽ belangen. Año 67. Subiectionẽ itaq; principaliter cõtrouerſam fuiſſe patet ex illa deciſione Myns. cum ait in caſu, quãdo negatur, captũ eſſe ſubditũ, quia dicit, etiamſi negata ſit qualitas, q̃ principali negotio adhæret, vt ſuperari nõ poſſit: q. ſecus eſſet, ſi ob ius ſeruitutis ſeparatum capt⁹ quis ꝓponeretur, quia tũ ſeparari poteſt cauſa ſubiectionis, veluti ius paſcendi à Iuriſdictione &c. vt hic mirum ſit, q. quidam domini, vbi quis ob collectas capitur, mandata admittant; in reliquis, quę nõ minus ſunt ſpecies Iuriſdictionis ſeu ſubiectionis, vt

in verbott

in **verbot/gebot/ huldigung/ bueſſen** &c. deneganda eſſe velint, cum tamen nõ plus connexitatis habeat captura cum collectis, q̃ cum perſonali præſtatione.

Quarto quod maius periculũ ſubeſſe putẽ, ſi non decernantur, quia tũ vterq; eorum q̃ cõtendunt de ſubiectione ad ſe trahet, capiet & capiet miſeros homines & impune quidẽ, nec vllo ſuperioris metu q; tamen aliquos ſaltẽ hic mãdatis omiſſis deterret. Sed & id ipſũ etiã nõ ſine armorũ metu, q̃ hoc caſu interuenire poterunt, ſi remedium extraordinariũ deſit pignoratio. Quo diutius n. aut frequentius ſubditus alicuius detinebitur, eo maior erit commotio atque ira, cũ maior ſoleat eſſe affectio erga pſonas q̃ res aut ſupellectilẽ ipſorum, q̃ ceſſant, ſi remediũ aliquod ſit liberandi ſubditum.

Ex quib. concludo quocunq; ptextu capiat homo pptet collectas, aut alia onera, ſiue ratione ſubiectionis aut Iuriſdictionis, mandata decernẽda & ſuſtinenda, etiamſi excipiatur de Iuriſdictione vel ſubiectione, tum q; talis exceptio ad merita cauſæ ſpectet, nec ſine ijs decidi poſſit: tũ etiam pter periculum captiuorum. Nã etſi quem pdictæ

12 rationes non moueant, quia tamẽ † ſtylus p lege ſeruatur, maxime interpretatiu°, *vt ſupra quæſt. pxima*. Etſi diligenter omnia acta & pceſſus ex cõſtitut: pignorationis, multis ab hinc ãnis impetrati inſpiciunt, facile pſpici poteſt ab initio ſtatim & ſucceſſiue hoc in vſu fuiſſe vt ratione captiuorũ decernerent, q; patet ex obſeru: Mynſ: 11. *obſer. cet. 2. & d. reſponſo 26*. Itẽ in cauſa **Nürnberg** cõtra **Brãdẽburg Hãß Pfaff verſtrickt belãgend** año 59. **Solms** cõtra **Burg Fridtberg / Fürſtẽberg** cõtra **Wirtẽberg / Wirtzburg** cõtra **Bãberg / Erbach** cõtra **Renſperg / Teutſchmeiſter** contra **Wirtẽberg / Ridefel** contra Fulda, **Hanaw** contra **Maintz**. Et infinita alia extant piudicia, quib. manifeſte oſtendit, vix vnquã dubitatum p Dominos, quin & p maiorẽ partem Aſſeſſorum (aliter n. coniecturari aut pſumi nõ poteſt, cum multas & varias tanto tempore interfuiſſe oporteat) ſemper decretos pceſſus, etiamſi Iuriſdictio **Gebott / Verbott / Straff / Steur** vel alia quæcunq; ſpecies Iuriſdictionis, vel etiã ipſa ſubiectio cõtrouerſa fuerit inter partes, vt tot caſibus recurrere difficile & periculoſum videatur. Siquidẽ contra tãdiu receptã interpretationem conſtitutionis, omnia præiudicia infringere, pceſſus caſſare, vel iam de nouo quid ſtatuere velimus. Et patet ex ſ dictis proceſſus decretos, vbi etiam ius mulctandi controuerſum fuit, de quo iã magis dubitant Domini, cum tamen videatur eadẽ ratio. Nam ſi deliquit ſubditus, & à duobus dominium prætendentib. puniatur ſicuti fieri ſolet: nemo negare poteſt, ſaltem ab altero inique grauari, & ratione duplicis pœnę innocentem eſſe. Idq; contra Iura manifeſtiſſima. Et hoc etiamſi ob notoriũ elictum **als Freuel** puniatur & capiatur, tamen iniquiſſimũ à duob. puniri quẽ. Quod ſi ideo mulctatur tantum, quia præceptum prætenſi Domini neglexerit ob controuerſam Iuriſdictionem, eo magis dicendum q; innocens, cum p ipſum non ſtet, ſed per dominum impedientem, nec minus eſt mulctari, q̃ aſtringi aut capi, quibus caſibus decernuntur mandata. Nec facit, quod publice interſit, ne delicta maneant impunita &c. quia ſatis eſt ab vno puniri. Non n. præſumendum quod alter ſit neglecturus fructus ſuæ Iuriſdictionis, ſi mulctandus quis ſit. Nec ſimile eſt, quod de maleficijs grauiorib. obijcitur, in quibus capitalis aut corporalis pœna eſſe poteſt, quod contra conſtitut: excipiuntur, quia ibi minus piculum ſubeſſe poſſet, impedita aut dilata executione, & nos in puncto citationis iudices eſſe non poſſumus: Imo & tum verius dici poſſet res ipſa controuerſa, quia delinquẽs homo etiam in corpore punitur. Demum & hoc ipſum quod maleficia excipiuntur, argumenti loco eſt, in reliquis minoribus cauſis, **als freuels ſachen** / ſecus dicendum.

In reliquis Dubijs huius conſtitutionis conſenſit plerunque cum cæteris ſui Senatus Dominus.

DEC-

DEC. II. VOTVM X.

Dubia ſuper Conſtitutione Pignorationis vna cum Reſolutione Dominorum Primi Senatus.

Qualiter res tertia conſtituenda & Conſtitutio moderanda, ne per decretum mandatum tertius in ſuo Juri lædatur, & ne infiniti proceſſus huius ſub conſtitutionis prætextu in Cameram irrepant.

SVMMARIA

1 *Res tertia quæ ſit. & num. 14.*
2 *Pignoratio quid ſit proprie.*
3 *Res tertia non ita anxie in captiuis attendenda.*
4 *Mandatum de non offendendo an decerni poſsit in proceſſu pignorationis.*
5 *Attentata in cauſis pignorationum an habeãt locum.*
6 *Attentare non dicitur, qui ius ſuum proſequitur.*
7 *An in puncto pignorationis & mandati de reſtituendo ſeu paritionis eius intereſſe ratio habenda, quod á re ipſa cauſatur & producitur, non ſolum naturaliter ſed per vſum, ad quod vnumquodq; deſtinatum eſt.*
8 *Ius quod pignorans querit, an in ſpecie ſit experimendum.*
9 *Atteſtationes in cauſſis pignorationum an valeant, ad poſſeſſorium plenum.*
10 *An in puncto paritionis locus ſit termino ordinationis.*
11 *Deterioratio rei, quæ fit in fraudem legis, quomodo ſub pœnam conſtitutionis pignoratitiæ trahenda.*
12 *Mandati ſeu iuſsi probatio an iniungenda ſit.*
13 *Res tertia & res ipſa in pignoratione ſi concurrant, ſimpliciter mandatum decerni poteſt.*
15 *Pignorare ſignificat aliud pro alio capepere.*
16 *Punctus Paritionis & Citationis quid differant.*

IN hoc puncto Referentes in dubium non vocant rei tertiæ & non litigioſæ reſtitutionem mandati per conſtitutionem pignoratiuam *ordinationis tit. 22. part. 2.* Ne ſine cauſæ cognitionẽ quis poſſeſſione ſua reſtituatur, ꝓceſſus àb executione initium ſumũt.
Conſtituunt autem rem tertiam † eam, 1
quæ citra controuerſiam confeſſione etiam ipſiuſmet pignorantis alterius eſt, vel ſaltem eſſe non negatur, quæ nihil commune habet, cum iure controuerſo. Quia in ea re nec Ius controuerſum, vel eiuſdem Iuris fructus, vel vſus conſiſtit, vt eo facto pignorans Iure ſuo
vti liberè poſſit. Sed tale factum † pro- 2
prie pignoratio ſit, quando aliud pro alio capitur, Res innocens, id eſt, tertia, nõ litigioſa, nec ius cõtrouerſum in ea te ablatum conſiſtat, vel fructus, ſint rei litigioſæ contra iuris formam, ſine iudice propria authoritate ſibi quis ius dicat, licet p̃tendat hoc ſui iuris conſeruandi gratia feciſſe, Et licet quidã Dominorũ putarint, idẽ omnino ſtatuendũ in hominibus captis, quod in rebus controuerſis ablatis, nullam prorſus faciendam differentiam, propter identitatem rationis, quæ ita militat in perſonis, ſicut in rebus, ſi exercitiũ & poſſeſſio vel quaſi iuris prætenſi non extra perſonam, ſed in perſona ipſa tantum conſiſtat, puta coertio perſonæ, Gebot vnd Verbott, Et quia conſtitutio ineſt, æquipa-

æquiparat hęc duo Pfenden vñ Fahen/ et ſi aliter diceremus, facile vltra quod quis deſtitueretur ſua poſſeſſone, ſequi poteſt hoc abſurdum daß kein Herr ſeyne Vnterthanen/ darauff er Gebot vnd Verbot/ſo ſich dieſelben Gebot vñ Verbot/widerſetzen/ ſtraffen möcht/ eosque etiam carcere coercendi ius haberet, Dan die mutwillige Vnderthanen ſich leichtlich an andere Herrn hencken/ vnnd alſo der billich Straff entfliehen möchten/ da doch der Vnderthan/ wo jhm vnrecht geſchehen/ auch der Herr ſo ſich deſſen anneme/ auch andere ordentiche remedia hat dardurch nicht alß baldt einem/ oder dem andern in prætenſi iuris poſſeſſione ſine præuia cauſę cognitione præiudicirt würde. Tamen crebriori calculo Dominis noſtri Senatus placuit non ita anxie Rem tertiam attendendã in perſonis captis. Et hoc fauore perſonarum, ne forſan innocens ſubditus, qui in dubio neſciat, vtri potius obtemperare debeat, patiatur; & interim, dum Domini de Iure diſceptant, miſere vexentur, minuſque periculi eſſe; liberare carcere ſubditum, & Dominum ad tempus poſſeſſione ſua deſtituere, quam vt miſer ſubditus vel in hoc ſaltem innocens forſan crucietur. Et hanc ſententiam tanquam benigniorem multis præiudicijs ſiſto & vſu Cameræ recepta eſt.

Deciſio Secunda

An cum hoc Proceſſu mandatum de non offendendo etiam decerni poſsit?

4 Mandatũ † de non offendendo cum hoc ꝓceſſu pignorationis, quod ſecundum dubiũ fuit, decerni poſſe cenſent: cũ compatibilia ſint, & ad diuerſa tendant, vt etiam patet ex vno facto poſſe impetrari mandatum ſuper conſtitutione der Pfandung/ & etiam Citationum ad videndum ſuper fracta pace, cuius rei plura extant præiudicia.

Deciſio Tertia.

Attenta in cauſis pignorationum an habeant locum?

Ad † Tertiam quæſtionem quod at- 5
tinet Reſpondetur quod aut conſide-
ramus punctum Mandati aut Citatio-
nis. Si punctum Mandati, tunc quot
facta & pignorationes fiunt, tot man-
data decerni poſſunt. Si vero punctum
Citationis, & ſic cauſam ipſam, tunc
aliud ſtatui circa attentata non pote-
rit, quam in alijs cauſis ſimplicis tur-
bationis & poſſeſſorij interdicti, vti
poſſidetis, in quibus cauſis quid Iuris
domini nouerunt. Quod ſcilicet in
concernentibus cauſam principalem,
nec inhibitio, nec remedium attenta-
torum locum habeat cum attenta-
te † non dicatur, qui ius ſuum proſe- 6
quitur, continuando ſuam poſſeſſio-
nem, fructus percipiendo, ſed veteri
iure vti.

Deciſio Quarta.

An hic & in principio quidem Mandati de reſtituendo ſeu paritionis eius intereſſe ratio habenda, quod à re ipſa cauſatur, & producitur, Non ſolum naturaliter, ſed per vſum, ad quod vnumquodq; deſtinatum eſt.

Putant † Domini Referentes in hoc 7
puncto, quod ſic. Hocque in odium
pignorantis, & violentiam inferentis
Ex qua ratione eſt iuramẽtum in litem
taxatione æſtimationis rei ablatæ admit-
titur p̃ tationes *l. Extat ff. quod met. cauſa*
org. l. Sed & Paulus ff. eod. Ita iudicatum
in cauſa Pfaltzgraff Gorg Hanß con-
tra München von Wildtperg.

Concordant cum Dominis Referentibus in ſequentib. Dibijs Domini multi.

Secundam deciſionem approbant non pauci.

Alij diſtinguunt, vt tum demum decernatur mandatum. Wan das factum auff den Landtfrieden qualificirt vnd fractæ pacis wer.

Tertiam deciſionem approbant omnes Domini prædicti] communiter vno voto cum Dominis Referentibus concludentes.

Deciſionem quartam Ijdem Domini omnes excepto vno, qui ſubſcribēte alio, diſtingui voluit inter intereſſe & ſumptus in pignorando factos, vt in hoc pcedat opinio Dominorū Referentium: ſecus in intereſſe ſeu commodo medij temporis, cum de eo an iuſte vel iniuſte petatur nō niſi in diſcuſſione cauſæ conſtare poſſit: & alioquin ſi iuſtam cauſam foueat, pignorata res cū ſua cauſa ei reſtituenda veniat, hoc eſt, cum commodo & intereſſe. Alius quoque putauit, intereſſe peti poſſe, in genere, ſed per maiora concluſum eſt cū Dominis Referentibus.

Deciſio Quinta.

An ius, quod pignorans quærit, in ſpecie exprimendum?

8 Putant † domini Referentes, quod ſic, licet olim non ſemper, nec perpetuo obſeruatum ſit. Ad hoc ſcilicet vt certius intelligatur. Nam Res tertia innocens & non litigioſa, capta vel pignoris loco ablata, & ſic proprie pignoratio ſit.

Deciſio Sexta.

Atteſtationes in cauſis pignorationum an valeant ad poſſeſſorium plenum?

9 Fruſtra † hæc quæſtio inducitur, cū plenarium poſſeſſorium in cauſis pignorationum diſcutiatur, diſputetur & ſententia deſuper feratur.

Deciſio Septima.

An in puncto paritionis locus ſit termino ordinationis?

Diſtinguendum † cenſent Domini 10 inter punctum Citationis & paritionis, cōcludendo in puncto paritionis locū nō habere, ſed ſtatim in termino comparitionis de paritione doceri debere; quod ſi non fiet ſub euentuali ex ſtylo præfigi breuem terminum: in puncto vero citationis ſecus eſſe, cum ibi procedatur vt in alijs cauſis poſſeſſorijs.

Deciſio Octaua.

Deterioratio rei, quæ fit in fraudē legis quomodo ſub pœnā huius conſtitutionis trahenda?

In hac conſtitutione dubium non eſt in legem committere, qui verba legis amplexas cōtra legis nititur voluntatem, nec legibus inſertas euitabit, qui ſe contra iuris ſententiam prærogatiua verborum fraudulenter excuſat, præſertim cū hic caſus ſit deciſus per Status in Comitijs Auguſt. Anno 66. §. als auch in 22. artic: iuncto verſ. ſeq: da auch fol. 38. fa. 2.

Quintam omnes approbant, excepto vno. Alius etiam multum conferre putat ad ſententias diffinitiuas concipiendas.

Sextam Septimam, & Octauam ſimiliter omnes approbant cum Dominis Referentibus.

Incidenter querebatur.

Cum conſtitutio der Pfandung *mandatum ſeu iuſſum Domini requirat, eius autem probatio ſit difficilima, an vt hactenus factum adhuc iniungendum ſit.*

Vnus qui primus † hoc dubium mouit, eſt in ea opinione, quod alia probatione non ſit opus, ſed altior paritio iniungēda ſit: ſi ſuis manus auxiliatrices Dominus pbuerit facto ſubditorū annuerit, requiſitus & ſummarie de ne- 11

gotio

gotio informatur, pignoris reſtitutionem non mandet, vel alias de ipſius intereſſe agi ſaltem ſecundario, conſtet.

Huic opinioni ſubſcripſerunt tres. Quartus deliberandum cenſet. Quintus probato intereſſe probatum etiam putat iuſſum Domini, ideo tali caſu mandatum iniungit. Sextus tum de iuſſu conſtare putat, ſi vel expreſſa vel tacita ratihabitio ſubſequatur. Septimus diſtinguit: aut enim non diffitetur Dominus factum, ſed improbat tamen, nec habet intereſſe: hoc caſu non daret mandatum. Aut diffitetur, de ratihabitione vero tacet, quo caſu decerneret, præſertim ſi euincatur vtilitas aliqua, quam inde caperet, vel alias de ratihabitione veriſimiliter conſtet.

Quærebatur & illud.

Si res tertia & res ipſa in pignoratione concurrerent, an eſſet in decretis diſtinguendum, an vero propter connexitatem mandatum decernendum.

13 Quod † Mandatum ſimpliciter decerni poſſit propter cõnexitatem placuit multis. Cæteri tum temporis de voto ſuo non fuerunt requiſiti, erat enim quæſtio ſeu dubium incidens obiter.

Reſolutio plenaria dictorum dubiorum.

Ad primę quæſtionis Reſolutionem maioribus Dominorum votis in eandem ſententiam itum eſt, conſiderandā
14 rem tertiam & † intelligendam eam eſſe, quæ citra controuerſiam ipſiuſmet pignorantis confeſſione alterius eſt, ne in ea re ius controuerſum, vel eiuſdem fructus vel vſus conſiſtat, vt poſſeſſione ſua pignorans ſe vti, poſſit dicere, Exempli gratia, ſi vel inſtrumẽta, vel pecora, vel homines, propter ius lignandi, paſcendi, venandi capiantur, locum habeat conſtitutio: ſi vero ipſos fructus controuerſi fundi, ſyluæ, pratorum, ipſas feras, aues, piſces, prætenſas prædij vel talium iurium poſſeſſor auferat, vel etiam plane aduerſarium deijciat, ad alia remedia litigioſæ poſſeſſionis vel ſpolij ſupplicans recurrat. Elegans exemplum controuerſæ decimæ ſuppeditant. Hic ſi quis promiſcue quaſuis non ſeparatas ad decimā garbas abſtulerit, pignoraſſe dicetur, contemplatione frugum, cum decimas, in quibus ius prætendit, nihil commune habentium. Pro hac ſententia amplectenda hæc potiſſimum fundamenta adducta ſunt.

PRIMO † proprietas verbi pigno- 15
rationis, quod ſignificat aliud pro alio capere, rem extra controuerſiam alienam pro litigioſa, contra iuris formam ſine Iudice Ius ſibi propria authoritate dicendo. *Auth. vt non fiant pignorat: l. vn. C. Ne quis in ſua cauſa, cum infinitis alijs.* Qui fundum ingredientes homines vel beſtias eijcit, vel fructus ab ijſdem aſportatos recuperat, propter dubium poſſeſſionis ius in longe alia cauſa eſſe viſus eſt, quam vt ei abſenti ſine clauſula inhiberi debeat. In interd. retinendæ, nec in extraiudiciali appellatione inhibetur eadem ratione, nemini enim imputatur, quod poſſeſſionem ſuam contineant. *Tex. & dd. in l. 1. C. de exe. rei iudic.*

SECVNDO. Ponderatus ad hoc fiat proceſſus, quem præſcribit conſtitutio, diſtinguens inter punctum Citationis & Paritionis. Ita quidem, † vt 16
paritionis punctus omnino videatur præſupponere factum ipſo Iure prohibitum, quale eſt, oblatio rei tertiæ, nihil commune habentis cum rē controuerſa: ſic vt eius intuitu rectè à præcepto ſine clauſula incipi poſſit. Punctus vero Citationis reſpicit id, quod vere controuerſum eſt, in quo nihil poſſu-

tes ob Dominorum controuerſias plectuntur, & ſic cuiuſcunque Iuris reſpectu (excepto maleficij) homo capiatur, ſupplicandi mandatum decernendum ex hac conſtit. concluſum. Fuere tamen alij, qui hic quoque varia incommoda ſubeſſe animaduerterent. Vt de eo, qui capit ſubditum ſuum in non dubia omnimoda iuriſdictione ſua, qui tamen ſupplicantis ſit homo proprius. Hoc caſu allegata præiudicia caſſatorum proceſſuum. Alij hanc limitationem addendam cenſuerunt, vt ſi capiatur ſubditus ab alterutro de Iuriſdictione contendentium Dominorum, ob delictum aliquod ciuile, hoc eſt freuel/ ob quod nondum is punitus ſit: hic cum aliquid deliquerit ſubditus, deficere rationem, quæ ſe fundat in innocentia captiuorum, & inſurgere aliam contra eundem, ne ſcilicet delicta maneant impunita: vnde proceſſus denegandos, ne cauſa incognita controuerſæ Iuriſdictionis actu priuetur, qui præuenit delinquentem capere.

Deciſionem ad cætera dubia huius conſtitutionis vide ſupra.

Finis Decadis Secundæ Syntagmatis quarti.

Sequitur

Eiuſdem Syntagmatis Decas tertia.

DEC-

DECISIONVM RELATIONVM, VOTORVM ET DVBIORVM CAMERÆ IMPERIALIS.

SYNTAGMATIS IV.

DECAS III. VOT. I.

DVBIA DE ARRESTIS.

Primum Dubium.

Qualiter inter Arreſtum & Turbationem diſtinguendum.

SVMMARIA.

1 *Arreſtum & Turbatio quid differant & n.3.4.*

2 Arreſtiren vnnd Auffhalten *paria ſunt.*

3 *Arreſtum quid latius & quid ſtrictius ſignificet. & num.1.*

5 *Turbatio quibus modis inducatur.*

6 *Res tertia an & qualiter in arreſtis conſtituenda.*

7 *Ad mandatum de relaxando arreſto, decernendum, an requiratur documentum oblata cautionis; an vero in proceſſu offerri ſufficiat.*

8 *Conſtitutio arreſtorum an referatur ad caſus prateritos: Negatur.*

9 *Conſtitutio quando ad praterita extendi poſſit.*

10 *Conſtitutio arreſtorum qualiter certis liminibus includenda ſit, ne ſuper ea infiniti proceſſus decernantur.*

11 *Requiſita in decernendis proceſſibus arreſtorum.*

12 *Exceptiones ſub & obreptiones in arreſtorum proceſſu obſeruandæ.*

13 *Termini & comminationes item hic ſunt obſeruandi.*

14 *Merita cauſæ in materia arreſtorum non expedienda.*

15 *Damnum vel deterioratio rei arreſtatæ, qualiter veniat reſtituendum.*

16 *Res reddita dici non poteſt, quando corrupta ſciſſa vel. fracta redditur.*

QVo ad definitionem ſeu potius ſignificationem vocabuli, illud alij latius, alij ſtrictius in conſtitutione noſtra intelligunt: Latius † quod 1
ſcilicet quodlibet impedimentum, quo quis impeditur, ne rebus ſuis libere vti, aut eas ſuo arbitrio auferre vel tranſportare, vel etiam domum ſuam libere transferre poſſit intelligitur, vt

nonſit aliud, quam verſpern / thätlich auffhalten / intrag thuen oder verhindern. Ita etiam comprehendat rem affectam litigioſam vel controuerſam. Item ſpolia, quaſcunque detentiones, retentiones & quæuis impedimenta. Ratio huius intellectus aſſignatur, quod dicta conſtitutio fauorabilis eſt, & ex iiſdem motiuis & rationibus deſcendit, atque ad eundem finem tendit, ſicuti altera illa conſtitutio de pignorationibus, & ambæ generales, & ita aſſimulatæ, vt quo caſu vni ex his locus eſſe nequeat, alteri locus ſit, vt tam arreſtis quam pignoratis ſubueniatur, ex æquo per mandata ſine clauſula; quia iniquum foret, ſi quis ante cauſam iure deciſam ſua poſſeſſione vel quaſi deſtitueretur, ac propria autoritate Arreſtans ius ſibi diceret. Item quia pa-
2 ria ſunt Arreſtiren † vnnd auffhalten vt ex verbis des Religionsfriden euincitur, & in hac ſententia fuerunt tres
3 Domini. Strictius † autem, (vt quatuor ex Dominis voluerunt) quod conceſſa ſolummodo propria & genuina ſignificatione vocabuli, & communi vſu loquendi (hoc eſt, vbi quis vel mediante magiſtratu ſine iudice, vel vbi is, qui iuriſdictionem in loco habet, propria autoritate, per ſe, vel ſuos officiales, perſonam, res, vel ius aliquod vſque ad præſtationem vel ſolutionem, quam ſibi deberi aſſerit, vel donec negotium lite, aut quauis alia ratione decidatur, & ſic limitato modo, & ad certum tempus ſaltem detinet ſiue impedit, & non quando quis alio animo, vtpote rapiendi, ſpoliandi, vel quis alio modo deſtituendi aliquem ſuo iure ſiue poſſeſſione. Item rem tanquam ſuam propriam proſequendi, retinendi ſiue recuperandi, pure & ſimpliciter iſta fecerit) quæuis aliæ turbationes excludantur, præſertim ſpolia: & ſi quis excipiat, ſe nihil arreſtaſſe, ſed rem ſuam propriam accepiſſe, ſeu ad ſe transtuliſſe.

Vt quibus non conueniunt verba neque diſpoſitio, & quæ nomine differunt, ea etiam re ſeparentur. Item vt euitetur ſic aliarum conſtitutionum de litigioſa poſſeſſione & ſimplici ſpolio coërctio, *vt in ordi. tit. 8. per 2.* vbi loquitur de Außträg quæ hac ratione tollerentur (quod tamen hic non eſt diſpoſitum) & tam iudices, quam partes prima inſtantia & ordinario iudicio priuarentur, ſicut etiam alijs iuribus & remedijs ordinatijs. Tantiſper enim perſona, res vel ius aliquod impeditur, donec exempli gratia, debitum cenſus, decimæ &c. ſoluantur, vel lis finiatur: cum alias in ſimplici turbatione, tes plerunque pure & abſolute, tanquam ſua ſuo iure, vel ſibi debita, auferatur, perſona capiatur, ius vel poſſeſſio occupetur, vetoque Domino vel melius poſſeſſionem vel quaſi probanti adiudicetur. Nec putant domini generaliter omnem ſiue quamcunque violentiam ſub dictis duabus conſtitutionibus comprehenſam, ſed ſingulas conſtitutiones ſuas proprias habere qualitates & requiſita, imo etiam diuerſos effectus, virtutes atque officia propria, nuſquam etiam extenſio nobis conceſſa & demandata eſt, ſicuti de mente quoq; ſtatuentium nihil conſtat, nec affirmari poteſt. Taceo quod ſic ſuper infinitis caſibus, & quouis ſpolio, ac generaliter ſuper omni turbatione non ſolum proceſſus decerni: verum etiam Camera circa multas diſputationes maxime in puncto exemptionum occupata eſſe deberet. Imo conſequeretur quis ante ſententiam vel cauſæ cognitionem, quod vix per ſententiam obtineret. Cum etiam de iure ſpoliatus non ſemper per omnia veniat reſtituendus. Vnde Domini hoc dubium ad Status deferendum putant. Alias Domini in eo conueniunt, quod hic aliquod vltra interpretum ſignificationem, hoc eſt, quod non tantum loquatur conſtitutio de illis arreſtis, quæ per Magiſtratum vel iudicem fiunt, ſed etiam de ijs, quæ per Statuſmet in proprio territorio,

ritorio, vel per alios immediate Im-
perio ſubiectos, eo loci, vbi iuriſdicti-
onem habent in propria perſona, vel
per ſuos officiatos imponuntur, & ſic
quando quis propria auctoritate ne-
glecto indice ordinario ſibi ipſi ius di-
4 cit. Item quod Arreſtum † ſpeciali-
us, turbatio autem generalius quip-
piam ſit, ſicque non omnis turbatio
arreſtum, licet omne arreſtum turba-
tio dici poſſit, & per cõſequens vt gen⁹
& ſpecies ſeſe habeant. Propterea quod
Arreſtum tanquã impedimentum &
interdictum minus ſit. Turbatio autem
tanquam præhenſio, raptura ſiue car-
ceratio (quoad perſonas) vel tanquam
detentio ſiue occupatio (quoad poſſeſ-
ſiones, res vel bona) plus ſit: hæc n. va-
5 rijs, † modis inducit̃, ſcilicet per ſeque-
ſtrum ex locatione, per appoſitionem
aduerſariorum in iudicio, cum negant
nos poſſidere &c. Item per quamcunq;
aliam vim turbatiuam. Facta igitur &
narrata bene eſſe diſtinguenda putant
ad proceſſus, te denegandos vel decer-
nendos, ſed etiam narrata expreſſe vel
tacite reddunt factum qualificatum,
magis pro arreſto, quam pro ſimplici
vel nuda turbatione tenent.

Vnus ex Dominis ſic diſtinxit, quod aut quid arreſtatur vel detinetur propter debitum, vel aliam quamuis cauſam, proprij intereſſe nomine & proceſſus, decernit aut nullam aliam ob cauſam quam quod ſua propria ſit, quis vel occupat, vel detinet, & tunc proceſſus denegat.

Dubitatur etiam, quid faciendum ſi nomine der Nachſteur / vel Leibeigenſchafft / fiat Arreſtum, per rationes vt in voto Eſchenfelder.

Secundum Dubium.

An & qualiter res Tertia in Arreſtis conſtituenda.

6 Licet † in pignorationib. & repreſſalijs aliud pro alio capiatur ſeu detineatur, & res tertia innocens neceſſario conſtituatur; ſecus tamen eſt in ſtrictis, vbi res tertia innocens neque in rebus neque in perſonis neceſſario requiritur.

In primo dubio. Quidam ex Dominis in pleno acceperũt vocabulum Arreſti ſtricte: Quidam late: Quidam nec late nec ſtricte, ſed in ſua genuina ſignificatione.

In ſecundo Dubio: Rem tertiã Quidam ſimpliciter conſiderandam putat, Quidam non, Quidam denique limitant.

Vnus qui rem tertiam non conſiderat, exceptis Gabellis. Debitis, Nachſteur & ſimilibus.

Alius qui & ipſe accepit quidem & admittit rem innocentem, non tamen neceſſarium eſſe putat, vt narretur rem eſſe innocentem, vt quia plerunque in re & perſona ipſa nobis obligata ſiue affecta, & in nocenti vel litigioſa committitur, ſicut & in innocenti & minime litigioſa, & quæ de iure aut conſuetudine arreſtari non poteſt nec debet, licet de facto fiat. Poteſt etiam eſſe quod ratione diuerſitatis rei vel facti quodammodo res tertia inſit, vt pote ſibi ius nouum quærendo, vetus augendo, alteri ſuum diminuendo &c.

Tertium Dubium.

An ad decernendum mandatum de relaxando arreſto requiratur documentum oblatæ cautionis, an vero in proceſſu offerri ſufficiat.

Quod præcedere † debeat cautio, 7
rationes dubitandi ſunt. Primo propter verbũ Angebott / bis repetitum, iũcto verbo gebürliche / Item quia ſequitur ibi verbum Alsdan rc. Secundo vt melius arreſtanti ſit cautum, cum Reorum ſit fugere. Tertio quod alias citatus arreſtans poſſet obijcere, ſi talis aut talis, vt nunc oblata fuiſſet cautio, arreſtum ſtatim fuiſſet relaxatum

Tertius ſecundam non obſtare, putat enim ob præiudiciũ Henrich Schultheiß & conſortũ cõtra Epiſcopũ Spirẽſem: Tertiam arbitrio iudicis committit. Quartã, Sextã, & Octauã euidentes eſſe putat cũ limitatione tñ ſextę. Quinta eſt ſatis ambigua. Septima habet pulchrã ſpeciẽ præſertim in zechet vnd Zolpann gutteren / ſed timet, ne ſubditi minorum nimis grauentur, ideo in nach ſteuren & ſimilibus non admittit. Quoad oblata cautione omnes admittit: inter ſubditum & tertium non diſtinguunt, de iure relaxanda veniat (prout ex facti narratione ſiue exceptionibus aduerſarij depræhendi poterit) tunc nihilominus paritio iniungatur. Septima iuxta vnius ex Dominis ſententiam rem eſſe affectam, litigioſam, vel controuerſam, vnde die Zolbarn / Betbarn/ Steurbarn güter/ & de quibus decimæ vel ſimilia debentur, ſi arreſtata fuerint non relaxanda eſſe per viam huius conſtitutionis, ſed per ſolutionem vel præſtationem Telonij, decimarum, onerum &c. vel per diffinitiuam, quo etiã pertinet exceptio ratione der Nachſteur vnd Leibeigenſchafft. Octaua Arreſtũ eſſe iudiciale, vtpote per interlocutoriam vel executoriales obtentũ. Nona quod ad inſtantiam tertij, factum quam exceptionem alij non attendunt, niſi res extranei immobilis vel ſimilis ſit (vt quia actione reali quis conuenitur, vbi res ſita eſt) alij autem attendunt, quia ordinaria via relaxatio petenda ab illo iudice.

13 TERTIO veniunt † hic obſeruandi termini & comminationes, tam in puncto exceptionum quam paritionis vt tales ſint, vt quatenus fieri poteſt, omnia celerrime expediantur. Exempli cauſa, ſi in primo termino non doceatur paritio, & petatur adhuc tempus ad docendum, abbreuietur illud ſub euentuali: vt ſcilicet caſu quo non, ad inſtantiam partis aduerſæ fieri debeat, quod iuris eſt.

14 QVARTO & vltimo † obſeruetur & caueatur ne in cauſa principali partes vel articulando, vel excipiendo, explicando & offerendo, vel quacunque alia deputatione, hic audiantur, ſed exceptiones ſeu producta & allegata in primo termino ſtatim ad referẽdũ dent, (niſi alias, dum decreta concipiuntur expediri queant) accurate examinentur, & iam dicta in diffiniendo & pronunciando obſeruentur.

In eodem quinto dubio, quoad terminos & comminationes. Omnes reliqui Domini cum Referentibus & alijs Dominis deputatis concludunt ſimpliciter.

In eodem dubio. Quæ domini Referentes de cauſa principali in hoc puncto non diſcutienda mouerunt. Omnes Domini ſimiliter ſententiam ipſorum communi voto, quantum quidem ego obſeruare potui, approbarunt.

Vltimum Dubium.

Damnum vel deterioratio rei arreſtatæ qualiter veniat circa reſtitutionem?

Quidam † ita ſentiunt, quod cir- 15
cumſtantiæ tam ratione temporis, ſcilicet emanati mandati & cautionis, quo die & tempore &c. quam etiam ratione qualitatis d. cautionis diligenter ſint ponderandæ, & iuxta illarum varietatẽ omnia diſtinguẽda, & diiũdicãda hoc eſt, ꝙ illorũ dominorũ reſtitutio, q̃ ante mandatum illata ſunt, minime adiudicari debeat: ſecus quæ poſt mandatum ſuperuenerunt. Similiter de cautione ſufficienti ablata (etiam ante mãdatum obtentũ) velint fieri relaxationẽ, ſimul etiam illa damna reſtituenda hic venire, quæ à tempore d. cautionis ſufficientis acciderunt. Sin autem nõ ſufficiens afferatur ſeu præſtetur cautio, tunc nec illa quidem damna reſtitui debere, quæ etiam poſt mandatum ex arreſto, quam in cautione præſtanda, negligentia, defectus & culpa propria arreſtati reperitur. Quantum ius enim arreſtans ſciuerit vel ſcire debuit, arreſta eſſe prohibita, tamen vice verſa & arte-

arreſtatus ſcire debuit, ad relaxationem requiri tam cautionem ſufficientem, quam mandatum, maxime cum iuſtificatio arreſti coram competente iudice facienda adhuc dependeat à futuro euentu (vbi etiam de futuro periculo, damnis, expenſis, & intereſſe recte agi poteſt:) & præter relaxationem, eamque certis ſolummodo concurrentibus qualitatibus ſiue requiſitis modificatã, nulla nobis Statibus data fuerit poteſtas, imo nec etiã in mandatis aliud præcipitur, quam rei relaxatio nulla penitus damnorum vel æſtimationis (prout fit in pignorationibus) facta mentione, niſi quod quædam mandata habeant adiectam clauſulam, ohn fernere Entgeld/ quæ futura reſpiciat, itaquod vnius incluſio, alterius ſit excluſio: Attamen prædictæ qualitates, ſolennitates & circumſtantiæ vbi interueniſſe reperiuntur, ſtatim vna cum re principali relaxanda etiam damna poſt morã ſubſecuta vti acceſſoria, futura & ſequela ſui principalis, veniunt reſtituenda: Ex quo ſcilicet arreſtans inceperit eſſe in mora & contumacia, & deſierit negligentia vel culpa arreſtati. Effectus autem moræ eſt, quod periculum interitus in aduerſarium transferatur. De ijs autem damnis, quæ ante oblationem, vel realem præſtationem cautionis acciderunt, alia ſunt remedia coram inferiori Iudice proponenda, ſicuti etiam actio iniuriarum ꝓpter arreſtum inique impetratũ.

Alij autem maioribus votis concluſerunt, quod expenſæ, damna & deteriorationes merito & indiſtincte circa reſtitutionem in conſiderationem veniant, illaque omnia hic ventilanda & adiudicanda ſint. Ratio prima eſt, quod pretium ſuccedit loco rei, cum aliàs arreſtum non poſſit dici relaxatum, ſi res iam perempta eſſet vel deteriorata, niſi damnum & interitus rei præſtaretur. Secunda ratio, Relaxare eſt in priſtinum Statum reſtituere, hoc eſt, in totum, non pro parte, plene non ſemiplene, ſiquidem relaxare ſeu reſtituere cum omni ſua cauſa accipiendum eſt, de iure communi, & relaxatio cum effectu & integra fieri debet. Item res reddita dici non poteſt, quando corrupta, ſciſſa vel fracta redditur. *l. Labeo. de verborum ſignificatione.* Tertia ratio Arreſtans in ſua contumacia vel facto illicito perſeuerans, facile poteſt omnia deperdere, vel res perire ſinere, nullam ſcilicet curam adhibendo, quo illæ cuſtodiantur, ſeu conſeruentur, & debito modo tractentur tantum, vt ſic mandatum effugeret, conſtitutum eluderet, & officium noſtrum contemneret. Quarta Ratio. Argumento nobis eſt conſtitutio de pignoratione, quibus arreſta Status ipſi æquipararunt, & præſertim facit receſſus de Anno 66. §. Als auch & §. da auch. vbi ſtatuitur, vt in poſterum apponantur verba ohn Endtgelt ꝛc. Item ſi culpa & negligentia pignorantis res deterioretur, vel omnino pereat, vel ad præcauendum illud pecunia redimatur per pignoratum (es ſey gleich vor oder nach erhaltenem Proceß) pignorans teneatur ad iuſtum pretium, vt ſic ambæ conſtitutiones illæ ſibi inuicem adminiculentur, cum pari iure cenſeantur ratione grauaminis, & illa de pignorationibus per noſtram de arreſtis extendatur &c. damna adhuc pati in proceſſu poſſunt.

Imo vbi conſtat de bono iure partis, poteſt Iudex etiam ſuper damnis & expenſis implicite petitis pronunciare & Victori adiudicare. Sexta ratio. Si ſine debito res arreſtatur, tenetur creditor ad intereſſe & damna. Septima Ratio. Quod cauſa Arreſti in hoc puncto non inſpicienda, ſiue bona ſiue mala ſit, ſed magis factum prohibitum, id eſt, arreſtum ipſum, quod cauſam damni dedit. Octaua Ratio. In odium fraudulenti, hoc eſt, qui ſciens facit contra legem, veniat relaxatio cum omni ſua cauſa in cognitionem Iudicis. Nona Ratio. Propter verba ohn Endtgeldt / quæ ex ſtylo ad ſimilitudinem pignorationum mandatis inſeri

laxatum, ſed quia non factum; poſſer
petere abſolurionem cum expenſis.
Quarto. quia ita ptimitus ſic obſerua-
tum fuir. Sed conelūſum maioribus vo-
tis non requiri documentum in decer-
nendis proceſſibus; ſed ſufficere narra-
ta, quod anrea oblata fuerit cautio, vel
quod iam offetatur de præſenti, niſi
dubia vel minus idonea ſit illa cautio,
quo caſu in decretis opponi debet clau
ſula. **Doch auff vergende genugſame**
oder Würckliche caurion &c. Secus ſi
pro paririone inſtetur, quia runc præ-
cedere debet verificatio & præſtatio
oblatæ & ſufficientis cautionis. Rati-
ones ſunr: Prima, quia iam obtinuit
in Camera. Secunda Ne maior anſa
derur Reo quærendi ſubterfugia. Ter-
tia Iudicis eſt deſuper cognoſcere an
ſufficiens ſit. Quarta quia legis bene-
ficio cenſetur indignus, qui contra i-
pſam legem peccauir. Quinta facilio-
res eſſe debemus in proceſſibus decer-
nendis quam denegandis, præſertim
vbi Reo nō præiudicatur, iſque ſcir vel
ſcire poruir, tam ex conſtitutione;
quam ex ipſo mandato, quando pare-
re reneárur. Sexta. quia ſtandum eſt
narratis ad fundandam inrentionem.

In rerio Dubo Plerique Domino-
rum rranſeunr cum maioribus voris
Referentium, non requiri ſcilicer do-
cumenrum cautionis in decernendis
proceſſibus, ſed credi ſimpliciter nar-
raris.

Contra Cautionem ſimpliciter
requirir vnus ex Dominis. Alij Do-
mini diſtinguendum cenſent.

Vnus quidem requirir cautionem
oblatam à parre iam ante, priuſquam
Iudex Cameræ adeatur: ſufficere ta-
men hic in Camera ſaltem aſſetere
in ſupplicatione, factam cautionem
iam anre, non autem in documen-
tum cogatur afferre ſupplicans.

Alius dictam oblationem cautio-
nis requirit quidem, iuſtificationem
tamen eiuſdem reſeruat ad proceſ-
ſum.

Alius, Stat quidem narratis in ſup-
plicatione quoad cautionem, in pun-
cto tamē paritionis probationem eiuſ-
dem putar eſſe neceſſariam.

Tres alij cum Referente putant iſti-
us dubij reſolurionem Statibus reſer-
uandam, & quid hac in re fieri velint
expectandum.

Quartum Dubium.

An conſtitutio etiam referatur ad caſus præteritos?

Pro negatiua † parre; & quod fu- 8
tura tanrum reſpiciat, rres domini con-
cluſerunt. Ratio prima; proprer ver-
bum futuri temporis in conſtiturione
poſitum; **Arreſtiren würden** &c. Secun-
da. Quia iuris; quod Sratuta & conſti
tutiones non ad facta prætetita, ſed fu-
tura tantum referanrur. Tertia. Quod
in Comitijs nonnulli Status difficulter
in hanc conſtitutionem conſenſerunr.
Quarta, Quod non conſtar de mente
Statuum; quod voluerint ad præteritos
caſus eum referri. Quinta ſuper ſimili
quæſtione ante aliquot annos in pleno
concluſum. Sexta quia poſſent hac ra-
tione lites excitari de reb. ante aliquot
annos arreſtaris; quæ ſine ſummo
Straruum præiudicio reſtitui non poſ-
ſent.

Affirmatiua autem pars plures habet
Dominos conſentientes, cum rali di-
ſtinctione, quod ſi ſuper facto præteri-
to lis non pendeat; ſicque res adhuc
integra ſit, tunc conſtitutioni locum
eſſe: cum tale grauamen tractum ha-
beat ſucceſſiuum & quæ in arreſto de-
tinentur, adhuc quotidie & de præſen-
ti grauentur. Item quando conſtitutio
eſt confirmaroria, & quaſi declaratoria
iuris ſcripti, vr hic, tunc † latius intelli- 9
gi & extendi poreſt ad prærerita. Secus
ſi eſt correctoria anterioris iuris, & hic
exorbitans. Si aurem lis iam anre pen-
derer, forte iam medianre mandato
cum clauſula, tunc aliud mandatum
ſine clauſula, & ſic contrarium priori
non debet decerni, prout denegatum
in cauſa **Rottenſtein** cōtra **Schaurpurg**
Anno. 74. 17 Aug. facit *l. vbi de iudic.*

In quatto dubio. Vota minora negatiuæ partis apptobarunt quidam Domini. Et ita iamante in pleno concluſum eſſe tetuletuat eandem opinionē amplectentes duo alij.

Vota maiora & affirmatiuam partem ſecuti ſunt iterum alij.

Approbarunt eandem opinionem affirmatiuam limitatiue.

Vnus in ijs, quæ non habent tractum ſucceſſiuum, alias conſentit cum Dominis negatiuæ opinionis.

Alius Si arreſtum durans ſit in Cameta, tamen nondum deductum, concedit arreſtum etiam in præteritis: alias negatiuam opinionem amplectitur.

Tettius. Si tes adhuc ſit integta, ad præteritos caſus extendit arreſta, in alijs caſibus conſentit cum iis, qui in futuris tantum, non in ptæteritis locum habete putant.

Quintum Dubium.

10 *Qualiter † hæc conſtitutio certis limitibus inclaudenda & moderanda ſit, ne ſuper ea, ſicut in pignorationis conſtitut one ſit, infiniti proceſſus decercernantur.*

Bteuitet hic quatuor obſeruanda veniunt.

PRIMO requiſita in decernendis
11 † proceſſibus huiuſmodi ſunt: Primum quod vtetque ſit immediate ſub Imperio: Secundum, quod atteſtati vel ſubditorum perſonæ, vel bona atreſtata ſint. Tertium, quod atteſtans ipſe vel alius ſuo niſu aut ratihabitione arreſtauerit. Quartum, quod cautio ſufficiens oblata ſit vel offetatur. Quintum, quod cauſa ſit ciuilis. Sextum, iuxta votum vnius ex Dominis, quod bona atreſtata non ſint affecta, nec litigioſa.

SECVNDO veniunt obſeruandę exceptiones ſub & obreptionis, quarum paucæ & quæ dicta requiſita potiſſimum concernunt, admittantut, vtpote. Prima: Cautionem non ſufficientem non oblatam, & nō præſtitam eſſe. Secunda, Reum nihil atreſtaſſe, nec atreſtare curaſſe, & ſic non iuſſu, nec ratihabitione eius (licet à tertio forte nominato, vel ad inſtantiam eiuſdem) factum ſit. Tertia factum non ſapere arreſtum, ſed aliam turbationem, vel violentiam; vel ſi quis dicat rem eſſe ſuam propriam, impetrantem nullum in ea ius habere. Et hæc juxta illorum Dominotum ſententiam, qui ſtricte vocabulum arteſti accipiunt. Quarta, competentiæ hoc eſt, vnam vel alteram partem non eſſe immediate ſub imperio. Quinta, Bona ſubditorum non eſſe in territorio ſupplicantis, ſed in alio, vbi ille nihil iuris habet, ſed dominus territorij, qui exempli gratia in quaſi poſſeſſione iuris forte cellectandi vel ſimilis eſſe dicitur. Sexta cauſam eſſe criminalem, ſi tamen talis cauſa ſit, vt vel perſona, vel res ad præſtitam cautionem ſufficiat.

In quinto dubio, quoad Sex tequiſita, quidam ex Dominis ſimpliciter illa omnia apptobant. Quidam inter illa non diſtinguunt, ſed ex præcedentibus colligi volunt. Quidam aliqua apptobant. Quinq; ptiora approbat Vnus. Sextum admittit in der nachſteur/ Alius oui ſextum omnino teprobat. & idem Alius qui ſextum ideo non conſidetat, q; ad cauſam principalē pertinet. Ttia ex tequiſitis admittit Vnus. Secundo addit reſpectu Domini. Quintum & Sextum omittenda cenſet. Quidam omnia probant limitatiue tamen.

Vnus, Dummo do conſtent ex narratis. Alius Dummodo doceant arreſtum iute factum. Tettius addit ſi quis per ſe ſiue per ſuos arreſtet, alias caſſate cōſtitutionem. Idem in publicis iuribus vult conſiderari rem affectam, vt in Zöllen & ſimilibus, alias non.

Exceptiones requiſita ſubſequentes quidam apptobant ſimpliciter Quidā non apptobāt ſimpliciter. Vnus quoad numetum, Septimam non attendit.

Tettius

laxatum, ſed quia non factum; poſſet petere abſolutionem cum expenſis. Quarto. quia ita ptimitus ſic obſeruatum fuit. Sed concluſum maioribus votis non requiri documentum in decernendis proceſſibus; ſed ſufficere narrata, quod antea oblata fuerit cautio, vel quod iam offeratur de præſenti, niſi dubia vel minus idonea ſit illa cautio, quo caſu in decretis opponi debet clauſula. Doch auff vergende genugſame oder Würckliche caution &c. Secus ſi pro paritione inſtetur, quia tunc præcedere debet verificatio & præſtatio oblatæ & ſufficientis cautionis. Rationes ſunt: Prima, quia iam obtinuit in Camera. Secunda Ne maior anſa detur Reo quærendi ſubterfugia. Tertia Iudicis eſt deſuper cognoſcere an ſufficiens ſit. Quarta quia legis beneficio cenſetur indignus, qui contra ipſam legem peccauit. Quinta faciliores eſſe debemus in proceſſibus decernendis quam denegandis, præſertim vbi Reo nō præiudicatur, iſque ſcit vel ſcire potuit, tam ex conſtitutione; quam ex ipſo mandato, quando parere teneatur. Sexta: quia ſtandum eſt narratis ad fundandam intentionem.

In tertio Dubio Plerique Dominorum tranſeunt cum maioribus votis Referentium, non requiri ſcilicet documentum cautionis in decernendis proceſſibus, ſed credi ſimpliciter narratis.

Contra Cautionem ſimpliciter requirit vnus ex Dominis. Alij Domini diſtinguendum cenſent.

Vnus quidem requirit cautionem oblatam à parte iam ante, priuſquam Iudex Cameræ adeatur: ſufficere tamen hic in Camera ſaltem aſſerere in ſupplicatione, factam cautionem iam ante, non autem in documentum cogatur afferre ſupplicans.

Alius dictam oblationem cautionis requirit quidem, iuſtificationem tamen eiuſdem reſeruat ad proceſſum.

Alius, Stat quidem narratis in ſupplicatione quoad cautionem, in puncto tamē paritionis probationem eiuſdem putat eſſe neceſſariam.

Tres alij cum Referente putant iſtius dubij reſolutionem Statibus reſeruandam, & quid hac in re fieri velint expectandum.

Quartum Dubium.

An conſtitutio etiam referatur ad caſus præteritos?

Pro negatiuā † parte; & quod futura tantum reſpiciat, tres domini concluſerunt. Ratio prima; propter verbum futuri temporis in conſtitutione poſitum; Arreſtiren würden &c. Secunda. Quia iuris; quod Statuta & conſtitutiones non ad facta præterita, ſed futura tantum referantur. Tertia: Quod in Comitijs nonnulli Status difficulter in hanc conſtitutionem conſenſerunt. Quarta, Quod non conſtat de mente Statuum; quod voluerint ad præteritos caſus eum referri. Quinta ſuper ſimili quæſtione ante aliquot annos in pleno concluſum. Sexta quia poſſent hac ratione lites excitari de reb: ante aliquot annos arreſtatis; quæ ſine ſummo Statuum præiudicio reſtitui non poſſent. 8

Affirmatiua autem pars plures habet Dominos conſentientes, cum tali diſtinctione, quod ſi ſuper facto præterito lis non pendeat, ſicque res adhuc integra ſit, tunc conſtitutioni locum eſſe: cum tale grauamen tractum habeat ſucceſſiuum & quæ in arreſto detinentur, adhuc quotidie & de præſenti grauentur. Item quando conſtitutio eſt confirmatoria, & quaſi declaratoria iuris ſcripti; vt hic, tunc † latius intelligi & extendi poteſt ad præterita. Secus ſi eſt correctoria anterioris iuris, & hic exorbitans: Si autem lis iam ante penderet, forte iam mediante mandato cum clauſula, tunc aliud mandatum ſine clauſula, & ſic contrarium priori non debet decerni, prout denegatum in cauſa Rottenſtein cōtra Schaurpurg Anno. 74. 17 Aug. facit *l. vbi de iudic.* 9

In Quarto

In quarto dubio. Vota minora negatiuæ partis approbarunt quidam Domini. Et ita iamante in pleno concluſum eſſe retulerunt eandem opinionē amplectentes duo alij.

Vota maiora & affirmatiuam partem ſecuti ſunt iterum alij.

Approbarunt eandem opinionem affirmatiuam limitatiue.

Vnus in ijs, quæ non habent tractum ſucceſſiuum, alias conſentit cum Dominis negatiuæ opinionis.

Alius Si arreſtum durans ſit in Camera, tamen nondum deductum, concedit arreſtum etiam in præteritis: alias negatiuam opinionem amplectitur.

Tertius. Si res adhue ſit integra, ad præteritos caſus extendit arreſta, in alijs caſibus conſentit cum iis, qui in futuris tantum, non in præteritis locum habere putant.

Quintum Dubium.

10 *Qualiter † hæc conſtitutio certis limitibus includenda & moderanda ſit, ne ſuper ea, ſicut in pignorationis conſtitutione fit, infiniti proceſſus decercernantur.*

Breuiter hic quatuor obſeruanda veniunt.

PRIMO requiſita in decernendis
11 † proceſſibus huiuſmodi ſunt: Primum quod vterque ſit immediate ſub Imperio: Secundum, quod arreſtati vel ſubditorum perſonæ, vel bona arreſtata ſint. Tertium, quod arreſtans ipſe vel alius ſuo niſu aut ratihabitione arreſtauerit. Quartum, quod cautio ſufficiens oblata ſit vel offeratur. Quintum, quod cauſa ſit ciuilis. Sextum, iuxta votum vnius ex Dominis, quod bona arreſtata non ſint affecta, nec litigioſa.

SECVNDO veniunt obſeruandę exceptiones ſub & obreptionis, quarum paucæ & quæ dicta requiſita potiſſimum concernunt, admittantur, vtpote. Prima: Cautionem non ſufficientem non oblatam, & nō præſtitam eſſe. Secunda, Reum nihil arreſtaſſe, nec arreſtare curaſſe, & ſic non iuſſu, nec ratihabitione eius (licet à tertio forte nominato, vel ad inſtantiam eiuſdem) factum ſit. Tertia factum non ſapere arreſtum, ſed aliam turbationem, vel violentiam; vel ſi quis dicat rem eſſe ſuam propriam, impetrantem nullum in ea ius habere. Et hæc iuxta illorum Dominorum ſententiam, qui ſtricte vocabulum arreſti accipiunt. Quarta, competentiæ hoc eſt, vnam vel alteram partem non eſſe immediate ſub imperio. Quinta, Bona ſubditorum non eſſe in territorio ſupplicantis, ſed in alio, vbi ille nihil iuris habet, ſed dominus territorij, qui exempli gratia inquaſi poſſeſſione iuris forte collectandi vel ſimilis eſſe dicitur. Sexta cauſam eſſe criminalem, ſi tamen talis cauſa ſit, vt vel perſona, vel res ad præſtitam cautionem ſufficiat.

In quinto dubio, quoad Sex requiſita, quidam ex Dominis ſimpliciter illa omnia approbant. Quidam inter illa non diſtinguunt, ſed ex præcedentibus colligi volunt. Quidam aliqua approbant. Quinq; priora approbat Vnus. Sextum admittit in der nachſteur/ Alius qui ſextum omnino reprobat. & idem Alius qui ſextum ideo non conſiderat, q; ad cauſam principalē pertinet. Tria ex requiſitis admittit Vnus. Secundo addit reſpectu Domini Quintum & Sextum omittenda cenſet. Quidam omnia probant limitatiue tamen.

Vnus, Dummodo conſtent ex narratis. Alius Dummodo doceant arreſtum iure factum. Tertius addit ſi quis per ſe ſiue per ſuos arreſtet, alias caſſare cōſtitutionem. Idem in publicis iuribus vult conſiderari rem affectam, vt in Zöllen & ſimilibus, alias non.

Exceptiones requiſita ſubſequentes quidam approbant ſimpliciter Quidā non approbāt ſimpliciter. Vnus quoad numerum, Septimam non attendit.

Tertius

laxatum, ſed quia non factum; poſſet petere abſolutionem cum expenſis. Quarto. quia ita primitus ſic obſeruatum fuit. Sed concluſum maioribus votis non requiri documentum in decernendis proceſſibus; ſed ſufficere narrata, quod antea oblata fuerit cautio, vel quod iam offeratur de præſenti, niſi dubia vel minus idonea ſit illa cautio, quo caſu in decretis opponi debet clauſula: Doch auff vergende genugſame oder Würckliche caution &c. Secus ſi pro paritione inſtetur, quia tunc præcedere debet verificatio & præſtatio oblatæ & ſufficientis cautionis. Rationes ſunt: Prima, quia iam obtinuit in Camera. Secunda Ne maior anſa detur Reo quærendi ſubterfugia. Tertia Iudicis eſt deſuper cognoſcere an ſufficiens ſit. Quarta quia legis beneficio cenſetur indignus, qui contra ipſam legem peccauit. Quinta faciliores eſſe debemus in proceſſibus decernendis quam denegandis, præſertim vbi Reo nõ præiudicatur, iſque ſcit vel ſcire potuit, tam ex conſtitutione, quam ex ipſo mandato, quando parere teneatur. Sexta: quia ſtandum eſt narratis ad fundandam intentionem.

In terio Dubo Plerique Dominorum tranſeunt cum maioribus votis Referentium, non requiri ſcilicet documentum cautionis in decernendis proceſſibus, ſed credi ſimpliciter narratis.

Contra Cautionem ſimpliciter requirit vnus ex Dominis. Alij Domini diſtinguendum cenſent.

Vnus quidem requirit cautionem oblatam à parte iam ante, priuſquam Iudex Cameræ adeatur: ſufficere tamen hic in Camera ſaltem aſſerere in ſupplicatione, factam cautionem iam ante, non autem in documentum cogatur afferre ſupplicans,

Alius dictam oblationem cautionis requirit quidem, iuſtificationem tamen eiuſdem reſeruat ad proceſſum.

Alius, Stat quidem narratis in ſupplicatione quoad cautionem, in puncto tamẽ paritionis probationem eiuſdem putat eſſe neceſſariam.

Tres alij cum Referente putant iſtius dubij reſolutionem Statibus reſeruandam, & quid hac in re fieri velint expectandum.

Quartum Dubium.

An conſtitutio etiam referatur ad caſus præteritos?

Pro negatiua † parte; & quod fu- 8
tura tantum reſpiciat, tres domini concluſerunt. Ratio prima; propter verbum futuri temporis in conſtitutione poſitum, Arreſtiren würden ꝛc. Secunda. Quia iuris, quod Statuta & conſtitutiones non ad facta præterita, ſed futura tantum referantur. Tertia. Quod in Comitijs nonnulli Status difficulter in hanc conſtitutionem conſenſerunt. Quarta, Quod non conſtat de mente Statuum, quod voluerint ad præteritos caſus eum referri. Quinta ſuper ſimili quæſtione ante aliquot annos in pleno concluſum. Sexta quia poſſent hac ratione lites excitari de reb. ante aliquot annos arreſtatis, quæ ſine ſummo Statuum præiudicio reſtitui non poſſent.

Affirmatiua autem pars plures habet Dominos conſentientes, cum tali diſtinctione, quod ſi ſuper facto præterito lis non pendeat, ſicque res adhuc integra ſit, tunc conſtitutioni locum eſſe: cum tale grauamen tractum habeat ſucceſſiuum & quæ in arreſto detinentur, adhuc quotidie & de præſenti grauentur. Item quando conſtitutio eſt confirmatoria, & quaſi declaratoria
iuris ſcripti, vt hic, tunc † latius intelli- 9
gi & extendi poteſt ad præterita. Secus ſi eſt correctoria anterioris iuris, & hic exorbitans. Si autem lis iam ante penderet, forte iam mediante mandato cum clauſula, tunc aliud mandatum ſine clauſula, & ſic contrarium priori non debet decerni, prout denegatum in cauſa Rottenſtein cõtra Schaurpurg Anno. 74. 17 Aug. facit *l. vbi de iudic.*

In Quarto

In quarto dubio. Vota minora negatiuæ partis approbarunt quidam Domini. Et ita iamante in pleno concluſum eſſe retulerunt eandem opinioné amplectentes duo alij.

Vota maiora & affirmatiuam partem ſecuti ſunt iterum alij.

Approbarunt eandem opinionem affirmatiuam limitatiue.

Vnus in ijs, quæ non habent tractum ſucceſſiuum, alias conſentit cum Dominis negatiuæ opinionis.

Alius Si arreſtum durans ſit in Camera, tamen nondum deductum, concedit arreſtum etiam in præteritis: alias negatiuam opinionem amplectitur.

Tertius. Si res adhuc ſit integra, ad præteritos caſus extendit arreſta, in alijs caſibus conſentit cum iis, qui in futuris tantum, non in præteritis locum habere putant.

Quintum Dubium.

10 *Qualiter † hæc conſtitutio certis limitibus inclaudenda & moderanda ſit, ne ſuper ea, ſicut in pignorationis conſtitut one ſit, infiniti proceſſus decercernantur.*

Breuiter hic quatuor obſeruanda veniunt.

PRIMO requiſita in decernendis 11 † proceſſibus buiuſmodi ſunt: Primum quod vterque ſit immediate ſub Imperio: Secundum, quod arreſtati vel ſubditorum perſonæ, vel bona arreſtata ſint. Tertium, quod arreſtans ipſe vel alius ſuo niſu aut ratihabitione arreſtauerit. Quartum, quod cautio ſufficiens oblata ſit vel offeratur. Quintum, quod cauſa ſit ciuilis. Sextum, iuxta votum vnius ex Dominis, quod bona arreſtata non ſint affecta, nec litigioſa.

SECVNDO veniunt obſeruandę exceptiones ſub & obreptionis, quarum paucæ & quæ dicta requiſita potiſſimum concernunt, admittantur, vtpote. Prima: Cautionem non ſufficientem non oblatam, & nõ præſtitam eſſe. Secunda. Reum nihil arreſtaſſe, nec arreſtare curaſſe, & ſic non iuſſu, nec ratihabitione eius (licet à tertio forte nominato, vel ad inſtantiam eiuſdem) factum ſit. Tertia factum non ſapere arreſtum, ſed aliam turbationem, vel violentiam; vel ſi quis dicat rem eſſe ſuam propriam, impetrantem nullum in ea ius habere. Et hæc juxta illorum Dominorum ſententiam, qui ſtricte vocabulum arreſti accipiunt. Quarta, competentiæ hoc eſt, vnam vel alteram partem non eſſe immediate ſub imperio. Quinta, Bona ſubditorum non eſſe in territorio ſupplicantis, ſed in alio, vbi ille nihil iuris habet, ſed dominus territorij, qui exempli gratia in quaſi poſſeſſione iuris forte cellectandi vel ſimilis eſſe dicitur. Sexta cauſam eſſe criminalem, ſi tamen talis cauſa ſit, vt vel perſona, vel res ad præſtitam cautionem ſufficiat.

In quinto dubio, quoad Sex requiſita, quidam ex Dominis ſimpliciter illa omnia approbant. Quidam inter illa non diſtinguunt, ſed ex præcedentibus colligi volunt. Quidam aliqua approbant. Quinq; priora approbat Vnus. Sextum admittit in der nachſteur/ Alius oui ſextum omnino reprobat. & idem Alius qui ſextum ideo non conſiderat, q ad cauſam principalē pertinet. Tria ex requiſitis admittit Vnus. Secundo addit reſpectu Domini. Quintum & Sextum omittenda cenſet. Quidam omnia probant limitatiue tamen.

Vnus. Dummodo conſtent ex narratis. Alius Dummodo doceant arreſtum iure factum. Tertius addit ſi quis per ſe ſiue per ſuos arreſtet, alias caſſare cõſtitutionem. Idem in publicis iuribus vult conſiderari rem affectam, vt in Zöllen & ſimilibus, alias non.

Exceptiones requiſita ſubſequentes quidam approbant ſimpliciter Quidã non approbãt ſimpliciter. Vnus quoad numerum, Septimam non attendit.

Tertius

laxatum, ſed quia non factum; poſſer petere abſolutionem cum expenſis. Quarto. quia ita primitus ſic obſeruatum fuit. Sed concluſum maioribus votis non requiri documentum in decernendis proceſſibus; ſed ſufficere narrata, quod antea oblata fuerit cautio, vel quod iam offeratur de præſenti; niſi dubia vel minus idonea ſit illa cautio, quo caſu in decretis opponi debet clauſula: Doch auff vergende genugſame oder Würckliche caution &c. Secus ſi pro paritione inſtetur, quia tunc præcedere deber verificatio & præſtatio oblatæ & ſufficientis cautionis. Rationes ſunt: Prima, quia iam obtinuit in Camera. Secunda Ne maior anſa detur Reo quærendi ſubterfugia. Tertia Iudicis eſt deſuper cognoſcere an ſufficiens ſit. Quarta quia legis beneficio cenſetur indignus, qui contra ipſam legem peccauit. Quinta faciliores eſſe debemus in proceſſibus decernendis quam denegandis, præſertim vbi Reo nō præiudicatur, iſque ſcit vel ſcire potuit, tam ex conſtitutione; quam ex ipſo mandato, quando parere teneatur. Sexta: quia ſtandum eſt narratis ad fundandam intentionem.

In terio Dubo Plerique Dominorum tranſeunt cum maioribus votis Referentium, non requiri ſcilicet documentum cautionis in decernendis proceſſibus, ſed credi ſimpliciter narratis.

Contra Cautionem ſimpliciter requirit vnus ex Dominis. Alij Domini diſtinguendum cenſent.

Vnus quidem requirit cautionem oblatam à parte iam ante, priuſquam Iudex Cameræ adeatur: ſufficere tamen hic in Camera ſaltem aſſerere in ſupplicatione, factam cautionem iam ante, non autem in documentum cogatur aſſerre ſupplicans,

Alius dictam oblationem cautionis requirit quidem, iuſtificationem tamen eiuſdem reſeruat ad proceſſum.

Alius, Stat quidem narratis in ſupplicatione quoad cautionem, in puncto tamē paritionis probationem eiuſdem putat eſſe neceſſariam.

Tres alij cum Referente putant iſtius dubij reſolutionem Statibus reſeruandam, & quid hac in re fieri velint expectandum.

Quartum Dubium.

An conſtitutio etiam referatur ad caſus prateritos?

Pro negatiua † parte; & quod futura tantum reſpiciat, tres domini concluſerunt. Ratio prima, propter verbum futuri temporis in conſtitutione poſitum; Arreſtiren würden &c. Secunda. Quia iuris, quod Statuta & conſtitutiones non ad facta prætetita, ſed futura tantum referantur. Tertia. Quod in Comitijs nonnulli Status difficulter in hanc conſtitutionem conſenſerunt. Quarta, Quod non conſtat de mente Statuum, quod voluerint ad præteritos caſus cum referri. Quinta ſuper ſimili quæſtione ante aliquot annos in pleno concluſum. Sexta quia poſſent hac ratione lites excitari de reb. ante aliquot annos arreſtatis, quæ ſine ſummo Statuum præiudicio reſtitui non poſſent. 8

Affirmatiua autem pars plures habet Dominos conſentientes, cum tali diſtinctione, quod ſi ſuper facto præterito lis non pendeat, ſicque res adhuc integra ſit, tunc conſtitutioni locum eſſe: cum tale grauamen tractum habeat ſucceſſiuum & quæ in arreſto detinentur, adhuc quotidie & de præſenti grauentur. Item quando conſtitutio eſt confirmatoria, & quaſi declaratoria iuris ſcripti, vt hic, tunc † latius intelligi & extendi poteſt ad præterita. Secus ſi eſt correctoria anterioris iuris, & hic exorbitans. Si autem lis iam ante penderet, forte iam mediante mandato cum clauſula, tunc aliud mandatum ſine clauſula, & ſic contrarium priori non debet decerni, prout denegatum in cauſa Rottenſtein cōtra Schaurpurg Anno. 74, 17 Aug. facit *l. vbi de iudic.* 9

In Quarto

In quarto dubio. Vota minora negatiuæ partis approbarunt quidam Domini. Et ita iam ante in pleno concluſum eſſe retulerunt eandem opinionē amplectentes duo alij.

Vota maiora & affirmatiuam partem ſecuti ſunt iterum alij.

Approbarunt eandem opinionem affirmatiuam limitatiue.

Vnus in ijs, quæ non habent tractum ſucceſſiuum, alias conſentit cum Dominis negatiuæ opinionis.

Alius Si arreſtum durans ſit in Camera, tamen nondum deductum, concedit arreſtum etiam in præteritis: alias negatiuam opinionem amplectitur.

Tertius. Si res adhuc ſit integra, ad præteritos caſus extendit arreſta, in alijs caſibus conſentit cum iis, qui in futuris tantum, non in præteritis locum habere putant.

Quintum Dubium.

10 *Qualiter † hæc conſtitutio certis limitibus includenda & moderanda ſit, ne ſuper ea, ſicut in pignorationis conſtitutione ſit, infiniti proceſſus decercernantur.*

Breuiter hic quatuor obſeruanda veniunt.

PRIMO requiſita in decernendis
11 † proceſſibus huiuſmodi ſunt: Primum quod vterque ſit immediate ſub Imperio: Secundum, quod arreſtati vel ſubditorum perſonæ, vel bona arreſtata ſint. Tertium, quod arreſtans ipſe vel alius ſuo niſu aut ratihabitione arreſtauerit. Quartum, quod cautio ſufficiens oblata ſit vel offeratur. Quintum, quod cauſa ſit ciuilis. Sextum, iuxta votum vnius ex Dominis, quod bona arreſtata non ſint affecta, nec litigioſa.

SECVNDO veniunt obſeruandę exceptiones ſub & obreptionis, quarum paucæ & quæ dicta requiſita potiſſimum concernunt, admittantur, vtpote. Prima: Cautionem non ſufficientem non oblatam, & nō præſtitam eſſe. Secunda, Reum nihil arreſtaſſe, nec arreſtare curaſſe, & ſic non iuſſu, nec ratihabitione eius (licet à tertio forte nominato, vel ad inſtantiam eiuſdem) factum ſit. Tertia factum non ſapere arreſtum, ſed aliam turbationem, vel violentiam; vel ſi quis dicat rem eſſe ſuam propriam, impetrantem nullum in ea ius habere. Et hæc iuxta illorum Dominorum ſententiam, qui ſtricte vocabulum arreſti accipiunt. Quarta, competentiæ hoc eſt, vnam vel alteram partem non eſſe immediate ſub imperio. Quinta, Bona ſubditorum non eſſe in territorio ſupplicantis, ſed in alio, vbi ille nihil iuris habet, ſed dominus territorij, qui exempli gratia in quaſi poſſeſſione iuris forte collectandi vel ſimilis eſſe dicitur. Sexta cauſam eſſe criminalem, ſi tamen talis cauſa ſit, vt vel perſona, vel res ad præſtitam cautionem ſufficiat.

In quinto dubio, quoad Sex requiſita, quidam ex Dominis ſimpliciter illa omnia approbant. Quidam inter illa non diſtinguunt, ſed ex præcedentibus colligi volunt. Quidam aliqua approbant. Quinq; priora approbat Vnus. Sextum admittit in der nachſteur/ Alius oui ſextum omnino reprobat. & idem Alius qui ſextum ideo non conſiderat, quod ad cauſam principalē pertinet. Tria ex requiſitis admittit Vnus. Secundo addit reſpectu Domini. Quintum & Sextum omittenda cenſet. Quidam omnia probant limitatiue tamen.

Vnus, Dummodo conſtent ex narratis. Alius Dummodo doceant arreſtum iure factum. Tertius addit ſi quis per ſe ſiue per ſuos arreſtet, alias caſſare cōſtitutionem. Idem in publicis iuribus vult conſiderari rem affectam, vt in Zöllen & ſimilibus, alias non.

Exceptiones requiſita ſubſequentes quidam approbant ſimpliciter Quidā non approbāt ſimpliciter. Vnus quoad numerum, Septimam non attendit.

Tertius

Tertius ſecundam non obſtare, putat enim ob præiudiciũ Henrich Schultheiß & conſortũ cõtra Epiſcopũ Spirẽſem: Tertiam arbitrio iudicis committit. Quartã, Sextã, & Octauã euidentes eſſe putat cũ limitatione tñ ſextę. Quinta eſt ſatis ambigua. Septima habet pulchrã ſpeciẽ præſertim in zechet vnd Zolpann gutteren / ſed timet, ne ſubditi minorum nimis grauentur, ideo in nach ſteuren & ſimilibus non admittit. Quoad oblata cautione omnes admittit: inter ſubditum & tertium non diſtinguunt, de iure relaxanda veniat (prout ex facti narratione ſiue exceptionibus aduerſarij depræhendi poterit) tunc nihilominus paritio iniungatur. Septima iuxta vnius ex Dominis ſententiam rem eſſe affectam, litigioſam, vel controuerſam, vnde die Zolbarn / Betbarn / Steurbarn güter / & de quibus decimæ vel ſimilia debentur, ſi arreſtata fuerint non relaxanda eſſe per viam huius conſtitutionis, ſed per ſolutionem vel præſtationem Telonij, decimarum, onerum &c. vel per diffinitiuam, quo etiã pertinet exceptio ratione der Nachſteur vnd Leibeigenſchafft. Octaua Arreſtũ eſſe iudiciale, vtpote per interlocutoriam vel executoriales obtentũ. Nona quod ad inſtantiam tertij, factum quam exceptionem alij non attendunt, niſi res extranei immobilis vel ſimilis ſit (vt quia actione reali quis conuenitur, vbi res ſita eſt) alij autem attendunt, quia ordinaria via relaxatio petenda ab illo iudice.

13 TERTIO veniunt † hic obſeruandi termini & comminationes, tam in puncto exceptionum quam paritionis vt tales ſint, vt quatenus fieri poteſt, omnia celerime expediantur. Exempli cauſa, ſi in primo termino non doceatur paritio, & petatur adhuc tempus ad docendum, abbreuietur illud ſub euentuali: vt ſcilicet caſu quo non, ad inſtantiam partis aduerſæ fieri debeat, quod iuris eſt.

14 QVARTO & vltimo † obſeruetur & caueatur ne in cauſa principali partes vel articulando, vel excipiendo, explicando & offerendo, vel quacunque alia deputatione, hic audiantur, ſed exceptiones ſeu producta & allegata in primo termino ſtatim adreferẽdũ dent, (niſi alias, dum decreta concipiuntur expediri queant) accurate examinentur, & iam dicta in diffiniendo & pronunciando obſeruentur.

In eodem quinto dubio, quoad terminos & comminationes. Omnes reliqui Domini cum Referentibus & alijs Dominis deputatis concludunt ſimpliciter.

In eodem dubio. Quæ domini Referentes de cauſa principali in hoc puncto non diſcutienda mouerunt. Omnes Domini ſimiliter ſententiam ipſorum communi voto, quantum quidem ego obſeruare potui, approbarunt.

Vltimum Dubium.

Damnum vel deterioratio rei arreſtatæ qualiter veniat circa reſtitutionem?

Quidam † ita ſentiunt, quod circumſtantiæ tam ratione temporis, ſcilicet emanati mandati & cautionis, quo die & tempore &c. quam etiam ratione qualitatis d. cautionis diligenter ſint ponderandæ, & iuxta illarum varietatẽ omnia diſtinguẽda, & diiudicãda hoc eſt, ꝙ illorũ dominorũ reſtitutio, q̃ ante mandatum illata ſunt, minime adiudicari debeat: ſecus quæ poſt mandatum ſuperuenerunt. Similiter de cautione ſufficienti ablata (etiam ante mãdatum obtentũ) velint fieri relaxationẽ, ſimul etiam illa damna reſtituenda hic venire, quæ à tempore d. cautionis ſufficientis acciderunt. Sin autem nõ ſufficiens afferatur ſeu præſtetur cautio, tunc ne illa quidem damna reſtitui debere, quæ etiam poſt mandatum ex arreſto, quam in cautione præſtanda, negligentia, defectus & culpa propria arreſtati reperitur. Quantum ius enim arreſtans ſciuerit vel ſcire debuit, arreſta eſſe prohibita, tamen vire verſa & 15

arre-

arreſtatus ſcire debuit, ad relaxationem requiri tam cautionem ſufficientem, quam mandatum, maxime cum iuſtificatio arreſti coram competente iudice facienda adhuc dependeat à futuro euentu (vbi etiam de futuro periculo, damnis, expenſis, & intereſſe recte agi poteſt:) & præter relaxationem, eamque certis ſolummodo concurrentibus qualitatibus ſiue requiſitis modificatã, nulla nobis Statibus data fuerit poteſtas, imo nec etiã in mandatis aliud præcipitur, quam rei relaxatio nulla penitus damnorum vel æſtimationis (prout fit. in pignorationibus) facta mentione, niſi quod quædam mandata habeant adiectam clauſulam, ohn fernere Entgeld/ quæ futura reſpiciat, ita quod vnius incluſio, alterius ſit excluſio: Attamen prædictæ qualitates, ſolennitates & circumſtantiæ vbi interueniſſe reperiuntur, ſtatim vna cum re principali relaxanda etiam damna poſt morã ſubſecuta vti acceſſoria, futura & ſequela ſui principalis, veniunt reſtituenda: Ex quo ſcilicet arreſtans inceperit eſſe in mora & contumacia, & deſierit negligentia vel culpa arreſtati. Effectus autem moræ eſt, quod periculum interitus in aduerſarium transferatur. De ijs autem damnis, quæ ante oblationem, vel realem præſtationem cautionis acciderunt, alia ſunt remedia coram inferiori Iudice proponenda, ſicuti etiam actio iniuriarum ꝓpter arreſtum inique impetratũ.

Alij autem maioribus votis concluſerunt, quod expenſæ, damna & deteriorationes merito & indiſtincte circa reſtitutionem in conſiderationem veniant, illaque omnia hic ventilanda & adiudicanda ſint. Ratio prima eſt, quod pretium ſuccedit loco rei, cum aliàs arreſtum non poſſit dici relaxatum, ſi res iam perempta eſſet vel deteriorata, niſi damnum & interitus rei præſtaretur. Secunda ratio, Relaxare eſt in priſtinum Statum reſtituere, hoc eſt, in totum, non pro parte, plene non ſemiplene, ſiquidem relaxare ſeu reſtituere cum omni ſua cauſa accipiendum eſt, de iure communi, & relaxatio cum effectu & integra fieri debet. Item res reddita dici non poteſt, quando corrupta, ſciſſa vel fracta redditur. *l. Labeo. de verborum ſignificatione.* Tertia ratio Arreſtans in ſua contumacia vel facto illicito perſeuerans, facile poteſt omnia deperdere, vel res perire ſinere, nullam ſcilicet curam adhibendo, quo illæ cuſtodiantur, ſeu conſeruentur, & debito modo tractentur tantum, vt ſic mandatum effugeret, conſtitutum eluderet, & officium noſtrum contemneret. Quarta Ratio. Argumento nobis eſt conſtitutio de pignoratione, quibus arreſta Status ipſi æquipararunt, & præſertim facit receſſus de Anno *66.* §. Als auch & §. da auch. vbi ſtatuitur, vt in poſterum apponantur verba ohn Endtgelt ꝛc. Item ſi culpa & negligentia pignorantis res deterioretur, vel omnino pereat, vel ad præcauendum illud pecunia redimatur per pignoratum (es ſey gleich vor oder nach erhaltenem Proceß) pignorans teneatur ad iuſtum pretium, vt ſic ambæ conſtitutiones illæ ſibi inuicem adminiculentur, cum pari iure cenſeantur ratione grauaminis, & illa de pignorationibus per noſtram de arreſtis extendatur &c. damna adhuc pati in proceſſu poſſunt.

Imo vbi conſtat de bono iure partis, poteſt Iudex etiam ſuper damnis & expenſis implicite petitis pronunciare & Victori adiudicare. Sexta ratio. Si ſine debito res arreſtetur, tenetur creditor ad intereſſe & damna. Septima Ratio. Quod cauſa Arreſti in hoc puncto non inſpicienda, ſiue bona ſiue mala ſit, ſed magis factum prohibitum, id eſt, arreſtum ipſum, quod cauſam damni dedit. Octaua Ratio. In odium fraudulenti, hoc eſt, qui ſciens facit contra legem, veniat relaxatio cum omni ſua cauſa in cognitionem Iudicis. Nona Ratio. Propter verba ohn Endtgeldt/ quæ ex ſtylo ad ſimilitudinem pignorationum mandatis inſeri

KK ſolet.

ſolet. Decima Iudicia talia maxime in Camera non facile ſunt diuidenda, ſed magis ad ordinariam noſtram Iuriſdictionem hic pari curſu tractanda & definienda, & fruſtra fit per plura quod p pauciora expediri poteſt. Vndecima ratio Conceſſa principali cognitione ſuper relaxatione arreſti, conceditur & de incidenti de expenſis, damnis &c. Duodecima ratio damna arreſto plane ſunt connexa, cum ex eodẽ fonte emergant, & nemo rectius ac facilius de illis poteſt iudicare, quam Camera. Decima tertia ratio. Damna quę occaſione arreſti ꝓueniunt, cum principali cauſa nihil commune habent: quoad damna tantum arreſtatus, quoad principale arreſtans Actor eſt. Si ergo arreſtans nunquam hic agat, damna cum principali diſcuti nõ poterunt, & ſic exigui ſæpe damni cauſa nouus proceſſus coram alio Iudice maiore incomodo & damno inueſtituendus eſſet. Decima quarta & vltima ratio, Arreſtatus duplici onere grauaretur. Primo impetrando mandatum in Camera, Secundo nouam inſtituendo litem, coram Iudice inferiore ordinario ratione damnorum &c.

In vltimo hoc dubio quidam expẽſarum nullã rationẽ habendã putarunt: qua in opinione fuit; quidã etiam contra ad tempus facti arreſti extẽdi voluerunt; Huius opinionis fuerunt duo. quidam extrinſecum intereſſe tantum, non autem intrinſecum in conſideratione habendum putarunt. Hæc ſentẽtia placuit item vni, cui nemo, quod ſciam, ex Dominis ſubſcripſit. Damna & intereſſe merito & indiſtincte in cõſideratione habenda voluerũt plurimi, & quidem numero Aſſeſſores quatuordecim.

DEC. III. VOT. II.

De eadem Arreſtorum Materia Correferentis.

SVMMARIA.

1 *Repreſſaliæ an de iure diuino, gentium, ſtatutario, ſeu conſuetudine, & an de iure ciuili atque cõmuni ſint licitæ aut illicitæ.*
2 *Arreſtum quid, eiuſq; definitio.*
3 *Arreſtum factum eſt illicitum.*
4 *Arreſtum nec ciuitas contra aliam ciuitatem facere poteſt.*
5 *Camera nemini clauſa, nec inuia eſt, ſed omnibus aperta, publica & trita.*
6 *In Arreſtis ſuperior adeundus*
7 *Nemo ſibi ipſi Ius dicere poteſt.*
8 *A præcepto nemo incipere debet, nec alteri viam Iuris reddere difficilem, etiam in præſtando cautionem ꝑ libitu arreſtantis, præſertim nondum lite orta ſeu capto iudicio.*
9 *Vicino non deſiſtente ab iniuria facienda, ipſius homines poterunt capi, quouſque condigne ſatisfaciat.*
10 *Res tertia an in conſtitutione Arreſtorũ conſideranda.*
11 *Cautionis oblatio an requiratur quod prius ſit facta in materia Arreſtorũ, quam proceſſus decernantur.*
12 *Conſtitutio Arreſtorum an ad præterita etiam ſeu ſaltem futura referenda.*
13 *Exceptiones ſub & obreptiones an in materia arreſtandi debeant attendi vel non.*
14 Nachſteuer vnnd Leibeygenſchafft/ *& eorum Iura.*
15 *Conſtitutioni Arreſtorum an locus ſit in perſona ſeu bonis alicuius tertij extranei.*
16. *Liber dici non poteſt, qui non habet liberam facultatem damum redeundi ibidemque permanendi.*
17 *Pacta & Contractus vt ſeruentur iuri & æquitati conſonum.*
18 *Pactis priuatorum ius ſuperioris non minuitur aut læditur.*
19. *Damna emergentia an in conſtitutione arreſtorum comprehendantur, vt iudicialiter peti & obtineri poſſint.*
20 *Dominus ſubditorum pro damnis non poteſt agere abſque mandato.*

Ego hic

EGo hic non ero anxius de
illis duobus vocabulis, cũ
ſub vtroq; tam res, quam
perſona cõpræhendi poſ-
ſint in arreſtando, ſeu repræſſalias con-
cedendo. Similiter cum iſta pariter no-
ſtris legibus fieri interdicant, ſatis mi-
hi erit, præſertim hoc loci, breuiter ci-
tare authoritates, quibus docetur. An
1 repræſſalia † de iure diuino, gentiũ Sta-
tutario ſeu conſuetudine, & an de Iure
ciuili atq; communi, ſint licitæ aut illi-
citæ. Videatur ergo ea de re *c. Dominus
noſter 23. quæſt. 2. gl. c. vn. de iniu: in 6. gl.
Nouel. 52. Vt non fiant pignora : Auth §.
ius autem gentium. Inſt. de iur natural. &c.
Sed omnino C. ne Vxor pro marito Bald. Sa-
lic. Addatur Bart. de repræſſal. quæſ. 3. Aug.
peruſ: in l. fin. Si famil. fuet. feciſ. dic. Guido
papa deciſ. 32. 34. Paris de put. in tracta. de
Syndic. verb. Repræſſalia. c. delectis filijs, de
appella. Inno. Bald. c. poſtulaſti. de for. comp.
Felinus numero 7. l. ſi alius §. bell. Quod
vi aut clam Bart. Idem l. 1. de his qui deiecer.
l. hoſtes de rapt. & poſt. Auch. Nauigia.
C. de fuet: Rebuff. in conſt. Reus. tit. de homi-
nis obligat. art. 6. gloſſa 3. Nu. 40. & 55. Vbi
tractat. de conſuetudinibus arreſtorum in I-
talia, Francia, Hiſpania, & ſupra à me citati
loci &c.* De Iure vero ciuili ac commu-
ni iam allegato, quin æque arreſta & re-
præſſaliæ ſint prohibita clarum eſt *ex d.
Nouel. 52. & d. c. vnico.* Ac multum facit,
ſi adhuc faceret pro ſtudioſis ac Came-
ralibus. *Auch. habita. C. Ne filius pro pa-
tre &c. Bart. d. loco de repræſſal. l. Quæſtio
numero 7. lege 3. C. de mag. milit. gloſſa Pariſ.
de put. de Gabellis folio 365. Ord. Cameræ
Anno 95. tit.* wo deß Cammergerichts
Item Regiments ordnung *Anno 500. tit:*
Alſo in zc. *l. 1. ord. tit. 94. C.* Imo ex hac
ipſa noſtra conſtitutione conſtat, eam
non conceſſam.

Quare longius non digrediar, ſed
potius ad noſtram conſtitutionem no-
uam alijs ſuperhabitis, me conferam,
& videbo, an forſitan ex ea, vel ex men-
te ſtatuentium, ſecundũ noſtrũ forum,
arreſtum definiri aut deſcribi poſſit, di-
2 cẽdo arreſtũ † eſſe quoddam illegitimũ
præceptum, factum in proprio territo-
rio, per magiſtratum ſeu eius officia-
lem immediate Cameræ ſubiectum,
reſpiciens pariter immediate ſubie-
ctam perſonam, eorumque reſpectiue
ſubditos, ſiue horum bona aut faculta-
tes, quoduc interdictum, quamuis con-
digna offeratur cautio, iudicio ſiſti, iudi-
catumque ſolui, tamen non tolli, mi-
nus perſonę vel res relaxantur, vt quis
libere agat, ſeu re ſua commode aut
pro libitu vti frui liceat.

Ac redeundo ad definitum, puto
primo ſatis liquere, dictum præceptum
haud legitime fieri, cum & olim nulli
repræſſaliæ concedebantur, niſi prius
magiſtratus eſſet requiſitus loci, in quo
quis derobatus ſeu damno affectus fu-
erit, iſque iuſtitiam facere recuſarit: &
quoque vt talis magiſtratus non habe-
at ſeu recognoſcat ſuperiorem. Ita re-
fert Bair. communiter tenere docto-
res *dicto loco de repræſſalijs.* vti fas erat, &
ceſſabat Regia manus concedendo
ſeu petendo Repræſſalias, inprimis ſu-
perueniente iure Ciuili *lege 2. de origine
Iuris.* Quanto igitur fortius dicendum,
eſſe † factum illud illicitum, ſi non ad- 3
ito prius ſuperiore nec eius adhibita
auctoritate, etiam ad nullius inſtanti-
am (vt parce loquar) affectu ſeu motu
proprio, principe haud digno, quan-
doque ſine iuſta cauſa, contra doctri-
nam Bartholi *dicto numero 4. & 10. Re-
buff. d. loco de literis oblig. numero 41. &
58.* vel ad inſtantiam proprij ſubditi, ſi-
ue etiam cuiuſdam exteri perſonæ vel
res arreſtentur, quouſque cupiditati-
bus noſtris ſatisfiat, vel vt breui manu
quaſi executio fiat, quod tamen nec
ciuitas certis pactis protectioni ſe ſub-
mittens contra aliam ciuitatem † face- 4
re poteſt, *Bartolus dicto loco numero 9. &
ſeq.* Vnde & ſunt in multis partib. hinc
inde Vnderzüge vſitatæ inter ciuitates
ſpreta Curia noſtra, ac via iuris, qua
ſperatur iuſtitia (*Spec. de iuriſd. om. ind.*
vult puniri contemptores præcepto-
rũ) quę tamen nemini † clauſa nec in- 5
uia, ſed omnib. aperta, publica, & trita
eſt, maxime cum & Status Imperij in

in hoc ſummum rribunal conſenſe-
rinr, ac ordinariam Iuriſdictionem in
nos tranſtulerint, vt eo rectius quoque
ortæ conrtouerſiæ ac lites diſcuti & fi-
niri queant. *facit d. Nouell. 82. argumento*
ſupra gloſſa ad hæc ibidem Decius conſilio 72.
numero 2. & dicto loco Rebuffus numero
62. vbi dicit, Si arreſtans appellet ad
Senatum Pariſienſem, dicitur hic eſſe
in protectione ſuperioris. Non minus
igitur & ij eſſe debent, qui ad nos et-
iam in ſimili caſu veniunt. Et non in ab-
ſimili dicit idem Arreſta id eſt reſpon-
ſa ſaltem fieri ac dari à ſupremo Sena-
tu, nec literas ciuiles, id eſt Regias cõtra
arreſta inferiorum Iudicum concedi,
ſed opus eſſe appellatione. Vnde non
obſcure dici poteſt, etiam aliâs in arre-
6 ſtis ſuperiorem † adeundum, cum ad
eum communiter quoque appelletur
ſeu prouocetur, *Rebuffus eodem & de li-*
teris Ciuilibus in principio, & articulo: vn-
dec. cõcl. 3. & ſeq. Vnde ſi Dominus nobis
inferior p ſe, vel iuſſu ſuo, ſeu ratificati-
one, tanquam prçceptum datum offi-
ciato, perſonas vel res alienas, præſer-
tim mobiles, etiam in quibus Domi-
nus ſiue ſubditus, vel extraneus ſibi
ius aliquod competere dicit in proprio
territorio vult arreſtari, pignorari, de-
tineri aut ſeruari, hunc vel talem exi-
ſtmo contra noſtram conſtitutionem
quid agere. Videtur enim inprimis
velle conſtitutio, quod & ipſa iura
communia volunt, Neminem † ſibi
7 ipſi ius dicere, de hoc Bartolus *in prin.*
c. cum veniſſent, de iudic. Abb. numero. 6.
fac. l. ſi non ſortem §. Si certum de condic. in
deb. Iaſon numero 10. in prin. Pet. Rain. in
Alph. iuris. Vres. Res ſeu retentio. c. cum in l.
de offic. deleg. & ibidem Innoc. l. ob mari-
tum. Cne vxor pro marito. Bald. potiſſi-
mum nõ adeundo ſuperiorem vel co-
ram eo procedendo, *dictis ſupra Iuribus.*
8 Nec quenquam † à præcepto incipere,
aut alteri viam iuris reddere difficilio-
rem, etiam in prçſtando cautionem pro
libitu arreſtantis, poſſe, præſertim non-
dum lite orta ſeu capto iudicio, *fac. l.*
5. §. meminiſſe, de non. oper. nunc Bart. Alex.
Rec. Red. loc. verſ. præceptum. Nã quam-
nis & olim, ſi vicinus † non deſiſtebat 9
ab iniuria facienda, ipſius homines
poterant capi, quouſque condigne ſa-
tisfaceret, ſicque licebat ſibi ius dicere
vt refert Baldus dicto capite dilectis. Hodie
tamẽ, vt ſcitur, ſecus eſt ob conſtit: pig-
nor. Ac ſine itaq; quiſquã iã de nouo
etiam, cuiuſcunque rei gratia id ſit, ſiue
etiam, vt ius aliquod nouum ratione
alicuius mediæ ſeu baſſæ iuriſdictio-
nis ſibi quærat, vel vetus in mei meo-
rumue detrimentum, vel præiudicium
ſuperioris vel iudicis competentis
(quod tamen facere non poteſt. *arg. l.*
4. §. duas de dam. infer. l. iubere, de iuriſdict.
om. ind. Bart. dicto loco de Repræſſal. n. 10.)
quod innouet, muter, transferat, ſeu
aliud quid faciat, & ideo quid arreſter,
retineat, ſane non aliud quid facit,
quam quod ſibi ipſi in propria
prouincia ius dicit. Cum & vice ver-
ſa per præceptum tale alias impedi-
atur dominij tranſlatio, maximumq;
inde ſequatur ita impedimentum. *ſe-*
cundum Bart. in l. Si quis filius famil. 117. §
Diui de legat. 2. n. 16. Sed hic retinetur
res, quam quis dicit ſuam, vel quæ eſt
controuerſa, nec quia ea de cauſa iudi-
cem vult adire, vt ſæpius experientia
teſtatur, ſicque iudicium ordinarium
quod aliâs ex tribus perſonis conſtat,
Actore modo, & Iudice conſtabit, iñe-
morque erit dicti. *Tibi quod tamen vis fie-*
ri alteri ne feceris. Vel dato, ſeu conceſſo
hoc debere tolerari, facile tamẽ noſtr e
iniquis temporibus aduerſarius ſimi-
le quid faceret, quaſi ſic ars eluderetur
arte, contra Bart. *in dicta quæſtione de*
Repræſſal. Quemadmodum & alias
videmus plus iuſto miſeros domino-
rum vexari ſubditos, reſpectiue tam in
arreſtis, quam in pignoribus. Igitur hiſ-
ce grauaminibus, fallacijs ac rechnis
contraire ſeu præuenire Status volu-
iſſe cenſeo, vt conſeruetur pax & ceſ-
ſent inter Status rixæ ac tumultus peri-
culoſi, ſicque vt maneat aliquis ſuperi-
or, nec quis grauetur vix *vt ſupra d.* Non
tamen hic dico arreſta prouincialia in-
ter proprios ſubditos ſeu perſonas ſub-

ie ctas

iectas inuicem prohibita eſſe. Nam reſpectu horum dominus prouinciæ eſt ſuperior & merito. Poſſunt & hic, cum dicitur de Retentione; aliquam in cõſideratione venire verba cõſtitutionis; welches ja ſo beſchwerlich als das thätlich Pfenden / quaſi velit dicere, vt & eſt, pignorationem magis in externo facto conſiſtere, quam Arreſtum, ita vt eo minor ſit differentia ſtatuenda inter retentionem alicuius rei arreſtatę, quam alter ad ſe pertinere, ait, & rehabere cupit per mandatum huius conſtitutionis *ſupra d. locis Rebuff. de litr. oblig. nu. 53*. Et ſummopere videtur hiſce patrocinari §. Als wir aber verſ. Auch kein Standt oder Glidt *in receſſ. Imperij, Anno 44. verb* nicht abſtricken noch auffhalten, *item* §. darzegen/ *&* §. vnd als ſolcher *in Receſs. de Anno 55. in verſ.* Meniglich volgen laſſen / *item* nicht arreſtiren noch auffhalten / quod meo videre, eſt retinere

Idcirco concludo ex mente legiſlatorum dici poſſe, Omne arreſtum ſeu impedimentum, quo quis in alterius territotio libere agere, ſeu inde exire & domum reuerti, vel ſuum conſequi non poſſit, offerendo tamen ait dictam cautionem, ſub hac conſtitutione cõprehẽdi & proceſſus inde decerni poſſe. Hæc tamen intelligenda præcipue iuxta diſpoſitionem noſtræ diſpoſitionis, tam ratione perſonarum, quam rerum ibidem contentarum, & cum narrata ſupplicationis expreſſe vel tacite reddunt factum qualificatum, magis ad Arreſtum, quam nudam & ſimplicẽ turbationem, referri debent.

An res tertia ſit conſideranda.

10 EX ante † & iam dictis nõ neceſſario (vt & Referens) eam cõſiderari exiſtimo. Nam plerunque (vti vſus docet) in re ipſa, id quod hac lege prohibitum committitur; poteſt tamen & eſſe; vt ratione diuerſitatis rei aut facti, quodammodo res tertia inſit. *fac. l. §. & hanc de rei vendit. Bart. ibid.* ſcilicet ſibi quærẽdo ius nouum, vel vetus augẽdo, aut in proprium commodum & aliorum incommodum mutando; aut reformando concluſ. p ſe non neceſſario requiri.

An requiratur, quod oblatio cautionis prius ſit facta, quam proceſſus decernantur.

VIdetur † cum ex verbis & conce- 11
ptu conſtitutionis eam præcedere, & non demum poſt obtentos & reproductos proceſſus ſequi debere propter verb. Angebott/ bis ibidem repetitum, iuncto vocabulo gebürliche. Idque etiam propter communem & vulgarem intellectum, quaſi de extraordinario quodam actu; ſeu prius facta requiſitione ſuper relaxando Arreſto; exhibita tamen cautione decenti, ſeu ſpeciem quandam legitimam cautionis habente &c. Tum etiam, quod eo loci ſequit vocabulũ, Alß den id eſt: tunc demum poſſe peti & impetrari proceſſus, præmiſſis ante poſitis requiſitis; ſeu faciendis *Spec. de inſtru. edit. §. Videndũ n. 3.* Item, quod regulariter reſtitutionem fieri alicuius rei, præſupponit, & ea de cauſa cautionem dari debere, quo melius illi, qui proprium factum reddit infectum, ſit cautum ad obtinendũ illud, quod ſibi deberi aſſerit. Ac aliâs quoq; ſit Reorũ magis fugere quam Arreſtare, niſi bona nomina ſæpius interpellẽtur, ſeu obtorto collo ad iudicem ducãtur. Itẽ quod citatus poſtea facile poſſit dicere, ſi realis (leichtliche) & talis, vt iam oblata fuiſſet cautio, Arreſtum ſtatim relaxaſſem; ſed cum hoc ante non fuerit factum, ideo dico mandatum nõ perſiſtere, ac peto abſolutionem cum expenſis. Et ita primitus obſeruatum fuit, vt documenta oblatæ cautionis ſupplicationibus adiungerentur. Tamen cum deinceps domini in hoc variarint, huius cõtrarium eſt receptum, & magis obtinuit: ſaltẽ in ſupplicatione narrare cautionem oblatam eſſe, vel quem in Camera legitime cauere velle, ac deinceps tale inſtrumentũ ſufficientis cautionis in proceſſu produce-

re ſaltem pro eius iuſtificatione. Idque forſitan & ea ratione, cum re priuatus ea habeat agere ſeu cognoſcere, quæ pertinent ad publicam ſeu iudicis cognitionem: tum etiam ne maior anſa detur Reo quærendi ſubterfugia, exhibendo exceptiones, quare mandato non teneatur parere dicendo: Si cautio dilata fuiſſet legitima & ſufficiens, non opus fuiſſet mandato (maxime ſi hic dicatur eam inſufficientem, & ſufficientius cauendum eſſe) igitur peto abſolutionem cum expenſis. Item & alias, ac nihilominus quaſi neceſſario cautio oblata hic foret diſputanda, an ſufficiens eſſet an non. Ne igitur aliud agatur, aut negotia protrahātur, ni fallor, ſufficere viſum fuit (legitime non proſequendo ius ſuum, ne taceam illud, ægre culpā agnoſcere velle, & ſatis quoque eſt) hic ſuo loco & ſimul illa perficere. Item quod & legis beneficio cenſeatur indignus, qui contra ipſam legem facit, qualis eſt Reus arreſtando alterius perſonam ſeu res. Haud enim æquus in poſterum erit, qui ab initio ſatis fuit iniquus, legitime non perſequendo ius ſuum, ne taceam illud, ægre culpam agnoſcere velle. Et ſatis quoq; eſt tritum nos potius faciliores, quam difficiliores reddi, ſeu eſſe debere ad proceſſus iuxta narrata concedendos, quam refutandos, præſertim tali caſu, vbi Reo nullo modo præjudicatur, ſed allegatum ius conſeruatur, & illi adhuc eſt integrum, cum & videamus noſtro peruerſo ſæculo multas oppreſſiones ſubditorum, & homines iniuſte facientes. Igitur cōcludo, ſatis eſſe, ſi antequā inſtetur pro paritione, iuxta conſtitutionem offeratur cautio.

An ad præterita etiam ſeu ſaltem futura conſtitutio referenda.

12 Neminem† puto amplius dubitare, cum & ſuper hac quæſtione ante aliquot annos ſatis ſit notatum in pleno (videantur quoq; ſupplicationes & earundē inſcripta decreta) Et ij notent, qui Comitijs hic habitis interfuere, q̄ difficulter aliqui Status in hanc conſtitutionem, & ne plus dicam, quaſi valde nouā, conſenſerint, niſi & maior & ſanior pars eandem æquiſſimam dixiſſet, & obſeruandam ſtatuiſſet. Ne igitur irritemus crabrones ob præterita, & vt amor proximi poſthac magis reuiuiſcat ſufficiat & nobis conſtitutionem de futuris, non de præteritis intelligendam, præſertim cum non audiamus, nec intelligamus Statuum voluntatem eſſe aut fuiſſe, talia præcepta ſine clauſula ad facta præterita referri propter verbum (furohin) ibidem Concluſ. conſtitutionem reſpicere futura.

De limitibus vero huius conſtitutionis quid dicam? arbitror in hoc ſtylū nullum facere. Poſtquam enim in conſtitutione pignorationis exceptiones, ſub & obreptiones ſunt in vſu, & admittuntur, nec hic excluderem, ſed eas conſiderarem tam ante, quam poſt ꝓceſſus. Et præter cætera primo ob iuriſdictionem non fundatam. Secundo maleficij. Tertio preces veritate non niti, ſed falſo impetratos proceſſus, in quo ſane membro plura ponderanda venirent.

An† exceptiones inde proficiſcētes ob alias ac præcedentes cōſtitutiones, ſeu etiā ob iura communia debeāt attendi vel nō, ad impediendā ſcilicet vel iniungēdam paritionem, quo eo cautius ambulemus, neue in vno plus in altero minus forſitan quid fiat parteſq; hinc inde grauētur &c. 13

IN his ob breuitatem temporis, tum ordinarios labores, ac quod multi caſus ſunt futuri ſeu reſtant, vnde dictorū terminorum conſtitutionis declaratio ſeu definitio erit ſumenda, profectò iis hac vice par eſſe nō poſſum, & ꝓ regula aliquid ſtatuere magis incertum, quam certū, imo & ſecundum caſum ſeu facti ſpeciē, eiuſq; diuerſitatē quandoq; peri-

riculoſum & damnoſum futurum eſſet. Cum enim & alias, quæ volumus facile & libenter credimus, ſane & hiſce axiomatibus ſeu Regulis euulgaris quiſque ſub iis caſum ſuum contineri, ſeu deciſum antea diceret vel neſcio, quæ tentaret &c. Quod ad ſpecies vero facti à Referente adductas, ad hoc repero ſupra dicta & votum meum. A. in cauſa Bo. ſtatuendo, arreſtiren vnd auffhalten paria eſſe &c. Neceſſum enim vt inter partes ibi. tertius ſeu iudex intercedat, maxime cum fere in ſimili ſtatutum Ecclesiaſticis ſeu perſonis Catholicis jhre Renthen/Zehenden/Gerechtigkeiten vnweigerlich folgen zulaſſen/vnd nichts daruon arreſtiren/noch auffgehalten werden ſoll. iuxta. §. dergegen/& §. vnnd an ſolcher/*in conſtit. Imperii Anno* 55.

In altero vero caſu ideo ſuſtinerem mandatum, quia tam H. quam N. male impoſuit ſeu conceſſit arreſtum. Cum H. dicatur conſtitutus poſſeſſor reditus, & quod non iuerit ad ſuperiorem, ſed ad inferiorem, qui & à præcepto incipere minime poterat. *d. iuribus Bart. d. tract. 3. q. num. 5.*

Occurrunt modo tamen & inter alia aliquot ſequentes quæſtiones in praxi ſeu præ manibus, quæ quodammodo argumento aliarum conſtitutionum decidi poſſe: vt quod ante ſtatutum eſt in pace Religionis §. wo aber von der Nachſtewer vnd Leibeigenſchafft. idem †
14 quoque in hac materia ſtatuendum ſit, veluti ſi ſubditi tractent tit. de migrando, vel ex vna prouincia ad aliam tendant, vt id fiat abſque præiudicio ſuorũ dominorum ſeu ſuperiorum, teneanturque iis ante omnia debita præſtare iura, priuſquam cum affectu hic ſint audiendi. Ne & in deciſis fere caſibus aliud nunc à nobis reſpondeatur, vt & dixi in cauſa H. contra G. ſuper arreſt. Cum valde durum ſit, non ſolum carere homine, qui diſcedit, eiuſque ſeruitiis, itẽ oneribus, quæ ratione bonorum ſolus ſuſtineat, ſed & decimationis ac penſationis cauſa, in noſtra patria frequẽtiſſima, ſicut & aliquibus in locis nõ minus die Leibeigenſchafft gebräuchlich &c. nouũ proceſſum contra duriorẽ ſeu potẽtiorem aduerſariũ inſtituere, eiuſq; finẽ quaſi ad Neſtoreos annos exſpectare. Et ne occaſio maior detur hominibus aufugiendi, oder außzutretten, & contra proprium magiſtratum inſurgendi. Hoc enim æque vt conſtat, expreſſe prohibitum argumento conſtitut. §. vnd damit *verſ.* es ſoll auch. *in verb.* betreg oder ziehen. *in Receſſ. Imper. Anno 41.* §. es ſol auch. & §. ſolches alles. *de conſtit. religionis. tit. 14. lib. 2. eod.* Et ſi hæc in criminalibus (quamuis & aliæ cauſæ non excludantur) quanto magis in ciuilibus idem dicendum videtur. Sic igitur in his conſtitutionibus quædam harmonia ſeu mutua compaſſio in omnibus tendens ad æqualitatem finemque ſalutarem. Sed quia in hac ipſa ſpecie facti contrarium ante obſeruatum, mallem & hanc interpretationem ad ipſos legislatores ſeu ſtatus deferre, qui ſuam deſuper dicant ſententiam.

Eodem argumento ſtatibus ſignificarem, quid faciendum ratione der Leibeigenſchafft, videlicet ſi contentioſus ſupplicans narret, ſe habere quoſdam proprios homines in aliquo pago, cuius tamen alius quam ipſe ſit ſuperior, hic vero collectas operas vel alia ab iis poſtulet, quibus refutatis eorum bona fecerit arreſtari ſuperior, an pro priorum hominum dominus loco ſuorum proceſſus impetrare poſſit. Et videtur quod non, exemplo conſtitutionis pignorantionũ. Nam et ſi quis capiat alterius homines proprios in ſua propria iuriſdictione habitantes, non tamen ideo contra talem decernantur. d. proceſſus, ſed potius denegantur. Ita factum in cauſa contra Cleꝛ Anno 51. 28. Aug. Vide Annotat. Cameræ *tit. 2. Ord. ad tit. 22. & obſerua. Mynſingeri.* Tales enim ſubditi non ita ſunt ſerui, quin non quoque poſſint eſſe alterius ſerui, ſub cuius ſcilicet ſunt iuriſdictione tanquã ſubiecti, cũ & verum ſit illud, ꝓprie dici ſubditum, qui ſubeſt non inferiori ſed ſuperiori. Nam & hic ſi habet principaliores ſpecies ſuperioritatis, clarum eſt, eum facile ſuperare dominũ propriorũ

re ſaltem pro eius iuſtificatione. Idque forſitan & ea ratione, cum re priuatus ea habeat agere ſeu cognoſcere, quæ pertinent ad publicam ſeu iudicis cognitionem: tum etiam ne maior anſa detur Reo quærendi ſubterfugia, exhibendo exceptiones, quare mandato non teneatur parere dicendo: Si cautio dilata fuiſſet legitima & ſufficiens, non opus fuiſſet mandato (maxime ſi hic dicatur eam inſufficientem, & ſufficientius cauendum eſſe) igitur peto abſolutionem cum expenſis. Item & alias, ac nihilominus quaſi neceſſario cautio oblata hic foret diſputanda, an ſufficiens eſſet an non. Ne igitur aliud agatur, aut negotia protrahãtur, ni fallor, ſufficere viſum fuit (legitime non proſequendo ius ſuum, ne taceam illud, ægre culpã agnoſcere velle, & ſatis quoque eſt) hic ſuo loco & ſimul illa perficere. Item quod & legis beneficio cenſeatur indignus, qui contra ipſam legem facit, qualis eſt Reus arreſtando alterius perſonam ſeu res. Haud enim æquus in poſterum erit, qui ab initio ſatis fuit iniquus, legitime non perſequendo ius ſuum, ne taceam illud, ægre culpam agnoſcere velle. Et ſatis quoq; eſt tritum nos potius faciliores, quam difficiliores reddi, ſeu eſſe debere ad proceſſus iuxta narrata concedendos, quam refutandos, præſertim tali caſu, vbi Reo nullo modo præjudicatur, ſed allegatum ius conſeruatur, & illi adhuc eſt integrum, cum & videamus noſtro peruerſo ſæculo multas oppreſſiones ſubditorum, & homines iniuſte facientes. Igitur cõcludo, ſatis eſſe, ſi antequã inſtetur pro paritione, iuxta conſtitutionem offeratur cautio.

An ad præterita etiam ſeu ſaltem futura conſtitutio referenda.

12 Neminem † puto amplius dubitare, eum & ſuper hac quęſtione ante aliquot annos ſatis ſit notatum in pleno (videantur quoq; ſupplicationes & earundẽ inſcripta decreta) Et ij norunt, qui Comitijs hic habitis interfuere, q̃ difficulter aliqui Status in hanc conſtitutionem, & ne plus dicam, quaſi valde nouã, conſenſerint, niſi & maior & ſanior pars eandem æquiſſimam dixiſſet, & obſeruandam ſtatuiſſet. Ne igitur irritemus crabrones ob præterita, & vt amor proximi poſthac magis reuiuiſcat ſufficiat & nobis conſtitutionem de futuris, non de præteritis intelligendam, præſertim cum non audiamus, nec intelligamus Statuum voluntatem eſſe aut fuiſſe, talia præcepta ſine clauſula ad facta præterita referri propter verbum ſeuede/ ibidem Concluſ. conſtitutionem reſpicere futura.

De limitibus vero huius conſtitutionis quid dicam? arbitror in hoc ſtylũ nullum facere. Poſtquam enim in conſtitutione pignorationis exceptiones, ſub & obreptiones ſunt in vſu, & admittuntur, nec hic excluderem, ſed eas conſiderarem tam ante, quam poſt ꝓceſſus. Et præter cætera primo ob iuriſdictionem non fundatam. Secundo maleficij. Tertio preces veritate non niti, ſed falſo impetratos proceſſus, in quo ſane membro plura ponderanda venirent,

An † exceptiones inde proficiſcẽtes ob alias ac præcedentes cõſtitutiones, ſeu etiã ob iura communia debeãt attendi vel nõ, ad impediendã ſcilicet vel iniungẽdam paritionem, quo eo cautius ambulemus, neue in vno plus in altero minus forſitan quid fiat parteſq; hinc inde grauẽtur &c. 12

IN his ob breuitatem temporis, tum ordinarios labores, ac quod multi caſus ſunt futuri ſeu reſtant, vnde dictorũ terminorum conſtitutionis declaratio ſeu definitio erit ſumenda, profecto iis hac vice par eſſe nõ poſſum, & ꝓ regula aliquid ſtatuere magis incertum, quam certũ, imo & ſecundum caſum ſeu facti ſpeciẽ, eiuſq; diuerſitatẽ quandoq; pericu-

riculoſum & damnoſum futurum eſſet. Cum enim & alias quæ volumus facile & libenter credimus, ſane & hiſce axiomatibus ſeu Regulis euulgatis quiſque ſub iis caſum ſuum contineri, ſeu deciſum antea diceret vel neſcio, quæ tentaret &c. Quod ad ſpecies vero facti à Referente adductas, ad hoc repeto ſupra dicta & votum meum. A. in cauſa Bo. ſtatuendo, arreſtiren vnd auffhalten paria eſſe &c. Neceſſum enim vt inter partes ibi. tertius ſeu iudex intercedat, maxime cum fere in ſimili ſtatutum Eccleſiaſticis ſeu perſonis Catholicis jhre Renthen/Zehenden/Gerechtigkeiten vnweigerlich folgen zulaſſen/vnd nichts daruon arreſtiren/noch auffgehalten werden ſoll. iuxta. §. dergegen/& §. vnnd an ſolcher/*in conſtit. Imperii Anno* 55.

In altero vero caſu ideo ſuſtinerem mandatum, quia tam H. quam N. male impoſuit ſeu conceſſit arreſtum. Cum H. dicatur conſtitutus poſſeſſor reditus, & quod non iuerit ad ſuperiorem, ſed ad inferiorem, qui & à præcepto incipere minime poterat. *d. iuribus Bart. d. tract. 3. q. num. 5.*

Occurrunt modo tamen & inter alia aliquot ſequentes quæſtiones in praxi ſeu præ manibus, quæ quodammodo argumento aliarum conſtitutionum decidi poſſe: vt quod ante ſtatutum eſt in pace Religionis §. wo aber von der Nachſtewer vnd Leibeigenſchafft. idem †
14 quoque in hac materia ſtatuendum ſit, veluti ſi ſubditi tractent tit. de migrando, vel ex vna prouincia ad aliam tendant, vt id fiat abſque præiudicio ſuorũ dominorum ſeu ſuperiorum, teneanturque iis ante omnia debita præſtare iura, priuſquam cum affectu hic ſint audiendi. Ne & in deciſis fere caſibus aliud nunc à nobis reſpondeatur, vt & dixi in cauſa H. contra G. ſuper arreſt. Cum valde durum ſit, non ſolum carere homine, qui diſcedit, eiuſque ſeruitiis, itẽ oneribus, quæ ratione bonorum ſolus ſuſtineat, ſed & decimationis ac penſationis cauſa, in noſtra patria frequẽtiſſima, ſicut & aliquibus in locis nõ minus die Leibeigenſchafft gebräuchlich &c. non ſolum proceſſum contra duriorẽ ſeu potẽtiorem aduerſariũ inſtituere, eiuſq; finẽ quaſi ad Neſtoreos annos exſpectare. Et ne occaſio maior detur hominibus aufugiendi, oder außzutretten, & contra proprium magiſtratum inſurgendi. Hoc enim æque vt conſtat, expreſſe prohibitum argumento conſtitut. §. vnd damit *verſ.* es ſoll auch. *in verb.* betreg oder ziehen. *in Receſſ. Imper. Anno 41.* §. es ſol auch. & §. ſolches alles. *de conſtit. religionis. tit. 14. lib 2. eod.* Et ſi hæc in criminalibus (quamuis & aliæ cauſæ non excludantur) quanto magis in ciuilibus idem dicendum videtur. Sic igitur in his conſtitutionibus quædam harmonia ſeu mutua compaſſio in omnibus tendens ad æqualitatem finemque ſalutarem. Sed quia in hac ipſa ſpecie facti contrarium ante obſeruatum, mallem & hanc interpretationem ad ipſos legislatores ſeu ſtatus deferre, qui ſuam deſuper dicant ſententiam.

Eodem argumento ſtatibus ſignificatem, quid faciendum ratione der Leibeigenſchafft, videlicet ſi contentioſus ſupplicans narret, ſe habere quoſdam proprios homines in aliquo pago, cuius tamen alius quam ipſe ſit ſuperior, hic vero collectas operas vel alia ab iis poſtulet, quibus refutatis eorum bona fecerit arreſtari ſuperior, an pro priorum hominum dominus loco ſuorum proceſſus impetrare poſſit. Et videtur quod non, exemplo conſtitutionis pignorantionũ. Nam etſi quis capiat alterius homines proprios in ſua propria iuriſdictione habitantes, non tamen ideo contra talem decernantur. d. proceſſus, ſed potius denegantur. Ita factum in cauſa contra Cletz Anno 51. 28. Aug. Vide Annotat. Cameræ *tit. 2. Ord. ad tit. 22. & obſerua. Mynſingeri.* Tales enim ſubditi non ita ſunt ſerui, quin non quoque poſſint eſſe alterius ſerui, ſub cuius ſcilicet ſunt iuriſdictione tanquã ſubiecti, cũ & verum ſit illud, ꝓprie dici ſubditum, qui ſubeſt non inferiori ſed ſuperiori. Nam & hic ſi haber principaliores ſpecies ſuperioritatis, clarum eſt, eum facile ſuperare dominũ propriorũ homi-

hominũ, tanquã inferiorũ ſeu minimã
ſpeciem alicuius iuriſdictionis haben-
tem, tum etiam quod vſus & vocabula
docent, magnam eſſe differentiam in-
ter Vnterthanen & Leibeigen/ſeparataq;
inuicem ſunt iura, quæ ſi in noſtra Re-
pub. confunderētur, nihil aliud fieret,
quam cœlum & terra commutaretur.
Si ergo hæc conſideranda priuſquam
in hoc quid decernatur, quanto magis
ſunt animaduertenda proceſſibus iam
impetratis ac reproductis; imprimis cũ
non diffiteatur Nachſtewr vnnd Leibei-
genſchafft. At vt non ſolum dominia
rerum, ſed & poſſeſſiones vel quaſi, iu-
raque partium ſint hinc inde certa, di-
ſtincta, firma ac inconcuſſa, Statibuſq;
conſeruentur. Igitur eo quo ſupra me
refero. Et infra cum dicam de actioni-
bus realibus.

Similiter ab hac re non videtur alie-
na dubitatio: *An ſi iuſſu ſuperioris, ſicut
in Ciuitatibus & oppidis ad ripam Rheni &
circumiacentibus locis ſæpius vſu venit, ſuper
perſona ſeu bonis alicuius tertii extranei, vel
de non recedendo, vel de non euchendis ſeu
transferendis bonis præceptum per officiatum
fiat, niſi caueat, quod ſub dicto ſuperiore ſeu
ipſius iudicibus iuri ſtare velit, vel etiam ſi fi-
deiuſſores cogantur eo loci dare, ad expectan-*
15 *dum ibidem, quod iuris, etiam in perſonali-
bus actionibus. An † ſcilicet locus ſit conſti-
tutioni?* Et quamuis reſponderi poſſit
16 quod ſic, quia nec is liber dici poſſit, qui
† non habet liberam facultatem domũ
redeundi, ibidemque permanendi, *arg.
d. §. feræ.* vel qui inuitus de domo ſua
iux. ll. antiquas abrogatas, extrahitur
ad territorium ſeu tribunal alienum, e-
iuſque certe conditio in hoc valde de-
teriotatur litigando ſeu decretum ex-
portando à iudice in competente ſeu
coacto & non ſuo. Quare ſi mens legis,
vt eſt conſpicienda, poſſet dici, & in
hunc caſum euenientem debere pro-
ceſſus decerni. Mallem tamen & in hoc
conſiderare ſuperiores. Hoc tamē puto
verum dici poſſe, niſi perſona immedi-
ata ſeu huius ſubditus non inierit factũ,
ſeu contractum, vt & alibi ſeu vbicun-
que conueniatur. Nam & hanc alle-
gationem admitterem.

Iuri † enim & æquitati maxime con- 17
ſonum, pacta & contractus vt ſeruen- 18
tur. Nec † priuatorum pactis ius ſupe-
rioris minuitur aut læditur, præſertim
cum nos loquamur, vbi non legitime,
ſed via facti vel alias illegitime procedi-
tur. Ac ius, quod ex facto oritur, non
poteſt dici iniuria, ſed melius ac verius
iuſtitia vnicuique tribuens, neminem-
que lædens.

Sed quid iuris, *ſi dominus ad inſtantiam
tertii ſeu mediati, ſubditi tamē alicuius imme-
diati, alterius ac ſimilis conditionis tertii per-
ſonam ſeu bona arreſtari fecerit in proprio
territorio.* Vt ſi elector in alterius Ele-
ctoratu principis alicuius bona ſeu res
arreſtet ob aliquam cauſam &c. Vel ſi
ciuis Auguſtanus Norbergæ ciuis Co-
lonienſis bona arreſtari curet, An poſt-
modum arreſtans audiendus, allegan-
do ſe id ſolummodo ad inſtantiam ter-
tii, non pro ſua perſona feciſſe &c. Et
videtur quod non. Nam vtrobique ra-
tio, quomodo & qualiter iuſtitia ad-
miniſtranda ſit, par eſſe videtur, tam
quoad immediatum, & hunc media-
tum iam dictum, nempe vti arreſtans
Elector principi non habet præcipere:
Ita quoque Norinberga ſupra perſonis
ſeu bonis Colonienſis quid ſtatuere
non poteſt, quo exterus grauetur &c.
ſed cum tali diſtinctione ſeu tempera-
mento tamen, vt non ſolum contra E-
lectorem arreſtantem, ſed & contra
eum; qui cauſam arreſti dedit, proceſ-
ſus impetrentur. Et hoc primum ex eo,
quia arreſtans contra conſtitutionem
facit, cum non ſit omnium ſuperior, per
ſupra d. Ac vt eo melius & rectius in
puncto cautionis poſſit procedi. Quid
enim ſi poſtmodum arreſtans inter cæ-
teras exceptiones ſuas ponat? Nec ego
cupio cautionem, ſed citetur principa-
lis eadem cauſa, vt non opus ſit ita de no-
uo citare vel proceſſus confundere.
Quamuis & videatur in præcedenti
caſu ſeu ſimili, & contra principale
tantum mandatum peti poſſe &c.
quaſi cauſam dantem facti, & ſi huic
caueatur, per ſe tolli arreſtum vel
ipſius

ipſius voluntate: in proximo vero caſu de ciue &c. opus ſit præciſe, vt arreſtans & cauſam dans ſimul ad iudicium veniant (cum hic vnus alteri non ſubſit ſicut in perſona domini & officiati iux. pignor. conſti.) Quia non eſſemus fundati in iuriſdictione, ſi cauſam dans veniret. Altero vero comparente non ſatisfieret conſtitutioni quæ requirit cautionem, quam forſitan hic non peteret &c, Igitur foret arreſtans abſoluendus.

Ac præfata iterum fallere exiſtimo, ſi res extranei immobilis ſeu ſimilis ob aliquã cauſam, vt quod onera non præſtantur ſeu non ſoluantur collectæ, præſertim priuilegiatæ quaſi arreſtentur. Nam cum certum, quod quis actione reali poſſit conueniri vbi res ſita eſt. *l. final. C. vbi in rem actio.* Et hic etiam quamuis cauerit, iure id poſtulante. *d. l. fin.* Igitur quoque merito talem exceptionem audirent, & ad competentes ſeu ſuum forum negotium remitterem. At hic repeto id quod ſupra dixi de propriis hominibus ſuperiori ſubiectis, videlicet, ſi & hæc immobilia ſint ſub ſuperioritate, idque abſque controuerſia ſitque in quaſi poſt collectas.

Quid autem ſi, vt ſupra dixi, non quaſi de facto, ſed contra aliquem in forma quadam iudicii ſit proceſſum. Aut in hoc deinceps lata ſententia executioni ſeu retentioni ſit locus, vt non offendatur noſtra conſtitutio. Exempli gratia. Si aliquis princeps citet aliquem per mandatum continens mulctam, citatus vero declinet forum, poſt à pronunciatione competentiæ appellat, antequam tamen priori iudici inhibeatur, Reus declaratur in pœnam, ſtatimque emanant executoriales ad officiatos ſuper bonis rei iudicialiter arreſtandis, donec executorialibus pareatur: Quæritur, *an factum iuxta noſtrum proceſſum arreſtorum ſit qualificatum, vt arreſtum relaxetur?* Et æque videtur conſtitutioni locus non eſſe.

Hæc enim tacite vult, partes vt legitime audiantur, illa vero ſpecies facti aliud nihil habet, quam iudicialiter actum atque proceſſum eſſe, in qua vtrique parti, ſi eſt grauata, ſua ſuperſunt competentia & ſalutaria remedia, quibus vtendum & non facile à præceptis inchoandum, *vt ſupra dixi*, altiori tamen indagine indiget.

Vltimo dubium & hoc videtur eſſe: *An damna emergentia in hac conſtitutione comprehendantur, vt iudicialiter peti & obtineri poſſint?* Et puto primo hic diſtinguendum inter damna, & rem ipſam arreſtatam ac deperditam ſeu deterioratam. Ac ſtatuo etiam hoc caſu pretium ſuccedere loco rei. *c. pretium non deminuitur. de repræſſa. in 6. gloſſ. & alleg per Referen in §. als euch. cum ſeq. Receſſ. Imperij Anno 66.* cum & relaxare ſit reſtituere, nam is, qui patitur recipere, reſtituere quoque videtur. Relaxare etenim & eſt in priſtinum ſtatum reſtituere, ſicque in totum & non pro parte fiat reſtitutio, vt nec partis ſolutio, alias à toto liberat, *vulga. iurib.* Quod ſi hæc obtinere non deberent, neſcio ſane an ex malis noſtris moribus arreſtans non omne id, quod arreſtauit facile poſſit deperdere, vel nullam curam adhibere, quo res cuſtodiantur ſeu conſeruentur, ſed vt effugeret noſtra præcepta, & proceſſum maxime ante iuſtificationem cautionis, vel ea ludibrio haberet, ac dictas res perire ſineret, quaſi iam nihil reſtaret, quod relaxaret ſeu relaxare teneretur. Quod ego haud audeo dicere: ex malis enim moribus potius eorumque conſideratione bonæ ac ſalutares leges ortæ atq; receptæ ſunt *iux. vulg.* Nec videtur mihi ſatis eſſe, damno affecto ſupereſſe ordinarium iudicium. Nam & hoc alias & abſque promulgatione huius conſtitutionis illi integrũ eſt. Magis igitur iudico, recentiorem promiſſionem legis prioribus aliquid addere, quam nihil vltra operari voluiſſe, præſertim cum lex & ratio ſeu mens legis eiuſdem ſeu ſimilis ſit efficaciæ atque effectus,

Con-

Concludo itaque prius in hoc, quod re perempta eius pretium ſeu tantundem debeatur, idque iuxta *d. §.* alß euch. *&* §. da ander. Et redeundo ad quæſtionem vnde digreſſus ſum, ſimiliter & ex verbo ibidem, vernachtheilt ꝛc. ſchadloß ꝛc. amplius dico, ſi circa rem, vel in ſeu ex re arreſtata euoniant damna, proſequi poſſe, & expectandam deſuper quid iuris. Nam ſicut & olim Dominus pro
20 † damnis ſubditorum non poterat agere abſque mandato. *iuxta Innocent. in d. cap. dilectus. & Bartol. d. tract. 4. quæſt. num.* 8. ita & noſtro tempore fiat, vt damna adhuc peti in proceſſu poſſint. *eod. cap. Bald. Abb. arg. d. §. belliſ.* videlicet domino & ſubdito ad eam pariter legitimato. Item quemadmodum & tunc erat conſultum de rebus ex repreſſaliis cõceſſit captis inuentarium in præſentia publicarum perſonarum facere: alias enim videtur offenſus eſſe in dolo, & poteſt contra eum iurari in litem, niſi immediate iudici repræſentet & conſignet illas res. *iux. Bart. de Repræſ. & Bald. in d. auth. ſed omnino* Imo ſi ſine dolo res arreſtetur, punitur creditur ad intereſſe & damna. *Rebuff. de litteris obliga. num. 41. vſque num. 49.* Vnde & ita quoque hic conijcio, cum perſona ſeu res non liberetur ſeu relaxetur, interimque quis damno afficiatur, res deterioretur aut deperdatur, id omne in hoc iudicium & merito venire &c. vt & conſtitutio magis, quam ſemiplene grauatis ſubueniat, quorſum vt in aliis, ita quoq; in his Status reſpexiſſe videtur, præſertim in facto minus legitimo, &c. Hocque videtur dubio carere in damnis commiſſis poſt notionem, ſeu cognitionem iudicis in cauſa: damna autem ſtatim facto arreſto contingentia, quamuis videantur cauſæ principali, quæ alibi tractanda, ita cohærere, vt vix ab ea ſeparari aut diuelli poſſint, tamen ſi conſideres punctũ cautionis hic plene tractandum, per concluſa à nobis ſupra, ſane videtur interim officium noſtrum contemni, ſi nobis in totum ſeu integra non ſit cognitio in hoc, quod Reus in ſua contumacia perſeueret, nec factum emendet, &c. quod tamen per ſupra dicta fieri nequit. Concluſ. per ſe.

Et damna hic in Camera ventilari ac determinari debere.

RESOLVTIO.

Eiuſdem materiæ Arreſtorum prout ea ſtatibus eſt exhibita.

ES halten Cammerrichter/ Præſidenti/ vnd Beyſitzer bey der Conſtitution von Arreſten Anno 70. allhie zu Speyer aufſgericht/ auß allerhand Vrſachen vnd Bedencken/ Neben dem es auch vielmaln von den Ständen ſelbſt/ vnd andern Partheyen/ durch jhre Aduocaten in Diſputation vnnd Streit gezogen/ für ein ſondere hohe Notturfft/ daß dieſelbige zu einhelligen/ gleichmeſſigen vnnd lauteren Verſtandt/ etlicher maſſen weiters declarirt vnd erklärt. fürnemlich aber wie es mit Erkennung/ Abſchlagung oder Caßirung der Proceſſen/ dißfals gehalten werden ſoll/ da auß vorbrachten Narraten Supplication/ oder ingewanten Exceptionibus, ſo viel erſcheint/ daß kein Arreſt (proprie & ſpecifice alſo zunemen) angelegt/ ſondern etwan von wegen angemaſter oder habender Gerechtigkeit einen andern das ſeinig entführt/ eingezogen oder benommen worden/ wie dann in ſpoliis vnd dergleichen beſchicht/ oder da einer dem andern ſeine Vnterthanen Haab vnd Güter/ oder andere Iura vnd Gerechtigkeiten/ als ſein eigen/ oder jhme angehörige affectirte vnd verpflichte Perſonen vnnd Sachen oder ſonſt pro intereſſe ſuo auff oder vorenthelt/ ſich derſelben durch vnterzeucht/ vnd in oder zu ſeinen ſelbſt eigen Nutzen verwendt vnd gebraucht.

Ein-

Sintemal darüber wol mehrerley Opiniones vnd Meynungen auff die Bahn gebracht werden möchten / vnd ſich allbereit erzeigen / auch den Beyſitzern faſt bedencklich / daß ſie bey ſo mannigfältigen ſtattlichen Rationibus vnd Motiuis, wie vnnd welcher maſſen / oder wie ferne das wort Arreſt in gemelter Conſtitution verſtanden ſeyn wollen / der Sachen einen endlichen Außſchlag geben ſollen. Dann ſo viel man ex Actis vnd ſonſtē befunden / ſeyen etliche der Meynung / daß ſolches Wort gantz late generaliter, vnd in gemein / auff alle vnnd jede impedimenta, Verhinderung / Sperung vnd Verbott (darinn auch die vera vnnd mera ſpolia, retentiones, detentiones, vnd andere alle turbationes mit Begreiffung) zu verſtehen.

Vnd darumb / da ein Perſon oder Gut auff was maſſen vnd wege / auch auß was Vrſachen jmmer beſchehen mochte / verhindert / auffgehalten oder verbotten / daß es nit von ſtatten kommen oder ſich verinderen / vnd da alſo einer das ſeinig nit frey eygens gefallens / vnd ſeiner Gelegenheit nach gebrauchen / nutzen / nieſſen / eyn oder hinnemen / auffheben vnd hinweg führen / oder auch gleicher maſſen perſönlich zuvor der von hauß nit kommen kan / noch ſoll. In denſelben Fällen allen vnd jeden / mög vnd ſoll man Mandata vnd Proceß dieſe Conſtitution erkennen.

Welcher Opinion fürnemlich auß nachfolgenden Bedencken herfleuſt / vnd darauff gegründet iſt.

Erſtlich daß nicht allein in vnſer allgemeinen Teutſchen Sprach dieſe nacherzehlte Wort arreſtiren / verſperen / an / auff oder vorhalten / verhinderen / intrag thun / faſt gebräuchlich / bekant / vnd pro ſynonimis gehalten / wie ſie denn auch in vielen des heiligen Reichs Abſcheiden vor eins / oder in gleichem Verſtandt befunden / ſondern auch angereicht worden / Arreſt oder Arreſtiren / auß Frantzöſiſcher Sprach zu vns kommē / vnd ſo viel heiſſe als ſiſtere, impedire, retinere, detinere, vel interdicere, &c. vnd denn verſehens recht / daß man von ſolcher Proprietet vñ Eigenſchafft oder Worten nit abweichē / noch andern Verſtandt eynführen / oder zulaſſen ſol.

Zum andern / daß dieſe Conſtitution an jhr ſelbſt fauorabilis, hochnothwendig heylſam / fruchtbar vnd nützlich / auch nit weniger generalis vnd gemein / als die Cōſtitution von Pfandung / ja von wegen jhrer bewegenden gleichmeſſigen Verurſachung / nemlich damit alle eigenthätliche Arreſt ſo wol als Pfandungen / hin vnnd wider im heyligen Reich vnter den Ständen / vnd ohn Mittel angehörigen Perſonen zu Erhaltung gemeiner Ruhe / Fridens / vnnd der Juſtitien abgeſchafft vnd verbotten / gantz vnd gar an einander vergleichen / alſo vnnd dermaſſen / da den beſchwerten vnd betrangten / in vnd auff den einen wege nit zu helffen / nichts deſto weniger der ander beuorſtehen vnd zu gutem kommen möge.

Fürs dritte / ſo ſeyn auch die Arreſta nicht weniger denn die Pfandungen regulariter in Rechten verbotten / derhalben dieſe Conſtitution als fauorabilis (wie gehort) in odium derſelbigen / etwas weitleufftiger zu verſtehen / in Erwegung / daß alberührte Conſtitution mit angemelten gemeinen Rechten faſt zuſtimmet / gleich wie ſonſten ein jedes ſtatutum / ſo ohn das dem Rechten ähnlich vnd gemäß / fauorabile genant / vnd darumb zu extendiren / hergegen auch ein jeder Receß / oder das jenige / ſo dem rechten widerig fürgehalten vnd derwegen zu reſtringiren.

Zum vierdten / daß durch dieſen intellectum gar kein Extenſion eyngeführt / ſondern es ſey ratione ſubiectæ materiæ die rechte / wahreigentliche Bedeutung / Außlegung / vnd Verſtandt des Worts Arreſt / wie oben vermelt / Derhalbē dieſer Meynung / als die der Eygenſchafft vnd Proprietet Frantzöſiſcher vnd Teutſcher Sprach ſampt gemeinen Rechten / am aller ähnlichſten vnd nechſten / ja auch ſonder zweiffels von den Ständen ſelbſt alſo gemeynt / in allwege nachzugehen ſeyn werde.

Ferners vnd zum fünfften / daß die ſpolia nit darunter begriffen würde (vber das es gantz vnbillich vnd wider Recht / das ein Beſitzens vnd Herbringens / ohne ritterliche

abnemens / entführens oder vorhaltens / die geſchicht viel mehr auff ein Arreſt / dann auff ein bloß ſchlecht ſpolium qualifiert vnd gewidmet.

Doch werden aber von obbeſtimpten dritten Theil / hiebey außgeſchloſſen / alle andere gemeine für lautere turbationes, pignorationes, compenſationes, retentiones, occupationes, inuaſiones, ſpolia vnd dergleichen (fürnemlich da dieſelben zu des vorgewaltigers oder inhabers eigenen Nutz gewendet) darüber ſie auch keine mandata oder Proceß auff dieſe Conſtitution zu erkennen ſeyn / erachten wöllẽ.

Vnd dieſer aller Bedencken vnd Meynungen folgen hernach etliche bewegende vrſachen auffs kürtzeſt zuſamen gezogen.

Dann erſtlich werde bey jedermänniglich hin vnd wider (wie zu allen zeiten / auch von den ſchriebentẽ vnd rächtlehrn ſelbſt) der Arreſt nichts anders gemeint / dann ein Auffhaltung oder Verbott (impedimentum vel interdictum) der von dem Richter oder der Oberkeit auff ein zeitlang beſchicht / das iſt (exempli cauſa) biß ein ſchuldt / zinß / gült / zehent / ſtewer / ſchatzung / vnnd was es dergleichen belangen mag / entricht vnd bezahlt / oder die Sach ſonſten mit recht außgetragen / oder in der güte hingelegt / vnd alſo die Vrſachen des Arreſts vffgehebt würde.

Aber nimmermehr in dieſem Verſtant gebraucht / da einem das ſeinig zum pfant oder ſich dauon bezalt zu machen / oder anderer Spruch / Gerechtigkeiten vnd intereſſe halben / oder ſonſten mit gewalt genommen vnd entführt / dann ſolcher Leut vorhaben nicht ſey etwas zu arreſtirẽ / noch daſſelbig im Arreſt ein zeitlang zuhalten / ſondern vielmehr durch ein recht gewaltthätig ſpoliũ, pfandung / Compenſation / Retention / oder andere Turbation an ſich zu bringẽ / auch als jhr eigen / oder zum wenigſtẽ affectirt vnd verobligirt gut / in vnd vorzuhalten / zu nutzen / nieſſen vnd zu gebrauchen / es betreffe gleich was Titul / vrſachẽ oder ſchein es wölle / wohin ſich dann die wort nit erſtreckẽ / ſonder vielmehr auff ander ſachen gangẽ vnd gehörig ſeyn (wie dieſe Conſtitution ſonſten in viel andern fällen vnnd geſchichten / alsbald verificirt werden könte.) Soll auch die Diſpoſition nicht ſtatt finden noch gezogen werden.

Zum andern / ſo geſchehen auch die Arreſta darumb / daß der Arreſtatus deſſen Güter verpfändt / oder darzu man zuſprechen hat / zu ordentlichen Recht / vnd gebührender Caution gebracht / damit man deſto leichter / gewiſſer vnd ſchleiniger zur Handlung vnd execution kommen möge / welches in Pfandungen ſpoliis, retentionibus, vnnd allen andern turbationibus nicht beſchehẽ.

Zum dritten / wann dieſe Conſtitution in ſolchen fällen / da von wegẽ einer ſchulden / zinß / zehents / ſtewer / zolls / oder dergleichen etwas zur endlichen Bezahlung / Vnterpfandt oder Verſicherung (ohne das ein Arreſt damit vnterlieffe) eigens Gewalts genommen oder vorenthalten ꝛc. ſtatt haben ſolt / muſte ſie ohn alle maß vnd vnterſcheit / ja vnſäglicher weiſe / auch auff die bloſſen ſpoliationes vnd turbationes / vnnd dergleichen facta / da einem das ſeinig entzogen / entführt / oder nicht gefolgt werden wolte / oder da er ſonſt einiger maß verhindert vnnd auffgehalten / extendirt werden / alſo daß bey nahent kein Sach oder Rechtfertigung zu finden / die nicht auff die Arreſta qualificirt ſeyn möchte.

Darauß dann ein groß abſurdum vnd inconueniens auch offenbahre / augenſcheinliche / confuſion vnd correction viel anderer Geſetz vnnd conſtitutionum ſo wol der geſchriebenen Rechten / als die in den Reichs abſcheiden von ſtreitiger Poſſeßion / gemeinen ſchlechten Spolien vnd pfandungen begriffen / vnwiderſprechlich erfolgen / ja dieſelbẽ ordentliche mittel vnd wege rechtens zuklagen / ſampt jhren vnterſchiedlichen Proceß / wo nicht gar auffgehebt / doch faſt vnfürträglich vnd vergeblich ſeyn würden / welches aber in den Abſchieden nicht zubefinden / noch jrgent in ſpe beſchehen / wie auch allezeit ſo viel müglich dergleichen Verſtant vnd Interpretation vmbgangen werden ſolle.

Gleichermaſſen were auch diß zu beſorgen / daß der Spoliatus gantz leichtlich / ſo wol in Præiudiciũ der erſten Inſtantz vnd der Außträg / als auch andere ob angeregtẽ

Reichs Conſtitutionen zuwider/ Proceß hierüber erlangen möchte/ da er allein in ſupplicatione das jenige/ ſo viel vermittelſt eines rechten pur lauteren ſpolii genommen/ oder per viam pignorationis, retencionis, &c. vorgehalten/ ein Arreſt nennen/ auch alſo zwiſchen einem vero ſpolio vel vera pignoratione vnnd vero arreſto gantz vnd gar kein Differentz noch vnterſchiedliche Proceß vnd Hülff bleiben würden.

Am vierdten/ ſo referirt ſich viel berürte Conſtitution außtrücklich auff das allgemein geſchrieben Recht/ darinn doch nicht alle Arreſt durchauß verbotten/ beuorab da ſie durch die Oberkeit oder Richter angelegt/ wie auch weiters etliche de conſuetudine & priuilegio zugelaſſen vnnd geſtattet werden.

Vnd ohne/ dann in ehgedachter Conſtitution auſſerhalb des falls/ da einer dem Reich ohn Mittel vnterworffen ꝛc. etwas newers oder ferners ſtatuirt/ zu geſchweigen die ſpolia oder andere turbationes betreffent ꝛc. damit da nicht jemand (es ſey gleich ein Parthey oder Oberkeit) nach obbeſtimpter erſten Meinung/ da man indiſtincte in allen fällen Proceß erkennē ſolte ꝛc. ſeines Rechtens poſſeßion/ vel quaſi ſine cauſæ cognitione entſetze/ vnd etwas beſchwerlichs aufferlege/ auch der klagēde oder anſuchende theil etwan mit einer viel vnbequemern caution angewieſen würde/ wölle man die ſtrictam interpretationē nach den hellen/ klaren Buchſtaben/ vnnd damit dem geſchriebenen rechten deſto weniger Abbruch geſchehe/ mehr als die erſte meinung approbiren vnd gefallen laſſen.

Zum fünfften/ hab man dißfals de mēte ſtatuentium nichts gewiß/ gleichwol da man ein anders gewölt vnd verſtanden/ daſſelbige zweiffels ohn vermelt vñ hinzu geſetzt ſeyn würde/ denē es auch hierin den Außſchlag zu geben/ oder ein anders vnnd vollkommeners zu ordiniren allein gebürē woll/ ſonderlich dieſe fall belangent/ denen damaln nicht alſo nach geſtümmen vnd zu gebürlicher Berathſchlagung gezogen werden können. Es ſey aber nicht vermutlich noch veriſimile/ daß dero vorhaben/ will vnd meinung je geweſen/ dieſe vnnd andere obbeſtimpte conſtitutiones ſampt dergleichen turbationibus mit vnd durch einander zu confundiren/ ſondern vielmehr/ daß ein jede derſelben bey allen jhren kräfftē vnd ſonderbarn vnterſchiedlichen requiſitis qualitatibus/ eigēſchafften vnd proceß beſtehn vnd bleiben ſol.

Es wurde auch zum ſechſten bey dem general Verſtant (dauon oben) offtermal ante cauſæ cognitionem & ſententiam das jenige erhebt vnd bekommen/ daß man ſonſt ſchwerlich/ oder mit keinen vrtheil zu erlangen hette/ als nemlich die relaxation vnd reſtitution ꝛc. dieweil nach beſag vnnd verordnung der rechten ſpoliatus nicht in allen fällen ante omnia zu reſtituiren/ dazu ſo werde nach geleiſter parition/ vnd widerumb zuſtellung des entführten oder abgenommenen beynahēt weiter nichts mehr vor dem ordinari richter/ dahin die hauptſach gewieſen/ zu handeln/ vnnd zu klagen ſeyn/ vrſach daß mehrmalen eben das zum fürnembſten/ ja allein geſtritten würdt/ ob ſpoliator die reſtitution zu thun ſchüldig oder nicht.

Vnd ob es (für das ſiebend) diß anſehen als ob das wort Arreſt in dieſer Conſtitution wegen des allgemeinen vielfältigen arreſtirens/ ſo die immediati durch ſich ſelbſt oder die jhrigen vnd gewohnlich in jhren eigenen territoriis zuthun pflegē/ etwas improprie gebraucht/ ſo ſey doch darumb kein ſolche ampliation oder extenſion darauß zu erzwingen/ daß allerhandt vnqualificirte/ bloſſe turbationes vnd ſpoliationes &c. mit eingeſchloſſen vnd verſtanden werden müſſen/ als die da cū ratione impedimenti vel indicti (welche de ſubſtantia ſeu intrinſeca forma Arreſti) dardurch vnd dannenher ein Arreſt leichtlich von andern turbationib. ſonderlich den ſpoliis zu vnterſcheiden) gantz vnd gar nichts gemeines habē/ dann jenige impropriation/ gehe allein ad modū ſolennē actus/ ſo der ſubſtātz Arreſti weder gebe noch nemme/ dieſe aber würde ein Cōfuſion allerding circa ſuum eſſe mitbringen.

Zum achten vnd letztē/ iſt auch bedacht worden/ daß bey der weiß/ da die Conſtitution gehörter maſſen/ auff alle impropria & ficta arreſta zu extendiren/ nicht allein

diß

allein diß Keyſ. Cammergericht mit vielen vnſäglichen Proceſſen häuffig vberladen würde/ſondern auch dieſelben ohne ferner Declaration vnd Diſpoſition/ nicht wol beſchehen könten. Sintemal es allein ein extraordinarium & ſubſidiarium remedium, welches nicht ſtatt/ alldieweil ein ordinarium vorhanden/ vnd ſonſten vermöge der Rechten geholffen werden kan.

II.

Auß obgehörten allerſeit vorgebrachten Vrſachen vnd andern motiuis/ weil es auch mit dieſen Arreſten/ſo einen Richter/Magiſtrat oder Oberkeit/ welche von einer dritten Perſon/als der Parthey pro intereſſe ſuo Ampts vnnd Oberkeit halben angeruffen worden/ erlangt vnnd beſchehen/ bey etlichen nicht vnbillichs gedencken haben/ dann ob gleich eines theils ſchlieſſen vnnd vermeynen/ daß beyde die Oberkeit vnd die Parthey (ſonderlich da die Sach ſtreitig vnnd noch vnerörtert) vnter dieſer Conſtitution begriffen/ vnnd wider ſolche Parthey auch in allweg Proceß zu bitten ſeyen/aber wider gedachte Oberkeit darumb/ daß ſie nicht jedesmals aller Theilen ſuperior/ noch daran gelegen ſey/ ob ein Magiſtrat ad inſtantiam oder ein Priuat eigens Gewalts (darunter dann kein Vnterſcheidt niſi in modo, welches auch nicht die fürnembſte Vrſach ehegemelter Conſtitution geweſen) arreſtirt hab/ Beuorab dieweil die wort generaliter verlauten in nichten diſtinguiren/ vnd beyde auff angebottene vnnd geleiſte Caution (darauff ſie dann principaliter gericht) achtung zu geben ſchuldig/ auch alſo zu verſtehen/ damit gemeinen Rechten vnd vorigen conſtitutionibus (darin ſolche Arreſt/ſo propria authoritate fürgangen/ ohne das vnd zuuor verbotten) etwas weiters dardurch zugethan werde/ welcher widerigen Verſtandt nicht beſchehe/ Jtem daß ſie auch ſonſten leichtlich eludirt werden/ vnd ein jeder das jenig/ ſo jhme ſelbſt zuthun nicht gebührt noch verſtattet/ bey einer andern Oberkeit quouis prætextu erlangen.

So ſeyn doch hergegen andere der opinion/ daß ſolcher Fall daſelbſt gar nicht prouidirt oder verſehen/ja mit nicht dahin zuuerſtehen ſey/ wie es auch der Buchſtaben nicht mit bringe/ vnangeſehen/ daß in nichts diſtinguirt/ noch warumb oder auß was vrſachen die Arreſt beſchehen/ einiger vnterſcheidt gemacht werde/ vnd gebrauchen ſich dieſe nachfolgender argument.

Fürs erſte/ daß ſolche Arreſt ad inſtantiā der Partheyen von ordenlicher Oberkeit fürgenommen/ vielmehr zu gemeiner diſpoſition Rechtens/ dann auff dieſe conſtitution zu referiren ſeyn/ fürnemlich in denen Fällen/ da einer in loco arreſti entweders ſein eigen domicilium/ oder ſonſten ratione contractus, conuentionis, pacti, tranſactionis, vnd dergleichen Vrſachen halben ſein forum hat.

Zum andern können dieſe nicht beſchüldiget werdē/ als ob ſie de facto procedirn, jemand gewalt thun oder vrſach zu einiger empörung vnd auffruhr gebē/ viel minder daß ſolche Oberkeit in jhr eigen Sachen ſelbſt Richter/ ſonder von den Partheyen gebührender maſſen darumb erſucht ſeyn/ welcher von rechts von gewonheit wegen offtermaln erlaubt vnd zugelaſſen/ vnd alſo niemant damit zu kurtz oder vnrecht beſchehe/ zu dem ſo möge auch wider dē Richter oder die Parthey/ ſo den ordinarii oder extraordinarii weg rechtens an die handt genommen/ auſſerhalb remedii appellationis oder nullitatis nichts attendirt werden/ aber viel ein andere Meynung hab es mit denen/ die in jhren eigen Sachen ſich des Richterlichen Ampts annaſſen vnnd gebrauchen.

Zum drittē/ wañ hierin kein vnterſcheit zuhalten/ ſo wurden hin vnd wider die gericht vnd partheyē/ mit treffenlicher heuffnung vnnd vrentlicher Reuocation/ jhrer rechtfertigung moleſtirt vnnd beſchwert werden/ daher etlicher das (neben andern) für ein ſonder nothwendig requiſitum erachten/ daß einer durch ſich ſelbſt oder die ſeine/ vnd alſo wie ein parthey oder andern eigents gewalts vñ de facto arreſtirt habe.

An denen fällen aber da wegen bekantē ſchulden/ inſtrumenti Guarentigiati, oder zu vollziehūg eines geſprochnē vrtheils arreſta angelegt/ auch da ſie ſonſtē vermög der rechten zugelaſſen/ vnd auff keine Caution zu relegiren ſeyn/ ſchleuſt man auß

ſonderbarn recht Gründen vnd Vrſachen dahin/ daß durch dieſe Conſtitution eheberührten rechten nichts derogirt/ noch benommen/ auch deſſelben Arreſt anderer geſtalt nicht/ dann durch ſatisfaction vnnd würckliche Bezahlung erledigt werden ſollen vnd mögen.

Gleicher weiß vnd inſonderheit die Arreſt/ ſo von wegen außſtändiger vnbezahlter Nachſtewer oder Abzugs der hinwegziehenden Vnterthanen angelegt betreffent/ werden abermals als in einer ſehr beſchwerlichen Sachen vnterſchiedenliche Meinungen befunden.

Dann in denſelben vnnd ſonſt viel andere mehr gantz ebenmeßigen Fällen (wie ſich dieſelben täglichs zutragen können) da etlichermaſſen (auch allein auß rechtlicher Vermutung) abzunemen/ vnnd ein Wiſſenſchafft ſeyn mag/ daß die Oberkeiten wol darzu berichtiget/ auch jhrer Spruch vnnd Fürderung gut fug vnnd macht haben/ wöllen etliche/ daß die Conſtitution auß nachfolgenden Vrſachen nicht ſtatt hab.

Erſtlich daß ſolcher Vnterthanen güter offtermaln tacite, nach Außweiſung der Rechten oder ſonſten altem Gebrauch vnd Herkommen nach/ von männiglichē darumb verhafft/ hypothecirt vnd affectirt ſeyn/ auch etwan kundt vnd offenbar/ daß es mit anderen zuuor auch dergleichen alſo gehalten worden/ zu geſchweigen/ daß in Rechten nicht alle Arreſta verbotten/ noch durch Caution zuerledigen/ wie obgemelt.

Dann vnd zum andern/ daß es faſt vngereumbt/ daß die nachfolgēde newe Herrſchafft vnd Oberkeit/ darunter ſich der arreſtatus begeben vnd gezogen/ Proceß allhie in Camera/ auff dieſe Conſtitution berührten ſeinem ankömlingen vnnd vnterthanen zu gutem außbringen/ vnd alſo zugleich Parthey vnd der Sachen (reſpectiue) ſelbs Richter ſeyn ſolte.

Daher man vnd zum vierdten zu beſorgen/ daß jhnen ſolches eyngeraumbt/ daß nicht ſolche Leut zu faſt ärgerlichē Exempel in jhrer Boßheit vnd Muthwillen wider jhre von Gott fürgeſetzte Oberkeit/ auch mehrern vnzimlichen außtreten vnd höchſter vernachtheilūg jhrer Herrſchaffte (als die auch ohn das/ aller frohn/ dienſt/ hülff vnd beyſtandt derſelben beraubt vnd andern damit deſto beſchwerlicher ſeyn müſſen) mercklich geſtärckt vñ verurſacht/ ja auch etwan gemeinen Nutz darbey viel entragen vnd entziehen/ oder ſonſten in andere weg/ ſchädlich vnnd nachtheilig/ daß etliche gehorſame Vnterthanen vnd Hinderſaſſen alsbald vnd ohne widerrede/ den Abzug oder Nachſtewer erlegen/ deſſen aber jhn ſolches frey nachgelaſſen werden/ oder zu jhrer Gelegenheit/ Zeit vnd Weil gnug haben ſolten.

Es würde auch der Magiſtrat oder die Herrſchafft/ ſo deren dingen zuuor in ruhigem herbringen/ Poſſeßion vel quaſi jederzeit geweſen/ durch ſolche mandata auff der Supplicanten bloß vngegründt für vnd angeben/ vnbillicher weiß entſetzt/ welches deſto mehr beſchwerlicher/ dieweil ohne das die Vermutung mit der Oberkeit.

Wo ſich aber dieſer Vnterthanen einer zubeklagē/ als ob man wider recht vnd alt herkommen gegen jhm einige newerūg oder mehrers fürgenommen/ vnd de facto gehandelt/ demſelben ſtündte das ordentliche Recht wider die Oberkeit allezeit beuor.

Darnach ſeyndt andere der Meynung daß viel angeregte Conſtitution/ auff obbeſtimpte Fälle auch zu verſtehē ſey/ fürtzlich darumb/ daß eben dieſelbige Anforderung Recht vnd Gerechtigkeiten zwiſchen den Partheyen ſtreitig/ vnd alſo den Rechten noch zweifelhafftig/ jedoch wann ich hernach befünde/ daß der Magiſtrat in ſolchem herkommen geweſen/ vnnd noch were/ wolten ſie das Mandat/ mit Eintheilung der Gerichtskoſten widerumb caßiren vnd auffheben.

Die dritten aber pflegen hierin zu diſtinguiren/ nemlich wann dieſelbige iura vnd Anforderung von gegētheil oder dem Supplicanten/ nicht in Abrede/ ſondern geſtendig vnd die güter ſelbſt/ darauß oder daruon mans zu bezalen ſchüldig/ arreſtirt weren/ ſo ſoll vnd möge die Conſtitution von wegen/ daß die Caution dißfalls nicht releuire/ ſondern würckliche Bezahlung

ſtung darzu von nöthen / niemand zu hülff vnd ſtatten kommen. Wann aber res tertia innocens / ſo mit berührter Anforderung vnnd Rechtens gantz vnd gar nichts gemeines noch zuthun hat / in Arreſt gelegt / ſo hab es mit derſelben Conſtitution wol ein andere Meynung / dieweil ſolche Arreſt den Pfandungen oder Repræſſalien gleich ꝛc.

Dieweil dann alſo hierunter / als bey einer newen vnnd general conſtitution allerhant bedenckens ſeyn will / vnd ohne der Keyſ. Mayt. vnd gemeiner Stände fernern Declaration nicht wol ein richtige vnnd beſtendige Gleichmeßigkeit anzuſtellen / Wöllen ſich demnach Cammerrichter / Præſidenten vnnd Beyſitzern in aller gebühr vnd Vnterthänigkeit getröſten / man werde dieſen Sachen zum fürderlichſten Rath finden / vnd ein gewiſſen nothwendigen außſchlag geben / ſich jedermänniglich darnach wiſſen zu richten.

Weiters ſind auch andere dubia dieſer Conſtitution halbē mouirt vnd diſputirt / doch nach vleißiger Erwegung jhrer Motiuen vnnd Vrſachen nachfolgender geſtalt per maiora vota vergliechen worden.

CONCLVSIO I.

Erſtlich daß weder die Perſonen noch Güter belanget / res tertia innocens (wie in Pfandungsſachen) nothwendiglich erfordert / als dieweil gewohnlich auß beyden die jenigen / ſo entweders ſtreitig vnnd nocentes / oder ſonſten affectirt vnd verhafft / vnnd alſo res ipſa verarreſtirt werden / ob gleich nicht weniger auch res tertia & innocens in Arreſt kommen mögen.

II.

Zum andern / daß zu Erkennung der Proceß keines documenti oder Vrkunts angebottener Caution ſonderlich von nöthen / ja gnugſam ſey / da in ſupplicatione narrirt vnd angezeigt / daß ſolches zuuor beſchehen oder gegenwertiglich offerirt vnd angebotten werde / jedoch / vnd im fall ermelte Caution / nach Gelegenheit vnd wichtigkeit der Sachen etwas zweifſelig oder für vngenugſam angeſehen / ſoll als dann ſo wol in decretis als in mandatis beſchicht die ſpecial clauſul, doch auff vorgehende genugſam oder würckliche Caution ꝛc. hinzugeſetzt werden.

III.

Zum dritten ſoll dieſe Conſtitution nit weniger auff die jenigen facta vnd arreſta ſo vor publicirung ehegemelter Conſtitution / auch ſonſt verlangſten ſich begeben / vnd doch ein grauamen continuum haben / darüber hieuor keine mandata cum clauſula außgangen / alſo ſonſten auff andere hernach gefolgte. Item gegenwertige vnd künfftige Geſchichten zuverſtehen ſeyn / vnd gezogen werden / wiewol man erachten will / daß dergleichen Fälle ſich hinfürters nicht viel mehr zutragen ſollen.

IV.

Zum vierdten / daß der Expens / Koſt / Schaden / deterioration vnd intereſſe halben gar kein Vnterſcheit / Abtheilung noch Sonderung zu machen / ob vnd wieviel derſelbigen / vor oder nach erlangten Mandat / vnd geleiſter Caution / dem klagenden Theil zugeſtanden vnd auffgeloffen / ſondern in puncto paritionis indiſtincte / allhie zuerkent werden ſollen.

Gleichwol etliche der Meynung / daß ſolches allein von Zeit an / da nunmehr gnugſamlich cauirt (aber nicht was das vorige anlange) vnd ſo viel das intereſſe, ſo ex re ipſa vnd nicht anders wohero cauſirt oder entſtanden belanget / betrifft / in allwege beſchehen ſolle.

Letzlich die requiſita zu Erkennung der Proceß belangent / ſeyn dieſelben / nach inhalt vnd außweiſung des klaren Buchſtabens / für ſich ſelbſt bekandt vnd offenbar / allein iſt darneben auch diß bedacht worden / daß die Sach ciuilis ſeyn / vnd kein Malefitz ſo Leibsſtraff auff jhr Haab / vnd da alſo das Arreſt auff keine Caution / vermög der Rechten zu relaxiren betreffen ſoll.

ſonderbarn recht Gründen vnd Vrſachen dahin/daß durch dieſe Conſtitution ehebe-rührten rechten nichts derogirt/noch benommen/auch deſſelben Arreſt anderer geſtalt nicht/dann durch ſatisfaction vnnd würckliche Bezahlung erledigt werden ſollen vnd mögen.

Gleicher weiß vnd inſonderheit die Arreſt/ſo von wegen außſtändiger vnbezahlter Nachſtewer oder Abzugs der hinwegziehenden Vnterthanen angelegt betreffent/werden abermals als in einer ſehr beſchwerlichen Sachen vnterſchiedenliche Meinungen befunden.

Dann in denſelben vnnd ſonſt viel andere mehr gantz ebenmeßigen Fällen (wie ſich dieſelben täglichs zutragen können) da etlichermaſſen (auch allein auß rechtlicher Vermutung) abzunemen/ vnnd ein Wiſſenſchafft ſeyn mag/ daß die Oberkeiten wol darzu berichtiget / auch jhrer Spruch vnnd Fürderung gut fug vnnd macht haben/ wöllen etliche/ daß die Conſtitution auß nachfolgenden Vrſachen nicht ſtatt hab.

Erſtlich daß ſolcher Vnterthanen güter offtermaln tacite, nach Außweiſung der Rechten oder ſonſten altem Gebrauch vnd Herkommen nach / von männiglichē darumb verhafft/hypothecirt vnd affectirt ſeyn/ auch etwan kundt vnd offenbar/ daß es mit anderen zuuor auch dergleichen alſo gehalten worden / zu geſchweigen/ daß in Rechten nicht alle Arreſta verbotten/ noch durch Caution zuerledigen/ wie obgemelt.

Dann vnd zum andern/ daß es faſt vngereumbt/ daß die nachfolgēde newe Herrſchafft vnd Oberkeit/ darunter ſich der arreſtatus begeben vnd gezogen/ Proceß alllhie in Camera/ auff dieſe Conſtitution berührten ſeinem ankömlingen vnnd vnterthanen zu gutem außbringen/ vnd alſo zugleich Parthey vnd der Sachen (reſpectiue) ſelbs Richter ſeyn ſolte.

Daher man vnd zum vierdten zu beſorgen/ daß jhnen ſolches eyngeraumbt/ daß nicht ſolche Leut zu faſt ärgerlichē Exempel in jhrer Boßheit vnd Muthwillen wider jhre von Gott fürgeſetzte Oberkeit/ auch mehrern vnzimlichen außtreten vnd höchſter vernachtheilūg jhrer Herrſchafften (als die auch ohn das/ aller frohn/ dienſt/ hülff vnd beyſtandt derſelben beraubt vnd andern damit deſto beſchwerlicher ſeyn müſſen) mercklich geſtärckt vñ verurſacht/ ja auch etwan gemeinen Nutz darbey viel entragen vnd entziehen/ oder ſonſten in andere weg/ ſchädlich vnnd nachtheilig/ daß etliche gehorſame Vnterthanen vnd Hinderſaſſen alsbald vnd ohne widerrede/ den Abzug oder Nachſtewer erlegen/ deſſen aber jhn ſolches frey nachgelaſſen werden/ oder zu jhrer Gelegenheit/ Zeit vnd Weil gnug haben ſolten.

Es würde auch der Magiſtrat oder die Herrſchafft/ ſo deren dingen zuuor in rūhigem herbringen / Poſſeßion vel quaſi jederzeit geweſen/ durch ſolche mandata auff der Supplicanten bloß vngegründt für vnd angeben/ vnbillicher weiß entſetzt/ welches deſto mehr beſchwerlicher/ dieweil ohnt das die Vermutung mit der Oberkeit.

Wo ſich aber dieſer Vnterthanen einer zubeklagē/ als ob man wider recht vnd alt herkommen gegen jhm einige newerūg oder mehrers fürgenommen/ vnd de facto gehandelt/ demſelben ſtündte das ordentliche Recht wider die Oberkeit allezeit beuor.

Darnach ſeyndt andere der Meynung daß viel angeregte Conſtitution/ auff obbeſtimpte Fälle auch zu verſtehē ſey/ kürtzlich darumb/ daß eben dieſelbige Anforderung Recht vnd Gerechtigkeiten zwiſchen den Partheyen ſtreitig/ vnd alſo den Rechten noch zweifelhafftig/ jedoch wann ich hernach befünde /. daß der Magiſtrat in ſolchem herkommen geweſen/ vnnd noch were/ wolten ſie das Mandat/ mit Eintheilung der Gerichtskoſten widerumb caßiren vnd auffheben.

Die dritten aber pflegen hierin zu diſtinguiren/ nemlich wann dieſelbige iura vnd Anforderung von gegētheil oder dem Supplicanten/ nicht in Abrede/ ſondern geſtendig vnd die güter ſelbſt/ darauß oder daruon mans zu bezalen ſchüldig/ arreſtirt weren / ſo ſoll vnd möge die Conſtitution von wegen/ daß die Caution dißfalls nicht releuire / ſondern würckliche Bezahlung

lung darzu von nöthen / niemand zu hülff vnd ſtatten kommen. Wann aber res tertia innocens / ſo mit berührter Anforderung vnnd Rechtens gantz vnd gar nichts gemeines noch zuthun hat / in Arreſt gelegt / ſo hab es mit derſelben Conſtitution wol ein andere Meynung / dieweil ſolche Arreſt den Pfandungen oder Repræſſalien gleich ꝛc.

Dieweil dann alſo hierunter / als bey einer newen vnnd general conſtitution allerhant bedenckens ſeyn will / vnd ohne der Keyſ. Mayt. vnd gemeiner Stände fernern Declaration nicht wol ein richtige vnnd beſtendige Gleichmeſſigkeit anzuſtellen / Wöllen ſich demnach Cammerrichter / Præſidenten vnnd Beyſitzern in aller gebühr vnd Vnterthänigkeit getröſten / man werde dieſen Sachen zum fürderlichſten Rath finden / vnd ein gewiſſen nothwendigen außſchlag geben / ſich jedermänniglich darnach wiſſen zu richten.

Weiters ſind auch andere dubia dieſer Conſtitution halbē mouirt vnd diſputirt / doch nach vleiſſiger Erwegung jhrer Motiuen vnnd Vrſachen nachfolgender geſtalt per maiora vota vergliechen worden.

CONCLVSIO I.

Erſtlich daß weder die Perſonen noch Güter belanget / res tertia innocens (wie in Pfandungsſachen) nothwendiglich erfordert / als dieweil gewohnlich auß beyden die jenigen / ſo entweders ſtreitig vnnd nocentes / oder ſonſten affectirt vnd verhafft / vnnd alſo res ipſa verarreſtirt werden / ob gleich nicht weniger auch res tertia & innocens in Arreſt kommen mögen.

I I.

Zum andern / daß zu Erkennung der Proceß keines documenti oder Vrkunts angebottener Caution ſonderlich von nöthen / ja gnugſam ſey / da in ſupplicatione narrirt vnd angezeigt / daß ſolches zuuor beſchehen oder gegenwertiglich offerirt vnd angebotten werde / jedoch / vnd im fall ermelte Caution / nach Gelegenheit vnd wichtigkeit der Sachen etwas zweifſelig oder für vngenugſam angeſehen / ſoll als dann ſo wol in decretis als in mandatis beſchicht die ſpecial clauſul, doch auff vorgehende genugſam oder würckliche Caution ꝛc. hinzugeſetzt werden.

I I I.

Zum dritten ſoll dieſe Conſtitution nit weniger auff die jenigen facta vnd arreſta ſo vor publicirung ehegemelter Conſtitution / auch ſonſt verlangſten ſich begeben / vnd doch ein grauamen continuum haben / darüber hieuor keine mandata cum clauſula außgangen / alſo ſonſten auff andere hernach gefolgte. Item gegenwertige vnd künfftige Geſchichten zuverſtehen ſeyn / vnd gezogen werden / wiewol man erachten will / daß dergleichen Fälle ſich hinfürters nicht viel mehr zutragen ſollen.

I V.

Zum vierdten / daß der Expens / Koſt / Schaden / deterioration vnd intereſſe halben gar kein Vnterſcheit / Abtheilung noch Sonderung zu machen / ob vnd wieviel derſelbigen / vor oder nach erlangten Mandat / vnd geleiſter Caution / dem klagenden Theil zugeſtanden vnd auffgeloffen / ſondern in puncto paritionis indiſtincte / allhie zuerkent werden ſollen.

Gleichwol etliche der Meynung / daß ſolches allein von Zeit an / da nunmehr gnugſamlich cauirt (aber nicht was das vorige anlangt) vnd ſo viel das intereſſe, ſo ex re ipſa vnd nicht anders wo hero cauſirt oder entſtanden belanget / betrifft / in allwege beſchehen ſolle.

Letzlich die requiſita zu Erkennung der Proceß belangent / ſeyn dieſelben / nach inhalt vnd außweiſung des klaren Buchſtabens / für ſich ſelbſt bekandt vnd offenbar / allein iſt darneben auch diß bedacht worden / daß die Sach ciuilis ſeyn / vnd kein Maleftz ſo Leibsſtraff auff jhr Haab / vnd da alſo das Arreſt auff keine Caution / vermög der Rechten zu relaxiren betreffen ſoll.

ſonderbarn recht Gründen vnd Vrſachen dahin/daß durch dieſe Conſtitution ehebeſrührten rechten nichts derogirt/noch benommen/auch deſſelben Arreſt anderer geſtalt nicht/dann durch ſatisfaction vnnd würckliche Bezahlung erledigt werden ſollen vnd mögen.

Gleicher weiß vnd inſonderheit die Arreſt/ſo von wegen außſtändiger vnbezahlter Nachſtewer oder Abzugs der hinwegziehenden Vnterthanen angelegt betreffent/werden abermals als in einer ſehr beſchwerlichen Sachen vnterſchiedenliche Meinungen befunden.

Dann in denſelben vnnd ſonſt viel andere mehr gantz ebenmeßigen Fällen (wie ſich dieſelben täglichs zutragen können) da etlichermaſſen (auch allein auß rechtlicher Vermutung) abzunemen/vnnd ein Wiſſenſchafft ſeyn mag/daß die Oberkeiten wol darzu berichtiget/auch jhrer Spruch vnnd Fürderung gut fug vnnd macht haben/wöllen etliche/daß die Conſtitution auß nachfolgenden Vrſachen nicht ſtatt hab.

Erſtlich daß ſolcher Vnterthanen güter offtermaln tacite, nach Außweiſung der Rechten oder ſonſten altem Gebrauch vnd Herkommen nach/von männiglichẽ darumb verhafft/hypothecirt vnd affectirt ſeyn/auch etwan kundt vnd offenbar/daß es mit anderen zuuor auch dergleichen alſo gehalten worden/zu geſchweigen/daß in Rechten nicht alle Arreſta verbotten/noch durch Caution zu erledigen/wie obgemelt.

Dann vnd zum andern/daß es faſt vngereumbt/daß die nachfolgẽde newe Herrſchafft vnd Oberkeit/darunter ſich der arreſtatus begeben vnd gezogen/Proceß allhie in Camera/auff dieſe Conſtitution beſrührten ſeinem ankömlingen vnnd vnterthanen zu gutem außbringen/vnd alſo zugleich Parthey vnd der Sachen (reſpectiue) ſelbs Richter ſeyn ſolte.

Daher man vnd zum vierdten zu beſorgen/daß jhnen ſolches eyngeraumbt/daß nicht ſolche Leut zu faſt ärgerlichẽ Exempel in jhrer Boßheit vnd Muthwillen wider jhre von Gott fürgeſetzte Oberkeit/auch mehrern vnzimlichen außtreten vnd höchſter vernachtheilũg jhrer Herrſchafftẽ (als die auch ohn das/aller frohn/dienſt/hülff vnd beyſtandt derſelben beraubt vnd andern damit deſto beſchwerlicher ſeyn müſſen) mercklich geſtärckt vñ verurſacht/ja auch etwan gemeinen Nutz darbey viel entragen vnd entziehen/oder ſonſten in andere weg/ſchädlich vnnd nachtheilig/daß etliche gehorſame Vnterthanen vnd Hinderſaſſen alsbald vnd ohne widerrede/den Abzug oder Nachſtewer erlegen/deſſen aber jhn ſolches frey nachgelaſſen werden/oder zu jhrer Gelegenheit/Zeit vnd Weil gnug haben ſolten.

Es würde auch der Magiſtrat oder die Herrſchafft/ſo deren dingen zuuor in rühigem heibringen/Poſſeßion vel quaſi jederzeit geweſen/durch ſolche mandata auff der Supplicanten bloß vngegründt für vnd angeben/vnbillicher weiß entſetzt/welches deſto mehr beſchwerlicher/dieweil ohne das die Vermutung mit der Oberkeit.

Wo ſich aber dieſer Vnterthanen einer zubeklagẽ/als ob man wider recht vnd alt herkommen gegen jhm einige newerũg oder mehrers fürgenommen/vnd de facto gehandelt/demſelben ſtündte das ordentliche Recht wider die Oberkeit allezeit beuor.

Darnach ſeyndt andere der Meynung daß viel angeregte Conſtitution/auff obbeſtimpte Fälle auch zu verſtehẽ ſey/kürtzlich darumb/daß eben dieſelbige Anforderung Recht vnd Gerechtigkeiten zwiſchen den Partheyen ſtreitig/vnd alſo den Rechten noch zweifelhafftig/jedoch wann ich hernach befünde/daß der Magiſtrat in ſolchem herkommen geweſen/vnnd noch were/wolten ſie das Mandat/mit Eintheilung der Gerichtskoſten widerumb caßiren vnd auffheben.

Die dritten aber pflegen hierin zu diſtinguiren/nemlich wann dieſelbige iura vnd Anforderung von gegẽtheil oder dem Supplicanten/nicht in Abrede/ſondern geſtendig vnd die güter ſelbſt/darauß oder daruon mans zu bezalen ſchüldig/arreſtirt weren/ſo ſoll vnd möge die Conſtitution von wegen/daß die Caution dißfalls nicht reulire/ſondern würckliche Bezahlung

lung

ſung darzu von nöthen / niemand zu hülff vnd ſtatten kommen. Wann aber res tertia innocens / ſo mit berührter Anforderung vnnd Rechtens gantz vnd gar nichts gemeines noch zuthun hat / in Arreſt gelegt / ſo hab es mit derſelben Conſtitution wol ein andere Meynung / dieweil ſolche Arreſt den Pfandungen oder Repræſſalien gleich ꝛc.

Dieweil dann alſo hierunter / als bey einer newen vnnd general conſtitution allerhant bedenckens ſeyn will / vnd ohne der Keyſ. Mayt. vnd gemeiner Stände fernern Declaration nicht wol ein richtige vnnd beſtendige Gleichmeſſigkeit anzuſtellen / Wöllen ſich demnach Cammerrichter / Præſidenten vnnd Beyſitzern in aller gebühr vnd Vnterthänigkeit getröſten / man werde dieſen Sachen zum fürderlichſten Rath finden / vnd ein gewiſſen nothwendigen auſſchlag geben / ſich jedermänniglich darnach wiſſen zu richten.

Weiters ſind auch andere dubia dieſer Conſtitution halbẽ mouirt vnd diſputirt / doch nach vleiſſiger Erwegung jhrer Motiuen vnnd Vrſachen nachfolgender geſtalt per maiora vota verglichen worden.

CONCLVSIO I.

Erſtlich daß weder die Perſonen noch Güter belanget / res tertia innocens (wie in Pfandungsſachen) nothwendiglich erfordert / als dieweil gewohnlich auß beyden die jenigen / ſo entweders ſtreitig vnnd nocentes / oder ſonſten affectirt vnd verhafft / vnnd alſo res ipſa verarreſtirt werden / ob gleich nicht weniger auch res tertia & innocens in Arreſt kommen mögen.

I I.

Zum andern / daß zu Erkennung der Proceß keines documenti oder Vrkunts angebottener Caution ſonderlich von nöthen / ja gnugſam ſey / da in ſupplicatione narrirt vnd angezeigt / daß ſolches zuuor beſchehen oder gegenwertiglich offerirt vnd angebotten werde / jedoch / vnd im fall ermelte Caution / nach Gelegenheit vnd wichtigkeit der Sachen etwas zweiffelig oder für vngenugſam angeſehen / ſoll als dann ſo wol in decretis als in mandatis beſchicht die ſpecial clauſul, doch auff vorgehende genugſam oder würckliche Caution ꝛc. hinzugeſetzt werden.

I I I.

Zum dritten ſoll dieſe Conſtitution nit weniger auff die jenigen facta vnd arreſta ſo vor publicirung ehegemelter Conſtitution / auch ſonſt verlangſten ſich begeben / vnd doch ein grauamen continuum haben / darüber hieuor keine mandata cum clauſula außgangen / alſo ſonſten auff andere hernach gefolgte. Item gegenwertige vnd künfftige Geſchichten zuverſtehen ſeyn / vnd gezogen werden / wiewol man erachten will / daß dergleichen Fälle ſich hinfürters nicht viel mehr zutragen ſolten.

I V.

Zum vierdten / daß der Expens / Koſt / Schaden / deterioration vnd intereſſe halben gar kein Vnterſcheit / Abtheilung noch Sonderung zu machen / ob vnd wieviel derſelbigen / vor oder nach erlangten Mandat / vnd geleiſter Caution / dem klagenden Theil zugeſtanden vnd auffgeloffen / ſondern in puncto paritionis indiſtincte / allhie zuerkent werden ſollen.

Gleichwol etliche der Meynung / daß ſolches allein von Zeit an / da nunmehr gnugſamlich cauirt (aber nicht was das vorige anlangt) vnd ſo viel das intereſſe, ſo ex re ipſa vnd nicht anders wohero cauſirt oder entſtanden belanget / betrifft / in allwege beſchehen ſolle.

Letzlich die requiſita zu Erkennung der Proceß belangent / ſeyn dieſelben / nach inhalt vnd außweiſung des klaren Buchſtabens / für ſich ſelbſt bekandt vnd offenbar / allein iſt darneben auch diß bedacht worden / daß die Sach ciuilis ſeyn / vnd kein Malefitz ſo Leibsſtraff auff jhr Haab / vnd da alſo das Arreſt auff keine Caution / vermög der Rechten zu relaxiren betreffen ſoll.

Reichs Conſtitutionen zuwider / Proceß hierüber erlangen möchte / da er allein in ſupplicatione das jenige / ſo viel vermittelſt eines rechten pur lauteren ſpolii genommen / oder per viam pignorationis, retentionis, &c. vorgehalten / ein Arreſt nennen / auch alſo zwiſchen einem vero ſpolio vel vera pignoratione vnnd vero arreſto gantz vnd gar kein Differentz noch vnterſchiedliche Proceß vnd Hülff bleiben würden.

Am vierdten / ſo referirt ſich viel berürte Conſtitution außtrücklich auff das allgemein geſchrieben Recht / darinn doch nicht alle Arreſt durchauß verbotten / beuorab da ſie durch die Oberkeit oder Richter angelegt / wie auch weiters etliche de conſuetudine & priuilegio zugelaſſen vnnd geſtattet werden.

Vnd ohne / dann in ehgedachter Conſtitution auſſerhalb des falls / da einer dem Reich ohn Mittel vnterworffen ꝛc. etwas newers oder ferners ſtatuirt / zu geſchweigen die ſpolia oder andere turbationes betreffent ꝛc. damit da nicht jemand (es ſey gleich ein Parthey oder Oberkeit) nach obbeſtimpter erſten Meinung / da man indiſtincte in allen fällen Proceß erkennẽ ſolte ꝛc. ſeines Rechtens poſſeßion / vel quaſi ſine cauſæ cognitione entſetzt / vnd etwas beſchwerlichs aufferlegt / auch der klagẽde oder anſuchende theil etwan mit einer viel vnbequemern caution angewieſen würde / wölle man die ſtrictam interpretationẽ nach den hellen / klaren Buchſtaben / vnnd damit dem geſchriebenen rechten deſto weniger Abbruch geſchehe / mehr als die erſte meinung approbiren vnd gefallen laſſen.

Zum fünfften / hab man diß fals de mẽte ſtatuentium nichts gewiß / gleichwol da man ein anders gewölt vnd verſtanden / daſſelbige zweiffels ohn vermelt vñ hinzu geſetzt ſeyn würde / denẽ es auch hierin den Außſchlag zu geben / oder ein anders vnnd vollkommeners zu ordiniren allein gebürẽ woll / ſonderlich dieſe fall belangent / denen damaln nicht alſo nach geſtümmen vnd zu gebürlicher Berathſchlagung gezogen werden können. Es ſey aber nicht vermutlich noch veriſimile / daß dero vorhaben / will vnd meinung je geweſen / dieſe vnnd andere obbeſtimpte conſtitutiones ſampt dergleichen turbationibus mit vnd durch einander zu confundiren / ſondern vielmehr / daß ein jede derſelben bey allen jhren kräfftẽ vnd ſonderbarn vnterſchiedlichen requiſitis qualitatibus / eigẽſchafften vnd proceß beſtehn vnd bleiben ſol.

Es wurde auch zum ſechſten bey dem general Verſtant (dauon oben) offtermal ante cauſæ cognitionem & ſententiam das jenige erhebt vnd bekommen / daß man ſonſt ſchwerlich / oder mit keinen vrtheil zu erlangen hette / als nemlich die relaxation vnd reſtitution ꝛc. dieweil nach beſag vnnd verordnung der rechten ſpoliatus nicht in allen fällen ante omnia zu reſtituiren / dazu ſo werde nach geleiſter parition / vnd widerumb zuſtellung des entführten oder abgenommenen beynahẽt weiter nichts mehr vor dem ordinari richter / dahin die hauptſach gewieſen / zu handeln / vnnd zu klagen ſeyn / vrſach daß mehrmalen eben das zum fürnembſten / ja allein geſtritten würdt / ob ſpoliator die reſtitution zu thun ſchüldig oder nicht.

Vnd ob es (für das ſiebend) diß anſehen als ob das wort Arreſt in dieſer Conſtitution wegen des allgemeinen vielfältigen arreſtirens / ſo die immediati durch ſich ſelbſt oder die jhrigen vnd gewohnlich in jhren eigenen territoriis zuthun pflegẽ / etwas improprie gebraucht / ſo ſey doch darumb kein ſolche ampliation oder extenſion darauß zu erzwingen / daß allerhandt vnqualificirte / bloſſe turbationes vnd ſpoliationes &c. mit eingeſchloſſen vnd verſtanden werden müſſen / als die da cũ ratione impedimenti vel indicti (welche de ſubſtantia ſeu intrinſeca forma Arreſti) dardurch vnd dannenher ein Arreſt leichtlich von andern turbationib. ſonderlich den ſpoliis zu vnterſcheiden) gantz vnd gar nichts gemeines habẽ / dann jenige impropriation / gehe allein ad modũ ſolennẽ actus / ſo der ſubſtãtz Arreſti weder gebe noch nemme / dieſe aber würde ein Cõfuſion allerding circa ſuum eſſe mitbringen.

Zum achten vnd letztẽ / iſt auch bedacht worden / daß bey der weiß / da die Conſtitution gehörter maſſen / auff alle impropria & ficta arreſta zu extendiren / nicht allein

diß

allein diß Keyſ. Cammergericht mit vilen vnſäglichen Proceſſen häuffig vberladen würde/ſondern auch dieſelben ohne ferner Declaration vnd Diſpoſition/ nicht wol beſchehen könten. Sintemal es allein ein extraordinarium & ſubſidiarium remedium, welches nicht ſtatt/ alldieweil ein ordinarium vorhanden/vnd ſonſten vermöge der Rechten geholffen werden kan.

II.

Auß obgehörten allerſeit vorgebrachten Vrſachen vnd andern motiuis/weil es auch mit dieſen Arreſten/ſo einen Richter/Magiſtrat oder Oberkeit/welche von einer dritten Perſon/als der Parthey pro intereſſe ſuo Ampts vnnd Oberkeit halben angeruffen worden/erlangt vnnd beſchehen/ bey etlichen nicht vnbillichs gedenckten haben/dann ob gleich eines theils ſchlieſſen vnnd vermeynen/daß beyde die Oberkeit vnd die Parthey (ſonderlich da die Sach ſtreitig vnnd noch vnerörtert) vnter dieſer Conſtitution begriffen/vnnd wider ſolche Parthey auch in allweg Proceß zu bitten ſeyen/aber wider gedachte Oberkeit darumb/ daß ſie nicht jedtsmals aller Theilen ſuperior/noch daran gelegen ſey/ ob ein Magiſtrat ad inſtantiam oder ein Priuat eigens Gewalts (darunter dann kein Vnterſcheidt niſi in modo, welches auch nicht die fürnembſte Vrſach ehegemelter Conſtitution geweſen) arreſtirt hab/ Beuorab dieweil die wort generaliter verlauten in nichten diſtinguiren/ vnd beyde auff angebottene vnnd geleiſte Caution (darauff ſie dann principaliter gericht) achtung zu geben ſchuldig/ auch alſo zu verſtehen/damit gemeinen Rechten vnd vorigen conſtitutionibus (darin ſolche Arreſt/ſo propria authoritate fürgangen/ ohne das vnd zuuor verbotten) etwas weiters dardurch zugethan werde/ welcher widerigen Verſtandt nicht beſchehe/ Item daß ſie auch ſonſten leichtlich eludirt werden/ vnd ein jeder das jenig/ ſo jhme ſelbſt zuthun nicht gebührt noch verſtattet/ bey einer andern Oberkeit quouis prætextu erlangen.

So ſeyn doch hergegen andere der opinion/ daß ſolcher Fall daſelbſt gar nicht prouidirt oder verſehen/ja mit nicht dahin zuuerſtehen ſey/ wie es auch der Buchſtaben nicht mit bringe/vnangeſehen/daß in nichtē diſtinguirt/ noch warumb oder auß was vrſachen die Arreſt beſchehen/einiger vnterſcheidt gemacht werde/ vnd gebrauchen ſich dieſe nachfolgender argument.

Fürs erſte/daß ſolche Arreſt ad inſtantiā der Partheyen von ordenlicher Oberkeit fürgenommen/ vielmehr zu gemeiner diſpoſition Rechtens/ dann auff dieſe conſtitution zu referiren ſeyn/ fürnemlich in denen Fällen/ da einer in loco arreſti entweders ſein eigen domicilium/ oder ſonſten ratione contractus, conuentionis, pacti, tranſactionis, vnd dergleichen Vrſachen halben ſein forum hat.

Zum andern können dieſe nicht beſchüldiget werdē/als ob ſie de facto procediren, jemand gewalt thun oder vrſach zu einiger empörung vnd auffruhr gebē/ viel minder daß ſolche Oberkeit in jhr eigen Sachen ſelbſt Richter/ ſonder von den Partheyen gebührender maſſen darumb erſucht ſeyn/ welcher von rechts von gewonheit wegen offtermaln erlaubt vnd zugelaſſen/vnd alſo niemant damit zu kurtz oder vnrecht beſchehe/zu dem ſo möge auch wider dē Richter oder die Parthey/ſo den ordinarii oder extraordinarii weg rechtens an die handt genommen/auſſerhalb remedii appellationis oder nullitatis nichts attendirt werden/ aber viel ein andere Meynung hab es mit denen/ die in jhren eigen Sachen ſich des Richterlichen Ampts anmaſſen vnnd gebrauchen.

Zum drittē/ wañ hierin kein vnterſcheit zuhalten/ ſo wurden hin vnd wider die gericht vnd partheyē/mit treffenlicher heuffnung vnnd vrentlicher Reuocation/ jhrer rechtfertigung moleſtirt vnnd beſchwert werden/daher etlicher das (neben andern) für ein ſonder nothwendig requiſitum erachten/ daß einer durch ſich ſelbſt oder die ſeine/vnd alſo wie ein parthey oder andern eigents gewalts vñ de facto arreſtirt habe.

An denen fällen aber da wegen bekantē ſchulden/inſtrumenti Guarentigiati, oder zu vollziehūg eines geſprochnē vrtheils arreſta angelegt/auch da ſie ſonſtē vermög der rechten zugelaſſen/vnd auff keine Caution zu relegiren ſeyn / ſchleuſt man auß

ſonderbarn recht Gründen vnd Vrſachen dahin/daß durch dieſe Conſtitution ehebe- rührten rechten nichts derogirt/noch be- nommen/auch deſſelben Arreſt anderer ge- ſtalt nicht/dann durch ſatisfaction vnnd würckliche Bezahlung erledigt werden ſollen vnd mögen.

Gleicher weiß vnd inſonderheit die Ar- reſt/ſo von wegen außſtändiger vnbezahl- ter Nachſtewer oder Abzugs der hinweg- ziehenden Vnterthanen angelegt betref- fent/werden abermals als in einer ſehr be- ſchwerlichen Sachen vnterſchiedenliche Meinungen befunden.

Dann in denſelben vnnd ſonſt viel an- dere mehr gantz ebenmeßigen Fällen (wie ſich dieſelben täglichs zutragen können) da etlichermaſſen (auch allein auß rechtli- cher Vermutung) abzunemen/ vnnd ein Wiſſenſchafft ſeyn mag/ daß die Ober- keiten wol darzu berichtiget / auch jhrer Spruch vnnd Fürderung gut fug vnnd macht haben/ wöllen etliche/ daß die Con- ſtitution auß nachfolgenden Vrſachen nicht ſtatt hab.

Erſtlich daß ſolcher Vnterthanen gü- ter offtermaln tacite, nach Außweiſung der Rechten oder ſonſten altem Gebrauch vnd Herkommen nach/ von männiglichē darumb verhafft/hypothecirt vnd affectirt ſeyn/ auch etwan kundt vnd offenbar/daß es mit anderen zuuor auch dergleichen al- ſo gehalten worden/zu geſchweigen/ daß in Rechten nicht alle Arreſta verbotten/ noch durch Caution zu erledigen/ wie ob- gemelt.

Dann vnd zum andern/daß es faſt vn- gereumbt/daß die nachfolgēde newe Herr- ſchafft vnd Oberkeit/darunter ſich der ar- reſtatus begeben vnd gezogen/ Proceß all- hie in Camera/auff dieſe Conſtitution be- rührten ſeinem ankömlingen vnnd vnter- thanen zu gutem außbringen/vnd alſo zu- gleich Parthey vnd der Sachen(reſpecti- ue)ſelbs Richter ſeyn ſolte.

Daher man vnd zum vierdten zu beſor- gen/daß jhnen ſolches eyngeraumbt/ daß nicht ſolche Leut zu faſt ärgerlichē Exem- pel in jhrer Boßheit vnd Muthwillen wi- der jhre von Gott fürgeſetzte Oberkeit/ auch mehrern vnzimlichen außtreten vnd höchſter vernachtheilūg jhrer Herrſchafft- te(als die auch ohn das/aller frohn/dienſt/ hülff vnd beyſtandt derſelben beraubt vnd andern damit deſto beſchwerlicher ſeyn müſſen)mercklich geſtärckt vñ verurſacht/ ja auch etwan gemeinen Nutz darbey viel entragen vnd entziehen/oder ſonſten in an- dere weg/ſchädlich vnnd nachtheilig / daß etliche gehorſame Vnterthanen vnd Hin- derſaſſen alsbald vnd ohne widerrede/den Abzug oder Nachſtewer erlegen / deſſen a- ber jhn ſolches frey nachgelaſſen werden/ oder zu jhrer Gelegenheit / Zeit vnd Weil gnug haben ſolten.

Es würde auch der Magiſtrat oder die Herrſchafft / ſo deren dingen zuuor in rü- higem herbringen / Poſſeßion vel quaſi jederzeit geweſen / durch ſolche mandata auff der Supplicanten bloß vngegründt für vnd angeben/vnbillicher weiß entſetzt/ welches deſto mehr beſchwerlicher/dieweil ohne das die Vermutung mit der Ober- keit.

Wo ſich aber dieſer Vnterthanen ei- ner zubeklage/ als ob man wider recht vnd alt herkommen gegen jhm einige neweruͤg oder mehrers fürgenommen/vnd de facto gehandelt/ demſelben ſtündte das ordent- liche Rechte wider die Oberkeit allezeit be- uor.

Darnach ſeyndt andere der Meynung daß viel angeregte Conſtitution / auff ob- beſtimpte Fälle auch zu verſtehē ſey / kürtz- lich darumb / daß eben dieſelbige Anforde- rung Recht vnd Gerechtigkeiten zwiſchen den Partheyen ſtreitig/vnd alſo den Rech- ten noch zweifelhafftig / jedoch wann ich hernach befünde / daß der Magiſtrat in ſolchem herkommen geweſen / vnnd noch were / wolten ſie das Mandat / mit Ein- theilung der Gerichtskoſten widerumb caßiren vnd auffheben.

Die dritten aber pflegen hierin zu di- ſtinguiren / nemlich wann dieſelbige iura vnd Anforderung von gegētheil oder dem Supplicanten / nicht in Abrede / ſondern geſtendig vnd die güter ſelbſt/ darauß oder daruon mans zu bezalen ſchüldig/arreſtire weren / ſo ſoll vnd möge die Conſtitution von wegen/daß die Caution dißfalls nicht releuire / ſondern würckliche Bezah- lung

ſung darzu von nöhen / niemand zu hülff vnd ſtatten kommen. Wann aber res tertia innocens / ſo mit berührter Anforderung vnnd Rechtens gantz vnd gar nichts gemeines noch zuthun hat / in Arreſt gelegt / ſo hab es mit derſelben Conſtitution wol ein andere Meynung / dieweil ſolche Arreſt den Pfandungen oder Repræſſalien gleich ꝛc.

Dieweil dann alſo hierunter / als bey einer newen vnnd general conſtitution allerhant bedenckens ſeyn will / vnd ohne der Keyſ. Mayt. vnd gemeiner Stände fernern Declaration nicht wol ein richtige vnnd beſtendige Gleichmeſſigkeit anzuſtellen / Wöllen ſich demnach Cammerrichter / Præſidenten vnnd Beyſitzern in aller gebühr vnd Vnterthänigkeit getröſten / man werde dieſen Sachen zum fürderlichſten Rath finden / vnd ein gewiſſen nothwendigen außſchlag geben / ſich jedermänniglich darnach wiſſen zu richten.

Weiters ſind auch andere dubia dieſer Conſtitution halbē mouirt vnd diſputirt / doch nach vleiſſiger Erwegung jhrer Motiuen vnnd Vrſachen nachfolgender geſtalt per maiora vota verglichen worden.

CONCLVSIO I.

Erſtlich daß weder die Perſonen noch Güter belanget / res tertia innocens (wie in Pfandungsſachen) nothwendiglich erfordert / als dieweil gewohnlich auß beyden die jenigen / ſo entweders ſtreitig vnnd nocentes / oder ſonſten affectirt vnd verhafft / vnnd alſo res ipſa verarreſtirt werden / ob gleich nicht weniger auch res tertia & innocens in Arreſt kommen mögen.

II.

Zum andern / daß zu Erkennung der Proceß keines documenti oder Vrkunds angebottener Caution ſonderlich von nöthen / ja gnugſam ſey / da in ſupplicatione narrirt vnd angezeigt / daß ſolches zuuor beſchehen oder gegenwertiglich offerirt vnd angebotten werde / jedoch / vnd im fall ermelte Caution / nach Gelegenheit vnd wichtigkeit der Sachen etwas zweiffelig oder für vngenugſam angeſehen / ſoll als dann ſo wol in decretis als in mandatis beſchicht die ſpecial clauſul, doch auff vorgehende genugſam oder würckliche Caution ꝛc. hinzugeſetzt werden.

III.

Zum dritten ſoll dieſe Conſtitution nit weniger auff die jenigen facta vnd arreſta ſo vor publicirung ehegemelter Conſtitution / auch ſonſt verlangſten ſich begeben / vnd doch ein grauamen continuum haben / darüber hieuor keine mandata cum clauſula außgangen / alſo ſonſten auff andere hernach gefolgte. Item gegenwertige vnd künfftige Geſchichten zuverſtehen ſeyn / vnd gezogen werden / wiewol man erachten will / daß dergleichen Fälle ſich hinfürters nicht viel mehr zutragen ſollen.

IV.

Zum vierdten / daß der Expens / Koſten / Schaden / deterioration vnd intereſſe halben gar kein Vnterſcheit / Abtheilung noch Sonderung zu machen / ob vnd wieviel derſelbigen / vor oder nach erlangten Mandat / vnd geleiſter Caution / dem klagenden Theil zugeſtanden vnd auffgeloffen / ſondern in puncto paritionis indiſtincte / allhie zuerkent werden ſollen.

Gleichwol etliche der Meynung / daß ſolches allein von Zeit an / da nunmehr gnugſamlich cauirt (aber nicht was das vorige anlange) vnd ſo viel das intereſſe, ſo ex re ipſa vnd nicht anders wohero cauſirt oder entſtanden belanget / betrifft / in allwege beſchehen ſolle.

Letzlich die requiſita zu Erkennung der Proceß belangent / ſeyn dieſelben / nach inhalt vnd außweiſung des klaren Buchſtabens / für ſich ſelbſt bekandt vnd offenbar / allein iſt darneben auch diß bedacht worden / daß die Sach ciuilis ſeyn / vnd kein Malefitz ſo Leibsſtraff auff jhr Haab / vnd da alſo das Arreſt auff keine Caution / vermög der Rechten zu relaxiren betreffen ſoll.

DEC. III. VOT. III.

Appellationum dubia.

SVMMARIA.

1 *Fatalibus appellationis propter certas cauſas prorogatis, an cauſa proceſſui inſerendæ ſint, vt ſi datus earum falſitate probata, citationis effectum effugere queat.*

2 *Fatalia an prorogentur ſi elapſis aliquot menſibus appellans conetur impetrare citationem.*

3 *Citationis reproductio verbaliter facta, an ſufficiat cum proteſtatione diligentia ante lapſum fatalium.*

4 *Inhibitiones an ſint decernendæ, quando contra iudices, à quibus, & vbi ab interlocutoria appellatū, & periculū in mora eſt.*

5 *Appellatio à ſententia competentiæ an ex interuallo in ſcriptis, vel in continenti viua voce fieri debeat.*

6 *Appellationis ſchedula an requiratur in inſtrumento.*

7 *Appellationes extraiudiciales, vbi quis non tanquam à iudice, ſed á parte grauatus eſt, an admittendæ ſint.*

8 *De Formalibus vt ſtatim diſputetur, qua ratio iniri queat.*

9 *Appellatio an deſerta ſit, ſi appellatus anteuertat appellantem, & ſequatur appellationem.*

10 *Appellatione deſerta an pro appellato pronunciare debeat.*

11 *Quid ſi appellans culpa Iudicis impetitus, poſt lapſum fatalium compareat, proceſſus producat, & vterque ſine exceptione deſertionis proſequatur appellationem.*

Primum Dubium.

Quando fatalia Appellationis propter certas cauſas in ſupplicatione allegatas prorogantur: An ea cauſa, quod hactenus factum non eſt proceſſui inſerenda ſint, vt citatus earum falſitate probata citationis effectum effugere queat.

1 COncluſerunt † Domini, vnicā ordinationis causā in prorogādis fatalib. ad ſimiles cauſas, ſcilicet omnem vim maiorem, veluti belli, peſtis, inundationis aquarum, tum demum extendendam, ſi cum ſupplicatione exhibitis idoneis documentis probetur, aut notoria ſit: eoque caſu, quia cauſæ cognitio præcedit, non inſerendas eſſe illas cauſas citationi. Idē ſtatuēdū, ſi ad ſimpliciter allegata iuſta impedimenta in termino minori, quam qui in ordinatione continetur, à iudice inferiore præfixo vſque ad tempora ſex menſium fatalia prorogentur, quia ne tum quidem cauſæ ſint inſerendæ. Excepto noſtro caſu, qui poſſet inſeri. Cauſa dilationis eſt inſerēda. *Ab. in c. 1. n. 8. 9. 10. 11. extra de dilat.* Quod cauſa moderationis à iudice debeat exprimi, & ab appellante ꝓbari. *Fel. in c. cum ſit Rom. n. 9. & ib. Dec. n. 25. extra. de appellat.* Simile eſt, quando quis ꝑſonaliter citatus cū alias poſſit procuratorem mittere, cauſa illa exprimi debet. *Bald. in l. 1. §. vſus. in fi. ff. de procur. Dec. in l. 1. n. 7. C. de eden.* ſic quando facto notorio appellatum, cauſa debet exprimi, ex qua iuſtificatur appellatio. *Ab. in d. c. cum ſit Romana in fi.* idq; ſemper, quando à cōmuni regula receditur. *Dec. in c. conſuluit col. 16. nu. 5. extra de appel.* Vide Menoch. *de arbit. Iud. q lib. 2. caſu 52. n. 20. cum ſeq. Receſſus Viſit. de anno 59. §.* als ſich dann. *ord. tit. 30 per 2.* In cōtrarium facit, quod prorogatio non aliter venit decernenda, niſi in eo caſu, quo ſupplicans vna cū ſupplicatione allegatas cauſas ſtatim exhibitis ſuis documentis probet: vel alias iudici notoria ſint, & præcedente ſic cauſæ cognitione. Secundo ſi dicta impedimenta infererentur citationi, occaſionem præberent protrahendi litem per diſputationes hinc inde. *Franc. in c. ex ratione. n. 11. extra de appel. Menoch. con. 2. caſu 118. num. 78.* aliud dicendum, ſi præmiſſa cauſæ cognitione fatalia ſint prorogata.

Secundum Dubium.

Si elapſis aliquot menſibus appellans conetur impetrare citationem, & in eū finem fatalia prorogari petat, an prorogentur.

Qua † deciſio huius dubii plane ab 2
illis, quæ de prorogandis fatalib. modo

dicta

dicta ſunt, dependet, eo domini ſe teferunt ſubiungendo ſaltē diſtinctionem ſequentem. Aut enim appellans ꝓpter aliquot menſes ceſſauit ſein appellation anhängig zu machen / & tempus fataliū, quod reliquum eſt, ei non ſufficit ad extrahendam & inſinuandam citationē petit ſibi prorogari fatalia ordinationis. *& ſupra in primo dubio dictum eſt*, hoc caſu cum extraiudicialiter petitur prorogatio, vnicam eſſe cauſam ab ordinatione expreſſam, ſcilicet, diſtantiam locorum &c. cui Domini ſtricte inhærendum putant. Si veto alia iuſta alleget impedimenta, ea ad remedia reſtitutionis in integrum, vel ad agendum ꝓ intereſſe contra eum, qui impediuit pertinere. In hac ſententia ſunt Mynſ: *obſeruat. 15. centu. 3.* argumento eorum, quę habentur & notantur *in d. c. cum ſit Romana in prin. ex. de appellat. & ibi Abb. nu. 2. & Dec. nu. 3. Berous nu. 6. Franc. in d. c. ex ratione nu. 63. verſ. aliquando & quarto.* Aut petit ſibi prorogari tempus per Iudicem à quo, intra ſex mēſes ſtatutum: & putant Domini cōcludendum prorogationem vſque ad ſemeſtre (tempus hominis ſcilicet vſque tempus legis & ordinationis) concedendum, modo nō alleget ineptas cauſas & impedimenta.

Tertium Dubium.

Reproductio citationis verbaliter facta an ſufficiat cum proteſtatione diligentia ante lapſum fatalium.

3 Nuda & † ſimplex reproductio verbalis non ſufficeret, ſed requiritur realis introductio executionis intra tempus fatalium, aliâs cauſa habetur pro deſerta. *Ordi. parte. 2. tit. 30. in fin.* reproductio enim cum effectu fieri debet.

Quartum Dubium.

Quando contra Iudices à quibus, & vbi ab interlocutoria appellatū eſt, & tū periculum in mora eſt, decernēda ſint inhibitiones.

4 Cōcl. In appellationib. † à diffinitiua, vel nō diffinitiua habentib. indiſtincte ſiue Iudices à quibus appellationi detulerint, ſiue non inhibitionem decernendam, ſi ab appellante petatur, exceptis trib. caſibus. Primo quando appellationes iure ſunt prohibitæ. Secundo. quando de iuriſdictione adhuc dubiū eſt. Tertio. in poſſeſſorio retinendæ cum appellatus poſſidet. In appellationibus veto mere interlocutorijs regulariter inhibitionem non eſſe decernēdam, niſi vel euidens periculum ſit in mora, vel irreparabile damnum verti conſtet. Eodem modo in extraiudicialibus appellationibus regulariter inhibitionem non decernendam, priuſquam & certus ſit Iudex de ſua Iuriſdictione, & conſtet legitime appellatū. Primo. ex talibus cauſis, quæ ſi eſſent veræ, appellans fuiſſet grauatus, idque demum lite cōteſtata vel parte aduerſa citata. Et in hoc puncto, vt & in interlocutoria, antequam inhibeatur, pars venit citanda, aliâs eſt nulla. Quia hoc caſu debet appellanti ſufficere inhibitio legis. Appellare enim ab interlocutoria eſt appellare à proceſſu: appellare vero à diffinitiua, eſt iudicialiter appellare.

Alia Dubia in eadem appellationum materia.

Primum Dubium.

An appellatio à ſententia competentia ex interuallo in ſcriptis, vel in continenti viua voce fieri debeat?

Quando † Iudex ſe competentem declarat in ſcriptis cum expreſſione grauaminum, vt à mera interlocutoria appellandum, à ſententia veto incompetentiæ in continenti viua voce, & ab alijs vim diffinitiue habentibus appellare licere, niſi aliud receptum ſit conſuetudine. 5

Secundum Dubium.

An ſchedula appellationis requiratur in inſtrumento.

Concluſum † in appellationibus à diffinitiuis, vel vim diffinitiuæ habentibus, in cōtinēti, viua voc :ex interuallo 6

autem in ſcriptis, non tamen expreſſis cauſis aut grauaminibus, appellari poſſe, ſiue corā iudice à quo, ſiue corā Notario fiat. At in appellationibus mere interlocutorijs ſemper in ſcriptis cū expreſſione grauaminum appellandū. Semp autem quoties in ſcriptis appellat' ſchedulā inſerendā inſtrumēto.

Tertium Dubium.

An extraiudiciales Appellationes, vbi quis non tanquam à Iudice, ſed à parte grauatus eſt admittendæ ſint?

7 Concluſum, ſi appelletur † tanquā à Iudice appellationes extraiudiciales ſemper recipiendas: idq; quotieſcunq; Magiſtratus iure, & poteſtatis, & Iuriſdictionis, extraiudicialiter, ſiue per ſe, ſiue ad inſtantiam partis, decernendo, mandando, mulctando, ſubditum vel alium grauet. Idem in dubio, quoties non ſatis liquet, vtrum magiſtratus vel Iudex grauet aliquē vt Iudex vel pars, ſimili modo extraiudicialem appellationem admittendam. Si autem vt à mera parte vel aduerſario fiat cum ſimplicis quærelæ vel conuentionis potius, quam appellationis vim habeat, remittenda ad Iudicem primæ inſtantiæ.

Quartum Dubium.

Qua ratio iniri queat, vt de formalibus ſtatim diſputetur.

8 Domini † non exiſtimant dubium, ſed à parte deciſum in ordinationis & viſitationis abſcheiden. Et animaduertendum, inflicta pœna æqualiter in omnes contra peccantes procuratores & in iuſtificandis formalibus negligentes. Idque quamprimum Referens viderit formalia non eſſe iuſtificata.

Quintum Dubium.

An deſerta ſit appellatio, ſi Appellatus anteuertat Appellantem, & ſequatur appellationem: Appellans vero compareat, ante fatale, verbaliter producendo tantum proceſſus, & poſt lapſum realiter.

Iure communi deciſum appellato † 9 in termino proſequente appellationē non deſeri.

Sextum Dubium.

An appellatione deſerta pro Appellato pronunciari debeat?

Nec hoc † dubium, ſed ſi deſerta ſit 10 appellatio, nihilominus cōfirmari poſſe ſententiam pro Appellato pronunciari, & iure communi definitum & ſtylo receptum eſſe.

Septimum Dubium.

Quid ſi Appellans culpa Iudicis impeditus, poſt lapſum fatalium compareat, proceſſus producat, & vtrumque ſine exceptione deſertionis proſequatur appellationem.

Concluſio. Dubium † non eſſe, quin 11 mora vel culpa Iudicis parti in reproductione proceſſuum non præiudicet. Sed ſi per Cancellariā terminus comparendi vltra fatalia producatur, parti in termino comparenti factum Cancellariæ non nocere deciſum eſt per 2. & 3. Senatum interlocutoriarum & quartum definitiuarum Anno 74. in cauſa Amelunx cōtra S Moritz Stiffts zu Münſter/ nec non ante in pleno Anno 64. 8. Ianuarij.

DEC. III. VOT. IV.

Dubia Litigioſæ Poſſeſſionis.

Primum Dubium.

Qualiter conſtitutio der Strittigen *poſſeſſion conciliianda & explicanda ſit?*

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio litigioſæ poſſeſſionis qualiter conciliãda & explicanda.*

2 *Remedij conſtitut. litigioſæ poſſeſſionis varia nomina.*

3 *Cōſtitutionis litigioſæ poſſeſſionis requiſita*

FVnda-

1 FVndamentū † huius conſtitutionis eſt ex l. *AEquiſſimum ff. de vſufr. §. vlt. & c. cum veniſſent per totum extra de inſtit. & ibi DD.* Et appellatur hoc
2 remedium † retinendæ poſſeſſionis ex officio Iudicis. Itē poſſeſſoriū ſumariiſſimum, momentaneum, decertētia caſus nouitatis, Item interim. *Menoch vlt. remed. retinēd. Māſuerus in ſua practica lib. 11 de poſſeſſorio, Innoc. in c. in pſentia lib. 2. de pbat. Plotus in repet. l. Si quando C. vnde in §. 3. n. 33. & ſeqq. DD. communiter in l. vnica C. Si de momen. poſſ. fuerit appell, & l. Momentaria. C. vnde in & l Momentaria C. qui legit ſtandi pſo. in iud. hab. Mynſing. deciſ. 96. cent 2. Lapyt. deciſ. 13. 55. & 189. Ludouic. Ioſeph. deciſ 20. Guido Papa deciſ. 578. Petrus de Beuinteud. deciſ 73. & 79. Conar. practicar. quæſtio cap. 17. Spec. tit. de petit. & poſſ. §. 1. n. 38. Idē de libello cōcep. §. nūc dicēdum. n. 14. & ibi Ioan. And. in addit. Paul. de Caſt. conſil. 3. lib. 2. folio 93. Item in receſſu VVormatiæ. fol. 128. Anno 21. Item in receſſu Ratiſpon. Anno 32. fol. 246.* Cōcluſum ex verbis primi & ſecundi §. expreſſe colligi, quod & ordinarie & ſumarie agi poſſit ex hac conſtitutione. Ex primo §. p actionem ſeu remedium retinenda vti poſſidetis, quod diffinitiuam in poſſeſſorio parit, petitorio tamen ſaluo reſeruato. Idque probatur ex verbis, Es ſollen beyde theil zu entlich: außtrag etc. Ex ſecundo §. ſi nō ſolum certiſſimus ſubſit armorum metus, ſed partes modo in pcinctu ſint, tunc poteſt agi etiā ſumarie, id quod fit implorato Iudicis officio p ſuccinctā infor natione ibi, vñ als baldt auch darauff Sumarie &c. Refrenatis hoc caſu tā poſſeſſorio, q̄ petitorio, ordinario iudicio, parti proſequendis.

Requiſita huius conſtitut.

Primum † requiſitum, quod vtroq; caſu requiritur eſt, quod partes immediate ſint Imperio ſubiectæ, ibi zwen oder mehr etc. & §. vlt. zwiſchen den Partheien etc. 3

Secundum requiſitum, Quod poſſeſſio ſit litigioſa, verbo der ſtreitigē Poſſeſsion/ & verbo Spen. id eſt, quod vtraque vel plures conſtanter affirment & contendant, ſe poſſidere, quod requiſitum ad vtrumq; caſum, ſcilicet quando vel ordinarie vel ſumarie proceditur, neceſſarium eſt.

Tertium requiſitum primi caſus ſeu §. eſt, quod ſubſiſtit ſeu timeatur ex rixis quotidianus timor ſcādali, ſeu armorum ibidem zur zeiten Auffruhr vnd Widerwertigkeiten. In tertio vero §. quando præſens eſt periculū, & ſi partes in præcinctu eſſent, lite ſuperordinario poſſeſſorio vel incepto, vel inchoando, vt DD. ſupra omnes & §. vlt. ibi die Poſſeſsio zweifelicher vñ ſtreitigen empórung etc.

Quartum requiſit. ad vtrumque §. eſt, quod Iudex cogniturus de metu armorum in partium præcinctu, certior eſſe debet ſaltem ſummariſſime vtpote ex miſſiuis inſtrumēto deſuper confecto, etiam ex propria ſcientia, ex *verb. §. 1. ibi* vnd deß redliche Anzeig gebe & §. *fin.* ibi Auß redlicher Vrſachen/ quod requiſitum pro hac conſtitutione bene eſt notandum, ne cum turbata poſſeſſione commiſceatur. Simplex enim turbatio ad ordinarium, vel Außträg/ vel ſi pignus acceptum eſt, ad pignorationes pertinet.

DEC. III. VOT. V.

Dubia Super conſtitutione fractæ pacis.

Primum Dubium.

An per duos vel tres fracta pax committatur, vel an coadunatio hominum requiratur?

SVMMARIA.

1 *Pax fracta an p duos vel tres cōmittatur, vel an coadunatio hominum requiratur, & nu. 35.*

Colla-

2 *Collegium etiam tres conſtituunt. & nu. 36*

3 *Familia appellatione tres continentur, & nu. 37.*
Idem in turba ibid. & nu. 38.

4 *Pax publica per duos vel tres frangi poteſt. & nu. 40.*
Imo etiam per vnum. & nu. 42.

5 *Contrarium num. 5.*

6 *Ruſtici & Plebei an in conſtitutionem fractæ pacis delinquere poſſint.*

7 *Contra Receptatores quando, & an ex narratione fractæ pacis publicæ proceſſus decernendi, & n. 46.*

8 *Diffidatores an & quando in conſtitutione fractæ pacis comprehendantur, vt aduerſus eos proceſſus decerni poſſint*
Quid in victualia denegantibus ibidem. & nu. 48.

9 *Conatus ad effectum non deductus an in conſtitutione fractæ pacis comprehendantur.*

10 *Vis, vt conſtitutio fractæ pacis locum habeat qualis eſſe debeat. & nu. 52.*

11 *Dolus an requiratur in decernendo proceſſu aduerſus frangentes pacem. & numero 53.*

12 *Verba* Freuentlich vnd Gefärlich *dolum requirunt. & nu. 54.*

13 *Dolus ex inſidijs armata manu & violentia probatur.*

14 *Dolum alleganti probatio incumbit. & n. 57.*

15 *Dolus qualis requiratur vt quis in pœnam pacis publicæ condemnari debeat, aut poſſit.*

16 *Dolus quomodo probetur remiſſiue. & nu. 58.*

17 *Præſumptiones euidentes habent vim legitimarum probationum. & n. 60.*

18 *Dolus, an ex cauſa iuſta vel iniuſta excuſari poſſit.*

19 *Verba* vmb keynerley vrſachen willen *ſano modo intelligenda.*

20 *Dolus an excuſetur ex quauis cauſa.*

21 *Facta quæ in animo conſiſtunt non facile præſumuntur,*

22 *Pœna fractæ pacis an & quando moderari poſſit. & nu. 63.*

23 *Pœna ex qualitate delicti eſt temperanda. & nu. 64.*

24 *Pœnæ moderatio quomodo adhibenda in decernendo proceſſus vt ſalua maneat conſtitutio fractæ pacis. & nu. 65.*

25 *Fractæ pacis cauſa non ſubſiſtente, an in puncto mandati nihilominus procedi poſſit in Camera*

26 *Iudicium vbi eſt captum ibi & finem accipere debet.*

27 *Iuriſdictio magis fundatur ex narratis citationis, quam ex veritate libelli.*

28 *Mandata an in conſtitutione fractæ pacis cum vel ſine clauſula decerni debeant.*

29 *Iudex ſuperior ſemper poteſt ſine clauſula præcipere in his, quæ ad tuendam iuriſdictionem, vel Reip. pacem & vtilitatem ſpectant.*

30 *Agnati vel affines accuſatoris defuncti an ſuccedant in ius defuncti, quoad conſtitutionem fractæ pacis & numero 32.*

31 *Accuſatoris morte inſtantia perit.*

33 *Accuſatore mortuo quando actio ad heredes tranſeat.*

34 *Actiones ex delicto deſcendentes quãdo non niſi lite conteſtata contra heredes competant.*

39 *Mandatum in conſtitutione fractæ pacis vt decernatur requiritur coadunatio hominum.*

41 *Coadunationis narratio quando ſit neceſſaria in conſtitutione fractæ pacis.*

42 *Pacem publicam etiam vnica perſona frangere poteſt.*

43 *Lex ad omnes ſine exceptione extenditur.*

44 *Numerus pluralis neceſſario includit ſingularem.*

45 *Reus legis Iuliæ de vi publica eſt, qui pubes cum telo in publico fuit conſpectus.*

47 Vnderſchleiffer & Etzer *notoriæ eſſe debent.*

49 *Victualium denegatio ad conſtitutionẽ fractæ pacis pertineat.*

50 *Conatus in violatione pacis an comprehendatur in conſtitutione fractæ pacis.*

51 *Conatus quando puniatur.*
55 *Dolus in omni delicto.*
56 *Dolum in genere narrare ſufficit in cõſtitutione fracta pacis.*
59 *Dolus verus in condemnatione fracta pacis requiritur.*
61 *Ad pœnam inſligendam pacis publica ſufficit probare narrata.*
62 *Dolus, licet de Iure communi excuſari videatur, non tamen excuſatur in conſtitutione fracta pacis.*

AD ptimum caput reſpon-
1 detur. In † decernendo ex ſtylo coadunationem requiri, in qua coadunatione duo vel tres continentur. Nam quia in ea plures requiruntur, duo vero vel tres plurali numero comprehenduntur, ſequitur neceſſario, duos vel tres coadunationem efficere, vti & collegi-
2 um † recte dici poteſt, in quo tantum
3 tres inueniuntur. Et familiæ † quoque appellatione tres continentur, quod & de turba videtur dicendum. *l. Neratius. ff. de verbi. ſequitur. r. C. de inter. illuſt. pſon. l. prætor. de vi bonorum rap.* Quod & de congregatione dicitur *c. 1. de Elect.* Et ſi turba plures videatur continere quam tres. *Alciat. in l. deteſtatio. §. vnicus ſeruus ff. de verbo ſignif.* Requiritur igitur (vt decernantur proceſſus) coadunatio hominũ, & ex ipſo tenore & texru conſtitutionis apparet. Quæ quidem verba etſi videantur plures exigere, quam tres (hic enim numerus contractior eſt & imbecilior, quam vt p eum jemands fündte befriegt/belägert oder einig Statt Schloß eingenomen werden/ ſed plures ad hoc neceſſario requiruntur) tum qa additur Berauben Fahen mit bewerter Handt ꝛc. Hæc inquam, reſpectu vnius verificari poſſunt, in duobus vel tribus, maxime ſi propter expectationem & ex improuiſo alieno tempore, & per inſidias tale quid fiat. Hæc & ius noſtrũ confirmat, nempe coadunationem requiri *l. qui dolo in fin. ff. ad l. Iul. de in publ. l. 2. ff. ad l. Iul. de vi priua. l. 4. C. ad l. Iul. de vi publ.* Sic concluſerunt Domini, etſi certus numerus ſtatui non poſſit, cum & ipſa conſtitutio, in genere diſponendo, & plures & pauciores comprehen-
dat, tamen & p duos, tres † quatuor &c. 4
pacem publicam frangi poſſe. Vbi igitur vis publica & armata narratur, ibi Domini coadunationem requirunt. Ideo ex facti circumſtantia ſumendum, prout factum aliquod eſſe narrabitur, Proinde quia Domini putant, aliud eſſe delinquere in conſtitutionem pacis publicæ: aliud in publica & armata turbare, vel pacem frangere; hoc caſu (ſcilicet quando publica & armata manu pax turbatur) coadunatio requiritur: illo vero caſu minus, quando ſtylum in conſtitutionis legem delinquitur, quales ſunt receptatores, diffidatores, victualia denegantes. & qui ſunt ſimiles caſus, in quibus etſi nulla vis exterior appareat, ſed ad eam committendam ab alijs heimlich gerahten/vorſchub gethan/violatores vnderſchleipfe/ geatzt/ vnd gedrenckt ꝛc. tamen quia in conſtitutionem peccant, eodem iure cẽſendi ſunt. *tit. 10. per 2. ordi.* Quare quia in iam dictis caſibus per vnum in conſtitutionem delinquitur, in ijs opus non eſſe narratione coadunationis Domini putarunt; ſecus in vi publica & armata, quæ per plures fieri neceſſe eſt, & ſic Domini coadunationis narrationẽ tali caſu requirunt. Imo etiam per vnũ pacem publicam frangi quidam voluerunt.

Vnus vero Dominorum putat per duos vel tres pacem publicam frangi
nõ poſſe, ſed † coadunationem multo- 5
rum hominum requiri, Rationes reddens, vt differentia conſtituatur inter ſimplicia ſpolia, vim priuatam & fractæ pacis conſtitutionem, putat quoque i-
dem Dominus, ruſticos † & plebeios 6
in hanc conſtitutionem non delinquere, eo quod careant poteſtate & viribus, vt concurſu multorum hominum impetum facere poſſint, niſi fiat in vel cum communione ſeditioſa. Porro qa ſupra dicti caſus, ſcilicet Receptatores diffidatores, victualia dene-

gantes

tes ad hanc conſtitutionem pertinent,
frequentiuſque ſunt, de ijs ratione re-
quiſitorum videndum.

Quando igitur quæritur † aut narra-
7 tur, pacem publicam fractam per Re-
ceptatorem, hoc caſu decerni quidem
proceſſus poſſunt ſuper fracta pace, ſed
non ex narratione requiſitæ violentiæ,
ſed ex deductione deß vnderſchleiffens/
Atzens/vnd Trinckens/ꝛc. Hic tamen & o-
mnino hoc caſu expreſſe narret, & p cō
perta daß ſolcher thäter offenbar / & ꝙ
ab ipſo Reo violator pacis heimlich vn-
dergeſchleifft / Geetzt vnd Getrenckt ꝛc.
Niſi enim ita narretur, ſed in ſupplica-
tione de auditu vel rumore ſolo tale-
quid deducatur, denegandi proceſſus
ſunt. Hoc enim caſu ex ordinatione ꝓ-
uiſum ſit. *Ordin. par. 2. tit. 10.* Itaque non
ſimpliciter Receptatores comprehen-
duntur, ſed ſub iam dicta limitatione,
nimirum vt crimen pro notorio narre-
tur, ſcilicet quod ſciuerint, violatores
eſſe pacis. Neque hic pater & filius a-
gnati vel cognati excipiuntur, ſi modo
participes criminis fuiſſe, vel ſcientiā
habuiſſe narrentur, quo caſu pater re-
8 ceptando † filium vel econtra non ex-
cuſatur. *Damhond. in practic. Criminal.
cap. 134. de receptator. delinq. Ferrarienſ. in
for. libel. ad reuocationem feudi. §. contra
nu. 4.*

Similiter & diffidationis caſus hic
comprehendētur, etſi hic non ſimpli-
citer, ſed iuxta *l. diffamari*, & ad obti-
nendos proceſſus diffidationem factam
eſſe aliquo documento probetur: non
ex facili & quauis narratione, ne Came
ra multitudine proceſſuum, & partes
inutilibus ſumptibus grauentur.

Prætetea quando victualia † dene-
9 gantur, non eſt dubium, & hunc caſum
ad noſtram conſtitutionem pertinere,
ſed hic in diffidatione non videtur ſuf-
ficere ſimplex & nuda narratio, ſed ta-
lis qualis probatio requiritur, vt decer-
ni proceſſus poſſint: Ideoq; narrandū,
& vtcunque verificandum, daß die vi-
ctualia freuentlich vnd fürſetzlich geſper-
ret/ quia aliquando poteſt ſubeſſe iuſta
& æqua denegandi prohibendiq; cau-
ſa, ne vel ipſe princeps prohibens ege-
at, vel eius ſubditi deſtituantur neceſſa-
rijs alimētis. Superioribus quoq; caſi-
bus poteſt adiungi caſus, quando pro-
poſita pacis violatio in effectum non
poteſt deduci, propter impedimentū
facti, quo fuit violator impeditus, vt nō
potuerit perficere, quia † conatus, pro- 10
poſitum & voluntas volentis frangere
pacem; conſideranda ſunt, quo caſu
coadunatio narrari debet; & reliqua
requiſita, vt vis armata & dolus ex pro-
poſito: ſed quia effectus non eſt ſubſe-
cutus reſtitutioni quidem locus ſit
propter conatum, ſed pœna poſſet Iu-
dicis arbitrio moderari. *Math. de Af-
flict. Deciſ. 21 Guido Papæ Deciſ. 555. nu. 2.
Gratus lib. 1. Reſpo. nu. 26.* vbi pulchre di-
ſtinguit.

Secundum Dubium.

Qualis vis eſſe debeat?

Secundum caput facilis deciſionis
eſſe Domini exiſtimarunt. Putant au-
tem ſub prædicta diſtinctione primi ca-
pitis etiam de vi, qualis eſſe debeat, ſta-
tuendum. Itaq; † aut narratur armata 11
manu pacem fractam vel violatam, &
Domini narrationem violentiæ exi-
gunt; qualiſcunque etiam ea ſit. Aut
narratur armata manu; violenterque
pacem non eſſe fractam, ſed in conſti-
tutione peccatum eſſe per receptato-
res, diffidatores, victualia denegantes:
&c. illo caſu non eſſe opus narratione
violentiæ concluſerunt Domini, vt in
caſibus iam dictis.

Tertium Dubium.

Quid de dolo ſtatuendum?

Dolum † requiri in decernendo ex 12
tra controuerſiam eſſe Domini conclu
ſerunt, vti & ipſamet conſtitutio ten-
dit ſub verbis freuentlich vnd geuerlich.
Quæ † verba dolum requirunt *l. in acti- 13
onibus ff. de in lit. Iurand. Mynſing. Reſp. 20.
nu. 12.* Sufficit igitur ad decernendos
proceſſus in genere dolum narrari vel
tale factum, quod neceſſariam inducat
doli

doli præſumptionem, nimirum quan-
do ſupplicans narrat perſpicuas inſidi-
as, armatam manum & violentiam, ex
13 quibus † dolus ſolet probari. *l. dolum C.*
de dolo, vbi dd. Et quamuis dolo ali-
quid factum eſſe non conſiſtat in ſim-
plici narratione ſupplicantis, ſed con
quieſcat in animo facientis, ita vt ta-
lis narratio à Iudice neceſſario non vi-
deať attendenda in decernendis ꝓceſ-
ſibus: tamen quia hoc totum ex cir-
cumſtantia & qualitate facti, illatæ-
que violentiæ deprehendi poteſt; vt ſi
præceſſerint narrationes inſidiarum,
vis maioris coadunationis hominum
armatorum, aliarumque qualitatum,
quo caſu ſolet narratis tantiſper ſtari,
donec in proceſſu probetur contrari-
um. Concludunt itaque Domini, dolũ
quidem requiri, ſed ſufficere dicunt ad
hoc, vt decernantur proceſſus quando
is dolus ex circumſtantia & qualitate
facti colligitur, vt ſic præciſa narratio-
ne dolo aliquid factum eſſe opus non
ſit. Quid vero in decretorum proceſſu-
um deciſione de dolo ſtatuendum, ex
14 Iure notum eſt, alleganti † namque do-
lum probatio incumbit. *l. quoties de dolo.*
15 Quo † vero probari debeat tradit Bald.
in l. 1. C. vnde vi num. 2. Et qualis dolus
16 requiratur † vt quis in pœnam pacis
publicæ condemnari debeat aut poſ-
ſit, tradit Mynſingerus *obſeruatione 98.*
cent. 3. vbi requirit dolum verum, qui
dolus, quia in priuatis delictis, vt facto;
item, vi bonorum raptorum exigitur,
multo magis in hoc publico iudicio ſeu
fractæ pacis exigiť & cõſideratur, licet
autem talis dolus verus ordine conſtit.
requiratur, tamen eum vel præſumpti-
one ex qualitate & euidentia ipſius fa-
cti probari poſſe, tradit idem Mynſing.
loco ſupra dicto, vt & dominis idem pla-
cuit: ſcilicet ſi appareat vis publica, co-
adunatio hominũ, manus armata, in-
cendium, inuaſio alieni territorij, ex q-
bus euidẽter præſumituť dolus *vt ſupra*
17 *dictum.* Euidentes † autem præſumpti-
ones habent vim legitimarum proba-
tionum. *Bald. in l. Ita demum in fin. C. de*
de procura. in l. Tutor C. de prou. Tutor. Sic
igitur Domini concludunt, vt pœna
pacis publicæ infligatur, ſatis eſſe & ſuf-
ficere ſi narrata cum ſuis circumſtan-
tiis ſuper quibus proceſſus impetrati
ſunt, per actorem probentur.

Probato verò dolo, an † ex aliqua iu- 18
ſta vel iniuſta; vel, vt quidam ſatis inci-
uiliter loquuntur, ex beſtiali cauſa excu-
ſari poſſit ſolet controuerti: Putant n.
quidã ex Doctorib. hunc ex quacunq;
cauſa ſiue ex iuſta ſiue iniuſta ſit, ſiue et-
iã beſtialis excuſari poſſe. *Gratus Reſponſ.*
42 lib. 1. n. 12. l. 3. de libert. cauſ. Schurff. cent.
1. conſ. 95. & cent. 2. conſil. 43. n. 11. Zaſ. lib. 1.
conſ. 12. n. 106. Mynſ. cent. 3. obſer. 98. l. Igitur
§. poteſt de liber cauſ. Sed Domini hic nul-
lam rationẽ fuiſſe putãt, vt dolꝰ vel præ-
ſumptiue ꝓbatus excuſari poſſit, ꝓpter
ipſam inſtitutionem, q̃ expreſſe oẽs co-
lores excludit in verb. vmb keiner Clag
vrſachen willẽ / wie die namen habẽ moch-
ten / vnd vnder was ſchein die geſucht ꝛc. q̃
ſane verba † tam clara ſunt, vt clariora 19
eſſe nõ poſſint. Non igitur obſtat regu-
la, quæ excuſari † dicit dolum ex quauis 20
cauſa &c. Quia hęc ſimpliciter vera nõ
eſt, niſi in iuſta cauſa habeat ꝓbabilem
ſimplicitatẽ vel ignorantiam, abſitq; ab
eã p̃ſumpta vel aſtutia vel ſafricies, & i-
ta intelligitur tex. *d. l. Igitur.* Nullus eſt
n. textus Iuris, q aſſertionem huiuſmo-
di ſine hoc temperamẽto affirmet. *Zaſ.*
d. loco. Cõcluſerunt igitur domini, quã-
do dolꝰ plene & inſolidum ꝓbatus eſt,
citra omnem controuerſiam, tunc tali
caſu nullã excuſationem admitti debe-
re. Probari a. plene perfecteq; poſſe ex
p̃ſumptionibus, nimirum, quando lex
euidẽter præſumit, q̃ quidem præſum-
ptio Iuris pro liquidiſſima & indubita-
tã probatione ſumi ſolet. *vt ex iure pa-*
tet.

Vnus vero Dominorum putat, qã in
criminalibus verſamur, & ſic in quæſti-
one facti non p̃ſumptionibus, quæ Reũ
vel accuſatũ, ſed pſpicuis & liquidiſſi-
mis probationibus agendum eſſe, cum
facta † præſertim ea, q̃ in animo conſi- 21
ſtunt, nõ facile præſumantur, & ſic ex-
iſtimat ad cõdemnandum Reũ pœna
banni non ſufficere, ꝓbationem doli

ex indicijs & præſumptionibus, ſed ad hoc requiri veriſſimi & manifeſtiſſimi doli nō præſumpti probationem omni exceptione maiorē, allegās Matartam *parte.4.diſ.1.n.58.* An vero & quādo mo-
22 derari † poſſit pœna, dn̄i certam regulā conſtituere non poſſunt, ſed hoc totū pendenti Iudicis diſcretioni & arbitrio relinquunt, vt ꝓ qualitate facti, eiusq; circumſtātia, pœna vel exaſperetur, vel moderetur, ꝓut in hac ipſa pœnæ moderatio & mitigatio conceditͬ rub: von gewalt deß Camergerichts die Acht vnnd
23 Peen derſelben Beth. & alias † de Iure communi ex qualitate delicti pœna eſt temperanda *Mynſ. obſer. 30. cent. 2*, prout & præiudicia multa extāt in Camera in cauſa Waldeck contra Beyern / Ottingen cōtra Brandiburg / Straßburg cōtra Hanaw / Flerſheim cōtra Dietz / Wiſſpel contra Pfaltz / Seelndorff contra Pleſſen. Sic Dn̄i concludunt, vt ſi nullam quidē cauſam dolū, per omnes circumſtantias & qualitates narratum, & plene vel præſumptiue, *vt antea dictum*, ꝓbatum excuſare, ſed tantum pœnæ moderationem arbitrio Iudicis operari poſſe, vt cōſtitutio in vigore ſuo maneat, paxque publica, & pœna eius non eludatur, neq; admittendo beſtiales, iniquas iniuſtasq; cauſas, occaſio & anſa tumultuandi & delinquendi ſubminiſtretur.

Quartum Dubium.

Quomodo in decernendo proceſſus, vel decretorum Deciſione eā moderatio adhibenda ſit, vt ſalua maneat conſtitutio, nec in magnū Imperij incommodum eluſoria fiat.

Ad vltimum caput nō opus eſſe ſingulari explicatione Domini cenſuerunt, quia ex præcedentibus, maxime verò de dolo ex tertio capite dependet.
24 Quando † enim præcedentes qualitates, vti præmiſſum eſt, in ſupplicatione narrantur, decerni proceſſus poſſunt, ſin minus denegar: Similiter in decretorum deciſione faciendum, vt ꝓ qualitate facti pœna exaſperetur, vel moderetur, in quibus omnibus non poteſt certum quid ſtatui, ſed è re nata deciſio petenda eſt.

Quæſtiones Incidentes.

Prima Quæſtio.

An cauſa fractæ pacis nō ſubſiſtente, in pūcto mādati nihilominus ꝓcedi poſſit in Cameraſ?

Quia vero & de alijs q̄ſtionib. in hac materia ſolet cōtrouerti & ꝓ occaſionē q̄ti: diſputatum fuit, *an † mandatū reſtitu-* 25
tionis, quod aliquando ſolet citationi fractæ paci annecti in Camera decidi poſſit, & ſuper eo ꝓnunciari, caſu quo accuſatio fractæ pacis, vt principale, propter defectum ꝓbationis nō ſubſiſtit, neque etiam vllos omnino ꝓceſſus appareat, ꝓpter quem pœna aliqua infligi poſſit, vel an ad ordinarium reſtitutionis cauſa tanquam acceſſorium remittendum ſint.

Pro parte negatiua, quod ſcilicet in Camera reſtitutionis cauſa retinenda vel decidenda non ſit, ſequentes rationes faciunt. Prima eſt, non ſubſiſtente puncto citationis, noſtrum nō eſſe, hoc punctum decidere, cum ignoremus, an Status & nō veniat acceſſorie, ſed æque principaliter, cū in vtroq; Reus citetur ad videndū ſe declarari. Quando igitur Reus ſimpliciter cōteſtatur litē in puncto mandati, non declinando, tunc tali caſu ex ꝓrogatione fundat Iudex, aut detrectet litis cōteſtationem, declinādo vel excipiendo, & tūc iſta exceptio in continēnti ꝓbari poteſt, & res plena eſt in cauſa remittatur, aut declinatoria in cōtinenti probari nō poteſt, & tunc lis cōteſtabitur reſeruatis captionibus. Quinta, quia aliquando in cauſa mandari ꝓpter Inopiam & defectū probationis, ratione ablatoiū præſtat iuramentum; cuius ꝓſtatio fruſtratoria eſſet, ſi cauſa mandati remittenda eſſet. Sexta ratio ꝓpter præiudicia, vt in cauſa Ottingen contra Brandiburg / in qua paritio fuit iniuncta, abſolutio etiam Reo in puncto citationis. Et ꝓ hac affirmatiua maioribus votis concluſerunt Domini.

Secunda Quæſt.

Secunda Quæſtio.

An mãdata cum vel ſine clauſula decerni debeant.

28 Altera quæſtio † incidens nota eſt.
An ſine clauſula mandata decerni debeant?

Pro parte negatiua. Primo allegatur ſtylus, cum communiori calculo receptum & obſeruatum ſit, mandata cum clauſula decerni debere.

Secundo, quia facto nondum probato Reus quodammodo condemnaretur, ſi ſine clauſula mandaretur.

Pro affirmatiuâ. Primo iudex ſu-
29 perior † ſemp poteſt ſine clauſula præ-
cipete in his, quæ ad tuendam iuriſdictionem, vel Reipub. pacem & vtilitatem ſpectant, *argumento l. Nec quicquam §. vbi decretum, vbi Bart. & dd. de offic. proconſ. Zach. in l. de pupillo §. meminiſſe, nu. 13. de noui operis nunc:*

Secundo ne partes veniant ad arma.

Tertio ne melioris conditionis ſit, qui aliquid aufferret frangendo pacẽ publicam, quam qui priuatim pignorat, quo tamen ſine clauſula mandatur.

Quarto cum clauſula mandando, mandatum in hac conſtitutione eſſet nullius effectus, vnd můſt mans mit geſpendten henden in facto tam atroci litigiren.

Quinto quia in conſtitutione pignoraritia ſine clauſula mandatur. Ergo à fortioribus in hac cõſtitutione, in qua tamen nulla omnino excuſatio vt ſupra dictum, admittitur.

Sexto ſi non eſt permiſſum ſub aliquo prætextu, cuiuſcunque ſit coloris, pacem & tranquillitatem violare, & auferre alicui ſuum: per eandem viam non eſt conceſſum. Quod enim in vno prohibetur, in alio non conceditur.

Additæ ſunt pro parte negatiua illæ quoque rationes in pleno conſilio.

Ad primam rationem de ſtylo.

Stylus conſenſu Statuum Imperij pro lege habetur, præſertim cum & prouiſum ſit in receſſu Imperiali Anno 70. ſtylum ſtudioſe obſeruandum eſſe. Niſi ſint caſus de Iure plane prohibiti, vel aliâs von den 4. fällen. *in ordi. parte 2. tit. 23.* & præſertim ratione captiuarum, quibus caſibus ſine clauſula mandari poſſe receptum eſt

Additur & tertia ratio pro parte negatiua.

Tertio nemo ſua poſſeſſione eſt ſine cauſæ cognitione deſtituendus, cum & prædo in ea ſit tuendus, maxime cum res plena ſit periculi, & cõtra ius, vt ſane apparet.

Tandem maioribus votis pro hac ipſa parte concluſum. Quod ſcilicet regulariter ſine clauſula mandari poſſit.

Tertia Quæſtio.

Quid Iuris de agnatis vel affinibus accuſatoris defuncti, in eadem materia

Tertia & vltima quæſtio hæc eſt: *ſi aliquando, vt ante concluſionem accuſator morte ſubtrahatur, eiuſq. agnati, vel affines,*
legitimando † ſe ad cauſam, Reum repetant, 30
petentes, vt vel ad eum ſtatum, in quo cauſa fuit tempore mortis accuſatoris, admittantur, vel ſi hoc fieri non poſſit, Citatio ex narratis poſitionalium & emanati mandati decernatur, quæritur quid faciendum? Etſi igi-
tur Iuris eſſe dicitur, accuſatoris † mor- 31
te inſtantiam perire *l. vltima C. Si accuſator vel Reus mortuus fuer. l. libellorum. §. vltimo ff. de accuſat. & inſcrip.* Tamen quia ex Iure quoque euincitur, hoc ca-
ſu Reum repeti, vel de † nouo accuſari 32
poſſe *d. l. libellorum .vltimo* non dubitatur, quin accuſatoris hæredes, ſi non vt hæredes, ſaltem vt extranei, & propriã iniuriam proſequẽtes admitti poſſint, præſertim quãdo legitimo & Iure præfinito tempore 30 ſcilicet dierum ſe intromittant, computatis diebus tantum vtilibus. *lege ſi quis repetens. & lege aut priuatim, triginta dies ff. ad Se. Turpil.*

 dicta l.

d.l.libellorũ §. vltimo tex. aperte triginta dies vtiles requirit. Quo caſu quilibet poteſt accuſare, accuſationemq; repetere, & cauſam aſſumere in eodem ſtatu in quo fuit. *Bart. in d.l. libellorum §. vltimo gl. in d.l. aut priuatim. Bart. in l. ſi cũ hominem numero 2. ff. de fideiuſſor.* Quo caſu
33 & actiue talis † actio ad hæredes tranſit. *ordi. parte. 2. tit. 9 §. vltimo*, idque ſiue ante, ſiue poſt litem cõteſtatam. *ordin. d. loco l. 1. C. ex delicto defunc. vbi Guid. Papa nu. 4. l. 1. ff. ex priuat. delic. l. 1. ff. ex §. non autem hiſto de perpet. & tempore actio.* Quibus locis tamen non niſi lite conteſtata
34 actiones † ex delicto deſcendentes cõtra hæredes competunt. *Mynſ. Centu. 1. obſeru. 68.* Et quamuis ordinatio & allegata Iura de Accuſati hæredibus loquantur, tamen & idem de accuſatoris hæredibus dicendum propter rationis idenditatem. Proinde quando in libello clauſulam ſalutarem habente agitur non tantum ad bannum Imperiale, ſed etiam ad pœnam pecuniariam, exiſtimatur circa controuerſiam, tales hæredes admittendos eſſe, ſaltem vt extraneos & propriam iniuriam proſequentes, ad eum cauſæ ſtatum, in quo fuit, cum accuſator rebus humanis ſubductus eſt, lite ſcilicet iam ante conteſtata per principalem accuſatorem defunctum. *Guido Papa C. ex delic. defunctor.*

Neque ẽ obſtat regula vulgaris accuſatore mortuo inſtantiam peremptam iudicij, quæ tamẽ obtinet & procedit, quando neque lis conteſtata eſt, neque etiam hæredes vel alii Reum repetant, vel de nouo accuſent, neque etiam Iudex ex officio procedat, quo caſu per ſe patet, inſtantiam neceſſario perire, ſecus vero tali caſu, quo & lis conteſtata eſt, & hæredes ſe in tempore offerunt legitimando, & acta ratificando, Atque ita quoque concluſum & pronunciatum fuit in cauſa fractæ pacis Steeldorff contra Pleſſen / in ſecũdo diffinitiuarum, vt & quinto. Senatui hæc ſententia non diſplicuit.

Alter caſus, quando Accuſatus moritur, deciſionem habet ex ordinatione, *titulo 9. §. vltimo parte ſecunda.* Inſtantia enim perit ratione banni, ſed ſi ſimul damnis & teſtitutione ablatarũ actum, hæc inſtantia tranſitoria eſt ad hæredes, vti & Iuris communis eſt, *iuribus ſupra allegatis.*

DECISIO eorundẽ dubiorum in pleno conſilio & per maiora vota à Domino Referente collecta.

Ad primum caput in quo quæritur, an per duos vel tres fracta pax committatur, vel an coadunatio hominum requiratur:

Reſpondetur in decernendo ex ſtylo coadunationem requiri, in qua coadunatione duo vel tres continentur. Nam quia in ea plures requiruntur, duo vero vel tres plurali numero comprehenduntur, ſequitur neceſſario, duos † vel tres coadunationem efficere: vt 35
ti & collegiũ † recte dici poteſt, in quo 36
tantum tres inueniuntur & familiæ † 37
quoq; nomine tres continentur: quod
& † de turba, congregationeq; dicen- 38
dum, etſi turba videatur plures, quam tres continere. *l. Neratius ff. de verb. ſignificat. l. 1. C. de tutor. illuſ. perſon. l. prætor vi bonor. rap. Alciatus in l. deteſtatio. §. vnicus ſeruus. ff. de verb. ſig.* Requiritur igitur vt decernant ꝓceſſus, coadunatio hominũ † vt ex ipſo tenore & textu cõſtitutio 39
nis apparet, vbi habetur daß niemants den anderen beuechten / bekriegen / berauben / fahen / vberziehen / belegeren / noch einige verbottene conſpiration oder bündtnuß wider den anderen / ſeiner Poſſeſſion / inhaben oder gewher / es ſey Schloß / Statt / Dörffer / Kirchen / Clöſter / Clauſen / Zins / Gülten / Zehendt / ligent / farent / Haab vnnd Güter / mit gewerter vnd gewaltiger That Freuentlich entſetzen. Quæ quidem verba, etſi videantur plures exigere quam tres, hic enim numerus contractior & imbecillior eſt, q

vt per

vt per eum jemandts kônte bekriegt/ be-
legert/ oder einig Schloß/ Statt/ Dôr-
fer ꝛc. eingenomen werden/ ſed plures
ad hoc neceſſario requiruntur) ta-
men quia additur Berauben/ Fahen mit
gewerter Handt ꝛc. Hæc inquam reſpe-
ctu vnius verificari poſſunt in duobus
vel tribus: maxime ſi præter expectati-
onem & eximprouiſo alieno tempore
per inſidias tale quid fiat. Coaduna-
tionem etiam requiri ex Iure confir-
matur & euincitur. *lege qui in dolo. in fin. ff. ad l. Iul. de inpublic. lege 2. ff. ad l. Iuliam de vi priuat. l. 3. ff. ad l. Iul. de vi pub. vers. in eadem cauſa ſunt. l. 5. ibid. C. eod. tit.*

Sic igitur concluſum à Dominis:
Etſi certus numerus ſtatui non poſſit,
cum & ipſa conſtitutio in genere diſ-
ponendo, vt plures & pauciores com-
40 prehendat: tamẽ & per † duos, tres, vel
quatuor pacem publicam frangi poſ-
ſe. Vbi igitur vis publica & armata nar-
ratur, ibi Domini coadunationem re-
quirunt, ideoque ex facti circumſtan-
tia ſumendum, prout aliquid factum
eſſe narrabitur. Proinde quia ſtatuitur,
aliud eſſe delinquere in conſtitutionẽ
pacis publicę, aliud vi publica, & arma-
ta turbare vel frangere pacem, hoc ca-
ſu, ſcilicet quando publica & armata
manu pax violatur, coadunatio requi-
ritur: illo vero caſu minus, quãdo nimi-
rum in conſtitutionis legem delinqui-
tur, vt fit per receptatores, diffidatores,
victualia denegantes, & ſi qui ſunt ſimi-
les caſus, in quibus etſi nulla exterior
vis appareat, ſed ad eam committendã
heimlich gerathen/ verſchub gethan/ vio-
latores vnderſchleifft/ geetzt/ getrenckt.
tamen quia in conſtitutionem peccãt,
eodem iure cenſendi ſunt, *tit. 10. parte 2. ordin*. Quare quia in iam dictis ca-
ſibus per vnum in conſtitutionem de-
41 linquitur, in ijs non opus eſſe † narrati-
one coadunationis Domini putarunt.
ſecus in vi publica & armata, q̃ per plu-
res ferri neceſſe eſt. Et ſic Domini co-
adunationis narrationem tali caſu re-
quirunt, quæ ſententia & maioribus
votis approbata fuit.

Etſi vero hæc ita ſe habeant, tamen
vſu & præiudicijs obſeruatum putatur,
& † vnicam perſonam pacem publicã 42
frangere poſſe. Alß auff Keyſerlich Lãdt
ſtraſſen oder ſonſten zuerſchieſſen. Quod
enim in multis vti in coadunatione ex
legis tenore inconceſſum eſt, & ex vna
perſona non eſt permiſſum, cum † lex 43
ad omnes ſine exceptione extendatur.
Sic à qbuſdam dominis reſolutionẽ ad
vnum poſſe fieri exiſtimatur, cum &
aliâs † pluralis numerus ſingularem ne- 44
ceſſario includat, quæ ſententia & iure
comprobata eſt. vt nimirum is *l.* Iuliæ
de vi publica † Reus ſit, qui pubes cum 45
telo in publico fuiſſet conſpectus *l. 3. ff. ad l. Iul. de vi publica*, vel ſeditionis cauſa
alteri incendium fecerit, quod & con-
ſtitutione ipſa prohibetur in verbis mit
Brandt oder in andere weg etc. Quæ qui-
dem ſententia licet rationem habeat:
tamen vnius hominis facinus videtur
ordinario magiſtratui magis relinquẽ-
dum, vt differentia ſine confuſione cõ-
ſtituatur. & lex lata ad caſus frequenti-
ores, nõ autem ad ea, quæ raro fiunt ex-
tendatur, quæ ratio & in iure fundata
eſt, alias differentia factorumque diſ-
crimine, & ꝓceſſuum multitudine Ca-
mera oneraretur: qua ſane in re conſe-
quentiæ ratio conſideranda eſt.

Porro quia ſupradicti caſus de Rece-
ptatoribus, Diffidatoribus, deneganti-
bus victualia & ad hanc conſtitutionẽ
pertinent, frequenteſquę ſunt, de ijs
quoque ratione requiſitorum viden-
dum.

Quãdo igitur quæritur vel narratur
pacem publicam vel fractam per rece-
ptatorem: hoc † caſu decerni quidem 46
proceſſus poſſunt ſuper fracta pace, ſed
non ex narratione requiſiti violentiæ,
hoc eſt, coadunationis, ſed ex deducti-
one deß vnderſchleiffens, ſic tamen, vt o-
mnino hoc caſu expreſſe narretur &
pro comperto, daß ſolcher thätter offen-
bar/ & quod ab ipſo Reo, violator pacis
kündtlich vnderſchleifft vnd geetzt. Niſi
enim ita narretur, ſed de auditu vel ru-
more tale quid in ſupplicatione dedu-
catur, denegandi proceſſus ſunt. Hoc

enim caſu ex ordinatione puniumeſt, quomodo actori & accuſatori procedendum ſit *part. 2. Tit. 10.* Itaque non ſimpliciter die Underſchleiffer vnd Enter comprehenduntur, ſed ſub iam dicta
47 limitatione, nimirum, vt † crimen pro notorio narretur, ſcilicet vt ſciuerint violatores pacis eſſe. Neque hic pater vel filius, agnati vel cognati excipiuntur, ſi participes criminis fuiſſe, vel ſcientiam habuiſſe narretur, quo caſu pater receptando filium vel è contra nō excuſatur. *Damhond. in praxi criminali capite 134. de recep. delinquen. Ferrar. in foro libelli ad reuocat. fund. §. contra. nu. 410. ibi in deciſione ſcientia Rei vel Accuſati per accuſatorem probanda eſt.*

48 Similiter † & diffidationis caſus hic comprehenditur, etſi & hic non ſimpliciter, ſed iuxta requiſita *l. diffamari* & ad obtinendos proceſſus diffidationem factam eſſe aliquo documento probetur, ne ex facili & quauis narratione Cameram multitudine proceſſuum & ipſas partes inutilibus ſumptibus grauemus.

49 Præterea † quando victualia denegantur, non eſt dubium & hunc caſum ad conſtitutionem noſtram pertinere. Sed & hic, vt in diffidatione, non videtur ſufficere ſimplex & nuda narratio, ſed talis qualis probatio requiritur, vt decerni proceſſus poſſint. Ideoque narrandum & vtcunque verificandum, daß die victualie Freuentlich vnnd Vorſetzlich geſpet: quia aliquando poteſt ſubeſſe iuſta & æqua denegandi prohibendique cauſa, vt vel ipſe princeps prohibens egeat, vel eius ſubditi deſtituantur neceſſariis alimentis. Quid vero ſub victualijs contineatur ex Iure & rerum vſu notum eſt.

50 Superioribus † caſibus poteſt quoque adiungi caſus, quando propoſita pacis violatio non poteſt in effectum deduci, propter impedimentum facti, quo fuit violator impeditus vt non potuerit perficere, quia conatus, voluntas & propoſitum volentis frangere pacem publicam, conſideranda, quo caſu coadunatio narrari debet, reliquaque requiſita, vt vis armata, & dolus ex propoſito. Sed quia effectus non eſt ſubſecutus, conſtitutioni quidem locus ſit propter conatum, ſed pœna poſſet iudicis arbitrio moderari. *Afflict. dec. 21. Guido Papa quæſt. 555. num. 2. Grat. lib. 1. reſponſ. 136. num. 26.* vbi pulchre diſtinguit, quando conatus puniatur vel non. Illo enim caſu non punitur, quando in ſimplici voluntate conſiſtit, etiā ſi peruenerit ad actum, ſi tamen potuerit: Secus † quando impedimento facti 51 quis fuit impeditus, vt non potuerit, quod voluit perficere, vbi & in terminis concludit, quod per aggreſſum & ſcalarum appoſitionem ad caſtrum, pax rupta ſit, etiamſi per clamorem leuatū in caſtro reus impeditus intentatum crimen perficere non potuerit.

Secvndvm Capvt, *Qualis* ſcilicet *vis eſſe* † *debeat*, facilis deciſio- 52 nis eſſe domini exiſtimarunt. Putant autem ſub prædicta diſtinctione primi capitis, & de vi, qualis eſſe debeat ſtatuendum. Itaque aut narratur, armata manu pacem fractam, & Domini narrationem violentiæ exigunt, qualiſcūque etiam ea ſit: aut narratur armata manu, violenterque pacem non eſſe fractam, ſed in conſtitutionem peccatum eſſe per Recuperatores, Diffidatores, victualia denegantes &c. Illo caſu opus non eſſe narratione violentiæ cōcluſum fuit, cum in his caſibus æque in conſtitutionem delinquatur, etſi nulla committatur armata vis exterior vel publica.

Ad tertivm capvt, *Quid de dolo ſtatuendum?* Dolum † requiri in 53 decernendo extra controuerſiam Domini eſſe voluerunt, vti & ipſamet conſtitutio tradit in verbis, freuentlich vnnd gefährlich, quæ † verba dolum expri- 54 munt. Huc pertinent iura illa, quæ † 55 in omni delicto dolum requirunt. *l. in actioni-*

actionibus de in litem iuran. l. lege Cornelia.
ff. ad legem. Cornel. de Sicar. l. 1. C. de Sicar. l.
qui iniuriæ. ff. de furt. l. Quod Reipublicæ. ff.
de iniur. Mynſ. Reſpon. 20. num. 12.

Sufficit igitur ad decernendos pro-
56 ceſſus in genere dolum narrari, vel † ta-
le factum, quod neceſſario inducat do-
li præſumptionem, nimirum quando
ſupplicans narrat perſpicuas inſidias,
armatam manum & violentiam, ex
quibus ſolet dolus probari. *l. dolum. C. de*
dolo. vbi DD. Et quamuis dolo aliquo
factum eſſe non conſiſtat in ſimplice
narratione ſupplicantis, ſed conquie-
ſcat in animo facientis: ita vt talis nar-
ratio à iudice neceſſario non videatur
attendenda in decernendis proceſſi-
bus: tamen quia hoc totum ex circum-
ſtantia & qualitate facti, illatæque vio-
lentiæ deprehendi poteſt, ſufficit ſi ta-
lia indicia narrentur, ex quibus dolo-
ſum factum veriſimiliter præſumi po-
teſt, vt ſi præceſſerint narrationes inſi-
diarum, vis maioris coadunationis ho-
minum armatorum, aliarumque quali-
tatum, quo caſu ſolet narratis tantiſper
præſtari, donec in proceſſu probetur
contrarium. Concluſum itaque dolum
quidem requiri, ſed ſufficere ad hoc, vt
decernantur proceſſus, quando is ex
circumſtantia & qualitate facti colligi-
tur, vt ſic præciſa narratione dolo ali-
quid factum eſſe opus non ſit. Quid ve-
ro in decretorum proceſſuum deciſio-
ne, de dolo ſtatuendum, ex iure clarum
57 eſt. Alleganti enim dolum probatio †
incumbit. *l. dolus. C. de reſcind. vendicat.*
Rota deciſ. de donat. num. 2. in Nouiſ. & de-
ciſ. 3. num. 4. de reſcript. in antiq. Schurph.
conſil. 88. cent. 1. num. 8.

58 Quomodo † autem probari debeat,
tradit Bald. *in l. 1. C. vnde vi. numero 2.*
Schurpf. d. conſil. numero 9. 10. 11. & 12. &
conſil. 97. centu. 3. numero 7. & ſequen. Idem
conſil. 71. ibidem. l. 2. § doli mali mentio. ff.
vi bonor. raptor. l. final. C. vnde vi. l. ſi quis ex
ſtipulatione. ff. de acquiren. poſſe. l. dolum. C.
de dolo. vbi Zaſig. Gratus lib. 2. reſpon. 13. n.
9. Mynſ. centu. 3. obſeruatione nonageſima
octaua.

Qualis vero † dolus requiratur, vt 59
quis in pœnam pacis publicæ conde-
mnari poſſit? Concluſum dolum ve-
rum requiri. *tradit Mynſ. obſeruatione 98.*
cent. 4. qui dolus, quia in priuatis delictis
vt furtis, vi bonorum raptorum, exigi-
tur, multo magis in publico iudicio
fractæ pacis deſideratur.

Licet autem talis dolus verus in hac
conſtitutione requiratur, tamen eum
vel præſumptione ex qualitate, & eui-
dētia ipſius facti probari poſſe, Domi-
nis placuit, ſcilicet ſi appareat vis pub-
lica, coadunatio hominum, manus ar-
mata, incendium, inuaſio alieni terri-
torii, ex quibus tanquam externis eui-
denter præſumitur dolus internus, qui
non niſi per exteriora ſigna probari
poteſt, *vt ſupra dictum.* Euidentes au-
tem præſumptiones † habent vim le- 60
gitimarum probationum. *Bald. in l. Ita*
domum. in fi. C. de procu. in l. tutor. t. de peri-
cul. tutor. deciſ. conſ. quinquageſimo quarto.
col. 2.

Sic Domini concludunt, vt pœna
pacis publicæ infligatur, ſufficere, ſi † 61
narrata cum ſuis circumſtantiis, ſuper
quibus proceſſus impetrati ſunt per a-
ctorem ſufficienter probantur.

Probato autem dolo, an ex aliqua
iuſta vel iniuſta, vel, vt quidam non ſa-
tis euidenter loquuntur, beſtiali cauſa
excuſari poſſit, ſolet controuerti. Pu-
tant enim quidam ex DD. tunc † ex 62
quacunque cauſa, ſiue ea iuſta ſiue
iniuſta, ſiue etiam beſtialis ſit, ex-
cuſari poſſe. *Gratus Reſpo. quadrageſimo*
ſecundo. numero duodecimo. lib. 1. leg. 3. de li-
ber. cauſ. Schurph. conſ. nonageſimo quinto.
cent. prima. & centu. ſecunda. conſ. quadra-
geſimo tertio. numero vndecimo. Zaſ. libro
primo. conſil. duodecimo. numero centeſimo
ſexto. Mynſ. centu. tertia. obſer. nonageſima
octaua. l. igitur. §. poteſt. ff. de liber. cauſ. l.
ſed etſi lege. §. ſcier. ff. de petit. hæred. gloſſ. &
DD. in l. prima §. fin. ff. de eo per quem fact.
Bald. in leg. prima. poſt gloſſ. C. vbi cauſa
ſtatus.

Putatur vero, rationem ſubeſſe nul-
lam, vt dolus vel præſumptiue pro-

batus (quando aliter probari nõ poteſt) excuſetur propter ipſam conſtitutionem, quæ expreſſe omnes excuſationis colores excludit in verbis vmb keinerley Vrſachen willen / wie die Namen haben mögen / vnter was Schein es geſucht werden möchte / quæ ſane verba tam clara ſunt, vt clariora eſſe non poſſint. Non igitur obſtat regula, quæ excuſare dicitur dolum ex quauis cauſa: tum propter conſtitutionem, quæ huic regulæ ex profeſſo contraria eſt, tum quia iam d. reg. ſimpliciter vera non eſt, niſi iniuſta cauſa habeat probabilẽ ſimplicitatem, vel ignorantiam, abſitq; ab ea præſumpta vel aſtutia, vel vafrities. Et ita intelligitur rex. *in l. Igitur §. poteſt. & in aliis iuribus ſupra allega.* Concluſerunt itaque Domini, quando dolus plene & inſolidum probatus eſt citra omnem controuerſiam, tunc tali caſu nullam excuſationem admitti debere. Probari autem plenè perfecteq; poſſe ex præſumptionibus, præcipuis coniecturis, & iudiciis, nimirum quando lex euidenter præſumit, quæ quidem præſumptio iuris pro liquidiſſima probatione haberi ex iure euictum eſt.

63 An autem & quando † moderari poſſit pœna, certam regulam conſtituere Domini non poſſunt, ſed hoc totũ prudenti Iudicis diſcretioni & arbitrio relinquunt, vt pro qualitate facti, eiuſq; circumſtantia, pœna vel exaſperetur, vel moderetur: prout in hac ipſa conſtitutione, pœnæ moderatio Cameræ relinquitur. Rub. Von Gewalt des Cammergerichts / die Acht vnd Peen derſelben. & alias de iure communi ex qualitate delicti † pœna eſt temperanda. *Mynſ.* 64
obſer. 30. cent. 2. prout & præiudicia extant, vt in cauſa Waldeck contra Buten Ottingen contra Brandenburg / Straßburg contra Hanaw / Flersheim contra Dietz / Wiſtpeck contra Pfaltz / Stralendorff contra Pleſſen.

Sic concluſum vt ſupra, nullam quidem cauſam dolum per omnes circumſtantias & qualitates neceſſarias narratum, & plene, vel præſumptiue, vt iam ante dictum, probatum, excuſare, ſed tantum ex neceſſaria & magna cauſa pœnæ moderationem arbitrio Iudicis inducere poſſe, vt conſtitutio in vigore ſuo maneat, pax que publica, eiuſq; pœna non eludatur, neque admittẽdo beſtiales iniquas iniuſtaſque cauſas, occaſio & cauſa tumultuandi ſubminiſtretur, præſertim iis, quibus ad male agendum nihil deeſt præter occaſionem.

Ad vltimvm Cavp ſcilicet
quomodo in † decernendo proceſſus, 65
vel decretorũ deciſione, ea moderatio adhibẽda ſit, vt ſalua maneat conſtitutio, nec in magnum Imperii incommodum eluſoria fiat, nõ opus eſſe ſingulari explicatione concluſum fuit, quia ex præcedentibus, maxime vero ex 3. Capite dependent. Quando enim præcedentes qualitates, vti præmiſſum eſt, in ſupplicatione narrantur, decerni proceſſus poſſunt: ſin minus, denegari.

Similiter in decretorum deciſione faciendum vt qualitate facti, pœna vel exaſperetur vel moderetur, in quibus omnibus non poteſt certum quid ſtatui, ſed è re nata deciſio petenda eſt.

DEC. III. VOT. VI.

Matthias in die Heeß & Conſortes appellant

Contra

Epiſcopum Quendam De Citatione, Inhibitione & Appellatione extrâiudiciali.

SVMMARIA.

1 *Exceptio deſertionis vel non deuolutionis omniũ eſt difficillima & præiudicialis, deque ea ante omnia cognoſcendum diſcutiendumque eſt.*

2 *Vox*

2 *Vox, non omnis Iudicum, habet rei iudicatæ auctoritatem.*

3 *Appellari poteſt à grauamine extraiudiciali iure tam ciuili quam Canonico.*

4 *Prouocatio locum habet in omni caſu, quo index adiri poterit, eiuſq; officium pro illatis grauaminib. implorari.*

5 *Appellari poteſt etiam á futuris, quando quis veriſimiliter timet moleſtari, ſeu turbari in iure ſuo.*

6 *Appellatio extraiudicialis generalis rata eſt, ſi modo reducatur ad ſpeciem per factũ ſubſequens.*

6 *Appellatio extraiudicialis à quo fiat.*

8 *Appellatio extraiudicialis illa dicitur, quæ eſt interpoſita ab actu geſto à iudice ante citationem.*

9 *Appellatio extraiudicialis eaſdem requirit ſolennitates, quas iudicialis.*

10 *Appellatio extraiudicialis aque deſeritur intra decendium.*

11 *Quod obtinet non tantum in decendio, ſed etiam in proſecutione ſiue ſit terminus hominis, ſiue iuris.*

12 *Appellatio extraiudicialis debet interponi in præſentia eius qui grauamen intulit, ſi haberi poteſt, vel ſaltem intimari, alias redditur nulla.*

13 *Appellans à ſententia nulla, non obtinet in cauſa appellationis niſi iuſtificat ipſam appellationem probando legitime interpoſitam quo ad omnia ſolemnia appellationis.*

14 *Regula. Quod non liceat poſt decem dies appellare, locum habet etiam in ſententiis quæ non tranſeunt in rem iudicatam.*

15 *Nullitatẽ appellationis ſimpliciter probare non ſufficit, ſed dicitur viam quam elegiſti, ſequere.*

16 *Modus agendi attendendus, tam in iudiciali, quam extraiudiciali appellatione.*

17 *Appellationes extraiudiciales non recipiuntur contra eos, aduerſus quos Camera non habet immediatam iuriſdictionem.*

18 *Exceptiones contra appellationem extraiudicialem enumerantur. & numero 19*

20 *Appellatione deſerta procedi poteſt ad exſecutionem, etiam ſine citatione.*

21 *Appellandum eſt intra decendium & citanda pars aduerſa principalis.*

22 *Pars aduerſa quando in appellationibus citanda ſit vel non.*

23 *Delegati ab ordinario niſi ſint ad vniuerſalem cauſarum, ſententias ſuas non exſequuntur.*

24 *A delegato an & quando appellari poſſit.*

25 *A comminatione an appellari poſſit.*

26 *Ab excuſatione facti non appellari non poteſt, contrarium, num. 27*

28 *Appellari ab excuſatione non poteſt quando præceſſit ſententia diffinitiua, vel non inferatur nouum grauamen, vel non excedatur modus in exſequendo.*

29 *In appellatione ab exſecutione exprimi debet in quo exſecutor modum exceſſerit.*

30 *Modus in exſecutione quot modis excedi dicatur.*

31 *Ad collectas quis cogi non poteſt præciſe, ſed cauſatiue.*

32 *Collectas non ſoluens non ponitur in carcere ſed aufertur ſibi res, ſiue rei fructus & num. 33*

34 *Appellatio extraiudicialis non ſuſpendit facultatem competentem parti in actus.*

35 *Attentata quando reuocentur.*

36 *Attentata non reuocanda, appellatione nondum iuſtificata, maxime cum ſententia de exſequendo ſit interlocutoria.*

37 *Idem dicendum quando appellatur à grauamine, quod index in exſecutione intuliſſe dicitur modum excedendo.*

38 *Grauaminis cauſa in appellatione ab excuſatione ſpecifice eſt exprimenda.*

39 *Ab excuſatore mero appellari non poteſt.*

40 *Iudex quando poſſit via facti & manuum iniectione procedere.*

41 *Appellationem deuolutam in dubio pronunciare debet.*

42 *Superior interloquens etiam per viam ſimplicis querelæ aut officio iudicis aditus poteſt interlocutoriam inferioris non modo ex iiſdem, ſed etiam ex nouis actis reuocare.*

43 *Appellationes extraiudiciales deuoluuntur ad Cameram, & num. 44.*

45 *Qui expreſſe non conſtituerunt iniquũ eſt, vt non poſſint renunciare liti aut deſiſtere.*

46 *Appellare vt quis poſſit nomine alterius non ſufficit mandatum ad lites & cauſas.*

MVltæ ſunt ſubmiſſiones, *Num ſc. citatio ad videndum caſſari attentata, nec non in inhibitio decernenda, item arctiores compulſoriales, vel ſaltem vlterior editio Actorum, puta coniurationis, tranſactionis, commiſſionis, & taxationis ſit iniungenda.* Denique *an Appellati exceptionibus non obſtantibus, ad litis conteſtationem iuris remediis ſint compellendi*: Vel, *an iuxta petitionẽ Epiſcopi & conſortum appellatio non deuoluta pronuncianda, emanati proceſſus reuocãdi, caſſandi, annullandi, & citati ab inſtantia iudicii abſoluendi cum expenſis.* Vel *an ſaltem Exceptiones correctionales, in puncto deuolutionis, ad probandum admittendi, & interea in puncto attentatorum & inhibitionis, ſubſiſtendum, donec Camera cum cauſa cognitione ſeſe competentem pronunciarit.* Itẽ *num Appellantes, nomina Conſortium ſatisfactione prætenſa non obſtante qui hanc litẽ proſequi volunt, in ſpecie denominare teneantur.* Demum, *an Quæſtor Tharis, qui nunquam in hac lite fuiſſe, vel quicquam negotii cum hac cauſa habuiſſe dicit ex lite ſit dimittendus.*

1 Exceptio † deſertionis vel non deuolutionis omnium difficillima & præiudicialis. Itaque de ea, ante omnia cognoſcendum & diſcutiendum. *Franc. in c. ex ratione num 70. & ſeq. De Appellat.*

Pręmitto † quòd nõ omnis vox iudi- 2
cum habeat authoritatem rei iudicatæ.
*l. ex ſtipulat. C. de ſent. & interloc. c. aperte &
præſumpt.* Tamen tã de † iure ciuili, quã 3
Canonico ab extraiudiciali grauamine
appellari poteſt. *Br. l. fin. n. 7. de appel. rec.
c. concertationi. & c. cordi de appellat. in 6.
Franc. in c. Bonæ. n. 23. de appel. Bald. conſ. 512
vol. 5. Abb. c peruenit. n. 4. eod. tit.* ſed non
tam vera eſt appellatio, quam prouocatio ad Cameram. *Guid. Papa. conſ. 138.
n. 2. Berous. in c. 1. cap. 22. de Appel.* Et ſic omni caſu, quo iudex adiri poterit, eiuſque officium pro illatis grauaminibus
implorari, locum habet hæc † prouo- 4
catio. *Bart. d. l. fin. num. 7.* Imo etiam à
futuris, quando quis veriſimiliter timet
moleſtari ſeu turbari in iure ſuo, poteſt
† appellare. *Franc. in c. vt circa. n. 2. & c. 5
qui contra. n. 21. de elect. in 6.* Nam ſubſecuto grauamine præſumitur iuſtam habuiſſe cauſam appellandi.

Nec obſtat, ſi ſit omnino generalis † 6
modo reducatur ad ſpeciem per factũ
ſubſequens. *l. vter ex fratrib. de hæred. inſtit. Franc. in d. c. Bonæ. n. 4. & 16. de appellat.*
Fit autẽ † hęc appellatio aut à parte, aut 7
à Iudice extraiudicialiter procedente.
c. 1. c. cum ſit. de Appellat. & nulla eſt differentia, quoad effectus appellationis, ſiue appelletur à iudice extraiudicialiter
procedente, tanquam à iudice, vel tanquam à parte, vel alia perſona priuata.
Franc. d. c. Bonæ. num. 17. & n. 43. Et dici-
tur extraiudicialis † appellatio illa, quæ 8
eſt interpoſita ab actu geſto à Iudice ante citationem. *Franc. in c. cordi. n. 1. de appellat. nu. 6.* Eademque forma, quoad ſo-
lennitates, requiritur † In extraiudicia- 9
li appellatio, quę in iudiciali, à quocũque
etiam Iudice fiat. *Franciſ. d. c. cordi. n. 1. &
10.* Requiritur cauſæ expreſſio, ſi ab interlocutoria &c. in genere ſaltẽ & ſcriptura, licet nõ ſit publica. *Imol. in c. conſtitutis de appel. Frãc. d. c. Bonæ. n. 17.* & appellari debet intra decẽ dies. *c. cõcertationi.
eo. tit. nu 6.* Nam † ęque deſeritur vt iudi- 10
cialis. *C. cũ ſit Romana extra. eõ. tit.* Et obti-
net hæc † deſertio nõ tantum in decen- 11
dio, ſed etiam proſecutione, ſiue ſit terminus hominis ſiue iuris. *Franc. d. c. cum
ſit.*

ſit Romana. num. 3. & 6. & d. c. concertatio-
12 *ni.* ac debet † interponi in præſentiam,
eius, qui grauamen intulit, ſi haberi po-
teſt, vel ſaltem intimari, alias redditur
nulla. *capit. dilectus. de appellat. in 6. Fran-*
cus d. c. cum ſit Romana. numero quarto, ſex-
13 *to & ſeptimo* Vnde † appellans à ſen-
tentia nulla, non obtinet in cauſa ap-
pellationis, niſi iuſtificet ipſam appel-
lationem, probando legitime interpo-
ſitam, quo ad omnia ſolemnia Appella-
tionis. *Franc. d. c. dilecto. nu. 3 & 4. de appel.*
Nam omnia eius formalia & extrema
habere debet. *Franc. d. c. dilect. nu. 18. &*
Abb. in c. exhibita de iud. Vnde & in ſentē-
tiis, quæ non tranſeunt in rem iudica-
14 tam, locum habet regula, † quod non
liceat poſt decem dies appellare. *Franc.*
in c. ſua nobis. nu. 11. eod. tit. fol. 76. Rot. deciſ.
43. fuit dubitatum. de appellat. in nou. num.
tertio. Nec ſufficit, probare † nullitatem
15 ſimpliciter, ſed dicitur, viam quam ele-
giſti ſequere. *l. ſi mulier. in fin. ff. Quod*
metus cauſa, quia modus † agendi atten-
16 dendus, ſiue ſit in iudiciali ſiue in extra-
iudiciali appellatione. *Franc. in c. dile-*
cto. num. 4. de appellat. Et hæc de iure
communi vera, aliud de ordinatione.
Nam † extraiudiciales appellationes
17 non recipiuntur contra eos, aduerſus
quos Camera non habet immediatam
iuriſdictionem, ſicut enim non poſſunt
citari, ita nec poſſunt appellare. *Mynſ.*
obſer. 43. circa medium. centu. 4.

Contra hanc appellationem mul-
tæ exceptiones opponuntur non
deuolutionis. Prima † quod Epiſco-
18 pus ſit Princeps Imperii, qui gaudet
beneficio Imperii der Außträge, vt alibi
nequeant conueniri quam &c. Et hæc
exceptio releuans videtur, ſi Epiſcopus
appellantes grauauit vt pars; non vero
ſicut Iudex. Nam eo caſu recte ab eo
appellari potuit. Conſtat autem ex a-
ctis, quod ipſemet Epiſcopus aſſerat, ſe
taxationem per ſuos Commiſſarios,
item officiales, ac deputatos ſex mini-
ſteriorum in Maſeck initam approbaſ-
ſe. Tum quoque ipſe aditus per gra-
uatos, tamquam ſuperior, reuocatio-
nem indictę taxæ ac mulctę denegauit,
quæ omnia ſpectent ad officium Iudi-
cis, maxime cum Appellantes de inæ-
qualitate tam ratione bonorum, quam
Commiſſi delicti conqueſti ſint, & pro
rata ſe ſoluturos, ſemper & vbique ob-
tulerint. Putarem itaque, Epiſcopum
magis vt Iudicem, quam vt partem pro-
ceſſiſſe, quoad ſummam taxatam re-
ſpectu perſonarum, quæ ſingulæ mul-
ctatæ ſunt, & prouocarunt, vult nos
monitos, quod pleraque grauamina,
quæ libello inſerta ſunt, à quo vſque ad
decimum quintum articulum incluſi-
ue ad Cameræ cognitionem, & hanc
Appellationis cauſam minime perti-
nerent. Nam quod Epiſcopus indebi-
tas illis impoſuerit collectas, contra
cōſtitutiones patriæ, tabulas iuramen-
ti, & citra aſſenſum ordinum, ac dupli-
ci onere eos grauarit, ſpectat ad Auß-
träge, vel per viam mandati contra
ipſum procedendum. perpendendum
hoc aliquando erit, dato quod alias ſi-
mus competentes, quando de litis con-
teſtatione incidet quæſtio.

Secunda exceptio eſt, Quod † de- 19
cretum, capitatio vel cenſitio tranſierit
in rem iudicatam, nulla appellatione
ſuſpenſa, & huic vix poteſt reſponderi,
licet enim ab appellantibus negetur,
tamen negationis additur cauſa, quia
nulla, tum etiam ipſorum eſt, appellati-
onem ſuā iuſtificare. Et ſupra dixi, quod
niſi intra decendium appelletur, æque
deſeratur extraiudicialis, vt iudicialis,
& quod omnia formalia obſeruari de-
beant, nec obſtare prætenſam nullitatē
cum viam appellationis, quæ ipſis & nō
alia patet, elegerint, & ex hoc funda-
mento, concludi poſſe videtur, recte &
iuſte contra ipſos ad ſummam taxatam
procedi potuiſſe: Appellatione † enim 20
deſerta, procedi poteſt ad executionē,
etiam ſine citatione. *Franc. in c. perſonas.*
num. 24. de appel. & ibi gloſſ. Pleræque a-
liæ ſunt exceptiones, puta ab executio-
ne tantum appellatum, vt in exceptio-
nibus correctionalibus: Sed has nunc
non vult examinare, reſeruat igitur in
aliud tempus. Appellantes noſtri à Se-
creto Commiſſariorum Scabinorum
noui

noui & veteris conſilii, inter decendiũ
21 † appellare debuiſſent, & citari feciſſe
partem aduerſam principalem. *gloſſ. in c. ſæpe verb. appellauerit de appellat.* ſed ipſi
aliam viam ſuſceperunt, ſcilicet Epiſcopum ius collectandi nullum habere, cum & alias in hoc puncto dubium
eſſe poſſit, num Epiſcopus fuerit citandus. Verum quidem; ſi iudex procedit
ſine omni proceſſu iuris, tum poteſt & debet admitti ad ſuam ſententiam de-
22 fendendam, ſed † ſi ad inſtantiam partis proceſſit, neceſſario citandus non
eſt. *Franc. in c. cum ſpec. §. porrò. n. 17. & ibi gloſſ. verb. coram ſuperiore de appel.*

Accommodando igitur hæc ad noſtrum caſum, conſtat apud acta, quod
conſules, nouum ac verus conſilium cũ mulris aliis ciuibus 8. Octob. Anno 69.
pro executione iaſtiterint. Vnde Epiſcopus magis ad inſtantiam partium,
quam ex officio proceſſiſſe dicitur, eiuſque tanquam ſuperiotis erat exequi.

Nec obſtat delegatio, delegati enim
23 † ab ordinario, niſi ſint ad vniuerſitatẽ cauſarum, ſententias ſuas non exequũtur. *Franc. in c. cum cauſa. num. 22. & 24.*
24 *de appellat.* An † & quando à delegato ad delegantem appellari poſſit: *Couar. pract. quaſt. cap. 4. num. 8. verſ. 5. concluſio.* &c. Si rectè ſibi conſulere voluiſſent
appellantes, intra debitum tempus erat appellandum, ac aduerſa pars principalis, cum qua ſibi potiſſimum lis erat, de inæquali cenſitione vel capitatione citanda, & iudicium proſequendum;

Et quamuis hæc omnia ita ſe habeant, tamen appellationem putat aliqua ex parte iuſtificari poſſe, quo ad deuolutionem. Idque ex ſubſequentibus rationibus. Nam Reuerendiſs. pronunciauit, decretum ſeu ſententiam ſuper taxa vel mulcta appellationis promulgatam; executioni eſſe mandandam, comminatus quoque grauiſſimas pœnas, puta, quod niſi intra octiduum ſoluerent, deberet procedi in perſonas & bona deficientium, cum priuatione beneficii gratiæ iam antea conceſſæ.

Quod autem à † citatione appellari 25
poſſit, habet Francus *in c. cum ceſſante. n. 6. de appel. & Abb. ibid.* Videatur itaque, quod a tali citatione recte appellari potuerit, & etiam appellatum ſit, intra legitimum tempus, vt ex actis apparet.
Accedit, quod ab † executione facti nõ 26
appelletur. *c. nouit. & ibi Abb. de appellat, c. Quod ad conſultationem de re iudicat. l. ab executione. C. quorum appel. non recip.*
Multi † tamen ſunt, qui putant, quia à 27
pronunciando exequendo poſſit appellari. *Marcus quaſt. 314. in princ. part. 2.*
Mihi videtur contraria verior, quod † 28
imo non poſſit appellari, quando præceſſit ſententia diffinitiua, vel non inferatur nouum grauamen, vel non excedatur modus in exequendo. *d. l. ab executore,* quibus caſibus recte appellatur
in ſcriptis, cum inſertione cauſæ, & ex-
primi debet, in quo executor † exceſſe- 29
rit modum. *Phil. Franc. in c. ad noſtrum. de appellat. Rot. deciſ. 45. ſi appelletur. num. 2. de appel. in nou. Mart. quaſt. 376. per totam. part. 1.* Nec appellatio ex aliis, quam ſpecificatis cauſis iuſtificari poteſt.
Multipliciter autem dicitur † excedi 30
modus, quos ponit gloſſ. magiſtrat. *in d. c. Quod ad conſultationem Specul. de execut. ſent. 8. Nunc dicendum verſ. ſed nunquid n. 8. Bl. in l. ab executione. num. 9. in princip. C. Quorum app. non recip. Franc. in c. vt debitus. num. 25. verſ. 2. poſt medium. de appellat.* In tempore etiam exceditur modus, nimis arctando condemnatum. *Speculat. d. loco. §. videndum. num. 1.* Poteſt tempus quadrimeſtre abbreuiare in actione perſonali cauſa cognita. *l. nos quos vbi. Bart. num. 3. C. de execut. rei iudic. Bart. in l. 1. num. 2. ff. nil noueri. appel. pend.* Item ſi ordo non ſeruetur, poteſt appellari. *l. à Diuo Pio §. in venditione. ff. de re ind. & Bart. ibid.* Alias enim ſic ante tempus, vel in re, in qua non debet, fiat executio appellari poteſt. *Bart. in l. ab executore. de appellat. ff. idem Br. in quaſt. 6. incip. Lappus verb. ſolutio. in fi. principii. Bal. in l. ſi vt proponis. num. 2. C. de execut. rei iudic.* Item ſi non capiantur res, ſed perſonæ, appellari poteſt. *Abb. in d. c. quod ad conſultationem. num. 27 poſt medium. verſ. quid medrũ.*

Bart.

Bar. in l. fi. §. fin. n. 2. quod. met. cauſa. In ter-
minis noſtris, quod quis nõ præciſe, ſed
cauſatiue ad † collectas cogi poſſit, tra-
31 dit Bald. *in l. etiam. num. 15. circa finem. &*
ibi additio littera G. C. de execut. rei iudicatæ.
32 puta † ſi non ſoluit, non ponetur in car-
cere, ſed auferetur ſibi res, ſiue rei fruct⁹,
per tex. *in l. apud Iulianum. §. hæres. de lega.*
primo. Bart. in d. l. 2. num. 3. & 6. C. de ex-
actoribus tributorum. lib. 10.

His ita præmiſſis, nemo non videt,
modum in exequẽdo exceſſum, qui ſa-
tis probatur ex actis prout eum probare
neceſſe eſt. *Rota deciſ. 45. ſi appelletur. nu. 2.*
de appell. in nouis. Et ſic iuſte & merito
appellatum. Dati enim ſunt tantum
modo dies octo ad ſatisfaciendum. De-
mandata executio tam in perſonas, quã
bona deficiẽtium, ſine vllo diſcrimine,
adiecta cõmunicatione priuationis be-
neficii, gratiæ cõceſſæ, ex quo nõ tantũ
videtur modus exceſſus, ſed plane no-
uum grauamen illatum.

Quid pronunciandum in hoc puncto?

Certe res videtur eſſe dubia, cum ex
ſupradictis, pro parte videremur eſſe
Iudices compet ẽtes, ex parte non, licet
enim præceptum ſeu decretum ſuper
ſumma taxata tranſierit in rem iudica-
tam, nec à ſententia de exequendo ap-
pellari potuerit, tamen ob modum in
exequendo exceſſum, & nouum graua-
men illatum, hæc cauſa ad nos, tamquã
omnium ſuperiores, deuoluta videtur,
præſuppoſito, quod Epiſcopus non tã
ex officio, quam ad inſtantiam partis
aduerſæ proceſſerit, ſicuti id ex actis p-
batum exiſtit. Cum itaq; hæc cauſa ſit
grauis, & agatur fere de vita ex omnib.
bonis appellãtum: Itẽ ne per illuſionẽ
primæ inſtantiæ der Außtrag euaneſcat
authoritas magiſtratus. Deniq; vt no-
bis de omnib. eo clarius & perfectius cõ-
ſtare poſſit, qualiter ſcilicet cõmiſſio e-
manata, executio facta, de tractatu quo-
que concordiæ & ceſſione, pro deli-
cti & perſonarum qualitate, de Epiſco-
pi etiam perſona, num vt pars vel vt
Iudex interuenerit, putarem, maxime,
cum hoc petatur, correctionales ad p-
banum admittendos, vbi partes ad lon-
gum de executione, num iuxta formã
iuris, vel conſuetudines patriæ progreſ-
ſum, diſputabunt, & hoc modo nemini
præiudicabitur. Nec admitto ad pro-
bandum, quod probatum non releua-
ret. Si enim Epiſcopus probauerit, ab
executione tantum facti appellatum, &
executionem demandatam ſecundum
ſtatuta vel conſuetudinem Curiæ L L.
ſatis tum nobis liquidum erit, quid pro-
nunciandũ. Poteſt enim induci, quod
† perſonæ pro debito tali vel ſimili poſ- 33
ſint capi. *Bart. in d. quæſt. 6. Lappus poſt fi-*
nem principii. Bart. in d. l. 2. num. 8. & 14. C.
de exactorib. tribut. & ibi Bald. num. 2. & in
l. miſſi. num. 6. & 14. eod. tit. Sin minus,
non iuſtificata appellatione, de exceſſu
tantum iudicabimus. Sin vero Domi-
ni putauerint appellantibus & appellã-
tis iniungendum, vt ſuper exceſſu tan-
tum procedant, relinquo hoc ipſorum
arbitrio, Ius tamen quærelandi, vel de
nullitate dicendi ſaluum apud appellã-
tes eſſe exiſtimo.

Quoad citationem ratione attenta-
torum, ſciendum, quod extraiudicialis
† appellatio, non ſuſpendit facultatem 34
competentem parti in aliis, vt in noſtro
caſu forte exigendi collectas, ſatis eſt,
quod defendat appellantem contra id,
propter quod appellatum, ſi enim aliud
diceretur, eſſet opprimere partem ap-
pellatam, ne poſſet vti iure ſuo. *Franc.*
in d. cap. Bona num. 29. 31. circa medium &
44. verſ. 1. idem in c. dilecti. in pr. num. 4. de
appellat. Hæc tamen omnia dependent
à veritate, ſi iuſta fuerit cauſa. *Præpoſit.*
ibid. Guid. Papa. conſil. 138. Couar. pract. quæ-
ſtio. cap. 24. num. 5. modo intimatio parti
& iudici fiat, quoad reuocationẽ † at- 35
tentatorum. *c. cum nobis. de appellat.* Si ve-
ro inhibitum, tunc ſtatim reuocantur
attentata. *Franc. d. c. Bona. n. 40 & 42.* Ad
reuocationẽ attẽtatorũ nos adhuc † ve- 36
nire nõ poſſe, extra dubiũ, appellatione
nondũ iuſtificata, maxime cũ ſententia
de exequendo ſit interlocutoria. *Franc.*
d. c. cũ ceſſante. n. 47. Bl. in d. l. ab execut. n. 9.
verſ. & ſcias. C. quorum appellet. non recipi.

Idem videtur dicendum, quando ap-
37 pellatur † à grauamine, quod Iudex in
executione intuliſſe dicitur, modum
excedendo. Putarem quoque, nec ci-
tationem iam decerni poſſe, ob dubiũ,
an fundata ſit noſtra iuriſdictio, & latius
forte hanc ſubmiſſionem ſilentio præ-
terire, ſicuti & ratione petitæ inhibitio-
nis faciendum exiſtimo. *Couar. d. c. 24. n.
5. pract. quæſt.* ne cauſæ principali præiu-
diceretur, multo minus in noſtro caſu, vbi
iuriſdictio in dubium vocatur. Nollem
tamen expreſſe inhibitionem denega-
re, ſed tacite præterire. Si enim Epiſco-
pus in enormi illo exceſſu executionis,
contra interpoſitam appellationem
procedendo contra perſonas, eoſque
exilio mulctando pergeret, ac iudici de
eo conſtaret, forte quoad exceſſum nõ
iniuſte inhibitio decerni poſſet. Si vero
via iuris, & præſcripto modo procede-
ret, mandando executioni ſententiam
ratione cenſitionis latam, nullo modo
inhiberi poſſet: nam in eo ſolo ſuſpen-
ditur executio, in quo modus excedi-
38 tur. Et ideo † cauſa grauaminis, in ap-
pellatione ab executione ſpecifice eſt
exprimenda. *Speculator tit. de ſent. execu-
tione. lib. 2. §. dicendum, num. 8.* Nec iuua-
ret prætenſa nullitas, cum ea in caſu no-
ſtro altiorem indaginem requirat, & p-
batio non ſit in promptu.

Dom. D. Vrbinus triplici modo hãc
cauſam intelligit in facto. Si enim præ-
ſupponamus, nõ modo decretum Sca-
binorum & commiſſariorum Epiſcopi
in rem iudicatam tranſiiſſe, ſed etiam
confirmationem Epiſcopi, poſt ſuppli-
cationem Epiſcopo porrectam ante de-
cretum, & hoc tanto interuallo, vt de-
cendium etiam lapſum ſit præceſſiſſe,
atque ita etiam in rem iudicatam tranſ-
iiſſe, ac tandem iure partib. vndiquaq;
quæſito mandatum a quo &c. emanaſ-
ſe, & id in eum finem tantum, vt quod
ante iudicatum, executioni mandare-
tur, hic ſtatus cauſæ talis eſt, quod nul-
lo modo deuoluta ſit appellatio, cum
Epiſcopus merus executor fuerit, &
quatenus non fuit, tamen appellatio
hæc, deuolui non potuit, ex inf. dicẽdis.
Nimirum, nec à decreto de exequendo
ſecundum commune appellari poſſe.
Secũdus ſtatus talis, vt etiamſi priorum
iudicum decretum tranſiuerit in rem
iudicatam, & propter grauamen, extra
iudicialiter illatum Epiſcopus ſecundũ
qualitatem cauſę per viam ſupplicatio-
nis aditus, vt grauamen tolleret, tan-
quam omnium ſuperior & committẽs,
quod non tantum non ipſe fecerit, ſed
etiam mandatum nouum cum graui
comminatione, & termino nimis bre-
ui, decreuerit, in quo expreſſis verbis,
decretum prædictum confirmat, nec ex
actis de alia confirmatione, præſertim
tali, quę decendium præceſſerit cõſtet,
quod nec à nobis in caſu tam periculo-
ſo præſumendum eſt, hic certe aliter
ſentiret. Tertius ſtatus eſt Referentis,
vt ſimus in dubio, ac ſperemus, per Epi-
ſcopum ipſum, in probatione corre-
ctionalium factum clarius probatumi-
ri, & hoc caſu concluderet cum Refe-
rente.

Stante igitur primo ſtatu cauſæ, pu-
taret, appellationẽ minime deuolutã,
quod eo caſu, vt merus † executor pro- 39
ceſſerit, ideoque ab eo appellari nõ po-
tuerit, vt non modo magis communẽ.
*Franc. Viuus. op. 19. lib. 2. Maranth. part. 6. de
appel. num. 249. Veſtrius lib. 7. c. 3. & ibi Cra-
net. nu. 43.* præſertim ſi ad executionem
facti proceſſum ſit. *n. 44* Eſt & tex. *in l.
ab executione ff. de appel.*

Nec obſtaret modi exceſſus, quia nõ
ipſam condemnationem reſpicit, ſed
inobedientiam, quæ ſeuera illa commi-
natione coercita dici poteſt; grauamen
autem illatum iam ante inflictum dici-
tur, & ex eo vni parti ius quæſitum. Et
potuit † ibi iudex etiam via facti & ma- 40
nuum iniectione procedere. *l. qui reſti-
tuere de rei vend.*

Secundo ſtatu poſito, pronunciaret
deuolutam † vti in dubio pronunciari 41
debet. *Caſt. l. 1. ff. ſi quis cautionib. Alexand.
conſilio 106. libro 3. in fine.* Nam ſuperior 42
interloquentis etiam per viam ſimpli-
cis quærelę, aut officio iudicis adit⁹, po-
teſt interlocutoriã inferioris, nõ modo
ex iiſdẽ, ſed ẽt. ex nouis actis reuocare.

Rota deciſ. 7. in fin. in No. Ideo iuxta præſentis cauſæ qualitatem tanquam proceſſu mere extraiudiciali recte aditus, quia tamen non reuocauit grauamen, non poteſt non videri grauaſſe. *Vaſal. q. 9. cap. 8. lib. 1. C. nauet. deciſ. 104.* maxime propter nimis arctum terminum, & cominationem non ſeruata proportione delicti.

Non obſtat, quod in extraiudiciali grauamine verſamur, qa putat ab omni grauamine irreparabili appellari poſſe ad Cameram, poſito nos eſſe in caſu, vbi appellatur. Totum habet, quia außträge non excipiunt cauſas appellatio-
43 num. Et recte putauit, appellationes † extraiudiciales deuolui ad Cameram. *VVormbſer. deciſ. 10. de appel. Abb. in c. peruenit. n. 4. de appel. Bald. conſ. 512. par. 5.*

Quo ad tertium concludit cum D. Referente.

Ad reliquas ſubmiſſiones quod attinet, ſtante primo ſtatu, omnes ſubmiſſiones corruunt. Secundo caſu, de Attentatis contra appellationem, nondum ipſi conſtat, præterquam in mandato à quo &c. *Rota deciſ. 569. in antiq.* & nondum inhibitum, quo caſu etiam in extraiudiciali grauamine attentata
† probata, non poſſunt per viam atten- 44
tatorum reuocari. *Rota deciſ. 1. & 346. in nouis. Franc. in c. non ſolum de appellat. in 6.* Ideo vult denegare citationem & inhibitionem decernere, *per Mynſing. obſeru. 87. cent. 3.* Arctiores compulſoriales denegat contra Epiſcopum, ſed decernit ſimplices contra Villicum. Item petitionem ſpecificationis conſortum, vult abſchlagen / iniquum eſſe, vt illi,
qui expreſſe † non conſtituerunt, non 45
poſſint renunciare liti aut deſiſtere. *l. poſtquam liti. C. de tranſact.* licet ſi proſequi vellent, expreſſo mandato opus eſſet.

D. Pfeilſticker. Ex relatione & votis patet, nos eſſe in maximo dubio, & quia Epiſcopus offert & petit, dictorum articulorum probationem, itaque illos, ſaluo iure impertinentium & non admittendorum, ad probandum velle admittere, quo certior fiat, quid ſit pronũciandum. Quo ad ſpecificationem, cõcludit cum Domino Refer. Nam, vt
quis poſſit appellare nomine † alterius, 46
non ſufficit mandatum ad lites & cauſas. *Rol. à Valle. conſ. 43. lib. 1*

DEC. III. VOT. VII.

Rutger Schumacher vnd Johann Zorn von wegen ihrer Haußfrawen Appellanten

contra

Claußen zum Hane Appellaten.

De reſtitutione, compulſorialibus, exſecutorialibus, abſolutione, alienatione.

SVMMARIA.

1. *Nullitas ex defectu mandati etiam poſt ſententiam opponi poteſt.*
2. *Maritus agens ſine mandato vt procurator vxoris facit iudicium nullum, quando nullum habet mandatum, licet vt legitimus adminiſtrator agere poſſit.*
3. *Voluntas ſemper præſumitur durare ad extremum vſque vitæ ſpiritum.*
4. *Voluntatis mutatio cum ſit facti nõ præſumitur.*
5. *Mandato & poteſtati comparentis ſemel conſtito de eo, tam diu ſtandum erit, quouſque de contrario doctum fuerit.*
6. *Actus requirens impẽſas præſumitur factus mandato eius cuius intereſt, cum nemo velit iactare ſuum.*
7. *Actum faciens, ſciente & patiente Domino in iudicio videtur Dominus conſentire ei, imo mandatum dediſſe.*
8. *Mandatum probatur ex coniecturis.*
9. *Reuocatio mandati parti & Iudici notificanda eſt, quod ſi non fiat Iudex procedit.*
10. *Mandatum morte mandantis exſpirat,*

Quod intellige ſi res adhuc integra.

11 *Res integra dicitur ante litis cõteſtationẽ*

12 *Sententia præſumitur rite & legitime lata.*

13 *Sententia in mortuum lata nihil præiudicat quando ex capite ignorantiæ lata.*

14 *Sententia vtrum in procuratorem an Dominum concipiatur nihil refert.*

15 *Deſtitutio concedi non ſolet, niſi quis probet ſe læſum in cauſa, quam ſi defendiſſet foueret bonam.*

16 *Mulier & minor reſtitui non poſſunt aduerſus pronũciationẽ poſitionum in eius vel procuratoris contumaciam factam, niſi conſtet de læſione, & de ſuo iure probent.*

17 *Minor non reſtituitur aduerſus eius confeſſionem tanquam læſus niſi edoceat ſaltem ſemiplene veritatẽ eſſe in contrariũ*

18 *Læſio in petẽda reſtitutione bis ꝓbãda eſt.*

19 *Læſionis probationes debent eſſe euidentiſſimæ.*

20 *Iuramẽtum nunquam defertur in vim probationis.*

21 *Ignorantia conſtitutionis prætendi non poteſt ab eo die quo publicata eſt.*

22 *Conſtitutio ſolemniter in locis eminentioribus & conſuetis publicanda, nec eſt neceſſe percurrere per ſingulos vicos.*

23 *Conſtitutio dicitur publicata ſi modo fuerit edita in publico cõſilio, & deſuper ſcriptura facta.*

24 *Conſtitutiones nouæ ligant ſaltem poſt duos demum menſes in prouinciis, ex quo palã ſunt facta, nec illis vllus tenetur antequam innoteſcant.*

25 *Ignorantiam conſtitutionis publicatæ poſt duos menſes nemini licet allegare. Idẽ obtinet in conſtitutione papali.*

26 *Lex edita à Principe, ſi non fuerit recepta, & moribus vtentium apporbata non ligat: nec pro lege habetur licet corporis iuris fuerit inſerta.*

27 *Statutum, ſi ex communi obſeruantia non fuerit receptum, vires nullas habet.*

28 *Statutum reformatum more vtentium non approbatum, non valet.*

29 *Legi vel ſtatutũ per decenniũ derogatur*

30 *Cõſtitutionis publicãdæ modus in Iure q̃t*

31 *Conſtitutio in conſilio ſapientum edita; & poſtea in ſcripturam redacta, an habeatur pro publicata.*

32 *Iudex officium ſuum non imploratum impertire non poteſt.*

33 *Iudex an ſuppleat, quæ partibus deſunt Iudex non ſupplet ea, quæ priuatum commodum partis reſpiciunt.*

34 *Verba enunciatiua nõ probant, ſi de ipſo enuntiatur, ſeorſum diſputatur, & maxime quãdo ab eius ſentẽtia appellatũ fuerit.*

35 *Nullitas & reſtitutio aduerſus ſententiã poſſunt cumulari.*

36 *In confeſſione vera & ficta poteſt contrarium probari.*

37 *Sententia lata per falſas allegationes, licet tranſierit in rem iudicatam, tamen poteſt reſcindi.*

38 *Iudicem decepiſſe nemini debet prodeſſe.*

39 *Error vel falſa allegatio aut probatio cõfirmantur per appellationem.*

40 *Sententia vti notorie eſt iniuſta parti ſubuenitur per reſtitutionem in integrum*

41 *Sententia contra abſentem lata, præſumitur magis ratione cõtumaciæ, quã quod iniuſtam cauſam habuerit ille, cõtra quem eſt lata.*

42 *Sententia lata à Principe non viſis actis prioris inſtantiæ, eſt nulla. Secus in ſententiis inferiorum iudicum, quia ab illis licet appellare. ib.*

43 *Sententia ex cauſa notorie falſa lata eſt nulla.*

44 *Sententia lata contra legem eſt nulla.*

45 *Error ſententiæ primæ cenſetur ineſſe ſententiæ confirmanti.*

46 *Sententia appellationis de neceſſitate refert ad primam ſententiam.*

47 *Sententia confirmatoria non tenet ſi error expreſſus ſit in prima.*

48 *Confirmatio ſententiæ nihil operatur, etiam á Principe facta, vbi vitium non eſt purgabile.*

49 *Exſecutio an impediatur per reſtitutionem in integrum. & num. 58.*

50 *Poſſidere dolo deſinens lite pendente pro poſſeſſore nihilominus habetur.*

51 *Exſecutio ſententiæ latæ contra principalem, poteſt fieri cõtra eum in quem dolo tranſlata eſt poſſeſſio.*

52 *Exſecutio poteſt fieri contra poſſeſſorem quando res eſt litigioſa.*

53 *Litigioſa res, quando fiat & actio.*

54 *Cõtumax nõ niſi refectis expẽſis auditur*

55. Com

55 *Contumax non auditur niſi purgata cõtumacia.*

56 *Reſtitutio in integrum ex qualitate cauſa & perſona impedit exſecutionem.*

57 *Iudicio nullo nõ poteſt reſultare effectus iuris validus.*

59 *Contumax in aliqua parte litis ſumptus non repetit licet poſtea obtineat.*

SVnt plures ſubmiſſiones. Petita ex parte Appellãtium citatio ad videndum, ſe reſtitui contra ſententiam Cameræ 2. Iunii Anno 61, latam. Secundo compulſoriales pro edẽdis actis ſecundæ inſtantiæ contra iudicem & ſcabinos in Mertzenich. Tertio ex parte Metzen ſchmiedts Haußfraw abſolutio à citatione, cum non citata, nec in lite fuerit. Deniq; ante diſcuſſionem puncti reſtitutionis, in executione vlterius ꝓgredi non poſſe.

1 Ex aduerſo reſtitutionem denegari, cũ expenſis dilatæ litis. 2.

De condẽnatione ſimpliciũ executorialiũ ſibi ſatisfieri, & quo ad emanatas actiones ſe manutenieri, quantũ ille Johan Zorn & eius vxorẽ Mergẽ cõcernit. 3 Sententiam vero contrà Rutger latam, caſu quo opus, in eius relictam viduam, cuius nominẽ egit, transferri ſibique executoriales vel primum reſcriptum, contra ipſam decerni. Petitur quoque expenſarũ taxatio, & admiſſio articulorum liquidatoriorum. Quoad punctum reſtitutionis, de eo veniunt conſideranda, *An Rutger & Zorn legiti-*
1 *mam ſtandi in iudicio perſonam habuerint* † *nomine vxorũ?* Et ſic verum proceſſus à nullitate defendi poſſit propter defe-
2 ctum mandati. Secundo, † *num amba vxores Metz & Merga per ſententiam Camera mediantẽ ignauia, neglig ẽtia & paupertate maritorum, vel alias tam enormiter ſint læſa, vt reſtitutionem in integrum mereantur.*

1 Defectum † mandati etiam poſt ſententiam opponi poſſe. *Alex. conſ. 146. n. 4. volum. 6.*

2 Maritus † agens ſine mandato vt ꝓcurator vxoris, facit iudicium nullum, quando nullum habet mandatum, licet vt legitim⁹ adminiſtrator agere potuit. *Maran. part. 4. diſtinct. 16. num. 17.* Cũ igitur in noſtro caſu de facultate agẽdi ex expreſſa voluntate vxoris non conſtet, videtur quod proceſſus habitus omnino debeat corruere; idq; eo magis, quia non apparet, qualia bona litigioſa fuerint dotalia, vel paraphernalia.

Atq; conſtat ex tenore ſententiæ in ſecunda inſtantia latæ (quod & ipſimet appellantes non inficiantur) maritos Rütger & Zorn, defendendi vxores, appellandiq; mandatum habuiſſe, ſicuti & cauſam ad finem vſque perduxerunt, & ſententia contra ipſos nomine vxorum lata, & niſi hoc ſtatuamus ſententia prior tranſierit in rem iudicatam. *Alex. cõſ. 35. nu. 6. vo. 2.* Ratihabitione actus opus eſſe in decendium, ſed de ratihabitione factæ appellationis nunquam apparet. Itaque defectum mandati non ita fortiter vrgent, niſi quod dicant, mortuo Rütger ante litis conteſtationem, vxorem eius ad cauſam citandam fuiſſe.

Præſuppoſito, deinde maritos fuiſſe legitimos procuratores vxorũ, in proxima præcedenti inſtantia. Ita voluntas ſemper præſumitur † durare. *l. ſi vero remunerandi. §. ſi mandauero. ff. mandati. l. ſi pater. ff. de manumiſ. vindicta.* ad extremũ 3
vſque vitæ ſpiritum. *Alex. conſ. 189. n. 10. vol. 7. l. cum hic ſtatus §. 1. in fin. de donat. inter vir. & vxor.* Quia † mutatio cum ſit 4
facti, non præſumitur *Vant. de null. ex defectu mandati. n. 156.* Idcirco ſemel conſtito de mandato & poteſtate † comparentis, illi ſtandum erit, quouſq; de con- 5
trario dictum fuerit. *Alex. conſ. 81. nu. 4. vol. 5.* Actus † requirens impenſas, præ- 6
ſumitur factus mandato eius, cuius intereſt; cum nemo velit iactare ſuum. *Rota deciſione 39. vbi addit. de procur. in nouis.* Item ſi quis faciat † actum ſciente 7
& patiente Domino in iudicio, videtur Dominus conſentire. *ca. cum olim in 6. de offic. delegat. Alex. conſil. 80. numero nono. cum trib. ſequen. volum. 4.* Imo mandatum dediſſe. *Caſſiod. deciſ. 3. num. 4. & 5. de procur.* Sic Bl. *in l. 1. C. de reb. alienat. non alien.* vult mandatũ ex coniecturis † ꝓ- 8
bari, Faciunt notata Innoc. *in c. nonulli.*

verbo mandato. *de reſcript.* Idque obti-
net tam agendo, quam defendendo.
Iaſon in leg. 1. in fin. C. de procurat. Cauſa
quoque & principalis eſt eadem, *c. veni-
ens. de reſtitut. in integ.* & tenetur procu-
rator primæ inſtantiæ appellate, eamq́;
poteſt, ſi vult, proſequi. *Rota deciſ. 2. nu.
1. & 2. de procurat. in nouis.* Atqui de re-
uocatione mandati apud Acta nil ex-
9 preſſe conſtat, quæ & † parti & Iudici
certificari debuit. *Rota d. deciſione ſecun-
da. num. 1. & 2. Alex. conſil. 83. num. 2. vol. 3.*
& quouſq; Iudex reuocationem igno-
rauerit, procedere potuit. *Caſſiodorus
deciſione ſecunda. numero nono. de appellat.
Bald. in l. mandatum. numero 16. & 17. C.
mandati.*

10 Non obſtat, quod mandatum †
morte mandátis dicitur expirare. Quia
verum, ſi res adhuc integra. *l. ſi quis. §.*
11 *cui. ff. mandati.* Res † autem dicitur in-
tegra ante litis conteſtationem. *Bald. in
d. l. mandatum. num. 15.* At hic procurator
litem conteſtatus, & ſic Dominus litis
effectus eſt. Nec aliquid facit prætenſa
mors Rutgeri ante litis cõteſtationem
ad annullandum proceſſum, quia taci-
te illa reuocatio à lege inducta, nihil ta-
le operari poteſt, ſibi imputet pars, quòd
de illo Iudicem non certiorarit. *Caſſiod.
d. deciſ. 2. num. 10. cum ſeq. de appellat.* Deni-
12 que † ſententia præſumitur rite & legi-
time lata. *C. bonæ de elect.* Quod ſenten-
13 tia † in mortuum lata, nihil præiudicat,
quando ex capite ignorantiæ factum. *l.
in ſentent. §. fin. vbi DD. de re iud.*

Quod ſententia non in procuratorẽ
tanquam in Dominum litis, ſed in Rüt-
ger & Zorn concepta, ex recepto, vſu &
ſtylo, nullam operatur nullitatem, tum
14 etiam ſecundum canones nihil † refert
in cuius perſonam ſententiæ concipiã-
tur. *C. querelam de elect. Rota dec. 2. vbi ad-
ditio n. 4. circa finem, de procurator. in nouis.*
Concludit, prætenſum defectum man-
dati. cum de reuocatione prioris non
conſtet, & per actus geſtus & celebratos
tacitum ſaltem mandatum fuerit indu-
ctum ad annullandum proceſſum, non
eſſe ſufficientem. *per ſupra allegata & no-
tata per Bald. in l. licet. n. 15. C. de procurat.*

*Quo ad punctum reſtitu-
tionis.*

Iuris, quod niſi quis probet læſum in
cauſa, quã ſi defendiſſet, foueret bonã,
reſtitutio † concedi non ſolet. *tex. & ibi* 15
*Bart. in l. nam & poſtea. §. ſi minor de iurein.
Innoc. in c. coram. Felin. n. 1. verſ. oportet. de
reſtit. in integ. Boer. deciſ 79. nu. 6.* debet de
læſione conſtare, & petens aliquid pro-
bare de ſuo iure. *Rota deciſ. 1. n. 1. & addit.
ad deciſionem 5. n. 1. de reſtit. in integ. in no.* li-
ue actus ſit iudicialis, ſiue extraiudicia-
lis. *l. minoribus. C. ſi tutor vel curator inter-
uenerit. Toloſ. quæſtio. 54. & ibi additio, idem
quæſt 99. & ibi additiones.* Mulier † quoq; 16
licet demus, eam cum minore, eodem
priuilegio gaudere, præſertim ſi ſit vi-
dua. *Alex. conſ. 55. n. 17. in fi. vol. 5.* & certet
de damno vitando, tamen non reſtitui-
tur aduerſus pronunciationem poſitio-
num in eius vel procuratoris contuma-
ciam factam. *ita vt longum. deciſ. Pedemon.
87. n. 10.* Cum nec † minor reſtituetur, 17
aduerſus eius confeſſionem tamquam
læſus, niſi edoceat ſaltem ſemiplene ve-
ritatem eſſe in contrarium. *deci. Ped. &c.
nu. 10. Alex. conſi. 55. n. 18. vol. 5. verſ. ſed non
ſequitur & n. 19. vbi quoque addit. in litera. C.*
Vnde dicunt DD. quod quando peti-
tur reſtitutio contra ſententiam, bis de
læſione probándum.

Primo † ad obtinendam reſtitutio- 18
nem, ad ventilationem cauſæ, & hęc eſt
facilis, & ſufficit ſummatim probari. *arg.
l. theſaurus. ff. ad exhib. Bart. in d. l. nam &
poſtea. §. ſi minor. n. 7. & ib. Bald poſt princ.*

Secundo ad obtinendam victoriam
principaliter. *Bald. in l. 1. n. 5. C ſi aduerſ. li-
bert.* & eo caſu probationes debent eſſe
† luce meridiana clariores, idcoq; nun- 19
quam defertur iuramentũ in † defectũ
probationis. *Bald. in l. 4. n. 1. C. ſi minor. ſe
maior. dix. &c.*

Reſtat igitur videre ſummarie ſaltẽ
de læſione & veritate cauſæ. Principale
fundamentum aſſeritur, quod articuli
liquidatorii per negligentiam marito-
rum non agentium pro confeſſatis in
contumaciã acceptati, & deſuper ſen-
tentia lata, cum tamen in facto omnino

ſint

ſint falſi. Queſtionē enim non fuiſſe tā-
tum de bonis matertetæ, prout falſo ibi
poſitū eſt, & ex cuius fundamento cauſa
ita deciſa & determinata, ſed etiā de bo-
nis auitis. Idq; certe probari, vel proba-
biliter ſaltem ex teno e ſententiæ abi-
pſomet appellato productæ. Item frag-
mentis Actorum zu Mertzenich longe
clarius. Enormiſſima autem læſio ap-
paret ex eo, quod hac ratione appel.
lantes Auita hæreditate omnino de-
fraudarentur, vel maiori ſaltem ex
parte. Veritas & Iuſtitia cauſæ ex con-
ſtitutione Maximiliani in Comitijs Au
guſtæ Anno. 1500. factæ plus quam no-
toria.

Ex actis autem conſtat, Petrum &
Bulam, Auum & Auiam longe poſt e-
ditam Maximiliani conſtitutionem,
deceſſiſſe. Vnde dicendum videtur,
petitam citationem ad videndum ſe
reſtitui decernendum. Item compul
ſoriales contra Iudices in Mertzenich ad
edendum Acta originalia. Accedit,
quod, ex quo publicata eſt conſtitutio,
21 ignorantia prætendi † non poteſt. *Can:*
Quod dictū diſtinct. 16. C. 1. De poſtulat. Præ-
latorum. Satis eſt, quod publicetur ſo-
22 lenniter, in locis † eminentioribus &
conſuetis, nec eſt neceſſe diſcurrere
per ſingulos vicos. *Abb. in c. 2. n. 11. de*
conſtitut. Imo Angel. *in §. fin. n. 22. Au-*
23 *thent. de non eligendo. &c.* Sufficere † loco
publicationis, quod res ipſa fuerit edi-
ta in publico conſilio, & deſuper facta
ſcriptura, ſicut in præſenti caſu.

His tamen non obſtantibus forte
24 contrarium dicendum. Nam † con-
ſtitutiones nouæ, poſt duos demum
menſes in prouincijs, ex quo directæ
ſunt & palam factæ, in vnaquaque Ci-
uitate, ita quod nullus poſſet, de cætero
aſſumere occaſionem alicuius, ligant,
& illis antequam innoteſcant, nemo
tenetur. *Textus vbi Bart. in Authent: vt*
factæ nouæ conſtitut in princ.

Non ſufficit in vrbe Conſtantino-
politana conditas & inſinuatas, niſi
& in prouincijs publicentur. Facta
vero publicatione, poſt duos menſes
25 nemini † licet ignorantiam allegare.
Textus in Authentica vt factæ noua
conſtitut. Idem obtinet in Conſti-
tutione Papali. *Alex. conſilio quinqua-*
geſimo ſecundo numero primo volumine
ſeptimo. Abbas in dicto capite ſecundo num.
octauo de conſtitutione.

Quod autem hæc fuerit conſtitutio
publicata in Imperio, & quando, non
conſtat. Imo contrarium ex Caroli-
na conſtitutione Wormatiæ anno &c.
vigeſimo primo facta, quæ eſt rei-
teratiua Maximiliani de Anno 1500.
perſpicue apparet Vbi quoque no
tandum, quod tam in Maximiliani,
quam Caroli conſtitutione clauſula
annulatiua & caſſatiua, ſi omne id,
quod contra conſtitutionem factum,
caſſum ac irritum eſſe debeat, non re-
periatur. Hinc tacite innuitur, illa o-
mnia ex defectu factæ publicationis &
ſcientiæ, firma ac rata eſſe debere. *A-*
lex. conſilio centeſimo trigeſimo ſecundo nu.
primo & ſecundo volumine primo. Facit
quod † lex edita à Principe ſiue Refor- 26
matio, ſi non fuerit recepta, & moribus
vtentium approbata, non ligat. *Alex.*
conſilio trigeſimo nono numero primo vo'u-
mine tertio, nec pro lege habetur, licet
corpori Iuris fuerit inſerta. *Bartholus*
conſilio centeſimo quadrageſimo quarto nu
mero primo volumine primo. Sic † & ſta- 27
tutum, ſi ex communi obſeruantia non
fuerit receptum, vires nullas habet. *gl.*
& Doctores & Felinus in capite primo. de
treugue & pace, Item ſi fuerit † refor 28
matum, ſed more vtentium non ap-
probata, non valebit, ſed prius quoni-
am non dicitur interruptum, quod
ſemper vigeat, *Alex. conſilio 6. numero*
2. & dicto conſilio 132. numero 1. cum duo-
bus ſequentibus vol. 1 Legi quoque vel
ſtatuto, (modo caſus euenerit) per † 29
decennium derogatur. *Alexand. conſil.*
18. numero 5. vol. 2. DD. in d. capite primo.
Baldus in Authent. omnes Peregrini num. 7.
verſ. pone caſu C. cōmunia de ſucceſſ. Quod
autem hæc conſtitutio non fuerit re-
cepta more vtentium, atteſtantur ver-
ba (licet enunciatiua) ſententiæ Iulia-
cēſi inſerta. &c. Deinde ambę cōſtituti
ones Maximiliani & Caroli, Reformati

oni Iuliacenſi de verbo ad verbum ſunt
inſertæ. Ex quo arguitur, niſi conſuetu-
do in contrarium fuiſſet, Reformatio-
ne opus non fuiſſet. Lex ligat in futurũ:
In noſtra autem conſtitutione, neque
de præteritis, neq; de pendentibus di-
citur, vt hic caſus longe ante reforma-
tionem Iuliacenſem euenit. De cõſue-
tudine loci, quod filiæ in ſucceſſione
Aui vel Auiæ Nepotes excludant, ha-
bet in fragmentis. Deinde hæc conſti-
tutio modo quod conſtet aliter non
publicata; niſi quod fuit poſita & regi-
ſtrata inter Receſſus imperij, quia lon-
ge alius publicandi modus in Iure tra-
30 ditur † *Angel. in §. Hæc igitur per totùm*
Auth. d. mandat. princ. & in Auth. vt facta
nouæ conſtit. in principio n. 1.

Nec obſtat quod ſupra dictum, loco
31 publicationis haberi, ſi in † conſilio ſa-
pientum fuerit edita, & poſtea in ſcrip-
turam redacta, quia id ꝓcedit, niſi cõ-
ſuetudo aliter ferret, tunc enim non
ſufficeret editio per talem ſcripturam
& nullum haberet effectum *Alex. d. con-*
ſil. 39. n. 4. & 5. quia modus & forma in
publicatione ſeruari debet. *Angel. in d. §.*
fin. n. 22. in fine Authent. de non elig. Quod
autem illa editio per ſcripturam in cõ-
ſilio ſapientum; non fuerit ſufficiens,
teſtatur ipſa Caroli conſtitutio, quę de
nuo per Imperium in prouincijs illam
promulgare iubet, ne ignorantia in po-
ſterum prætendatur. Ponderandum &
hic venit; quod à conſtitutione Ma-
ximiliani, ad Carolinam vſq; plus quã
viginti anni elapſi, & non appareat vn-
quam contra conſuetudinem in con-
tradictorio pronunciatum, & ſic per
tam longum tempus dictæ conſtituti-
oni quaſi derogatum.

Ex his omnibus quis forte diceret,
cum dicta conſtitutio in prouinciis nõ
fuerit publicata, neque recepta, ſed cõ-
trarium potius de conſuetudine obtẽ-
tum, quod ideo prouinciales non tene-
bantur. Neque Iudices ſecundum d.
cõſtitutionem pronunciare teneban-
tur.

Hoc pro certo ac vero præſuppoſi-
to, quo ad veritatem & iuſtitiam cauſæ
principalis nullo modo appellantes vel
ſupplicantes noſtri de læſione vel in-
iuſtitia conqueri poſſent. Imo conceſ-
ſa citatione ꝓ reſtitutione, idem quod
antea iudicandum veniret. Et hæ qui-
dem poſſent eſſe veræ, ſi in hiſce noſtris
actis dict⁹ Han ſe fundaret ſuper illa cõ-
ſuetudine, eamque ꝓbaret, vel notoria
eſſet, & prætenderet, Conſtitutionem
Maximiliani in prouincia non publi-
catam, neque vſu receptam, vel ꝑ lon-
gum tempus ei derogatũ. At quia hoc
factum non eſt Iudex † in hoc officium 32
ſuum non imploratum, impartiri non
poterit. *l. 4. §. Hoc autem de damno infecto.*
Et cum hoc reſpiciat priuatum † com- 33
modum partis. *Felin. in c. ex tenore n. 20.*
de reſcript. Iudex non poteſt ſupplere *l.*
ſi pater C. quando prouocare non eſt neceſſe.
Alex. Conſil. 225. n. 18 & 19. vol. 6. & pul-
chre diſtinguit Bart. l. ſi vnus. §. pactus ne pe-
teret. n. 18. & 20. ff. de pact. niſi ex confeſ-
ſione de calumnia appareret, vel alius
Iudex videret calumniari partem: *gl. in*
l. 2. §. quod ſi C. de Iuram. cal. Iaſon in d. §.
Pactus ne peteret. n. 39 & 40. cum tribus ſe-
quentibus & Zaſius d. §. n. 39. Bald. in l. vni-
ca n. 10. vt quæ deſunt Aduocatis &c. Nec
aliâs illa conſuetudo notoria eſt, etſi eſ-
ſet, cum non releuaret ab onere pro-
ponendi *gl. in Clem. Appellanti de appellat.*
Iaſon. d. §. pactus. n. 42.

Concludit, quod illa tanquam non
allegata, minus probata, attendere non
poſſint, ſed forte in diſcuſſione & liqui-
datione puncti Reſtitutionis, & cauſæ
principalis ad ſoluendam ſententiam,
earum probatio, ex officio iniungi poſ-
ſit. Parum faciunt verba ſententiæ.
Dieweil bey Uns der Zeit nicht Recht
was. Quia ſunt verba tantum enuncia-
tiua, † quæ nõ probant, ſi de ipſo enun- 34
ciato ſeorſum diſputatur, & maxime,
quando ab eius ſententia appellatum
fuerit. *Alex. Conſil. 21. n. 4. vol. 1. & Conſil.*
136. n. 11. eod. vol. & Conſil. 184. n. 3. vol. 6.
Ex his conſtat; conſuetudinem, per
ſimplicem narrationem Iudicis non
probari.

Accedit quod etſi prætenſa conſue-
tudo notoria & vera eſſet, & publica-
tio inter-

catio intermiſſa, tamen ſi narratis ſen-
tentiæ priorum Iudicum credere veli-
mus, ſtatim de læſione & iniquitate e-
luceſcet, & nihil obſtabunt intermiſſa
publicatio vel conſuetudo.

35 Præmitrit nullitatem † & Reſti-
tutionem aduerſus ſententiam poſſe
cumulari. *Innocent. in c. conſtitutus n. 3. de
Reſtitut. in Integ.*

36 Secundo. Quod † in vera & ficta cō-
feſſione poteſt contrarium probari. *Ia-
ſon in l. ſi quando n. 27. C. vnde vi Tiraq. de
vtroque retract. §. 4. gl. 1. verb. il. ſera recent.
n. 12. in fine & num. 30.*

37 Tertio Sententia † lata per falſas
allegationes, licet tranſierit in rem iu-
dicatā, tamē poſſe reſcindi. *l. Diuus, vbi
Pertolt. & omnes, de re Iudicat. Bald. in l. 1.
Bart. in l. 2. C. ſi ex falſ. Inſtrumentis, n. 2.
ibi gloſſ. in verb. manifeſte, & Bald. in l. 1. n.
1. C. Si Tutor vel Curat. ex falſ. alleg. Felin. in*
38 *c. lator. n. 16. De Iudicijs.* quia † nemini de-
bet prodeſſe decepiſſe Iudicem, *Textus
in d. l. 2. & ibi gloſſ. verbo. audiuntur. Tiraq.*
39 *in d. verb. il ſera recen. n. 38.* Nec ille † er-
ror vel falſa allegatio aut probatio con-
firmantur per appllationem. *Bart. per.
l. expreſſim. De appellat.*

40 Quarto † quando notorie cōſtat de
iniuſtitia ſententiæ, poteſt parti ſubue-
niri per reſtitut. in integrum, Contu-
macia purgetur ex clauſula generali,
idque poteſt ſolus princeps. *Feli. Abb. &
Hoſtienſ. in c. 2. de purgatione vulgari. Text.
in l. Diui. ff. de pœnis.*

Cum igitur Cameræ ſententia fun-
data ſit ſuper articulis tantū declarati-
uis, qui ex confeſſione ficta ob con-
tumaciam non reſpondentium, pro ve-
ris habiti, nunc vero etiam falſos argu-
ant, & ad contrarij probationem ſeſe
offerant Appellantes, idque ex inſpe-
ctione actorū, quæ corā Iudice & Scabi
nis in Mertzenich ſtatim clarum & per-
ſpicuum fore, & ſic probatio in conti-
nenti ſit parata, eoque nomine ſibi cō-
pulſoriales ad edendū originalia (quo-
rum fragmenta iam produxerunt, & ſi
ijs credimus, intentio fundata erit) de-
cerni poſtulat. Hæc non iniuſta decer-
nendi petitio videtur, cum & ſen-
tentia contra † abſentem lata, præſu- 41
matur magis ratione contumaciæ, quā
ex eo, quod iniuſtam habuerit cauſam
ille, contra quem lata eſt ſententia. *Fe-
lin. in c. cum Pertolt. n. 26. De Iudicijs*

Dicitur quoque Mandatoriū Zorn
non eſſe ſoluēdo. Aliæ etiam ſunt cau-
ſæ reſtitutionis, vel nullitatis, quod Iu-
dex Cameræ non viſis actis prioris In-
ſtantiæ, quæ fuerunt deperdita, ſentē-
tiam tulerit. Sententia namq; per prin-
cipem hoc † modo lata, eſt nulla. *Felin.* 42
in c. ſancta Maria n. 13. de conſtitut. licet
ſecus ſit in ſententijs Inferiorum Iudi-
cum, quia ab ijs licet appellare, *Felin. in
d. c. Sancta Maria. nu. 12. verſ. ſexto in fine.*

Secūdo, quando Sententia † ex cau- 43
ſa notorie falſa fertur eſt nulla. *Felin. in
c. inter cæteros. n. 5. ſupra De ſententia & re iu-
dicata*, vt hic, quum Iudex putauit quæ-
ſtionem fuiſſe tantum de bonis mater-
teræ, non etiam Auiis.

Tertio, Sententia lata † contra legē 44
eſt nulla. *Felin. in c. 1. n. 52. de Conſtitut.*

Addo Error † ſententiæ primæ, cen- 45
ſetur eſſe ineſſe ſententiæ confirman
ti. *l. 1. §. Sed et ſi ff. Quæ ſentētiæ ſint appellat.*
Nam ſententia † appellationis, de ne- 46
ceſſitate refert ad primam ſententiam
l. in ſumma de re iudicata. Vnde ſi error
expreſſus ſit, in prima confirmatoria † 47
ſententia non tenet. *Bald. in l. 1. n. 2. verſ.
ex ſententia C. de errore calculi*, & talis cō-
firmatio † nihil operatur. *Pariſ. conſ. 24.* 84
n. 158. p. 2. etiam à principe facta, vbi vi-
tium non eſt purgabile. *Felin. in c. Ea quæ
nu. 3. de re Iud.* Ex his perſpicuum eſſe
puto, vix ſententiā Cameræ à vitio nul-
litatis defendi poſſe, ſuper quā tamen,
cum nec petitum, ſed vna cum cauſa
reſtitutionis obiter deductū, nihil de-
ſuper iudicandum cenſeo, ratione ſci-
licet nullitatis. Ac ne tunc quidem pe-
titam citationem ad videndum reſti-
tui decernendam puto, ſed compul-
ſoriales ad Iudices in Mertzenich / cum
fragmenta exhibita fidem non faciant,
ſi ante purgatam contumaciam fieri
poſſet,

poſſet, decernendas. Quibus viſis & perpenſis, nobis de Iuſtitia & veritate cauſæ, Item læſione partis, certius conſtare poterit, vt Cameræ ſuus honor ſeruetur, cum & in deductione puncti reſtitutionis, conſuetudinis, & non factæ publicationis, probatio ad ſoluendam ſententiam ex officio poſſit iniungi.

Sed quid dicemus in puncto executionis, Ex qualitate cauſæ & perſonæ,
49 petita † reſtitutione impeditur, vel fit executio *Bald in l. vnica C. de in integr. Reſtitut.* At in ſententia principis, quia ꝓ principe præſumitur, cuius vicem gerit Camera, & concurrentem cum eo Iuriſdictionē habet. *d. l. vnica. vbi Br. Innocent. in c. ſuſcitata. n. 1. Circa finem & ibi Abb. n 8 de Reſtitut. in integ. Thol quæſt. 54. vbi additio Auth. Quaſupplicatio. C. de precibus imperat. offer. Bald. in l. ſi cauſa cognita n. 3. C. de tranſact. Capyc. Deciſ. 53. n. 3.* Sic nec oppoſita nullitatis exceptio, licet ſit euidens & notoria ex Actis, imo ipſo Iure nulla. *Guido Papa. quæſt. 50. Couarr. Practicarum quæſtio. capite 25. n. 7. & n. 2. in ſ pr.* præſtita ſaltem cautione ſi petatur, vel ſi præſumptio eſt dilapidationis, aliâs ſi eſt ſoluendo, & non petita, non tenetur, *Rota deciſ. 6. Fuit dubitatum alias 435. n. 1. & 2. de reſt. in integ. in Nouis.* Et huic ſententiæ putat inhærēdum, Et breuiter putarem, paritioni Nicolai zum Han / non eſſe locum in eo, quod petit ſententiam Cameræ pro rata in Metzen quondam Rütgers vxorem transferri. Nam ſententia ex ſupra dictis recte in maritum tanquam Mandatarium lata. Nec referat de Iure Canonico, in quem ſententia concipiatur. Executio autem in bonis vxoris tanquam principalis fieri debet, ſicut & quotidie ſententiæ feruntur in procuratores, Executiones autem in bonis Minorum fieri. *gl. in ſuſcitata verb. Miniſterium Guido. quæſt. 431.* Decernerē autem nouas executoriales, nō autem Reſcriptum.

Quo ad Mergen vxorem Zorns / nec ipſa quidem, vel in ſimplicibus, vel in arctioribus Executorialibus nominata, ſed Maritus, qui dicitur non eſſe ſoluendo, & certe nimis feſtinanter, & ante terminum præſtiturum, ad docēdum de paritione fuit Zorn in pœnas ſimplicium declarat⁹, & arctiores proceſſus decreti. A dolo etiam & contumacia vxor Zorns per tranſactionem initam excuſari poſſe videtur, cum ea proculdubio, ab initio bona fide facta, ſed poſtea conſilio alicuius cauſidici vel Aduocati, ſub ſpe Reſtitutionis in integrum contra ſententiam, cuius cauſæ (*vt ſupra deduxi*) apud me ſunt ſatis releuantes, ab ea receſſum. Neque arctiores proceſſus contra mulieres ſibi vendicat, cum ſub pœna Banni, non priuationis, ſint emanatæ. Vt itaque (cum in ambabus vxoribus idem factū verſetur, vnius rei ſint debitores,) idem ius ſtatuitur *l. illud. ad l. aquil.* reiecta petitione procedendi ſuper arctioribus ſimplices etiam contra ipſam vt cōtra Mergen decernerem, cum nec parti reſpectu illius, cuius neque in ſententia neque in Executorialibus nulla fit mentio, quoad pœnam Ius nullum ſit quæſitum.

Nec obſtat, quod dictę ſorores amplius nō poſſideant bona, ſed filiabus in dotē dederint, quia ꝓ poſſidentibus habendæ, cū † dolo deſierint poſſidere lite pendente. *Decius in l. qui dolo. n. 1. & in l parē. de reg. Iur. gloſ. & Dynus in c. propoſſeſſore. eod. tit. in 6.* 50

Notandum quoque contra † eum, in quem dolo translata eſt poſſeſſio, poſſe fieri executionē ſententiæ latæ contra principalem, *ita Bart. in l. 1. §. Neceſſario n. 4. ff. Si mulier vent. nomine &c. & in l. ſi quis miſſum §. fin, nu. §. de damno inf.* Nam quando res eſt litigioſa, certum † eſt executionem fieri poſſe contra poſſeſſorem. *Bald. in l. vnica C. de alienat. Iudici mut. cauſa facta.* 51 52

Litigioſa † res quando fiat & actio. *Bart. in Authentic. de litigioſis n. 5. Collat. 8. Sedes ordinaria vbi gloſſ. 3. in verbo inchoaretur de petit. hæred. Bart. in l. 2. verſ. ſi vero agitur C. de litigioſ. & in l. 1. C. communi diuidundo. nu. 5. &c.* 53

Ted con-

ſed & contra emptorem rei vitioſæ. *Bart. in l. fin. n. 1. C. de litig. Bald. in l. prim. n. 6 verſ. ſed iſta ratio. C. communi diuid.* Sed licet alienatio facta eſt lite pendente poſt ſententiam latam.

Quid pronunciandum?

Si partes eſſent præſentes, primo poſitionem ex parte Metzen pro abſolutione, ob tacitum & præſumptum nec reuocatum Mandatum Mariti denegatem, ſicuti etiam noch zur zeit citationẽ ad videndũ ſe reſtitui, ſed compulſoriales petitas decernerem, quibus reproductis & Actis editis, ſtatim liquebit, quid in puncto Reſtitutionis vlterius agendum. Sed cum iam non diffinitiue veniat pronunciandum &
54 contumax † non niſi refectis expenſis audiatur. *l. ſancimus C. de Iudicijs. Mattheſ. in Auth. Qui ſemel, C. quomodo & quãdo Index. Myſing. deciſ. 67. cent. 4.* Silentio has ſubmiſſiones prætereũdas cenſeo. Quia vero legitima aliâs videatur earum petitio, purgata contumacia, il-
55 las omnino † audiendas arbitror. *Hypol. cõſil. 16. n. 33. Chaſ. de Iuſtic. & droict. Kubr. 1. §. 7. verb. lamende. n. 10.* Et licet aliâs ex
56 qualitate cauſæ & perſonæ petita † Reſtitutio in integrum, impediat executionem. *Bald. in l. vnica C. in integr. reſtitut.*
57 *poſtulata.* Item iudicio † exiſtente nullo, non poſſet reſultare aliquis validus Iuris effectus. *Chaſſ. d. loco verb. Lamande. n. 11.* Tamen, cum à principe vel præfe-
58 cto prætorio, cuius vicẽ † Camera gerit, lata ſit ſententia, petitio reſtitutionis, vel nullitas proceſſus aut ſententiæ eam non impedit, vt probat in terminis quoad cauſam principalem, eiusq; expenſas. *Franciſc. Marcus. Quæſt. 15. n. 3 & 4. parte 1. & quæſt. 475. per totum p. 2.* p̃ſtita tamen cautione, ſi præſumptio ſit contra ipſum. *Boer. deciſ. 67. n. 7. 8 & 9.*

Progrediendum itaq; in puncto Executionis, Executoriales decernendæ, & expenſæ Cameræ taxandæ, quia prioris inſtantiæ expenſæ ſunt cõpenſatę.

De articulis liquidatorijs, quia non ſuo tẽpore & loco exhibiti, nullã facio mentionem, ſed de nouo poterit repetere, quo caſu ad probandum admittã, nec poterunt meo iudicio in cõtumaciam pro cõteſtatis, acceptari, cum ad emanatam citationẽ hic videatur quaſi nouus proceſſus, *vt traditur per DD. in l. Contumacia. ff. de re Iud.* Saluo &c

Super expenſis huius contumaciæ nihil vult p̃nunciare, nec in expenſas cauſæ principalis ob contumaciã: ſed ob victoriam cauſæ cõdemnar & taxat, easque ſi reſtitueretur, repetere poſſet, aliâs autem contumax in aliqua parte litis † ſumptus non reperit, licet poſtea 59 obtineat. *Amanullus ſingulari 611. p̃ textũ in l. ſi pignore. §. 1. de pignor. act. Hypol. de Marſilijs in l. de vnoquoq; n. 132. de Iudicijs.*

D. Paulus de effectu cum Referente, niſi quod vellet executoriales dirigere etiam ad liberos Mergen vnnd Metzen / tanquam poſſeſſores. &c.

D. Vrbinus ſimpliciter ſubſcribit voto Referentis in omnibus, citarionem pro Reſtitutione in euentum, de quo D. Referens decernendum putat.

DEC. III. VOT. VIII.

Bromſack *Contra* Herrn Apt vnnd Conuent zu Sanct Arnoldt bey Metz. &c.

An cumulatio plurium cauſarum poſt litem conteſtatam fieri poſſit.

SVMMARIA.

1 *Cumulatio plurium cauſarum an fieri poſſit poſt litem conteſtatam.*

2 *Ius paſcendi non debet diuerſo Iure cenſeri.*

Cauſis

3 *Cauſis ex eodem fonte manantibus vnus ſufficit libellus*

4 *Caſuum diuerſitas non eſt conſideranda, vbi in omnibus cauſis eadem militat ratio. Ratio dicitur lex communis ad omnes caſus.*

5 *Cauſæ complicatæ duæ habentur pro vna maxime ſi reſpiciant vnum effectum.*

6 *Appellatus, non debet audiri ni grauetur, nec eius interſit.*

7 *Ius oritur ex facto.*

8 *Libellos corrigere, multa addere, latius deducere, poſt litis conteſtationem nemo poteſt.*

SVbmiſſum ratione vnionis quatuor Protocollorum, Itẽ admiſſionis nouorum articulorum.

Notandum hic, quatuor cauſas diſtinctas & diuerſas inſtantias habitas, diuerſa facta, quæ tamen ex eodem Iure paſcendi ortum habent. Horum o-
1 mnium † vnionem lite iam conteſtata
in vnaquaq; cauſa appellare petit. Hic
agi de vno eodemque indiuiduo Iure
2 paſcendi. Ergo † non debet diuerſo iure
cenſeri. *Bald. in l. ſi cum vno. C. ſi ex Noxiali cauſa agatur*. Præterea pluribus & diuerſis cauſis ſufficit vnus libellus, *Tyraq. de Retract. Conuent. §. 2. gl. vnica n. 67.*.

Et vnus quoque proceſſus ſufficit,
3 *Crauetta conſ. 182*. Cum igitur † noſtræ
cauſæ ex eodem fonte emanarint, videtur etiam hoc locum habere in hoc noſtro caſu.

Tertio, quia harum omnium cauſarum eſt vna eademque decidendi ratio. *Bl. in l. de quibus. de legibus*. Sed hic in omnibus cauſis militat eadem ratio.
4 Ergo caſuum diuerſitatem † non eſſe
conſiderandam, ſed ratio ipſa, quæ dicitur lex communis ad omnes caſus. *Crauat. Conſil. 187. n. 2.*

Quarto duæ cauſæ complicatæ, ha-
5 bentur pro † vna cauſa, maxime cum
reſpiciant vnum affectum. *Cæſar cõtard. limit. 24. Ratione complicationis n. 16 & 17.*
6 *fol. 240*. Cum † Appellatus, ni grauetur,
nec eius interſit, nõ debeat audiri. *Crauet Conſil. 182. n. 2.*

His tamen non obſtantibus, cõtra-
rium ſtatuit, quia ex facto † ius oritur. 7
Bellon. conſ. 5 n. 1. & ex modica mutatione facti, ius mutatur, ſecundum diuerſitatem factorum.

Quatuor autem ſunt diſtincta facta diuerſo tempore in iudicium deducta, ſeparatim deciſa, ſegregatim ad Cameram appellatum, diſtincti preceſſus inſtituti, in his omnibus lis conteſtata ſeparatim, articulata grauamina & defenſionales, renunciationes & acceptiones hinc inde exhibitæ. His autem non attentis, appellans libellos articulatos, ſuper quibus lis ſeparatim eſt cõteſtata, cauſam cumulare & vnire prætendit, hoc eſt, libellos ſuos correxit, multa addidit, latius deduxit, quod nõ
potuit † poſt litis conteſtationem. *Ia-* 8
ſon in §. ſi minus. nu. 23. Inſt. de act. Bart. in l. Editam C. de ed. n. 1. & ſeq. Panorm. in c. ſignificantibus, de libelli oblatione n. 24. Zaſ. in d. §. Si minus n. 5. In noſtris autem caſibus, quia Appellans omnes libellos non ſolum circa qualitates aduentitias, ſed etiam circa principales mutauit, dum nouos articulos ꝑduxit, auxit &c. ergo non poteſt admitti &c. Videatur Petrus Iacob. *de cumulat. actionũ n. 2. in practica l. Non videtur de Iudicijs.* Igitur cum res amplius non ſit integra, licet in vnaquaque cauſa iam conteſtata, nec in omnibus eadem ſit ratio, cum diuerſa ſint facta, diuerſę inſtantiæ, &c. Igitur concludit, dictos quatuor proceſſus diſtinctos, nequaquam vniendos, ſed D. Fickler petitionem ſuam denegandam, cum expenſis huius puncti ſeu retardati proceſſus.

D. Vrbanus, gibt zu bedencken / an qualitas facti ſit mutata, cum Referente concludit in omnibus,

D. Paulus plane diuerſa eſſe facta, & diuerſos proceſſus. *Mandoſius ad allegat. Lapi. ad allegat. 8. §. vltimo* quia eſt appellatum à competentia, & facta diuerſa *l. ſcire debemus ff. de verb. oblig.* eoque magis de malitia Appellantis conſtat li-

ſtat, litem protrahere volentis, & ideo in expenſis retardatæ litis condemnari debet, quas ipſe ad duas Marchas argẽti appellato perſoluendas æſtimare veller. Ego cum Dominis, niſi quoad expenſas, quam vellem compenſare, vel appellantem ſaltem in expenſis huius puncti tantum condemnare.

Sententia.

In Sachen Bromſack contra Apt zu S. Arnolt ꝛc. iſt D. Ficklern ſein in der Anzeig den 10. Septemb. Anno 71. beſchehen/ begeren abgeſchlagen.

DEC. III. VOT. IX.

Weilandt Herman Wildthuts Wittib Clågerin Anna Műſings.

Contra

Herrn Othmar/ Herrn zu Schmitzbach.

De Actione mutui & intereſſe.

SVMMARIA.

1 *Hypothecaria actionis natura.*

2 *Mens magis, quam verba in conſiderationem venit, quando de mente conſtat.*

3 *Certum æque illud eſt quod demonſtrat quam quod proprio nomine appellatur.*

4 *Hypothecaria actionis requiſita, quæ & quot ſint.*

5 *Actio hypothecaria poteſt concipi etiam ad debiti ſolutionem, ſed alternatiue, ita vt poſſit ſoluere, vel cedere poſſeſſor.*

6 *Actio hypothecaria datur contra quemcunque poſſeſſorem, etiamſi hæres non ſit.*

Imo etſi hæres ſit, datur contra eum, non tanquam contra hæredem, ſed vt contra poſſeſſorem.

7 *Actio realis datur cum ex certo fundo cenſus ſolutio conſtituta eſt.*

8 *Hypothecaria ad debiti ſolutionem non competit.*

9 *Inſtrumentum productum non impugnans pro confeſſato illud acceptare videtur.*

10 *Tacens in iudicio pro conſentiente habetur.*

11 *Scriptura priuata ſi non opponatur, probat.*

12 *Facti, quæ ſunt, probari debent.*

13 *Hæres præſumitur qui poſſidet bona etiam in perſonali actione.*

14 *Poſſidere ſe fatens iure ſucceſſionis, præſumitur adiiſſe hæreditatem.*

15 *Poſſidens rem hæreditariam, cenſetur hæreditatem adiiſſe.*

16 *Repudiatio hæreditatis facta præſumitur in fraudem facta.*

17 *Origo contractus inſpicienda, etiamſi in alium fuerit mutatus vel nouatus.*

18 *Vſura in contractu venditionis ex mora debentur, etſi non ſtipulatæ.*

19 *Dies non interpellat, quando debitor eſt alieni fori, propter probabilem ignorantiam.*

ACtum puto actione hypothecaria, de cuius requiſitis poſtea, ſi petitio & tenor libelli inſpiciatur, prima quidem fronte apparet, hypothecaria non actum eſſe, cum non petatur
iuxta † eius naturam pronunciari, vt vi- 1
delicet creditori vel id ſoluatur quod in obligationem venit, vel eius nomine conſtituta hypotheca relaxetur. *iuxta ea quæ tradit Ferr. in form. act. hypoth. fol. mihi trecenteſimo ſeptuageſimo quinto. in fi. cui addit Roſr ſuper ead. mater. parte prima.*

OO *fol.*

fol.mihi.12.& Spec.lib.4.de pignorib. Quia vero actrix noſtra expreſſe in petitione ſui libelli pronunciari petit, Reum condemnari, alles vermöge auffgerichter obligation, crediderim, hypothecariam dandam eſſe, maxime, cum obligatio ipſa in Originali eodem momento cum libello iudicialiter exhibita ſit, vt non alio etiam, quam libelli loco habenda videatur. Accedit in Camera vſu & obſeruatione receptum eſſe, vt illa detur actio, quæ magis conueniat & vtilior ſit. Dato etiam, non ſatis apte libelli petitionem formatam. Tamen quia de Actricis mente conſtat in verbis, vermöge auffgerichter obligation, in
2 his magis † mens, quam verba in conſiderationem venit. *Iaſon de actio. §. omnē. num.170.* Et quia pronunciare iuxta obligationē, putat demonſtrationem iſtā ſatis declarare, quo actionis genere Actrix experiri voluerit. Cum in iure re-
3 ceptum ſit, non minus † certum eſſe, quod demonſtratur, quam quod proprio appellatur nomine. *leg. certum.ff.ſi cert.pet.* Et hoc caſu faciendum exiſtimat, vt petitio facta iuxta obligationē in hypothecariam actionem reſoluatur. Præterea notum & ritum eſſe per clauſulam ſalutarem libellis adiectam, eoſdem ſaluari, ab iis tamen vitiis, quæ modum non excedant, concludit hypothecaria actum eſſe, per verba obligationis.

Requiſita.

4 Fetrar. in for. actionis † hypothecariæ quanquam requiſita ponit. Rofred. *in ſupra dicto loco* ſoluta. Bartolus *l.ſi inter. & ibi Bald. C.de periculo tutor.* ait, quod violenta præſumptio, habeatur pro plena probatione.

Præſumptio in contrarium, quod ſcilicet ædes ſint liberæ potius, quam feudales, quia actione probata ſufficientet, neque eliſa, merito condemnandus venit Reus vt vel principalem ſortem exoluat, vel hypothecam creditrici relaxet, iuxta tenorem obligationis, cum expenſis & intereſſe, quod tamen computandum eſſe putat a tempore moræ vel dilatæ ſolutionis. Petuntur quidem hic annuæ penſiones vel redditus quaſi empti, quia vero hic nulla appareat emptio & venditio, quoad debitum 400. thalerorum, quia nulla interuenit pecunia numerata, rei partes dicant, aliquid emptum vel venditum fuiſſe, ita vt in materia contractus emptionis & venditionis non ſimus. Ergo ſuperſedendum putat iis, quæ in cognitionem noſtram non veniant, neq; etiam putat in materia mutui nos verſari propter rationem der 300. Goldgülden/ tum quia non eſt gratuitum, tum quia non idem monetæ genus redditur, cum 400. Thaler oder 300. Goldgülden nō faciunt 400. fl. Quare cum oblagitio facta ſit ad 700. fl. neceſſe eſt, aliud genus monetę eſſe, quod etiam in alia materia, puta argentea. Ideoque non putat, neceſſe eſſe, vt de carolina conſtitutione ratione empti redditus, vel vſuris in cauſa mutui, hic aliquid tractemus, cum neque venditio, neque etiam mutuum, ſed purum creditum ſit.

Votum Dom. Correferentis.

Putat hypothecariam inſtitutam tamquam vtiliorem. *iuxta l. plus cautio.ff. de leg.iur.* quia † illa actio poteſt conci- 5
pi etiam ad debiti ſolutionem, ſed alternatiue. *Couarr. Reſol. 8. libro primo.* ita vt poſſit ſoluere, vel cedere poſſeſſor. *Neguſant. 2. memb. octaua part. num. 2. de pignorib. Panorm. & Imol. in capit. de literis. de pignorib.* & datur contra † quemcun- 6
que poſſeſſorem, etiamſi hæres non ſit. Imo etſi hæres ſit, datur contra eum, nō tanquam contra hæredem, ſed vt contra poſſeſ. *Old. Claſ. 3. act. 10. nu. 4. in prin.* Poſſe † etiam realem dari, cum ex certo 7
fundo cenſus ſolutio conſtituta ſit. *Couar. reſolut. 7. lib. 3. n. 6. ver. quæretur deinde.* Putat tamen hic, neceſſarium non eſſe aliam actionem dari. Nec putat obſtare, quod non ad reſtituendū hypothecę expreſſe agat, ſed ipſius debiti ſolutionē quo tamen caſu expreſſe alii negant † 8
hypothecariam dari. *Aym. in conſuet. Aruerniæ. tit. 24. in gl. art. 2.* reſponde cum Refer. quod petitio ſeſe referat ad obli-

gatio-

garionem, & inſtrumentum obligationis eſſe partem libelli. Concludit hypothecaria actum.

An probata.

De primo requiſito vide Fab. *in §. itē ſeruiana de action.* putat de facto etiam actionem probatam, quia inſtrumētum
9 ſigillatum productum, item quia illud † inſtrumentum pro confeſſato acceptatum. *Couar. lib. 2. Reſolut. 11. num. 4. verſ. quid aut dicend. ex Corne. Rebuff. de literarū*
10 *obligatione num. 97.* quia tacens † in Iudicio pro conſentiente habetur, & ſcri-
11 ptura etiam priuata, ſi † nil opponatur dicitur probare *Alex. conſ. 185. lib. 6. in fin. c. fin. de confeſ. in 6. Cremenſis ſing. 109.* Item quod in bonis fuerit conſtituentis, quia non negatur poſſeſſio, ſed cum qualitate, vt tanquam feudum (quæ tamen nō probatur) Quod autem ſufficiat, vt quis poſſideat tanquam ſuum. *Neguſan. d. loco, num. 23. Old. d. loco. num. ſin poſitio. 4.* Nec obſtare tranſactionem, quia illa perſonalis in commodum Adolphi, & non Othonis, qui ſi partem habuiſſet, merito etiā ipſius facièda fuiſſet mētio.

An Eliſa.

Putat eliſam non eſſe; obiiciuntur duo. Primo quod Reus non ſit hæres. Secundo quod bona hypothecaria, nō fuerint allodialia. Et poſito hæredem non eſſe, tamen aduerſus poſſeſſorem rei ſingularis daret. *Dec. in d. reg. plus cautio.* At ſecundum obiectum Reus probare debebat, ſcilicet bona eſſe feuda-
12 lia, maxime quia facti eſt, † eſſe de pertinentiis, quæ debent probari. *c. cum accedam. de reſt. ſpol. Crauet. conſ. pro genere. nu. 426.* & tranſactio videtur contrarium
13 oſtendere. Et hac ratione, quia † hæres præſumitur, qui poſſidet bona, etiam
14 in perſonali actione, & cum iure † ſucceſſionis ſe poſſidere fateatur, præſumitur adiiſſe hæreditatem. *Gramm decis.*
15 *103. num. 20.* vbi quod & † poſſidens rem hæreditariam, cenſetur hæreditatem adiiſſe. *Maran. in l. is poteſt. num. 57. de acq. hæred. alleg. Bald. in l. 1. C. de repud. hæred. Alex. conſ. 32. volu. 3. Bart. ſi cum decem. §.* *tranſgrediamur ſolut. matr.* maxime cum non conſtet de repudiatione, quæ ſi facta eſſet, tamen præſumeretur facta † in 16
fraudem, *Alex. conſ. 185. num. 1. volum. 6.* Concludit actionem non eſſe eliſam.

In prohibitis antea, retrotrahunt cōſtitutiones nouæ DD. *in c. fin. de conſtitu.* & contractus vſurarii prohibiti ſunt, anno 500. & anno 30. tamen conſtitutionem non eſſe extendendam, quum conſuetudine contrarium ſit obſeruatum, & quanquam etiam in cauſa mutui permittantur ratione intereſſe. Deinde, quia hoc debitum originem habuit pro maiori parte ex contractu bonæ fidei, ita intereſſe nomine ob moram concedendum, & veriſimile ſit quoque, quod reliqui 300. fl. debiti etiam fuerint ex eadem cauſa, inſpiciendam autem origenem † contractus. (*Bl. in rub.* 17
C. depoſiti) etiam ſi in alium fuerit mutatus vel nouatus, *l. ſingularia. C. ſi cert. pet. & ibi DD.*

Pronunciandum ſecundum petitionem Actoris. Sed quo ad cenſus, quinque putat adiudicari poſſe, ex æquitate maxime, cum conſtet etiam de generali conſuetudine, & veriſimile ſit, conſideratis circumſtantiis, cum agens negotiatrix ſit, vt ex venditione mercium conſtat, quod tantum lucrari potuiſſet, ideoque durum videtur, ſi difficilē probationem intereſſe iniungeremus, cum de certa & probabili ſumma nomine intereſſe ſoluenda, pactum factum ſit; idque ob moram debitoris non ſoluentis pretium, qui cum eo onere ſoluendi vſuras ſe facile liberare potuerit, neque id fecerit, præſumendum eſt, in fraudē promiſiſſe, cum ſe potuerit facile liberare, vt ſecurus pecuniæ vſum haberet, & creditorem implicaret difficultate probandi ratione intereſſe. Idque magis, cum in terminis puri mutui nō verſamur, ſed vt dict. ſoluendæ pecuniæ, quæ pretii nomine ob venditionem factam, quo contractu regulantur † vſuræ 18
ex mora debentur, etſi non ſtipulatæ, *l. curabit. C. de act. empt. l. Iulianus. §. idem Papinianus, vbi gl. ff. eod.* cū quaſi intereſſe petatur. *Dec. con. 179. nu. 3.* ſi de Iure hoc

debetur, licite potuit in factum deduci *Molinæ in l. Eas enim 61. & num. 654. C. de vſuris*, quando pretium relinquitur emptori, vel dilatio ſolutionis pecuniæ debitæ ex quacunque cauſa debiti, adeo vt etiã non videaẽ, locũ habere poſſe, quę aliâs dicunt, in vſura pretij cõpenſarum, veluti, quando fundus venditus eſt, neque pretium ſoluitur, ibi, quia Emptor fructus habet in cõpenſationem, vſuræ pretij venditori conceduntur. Quod non ita dici poteſt in re, quę fructum non habet. Ideoque ſuccedit cõcluſio Molinæi, in hæc verba, ad hoc vt liceat ſtipulari aliquid vltra ſortem vna cauſa eſt, verum & iuſtum intereſſe Creditoris, dummodo intereſſe non ſit prætextus vſuræ, ſed verum ex damno incurſo, vel lucro ceſſante. Id vero probandum eſſe, etiamſi certa ſumma eius nomine ſtipulata ſit, niſi id in qualitate perſonarum & veriſimilibus perſonis ſuſtineri poſſit, tanquam quædam tranſactio de futuro intereſſe, certum in ſe, ſed incertum in quantitate.

Quare ſi domini, qui tutius putant ex iam dictis, vt intereſſe tantum adiudicetur, quatenus de eo liquidauerit, non refragatur. Videntur enim Actores in culpa fuiſſe, quod tanto temporis interuallo, ab anno 48. vſque ad 67. ſortem demum petere cœperunt, iudicialiter petierint. Interpellatus fuit etiam defunctus & hæres, & locum habere, quod in ſimili dicit Molinæi. *nu. 540.* difficilius eſſe adiudicandas vſuras non interpellanti, de æquitate poſſe adiudicari, ſecundum jus ſtrictum, liquidationem faciendam, moram defuncti non nocere hæredi. *lege qui in alterius de Regula Iuris.* tempus moræ exprimendum non eſſe, quia ex die appoſita, intelligitur in eo qui contraxit. In hærede vero in executione ſimul cũ liquidatione moræ tanq̃ cauſa ꝓbanda
15 erit. Dies † non interpellam, quando debitor eſt alieni fori, propter probabilem ignorantiam. *Aym. in ſpecie d. tit. 24. in conſuet. Auerniæ ex Bart. per. l. quod ſi cert. pet. Molin. in tit. 1. §. 4. in conſuet. pariſ.* Si pactum illicitũ eſſe ponamus, tunc enim dicitur actio nullum effectũ habere, quia ex diuerſo tempore diuerſi modi intereſſe poſſunt.

Reum in expenſis damnandum.

D. Pfeilſticker putat intereſſe à tempore moræ decernendũ, morã autem à die dilatæ ſolutionis cõſtituendã eſſe.

D. Hauprechel. Sæpius factum eſſe, vt quicunque loco intereſſe fuerint adiudicati, etiam in cauſa mutui. Pronunciandũ putat 5. vom hundert *Guid. Conſ. 181.* Et hoc ex tempore moræ, non diſtinguendo inter ſtricti Iuris & bonæ fidei judicia. *Rebuff. in 3. part. de fructibus & eorum reſt. n. 15. 16.* propter extraiudicialem interpellationem.

D. Vrbinus actione hypoth. cũ pſonali cumulari & diuerſis libellis. *Capiſt. deciſ. 80. n. 1. Maranth. diſp. 6. n. 30.*

Ad exceptiones præſumit, hæredem eſſe Reum, quia poſſeſſor, & dato feudum eſſe, tamen hæreditarium eſſe feudum ꝓbari ex tranſactione, agnatũ nunquam admitti ad feudum hæreditarium, niſi ſit hæres. *And. de Iſer. an agnat. vel filius. gl. in l. Item videndũ §. nunc videamus de petit. hæred.* Sicuti etiam in petitione hæreditatis venit feudum. *Alex. conſil. 19. vol. 5.*

Quoad intereſſe putat illud deberi à tempore morę. Nec obſtare q̃ in contrariũ ſunt adducta, à tempore litis cõteſtatæ deberi, q̃a iam alia ſit forma Iudiciorum, q̃ olim, vt ex *l. properandũ C. de Iudicijs* videre licet. Sed tempus moræ cõſtituit à tempore ceſſationis ſolutionis, q̃ ſtatim atq; comiſſa eſt, tranſiit in hæredem actiue & paſſiue.

Concludo Reum condemnandum ad Intereſſe à tempore moræ, & damna liquidanda cum expenſis.

Sententia.

Iſt erkandt/ daß gedachter Beclagter/ ſie die Clegerin/ vermöge vorbrachter obligation/ ſampt dem intereſſe, ſo viel ſie deſſen/ wie Recht/ liquidiren/ darthun/ vnnd beweiſſen wirdt/ zuvergnügen/ darzu den Gerichts Coſten derwegen auffgelauffen/ nach Rechtlicher ermeſſigung zu entrichten/

richten/ vñ zu bezahlẽ ſchuldig ſeye/ Als wir jhn auch in ſolchẽ allẽ hiemit cõdemniren.

DEC. III VOT. X.

Herr von S. vnnd G. Cläger

Contra

Bürgermeiſter deß Dorffs vnd Freyheit M. Beclagten.

De Litis Conteſtatione.

SVMMARIA

1 *Oblatio & conſignatio pecuniæ plane liberat debitorem.*

2 *Exceptio oblatæ, conſignatæ & depoſitæ pecuniæ impedit litis conteſtationem.*

3 *Soluere ſe paratum dicens in judicio, non cogitur ſubire judicium.*

4 *Obedientia vbi controuertitur, tum nõ ſubditus, ſed ille, qui in poſſeſſione, eſt conueniendus.*

5 *Proteſtatio ſiue denunciatione ſoluas domino controuerſo fieri poteſt, eique parendum eſt.*

6 *Depoſitio pecuniæ, vt impediat litis conteſtationem non verbalis, ſed realis ſit neceſſe eſt.*

7 *Oblatio verbalis an ſufficiat ad hoc, vt Reus judicium ſubire teneatur.*

8 *Depoſitio pecuniæ an poſſit Reis iniungi à Iudice.*

9 *Contra Subditos agere quis poteſt, etiãſi controuerſa ſit Iuriſdictio.*

10 *Subditi non poſſunt ſe ſubijcere alterius Iuriſdictioni, ſine conſenſu domini ſui & in præiudicium ipſius.*

11 *Proteſtatio facta ſine cauſa nullius eſt effectus, nec poteſt præiudicare alteri.*

12 *Proteſtatio facta ex cauſa, licet iuſta, nõ tamen vera, vel veriſimilis nulla eſt.*

13 *Proteſtatio cum cauſæ expreſſione non vera, attamen veriſimiliter vera, valet & operatur, eique parendum eſt.*

14 *Priuata perſona, quando denunciat, debet cauſam exprimere.*

TRibus exceptionibus Rei
niruntur, quo minus litẽ
conteſtari tenentur. Pri-
mo quod obrulerint pe-
cuniam & cõſignârint, & depoſuerint,
cum vero per oblationem † & cõſigna-
1 tionem plane liberentur debitores. *l.*
Acceptam C. de vſuris, & l. obſignationem ff.
de ſolut. Ergò non eſſe obligatos Reos,
& ſic male ageret Actor, cum actio defi-
ceret, quę † impedit litis contẽſtationẽ. 2
l. Eleganter §. ſi quis poteſt, de condict. inde-
biti. Idem obtinet in eo, qui dicitur ſe
paratũ eſſe ſoluere in Iudicio. Nam † is 3
non cogitur ſubire Iudicium *l. ſi Reus pa-*
ratus, & ibi D.D. de Iudicijs.

Secundo. Ideo ſe non teneri, quia
cum & ipſe Actor, & alius quidam Co-
mes de Iuriſdictione huius villæ contẽ-
dant, & ſic Rei ignorẽt, cui ſoluere Col-
lectas debeant, Actor non aduerſus il-
los, ſed aduerſus Comitem agere debe-
re, iuxta *c. inter quatuor ext. de maior & o-*
bed. vbi dicit gloſſ. quando obedientia
controuertitur, † tunc non ſubditum, 4
ſed illum, qui in poſſeſſione eſt, conue-
niendum.

Tertio excipiunt, quod illis facta eſt
proteſtatio prohibitoria à Comite de
Wiedt/ ne Actori ſoluant, quę proteſta-
tio ſiue † denunciatio fieri poteſt. *l. ha-* 5
res eum debuerat ff. ad Trebellian. & c. ſignif.
extra de cenſib. & tali denunciationi pa-
rendum eſt, *l. fin. ff. de leg. Commiſſ.*

Sed his non obſtantibus, puto Reos
litis conteſtationem ſubterfugere non
poſſe. Ad primam exceptionem reſpõ-
detur, quod † nõ verbalis, ſed realis de- 6
poſitio requiratur. *tenet Zaſius in l. inter-*
dum §. Stichi promiſſor. ff. de verb. obligat.
Sed realis depoſitio hic non eſt facta, vt
apparet ex inſtrumẽto oblatæ paritio-
nis, ergo non poſſunt liberari. Quod
autẽ † verbalis oblatio ſufficiat ad hoc, 7
vt Reus judicium ſubire non teneatur,
nõ credit, per ea quæ notat *Bart. & Zaſ.*
in d. l. interdum. His enim in locis expreſ
ſe dicunt, ſolam realem oblationẽ ni-
hil aliud operari, niſi quod mora pro-
rogetur, vſque ad litis conteſtationem,

debetur, licite potuit in factum deduci *Molinæ in l. Eas enim 61. & num. 654. C. de vſuris*, quando pretium relinquitur emptori, vel dilatio ſolutionis pecuniæ debitæ ex quacunque cauſa debiti, adeo vt etiã non videat, locũ habere poſſe, quę aliâs dicunt, in vſura pretij cõpenſarum, veluti, quando fundus venditus eſt; neque pretium ſoluitur, ibi, quia Emptor fructus habet in cõpenſationem, vſuræ pretij venditori conceduntur. Quod non ita dici poteſt in re, quę fructum non habet. Ideoque ſuccedit cõcluſio Molinæi, in hæc verba, ad hoc vt liceat ſtipulari aliquid vltra ſortem vna cauſa eſt, verum & iuſtum intereſſe Creditoris, dummodo intereſſe non ſit prætextus vſuræ, ſed verum ex damno incurſo, vel lucro ceſſante. Id vero probandum eſſe, etiamſi certa ſumma eius nomine ſtipulata ſit, niſi id in qualitate perſonarum & veriſimilibus perſonis ſuſtineri poſſit, tanquam quædam tranſactio de futuro intereſſe, certum in ſe, ſed incertum in quantitate.

Quare ſi domini, qui tutius putant ex iam dictis, vt intereſſe tantum adiudicetur, quatenus de eo liquidauerit, non refragatur. Videntur enim Actores in culpa fuiſſe, quod tanto temporis interuallo, ab anno 48. vſque ad 67. ſortem demum petere cœperunt, iudicialiter petierint. Interpellatus fuit etiam defunctus & hæres, & locum habere, quod in ſimili dicit Molinæi. *nu. 540.* difficilius eſſe adiudicandas vſuras non interpellanti, de æquitate poſſe adiudicari, ſecundum jus ſtrictum, liquidationem faciendam, moram defuncti non nocere hæredi. *lege qui in alterius de Regula Iuris.* tempus moræ exprimendum non eſſe, quia ex die appoſita, intelligitur in eo qui contraxit. In hærede vero in executione ſimul cũ liquidatione moræ tanq̃ cauſa ꝓbanda
15 erit. Dies † non interpellam, quando debitor eſt alieni fori, propter probabilem ignorantiam. *Aym. in ſpecie d. tit. 24. in conſuet. Auerniæ ex Bart. per. l. quod ſi cert. pet. Molin. in tit. 1. §. 4. in conſuet. pariſ.* Si pactum illicitũ eſſe ponamus, tunc enim dicitur actio nullum effectũ habere, quia ex diuerſo tempore diuerſimodi intereſſe poſſunt.

Reum in expenſis damnandum.

D. Pfeilſticker putat intereſſe à tempore moræ decernendũ, morã autem à die dilatæ ſolutionis cõſtituendã eſſe.

D. Hauprechel. Sæpius factum eſſe, vt quicunque loco intereſſe fuerint adiudicati, etiam in cauſa mutui. Pronunciandũ putat 5. vom hundert *Gurd. Conſ. 181.* Et hoc ex tempore moræ, non diſtinguendo inter ſtricti Iuris & bonæ fidei judicia. *Rebuff. in 3. part. de fructibus & eorum reſt. n. 15. 16.* propter extraiudicialem interpellationem.

D. Vrbinusactione hypoth. cũ pſonali cumulari & diuerſis libellis. *Capiſt. deciſ. 80. n. 1. Maranth. diſp. 6. n. 30.*

Ad exceptiones præſumit, hæredem eſſe Reum, quia poſſeſſor, & dato feudum eſſe, tamen hæreditarium eſſe feudum ꝓbari ex tranſactione, agnatũ nunquam admitti ad feudum hæreditarium, niſi ſit hæres. *And. de Iſer. an agnat. vel filius. gl. in l.. Item videndũ §. nunc videamus de petit. hæred.* Sicuti etiam in petitione hæreditatis venit feudum. *Alex. conſil. 19. vol. 5.*

Quoad intereſſe putat illud deberi à tempore morę. Nec obſtare q̃ in contrariũ ſunt adducta, à tempore litis cõteſtatæ deberi, qa iam alia ſit forma Iudiciorum, q̃ olim, vt ex *l. properandũ C. de Iudicijs* videre licet. Sed tempus moræ cõſtituit à tempore ceſſationis ſolutionis, q̃ ſtatim atq; comiſſa eſt, tranſiit in hæredem actiue & paſſiue.

Concludo Reum condemnandum ad Intereſſe à tempore moræ, & damna liquidanda cum expenſis.

Sententia.

JSt erkandt/ daß gedachter Beclagter/ ſie die Clegerin/ vermöge vorbrachter obligation/ ſampt dem intereſſe, ſoviel ſie deſſen/ wie Recht/ liquidiren/ darthun/ vnnd beweiſſen wirdt/ zuvergnügen/ darzu den Gerichts Coſten derwegen auffgelauffen/ nach Rechtlicher ermeſsigung zu entrichten/

richten/ vñ zu bezahlē ſchuldig ſeye/ Als wir jhn auch in ſolchē allē hinmit cōdemniren.

DEC. III VOT. X.

Her: von S. vnnd G. Clåger

Contra

Bůrgermeiſter deß Dorffs vnd Freyheit M. Beclagten.

De Litis Conteſtatione.

SVMMARIA

1 *Oblatio & conſignatio pecuniæ plane liberat debitorem.*

2 *Exceptio oblatæ, conſignatæ & depoſitæ pecuniæ impeditit litis conteſtationem.*

3 *Soluere ſe paratum dicens in judicio, non cogitur ſubire judicium.*

4 *Obedientia vbi controuertitur, tum nō ſubditus, ſed ille, qui in poſſeſſione, eſt conueniendus.*

5 *Proteſtatio ſiue denunciatio ne ſoluas domino controuerſio fieri poteſt, eique parendum eſt.*

6 *Depoſitio pecuniæ, vt impediat litis conteſtationem non verbalis, ſed realis ſit neceſſe eſt.*

7 *Oblatio verbalis an ſufficiat adhoc, vt Reus judicium ſubire teneatur.*

8 *Depoſitio pecuniæ an poſſit Reis iniungi à Iudice.*

9 *Contra Subditos agere quis poteſt, etiāſi controuerſa ſit Iuriſdictio.*

10 *Subditi non poſſunt ſe ſubÿcere alterius Iuriſdictioni; ſine conſenſu domini ſui & in præiudicium ipſius.*

11 *Proteſtatio facta ſine cauſa nullius eſt effectus, nec poteſt præiudicare alteri.*

12 *Proteſtatio facta ex cauſa, licet iuſta, nō tamen vera, vel veriſimili nulla eſt.*

13 *Proteſtatio cum cauſæ expreſſione non vera, attamen veriſimiliter vera, valet & operatur, eique parendum eſt.*

14 *Priuata perſona, quando denunciat, debet cauſam exprimere.*

TRibus exceptionibus Rei
nituntur; quo minus litē
conteſtari tenentur. Pri-
mo quod obtulerint pe-
cuniam & cōſignârint, & depoſuerint,
cum vero per oblationem † & cōſigna-
1 tionem plane liberentur debitores. *l.*
Acceptam C. de vſuris, & l. obſignationem ff.
de ſolut. Ergo non eſſe obligatos Reos,
& ſic male ageret Actor, cum actio defi-
ceret, quę † impedit litis contéſtationē. 2
l. Eleganter §. ſi quis poteſt, de condict. inde-
biti. Idem obtinet in eo, qui dicitur ſe
paratū eſſe ſoluere in Iudicio. Nam † is 3
non cogitur ſubire Iudicium *l. ſi Reus pa-*
ratus, & ibi D.D. de Iudicÿs.

Secundo. Ideo ſe non teneri, quia
cum & ipſe Actor, & alius quidam Co-
mes de Iuriſdictione huius villæ contē-
dant, & ſic Rei ignorēt, cui ſoluere Col-
lectas debeant, Actor non aduerſus il-
los, ſed aduerſus Comitem agere debe-
re, iuxta *c. inter quatuor ext. de maior & o-*
bed. vbi dicit gloſſ. quando obedientia
controuertitur, † tunc non ſubditum, 4
ſed illum, qui in poſſeſſione eſt, conue-
niendum.

Tertio excipiunt, quod illis facta eſt
proteſtatio prohibitoria à Comite de
Wiedt/ ne Actori ſoluant, quę proteſta-
tio ſiue † denunciatio fieri poteſt. *l. ha-* 5
res cum debuerat ff. ad Trebellian. & c. ſignif.
extra de cenſib. & tali denunciationi pa-
rendum eſt, *l. fin. ff. de leg. Commiſſ.*

Sed his non obſtantibus, puto Reos
litis conteſtationem ſubterfugere non
poſſe. Ad primam exceptionem reſpō-
detur, quod † nō verbalis, ſed realis de- 6
poſitio requiratur. *tenet Zaſius in l. inter-*
dum §. Stichi promiſſor. ff. de verb. obligat.
Sed realis depoſitio hic non eſt facta, vt
apparet ex inſtrumēto oblatæ paritio-
nis, ergo non poſſunt liberari. Quod
autē † verbalis oblatio ſufficiat adhoc, 7
vt Reus judicium ſubire non teneatur,
nō eredit, per ea quæ notat *Bart. & Zaſ.*
in d. l. interdum. His enim in locis expreſ
ſe dicunt; ſolam realem oblationē ni-
hil aliud operari, niſi quod mora pro-
rogetur, vſque ad litis conteſtationem,

ſed quod totaliter Reus abſoluatur ab
inſtantia, nõ reperiri apud DD. *Angel. in §. fin. Inſtit. de perpet. & temp. actio. Bart. in l. ſi debitor. ff. de ſolutionibus.* An autem
8 Iudex † poſſit Reis iniũgere depoſitionem, iuxta *l. ſi Reus. paratus ff. de procurat.*
credit quod non, quia ante depoſitionẽ neceſſe eſt realis oblatio, & ille textus loquitur de reali oblatione. Deinde etiam dici nõ poteſt, q̃ Rei hoc offerãt, quod petitur, quia hoc nunquam debuerunt, ſcilicet duplum, neque adhuc offerunt, iuxta. *d. §. final. Inſtit. de perpet, & temporalib. act.* Relinquitur ergo, verbalem oblationem ſolam non ſufficere ad hoc, vt judicium Rei non ſubeant.

Quoad ſecundam exceptionẽ, nec illam releuare poſſe, nam licet verum ſit, quod quis nõ contra illum, qui poſſidetur, ſed cõtra eum, qui poſſidet, experiri debeat. Hoc tamen intelligit, vbi certum eſt, quis poſſideat. Sed in noſtro caſu diuerſum eſt. Incertum .n. adhuc eſt, vter poſſideat, vt patet ex narratis Reorum. Quod autem quis poſſit agere cõtra ſubditos, etiamſi cõtrouer-
9 ſa † ſit Iuriſdictio, expreſſe tenet Innoc. *in c. Audiitis n. 2. de præſcript.* Idem videtur ſentire. *Abb. in c. quoniam frequenter, n. 23. C. vt lit. non conteſtat.* Neque ſubditi tam facile cuique ipſis inhibenti parere debent, niſi ipſorum ſuperior ſit, alias enim videntur ſe ſubijcere alterius
10 juriſdictioni, quod † ſine conſenſu domini ſui, & in prejudicium ipſius facere non poſſunt per ea quæ tradit Felin. *in c. Dilecti. §. hominib. inuitis Extra. de mai. & obed. &c.*

Quoad vltimam exceptionem Reorum, prætendunt, ſibi factam eſſe inhibitionem, ne ſoluant. Reſpondetur
hanc proteſtationem † eſſe factam ſine 11
cauſa, quæ nullius eſt effectus, *l. ſi quis prohibuit ff. de publ. l. penult. & l. vtrum ff. de conſtit. pac.* quia non poſſunt præiudicare alteri. *Stichius ff. de Nouat.* Idem eſt
ſi † facta ſit ex cauſa iuſta, quæ tamen nõ 12
vera vel veriſimilis. *l. Hæc autẽ ff. ſi cui plus quæ per l. Falcid.* Si vero fit cum cauſæ expreſſione non vera, attamen veriſimili-
ter vera, † videlicet quando denuncia- 13
tio fit, ne detur vel fiat, quod eſt debitũ ex vltima voluntate, talis denunciatio valet, vt cautio exigatur ab eo, cui ſoluitur de defendendo. *d. l. Hæc autem.* Ad quam cautionẽ ſe obtulit Actor in noſtro caſu. Sed poſſet opponi, quod in noſtro caſu ſuperior fecerit talem denunciationem, cui omnino parendum eſt *l. f. ff. de l. commiſſ. C. ſignificauit de cenſibus.* Reſpondetur, quod ſi nobis certo conſtaret, Iuriſdictionem illi competere, non eſſet dubium, quando talis denunciatio vel præſtatio operaretur, ſed cum juriſd. controuerſa ſit, ideo hoc in caſu talẽ denunciationẽ nihil operari cenſeo. Videntur enim illi textus loqui in eo caſu, vbi conſtat de juriſdictione, vel authoritate perſonæ proteſtantis. Ita intelligit Bar. *d. l. fin. ff. de l. commiſſo-*
rum. Sed † priuata perſona quando de- 14
nunciat, debet cauſam exprimere. Ita tenet Bart. *in l. 1. quæſt. 11. de nou. oper.*

Concludit

QVod Rei ad litis conteſtationem, reſeruatis tamen exceptionibus poſt proponendis, compelli poſſunt. Ita cæteri omnes. Ego idem, compenſatis expenſis.

Finis Decadis tertiæ Syntagmatis quarti.

Sequitur

Euſdem Syntagmatis Decas quarta

DECIS.

DECISIONVM RELATIONVM; VOTORVM ET DVBIORVM CAMERÆ IMPERIALIS.

SYNTAGMATIS IV.

DECAS IV. VOT. I.

De impedimento litis conteſtatæ.

SVMMARIA.

1 *Appellationis puncto omiſſo, in cauſa principali procedendum eſt.*

2 *Conſenſus vtriuſq; partis requiritur neceſſario, vt remota appellatione, in cauſa principali procedatur.*

Quin & conſuetudo. num. 3.

4 *Præiudicia Camer. ſi variant ob caſuum diuerſitatem, nihil releuant.*

5 *Nemo inuitus agere tenetur.*

6 *Exceptio, cauſas teſtamenti ad tribunal eccleſiaſticum non pertinere, an releuet.*

7 *Cauſa teſtamenti ad forum Eccleſiaſticum pertinent.*

8 *Exceptio litis pendentiæ, an impediat litis conteſtationem.*

9 *Iudex non debet ad definitiuam procedere, niſi cauſa plene cognita.*

SVbmiſsũ ratione litis cõteſtationis, ad cuius impeditionem Appellatus vnica vtitur in effectu ex-
1 ceptione, nimirum omiſſo † puncto appellationis in cauſa principali procedendum eſſe. Quam Exceptionẽ, ego irreleuantẽ exiſtimo, vt quę apud D.D. valde cõtrouerſa inuenitur. Sic vt magis in contrarium concludere videantur,
2 tur, videlicet vt vtriuſq; † partis cõſenſus neceſſario requiratur, iuxta text. *c. Cordi.* vbi ſedes Ordi. *de appel. in 6.* Quod caput expreſſe vtriuſq; partis conſenſum exigit, in verbis, vel de partium voluntate &c. *Guid. Pap. ſingulari 634.* ibi, *ſi remota appellatio ex pacto partium C. Mynſinger. Cent. 4. obſ. 47. & Decius in c. vt debitus extra de App. n. 24. in verſ. contrarium,* vbi & Molinæ, in addit. aſſerens partiũ conſenſum requiri, non vnius, & hæc obſeruari in praxi, *Fulgoſ. in l. omnem in fi. n. 4. c. quando prouocare non eſt neceſſe, iuxta Guid. Pap. quæſt. 275.* cum additione ibidem, quo loco dicit, poſſe quidem omiſſo pũcto appellationis in principali
procedi, ſed ad hoc requiri, vel † conſuetudiuẽ, vel partium cõſenſum, Rota 3
deciſ. 71. n. 1. in Antiquis fol. 174. quæ vult, hanc omiſſionem per ſolum appellantem fieri poſſe, quam opinionẽ ſe ſequi ibidem dicit Mynſing. *Centur. 3. Obſ. 79.* primum pronunciandũ ſuper appellatione. Huc pertinẽt quoq; quę Philippus Franc. notat, *in d. c. Cordi. de Appel. in 6. §. Poſthac*, qui etſi conſenſum tantum appellati requirit, ita vt & inuito appellante in principale cauſa procedi poſſit, tamen hoc cum diſtinctione triplici dicere videtur. Primo, vt perſonæ litigantes ſint ſpirituales. Secundo, vt ſit cauſa ſpiritualis. Tertio, vt appellans prius renunciet grauaminib. Neq; etiã refert, quod appellatus dicit, in Camera obſeruari, vt omiſſo puncto appellationis in principali cauſa procedatur. quia etſi memini, hoc ita obſeruatum fuiſſe, in cauſa Herrn A. Graven zu M. Appellanten contra weilandt E. von A. Erbẽ/Appellaten/Publicata 14. Aprilis, Anno &c. 72.

Tamẽ † duo in illa cauſa occurrunt, 4
quæ in noſtro caſu non inueniuntur. Primum eſt, quod Appellatus C. factus ſit Actor, exhibendo libellum ſuper cauſa principali, in noſtro autem caſu Appellatus vult, vt Appellans efficia-

tut Actrix, vt conſtat ex Art. 7. in quo
dicit, ſe ſpetare confirmationem ſen-
tentiæ à qua. Quia vero Appellatrix
noſtra nihil aliud petiit coram offici-
ali, quam ex edicto Adriani, confir-
mationem Teſtamenti ſui cum citario-
ne ad videndum confirmati, vel alle-
gandum cauſas rationabiles, quo mi-
nus id fieri debeat, euincitur Appel-
latricem noſtram nihil petijſſe, vel ad-
huc petere ab appellato. Alterum eſt,
deductionẽ principalis negotij, omiſ-
ſo puncto appellationis, fieri potuiſſe
in dicta cauſa Manfeld, quia de debito
aperto & liquido inter partes agebatur,
tur, hic vero, cum nulla nondum in
rerum natura ſit principalis cauſa in
priori Inſtantia inſtituta, cum neque
Appellattix quicquam petat ab Ap-
pellaro neque hic quicquam petierit,
neque etiamnum petarur ab Appel-
latrice, allegata principalis cauſa
non poteſt hic retineri, vr quæ nulla
eſt, nec vſquam appatet, vt ſic Iudex
à quo ſatis grauarit Appellatricem,
cogendo ad id, ad quod de iure non
5 obligarur, cum nemo † inuitus agere
teneatur, *leg. vnica C. vt nemo inuit. age-
re &c.* Maxime cum præuentio facta ſit
per Appellatricem in Iuriſdictione,
vti acta docent, Appellatus non ne-
gat, & ipſemet Iudex à quo non diſ-
fitetur in ſententia ſua à qua. Iam quia
in iure cautum eſt, vt vbi cœptum Iu-
dicium, ibi etiam finiatur, & hic et-
iam idem faciendum eſt. Neque re-
fert, Appellatum non comparuiſſe,
quia ſufficit., per Citationem Iudici-
um eſſe inchoatum, vt hic factum. *leg.
vbi cœptum. ff. de Iudicijs vbi gloſ. Bart. &
6 alij.* Quod † autem Appellatus dicit
cauſas Teſtamentarias ad Officialis
tribunal non pertinere, in eo toto
cœlo errat, cum ipſemet fateatur, eas
mixti foti eſſe. Qua in re quia ſibi
contrarius eſt, parum fidei meretur,
maxime cum ex Iure euincatur, cau-
7 ſas † Teſtamentarias ad forum Eccle-
ſiaſticum pertinere, toto titul. *extra
de Teſtamento.* præſertim *in capite cum
eſſes vbi Abbas num. 33.* dicit, cauſas vl-

timarum voluntatum tamquam pias
cauſas, ad forum Eccleſiaſticum per-
tinere. Dato mixti fori eſſe (vt Ap-
pellatus fatetur.) Cur ergo ad emana-
tam & executam Citationem ſibi, co-
ram officiali non comparuit, maxime
cum ſuo Teſtimonio competentem
pronunciet. Quæ cum ita ſe habeant,
friuola ſunt, quæ allegat Appellatus
Attic. 8. 9. & 10. Replicarum, nimi-
rum Raths Richter Senatus Colonien-
ſis, in poſſeſſione eſſe videlicet, wann
ſich inter Ciues Jrrthumb erhebt / an
cauſa controuerſa ad Officialem, vel
Scabinos pertineat, quod tunc dicti
Iudices, partibus einen ſtillſtandt zuge-
bieten haben / donec de Iudice liqueat,
quia in noſtro caſu conſtat de iudice,
ipſius Appellati confeſſione, qui aſſe-
rit, cauſas Teſtamentarias mixti fori
eſſe. Quod ſi verum eſt, quis in hac
cauſa Iudex ſit inter partes, obſcurum
eſſe non poteſt, & quia per Citatio-
nem Iudicium incæptum eſt, vt ſupra
dictum, Appellatus in Iuriſdictione
præuentus inuenitur. Porro quoad
Appellatricem, quia nobis de ijs omni-
bus, quæ in facto narrat, non ſatis con-
ſtat, maxime cum Acta coram Officia-
li habita non ſint edita, ita vt dubium
ſit, vera ne ſint, an falſa, quæ in li-
bello continentur, præſertim cum per
Appellatum negentur (dicit enim non
de Teſtamenti confirmatione, ſed de
bonis quondam H. R. controuerti,
quorũ etiam intuitu, coram alio Iudi-
cio litem hinc inde incœptam eſſe)
iniungenda eſt litis conteſtatio Ap-
pellato. Exceptio quidem litis pen-
dentiæ † ſola litis conteſtationem im- 8
pedire poſſet, tamen quia illa non ſatis
probata, ita vt valde dubium, an lis pen-
deat, dum Appellatrix contendat, co-
ram officiali ratione cõfirmationis Te-
ſtamenti Iudiciũ incœptum eſſe, quod
Appellatus negat, aſſerens litem inter
partes coram ſcabinis incœptã eſſe nõ
ratione Teſtamenti, ſed bonorum &c.
Ex quo cum incertum ſit, quid Actum,
quomodo & coram quibus Iudicibus

proceſſ

proceſſum, hæc omnia per litis conteſtationis iniunctionem clariora futura
9 ſunt. Et quia Iudex † non debet ad diffinitiuã procedere, niſi cauſa plene cognita *l. 1. C. de lit. cont. & ibi Caſtr.* Et hic remiſſio fieri nondũ poteſt, cum inſtructionis defectus vtrinque ſatis magnus appareat. Ad hæc quia, quæ hinc inde reſpectiue affirmantur & negantur, altioris ſunt indaginis, nec in continenti probari poſſunt, eas poſt litis conteſtationem reſeruari ſolere, quotidiano vſu receptum.

Concludit, litis conteſtationẽ iniungendam, ſaluis quibuſcunq; exceptionibus poſtmodum proponendis, cum expenſis, &c.

DEC. IV. VOT. II.

Schultheiß Gericht vnd Gemein zu Dießberg/ Actores.

Contra

Die Statt Spandaw nempe Burgermeiſter vnd Raht Rei.

De Iure paſcendi turbatæ poſſeſſionis.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſione ſua nemo priuandus.*

2 *Servitutum nomina innominata ſunt.*

3 *Seruitutum diuiſio in continuas & diſcontinuas.*

Seruitus paſcendi cauſam habet diſcontinuã.

4 *Interdictum vti poſſidetis datur pro tuenda quaſi poſſeſſione iuriũ incorporaliũ.*

5 *Præſcriptio reſpicit petitorium.*

Libellus attendi debet tam circa ſubſtãtiam, & effectũ, quã circa generalitatem eius in modo cõcludendi, & nõ in modo narrandi.

Superflua vel generaliter narrata, nõ alterãt concluſionem libelli.

6 *Cautio, ſe poſthac non turbaturum tam in petitorio, quam poſſeſſorio exigitur.*

7 *Interdictũ vti poſſidetis non datur p̃ ſeruitute cauſ. diſcontinuã habente, ſed interdict. de itinere actuq; priuato ininſtuẽdum.*

8 *Interdictũ vnũ per alterum non tollitur.*

9 *In Interdicto vti poſſidetis vtili duo probanda: poſſeſſio à parte Actoris, & turbatio à parte Rei.*

Interdictum vti poſſidetis vt habeat locum, poſſeſſio requiritur tam litis conteſtatæ, quam turbationis tempore.

10 *Poſſidet tempore litis conteſtatæ, qui probat ſe Iure poſſidere, vel antea poſſediſſe, & aſſerit ſe hodie poſſidere.*

11 *Poſſeſſio præſumitur continua, niſi contrarium probetur.*

12 *Poſſeſſio vt in incorporalibus acquiratur requiruntur. 1. exercitium illius Iuris. 2. ſcientia & patientia Reorum. 3. vſus. 4. poſſeſſio vel quaſi nec vi, nec clam, nec precario.*

13 *Solemnitates requiſitæ, p̃pter diuturnitatẽ tẽporis adhibitæ præſumuntur omnes.*

14 *Reus vincit vel ex iure ſuo, vel ex non iure Actoris.*

15 *Domino nõ licet turbare poſſeſſorẽ in ſua poſſeſſione, etiãſi vitioſe poſſideretur ab eo.*

16. *Exceptio dominij quando admittatur.*

17 *Poſſeſſorium & petitorium quando poſſint cumulari & num. 19.*

18 *Reus conuentus interdicto vti poſſidetis, quando poſſit agere negatoria.*

20 *Sententia lata in poſſeſſorio, ſi de petitorio conſtat, parum prodeſt nec mandatur exſecutioni contra Reum.*

21 *Iudex nõ admittens artic. ſuper dominio cõtra agentẽ ſpolia, dicitur Reum grauare.*

22 *Exceptio dominij, quæ in poſſeſſorio non debet admitti, ſi admiſſa & probata fuerit per confeſſionẽ vel alias, præiudicat Actori, & Reum abſoluit.*

23 *Clauſula, ſaluo iure impertinentium, quid operetur.*

24 *Poſſeſſorum maior ratio habẽda, quam petitorum.*

25 *ſuper Petitorio quando iudicandum.*

26 *Sententia debet eſſe cenſorius libello. Contrarium, ibid.*

27 *Iudex ex officio tenetur iudicare ſuper omni eo, quod probatum fuerit.*

28 *Iudex ex ijs, quæ conſtant ſibi ex actis, poteſt ex officio iudicare.*

29 *Acta faciunt notorium.*

30 *Proteſtatio quæ contrario facto tollitur, nihil releuat.*

31 *Dominium præſumitur probata poſſeſſione territorij.*

32 *Terri-*

tur Actrix, vt conſtat ex Art. 7. in quo
dicit, ſe ſperare confirmationem ſen-
tentiæ à qua. Quia vero Appellatrix
noſtra nihil aliud petiit coram offici-
ali, quam ex edicto Adriani, confir-
mationem Teſtamenti ſui cum citatio-
ne ad videndum confirmari, vel alle-
gandum cauſas rationabiles, quo mi-
nus id fieri debeat, euincitur Appel-
latricem noſtram nihil petijſſe, vel ad-
huc petere ab appellato. Alterum eſt,
deductionē principalis negotij, omiſ-
ſo puncto appellationis, fieri potuiſſe
in dicta cauſa Manfeld, quia de debito
aperto & liquido inter partes agebа-
tur, hic vero, cum nulla nondum in
rerum natura ſit principalis cauſa in
priori Inſtantia inſtituta, cum neque
Appellatrix quicquam petat ab Ap-
pellato neque hic quicquam petierit,
neque etiamnum petatur ab. Appel-
latrice, allegata principalis cauſa
non poteſt hic retineri, vt quæ nulla
eſt, nec vſquam apparet, vt ſic Iudex
à quo ſatis grauarit Appellatricem,
cogendo ad id, ad quod de iure non
5 obligatur, cum nemo † inuitus agere
teneatur, *leg. vnica C. vt nemo inuit. age-
re &c.* Maxime cum præuentio facta ſit
per Appellatricem in Iuriſdictione,
vti acta docent, Appellatus non ne-
gat, & ipſemet Iudex à quo non diſ-
fitetur in ſententia ſua à qua. Iam quia
in iure cautum eſt, vt vbi cœptum Iu-
dicium, ibi etiam finiatur, & hic et-
iam idem faciendum eſt. Neque re-
fert, Appellatum non comparuiſſe,
quia ſufficit, per Citationem Iudici-
um eſſe inchoatum, vt hic factum. *leg.
vbi cæptum. ff. de Iudicijs vbi gloſ. Bart. &
6 alij.* Quod † autem Appellatus dicit
cauſas Teſtamentarias ad Officialis
tribunal non pertinere, in eo toto
cœlo errat, cum ipſemet fateatur, eas
mixti fori eſſe. Qua in re quia ſibi
contrarius eſt, parum fidei meretur,
maxime cum ex Iure euincatur, cau-
7 ſas † Teſtamentarias ad forum Eccle-
ſiaſticum pertinere, toto titul. *extra
de Teſtamento.* præſertim *in capite cum
eſſes vbi Abbas num. 33.* dicit, cauſas vl-
timarum voluntatum tamquam pias
cauſas, ad forum Eccleſiaſticum per-
tinere. Dato mixti fori eſſe (vt Ap-
pellatus fatetur.) Cur ergo ad emana-
tam & executam Citationem ſibi, co-
ram officiali non comparuit, maxime
cum ſuo Teſtimonio competentem
pronunciet. Quæ cum ita ſe habeant,
friuola ſunt, quæ allegat Appellatus
Artic. 8. 9. & 10. Replicarum, nimi-
rum Raths Richter Senatus Colonien-
ſis, in poſſeſſione eſſe videlicet, wann
ſich inter Ciues Irrthumb erhebt / an
cauſa controuerſia ad Officialem, vel
Scabinos pertineat, quod tunc dicti
Iudices, partibus einen ſtillſtandt zuge-
botten haben / donec de Iudice liqueat,
quia in noſtro caſu conſtat de iudice,
ipſius Appellati confeſſione, qui aſſe-
rit, cauſas Teſtamentarias mixti fori
eſſe. Quod ſi verum eſt, quis in hac
cauſa Iudex ſit inter partes, obſcurum
eſſe non poteſt, & quia per Citatio-
nem Iudicium inceptum eſt, vt ſupra
dictum, Appellatus in Iuriſdictione
præuentus inuenitur. Porro quoad
Appellatricem, quia nobis de ijs omni-
bus, quæ in facto narrat, non ſatis con-
ſtat, maxime cum Acta coram Officia-
li habita non ſint edita, ita vt dubium
ſit, vera ne ſint, an falſa, quæ in li-
bello continentur, præſertim cum per
Appellatum negentur (dicit enim non
de Teſtamenti confirmatione, ſed de
bonis quondam H. R. controuerti,
quorū etiam intuitu, coram alio Iudi-
cio litem hinc inde inceptam eſſe)
iniungenda eſt litis conteſtatio Ap-
pellato. Exceptio quidem litis pen-
dentiæ † ſola litis conteſtationem im- 8
pedire poſſet, tamen quia illa non ſatis
probata, ita vt valde dubium, an lis pen-
deat, dum Appellatrix contendat, co-
ram officiali ratione cōfirmationis Te-
ſtamenti Iudiciū inceptum eſſe, quod
Appellatus negat, aſſerens litem inter
partes coram ſcabinis inceptā eſſe nō
ratione Teſtamenti, ſed bonorum &c.
Ex quo cum incertum ſit, quid Actum,
quomodo & coram quibus Iudicibus
proceſ-

proceſſum, hæc omnia per litis conteſtationis iniunctionem clariora futura
9 ſunt. Et quia Iudex † non debet ad diffinitiuã procedere, niſi cauſa plene cognita *l. 1. C. de lit. cont. & ibi Caſtr.* Et hic remiſſio fieri nondũ poteſt, cum inſtructionis defectus vtrinque ſatis magnus appareat. Ad hæc quia, quæ hinc inde reſpectiue affirmantur & negantur, altioris ſunt indaginis, nec in continenti probari poſſunt, eas poſt litis conteſtationem reſeruari ſolere, quotidiano vſu receptum.

Concludit, litis conteſtationẽ iniungendam, ſaluis quibuſcunq; exceptionibus poſtmodum proponendis, cum expenſis, &c.

DEC. IV. VOT. II.

Schultheiß Gericht vnd Gemein zu Dießberg/ Actores.

Contra

Die Statt Spandaw nempe Burgermeiſter vnd Raht Rei.

De Iure paſcendi turbatæ poſſeſsionis.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſione ſua nemo priuandus.*

2 *Servitutum nomina innominata ſunt.*

3 *Seruitutum diuiſio in continuas & diſcontinuas.*

Seruitus paſcendi cauſam habet diſcontinuã.

4 *Interdictum vti poſſidetis datur pro tuenda quaſi poſſeſſione iuriũ incorporaliũ.*

5 *Præſcriptio reſpicit petitorium.*

Libellus attendi debet tam circa ſubſtãtiam, & effectũ, quã circa generalitatem eius in modo cõcludendi, & nõ in modo narrandi.

Superflua vel generaliter narrata, nõ alterãt concluſionem libelli.

6 *Cautio, ſe poſthac non turbaturum tam in petitorio, quam poſſeſſorio exigitur.*

7 *Interdictũ vti poſſidetis non datur ꝓ ſeruitute cauſ. diſcontinuã habente, ſed interdict. de itinere actuq; priuato ininſtuẽdum.*

8 *Interdictũ vnũ per alterum non tollitur.*

9 *In Interdicto vti poſſidetis vtili duo probanda: poſſeſſio à parte Actoris, & turbatio à parte Rei.*

Interdictum vti poſſidetis vt habeat locum, poſſeſſio requiritur tam litis conteſtatæ, quam turbationis tempore.

10 *Poſsidet tempore litis conteſtatæ, qui probat ſe Iure poſsidere, vel antea poſſediſſe, & aſſerit ſe hodie poſsidere.*

11 *Poſſeſsio præſumitur continua, niſi contrarium probetur.*

12 *Poſſeſsio vt in incorporalibus acquiratur requiruntur. 1. exercitium illius Iuris. 2. ſcientia & patientia Reorum. 3. vſus. 4. poſſeſsio vel quaſi nec vi, nec clam, nec precario.*

13 *Solemnitates requiſitæ, ꝓpter diuturnitatẽ tẽporis adhibitæ præſumuntur omnes.*

14 *Reus vincit vel ex iure ſuo, vel ex non iure Actoris.*

15 *Domino nõ licet turbare poſſeſſorẽ in ſua poſſeſſione, etiãſi vitioſe poſsideretur ab eo.*

16. *Exceptio dominij quando admittatur.*

17 *Poſſeſſorium & petitorium quando poſſint cumulari & num. 19.*

18 *Reus conuentus interdicto vti poſſidetis, quando poſſit agere negatoria.*

20 *Sententia lata in poſſeſſorio, ſi de petitorio conſtat, parum prodeſt nec mandatur exſecutioni contra Reum.*

21 *Iudex nõ admittens artic. ſuper dominio cõtra agentẽ ſpolia, dicitur Reum grauare.*

22 *Exceptio dominij, quæ in poſſeſſorio non debet admitti, ſi admiſſa & probata fuerit per confeſsionẽ vel alias, præiudicat Actori, & Reum abſoluit.*

23 *Clauſula, ſaluo iure impertinentium, quid operetur.*

24 *Poſſeſſorum maior ratio habẽda, quam petitorum.*

25 *ſuper Petitorio quando iudicandum.*

26 *Sententia debet eſſe cenſorius libello. Contrarium, ibid.*

27 *Iudex ex officio tenetur iudicare ſuper omni eo, quod probatum fuerit.*

28 *Iudex ex ijs, quæ conſtant ſibi ex actis, poteſt ex officio iudicare.*

29 *Acta faciunt notorium.*

30 *Proteſtatio quæ contrario facto tollitur, nihil releuat.*

31 *Dominium præſumitur probata poſſeſſione territorij.*

32 *Terri-*

tur Actrix, vt conſtat ex Art. 7. in quo dicit, ſe ſperare confirmationem ſententiæ à qua. Quia vero Appellatrix noſtra nihil aliud petiit coram officiali, quam ex edicto Adriani, confirmationem Teſtamenti ſui cum citatione ad videndum confirmari, vel allegandum cauſas rationabiles, quo minus id fieri debeat, euincitur Appellatricem noſtram nihil petijſſe, vel adhuc petere ab appellato. Alterum eſt, deductione principalis negotij, omiſſo puncto appellationis, fieri potuiſſe in dicta cauſa Manfeld, quia de debito aperto & liquido inter partes agebatur, hic vero, cum nulla nondum in rerum natura ſit principalis cauſa in priori Inſtantia inſtituta, cum neque Appellatrix quicquam petat ab Appellato neque hic quicquam petierit, neque etiamnum petatur ab Appellatrice, allegata principalis cauſa non poteſt hic retineri, vt quæ nulla eſt, nec vſquam apparet, vt ſic Iudex à quo ſatis grauarit Appellatricem, cogendo ad id, ad quod de iure non
5 obligatur, cum nemo † inuitus agere teneatur, *leg. vnica C. vt nemo inuit. agere &c.* Maxime cum præuentio facta ſit per Appellatricem in Iuriſdictione, vti acta docent, Appellatus non negat, & ipſemet Iudex à quo non diffitetur in ſententia ſua à qua. Iam quia in iure cautum eſt, vt vbi cœptum Iudicium, ibi etiam finiatur, & hic etiam idem faciendum eſt. Neque refert, Appellatum non comparuiſſe, quia ſufficit, per Citationem Iudicium eſſe inchoatum, vt hic factum. *leg. vbi cœptum. ff. de Iudicijs vbi gloſ. Bart. &*
6 *alij.* Quod † autem Appellatus dicit cauſas Teſtamentarias ad Officialis tribunal non pertinere, in eo toto cœlo errat, cum ipſemet fateatur, eas mixti fori eſſe. Qua in re quia ſibi contrarius eſt, parum fidei meretur, maxime cum ex Iure euincatur, cau-
7 ſas † Teſtamentarias ad forum Eccleſiaſticum pertinere, toto titul. *extra de Teſtamento.* præſertim *in capite cum eſſes vbi Abbas num. 33.* dicit, cauſas vltimarum voluntatum tamquam pias cauſas, ad forum Eccleſiaſticum pertinere. Dato mixti fori eſſe (vt Appellatus fatetur.) Cur ergo ad emanatam & executam Citationem ſibi, coram officiali non comparuit, maxime cum ſuo Teſtimonio competentem pronunciet. Quæ cum ita ſe habeant, friuola ſunt, quæ allegat Appellatus Artic. 8. 9. & 10. Replicarum, nimirum Raths Richter Senatus Colonienſis, in poſſeſſione eſſe videlicet, wann ſich inter Ciues Irrthumb erhebt / an cauſa controuerſa ad Officialem, vel Scabinos pertineat, quod tunc dicti Iudices, partibus einen ſtillſtandt zugebieten haben / donec de Iudice liqueat, quia in noſtro caſu conſtat de iudice, ipſius Appellati confeſſione, qui aſſerit, cauſas Teſtamentarias mixti fori eſſe. Quod ſi verum eſt, quis in hac cauſa Iudex ſit inter partes, obſcurum eſſe non poteſt, & quia per Citationem Iudicium incæptum eſt, vt ſupra dictum, Appellatus in Iuriſdictione præuentus inuenitur. Porro quoad Appellatricem, quia nobis de ijs omnibus, quæ in facto narrat, non ſatis conſtat, maxime cum Acta coram Officiali habita non ſint edita, ita vt dubium ſit, vera ne ſint, an falſa, quæ in libello continentur, præſertim cum per Appellatum negentur (dicit enim non de Teſtamenti confirmatione, ſed de bonis quondam H. R. controuerti, quorũ etiam intuitu, coram alio Iudicio litem hinc inde incœptam eſſe) iniungenda eſt litis conteſtatio Appellato. Exceptio quidem litis pendentiæ † ſola litis conteſtationem im- 8
pedire poſſet, tamen quia illa non ſatis probata, ita vt valde dubium, an lis pendeat, dum Appellatrix contendat, coram officiali ratione cõfirmationis Teſtamenti Iudiciũ incœptum eſſe, quod Appellatus negat, aſſerens litem inter partes coram ſcabinis incœptã eſſe nõ ratione Teſtamenti, ſed bonorum &c. Ex quo cum incertum ſit, quid Actum, quomodo & coram quibus Iudicibus proceſſ-

proceſſum, hæc omnia per litis conteſtationis iniunctionem clariora futura
9 ſunt. Et quia Iudex † non debet ad diffinitiuã procedere, niſi cauſa plene cognita *l. 1. C. de lit. cont. & ibi Caſtr.* Et hic remiſſio fieri nondũ poteſt, cum instructionis defectus vtrinque ſatis magnus appareat. Ad hæc quia, quæ hinc inde reſpectiue affirmantur & negantur, altioris ſunt indaginis, nec in continenti probari poſſunt, eas poſt litis conteſtationem reſeruari ſolere, quotidiano vſu receptum.

Concludit, litis conteſtationẽ iniungendam, ſaluis quibuſcunq; exceptionibus poſtmodum proponendis, cum expenſis, &c.

DEC. IV. VOT. II.

Schultheiß Gericht vnd Gemein zu Dieſzberg/ Actores.

Contra

Die Statt Spandaw nempe Burgermeiſter vnd Raht Rei.

De Iure paſcendi turbatæ poſſeſſionis.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſione ſua nemo priuandus.*

2 *Seruitutum nomina innominata ſunt.*

3 *Seruitutum diuiſio in continuas & diſcontinuas.*

Seruitus paſcendi cauſam habet diſcontinuã.

4 *Interdictum vti poſſidetis datur pro tuenda quaſi poſſeſſione iuriũ incorporaliũ.*

5 *Præſcriptio reſpicit petitorium.*

Libellus attendi debet tam circa ſubſtãtiam, & effectũ, quã circa generalitatem eius in modo cõcludendi, & nõ in modo narrandi.

Superflua vel generaliter narrata, nõ alterãt concluſionem libelli.

6 *Cautio, ſe poſthac non turbaturum tam in petitorio, quam poſſeſſorio exigitur.*

7 *Interdictũ vti poſſidetis non datur p̄ ſeruitute cauſ. diſcontinuã habente, ſed interdict. de itinere actuq; priuato inſtituẽdum.*

8 *Interdictũ vnũ per alterum non tollitur.*

9 *In Interdicto vti poſſidetis vtili duo probanda: poſſeſſio à parte Actoris, & turbatio à parte Rei.*

Interdictum vti poſſidetis vt habeat locum, poſſeſſio requiritur tam litis conteſtatæ, quam turbationis tempore.

10 *Poſſidet tempore litis conteſtatæ, qui probat ſe Iure poſſidere, vel antea poſſediſſe, & aſſerit ſe hodie poſſidere.*

11 *Poſſeſſio præſumitur continua, niſi contrarium probetur.*

12 *Poſſeſſio vt in incorporalibus acquiratur requiruntur. 1. exercitium illius Iuris. 2. ſcientia & patientia Reorum. 3. vſus. 4. poſſeſſio vel quaſi nec vi, nec clam, nec precario.*

13 *Solemnitates requiſitæ, p̄pter diuturnitatẽ tẽporis adhibitæ præſumuntur omnes.*

14 *Reus vincit vel ex jure ſuo, vel ex non iure Actoris.*

15 *Domino nõ licet turbare poſſeſſorẽ in ſua poſſeſſione, etiãſi vitioſe poſſideretur ab eo.*

16. *Exceptio dominij quando admittatur.*

17 *Poſſeſſorium & petitorium quando poſſint cumulari & num. 19.*

18 *Reus conuentus interdicto vti poſſidetũ, quando poſſit agere negatoria.*

20 *Sententia lata in poſſeſſorio, ſi de petitorio conſtat, parum prodeſt nec mandatur executioni contra Reum.*

21 *Iudex nõ admittens artic. ſuper dominio cõtra agentẽ ſpolia, dicitur Reum grauare.*

22 *Exceptio dominij, quæ in poſſeſſorio non debet admitti, ſi admiſſa & probata fuerit per confeſſionẽ vel alias, præiudicat Actori, & Reum abſoluit.*

23 *Clauſula, ſaluo iure impertinentium, quid operetur.*

24 *Poſſeſſorum maior ratio habẽda, quam petitorum.*

25 *ſuper Petitorio quando iudicandum.*

26 *Sententia debet eſſe conſorius libello. Contrarium, ibid.*

27 *Iudex ex officio tenetur iudicare ſuper omni eo, quod probatum fuerit.*

28 *Iudex ex ijs, quæ conſtant ſibi ex actis, poteſt ex officio iudicare.*

29 *Acta faciunt notorium.*

30 *Proteſtatio quæ contrario facto tollitur, nihil releuat.*

31 *Dominium præſumitur probata poſſeſſione territorij.*

32 Terri-

tut Actrix, vt conſtat ex Art. 7. in quo dicit, ſe ſpetare confirmationem ſententiæ à qua. Quia vero Appellatrix noſtra nihil aliud petiit cotam officiali, quam ex edicto Adriani, confitmationem Teſtamenti ſui cum citatione ad videndum confirmari, vel allegandum cauſas rationabiles, quo minus id fieri debeat, euincitur Appellatricem noſtram nihil petijſſe, vel adhuc petere ab appellato. Alterum eſt, deductionē principalis negotij, omiſſo puncto appellationis, fieri potuiſſe in dicta cauſa Manfeld, quia de debito aperto & liquido intet partes agebatur, hic vero, cum nulla nondum in rerum natura ſit principalis cauſa in priori Inſtantia inſtituta, cum neque Appellattix quicquam petat ab Appellato neque hic quicquam perierit, neque etiamnum petarur ab Appellatrice, allegata principalis cauſa non poteſt hic retineri, vr quæ nulla eſt, nec vſquam apparet, vt ſic Iudex à quo ſatis grauarit Appellarricem, cogendo ad id, ad quod de iure non
5 obligatut, cum nemo † inuitus agere teneatur, *leg. vnica C. vt nemo inuit. agere &c.* Maxime cum præuentio facta ſit pet Appellarricem in Iuriſdictione, vti acta docent, Appellatus non negat, & ipſemet Iudex à quo non diſſitetut in ſententia ſua à qua. Iam quia in iure cautum eſt, vt vbi cœptum Iudicium, ibi etiam finiatur, & hic etiam idem faciendum eſt. Neque tefert, Appellatum non comparuiſſe, quia ſufficit, pet Citationem Iudicium eſſe inchoatum, vt hic factum. *leg. vbi captum. ff. de Iudicijs vbi gloſ. Bart. &*
6 *alij.* Quod † autem Appellatus dicit cauſas Teſtamentarias ad Officialis tribunal non pertinere, in eo toto cœlo ettat, cum ipſemet fateatur, eas mixti fori eſſe. Qua in re quia ſibi contrarius eſt, parum fidei meretur, maxime cum ex Iure euincatur, cau-
7 ſas † Teſtamenrarias ad forum Eccleſiaſticum pertinere, toto titul. *extra de Teſtamento.* præſertim *in capite cum eſſes vbi Abbas num. 33.* dicit, cauſas vltimarum voluntatum tamquam pias cauſas, ad forum Eccleſiaſticum pertinete. Dato mixti fori eſſe (vt Appellatus fatetur.) Cut ergo ad emanatam & executam Citationem ſibi, cotam officiali non comparuit, maxime cum ſuo Teſtimonio competentem pronunciet. Quæ cum ita ſe habeant, friuola ſunt, quæ allegat Appellatus Attic. 8. 9. & 10. Replicarum, nimirum Raths Richter Senatus Colonienſis, in poſſeſſione eſſe videlicet, wann ſich inter Ciues Irrthumb erhebt / an cauſa contrôuerſa ad Officialem, vel Scabinos pertineat, quod tunc dicti Iudices, partibus einen ſtilſtandt zugebieten haben / donec de Iudice liqueat, quia in noſtro caſu conſtat de iudice, ipſius Appellati confeſſione, qui aſſetit, cauſas Teſtamentarias mixti fori eſſe. Quod ſi verum eſt, quis in hac cauſa Iudex ſit inrer parres, obſcurum eſſe non poteſt, & quia pet Ciratione Iudicium incæptum eſt, vt ſupra dictum, Appellatus in Iuriſdictone præuentus inuenitur. Porro quoad Appellatricem, quia nobis de ijs omnibus, quæ in facto narrat, non ſatis conſtat, maxime cum Acta coram Officiali habira non ſint edita, ita vt dubium ſit, vera ne ſinr, an falſa, quæ in libello continentur, præſertim cum per Appellatum negentur (dicit enim non de Teſtamenti confirmatione, ſed de bonis quondam H. R. conttouerti, quorũ etiam intuitu, cotam alio Iudicio litem hinc inde incœptam eſſe) iniungenda eſt litis conreſtatio Appellaro. Exceptio quidem litis pendentiæ † ſola litis conteſtationem im- 8
pedire poſſet, tamen quia illa non ſatis probata, ita vt valde dubium, an lis pendeat, dum Appellatrix contendar, coram officiali ratione cōfirmationis Teſtamenti Iudiciũ incœptum eſſe, quod Appellatus negat, aſſerens litem inter partes coram ſcabinis incœptã eſſe nõ ratione Teſtamenti, ſed bonorum &c. Ex quo cum incertum ſit, quid Actum, quomodo & cotam quibus Iudicibus

proceſſ

proceſſum, hæc omnia per litis conteſtationis iniunctionem clatiora futura
9 ſunt. Et quia Iudex † non debet ad diffinitiuã procedere, niſi cauſa plene cognita *l. 1. C. de lit. cont. & ibi Caſtr.* Et hic remiſſio fieri nondũ poteſt, cum inſtructionis defectus vtrinque ſatis magnus appareat. Ad hæc quia, quæ hine inde reſpectiue affirmantur & negantur, altioris ſunt indaginis, nec in continenti probari poſſunt, eas poſt litis conteſtationem reſeruari ſolere, quotidiano vſu receptum.

Concludit, litis conteſtationẽ iniungendam, ſaluis quibuſcunq; exceptionibus poſtmodum proponendis, cum expenſis, &c.

DEC. IV. VOT. II.

Schultheiß Gericht vnd Gemein zu Dieſzberg/ Actores.

Contra

Die Statt Spandaw nempe Burgermeiſter vnd Raht Rei.

De Iure paſcendi turbatæ poſſeſſionis.

SVMMARIA.

1 Poſſeſſione ſua nemo priuandus.

2 Seruitutum nomina innominata ſunt.

3 Seruitutum diuiſio in continuas & diſcontinuas.

Seruitus paſcendi cauſam habet diſcontinuã.

4 Interdictum vti poſſidetis datur pro tuenda quaſi poſſeſſione iuriũ incorporaliũ.

5 Præſcriptio reſpicit petitorium.

Libellus attendi debet tam circa ſubſtãtiam, & effectũ, quã circa generalitatem eius in modo cõcludendi, & nõ in modo narrandi.

Superflua vel generaliter narrata, nõ alterãt concluſionem libelli.

6 Cautio, ſe poſthac non turbaturum tam in petitorio, quam poſſeſſorio exigitur.

7 Interdictũ vti poſſidetis non datur p ſeruitute cauſ. diſcontinuã habente, ſed interdict. de itinere actuq; priuato inuinſtuẽdum.

8 Interdictũ vnũ per alterum non tollitur.

9 In Interdicto vti poſſidetis vtili duo probanda: poſſeſſio à parte Actoris, & turbatio à parte Rei.

Interdictum vti poſſidetis vt habeat locum, poſſeſſio requiritur tam litis conteſtatæ, quam turbationis tempore.

10 Poſſidet tempore litis conteſtatæ. qui probat ſe Iure poſſidere, vel antea poſſediſſe, & aſſerit ſe hodie poſſidere.

11 Poſſeſſio præſumitur continua, niſi contrarium probetur.

12 Poſſeſſio vt in incorporalibus acquiratur requiruntur. 1. exercitium illius Iuris. 2. ſcientia & patientia Reorum. 3. vſus. 4. poſſeſſio vel quaſi nec vi, nec clam, nec precario.

13 Solemnitates requiſitæ, ꝑpter diuturnitatẽ tẽporis adhibitæ præſumuntur omnes.

14 Reus vincit vel ex jure ſuo, vel ex non iure Actoris.

15 Domino nõ licet turbare poſſeſſorẽ in ſua poſſeſſione, etiãſi vitioſe poſſideretur ab eo.

16. Exceptio dominij quando admittatur.

17 Poſſeſſorium & petitorium quando poſſint cumulari & num. 19.

18 Reus conuentus interdicto vti poſſidetis, quando poſſit agere negatoria.

20 Sententia lata in poſſeſſorio, ſi de petitorio conſtat, parum prodeſt nec mandatur exſecutioni contra Reum.

21 Iudex nõ admittens artic. ſuper dominio cõtra agentẽ ſpolia, dicitur Reum grauare.

22 Exceptio dominij, quæ in poſſeſſorio non debet admitti, ſi admiſſa & probata fuerit per confeſſionẽ vel alias, præiudicat Actori, & Reum abſoluit.

23 Clauſula, ſaluo iure impertinentium, quid operetur.

24 Poſſeſſorum maior ratio habẽda, quam petitorum.

25 ſuper Petitorio quando iudicandum.

26 Sententia debet eſſe conformis libello. Contrarium, ibid.

27 Iudex ex officio tenetur iudicare ſuper omni eo, quod probatum fuerit.

28 Iudex ex ijs, quæ conſtant ſibi ex actis, poteſt ex officio iudicare.

29 Acta faciunt notorium.

30 Proteſtatio quæ contrario facto tollitur, nihil releuat.

31 Dominium præſumitur probata poſſeſſione territorij.

32 Terro-

proceſſum, hæc omnia pet litis conteſtationis iniunctionem clariora futura
9 ſunt. Et quia Iudex † non debet ad diffinitiuã procedere, niſi cauſa plene cognita *l. 1. C. de lit. cont. & ibi Caſtr.* Et hic remiſſio fieri nondũ poteſt, cum inſtructionis defectus vtrinque ſatis magnus appareat. Ad hæc quia, quæ hinc inde reſpectiue affirmantur & negantur, altioris ſunt indaginis, nec in continenti probari poſſunt, eas poſt litis conteſtationem teſeruari ſolere, quotidiano vſu receptum.

Concludit, litis conteſtationẽ iniungendam, ſaluis quibuſcunq; exceptionibus poſtmodum proponendis, cum expenſis, &c.

DEC. IV. VOT. II.

Schultheiß Gericht vnd Gemein zu Dieſzberg/ Actores.

Contra

Die Statt Spandaw nempe Burgermeiſter vnd Raht Rei.

De Iure paſcendi turbatæ poſſeſsionis.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſione ſua nemo priuandus.*
2 *Servitutum nomina innominata ſunt.*
3 *Seruitutum diuiſio in continuas & diſcontinuas.*
Seruitus paſcendi cauſam habet diſcontinuã.
4 *Interdictum vti poſſidetis datur pro tuenda quaſi poſſeſſione iuriũ incorporaliũ.*
5 *Præſcriptio reſpicit petitorium.*
Libellus attendi debet tam circa ſubſtãtiam, & effectũ, quã circa generalitatem eius in modo cõcludendi, & nõ in modo narrandi.
Superflua vel generaliter narrata, nõ alterãt concluſionem libelli.
6 *Cautio, ſe poſthac non turbaturum tam in petitorio, quam poſſeſſorio exigitur.*
7 *Interdictũ vti poſſidetis non datur p ſeruitute cauſ. diſcontinuã habente, ſed interdict. de itinere actuq; priuato ininſtuẽdum.*
8 *Interdictũ vniũ per alterum non tollitur.*
9 *In Interdicto vti poſſidetis vtili duo probanda: poſſeſſio à parte Actoris, & turbatio à parte Rei.*
Interdictum vti poſſidetis vt habeat locum, poſſeſsio requiritur tam litis conteſtatæ, quam turbationis tempore.
10 *Poſsidet tempore litis conteſtatæ qui probat ſe Iure poſsidere, vel antea poſſediſſe, & aſſerit ſe hodie poſsidere.*
11 *Poſſeſsio præſumitur continua, niſi contrarium probetur.*
12 *Poſſeſsio vt in incorporalibus acquiratur requiruntur. 1. exercitium illius Iuris. 2. ſcientia & patientia Reorum. 3. vſus. 4. poſſeſsio vel quaſi nec vi, nec clam, nec precario.*
13 *Solemnitates requiſitæ, ppter diuturnitatẽ tẽporis adhibitæ præſumuntur omnes.*
14 *Reus vincit vel ex jure ſuo, vel ex non iure Actoris.*
15 *Domino nõ licet turbare poſſeſſorẽ in ſua poſſeſsione, etiãſi vitioſe poſsideretur ab eo.*
16. *Exceptio dominij quando admittatur.*
17 *Poſſeſſorium & petitorium quando poſſint cumulari & num. 19.*
18 *Reus conuentus interdicto vti poſſidetiſ, quando poſſit agere negatoria.*
20 *Sententia lata in poſſeſſorio, ſi de petitorio conſtat, parum prodeſt nec mandatur exſecutioni contra Reum.*
21 *Iudex nõ admittens artic. ſuper dominio cõtra agentẽ ſpolia, dicitur Reum grauare.*
22 *Exceptio dominij, quæ in poſſeſsorio non debet admitti, ſi admiſſa & probata fuerit per confeſsionẽ vel alias, præiudicat Actori, & Reum abſoluit.*
23 *Clauſula, ſaluo iure impertinentium, quid operetur.*
24 *Poſſeſſorum maior ratio habẽda, quam petitorum.*
25 *ſuper Petitorio quando iudicandum.*
26 *Sententia debet eſſe cenſorius libello. Contrarium, ibid.*
27 *Iudex ex officio tenetur iudicare ſuper omni eo, quod probatum fuerit.*
28 *Iudex ex ijs, quæ conſtant ſibi ex actis, poteſt ex officio iudicare.*
29 *Acta faciunt notorium.*
30 *Proteſtatio quæ contrario facto tollitur, nihil releuat.*
31 *Dominium præſumitur probata poſſeſſione territorij.*

32 Terri-

32 *Territor:orum loco diſtincta ſunt.*

33 *Teſtes dicentes ſe vidiſſe vnam partem poſſid:re à tali fiumine, aduerſus frontem talis caſtri, vel á tali lapide inſigni, nunquid flumen illud, vel lapis præſumatur eſſe terminus, nec ne.*

34 *Fines probantur per lapides antiquos, & teſtes, qui dicunt ſe audiuiſſe a ſenioribus, & contrarium nunquam percepiſſe.*

35 *Senes vicini nunquam præſumuntur habuiſſe notitiam limitum.*

36 *Teſtes auriti in antiquiſſimis probant.*

37 *Confinia probantur per poſſeſſionem & per ſigna.*

38 *Confines per cuſtodes locorum, die* Feldeſchützen, *& per pignorationis ac iuriſdictionis exercitium probantur legitime.*

39 *Inſtrumenta inter alios confecta, enunciatiue duntaxat confinium limites probant.*

40 *Loca quæ ſunt intra fines, præſumuntur eſſe illius, cuius ſunt fines.*

41 *Probationibus peremptis dicitur peremptum negotium principale.*

42 *Negatiua non eſt coertata loco & tempore, & ideo improbabilis videtur.*

43 *Teſtis dicens, ſcio quia vicinus concludenter probat, etiam in negatiua: & non ſuper mera negatiua ſolum, ſed etiam per implicita affirmatiua. num. 44.*

44 *Vicini præſumuntur ſcire quæ communiter accidunt.*

45 *Scientia vel patientia reo ignoranti præiudicare aut damnum afferre non poteſt.*

46 *Poſſeſſio vel quaſi in iuribus in corporalibus non quæritur, niſi data ſcientia illius, ad quem ius illud ſpectabat, & cui præiudicium fiebat.*

47 *Patientia habetur pro quaſi traditione.*

48 *Traditio quaſi tacita plus operatur quā expreſſa.*

49 *In quaſi poſſeſſione tradenda, requiritur ſcientia & patientia eorum, quorū auctoritas requiritur.*

50 *Quaſi poſſeſſio vt acquiratur contra plures, exigitur ſcientia & patientia omnium.*

51 *Clam vt quid dicatur factum, ſufficit ſi taliter fiat, vt non poſſit peruenire ad notitiam eorum, quorum intereſt, etiamſi coram aliis fiat.*

52 *Teſtes negantes pro reis, præferuntur affirmantibus pro actoribus.*

53 *Res qualibet præſumitur libera.*

54 *Teſtibus dicentibus, quod non habet ſeruitutem creditur.*

55 *Teſtes vereſimiliora deponentes præferuntur cæteris.*

56 *Veroſimiliora quæ dicantur.*

57 *Prædium quodlibet præſumitur liberū, niſi probetur ſeruitus.*

58 *Ius paſcendi requirit præſcriptionem vltra memoriale, quia habet cauſam diſcontinuam.*

59 *Teſtimonium de auditu vltra 40. annos eſt probatio poſſeſſionis difficillima.*

60 *Documenta legitime non recepta, non probant.*

61 *Solemnitates extrinſecæ interueniſſe nō præſumuntur niſi probentur.*

62 *Solemnitas extrinſeca, propter diuturnitatem temporis præſumitur.*

63 *Ius compaſcendi an conſuetudine probetur.*

64 *Actor ſi non probauerit de dominio vel iure, quod aſſerit ſibi competere, rcs autem contra id faciat, pro reo non ſolum abſolutoria, ſed etiam declaratoria dominii, vel iuris ad eū pertinentis ferri poteſt.*

Eſt cauſa ſimplicis quærelæ.

1 Goßmar
2 Dreit *vigore ſubſtituti*
3 Herman *habet ſufficiens mandatum.* } pro Dieſperg.

1 Rudolff *nunquam produxit mandatum.*
2 Theines *& habet mandatũ ſufficiens.* } pro Reis.

Cauſa cœpta eſt in Camera Anno 1539. die 7. Martij, quo die petito ſummaria exhibita, cuius tenor ſequitur.

COmparer Syndicus Schultheiſſen Gericht vnd Gemein zu Dieſperg / vnnd vbergibt gegen vnnd wider die Erbarn vnd Weiſen Herrn Bürgermeiſter vnnd Rath der ſtatt Spandaw / & quamcunq; perſonam pro ipſis comparentem, & dicit, wiewol in gemeinen Rechten vnd des Reichs Ordnungen löblich verſehen / daß
1 keiner den andern ſeines wolherbrachten† inhabers vnd beſitz vel quaſi turbiren / betrüben / bekümmern / oder in einigen Weg am brauch deſſelben verhindern ſolle.

Vnd den Schultheiß / Gemein / vnnd Gericht zu Dieſperg 1. 2. 3. 10. 20. 30. 40. 50. darob / vnd darunter Jar / die nechſten vltra hominum memoriã mit jrem groſſen vnd kleinen vich / als Pferden / Rindtvich / Schaffen vnd Schweinen bey Tag vnd nacht mit jrem gemeinen Hirten / vnd nach jedes gelegenheit jeder inſonderheit võ Dieſperg auß biß auff die ſteinen brück da Hindlinger ſtraß vbergehet / vnd weiter biß auff Sellſtätter Lauch von einem Loch zũ andern / biß auff die Spandawer ſtraß gehn Schifferſtatt / vnd von dannen herein biß auff S. Laurentzen Capell / vnd der ſtraß nach an die Werther Warth / dauon widerumb gehn Dieſperg den Weidgang geſucht / gebraucht / vnd alſo jhr Vich an bemelten orten geweidet / des auch angeregete Zeit her menniglichs / vnd inſonderheit dero beklagten oder dero Schützen zu Spandaw jrrung / eintrag / vnnd verhindern in rühigem Beſeß biß auff nachbenãte Turbierung vnd Verhinderung geweſen ſeyen / vnd billich noch bleiben ſollen / ſo haben doch die beklagten deſſen alles vnangeſehen / durch jre Schützen oder Hirten Mittwoch vor Luciæ nechſtverſchienen 38. Jars der mindern zahl der gemein zu Dieſperg Schaffhirten / ſo in obbemeltem Bezirck die Heidt genant / der gemein zu Dieſperg Herd Schaff langherbrachtem Proceß nach geweidet / wider recht vñ billichkeit vnterſtanden zupfänden / auch derhalben von ſolcher jhrer Herdt Schaff auff 62. Schaff vngefehrlich in die Statt Spandaw getrieben / vnd damit vñ nachfolgent die Kläger an gemelter jhrer wolherbrachter Poſſeßion vel quaſi wider recht vnnd billichkeit mercklichen turbirt / bekümmert / vnd an gebrauch derſelbigen verhindert / vnd vber das ſie die gemein ſolcher vermeinten thätlichẽ Pfändung halb zwen auß jnen gehn Spandaw an der beklagten Schützen die eingethone Schaff zu erfordern geſchickt / jhnen aber die nicht widerfahren mögen / ſonder als ſie für beklagte Bürgermeiſter kommen / derſelbig ſie beſcheiden / ſich mit dem Schützen zuvertragen / vnd von einem Schaff 2. pfennig zu Einigung zu bezalen. Als nun die Geſandten deſſen kein Beſelch / auch kein gelt bey jhnen gehabt / vnd von wegen der Bezahlung gelobẽ / ſolche Gelübd aber von jnen nicht angenommen werden wöllen / ſondern getrungen worden / einẽ Bürgẽ zugeben / damit ſie die ſchaff erlediget / welches alles aber die Kläger als die Geſandten wider anheimiſch kommen / als wider Recht vnnd Billichkeit beſchehen ſey / mit nichten ratificiren wöllen / vnnd noch nicht ratificierẽ / ſondern ſich deſſen gegen jhrem Amptman beklagt / vnnd vmb Abſchaffung gebeten / der aber bey den Beklagten in der Güte nichts erhalten mögen.

Dem

Dem allem nach petit Syndicus decerni & pronuntiari, daß die gemelte beklagten den Klägern die angeregte Turbierung Beleſtigung vnd Gebrauch jhrer der Kläger herbrachten Poſſeſſion vel quaſi in bemeltem Zirck der Heiden jhre Herrſchafft zu weiden/vnd den weidgang zuſuchen/ vnbillich gethan/daß ſie auch daruon abzuſtehen vnd forthin die Kläger an ſolchem jhrem Beſitz vel quaſi gemelts Weidtgangs mit allem jhrem groſſen vnd kleinen Vieh/wie obgemelt/vnturbirt vnd vngeirret/brauchen vnd genieſſen zulaſſen/ vnnd dem alſo nachzukommen gnugſame Verſicherung zuthun/mit Erſtattung aller Koſten/Schäden vnnd Intereſſe, darinn ſie Klägere gemelter Turbierung halb kommen außzurichtē pflichtig vnd ſchüldig ſeyn ſollen.

Was auch ſonſt nach Geſtalt der Sachen dieſer Partheyen zu nutz ſeyn ſoll/ kan oder mag von rechts wegen oder auß richterlichem Ampt erkandt werden/ das will er auch zuerkennen gebeten/vnd rechts begehrt haben. Implorando officium cum refuſione expenſarum, petit aduerſarium ad reſpondendum & litis cōteſtationem anzuhalten.

Saluo iure.

14. Maii Anno 39.

Litis conteſtatio, Rudolff/ animo litem conteſtandi auff einbrachte Petition ſaluis exceptionibus hernacher darzu thun/geſtehe er der Petition nicht/bitt ſich zu abſoluiren / cum refuſione expenſarum.

Goßmar generalia, repetirt petitionē obtinuit ad vlteriora terminum.

4. Iunii.

Rudolff poſt litis conteſtationem factam dedit articulos defenſionales & peremptoriales, vnd als etliche zeugen/ ſchwach vnd alt/ bat er reſeruatis aduerſariis exceptionibus illos ad perpetuam rei memoriam zu verhören.

18. Auguſti.

Articuli defenſionales & peremptoriales admittuntur per ſententiam.

Vltima Iunii.

Goßmar dedit Mandatum, quod eſt ſufficiens, item dedit poſitiones & exceptiones contra articulos defenſionales, ſed illis except. non obſtantibus articuli defenſionales admittuntur per ſententiam 18. Auguſti, *ut ſupra ſcriptum eſt.*

Sequuntur poſitiones actorum.

Poſitionales. Quod actores 1. 2. 3. 4. 5. 6. 10. 20. 30. 40. 50. & vltra hominū memoriam die nechſten mit allem jrē groſſen vnd kleinen Vieh/ als Pferdten/ Rinderviech/ ſchaffen vnd ſchweinen bey tag vnd nacht mit jren gemeinē Hirten/ vnd nach jedes Gelegenheit für ſich ſelbſt / inſonderheit in nachbeſtimptem Bezirck auff der Heidt genant/ die Weidt geſucht/ gebraucht vnd geweidet haben.

Sequuntur vnterſchiedtliche Poſten/ſo in dem erſten articel angezogen.

Item von Dieſperg auß biß auff die
ſteinen Brück/ da die Hinderlinger ſtraß 1
vbergehet/vnd weiter biß auff die Seilſtatter Lauche.

Item von einem Loch zu dem andern
biß auff die Spandawer Straſſe gehn 2
Sellſtat.

Von der Spandawer Straſſe gehn
Sellſtat herein biß auff S. Lorentz Ca- 3
pell.

Item von S. Lorentzen Capell vnnd
der ſtraß nach biß an die Werther wart. 4

Von der Wormbſer Wart wider gen
Dudenhoven. 5

Ex his quinque nullum eredit.

Sequitur II. Articulus.

Quod Actores obarticulirte Zeit in beſtimptem Bezirck auff der Heiden mit gemeltem jhrem vieh offentlich geweidet/ vnd den Weidtgang gebraucht, negat.

Quod

3 Quod Actores in obberührtem bezirck ohn männiglicher moleſtation, maxime Senatus & Conſultum ciuitatis Spandaw oder dero Schützen oder Hirten / excepta præſenti turbatione in pacifica poſſeſſione, vel quaſi iuris paſcendi fuerint, & adhuc eſſe debeant, non credit.

4 Item quod prædictis non attentis, Rei per eorum Schützen oder Hirten Mercurii ante Luciæ communitatis Dieſperg opilionem, id eſt, Schaffhirten / propterea quod in ſupradicto diſtrictu auff der Heydt genant / ipſius cõmunitatis Herdt Schaff / gregem, geweidet / vnterſtanden zu pfänden / vnnd de grege 62. oues vngefährlich abegerit Spanduam. *Credit*, dieweil ſie deo ſchaff auff der Spandawer weidt vnd marck getrieben / für die ainung beſchehen ſeyn.

5 Item Quod cum primum communitas Dieſperg illam pignorationem vnd der von Spandaw Schützen thätlicher Handlung / haben ſie zwen auß jhnen ad eorum Schützen geſchickt / vt repeterent abactas oues; *Credunt ſed non* thätliche handlung / ſonder *vigore* der einigung *excepta violentia*.

Item præmiſſi duo legati requiſiuerunt ſiue petiẽrunt ab ipſis, Spandoenſium Schützen / & deinde à Conſule eorum H. R. in bey ſeyn der Schützen abactas oues. *Credunt*.

Itẽ Quod Conſul H. R. reſpondit duobus illis legatis, ſich mit den Schützen zuvertragen / vnd von einem jeden 2. pfennig zugeben. *Credunt*.

Ohn daß gemelte Geſanten nit Heller oder Pfennig ſich mit den Spãdoenſibus zuvertragen mandatum habuerint, ratione der angemaſten Einigung / nihilominus conuenerunt, pro oue zugeben 2. heller. Et eum non habuerint pecuniã, dederũt fideiuſſorẽ einen Spandoẽſem. *Prima pars facti alieni & non reſponſalis, poſtremam partem credunt, ſed quod non coacti dederunt fideiuſſorem.*

Item poſtquam legati redierunt ad Dieſperg & retulerunt de tranſactione prædicta, & quod dederint fideiuſſorẽ, quod eorum factum communitas vt ote ſine mandato factum ratum non habuerit, ſed contradixerit, & conquæſti ſint, hoc ſuo Amptman vmb Abſchaffung ſolcher thätlicher Handlung vnnd Turbirung / wer aber in der Güte Recht zuerlangen geweſen. *Priorem partem vti facti alieni negat, poſteriorem credit.*

Item ex quibus ſequitur, quod rei & eorum Schützen / per articulata facta turbauerint & impediuerint Actores in eorum longæua & pacifica poſſeſſione vel quaſi paſcendo in prædicto diſtrictu contra ius & æquitatẽ. *illatiuũ nõ credit.* 10

Item vltimus & generalis de fama; credit de creditis & negat de negatis. 11

Sequuntur additionales 6. Octo. Anno 39. producti.

Goßmar dedit Additionales, quorũ primus eſt.

Quod Actores vnnd deren Voreltere vnd Vorfahren zu Dieſperg ſolche Weid vnd Weidtgang mit ermelten jhrem vieh an obgemelten Orten 10. 20. 30. 40. 50. darob vnd darunter Jahren die nechſten & vltra hominum memoriam als jr alt herkommen / gebrauch vnnd gerechtigkeit gebraucht vnd geübt haben. *non credũt.* 1

Itẽ / daß ſie ſolches mit gutem glauben gethan haben. 2

Quod Actores eorum Maiores & prædeceſſores articulato tempore ſolchen Weidtgang mit jhrem Vieh / vnd an Orten obgemelt zugebrauchen jhrem jarſpruch zu den vier vollen Gerichten / als jr alt herkommen / gebrauch vnnd gerechtigkeit auff jhre Eydt gewieſen vnd geſprochẽ haben. & adhuc. *eſt facti alieni & non reſponſalis, negat, quia nemo* in ſeinen e.genen nutzen ſprechen ſoll. 3

Itẽ daß von den Vorältern vnd Vorfahrẽ zu Dieſperg nie anderſt gehört noch geſchẽ / dann daß ſie geſagt / die von Dieſperg haben mit jhrem Vieh / vnd an Ortẽ obarticulirt allwegen geweidet / vnnd die Weidt gebraucht. *facti alieni & nõ reſponſalis.* 4

Das Actoribus mit jhrem Vieh vñ an Orten obgemelt den Weidtganck als jhr Gerechtigkeit zugebrauchen ein gemeine anhang ſeye / des Anfang niemand gedencke. Non credunt. 5

6 Quod Actores iuſſerint & mandarint
incolis in Dieſperg ſolche weid vnd weid-
gang mit jrem vieh an obarticulirten orten
zuſuchen/ vnd die Jnwohner auch als der
gemein zu Dieſperg alt herkom̃en/ brauch
vnd gerechtigkeit gebraucht haben. *prior
pars facti alieni, alteram partem negant.*

Quod Spandoēſium Feldſchützē vnd
7 Schöffern die Jnwohner zu Dieſperg an
obarticulirten orten/ mit ermeltem jrē vieh
den weidgang ſæpe viderint, ohne daß ſie
den Jnwohnern zu Dieſperg oder jhren
Schäffern einige jrrung oder eintrag biß
auff articulirte zeit gethan habē. nō credit.

Anno 1539. 4. Iunii.

Rudolff dedit defenſionales & per-
emptoriales.

Primo verum, daß die ſtatt Spandaw
1 mit allen ober/ herrlich vnd gerechtigkeiten
vltra hominum memoriam als ein freyē
Reichſtatt nemini quam Cæſari & ſacro
Imperio angehörig geweſen/ denſelbigen
dienen/ vnnd noch. *Credit* außgenommen
die wort aller Ober/ herrlich vnnd gerech-
tigkeit/ vnd die wort/ gar niemand anders.

Jtem quod dicta ciuitas je vnnd je als
2 ein frey Reichſtatt Kay. May. vnnd dem
Reich angehörig/ von anſtoſſenden Herr-
ſchafften/ Dörffern vnd Gemarcken/ ein
vnterſchiedliche anſtoſſende gemarck her-
bracht habē/ vnd noch. *Credit* daß die von
Spandaw an etlichē ortē ein vnterſchied-
liche marcken herbracht/ aber an etlichen
orten nicht war.

Jtem daß die ſtatt Spandaw vltra ho-
minum memoriam vnd dero gemarcken
3 mit vielen eingeſenckten auffgerichten ſtei-
nen eingegraben/ löchern vnd andern Ge-
marcken bezeichnet geweſen/ vnd noch. *re-
ſpondet vt ad ſecundum.*

Jtem daß der Spandaw gemarcken
4 ſtein/ außgeſtochene löcher vnnd ander ge-
marcken durch jr Jnnwohner vnd andere
vmbliegende je vnd je als der ſtatt Span-
daw gemarck erkant/ geacht vnd gehalten
worden ſeindt. *Credit.*

Jtem daß der ſtatt Speyer gemarcken/
5 neben dem Landgraben von der Werther
Wart gegen dem Dorff Dieſperg fort-
ziehen/ an die Ganerben ſtoſſen ſeyen.

Jtem daß darauffter dieſelbige der ſtatt
Spandaw gemarcken von den Ganerben 6
gegen Sellſtat ſich erſtreckt/ vnd deſſelben
orts zwiſchē Güller vnd Sellſtatter mar-
cken mit vielē lochgrubē vnterſchiedē ſind.
non credit.

Jtem daß neben gemelter Lochgruben 7
der ſtatt Spandaw gemarcken ſich auff ei-
nen ſtein/ ſo an der Spandawer ſtraſſen/
die auff Sellſtatt zeigt/ neben dem Weg
ſtehet/ thue erſtrecken. non credit.

Jtem daß von gemeltem ſtein durch den 8
waldt mit einem groben/ vnd darauffter mit
vnterſchiedlichen Marckſteinen der Statt
Spandaw gemarckē von der Sellſtätter/
Müllſtätter vnd Eichſtätter Marcken ab-
geſondert vnd vnterſchieden ſeye. *negat.*

Jtem daß die Felder in obgemeltē Be- 9
zirck gegen der ſtatt Spandaw zu gelegen/
der ſtatt Spandaw gemarck ſey/ vnd von
den anſtoſſenden darfür gehalten worden.
non credit.

Jtē daß in obgemeltē bezirck als der ſtatt 10
Spandaw gemarcken Burgermeiſter vñ
Rath zu Spādaw die Ober/ vnd herrlich-
keit/ auch Gerichtzwang herbracht/ vnnd
noch haben. non credit.

Jtem daß ein jeder ein Schäffer zu Rie- 11
dern alß der ſtatt Spandaw angehöriger
in obarticulirtem bezirck vnd Feldern/ als
in der ſtatt Spādaw gemarckē mit ſeinem
vieh vber Menſchen gedencken den gebür-
lichen weidtgang geſucht/ gebraucht vnnd
herbracht haben. non credit.

Ohne daß actores von alten jaren hero 12
je im gebrauch geweſen oder daß ſie mit jrē
vieh von Dieſperg auß gegen dem ſteinen
Brücklin zu/ ferner dann biß an den Hin-
derlinger Fußpfad zutreiben vnd zufahren
geziemet noch gebürt habe. *negatiuum di-
cit & non reſponſalem, caſu autem quod re-
ſponſalis ſit, non credit.*

So actores vber der Hindlinger Fuß- 13
pfadt vnd ſonderlich vber die Hindlinger
ſtraß gegen Sellſtatt zu getrieben/ vñ man
ſie betreten/ daß jnen ſolches nit geſtattet/
ſonder daſelbſt abgetriebē vñ wider hinder
ſich gegen dē Dorff Dieſperg zu gewieſen
wordē ſind. *nō credit excepta pſētī turbatione*

His omnib. non attentis haben acto- 14
res vmb Luciæ Anno 38. eigenwilli-
ger Weiſe mit jhren Schaffen nicht
allein

allein vber der Hinderlinger Fußpfadt/ ſondern auch vber die Hinderlinger ſtraſſen gegen Sellſtat zu jhre Schaff zu weiden getrieben. credit auſſerhalb eigenwilliger weiß/dann ſie den Weidtgang vnnd das treiben der Ort vltra memoriam hominum gebraucht.

15 Quod Reorũ † Feldtſchützen (Campari) als ſie Actores an articulirten Orten mit jhrem Vieh zu weiden betreten die gepfant / vnnd jhnen gebührlich Einung abgenommen haben.

16 Item Iuris,† daß ſolch Gerechtig oder Dienſtbarkeit (die des Menſchen Werck vnd mit der Handlung erfordern/alſo daß ſie von nothwehrlicher Krafft oder Würckung nicht ſelbſt ſtättig mögen volbracht werden) zu latein diſcontinuam habentes cauſam genant / wie ſolche Dienſtbarkeit des Weidtgangs in gegenwärtigem Fall auch iſt / in eines andern oder frembdem Grundt nach vermög der Rechten nicht noch nimmer / oder aber allein mit verlauffer der aller letzten Zeit / darinn Menſchen gedencken nicht erreichen kan/ Welche Zeit nach Außweiſung der Rechten ſich auff vnd vber die hundert Jahr erſtreckt/præſcribirt vnd veriart werden können. Iuris eſſe & non reſponſalem.

Item iſt dergleichen † Iuris zur Præſcription vnd Veriahrung ſolcher Dinſtbarkeit von nöten/wo ſie nicht mit rechtlichẽ Titul vnd Grundt befeſtiget iſt/ daß ſie ja mit gutem Glauben vnd vnverweißlicher Conſciens des brauchenden angefangen vnd præſcribirt werden / ſonderlich derweiſſen / daß ſich ein ſolcher derſelben mit Sinn vnnd Muth / als zur zuſtehenden Rechtens vnd Gerechtigkeit vnternemen vnd gebrauchen/vnd wer anderſt wnſt oder vorneme / das jhme zu ewiger Zeit kein rechtliche Præſcription erwachſen / noch Krafft oder Macht gewinnen könte.

Itẽ iuris † cõtinuationẽ poſſeſſionis, quæ medio tempore non fuit interrupta, requiri.

Itẽ iuris,† Quod vſus fuerit ſciẽte & patiente Aduerſario, id eſt, Domino prædii.

Item iuris † q̃ ſupradicta requiſita neceſſaria ſint, vnd andere mehr / maxime deficiẽte titulo, & quod alias nulla præſcriptio currat.

Item † abſque eo, q̃ Actores habeant ſupradicta requiſita in prætenſo iure paſcendi in articulatis limitibus. Negatiuum dicit eſſe & non credit. 21

De fama, † credit de creditis, & negat de negatis. 22

Infert & poſtea petit declarari & p̃nunciari, vt circa litis conteſtationem petitum fuit.

Vnd das mehr / daß Actores an articulirten Orten in der Statt Spandaw gemarcken mit jhrem Vieh den Weidtgang zu beſuchen / weder fug noch recht haben / vnd ſich hinfürter an ſolchen Orten in Reorum gemarcken/ jhr Vieh zu weiden/ober vnd müſſig zu gehen ſchuldig ſeyen / vnnd was ſonſt zum guten erkandt werden mag/cum expenſis, implorando officium.

30. Iunii.

Productæ ſunt exceptiones contra articulos defenſionales, quod ſint cõpoſiti ad petitorium.

Item quod non mediante iuramento vbergeben.

Sed illæ exceptiones ſunt reiectæ, & iurauerunt partes dandorum & reſpondendorum Articulorum iuramenta.

1. Octob. Anno 39.

Haben beyde Partheyen jhnen den Augenſchein zuführen vorbehalten/ vnnd einander zugelaſſen.

13. Octob. Anno 40

Productæ ſunt Atteſtationes Actorum per Goßmar deren von Dieſperg Procuratorn/

Rudolff recognouit ſigilla bona fide.

Imperator delegat Lucæ Landſtraß procuratori & aduocato commiſſionem.

Sequitur Votum Referentis Domini. C. K.

Dominus Referens, non putat opus eſſe vlteriori Augenſchein/ oder daß man ſie juſtificiere.

10. januarii Anno 36.

Diuidit totam cauſam in quatuor puncta.

1 *Qua actione ſit Actum. & an illa actio competierit Actoribus.*

2 *An intentio Actorum ſit probata.*

3 *De defenſionibus Reorum & an per eaſdem intentio Actorum ſit eliſa.*

4 *Quid & quomodo ſit pronunciandum.*

An ſeruitus acquiri vel conſtitui poſſit in alieno fundo.

PRÆMISSA.

2 I. Zaſ. ſcribit eſſe † ſeruitutum nomina innominata, quem vide in intellectibus. *pag. 84. & in §. aque. inſtitut. de actionibus. Corneus conſ. centeſimo quadrageſimo octauo. colum. fin. volum. 1. & conſil. 63. vol. 4. & conſ. 188. eodem vol. Zaſ. conſ. 6. lib. 2. reſponſorum.* Eius ſententiam ſequitur Referens, & putat ius lignādi, & ius paſcendi eſſe ſeruitutes.

II. Seruitutes quaſdam eſſe reales, & habere factum cōtinuum, alias factum
3 diſcōtinuum. Quare † ſeruitus paſcendi dicitur habere cauſam diſcōtinuam. *Guido Papa deciſ. 573. Hiero. Schurpff. conſ. 69. centur. 1.*

III. Pro ſeruitutibus duo competere iudicia, petitorium & poſſeſſorium.

Primum Caput.

His præmiſſis reſpondet ad primum caput ex narratis, & præſertim ex petitione vel cōcluſione libelli colligi poſſe, interdictum vti poſſidetis intentatū
4 eſſe, quod † datur pro tuenda quaſi poſſeſſione iurium incorporalium. *l. ſicut. §. Ariſtot. in fin. ſi ſeruitus vendicetur. l. fi. vti poſſidetis. vbi Bartol. idem Bart. l. 1. in princ. & l. ſi duo. §. hoc interdictum. eod. tit. Alexander conſ. 136. volum. 2.* Nec obſtat, quod Actores aſſerunt, ſe in poſſeſſione vel quaſi iuris paſcendi in locis libellatis fuiſſe vltra hominum memoriam, & ſic præſcriptionem allegauerint in libellos. Reſpicit † autem præſcriptio petitorium. *iuxta ea quæ habentur in auth. de. niſi tricennale. C. de bonis mater.* Quia libellus debet attendi tam circa ſubſtantiam & effectum, quam circa generalitatem ipſius in modo concludendi, & non in modo narrandi. Superflua enim vel generaliter narrata, non alterant concluſionem libelli, & ipſius naturam. *text. in c. ex parte. extra. de foro compet. & ibi Abb. in 2. notabili. & c. litteræ tuæ ſecundum primum intellectum. vbi idem Abbas in 1. notabili. de dilat. Iaſ. in l. ſi prius. num. 33. de nouis operis nuntiat. Felin. in c. licet cauſam. colum. 2. notab. 2. de probat.* Si quis autem obiiciat etiam in concluſione libelli ea petita eſſe, quæ petitorium & non poſſeſſorium intentatum eſſe arguunt, vt eſt cautio quæ in petitorio præſtatur, non in poſſeſſorio retinēdæ, quia & ibi non imponitur perfectū ſilentium, ſed donec de proprietate agatur. Imponitur enim ei ſilentium facti non iuris. *Bald. in l. harum, ſi ſeruitus vendi. Innoc. in c. Abbate. de verb. ſig.* Huic reſpondet Referens, non ſolum in petitorio, ſed & in poſſeſſorio cōcludi & peti, vt Reus compellatur † cauere, ſe 6
poſthac non turbaturum vel impediturum Actorem, *l. 3. §. in hoc interdicto. de itinere Actuque priuato. & ibi not. l. penult. de aqua quotidian. & æſtiua. Bart. in l. 1. §. hoc interdictum prope fin. vti poſſid. Angel. Aret. in §. quadruplici. inſtitut. de Actionibus.*

Sed videtur, Actores male intentaſſe interdictum vti poſſidetis vtile, quod † 7
non competit pro ſeruitute cauſam diſcontinuam habente, qualis eſt ſeruitus paſcendi pecudes, ſed interdictum de itinere Actuque priuato inſtituendum fuiſſe. *l. 1. § 2. & ibi gloſſ. & late Bartol. de itinere actuque priuato. & l. 1. in princ. vti poſſidetis. Angelus Aret. in § aque. colum. fin. inſt. de Act.* Non negauit vtique Referens, illud interdictum intentari potuiſſe, ſed non ideo prohibentur etiam interdictum vti poſſidetis vtile inſtituere, nec enim † vnum per alterum tollitur. 8
Quod Petrus Iacobi recte ſcripſit *in ſua practica. tit. de interdicto vtili vti poſſidetis, & pro ſeruitutibus in libello ſuper via.*

Con-

Concludit igitur quoad 1. Caput a-ctum eſſe vtili interdicto vti poſſidetis, pro tuenda quaſi poſſeſſione iuris compaſcendi, illudque interdictum iure competiiſſe, & competere Actoribus ad compeſcendum turbationem Reorum.

Secundum Caput.

An intentio Actorum probata.

9 Duo autem † ſunt probanda in hoc interdicto: ab Actoribus inprimis poſſeſſio à parte ſua. Deinde turbatio ex parte Reorum. *Bart. in d. l. 1. §. quod ait Prætor. nu. 18. ff. vti poſſidetis. Practica Pap. in form. libelli pro turbata poſſeſſione. in gloſ. ſuper verbo hodie tene. Alexand. conſ. 88. incip. quoniam omne. in princip. volu. 5.* & requiritur quem poſſidere duobus temporibus, videlicet litis conteſtatæ & turbationis. *§. retinendæ. inſtit. de interdictis. pract. Pap. vbi ſupra. Angel. Aret. in d. §.*
10 *quadrupli.* Et dicitur tempore † litis cõteſtatę poſſidere, qui probat ſe iure poſſidere, vel antea poſſediſſe, & aſſerit etiã
11 ſe hodie poſſidere. Nam † continue poſſediſſe præſumitur, niſi contrarium probetur. *text. vulg. in l. ſiue poſſidetis. vbi gl. & DD. C. de probat. Bald. in l. 1. in vlt. col. C. vti poſſidetis. Afflict. deciſ. 304 vbi allegat multa conſilia Alexandri ad illud propoſitum.*

Videamus igitur, an probauerint poſſeſſionem vel quaſi, iuris paſcendi in diſtrictu in libello ſpecificato & articulato. Requiruntur autem aliqua † ad requirẽdam quaſi poſſeſſionem in iſtis iuribus incorporalibus, de quibus Bart. *d. l. 1. §. hoc interdicto. de itin. actuq; priuato. Abb. in c. cum Eccleſia. de cauſa poſ. & prop. Matth. de Afflict. deciſ. 67.* Et in primis requiritur exercitium illius iuris, quod quidem probatum ẽſſe videtur, hoc eſt, quod Actores vel eorum opiliones & bubulci pecudes vel pecuda pauerint in diſtrictu articulato, non ſemel atq; iterum, ſed ſæpius & ante multos annos vt deponit ſecũdus teſtis, ante triginta annos, ſe oues ibi pauiſſe, itẽ ſup. 12. 16. & 20. Imo etiam exercitium iuris paſcendi videtur probatum per teſtes Reorum.

Secundo principaliter requiritur, ſcientia & patientia Reorum. *l. 2. c. de ſeruitut. l. ſi à te. ſi ſeru. vend. l. quoties. de ſeruitutib. tit. generali Bar. in l. ſeruitutes. eo. ti. Panor. in c. bona memoria.* Quę ſcientia & patientia probatur in noſtro caſu per teſtes ad ſeptimum additionalem articulum.

Tertio requiritur, quod Actores ſi fuerint iure ſeruitutis credentes ſibi competere. *l. fin. quemad. ſer. amit. l. 1. §. Iulianus. l. fin. & ib. not. de itinere actuq; priuato.*

Quarto requiritur, quod Actores fuerint in poſſeſſione vel quaſi, nec vi, nec clam, nec precario, ſed bona fides eſt probata & præſumptiue. *Bart. l. fin. in fin. Panorm. in capit. ſi diligenter. de præſcript.*

Ex quibus omnibus videntur Actores ſufficienter probaſſe intentionem ſuam quoad poſſeſſorium retinendæ.

Meſſuarii, Camparii, Saltuarii } dicuntur cuſtodes illi, quos vulgo appellamus Schütze oder Banwarten.

Sed & petitorium, id eſt, ius compaſcendi videtur probatum per Atteſtationes antiquas. *Bald. in l. ſi filius. de petit. hæred.* vbi dicitur, quod propter diuturnitatem † temporis pręſumũtur omnes
ſolennitates requiſitæ adhibitæ. *l. ſciendum. de verb. oblig. ibi. 7.* 13

Concludit Actores ſuam intentionẽ ſufficienter probaſſe, quo ad petitoriũ & poſſeſſorium.

Tertium Caput.

Conſiſtit in defenſionibus Reorum
Vincit autem † Reus vel ex iure ſuo, 14
vel ex non iure Actoris. *text. l. fin. C. de rei vendicat. leg. qui accuſare. C. de eden. Corneus conſ. 46. n. 11. vol. 3. & conſ. 219. vol. 4.* & in iſtis duobus occupati ſunt Rei, imprimis enim deducunt ius ſuũ, videlicet dominium illius diſtrictus vel territorii, in quo Actores prætendunt, ſe eſſe in quaſi poſſeſſione iuris cõpaſcẽdi,

Et hoc deducitur in defenſionalibus articulis à principio vſque ad articulum 12 excluſiue. In reliquis articulis oſtendunt Actores nullum ius habere, quorũ probationes paſſim impugnant & confutant, petuntque non ſolum abſolutionem, ſed etiam pronunciari & declarari, quod Dieſpergenſes non habeant ius, nec illis liceat in locis articulatis, & vltra cõfinia vel limites oppidi Spãd. pecora ſua compaſcete. Et quod poſthac teneãtur abſtinere, & deſiſtere vna cum refuſione expenſarum.

Vt igitur ordine procedamus circa ius Reorum, tria potiſſimum examinãda ſunt. Primum, *an articuli defenſionales ipſum petitorium, hoc eſt dominium & proprietatem Reorum concernentes admittendi fuerint. Seeundum an admiſſi & probati repellant agentes poſſeſſorio. Tertium, an probati ſint ſufficienter.*

Ad primum dicit proprietatem diduci poſſe in iudicium, aut per modum exceptionis aut via actionis. Si per modum exceptionis proponitur, tunc eſt admittenda aliquo modo in interdicto
vti poſſidetis, quia nõ licet domino tur-
15 bare poſſeſſorem † in ſua poſſeſſione,
etiamſi vitioſe poſſideatur ab eo. *Bar. & cæteri DD. in l. ſi de eo. §. fi. de acq. poſ. l. naturaliter. §. nihil cõmune. eod. tit. vbi eſt locus & ſedes ordi. l. ſi de vi. de iud. & ita crebrius receptũ eſt, vt teſtatur. Franc. Aret. in d. l. ſi de eo.*
16 *§. fi.* Si tamen † proponens exceptionẽ
dominiũ habeat ius cõmune pro ſe, vel ſi ius ſuum ſit notorium & manifeſtum, tunc admittitur illa exceptio. *Ioan. Fab. in §. retinendæ inſtit. de inter.* Sed etſi poſſeſſorium & petitorium per Actorem deductum fuerit, vt in corporalibus ſi-
17 mul diduci † poſſunt, tunc Reus & Poſ-
ſeſſor poteſt petitoriũ deducere per viã exceptionis ad defenſionem ſui iuris & poſſeſſionis, dicendo, ius illud incorporale non competere aduerſario, quia ſic negando videtur negatorium deduxiſſe, & in vim huius exceptionis ſine alia expreſſa petitione poteſt iudex ab impetitione Actoris Reum abſoluere, & eidem Actorem ſuper illo iure perpetuum ſilentium imponere. Caſus eſt *in c. cum Eccleſia Sutrina. verſ. verum. de cauſ. poſſeſ. & proprietat. vbi gloſſ. & Innoc. ſuper verbo, vtraque pars. Et ibi Anton. de Butrio.* Quod nedum in corporalibus, ſed etiam in incorporalibus habet. *Ioan. Milis in repert. ſuo. in verbo poſſeſſorium. §. vltimo.* Si autem petitorium à Reo deducatur per viam Actionis, & concurrat cũ poſſeſſorio, putat Petrus Iacobi *in ſua practica. in tit. de interdict. vtili, vti poſſidetis pro ſeruitute.* quod hoc non ſit prohibi-
tum, videlicet Reum † conuentum in- 18
terdicto vti poſſidetis poſſe agere negatoria. Et Ioannes Fabr. *in d. §. retinendæ,* conſultum videtur, & expedire Reo cõuento interdicto vti poſſidetis, quod reconueniat Actorem ſuper proprietate, ſi habet promptas probationes ſuper ea, vel ius commune pro ſe. Nec Bart. negat, quando poſſeſſorium ab vno, & petitorium ab altero intentari poſſit, quando nulla Regula impedit, quin cõcurrere poſſint, prout in noſtro
caſu † pro iure incorporali petitorium 19
& poſſeſſorium cumulari poſſunt. *Bald. & Caſt. in d. l. ſi de vi. de iud. Bart. d. l. naturaliter. §. nihil commune. in tertio membro primæ combinationis. Idem in 5. & 6. combinatione.* Cuius ſententiam acceptiorem eſſe teſtatur ibid. Iaſ. *n. 143. cum ſeq. Afflict. deciſ. 155.* Et ſi tunc conſtat de vtroque, pronunciandum quidem eſt ſuper poſſeſſorio, ſed illa ſententia non mandabitur executioni contra Reum, quia petitorium, de quo conſtat, per ſententiã in executione præfertur poſſeſſorio.
Et ſic † ſententia lata in poſſeſſorio pa- 20
rum prodetit. *c. cum Eccleſia. c. cum dilectus. de cauſ. poſſeſ. & propriet.*

Concludendo dicit, Articulos ſuper dominio per Reos ſe defendentes propoſitos admittendos fuiſſe. Nec tanquam impertinentes reiici potuiſſe, *vt per Bald. in leg. vni. C. ſi de mo. poſſeſſio fuerit*
ap. vbi dicit, quod ſi iudex † non admit- 21
tit articulos ſuper dominio contra agentem ſpolia, dicitur grauare Reum, quia iudex tales articulos debet admittere in poſſeſſorio recuperandæ etiam quod præiudicent Agenti. Et ſic fuit concluſum in Concilio Neapolitano. *Afflict.*

Afflict.:deciſ.7. Et in fine cauſæ videbitur, quæ ratio habenda ſit de Exceptione dominij. Et quamuis loquatur de interdicto recuperandæ, multo tamen magis admittendi ſunt in interdicto retinendæ, cum illud recuperandæ magis ſit priuilegatum, quam hoc retinendæ interdictum. Concludit defenſionales ſuper Dominio Reorum recte admiſſos eſſe.

Quoad ſecundum, *An articuli ſuper petitorio admiſſi & probati repellant Agentes ſuper poſſeſſorio?* Reſpondit Exceptionem Dominij, quæ in poſſeſſorio iudi-
22 cio non debuit admitti, ſi admiſſa † fuerit & probata per confeſſionem vel alias præiudicare Actori & Reum abſoluendum, *Ioan. fab. in d. §. retinendæ*, vbi dicit fatuum eſſe Aduocatum, qui talem Exceptionem admittit. *Abbas. c. fin. de ord: cognit: Afflict: deciſ: 193.* Et in noſtro caſu Actores exceperunt contra articulos Defenſionales Reorum, quod eſſent impertinentes, & reijciendi, tũ propter alias cauſas, tum quod petitorium reſpicerent. Nihilominus autem per Cameram admiſſi ſunt, ſaluo tamẽ
23 Iure † impertinentium, quæ clauſula id operatur, vt ſi in futurum appareant, quod non debeant admitti, habeantur pro non admiſſis, & reijciantur etiam depoſitiones teſtium recepta ſuper ijs, *gl. & DD. in c. cum contingat. de officio deleg.:* Eſt locus ordinarius. *Iaſ. in l. ſi duo. §. Iulianus n. 31. cum ſeq. de iureiur: Confet. in notabil lib. in verbo Iudex. §. 3.*

Nunc igitur examinandũ erit, præiudicent ne probationes ſuper dominio factę Actoribus vel non, cum per contradictionem eorum non videantur conſenſiſſe in admittendis vel articulis, vel eorum probationibus. Sed verius eſt, eos admiſiſſe probationes ſup petitorio vel dominio Reorum, & per proprium ipſorum factum ſibi nocuiſſe, quippe quia à libello, ſiue à petitione ſummaria, in qua poſſeſſorium vtile retinendum inſtituerunt, recedentes proſecuti ſunt tam petitorium, quam poſſeſſorium, vt aperte conuincitur ex articulis Additionalibus, quos Actores poſt admiſſos Defenſionales produxerunt in petitorio. Communis autem Concluſio DD. eſt, magis habendam
rationem † proſecutorum quam peti- 24
torum. *l. de rebus. de arbitris. & ibi DD. l. ſub prætextu. l. 2. & ibi pleniſſime DD. tractant, maxime Iaſ. col. penult. n. 6. C. de tranſact:* Et quia de vtroque, videlicet petitorio & poſſeſſorio conſtat per ꝓ-
bationes hincinde productas † & factas. 25
Idcirco iudicandum etiam erit ſuper petitorio. *d. c. cum dilectis. traditur in c. Cum paſtoralis. de cauſa poſſ: & d. §. nihil commune, Alex. conſ. 88. col. 3. verſ. 8. vol. 5.*

Nec obſtat, quod † ſententia debeat 26
eſſe conformis libello. *C. licet Heli. de ſimonia. l. fin. de fidei commiſ: lib: cum ſimilibus*, quia in multis caſibus hoc nõ procedit, & potiſſimum, quando vltra deducta in libello, alia proſecuta ſunt & probata, tunc enim ſententia debet eſſe conformis proſecutis & probatis, & non libello, *Bald. l. fin. C. de fidei commiſ: libert: Fel. d. c. licet Heli: col. penul in limitatione 10.* vbi limitat ſupra dictam regulam, niſi ex actis conſtet Iudici plus q̃ in libello actum ſit. Quia ex officio po-
teſt iudicare † ſuper omni eo, quod ꝓ- 27
batum fuerit. *Alleg. Immolam in c. ex tenore. in fin. per text. de reſcriptis.* qui dicit q;
Iudex † eo eis, quæ conſtant ſibi ex a- 28
ctis, poteſt ex officio iudicare, cum acta
faciant † notorium. *Alexand in l. vn. n. 6.* 29
C. vt quæ deſunt. Fel. in d. c. ex tenore. prope finem.

Quapropter Actores articulando petitorium & probationes ſuper eodem producendo ſibiipſis incommodarunt, & cauſam dederunt, vt eo min⁹ Reorum probationes ſuper petitorio reijci poſſint, cum conſentientibus Actoribus Reorum teſtes ſuper dominio recepti videantur. Idque eo magis, quod Actores non fuerint proteſtati tempore productionis. Quæ cautela à Doctoribus traditur ad excludendum conſenſum. *Alexand. in d. §. nihil commune. alleg. Ang: in l. Si quis ad ſe fundum. C. ad legem Iuliam de vi publica.*

Etſi quis obiecerit, Actores ſatis proteſtatos fuiſſe, & cōtradixiſſe, eo quod exceperint contra Articulos Defenſionales, ea de cauſâ impertinētes, quod petitorium concernerent: Is viciſſim perpendat, vult Referēs, quod Actores deinde ab ea ꝓſtatione (ſi modò proteſtatio dici debet) ſua ſponte diſceſſerunt, quando in articulis Addirionalibus ipſiſſimum petitorium deduxerūt. Certiſſimi autem Iuris eſt, proteſtatio-
30 nem † quæ contrario facto tollitur, nihil releuare. *c. ſollicitudinem. Ext. de appell. Et ibi omnes DD. maxime in pen. & vlt. notab. & col. pen. Bart. & omnes alij in l. non ſolum. §. morte. de noui operis nuntiat. in prima ſpecie proteſtationibus cū ſimilibus,* Quibus omnibus conſequens eſt, Articulos Reorum Defenſionales quantumuis petitorium contineant, ſuper quo lis principaliter mota non eſt, quia admiſſi ſunt à parte & à Iudice, ſi fuerint probati, ſubuertere & abſorbere poſſeſſorium ab Actoribus intentatum.

Deſcendit itaque ad tertium, quod verſatur circa probationes Reorum in petitorio factas, vbi inprimis pręmittit, quod in negatoria, quæ competit Reis, qui prætendunt territorium eorum liberum eſſe à prætenſo Iure compaſcēdi, ipſis non incumbat probatio, quod eorum territorium ſit liberum, quia eo ipſo hoc Iuris præſumptione probatū eſt, donec contrarium non fuerit probatum. Solum ergo probandum eſt in negatoria, ipſos Reos Dominos eſſe territorij vel diſtrictus, quod contendunt eſſe liberum. Sufficit autem probare poſſeſſionem territorij, qua pro-
31 bata † præſumitur dominium, quia incidenter in hoc Iudicium inducitur. *l. 1. famil. heriſcundæ. gl. & DD. in l. quadam. in fin. de conditionibus inſtitutionum. l. ſicuti §. ſi quæritur ſi ſeruitus vend. gl. & Bart. in d. l. Item ſi prius de noui op. nunciat.* Quod autem Rei ſint Domini eius diſtrictus vel territorij, ex eo oſtendere & docere
1 conantur, quod iſte diſtrictus vel iſta loca ſita ſint intra confinia, limites, vel
2 terminos territorij oppidi Spand. Deinde, quod in eo diſtrictu Rei habeant omnem Iuriſdictionem & ſuperioritatem: & demum quod opiliones Reorū 3
in Rieden vltra memoriam hominum in eo diſtrictu oues pauerint. An autem iſta probata ſint, quatenus probari debent, in negatoria expendendum erit. Er quoad limites attinet, ſpecificati & deſignati ſunt illi nominatim in 8. defenſionalibus articulis vſque ad nonū articulū excluſiue, quos articulos Reorum teſtes fere omnes atteſtantur veros eſſe, reddentes rationes ſuæ ſcientiæ; eo quod viderunt lapides vel terminos, vnnd die Lochgrüebenn/ audiuerunt à Maioribus, & Senioribus, Viciniſque per eos territorium Spand/ à vicinis ſeparatum & diſtinctum eſſe, adduntque tempus hoc eſt ante 30. 40 & 50. annos, ſemperque quamdiu Rei recordant, ita audiuerunt, & quod à vicinis ita habiti & reputati fuerint ꝓ limitibus. Diſtincta † autem ſunt loca 3
territoriorum *Vt Bald. eleganter ſcripſit conſ. 420. vol. 1.* Quandoque per vias regales, quandoque per flumina, aliquando per montes vel valles, interdū per lapides, vel ſigna multū apparentia, & iſtis modis territoria communiter diſtinguuntur. Et ſi dicunt teſtes, quod viderunt † vnam partem poſſi- 3
dere à tali flumine verſus frontem tali Caſtri, vel à tali & inſigni lapide & immutabili, numquid præſumatur flumē illud vel lapis inſignis eſſe terminos necne? Reſponder Baldus, quod præſumitur, quia ſic conſueuit fieri. Similiter dicit Guido Papa *deciſ. 193.* vbi dicit fines † probari per lapides antiquos. 34
Probantur quoque fines per teſtes, qui dicunt, ſe audiuiſſe à Senioribus, & cōtrarium nunquam percepiſſe. Ea cauſa ſcientiæ legitima & fundata eſt, quia vicini † Senes limitum notitiam habere p̄ſumuntur. *Text. eſt in l. 1. in princip. de fluminibus. fac. c. quomodo de præſcript. & c. quanquam de Elect. Bald. d. conſ. 420. Idem conſ. 266. c. 2.* Nam in iſtis antiquiſ-
ſimis † probant teſtes auriti, qui deponunt de auditis. *Abbas in c. tam literis, vbi Aret: de teſtibus. & c. licet ex quodam. eo tit.* 36
Accedit & id quod decimus tertius reſtis

ſtis Spandãſ.deponit, lapides illos fina-
les ſe vidiſſe eſſe ſignatos inſignijs Ho-
ſpitalis Spand. Vnde eo magis p̃ſumen-
dum eſt pro Reis, q̃a *vt dicit Mattheus de*
17 *afflict. deciſ:23.* confinia † ꝓbantur per
poſſeſſionem, & p ſigna: per ſignificatũ
n. probatur dominiũ. Probatus eſt etiã
vndecimus articulus Defenſionalis p
teſtes Reorũ, & per cõfeſſionem Acto-
rum, Tum q̃ ſecundum eorundẽ atte-
ſtationes agri fundus & prædia ſita in
eo diſtrictu pertinent ad Spand., vt de-
ponit quartus ad ſextum articulum, q
rationes reddit. Quartus prætere a ſup
decimum articulum deponit, quod t i
in eo diſtrictu Jhr eigen Schützen vnd
Veldſchützẽ zu ſetzen vnd zu rügen habẽ.
83 Eſt a. & ille modus ꝓbandi † confines,
ſcilicet per cuſtodes locorum, die Feld-
ſchützen/perq; pignorationes & exerci-
tum Iuriſdictionis. *Bald. de conſ:420. &*
Guido Papa deciſ:193. Adminiculat teſti-
um ꝓductionibus exemplũ, vel vidim⁹
ꝓductum ex protocollo Notarij *p text.*
in d.c.cũ cauſam. Et tanto magis, q̃ prin-
cipaliter ſuper cõfinibus confectũ quó-
39 niam inſtrumẽta † inter alios etiã con-
fecta enũciatiue duntaxat confinium
ꝓbent limites. *DD in d.c.cũ cauſam.l.cum*
aliquis.C.de Iure delib.Decius cõſ 42.1.parte.
Et vt tandẽ in hoc pũcto cõcludat, Re-
ferenti ex ꝓbationibus Reorũ dubium
nõ eſt, eos q̃ ad petitorium attinet, ſuf-
ficienter docuiſſe ſe eſſe dominos illius
territorij vel diſtrictus, in quo Actores
p̃tendunt ſeruitium cõpaſcendi, quia
40 loca, † quæ ſunt intra fines, p̃ſumuntur
illius eſſe, cuius ſunt fines. *Bald. in rub. C.*
de contrahẽda emptione. Caſt. in l. 1. de acqr.
poſſeſſ. Zaſ. conſil 12.n.9.lib.1. q multa Iu-
ra ad hoc allegat. Et iſta ſufficiũt quoad
Ius Reorũ, quod ſuo iuditio ſatis funda
tum & probatum eſt.

Nunc reſtat vt videam⁹ de nõ Iure Acto
rũ, hoc eſt, quomodo Rei p ſuas Exce
ptiones & ꝓbationes Actorũ ꝓbatio-
41 nes eliſerũt, peremptis n. † probationi-
bus per oppoſitionẽ, dicit̃ peremptum
negotium principale, *not. in c. ex parte*
de teſtib., & c.1.de Excep. Et inprimis q̃ ad
poſſeſſoriũ attinet, negant Rei Actores
vnquam fuiſſe in quaſi poſſeſſione Iuris
cõpaſcendi vltra den Hindlinger Fuß-
pfad/ Et ſic quando deprehenſi fuerũt,
vlterius pauiſſe, retracti fuerũt. Et quã-
uis iſti teſtes negatiue deponunt, & illa
negatiua nõ ſint † coarctata loco & tẽ- 42
pore. & ideo improbabilis videatur. *c.*
cum Eccleſia Sutrina de cauſ.poſſ. Poſſunt
tamen veriſimiliter ea ſcire, quippe q in
Riden loco vicino iſtis paſcuis; partim
nati & educati, ibiq; aliquot annis tan-
quam opiliones ſeruierunt, ac oues in
litigioſo diſtrictu quotidie paſcẽtes, ꝓ-
pter vicinitatẽ & aſſiduam p̃ſentiam, vi-
diſſent vtiq; Actores in illis locis paſce-
re. Non n. ignotum eſt, cõcludere hanc
actionẽ, etiam in negatiua ꝓbanda, Si
teſtis † dicat, ſcio quia vicinus *Bart. in l.* 43
1.ſi cert petat, præſertim in illis, q̃ à com-
muniter accidentib. vicini ſcire ſole t.
Bald. in l conuenticula.C.de Epiſ.& Cler. De
ponunt inſup illi teſtes nõ ſuper mera
negatiua, ſed etiam implicita † affirma- 44
tiua, hoc eſt, cũ opiliones & Bubulci
peruenissent Actorũ cum pecoribus ad
loca iam dicta, tunc non ſunt vlterius
ꝓgreſſi, ſed reuerſi ad Dieſperg/ q̃ teſtes
fere quotidie in illis locis cõmorantes
& p̃ſentes videre potuerũt. *Bald. in l. A-*
ctor.C de probat. gl in d.l.§. hoc interdict. de
itin. actuque priuato. Felin. in c. 3. loco de pro-
bat. Tandem & iſta negatiua eo ipſo ꝓ-
bata eſt, donec de contrario non con-
ſtiterit. Nec Reis ignorantibus potuit
aut poteſt damnum adferre vel p̃ræiu-
dicare † ſcientia vel patiẽtia, vel Cam- 45
pariorum & opilionum, *vt legitur &*
notatur l. quamuis, §. 1. de acq. poſſ. Panorm.
conſil. 23. parte ſecunda.

Nam in iſtis Iuribus incorporalibus
non quæritur quaſi poſſeſſio † niſi da- 46
ta ſcientia illius, ad quem ius illud ſpe-
ctabat, & cui p̃iudicium fiebat. *l penul*
tima de ſerui. Bart. lege 1. §. finali de aq. plu.
arcenda in l. 1. & 2. C. de ſeruitut. A-
lex. conſ. 94. col. 3. in fin. volumine 5. Nam
† cum patientia habeatur pro quaſi 47
traditione *l. 1. in fin. de ſeruitut. ruſt. præd.*
eorum nimirũ patientia requirit̃, qui
illud

illud ius,ſi vellent,expreſſe poſſent tra-
dere, non eorum qui nihil poſſunt opi-
tulari in traditione, quia non † poteſt
48 plus operari tacita quaſi traditio quam
expreſſa, *Bald.l.2.C.de ſerui.* Item requi-
titur ſcientia & patientia eorum † quo-
49 rum auctoritas requiritur in quaſi poſ-
ſeſſione tradenda. *l. quamuis pupillus. de*
50 *acquir. poſſeſs.* Et ſi quis vult acquirere †
quaſi poſſeſſionem contra plures, exi-
gitur ſcientia. & patientia omnium.
*Milis in ſuo repert. in verb. poſſeſſio. §.62.
Capitius in deciſ. Neapolit. deciſ.57.* Qua-
propter in noſtro caſu requirebatur
ſcientia & patientia vniuerſitatis, cuius
eſt diſtrictus, vel maioris partis, vel ſal-
tem Magiſtratus repræſentantis Vni-
uerſitatem Spirenſem. *Arg.l.2.de ac-
quir.poſſ. Panorm.conſ.18.col.fin.parte 2.
Carolus Ruinus conſ.67.n.15.vol.5.*
51 Sufficit ad hoc vt dicatur clã † quid
factum eſſe, ſi taliter fiat, vt non poſſit
peruenire ad notitiam eorum, quorũ
intereſt, etiamſi corã alijs fiat. *Bart.l.2.
C. de his qui ex pub. rat.lib.10.per text. clam
poßid.de acq.poſſeſſ. vbi Alexand. & Iaſon.
l.diem proferre. de arbitris*. Quia teſtes
52 negantes † deponunt pro Reis, ideo p-
feruntur affirmantibus teſtibus pro A-
ctoribus. *Abbas in c.cum P. de accuſat. Fe-
lin.in c.ex literis.col.2.de probat.* preſertim
in hoc caſu, vbi negatiua habet Iuris p̃-
53 ſumptionem pro ſe, quia † quælibet res
præſumit libera. *text. l.alt. C.de ſeruit.* Et
ideo ſi teſtes dicunt, quod non habet
54 † ſeruitutem, creditur illis. Cum nulla
ſit ſeruitus originalis, ſed ex accidenti,
*Bald. in l. ſi quis diuturno. ſi ſeru. ven. Af-
flict.deciſ.402.n.9 & 10.*
Quare iſti teſtes Reorum cum qui-
bus multi Actorum concordant, præ-
55 feruntur alijs, vt qui † veriſimiliora de-
ponant. *vt habetur per omnes in c. licet. de
probat. & in c.in nomine. de teſtibus &
vtrobiq. Felinus.* Veriſimiliora † enim
56 dicuntur, quæ conſonant Iuri commu-
ni, quod præſumit quodlibet prædium
57 † liberum, niſi probetur ſeruitus. *in d. c.
licet notab.10.* Probarũt autem Rei, eum
diſtrictum, in quo Actores ius compaſ-
cendi habere volunt. *l. Teſtatrix. §. ſi ſer-
uit. vend.* vbi habetur textus de iure
compaſcendi vel compaſcuo.

Conſtat autem notorie de proprie-
tate & quaſi dominio Reorum per te-
ſtes productos, in cauſa, in qua conclu-
ſum eſt. *vt d. gl.c. ſignificauerũt. in verbo li-
quere, de teſtibus & ipſi omnes notant, maxi-
me Felinus.* Porro ipſos Actores articu-
laſſe dominium in additionibus, ſed an
probauerint deductum in additionali-
bus petitorium: Ius compaſcẽdi habet
cauſam diſcontinuam; ideo † requirit 5
præſcriptionem vltra memorialem,
quam Actores minime probarunt, qa
Teſtes qui eam probare volunt, debent
ad minus eſſe 54. annorum, vel ſaltem
temporis tanti vltra 40. annos, quod
fuerint capaces doli, tempore quo vi-
dere inceperũt actum; *Gem.in c.1.de præ-
ſcript.* Qui deponere debent de com-
muni opinione & fama eorum, qui cir-
ca id arbitrant, ſcilicet quod omnium
talium eſt opinio & fama communis,
quod non viuit aliquis qui viderit vidẽ-
tes, & audiuerit audientem cõtrarium
eius, quod in articulo continetur. Et
quod ſemper viderunt & audierunt ita
eſſe, & quod nunquam viderunt & au-
diuerunt contrarium, & quod non ex-
tat contrarij vel initij memoria, quin &
de viſu ſaltem 40. annorum poſſeſſio-
nem & præſcriptionẽ probare debent,
& non ſufficit teſtimonium de auditu,
niſi vltra 40 annos, quæ probatio † ab 59
omnibus difficilis reputatur. *gl.d.c.1. de
præſcript.lib.6. Vbi Gemin. & Philippus Frã-
cus Oldradus conſ.172 (quem vocant Patrem
Veritatis) ſpec.tit.de probat.verſ.vltimo. re-
quiritur. Papienſis in forma actionis confeſ-
ſoriæ. verb. ſeruitus aqua ductus, vtiliſ. in
verb.teſtis, ad probandam memoriam.*
Negat documenta per Actores pro-
ducta quicquam probare: quia † non 6
legitime ſunt recepta. *Caſt. conſ.50 incip.
in cauſa quæ vertitur inter reuerendum Pa-
trem* Neque præſumuntur † ſolennita-
tes extrinſecæ interueniſſe, niſi pro
bentur, *vulgata Lex. quæcunque de publici-
ana. Bart. & alij in l.ſciendum.de verb.oblig.
Abbas in d.c. ſignificauit. de teſtibus.* Nec
obſtat

obſtat, quod ſollennitas extrinſeca
62 de Iure præſumenda † ſit propter diuturnitatem, vel vlteriorem proceſſum temporis, quia reſponderur, ſicut etiam reſponderi poteſt, illud eſſe verum, & bona conſequentia procedere, niſi ex inſtrumento vel ſcriptura atteſtationum appareat, quod non interuenerunt requiſitæ ſolennitates aut non debito modo ſcilicet eo, quo decuit intereeſſerunt, tunc demum ceſſat ea præſumptio. *Caſtrenſis dicto conſilio quinquageſimo. Felinus in capite ſicut collatione quinquageſima verſiculo 7. &c. vltimo declarat de re iudicata. Afflictus deciſione centeſima ſeptima Textus clarus capite penultimo de Iureiurando* quod Teſtis deponat ſcilicet per Iuramentum, quod antehac idipſum etiam depoſuit coram ſuo magiſtratu, & quod non valet tale Iuramentum.

Tandem nec conſuetudine debita & præſcripta illud Ius † compa-
63 ſcendi comprobauerunt teſtes Actorum *Papa deciſione quingenteſima ſeptuageſima tertia. Petrus Iacobus in ſua practica in titulo de ſeruitute pecoris depaſcendi.*

Concludit igitur & pro certo ſtatuit in hoc puncto Actorum petitionem, tam in poſſeſſorio quam in petitorio ſatis ſuperque eliſameſſe, per oppoſitas Reorum defenſiones, Exceptiones, oppoſitiones & probationes.

Ad vltimum punctum nunc vlterius progrediendo quartum ſcilicet ex ordine, breuiter reſpondet pro Reorum parte & contra Actores ſententiam nimirum eſſe ferendam, abſoluendo Reos ab impetitione Actorum. Jedoch ſollen die Kleger von Dieſperg auß / biß auff die Steinen Brücken / da Hünderlinger Straß vber gehet / vnd zu demſelben Bezirck zwiſchen Dieſperg vnnd obgemelter Steinen Brücken vberall mit allem ihrem beyd groſſen vnnd kleinem Vieh den Weidtgang zu ſuchen vnnd auch zu fahren / bey ihrem Gebrauch vnnd Beſitz vel quaſi vnuerhindert der Beclagten pleiben / vnd gelaſſen werden / vnd ſeyndt die Expenß vnnd Gerichtscoſten auß beweglichen Vrſachen allerdings gegeneinander compenſiert vnnd verglichen.

Quod vero ad petitionem Reorum Articulis Defenſionalibus annexam attinet, vbi ſcilicet ſuper petitorio pronunciari vehementiſſime efflagitant & petunt, quæ petitio tendit ad negatoriam Actionem, ſubſiſtit. Videt enim Reos ſatis ſuperque probaſſe ea, quæ in petitorio probanda ſunt, *vt ſupra ad longum deduxit.*

Sibi quoque ex omni parte conſtat crebriorem & frequentiorem omnium Dominorum Doctorum eſſe opinionem & Sententiam. Si Actor
non † probauerit de dominio, vel Iu- 64
re, quod aſſerit ſibi competere, aut ad ſe pertinere, Reus autem ex diuerſo ſuper eodem exhibito libello probauerit dominium vel Ius ſuum, quod pro Reo non ſolum abſolutoria, ſed etiam ferri poſſit ſententia declaratoria dominij, vel iuris ad Reum pertinentis, quantumuis non reconuenerit Actorē nec ex parte Rei etiam hoc petitum ſit *Innocentius in capite ex conqueſtione de reſtitut. ſpoliat. Alexand. & Iaſon. l. Sed etſi poſſeſſori de Iureiurand. Felin. in c. cum cauſa. de re iudic.*

Et hæc eſt communis opinio omnium Doctorum, ſed propius eſt, vt & conſultius apud ſe ſtatuat Reos duntaxat

duntaxat abſoluendos, & Actores Reis condemnandos nõ eſſe, tum quod Rei Actores non reconuenerunt, tum quod ſuper eorum petitione lis non ſit conteſtata; ſed in litis conteſtatione ſimpliciter petierunt abſolutionem ab impetitione Actorũ. Et quia opinio Doctorum iam allegata procedit in directo cõtrarijs, verbi gratia, vbi Actor intentauit Rei vendicationem vel cõfeſſoriam, Reus vero dicit ſe Dominũ vel negat prætenſum Ius ad Actorem pertinere, vbi nõ eſt opus cõtrario libello, *Bald. in l. fin. C. de fidei commiſſ. libert.* Sed videtur libellus oblatus, & lis conteſtata ſuper Iure vtriuſq; partis, & vtriuſq; partis Ius in iudiciũ deductum eſſe, quod Hoſtienſis recte cenſuit *in d. c. ex coqueſtione.* In noſtro autem caſu Actores inſtituerũt poſſeſſorium, Rei vero deduxerunt Ius ſuum in petitorio, quæ Iudicia non ſunt directo contraria, & probationes Reorum valent ad reprobandum vel excludendum probationes Actorum; iuxta eã quæ ſupra deduximus.

DEC. IV. VOT. III.

Votum Correferentis.

In eadem materia De Iure paſcendi, turbatæ Poſſeſſionis.

SVMMARIA.

1 *Turbato in poſſeſſione quaſi ſeruitutis aut alterius Iuris incorparalis, quibus remedijs ſubeurratur.*
2 *Interdictum de itinere actuque priuato prohibitorium eſt, & ad ruſticas tantummodo ſeruitutes tuendas.*
3 *Seruitutes ruſticæ ſunt diſcontinuæ.*
4 *Seruitus paſcendi pecoris eſt ruſtica tantum.*
5 *Libellus eo modo debet intelligi, quo fauorabilius.*
6 *Poſſeſſoriæ retinendæ requiſita.*
7 *Poſſeſſorium retinendæ pro Iuribus corporalibus, poteſt competitorio cumulari, ſecus pro re corporali.*
8 *In interdicto vti poſſidetis quæ probanda.*
9 *Circa locum, vel extra locum, vel in loco differunt.*
10 *In loco id dicitur fieri, quod ſit intus locum.*
11 *In oſtio quod fit, non dicitur fieri in domo.*
12 *Teſtibus vltro ſe offerentibus, non citatis à Iudice ſuo non iuratis, non deponentibus ad materiam legitime propoſitam, non ſeorſum examinatis, non parte citata, ſuſpectis, non eſt fides adhibenda & numero 13. 14. 15. 16. 17 & 18.*
19 *Teſtes concordantes an probentur.*
20 *Sigillatio ſuſpecta, non probat.*
21 *Teſtes ſingulares in prædicamento vbi non probant.*
22. *Præſcriptio requirit bonam fidem.*
23 *Turbari nemo poteſt niſi poſſideas. Domino prædij licet pignorare.*
24 *Pecora in vinea mea deprehenſa poſſunt per me includi & detineri pignoris loco, donec de dominio mihi conſtiterit, & de damno per pecora illato ſatisfactum fuerit.*
25 *Exceptio dominii vel proprietatis non obſtat agenti poſſeſſoria retinendæ.*
26 *Actio ex vna parte, & exceptio ex altera poſſunt proponi ad eundem finem ſecus ſi ad diuerſum.*
27. *Exceptio dominii quando poſſit in continenti probari.*
28 *Probatio non admittendorũ nihil nocet.*
29 *Fines & confinia quomodo probentur.*
30 *Domini temporales fundant intentionẽ ſuam de Iure communi, quoad res ſitas infra limites ſuæ terræ.*
31 *Dominium an probetur ex eo quod locus intra cõfinia & limites meos ſitus ſit.*
32. *Non probat hoc eſſe quod ab hoc cõtingit abeſſe.*

Actore

33 *Actore non probante, Reus abſoluitur.*
34 *Sententia lata ſuper negatoria præiudicat & parit exceptionem inconfeſſoriam.*
35 *Succumbens in poſſeſſorio, non prohibetur agere in petitorio.*
36 *Sententia lata in poſſeſſorio non præiudicat vel parit exceptionem rei iudicatæ in petitorio.*
37 *Cumulatio petitorij & poſſeſſorij quando fieri poſſit.*

Præmittit quatuor capita.

I. Qua ratione ſit actum, & an competierit Actoribus.
II. An in facto probata.
III. De Iuribus & Defenſionibus Reorum.
IIII. Quid pronunciandum, & de expenſis.

QVoad primum, Licet multis remedijs ſuccurratur ei, qui turbatur in poſſeſ-
1 ſione † quaſi ſeruitutis, aut alterius Iuris incorporalis, quẽadmodum ex ordine refert eiuſmodi remedia. *Ferrar. in ſua pract. in forma Libelli Turbatæ poſſeſſ. in princ.* Tamen ex narratis & petitione Libelli conſtare, quod per Actores actum ſit pro violentia turbatiua ſcilicet ratione ſeruitutis paſcẽdi pecoris, nudo poſſeſſorio Iudicio, videlicet retinendæ magis, & interdicto † de
2 itinere actuque priuato, quod prohibitorium eſt, pertinens ad ruſticas tantũmodo ſeruitutes tuendas, quã vtili poſſidetis. *Bart. l. 1. ff uti poſsid. Idem l. 1. §. hoc interdicto. ff. de itinere actuque priuato.* Et maxime habet illa diſtinctio locum in mere realibus & ruſticis ſeruitutibus, *vt ibi latius per Bartolum.* Quod autem communiter † Ruſticæ ſeruitutes ſint
3 diſcontinuæ tenet Paulus Caſtrenſis *in l. ſeruitutes. l. 4. de ſeruitut. in princ. Petrus Iacobi in forma libelli pro ſeruitute pecoris depreſſi.* Item † quod ſeruitus paſcendi pe-
4 coris ſit ruſtica tantum *text. l. 1. §. in ruſticis. ff. de ſeruit. ruſt. præd. & Inſt. de ſeruit. ruſt. præd. §. Ruſticorum.* Quia petitio agentium † vel Libellus debet intelligi
5 eo modo, quo fauorabilius poteſt intelligi eorũ intentio. *Iaſ. §. inſtit. de Act.* Et libellus noſter omnia habet requiſita, q̃ cõmuniter † neceſſaria ſunt ad poſ- 6
ſeſſoriũ retinendæ. Primo, vt recta petitur, quod deſiſtant à turbatione rei. Secũdo, quod in futurum non turbẽt. Tertio, quod condemnentur Rei ad intereſſe turbationis prætentæ. Quarto, vt cogantur cauere de non moleſtãdo in poſterum. Et ſic vbique bene petitum, *iuxta Lantfrancum in repetit. rub. de cauſ. poſſ. & ꝓpriet. verſ. nũc eſt tranſeundũ.*

Secundo & Bart. *l. 1. & interdict. vti poſsid.* Nec apparet vna cum poſſeſſorio Actum eſſe confeſſorio vel petitorio iudicio, ſed multis locis proteſtati ſunt deſuper, quod animus attendi debet, niſi quis hinc colligere velit, actum eſſe petitorio Iudicio. Et ſic Ius ipſum ſeruitutis deductũ eſſe; quod Actores articularint tempus vltra memoriale, & ſic per conſequens præſcriptionem, ex qua acquiritur vtilis ſeruitus. Et ꝑ hoc põderari poſſent verba in articulis defenſionalibus, Alß jhr alt Brauch vnnd herkommen/ ſed non obſtat. Sed an demum poſt litis cõteſtationem iſta, quæ ad petitorium ſpectant ſaltem ad colorandum poſſeſſorium deducta ſunt per Actores, nec lis deſuper cõteſtata, certe dici non poteſt, ꝙ petitoriũ vere ſit intentatum cum poſſeſſorio, ꝑſertim cum petitio ad petitorium referri non poſſit, licet alias negari nõ poſſit, quãdo poſſeſſorium retinendæ pro Iurib. incorporalib. poſſit † cum petitorio cu- 7
mulari. Secus autem pro re corporali. Quod tum intelligitꝰ procedere, ſi Actor ſponte vult in quolibet Iudicio onus probationis ſubire. Secus autem ſi Actor vellet ꝓpter eius poſſeſſionem ab onere probandi releuari. *Lanfranc. in rub. de cauſ. poſſ. in verſ.* His itaq; expeditis. *num. 18. Bart in l. naturaliter §. nihil cõmune. de acq. poſſ. n. 18. Ibi nunc videamus. Alexand. d. §. nihil commune. numero ſeptuageſimo ſecundo.* Vbi dicit cautelam eſſe, vt primo Actor intentat poſſeſſorium. Concludit actum eſſe nudo poſſeſſorio retinendæ, de itinere actuque priuato. Et tantum de primo.

Sequitur ſecunda quæſtio, *An in fa-*
cto probata. Reſpondet duo principali-
8 ter † probanda eſſe. Primo poſſeſſio
ex parte Reorum. Secundo, probatio
quod per Reos turbati fuerint. *c. olim de*
reſt. ſpoliat. Bart. in l. 1. §. interdictum. ff. uti
poſsid.

Videtur autem ex Actis Libellũ ſu-
pra dictis duobus in quibus tota vis re-
ſidet, probatum eſſe, *per 2. 3. 5. 6. 7. 8. 9. 11.*
12. 13. 16 & 19. qui teſtes omnes videntur
quaſi poſſeſſionem probare. *Abbas in c.*
cum Eccleſia Sutrina, de cauſ. poſſ. tit. prop.

Sed prędictis nõ obſtantibus, dicit,
quod Actores non ſufficienter proba-
runt intentionẽ ſuam, ſuo Iudicio be-
ne examinatis teſtibus & documentis
Actorum. Nec obſtat, quod pleriq; te-
ſtes dicunt, quod viderint Actores pa-
ſcentes apud S. Laurentium. Itẽ apud
9 Lochgruben/ Differunt † enim aliquem
circa locum vel extra locum, vel in lo-
co eſſe, facit ad hoc, quod alias dici cõ-
ſueuit, multum referre, an quid fiat ad
10 ſcalas vel in ſcalis, Nam id dicitur † fieri
in loco, quod fit intus locum. *l. 1. §. in flu-*
mine publico. ff. de fluminibus. & l. ſi alius. §
11 *Notauimus ff. quod vi aut clam.* Et ideo †
etiã illud ꝙ fit in oſtio, non dicitur fie-
ri in domo. *not. Bart. l. 1. §. hoc interdictum*
ff. de cloacis. & ibi in Apoſtillis Bart. in l. Itẽ
§. conuitium. ff. de iniu. Ex quibus colli-
gitur, non ſequi, Actores viſi ſunt apud
S. Laurentiũ, Item bey der Lochgruben/
igitur inter Lochgruben. & S. Laurenti-
um in loco litigioſo.

Nec obſtant documenta per Acto-
res producta: quia nihil probant, quo-
niam huiuſmodi documentis non eſt
12 fides adhibenda, quia † teſtes vltro ſe
13 obtulerint. Secundo non fuerunt †
14 citati à ſuo Iudice, Tertio † non iura-
runt iuxta formam *in cap. fraternitatis.*
gloſſa vltima de teſtibus. Quarto non
15 † depoſuerunt ad materiam legitime
propoſitam, nulla nimirum articulorũ
propoſitio facta. *capite finali de teſtib. cog.*
16 Quinto † non ſeorſum examinati per
Iudicem, Commiſſarium vel Notari-
um: cum Iudex ſecreto examinare de-
17 beat. Sexto † nec pars citata fuit. Sep-
timo † ſunt ſuſpecti, quia capitulo iura- 18
ti. Octauo † concordant. Nono † ſi- 19
gillatio. ſuſpecta per duos Nobiles in 20
aula Epiſcopi.

Concludit igitur apparere ex præ-
dictis, neque per documenta, neque
per teſtes Actorum intentionem eſſe
probatam, ſed in quolibet teſte aliquid
deſiderari, recte cum de loco non con-
cordant, nec recte de foueis deponunt.
Cum igitur ſit, quod ex diuerſitate lo-
corum reſultet teſtium ſingularitas,
ſunt enim ſingulares † in prædicamen- 21
to Vbi, & nõ probant, *Baldus lege. de qui-*
bus. 14. col. de leg. & eſt gl. not. in l. ob carmẽ.
§. fin ff. de teſtibus. in verb. aſſiſtit. Vbi di-
cit, quod teſtes reprobet locorum va-
rietas. Quod bona † fides requiratur 22
in præſcriptione, vide Bald.

Porro autem, quod Actores multo
minus ipſum Ius ſeruitutis nempe pręe-
ſcriptionem talem, vnde oritur & ac-
quiritur vtilis ſeu quaſi ſeruitus proba-
rint, omnino manifeſtum eſt ex funda-
mentis & Iuribus per Referentem de-
ductis.

An autem fuerint turbati? *l. quam-*
uis dicit, quod videtur, quod ſic. *d. l.*
quamuis. ff. ad l. aquil. Sed non obſtante
illa Lege dicit, Actores non fuiſſe tur-
batos: cum poſſeſſionem nullam habu-
erint. Nemo enim † poteſt turbari, niſi
poſſideat. *l. eius qui. ff. ſi cert. petat.* De cõ-
ſuetudine domino prædij licet pigno-
rare, non obſtante. *l. quamuis.* quia opi-
nio Gandini *in tit. de furibus & latroni-*
bus. in verſ. pone quæſtionem de facto. & in
tit. de pœnis Reorum. verſ. pen. & vlt. vbi
vult, quod de conſuetudine poſſint † 24
pecora in alterius vinea deprehenſa
per dominum includi, & detineri pi-
gnoris loco, donec conſtiterit ſibi de
domino, & donec ſibi ſatisfactum fue-
rit de damno illato per pecora, & iſta
opinio videtur ſibi eſſe optima, pro
qua opinione faciunt, quæ ſcribit Ioan.
Andre. *in c. ſi læſerint de Iniur. Albert. in*
d. l. quamuis vbi remittit ſe ad Gandinum.

Sequitur tertia principalis quæſtio.
Videndum de defenſionibus Reorum:

Et licet videatur ſuperuacaneum mul-
tum inſiſtere circa defenſiones eorum,
tamen dicit omnino neceſſarias eſſe
Reorum examinationes, propter peti-
tionẽ Reorũ dictis defenſionalib. añe-
xam: qua petũt ſup negatoria Actione,
& ſic petitorio Iudicio ꝓnunciari. Sed
apparet Reos duas habere Defenſio-
nes. Prima ſuper exceptione dominij
& Actione negatoria, in qua deducunt
Actoribus nullo modo Ius ſeruitutis
competere. Secunda eſt, ꝙ Actores nõ
probarint eorũ intentionẽ. Circa pri-
mam igitur defenſionẽ oritur quæſtio,
quæ partim in Iure, partim in facto cõ-
ſiſtit, nẽpe talis, An dominiũ vel nega-
toria Actio in noſtro caſu potuerit per
Defenſionis vel Exceptionis modũ A-
ctoribus qui in poſſeſſorio Iudicio reti-
nẽdę egerant obijci, vel opponi. Adeo-
que poſito etiã caſu, ꝙ negatiua vel ꝓ-
batoria actio ꝓbata exiſtat, iã pronun-
ciandũ ſit iuxta petitionem Defenſio-
nalibus añexam vel nõ. Ad illã quæſtio-
nem dicit, Articulos defenſionales, ꝑ-
emptoriales, & annexam petitionẽ ni-
hil aliud in ſe cõtinere, niſi merã exce-
ptionem dominij & negatoriæ petitio-
nis formam. Refert ſe ad articulos, in
quibus expreſſe negat̃ ſeruitus p Reos,
q̃ ſe Dominos loci litigioſi eſſe aſſerũt.
Nec dubium eſt quin in hoc noſtro ca-
ſu per viam Defenſionis vel Exceptio-
nis negatoria actio ſit intentata, & non
principaliter, vel per modum reconuẽ-
tionis vel actionis. Refert ſe ad Articu-
los Defenſionales, & eorum præfatio-
nem. *Iaſ. in l. ſi is qui. §. qui petitor. ff. de Iu-
reiurand. Allegat. Bald. & Innoc. Allegat
Bart. in l. omnes. ff. de regula Iuris. l. Si autem,
§. fin. ff. de negot. geſtis.*

Sed prædictis & aliis, quæ cumulati-
ue huc adduci poſſent, nõ obſtantibus,
reſpondet ad prædictam quæſtionem,
25 Quod agenti poſſeſſorio retinendæ †
nõ obſtet exceptio dominij vel ꝓprie-
taris, *vt voluit gl. quam multi reputant ſin-
gularem in l. Si de eo §. finali. & ibi Caſtrenſ.
Bartolus & Doctores communiter. ff. de ac-
quir poſſ. Bartolus in lege naturaliter. §. nihil
commune eodem titulo verſ. 2. oppono &
verſ. 3. contra prædicta. & idem Bartholus
in conſilio 81, incip. Martinus. gl. in c. cum
veniſſent. ſuper verba abiuraſſet. Vbi etiam
Doctores maxime per Abba. numero 19. de
inſtitut. Angel. in §. quadruplici, col. fin.
inſtitut. de act.* Nec obſtant ſupradicta,
quæ per Iaſonem dicuntur *in d. l. ſi is qui
de Iureiurando.* Quod videlicet poſſet
pronuntiari ſuper exceptione domi-
nij, etiamſi dominium non principali-
ter per modum actionis deductum ſit,
quia procedit hoc; quod † Actio ex v- 26
na parte & ex altera parte Exceptio
proponuntur, ad eundem finem: ſecus
ſi ad diuerſum. *iuxta Bart. in d. l. omnes. ff.
de regula Iuris. & idem Bart. l. ſi autem §.
fin. ff. de negot. geſtis,* Sed in noſtro caſu ſe-
cus eſt, vbi Actores egerant interdicto
retinendæ & poſſeſſorio nudo Iudi-
cio, & non ad ipſam rem vel Iure do-
minij vel Iure ſeruitutis dominij vel
quaſi, & ſic petitorio: Rei autem
viciſſim exceptionem dominij; & ſic
petitorium oppoſuerunt, & ſic nihil
commune habent. *vulg. l. naturaliter.*
Nec igitur ex diuerſis recte infertur: ſe-
cus autem eſſet, ſi actores egiſſent con-
feſſoria, vna cum poſſeſſorio Iudicio,
(quod fieri poteſt in incorporalibus, ſe-
cus in corporalibus.) & Rei obieciſſent
per modum exceptionis negatoriam,
tunc illa exceptio tenderet ad eundem
finem. Vide huc pulchre in terminis
Alexandrum *in l. 1. §. in operis n. 7. ff. de
noui operis nunt.* Ita etiam ex prædictis
apparet, quod in noſtro caſu Rei p vi-
am Exceptionis cõſequi non poſſunt,
vt pronuntietur ſuper petitorio, vel ne-
gatoria Actione. Nec tamen diffitetur
quod multum ſit probare dominium
& proprietatem. *Felinus in capite cum
cauſam de probatione Baldus lege ordinarij.
C. de Iud. Item in l. momentanea. C. qui
habent leg. perſo. ſtand. in Iud.* Nec ob-
ſtant, quæ dicit Petrus Iacobi *in ſua
practica in titulo vti poſſidetis.* Quia ibi
Petrus Iacobi hoc procedere vult, ſi
agens incontinenti velit docere de ne-
gatoria actione. Et Bartholus *numero
decimo ſexto in dicto §. nihil commune, &*

Iaſ.ibi.n.41. Imo Alexander *ibi n.35.* dicit
quod ſi agens interd. retinendę nullam
reſtitutionem petat, vt in noſtro caſu;
ſed petat ſaltem condemnari Aduerſa-
rium ad deſiſtendũ à Turbatione, quod
tunc non admittatur vlla Exceptio do-
minij, licet excipiens ſe offerat incón-
tinenti dominium ꝓbaturum, *Vbi lati-
us Ioannes Fabri in § retinendæ inſtitut, de
interdict.*

In noſtro caſu nõ per modum actio-
nis Rei prepoſuerunt petitorium vel
negatotiam, ſed ſaltẽ per modum de-
fenſionis: nec incõtinenti probarunt,
imo nunquam ſe ad id obtulerunt. Igi-
tur iuxta prædicta fruſtra quodammo-
do videtur proceſsum ſuper tali proba-
tione dominij vel negatotia ad iſtũ eſſe
ctum, qui ſcilicet iam ſuper petitione
Reorum, defenſionalibus Reorum ꝓ-
nuntiari poſſit.

Concliudit itaque non eſſe pronun-
ciandum ſuper petitorio. Quando au-
27 tem exceptio † dominii in continenti
probari poſſit docet Bart. *l. 4. de re Iud.
Abbas in c. delecti. §. fin, de donat.*

Nec obſtat Actoribus, aut prodeſt
Reis, quod Defenſionales admiſſi ſunt,
nam illud non factum eſt ſimpliciter,
ſed cum clauſula, ſaluo Iure impertinẽ-
tium & non admittendorũ. Itaq; cum
iam apparet de eorum impertinẽtia vt
vt ſupra oſtendit, perinde eſt ac ſi illi ad-
miſſi non eſſent, dicta enim admiſſio
28 fuit conditionalis, & ideo ſi † non erant
admittendi, habẽtur pro non admiſſis.
Nec igitur nocere poteſt illorum pro-
batio, *per id quod vult Ioannes de Imola in l.
ſi quando deleg. 1. & Bald. l. momentanea.
circa fin. c. qui legit perſo. ſtãd. in iud.* Hinc
non obſtare *c. 1. de reſtitut. ſpoliat.* Vbi dici-
tur, quod quandocunque admittitur
dominium in cauſa ſpoliationis: quia
loquitur eo caſu, quo ille contra quem
opponitur, paſſus eſt fieri ꝓbationem
dominij, & quaſi cõſenſerit *Bart. l. ſi duo
§. Iulianus. verſ. 4. iuxta literã. ff. de Iureiu-
rand.* Id quod in noſtro caſu factum nõ
eſt, nullus enim conſenſus vel patien-
tia Actorũ acceſſit vel interuenit, ſed
renitentibus illis admiſſi ſunt articuli,
quantũ n. potuerunt Actores iuxta do-
ctrinã *Ioannes Fabri in §. aque Inſtitut. de
Act. n 26.* reſtiterunt, petierunt ac inſti-
terunt vehementer, vt repellerentur
articuli. Nec igit' nocet Actoribus ad-
miſſio, cum illis culpa imputari nõ po-
teſt. Nec propterea accuſat illos, qui
admiſerunt articulos, ſed illam ſenten
tiam laudat, quia Iudex ſemper debet
omnes probationes & Articulos, ma-
xime ſi contenditur de poſſeſſione, ad-
mittere, ſiue faciant plenam ſiue ſemi-
plenam probationem, ſiue Iudicium,
vel aliquod adminiculum; *Pulchre Afflictus decis. 7.*

Concludit, quod exceptio dominij
agentibus poſſeſſorio non recte oppo-
ſita fuerit.

Iam videndum, *An dominium & ne-
gatiua ſit probata?* Et videtur dominium
per eos ſufficiẽter probatum. Quomo-
do diſtinguantur † fines & confinia, 29
Ioannes de Imola *in c. cum cauſam de pro-
bat. & Innoc. in c. ſup eo de parochijs.*

Concludit quod limites articulati
ſufficienter ſint probati, adeoque locũ
litigioſum eſſe intra eoſdẽ limites, quã-
tum ad Ius. Eſt Iuris indubitati, quod
temporales † domini fundant intenti- 30
onem ſuam de Iure communi, quoad
res ſitas infra limites ſuæ terræ. *Not. in c.
fin. de off. Archidiaconi. tex. ibi, cum Mona-
ſterium. & c. de Xenodochiis. de religioſis do-
mibus. Et per ea quæ voluit Bald. in l. Inſulæ.
de Iudiciis. Socin. conſ. 166, 2. vol.*

Sibi videri ex hoc capite non vſque
adeo bene probatum eſſe, videlicet lo-
cum litigioſum pertinere quoad do-
minium ad Reos, quia † non ſufficit, 31
quod Teſtes deponunt ſitum eſſe lo-
cum infra confinia Reorum & limites.
Nam quod ſupra dictum eſt per mul-
ta Iura, hoc procedit & intelligitur
verum eſſe, quoad Iuriſdictionem,
non autem ad dominium, vel reſpe-
ctu proprietatis rerum & bonorum in-
tra limites exiſtentiũ, iuxta Doctores

& Abb.

& Abb. in c. ſi diligenti de præſcript. in primo
notabili. Cum eſſe poſſit, quod iſta bo-
na ad extraneos pertinere poſſint Iure
32 dominij. Non igitur † probat hoc eſſe,
quod ab hoc contingat abeſſe, ſed inde
potius intelligere poſſumus, quod Rei
intereſſe habeant vel ſaltem in Iure,
quia locus de quo controuertitur per-
tinere videtur ad prædium Rieden / &
per conſequens ad Spandéſes, quod Ho-
ſpitale cuius eſt prædium, defendunt,
de quo tamen non vſque adeo conſtat:
niſi per teſtes Actorum ad 15 & 16 In-
ter. inſigniter repræſentãt ſcilicet quan
tum *Bald. in c. quid ſit Inueſtitura.* Quan-
tum ad negatiua concludit cum Refe-
rente, quod negatoria Reorum ſatis ſit
probata. Et tantum de prima defenſio-
ne. Quoad ſecundam defenſionem,
concludit vt ſupra, quod non proba-
runt, & quod ſecunda defenſio non
obſtet.

Quarto quid pronunciandum? Cõ-
cludit, cum Actores in probatione de-
ficiunt, nec ſuam intentionem in poſ-
ſeſſorio plene probarunt, Reos abſol-
uendos eſſe ab impetitione ex com-
33 muni regula, Actore non † probante:
Ita tamen vt in ſententia expreſſe illis
reſeruetur poſſeſſio Iuris paſcendi, *vt*
Referens ſentit. Et ita ſententia ſit
concipienda, vt maneamus in nudo
poſſeſſorio, & non vtamur verbis per-
tinentibus ad petitorium &c. Cæterũ
quantũ ad ſecundam petitionẽ attinet
Reorum ſcilicet annexam Perempto-
rialibus, concludit & dicit ex antea de-
ductis, quod modo iuxta huiuſmodi pe-
titionem, quæ valde eſt generalis, nõ eſt
pronunciandum pro Reis. Primo quod
Rei non negant, Imo Actoribus per-
mittitur quaſi poſſeſſione in multis lo-
cis ſitis intra limites.

Secundo ex illa ratione, cum ex par-
te Actorum nudum poſſeſſorium ſit
productum, ideo ſuper petitorio nihil
pronunciandum putat, aut ſi opus ſit
ſententia vult partibus expreſſe petito-
rium hinc inde reſeruari, quia ſi ſuper
negatoria iuxta petitionẽ Reorũ, iam
pronunciaremus, huiuſmodi ſententiã
omnino Actorib. præiudicaret in petito-
rio, id eſt cõfeſſoria actione, cum ſen-
tentia lata ſup negatoria † præiudicet, 34
& patiat exceptionem rei iudicatæ in
confeſſoria, & ſuccumbens † in poſ- 35
ſeſſorio, non prohibeatur agere in pe-
titorio. *l. ſed & an. §. fin. de Except. rei iud.*
Nec ſententia lata † in poſſeſſorio præ- 36
iudicat vel parit Except. rei iud. in pe-
titoro. *Alex. in d. §. nihil commune. n. 90.*
& n. 53. & ibi DD. & alij, & n. 39. Quoad
Expenſas compenſandas putat: cum
in aliqua parte obtineant.

D. Wörner dicit actum eſſe inter-
dicto retinendæ poſſeſſionis. Secundo,
An probata Intentio Actorum, Dicit, nec
vnum nec alterum eſſe probatum, nec
poſſeſſionẽ maxime quoad terminos
articulatos, & prout loca fuerunt cir-
cumſcripta in poſtis. Ea autẽ loca con-
tra Rei in defenſionalibusmet ponunt,
& ſunt falſi, ſcilicet ex Dieſperg ahn die
Hindlinger Straſſen zu treiben haben / I-
ſta loca poſt confeſſionem Reorum nõ
modo fuerũt litigioſa, & ſic quoad hoc
caput ſimpliciter abſolui poſſent Rei,
turbationem non probant: quia turba-
tio facta eſt intra terminos, quorum fu-
erunt Actores in quaſi poſſeſſione paſ-
cendi. Conſtat ex articulo 14. Defenſi-
onalium, & deſuper data reſponſione,
& ſic ſimpliciter abſolui poſſunt Rei,
ſine præfinitione terminorum.

Quoad tertium Defenſiones Reo-
rum & petitionem annexam hic pun-
ctus eſt diſputabilis, quem multis tra-
ctauit ſuperiori anno in cauſa Salmẽ-
thingenn contra Larphan / ſed ibi in pri-
ma inſtãtia obiecerãt Rei Exceptionẽ
dominij, & produxerunt literas tranſ-
actionis, cum petitione vt Actores de-
ſiſterẽt, & tali exceptione Reorũ pro-
bationes receptæ & in cauſa cõcluſum.
Iudex in prima inſtantia pronuntiauit,
deferendo Iuramentum ſuppletorium
ad fidem faciendã, ſufficientem inſtru-
mento producto nõ ſatis fide digno, vbi
concluſit, quod talis † cumulatio Peti- 37
torij ex parte Reorũ ad Actoris poſſeſ-

ſorium fieri poſſit, & eōdemnauit tum Actores vt deſiſterent, & Reos amodo nō moleſtarent. Adduxit ad hoc Bulōg: *in repert. §. nihil commune. Anto. Boer. in c. cum dilectus. de cauſ. poſſ & ibi Panorm.* vbi dicit, quando Iudex pronuntiat in tali cauſa in petitorio & non in poſſeſſorio, quod hoc non ſit peruerſi ordinis Iudiciarii, ſed Executionum. In noſtro caſu cum Referentibus cōcludit, nō eſſe ꝓnunciandū ſuper Reorū petitione ſuper petitorio, maxime cū hic ſumus in prima Inſtātia, & Actores contra exceptionem dominij exceperunt.

Quartum: quo ad ſententiam putat abſoluēdos Reos ab impetitione Actorū, & licet Actores intentionē non probarint, cum tamen confeſſione Reorū apparet, ſi non in totum, tamen quoad partem Actoribus quaſi poſſeſſionem articulati Iuris competere, putat adiudicandum illud ipſum. Quartum confeſſum eſt per Reos, & teſtibus inſuper probatum eſt: Licet dici poſſet, quod plus petendo loco Actor ſuccumbere debeat, tamē quia hoc nō temere, nec dolo per Actores putat factū, cum aliquot teſtes habeant pro ſe, ex æquo & bono pronuntiandum exiſtimat. Concludit cum Referentibus vt exprimantur termini von Dieſperg auß auff die Steinen Brücken/ von dannen langs dē Hinderlinger Pfadt biß auff Wercher Warth/ von dannen langs den Landtgraben biß gehn Dieſperg compenſando expenſas.

D. Cobeleus concludit cum Dominis Referentibus.

D. Gottwaldt concludit quoad Actionem, quod illa eſt accipienda ex petitione libelli. videt reſultare vtrumque interdictum vtile retinendæ, vti poſſidetis, & interdict. de itinere actuq; priuato.

2. Intentionem Actorum non ſatis probatam eſſe.

3. Refert ſe ad Referentem & Correferentem.

4. Concludit cum illis quoq;, vult exprimere terminos, vt ipſi compenſat expenſas.

Ego concludo, actionem eſſe mixtam cum confeſſoria & vtili poſſidetis.

Nec ſatis probatam intentionem Actorum.

Intentionem Reorum probatam in petitorio & poſſeſſorio.

Non volo ſpecificare terminos, abſoluo Reos ſimpliciter, compenſo expenſas.

D. Neithart Concludit cum Referentibus, compenſat expenſas.

D. Fürſtenberger dicit Dominum per Reos ſatis probatum, ſimpliciter abſoluit, & nollet terminos exprimere, Propterea quod tametſi Rei Actoribus quidam confiteantur, hoc tamen aliquoties fiat cum ea adiectione, Es ſeye auch zur zeit kein ſtreit darumb/ vnnd laſſens noch zur zeit dabei pleibē/ Et quia principalis lis orta eſt propter hunc locum, die Leitterweid/ vellet in genere Reos ahn dem ſtreittigen Ortt abſoluiren/ compenſando expenſas.

Hierauff iſt am 6. Martii anno &c. 56. nachvolgende endturtheil eröffnet worden.

Sententia diffinitiua.

IN ſachen Schultheiß Gericht vnd Gemeindt zu D. klägern an einem/ wieder Bürgermeiſter vnd Rahdt der Statt Sp. beclagte anderstheils / iſt nach allē fürbringen zu recht erkendt/ daß gemelte Beclagte von fürbrachter clag zu abſoluirē vñ erledigē ſeye / Alß wir die hiemit abſoluiren vnd erledigē/ Jedoch der geſtalt / daß gedachte clägere vō D. auſſē biß auff die Steinen Brücken da die H. Straß vber gehet/ vnd von dannen dieſelbige Straß hinab biß ahn die W. Wartt/ auch von derſelben neben der Landtwehrn widerumb gehn D. ihrē Gebrauch/ Beſitz vel quaſi mit ihrem Viehe den weidtgang zu ſuchē/ vnd zu fahren/ der Beclagten halbē vngeirret bleiben / vnd gelaſſen werden ſollē/ Vnd ſeyn die Gerichts coſtē derhalben auffgelauffen/ auß bewegenden vrſachē gegeneinander hiemit verglichen.

DEC-

DEC. IV. VOT. IV.

Hanaw Müntzenberg.

Contra

Schultheiß vnd Schöpffen zu OberVrſel.

Appellari an poſſit à taxatione expenſarum.

SVMMARIA.

1 *Appellari à taxatione expenſarum poteſt, tanquam ab exceſſu.*

2 *Appellatio ab expenſarum taxatione, debet exprimere ſummã exceſſus pro cauſa grauaminis, alias dicitur incerta.*

3 *A deligato ad deligandum appellandũ eſt.*

4 *Ab eodem ad eundem non licet appellare.*

5 *Ab officialib. ad ſuperiorẽ non appellatur. Quod extende ad omnes officiales præfectos & præſides principum.*

6 *Præiudicia appellationis, omiſſo iudice medio ad ſuperiorem, an releuent.*

7 *Appellatio á denegatione taxationis interpoſita debitor ſoluere tenetur ipſo iure.*

8 *Accuſatores ipſo iure taxationem expenſarum ſoluere tenentur.*

9 *Sententia diffinitiuæ non requirũt cauſæ expreſſionem.*

10 *Actus iudiciarius omnis nullus eſt, ſi nõ citatur is cuius intereſt.*

11 *Iudex ſuſpectus poteſt recuſari.*

12 *Iudex nimium fouens poteſt recuſari.*

13 *Iudex nimium fauere dicitur, quando nimium animoſe procedit.*

SVbmiſſum ratione deuo-
lutionis, & in puncto ſup-
plicationis pro arctiorib.
compulſorialibus cauſam
1 eſſe † appellabilem à taxatione expen-
ſarum. *Hyp. de Marſ. in l. patre vel marito.
num. 83. de quæſtionibus. Br. in l. ab executore.
num. 13. ff. de appellat. ibi additio in littera L.*
quod ab omni taxatione appelletur. Bl.
dicit, eſſe grauamẽ, à quo poſſit appel-
lari, tamquam ab exceſſu, *in l. terminato.
num. 6. C. de fruct. & litium expenſ. &c.
Aſinius de mod. proced. § 32. ca. 21. Rom. con.
357. per totum.* quod maxime hic dicen-
dum, cum ordinatio pœnalium cauſa-
rum. *nu. 206.* expreſſe habeat, vt mode-
rati fiant ſumptus, in koſten vnd atzung.
Verum hoc caſu DD. requirunt, quod
Appellans exprimat ſummam exceſſus
pro cauſa grauaminis, alias enim † dici- 2
tur appellatio incerta, per Phil. Franc.
in c. ſæpe. de appel. &c. q. 12. quem ſequitur
Marant. *p. 6 §. fi. n. 22.* Octau. Veſtrius *n.
36. de appel. in fi.* & VVotmbſ. *in c. 17. lib. 1.*
& alios quos allegat Aſinius d. loc. q etiam
c. 17. §. 30. oſtendit, ſecundũ cõmu-
niorem dici interlocutoriam, maxime
ſecundum Ang. quando ſeorſim à defi-
nitiua fertur, vbi allegat Ang. *C. in l. 1. §.
ſocius. in fi. de vſur. Guid. conſ 154. in fi. nu. 1.*
ſed & in ſpecie, cauſam grauaminis ex-
plicandam. *Panor. c. ad conſultationem. de
re iud.* Quod hic magis requirendum, vt
appareat, an ſumma ordinationi ſit cõ-
formis. *Mar. par. 6. act. 2. nu. 41.* etiã in ex-
traiudiciali cauſam exprimẽdam, quod
cum hic factũ non ſit, videtur appella-
tio nulla & deformis, ideo nõ deuoluta.

Quo ad exceptionem, qua dicunt à
delegato † ad delegantẽ eſſe appellãdũ, 3
habent pro ſe, *l. 1. quis & à quo. C. Max. p. 6.
Act. 2. nu. 335.* neq; id negatur. Sed cõ-
tra replicatur, quod delegans ſe partici-
pem fecerit, ideoq; quaſi ipſe cognoue-
rit, habendus ſit. Vnde certum, quod ab
eodem ad eundem † non liceat appella- 4
re, *Marant. d. par. 6. n. 368. vbi allegat Br. in
l. 1. C. de appel.* Probãt ex eo, quod coram
Notario & teſtib. Comitis, ipſi profeſſi
ſunt, ſe ex ſententia officialis & conſili-
ariorum taxaſſe expenſas, quod iidem
conſiliarii proteſtatione declararunt,
daß ſie das Geldt nicht anderſt angenomẽ
haben wöllen/ dann erlegt Geldt. Quod
autem † ab officialib. ad ſuperiorẽ non 5
appelletur dicit Frãc. & Archid. *in c. Ro-
ma. de appel. in 6.* qui extendunt ad oẽs of-
ficiales præfectos & præſides principũ,
Schur. & Frãc. ib. &c. tex. in c. 2. de cõſu. in 6.
Ratio quia idẽ conſiſtoriũ dicatur &c.

Sed è contra, non obſtare videtur, ꝙ
hic delegatus conſuluerit ſuperiorem,
quo minus ad eundem appellari poſſit,
quia forte alios poteſt deputare Iudices
vel ſi iidem deputentur vel ſuſpecti ſint,
ſemper recuſari poſſunt, aut appellari
poteſt. Et ita videtur notare in termi-
nis Hartmannus. *tit. de appella. lib. 2. cap. 5.*
Quamuis præiudicia intelligam exſtare
in contrarium, quibus ex ducatu Iulia-
cenſi & aliis locis inferioris Germaniæ
appellatio hic recepta, etiã omiſſo Iu-
6 dice † medio, cui ex cõſuetudine prius
remiſſa fuerint acta. *c. vl.* der halsgerichts
ordnung / *ibid.* daß ſolche vnterrichter die
oberrichter conſuliren ſollen. Si ergo Do-
mini malint hæc præiudicia ſequi, puto
defendi poſſe, quod conſtat ex confeſ-
ſione appellatorum, ordinarium eſſe
Oberrichter, deinde quod coacti fuerint
ſequi illius conſilium.

Quo ad expreſſionem cauſæ, illam
quidẽ requiri ſcilicet exceſſus ſummæ
exprimatur. Verum hic forte ſecus di-
cendũ, quia nõ tam à deſignatione aut
7 taxatione, quam à denegatione † taxa-
tionis appellatum eſt, vnde non obſtat,
quod dicitur, requiri expreſſionem ex-
ceſſus, maxime quod hæc taxatio, non
videatur per omnia ſimilis ei, de qua lo-
quuntur DD. quæ fit ſuper expenſis li-
tis inter partes, vbi condemnatio præ-
cedit, & taxatio dicitur tantum decla-
ratio prioris ſententiæ, ideoque mera
interlocutoria. Hic vero de condemna-
tione, aut quod debeãtur, nulla quæſtio,
cum Accuſatores vltro ſoluere parati
8 ſint, ſicut † & tenentur ipſo Iure. *Boer.
deciſ. 303. & in conſuet. bituriens. §. 29. de iu-
riſdict.* Sed ratione moderationis prin-
cipaliter controuerſia eſt: & ratione
talium expenſarum, quæ non in pœnã
aut ob temeritatem per conſequẽtiam
ab Actore debentur, ſed principaliter
ob ſumptus factos, ab ipſo iudice tamen
ex lege ipſos taxare & moderare tene-
tur, adeo vt diffinitiua dici poſſit, quæ
principaliter hanc quæſtionem deci-
dit, aut ſaltem habens vim diffinitiuæ,
quia nulla alia ſperatur diffinitiua. At
9 in † talibus ſentẽtiis cauſæ expreſſio nõ
requiritur. *Franc. in c. vt debitus de appella.*
Et quamuis aliter ſentiat. Guid. Pap.
conſ. 69. & concl. 89. tamen de ordinatio-
ne *cap. 29. lib. ſecundo.* æquiparentur diffi-
nitiuis.

Tertio videtur dicta expreſſio cauſæ
ideo non tam ſtricte requirenda, quia
ex arbitrio iudicantis, item ex facto iu-
dicis, quantum expenſum ſit, ſed cum
omnino denegata ſit taxatio, & ideo in
ſpecie non potuerint opponere, cum
auditi non fuerint, & dubium adhuc,
an ſit ſpecifica taxatio, & apparet alia
cauſa, ob quam priores Iudices, tamquã
in cauſa propria ſuſpecti ſint, & facilius
admitti debeat appellatio, quia ad tax-
ationem illas non citarunt, quod ta-
men de Iure requiritur. Omnis † enim 10
actus iudiciarius nullus eſt, ſi nõ citatur
is, cuius intereſt. *Guid. in conſil. 119. num.
2. Hypolit. in d. l. patre vel marito. nu. 28. d.
quæſtionib. Marant. p. 6. actio. 3. num. 22.* &
communiorem dicit hanc Baldi ſen-
tentiam. *in d. l. terminato. C. de fruct. & lit.
expenſ. Aſinus in c. 8. d. §. 32. num. 3.* Item &
allegatur, quod ſit facta taxatio contra
Halßgerichts ordnung, quæ ſi probetur,
iuſta quoque videtur, etſi de ſumma nõ
conſtet, maxime cum vnus ex ſcabinis
atteſtetur, ſe nihil ſcire de taxatione fa-
cta, cum carnifici aſſignentur vltra cen-
tum florenos, cum tamen ipſi de Iure
niſi quinque aurei debeantur. *Maranth.
d. loco. part. 6. Act. 3. num. 22.*

Quo ad compulſoriales.

Emanarunt quidem prioris, vt omnia
acta edant, in ſpecie etiam, quæ ad ex-
penſas pertinent, neq; tantum id factũ,
prout fatentur Appellati, ſed excuſaret
ſe, quia non putarunt id neceſſe, & quæ-
dam acta ſint edita, atque offerant ſe re-
liqua quoque edituros. Ideoque puta-
rem arctiores non decernendas, ſed vl-
teriores, & hoc magis, vt Ruſticitati par-
catur. &c.

Concludit.

Pronunciandum, ſein Begehren der
arctorn halben abgeſchlagen / vnd ex of-
ficio

ſcio fernere Compulſoriales erkandt/ & in puncto deuolutionis, nach Geſtalt dieſer Sachen litis conteſtationem iniungerem compenſatis expenſis.

D. VV. licet gradatim ſit appellandum, tamen ſi Iudex † ſit ſuſpectus, poteſt recuſari. *Marant.* 557. vt habet cauſas ſuſpicionis, vel † nimium fauens alteri partium, nimium † fauere dicitur, quando nimium animoſe contra partem procedit, quia dixerunt, ſe non aliter velle pecuniam acceptare, dann ein hinderlegt Geldt. *Hartmannus fol.* 182. *deciſ.* 10. *lib.* 2. Patet ex duplicis, quod ſe vt Iudices intromiſerint, in cauſa expenſarum, en hic non comites, ſed ſubditi ſe intromittunt &c. Concludit cũ Referente, in puncto compulſorialium vellet eas decernere ſub priori comminatione.

Sententia.

In Sachen der H. M. Vormunder/ contra &c. iſt erkandt/ daß D. Stahel nach geſtalt dieſer Sachen fürgewandter Eynredt vnverhindert auff libellum 16. Ianuarii Anno &c. 70. einkommen/ den Krieg Rechtens ad proximam zu befeſtigen ſchuldig/ cum comminatione, daß als dann derſelbig für befeſtigt angenommen ſeyn ſoll/ ferner in puncto ſupplicationis, iſt gedachtem D. Stahel ſein Begehren/ der arctiorn halben abgeſchlagen/ ſondern von Ampts wegen der Beſcheid/ daß gedachte Appellaten nachmals vnnd in Zeit zweyer Monat/ ſo jhnen darzu angeſetzt/ bey den gegachten Supplicanten angezogene Deſignation/ vollkommene Acta die Expens belangendt/ ædiren/ ſub comminatione, daß als dann in puncto deuolutionis der Krieg für befeſtiget/ vnd in puncto ſupplicationis, auff Gegentheils ferner anruffen/ der arctiorn halben ergehen ſoll/ was recht iſt/ die Gerichtskoſten auß bewegenden Vrſachen gegen einander compenſierendt vnnd vergleichent.

DEC. IV. VOT. V.

In cauſa Reymer Preſentins Kinder Vormunder

Contra

Balthaſar vnd Peter die Botten.

Appellari an poſſit à delatione Iuramenti.

SVMMARIA.

1 *A delatione iuramenti an appellari poſſit.*

2 *Libelli certi obiectio non eſt attendenda.*

3 *Iuramentum non niſi parte petente deferendum, neque id officii iudicis fieri poteſt.*

Iudex niſi petitus officium ſuum imperti-ri non debet.

5 *Partes concludendo videntur paciſci quodammodo vt ita iudicetur, prout probatum.*

6 *Iuramentum ſuppletorium vt ſibi deferatur pars repetere non poteſt.*

7 *Iudex poſt concluſionem in cauſa teſtes repetere poteſt.*

8 *Iuramentum ſuppletorium poteſt à iudice deferri, & ex proprio officio ſupplere.*

9 *Iuramẽti delatio parti præſente vere vel ficte fieri debet.*

10 *Iudici aſſerenti delatum iuramentum ſuppletorium cauſa cognita non credit.*

11 *Iuramentum ſuppletorium vbi defertur oportet partes eſſe præſentes.*

12 *Iuramenti delatio vbi non tenet cauſa iterato exercetur.*

13 *Iuramenti delatio conſiſtit in arbitrio iudicis, adhibita tamen cauſa cognitione.*

14 *Par-*

14 *Partes ad audiendam ſententiam diffinitiuam oportet citari.*

15 *Contumacia quæ præcedit actum, non præiudicat, niſi in actu quæ contumax eſt.*

16 *Sententia abſente parte pronunciata authoritatem rei iudicatæ non habet.*

17 *Acta debent probari per ſcripturam.*

18 *Nullitates omnes ſuper iis quæ ſunt iuris poſitiui ſaluari poſſunt.*

19 *Citatio ad audiendam ſententiam concluſo proceſſu omitti poteſt.*

20 *Teſtis ſingularis nil probat.*

21 *Teſtes conſanguinei, affines vel amici nil probant.*

22 *Teſtis vnicus non probat.*

23 *Teſtis coniunctus nil probat.*

24 *Teſtis vnus deponens de veritate ſi integer ſit, ſemiplene probat.*

25 *Iuramentum ſuppletorium hæredi non deferendum.*

26 *Scire per demonſtrationes & rationes eſt vere ſcire.*

27 *Teſtis deponere debere ſuper eo de quo habet notitiam.*

28 *Iuramentum num iudex deferre velit, eius arbitrio relinquitur.*

29 *Conſuetudo eſt attendenda.*

30 *Iudex iuramentum deferre poteſt in omnibus cauſis, ſi non eſt magna, & æſtimatur ſecundum qualitatem perſonarum & cauſarum.*

31 *Exceptio conſanguitatis in teſte oppoſita poſt publicationem ſententiæ.*

32 *Nullitates ſuper iis quæ ſunt iuris poſitiui ſaluari poſſunt.*

33 *Iudex nullitatis debet confirmare ſententiam nulliter datam, quando ſibi conſtat, quod de nouo, iuſtitia exigente danda erit.*

34 *Sententia nulla, ſi de meritis conſtat.*

35 *Merita cauſæ magis attendit tibi quam nullitas.*

36 *Iudex etiam ſupremus iudicare debet ſecundum conſcientiam.*

37 *Iuramentum veritatis non debet amplius quam ſemel præſtari.*

38 *Iuramentum deciſorium per procuratorem, ſpecialem habentem præſtari poteſt.*

39 *Executionis terminus de iure communi eſt quadrimeſtris: poteſt tamen abbreuiari & prolongari.*

40 *Expenſæ quando compenſandæ ſint, cũ parte defertur iuramentum ſuppletorium.*

41 *Veritas magis inſpicienda eſt quam nullitas.*

NVllum grauamen inuenit, quod in actis prioribus nõ ſit deductum, concludit grauamina nõ eſſe admittenda. An appellari poſſit à delatione vel præſtatione iuramenti. *DD. in l. generaliter. & l. in bonæ fidei. C. de Rub. creditis. Bart. in l. in actionibus. num. 26. de in litem iurand. & in l.* Nam & poſtea. *8. fin. nu. 1. verſ. præterea & in l. ſed & ſi poſſeſſori. §. fin. de iureiuran.* Tenet quod non poſſit appellari, cum ex iuramento neceſſario non oriatur actio. Alii tenent, quod licet † illa ſententia delationis videatur 1
eſſe conditionalis; ſcilicet ſi iurauerit, tamen per eam ſententiam non ſuſpẽdi, ſed tantum eius effectum atque executionem, ita vt fatalia currant à tempore latæ ſententiæ; & non à tempore præſtiti vel accepti Iuramenti. *gloſſ. & DD. in l. 1. §. biduum. ff. quando appellandũ.* Nam ex ipſa delatione grauatur pars. *l. non erit. §. diuus. verſ. dato. ff. de iureiuran.* Recepta tamen & communior eſt ſententia, vt tam à delationis quam præſtationis ſententia, deciſoria vel ſuppletiua appellari poſſit. *Innocen. cap. fin. verb. taxatio. num. 4. verſ. quidem. §. de his qui vi metuſue cauſa. Idem Abb. in c. iuramentum. num. 11. de iureiuran.* Et hanc in Camera approbatam aſſerit Mynſing. *obſeru. 14. cent. 1.* minus dubii eſt in noſtro caſu, cũ à die ſcientiæ appellatum ſit, & noſter appellator non fuerit citatus ad audiẽdam ſentẽtiam diffinitiuam, vnde cum & contra appellationem nihil opponant appellati; Concludit appellationem eſſe deuolutam.

De Nullitatibus.

Putat obiectionem † incerti libelli 2
non eſſe attendendam.. *Alex. conſil. 67. num. 5. volum. 2. Fel. c. cum ſuper. num. 11. de offic. deleg. DD. in §. omnino. de actionib.*

Obiicitur Iuramentum † non niſi 3
parte petente deferendum eſſe. *DD. in l. admonendi. de iureiur.* neque officio Iudicis

dicis id fieri poſſe. *Iaſon in d. l. n. 154.* cum
illud niſi petatur, impertiri † non debe-
at. Et hanc communem dicit Iaſ. *in d. §.*
omnium. confirmat Henning. *conſ. 52. n.*
19. de iuretur. per allegata ibi. Socin. Reg. 252.
fall. 39. Nec valebit ita delatum. *Br. d. l.*
Admonendi n. 60. & ibi additio littera C. Cō-
trarium tenet Abbas *in c. fin. §. ſane. n. 15.*
de Iureiur. ſequitur Alex. Conſil. 53. n. 5. vol.
1. Franciſcus Maurus quæſt. 698. n. 4 p. 2. Et
ita in foro ſeruari tenet Hartmannus,
Pract. forenſ. tit. de Iuramento calumniæ, no-
tab. 15. lib. 1.

Tertio opponi poſſet, poſt cōcluſio-
nem in cauſa delatū Iuramentum. Cō-
cluſio autem in cauſa tantū operatur,
quantum ſententia. Nam partes † con-
cludendo videntur paciſci quodam-
modo, ut ita iudicetur, prout probatū,
Felin. c. fin. n. 2. verſ ſed eſt Cæcus. de reſtit. in
integr. nec poteſt † pars tantū petere ſi-
bi deferri Iuramentum ſuppletorium.
Fel. in c. ſi dilectus, in princ. de fid. Inſtit. Hyp.
in l. Maritus n. 21. ff. de quæſtionib. Bart. in d.
l. Admonendi n. 61. Iaſon. in repetitione ibid.
n. 266 Roman. Conſi. 255. n. 5. Bald. conſil. 345.
vol 4 n. 2. Socyn. Regul. 252. Fallentia. 40.

Sed cum Iudex † poſt concluſionem
in cauſa teſtes repetere poſſit, ſiue à
parte petatur, ſiue ipſi viſum fuerit, *late*
Alex. conſ. 76. n. 2. vol. 6. & conſ. 122. n. 6. &
conſ. 149. nu. 19. vol. 2. Imo etiam ex of-
ficio recipere *Iaſon. in l. vbi pacta n. 14. C.*
de tranſact. Roma. conſ. 479. n. 4. Quomo-
8 do dubium erit, quia Iuramentū † de-
ferre poſſit? *Alex. conſ. 53 n. 5. vol. 1.* Quia
Iudici nunquam cōcluditur, & ſemper
vniformiter ipſius officium durat *l. po-*
ſteaquā de re iudicata. c. cum dilectus. De fid.
inſtr. & ibi Abb. c. cum clamor, de Teſtib. &
vbi Iudicem æquitas mouerit, poteſt ex
proprio officio ſupplere, *argumento l.*
vbicunq. de interrog. act. In terminis Vitalis
in tract. clauſularum, clauſula, An poſſit re-
nuntiari probationibus n. 12. Et præceden-
tem Abbatis opinionē, ſequuta eſt Ca-
mera in cauſa Nuberim. Moueor etiā,
quia anteq̃ concludatur in cauſa, Iudici
liquido conſtare nō poteſt, (ita vt con-
trariū doceri non poſſit) num plene vel
ſemiplene ſit probatū, *c. ſignificauerunt*
& ibi gl. verb. liquere, de teſtib. Hennig. p. 3.
proceſſus Iudiciarij Rub. 42. de proceſſu in cauſa
declarationis n. 5. litera VV. fol. 804. Acce-
dit, quod hęc petitio ab initio per clau-
ſulam ſalutarem facta cenſetur, & ſuf-
ficere videatur. *Additio ad Br. in d. l. ad-*
monendi nu. 60. litera. C.

Quarto fortius urget, q. Iuramentū
ſuppletorium, parte non citata, & ſic ea
abſente fuerit delatū. Ex actis. n. partis
aduerſæ citatiō deprehendi nō poteſt.
Omnium aūt doctorum cōmunis opi-
nio eſt, quod Iuramenti † delatio parte 9
præſente, vere vel ficte fieri debeat, *in d.*
l. generaliter. §. his de præſentibus, & §. fi. vbi
Salicet. poſt. n. 11. de Reb. Cred. Bald. conſ. 285.
n. 6. vol. 1. Quod ſi aliter fiat, Iuramentū
nō tenet, neq; iuranti prodeſt, *Bald. d. §.*
his de præſentibus, in princip n. 2. & Salicetus
n. 24. Alex. cōſ. 122. n. 13. vol. 2. Imo eſt nul-
lum *Iaſon in d. l. Admonendi n. 21. & n. 272.*
per d. l. in bonæ fidei & C. Roman. de appellat.
§. ſi vero. Nec ſtatur hoc † caſu aſſertio- 10
ni Iudicis, licet dicat cauſa cognita Iu-
ramentum fuiſſe delatum, *Iaſon. in d. l.*
admonendi. n. 22 & 23. cum ſeqq. Intereſſe
enim † partium, eſſe præſentes, & qui- 11
libet dicere poteſt, ſibi deferendum, vel
vna pars alteri referre. *Rota deciſ. 2. in fin.*
De his quæ vi metusue cauſa, in Nouis fol. 45.
Item tenet Soc. d. reg. 252. Fallent. 38. At vbi
delatio Iuramenti nō tenet † cauſa ite- 12
rato exercetur. *l. ſi ad excludendum, & ibi*
Salic. in princ. C. de reb. Cred. Ego vix inue-
nio, quomodo huic obiectioni ſolide
reſponderi poſſit, niſi forte præſumere
velimus, acta eſſe manca & defectuoſa
hoc loco, ſicuti etiam in aliis, ſicut con-
ſtitutiones procuratoriæ & quædā in-
terlocutoriæ, quarū mentio fit in actis,
deſiderentur. Vnicā tantū limitationē
apud Iaſonem inuenio, quo caſu cita-
tione nō eſt opus, veluti ſi Iudex ex pro-
prio officio procederet, & non ad in-
ſtantiam partis, vel ſi citata perſona
pro ſingulis horis & diebus adeſſe de-
beret. *Iaſon. in d. l. admonendi num. 272.*
Cum autem delatio † Iuramenti in 13
arbitrio Iudicis conſiſtat, adhibita ta-
men cauſæ cognitione *d. l. in bonæ fi-*
dei & c. cum olim, vbi Abb. de re iudic.

neque

neque ab Aduerſario reluctante impediri poſſit, & in noſtto caſu; parte non petenre; & poſt concluſionem in cauſa Iudex detulerit, & ſic ex proprio officio mot⁹ ęquitate cauſæ potius, quã ad inſtantiam partis, vel de rigore Iuris proceſſerit, aliquo modo defendi poſſe videtur. Niſi & hoc forte releuet, quod Iudex parti Actrici ad proximam, ad iurandum præfixerit; atq; eo ipſo aduerſam partem, vt aſſiſteret Iuramento, admonuerit, *per tradita à Baldo in d. §. his de præſentibus in prin. nu. 2. & Salyc. in d. §. fi. num. 11.*

14 Quinta nullitas, partes † ad audiendam ſententiam diffinitiuam non eſſe
citatas. *.l, ea quæ. C. quomodo & quando Iudex &c. vbi gl. verb. aduerſus. Vant. de nullit.*
15 *ex defect. citationis. num. 56.* Ac licet † quis
fuerit contumax antea; non prçiudicat niſi in actu, quo contumax eſt. *Vantius d. loco. num. 98. Portius conſil. 155. num. 11.*
16 Vnde ſententia; quæ abſente † parte
pronunciata eſt, authoritarem rei iudicatæ non habet. *Port. conſ. 172. num. 28. Alex. conſil. 123. n. 2. vol. 2.* Quod autem Rei noſtri, vel procurator ipſorum ſi forte litem conteſtatus eſt; citati non fuerunt, probatur per acta, ipſius cauſæ, quoniam, quod ibi non apparet, factum
17 non dicitur. Acta enim † debent proba-
ri per ſcripturam. *Alex. conſ. 74. n. 9. lib. 1. Vantius. vbi ſup. num. 14. & num. 82.* Et prędicta omnia vera ſunt de rigore Iuris.

18 Nullitates † autẽ omnes ſuperiis, quę
ſunt Iuris poſitiui, ſaluari poſſint. *Vant. quib. modis defectus nullitatis poſſit reparari. num. 125. fol. 803. allegat Decium & alios.* Quod autem concluſo proceſſu citatio
19 ad audiendam ſententiam ſit Iuris † po-
ſitiui, neque defenſionem partibus tollat, & ideo omitti poſſit, tradit Matth. de Afflict. *dec. 283. n. 6.* Quod & ſequitur Camera. Accedit ordinatio, quæ ſtatuit nullitates, vbi de meritis cauſæ plene conſtar, non eſſe attendendas, cum princeps ſola veritate cauſæ inſpecta procedere debeat.

De Actione.

Inſtituta videtur petitio hæreditatis. Petuntur enim libellatæ ſummæ & veſtes ſericæ, als Vätterlich vnnd Mütterlich Erbe. De Requiſitis Rofred. ſed quia nec ſe hæredes declarari petunt, & forte alia actio, commodiorq; dari poſſit exiſtimo, condictionem certi generalem competere. *l. certi condit. ff. ſi cert. pet. & ibi DD.* Requiſita tradit Rofred. *rubr. de cert. condit. generaliſſ. part. 4. num. 1. & 2.* Nam etſi quis dicat, *peto bona talia, quæ ad me pertinere dico, quia ſucceſſi patri meo, vel ad me pertinent Iure paterno.* (vt in noſtro caſu) nũquã tamen dicendum, quod hæreditatis petitio ſit inſtituta, niſi hoc ſpecificetur, & in hoc quotidie dicit errare Iudices Roft. *d. Rub. num. 14. & 15. &c.*

An probata intentio.

Agnatio probatur per omnes teſtes, Item, hæreditatem auitam aditam eſſe à Reorum patre. Deberi autem libellatas ſummas & veſtem ſericam, per vnicum tantum teſtem probatum, nempe per primum. Item probatur interpellatio facta à matre. Item oblatio amicabilis, tranſactionis: Tranſactio autem præſupponit cauſam aliquam, teſtes eſſe fide dignos. Vnde non facile præſumuntur peiurare. Concludit videre probatam ſaltem ſemiplene.

An eliſa.

Vtuntur potiſſimum ſequentibus argumentis Rei ad elidendum &c.

Primo, intentionem ſemiplene non probatã. Vnicum enim eſſe teſtẽ conſanguineum, inimicum, & ſic nõ omni exceptione maiorem.

Secũdo, hæredibus tanquam factum defunctorum ignorantibus iuramentũ deferri non poſſe.

Tertio, etſi actio plene probata, obſtaret tamen præſcriptio non ſolũ longiſſimi temporis 30. ſcilicet, ſed & 40 annorum. Quo ad primũ, verum, quod
† teſtis ſingularis nil probet. *Alex. con. 21.* 20
nu. 1. vol. 4. Neq; † conſanguinei, affines 21
vel amici omni exceptione maiores habeantur, qualis eſt hic noſter. *Salycet. in dict. leg. generaliter. §. fin. num. trigeſimo ſexto. Alex. conſil. 45. volumine ſecundo.*

Vnde

Vnde ſi in aliquo debilitatur eius fides,
22 non ſufficit † vnicus teſtis ad Iuramen-
tum deferendum. *Alex. conſ. 32. num. 1.
& 2. vol. 1. DD. in d. l. admonendi. Iaſon.*
23 *ibi. nu. 93.* Sed † hic noſter teſtis vtriq;
parti pariter eſt cõiunctus, & ſic pariter
affectio præſumatur. Prærerea, ſi vnus
24 teſtis deponat † de veritate, ſi integer
ſit, ſemiplene probat. *Afflict. deciſ. 12.* Sin
minus, & alius teſtis deponat de con-
feſſione extra Iudicium parte abſen-
te, licet non faciat plenam probationẽ
quia tamen vna probatio nõ repugnat
alteri, remanebit ſemiplene probarum,
& poterit referre iuramentum. *Alex.
conſ. 21. n. 4. vol.* 4. Quæ confeſſio ex ob-
lata tranſactione elici poſſe videtur.

Secundum eliſionis argumenrum,
Iurans in ſupplementum, haberur loco
25 teſtis, & ſere in propria cauſa. Vnde †
hæredi regulariter non defertur. *Alex.*
26 *conſ. 29. n. 9. vol. 5.* Nam † teſtis depone-
re debet ſuper eo, de quo haber notitiã
*Hennig. d. conſ. 52. num. 6. 7. & 8. Alex. conſ.
71. nu. 13. vol. 3.* Sed vt Br. inquit *in d. leg.*
27 *admonendi num. 17. & 18.* Scire † per de-
monſtrationes & rationes, eſt vere ſcire
& ſcientiã habere dicitur, quando id
fere per ſenſum mouetur. Vnde poreſt
hœres iurare, ſi veriſimilirer de veritate
eſt informatus. *Iaſ. in d. l. admonẽdi n. 119.
Bald. in Margar. verb. iurare.* Imo in cau-
ſis ciuilibus, quando quis habet bonam
& vehementem præſumptionẽ, relin-
28 quitur arbitrio Iudicis, num † iuramẽ-
ra deferre velit *Iaſ. in d. loco nu. 118. & nu.
175. & in repel. nu. 183. Decius conſ. 94. nu. 1.
& ibi addit.* Accedit, quod delatio ſit
valde vſitata in partib. Saxoniæ, cõſue-
29 tudo † aũt eſt attendenda. *Bart. d. l. n. 29.*

Quantum ad tertium caput, ſcilicet
præſcriptionis, ſed cõmunitas eſſe vide-
tur, & æquitati magis cõſentanea, quod
C. malæ fidei de reg. Iur. in 6. iis etiam locũ
ſibi vendicat, prout latiſſime diſputat
in vtramq; partem *in c. quamuis de pact. in
6. ſecunda parte Relectionis. §. 11. nu. 2. & 3.
Franciſ. Marc. queſt. 436. n. 2. pag. 1. firmat.
Alex. conſ. 99. n. 1. vol. 4.* quod præſcriptis
in perſonalibus Actoribus etiam vt ca-
reat ſine bona fide, licet ibi Molineus li-
tera A. diſtinguar, quod ſolum ſcientia
debiti non inducat malam fidem, nec
impediat præſcriptionem, ſed poſitiua
mala fides debitoris; vt quia cœlat de-
bitum, vel continuata gratia creditoris
expræſſam vel tacitam recognitionem
implicans. Et hanc opinionem obſer-
uari dicit Mynſing. *Obſer. 6. Cent.* 4.
allegans præiudicia.

Cum itaque gratia noſtræ creditri-
cis fuerit continuata, ob præſumprio-
nem Reuerentiam patris, & amorem
erga fratres, tacite quoq; ab ipſis reco-
gnitio facta ſit (ut ex actis) præſcriptio-
ne ſe iuuare Rei non porerunr &c.

Quid pronuntiandum.

In omnibus cauſis, ſiue bonæ fidei
ſiue ſtricti Iuris, Iudex iuramenrũ † de- 30
ferre poteſt, ex inopia probat. *Salyc. in d.
leg. in bonæ fidei. Cod. de Reb. cred.* Si cauſa
non eſt magna. *Bald. conſ. 401. num. 3. vol.
3.* quæ æſtimatur ſecundum qualitatem
perſonarum & cauſarum. *Bart. d. leg. ad-
monendi num. 54. & Iaſon ibid. num. 222.*
Er dato, quod ille vnicus teſtis non ſit
omni exceptione maior, quia conſan-
guineus, inimicus, ut ſemiplenam pro-
bationem inducat, tamen quia Rei no-
ſtri ante publicarionem non fuerunt
proteſtati contra perſonas, niſi excipe-
re volentes iurent, quod ad hoc ex ma-
litia nõ procedanr, vel oſtendant, quod
poſt publicationẽ demum didicerint,
ꝙ nunc obiiciant, & ſic primo venerit
ad ipſorum notitiam. *Hennig. Goden.
Proceſſus Iudiciarÿ pag. 1. Rub. 20. de termi-
no ad publicandum num. 6. c. in præſentium
& ibi Innoc. de teſtib.* Vnde cum contra
hunc teſtem nihil fuit appoſitum, illa
exceptio iam non venit † attendenda. 31
Alexand. conſ. 122. num. 12. vol. 2. Et ſic
recte à Iudice primæ Inſtantiæ, accen-
tibus alijs præſumprionibus & admo-
niculis, implicira ſcilicer Reinhardi di-
ſtincti confeſſione Iuramentum dela-
tum puro.

Sed ſi quis forte nullitates obſtare di-
cat, reſpõdetur, ꝙ ſuper iis, quæ ſunt Iu-
ris poſitiui, poſſunt † nullitates ſaluari. 32
Vant. Quibus mod nullit defect. poſſ. repa-

33 *rari fol. 803.* & addit quod Iudex † nulli-
tatis, debet confirmate tenatam nulli-
ter datam, quando ſibi cōſtat, quod de
nouo iuſtitia exigente, danda erit. *Van-
tiūs d. loco. n. 30. Angul. in §. quadra. de act.*
Communis enim eſt opinio, quod ſen-
34 tentia † etiam nulla, ſi de meritis con-
ſtat, ſaluari poſſit. *Vantius ibid. num. 129.*
Optime faciunt, quę habet afflict. *Deci.*
35 *372. per tot.* Coram † Principe enim
magis locum habet veritas, quam ritus
Iudiciorum. *Marc. queſt. 13. nu. 5. p. 1.* &
in eo non attenditur nullitas. Et ſupre-
mus etiam Iudex poteſt iudicare ſecun-
36 dum † conſcientiam. *Franc. Marc. queſt.
316. num. 12. p. 1. & in d. queſt. 13. num. 8.*
37 vbi refert exempla. Iuramentum † eti-
am veritatis non debet amplius, quam
ſemel præſtari *Amanell. ſingul. 126. fol.
806. per all. ibi.*

Concludit.

Refetens his omnibus ptiotem ſen-
tentiam confirmandam, tum quia pro-
batum, tum quia Iuratum. Et iuramen-
38 tum quoq; deciſoriū per † Procuratorē
ſpeciale mandatū habentem præſtari
poteſt, *Franc. Marc. q. 260. n. 2. p. 1.* Dubia
aliquo modo eſt ſentētia, nam pro rata
tantū 100. ſolidorū & veſtis ſericæ, vel
in ſolidū teneantur? Sed id inter partes
ipſas liquido cōſtare poterit, vel contra
in executionem opponi. De diuiſione
quidem ſummæ, neq; in Cam. neq; in
ptima inſtantia, cum iam vnus ex Reis
liti ceſſerit, quicquam dictum. Exſe-
39 cutionis terminus † de iure cōmuni eſt
quadrimeſtris, ſed ille ex cauſa abbre-
uiari & pręlōgari poteſt, *tex. in c. queren-
ti & ibi gl. verb. quadrimeſtre. de off. delegati,*
vt hic factum. Damna & intereſſe, ſi-
cuti prior Iudex, ſilentio prætereo. de-
bentur quidem in hac actione, quæ eſt
ſtricti Iuris à tempore litis cōteſtatæ, at
quia in petendo admodū in Cam. fue-
runt neglıgētes, & Tutor teneatur pu-
pillū defendere, iuſtasq; cauſas habue-
rit litigandi, & ptopter expenſas vel
ſumptas liquidationis.
Expenſę prioris Inſtantię ſunt com-
penſatæ, & quamuis Alex. *d. conſ. 122. n.
18.* cenſeat, quod quando † parti defer- 40
tur iuramentum ſuppletoriū ex defe-
ctu probationum, tam expenſas tam in
prima, quā appellationis inſtātia com-
penſandas, ego tamen vix video, quo-
modo noſtrum appellantem à conde-
mnatione earum releuare poſſimus *l.
properandum §. ſin autem. C. de Iudicijs,* ni-
ſi fotte propter prætenſas nullitates, &
quod Tutor appellare cogitur, expēſas
compēſandas eſſe puto. Et q, ſi aliquis
contendat de puncto Iuris, cōmuniter
teneatur, nō facile eſſe condemnandū
in expenſas. *Ioan. Fabr. in §. hæc autem n. 3.
Inſtit. de pæna temere litigan. &c.*
Pro maiori euidētia, ſi dominis vide-
bitur, pauca addemus ſcilicet, dz durch
Richter voriger Inſtantz in allen geclagtē
puncten / zu jren der Appellanten am theil
wol geurtheilt / vbel davon appellirt.

Sententia.

IN ſachē weilandt Reymer præſen-
tins nachgelaſſener Kinder Vor-
münder Appellanten eins / wider
Balthaſar vnd Peter die Botten Appel-
lanten ander theils / ſeind die den 5. De-
cemb. Anno 71. einkommene grauamina,
als vnerheblich / nicht / ſonder die ſach von
ampts wegen für beſchloſſen angenom-
men / darauff vnd allem vorbringen nach
zu recht erkandt / dz durch Richter voriger
inſtantz in allen geclagten puncten / zu jrer
der Appellenten am theil wol geurtheilt / v-
bel davō appelliert. Expenſis cōpenſatis.

Votum domini Correferentis D. VVidman.

De formalibus appellationis, nıl di-
cendum. Nullitates non eſſe attenden-
das, cum de meritis cauſæ conſtet, ideo
ſola veritate inſpecta † procedendum. 41
Marc. p. 4. diſt. 9. n. 32.

De actione.

Inſpecto libello apparet, actum pe-
titione hæreditatis, vel ſi domini malu-
erint condemnationem *ex l. omnimodo
vel auth. Nouiſs. C. de inoff. & Petr. Iacobi
in praxi.*

Proba-

probatum putat vel ſaltem ſemiplene.
Quoad veſtem ſericam nihil probatū
eſſe, Eliſam non eſſe actionem & tan-
dem cōcludit cum domino Referente.

D. P. ſimiliter. D. G. ſimiliter. Ego
ſimiliter. D. S. Citationem partis eſſe
neceſſariam. Portius *lib. 1. opin. concluſ.*
43. ampliat. 62. lib. 1.

DEC. IV. VOT. VI.

In cauſa Exſecutionis der Sonder vnd Lueders.

Contra

Herrn Hulderich Graven zu Weittenbach.

Exceptiones contra Exſecutionem.

SVMMARIA.

1 *Bona, in quib. facienda exſecutio, in principali cauſa ſunt deſignanda.*

2 *De Exſecutione facienda contra alium vbi agitur, opus eſt noua incoatione litis, propter perſonæ mutationem.*

3 *Poſſeſſor comparens ad impediendam exſecutionem, ſi allegat ſe dominum præſumitur tamdiu dominus, donec contrariū ab Actore probetur.*

4 *Sententia ſuper iure tertij lata, ipſi nil præiudicare poteſt.*

5 *Iudex extra territorium ſuum exſecutionem facere non poteſt, vt qui ibi nullam Iurisdict. habet.*

6 *Exceptio contra exſecutionem quando poſſet opponi.*

7 *A Sequeſtratione non incipiendum, ſed juris ordo ſeruandus.*

8 *Actor prius de iure ſuo docere, quam poſſeſſorem ſua poſſeſſione priuare debet.*

9 *Camera non eſt fundata in Iurisdictione contra eos poſſeſſores, qui inferiorem iudicem habent, quam Camera.*

QVod ad primam exceptio-
nem attinet, ea releuās eſt.
Nam cōſtat ex actis, bona,
in quibus facienda exſecu-
1 tio in † principali cauſa nō fuiſſe deſig-
nata, quod requiritur, *per ea quæ tradunt*
gl. & DD. in l. 1. de edend. Et poſito, quod
cum vniuerſali Iudicio ſcilicet petitio-
ne hæreditatis ſit actum, nulla bonorū
deſignatione opus fuerit, *gl. in d. l. 1. l.*
3 & l. ſi quo tempore, de pet. hær. l. quæſitum,
de pecu. tamen quia poſſeſſores eorun-
dem numquam fuerunt in lite, nō ſunt
ſine præuia Iuris cognitione ſuis rebus
2 priuandi. Nam vbi agitur † de exſecu-
tione contra aliū facienda, opus eſt no-
ua incoatione litis, ꝓpter perſonæ mu-
tationē. *l. cum quæritur, de except. Rei iud.*
& requiritur alia cauſæ cognitio. *Rota*
deciſ. vlt. de re Iud. in nouis. Etenim poſ-
ſeſſor † comparens ad impediendā ex- 3
ſecutionē, ſi allegat ſe dominū (vt hic)
præſumitur tā diu dominus donec con-
trariū ab Actore probetur, *Br. poſt. Cyn.*
in l. ob maritorum C. ne vxor pro marito. Bal.
in l. etiam col. 3. verſ. nota habet poſſeſſor. C.
de execut. Rei Iud. habetq; præſumptionē
pro ſe, *idem Bl. in l. 2. C. de prob.* Prætetea
facit, quod ſententia, qua Actores ſunt
declarati hæredes defunctæ Agnetis
Hauſſer, poſſeſſorib. bonorū, tamquā
ſuper † Iure tertij lata præiudicare non 4
potuit, *l. 2. C. quib. res Iud. non noc. c. quam-*
uis, vbi gl. 2. & Abb. extra de re Iud.

Quod ad ſecundā exceptionē atti-
net, certi Iur. eſt, Iudicē † ext. territoriū 5
ſuum exſecutionem facere nō poſſe, vt
qui ibi nullam Iurisdictionem habeat,
l. vlt. de Iurisd. l. cum vnus §. is qui de bon.
auct. Iud. po. l. pupillus. §. territorium de V. S.

Nec obſtat, quod cōtra † exſecutio- 6
nem non poſſit opponi exceptio, nam
hoc verum eſt in liquidis *l. 1. §. hæc à. in*
verb. liquere, ex quib. ca. in poſſ. ea. Iaſ. in d. l.
1. n. 32, de edend.

Sed, *an ſequeſtratio ab Actionibus petita*
decerni poſſit, quæritur? Et puto noſtro ca-
ſu eam fieri nō poſſe, ſiquidem Iuris eſt,
quod à ſequeſtratione † nō incipi, ſed 7
ordo Iuris obſeruari debeat. *l. vnica &*
ibi DD. C. de prob. ſequeſt. Et hoc maxime
noſtro caſu cum pro poſſeſſoribus præ-
ſumendū ſit, *argu. e. ex litteris de prob. l. fi.*
C. de Rei Vend. Debet. n. Actor † prius de 8
Iure ſuo docere quam poſſeſſorem ſua
poſſeſſione, quæ cōſiſtit in fructuū per-

ceptione priuare. *Abb. in c. dilectus n.16. extra de ſequeſt. l.1. l. ordo. C. de exec. rei Iud. §. commodũ, Inſt. de interd. l. Titia, de ſolut.*

Verum, *num citatio actorib. hic contra poſſeſſiones decerni poterit?* Et credo nec eã hic decerni poſſe: Nam Camera nõ eſt
8 fundata † in Iurisdict. contra eos poſſeſſores, qui inferiorem Iudicẽ habent, quam Cameram. Quare cõcludo, Reũ à petitione Actorũ abſoluendum, & Actores remittẽdos ad Iudicem loci, vbi bona ſunt ſita, *iuxt. l. vlt. C. vbi in rem act.*

Sed vt Actorib. inopibus & diuturna lite defatigatis conſulatur, malim in æquiorem (ſi dominis placeret) ſententiam inclinare & pronunciare, Comitẽ in pœnas exſecutorialias nondum eſſe declarandum, ſed illi præcipiendum, vt citet poſſeſſores bonorũ, & de cauſa cognoſcat, vnd den Partheyen zu ſchleunigem Rechten verhelffe. Compenſatis expenſis. &c.

D. Ionas, Cum Referente, expendit Bl. *in l. ob maritorum. C. ne vx. pro marito, l. à Diuo pio. §. ſi ſuper rebus de re Iud.* Concludit, Comitem in pœnas exsecutorialium nõdum eſſe declarandum. Vellet iniungere Actoribus vt bona liquident, in Cam. vt in ſimilib. cauſis ſcit actum.

D. Cramer. Dominos in principali cauſa eſſe conſentientes. Pro qualitate vero huius cauſæ putat petitam citationem decernẽdam, quia ſi ipſe Comes cognoſceret, tunc oporteret adhuc hic fortaſſis cauſam tractari, quando appellaretur.

D. Vdo, & D. Milch, cum Cramero.

D. Brandt, cum D. Nigro, quoad Cam principalem.

Quoad citationem, cum D. Cramero.

Idem alij.

Sententia publicata 18. Octob. Anno 58.

IN ſachen der Sonder vñ Leuders/ contra Herꝛn Huldenchen Graven zu Weittenbach/ Exſecutionis. Jſt erkandt/ daß der Grave/ noch zur zeit in die Peen executorialium nicht zu erclären/ ſonder von Ampts wegen den beſcheidt/ wofern die bemelte Cläger darthun vnd beweiſen/ dz die ſpecificirte Güter zu der verlaſſenſchaft/ weilandt Agneſen gehörig ſeyn/ das ſolches gehört werden ſol/ vnd iſt wider die benante Beiſitzer gebettene ladung hiemit erkandt.

DEC. IV. VOT. VII.

In cauſa Herꝛn Eberhardt/ Herman vnd Ludolff Graven zu Oberburg Clägern.

Contra

Herꝛn Adam Dietrich vnd Frantzen/ Herꝛn zu Ebendorff Beclagten. Fractæ pacis.

Accuſatore fracta pacis mortuo perit inſtantia, quoad publicationem corporis & bonorum: non quoad pœnam pecuniariam, cuius perſecutio hæredibus ſalua & integra manet.

SVMMARIA.

1 *Accuſatore fracta pacis mortuo an & quando pereat inſtantia.*

2 *Inſtantia durat vſque ad ſententiam incluſiue.*

3 *Inſtantia peremta Iudex non poteſt ferre ſententiam definitiuam, ſed debet Reum abſoluere ab obſeruatione iudicij.*

4 *Conſtitutionis fracta pacis pœna triplex.*

5 Hæredis

5 *Hæredis accuſatoris defuncti an cauſã fr. pacis perſequi & reaſſumere poſſunt.* 19. 20.

6 *Pœnæ perſecutio non datur in caſu publici iudicii, niſi lata ſententia.*

7 *Actio cenſetur ciuilis, cum pars pœnam ſibi applicari cupit, non criminalis.*

8 *Pœna recens inducta vltra pœnas iuris cõmunis, non tollit antiquam pœnam.*

9 *Pœna in libello ab accuſatore non petita, an ab hæredibus defuncti peti poſſit.*

10 *Pœna 2000. marcarum auri eſt ſeparata à pœna banni, adeo vt bonis publicatis non vna publicetur.*

11 *Clauſula,* oder was ſonſt nach ordnũg der Rechten oder viel berürtē Landfriedens/ *quid operetur.*

12 *Pœnæ in conſt. fr. pac. coniunctim & diuiſim violatoribus ſunt infligendæ, vſque adeo, vt ipſo delicto commiſſo parti vel fiſco pœna acquiſita cenſeatur, nec quicquam requiritur niſi vt pœna á iudice declaretur*

13 *Libellus vt valeat, quæ cõtinere debeat.*

14 *Iudicium ſiue inſtantia ante litem conteſt. proprie nõ dicitur, præſertim in iis cauſis, in quibus lis ſolet conteſtari.*

15 *Plures ad accuſandum de eodem crimine ſi ea ratio interſit, nõ admittuntur, ſed eligit iudex eum, quem res maxime attingit, vel idoneiorem ex omnibus.*

16 *Renuntiare liti ante eius conteſtationem impune licet.*

17 *Præludia litis ſunt, non litis ingreſſus, quæcunque ante eius conteſtationem fiunt.*

18 *Citatio ſola licet, ſufficit ad perpetuandã iuriſdictionẽ, imo innouationem fieri impedit: tamen non inducit litis pendentiam.*

21 *Deſtitiſſe nõ dicitur, qui diſtulit, ſed qui liti in totum renunciauit.*

VOtum huius ſubmiſſionis talẽ facti ſpeciẽ eſſe puto. Tres fratres, videlicet, Eberard. Hermann' & Ludolph. Comites Oberburgẽſes, citationem ad videndũ cum annexo mandato de relaxando captiuo Thilo Walmeng. nominato, cõtra Adã / Dieterich & Frantzen. Barones in Oberdorff, in Camera impetrarunt. Procurator 14. Febr. An: 54. cõparet, reproducẽs citationem cũ executione, exhibenſque mandatum conſtitutionis generale, nomine trium fratrum Actorum. Deinde 23. Feb. in vtroq; puncto citationis videlicet & mãdati datur libellus ſolius Comitis Eberhardi nomine, in quo etiã narratur, captiuum ſoli Eberhardo ſubditum eſſe. Poſt 16. April. conteſtatur, & deinceps omnia ſcripta nomine Eberhardi, nulla habita mentione fratrum reliquorum, producũtur. Porro 24. Maii Anno &c. eod. comparet Procurator Reorum, allegans cauſam hanc ſolius Comitis Eberhardi nomine introductã, qui vita ſit defunctus, & ob id inſtantiã periiſſe. Negat procurator accuſatoris inſtantiam periiſſe, quia proceſſus nomine fratrum etiam fuerint periti & executi, & quia per citationem inducitur litis pẽdentia, quæritur nunc, *an perierit inſtãtia, ita vt reliqui duo fratres † vel iure hæredũ,* 1
vel vigore emanatæ citationis, tanquam litis conſortes, litẽ ſine nouo proceſſu proſequi poſſint? Ad cuius deciſionẽ præmitto, primo † inſtantiam durare vſq; ad ſenten- 2
tiam incluſiue. *l. 1. de re iud. Phil. Franc. in c. dilecto. n. 89. de appel. Bl. in margar. ſua verb. inſtantia, Ias. in l. poſtquam litt. n. 10. C. de pact.* & perempta † inſtantia Iudicẽ 3
non poſſe ferre ſententiam definitiuã, ſed debere Reum abſoluere ab obſeruatione Iudicij, *per gl. cõmuniter approb. in l. properandum. § illo proculdubio in verb. ſententia. C. de Iudic. 11.*

Pręmitto, triplicẽ † eſſe pœnã con- 4
ſtitutionis fractę pacis, publicationem corporis, publicationem facultatũ, & pœnam 2000. marc. auri.

Primũ, quod ad defunctũ Eberardũ attinet, cuius nomine libellus datus, liſque cõteſtata eſt omniaq; uſq; ad hanc ſubmiſſionem acta, quo ad pœnã Banni videlicet publicationis corporis, puto inſtantiã periiſſe, & Reorũ nomen aboleri debere, *per tex. in l. defũcto, de pub. Iud. l. fin. C. ſi Reus vel Act. mort. fue. l. libellorũ. §. vlt. de accuſ. Franc. Marc. deciſ. 756. 757. & ſeq.* Quod adeo verum eſt, vt hæredes noſtro caſu cauſã † reaſſumere nõ poſ- 5
ſint, *Io. de plat. in §. non à Iuſt. de perpet. & temp.* Idem cenſeo dicendum in pœna publicationis bonorũ, quod videlicet hęredibus defuncti etiã lite conteſtata,

cauſæ perſecutio ſit denegata, cum hic
6 verſemur in caſu publici † Iudicij, in
quo nō datur perſecutio pœnę, niſi lata
ſententia, *l. ex iudiciorum in pr. de accuſ. l. fi.
C. ſi Reus vel Accuſ. mort. Bl. & DD, in l. 1.
C. ne ex dol. def.*

Sed an perſecutio 2000. Marcarū
auri hæredibus noſtro caſu poſt litis
conteſtat. erit concedenda? ſic qui-
dem mihi videtur, cum quia cenſetur
magis ciuilis quam criminalis, quate-
7 nus † ſcilicet pars eam pœnam appli-
cari ſibi cupit. *Bl. in l. qui ſepulcra. n. 2. C. de
8 ſepul. viol.* tum etiam quia † pœna te-
cens inducta vltra pœnas Iuris com-
munis non tollit antiquam pœnam. *gl.
& DD. in d. l. quia ſepulcra.* tum denique
9 quia ea † pœna eſt ſeparata à pœna
banni, adeo vt bonis publicatis, non
vna publicetur, *gl. fin. & Bl. in d. leg. qui
ſepulcra.*

Verum dubitationem non vulga-
rem mouet, quod hæc pœna 2000.
10 Marcarum auti in † libello non ſit pe-
tita.

Videtur igitur dicendum, *eam ab hæ-
redibus in hac inſtantia peti non poſſe.* Cęte-
rum ego omiſſis ijs, quæ in contrarium
adferri poſſent, puto verius eſſe, peti
ſcilicet poſſe, idq; propter generalem
petitionē libelli alternatiue factam, ibi,
**oder was ſonſt Anwalts gnedige beuelch
noch ordnung der Rechten oder vielbe-
rührten Landfriedens:** Illa enim petitio
11 & clauſula operatur, quod † Actor obti-
nere debeat omni meliori modo. *Abb.
in cap. 2. de ord. cogn. Alex. conſ. 38. viſa
petitione. libr. 4. Dec. conſ. 445. numer.
22.*

Pręterea omnes pœnę in cōſtitutio-
12 ne fractę pacis, coniunctim † & diuiſim
veniunt violatoribus infligendæ, vſque
adeo, vt ipſo delicto commiſſo, parti vel
fiſco pœna acquiſita cenſeatur, nec
quicquam amplius requiratur, niſi vt
pœna à Iudice declaretur. *l. commiſſa, &
ibi gl. de publ. l. 3. §. quod autem & ibi gl. in.
verb. etiam hæredi, nec non Alex. & DD.
quod quisque Iur.* &c.

Cum igitur condemnatio Iudicis ad
pœnam neceſſaria non ſit, non videtur
etiam opus petitione vel libelli con-
cluſione ſpeciali, ad quē effectum alias
concluſio libelli requiritur, *vt not. Inn.
in c. cum ſuper, de reſcript. vulg. l. vt fun-
dus. com. diu.*

Verū cum hæc quæſtio nuper in ple-
no ſenatu ſit deciſa, nō exiſtimo operæ
prætium eſſe hiſce diutius immorari,
& poteſt videri cauſa fractæ pacis **Win-
daule** contra **Salza.** Concludo igitur
poſt mortem Philippi Inſtantiā, quoad
publicationem corporis & bonorum
periiſſe, ita vt hæredes ſine nouo pro-
ceſſu, eam proſequi non poſſint, perſe-
cutionem vero 2000. Marc. auri hære-
dibus, ſi agere velint non denegandam.

Reſtat vt nunc videamus, *an fratres
ex ſua perſona ceu conſortes litis, ſine nouo
proceſſu cauſam hanc poſſint proſequi, quo-
niam citatio eorum nomine, vt allegatur,
emanauit, quæ litis pendentiam inducere
dicitur?*

Ad cuius quæſtionis deciſionē præ-
mitto. Quod libellus † debeat cōtinere 13
nomen Actoris, & Rei, *Spec. in titulo de
libell. concept. §. libellus,* Ordinatioque
ſtatuit, ut, ſi ſint plures, primus nomi-
netur cum appendice, **vnnd andere in
der Ladung beſtimpt.** *Ord. Cam. pagin. 3.
titul. 12. §.* **vnnd wo alſo.** 2. Quod li-
bellus ſimpliciter formatus, videatur
nomine proprio formatus, *Innoc. in c.
olim. de reſt. ſpol.* His præmiſſis puto di-
cendum, iis perſecutionem denegan-
dam, cum neque libellus datus, nec
lis eorum nomine ſit conteſtata, & ob
id non poteſt dici, iudicium eos cœ-
piſſe, cum proprie non dicatur iudici-
um † ſiue inſtantia ante litem conteſt. 14
præſertim in iis cauſis, in quibus lis ſo-
let conteſtari. *gloſ. in leg. & quia, de Iu-
riſdictione Caſt. in leg. properandum, num.
5. Cod. de Iud. c. relatum, vbi Abb. de of-
fic. deleg.* Præterea cum in libello nar-
retur, captiuum eſſe ſubditum ſoli Co-
miti Eberhardo, non potuerunt duo
fratres Comites Hermannus & Lu-
dolphus ſimul agere, quia ad accu-
ſandum † de eodem crimine plures 15

ſi eorum

ſi eorum non interſit, nõ admittuntur,
ſed eligit Iudex eum, quem res maxi-
me attingit, vel qui ex omnibus eſt i-
doneior *l. ſi plures, vbi Bart. & aly de ac-
cuſ. Baldus in lege prima numero vigeſimo
tertio. C. qui accuſ. non poſſ. textus in lege 3.
§. ſi tamen plures dicto libro hom. exhi.* Ra-
tiones adfert *Spec. in titulo de accuſ. §. 1.
numero decimo.* Quare cum eorum prin-
cipaliter non interfuerit, videntur re-
16 nunciaſſe accuſationi † quod ante li-
tem conteſtatam impune facere po-
tuerunt, *l. quæſitum vbi Bart. ad S. C.
17 turp.* Ratio eſt, † quod quæ ante litis cõ-
teſtationem fiunt, ſint quaſi præludia
litis, ante litis ingreſſum, *Innocentius in c.
eum ſuper quæſtione numero 2. de officio de-
leg.*

Nec obſtat, quod ſupra d. eſt, citati-
onem litis pendentiam inducere. Nam
18 licet † citatio ſola ſufficiat, ad perpetu-
andam Iuriſdictionem, *vt tradit Baldus
in fine inf. C. de præſer. 30. annorum.* Itẽ
innouationem fieri impediat, *Clem. 2.
vt lit. pendent.* alioſque effectus ha-
beat, tamen non inducit litis penden-
tiam. *gloſſ. communiter approb. in d. clem.
2. Guido. Papa deciſione 488.* Et vt vt cõce-
damus litem hoc caſu noſtro pende-
re, tamen quia lis non eſt citantium
nomine conteſtata, libellus non da-
tus, nihilque in cauſa actum, non poſ-
ſet dici, quod duo fratres in eodem ſta-
tu cauſam poſſint ꝓſequi, ſed opus eſ-
ſet noua litis conteſtatione nouo libel-
lo, *per ea quæ ſupra dicta ſunt.*

Ex hiſce omnibus concludo poſt
mortem Comitis Eberhardi inſtanti-
am, quoad pœnam Banni periiſſe, ita
19 vt † fratres neque tanquam hæredes,
neque tanquam conſortes litis ſine
nouo proceſſu eam poſſint proſequi.
Quod autem ad pœnam 2000. Marc.
auri attinet, eius perſecutionem ad nos
tranſmiſſam: *In puncto vero mandati*
concludo, inſtantiam non periiſſe, &
hæredes ſi agere velint, admittendos,
lege omnes pœnales, de obligation. & action.
Saluo. &c

Doctor R. Concludit inſtantiam,
quoad fratres periiſſe, ſed dubitat, an
citatio perierit. Interim tamen eos
neque vt conſortes, neque vt hære-
des ſine nouo proceſſu pœnam Ban-
ni proſequi ſtatuit cum Refer. Com-
penſatis Expenſis.

Votum D. Vrbini. Aut veniunt vt
hæredes, & tunc non poſſunt fratres
admitti vltra pœnam 2000 Marc. au-
ri, aut veniunt vt conſortes litis, &
tunc apparet terminum circumdu-
ctum, quo caſu nouo proceſſu erit o-
pus, quem putat decerni non poſſe,
per l. deſtitiſſe. de Iud. compenſatis expẽ-
ſis.

D. Brandt. In omnibus punctis
cum Referente. Compenſatis Ex-
penſis.

D. Elias. Duplicem eſſe quæſti-
onem: Aut enim veniunt vt hære-
des, vel vt principales accuſatores,
primo caſu, † concludit per omnia, 20
cum Referente. In altero principio
dubitat de circumductione termini
propter tres Iuridicas. Cæterum non
vult attendere illam, cum quia vtra-
que pars ſponte comparuit, & nil
excepit, tum etiam quia fratres aut
ſunt admittendi, aut prorſus exclu-
dendi. Nam impetrata, executa & re-
producta citatione. Item mandato e-
orum nomine exhibito, aut deſtite-
runt à lite vel non: Si deſtiterunt ab
accuſatione, non poſſunt eam repe-
tere *lege accuſationem C. qui accuſ. non poſſ.*
Si non deſtiterunt, non video cur non
poſſint proſequi. Nam quod d. per-
empta inſtantia propter lapſum bien-
nij poſſit obijci. *ex lege finali C. vt infra
certum tempus. &c. l. properandum. C. de
Iud.* notum eſt id in Camera non ob-
ſeruari. Et ego ſane putarim, hoſce fra-
tres ab accuſatione, nec expreſſe,
nec tacite deſtitiſſe. Nec enim dici-
tur † deſtitiſſe qui diſtulit, ſed qui li- 21
ti in totum renunciauit. *dicta lege de-
ſtitiſſe. vbi gloſſa & Doctores de Iud.
Bartholus in lege Papinianus §. ſecundo*

d. inoff. teſt. Nec interuenit hic tacita renunciatio ſecundum formam, *gl. in l. ſi ea, vbi gl. not. C. qui accuſ. non poſſunt.*

Concludo itaque poſſe hoſce duos Fratres, vt qui non deſtiterunt, nec litem deſeruerunt, ad perſecutionem inſtitutæ accuſationis etiam in puncto citationis ad videndũ admitti, & proceſſum, vbi defunctus reliquit, per repetitionem Actorum continuam, *iuxt. Mar. p. 5. n. 45. &c.*

D. Barthel. Concludit per omnia cũ Domino Referente; ſicet & Milch & alij.

DEC. IV. VOT. VIII.

In cauſa Herrn Adolphen Grauen zu Liſperck/

Contra

Bürgermeiſter vnd Rahtzu F F.

De Iure collectandi, die Schatzung zu H. belangend.

SVMMARIA.

1 *Munus proprie dicitur id, quod ciues municipes aut incolæ neceſſario & inuiti ſubeunt, lege, more, imperioue eius, qui iubendi habet poteſtatem.*

2 *Forenſes in oneribus patrimonialibus vt plurimum deterioris ſunt conditionis, quam incolæ.*

3 *Munerum alia publica, alia priuata. I. Differ.*

4 *Munus publicum quid.*

5 *Munerum alia perſonalia, alia patrimonialia. II. Differ.*

6 *Munus perſonale quod.*

7 *Munus patrimoniale quod. & n. 24.*

8 *Munerum perſonalium diuiſio in honorifica, ſordidiſſima & media.*

9 *Munerum patrimonialium diuiſio triplex.*

10 *Capitatio annonaria eſt, quæ pro menſura agrorum poſſeſſoribus indicitur, pro iugerum & capitum, quibus arantur, numero.*

11 *Collatio iugatioque quid.*

12 *Functiones animales quæ.*

13 *Capitatio famulorum & famularum realis eſt.*

14 *Munerum perſonalium diuiſio in mera & mixta.*

15 *Munera patrimonialia quæ & quid à perſonalibus differant.*

16 *Munerũ alia ordinaria, alia extraordinaria. III. Differ.*

17 *Munera ordinaria quæ?*

18 *Extraordinaria quæ?*

19 *Munerum ordinariorum duæ ſpecies, vna & in re & in tempore præſtationis certa, altera incerta nec definita.*

20 *Collectæ imperiales non ex plenitudine poteſtatis, ſed præcedente deliberato conſilio & communi conſenſu omnium ſtatuum impetrantur magis, quam indicuntur.*

21 *Collectæ inter munera ordinaria recenſendæ.*

22 *Penſitationum publicarum tria genera, canon, oblatio & indictio.*

23 *Collectæ vtrum perſonalibus vel realibus muneribus accenſendæ, an miſtum ſint. & n. 26.*

25 *Collecta eſt onus reale.*

26 *Munera patrimonialia ſuſtinentur in locis vbi bona ſita ſunt, ſiue poſſeſſores incolæ ſunt, ſiue non.*

28 *Cenſus & tributa vel perſonis vel poſſeſſionibus indicuntur.*

29 *Tributa & indictiones fundi colono vſufructuario incumbunt.*

30 *Collecta ibi ſubeunda, vbi quis bona habet & poſſidet, communis omnium eſt opinio.*

31 Colle

31 *Collecta onus rem afficit, & rei imponi poteſt, licet perſona ſubdita non ſit.*

32 *Collecta ligat forenſes ex communi omnium opinione, vſu & conſuetudine totius Germaniæ, quin & clericos* in den ämptern/ *vbi bona ſua ſunt. nu.33.*

34 *Collectarum modus non vniformis, ſed difformis.*

35. *Singuli ſtatus imperij vicem Imperatoris obtinent in ſuis prouincijs propter regalia ipſis conceſſa, & eodem, quo ipſe Imperator, iure vtuntur.*

Vexatiſſimæ Quæſtiones ſunt, *vtrum ſcilicet perſonales magis quam patrimoniales in mixtura: vtrũ ordinariæ potius, quam extraordinariæ cenſendæ ſint, quæ dicuntur collectæ?* Quid denique ſingulare & pręcipuum habeât Imperiales collectæ. Maxime vero omni diligentia conſiderandũ, vtrum vice delegationeque Imperiali, an vero vniuscuiuſque ſtatus proprio Iure ex Regalibus Inueſtituris, Priuilegijs, Conſuetudinibus, præſcriptionibus competẽtibus, exactio earum fiat, an in quam ſubſit priuatum intereſſe Statuum, vel non ſubſit?

Quantum ad Ius commune, remitto Dominos eo. Inprimis vero obſeruandum, quod aliud ſint honores, aliud Onera, aliud Munera, aliud Vectigalia, Cenſus, Annonæ, Tributa, Indictiones, ſuperindictiones, diuerſi tituli, diuerſæ materiæ. Quoniam vero Doctores collectarum materiã cum materia munerũ pmiſcue tractent & totidem videantur conſtitui poſſe ſpecies, & horum quam illorum, fontes vnde Argumenta promuntur conſiderandi, ne confundantur diuerſa, & ſequatur æquiuocatio. Munus proprie, † eſt id omne, quod ciues municipes aut incolæ neceſſario & inuiti ſubeunt, lege, more, Imperioue eius, qui iubendi habet poteſtatem. *l. munus 18. Item 214. d. v.* Nec enim ad ea alij vocantur, quam muncipes *lib. 10. C. tit. 39. l. 1.* quemadmodũ ciuilia munera indicuntur *eod. lib. tit. 42.*. Exceptis oneribus illis, quæ agris vel ædificijs imponũtur, quæ agnoſcunt poſſeſſores etiã, ſi neque ciues ſint neque incolæ de quibus *in l. ſæpe alleg. §. ſciendum*, qui perperã lectus & intellectus occaſionem præbuit Doctoribus diſcernendi inter Incolas & Forenſes in materia Collectarum, melioriſque conditionis hos, quã illos conſtituit in onere reali contra verba, mentem & rationem Iuris, quod etiam rotunde fatetur & demonſtrat Thomatus *pag. 97. n. 51.* In oneribus .n. patrimonialibus deterioris vt plurimũ
conditionis † ſolent eſſe Forenſes in 2
recompenſationẽ eius, quod pinguedine fructuque terræ in alieno territorio gaudeant, & à muneribus perſonalem adminiſtrationem habentibus, cum patrimonij onere, diſpenſioque coniunctis, immunes, vacui & ſecuri ſint, *Decianus conſ. 55. num. 46. Alex. conſ. 52. n. 5. volum. 5. Veſtaſ. de æſtimo in princ.* Munera illa multiplicis ſunt differen-
tiæ, alia publica † alia priuata. Idem de 3
collectis dici poteſt, multumque intereſt publica an priuata ſint, de quo Dominos remitto ad conſilium vniuerſitatis Lipſenſis. *num. 37. tomo 1. VVeſenbec. d. conſ. 45.*
Publicum † munus defini- 4
tur *in l. Pupillus 239. §. munus de verb. ſi-*
gnif. Alia † perſonalia ſunt, alia patri- 5
monialia quæ definiuntur *in l. 1. de mu-*
neribus. Perſonale † eſt quod non ſum- 6
ptum, ſed corporis, & animi laborem principaliter, vel, *vt in Flor. ſcriptum eſt*, ſolenniter requirit. Patrimoniale au-
tem † in quo ſumptus maxime poſtula- 7
tur, & qui hos articulos addit, nullum facit mixtum munus. *ita in dicta lege 1.* qui detrahit, tertium genus conſtituat neceſſe eſt *lege fin. §. munerum, de muneri-*
bus & honoribus. Doctores perſonalia † 8
tripliciter diuidunt in honorifica, ſordidiſſima & media; Munera cũ honoribus perperam confundentes, quæ diuerſa ſunt. *lege honor. 14. in princ. & §. ſecundo de muneribus & honoribus lege ſecunda §. penultimo l. honores l. munera 7. de decurione ff. lege tertia. §. ſecundo & tertio de muneribus l. ſecunda de veteranis:*

Patrimo-

9 Patrimonalia ſimiliter triplicia † faci-
unt, ſed vt numerum expleant, mutuā-
10 tur à primo genere captationem † an-
nonatiam, quæ pro menſura agrorum,
poſseſsoribus indicitur pro iugerum &
capitum quibus coluntur & arantur
11 numero, Collationem † recte dici iuga-
tionemque appllari certum eſt *l. 9. de,*
act. empt. C. l. 9. C. de agric. lib. 10. l. 1. & 2. in.
12 *nouel 17.* appellātur & † animales fun-
ctiones *in l. fin. C. de annon. & tribut.* Pa-
13 trimonialem autem vel Realem † eſſe
extra controuerſiam eſt. Item illam ca-
pitationem, quæ mercedi famulorum,
vel famularum imponit', de qua in re-
ceſſu de Anno 1500. Cum perſonal s
non ſit pro ſingulis Capitibus vnifor-
miter, ſed pro induſtria operibus & lu-
cro, quæ ex his cōſequuntur homines
l. fin. in princ. de munerib. & honoribus. De-
14 *cianus d. conſ. 55. num. 2.* Perſonalia † ad
ſummum duplicia eſſe poſſunt. Mera
ſcilicet, mixta. Perſonalia ſordida no-
uam ſpeciem nō conſtituunt, imo ſor-
dida ſunt non perſonalia tantum, ſed
etiā patrimonialia, qualia ſunt omnia
illa de quibus *in l. maxime, C. de vacationi-*
bus, quæ vulgo ad pſonalia reſtringunt.
Patrimonialia ſimiliter tripartita ſunt
tantum. Concernunt enim illa ſine
adminiſtratioue corporali illa, tanquā
mixta, municipes & Incolas tantum,
15 nō autem forenſes, hęc † vero omnibus
tanquam Patrimonialia mera vel ma-
xime patrimonialia oēs ex ęquo gra-
uant. Imponuntur enim & contri-
buuntur patrimonijs per æs & libram
vel ſolidum indifferenter ſine vlla exē-
ptionis priuilegijque prærogatiua, ab
omnibus tam Incolis quam forenſibus
p text. in l. 1. §. 2. C. de munerib. patrimonio-
rum per gl. ibid. & in l. fin. C. de muneribus
quatenus ſcilicet bonum publicum &
ſecuritatem totius territorij principa-
liter vniceque concernit, merito ab o-
mnibus pro rata patrimonij ibidem ſiti
proportione Geometrica ſubeuntur.
l. 1. & 2. de agric. & Cenſitis. l. 2. & 4. de vete-
ranis. l. 7. de vacatione cum ſimilib. l. 1. de A-
pochis. libro. 10. titulo 22. l. forma de mune-
ribus.

Poſtremo munerū † alia Ordinaria 16
alia Extraordinaria ſunt. Ordinaria † 17
quæ vel lege vel Senat. Cōſ. conſtituti-
onibus principum vel etiam ex more &
conſuetudine iniunguntur. Extraordi-
naria cōtrario † modo ſe habent, quod 18
ſcilicet nō lege, nō Senat. Conſ. &c. ſed
extra ordinem ex improuiſo ad tempus
per magiſtratus indicuntur. *l. vlt. de mu-*
nerib. patrimonior. lib. 10. l. 1. de vacatione
muneris publici lib. 10. tit. 45. l. 2. l. 31. §. pen-
ult. C. de Epiſc. & Cler. l. cui muneris de mu-
nerib. & honorib. l. 6. 8. §. 2. ff. de vacatione
munerum. Ordinariorum munerū duæ
rurſus poſſunt conſtitui ſpecies. Primo
enim omnibus modis Ordinariū erit,
quod & in re & in tempore certam † & 19
definitam præſtationem habet, quæ ſci
licet quotannis, vnis, binis, ternis &c.
pręſtationibus inferuntur in certa ſum
ma & quantitate pecuniæ vel ſpecie
Frumenti, Vini &c. qualia in Iure ſunt
tributa, añonæ & additiones, Bedtbuch
Cammergerichtsordnung vnderhaltung.

Secundo, quod neceſſitatis tempo-
re, vel publicæ vtilitatis cauſa non cer-
to & definito modo, ſed ad tempus mo-
do longe, modo breui, in maiori mino-
reue ſumma p renata periculi magni-
tudine & alijs circumſtantijs indicitur
& ſoluitur, quali in Iure primum obla-
tiones fuerunt ſuperindictiones, viarū,
aggerum, murorum, hoſpitum rece-
ptiones in Germania, Bawgelt/ Tür-
ckenhülff/ qualis illa de Anno 1512.
Poſteriorem hanc ſpeciem pleri-
que Extraordinarijs accenſere ma-
lunt, ſed cum definitio etiam his com-
petat, competit etiam definitum, & no-
tiſſimum ſit Collectas Imperiales non
ex plenitudine poteſtatis, ſed præcedē-
te deliberato Conſilio, & cōmuni con-
ſenſu omnium Statuum impetrati ma-
gis quam indici, & tum demum, quo-
modo inferendæ ſoluendæq; ſint, ſan-
citi, ordinari, ſtatui, ſecundum lauda-
bilem morē & congruentem *Iacobus de*
Agello in tractatu de Iure Colleg. Lipſenſ. in
conſ. 37. & VVeſenbec. d. conſ. 45. Non vi-
deo cauſam, cur à regula & definitione
recedendum ſit, adeſt lex, Conſtitutio
vel re-

vel receſſus Imperij, adeſt certa forma & taxa, quid ab vnoquoq; ad communem neceſſitatem ſit conferendum, remotis vel ſuſpenſis omnibus priuilegijs, non † video inquam, quid magis ordinarium dici fingiue poſſit, quam hoc ipſum, quod ab omnibus ſupra dicto modo neceſſitate exigente & lege iubente pro ſalute communi agnoſcitur & ſubitur pro rata *l. 1. de indictionibus lib. 10. C. titulo 17. l. 2 & 3 finali. De muneribus patrimoniorum lege omnes omnino. de annonis & tributis. lege ſecunda C. de immunitate nemini concedenda, facit optime ad propoſitum l. Rhodia de iactu. & Ciceronis locus à Gail. allegatus obſ. 52. in princ.* & hi effect⁹ & reſpectus plus operantur, q̀ Ordinaria dicenda ſint magis, quam Extraordinaria, eo prætextu quod nō ſint (quod Deus auertat) perpetua neque vniformia, ſed mutabilia augmentum & decrementum recipientia. *Antibalus parte ſecunda in tractatu de muneribus capite de modo munerum, numero vndecimo & duodecimo dicta lege prima. C. de indictionibus Cacheranus deciſ. 95. num. 43. 44. Gail. de obſeruatione 52. in fine in nouis. Thomatus & Feſtaſius ſæpius in allegatis locis.*

Veniamus ad collectas penſitationem † publicarum tria potiſſimum genera ſunt. Canon, Oblario, Indictio, de quibus Budæus, *ad titulum de officio quæſtoris pagina trigenteſima. Carolus Sigonius de antiquo Iure omnium Romanorum capite decimo tertio decimo quarto & decimo ſexto.* indictionem antiqui Collationem, Cicero etiam Collectā dixit, vulgo Taliam, nos Steuer/Anlag/Schatzung vocamus, vulgaris definitio videtur velle Collectā eſſe munus patrimoniale extraordinatiũ impoſitũ perſonę pro rebus, habita ſcilicet cōtemplatione patrimonij, *gl. in l. reſcripto §. fin. de muneribus. Bart. in l. 1. C. de mulierib. numero vigeſimo tertio.* Vtrum perſonalibus vel realibus muneribus magis † adnumeranda ſit, non conuenit inter Interpretes: mixtas eſſe collectas fatentur omnes, quæ nudæ ſimplicis & vniformis capitationis modum excedunt, perſonam principaliter conſiderandam, non rem, ideoque forenſes immunes eſſe debere contendunt contra expreſſos textus, quos allegant ad hoc, contra propriam ipſorum definitionem. Munus † ſcilicet patrimoniale 24
proprie dici. Vbi vertitur ſumrus *ſecundũ l. fin. §. patrimoniorũ de munerib. & honorib. Bartolus dicta lege de mulieribus numero vigeſimo ſecundo.* Anguſtior etiam hæc eſt definitio definito. Vnica enim ſpecie mixtarum ſcilicet contenta eſt, neglecta mere perſonali, qualis eſt capitatio proprie ſumpta pro tributo capitis, quæ ὅλω & ἐπικεφάλαιον dicitur & in loco domicilij ſoluebatur viritim incerta & taxata ſumma *Exod. 30. & Matthæi 17. de hac etiam tractatur in lege penultima C. de muneribus & honoribus lege tertia de Cenſibus l. 1. Cap. de Capitatione Ciuium cenſib. eximenda.* dicit̃ etiam capitatio humana *in capite Theodoſiano*, pecunia capitis Doctores taxam vocant, *Bartolus & Baldus* Collectam vocare non dubitant, *in dicta lege placent*. Meminit etiam eius receſſus Imperij de Anno milleſimo quingenteſimo his verbis. Ob jemandts geachtet were/daß er nichts hette / der ſoll dannoch ein Schilling geben. Præſtationem per Capita fatentur quidem Doctores, nulla habita ratione patrimonij perſonæ tantum imponi, quare dubietatem habere videtur, quod eam nihilominus patrimoniorum muneribus adnumerant *Bartolus & Baldus dicta lege placent. Socinus Conſilio ducenteſimo quadrageſimo tertio.* Collectam † onus eſſe reale contra 25
Iaſonem ex profeſſo multis probat Thomatus *in principio numero octauo* & quidem etiam ſecundum antiquos & Bald. qui dicit, quod naturaliter Collecta ſit onus rerum formaliter perſonarum. Item cauſam finalem eſſe ipſam rem.

Certe ſi verba gloſſæ & Doctorum (Perſonæ ſcilicet pro rebus) ſecundum ſubiectam materiam & leges, quas allegant, intelligenda ſunt, non alium ſenſum habere poterunt. Indicuntur enim & ſubeuntur

per æs

per æs & libram, ſecundum patrimonij
vires, & quæ non poſſidemus nõ agno-
ſcimus in cauſa moderationum. *d. l. for-
ma cum ſimilib. de Cenſib.* De mẽte Baldi
dubium non eſt, cum ex eiuſdem do-
ctrina communiter recepta Statutum
valeat, quo forẽſes ad collectas adſtrin-
guntur, licet verba Statuti in forenſem
dirigantur. Ratio eſt, quod cauſa fina-
lis ſit ipſa res, quæ principaliter adſtrin
gitur, non perſona. *Feſtaſius in §. 2 & 7.
pagina 27.* Omittunt etiam eam in de-
finitione, quæ patrimonio, agris, domi-
bus familijs principaliter & directo nul
la habita contemplatione perſonæ im-
ponuntur, de quibus tamen proprie in-
telligẽda definitio munerum patrimo-
nialium, quæ in tributiones &c. prop-
terea dicuntur. *d. §. ſciendum. & §. patri-
moniorum l. definitione, de qua ſupra*, tales
enim vt plurimum ſunt collectæ, quæ
pro neceſſitate principis alicuius vel
ciuitatis inducuntur. *d. l. 8. de vacatione
munerum.* Talis eſt hæc noſtra contri-
burio. Manifeſtum enim eſt, quod ſe-
cundum Beedtbuch rebus fuerint im-
poſitæ. Nihil igitur ad nos Doctorum
definitio, cum nõ in collectarum ipſo-
rum materia, ſed munere vere & mere
patrimoniali verſamur, & quidem ante
prouiſo ab Imperio Statibuſq; homo-
legato, ordinarijſque propter vtilitatẽ
& neceſſitatem publicam exæquato *d.
l. 1. C. de indictionibus. Cacherã. d. loco pinell.
& Gail. d. locis.* Vbi comunem dicit Bur-
ſatus *d. conſ. 16, Geil. d. obſer. 53.* Inter mu-
nera quæ rei proprie cohærent recen-
ſetur collatio prædiorum *l. 14. 18. § 1 & 2.
de munerib. l. 11. de vacatione & excuſat. mu
nerum.* Fruſtra igitur à Doctoribus col-
lecta, quæ non viritim & æqualiter in
ſingula Capita, ſed pro modo fortuna-
26 rum indicitur intermiſta † refertur, &
quatenus miſta dici ſingiue poſſit per-
ſonalitatem præualere cõtenditur, *per
ſupra dicta.* Cum Iuriſconſulti etiam ea
munera, quæ corpora miniſterium ad-
iunctum habent, qualis eſt protoſtaſia,
ſacerdotium decaprotia, magis tamen
patrimonij eſſe dicant mixtura nõ ob-
ſtante, *l. 1. l. 3. § vltimo §. de muneribus &
honoribus.* Imo quidem non corporalia,
ſed patrimonij tantum non ambigi vo-
lunt. *l. 8. C. de munerib. patrimon.* Mune-
ra patrimonialia † ſuſtinentur in locis, 27
vbi bona ſita ſunt, ſiue poſſeſſores eiuſ-
dem ciues incolæ &c. ſint ſiue non ſint.
*l. 6. §. de muneribus & honoribus l. 6. & l. fi-
nali l. prima in fine de mulieribus. d. l. forma
§. 2.* Cenſus † & tributa vel perſonis vel 28
poſſeſſionibus indicuntur. *l. 3. de cenſib.
l. 11. C. de officio adſeſſorum. l. 3. de apparito-
rib. tit. 52. lib. 12. C.* Tributa & indictio-
nes † fundi ſiue ordinaria & perpetua 29
ſiue extraordinaria & temporalia ſint,
poſſeſſori Colono vſufructuario &c.
incumbunt. *l. quæro 28. l. generali. 32. §.
fin. de vſufr. Legato l. vſufructum 52. l. 13.
§. 5. de actionibus empt. l. 2. C. de annonis &
tributis. Bart. ad d. l. 1 C. de mulieribus num.
37.* Idem Iuris in contributionibus Im-
perij, vti videre eſt in receſſu de Anno
&c. 48. in materia exemptionum & mo
derationum. Fiſcus enim interea poſ-
ſeſſores excutit: hinc Intitulaturæ illę
alß Inhaber :c. Hinc communis opinio
† collectam ibi ſubeundam, vbi quis bo 30
na poſſidet, de qua Curtius Iunior Ga-
il. *d. obſ. 52. & 53. in nouis, Decianus d. conſ.
55. num. 4 & 18.* Vbi ad forenſes hoc ex-
tendit & reſpondet Bartolo & alijs, qui
nos exemptos eſſe volunt. *Burſatus d.
Conſ. 16. Feſtaſ. parte 2. num. 35.* Ratio ex-
primitur *in l. 10. de munerib. patrimonior.*
Communi opinioni, vel potius Iuri cõ-
ſentanea eſt generalis conſuetudo Ita-
liæ & Galliæ, imo, *vt ſupra dixi*, totius
Europæ. *Feſtas. d. loco num. 47 & 49.* Quo
ad Germaniam Capite in cauſa Speyr.
er contra Speyr generalem & notori-
am, ideoque probatione opus non ha-
bere, aſſerere non dubitauit, nemine
tunc contradicente, prout etiam Gail.
in prima Editione d. obſ. 53. poſuit. Pro cõ-
firmatione huius etiam conſuetudinis
generalis ibidem ſtringit tranſactionẽ
inter palatinum & Epiſcopum, quod
vterque alterius Leibeigen vnd andere
Hinderſeſſen/in ſuo territorio habitan-
tes non tantum de bonis lo ſuo diſtri-
ctu, verum etiam in alterius Gemarcken
vnd Gerichten ſitis collectare poſſet,
quod

quod ceſſante tranſactione, facere non
licuiſſet, ſed quilibet eo loco, vbi bona
ſita ſunt, Stewer vnnd Schatzung ſol-
1 uiſſet. Onus collectæ † rem afficere, &
rei imponi poſſe, licet perſona ſubdita
non ſit probat Pinell *de loco per l. Im-
peratores de publica & Vectigalibus Tho-
matus & Feſtaſius de locis, Hartman libro
ſecundo. pract. obſ. titulo de cenſibus obſ. 5.*
Vbi ad aſtruendam dictam Conſuetu-
dinem facit, quod ibidem ſubiungit,
ibi & hoc quotidie fieri videmus. Ratio
per eum quia forenſes pro poſſeſſioni-
bus quas habent coguntur ad Colle-
ctas, conſuetudinem hanc vigere in
Auſtriaco & Burgundiaco circulis: i-
tem in Heluetia ex receſſibus Imperij
2 manifeſtum eſt, in † tantum, quod et-
iam Clericos implicet, etiam in caſi-
bus particularibus extra Reichs ſteur/
quod manifeſte probat receſſus de An-
no milleſimo quingenteſimo in ru-
brica wer die Steurung, ibi, wo aber je-
mandts auff Klöſter. De Sabaudia teſta-
tur Guido Papa *d. obſeru. 857. 396.*
Quoad Bauariam videantur Acta in
cauſa Ortenburg contra Beyer. Maxi-
me defenſionales articulo trigeſimo
quarto & ſimilibus. Et qui amplius du-
bitat interroget vicinas Ciuitates Im-
periales Auguſtam & Ratiſponam. De
Saxonia & Marchia idem Iudicium
eſt. In Epiſcopatu Monaſterienſi col-
33 lectantur forenſes † & Clerici in den
Amptern/ in quibus bona ſita. Quoad
Auſtriacos eſt receſſus de Anno &c.
tngeſimo §. Dieweil ſich auch. pagi-
na ducenteſima decima nona. Vbi Fer
dinandus promittit pro me & ſuis &c.
forenſes, qui ſemel Imperio &c. cum
reſeruatoria. Iuris exceptio autem fir-
mat regulam, & ſequentes receſſus ar-
guunt promiſſionibus non ſatis diu fa-
ctum fuiſſe. Et quod jure ſuo collecta-
te poſſint forenſes, etiam Imperij Sta-
tus manifeſte exprimunt in receſſu de
Anno quadrageſimo quarto. §. Vnd
dieweil aber *pagina 319.* Vbi ſuperiore cō-
uentione rurſus diuerſum ſtatuitur,
collectatos ſcilicet ab Auſtriacis &
Burgundiacis ratione bonorum ſub ſe
ſitorum in loco domicilij non amplius
moleſtandos, quod eſt contra expreſ-
ſam prouiſionem iſtius, & ſimilium re-
ceſſuum von gemeinem pfenning. Quo-
ad receſſus Imperij de forma & modo
collectandi, non vniformes ſunt: Col-
lectæ enim deß gemeinen Pfennings de
Anno &c. 95. 1512. 1518. 42. 44. exige-
bantur ad formam conuentam & ex-
preſſam, nomine, delegatione, & vice
Cæſaris, omniumque Statuum, confe-
rebanturque ſinguli ſeorſim proprio
priuatoque nomine opera & miniſte-
ria vel parochorum, vel etiam ipſius
Magiſtratus domicilij, de bonis vbicū-
que poſſeſſis, cū expreſſa reſeruatione
Iurium Regaliū &c, ne ꝑ generali per-
petuaq; forma in poſterum forte alle-
garetur. Probant hæc ipſa verba receſ-
ſuū directa in perſonas ſubditorū. Pro-
bat hoc formula Iuramenti der Inne-
mer. Probat hoc ratio legis expreſſa in
receſſu de Anno &c. 42. §. Es ſollen
auch alle/ *pag. 285.* Vbi præmiſſo, quod
ſtatus &c. habentes ſubditos, quotam
vel ratam de proprio dominio, patri-
monio, vel Cameræ inferre: nullatenus
autem ſubditos eo nomine grauare de-
beāt. Subdit: In betrachtung daß dieſel-
be die ſein gar geiſtlich oder Weltlich oh-
ne das durchauß für ſich ſelbſt Ihre Anla-
gen gebē müſſen/ Et quod ibidem ſtatui-
tur de exigēdo debitore debitoris, pen-
ſionis reſeruatæ &c. omiſſo principali,
contra nouellam 128.

Collectæ de Anno &c. 30. 48. & ſe-
quentes omnes formatæ fuerunt & di-
rectę auff den Römer Zins/ idque von
mehrer Richtigkeit wegen propter ma-
triculam procul dubio, & exactionum
commoditatem, ſine qua fruſtra de
loco collectandi diſponitur. In alieno
enim territorio ceſſat executio, quod
indicāt ſupra allegata maxime de Hel-
uetijs, & exempla Teuſchmeiſter contra
Fugger vnnd Otingen. Status pro vi-
ribus dominiorum cenſiti æſtimatique
ſunt, & poſtulanti Cæſari certam ſum-
mam, certis menſibus inferendam pa-
ciſcuntur, quæ collecta reſpectu Impe-
ratoris & Statuū pactionalis dici poteſt,

Galli compoſitionem vocanr Imperator viciſſim Staribus poteſtatem facit collectandi in ſubſidium Subditos, indifferētet omnes, ſiue Clerici, ſiue Laici, ſiue exempri ſint, vel non ſint, adiecto appendice, **wie Rechtmeſsig herkōmen vnnd Recht iſt.** Differunt igitur roto genere à Superioribus, quod quia omnibus obuium collationem inter vtraſque omitto. Sufficit indicaſſe, quod præcipuum eſt in hiſee poſterioribus agi de priuato Iute & intereſſe Statuum. Accepta enim collectandi poteſtare ſuo nomine vigore regalium pro arbitrio exactionē inſtituere poſſunt, id eſt, vel perſonis, vel rebus, vti comuniter fieri ſolet imponete. *Gail. d. obſ. 53.* (.qui quamuis verba iſta in poſteriore editione omiſerit, conſtat tamen Reum noſtrum viā iſtam elegiſſe, vti magis tritam & expeditam, ram in muneribus patrimonialibus, quam in Collectis, ſi qua forte ex verborum aucupijs inter iſta fieri poſſit differennia, qualem videre eſt apud Andubal. *d. parte 2. Videatur Pinellus d. loco*) cōminara contumacibus pœna dupliei Año &c. 66. folio 18. quæ cōtra priuaros poſſeſſores vix locum habere poteſt, cum pignoribus captis vel Arreſtationibus ad ſoluendum cogi poſſint. Verba **Jhre Vnderthanen** / explicantur per ſequentia **geiſtlich exempt.** Extra enim ſubiectam materiam neutri ſubiecti dici poſſunt. Clericos & Forēſes etiam de jure communi in materia Collectarum ſubiectos eſſe ratione bonorum, quæ hic principaliter in cōſideratione ſunt pluribus probat Thomatus *pag. 207. n. 21 & pluribus ſequentibus, Feſtaſius dictis locis ſtatim in principio dictum Conſilium Lipſenſe 37. Tomo 1. Decian. d. conſ. 55. & Burſat. d. Conſ. 16. Schurpff Conſ. 59. Cēt. 1. Gail. d. loco.* Verba, **wie rechtmeſsig herkommen vnd Recht iſt**/ nihil certi definiunt, cum Ius ipſum, *vt ſupra oſtenſum*, diuerſimode interpretent. DD. & cōſuetudines, maxime particulares eū variæ, contrariæq; ſint, vnde etiam materia litis factæ ſunt, quæ cōſenſus eſſe debebāt, ſecundum jura comunia, & nō ſecundum conſuetudines tantū controuerſias haſce decidendas. Vera **wie recht iſt** & alia in receſſu de Año &c. 48. in materia exemptionū & moderationū ſatis exprimūt, imo nō videnur locum habere debere cōſuetudines, cū illis ſpecialiter derogatū ſit, tam in antecedētibus, q̄ in ſubſequentib. verbis, nec vlla legitime introduci poſſe videt. Immemoriali enim p̄ſcriptione opus eſt, vt expreſſe cauet in dicto receſſu de Año &c. 48. in materia exemptionū, quæ huic añexa & cōiuncta eſt, & ſinguli Stat⁹ vicē Imperatoris † in ſuis prouincijs ꝑpter regalia ipſis cōceſſa obtinent, & eodē quo ipſe Impetator jure vtunt *Scurpff. d. conſ. 59.* 34 *VVeſenbec. cōſ. 45.* Ab Año autē 1530, quo primum hic modus inſtitutus eſt collectādi, in cauſis priuilegiatis **der Türckē hilff**/ ne quadragenaria q̄dem decurrere potuit p̄ſcriptio. Actus autem collectandi arbitratij ſunt. Ideoq; ad hoc, q̄ præſcribantur pluribus opus eſt. Inprimis veto FF. contradictorium aliquem Actum contra Comirē obtentum, cui acquieuiſſet, ante ſupra dictū tempus articulare debuiſſent. *VVeſenbec. d. Cōſ.* Probare etiam debuiſſent bona FF. ibidem libera, cuius contrarium conſtat ex **Morgen beetbuch**/ vbi ſpecies expreſſę Collectę ſimplicis ad duplicē &c. conſeruar Ius Comitis collectandi in alijs omnibus ſimilibus. *Pariſ. d. Conſ. 25. n. 86. Schurpff. in terminis d. Conſ. 59. n. 26 & 32. VVeſenb. d. loco.* Dato igitur comunem opinionē de non collectandis forēnſib. defendi poſſe. Itē Collectas extraordinaria magis, q̄ Ordinaria munera dicenda, attamen nihil ad rē faceret, ſumus .n. in caſu excepto & priuilegiato, tam de Iure communi, q̄ conſtitutionibus Imperij, & juribus Imperialib. gaudent ſinguli Status per ſupra dicta. Concludo neq; Iura communia, neq; Ordinationes Imperij pro Actorib. facere in poſſeſſorio, ratione cōſuetudinis vel præſcriptionis nil probatum, vel ꝓbari potuiſſe, vel ſi ita mauultis, quatenus aliquid probatum, id rurſus eliſum. Pronuncio abſoluendum Reum compenſatis expenſis

DEC.

DEC. IV. VOT. IX.

Friederich Stadt *Contra* Grimmenfeldt.

An arctior inhibitio contra T. decernenda?

SVMMARIA.

1 *Inhibere vlterius vel procedere, articulo iuriſdictionis & deuolutionis aliter non diſcuſſo periculoſum videtur.*

2 *Cognitio, an Iudex ſit is, qui aditur, ꝓcedere debet omnem actum iuriſdictionalẽ.*

3 *Appellata an & quando reuocanda?*

4 *Iudex ſuperior vel appellationis ꝑ ſolã citationem dicitur cognoſcere de cauſa.*

5 *Inhibitionem ſi conſtat qualitercunq; decerni ſolere, merito manu tenetur ea.*

6 *Priuilegia mutuo concurrentia ſe magis elidere videntur.*

7 *Priuilegium contra ſuperiorem poteſtatem non valet.*

8 *Dominium ſupremum ſuperioritatis ab Imperatore ſeparari non poteſt.*

9 *Sanctio aduerſans vtilitati publicæ de iure non ſubſiſtit.*

10 *Imperator non poteſt ſibi facere parem in Imperio, nec contra libertatem Imperij præſcribi poteſt in tali caſu.*

11 *Priuilegium conſenſu omnium ſtatuum ab Imperatore conceſſum multum momẽti & ponderis habet.*

12 *Ne priuilegio præiudicetur, ſequantur veſtigia maiorum.*

13 *Exceptiones, ſi procurator nihil egerit, prout Iuris & ſtyli, omittendæ.*

SVbmiſſum tam pro T. interueniente, quam pro Landtmã vnd vrtheilſprecher zu Grüñenfeldt ſuper ſeparatis & diſtinctis exceptionib. einkommen/nec non pro arctioribus compulſorialibus & inhibitione. Tertio ſuper implorationc nobilis officij pro reuocatione attentatorum. Appellatum eſt à denegata remiſſione, ad auocationẽ ſenatus A. vigore ipſorum priuilegij de ipſorũ ſubditis in ſubditorum ſubditos, non niſi coram ipſis conueniendis. Sed certum eſt, hanc ſententiam à qua, ſiue denegationem pure diffinitiuam non eſſe, vt d. in cauſa Grichingẽ
contra Naſſaw/ & conſtat præſertim à
tempore exceptionum de contentio-
ſa Iuriſdictione: quodque iam olim dif-
ferentibus votis priuilegium T. diſpu-
tarũ eſſe p̃ſertim in cauſa der Truchſes
cõtra Melchior Stirl/ vbi Articuli ſuꝑ
priuilegio admiſſi Statt Füllundorff/
cõtra Hohẽ Zollern/ ſimplicis q̃relæ, die
abforderung belangidt/ vbi in puncto at-
tentatorũ, priuilegio nõ attento, cauſa
Schellenberg cõtra Iudices ꝓuinciales
in Schwaben/ vbi exceptionib. non ob
ſtantib. arctior inhibitio decreta, vtcũ-
que poſſeſſio Iuriſdictionis Cameræ, ꝓ
& cõtra allegata, & quodam̃odo, qua-
tenus cauſæ qualitates requirebãt, pro-
bata eſſet. Ideoq; vlteri⁹ † inhibere vel 1
ꝓcedere, articulo Iuriſdictionis & de-
uolutionis, aliter nõ diſcuſſo, periculo-
ſum videt̃, *c. Nõ ſolum c. Romana §. ſi vero de appell. vbi Franc, Guid. Pap. quæſt. 24. Afflict. deciſ. 297*. Cognitio †. a. an ſit Iudex 2
is, q̃ aditur, ꝓcedere debet oẽm actum
Iuriſdictionalẽ *c. ſuꝑ literis de Reſcr. Myns. Centur. 3. obſer. 87*. Quare cum hic Iuriſ-
dictio Cameræ penitus negetur, adeoq;
priuilegiũ T. in ſpecie in exceptionib.
deducat̃, quod nondũ ex ꝓfeſſo in Ca-
mera reiectũ, aut vnquã ita interpreta-
tum eſt, vt Marchionatus Grüñenfeldt
priuilegio Grimmenfeldt exceptus ſit.
Ideo Iuriſdictio principaliter facta eſt
dubia. & nunc in cõtrouerſia poſita eſt,
multo minus ad pœnam comiſſam ꝓ-
pter nõ paritionẽ aut reuocationẽ At-
tentatorũ, ſine plena & exacta cogniti-
one, nam alias vlteriores ꝓceſſus eſſent
ipſo Iure nulli, prout, quoad inhibitio-
nem eſt doctrina Speculatoris. *Tit. de appellat. § de offic. verſ. ſed quæritur, Felinus in d. c. dilectus nu. 2. de. præſcript.*

Quoad † reuocationẽ Attentatorũ. 3
Conar. *c. 23. practicarum quæſtionem. n. 7.*
vbi in fortioribus terminis vult, etiamſi
de deuolutione conſtet, tamen Atten-

tata non aliter reuocari, quam ſi de Iu-
ſtitia Appellationis aliqualiter con-
ſtet, quia Appellatio ſuſpenſionem Iu-
riſdictionis prioris Iudicis non inducit
in Interlocutorijs, niſi inhibitum.

Sed huic forſan obſtat, quòd Came-
ra Exceptiones illas pręuenit Decreto
ſimplicium, ideoque ſimus in terminis
Notatorum per Maranthum *de Appel.*
Diſputat. 6 & diſput. 6. n. 125. Cum cõſtat
ex deductis & in exceptionibus & pro-
ducto ſcripto judicii prouincialis, ſibi
ab Archiduce prohibitum, ne man-
datis Cameræ pareat, cuius contrariũ
ipſi in compulſorialibus mandatum in
Camera & ſic maiori Curia, ideoq; Iu-
riſdictio noſtra tuenda, ne fruſtra inhi-
bitio noſtra ſimplex decreta, quo tem-
pore exceptiones nondum fuerunt ꝓ-
4 ductę. Et ꝓ hoc facit, quod † per ſolam
Citationem dicitur Iudex ſuperior, vel
Appellationis cognoſcere de cauſa *C.*
gratum de offic. deleg. & quod de ſtylo di-
cit *Mynſing. Centur. 3. obſeruatione. 78.*
quod quando qualitercunque conſtet
de Iuriſdictione, Inhibitionem decerni
5 ſolere, † ergo ſi decernuntur, metiro
manu tenentur, *d. c. non ſolum de Appellat.*
in 6. Facit etiam, quia concurrunt pri-
6 uilegiati, T. & A. vt mutuo † ſe ma-
gis elidere videantur, *per l. verum §.*
finali cum lege ſequenti ff. de Minoribus l.
7 *2. C. de priuileg. Fiſci.* Et † priuilegium
contra ſuperiorem poteſtatem non
valet. *Franc. Marc. deciſione ducenteſima*
trigeſima tertia. Sed tamen, quia huius
Iudicem eſſe oportet, deq; illa eliſione
cum plena cauſæ cognitione diſcuti-
endum, cuius priuilegium prævaleat,
præſertim vero, an interim prouincia-
les Iudices procedere potuerint, *per l.*
Sed & milites, & ibi notat. de Excuſat.
tut. l. de Iure. Ad Municip. & Panorm. &
Felin. in c. ſuper literis, de Reſcript. Mallem
tem reducere ad terminos proceſſus
in cauſa Sallenbergk / ſcilicet auff Ex-
ceptiones vnderſchiedlich vorbracht /
Reiffſteck in ſpecie Handelung aufflé-
gen / ſub comminatione confeſſatorũ
petitos ꝓceſſus noch zur zeit abſchlagẽ /
Si tum Reiffſteck poſitionales perem-
ptoriales, eliſiuos, ſiue defenſionales
produxerit, eos volo ad probandum
admittere, & ſic tacite exceptiones T.
præterire, reijcere, quod nunc aperto
marte facere, eſſet periculoſum. Atqui
nõdum plane mihi conſtat, an & qua-
tenus Camera in poſſeſſione vel quaſi,
ſit decernendi tales proceſſus, & an
vnquam priuilegium Auſtriacum ef-
fectum ſuum realiter ſortitum ſit.

D. Weidling vult in allen dieſen pun-
cten Reiffſteck ſein begern noch zur zeit
abſchlagẽ / & Handelung in ſpecie auff
legen / ſub comminatione, daß die Sach
vor beſchloſſen angenommen ſeyn ſo
ſi poſtea in ſpecie nil ageret, vellet pro
priuilegio pronunciare, vult tamen co
gitare.

D. Ehrlich ſimiliter, ego idem, ſi
tamen Reiffſteck non ageret, altius de
liberarem.

D. Vrbinus opus eſſe, vt priuilegiũ
T. examinetur, quod putat eſſe noto-
rium, tanquam Camerę inſinuatum, &
videtur illud priuilegium non obſtare
quia priuilegium de Iure non ſubſiſtat,
nam † ſupremũ Dominiũ ſuperioritatis 8
ab Imperatore ſeparari nõ poteſt, *l. pen.*
de off. præſid. Itẽ quia hæc ſanctio videtur 9
aduerſari vtilitati publicæ *l. vnica. C. de*
his qui vacationem à Principe lib. 10. Tertio,
quia † Imperator non poteſt ſibi fac-
re parem in Imperio, nec contra liber-
tatem Imperij præſcribi poteſt in tali
caſu, *l. omnes C. de præſcript. 30. annorum.*
Sed hoc loco nihil decidit, & eget po-
tius deciſione ſtatuum. Inter cæteras
tamen exceptiones vnam inuenit re-
leuantem ſcilicet priuilegium † hoc eſ- 11
ſe cõceſſum conſenſu omnium Statuũ,
quod ſi verum eſſet, & probaretur li-
cet Status contradicant & negent a-
pud priuilegium multum haberet
momenti & ponderis. Itàque ne priui- 12
legio, vel Auſtriacis vel priuilegio præ-
iudicetur, & nos pauci ſumus nume-
ro, ſequendum puto veſtigia maiorum,
iniungendo procuratori ex aduerſo
in ſpecie Handelung ſine vlla commi-
natione, concernit enim maxime
eius præiudicium, vel ſi Domini pu-

tarent

taret criminandum, ſub comminatione concluſionis. Quod ſi † nihil egerit, 13 tum exceptiones ad probandum ꝑut Iuris & Styli admittendas putatem. Reliqua puncta tranſit ſilentio, in illis enim non fundata Iuriſdictione, pronunciare non poſſunt. &c.

Tandem 21. Ianuarij maioribus votis dominis placuit vt verba (noch zur zeitt) omitterentur. cum antehac arctior inhibitio aliquando ſit decreta, ideo ad euitandam contrarietatem, putarunt dd. verba omittenda, ſed expectandum quid Reyſſteck in ſpecie agat, vt demum vel pure denegentur, vel pure decernantur petiti proceſſus.

Sententia.

IN ſachen Pfleger Bürgermeiſter vnnd Rath Frederichſtatt Appellant/wieder Crunenſelt Appellaten vnd pro Intereſſe/ iſt der beſcheidt daß D. Reyſſteck was ſich auff Exceptiones nono Iunij año 70. einkommen/ in ſpecie zu handel geführet/ zeit dreier Monat von Ampts wegen angeſetzt/ mit dem anhang/wo er dem alſo nicht nachkommen wirdt/ daß als dan die ſach diß Puncten halben vor beſchloſſen hiemit angenommen ſeyn ſoll. Publicata 21 Ianuarij Anno &c. 70.

DEC. IV. VOT. X.

Alexander vnd Gerhart von wickſtat
Contra
Hanſen von Wickſtat.

Bannitus an in petita reuiſione audiri debeat, Fractæ pacis, auff den Landtfrieden.

SVMMARIA.

1 *Bannitus neque appellando neque ſupplicando pro reuiſione audiendus eſt.*

2 *Ampliatur procedere in bannito Imperij.*

3 *Officium Iudicis latiſſime patet.*

4 *Iura variari vel vſus Reipub. vel perſonarum, rerum varietas poſtulant.*

5 *Innocentem condemnare nulli poteſtati licet.*

Reus niſi de crimine victus ſit condemnari non poteſt.

6 *Confeſſio rei qualificata non ſolum factum, ſed & culpam infert niſi per qualitatis rationem remoueatur.*

7 *Factum etiam ſine qualitate examinatur, ac pœna pecuniaria, vel alia pro varietate circumſtantiarum, à Iudice coercetur, licet etiam aliqua culpæ remotio fiat.*

8 *Confeſſio libera facta in Iudicio extra carcerem, vel extra facta plenam facit fidem, etiam in criminalibus*

9 *Fatens delictum ſibi factum habet præſumptionem contra ſe quod doloſe fecerit.*

10 *Confeſſio quando pro parte accipiatur pro parte non.*

11 *Qualitas confeſſioni adiecta per contrarias præſumptiones euaneſcit & infringitur.*

12 *Confidens homicidium præſumitur feciſſe doloſe, & non ad ſui defenſionem.*

13 *Iniuria, Inimicitia, nocturna vigilia, occultatio, armorũ diſparitas, fuga ſociorum, equi & bombartæ ablatio an homicidium præſumant.*

14 *Confeſſio ſola ſocij criminis, coniuncta cum confeſſione rei, qualitatem coniunctã compellit & eleuat.*

15 *Confeſſio facta in articulo mortis ꝓbat tam contra cõfidentem quam contra aliũ.*

16 *Probatio per coniecturas admittitur in factis, quæ per alios, quam complices delicti probari non poſſunt.*

17 *Fama publica an probet crimen.*

18 *Fuga adeo ſuſpicioſa & in jure reprobata eſt, vt vel ea ſola probata, crimen habeatur probatum.*

19 *Diffidationes quid probent?*

20 *Dolus ſuus patrocinari nemini debet.*

21 *Solemnitates in notorijs iuris non curantur.*

22 *Defenſionem allegans eam intra annũ ꝓbare debet, alias intentati criminis Reus arguitur.*

23 *Crudelis eſt qui famam negligit.*

24 *Vita & honoris cauſa à pari procedunt.*

25. *Confeſſio in tormentis extorta, non per ſe, ſed perſeuerantia vel fama, vel veriſimilitudine facti, vel alius adminiculis, indubitanter veritatem probat.*

26 *Ad probandum id quod probari nequit nemo admittitur*

27 *Socii criminis nullam qualitatem probant & ſunt teſtes inhabiles.*

28 *Repelli quis poteſt in euidẽti calumnia, ferriq; ſententia etiam parte non petente.*

29 *Defenſio niſi probetur neceſſaria fuiſſe, & cum moderamine tutelæ inculpatæ facta, à pœna homicidii non excuſatur*

30 *Iudex perſpectis circumſtantiis ex iure æquitatis iudicare debet.*

31 *Accuſatore mortuo perit inſtantia quoad pœnam corporalem.*

32 *Iudex poteſt Reum ob homicidiũ pœna pecuniaria afficere, ſi alia non ſit petita.*

33 *Condemnando ex præſumptionibus non pœna capitalis ſed pecuniaria mitior imponenda eſt.*

34 *Probationes in cauſis criminalibus debent eſſe luce meridiana clariores, intellige quoad pœnam corporalem non autem pecuniariam.*

35 *Probatio per coniecturas in criminalib. admittitur in cauſis quæ ſunt difficilis probationis.*

36 *Bannum delicti & bannum contumaciæ quid differant.*

37 *Lex vbi non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus.*

38 *Conſiſtorium principis, prætermiſſo iuris ordine ſola facti in veritate procedit.*

39 *Camera nõ tantum Imperatoris ſed totius Imperij conſiſtorium eſt.*

40 *Nullitates proceſſuum quantumuis magna, dummodo de meritis cauſæ conſtat, in Camera non attenduntur.*

ALexander vnnd Gerhardt gebrüder von Wickſtatt ſtehen in Irrung mit Hanſſen võ Wickſtatt/ da begibt ſich daß die Partheien einander im Feldt auffſtoſſen/ vnnd wirdt Alexander erſchoſſen/ darauff nimbt Gerhardt von Wickſtatt am Cammergericht für den Hanſen vnd clagt auff den Landtfrieden. Der Beclagt verpleipt vngehorſamlich/vnd wirdt erclärt in damnum contumaciæ. Von dieſem begert er abſolutionem durch ſein gevollmächtigten/ wirdt endtlich erkandt daß er wegen erwieſener fürſetzlicher that/ ſoll geben dem Gerhardt von Wickſtatt/ Zehen Tauſent gülden/ vnd ſich mit dem Fiſcal vertragen. Darauff begert der Beclagt reuiſionem actorum, vnnd impetrirt/vnnd iſt diß die Relatio Dominorum qui de facto cognouerit, wie folgt.

Priuſquam ad cauſam viri clariſſimi perueniamus veſtro arbitrio committendum duximus: *An bannitus impetita reuiſione audiri debeat?* per ea quæ tradit *gloſſa in lege finali C. vt lit. pend. & ibi Cyn. Caſtr. Iaſ. Alex. in term. ad l properandum. §. Sin autem Reus C. de iud.* Quibus locis communi calculo † bannitum, neque 1
appellando, neque ſupplicando pro reuiſione audiendum eſſe concluditur. Idq; † magis hoc loco procedere debet 2
in bannito imperii, cuius bona vita ex formula denunciationis præſcribitur Dann er auß dem Frieden in den Vnfrieden geſetzt / *ad Conſtit.* gezogen *facit textus in l. Actione §. publicatione pro Soc. lege poſt liminium. §. filius de Capt. & poſt l. reo.* Sed vt diximus, hoc arbitrio veſtro committimus.

Quod ad ipſam cauſam. Inprimis vobis conſtare debet, cum † iudicis offi- 3
cium latiſs. pateat, *l. 1. de Iurisdict.* quam viam ingreſſi ſimus, a qua ſupplicans in infirmanda ſententia noſtra aberrauit.

Deinde

4 Deinde cum † iura variantur, quemad-
modũ Reipubl. vel perſonarũ, rerumq;
varietas poſtulant *l. 3. l. Neq. jus ſing. De
leg.* non tam iuris cuiuſcumq; ratio ha-
benda eſt, quam vt cõſideretur, an pro-
greſſus noſter ſolidus ſit, an finem, qui
nobis propoſitus eſt, conſecuti ſumus,
hoc eſt, an iuſtitiã fecimus, an non ſup-
plicãti plus profuimus, quã nocuimus,
annõ ſalutis Imperij rationẽ habuimus?

Sed ad factum ipſum: Iudiciũ ipſum
& principale ſuper fracta pace motum
eſt: Hoc iudicium eo tempore exitum
non habuit, quoad naturã ſui. Nam nõ
ſuper maleficio, ſed ſuper contumacia
pronunciatũ eſt, hoc eſt bannitur Reus
non propter parricidium, ſed propter
cõtumaciam. Porro huius reſpectu pe-
tita eſt Abſolutio: deinde victori iniun-
gitur, vt ad eam petitionẽ reſpondeat.
Dat ille Anzeige/ ſed talem, quæ nõ ſim-
plex eſt, ſiue quæ ſolam reſpiciat abſo-
lutionẽ à banno contumaciæ, ſed mul-
to magis ad pœnam facti principalis.
Nam vt ipſe declarat, nõ aliter conſen-
tit in illam abſolutionem, quam ſi ratio
quoq; pœnæ fractæ pacis habeatur, &
in eum finẽ Acta probatoria quoq; ex-
hibeat. Hic nos remiſſo, quod nobis in-
cũbebat ratione ꝓceſſus. Officio mer-
cenario, nobile officium arripuimus,
non ſolum ex æquitate, ſed etiã ex ſum-
ma noſtra poteſtate, habita ratione ad
ipſius facti qualitatẽ, in gratiã vtriuſq;
partis, ad innocentiã ſubditorum, de-
inde ad iuſtitiæ & imperii conſeruatio-
nem. Videndũ ergo primum, an factũ
probatum ſit. Fruſtra enim officiũ no-
ſtrum vindicamus, niſi Reus de crimine
conuictus ſit, cum nulla poteſtas tanta
5 ſit; cui † innocentẽ condemnare liceat.
l. Abſentem de Pœn. Deinde an licuerit in
proceſſu moderationis iuxta petitio-
nem victoris principale negotium cum
abſolutione coniunctum definire.

Quod ad primũ attinet, hæc quæſtio
partim facti eſt, partim iuris, non per ſe,
ſed ex accidenti. Nã ſi Reus defenſionẽ
in cõtinenti mora pœnæ perſecutione
obtuliſſet, aut ſi Iudex hoc illi impoſu-
iſſet, tota quæſtio facti fuiſſet. Nũc vero
ſecatur & diuiditur *prout diximus.* Pro
prima parte non magnopere eſt labo-
randũ. Nam ex actis liquido cõſtat ext.
controuerſiã in petitione abſolutionis
de † cõfeſſione Rei qualificata, cuius ea 6
vis eſt, vt nõ ſolum factũ, ſed & culpam
inferat, niſi hęc per qualitatis probatio-
nem remoueatur. Ac licet aliqua culpæ
remotio fiat, tamẽ † factũ ipſum, etiã ſi- 7
ne qualitate examinat, ac pœna pecu-
niaria à iudice coërcetur, vt alia pro va-
rietate circumſtantiarum, *l. aut facta de
Pœn. Mar. par. 6. tit. de Confeſſ. n. 9.* Hęc pa-
tent & in ſe ſunt veriſſima, maxime ſi † 8
confeſſio libera ſit ext. carcerem in iu-
dicio, vt extra ſacta, hoc caſu plenã pro-
bationem facit etiam in Criminalibus.
l. ſi conf. de Cuſt. Reor. Nam eo ipſo, quod
† quis fatetur factum ſiue delictũ, habet 9
præſumtionẽ Iuris contra ſe, quod do-
loſe fecerit. Ideoq; diuiditur Confeſſio
per talem præſumtionem juris, & pro 10
parte † accipitur pro parte non. *Mar.
Ant. Blan. in pract. Cr. §. Tertia pars n. 39.*

Altera pars, quæ in jure cõſiſtit con-
tinetur hac quæſtione, *An non auditis de-
fenſionib. condemnari potuit.* Et dicimus,
cõſideratis iis, quę ſequũtur quod audi-
ri non debuerit. In primis † qualitas iſta 11
Confeſſioni adiecta per cõtrarias præ-
ſumtiones elangueſcit & infringitur. *l.
Licet Imp. de leg. 1. l. Rhu. De his qui ſunt ſui
vel alien. &c.* Nam cõtra † confitentẽ eſt 12
juris pręſumtio quod dolo occiderit, &
non ad ſui defenſionem *l. 1. Ad L. Corn.
de S. C. Boer. deciſ. 184. n. 10.* Quare de iſtis
præſumtionib. dicendũ eſt. Nam quæ-
dam ante, alię circa factũ, quędam vero
poſt factum acciderunt. Sed vt pręterc-
antur illæ quæ factũ præceſſerunt † in- 13
iuriæ & inimicitiæ, prout in actis *Bald. in
c. Ad litteras de Præſumt. Iaſ. in l. 1. C. de ſeru.
fug.* Tum etiã eę, quę in facto acciderũt,
qualis nocturna vigilia, occultatio,
armorũ diſparitas, fuga ſociorum, equi
& bombardæ ablatio, de quib. omnib.
Nou. in ſua pr. c. 1. Etſi hæ prætereantur,
ſola † confeſſio ſocij Criminis, quæ poſt 14
euenit, adeo cum ſuis circumſtantiis e-
minet, & tam firmis fulcitur rationib. vt
ſola cõiuncta cũ Confeſſione, qualitatẽ

coniunctam compellat & eleuet. *l. fin. C. de accuſ. Boer. dec. 34. Paul. Pariſ. conſ. 10. n. 134. vol. 2.* vbi dicit, quod confeſſio fa-
15 cta in articulo † mortis ſatis attenditur, quod ad veritatē habendam, tam contra confitentem, quam contra alium. Idem tenet Gramm. *Conſ. 70. n. 2.* Eoq; magis, quod factum hoc per alios, quā Complices delicti probari non poſſit,
16 quia † in his etiā probatio per coniecturas admittitur. *Bald. in l. quoniam C. de teſtibus Hipp. Sing. 646.* Huic coniuncta eſt
17 † fama publica, tertio fuga; quæ adeo
18 ſuſpicioſa † & in iure reprobata eſt, vt aliquando ea ſola probata, crimē habe-
19 atur probatum. Quarto horrendæ † illę diffidationes, quæ etiam ſolę hanc probationem conficiunt.

Nec obſtat, quod recognitæ nō ſint, tum quia contumacia & dolo eius factū
20 eſt, quo minus ſint recognitæ, qui † dolus ei patrocinari non debet. *l. Ita de rec.*
21 *arb.* tum quod in notoriis iuris † ſolennitates non curantur, *Clem. Paſtoralis de re Iud.* Poſtremo ſuſpicionē auget, quod nō modo intra annū, ſed & nec multos annos poſt de cōmiſſo crimine ſe purgauerit, vt culpā, prout debebat remo-
22 uere conatus ſit. Nam, qui allegat † defenſionem, eam intra annum probare debet, *l. 1. l. fin. de reg. reis.* alias intentati criminis Reus arguitur, *Mar. par. 6. de Cont. n. 33.* Certè ille, ſi ſpem aliquā habuiſſet criminis diluendi, tam longo interuallo, cum tanta omnium rerum iactura, vitæq; diſcrimine verſatus non
23 fuiſſet, cum crudelis ſit, qui † per tot annos famam negligit, *c. Nolo 12. q. 1.* cau-
24 ſaq; vitæ † & honoris à pari procedunt. Summa, vna harum præſumtionum ad qualitatis probationem impediendam ſufficiens eſt, quid non facient tot ac tantæ ſimul coniunctæ? *Bald. in l. fin. n. 2. C. de prob.* Exemplum ponit de Confeſ-
25 ſione † in tormentis extorta, quæ non per ſe, ſed perſeuerantia, vt fama, vt veriſimilitudine facti, vel aliis adminiculis indubitabiliter indicat veritatem, *l. Sancim. C. de pœn. Papà in arreſtis iudiciorum Franciæ lib. 24. tit. 8. art. 1.* vbi refert duos homicidas, neque teſtibus conuictos, neq; confeſſos, ad mortem ex ſolis indiciis & vehementibus præſumtionibus in parlam. Burdegal. alterum 3. Febr. Anno 1519. alterum in Decemb. anno 1529. condemnatos.

Secundum argumentū eſt, Cur audiri non debuerit: quia non admittitur ad probationē quod probare † ne- 26
queat. *Innoc. in c. Quia veroſimile, De præſumpt.* At Reus noſter nullo modo probare potuiſſet, nec adhuc poteſt, quia nulli interfuerūt, niſi ſocij Criminis † 27
per quos nulla qualitas probatur, ſuntque teſtes inhabiles, *Bald. in l. Quoniam num. 3. C. de Teſt.* Et euidenti calumnia poteſt quis repelli; & hic ferri ſenten-
tia † etiam parte non petente, *Caſtr.* 28
in l. properandum C. de Iud. Rom. Sing. 28. vbi ſcribit, ſi accuſatus de homicidio facit articulum, quod hominem occidit, ſed fecit ad defenſionem ſuam, idque probauit, quod in articulo continetur, quod non abſoluendus, ſed puniendus
ſit. Ratio, quia † defendendo non licet 29
occidere, niſi cum moderamine inculpatæ Tutelæ: Sed debet adiicere & probare, quod fecerit ad defenſionem narratam *per iura ibid. all. Nou. in tr. def. fol. 826. n. 30.*

Quod ad ſecundum membrum attinet. Etſi proceſſus noſtri ratio ſtricto iure alicui videri poſſit; aliud poſtulare: recte tamē ſentientibus nihil verius eſt, quin ex parte noſtra, quæ nobis data eſt, in officio noſtro, & Legibus applicandis, perſpectis circumſtantiis, ex
iure æquitatis † iudicare potuerimus. 30
d. l. Neque cum ſeq. l. ſcire de LL. l. placuit C. de Iud. Con. lib. 1. c. 11.

Reſtat tandem, vt oſtendamus, quæ ſint illæ cauſæ æquitatis, quibus principale coniunctum abſolutione Contumaciæ vna definiuimus.

Inprimis commouit nos immanitas tanti facinoris, quod publice eſt notorium tam verbis, quam ſcriptis

Secundo publicum omnium ſtatuū de hoc facto Iudicium in Comitiis Auguſtanis anno 1559. publicatum, & ita ante latam ſententiā moderationis in Camera, quod factum Rei appellarunt

Eine

Eine böſe Mörderiſche that/quod non
feciſſent, nec facere potuiſſent, niſi pro
notorio maleficio, aut ſaltem probato
accepiſſent, cum etiam Imper. eo tem-
pore mandauit Bannitum capi, ac de-
bito ſupplicio tradi, quaſi iam conui-
ctum.

Tertio contumacia tot annorum.

Quarto Mendacia & fraudes Rei,
quæ in Commiſſione ad Landgrauium
patent, deinde in nomine Gerhardo-
rum negando & eludendo. Quin ſum-
mæ æquitatis eſſe duximus, poſtquam
31 inſtantia iam perierat morte † Accuſa-
toris, per iſtam contumaciam, quoad
pœnam corporalē *l. fin. C. ſi Reus vel Ac-
cuſ. l. Diui de Accuſ. l. vnic. ſtipend. app. &c.*
ne omnem pœnam ſimili dilatione &
ſuſtentatione ad ſuum arbitrium libi-
dinemq; falleret, vt petenti nobile offi-
cium impartiremus.

Sexto, quia non niſi pœna pecunia-
32 tia petita fuit, in quam † Iudex prædi-
cto modo Reū, ob ſupra dictas præſum-
ptiones & probationes condemnare
potuit. *Innoc. in c. Veroſimile de præſumt.
Spec. de præſumt. §. ſpecies.*

Quibus locis cōcludunt, quod quo-
33 tiescunq; ex præſumtionibus † vel cō-
feſſione quis condemnatur, non pœna
capitalis, ſed pecuniaria mitior impo-
nenda ſit.

Quare non obſtat nec huc pertinet
l. fin. C. de probat. quæ in criminalibus
34 cauſis luce meridiana † clariores pro-
bationes requirit, quia procedit in pœ-
na corporali, non autem pecuniaria.
Geil. de relax. Carc. nu. 2. & 4. Item non
35 procedit in his quę ſunt † difficilis pro-
bationis, quia tunc etiam admittitur
probatio per coniecturas *Hipp. in prin.
Crim. in pr. nu. 13. Item ſing. 698.*

Septimo, Licet de Iure cōmuni dif-
ferentia quædā ſit inter † bannum de- 36
licti, & bannū contumaciæ, *vt notat ple-
ne Bald. in l. 1. nu. 12. C. de Her. inſt.* tum vi-
gore ordinationis inter vtrunq; nulla
eſt differentia. Ex vtrolibet enim cōde-
mnatus habetur pro mortuo, damno-
rumq; rationem & expenſarum iudex
pro ſuo arbitrio habere poteſt, in quo
lex modum ei nō præſcribit, quæ cum
† non diſtinguat, nec nos diſtinguere 37
debemus, *l. pretio de public. &c.*

Hæ ſunt rationes, quę nos compule-
runt ad iſtam viam, pręſertim in † Con- 38
ſiſtorio principis, in quo, prætermiſſo
iuris ordine, ſola facti veritate inſpecta
proceditur *tex. in c. Ad petitionem de accuſ.
Aſſl. deciſ. 391.* Cameram vero non tan-
tum ſummi † principis, ſed etiam to- 39
tius Imperij conſiſtorium eſſe non am-
bigitur. Hinc eſt quod † nullitates pro- 40
ceſſuum, quantumuis magnæ, dum-
modo de meritis cauſæ conſtet, in ea
non attendantur, *vt patet Ord. tit. 34.
par. 3.*

Hæc cum ita ſe habent, concludi-
mus nobis licuiſſe in proceſſu modera-
tionis iuxta petitionem Actoris, etiam
principale negocium cum abſolutione
coniunctim definite. Denique omni-
bus his ſimul coniunctis cum magna fi-
ducia integritatis teſtibus noſtris con-
ſcientiis nos iuſte iudicaſſe exiſtima-
mus. Quod reſtat, DEO & veſtræ pru-
dentiæ & æquitati committimus.

Finis Decadis quartæ Syntagmatis quarti

Sequitur

Eiuſdem Syntagmatis Decas quinta.

DECISIONVM RELATIONVM, VOTORVM ET DVBIORVM CAMERÆ IMPERIALIS.

SYNTAGMATIS IV.

DECAS V.

1 *An auocationi ſit credendum.*
2 *Exceptiones actorum contra eandem.*
3 *De replicis.*

DEC. V. VOT. I.

Referentis in puncto commiſſionis.

SVMMARIA.

1 *Copijs collationatis & ſcriptis creditur.*
2 *Decretum Deputatorum auocationem non impedit.*
3 *Omnia ſcripta contra legem non valent, intelliguntur enim impetrata contra clauſulam derogatoriam.*
4 *Iuſtitia petita nonnunq. denegatur, ne noui & grauiores motus inde exoriantur.*
5 *Imperator priuato rem abſque cauſa poteſt auferre, ſi aliter pax haberi non poſſit.*
6 *Contra diuinum Ius Imperator non poteſt praſcribere.*
7 *Imperator poteſt ſibi immediate ſubiectis, non autem alienis, ſilentium imponere propter damna ipſis illata.*
8 *Reſcripta tempore elapſo ceſſant.*
9 *Reſcripta inutilia non admittenda.*
10 *Quando Imp. reſcribit in iudicium, citatio aut praſentia tertii requiritur.*
11 *De rebus priuatis poteſt diſponere ex iuſta cauſa.*
12 *Actiones ſunt de Iure ciuili, de quibus Imperator diſponere poteſt.*
13 *Dilatio ſuſpenſio &c. eſt in poteſtate principis.*
14 *Imperator poteſt reſcribere contra legem poſitiuam, ſi non ſequatur immodica læſio*
15 *Supremi iudicii Iudex poteſt recedere à lege & communi opinione.*
16 *In delegationibus cauſarum non plus Iuris poteſt transferri, quam fuit in poteſtate delegantis.*
17 *Quæ conceduntur à principe per modum contractus ſunt irreuocabilia.*
18 *Qui renuntiauit alicui beneficio, ei non competit regreſſus ad id cui renunciauit.*
19 *Princeps non poteſt venire contra pacta, niſi ob bonum publicum, & in contractu cum priuato iniuſto.*
20 *Iudicium ſoluitur vetante eo, qui iuſſit iudicare.*
21 *Ordinatio eſt legis ſcripta.*
22 *Reſcripta non habent clauſulam ſpecialem.*
23 *Ordinatio habet clauſ. derogatoriam.*
24 *Quod plurium conſenſu fit, maiori authoritate roboratur.*

QVOD ad primum copijs† collationatis & ſubſcriptis creditur, quod fide dignæ. Nam ex Cancellaria Moguntina &c. & ſic archiuo publico &c. *Innoc. in c. ſcripta nu. 14. de fide inſtr. Felin. in c. cum cauſam n. 7. de probat.* Et ita habet conſuetudo Germaniæ, q. productis creditur in rebus publicis ſi ex Cancellaria Moguntina. Accedit quod 1

quod in Aƈtis de fide d. copiarum non
eſt controuerſum &c. Concluſio fidem
eſſe eis dandam.

Quod ad ſecundum, puta decretum
2 Deputatorum &c. opponunt † præiu-
dicia, in quibus ſimilia ſcripta non fue-
runt attẽta, ſed illis diſſimulatis in cau-
ſa proceſſum, Aƈtores ad hanc auoca-
tionem Imperatoris & Statuum ipſis
præiudicialem non eſſe citatos, Ordi-
natione cautum &c. quod reſcripta nõ
debeant attendi &c. Iure & facto ex-
ceptio prima eſt probata & notoria.
ſecunda confeſſa, quod non ſint cita-
ti, tertia eſt legis. Quæſtio. an tollant
auocationem ita vt in punƈto commiſ-
ſionis iam poſſit pronunciari diſſimu-
lata auocatione, vel ſaltem reieƈta &c.
ne proceſſus fiat nullus, quia poſt reuo-
cationem factam eſt nullus &c. *gl. in c.
vt noſtrum in verb. reuocabilis de appell. Ol-
drad. 96.* in quo diſputatur de poteſtate
Imperatoris, quod tamen à multis con-
uellitur.

De exceptionibus. an elidant auo-
cationem &c. Primo ſcripta priora nõ
obſtant, quia vt ſupra &c. Idẽ in receſſu
3 Deputatorum de Anno 57. omnia †
reſcripta contra legem nõ valent. Quia
intelliguntur impetrata contra clauſu-
lam derogatoriam, quę expreſſe prohi-
bet *C. de precib. imp. off. l. reſcripta. vbi Dd.*
Sed dicta ſcripta ſunt à Reo emanata
contra ordinationẽ & ſine neceſſarijs
clauſulis. Ergo non attendenda. Si pe-
4 tatur † debet iuſtitia miniſtrari *Innoc. in
c. quæ in Eccleſiarum n. 12. de reſcript.* Sed
in reſcripto Carolino datur Cameræ
abzuweiſen / ne noui motus oriantur.
Sed & nullam viam oſtendit per quam
Aƈtoribus læſis in magna ſumma ſuc-
curratur, aut bona reſtituantur, præſer-
tim cum hoc in Camera & ſic coram
principe inſtanter petat.

5 Licet † Imperator poſſit rem priua-
to auferre etiam ſine cauſa, ſi pax aliter
haberi nõ poteſt de plenitudine pote-
ſtatis: *Affl. 361. c. 166.* tamen potuit pax
cõſeruari ſine hoc Spolio, cuius etiam
nulla mentio facta in tranſactione Imp.
& Iuliacenſ. Et ſic non ſumus in caſu
de quo Dd. Ergo non obſtant Aƈtori-
bus.

Quarto impetrata ſunt contra na-
turalem æquitatẽ in cauſa Spolij con-
feſſi, per quod commercium eſt impe-
ditum, & ſic ex parte impetrantis indu-
cit peccatum, iuxta illud peccatum
non dimittitur &c. Sequitur † tale pec- 6
catum contra diuinum ius eſſe, contra
quod Imperat. non poteſt præſcribere.
Bald. in dict. leg. reſcripta &c. Ratio quia
non poteſt quod &c. *cap. vbi ſupr. nu-
mer. 15.*

Licet Imper. poſſit ſilentium † im- 7
ponere ſuis ſubditis propter damna
ipſis illata *Dd. in leg. omnes. Cod. ſi contra
ius &c.* tamen hoc reſtringendum quod
nõ alienis, Id eſt, de ijs qui immediate ſi-
bi nõ ſubijciuntur. Sed Aƈtores partim
nullo modo, partim mediate ſunt Cæ-
ſari ſubiecti, aut quod verius nullus A-
ƈtorum eſt ſubieƈtus Cæſari tanq; Duci
Brabantiæ &c. & bellum illud per Im-
peratorem non imperij, ſed vt D. Bra-
bantiæ geſtum eſt. Ergo non poteſt
Aƈtoribus ſilentium imponere ratione
damnorum illatorum &c. *Franciſ. Arres.
de bello, nu. 172. Referens Stauri quæſt. 91. de
Imperatore.* Quatenus autem ablata in
bello reſtitui debeant, non eſt certa-
tum in bello de Imperio &c. In reſcri-
pto regio petitur, vt cauſa ſuſpendatur
vſque ad viſitationem &c. cui fuit pa-
ritum & Cameræ nihil ſignificatum,
cum tamen petierit. Reſcriptum † Cæ- 8
ſaris Ferdinandi & Statuum decreta
non habuerunt locum poſt annum 56.
quia ceſſant ſi tempus ſit elapſum &c.
In reſceſſu Deputationis Anno 57.
quod non debeant attendi reſcripta
&c. Sententia Cameræ lata eſt Anno
58. poſt terminum reſcripti *text. in leg.
quoties Quæſt. de precibus &c.* Quæ ad
diligẽtem inſtantiam iuri ordinario &
deput. conformis eſt lata, & auocatio-
ni poſtea productæ in nouo iſto arti-
culo auocationis præiudicium pare-
re non potuit &c. Reſcripta † inu- 9
tilia non admittenda. *in leg. fin. Cod.
ſi contra ius vel vtil. &c.* Vbi Baldus
putat

putat non obſtantibus d. reſcriptis Cameram recte percepiſſe.

Quæſtio an auocario ſit talis, qualia ſupra dicta reſcripta fuerunt &c? Reſpondetur quod non. Quia in forma & materia differũt. In forma. Quia in eis clauſulę de quibus ſupra non repetiuntur *d. c. vt noſtrum vbi DD. &c.* Et auocario probata non tantum ab Imperatore, verumetiã per Statuum deputatos, & Cameræ neceſſitas impoſita ſeruandi formam eiuſdem. In materia differũt quoq;, quia in ea non penitus tollitur actio & ius Actorum, ſed ſuſpenditur in vim tentandæ concordię &c. Cũ igitur ſit limitata &c. Ergo nullam habet ſimilitudinẽ cum ſuperioribus reſcriptis. Concluſio. præiudicia allegata in diuerſis rebus facta huc non pertinere. Ergo prima exceptio non habet locum: Nec obſtat quod præſumitur in principe iuſta cauſa, quando tollit ius partis *Innoc. & alii in c. Nam concupiſcentium de Conſt. Grammat. 46.* & hic nulla iuſta cauſa poteſt imaginari vt ſpoliatus contra conſtitutionem Imperij &c. Reus dimidiam partẽ ad ſe recepit &c. quod quia negocium principale concernit plura nõ dicit. Concluſio. quanquã ad præiudicia in Camera facta &c. tamen quia cum auocatione ſimilitudinem nõ habent, ad præſentem quaſi nihil faciunt, ita vt libere poſſimus pronunciare in puncto auocationis.

10 Quo ad ſecundum, Iuris † eſt quod citatio aut præſentia tertij requiratur, quando Imp. reſcribit in præiudicium eius *l. 4. de in integ. reſt. Bart. in l. 2. nu. 3. C. de temp. appel. Alex. in conſ. 11. n. 3. 5. & 8. lib. 7.* Et hæc in genere dicuntur, ſed habet fallentias, inter quas eſt illa quod poteſt alicui rem ſuã auferre. *DD. in d. l. reſcripta. Can. in c. quæ in Eccleſiarũ de conſt. Alex. 136. lib. 4. l. item verberatum de precario. l. Lucius de euict.* Quod tamen non procedit in inferiore à principe. *Alex. 35. lib. 4.* Si cauſa euitandi ſcandali, hat es wol ein meynng. *arg. l. Antiochenſium. de priuil. cred. l. bene à Lenone.* poteſt enim
11 † de rebus priuatis diſponere ex iuſta cauſa. Oldradus contrarium tenet *in conſ. 69. Aneas de Bello n. 72. Reſtaltus de Imper. quæſt. 98. n. 1. Vicareius de regimine mundi in 2. par. §. ſed poſtquam in prin.* Secundo fallit, quando cauſam in alio iudicio pendentem aduocat ad ſe, parte non citata. *Innoc. in d. c. vt noſtrum. Guido 440. cap. licet de off. deleg. Specul. in ff. de cenſib. §. nunc.* Sed Imp. & Status limitario rantũmodo etiam partibus ignorantibus & inuitis. Tertio fallit, quando tollit actionem parte non citata. *gl. magna in fi. in d. l. quoties. C. de precib. &c.*
Ratio † quia actiones ſunt de iure ciuili 12
&c. Ergo Imp. tollere poteſt etiam ſine cauſa. *Cyn. & Bald. in d. l. reſcripta. Innoc. in d. c. quæ in Eccleſiarum &c.* Quia tollere poteſt ea, quæ ſunt iuris poſitiui &c. propterea poteſt diſponere & immutare. Secus eſt in iis quæ ſunt iuris diuini &c. *l. vlt. C. ſi contra ius vel vtil. publ. d. l. quoties.* Iam vero ſi princeps poteſt tollere, multo magis ſuſpẽdere actionem, vel proceſſum vt hic. Et vtitur iure ſuo accedente decreto Statuum. Quarto fallit, quando tertius non læditur immodice, videlicet ſuſpenſione vel dilatione proceſſus. *l. 2. ff. ne quid in loco publ. l. 2. C. de temp. app.* Quia non eſt magnũ damnum in mora modici temporis *l. ſi debitori de iud. l. moratorias.*
Dilatio † ſu- 13
ſpenſio &c. eſt in poteſtate Principis, & talis ſuſpenſio eſt modica læſio. Auocatio ſuſpendit tantũ ad tẽpus tentandæ cõcordię &c. *Bald. in d. l. quoties.* Quando tempus datum à principe non determinat totam cauſam, tunc eſt accidentale, alias eſt ſubſtantiale, in quo nõ poteſt pro volũtate agere niſi iuſta cauſa ſubſit. Hic ſumus in tẽpore tantũ accidẽtali, in quo tantũ cauſa ſuſpẽditur. Ergo procedit auocatio. Concluſio nõ obſtat quod non ſint citati, quia Imp. poteſt per ſe maxime cũ cõſenſu ordinum cauſam ad certum tempus differre etiam non citata.

Quęſtio. an auocatio excludatur per 14
ordinationem? Imperator poteſt † reſcribere cõtra legem poſitiuam modo non ſequatur immodica læſio. *Bart. in l. omnes. C. ſi contra ius &c.* Sed ordinatio in hoc articulo eſt ciuilis & iuris poſitiui, quod

A tiui,quod poteſt Imp.tollere.Et dilatio
tentãdæ concordiæ non multum lædit
actores. Et ideo magis hoc vbi accedit
cõſenſus viſitatorum & ſtatuũ Imperij.
Facit quod Imp. hanc cauſſam cõmiſit
Electori Colonienſi, & ſic nõ tantũ d. de-
cretũ approbauit,verũ etiã cœpit exeq.
ꝙ ab eo & ſtatib.eſt cõſtitutũ,& ſic ad ſe
reuocaſſe primũ decretũ *d. c. vt noſtrum.*
vbi Panor. Adeo vt iudex a quo auocatur
non poſſit procedere.Et eſt pragmatica
ſanctio,q̃ a principe & ſtatib Imperij *gl.*
in fi.in l.non aliter.C.de palat.ſacr.lib.12.c.22.
Infert nõ ſolũ d. auocationẽ valere, ſed
etiam Cam.& actores eidẽ parere opor-
15 tere.Supremi iudicii † iudex poteſt re-
cedere a lege & a cõmuni opinione: *Iaſ.*
in §,ex maleficiis,Inſtit.de act. Aſtenſis in ſylua
ſua,n.7.li.5. Quæ via cũ ſit tuta non putat
ab ea recedendum, propter periculum
B reuiſionis. Contrarium non poteſt de
iure defendi &c.

Quid ꝓnunciandũ, Iſt der Klãger bege-
ren auff N beſchehen noch zur Zeit abge-
ſchlagen/ vnd láſt man es bey der depura-
ten bedencken bleiben/vnd D. T. demſelbi-
gen ein gnügen zuthun 4. Mon ex officio
angeſetzt ꝛc. Mit dem anhang ꝛc das alßdañ
auff der Klãger ferner anruffen endtlich ꝛc.

Radtenhar.& nos omnes delibera-
mus &c. Nota &c. Periculoſa & valde p̃-
iudicialis deciſio. An valeat cõtra Ordi-
nationẽ & ſic cõſtitutionẽ Imperii facta
auocatio &c. p Cæſarẽ quia acceſſit de-
cretũ & conſenſus ſtatuum Imperij,&c.
Nota &c. Si inſerta eſſet clauſula dero-
gatoria &c.tũc minus eſſem dubius &c.
O Hab die Sach nach meiner Einfalt er-
wegẽ vñ mouirt mich erſtlich/ꝙ in auoca-
tione Imperiali non eſt inſerta clauſula
derogatoria &c. *Dd.in Auth.nauigia.C. de*
furt.alias minus eſſem dubius &c. II. Quod
litis cõteſtatio iniũcta & facta eſt Anno
50.30 Anno 51. Beſchcidt ꝛc. Nemlich ꝙ
Ziegler ſoll handlen auff Cadens Articul
ꝛc. p q̃ ius videtur Cameræ q̃ſitũ eſſe,&
auocationi non eſſe locus cũ Imp.quaſi
contra &c. *Dd.in c.vt noſtrum.* vt Referẽs.

Radtenhar.contra Referẽ. Cauſſa eſt
ardua & maxime præiudicialis,Quia di-
minuitur iuriſdictio Cameræ & digni-
C tas collegij &c.cum ꝓteſtatione ꝙ velit
in plenum Senatum vel alium Senatum
referre &c qa graues ſunt perſonæ, *Bart.*
in l.fi.ff.de pact.c fi.de dilat.verſ.nondum etiã.
Maxime qa hic ius eſt q̃ſitũ tertio. Ergo
ad plenum Senatum. Et fiet præiudici-
um aliis,qui propter res ablatas in bello
&c. proceſſus impetrabunt hic &c. An
eiuſmodi auocationibus ſeu ſuſpenſio-
nibus debeamus acquieſcere.

I. Quæſt. *An actionibus inuitis in puncto*
Commiſſionis proceſſus iudiciarii ſuſpendendi
ſint, & reus apud ſtatuum Imperii decretũ tu-
endus iuxta petitiones &c. tex in l.vnic. C. de
man.prin. Rei dant commiſſionem Ferdinan-
di & duo decreta.

II. Quæſt. *An Commiſſio facta ſit ad præ-*
ſcriptum modum poſt Ratisbonæ confirmatum
& iteratum decretum.

III. Quæſt. *An velit ex mẽte &c. liberũ iu-*
dicii curſũ impedire, & Cameræ manus ligare.

D Quod ad primum Cõmiſſio per omnia
ſimilis eſt Ratisbonenſi decreto Einzu-
ſtellen ꝛc. Cauſſa non eſt auocata aut ſuſ-
pẽſa poſt interloc. de Anno 58. in Mar-
tio. Certe nõ expreſſe nec tacite. Quia
nec mente reſcripti, nec verborum ge-
neralitate &c. *gl in c. Apoſt.32.q 7. Bar.in l.*
ambitioſa .de decr.ab ord fac. leg.prætor ait de
verb.obl. Noluerunt recedere Cõmiſſa-
rios ab ordinatione, q̃ ſanciuit auoca-
tiones & ſuſpẽſiones nõ eſſe attendẽdas.
In † delegationibus cauſſarũ non plus 16
iuris poteſt trãsferri, q̃ fuit in poteſtate
delegãtis. Itẽ egreſſi eſſent fines mãdati
cõtra *l.diligẽter,l.vnic. C. qui pro ſua iuriſd.*
vult primo cõcordiam tentandã & ſer-
uandam Ordinationem,ceterum de re-
ſcriptis, quatenus in Commiſſarium
Colonienſem conſentiant neceſſe eſt,
quod iuriſdictio. &c.

Cõcludo. Cõmiſſionẽ eſſe cõformem
decreto ſtatuum, Bellamera, *obſ.4.*

Quo ad 2. prioris concluſionis veri-
tate præſuppoſita Impiũ decreuit, vt o-
mnia conſtitutionibus & Ordinationi-
bus Cameræ conſentirent,quæ nullam
reſtitutionem,ſuſpenſionem, & auoca-
tionem admittit, ergo non fuit mens
cõmiſſionis aliq̃ impedimẽtum adfer-
re. Et dato, ꝙ ꝓbatũ ſit, tamẽ facit in cõ-

A trarium, quod allegatur ex ordinatione. Quia quæ conceduntur a principe per modum quaſi contractus ſunt irreuocabilia. *Bar. in l. digna vox. c. tunc & e. de iud. Felyn. in c. nonnulli. de reſcript.* Quando habet clauſulam derogatoriam ad reſcriptum non valet, niſi faciat mentionem de illa lege ſpecialiter. *Iaſ. in l. fi. C. ſi cont. ius vel vtil. publ.* Qui † renuntiauit

18 alicui beneficio, ei nō competit regreſſus ad id, cui renuntiauit. *l. cum quidam. C. de condit. inſer.* Inprimis ſi talis renuntiatio etiam acceptantis conſenſum contineat, & lege firmata ſit, ac ſi pacti naturam aſſumſeiit. *Iaſ. n. 2. in l. ſi quis in conſcri-*

19 *bendo.* Princeps non poteſt † venire contra pacta, niſi ob bonum publicum, & in contractu cum priuato inito &c. *Afflict. 361. cap. 69.*

His prҽmiſſis putat d. caput in ſecunda parte Ordinationis, totam ordinat. B Cameræ q. per contractum quendam totius Imperii a ſe veluti iuriſdictionem abdicaram liberam cognitionem Cameræ tribuiſſe. Ibi. **bewilligen zugeben.** Quia illa conſtitutio de Cameræ iuriſdictione non ſuſpendēda clauſulā derogatoriā ſignificanter cōtinet, ibi **Krafft-loß** ꝛc. Itē Imperium nō tantum videtur renuntiaſſe omni beneficio auocandi &c. ſed etiā reſcribēdi p pactionem aliquoties reiteratā per d. caput. Cōcludo, Rei intentionē ſufficienter eliſam, dato ꝙ ꝓbata. Quod decretū eſt hoc ex gratia & ad importunitatē ſupplicantis. *l. 1. C. de pet. bon. ſup. libr. 10. c. fin. de reſcript in 6.* Mouet ꝙ Imperat. dicit ſe ad rei ſupplicationē. Ergo nō ex ꝓprio motu, neq; ex certa ſcientia. Quia deeſt clauſula nō obſtante &c. Ergo nō voluit reſcribere cōtra ius a ſe conditum. *Iaſ. in l. damnoſa, & l. reſcripta. C. de precib. Imp. off.* Ergo *per text. in l. fin. vbi Iaſ. Guid. 17.* non eſt recedendum a forma in ordinatione pſcripta &c. & iurata &c. Cōcludo iniungēdum eſſe Reo, vt in cauſſa procedat.

D.D. Putat in hac cauſſa poſſe recedi a iure ſtricto, vt Refer. q. a in principali actoribus **nichts benommen** ꝛc. **Will die Vrtheil klerer machen.**

D.E. Iudicium ſoluitur vetante eo, q iuſſit iudicare. *l. iudicium. ff. de iud. vbi Alb.* C *Iac. in tract. feudal. de feud. in verbo vicarius.* princeps poteſt ex cauſſa auocare. *Innoc. in c. ad aures etc.* Sed iura illa loquūtur, quādo princeps nō tenūtiauit iuri auocādi cauſſas *d. c.* Ius eſt q̄ſitū actorib⁹. Ergo in reorū pıudiciū nō valet reſcriptū. *Ro. 437.* Ergo iniūgit reo, vt ꝓcedat vt R.

D.S. Imperat. trāſtulit iuriſdictionē in Cam. nō eſt dubiū. Reſcriptū **ſtehet auff die gütlichkeit** ꝛc. nō. **mit theil bewilligung**/ Ergo non auocat nec habet animū auocādi &c. Eſt cōſtiturū in voluntate vtriuſq; partis. Sed actores **treiben darauff** ꝛc. Ergo Concludo vt Radtenhar. quia actores ius quæſitum iuxta Ordinationem, **daß Rei ſind ſchuldig zu procediren.** Tutius eſt ſequi legem ſcriptam.

D.M. Quæſt. An ordinatio tantum ſit intelligenda de Imperio, *vel etiam de ſtatibus &c.* Videtur quod ſic. Non modica læſio. Decretum non habet eam au- D ctoritatem, quam habet ordinatio &c.

D.H. In q̄eunq; partem inclinemus periculoſum eſt, & amputamus decreta Impialia &c. Vult ſequi viā iuris. Quæſt. An p decretū Ratiſbonenſe & Deputatorū ſit ſublata Ordinatio, vbi ſupra, quę eſt clara & loqtur generaliter de q̄buſcūq; reſcriptis, p q̄ Cam. in pſecutione iuriſdictionis impeditur. Ergo p nos nō attendenda. Præſupponit † ordinationē 21 eſſe legē ſcriptā *Inſt. de iur. nat. &c.* II. Reſcripta nō † habēt clauſulā ſpecialē. III. 22 Ordinatio † habet clauſulam deroga- 23 toriam expreſſam Ordinationis in contrarium iuris eſt, nec p clauſulam generalem non obſtantibus intelligi derogatum. *can. c. pen. de capellis monach.* Ratio, illud, † quod plurium conſenſu fit, maiore auctoritate robotatur &c. *c. prudenti-* 24 *am. de off. deleg.* Alioqui decreta hæc ſi haberent ſpecialem clauſulam, pronuntiaret vt Referens, maxime cum auctor Ordinationis poſſit eam tollere. *Archid. in c. 1. nu. 2. de conſt. in VI.* Sed quia non habent, Ergo &c. *Senis conſ. 47. &c.* Cōcluſio iniungit &c. ſuis productis nō obſtantibus procedat reus in cauſſis. Expedita.

DECADIS V. VOTUM II.

D. Ompha.

A **D. Omphalius actor**

contra

Dn. Georgium Epiſcopum Mindenſem.

Declinatoria.

PRimo Ordinationē requirere tantū von Regierenden Fürſten vnd Herrn Niderſätzung der Raht Epiſcopus licet ſit poſtulatus, tamen eum nondum eſſe confirmatū, & ſic non regierenden Ergo.

Secundo, Citra litem hanc pendere coram officiali Colonienſi. Petit reus caſſari proceſſus, &c. cum clauſula.

Replica.

REpetit narrata citationis, Requiſitionem factam eſſe, menſem effluxum eſſe, refert ſe ad Ordnung/ quæ non diſtinguit inter Regierende ꝛc. Item. Er hab ſich ante requiſitionem in fatalibus B als ein Regierender Herr vnd Fürſt ꝛc. Officialem eſſe conſilia ium rei &c. Petit litem conteſtari.

Documentum Requiſitionis.

ANno 55. 1. Iulij, extracta eſt Citatio ex *l. diffamari* pro parte Reuerēd. Epiſcopi M. &c. No. hæc verba Datum. Anno 56. concluditur hinc inde.

2. Außtrág ſind loco primæ inſtantiæ Requiſitio eſt ſurrogata in locum citationis. *Votum Referentis.*

Exceptio litis pendentiæ ideo non habet locum, quia ante emanatam citationem Colonienſis officialis ex *l. diffamari*, vt Ref. documento eſt requiſitio facta auff die Außtrág/ & ſic 14. diebus præuenit d. citationem officialis. Credit requiſitionem habere vim citationis. Dux tenetur ad Außtrág/ alias videtur denegari iuſtitia, propter quam denegationem cauſſa deuoluitur ad Cameram, vt ad ordinarium iudicem: ſurrogatum ſapit naturam eius &c.

3. Litis pendentia elidit ſecutam citationem, Quia Epiſcopus nihil excepit contra requiſitionem, ideo videtur prorogaſſe iuriſdictionem Cameræ.

Præterea reus ratione natiuitatis & patriæ immediate eſt ſub imperio. Multum differt inter citationem actoris & citationem rei ex *l. diffamari*. Per impetrationem citationis approbatur iudex cauſſæ. C Officialis propter ſuſpicionem fuit iudex incompetens, *Clem. 2. vt lite pend. ibi. poſtquam Felyn. in c. at ſi clerici. de iudic.* Electio iudicis non fuit penes reum, ſed potius actorem. *Felyn. cum M. Ferrar. ex. de conſtit Zaſ. 10. n. 32. lib. 1.* Præterea Epiſcopus & Dux fatetur ſe electum, & 4. Maij, Anno 55. ſe intromiſit in fiſcalibus. Ergo ſubiectus Cameræ.

Concluſio iniungit litis conteſtationem cum impenſis.

Secundus.

D. G. vt Refer.

Tertius.

D. F. ſimiliter. Quia facta eſt requiſitio auctoritate legis, & ſic eſt publica, & habet vim citationis.

Quartus.

D. N. ſimiliter. Quia exceptiones neque in iure, neq; in facto ſunt fundatę. D

Quintus.

D. S. ſimiliter. Expedita.

DECADIS V. VOTUM III.

Peter vnd Wilhelm die Lauten pro ſe vnd Peter Trutzler vnd Martin Moringer als Pfleger Weilandt Jorgen Lauten Kinder.

contra

Martin Rhoden & Stephanam vxorem Lautin.

Prima inſtantia coram Animanno & iuſtificario zu Eßlingen.

De Teſtamentis & præteritione.

LIbellus datur Anno 49. 24. Maij. Erſi Wilhelm Laut agnatus actorū ante 8. annos teſtamentū noncupatiuū rite cōdiderit, in quo legauit Spehæ ſorori, eiuſq; liberis 5. fl vineæ in reliquis omnibus bonis inſtituit actores, eorūq; Pflegkinder/ quo non attento rei voluerūt eſſe heredes, & ea de cauſſa cōtra curatores teſtatoris, & non contra actores tanq̄ heredes coram Senatu geklagt/ ad quam petitionem immiſerunt ream in poſſeſſionem bonorum, ſub ea conditione, ne bona grauentur hypothecatione ſub obligatione omnium bonorum, & vt deſuper inuentarium conficiatur, a qua ſententia grauati appellarunt.

A Petit pronunciari, quod rei ſchuldig a bonis reſtatoris abzutretten/ vnnd eadē vna cū interesse & fructibus jnen als geſetzten Erben / vigore dicti teſtamēti zuzuſtellen/ einhendig machen/vnnd zuvberantworten cum impenſis.

Offerunt ſe actores ad fideiuſſoriam cautionem, ſi viuat & veniat teſtator Wilhelmus de reſtituendo.

Tenor teſtamenti.

Anno 41. 22. Maij. Wilhelm nuncupauit & legauit vt ſupra per actores allegatum, inſtituit heredes Petrum & Georgium die Lautin fratres, & Wilhelm & Hanſen fratres ciues Eſlingenſes, welche jme biß anhero viel Trew/ Lieb vnd Freūdſchafft erzeigt/ & ſubſtituit eorū liberos, caſu quo aliquis heredum decedat ante teſtamentum. Si quis velit impugnate teſtamentū priuetur lucro, & accreſcat B ceteris, Alſo dz kein Raht/Statut/od' Gewonheit ſolches Teſtament verlegē möge/ ad fuerūt. 7. teſtes, Wagenrider Notari⁹.

Iniungitur 13. Septemb. eodem anno reis, quod debeant reſpondere.

Reſponſiones Reorum.

TEſtamentum eſſe vermeint nichtig/ in teſtatoris ſeligen Vnmündigen/ vnd noch Vogtbaren Jahren auffgericht/ vnnd beweißlich wehre & manifeſti iuris, auch wider den Stadtbrauch vnd herkommen der Stadt E iſt/ q̄ teſtatori tanq̄ impuberi, & q̄ adhuc ſub cura fuit ein Teſtament zu rück vnd ohne vorwiſſen ſeiner verordneten Curatorn, oder wolgedachts eines Erbarn Rahts / als der Oberſten Vormündern vorwiſſen vnd conſent auff vnd anzurichten/darinnen ſein Vettern zu Inſtituiren/vnd ſeine Schweſter Speham p̄ maiore parte zu p̄teriren vnd exheredirèn, Infert ream eſſe heredem, & non actores, & teſtatorem eſſe perſuaſum.

Non obſtante teſtamento exhibito ream eſſe immiſſam in bona. Petit teſtamentum alß vntüchtig/ & ſe ab actione abſolui eum impenſis.

Replicæ actorum

TEſtamentum vnbefleckt/ Teſtatorem tempore conditi teſtamenti fuiſſe vber 18. Jahr / Conſenſum curatorum non requiri, quia vltima voluntas non debet pendere ex aliorum arbitrio. Inſtitutionem blando † ſermone impetratam non eſſe vitioſam. *l. non eſt. ff. de inoff. teſt.* C

Duplica.

IMmiſſionem factam Anno 49. negatur ætas 18. annorum. Conſuetudinem per tempus vltra memoriale, & in iudicio contradictorio obſeruatam in contractibus.

I. Teſtamentum a pupillo conditum.
II. Tutor hæres.
III. Soror contradictrix legitima.

Triplica.

GEorgius Laur vna cum teſtatore vor Allgier gezogen: mortem non eſſe probatam; contra immiſſionem dicit eam geſchwind geſchehen/ quia magiſtratus ignorauit teſtamentum.

Nota: Immiſſio nihil iuris tribuit.

FAtentur conſuetudinem, ſed non in teſtamento, petit vt ſupra cum fructib. & intereſſe. D

Concluſiones rei.

Iudices ſeruerunt teſtamentum: ſubditus alterius poteſtati non habet teſtamenti factionem.

Actores dāt die beweiß articul, primus Teſtator habuit & poſſedit, quorum adminiſtrationem habuiſſet liberam ſi domi manſiſſet.

Teſtatus deceſſit.

Legatū reliquit ſorori q̄uis ingrata.
Actores inſtituit heredes vniuerſales.
Eo tempore 18. Jahr Alt geweſt.
Fama &c. Cōcluditur Anno 51. 19. Iu.
Anno 53. 3. Febr. fertur ſententia.
Iniungitur actoribus probatio mortis teſtatoris.

Actores libere fatentur, quod non poſſint probare mortem.

SENTENTIA.

In Sachen ꝛc. erkant daß noch zur Zeit reus Rhode nomine vxoris Spehæ actoribus, vmb jhre gethane Klag nichts ſchuldig/ſonder von derſelbigen vnd dieſem Gerichtſtädt zuerledigē ſein ſol/ Cōpenſ. expēſ.

In formalibus nullus defectus.

Camera.

Anno 53. introducta. Libellus ſummarius datur.

Petit

A Petit pronuntiari per iudices priores male vel ſaltem nulliter, Vnd Wilhelm Lautin jres Vetters Verlaſſenſchafft nach Jnhalt des Teſtaments gnediglich zuzuſprechen/ vnd die Appellaten dauon abzuweyſen/ cum damnis & impenſis.

20 Decemb. fit litis conteſtatio.

Grauamina dantur, in quibus petitur, vt ſup. in libello.

In concluſionib. petit pronuntiari, quod appellant. per iudices primæ inſtantiæ poſſeſſio bonorum nulliter abertkandt/ ideoque ſententiam reformandam, & appellantib. poſſeſſionem bonorum, auff jhre angebottene Caution zu adiudicari, cum perceptis fructib. damnis & intereſſe.

Anno 58. Concluditur vtrinque.

Votum Referentis.

B Quoad formalia nullum defectum. Quo ad iniquitatem, petitione hereditatis actum ex teſtamento nuncupatiuo cõtra poſſeſſorem. *Ferrar. & Petr. Iacobi.*

Anprobata.

Ante omnia ſtatum defuncti diſpiciendum, an habuerit teſtamenti factionem, *l. qua ætate. ff. de teſtamentis. &c.* Primum requiſitum puta ætatem, putat ſufficienter probatam. Et poſſeſſio ex parte teſtatoris. Vltimum requiſitum, puta mors teſtatoris præſumtiue eſt ꝓbata, quoad † excludendos reos, nec opus eſt vlterius probare in hac cauſſa,
2 *text. in l. pen. de pet. hær. Grammat. 105. Iaſ. in l. vt inter diuinum. C. de ſacroſ. Eccleſ. n. 31. Bar. in l. 2. ff. quemad teſt. ap.* Concludo, actionẽ ſi non plene tamen præſumtiue ꝓbatã.

Tria opponunt. Primo Rem iudicatam. Secundo Inofficioſi. Tertio teſtamenti falſ. & nulli. *l. heredes. C. de petit. her. l pen. & l. ſi eum vno. ff. de except. rei iud.* Concludo primam exceptionem non obſtare, ſimiliter nec ſecundam, quia foro-
3 ri † nihil debetur. *l ſi fratris. C. de inoff. teſt. l.*
4 *ſi. C. de ed. D. Adr. toll.* Teſtator † fuit extra pupillarem ætatem tempore teſtamenti conditi, *Bart. in l. de ætate. ff. de min. Iaſ. in l non hoc. C. vnd. legit.* dicit, quod ra-
5 tio teſtis adiuuanda ſit. Curator † poteſt inſtituti heres. *l. Aurelio. ff. de lib. leg.*

C Quoad obiectionem illam, quod teſtamentum ſit conditum contra localẽ conſuetudinem Ellingenſem q̃, ſi probata eſſet, an poſſit ſubſiſtere. Ercredo, quod ſic. Quia ſicut ars præualet naturæ, ita conſuetudo legi. Nec † tollit hæc 6
conſuetudo liberam facultatem teſtandi, ſed tantum addit plures ſolemnitates, quam ius commune. *Bart. in l. 2. ff. de ventr. inſpic.* In teſtando ſemper inſpicienda eſt loci conſuetudo. Et etiamſi auferret liberam facultatem teſtãdi, tamẽ poſſet ſuſtineri. *Dinus in c. indultum. de reg. iur. Zaſ. conſ. 1. & in l. ſtipulatio hoc modo concepta. de verb. oblig.* Concludo quo ad conſuetudinem, quia eſt releuans, & facti, admittit ad probandum, iuxta oblationem, qua probata abſoluit reos: Sed ea non probata condemnat. Teſtator præſumitur mortuus, quia trans mare profectus vor Allgeir/ & Tridenti † lethaliter 7
vulneratus. *text. in l. 2. §. fin. ff. quemad. teſt. ap.* Quod hæres ſcriptus ſub cautione in poſſeſſionem hereditatis mittendus ſit. Pronuntiat vt ſup. D

Votum II.

Secundus vt Referens. Condictio ex *l. ſi. C. de edicto. D. Adr. tolle.* quod iudicium eſt poſſeſſorium, ſolte intendirt ſein worden.

2. Anprobata.

Tria veniunt probanda, &c. *vt Ferrar. in verbo poſſidebat, late & eleganter tractat &c. An mors teſtatoris probata ſit. Bar. in l. quoties. C. de naufr. lib. 12. Corſetus in verb. More.* Concludo ſaltem præſumtiue probatam.

3. Anelisa.

Tatutum Ellingenſe quod † ſine cõ- 8
ſenſu magiſtratus non potuerit teſtari, *l. Aurelio. §. Caius. ff. delib. leg. Bart. in l. 1. § quæſitum. ad Trebell. Dd. in l. captatorias. ff de hered inſtit. Iaſ. in l. ex facto. de vulg. & pupill. ſubſt. nu. 8. & 9. vbi Caſtr. Afflict. 260.* Concludo, cum omnis defenſio reorũ conſiſtat ſuper ſtatuto, & nobis nõ poſſit conſtare de vero intellectu conſuetudinis, & rei vacillant in allegatione conſuetudinis; will ſich mit andern Herrn

A Petit pronunciari, quod rei ſchuldig a bonis teſtatoris abzutretten/ vnnd eade vna cũ intereſſe & fructibus jnen als geſetzten Erben / vigore dicti teſtamẽti zuzuſtellen/ einhendig machen/vnnd zuvberantworten cum impenſis.

Offerunt ſe actores ad fideiuſſoriam cautionem, ſi viuat & veniat teſtator Wilhelmus de reſtituendo.

Tenor teſtamenti.

Anno 41. 22. Maij. Wilhelm nuncupauit & legauit vt ſupra per actores allegatum, inſtituit heredes Petrum & Georgium die Lautin fratres, & Wilhelm & Hanſen fratres ciues Eſlingenſes, welche jme biß anhero viel Trew/ Lieb vnd Freüdſchafft erzeigt/ & ſubſtituit eorũ liberos, caſu quo aliquis heredum decedat ante teſtamentum. Si quis velit impugnare teſtamentũ priuetur lucro, & accreſcat

B ceteris, Alſo daß kein Raht/ Statut/ od' Gewonheit ſolches Teſtament verletzẽ möge/ ad fuerũt. 7. teſtes, Wagenrider Notari'.

Iniungitur 13. Septemb. eodem anno reis, quod debeant reſpondere.

Reſponſiones Reorum.

Teſtamentum eſſe vermeint nichtig/ in teſtatoris ſeligen Vnmündigen/ vnd noch Vogtbaren Jahren auffgericht/ vnnd beweißlich wehre & manifeſti iuris, auch wider den Stadtbrauch vnd herkommen der Stadt E ſſ/q teſtatori tanq̃ impuberi, & q adhuc ſub cura fuit ein Teſtament zu rück vnd ohne vorwiſſen ſeiner verordneten Curatorn, oder wolgedachts eines Erbarn Rahts / als der Oberſten Vormündern vorwiſſen vnd conſent auff vnd anzurichten/ darinnen ſein Vettern zu Inſtituiren/ vnd ſeine Schweſter Speham p maiore parte zu pteriren vnd exheredirẽ. Infert ream eſſe heredem, & non actores, & teſtatorem eſſe perſuaſum.

Non obſtante teſtamento exhibito ream eſſe immiſſam in bona. Petit teſtamentum alß vntüchtig/ & ſe ab actione abſolui cum impenſis.

Replicæ actorum

Teſtamentum vnbefleckt/ Teſtatorem tempore conditi teſtamenti fuiſſe vber 18. Jahr/ Conſenſum curatorum non requiri, quia vltima voluntas non debet pendere ex aliorum arbitrio. Inſtitutionem blando ſermone impetratam non eſſe vitioſam. *l. non eſt. ff. de inoff. teſt.* C

Duplica.

Immiſſionem factam Anno 49. negatur ætas 18. annorum. Conſuetudinem per tempus vltra memoriale, & in iudicio contradictorio obſeruatam in contractibus.

I. Teſtamentum a pupillo conditum.

II. Tutor hæres.

III. Soror contradictrix legitima.

Triplica.

Georgius Laut vna cum teſtatore vor Allgier gezogen: mortem non eſſe probatam; contra immiſſionem dicit eam geſchwind geſchehen/ quia magiſtratus ignorauit teſtamentum.

Nota: Immiſſio nihil iuris tribuit.

D Fatentur conſuetudinem, ſed non in teſtamento, petit vt ſupra cum fructib. & intereſſe.

Concluſiones rei.

Iudices ſciuerunt teſtamentum: ſubditus alterius poteſtati non habet teſtamenti factionem.

Actores dãt die beweiß articul, primus

Teſtator habuit & poſſedit, quorum adminiſtrationem habuiſſet liberam ſi domi manſiſſet.

Teſtatus deceſſit.

Legatũ reliquit ſorori q̃uis ingrata.

Actores inſtituit heredes vniuerſales.

Eo tempore 18. Jahr Alt geweſt.

Fama &c. Cõcluditur Anno 51. 19. Iu.

Anno 53. 3. Febr. fertur ſententia.

Iniungitur actoribus probatiõ mortis teſtatoris.

Actores libere fatentur, quod non poſſint probare mortem.

SENTENTIA.

In Sachen ꝛc. erkant daß noch zur Zeit reus Rhode nomine vxoris Spehæ actoribus, vmb jhre gethane Klag nichts ſchuldig/ ſonder von derſelbigen vnd dieſem Gerichtſtädt zuerledigẽ ſein ſol/ Cõpenſ. expẽſ.

In formalibus nullus defectus.

Camera.

Anno 53. introducta. Libellus ſummarius datur.

Petit

A Petit pronuntiari per iudices priores male vel ſaltem nulliter, Vnd Wilhelm Lautin jres Vetters Verlaſſenſchafft nach Inhalt des Teſtaments gnediglich zuzuſprechen/ vnd die Appellaten dauon abzuweyſen/ cum damnis & impenſis.

20. Decemb. fit litis conteſtatio.

Grauamina dantur, in quibus petitur, vt ſup. in libello.

In concluſionib. petit pronuntiari, quod appellant. per iudices primæ inſtantiæ poſſeſſio bonorum nulliter aberkandt/ ideoque ſententiam reformandam, & appellantib. poſſeſſionem bonorum, auff jhre angebottene Caution zu adiudicuen, cum perceptis fructib. damnis & intereſſe

Anno 58. Concluditur vtrinque.

Votvm Referentis.

B QVoad formalia nullum defectum. Quoad iniquitatem, petitione hereditatis actum ex teſtamento nuncupatiuo cōtra poſſeſſorem. *Ferrar. & Petr. Iacobi.*

An probata.

ANte omnia ſtatum defuncti diſpiciendum, an habuerit teſtamenti factionem, *l. qua ætate. ff. de teſtamentis. &c.* Primum requiſitum puta ætatem, putat ſufficienter probatam. Et poſſeſſio ex parte teſtatoris. Vltimum requiſitum, puta mors teſtatoris præſumtiue eſt ꝓbata, quo ad † excludendos reos, nec opus eſt vlterius probare in hac cauſſa,
2 *text. in l. pen. de pet. hær. Grammat. 105. Iaſ. in l. vt inter diuinum. C. de ſacroſ. Eccleſ. n. 31. Bar. in l. 2. ff. quemad teſt. ap.* Concludo, actionē ſi non plene tamen præſumtiue ꝓbatā.

Tria opponunt. Primo Rem iudicatam. Secundo Inofficioſi. Tertio teſtamenti falſ. & nulli. *l. heredes. C. de petit. her. l. pen. & l. ſi cum vno. ff. de except. rei iud.* Concludo primam exceptionem non obſtare, ſimiliter nec ſecundam, quia ſorori † nihil debetur. *l. fratris. C. de inoff. teſt. l.*
3
4 *fi. C. de ed. D. Adr. toll.* Teſtator † fuit extra pupillarem ætatem tempore teſtamenti conditi. *Bart. in l. de ætate. ff. de min. Iaſ. in l. non hoc. C. vnd. legit.* dicit, quod ratio teſtis adiuuanda ſit. Curator † poteſt
5 inſtituti heres. *l. Aurelio. ff. de lib. leg.*

Quo ad obiectionem illam, quod teſtamentum ſit conditum contra localē C
conſuetudinem Eſlingenſem q̄r, ſi probata eſſet, an poſſit ſubſiſtere. Et credo, quod ſic. Quia ſicut ars præualet naturæ, ita conſuetudo legi. Nec † tollit hæc 6
conſuetudo liberam facultatem teſtandi, ſed tantum addit plures ſolemnitates, quam ius commune. *Bart. in l. 2. ff. de ventr. inſpic.* In teſtando ſemper inſpicienda eſt loci conſuetudo. Et etiamſi auferret liberam facultatem teſtādi, tamē poſſet ſuſtineri. *Dinus in c. indultum. de reg. iur. Zaſ. conſ. 1. & in l. ſtipulatio hoc modo concepta. de verb. oblig.* Concludo quo ad conſuetudinem, quia eſt releuans, & facti, admittit ad probandum, iuxta oblationem, quā probatā abſoluit reos: Sed ea non probata condemnat. Teſtator præſumitur mortuus, quia trans mare profectus vor Allgeir/ & Tridenti † lethaliter 7
vulneratus. *text. in l. 2. §. fin. ff. quemad. teſt. ap.* Quod hæres ſcriptus ſub cautione in poſſeſſionem hereditatis mittendus ſit. Pronuntiat vt ſup. D

Votvm II.

SEcundus vt Referens. Condictio ex *l. fi. C. de edicto. D. Adr. tolle.* quod iudicium eſt poſſeſſorium, ſolte intendirt ſein worden.

2. An probata.

TRia veniunt probanda, &c. *vt Ferrar. in verbo poſſidebat, late & eleganter tractat &c. An mors teſtatoris probata ſit. Bar. in l. quoties. C. de naufr. lib. 12. Corſetus in verb. More.* Concludo ſaltem præſumtiue probatam.

3. An eliſa.

STatutum Eſlingenſe quod † ſine cōſenſu magiſtratus non potuerit te- 8
ſtari, *l. Aurelio. §. Caius. ff. de lib. leg. Bart. in l. 1. § quæſitum. ad Trebell. Dd. in l. captatorias. ff de hered. inſtit. Iaſ. in l. ex facto. de vulg. & pupill. ſubſt. nu. 8. & 9. vbi Caſtr. Afflict. 260.* Concludo, cum omnis defenſio reorū conſiſtat ſuper ſtatuto, & nobis nō poſſit conſtare de vero intellectu conſuetudinis, & rei vacillant in allegatione conſuetudinis, will ſich mit andern Herrn

A vergleichen/ an probatio iniungẽda. Magiſtratus contra conſuetudinem, & ſic in facto proprio pronuntiauit. *text in c. ſuſcitata, de in int. rg. reſtit.* Compenſat expenſas. Quoad fructus pronuntiat, vt Ferrar. *in verb. conditionis.* A tempore immiſſionis rei tenentur.

VOTVM III.

DEfenſio reorum conſiſtit in conſuetudine. Petitio hereditatis non competiit, quia non conſtitit de morte, Derhalben ſolt ex edicto D. Adriani geklagt ſein worden. Non iniungit probationem conſuetudinis, quia obtulerunt ſe rei ad probationem, aber nichts articulirt, propter geminatam ſententiam contra conſuetudinem latam præſumit pro magiſtratu. Conclado, vlteriorem probationem nõ iniungendã: pnuntiat B definitiue. Fructus a tẽpore litis cõteſt.

VOTVM IV.

Probatio mortis. *deciſ. Cap. 313. Bart. in tract. de teſte. ver. mortuũ. Alex. conſ. 4. vol. 2.* Conſuetudo valet. *Iaſo. & Bart. in l. 2. ff. de vulg. & pupill. ſub[illegible]. Iaſ. in l. ſciendum. ff. de leg. 1.* Quia ſententia præiudicat reis, puta neglecta huiuſmodi probatione cõſuetudinis, pronuntiat vt Referens, cõpenſat expenſas, & fructuũ reſtitutionẽ a litis conteſt. quia eſt iudicium bonæ fidei.

VOTVM V.

NOn iniungit probationem. Senatus bis pronuntiauit contra conſuetudinem &c. Concludo cum ſecundo definitiue: compenſat expenſas, fructus a tempore litis conteſtatæ.

VOTVM VI.

STatus duo conſiderat. Primo Anteſtator mortuus. *Felyn. in c. quoniam frequenter. extr. vt lit. non conteſt. Bald in c. 1. quo tempore miles. &c.* Concludo præſumtiue eſſe probatam. *per Dd. in d. locis.* Secundo, quo ad conſuetudinem, Quia variarunt in eius allegatione, & iudices in ſententia. ibi. noch zur Zeit/ videntur eam contempſiſſe, Ergo vt litium ſit finis, pronuntiat quoque definitiue vt ſecundus, & non iniungit probationem. Expedita.

DECADIS V. VOTVM IV.

SVMMARIA. C

1 *Cumulatio non habet locum in actione iniuriarum.*
2 *Nemo impediendus in via publica.*
3 *Capiens aliquem propria auctoritate frangit pacem, niſi eius qualitas probetur.*
4 *Vis vt dicatur facta cum armis enſem habere ſufficit & facere vim.*
5 *Capiens aliquẽ ex aliqua cauſſa excuſatur.*
6 *Captura etiam die feriato fieri poteſt.*
7 *Conſuetudine fretus non præſumitur velle committere crimen capitale.*
8 *Practicis & peritis in arte credendum.*
9 *Conſuetudo excuſat dolum.*
10 *Captura in alieno territorio arguit dolum.*
11 *Vis publica dicitur, quæ fit armis.*
12 *Violentia eſt ſine dolo.*
13 *Præſumtio delicti excluſiua in dubio ſemper ſumi debet.*
14 *Iudex in criminalibus poteſt aliter quam petitum, eſt iudicare.* D
15 *Pœna alterata ſuccedit loco pœnæ petitæ.*
16 *Citatio realis non debet fieri ſine iudice.*

Citat. Fractæ pacis.

Heinrich Beltz
contra
Heintz Johan genandt Menchen.

Anno 48 9. Septembris, Dies facti, Narrata citat.

In petione ſummaria petit pronuntiari, quod non licuerit reo ſolche thätliche Handlung ꝛc. petit declarari in pœnas Landtfriedens/ gemeiner Recht/ vnnd ſonderlich der Acht Lis conteſtata Anno 49. Vtrinq; iurauit, quo ad reſponſiones & articulos. *Poſitionales.*

1 *Pendente lite nihil attentandum.*
2 *Definitum per ſententiam.*
3 *Reus ob defectum cautionis in carcerem intruſus.* Cred. captiuitatem tantum.
4 *Aquenſes reum abſoluerunt.* Eſt bene pronuntiatum.
5 *Actorem appellaſſe.*
6 *Reum dediſſe literas exſecutionis.*
7 *Reus actorem* außgekundtſchafft vnnd auff freyer Kay. Landtſtraſſen gegen Nacht mit einem bloſſen Schwerdt *lethaliter* vngeſtümblich angerent/ gib mir die Handt her/ *vel perfodiam te hoc gladio.* Negat.
8 *Actorem dediſſe reo fidem.*

9 *Reus*

Digitized by Google

A 9 *Reus actori gladium diſcinxit*, das Pferdt mit dem Ziegel genommem/ gen Se-uerniſch geführet vñ jämmerlich ge-ſchleifft.

10 *Actor conuenit reum ob iſtud factum.*

11 *Dixit reus, an nõ ſit melius, quod ipſum cæperit, quam quod ipſum gladio transfodiſſet.*

12 *Reus actorem* in Seueriſch *in vincula conijci curauit.*

13 *Belus actor coactus eſt dare fideiuſſores, vt liberetur.*

14 *Aquenſes eſſe priuilegiatos. Neſcit.*

15 *Reus actorem arreſtauit pro* etliche tauſent Gülten/ *& capitulum tenuit ſine iuſta cauſſa.*

16 *Actorem & mercatores per tale arreſtum grauiter damnificatos.*

17 *Reus actorẽ corã incõpetenti* in Seueriſch *conuenit, & catenis captiuum detinuit.*

18 *Actor per ſententiam liberatus & abſolutus ab impetitione rei, qui voluit perſequi Arreſtum. Cred. iuxta ſententiam.*

19 *Omnia lite pendente facta contra Vrphede, &c. & auream bullam. Negat.*

20 *Idque licuit reo.*

21 *Ideoque declarandus in pœnas.*

B 22 *Fama, petit vt in petitione ſummaria.*

Teſtes.

SPaelin inter primo an Engel non ſit Procurator actoris in hac cauſſa. In ſumma factum per ſe ſufficienter eſt probatum, ſed an qualitates ſint probatæ. In ſumma ſcriptura eſt probata. Teſtis 13. & alii probant manifeſto & reus cõfitetur in multis locis. 14. Teſtis. 15. 17. Lcõt Meuer obrulit Cautionẽ. 8. Com. 19. Ellerborn Junger } Bürgermeiſter. 20. Weilermann Elteſter } 21. Probat hab dem Pferdt den Zaum vber den Kopff gezogen. 23. Er hab mit Belten zweymal geſſen/ in vinculis. 24. Clauß Hoffmann. 1. Patriarius Colonus. 25. Opffermann i. æditus. Vtrinque concluditur Anno 54. Votum Domini Referentis.

Quatuor examinat de formalibus proceſſus.

1. Quæ actio.

ACrum ex conſtitutione des Landefriedens/ habeat locum cumulatio in actione *Ferrar. in verb. iure.* Quod non 1
† iniuriatum. *Sal. in l. Scrniariis. de vi publica. l. 1. de vi public.* Requiritur dolus. *l.* G
2. §. doli ff. vi bon. rapt. ac vt coadũatis hominibus fiat.

2. An probata.

QVo ad factum attinet, illud eſt probarum per teſtes 5. & 6. In via publi- 2
ca nemo † impediendus. *l. f. de legat.* Non 3
licet aliquem propria † auctoritate capere, imo frangit pacem, niſi etiam eius qualitas probetur. *Ferrar. in verbo non ſe aſtringens. vbi ſup. Hipp. 167. ſing. incip. qualitas*, ſufficit habere enſem, & facere vim, 4
vt dicatur vis † facta cum armis. *l. 3. ff. de vi & vi arm.* Quær. an coadunatis hominibus, quod ex actis non conſtat, Ergo hæc qualitas non deficit. Quæt, an dolus probatus? Dicit dolum non probatum, nec fuiſſe animum nocendi aut detinendi, ſed ducendi ad iudicem, 5
prout ex actis liquet. Capiens † aliquem ex aliqua cauſſa excuſatur, *Bar. in l qui prætor. ff. de his quæ in fr. cred.* Et hu- 6
iuſmodi † captura etiam de feriato fie- D
ri poteſt. *gloſſ. in l. dies feſtos. Codic. de fer.* Ergo qualitas doli ceſſat, & ſic pœna corporalis non habet locum. Quia requiritur verus dolus. *Gram. dec. 15. n. 26.* Concludo, licet factum ſit probatum, tamen dictæ poſteriores qualitates nõ, & requiruntur copulatiue. Ergo qui deficit in vno, &c.

An eliſa.

FRetus conſuetudine † non præſumi- 7
tur velle committere crimen capitale. *l. merito ff. pro ſocio.* Et conſuetudo probata per teſtes, quibus vt practicis credendum † & peritis in arte *Q. An releuet?* dicit quod ſic, & actio alterari de- 8
buit propter talem conſuetudinẽ, † quæ excuſat delinquẽtem a pœna fractæ pacis. *can. dixit. 14. q. 5.* Cum ergo conſuetudo excuſet dolum, & qualitates non ſint probatæ. Concludo, abſoluit reum, compenſ. expenſ.

Secundus I. Actũ eſt ad pœnas f. p. publicæ, & iuris communis pœnæ poſſunt cumulatiue peti iuxta verba Conſtit.

A 2 Facti qualitas & dolus probandus,
10 factum eſt probatum: captura † in alieno territorio arguit dolum, *Sal. in l. 2. C. de exhib. reu.* Euaginatio gladii non eſt ſufficienter probata. In criminalibus quoque locum habent coniecturæ.

Quæſt. *An dolus ſit probatus*, Er hab jhn außgekundtſchafft / *l. Fulcinus, ff. ex quibus cauſſ. in poſſeſſ. eat. l. 1. circa med. C. de emēd.*
11 *ſer.* Vis publica dicitur quæ † fit armis. Omne delictum præſumitur dolo fa-
12 ctum. Violentia † eſt ſine dolo. *Salic. in l. Senatus. C. de his qui ſibi adſcribant. Alexan. 103. lib. primo.* Dolus ſemper præſumitur hoc caſu niſi probetur abfuiſſe.

Sed his non obſtantibus, quia conſtitutio non requirit dolum imaginatiuum ſed verum. *l. 1. §. Labeo. ff. de dolo.* Vorſetzlich/ꝛc. *Abb. in c. auditis. de præſcript.*
13 Imo in dubio ſemper † debet ſumi præſumtio delicti excluſiua. *ſup. d. l. merito. Bart. in d. l. quod Nerua. ff. depoſiti.* Concludo dolum non eſſe probatum.

3. *Punctus diuiſionis anneliſa.*

B CIrcumſtantiæ excludunt præſumtionem doli, conſuetudo excuſat. Itē reus ſuccūbit in ſupremi iudicii ſententia ob idem factum: attendenda eſt vtrinq; facultas perſonarum. In criminalibus licet iudicialiter, quā petitum
14 eſt, iudicare. Imo poteſt & mutare, † augere, vel minuere. *DD. in l. ſed & ſi ſeuerior.*
15 Pœna † alterata ſuccedit loco pœnæ petitæ. *l. hodie. ff. de pœnis.* Tantus nō eſt exceſſus, vt cōſtituenda ſit pœna pecunaria. Vñ iſt nicht viel geſchehen in Camera. Concludo, actionem non probatam, & iſtis adminiculis eliſam. Concludo ſimpliciter: abſoluit Reum, condemnat in expenſas.

Tertius. Non eſt cauſſa f. p. &c. ſubſcribit ſecundo.

Quartus. Similiter compenſat expenſas.

Quintus. Sumus in iudicio pœnali & proceſſu declaratiuo, quia lex ſtatuit pœnam. Probato enim facto, &c. An factum ſit qualificatum. Propoſitum & C
voluntas diſtinguunt maleficia. In omni violentia ineſt dolus. Et ſic actor habet præſumtionem iuris pro ſe, Iſt verbotten zu fechten in conſtitutione. Sumus in caſu quaſi coniecturali. Quia illa præſumtio ex lege reſultans tollenda ex contrariis probationib. Concludo reum non habuiſſe animum lædendi. Landtfrieden iſt nicht gebrochen/ per illa verba enuntiatiua, der Halß iſt mein/ꝛc. Concludo cum Referentibus, quia reus autem zuviel gethan/ compenſat expenſas & ex bono & æquo.

Sextus. Citatio † etiam realis non 6 E
debet fieri ſine iudice, & videtur enormiter peccaſſe reus. *leg. 2. Cod. de abolit.* Cum Referentibus expenſ. compenſat. &c.

DECADIS V. VOTUM V.

Hanß von Holle/ ꝛc. & Conſortes,
contra
Hertzogen zu Gülich. Reus.

Citatio Anno 49. emanata. D

Nota. Etliche Actores ſeyn von Dantzigk.

Except. Ducis.

SOndern ſindt in offener Vehde die Gütter bekommen per milites, & nach alter Kriegsvbung gebeutet worden/ vnd die Sach vor die Kriegs Räht zu Maleſitz Recht geſtelt / ꝛc. Infert cautiam tranſactam nō debere reſuſcitari. Nota. hæ exceptiones ſunt reiectæ.

Sententia Anno 50. 15. Decembris.

QVod reus teneatur litem conteſtāri, &c. ſaluis ei quibuſcunque exceptionibus. Ziegler & Caden conteſtātur litem vtrinque.

Scriptum Caroli.

PETIT Reus vt Imp. cauſſam auocet a Camera. Petit Imper. mit gnedigem Fleiß vnd Ernſt / daß jhr auffſehens haben wolt vnd daran ſeyn/ daß ſolche des vor langſt

Digitized by Google

A langſt verlauffenen Kriegsſachen nicht alleinſt wiederumb ernewert / vnd in die Diſputation gezogen / ſondern die Partheyen darvon abgewieſen werden. Datum Anno 51. Auguſtæ in Comitiis.

Caden petit articulos pro confeſſatis anzunemen. Anno 51. 19. Nouembris pronuntiatur, quod Ziegler vnverhindert ſeines Begerens auff Cadens Articul was ſich gebühret / handeln ſol / ꝛc.

Ille dedit Reſponſiones.

Aliud ſcriptum Caroli ad Cameram.

Die gantze Kriegshandlung gemeiner Wolfahrt zu gutem zu beſtändigem Frieden kommen / vnd dieſe Sach in vnſern Nieder Erblandt ſich zu getragen / petit mit ſonderem Ernſt daran ſeyn / damit ſolche ſach in einen newe Streit nit gezogen / vnd

B mehr Weitleufftigkeit dadurch erweckt werde / auch nit geſtatten daß ichts vorgenommen / daß vns vnd vnſern Erblanden Hocheiten Schmelerung vnd Abbruch geberen möchte Datum Oenoponti 20. Nouembris Anno 51.

Anno 52. C. decernitur ex officio copia ſcripti Cæſarei, daß er darauff in ſpecie handele / ꝛc.

Caden dedit exceptiones, die geraubte Gütter gegen Hardewick in Cæſaris Eygenthümbliche Lehen / vnd forum imperii geführt / & res . . a tem percepit, reliquum Preiß gegeben.

Anno 52 interloc. vt D Z agat ad nomina Commiſſariorum.

Anno 53. Cauſſam eſſe tranſactam, vnnd vnmüglich alle Schäden zuerſtatten / ꝛc.

Tertium ſcriptum Cæſareum.

Petit Der Sachen Herkommen zu gedencken / ꝛc. Datum Anno 53. Bruxellis.

Anno 55. petit Bericht a Camera. 19. Iulii.

Scriptum Ferdinandi.

Secundo Octobris In Rath vbergeben ſcriptum regium, die Sachen mit den Ständen Imperii nottürfftiglich berahtſchlaget / vnd vns darauff mit Gnaden entſchloſſen / biß auff die künfftige Viſitation einzuſtellen / als dann beſichtiget / vnd was ſich derwegen vermög des Heyligen Reichs Conſtitution vnnd Cammergerichts Ordnung / ꝛc. Mandat / ꝛc. daß ihr biß auff nechſt Viſitation in dieſer Sachen ſtillſtehen / vnd nicht procediert. Datum 24. Septembris Anno, &c. C

Anno 58. 7 Martii in p. principalium ex officio ſol Ziegler contra Commiſſarios handeln intra menſem in ſpecie.

R. dedit Anzeig mit A. B. Anno 58. Copey des Decrets / Anno 57. per deputatos Spiræ gegeben / haben auff vorbringen der Kön. Majeſt. Commiſſarien / auch Chur vnnd Fürſten Geſandten vor rahtſamb bedacht / daß d. Commiſſarii, &c. den Partheyē geſeſſen zu dieſer Handlung zuordnen / die Partheyen vor ſich vertagen / vnnd gegeneinander nohtwendig verhören / vnnd ſo ſie befinden / daß ſie nicht begründt / ſie in der Gütte abweiſen / ꝛc. Entgegen ſo jnen an zugeſtandenen Schādē etwas zu erſtatten / ꝛc. gegen den Clagenden ſich guedigklich erweiſen wolle / ꝛc. oder auff ſolche Mittel vnd Wege / ꝛc. mit ſolcher / ꝛc. daß kein Wegſtatt finden möcht / daß auff Bewilligung ambarum partium Commiſſarii nach billigen dingen endtlich zuerkennen hat / vnnd bey derſelbigen bleiben ſoll / ꝛc Meintziſche Cantzeley. D

Sollen vollziehen decretum Statutū Anno 57. Actum in conſilio imperiali Ratisbonæ.

C. dicit contra Anzeig Generalia, &c. ſine ſcitu partis ſuæ ſolche Anſuchung beſchehen / petit Commiſſion & Commiſſarios deputari, &c. Concludendo, &c. Quia Cameræ ſein freyer Lauff / ꝛc.

Interlocutor.

Anno 58 Endtlich zu handeln angeſetzt C. ꝛc. petit ſich bey dē Decret zu hādhaben implorando nobile, &c. Concluditur vtrinque. Datur Commiſſio in originali in euentum, daß die Gütligkeit / ꝛc. tunc coram Commiſſariis endtlich / ꝛc.

A 2 Facti qualitas & dolus probandus,
10 factum eſt probatum: captura † in alie-
no territorio arguit dolum, *Sal. in l. 2. C.
de exhib. reis.* Euaginatio gladii non eſt
ſufficienter probata. In criminali-
bus quoque locum habent conie-
cturæ.

Quæſt. *An dolus ſit probatus,* Er hab jhn
außgekundtſchafft / *l. Fulcinus, ff. ex quibus
cauſſ. in poſſeſſ. eat. l. 1. circa med. C. de emēd.*
11 *ſer.* Vis publica dicitur quæ † fit armis.
Omne delictum præſumitur dolo fa-
12 ctum. Violentia † eſt ſine dolo. *Salic. in l.
Senatus. C. de his qui ſibi adſcribunt. Alexan.
103. lib. primo.* Dolus ſemper præſumitur
hoc caſu niſi probetur abfuiſſe.

Sed his non obſtantibus, quia con-
ſtitutio non requirit dolum imaginati-
uum ſed verum. *l. 1. §. Labeo. ff. de dolo.*
Vorſetzlich/ꝛc. *Abb. in c. auditis. de præſcript.*
13 Imo in dubio ſemper † debet ſumi præ-
ſumtio delicti excluſiua. *ſup. d. l. merito.
Bart. in d. l. quod Nerua. ff. depoſiti.* Con-
cludo dolum non eſſe probatum.

3. *Punctus diuiſionis an eliſa.*

B Circumſtantiæ excludunt præſumti-
onem doli, conſuetudo excuſat. I-
tē reus ſuccūbit in ſupremi iudicii ſen-
tentia ob idem factum: attendenda eſt
vtrinq; facultas perſonarum. In crimi-
nalibus licet iudicialiter, quā petitum
14 eſt, iudicare. Imo poteſt & mutare, † au-
gere, vel minuere. *D D. in l. ſed & ſi ſeuerior.*
15 Pœna † alterata ſuccedit loco pœnæ pe-
titæ. *l. hodie. ff. de pœnis.* Tantus nō eſt ex-
ceſſus, vt cōſtituenda ſit pœna pecuna-
ria. Vñ iſt nicht viel geſchehen in Camera.
Concludo, actionem non probatam, &
iſtis adminiculis eliſam. Concludo ſim-
pliciter: abſoluit Reum, condemnat
in expenſas.

Tertius. Non eſt cauſſa f. p. &c. ſub-
ſcribit ſecundo.

Quartus. Similiter compenſat ex-
penſas.

Quintus. Sumus in iudicio pœnali
& proceſſu declaratiuo, quia lex ſtatuit
pœnam. Probato enim facto, &c. An
factum ſit qualificatum. Propoſitum & C
voluntas diſtinguunt maleficia. In o-
mni violentia ineſt dolus. Et ſic actor
habet præſumtionem iuris pro ſe, Iſt
verbotten zu fechten in conſtitutione. Su-
mus in caſu quaſi coniecturali. Quia il-
la præſumtio ex lege reſultans tollenda
ex contrariis probationib. Concludo
reum non habuiſſe animum lædendi.
Landtfrieden iſt nicht gebrochen/ per illa
verba enuntiatiua, der Halß iſt mein/ꝛc.
Concludo cum Referentibus, quia reus
autem zuviel gethan/ compenſat expen-
ſas & ex bono & æquo.

Sextus. Citatio † etiam realis non 61
debet fieri ſine iudice, & videtur enor-
miter peccaſſe reus. *leg. 2. Cod. de abolit.*
Cum Referentibus expenſ. compen-
ſat. &c.

DECADIS V. VOTVM V.

Hanß von Holle / ꝛc. & Conſortes,
contra
Hertzogen zu Gülich, Reus.

Citatio Anno 49. emanata. D

Nota. Etliche Actores ſeyn von Dan-
tzigk.

Except. Ducis.

Sondern ſindt in offener Vehde die
Gütter bekommen per milites, &
nach alter Kriegsvbung gebeutet worden/
vnd die Sach vor die Kriegs Räht zu Ma-
leſitz Recht geſtelt / ꝛc. Infert cauſſam
transactam nō debere reſuſcitari. Nota.
hæ exceptiones ſunt reiectæ.

Sententia Anno 50. 15. De-
cembris.

QVod reus teneatur litem conteſtā-
ri, &c. ſaluis ei quibuſcunque ex-
ceptionibus. Ziegler & Caden conteſtā-
tur litem vtrinque.

Scriptum Caroli.

PETIT Reus vt Imp. cauſſam auocet
a Camera. Petit Imper. mit gnedigem
Fleiß vnd Ernſt / daß jhr auffſehens ha-
ben wolt vnd daran ſeyn/ daß ſolche des vor
langſt

A langſt verlauffenen Kriegsſachen nicht allereſt wiederumb ernewert / vnd in die Diſputation gezogen / ſondern die Partheyen darvon abgewieſen werden. Datum Anno 51. Auguſtæ in Comitiis.

Caden petit articulos pro confeſſatis anzunemen / Anno 51. 19. Nouembris pronuntiatur, quod Ziegler vnverhindert ſeines Begerens auff Cadens Articul was ſich gebühret / handeln ſol / ꝛc.

Ille dedit Reſponſiones.

Aliud ſcriptum Caroli ad Cameram.

DJe gantze Kriegshandlung gemeiner Wolfahrt zu gutem zu beſtändigem Frieden kommen / vnd dieſe Sach in vnſern NiederErblandē ſich zugetragen / petit mit ſonderem Ernſt daran ſeyn / damit ſolche ſach in einen newē Streit nit gezogen / vnd B mehr Weitleuffigkeit dadurch erweckt werde / auch nit geſtatten daß ichts vorgenommen / daß vns vnd vnſern Erblanden Hocheiten Schmelerung vnd Abbruch geberen möchte Datum Oenoponti 20. Nouembris Anno 51.

Anno 52. C. decernitur ex officio copia ſcripti Cæſarei, daß er darauff in ſpecie handele / ꝛc.

Caden dedit exceptiones, die geraubte Gütter gegen Hardewick in Cæſaris Eygenthümbliche Lehen / vnd forum imperii geführt / & res a tem percepit, reliquum in Preiß gegeben

Anno 52 interloc. vt D Z agat ad nomina Commiſſariorum.

Anno 53. Cauſam eſſe tranſactam, vnnd vnmüglich alle Schäden zuerſtatten / ꝛc.

Tertium ſcriptum Cæſareum.

PEtit Der Sachen Herkommen zu gedencken / ꝛc. Datum Anno 53. Bruxellis.

Anno 55. petit Bericht a Camera. 19. Iulii.

Scriptum Ferdinandi.

SEcundo Octobris Jn Rath vbergeben ſcriptum regium, die Sachen mit den Ständen Imperii notturfftiglich berahtſchlaget / vnd vns darauff mit Gnaden entſchloſſen / biß auff die künfftige Viſitation einzuſtellen / als dann beſichtigt / vnd was ſich derwegen vermög des Heyligen Reichs Conſtitution vnnd Cammergerichts Ordnung / ꝛc Mandat / ꝛc. daß ihr biß auff nechſt Viſitation in dieſer Sachen ſtillſtehen / vnd nicht procediert. Datum 24. Septembris Anno, &c. C

Anno 58. 7 Martii in p. principalium ex officio ſol Ziegler contra Commiſſarios handeln intra menſem in ſpecie.

R. dedit Anzeig mit A. B. Anno 58. Copey des Decrets / Anno 57. per deputatos Spiræ gegeben / haben auff vorbringen der Kön. Mateſt. Commiſſarien / auch Chur vnnd Fürſten Geſandten vor rahtſamb bedacht / daß d. Commiſſarii, &c. den Partheyē geſeſſen zu dieſer Handlung zuordnen / die Partheyen vor ſich vertagen / vnnd gegen einander nohtwendig verhören / vnnd ſo ſie befinden / daß ſie nicht D begründt / ſie in der Güte abweiſen / ꝛc. Entgegen ſo jnen an zugeſtandenen Schādē etwas zu erſtatten / ꝛc. gegen den Clagenden ſich gnediglich erweiſen wolle / ꝛc. oder auff ſolche Mittel vnd Wege / ꝛc. mit ſolcher / ꝛc. daß kein Wegſtatt finden möcht / daß auff Bewilligung ambarum partium Commiſſarii nach billigen dingen endtlich zuerkennen hat / vnnd bey derſelbigen bleiben ſoll / ꝛc. Meintziſche Cantzeley.

Sollen vollziehen decretum Staturū Anno 57. Actum in conſilio imperiali Ratisbonæ.

C. dicit contra Anzeig Generalia, &c, ſine ſcitu partis ſuæ ſolche Anſuchung beſchehen / petit Commiſſion & Commiſſarios deputari, &c. Concludendo, &c. Quia Cameræ ſein freyer Lauff / ꝛc.

Interlocutor.

ANno 58 Endtlich zu handeln angeſetzt C. ꝛc. petit ſich bey dē Decret zu hādhaben implorando nobile, &c. Concluditur vtrinque. Datur Commiſſio in originali in euentum daß die Gütligkeit / ꝛc. tunc coram Commiſſariis endtlich / ꝛc.

A 2 Facti qualitas & dolus probandus,
10 factum eſt probatum: captura † in alie-
no territorio arguit dolum, *Sal. in l. 2. C. de exhib. reis.* Euaginatio gladii non eſt ſufficienter probata. In criminalibus quoque locum habent coniecturæ.

Quæſt. *An dolus ſit probatus*, Er hab jhn außgekundtſchafft / *l. Fulcinus, ff. ex quibus cauſſ. in poſſeſſ. eat. l. 1. circa med. C. de emẽd.*
11 *ſer.* Vis publica dicitur quæ † fit armis.
Omne delictum præſumitur dolo fa-
12 ctum. Violentia † eſt ſine dolo. *Salic. in l. Senatus. C. de his qui ſibi adſcribant. Alexan. 103. lib. primo.* Dolus ſemper præſumitur hoc caſu niſi probetur abfuiſſe.

Sed his non obſtantibus, quia conſtitutio non requirit dolum imaginatiuum ſed verum. *l. 1. §. Labeo. ff. de dolo.* Vorſetzlich / ꝛc. *Abb. in c. auditis. de præſcript.*
13 Imo in dubio ſemper † debet ſumi præſumtio delicti excluſiua. *ſup. d. l. merito. Bart. in d. l. quod Nerua. ff. depoſiti.* Concludo dolum non eſſe probatum.

3. *Punctus diuiſionis an eliſa.*

B CIrcumſtantiæ excludunt præſumtionem doli, conſuetudo excuſat. Itẽ reus ſuccũbit in ſupremi iudicii ſententia ob idem factum: attendenda eſt vtrinq; facultas perſonarum. In criminalibus licet iudici aliter, quã petitum
14 eſt, iudicare. Imo poteſt & mutare, † augere, vel minuere. *D D. in l. ſed & ſi ſeuerior.*
15 Pœna † alterata ſuccedit loco pœnæ petitæ. *l. hodie. ff. de pœnis.* Tantus nõ eſt exceſſus, vt cõſtituenda ſit pœna pecuniaria. Vñ iſt nicht viel geſchehen in Camera. Concludo, actionem non probatam, & iſtis adminiculis eliſam. Concludo ſimpliciter: abſoluit Reum, condemnat in expenſas.

Tertius. Non eſt cauſſa ſ. p. &c. ſubſcribit ſecundo.

Quartus. Similiter compenſat expenſas.

Quintus. Sumus in iudicio pœnali & proceſſu declaratiuo, quia lex ſtatuit pœnam. Probato enim facto, &c. An factum ſit qualificatum. Propoſitum & C
voluntas diſtinguunt maleficia. In omni violentia ineſt dolus. Et ſic actor habet præſumtionem iuris pro ſe, Iſt verbotten zu fechten in conſtitutione. Sumus in caſu quaſi coniecturali. Quia illa præſumtio ex lege reſultans tollenda ex contrariis probationib. Concludo reum non habuiſſe animum lædendi. Landtfrieden iſt nicht gebrochen / per illa verba enuntiatiua, der Halß iſt mein / ꝛc. Concludo cum Referentibus, quia reus autem zuviel gethan / compenſat expenſas & ex bono & æquo.

Sextus. Citatio † etiam realis non 16
debet fieri ſine iudice, & videtur enormiter peccaſſe reus. *leg. 2. Cod. de abolit.* Cum Referentibus expenſ. compenſat. &c.

DECADIS V. VOTVM V.

Hanß von Holle / ꝛc. & Conſortes,
contra
Hertzogen zu Güllich. Reus.

Citatio Anno 49. emanata. D

Nota. Etliche Actores ſeyn von Dantzigk.

Except. Ducis.

SOndern ſindt in offener Vehde die Gütter bekommen per milites, & nach alter Kriegsvbung gebeutet worden / vnd die Sach vor die Kriegs Räht zu Maleſitz Recht geſtelt / ꝛc. Infert cauſſam tranſactam nõ debere reſuſcitari. Nota. hæ exceptiones ſunt reiectæ.

Sententia Anno 50. 15. Decembris.

QVod reus teneatur litem conteſtãri, &c. ſaluis ei quibuſcunque exceptionibus. Ziegler & Caden conteſtãtur litem vtrinque.

Scriptum Caroli.

PETIT Reus vt Imp. cauſſam auocet a Camera. Petit Imper. mit gnedigem Fleiß vnd Ernſt / daß jhr auffſehens haben wolt vnd daran ſeyn / daß ſolche des vor

langſt

A langſt verlauffenen Kriegsſachen nicht allereſt wiederumb ernewert / vnd in die Diſputation gezogen / ſondern die Partheyen darvon abgewieſen werden. Datum Anno 51. Auguſtæ in Comitiis.

Caden petit articulos pro confeſſatis anzunemen/ Anno 51. 19. Nouembris pronuntiatur, quod Ziegler vnverhindert ſeines Begerens auff Cadens Articul was ſich gebühret/ handeln ſol/ꝛc.

Ille dedit Reſponſiones.

Aliud ſcriptum Caroli ad Cameram.

DJe gantze Kriegshandlung gemeiner Wolfahrt zu gutem zu beſtändigem Frieden kommen/ vnd dieſe Sach in vnſern NiederErblandt ſich zugetragen/ petit mit ſonderem Ernſt daran ſeyn/ damit ſolche ſach in einen newē Streit nit gezogen/ vnd B mehr Weitleufftigkeit dadurch erweckt werde/ auch nit geſtatten daß ichts vorgenommen/ daß vns vnd vnſern Erblanden Hocheiten Schmelerung vnd Abbruch geberen möchte. Datum Oenoponti 20. Nouembris Anno 51.

Anno 52. C. decernitur ex officio copia ſcripti Cæſarei, daß er darauff in ſpecie handele/ ꝛc.

Caden dedit exceptiones, die geraubte Gütter gegen Hatdewick in Cæſaris Eygenthümbliche Lehen/ vnd totum imperii geführt/ & re... a tem percepit, reliquum Preiß gegeben.

Anno 52 interloc. vt D. Z. agat ad nomina Commiſſariorum.

Anno 53. Cauſſam eſſe tranſactam, vnnd vnmüglich alle Schäden zuerſtatten/ ꝛc.

Tertium ſcriptum Cæſareum.

PEtit Der Sachen Herkommen zu gedencken/ ꝛc. Datum Anno 53. Bruxellis.

Anno 55. petit Bericht a Camera. 19. Iulii.

Scriptum Ferdinandi.

SEcundo Octobris Jn Rath vbergeben ſcriptum regium, die Sachen mit den Ständen Imperii notturfftiglich berahtſchlaget/ vnd vns darauff mit Gnaden entſchloſſen/ biß auff die künfftige Viſitation einzuſtellen/ als dann beſichtigt/ vnd was ſich derwegen vermög des Heyligen Reichs Conſtitution vnnd Cammergerichts Ordnung/ ꝛc. Mandat/ ꝛc. daß jhr biß auff necheſt Viſitation in dieſer Sachen ſtillſtehen/ vnd nicht procediert. Datum 24. Septembris Anno, &c. C

Anno 58. 7 Martii in p. principalium ex officio ſol Ziegler contra Commiſſarios handeln intra menſem in ſpecie.

N. dedit Anzeig mit A. B. Anno 58. Copey des Decrets/ Anno 57. per deputatos Spiræ gegeben/ haben auff vorbringen der Kön. Mayeſt. Commiſſarien/ auch Chur vnnd Fürſten Geſandten vor rahtſamb bedacht/ daß d. Commiſſarii, &c. den Partheyē geſeſſen zu dieſer Handlung zuordnen/ die Partheyen vor ſich vertagen/ vnnd gegen einander nohtwendig verhören/ vnnd ſo ſie befinden/ daß ſie nicht D begründt/ ſie in der Güte abweiſen/ ꝛc. Entgegen ſo jnen an zugeſtandenen Schädē etwas zu erſtatten/ ꝛc. gegen den Clagenden ſich gnediglich erweiſen wolle/ ꝛc. oder auff ſolche Mittel vnd Wege/ ꝛc. mit ſolcher/ ꝛc. daß kein Wegſtatt finden möcht/ daß auff Bewilligung ambarum partium Commiſſarii nach billigen dingen endtlich zuerkennen hat/ vnnd bey derſelbigen bleiben ſoll/ ꝛc. Meintziſche Cantzeley.

Sollen vollziehen decretum Statuū Anno 57. Actum in conſilio imperiali Ratisbonæ.

C. dicit contra Anzeig Generalia, &c. ſine ſcitu partis ſuæ ſolche Anſuchung beſchehen/ petit Commiſſion & Commiſſarios deputari, &c. Concludendo, &c. Quia Cameræ ſein freyer Lauff/ ꝛc.

Interlocutor.

ANno 58 Endtlich zu handeln angeſetzt C. ꝛc. petit ſich bey dē Decret zu hādhaben implorando nobile, &c. Concluditur vtrinque. Datur Commiſſio in originali in euentum, daß die Gütligkeit/ ꝛc. tunc coram Commiſſariis endtlich/ ꝛc.

A 2 Facti qualitas & dolus probandus, 10 factam eſt probatum: captura † in alieno territorio arguit dolum, *Sal. in l. 2. C. de exhib. reu.* Euaginatio gladii non eſt ſufficienter probata. In criminalibus quoque locum habent coniecturæ.

Quæſt. *An dolus ſit probatus*, Er hab jhn außgekundtſchafft / *l. Fulcinus. ff. ex quibus cauſſ. in poſſeſſ. eat. l. 1. circa med. C. de emend.* 11 *ſer.* Vis publica dicitur quæ † fit armis. Omne delictum præſumitur dolo fa-
12 ctum. Violentia † eſt ſine dolo. *Salic. in l. Senatus. C. de his qui ſibi adſcribant. Alexan. 103. lib. primo.* Dolus ſemper præſumitur hoc caſu niſi probetur abfuiſſe.

Sed his non obſtantibus, quia conſtitutio non requirit dolum imaginatiuum ſed verum. *l. 1. §. Labeo. ff. de dolo.* Vorſetzlich/ꝛc. *Abb. in c. auditis. de præſcript.*
13 Imo in dubio ſemper † debet ſumi præſumtio delicti excluſiua. *ſup. d. l. merito. Bart. in d. l. quod Nerua. ff. depoſiti.* Concludo dolum non eſſe probatum.

3. *Punctus diuiſionis an eliſa.*

B Circumſtantiæ excludunt præſumtionem doli, conſuetudo excuſat. Itẽ reus ſuccũbit in ſupremi iudicii ſententia ob idem factum: attendenda eſt vtrinq; facultas perſonarum. In criminalibus licet iudici aliter, quã petitum
14 eſt, iudicare. Imo poteſt & mutare, † augere, vel minuere. *DD. in l. ſed & ſi ſeuerior.*
15 Pœna † alterata ſuccedit loco pœnæ petitæ. *l. hodie. ff. de pœnis.* Tantus nõ eſt exceſſus, vt cõſtituenda ſit pœna pecunaria. Vñ iſt nicht viel geſchehen in Camera. Concludo, actionem non probatam, & iſtis adminiculis eliſam. Concludo ſimpliciter: abſoluit Reum, condemnat in expenſas.

Tertius. Non eſt cauſſa f. p. &c. ſubſcribit ſecundo.

Quartus. Similiter compenſat expenſas.

Quintus. Sumus in iudicio pœnali & proceſſu declaratiuo, quia lex ſtatuit pœnam. Probato enim facto, &c. An factum ſit qualificatum. Propoſitum & C
voluntas diſtinguunt maleficia. In omni violentia ineſt dolus. Et ſic actor habet præſumtionem iuris pro ſe, Iſt verbotten zu fechten in conſtitutione. Sumus in caſu quaſi coniecturali. Quia illa præſumtio ex lege reſultans tollenda ex contrariis probationib. Concludo reum non habuiſſe animum lædendi. Landtfrieden iſt nicht gebrochen/ per illa verba enuntiatiua, der Halß iſt mein/ꝛc. Concludo cum Referentibus, quia reus autem zuviel gethan/ compenſat expenſas & ex bono & æquo.

Sextus. Citatio † etiam realis non 16
debet fieri ſine iudice, & videtur enormiter peccaſſe reus. *leg. 2. Cod. de abolit.* Cum Referentibus expenſ. compenſat. &c.

DECADIS V. VOTVM V.

Hanß von Holle / ꝛc. & Conſortes.
contra
Hertzogen zu Gülich. Reus.

Citatio Anno 49. emanata. D

Nota. Etliche Actores ſeyn von Dantzigk.

Except. Ducis.

Sondern ſindt in offener Vehde die Gütter bekommen per milites, & nach alter Kriegsvbung gebeutet worden/ vnd die Sach vor die Kriegs Räht zu Maleſitz Recht geſtelt / ꝛc. Infert cauſſam tranſactam nõ debere reſuſcitari. Nota. hæ exceptiones ſunt reiectæ.

Sententia Anno 50. 15. Decembris.

Quod reus teneatur litem conteſtãri, &c. ſaluis ei quibuſcunque exceptionibus. Ziegler & Caden conteſtãtur litem vtrinque.

Scriptum Caroli.

Petit Reus vt Imp. cauſſam auocet a Camera. Petit Imper. mit gnedigem Fleiß vnd Ernſt / daß jhr auffſehens haben wolt vnd daran ſeyn/ daß ſolche des vor

langſt

A langſt verlauffenen Kriegsſachen nicht allereſt wiederumb ernewert / vnd in die Diſputation gezogen / ſondern die Partheyen darvon abgewieſen werden. Datum Anno 51. Auguſtæ in Comitiis.

Caden petit articulos pro confeſſatis anzunemen / Anno 51. 19. Nouembris pronuntiatur, quod Ziegler vnverhindert ſeines Begerens auff Cadens Articul was ſich gebühret / handeln ſol / ꝛc.

Ille dedit Reſponſiones.

Aliud ſcriptum Caroli ad Cameram.

DJe gantze Kriegshandlung gemeiner Wolfahrt zu gutem zu beſtändigem Frieden kommen / vnd dieſe Säch in vnſern NiederErblandt ſich zu getragen / petit mit ſonderem Ernſt daran ſeyn / damit ſolche ſach in einen newẽ Streit nit gezogen / vnd

B mehr Weitleuffigkeit dadurch erweckt werde / auch nit geſtatten daß ichts vorgenommen / daß vns vnd vnſern Erblanden Hocheiten Schmelerung vnd Abbruch geberen möchte Datum Oenoponti 20. Nouembris Anno 51.

Anno 52. C. decernitur ex officio copia ſcripti Cæſarei, daß er darauff in ſpecie handele / ꝛc.

Caden dedit exceptiones, die geraubte Gütter gegen Hardewick in Cæſaris Eygenthümbliche Lehen / vnd forum imperii geführt / & re[illegible] a tem percepit, reliquum Preiß gegeben

Anno 52 interloc. vt D. Zagat ad nomina Commiſſariorum.

Anno 53. Cauſam eſſe tranſactam, vnnd vnmüglich alle Schäden zuerſtatten / ꝛc.

Tertium ſcriptum Cæſareum.

PEtit Der Sachen Herkommen zu gedencken / ꝛc. Datum Anno 53. Bruxellis.

Anno 55. petit Bericht a Camera. 19. Iulii.

Scriptum Ferdinandi.

SEcundo Octobris In Rath vbergeben ſcriptum regium, die Sachen mit den Ständen Imperii nottürfftiglich beraht-

C ſchlaget / vnd vns darauff mit Gnaden entſchloſſen / biß auff die künfftige Viſitation einzuſtellen / als dann beſichtigt / vnd was ſich derwegen vermög des Heyligen Reichs Conſtitution vnnd Cammergerichts Ordnung / ꝛc Mandat / ꝛc. daß jhr biß auff neehſt Viſitation in dieſer Sachen ſtillſtehen / vnd nicht procediert. Datum 24. Septembris Anno, &c.

Anno 58. 7 Martii in p. principalium ex officio ſol Ziegler contra Commiſſarios handeln intra menſem in ſpecie.

R. dedit Anzeig mit A. B. Anno 58. Copey des Decrets / Anno 57. per deputatos Spiræ gegeben / haben auff vorbringen der Kön. Majeſt. Commiſſarien / auch Chur vnnd Fürſten Geſandten vor rahtſamb bedacht / daß d. Commiſſarii, &c. den Partheyẽ geſeſſen zu dieſer Handlung zuordnen / die Partheyen vor ſich vertagen / vnnd gegeneinander nohtwendig

D verhören / vnnd ſo ſie befinden / daß ſie nicht begründt / ſie in der Gütte abweiſen / ꝛc. Entgegen ſo jnen an zugeſtandenen Schädẽ etwas zu erſtatten / ꝛc. gegen den Clagenden ſich gnediglich erweiſen wolle / ꝛc. oder auff ſolche Mittel vnd Wege / ꝛc. mit ſolcher / ꝛc. daß kein Wegſtatt finden möcht / daß auff Bewilligung ambarum partium Commiſſarii nach billigen dingen endtlich zuerkennen hat / vnnd bey derſelbigen bleiben ſoll / ꝛc Meintziſche Cantzeley.

Sollen vollziehen decretum Statutũ Anno 57. Actum in conſilio imperiali Ratisbonæ.

C. dicit contra Anzeig Generalia, &c. ſine ſcitu partis ſuæ ſolche Anſuchung beſchehen / petit Commiſſion & Commiſſarios deputari, &c. Concludendo, &c. Quia Cameræ ſein freyer Lauff / ꝛc.

Interlocutor.

ANno 58 Endtlich zu handeln angeſetzt C. ꝛc. petit ſich bey dẽ Decret zu hãdhaben implorando nobile, &c. Concluditur vtrinque. Datur Commiſſio in originali in euentum, daß die Gütligkeit / ꝛc. tunc coram Commiſſariis endtlich / ꝛc.

A langſt verlauffenen Kriegsſachen nicht allerest wiederumb ernewert / vnd in die Diſputation gezogen / ſondern die Partheyen darvon abgewieſen werden. Datum Anno 51. Auguſtæ in Comitiis.

Caden petit articulos pro confeſſatis anzunemen / Anno 51. 19. Nouembris pronuntiatur, quod Ziegler vnverhindert ſeines Begerens auff Cadens Artieul was ſich gebühret / handeln ſol / ꝛc.

Ille dedit Reſponſiones.

Aliud ſcriptum Caroli ad Cameram.

DJe gantze Kriegshandlung gemeiner Wolfahrt zu gutem zu beſtändigem Frieden kommen / vnd dieſe Sach in vnſern Nieder Erblandē ſich zugetragen / petit mit ſonderem Ernſt daran ſeyn / damit ſolche ſach in einen newē Streit nit gezogen / vnd

B mehr Weitleufftigkeit dadurch erweckt werde / auch nit geſtatten daß ichts vorgenommen / daß vns vnd vnſern Erblanden Hocheiten Schmelerung vnd Abbruch geberen möchte Datum Oenoponti 20. Nouembris Anno 51.

Anno 52. C. decernitur ex officio copia ſcripti Cæſarei, daß er darauff in ſpecie handele / ꝛc.

Caden dedit exceptiones, die geraubte Gütter gegen Hardewick in Cæſaris Eygenthümbliche Lehen / vnd forum imperii geführt / & re[illegible] a tem percepit, reliquum Preiß gegeben.

Anno 52 interloc. vt D Z agat ad nomina Commiſſariorum.

Anno 53. Cauſſam eſſe tranſactam, vnnd vnmüglich alle Schäden zuerſtatten / ꝛc.

Tertium ſcriptum Cæſareum.

PEtit Der Sachen Herkommen zu gedencken / ꝛc. Datum Anno 53. Bruxellis.

Anno 55. petit Bericht a Camera. 19. Iulii.

Scriptum Ferdinandi.

SEcundo Octobris Jn Rath vbergeben ſcriptum regium, die Sachen mit den Ständen Imperii nottürfftiglich berahtſchlaget / vnd vns darauff mit Gnaden ent- C
ſchloſſen / biß auff die künfftige Viſitation einzuſtellen / als dann beſichtigt / vnd was ſich derwegen vermög des Heyligen Reichs Conſtitution vnnd Cammergerichts Ordnung / ꝛc Mandat / ꝛc. daß jhr biß auff nechſt Viſitation in dieſer Sachen ſtillſtehen / vnd nicht procediert. Datum 24. Septembris Anno, &c.

Anno 58. 7 Martii in p. principalium ex officio ſol Ziegler contra Commiſſarios handeln intra menſem in ſpecie.

N. dedit Anzeig mit A. B. Anno 58. Copey des Decrets / Anno 57. per deputatos Spiræ gegeben / haben auff vorbringen der Kön. Mayeſt. Commiſſarien / auch Chur vnnd Fürſten Geſandten vor rahtſamb bedacht / daß d. Commiſſarii, &c. den Partheyē geſeſſen zu dieſer Handlung zuordnen / die Partheyen vor ſich vertagen / vnnd gegen einander notwendig verhören / vnnd ſo ſie befinden / daß ſie nicht D
begründt / ſie in der Güte abweiſen / ꝛc. Entgegen ſo jnen an zugeſtandenen Schädē etwas zu erſtatten / ꝛc. gegen den Clagenden ſich gnediglich erweiſen wolle / ꝛc. oder auff ſolche Mittel vnd Wege / ꝛc. mit ſolcher / ꝛc. daß kein Wegſtatt finden möcht / daß auff Bewilligung ambarum partium Commiſſarii nach billigen dingen endtlich zuerkennen hat / vnnd bey derſelbigen bleiben ſoll / ꝛc Meintziſche Cantzeley.

Sollen vollziehen decretum Statutū Anno 57. Actum in conſilio imperiali Ratisbonæ.

C. dicit contra Anzeig Generalia, &c. ſine ſcitu partis ſuæ ſolche Anſuchung beſchehen / petit Commiſſion & Commiſſarios deputari, &c. Concludendo, &c. Quia Cameræ ſein freyer Lauff / ꝛc.

Interlocutor.

ANno 58 Endtlich zu handeln angeſetzt C. ꝛc. petit ſich bey dē Decret zu hādhaben implorando nobile, &c. Concluditur vtrinque. Datur Commiſſio in originali in euentum, daß die Gütligkeit / ꝛc. tunc coram Commiſſariis endtlich / ꝛc.

A puta Electore Colonienſi, &c. ex ſecundo iuſſu, &c beyde theil nottürfftiglich verhören vt ſupr. in decretis Anno 57. Datum Anno 58. 26. Maii Viennæ.

DECADIS V. VOTVM VI.

MANDATI.

MAndati Vier Dörffer in Nortgaw/ Vnigen/ Kälterſdorff/ Petterſbuch Bieburg vnnd Raht zu Weiſſenburg in Nort contra B. gaw.

Introducta Anno 49. Datum mandati Anno 49. 18. Martii cum clauſula. Teſchler dedit petitionem articulatam, 1. Articulus. Neminem eſſe turbandum in ſuis iuribus, 2. quod 4. Dörffer/ vt ſup. cum ſuis pertinentiis. 3. Et Imperio ſubiecti. 4. Quod Rei tantum ſint Pfleger vber dieſelbige Dörffer Hos quatuor credit. 5. Item ſunt illi pagi priuilegiati, & vltra memoriam herbracht/ dz ſie keinem Pfleger einige Formen oder Schatzung
B außgericht haben/ quam vt infra ſequitur. 6. Item daß jährlich ein Bawr 6. Dienſt muß zahlẽ den reis zu Herbſtrechnung. 7. Ein gantzer nur zu Dienſt 56. pfenning. 8. Item quilibet 6. Pfenning vmb Oſtern. Itẽ 6. Pfenning vmb Pfingſten 10. Item auch 6. Pfenning vmb Weinachten. 11. Item, quando Cæſar contra die vnglaubigen Zeucht/ müſſen ſie ſtellen 1 Wagen 4 Pferdt/ 2. Mann ſonſt ſindt ſie frey. 12. Quod actores nihil amplius dederint, nec etiam debeant. Hos omnes non credit. 13. Cum actores reis als Pflegern zugeordnet worden/ rei exegerunt iuramentum ab illis. 14. Quod incolæ der vier Dörffer renuerunt iuramentum, niſi rei ſtipulentur, actores bey jhren Freyheiten bleiben/ ꝛc. 15. Idque promiſerunt ſe facturos. Hos tres credit. 16. Quod de anno 44. Rei actores vnnd jhre Verwaltung mit einer vnleidlichen Schatzung vnderſtanden ſie zu beſchweren. 17. Actores grauati ſupplicauerunt Cæſari. Hos duos non credit. 18. Cæſar mandauit per reſcriptum ne grauentur actores. 19. Ego non attento C
rei actoribus mit dem Thurn die Schatzung abgetrungen/ darinn etlichen jhre Glieder abgefroren. Credit illis aufferlegt prout aliis ſubditis imperii. 20. Iniuſte id factum, & propterea teneantur ad reſtitutionem collectæ vnd ꝛc. 21. Rei Anno 49. actoribus ein newe Schatzung aufferlegt/ de ſingulis florenis . . Pfenning. 22. Actores deprecati ſunt, &c. oder wo Rei ein new Gewonheit hetten/ quo ad ius collectandi, quod exhiberent & actores velle parere. 23. Rei auff jhrem fürnemmen beharret. 24. Denegarunt hoc facere nec teneantur. 25. Ideo actores mandatum in Camera impetrarunt. 26. fama. *Hos credit omnes.*

Petit pronuntiari, quod reis als Pflegern actoribus vber jhr alt herkommen/ auch gethanen Verſpruch vnnd Zuſage/ auch Cæſaris Befelch vt ſupr. alſo mit dem Thurn de facto contra ius & æquitatem aufferlegte Schatzũg abzudringen/ vnnd folgends Anno 49. ein andere Schatzung dem Käyſerlichen Befelch zu- D
wieder aufffzulegen nicht gebühret/ daran vnrecht vnnd verächtlich obahngezogenen Reichs Abſchieden/ Conſtitution/ & Cæſaris derhalben außgangen zuwider gehandelt/ ꝛc. Derhalben die erſt mit dem Thurn abgetrungen ſo ſie in jhren Nutzen gewendt wieder herauß zugeben/ vnnd die letzte abzuſchaffen. Et actores bey jrem alten herkommen/ Freyheit/ vnd Gerechtigkeit pflegen zulaſſen/ auch darbey Schutz vnd Schirm ertheilen/ ꝛc.

Anno 50. ſit litis Conteſtatio vtrinque.

Defenſionales eodem anno dedit Caden.

1 Quod quatuor pagi in deß Rechs pfleg Weiſſenburg gehörig. Credit. 2. Quod die Pfleger mit aller Herrligkeit Dörffern vnnd Vnderthanen reis zugeſtelt worden von Käyſern vnnd Königen Non credit. 3. Item quod rei ab actoribus conuocatis die Pflicht genommen. Credit. 4. Item ſo haben der Pfleger Vnderthanen ſampt dieſen 4 Dörffern leiblichen Eydt erſtattet alle gebührliche gehorſame zuleiſtẽ. *Credit.*

4. Item

A 5. Item cum anno 42. contra Turcam a ſtatibus imperii ein gemeine Anlag auff alle des Reichs Vnterthanen bewilligt/ quod ſolches a Reis den Pflegsverwandten/vnd dieſen vier Dörffern vorgehalten/ vnd jhre Gebührnüß von jhnen erfordert. 6. Item daß darauff die vier Dörffer ſampt andern der Pflege verwandten jhre gebührende Anlag reis erlegt/ ſine aliqua proteſtatione, & contradictione. *Nota, Actu contrarium*. 7. Sequitur, &c. quod rei quaſi poſſeſſionem iuris exigendi collectas erlangt / naturaliter & ciuiliter apprehenderint. 8. Item cum anno 44. Anlag bewilligt / vnd von den Pflegsverwandten erforderen laſſen/ quod actores contra Huldigungen & Abſchiedt recuſauerunt die bewilligte Anlage. Non credit. Scriptura ſemper loquitur, & licet, &c. Ergo actor non ſit expreſſe litem conteſtatus, &c. 9. Actores ad curiam ſenatoriam conuocati pro conſeruatione iuris ſui ad ſoluendam contributionem deß Reichs Gehorſam vnnd
B Stewer. *Credit requiſitionem*. 10. Quod actores referendo ſe ad priuilegia recuſarunt dare collectas. 11. Item die vngehorſame in cuſtodiam legen laſſen. *Non credit*. 12. Mane obtulerunt jre Gebührnüß zuerlegen Quia in carcere læſi, ob timorem carceris. 13. Frühe erledigt ex carcere, vnd erlegt poſt aliquot dies. 14. Nullus læſus, aut cauſſa immenſum frigus fuit: vt ad priorem. 15. Supplicauerunt Cæſari actores, &c. allegando prætenſum priuilegium, darauff rei reſponderunt, quod Anlage non dicitur, quã in Crafft vbergebener Pflege. *Non credit*. 16. Ohne quod Imperator Reis ſecunda ceſſione mandarit dem Supplicanten ſtatt zu geben/ ſondern reos von wegen deß Gerichts bey der quaſi Poſſeſſion vnd Gerechtigkeit exigendi collectas auff gethanen begrundten Bericht bleiben laſſen Credit. 17. Item cum anno 48. ein gemeine Anlag zu Erhaltung Cameræ, &c. bewilligt / vnd von Clägern erfordert / quod rurſus allegarunt priuilegium, non credit. 18. Poſito, quod actores ſint priuilegiati, verum tamen daß ſie ſolch vermeinte Freyheit wieder die Anlag Anno 44. &
48. ſ. nicht ſchuldig. non credit. 19 Item C quod huiuſmodi Abſchiedt omnes Imperii ſubditos etiam priuilegiatos & exemtos begriffen. niſi quatenus in Abſchieden. 20. Ohne quod rei einige Anlag aufferlegt haben/ quam vt ſupra.

Infert & petit, quod rei von außgangenen Proceſſen in Recht zuerledigen / & quod actoribus non licuerit ſich zu wiederſetzen wieder beyde deß Heyligẽ Reichs Anlagen/vnd von andern Imperii ſubditis abzuſonder/vnd die reos Inhabẽder ergriffener quaſi Poſſeſſion deß ſteurẽs dadurch zuverhindern/& quod in pœnam contumaciæ inciderint, auch ſchuldig die vorgehaltene Anlag de Anno 48. reis zuerlegen.

Atteſtationes actorum.

1. Gerſener iuratus 40. Jahr vnder der Pfleg nicht geſeſſen ad tertium verũ. 2. Meyer 80. Jahr Nouit ſechs Pfleger. Ad interrog. quinti ante 9. annos ſoluerũt actores die Türckenſtewer reis als jhren D
Pflegern/ad 9. verum die Füß erfrört. 3. Leonhardt/ ꝛc. 50. Jahr ad 11. verum. 4. Lentz ad 9. verum. ad 13. verum. Pfaler 45. Jahr ipſemet ſoluit die Türckenſtewer/ ꝛc. ad 12. verum de auditu ex parentibus. 6. Hans Gerſener/ ꝛc 7. Meyer / ꝛc. ad vndecimum de auditu. 8. Datum Anno 51. Nota, rei dicunt *ſe eſſe contentos reſponſionibus actorum, & nullos habere teſtes*. C. nomine reorum dedit Probationſchrifft. Petit reos abſolui, & pronuntiari, quod actores tanquam ſubditi der Pfleger alle noch außſtändig deß Reichsſtewer reis, die ſie albereit vbertretten/ wie andere Vnderthanen der Pflege vor ſich bezalt/zuerlegen ſchuldig. Concluditur vtrinque, &c. 7. Nouembris.

VOTVM REFERENTIS

18. Ianuarii.

1. NEgatoria † actum pro libertate conſeruanda text. *in l. 2. ff. ſi ſeru. vind* Competit pro iurib. etiam incorporalibus. *Iaſ. in §. æque Inſt. de act. per conſequentiam condictio indebiti intentata*. An probata. Licet de priuilegiis non conſtet, tamen habent nomine libertatis fundatam intentionem. Teſtes apud 12. attic. quod nihil vnquam dederint. Præ-

Digitized by Google

A ſumptio iuris liberat agentem negatoria ab o-
neře probandi. *Alex. 136. in vlt. col.* Qu. *an rei*
ab actorib. iuste exegerint collectas in expeditione
Turcic. i. i. Bawgelt/ Vorrath/ Türckenhülff/ *iux-*
ta articulum 17. defenſionale. Præmittit ex Bartol.
in l. vnica C. de mulierib. & in quo loco, &c. Iaſo.
13 *in l. placet. C. de ſacroſanct. Eccl.* quod quandoq;
ſumtus imponitur perſonæ propter res ob ali-
quam imminentem neceſſitatem. Etdicitur
collecta per æs & libram. Præmittit quod colle-
cta eſt munus ordinarium & extraordinarium.
Quando enim procedit lex vel prouiſio genera-
lis, tunc quia habet certam & ſucceſſiuum tra-
ctum, tunc eſt munus ordinarium. Sed quando
impoſitio collectæ hoc modo non fit, ſed tãtum
præſens tẽpus reſpicit, vt in noſtro caſu, tunc eſt
extraordinariũ. Cõcludo reis licuiſſe exigere col-
lectas ab actorib. puta Türckenhülff. *Sal. in l. ſi. ſine*
cẽſ. Bar. in l. hi qui. ff. de iure do. Licet. n. ſit de re-
galib. imperii *l. 1. C. de ſuperindicto.* & ſolũ ad impe-
ratorẽ pertineat: niſi quis habeat titulũ: tamen
reis eſt conceſſa durch die Abſchied de an. 1500. ſub
tit. daß ein jeder/ etc. & de An. 1530. vff dem groſſen
Reichstag/ & de an. 42. hie zu Speyer gehalten/
Item de Ann. 48. quo ad Vorraht vnd Baw-
gelt *fol. 19.* propter hoſtiles incurſiones Turcæ,
Fundamentum cauſſæ ſtehet vff dem Abſchiedt.
Sed quod ad Cameram. Item conſtat, quod ea
impoſitio, die einmal vfferlegte Schatzung in per-
ſonas propter res facta eſt. Talis impoſitio non
B poteſt cadere in aliam ſpeciem muneris, quam
collectæ. Collecta eſt munus quoddã patrimo-
niale vel mixtum, quod perſonis pro rebus ha-
bita contemplatione patrimonii ſecundum æs &
libram ob aliquam occurrentem cauſſam & nõ
ſucceſſiuam imponitur, & variandum eſt pro tẽ-
porum qualitate. Nec iuuaret actores, etiamſi a-
lias eſſent exẽti, quia Ordinatio omnes obligat
pro bono publico. Quod rei ſunt ſtatus imperii,
certum eſt. Quia Weiſſenburg eſt Ciuitas libera.
Nota Stände vnd Stätt. Iuramentum fidelita-
tis oſtendit ſubiectionem *Aluar. con. 1. qualiter*
vaſſallus iurare deb. Alex. 68. volu. 2. & 78. in 6. vol.
Per obedientiã enim acquiritur ius ſubiectionis
gl. in c. olim. clem. 3. de reſtit. ſpoliat. Accedit, quod
actores in ſignum recognitionis ſubiectionis
ſunt obligati in certis ſummis pecuniariis ipſis
reis, pro vt fatentur ipſimet in ſuis articulis. *A-*
lexan. 27. primo vol. Priuilegiatus ne ſoluat colle-
ctas, ſi ſemel ſoluit, præiudicat ſibi in futurum,
niſi fuerit proteſtatus. *Bar. in l. 1. C. de his qui ſpõte*
munera, &c. Canoniſtæ in c. cum acceſſiſſent. de con-
ſtit. Schurff. conſ. 14. in prima centuria. Sed acto-
res ſoluerunt, prout fatentur. Ergo, &c. *l. 2. C.*
de iure dom. impetr. Alex. 116. lib. 2. Guido 387. lo-
quitur in actu requirente reiterationem. Con-
cludo quod actores teneantur iuxta ordinatio-
nem ad Türckenſtewr/ Vorrath/ Bawgelt/ Ergo
intentio reorum fundata, & actores nõ eſſe im-
munes. *Bal. in l. iubemus. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Sed
quõ ad Vnderhaltung Cameræ iudicii non vi-
detur quo titulo exegerint rei ab actorib. ſi mo- G
do exegerunt iuxta 17. defenſionalem. Conclu-
ſio finalis. Quo ad Cameræ Vnderhaltung reos
non eſſe fundatos contra actores, quia non ha-
bent ordinationem nec præſcriptionem. *Pla-*
tea in l. 1. C. de ſuperindicto lib. 10. Pronuntiat iux-
ta petitionẽ reorũ pro maiori parte, *Bar. in l. 1. C.*
de excuſ. mun. lib. 10. Abſoluit reos, vnnd weiter/
quod actores iniuſte denegauerũt Vorraht vnd
Bawgelt/ ſuper Cameræ Vnderhaltung nõ ex-
preſſe pronuntiat *Capol. 348.* Expenſas com-
penſat, quia partim vincunt, partim ſuccum-
bunt. *Alber. in verb. dominus, in ſuo dictiona-*
rio. Quo ad intereſſe condemnat actores, quate-
nus rei probauerint: Sin minus tunc non noce-
bit illis iſta condemnatio. W C. Quo ad iniqui-
tatem, actum quaſi negatoria. *Luſ. in §. æque. Inſt.*
de act. Lofr. in tit. de neg. An eliſa. *gl. in l. 1. C. de mu-*
nerib. DD. in l. placet. de ſacroſ. Eccleſ. Petr. de V-
bald. in tract. de duob. fratrib. ſub rub. de collect. fol.
262. Præſupponit, quod rei ſint in quaſi poſſeſſi-
one iuris collectandi. Ratione receſſuũ poſſunt
imponere collectam. *Bar. in l. 1. C. de mulierib. lib.*
10. Concludo reos poſſe imponere collectam,
quandiu durat reorum præfectura. Priuilegiatus
per actum contrarium renuntiat ſuo priuilegio.
DD. in l. iubemus. C. de ſacroſ. Eccl. Cõcluſio ſe-
cunda. Quod actores ſe non poſſunt tueri ratio-
ne priuilegii, pronũtiat vt Referens. Tacite præ- D
terit die Vnderhaltung Cameræ, &c. Expenſas
compenſat G. Hanc reputat pro collecta ordi-
naria, quia certam habet formam *per Bartol. in l.*
prima. C. de mulieribus. lib. 10. & in hoc diſſentit a
Referentib. Alc. in l. munus. ff. de verb. ſignif. Dubi-
tat, was es vor Anſchläge ſeyn an exigatur iure ſu-
perioritatis vel als Pfleger nomine Imperii. Re-
ceſſus Comitiorum ſunt clari. Reorum intenti-
onem eſſe fundatam quo ad die beyde Anlage/
Cameræ Vnderhaltung præterit, Condemnat
actores in expenſas, quia in iure errarunt. Z.
Proprie eſt ſuperindictum. Huiuſmodi collecta
eſt munus extraordinarium. Actum vtili nega-
toria. Canoniſtæ *in c. cum dilecti. de confir. vtili*
vel inutil. Rei habent permiſſionem auß den Ab-
ſchieden/ Abſoluit plane reos ab impetitione a-
ctorum, Cameram præterit, expenſas compen-
ſat: quia habuerunt actores iuſtam cauſſam liti-
gandi. Quo ad formam ſententiæ nihil vult ſpe-
cificare. H. Concludit cum Referentib. Hanc
collectam eſſe extraordinariam, iuxta Bertachi-
num in prælud. *in tract. de gabel.* Actores confi-
tentur ſie ſeyn Vnderthanen. Ergo reorum in-
tentio fundata. Præſumtio eſt pro magiſtratu.
Mallet actores in expenſas condemnare. Inter-
eſſe omittit, pronuntiat, vt Referentes. I. Eliſã
eſſe actionẽ per cõfeſſionem actorũ ad defenſio-
nales. Quo ad Cam. putat aliud vigore receſſuũ.
Pronuntiat vt Referentes, compenſat expenſas.
S. Non curat vtrum ſit munus. Quia fuit licitũ
vigore receſſuũ. Actio eſt eliſa, abſoluit reos, ex-
penſas compenſat. Quia ruſtici. Expedita, &c.

RESPON

RESPONSVM TESTAMENTO-FEVDALE HENRICI THANÆI BILVELDENSIS, I. C.

FACTI SPECIES.

FVIT *in humanis vir quidam non infimæ ſortis N.N. Conſul, dum viueret, Ciuitatis N. N. & vxor eius N. N. Hic cum moriretur, relicta poſt ſe vxore, filijs ac filiabus, Confecit teſtamẽtum (vt dicitur) corã duobus teſtibus, atq; in eo generaliter inſtituit dictam eius vxorẽ: ſpecialiter antẽ filios in feudalibus & allodialibus, cuilibet filiarum mille florenos & mundũ muliebrem, inſtitutionis tamen titulo, relinquens. Patre mortuo, relicta vxore, filijs & filiabus, filius natu ſenior omnium bonorum adminiſtrationem, matre reclamante, in ſe transfert, ſe fratresq; in feudalibus bonis, nulla ſororum facta mentione, attamen ſecundum curiæ conſuetudinem, qua ſorores cum fratribus ſimul admittit, vt manifeſte demonſtrabitur, inueſtire facit. Matre duobuſque fratribus vita defunctis ſenior filia nuptui elocatur; dantur illi mille & trecenti floreni, Deinde aſſignantur ipſi ex feudalibus, bona æſtimata ad mille florenos.*

Poſt hæc ſoror ordine ſecunda matrimonium contrahit cum N. N. Ipſa ad bonorum communium diuiſionem prouocat. Quam cum fratres ſuperſtites denegarent, coram ordinario ad immiſſionem agit. Fratribus in contumacia perſeuerantibus decernitur immiſſio per ordinarium Illuſtriſſimum Principem Iuliacenſem in allodialia, et ſi nihil memorabile, quo ſe fratres tueri poſſent, adducerent, etiam in feudalia.

Tali immiſſionis decreta in allodialibus executo, cum Actrix vlteriorem immiſſionem in feudalia vrgeret, dicti fratres oppoſuerunt conſuetudinem curiarum, Inueſtituram, adeptam poſſeſſionem, Teſtamentum patris, præſcriptionem & alia. Quibus refutatis, Immiſſio per ordinarium decernitur, quæ etiam aliquo modo in feudalibus executa eſt. Cum vero Actrix pro ſienda vlteriori executione latius inſtaret, fratresq; ſub et obreptionem, quodq; tale decretum omiſſæ Cauſſa cognitione latum eſſet, allegarent: Quamuis in eo fratres forte audiendi non fuiſſent: tamen vt ipſorum votis ſatisfieret, placuit hanc quæſtionem ſine vlla appellatione, ſupplicatione vel reductione agitari, ſicq; à parte Actricis, qualis qualis petitio, iuncta iuris deductione exhibita eſt, ut ſcilicet vigore dicti decreti, præſertim cum horum feudalium bonorum non tantum ex inueterata Curiarũ conſuetudine, ſed & viridi obſeruantia capax, tum quod hæc feuda conditionata, quorum ſeruitia fœmina non minus decenter quam maſculus præſtare poſſet: Deinde cenſualia, emptitia, & non ſine magno allodialium detrimento acquiſita, ipſaque per inueſtituram minimè excluſa foret, immittatur.

Exceptiones Reorum.

Tandem à Reis fratribus excipiendo adductum, quod omnia feudalia regulariter maſculina præſumantur, quæ ad fœminas, niſi maſculis deficientibus, deuolui non poſſint.

Secundo licet concedatur, hæc feuda eſſe emptitia, cenſualia & conditionata, ideo tamen

naturam vel ordinem ſucceſſionis feudi non mutari, niſi Vaſallus ratione feudi ad cenſus annui præſtationem tantum & non ad alia ſeruitia vel iuramentum fidelitatis teneatur.

Tertio conſuetudinem ſucceſſionis fæminarum cum maſculis in his curijs non vigere, fæminasque cum maſculis nunquam admiſſas.

Quarto, quod actus per Actricem allegati ex mera conceſſione vel tranſactione, & non via ſucceſſionis præſumantur geſti, quodq́; illa exempla breui annorum ſpatio contigerint.

Quinto quod per teſtamentum patris filiæ ab omnimoda ſucceſſione feudalium ſint excluſa.

Sexto quod Actrix ratione temporis ſit excluſa, eo quod ſenior frater ſuo, fratrumque ſuorum nomine inueſtitus ſit, Iusque in re acquiſiuerint, quod ipſis auferri minime poſſit.

Septimo licet Actrix per ſupradicta perque Decretum in curia feudali N: latum, non ſit admiſſa quod tamen iſtis omnibus non attentis in quedã faudalia ſine cauſa cognitione immiſſa ſit, hincque Actricem non tantum ab ulteriori immiſſione arcendam: ſed & obtentam poſſeſſionem ipſis reſtituendam.

Replicæ Actricis.

Quibus à parte Actricis replicando reſponſum, allegatam iuris præſumptionem extante mirium in contrarium cõſuetudine curiarũ & in feudis improprijs, quicquid de iuramento fidelitatis & Inueſtituris exceptum, locum non habere.

Item quod Actricis intentum de conſuetudine, non ſolum per teſtes Reorum, ſed etiam per Decretum ab ipſis Reis citatum, prætenſum teſtamentum paternum, iudiciales eorundem confeſſiones, easdemque iuratas, liquido probatum. E contrario autem illam à Reis allegatam conſuetudinem non extare: quicquid de aui & proaui filiabus, tranſactionibus, vel pactis adductum: euidentiſſime edoctum: Item quod Rei aſſerto illo paterno teſtamento nihil prorſus iuuentur, eo quod voluntas & manus patris non ſint probata. Et ſi maxime patris manus probata diceretur, illud tamẽ contra curiarum conſuetudinem filias cum filijs ad æqualẽ feudi ſucceſſionem admittentem conditum cenſeretur.

Item quod conſuetudini domicilij repugnaret, præſertim in præiudicium coniugis & liberorum non modo in feudalibus, ſed & allodialibus, maxime matre non conſentiente, factum, item quod filiabus, ne teruntius quidem ex feudalibus inſtitutionis titulo ſit relictus, Cum tamen feuda allodialium ſummam longe excedant. Vbi ſane non modica inæqualitas, ſed enormiſſima læſio, & longe vltra dimidium ſeſe extendens animaduertenda, Quo in caſu teſtamentum neque paternum dici, nec tanquam paternum ſuſtinere poſſit.

Item quod aſſertum illud teſtamentum ſi maxime ſubſiſtere diceretur, per trium poſthumarum natiuitatem ruptum, quodque ad præteritionem recte inducendam plena & ſolemnis diſpoſitio, quæ hic ceſſat, requiratur.

Item quod fratres non apprehenderint hæreditatem vigore teſtamenti, neque bonorum poſſeſſionem ſecundum tabulas petierint: Et ſic teſtamentum illud, etiamſi valuiſſe diceretur, propter non exiſtentiam hæredis ex teſtamento euacuatum, & ad caſum inteſtati reductum.

Item quod ſupradictum illud teſtamentum ſine conſenſu Domini feudi qui etiam in feudo hæreditario requiritur, conditum, imo quod vigore conditionis adiectæ, Mitt willen deſſen Lehenherzn *talem conſenſum (etiamſi alias forte non ita ſtricte requireretur) conditum.*

Deniq; quod ex falſis cauſis teſtator ad huiuſmodi teſtationem, ſuper feudis inductus ſit.

Poſtremo, quod Actrix ratione temporis, ab adepta poſſeſſione cenſendo, non ſit excluſa, Attento, quod decennium nondum elapſum, quodque cum fratribus in communi omnium bonorum poſſeſſione poſt obitum parentum fuerit, atque contra Actricem nullam poſſeſſionom vel priuilegium, tanquam pariter priuilegiatum opponere poſit. Quodque ex iſtis omnibus manifeſte liqueat, Et hinc non tantum allegatam ſub et ob reptionem Ceſſare, ſed quod decretum, de vlteriori immiſſione latum, Illuſtriſsimi Principis tanquam ordinarij conſenſu approbatum atque confirmatum, executioni, petitorio fratribus reſeruato, mandandum.

Duplicando Rei, fratres vrgent antiquitatem feudi. Pactum retrouenditionis, Decretum in curia feudali Anno 66. latum diſtinguunt, imo quod ipſi ante produxerant, deinceps impugnant, Opponunt clauſulam codicillarem tacite ſubintellectam. Additionem interlinealem,

Reconuale-

Reconualeſcentiam de iure pretorio. Anthent. ex cauſa C. de lib. pract. Quod verba Mitt willen deſſen Lehenhern *ſint verba reuerentiæ cauſa poſita: Quodque per ea teſtamentum non infringatur: Quod tacitas conſenſus Domini feudi & eiusdem ratificatio ſubſequens hoc caſu ſufficiat. Quod in feudis hæreditariis teſtamentum ſine Domini conſenſu procedat: Quod illa translatio potius ſit refutatio (quam permiſſam inquiunt) quam alienatio: Quod practica, L. cum à matre C. de rei vend: & L. fin. C. de edict, Dini Adri: tollend. Actrici maxime obſtent: Denique quod fratribus in poſſeſſione conſtitutis ex ſententia Menochy, Alberti Bruni, & aliorum quorundam fœmina in poſſeſſionem feudalium bonorum non immittatur, Prout hæc omnia & quæ Actrix triplicando, Reique fratres quadruplicando adduxerunt in actis, hinc inde habitis, fuſiſſime reperiuntur diſputata atq; deducta.*

Vt autem, quid in hoc perplexo admodum & diſputabili caſu iuris ſit, liquido appareat, duæ videntur hic mihi tractandæ concluſiones principales.

I *Prior ex natura negotij affirmans conſtituenda eſt, An ſcilicet capacitas Actricis cum fratribus ex hinc inde adductis fundata ſit.*

II *Secunda negans, An talis capacitas per allegatam à Reis conſuetudinem, per aſſertum teſtamentum patris, per obtentas inueſtituras & poſſeſſionem, & ſi qua eius generis plura ſunt, eneruata ſit.*

Ex quibus duabus præcedentibus tertia concluſio, rurſus affirmans reſultat.

III *An non, omnibus in contrarium adductis non obſtantibus, Actrix inæqualem cum fratribus poſſeſſionem bonorum feudalium, petitorio reſeruato, immittenda ſit.*

SVMMARIVM.

Concluſionis Prima.

1 *Fœmina regulariter non ſuccedit in feudis.*

2 *Inueſtitus pro ſe & haredibus, nomine haredis comprehenditur maſculus.*

3 *Feudo dato vaſallo & deſcendentibus eius maſculis & fœminis: fœmina tamen non admittitur quamdiu maſculus ſupereſt.*

4 *Vaſallus recipiens feudum ſimpliciter pro ſe & ſuis, praſumitur in dubio ſe voluiſſe prouidere haredibus ſuis maſculis.*

5 *Appellatione haredũ in materia feudali veniunt haredes maſculi.*

6 *Fœmina feudi ad certum ſeruitium quod non minus decẽter, quam maſculus praſtare poteſt, determinati, vna cum maſculis capax eſt.*

7 *Fœmina ad feudi cenſualis ſucceſſionem cum maſculis admittitur.*

8 *Feudum cenſuale non retinet naturam recti feudi.*

9 *Feudum cenſuale ſimile eſt Emphyteuſi & in eo inhabiles ſuccedunt.*

10 *Feudum cenſuale vel mercenarium non ſolũ trãſit ad fœminam, ſed & quemlibet alium qui prohibitus erat ſuccedere in feudo prõprio.*

11 *Quod procedit, etiamſi in inueſtitura non ſit facta mentio de fœmina.*

12 *Feudum cenſuale in reditu Burſati conſiſtens non ſolum ad fœminam, ſed etiam ad ſurdum & mutum, Imo ad heredes extraneos, ſiue eorum mentio facta ſit ſiue non, tranſit, videturque tacite actũ, quod per ſubſtitutum capitula fidelitatis impleant.*

13 *Et id maxime locum habet ſi conceſſio ad ſolos maſculos non ſit reſtricta.*

14 *Etiam minima rei praſtatio feudũ efficit eſſe improprium & conditionatum.*

15 *Propria feudi natura eſt, vt ſit libera conceſſio, ob in determinatum ſeruitium vaſalli, domino preſtandum.*

16 *Fœmina in feudo emptitio ſuccedit.*

17 *In feudo emptitio attendere regulas feudales, Natta videtur ſtultitia.*

18 *Feudum emptum dicitur improprium & hareditarium ſimul.*

19 *Licet Herma: & Brunus velint, fœminam non ſuccedere in feudo empto, eamque communẽ aſſerant: Attamen ex Decij Curtij Gabriel. & Gribaldi ſententijs prior ſententia pro fœminis communis.*

20 *Iulius clarus dicit iſtam ſententiam eſſe magis cõmunem. Franciſcus vero Burſatus inquit eam omnium communem.*

21 *Declara primo, hoc habere locum, ſi fratres non magis quam ſorores in Inueſtituris vocati ſunt.*

22 *Declara 2. ſi feudum illud ſit principaliter emptitium, & iuſto pretio emptum.*

23 *Declara 3. ſi inueſtitura nulla alia ſeruitia perſonalia requirant.*

24 *Fœmina ſemper capax eſt feudi quando pro eo nullum ſeruitium praſtatur.*

25 *Partem affirmatiuam quod ſcilicet fœmina ad feudum emptitium admittatur, per Cameram Imp. ex Galij ſententia approbatam.*

26 *Doctorum contrarium ſententiũ conciliatio vt ſi feudo emptitio qualitas praſtationis cenſus accedat.*

27 *Iura nu. 2. 3. 4. & 5. allegata locum habent in feudo recto & proprio, non autem Improprio.*

28. 37 *Iura exorbitantia non debent extẽdi, praſertim niſi de publico fauore agatur.*

29 *Diſpoſitio in caſu ſimplici loquens non habet locum in caſu mixto, quod tamen procedit in fauorabilibus.*

30 *Ea que locum habent in ſeparatis non procedunt in ſimul iunctis.*

31 *Statutum loquens in caſu ſimplici ſi mixtus caſus, attamen non fauorabilis occurrat, iuris communis deciſioni relictus.*

32 *Extenſio fieri non debet, niſi cum eadem ſubeſt ratio.*

33 *Extenſio fit in ampliori non minori ratione.*

34 *Extenſio non fit quando ratio eſt diuerſa.*

35 *Iura recipientia extenſiuã interpretationem in aqualitate fundata eſſe debent.*

36 *In feudis rigor militat.*

38 *C. ſimiliter de capit. qui cur ven. Intellectus.*

39 *Verbum hares intelligitur feudum ſubiectã materiam.*

40 *In feudo cenſuali vel conditionato eadem militat ratio ſucceſſionis in ſororè, qua in fratre.*

41 *Quorum aqualis eſt ſanctitas, eorum & feſtiuitas celebretur aqualis. Et vbi eadem eſt ratio & ſimilitudo formalis ibi idem ius eſſe debet.*

42 *Maſculinum quandoque concipit fœmininum.*

43 *Ius dictitans ſororem à ſucceſſione per fratrem excludi, odioſum eſt & exorbitans, contra ius & rationem l. maximum vitium c. de lib. prat.*

Odia

44 *Odia debent reſtringi & fauores ampliari.*

45 *In fauorabilibus dictio paternus comprehēdit amitam, filius filiam, frater ſororem.*

46 *Fœmina in caſu indifferenti, & in his quæ poſſunt adaptari Vtriq; admittitur eodem modo ad ſucceſſionem feudi, quoad ſucceſſionem allodialium.*

47 *Regulare eſt ſecundum Iſerniam & alios in materia indifferenti fauorabili maſculinum concipere fœmininum.*

48 *Beneficia latè interpretanda.*

49 *Inueſtitura eſt conſtitutio & ſubſtantialis forma feudi.*

50 *Inueſtitura omnem feudi vim moderatur & oſtendit.*

51 *Ad tenorem inueſtituræ, ſemper eſt recurrendum.*

52 *Inueſtituræ tenor & qualitas verborum inſpicienda.*

53 *Ad tenorem Inueſtituræ omnis feudi ſtatus, veluti ad ſcopum, dirigendus.*

54 *Indefinita regulariter æquipollet vniuerſali.*

55 *Indefinita dicitur omnia complecti.*

56 *Qui omne dicit nihil, excludit.*

57 *Vbi lex non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus.*

58 *Generalis diſpoſitio tantum valet, quantum ſi ſingula nominentur.*

59 *Clauſula generalis extenditur ad ea, ad quæ ſeruata recti ſermonis proprietate extendi poteſt.*

60 *Generaliter quid agens ſibi imputare debet, quare non ſpecialius, cum potuerit, egerit.*

61 *Clauſula in fine poſita refertur ad omnia præcedentia.*

62 *Quod extenditur, vt etiam in materia odioſa procedat ex ſententia Alex. & aliorum.*

63 *In feudo conditionato & cenſuali fœminæ ſuccedunt, non ordine ſucceſſionis, ſed vna cum maſculo.*

64 *Maxime ſi inueſtitura ſecundum curiæ conſuetudinem, quæ eas ſimul admittit, concepta ſint.*

65 *Non debemus recedere ab aperta & propria natura Verborum, niſi &c.*

66 *In feudo cenſuali pariter vel ſimul cum maſculis propter reditum Burſalem fœmina ſuccedit, etiamſi in Inueſtitura non ſit facta eius mentio.*

67 *Quod in pari gradu locum habet, ſi vero anterior ſit in gradu, maſculo præfertur ex communi.*

68 *Conſtitutio ſi cui militi,in extraord. capitulis authentica. Non apocrypha cenſetur.*

69 *Finalis ratio ſecundum Henningium, quare fœmina ſuccedat in feudo cenſuali.*

70 *Conſtitutio ſi cui &c. habet locū etiamſi fine cauſſa loqueretur.*

71 *Feuda etiamſi à genuina ſua natura aliquantulum deflectant, reliquorum tamen capitulorum intuitu recta manent.*

72 *In feudis cenſualibus ius ſucceſſionis mutatū. In reliquis autem capitulis non mutatis vera feudi natura manet.*

73 *Ex ſententia Alex. & aliorum quorundam fœmina non ſuccedit in feudo cenſuali ſi fidelitatis Iuramentum præſtatur.*

74.75.76 *Iuramenti fidelitatis ex eorundem ſententia effectus eſt, vt feudum per hoc dicatur proprium et non cenſus, cuius ſententiæ plures rationes poſita nu. 75. & 76.*

77 *Contraria ſententia, quod iuramentum fidelitatis, fœminis non obſit, ſuſtinetur.*

78 *Fœmina vigore conſtit. ſi cui militi feudum obtinet, cum domino ſeruitium decenter præſtare poteſt.*

79 *Inueſtitura fidelitatis iuramendum comprehendit.*

80 *Inueſtitura ſine iuramento fidelitatis, niſi eius formula, manente tamen fidelitate, remittatur, non ſubſiſtit.*

81 *Fidelitas nunquam remitti poteſt.*

82 *Iuramentum fidelitatis neceſſario non præſupponit feudum eſſe proprium, nec etiam eius ſignum eſt,*

83 *Argumentum à ſignis non deſignat neceſſario quid eſſe tale.*

84 *Fœmina quod in feudo etiam proprio ſuccedere poſſit, de conſuetudine induci poteſt.*

85 *Fœmina feudi Franci capax eſſe poteſt, etiam ſi in eo fidelitatis iuramentum præſtetur.*

86 *Iuramentum teſte Henningo feudi naturam non immutat.*

87 *An vera ſit aſſertio in feudo cenſuali non requiri iuramentum fidelitatis.*

88 *Res ſub anno Cenſu conceſſa, iuramento non præſtito, nullo modo dici poteſt feudum, nec propriè, nec impropriè.*

89 *Contractus cenſualis & Emphyteuticus non requirunt iuramentum.*

90 *Iuramentum etiamſi mutet naturā Emphyteutici contractus non tamen ſequitur vt pro feudo proprio habeatur.*

19 *Præſtatio annua facit vt feudum à recta eius natura detinet.*

92 *Feudum conſuale ex Menochij doctrina medium tenet inter cenſum & feudum proprium.*

93 *Pro feudo proprio non præſtatur cenſus ſed perſonale ſeruitium inde terminatum.*

94 *Alexandri ſententia à Menochio reprobata.*

95 *In omnibus feudis etiamſi nihil dictum ſit de fidelitatis iuramento ſemper tamen ſubintelligitur.*

96 *Decij conſil. 139. declaratur.*

97 *Brunus perperam intellectus.*

98 *Si in inueſtitura mentio fiat feudi & iuramenti fidelitatis, bona nō Emphyteuticea ſed feudalia cenſentur.*

99 *Fœmina in tali feudo ſuccedit ex ſententia Bruni, iuramento non obſtante.*

100 *In feudali contractu multa extranea pacta adhiberi poſſunt.*

101 *Curtius perperam allegatus imo ipſe Curt. cum Alexandro à Menoch. num. 38. refutatus.*

102 *Odofredi Romani & Curtij ſententiam, quantum ad fœminarū in feudo empto cenſuali ſucceſſionem attinet, perſiſtere.*

103 *Fœminarum inhabilitas aſtruitur, primo, quod eum domino in prælio eſſe. ſecundo, quod ſecreta retinere. tertio, quod conſulta dominum conſilio adiuuare non poſſit.*

104 *Fœmina religioſa vel eccleſiaſtica ſub potentioris tutela exiſtenti non conuenit præliari, nec ius indicendi vel ſuſtinendi bellum habet.*

105 *Præliari militibus tantum conuenit, & ſententia Mar. Frecia & aliorum.*

106 *Licet in omni feudo improprio ex conſuetudine iuramentū fidelitatis apponatur: attamen vaſallus non tenetur ad alia ſeruitia, quam in inueſtituris expreſſa ſunt.*

107 *Iuramentum fidelitatis in feudo cenſuali ſortitur effectū, quoad expreſſa ſcilicet pro cenſu annuo.*

108 *Ex ſententia Ioann. Bapt. Zilletti ſuper iuramento & ſeruitijs cum fœmina diſpenſatur.*

109 *Ex ſententia Iſern. & Aluarot. vaſallus in feudo conditionato non tenetur ultra in capitulis expreſſa.*

110 *Vaſallo ſufficit iuratam eſſe fidelitatem, dominoq; decenter eſſe fidelem.*

111 *Alexander in puncto aſſertionis ſeruitiorum perſonalium refutatus.*

112 *Perſonalia ſeruitia fœmina per maritum vel alium æque idoneū domino præſtare poteſt.*

113 *Conſuetudo admittens fœminam ad feudum, illa miniſteria, quæ ab ea præſtari nō poſſunt, videtur remittere.*

114 *Præſtatio cenſus eſt finalis cauſa, & in locum ſeruitij perſonalis indeterminati ſuccedit.*

115 *Prælatos hodie nō curare ſeruitia perſonalia, ſed præſtationes annuales, ex doctorū ſententia.*

116 *In omni diſpoſitione præ cæteris finalis cauſa attendenda.*

117 *Cōſuetudine fœminas hoc caſu cum maſculis admitti*

118 *Latum decretum habet locum in puris & rectis feudis, & non in cenſualibus.*

119 *Vigore dicti decreti licet maſculi nobiles præferātur fœminis: attamen de iſtis feudis, etiam proprijs, fœmina contentari debet.*

120 *Fœmina inter ciues, eiuſdem decreti vi, ad feuda propria cum maſculis æque admittuntur exceptis antiquis, de quibus tamen ad inſtar nobilium fœminarum debent contentari.*

121 *Et hæc æqualis ſucceſſio multo magis habet locum in feudis cenſualibus.*

122 *Allegans qualitatem probare eanſa tenetur.*

123 *Verba conditionaliter poſita ante omnia debent verificari.*

124 *Quod non apparet ex actis neq; geſtum dicitur.*

125 *Ad feudi antiqui conſtitutionem requirūtur quinque gradus, ad paternum quatuor incluſiue.*

126 *Quilibet verbis ſuis acquieſcere debet.*

127 *Conſenſio per propriam ſcripturam facta, contra ſcribentem probat.*

128 *Et hoc tam in Reo quam Actore locum habet.*

129 *Nec reuocari poteſt errore non probato.*

130 *Quod cum in enunciatiuis locum habeat, quanto magis in diſpoſitiuis & literis ſigillatis procedit?*

131 *Feudum antiquum large pro eo, quo ab anteceſſoribus acquiſitum eſt, dicitur: proprie autem loquendo, illud quod ab atauo acquiſitum eſt, dicitur antiquum* zu teutſch ein alt Stambſchen.

132 *Vbi de qualitate feudi agitur, verba in proprio ſignificatu accipienda ſunt.*

133 *Vbi verborum proprietas imponit pœnam, proprietati ſtandum.*

134 *Quod extenditur, etiamſi in dubio benignior legis interpretatio communiter præualeat.*

135 *Nullum maius teſtimonium eſt mentis noſtra quam qualitas inſpecta verborum.*

136 *Sententia & eius verba ſtricti iuris ſunt, & ſtricte interpretanda.*

137 *Differentia feudi antiqui & paterni hoc caſu, vbi de qualitate, feudi præciſe & verbis ſententia agitur, retinenda eſt.*

138 *Verba, concedimus in feudū antiquum & paternum, cum miſterio ponuntur.*

139 *Licet feudum paternum interdum dicatur antiquum: non tamen omne paternū antiquum dicitur.*

140 *Notarij ſuper contractibus feudalibus inſtrumenta conficientes, hanc diſtinctionem rigioſiſſime ſeruant.*

141 *Feudum non ab vno ſtipite prouenientis ad poſſeſſum p diuerſas familias & agnationes, non cenſetur feudum antiquum.*

142 *Effectus ſubſecutus diuerſis modis indicat diuerſas cauſas.*

143 *Ex his quæ poſtea contingunt, declaratur primordium tituli.*

144 *Per alienationem, translationem, extranea*

tr.mee perſone in feudationem natura antiquitatis feudi alteratur.

145 *Feudum vendens & poſtea recuperans, non habet, illud iure priſtino, ſed ex noua cauſa, Quod etiam habet locum in permutatione.*

146 *Conditio adiecta contractui: contractum reſoluit.*

147 *Feudum paternum refutatum ſi renoncetur, an maneat paternum.*

148 *Pacto retrouenditionis certum & determinatum debet opponi tempus.*

149 *In pacto retrouenditionis conditio contractus ſuſpenſiua purificatur per lapſum decem annorum.*

150 *Romanus conſil. 315. perperam allegatus.*

151 *Minſingerus obſeruat. 94. pro Actrice, non Reis ſtringit.*

152 *Vaſallus libere alienans feudum abſq; pacto retrouenditionis, ſi illud reemat, in eius perſona nouum erit.*

153 *Alienatione cum dicto retrouenditionis pacto facta, ſi venditore adhuc in viuis exiſtente, reemptio contingat, tunc feudum priorem naturam retinet.*

154 *Inter Nobiles familiæ propagandæ ardor magis militat, quam inter alios.*

155 *Nobilitas immunitatem quandoque tribuit.*

156 *Quo quis in altiori dignitatis gradu conſtitutus, eo magis priuilegijs munitur.*

157 *Argumentum ab abſurdo, vt puta à diſcretione naturali proueniens in iure validiſſimum eſt.*

159 *Præfatio actus mentem & animum agen declarat, cauſamque finalem actus & diſpoſitionis oſtendit.*

160 *Verbum, debet in ſententia poſitum, non arbitrium, ſed præciſam neceſſitatem infert.*

161 *Verba determinatam ſignificationem habentia, in ſententijs poſita, nullam interpretationes contra vim & mentem ſententiæ patiuntur.*

162 *Interpretatio verborum non aliter quam vt verba ſonant, eo reſpectu & ſenſu quo loquuntur, accipienda ſunt.*

163 *Iudex non poteſt extraneam verbi in ſententia poſiti facere interpretationem.*

164 *Vbi textus non diſtinguit, neq; nos diſtinguere debemus.*

165 *Mens ſtatuentium attendi debet.*

166 *Mens in quacunque diſpoſitione prædominatur.*

167 *Mens eſt radix verborum, & eorum ſubſtantia prima, prout cor imperat ter linguæ.*

168 *Mens & voluntas diſpoſitionis vel decreti ex ipſius decreti verbis declaratur.*

169 *C... mentem & animum ſtatuentium ...atur.*

170 *... diſpoſitio recipit interpretationem ... ne ...*

171 *Statuta & eorundem mens ita intelligi debet, vt ſanum habeat intellectum, ideoque reſtringenda.*

172 *Ea quæ præfationibus conuenta concipiuntur, ea in diſpoſitionibus, quoque repetita cenſentur.*

173 *Præcedentia verba reſtringunt ſequentia.*

174 *Verba decreti vel ſententiæ non debent eſſe ſine virtute operandi.*

175 *Incluſio vnius eſt excluſio aliorum.*

176 *In caſu claro non eſt amplius diſputatum, nec coniecturæ admittendæ.*

177 *Certitudine ex decreto relucente, nullum prorſus arbitrium recipiendum eſt.*

178 *Excluſio vnius eſt incluſio aliorum.*

179 *A feudo antiquo & recto, ad cenſuale præſertim ſi diuerſa ratio militat, non fit extenſio.*

180 *Sententia non poteſt impropriari vt amplietur vel extendatur, eo quod ſtricti iuris eſt.*

181 *Verba in ſententia non debent extendi vt plus comprehendant, quam verborum proprietas deſignat.*

182 *In exorbitantibus extenſio, niſi fauorem contineat, non procedit.*

183 *Præſertim ſi iuris inducatur correctio.*

184 *Quæ facti ſunt probationem requirunt.*

185 *Actus cum in modum interpretari debent quo de iure & conſuetudine fieri debuerunt & potuerunt.*

186 *Ea interpretatio actus facienda eſt, vt valeat & non pereat.*

187 *Præſumuntur Vaſallos dotantes filias iuri & conſuetudini Curiæ ſeſe conformaſſe*

188 *Interpretatio fauenda eſt, vt contraria cas videtur.*

189. 190 et 191 *Conſtitutiones futuris non præteritis dant formam negotijs cum ſuis limitationibus.*

192. 193. 194 *Producens inſtrumentum ſententiam vel aliud, omnia in ipſis contenta approbare cenſetur, quodque aduerſarius ſe ex illis iuuare poſſit, cum ſuis extenſionibus.*

195. *Sententia inducit notorietatem.*

196 *Notorium nulla probatione indiget.*

197 *Sententia lata contra notorium & rei euidentiam nulla eſt.*

198 *Notorium & rei euidentia æquipollent expreſſioni.*

199 *Generalis conſuetudo non eget probatione.*

200 *Donatio non præſumitur. imo error potius & fatuitas quam donatio præſumitur.*

201 *Verbis decreti claris exiſtentibus, ſi teſtis eo ſe referat, probat.*

202 *Dicto teſtis dubio vel obſcero, contra producentem ſtatur.*

203 *Producens teſtes, per productionem ipſos approbare cenſetur.*

204 *An quis excipere poſſit contra dicta teſtis à ſe producti.*

205 *Verus intellectus L. ſi quis teſtibus C. de teſtibus,*

206 *Creditur cōfeſſioni ſupplicantis in eius præiudicium.*

207 *Unico teſti contra producentem, ita vt ſolus probet, creditur.*

208 *Extenditur vt ſi vnus ille teſtis de credulitate deponat; tamen iſti in præiudicium producentis creditur.*

209 *Maxime ſi atteſtationes producta & publicata ſunt & producens ijs vſus ſit.*

2:0 *Paria ſunt, certum quid eſſe per ſe vel per relationem ad aliud.*

211 *Relatum ineſt in referente.*

212 *Referens intelligitur ſecūdum terminos relati.*

213 *Quod per relationem habetur, pro expreſſo, habetur.*

2:4 *Referens continet id, quod in relato continetur.*

215 *Teſtis ſimilem cauſam habens non probat,*

216 *Teſtis in propria cauſſa nemo idoneus.*

2:7 *Teſti contraria aſſerenti non creditur.*

218 *Teſtis eodem præmeditato ſermone & nimis animoſe deponentes nihil probant.*

2·9 *Teſtes digniores & numero plures paucioribus præferuntur.*

220 *Teſtibus melius informatis plus creditur, quam alijs.*

221 *Teſti addenti cauſam ſcientiæ magis creditur, quod tripliciter extenditur.*

222 *Teſti non deponenti veriſimilia non creditur.*

223 *Non veriſimile falſitatis imaginem habet.*

224 *Teſti adhærenti præſumptioni naturæ magis creditur quam alijs, & contra ipſum nō admittitur probatio in contrarium.*

225 *Teſtes in cauſa fauorabili deponentes præferuntur alijs.*

226 *Teſtibus pro conſuetudine & ſententia deponentibus plus fides quam alijs tribuitur.*

227 *Teſtibus, pro quibus nulla eſt præſumptio, minus creditur.*

228 *Teſtibus contra loci conſuetudinem deponētibus non creditur.*

229 *Teſtis officium non eſt iudicare, ſed quæ oculis vel ſenſu corporeo percepit, deponere.*

230 *Teſtis deponens per verbum iudicio ſuo, non probat.*

231 *Teſti deponenti per verbum, ſic ſibi videri non creditur.*

232 *Teſtis ſuper credulitate pro producente nihil probat.*

233 *Teſti ſingulari, non adhibetur fides.*

234 *Teſtibus duobus affirmantibus plus credi quam mille negantibus.*

235 *Teſtis ob duplicem defectum omnino reijcitur,*

236 *Extenditur, quod is non admittatur etiam ſi veritas aliter haberi non poſſit.*

237 *Extenditur ſecundo, quod etiam iſto caſu iuramentum ſuppletorium deferri non poſſit.*

238 *Obiectus, ſi notorij ſunt, poſſunt teſtibus ante examē opponi, & Iudex eos ſub periculo nullitatis admittere tenetur.*

239 *Inſtrumentum iudiciale, Principis ſigillo munitum, pleniſſimam meretur fidem,*

240 *Res à nobis non poſſeſſa, ſi tamen actionem ad illam habemus, noſtra eſſe dicitur.*

241 *Actionem ad rem recuperandam habens, ipſam quoq; rem habere cenſetur.*

242 *Per remiſſionem actionis vel iurium, res ipſa remittitur & datur.*

DEO DVCE.

Concluſio Prima.

AGGREDIOR primā principalem concluſionem. *An ſcilicet capacitas actricis feudorum controverſorum cum fratribus ex hinc inde adductis fundata ſit?* Et conſtanter affirmo, quod ſic. Etſi † enim iure feudali re- 1
ceptum eſt, in feudis regulariter minime ſuccedere fœminas, etiamſi vaſallus pro ſe & hæredibus ſuis inſtitutus eſſet. Eo † quod hoc 2
caſu maſculi hæredes ſolummodo intelligantur. *c. 1. §. hoc autem, qui feudum dare poſſ. c. 1. § filia de feudi ſucceſſ. c. 1. an mut. ſurd. &c. Gloſſa, Bald. & feudiſtæ in c. 1. de alien. feud.* In † cā- 3
tum, vt ſi vaſallo & alijs deſcendentibus maſculis & fœminis feudum fuiſſet datum: attamē fœmina cum maſculo nullo modo ad feudi ſucceſſionem admittatur; ſed tunc demum, cum maſculus non extat, *cap. 1. §. quin etiam & ibi Aluarot. in tit. Epiſ. vel Abbat. & in c. ſimiliter, ibique Aluarot. de capit. qui curiam vend.* Imo ſi † vaſallus recipiat feudum ſimpliciter 4
pro ſe ſuiſque, non faciendo mentionem in inueſtitura de hæredibus, adhuc intelligatur in dubio voluiſſe prouidere hæredibus ſuis deſcendentibus maſculis. Cum † ea feudi na- 5
tura ſit, vt appellatione hæredum in materia feudali veniant deſcendentes maſculi tātum,

d, c. 1.

d. c. 1. §. etſi clientulus, de alienat. feud. & in c. fin. ſi de feudo defunct. controuerſ. ſit inter Dom. & ag. vaſalli. Quemadmodum hæc iura ſatis plauſibiliter per fratres contra actricem deducta ſunt. Prout etiam in eandem ſententiam allegare potuiſſent. Socin. ſen. conſil. 29. in princip. vol. 2. Chaſſenaum in conſuet. Burgund. rub. 3. de feud §. 1. Bartol. & Doctores in L. liberorum ff. de verbo ſignif. & in lib. 2. C. de in ius vocando, Cornaeum conſil. 57. in fine & conſil. 123. & conſil. 146. vol. 2. Crauet. conſil. 22. num. 10. vol. 1. Decium conſil. 238. num. 4. & conſil. 517. num. 5. Socin. Iun. conſil. 65. num. 23. & conſil. 77. num. 2. & 24. vol. 1. Decium conſil. 58. num. 2. vol. 2. & cōſil. 311. Albert. Brunum conſil. 1. num. 3. et 4. & multos alios feudiſtas, quod & Minſing. cent. 5. obſeruat. 72. num. 5. & 6. tradit dicens. Ita in camera iudicatum Imperiali.

Re tamen diligenter & exacte perpenſa, caſuque præſenti examinato. Contrarium hoc caſu determinandum cenſeo. Quod ſcilicet actrix horum feudalium bonorum cum fratribus æque capax cenſeatur, & proinde cum iiſdem æquali poſſeſſione eorundem bonorū gaudere debeat.

6 Hoc † ipſum breuibus demonſtrando. Iuris feudalis eſt expeditiſſimi, quod fœmina ad ſucceſſionem feudi, ad certū ſeruitium, quod decenter & honeſte per eam præſtari poteſt, conceſſi, vna cum maſculis admittatur, textus eſt expreſſus, qui cauillari non poteſt, in tit. caſus quibus fœm. in feudo ſucced. vel, vt alij inſiunt, de feud. vel benef. in exord. capitulis. cui ſubſcribunt Iacobus de Beluiſ. in d. §. Quinetiam ibique Aluarot. Bald. & Martin. Landenſ. prout etiam conſuluerunt Ludo. Rom. conſil. 367. num. 12. Gozadin. Conſil 56. num. 16. Raphael Cuman. conſil. 99. & conſil. 164. Corneus conſil. 16. num. 4. & conſil. 239, num. 1. Vol. 1. Philip. Decius conſil. 269. num. 4. & conſil. 208. num. 2. conſil. 139. num. 1. & conſil. 424. nu. 14. Roland. a Valle conſil. 23. num. 7. vol. 1. Pariſ. conſil. 4. nu. 16. & conſil. 12. num. 20. vo. 1. Quod etiā Duarenus in Commentar. feudorum cap. 10. num. 7. ex Bald. in l. quoties in C. de ſuis & legit. heredibus. Aluaroto & Curtio notat, dicens, ſi nullum ſit ſeruitium, aut ſi tale ſeruitium ſit, vt a fœmina præſtari poſſit, tunc fœminam in feudum poſſe ſuccedere, quod & Petrus Rauenas in c. ſimiliter, de cap. qui cur vend. approbat. Eandem ſententiam tuetur Alexander de Imol. conſil. 30. vol. 1. & conſil. 20. vol. 1. Curtius ſen. conſil. 48. col. 7. & conſil. 50. col. 3. Hieronij Grat. conſil. 3. numo. 13. vol. 1. Socin. ſen. conſil. 257. vol. 2. Raph. Fulgoſ. conſil. 8. num. 2. & Cuiacius in d. §. Quinetiam Iacobinus de S. Georg. in tract. de feud. in verbo, & fœminis, nu. 10. ibi, vt non procedat, quando feudum eſſet conditionatum, id eſt, datum ad certum ſeruitium, quod expleri poteſt per alium eius nomine ſicut per maſculum. Idem conſuluit Henning. Goden. conſil. 14. num. 8. Menochius conſil. 65. num. 19. vol. 1. qui dicit eam communem, quam & Decianus conſil. 58. num. 29. certam tradit, dicens ſe ſecundum eam obtinuiſſe, cōcordat Thom. Marin. in tract. de gen. & qual. feud. tit. 11. num. 20. allegat Bald. in d. l. quoties Iacob. de Beluiſ. & Curt. ſen. conſil. 50. verſ. accedentes, Roman. vbi ſupra, Alexand. conſil. 1. vol. 1. & Prepoſ. in d. §. Quinetiam. Quibus omnibus ſubſcribunt Afflictus in c. 1. §. & quia vidimus de his, q. feud. dare poſ. Furſterus 4. de ſucceſſ. 23. num. 58. Piſtorius quaeſt. 34. nu. 37. &c.

Et † hæc ſupradicta tanto fortius procedunt, 7
cum etiam fœmina in feudo, pro quo annuus cenſus præſtatur, ſine vlla hæſitatione ſuccedat, tradunt Aluarot. Iacob. de Belui. & Baldus in d. §. Quinetiam, Iaſon in l. 1. num. 51. c. de iure Emphyteut. & in pretud. feud. num. 62. Iacobin. in d. verbo. Et fœminis num. 10. Marinus diſt. tit. 11. num. 19. Quod & Ludo. Rom. d. conſil 367. num. 12. Socin. ſen. conſil. 257. col. 1. & 2. lib. 2. Alexand. d. conſil. 136. num. 3. lib. 1. & cōſilio 12. lib. 2. & conſilio 9. num. 7. lib. 5. fuſiſſime tradiderunt.

Idem reſpondit Cornæus d. conſil. 16. num. 4. & conſil. 239. lib. 5. Ruin. d. conſil. 18. nu. 17. tom. 1. & conſil. 25. num. 13. tom. 2. Salicet. Cynus & cōmuniter dd. in auth. ingreſſi C. de ſacroſ. Eccleſ. Gozad. conſil. 56. num. 17. Decius d. conſil. 139. num. 1. Fulgoſ. conſil. 8. Iaſon. conſil. 115. & ſeq. lib. 2. & conſil. 117. lib. 4.

Cum † enim & illud feudum non retineat 8
naturam recti feudi. Cyn. in d. auth. ingreſſi C. de ſacroſ. Eccleſ. Iacob. de Belluiſ. in Prelud. feud. verſ. tertia diſtinctio. Et ſecundū Baldum in tit. de pace Conſtan. col. 24. in verbo libertarie, ad finem. Hoc † feudum ſimile ſit emphyteuſi vel 9
cenſui cum in eo etiam inhabiles ſuccedant, quem ſequuntur Aretinus & alij moderniores in d. l. Gallus §. Et ſi parente c. de lib. & Poſthu. & idem Baldus in d. l. liberti libertæq. col. vlt. c. de bon. libert. & in c. Lantio de fide. inſtru. Alex. d. conſil. 136. col. 3. & ſeq. & idem Baldus ſignanter in c. fin. de cauſ. poſſ. & propriet. & in c. ſignificauit de reſcript. dicens ſe ita de facto reſpondiſſe, prout & in c. qua in Eccleſiarum de conſtitut. col. 5. expreſſe dicit.

Quod feudum mercenarium vel cenſuale 10
tranſeat ad fœminā & quēlibet alium, qui alias prohibitus erat ſuccedere in feudo proprio, quod Aluarot. in d. §. quinetiam & in c. vni §. inter filiā, ſi de feudo defuncti content. & c. tradidit Rolād. d. conſil. 23. nu. 10. 12. 13. 14. Decius & Corneus locis ſupradictis, Cardinal. Zabarella. conſil. 92. Roman. conſil. 70. Henningus conſil. 13. nu. 21. Vbi vltra prædictas allegat Alex. in l. etiā filios ff. ſolut. ma. col 3. & conſil. 10. col. 1. verſ. decimo probatur vol. 5. & Iohann. Bolog. in addit. ad conſil. Iohan.

de Ana.84. Alexand. & Cardin. in Prelud.
feud.ſuper defin.feudi.col.6.& 7. & in tit. de be-
nef.frat. col.3. Quod idem Henningus *de*
conſil 14. nu.10. extendit, ex profeſſo tenens
11 fœminam ad tale † feudum ſub annuo cenſu
reali conceſſum, etiamſi in inueſtitura non ſit
facta mentio de fæmina, ſimpliciter admitti,
allegat Baldum *in de verb.libellariæ*, dicentem,
12 Quando † feudum conſiſtit in reditu burſali,
in eoq; murum ſutdum & quélibet alium ſuc-
cedere &c. Quinetiam *And. Geil. lib. obſer-*
uat 2. obſeruat.159.nu.5. dicit doctores com-
muniter concludere, quod res in feudum re-
cepta pro annuo cenſu propriam feudi natu-
tam amittat & ad hæredes etiam extraneos ſi-
ue eorum mentio facta ſit, ſiue non ſit tranſi-
torium. Hiſce aſtipulatur Marcabuin ab An-
guil.*reſponſ. 23. nu. 152. 153. et. 154.* diſertis
verbis inquiens, ſi feudum eſt conditionatũ
ſub annuo cenſu vel certo ſeruitio, quod et-
iam per fœminam ſit explicabile conceſſum,
iſto caſu induſtria perſonæ non eſt electa, ſed
tacite videt̃ actum quod per ſubſtitutum ca-
pitula fidelitatis poſſint impleti per iura ibi-
dem deducta.

Merito dicendum eſt, in tali feudo condi-
tionato & ſub annuo cenſu, qui tam à fœmi-
na, quam á maſculo pręſtari poteſt, conceſ-
ſo, ſuccedere fœminas. Eo quod ratio, quare
fœminæ prohibeantur, ſublata ſit.

Quam etiam ſententiam communem eſſe
tradit Burſatus *conſil. 85. nu. 25. per Baldum*
in d. c.1. in tit. Epiſc. vel Abb. & relatos per Son.
ſen.conſil.257. per totum, quam etiam veram eſſe
13 *dicit* † *Rum. d. conſil. 24. nu.7.* maxime ſi con-
ceſſio ad maſculos tantum (prout hoc caſu
non eſt factum) non ſit reſtricta, multa ſuper
eo iura accumulans.

14 Quod † in tantum procedit vt vel ſola pa-
cis caponum piperis vel ſimilium præſtatio
feudum eſſe improprium & conditionatum
efficiat, tradit Thomas Mari *tit. 20. nu. 3. al-*
legas Cametarium *in rep. c. Imperialem* & Ia-
cobinum *in verb. in feudum* quod etiam Me-
noch. *conſil. 65. nu. 7.* allegans Marinum clare
teſtatur. Idem conſuluit Iaſon d. *conſil. 55. nu.*
13. vol. 2. allegàt Baldum *in d l. liberti col. fin. &*
in d. verbo libellariæ Cyn. in d. auth. Ingreſſi & in
d.c. ſi cautio & in c. fin. de cau. poſeß. & propr.
Quod & Alexand. atteſtatur *dicto conſil. 30. di-*
citq; Baldum ad hoc allegare *l. viam veritatis*
Elocati. Et hoc clara & euidenti ratione de-
monſtratur.

15 Nam † propria feudi natura eſt, vt ſit libe-
ra conceſſio ſine aliqua præſtatione, ob ſer-
uitium perſonale indeterminatum & in cer-
tum domino cum opus eſt præſtandum, *C. 1.*
de natu. feud Thom. Marin. late titul. 18, de feu-
da non habente prop. nat. feudi, quod & Iacob
Menoch. eleganter & dilucide *dicto conſilio 65.*
nu. 11. tradidit quicquid de contraria aliorum
ſententia à quibuſdam allatum, vt certe vera
ſit illa iuris aſſertio per præſtationem annui
cenſus feudi propriam naturam adeo alterari
& mutari vt fœmina ad tale feudum conditi-
onatum vna cum maſculis admittatur.

Tertio † tritiſſimi iuris eſt, in feudo empti- 16
tio ſuccedere fœminas, tradit Odofred. *in*
ſum. ſua. Qui poſſint ſuccedere in feudo. Baldus in
c. 1. §. hoc autem notandum, circa finem & in §.
Et quia vidimus, qui feudum dare poſſ. Curt. Iun.
part. 3, mēb. 1. in 6. limit. Bortholdt. de feud. cap.
7. num 65. Aretin. in d. l. Gallus. §. etiamſi parente,
de lib. & Poſthu. copioſe tradiderunt. Quod
etiam Alex. conſil. 136. col. 2. vol. 1. Decius conſil.
139. num. 1. conſil. 390. num. 7 conſil 208. num. 2.
cõnſil. 269. num. 4. & conſil. 424. nu. 14. Rub.
conſil. 100. num 3. Riminal. conſil. 256. num. 12.
Brun. conſil. 14. num 124. Rippa reſponſo primo.
nu. 76. vol. 1. Curt. ſen. conſil. 48. nu. 11. Rom. d.
conſil. 367. nu. 12. ibique Mandoſius, Ruin. con-
ſil. 18. nu. 18. & conſil. 24. nu. 9. vol. 1. & conſil.
25. nu. 13 vol. 2. Gozadin. conſil. 9. nu. 55, &
conſil. 56. nu. 19. Campeg. inter conſil. Brn. con-
ſil. 11. nu. 7. Baptiſta Ferret. conſil. 105. nu. 5. De-
cianus conſil. 58. nu. 5, Natta conſil. 216. nu. 3.
vol. 1. conſil. 393. nu. 8. vol. 2. & conſil. 159. nu.
16. cõſuluerunt, dicitq; ſtatũ Natta plane videri 17
in feudo emptitio attendere regulas feudales.
Eo quod definitio feudi proprij feudo empti-
tio non conueniat. Concordat Roland. à val-
le *conſil. 23. nu, 356. & conſil. 33, vol. 1. conſil 90.*
nu. 13. vol. 4. & Marin. freccia, de feudis lib. 3.
quæſ. 33. nu. 34. Dionyſius Pont. in conſuetud.
Bleſenſ. articulo 46. col. 4. Item etiam Sorin. Iun.
conſil. 65. nu. 16 vol. 1. ſiluan. conſil. 52. nu. 2.
vol. 1. Parıſ. conſil. 4. nu. 29, vol. 1. & conſil. 16.
nu. 10, vol. 4. Alciat. reſponſ. 170. nu. 4. Henning.
conſil 13 nu. 21. & conſil. 105. nu. 26. Caph. con-
ſil. 173. nu. 7. Carol. Roy. conſil. 18. vol. 1. Bo-
lognin. conſil. 9. nu. 55. & conſil. 10. nu. 47. tra-
diderunt. Quinetiam Burſatus *conſil. 4. nu. 15.* 18
& 16. exacte tradit. Feudum emptum impro-
prium dici & hæreditarium ſimul, & propter
quod & ad Fœminas & alios ſucceſſores, alias
feudorum incapaces, transferri, &, vt Gabri-
el inquit, feudum habitum per pecuniam,
vel pro quo ſoluitur pecunia, non habere na-
turam veri feudi, quam etiam dicit communẽ
lit. 3. com. concluſ. tit. de feud. concluſ. 2. Et
quod hæc concluſio fœminam in tali feudo
emptitio ſuccedere communis ſit, tradit De-
cius *d. conſil. 390. & Curt. Iun. de feud. part. 3.*
nu. 6. per hæc nimirum verba, ſe credere hanc
opinionem eſſe magis communem & verio-
rem. Quinetiam Matth. Geibald. *in tract. cõ.*
opin. in verbo feudum, expreſſe dicit, in feudo
empto vel pecunia acquiſito ſuccedere fœmi-
nas vt Maſculos, eandemque eſſe communẽ.
Quod etiam Iulius Clarus atteſtatur *in § feu-*

dum

dum quaeſt. 73. verſ. ſed quid in feudo empto? Reſpondet, quud licet Iſernia velit fœminam in feudo emptitio nō ſuccedere, eamq; opinionem Brunus atteſtetur communem : ſe tamen contrariam ſententiam tanquam ſibi magis placentē amplecti, quam etiam credat magis eſſe communem & veriorē. Dicitq; Burſatus, vbi ſupra, hanc ſententiam magis omnium
20 cōmunē, † quicquid dixerint. (inquit) alij de contraria veriori & cōmuniori. Quod & Gabriel, *vbi ſupra ap̄pbat.* Et hæc ſupradicta tan-
21 to † minus dubitationis habent, ꝙ fratres ex inueſtituris productis non magis, quam ſoro-
22 res, vt ē claro ſatisfiat, vocati ſint. Deinde † etiam feudum principaliter ſit emptitium & iuſto precio emptum.
23 Poſtremo † etiā ex verbis inueſtituræ nulla ſeruitia perſonalia, ſed tantum realia, puta cenſus, elici queant, cum ex relatorum DD. ſentētia requirat ſeudū iuſto & æquiualēti p̄cio principaliter & nō gratioſe eſſe comparatū, nullūq; perſonale ſeruitiū præſtetur, *prout hic Roland. a Valle d. conſil. 23. n. 33. ex Curtio Iun. conſil. 5. col. 7. Bruno conſil. 28. col. 3. Pariſio conſil. 16. nu. 10. vol. 4. & Sorin. Iun. conſil. 65. nu. 16. vol. 1. concludit, quod & idem Roland. conſil. 18. nu. 20. vol. 3. & conſil. 90. num. 13. vol. 4. probat*, allegans Baldum *in d. §. Et quia vidimus & Sorin. d. conſil. 65. nu. 16. vol. 1.* dicentes, hanc eſſe communem ſententiam. Idem teſtatur Clarus *d. q. 73.* Quamuis ſecundū requiſitum de ſeruitijs vlterioribus contra Sorinum & alios reijciat, in-
24 quiens, fœminam ſemper † feudi capacem eſſe, quādo pro eo nullum ſeruitium præſtatur, ſiue ſit emptum ſiue non. Atq; hinc eſt, quod Andreas Geil. *lib. 2. obſer. pract. obſer. 195. nu. 3. & 4.* aſſerat fœminā in feudo emptitio ſi precium rei emptæ conſentaneum & æquiualēs, & res pro iuſto precio data ſit, & ſine vllo onere præſtationis perſonalis ſuccedere, &c. finaliter concludens, hanc partem affirmatiuam de iure veriorem, quicquid alij ſentiant.
25 Cum † ſit fundata melioribus rationibus neq; à ſaniori opinione remota, & ideo iudicando ſequendā, ſicq; in Camera Imperiali iudicatū & obſeruatum eſſe, latius remittens lectorem ad Baldum, Decium Curtium, Nattā, & alios Doctores ſupra citatos. Quibus ita de iure feudali ſcripto, fideq; actorum citra vllam cōtrouerſiam veris exiſtentibus, ſicq; feudum, de quo in præſens agitur nō ſit gratuitum vel honorariū, ſed principaliter oneroſo titulo, iuſtoq; ac æquiualenti precio, allodialibus bonis non in minimo per hoc attritis vel diminutis comparatum, adhæc nullis ſeruitijs perſonalibus, ſed tantum realibus, vt puta annuo cenſu, quem fœmina non minus decenter, quam maſculus præſtare poteſt, manente nihilominus fidelitate, iureque dominij directi domino ſaluo, grauatum. Quippe ſi maxime in altero ſupradictorum quicquam deficere diceretur, cum tamen vnum dictorum fundamentorum, *vt ſupra late oſtenſum*, ad fœminarum capacitatem demonſtrandam ſatis ſit; Attamē tria fundamenta ſimul iuncta hoc caſu pleniſſime ſufficiant, Doctorumq; diuerſum ſentientium votum in id recidat, vt † ſi 26
de feudo emptitio ſoluatur etiam cenſus annuus, quod multo magis iſto caſu fœmina ſuccedat, tradit Hanneton. *lib. de iure feud. 2. cap. 8.* dicens, Odofredi ſententiam iſto caſu procedere. Idem tradit Iacobin. *in verbo & fœminis n. 7. Thom. Marin. tit. 11. num. 21. & Zaſ. part. 8. num. 37.* quod & Baldus tradit. *in c. ſignificauit de reſcript.* Quis ſanæ mentis exiſtimet fœminas horum degenerantium vtputa cenſualium & emptitiorum feudorum non eſſe capaces?

His non obſtant *c. 1. §. hoc autem notandum. qui feudum da. poſſ. c. 1. §. filia de feudi ſucceſſ. c. 1. de alienat. feud. & ibi gloſſ. Bald. & feudiſ. c. 1. §. Quinetiam in tit. Epiſc. vel Abbat.* & reliqui ad excluſionem fœminarum à prædictis feudis pro maſculis adducta iura. Certum † e- 27
nim eſt atque indubitatum, illa iura in feudo recto & proprio, non autem cenſuali, improprio, emptitio vel ad ſeruitium, quod fœmina tam decenter, quam maſculus præſtare poteſt, determinato, locum ſibi vendicare, tradit Aluarot. *in d. §. quinetiam & in c. ſimiliter de capit. qui cur vendi. Idem tenet Iacob. in tractat. de feudo in verbo & fœminis num. 10.* Vbi diſerte loquitur his verbis. Et ſic habetis, inquit, quod text. *d. §. Quinetiam*, debeat reſtringi ad rectum & ſimplex feudum, non autem procedit in feudo conditionato, quod eſt perpetuo, inquit, notandum. Allegat ad dicti ſui confirmationem. *Aluarot. Bald. & Nicol. de Neapoli. in d. §. Quinetiam*, quibus aſtipulatur Petrus Rauennas ibidem; qui ijſdem verbis cum Iacobino, Aluaroto & alijs vtitur. Concordat Iacob. de Belui. ibidem: debet tamen, inquit, ſeruari ſi feudum eſt ſimplex & datum ad rectum feudum, &c. Idem conſuluit Natta & Philip. Decius *in conſilijs ſupra allegatis, Roland. a Valle d. conſil. 23. numer. 5. volum. 1.* dicens, quod fœmina regulariter non ſuccedat in feudo, illud procedere in feudo recto & proprio, & non in feudo conceſſo prætextu pecuniæ, *allegat. cap. 1. §. inprimis. Quib. mod. feud. amitt.* Eiuſdem ſententiæ eſt Carolus Ruin. *d. conſil. 18. num. 17. tom. 1.* expreſſe inquiens: iura quæ excludunt fœminam à ſucceſſione feudi, loqui in feudo recto & proprio, & non in improprio, ſicut (inquit) eſt feudum conditionatum, dicitque dicta † iura tanquam exorbitantia, non debe- 28
re extendi, præſertim cum tale feudum participet de Emphyteuſi, mixturamque habeat alte-

alterius contractus. Et diſpoſitio † exorbitans
29 in caſu ſimplici loqueus oon habeat locum in
caſu mixto. *l. ſi ita ſcriptum & ibi DD. de lib. &*
Poſthum. & l. vim. paſſam §. præſcript. ff. ad l.
30 *Iul. de Adult.* vbi † etiam Bartol. expreſſe tenet.
Ea, quæ habeot locum in ſepartis, non habe-
re locum in ſimul iunctis, *Et vt Iaſon. in l. Ti-*
tia textores nu. 19. ff. de legat 10. inquit, Quod
diſpoſitio facta ſub ſimplicibus comprehen-
dat caſum mixtum, quaodo ſumus in ſauora-
bilibus. Quamuis ibidem Augel. teneat, neq;
31 iu † ſauorabilibus quidem caſum ſimplicem
compræhendere mixtum. Præſertim cum, ſi
diſpoſitio vel ſtatutum loquatur in caſu ſim-
plici, mixtus caſus occurrens videatur omiſſus
jurisque communis decißioni relictus. *Bald. in*
l. ſi quis decurio C. de falſit.

32 Præterea † cum extenſio facienda non ſit,
niſi cum eadem ſubeſt ratio, *notatur per DD.*
in auth. Quas actiones C. de ſacroſ. Eccleſ. &
in l. illud. ff. ad l. Aquil. Et vt alij inquiunt ad
æquiparata reſtriugatur, ita vt correctio vni-
us comprehendat alteram *l. fin. ibique DD. C.*
de Ind. viduit. toll. l. Marcellus & ibi Bartol. ad
SC. Trebel. gloſſ. & DD. in l. ſi quis ſeruo C. de
33 *furtis.* Imo † in ampliori ratione, non minori.
gloſſ. & Cardinal. in clem. 1. de Elect. Multo
34 minus † quaodo ratio vt in hoc noſtro caſu,
eſt diuerſa, procedat, *c. fin. cum. gloſſ. & cano-*
35 *niſtæ de electio. lib. 6.* Denique † Iura recipien-
ria excluſiuam interpretationem in æquitate
fundata eſſe debeant, *Bald. in c. adhoc de pace*
juram. fir.

Hoc autem caſu noſtro non eadem ratio
ſed maxime diuerſa militet. Ita vt extenſio
illa ad ęquiparata non procedat, multo minus
correctio per ius feudorum inducta vtrumq;
tam ſœminam quam Maſculum compræhen-
dat, amplior ratio non ſubſit, neque etiam æ-
36 quitas ſed multo † magis rignt in hac corre-
ctione militet, Atque in exorbitantibus oiſi
37 de publico ſauore † (qui hic propter ſœmi-
narum excluſionem ceſſat) agatur, extenſio
noo procedat. *tenet Bald. in l. 2. C. de patrib.*
qui filios ſuos diſtrax. & Alexand. in l. 1. C. de
officio eius qui vicem alieni Ind. obt. & in d. §.
Chryſogonus de verbo oblig. Sequitur ex aduer-
ſo allegata Iura in hoc caſu improprij & dege-
nerantis feudi non procedere, ſed hunc caſum
iuris commuois deciſioni, quantum ad ſucceſ-
ſiouem attinet, relictum.

38 Eodem † modo reſpouderi poteſt ad ex ad-
uerſo allegatum c. ſimiliter vbi dicit Alnaro-
tus, quod opioio Oberti poſſit ſaluari & con-
traria damnari, intelligendo iſtum textum in
feudo conditionaro, in quo æque poſſit præ-
ſtari ſeruitium per fœminam ſicut per maſcu-
lum. Secundo noo obſtat nomine hæredis oi
faudalibus compræbendi maſculos tantum.
Nam præter id, quod illa communis theorica
in pueris & rectis feudis, vt ſupra dictum, pro-
cedat. Manifeſti tamen iuris eſt, quod ver- 39
bum hæres ſecundum ſubiectam materiam
intelligi debeat, *text. eſt in c. præterea & c. in-*
telligentia de verbo ſig. Alexand. de Imol. in
Rubr. ff. ſol. matri: conſuluit Henning. God. con-
ſil 82. nu. 2. Hocque in caſu cenſualis condi-
tionati & emptitij feudi eadem ſucceſſionis 40
ratio non modo jure communi, ſed etiam ra-
tione conſuetudinis localis tam in ſorore,
quam fratre militet, et vbi eadem ſucceſſio-
nis ratio militat, ibi quoque æqualis ſucceſſio
eſſe debeat, *per textum iuncta gloſſa in verbo*
reddi in l. Titio ff. de verbo oblig.: & c. ſcire debes
76. diſtinct. vbi dicitur: Quorum † a [illegible] is eſt 41
ſanctitas, eorum & feſtiuitas celebretur æ-
qualis. Quia vbi eadem eſt ratio & ſimilitudo
formalis, ibi idem jus eſſe debet *Gaism. conſil.*
22. nu. 5. V Veſenbec. conſul. 4. nu. 147 & 148.
multa ſuper eo jura accumulans, taceo quod
hæredis vox ex ſenteutia Camerarij *fol. 163.*
apta ſit comprehendere omnes. Hinc ſequi-
tur, quod hoc caſu verbum hæres comprehé-
dat ſub ſe maſculum & fœmioam. Quodq; ſu-
perius de verbo hæres per aduerſarios addu-
cta jura, etiam conſuetudine Curiæ ceſſante,
quæ tamen minime, prout infra maniſeſte de-
monſtrabitur, ceſſat, Actrici oumine refra-
gentur.

Nec † etiam in jure feudali nonum, aut à 42
ratione abſonans eſt, quod maſculinum quá-
doque concipiat fœmininum, & è conuerſo.
Eſt enim extra omnem controuerſiam poſi-
tum, quod quando ſumus in materia indiffe-
renti, quæ congruit maſculo & ſœminæ, tunc
ſi tractatur de fauore, maſculinum concipiat
fœmininum, tradit Bartolus *in l. 1. ff. de pecul.*
& in l. 1. ff. de verb. ſignif. & in l. ſi quis ita ff. de
teſtam. tut. l. ſi quis id quod ff. de jurisd. Docto-
res in l. quicunq; ff. de ſeruis fugit.

Sed in hoc noſtro caſu non ſolum non tra-
ctatur de odio, ſed fauore, dum ſœmina ad
ſucceſſionem ſeudi admittitur. Ius enim, teſte
Iſernia, † dictitans, ſororem per fratrem ex- 43
cludi, odioſum eſt, coutra ius & rationem,
quæ eſt, quod natura æqualiter filios & filias
procreat *l. maximum vitium C. de lib. præteri.*
Odia vero, † *vt idem inquit*, reſtringi fauores- 44
que ampliari debent. Ego cum † his ſimus in 45
fauorabilibus, *iuxta doctrinam Bartoli*, dictio
patruus compræheodit amitam, filius, filiam
frater ſororem, & è conuerſo: maxime quia
hic ſumus in caſu indifferenti, & in his, quæ
poſſuot adaptari vtrique, in quo caſu teſte
Iſernia in conſtit. ut aliquibus, in princip. fœmi-
na † eo modo admittitur ad ſucceſſionem feu- 46
di, quo ad ſucceſſioocm allodialium. Quod &
Rom. *conſil. 35. nu. 3.* atteſtatur ponendo re-
gulam cum Bartolo & alijs. Quod in mate-
ria indifferenti, quæ conueoit vtrique, & fa-
uora-

uorabili, maſculinom concipiat fœmininum
quod dictum ab omnibus,approbatur, & pro
regola tenetur, maxime ab Iſernia *in conſtit:*
vt de ſucceſſionibus &c. vbi ſemper,cum loqui-
tur de maſculo ſuccedere,intelligit idẽ de fœ-
mina.Quod etiã Alex.Archidiacon⁹,Aretin⁹-
q; probant. Vnde cũ pręſens noſter caſus ſit v-
n⁹ ſecundũ Iſerniã & alios de ſauorabilib.,neq;
ſit in aliqua regulæ limitatione, ſed multo ma
gis in gratia & beneficio *c. vni in fine, in quibus*
cauſſis, & in c. vni in prin. quæ ſit prima cauſſa be-
48 *neſi. amitt.* Illudq; † beneficiũ ſecundum *l. fin. &*
ibi DD. ff. de cõſtitut. princip. & c. cũ olim. de verb.
ſignificat. Innocent. in c. dudum 2. de Electio: *late*
interpretandum. Sequitur, vt ſupradictum eſt
in hoc caſu cẽſualis & improprij ſeodi regulæ
ſupradictæ eiuſdemque ampliationibus lo-
cum eſſe, vt ſcilicet appellatione hæredis nõ
tantũ maſculus,ſed & fœmina ratione nimitũ
aptabilitatis, & iodifferentiæ cõpræhendatur,
pront ipſimet aduerſarij ſæpiſſime coofeſſi
ſunt, dictionem hæres extendi ad habiles,
& qui ex natura feudi capaces cenſentur.
Nunc vero productæ ab aduerſarijs inueſtitu-
ræ liquido demonſtrant, feuda, de quibus in
præſens agitur, eſſe cenſualia nec vllum ſer-
uitium, quod fœminæ dominæ feudi minus
decenter præſtare debeaot, inferuntur pront
illa omoium Inueſtiturarum verba: Vns vnd
vnſers Stiffts Pflicht Pfacht vnbegebẽ diſerte
enunciant.

Nec obſtat tertio, qood aduerſarij prætẽ-
dunt, non omnia feuda,de quibus in præſens
agitur, eſſe cenſualia vel conditionata, quaſi
quædam pura & recta ſeuda eximi debeant
49 Reſpondetur † enim Inneſtituram eſſe conſti-
tutionem & ſubſtantialem formam feudi.
Curt. in tract. de feud. part. 2. quæs. 4. Bald. in
l. quoties. nu. 3. & 4. c. de ſuis & legib. & in c. 1.
in verb. propter tenorem de duob. fratribus Text.
eſt in c. 1. de notis feudorum tradit Afflict. Deciſ
Neapol. 129. & Iaſon. in prælud. feud. nu. 12.
50 Quod † in tantũ procedit, vt Inoeſtituræ non
modo fendum conſtituant & probeot, ſed &
omoem eius vim moderentur & oſtendant
c. 1. §. denique & ibi Bald. quæ fuerit prima cau.
benef. amitt. et in c. 1. Quib. mod. feud. in c. 1. de
Inueſt. c. 1. ibique feudiſtæ de feud. non habente
prop. nat. feudi quod & Bald. in Prælud. feud.
diuiſ. 4. tradidit. conſuluit Decius conſil. 193.
Pariſ. conſil. 1. & conſil. 5. vol. 1. Quinetiam
Hyeronymus ſchurſ. *conſil. 75. nu. 2. centur. 1.*
51 *pro regula* tradit, ſemper ad tenorem † Inue-
ſtituræ recurrendum. Quod *& conſil. 23. nu. 1.*
eadem centuria ante poſuerat, & Goden *con-*
ſil. ſuo feudali. 27. probat, proque communi
feudiſtarum aſſertiooe communiter teoetur.
Atque hinc eſt quod Inueſtitura poteſtatem
derogantẽ naturæ ſeudi habeat, & vim contra-
ctus oſtendat, *Brunus conſil. 41. nu. 6. vol. 1.*
allegat Bald. in prælud: feudorum diuiſ. ſup. per
d. c. ſi cui militi in extraord. capitulis & idem
Bald. in l. fin. per illum tex. c. de ſuis & legit. di-
centem Inueſtituræ † tenorem & quali- 52
tatem verborum ſpectaodam eſſe, Eo quod
verba contractus ſint forma eiuſdem, quæ
eſſe rei dant, ptout Brunus hæc ad longum
examinat, & multis doctorum authoritati-
bus firmat, Quibus ſubſcribit Vdalricus La-
ſius de feud. parte *1. nu. 49.* dicens, quod ad
feudi naturam cognoſcendam tenor † Inue- 53
ſtituræ diligenter inſpiciendus ſit, in quem
veluti ſcopum omnis feudi ſtatus dirigitur,
Quod et Minſyngerus *obſeruat. 76. centur. 5.*
nu. 1, imonet, dicens tenorem Ioueſtituræ
omnino conſiderandum, Eo quod is iuri &
conſuetudini ſeodali deroget,

Prætereaiuris eſt oon incogniti quod in-
definita regulariter æquipolleat vniuerſali,
tradit Iaſon. *in l. ſi fundum §. ſi ſi libertus*
nu. 2. ff. l. delegat. 1. et in l. quod dicitur nu-
mero 8. ff. de verborum: obligat, in l. qui filiabus
§. ſi quis ita nu. 5. ff. de leg. 1. Atque idem Ia-
ſon. *in l. ſub prætextu nu. 5. c. de tranſactio: &*
in l. ſed & ſi §. quæſitum nu. 33. ſi quis cautio-
nib. Ideoque † indefinita dicitur omnia com- 55
plecti *l. 1. §. ſi cum vrbem de offi. præfecto, vrb.*
crauet. conſil. 3. nu. 10. ex regula, qui omne
dicit nihil excludit, Quod † et Dyn. *in Rub.* 56
de regul. : Iu. nu. 5. & ſeq. Decius conſil. 30. nu.
4. præſertim oiſi † diuerſitatis ratio oſtenda- 57
datur, diſerte probant, Quinetiam ex ſenten-
tia I C. vbi lex non diſtinguit neque nos di-
ſtinguere debeamus *l. de precio ff. de publ. in*
rem act. Et † tantum valeat generalis diſpoſi- 58
tio, quantum ſi ſingula nominentur, *gloſ.*
in l. omnes c. de præſcriptio. 30. annorum & in
l. 2. c. de trien. præſcript. l. ſi duo de adminiſtra-
tio, tut. com etiam † generalis clauſula ex- 59
tendatur ad ea, ad quæ ſeruata recti ſermonis
proprietate extendi poteſt, *l. pluribus ff. de ac-*
ceptilat. Bartol. & doctores in l. Lucius §. em-
ptor ff. de pact. Sibique † imputare debeat, 60
quare non ſpecialibus, cum potuerit, ege-
rit, *gloß. Bartol. Salicet. & Baldus in l. qui cum*
tutoribus. ff. de tranſact. & Bartol. in l. Aure-
lius §. Caio. ff. de lib. legat. prout etiam Pari-
ſius conſil. 20. nu. 28. & conſil. 36. vol. 1. Ale-
xand. conſil. 11. nu. 9. & quam plures alij in con-
ſilijs & lecturis & præſertim Baldus in capite 1.
nu. 2. de vaſall. qui contra conſtit. Lothar
In hoc puncto feudali paſſim atteſtantur.

Denique † etiam claro Iure deciſum ſit 61
clauſulam in fine poſitam referri ad omnia
præcedentia, *textus eſt in l. talis ſcriptura*
§. 1. ff. de legat. 1. l. 1. in prin. juncta l. 2. §.
quod ait prætor. ff. de incend. cui. nauf. c. in-
quiſitionis in fine de appel. l. doli verbum, de ſeruo
corrupit. conſuluit Socin. Iun. conſil. 139.
nu. 5. vol. 1. Aretin. conſil. 115. Angel.

*conſil. 28. Felin. in c. cauſam quæ, col. 3. de re-
ſcript.* In tantum vt hoc etiam in materia odio-
ſa procedat conſuluit Alex. *conſil. 101. col. 2.
vol. 3. Iaſon conſil. 42. vol. 2. & conſil. 47. vol. 3.
Baldus in l. quiſquis c. ſi certum petatur*, quod
& Weſenbecius *conſil. 74. num. fin.* probat.
per *l. final. ibique Baldus C. de heredit. Inſtitu-
endis & l. vtrum ibique Bartol. de petit. hæ-
red. &c.*

Hinc patet quod attentata exemptio non
62 ſolum ipſo iure non ſubſiſtat, ſed quod di-
ctio Pfacht vel annuꝰ cēſus in inueſtituris po-
ſita ad omnia præcedentia vel prius ſpecifi-
cata referenda ſint, ſequiturque Actricis in-
tentionem quod ſcilicet horum controuer-
ſorum feudorum cum fratribus æque capax
cenſeatur, atque cū fratribus inæqualem eo-
rundem poſſeſſionem, immittenda ſit, tam iu-
re communi feudali quā ex inueſtitura, fun-
datam eſſe.

Quarto non refragatur ſupradictis, quan-
do fœmina ad conditionati vel cenſualis feu-
di ſucceſſionem admittitur, quod hoc locum
habeat in defectu maſculorum, ad cuius pro-
bationem allegat. *d. c. 1. §. quin etiam cum
reliquis concordantibus.* Non inquam hoc ob-
eſt, cum enim illa iura in feudis rectis locum
ſortiantur, ſicque ad deciſionem huius quæ-
63 ſtionis parum aut nihil faciant, iuribus † ſu-
pradictis, p. t. t, quod in tali feudo conditio-
nato filiæ, non attento ordine ſucceſſionis, ſi-
mul cum maſculis ſuccedant, tradit hoc ipſum
Petrus Rauen, *in d. §. quin etiam*, ſimpliciter
dicens, fœminam in feudis conditionatis vel
ad certum ſeruitium, quod per fœminam ex-
pleri poteſt, ſicut per maſculum, datis, ſimul
cum maſculo admitti. *Idem conſuluit Pariſ. con-
ſil. 12.* inquiens, quando feudum eſt conditio-
natum, ita ſuccedit fœmina, ſicut & maſ-
culus, eodem tempore. Et idem Paritius
*conſil 4. num. 16. vol. 1. Roland. a Vall. d. conſil.
23. num. 19.* concordat. Iacobin. *vbi ſupra nu.
5.* allegans Baldum. *Iacob. de Bel. Nicol. de
64 Neap & Aluarotum.* Maxime † ſi inueſtituræ
ſic indū curię conſuetudinē, quę hoc caſu fœ-
minas ſimul cum maſculis (prout ex infra de-
ducendis latius patebit) admittit, conceptæ
ſint. Eandem ſententiam examinat Carolus
Ruinus *d. conſil. 15. num. 4. vol. 1.* dicens in feu-
do improprio vel ſecundum quid, filiós & fili-
as non in defectu maſculorum ſed ſimul & eo-
dem tēpore cū ipſis admitti, imo ex Baldi ſen-
tentia tradit, quod ille text. *d. §. quin etiam*, in
quantum vult, ordinem ſucceſſionis copula-
tiue ſeruari, habeat locum in feudo ſimplici &
recto, id eſt, non conditionato, eo quod ſecū-
dum Baldi ſententiam non debeamus recede-
re ab aperta & propria natura verborum, niſi
in caſibus in iure expreſſis. Et ideo ſecundum
eum (inquit Ruin.) ille textus reſtringi de-
bet ad feudum rectum & ſimplex & quod nō
habeat locum in feud. conditionato. Eiuſdem
ſententiæ eſt, Henning. Goden *conſil. 15. nu.
9.* dicens, in feudo, pro annuo cenſu conceſſo
&c. fœmina ſimul & pariter cum maſculo
ſuccedit, quod *num. 10.* extendit, † etiamſi in 65
inueſtura non ſit facta mentio fœminæ. Idque
propter reditum burſalem & exorbitantiam
iuris feudalis à diſpoſitione iuris communis.
Quin etiam Iacob. Menoch. ſolide & diſer-
tiſſime hanc materiam *d. conſil. 65. lib. 1.* per-
ſequitur, inter † cœtera finaliter concludens, 66
fœminas in feudo cenſuali æque ac maſcu-
los ſuccedere, imo ſi gradu ſunt anteriores,
ipſis maſculis præferri.

Et † hanc ſententiam di it veram & magis 67
receptam, quæ vera & communis doctorum
aſſertio valide ſtabilitur egregia illa conſtitu-
tione *in d. c. ſicut miles.* Vbi Imperator diſee-
tis verbis inquit, quod fœmina, quę ſeruitium
iuxta feudi conditionem non minus decenter
præſtare poteſt, quā maſculus, ſimul cum maſ-
culis in tali feudo ſuccedat.

Et † quamuis quidam doctores dictam il 68
lam conſtitutionem non authenticam, ſed a-
pocripham dicant, in quorum numero ſunt
Alexand. *conſil 9.* Bald. *in c. 1. de grad. ſucceſ.*
Duarenus *in tract feud. num. 7.* Imo ipſe Rui-
nus & alij quidam. Attamen maior ſeniorque
doctorum pars contrarium tenent, conſtat e-
nim ipſum Baldum dictam conſtitutionem
*in d. l. quoties col. 1. verſ. aduerte & in c. 1. §. &
quia vidimus, qui feud. da. poſ.* Imo Roman.
*d. conſil. 367. num. 12. & ſing. 180. Aluarot.
in d. §. quin etiam* eam pro authentica allega-
te, cum quibus tranſit idem Carol. Ruin. *con-
ſil. 24. num. 8. vol. 1, Socin. ſeni. d. conſil. 257.
col. 1. lib. 1. Iaſon. conſil. 152. verſ. ſecundo re-
ſpondetur lib. ſecundo.* Quibus ſubſcribit Me-
noch. d. *conſil. 65. num. 19. Cornaus conſil. 16.
col. penult. verſ. ſed potius lib. 1. vltra prædictos
allegans.* Nec etiam ab his diſſenit Hen-
ning. Goden. *d. conſ. 14. num. 8.* latius dicens,
ipſam rationem in capitulo poſitam mili-
tare, quando quidem ſi ſeruitium ad quod va-
ſallus tenetur, ita præſtare poteſt fœmina,
ſicut maſculus, ceſſat ratio prohibitiua, pro-
pter quam fœmina non ſuccedit in feudo. Fi-
nalis † enim ratio, *vt Henningius d. conſ. 14* 69
num. 9. inquit, quare fœmina in feudo ſuc-
cedere nō poteſt hæc eſt ratio quia nō eſt ido-
nea ad militandum, *vt Duarenus in comment.
in conſuet. feudorum cap. 9. num. 17. per l. cum
Prætor. ff. de iudicus*, vel vt alij feudiſtæ in-
quiunt non poteſt dominium iuuare & eſ-
ſe aduerſus hoſtes in pugna cum eo, *ſecun-
dum gloſ. & DD. in d. §.* Hoc autem notan-
dum. Ergo (inquit Henningius) ceſſat
diſpo-

diſpoſitio huiuſmodi prohitionis *per l. adi-*
gere §. quamuis ff. de iure patro. & c. cum ceſſan-
te de appell. Et per conſequens ſuccedit (in-
quit) diſpoſitio illa communis, qua fœminæ
ſimul cum maſculis admittuntur ad ſucceſſio-
70 nem parentum. Vt † ſane dicta illa conſtitu-
tio eius ſit roboris atque efficaciæ, vt omni-
um aduerſantium doctorum (quicunque
tandem illi ſint) etiam nulla ratione (qui-
bus tamen textus abundat) expreſſa, authori-
tati merito præferatur & obtineat.

71 Quinto † nihil facit huc vulgata illa ab ad-
uerſarijs allegata regula, feuda ſcilicet, etiam-
ſi à genuina ſua natura aliquantulum deffe-
ctant, propterea ſtatim non dici inpropria,
cum huiuſmodi qualitas ſubſtantiam feudi
non immutet, ſed quod reliquorum capitu-
lorum non mutatorum intuitu ea feuda recta
& ſimplicia maneant. Dato quidem regulam
illam iure feudatam, quid adhunc caſum? In
hoc enim cardo negotij verſatur. Num præ-
ſtatio annui cenſus & reliquæ ſupradictæ ho-
rum feudorum qualitates adeo improprient
feudum præſens, vt ius ſuccedendi in his feu-
dis improprijs transferatur non ſolum ad
maſculos ſed & ad fœminas ſimul cum maſ-
culis, vel num ſoli maſculi, excluſis fœmi-
nis in eo ſuccedant? Iamuero cum ex ſu-
pra deductis manifeſtum ſit, non maſculos
tantum in huiuſmodi feudo conditionato,
ſed & fœminas ſimul cum maſculis ſi æqua-
lis gradus ſunt, ſuccedere: In proximiori
vero maſculis præferri, ſequitur ex propria
ab ipſis aduerſarijs formata regula, quod
72 ius † quidam ſucceſſionis in feudis prædictis
mutatum in reliquis autem capitulis non mu-
tatis veram recti feudi naturam manere. Et
ne videamur illud ſine lege loqui textus eſt *in*
cap. 1. de feudo non hab. prop. nat. feudi & in c,
9 *feudum ea lege.* Si de feudo defuncti cõtrouer-
ſia ſit inter dom. &c. Idem in ſpecie, quan-
tum ad punctum ſucceſſionis attinet, con-
ſuluit Franciſc. Burſ. *d. conſ. 85. num. 27. lib. 1.*
allegat. ad hoc Socin. Pariſ. Alexand. Cephal.
& complures alios, quod & Carol. Ruin. *d.*
conſ. 18. num. 19. approbat, expreſſe dicens,
multos caſus eſſe in quibus fœmina ſuccedat
in feudo, quãuis illud alienari non poſſit, qua
de re tamen infra, data occaſione, tractabitur
latius.

Sexto non obſtat & illud obiectum, quod
licet fœmina in feudis prædictis ſuccedat,
hoc tamen non procedere, ſi præter cenſum
etiam ad alia vt puta iuramenti fidelitatis
præſtationem teneatur, eo quod prædicta
ratio ceſſet, perque præſtationem iuramenti
natura degenerantis feudi alterata dicatur.

74 Nam † licet Alexand. *conſil. 9. num. 78. lib.*
5. velit, quod fœmina repellatur à ſucceſſio-
ne feudi, quod pro annuo cenſu conceſſum
eſt, ſi iuramentum fidelitatis præſtetur.
cui etiam ſubſcribit Decius *conſil. 139. num.*
3. Brun. conſil. 41. prout etiam Curtius hanc
quæſtionem parte. 3. memb. 1. num. 7. tangit, ni-
hil autem certi ſuper ea determinat. Attamen
dicta Alexandri ſententia nititur hiſce fun-
damentis, quod † iuramẽti fidelitatis is ſit ef- 75
fectus, vt feudum iuramento accedente, di-
catur proprie feudum, non autem cenſus.

Deinde † quod propter huiuſmodi iura- 76
mentum vaſallus teneatur ad ſeruitium per-
ſonale quod eum mulier præſtare non poſſit.
ideo eam dicti feudi, in quo iuramentum fi-
delitatis præſtatur, non eſſe capacem, quæ ta-
men ſi diligenter ponderentur & perpendan-
tur, indubitatum euadet fœminam in hoc no-
ſtro † feudo conditionato vna cum maſculis 77
extante graduum paritate, æqualiter ſucce-
dere, ſi vero gradu anteriores, ipſis maſcu-
lis præferri, *vt ſupra dict. eſt.* Et hac ſententia
eſt verior & magis recepta, *teſte Menochio d.*
conſil. 65. num. 16. lib. 1. quicquid Alexand. &
cum eo alij nonnulli cenſuerint.

Hoc ipſum latius demonſtrando, ex hac,
quam ſupra probauimus authentica conſti-
tutione Imperatoris perſpicue conſtat, primo,
quod fœmina † feudum obtinere poſſit, cum 78
ſeruitium domino decenter vt maſculus, præ-
ſtare poteſt, ſicut ſupra late oſtenſum eſt.
Deinde, † quod inueſtitura, cuius mẽtionem 79
Imperator in textu facit, ex communi docto-
rum ſententia fidelitatis iuramentum com-
prehendat. Cum † inueſtitura ſine iura- 80
mento, niſi eius formula, manente tamen
fidelitate † (quæ nunquam remitti poteſt) *te-* 81
ſte Iſern. a in c. 1. §. Sed eſt nec alia num. 38. Quæ
fuit prima cauſa benef. amit. & Camerario in c.
Imperialem, de prohibit. alienat per Frid. mihi fo-
lio 272. expreſſe remittatur, ſubſiſtere nequa-
quam poſſit, tradit Ioan. Andre. *in addit. ad*
ſpecul. de præſcript. Hoſtienſ. in ſum. de feudis nu.
6. Caſtrenſ. conſil. 310. incip. circa id quod primo
quæritur col. 2. verſ. valuerunt ergo, Felin. in c.
cæterum nu. 6. de iudic. A narot. in c. vlt. col. 2.
verſ tenebitur, de capitan. qui cur vendid. tradit
Zaſius in Epitom. feud. parte 12. num. 36. & Ti-
raquel. in repet. l. ſi vnquam de reuocand. dona-
tio. in verb. donatione num. 339. Præſertim
cum † iuramentum fidelitatis neceſſario non 82
præſupponat feudum eſſe proprium, cum
dictum illud iuramentum non ſit ſignum feu-
di proprij neceſſario, *vt notat Burſatus conſil.*
4. num. 11. & 12. lib. 1. ex Baldo in conſil. 227.
vol. 1. allegans argumentum, à ſignis † non 83
deſignare neceſſario quid eſſe tale, &c. Se-
quitur itaque ſæpedictum Iuramentum adeo
conditionati feudi naturam non mutare vel
alterare, vt fœminam talium feudorum alias

capacem reddat in capacem. Quinimo cum
conſuetudine introduci poſſit vt fœmina in
feudo etiam proprio ſuccedat cum maſculo,
quæ ſane conſuetudo rationabilis eſt, pro-
pterea, quod per eam ad ius commune & na-
turale reditur conſuluit Pariſ. *conſil. 16. num.*
11. & conſil. 28. num. 15. vol 1. Ruin. conſil. 38.
84 *num. & conſil. 40. num. 11. vol. 1. Roland.* † *con-*
ſil. 2. num. 15. & conſil. 42. num. 22. vol. 1. &
conſil. 52. num. 26 vol. 3. Decian. conſil. 24. num.
76. vol. 1. Tho. Marin. tit. 11. num. 23. Iul. Cla-
rus in §. feudum num. 73. Zaſ. parte 8. in 42.
Garzon. reſtr. 8. Roſenth. cap. 7. concluſion. 97.
Mozz. de ſubſtant num. 92. conſuluit VVe-
ſenb. conſil. 74. num. 27. quod etiam Iſern. pro-
bat in cap. 1. §. hoc autem, de his qui feudum
dare poſſint, dicens *in d. §.* Et quia vidimus, il-
lam omnium interpretum eſſe ſententiam.
Prout in hoc noſtro caſu notoria conſuetudo
curiæ, *vt infra ad oculum demonſtrabitur,* fert,
quemadmodum etiam de conſuetudine ciui-
tatis Patauinæ Curt. Iun. *d. parte 3. num. 10.*
& Menoch d. conſil 65 num. 34. de conſue-
tudine Galliæ Guido Papa. *quaſt 59. & quaſt.*
297. Capitius deciſ Neapol. decimo, & alij multis
in locis fuſiſſime tradiderunt. Deinde et-
85 iam † mulier feudi Franci (in quo tamen
teſtibus Ioann. Andre. *in additionib. ad ſpe-*
cul. de praſcript. Caſtrenſ. Zaſ. & Tiraquel.
locis ſupradictis iuramentum fidelitatis præ-
ſtandum) capax eſſe poſſit, tenet Bald. *in d. c.*
1. §. & quia vidimus. Alexand. in conſil. 20.
numero 1. Barbat. in c. ex parte num. 25. de
feudis cum multis alijs concordantibus. Quo-
modo dicemus iuramento fidelitatis natu-
ram feudi adeo mutari vt fœmina in eo ſuc-
86 cedere non debeat? præſertim † cum teſte
Henningo iuramentum feudi naturam vel
qualitatem non immutet, *conſilio decimoſex-*
to numero 71. & Socin. *ſen. d. conſilio, nume-*
ro 259. contrarium aſſerat, nullam differen-
tiam conſtituens, an formula iuramenti per
expræſſum adhibita ſit vel non, & tamen in-
fert fœminam ab hoc feudo non excludi,
cui ſubſcribit Menochius *d. conſilio ſexageſimo*
quinto, numero trigeſimo nono, & ab ipſo recita-
ti Cornaus *conſilio decimo ſexto, volumine ſecũ-*
do, hancque ſententiam copioſius compro-
baſſe Pariſin *conſilio duodecimo, num. 28. lib. 1.*
& Ruin. d. conſilio 18. num. 17. lib. 1. aſſerens.
87 Præmiſſis † etiam non refragatur doctri-
na Bald. *in d. l. liberti liberteque C. de op. lib.*
tam ab Alexandro, quam aduerſarijs, licet
Alexandri non faciant mentionem adducta.
Quod ille cui conceditur res in feudum ſub
annuo cenſu, non habeat præſtare iura-
mentum fidelitatis, quaſi ſentiant Baldus,
Quod vbi non præſtatur iuramentum fideli-
tatis & ſoluitur annuus cenſus, quod illud
ſit feudum improprium, è contrario, præſti-
to iuramento feudum proprium, cuiuis fœ-
minæ non ſint capaces? Reſpondemus enim
cum Menochio *d. conſilio ſexageſimo quinto,*
numero quinquageſimo ſecundo. Quod Baldi o-
pinio fuerit, illud † quod ſub præſtatione an- 88
nui cenſus conceditur non præſtito iuramen-
to, nullo modo dici feudum, nec proprie nec
improprie, ſed vel Emphyteuſim eſſe vel con-
tractum innominatum, dicitque in eadem
ſententia fuiſſe eundem Baldum *in l. cum fal-*
ſa. C. de iuris & facti ignorantia Alexand. in l.
virum numero quinto, ff. de verb. obligationibus.
Nec etiam iſto caſu opus fuit vlla iuramenti
fidelitatis præſtatione, cum ij † contractus 89
hoc non requirant, vnde teſte eodem Meno-
chio, hæc argumentatio, non requiritur iu-
ramentum fidelitatis in contractu Emphy-
teutico vel cenſuali. Ergo ſi adhibetur, feu-
dum erit proprium, non ſubſiſtit. Poſito e-
nim quod iuramentum † mutet naturam cẽ- 90
ſualis vel Emphyteutici contractus, non ta-
men ſequitur, quod ideo ſit feudum propri-
um, quandoquidem verius eſt, eſſe feudum
improprium, dicit enim reſpectu fidelitatis
iuratæ appellari feudũ, quamuis ob alias qua-
litates feudum † ſit improprium atque ob il- 91
lam conditionem præſtationis annuæ à recta
feudi natura degeneret, *Thom. Marin. de feud.*
titulo decimo nono, numero vndecimo, & titulo
vigeſimo, numero nono. Vnde Menochius vbi
ſupra, inquit, feudum hoc tenere medium
inter cenſum & feudum proprium. Nec enim
cenſus † eſſe poteſt, ob iuramentum fidelita- 92
tis, quod cenſus naturæ repugnet. Nec feu-
dum (inquit) eſſe proprium. Eo † quod pro 93
feudo proprio non præſtetur annuus cenſus,
ſed perſonale ſeruitium indeterminatum, cũ
opus erit, *cap. 1. quibus ex cauſis &c. allegat Ma-*
rinum vbi ſupra concludens Quod cum feudum
ſit improprium, nihilque adſit, quo fœmina
in eo ſuccedere impediatur dicendum eſſe,
quod fœmina illud obtinere poſſit. Dicitque 84
† rotundis verbis, Alexandri aſſertionem iu-
ramentum fidelitatis efficere, vt ſit proprie
feudum, eſſe falſum, cum alias nunquam da-
retur feudum improprium, quod abſurdum
eſſet. Cum in † omnibus feudis, etiamſi ni- 95
hil dictum ſit de fidelitatis iuramento præſtã-
do, ſemper tamen illud ſubintelligatur, alle-
gans Iſern. *in d. cap. 1. § ſed nec eſt numero trige-*
ſimo octauo, quæ fuit prima cauſa &c. Videatur
Menochius loco ſupradicto & Thom. Mari-
nus *titulo decimo ſexto, decimo nono, & vigeſimo,*
multis euidentibus rationibus Alexandri & ſe-
quacium aſſertionem hanc tanquam erroris
plenam refutantes.

Quantum ad Decium *conſil. 139.* attinet, li-
cet d. conſil. his formalibus verbis vtatur, vi-
de-

96 detur, † quod ſtante tali inramento non ad-
mittatur fœmina, &c. tamen paulo poſt, eo-
dem conſilio, ſi conſuetudn ſit fœminam iu-
ramento non obſtanre(prout in hoc noſtro
caſu)admitti, eam conſuetudinem atteuden-
dam concludit, deinde etiam ex dicto illo De-
cij conſilio pater, iſto caſu non agi de feudo
conditionato, eo qund non appareat illud feu-
dnm, prour hoc caſu liquido cnnſtat eſſe em-
ptum.

97 Nec † etism verum eſt, quod ex Bruno *con-
ſilio 41.* obijcitur, quæſtio enim d. conſilij hæc
eſt, ſi in inueſtitura conceſſio ſub certa annna
penſione fiat, an illa conceſſio feudalis, an ve-
ro Emphyteutica? concludit Brunus, iſtam
conceſſionem tam per denominationem ex-
preſſam feudi in inueſtirura factam, quam
per iuramentum fidelitatis præſtitum, eſſe
98 † feudalem, *per text. in c. ad apoſtolicæ verſ. præ-
ter hæc, in verb. feudum & in verb. annuam pen-
ſionem de appellat. lib. 6.* vti Papa regnum Cici-
liæ Imp. Frederico, non attento quod illud ob
annuam certam penſionem præſtito iuramé-
to fidelitatis, eunceſſum erat, feudum appel-
lat. Allegat ad hoc ſpecul. *in d. §. Nunc aliqua
verſic. 35. e Alexand. conſilio trigeſimo nono, col.
4. verſ. & licet volum. 1. quin & Romanum ci-
tat. conſilio: 70.* expreſſe tenentem, ſi in inſtru-
mento conceſſionis facta eſt mentio feudi, di-
ci feudum, ſed conditionatum, habens con-
ditionem ſoluendi cenſus, &c. Dicitque Bru-
nus *num. 4.* talem conceſſionem eſſe feudum,
etſi ad eius ſucceſſionem admittatur mulier
99 ſicur maſculus. Neque † mirum inquit idem
Brunus, cum in contractu feudali pacta ex-
tranea, & contra propriam & communem
feudi naturam adhiberi poſſint, dummodo
ſubſtantialia feudi maneant. Allegat caſtrenſ.
*conſilio 126. incip. circa id quod primo & Jacob.
de Belui. de fratrib. de nouo benef. inueſtitut. Ar-
dic. Baldum* & alios, quos breuitatis gratia o-
mitto.

Cum autem illa per Brunum loco allegatn
formata quæſtio nos in præſens non tangat,
ſed multo magis citata per Brunum Caſtren-
ſem & Romanum pro fœminarum ſucceſſio-
ne in feudis cenſualibus militent, ſequitur, il-
lud obiectum aduerſariorum parum aut nihil
ad cauſam facere.

101 Prout † nec ipſe Curtius à Reis allegatus,
iſtius eſt ſententiæ, ſed tantum ex Baldo *in d. l.
liberti liberteque refert*, Vaſallum non teneri
præſtare iuramentum fidelitatis, in qua tamē
opinione ab alijs refutatur; prout etiam ipſi
in eo nnn aſcribendum ſupra euidenter oſten-
ſum eſt, quin potius allegarunt, Curtium ibi-
dem, Odofredi *in titulo qui poſſint ſuccedere in
feudo, & Romani d. conſilio 367. col. vlt.* ſen-
tentias ſectantem, quod ſcilicet fœmina ad
feudi cenſualis empti (prout hæc † feuda 102
controuerſa empta ſunt, atteſtantibus actis
& inſtrumentis deſuper confectis, cenſum-
que præbent) ſuceſſionem cum maſculis ad-
mittatur.

Porro quantum ad ſeruitia perſonalia atti-
net. Licet fœminarum incapacitatem (vt ſu-
pra dictum)ex eo aſtruere conentur. Quod
vaſallus † dominum comitari ad prælium, 103
deinde quod fidelem ſe præſtare, ſecreta do-
mini non reuelare & conſultus ſuo conſilio
dominum adiuuare debeat. Hæc autem fœ-
minam præſtare non poſſe. Ergo &c. Atta-
men iſta fundamenta nō tantæ ſunt efficaciæ,
vt actricem ab hiſce feudis conſequendis ar-
cere poſſint.

Nam vt ad primum fundamentum, puta
quod dominum in prælium comitari debeat,
&c. accedam, conſtat hæc feuda controuerſa
magna ex parte eſſe Eccleſiaſtica. Quorum
† dominus directus cum ſub tutela Illuſtriſſi- 104
mi Principis N. N. ſit, ſi durior fortaſſis ſeſe
fortuna offerat, atque ab eius Illuſtriſſima
Celſitudine defendendi veniat, adeo quod
præliari ipſam minus conueniat. Multo mi-
nus vaſallus cum ipſa in prælium comitari ne-
queat. Taceo quod ipſa ius in dicendi vel ſu-
ſtinendi bellum non habeat. *Bald. in ſecun-
da, numero ſeptuageſimo, C. de ſeruit. & aqua;
Riminal conſilio octuageſimo primo, numero de-
cimo tertio, libro primo. Petrinus Bellus in tra-
ctat. de bello parte 1. titulo quinto, numero primo,
à Menochio d. ſuo conſilio ſexageſimo quinto, nu-
mero trigeſimo relatos.* Hocque perſonale ſer-
uitium iſto caſu in vaſallis aduerſarijs ceſſet,
cum conſtet reorū patrem auum & proauum,
dum viuerent, ciues fuiſſe, armis inſuetos, &
deniquè reos ipſos pro talibus reputatos, nec
credibile ſit, ipſorum quenquam ſuſcepiſſe
feudum eo animo, vt ratione feudi † in præli- 105
um comitarentur cum ſolum militibus hoc
conueniat prout Marinus Freccia *in comment.
feudorum libro primo, in titulo de orig. feud. nu-
mero vigeſimo ſeptimo & vigeſimo octauo tra-
didit.*

Præterea † licet in omni feudo improprio 106
ex conſuetudine iuramentum fidelitatis ſp-
ponatur, certum tamen eſt, quod non alia ſer-
uitia, quam quæ in inueſtituris expreſſa ſunt,
in conſiderationem veniant, eo quod omnia
cenſeantur remiſſa. *Ita conſuluit Franciſc. Bur-
ſat. cōſilio quarto, numero decimo tertio, libero pri-
mo per Socinum ſen. d. conſil. 257. numero 4.
volum. ſecundo. Pariſ. conſilio vigeſimo tertio, nu-
mero 29. 33. & ſequ. volum. tertio, & reliquos,
Marcabrun. vbi ſupra, tradit idem Burſat. conſi-
lio octuageſimo quinto, numero vigeſimo ſexto di-
cens.* Quod iuramentum † fidelitatis in feudo 107
cenſuali effectum ſortiatur; quo ad expreſſa

in inueſtitura, ſcilicet pro cenſu annuo, quo
ad alia vero cenſeatur remiſſio facta, quibus
108 † ſubſcribit Ioan. Baptiſt. Zilett. *in Repertorio*
feudali conſilijs Bruni annexo, plurimorum do-
ctorum authoritatibus confirmans. Licet iu-
ramentum fidelitatis plura contineat, ea ta-
men videri fœminis eſſe remiſſa, quodque ſu-
per ipſis & iuramento cum ea cenſeatur eſſe
109 diſpenſatum. Et † hanc ſententiam vltra ſu-
pradictos tradit Andre. de Iſernia & Iacob Al-
uarot. *in d. c. vlt. de capitan. qui cur. vend.* di-
centes pro feudo conditionata vaſallum non
teneri vltra in capitulis contenta. Inueſtituræ
autem per aduerſarios productæ nullius ſer-
uitij perſonalis ſed tantum iuramenti fideli-
tatis cenſus & iuris, (puta circa alienationes)
mentionem faciant. Hinc tandem ſequitur
obiectum illud de concomitantia in prælium
& reliquis capitulis in inueſtitura nō expreſ-
ſis, plane frigidum eſſe.
110 Paris † roboris cēſendum eſt ſecundum il-
lud obiectum reticentiæ. Quandoquidem ſi
ratione conceſſi feudi arcana Domini feudi
vaſallis forent cognita, nequaquam pro arca-
nis habenda, ſed cuilibet fere propter eorun-
dem multitudinem forent notiſſima. Vnde
ſufficit, iuratam eſſe fidelitatem, dominoque
feudi iuxta conditionem perſonæ (quod ver-
bum decenter in d. conſtit. ſi cui militi poſitū
innuit) eſſe fidelem.
Et licet Alexander ſupradictus pro defen-
ſione prætenſæ ſuæ aſſertionis perſonalium
ſcilicet ſeruitiorum Cynum *in auth. ingreſſi C.*
de ſacroſ. Eccleſ. ſpecul. in tit. de Emphyteuſi Al-
uarot. Cardin. & complures alios allegat. Ita vt
111 † ei⁹ aſſertio aliquam veri ſpeciem habere vi-
deatur: tamen à Menoch. d. *conſil. 65. fere per*
totum ſolidis rationibus, doctorumq; autho-
ritatibus eum in modum refutatur, vt plura
eius dictis addere nón minus quā facibus ſolē
illuſtrare, ſuperuacaneum ſit.
Quare cum ex ſuperioribus clare pateat, iu-
ramento fidelitatis, feudi de quo in præſens
agitur, naturam non alterari, quin impropri-
um & cuius fœmina cum maſculis capax ſit,
permaneat, ſeruitiaque perſonalia ab æquali
ſucceſſione feudorum fœminas arcentia no-
ſtro hoc in caſu nulla appareant. Et ſi maxime
fœmina ad vlla ſeruitia perſonalia hoc caſu
cenſualis & emptitij feudi teneretur, quod ta-
112 men † illa per alterius perſonam, maxime per
maritum, non minus idoneum præſtari poſ-
ſent. Conſuluit Fulgoſius *conſil. 4. poſt medi-*
um Gozad. conſil. 8. num. 51. Parij. conſil. 12 nu.
32. & conſil. 13. num 35. vol. 1. Socin. ſen. d. con-
ſil. 257. col. 2. vol. 1. Menoch. d. conſil. 65. num.
113 *36. & 70.* Et † præſertim cum conſuetudo ád-
mittens fœminam ad feudum illa miniſteria,
quæ ab illa præſtari nó poſſunt, remittere vi-
deatur, *prout ſupra deductum & per VVeſenbec.*
conſilio 74. numero 83. allegantem Socin. d. con-
ſilio 257. per totum vt ſcilicet ſeruiat, qualiter
ſeruire poteſt, quod & Bald. *in d. l. quoties nu-*
mero vndecimo, de legit. hæred. & Aluarot. in
cap. 1. de eo qui ſibi & hæred. placuit. Quini-
mo cum ex eiuſdem † Menochij ſententia 114
præſtatio cenſus finalis cauſa ſit, cum ſit loco
ſeruitij perſonalis indeterminati. *Bald. in ti-*
tulo de pace conſtan. in verbo libellaria, in fine Ja-
ſon conſilio 155. Jacobin. in verbo feudum nume-
ro ſexto. Thom. Marin. titulo vigeſimo, numero 3.
& 4. Iſtique † Doctores ſcribant, prælatos 115
hodie curam non habere ſeruitij perſonalis,
ſed præſtationis annualis. Sitque in † omni 116
diſpoſitione finalis cauſſa præ cæteris atten-
denda, eo quod illa effectus moderetur, *Socin.*
conſilio 156. numero nono, volum. ſecundo, fonſ-
que omnium cauſarum & maxima actus qua-
litas. *Bald. in l. eam numero primo, C. de fidei-*
com. & in author. præſente, numero 3. C. de fide-
iuſſ.
Tandem finaliter concluditur contrariam
Alexandri eiuſque ſequentium aſſertionem
ſupra tactam plane friuolam eſſe, manetque
firma & ſtabilis illa ſuperius pro Actrice facta
concluſio, ipſam controuerſorum feudorum
iure cōmuni feudali ſimul cum maſculis eſſe
capacem.
Expedita quæſtione doctoque, quod actrix
iure feudali huius controuerſi feudi capax ſit.
Sequitur iam videre an etiam hæc iure ſcri-
pto feudali demonſtrata capacitas communi
curiæ cōſuetudine ſubſiſtat. Et hanc Actricis
capacitatem ſimili modo curiæ conſuetudine
ſuſtineri, probat Decretū in pleno conſiſtorio
per DN. feudi eiuſdemque vaſallos median-
te Iudice feudali latum. Deinde euidentia &
notorietas, non tantum ex dicto decreto alle-
gatæ conſuetudinis declaratur, ſed etiam per
confeſſiones reorum, perq; teſtium ab ipſis
aduerſatijs productorum conſonātem depo-
ſitionem reſultans, ſufficientiſſime demon-
ſtrat.
Quantum ad prędictum decretum in curia
latum attinet, quādoquidem Rei illud ad ex-
cluſionem Actricis multoties allegauerint,
imo produxerint, actiſque inſeri curauerint.
Actrix vero eodem decreto nitatur, atque ex
eo fœminas vigore dicti decreti rectorū feu-
dorum etiam capaces probare intendat. Ver-
ba dicti decreti non ſolum per vaſallos, ſed &
D. Curiæ acceptati & comprobati ſingulari-
ter aduertenda ſunt.
Primo † itaq; dictum illud Decretum in 118
Herrocidtz Erblhenen ſo nicht verpfachtet wer-
den puta in puris & rectis & non cenſualibus
feudis locum ſibi proprie vendicat.

Se-

119 Secundo † etiamſi maſculi nobiles fœmi-
nis in ſucceſſione talis feudi proprij præfera-
tur quod tamen fœminæ ex dictis feudis pro-
prijs in hac Curiæ per Nobiles debeant dota-
ri & contentari.

Tertio quod ſorores cum fratribus ad ſuc-
ceſſionem talis feudi proprij inter cines (ex-
cepto tamen ſi antiqua forent) æqualiter ad-
mittantur.

120 Denique † quod in caſu ſupradictæ exclu-
ſionis fœminarū à talibus feudis proprijs & an
tiquis oder Herweidts Stamhlehnen, nihilomi-
nus ſorores à fratribus ad inſtar nobilium do-
tari vel contentari debeant. Verba dicti De-
creti clara ſunt, nec vllam aliam interpretati-
onem recipiunt. Quibus ita bene conſidera-
tis indiſſolubiliter ſequitur: ſi ſorores cum
fratribus in puris feudis vigore conſuetudinis
Curiæ ſuccedunt æqualiter: quanto magis
vigore dictæ conſuetudinis in feudis condi-
tionatis & cenſualibus quorum iure commu-
ni feudali cum maſculis æquè ſunt capaces,
121 ad ſucceſſionem admittentur? Deinde † quia
ex actis nuſquam apparet, Reos vnquam no-
bilibus adnumeratos, ſed communi voce cum
ſuis progenitoribus ciues habitos & reputa-
tos. Quomodo vlla ratione prætendere po-
terunt, ipſis Reis jus prælationis in his feudis
inſtar nobilium vel ius excluſiuum ſororum
competere? Non obſtat quod ad Aduerſa-
rijs iactitatur hoc præſens feudum pro anti-
quo oder einem alten Stamblhen reputari,
quodque fœminæ vigore dicti decreti iſtius
feudi incapaces ſint. Iuris † enim eſt non
122 incogniti, quod ſi pars aliquam qualitatem
alleget, ſine illa ex ſtatuto, lege, Reſcripto
aut ſententia ortum ſumat, quod ſemper
illa qualitas probari debeat, *tradit Ioan. And.
in cap. 1. col. 3. de homicid. libro 6. Bald. in lege
ſi quis non dicam rapere col. 3. de Epiſ. & Cler.
Decius conſilio 49. num. 2. & conſilio. 105. num.
5. verſ. Poſtremo. Felin. in c. examinata num. 4.
de judic. Quod etiam Hippolyt. de Marſil. in
Rubr. de probat. num. 437 probat.* Et hoc præ-
ſertim in præſenti caſu procedit, attentis illis
Decreti verbis, Es were dan daß es alte Stam-
blhene wehren die von alters hero allezeit bey dem
† Manſtam geweſſen/ quæ verba cum ſint
123 conditionaliter poſita, debent ante omnia
verificari, *l. hoc iure & ibi Jaſon. & Alex. ff. de
verbo. obligat. tenet Rippa. lib. Reſponſ. 2. cap. 9.
nu. 1. & 2.*

Iam vero ex Actis hinc inde habitis huiuſ-
modi qualitatem antiqui feudi per aduerſa-
rios probatam, nuſquam apparet, Quod †
124 vero ex actis non apparet, nunquam geſtum
vel celebratum dicitur. *Bartol. in l. fin. cap. de
erro. Aduo l. fin. & ibi Doctores C. de rebus cred.
Felin, in capite quoniam contra col. 15. verſ. li-
mita vno modo, de probat. Sebaſt. vent in tract.
de nullit. proceſſ. in titulo de null. ex defectu ci-
tat. num. 14. & 15. cum ibi allegatis.* Imo nun-
quam eius probationem facturos ſeſe obtu-
lerunt, ſed quod magis eſt, dictam qualitatem
antiquitatis ipſimet propria confeſſione con-
traria negarunt. Ergo &c.

Hoc ipſum latius declarando conſtat jure
feudale ſcripto ad conſtitutionem feudi anti-
qui oder eines alten Stamblhens requiri 125
† quinque gradus incluſiue, ita vt ab ata-
uo ſaltem illud acquiſitum probari de-
beat.

Feudum enim ab aliquo aſcendentium ve-
que ad quartum gradum incluſiue, paternum
dicitur. Illud vero quod ab alijs aſcendenti-
bus in vlterioribus gradibus exiſtentibus ac-
quiſitum eſt, dicitur antiquum, vel vt lati de-
creti verbis vtamur Ein Alt Stamlhen *d. §.
hoc quoque & ibique Bald. & c. 1. de grad.
ſucceſſ. Quod & Zaſius in Epitom. feud part.
2. num. 5. in 7. diuiſione. & alij Doctores in con-
ſilijs & lecturis paſſim ateſtantur, prout & paul
lo poſt latius demonſtrabitur.* Iam vero ad-
uerſarij per productas literas diuerſum atte-
ſtantur, quibus propter productionem ab i-
pſis factam tanquam propriæ ipſorum con-
feſſioni merito ſtatur. Eo † quod verbis ſuis 126
acquieſcere debeant. *l. generaliter & ibi Bald.
col. 1. C. de non num. pec.* & confeſſio † per- 127
propriam ſcripturam à ſe productam facta
contra confitentem, cæteris paribus, probet,
tradunt Baldus & Salicetus *in l. cum precum
C. de lib. cau. quod & Felinus in cap. cum in iure
col. fin. de offic. de leg. Bartol. & Alex. in l. 2.
C. de inſtit. & ſubſtit. Grammat. conſilio
ciuili. 89. col. 1. probant.* Et † hoc tam in reo 128
quam Actore procedere, notat Bartol. *in l. 1.
C. de his qui potent. nomine titulo prad. & c. in
l. 2. §. ſi quis abſente ff. de confeſſ. conſuluit etiam
Rom. conſilio 59. num. 9.* dicens talem confeſ-
ſionem factam in exceptionibus † reuocari 129
non poſſe, errore non probato, *allegat l. non
fatetur de confeſſ. & l. error. C. de juris & facti
ignor.* Quod cum † in enunciatiuis locum ha- 130
beat Socin. *conſil. 41. col. pen. vol. 1. Felin. in
c. cum in jure de offic. de leg. Bartol. & Iaſon. in
d. l. 2. C. de inſtit. & ſubſtit. Abbas. in c. fin. ex
eodem. Decius in l. edita col. 2. C. de edend.*
Quando magis in literis hiſce diſpoſitiuis,
veritatem continentibus, iiſdemque antiquis
& ſigillatis procedet?

Nec quicquam aduerſatur, quod dictio
Stamblhen in Decreto poſita non ita ſtricte
de feudo antiquo intelligi debeat. Cum † feu- 131
dum antiquum large pro eo, quod ab an-
teceſſoribus ſupra patrem acquiſitum, pro
paterno accipiendum ſit. Licet enim
feudum paternum cum antiquo in multis

conueniat, feudumque paternum aliquando
ſatis larga & impropria ſignificatione in ſuis
paſſibus antiquum feudum vocetur. Imo
feudum paternum & antiquum reſpectu noui
feudi fere idem ſit, tradit Eguin. Baro *in cap.
1. §. 1. de ſucceſſ. feudi.* Attamen in hoc no-
ſtro caſu, vbi de qualitate feudi, ſcilicet. eines
132 † Alten Stamlehens / quod antiquum dici-
tur præciſe controuertitur, verba in proprio
ſignificatu, non ficto accipienda ſunt, *l. ult.
C. de his, qui ven. ætat. impet. l. non aliter ff. de
leg. 3. l. 1. §. ſi is qui nauem de exercit. tenet Ia-
133 ſon in l. 1. ff. ad S.C. Trebel.* Quod † uſque adeo
obtinet, vt ſi proprietas verborum pœnam
importaret, tamen proprietati ſtandum foret
134 *l. cum lege ff. de teſtam.* Ita † vt licet in dubio
legis interpretatio, quæ benignior eſt, præ-
valeat, *l. ſemper in obſcuris ff. de reg. Iuris*
Imprimis tamen dicta illa verborum pro-
prietas attendi debeat *gloſſ. in l. non poſſunt
ff. de legibus Decius in cap. 1. num. 23. de con-
ſtit. & in d. l. ſemper in obſcuris.* Præſertim
cum nullum maius teſtimonium mentis no-
ſtræ ſit, quam qualitas inſpecta verborum,
*Baldus in cap. 1. de teſt. Iaſon in l. neque pro-
feſſio num 6 & 7. C. de teſtam. prout Socin' con-
ſil. 156. incip. viſis num. 3. ſchurff. conſil' 31.
num. 1. Centur. 2. VVeſenbec. conſil 1. num. 13.
parte. 2. Roland. conſil. 61. num. 8. & 9. vol. 2.
conſuluerunt.* Hocque multo magis in præ-
ſenti caſu, vbi de verbis ſententiæ (puta
Eines Alten Stamlehens) agitur, proce-
dat, quæ cum ſtricti iuris ſit *l. fin. C. ſi plus vna
ſent.*: Etiam verba in ea poſita ſtricte & pro-
prie accipienda ſint tradit Guido Papæ *ſin-
gul 278. & ſing. 479. panormitan. & Doctores
in d. cap. dilectus Bartol. in d. l. 1. c. ſi plu. vna
ſent. & in l. ſi. expreſſ. de appellationibus.* Sequi-
tur non omnia feuda, quæ maſculi ad tem-
pus poſſiderunt, ſed tantum illa quæ ab ata-
uo originem traxerunt, & in eius familia nul-
la extranea immixta perſona manſerunt
Vor alde Stamblehne / quorum in decreto
mentio facta eſt, eſſe cenſenda. Sicque patet
hoc noſtro caſu verbis decreti maxime atten-
tis, retinendam eſſe differentiam feudi anti-
qui & paterni de qua *in d. c. vni §. hoc quoque
de ſucceſſ. feudi, ibique Bald. Aluarot. et Iaſon. in
vſib. feud. num. 83. Decius conſil. 208. num. 4.
Aluarot in Prælud. feud. diuiſ. 6. Bald. conſil.
337. num. 14. vol. 1. Roland. à valle conſil. 16.
num. 36. vol. 3. Decianus conſil. 117. num. 9:
vol. 3. Maſcard de probat. concluſ. 771. num.
13. Iohan. Barchols. capite 4. num. 2.* de qua
etiam ſingulariter tradit. Petr. Rabuf. *in ſua
feudorum declarat. diuiſ. 4. dicens*, quod in
feudo antiquo ſupra patrem contineantur
hæ perſonæ, videlicet Auus, Proauus, A-
bauus, Atauus, paternum autem non exten-
di vltra quartam generationem, verbaque
in inueſtituris, concedimus in feudum pater
num † & antiquum cum myſterio poni in- 138
quiens, hoc ſequi Iohan Rayn *in comprehenſ.
feud. diuiſ. 1.* eamque perpetuo notandum eſſe,
prout Franciſ. Duaren. *in comment feudorum
cap. 4. num. 10.* Inter † alia commemorat, licet 139
feudum paternum aliquando dicatur anti-
quum: non tamen omne paternum dici anti-
quum, ſed diſtingui inter antiquum & quod
ſimpliciter paternum eſt, quam etiam diſtin-
ctionem alij Feudiſtæ quamplurimis in locis
commendant. Notarijq; † qui ſuper feudali- 140
bus contractibus inſtrumenta conficiunt reſte
Guliel. Hanneton *lib. de iure feud. 1. c. 3. paſſim*
religioſiſſime ſeruant.

Quinimo † quando feudum non prouenit 141
ab vno ſtipite. Sed poſſeſſum eſt per diuerſas
familias & diuerſas agnationes, illud iſto caſu
non dici Ein Alt Stamlhen, cum † effectus 142
ſubſecutus diuerſis modis indicet cauſas di-
uerſas & non vnicam, cum etiam vulgare ſit,
quod † ex his, quæ poſtea contingunt, decla- 143
rentur præcedentia & primordium tituli. *l. fin.
§. fin. c. de imponent. lucrat. deſcript. lib. 10. &c.*
Et cum atteſtatio ſeptimi teſtis à reis producti
ad 3. ſpe. Interrog. iunctum Ariſtotelis 16. &
17. idem velit, diſertis verbis inquiens, Was
eines groſſe Vatters Vatter / vnd deſſen Vor-
eltere eine gewone zeit bey ſich gehabt / halte er
vor ein Alt Stamlhen: Aduerſarij autem in
denumeratione graduum eo peruenire non
poſſint; taceo quod longum illud tempus, quo
abauus eiuſq; prædeceſſores feudum illud te-
nuiſſe (vt teſtis ait) debuit, hoc caſu ceſſet.
Hinc denuo ſequitur, hæc feuda controuerſa
non poſſe pro talibus, quorum ſententia men-
tionem facit, puta alten Stamblehnen repu-
tari, & per conſequens Actricem cum fratri-
bus virtute d. ſententiæ eorundem capacem.

Et poſito, (nequaquam tamen conceſſo,)
hæc feuda de quorum ſucceſſione in præſens
agitur, vnquam antiqua fuiſſe, obſtante ni-
mirum confeſſata emptione per proauum fa-
cta, fatentur tamen Rei ad 18 Articulum
quod auus eorum dicta feuda maiori ex parte
ad religioſos N. N. mediante contractu em-
ptionis & venditionis tranſtulerit, ſicque al-
legata illa antiquitas vel natura deſſen Stam-
lehens per extranearum perſonarum in feu-
dalitionem penitus alterata & mutata dicetur.
Certiſſimi † enim juris eſt, quod per huiuſmo- 144
di alienationem, tranſlationem & extraneæ
perſonæ in feudationem prætenſa illa quali-
tas antiquitatis & natura Deſſen Altē Stamb-
(caſu quo vnquam fuerint antiqua) peni-
tus alterata & innouata ſit, *textus eſt expreſſus in
c. 1. §. profecto. ſi Domini voluntate* (inquit tex-
tus) *vendiderit, vel per libellum aliter alienaue-
rit,*

rit, ſi idem poſtea recuperauerit, penes eum non remanebit Iure beneficij, ſed aut iure proprio, aut iure libelli, aut aliter ſecundum quod idem recuperauerit, in tit. ſi vaſallus poſt alienat. recup: vbi Adre. de Iſernia format caſum. Quod
ſi habens feudum, illud vendidit, & deinde re-
145 cuperat † per reuenditionem ſibi factam ab
emptore, tale feudum non reincidit in pri-
mam cauſam, nec habetur jure priſtino, ſed
jure nouæ emptionis, & ex noua cauſſa. Ergo
(inquit) non eſt amplius feudum antiquum,
quia ſemel exiuit vtile dominium illius feu-
datarij. Quod etiam confirmatur clara
deciſione Iſerniæ *in cap. 1. §. cum autem de controuerſ. Inueſtitura.* vbi dicit, quod ſi duo
feuda fuerint permutata, illud, quod eſt da-
tum pro altero, non dicitur haberi in locū pri-
mi, ſed propter illud. Ergo prima cauſſa ex qua
habebatur illa res eſt nulla & eneruata.

Prædictis non refragatur, quod contractus
ille per Anum & Abbatem ſub conditione re-
ſolutiua ac ſuſpenſiua celebratus dicitur.
Quodque † huiuſmodi conditio adiecta con-
146 tractui ex Schurffij & Boërij authoritatibus
contractum reſoluat, & in priſtinam cauſſam
res redeat: Quodq; feudum paternū refuta-
tum ſi renouetur ex ſententia Ludo. Ro: Tho-
147 mæ Marini, † & Minſyngeri maneat paternū.
Nam cum huiuſmodi conditio reſolutiua &
ſuſpenſiua contractus ex producto Inſtrumē-
to emptionis & venditionis, elici nequaquam
poſſit. Attento quod contractus ille emptio-
nis & venditionis non ſub conditione, ſed
pure & perfecte initus ſit, ita tamen ſi con-
tingat, dominos emptores impoſterum di-
cta bona pro arbitrio ipſorum relinquere vel-
le, venditorque vel eius hæredes tantumdem
quantum alius forte loco precij offerrent,
quod iſto caſu reliquis in emptione præferri
debeant. Sicque illud jus prælationis mini-
me pactum retrouenditionis dici poſſit. Imo
ex producto Inſtrumento per illa verba.
Da der Verkauffer vber alle kein reuerſal
offt einige Gerechtigkeit jnne behalten / plane
de contrario, quod ſcilicet nihil prorſus ju-
ris, taceo retrouenditionis pactum ſibi re-
ſeruauerit Auus. Idcirco per Reos adductæ
Doctorum authoritates tanquam ab hoc ca-
ſu plane alienæ merito ceſſabunt.

Similiter poſito neqnaquam tamen con-
ceſſo. Si vllum retrouenditionis pactum ex
prædicto Inſtrumēto, ſaltem per conſequen-
tiam elici poſſet: tamen in hoc caſu venditio-
nem ab Auo factam puram eſſe conſtat, vel
148 ex eo, quod † huiuſmodi aſſerto pacto vel
contractui retrouenditionis nō eſſet appoſi-
tum certum & determinatum, tempus puta
decem annorū quod iſto caſu requiritur tra-
dit ab Aduerſarijs Boërius allegatus *deciſ. 183. nu. 13.* Quod multo magis procedit, cum
non ſolum literæ emptionis & venditionis,
ſed et vltimo edita Inueſtitura arguant, non
ſolum rem venditam dictis emptoribus tra-
ditam, ſed etiam ipſos vendita feuda ab anno
1502, vſque ad annum 1530, penes ſe habu-
iſſe, fructusque ſine vllius moleſtatione vel
turbatione ſubleuaſſe. Quo caſu ſi vlla
conditio contractus ſuſpenſiua intercesſiſſet,
illa tamen non ſolum per † huiuſmodi lon- 149
gum tempus, ſed per lapſum decennij iam-
dudum purificata, imo in totum ſublata
fuiſſet, *prout conſuluit. Petrus Anchoran. conſil. 331. incip. viſis diligenter Actis & ſequitur Iaſon. in l. Si mater ad finem C. de Inſtit. & ſubſtit. Et in l. petens C. de pactis, aſſerens* ſe plu-
ries ita conſuluiſſe, vt ſane mirum non ſit,
quod ſi hæc controuerſa feuda vnquam anti-
qua fuiſſent, quod tamen illa per huiuſmodi
alienationes, reales traditiones extranearumq;
perſonarum infeudationes eum in modum al
terata & immutata forent, quod nunc pro
ſimplicibus feudis, quorum fœminæ cum ma-
ſculis jure ſaltem curiæ capaces ſunt, merito
cenſeri debeant.

Nec etiam quicquam aduerſantur Ludo
Rom. *conſil. 315. Minſyng. Centur. 2. obſeruat. 94. Denique Thomas Marin. in Tract. Feud. tit. 3. num. 20.* Quandoquidem † Romanus 150
ne vllo quidem verbulo mentionem facit vl-
lius refutationis ſed tantum renouationis, et
ſic patet Romanum perperam citatum. Et
licet Minſyngerus in allegata obſeruat. 94.
addat illa verba, *Refutatum ſi renouetur*,
quaſi dixerit, feudum paternum quamuis
refutatum, ſi renouetur, tamen non de-
ſinere eſſe paternum: Nihilominus tamen
noſtra illa aſſertio de alterata natura feudi,
firma manet atque inconcuſſa. Reſoluit e-
nim ſeſe idem Miſyng. eadem illa † deciſio- 151
ne 94. dicens, prædicta intelligenda eſſe in-
ter eiuſdem gentis ſeu familiæ & non diuer-
ſæ perſonas allegat Laurent Kirikhorium
conſil. 9. num. 68. tomo. 2. Vnde cum hic
plane extraneis, vtputa religioſis in N.
quorum nullus ex familia venditoris vel ſe-
cundi emptoris originem habuit, contra-
ctum ſit, ſequitur Minſyngerum noſtram
tueri ſententiam & contra aduerſarios maxi-
me pugnare.

Ad Marinum quod attinet, is duobus
capitibus (vt ipſemet inquit) hanc Quæ-
ſtionem determinat. Primo † enim ſi va- 152
ſallus libere alienauit feudum absque pacto
de retrouendendo, tunc, inquit, licet ree-
mat, attamen abſque dubio in eius per-
ſona feudum nouum erit, dicitque ſic pro-
cedere Andream, vbi ſupra allegat Alexan-
drum *conſil 28. num. 1. vol. 5.* & Loffrendum
conſil. 52 nu. 2. & 3. ſed hoc caſu talis alienatio
abſq; pacto retrouenditionis, prout ſuperius
eſten-

oſtenſum, facta eſt. Sequitur ergo per huiuſmodi alienationem & recuperationem &c. factam, priorem feudi naturam, ſiue antiquũ fuerit, ſiue paternum mutatam, & alteratam, aliamq; a prima diuerſam induiſſe naturam.

153 Secundo vero capite, ſi alienatio facta eſt cum pacto retrouenditionis, & tum ſi eo viuẽte contingat fieri reemptionem, iſto caſu feudum illud priorem naturam retinere, atque prout ante erat, manere tradit. Ergo è contrario, cum is primus venditor ante reemptionem diem obierit, non remanebit feudum prout ante fuit. Sed per huiuſmodi alienationem natura eius, vt ante ſæpe dictum eſt, alterabitur. Sicq; patet procuratorem aduerſariorum tã in allegatione Romani & Miſyngeri, quam duobus capitibus Marini grauiter lapſum.

Et ſi maxime dicta feuda pro antiquis, reputanda fuiſſent: Deinde etiam qualitas illa antiquitatis per celebratos alienationis contractus extranearumq; perſonarum in feudatione nõ fuiſſet alterata Deniq; ſi omnia hæc feuda non pro cenſualibus ſed puris & rectis forent accipienda, prout tamen contrarium ex ſupra deductis clariſſime elucet: attamen actrix nullo modo ab hiſce feudis ſicut aduerſarij attentarunt, excludi poſſet, ſed neceſſario vi lati Decreti dotanda vel contentanda foret, eo, quod inconueniens atque contra omnem rationem eſſet, quod
154 Maſculi † nobiles (in quibus tamen familiæ propagandæ ardor magis quam in reliquis militat) ſorores ſuas ex talibus feudis contentare cogerentur, reliquis in inferiori honoris gradu conſtitutis ab hoc onere liberis. Cum enim veriſimile non ſit, quod dignioribus perſonis deterius conſulatur, imo in tota Germania vulgatiſſimum, nobiles ciuibus in omnibus præferri, atque præceteris honorari, tradit Bartol. *in l. 1. c. de dignit. lib. 12. & Bald. in l. Nobiliores c. de comer. & mercat. textus etiam in l. prouidendum vbi Cynus de poſtuland. Imo* † quod etiam
155 nobilitas immunitatem quandoque tribuat, tenet Bald. *in l. non tantum §. Illienſibus ff. de excuſ. tut.*

Et † quo ſunt in altiori dignitatis gradu
156 conſtituti, eo magis ac valentius priuilegijs muniantur atque gaudeant *Zaſius conſil. 1. nu. 36. Decius conſil. 316. numero 3. Alex. in l. Centurio numero 14. de vulg. & pupil. ſubſt.* Sane abſurdum foret nobiles teneri de feudis antiquis oder Stamlhenen ſorores dotare, ciuibus, vt ante dictum, ab hoc onere liberis. Quod † argumentum ab ab-
157 ſurdo in jure validiſſimum; vt puta à naturali diſcretione prouenıens, adeo vt ipſe imperator *in l. fin. C. de authorit. præſt. & in l. vnica §. oro ſecundo c. de caducis tollend, & multis alijs in locis* Imo canoniſtæ *in c. venerabilem. & in c. ex ore de priuileg. ibique Panormit. & DD. in l. nam abſurdum ff. de bonis libert. & in l. ſi quis ex argentarijs §. final. ff de edendo &c.* iſto argumento vſi ſint de quo late videndus Nicolaus Euerch. *in loco ab abſurdo & Marcus Mantu capit 2. ſcilicet vbi a verbis receditur modo 7. in tract. de ſoluen. argumentum fol. mihi 12.*

Porro quod Aduerſarij ſupra tactam extenſionem Decreti in ciuium filiabus concedant, hoc tamen pacto, quando alioquin fœminæ indotatæ ſunt & alia bona vnde dotari poſſunt non extant. Ergo ſi alia bona adſint, ex quibus conuenienter dotari poſſint, dictam extenſionem non procedere. Illud inquam nudum & frigidum eſt commendum. Nam taceo, quod talis ab aduerſarijs [illegible] diſtinctio non edocta ſit, filiæque Iuris communis diſpoſitione & curiæ conſuetudine, tam feudalium horum quam allodialium bonorum cum fratribus æque capaces ſint, dictumque decretum in allodialibus, attentis verbis eiuſdem, quæ feudalia tantum & non allodialia reſpiciunt, minime procedat, ſicque aſſerta illa diſtinctio á verbis Decreti maxime diſcrepet, præſertim cum præfatio actus mentem & animum agentis declaret. Gozadin. *conſil. 1, num. 14.* Crauetta, *conſil. 192.* Imo cauſam finalem & actus & diſpoſitionis oſtendat. Tiraquel *in tract. Quod ceſ. can. ceſ. effectus. limit. 1. nu. 64.* Imo ex iuis manifeſtum ſit hunc punctum nõ dubitatiue ſed diſpoſitiue citra vllam hæſitationẽ per iſta nimirum verba. Es ſollen aber die Tochter gebürlicher weiß dauon/ Waron? von hergewentz Stamlehnen auß geſteuret werden, determinari. Cum illa præſertim verba in ſententia poſita non arbitrium, † ſed præciſam & 160
abſolutam neceſſitatem præſeferant *c. 1. de dol. & contu. ibique Abbas l. Paulus ff. de re Iud. & ibi per doctores Felin. in capite. Inter cætera col. 6. de reſcript. gloſ. in l. ſæpe & ibi Bartol ff. de officio præſid. & plene Bartol. in l. creditores cap. de pignoribus. Bald. in capite 1. apud quem contro feudi determi. &c.* prout † 161
etiam hæc verba tanquam determinatam & præciſam ſignificationem habentia huiuſmodi alienam & contra Vaſallorum mentem extortam interpretationem imo nullam patiantur, *teſte Bald in l. ea quæ capite. commi. vel epiſtolas Anchor. conſil. 33. incip perſtatutum in cauſſa, cum ſimilibus.* Et ſi † maxime 162
hæc verba interpretatione egerent, illa tamen non aliter, quam vt ſonant, eoque reſpectu 163
& ſenſu quo prolata ſunt, accipienda *l. ſi pater §. qui duas de adopt. & ibi Bartol. l. debitor. §. fin. ad. Trebel. Minſing. conſil. 58. numero 6.* In tantum quod per ipſum judicem non poterit fieri extranea interpretatio verbi in ſentẽ-

tia

tia poſiti. *Angel. l. ſi quis in intentione ff. de Iud.*
& Arelin. in l. quicquid. aſtringend. ff. de verb.
oblig. prout etiam ſupra latius oſtenſum eſt.
Quinimo lata illa ſentẽtia huiuſmodi ineptiſ-
ſimam diſtinctionem nequaquam admittat,
iuxta illud vbi textus non diſtinguit, neque
nos diſtinguere debeamus *l. de precio ff. de*
publ. in rem act. l. 1. ff. de alienator. cum ſimi-
libus. Hinc perſpicuum euadit, illam per
aduerſarios aliunde quam ex textu coactam
reſtrictionem hoc caſu nihil operari. Ma-
netque inconcuſſum filias ciuium à talibus
antiquis feudis adinſtar nobilium fœmina-
rum contentari. In reliquis autem feu-
dis communibus non attento recta ſeu de-
generantia ſint, æqualiter cum filijs, prout
etiam teſtis Aduerſariorum NN. in depo-
ſitione ad 12. interrog. manifeſte teſtatur,
165 admitti debere, Cum † etiam alias mens ſta-
166 tuentium attendi debeat. Mens enim † &
voluntas in quacunque diſpoſitione prædo-
167 minatur & † ſequenda. Rationem addit Ro-
land. *conſil. 71. nu. 60. vol. 3.* quod mens radix
ſit verborum & eorum ſubſtantia prima, nam
cor, inquit, eſt imperator linguæ & habet
eam tanquam mancipium ſub iuriſdictione
ſua *alleg. Bald. in c. Mandatum de reſcrip. &*
Curtium Iun. conſil. 2. nu. 12. Quæ † etiam ſa-
168 tis declaratur ex ipſis Dareti verbis & quali-
bet eius particula *l. qui filiabus & l. ſi ſeruus plu-*
rium §. fin. ff. de leg. 1. Roland. conſil 61. nu. 35.
& 36. vol. 2. nec eſt dubitandum ſi vaſalli cu-
riæ huius Decreti cum judice feudali autho-
res de hoc interrogati fuiſſent, ipſos vbique,
vt ſupra dictum reſponſuros fuiſſe Roland.
conſil. 72. nu. 25. vol. 3. et Pariſ. conſil 78. nu.
29. vol. 2. quem & ipſe Roland. loco ſupra-
dicto cum alijs quamplurimis allegat, quod
tanto magis procedit, cum videamus noto-
riam illam curiæ conſuetudinem huiuſmodi
169 ſtatuentium mentem approbare, & † animum
inſcriptutam redactum interpretari *l. labeo §.*
2 in fin. ff. de ſupel. leg. 1. vlt. cap. quæ res pig. l.
heredes palam §. 1. ibi vel ex conſuetudine patris-
familias vel regionis ff. qui teſta. facere poſ. l. 3.
in fin. ff. de teſtib. facit l. ſi de interpretatione ff.
de legib. l. Quod ſi nolit §. Reſtitui autem,
ibi quæ ſunt moris vel conſuetudinis ff. de edit.
edict: & l. 1. §. fin. ibi. ſed mos regionis inſpici-
endus, l. ſemper in ſtipulationibus ff. de regul.
170 *iuris & ibi Decius dicens quamlibet* diſpoſitio-
nem † recipere interpretationem à conſue-
tudine, dicit eſſe dictum. *Imol. c. olim. de*
verbo ſig. illudque Abbatem ſequi *in c. certi-*
ficatis de ſepul. Imo ſtatuta & eorundem mens
ita intelligi debent vt ſanum habeant intel-
lectum, neque debent trahi ad illicitum,
ideoque reſtringenda, & ſecundum æqui-
tatem interpretanda, ne ſequatur abſurdum

conſuluit Roland. *d. conſil. 72. num. 40*
41. & 42. vol. 3. vlterius dicens † ita intelligi 171
debere ſtatutum, ne reſultet abſonus in-
tellectus, quod ſane fieret, ſi diceremus fi-
lias nobilium de feudis antiquis conten-
tandas, ciuium vero filias à talibus feudis ex-
cludendas.

Et hæc ſupradicta in tantum procedunt
quod attentata illa excluſio tam à ſucceſſio-
ne æquali quam etiam deciſa contentatione
non niſi in antiquis & rectis feudis vtpote
herweidts Stamlehnen, caſu quo vlla eius
generis adeſſent, valeat: In feudis autem cen-
ſualibus locum non habeat. Nam cum pri-
ma verba Decreti ad feuda ſo verherweidet
vnnd nicht vorpfachtet. reſtringantur. præfa-
tionesque cauſam finalem actus & † diſpo- 172
ſitionis oſtendant, juribus ſupra deductis, ea-
que, quæ præfationibus conueniſſe conci-
piuntur, ea in ſtipulationibus quoque repe-
tita cenſeantur *l. Titio qui §. 1. ff. de verb. ob-*
lig. cum ſimil. neceſſario etiam reſponſionem
vel deciſionem ad interrogationem de anti-
quis feudis factam ratione conſequentis ſe-
qui oportuit. † præſertim cum præcedentia 173
verba ſcilicet: So keine Pfacht geben ſonderen
nhur vorheidet werden reſtringant ſequentia,
præcedentiaque declarent ſequentia *d. l. ſi ſer-*
uus plurium §. fin. de. leg. & hæc reſtrictio ne-
ceſſario fieri debet. Quia † ſi aliter fieret 174
ſequeretur, quod verba Decreti eſſent ſine
virtute operandi quod eſſe non debet *l. ſi quã-*
do ff. de leg. 1. Imo repugnantia & quæ ſimul
ſtare non poſſent; *Roland. conſil. 60. nu. 44.*
vol. 1. prout & vulgaris illa regula hic proce-
dit, quod incluſio † vnius ſit excluſio aliorum 175
& e contra *l. cum pretor. in princip. de iudicijs*
Dynus Bartol. Angel. & Moderni in l. le-
gata inutiliter. in princip. ff. de legat. 1. cap.
nonne de preſcript. facit gloſ. in l. qui pluris ff. de
vulg. & pupil. ſubſt. quod & Mantua ſing. 39.
tenet. Et hoc tanto magis obtinet, cum ini-
tium Decreti adeo † clarum ſit, vt in dubium 176
vocari nequaquam poſſit, quo caſu amplius
non eſt diſputandum nec coniecturæ admit-
tendæ, *VVeſenbecius. conſilio. 38. numero*
50. in fine part. 1. ex l. continuus §. 1. ff de verb.
oblig. & l. ancillae. de furt. allegat vlterius
Decium *conſil. 149. nu. 6. et Eorhart. conſil.*
78. in fine. Iuraque vetent non eſſe ferendum
eum qui clara & manifeſta verba inter-
pretari velit *d. l. quicquid aſtringen da &*
ibi. Doctores ff. de verborum obligationibus
Quod & Iaſon ſequitur allegans *Iſl. ant. ille*
§. cum in verbis ff. de leg. 3. & l. ſi mihi. &
filio §. final. & l. continuus §. cum ita ff. d. tit
verb. oblig. In tantum quod ratione cer-
titudinis ex decreto relucendis nullum
prorſus arbitrium recipiendum ſit, *teſte*
Bartol

Bartol. in Rub. ſi certum petatur, vbi etiam in-
quit, quod ea quæ certa ſunt, nullam aliam di-
ſtinctionem vel arbitrium concedant. Et hæc
de primis decreti verbis.

Quantum ad finalia eius verba attinet, cum
manifeſtum ſit, iſta verba de excluſione ſoro-
rum de feudis antiquis non autem communi-
bus vel cenſualibus loqui, hæcque fœmi-
narum ab antiquis ſeudis allegata excluſio
(ſalua tamen contentatione) earundẽ, quan-
tum ad reliqua feuda, tam pura & recta quam
etiam cẽſualia incluſionẽ deſignet & cõferat,
ſecundũ vulgatam regulam. Quod excluſio
vnius ſit, incluſio aliorum, iuribus ſupra cita-
178 tis. Atq; † à ſeudo antiquo & recto ad cenſua-
le propter reſponſionem in decreto determi-
nate factam nulla extenſio admittatur. Præ-
179 ſertim cum † in hoc caſu diuerſa ratio mili-
tet, d. l. Papinianus exuli de minoribus *l.
naturaliter §. nihil commune ff. de acquir.
poſſeſ. l. inter ſtipulantem §. ſacram verſ. ſed hæc
180 diſſimilia ff. de verb. obligat.* Ideoque † licet ſen-
tentia poſſit impropriari ad hoc vt ſaluetur
gloſ. *in l. peto ff. famil.* Herus tamen impro-
priari non poſſit vt amplietur & extendatur.
Eo quod ſtricti Iuris ſit *Abbas in c. auditis de
reſcriptis.* Idem abbas in *c. dilectus de offic. ordin.
Angel. conſil. 235. Bald. in l. 1. C. quando prouo.
non ſit neceſſe Ruin. conſil. 116. num. 7. vol. 4. vt
181 ſupra quoq; dictum.* Et verba † non debeant
extendi vt plus comprehendant quam ver-
borum proprietas deſignat. *Apoſtillator ad
182 Matheſillan. ſingul. 157.* Quinetiam † in exor-
bitantibus talis extenſio, niſi fauorem, vt ſu-
pradictum, contineat, non procedat Ruin. *cõ-
ſil. 54. num. 5. allegat. Imol in l. ſi vero §. de viro
ff. ſolut. matri. & conſil. 195. num. 10. vol. 1. alle-
gat inſuper Bartol. in auth. ſacramenta puberum
C. ſi aduerſ. vendit. Anchoran & Imol. in c. quã-
uis, de pact. lib. 6. Ant. de butr. in c. fin. de conſti-
tut. Alex. in l. qui juraſſe in principio de jureiurã-
do,* quod & *conſil. 66. num. 12. vol. 2. probat.*
183 Præſertim † ſi juris communis vel cõſuetudi-
narij correctio induceretur *Auth. ſi quas ruinas
C. de ſacroſanct. Eccleſ. & DD. in d. §. de viro
cum ſimilibus.* Hocque caſu ſtricta illa & deter-
minata reſponſio decreti extet. Deinde etiam
exorbitantia & odium, non ſauor, vtpura ca-
pacium filiarum iniqua excluſio diuerſaque
ratio feudi proprij antiqui, & feudi improprij
& cenſualis hic militent, iuriſque communis
feudalis, quod ſororem ſimul cum fratribus
ad feuda cenſualia, qualia per aduerſarios ædi-
tæ Inueſtituræ hæc controuerſa feuda eſſe de-
clarant, aliaque communia feuda, prout ſupra
deductum admittant, correctio per huiuſmo-
di extenſionem introduceretur. Quippe cum
hic in caſu, quo verba ſtricte non large neque
vlterius, quam ipſorum proprietas deſignat
ſunt accipienda, verſemur.

Hinc ſequitur cõcluſiue ſuperius de ſœmi-
narum excluſione tradita, manere firma, ita vt
talis excluſio de feudis antiquis & proprijs tã-
tum, & non de communibus iiſdemque im-
proprijs intelligenda ſit, quodque filiæ cum fi-
lijs tam in puris & rectis feudis puta Her-
weidts Lehnen (modo non ſint antiqua ꝓpria)
quã etiam cẽſualibus, & ꝓprijs ſimul cũ maſ-
culis in totum ſuccedant, deque antiquis pro-
prijs oder Hergeweidts Stamblhenen conten-
tari debeant.

Nihil etiam momenti facit, quaſdam filias
ex ſamilijs per aduerſarios allegatis à ſucceſ-
ſione eiuſdem curiæ ſeudorum cẽſualium ac-
cepta certa ſumma excluſas quaſi feudale il-
lud decretum toties repetitum de excluden-
dis à ſucceſſione ſororibus etiam in cenſuali-
bus locum habeat, non inquam hoc officit.
Nam præter id, quod talis aſſerta excluſio per
aduerſarios non ſit probata, † quæ tamen eo, 184
quod facti eſt, merito probari debuit cum fa-
cta, niſi probentur non præſumantur ad iura.
Manifeſtum eſt, ſi maxime ſœminæ à ſucceſ-
ſione talium feudorum, contentatione prius
facta, ſorent exluſæ, iſto tamen caſu fortius
præſumẽdum eſt dictam excluſionem de feu-
dis antiquis & proprijs, prout ius curiæ vt ſæ-
pe dictum, eſt, vult, & non de alijs feudis, quo-
rum cum maſculis ſunt capaces, eſſe factam,
cum actus eum in modum factos interpreta- 185
ri debeamus, quo de iure & conſuetudine fie-
ri potuerunt & debuerunt, conſuluit Socin.
*conſil. 119. num. 6. vol. 1. per l. ſi prius 17. §. 1. ff.
de aqua plur. arcenda.* Quinetiã † interpretatio 186
ita facienda eſt, vt actus valeat & non pereat.
*Decius in l. in contrahenda num. 4. ff. de reg. Iu.
allegat l. quoties in actionibus ff. de reb. dub. & l. 3.
ff. de teſta mil. cum alijs ſimilibus,* quod & con-
ſuluit Petrus Anchor. *conſil. 129. & Iaſon. in l. 1.
in prin. de eo quod certo loco. &c. Crauetta conſil.
32. denique Carol. Molinæus in addit. ad d. l. in
contrahenda, in verb. valeat, multa ſuper hoc cu-
rauccumulans.* Sed niſi ſuper hiſce actibus per
reos allegatis talis interpretatio fieret, illi ſine
dubio tanquam contra legem curiæ facti pla-
ne interciderent. Hinc ipſos † iuri & conſue- 187
tudine curiæ ſe merito ad vitandum delictum
conformaſſe & ſecundum dictam legem curię
filias de feudis antiquis dotaſſe claret, *Socin.
conſil. 19. num. 6. vol. 1. & Cornaus conſil. 190. in
prin. parte. 3.* Cũ † etiam alias ea interpretatio 188
fieri debeat vt contrarietas & repugnantia,
quæ hoc caſu contra decretum illud oriretur,
vitetur. *C. inter dilectos §. cæterum de fide inſtru.
Cachera. deciſ. 163. num. 3.*

Multo minus obſtat quod aduerſarij dictũ
illud decretum feudale, quod ante ſuſtentare
laborarunt, nũc impugnare contendant, qua-
ſi illud ipſis iam ante inueſtitis, latum ſit, ſicq;
† ad hunc caſum trahi non poſſit. Eo quod 189
con-

conſtitutiones futuris non præteritis dent
formam negotijs, *leges C. de legib. l. vnic.*
C. de caducis tollend. cum ſimilibus Conſtat enim
190 quoties † in lege noua, præterita vel etiam
pendentia comprehenduntur, axioma illud
vulgare non procedere *d. l. leges in verbo niſi*
nominatim, ibique gloſ. & doctores Bartol. in l.
omnes num. 40. de inſtit. & jure l. vlt. C. de
pact. pignor. & in l. vlt. C. de pactis, præterea
191 † quando noua lex jus vetus declarat vel con-
firmat, ad præterita vel etiam pendentia tra-
hi notiſſimum eſt, tradit Bald. *in d. l. leges*
C. de legibus numero tertio & 4. l. v. C. de transact.
. ſicque leges in contrarium allegatæ lo-
cum duntaxat habeant quando ad annullan-
dum vel infirmandum prius deciſa tendunt,
quo in caſu nos non ſumus cum dictum illud
Decretum in præſentia dominæ feudi & o-
mnium eius curiæ Vaſallorum. Imo fratre
ſeniore aduerſario tanquam ſuorum fratrum
& ſororum minorennium legitimo tutore;
& reſpectiue curatore præſente & non con-
tradicente, iudicialiter & non quaſi no-
uum quid ſtatuens ſed tanquam declarato-
rium & confirmatorium conſuetudinis ante
hominum memoriam in curia exiſtentis
latum ſit, ita vt manifeſtum ſit viridem
hanc curiæ obſeruantiam, cum antiqua illa
conſuetudine congruere & eſſe confor-
mem.

Et ne huic quæſtioni longius inſiſtamus,
acta dilucide teſtantur ipſos aduerſarios De-
cretum hoc ad probationem eorundem in-
tentionis articulo defenſionali nimirum 85
192 & multis † alijs in locis allegare, ſicq; contra
illud tanquam propria † productione ratifica-
193 tum & approbatum, † & propriam confeſſio-
nem eandemq; iudicialem & ſæpius reitera-
tam excipere non poſſunt. Iure enim clare de-
184 ciſum eſt, † quod producẽs Inſtrumẽtum, ſen-
tentiam vel aliud omnia in ipſis contenta ap-
probare cenſeatur faterique vera ea eſſe. Et
conſequenter aduerſarium ſe illis juuare poſ-
ſe, *text eſt in l. cum precum de lib. cauſ. text. et-*
iam ſingularis in §. illud in auth. de his qui ingred.
ad app. & in c. cum olim in fin. de cenſib. quod
& gloſ. ſentit. in l. 1. §. editiones ff. de edend. et i-
bi Bartol. & Bald. dicens eam gloſſam eſſe
perpetuo notandum. *Cranet. de antiquit. temp.*
nu. 118. verſ.

Contrariam opinionem, tenet Afflict. *de-*
ciſ. 14. nu. 6. quod in tantum procedit, vt licet
Inſtrumentum ab aliquo productum nullum
ſit, quod tamen producens huiuſmodi Inſtru-
mentum per productionem à ſe factam, quan-
tum ad ipſum attinet; approbare & ratifica-
re dicatur, tradit Inno *in d. c. cum olim de*
cenſibus & in cap. cum venerabilis nu. 2 et quar-
to de preſcript. & ibi Abbas nu. 8. & Felin. num.
22. & 26. & in c. impuṫari num. 7. de fide inſtru.
Vbi concludunt quod quando Inſtrumen-
tum propter defectum aliquem ſolennitatis
extrinſecum non eſt authenticum, quod
producens nihilominus cenſeatur fateri &
ratificare illud et in eo contenta. *Felin. in c.*
examinata numero ſecundo de re Iud. & Decius
in d. c. cum venerabilis col. 13. verſ. ſucceſſiue,
vbi videndus Abbas latius. Imo ſi productio
ſepe dictæ ſententiæ vel Decreti per. Aduer-
ſarios cum proteſtatione ſcilicet in paſſibus
pro ſe facientibus tantum eſſet facta. Eo ta-
men caſu poteſtatio nihil efficeret, ſed ipſis
aduerſarijs in his quæ contra faciunt præiu-
dicaret. Et hæc opinio in Iure veriſſima eſt
teſte *gloſ. in d. §. editiones verſ.* E contra, *Bal.*
in l. vni. c. vt quæ deſunt Aduocat. & ibi Ca-
ſtrenſ. num. 5. Innocent. in d. c. cum olim num.
1. & 4. Rom. conſil. 433. col. fin. Felin. in d. cap.
cum venerabilis ibique Pariſ. num. 17. & 19
conſentiens cum gloſs. hanc opinionem eſſe
certam & veram, hocque caſu oppugnatio-
nem producentium plane ceſſare. Quod et
Ioan. Andre. in c. cum impoſitionibus de jure-
iur. Abb. conſil. 38. col. 2. vol. 2. Iaſon. conſil.
58. col. 3. vol. 2. Cranet. conſil. 201. nu. 6. vol. 1.
approbant.

Cum itaque ex omnibus iſtis ſupra dedu-
ctis manifeſtum euadat ſæpe tactum Decre-
tum feudale anno 66. tanquam declaratori-
um & confirmatorium antiquæ conſuetu-
dinis curiæ rite & ſolenniter præſentibus Do-
mina feudi & curiæ paribus latum, non tan-
tum impugnari non poſſe, ſed & conſuetudi-
nem illam inueteratam viridemq; obſeruan-
tiam dictæ curiæ feudalis circa ſucceſſionem
fœminarum cum maſculis tam in feudis rectis
& puris inter Nobiles & ciues quam etiam
antiquum, oder Stantlehen/ inter ciues, ita
quod neceſſario ex iſtis feudis ad inſtar no-
bilium fœminarum dotari, in reliquis autem
feudis iam rectis quam exorbitantibus vtpu-
ta cenſualibus æqualiter cum maſculis ſuc-
cedere debeant ſufficienter probatam & e-
doctam iſtisque citra vllam controuerſiam ſic
veris exiſtentibus, adeo quod nulla ratione
ab Aduerſarijs ſubuerti poſſint, juriſque ſit
non incogniti ſententiam notorietatem in-
ducere & rei euidentiam † *c. ſignificauerunt*, 195
de teſt. c. quoniam contra de teſtib. c. cum olim de
verborum ſignif. pariſ. conſil 98. num. 25. vol.
3. Nenizan. conſil. 81. num. 13. & c. final. de
cohab. cleric. Quæ † tantæ ſunt efficaciæ vt 196
nulla latiori probatione indigeant *Dyn. ſin-*
gul. 23. gloſ. in l. ciues C. de appell. Guid. pap.
ſingul. 412. præſertim cum rei euidentia li-
quidiſſima ſit probatio, eaque nulla maior,
conſuluit Decius conſil. 30. vol. primo & Alex.
conſilio primo vol. 4. pariſ. conſilio 95. vol. 1.
Math. de Afflict. deciſ. 7. Quod et Tho. Gram.
Deciſ. Neap. 100. numero vigeſimo octauo probat

197 Lataque † contra eam non valeat ſententia,
ſed pro nulla prorſus habenda ſit *Innocent.
in cap. ſecundo de dilatio. Abbas in cap. inter mo-
naſterium de re Iud.* quam etiam communem
exibidem relatis dicit *Vantius in titulo de nul-
lat. ſentent. ex defect. proceſſus numero 126.* ad-
198 dens rationem, Quod † tale notorium vel
euidentia æquipolleat expreſſioni allegat.
*Imo in cap. primo de offic. Vicarij & Felin. c. in-
ter cæteras collo. quinto verſ. Sexta declaratio.
De re jud. cum ſimilibus.* Hinc finaliter ſe-
quitur, dictam Curiæ conſuetudinem de æ-
quali fœminarum cum maſculis ſucceſſione
in his feudis non tantum per allegatum ab
Aduerſarijs feudale Decretum, ſed etiam ex
eo reſultantem rei euidentiam & notarieta-
tem aduerſarijs etiam inuitis ſufficientiſſime
probatam.

Secundo etiamſi talis illa ab Actrice alle-
gata conſuetudo curiæ, per ſæpe dictum De-
cretum feudale ſufficienter probata et con-
firmata atque inde manans euidentia in tan-
tum declarata ſit, vt vlteriori confirmationi
eiuſdem latius inſiſtere plane ſuperuacaneum
199 videri poſſit, maxime † cum generalis con-
ſuetudo qualis hæc eſt, probatiune non indi-
geat. *Bartol. in l. ſi fugitiui C. de ſeru. fugit. Guid.
Pap. ſing. 926.*

Quia tamen aduerſarij aliquot teſtes ad probandam illam ſuam conſuetudinem prætenſam curiæ, qua ſorores extantibus maſculis à feudorum ſucceſſione excludi dicuntur, produxerunt et examinati fuerunt, abſq; eo tamen, quod hoc in minimo præſtiterunt. Nos ex atteſtationibus ijſdem contrarium, ſcilicet fœminas nequaquam Curiæ conſuetudine excluſas, ſed multo magis, admiſſas liquido demonſtrare conabimur.

Hoc ipſum breuibus expediendo aduertendum eſt, de duplici conſuetudine Curiæ, vt puta admittente fœminas cum maſculis ab Actrice allegata. Deinde de contraria conſuetudine fœminas á feudis excludenre, quam aduerſarij probare maxime, quamlibet fruſtra laborarunt, hic agi.

Quantum ad priorem attinet ſecundus teſtis examinis prioris claris verbis atteſtatur *in depoſitione ad 1.. Spec. Interrog.*: Fœminas inter ciues cum maſculis ad ſucceſſionem feudi admiſſas. Quid autem iſto caſu in contradictorijs, tam inter Nobiles, quam ciuium familias ſtatuendum ſit, hoc ipſum per Decretum Anno 66 in curia latum (cuius ſupra aliquoties facta eſt mentio) determinatum eſſe, inquit, ad dictum Decretum ſeſe latius referẽdo. Item approbat *in depoſitione ad terrog. primo ante 17 et 27 articulos*, dicẽs filias, ætate ei*, vna cum filijs ad feuda admiſſas, licet inter nobiles perſonas de eo quondam controuerſum ſit, ad dictum eius ſimiliter ſeſe referens. Imo *in depoſit: ad 21. articulum*, dicit ſe affirmare non poſſe, dicta feuda maſculis tantum permanſiſſe, contrarium autem fœminas, ſcilicet cum maſculis in hac curia ſucceſſiſſe ſibi manifeſte conſtare, prout etiam *articulus 22.* affirmat, dicens, ipſos aduerſarios æqualem ſucceſſionem fœminarum cum maſculis conceſſiſſe, fœminas autem extantibus maſculis excluſas, ſe teſtem prorſus negare, et vt *ad 17. articulum* repetit, fœminas cum maſculis intra ciues admiſſas. Imo *ad 23.* rotundis verbis teſtatur, etiam ſi illa quæſtio hinc inde aliquoties diſputata ſit, ſe tamen minime credere fœminas excluſas, concordat teſtis in ordine quartus *ad ſext. Interrog. Spec.* Et quintus quamlibet inuitus *ad 2. Spec. & 13. ſpe. Inter.* ſimili modo ſe ad d. decretum referens. Hiſce aſtipulatur Sextus *ad prim. quart. & non. ſpe. Interrog. & ad 1. interrog. ante 16. defenſ. Nonus ad prim. ſecund. terti. ſext. octau. non. decim. vndecim. duodecim. 22. 23. 24. & 25. ſpec. Interrogatoria & ad 16. defenſ. Decimus ad 1. ſpec. item ad 2. & 27. Interrog. & ad 16. articulum* prætenſum, dicentes fœminam vna cum maſculis in hiſce feudis ex curiæ conſuetudine ſuccedere. Prædictis ſubſcribunt Secundus teſtis ſecundi examinis *ad 12. 14. 15. & 18. Interrog.* Et tertius eiuſdem examinis *ad 12. 13. 15. & 16. Interrog. ſpe.* eodem modo aſſerentes, ſorores cum fratribus inter ciues vigore conſuetudinis curiæ in feudis æqualiter ſuccedere & ad æqualẽ poſſeſſionem admitti. hoc eſſe notorium & manifeſtum, prout & ad interrog. ſubſequens, clare loquitur ſe aliter neſcire, niſi quod ſorores vigore dictæ conſuetudinis, cum fratribus vſque huc ſucceſſerint, multos caſus, in quibus hoc ita obſeruatum ſit, referens.

Ex quibus iam liquido conſtat, tam antiquam illam, conſuetudinem curiæ quam virident eius obſeruantiam fœminas ad æqualem feudi cum maſculis ſucceſſionem admittentem octo teſtium ab Aduerſarijs productorum vnanimem depoſitionem ſufficienter comprobatam.

Atque hoc vel ex eo potiſſimum, quod omnes teſtes ſupradicti ad latum Decretum ſeſe referant, prout etiam d. Decretum hunc caſum, vt ſupra lucuclenter oſtenſum eſt, planiſſime determinat, ita vt Aduerſarij nihil, quod ad rhombum faciat, opponere poſſint.

Hiſce nihil quicquam obſtat Aduerſariorum obiectum, in caſibus in quibus fœ-

minæ

minæ quid perceplſſe ex feudalibus bonis dlcuntur, boc ipſis ex liberrima conceſſione maſculorum et non via conſuetudinis obuenurniſſe.

200 Nam † præter id quod talis prætenſa donatio in dubio non præſumatur niſi illa expreſſe probetur *l. cum de indebit. ff. de probat. lege ſi cum aurum ff. de ſolutio. l. campanus ff. de oper. libert. l. hoc iure ff. de donationibus Iaſon. in l. tertia. ff. de pact. tradit. Cacheram. deciſ. 132. numero vndecimo alleg. Decium conſil. 402. num. 6. & Alex. late in l. à. Titio ff. de verb. oblig. Idem tradit Menoch. de arbitr. Iud. quaeſtio. cap. 88. nu. 1. &c.* Atq; hinc Interpretatio quæuis ſumitur vt donatio euitetur, errorque potius & fatuitas, quam donatio præſumitur, *Menoch. d. caſu nu. 2. & 3. Bald. in l. generaliter C. de non num. pecun. conſuluit Decius conſil. 350. num. 4. & conſil. 571. nu: 4. Ruin. conſil. 215. nu. 22. lib. 1. Crauct. conſil. 77. num. 14. &c.*

Secundusque teſtis non de libera Maſculorum cōceſſione ſed ſucceſſione feudali & conſuetudine curiæ per Decretum declarata clariſſime teſtetur concordant *4. 5. 6. 9. &* Decimus primi examinis teſtes, Quemadmodum etiam ipſa formalia verba Decreti, Oder weß hirin / des Hoffs geprauch vnnd gewonheit ſey &c. manifeſte indicāt, allegatam illam liberam conceſſionem, oder freywillige nachgebungen. plane friuolam eſſe, ſed fœminas cum maſculis vigore conſuetudinis
201 ſucc edere. Quæ verba † decreti, cū clara ſint, nullamq; interpretationem ſecundum *l. 3. C. de lib. cauſa & d. l. ille aut ille ff. de legat 3.* deſiderant. imo ſupra dicti teſtes eo ſeſe referāt, ſequitur Illam ab aduerſarijs factam appoſitionem plane concidere. Quin multo magis præſumendum eſt, fœminas, quando ad feudum nō ſunt admiſſæ, ab ijs iniurioſe excluſas, ad quod etiam quam plures teſtes ſpectaſſe ex ipſorum atteſtationibus perſpicue relucet.

Nec etiam obſtat, quod dicitur, teſtes de caſibus nouiter, vel intra viginti annos celebratis. Deinde etiam dubiratiue & ſine expreſſione cauſæ, Imo ſuper credulitate depoſuiſſe, Rotulus enim dictorum teſtium apertiſſime demonſtrat, dictos teſtes de actis ante decem *20. 30. 40. 50. 60.* Imo vltra centum annos geſtis depoſuiſſe, Et in ſpecie quintus & octauus teſtis, quamlibet inuiti & nonus teſtis deponunt, de actibus ante centum annos geſtis, ad eorum dicta ſuper *26. ſpeciali Inter.* latius ſe referendo, prout etiam quartus teſtis de actibus vltra centum annos geſtis nonus de actibus ante *30. 40. 50.* annos celebratos, Quibus reliqui teſtes adſtipulantur, quos breuitatis ergo omitto.

Nec verum eſt ſupra dictos teſtes dubitatiue & ſine expreſſione cauſæ depoſuiſſe. Quandoquidem Rotulus prodit, omnes pene teſtes ſeſe ad ſæpe tactum Decretum retuliſſe. Quod cum clarum ſit negariq; minime poſſit, prout ſupra oſtenſum eſt. Hinc ſequitur ipſos, teſtes dubitationis redargi no poſſe.

Et poſito, nequaquam tamen conceſſo, quorundam teſtium atteſtationes pro dubijs & obſcuris reputandas: Nihilominus tamen ipſorum dicto contra producentes ſtandum
foret. Eo † quod teſtis dictum dubium vel ob- 202
ſcurum contra producentes interprætandum veniat. tenet *Guid. Papæ ſing. 488, alleg. Bartol. in l. 3. §. fin. ff. de duobus reis*, tradit *gloſ. in cap. præſentium, de probatio.* quam reputat ſingularem *Bald. in l. quoties §. ſi quis ita ff. de hæred. inſt. Doctores in l. veteribus ff. de pactis* Sibi enim imputare debet, cur legem apertius non dixerit, *d. l. veteribus conſulunt Henning.*
God. conſil. 93. num. 10. Imo † Iuris eſt expreſ- 203
ſi aduerſarios hos teſtes propria productione ratificaſſe & approbaſſe, ſicque ipſos contra prædicta opponere non poſſe, etiamſi ſuper
credulitate depoſuiſſent. Et † licet aduer- 204
ſarij iactitent etiamſi contra perſonam teſtis à ſe producti excipere quis non poſſit. Quod tamen contra dicta eiuſdem recipere non ſit vetitum. Illud actrici non obſtat, certum enim eſt, quod tam contra eorumdem atteſtationes quam perſonas producens excipere non poſſit, ſed Ipſorum aſſertioni etiam ſuper credulitate, contra producentem ſtandum ſit.

Hoc ipſum latius demonſtrando conſtat vulgare illud axioma ex *l. ſi quis teſtib. c. de teſt.* male à pleriſq; intellecta originē ſūpſiſſe. Gēu
inus enim iſtius legis intellectus eſt is, In † 205
cauſſa, quam habebam cum Titio produxi teſtes pro me. In alia cauſa, quam ſecus aduerſus me habet, ijdem teſtes producuntur contra me. Quæritur an eos poſſim reprobare? Et reſponſum eſt, quod non, niſi probem, quod poſtquam tulerunt teſtimonium pro me, inter ipſos & me capitales inimicitiæ interuenerint. Secundo ipſos eſſe pecunia corruptos. Tertio niſi velim eorundem teſtimonium ex depoſitionibus arguere, qui caſus cum longe diſſimilis ſit à noſtro, in quo quæritur, an quis contra teſtium in eadem cauſa & inſtantia à ſe productorum dicta excipere poſſit. Sequitur ratam firmamque noſtram manere concluſionem, quod ſcilicet Aduerſarijs nulla exceptio aduerſus proprios teſtes competat, Et ne quid dubij reſideat, videantur Verba *d. lege ſi quis teſtibus & ibi Doctores*, Deinde etiam *Ludo. Roman. conſilio centeſimo quarto.* Vbi in hæc

„ verba loquitur, Præterea (inquit) optime aduertat reuerentia veſtra, Quia aliqui partis aduerſæ teſtes tres vel duo ſolenniter deponunt, pro nobis dicentes, ſe credere quod d. N. ceſſet ſoluere creditoribus, quæ quidem atteſtationes licet de credulitate, tamen per partem aduerſam eas producentem ratificatæ fuerunt ex productione & merito contra eandem noſtram fundant intentionem, Allegat *l. cum precum C. de lib. cauſſa* quod ſcilicet

206 confeſſioni † ſupplicantis iterur in eius præiudicium, non fauorem *& l. ne ſatisdatio ff. rem ratam haberi & l. qui familia ff. famil. hereſ.* Quo etiam facit *Iaſon. conſilio 57. col. quarta vol. 1. & Crauet. conſil. 201. num. 7. vol. 2.*

207 Et † hoc in tantum procedit quod etiam vnico teſti contra producenti credatur, ita vt ſolus probet, *Socin. conſilio ſexgeſimo nono.* Quam etiam ſententiam *Gabriellius in com. concluſ. libro primo de teſtib. concluſ. primo numero 13. verſic. contrarium* communem eamque veram dicit allegat vltra prædictos *Grauet. conſilio 134. col. tertia & conſilio 188. & Socin. Iun. conſil. 176. vol. ſecundo.*

208 Vſque adeo † hoc obtinet, vt etiamſi is vnicus teſtis de credulitate deponat, tamen ipſum contra producentem plene probare tradit vltra Romanum loco ſupra dicto Gabriell. vbi ſupra allegat eundem *Roman. conſil. 104. Iaſon in Rub de iure. iur. titulo ſexto Socin. d. conſ 69. vol. primo & Crauet. de antiq. tempor. parte 1. num. 255.* quod et *Maranta parte 6. §. Sext. actus num. 16.* tenet, dicens quando teſtis deponit aliquid contra producentem per verbum credit, Quia tunc probat contra eum, Quod & *Roland. conſil. 4. num. 28. vol. quarto & Bruſ. conſil. 57. numero octauo & conſil. ſeq. num. 14. vol. 1.* maxime publi-

209 catione facta teſtatur, Quin † etiam cum Aduerſarij hoc teſtes de quibus ſupra ipſimet produxerint, petierunt publicari, eorumque dictis in præſens vtantur, vtique et perſonas & eorum dicta approbaſſe dicuntur, ita vt non poſſint ea amplius improbare, vt ſic ex dictis teſtium eorum nomine examinatorum noſtra intentio fundata maneat, conſuluit vlterius *Curt. Iun conſil. 163. num. 20.* & nouiſſime *Bernard. de Medicis præſes Rota Bononienſis et reliqui auditores eiuſdem Rota in conſil 9. Inter conſil. feudal. variorum num. 36.* vnanimiter tradiderunt, vt ſane mirum ſit, tam apertam juris aſſertionem communemque DD. ſententiam per Aduerſarios in dubium uocari, manetque firma concluſio ſuperius facta, conſuetudinem ſæpe dictam præter id quod illa per productam ab aduerſarijs ſententiam pleniſſime probata ſit, Nunc etiam per ſex vel ſeptem aduerſariorum teſtes ſufficienter edoctam.

Eiuſdem farrinæ eſt & hoc quod dicitur teſtes de vaſallis intraneis non autem de extraneis quaſi dictũ decretũ feudale illos nõ concernat ſed ab eo exẽpti cenſeantur, depoſuiſſe. Nam cum conſuetudo curiæ omnes eiuſdem pares nobiles & ciues concernat omnesque vaſalli vel pares anno 66. citati præſentes fuerint, atque ſæpe tactum Decretum per nobilem N. N, mandantibus, paribus, extraneis & intraneis feudali judice, qui et ipſe in albo extraneorum, præſidente tulerint, prout etiam ſecundus teſtis *prioris examinis in depoſi. ad 27. Interrog. Spec.* Iſtos pares tam Intraneos quam extraneos vnico vocabulo Manne von Lehen/ nuncupet, abſurdiſſimum ſane foret, decretum illud de intraneis tantum, et non de extraneis, tum nobilibus quã ciuibus contra literam & mentem Decreti accipiendam eſſe. Quod argumentum ab abſurdo in jure validiſſimum eſſe ſupra oſtenſum eſt, quod tamen ita accipiendum, niſi pro extraneis particularis eademque præſcripta conſuetudo, quæ hoc caſu ceſſat, legitime probetur. Quin etiam dictus teſtis 2. poſtquã de exiſtentia conſuetudinis curiæ ſorores cũ fratribus ſimul admittentis depoſuerit, contrariam autem conſuetudinem excluſionis fœminarum, de qua paulo poſt, refutauerat, ad dictum Decretum ſeſe retulit, prout & reliqui teſtes, vt ſupra oſtenſum, fecerunt. In puncto autem prætenſæ attentatæ exemptionis iure cautem ſit, Certum † quid eſſe per ſe, 210

vel per relationem ad aliud parificari *l. vbi autem non apparet §. qui illud & ibi Iaſon ff. de verb. oblig. l. certum & ibi Doctores ff. ſi certum pet.* Relatumque † inſit referenti, quodque cen- 211

ſeatur repetitum in referente, vel † etiam vt 212

alij inquiunt, referentem intelligi ſecundum terminos relati, *l. Aurelius §. teſtamento ff. de lib. leg. l. hac venditio §. 1. ff. de conſend. empt. l. aſſe toto ff. de hared. inſtit. l. ait Prætor. §. 1. ff. de reIud. VVeſenb. conſil. 2. nu. tertio & conſil 15. num. 24. & 53.* Imo † illud quod per rela- 213

tionem habetur, pro expreſſo habeatur, *Decius conſil. 389. num. 11. & VVeſenb. d. conſil. 15. num. 53.* quod et *Burſatus conſil. 5. numero quarto* probat dicens referentem continere id quod in relato continetur, *d. l. Aſſe toto & Auth. ſi quis in aliquo C. de edendo.*

Hinc ſequitur quod teſtium ſupradictorum atteſtationes non de intraneis Vaſallis tantum, ſed et extraneis, & vt ſecundus teſtis inquit, Von gemeinen Mannen von Lehen vi factæ relationis, accipienda ſint, Sicque illa per actricem allegata conſuetudo capacitatis fœminarum cum maſculis, inter omnes

iſtius

iſtius curiæ pares legitime comprobata ſit,
Quod præſertim procedit, cum illa allega-
ta exemptio hoc caſu per aduerſarios nequa-
quam edocta reperiatur.

Quantum vero prætenſam illam à Reis
16. Defenſionali. iactitatam conſuetudinem
excluſionis fœminarum attinet, ſæpe di-
ctus teſtis ſecundus primi examinis diſerte
inquit, articulum iſtum *16.* non eſſe verum
prout etiam quartus et 6 teſtis ipſum negaot;
nonus plane contrarium deponit, ſcilicet
maſculos & fœminas inter ciues feudorum
æque capaces dicens. Die Spillſeit Erbe
Vndern Burgelichs ſtandts Perſonen
eben ſo woll Als die Schwerſeit, prout etiam
decimus & Nonus teſtis ſecundi examinis
ad 12. Spec. Interrog. deponunt referen-
do ſe lacius, prout et cæteri, ad decretum, Imo
tertius teſtis ſecundi examinis ibidem cla-
ris verbis teſtatur, hanc fœminarum ſuc-
ceſſionem æqualem eſſe notoriam, et vt
idem *ad 13. Spec. interrog.* inquir fœmi-
nas ad poſſeſſionem feudalium cum maſcu-
lis vigore conſuetudinis eſſe admiſſas, vt ſic
manifeſte liqueat, aſſertam aduerſariorum
conſuetudinem de excluſione fœminarum
minime eſſe probatam.

Non refragatur huic concluſioni de-
poſitio quinti teſtis *ad 16* articulum præ-
tenſum, vbi expreſſe, inquit eius parentes,
ſic vt articulatum eſt, obſeruaſſe, quodque
aliter neſciat. Et quod octauus teſtis
articulum 16. verum credat, pro quo etiam
facit dictum teſtis ſeptimi *ad 16. articulum*:
conſtat enim dictos teſtes pro maxime
ſuſpectis & partialibus reputandos, Quan-
doquidem ſimiles cauſas excluſionis fœmi-
narum à feudis eos fouere in comperto ſit,
*C. perſonas ex de teſtibus l. quoniam C. de
teſtibus cap. cauſam de iudicijs Specul. in
titulo de teſte. §. 1. verſ. item quod habeatur
Hoſtiens in d. capite perſonas.* Et quantum ad
5. & 6. teſtes attinet, Ipſorum cauſæ adhuc
216 indeciſæ pendent, Vnde † quaſi in propria
cauſa teſtificari videntur. Quod autem ta-
le teſtimonium non admittatur, palam fit *ex
l. omnibus C. de teſtibus,* tradit *Jaſon in lege
ſanum mente C. de tranſact. & l. nullus ff. de te-
ſtibus conſuluit Ruin. conſilio 89. num. 1. vol. 1.
& conſil. 105. num. 4. vol. 4. & conſil. 19. nu. 6.
vol. 5.*

217 Porro † hi tres teſtes aduerſantur re-
liquis teſtibus licet numero pluribus, eo-
demque præmeditato ſermone & ſatis ani-
moſe loquuntur. Quibus caſibus teſtes non
admitti clari iuris eſt. Quantum ad diſcre-
pantiam attinet, textus eſt *in c. l. qui falſè vel
varie ff. de teſtibus, & in l. eos in princip. ff.
de falſis cap. licet cauſam de probationibus
Dida. Couar. libro ſecundo varia. reſolut. cap.
13. numero octauo Alciatus in tract. preſumpt.
reg. 2. præſumpt. 29. numero quarto tradit
Thom. Grammatic. Voto 31. num. 20. & con-
ſilio 31. numero octano et conſilio 38. in fin. Socin.
Iun. conſilio 37. num. 32. Menoch. conſilio 60.
num. vigeſimo ſecundo & conſil. 98. num. 46.
lib. 1. Franciſ. Marc. deciſ. 305. numero ſepti-
mo libro ſecundo Roland. conſil, 16. num. 19. lib.
1.* Quod † vero vno præmeditatoque ſermone 718
imo animoſe loquantur, ipſorum atteſtatio-
nes haud difficulter produnt. Ideoque ipſis
tanquam ſuſpectis minime credendum *cap.
cum cauſſa de teſtibus Decius conſil. 100. num. 6.
verſ. huic ſecundo teſti &c. Cacheran. deciſ. 128.
numero decimo et vndecimo. Monoch. conſil. 31.
num. 27. Roland. conſil. 7. nu. 20. li. 1. & conſili.
27. nu. 22. vol. 3.*

Præterea, iuris eſt manifeſti, digniores 219
& numero plures præferri paucioribus tex-
tus eſt *in l. 3. §. eiuſdem quoque ff. de teſtibus,
Cacheran. deciſ. 99 numero trigeſimo quinto, Mar
cus deciſ. 6 13. numero tertio libro ſecundo tex-
tus eſt in cap. noſtra. et ibi gloſſ. Hoſt. Abbas &
Felin. de teſtib. Gozad. conſil. 13. col. pen. Alex.
conſil. 136. vol. 6. Gabriell. de teſtibus concluſ.
4 num. 34.* Quod † maxime procedit cum 220
hi teſtes pro fœminis deponentes Iuris diſpo-
ſitione melius informati cenſeantur, *Gabriell.
ibidem num. 64. Idemque* pleniſſime & non
druncatim deponant. *Roland. conſil. 24. nu.
70. vol. 1.* Præſertim † cum addant ſufficien- 221
tiſſimam dicti ſui rationem, vtputa decre-
tum in curia latum, quod pro ratione alle-
gant. Quo caſu teſtis dictum ſuſtinetur, quod
alias tanquam ſine ratione effutitum ruit,
*Rebn. ff. in concord. fol. 265. Felin. in capite in
noſtra. col. 3. de teſtibus Bald. in l. presbyter. nu.
14. C. de epiſtolis & clericis Gabriel. d. con-
cluſ. 4. num. 59.* allegans vltra prædictos *Ia-
cob. de Butrio. Romanum. Ruin. & alios* prout
infra latus deducetur. Quæ regula adeo am-
pliatur. vt teſtib. cum ratione depoñentibus
magis credatur quam illis qui ſine ratione de-
ponunt, etiam quod numero plures ſint, tra-
dit *Bartol. in d. l. ſolam. Abbas in c. cum cau-
ſam in 6. vbique Felin. de teſtibus Crolus de teſtib.
num. 308. Lanfran. de teſtibus num. 23. Maſ-
card. de probat. libro tertio d. concluſ. 1369.
num. 61.* Ita vt teſti vnico taliter deponenti
deferat iuramentum in ſupplementum, et-
iamſi alius teſtis non adſerens cauſſam, ſcien-
tiæ adſit. quodque talis eius depoſitio per ali-
um non debilitetur *Felin. d. cap. cum cauſam
numero quarto Catell. Cotta in ſuis memorabili-
bus, in verborum teſtib.* in tantum vt ſuper
negatiua cum concludenti ratione depo-
nens, etiamſi alias illud ſuper negatiua non
admodum ſubſiſtat alijs tamen ſuper affir-

matiua ſine ratione deponenri præferatur tradit Franciſ. curt. concluſ. 26. num. 55. fall. 4. Hect. Æmil. intract. de teſtib. in verbis teſtis affirmans 1. num. 21.

Vnde cum hoc noſtro caſu teſtes ab aduerſarijs producti, pro actrice deponentes reliquis digniores, vt puta in altiori dignitatis gradu conſtituti, numeroque plures ſint. Item melius, vt qui in Curiæ negocijs ad tempus longiſſimum ſeſe exercuerint, informari, Ideoque totum negotium pleniſſime exponant, legitimamque dictorum ſuorum rationem reddaur, imo Iuri communi adhæreant. Nihil ſane dubitandum eſt, quin ijs teſtibus pro fœmina deponentibus, plus quam alijs credatur. Taceo quod reliqui teſtes nullam dictorum ſuorum rationem vt dictum adſerant, quo caſu etiam ipſis de fide non parum detrahitur.

Et hæc tanto magis procedunt, quod ij tres teſtes, contra veriſimile, iıem contra conſuetudinem Curiæ: iuxta quam tamen ipſi cum ſororibus feudalia, prout fatentur, diuiſerint, teſtimonium ſuum perhibuerunt.

222 Teſti † enim non deponenri veriſimile non
eredirur l. 3. § ideoq. et l. ob. carmē. fin. ff. de teſtib.
Cacherā deciſ. 72 numero 8. Roland. conſil 7. nu.
223 17. parte. 1. Ruin. conſil. 71. num. 15. vol. 2. Eo
† quod non veriſimile falſitatis imaginem
habeat. Panor. & Felin. in cap. quia veriſimile, de præſump. VVeſenb. conſil. 98. num. 19.
libro 2. per Decium conſil. 184. in fine: cum reli-
224 quis præſertim † eum hi teſtes præſumprio-
ni naturæ, quæ mares & fœminas pares facit l. maximum Vitium C. de lib. præter adhæreaut, ſicque veriſimilioſa depoṅant. Ideoque merito alijs præferuntur Roland. d. conſil. 24. nu. 56. vol. 1. & conſil. 27. num. 27. vol. 3. Contra quæ etiam probationes non admittuntur, Roland. conſil. 10. num. 19. vol. 4. Imo
225 † quod teſtibus in cauſſa fauorabili, qualis
hæc eſt, depnnentibus pluſquam alijs credatur. tradit Gabriell. d. concluſ. 4. num. 81. per
226 Felin. Ruinum. & alios. Quin † etiam teſtibus
pro conſuetudine & ſententia deponenti-
227 bus plus fidei quam alijs tribuatur, eo † quod
ipſis maxima præſumptio aſſiſtat: alios autem teſtes nulla præſumptio adiuuet conſuluit Cranet. conſilio ſexto & conſil. 73. fere per to-
228 tum. Nec † etiam teſtibus contra loci con-
ſuetudinem deponentibus vlla fides haberi
229 queat, eo † quod iudicantis officio functi
ſint & teſtis quæ oculis vidit vel ſenſu corporeo percepit depouere, & non circa factum judicare debeat, Menoch. conſil. 13. num. 28. lib. 1. & conſil. 82. num. 161. lib. 1. Roland. conſil. 52. num. 31. lib. 1. tradit. Ludo. Ioſeph. deciſ. 28. numero quinto Grammat. deciſ. 103. num. 21. & Ruin. conſil. 14. num. 17. & conſil. 12. num. 14. vol. 5. & conſilio 47. num. 12.
& conſil. 69. libro quarto. Vbi dicit, teſtem † 230
qui deponit per verb. Iudicio ſuo non probare, & vt Rolandus inquit teſti deponenti
ſic ſibi videre non adhibendam fidem † con- 231
ſil. 50. num. 40. vol. 2. Taceo quod octauus teſtis ſuper crédulitate deponat pro prodncente, ideoque nec † ipſi vlla fides habea- 232
tur.

Deniq; † Acta in cauſa habita & celebrata 233
ſufficienter iudicāt Aduerſatios ipſos iudicialiter confeſſos, fœminas eum maſculis feudorum capaces, prout infra latius data opportunitate, dicetur. Taceo quod Septimus teſtis ſingularitatis defectu laboret. ideoque nō probat c. nihilominus & ibi gloſ. 3. q. 9. Abbas in cap. licet cauſam col. 2. de probat Iaſon. in repetit. l. admonendi ff. de iureiur. quod etiam late deducit et extēdit Gabriel. in titulo de teſtib. concluſ. 2. numero primo. 2. 3. & 4. &c.

Poſtremo † etiam iure cautum eſt, dnobus 234
teſtibus affirmantibus plus credi, quam mille negantibus tradir Boer. deciſ. 100. Socin. Iun. conſil. 146. vol. 1. Chaſſen: conſil. 64. col. 5. Gerd. Pap. ſingul. 619. et Alex. conſil. 148. vol. 2. notabilis eſt gloſſa in l. diem proferre, § ſi plures ff. de arbitr. Iohan. Andre. in regul. ſine poſſeſſione quæſt. 4. de reg. iu. 3. Gabriel. dicta. concluſ. 4. nu. 1. & 6. Aretin. in d. c. in noſtra teſtibus Bald. in l. Actor. C. de probat. Iaſon. conſil. 137. col. 6. vol. 4. VVeſenb. conſil. 19. num. 20. Ruin. conſil. 35. col. fin. vol. 4. Hocque caſu per ſeptem teſtes aſſertorios conſuetudo illa curiæ, alias per latum illud decretum declarata ſufficienter probata ſit.

Quomodo dicemus reliquos tres teſtes negatiuos vllo modo in dictis ſuis ſubſiſtere? Maxime cum non vnius defectus rei ſint, ſed vltra octo vel decem defectibus, in ipſis apprime militantibus, inſatiabiliter laborent.

Qua etiam ratione ipſorum teſtimonium omnino labe fractarur, imo prorſus euertitur, eum iuris ſit decantatiſſimi, teſtem ob duplicem defectum omnino reijci, Menoch.
conſil. 98. nu. 15. Plures † enim defectus, licet 235
vnus eorum ad proſternendum teſtis fidem, non ſufficere videretur, concurrentes tamen ſimulque iuncti ſine dubio efficiuut, ne horum teſtimonio credatur Tradit idem Menochius in tract. de arbitr. Ind. quæſ. caſu 99. nu. 7. per Marſil. ſing. 378. & 385. Cranet. conſi-
lio. 6. num. 55. & reliquos. Nec † admittitur 236
is teſtis, eriamſi aliter veritas haberi non poſſit, Roland. conſil. 3. nu. 49. & conſil. 53. vol. 3. & cōſil. 24. & ſeq. nu. 6. vol. 1. & cōſil. 57. n. 4. et ſeq.
In † tantū vt nec iuramētū ſuppletoriū deferri 237
poſſit, tradit dictus Menochius dicto caſu 99. nu.

7. &

7. & Gabriellus de teſtibus concluſ. 7. num. 13. per Hyppolyt. conſil. 102. num. 2. & Gratum. conſil. 59. volum. 2.

Atque hinc eſt, quod ſtatim facta nominatione teſtium Actrix contra hos tres teſtes tāquam maxime ſuſpectos exceperit; illoſq; ad teſtimonium perhibendum non admitti pe-
238 tierit, cum † notoria iuris practica receptum ſit, obiectus ante examinationem, ſi notorij ſunt teſtibus ad impediendum examen opponi poſſe, iudexque huiuſmodi notorios defectus admittere tenebitur, adeo vt ſi iſtis nō attentis ad examen proceſſerit, omnia nullitatis vitio ſubiaceant, nullamque fidem mereantur. Tradit *Franciſc. Marcus deciſ. 182. num. 5. Veſtrius in practica ſua fol. 160. numero vigeſimo quarto. Menoch. de arbitrar. Ind. Quaſtio: caſu 239 num. 12. fol. 407. & VVeſenb. in paralit. lib. 22. tit. 5. in princip.*

Quod cum tempore examinis hoc in caſu non ſit animaduerſum: nūc autem plures eorundem defectus quis ſanus negauerit (vt ſupra oſtenſum) prodierint, militent, horū triū teſtium maxime ſuſpecta, afflictionata, & ſine vlla diſcretionis ſcientiæq; cauſa, contra cōmunem curiæ conſuetudinem & decretū feudale, in præiudicium fauorabilium perſonarum effutita teſtimonia non eſſe reijcienda?

Tertio quantum ad caput illud ſępius confeſſatæ conſuetudinis attinet, aduertendum eſt, quod illa confeſſio duplex ſit, patris ſcilicet, & aduerſariorum.

Patris ex eo conſtat, quod is ſorori propriæ bonam partem feudalium, facta primum contentatione de allodialibus, tradiderit, atque eam inueſtiri curauerit, teſtatur illud ſecundus teſtis ſecundi examinis, prout & ipſi aduerſarij in reſponſione ad libelli articulos hoc minime negarunt.

Non obſtat illa ab aduerſarijs ſæpius iactitata donatio, quaſi parens ſorori dictam feudalium partem donaſſe cenſeri debeat, nam cum Actrix huiuſmodi donationem ſemper negauerit, donatioque, quia facti non præſumatur, prout ſupra clare oſtenſum eſt, Aduerſarijque huiuſmodi aſſertam donationem nequaquam probauerint, ſequitur & illud obiectum admodum eſſe frigidum & eo nihil effici. Deinde ſi aſſertum illud teſtamentum patris bene ponderetur, ex eo perſpicuum euadit, patrem morientibus fratribus filias in feudis ſubſtituiſſe. Quandoquidem facta fratrum inſtitutione de feudis ſtatim in eodem verborum contextu, nulloque alio intermixto filias in feudis ſpecialiter ſubſtituit. Qua ſubſtitutione pater dilucide confeſſus eſt, filias feudorum cum fratribus capaces, ſi enim ipſas ad feuda inhabiles iudicaſſet eas nequaquam, ne eius diſpoſitio per hoc inuerteretur, fratribus morientibus ſubſtituiſſet.

Et hanc ſubſtitutionem ad feuda trahi aduerſari iuramento præſtito fatentur atq; per inſtrumentū Cancellariæ ducalis Duſſuldorpenſis ſuper ea fratrum confeſſione factum, & in curia feudali exhibitum, probatum exiſtit, quod † inſtrumentum cum iudiciale ſit atque 239
Principis Illuſtriſſimi ſigillo munitum, pleniſſimam fidem operatur. Sigillatio enim facit ſcripturam indubitantem, tradit *Baldus in l. in bona fides col. tertia, C. de reb. cred.* quod & *Hyppolit. de Marſin. Rub C. de probationib. per l. ſi procuratorem abſentem ff. de procurat. & l. diſtrahente. C. de rebus alie. non alie.* approbat.

Proinde fratrum confeſſio de viridi obſeruantia conſuetudinis qua fœminæ cum maſculis ad feuda admittuntur, ex actis manifeſte liquet, & licet Aduerſarij huiuſmodi fœminarum admiſſionem ad pacta, tranſactiones vel liberas conceſſiones maſculorum referri contendant, illa tamen ſuperius eum in modum refutata ſunt, vt amplius ea de re agere magis ſuperuacaneum quam frugiferum cenſeatur.

Taceo quod Rei in ipſorum defenſionalibus claris verbis teſtentur, ſorores cum fratribus in hac curia feudorum capaces eſſe, imo non tantum ea ad ſorores: ſed etiam ad demortuorum fratrum relictas viduas ex curiæ conſuetudine deuolui.

Et hanc curiæ conſuetudinem ipſo facto declararunt, quod ſeniorem ſororem ex allodialibus dotatam, in quibuſdam feudis ſummam mille florenorum excedentibus ſuccedere permiſerint, & quamuis ad 13 articulum libelli reſpondeant ipſos tantum iura feudum illud concernentia remiſiſſe: illam † tamen 240
obiectionem nihil efficere, vel ex eo patet, quod res in bonis noſtris etiam illa dicatur eſſe, quæ à nobis non poſſidetur, ſi modo actionem ad illam habeamus poſſidentis exceptione, quam forſitan haberet, non obſtante, tradit *Anton. Neguſant. de pignorib. memb. 3. octaua partu numero vigeſimo tertio allegat l. rem in bonis de acqu. re dom.* Cum † etiam is qui a- 241
ctionem ad rem recuperandam habet, ipſam quoque rem habere cenſeatur, vulgata *l. 9. rem ff. de reg. iuris.* Vnde † etiam fit quod 242
per remiſſionem actionis vel iurium, res ipſa remiſſa & data cenſeatur, *l. querebatur ff. ad l. falcid. l. qua ratione ff. de acqu re dom. §. interdum de rerum diuiſionib. l. ſi mulier ff. de condict. ob cauſ. Iſernia in conſtit. cōſtitutionem Diua*

memoria, Loffredus conſil. ſuo feudali. §. num. 25. & Bartol. Camerar. in Repetit. C. Imperialem de probib. feudi alien. per Frid. fol. mihi 111. & folio 519.

Sicque ex actis notorium fit, ipſos aduerſarios iudicialitee, imo iuramento intetueniente, huiuſmodi fœminarum cum maſculis ſucceſſionem eſſe cõfeſſos, qua partis confeſſione nulla prabario (vt poſtea dicetur) maior.

Sequitue concluſiue actricis capacitatem, primo per iura communia feudalia, non obſtante inueſtitura & iuramento fidelitatis.

Secundo per decretum in curia latum dictæ conſuetudinis curiæ declaratorium.

Tertio per notorietatem & rei euidentiam ex dicta ſententia reſultantem.

Quarto per quam plures ab aduerſarijs productos teſtes.

Quinto per aſſertam patris ſubſtitutionem.

Poſtremo per aduerſariorum propriam & ipſo facto declaratam iuratamque confeſſionem ſufficienter & legitime probatam. Sicque priori ptincipali concluſioni ſatisfactum.

SVMMARIVM.

Concluſionis II.

1 *Teſtis dictum ſine cauſa vel ratione nullum.*

2 *Scire, eſt rem per cauſas cognoſcere.*

3 *Iudex querens de ratione, huiuſmodi verbis, quid ſcis? ſi non reddiderit rationem, dictũ eius ex Iaſonis ſententia non tenet.*

4 *Teſtis deponens ſuper eo quod iudicio intellectus percipitur, ſi non addiderit rationem vel cauſam, fruſtra laborat.*

5 *Iudex ſecundum qualitatem cauſa adductam per teſtem aſſumet qualitatem præſumptionis.*

6 *Teſtis vario fides detrahitur.*

7. *Confeſſione partis nulla probatio maior.*

8 *Confeſſione partis plus creditur quam mille teſtibus contrarium deponentibus.*

9 *Vt Teſtamento locus ſit prius de eo conſtare debet.*

10 *Teſtis dicens ſcripturam manu N. ſcriptam, niſi dicat ſe ſcriptioni fuiſſe præſentem, non probat.*

11 *Forma ſcribendi quotidie mutatur.*

12 *Teſtis facile poteſt decipi propter ſimilitudinem literarum.*

13 *Teſtis an de contemptis deponere debeat, iudicis arbitrio committitur.*

14 *Romæ quidam Pontificis manum & Characteres malitioſe imitans laqueo ſuſpenſus.*

15 *Scriptura patris, niſi duo teſtes dicant, ſe vidiſſe patrem ſcribere, dictare vel fateri, illam eſſe ſuæ voluntatis, dictam eius voluntatem non probat.*

16 *Teſtamentum paternum inſtitutis liberis, vel legatis relictis, ſi non legatur ſed in capſa recondatur, dici teſtamentum perfectum ex ſententia Baldi Alexandri & Grammatici non poteſt.*

17 *Teſtamentum in ſcriptis, ſi ſolemnitates aliquæ deficiunt, non poteſt tenere vi nuncupatiuum.*

18 *Teſtamentum paternum non probatur per comparationem literarum, niſi ſint indubitata vel authentica ſcriptura.*

19 *Scriptura per quam comparatio fieri intenditur, publica vel ex Archiuo deſumpta aut trino teſte notata eſſe debet.*

20 *De Teſtamento primum an ſit, quam an valeat, conſtare debet.*

21 *Maritus nõ poteſt præiudicare vxori & eius liberis per teſtamentum vel alio modo, in bonis ſibi ratione conſuetudinis vel ſtatuti debitis.*

22 *Extenditur hoc, vt etiamſi marito per priuilegium ſit data licentia teſtandi ſecundum ius commune: tamen per hoc iuri conſuetudinario non renunciatum.*

23 *Inter coniuges eſt ſocietas diuina & humana domus.*

24 *Quod noſtrum eſt ſine facto noſtro à nobis auferri non poteſt.*

25 *Pater neque, per teſtamentum, neque prelegando in fauorem liberorum poteſt præiudicare vxori in bonis ſibi conſtante matrimonio ratione ſtatuti acquiſitis.*

26 *Portio ex lege debita non poteſt teſtamento auferri.*

27 *Statutum diſponens non poſſe maritum vxori in bonis ratione ſtatuti competentibus præiudicare, honeſtum eſt, propter varia onera matrimonij.*

28 *Statutum diſponens de bonis vxori competentibus locũ etiam in marito vi relationis habet.*

29 *Limitatur, ſi alter coniugum expreſſe conſentiat.*

30 *Notorium non eget probatione, eo quod ab onere probandi releuet, quamuis allegari debeat.*

31 *Notorium partis negatione non inficiatur vel dubium redditur.*

32 *Statutum ante hominum memoriam introductum ſubſiſtit, ſaltem vi longæ præſcriptionis.*

33 *Statutum authoritate principis cõfirmatum maxime ſubſiſtit.*

34 *Non debent diſputari quæ à Principe ex certa ſcientia profecta ſunt.*

35 *Per confirmationem Principis omnis defectus tollitur.*

36 *Statuta, quod bona inter coniuges ſint communia, valent.*

37 De-

37 *Donationes inter coniuges regulariter ſunt probitæ, fallit in mutuis donationibus.*

38 *Mutua donatio, vt ſi contingat alterum ex coniugibus præmori, ſuperſtes habeat bona, valet.*

39 *Extenditur hoc, vt etiam pœnitentia vel teſtamentum non attendatur.*

40 *Pactum vel donatio mutuo conſenſu inita, ſine vtriuſque diſſenſu reſcindi refundi non poteſt.*

41 *Donationes reciprocæ etiam propter ingratitudinem reuocari non poſſunt.*

42 *Nec etiam in integrum reſtitutio iſto caſu procedit.*

43 *Ius matri competens, ea defuncta, ad liberos transfertur.*

44 *Teſtandi facultas non poteſt adimi, ſed conſtringi.*

45 *Teſtandi facultas ſtatuto ex cauſa in totum auferri poteſt.*

46 *Teſtandi libertas poteſt conſtringi ad conſenſum ſui conſocij vel coniugis ex ſtatuto.*

47 *Statutum conſtrigens libertatem teſtandi, prout ſupra æquum eſt.*

48 *Teſtamenti factio requirit integram perſonam, ad hoc, vt ſubſiſtat Teſtamentum.*

49 *Nemo eſt dominus membrorum ſuorum.*

50 *Confeſſio vel aſſertio patris in teſtamento niſi iurata ſit, non procedit.*

51 *Maritus vigore ſtatuti ſuccedit vxori & reciproce vxor marito.*

52 *Lex Romuli de marito & vxore.*

53 *Adagium veterum Romanorum, vbi tu Caius, ego Caia.*

54 *Nuptiarum deſcriptio per Modeſtinum.*

55 *Vxor Gordiano Imp. ſocia rei humanæ & diuinæ domus.*

56 *Vxor quaſi domina rerum mariti vocitatur Nerua & Caſſio.*

57 *Vxoris & mariti vna eademq; domus, imo vxor non modo ſacrorum mariti ſocia Vlpiano, ſed & eiuſdem domicilij ciuitatis & fori eſt cum marito.*

58 *Honor & dignitas mariti vxori communis eſt, & fœminæ radijs maritorum coruſcant, teſte Vlpiano.*

59 *Eãdem dignitatem & eorũ viduæ retinent: at ſi inferioribus nupſerint, deponunt, niſi eam per ſpeciale priuilegium retineant.*

60 *Coniuges ſibi inuicem in pleriſq; bonis hodie ſuccedunt.*

61 *Pater de feudis in quorundam liberorum fauorem, aliorum autem æque capatium pernitiem etiam per teſtamentum diſponere non poteſt.*

62 *Pater ſi vni filiorum duas feudi partes: alteri vero vnam nullamue partem aſſignet, tali diſpoſitione reiecta æqualiter vocabuntur ad feuda.*

63 *Liberis patris ordinatione in feudo grauatis non obeſt bonorum abodialium, adita per eos hæreditas.*

64 *Textus generaliter loquens, generaliter debet intelligi, etiam in caſu teſtamenti.*

65 *Opinio volens diſpoſitionem inter extraneos eſſe nullam, non autem inter liberos, vana eſt.*

66 *Ridiculum eſt dicere, patrem nocere filio non poſſe alienando, diuidendo autem poſſe, teſte Camerario.*

67 *Per dictionem nullam in c. vni de ſucceſſione feudi, omne commercium excluſum.*

68 *Textus in c. vnico, de extraneis ex ſententia Lociot[i] intelligi non poteſt.*

69 *Ad actus perfectionem non ſolum voluntas ſed & poteſtas requiritur.*

70 *Teſtamentum patris inter liberos imperfectũ valet ex §. ex imperfecto in l. hac conſultiſſima C. de teſtamentis.*

71 *Verus d. § ex imperfecto, intellectus.*

72 *Teſtamentum paternum inter liberos imperfectum data inæqualitate an ſubſiſtat vel ruat, ardua & diſputabilis quæſtio.*

73 *Pro parte affirmatiua militant Caſtrenſis, Riminald. Natta, Bald. Salicet. Benedict. Alexand. Pariſius. Cumanus. Socin. Iun. Boer. Andr. Geil. Hartz. Piſtor. Lud. Zunt. & reliqui.*

74 *Quod verum inquiunt ſi relicta ſit legitima.*

75 *Liberi factum patris præſtare, tenentur.*

76 *Æqualitatem non eſſe neceſſariam, alias d. §. ex imperfecto eſſet ſuperfluus.*

77 *Item alias ſuccederetur ab inteſtato, ſicq; d. §. eſſet nullius momenti.*

78 *Niſi immiſceant extraneos.*

79 *Etiamſi vnus filius in tali teſtamento, ſit exhæredatus vel grauatus alij reſtituere ſuã partem.*

80 *Contrariam ſententiam, tale teſtamentum inæqualiter conditum vigore d. §. ex imperfecto non ſubſiſtere tradunt Roman. Decius. Borchi. Socin. Couarru. Angel. Iaſon. Dilect. Gabriel. Rubeus, Tiraquellus Mandoſius Molinæus VVurmbſerus, & reliqui.*

81 *Priuilegia parentum inter liberos locum habere, quãdo pater æqualiter liberos inſtituit, vel eis alio modo æqualiter prouidet.*

82 *Ratio quare teſtamentum inter liberos imperfectum valeat eſt, quod alias ſuccederetur ab inteſtato.*

83 *Propter ſucceſſionem æqualem ceſſat timor falſitatis ad quam euitãdam ius commune numerum 7. teſtium requiſiuit.*

94 *Liberis in æqualiter inſtitutis, eadem ratio ſuſpitionis vel falſitatis timor militat.*

85 *Opinio quæ pro æqualitate ſtringit, naturalis & æqua eſt Philippo Decio.*

86 Te-

86 Teſtamentum paternum in quo non eſt ſeruata æqualitas non reputari teſtamentum inter liberos, nec eſſe fauorabile, authore Decio.

87 Pater non debet facere vnum filium legitimum & alium illegitimum, vel priuignum Angelo.

88 Parentes aliquando maligne faciunt circa ſanguinem ſuum, Authore Decio,

89 Teſtamentum primum perfectum & ſolemne tollitur per ſecũdum teſtamentum minus ſolemne, ſi illud æqulitatem inter liberos contineat.

90 L. hac conſultiſſima §. ſi quis autem C. de teſtam habet locum quando ſunt inſtituti omnes venientes ab inteſtato, ſecus ſi aliqui, authore Cumano,

91 In §. ex imperfecto ponitur ius ſingulare & exorbitans a regula cõmuni. Ergo non debet fieri extenſio ſed ſtricta interpratatio.

92 Ius ſpeciale vel caſus ſpecialis in iure communi exorbitans vel lex noua derogatoria prioris debet ſtricte intelligi, & quam primum operata eſt, debet reſtringi.

93 §. ex imperfecto ſi extenderetur ad liberos inæqualiter inſtitutos, redundaret in odium illorum in quorum fauorem introductus eſt.

94 Parentum hereditas communi eorũdem & naturæ voto liberis debetur.

95 Intellectus d. §. ſi quis autem & collatio eiuſdem §. cum d. §. ex imperfecto.

96 Textus d. §. ſi quis autem habet reſpectum ad ſucceſſionem ab inteſtato ſimpliciter, & non aperit de aliqua inſtitutione inæquali.

97 Vt d. §. ſi quis requiruntur quinque teſtes, ſi inſtitutus eſt extraneus, ſi de liberis, duo ſufficiunt.

98 Reſponſio ad Caſtrenſis rationem quod §. ex imperfecto eſſet ſuperfluus vel illuſorius.

99 Conciliatio doctorum per diſtinctionem de magna vel modica inæqualitate.

100 §. ex imperfecto intelligitur ſecundum l. finalem c. famil. Hereſ.

101 Refutatur Alex. ab Imola. quod nimis aberrarit.

102 Alexander ſibi contrarius vide num. 120.

103 Raphael cum ſibi parum conſtans.

104 Diſtinctionem ſupra dictam eſſe æquam & communem ex ſententia Quint. Mandoſij Socini Grals Tiraq. & aliorũ, quicquid Alexand. ſenſerit,

105 Pater valde inæqualiter priuilegio ſuo vti nõ poteſt, ex ſentẽtia Sim. de prat. & ab ea in iudicando non eſſe recedendum.

106 His aſtipulatur Curtium Iun. Rub. Alex. Boerium Alciatum, Nattam Vaſquium Socinum Iun. Couarruuiam, author eſt Ludo Zuntius, dicens non eſt curandum, de inæqualitate, niſi illa fuerit notabilis, Ergo &c.

107 Inæqualitas magna vel notabilis quæ dicatur varia ſententia.

108 L. filij C. famil. hereſ. declaratur.

109 D. L. filij L. Quoties & reliqua non faciunt mentionem ſolemnis vel imperfecti teſt.

110 L. quæ pater ff. famili. Hereſ. declaratur.

111 L. parentibus C. de inoffi. teſt. habet locum in ſolemni teſta.

112 L. fin. C. famil. Hercis ꝑ Romani & Decij ſententia de æqualitate ſeruanda ſtringis ex ſententia Couarruuia.

113 Baldum & Salicet. nõ facere mentionem iniurioſæ inæqualitatis.

114 Caſtrenſis in d. §. ex imperfecto declaratur.

115 Alexand. à ſeipſo deſciſcens communi ſententia de enormi inæqualitate demum ſubſcribit.

116 Vigintiquinque doctorum quod inæqualitas magna in teſtamento minus ſolemni conſtitui non poſſit, vnanimus conſenſus, reliquis admodum paucis contrariam ſententiam defendentibus.

117 Virtute §. ex imperfecto & Auth. quod ſine voluntates imperfectæ ſuſtinentur.

118 Teſtamentum in quo filius eſt præteritus &c. ipſo iure nullum eſt, quia defectus eſt in forma.

119 Idem eſt in filia cum ſexus differentia hodie ſublata ſit.

120 Idem procedit in poſthumo, vel nato poſt cõditum teſtamentum.

121 Defectus præteritionis reſpicit vitium intra rem.

122 Teſtamentum in pũcto præteritionis pugnat cum iure naturali & poſitiuo.

123 Quod procedit antequam etiam à præterito impugnetur.

224 Inæqualiter inſtitutus poteſt filio præterito tacente teſtamentum dicere nullum.

125 Fratribus in minori qualitate inſtitutis ius acquiritur ſuccedendi æqualiter, propter poſthumi præteritionem.

126 Non obſtante approbatione præteriti.

127 Communis concluſio contra Bartol. & Salicetum.

128 Ius inſtituto in minori parte per præteritionem acquiſitum, per præteritum adimi non poteſt.

129 Siue præteritus teſtamentum dicat nullum vel agat contra tabulas vel hoc non faciat, attamen teſtamentum nullum eſt quantum ad præteritum, quantum ad poſthumum rumpitur, ita vt cæteri liberi æquis portionibus ab inteſtato ſuccedant.

130 Filius præteritus per expreſſam approbationem nõ poteſt validare teſtamentum ſemel præteritione nullum in præiudicium eius cui minus eſt relictum.

131 Quan-

131 *Quando non à lege vel ipſo iure, ſed facto alterius beneficium aliquod competit, ipſo non vitente, beneficium ceſſat.*

132 *Iura ſupradicta habent locum non ſolum in præteritis in poteſtate conſtitutis, ſed etiam ijs, qui poſt conditum teſtamentum nati ſunt, quia præteritione poſthumi voluntas teſtatoris abeſſe dicitur.*

133 *Clauſula codicillaris an ſuſtineat teſtamentum per præteritionem nullum.*

134 *Clauſula Codicillaris non expreſſe poſita in teſtamento paterno ſubintelligitur & quatenus.*

135 *Fallit in poſthumo ignoranter præterito vel poſt teſtamentum conditum nato.*

236 *Quæ opinio teſte Claro magis communis æquior & verior ſeque eam ſemper tenuiſſe dicit.*

137 *Doctores huic clauſulæ Codicillari nimium tribuere, & Notarios eam magis ex conſuetudine quam peritia aut teſtatoris voluntate opponere.*

138 *Clauſula Codicillaris non debet eſſe tãti momenti, vt poſthumum ignoranter præteritũ accepta legitima tantum ab hereditate paterna excludat.*

139 *Supradicta opinio omnino locum habet vbi tractatur de auferenda poſthumo hereditatis parte, quo caſu dicit Clarus eſſe impium clauſulam Codicillarem quid operari.*

140 *Quod verum, etiamſi legata ſint magna vel parua, teſtatorque de futuris liberis cogitauerit ſiue non, & ſiue teſtator poſt agnationem poſthumi ſuperuixerit, ſiue non &c.*

141 *Parentum officium vel votum, liberorum excluſioni merito repugnare debet.*

142 *Non natus non potuit committere crimen, quo bonis paternis carere deberet.*

143 *Diſpoſitio vt vim Codicilli obtineat, neceſſe eſt, vt ea quæ ad Codicillum requiruntur, interueniant.*

144 *Quando interpretes vigore clauſulæ codicillaris vel iure codicilli ſolemnis vltimam voluntatem defendere volunt, quinque teſtes requirunt alias in vim codicilli valere non poteſt, & ibi practica l. fin. C. de Codicil̃.*

145 *Additio margini poſt completum teſtamentum adiecta non facit fidem tãquam vaga ſcriptura.*

146 *Interlineatum inſtrumentum niſi Notarius in fine dicat, ſe id manu ſua feciſſe, non probat.*

147 *Teſtator ſi teſtamento quid addere velit omnia ex integro ordinare debet, quo caſu requiruntur eadem ſolemnitates, quæ ante ad ipſum actum requirebantur.*

148 *Addens, rem nouam facere dicitur, ad inſtar libelli, quod in ſententia & teſtamentis locum habet.*

150 *Teſtamentum paternum inter liberos requiris inter cætera duorum teſtium ſubſcriptionem, Auth. quod ſine diem & Conſulem*

151 *Scriptura, in margine contractus vel inſtrumẽdo poſita, ſi nõ adeſt dies vel data ſcriptionis ipſe dies contractus cenſetur repetitus, quod tamen hoc caſu ceſſat*

152 *Ea interpretatio facienda eſt, vt falſitas vel delictum euitetur.*

153 *Liberis honorabili titulo inſtitutionis relinqui debet alias dicuntur præteriti iure ciuili & eſt communis.*

154 *Hæreditas inſtitutis accreſſit, non diuerſo iure venientibus.*

155 *Gloſſa in l. ſcimus C. de teſta. quod ſufficiat filium eſſe honoratum per viam fidei commiſſ. reprobatur.*

156 *Inſtitutionis titulus requiritur etiam de iure Canonico ſecundum communem.*

157 *In teſtamento inter liberos idem titulus inſtitutionis requiritur, & tanquam communis contra Iaſonem defenditur.*

158 *Teſtamentum inter liberos ex ſæpe dicto. §. Ex imperfecto nunquam ſuſtinetur, ſi ex liberis quis eſt præteritus.*

159 *Præteritionis defectus potius circa ſubſtantiam quam ſolemnitatem teſtamenti laborãt.*

160 *Diſpoſitio § ex imperfecto fauorem liberorũ reſpicit, non odium.*

161 *Vbi liberorum conditio, per teſtamentum fit deterior non habet locum §. ex imperfecto.*

162 *Defectus quando eſt in voluntate. §. ex imperfecto nihil operatur.*

173 *Præteritio & marginalis additio concernunt defectum voluntatis.*

164 *Additio vel detractio verborum efficit vt is actus non dicatur antiquus, ſed nouus.*

145 *Nouum dicitur compromiſſum, quando noua adiicitur qualitas.*

166 *Noua clauſula teſtamento addita non dicitur prioris teſtamenti nomen retinere.*

167 *Teſtamentum per præteritionem vnius nullum, vel agnationem poſthumi ruptum, per approbationem præteriti vel poſthumi iure ciuili non reconualeſcit.*

168 *Ex tali teſtamento hereditas adiri iure ciuili non poteſt.*

269 *Iure prætorio ſecuta approbatione præteriti, illud quoad approbantem reconualeſcit, ſed iſto caſu requiritur, bonorum poſſeſſionem ſecundum tabulas eſſe petitam.*

170 *Approbatio per præteritum facta non nocet alijs liberis in minori ſumma inſtitutis, ita vt iure ciuili habeant ius dicendi nullum, iurè prætorio bonorum poſſeſſionem contra tabulas.*

171 *Poſthumo ignorãter præterito Auth. ex cauſa non habet locum, ex communi.*

Quid

86 Teſtamentum paternum in quo non eſt ſeruata æqualitas non reputari teſtamentum inter liberos, nec eſſe fauorabile, authore Decio.

87 Pater non debet facere vnum filium legitimum & alium allegitimum, vel priuignum Angelo.

88 Parentes aliquando maligne faciunt circa ſanguinem ſuum, Authore Decio,

89 Teſtamentum primum perfectum & ſolemne tollitur per ſecūdum teſtamentum minus ſolemne, ſi illud æqulitatem inter liberos contineat.

90 L. hac conſultiſſima §. ſi quis autem C. de teſtam habet locum quando ſunt inſtituti omnes venientes ab inteſtato, ſecus ſi aliqui, authore Cumano,

91 In §. ex imperfecto ponitur ius ſingulare & exorbitans a regula cōmuni. Ergo non debet fieri extenſio ſed ſtricta interpratatio.

92 Ius ſpeciale vel caſus ſpecialis in iure communi exorbitans vel lex noua derogatoria prioris debet ſtricte intelligi, & quam primum operata eſt, debet reſtringi.

93 §. ex imperfecto ſi extenderetur ad liberos inæqualiter inſtitutos, redundaret in odium illorum in quorum fauorem introductus eſt.

94 Parentum hereditas communi eorūdem & naturæ voto liberis debetur.

95 Intellectus d. §. ſi quis autem & collatio eiuſdem §. cum d. §. ex imperfecto.

96 Textus d. §. ſi quis autem habet reſpectum ad ſucceſſionem ab inteſtato ſimpliciter, & non aperit de aliqua inſtitutione inæquali.

97 Vt d. §. ſi quis requiruntur quinque teſtes, ſi inſtitutus eſt extraneus, ſi de liberis, duo ſufficiunt.

98 Reſponſio ad Caſtrenſis rationem quod §. ex imperfecto eſſet ſuperfluus vel illuſorius.

99 Conciliatio doctorum per diſtinctionem de magna vel modica inæqualitate.

100 §. ex imperfecto intelligitur ſecundum l. finalem c. famil. Hereſ.

101 Refutatur Alex. ab Imola. quod nimis aberrarit.

102 Alexander ſibi contrarius vide num. 120.

103 Raphael cum ſibi parum conſtans.

104 Diſtinctionem ſupra dictam eſſe æquam & communem ex ſententia Quint. Mandoſij Socini Grali Tiraq. & aliorū, quicquid Alexand. ſenſerit,

105 Pater valde inæqualiter priuilegio ſuo vti nō poteſt, ex ſentētia Sim. de prat. & ab ea in iudicando non eſſe recedendum.

106 His aſtipulatis Curtium Iun. Rub. Alex. Boerium Alciatum, Nattam Vaſquium Socinum Iun. Couarruuiam author eſt Ludo Zuntius, dicens non eſt curandum, de inæqualitate, niſi illa fuerit notabilis, Ergo &c.

107 Inæqualitas magna vel notabilis quæ dicatur variæ ſententiæ.

108 L. filij C. famil. hereſ. declaratur.

109 D. L. filij L. Quoties & reliqua non faciunt mentionem ſolemnis vel imperfecti teſt.

110 L. quæ pater ff. famili. Hereſ. declaretur.

111 L. parentibus C. de inoffi. teſt. habet locum in ſolemni teſta.

112 L. fin. C. famil. Hercif ꝑ Romani & Decij ſententia de æqualitate ſeruanda ſtringit ex ſententia Couarruuia.

113 Baldum & Salicet. nō facere mentionem iniurioſæ inæqualitatis.

114 Caſtrenſis in d. §. ex imperfecto declaratur.

115 Alexand. à ſeipſo deſciſcens communi ſententia de enormi inæqualitate demum ſubſcribit.

116 Vigintiquinque doctorum quod inæqualitas magna in teſtamento minus ſolemni conſtitui non poſſit, vnanimus conſenſus, reliquis admodum paucis contrariam ſententiam defendentibus.

117 Virtute §. ex imperfecto & Auth. quod ſine voluntates imperfectæ ſuſtinentur.

118 Teſtamentum in quo filius eſt præteritus &c. ipſo iure nullum eſt, quia defectus eſt in forma.

119 Idem eſt in filia cum ſexus differentia hodie ſublata ſit.

120 Idem procedit in poſthumo, vel nato poſt cōditum teſtamentum.

121 Defectus præteritionis reſpicit vitium intra rem.

122 Teſtamentum in pūcto præteritionis pugnat cum iure naturali & poſitiuo.

123 Quod procedit antequam etiam à præterito impugnetur.

124 Inæqualiter inſtitutus poteſt filio præterito tacente teſtamentum dicere nullum.

125 Fratribus in minori qualitate inſtitutis ius acquiritur ſuccedendi æqualiter, propter poſthumi præteritionem.

126 Non obſtante approbatione præteriti.

127 Communis concluſio contra Bartol. & Salicetum.

128 Ius inſtituto in minori parte per præteritionem acquiſitum, per præteritum adimi non poteſt.

129 Siue præteritus teſtamentum dicat nullum vel agat contra tabulas vel hoc non faciat, attamen teſtamentum nullum eſt quantum ad præteritum, quantum ad poſthumum rumpitur, ita vt cæteri liberi æquis portionibus ab inteſtato ſuccedant.

130 Filius præteritus per expreſſam approbationem nō poteſt validare teſtamentum ſemel præteritione nullum in præiudicium eius cui minus eſt relictum.

131 Quan-

131 Quando non à lege vel ipſo iure, ſed facto alterius beneficium aliquod competit, ipſo non vtente, beneficium ceſſat.

132 Iura ſupradicta habent locum non ſolum in præteritis in poteſtate conſtitutis, ſed etiam iis, qui poſt conditum teſtamentum nati ſunt, quia præteritione poſthumi voluntas teſtatoris abeſſe dicitur.

133 Clauſula codicillaris an ſuſtineat teſtamentum per præteritionem nullum.

134 Clauſula Codicillaris non expreſſe poſita in teſtamento paterno ſubintelligitur & quatenus.

135 Fallit in poſthumo ignoranter præterito vel poſt teſtamentum conditum nato.

236 Quæ opinio teſte Claro magis communis æquior & verior ſeque eam ſemper tenuiſſe dicit.

137 Doctores huic clauſulæ Codicillari nimium tribuere, & Notarios eam magis ex conſuetudine quam peritia aut teſtatoris voluntate opponere.

138 Clauſula Codicillaris non debet eſſe tãti momenti, vt poſthumum ignoranter præteritũ accepta legitima tantum ab hæreditate paterna excludat.

139 Supradicta opinio omnino locum hab et vbi tractatur de auferenda poſthumo hæreditatis parte, quo caſu dicit Clarus eſſe impium clauſulam Codicillarem quid operari.

140 Quod verum, etiamſi legata ſint magna vel parua, teſtatorque de futuris liberis cogitauerit ſiue non, & ſiue teſtator poſt agnationem poſthumi ſuperuixerit, ſiue non &c.

141 Parentum officium vel votum, liberorum excluſioni merito repugnare debet.

142 Non natus non potuit committere crimen quo bonis paternis carere deberet.

143 Diſpoſitio vt vim Codicilli obtineat, neceſſe eſt, vt ea quæ ad Codicillum requiruntur, interueniant.

144 Quando interpretes vigore clauſulæ codicillaris vel iure codicilli ſolemnis vltimam voluntatem defendere volunt, quinque teſtes requirunt alias in vim codicilli valere non poteſt, & ibi practica l. fin. C de Codicillis.

145 Additio margini poſt copletum teſtamentum adiecta non facit fidem tãquam vaga ſcriptura.

146 Interlineatum inſtrumentum niſi Notarius in fine dicat, ſe id manu ſua feciſſe, non probat.

147 Teſtator ſi teſtamento quid addere velit omnia ex integro ordinare debet, quo caſu requiruntur eædem ſolemnitates, quæ ante ad ipſum actum requirebantur.

148 Addens, rem nouam facere dicitur, ad inſtar libelli, quod in ſententia & teſtamentis locum habet.

150 Teſtamentum paternum inter liberos requirit inter cætera duorum teſtium ſubſcriptionẽ, Auth. quod ſine diem & Conſulem.

151 Scriptura, in margine contractus vel interlineãdo poſita, ſi nõ adeſt dies vel data ſcriptionis ipſe dies contractus cenſetur repetitus, quod tamen hoc caſu ceſſat

152 Ea interpretatio facienda eſt, vt falſitas vel delictum euitetur.

153 Liberis honorabili titulo inſtitutionis relinqui debet alias dicuntur præteriti iure ciuili & eſt communis.

154 Hæreditas inſtitutis accreſſit, non diuerſo iure venientibus.

155 Gloſſa in l. ſcimus C. de teſta. quod ſufficiat filium eſſe honoratum per viam fidei commiſſ. reprobatur.

156 Inſtitutionis titulus requiritur etiam de iure Canonico ſecundum communem.

157 In teſtamento inter liberos idem titulus inſtitutionis requiritur, & tanquam communis contra Iaſonem defenditur.

158 Teſtamentum inter liberos ex ſæpe dicta. §. Ex imperfecto nunquam ſuſtinetur, ſi ex liberis quis eſt præteritus.

159 Præteritionis defectus potius circa ſubſtantiam quam ſolemnitatem teſtamenti laborat.

160 Diſpoſitio § ex imperfecto fauorem liberorũ reſpicit, non odium.

161 Vbi liberorum conditio, per teſtamentum fit deterior non habet locum §. ex imperfecto.

162 Defectus quando eſt in voluntate. §. ex imperfecto nihil operatur.

173 Præteritio & marginalis additio concernunt defectum voluntatis.

164 Additio vel detractio verborum efficit vt is actus non dicatur antiquus, ſed nouus.

145 Nouum dicitur compromiſſum, quando noua adiicitur qualitas.

166 Noua clauſula teſtamento addita non dicitur prioris teſtamenti nomen retinere.

167 Teſtamentum per præteritionem vnius nullum, vel agnationem poſthumi ruptum, per approbationem præteriti vel poſthumi iure ciuili non reconualeſcit.

168 Ex tali teſtamento hæreditas adiri iure ciuili non poteſt.

269 Iure prætorio ſecuta approbatione præteriti, illud quoad approbantem reconualeſcit, ſed iſto caſu requiritur, bonorum poſſeſſionem ſecundum tabulas eſſe petitam.

170 Approbatio per præteritum facta non nocet aliis liberis in minori ſumma inſtitutis, ita vt iure ciuili habeant ius dicendi nullum, iure prætorio bonorum poſſeſſionem contra tabulas.

171 Poſthumo ignorãter præterito Auth. ex cauſa non habet locum, ex communi.

Quid

86 *Teſtamentnm paternum in quo non eſt ſeruata æqualitas non reputari teſtamentum inter liberos, nec eſſe fauorabile, authore Decio.*

87 *Pater non debet facere vnum filium legitimum & alium illegitimum, vel priuignum Angelo.*

88 *Parentes aliquando maligne faciunt circa ſanguinem ſuum, Authore Decio,*

89 *Teſtamentum primum perfectum & ſolemne tollitur per ſecũdum teſtamentum minus ſolemne, ſi illud æqulitatem inter liberos contineat.*

90 *L. hac conſultiſſima §. ſi quis autem C. de teſtam habet locum quando ſunt inſtituti omnes venientes ab inteſtato, ſecus ſi aliqui, authore Cumano,*

91 *In §. ex imperfecto ponitur ius ſingulare & exorbitans a regula cõmuni. Ergo non debet fieri extenſio ſed ſtricta interpratatio.*

92 *Ius ſpeciale vel caſus ſpecialis in iure communi exorbitans vel lex noua derogatoria prioris debet ſtricte intelligi, & quam primum operata eſt, debet reſtringi.*

93 *§. ex imperfecto ſi extenderetur ad liberos inæqualiter inſtitutos, redundaret in odium illorum in quorum fauorem introductus eſt.*

94 *Parentum hereditas communi eorũdem & naturæ voto liberis debetur.*

95 *Intellectus d. §. ſi quis autem & collatio eiuſdem §. cum d. §. ex imperfecto.*

96 *Textus d. §. ſi quis autem habet reſpectum ad ſucceſſionem ab inteſtato ſimpliciter, & non aperit de aliqua inſtitutione inæquali.*

97 *Vt d. §. ſi quis requiruntur quinque teſtes, ſi inſtitutus eſt extraneus, ſi de liberis, duo ſufficiunt.*

98 *Reſponſio ad Caſtrenſis rationem quod §. ex imperfecto eſſet ſuperfluus vel illuſorius.*

99 *Conciliatio doctorum per diſtinctionem de magna vel modica in æqualitate.*

100 *§. ex imperfecto intelligitur ſecundum l. finalem c. famil. Hereſ.*

101 *Refutatur Alex. ab Imola. quod nimis aberrarit.*

102 *Alexander ſibi contrarius vide num. 120.*

103 *Raphael cum ſibi parum conſtans.*

104 *Diſtinctionem ſupra dictam eſſe æquam & communem ex ſententia Quint. Mandoſij Socini Grals Tiraq. & aliorũ, quicquid Alexand. ſenſerit,*

105 *Pater valde inæqualiter priuilegio ſuo vti nõ poteſt, ex ſentẽtia Sim. de prat. & ab eam iudicando non eſſe recedendum.*

106 *His aſtipulati Curtium Iun. Rub. Alex. Boerium Alciatum, Nattam Vaſquium Socinum Iun. Couarruuiam author eſt Ludo Zunius, dicens non eſt curandum, de inæqualitate, niſi illa fuerit notabilis, Ergo &c.*

107 *Inæqualitas magna vel notabilis quæ dicatur varia ſententia.*

108 *L. filij C. famil. hereſ. declaratur.*

109 *D. L. filij L. Quoties & reliqua non faciunt mentionem ſolemnis vel imperfecti teſt.*

110 *L. quæ pater ff. famili. Hereſ. declaretur.*

111 *L. parentibus C. de inoffi. teſt. habet locum in ſolemni teſta.*

112 *L. fin. C. famil. Herciſ ꝓ Romani & Decij ſententia de æqualitate ſeruanda ſtringit ex ſententia Couarruuia.*

113 *Baldum & Salicet. nõ facere mentionem iniurioſæ inæqualitatis.*

114 *Caſtrenſis in d. §. ex imperfecto declaratur.*

115 *Alexand. à ſeipſo deſciſcens communi ſententiæ de enormi inæqualitate demum ſubſcribit.*

116 *Vigintiquinque doctorum quod inæqualitas magna in teſtamento minus ſolemni conſtitui non poſſit, vnanimus conſenſus, reliquis admodum paucis contrariam ſententiam defendentibus.*

117 *Virtute §. ex imperfecto & Auth. quod ſine voluntates imperfectæ ſuſtinentur.*

118 *Teſtamentum in quo filius eſt præteritus &c. ipſo iure nullum eſt, quia defectus eſt in forma.*

119 *Idem eſt in filia cum ſexus differentia hodie ſublata ſit.*

120 *Idem procedit in poſthumo, vel nato poſt cõditum teſtamentum.*

121 *Defectus præteritionis reſpicit vitium intra rem.*

122 *Teſtamentum in pũcto præteritionis pugnat cum iure naturali & poſitiuo.*

123 *Quod procedit antequam etiam à præterito impugnetur.*

124 *Inæqualiter inſtitutus poteſt filio præterito tacente teſtamentum dicere nullum.*

125 *Fratribus in minori qualitate inſtitutis ius acquiritur ſuccedendi æqualiter, propter poſthumi præteritionem.*

126 *Non obſtante approbatione præteriti.*

127 *Communis concluſio contra Bartol. & Salicetum.*

128 *Ius inſtituto in minori parte per præteritionem acquiſitum, per præteritum adimi non poteſt.*

129 *Siue præteritus teſtamentum dicat nullum vel agat contra tabulas vel hoc non faciat, attamen teſtamentum nullum eſt quantum ad præteritum, quantum ad poſthumum rumpitur, ita vt cæteri liberi æquis portionibus ab inteſtato ſuccedant.*

130 *Filius præteritus per expreſſam approbationem nõ poteſt validare teſtamentum ſemel præteritione nullum in præiudicium eius cui minus eſt relictum.*

131 Quan-

131 *Quando non à lege vel ipſo iure, ſed facto alterius beneficium aliquod competit, ipſo non vtente, beneficium ceſſat.*

132 *Iura ſupradicta habent locum non ſolum in præteritis in poteſtate conſtitutis, ſed etiam ijs, qui poſt conditum teſtamentum nati ſunt, quia præteritione poſthumi voluntas teſtatoris abeſſe dicitur.*

133 *Clauſula codicillaris an ſuſtineat teſtamentum per præteritionem nullum.*

134 *Clauſula Codicillaris non expreſſe poſita in teſtamento paterno ſubintelligitur & quatenus.*

135 *Fallit in poſthumo ignoranter præterito vel poſt teſtamentum conditum nato.*

136 *Quæ opinio teſte Claro magis communis æquior & verior ſeque eam ſemper tenuiſſe dicit.*

137 *Doctores huic clauſulæ Codicillari nimium tribuere, & Notarios eam magis ex conſuetudine quam peritia aut teſtatoris voluntate opponere.*

138 *Clauſula Codicillaris non debet eſſe tāti momenti, vt poſthumum ignoranter præteritū accepta legitima tantum ab hæreditate paterna excludat.*

139 *Supradicta opinio omnino locum habet vbi tractatur de auferenda poſthumo hæreditatis parte, quo caſu dicit Clarus eſſe impium clauſulam Codicillarem quid operari.*

140 *Quod verum, etiamſi legata ſint magna vel parua, teſtatorque de futuris liberis cogitauerit ſiue non, & ſiue teſtator poſt agnationem poſthumi ſuperuixerit, ſiue non &c.*

141 *Parentum officium vel votum, liberorum excluſioni merito repugnare debet.*

142 *Non natus non potuit committere crimen, quo bonis paternis carere deberet.*

143 *Diſpoſitio vt vim Codicilli obtineat, neceſſe eſt, vt ea quæ ad Codicillum requiruntur, interueniant.*

144 *Quando interpretes vigore clauſulæ codicillaris vel iure codicilli ſolemnis vltimam voluntatem defendere volunt, quinque teſtes requirunt alias in vim codicilli valere non poteſt, & ibi practica l. fin. C de Codicillis.*

145 *Additio margini poſt completum teſtamentum adiecta non facit fidem tāquam vaga ſcriptura.*

146 *Interlineatum inſtrumentum niſi Notarius in fine dicat, ſe id manu ſua feciſſe, non probat.*

147 *Teſtator ſi teſtamento quid addere velit omnia ex integro ordinare debet, quo caſu requiruntur eadem ſolemnitates, quæ ante ad ipſum actum requirebantur.*

148 *Addens, rem nouam facere dicitur, ad inſtar libelli, quod in ſententia & teſtamentis locum habet.*

150 *Teſtamentum paternum inter liberos requirit inter cætera duorum teſtium ſubſcriptionē, Auth. quod ſine diem & Conſulem.*

151 *Scriptura, in margine contractus vel inter lineādo poſita, ſi nō adeſt dies vel data ſcriptionis ipſe dies contractus cenſetur repetitus, quod tamen hoc caſu ceſſat*

152 *Ea interpretatio facienda eſt, vt falſitas vel delictum euitetur.*

153 *Liberis honorabili titulo inſtitutionis relinqui debet alias dicuntur præteriti iure ciuili & eſt communis.*

154 *Hæreditas inſtitutis accreſſit, non diuerſo iure venientibus.*

155 *Gloſſa in l. ſcimus C. de teſta. quod ſufficiat filium eſſe honoratum per viam fidei commiſſ. reprobatur.*

156 *Inſtitutionis titulus requiritur etiam de iure Canonico ſecundum communem.*

157 *In teſtamento inter liberos idem titulus inſtitutionis requiritur, & tanquam communis contra Iaſonem defenditur.*

158 *Teſtamentum inter liberos ex ſæpe dicto. §. Ex imperfecto nunquam ſuſtinetur, ſi ex liberis quis eſt præteritus.*

159 *Præteritionis defectus potius circa ſubſtantiam quam ſolemnitatem teſtamenti laborat.*

160 *Diſpoſitio § ex imperfecto fauorem liberorū reſpicit, non odium.*

161 *Vbi liberorum conditio, per teſtamentum fit deterior non habet locum §. ex imperfecto.*

162 *Defectus quando eſt in voluntate. §. ex imperfecto nihil operatur.*

173 *Præteritio & marginalis additio concernunt defectum voluntatis.*

164 *Additio vel detractio verborum efficit vt is actus non dicatur antiquus, ſed nouus.*

165 *Nouum dicitur compromiſſum, quando noua adijcitur qualitas.*

166 *Noua clauſula teſtamento addita non dicitur prioris teſtamenti nomen retinere.*

167 *Teſtamentum per præteritionem vnius nullum, vel agnationem poſthumi ruptum, per approbationem præteriti vel poſthumi iure ciuili non reconualeſcit.*

168 *Ex tali teſtamento hæreditas adiri iure ciuili non poteſt.*

269 *Iure prætorio ſecuta approbatione præteriti, illud quoad approbantem reconualeſcit, ſed iſto caſu requiritur, bonorum poſſeſſionem ſecundum tabulas eſſe petitam.*

170 *Approbatio per præteritum facta non nocet alijs liberis in minori ſumma inſtitutis, ita vt iure ciuili habeant ius dicendi nullum, iure prætorio bonorum poſſeſſionem contra tabulas.*

171 *Poſthumo ignorāter præterito Auth. ex cauſa non habet locum, ex communi.*

Quid

86 *Teſtamentum paternum in quo non eſt ſeruata æqualitas non reputari teſtamentum inter liberos, nec eſſe fauorabile, authore Decio.*

87 *Pater non debet facere vnum filium legitimum & alium illegitimum, vel priuignum Angelo.*

88 *Parentes aliquando maligne faciunt circa ſanguinem ſuum, Authore Decio,*

89 *Teſtamentum primum perfectum & ſolemne tollitur per ſecũdum teſtamentum minus ſolemne, ſi illud æqualitatem inter liberos contineat.*

90 *L. hac conſultiſſima §. ſi quis autem C. de teſtam habet locum quando ſunt inſtituti omnes venientes ab inteſtato, ſecus ſi aliqui, authore Cumano,*

91 *In §. ex imperfecto ponitur ius ſingulare & exorbitans a regula cõmuni. Ergo non debet fieri extenſio ſed ſtricta interpretatio.*

92 *Ius ſpeciale vel caſus ſpecialis in iure communi exorbitans vel lex noua derogatoria prioris debet ſtricte intelligi, & quam primum operata eſt, debet reſtringi.*

93 *§. ex imperfecto ſi extenderetur ad liberos inæqualiter inſtitutos, redundaret in odium illorum in quorum fauorem introductus eſt.*

94 *Parentum hereditas communi eorũdem & natura voto liberis debetur.*

95 *Intellectus d. §. ſi quis autem & collatio eiuſdem §. cum d. §. ex imperfecto.*

96 *Textus d. §. ſi quis autem habet reſpectum ad ſucceſſionem ab inteſtato ſimpliciter, & non aperit de aliqua inſtitutione inæquali.*

97 *Vt d. §. ſi quis requiruntur quinque teſtes, ſi inſtitutus eſt extraneus, ſi de liberis, duo ſufficiunt.*

93 *Reſponſio ad Caſtrenſis rationem quod §. ex imperfecto eſſet ſuperfluus vel illuſorius.*

99 *Conciliatio doctorum per diſtinctionem de magna vel modica inæqualitate.*

100 *§. ex imperfecto intelligitur ſecundum l. finalem c. famil. Hereſ.*

101 *Refutatur Alex. ab Imola. quod nimis aberrarit.*

102 *Alexander ſibi contrarius vide num. 120.*

103 *Raphael cum ſibi parum conſtans.*

104 *Diſtinctionem ſupra dictam eſſe æquam & communem ex ſententia Quint. Mandoſij Socini Grals Tiraq. & aliorũ, quicquid Alexand. ſenſerit,*

105 *Pater valde inæqualiter priuilegio ſuo vti nõ poteſt, ex ſentẽtia Sim. de prat. & ab ea in iudicando non eſſe recedendum.*

106 *His aſtipulatur Curtium Iun. Rub. Alex. Boerium Alciatum, Nattam Vaſquium Socinum Iun. Couarruuiam author eſt Ludo Zuntius, dicens non eſt curandum, de inæqualitate, niſi illa fuerit notabilis, Ergo &c.*

107 *Inæqualitas magna vel notabilis quæ dicatur varia ſententia.*

108 *L. filij C. famil. hereſ. declaratur.*

109 *D. L. filij L. Quoties & reliqua non faciunt mentionem ſolemnis vel imperfecti teſt.*

110 *L. quæ pater ff. famili. Hereſ. declaretur.*

111 *L. parentibus C. de inoffi. teſt. habet locum in ſolemni teſta.*

112 *L. fin. C. famil. Hereiſ. ꝑ Romani & Deij ſententia de æqualitate ſeruanda ſtringit ex ſententia Couarruuiæ.*

113 *Baldum & Salicet. nõ facere mentionem in iurioſa inæqualitatis.*

114 *Caſtrenſis in d. §. ex imperfecto declaratur.*

115 *Alexand. à ſeipſo deſciſcens communi ſententia de enormi inæqualitate demum ſubſcribit.*

116 *Vigintiquinque doctorum quod inæqualitas magna in teſtamento minus ſolemni conſtitui non poſſit, vnanimus conſenſus, reliquis admodum paucis contrariam ſententiam defendentibus.*

117 *Virtute §. ex imperfecto & Auth. quod ſine voluntates imperfectæ ſuſtinentur.*

118 *Teſtamentum in quo filius eſt præteritus &c. ipſo iure nullum eſt, quia defectus eſt in forma.*

119 *Idem eſt in filia cum ſexus differentia hodie ſublata ſit.*

120 *Idem procedit in poſthumo, vel nato poſt cõditum teſtamentum.*

121 *Defectus præteritionis reſpicit vitium intra rem.*

122 *Teſtamentum in puncto præteritionis pugnat cum iure naturali & poſitiuo.*

123 *Quod procedit antequam etiam à præterito impugnetur.*

224 *Inæqualiter inſtitutus poteſt filio præterito tacente teſtamentum dicere nullum.*

125 *Fratribus in minori qualitate inſtitutis ius acquiritur ſuccedendi æqualiter, propter poſthumi præteritionem.*

126 *Non obſtante approbatione præteriti.*

127 *Communis concluſio contra Bartol. & Salicetum.*

128 *Ius inſtituto in minori parte per præteritionem acquiſitum, per præteritum adimi non poteſt.*

129 *Siue præteritus teſtamentum dicat nullum vel agat contra tabulas vel hoc non faciat, attamen teſtamentum nullum eſt quantum ad præteritum, quantum ad poſthumum rumpitur, ita vt cæteri liberi æquis portionibus ab inteſtato ſuccedant.*

130 *Filius præteritus per expreſſam approbationem nõ poteſt validare teſtamentum ſemel præteritione nullum in præiudicium eius cui minus eſt relictum.*

131 Quan-

131 Quando non à lege vel ipſo iure, ſed facto alterius beneficium aliquod competit, ipſo non volente, beneficium ceſſat.

132 Iura ſupradicta habent locum non ſolum in præteritis in poteſtate conſtitutis, ſed etiam ijs, qui poſt conditum teſtamentum nati ſunt, quia præteritione poſthumi voluntas teſtatoris abeſſe dicitur.

133 Clauſula codicillaris an ſuſtineat teſtamentum per præteritionem nullum.

134 Clauſula Codicillaris non expreſſe poſita in teſtamento paterno ſubintelligitur & quatenus.

135 Fallit in poſthumo ignoranter præterito vel poſt teſtamentum conditum nato.

136 Quæ opinio teſte Claro magis communis æquior & verior ſeque eam ſemper tenuiſſe dicit.

137 Doctores huic clauſulæ Codicillari nimium tribuere, & Notarios eam magis ex conſuetudine quam perititia aut teſtatoris voluntate apponere.

138 Clauſula Codicillaris non debet eſſe tãti momenti, vt poſthumum ignoranter præteritũ accepta legitima tantum ab hæreditate paterna excludat.

139 Supradicta opinio omnino locum habet vbi tractatur de auferenda poſthumo hæreditatis parte, quo caſu dicit Clarus eſſe impium clauſulam Codicillarem quid operari.

140 Quod verum, etiamſi legata ſint magna vel parua, teſtatorque de futuris liberis cogitauerit ſiue non, & ſiue teſtator poſt agnationem poſthumi ſuperuixerit, ſiue non &c.

141 Parentum officium vel votum, liberorum excluſioni merito repugnare debet.

142 Non natus non potuit committere crimen, quo bonis paternis carere deberet.

143 Diſpoſitio vt vim Codicilli obtineat, neceſſe eſt, vt ea quæ ad Codicillum requiruntur, interueniant.

144 Quando interpretes vigore clauſulæ codicillaris vel iure codicilli ſolemnis vltimam voluntatem defendere volunt, quinque teſtes requirunt alias in vim codicilli valere non poteſt, & ibi practica l.fin.C.de Codicillis.

145 Additio margini poſt completum teſtamentum adiecta non facit fidem tãquam vaga ſcriptura.

146 Interlineatum inſtrumentum niſi Notarius in fine dicat, ſe id manu ſua feciſſe, non probat.

147 Teſtator ſi teſtamento quid addere velit omnia ex integro ordinare debet, quo caſu requiruntur eædem ſolemnitates, quæ ante ad ipſum actum requirebantur.

148 Addens, rem nouam facere dicitur, ad inſtar libelli, quod in ſententia & teſtamentis locum habet.

150 Teſtamentum paternum inter liberos requirit inter cætera duorum teſtium ſubſcriptionẽ, Auth. quod ſine diem & Conſulem.

151 Scriptura, in margine contractus vel interlineãdo poſita, ſi nõ adeſt dies vel data ſcriptionis ipſe dies contractus cenſetur repetitus, quod tamen hoc caſu ceſſat

152 Ea interpretatio facienda eſt, vt falſitas vel delictum euitetur.

153 Liberis honorabili titulo inſtitutionis, relinqui debet alias dicuntur præteriti iure ciuili & eſt communis.

154 Hereditas inſtitutis accreſſit, non diuerſo iure venientibus.

155 Gloſſa in l. ſcimus C.de teſta. quod ſufficiat filium eſſe honoratum per viam fideicommiſſ. reprobatur.

156 Inſtitutionis titulus requiritur etiam de iure Canonico ſecundum communem.

157 In teſtamento inter liberos idem titulus inſtitutionis requiritur, & tanquam communis contra Iaſonem defenditur.

158 Teſtamentum inter liberos ex ſæpe dicto. §. Ex imperfecto nunquam ſuſtinetur, ſi ex liberis quis eſt præteritus.

159 Præteritionis defectus potius circa ſubſtantiam quam ſolemnitatem teſtamenti laborat.

160 Diſpoſitio § ex imperfecto fauorem liberorũ reſpicit, non odium.

161 Vbi liberorum conditio, per teſtamentum fit deterior non habet locum §. ex imperfecto.

162 Defectus quando eſt in voluntate. §. ex imperfecto nihil operatur.

173 Præteritio & marginalis additio concernunt defectum voluntatis.

164 Additio vel detractio verborum efficit vt is actus non dicatur antiquus, ſed nouus.

145 Nouum dicitur compromiſſum, quando noua adiicitur qualitas.

166 Noua clauſula teſtamento addita non dicitur prioris teſtamenti nomen retinere.

167 Teſtamentum per præteritionem vnius nullum, vel agnationem poſthumi ruptum, per approbationem præteriti vel poſthumi iure ciuili non conualeſcit.

168 Ex tali teſtamento hæreditas adiri iure ciuili non poteſt.

269 Iure prætorio ſecuta approbatione præteriti, illud quoad approbantem reconualeſcit, ſed iſto caſu requiritur, bonorum poſſeſſionem ſecundum tabulas eſſe petitam.

170 Approbatio per præteritum facta non nocet aliis liberis in minori ſumma inſtitutis, ita vt iure ciuili habeant ius dicendi nullum, iure prætorio bonorum poſſeſſionem contra tabulas.

171 Poſthumo ignorãter præterito Auth. ex cauſa non habet locum, ex communi.

Quid

86 *Teſtamentum paternum in quo non eſt ſeruata ęqualitas non reputari teſtamentum inter liberos, nec eſſe fauorabile, authore Decio.*

87 *Pater non debet facere vnum filium legitimum & alium allegitimum, vel priuignum Angelo.*

88 *Parentes aliquando maligne faciunt circa ſanguinem ſuum, Authore Decio,*

89 *Teſtamentum primum perfectum & ſolemne tollitur per ſecūdum teſtamentum minus ſolemne, ſi illud æqulitatem inter liberos contineat.*

90 *L. hac conſultiſſima §. ſi quis autem C. de teſtam. habet locum quando ſunt inſtituti omnes venientes ab inteſtato, ſecus ſi aliqui, authore Cumano,*

91 *In §. ex imperfecto ponitur ius ſingulare & exorbitans a regula cōmuni. Ergo non debet fieri extenſio ſed ſtricta interpratatio.*

92 *Ius ſpeciale vel caſus ſpecialis in iure communi exorbitans vel lex noua derogatoria prioris debet ſtricte intelligi, & quam primum operata eſt, debet reſtringi.*

93 *§. ex imperfecto ſi extenderetur ad liberos inæqualiter inſtitutos, redundaret in odium illorum in quorum fauorem introductus eſt.*

94 *Parentum hereditas communi eorūdem & natura voto liberis debetur.*

95 *Intellectus d. §. ſi quis autem & collatio eiuſdem §. cum d. §. ex imperfecto.*

96 *Textus d. §. ſi quis autem habet reſpectum ad ſucceſſionem ab inteſtato ſimpliciter, & non aperit de aliqua inſtitutione inæquali.*

97 *Vt d. §. ſi quis requiruntur quinque teſtes, ſi inſtitutus eſt extraneus, ſi de liberis, duo ſufficiunt.*

98 *Reſponſio ad Caſtrenſis rationem quod §. ex imperfecto eſſet ſuperfluus vel illuſorius.*

99 *Conciliatio doctorum per diſtinctionem de magna vel modica inequalitate.*

100 *§. ex imperfecto intelligitur ſecundum l. finalem c. famil. Hereſ.*

101 *Refutatur Alex. ab Imola. quod nimis aberrarit.*

102 *Alexander ſibi contrarius vide num. 120.*

103 *Raphael cum ſibi parum conſtans.*

104 *Diſtinctionem ſupradictam eſſe equam & communem ex ſententia Quint. Mandoſij Socini Grati Tiraq. & aliorū, quicquid Alexand. ſenſerit,*

105 *Pater valde inæqualiter priuilegio ſuo vti nō poteſt, ex ſentētia Sim. de prat. & ab ea in indicando non eſſe recedendum.*

106 *His aſtipulatis Curtium Iun. Rub. Alex. Boerium Alciatum, Nattam Vaſquium Socinum Iun. Couarruuiam author eſt Ludo Zuntius, dicens non eſt curandum, de inæqualitate, niſi illa fuerit notabilis, Ergo &c.*

107 *Inequalitas magna vel notabilis quæ dicatur varia ſententia.*

108 *L. filij C. famil. hereſ. declaratur.*

109 *D. L. filij L. Quoties & reliqua non faciunt mentionem ſolemnis vel imperfecti teſt.*

110 *L. quæ pater ff. famili. Hereſ. declaretur.*

111 *L. parentibus C. de inoffi. teſt. habet locum in ſolemni teſta.*

112 *L. fin. C. famil. Herciſ ꝑ Romani & Decij ſententia de equalitate ſeruanda ſtringit ex ſententia Couarruuia.*

113 *Baldum & Salicet. nō facere mentionem iniurioſæ inæqualitatis.*

114 *Caſtrenſis in d. §. ex imperfecto declaratur.*

115 *Alexand. à ſeipſo deſciſcens communi ſententiæ de enormi inæqualitate demum ſubſcribit.*

116 *Vigintiquinque doctorum quod inæqualitas magna in teſtamento minus ſolemni conſtitui non poſſit, vnanimus conſenſus, reliquis admodum paucis contrariam ſententiam defendentibus.*

117 *Virtute §. ex imperfecto & Auth. quod ſine voluntates imperfectæ ſuſtinentur.*

118 *Teſtamentum in quo filius eſt præteritus &c. ipſo iure nullum eſt, quia defectus eſt in forma.*

119 *Idem eſt in filia cum ſexus differentia hodie ſublata ſit.*

120 *Idem procedit in poſthumo, vel nato poſt cōditum teſtamentum.*

121 *Defectus præteritionis reſpicit vitium intra rem.*

122 *Teſtamentum in pūcto præteritionis pugnat cum iure naturali & poſitiuo.*

123 *Quod procedit antequam etiam à præterito impugnetur.*

224 *Inæqualiter inſtitutus poteſt filio præterito tacente teſtamentum dicere nullum.*

125 *Fratribus in minori qualitate inſtitutis ius acquiritur ſuccedendi æqualiter, propter poſthumi præteritionem.*

126 *Non obſtante approbatione præteriti.*

127 *Communis concluſio contra Bartol. & Salicetum.*

128 *Ius inſtituto in minori parte per præteritionem acquiſitum, per præteritum adimi non poteſt.*

129 *Siue præteritus teſtamentum dicat nullum vel agat contra tabulas vel hoc non faciat, attamen teſtamentum nullum eſt quantum ad præteritum, quantum ad poſthumum rumpitur, ita vt cæteri liberi æquis portionibus ab inteſtato ſuccedant.*

130 *Filius præteritus per expreſſam approbationem nō poteſt validare teſtamentum ſemel præteritione nullum in præiudicium eius cui minus eſt relictum.*

131 *Quando non à lege vel ipſo iure, ſed facto alterius beneficium aliquod competit, ipſo non utente, beneficium ceſſat.*

132 *Iura ſupradicta habent locum non ſolum in præteritis in poteſtate conſtitutis, ſed etiam iis, qui poſt conditum teſtamentum nati ſunt, quia præteritione poſthumi voluntas teſtatoris abeſſe dicitur.*

133 *Clauſula codicillaris an ſuſtineat teſtamentum per præteritionem nullum.*

134 *Clauſula Codicillaris non expreſſe poſita in teſtamento paterno ſubintelligitur & quatenus.*

135 *Fallit in poſthumo ignoranter præterito vel poſt teſtamentum conditum nato.*

136 *Quæ opinio teſte Claro magis communis æquior & verior ſeque eam ſemper tenuiſſe dicit.*

137 *Doctores huic clauſulæ Codicillari nimium tribuere, & Notarios eam magis ex conſuetudine quam peritia aut teſtatoris voluntate opponere.*

138 *Clauſula Codicillaris non debet eſſe tanti momenti, ut poſthumum ignoranter præteritũ accepta legitima tantum ab hæreditate paterna excludat.*

139 *Supradicta opinio omnino locum habet ubi tractatur de auferenda poſthumo hæreditatis parte, quo caſu dicit Clarus eſſe impium clauſulam Codicillarem quid operari.*

140 *Quod verum, etiamſi legata ſint magna vel parva, teſtatorque de futuris liberis cogitaverit ſive non, & ſive teſtator poſt agnationem poſthumi ſupervixerit, ſive non &c.*

141 *Parentum officium vel votum, liberorum excluſioni merito repugnare debet.*

142 *Non natus non potuit committere crimen quo bonis paternis carere deberet.*

143 *Diſpoſitio ut vim Codicilli obtineat, neceſſe eſt, ut ea quæ ad Codicillum requiruntur, interveniant.*

144 *Quando interpretes vigore clauſulæ codicillaris vel iure codicilli ſolemnis ultimam voluntatem defendere volunt, quinque teſtes requirunt alias in vim codicilli valere non poteſt, & ibi practica l. fin. C. de Codicillis.*

145 *Additio margini poſt completum teſtamentum adiecta non facit fidem tanquam vaga ſcriptura.*

146 *Interlineatum inſtrumentum niſi Notarius in fine dicat, ſe id manu ſua feciſſe, non probat.*

147 *Teſtator ſi teſtamento quid addere velit omnia ex integro ordinare debet, quo caſu requiruntur eædem ſolemnitates, quæ ante ad ipſum actum requirebantur.*

148 *Addens, rem novam facere dicitur, ad inſtar libelli, quod in ſententia & teſtamentis locum habet.*

150 *Teſtamentum paternum inter liberos requirit inter cætera duorum teſtium ſubſcriptionẽ, Auth. quod ſine diem & Conſulem.*

151 *Scriptura, in margine contractus vel inter lineãdo poſita, ſi nõ adeſt dies vel data ſcriptionis ipſe dies contractus cenſetur repetitus, quod tamen hoc caſu ceſſat*

152 *Ea interpretatio facienda eſt, ut falſitas vel delictum evitetur.*

153 *Liberis honorabili titulo inſtitutionis relinqui debet alias dicuntur præteriti iure civili & eſt communis.*

154 *Hæreditas inſtitutis accreſſit, non diverſo iure venientibus.*

155 *Gloſſa in l. ſcimus C. de teſta. quod ſufficiat filium eſſe honoratum per viam fidei commiſſ. reprobatur.*

156 *Inſtitutionis titulus requiritur etiam de iure Canonico ſecundum communem.*

157 *In teſtamento inter liberos idem titulus inſtitutionis requiritur, & tanquam communis contra Iaſonem defenditur.*

158 *Teſtamentum inter liberos ex ſæpe dicto. §. Ex imperfecto nunquam ſuſtinetur, ſi ex liberis quiſquam præteritus.*

159 *Præteritionis defectus potius circa ſubſtantiam quam ſolemnitatem teſtamenti laborat.*

160 *Diſpoſitio § ex imperfecto favorem liberorũ reſpicit, non odium.*

161 *Ubi liberorum conditio, per teſtamentum fit deterior non habet locum §. ex imperfecto.*

162 *Defectus quando eſt in voluntate. §. ex imperfecto nihil operatur.*

173 *Præteritio & marginalis additio concernunt defectum voluntatis.*

164 *Additio vel detractio verborum efficit ut is actus non dicatur antiquus, ſed novus.*

165 *Novum dicitur compromiſſum, quando nova adiicitur qualitas.*

166 *Nova clauſula teſtamento addita non dicitur prioris teſtamenti nomen retinere.*

167 *Teſtamentum per præteritionem unius nullum, vel agnationem poſthumi ruptum, per approbationem præteriti vel poſthumi iure civili non reconvaleſcit.*

168 *Ex tali teſtamento hæreditas adiri iure civili non poteſt.*

269 *Iure prætorio ſecuta approbatione præteriti, illud quoad approbantem reconvaleſcit, ſed iſto caſu requiritur, bonorum poſſeſſionem ſecundum tabulas eſſe petitam.*

170 *Approbatio per præteritum facta non nocet aliis liberis in minori ſumma inſtitutis, ita ut iure civili habeant ius dicendi nullum, iure prætorio bonorum poſſeſſionem contra tabulas.*

171 *Poſthumo ignorãter præterito Auth. ex cauſa non habet locum, ex communi.*

Quid

172 *Quid ſi pater nato poſthumo tam diu ſuperuiuat, quod mutare teſtamentum potuerit, ſed non mutauit? reſpondetur legata non deberi.*

173 *Pater ideo non dicitur mutaſſe voluntatem, quia ſciuit ius eſſe ſaluum filio, ex ſententia Sichardi.*

174 *Legata propter capitales inimicitias tacitè reuocantur.*

175 *Aliud eſt in inſtitutione, iſto enim caſu requiritur factum, vtputa Cancellatio vel lini conciſio.*

176 *Quand. dicatur poſthumus ignoranter præteritus, & ſi legata ſunt neceſſaria, vtputa ad piam cauſam, an vigore auth. ex cauſa ſoluenda ſint.*

177 *Altera limitatio, Alexandro Iaſoni & Sichardo minime placens.*

178 *Legata ex teſtamento inualido non deberi niſi ab inteſtato repetita ſint.*

179 *Remedia tria quibus legata omnibus etiam ex non ſolemni teſtamento debeantur.*

180 *Teſtator ſi curet heredem promittere legatarijs præſentibus ſolutionem, legata debentur.*

181 *Vltima voluntas per promiſſionem heredis tranſit in contractum, quod fieri poteſt, & hoc caſu legata debentur.*

182 *Si inſtituatur Eccleſia & ab ea legata relinquantur legata debentur.*

183 *Si teſtator legatorijs præmittat, propria authoritate accipere poſſeſſionem rerum hæreditariarum legata debentur.*

184 *Licet legata ex non ſolemni teſtamento peti non poſſint, retineri tamen poſſunt.*

185 *Legata neq; aliud aliquid ex teſtamento rupto &c. deberi.*

186 *Rei feudalis legatæ ne æſtimatio quidem debetur.*

187 *Ex hæreditate nõ adita ex teſtamento legata non debentur.*

188 *Per additionem hæreditatis hæres quaſi conſere cenſetur cum legatarijs.*

189 *Legata ab hæredibus ab inteſtato venientibus non debentur ſed ruunt.*

190 *Heredis inſtitutio eſt caput & fundamentum teſtamenti.*

191 *In omni diſpoſitione debet eſſe perſona à qua & in quam.*

192 *Teſtamentum cum caret hærede, non eſt teſtamentum.*

193 *Hæres nemo cenſetur ex teſtamento, niſi teſtamentum ſit aditione confirmatum.*

194 *Hæreditas additio & factũ & animum copulatiue requirit.*

195 *Additionis vel immixtionis actus debet probari.*

196 *Teſtamentum ex cauſis erroneis & minus veris exiſtentibus emanatum vitiatur.*

197 *Cauſa finali exiſtente falſa tam inſtitutio quam legatum ex ſententia Sichardi ruit.*

198 *Ablatiui abſoluti conditionem important, non diſpoſitionem.*

199 *Conditio eſt liquidãda ad hoc vt diſpoſitioni, cui adiecta eſt, locus ſit.*

200 *Conditio appoſita importat formam, quam ſpecifice impleri oportet, vt diſpoſitioni locus ſit.*

201 *Forma, eo quod ſubſtantiam reſpicit, nihil addi vel detrahi poteſt.*

202 *Si inducta quedam ſunt cum certis modificationibus, quicquid exprimitur, pro forma reputandum.*

203 *Conditionis implemento deficiente, quod diſpoſitum eſt, nullum ſortitur effectum.*

204 *Defectus cõditionis ſemper habet oculos retro vſque ad tempus diſpoſitionis.*

105 *Vocatus ad hereditatem ſub conditione eam non conſequitur, niſi conditione impleta.*

206 *Conditionis defectus operatur effectum, vt quis non habeatur pro vocato.*

207 *Conditio vere & proprie non ficte vel improprie impleri debet.*

208 *Conditione in ſpecifica forma non ſeruata actus redditur nullus.*

209 *Conditio non debet impleri per æquipollens.*

210 *Forma per conditionem inducta renunciari non poteſt.*

211 *Licentia non obtenta actus propter defectũ conditionis nullius eſt roboris.*

212 *Deficiente conditione perinde eſt ac ſi diſpoſitio facta non fuiſſet.*

213 *Conſenſus etiam nõ neceſſarius ſi poſtuletur, niſi accedat, ruit quod actum eſt.*

214 *Verba ſaluo conſenſu domini limitatiua & reſtrictiua ſunt faciuntque vt ad eum ſolum caſum reſtringãtur.*

215 *Diſpoſitio certo modo & ad certum caſum limitata, extra illum nullum ſortitur effectum.*

216 *Hominis factum quando accedit ad diſpoſitionem legis neceſſariam, non habetur ratio de tali facto hominis, ſed ſolum conſideratur diſpoſitio legis.*

217 *Hominis factum non cenſetur voluntarium illud, quod ex diſpoſitione legis erat neceſſarium.*

218 *Teſtator præſumitur vti verbis in vera & propria ſignificatione, & qua conuenit cũ materia & cõmuni vſu loquendi & neceſſario quid importare debent.*

219 *Verba in hominis diſpoſitione proprie non ficte & ita intelligenda ſunt prope de iure intelli debent.*

220 *Teſtator in præiudicium legis vel contra legem diſponere nullo modo poteſt.*

221 *Vaſallus diſponere de feudis domino inconſulto poteſt, ſi ab initio puta, tempore concoſſionis ille generalis conſenſus detur.*

222 Con-

222 *Conſenſum expreſſum domini multi doctores in diſpoſitione vel alienatione feudi requirunt.*

223 *Conſenſum de ſui natura requirere expreſſionem.*

224 *Vbicunq; requiritur licẽtia, tacitus ex ſententia Camerarij non ſufficit.*

225 *Conſenſus tacitus nihil operatur, quando aliqua res conceditur in titulum.*

226 *Feudalia bona eſſe titulata, Iſeruia teſte.*

227 *Verba requiri ad conſenſum adhibendum.*

228 *Quando aliquid fieri debet cum alterius licentia hanc licentiam nunquam tacite dari ex finali ſententia Camerarij.*

229 *Decem Doctores recenſentur, exiſtimantes tacitum conſenſum ſufficere.*

230 *Scientia domini cum taciturnitate ſufficere ex ſententia Schurffij.*

231 *Abſurdum eſt, ex ſola ſcientia & patientia alicuius conſenſum in proprium detrimentũ concludere.*

232 *Abſens etiam ſi ſciat & patiatur actum fieri non habetur pro conſentiente ſed pro diſſentiẽte.*

233 *Taxatur Iſeruia per Cameratium.*

234 *Dominus niſi alienationi præſens ſit & ei, cum impedire factum potuerit, non contradicat conſentire dicitur, ex ſententia Hannetorij.*

253 *Abſens ſimpliciter ſciens actum non habetur pro conſentiente ſed pro improbante ſi incõmodum ſuum reſpiciat.*

236 *Fallit ſi coniectura, concurrerint, vtputa litera vel ſigillum.*

237 *Supra dicta vera ſunt ſi dominus per notabile tempus tacuit ex ſententia Clari.*

238 *Tacens, quamlibet conſcius, non habetur pro conſentiente, in damno ſeu amiſſione juris ſui.*

239 *Præſens & tacens præſumitur conſentire tãtum circa ea quæ concernunt cõmodum ſuum, nõ autem præiudicium. Non approbare expreſſe, eſt improbare.*

240 *Sola Domini præſentia niſi quid accedat, quod permiſſio appellari poſſit, non ſufficit.*

241 *Vt præſens & tacens habeatur pro conſentiente, cæteris paribus, requiritur, vt ad iſtum actum ex propoſito ſit vocatus & non ſufficit vt per accidens adſit.*

242 *De conſenſu domini debet conſtare per ſcripturam, quod breue teſtatum appellitant, cum data diei & temporis.*

243 *De conſenſu conſtare debet per librum licẽtiarum domini, teſte Alciado & Burſato.*

244 *Conſenſus habetur pro forma & ſolemnitate actus, ideoq; non ſufficit ſi ex poſt facto interueniat.*

245 *Conſenſu domini deficiente, ius feudale in momento quidem conſiſtere poteſt.*

246 *Conſenſus quando requiritur ante factum vel in ipſo actu, ratificatio ſubſequens actum conualidare non poteſt.*

247 *Licentia, quando requiritur in actu perficiendo non poteſt poſtmodum per confirmationẽ vel ratificationem ſuppleri.*

248 *Proteſtatio ſaluo jure domini nõ prodeſt quãdo licẽtia ante actũ vel in ipſo actu requiri debet.*

249 *Rex conſentiens ex poſt facto alienationi, conſenſus ille pro nihilo habetur, eo quod nõ habeat materiam ſuper qua fundari poſſit.*

250 *Qualitas ſubſtantialis interueniens non operatur, ſi defecerit tempore oportuno.*

251 *Multi Doctores contendunt, conſenſum ante actum in actu & poſt actum efficaciter accedere poſſe.*

252 *Et hanc opinionẽ cõmunẽ dicit cantiũcula.*

253 *Doctores pro prima opinione allegati habẽt locum ſi alienando non ſolum de præiudicio domini ſed et tertij agatur.*

254 *Doctores pro ſecunda opinione habent locũ ſi de præiudicio domini tantum & non tertij agatur.*

255 *Si tractetur de intereſſe domini tãtum ſufficit conſenſum ſubſequi.*

256 *Dominus ex poſt facto poteſt ratificare teſtamentum in præiudicium ſui, non autem in præiudicium agnatorum.*

257 *Confirmatio ſemper intelligi debet, ſaluo jure tertij.*

258 *Conſenſus domini teſtatore adhuc viuentẽ expedire debet, quo mortuo conſenſus interponi non poteſt.*

259 *Conſenſus impetratus poſt mortem teſtantis dicitur præſtitus eo tempore, quo res eſt aliena, ex ſententia Roland.*

260 *Quod defunctus facit ſub ſpe confirmationis & ante confirmationem ille moriatur; eius actus nullus eſt, eo quod ſpes eius euaneſcat, dominiumq; in heredem transferatur.*

261 *Conſenſus talis in præiudicium heredis non præſumitur.*

262 *Alienatore mortuo nõ poteſt præſtari aſſenſus niſi heres conſentiat.*

263 *Laudabile Ferdinandi Regis Aragoniæ exemplum.*

264 *Quando agitur de præiudicio domini tantum, conſenſus eius precedere & ſequi poteſt alienationem: ſecus ſi agatur de præiudicio tertij tantum, & Ratio.*

265 *Ante alienationem vel in ipſo alienationis actu dominus ex ſententia Hannetorij ſuper conſenſu requirendus.*

266 *Alienatio vt ſubſiſtat, requiritur conſenſus non tantum domini, ſed & feudatorij.*

267 *Quando actus non ſubſiſtit ſine conſenſu plurium: niſi omnes conſentiant non ſubſiſtit.*

267 *Retro tractio in præiudiciũ tertij nõ procedit.*

269 *Lex non intendit nocere tertio vi fictionis.*

270.271.272 *Cõſenſus domini efficaciter accedit ex poſt facto ſi vaſallo nondum jus acquiſitum eſt.*

273 *Alienans, ſaluo conſenſu domini, ſi moriatur, non præiudicat agnatis per eius mortem jus acquirentibus.*

274 Conſenſus domini non nocet heredi, niſi ipſe de nouo conſentiat.

275 Doctores ſecundum allegata intelligendi.

276 Actus quando ex poſt facto ratificatur, interuenire debent omnes ſolemnitates in actus confectione requiſiti.

277 In mutanda vel addendo requiritur eadem ſolemnitas, qua in conſtituendo.

278 Quod ex actis non apparet neq; geſtum vel factum dici poteſt.

279 Quando diſpoſitio patris inter liberos iuri feudali vel conſuetudini conformis eſt, valet in feudorum ſucceſſione, ſecus eſt ſi in vnum conferuntur quæ pluribus debebãtur.

280 In feudis hereditarijs admittitur æqualis diſpoſitio, non autem inæqualis.

281 Diſpoſitio iuri vel conſuetudini feudali conformis valet abſque domini conſenſu.

282 Teſtamentum continent fauorem, etiam ſine aſſenſu valet, quia ius aſſentit.

283 Teſtamentum vt ſuper feudis hereditarijs ſubſiſtat, requirit domini conſenſum, vel vt ſecundum regulas feudales factum ſit.

284 Vaſallus non poteſt ſuper feudis etiam hereditarijs teſtari niſi inter cætera data ſit licentia teſtandi ſed in feudo ex pacto & prouidentia teſtamentum omnino non ſubſiſtit.

285 Feudum hereditarium quando dominus præbet aſſenſum cenſetur quoad poſteros, res libera & allodialis.

286 Teſtari de feudo hereditario non poteſt Vaſallus propter domini conſenſum externum, quo accedente reducitur vaſallus ad terminos ac ſi de re libera teſtaretur.

287 Feudum hereditarium poteſt in quemcunque alienari cum aſſenſu domini feudi & filius hæres patris non reuocat ex ſententia Afflicti.

288 Heres factum defuncti ratum haberi tenetur, dummodo ſit legitimum, hoc eſt mediante domini cenſenſu factum.

289 Heres factum defuncti ſine conſenſu domini tanquam à iure improbatum obſeruare non cogitur, ex ſententia Marini.

290 In feudis hered: non ſufficit patris & filij voluntas ſed opus eſt tertio nimirum domini cenſenſu.

291 Cautela Camerarij in puncto inæqualis diuerſionis feudi hereditarij.

392 Feudum hereditarium diuiſibile parens non poteſt ſine domini conſenſu aſſignare vni in præiudicium aliorum. Nec primogenitis ſi eſt Francum cum aſſenſu domini in vtroq; poteſt.

293 Vaſallus de feudo ex pacto & prouidentia paterno non poteſt diſponere etiam cum aſſenſu in præiudicium agnatorum, ſecus ſi eſſet nouum vel hereditarium.

294.295 Donationes & prælegata ſine domini cenſenſu eadem ratione ceſſant: ita vt portionem tangentem omnes filios in feudo iure Longobardorum eis auferre vniique prælegare non poſſit.

296.353. C. 1. de ſucceſſione feudi, procedere in omni feudo ex ſententia Loff.Cam. & Tho. Marini.

297 C. omnes filij ſi de feud. fue: contro: intelligendum, vt accedente conſenſu domini pater inæqualiter diſponere poſſit de feudis.

398 Vaſalli teſtamentum de feudis non procedit, niſi feudi conceſſio pro ſe & ſuis heredibus quibuſcunq; facta ſit, ex Curtij ſententia.

299 Verbum quibuſcunq; operatur, vt etiam incapaces ſucceſſionis feudorum admittatur.

300 Patris ius, quod in feudo habet morte finitur.

301 Ius eſt ſtipulatione paterna vel ſuperiorum liberis acquiſitum, ſine ipſorum facto per patrem diſponentem tolli non poteſt.

302 Vaſallus poteſt teſtari iuxta ſed nõ cõtra naturam feudi ex ſententia Alexandri.

303 In feudo hereditario nihil ſine domini conſenſu cæteris paribus effici poſſe, conuincitur ex Afflicto, Capitio, Grammat. Carol. Rui. &c.

304 Fideicommiſſarius grauati heres, an poſſit alienationem rei ſubiectæ reſtitutioni, pendente conditione factam, ea impleta reuocare?

305 Filius non poteſt venire contra factum patris defuncti, cui ipſe defunctus neceſſario parere tenebatur etiam inuentario confecto.

306 Ad feudi hereditarij alienationem & repudiationem ex communi doctorũ ſententia domini conſenſus requiritur.

307 Vaſallus nõ poteſt aliter, quam leges, volunt ſolus diſponere, etiam quoad dominum, quia dominus non vult contemni.

308 Intereſt domino ne feudum pluribus debitum vni aſſignetur vt ſcilicet plures habeat vaſallos.

309.310.311 Damnum non rei tantum ſed et voluntatis domini directi attendendum vbi plures rationes adferuntur

312 Licet cum immediate ſucceſſuro contr. hi poſſit ſi tamen plures coheredes exiſtant, contractus non tenet.

313.319 Pater ex ſola ſua voluntate non poteſt refutare feudum vni cæteris excluſis, quia per partes transmittere debet.

314 Textus pluraliter loquens pluraliter intelligendus.

315 Textus vbi loquitur indefinite vniuerſaliter intelligendus.

316 Quando ſpes ſucceſſionis æqualiter in omnibus militat, omniũ requiritur conſenſus.

317 Vbi ius pluribus competit potior eſt cauſa prohibentium quam volentium.

318 Alienatio vim refutationis habet, ad partẽ refutatam autem omnes admittuntur.

320 A diuiſione fratrum ad diuiſionem patris non rite argumentatur.

321 Pater inæqualiter diuidens non refutare ſed alienare dicitur.

322.324

322.324 Fratribus incumbit neceſſitas diuidendi inter vocatos, pater autem diuideret voluntarie quod non admittitur.

323 Diuiſio inter fratres eſt retroceſſio, qua permittitur & in refutationem reſoluitur.

325 Pater inequaliter diſponens cenſetur refutare.

326 Refutatio fieri debet per ſpecialem contractum inter viuos, non autem per actum vltima voluntatis.

327 Conceſſio rei non poteſt fieri ſine titulo.

328 Refutatio à patre modo ſupra dicto facta, requirit poſſeſſionem.

329 L. Cum a matre C. de rei vind. ceſſat, quando factum teſtatoris inualidum eſt.

330 Et hoc in feudo hereditario procedit.

331 Obligatio patris ob defectum conſenſus domini in filium non deſcendit.

332 Heres reuocat factum defuncti, quia eſt heres, ſicut poſſet defunctus, ſi viueret.

333 Alienans cum conſenſu domini, licite & legitime agit, & heres non reuocat, cæteris paribus.

334 Alienantis ſine conſenſu factum à iure improbatum, & heres non tenetur obſeruare.

335 Quod & in obligationibus, & hypothecis procedit.

336 Vaſallus alienans ſi moriatur ante impetratum domini conſenſum, alienatio nulla eſt & hæres non tenetur ſeruare.

337 Morte alienantis non confirmatur, ſed infirmatur potius alienatio domini conſenſu non impetrato.

338 Teſtatoris factum quando eſt contra legis diſpoſitionem, heres non obſtante d.l. cum à matre contrauenire poteſt.

339 Et hoc procedit teſte Iaſone, etiamſi teſtatoris factum iuramento confirmatum eſſet.

340 Filius poteſt venire contra factum patris quando illud ex præſcripto legis relinquere debebat non relinquit.

241 Contra factum proprium inualidum, ne dum authoris ſui venire quis poteſt.

342 Factum Teſtatoris corruptum vel ex falſa cauſa emanans heres ratum habere non tenetur.

343 L. Cum à matre procedit in actibus oneroſis non lucratiuis.

344 D. L. Cum à matre & concord. procedit quando anteceſſor potuit ad libitum de ſuis bonis teſtamento diſponere.

345 Feudum cenſuale licet proxime ad naturam Emphyteuſeos accedit, non tamen in omnibus æquiparantur. vt ſupra.

346 Quando feuda à genuina ſua natura aliquantulum deflectent, in reliquis tamen non mutatis capitulis naturam ſuam retinent. vt ſupra.

347 Feudum cenſuale amittitur iiſdem modis quibus & verum feudum.

348 Derogatum in vno non cenſetur derogatum in alio.

349 Feudum datum vt nullũ præſtetur ſeruitium, iure tamen feudi cenſebitur, quantum ad omnia niſi quantũ ad remota & amittitur prout verum feudum.

350 Et hoc in puncto ſucceſſionis procedere tradit Burſ. Socin. & alij.

351 Licet de feudo Franco non præſtetur ſeruitium, circa alienationem tamen retinet naturã non Franci.

352. Alienationis verbo continentur diuiſiones, teſtamentorum factiones, prælegata &c.

354 Diuiſio patris teſtantis inter liberos de Emphyteuſi debet eſſe æqualis, quo caſu etiam ſine domini conſenſu procedit.

355 Fallit ſi de alijs ſuis bonis tantundem in recompenſationem relinquat.

356 Notoria probatione nulla indigent.

357 In communione bonorum exiſtens alter alteri auxilium præbere cenſetur ad beneficium conſequendum.

358 Inhumanum eſt, minores ſub gubernatione fratris legitimi tutoris exiſtentes damno affici abſque beneficio, facto tutoris, bona adminiſtrantis

359 Hoc caſu ſorores reſtaurandas tradit Aluarotus.

360 Tutorum vel curatorum ſubtilitas, ſub eorum cura exiſtentibus non debet eſſe damnoſa.

361 Tutores diteſcere prohibentur pupillorum iactura.

362 Tutores & Curat. debent inuigilare adultorum commodis, quorum vtilitati ſeruiendum ſe dederunt, non ſecus ac proprijs.

363 Omnia reſcripta indulta & inueſtitura accipiendæ ſunt ne in tertij præiudicium tendant.

364 Princeps dans vel confirmans aliquid ſemper cenſetur id facere ſaluo iure alterius.

365 Princeps non præſumitur velle præiudicare iuri tertij.

366 Princeps non habens notitiam iuris tertij ſi quid concedat ſub clauſula ex certa ſcientia nihil operatur in his, quæ ius tercij concernunt.

367 Dominus feudi non poteſt vaſallo ius ſuum auferre, nec in præiudicium capacis alij gratiam facere.

368 Clauſula ſaluo iure tertij in inueſtituris ſemper apponi ſolita.

269 *Principum beneficia intelligenda ſine tertij iniuria.*

370 *Inueſtitura in qua ſalutaris illa clauſula excluditur pro fraudulenta ex Zaſij ſententia Imo pro tyrannide Curtio habetur.*

371 *Si ex inueſtitura defectus dominica voluntatis relucet, illa tanquam ſurreptitia ruit.*

372 *Diſſimulatio juris ſui conſortis ſurreptionẽ inuehit.*

373 *Inueſtitura in rebus injuſta poſſeſſionis nihil operatur.*

374 *Reſcriptum ſubreptitium, licet in cæteris juri conſonum foret, attamen irritum eſt, quod etiam in ſancto procedere Bal. exiſtimat.*

375 *Reſcriptum inueſtitura &c. lite pendente tacita impetratum, nullius roboris eſt.*

376 *In preſcriptione potiſſima requiſita ſunt titulus & bona fides, in præſcribente, contra quẽ præſcribitur negligentia.*

377 *Male fidei poſſeſſor nullo tempore preſcribit.*

378 *Dictio nulla vniuerſalis eſt omnemq; præſcriptionem absque bona fide excludit, maxime cum nulla ratio reſtructionis militat.*

379 *Ea interpretatio facienda eſt, vt excludatur peccatum.*

380 *Præſcriptionis exceptio, odioſa, quia dicitur inuitis circumuentioni.*

381 *Præſcriptio dicitur iniquum temporis præſidium.*

382 *Præſcriptio eſt contra naturalem æquitatem.*

383 *Præſcriptio dicitur jus alterius abſorbere.*

384 *Præſcriptio eſt contra naturalẽ æquitatem quæ cautum eſt, ne quis cum alterius jactura locupletur.*

385 *Præſcriptio dicitur Rom: & Alex impium præſidium.*

386 *In materia præſcriptionum jure canonico ſtandum eſt ex communi.*

387 *Omnes ll. ciuiles quæ volunt caſibus præſcriptionem non requirere bonam fidem jure canonico correcta ſunt*

388 *Quod etiam in perſonalib. actionib. porcedit.*

389. *Arbiter ſecundum æquitatem judicare debens non poteſt judicare pro præſcriptione cæteris paribus.*

190 *In tantũ vt ſi ſtatutum eſſet contrarium, tamen illud non procedat.*

391 *Præſcriptio bona fide inchoata, ſi mala fides ſuperueniat interrumpitur.*

392 *Præſcriptio interrupta coaleſcere non poteſt, ſed nouo eoque integro tempore cum bona fide optus eſt.*

383 *Præſcriptio in principio medio & fine bonã fidem requirit.*

394 *Præſcriptio ſine animo præſcribendi non procedit.*

395 *In præſcriptione non ſufficit bonam fidem extare ſed requiritur eam vna cum titulo, poſſeſſione continuata & omnibus qualitatib. in ſpecie deductam allegatam & probatam eſſe.*

396 *Præſcriptio eſt introducta ad tollendas actiones iam ortas vel formatas, non formandas.*

397 *Iuri inhærenti actioni tãto tempore preſcribitur, quanto tempore præſcriberetur actioni.*

398 *Præſcriptio non procedit, quando aliqua culpa præſcribenti, quæ illum in mala fide conſtituat, imputari poteſt.*

399 *In nondum natam nulla negligentia cadit, nec agere poteſt.*

400 *Abſentes jura ſua ignorare cenſentur.*

401 *Præſcriptio contra ignorantem nihil efficit.*

402 *Ignorans neglexiſſe dici non poteſt.*

403 *Præſcriptio in feudis contra naſcituros non currit.*

404 *Præſcriptio non currit contra ſucceſſores feudi.*

405 *Præſcriptio per motã controuerſiam interrumpitur.*

406 *Priuilegiatus contra priuilegiatum nec proſcribere nec priuilegio ſuo vti poteſt.*

407 *Præſcriptio contra vaſallum, qui ad feudum venturus eſt, non currit.*

Concluſio II.

PRÆTENSAM illam ab Aduerſarijs jactitatam conſuetudinem, fœminas ſcilicet maſculis extãtibus à feudi ſucceſſione arcẽtem quam in articulis defenſionalibus *16. 20. 21. 22. &c.* vrgent quod attinet. Acta tam aſſertoria quam probatoria inſpicienti ſole clarius meridiano patebit, eã ab ipſis neq; per teſtes neq; per ſcripturas vllo modo probatam. Imo Rotulus dictorum teſtiũ contrarium, ſcilicet, quod de tali prætenſa conſuetudine nihil vnquam auditum ſit, euidenter oſtendit. Et licet duo à Reis producti teſtes de ea aliquid depoſuiſſe videantur præſertim cum prior teſtes diſertis, verbis inquiat, de Curiæ conſuetudine ſibi nõ admodum conſtare, quid autem de fœminarum in feudis cum fratribus ſucceſſione tenendum lato decreto, de quo nos ante ſæpe locuti ſumus, eſſe determinatum,

Dan Zeug Richtig ſagt der gebrauch Curiæ ſo jhme, ſo genaue nicht bewuſt/ jedoch mige es daß Vrtheil außweiſen / Inmaſſen Er ferner ſagt / dye Frawes Perſonen haben mit den Manſperſonen puta inæquali gradu Meuwlicher Jahr here in den Lehengutern ſuccedirt,

Vnnd

Vnnd wie zeug ad 48 prætenſum articulum
defenſ: ſagt Die gebrůder haben jhren Schwe-
ſteren/ ſo an N. N. Vorheuratet/ quotam feu-
dalium ſolgen laſſen. Quam relationem ad
Decretum factum vlterioremque eius depo-
ſitionem Actrix, eo quod præteoſa aduerſari-
orum conſuetudo per illam elidatur, commu-
nisq; fœminarum ſucceſſio cum maſculis e-
uincatur, acceptauit.

Non obſtat, quod ijdem teſtes inquiunt
fœminas non neceſſario ſed ex gratia ad feu-
da admiſſas. Quandoquidem aute depoſuit
ſibi curiæ conſuetudinem incognitam, Item
quod ipſemet neſciat, An talis ſororum cum
fratribus ſucceſſio jure ſubſiſtat vel non, vt
ſane talis eius aſſertio; Daß ſie es nicht auß
Pflicht gethaen/ plane erronea ſit, ſaltem ra-
tione autea factæ relationis ad decretum in
curiæ latum.

1 Cum † referens ſecundum relati verba o-
mnino ſicut ſupra deductum, ſit intelligendus.
Et niſi cius verba iſto modo deberent in-
telligi, maxima contrarietas & repugnantia,
hoc modo, Droben weiß er vom geprauch nicht/
weiß nicht/ obs Gerecht oder Vnrecht ſey/ hie
aber woll er wiſſen/ daß die Dochtere von den
Lehengütern excludirt: induceretur, quod iu-
ra maxime auerſantur.

Eodem modo teſtatur alter teſtis, dicens.
An filiæ cum fratribus ſuccedant, kônne er
nicht ſo eigentlich ſagen/ habs nicht obſeruirt,
zeiget gleichwoll da neben an/ Es muſte ein Vn-
derſchiedt haben. Sicq; fatetur conſuetudinem
admittentẽ fœminas cũ maſculis in hac curia
vigere Wiewol vnderſchiedtlich/ hoc eſt vnder
Adelichen Vnd Bürgerlichen Standts Perſo-
nen/ Item jn herweidten Stamb vñ reſpectiue
Pfachtlehnen/ laut zu vielmahlen ob angeregten
Vrtheils.

Contrarium depoſuit ad *16 defenſionalem ar-
ticulum*, Quod ſcilicet ſorores extantibus fra-
tribus à feudis huius curiæ excluſæ ſint, idque
ſine vlla cauſæ expræſſione, quo caſu eius te-
ſtimonium tanquam nullum reputatur, *Auth.
de teſtibus & l. ſolam*, quæ per omnes adhoc al-
legatur *C. de teſtib. dicitque ibidem Ioan. Sich-
ard. quod Doctores* Illam legem communiter
intelligant *Concordat c. ſi teſtis §. ſola & ibi gloſ.
4. q. 3. & text in c.* cum cauſam ibi prudenter
inquirens de cauſis, de teſtib. cum ſcire ſit rem
2 per cauſas cognoſcere. Et † ideo nõ dicitur ſci-
re qui neſcit rationem reddere *Bald. in d. c. cum
3 cauſam ibique Innocent & Ioan. And. nu. 11.* In †
tantum hoc procedit vt ſi judex examinans di-
cat teſti, quid ſcis, reddere eam tenetur alias
dictũ eius non tenet, *Iaſon. in l. cũ hi. §. vel igitur
nu. 4. ff. de tranſact. Lanfrãc. de teſtib. nu. 20. verſ.
ſed ſi interrogetur idẽ tradit Felin. in d. c. cũ cauſã
4 nu. 2.* Et † hoc præſertim locum habet, cũ teſtis
deponit, quæ judicio intellectus, vt hoc no-
ſtro caſu percipiuntur, quo caſu etiam, non
interrogatus de cauſa ſciẽtiæ, deponere debet
*Bartol. in d. l. ſolam nu. 3. verſ. ſed ſi depoſuit. Bald.
verſ. ſed quãdo tale C. de teſtib. poſt nu. 5. Sichard.
num. 4. C. de teſtib. Curt. Iun. in l. 1. nu. 29. vbi
communiter 3. dicit. ff. ſi certũ petatur. Maſcard. de
probat. lib. 3. concluſ. 1369. num. 5. et ſeq.* Vt † ſic 5
Iudex ſecundum qualitatem cauſæ adductã
per teſtem aſſumat qualitatem præſumptio-
nis, tradit *Abbas in d. c. cum cauſam num. 6. &
ibi Felin. num. 2. poſt 1. fallent.* prout etiam ſin-
gularis eiuſdem affectio ad cauſam, ex ſtis ver-
bis, etiamſi eorundem ſororad ſaudalium ſuc-
ceſſionem admiſſa ſit, ſi tamen res adhuc eſſet
integra, nunquam illam admittendam fore.
Quodq; ipſos nunc facti pæniteat.

Eodẽ modo ad ſeptimi teſtis atteſtationes
reſpondendum. Nam licet inquiat maſculis
exiſtentibus fœminas nõ admiſſas, ſtatim cõ-
trarium aſſerit, fœminas cũ fratribus eſſe ad-
miſſas. Pront etiã adducta pro fœminis exem-
pla affirmãt. Imo ipſemet teſtis dicit ſe propri-
am ſororem ad feuda admiſiſſe. Ideoque idem
ille teſtis in puncto excluſionis fœminarum
valde ſuſpectus eſt, præſertim cum nullã præ-
tenſæ † excluſionis cauſam adferat, variantis- 6
q; vel contrarij teſtis dictum fide careat, quẽ-
admodum etiam ad iſtum variationis vel con-
trarietatis defectum plures alij vt puta ſuſpi-
cionis; affectionis, quod ſimiles cauſas foue-
ant, nullam dictorũ cauſam aſſignent, quod-
que contra veriſimile (vt ſupra oſtenſum) de-
ponant, accedant, Ja daß ermelte dieſe zeugen
daß jenne waß ſie jhren Schweſtern ſelbſt folgẽ
laſſen můßen/ Jetz tanquam teſtes Andern ab-
zuzeugen ſich bemůhen/ Woll geſchweigen daß
die vbrige Achtgezeugen / das widerſpiell / Als
pro cõſuetudine, fœminas admittẽte (vt ſupra
edoctum) gekundtſchaffet. Imo de tali conſue-
tudine per confeſſionem † patris & Reorum 7
liquido conſtet, Qua ſane partis confeſſione
nulla probatio maior & efficacior, conſulnit
*Roland. conſil. 48. num. 53. lib. 4. & conſil. 2.
nu. 114. lib. 1.* Imo † confeſſioni partis plus cre- 8
datur quam mille teſtibus contrarium depo-
nentib. *Bartol, & doctores in l. 2. §. credit. in ff.
ſi certum petatur Gabrell. lib. 1. de teſtib. concluſ.
4. nu. 77.*

Atq; cum per ea etiam ad exaduerſo allo-
gatam quantitatẽ feudorũ controuerſorũ, Als
von groſſen Corporibus, Sambt lehenen. Vñ
ſo mit Leuthen beſetzt, Maxime cũ hic nõ de quã-
titate ſed qualitate feudorũ agatur, ſufficiẽter
reſpõſum ſit, reliqui etiã teſtes pro actrice mi-
litent. Sequitur non tantum prætenſam illam
iactitatam conſuetudinem, excluſiuam fœ-
minarum non eſſe per Aduerſarios probatam,
ſed multo magis manifeſtum euadit, contra-
riam conſuetudinem fœminas cum maſculis
ſimul admittẽtem pleniſſime demonſtratam.

Hoc primo ſecundæ conclusionis obiecto
penitus eneruato, ſequitur nunc ſecundum,
in quo aduerſarij ſibi victoriam polliceri vi-
dentur fundamentum: vtputa paternum te-
ſtamentum ſed quam fragile illud ſit, ex ſubſe-
quentibus patebit.

Antequam autem ad eius demonſtratio-
nem veniamus, juris eſſe non incogniti obi-
9 ter notādum, Ad † hoc vt teſtamento locus ſit
oportere potius de ipſo teſtamento legitimis
probationibus conſtare, jura ſunt vulgatiſſi-
ma, jam vero neq; de hac ſchedula, num pa-
tris illa voluntas vel ſaltem eius manu ſcripta
ſit, nihil prorſus conſtat, neq; ab aduerſarijs
vllo modo talis patris vel manus vel etiam vo-
luntas eſt probata.

Neque obſtat aliquod teſtes ad verificatio-
nem manus productos, quodq; illi deponere
videantur, aſſertam illam ſcripturam manu
patris exaratam. Nam licet ſecundæ produ-
ctionis teſtis primus in finali ſua atteſtatione
deponat, productam ſchedulam patris manu-
ſcriptam. Eo quod ſibi manus eius nota ſit:
quia tamen dicta eius atteſtatio prodit, ipſum
eſſe producentium conſanguineum ſingula-
remq; amicitiam inter ipſos intercedere, hinc
ipſi tanquam maxime ſuſpecto & affectate lo-
quenti non eſt credendum, quam affectio-
nem ipſemet indicat. Ideoque ei tanquam
plures defectus patienti non credendum, per
jura ſuperius deducta. Quod eo magis pro-
cedit quod teſtium ſcripturæ ipſi prorſus in-
cognitæ ſint, quorum tamen probatio etiam
quoad paternum teſtamentum, vbi ſaltē duo
teſtes reſpectiue interuenire debent, neceſſa-
rio requirebatur. Præterea diſertis verbis ad.
7. Interrog. teſtatur, ſe non vidiſſe patrem di-
ctam ſchedulam ſcribentem. Neq; ſe præſen-
tem eum ſcriberetur, fuiſſe, Vnnd wiſſe nichts
drumb.

Et licet ſecundi examinis ſecundus teſtis ſi-
militer dicat, ſchedulam prædictam manu pa-
tris ſcriptam: attamen teſtatur, neque ſe ſcri-
ptioni adfuiſſe, & ſibi nihil de ea cōſtare. Quin
et tertius & quartus teſtes inquiunt, Manus
productas tam patris quam teſtium ipſis in-
cognitas, quamuis de interlineata manu vnus
ſuper credulitate alter de iudicio ſuo, & ſic
nulliter deponant, etſi maxime quatuor illi
teſtes manum, tam principalis ſchedulæ quam
interlineata additionis per patrem ſcriptam,
adeo vt ipſorum impoſitioni nihil contradi-
ci nec etiam ipſorum fidei quicquam detrahi
poſſet, plene deponerent. Quia tamen jure
cautum, licet teſtis dicat ſcripturam manu
10 Titij ſcriptam, † eo quia habeat manum eius
notam & tractus literarum, ſeq; ipſum vidiſſe
plures ſcribere, niſi tamen deponat, ſe tem-
pore ſcriptionis prædictæ fuiſſe præſentem,
eius atteſtatio nullius erit roboris vel monen-
ti ita tradit. *Thom. Gram deciſione Neapolitan.
84. num. 1. dicit ita tenere Franciſcum Aretinum
conſil. 64. & Bartol. in l. nuda C. de donatio. &
in authen. etſi contractus C. de fide inſtrum. &
plene Ioan. de imol. in capite 2. ex eodem* Et ita
iudicatum eſſe in regio conſilio dicit atteſtari
Afflictum *deciſ. 181.* Idem conſuluit *Alex.
conſil. 105. & conſil. 80. Vol. 4. allegat inſuper
Panor. conſil. 7. de fide inſtrum*. Quod et *Bar-
tolus in d. l. nuda. & in l. admonendi ibique Ia-
ſon. in eiuſdem legis repet. ff. de jurejur. & idem
Grammat, deciſ. 103. num. 14. & deciſ. 106.
num. 33. & 34.* probant, Imo *Carol. Ruin. di-
ſertis verbis conſil. 17. num. 12. Vol. 3. neceſſe
eſt.* (inquit) quod illi teſtes fuerint præ-
ſentes tempore quo teſtator illud ſcripſit, & q̃
deponant, ſe vidiſſe illud ſcribi. Et *conſil. 69.
vol 4.* non ſufficit (inquit) quod teſtis habeat
notitiam literarum ſcribentis, quodq; ipſum
ſæpius vidit ſcribere, quandoquidem † multis 11
ex cauſis forma ſcribendi quotidie mutatur, vt
in Auth. de fide inſtru: circa princip. Aliter enim
quis in iuuente ſcribit, quam in adoleſcentia,
aliter poſtea cum ſenio confectus erit, aliter
ſanus quam cum morbo laborat, Imo † *Bartol.* 12
in d. Auth. Etſi contractus inquit, teſtes poſſe
perfacile decipi propter ſimilitudinem litera-
rum, quin † etiā ex ſententia *Ludouici Ioſephi* 13
deciſ. 7. nu. 13. & 14. adhoc vt teſtibus, qui ſcri-
ptioni interfuerunt plene credatur, requiri, vt
etiam de contentis dictæ ſcripturæ deponant.
Si vero de cōtentis dictæ ſcripturæ nō depo-
nant, ſed tantum præſentes fuiſſe & ſcribere
vidiſſe atteſtentur, judicis arbitrium requiri.
Audit rationem eandem ſere eum Grammat.
dicens ita conſuluiſſe *Stephanum Bertrandum
conſil. 140. vol. 1.* Nā licet teſtes præſentes fue-
rint, & viderint ſcriptionē, tamen facillime in
recognitione, decipi potuerunt, cum homi-
num malitia continuo excreſcente non pauci
reperiātur qui ita aliorum manum, literas &
characteres in ſcribendo imitentur, & vix al-
teram ab altera peritiſſimus etiam quiſque re-
cognoſcere, & vt *Anthon. Granet. in addit. ad
Veſtrium lib. 6. cap. 1. nu. 26.* (inquit) oculatiſſi-
mus vix dignoſcere poſſit, dicitq; Ioſeph. loco
ſupra dicto, † annis proxime elapſis ſe vidiſſe 14
quendam ita Pontificis manum adulteraſſe,
Romæ captum & laqueo ſuſpenſum eſſe. Ta-
ceo, quod Ruin. loco ſupra dicto tradat, re-
quiri teſtatorem dixiſſe ſe ea ſcripſiſſe, et
quod ea valere velit, *per gloſ. de teſtam.
imperfect. & Baldum in Authen. Quod ſine ſu-
pra allegata* Quin † etiam *Grammat. deciſ.* 15
62. inquit num. 9. in teſtamento inter liberos
ſcri-

ſcripturam patris, niſi duo teſtes vidiſſe ſe
partem ſcribere vel dictare aut fateri, illam
eſſe ſuæ voluntatis deponant, dictã eius volũ-
tatem non probare allegat, *Doctores in d. §. ex*
Imperfecto & in dicta Auth. Quod ſine & ibi
Baldus Salicetus Caſtrenſ. & Alexand, vbi idem
Gram. Vlterius num 11. dicit, ſi pater inſtituen-
do filios ſuos hæredes, legata relinquendo te-
ſtamentum non legat vel legi faciat, ſed in ca-
16 pſa recondat, quod † dicatur teſtamẽtum im-
perfectum, addens quod ſi non valet inter li-
beros multo minus inter alios, allegat *Baldum*
in l. queſtionem C. de fidei com. & Alex. conſil.
76. vol. 3. &c. Vbi finaliter concludit, quod te-
17 ſtamentum in ſcriptis factum, ſi † aliquæ ſo-
lennitates talis teſtamenti deficiunt, illud non
tenere, etiam vt nuncupatiuum, allegat do-
ctores & præſertim *Afflictum in terminis deciſ.*
153. de quo infra latius. Hocq; noſtro caſu o-
mnes illi teſtes deponant, ipſos ſcriptioni hu-
ius ſchedulæ non interfuiſſe, nec vſquam ap-
pateat patrem dixiſſe, ſchedulam prętenſam
manu eius ſcriptã, eãq; pro ſua voluntate ratã
habere velle, Imo neq; lectã vel publicatã. Ta-
18 ceo. ꝙ † teſtamentum paternũ per literarum
cõparationem minime, probetur. *Alex. d. con-*
ſil. 76. Multo minus hæc prætenſa ſchedu-
la, niſi per alias indubitatas vel authẽticas ſcri-
pturas comparari non poſſit, eo quod ſcriptu-
ra, per quam comparatio fieri intenditur, in-
dubitata & publica, vel ex archiuo publico
19 ſumpta, aut trino teſte notata eſſe debeat, † *ad*
deciſ. Afflicti 181. num. 5. & ad tex. & doctores in
l. comparationes. C. de fide inſtrum. latius referen-
do.

Hinc ſequitur demum per Reos neq; patris
neque etiam teſtium iactitatas manus, imo
nec eius voluntatem eſſe probatas. Manet ita-
que firmum & ſtabile, Daß ermelter vermein-
ter Zettel (quæ loco teſtamẽti paterni circum-
fertur, tam ratione ſcripturarum quam volu-
tatis eittel vnd vnbewerth. Etſi maxime præten-
ſa illa ſcriptura tam patris quam teſtium, imo
voluntas probata diceretur, prout tamen ex
ſupra deductis de contrario conſtat, attamen
aſſerto illo teſtamento Rei contra Actricem
non iuuarentur, adeo vt ipſo non attento ſuc-
ceſſioni ab inteſtato locus foret.

Ad breuẽ eius demonſtrationẽ veniẽdo an-
20 te oĩa conſtare oportet, an † parens ſup bonis
cõtrouerſis factionem teſtamẽti habuerit, ſi n.
quæram (inquit Caius Iurecõſult.) an valeat
teſtamentum, imprimis animaduertere debe-
mus, an is qui fecit teſtamentum, habuerit te-
ſtamenti factionem. Deinde ſi habuerit, re-
quiremus, an ſecundum regulas teſtatus ſit *l.*
ſi quæramus ff. de teſtam. Et vt *Scæuola in l. qui-*
dam referunt, verſ. eſſe enim debet (inquit) cui
detur, deinde ſic quæri, an datum conſiſtat, vt
non ante iuris ratio, quam perſona quærenda
ſit, *ff. de iure codicillorum.* Atqui hic aduer-
tendum, certis de cauſis patri factionem te-
ſtamenti de bonis controuerſis eſſe inhibi-
tam.

Primo indubitati iuris eſt, quando ratio- 21
ne † ſtatuti, vel conſuetudinis, certa bona ex
communibus mariti & vxoris bonis, puta me-
dietas vel totum vel vſusfructus poſt mortem
vel aliud aliquid vxori debetur, ſiue de acqui-
ſitis, alijſue bonis mobilibus vel immobili-
bus agatur, quod tunc maritus dictæ ſuæ v-
xori & eius liberis per teſtamentum vel alio
modo in dictis bonis præiudicare non poſſit.
Adeo † vt licet per priuilegium libere teſtan- 22
ſti facultas marito & vxori iure conceſſa ſit,
videatur data licentia teſtandi ſecundum ius
commune *l. ſi quando §. 1. C. de in offi. teſtamen-*
to.

Tamẽ propter hoc non videretur iuri mu-
nicipali ſeu conſuetudinario loci, renuncia-
rum, tenet *Baldus in c. 1. de conſtit. lib. 6*, cum
hoc ſine damno & iniuria alterius, † propter 23
ſocietatem diuinæ & humanæ domus, cuiuſ-
modi eſt inter coniuges fieri non poſſet, ſed
teneretur, ſe accommodare iuri conſuetudi-
nario, tradit *Gulielmus Benedict. in c. Raynuti-*
us numero 224. Vbi eum allegat Petrus Pec-
kius, *de teſtament. coniug. lib. 2. cap. 1. nume-*
ro 3.

Et quicquid dicatur, eo rem cadere dicit ꝙ
maritus de parte vxoris in eius præiudicium,
teſtari non poſſit, per *Anchoranum conſilio*
102. Aretinum conſilio decimo quinto & Ioan-
nem Fabrum inſtitut. † de adoptio. §. 1. Ra- 24
tio eſt, quia quod noſtrum eſt, ſine facto no-
ſtro à nobis auferri non poteſt. *l. id quod no-*
ſtrum in concordantibus ff. de regulis iuris, tra-
dit *Didacus Couarru. lib. variarum reſolut.*
tertia. cap. decimo nono. Idem tradit & fir-
mat *Hieronij. Schurffius centuria prima, conſilio*
octuageſimo ſexto, numero primo. Expreſſe †. 25
dicens in bonis tunc exiſtantibus, vel poſtea
conſtante matrimonio acquiſitis, neque per
ſolenne teſtamentum, vel vllam vltimam
voluntatem, etiam prælegando filijs ſuis,
poſſe maritum præiudicare in bonis ſibi ra-
tione ſtatuti vel conſuetudinis debitis. Hiſ-
ce aſtipulatur *Iohannes Schneidevvinus in §.*
non ſolum inſtitutionib. de legat. Vbi etiam
allegat Schurffium loco ſupra dicto. Ratio-
nem addit Matthæus Weſenbecius ſatis pro-
babilem, quod † portio ex lege debita, non 26
poſſit teſtamento auferri, ex ratione *l. ne-*
mo poteſt. ff. de legatis primo, allegat *Iaſonem*
in authentica, præterea num. 18. c.. Vnde vir &

vxor, dicitque ſic per principem Auguſtum
Electorem Saxoniæ noniſſime parte. 3. con-
ſtitut. 7. deciſſum eſſe. Atque † talia ſtatuta
27 multum honeſta eſſe ꝓpter onera matrimo-
nij infinita, tradit *Cremenſis.ſing.155.* allegat ad
hoc *d.c. Rainutius de teſta.* & hoc tam in vxore
quam marito procedere tradit idem Cremen-
ſis loco ſupradicto, poſito enim quod vxori
concedatur libera teſtandi facultas: Attamen
per huiuſmodi conceſſionem non reducitur
ad ius commune, ſed ius municipale ſeruare
tenebitur; & ſcilicet, vxor marito eadem ra-
tione, quia maritus vxori, dimidiam, & hoc vi
relationis, relinquere teneatur: quia intelli-
28 gitur quod libere teſtari poſſit, ſalua tamen †
portione ſtatuti, ſingulare dictum eſt *Baldi in
l. ſi quando in princip. C. de inoffi. teſta. Cremenſ.
vbi ſupra*, dicitque hoc perpetuo notandum,
eo quod ſæpe in facto contingere poſſit, li-
29 mitantur † prædicta, ſi forte alter coniu-
gnm conſentiat, quo caſu expræſſus non ta-
citus requiritur conſenſus, tradit. *Petr. Pecki-
us lib. 1.c.18. num. 6.* qui Tyraquell. & alios al-
legat, præſens enim & tacens in huiuſmodi
graui præiudicio non conſentire ſed diſſenti-
re videtur vt infr. latius dicetur.

Dubium itaque non eſt maritum neque per
teſtamentum etiam validum imo liberis præ-
legando ius per conſuetudinem vel ſtatutum
vxori acquiſitum ſibi & alijs liberis auferre, nō
poſſe. Ideoque tali prætenſo teſtamento re-
pudiato ipſa & eius hæredes conſuetudinis ſeu
ſtatuti legibux inſiſtere poſſunt: tradit Pec-
kius vbi ſupra qui allegat adhoc Chaſſaneum
in conſuetud. Burgund. & alios. Iam vero in
cinitate N.N. ſtatuto receptum eſt, quod ma-
ritus vxori & reciproce vxor marito ſua bona
niſi ſpecialiter quid circa hoc in pactis dotali-
bus cautum ſit, donare cenſeatur. Ad cuius
confirmationem facit non tantum illa inter
coniuges admodum frequentata communio
bonorum, ſed etiam quod ex communi ob-
ſernantia vltimo moriens coniunx, vitalis do-
nationis etiam liberis extantibus omnia bona
pro ſuo poſſideat. In caſu autem ſecundarum
nuptiarum dimidietate omnium communi-
um bonorum, etiam data inæqualitate bo-
norum in communionem allatorum, contē-
tus eſſe teneatur. Et licet iſta conſuetudo in
loco ſupradicto imo in toto comitatu & cir-
cumiacentibus locis pleriſque inter ciues no-
toria ſit, nullaque vlteriori probatione egeat.
30 Eo † quod notorium ab onere probandi re-
leuet. *c. ſuper eodem de teſtib. cog. gloß. in verb.
non requirat, quamuis allegari debeat. l. ciues. C.
de appell. & Clem. appellanti in verb. alias de ap-
pel. Geit. lib. 2. obſer. 46. num. 21. 31.* Illudque
31 partis negatione † non inficietur vel in dubi-
um vocetur *d.c. ſuper eodem & Geit.. lib. 1. obſ.
81. num. 6. vbi Bald. & Panor. allegat.* Poteſt
tamen illa demonſtrari ex aſſerta teſtamenti
ſchedula ab aduerſarijs ſæpe producta, per illa
nimirum verba. So ſoll man jhr (puta vxori
ſuperſtiri)gebē was jhr nach gemeinen beſchrie-
benen Kayſerlichen Rechten vnd nicht nach der
Vnbeſtendigen gewonheit ſo an etlichen ortten
eingeriſſen/ zuſtehet/ vt ſic talis dictæ ciuitatis
conſuetudo vel ius municipale propria ad-
uerſariorum confeſſione, qua nulla pro-
batio fortior iuribus ſupradictis, plene edocta
eſt.

Non obſtat quod pater in aſſerta illa ſche-
dula, quæ ſub nomine prætenſi teſtamenti
paterni circumfertur aſſerat, iſtam conſuetu-
dinem eſſe vagam, ideoque non attendendā.
Deinde etiam quod fortaſſis obijci poſſet do-
nationem inter coniuges eſſe prohibitam, re-
ſpondetur enim quod conſuetudo iſta vel ſta-
tutum, quidquid ſit de iure, ante tempux
de cuius initio non extat memoria in contra-
rium, imo ante trecentos annos ſit introducta
& præſcripta, deinde etiam dicta conſuetudo
vel ſtatutum validitatem ſuam & robur à ſu-
periore illius territorij magiſtratu acceperit.

Confirmata eſt enim & renouata ab Otto-
ne Comite, & fratre eius Bernhardo altera
die poſt feſtum diuiſionis Apoſtolorum, An-
no &c. M. CCCXXVI. Vnde ſi alias non poſ-
ſet † ipſo iure dictū ſtatutum per omnia ſub- 32
ſiſtere, prout tamen de iure, attenta præſcri-
ptione, longe vltra hominum memoriam ſe-
ſe extendente ſubſiſtit. Quod etiam *And. Geit.
lib. 2 obſer. 52.* in materia cōſuetudinis & pſcri-
ptionis late tractat, attamen † à dicta præſa- 33
torū Comitum ſucceſſorumque illorum, Du-
cum Iuliacenſium confirmatione iamdudum
vires accepiſſe negari non poteſt, præſertim
cū diſputari nō debeant, illa quæ à principe ex
certa ſcientia profecta ſunt, ſecundum † *Bal- 34
dum. in l. eos C. de appellat. & gloß. in c. adhoc de
reſcript. conſuluit Minſyng. conſil. 49. num. 8.*
Quia † per cōfirmationem principis (inquit) 35
dicitur ſublatus omnis defectus, & omnia quæ
illum actum poſſent inualidare, allegat *Bald.
in proem. decretorum & Alex. conſilio ſexto, vo-
lumine ſexto, & Felin. in c. cum inter. de exceptio-
nibus.*

Proinde † ſtatutum quod bona mariti & 36
vxoris commiſceantur & fiant communia,
per omnia valet & ſubſiſtit conſuluit idem
Minſyng. conſil. 52. num. 23. & 24. dicitque iſto
caſu vxoris bona, non poſſe à mariti bonis ſe-
parari, & è conuerſo allegat pro dicti ſui con-
firmatione *c. ſignificauit de donat. inter virum
& vxorem & Anchor. conſ. 102. & conſil. 14. nu.
14.* Et quantum attinet ad ipſam donatio-
nem quamuis donationes inter coniuges re-
gulariter prohibitæ ſint: reciprocæ tamen † 37
vel mutuæ donationes inter dictas perſonas,
ſuper vtriuſque hæreditate de iure firmæ ſunt,

& ſta-

& ſtabilis textus eſt *in l. quod autem §. ſi vir & vxor ff. de donat. inter vi. & vxor.* Si vir & vxor
(inquit. Vlpian.) quina inuicem ſibi donauerint, recte placuit compenſationem fieri do-
nationum concordat. *l. cum proponas C. de pa-
ctis & l. de fidei commiſſ. C. de tranſact. Conſuluit
Alex. conſil. 83. lib. 1. Carolus Ruin. conſil. 126. n.
ſexto, lib. 1. allegat* idem ſentire *Cynum Bal-
dum Salicet. & Modernos in l. ſi pater puella C.*
38 *de in offic. teſta.* vbi eos dicere † inquit, quod
reciproca donatio inter coniuges conſtante
matrimonio facta, iſto modo, ſi contingat al-
terum præmori, ſuperſtes habeat bona, vale-
at atque ſubſiſtat. Quod & Nicolaus Boer. *de-
ciſ. 345. numero ſecũdo ex conſilio Bertrandi 267.
numero ſecundo & tertio, & conſil. 121. volumine
nono, & conſil. 233. volum. primo. Chalderinus
conſil. 1. in titulo de donat. Schurff. centur. 1. con-
ſil. 46. numero tertio & quarto. Franciſcus Mar.
deciſ. 22. Parla. Delph. numero 1. 2. & 3. parte
ſecũda* & nouiſſime omnium Petrus Peck. *de
Teſta. cõiug. libro primo cap. ſeptimo fol. mihi 267.*
39 atteſtantur. Atque † adeo valent huiuſmodi
repticæ donationes, quod licet forte alter cõ-
iugum pœnituerit vel teſtari voluerit, licet
alias pacta per quæ vltima voluntas teſtandi
impeditur, non ſint valida. Quia tamen res
non eſt amplius integra, hoc ei facere non li-
40 cet. Cum enim † huiuſmodi, pactum vel do-
natio vtriuſque coniugis conſenſu initum ſit,
vtriuſque etiam diſſenſus ad reſciendendum
illud requiritur, nec per alterum ſolam inuito
altero id fieri poteſt. Ait enim lex, ſicut ab i-
nitio libera poteſtas eſt habendi vel non ha-
bendi contractus: ita renuntiare ſemel con-
ſtitutæ obligationi aduerſario non conſenti-
ente nemo poteſt *l. ſicut C. de actionib. & oblig. l.
nihil tam naturale ff. de regul. juris, cõſuluit Min-
ſyng. conſil. 14. numero decimo.* Imo reciproca-
tarum pactionũ vel donationum tanta vis eſt,
41 quod † omnino etiam propter ingratitudi-
nem reuocari nõ poſſint, tenet Boerius *deciſio.
355. allegat* Cynum Bald. & Salicerum in *l. fin.
C. de pact. Rom. in conſil. 298. in fine & voluit
Bald. in l. ſicum mihi ff. de donat. conſuluit Mi-
ſing, conſil. 49. nu. 6.* late iſtam materiam pro-
42 ſequens, prout † etiam in integram reſtitu-
tionẽ iſto caſu denegari conſtat, eo quod v-
bi par eſt conuentio nemo lædi intelligatur,
Gothofred. *in d. l. de fidei cõmiſſi. C. de tranſact.*

Quæ omnia cum citra controuerſiam ita
communiter ſtatuta & deciſa ſint: ſequitur
denuo patrem non potuiſſe vxore ſua non cõ-
ſentiente ſuper dictis bonis communibus ob-
ſtante pacto vel donatione facta in præiudi-
cium dictę ſuę vxoris & eius liberorum, atten-
to quod liberi in matris prædefunctæ locum
hæreditarie ſuccedant & omnibus juribus †
43 quæ matri in bonis paternis competijſſent
perfruantur *l. hæreditas ff. de reg. juris & Min-
ſyng. conſilio trigeſimo tertio, numero ſexto, & con-
ſil. trigeſimo nono, nu. vigeſimo ſexto*, etiam per
ſolenne teſtamentum taceo imperfectum &
vndequaq; defectuoſum teſtari.

Neque admodum refragatur ſupradictis
quod ſupra allegatum eſt, per huiuſmodi ſta-
tutum adimi † facultatem teſtandi quæ eo 44
quod nunquam redeat cuilibet libera eſſe de-
beat. Reſpondetur enim, quod dictum ſtatu-
tum vel donatio non adimat facultatem te-
ſtandi, ſed tantum conſtringat. Poſſet quidem
† ſtatutum poteſtatem diſponẽdi in totum ex 45
cauſa auferre, ſecundum Innocent *in C. quia
in Eccleſiarum de conſtit. & DD. in l. 1. ff. de cõ-
ſtit. princip. Angel. in auth. vt fact. noua conſtit.
§. 1. Iaſon. in l. ſtipulatio hoc modo concepta ff. de
verb. oblig. Angel. in conſil. 323. & Zaſ. in conſil. 1.
numero quadrageſimo tertio, lib. ſecundo.* Sed re-
uera † in præſenti caſu ſtatutum conſtringit 64
tantum libertatem teſtandi ad legitimum cũ-
ſenſum ſui conſocij vel coniugis, cuius inter-
eſt tale teſtamentum fieri vel non fieri, quod
& Iaſon *in l. ex facto numero nono. verſic. Ego te-
neo ff de vul'g & pup. ſubſtitut.* nõ attento (quic-
quid Caſtrenſis adſerat) approbat, dicens, ta-
le ſtatutum † eſſe æquum & non iniquum & 47
ſi caſus contingeret ſic iudicaturum & con-
ſulturum ſe, quod etiam hoc argumento in-
uari poteſt, teſtamenti † factio requirit inte- 48
gram perſonam, ad hoc vt valeat teſtamen-
tum. Iacob. de But. *in l. ſenium C. qui teſtam.
facere poſ.* ſed qui eſt in alterius poteſtate (ſi-
cut vxor eſt in poteſtate viri.) Nemo n. eſt
Dominus membrorum † ſuorum, non habet 49
perſonam integram, *gloſ. in l. eum non ſolum §.
neceſſitatem. C. de bon.. quæ lib.* Ergo quamdiu
vterque coniunx viuit, ſintque ex æquo com-
munium bonorum Domini, non poterit al-
ter ſine alterius conſenſu condere teſtamen-
tum. Quod cum in hoc noſtro caſu non ſit
obſeruatum, ſed è cõtra maritus in præiudici-
um vxoris & quorundam eius liberorum di-
poſuerit, illa diſpoſitio non poterit tam ratio-
ne liberorum quam matris ſuſtineri, ſed pro
inutili ac vitioſa habenda, meritoque reij-
cienda & ab inteſtato æqualiter ſuccedendum,

Et hoc † in præſenti caſu tanto magis pro- 50
cedet, cum quod aſſertio vel profeſſio pa-
tris in teſtamento niſi iurata ſit, non ſubſi-
ſtat, tradit *Guido papa ſing. 835. numero ſecun-
do, allegans Henricum de Bouen. in authent. ſa-
cramenta, circa finem c. ſi aduerſ. vendit,*
tum † quod maritus vigore ſtatuti vxori, & 25
vxor marito reciproce ſuccedere cenſea-
tur, tradit *Gulielmus Benedictus in replicis,
C. Raynutius deciſione quinta, de Teſtamento,
numero 224. & 225.* Quod & *Muſyngerus*

con-

52 *conſuluit, d. conſil. 14. nu. 12.* Pront † etiam idẽ
Minſyng. Romulum eandem legem tuliſſe af-
firmat, loco ſupradicto, verba *d. l.* hæc ſunt:
Mulier viro legitime coniuncta fortunarum
& ſacrorum ſocia illi eſto, vtq; domus ille do-
minus, ita hæc domina. Quam Romuli legem
Dionyſius Halicar. libro antiquitatum Roma-
narum 2. plurimum commendat, vnde non
inſulſe vulgatũ illud apud veteres Romanos
ortum dicitur Adagium. *Vbi tu Cajus, ego Ca-*
53 *ja*, & vt † vir paterfamilias ita vxor materfa-
milias dicebatur, cuius veteris ſolennitatis ve-
ſtigijs, iuriſconſulti noſtri inſiſtentes, Mode-
ſtino, nuptiæ conſortium omnis vitæ diuini
54 atque † humani iuris communicatio *in l. 1. ff.*
de ritu nupt. dicuntur. Et *Gordianus Imper. in l.*
aduerſus C. de crim. explic. hæred. Vxorem ſoci-
55 am rei † humanæ atq; diuinæ domus vocitat.
Imo Paulus I. cõſultus *in l. 1. ff. rerum annotata-*
rum inquit Nerũ & Caſſium exiſtimaſſe pro-
56 pter hanc ſummam vitę † ſocietatem vxorem
fieri quaſi dominam rerum mariti.

57 Atque hinc Vlpianus viri & vxoris vnam †
eandemque eſſe domum *in l. 5. ſi vir & vxor ff.*
ad Senatus C. Syllan, vxoremque non modo
ſacrorum mariti Sociam, ſed & eiuſdẽ domi-
cilij ciuitatis, atque fori eſſe teſtatur *in l. exige-*
re ff. de iudicijs & in l. cum quadam ff. de iuriſ-
dict. Quod etiam idem Vlpianus ad honores
58 extendit, ita † vt honor & dignitas mariti v-
xori communis ſit, vxoreſque radijs marito-
rum coruſcent *l. fœmina ff. de ſenatorib. l. mulie-*
res C. de dignitat. lib. duodecimo, quæ lex etiam
ante in tit. de inco. lis c. lib. 1. poſita eſt.

59 Quam † quidem dignitatem maritorum
beneficio acceptant viduæ, *l. filij §. vidua. ff. ad*
municipalem. At ſi inferioris ordinis viris nu-
pſerint deponunt *l. 1. c. d. tit. de incolis & in l.*
ingenua c. de muriileg. lib. 11. Nouel. 22. cap. 36.
quamuis huiuſmodi dignitatem per ſpeciale
priuilegium cum plebeo nubẽs retinere poſ-
60 ſit. *l. fin. ff. de ſenatoribus*, vt nihil † mirum ſit.
quod coniuges ſibi inuicem etiam hodie in
pleriſque locis ſuccedant. *Minſyng. dict. conſi-*
lio decimo quarto num. decimo tertio.

61 Porro † quod parens hoc in caſu noſtro te-
ſtari non potuerit, vel ex eo patet. Quod ſu-
per feudis in quorundam liberorum fauorem
& aliorum extremam perniciem, etiam per
ſolenne teſtamentum, nulla procedat diſpo-
ſitio, textus eſt *in c. vnico de ſucceſſ. feudi*, ibi,
nulla ordinatione defuncti in feudo manente
vel valente, quod confirmatur *per c. vni. §. do-*
nare, qualiter olim feud. pot. alie. Et in hac ſen-
tentia fuit *Bald. in c. vni. de prohib. feud. alij per*
Frid. traduns. Andreas de Iſernia & Aluarot. in
d. c. vni de ſucceſſ feudi, tenet Iacobin. in verbo &
cũ pacto. de feudis. Quod & *Curtius Iunior Spe-*
culator, Petrus de Bella Pertica, & Caſtrenſ. con-
ſil. 164. & Iacob. de Ardizone cap. 58. ibi. Nam
ex teſtamento nulla ordinatio vel voluntas
poteſt eſſe ſuprema in feudo, probant. Vnde
refert Aluarotus & nouiſſime Hannetonius
libro feudorum 2. cap. 1. ex Aluaroto & Iſernia
in poteſtate patris ſitum non eſſe, vt teſtamẽ-
to ſuo vel Codicillis alteri duas feudi partes
aſſignet, alteri vero vnam, vel quod fortius
eſt alteri ſoli integrum feudum concedat: al-
terum vero prorſus excludat, imo † vaſalli di- 62
ſpoſitione, qua alteri filiorum duas partes, al-
teri vnam vel nullam deſignat, non obſtante,
filij vocabuntur æqualiter ad feuda & ita di-
cit conſulere Cardinal. Florentin. Franciſc.
de Zabarell.

Quæ omnia teſte eodem Hannetonio adeo
vera ſunt, vt licet vaſalli teſtatoris filij in bonis
allodialibus ſicut feudalibus ex inæqualibus
portionibus hæredes eſſent inſtituti atque † 63
bonorum allodialium hæreditatem ſecundũ
patris ordinationem adijſſent. Ea tamen adi-
tio filios in bonis feudalibus patris ordinatio-
ne grauatos non impediet, quo minus in po-
ſterum, ſi velint, in feudalibus bonis æquali-
ter ſuccedant. Verba ſunt Hanoeton. loco ſu-
pradicto.

Et licet hic Aduerſarij obijciant, hoc pro-
cedere quidem ratione extranearum perſona-
rum, non autem habere locum, ſi parens inter
ſuos liberos diſponat, nihil tamen illud ſentẽ-
tiam noſtram infringit. Cum enim ille textus
non diſtinguat † de patre diſponente inter 64
ſuos liberos vel inter extraneos ſed generali-
ter loquatur vaſallũ nõ habere liberam diſpo-
ſitionem de feudo etiam per viam teſtamen-
ti. Idcirco generaliter intelligi debet, hoc mo-
do, quod pater non poſſit, præſertim ſine aſ-
ſenſu diſponere de feudo aliter, quam ipſi li-
beri ab inteſtato ſucceſſuri eſſent. Quod &
Capitius *in d. c. Imperialem* tenet & *Camerari-*
us ibidem fol. mihi 177. probat dicens, vanam
eſſe hanc † opinionem, quæ dicit nullam eſſe 65
diſpoſitionem inter extraneos, non autem in-
ter filios, & rediculũ † eſſe dicerę, patrem nõ 66
poſſe nocere filio aliendo, deuidenãdo autem
nocere poſſe. Cum tamen perdictonem
nulla omne † cõmercium excluſum ſit, quod 67
& *Petrus Loriotus in Comp. feud. tit. de aliena-*
tione feudi verſ. quinto vaſallus, refutat. dicens
quod textus d. c. vni de extraneis perſonis in-
telligi non poſſit, Eo † quod vaſallus in vita 68
prohibeatur feudum in extraneum conferre,
multo minus hoc poſſit in vltima voluntate,
allegat gloſ. *in l. illa inſtitutio de hæred. inſtit.*
Prout hæc omnia & præſertim quid de feudo
hęreditario ſtatuendũ ſit; infra lati⁹ dedocenẽ.

Cum itaque ex prætenſo teſtamento
luce clarius meridiana perſpicuum euadat
quod dictus parens in aſſerta illa ordinatio-
ne ſuos quinque filios hæredes in feudis in-
ſtituerit, quatuor vero filias in viuis adhuc
exiſten-

exiſtentes æque capaces & tres poſthumas,
quarum vna ipſum teſtatorem ſupervixit, imo
adhuc in viuis eſt, excluſerit, ſicq; contra iuris
feudalis diſpoſitionem teſtando egerit.

69 Præterea † cum ad actus perſectionem nõ
ſolum voluntas ſed & poteſtas neceſſario re-
quiratur, conſuluit *Socin. conſil. 72. num. 13.*
vol. 1. & conſil. 99. num. 45. vol. 2. Nenizan. con-
ſil. 12. nu. 5. Iacobus Leonardus de Piſauro conſil.
117. num. 227. Socin. ſen. conſil. 7. nu. 1. qui allegat
c. ſuper Abbatia de offic. delegati, & vt Purpu-
rat. inquit, nullum actum humanum ſine vo-
lũtate & poteſtate ſubſiſtere inter conſil. feu-
dariorum *conſil. decimo tertio, alleg. l. multum*
C. ſi quis alteri quam ſibi. &c. Quod & Marcus
Mantua *ſingul. 485. probat.* Hinc neceſſario ſe-
quitur aſſertum illud teſtamẽtum non ſolum
ratione defectus ſolennitatis & volũtatis, ſed
& ratione poteſtatis prætenſi teſtatoris plane
nullum eſſe, ideoque tam in feudalibus quam
allodialibus æquali ſucceſſioni ab inteſtato
inſiſtendum.

Et ſi maxime ſupradicta ceſſarent, prout ta-
men minime ceſſant: attamen dictũ teſtamẽ-
tum in materia & forma tantopere laboraret,
vt pro paterno inter liberos nequaquam ſu-
ſtineri poſſet.

70 Etſi enim iure † cautum ſit, quod teſtamẽ-
tum paternum inter liberos imperfectum, in
quo duo teſtes cum reliquis ſolennitatibus §.
& imperfecto in l. hac conſultiſſima C. de teſta-
ment. interuenerint, valeat atque ſubſiſtat:
71 verus † tamen dicti. §. ex imperfecto intelle-
ctus eſt, huiuſmodi patris diſpoſitionem co-
ram duobus teſtibus factam tũc demum ſub-
ſiſtere, ſi inter liberos ſeruata ſit æqualitas,
non autem procedere quando liberi ſunt in-
72 æqualiter inſtituti. Et licet † iſta quæſtio: an
teſtamentum paternum inter liberos non ob-
ſtante inæqualitate ex §. *ex imperfecto* ſuſtine-
atur, an vero non, ſed in totum expugnetur,
ſit ſatis diſputabilis, multique Doctores, & ij
non infimi ordinis, pro parte affirmatiua,
73 quod ſcilicet ſuſtineatur militent, in † quo-
rum numero ſunt Caſtrenſis, Riminaldus &
Natta *d. §. ex imperfecto. Baldus in l. filij & ibi*
Salicet. C. famil. Her. Gulielmus Benedictus in c.
Raynulius. §. teſtamentum 1. numero ſeptuageſi-
mo ſecundo, prout etiam Alexand. conſil. 146.
numero duodecimo, libro ſecundo. Pariſius conſi-
lio trigeſimo quarto, numero vigeſimo primo, vol.
2. Cumanus conſil. 13. Gratus conſil. nono, volum.
2. Socin. Iun. conſilio vigeſimo quarto, numero 6.
volumine tertio. Et quamplures alij idem con-
ſuluerunt quibus etiam *Boerius deciſ. 240. nu.*
10. And. Gail. lib. 2. obſer. 112. nu. 21. & ſeq. ſub-
74 ſcripſerunt, dicentes † quod pater excepta le-
gitima de bonis ſuis libere diſponat, *d. §. ex*
75 *imperfecto.* Maxime † cum patris factum liberi
præſtare teneantur, *l. cum a matre C. de rei vẽ-*
dicat & l. cum pater ff. de legat. 30. Quam et-
iam ſententiam Imperatorum placitis eſſe cõ-
firmatã aiunt *in l. finali C. famil. Her.* Imo ſi æ-
qualitas † teſtando in liberos ſeruanda foret ꝙ 76
quod tunc ſæpe dictus §. *ex imperfecto* cẽſetur
ſuperfluus & omnino fruſtatorius. Quodque
† liberi licet non eſſent inſtituti in tali teſta- 77
mento imperfecto vel ſi omnes æqualiter in-
ſtituerentur eodem modo, quo ab inteſtato
ſucceſſuri eſſent. Ideoque dictum §. nullius eſ-
ſe vtilitatis vel importantiæ. Atque hinc etiã
ſi pater inter liberos inæqualiter teſtatus ſit,
plus vni quam alijs relinquens, dictum teſta-
mentum non obſtante inæqualitate valere.
Quodq; hoc velit notabilis ille §. *ex imperfecto*,
prout etiam idem *Caſtrenſis in d. l. hac conſultiſ-*
ſima §. At cum humana C. qui teſt. face poſſint
confirmat, non † curo (inquiens) an eas in- 78
ſtituat æqualiter, an vero inæqualiter, poſtquã
non immiſcet extraneos, quod & *Raph. Cumã.*
vbi ſupra & Franciſc. Aretin. in d. §. ex imperfe-
cto tradit, fortius ſubdens, prædicta † proce- 79
dere etiamſi vnus filius in tali Teſtamento ſit
exhæredatus vel grauatus, alteri reſtituere ſu-
am partem, prout etiam eiuſdem opinionis
allegatur dictus *Alexander de Imol. conſil. 146.*
col. 2. vol. 2. horumq; ſententiæ *Hartmannus*
Piſtoris queſt. 1. lib. 1. Ludoz untius in conſil. ſuo pro
vxore intitulato, & cum eo nonnulli alij ſuper-
ſcribant.

Tamen † prior ſententia quæ eſt *Ludo. Ro-* 80
man. conſil. 386. verior eſt & ęquior, Ideoq; cõ-
munior, quam etiam tenet idem *Romanus in*
conſil. 179 num. 16. vbi inquit. Quod † priuile- 81
gia quę conceduntur parentibus inter liberos
teſtantibus, *vt d. l. fin. C. famil. Her. & d. §. ex*
imperf. habeant locum, quando pater æquali-
ter filios inſtituit, vel alio modo æqualiter illis
prouidet, alias ſecus. Eandem ſententiam cõ-
ſulando tenet *Barthol. Socin. conſil. 5. n. 1. vol. 3.*
Probaturq; illa ſententia tali medio. Quia ſe-
cundum cõmuniter ſcribentes ratio *d. §*, volẽ-
tis dictum teſtamentum imperfectum valere
inter liberos eſt, quod liberi alias ab inteſtato
ſucceſſuri erant.

Et † ſic cum cauſa inteſtati foueat cauſam 82
teſtati, etiamſi pater teſtetur inter liberos,
propter huiuſmodi ęqualẽ ſucceſſionẽ ab in-
teſtato, ceſſat timor falſitatis. Ad † quam eui- 83
tandam Ius commune requiſiuit numerum
ſeptem teſtium, iuxta *d. l. conſultiſſima in prin-*
cipio, ſed quando liberi inſtituuntur inæqua-
liter, tum militat † eadem ratio ſuſpicionis ſeu 84
idem timor falſitatis, quæ in alijs, imo maior
quam in alijs *arg. l. 1. ff. de donationibus iuncta l.*
cum oportet ff. de bon. qua lib. Eandem ſenten-
tiam † legendo, & conſulendo tenet *Philip-* 85
pus Decius in l. 1. in 2. notab. C. vnde liberi & in
d. l. hac conſultiſſima col. 4. verſ. vltimo limita-
tur & in conſilio 105. col. vlt. concludens illam
opio-

opinionem eſſe æquam & naturalem, vt ſcili-
cec ſeruetur æqualitas ioter liberos, prout eſ-
ſe debet, *l. vt libe. C. de collat.* Quod etiam iu-
dicat egtegria *illa lex, maximum vitium. C. de*
liberis prateritis & d. l. inter filios C. famil. Her.
& l. fin. §. 1. C. ad ſenatus C. Tertullianum. Imo
teſtameotum inter liberos (ioquit Decius) in
86 quo noo † eſt ſeruata æqualitas, dicit oon re-
pucari teſtamentum inter liberos eo quod
non ſint æqualiter inſtituti, & ex quo nõ ſunc
æqualiter inſtituti noo videtur teſtamenrum
fauorabile, per ea, quæ dicir ſe ante tradi-
diſſe, quod *& conſil. 349. numero 9. repetit.*
Vulgare illud ex Angelo refereos dictũ, quod
87 pater † non debeat facere vuum filium legiti-
mum & alium illegitimum, vel vt idem De-
cius conſil. 59. num. 3. inquit priuignum. Imo
nec conſenriendum ioquir eſſe parentibus in-
iuriam aduerſus liberos ſuos in ſuo teſtamen-
88 to indocere, eo † quod plerumque ſaciunt
maligne circa ſanguiuem ſuum, verba ſunt
formalia *Decij conſil. 363. num. 1.* Et pro hac iu-
ſtiſſima Decij Romani Augeli aliorumq; ſen-
teotia facit, quia *d. l. hac conſultiſſima §. ſi quis*
89 *autem C. de teſta.* Videlicet † quod primum
teſtamentum licet perſectum & ſolenne tol-
latur: per ſecuodum teſtamentum etiam im-
perfectum ſiue ſit in ſcriptis ſiue nuncupati-
uum ſecuodum *Raphaelem & Iaſonem ibid. in*
2. ampliat. Si ſcilicet in eo ſint hæredes facti
veoieutes ab inteſtato coram quinque teſti-
bus, ijque ab ioreſtato venientes oon ſint de
liberis ſed extraueis vel coram duobus teſti-
bus ſi ſiot de liberis per *d. §. ex imperfecto &*
DD. præſertim Baldum & Salicetum in §. ſi quis
autem in l. hac conſultiß. C. de teſtam. vendicac
ſibi locum, quando ſunt ioſtituti omnes ve-
90 oientes ab inreſtato, ſecus † ſi aliqui & non o-
mnes per text. dum vtitur indefinita, oratio-
ne, ſcilicec, his qui ab inteſtato &c. ica oota-
biliter decidit *Raph. Cuman. in d. l. ſi filius qui in*
poteſtate in ante pe. col. ff. de lib. & poſthu. & ſe-
quuotur *Alex. de Imol. & Iaſon. in d. §. ſi quis*
autem & Decius d. conſil. 105. Eandem etiam te-
net *Curtius Iun. in d. §. ex imperfecto col. 2. verſ.*
principalis dubitatio.
91 Et † quãquis ex iſtis omnibus luce meridi-
ana clarius prætenſa huius inæqualis diſpoſi-
tionis deſectus notorie pateat, ita vt quicquid
ſuper additur, magis ſuperfluum quod neceſ-
ſarium videarur. Nihilominos tameo vc Ca-
ſtrenſi eiuſque ſequacium opioiooi ſatisfacia-
mus, videtur illa noſtra aſſertio vltra ſupradi-
cta hac ratione coofirmari. Io §. *ex imperfecto*
ponitur Ius ſingulare & caſus exorbitãs à regu
la communi poſita in principio *l. hac conſultiſ-*
ſima, videlicec quod teſtamentum imperfe-
ctum, coram duobus teſtibus tantum, valeat
incer liberos, ergo oõ debet fieri extenſio ſed
ſtricta interpratatio *l. quod vero & ibi DD.*
ff. de legib. d. l. ſi vero §. de viro & notant DD. in
l. ſi conſtante ff. ſol. matrimo. Potiſſimum ſi † talis 91
exteoſio eſt odioſa, reſtrictio autem fauora-
bilis, & maxime ſi eſt conueniens cum iure
naturali & per eam reditur ad Ius commune *l.*
cum quidam & ibi DD. ff. de liberis & Poſthu. c.
odia de regul. iuris lib. 6. Præterea † jus ſpeciale 92
ſeu caſus ſpecialis exorbitans à iure commu-
ni, vel illi ſaltem cootrarius, vel lex noua de-
rogatoria prioris debet ſtricte & ita inrelligi
vt quam mioime fieri poteſt, lædat ius com-
mune, & quam primum aliquid operara eſt,
debet reſtringi, *l. 2. & ibi ſcribentes C. de nox*
act. c. cum dilectus & ibi Canon. de conſuetud.
Sed clarum eſt quod ſi dictus §. extenderetur
etiam ad liberos ioſtirutos inæqualiter, quod
† hoc redundareri o maximum eorum odium. 93
in quorum fauorem introductus eſt, *Iaſon in d.*
l. hac conſultiſſia nu. 4. & quod hoc repugnaret
diſpoſitioni d. l. vt liberis & iuri naturali, vo-
lenti æquitatem inter liberos obſeruari, Iu-
ribus † abſolute diceutibus, hæreditatem pa- 94
rentum, commuui voto, tam parẽtum quam
naturæ liberis deberi, *l. ſcripto ff. vnde libers l.*
fin. in princip. vbi dicirur, quod ratio naturalis
vocet liberos ad hæreditatem parentum *ff. de*
bonis damnat. Et ſit dicta iura ex hoc maxime
lederentur.
Sequitur itaque qood dictus §. debeat re-
ſtriugi & ſufficere quod deroget principio *d.*
l. hac conſultiſſima circa ſoleouitatem numeri
teſtium. Et ita io ſortioribus termiuis in ſimi-
li coucludit, *Curt. Iun. in d. §. ex imperfecto col.*
3. verſ. noua dubitato. Et non eundo per e-
mendicata ſuffragia, ſupradicta Ludo, Rom.
Decij & ſequatium cooclusio videtur probari
per cextum expreſſum *in d. l. hac conſultiſſima*
§. ſi quis autem, hoc † modo inducendo, quia 95
ibi deciditur quod primum teſtamentum per-
fectum ſolenoe tuuc demum tollatur per ſe-
cundum imperſectum, ſi io tali imperfecto
ſecundo omnes venienres ab inteſtato (vt ſu-
pra quoque tactum) hæredes inſtituancur, &
quidem æqualiter. Quod probatur duplici-
ter ex illo texru. Nam primo ibi dicitur, quod
tunc demum ſecundum teſtamentum imper-
fectum tollat primum perfectum, ſi io priori
ſcripti ſunt illi hæredes ab inteſtato qui ad
teſtatoris hæreditatem vel ſueceſſionem ve-
nire nõ poterant, & ita extranei: io ſecundo
vero illi, qui alias ab inteſtato ad eius hæredi-
tatem vocarentur. Et † ſic patet primo quod 96
textus ille habeat reſpectum ad ſucceſſionem
ab inteſtato ſimpliciter, & oon aperit de ali-
qua inſtitutiooe ioæquali. Merito igitur de
æquali (pro qua maxime vt ex ſupradictis
patet, præſumendum) & non inæquali ſuc-
ceſſione liberorum, taoquam iuri oaturæ &
gentium coutrariæ intelligi debet.
Et quod hæc ſit intentio literæ vel textus,
pro-

probatur per eundem textum in ſequentibus verbis, cum inquit, eo enim caſu, licet imperfecta videatur ſcriptura poſterior, infirmato priore teſtamento ſecundum eius voluntatem non quaſi teſtamentum, ſed quaſi voluntatem vltimam inteſtatam valere ſancimus.

Nam ſi tale teſtamentum ſecundum non valet vt teſtamentum, ſed quaſi vltima voluntas inteſtati, ita videlicet ac ſi ab inteſtato ſuccedatur. Et *d. §. Si quis autem ſecundum, Bartolum in l. ſi duobus §. ſi prius ff. de bono poſ. contra Tab. & omnes modernos in d. §. ſi quis autem,* vt ibi teſtatur *Iaſon. in ſ. limitatione*, ſolum procedat, quando in ſecundo teſtamento imperfecto eſſent inſtituti venientes ab inteſtato, qui obtinent primum locum, ſiue de liberis fuerint ſiue non, & ita quando ſucceſſio eſt ęqualis.

Ergo etiam inſtitutio, de qua in principio, fuit æqualis & non inæqualis, quandoquidem ſucceſſio ab inteſtato occaſio nata ex tali teſtamento eſt æqualis, et per conſequens tunc demum, vt ſupra tactum, ſecundum teſtamentum imperfectum valet & ſuſtinetur, vt ſcilicet tollat primum perfectum ſolenne ſi omnes venientes ab inteſtato & præſertim liberi in eo hæredes ſcribantur æqualiter quemadmodum ad inteſtato ſucceſſuri erant.

Ex quo infertur vlterius, ſi prædicta deciſio procedit in ſecundo teſtamento imperfecto, licet pro parte fauorabili & odioſa, atque prius teſtamentum ſolenne per illud tollitur, multo magis textus *d. §. ex imperfecto*, diſponens de teſtamento imperfecto ſimpliciter & in fauorem liberorum introducto, concurrente huiuſmodi odio, debet intelligi de teſtamento imperfecto in quo omnes liberi æqualiter ſunt inſtituti, alias enim dictus fauor, & principalis ratio *d. §.* ſcilicet, quod cauſa inteſtati foueat cauſam teſtati, ceſſarent, præſertim cum nulla diuerſitatis ratio, quare teſtamentum imperfectum poſterius, ad hoc, vt tollat prius perfectum, contineie debet æqualem inſtitutionem venientium ab inteſtato. Et non ſi ſimpliciter fiat inter liberos vel ſuccedentes ab inteſtato, reddi poſſit. Ergo vbi eadem ratio militat, ibi idem jus ſtatui debet, juribus vulgatis.

97 Nec † obſtat quod textus *in d. §. ſi quis autem* in teſtamento ſecundo imperfecto interuentum quinque teſtium, ad hoc, vt primum ſolenne tollatur, requirat, ſecus autem in dicto §. *ex imperfecto*, quaſi inter prædictos caſus videatur eſſe diuerſitas. Solutio enim patet per notata doctorum ibidem & in *d. §. ex imperfecto & per Alex. de Imol. dicto conſil. 146.*

Quod ſcilicet tunc demum quinque teſtes requirantur, quando venientes ab inteſtato in ſecundo teſtamento imperfecto hæredes ſcripti, non ſunt de liberis, ſed extranei. Et quantum ad ipſos, procedit etiam textus, ibi diſponens, quod ſecundum teſtamentum valeat tanquam vltima voluntas inteſtati. Si autem de liberis ſint, duo teſtes ſufficiunt, ſiue teſtamentum imperfectum ſit ſolum & vnicum, ſiue ſit poſterius derogans priori ſolenni & perfecto, et ſic vtrobique eadem ratio per *d. §. ex improfecto*, et ſucceditur vtroque caſu ex teſtamento, & quidem æqualiter, alias non militaret ratio communis, quod ſcilicet cauſſa inteſtati & vt ibi latius per DD.

Proinde, ad fundamentum Pauli Caſtrenſis Alexandri & aliorũ ſupra relatorum quod ſcilicet dictus §. *ex imperfecto* redderetur illuſorius & nihil operaretur ſi non intelligeretur in liberis inæqualiter inſtitutis, reſponderi poteſt, teſtamentum † patris inter libros 98
ipſis æqualiter inſtitutis ſatis operatur, ſi pater in eo diuidat bona ſua ad tollendam diſcordiam, quæ alias ratione bonorum ſuorum oriri poſſet, iuxta *textum in auth. de triente & ſemiſſe §. & quod ſæpe, col. 3.* vtputa quando pater omnibus inſtitutis diuiſiſſet patrimonium ſuum inter liberos, vni forte aſſignando bona aliqualiter meliora, quam alteri, conſiderata qualitate perſonarum, vel ſi forte aliqua alia honeſta fuiſſet in teſtamento ſuo, quendam liberorum præ cæteris in modico honorando vel onerando.

Nam hoc caſu, vt patet, ceſſat timor falſitatis, ceſſat etiam ratio Caſtrenſis & ſequatium, quod ſcilicet dictus §. *ex imperfecto* non redderetur illuſorius. Secus eſt, ſi magna inæqualitas inter liberos eſſet commiſſa, quia tunc non minus in liberis quam in alijs ſubeſſet timor falſitatis vel ratio ſuſpitionis quemadmodum diſerte tradit *Dominus Iaſon in. d. l. hac conſultiſſima nu. 4.*

Idem tradit *Iohannes Dilectus de arte teſtandi tit. 3. caut. 1. nu. 7.* vbi claris verbis inquit, teſtamentum imperfectum inter liberos inſtitutos inæqualiter, imo ſi aliquibus liberis res certa relicta ſit, alijs vniuerſaliter hæredibus inſtitutis &c. non poſſe ſuſtineri ex dicto *§. ex imperfecto*, nam diſpoſitio dicti §. inquit, procedit ubi inter liberos ſeruatur æqualitas *arg. l. vt liberis C. de collat. cum alijs allegatis per Decium d. conſil. 105. & conſil 361.* Quod & Anton Gabriellius in communibus concluſionibus *lib. 4. de teſtam. concluſ. 6. verſ.* contrarium tenet allegat Rom. & Decium vbi ſupra Iohan. Anton. Rub. Pariſium, Marianum & Tyraquell. de jure primog.

Vbi † etiam aduerſantes Doctores ab eo- 99
dem Gabriell. ibidem allegatos, cum ijs qui pro æquali diſpoſitione paterna certant conciliat

liat *in 3. limitat. principalis concluſ.* dicens limi-
ta, quando inæqualitas eſſet modica alle-
gat *Socin. Iun. conſil, 127. num. 1. & 19. & con-
ſil. 147. nu. 7. & 32. vol. 2. & Boër. deciſ. 240.
num. 8.* Eiuſdem ſentenriæ eſt. *Crotus con-
ſil. 121. n. 22. Iulius Clarus in tract. de teſta. quæſt.
14. vbi notaq. An auth.* Quod ſiue habeat, lo-
cũ filijs inæqualiter inſtitutis dataq; reſpõſio-
ne quo ſic addendo limitat. Adde (inquit)
intellige, modo ſit modica diſpatitas, vt Co-
lonenſis editio Calenij vel vt Francofurt. edi-
tio Baſſæj habet modo ſit modica diſparitas,
alias ſecus, Quinetiam *Couarruuias in d. c. Ra-
inulus in §. 1. num. 3. de teſta* euidentibus ver-
bis tradit *d. §. ex imperfecto* locum ſibi vendi-
care quando pater teſtatur inter liberos æ-
qualiter, cum in id, inquit, tendat liberorum
fauor, ſecus vero ſi inæqualiter teſtetur pa-
ter, tunc enim non valet hæc vltima voluntas
minus ſolennis patris, propter maximum
damnum, quod ex hac inæqualitate quibuſ-
dam ſuis filijs obueniret, ac diſcordiæ maxi-
ma præberetur occaſio allegat Rom. Decium
& Tiraquell. vbi, dicitque optimum eſſe tex-
tum *in l. fin. cap. fam. Her.* ibi, pares eſſe vi-
dentur, Conſtantinumque Harmonopolum
d. l. ita intellexiſſe *Epitom. lib. 5. tit.* vt æqua-
lis filijs bonorum diuiſio ex ea conſtitutione
contingat. Et licet, inquit, Caſtrenſis Are-
tin. Runinald & Corneus ab hoc intellectu
diſſentiant, Iure tamen dicit procedere, vbi
eſſet inter liberos maxima & iniurioſa inæ-
qualitas ad quod etiam facit *Hartmanni lib. 2.
practicarum obſer. tit. de teſta. obſ. 3.* circa finem
remittens ſe, *ad Rub. conſil. 6.*

Eandem concluſionem amplectitur *Caro-
lus Molinæus in addit. ad Alex. de Imo conſil. 168.
ſuper verbo, quod ſic,* vbi expreſſe reprobat A-
lexandrum tenentem contrarium, & conclu-
dit, teſtamentum inter liberos continens ni-
100 miam inæqualitatem non valere. Cum † di-
ctus *§. ex imperfecto* intelligatur ſecundum *d.
l. final. c. famil. Her.* videlicet quando pa-
ter diſponit in fauorem liberorum, non autẽ
quando diſponit principaliter in præiudicium
quorundam liberorum, & commodum alio-
rum tantum, vt in caſu noſtro, allegans pro i-
ſta ſententia cum Couarrui: textum *d. l. fin.*
ibi, tamen pares eſſe videntur, & ſic nimia in-
æqualitas excluditur, dicens hoc eſſe veriſſi-
mum, et addit quod dictum Alexandri ſupra
allegato *conſilio 146. quo vult,* quod non ſit
conſiderãdum an liberi æqualitet vel inæqua-
101 liter † inſtituantur ſolum procedat & ſuſten-
tetur quando modica erat inæqualitas, ita ta-
men quod omnes inſtituti ſint, & de omnium
commodo actum ſit, ſecus ſi principaliter ſo-
lum agatur de præiudicando & excludendo al-
tero ex liberis, vt eſt in caſu noſtro & in ter-
minis. *Alex. d. conſil. 168.* Ideoque dicit.

Molinæus quod Alex. de Imola ibi minus
aberrauit, ſatisque pateat illud conſilium non
eſſe iuſtum ſed allegationes à parte redemptas.
Prout † etiam Alex. ſibi contrarius ſupra di- 102
ctam ſententiam confirmat *d. conſil. 168. nu.
3. lib. 3. & Raph. cum conſil. 114. num. 3.* qui &
† ipſe ſibi parum cõſtans eam approbat quin 103
& *Barbatia conſil. 32. num. 6. vol. 1. Decius
d. conſil. 105. & 631. numero ſexto & in d. li. nu. 1.
C. vnde liberi & Ripa. in l. centurio num. 86. ff.
de vulg. & pu. ſub. & Crotus conſil. 121. nu. 22.*
Imo *Iaſon. conſil. 104. num. 2. verſ. confirmatur
vol. 4. & idem Iaſon. in d. l. hac conſultiſſima
nu. 4. ibi.* Ratio antem dicti §. *& ibi,* Item fa-
uor liberorum, qui eſt de iure naturali & fun-
datur in veritate &c. Et paulo poſt quod quã-
do teſtatur inter liberos, ceſſat ſuſpitio falſi-
tatis, propter quam fuit inuenta ſolennitas
huius legis, concludens quod data magna in-
æqualitate, militaret ratio ſuſpitionis in eis,
imo maior quam in alijs, vt ante demonſtra-
tum.

Nec ab his diſſentit Quintilianus Mandoſ.
in addit. ad Roman. conſil. 386. in verb. ſpeculator
dicens † hanc opinionem eſſe multum æquã 104
& communem quam etiam dicit tenere Socin.
& Decium vbi ſupra. Allegat inſuper *Gratum
reſponſ 156. Socin. Iun. conſil. 127. & conſil. 189.
lib. 2. & conſil. 3. num. 2. lib. 4. Et Tiraquell.
vbi ſupra,* dicitque iſtam eſſe communem o-
pinionem dummodo pater in omnium libe-
rorum fauorem æqualiter diſponat, ſecus ſi
inæqualiter, quicquid *Alex. conſil. 14. num. 5.
& 13. lib. 2.* ſenſerit, vlterius dicens licet non-
nulli ab iſta ſententia diſſentiant, ſi tamen ſit
magna inæqualitas non modica vel parua, ſi-
bi eam videri veriorem. Quibus omnibus a-
ſtipulatur *Sim. de Pra. in tractatu de interpretat.
vlt. volunt, interpretat. vlt. dub. 2. nu. 7.* & ſub-
ſequentibus, dicens † communem eſſe docto- 105
rum ſententiam, patrem valde inæqualiter nõ
poſſe ſuo priuilegio inter libros teſtari quam
etiam contra Nattam Caſtrenſ. & alios firmat
dicens in iudicando ab ea non eſſe receden-
dum. Quibus arridet *Iacob Menoch. de præſumpt.
lib. 4. præſumpt. 38. nu. 15.* dicens quod priuile-
gium datũ patri pro filio teſtanti non debeat
tendere in præiudicium aliorum *per l. Impu-
beri. de admi. tut. & l. cum filiusfamilias ff. de te-
ſtam militari.*

Quinimo † et ipſe Ludo. Zunt' in conſil ſuo 106
prællegato, vbi multa pro ſubſiſtentia teſta-
menti paterni inęqualitate non attenta, addu-
xerat, tandem concludit *nu 787. Curtium Iu-
ni. Rubeum Apoſtill.* ad Alexandrum *Molin.
Boerium Alciatum. Nattam, Vacquium, Socin.
Iun. Couarruuiam* ex receptiſſima ſcribenti-
um ſententia ſentire, non eſſe curandum de
inæqualitate á patre inter liberos inducta, ni-
ſi illa fuerit notabilis & exceſſiua.

Quæ

Quæ autem † inæqualitas dicatur notabi-
107 lis inter ſcribentes controuertitur. Quidam
enim modicam ſummam de duobus aureis
vt in l. ſi olium ff. de dolo, ibi Bartolus quidam
de decem *vt in l. 3. §. quamuis ff. ſi cui plus quam
per legem*. Quidam de viginti *Bartol. in l. Titia
in princip. in 2. col. verſ. quæro quæ eſt differentia.
ff. de verb. obligat. per leg. fin. C. de donat. inter
virum & vxorem*. Quidam de quinquaginta vt
l. 1. C. de defenſor. Ciuit. quidam de trecentis au-
reis intelligunt. Quandoq; etiam arbitrio Iu-
dicis, qui conſiderata qualitate perſonarum
& rerum cauſam dirimet, committunt *Barto-
lus in l. ſi ſtante col. 9. verſ. ſecundo quæro tu dicis,
ſoluto matrimo. & idem Bartolus in auth. Mino-
ris C. quãdo mul. tut. off. & dd. in d. l. ſi cõſtãte &c.*

Ego ſi exceſſiua & notabilis vtputa læſio-
nem grauem vel apparentẽ inæqualitatẽ con-
tineat, ita vt fere ad dimidiã partem eius quod
ab inteſtato quis habiturus erat, tẽdat, quem-
admodum *Zuntius ex Socin. conſil. 147. num. 45.
lib. 2. & conſil 59. nu, 24. lib. 3. adfert.* Certe
in hoc noſtro caſu à contrario ſenſu, ſequitur,
propter huiuſmodi exceſſiuam & notabilem
inæqualitatem aſſertum teſtamentum pror-
ſus ruere. Prout etiam ipſe Gailius vbi Inæ-
qualitatem non cutari aſſetuerat, hanc quam
toties allegauimus de magna notabili & in-
iurioſa inæqualitate diſtinctionem ſubnectit;

Nec etiam obſtar quod piſtorius vbi ſupra
*l. filij & l. fin. & l. quoties C. de famil. her. Item
l. parentibus C. de inoffi. teſta. & l. ſi filia §. ſi pa-
ter l. quæ pater ff. famil. Her.* vrgeat, dicens
patri permiſſum eſſe bona ſua diuidere inæ-
qualiter inter liberos, dummodo nullius læ-
dat vel minuat legitimam. Quodque *Bald.
Salicet, Caſtrenſ. corneus, Riminald. Alex Boë-
rius, Guliel. Bened. Socin. Iunior, Natta. Vaſ-
quius & Clarus* concludant pattis teſtamen-
tũ iuret liberos nõ obſtãte enotmi, magna vel
parua inæqualitate valere. Quodque ſecun-
dum iſtam ſententiam ſæpe reſponſum ſit.
Nam ſi *text. l. filij* bene ponderetur, liquido
108 conſtabit, iſtam † legem loqui in caſu inte-
ſtati, quando ſcilicet pater quaſdam res libe-
ris, ab inteſtato ſucceſſuris, prælegat, vel alias
inter liberos partitur. Quam patris volunta-
tem liberi ab inteſtato hæredes merito appro-
bant, atque fidei commiſſo, detracta primum
Trebellianica, ad inſtar Falcidiæ de prælega-
tis, vel rebus diuiſis deferunt. Videantur ad
hoc *l. ſi cogitatione & l. quoties C. famil. Her.*
Ex quibus nequaquam infertur teſtamentum
paternum iniurioſam inæqualitatem conti-
nens per ſæpeallegatum *§. ex imperfecto* ſuſti-
neri, præſertim cum neq; talis inæqualitatis
in d. l. vlla mentio fiat, Cum etiam *l. ſi filij & l.
109 quoties C. & §. ſi pater. ff. et reliqua* † *citatæ le-
ges* nullam ſolemnis vel imperfecti teſtamẽti
110 paterni faciant mentionem. Maxime † *quod l.
quæ pater*, huc nihil faciat ſed quod illa teſte
Bartolo, ibidem velit, quæ non ſunt diuiſa in
vita (puta patris) eſſe diuidenda poſt eius
mortem, quemadmodum etiam citra vllam
conttouerſiam allegata † *l. parentibus C. de* 111
inoffi. teſta. locum in ſolenni teſtamento, quo
caſu pater inæqualiter liberos pro libitu in-
ſtituere non prohibetur, relicta tamen cuili-
libet legitima, & non in teſtamento imper-
fecto inter libros ſibi vendicat.

Quinetiam pater vigore dictæ legis poteſt
viuens diuidere bona ſua inter liberos, ideoq;
d. l. parentibus in hoc caſu, quo † de nimia & 112
iniurioſa inæqualitate per teſtamentum im-
perfectum commiſſa eſt, nihil ſtringit

L. fin. C. famil. Her. pro ſententia Romani &
aliorum facit. videatur adhoc Couarruuias
doctiſſimus ſimul & acutiſſimus Iuris inter-
pres vbi ſupra.

Ad † allegatos Doctores & primo Baldum 113
& Salicetum quod attinet cuilibet ipſorũ ſcri-
pta intuenti palam fit, ipſos in locis citatis hãc
quæſtionem principaliter non tractaſſe, taceo
quod de iniurioſiſſima læſione verbulum ne
quidem vllum faciant, ideoq; ad hunc caſum
adaptari non poſſunt, ſed in ſuis terminis in-
telligendi ſunt.

Caſttenſis, etiamſi (vt ſupra dictum) in-
quiat. Non caro † an pater æqualiter vel in æ- 114
qualiter &c. nihil tamen de tam notabili & in-
iurioſa inæqualitate adfett, idcirco eius aſſer-
tio de inæqualitate non magna, quę nihil ob-
eſt accipienda eſt.

Alexander, † licet ſimili modo vrgeat inæ- 115
qualitatem non obſtare teſtamento paterno
imperfecto intet liberos, poſt tamen à ſe ipſo
deciſcens, dicto conſil. 168. nu. 3. communi
ſententiæ, de enormi æqualitate non admit-
tenda, ſubſcribit.

Speculatorem, Romanum, Decium, Bar-
tolom. Socin. & Rubeum ipſemet Piſtorius
in locis ſupradictis in puncto æqualitatis vel
ſaltem inæqualitatis modicæ allegat.

Dilectum Gabriellium Hartmannum ab
Epping. Tiraquellum & alios eiuſdem ſen-
tentiæ eſſe, volens nolens admittere cogitur.
Reliquos vtputa Gratum, Socin. Iun. Barba-
tiam, Crotum, Molinæum & Mandoſium di-
ctæ noſtræ ſententiæ, quando magna inter li-
beros inæqualitas imperfecte teſtando com-
miſſa eſt, aſtipulati tradit.

Concordant cum iſtis Conarruias Ludo.
Zuntus Andtcas Gail. ſim. de ptato Pariſ.
Harmonopolus, Bernhardus Rhedanus in A-
poſtill. ad eundem prout & Clarus, quicquid
de illo Piſtorius, adducat & alij quamplures.

Quæ cum ita ſint, conceſſoq; quod illi per
Piſtorium allegati Doctores adverſantes,
vtputa Corneus Riminald. Boërius Bene-
dictus et Natta contrariam ſententiam de-

feoderint, in eaque permanſerint, ex ſupra-
dictis tamẽ manifeſtum eſt ꝙ reliqui Doctores
qnorum ſupra vltra viginti quinq; eoumerati
ſunt, pro æqualitate in teſtamento imperfecto
inter liberos ſeruanda vel ſaltem magna &
notabili inæqualitate præcauenda certent.

Mirari ſatis non poſſum, quæ cauſſa Picto-
rium virum alioquin præſtantiſſimum atque
doctiſſimum mouerit, quod inquiat ſecun-
dnm iſtam vltimam ſententiam quo iniu-
rioſa illa inæqualitas in imperfecto reſtamen-
to paterno defendatur, ſæpins eſſe reſpon-
ſum. cum tamen ex ſupradictis eins contrari-
rinm plane manifeſtum ſit, illaque prior ſen-
tentia æquior, imo ipſi naturæ conuenientior,
liberisq; magis faueat & cõmuni doctorũ cal-
culu teſte Molinæo corroborata & definita ſit.

Cum itaq; ex prætenſi teſtamenti ſchedu-
la ab aduerſarijs prodncta, imo ipſis actis ma-
nifeſtum euadat, Actricem oe quidem in di-
midietate portionis quæ ab inteſtato ei debe-
batur allodialium, nequaquam inſtitutam ſed
ipſi multo magis per prętenſam illam ordina-
tionem omnium feudalium (quæ allodialium
bonorum ſummam prout ipſi confeſſi ſunt
excedit) debita portio prorſus adempta, imo
ne teruntius quidem Actrici de tam opulen
tis feudis So mit viel Tauſent Goltgülden
nicht zubezahlen inſtituendo relictus.

117 Hinc † ſequitur prætcoſum illud teſtamẽ-
tum oeque per *d. §. ex imperfecto* (virtute cuius
tantum imperfectæ voluntates inter liberos
ſuſtineotur) nec etiam *per authen. quod ſine C.
de teſta.* Imo nec vllo quidem iure juuari poſ-
ſe, ſed illud ratione iojurioſiſſimæ inæquali-
tatis & enormiſſimæ læſionis plane concidere,
Et per conſequens ipſo ſublato ſucceſſioni ab
inteſtato locum eſſe.

Et quamuis hæc ſupradicta eius ſint effica-
ciæ vt nihil amplius ſuper iſto puncto quærẽ-
dum, ſed omnino contra prætenſum illud te-
ſtamentum ratione enormiſſimæ læſionis ju-
dicandum ſit, attamen quo res clarius oculis
ſubijciantur diſertiſſimi juris eſt quod teſta-
118 mẽtum in quo filius † eſt præteritus, neq; no-
minatim exhæredatus, etiam qnod eius alio
modo io teſtamento facta eſſet mentio, ſit i-
pſo iure nullum. Ait enim Caius I. C.

*In teſtamentis ordinandis principale ius
eſt de liberis hæredibus inſtituendis vel exhæ-
redãdis ne præteritis iſtis rũpatur teſtamentũ
in l. inter cætera ff. de lib. & poſth.* tradit *Iul. Clar.
lib. 3. §. teſtamentũ quæſ. 42 in prin.* dicit ita tene-
re Bartol. *in auth. ex cauſa nu. 1. C. de lib. præter.
eamq; ex Curtio in d. auth ex cauſa poſt n. 36.* eſſe
cõmunem doctorũ opinionẽ aſſerit. Cum. n.
inquit, lex requirat ꝓ forma ꝙ filius nomina-
tim ſit inſtitutus vel exhæredatus *d. q. 4. & q.
58.* merito quãdo eſt p̃teritus, ex defectu formæ
teſtamẽtũ ruit, quã ſimiliter eſſe cõmunẽ ex
Portio *in Inſtit. de exhered. l. in prin. n. 3 affirmat.*

Atq; idipſum locũ habere in filia fœmina
coouincitur † *ex d. l. maximum vitium C. de lib.* 119
præt. Ex qua lege notorie cõſtat hodiernoo iu-
re ſexus differentiam eſſe ſublatam, ꝙ idem
Clarus cũ Corneo cõſil. 62. & Iaſone cõſil. 113. ꝓbat.
Maxime cum filiæ fœminæ hoc caſu, ſtatuto
patriæ, non ſolnm, non ſint excluſæ, ſed tam
ad feudaliũ quam allodialium bonorum ꝓut
ſupra *concluſ. 1. luculenter* oſtenſum eſt, ſucceſ-
ſionem cum maſculis admittãtur ita vt illa per
Clarum *d. q. 42. nu. 6.* allegata Iura de ſtatuto
excludente fœminas hoc caſu ceſſent. Et † hæc 120
oon ſolum in iam natis ſed & poſthumis qni
tempore conditi teſtamenti nondũ nati erant,
procedere textus eſt expreſſus *in l. 1. C. de poſth.
hæred. inſt.* Et quia textus eſt clarus & diſtin-
ctus, idcirco eum huc aſcribere viſum fuit. Si
poſt teſtamentum factũ (inquit). Imp. Anton.
quo poſthumorum ſuorum nullam teſtator
mentionẽ facit filiũ filiãue ſuſcepit, inteſtato
vita funct⁹ eſt, cũ agnatione poſthumi, vel poſt
humæ, cuius nõ meminit, teſtamentũ ruptum
ſit &c. ſimilis textus eſt *in L. poſthumo. C. de bono
poſ. 9 Tab. & in l. 3. §. ex his apparet & §. fin. ff. de
iniuſt. rupt. etc. §. 1. Inſt. de exhered. l. &c. Interpre-
tum vices ſuppleat vnus Clarus q. 45.* dicẽs in hoc
nullã eſſe inter doctores controuerſiã Neq; † 121
id ſane immerito, quãdo quidẽ hic p̃teritionis
defectus noo ſolennitatẽ ꝓbatoriam reſpicit
ſed etiã quaſi delictũ & vitiũ iotra rẽ cõcurrit,
tradit *Beld. in d. l. §. ex imp.* Quod & Corneos † 122
ꝓbat *conſil. 3. & 21. vol. 1 dicens* ꝙ hoc caſu teſta-
mentũ tam iure natur li quã poſitiuo peccet,
couſuluit *Alex conſil. 26. incip. ponderatis nu. 17.
vol. 3. Decius vbi ſupra & Hart. poſt. q. 1. nu. 12.*
Quæ † poſthumi p̃teritio etiã efficit, vt ipſo iu- 123
re teſtamentũ rumpatur etia antequam à filio
p̃terito vel alio inæqualiter inſtituto impugne
tur tradit *d. Clarus q 43. nu. 2.* dicens eã opioio-
nẽ eſſe cõmunem, allegat ita tenere *Alex. in d.
l. poſthumo. nu. 16. & Iaſon. ib. nu. 23. et 24. Curt.
Iun. ib. nu. 25. Rimina. n. 5. Alex. in l. filius qui in
poteſtate ff de lib. & poſthu* tradit *inſuper Gulıel.
Bened. in c. Raynutius in verb. in eode teſtamẽto nu.
96. de teſt.* Nã ſi vn⁹ fili⁹ eſt † p̃teritus & alij qui- 124
dã inæqualiter ioſtituti, poterit ille cui min⁹ eſt
relictũ, quã alijs, ipſo filio p̃terito tacẽte teſta-
mentũ dicere nullũ & oĩa reducere ad cauſam
inteſtati, teoet Clar⁹ *quæſtio. 43 n. 2.* dicẽs ex Be
ned. eã eſſe cõmunẽ DD. concluſionẽ, allegãs
*Iaſon. d. l. poſth. n. 23. Alex. n. 16. & Curt. iũ n. 45 de
bono poſ. cõtra Tab.* Quod & *Romã. cõſil. 24. nu. 2.*
tradit inquiẽs † fratrib. inſtitutis ĩ minori quã- 125
titate i⁹ erat acqſitũ ab initio ſuccedẽdi æqua-
liter ꝓpter poſthumi p̃teritionẽ, allegãs *Auth.
vt cũ de app. cognoſci. §. fine igitur.* Quod adeo † 126
verũ eſt, vt licet ipſe præteritus cuius ratione
teſtamentum erat nullum illud approbaſſet,
quod

quod tamen dicta eius approbatio alijs inæqualiter inſtitutis non præiudicet, quin ipſi adhuc poſſint intentare bonorum poſſeſſionem contra tabulas. Et hæc quoq; eſt concluſio communis doctorũ vt atteſtatur *Iaſon in in ſuis nu. 56. ff. de lib. & poſth. & in d. l. poſthumo. num. 9. Tradit etiam Boërius deciſ. 96. nu. l.*
127 *8. & 9.* dicens † communem concluſionem eſſe contra *Bartolum in l. poſt mortem. ff. de bo. poſſ. cõtra Tab. & Salicetum in l. uxoris abortu. C. de poſthu. hared. inſtit.* quod ſcilicet filius præteritus in præiudicium aliorum fratrum in minore parte inſtitutorum non poſſit approbare teſtamentum, quo minus poſſint contra tabulare, idem tenet *Curt. Iun. in d. l. poſthumo*
128 *num. 61.* Statim enim † defuncto patre (inquit) fuit illis ius quæſitum ad contratabulandum, & ſic reducendum omnia ad caſum inteſtati, quod jus per ipſum præteritum non poteſt ab eis auelli, quod & *Rom. d. conſil. 24.* tenet allegans *l. cum à ſocero C. de iure dot. & qui Romæ §. flauius ff. de verb. oblig.* dicitque ſe ſequi in eo opinionem Iacobi de Beluiſ. quã dicit etiam firmare *Angel. in l. Papinianus de inoffic. teſta.* quam ibi dicit firmare, Angelum ſpeculatore reprobato, quin etiam ipſe *Iacob. de Beluiſo, in d. Auth.* diſertis verbis, inquit, Quod ſiue præteritus dicat, nullum aut con-
129 tratabulet, † ſiue non faciat hoc, teſtamentum eſſe omnino nullum vel etiam tunc ipſi rumpi, ſcilicet quantum ad poſthumum. Ita quod cæteri liberi in eo inſtituti venire poſſint ab inteſtato, æquis portionibus, eum filius præteritus teſtamentum approbando nihil poſſit in præiudicium aliorum liberorum inſtitutorum, quibus fuit ſemel aperta via dicendi teſtamentum nullum vel contratabulandi, dicitq; hoc verum ſiue præteritus teſtamentum approbet antequam inſtituti acceperint beneficium contratabulandi vel dicẽdi nullum ſiue poſt, imo ipſe Baldus *in d. l. poſthumo C. de bo. poſſ. cõtra Tab.* diſerte ex Cyno
130 ibidem tradit, filium † præteritum non poſſe etiam per expreſſam teſtamẽti paterni approbationem validare teſtamentum ſemel nullũ, quo minus cæteri hæredes inſtituti dicere poſſint ipſum nullum ſi velint vel contratabulare, per textum *d. l. ſi* poſt mortem *in fine ff. de bono poſſ. contra Tab.*

Nec obſtat *l. 2. §. ſi ſit conſanguinea ff. ad S C. Tertull.* ſcilicet q; ſi mihi competat aliquod beneficium, ex tua perſona, te non vtente illo beneficio, haberi debeam ac ſi vocatus nõ fu-
131 iſſem. Quandoquidem † hoc tũc demum obtinet, quando non à lege vel ipſo iure, ſed facto tuo mihi beneficium quoddam cõpetit, quia tunc eo re non vtente, non habeo illud beneficium *d. §. ſi ſit conſanguinea*, in noſtro autẽ caſu vno liberorũ pterito alijs liberis inæqualiter inſtitutis, hoc beneficium à lege & ipſo iure competit, vnde non inconueniens eſt, quod præterito tacente & non agente, reliqui quibus à lege via dicendi nulla aperta eſt, poſſint contra teſtamẽtum tanquam nullum vel etiam ruptum experiri, quemadmodum colligitur ex verbis & mente *Bartoli in d. l.* ſi poſt mortem &c.

Concluditur itaq; cum Claro *d. q. 43.* quod etiam filio præterito tacente vel etiam Patris teſtamentum ſecundum ſententiam Beluiſij Bald. & aliorum approbante, alij teſtatoris liberi inæqualiter inſtituti, patris teſtamentum dicere poſſint nullum, prout etiam hanc communem eſſe concluſionem ſupra demonſtratum eſt. Et vt Clarus inquit licet hæc concluſio prima ſane videatur aliquãtulũ dura, tamẽ in practica non eſſet ab ea recedendum.

Quæ omnia non ſolum habent locum in liberis † poteſtate conſtitutis præteritis, ſed et- 132
iam in poſthumis, ſcilicet ijs, qui poſt conditum teſtamentum nati ſunt, quemadmodum non ſolum ſupra dicta Iura ſed etiam *Marcus Mantua ſingu. ſuo 561. Clarus quæſt. 45. et alij doctores* paſſim declarãt. Neq; et hoc adeo mirandum eſt, voluntas enim teſtatoris in tali caſu præteritionis poſthumi abeſſe præſumitur, nec tale teſtamentum deficiente teſtatoris voluntate poterit per poſthumum præteritum approbari, eo q; teſtamẽti ſubſtantia ſcilicet voluntas ceſſet, Et ſic quod non eſt, approbari non poteſt, *Bald. in l. ſi cum vel in vtero C. teſta milita.*

Rurſus non obſtat quod vulgariter dicitur & ab Aduerſarijs ſæpe obiectum, clauſulam codicillarem † huiuſmodi teſtamentũ nullum 133
ſuſtinere, ita quod illa præterita cenſeatur rogata reſtituere hæreditatẽ hæredibus ſcriptis, ſecundum *l. generaliter §. ex teſtamẽto ff. de fidei commiſſ. libert. Bartol. in Auth. ex cauſa & ibi Alex. & Iaſon. C. de liberis præteritis.* et alia iura quæ egregie accumulat *And. Gail. lib. 2. obſer. 114. nu. 2.* Quodq; iſta ratione dictum teſtamentũ præteritione nõ obſtãte ſuſtineat, prout Aduerſarij ad hoc præter cæteros allegarunt *Clarũ Quæſt. 46. nu. 2. in prima parte quæſtionis mota* hancq; clauſulam codicillarẽ, etiamſi nõ ſit expreſſe poſita, tamẽ † in teſtamẽto paterno in- 134
ter liberos ſubintelligi. *Clarus d. §. teſtamentũ q. 8. nu. 6.* Reſpondetur enim cum *Claro d. quæſ. 46. in 2. parte quæſtionis*, quæ in deciſionibus potiſſimũ attẽdi debet, aut filius præterit' natus eſt ante conditũ teſtamẽtum aut poſt. Primo caſu communis eſt ſententia tale teſtamẽtum præteritione non obſtante per clauſulam codicillarem ratione fideicommiſſi ſuſtineri. Secundi caſus quæſtionem (in quo nos verſamur) videlicet, An in poſthumo, q; poſt mortẽ patris, vel etiã poſt conditũ teſtamentũ patris natus eſt, item iuris ſit, videlicet an iſto caſu clauſula codicillaris operetur fidei com-

miſſum,præteritione non obſtante,dicit Cla-
rus arduam eſſe,doctoresq; in ea,in varias ſen-
tẽtias adeo diuiſos fuiſſe,vt male diſcerni poſ-
ſit, quæ opinio ſit magis communis, prout &
Andre. Gail.obſeru.ſupra dicta ex Roman. conſil.
181.nu.1.dicit in ea quæſtione tot eſſe ſenten-
tias quod capita, atq; Iaſonem aſſerere illam
eſſe altam & profundam quæſtionem.Reſpõ-
det tamẽ idem Clarus, quoſdam doctores vt-
puta Decium Alexand. Tiraquellũ. Iaſonem
Bertrandum Ruinam & alios tenere idem, ꝙ
in priori caſu, præſertim ſi tantum tẽpus poſt
conditum teſtamentum interceſſit, quo po-
tuiſſet teſtator, ſi voluiſſet, dictum ſuum te-
ſtamentum mutare. Quo caſu clauſulam co-
dicillarem operari, dicit teſtari *Decium conſ.*
490.nu.7.

135 Contrariam † autem ſententiam,quod vbi
poſthumus fuit à teſtatore ignoranter pręter-
ritus clauſula codicillaris nihil operetur, dicit
tenere *Bartolum in l.1.nu.10.ff.de jure codicill.*
quam opinionem eodem Claro referẽte dixit
eſſe communem Barbaria quem refert & ſe-
quitur Curtius Iunior *in d.auth.nu.70. Iohan.*
Dilectus de arte teſt ant. tit.3.caut.10. nu 3. Gu-
hel. Bened.in d.c.Raynutius in verb.in eodem te-
ſtamento nu.247. Allegat porro ad hoc *Socinũ*
Iun.conſil.153.in prin lib.1. Ruben. conſil. 112.
nu.2. & conſil.125.nu.2. & ſeq. Aretin.cõſil 24.
*col.4. Rip.in repet.1.ſi vnquam nu 44.*de reuo-
cand. donat. dicentem, quod plures doctores
maiores authoritate teneant cum Bartolo, et
136 †iſtam ſententiam amplectitur Clarus,dicens
ſemper tenuiſſe ſe iſtam tanquam æquiorem
& veriorem,& quę hodie procul dubio ſit ma-
gis communis, et illam, ſi caſus contingeret
ſe intrepide ſecuturum, tam in judicando quã
in conſulendo, eiuſdem ſententiæ eſt *Andre.*
Gail. dicta obſeruat 114. num. 8. Vbi rotundis
verbis inquit quod Bartoli opinio adamuſſim
reuocata, æquitati magis & juri conſentanea
ſit,à qua etiam in judicando non ſit receden-
dum, latius dicens doctores cõmuniter huic
clauſulæ nimium tribuere, quodq; † ea hodie
137 magis & conſuetudine quadam Notariorum
quam perite vel ex teſtatoris voluntate aut di-
poſitione te tametsi apponatur, cuiꝰ efficaci-
am tam Notarij quam etiam ipſi teſtatores
plerunq; non intelligant allegat *Bartol. in l.*
1. nu 10 ff. de iure codicill. et alios, vlterius di-
cens hanc clauſulam non debere eſſe tanti mo
menti, vt potiſſimum ignoranter præteritum
accepta ſola legitima ſucceſſione paterna ex-
138 cludat, eãdem† Bartoli opinionem approbat
Iaſon *in auth. ex cauſa* vbi dicit *nu. 4. & 24.*
Bartoli opinionem eſſe æquam & tenendam,
quodq; de facto ita fuerit iudicatũ, ꝙ & *Moli-*
*naeus ad Alex.conſil. 26. vol 1.*teſtatur hãc Bar-
toli opinionem eſſe communem & ad *conſil. 3.*
Alex. in apoſtilla inquit, Bartoli opinionem
eſſe veritatem & generalem vagã et incertam
cogitationem,quæ ex adiectione clauſulæ co-
dicillaris colligitur.atq; nõ extendi ad ea, quæ
quis veriſimiliter non ſtatuiſſet &c.

Quæ ſententia etiam Authore Claro vbi ſu-
pra multo magis ſequenda eſt, vbi tractatur
de auferendo huic poſthumo ignorãter præ-
terito maiorem vel etiam æqualem partẽ hæ-
reditatis. tum enim † judicio meo (inquit Cla- 139
rus) impium eſſet dicere, ꝙ clauſula codicilla-
ris aliquid operaretur et ita hoc caſu opinionẽ
Bartoli magis communem fatetur (inquit)
Aretin. conſil. 188. nu. 7. & Socin. conſil. 94. nu.
35. in fin. lib. 4. allegat. inſuper Alciatum *in*
tract. de præſumpt. reg. 1. præſump. 13. nu. 1. Pro-
ut † etiam dictus Clarus inquit, ſe indiſtincte 140
tenere concluſionem Bartoli ſiue legata ſint
magna ſiue parua,& ſiue teſtator de futuris li-
beris cogitauerit ſiue nõ, & ſiue clauſula con-
cepta ſit per verba præſentis vel futuri tempo-
ris,& ſiue teſtator poſt agnitionẽ poſthumi
ſuperuixerit,ſiue non,et ab iſta opinione (in-
quit) non recedas in practica quam ex Socino
vbi ſupra, dicit magis æquam rationabilem,
fauentem filijs, & ſecundum veriſimilẽ men-
tem teſtantis,et illam in facto ſecutos eſſe ſe-
natores Mediolanenſes *teſte Iaſon. in d. Auth.*
ex cauſſa, n. 24. quam etiam tanquã verã & hu-
maniorem ſemper ſecutum eſſe Senatum, ꝓ-
ut hæc omnia dilucide *a Claro d. quæſ. 46.* tra-
ctata & determinata ſunt, Addit Dn. *Gail. d.*
obſer. 114. nu. 13. quod iſto caſu teſtamentum
natiuitate poſthumi ruptum non ſuſtineatur,
dicitq; hoc eſſe verum.

Concordat Dilectus vbi ſupra dicens æqui-
orem eſſe opinionẽ, quod non obſtante clau-
ſula codicillati rumpatur natiuitate poſthumi
teſtamentum, etiamſi futuri temporis verbis
dicta clauſula concepta fuerit, allegat *Barba-*
tiam ita tenere d. conſil. 60. col. 2. lib. 2. Et certe
votum ſeu officium paternũ † (inquit) me- 141
rito repugnare debet *d. l. ſcripto §. fin, ff. vnde*
lib. c. cum apoſtolus de cenſibus. Maxime quia
non natus † non potuit committere crimen, 142
quo bonis paternis carere deberet *l. ſi quis §.*
fin. C. de in offi. teſta Et in hac ſentẽtia (inquit)
reſideo & teneo, teſtamentũ rumpi natiuitate
poſthumi, tam quoad vniuerſale fidei cõmiſ-
ſum,quam etiam legata.

Quæ ſupradicta tãto magis ꝓcedunt, quã-
do.n. diſpoſitio vim codicilli obtinere debet,
neceſſe eſt, vt ea, quæ † ad codicillũ alioqui re- 143
quirũtur, interueniãt cũ abſq; his ne codicil-
lus quidẽ ſubſiſtere poſſit, tradit *Hart. Piſt. d.*
quæſt. 1. nu. 21. Sin autem hæc defecerint, palam
eſſe diſpoſitionem illam jure codicilli ſubſi-
ſtere non poſſe, videatur latius d. Piſtorius
loco quo ſupra, Saluis tamen ijs, quæ ante
de æqualitate inter † liberos, *in puncto §. ex* 144
imper-

Digitized by Google

imperfecto ſeruanda & enormi lęſione euitanda, latius commemorata ſunt. In tantum vt quando interpretes vigore clauſulæ codicillaris vel iure codicilli ſolennis vltimam voluntatem defendere volunt, quinque teſtes requirant *argum. l. 1. & ibi Doctores. ff. de iure codicillari & l. fin. c. dicto titu.* quod & Cornæus *conſilio decimo octauo, volumine ſecundo, & conſilio 298. volum. primo*, probat, & Piſtorius vbi ſupra teſtatur, præſertim cum teſtamentum alias nullum in vim codicilli valere non poſſit *l. ex teſtamento*, ibique Baldus *& l. ſi veritas vel ſolennitas C. de fideicommiſ.* quod &
145 Imperat. Theodoſius *in l. fin.* §. Illud † quoque *C. de Codicillis* decidit, dicens, qui decreuit facere teſtamentum, ſi id adimplere nequiuerit, inteſtato videtur eſſe defunctus, nec tranſducere licet ad fideicommiſſum interpretationem, velut ex codicillis vltimam voluntatem, niſi id ille complexus ſit, vt vim etiam codicillorũ ſcriptura, debeat obtinere, cũ multis alijs ll. quæ in ſententiam iſtam abũde ſatis commutari poſſent.

Quæ cum ita ſint, ſequitur vt ſupra concluſum, prætenſum illud teſtamentum, quantumuis dicatur paternum clauſula codicillari iactitata etiam exiſtente, pront tamen ſecundum Piſtorium hoc caſu deficit, maxime, cum præſens illud teſtamentum tanquam nullum ruptumque ad fidei commiſſi interpratationem tranſduci non poſſit, teſteſque requiſiti ad codicillos huic teſtamento non ſint adhibiti, in minimo, non obſtante per præteritionem trium poſthumorum, etiamſi illa quæ adhuc ex dictis tribus ſuperſtes eſt, dictum teſtamentum approbaſſet, ruptum eſſe atque ideo vt ſæpius iteratum, ad caſum inteſtati reductum.

Nec aduerſatut huic concluſioni interlinealis illa additio, filiæ meæ iuniori dabitur, quantum vni ex alijs filiabus, Soll gleich noch darzu ſein/ quaſi per illam prætẽſam additionem vitium illud præteritionis purgatum foret.

Nam iuris eſt non incogniti, quod additiones marginales vel interlineales poſt comple-
146 tum teſtamentum adiectæ † tanquam vaga ſcriptura non faciant fidem §. *oportet in Auth. de fide inſtrum. tradit Specul. de inſtrum. edit* §. *oſtenſo, verſ. & collig. numero decimo quarto, ibi, non vitiatum, non delectum, non interlectum non vitioſum in aliquo vel cancellatum ſeu vituperatum &c. quod & Iohan. Andre. in addit. ad d.* §. *oſtenſo verſ. Ego Titius, in verbo, verior eſt, ibi,* tertio caſu fidem nõ adhibeat quando interlineatum eſt, niſi Notari⁹ dicat in fine ſe id ſua manu feciſſe &c. dicens inſtrumentum fi-
147 dem non facere, quod † *& Bald. & Alexand. in l. ſi vnus* §. *pactus ff. de pactis Anton. de But. & Ioannes in Imol. in c. 1. de fide inſtit. idem Bald. in l. noſtram C. de teſta. & in l. ea qua C. com. vel* epiſtolas tradiderunt, lateque conſulnit *Ruin. conſilio 68. numero tertio, volumine quarto.* Quod etiam *Johann. Delect. de arte teſtan. tit. 10. Caut. 6. tradit.*

Et ſi hoc ceſſare diceretur prout tamen minime ceſſar, aduerſarijque vrgerent, manum patris interlineatam illam additionẽ eſſe ſcriptam, cui vtique ſecundum Auth. Quod ſine credendum ſit, veruntamen ſiue dictus §. *ex imperfecto, ſiue d. Auth.* Quod ſiue inſubſidium dicta additionis allegetur, ſubſiſtere tamen nequaquam poteſt, prout ex ſubſequentibus patebit. Primo non conſtat manu patris doctam additionem ſctiptam: neque vllubi probatum eſt, dictam interlineatam ſcripturam à parẽte adiectam, de quo fit relatio ad acta & ſuperius deducta, ergo &c. Secundo præſuppoſito dictam interlineatam ſcripturam manum patris exaratam, non tamẽ ſufficit hoc, quando quidem principale, cui additio facta erat, iam dudum per agnatoinem trium poſthumarum erat ruptum, cui teſtamento, etiam valido, ſemel tamen, natiuitate poſthumi rupto & ob præteritionem eius anullato nihil addi potuit, vnde ſi parens teſtatus decedere volebat, oportuit ipſum de nouo ſuum conficere teſtamentum, in quo poſthumum hæredem inſtituere cum alijs liberis cogebatur,
prout † etiam teſtator ex integro omnia et- 148
iam, prætetitionis vitio ceſſante ordinare tenebatur, ſi quid priorib⁹ addere vel illud mutare volet, & requiruntur iſto caſu eædem ſolennitates, quæ ante neceſſariæ iudcabantur *d. l. hæredes palam.* §. *1. & ibi DD. de teſtam. Bartol. in l. cum proponebatur Verſignaro per quot teſtes ff. de legib. 2. Baldus in l. fin. col. pen. C. de fi-*
deicom. † *& in l. error C. de teſtam. Alexand. in* 149
Rub. de acquir. poſ. & in conſilio. 140. parte 1. Eo quod addens, rem nouam facere dicatur *Baldus ſingul. 138. allegat l. ius ciuile ff. de inſtit. & iure* ad inſtar, libelli, de quo ſi detrahatur vel ei addatur, libellus nouus dicitur, *Aretin. in l. 1.* §. *opus nouum ff. de opere noua numero & Guido Pap. ſing. 646. numero primo*, quod etiam non ſolum in ſententijs Authore Romano *conſilio 49. num. 1.* alijſque per ipſum allegatis, ſed & teſtamentis procedere tradit *Bald. in d. l. voluntatis C. de fideicom. & idem Bald. in l. cum teſtamento Co. de teſtamẽtis,* quod & *Hart. ab Epp. lib. 2. tit. 50. obſer. 2.* probat, dicens, qui addit vel detrahit nouam rem facere videtur, quando per additionem vel detractionem, vt hoc noſtro caſu, quid augetur vel diminuitur,

Prout etiam hæc prætenſa additio non ſolum diſpoſitionem d. §. *ex imperfecto qua*

150 duos teſtes, cæteris patibus, tequirit, neque †
etiam die & conſule ſicut *Auth. quod ſine poſſit*,
neque etiam quinque teſtibus ad inſtar Codi-
cillorum multo minus *7.* teſtibus, ſecundum
d. l. hac conſultiſſ. in princip. Imo nullis prorſus
teſtibus nullaque temporis adiectione corro-
borata eſt.

Nec obſtat quod dicitut ſcriptura in mar-
gine conttactus, vel etiam interliniando po-
151 ſita ſi non adſit dies † vel data ſeriptionis, ꝙ
tuue ipſe dies contractus cenſeatur repetitus,
Caſtrenſis conſilio quadrageſimo, & *Alexand.*
in l. ſi quis ff. de edend. Quandoquidem illa
dies prætenſi teſtamenri hie repeti nequa-
152 quam poſſit. Cum † illa iunior filia poſthu-
ma demum poſt dictum illud teſtamentum
nata ſit, ſicque additio illa intetlinealis ci-
tra falſi notam ad datam ptætenſi teſtamen-
ti referri nequaquam poteſt, ea autem inter-
pretatio accipienda ſit, vt falſitas vel deli-
ctum euitetur *l. merito ff. pro ſocio Ruin. conſilio*
trigeſimo quarto, numero nono, volumine ſecun-
do. conſequens eſt, prætenſam illam additio-
nem etiam in quemcunque caſum, per eam
dicta illa diſpoſitio conualidari debuiſſet, in
totum ruere & plane concidere.

153 Denique † ſi omnia iſta ceſſare dicerentur,
prout tamen minime ceſſant, clatum tamen
eſt in iure, quod liberis honorabili titulo in-
ſtitutionis iure nouiſſimo authenticorum per
parentes relinqui debeat. Adeo quod ſi re-
linqueretur, vel titulo legati vel fideicom-
miſſi, vel donationis cauſa mortis, vel alte-
rius cuiuſcunque ipſi adhuc dicantur præteri-
ti, quodque talis ordinatio ipſo iure nulla ſit,
textus eſt rotundus & qui cauillari non po-
teſt *in §. aliud quoque capitulum in Auth. vt*
cum de appoſitione cognoſ. & ibi doctores. collat.
octauo. Cuius ratio eſt fauor libetorum, qui
154 non † inſtitutis legatum tantum perciperent,
nemine hæreditatem adeunte, neque ipſis
accreſceret portio aliorum, quæ diuerſo iu-
re venientibus non datut l. ſed cum patrono
ff. de bonorum poſſeſſionibus feudo. Secus eſt
in inſtitutis *l. 1. §. ſi ex fundo ff. de hered. inſti-*
tutionib. Æmyl. Ferret. in l. filium quem nu-
155 *mero vigeſimo tertio. C. famil. Her.* Et † quam-
uis *gloſ. in l. ſcimus C. de teſtamen.* tenuerit,
quod ſufficiat, ſi filius ſit honoratus per viam
fideicommiſſi, conttarium tamen teneut do-
ctores, eſt illam gloſſam eſſe communiter re-
ptobatam teſtatur *Alexander in d. l. inter ce-*
tera, in princip. ff. de lib. & poſthumis. Con-
cluſioque ſic facienda eſt, omnino adhoc, vt
teſtamentum ſubſiſtat, requiri liberis reli-
ctum eſſe titulo inſtitutionis, alias teſtamen-
tum eſſet nullum & ſuccederetut ab inteſtā-
to, ita tenent omnes, vt dicit Iaſon, licet ipſe-
met ab illa ſententia deſciſcat, *in Auth.*
Nouiſſima numero decimo tertio, C. de in offic. te-
ſtam. Hanc etiam concluſionem dicit com-
munem Alexand. loco quo ſupra. Quod &
Clarus tenet *quaeſ. 35. & Matheus Gribald. in*
tract. com. opin. §. teſtamentum in princip. &
& nouiſſime omnium *Andre. Gail. lib. ſecun-*
do, obſeru. 112. numero vndecimo & duodecimo
allegans, vltra alios *Salicet. in d. Auth. Nouiſſi-*
ma & Alexand. conſilio ſeptuageſimo ſexto, nu-
numero decimo ſeptimo, volumine tertio. Et hæc
de iure ciuili nullam babent dubitarionem de
iure autem canonico, licet quidem † teneant 156
relinqui poſſe filio quocunq; titulo, commu-
nis tamen eſt doctorum ſententia quod titu-
lo honorabili inſtitutionis eriam iure cano-
nico relinqui debeat, *gloſ. in c. Rainutius de te-*
ſta. Alexand. conſil. 70. num. 6. volum. 2. Iaſon.
vbi ſupra numero 31. in Rub. ſolut. matrim. num.
22. Quod & Nicol. Boer. deciſ. 267. num. 1. Be-
rous Dilectus Probus & reliqui teſte Claro quaeſt.
38. probant: à qua quidem ſententia tan-
quam communi in iudicando non eſt recedē-
dum.

Et quod † hæc quoque in teſtamento in- 157
ter libetos locum habeant, tenet *Ruin. conſil.*
1. numero tertio, lib. 2. Et iſtam communem eſ-
ſe teſtatur *Salicet, in d. Auth. Nouiſſima, Ma-*
theſil. ſing. 106. Bertrand. conſil. 19. lib. 6. & con-
ſil. 130. numero ſecundo, eodem vol. Curt. Iun. in
§. ex imperfecto, Natta ibid. numero 102. Apo-
ſtill. ad Alexand. conſilio 168. numero ſexto, libro
quinto. Iohan. Dilect. de arte teſt. titulo tertio, Cau-
tel. 1. numero ſeptimo, quod & Guliel. Benedict.
in Repetitione C. Rainutius in verb. in eodem
teſtamento relinquens numero quinquageſimo
ſexto, folio mihi 188. & multi alij probant, &
hanc ſententiam tanquam communem vtra-
que ſchola tam legiſtarum quā canoniſtarum
tenet vt ſuptadictum. Et quamuis *Iaſon in d.*
Authen. Nouiſſima, numero decimo ſexto. Vide-
atur contrarium velle, nihil tamen propter
communem doctorum aſſertionem obſtare
poteſt. Quin etiam ad eius refutationem vi-
deatur. *Æmylius Ferret. in d. l. filium quem nu-*
mero vigeſimo quinto, & ſeq. C. famil. Her. &
Clarus quaeſt. 8. de teſtam.

Cum itaq; dictà additionis marginalis for-
malia verba honorabilem illum inſtitutionis
titulum non inferant, imo præterita illa filia
ex tali inutili nulliſque teſtibus fulcita addi-
tione irreparabile grauamen & detrimentum
ratione inæqualitatis & iniurioſiſſimæ exclu-
ſionis ad inſtar ſororum reliquarum ſentiret,
taceo quod per huiuſmodi prætenſam addi-
tionem prior illa inſtitutio quoad quotam
cuiuslibet (caſu quo certa eſſet) incertitu-
dinem inueheret, taceo inquam quod ex ſen-
ten-

tentia *Franciſ. Aretini in conſilio Incip. in du-*
bium renocatur &c. teſtamentum interlinea-
tum plane inefficax ſit, exque hac interlinea-
tione, ſi dies conditi aſſerti teſtamenti repeti
deberet, falſitas in ſupradictum verenda fo-
ret tradunt vltra *Caſtrenſem & Alexand. in d. l.*
ſi quis, idem Caſtrenſis in l. ſi vnus ibidemque A-
lex. C. de teſtam. &c.

Sequitur denuo, prætenſum illud teſta-
mentum vel in eo factam præteritionem per
hanc inutilem additionem non inuari, Ma-
netque firmum, dictum illud teſtamentum ra-
tione præteritionis omnino nullum eſſe,
quodque reliquæ ſorores ex hoc præteritio-
nis defectu, id iuris conſecutæ, ſint, vt ſi fi-
lia illa præterita in poſterum de ſe factam ad-
ditionem approbaſſet. Illa tamen ſibi tantum,
non alijs non conſentientibus iuriue quæſito
non renunciantibus præiudicaret iuribus ſu-
pradictis.

Poſtremo circa illum præteritionis punctũ
finaliter concludendo, manifeſti iuris eſt, in
158 † teſtamento, in quo vnus ex liberis eſt præ-
teritus, non habere locum diſpoſitionem §. *ex*
imperfecto, ita tenet *gloſſa in l. filius qui in pote-*
ſtate. ff. de lib. & poſthum. quam communiter
ſequuntur doctores teſte Claro, *quæſt. octauo,*
verſ. ſed quæro allegans ad hoc Decium, d. conſil.
205. numero 3. in fine, cuius formalia verba hæc
ſunt. Ex quo teſtamentum vitiatur ratione
præteritionis (inquit) non valet teſtamen-
tum etiam inter liberos cum duobus teſtibus,
quia §. ex imperfecto in l. hac conſultiſſima C. de
teſtam. (inquit) non habet locum in teſta-
mento imperfecto ratione præteritionis, alle-
gat dictam gloſſam, dicitque, illam pro nota-
bili Bartolum Baldum & Doctores commu-
ter ſequi *in d. §. ex imperfecto.* Prout etiam ait
hoc probare *Angelum in l. filio præterito col. 1. ff.*
de iniuſt. rupt. 1. Ponderando textum d. §. ex im-
perfecto, quod ille §. veniat continuatiue ad præ-
cedentia, in quibus loquitur de defectu ex ſo-
lennitate teſtium, & ideo dicit, ipſum conclu-
dere, quod non habeat locum, vbi eſt defe-
ctus præteritionis, vlterius dicens iſtam eſſe
claram & concludentem rationem, quibus
ſubſcribit *Iaſon in d. §. ex imperfecto num. 5 li-*
mit. 6. qui allegat d. l. filio præterito & l. fin. in fine
ff. ſi Tab. teſtam. nulla ext. allegat porro d. gloſſam,
Baldum Angelum Raphael & Caſtrenſem, in d. §.
ex imperfecto & Imolam in d. l. filio præterito, con-
cordat Nicol. Boer. deciſion. 240. numero vnde-
cimo. ſed ſi teſtamentum (inquit) eſſet imper-
fectum ratione præteritionis, tunc ille §. *ex*
imperfecto non habet locum, quia non dicitur
teſtamentum inter liberos, allegat gloſſam
ſæpe dictam, dicitque eam ſequi Doctores ſu-
pradictos, nullumque eſſe hoc teſtamentum
etiam quo ad alios, *leg. 1. §. final. ſi Tab. te-*
ſta. &c.

Eandem gloſſam atteſtatur communiter
eſſe approbatam Claudius *in l. inter cætera.*
numero octauo, ff. de lib. & poſthu. communem-
que atteſtatur *Alexand. conſil. 126. Natta in d.*
§ ex imperfecto numero 108. Berous in d. C. Rai-
nutius numero quadrageſimo tertio, & ſeq. quo-
rum omnium ratio eſt, quod præteritionis de-
fectus † circa ſubſtantiam, quam ſolennita- 159
tem teſtamenti laboret, ideoque merito non
tollitur defectus is ex diſpoſitione *d. §. ex im-*
perfecto. Cum ille tantum ſolennitatem duo-
rum teſtium extrinſecam reſpiciat, & eſſet
quidem † teſte eodẽ Claro valde inconueni- 160
ens vt diſpoſitio *d. §. ex imperfecto*, quæ fuit
inducta in fauorem liberum retorqueretur in
eorum odium contra communes regulas, &
paulo poſt, lex (inquit) quæ diſponit teſta-
mentum imperfectum inter liberos valere
condita eſt in fauorem liberorum, ideo † vbi- 161
cunque conditio eorum per tale teſtamentũ
fit deterior, nõ debet habere locum diſpoſitio
illius legis, quod & Dilectus de arte teſtandi
titulo 3. caut. 1. numero ſeptimo tradit, alias
in augmentum inducta, diminutionem ope-
rarentur, *contra l. legata inutiliter, & ibi Iaſon &*
l. ſi Co. ff. d. legat. 1. Actusque fauorabilis
contrarium effectum puta odioſum producе-
ret, *contra l. clam poſſ dere, §. qui ad nundinas, i-*
bique Iaſon numero vigeſimo quarto, de acquir.
poſſeß.

Præterea † ſi defectus eſt in voluntate, cer- 162
tum eſt huiuſmodi teſtamẽtum *per d. §. ex im-*
perfecto minime ſuſtineri, *gloß in l. ſi is qui ff. de*
teſtam. quam gloſſam ſequitur *Remnald. in d.*
§. ex imperfecto, eamque communiter appro-
batam atteſtatur *Ruinus conſil. 15. numero ſe-*
cundo, lib. 2. Caſtrenſis, Camenſis, Iaſon, Dilectus,
Rubæus & reliqui, teſte Claro quæſt. 9.

Sed præteritio † vnius ex liberis, *teſte Hart-* 163
man. ab Eppingen. lib. pract. obſeruat. 2. tit de te-
ſta. obſeruat. 3 Et additio *teſte Claro, quæſt. 7.*
prope finem concernunt voluntatis defectum,
præſertim † cum additio vel detractio verbo- 164
rum efficiat, vt is actus non dicatur ille anti-
quus ſed nou⁹ *l. ius ciuile ff de iuſt: & iure.* Quẽ-
admodum † etiam nouum compromiſſum di- 165
citur, cum noua adiecta eſt qualitas, *gloſ. in*
Clement. 2. de vita & honeſ. Cleric. facit in ter-
minis, Curtius ſen. conſilio quadrageſimo tertio,
ad finem, dicens, teſtamentum cenſeri muta- 166
tum † nec amplius prioris teſtamenti nomen
retinere cum clauſula aliqua noua addita fuit,
quod & *Hippolyt. de Marſil. ſingul. 520. & Go-*
meſius in §. in perſonam numero decimo ſexto, de
actionibus tradiderunt, & ſupra de libellus de-
dectum.

Mul-

Multo minus facit illa ab adnerſarijs alle-
gata prætenſi teſtamenti reconualeſcentia;
certiſſimi enim iuris eſt quod reſtamentũ per
præteritionem vnius filiorum nullum vel a-
gnatione poſthumi ruptum per approbatio-
nem præteriti ſiue is ante confectionem teſta-
menti vel in ipſo actu præteritioni conſenti-
167 at, vel † etiam illud ex poſt facto approbet iu-
re ciuili non reconualeſcat, ex vulgata illa re-
gula, quod ab initio nullum eſt iure ciuili id
reconuuleſcere non poteſt, ita quod ex tali
inutili, & nullo teſtamento iure ciuili hæredi-
168 tas adire non poſſit, ſed † illi præterito eodem
iure dictante, ius aonulationis cõpetat, quam-
uis iure prætorio, ſecuta approbatione filij te-
ſtamentum illud quo ad approbantem, recõ-
ualeſcat quidem, eo quod iuri pro ſe introdu-
cto renunciare quis poſſit, tradit *Bartol. in l fi-
lio præterito num. 29. & Imola ibidem numero 56.
de iuris ruptione & irrita. facta teſta.* Vbi tamen
pro cautela notandum eſt, quod iſto caſu, et-
iam hodie requiratur neceſſario, bonorum
poſſeſſionem ſecundum tabulas eſſe petitam
à Prætore, prout *Clarus quæſt. 43. nu. 3. & 4. &
Iohannes Diſtel. de arte teſtam. tit. 11. caut. 14.*
tradunt. Ad alios autem liberos in minori
ſumma inſtitutos talis approbatio efficaciter
extendi non poteſt, quo minus ipſi adhuc iure
170 ciuili habeant ius dicẽdi nullum † *teſte Gulielm.
Benedict. in prima parte repetit d. c. Raynutius
nu. 100.* Iureque prætorio poſſint intentare
bonorum poſſeſſionem contra tabulas, vt ſu-
pra in puncto præteritionis latiſſime dedu-
ctum, & hanc opinionem dicit communem
*Clarus vbi ſupra num. 4. ex Iaſone in d. l. poſthu-
mo num. 9. quod & Curtio Iun. ibidem num. 61.
& Boërio de deciſ. 86 num 8.* placuit, vbi dicit
ſtatim defuncto patre illis jus quæſitum eſſe
ad contra tabulandum & ſic reducendum o-
mnia ad caſum inteſtati prout ſupra latius o-
ſtenſum eſt. Hanc autem approbationem iu-
nioris filiæ præceſſiſſe; neque etiam in ipſo a-
ctu vel poſt actum ioteruenıſſe: imo ipſam e-
uentum huius litis intimis votis expectaſ-
ſe.

Præterea bonorum poſſeſſionem ſecundũ
prætenſas tabulas per aduerſarios ad præſcri-
ptum iuris prætorij nequaquam petitam, ſic-
que prætorem contemptum, ideoque ipſius
auxilio (cum in legem commiſerint, ideoque
ſecundum *l. auxilium ff. de minorib.* eius bene-
ficio indigni cenſeantur) iuuari non poſſe, a-
cta inter partes celebrata abunde teſtantur:
ita vt ſi maxime reconualeſcentiam ex iſto ca-
pite vrgerent, attamẽ Actrici in iure ſibi quæ-
ſito & re integra amplius non exiſtente nihil
præjudicaret, aut reis vllo modo prodeſſet, iu-
ribus ſupra deductis.

Pariformiter non obſtat ab aduerſarijs ſæ-
piſſime iactitatum illud iuris axioma. Quod
licet reſtamentum ex cauſa præteritionis vel
per poſthumi natiuitatem irritetur, hoc pro-
cedere duntaxat quoad inſtitutionem, perſe-
uerare autem quoad legata, quod ſane axioma
per authen. ex cauſſa C. de lib. præteritis ſuſtine-
ri contendunt: Magis tamen communem ve-
rioremque ſententiam in contrarium milita-
re vel ex eo conſtat, quod † poſthumo igno- 171
ranter præterito dicta authen. locum non ha-
beat, tradit *Bartolus in d. auth. ex cauſa num 4.*
quam etiam magis cõmunem dicit *Iaſon ibid.
num. 3. & ſeq.* Prout etiam Iulius Clarus, eiuſ-
dem ſententiæ approbatores *quæſt. 52. num. 4.*
allegat, dicens hanc opinionem ſibi ſemper
placuiſſe tanquam veriorẽ æquiorem & ma-
gis fauentem liberis, eſſeque procul dubio cõ-
munem, ideo in practica ab ea, ſi quis recte iu-
dicare velit, non eſſe recedendum, remittens
ſeſe latius ad iura, *de Clauſula Codicillari quæſ.
46. adducta*, ſupra breuiter commemorata,
hanc etiam ſententiam late probat *Andre.
Geil. lib. 2. obſer. 113. numero 2.* dicitque ſimili
modo, hanc Bartholi opinionem eſſe æquio-
rem & magis communiter approbatam. Con-
cordat *Molinæus ad Alexand. conſil. 26. volu. 5.*
ſimiliter dicens eam eſſe communem. Et hoc
† in tãtum procedit vt licet nato iam poſthu- 172
mo pater diu adhuc ſuperuixiſſet, nec volun-
tatem priurem mutaſſet, vt videatur mori vo-
luiſſe cum tali diſpotione, quod tamen iſto ca-
ſu legata non ſuſtineantur, ſed omnia cor-
ruat, tradit Geil. vbi ſupra, allegat; ita ſingu-
lariter tenere Iaſonem *in d. auth. ex cauſa num.
5. & ſeq.* Item tradit *Iohann. Sichard. ibidem
num. 7.* dicens, poſthumum natum poſt teſta-
mentum conditum non mutatum totum te-
ſtamentum rumpere. Et ad quæſtionem, cur
voluntatem ſuam cum potuerit, non muta-
uerit, reſpondet, quod ideo non mutauerit,
quia † ſciuit ius filio eſſe ſaluum, hoc eſt; ſci- 173
uiſſe filium, quod quando poſthumus à patre
ignoranter præteritur, totum teſtamentum
vitioſum eſſe, allegat argum. textus, quẽ pul-
chrum dicit *in l. filio §. ſeio ff de adimen. leg. 1.*
vbi Titiꝰ matrem Seiam, quæ multa illi lega-
ta fecerat, propter patri inſidias ſtructas accu-
ſauerat, quamuis Seia facta legata non reuo-
cauerit, cum potuerit, quærebatur an legata
debeantur maxime cum propter exortas ca-
pitales inimicitias legata ſaltem † tacite reuo- 174
centur, *l. 3 §. fin. ff. de adim. legat.* reſponſum
eſt licet teſtatrix dicta legata non reuocaue-
rit, ſed ea videatur approbaſſe, attamen taci-
te propter accuſationem inſtitutam eſſe reuo-
cata: eo quod putauerit teſtatrix, ius ſuũ eſſe
ſaluum legis authoritate, etiamſi nihil dixerit,
facit l. 3. & ibi Bartol in §. non ſolum ff. dicto tit.
vbi Bartolus tradit nuda voluntate vel etiam
tacita, legata reuocari ſine ſolẽnitate vel facto
teſtatoris, dicens hoc † habere locum in lega- 175

tis,

tis, minime autem in hæredis inſtitntione, iſto
enim caſu requiri factum, quod deleat vel
cancellet teſtamenrum, vel linum concidat,
de quo tamen Battolus & alij ibidem videan-
tur latins.

Quando autem teſtator dicatur Poſthumũ
ſcienrer vel ignoranter prætetijſſe, idem *Si-
char. in d. auth. ex cauſſa num. 8.* commemorat,
176 dicens, tunc poſthumum † ignotanter dicl
præteritum, quando in nulla teſtamenti parte
eius mentio facta eſt, iſtoque caſu Bartoli de-
ciſionem, qnod legata non ſoluantur, locum
habere, ſecus autem ſi in aliqua reſtamẽti par-
te mentio poſthumi fuiſſet facta, tunc enim
authenticam locum habere & legata ſolurn-
da tradit, quamuis iſtam Battoli deciſionem
dupliciter limitet: videlicet ſi legata ſunt ne-
ceſſaria, vt pura ad piam cauſſam facta temit-
tens ſe latius ad Commentarios ſuos *in l. præ-
cip. C. de Impub. & alijs ſubſtitut.* Secundo
177 quando teſtarot † alium filium inſtituiſſet, &
ipſi legarorum ſoluendorum onus impoſuiſ-
ſet, veriſimile enim dicit eſſe, eadem etiam le-
gata, alteri filio, ſi eum ſpctaſſet, impoſiturum
fuiſſe, *arg. l. Titius §. 1. de lib. & poſthu.* quæ ta-
men vltimalimitatio fragilis eſt, ideoque A-
lexandro & Iaſoni, ex tarione ibidem per Si-
chardum *nu 1.* poſita minime placet.

178 Proinde legata † teſtamento inualido &
inutili non deberi, niſi ſint ab inteſtato tepe-
tita, tradidit *Mathefill ſingul 41. num. 13.* alle-
gat *Bartol in l. ex teſtamento C. de legat. & in l.
quæſtionem C de fideicom.* vbi etiam adſert tria
179 remedia † quibus legata & fideicommiſſa o-
mnibus etiam ex non ſolenni teſtamento de-
180 beantur. Primo † quod teſtaror curet hæ-
redem futurum promittere legatorijs præſen-
tibus ſolutionem, eo quod vltima voluntas
per promiſſinem hæredis rranſeat in contra-
181 ctum † cum in actu teſtandi contractus quo-
que fieri poſſit *l. hæredes §. fin. ff. de teſtam. Bar-
tol. & Alexand. in l. nemo ff. de leg. 1.* Secundo
182 † quod inſtituarur Eeclesia, & ab ea legata
rclinquantur, cum inſtitntio Eccleſiæ, iuris
ciuilis ſolennitate non ſeruata, iure Canonico
vires habeat *c. cum eſſet de teſtament* Et quem-
admodum inſtitutio vt principale, ſic etiam le-
gata tanquam acceſſorium ſuſtinentur. Ter-
183 tio † quod teſtatot legatorijs permittat, pro-
pria authoritate accipete poſſeſſionem retũ
relictarum *l. Titia §. Lucius ff. de legat. 2. tra-
dunt Angel & Alex. in l. Paulus ff. ad §. C. Tre-
bell. conſulunt. Alex. conſil. conſil. 32. vol. 2.* Licet
184 † enim legata ex non ſolenni teſtamento peti
non poſſunt, retineri tamen poſſunt allegat
*gloſ. Bartol. & DD in l. nemo poteſt ff. de leg. 1.
&c.* Quinetiam † *Marcus Mant. ſing. ſuo. 69.*
185 diſertis verbis inquir, legata neque aliud ali-
quid ex teſtamento per poſthumum rupto,
excepto ſi viuo teſtatore naſceretur & more-
tetur deberi, non ſolum naturaliter & ciuili-
ter ſed nec naturaliter rantum. Ita vt † neque 186
ad iudicem Eccleſiaſticum recurſus haberi
poſſit. Allegat. *Angel. & Iaſon. in l. 1. C. de poſthu. hæred. inſtitut.* Quod vſque adeo verum
eſſe tradunt, vt rei feudalis legatis ne æſti-
matio quidem debeatur, prout alias in re alie-
na legata quandoque ſeruatur, tradit *Bald. in
§. donare num. 3. & Franciſc. Cart. in tract. de
feud. part. 4. num. 26.* conſuluit *Socin. Iun con-
ſil. 72. num. 60.* vbi communem dicit *conſil. 64.
num. 20. vol. 1.*

Et hæc † ſupradicta multo magis proce- 187
dunt, cum ex prætenſo illo teſtamento nullus
exrer hæres. Quo caſu hæreditate ex teſtamẽ-
to non adita, non ſolum legata, non deben-
tur *l. eam quam & l. ex teſtamento C. de fidei-
commiſ.* Cuius † ratio eſt quod per aditionem 188
hæreditatis hæres cum legatarijs quaſi cõtra-
trahere cenſeatur *§. hæres inſtit de oblig. quæ ex
quaſi contractu Roland conſil 100 num 30 vol 4
allegat. l. ex maleficio § hæres ff. de act. & oblig.
1. Curt. Iun. conſilio vigeſimo, nu. m. et ſeptimo So-
cin.* & alij, idem *Roland. conſilio octauo, numero
vigeſimo quinto. & conſil. ſeptuageſimo vno, nu-
mero octuageſimo octauo, volum. 2.* Qui quaſi cõ-
tractus hæreditate non adita, ceſſat. Quinimo
legata † ab hæredibus ab inteſtato venienti- 189
bus non debentur, ſed cum alijs in teſtamento
prætenſo diſpoſitis corruunt *l. 2. §. adeo ff. de
vulg. ff. & pup. ſubſtit.* Quod & *Matheſill. tra-
dit ſing. 162.* dicens, ad hoc vt legata valeant,
tequiri, vt ex iſto teſtamento adeatur hæredi-
tas. Quod & *Bartol vult in l. qui filio §. 1. ff. de
hæred. inſtit. & in l. 4. §. 1. & §. ſi bona ff. de fidei-
commiſ. libert.* ſed & integrum teſtamentum
cortuit, eo quod hæredis inſtitutio ſit caput &
fundamentum textus † eſt expreſſus *in §. ante* 190
hæredis ibi. Quia teſtamenta vim ex inſtitutio-
ne hæredis accipiunt & ob id veluti caput at-
que fundamentum intelligitur totius teſta-
menti hæredis inſtitutio, *§. 1. ibi.* ant ſi ex eo
nemn hæres extiterit, *inſtit. de hæredit. quæ ab
inteſt. def. egregius text. in l.* ſi nemo ſubijt hæ-
reditatem omne ius (vel vt alij inquiunt) o-
mnis vis teſtamenti ſoluitur *ff. de regul. iuris.*
Ratio eſt quia in omni diſpoſitione † debet 191
eſſe perſona à qua & in quam *l. quidam referũt
ff. de iure Codicillorum*, & eſt ſane hæc regula
fundata in ratione naturali. Si enim nemo ex
teſtamento adijt hæreditatem, ſoluitur ius te-
ſtamenti, imo nõ † eſt teſtamentum cum ca- 192
reat hærede, neque ab inteſtato ſubſiſtit, cum
cauſam inteſtati teſtatot non proſpexerit *l. nõ
Codicillũ C. de iure Codicill* vide aũt ad hoc *Bald.
in d. auth. ex cauſa col. 1. C. de lib. præter.* Cõcor-
dat. *l. ſi nemo hæreditatem adierit, nihil valent
ex his, quæ teſtamento ſcripta ſunt ff. de teſtam.
tuto.*

*tutela & d. l. eam quam, ibique Iaſon. & l. quod
per manus ff. de iure Codicill.* quod & doctores
paſſim tam ſcribendo quam conſulendo &
præſertim *Cephalus conſil. 203. num. 7. vol. 2. &*
193 *Roland. conſil. 58. num. 53. vol. 3.* dicens † hæ-
redem neminem cenſeri, antequam teſtamen-
tum ſit aditione confirmatum, *ex l. ſi ſeruus cō-
munis Manij in princip. ff. de ſtipul. ſeruo. conſil.
73. nu. 17. d. vol. 2.* tenuerunt. Ita vt certum
ratum atque perfectum teſtamentum eſſe, niſi
adita hæreditate, iudicare non poſſimus.

Quare cum in hoc prætenſo teſtamento fi-
liæ iunioris nuſquam mentio fiat, ſicque citra
vllam controuerſiam ignoranter præterita
ſit, parens diu ſuperuixerit, prætenſumque il-
lud teſtamentum cum potuiſſet, non muta-
uerit, eo quod *ex d. l 3 §. fin. de adi. legatis* pro
certo ſciuerit, eius filiæ tanquam poſthumæ
ius legis authoritate ſaluum eſſe, item ſi aſſer-
ta illa legata forēt relicta, illa tamē ab inteſta-
to non eſſent repetita, nullus quaſi contra-
ctus inter teſtatorē & ipſam interceſſerit, nul-
la legata ad pios caſus relicta ſint. Imo nullus
ex prætenſo illo teſtamento hæres, ſiue ius ci-
uile propter non factam aditionem, ſiue ius
prætorium propter non petitam bonorum
poſſeſſionem ſecundum tabulas, inſpiciamus,
194 extet, cum † tamen hæreditatis aditio & factū
& animum copulatiue requirat, & vt doctores
loquuntur, illa aditio non conſiſtat in facto
abſtracto ab animo ſed factum cum volunta-
te adeundi coniunctum eſſe debeat tenent
Bald. & Caſtrenſ. in. l. pro hered. in princip. ff. de
195 *acqui. hered.* Iſque † aditionis actus per aduer-
ſarios, cum tamen, quia facti, & ad hoc aſtri-
cti fuerint, *l. aſſeueratio C. de non nu. pec.* non
probatus, prout etiam immixtio facti eſt, id-
eoque ſimilem probationem quæ hoc caſu
ceſſat, exigit, tenet *Iaſon in l. filio pater ff. de leg.
2. Bartol. & doctores in l. gerit in d. l. pro herede &
in l. is poteſt ff. de acqui. hered* Hinc ſequitur de-
mum, non tantum, quod legata, ſi vlla (quod
tamen negatum) eſſent relicta, hoc caſu non
debeantur, ſed quod dictum illud teſtamen-
tum ſaltem propter non aditam hæreditatem
plane irritum ſit, atque in totum ruat.

196 Taceo † quod prætenſum illud teſtamen-
tum ex cauſis maxime erroneis & minus veris
exiſtentibus emanauerit, quo caſu illud vitia-
ri juris eſt manifeſtiſſimi. *l. quoties & l. fin. ff. &
l ſi pater, C. de hered. inſtit. l. neque profeſſio C. de
teſtam. & quem.* Ratio adfertur per *Decium
conſil. 288. num 3. & 4* Quod illa prætenſa in-
ſtitutio propter errorem teſtantis nulla ſit, cū
ſit defectus in cauſa finali inſtitutionis, alle-
gat *in arg. l. fin. ff. de hered. inſtit. l. nec apud §.
& l. ſi pater C. de hered inſtit Bartol in d demon-
ſtratio. §. fin. de condit. & de. & Alexand. conſil.
46. lib. 1. Hieron. Gratus. conſil. 158. lib 2. in fi-
nali decidit atteſtante Molinæo in Apoſtil. ad De-
cium conſil. 288. in verbo inſtitutio*; quemadmo-
dum idem Decius loco ſupradicto dicit vlteri-
us hunc facere *textum in l. neq; §. ſi ſeruum ff. de
nul. teſta.* vbi ſi teſtator inſtituit ſeruum pro-
prium, credens eum liberum, inſtitutio vitia-
tur propter errorem in finali cauſa commiſ-
ſum, idem tenet *Iohan. Sichar. in d. l. neque pro-
feſſio num. 5.* dicens ſi cauſa † finalis, ex qua ali- 197
cui quid relinquitur, falſa ſit tam inſtitutionē
quam legatum ruere. Quibus ſubſcribit *Bald.
in l. fin. C. de falſa cauſa ad leg. allegat l. per di-
uerſas & l. ab Anaſtaſio C. Mandati* prout & a-
lij Doctores paſſim tradiderunt. Vnde cum
aſſertus teſtator in prætenſa illa inſtitutione
filiorum & filiarum excluſione ad prætenſam
illam à fratribus allegatam conſuetudinem
curiæ reſpexerit, illa autem nunquam ex-
ſtiterit neque per fratres probata ſit, imo pro-
ductum illud Decretum Anno ſexageſimo
ſexto in Curia latum contrarium arguat.
Hinc ſequitur dictam illam inſtitutionem ra-
tione erroneæ illius cauſſæ non minus, quam
ex alijs productis fundamentis prorſus vitiatā
& eneruatam.

Accedit præmiſſis quod prætenſa illa inſti-
tutio † in feudis non pura vel ſimplex ſed cō- 198
ditionalis ſit, vtputa ſi Domini conſenſus ac-
cedat, verba enim, conſentiente Domino, tā-
quam ablatiui abſoluti conditionem impor-
tant *l. a teſtatore. l. ſi teſtator l. acceptis ff. de con-
dit. & demonſtr. Doctores in Rubr. ſolut. matri.
tradit Bartol. & Iaſon in l. ab empt. ff. de pactis, I-
mo Petrus Caſtalius* omnes Doctores ibidem
notare inquit, ablatiuos abſolutos non facere
diſpoſitionem ſed in conditionem tranſire.
Eiuſdem ſententiæ eſt *Guid. Pap. ſing. 692 alle-
gans l. ſi quis ita §. ſi dño ff. de ſtatuliis & dict. l.
ſi teſtator.* Quibus ſubſcribit *Iacob. Menoch.
conſil. 69. num. 72. lib. 1. Iohan. Sichard. in Rub.
C. de iure Emphyteut. num. 33. Roland. a Valle
conſil. 65. num. 23. & conſil. 90. num. 10. vol. 3.
Idem conſuluit Carol. Ruin. conſil. 121. num. 3. vol.
3.* concludens quod dicti ablatiui abſoluti nō
minus faciant conditionem expreſſam, quam
dictio SI. &c.

Iā † vero iure eſt notiſſimi, conditionē eſſe 199
liquidandam, ad hoc, vt diſpoſitioni, cui ad-
iecta eſt, locus ſit, textus eſt *in l. hoc iure & ibi
DD. ff. de verb. oblig. reſpondit Ruin. conſil. 35.
num. 13. & conſil. 16. lib. 5.* eo † quod conditio 200
appoſita importet formam, quam ſpecifice
impleri oporteat, vt diſpoſitioni locus ſit, *l.
qui hæreds in conditionibus & d. l. Manius ff. de
condit. & demonſtr.* Imo quia illa forma ſubſtā- 201
tiam reſpicit, *Bald. in l. comparationes C. de fide
inſtru. Decius conſil. 429. num. 5. & conſil. 434.
num. 2.* locum habuit in ſtatutis dicens indu-
cta cum certis modificationibus, quicquid ibi
exprimitur, eſſe pro forma reputandum, *alleg.
Ancharam conſil. 242.* quodque illud ad vn-
guem

Google

puem obſeruari debeat, videatur *Decius conſil. 612. num. 3. cum reliquis per eundem ibidem*
202 *allegatis* & ideo ipſi nihil addi vel detrahi † po-
teſt, tenet *Bald. in l. quoties C. de ſuis & legit.*
Conſuluit Pariſ. conſil. 19. nu. 188. vol. 1. & conſil. 161. nu. 15. vol. 3. Roland. conſil. 14. num. 6.
vol. 3. Gozadin. conſil. 73. col. 2. Decius conſil. 77.
203 *in princip. & conſil. 466.* Imo † conditionis im-
plemento deficiente, quod diſpoſitum eſt ſortiri effectum minime poteſt *l. 1. ff. de donat.* Cum condirio in totum ſuſpendat actum & diſpoſitionem vt ante eius euẽtum nullus reſultet effectus, tradit *Purpuratus conſil. 32. inter conſil. feud variorum nu. 20. & 21.* vlterius
204 dicens, defectum conditionis † ſemper habe-
re oculos retro vſq; ad tempus diſpoſitionis per *Signorol. conſil. 227. col. pen.* Et hoc in
205 tantum procedit quod vocatus † ad hæredi-
tatem ſub conditione eam conſequi nunquã poſſit, niſi conditione, adimpleta. Conſuluit *Roland. conſil. 70. nu. 67. vol. 3.* motus pulchra Baldi deciſione *in l. Arethuſa. ff. de ſtat. hom. in lect. 1.* vbi ait quod implementum conditionis debeat præcedere, ad hoc vt conditio purificetur, quodq; defectus conditionis operetur
206 effectũ, vt nõ [illegible] abeatur ꝑ vocato, *per l. pecuniã ibi, perin[illegible] ff. ſi cert. petatur.* Quẽadmodũ etiam idẽ *R[illegible]and. conſil. 2. n. 23. vol. 3.* deficiẽte
207 cõditione [illegible] ait, taleq; † cõditionẽ
vere & ꝓp[illegible] vel imꝓprie impleri debere, tradit *Ruin. [illegible] n. 3. vol. 3. & vt Roland*
208 *d. conſil. 65. nu. 2[illegible]* inq[illegible] ſpecifica † illa forma
non ſeruata actu[illegible] red[illegible] nullus *per l. non dubium C. de legibus,* ne[illegible] (inquit) quod ſeruatur per æquipollens, cui aſtipulatur *Sichart. loco quo ſupra nu. 33.* cum hæc conditionis
209 † natura ſit quod debeat impleri præciſe & in
forma ſpecifica, & non per æquipollens. Eorundem ſententiam comprobat *Franciſ. Burſat. conſil. 44. num. 28. lib. 1.* difertis verbis, in-
210 quiens, † formæ per conditionem inductæ re-
nunciari non poſſe, quodq; eiuſdem omiſſio ſemper vitiet, quod actum eſt eamq; dicit cõmunem, de qua etiam *Bald. in auth. Matri & Auia C. quand. mulier.* allegat inſuper *Decium conſil. 11. nu. 9. Pariſ. conſil. 19. num. 183. vol. 2. & Fernan. verſ. quin. de ſucceſſio. lib. 1. §. 4. nu. 26.* Quinimo caſum in terminis licentiæ non obtentæ ponit idem *Burſatus conſil. 56. nu. 20.* dicens, quod cum non fuerit obtenta licentia, actum propter defectum conditionis, quæ nihil ante implementum in eſſe
211 ponit, nullius eſſe roboris hacque † non ob-
tenta actum declarari plane nullum eſſeque caſſum & irritum, quod & *Baldus cum Iſernia in c. Imperialem de prohib. feuds alienat. per Frid. probant & Roland. conſil. 7. num. 6. vol. 3.* Ibi
212 † quia deficiente conditione perinde eſt ac-
ſi diſpoſitio facta non fuiſſet, verum † atte-
213 ſtatur, prout etiam hæc ſupradicta pleniſſime
tradit & confirmat. *Sigiſ. Loffred. conſil. ſuo feudali 17. nu. 54. 55. 56. cum ſequentibus,* Et hoc in tantum procedit, vt quantũuis domini conſenſus præciſe ad huiuſmodi diſpoſitionem non foret neceſſarius: attamen quia verba aſſertæ diſpoſitionis produnt, conſenſum domini eſſe reſeruatum, ſi nõ interueniat, ruit plane quod diſpoſitum eſt. *tradunt Inno. & Abbas in c. fin. de procurat.* dicentes, quod ſi in aliquo actu non eſt neceſſaria ſuperioris authoritas, ſi tamen fuit poſtulata & non adhibita quamuis forte ſine authoritate eſſet valida: Attẽta tamẽ reſeruatiõe facta ruit. refert & ſequitur *Felin. in c. cum ordinem de reſcript. et in c. qualiter & quando de accuſ.*

Non obſtat aduerſariorum obiectum, quod illa verba. Mitt willen deſſen Lehenherrn/ conſentiente Domino vel cum conſenſu Domini, non de expreſſo eius conſenſu intelligenda, ſed teſtatorem voluiſſe, vt obtenta à Dominis feudi tacita eius conſenſione vel voluntate & permiſſione per Inueſtituram declarata apud eos manerent ad exemplum ſuorum prædeceſſorum, hancque eius voluntatem ex tenore Inueſtitutarum manifeſte conſtare, ideoque illa verba reuerentiæ cauſa ad abundantem cautelam eſſe poſita &c. Nam cum jura feudalia omnino velint Vaſallũ ſine Domini cõſenſu ſuper feudis minime teſtari poſſe, prout ante deductum. Quomodo vlla ratione dicta illa clauſula aliter quam ſub conditione intelligi poteſt? ſcilicet, vt filij quibus feudum aſſignauit id habituri ſint, ſi Dominꝰ feudi conſenſerit, ſine cuius conſenſu diſpoſitio illa ſubſiſtere non poteſt. Ita vt ſi non acceſſerit, nihil actum, cõditioq; in totũ reſolu-
ta ſit, prout † etiã illa verba, ſaluo cõſenſu Do- 214
mini, limitatiua & reſtrictiua ſunt, faciuntq; vt diſpoſitio ad eum ſolum caſũ reſtringatur *gloſ. in d. l. Item labeo ff. famil. her. Decius conſil. 283. nu. 2. Alciat reſpons. 101. Menoch. conſil. 38. nu.*
1. lib. 1. Prout etiam † diſpoſitio certo modo, 215
& ad certum caſum limitata extra illum nullum ſortiatur effectum. *l. 1. 2. 3. C. de donat. quæ* quæ ſub cert. mo. *l. hac venditio ff. de contrah. empt. c. ſuper eo &c. per tuas de condit. appoſitis. Guid. Papa ſing. 843, nu. 2.* atque huic parens Domini voluntatem prætenſæ diſpoſitioni ſuæ adeſſe voluit. Et certe friuolum eſſet, quæ quis ex præciſa neceſſitate facere compellitur dicere, reuerentiæ cauſſa eſſe facta, cum tamẽ quotieſcunq; factũ hominis accedit ad di-
ſpoſitionem legis neceſſariam, prout in hoc † 216
caſu non habetur ratio de tali facto hominis, ſed ſolum conſideratur diſpoſitio legis, vt per *Bartolum in l. 1. §. Decius ff. de varijs & extraord.*
cognit. Neq; etiã † cẽſeĩ factũ volũtariũ homi- 217
nis illud, ꝙ ex diſpoſitiõe legis erat neceſſariũ, tradit *Decius in auth. præterea C. vnde vir & vxor. Baldꝰ in l. nouiſſime ff. quod falſ. tut. &c.*

F Præ-

*tutela & d. l. eam quam, ibique Iaſon. & l. quod
per manus ff. de iure Codicill.* quod & doctores
paſſim tam ſcribendo quam conſulendo &
præſertim *Cephalus conſil. 203. num. 7. vol. 2. &*
193 *Roland. conſil. 58. num. 53. vol. 3.* dicens † hæ-
redem neminem cenſeri, antequam teſtamen-
tum ſit aditione confirmatum, *ex l. ſi ſeruus cō-
munis Manij in princip. ff. de ſtipul. ſeruo. conſil.
73. nu. 17. d. vol. 2.* tenuerunt. Ita vt certum
ratum atque perfectum teſtamentum eſſe, niſi
adita hæreditate, iudicare non poſſimus.

Quare cum in hoc prætenſo teſtamento fi-
liæ iunioris nuſquam mentio fiat, ſicque citra
vllam controuerſiam ignoranter præterita
ſit, parens diu ſuperuixerit, prætenſumque il-
lud teſtamentum cum potuiſſet, non muta-
uerit, eo quod *ex d. l. 3. §. fin. de adi. legatis* pro
certo ſciuerit, eius filiæ tanquam poſthumæ
ius legis authoritate ſaluum eſſe, item ſi aſſer-
ta illa legata forēt relicta, illa tamē ab inteſta-
to non eſſent repetita, nullus quaſi contra-
ctus inter teſtatorē & ipſam interceſſerit, nul-
la legata ad pios caſus relicta ſint. Imo nullus
ex prætenſo illo teſtamento hæres, ſiue ius ci-
uile propter non factam aditionem, ſiue ius
prætorium propter non petitam bonorum
poſſeſſionem ſecundum tabulas, inſpiciamus,
194 extet, cum † tamen hæreditatis aditio & factū
& animum copulatiue requirat, & vt doctores
loquuntur, illa aditio non conſiſtat in facto
abſtracto ab animo ſed factum cum volunta-
te adeundi coniunctum eſſe debeat tenent
Bald. & Caſtrenſ. in. l. pro hered. in princip. ff. de
195 *acqui. hered.* Iſque † aditionis actus per aduer-
ſarios, cum tamen, quia facti, & ad hoc aſtri-
cti fuerint, *l. aſſeueratio C. de non nu. pec.* non
probatus, prout etiam immixtio facti eſt, id-
eoque ſimilem probationem quæ hoc caſu
ceſſat, exigit, tenet *Iaſon in l. filio pater ff. de leg.
2. Bartol. & doctores in l. gerit in d. l. pro herede &
in l. is poteſt ff. de acqui. hered* Hinc ſequitur de-
mum, non tantum, quod legata, ſi vlla (quod
tamen negatum) eſſent relicta, hoc caſu non
debeantur, ſed quod dictum illud teſtamen-
tum ſaltem propter non aditam hæreditatem
plane irritum ſit, atque in totum ruat.

196 Taceo † quod prætenſum illud teſtamen-
tum ex cauſis maxime erroneis & minus veris
exiſtentibus emanauerit, quo caſu illud vitia-
ri juris eſt manifeſtiſſimi. *l. quoties & l. fin. ff. &
l ſi pater, C de hered. inſtit. l. neque profeſſio C. de
teſtam. & quem.* Ratio adſertur per *Decium
conſil. 288. num 3. & 4.* Quod illa prætenſa in-
ſtitutio propter errorem teſtantis nulla ſit, cū
ſit defectus in cauſa finali inſtitutionis, alle-
gat *in arg. l. fin. ff. de hered. inſtit. l. nec apud §.
& l ſi pater C. de hered inſtit Bartol in d demon-
ſtratio. § fin. de condit. & de. & Alexand. conſil.
46. lib. 1, Hieron Gratus. conſil. 158. lib 2. in fi-
nali decidit atteſtante Moliuaeo in Apoſtil. ad De-
cium conſil. 288. in verbo inſtitutio;* quemadmo-
dum idem Decius loco ſupradicto dicit vlteri-
us huc facere *textum in l. neq; §. ſi ſeruum ff. de
nul teſta.* vbi ſi teſtator inſtituit ſeruum pro-
prium, credens eum liberum, inſtitutio vitia-
tur propter errorem in finali cauſa commiſ-
ſum, idem tenet *Iohan. Sichar in d. l. neque pro-
feſſio num. 5.* dicens ſi cauſa † finalis, ex qua ali- 197
cui quid relinquitur, falſa ſit tam inſtitutionē
quam legatum ruere. Quibus ſubſcribit *Bald.
in l. fin. C. de falſa cauſa ad leg. allegat l. per di-
uerſas & l. ab Anaſtaſio C. Mandati* prout & a-
lij Doctores paſſim tradiderunt. Vnde cum
aſſertus teſtator in prætenſa illa inſtitutione
filiorum & filiarum excluſione ad prætenſam
illam à fratribus allegatam conſuetudinem
curiæ reſpexerit, illa autem nunquam ex-
ſtiterit neque per fratres probata ſit, imo pro-
ductum illud Decretum Anno ſexageſimo
ſexto in Curia latum contrarium arguat.
Hinc ſequitur dictam illam inſtitutionem ra-
tione erroneæ illius cauſſæ non minus, quam
ex alijs productis fundamentis prorſus vitiatā
& eneruatam.

Accedit premiſſis quod prætenſa illa inſti-
tutio † in feudis non pura vel ſimplex ſed cō- 198
ditionalis ſit, vtputa ſi Domini conſenſus ac-
cedat, verba enim, conſentiente Domino, tā-
quam ablatiui abſoluti conditionem impor-
tant *l. a teſtatore l. ſi teſtator l. acceptis ff. de con-
dit. & demonſtr. Doctores in Rubr. ſolut. matri.
tradit Bartol. & Iaſon in l. ab empt ff. de pactis, I-
mo Petrus Caſtalius* omnes Doctores ibidem
notare inquit, ablatiuos abſolutos non facere
diſpoſitionem ſed in conditionem tranſire.
Eiuſdem ſententiæ eſt *Guid. Pap. ſing. 692 alle-
gans l. ſi quis ita §. ſi duo ff. de ſtatutis & dict. l.
ſi teſtator.* Quibus ſubſcribit *Iacob. Menoch.
conſil. 69. num. 72. lib. 1. Iohan. Sichard. in Rub.
C. de iure Emphyteut. num. 33. Roland. a Valle
conſil. 65. num. 23. & conſil. 90 num. 10. vol. 3.
Idem conſuluit Carol. Ruin. conſil. 121. num 3. vol.
3.* concludens quod dicti ablatiui abſoluti nō
minus faciant conditionem expreſſam, quam
dictio SI. &c.

Iā † vero iure eſt notiſſimi, conditionē eſſe 199
liquidandam, ad hoc, vt diſpoſitioni, cui ad-
iecta eſt, locus ſit, textus eſt *in l. hoc iure & ibi
DD. ff. de verb. oblig. reſpondit Ruin. conſil. 35.
num. 13. & conſil. 16. lib. 5.* eo † quod conditio 200
appoſita importet formam, quam ſpecifice
impleri oporteat, vt diſpoſitioni locus ſit, *l.
qui heredi in conditionibus & d. l. Menius ff. de
condit. & demonſtr.* Imo quia illa forma ſubſtā- 201
tiam reſpicit, *Bald. in l. comparationes C. de fide
inſtru. Decius conſil. 429. num. 5. & conſil. 434.
num. 2.* locum habuit in ſtatutis dicens indu-
cta cum certis modificationibus, quicquid ibi
exprimitur, eſſe pro forma reputandum, *alleg.
Anchoram conſil. 242.* quodque illud ad vn-
guem

quem obſeruari debeat, videatur Decius con-
ſil. 612. num. 3. cum reliquis per eundem ibidem
202 allegatis & ideo ipſi nihil addi vel detrahi † po-
teſt, tenet Bald. in l. quoties C. de ſuis & legit.
Conſuluit Pariſ. conſil. 19. nu. 188. vol. 1. & con-
ſil. 161. nu. 15. vol. 3. Roland. conſil. 14. num. 6.
vol. 3. Gozadin. conſil. 73. col. 2. Decius conſil. 77.
203 in princip. & conſil. 466. Imo † conditionis im-
plemento deficiente, quod diſpoſitum eſt ſor-
tiri effectum minime poteſt l. 1. ff. de donat.
Cum conditio in totum ſuſpendat actum &
diſpoſitionem vt ante eius evẽtum nullus re-
ſultet effectus, tradit Purpuratus conſil. 32. in-
ter conſil. feud variorum nu. 20. & 21. vlterius
204 dicens, defectum conditionis † ſemper habe-
re oculos retro vsq; ad tempus diſpoſitionis
per Signorol. conſil. 227. col. pen. Et hoc in
205 tantum procedit quod vocatus † ad hæredi-
tatem ſub conditione eam conſequi nunquã
poſſit, niſi conditione, adimpleta. Conſuluit
Roland. conſil. 70. nu. 67. vol. 3. motus pulchra
Baldi deciſione in l. Arethuſa. ff. de ſtat. hom. in
lect. 1. vbi ait quod implementum conditionis
debeat præcedere, ad hoc vt conditio purifi-
cetur, quodq; defectus conditionis operetur
206 effectũ, vt nõ † habeatur ꝓ vocato, per l. pecu-
niã ibi, perinde eſt ff. ſi cert. petatur. Quẽadmodũ
etiam idẽ Roland. conſil. 2. n. 23. vol. 3. deficiẽte
207 cõditione totũ deficere ait, tal ẽq; † cõditionẽ
vere & ꝓprie nõ ficte vel imꝓprie impleri de-
bere, tradit Ruin. cõſil. 50, n. 3. vol. 3. & vt Roland
208 d. conſil. 65. nu. 24. inquit ꝗ ſpecifica † illa forma
non ſeruata actus reddatur nullus per l. non du-
bium C. de legibus, nec ſufficit (inquit) quod
ſeruatur per æquipollens, cui aſtipulatur Sich-
art. loco quo ſupra nu. 33. cum hæc conditionis
209 † natura ſit quod debeat impleri præciſe & in
forma ſpecifica, & non per æquipollens. Eo-
rundem ſententiam comprobat Franciſ. Bur-
ſat. conſil. 44. num. 28. lib. 1. diſertis verbis, in-
210 quiens, † formæ per conditionem inductæ re-
nunciari non poſſe, quodq; eiuſdem omiſſio
ſemper vitiet, quod actum eſt eamq; dicit cõ-
munem, de qua etiam Bald. in auth. Matri &
Auiæ C. quand. mulier. allegat inſuper Deci-
um conſil. 11. nu. 9. Pariſ. conſil. 19. num. 183.
vol. 2. & Fernan. verſ. quin. de ſucceſſio. lib. 1.
§. 4. nu. 26. Quinimo caſum in terminis li-
centiæ non obtentæ ponit idem Burſatus con-
ſil. 56. nu. 20. dicens, quod cum non fuerit ob-
tenta licentia, actum propter defectum con-
ditionis, quæ nihil ante implementum in eſſe
211 ponit, nullius eſſe roboris hacque † non ob-
tenta actum declarari plane nullum eſſeque
caſſum & irritum, quod & Baldus cum Iſernia
in c. Imperialem de prohib. feudi alienat. per Frid.
probant & Roland. conſil. 7. num. 6. vol. 3. Ibi
212 † quia deficiente conditione perinde eſt ac
ſi diſpoſitio facta non fuiſſet, verum † atte-
213 ſtatur, prout etiam hæc ſupradicta pleniſſime

tradit & confirmat. Sigiſ. Loffred. conſil. ſuo
feudali 17. nu. 54. 55. 56. cum ſequentibus, Et
hoc in tantum procedit, vt quantũuis domi-
ni conſenſus præciſe ad huiuſmodi diſpoſitio-
nem non foret neceſſarius: attamen quia ver-
ba aſſertæ diſpoſitionis produnt, conſenſum
domini eſſe reſeruatum, ſi nõ interueniat, ruit
plane quod diſpoſitum eſt. tradunt Inno. & Ab-
bas in c. fin. de procurat. dicentes, quod ſi in ali-
quo actu non eſt neceſſaria ſuperioris autho-
ritas, ſi tamen fuit poſtulata & non adhibita
quamuis forte ſine authoritate eſſet valida:
Attẽta tamẽ reſeruatiõe facta ruit. refert & ſe-
quitur Felin. in c. cum ordinem de reſcript. et in
c. qualiter & quando de accuſ.

Non obſtat aduerſariorum obiectum, quod
illa verba. Mitt willen deſſen Lehenherrn/ con-
ſentiente Domino vel cum conſenſu Domi-
ni, non de expreſſo eius conſenſu intelligen-
da, ſed teſtatorem voluiſſe, vt obtenta à Do-
minis feudi tacita eius conſenſione vel volũ-
tate & permiſſione per Inueſtituram declara-
ta apud eos manerent ad exemplum ſuorum
prædeceſſorum, hanc que eius voluntatem ex
tenore Inueſtituturarum manifeſte conſtare, i-
deoque illa verba reuerentiæ cauſa ad abun-
dantem cautelam eſſe poſita &c. Nam cum
jura feudalia omnino velint Vaſallũ ſine Do-
mini cõſenſu ſuper feudis minime teſtari poſ-
ſe, prout ante deductum. Quomodo vlla ra-
tione dicta illa clauſula aliter quam ſub con-
ditione intelligi poteſt? ſcilicet, vt filij quibus
feudum aſſignauit id habituri ſint, ſi Dominꝰ
feudi conſenſerit, ſine cuius conſenſu diſpo-
ſitio illa ſubſiſtere non poteſt. Ita vt ſi non ac-
ceſſerit, nihil actum, cõditioq; in totũ reſolu-
ta ſit, prout † etiã illa verba, ſaluo cõſenſu Do- 214
mini, limitatiua & reſtrictiua ſunt, faciuntq; vt
diſpoſitio ad eum ſolum caſũ reſtringatur gloſ.
in d. l. Item labeo ff. famil. her. Decius conſil. 283.
nu. 2. Alciat reſpons. 101. Menoch. conſil. 38. nu.
1. lib. 1. Prout etiam † diſpoſitio certo modo, 215
& ad certum caſum limitata extra illum nul-
lum ſortiatur effectum. l. 1. 2. 3. C. de donat. quæ
quæ ſub cert. mo. l. hac venditio ff. de contrah.
empt. c. ſuper eo &c. per tuas de condit. appoſitis.
Guid. Papæ ſing. 843, nu. 2. atque huic parens
Domini voluntatem prætenſæ diſpoſitioni
ſuæ adeſſe voluit. Et certe friuolum eſſet, quæ
quis ex præciſa neceſſitate facere compellitur
dicere, reuerentiæ cauſſa eſſe facta, cum tamẽ
quotieſcunq; factũ hominis accedit ad di-
ſpoſitionem legis neceſſariam, prout in hoc † 216
caſu non habetur ratio de tali facto hominis,
ſed ſolum conſideratur diſpoſitio legis, vt per
Bartolum in l. 1. §. Decius ff. de varijs & extraord.
cognit. Neq; etiã † cẽſet factũ volũtariũ homi- 217
nis illud, ꝗ ex diſpoſitiõe legis erat neceſſariũ,
tradit Decius in auth. præterea C. vnde vir & vx-
or. Baldꝰ in l. nouiſſime ff. quod falſ. tut. &c.

tutela & d. l. eam quam, *ibique Iaſon. & l. quod*
per manus ff. de iure Codicill. quod & doctores
paſſim tam ſcribendo quam conſulendo &
præſertim *Cephalus conſil. 203. num. 7. vol. 2. &*
193 *Roland. conſil. 58. num. 53. vol. 3.* dicens † hæ-
redem neminem cenſeri, antequam teſtamen-
tum ſit aditione confirmatum, *ex l. ſi ſeruus cõ-
munis Manij in princip. ff. de ſtipul. ſeruo. conſil.
73. nu. 17. d. vol. 2.* tenuerunt. Ita vt certum
ratum atque perfectum teſtamentum eſſe, niſi
adita hæreditate, indicare non poſſimus.

Quare cum in hoc prætenſo teſtamento fi-
liæ iunioris nuſquam mentio fiat, ſicque citra
vllam controuerſiam ignoranter præterita
ſit, parens diu ſuperuixerit, prætenſumque il-
lud teſtamentum cum potuiſſet, non muta-
uerit, eo quod *ex d. l. 3. §. fin. de adi. legatis* pro
certo ſciuerit, eius filiæ tanquam poſthumæ
ius legis authoritate ſaluum eſſe, item ſi aſſer-
ta illa legata forēt relicta, illa tamē ab inteſta-
to non eſſent repetita, nullus quaſi contra-
ctus inter teſtatorē & ipſam intereeſſerit, nul-
la legata ad pios caſus relicta ſint. Imo nullus
ex prætenſo illo teſtamento hæres, ſiue ius ci-
uile propter non factam aditionem, ſiue ius
prætorium propter non petitam bonorum
poſſeſſionem ſecundum tabulas, inſpiciamus,
194 extet, cum † tamen hæreditatis aditio & factū
& animum copulatiue requirat, & vt doctores
loquuntur, illa aditio non conſiſtat in facto
abſtracto ab animo ſed factum cum volunta-
te adeundi coniunctum eſſe debeat tenent
Bald. & Caſtrenſ. in. l. pro hered. in princip. ff. de
195 *acqui. hered.* Iſque † aditionis actus per aduer-
ſarios, cum tamen, quia facti, & ad hoc aſtri-
cti fuerint, *l. aſſeueratio C. de non nu. pec.* non
probatus, prout etiam immixtio facti eſt, id-
eoque ſimilem probationem quæ hoc caſu
ceſſat, exigit, tenet *Iaſon in l. filio pater ff. de leg.
2. Bartol. & doctores in l. gerit in d. l. pro herede &
in l. is poteſt ff. de acqui. hered.* Hinc ſequitur de-
mum, non tantum, quod legata, ſi vlla (quod
tamen negatum) eſſent relicta, hoc caſu non
debeantur, ſed quod dictum illud teſtamen-
tum ſaltem propter non aditam hæreditatem
plane irritum ſit, atque in totum ruat.

196 Taceo † quod prætenſum illud teſtamen-
tum ex cauſis maxime erroneis & minus veris
exiſtentibus emanauerit, quo caſu illud vitia-
ri juris eſt manifeſtiſſimi. *l. quoties & l. fin. ff. &
l. ſi pater, C. de hared. inſtit. l. neque profeſſio C. de
teſtam. & quem.* Ratio adfertur per *Decium
conſil. 288. num 3. & 4.* Quod illa prætenſa in-
ſtitutio propter errorem teſtantis nulla ſit, cū
ſit defectus in cauſa finali inſtitutionis, alle-
gat *in arg. l. fin. ff. de hered. inſtit. l. nec apud §.
& l. ſi pater C. de hared. inſtit Bartol. in d. demon-
ſtratio. § fin. de condit. & de. & Alexand. conſil.
46. lib. 1. Hieron. Gratus. conſil. 158. lib. 2. in fi-
nali decidit atteſtante Molinaeo in Apoſtil. ad De-
cium conſil. 288. in verbo inſtitutio*, quemadmo-
dum idem Decius loco ſupradicto dicit vlteri-
us hoc facere *textum in l. neq; §. ſi ſeruum ff. de
nul. teſta.* vbi ſi teſtator inſtituit ſeruum pro-
prium, credens eum liberum, inſtitutio vitia-
tur propter errorem in finali cauſa commiſ-
ſum, idem tenet *Iohan. Sichar. in d. l. neque pro-
feſſio num. 5.* dicens ſi cauſa † finalis, ex qua ali- 197
cui quid relinquitur, falſa ſit tam inſtitutionē
quam legatum tnere. Quibus ſubſcribit *Bald.
in l. fin. C. de falſa cauſa ad leg. allegat l. per di-
uerſas & l. ab Anaſtaſio C. Mandati* prout & a-
lij Doctores paſſim tradiderunt. Vnde cum
aſſertus teſtator in prætenſa illa inſtitutione
filiorum & filiarum excluſione ad prætenſam
illam à fratribus allegatam conſuetudinem
curiæ reſpexerit, illa autem nunquam ex-
ſtiterit neque per fratres probata ſit, imo pro-
ductum illud Decretum Anno ſexageſimo
ſexto in Curia latum contrarium arguat.
Hinc ſequitur dictam illam inſtitutionem ra-
tione erroneæ illius cauſſæ non minus, quam
ex alijs productis fundamentis prorſus vitiatā
& eneruatam.

Accedit pręmiſſis quod prætenſa illa inſti-
tutio † in feudis non pura vel ſimplex ſed cō- 198
ditionalis ſit, vtputa ſi Domini conſenſus ac-
cedat, verba enim, conſentiente Domino, tā-
quam ablatiui abſoluti conditionem impor-
tant *l. a teſtatore. l. ſi teſtator l. acceptis ff. de con-
dit. & demonſtr. Doctores in Rubr. ſolut. matri.
tradit Bartol. & Iaſon in l. ab empt. ff. de pactis, I-
mo Petrus Caſtalius* omnes Doctores ibidem
notare inquit, ablatiuos abſolutos non facere
diſpoſitionem ſed in conditionem tranſire.
Eiuſdem ſententiæ eſt *Guid. Pap. ſing. 692 alle-
gans l. ſi quis ita §. ſi dicō ff. de ſtatutis & dict. l.
ſi teſtator.* Quibus ſubſcribit *Iacob. Menoch.
conſil. 69. num. 72. lib. 1. Iohan. Sichard. in Rub.
C. de iure Emphyteut. num. 33. Roland. a Valle
conſil. 65. num. 23. & conſil. 90. num. 10. vol. 3.
Idem conſuluit Carol. Ruin. conſil. 121. num. 3. vol.
3.* concludens quod dicti ablatiui abſoluti nō
minus faciant conditionem expreſſam, quam
dictio SI. &c.

Iā † vero iure eſt notiſſimi, conditionē eſſe 159
liquidandam, ad hoc, vt diſpoſitioni, cui ad-
iecta eſt, locus ſit, textus eſt *in l. hoc iure & ibi
DD. ff. de verb. oblig. reſpondit Ruin. conſil. 35.
num. 13. & conſil. 16. lib. 5.* eo † quod conditio 200
appoſita importet formam, quam ſpecifice
impleri oporteat, vt diſpoſitioni locus ſit, *l.
qui heredi in conditionibus & d. l. Menius ff. de
condit. & demonſtr.* Imo quia illa forma ſubſtā- 201
tiam reſpicit, *Bald. in l. comparationes C. de fide
inſtru. Decius conſil. 429. num. 5. & conſil. 434.
num. 2.* locum habuit in ſtatutis dicens indu-
cta cum certis modificationibus, quicquid ibi
exprimitur, eſſe pro forma reputandum, *alleg.
Anchoram conſil. 242.* quodque illud ad vn-

guem

Google

quem obſeruari debeat, videatur *Decius conſil. 612. num. 3. cum reliquis per eundem ibidem*
202 *allegatis &* Ideo ipſi nihil addi vel detrahi † po-
teſt, tenet *Bald. in l. quoties C. de ſuis & legit.*
Conſuluit Pariſ. conſil. 19. nu. 188. vol. 1. & conſil. 161. nu. 15. vol. 3. Roland. conſil. 14. num. 6.
vol. 3. Gozadin. conſil. 73. col. 2. Decius conſil. 77.
203 *in princip. & conſil. 466.* Imo † conditionis im-
plemento deficiente, quod diſpoſitum eſt ſor-
tiri effectum minime poteſt *l. 1. ff. de donat.*
Cum conditio in totum ſuſpendat actum & diſpoſitionem vt ante eius evẽtum nullus re-
ſultet effectus, tradit *Purpuratus conſil. 32. inter conſil. feud variorum nu. 20. & 21.* vlterius
304 dicens, defectum conditionis † ſemper habe-
re oculos retro vsq; ad tempus diſpoſitionis per *Signorol. conſil. 227. col. pen.* Et hoc in
305 tantum procedit quod vocatus † ad hæredi-
tatem ſub conditione eam conſequi nunquã poſſit, niſi conditione, adimpleta. Conſuluit *Roland. conſil. 70. nu. 67. vol. 3.* motus pulchra Baldi deciſione *in l. Arethuſa. ff. de ſtat. hom. in lect. 1.* vbi ait quod implementum conditionis debeat præcedere, ad hoc vt conditio purificetur, quodq; defectus conditionis operetur
106 effectũ, vt nõ † habeatur ꝓ vocato, *per l. pecuniã ibi, perinde eſt ff. ſi cert. petatur.* Quẽadmodũ etiam idẽ *Roland. conſil. 2. n. 23. vol. 3.* deficiẽte
207 cõditione totũ deficere ait, tal ẽq; † cõditionẽ
vere & ꝓprie nõ ficte vel im ꝓprie impleri debere, tradit *Ruin. cõſil. 50, n. 3. vol. 3. & vt Roland*
208 *d. conſil. 65. nu. 24.* inquit ꝙ ſpecifica † illa forma
non ſeruata actus reddatur nullus *per l. non dubium C. de legibus*, nec ſufficit (inquit) quod ſeruatur per æquipollens, cui aſtipulatur *Sichart. loco quo ſupra nu. 33.* cum hæc conditionis
209 † natura ſit quod debeat impleri præciſe & in
forma ſpecifica, & non per æquipollens. Eorundem ſententiam comprobat *Franciſ. Burſat. conſil. 44. num. 28. lib. 1.* diſertis verbis, in-
110 quiens, † formæ per conditionem inductæ re-
nunciari non poſſe, quodq; eiuſdem omiſſio ſemper vitiet, quod actum eſt eamq; dicit cõmunem, de qua etiam *Bald. in auth. Matri & Auia C. quand. mulier.* allegat inſuper *Decium conſil. 11. nu. 9. Pariſ. conſil. 19. num. 183. vol. 2. & Fernan. verſ. quin. de ſucceſſio. lib. 1. §. 4. nu. 26.* Quinimo caſum in terminis licentiæ non obtentæ ponit idem *Burſatus conſil. 56. nu. 20.* dicens, quod cum non fuerit obtenta licentia, actum propter defectum conditionis, quæ nihil ante implementum in eſſe
211 ponit, nullius eſſe roboris hacque † non ob-
tenta actum declarari plane nullum eſſeque caſſum & irritum, quod & *Baldus cum Iſernia in c. Imperialem de probib. feudi alienat. per Frid. probant & Roland. conſil. 7. num. 6. vol. 3.* Ibi
212 † quia deficiente conditione perinde eſt ac-
ſi diſpoſitio facta non fuiſſet, verum † atte-
213 ſtatur, prout etiam hæc ſupradicta pleniſſime
tradit & confirmat. *Sigiſ. Loffred. conſil. ſuo feudali 17. nu. 54. 55. 56. cum ſequentibus*, Et hoc in tantum procedit, vt quantũuis domini conſenſus præciſe ad huiuſmodi diſpoſitionem non foret neceſſarius: attamen quia verba aſſertæ diſpoſitionis produnt, conſenſum domini eſſe reſeruatum, ſi nõ interueniat, ruit plane quod diſpoſitum eſt. *tradunt Inno. & Abbas in c. fin. de procurat.* dicentes, quod ſi in aliquo actu non eſt neceſſaria ſuperioris authoritas, ſi tamen fuit poſtulata & non adhibita quamuis forte ſine authoritate eſſet validat Attẽta tamẽ reſeruatiõe facta ruit. refert & ſequitur *Felin. in c. cum ordinem de reſcript. et in c. qualiter & quando de accuſ.*

Non obſtat aduerſariorum obiectum, quod illa verba. Mitt willen deſſen Lehenherrn/ conſentiente Domino vel cum conſenſu Domini, non de expreſſo eius conſenſu intelligenda, ſed teſtatorem voluiſſe, vt obtenta à Dominis feudi tacita eius conſenſione vel volũtate & permiſſione per Inueſtituram declarata apud eos manerent ad exemplum ſuorum prædeceſſorum, hancque eius voluntatem ex tenore Inueſtitutarum manifeſte conſtare, ideoque illa verba reuerentiæ cauſa ad abundantem cautelam eſſe poſita &c. Nam cum jura feudalia omnino velint Vaſallũ ſine Domini cõſenſu ſuper feudis minime teſtari poſſe, prout ante deductum. Quomodo vlla ratione dicta illa clauſula aliter quam ſub conditione intelligi poteſt? ſcilicet, vt filij quibus feudum aſſignauit id habituri ſint, ſi Domin' feudi conſenſerit, ſine cuius conſenſu diſpoſitio illa ſubſiſtere non poteſt. Ita vt ſi non acceſſerit, nihil actum, cõditioq; in totũ reſolu-
ta ſit, prout † etiã illa verba, ſaluo cõſenſu Do- 214
mini, limitatiua & reſtrictiua ſunt, faciuntq; vt diſpoſitio ad eum ſolum caſũ reſtringatur *gloſ. in d. l. Item lobeo ff famil. her. Decius conſil. 283. nu. 2. Alciat reſpons. 101. Menoch. conſil. 38. nu. 1. lib. 1.*
Prout etiam † diſpoſitio certo modo, 215
& ad certum caſum limitata extra illum nullum ſortiatur effectum. *l. 1. 2. 3. C. de donat. qua quæ ſub cert. mo. l. hac venditio ff. de contrah. empt. c. ſuper eo &c. per tuas de condit. appoſitis. Guid. Papa ſing. 843, nu. 2.* atque huic parens Domini voluntatem prætenſæ diſpoſitioni ſuæ adeſſe voluit. Et certe friuolum eſſet, quæ quis ex præciſa neceſſitate facere compellitur dicere, reuerentiæ cauſſa eſſe facta, cum tamẽ quotieſcunq; factũ hominis accedit ad di-
ſpoſitionem legis neceſſariam, prout in hoc † 216
caſu non habetur ratio de tali facto hominis, ſed ſolum conſideratur diſpoſitio legis, vt per *Bartolum in l. 1. §. Decius ff. de varijs & extraord.*
cognit. Neq; etiã † cẽſet factũ volũtariũ homi- 217
nis illud, ꝙ ex diſpoſitiõe legis erat neceſſariũ, tradit *Decius in auth. preterea C. vnde vir & vxor. Bald' in l. nouiſſime ff. quod falſ. tut. &c.*

tutela & d. l. nam quam, ibique Iaſon. & l. quod per manus ff. de iure Codicill. quod & doctores paſſim tam ſcribendo quam conſulendo & præſertim *Cephalus conſil. 203. num. 7. vol. 2. &*
193 *Roland. conſil. 58. num. 53. vol. 3.* dicens † hæredem neminem cenſeri, antequam teſtamentum ſit aditione confirmatum, *ex l. ſi ſeruus cōmunis Manij in princip. ff. de ſtipul. ſeruo. conſil. 73. nu. 17. d. vol. 2.* tenuerunt. Ita vt certum ratum atque perfectum teſtamentum eſſe, niſi adita hæreditate, indicare non poſſimus.

Quare cum in hoc prætenſo teſtamento filiæ iunioris nuſquam mentio fiat, ſicque citra vllam controuerſiam ignoranter præterita ſit, parens diu ſuperuixerit, prætenſumque illud teſtamentum cum potuiſſet, non mutauerit, eo quod *ex d. l 3 §. fin. de adi. legatis* pro certo ſciuerit, eius filiæ tanquam poſthumæ ius legis authoritate ſaluum eſſe, item ſi aſſerta illa legata forēt relicta, illa tamē ab inteſtato non eſſent repetita, nullus quaſi contractus inter teſtatorē & ipſam interceſſerit, nulla legata ad pios caſus relicta ſint. Imo nullus ex prætenſo illo teſtamento hæres, ſiue ius ciuile propter non factam aditionem, ſiue ius prætorium propter non petitam bonorum poſſeſſionem ſecundum tabulas, inſpiciamus,
194 extet, cum † tamen hæreditatis aditio & factū & animum copulatiue requirat, & vt doctores loquuntur, illa aditio non conſiſtat in facto abſtracto ab animo ſed factum cum voluntate adeundi coniunctum eſſe debeat tenent *Bald. & Caſtrenſ. in. l. pro hered. in princip. ff. de*
195 *acqui. hared.* Iſque † aditionis actus per aduerſarios, cum tamen, quia facti, & ad hoc aſtricti fuerint, *l. aſſeueratio C. de non nu. pec.* non probatus, prout etiam immixtio facti eſt, ideoque ſimilem probationem quæ hoc caſu ceſſat, exigit, tenet *Iaſon in l. filio pater ff. de leg. 2. Bartol. & doctores in l. gerit in d. l. pro harede & in l. is poteſt ff. de acqu. hared.* Hinc ſequitur demum, non tantum, quod legata, ſi vlla (quod tamen negatum) eſſent relicta, hoc caſu non debeantur, ſed quod dictum illud teſtamentum ſaltem propter non aditam hæreditatem plane irritum ſit, atque in totum ruat.

196 Taceo † quod prætenſum illud teſtamentum ex cauſis maxime erroneis & minus veris exiſtentibus emanauerit, quo caſu illud vitiari juris eſt manifeſtiſſimi. *l. quoties & l. fin. ff. & l ſi pater, C de hared. inſtit. l. neque profeſſio C. de teſtam. & quem.* Ratio adfertur per *Decium conſil. 288. num 3. & 4.* Quod illa prætenſa inſtitutio propter errorem teſtantis nulla ſit, cū ſit defectus in cauſa finali inſtitutionis, allegat *in arg. l. fin. ff. de hared. inſtit. l. nec apud §. & l. ſi pater C. de hared. inſtit Bartol. in d. demonſtratio. §. fin. de condit. & de. & Alexand. conſil. 46. lib. 1. Hieron Gratus. conſil. 158. lib 2. in ſimili decidit atteſtante Molinaeo in Apoſtil. ad Decium conſil. 288. in verbo inſtitutio;* quemadmodum idem Decius loco ſupradicto dicit vlterius hoc facere *textum in l. neq; §. ſi ſeruum ff. de nul teſta.* vbi ſi teſtator inſtituit ſeruum proprium, credens eum liberum, inſtitutio vitiatur propter errorem in finali cauſa commiſſum, idem tenet *Iohan. Sichar in d. l. neque profeſſio num. 5.* dicens ſi cauſa † finalis, ex qua ali- 197
cui quid relinquitur, falſa ſit iam inſtitutionē quam legatum ruere. Quibus ſubſcribit *Bald. in l. fin. C. de falſa cauſa ad leg. allegat l. per diuerſas & l. ab Anaſtaſio C. Mandati* prout & alij Doctores paſſim tradiderunt. Vnde cum aſſertus teſtator in prætenſa illa inſtitutione filiorum & filiarum excluſione ad prætenſam illam à fratribus allegatam conſuetudinem curiæ reſpexerit, illa autem nunquam extiterit neque per fratres probata ſit, imo productum illud Decretum Anno ſexageſimo ſexto in Curia latum contrarium arguat. Hinc ſequitur dictam illam inſtitutionem ratione erroneæ illius cauſſæ non minus, quam ex alijs productis fundamentis prorſus vitiatā & eneruatam.

Accedit premiſſis quod prætenſa illa inſti-
tutio † in feudis non pura vel ſimplex ſed cō- 198
ditionalis ſit, vt puta ſi Domini conſenſus accedat, verba enim, conſentiente Domino, tāquam ablatiui abſoluti conditionem important *l. a teſtatore. l. ſi teſtator l. acceptis ff. de condit. & demonſtr. Doctores in Rubr. ſolut. matri. tradit Bartol. & Iaſon in l. ab empt. ff. de pactis, Imo Petrus Caſtalius* omnes Doctores ibidem notare inquit, ablatiuos abſolutos non facere diſpoſitionem ſed in conditionem tranſire. Eiuſdem ſententiæ eſt *Guid. Pap. ſing. 692 allegans l. ſi quis ita §. ſi dñō ff. de ſtatutis & dict. l. ſi teſtator.* Quibus ſubſcribit *Iacob. Menoch. conſil. 69. num. 72. lib. 1. Iohan. Sichard. in Rub. C. de iure Emphyteut. num. 33. Roland. a Valle conſil. 65. num. 23. & conſil. 90. num. 10. vol. 3. Idem conſuluit Carol. Rum. conſil. 121. num. 3. vol. 3.* concludens quod dicti ablatiui abſoluti nō minus faciant conditionem expreſſam, quam dictio SI. &c.

Iā † vero iure eſt notiſſimi, conditionē eſſe 159
liquidandam, ad hoc, vt diſpoſitioni, cui adiecta eſt, locus ſit, textus eſt *in l. hoc iure & ibi DD. ff. de verb. oblig. reſpondit Ruin. conſil. 35.*
num. 13. & conſil. 16. lib. 5. eo † quod conditio 200
appoſita importet formam, quam ſpecifice impleri oporteat, vt diſpoſitioni locus ſit, *l. qui heredi in conditionibus & d. l. Meuius ff. de*
condit. & demonſtr. Imo quia illa forma ſubſtā- 201
tiam reſpicit, *Bald. in l. comparationes C. de fide inſtru. Decius conſil. 429. num. 5. & conſil. 434. num. 2.* locum habuit in ſtatutis dicens inducta cum certis modificationibus, quicquid ibi exprimitur, eſſe pro forma reputandum, *alleg. Ancharam conſil. 242.* quodque illud ad vnguem

quem obſeruari debeat, videatur *Decius con-
ſil. 612. num. 5. cum reliquis per eundem ibidem*
202 *allegatis* & Ideo ipſi nihil addi vel detrahi † po-
teſt, tenet *Bald. in l. quoties C. de ſuis & legit.*
*Conſuluit Pariſ. conſil. 19. nu. 188. vol. 1. & con-
ſil. 161. nu. 15. vol. 3. Roland. conſil. 14. num. 6.
vol. 3. Gozadin. conſil. 73. col. 2. Decius conſil. 77.*
203 *in princip. & conſil. 466.* Imo † conditionis im-
plemento deficiente, quod diſpoſitum eſt ſor-
tiri effectum minime poteſt *l. 1. ff. de donat.*
Cum conditio in totum ſuſpendat actum &
diſpoſitionem vt ante eius evẽtum nullus re-
ſultet effectus, tradit *Purpuratus conſil. 32. in-
ter conſil. feud variorum nu. 10. & 21.* vlterius
204 dicens, defectum conditionis † ſemper habe-
re oculos retro vſq; ad tempus diſpoſitionis
per *Signorol. conſil. 227. col. pen.* Et hoc in
205 tantum procedit quod vocatus † ad hæredi-
tatem ſub conditione eam conſequi nunquã
poſſit, niſi conditione, adimpleta. Conſuluit
Roland. conſil. 70. nu. 67. vol. 3. motus pulchra
Baldi deciſione *in l. Arethuſa. ff. de ſtat. hom. in
lect. 1.* vbi ait quod implementum conditionis
debeat præcedere, ad hoc vt conditio purifi-
cetur, quodq; defectus conditionis operetur
206 effectũ, vt nõ † habeatur ꝓ vocato, *per l. pecu-
niã ibi, perinde eſt ff. ſi cert. petatur.* Quẽadmodũ
etiam idẽ *Roland. conſil. 2. n. 23. vol. 3.* deficiẽte
207 cõditione, totũ deficere ait, tal ẽq; † cõditionẽ
vere & ꝓprie nõ ficte vel im ꝓprie impleri de-
bere, tradit *Ruin. cõſil. 50, n. 3. vol. 3. & vt Roland*
208 *d. conſil. 65. nu. 24.* inquit ꝙ ſpecifica † illa forma
non ſeruata actus reddatur nullus *per l. non du-
bium C. de legibus*, nec ſufficit (inquit) quod
ſeruatur per æquipollens, cui aſtipulatur *Sich-
art. loco quo ſupra nu. 33.* cum hæc conditionis
209 † natura ſit quod debeat impleri præciſe & in
forma ſpecifica, & non per æquipollens. Eo-
rundem ſententiam comprobat *Franciſ. Bur-
ſat. conſil. 44. num. 28. lib. 1.* diſertis verbis, in-
210 quiens, † formæ per conditionem inductæ re-
nunciari non poſſe, quodq; eiuſdem omiſſio
ſemper vitiet, quod actum eſt eamq; dicit cõ-
munem, de qua etiam *Bald. in auth. Matri &
Auia C. quand. mulier.* allegat inſuper *Deci-
um conſil. 11. nu. 9. Pariſ. conſil. 19. num. 183.
vol. 2. & Fernan. verſ. quin. de ſucceſſio. lib. 1.
§. 4. nu. 26.* Quinimo caſum in terminis li-
centiæ non obtentæ ponit idem *Burſatus con-
ſil. 56. nu. 20.* dicens, quod cum non fuerit ob-
tenta licentia, actum propter defectum con-
ditionis, quæ nihil ante implementum in eſſe
211 ponit, nullius eſſe roboris hacque † non ob-
tenta actum declarari plane nullum eſſeque
caſſum & irritum, quod & *Baldus cum Iſernia
in c. Imperialem de probib. feudi alienat. per Frid.
probant & Roland. conſil. 7. num. 6. vol. 3.* Ibi
212 † quia deficiente conditione perinde eſt ac
ſi diſpoſitio facta non fuiſſet, verum † atte-
213 ſtatur, prout etiam hæc ſupradicta pleniſſime
tradit & confirmat. *Sigiſ. Loffred. conſil. ſuo
feudali 17. nu. 54. 55. 56. cum ſequentibus*, Et
hoc in tantum procedit, vt quantũuis domi-
ni conſenſus præciſe ad huiuſmodi diſpoſitio-
nem non foret neceſſarius: attamen quia ver-
ba aſſertæ diſpoſitionis produnt, conſenſum
domini eſſe reſeruatum, ſi nõ interueniat, ruit
plane quod diſpoſitum eſt. *tradunt Inno. & Ab-
bas in c. fin. de procurat.* dicentes, quod ſi in ali-
quo actu non eſt neceſſaria ſuperioris autho-
ritas, ſi tamen fuit poſtulata & non adhibita
quamuis forte ſine authoritate eſſet valida:
Attẽta tamẽ reſeruatiõe facta ruit. refert & ſe-
quitur *Felin. in c. cum ordinem de reſcript. et in
6. qualiter & quando de accuſ.*

Non obſtat aduerſariorum obiectum, quod
illa verba. Mitt willen deſſen Lehenherrn/ con-
ſentiente Domino vel cum conſenſu Domi-
ni, non de expreſſo eius conſenſu intelligen-
da, ſed teſtatorem voluiſſe, vt obtenta à Do-
minis feudi tacita eius conſenſione vel volũ-
tate & permiſſione per Inueſtituram declara-
ta apud eos manerent ad exemplum ſuorum
prædeceſſorum, hancque eius voluntatem ex
tenore Inueſtitutarum manifeſte conſtare, i-
deoque illa verba reuerentiæ cauſa ad abun-
dantem cautelam eſſe poſita &c. Nam cum
jura feudalia omnino velint Vaſallũ ſine Do-
mini cõſenſu ſuper feudis minime teſtari poſ-
ſe, prout ante deductum. Quomodo vlla ra-
tione dicta illa clauſula aliter quam ſub con-
ditione intelligi poteſt? ſcilicet, vt filij quibus
feudum aſſignauit id habituri ſint, ſi Dominus
feudi conſenſerit, ſine cuius conſenſu diſpo-
ſitio illa ſubſiſtere non poteſt. Ita vt ſi non ac-
ceſſerit, nihil actum, cõditioq; in totũ reſolu-
ta ſit, prout † etiã illa verba, ſaluo cõſenſu Do- 214
mini, limitatiua & reſtrictiua ſunt, faciuntq; vt
diſpoſitio ad eum ſolum caſũ reſtringatur *gloſ.
in d. l. Item labeo ff. famil. her. Decius conſil. 283.
nu. 2. Alciat reſpons. 101. Menoch. conſil. 38. nu.
1. lib. 1.* Prout etiam † diſpoſitio certo modo, 215
& ad certum caſum limitata extra illum nul-
lum ſortiatur effectum. *l. 1. 2. 3. C. de donat. quæ*
quæ ſub cert. mo. *l. hac venditio ff. de contrah.
empt. c. ſuper eo &c. per tuas de condit. appoſitis.
Guid. Papa ſing. 843, nu. 2.* atque huic parens
Domini voluntatem prætenſæ diſpoſitioni
ſuæ adeſſe voluit. Et certe friuolum eſſet, quæ
quis ex præciſa neceſſitate facere compellitur
dicere, reuerentiæ cauſſa eſſe facta, cum tamẽ
quotieſcunq; factũ hominis accedit ad di-
ſpoſitionem legis neceſſariam, prout in hoc † 216
caſu non habetur ratio de tali facto hominis,
ſed ſolum conſideratur diſpoſitio legis, vt per
*Bartolum in l. 1. §. Decius ff. de varijs & extraord.
cognit.* Neq; etiã † cẽſet factũ volũtariũ homi- 217
nis illud, ꝙ ex diſpoſitiõe legis erat neceſſariũ,
tradit *Decius in auth. preterea C. unde vir & vx-
or. Bald. in l. nouiſſime ff. quod falſ. tut. &c.*

tutela & d. l. eam quam, ibique Iaſon. & l. quod
per manus ff. de iure Codicill. quod & doctores
paſſim tam ſcribendo quam conſulendo &
præſertim *Cephalus conſil. 203. num. 7. vol. 2. &*
193 *Roland. conſil. 58. num. 53. vol. 3.* dicens † hæ-
redem neminem cenſeri, antequam teſtamen-
tum ſit aditione confirmatum, *ex l. ſi ſeruus cõ-*
munis Manij in princip. ff. de ſtipul. ſeruo. conſil.
73. nu. 17. d. vol. 2. tenuerunt. Ita vt certum
ratum atque perfectum teſtamentum eſſe, niſi
adita hæreditate, iudicare non poſſimus.

Quare cum in hoc prætenſo teſtamento fi-
liæ iunioris nuſquam mentio fiat, ſicque citra
vllam controuerſiam ignoranter præterita
ſit, parens diu ſuperuixerit, prætenſumque il-
lud teſtamentum cum potuiſſet, non muta-
uerit, eo quod *ex d. l 3 §. fin. de adi. legatis* pro
certo ſciuerit, eius filiæ tanquam poſthumæ
ius legis authoritate ſaluum eſſe, item ſi aſſer-
ta illa legata forẽt relicta, illa tamẽ ab inteſta-
to non eſſent repetita, nullus quaſi contra-
ctus inter teſtatorẽ & ipſam interceſſerit, nul-
la legata ad pios caſus relicta ſint. Imo nullus
ex prætenſo illo teſtamento hæres, ſiue ius ci-
uile propter non factam aditionem, ſiue ius
prætorium propter non petitam bonorum
poſſeſſionem ſecundum tabulas, inſpiciamus,
194 extet, cum † tamen hæreditatis aditio & factũ
& animum copulatiue requirat, & vt doctores
loquuntur, illa aditio non conſiſtat in facto
abſtracto ab animo ſed factum cum volunta-
te adeundi coniunctum eſſe debeat tenent
Bald. & Caſtrenſ. in. l. pro hered. in princip. ff. de
195 *acqui. hered.* Iſque † aditionis actus per aduer-
ſarios, cum tamen, quia facti, & ad hoc aſtri-
cti fuerint, *l. aſſeueratio C. de non nu. pec.* non
probatus, prout etiam immixtio facti eſt, id-
eoque ſimilem probationem quæ hoc caſu
ceſſat, exigit, tenet *Iaſon in l. filio pater ff. de leg.*
2. Bartol. & doctores in l. gerit in d. l. pro herede &
in l. is poteſt ff. de acqui. hered Hinc ſequitur de-
mum, non tantum, quod legata, ſi vlla (quod
tamen negatum) eſſent relicta, hoc caſu non
debeantur, ſed quod dictum illud teſtamen-
tum ſaltem propter non aditam hæreditatem
plane irritum ſit, atque in totum ruat.

196 Taceo † quod prætenſum illud teſtamen-
tum ex cauſis maxime erroneis & minus veris
exiſtentibus emanauerit, quo caſu illud vitia-
ri iuris eſt manifeſtiſſimi. *l. quoties & l. fin. ff. &*
l ſi pater, C de hered. inſtit. l. neque profeſſio C. de
teſtam. & quem. Ratio adfertur per *Decium*
conſil. 288. num 3. & 4. Quod illa prætenſa in-
ſtitutio propter errorem teſtantis nulla ſit, cũ
ſit defectus in cauſa finali inſtitutionis, alle-
gat *in arg. l. fin. ff. de hered. inſtit. l. nec apud §.*
& l ſi pater C. de hered. inſtit Bartol. in d. demon-
ſtratio. §. fin. de condit. & de. & Alexand. conſil.
46. lib. 1. Hieron Gratus. conſil. 158. lib. 2. in fi-
nali decidit atteſtante Molinaeo in Apoſtil. ad De-
cium conſil. 288. in verbo inſtitutio; quemadmo-
dum idem Decius loco ſupradicto dicit vlteri-
us huc facere *textum in l. neq. §. ſi ſeruum ff. de*
nul. teſta. vbi ſi teſtator inſtituit ſeruum pro-
prium, credens eum liberum, inſtitutio vitia-
tur propter errorem in finali cauſa commiſ-
ſum, idem tenet *Iohan. Sichar. in d. l. neque pro-*
feſſio num. 5. dicens ſi cauſa † finalis, ex qua ali- 197
cui quid relinquitur, falſa ſit tam inſtitutionẽ
quam legatum ruere. Quibus ſubſcribit *Bald.*
in l. fin. C. de falſa cauſa ad. leg. allegat l. per di-
uerſas & l. ab Anaſtaſio C. Mandati prout & a-
lij Doctores paſſim tradiderunt. Vnde cum
aſſertus teſtator in prætenſa illa inſtitutione
filiorum & filiarum excluſione ad prætenſam
illam à fratribus allegatam conſuetudinem
curiæ reſpexerit, illa autem nunquam ex-
ſtiterit neque per fratres probata ſit, imo pro-
ductum illud Decretum Anno ſexageſimo
ſexto in Curia latum contrarium arguat.
Hinc ſequitur dictam illam inſtitutionem ra-
tione erroneæ illius cauſſæ non minus, quam
ex alijs productis fundamentis prorſus vitiatã
& eneruatam.

Accedit pręmiſſis quod prætenſa illa inſti-
tutio † in feudis non pura vel ſimplex ſed cõ- 198
ditionalis ſit, vtputa ſi Domini conſenſus ac-
cedat, verba enim, conſentiente Domino, tã-
quam ablatiui abſoluti conditionem impor-
tant *l. a teſtatore. l. ſi teſtator l. acceptis ff. de con-*
dit. & demonſtr. Doctores in Rubr. ſolut. matri.
tradit Bartol. & Iaſon in l. ab empt. ff. de pactis, I-
mo Petrus Caſtalius omnes Doctores ibidem
notare inquit, ablatiuos abſolutos non facere
diſpoſitionem ſed in conditionem tranſire.
Eiuſdem ſententiæ eſt *Guid. Pap. ſing. 692 alle-*
gans l. ſi quis ita §. ſi dicto ff. de ſtatuliis & dict. l.
ſi teſtator. Quibus ſubſcribit *Iacob. Menoch.*
conſil. 69. num. 72. lib. 1. Iohan. Sichard. in Rub.
C. de iure Emphyteut. num. 33. Roland. a Valle
conſil. 65. num. 23. & conſil. 90. num. 10. vol. 3.
Idem conſuluit Carol. Ruin. conſil. 121. num 3. vol.
3. concludens quod dicti ablatiui abſoluti nõ
minus faciant conditionem expreſſam, quam
dictio SI. &c.

Iã † vero iure eſt notiſſimi, conditionẽ eſſe 199
liquidandam, ad hoc, vt diſpoſitioni, cui ad-
iecta eſt, locus ſit, textus eſt *in l. hoc iure & ibi*
DD. ff. de verb. oblig. reſpondit Ruin. conſil. 35.
num. 13. & conſil. 16. lib. 5. eo † quod conditio 200
appoſita importet formam, quam ſpecifice
impleri oporteat, vt diſpoſitioni locus ſit, *l.*
qui heredi in conditionibus & d. l. Menius ff. de
condit. & demonſtr. Imo quia illa forma ſubſtã- 201
tiam reſpicit, *Bald. in l. comparationes C. de fide*
inſtru. Decius conſil. 429. num. 5. & conſil. 434.
num. 2. locum habuit in ſtatutis dicens indu-
cta cum certis modificationibus, quicquid ibi
exprimitur, eſſe pro forma reputandum, *alleg.*
Anchoram conſil. 242. quodque illud ad vn-
guem

guem obſeruari debeat, videatut *Decius con-*
ſil. 612. num. 3. cum reliquis per eundem ibidem
202 *allegatis &* ideo ipſi nihil addi vel detrahi †po-
teſt, tenet *Bald. in l. quoties C. de ſuis & legit.*
Conſuluit Pariſ. conſil. 19. nu. 188. vol. 1. & con-
ſil. 161. nu. 15. vol. 3. Roland. conſil. 14. num. 6.
vol. 3. Gozadin. conſil. 73. col. 2. Decius conſil. 77.
203 *in princip. & conſil. 466.* Imo † conditionis im-
plemento deficiente, quod diſpoſitum eſt ſor-
tiri effectum minime poteſt *l. 1. ff. de donat.*
Cum conditio in totum ſuſpendat actum &
diſpoſitionem vt ante eius evẽtum nullus re-
ſultet effectus, tradit *Purpuratus conſil. 32. in-*
ter conſil. feud variorum nu. 20. & 21. vlterius
204 dicens, defectum conditionis † ſemper habe-
re oculos retro vsq; ad tempus diſpoſitionis
per *Signorol. conſil. 227. col. pen.* Et hoc in
205 tantum procedit quod vocatus † ad hæredi-
tatem ſub conditione eam conſequi nunquã
poſſit, niſi conditione, adimpleta. Conſuluit
Roland. conſil. 70. nu. 67. vol. 3. motus pulchra
Baldi deciſione *in l. Arethuſa. ff. de ſtat. hom. in*
lect. 1. vbi ait quod implementum conditionis
debeat præcedere, ad hoc vt conditio purifi-
cetur, quodq; defectus conditionis operetur
206 effectũ, vt nõ † babeatur ꝓ vocato, *per l. pecu-*
niã ibi, perinde eſt ff. ſi cert. petatur. Quẽadmodũ
etiam idẽ *Roland. conſil. 2. n. 23. vol. 3.* deficiẽte
207 cõditione totũ deficere ait, tal ẽq; † cõditionẽ
vere & ꝓprie nõ ficte vel imꝓprie impleri de-
bere, tradit *Ruin. cõſil. 50, n. 3. vol. 3. & vt Roland*
208 *d. conſil. 65. nu. 24.* inquit ꝙ ſpecifica † illa forma
non ſeruata actus reddatur nullus *per l. non du-*
bium C. de legibus, nec ſufficit (inquit) quod
ſeruatur per æquipollens, cui aſtipulatur *Sich-*
art. loco quo ſupra nu. 33. cum hæc conditionis
209 † natura ſit quod debeat impleri præciſe & in
forma ſpecifica, & non per æquipollens. Eo-
eundem ſeutentiam comprobat *Franciſ. Bur-*
ſat. conſil. 44. num. 28. lib. 1. diſertis verbis, in-
210 quiens, † formæ per conditionem inductæ re-
nunciari non poſſe, quodq; eiuſdem omiſſio
ſemper vitiet, quod actum eſt eamq; dicit cõ-
munem, de qua etiam *Bald. in auth. Matri &*
Auia C. quand. mulier. allegat inſuper *Deci-*
um conſil. 11. nu. 9. Pariſ. conſil. 19. num. 183.
vol. 2. & Fernan. verſ. quin. de ſucceſſio. lib. 1.
§. 4. nu. 26. Quinimo caſum in terminis li-
centiæ non obtentæ ponit idem *Burſatus con-*
ſil. 56. nu. 20. dicens, quod cum non fuerit ob-
tenta licentia, actum ptoptet defectum con-
ditionis, quæ nihil ante implementum in eſſe
211 ponit, nullius eſſe roboris hacque † non ob-
tenta actum declarari plane nullum eſſeque
caſſum & irritum, quod & *Baldus cum Iſernia*
in c. Imperialem de probib. feuds alienat. per Frid.
probant & Roland. conſil. 7. num. 6. vol. 3. Ibi
212 † quia deficiente conditione perinde eſt ac-
ſi diſpoſitio facta non fuiſſet, verum † atte-
213 ſtatur, prout etiam hæc ſupradicta pleniſſime
tradit & confirmat. *Sigiſ. Loffred. conſil. ſuo*
feudali 17. nu. 54. 55. 56. cum ſequentibus, Et
hoc in tantum procedit, vt quantũuis domi-
ni conſenſus præciſe ad huiuſmodi diſpoſitio-
nem non foret neceſſarius: attamen quia ver-
ba aſſertæ diſpoſitionis produnt, conſenſum
domini eſſe reſeruatum, ſi nõ interueniat, ruit
plane quod diſpoſitum eſt. *tradunt Inno. & Ab-*
bas in c. fin. de procurat. dicentes, quod ſi in ali-
quo actu non eſt neceſſaria ſuperioris autho-
ritas, ſi tamen fuit poſtulata & non adhibita
quamuis forte ſine authoritate eſſet validat
Attẽta tamẽ reſeruatiõe facta ruit. refert & ſe-
quitur *Felin. in c. cum ordinem de reſcript. et in*
6. qualiter & quando de accuſ.

Non obſtat aduerſariorum obiectum, quod
illa verba. Mitt willen deſſen Lehenherrn/ con-
ſentiente Domino vel cum conſenſu Domi-
ni, non de expreſſo eius conſenſu intelligen-
da, ſed teſtatorem voluiſſe, vt obtenta à Do-
minis feudi tacita eius conſenſione vel volũ-
tate & permiſſione per Inueſtituram declara-
ta apud eos manerent ad exemplum ſuorum
prædeceſſorum, hancque eius voluntatem ex
tenore Inueſtitutatum manifeſte conſtare, i-
deoque illa verba reuerentiæ cauſa ad abun-
dantem cautelam eſſe poſita &c. Nam cum
jura ſeudalia omnino velint Vaſallũ ſine Do-
mini cõſenſu ſuper ſeudis minime teſtari poſ-
ſe, prout ante deductum. Quomodo vlla ra-
tione dicta illa clauſula aliter quam ſub con-
ditione intelligi poteſt? ſcilicet, vt filij quibus
feudum aſſignauit id habituri ſint, ſi Dominꝰ
feudi conſenſerit, ſine cuius conſenſu diſpo-
ſitio illa ſubſiſtere non poteſt. Ita vt ſi non ac-
ceſſerit, nihil actum, cõditioq; in totũ reſolu-
ta ſit, prout † etiã illa verba, ſaluo cõſenſu Do- 214
mini, limitatiua & reſtrictiua ſunt, faciuntq; vt
diſpoſitio ad eum ſolum caſũ reſtringatur *gloſ.*
in d. l. Item labeo ff famil. her. Decius conſil. 283.
nu. 2. Alciat reſpons. 101. Menoch. conſil. 38. nu.
1. lib. 1. Prout etiam † diſpoſitio certo modo, 215
& ad certum caſum limitata extra illum nul-
lum ſortiatur effectum. *l. 1. 2. 3. C. de donat. quæ*
quæ ſub cert. mo. *l. hac venditio ff. de contrah.*
empt. c. ſuper eo &c. per tuas de condit. appoſitis.
Guid. Papa ſing. 843, nu. 2. atque huic parens
Domini voluntatem prætenſæ diſpoſitioni
ſuæ adeſſe voluit. Et certe friuolum eſſet, quæ
quis ex præciſa neceſſitate facere compellitur
dicere, reuerentiæ cauſſa eſſe facta, cum tamẽ
quotieſcunq; factũ hominis accedit ad di-
ſpoſitionem legis neceſſariam, prout in hoc † 216
caſu non habetur ratio de tali facto hominis,
ſed ſolum conſideratur diſpoſitio legis, vt per
Bartolum in l. 1. §. Decius ff. de varijs & extraord.
cognit. Neq; etiã † cẽſet factũ volũtariũ homi- 217
nis illud, ꝙ ex diſpoſitiõe legis erat neceſſariũ,
tradit *Decius in auth. preterea C. vnde vir & vx-*
or. Baldꝰ in l. nouiſſime ff. quod falſ. tut. &c.

F Præ-

218 Præterea cũ teſtator † præſumatur vti ver-
bis io vera & propria ſignificatione *l. Labeo. §.
Item Tubero ff. de ſupel. leg. l. nepos. §. proculus &
ibi DD. ff. de verb. ſignif. Caphalus conſil. 259.
num. 76. vol. 7*. præſomaturque vſus verbis
in ea ſiguificatione quæ conuenit cum ma-
teria & communi vſu loquendi. *l. libellorum
§. qua tamen Caſſius ff. d. leg. 3. l. cum leſionis §.
aſinam ff. de fund. inſt: Caphal. conſil. 276. nu.
27. vol. 2.* Et teſtatoris verba oeceſſario quid
importare debeant *l. fideicommiſſa & ibi Bar-
tol. ff. de leg. 3.* Iu tantum vt ne ſyllaba quidem
ocioſe poni debeat. Et vt *Mandell. conſil. 60.
numero tertio* inquit, Verba iu hominis diſpo-
ſitioue proprie non ficte, & ita iotelligenda,
219 prout de † jure iutelligi debent *l. Gallus §.
quidam recte & ibi Bald. ff. de lib. & poſthu.
Decius conſil. 446. in fine*

Atque ex his formalibos verbis accedente
eonſenſu Domiui vel cum eooſeuſu Domi-
ni noo alius ſensus elici poſſir, quam filios
hæc feuda noo aliter, quam ſi Domini coo-
ſenſus accedat, habituros. Illeq; intellectus
verborum uon ſolum cum jure feudali ſed et-
iam euriæ conſuetudine conueniat. Quemad-
modum etiam quam plures teſtes iuquiunt
Vaſallos de feudis huius eutiæ ſine Domini
couſenſu, teſtari minime poſſe, et niſi verba
iſtum in modum interpretari deberent abſur-
dus intellectus oriretur, quodq, teſtator dire-
cto contra legem diſpoſuiſſe videretur quod
220 fieri uoo poteſt, maxime † cum teſtatori in
præiodicium legis diſponere uullo modo per-
miſſum ſit *l. teſtand. cum concordantib. C. de
teſtamentis*. Imo oiſi dicta verba conditionem
inferrent ex ſententia *Iaſonis in l. fin. nu. 142.*
per ea cootemptus Domini induceretur.
Quinetiam plane abſonum foret, per huius-
modi verborum intellectum patrem elegiſſe
viam, qua eius iudicium euerteretur. Nam cũ
teſtator non ignorauerit, eius diſpoſitionem
ſine cõſenſu Domini fore nullam ſaoe in Do-
mini voluntatẽ ſuam illã diſpoſitionẽ eootu-
liſſe videtur, ne ſcilieet dictũ eius teſtamentũ
reddarur inutile, eo igitur conſeoſu ceſſante,
manet condiriooem adiectam oou eſſe purifi-
eatam. Quod autem Domioi conſenſus ad cõ-
fectionẽ teſtameoti, ſuper feudalib. ueceſſario
& pro forma hoc eaſu requiratur, communi
feudiſtarum aſſertione comprobatum eſt.

Nec obſtat *Menoch. conſil. 1. n. 126. lib. 1. Deci-
anus conſil. 163. nu. 3. & conſil. 390. nu. 9. Roland.
conſil. 3. nu. 60. vol. 1.* vbi docent quod alienatio
Domino incõſulto fieri poſſit: quandoquidẽ
illa jura locũ habẽt, ſi Vaſallo ab iuitio io feudi
cõſtitutione libera poteſtas alienãdi vel de eo
diſponẽdi cõcedatur, iſto n. caſu Dño incõſul-
to vi primi generalis conſenſus Vaſallũ alie-
nare feudũ vel de eo in vlrima volũtate diſpo-
nere poſſe, cõmunitet receptũ Roland, vbi ſu-
pra & hoc † ſpecialiter in eaſu diſpoſitionis
obtinere conſuluit *idẽ Roland. conſil. 42. n. 12 &* 221
Menoch. d. con. 1. n. 127. lib. ꝙ etiã *Gratus conſil. 9.
nu. 133. vol. 1. & cõplures alij* ꝓbant, quem ſaue
generalem couſenſum ab initio hie oõ inter-
ceſſiſſe, productæ Inueſtituræ declarant.

Merito itaq; hoc iu eaſu ad præſcriptũ juris
ſpecialis, ille cõſenſus reqritur, allegatis iu cõ-
trariũ oõ obſtautib. ꝙ etiã omoes fere à reis ꝓ-
ducti teſtes manifeſte teſtãtur. ita, vt vnũ illud
in eooſideratione veoiat, an ille Domini con-
ſeoſus expſſus eſſe debeat, vel oũ, tacit' ſufficiat.

Expreſſum † conſenſum multi Docto-
res requirunt moti verbo, LICENTIA *in c.* 222
Imperialem de prohib. feud. alie per Frid. Item vo
luut *gloſſ. in clem. 1 in verbo obtenta de teſtã. Bald.
in l. obſeruare §. proficiſci de offi. pro conſul. Alex.
& Roman. in l. 2. §. voluntate ff. Soluto matri.
Roland. conſil. 67. nu. 66. vol. 3. Minſyng. obſer.
87. parte. 1. Centur. 4. Tiraquell. de legib. connub.
gloſſ. 7. in verbo expreſſ. num. 8. Lapus in alleg.
80. quem ſequitur Rom. in d. l. 2. §. fin. tradit.
Matheſil. ſing. 12. num. 9.* dicens, quod vbi
couſenſus requiritur, ibi debeat eſſe expreſſus,
quodque † dictus conſeuſus de ſui uatura re- 223
quirat expreſſiouem, per *Baldum in auth. quod
locum C. de collatio: & in c. fin. §. 1. de Iud. lib. 6.*
Et hanc opinioοem io puncto licentiæ veram
eſſe teſtatur *Corſetus ſing. 159. allegans* hanc
Theoricam eſſe *Ioan. Andr. in c. ſi abbatem de
Elect. lib. 6.* Eamque in practica tanquam cõ-
munem teuendam. Eaudem illam quæſtiouẽ
copioſe & egregie (vt omuia ſolet) tradit *Bar-
tol. Camerarius in d. c. Imperialem fol. 526.* di-
ſerte affirmans † quod vbieunque requiritur 224
licentia: tantus conſeoſus oon ſufficiat, cum
etiam † quando aliqua res conceditur io titu- 225
lum, tacitus conſenſus nihil operetur *c. ea no-
ſcitur, de his quæ fiunt a præl. abſque conſenſu capi-
tuli* Quod † in hoc eaſu feudali (cum bona
feudalia titulata teſte *Iſernia in c. 1. in tit. Epiſ.* 226
vel Abbat. dieantur) loeum merito ſortitur,
prout etiam idem *Camerar. ad hoc textum in c.
1, quid ſit Inueſt, & in c. ſciendum, quibus mod.
feud. conſtit. & in c. 1. in princip. de conſtit. recti
feu.* ponderat diceos quod verba † interueni-
re debeant, quodq; tacitus couſenſus non ſuf- 227
ficiat. Quemadmodum etiam quindecim ar-
gumeuta in contrarium facieotia adducit &
refutat, finalirer teuens, quod ſi à lege
(prout hoc caſu) dicatur, quod † aliquid fie-
ri debeat cum alterius liceutia, ounquam da- 228
tur per tacitum conſeuſum, dicens haue ori-
ginalem eſſe opinionem *Archidiaconi. & poſt
eum Iohan. And. in d. c. Abbatem de elect. lib. 6.*
quos etiam ſequi dicit Bartolum, Romaoum
Lapum, Alexand. & Doctores ſupradictos.

Alij vero Doctores, non minoris aurhorita-
tis ſcribunt, tacitum conſenſum ſufficere in
quorum uumero ſuot *gloſſ in cap. vni de probib.
feud.*

229 *feud. alie. per Lothar. Iacobus de Balui & Bald.*
ibidem † *Martinus laud. in d. c. Imperialem de*
prohib. feud. alie. per Frid. num. 21. Aluarot.
in c. vni §. preterea quibus mod. feud. amitt. Pa-
ris. de Puteo de redin. teg. feud. jul. Clar. in §.
feudum queſt. 31. num. 13. Tiraquell. de vtro-
que retractu §. 1. gloſ. 9. num. 117. conſuluit. Hi-
eronij. ſchurf. conſil. 41. num. 3. cent. 1. quam et-
iam quæſtionem late examinat Camerarius
vbi ſupra, eamqne ſententiam communi cal-
culo approbatam & receptam tradit *Bartolt.*
cap. 8. nu. 72. Addunt ſupra dicti Doctores has
rationes, Quod Dominua ſendi vaſallo feudũ
alienanti tacite conſentire poſſit, item quod
230 ſcientia † Domini cum taciturnitate ſufficiat,
Schurf. d. conſil. 41. per DD. & gloſ. in d. c. 1. in
verb. permiſſione, ibi. ſed quid ſi eo ſciente & non
contra dicente, dicitque ſummum feudiſtam
Iſerniam, Iacob. de Ardiz. Aluarot. Iacobi. &
alios communiter omnes in ea ſententia con-
uenire.

Sed quicquid de illa vltima opinione ſen-
tiendũ ſit, rationes adductæ plerumq; à diuer-
ſum ſentẽtibus impugnãtur, & merito: Abſur-
231 dum † n. eſt, ex ſola ſciẽtia & patientia alicuiꝰ
conſenſum in proprium detrimentũ conclu-
dere *l. 8. §. non videtur ff. quibus mod. pig. vel hy-*
poth. ſol. concordat Æmil. Ferret. in l. edita nu. 9.
C. de edendo ex l. initum ff. de ſeruit, vrb. præd. &
in l. in eo §. pen. ff. de ritu nupt. Quinetiam ab-
232 ſentem qui ſimpliciter † actum fieri ſcit & pa-
titur non modo non pro conſentiente ſed pro
diſſentiente habendum *Zaſius in tract. feud.*
parte 9. nu. 32. tradit & hinc Camerarius loco
ſupradicto ait Iſerniam hoc verbum duntaxat
inconſulto quidem effudiſſe, veritatem au-
tem eius non examinaſſe quodque ſibi cõtra-
233 rius ſit *in d. §.* Præterea † quib. mod. feud. amitt.
Itaq; verius meliusq; mihi videntur illi ſentire
qui dicunt Dominum alienationi non con-
234 ſentire niſi præſens ſit, cumque † factum im-
pedire potuerit, attamen nõ contradicat, tra-
dit *Gulıel. Hanneton. lib. 3. de jure feud. cap. 7.*
expreſſe dicens ſi vel ſeudi Dominus, vel legi-
timi ſucceſſores alienationi non interfuerint,
etſi eam celebrandam præſciuerint vel poſtea
celebratam intellexerint nec contradixerint,
ſed tacuerint, ea patientia & taciturnitate a-
lienationi celebratæ vel celebrandæ conſen-
ſum ſuum adhibuiſſe non credentur, per *Bar-*
tol. in l. quo enim vers. ff. rem ratam hab. Hoc-
que caſu Iohan. Rainaldi. & Bartrandi Ca-
preolæ opinionem veram dicit. Concordat
Minſyng. obſ. 87. Cent. 4. diceus hanc ſenten-
tiam in puncto juris eſſe veriorẽ. Concordat
Zaſius in Epit. feud. de feud. alie. qui ſane alle-
gat ad hoc elegantem doctrinã Bartoli ſupra-
dictam *in d. l. quo enim § rem. ff.* rem rat. hab.
Quod is, qui ſimpliciter actum ſciat, dum ſit
235 abſens † non modo non habendum pro con-
ſentiente, ſed pro improbante, cum incõmo-
modum ſuum reſpiciat, per jura ſupra deducta
niſi forte aliquæ † conjecturæ concurrerent, 236
vt puta literæ, vel ſigillum, tradit *VVeſenb. de*
feud. cap. 8. nu. 21. Schenk. in virid. ſuo concluſ.
95. Et vt *Clarus d. queſ. 31. in fine* inqnit. Vbi-
cunq; quis poteſt contradicendo actum im-
pedire, præſentia cum taciturnitate operatur
conſenſum, quam tamen ſententiam ego (in-
quit) intelligo vt procedat, quando Dominus
ſciens per notabile tempus tacuit, alias † ſecus 237
& hanc communem eſſe ſententiam tradit
Roſenthal. c. 9. concluſ. 31. Quã etiam Weſen-
becius dicit eſſe veriorẽ abſurdumq; eſſe & pr-
ſus inauditũ dicere aliquẽ ſcientẽ ſuum in de-
trimentum ex ſola ſcientia & patientia cõſen-
tire dicitq; regulam eſſe. Tacentem quãlibet
conſcium nõ haberi pro cõſentiente in dam-
no ſeu amiſſione juris. *in tract. de feud. cap. 18*
allegat l. filius fam. ibiq; gloſ. & DD. de procurat.
Concordat *Decianus conſil. ſuo 117. nu. 63.* vbi
diſertis verbis inquit, quod præſens & tacens
præſumatur conſentire tantum circa ea, quæ
concernunt † commodũ ſuum, non autẽ quæ 238
concernunt præiudicium, allegat *Bartol. in d. l.*
quo enim, dicitq;, non approbare expreſſe, eſſe
improbare, ex vulgata regula quod in præiu-
dicialibus tacens non videatur conſentire per
iura deducta. Quinetiam talem Domini ſo-
lam præſentiam &c. niſi aliquid fiat, ita vt aſ-
ſenſus nõ ſit nudus & id quod venit, vltra nu-
dum conſenſum appellari poſſit permiſſio
non ſufficere tradit *Camerar. vbi ſupra.* allegat
Archidia. & Ægidium Bellam in c. 1. de ætat. &
qualitat. Et vt *Decianus d. conſil. 117. nu. 64.* in-
quit, quando nullus actus poſitiuus Domini
ſed ſimplex patientia interceſſit allegat *Iaſ. in*
l. quæ dolis ff. ſol. matri & Felin. in cap. nonne. de
præſumpt. Quemadmodum † etiam vt præ- 241
ſens & tacens pro conſentiente habeatur, ne-
ceſſario requiritur ut ad iſtum actum ex pro-
poſito ſit vocatus, non vt per accidens actui
interueniat, *gloſ. eſt in. Clem. in verbo præſenti-*
am de Baptiſ. Quod & Camerarius vbi ſupra
notanter adijcit, allegans pro hoc facere *gloſ.*
in d. verb. permiſſione de prohib. feud. alien. per
Lothar. dicitque finaliter Petri & Cyni diſtin-
ctionem *in l. fin. C. de iure Emphyteu*, ac ea quæ
ibi cumulauit Iaſon, cum à regulis feudorum
longe diſtent, non eſſe curanda. Abſque
eo quod Dominæ feudi huic alienationi per
teſtamentum prætenſum attentatæ, vnquam
fuerit præſens eaque conſenſum ſuum vel
liberis miſſis vel ſigillis adhibitis interpoſue-
rit, nullæq; eius conjecturæ adſint. Et ſi maxi-
me prætenſo illo actui interfuiſſet, minime ta-
men probatum foret, eam ex propoſito ad iſtũ
actum perficiendum acceſſiſſe.

Non aduerſatur ꝙ de tacita cõſenſione, vo-
luntate & permiſſione per Inueſtiturã declara-

F 2 ta ad

ta ad exemplum ſuorum prædeceſſorum ad-
ductum. Nam eum jure feudali conſtitutum
ſit, vt de conſenſu Domini per breue eius te-
ſtatum rum data diei & temporis conſtare de-
beat *Bald. in c. 1. de conſuet. recti feu. Brunus
conſil. 38. numero octauo Paris de Puteo de integ.
feu. cap. An præſumatur aſſenſus fol. 127 num. 17.*
Prout etiam hoc eleganter deducit *Franciſ.
Burſ. conſil 80. num. 24. lib. 1. allegans vltra ſu-
pra dictos Camerarium in repetit. d. c. Imperia-
lem fol. 8. vel. vt idem Burſatus* inquit, quod
ſaltem de ea conſtare debeat per librum licen-
243 tiarum † Domini, *Alciatus conſil. 136 num. 4.*
Hocque caſu de tali conſenſu vel etiam bre-
ui teſtato aut libro licentiarum nihil appare-
at. Certe talis conſenſus qui ex Inueſtituris e-
licitur, pro eo conſenſu, qui ad alienationem
vel teſtamenti factionem requiritur, reputari
vel haberi non poteſt.

Et licet non leuis ſit inter feudiſtas de tem-
pore conſenſus adhibendi, diſputatio quibus-
dam aſſerentibus, dictum aſſenſum neceſſa-
rio requiri in ipſo actu, eo quod conſenſus ha-
244 beatur pro ipſa forma. Ideoq; † non ſufficiat
ſi ex poſt facto interueniat *Pariſ. conſil. 18. vol.
1. Roland. conſil. 97. nu 38. Decius in l. Contra-
ctus ff de reg. juris num. 8. tradit Aluiſ. ſing. 105.
per Innocent. in cap. fin. de reb. Eccleſ. non alie.*
Et vt Curtius inquit *conſil. 100. numero ſexto.*
Quando conſensus requiritur ad ſolennita-
tem actus, quod tunc debeat interuenire in i-
pſo actu, quodque non ſufficiat ſi ex poſt facto
accedat, cui aſtipulatur *Tiraquell. de leg.
Connub. in verbo conſentiente. ment num. 3. con-
ſuluit Socin conſil. 77. num. 114 vol. 1. & Go-
zad. conſil. 9 num. 22. & 35. Afflict. in d. c. Im-
perialem in princip. verſ. 24 quæro tradit late
245 Calcan. conſil. 57 numero quarto & 5.* Imo †
cum conſenſu deficiente jus in re feudali ne
momento quidem conſiſtere poſſit. *Camerar.
in d. c Imperialem fol. mihi 126. per Bald. in l. his
quæ C. de præd. minorũ & in C. 1. de Vaſal. decrep.
ætat. cum ſin ſl. bus.* Sicque Domini aſſenſus tan-
quam ſubſtantialis forma in ipſo actu requi-
ratur. Et hinc *Bald. in c. 2. de feud. ſine culpa
246 non amitt. dixit.* Quando conſenſus † requi-
ritur ante factum vel in ipſo actu, quod rati-
ficatio Domini ſubſequens actum conuali-
dare non poſſit, tradit etiam *Felinus in c. cum
dilecta col 6. de reſcript. Bart in l. ita ſtipulatus
ff. de verb. oblig. Chaſſe. de conſuet. Burgund.
Rub. 4. §. 1. poſt Barbatiam in locis per ipſum
allegatis*, dicens, quod vbi requiritur licentia
alicuius in actu perficiendo, non poſſit poſt-
247 modum † per confirmationem vel ratificati-
onem ſuppleri, Imo *Iacobus in verb. & cum
pacto de non alien. ex Baldo* diſerte reſpondet
ꝙ licentia debeat requiri á Domino ante actũ,
248 vel in ipſo actu, quodq; illa ꝓſtatio, ſaluo †
conſenſu Domini non proſit allegat *c. ſollicitu-
dinem de appellat. & c. cum M. Ferrarienſ. de cõ-
ſti. Accedit Iaſon in l. fin. c de iure Emphyt. n. 142.*
vbi mota quæſtione de reſeruato cõſenſu Do-
mini, expreſſis verbis inquit, ꝙ licentia in ipſo
facto requiratur, Sane *Baldus claris verbis in l.
cũ ſententia c. quando prouoca* nõ eſt neceſſe in-
quit, ſi rex † ex poſt facto conſentiat alienatio- 249
ni, ꝙ ille conſenſus pro nihilo habeatur: eo ꝙ
non habeat materiã, ſuper quæ fundari poſſit,
ad quod et Rolãdus allegatur. Aſtipulatur his
quæ dicit *Tiraquell. de jure primogeniorum quæſt.
34. n. 20* quod † qualitas ſubſtantialis interue- 250
niens nihil operetur ſi defecerit tẽpore opor-
tuno, vt ſupra dictum, quemadmodũ etiã hæc
latiſſimè ſolidiſq; argumẽtis euincit Octauiã.
Cacheran *deciſ. penul. num. 168.* fere per totũ
qui vnus omnium inſtar ſufficiat.

Alij autem huiusmodi conſenſum tam in 251
ipſo, quã ante actũ alienationes procul & poſt
efficaciter accõmodari poſſe contendunt, ex
quorum numero ſunt *Iaſon. in l fin. n 54. & 56.
cum reliquis ſubſequentib. C de jure Emphyt. Bur-
ſatus conſil. 49. nu. 25. & conſil. 50. lib. 1.* quam
† etiam communẽ aſſerit *Claud. Cantinncula* 252
conſil. 1. nu. 88. Idque propter rationẽ, quod ra-
tificatio eorum quæ circa alienationem acta
ſunt ſufficiat, atq; alienationem ex poſt facto
ratam habeat, ac ſi ab initio cõſenſus acceſſiſ-
ſet. *Idem tradit Minſyng. de obſ. 87 Cent. 4. Za-
ſius parte 9. num. 31. Menoch. conſil. 38. nu. 32.
qui allegat Aluarotum in d. §. Imperialem §. Cal-
lidis. Affictum, Roland. Crauet & alios.* prout
etiam *Burſatus conſil. 40. num. 2. & conſil. 257.
nu. 6. Decius conſil. 144. nu. 1. & alij complures
vtpute Laudenſis Baldus Rauennas. Prapoſitus
Iacobinus, Parriſius Schurffius, Camerarius
Kirckhonius & VVeſenbecius* hanc ſententiam
tradidiſſe allegantur.

Sed quicquid de hac vel illa doctorum ſen-
tentia ſtatuendũ ſit, præter id, ꝙ acta inter par
tes habita nullius cõſenſus Domini directi ſi-
ue is ante actum, vel in actu vel etiã poſt actũ
adhibitus diceretur, mentionẽ faciant, neque
etiã vsq̃ eius ꝓbatio in actis exiſtat, ita vt pro
parte actricis de illa quæſtione curioſius dis-
quirere huc nihil faciat. Poſito tamen, ſed non
conceſſo, quod dicta ratificatio ex poſt facto
ſubſecuta fuiſſet.

Videntur † tamen hæ Doctorum variantes 253
ſententiæ hac ratione ſaluari poſſe, vt prior o-
pinio locum habeat, ſi alienando non ſolum
de præiudicio Domini ſed & tertij agatur. Se-
cunda vero ſubſiſtit ſi de † præiudicio Domi- 254
ni tantum, & non tertij agatur. Nam quod
dicitur Domini conſenſum ſiue ante ſiue poſt
actum interuenire poſſe, verum eſt duntaxat,
ſi tractetur tantum de intereſſe & præiudicio
Domini, *tradit Roland. a Valle conſilio nume-
ro ſecundo n 148. vol. primo* diſerte † inquiens, ꝙ 255
tunc ſufficiat cõſenſus ille ſubſecutus, rationẽ

inter

interalias adducit. Quod illo tẽpore res quoad
tertium, non eſt amplius integra, imo quod
non adſit materia ſuper qua forma aſſenſus
poſſit fundari vt ſupradictum, eiuſdem ſen-
tentiæ eſt *Afflictus in d. c. Imperialem & in*
deciſ. 286 num. 2. dicens, conſenſum Domini
ex poſt facto accedentem valere in præiudi-
cium conſentientis Domini, ſecus autem ſi
agatur de præiudicio tertij allegat *cap. inter*
dilectos, de fide inſtru. per rationem ſupra ſcri-
ptam ex l. nec auus C. de eman. lib. Hanc di-
ſtinctionem approbat *Anton. Capit. in d c ſ.*
Neap. 15. nu. 3. dicens dictum Baldi ſane in-
telligendum eſſe, ita vt Dominus teſtamen-
tum ex poſt facto ratificare poſſit in ſui præ-
iudicium, non autem in præiudicium agna-
torum non conſentientium nec ratificantiũ,
refertque Laudenſem ſane intelligere & ſub-
limitare Curtium, vt talis ratificatio (inquit)
valeat in præiudicium Domini ratificantis.
quinetiam ipſe *Curtius parte 4. num. 138. ex*
ſententia Iſer. & Aluarots expreſſis verbis dicit,
cum ſolum agitur de præiudicio ipſius Do-
mini, ſufficere conſenſum ex poſt facto inter-
uenire, item tradit *Carolus Ruin. conſil. 41. nu.*
10. vol. 1. dicens quod huiuſmodi ratificatio
procedat in præiudicium perſonæ actum ge-
rentis, ſed non quando agitur de præiudicio
257 tertij. Cum † etiam confirmatio ſemper in-
telligi debeat ſaluo Iure tertij *Bald. in l. 1. C.*
de conſt. princip. per l. authoritatem & l. memi-
nerint C. vnde vi, idem tradit conſil. 60. num.
4. allegat Baldũ vbi ſupra & in l. omnes Col. 2. C.
de quadrien. præſcript. Alexandrum. Oldra-
dum & alios. Conſuluit etiam *Decius con.*
38. col. 3. verſ. Preterea & ſecundo.

Et hæc omnia præſertim habent locum, ſi
teſtator ante conſenſum vel ratificationem
ſuperuenientem, vita defunctus ſit. Expe-
258 diti † enim iuris eſt conſenſum vel ratificati-
onem Domini teſtatore adhuc viuente reque
integra adhuc exiſtente expediri debere. Ipſo
autem mortuo huiuſmodi conſenſum inter-
poni non poſſe. Notat *Andre. de Iſernia in d. c.*
Imperialem & D D in l. ſi quis niſi bona §. iuſ-
ſum ff. de acqui. hæred. Idem tradit *Rol. d. con-*
ſil. 2. & conſil. 97. num. 36. expreſſe inqui-
ens, quod ſi habens feudum illud alienauit, &
non tradidit, & mortuus eſt, ſi ille cui dictum
feudum alienatum fuit, poſt mortem alienãtis
impetrat aſſenſum regis, dictus conſenſus
hæredi alienantis non nocet, cum reperiatur
259 ille † conſenſus præſtitus à Domino eo tem-
pore, quo res eſt aliena & non alienantis, cu-
ius alienatio confirmari intenditur. Dicit ita
tenere *Prepoſitum & ſequi Affl. . deciſ.*
331. Idem tradit *Thomas Gram. deciſ.*
103. num. 184. dicens conſenſum non poſ-
ſe præſtari poſt mortem, per rationem, quia
quod defunctus fuit, invalidum fuit & nul-
lum, & ſpes (inquit) quæ erat quod conua-
leſceret † per confirmationem euanuit per 260
eius mortem confirmatione non ſecuta do-
minioque in hæredem tranſlato, allegat *Iſer-*
niam vbi ſupra addens huiuſmodi conſenſum
in præiudicium † hæredis non conſentientis 261
non præſumi, vt per *Iſerniam, Aluarotum &*
communiter ſcribentes in d. cap. Imperialem &
feudiſtas in c. 1. §. donare Qualiter olim feu-
dum poterat alienari. Quinimo *Anton. Capit*
d. deciſ. Neapol. 115. numero quarto allegat An-
dr. de Iſernia loco ſupradicto tenentem expreſ-
ſe, alienatore † mortuo non poſſe præſtari 262
aſſenſum, niſi hæres conſentiat & ſuper hoc
conſenſu impetratur alius aſſenſus, vtputa
Domini. Atque hinc eſt quod tradit *Sigiſ-*
mund. Loffred. in paraph. feud. pag. 1. Catho-
licum regem, quoniam tractabatur de præiu-
dicio hæredum, qui ſucceſſerant in quibuſdã
comitatibus aſſenſum ſuum poſt mortem te-
ſtatorum denegaſſe, idq; cum feciſſe conſilio
magni viri Thomæ de Malferito ſui Arago-
num Viccecancellarij, qui dixerat regem Fer-
dinandum † conſultum optime confirmauiſ- 263
ſe legatum, cum tenderet in ſui præiudicium
tantum, optimeq; ipſum Regem aſſenſus præ-
dictos abnuiſſe, cum in eis non tractaretur de
præiudicio ipſius regis ſed partium prædi-
ctarum intereſſe habentium quibus jus acqui-
ſitum erat.

Huic † diſtinctioni non obſtant adducti 264
DD. in contrarium & primum *Roland. d. con-*
ſil. 2 nu. 146. & 147. Idem tradit *conſil. 97. nu.*
14. ibi: ratione præiudicij ſui & num. 33. vbi
claris verbis inquit, quia tantum tractatur
de præiudicio Domini conſentientis, ergo
poteſt conſenſus eius præcedere & ſequi, &
paulo poſt, *num. 34.* multo clarius ex alijs
infert, licet conſenſus Domini poſſit ſequi, &
præcedere alienationem, quando ſolum de
eius præiudicio & intereſſe tractatur, tamen
ſecus eſſe ſi de præiudicio tertij agatur, vide-
atur ibi latius Roland hanc materiam appri-
me tractans. Dicit enim expreſſis verbis,
quando agitur de præiudicio Domini tantum
tunc conſenſum poſſe præcedere & ſequi alie-
nationem, quod tamen ſecus ſi de præiudi-
cio tertij agatur, per rationem quod
princeps ſine præiudicio tertij agere cenſea-
tur.

Non obſtat *Martinus de laud. d. c. Impe-*
rialem, quoniam & ipſum ſupra dictam diſtin-
ctionem approbare *ſupra. ex Capitij deciſione*
115. oſtenſum eſt.

Baldum non refragari ex ſupradeductis
manifeſtum eſt. Nec etiam Schurffius neque
Petrus Rauennas hujus quæſtionis in locis
allegatis vllam faciunt mentionem. Quinet-
iam *Prepoſitum in d. c. Imperialem, Pariſium*
conſil. 14. vol. 1. & Socinum conſil. 10. hanc

noſtram conciliationem approbare, eorum
verba non obſcure indicant. Præſertim cum
etiam in eandem ſententiam per *Rolandum d. conſil. 97.* citati ſint.

Iacobinum quoq; in eadem eſſe ſententia
verba eius formalia loco ſupra citato *num. 19*,
teſtantur. Agebatur (inquit) ſolum de præ-
iudicio ipſius Domini vnde ſufficit quod con-
ſenſus poſtea interueniat &c. prout etiam ſu-
pra oſtenſum eſt *Iaſon in l. fin. nu. 54. & 56.*
huius quæſtionis nullam omnino de tempo-
re ſcilicet quando cõſenſus Domini adhiberi
debeat, mentionẽ facit vnde huic diſtinctioni
non repugnat. Imo quod conſenſus vel
licentia in ipſo actu interuenire debeat ſupra
ex eodem Iaſone oſtenſum eſt.

Ad *Zaſium parte 9. nu. 31.* facilis patet re-
ſponſio. Allegat enim Iacobinum ad ſui di-
cti comprobationem. ſed cum Iacobin. di-
ſtinctionem noſtram confirmet, prout ſupra
deductum, dubium non eſt, ipſum ſententi-
am noſtram, ſi caſus occuriſſet, non fuiſſe re-
probaturum. Aluarotus & Iſernia licet *in c. Imperialem*, velint, conſenſum domini ex in-
teruallo alienatione rei feudalis acced. repoſ-
ſe, attamen *ex d. Rolandi conſilio 97. num. 33.*
palam fit, ipſos in caſu, quo tantum de præ-
iudicio Domini cõſentiẽtis agitur, eſſe locutos,
quo caſu conſenſum Domini & præcedere &
ſequi poſſe ſæpe reſponſum, vbi Roland. i-
pſum Aluarorum & Iſerniam allegat dicitque
ſequi Afflictum, Decium, Pariſium, Goadi-
num, Grauettã & alios.

265 Hannetonium † ſimili modo dictam con-
ciliationem approbare vel illa ſaltem *ex textu c. 1 de alienat. feud.* eius formalia verba (vel po-
ſtea ratum habẽtibus) indicant. Quandoqui-
dem ibi feudum, etiam Domini voluntate, ni-
ſi agnatis conſentientibus vel ratum hãbenti-
bus, alienari non poſſit, tradit Bald. ibidem. Si
ergo ex poſt facto conſentiant, vel de iure ſuo
cedant vel ratificent alienationem quid ad
hunc caſum? Quinetiam ante alienationem
vel in ipſo alienationis actu Domini conſen-
ſum requirendum tradit Item *Hannetonius lib. 3. cap. 8 allegat Bald. in l. vni C. de his qui pœna nom. &c.*

Bartholomæus Camerarius, *fol. 724.* non
admodum diſtinctioni factæ repugnat ſed
ſed multomagis per ipſum confirmatur. Quã-
doquidem ſtatim *fol. 726.* annectit quod in
266 conſentiendo † nec dominus ſolus nec feuda-
tarius ſolus aliqd agere poſſint, ſicq; vtrumq;
reſpectiue excludi. Cum neceſſe ſit vtrumq;
267 conſentire. Quotieſcunq; †. n. act⁹ (inqt) non
poteſt conualidari ſine conſenſu duorũ licet
conſenſus vnius trahatur ad tempus alteri⁹, ta-
men niſi omnes cõſentiant, prim⁹ conſenſus
nõ eſt validus per ſe: debet. n. cum alio cõiungi.
Ergo ſi maxime Dñi ratificatio interceſſiſſe di-
ceretur, put certa res ipſa contrarium demon-
ſtrat, ſubſiſtere tamẽ ppter oppoſitionẽ aliorũ
cohæredum minime poſſet. Præſertim † cum 268
eodẽ *Camerario pag. 707.* authore retrotractio
in præiudicium tertij puta hæredum ex ſentẽ-
tia *Iſerniæ in d. c. Imperialem* & omniũ, vt ipſe
quit, non pcedat. *arg. d. l. Auus C. de emancip. lib. & l. 2. §. ſi quis a principe ff ne quid in loco publ.*
dicitq; eſſe impoſſibile vt retrotractio noceat
tertio, eo quod † fiat vi fictionis, per quam 269
lex nunquam intendit nocere tertio, per mul-
ta jura ibi per eum adducta.

Weſenbecius ipſemet fatetur probabiliter
diſputari an conſenſus Domini in actu aliena-
tionis adhiberi debeat. Hinc ipſum reliquis
conſentire & dictæ conciliationi nullum ad-
ferre præiudicium in comperto eſt.

Cantiuncula & Chirchonius tunc demum
procedunt, quando tẽpore acquiſiti conſen-
ſus vaſallo † nondum vllum ius eſt quæſitum, 270
prout in iſtam ſentẽtiam a Burſato *conſilio ſuo 49.* allegantur. Si ergo agnatis nullum jus ac-
quiſitum eſt, patet conſenſum Domini non in
præiudicium Vaſalli ſed ipſius Domini ex poſt
facto accedere poſſe

Quibus ſubſcribit *Burſatus conſil. 49. num. 25.* Nam licet velit quod Domini aſſenſus poſt
alienationem accedere poſſit, hoc tamen pro-
cedit, quando parti aduerſæ nullum jus eſt ac-
quiſitum, tradit item Burſatus loco ſupradi-
cto, allegat † *Beroum conſil. 73. num. 17. vol. 1.* 271
Iſerniam & Camerar. vbi ſupra & *Frecciam lib. 2. quaſt. 11. 19. 30. &c.* Ergo à cõtrario ſen-
ſu, vbi partibus jus eſt quæſitum, nec patriæ
conſuetudo, de qua idem *Burſatus conſil. 50. in fine*, repugnet, manet diſtinctio inconcuſſa
ita vt Domini aſſenſus in ſui pręiudicium, non
hæredum, quibus † ius acquiſitum eſt ex poſt 272
facto rite accedat. Quo loci etiam animad-
uertendum, quod retrotractio de qua ſupra,
caſu, quo jus alteri quæſitum, eodem Burſato
authore, impediatur, quodque fictio in præ-
iudiciũ juris quæſiti retrotrahi non poſſit, al-
legat *l. in bonorum & §. ſi in debitum*, ibiq; *Bartol. ff.* rem ratã haberi. Concordat *Octa. Cacher. deciſ. pedem 119. num. 26.* vbi mortuo vaſal-
lo alienante hoc modo, ſaluo conſenſu Domi-
ni, ſi Dominus † conſentiat, talis conſenſus nõ 273
præiudicat, agnatis, quibus per mortem alie-
nantis Ius quæſitum erat. Dicit ſequi Alcia-
tum & Præpoſitum, volentes talem conſen-
ſum non retrotrahi, nec valere in præiudiciũ
tertij, allegat inſuper Iſerniam, Decium Af-
flictum, Pariſium, Nattam & alios. Quod &
Marinus Freccia *in Coment. Feudal. lib. 2. quaſt. 22 num. 3. & quaſt. 29. nu. 9.* approbat inqui-
ens dictum † conſenſum non nocere hæredi, 274
ſi ipſe de nouo nõ conſentiat vel diſponat vti
ſupra dictũ. Eo quod per mortẽ inducta ſit re-

vocatio

uocatio illius diſpoſitionis, quæ erat nulla do-
minio alium translato, vt ſupra tactum.

Ad Minſyngerum quod attinet. Etiamſi
hui⁹ noſtræ diſtinctionis nullã expreſſe faciat
mentionem: certum tamẽ eſt ipſum eundem
in modum eſſe accipiendum. Nam cum idem
Minſyngerus alleget Rolãdum à Valle *d. con-
ſil. 2. num. 27.* In caſu autem Rolandi nõ ſolũ
cõſenſus filiorũ militet, cũ ij ſeſe alienãtis di-
poſitioni ſubſcripſerint, ſibiq; per dicta ſub-
ſcriptionem præiudicarint. Sed etiam Cæſaria
Maieſtas poſt obitum filiorum alienantis do-
nationem illam confirmauerit, ſicq; de nullius
pręiudicio quam Cæſaris iſto caſu tractatũ ſit,
mirũ non eſt, iſto caſu cõfirmationem ex poſt
facto efficaciter accedere potuiſſe, prout etiã
hæc verba eodem numero annectit, quia cum
ſolum agatur de præiudicio ipſius Dñi, ſufficit
ex poſt facto conſenſum eius interuenire.

375 Vnde † cum Doctores ſecundum eorundẽ
allegata intelligendi ſint, *Menochius conſil. 35.
nu. 30. & conſil 90. nu. 55. lib. 1.* vbi exempli gra-
tia ponit, Doctores, qui Ioan. Andr. ſimpli-
citer ſecuti ſunt, à recentioribus interpretari,
ex doctrina ipſius Ioan. Andre. quo etiam fa-
cit Bart, *in l. non ſolum §. liberationis n. 10. de li-
berat. legat. & Ioannes Piccardus conſil. 52 inter
conſil. Menochij lib. 1. nu. 165. qui etiam Cardi-
nal. in. Clem. vni. de offi. Vicar. & Alex. in Rub.
de offi. eius. &c.* allegat. Sane liquido conſtat
Minſyngerium eum Rolando & reliquis ſu-
pra dictam diſtinctionẽ approbare, prout etiã
Minſyng. eandem *l. in concedendo ff. de aqua
pluuia. arc.* cum Rolando allegat, tantoq; for-
tius dictam diſtinctionem confirmat.

Poſtremo quod Menochius prioribus Do-
ctoribus de conſenſu Domini adhibẽdo ſub-
ſubſcribat ex eius verbis formalibus *allegato
conſil. 1. nu. 405.* quæ huc aſſcribere placuit, a-
perte conuincitur. Reſpondeo (inquit) cre-
briorẽ & veriorem interpretũ ſententiã eſſe,
conſenſum hunc, qui à Dño directo adhiberi
ſolet in feudi alienatione facta à Vaſallo, adhi-
beri poſſe alienatione perfecta, & iure in alte-
rum translato, cum non ad alterius quam Dñi
commodum requiratur, allegat Iſerniam, Al-
uarutum, Gozad. Curt. Iun. Crauet, Iacobin.
Roland. à Valle, Schurff. Zaſi. & Clarum, di-
citq; relatos Doctores loqui, cũ de ſolius Do-
mini directi præiudicio agitur. Concordat idẽ
Menoch. *conſil 38. nu. 32. lib. 1. ibid.* Conſenſus
Dñi directi &c. & Decian. *cõſil 3. nu 204. vol 4*
Ex quibus Menochij Deciani & aliorũ verbis
liquido conſtat, non ſolũ per Menoch. & Ro-
landum ſed & oẽs alios ab ipſo relatos diſtin-
ctionem illam ſæpius repetitam communiter
approbari. Ita vt ratificatio Domini superue-
niens valeat quidem in Domini cõſentientis,
nõ autem tertij pręiudicium, per iura & fun-
damenta ſuperius adducta.

Et † quantumuis diceretur hunc actum ex 276
poſt facto ratificari poſſe, iſto tamen caſu in
huiuſmodi ratificatione omnes ſolennitates
in actus confectione requiſiti neceſſario de-
bent interuenire, tradit Bartol *in l. heredes pa-
lam §. ſi quid poſt ff. de teſtamento,* dicẽs in † mu- 277
tando vel addendo requiritur eadem ſolenni-
tas, quæ in conſtituendo, & idem *Bart. in l. 1. §.
ſi filius ff. de legat. 3.* conſuluit *Rum. conſil. 71. n.
32. vol. 3.* quod & *Innocent. in c. cum dilecti de
empt. & vend. Calcan. conſil. 57. num. 6. & Af-
flict. de alinat. feudi pater. in princip. numero 26.
68. & ſeq.* vnanimiter tradiderunt.

Hanc autem Domini ratificationem vel
conſenſum ſiue expreſſe, ſiue tacite requira-
tur, & ſiue ante vel poſt aſſertum teſtamen-
tum vel additionem accedere debeat, vnquam
eſſe petitam, multo minus, etiam quocunque
modo, interpoſitam nullibi ex actis appareat.
Quod † autem ex actis non apparet, neq; ge- 278
ſtum vel factum dici queat, Iuribus ſupradi-
ctis: ſequitur demum aſſertum illud teſtamẽ-
tum, etiam diſtinctione ſuperius facta ceſ-
ſante, quæ tamen non ceſſat, propter non ex-
tantem conſenſum plane ruere, imo pro caſ-
ſo, irrito atque infecto tenendum atque ha-
bendum.

Pari modo non obſtat, ꝙ hæc diſpoſitio iu-
ri & cõſuetudini conformis allegatur, ideoq;
eã abſq; conſenſu Dñi ſubſiſtere, patremq; de
feudo hæreditario inter liberos diſponere, ac i-
ta vt de alia qualibet re hæreditaria diſponẽ-
do ꝑiudicare poſſe. Quodq; hæres in tali feu-
do defuncti diſpoſitione cõtrauenire nõ poſ-
ſit, ꝓſertim in feudis cenſualibus vel Emphy-
teuticis, q̃ proxime ad natura Emphyteuſeos
accedũt, patremq; de Emphyteuſi diſponere
eãq; vni relinquere in pręiudiciũ aliorũ poſſe:
maxime cũ nullũ præiudiciũ Dño p hoc fiat,
feudumq; apud eundẽ maneat, cui ab inteſta-
to obuenturũ erat, tametſi nõ ad oẽs tranſeat,
hocq; Domini cõmodo fieri, cui⁹ intereſt, per
vnum potius quam plures canonem ſolui.

Atq; cum ita ꝓhibitæ vltimæ ordinationis
ratio ceſſet, ipſam quoq; prohibitionẽ ceſſare
debere. Præſertim cũ ex conſuetudine Curiæ
patri ꝑmiſſum ſit, de feudalib⁹, Dña feudi nõ
requiſita, diſponere, ſicq; p auum de facto ob-
ſeruatum, qui bona ſua feudalia filio reſutarit
ſororibus excluſis, eo maxime attẽto, ꝙ vigo-
re conſuetudinis dictæ Curiæ cẽſualia feuda
ad quoſcunq; etiã extraneos hæredes tranſire
atq; cõiuges reciproce alter alteri in talib⁹ feu-
dis ſuccedere dicãtur. Ideoq; Dñi feudi cõſen-
ſum in hoc teſtamẽto paterno non fuiſſe nec
eſſe neceſſariũ. Hæc fundamenta & rationes
etiãſi videantur ꝓ aduerſarijs ſtringere, eorũq;
ſentẽtiam & intentũ confirmare: ijs tamẽ di-
ligenter ꝑpenſis ac deliberatis, patebit, ea ma-
gis eſſe plauſibilia quam firma & ſolida.

Hoc ipſum breuibus demonſtrando iuris eſt nõ incogniti. Quando teſtamentum vt diſpoſitio inter ſuos liberos iuri & conſuetudini feudali conformis eſt, vel vt alij inquiunt,
279 ſi diſponat † ſecundum regulas feudi, quod iſto caſu ex iudicio defuncti, cæteris paribus, ſucceſſio competat. Secus autem eſt, ſi in vnum conferantur, quæ pluribus debentur. Et quod iſto caſu talis diſpoſitio, etiam in feu-
280 do dæreditario reprobetur à iure, æqualis autem admittatur tradit *Marinus* † *Freccia lib. 3. feudorum, diff. 6. & 20. allegat Modernos Neapolitanos in cap. 1. de ſucceſ. feudi, & in cap. 1. in tit. An agnat.* & quod huiuſmodi diſpoſitio debeat æqualitatem continere: tradit idem *Freccia d. diff. 6.* his verbis: nulla valet regulariter diſpoſitio defuncti in feudis, *C. 1. de ſucceſ. feudi*, niſi fiat ad commodum filij, ſecundum Afflictum *in d. c. 1. an agnatus*. Et niſi filios æqualiter inſtituat, allegat *Decium conſil. 262. vol. 2. & alios quamplures* dicitque hæc in feudo hæreditatio locum habere. Et hoc eſt, quod ſupradictum patrem ſine aſſenſu non poſſe diſponere de feudo alio modo, quam ipſi liberi ſucceſſuri eſſent, quemadmodum etiam ipſi aduerſarij concludendo atteſtati ſunt, ſcilicet
281 ordinationem † ac diſpoſitionem teſtatoris iuri ac conſuetudini feudali conformem valere, etiam abſque Domini conſenſu, prout etiam Afflictus diſertis verbis inquit *deciſ. 119.* ſi enim, inquit inter cætera, habens feuda diſponit, prout, ius vult, iureque communi omnes feudorum capaces, excepto Comitatu & Marchionatu, ſuccedant, paterque omnes filios hæredes in omnibus bonis inſtituat, licet ipſi filij debeant habere feudum, paternum ex
282 diſpoſitione iuris: tamen † valet illa inſtitutio facta in teſtamento de ijs, ad operandum ipſis fauorem etiam ſine aſſenſu regio, quia ius aſſentit. &c. Ideoque poſſunt petere immiſſionem, quia de iure ipſi erant ſucceſſuri, allegat Alber. de Roſate & reliquos, prout etiam ipſi aduerſarij ad hoc allegant *Curtium parte 4. nu. 28. Pariſ. conſil. 2. num. 4. & Tyraquell. in Præfat. de jure retract.* Cui tanquam indubitabili & ab aduerſarijs cõfeſſato fundamẽto latius inhærere ſuperuacaneum.

Quod autem obijcitur, pattem in feudo hæreditario aliter, quam ipſi liberi alias ab inteſtato ſucceſſuri eſſent, abſque domini conſenſu diſponere, illudque vni ex pluribus prælegare, ac ita, vt de alia qualibet re hæreditaria, diſponendo præiudicare poſſe, quodque hæredes in tali feudo diſpoſitioni defuncti contrauenire nõ poſſint, plane erroneum eſt, omnique veritati & iuri feudali contrarium.

Nam licet ex quorundam ſententia feuda hæreditaria diſpoſitionem, prout cætera bona, admittant, illud tamen non aliter intelligendum eſt niſi † Domini feudi conſenſus interueniat, vel talis diſpoſitio ſecundum regulas 283
iuris feudalis, vt ſupra tactum, facta, vel vt aduerſarij loquuntur, talis diſpoſitio iuri & conſuetudini conformis ſit.

Ad pleniorem iſtius axiomatis diſcuſſioné
atque confirmationem † proferatur in medi- 284
dium doctiſſimus ille *Marinus Freccia. lib. 3. d. diff. 6.* vbi diſertis verbis, inquit in feudis hęreditarijs nullam valere diſpoſitionem defuncti, niſi inter cætera eſſet data licentia teſtandi, allegat *Socinum conſil. 252. lib. 2.* In feudo autem ex pacto & prouidentia nullam eſſe defuncti diſpoſitionem. Rationem diuerſitatis adfert, quod feudum hæreditarium quan-
do † Dominus præbet aſſenſum, cenſetur 285
quoad ipſos poſteros deſcendentes vel agnatos, libera & allodialis & res mere Burgenſatica, allegat *Iſerniam in d. c. 1. & Baldum in l. cum virum C. de fideicom* allegat inſuper *Campegium conſ. 11. inter conſil. Bruij rurſum* allegantem *Baldum conſil 394. incip.* Quod conſentiente Domino. Quod & idem Freccia eodem *lib. diff. 33. repetit*, dicens, feudum hæreditarium, iudicatur vt res allodialis quando in diſpoſitione facienda per feudarium accommodatur domini voluntas, & paulo infra, accedente licentia Domini, idem tradit *Franciſc. Burſatus conſul. 89. num. 32.* dicens feudum hæreditarium cœteris bonis allodialibus aſſimilatur præter Domini conſenſum allegat *Iſerniam & Campeg. vbi ſupra Rimuald. Pariſ. & Frecciam locis ſupradictis*, Et vt idem Bur-
ſatus † *conſil. 30. num. 28. inquit.* Vaſallum non 286
poſſe teſtari de feudo propter Domini conſenſum externum, quo accedente, ſtatim reduci Vaſallum ad terminos, vt ſi de re libera teſtaretur, allegat vltra prædict. *Camera. vbi ſupra & Fabrum in §. non ſolum inſtit. de legat: & apoſtillat. ad Alex. conſil. 246. num. 6.* Quin etiam idem, *Burſat. conſil. 22. num. 1.* Aſſenſu a domini de teſtando, inquit, in totum reducit Vaſallum ad terminos iuris primæui, ac ſi de re allodiali omnino teſtaretur, cũ ſolũ quoddam externum obſtaculum ſuæ volũtatis tollat, allegat *Fabr. vbi ſupra & Brun. conſil 1. nu. 58. & ſeq.* Eiuſdem eſt ſententiæ. *Anton. Capitius deciſ. Neap. 64. num. 1. & 8 ibi*, Nec obſtat, quod de feudo hæreditario poteſt quis teſtari cum aſſenſu.

Concordat *Thomas Gram. deciſ. 103. nu. 219.*
Feudum hęreditarium inquit, † poteſt in quẽ- 287
cunque alienari cum aſſenſu regio. Quibus aſtipulatur *Afflictus deciſ. 112.* vbi inquit: filius & hæres patris non poteſt venire contra alienationem factam per patrem cum aſſenſu ergo ſine conſenſu poteſt. Eiuſde tiæ † eſt *Thomas Marinus de feu num 40.* quod hæres f. ctum habere teneatur, dumme

fuerit, hoc eſt mediante Regis aſſenſu, alias,
289 inquit, factū ipſum, eum † ſit à jure improbatū, non cogeretur obſeruate, allegat multos ſuæ ſententiæ apptobatores. Idem etiam claris verbis atteſtatur *Bartol. Camer. in Repet. d. c. Imperialem. litera M. nu. 1.* dicens patris geſta contra filium tam in feudo hæreditario quam ex pacto & prouidentia, nouo, ſi careant aſſenſu domini, nihil valere. Et paulo poſt. Aſſenſus, inquit, vrget, abſque quo neque in in feudo ex pacto & prouidentia, neq; in feudo hæreditario eâ ratione quicquam parens
290 ageret. Ex † quo non ſufficit in feudis patris & filij voluntas, ſed opus eſt tertio, nimirum Domini aſſenſu. Et in puncto inæqualis di-
291 uiſionis feudi hæreditarij per † patrem faciendæ cautelam dat, vt filij conſentiant, & ſuper conſenſu (puta filiorum) alius conſenſus (puta Domini) vt ppetuo valeat impetretur.

Et ne ſuffragijs emendicatis æquo longius inhæreamus, videatur ad hanc materiam *Sigiſmund. Loffred. conſil. ſuo feudali 1. num. 147.*
292 vbi manifeſtis verbis inquit. Patrem † ſine conſenſu Domini nnn poſſe feudum etiam hæreditarium aſſignare & concedere vni ex filijs in præiudicium aliorum quando eſt Lõgobardum vel diuiſibile: nec primogeniti ſi eſt Francum & è contrario cum aſſenſu, in vtroq; caſu poſſe, & paulo poſt. Nam ſicut in feudo iuris Francorum hæreditario, inquit, paterno vel antiquo nõ poteſt pater illud cõcedere ſecūdo genito in p̄iudiciū primogenti ſine conſenſu Dñi: ita nõ poteſt ſine cõſenſu Dñi in p̄iudiciū cuiuslibet ex filijs vni tm̃ ex eis cõcedere feudum paternum vel antiquum ſub nomine hæredis conceſſum, in quo vitiatur ſecundum ius Longobardorum, allegat Andre. de Iſernia *in conſtit. Diuæ memoriæ in princip.*
293 Idem † atteſtatur *conſil. 14. num. 62.* vbi dicit feudatarium non poſſe cum conſenſu Regis diſponere de feudo in præiudicium agnatorum, quando illud eſt ex pacto & prouidentia & paternum, ſi vero eſſet nouum ex pacto & prouidentia vel hæreditarium nouum: vel etiam paternum, in eo (inquit) requiritur aſſenſus Domini & ſine eo non valet in præiudicium filij vel alterius agnati, allegat *Andre. in c. 1. §. & ſi libellus col. 5. de feudo paterno & c. 1. an agnat. & in c. 1. in fine qui ſucceſſ. tene.* Quibus omnibus finaliter ſubſcribit *Thomas Ma-*
294 *rin. ſupra allegatus tit. 14. num. 8.* vbi † quærit an Pater poſſit donare vel prælegare, ſine aſſenſu Regis integrum feudum iuris Lon-
batdorum, in quo omnes filij æq[illegible]
cedere debent. Et licet ibidem [illegible]
Andrea in d. § Omn[illegible]
determinare, quo[illegible]
dem *Andrea c. 1*[illegible]
di, negantis i[illegible]
patrē ſine a[illegible]

lius habeat duas partes, alius vero tertiam, Ergo in feudo hæreditario ipſum determinaſſe contrarium pro quo etiam dicit facere rationem, poſteaquam Rex ſemel aſſenſum ſuum, vt valeat ad omnes filios æqualiter, præſtiterit ſi pater vni ex filijs donet, quod tunc nouus aſſenſus non requiratur in diſpoſitione, eo ꝙ diſponat de comprehenſis in inueſtitura, ad ꝙ allegat eiuſdem ſententiæ *Curtium parte 4 nu. 131. propter regulam l. cum mat. de rei vend.* Tamen ex dictis eiuſdem Andreæ *in c. 1. in addit. num. 8. verſ. Quid ergo ſi pater, de natura ſucceſſ. feudi* contrariam ſententiam tenet, dicens quemadmodum pater non poteſt priuare primogenitū ſine aſſenſu Regis feudo iuris Frã-
corum: ita nec † poterit portionem tangen- 295
tem omnes filios in feudo iuris Longobardorum eis auferre prælegando, ſeu donando vni, dicitque hanc ſententiam ſecutum eſſe *Loffredum d. conſ. feud. 1.* concludens eam ſibi placere, *per text. in c. 1. de ſucceſſ. feudi ibi* nulla
ordinatione defuncti in feudo † manente vel 296
valente, quem textum inquit in omni feudo procedere ſecundum Camerarium, vbi ſupra, & alios. Quod *& idem Camerar. fol. mihi 172. & fol. 175.* Ita vt & in extraneis locum habeat ex ſententia gloſſ. *Afflicti, Oldra, Baldi & aliorum* per aliquot rationes probat.

Quantum † autē ad dicta *Andreæ in d. c.* o- 297
mnes filij (per quæ hæc quæſtio facta eſt dubitabilis) attinet, dicit ea intelligenda eſſe, accedente conſenſu Regis, quod tunc ſcilicet poſſit aſſignare pater vni ex ſuis hæredibus feudum, ſicque ſe declarare Iſerniam *in d. verſ.* Quid ergo, ſi pater, finaliter concludens, hodie feudum hæreditarium diuiſibile vel iuris Longobardorum, ſiue hæreditarium iuris Francorum, quod ad primogenitum tãtum vadit, paſſim & indiſtincte obtento Regis aſſenſu licere patri, nedum vni ex filijs aſſignare, ſed etiam extraneo vendere, dummodo non ſit ex pacto vel prouidentia antiquum vel paternum.

Non obſtant allegata in contrarium *& primo* Andrea. Geill. Quandoquidem *ipſe domini* conſenſus requiſitionem *nequaquam ex*cludat, ſed facta collatione *feudi antiqui ex* facto & prouidentia *hæreditarijque* [illegible] paribus, dicit de feudo *hæreditario* [illegible] alijs rebus hæreditarijs [illegible]
ius ſententiam cum *ſupra* [illegible]
[illegible]nem
[illegible] ſen-
[illegible]endū ſit.
[illegible]ſſime re-
[illegible]ius paulo 298
Quod dici-
[illegible]dis pro-
[illegible]s hæredi-
bus

Hoc ipſum breuibus demonſtrando iuris
eſt nō incogniti. Quando teſtamentum vt di-
ſpoſitio inter ſuos liberos iuri & conſuetudi-
ni feudali conformis eſt, vel vt alij inquiunt,
279 ſi diſponat † ſecundum regulas feudi, quod
iſto caſu ex iudicio defuncti, cæteris paribus,
ſucceſſio competat, Secus autem eſt, ſi in v-
num conferantur, quæ pluribus debentur.
Et quod iſto caſu talis diſpoſitio, etiam in feu-
280 do dæreditario reprobetur à iure, æqualis au-
tem admittatur tradit *Marinus* † *Freccia lib.3. feudorum, diff. 6. & 20. allegat Modernos Nea-
politanos in cap. 1. de ſucceß. feudi, & in cap. 1. in tit. An agnat.* & quod huiuſmodi diſpoſitio de-
beat æqualitatem continere: tradit idem *Frec-
cia d. diff. 6.* his verbis: nulla valet regulariter
diſpoſitio defuncti in feudis, *C.1. de ſucceß. feu-
di*, niſi fiat ad commodum filij, ſecundum Af-
flictum *in d. c. 1. an agnatus*. Et niſi filios æqua-
liter inſtituat, allegat *Decium conſil. 262. vol. 2. & alios quamplures* dicitque hæc in feudo
hæreditatio locum habere. Et hoc eſt; quod
ſupradictum patrem ſine aſſenſu non poſſe
diſponere de feudo alio modo, quam ipſi libe-
ri ſucceſſuri eſſent, quemadmodum etiam ipſi
aduerſatij concludendo atteſtati ſunt, ſcilicet
281 ordinationem † ac diſpoſitionem teſtatoris
iuri ac conſuetudini feudali conſotmem va-
lere, etiam abſque Domini conſenſu, prout
etiam Afflictus diſertis verbis inquit *deciſ 119.*
ſi enim, inquit inter cætera, habens feuda di-
ſponit, prout, ius vult, iureque communi o-
mnes feudorum capaces, excepto Comitatu &
Marchionatu, ſuccedant, paterque omnes fi-
lios hæredes in omnibus bonis inſtituat, licet
ipſi filij debeant habere feudum, paternum ex
282 diſpoſitione iuris: tamen † valet illa inſtitu-
tio facta in teſtamento de ijs, ad operandum
ipſis fauorem etiam ſine aſſenſu regio, quia ius
aſſentit. &c. Ideoque poſſunt petere immiſſio-
nem, quia de iure ipſi erant ſucceſſuti, allegat
Alber. de Roſate & reliquos, prout etiam ipſi
aduerſarij ad hoc allegant *Curtium parte 4. nu. 28. Pariſ. conſil. 2. num. 4. & Tyraquell. in Pra-
fat. de iure retract.* Cui tanquam indubitabili &
ab aduerſarijs cōfeſſato fundamēto latius in-
hærere ſuperuacaneum.

Quod autem obijcitur, patrem in feudo
hæreditario aliter, quam ipſi liberi alias ab in-
teſtato ſucceſſuri eſſent, abſque domini con-
ſenſu diſponere, illudque vni ex pluribus præ-
legare, ac ita, vt de alia qualiber re hæredita-
ria, diſponendo præiudicare poſſe, quodque
hæredes in tali feudo diſpoſitioni defuncti
contrauenire nō poſſint, plane erroneum eſt,
omnique veritati & iuri feudali contrari-
um.

Nam licet ex quorundam ſententia feuda
hæreditaria diſpoſitionem, prout cætera bo-
na, admittant, illud tamen non aliter intelli-
dum eſt niſi † Domini feudi conſenſus inter- 283
ueniat, vel talis diſpoſitio ſecundum regulas
iuris feudalis, vt ſupra tactum, facta, vel vt ad-
uerſarij loquuntur, talis diſpoſitio iuri & con-
ſuetudini conformis ſit.

Ad pleniorem iſtius axiomatis diſcuſſionē
atque confirmationem † proferatur in medi- 284
dium doctiſſimus ille *Marinus Freccia. lib. 3. d. diff. 6.* vbi diſertis verbis, inquit in feudis hę-
reditarijs nullam valere diſpoſitionem de-
functi, niſi inter cætera eſſet data licentia te-
ſtandi, allegat *Socinum conſil. 252. lib. 2.* In feu-
do autem ex pacto & prouidentia nullam eſſe
defuncti diſpoſitionem. Rationem diuerſita-
tis adfert, quod feudum hæreditarium quan-
do † Dominus præbet aſſenſum, cenſetur 285
quoad ipſos poſteros deſcendentes vel agna-
tos, libera & allodialis & res mere Burgenſa-
tica, allegat *Iſerniam in d. c. 1. & Baldum in l. cum virum C. de fideicom* allegat inſuper *Cam-
pegium conſ. 11. inter conſil. Bruuij rurſum* alle-
gantem *Baldum conſil 394. incip.* Quod con-
ſentiente Domino. Quod & idem Freccia eo-
dem *lib. diff. 33. repetit*, dicens, feudum hære-
ditarium, iudicatur vt res allodialis quando in
diſpoſitione facienda per feudarium accom-
modatur domini voluntas, & paulo infra, ac-
cedente licentia Domini, idem tradit *Fran-
ciſc. Burſatus conſul. 89 num. 32.* dicens feudum
hæreditatium cœteris bonis allodialibus aſſi-
milatur præter Domini conſenſum allegat.
*Iſerniam & Campeg, vbi ſupra Rimnald. Pa-
riſ. & Frecciam locis ſupradictis*, Et vt idem Bur-
ſatus † *conſil. 30. num.. 28. inquit*. Vaſallum non 286
poſſe teſtari de feudo propter Domini con-
ſenſum externum, quo accedente, ſtatim re-
duci Vaſallum ad terminos, vt ſi de re libera
teſtaretur, allegat vltra prædict. *Camerá. vbi ſupra & Fabrum in §. non ſolum inſtit. de legat: & apoſtillat. ad Alex. conſil. 246. num. 6.* Quin et-
iam idem, *Burſat. conſil. 22. num. 1.* Aſſenſus
domini de teſtando, inquit, in totum reducit
Vaſallum ad terminos iuris primæui, ac ſi de
re allodiali omnino teſtaretur, cū ſolū quod-
dam externum obſtaculum ſuæ volūtatis tol-
lat, allegat *Fabr. vbi ſupra & Brun. conſil 1. nu. 58. & ſeq.* Eiuſdem eſt ſententiæ. *Anton. Capti-
us deciſ. Neap. 64. num. 1. & 8. ibi*, Nec obſtat,
quod de feudo hæreditario poteſt quis teſtari
cum aſſenſu.

Concordat *Thomas Gram. deciſ. 103. nu. 219.*
Feudum hęreditarium inquit, † poteſt in quē- 287
cunque alienari cum aſſenſu regio. Quibus
aſtipulatur *Afflictus deciſ. 112.* vbi inquit: filius
& hæres patris non poteſt venire contra alie-
nationem factam per patrem cum aſſenſu,
ergo ſine conſenſu poteſt. Eiuſdem ſenten-
tiæ † eſt *Thomas Marinus de feudo hared. tit. 5.* 288
num 40. quod hæres factum defuncti ratum
habere teneatur, dummodo legitime factum
fue-

fuerie, hoceſt mediante Regis aſſenſu, alias,
199 inquit, factũ ipſum, eum † ſit à jure improbatũ,
non cogeretur obſeruare, allegae multos ſuæ
ſententiæ approbatores. Idem etiam claris
verbis atteſtatur *Bartol. Camer. in Repet. d. c.
Imperialem. litera M. nu. 1.* dicens patris geſta
contra filium tam in feudo hæreditario quam
ex pacto & prouidentia, nouo, ſi careant aſ-
ſenſu domini, nihil valere. Et paulo poſt. Aſ-
ſenſus, inqnit, vrget, abſque quo neque in
in feudo ex pacto & prouidentia, neq; in feu-
do hæreditario ea ratione quicquam parens
190 ageret. Ex † quo non ſufficit in feudis patris
& filij volnntas, ſed opns eſt tertio, nimirum
Domini aſſenſu. Et in punctn inæqualis di-
191 uiſionis feudi hæreditarij per † patrem faci-
endæ eautelam dat, vt filij conſentiant, & ſu-
per conſenſu (puta filiorum) alius conſenſus
(puta Domini) vt ꝑpetuo valeat impetretur.

Et ne ſuffragijs emendicatis æquo longius
inhæreamus, videatur ad hanc materiam *Si-
giſmund. Loffred. conſil. ſuo feudali 1. num. 147.*
192 vbi manifeſtis verbis inquit. Patrem † ſine
conſenſu Domini non poſſe feudum etiam
hæreditatium aſſignare & concedere vni ex
filijs in præiudicium aliorum qnando eſt Lõ-
gobardum vel diuiſibile: nec prmogeniti ſi eſt
Francum & è contrario cum aſſenſu, in vtroq;
caſu poſſe, & paulo poſt. Nam ſicut in feudo
iuris Francorum hæreditario, inquit, paterno
vel antiquo nõ poreſt pater illud cõcedere ſe-
cũdo genito in ꝑiudiciũ primogenti ſine con-
ſenſu Dñi: ita nõ poteſt ſine cõſenſu Dñi in ꝑ-
iudiciũ cuiuslibet ex filijs vni tm̃ ex eis cõcede-
re feudum paternum vel antiquum ſub no-
mine hæredis conceſſum, in quo viriatur ſe-
cundum ius Longobardorum, allegat Andre.
de Iſernia *in conſtit. Diua memoria in princip.*
193 Idem † atteſtatur *conſil. 14. num. 62.* vbi dicit
feudatarium non poſſe cum conſenſu Regis
diſponere de feudo in præiudicium agnato-
rum, quando illud eſt ex pacto & prouidentia
& paternum, ſi vero eſſet nouum ex pacto &
prouidentia vel hæreditarium nouum: vel et-
ſam paternum, in eo (inquit) requiritur aſ-
ſenſus Domini & ſine eo non valet in præiu-
dicium filij vel alterius agnati, allegat *Andre.
in c. 1. §. & ſi libellus col. 5. de feudo paterno & c. 1.
an agnat. & in c. 1. in fine qui ſucceß* tene. Qui-
bus omnibus finaliter ſubſcribit *Thomas Ma-
194 rin. ſupra allegatus tit. 14. num. 8.* vbi † quærit
an Pater poſſit donare vel prælegare, ſine aſ-
ſenſu Regis integrum feudum iuris Longo-
bardorum, in quo omnes filij æqualiter ſuc-
cedere debent. Ee licet ibidem prima facie ex
Andrea in d. § Omnes filij num. 2. videatur
determinare, quod poſſit, motus dictis eiuſ-
dem *Andrea c. 1. coll. 1. in princip. de ſucceß feu-
di,* negantis in feudo ex pacto & prouidentia
patrẽ ſine aſſenſu diſponere poſſe, vt vnus fi-
lius habeat duas partes, alius vero tertiam, Er-
go in feudo hæreditatio ipſum determinaſſe
contrarium pro quo etiam dicit facere ratio-
nem, poſteaquam Rex ſemel aſſenſum ſuum,
vt valeat ad omnes filios æqualiter, pręſtiterit
ſi pater vni ex filijs donet, quod tunc nouus
aſſeuſus non tequiratur in diſpoſitione, eo ꝙ
diſponat de comprehenſis in inueſtitura, ad ꝙ
allegat eiuſdem ſententiæ *Curtium parte 4 nu.
131. propter regulam l. cum mat. de rei vend.* Ta-
men ex dictis eiuſdem Andreæ *in c. 1. in addit.
num. 8. verſ. Quid ergo ſi pater, de natura ſucceß.
feudi* contrariam ſententiam tenet, dicens
quemadmodum pater non poteſt priuare pri-
mogenitũ ſine aſſenſu Regis feudo iuris Frã-
corum: ita nec † poterit portionem tangen- 195
tem omnes filios in feudo iuris Longobardo-
rum eis auferre prælegando, ſeu donando v-
ni, dicitque hanc ſententiam ſecutum eſſe
Loffredum d. conſ. feud. 1. concludens eam ſibi
placere, *per text. in c. 1. de ſucceß. feudi ibi* nulla
ordinatione defuncti in feudo † manente vel 196
valente, quem textum inquit in omni feudo
procedere ſecundum Camerarium, vbi ſupra,
& alios. Quod *& idem Camerar. fol. mihi 172. &
fol. 175.* Ita vt & in extrancis lncum habeat ex
ſententia gloſſ. *Afflict., Oldra., Baldi &* alio-
rum per aliquot rationes probat.

Quantum † autẽ ad dicta *Andreæ in d. c.* o- 197
mnes filij (per quæ hæc quæſtio facta eſt du-
bitabilis) attinet, dicit ea intelligenda eſ-
ſe, accedente conſenſu Regis, quod tunc ſci-
licet poſſit aſſignare pater vni ex ſuis hęre-
dibus feudum, ſicque ſe declarare Iſerniam *in
d. verſ.* Quid ergo, ſi pater, finaliter conclu-
dens, hodie feudum hæreditarium diuiſibile
vel iuris Longobardorum, ſiue hæreditarium
iuris Francorum, quod ad primogenitum tã-
tum vadit, paſſim & indiſtincte obtento Re-
gis aſſenſu licere patri, nedum vni ex filijs aſ-
ſignare, ſed etiam extraneo vendere, dum-
modo non ſit ex pacto vel prouidentia anti-
quum vel paternum.

Non obſtant allegata in contrarium & pri-
mo Andr. Geill. Quandoquidem ipſe domi-
ni conſenſus requiſitionem nequaquam ex-
cludat, ſed facta collatione feudi antiqui ex
facto & prouidentia hæreditarijque, cæteris
paribus, dicit de feudo hæreditario, ſicut de
alijs rebus hæreditarijs iudicandum. Quam e-
ius ſententiam cum ſupradictis cõuenire, ne-
que aliter inteligendum, eius anteriora ſcri-
pta probant, taceo ꝙ huiuſmodi excluſionem
cõſenſus Dñi cõtra cõmunem feudiſtarũ ſen-
tẽtiam ipſum ne ſomniaſſe quidẽ dicendũ ſit.

Curtio ſupra ex Marino ſufficientiſſime re-
ſponſum eſt. Quinetiam † ipſe Curtius paulo 198
ante nu. 30, diſertis verbis tradit. Quod dici-
tur, Vaſallum non poſſe teſtari de feudis, pro-
cedere, niſi feudi cõceſſio ꝓ ſe & ſuis hæredi-
bus

Hoc ipſum breuibus demonſtrando iuris
eſt nō incogniti. Quando teſtamentum vt di-
ſpoſitio inter ſuos liberos iuri & conſuetudi-
ni feudali conformis eſt, vel vt alij inquiunt,
279 ſi diſponat † ſecundum regulas feudi, quod
iſto caſu ex iudicio defuncti, cæteris paribus,
ſucceſſio competat. Secus autem eſt, ſi in v-
num conferantur, quæ pluribus debentur.
Et quod iſto caſu talis diſpoſitio, etiam in feu-
280 do hæreditario reprobetur à iure, æqualis au-
tem admittatur tradit *Marinus † Freccia lib. 3.
feudorum, diff. 6. & 20. allegat Modernos Nea-
politanos in cap. 1. de ſucceſſ. feudi, & in cap. 1. in
tit. An agnat.* & quod huiuſmodi diſpoſitio de-
beat æqualitatem continere: tradit idem *Frec-
cia d. diff. 6.* his verbis: nulla valet regulariter
diſpoſitio defuncti in feudis, *C. 1. de ſucceſſ. feu-
di*, niſi fiat ad commodum filij, ſecundum Af-
flictum *in d. c. 1. an agnatus*. Et niſi filios æqua-
liter inſtituat, allegat *Decium conſil. 262. vol.
2. & alios quamplures* dicitque hæc in feudo
hæreditario locum habere. Et hoc eſt; quod
ſupradictum patrem ſine aſſenſu non poſſe
diſponere de feudo alio modo, quam ipſi libe-
ri ſucceſſuri eſſent, quemadmodum etiam ipſi
aduerſarij concludendo atteſtati ſunt, ſcilicet
281 ordinationem † ac diſpoſitionem teſtatoris
iuri ac conſuetudini feudali conformem va-
lere, etiam abſque Domini conſenſu, prout
etiam Afflictus diſertis verbis inquit *deciſ. 119.*
ſi enim, inquit inter cætera, habens feuda di-
ſponit, prout, ius vult, iureque communi o-
mnes feudorum capaces, excepto Comitatu &
Marchionatu, ſuccedant, paterque omnes fi-
lios hæredes in omnibus bonis inſtituat, licet
ipſi filij debeant habere feudum, paternum ex
282 diſpoſitione iuris: tamen † valet illa inſtitu-
tio facta in teſtamento de ijs, ad operandum
ipſis fauorem etiam ſine aſſenſu regio, quia ius
aſſentit. &c. Ideoque poſſunt petere immiſſio-
nem, quia de iure ipſi erant ſucceſſuri, allegat
Alber. de Roſate & reliquos, prout etiam ipſi
aduerſarij ad hoc allegant *Curtium parte 4. nu.
28. Pariſ. conſil. 2. num. 4. & Tyraquell. in Præ-
fat. de iure retract.* Cui tanquam indubitabili &
ab aduerſarijs cōfeſſato fundamēto latius in-
hærere ſuperuacaneum.

Quod autem obijcitur, patrem in feudo
hæreditario aliter, quam ipſi liberi alias ab in-
teſtato ſucceſſuri eſſent, abſque domini con-
ſenſu diſponere, illudque vni ex pluribus præ-
legare, ac ita, vt de alia qualibet re hæredita-
ria, diſponendo præiudicare poſſe, quodque
hæredes in tali feudo diſpoſitioni defuncti
contrauenire nō poſſint, plane erroneum eſt,
omnique veritati & iuri feudali contrari-
um.

Nam licet ex quorundam ſententia feuda
hæreditaria diſpoſitionem, prout cætera bo-
na, admittant, illud tamen non aliter intelli-
dum eſt niſi † Domini feudi conſenſus inter- 283
ueniat, vel talis diſpoſitio ſecundum regulas
iuris feudalis, vt ſupra tactum, facta, vel vt ad-
uerſarij loquuntur, talis diſpoſitio iuri & con-
ſuetudini conformis ſit.

Ad pleniorem iſtius axiomatis diſcuſſionē
atque confirmationem † proferatur in medi- 284
dium doctiſſimus ille *Marinus Freccia. lib. 3.
d. diff. 6.* vbi diſertis verbis, inquit in feudis hę-
reditarijs nullam valere diſpoſitionem de-
functi, niſi inter cætera eſſet data licentia te-
ſtandi, allegat *Socinum conſil. 252. lib. 2.* In feu-
do autem ex pacto & prouidentia nullam eſſe
defuncti diſpoſitionem. Rationem diuerſita-
tis adfert, quod feudum hæreditarium quan-
do † Dominus præbet aſſenſum, cenſetur 285
quoad ipſos poſteros deſcendentes vel agna-
tos, libera & allodialis & res mere Burgenſa-
tica, allegat *Iſerniam in d. c. 1. & Baldum in l.
cum virum C. de fideicom* allegat inſuper *Cam-
pegium conſ. 11. inter conſil. Brunij rurſum* alle-
gantem *Baldum conſil 394. incip.* Quod con-
ſentiente Domino. Quod & idem Freccia eo-
dem *lib. diff. 33. repetit*, dicens, feudum hære-
ditarium, iudicatur vt res allodialis quando in
diſpoſitione facienda per feudarium accom-
modatur domini voluntas, & paulo infra, ac-
cedente licentia Domini, idem tradit *Fran-
ciſc. Burſatus conſul. 89. num. 32.* dicens feudum
hæreditarium cœteris bonis allodialibus aſſi-
milatur præter Domini conſenſum allegat
*Iſerniam & Campeg, vbi ſupra Rimniald. Pa-
riſ. & Frecciam locis ſupradictis*, Et vt idem Bur-
ſatus † *conſil. 30. num. 28. inquit*. Vaſallum non 286
poſſe teſtari de feudo propter Domini con-
ſenſum externum, quo accedente, ſtatim re-
duci Vaſallum ad terminos, vt ſi de re libera
teſtaretur, allegat vltra prædict. *Camera. vbi
ſupra & Fabrum in §. non ſolum inſtit. de legat: &
apoſtillat. ad Alex. conſil. 246. num. 6.* Quin et-
iam idem, *Burſat. conſil. 22. num. 1.* Aſſenſus
domini de teſtando, inquit, in totum reducit
Vaſallum ad terminos iuris primæui, ac ſi de
re allodiali omnino teſtaretur, cū ſolū quod-
dam externum obſtaculum ſuæ volūtatis tol-
lat, allegat *Fabr. vbi ſupra & Brun. conſil 1. nu.
58. & ſeq.* Eiuſdem eſt ſententiæ. *Anton. Capit-
ius deciſ. Neap. 64. num. 1. & 8. ibi*, Nec obſtat,
quod de feudo hæreditario poteſt quis teſtari
cum aſſenſu.

Concordat *Thomas Gram. deciſ. 103. nu. 219.*
Feudum hęreditarium inquit, † poteſt in quē- 287
cunque alienari cum aſſenſu regio. Quibus
aſtipulatur *Afflictus deciſ. 112.* vbi inquit: filius
& hæres patris non poteſt venire contra alie-
nationem factam per patrem cum aſſenſu,
ergo ſine conſenſu poteſt. Eiuſdem ſenten-
tiæ † eſt *Thomas Marinus de feudo hæred. tit. 5.* 288
num 40. quod hæres factum defuncti ratum
habere teneatur, dummodo legitime factum
fue-

fuerit, hoc eſt mediante Regis aſſenſu, alias,
289 inquit, factū ipſum, eum † ſit à jure improbatū,
non cogeretur obſeruare, allegat multos ſuæ
ſententiæ approbatores. Idem etiam claris
verbis atteſtatur *Bartol. Camer. in Repet. d. c.*
Imperialem. litera M. nu. 1. dicens patris geſta
contra filium tam in feudo hæreditario quam
ex pacto & prouidentia, nouo, ſi careant aſ-
ſenſu domini, nihil valere. Et paulo poſt. Aſ-
ſenſus, inquit, vrget, abſque quo neque in
in feudo ex pacto & prouidentia, neq; in feu-
do hæreditario ea ratione quicquam parens
290 ageret. Ex † quo non ſufficit in feudis patris
& filij voluntas, ſed opus eſt tertio, nimirum
Domioi aſſenſu. Et in puncto inæqualis di-
291 uiſionis feudi hæreditarij per † patrem faci-
endæ cautelam dat, vt filij conſentiant, & ſu-
per conſenſu (puta filiorum) alius conſenſus
(puta Domini) vt ꝑpetuo valeat impetretur.

Et ne ſuffragijs emendicatis æquo longius
inhæreamus, videatur ad hanc materiam *Si-*
giſmund. Loffred. conſil. ſuo feudali 1. num. 147.
292 vbi manifeſtis verbis inquit. Patrem † ſine
conſenſu Domini non poſſe feudum etiam
hæreditarium aſſignare & concedere vni ex
filijs in præiudicium aliorum quando eſt Lō-
gobardum vel diuiſibile: nec primogeniti ſi eſt
Francum & è contrario cum aſſenſu, in vtroq;
caſu poſſe, & paulo poſt. Nam ſicut in feudo
iuris Francorum hæreditario, inquit, paterno
vel antiquo nō poteſt pater illud cōcedere ſe-
cūdo genito in ꝑiudiciū primogeniti ſine con-
ſenſu Dñi: ita nō poteſt ſine cōſenſu Dñi in ꝑ-
iudiciū cuiuslibet ex filijs vni tñ ex eis cōcede-
re feudum paternum vel antiquum ſub no-
mine hæredis conceſſum, in quo vitiatur ſe-
cundum ius Longobardorum, allegat Andre.
de Iſernia *in conſtit. Diuæ memoriæ in princip.*
293 Idem † atteſtatur *conſil. 14. num. 62.* vbi dicit
feudatarium non poſſe cum conſenſu Regis
diſponere de feudo in præiudicium agnato-
rum, quando illud eſt ex pacto & prouidentia
& paternum, ſi vero eſſet nouum ex pacto &
prouidentia vel hæreditarium nouum: vel et-
iam paternum, in eo (inquit) requiritur aſ-
ſenſus Domini & ſine eo non valet in præiu-
dicium filij vel alterius agnati, allegat *Andre.*
in c. 1. §. & ſi libellus col. 5. de feudo paterno & c. 1.
an agnat. & in c. 1. in fine qui ſucceſſ. tene. Qui-
bus omnibus finaliter ſubſcribit *Thomas Ma-*
294 *rin. ſupra allegatus tit. 14. num. 8.* vbi † quærit
an Pater poſſit donare vel prælegare, ſine aſ-
ſenſu Regis integrum feudum iuris Longo-
bardorum, in quo omnes filij æqualiter ſuc-
cedere debent. Et licet ibidem prima facie ex
Andrea in d. § Omnes filij num. 2. videatur
determinare, quod poſſit, motus dictis euſ-
dem *Andreæ c. 1. coll. 1. in princip. de ſucceſſ. feu-*
di, negantis in feudo ex pacto & prouidentia
patrē ſine aſſenſu diſponere poſſe, vt vnus fi-
lius habeat duas partes, alius vero tertiam, Er-
go in feudo hæreditario ipſum determinaſſe
contrarium pro quo etiam dicit facere ratio-
nem, poſteaquam Rex ſemel aſſenſum ſuum,
vt valeat ad omnes filios æqualiter, præſtiterit
ſi pater vni ex filijs donet, quod tunc nouus
aſſenſus non requiratur in diſpoſitione, eo ꝙ
diſponat de comprehenſis in inueſtitura, ad ꝙ
allegat eiuſdem ſententiæ *Curtium parte 4. nu.*
131. propter regulam l. cum mat. de rei vend. Ta-
men ex dictis eiuſdem Andreæ *in c. 1. in addit.*
num. 8. verſ. Quid ergo ſi pater, de natura ſucceſſ.
feudi contrariam ſententiam tenet, dicens
quemadmodum pater non poteſt priuare pri-
mogenitū ſine aſſenſu Regis feudo iuris Frā-
corum: ita nec † poterit portionem tangen- 295
tem omnes filios in feudo iuris Longobardo-
rum eis auferre prælegando, ſeu donando v-
ni, dicitque hanc ſententiam ſecutum eſſe
Loffredum d. conſ. feud. 1. concludens eam ſibi
placere, *per text. in c. 1. de ſucceſſ. feudi ibi* nulla 296
ordinatione defuncti in feudo † manente vel
valente, quem textum inquit in omni feudo
procedere ſecundum Camerarium, vbi ſupra,
& alios. Quod & *idem Camerar. fol. mihi 172. &*
fol. 175. Ita vt & in extraneis locum habeat ex
ſententia gloſ. *Afflict., Oldr., Baldi* & alio-
rum per aliquot rationes probat.

Quantum † autē ad dicta *Andreæ in d. c. o-* 297
mnes filij (per quæ hæc quæſtio facta eſt du-
bitabilis) attinet, dicit ea intelligenda eſ-
ſe, accedente conſenſu Regis, quod tunc ſci-
licet poſſit aſſignare pater vni ex ſuis hære-
dibus feudum, ſicque ſe declarare Iſerniam *in*
d. verſ. Quid ergo, ſi pater, finaliter conclu-
dens, hodie feudum hæreditarium diuiſibile
vel iuris Longobardorum, ſiue hæreditarium
iuris Francorum, quod ad primogenitum tā-
tum vadit, paſſim & indiſtincte obtento Re-
gis aſſenſu licere patri, nedum vni ex filijs aſ-
ſignare, ſed etiam extraneo vendere, dum-
modo non ſit ex pacto vel prouidentia anti-
quum vel paternum.

Non obſtant allegata in contrarium & pri-
mo Andr. Geill. Quandoquidem ipſe domi-
ni conſenſus requiſitionem nequaquam ex-
cludat, ſed facta collatione feudi antiqui ex
facto & prouidentia hæreditarijque, cæteris
paribus, dicit de feudo hæreditario, ſicut de
alijs rebus hæreditarijs iudicandum. Quam e-
ius ſententiam cum ſupra dictis cōuenire, ne-
que aliter intelligendum, eius anteriora ſcri-
pta probant, taceo ꝙ huiuſmodi excluſionem
cōſenſus Dñi cōtra communem feudiſtarū ſen-
tētiam ipſum ne ſomniaſſe quidē dicendū ſit.

Curtio ſupra ex Marino ſufficientiſſime re-
ſponſum eſt. Quinetiam † ipſe Curtius paulo 298
ante nu. 30, diſertis verbis tradit. Quod dici-
tur, Vaſallum non poſſe teſtari de feudis, pro-
cedere, niſi feudi cōceſſio ꝓ ſe & ſuis hæredi-
bus

Hoc ipſum breuibus demonſtrando iuris
eſt nō incogniti. Quando teſtamentum vt di-
ſpoſitio inter ſuos liberos iuri & conſuetudi-
ni feudali conformis eſt, vel vt alij inquiunt,
279 ſi diſponat † ſecundum regulas feudi, quod
iſto caſu ex iudicio defuncti, cæteris paribus,
ſucceſſio competat. Secus autem eſt, ſi in v-
num conferantur, quæ pluribus debentur.
Et quod iſto caſu talis diſpoſitio, etiam in feu-
280 do hæreditario reprobetur à iure, æqualis au-
tem admittatur tradit *Marinus* † *Freccia lib. 3. feudorum, diff. 6. & 20. allegat Modernos Neapolitanos in cap. 1. de ſucceſ. feudi, & in cap. 1. in tit. An agnat.* & quod huiuſmodi diſpoſitio de-
beat æqualitatem continere: tradit idem *Freccia d. diff. 6.* his verbis: nulla valet regulariter
diſpoſitio defuncti in feudis, *C. 1. de ſucceſ. feudi*, niſi fiat ad commodum filij, ſecundum Af-
flictum *in d. c. 1. an agnatus.* Et niſi filios æqua-
liter inſtituat, allegat *Decium conſil. 262. vol. 2. & alios quamplures* dicitque hæc in feudo
hæreditatio locum habere. Et hoc eſt, quod
ſupra dictum patrem ſine aſſenſu non poſſe
diſponere de feudo alio modo, quam ipſi libe-
ri ſucceſſuri eſſent, quemadmodum etiam ipſi
aduerſarij concludendo atteſtati ſunt, ſcilicet
281 ordinationem † ac diſpoſitionem teſtatoris
iuri ac conſuetudini feudali conformem va-
lere, etiam abſque Domini conſenſu, prout
etiam Afflictus diſertis verbis inquit *deciſ. 119.*
ſi enim, inquit inter cætera, habens feuda di-
ſponit, prout, ius vult, iureque communi o-
mnes feudorum capaces, excepto Comitatu &
Marchionatu, ſuccedant, paterque omnes fi-
lios hæredes in omnibus bonis inſtituat, licet
ipſi filij debeant habere feudum, paternum ex
282 diſpoſitione iuris: tamen † valet illa inſtitu-
tio facta in teſtamentu de ijs, ad operandum
ipſis fauorem etiam ſine aſſenſu regio, quia ius
aſſentit. & c. Ideoque poſſunt petere immiſſio-
nem, quia de iure ipſi erant ſucceſſuri, allegat
Alber. de Roſate & reliquos, prout etiam ipſi
aduerſarij ad hoc allegant *Curtium parte 4. nu. 28. Pariſ. conſil. 2. num. 4. & Tyraquell. in Præfat. de jure retract.* Cui tanquam indubitabili &
ab aduerſarijs cōfeſſato fundamēto latius in-
hærere ſuperuacaneum.

Quod autem obijcitur, patrem in feudo
hæreditario aliter, quam ipſi liberi alias ab in-
teſtato ſucceſſuri eſſent, abſque domini con-
ſenſu diſponere, illudque vni ex pluribus præ-
legare, ac ita, vt de alia qualibet re hæredita-
ria, diſponendo præiudicare poſſe, quodque
hæredes in tali feudo diſpoſitioni defuncti
contrauenire nō poſſint, plane erroneum eſt,
omnique veritati & iuri feudali contrari-
um.

Nam licet ex quorundam ſententia feuda
hæreditaria diſpoſitionem, prout cætera bo-
na, admittant, illud tamen non aliter intelli-
dum eſt niſi † Domini feudi conſenſus inter- 283
ueniat, vel talis diſpoſitio ſecundum regulas
iuris feudalis, vt ſupra tactum, facta, vel vt ad-
uerſarij loquuntur, talis diſpoſitio iuri & con-
ſuetudini conformis ſit.

Ad pleniorem iſtius axiomatis diſcuſſionē
atque confirmationem † proferatur in medi- 284
dium doctiſſimus ille *Marinus Freccia. lib. 3. d. diff. 6.* vbi diſertis verbis, inquit in feudis hę-
reditarijs nullam valere diſpoſitionem de-
functi, niſi inter cætera eſſet data licentia te-
ſtandi, allegat *Socinum conſil. 252. lib. 2.* In feu-
do autem ex pacto & prouidentia nullam eſſe
defuncti diſpoſitionem. Rationem diuerſita-
tis adfert, quod feudum hæreditarium quan-
do † Dominus præbet aſſenſum, cenſetur 285
quoad ipſos poſteros deſcendentes vel agna-
tos, libera & allodialis & res mere Burgenſa-
tica, allegat *Iſerniam in d. c. 1. & Baldum in l. cum virum C. de fideicom* allegat inſuper *Campegium conſ. 11. inter conſil. Briuij rurſum* alle-
gantem *Baldum conſil 394. incip.* Quod con-
ſentiente Domino. Quod & idem Freccia eo-
dem *lib. diff. 33. repetit*, dicens, feudum hære-
ditarium, iudicatur vt res allodialis quando in
diſpoſitione facienda per feudarium accom-
modatur domini voluntas, & paulo infra, ac-
cedente licentia Domini, idem tradit *Franciſc. Burſatus conſul. 89. num. 32.* dicens feudum
hæreditarium cœteris bonis allodialibus aſſi-
milatur præter Domini conſenſum allegat
Iſerniam & Campeg. vbi ſupra Riminald. Pariſ. & Frecciam locis ſupradictis, Et vt idem Bur-
ſatus † *conſil. 30. num. 28. inquit.* Vaſallum non 286
poſſe teſtari de feudo propter Domini con-
ſenſum externum, quo accedente, ſtatim re-
duci Vaſallum ad terminos, vt ſi de re libera
teſtaretur, allegat vltra prædict. *Camera. vbi ſupra & Fabrum in §. non ſolum inſtu. de legat: & apoſtillat. ad Alex. conſil. 246. num. 6.* Quin et-
iam idem, *Burſat. conſil. 22. num. 1.* Aſſenſus
domini de teſtando, inquit, in totum reducit
Vaſallum ad terminos iuris primæui, ac ſi de
re allodiali omnino teſtaretur, cū ſolū quod-
dam externum obſtaculum ſuæ volūtatis tol-
lat, allegat *Fabr. vbi ſupra & Brun. conſil 1. nu. 58. & ſeq.* Eiuſdem eſt ſententiæ. *Anton. Capitius deciſ. Neap. 64. num. 1. & 8. ibi*, Nec obſtat,
quod de feudo hæreditario poteſt quis teſtari
cum aſſenſu.

Concordat *Thomas Gram. deciſ. 103. nu. 219.*
Feudum hęreditarium inquit, † poteſt in quē- 287
cunque alienari cum aſſenſu regio. Quibus
aſtipulatur *Afflictus deciſ. 112.* vbi inquit: filius
& hæres patris non poteſt venire contra alie-
nationem factam per patrem cum aſſenſu,
ergo ſine conſenſu poteſt. Eiuſdem ſenten-
tiæ † eſt *Thomas Marinus de feudo hæred. tit. 5. num 40.* quod hæres factum defuncti ratum 288
habere teneatur, dummodo legitime factum

fue-

Digitized by Google

fuerit, hoc eſt mediante Regis aſſenſu, alias,
289 inquit, factū ipſum, eum † ſit à jure improbatū,
non cogeretur obſeruare, allegat multos ſuæ
ſententiæ approbatores. Idem etiam claris
verbis atteſtatur *Bartol. Camer. in Repet. d. c.*
Imperialem. litera M. nu. 1. dicens patris geſta
contra filium tam in feudo hæreditario quam
ex pacto & prouidentia, nouo, ſi careant aſ-
ſenſu domini, nihil valere. Et paulo poſt. Aſ-
ſenſus, inquit, vrget, abſque quo neque in
in feudo ex pacto & prouidentia, neq; in feu-
do hæreditario ea ratione quicquam parens
290 ageret. Ex † quo non ſufficit in feudis patris
& filij voluntas, ſed opus eſt tertio, nimirum
Domini aſſenſu. Et in puncto inæqualis di-
291 uiſionis feudi hæreditarij per † patrem faci-
endæ cautelam dat, vt filij conſentiant, & ſu-
per eunſenſu (puta filiorum) alius conſenſus
(puta Domini) vt ꝑpetuo valeat impetretur.
Et ne ſuffragijs emendicatis æquo longius
inhæreamus, videatur ad hanc materiam *Si-*
giſmund. Loffred. conſil. ſuo feudali 1. num. 147.
292 vbi manifeſtis verbis inquit. Patrem † ſine
conſenſu Domini non poſſe feudum etiam
hæreditatium aſſignare & concedere vni ex
filijs in præiudicium aliorum quando eſt Lō-
gobardum vel diuiſibile: nec prmogeniti ſi eſt
Francum & è contrario cum aſſenſu, in vtroq;
caſu poſſe, & paulo poſt. Nam ſicut in feudo
iuris Francorum hæreditario, inquit, paterno
vel antiquo nō poteſt pater illud cōcedere ſe-
cūdo genito in ꝓiudiciū primogenti ſine con-
ſenſu Dñi: ita nō poteſt ſine cōſenſu Dñi in ꝓ-
iudiciū cuiuslibet ex filijs vni tm̄ ex eis cōcede-
re feudum paternum vel antiquum ſub no-
mine hæredis conceſſum, in quo vitiatur ſe-
cundum ius Longobardorum, allegat Andre.
de Iſernia *in conſtit. Diuæ memoriæ in princip.*
293 Idem † atteſtatur *conſil. 14. num. 62.* vbi dicit
feudatarium non poſſe cum conſenſu Regis
diſponere de feudo in præiudicium agnato-
rum, quando illud eſt ex pacto & prouidentia
& paternum, ſi vero eſſet nouum ex pacto &
prouidentia vel hæreditarium nouum: vel et-
iam paternum, in eo (inquit) requiritur aſ-
ſenſus Domini & ſine eo non valet in præiu-
dicium filij vel alterius agnati, allegat *Andre.*
in c. 1. §. & ſi libellus col. 5. de feudo paterno & c. 1.
an agnat. & in c. 1. in fine qui ſucceſ. tene. Qui-
bus omnibus finaliter ſubſcribit *Thomas Ma-*
294 *rin. ſupra allegatus tit. 14. num. 8.* vbi † quærit
an Pater poſſit donare vel prælegare, ſine aſ-
ſenſu Regis integrum feudum iuris Longo-
bardorum, in quo omnes filij æqualiter ſuc-
cedere debent. Et licet ibidem prima facie ex
Andrea in d. § Omnes filij num. 2. videatur
determinare, quod poſſit, motus dictis eiuſ-
dem *Andreæ c. 1. coll. 1. in princip. de ſucceſ. feu-*
di, negantis in feudo ex pacto & prouidentia
patrē ſine aſſenſu diſponere poſſe, vt vnus fi-
lius habeat duas partes, alius vero tertiam, Er-
go in feudo hæreditario ipſum determinaſſe
contrarium pro quo etiam dicit facere ratio-
nem, poſteaquam Rex ſemel aſſenſum ſuum,
vt valeat ad omnes filios æqualiter, præſtiterit
ſi pater vni ex filijs donet, quod tunc nouus
aſſenſus non requiratur in diſpoſitione, eo ꝙ
diſponat de comprehenſis in inueſtitura, ad ꝙ
allegat eiuſdem ſententiæ *Curtium parte 4 nu.*
131. propter regulam l. cum mat. de rei vend. Ta-
men ex dictis eiuſdem Andreæ *in c. 1. in addit.*
num. 8. verſ. Quid ergo ſi pater, de natura ſucceſ.
feudi contrariam ſententiam tenet, dicens
quemadmodum pater non poteſt priuare pri-
mogenitū ſine aſſenſu Regis feudo iuris Frā-
corum: ita nec † poterit portionem tangen- 295
tem omnes filios in feudo iuris Longobardo-
rum eis auferre prælegando, ſeu donando v-
ni, dicitque hanc ſententiam ſecutum eſſe
Loffredum d. conſ. feud. 1. concludens eam ſibi
placere, *per text. in c. 1. de ſucceſ. feudi ibi* nulla 296
ordinatione defuncti in feudo † manente vel
valente, quem textum inquit in omni feudo
procedere ſecundum Camerarium, vbi ſupra,
& alios. Quod & *idem Camerar. fol. mihi 172. &*
fol. 175. Ita vt & in extraneis locum habeat ex
ſententia gloſs. *Afflict. Oldra, Baldi &* alio-
rum per aliquoc rationes probat.
Quantum † autē ad dicta *Andreæ in d. c. o-* 297
mnes filij (per quæ hæc quæſtio facta eſt du-
bitabilis) attinet, dicit ea intelligenda eſ-
ſe, accedente conſenſu Regis, quod tunc ſci-
licet poſſit aſſignare pater vni ex ſuis hæte-
dibus feudum, ſicque ſe declarare Iſernian. *in*
d. verſ. Quid ergo, ſi pater, finaliter conclu-
dens, hodie feudum hæreditarium diuiſibile
vel iuris Longobardorum, ſiue hæreditarium
iuris Francorum, quod ad primogenitum tā-
tum vadit, paſſim & indiſtincte obtento Re-
gis aſſenſu licere patri, nedum vni ex filijs aſ-
ſignare, ſed etiam extraneo vendere, dum-
modo non ſit ex pacto vel prouidentia anti-
quum vel paternum.
Non obſtant allegata in contrarium & pri-
mo Andra. Geill. Quandoquidem ipſe domi-
ni conſenſus requiſitionem nequaquam ex-
cludat, ſed facta collatione feudi antiqui ex
facto & prouidentia hæreditarijque, cæteris
paribus, dicit de feudo hæreditario, ſicut de
alijs rebus hæreditarijs iudicandum. Quam e-
ius ſententiam cum ſupra dictis cōuenire, ne-
que aliter intelligendum, eius anteriora ſcri-
pta probant, taceo ꝙ huiuſmodi excluſionem
cōſenſus Dñi cōtra cōmunem feudiſtarū ſen-
tētiam ipſum ne ſomniaſſe quidē dicendū ſit.
Currio ſupra ex Marino ſufficientiſſime re-
ſponſum eſt. Quinetiam † ipſe Currius paulo 298
ante nu. 30, diſertis verbis tradit. Quod dici-
tur, Vaſallum non poſſe teſtari de feudis pro-
cedere, niſi feudi cōceſſio ꝓ ſe & ſuis hæredi-
bus

Hoc ipſum breuibus demonſtrando iuris
eſt nõ incogniti. Quando teſtamentum vt di-
ſpoſitio inter ſuos liberos iuri & conſuetudi-
ni feudali conformis eſt, vel vt alij inquiunt,
279 ſi diſponat † ſecundum regulas feudi, quod
iſto caſu ex iudicio defuncti, cæteris paribus,
ſucceſſio competat. Secus autem eſt, ſi in v-
num conferantur, quæ pluribus debentur.
Et quod iſto caſu talis diſpoſitio, etiam in feu-
180 do hæreditario reprobetur à iure, æqualis au-
tem admittatur tradit *Marinus* † *Freccia lib. 3.*
feudorum, diff. 6. & 20. allegat Modernos Nea-
politanos in cap. 1. de ſucceſſ. feudi, & in cap. 1. in
tit. An agnat. & quod huiuſmodi diſpoſitio de-
beat æqualitatem continere: tradit idem *Frec-*
cia d. diff. 6. his verbis: nulla valet regulariter
diſpoſitio defuncti in feudis, *C. 1. de ſucceſſ. feu-*
di, niſi fiat ad commodum filij, ſecundum Aſ-
flictum *in d. c. 1. an agnatus.* Et niſi filios æqua-
liter inſtituat, allegat *Decium conſil. 262. vol.*
2. & alios quamplures dicitque hæc in feudo
hæreditario locum habere. Et hoc eſt, quod
ſupradictum patrem ſine aſſenſu non poſſe
diſponere de feudo alio modo, quam ipſi libe-
ri ſucceſſuri eſſent, quemadmodum etiam ipſi
aduerſarij concludendo atteſtati ſunt, ſcilicet
281 ordinationem † ac diſpoſitionem teſtatoris
iuri ac conſuetudini feudali conformem va-
lere, etiam abſque Domini conſenſu, prout
etiam Afflictus diſertis verbis inquit *deciſ. 119.*
ſi enim, inquit inter cætera, habens feuda di-
ſponit, prout, ius vult, iureque communi o-
mnes feudorum capaces, excepto Comitatu &
Marchionatu, ſuccedant, paterque omnes fi-
lios hæredes in omnibus bonis inſtituat, licet
ipſi filij debeant habere feudum, paternum ex
282 diſpoſitione iuris: tamen † valet illa inſtitu-
tio facta in teſtamento de ijs, ad operandum
ipſis fauorem etiam ſine aſſenſu regio, quia ius
aſſentit. &c. Ideoque poſſunt petere immiſſio-
nem, quia de iure ipſi erant ſucceſſuri, allegat
Alber. de Roſate & reliquos, prout etiam ipſi
aduerſarij ad hoc allegant *Curtium parte 4. nu.*
28. Pariſ. conſil. 2. num. 4. & Tyraquell. in Præ-
fat. de iure retract. Cui tanquam indubitabili &
ab aduerſarijs cõfeſſato fundamẽto latius in-
hærere ſuperuacaneum.

Quod autem obijcitur, patrem in feudo
hæreditario aliter, quam ipſi liberi alias ab in-
teſtato ſucceſſuri eſſent, abſque domini con-
ſenſu diſponere, illudque vni ex pluribus præ-
legare, ac ita, vt de alia qualibet re hæredita-
ria, diſponendo præiudicare poſſe, quodque
hæredes in tali feudo diſpoſitioni defuncti
contrauenire nõ poſſint, plane erroneum eſt,
omnique veritati & iuri feudali contrari-
um.

Nam licet ex quorundam ſententia feuda
hæreditaria diſpoſitionem, prout cætera bo-
na, admittant, illud tamen non aliter intelli-
dum eſt niſi † Domini feudi conſenſus inter- 283
ueniat, vel talis diſpoſitio ſecundum regulas
iuris feudalis, vt ſupra tactum, facta, vel vt ad-
uerſarij loquuntur, talis diſpoſitio iuri & con-
ſuetudini conformis ſit.

Ad pleniorem iſtius axiomatis diſcuſſionẽ
atque confirmationem † proferatur in medi- 284
dium doctiſſimus ille *Marinus Freccia. lib. 3.*
d. diff. 6. vbi diſertis verbis, inquit in feudis hę-
reditarijs nullam valere diſpoſitionem de-
functi, niſi inter cætera eſſet data licentia te-
ſtandi, allegat *Socinum conſil. 252. lib. 2.* In feu-
do autem ex pacto & prouidentia nullam eſſe
defuncti diſpoſitionem. Rationem diuerſita-
tis adfert, quod feudum hæreditarium quan-
do † Dominus præbet aſſenſum, cenſetur 285
quoad ipſos poſteros deſcendentes vel agna-
tos, libera & allodialis & res mere Burgenſa-
tica, allegat *Iſerniam in d. c. 1. & Baldum in l.*
cum virum C. de fideicom. allegat inſuper *Cam-*
pegium conſ. 11. inter conſil. Briuij rurſum alle-
gantem *Baldum conſil 394. incip.* Quod con-
ſentiente Domino. Quod & idem Freccia eo-
dem *lib. diff. 33. repetit*, dicens, feudum hære-
ditarium, iudicatur vt res allodialis quando in
diſpoſitione facienda per feudarium accom-
modatur domini voluntas, & paulo infra, ac-
cedente licentia Domini, idem tradit *Fran-*
ciſc. Burſatus conſul. 89. num. 32. dicens feudum
hæreditarium cœteris bonis allodialibus aſſi-
milatur præter Domini conſenſum allegat
Iſerniam & Campeg. vbi ſupra Rimnald. Pa-
riſ. & Frecciam locis ſupradictis, Et vt idem Bur-
ſatus † *conſil. 30. num. 28. inquit.* Vaſallum non 286
poſſe teſtari de feudo propter Domini con-
ſenſum externum, quo accedente, ſtatim re-
duci Vaſallum ad terminos, vt ſi de re libera
teſtaretur, allegat vltra prædict. *Camera. vbi*
ſupra & Fabrum in §. non ſolum inſtit. de legat: &
apoſtillat. ad Alex conſil. 246. num. 6. Quin et-
iam idem, *Burſat. conſil. 22. num. 1.* Aſſenſus
domini de teſtando, inquit, in totum reducit
Vaſallum ad terminos iuris primæui, ac ſi de
re allodiali omnino teſtaretur, cũ ſolũ quod-
dam externum obſtaculum ſuæ volũtatis tol-
lat, allegat *Fabr. vbi ſupra & Brun. conſil 1. nu.*
58. & ſeq. Eiuſdem eſt ſententiæ. *Anton. Capitiu*
decis. Neap. 64. num. 1. & 8. ibi, Nec obſtat,
quod de feudo hæreditario poteſt quis teſtari
cum aſſenſu.

Concordat *Thomas Gram. deciſ. 103. nu. 219.*
Feudum hęreditarium inquit, † poteſt in quẽ- 287
cunque alienari cum aſſenſu regio. Quibus
aſtipulatur *Afflictus deciſ. 112.* vbi inquit: filius
& hæres patris non poteſt venire contra alie-
nationem factam per patrem cum aſſenſu,
ergo ſine conſenſu poteſt. Eiuſdem ſenten-
tiæ † eſt *Thomas Marinus de feudo hæred. tit. 5.* 288
num 40. quod hæres factum defuncti ratum
habere teneatur, dummodo legitime factum
fue-

fuerit, hoc eſt mediante Regis aſſenſu, alias,
289 inquit, factũ ipſum, cum † ſit à iure improbatũ,
non cogeretur obſeruare, allegat multos ſuæ
ſententiæ approbatores. Idem etiam claris
verbis atteſtatur *Bartol. Camer. in Repet. d. c.
Imperialem. litera M. nu. 1.* dicens patris geſta
contra filium tam in feudo hæreditario quam
ex pacto & prouidentia, nouo, ſi careant aſ-
ſenſu domini, nihil valere. Et paulo poſt. Aſ-
ſenſus, inquit, vrget, abſque quo neque in
in feudo ex pacto & prouidentia, neq; in feu-
do hæreditario ea ratione quicquam parens
290 ageret. Ex † quo non ſufficit in feudis patris
& filij voluntas, ſed opus eſt tertio, nimirum
Domini aſſenſu. Et in puncto inæqualis di-
291 uiſionis feudi hæreditarij per † patrem faci-
endæ cautelam dat, vt filij conſentiant, & ſu-
per conſenſu (puta filiorum) alius conſenſus
(puta Domini) vt ꝑpetuo valeat impetretur.

Et ne ſuffragijs emendicatis æquo longius
inhæreamus, videatur ad hanc materiam *Si-
giſmund. Loffred. conſil. ſuo feudali 1. num. 147.*
292 vbi manifeſtis verbis inquit. Patrem † ſine
conſenſu Domini non poſſe feudum etiam
hæreditarium aſſignare & concedere vni ex
filijs in præiudicium aliorum quando eſt Lõ-
gobardum vel diuiſibile: nec primogeniti ſi eſt
Francum & è contrario cum aſſenſu, in vtroq;
caſu poſſe, & paulo poſt. Nam ſicut in feudo
iuris Francorum hæreditario, inquit, paterno
vel antiquo nõ poteſt pater illud cõcedere ſe-
cũdo genito in ꝑiudiciũ primogeniti ſine con-
ſenſu Dñi: ita nõ poteſt ſine cõſenſu Dñi in ꝑ-
iudiciũ cuiuslibet ex filijs vni tm̃ ex eis cõcede-
re feudum paternum vel antiquum ſub no-
mine hæredis conceſſum, in quo vitiatur ſe-
cundum ius Longobardorum, allegat Andre.
de Iſernia *in conſtit. Diuæ memoriæ in princip.*
293 Idem † atteſtatur *conſil. 14. num. 62.* vbi dicit
feudatarium non poſſe cum conſenſu Regis
diſponere de feudo in præiudicium agnato-
rum, quando illud eſt ex pacto & prouidentia
& paternum, ſi vero eſſet nouum ex pacto &
prouidentia vel hæreditarium nouum: vel e-
tiam paternum, in eo (inquit) requiritur aſ-
ſenſus Domini & ſine eo non valet in præiu-
dicium filij vel alterius agnati, allegat *Andre.
in c. 1. §. & ſi libellus col. 5. de feudo paterno & c. 1.
an agnat. & in c. 1. in fine qui ſucceſ.* tene. Qui-
bus omnibus finaliter ſubſcribit *Thomas Ma-
294 rin. ſupra allegatus tit. 14. num. 8.* vbi † quærit
an Pater poſſit donare vel prælegare, ſine aſ-
ſenſu Regis integrum feudum iuris Longo-
bardorum, in quo omnes filij æqualiter ſuc-
cedere debent. Et licet ibidem prima facie ex
Andrea in d. § Omnes filij num. 2. videatur
determinare, quod poſſit, motus dictis eiuſ-
dem *Andreæ c. 1. coll. 1. in princip. de ſucceſ. feu-
di,* negantis in feudo ex pacto & prouidentia
patrẽ ſine aſſenſu diſponere poſſe, vt vnus fi-
lius habeat duas partes, alius vero tertiam, Er-
go in feudo hæreditario ipſum determinaſſe
contrarium pro quo etiam dicit facere ratio-
nem, poſteaquam Rex ſemel aſſenſum ſuum,
vt valeat ad omnes filios æqualiter, præſtiterit
ſi pater vni ex filijs donet, quod tunc nouus
aſſenſus non requiratur in diſpoſitione, eo ꝙ
diſponat de comprehenſis in inueſtitura, ad ꝙ
allegat eiuſdem ſententiæ *Curtium parte 4 nu.
131. propter regulam l. cum mat. de rei vend.* Ta-
men ex dictis eiuſdem Andreæ *in c. 1. in addit.
num. 8. verſ. Quid ergo ſi pater, de natura ſucceſ.
feudi* contrariam ſententiam tenet, dicens
quemadmodum pater non poteſt priuare pri-
mogenitũ ſine aſſenſu Regis feudo iuris Frã-
corum: ita nec † poterit portionem tangen- 295
tem omnes filios in feudo iuris Longobardo-
rum eis auferre prælegando, ſeu donando v-
ni, dicitque hanc ſententiam ſecutum eſſe
Loffredum d. conſ. feud. 1. concludens eam ſibi
placere, *per text. in c. 1. de ſucceſ. feudi ibi* nulla
ordinatione defuncti in feudo † manente vel 296
valente, quem textum inquit in omni feudo
procedere ſecundum Camerarium, vbi ſupra,
& alios. Quod & *idem Camerar. fol. mihi 172. &
fol. 175.* Ita vt & in extraneis locum habeat ex
ſententia gloſ. *Afflict., Oldra., Baldi* & alio-
rum per aliquot rationes probat.

Quantum † autẽ ad dicta *Andreæ in d. c.* o- 297
mnes filij (per quæ hæc quæſtio facta eſt du-
bitabilis) attinet, dicit ea intelligenda eſ-
ſe, accedente conſenſu Regis, quod tunc ſci-
licet poſſit aſſignare pater vni ex ſuis hære-
dibus feudum, ſicque ſe declarare Iſerniam *in
d. verſ.* Quid ergo, ſi pater, finaliter conclu-
dens, hodie feudum hæreditarium diuiſibile
vel iuris Longobardorum, ſiue hæreditarium
iuris Francorum, quod ad primogenitum tã-
tum vadit, paſſim & indiſtincte obtento Re-
gis aſſenſu licere patri, nedum vni ex filijs aſ-
ſignare, ſed etiam extraneo vendere, dum-
modo non ſit ex pacto vel prouidentia anti-
quum vel paternum.

Non obſtant allegata in contrarium & pri-
mo Andra. Geill. Quandoquidem ipſe domi-
ni conſenſus requiſitionem nequaquam ex-
cludat, ſed facta collatione feudi antiqui ex
facto & prouidentia hæreditarijque, cæteris
paribus, dicit de feudo hæreditario, ſicut de
alijs rebus hæreditarijs iudicandum. Quam e-
ius ſententiam cum ſupradictis cõuenire, ne-
que aliter intelligendum, eius anteriora ſcri-
pta probant, ideo ꝙ huiuſmodi excluſionem
cõſenſus Dñi cõtra cõmunem feudiſtarũ ſen-
tẽtiam ipſum ne ſomniaſſe quidẽ dicendũ ſit.

Curtio ſupra ex Marino ſufficientiſſime re-
ſponſum eſt. Quinetiam † ipſe Curtius paulo 298
ante nu. 30. diſertis verbis tradit. Quod dici-
tur, Vaſallum non poſſe teſtari de feudis, pro-
cedere, niſi feudi cõceſſio ꝓ ſe & ſuis hæredi-
bus

bus quibuſcunque facta ſit. Quodque feu-
dum virtute iſtorum verborum, (puta ſi ſecũ-
dum regulas iutis, prout ſupra dictum, proce-
datur) legari poſſit, cum etiam dicta verba il-
299 lud operentut, quod illi, qui † alias ſucceſſio-
nis feudi incapaces eſſent, ſuccedant, allegat
*Roman. in l. id tempus ff. de vſucap. & in l. etiam
ff. ſoluto matri. Barbat. & alios.*

Sed cum hæc dictio hæredibus quibuſcun-
que in exbibitis inueſtituris nuſquam repe-
riatut. Hinc ſequitur Curtium hoc caſu con-
tta Actricem nibil ſtringere, ſed eius inten-
tionem per clara Curtij verba *numero 3.* ex
Iſernia deptompta, quod patet non poſſit v-
ni filiotum aſſignare feudi duas partes alteti
vero tertiam. Sed quod omnes etiamſi inæ-
qualitet ſint inſtituti, æqualitet tamen in feu-
do ſuccedant, fundari. Imo ex eodem Curtio,
Iacobo, Butrig. Baldo & *Angel. in l. Item vi-
dendum ff. de pet. hered.* infertur, quod pater
nullo modo poſſit ptælegate feudum vni fi-
liorum, eo, quod omne illud ius, quod patet
300 in feudo habuit, eius morte † *finiatur l. vxor
partus. C. de legat. & l. ſtipulatio iſta §. ſi quis ita
301 ff. de verb. oblig.* Præſertim † cum ius ex ſtipu-
latione patetna & ſuperiorum liberis acquiſi
tum ipſis à patre aliter diſponente ſine eorum
facto tolli non poſſit *l. ſi poſt mortem §. fin. de
contra Tab.* Imo cum feudum ad omnes capa-
ces, vt ſupta dictum æqualiter pertineat, *c. 1.
§. & quia vidimus qui feudum dare poſſint.* Ibiq;
Baldus & Belui *in c. 1. an agri vel fil.* Quomo-
do ſine aliorum æque capacium conſenſu vel
ratificatione patet in præiudicium huius cõ-
modum altetius diſponet?

302 Quo † etiam facit Alexandri doctrina in
conſil. 29. Vaſallum poſſe teſtati iuxta ſed non
contra natutam feudi. Controuerſi autem
feudi natuta, prout ſupra deductum, diuidua
ſit, vt ſcilicet intet omnes capaces diuidatut.
Atque *Andre. Geil. dicta obſer. 154. num. 13.*
ad dicti ſui confirmationem *Alexand. dicto
conſil. 29.* alleget. ſicq; ſecundum Alexaudrũ
ex ſententia doctorum intelligendus ſit,
Hiue patet tam Gelium quam Curtium ab
aduetſatijs in hoc caſu prætenſi inconſulto
facti ptælegati minus decenter allegatos, ma-
xime cum verba heredibus quibuſcunque per
ipſos minime verificata ſint.

Afflictus deciſ. 112. num. 3. ſine dubio no-
ſtram ptobat intentionem, quod ſcilicet in
feudo etiam hæreditario domini cõſenſus re-
303 quiratur. Licet † cuim eius ſit ſententiæ, vt fi-
lius & hæres patris non poſſit venire coutra a-
lienationem patris factam de feudo hæredita-
rio: hoc tamen procedere, ſi domini conſen-
ſus accedat, illa eius verba *Cum conſenſu Regio
&c. numero quarto*, poſita, non obſcure indi-
cant.

Quibus non obſtat eiuſdem *Afflicti deciſ.
119.* tatio quod ibi diſpoſitio ſine conſen-
ſu valebat, ea eſt, quia nibil agebatut ibi
contra iura feudalia, ſed diſpoſitio erat iuri &
conſuetudini feudali couſormis. Inſtitusi e-
nim erant omnes ij, ad quos feudum peruе-
nite potetat. Quod cum in hoc noſtro caſu
non ſit factum; ſed contra iura diſpoſitio at-
teutata, illud Afflicti non coutta ſed pro fa-
cit.

Nec etiam hiſce obſtat *Anton. Captius de-
ciſ. 64.* Licet euim eius verba habeant, quod
de hæteditatio feudo quis poſſit teſtari, addit
tameu illa verba cum aſſenſu. Imo quod fot-
tius eſt, caſus iſtius deciſionis eſt. Quod Bet-
nardinus feudum hæreditarium cum aſſenſu
ducis Sueſſæ reliquit Monaſterio S. Dominici
in præiudicium uepτis ſuæ Fauſtinæ, & tamen
(inquit) votatum eſt, quod dictum Monaſte-
rium condemnatum ſit ad relaxandum & te-
ſtituendum medietatem feudi, de qua actum
fuit, Fauſtinæ actrici, quod ſummopere ad huius
caſus deciſionem notandum.

Multo minus ſtringit *Thom. Gram. deciſ. 103
num 222.* Nam quamuis dicto num. habeat,
quod feudum hæteditarium poſſit vendi & a-
lienari in præiudicium agnatorum & filiorũ,
hoc tamen ptocedit Domini conſenſu acce-
dente, alias ſecus, ttadit idem *Gram. eadem
deciſ. num. 222.* per illa nimirum vetba. Feu-
dum hæreditarium, inquit, poteſt in quem-
cunq; alienari, Cũ aſcenſu Regio vt ſupra di-
ctum.

Nihil etiam facit huc allegat *Carolus Ruin.
conſil. 38. num. 16. vol. 1.* Ibi enim quæritur, † 304
an fideicommiſſarius, grauati hæres, poſſit a-
lienationem, rei ſubiectæ reſtitutione, pen-
dente conditione factam reuocate conditio-
ne impleta, Et reſpondetur quod non, quia
in re hæreditaria hætes plus non poteſt, quam
ipſe defunctus, qui contra factum ſuum veni-
re nõ poteſt, dicitq; iſto caſu filium non poſſe
venire cõtra factum defuncti, cui ipſe defun-
ctus neceſſario parete teuebatur etiam inuẽ-
tatio confecto,

Qui † caſus lõge à noſtto, quo quæritut an 305
feudum hæteditarium ſiue conſenſu domini
alienari poſſit, diſſidet, ideoque ad eius deciſi-
onem, patum aut nihil facit *Pinellum in l. 1. C.
de bonis mater. parte 3. num. 3 & Emanu. Soarez
in verbo feudum* ſi bene petſpiciantet, non cõ-
tta, ſed pto faciunt. Et ne relatoris vice tan-
tum fungamut, videatur ipſe *Pinellus in l. 1.
num. 83. 85. 93. & 95.* Imo † ad feudi hæredita- 306
tij alienationem & tepudiationem ex cõmu-
ni doctorum ſententia requiri domini con-
ſenſum tradit *Soarez. allegato loco numero 61.
& 64.*

Ex quibus omnibus iam liquido cõſtat vul-
gate illud axioma iuris, quod de feudo hære-
ditario iudicaudum ſit, ſicut de cæteris tebus
hæ-

hæteditarijs, tum demum & non alitet procedere, quam ſi domini conſenſus accedat, quo deficiente, omnem talem ſuper feudo etiam hæreditario diſpoſitionē, niſi modo ſupradicto ſecūdum regulas feudi, vt quia in omnib. ſucceſſuris æqualiter diſpoſitum foret, ꝓ nulla & irrita habendam.

Quæ cum in hoc noſtro caſu ceſſent, nihil enim de tali adhibito domini conſenſu conſtat & ab aduerſatijs nuſquam allegatus, multo minus probatus reperitur, vt ante dctium. Actrixq; omnibus hiſce feudis quotū cū fratribus æque capax, ne teruntio, quidem inſtituendo relicto, eū tamen eius pottio ab inteſtato aliquot millium flotenorum ſummam excedat, iniurioſe priuata ſit.

Seqnitut aſſertionem iſtam de fendo hæreditario in hoc noſtro caſu nihil ſtringere, imo quod fortius eſt, prætenſum illud teſtamentum, ſaltem quoad omiſſum domini conſenſum, quodque cōtta iuris feudalis diſpoſitionem, perperam confectum ſit, eodem iure reprobari.

Nec obſtat & illud ab aduerſarijs iactitatum axioma, cōſenſum domini ſcilicet, hoc caſu non eſſe neceſſatium, cum nullum ptæiudicium domini feudi vel agnatorum, ſed tantum hæredum teſtatoris verſetur. Quādoquidem ſupra euidenter edoctum, ſemper vbi de præiudicio liberorum agitur, ad ſuſtinendam illam prætenſam diſpoſitionem, cæteris paribus, requiri domini aſſenſum, iuribus ac fundamentis ibidem deductis.

Neque etiam vetiſimile eſt in tali caſu non
verſari prȩiudicium domini. Quia præter id, ꝙ
307 † dominus non velit cōtemni à ſuo Vaſallo, vt
aliter quam leges feudales volūt, ſolus diſponat. Siquidem ſi ſolꝰ alienaret inſcio domino,
ingratus foret, ipſumq; cōtemneret, ad quod
rigida lege prohibitum eſt, ne ſine conſenſu
ſuo quicquam faciat, vt dicit *Iſernia in c. 1. §. neceſſitate, qualiter olim feud. pot. al.* Cettum eſt, ꝙ
308 † interſit, non ſolum filijs teſtatoris, ſed & ipſi
domino, ne feudum pluribus debitum vni aſſignetur, vt ſcilicet dominus plures habeat Vaſallos, cui fauori non licet teſtari, derugate, tradit Fertarienſ. in forma *lib. ad renocationem feudi. in verbo. nec ſuperſtitibus, num. 10. ex argumento l. ſcire debetis C. vt in poſſeß. legat. &c. cum ſimilib.* Potiſſimum, cum ex notaria Curiæ couſuetudine ſemper Vaſallo vita defuncto domino feudi ab hæredibus, Ein Lehen Pferdt welches ſich zu zeitten auff 50. 40. 30. ꝛc. nach beſchaffenheit des Lehenguddes erſtrecket/ geliebert werden muß/ Taceo, quod tempore recognitionis dominus feudi à Vaſallo non patum cōmodi ſentiat, vt ſane domino multos habere Vaſallos non parum interſit.

Ptæterea nec illa ſolum vtilitas, vel damnū
rei † in conſiderationem venit, ſed etiam prȩ- 309
ter hoc damnum rei & damnum voluntatis
domini directi attendendum tradit *Camerar. in repet. d. c. Imperialem fol. mihi 15.* dicens, operationes noſtras nedum damno nos afficere, ſi tendunt ad dominationem rerum, ſed etiam ſi tendunt in diminutionem voluntatis. *Tiraquell. in præfatione, de vtroque retractu num. 25. Borch. cap. 8. num. 29.* Cum etiam ex Bartholi ſententia *in l. ſi filius verſ. eſt & tertius ff. de vulg. & pup.* Vbicunque quid nobis fit inuitis, etſi ex eo lucrum non ſentiamus, attamen damnum accepiſſe dicimur, quod & *gloß in l. paulus de ſolu. probat.* Ptout etiam eædem ab aduetſarijs adductæ rationes, quare domini conſenſus tequiratut, locum ſibi vendicant, & ptimo quidem, ne ſcilicet domino feudi alius Vaſallus, quem non velit, inuito
obtrudatur. vt recte † is, qui poſſit vni ex im- 310
mediate ſucceſſuris refutare, non tamen potetiꝰ muto, *cap. 1. §. fin. in tit. Epiſ. vel Ablat.*
vel aliter debilitato ca. 1. an mutus &c. † ſecun- 311
dum *Io. Ragnald. in d. c. Imperialem.* Quod ſane contiugeret, ſi in vnum ex immediate ſucceſſuris domini feudi non adhibito pro libitu refutare liceret.

Altera ad Aduerſarijs ratio adducta, ne ſcilicet cuiquam ius quæſitum auferatur, nihil minus ſtringit, cum ratio deficientis conſenſus domini in hoc caſu illud operetur, quod prætenſa illa diſpoſitio tanquam inualida & contra leges feudales facta plane reprobetur, neque actrici ius taliter quæſitum auferatur. Ptoinde quod prætenditur, domini conſenſum non reputari neceſſarium, quando feudum patre diſponente apud eundem manet, cui ab inteſtato obuenturum etat, licet non ad omnes tranſeat. Si enim ſolus ille eſt in quem tali modo feudum transfertur, non obeſt, nihil enim iſto caſu contra legem feudalem attentatum dici poteſt. Si vero non eſt ſolus, ſed plures ex diſpoſitione iuris feudalis capaces concurrant, certum eſt, ſine domini conſenſu talem refutationem nihil quicquam valere, vt ſupra late oſtenſum.

Et licet † vulgaritet dicatur quod cum im- 312
mediato ſucceſſuto conttahi poſſit, attamen data cohæredem pluralitate talis contractus non admittitur. Cum enim pater tranſmittere dehet neceſſario per partes, ſane in tali caſu non poteſt vni ex ſola ſua voluntate refutare feudum in totum, cæteris excluſis, tradit *Camerarius in repetit. d. cap. Imperialem fol. mihi 183. & 184. multo ſuper* iſto iura accumulans. Quod etiam *Ferrarienſis vbi ſupra in verb. nec ſuperſtitibus numero decimo tertio* affirmat talem alienationem nō tenere in præjudici-

iudicium cæterorum eiuſdem gradus,per *text.*
in c. 1. de alienat. feudi pater. vbi patet (inquic)
314 quod ſi fiat alienatio † agnatis non conſenti-
entibus,non valet,ergo quia pluraliter loqui-
tur textus, plurium exigitur conſenſus. Item
316 † loquitur (inquit) textus indefinite, ergo v-
niuerſaliter intelligendus. Item, quia ſpes
ſucceſſionis feudi æqualirer erat in omnibus.
Ergo omnium requiritur conſenſus.Item vbi
317 † ius pluribus competit, potior eſt cauſa pro-
hibentium, quam volentium, quodque in eis
locum habeat ratio prohibitionis, quæ eſt, ne
318 priuetur iure feudi, ergo &c. Item † quia talis
alienatio vim babet refutationis, ſed ad par-
tem refutatam omnes pariter ſunt admitten-
319 di. Item † ſi aliquis pluribus tenetur ſua bona
relinquere, non poteſt ea in vnum tantum
transferre,prout bæc omnia dictus Ferratien-
ſis iurium autoritatibus confirmat, ad quæ fit
vlterior relatio, quo etiam facit *Afflictus d. de-*
ciſ. 119. num. 2. ibi ſed iure communi feudorum,
quo iure omnes filij ſuccedunt, & ibi, ſi pater inſti-
tuit omnes filios hæredes in omnibus bonis &c. Lof-
fredus, Freccia, Marinus, Grammaticus & cæteri,
de quibus ſupra.

Pari modo nibil obſtat & illud. Fratres di-
uidunt inter ſe feudum & inæquales faciunt
ſuis liberis partes præiudicando, vt *in c. omnes*
filij, ſi de feudo defuncto contra: ſit. Ergo eadem
ratione diuidere poteſt pater ſuis proprijs li-
320 beris etiamſi ijs præiudicet. Reſpondetur † e-
nim primo à diuiſione fratrum ad diuiſionem
patris haud qnaquam tenere conſequenti-
am, et licet omnes vni feudum refutent: hinc
tamen non ſequitur, patrem poſſe eadem ra-
tione feudum in vnum trãsferre. Primo enim
caſu refutatio inter fratres facta, ipſis fratribus
refutantibus, legis ordinatione permiſſa fuit.
Secundo vero caſu pater non refutando, ſed
alienando contra legis prohibitionem pro-
321 ceſſit, quandoquidem † pater inæqualiter
diuidens non refuture ſed alienare dicatur.
Iſernia in c. 1. §. & ſi libellus de alienat. feud.
pater col. 2. & 3. Camerar. in repetit. d. c. Impe-
rialem pag. 182. In quo cum pater domini cõ-
ſenſu careat, contraque legis probibitionem
egerit, nihil prorſus ordinare potuit, ex vul-
gata illa regula *c. omnes filij. ſi de feudo cõt. ſit &c.*

322 Secundo † non arguitur de pluribus fratri-
bus ad ipſum patrem diuidentem, eo quod
fratribus incumbat neceſſitas, diuidendi inter
vocatos æqualiter, dum nemo in communio-
ne permanere cogitur. *l. fin. c. cõmu. diuid.* Pa-
ter vero faceret diuiſionem ex volũtate, quod
patri non permittitur, vt certe mirum non ſit,
quemquilibet lege permittente totum quod
habet,in ſui, ſuorumque præiudicium diuide-
323 re poſſe, eo quod † talis diuiſio ſit retroceſſio,
quæ permiſſa eſt ac in reſutationem reſolui-
tur *c. 1. de refut. feud.* Omnibuſque ſic refutan-
tibus vnum, qui non refutauit, tanqnam par-
tem ſuam capere conſtat. Quod † ſane non 324
procedit in patre, qui diuidendo, quod agit,
voluntarie agit, nec poteſt totum, quod ipſe
habet, ſolo conſenſu ſuo vni reſtituere, vel re-
futare in præiudicium aliorum, tradit late i-
dem *Camerar. in d. repetit. c. Imperialem, ex d.*
c. omnes filij folio mihi 186. & 187.

Multo minus obeſt quod dicituc patrem i-
deo ſuper feudis diſponere per teſtamentum
poſſe, quod boc non ſit alienare ſed refutare.
Conceſſo enim quod patris diſpoſitio ſuper
feudo vim refutationis habeat, hoc tamen ita
procedit, primo † ſi pater inter omnes capa- 325
ces ſolo conſenſu, id eſt, *d. c. Omnes filij,* æqua-
liter diſponat, cum ex ſola voluntate ſua, vt
ſupra dictum, vni refutare totum, cæteris ex-
cluſis,& aliter, quam lex feudalis vult, ordina-
re non poſſit. At ſi contra legis præſcriptum
hoc eſt, inæqnaliter diſponat, talis ordinatio
non dicetur refutatio ſed alienatio, dum pater
non refutat ſimpliciter, ſed inæqualiter diui-
dit, tenet *Camerar. vbi ſupra fol. mihi 82. allegat*
Iſerniam hoc bis dicentem in d. §. & ſi libellus col.
2. & 3. Ibique ipſum concludere. quod ſi non
poteſt alienare, minime etiam boe modo (pu-
ta inæqualiter) refutare.

Deinde † etiam iure feudali clare definitũ 316
eſt, refutationem non habere locum, niſi illa
per ſpecialem contractum, puta donationis,
venditionis vel ſimilem inter viuos fiat. *l. nun-*
quam nuda, de acq re. dom. §. interdum inſtit. de
rerum diuiſ. & ibi DD. Non autem quando per
actum vltimæ voluntatis procedit, tradit i-
dem *Camerar. loco ſupra dicto fol. mihi. 179. alle-*
gans Iſerniam in conſtitutione regni, hac edictali
1. & Baldum conſil. 347, incip. præmittendum
vol. 4. Oldrad. conſil. 236. & idem Bald. conſil.
159. incip. Cum eſſent plures fratres. vol. 3. Quod
& Ludo. Roman. conſil. 476. incip. huic felici,
nu. 3. per c. 1. §. ſed & res per quos fiat inueſtit:
probat, maxime † cum conceſſio rei non poſ- 327
ſit fieri ſine titulo *gloſ. in l. arboribus §. 1. de v-*
ſuf. & in l. per diuerſas C. mandati. Et hæc pro-
cedere etiamſi pater filio feudum refutet, ex-
præſſe tradit *Marin⁹ Freccia lib. 3. de feudis diſ-*
fer. 26, num. 1.

Denique Refutatio feudi, tali modo in vita
à patre filio facta, non ſolum titulum, prout
ſupra, ſed, & † poſſeſſionis traditionem re- 328
quirit, tenet *Iſern. in d. §. & ſi libellus num. 8. per*
l. traditionibus. C. de pactis & dicta l. nunquam
ff. de acqui. re. do. quod & Freccia vbi ſupra alle-
gans Iſerniam Loffred. & alios.

Quod cum ita ſit & hoc noſtro caſu parens
in aſſerta illa ordinatione non inter omnes ca-
paces inſtituendo diſpoſuerit, ſed quod forti-
us eſt, quoſdam in feudis controuerſis inſtitu-
erit, Actricem vero & reliquas æque capaces
citra conſenſum & domini & legis exclnſerit.

dicta-

dictaque ordinatio non ſit facta per contra-
ctum inter viuos, ſed ex eo tanquam ex vlti-
mo elogio agatur, taceo, quod aſſertus te-
ſtator ex tali ſpecifico contractu præambulo
realem poſſeſſionem aduerſarijs nunquam
tradiderit, ſed ipſemet vsque ad extremum
vitæ halitum ſeſe pro Vaſallo geſſerit & tenu-
erit, ipſoque vita defuncto aduerſarij bonis
controuerſis ſeſe de facto (ſaluis infra dicen-
dis) ingeſſerint. Hinc ſequitur prætenſam il-
lam diſpoſitionem ſub prætextu refutationis
minime ſuſtineri poſſe, ſed eam tanquam cõ-
tra domini aſſenſum, legisque feudalis ordi-
nationem attentatam, eodem feudali iure
concedere.

Atque hinc eſt, quod auus controuerten-
tium bona ſua feudalia per contractum inter
viuos filio ſuo aſſerto teſtatori, cum Domini
feudi expreſſo conſenſu, vbi vidit ſine eo hoc
fieri non poſſe, reſutarit. Quæ reſutatio, eo
quod inter viuos, tum quod ex præambulo
contractu, denique quod expreſſo domini
conſenſu facta, poſtremo, quod ſtatim poſt
refutationem modo ſupradicto ad præſcrip-
tam juris realem poſſeſſionem in ipſum tran-
ſtulerit, pro rata firmaque merito habenda
ſit prout hæc omnia ex literis reſutationis &
deſuper ſubſecutæ Inueſtituræ per aduerſari-
os editæ, tealique poſſeſſione adepta, luculen-
ter patent.

Ex quo etiam manifeſte reſultat, per dictas
literas refutationis & Inueſtituræ noſtram
aſſertionem ſummopere juuari, aduerſario-
rumque intentionem, quod ad huiuſmodi re-
futationem inæqualirer facieudam conſenſus
domini feudi non fuerit neceſſarius, prorſus
eneruatam & euerſam. Maxime cum huiuſ-
modi inſtrumenta & Inueſtituræ ab ipſis ad-
uerſarijs exhibitæ ſint, ſicque ipſis nulla con-
tradictio competat, iuribus ſupradi-
ctis.

Nihil etiam obſtat practica *l. cum à matre C. de rei vendicat.* toties non ſolum à Curtio
ſed & aduerſarijs iterata & inculcata. Patet e-
nim ad eam multiplex reſponſio. Primo enim
licet hæres non poſſit venire contra factum
defuncti, cui hæres extitit, *d. l. cum à matre:*
329 attamen † facto defuncti contrauenire poteſt,
quando illud teſtatoris factum eſt inualidum:
Ita tradit *Iſernia ſummus feudiſta in ſæpedicto c. Imperialem nu. 6. de prohib. feud. alie. per Frid. & in c. 1. §. donare qualiter olim feud. pot. alie.*
Ita reſpondet *Crauet. conſil. 200. nu. 56. & ſequen. Gram. deciſ. 93. num. 7. Socin. Iun. conſil. 77. nu. 134. Socin. ſen. conſil. 76. nu. 34. vol. 4.*
Quibus aſtipulatur *Baldus conſil. 171. lib. 5. Iaſon. conſil. 168. lib. 4. Corneus conſil. 301. num. 2. lib. 1. Gratus conſil. 91. nu. 26. lib. 1. Menochius conſil. 1. nu. 101. Tiberius Decianus conſil. 117. nu. 37. vol. 3. & conſil. 121. n. 33. eodem vol. ex Regula. Non præſtat impedimentũ &c. de regul. juris in 6. Afflictus deciſ. 240. num. 8. Pariſ. conſil. 33. vol. 3. Gabriell. libro ſexto in tit. de reg. iud. concluſ. 11.*

Quinimo † & in feudo hæreditario hære- 330
dem contra factum defuncti nullum venire
poſſe ex *Ario Pinello in l. 1. num. 83. 85. 93. & 95.* tradit *Franciſc. Burſat. conſil. 82. num. 14. 15. & 16.* allegat *Iaſonem in l. filium quem habentem num. 13. & Gram. vbi ſupra Carol. Ruin. conſil. 40. in fin. vol. 5.* Atque hoc eſt quod *Sigiſ. Loffred. conſil. ſuo feud. 1. nu. 167. & conſil. 10. nu. 34.* inquit, *Legem cum a matre* non proce-
quando feudum illicite, hoc eſt ſine conſenſu
domini alienatur, eo quod obligatio patris
nulla ſit, ob † defectum nimirum conſenſus 331
domini nec in filium deſcendat. Ideoque hæ-
res factum defuncti reuocat, quia † eſt hæres, 332
ſicut poſſet defunctus reuocare, ſi viueret. Sed
quando alienauit cum conſenſu domini, & ſic
licite tunc quia factum eſt legitime, à defun-
cto, non poteſt, cæteris partibus reuocari per
hæredem, *obſtante d. l. cum á matre.* Quibus a-
ſtipulatur *Thomas Marinus vbi ſupra.* In feudo
hæreditario hæredem cogi habere ratum fir-
mumque defuncti factum, dummodo legiti-
me hoc eſt, mediante Regis aſſenſu, factum
alias cum ſit, † à jure improbatum, vt *in c. 1. de* 334
ſucceſſ. feud. non cogitur obſeruare, *allegat Afflictum deciſ. 40. Andre. de Iſer. in d. §. donare, & alios complures.* Idem repetit *Marinus tit. 6. nu.*
28. filium ſcilicet non poſſe reuocare † obliga- 335
tiones hypothecas & alienationes per defun-
ctum cum conſenſu domini contractas. Ergo
ſine conſenſu factas reuocare poſſe non incõ-
ueniens eſt. Quod & *Iſernia in d. c. Imperialem num. 15. & 16.* comprobat in effectu dicens
quando Vaſallus alienat feudum domino non
conſentiente, & moritur antequam conſen-
ſum impetret, alienationem illam eſſe nullam
& hæredem non teneri illam ſeruare. Ratio
eſt, quia eo mortuo † jus eſt deuolutum ad ſuc- 337
ceſſores, confirmariq; ex poſt facta illa aliena-
tio non poteſt, eo quod iam defecit, & morte
alienantis non eſt cõfirmata ſed infirmata po-
tius, domini conſenſu non impetrato, quod
etiam *Afflictus in d. c. Imperialem quæſt. 24. nu. 10.* tradit dicens hæc non ſolum in feudo ex pa-
cto ex prouidentia, ſed etiam in feudo hæredi-
tario procedere,

Ex quibus demum ſequitur quod præten-
ſus ille actus teſtationis tanquam ſine vlla
domini requiſitione factus, inualidus ſit, di-
ctamque illam paternam diſpoſitionem, ſi
modo taliter nominari meretur, *per d. l. cum à matre* nequaquam juuari. ſed Actricem &
eius ſorores contra ipſam, vtputa ſuper feu-
dis etiam hæreditarijs ſine conſenſu do-
mini factam, juſtam opponendi habere cau-
ſam.

Digitized by Google

338 Secundo † clari iuris eſt, quando teſtatoris
factum eſt contra legis diſpoſitionem, quod
illi hæres, *l. cum á matre* non.obſtante, con-
trauenire poſſit *l. 2. & ibi Bartol. Caſtrenſ. Bal-*
dus & alij c. ſi quid in feud. patro: gloſ. in l. ſi pa-
ter in verb. familia in fine & ibi Bartol. Bald. &
alij C. de inoff. donat. tenet Iaſon in auth. contra
numero ſecundo C. de inoff. teſta. Gratus conſilio
91. num. 35. Bart. in l. 1. verſ. Quæro vtrum
Iuramentum & ibi Salicetus q. 9. de inoff. don.
Conſuluit Caſtrenſ. conſil. 448. & ſeq. numero
tertio lib. 2. Curt. ſenior conſil. 1. in fine prout et-
iam Baldus conſil. 161. vol. 5. Bald. conſil. 2. 5.
col. 3. verſ. tertio reſpondetur, Bartol. conſil. 65.
Alex. conſil. 57. vol. 5. & Iaſon. multis conſilijs
puta 64. vol. 3. & conſil. 168. vol. quarto &c.
339 reſponderunt. Quo loci † Iaſon hoc in tan-
tum procedere dicit, vt licet factum teſtatoris
eſſet juratum, illud tamen vires non obtineret
ſed pro nullo habendum. Quibus aſtipulatur
Thomas Gram. d. deciſ. 93. numero 9. dicens
legem cum a matre non habere locum, quan-
do alienatio reperitur ſacta contra legis pro-
hibitionem, eoque caſu hæredem non tenere
ratum habere factum defuncti, allegat *Baldum*
d. conſil. 161. quem dicit in ſpecie tenere quod
hæres poſſit contrauenire facto defuncti, in
eo quod defunctus diſpoſuit contra legis pro-
hibitionem, idem tenet *Guido Papa ſing. 377.*
num. 10. per l. ſi quis inquilinos §. fin. ff de leg. 1.
Ratio eſt. Quia ſi teſtator in teſtamento con-
tra legis diſpoſitionem egiſſet, non modo per
ipſum leges violatas, ſed & hæredi ſuo in eo,
quod ipſi ex legis diſpoſitione competijſſet,
maximum detrimentum allatum fuiſſet. Con-
ſtat autem in maximum detrimentum cenſeri
alienatum, quando is qui debebat cum alijs
ſuccedere, non conſequitur totum id, quod ei
vigore diſpoſitionis legalis competebat *d. l.*
1. & 2. ibique DD. ſupra talli C. ſi in fraudem pa-
troni &c. Quo caſu dicendum eſt, filium pa-
tris hæredem talem eius prætenſam ordina-
tionem ſic contra legis diſpoſitionem factam
obſeruare non teneri ſed reuocare poſſe. Ita
tenet *Baldus in d. verſ. Quæro vtrum Iuramen-*
tum C. de inoff. donat. Curt. d. c. 1. in fin. Quod &
Ruin. conſ. 42. nu. 3. vol. 5. probat dicens, fili-
um poſſe venire contra alienationem factam
340 à patre, in eo, quod † ex præſcripto legis relin-
quere debebat, & paulo infra. Nec tenetur,
inquit, approbare factum illius contra legem,
allegat *Petrum, Baldum & alios maxime Pau-*
lum de Caſt. in d. l. 2. & in d. l. cum a matre
Quod etiam *Pariſ. d. conſil. 33. num. 97. vol. 3.*
Tiraquell. de retract. §. 1. gloſ. 9. num. 57. Pe-
noll. in d. l. 1. parte 3. num. 99. & Mollinæus in
conſuet. Pariſ. lib. 1. §. 8. gloſ. 3. nu. 22. tradide-
runt.
341 Quin etiam factum † hoc eſt inualidum
ſaltem effectu, contra quod etiam proprium
nedum authoris ſui quis venire poteſt, tenet
Panor. in c. noſti de electio. Bartol. in l. poſt mor-
tem de adoptio. & Zabarell. conſilio 137. Alcia-
tus reſponſo 162. numero quarto Socin. Iun.
conſil. 93. numero 15. & Carol. Ruin. conſilio 78.
numero quinto libro quarto & complures alij
conſuluerunt.
Tertio expediti juris eſt, † quod factum te- 342
ſtatoris erroneum, vel ex falſa cauſa emanans
hæres ratum habere non teneatur. Quemad-
modum enim ipſe teſtator errore pateſacto
potuiſſet facto proprio contrauenire, *Bart. in*
d. l. poſt mortem Alex. conſil. 123. numero ſexto
lib. 1. Ruin. d. conſil. 78. libro quarto Socin. d.
conſil. 93. num. 16. lib. 2. Ita etiam conſtat hæ-
redem teſtatoris facto erroneo contrauenire
poſſe.
Reſpondet in ſpecie *Decius 1. conſil 475. nu.*
29. & 31. vbi ſic l. cum a matre declarat, cum
quibus etiam *Menochius conſil. 1. num. 101. Za-*
barell. d. conſil. 137. col. penult. & complures a-
lij tranſeunt.
Quemadmodum etiam receptum eſt *d. l.* 343
cum a matre & d. l. ex qua perſona, procedere
tantum in actibus onerofis, non autem lucra-
tiuis, ita reſpondet egregie *Alciatus Reſponſ.*
556. nu. 6. & 7. &c.
Imo juris eſt tritiſſimi *Regulam d. l. cum*
à matre cum concordantibus procedere,
quando † anteceſſor potuit ad libitum teſta- 344
mento ſuo de talibus bonis diſponere, aliaa
non, conſuluit *Menoch. d. conſil. 1. num. 104.*
motus per conſil. Caſtrenſis 199. & conſil. 445.
allegat latius Aimonē. Crauet. conſil. 207. Gram. de-
ciſ. 93. nu. 12. & 13. & alios, prout etiam plu-
res ad eaſdem leges adſerre limitationes huic
caſui deſeruientes poſſent, quas breuitatis
gratia omitto.
Itaque cum jure cautum eſſe ſuperius ſuf-
ficienter demonſtratum ſit, feudum præſens
ad omnes liberos ab inteſtato æqualiter per-
tinere, quodque teſtator omnes æqualiter
inſtituere debuerit, & vt Freccia inquit, ex
teſtamento patris ſucceſſionem eſſe, ſi ſecun-
dum regulas juris feudalis, hoc eſt ſi in omni-
bus ſucceſſuris diſpoſuiſſet, ſecus ſi in vnum
quod pluribus debebatur contuliſſet, iſtoque
caſu talis diſpoſitio de jure reprobetur, tradit
Freccia vbi ſupra diff. 20. per cum vnicum de
ſucceſſ. feud. E contrario autem hoc caſu pa-
rens in aſſerta diſpoſitione filios tantum in
feudis controuerſis inſtituerit, filias vero non
minus de jure & conſuetudine Curiæ (prout
ſupra multipliciter oſtenſum eſt) capaces
inique excluſerit. Taceo, quod tota illa di-
ſpoſitio non ſolum contra legem & conſue-
tudinem feudalem, ſed & præiudicium æque
capacium ſine conſenſu domini feudi, quin
imo contra jura communia, contra *l. te-*
ſtandi ac deniq; cõtra ius municipale, facta ſit.
Taceo

Taceo inquam, quod ratione inæqualitatis,
quoad cætera hæreditaria bona, defectus vo-
luntatis, præteritionis poſthumarum, omiſſæ
agnitionis hæreditatis, alijsque quampluri-
bus de cauſis ſupratactis prorſus invalida cẽ-
ſeatur, imo prætenſum illud teſtamentum
plane erroneum & ex falſa cauſa proceſſum,
præterea etiam hoc caſu non in contractu
oneroſo ſed lucratiuo quoad aduerſarios
verſemur, neque etiam teſtatoris prætenſi
anteceſſor de hiſce bonis proprio motu, do-
mini conſenſu non adhibito teſtari potuerit.
Imo nec teſtatus ſit, ſed omnia per contra-
ctum inter viuos domino feudi conſentiente
prout literæ productæ ſufficienter indicant,
expedierit. Sequitur demum *l. eum a matre
& l. ex qua perſona eum concord.* hoc noſtro
in caſu nihil nobis obeſſe, teſtamentumque
prætenſum nullo pacto ſuſtineri. Imo nec in
minimo quidem inuari poſſe.

Simili modo non refragatur quod de Em-
phyteuſi obiectum eſt. Quod ſcilicet feudum
controuerſum proxime ad naturam Emphy-
teuſeos accedat, eodemque prorſus iure cen-
ſeatur. Ideoque patrem, ſicut in fauorem ali-
quorum liberorum & præiudicium quorun-
dam de Emphyteuſi diſponere poteſt, eodem
modo & de feudo cenſuali ipſum diſponere
poſſe, ad quod allegatur *Auth. quas ruinas C.
de ſacroſ. Eccl. & c. 1. An agnatus vel filius An-
gel. conſil. 181. Caſtrenſ. conſil. 163.*

Non inquam refragatur illud. Nam dato
feudum cenſuale ad naturam Emphyteuſeos
345 proxime accedere: Verum † tamen non eſt
quod in omnibus æquiparentur, vel eodem
prorſus iure cenſeantur. Cum enim Aduer-
ſarii ante hac, vt ſupra quoque dictum eſt, pro
regula allegauerint, feuda, etiamſi à genuina
ſua natura aliquantulum deflectant: tamen re-
346 liquorum capitalorum † non mutatorum in-
tuitu eorum naturam nõ mutari. Conſtat vel
ipſa Aduerſariorum confeſſione hoc noſtrum
feudum, quantum ad ſuccedendi rationem,
mutatum, in puncto vero alienationis, teſta-
tionis, legati, vel ſimilium veri feudi naturam
retinere. Et ne tali confeſſioni Aduerſario-
rum tantum niti videamur, textus eſt in *c. vni
de feud. non hab. prop. nat. feud. ibi* ſed qualiter-
cunque ei datum fuerit ſiue ad proprium, ſi-
ue ad libellum: licet propriam feudi naturam
non habeat: jure tamen feudi cenſebitur, vt
ex his cauſis feudum amittatur quibus & ve-
rum feudum &c. & licet ille vnus text. huic
negocio ſufficiat illaq; quæſtio in priori con-
cluſione *nu. 71. et 72.* aliquo modo confirma-
ta ſit, tamen quo res dilucidus futuro judici p-
ponatur, placet doctorũ cõcordantes ſenten-
tias reliquis addere.

Idcirco idipſum cõfirmat *Ludo. Roman. con-
ſil. 70. n. 2.* Vbi dicit feudũ ſub annuo cẽſu con-
ſum, licet hoc proprie non ſit feudũ: attamen
ſi de eo in inſtrumento, ꝑut hoc caſu, facta eſt
mentio, tale conditionatũ feudũ, id eſt cõditio-
nem ſoluendi cenſus habens, feudi naturã ſor-
titur, & ijſdẽ modis amittitur, inquit, quib. &
verum feudum per *d. c. vnicũ de feudo non hab.
prop. nat. feudi, & c. feudũ ea lege, ſi de feudo def.
centro. ſit int. dom. & agnat.* dicitq; eã eſſe mentẽ
† Speculatoris *in tit. de locat. § nunc aliqua verſ.* 347
85. Eiuſdem ſententiæ eſt *Thom. Marin. tit. 21.
nu. 2.* dicens, quamuis feuda in aliquibus con-
tra feudalem naturam (puta ſub annuo cenſu
concedantur) tamẽ in reliquis capitulis (inqt)
ſiue placitis, quæ alterata non ſunt, feuda in
recta & propria natura manent. Item tenet
*Claud. Seyſſell. in ſumma feudali ſub. tit. de de-
finit. & diuiſ. feud. col. 4. Zaſius in tit. de feud.
degenerant numero tertio conſuluit Loffredus con-
ſilio ſuo feudali 11. nu. 29. vbi ex d. c. vni* infert,
licet ſit derogatum naturæ feud. per hoc, vt
poſſit alienari, non tamen intelligitur dero-
gatum in alijs, & inductum, quod non amit-
tatur ex his culpis & cauſis, quibus verum
feudum amittitur. Derogato † enim in vno, 348
(inquit) non derogatur in alio. Quin & num.
ſeq. inducit Andream dicentem, quod ſi de-
tur alicui feudum, hoc expreſſo, quod nul-
lum præſtet ſeruitium, Licet ſit contra natu-
ram feudi: tamen ex † quo in feudum datum 349
eſt, jure feudi cenſebitur quantum ad omnia,
niſi quantum ad remota, ijſdemq; modis, cul-
pis & cauſis (inquit) amittitur, quibus & ve-
rum feudum, allegat *Alexand. illud Iſerniæ di-
ctum ſequentem conſilio ſecundo vol. 5. Idem con-
ſuluit præſtantiſſimus ille I. C. Marcabrun. ab
Anguillis conſil. ſuo 23. num. 155. 156. 157. &
158. ibi.* cum in caſu noſtro ſit facta alteratio
reſpectu præſtationis: Circa alia tamen, vide-
licet circa alienationem & amiſſionem feudi,
quæ non pendet à præſtatione ſeruitiorum,
remanebit natura feudi *Allegat. Roman. vbi
ſupra & Parſ. conſili 12. num. 26.* Denique in
hoc puncto cenſualis feudi videatur. *Franciſ.
Burſ. conſil. 85. libro primo num. 37.* vbi difertis
verbis inquit. Feudum cenſuale † quatenus 350
appellatur feudum, intelligitur, quoad aliena-
tionem & conceſſionem illius. Sed quoad cæ-
tera & quoad ſucceſſionem, pro Emphyteuſi
habetur, allegat *Socin. ſen conſilio 257. vol. ſe-
cundo Parſ. conſilio. 13. 14. & 15. Roman. &
ibi Mandoſ. in addit. ibi ſupra in verbo ſortitur,
quamplures allegantem. Concord. Decius con-
ſilio 194. verſ. nunc aliqua numero quinto Cepha-
lus conſil 1. num. 22. vol. 1. Beroius conſil. 65, num.
44. vol. primo Hierony Schurff. cent. 3. conſilio
21. numero decimo tertio 17. 18. Hanneton. libro 4.
de iure feud. cap. 6. per quinque folia & nouiſſime
omnium Iohan. Borckholtus in Comm. feud.
cap. 4. numero fin. & cap. 8. num. 88.* Vbi exa-
ctiſſime hanc materiam determinat exemplo

338 Secundo † clari iuris eſt, quando teſtatoris
factum eſt contra legis diſpoſitionem, quod
illi hæres, *l. cum á matre* non obſtante, con-
trauenire poſſit *l. 2. & ibi Bartol. Caſtrenſ. Bal-
dus & alij c. ſi quid in feud. patro: gloſ. in l. ſi pa-
ter in verb. familia in fine & ibi Bartol. Bald. &
alij C. de inoff. donat.* tenet *Iaſon in auth. contra
numero ſecundo C. de inoff. teſta. Gratus conſilio
91. num. 35. Bart. in l. 1. verſ. Quæro vtrum
Iuramentum & ibi Salicetus q. 9. de inoff. don.
Conſuluit Caſtrenſ. conſil. 448. & ſeq. numero
tertio lib. 2. Curt. ſenior conſil. 1. in fine* prout et-
iam *Baldus conſil. 161. vol. 5. Bald. conſil. 2. 5.
col. 3. verſ. tertio reſpondetur, Bartol. conſil. 65.
Alex. conſil. 57. vol. 5. & Iaſon. multis conſilijs
puta 64. vol. 3. & conſil. 168. vol. quarto &c.*
339 reſponderunt. Quo loci † Iaſon hoc in tan-
tum procedere dicit, vt licet factum teſtatoris
eſſet juratum, illud tamen vires non obtineret
ſed pro nullo habendum. Quibus aſtipulatur
Thomas Gram. d. deciſ. 93. numero 9. dicens
legem cum a matre non habere locum, quan-
do alienatio reperitur facta contra legis pro-
hibitionem, eoque caſu hæredem non tenere
ratum habere factum defuncti, allegat *Baldum
d. conſil. 161.* quem dicit in ſpecie tenere quod
hæres poſſit contrauenire facto defuncti, in
eo quod defunctus diſpoſuit contra legis pro-
hibitionem, idem tenet *Guido Papa ſing. 377.
num. 10. per l. ſi quis inquilinos §. fin. ff de leg. 1.*
Ratio eſt. Quia ſi teſtator in teſtamento con-
tra legis diſpoſitionem egiſſet, non modo per
ipſum leges violatas, ſed & hæredi ſuo in eo,
quod ipſi ex legis diſpoſitione competijſſet,
maximum detrimentum allatum fuiſſet. Con-
ſtat autem in maximum detrimentum cenſeri
alienatum, quando is qui debebat cum alijs
ſuccedere, non conſequitur totum id, quod ei
vigore diſpoſitionis legalis competebat *d. l.
1. & 2. ibique DD. ſupra tacti C. ſi in fraudem pa-
troni &c.* Quo caſu dicendum eſt, filium pa-
tris hæredem talem eius prætenſam ordina-
tionem ſic contra legis diſpoſitionem factam
obſeruare non teneri ſed reuocare poſſe. Ita
tenet *Baldus in d. verſ. Quæro vtrum Iuramen-
tum C. de inoff. donat. Curt. d. c. 1. in fin. Quod &
Ruin. conſ. 42. nu. 3. vol. 5.* probat dicens, fili-
um poſſe venire contra alienationem factam
340 à patre, in eo, quod † ex præſcripto legis relin-
quere debebat, & paulo infra. Nec tenetur,
inquit, approbare factum illius contra legem,
allegat *Petrum, Baldum & alios maxime Pau-
lum de Caſt. in d. l. 2. & in d. l. cum à matre*
Quod etiam *Pariſ. d. conſil. 33. num. 97. vol. 3.
Tiraquell. de retract. §. 1. gloſ. 9. num. 57. Pi-
nell. in d. l. 1. parte 3. num. 99. & Molinæus in
conſuet. Pariſ. lib. 1. §. 8. gloſ. 3. nu. 22.* tradide-
runt.

341 Quin etiam factum † hoc eſt inualidum
ſaltem effectu, contra quod etiam proprium
nedum authoris ſui quis venire poteſt, tenet
*Panor. in c. noſti de electio. Bartol. in l. poſt mor-
tem de adoptio. & Zabarell. conſilio 137. Alcia-
tus reſponſo 162. numero quarto Socin. Iun.
conſil. 93. numero 15. & Carol. Ruin. conſilio 78.
numero quinto libro quarto* & complures alij
conſuluerunt.

Tertio expediti juris eſt, † quod factum te- 342
ſtatoris erroneum, vel ex falſa cauſa emanans
hæres ratum habere non teneatur. Quemad-
modum enim ipſe teſtator errore patefacto
potuiſſet facto proprio contrauenire, *Bart. in
d. l. poſt mortem Alex. conſil. 123. numero ſexto
lib. 5. Ruin. d. conſil. 78. libro quarto Socin. d.
conſil. 93. num. 16. lib. 2.* Ita etiam conſtat hæ-
redem teſtatoris facto erroneo contrauenire
poſſe.

Reſpondet in ſpecie *Decius 1. conſil. 475. nu.
29. & 31. vbi ſic l. cum à matre* declarat, cum
quibus etiam *Menochius conſil. 1. num. 101. Za-
barell. d. conſil. 137. col. penult.* & complures a-
lij tranſeunt.

Quemadmodum etiam receptum eſt *d. l.* 343
cum a matre & d. l. ex qua perſona, procedere
tantum in actibus onerosis, non autem lucra-
tiuis, ita reſpondet egregie *Alciatus Reſponſ.
556. nu. 6. & 7. &c.*

Imo juris eſt tritiſſimi *Regulam d. l. cum
à matre* cum concordantibus procedere,
quando † anteceſſor potuit ad libitum teſta- 344
mento ſuo de talibus bonis diſponere, alias
non, conſulnit *Menoch. d. conſil. 1. num. 104.
motus per conſil. Caſtrenſis 199. & conſil. 445.
allegat latius Aimonē. Crauet. conſil. 207. Gram. de-
ciſ. 93. nu. 12. & 13. & alios,* prout etiam plu-
res ad eaſdem leges adferre limitationes huic
caſui deſeruientes poſſent, quas breuitatis
gratia omitto.

Itaque cum jure cautum eſſe ſuperius ſuf-
ficienter demonſtratum ſit, feudum præſens
ad omnes liberos ab inteſtato æqualiter per-
tinere, quodque teſtator omnes æqualiter
inſtituere debuerit, & vt Freccia inquit, ex
teſtamento patris ſucceſſionem eſſe, ſi ſecun-
dum regulas juris feudalis, hoc eſt ſi in omni-
bus ſucceſſuris diſpoſuiſſet, ſecus ſi in vnum
quod pluribus debebatur contuliſſet, iſtoque
caſu talis diſpoſitio de jure reprobetur, tradit
*Freccia vbi ſupra diff. 20. per cum vnicum de
ſucceſſ. feud.* E contrario autem hoc caſu pa-
rens in aſſerta diſpoſitione filios tantum in
feudis controuerſis inſtituerit, filias vero non
minus de jure & conſuetudine Curiæ (prout
ſupra multipliciter oſtenſum eſt) capaces
inique excluſerit. Taceo, quod tota illa di-
ſpoſitio non ſolum contra legem & conſue-
tudinem feudalem, ſed & præiudicium æque
capacium ſine conſenſu domini feudi, quin
imo contra jura communia, contra *l. te-
ſtandi* ac deniq; cōtra ius municipale, facta ſit.

Taceo

Taceo inquam, quod ratione inæqualitatis,
quoad cætera hæreditaria bona, defectus vo-
luntatis, præteritionis poſthumarum, omiſſæ
agnitionis hæreditatis, alijsque quampluri-
bus de cauſis ſupratactis prorſus invalida cẽ-
ſeatur, imo prætenſum illud teſtamentum
plane erroneum & ex falſa cauſa proceſſum,
præterea etiam hoc caſu non in contractu
oneroſo ſed lucratiuo quoad aduerſarios
verſemur, neque etiam teſtatoris prætenſi
anteceſſor de hiſce bonis proprio motu, do-
mini conſenſu non adhibito teſtari potuerit.
Imo nec teſtatus ſit, ſed omnia per contra-
ctum inter viuos domino feudi conſentiente
prout literæ productæ ſufficienter indicant,
expedierit. Sequitur demum *l. cum à matre & l. ex qua perſona cum concord.* hoc noſtro
in caſu nihil nobis obeſſe, teſtamentumque
prætenſum nullo pacto ſuſtineri. Imo nec in
minimo quidem iuuari poſſe.

Simili modo non refragatur quod de Em-
phyteuſi obiectum eſt. Quod ſcilicet feudum
controuerſum proxime ad naturam Emphy-
teuſeos accedat, eodemque prorſus iure cen-
ſeatur. Ideoque patrem, ſicut in fauorem ali-
quorum liberorum & præiudicium quorun-
dam de Emphyteuſi diſponere poteſt, eodem
modo & de feudo cenſuali ipſum diſponere
poſſe, ad quod allegatur *Auth. quas ruinas C. de ſacroſ. Eccl. & c. 1. An agnatus vel filius Angel. conſil. 181. Caſtrenſ. conſil. 163.*

Non inquam refragatur illud. Nam dato
feudum cenſuale ad naturam Emphyteuſeos
345 proxime accedere: Verum † tamen non eſt
quod in omnibus æquiparentur, vel eodem
prorſus iure cenſeantur. Cum enim Aduer-
ſarii ante hac, vt ſupra quoque dictum eſt, pro
regula allegauerint, feuda, etiamſi à genuina
ſua natura aliquantulum deflectant: tamen re-
346 liquorum capitulorum † non mutatorum in-
tuitu eorum naturam nõ mutari. Conſtat vel
ipſa Aduerſariorum confeſſione hoc noſtrum
feudum, quantum ad ſuccedendi rationem,
mutatum, in puncto vero alienationis, teſta-
tionis, legati, vel ſimilium veri feudi naturam
retinere. Et ne tali confeſſioni Aduerſario-
rum tantum niti videamur, textus eſt in *c. vni de feud. non hab. prop. nat. feud. ibi* ſed qualiter-
cunque ei datum fuerit ſiue ad proprium, ſi-
ue ad libellum: licet propriam feudi naturam
non habeat: iure tamen feudi cenſebitur, vt
ex his cauſis feudum amittatur quibus & ve-
rum feudum &c. & licet ille vnus text. huic
negocio ſufficiat illaq; quæſtio in priori con-
cluſione *nu. 71. et 72.* aliquo modo confirma-
ta ſit, tamen quo res dilucidus futuro judici ꝓ-
ponatur, placet doctorũ cõcordantes ſenten-
tias reliquis addere.

Idcirco idipſum cõfirmat *Ludo. Roman. conſil. 70. n. 2.* Vbi dicit feudũ ſub annuo cẽſu con-
ſum, licet hoc proprie non ſit feudũ: attamen
ſi de eo in inſtrumento, ꝓut hoc caſu, facta eſt
mentio, tale conditionatũ feudũ, id eſt cõditio-
nem ſoluendi cenſus habens, feudi naturã ſor-
titur, & ijſdẽ modis amittitur, inquit, quib. &
verum feudum per *d. c. vnicũ de feudo non hab. prop. nat. feudi, & c. feudũ ea lege, ſi de feudo def. contro. ſit int. dom. & agnat.* diciтq; eã eſſe mentẽ
† Speculatoris *in tit. de locat. §. nun c. aliqua verſ. 85.* 347
Eiuſdem ſententiæ eſt *Thom. Marin. tit. 21. nu. 2.* dicens, quamuis feuda in aliquibus con-
tra feudalem naturam (puta ſub annuo cenſu
concedantur) tamẽ in reliquis capitulis (inqt)
ſiue placitis, quæ alterata non ſunt, feuda in
recta & propria natura manent. Item tenet
Claud. Seyſell. in ſumma feudali ſub. tit. de defini. & diuiſ. feud. col. 4. Zaſius in tit. de feud. degenerant numero tertio conſuluit Loffredus conſilio ſuo feudali 11. nu. 29. vbi ex d. c. vni infert,
licet ſit derogatum naturæ feud. per hoc, vt
poſſit alienari, non tamen intelligitur dero-
gatum in alijs, & inductum, quod non amit-
tatur ex his culpis & cauſis, quibus verum
feudum amittitur. Derogato † enim in vno, 348
(inquit) non derogatur in alio. Quin & num.
ſeq. inducit Andream dicentem, quod ſi de-
tur alicui feudum, hoc expreſſo, quod nul-
lum præſtet ſeruitium, Licet ſit contra natu-
ram feudi: tamen ex † quo in feudum datum 349
eſt, jure feudi cenſebitur quantum ad omnia,
niſi quantum ad remota, ijſdemq; modis, cul-
pis & cauſis (inquit) amittitur, quibus & ve-
rum feudum, allegat *Alexand. illud Iſernia dictum ſequentem conſilio ſecundo vol. 5. Idem conſuluit præſtantiſſimus ille I. C. Marcabrun. ab Anguillis conſil. ſuo 23. num. 155. 156. 157. & 158. ibi.* cum in caſu noſtro ſit facta alteratio
reſpectu præſtationis: Circa alia tamen, vide-
licet circa alienationem & amiſſionem feudi,
quæ non pendet à præſtatione ſeruitiorum,
remanebit natura feudi *Allegat. Roman. vbi ſupra & Pariſ. conſili 12. num. 26.* Denique in
hoc puncto cenſualis feudi videatur. *Franciſ. Burſ. conſil. 85. libro primo num. 37,* vbi difertis
verbis inquit. Feudum cenſuale † quatenus 350
appellatur feudum, intelligitur, quoad aliena-
tionem & conceſſionem illius. Sed quoad cæ-
tera & quoad ſucceſſionem, pro Emphyteuſi
habetur, allegat *Socin. ſen conſilio 257. vol. ſecundo Pariſ. conſilio. 13. 14. & 15. Roman. & ibi Mandoſ. in addit. ibi ſupra in verbo ſortitur, quampiures allegantem. Concord. Decius conſilio 194. verſ. nunc aliqua numero quinto Cephalus conſil 1. num. 22. vol. 1. Berous conſil. 65, num. 44. vol. primo Hierony Schurff. cent. 3. conſilio 21. numero decimo tertio 17. 18. Hanneton. libro 4. de iure feud. cap. 6. per quinque folia & nouiſſime omnium Iohan. Borckholtus in Comm. feud. cap. 4. numero fin. & cap. 8. num. 88.* Vbi exa-
ctiſſime hanc materiam determinat exemplo

338 Secundo † clari iuris eſt, quando teſtatoris factum eſt contra legis diſpoſitionem, quod illi hæres, *l. cum á matre* non.obſtante, contrauenire poſſit *l. 2. & ibi Bartol. Caſtrenſ. Baldus & alij c. ſi quid in feud. patro: gloſ. in l. ſi pater in verb. familia in fine & ibi Bartol. Bald. & alij C. de inoff. donat.* tenet *Iaſon in auth. contra numero ſecundo C. de inoff. teſta. Gratus conſilio 91. num. 35. Bart. in l. 1. verſ. Quero vtrum Iuramentum & ibi Salicetus q. 9. de inoff. don. Conſuluit Caſtrenſ. conſil. 448. & ſeq. numero tertio lib. 2. Curt. ſenior conſil. 1. in fine* prout etiam *Baldus conſil. 161. vol. 5. Bald. conſil. 2. 5. col. 3. verſ. tertio reſpondetur, Bartol. conſil. 65. Alex. conſil. 57. vol. 5. & Iaſon. multis conſilijs puta 64. vol. 3. & conſil. 168. vol. quarto &c.*
339 reſponderunt. Quo loci † Iaſon hoc in tantum procedere dicit, vt licet factum teſtatoris eſſet juratum, illud tamen vires non obtineret ſed pro nullo habendum. Quibus aſtipulatur *Thomas Gram. d. deciſ. 93. numero 9.* dicens *legem cum a matre* non habere locum, quando alienatio reperitur facta contra legis prohibitionem, eoque caſu hæredem non tenere ratum habere factum defuncti, allegat *Baldum d. conſil. 161.* quem dicit in ſpecie tenere quod hæres poſſit contrauenire facto defuncti, in eo quod defunctus diſpoſuit contra legis prohibitionem, idem tenet *Guido Papa ſing. 377. num. 10. per l ſi quis inquilinos §. fin. ff de leg. 1.* Ratio eſt. Quia ſi teſtator in teſtamento contra legis diſpoſitionem egiſſet, non modo per ipſum leges violatas, ſed & hæredi ſuo in eo, quod ipſi ex legis diſpoſitione competijſſet, maximum detrimentum allatum fuiſſet. Conſtat autem in maximum detrimentum cenſeri alienatum, quando is qui debebat cum alijs ſuccedere, non conſequitur totum id, quod ei vigore diſpoſitionis legalis competebat *d. l. 1. & 2. ibique DD. ſupra tacti C. ſi in fraudem patroni &c.* Quo caſu dicendum eſt, filium patris hæredem talem eius prætenſam ordinationem ſic contra legis diſpoſitionem factam obſeruate non teneri ſed reuocare poſſe. Ita tenet *Baldus in d. verſ. Quero vtrum Iuramentum C. de inoff. donat. Curt. d. c. 1. in fin. Quod & Ruin. conſ. 42. nu. 3. vol. 5.* probat dicens, filium poſſe venite contra alienationem factam
340 à patte, in eo, quod † ex præſcripto legis relinquere debebat, & paulo infra. Nec tenetur, inquit, approbare factum illius contra legem, allegat *Petrum, Baldum & alios maxime Paulum de Coſt. in d. l. 2. & in d. l. cum a matre* Quod etiam *Pariſ. d. conſil. 33. num. 97. vol. 3. Tiraquell. de retract. §. 1. gloſ. 9. num. 57. Pinell. in d. l. 1. parte 3. num. 99. & Molinaus in conſuet. Pariſ. lib. 1. §. 8 gloſ. 3. nu. 22.* tradiderunt.

341 Quin etiam factum † hoc eſt inualidum ſaltem effectu, contta quod etiam proprium nedum authoris ſui quis venire poteſt, tenet *Panor. in c. noſti de electio. Bartol. in l. poſt mortem de adoptio. & Zabarell. conſilio 137. Alciatus reſponſo 162. numero quarto Socin. iun. conſil. 93. numero 15. & Carol. Ruin. conſilio 78. numero quinto libro quarto* & complures alij conſuluerunt.

Tertio expediti juris eſt, † quod factum te- 342
ſtatoris erroneum, vel ex falſa cauſa emanans hæres ratum habere non teneatur. Quemadmodum enim ipſe teſtator errote patefacto potuiſſet facto proprio contrauenire, *Bart. in d. l. poſt mortem Alex. conſil. 123. numero ſexto lib. 1. Ruin. d. conſil. 78. libro quarto Socin. d. conſil. 93. num. 16. lib. 2.* Ita etiam conſtat hæredem teſtatoris facto erroneo contrauenire poſſe.

Reſpondet in ſpecie *Decius 1. conſil 475. nu. 29. & 31. vbi ſic l. cum á matre* declarat, cum quibus etiam *Menochius conſil. 1. num. 101. Zabarell. d. conſil. 137. col. penult.* & complures alij tranſeunt.

Quemadmodum etiam receptum eſt *d. l.* 343
cum a matre & d. l. ex qua perſona, procedere tantum in actibus onerofis, non autem lucratiuis, ita reſpondet egregie *Alciatus Reſponſ. 556. nu. 6. & 7. &c.*

Imo juris eſt tritiſſimi *Regulam d. l. cum à matre* cum concordantibus procedere,
quando † anteceſſor potuit ad libitum teſta- 344
mento ſuo de talibus bonis diſponere, alias non, conſuluit *Menoch. d. conſil. 1. num. 104. motus per conſil. Caſtrenſis 199. & conſil. 445. allegat latius Aimonē. Crauet. conſil. 207. Gram deciſ. 93. nu. 12. & 13. & alios,* prout etiam plures ad eaſdem leges adferre limitationes huic caſui deſeruientes poſſent, quas breuitatis gratia omitto.

Itaque cum jure cautum eſſe ſuperius ſufficienter demonſtratum ſit, feudum præſens ad omnes liberos ab inteſtato æqualiter pertinere, quodque teſtator omnes æqualiter inſtituere debuerit, & vt Freccia inquit, ex teſtamento patris ſucceſſionem eſſe, ſi ſecundum regulas juris feudalis, hoc eſt ſi in omnibus ſucceſſuris diſpoſuiſſet, ſecus ſi in vnum quod pluribus debebatur contuliſſet, iſtoque caſu talis diſpoſitio de jure reprobetur, tradit *Freccia vbi ſupra diff. 20. per cum vnicum de ſucceſſ. feud.* E contrario autem hoc caſu parens in aſſerta diſpoſitione filios tantum in feudis controuerſis inſtituerit, filias vero non minus de jure & conſuetudine Curiæ (prout ſupra multipliciter oſtenſum eſt) capaces inique excluſerit. Taceo, quod tota illa diſpoſitio non ſolum contra legem & conſuetudinem feudalem, ſed & præiudicium æque capacium ſine conſenſu domini feudi, quin imo contra jura communia, contra *l. teſtandi* ac deniq; cōtra ius municipale, facta ſit.

Taceo

Taceo inquam, qnod ratione inæqualitatis,
quoad cætera hæreditaria bona, defectus vo-
luntatis, ptæteritionis poſthumatum, omiſſæ
agnitionis hæreditatis, alijsque quampluri-
bus de cauſis ſupratactis prorſus invalida cē-
ſeatur, imo ptætenſum illud teſtamentnm
plane erroneum & ex ſalſa cauſa proceſſum,
præterea etiam hoc caſu non in contractu
oneroſo ſed lucratiuo quoad aduerſarios
verſemur, neque etiam teſtatoris prætenſi
anteceſſor de hiſce bonis ptoptio motu, do-
mini conſenſu non adhibito teſtari potoerit.
Imo nec teſtatus ſit, ſed omnia per contra-
ctum inter viuos domino feodi conſentiente
prout literæ productæ ſufficienter indicant,
expedierit. Sequitur demum *l. cum a matre & l. ex qua perſona cum concord.* hoc noſtro
in caſu nihil nobis obeſſe, teſtamentumqne
prætenſum nullo pacto ſuſtineri. Imo nec in
minimo quidem iuuari poſſe.

Simili modo non reſragatur quod de Em-
phyteuſi obiectum eſt. Quod ſcilicet ſeudum
contronerſum proxime ad natutam Emphy-
teuſeos accedat, eodemque prorſus iure cen-
ſeatur. Ideoque patrem, ſicut in ſauorem ali-
quornm libetotum & ptæiudicium quotun-
dam de Emphyteuſi diſponere poteſt, eodem
modo & de ſeudo cenſuali ipſum diſponere
poſſe, ad quod allegatur *Auth. quas ruinas C. de ſacroſ. Eccl. & c. 1. An agnatus vel filius Angel. conſil. 181. Caſtrenſ. conſil. 163.*

Non inquam reſragatut illud. Nam dato
feudum cenſuale ad naturam Emphyteuſeos
345 proxime accedere: Verum † tamen non eſt
quod in omnibus æquiparentur, vel eodem
protſus iure cenſeantur. Cum enim Aduer-
ſarii ante hac, vt ſupra quoque dictum eſt, pto
regula allegauerint, feuda, etiamſi à genuina
ſua natura aliquantulum deflectant: tamen te-
346 liquorum capitalorum † non mutatorum in-
tuitu eorum natutam nō mutari. Conſtat vel
ipſa Aduetſariorum confeſſione hoc noſtrum
feudom, quantum ad ſuccedendi rationem,
mutatum, in puncto veto alienationis, teſta-
tionis, legati, vel ſimilium veri feudi natutam
retinere. Et ne tali confeſſioni Aduerſario-
rum tantum niti videamut, textus eſt iu *c. vni de feud. non hab. prop. nat. feud. ibi* ſed qualiter-
cunque ei datum fuerit ſiue ad ptoprium, ſi-
ue ad libellum: licet proptiam ſeudi naturam
non habeat: jure tamen ſeudi cenſebitur, vt
ex his cauſis feudum amittatur quibus & ve-
tum ſeudum &c. & licet ille vnus text. huic
negocio ſufficiat illaq; quæſtio in ptiori con-
cluſione *nu. 71. et 72.* aliquo modo confirma-
ta ſit, tamen quo res dilucidus futuro judici ꝓ-
ponatur, placet doctorū cōcordantes ſenten-
tias reliquis addere.

Idcirco idipſum cōfirmat *Ludo. Roman. conſil. 70. n. 2.* Vbi dicit feudū ſub annuo cēſu con-
ſum, licet hoc proprie non ſit feudū: attamen
ſi de eo in inſtrumento, ꝓut hoc caſu, facta eſt
mentio, tale conditionatū feudū, id eſt cōditio-
nem ſoluendi cenſus habens, feudi naturā ſor-
titur, & ijſdē modis amittitut, inquit, quib. &
vetum ſeudum per *d. c. vnicū de feudo non hab. prop. nat. fendi, & c. feudū ea lege, ſi de feudo def. centro. ſit int. dom. & agnat.* dicitq; eā eſſe mentē
† Speculatotis *in tit. de locat. § nun c aliqua verſ.* 347
85. Eiuſdem ſententiæ eſt *Thom. Marin. tit. 21. nu. 2.* dicens, quamuis ſeuda in aliquibus con-
tra ſeudalem naturam (puta ſub annuo cenſu
concedantur) tamē in reliquis capitulis (inqt)
ſiue placitis, quæ alterata non ſunt, ſeuda in
recta & propria natura manent. Item tenet
Claud. Seyſell. in ſumma feudali ſub. tit. de defint. & diuiſ. feud. col. 4. Zaſius in tit. de feud. degenerant numero tertio conſuluit Loffredus conſilio ſuo feudali 11. nu. 29. vbi ex d. c. vni infert,
licet ſit derogatum naturæ ſeud. per hoc, vt
poſſit alienari, non tamen intelligitut dero-
gatum in alijs, & inductum, quod non amit-
tatur ex his culpis & cauſis, quibus verum
f;ndum amittitut. Derogato † enim in vno, 348
(inquit) non detogatur in alio. Quin & num.
ſeq. inducit Andream dicentem, qnod ſi de-
tur alicui ſeudum, hoc exptеſſo, quod nul-
lum præſtet ſeruitium, Licet ſit contta natu-
ram ſeudi: tamen ex † quo in ſeudum datum 349
eſt, jure ſeudi cenſebitut quantum ad omnia,
niſi quantum ad remota, ijſdemq; modis, cul-
pis & cauſis (inquit) amittitur, quibus & ve-
rum ſeudum, allegat *Alexand. illud Iſernie dictum ſequentem conſilio ſecundo vol. 5. Idem conſuluit præſtantiſſimus ille I. C. Marcabrun. ab Anguillis conſil. ſuo 23. num. 155. 156. 157. & 158. ibi.* cum in caſu noſtro ſit ſacta alteratio
reſpectu præſtationis: Circa alia tamen, vide-
licet circa alienationem & amiſſionem fendi,
quæ non pendet à præſtatione ſeruitiorum,
remanebit natuta ſeudi *Allegat. Roman. vbi ſupra & Parſ. conſili 12. num. 26.* Denique in
hoc puncto cenſualis feudi videatur. *Franciſ. Burſ. conſil. 85. libro primo num. 37.* vbi diſertis
vetbis inquit. Feudum cenſuale † quatenus 350
appellatur feudum, intelligitur, qnoad aliena-
tionem & conceſſionem illius. Sed quoad cæ-
teta & quoad ſucceſſionem, pro Emphyteuſi
habetut, allegat *Socin. ſen conſilio 257. vol. ſecundo Parſ. conſilio. 13. 14. & 15. Roman. & ibi Mandoſ. in addit. ibi ſupra in verbo ſortitur, quampiures allegantem. Concord. Decius conſilio 194. verſ. nunc aliqua numero quinto Cephalus conſil 1. num. 22. vol. 1. Berous conſil. 65, num. 44. vol. primo Hierony Schurff. cent. 3. conſilio 21. numero decimo tertio 17. 18. Hanneton. libro 4. de iure feud. cap. 6. per quinque folia & nouiſſime omnium Iohan. Borckholtus in Comm. feud. cap. 4. numero fin. & cap. 8. num. 88.* Vbi exa-
ctiſſime hanc materiam determinat exemplo

338 Secundo † elari iuris eſt, quando teſtatoris
factum eſt contta legis diſpoſitionem, quod
illi hæres, *l. cum á matre* non.obſtante, con-
traueuite poſſit *l. 2. & ibi Bartol. Caſtrenſ. Bal-
dus & alij c. ſi quid in feud. patro: gloſ. in l. ſi pa-
ter in verb. familia in fine & ibi Bartol. Bald. &
alij C. de inoff. donat. tenet Iaſon in auth. contra
numero ſecundo C. de inoff. teſta. Gratus conſilio
91. num. 35. Bart. in l. 1. verſ. Quaro vtrum
Iuramentum & ibi Salicetus q. 9. de inoff. don.
Conſuluit Caſtrenſ. conſil. 448. & ſeq. numero
tertio lib. 2. Curt. ſenior conſil. 1. in fine prout et-
iam Baldus conſil. 161. vol. 5. Bald. conſil. 2. 5.
col. 3. verſ. tertio reſpondetur, Bartol. conſil. 65.
Alex. conſil. 57. vol. 5. & Iaſon. multis conſilijs
puta 64. vol. 3. & conſil. 168. vol. quarto &c.*
339 reſponderunt. Quo loci † Iaſou hoe in tan-
tum ptocedete dicit, vt licet factum teſtatoris
eſſet jutatum, illud tamen vires non obtineret
ſed pto nullo habendum. Quibus aſtipulatur
Thomas Gram. d. decif. 93. numero 9. dicens
legem cum a matre non habere locum, quan-
do alienatio reperitur facta contra legis pro-
hibitionem, eoque eaſu hæredem non tenere
ratum habere factum defuncti, allegat *Baldum
d. conſil. 161.* quem dicit in ſpecie tenere quod
hæres poſſit eontrauenire facto defuncti, in
eo quod defunctus diſpoſuit contra legis pto-
hibitionem, idem tenet *Guido Papa ſing. 377.
num. 10. per l. ſi quis inquilinos §. ſin. ff de leg. 1.*
Ratio eſt. Quia ſi teſtator in teſtamento con-
tra legis diſpoſitiouem egiſſet, non modo per
ipſum leges violatas, ſed & hæredi ſuo in eo,
quod ipſi ex legis diſpoſitione competijſſet,
maximum detrimentum allatum fuiſſet. Con-
ſtat autem in maximum detrimentum cenſeri
alienatum, quando is qui debebat cum alijs
ſuecedere, non conſequitur totum id, quod ei
vigore diſpoſitionis legalis eompetebat *d. l.
1. & 2. ibique DD. ſupra tacti C. ſi in fraudem pa-
troni &c.* Quo caſu dicendum eſt, filium pa-
tris hæredem talem eius prætenſam ordina-
tionem ſic contra legis diſpoſitionem factam
obſeruare non teneri ſed teuocare poſſe. Ita
tenet *Baldus in d. verſ. Quaro vtrum Iuramen-
tum C. de inoff. donat. Curt. d. c. 1. in fin. Quod &
Ruin. conſ. 42. nu. 3. vol. 5.* probat dicens, fili-
um poſſe venire contta alienationem factam
340 à patre, in eo, quod † ex præſcripto legis relin-
quere debebat, & paulo infra. Nec tenetur,
iuquit, approbare factum illius contta legem,
allegat *Petrum, Baldum & alios maxime Pau-
lum de Caſt. in d. l. 2. & in d. l. cum a matre*
Quod etiam *Pariſ. d. conſil. 33. num. 97. vol. 3.
Tiraquell. de retract. §. 1. gloſ. 9. num. 57. Pi-
nell. in d. l. 1. parte 3. num. 99. & Molinaeus in
conſuet. Pariſ. lib. 1. §. 8. gloſ. 3. nu. 22.* tradide-
runt.

341 Quin etiam factum † hoc eſt inualidum
ſaltem effectu, contra quod etiam proprium
nedum authoris ſui quis venire poteſt, tenet
*Panor. in c. noſti de electio. Bartol. in l. poſt mor-
tem de adoptio. & Zabarell. conſilio 137. Alcia-
tus reſponſo 162. numero quarto Socin. Iun.
conſil. 93. numero 15. & Carol. Ruin. conſilio 78.
numero quinto libro quarto* & complutes alij
conſuluerunt.

Tertio expediti juris eſt, † quod factum te- 342
ſtatoris erroneum, vel ex falſa cauſa emanans
hæres ratum habete non teneatur. Quemad-
modum enim ipſe teſtator etrote patefacto
potuiſſet facto proprio contrauenire, *Bart. in
d. l. poſt mortem Alex. conſil. 123. numero ſexto
lib. 1. Ruin. d. conſil. 78. libro quarto Socin. d.
conſil. 93. num. 16. lib. 2.* Ita etiam conſtat hæ-
redem teſtatotis facto erroneo eontraueuire
poſſe.

Reſpondet iu ſpecie *Decius 1. conſil 475. nu.
29. & 31. vbi ſic l. cum a matre* declarat, eum
quibus etiam *Menochius conſil. 1. num. 101. Za-
barell. d. conſil. 137. col. penult.* & complures a-
lij tranſeunt.

Quemadmodum etiam receptum eſt *d. l.* 343
cum a matre & d. l. ex qua perſona, procedere
tantum in actibus oneroſis, non autem lucra-
tiuis, ita teſpondet egtegie *Alciatus Reſponſ.
556. nu. 6. & 7. &c.*

Imo juris eſt tritiſſimi *Regulam d. l. cum
à matre* cum concordantibus procedere,
quando † anteceſſot potuit ad libitum teſta- 344
mento ſuo de talibus bonis diſponere, alias
non, conſuluit *Menoch. d. conſil. 1. num. 104.
motus per conſil. Caſtrenſis 199. & conſil. 445.
allegat latius Aimonē. Cranet. conſil. 207. Gram. de-
ciſ. 93. nu. 12. & 13. & alios,* prout etiam plu-
res ad eaſdem leges adferre limitationes huic
caſui deſetuientes poſſent, quas breuitatis
gratia omitto.

Itaque cum jure eautum eſſe ſupetins ſuf-
ficienter demonſtratum ſit, feudum præſens
ad omnes liberos ab inteſtato æqualiter per-
tinere, quodque teſtator omnes æqualiter
inſtituere debuetit, & vt Freccia inquit, ex
teſtamento patris ſucceſſionem eſſe, ſi ſecun-
dum tegulas juris feudalis, hoc eſt ſi in omni-
bus ſucceſſuris diſpoſuiſſet, ſecus ſi in vnum
quod pluribus debebatur contuliſſet, iſtoque
eaſu talis diſpoſitio de jure reprobetur, tradit
*Freccia vbi ſupra diff. 20. per cum vnicum de
ſucceſſ. feud.* E contrario autem hoe eaſu pa-
rens in aſſerta diſpoſitioue filios tantum in
feudis controuerſis inſtituerit, filias vero non
minus de jure & conſuetudine Curiæ (prout
ſupra multipliciter oſtenſum eſt) capaces
inique excluſerit. Taceo, quod tota illa di-
ſpoſitio non ſolum contra legem & conſue-
tudinem feudalem, ſed & præiudicium æque
capacium ſine conſenſu domini feudi, quin
imo contra jura communia, contra *l. te-
ſtandi* ac deniq; cõtra ius municipale, facta ſit.

Taceo

Taceo inquam, quod ratione inæqualitatis,
quoad cætera hæreditaria bona, defectus vo-
luntatis, præteritionis poſthumarum, omiſſæ
agnitionis hæreditatis, alijsque quampluri-
bus de cauſis ſupratactis prorſus invalida cẽ-
ſeatur, imo prætenſum illud teſtamentum
plane erroneum & ex falſa cauſa proceſſum,
præterea etiam hoc caſu non in contractu
oneroſo ſed lucratiuo quoad aduerſarios
verſemur, neque etiam teſtatoris prætenſi
anteceſſor de hiſce bonis proprio motu, do-
mini conſenſu non adhibito teſtari potuerit.
Imo nec teſtatus ſit, ſed omnia per contra-
ctum inter viuos domino feudi conſentiente
prout literæ productæ ſufficienter iudicant,
expedierit. Sequitur demum *l. cum à matre & l. ex qua perſona cum concord.* hoc noſtro
in caſu nihil nobis obeſſe, teſtamentumque
prætenſum nullo pacto ſuſtineri. Imo nec in
minimo quidem iuuari poſſe.

Simili modo non refragatur quod de Em-
phyteuſi obiectum eſt. Quod ſcilicet feudum
controuerſum proxime ad naturam Emphy-
teuſeos accedat, eodemque prorſus iure cen-
ſeatur. Ideoque patrem, ſicut in fauorem ali-
quorum liberorum & præiudicium quorun-
dam de Emphyteuſi diſponere poteſt, eodem
modo & de feudo cenſuali ipſum diſponere
poſſe, ad quod allegatur *Auth. quas ruinas C. de ſacroſ. Eccl. & c. 1. An agnatus vel filius Angel. conſil. 181. Caſtrenſ. conſil. 163.*

Non inquam refragatur illud. Nam dato
feudum cenſuale ad naturam Emphyteuſeos
345 proxime accedere: Verum † tamen non eſt
quod in omnibus æquiparentur, vel eodem
prorſus iure cenſeantur. Cum enim Aduer-
ſarii ante hac, vt ſupra quoque dictum eſt, pro
regula allegauerint, feuda, etiamſi à genuina
ſua natura aliquantulum deflectant: tamen re-
346 liquorum capitalorum † non mutatorum in-
tuitu eorum naturam nõ mutari. Conſtat vel
ipſa Aduerſariorum confeſſione hoc noſtrum
feudum, quantum ad ſuccedendi rationem,
mutatum, in puncto vero alienationis, teſta-
tionis, legati, vel ſimilium veri feudi naturam
retinere. Et ne tali confeſſioni Aduerſario-
rum tantum niti videamur, textus eſt in *c. vni de feud. non hab. prop. nat. feud. ibi* ſed qualiter-
cunque ei datum fuerit ſiue ad proprium, ſi-
ue ad libellum: licet propriam feudi naturam
non habeat: iure tamen feudi cenſebitur, vt
ex his cauſis feudum amittatur quibus & ve-
rum feudum &c. & licet ille vnus text. huic
negocio ſufficiat illaq; quæſtio in priori con-
cluſione *nu. 71. et 72.* aliquo modo confirma-
ta ſit, tamen quo res dilucidius futuro judici p-
ponatur, placet doctorũ cõcordantes ſenten-
tias reliquis addere.

Idcirco idipſum cõfirmat *Ludo. Roman. conſil. 70. n. 2.* Vbi dicit feudũ ſub annuo cẽſu con-
ſum, licet hoc proprie non ſit feudũ: attamen
ſi de eo in inſtrumento, put hoc caſu, facta eſt
mentio, tale conditionatũ feudũ, id eſt cõditio-
nem ſoluendi cenſus habens, feudi naturã ſor-
titur, & ijſdẽ modis amittitur, inquit, quib. &
verum feudum per *d. c. vnicũ de feudo non hab. prop. nat. feudi, & c. feudũ ea lege, ſi de feudo def. contro. ſit int. dom. & agnat.* dicitq; eã eſſe mentẽ
† Speculatoris *in tit. de locat. § nunc aliqua verſ.* 347
85. Einſdem ſententiæ eſt *Thom. Marin. tit. 21. nu. 1.* dicens, quamuis feuda in aliquibus con-
tra feudalem naturam (puta ſub annuo cenſu
concedantur) tamẽ in reliquis capitulis (inqt)
ſiue placitis, quæ alterata non ſunt, feuda in
recta & propria natura manent. Item tenet
Claud. Seyſell. in ſumma feudali ſub. tit. de definit. & diuiſ. feud. col. 4. Zaſius in tit. de feud. degenerant numero tertio conſuluit Loffredus conſilio ſuo feudali 11. nu. 29. vbi ex d. c. vni infert,
licet ſit derogatum naturæ feud. per hoc, vt
poſſit alienari, non tamen intelligitur dero-
gatum in alijs, & inductum, quod non amit-
tatur ex his culpis & cauſis, quibus verum
feudum amittitur. Derogato † enim in vno, 348
(inquit) non derogatur in alio. Quin & num.
ſeq. inducit Andream dicentem, quod ſi de-
tur alicui feudum, hoc expreſſo, quod nul-
lum præſtet ſeruitium, Licet ſit contra natu-
ram feudi: tamen ex † quo in feudum datum 349
eſt, jure feudi cenſebitur quantum ad omnia,
niſi quantum ad remota, ijſdemq; modis, cul-
pis & cauſis (inquit) amittitur, quibus & ve-
rum feudum, allegat *Alexand. illud Iſernia dictum ſequentem conſilio ſecundo vol. 5. Idem conſuluit præſtantiſſimus ille I. C. Marcabrun. ab Anguillis conſil. ſuo 23. num. 155. 156. 157. & 158. ibi.* cum in caſu noſtro ſit facta alteratio
reſpectu præſtationis: Circa alia tamen, vide-
licet circa alienationem & amiſſionem feudi,
quæ non pendet à præſtatione ſeruitiorum,
remanebit natura feudi *Allegat. Roman. vbi ſupra & Pariſ. conſili 12. num. 26.* Denique in
hoc puncto cenſualis feudi videatur. *Franciſ. Burſ. conſil. 85. libro primo num. 37.* vbi diſertis
verbis inquit. Feudum cenſuale † quatenus 350
appellatur feudum, intelligitur, quoad aliena-
tionem & conceſſionem illius. Sed quoad cæ-
tera & quoad ſucceſſionem, pro Emphyteuſi
habetur, allegat *Socin. ſen conſilio 257. vol. ſecundo Pariſ. conſilio. 13. 14. & 15. Roman. & ibi Mandoſ. in addit. ibi ſupra in verbo ſortitur, quampiures allegantem. Concord. Decius conſilio 194. verſ. nunc aliqua numero quinto Cephalus conſil 1. num. 22. vol. 1. Berous conſil. 65, num. 44. vol. primo Hierony Schurff. cent. 3. conſilio 21. numero decimo tertio 17. 18. Hanneton. libro 4. de iure feud. cap. 6. per quinque folia & nouiſſime omnium Iohan. Borckholtus in Comm. feud. cap. 4. numero fin. & cap. 8. num. 88.* Vbi exa-
ctiſſime hanc materiam determinat exemplo

Google

Taceo inquam, quod ratione inæqualitatis,
quoad cætera hæreditaria bona, defectus vo-
luntatis, præteritionis poſthumarum, omiſſæ
agnitionis hæreditatis, alijsque quampluri-
bus de cauſis ſupratactis prorſus invalida cē-
ſeatur, imo prætenſum illud teſtamentum
plane erroneum & ex falſa cauſa proceſſum,
præterea etiam hoc caſu non in contractu
oneroſo ſed lucratiuo quoad aduerſarios
verſemur, neque etiam teſtatoris prætenſi
anteceſſor de hiſce bonis proprio motu, do-
mini conſenſu non adhibito teſtari potuerit.
Imo nec teſtatus ſit, ſed omnia per contra-
ctum inter viuos domino feudi conſentiente
prout literæ productæ ſufficienter indicant,
expedierit. Sequitur demum *l. cum à matre*
& l. ex qua perſona cum concord. hoe noſtro
in caſu nihil nobis obeſſe, teſtamentumque
prætenſum nullo pacto ſuſtineri. Imo nec in
minimo quidem iuuari poſſe.

Simili modo non refragatur quod de Em-
phyteuſi obiectum eſt. Quod ſcilicet feudum
controuerſum proxime ad naturam Emphy-
teuſeos accedat, eodemque prorſus iure cen-
ſeatur. Ideoque patrem, ſicut in fauorem ali-
quorum liberorum & præiudicium quorun-
dam de Emphyteuſi diſponere poteſt, eodem,
modo & de feudo cenſuali ipſum diſponere
poſſe, ad quod allegatur *Auth. quas ruinas C.*
de ſacroſ. Eccl. & c. 1. An agnatus vel filius An-
gel. conſil. 181. Caſtrenſ. conſil. 163.

Non inquam refragatur illud. Nam dato
feudum cenſuale ad naturam Emphyteuſeos
345 proxime accedere: Verum † tamen non eſt
quod in omnibus æquiparentur, vel eodem
prorſus iure cenſeantur. Cum enim Aduer-
ſarii ante hac, vt ſupra quoque dictum eſt, pro
regula allegauerint, feuda, etiamſi à genuina
ſua natura aliquantulum deflectant: tamen re-
346 liquorum capitulorum † non mutatorum in-
tuitu eorum naturam nō mutari. Conſtat vel
ipſa Aduerſariorum confeſſione hoc noſtrum
feudum, quantum ad ſuccedendi rationem,
mutatum, in puncto vero alienationis, teſta-
tionis, legati, vel ſimilium veri feudi naturam
retinere. Et ne tali confeſſioni Aduerſario-
rum tantum niti videamur, textus eſt in *c. vni*
de feud. non hab. prop. nat. feud. ibi ſed qualiter-
cunque ei datum fuerit ſiue ad proprium, ſi-
ue ad libellum: licet propriam feudi naturam
non habeat: jure tamen feudi cenſebitur, vt
ex his cauſis feudum amittatur quibus & ve-
rum feudum &c. & licet ille vnus text. huic
negocio ſufficiat illaq; quæſtio in priori con-
cluſione *nu. 71. et 72.* aliquo modo confirma-
ta ſit, tamen quo res dilucidus futuro judici p-
ponatur, placet doctorū cōcordantes ſenten-
tias reliquis addere.

Idcirco idipſum cōfirmat *Ludo. Roman. con-*
ſil. 70. n. 2. Vbi dicit feudū ſub annuo cēſu con-
ſum, licet hoc proprie non ſit feudū: attamen
ſi de eo in inſtrumento, put hoc caſu, facta eſt
mentio, tale conditionatū feudū, id eſt cōditio-
nem ſoluendi cenſus habens, feudi naturā ſor-
titur, & ijſdē modis amittitur, inquit, quib. &
verum feudum per *d. c. vnicū de feudo non hab.*
prop. nat. feudi, & c. feudū ea lege, ſi de feudo def.
centro. ſit int. dom. & agnat. dicitq; eā eſſe mentē
† Speculatoris *in tit. de locat. § nun c. aliqua verſ.* 347
85. Eiuſdem ſententiæ eſt *Thom. Marin. tit. 21.*
nu. 2. dicens, quamuis feuda in aliquibus con-
tra feudalem naturam (puta ſub annuo cenſu
concedantur) tamē in reliquis capitulis (inqt)
ſiue placitis, quæ alterata non ſunt, feuda in
recta & propria natura manent. Item tenet
Claud. Seyſell. in ſumma feudali ſub. tit. de de-
finit. & diuiſ. feud. col. 4. Zaſius in tit. de feud.
degenerant numero tertio conſuluit Loffredus con-
ſilio ſuo feudali 11. nu. 29. vbi ex d. c. vni infert,
licet ſit derogatum naturæ feud. per hoc, vt
poſſit alienari, non tamen intelligitur dero-
gatum in alijs, & inductum, quod non amit-
tatur ex his culpis & cauſis, quibus verum
feudum amittitur. Derogato † enim in vno, 348
(inquit) non derogatur in alio. Quin & num.
ſeq. inducit Andream dicentem, quod ſi de-
tur alicui feudum, hoc expreſſo, quod nul-
lum præſtet ſeruitium, Licet ſit contra natu-
ram feudi: tamen ex † quo in feudum datum 349
eſt, jure feudi cenſebitur quantum ad omnia,
niſi quantum ad remota, ijſdemq; modis, cul-
pis & cauſis (inquit) amittitur, quibus & ve-
rum feudum, allegat *Alexand. illud ſſeruie di-*
ctum ſequentem conſilio ſecundo vol. 5. Idem con-
ſuluit praſtantiſſimus ille I. C. Marcabrun. ab
Anguillis conſil. ſuo 23. num. 155. 156. 157. &
158. ibi. cum in caſu noſtro ſit facta alteratio
reſpectu præſtationis: Circa alia tamen, vide-
licet circa alienationem & amiſſionem feudi,
quæ non pendet à præſtatione ſeruitiorum,
remanebit natura feudi *Allegat. Roman. vbi*
ſupra & Pariſ. conſili 12. num. 26. Denique in
hoc puncto cenſualis feudi videatur. *Franciſ.*
Burſ. conſil. 85. libro primo num. 37. vbi diſertis
verbis inquit. Feudum cenſuale † quatenus 350
appellatur feudum, intelligitur, quoad aliena-
tionem & conceſſionem illius. Sed quoad cæ-
tera & quoad ſucceſſionem, pro Emphyteuſi
habetur, allegat *Socin. ſen conſilio 257. vol. ſe-*
cundo Pariſ. conſilio. 13. 14. & 15. Roman. &
ibi Mandoſ. in addit. ibi ſupra in verbo ſortitur,
quampiures allegantem. Concord. Decius con-
ſilio 194. verſ. nunc aliqua numero quinto Cepha-
lus conſil 1. num. 22. vol. 1. Berous conſil. 65, num.
44. vol. primo Hierony Schurff. cent. 3. conſilio
21. numero decimo tertio 17. 18. Hanneton. libro 4.
de iure feud. cap. 6. per quinque folia & nouiſſime
omnium Iohan. Borckholtus in Comm. feud.
cap. 4. numero fin. & cap. 8. num. 88. Vbi exa-
ctiſſime hanc materiam determinat exemplo

ſumpto de ſendo Franco. Licet enim, inquit
feudum Francum differat à non Franco, in
hoc, quod pro feudo Franco non præſtatur
351 vllam ſeruitium, tamen † quoad poteſtatem
alienandi, non eſt diſcrimen aliq; inter Fran-
cum & oon Francum feudum: Quia ſicut nõ
Francum ooo poteſt alienari ſine voluntatę
domini. Ita quoq; Francum feudum non ali-
enatur abſq; domiui voluutate, ne dominus
inuitus Vaſallum habeat, quem non velit, di-
citq; iſtam eſſe communem doctorum ſentẽ-
tiam *teſte Roland. à Valle conſil, 2. nu˙ 134. vol.
1.* eamque de jure veriorem.

352 Iam vero † cum alienationis verbo deuiſio-
nes, teſtamentorum factiones, prælegata & id
genus plurima contineautur, Iura ſunt vul-
gatiſſima, taceo quod etiam teſtes ab Aduer-
ſarijs producti domioi conſenſum in huiuſ-
modi teſtamentis requirant. Imo *Loffreius &
Camerarius vbi ſupra verba c. 1. de ſucceß. feu-
353 di ibi.* NVLLA † ORDINATIONE DE-
FVNCTI IN FEVDO MANENTE VEL
VALENTE de omni feudo, vt ſupra quo-
que dictum, intelligenda teſtentur. Hioc pa-
tet falſum eſſe illud, quod feudum cenſuale
& emphyteuſis eodem prorſus jure cenſeri
debeant. Imo reſultat manifeſte, in hoc no-
ſtro feudo controuerſo, naturam ſucceſſio-
nis quidem mutatam. In puncto vero alie-
nationis, raſtationis & legati, quicquid Iaſon
alias de improprio feudo attulerit, veram
feudi naturam manſiſſe. Et per conſequens
ſequitur, patrem de feudo controuerſo, etiam
hæreditario, in fauorem quorundam, præ-
iudicium aliorum per aſſertum ſuum teſta-
mentum, domino feudi ſpecialiter non coo-
ſentiente, diſponere non potuiſſe.

Nec verum eſt etiam, patrem de Emphy-
teuſi modo iam dicto ſine conſenſu domini
354 directi diſpooere poſſe. Quandoquidem † il-
la diſpoſitio tunc demum procedat, ſi diuiſio
patris teſtantis de Emphytenſi æqualis ſit in-
ter liberos. Quo caſu etiam ſine conſenſu
domini directi talem teſtationem procedere
tradit *Ruin. conſil. 46. numero primo & ſecundo
vol. 1. allegat. Bartol. & DD. in l. ſi domus §.
fin. ff. d. legat. 1. & in l. qui Roma §. duo fra-
355 tres 10. quæſt. ff. de verbo. oblig.* ſi vero † inæ-
qualis ſit, quoad dicta bona Emphyteutica,
idem dicit eſſe, ſi ei, qui de dictis boois minua
accepit, tantundem pater de ſuo relinquit.
Quia vni ex pluribus, inquit, filijs poteſt præ-
legare Emphyteuſim, dummodo de alijs bo-
nis reliquis filijs tantundem relinquat in re-
compenſationem, allegat. *Bartol. in conſil. in-
cip. quæſt. iſta habet duo dubia. & in l. vt juris-
jurandi §. ſi lib. ff. de oper. libert. Angel. conſil.
184. incip. ex forma & ſerie cum ſimilibus.* Et li-
cet *Imola in cap. potuit extra locati* velit, patrem
vni filiorum Emphyteuſim prælegare, atque
aliis præiudicare poſſe: *Ruin. tamen d. conſil.
46. num. 11.* communem opinionem in con-
trarium eſſe dicit, eamqne eſſe veram. Quod
etiam *Ioh. Oldend. in Claſſibus ſuis in actione
Emphyteut cap. 7.* approbat. vbi quærit. ſi pa-
ter in teſtamento ſuo vni filiorum relinquat
totam Empbyteuſim, an valeat? Reſpondet,
tu ſequere Bartolum dicentem, huiusmodi
ſtultitiam nihil efficere, niſi ex bonis ſuis com-
penſet tale relictum alijs filijs, allegat ſupra-
dictam *l. Iuriſiurandi §. ſi liberi ff. de oper. libert.*
Vnde ſi maxime procederet, feudum conſua-
le, & Empbytheuſio vni filio in præiudicium
aliorum prælegari poſſe, prout tamen contra-
rium per ſupradicta clare oſtenſum. Quia ta-
men in boc caſu Actrix ab omnimoda ſucceſ-
ſione feudalium excluſa, nullaq; ipſi de allodi-
alibus in recompenſam fendalium prouiſio
facta eſt.

Sequitur demum & iſtud aduerſariorum
obiectum plane frigidum eſſe, atq; huiusmo-
di ſtultitiam (vt ijſdẽ cum Oldendorpio ver-
bis vtar) nihil efficere.

Ex quibus omnibus nunc concludo, ſupra
allegatam euidenterq; demonſtratum Actri-
cis capacitatem per huiuſmodi jactitatam di-
ſpoſitionẽ nequaquam eneruatam, ſed omoia
ex aduerſo mota dubia penitus eliſa, nihilque
obſtare, quin dicta Actrix, eiuſdemq; cõſortes
ad æqualem ſucceſſiooem in feudis cõtrouer-
ſis admitteodæ ſint.

Porro ꝙ obiectum eſt, Aduerſarios Actricẽ
eiuſdemque ſorores præueniſſe, eo ꝙ ipſi ſoli
excluſis ſororibus inueſtiti ſiut. Et ſi maxime
filiæ horũ feudorũ cũ maſculis capaces fuiſſẽt,
illas tamẽ ratione temporis, puta pſcriptione
excluſas. Quæ ſi bene ponderẽtur, Actrici &
eius ſororibus in nullo obſtant, ſed earũ intẽ-
tionem per eadem multo magis confirmari
ex infra dicendis patebit.

Nam quantum ad aſſertam præuentionem
Inueſtiturarũ attinet, aduertendũ eſt eas eſſe
duplicis generis, duæ n. Aono 61. & 66. ante
litem motam, attamen poſt obitum patris ob-
tentæ, reliquæ lite pendente Anno 81 primũ
expeditæ ſunt.

Priores duas ex male narratis obtentas ex
eo patet, primo: quod actrix eiusdemq; ſoro-
res cum Aduerſarijs communione omoiũ bo-
norum tam feudalium quam allodialiũ, abin-
teſtato, nulla prætenſi Teſtamenti facta men-
tione, ſtatim ab obitu patris fuerint, put ſupra
oſteuſum eſt. Deinde ꝙ ſenior frater NN. qui
Inueſtiruras in ſe fratresq; ſuos transferri cu-
rauit, ſeſe pro legitimo tutore vel curatore A-
ctricis, eiusdem q; ſororũ venditarit, totamq;
hæreditatem omnium nomine, ſaltem vsq; ad
Actricis deſponſationẽ & ab ea petitã bonorũ
diuiſionem adminiſtrarit. Et quia † huiusmodi 356
communis omniũ poſſeſſio, fratriſque admi-
niſtra-

niſtratio ex Actis notoria eſt, vlteriori pro-
batione minime indigent. Cum ſola ſufficiat
allegatio authore *Iohanne Gallico conſil. 2. inter
conſil. feud. variorum nu. 90. per l. ſi adulterium
cum inceſtu §. idem Pollioni ff. de adult. fa. l. 1.
Qui & aduerſ. quos conſuluit Iacobus de Leonar-
dis inter conſil. Brun. conſil. 214. num. 380. vl-
terius allegans gloß. in Cle. appellatio: de
appel.*

Quod cum ita ſit, quæritur an non dicto
fratri vel curatori legitimo ex neceſſitate ſui
muneris incubuerit, curare, vt et ſorores non
minus ac ille, feudorum controuerſorum ca-
paces, cum fratribus inueſtitentur? Reſpon-
detur, quod ſic, contendentes enim ad eadem
357 damna & merita, præſertim † in communio-
ne bonorum exiſtentes, alter alteri auxilium
præbere cenſeatur ad beneficium conſequen-
dum, per ea quæ dixit *Innocentius in c. continē-
tia extra de Cler. percuſ. & in l. 1 ff. de his, qua
358 deie. vel eff ud.* Satisq; † inhumanum forer, mi-
nores ſub gubernatione exiſtentes damno af-
fici abſq; beneficio, facto ipſius legitimi cura-
toris bona communia adminiſtrantis, ſoro-
resq;, cum tamen adhoc aſtrictus fuerit, in In-
359 ueſtitura nominari non curantis, tradit † *Alua-
rot. conſil. 58. inter conſil. Bruni, dicens hoc caſu
ipſas reſtaurandas per l. fin. §. pen ff. de rebus eo-
rum l. ſi curatorem C. de in teg. reſtit.* Præterea
diſertiſſimi juris eſt, quod tutorum & cura-
torum exquiſita illa ſagacitas circa minoren-
nium boni, neque ipſis quæſtuoſa, neque ſub
eorundem cura exiſtentibus damno eſſe de-
beat.
360 Quippe cum † fidem integram, & ab o-
mni lucro vacuam præſtare teneantur. Imo
361 † pupillorum jactura diteſcere prohibeantur
*l. qui fundum §. ſi tutor ff. pro emptore arg. l. cre-
ditor §. fin. ff. mandat, l. ſi pupilli §. ſed & ſi quis
362 ff. neg. geſt.* Sed res pupillares † non ſecus quã
ſuas curare adultorumque commodis (quo-
rum vtilitati ſeruiendum ſeſe dederunt) per-
petuo (teſte Damhoderio) inuigilare debe-
ant, per *l. vtilitatem ff. de confir. tut. vel. Cura
363 cum ſimilibus* Accedit quod † omne reſcri-
ptum, omne indultum, atque omnes denique
Inueſtituræ eum in modum, ne in tertij præ
judicium tendant, accipiendæ ſint *l. 2. §. ſi
quis & §. Merito ff. ne quid. in loco publico. Ca-
ſtrenſ. conſil. 72. numero ſecundo vol. 2. Decius
conſil. 478. num. 26. Iaſon. in l. beneficia num.
20. de conſtit. princip. Henning. conſil. 13. num.
364 18.* Et ideo ſi princeps † aliquis dat vel confir-
mat, ſemper intelligitur dare vel confirmare
iure alterius ſaluo *Bald. in d. c. ſuper eodem,*
vbi latius infert quod verba debeant impro-
priari potius, quam præiudicium tertio infer-
359 re. Et quod † non præſumatur principem vo-
luiſſe jure tertij præiudicare, conſuluit *Caſtreſ.
conſil. 150. quod refert Decius conſil. 389. vol. 1.
tradit etiam Abbas in d. c. ſuper eod. de offi. de-
leg. Bald. in l. 1. de conſt. princip.* Quinimo
quando † princeps non habet notitiam de 366
jure competenti tertio, etiamſi appoſita eſſet
clauſula, ex certa ſcientia, illa tamen in præiu-
dicium tertij nihil operetur. *Alex. conſil. 27
vol. 5. Decius conſil. 373. & Bald. in l. fin.
verſ. dicas etiam c. ſententiam reſcindi non
poſſe,* Vbi clauſula (ex) certa ſcientia nihil o-
peratur in his, quæ in facto conſiſtunt, de qui-
bus ſuperior præſumitur non habuiſſe noti-
tiam, *Decius in c. ad hac de reſcriptis Decianus
conſil. 117. num. 54. vol. 3. Brunus conſil. 15.
col. 3. & 4. Roland. conſilio ſecundo nu. 160. vol.
1. Bald. in l. fin. c. ſen. reſcindi non poſſe.* Cum
etiam jure deciſum ſit, Dominum feudi, et-
iamſi Imperator ſit, non poſſe Vaſallo feudũ
auferre ſine cauſſa, nec etiam alij in præiudi-
cium capacis gratiam facere *Bald. in c. 1. de nat.
feudi et in c. 1. ſi Vaſall. feudo priuetur.* Quæ
omnia in tantum procedunt, quod in con-
ceſſione vel Inueſtitura, clauſula illa ſaluta-
ris ſaluo iure tertij, etiam † in principum con- 368
ceſſionibus ſemper opponi ſoleat, & debeat
per rationem iam dictam. Quod princeps ne-
minem dominio rei ſuæ ſine legitima cau-
ſa priuare præſumatur *l. item ſi verberatum ff.
de rei vend. l lucius ff. de euictio.* Et † quod 369
principum beneficia intelligenda ſint ſine
tertij injuria vel damno, textus *eſt in l. ſi dam-
noſa C. de precib. Impe. offi l. nec auus C. de emã-
cipat. lib. Conſuluit Curt. conſil. 7. 3. col. 29. in
fin. & Felin. in conſil. incip. ſi domina Catharina
col. penult.*

Imo Inueſtitura, in qua ſalutaris illa clau-
ſula de præiudicio tertij vitando omittitur
non ſolum † pro fraudulenta *Zaſius conſil. 17.* 370
*num. 75. lib. 1. per doctrinam Felin. in c. 1. de re-
ſcript. VVeſenbecius conſil. 41. num. 66.* ſed et-
iam pro tyrannide habeatur, tradit *Curtius d.
conſil. 93. col. 29. in fin.* Quapropter Docto-
res præſertim Feudiſtæ recte judicarunt, ſi
ex † Inueſtitura defectus dominicæ volunta- 371
tis ſaltem tacite relucet, illam tanquam ſur-
reptitiam plane ruere. Eo quod dominus
inueſtiens, ſi veritatem cauſſæ perfecte ſci-
uiſſet, ſine dubio non conſenſiſſet, *cap. ſu-
per literis de reſcrip. Iaſon, in l. 1. numero ſecun-
do c. ſi contra jus vel vtilit. pup. Decius conſil.
541. num, 20.* Imo diſſimulatio illa commu-
nis poſſeſſionis omnium bonorum (poſſi-
debat † namque per fratrem adminiſtran- 372
tem vt ſupra dictum eſt) factæque ſubſtitu-
tionis ſuppreſſio ſubreptionem non obſcure
inuehant, tradit in effectu. *Iacob. Menoch.
conſilio 103. numero 61. ex cap. ſuper literis de
reſcript. Quod & Gozad. conſilio ſexto numero
ſexto Granet. conſilio 296. Decianus d. conſilio*

117. nu. 34. & Pariſ. conſil. 23. 153. vol. 1. con-
ſuluerunt.

Poſtremo Inueſtitura in rebus injuſte poſ-
373 ſeſſis nihil quicquã † operetur. *Felin. C. 1. de
reſcript. Iaſon. in l. ſtipulationes commodiſſime &
ibi DD. de verb. oblig. Cagnol. in l. in toto nu.
ſeptimo ff. de reg. in. VVeſenb. conſilio 6. num. 176.*

Sequitur demum, duas illas priores Inue-
ſtituras ex cauſis ſupradeductis Actrici, eius-
que ſororibus nihil officere: imo Aduerſarijs
in nullo patrocinari, ſed nullas eſſe, & irritas
cum omnibus inde ſecutis, Conſuluit. *Decia-
nus vbi ſupra num. 55. per c. tua de officio vicar. C.
ad obedientiam de reſcript. & l. ſi prater ff. de ju-
dicijs.* Quod idem *Decianus ex Oldradi conſil.*
374 *85.* eo † extendit, vt licet reſcriptum in cæte-
ris juri conſonum foret, attamen illud irritum
ſit, quod etiam Calcaneus multo magis extẽ-
dit *conſ. 81.* vt etiam in ſancto procedat. Vide-
atur vlterius *Baldus & reliqui in c. 1. vt lite pen-
dent. &c.*

Idem judicium de poſterioribus Inueſtitu-
ris ſtatuendum eſt. Cum eæ demum Anno
octuagelimo primo per ſub & obreptionem
eum iam ante multos annos hæc lis eſſet agi-
tata, impetratæ ſint. Quod autem omnia re-
ſcripta, indulta, Inueſtituræ, Priuilegia, & ſi
qua eius generis plura ſunt lite pendente, ea-
375 que † tacita & ſuppreſſa, impetrata, nullios
roboris vel momenti ſint, patet *ex l. 2. C. lite
pend. & ibi Iaſon. nu 2. & ex c. 1. & ibi Cano-
niſ. extra vt lite pend quod & Calderin. conſil,
1. in tit. de feud. Roland. conſil. 10. num. 16. & 17.
vol. 3. Boner ſing. 6. in verb. reſcriptum, & Go-
zadinus conſil. 26 nu. 41.* tradiderunt.

376 Ad † præſcriptionem vltimum aduerſari-
orum refugium quod attinet, juris eſt mani-
feſtiſſimi, quod potiſſimum fundamentum &
requiſitum in præſcribente, quod hunc caſum
ſit titulus & bona fides: In eo vero, contra
quem præſcribitur, negligentia. Titulum &
bonam fidem neceſſario requiri tradit. *Bartol.
in l. vni C. de vſucap. transfor. Ægid. Ballamer.
conſil 70. num. 68. Burſatus conſil. 330 num. 84.
Ferrarienſ. in Forma act conſeß. in verbo, ſerui-
tus aque ductus. Marcebrun. ab Angul. reſponſ.
49. num. 75. Pariſ. conſil. 771. num. 110. & con-
ſil. 112. num. 46. vol. 1. Bartol & alij in l. Celſus
ff. de vſucap. Decian. Reſponſ. 53. nu. 18. vol. 1.
Iaſon. in l. ſi certis annis num. 15. ibique Alex.
& reliqui, de pact. Idem Decianus conſil. 13. nu.
37. vol. 2. per c. vlt. de praſcript. & c. poſſeſſor. de
reg. iuris lib 6. textus eſt expreſſus in c. ſi virgo
34. q. 2. tradit Immo: in cap bona de poſtulat. pra-
lat.* Coosuluit *Abbas in conſil. 10. incip. in
quaſtione qua verſitur col. 5. verſ. praterea vol.
1. & vt Franciſc. Burſat. conſil. 330. num. 149.
vol. 3* inquit, ſtante mala fide nemo præſcri-
bit, ex communi, quod & *Cephal. conſil. 40. nu.
15. & 16. vol. 1.* probat.

Ex quibus ſane conſtat per juris Canonici
cooditores rite & non ſioe ratione deciſum
eſſe. Male † fidei poſſeſſorem nullo vnquam 377
tempore præſcribere *d. c. fin. de praſcript.* Ibi
vt nulla valeat abſque bona fide præſcriptio
vbi † ponderanda eſt dictio NVLLA. quæ v- 378
niuerſalis eſt et negatiua, omnemque præſcri-
ptionem abſq; bona fide excludit, *l. nulli C.
de epiſ. & Cler. l. nullam C. de infan. ib. l ſi quis
ducenta §. vtrum ff. de reb. dub. C. ſolide de ma-
io. & obed.* Quod præſertim in hoc noſtro ca-
ſu procedit, cum hic oulla ratio ſit reſtrin-
gendi, ſed multo magis ampliandi, vt euitetur
non ſolum præiudicium filiarum in debita
hæreditatis portione maxime fauorabili, ſed
† & peccatum, cum ea ſit amplectenda inter- 379
prætatio, vt illud excludatur. *c. juuenis de ſpon-
ſalib. clem. Exiui §. praterea de verb ſignif.* ne-
que id immerito: Præſcriptio † enim exceptio 380
eſt odioſa, quia dicitur inniti circumuentio-
ni tẽporis, *§. volumus, in Auth. de ijs, qui ingred.
ad appell.* prout etiam dicitur iniquum tem-
poris præſidiũ, *ut in auth. † vt Eccleſ Roma in* 381
*fine ibi gloſſa in verbo praſidium & Bald. in l. 1. C. de
praſcript. 30. vel 40. annorum.* Quod etiam
Decian. reſponſ. 44. num. 27. vol. 1. dicit no-
tare † omnes *in c. 1. in princip. Quo temp. miles* 382
addens *ex gloſſ. in l. 1. ff. de nego. geſt.* Præſcri-
ptionem eſſe contra naturam, quod & *Cathe-
rin. conſil. 1. ſub. tit. de rebus Eccleſ non alie.* aſſe-
rit ex *Abbatis conſil. 71.* tradens, præſcriptio-
nem † dici odioſam, tanquam jus alterius ab- 383
ſorbentem. Plus dicit *Decian. reſponſ. 108. nu.
27.* Præſcriptionem ſcilicet eſſe contra juris
naturalis diſpoſitionem, qua cautum eſt, ne-
quis cum alterius † jactura locupletetur *l. nam* 384
hoc natura ff. de condict. indeb. inuentam, dici-
que impium † præſidium *d. auth. vt Eccleſ. Ro-* 385
ma. & Alex. conſil 77. &c.

Et quamuis *l. ſicut de praſcript. 30. vel. 40.*
annorum cum ſimilibus velit, præſcriptio-
nem † præcedere cum mala fide: Attamen ju- 386
re canonico, cui in materia præſcriptionum
cum ibi de peccato tractetur, ſtãdum ſit, præ-
ſcriptionem cum mala fide nõ procedere cõ-
muniter receptum eſt Iuribus ſupradictis, put
etiam conſuluit *Socin. conſil. 97. incip. juſſime
index ad fin. vol. 4 & Decius conſil. 144. incip.
et mature pro viribus vol. 1. Ferrar. in forma re-
ſpon. Rei conuenti in verbo praſcriptionis num. 40
Iaſon. in l. 3. § genera ff. de acquir. poſſeß. Olden-
dorp. in tractat. vſucap. in princip Decian. d. Re-
ſponſ. 44. nu. 26. vol. 1. & d. reſponſ 180. num
39. vol. 3. Minſyng. obſ. 6. cent. 4.* dicens com-
munem eſſe Doctorum theoricam, omnes † 387
ciuiles leges qui dicunt præſcriptionem non
require bonam fidem, per jus Canonicum eſ-
ſe correctas ac prorſus ſublatas, allegat vltra
ſupradictos *Bald. & Angel in l ſuper longi C. de
praſcript. longi temp. Baldum de praſcript. parte 3.*

partis

Digitized by Google

partis 6. queſt. 2. dicitq́, Minſyng. vbi ſupra hanc
ſententiam non ſemel per Cametam imperi-
alem eſſe judicatam, quod & *Matth. VVeſenb.
conſ. 8. nu. 35. Andre. Geill. lib. practicarum
obſer. 2. obſeruat 18. ex gloß. & doctorib. in d. ca.*
388 *poſſeſſor. Pariſ. & alijs comprob.* Atq; † hæc ſu-
prædicta in tantum vera ſunt, vt etiam in per-
ſonalibus actionibus procedant Minſyng. vbi
ſupra & eam communiorem ſententiã, & ma-
gis receptam tradit *Anton. Gabriel. lib. 5. de
præſ. concluſ. 3. nu. 1. quamplurimos Doctores ac-
cumulans*, Imo etiam judex quilibet præſcri-
ptionis exceptionem, conſtito de mala fide, re-
ijcere debeat, tradunt Doctores *in d. c. fin. de
præſcript. & in d. c. poſſeſſor. Et vt Decianus dicto
eius reſponſ. 108. nu. 27.* In dubio contra præ-
ſcriptionem judicare. Atq; arbiter qui ſecun-
389 dum † æquitatem judicare debet non poſſit
cæteris paribus judicare pro præſcriptione.
Angelus in l. ſequitur § ſi viam de vſucap. Curti-
390 *us Iunior conſil. 60. nu. 18.* Vſq; adeo hoc † ob-
tinet, vt ſi ſtatuto vel lege contrarium præui-
ſum eſſet: Notant tamen *Abbas Felin. & cæteri
in d. c. fin. & c. vigilant. de præſcript.* tale ſtatu-
tum non eſſe attendendum, quod & *Iohan. An.
d. c. & reliqui in c. ſine poſſeſſione de regul. juris lib.
6. Imola & Roman. in d. § ſi virum tradiderunt.*
391 Et hæc omnia procedunt, vt ſiquidem † bona
fide præſcriptio inchoata foret: illam tamen
ſi mala fides in ipſo curſu præſcriptionis ſuper
uenerit interrumpi *d. c. vigilanti & ibi. Docto-*
392 *res † de præſcript. Bald. & † & Angel in d. l. ſuper
longi Decian. d. reſponſ. 124. nu. 53. vol. 3. VVe-
ſenbecius d. conſil. 8. nu. 36.* dicens præſcriptio-
nem etiamſi modico tempore duret, tamẽ in-
terrumpi, vt coaleſcere non poſſit ſed nouo
tempore, eodemq; integro, cum bona fide o-
pus eſſe, allegat *Baldũ in 2. parte. 3. partis quæſ.
8. in princip. de præſcript. & quamplures alios.* At-
que hinc nõ inuiſe idem *Franciſcus Balbus in d.
tractat. 2. parte 3. partis q. 7 tradit* Quod in pſcri-
393 ptione bona fides in principio medio & fine re-
quiratur, prout † etiã conſuluit. *Socin. Iun. conſil.
63. n. 14. Burſat. d. conſil. 330. n. 150. Iohan. Baptiſt.
Villalob. in tract. cõ. opinion. in verbo præſcriptio.*
394 Quinimo † præſcriptione ſine expreſſo animo
præſcribendi non procedere, tradit *Bald. in l.
cum res. C de probat. & Panor. in C. conſultationi-
bus, de jure patro. textus in l. apud antiquos & ibi
Doct. C. de furtis & ſeruo corrupto.*
395 Taceo, † quod non ſufficiat bonam fidem
extare. ſed & requiratur, eam vna cum titulo
poſſeſſione continuata & omnibus qualitati-
b' in ſpecie deductã allegatã & pbatam eſſe,
tenet. *Bald in d. l. ſuper longi verſ. illud autem tene
fixum cordi & Angel in l. cum qui §. fin. ff. de pu-
blic. Clement. Appellanti de appellatio: Philip.
Francus & DD. in c. 1. de præſcript. lib. 6. VVe-
ſenbec conſil. 11. n. 29* dicẽs hoc procedere vt ne
vna quidẽ qualitas deficere debeat, per *Francũ
vbi ſupra, & Baldũ in 3. parte 3. partis q. 3. nu. 7.
Conſuluit Pariſ. conſil. 27. n. 89. cũ ſeq. vol. 1. & cõſil.
104. n. 129. Burſat. conſil. 6. nu. 9 vol. 1 & Mar-
cabru. ab Angnil. reſponſ. 49. nu. 75.* Taceo † in- 396
quã, q̃ præſcriptiones ſint introductæ ad tol-
lendas actiones iam ortas vel formatas, & non
formandas *Decian. reſponſ. 13. n. 51. vol. 2* dicit
pulchre hoc declarare *Corneũ in l. ſicut C. de jure
delib. & Bartol. in l. pignoris ff. de vſucap.*
Cũ † etiã jure receptũ ſit, q̃ juri ſeu qualita- 397
ti inhærenti alicui actioni tanto tẽpore pſcri-
batur, quãto tẽpore pſcriberetur actioni prin-
cipali, *Deciã. d. reſponſ. 13. n. 49.* cũ multis adhoc
p ipſũ adductis doctorũ authoritatib'. Poſtre-
mo † q̃ pſcriptio pcedere nequaq̃ poſſit, quã- 398
do aliqua culpa pſcribẽti, quæ illũ in mala fi-
de cõſtitueret, put hoc caſu, imputari poteſt
d. c. vlti. de præſcript. Socin. Iũ. cõſil 145 n. 64. vol 1.
Proinde requiſitum illud negligẽtiæ à parte
Actricis in hoc noſtro caſu locum habere ne-
quaquã poteſt. Na primo, ſi pdeceſſores intue-
amur, planũ eſt in Actricẽ eiuſdemq; ſorores
nullã negligentiã cadere. Quodq; † nondũ na- 399
ta vel concepta agere nõ potuerit, pulchre de-
clarat *hoc Bartolus poſt Iacob. But. in l. Senatus ff.
de offic præſidis, Abbas in c transmiſſa col. 2. de præ-
ſcrip. Balbus, dicto tract. 1 a parte 6. partis in prin-
cip. quæſt. 22 Concordat Alexand conſil. 101. nu.
24. vol. 7. & Rippa in l filius familias §. diui. ff. de
legat. 1.* cum nondũ nati p abſentib. habean-
tur, Abſenteſq; † jure ſua ignorare cenſeantur 400
*l. Titius §. Lucius ff. de lib. & poſth. l. plane & ibi
Baldus † de excuſ. tut. Decius conſil. 33 nu. 71.* atq; 401
præſcriptio contra ignorantẽ nihil efficiat, eo
† q̃ ignorans neglexiſſe dici non poſſit *l. ſi ex* 402
*plagis in princip. ff. Ad. l. Aquil. c. 2. & c. quia di-
uerſitatem de conceſ. prabend. l. 1. in fin. C. de an-
nali except. l. annus ff. de calumniat. l. 2. ff. quis or-
do in bono poſſeſſ. ſeruari deb. facit l. quingenta
de excuſ. tut. Corneus. conſil. 100. li. 1. Socin. con-
ſil. 20. vol. 1. Decianus reſponſ. 44. num. 36. vol.
1. & reſponſ. 43. nu. 37. vol 3.* Imo † quod præ- 403
ſcriptio in feudis contra naſcituros non cur-
rat, tradit *Aluarot. in c. 1. §. ſi quis per 31. col. pen.
in fine ſi de feud. def. contro. ſit. & idem Aluarot.
in §. hoc quoque ad fin. de ſucceß. feud.* dicens,
quod præſcriptio naſcituris no noceat. Quod
& *Bald. in l. 2. C. de vſur. pro empt. tenet*, dicens
præſcriptionem non currere † contra ſucceſ- 404
ſores feudi conſuluit *Burſat. conſil. 291. vol. 3.*
vbi eam communem dicit.
Si vero ipſos aduerſarios intueamur, certũ
eſt, communẽ omnium parentem anno demũ
61 diem ſupremum obijſſe. Actricem vero ab
eo tempore vſque ad annum 69. ſub ſenioris
fratris aduerſantis cura & gubernatione fuiſſe.
Sicq; ipſi nulla præſcriptio contra Actricem
tam ratione temporis quam curatelæ cõpete-
re potuerit, juribus ſupradeductis. Et ſi maxi-
me competijſſet, illa † tamen permotam con- 405
trouerſiam, quodq; ad cõmunium bonorum

Digitized by Google

diuiſionem prouocauerit, interrupta fuiſſet, *conſuluit Decian. conſil. 121. numer. decimo vol. 3. per gloſſ. in l. & ſi lege §. ſi ante verſ. controuerſiam, ibique doctores de petit. hered. Bartol. in*
406 *l. fin. ff. de eo per quem fact.* Deinde † etiam diſertiſſimi juris ſit, quod priuilegiatus contra patiter priuilegiatum, prout in hoc noſtro caſu, non modo non præſcribere, ſed neque priuilegio vti poſſit § *ſed hac praeſenti in auth. de ſanct. Epiſc. concordat l. Sabinus ff. com. diuid. & c. in re communi de reg. Iu. libro ſexto conſuluit Decius conſil. 221. numero 6. & conſil. 329. tradit Iohan. Mona. in c. ſi à ſede nu. 12. de praebend. & in c. cum perſona nu. 4. de priuileg. &c.* præſertim cũ Actrix de damno vitando certet quo caſu juris eſt diſerti, quando duo priuilegiati concurrunt, is qui de damno vitãdo certat, alteri ꝑferri debet *Decius in l. non debet Actori §. in re obſcura ff. reg. juris Menochius de praeſumpt. lib. 4. praeſum. 189. n. 124. &c.* Per quæ etiam ad Decij conſil. 85. de maſculorum ſola poſſeſſione ſufficienter reſponſum eſt, maxime attento, quod totum illud jus, de quo in caſu ibi controuerſo Comes Pitiglianus vrſinis maſculis & non fœminis ab initio virtute præſcriptionis acquiſierit, ipſiq; Vrſini maſculi deinceps illud feudum vi prioris acquiſitionis continuauerint. In noſtro vero caſu feudum controuerſum non reſpectu maſculorum tantum, ſed & pro filiab. acquiſitum ſit; eo quod non ſolum ex vulgata illa juris theoria, quilibet ſe accommodare vel cõformare, eum communi curiæ conſuetudine cenſeatur. Sed & ipſæ Inueſtituræ ab Aduerſarijs exhibitæ, ibi noch vnſers hoffes ſit vnnd gewonheit belhenet/ clare demonſtrent, proauum, auum, patrem, & ipſos deniq; Aduerſarios ſecundum morem curiæ, quæ fœminas ſimul cum maſculis (vt ſupra concluſ. 1. latiſſime deductum) ad æqualem feudorum ſucceſſionem admittit, inueſtitos. Sicque in caſu Decij illud præſcriptionis iniquum præſidium (quod inter parentes & liberos, fratres & ſorores, præſertim inter Curatorem & ſub eius gubernatione exiſtentem tãquam omnis humunitatis expers, merito ceſſabit) & maſculi ſucceſſores tantum: in præſenti autem caſu non illud odioſum præſcriptionis lucrum, ſed oneroſus emptionis titulus, & vtriusq; ſexus ſecundum curiæ conſuetudinem inæqualis ſucceſſio militent: vt ſane in plane diſſimili ac á Decij ſẽtẽtia alieno ꝓrſus caſu verſemur, ꝓut etiã dicti cõſilij tenor indicat, ibi de munito Caſtro vel fortalitio, eodẽq; comitatu habẽte regalia, ꝓterea in petitorio. Hic autẽ de feudo improprio, cenſuali, & ꝙ inter ciues frequẽtatur, in terminis poſſeſſorij agatur. Ita vt Aduerſarij dicto conſilio nihil quicquã inuentur
407 Quemadmodũ † etiã idẽ *Decius conſil. 445. nu. 48.* diſertis verbis atteſtatur, cõtra Vaſallum, qui ad feudũ venturus eſt, præſcriptionẽ currere non poſſe, dicens hoc de plano procedere regulamq; non valenti &c. eſſe naturalem & æquam, ergo &c.

Sicq; ex ſupra deductis manifeſtũ fit, ab Aduerſario Curatore neq; titulũ idoneum, neq; bonam fidem, vt qui bona controuerſa tam contra jus feudi, curiæq; conſuetudinẽ, quam etiam curatelæ in ſeſe proprio motu tranſtulerit, allegare nõ potuerit, imo nec allegauerit, multo minus ꝓbauerit. hocq; caſu allegata illa præſcriptio odioſa, iniqua, & contra naturalẽ æquitatem tendat. Imo jus illud præſcriptionis, jure canonũ, tam in perſonalibus, quã realib. cæteris paribus mutatũ ſit, ita, vt qlibet judex iniquum illud ꝑſidium, conſtitu. de mala fide reijcere, atq; in dubio non pro ꝑſcriptione, ſed contra eam judicare debeat, ſtatutaq; in cõtrariũ nihil efficere poſſint. Imo mala fides in ipſo curſu præſcriptionis ſuperueniens eam interrumpat, hocq; caſu animus præſcribendi nunq̃ declaratus, neq; vlla actio, qua actricis jus tolli potuit, formata, neq; etiã vllũ tempus ad introducẽdã ꝑſcriptionem tã principaliter quam acceſſorie lapſum ſit, multaq; prætẽſo Curatori, quæ ipſum in mala fide cõſtituant, imputari poſſint. Deinde etiã Actrici nulla potuerit imputari negligentia. Ideoque præſcriptio contra ipſam præſertim in feudis, & pariter priuilegiatã minime currat Decijq; allegatum *conſilium 85* prorſus ceſſet, imo ipſe Decius noſtrum intentum, vt ſupra dictũ, plane confirmet. Hinc ſequitur demũ Actricis capacitatem ad præſentia feuda priori concluſione demonſtratam, per varia illa Aduerſariorum in hac ſecunda concluſione mota dubia ſcilicet jactitatæ conſuetudinis contrariæ aſſerti teſtamẽti, clauſulæ Codicillaris, Authẽt. ex cauſſa, *l. cum a matre*, jactitatæ ratificationis domini, feudi hæreditarij, obtẽtarũ Inueſtiturarum, præſcriptionis & ſi quæ plura ei' generis ſint non eſſe eneruatum ſed plane ſubſiſtere, imo prædicta dubia legitime diſcuſſa, atque penitus eſſe ſublata & eliſa.

SVMMARIVM.

Concluſionis III.

1 *Si maſculus offerat ſe in continenti probaturũ de jure ſuo & non de jure fœmina, illa non mittitur in poſſeſſionem.*

2 *Fideicommiſſarius ſi paratus eſt in continenti probare de jure ſuo hæres impeditur mitti in poſſeſſionem feudorum.*

3 *Satutum ſi reijcit omnes exceptiones, non videtur reijcere illas, quas quis velit in continẽti probare.*

4 *Filia*

4 *Filia ſi non eſt de comprehenſis in inueſtitura non immittitur.*

5 *Agnatus iure communi in feudo ſucceſſurus, ſi reperitur in poſſeſſione feudi, filia non immittitur.*

6 *Quando frater & ſoror in ſucceſſione patris concurrunt, filia non immittitur.*

7 *Fratres ex diſpoſitione l. finalis C. de edict. d. ad toll. non attentis ſororibus immitti.*

8 *§. Inter filiam, limitatur vt non procedat in feudo Eccleſiaſtico ſecundum opinionem quorundam.*

9 *Filia patris hæres in poſſeſſionem bonorum etiam feudalium ex d. §. inter filiam agnatis petitorio reſeruato immittendam.*

10 *Facta immiſſione, ſi ius vel conſuetudo filiam iuuet, illa in poſſeſſione defendenda.*

11 *Ratio d. §. inter filiam adducta.*

12 *Multos eſſe caſus in quibus fœmina in feudo ſuccedat.*

13 *Maſculus ſeu agnatus non eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem, quando filia petit ſe immitti.*

14 *An verum ſit, fratribus vel agnatis in poſſeſſione exiſtentibus ſorores non immittendas.*

15 *Filiarum licet non ſit facta ſpecifica mentio in inueſtituris, illa tamen per interpretationem authore Decio & Rolando pro nominatis habētur.*

16 *In continenti fieri non dicitur quod altiorem requirit indaginem.*

17 *Filia debet immitti etiamſi conſtet eſſe feudalia.*

18 *Quod procedit, primo vt etiamſi feudum eſſet tale quod ad fœminā non tranſiret, ſed agnatis reſtituendum foret.*

19 *Extenditur 2. procedere, vt ſi agnatus poſſideat, filia tamen immitti debeat.*

20 *Extenditur 3. vt etiam ſoror in bona fratris defuncti immittatur agnato poſſidente.*

21 *Extenditur 4. vt etiam filia immittatur excluſo domino.*

22 *Extenditur 5. vt etiam extraneus hæres in poſſeſſionē feudalium poſſeſſorū per agnatos immittatur.*

23 *Extenditur 6. vt ſi filia immiſſa agnatus intentionem ſuam non probet, ſuccumbat.*

24 *Extenditur 7. per Decium & alios vt ſi maſculus poſſideat titulo inueſtiturarum, filiaque aliam inueſtituram vel conſuetudinem alleget, illa immittenda ſit propter altiorem indaginem.*

25 *Frater adminiſtrans communi ratione adepta non poteſt tacitare poſſeſſionem in præiudicium ſororum.*

26 *Extenditur hoc procedere etiamſi ad 20. annos ſolus adminiſtret.*

27 *Extenditur 2. in fratre & ſorore ſimul habitantibus & patrimonium in diuiſum tenentibus.*

28 *Iura in puncto immiſſionis locum habentia procedunt, etiam in poſſeſſorio retinendi & recuperandi feudum.*

29 *Cōſuetudine introduci poteſt vt fœmina ſint capaces feudorum cum maſculis, etiamſi ipſarū non eſſet facta mentio in inueſtituris.*

30 *Intellectus Decij conſilio. 517. nu. 8.*

31 *Intellectus Alberti Bruni. conſi. 62. nu. 3.*

32 *Intellectus §. inter filiam. Si de feud. defunct.*

33 *Intellectus §. ſi duo in c. vni de pace tenenda.*

34 *Intellectus c. vni de controuer. inter maſc. & fœmin.*

35 *Baldi dictum de qualitate poſſeſſionis paterna quo intelligatur.*

36 *Cacheranus deciſ. 26. num. 21. declaratur.*

37 *Diſtinctio trimembris dicta deciſionis 26.*

38 *Intellect. Menech. Adipiſ. remed. 4. num. 380.*

39 *Quando duo in poſſeſſione concurrunt, illa non prius ab vno quam altero apprehendi dicitur.*

40 *Præuentio in concurſu duorum pari non procedit.*

41 *Rolandus conſil. 2. num. 27. vol. 2. perperam citatus.*

42 *Refutatio Albæ & Gezadini,*

43 *Pleti Intellectus §. 3. num. 40.*

44 *Eiuſdem Intellectus num. 41,*

45 *Intellectus Iaſon. conſil. 138.*

46 *Sorore allegante, ſe de conſuetudine capacem etiamſi maſculus replicet de eius incapacitate: illa tamen immitti debet, onus q; probandi magis imponitur maſculo quam ſorori.*

47 *Afflicti intellectus quoad hanc quæſtionem.*

48 *Diſpoſitio l. fin. C. de edict. Diui. ad. toll. vt competat, requiritur teſtamētum iudici in authentica forma præſentatum.*

49 *Requiritur 2. d. teſtamentum ad acta redactum vel publicarum perſonarum teſtificatione factum.*

50 *Requiritur tertio, teſtamentum illud eſſe ſolenne, vel in puncto paterni ſubſcriptio manus & appenſio ſigilli.*

51 *Quarto ſi conſtet de legitimo contradictore immiſſio impeditur.*

52 *Imo ſi legitimus contradictor exoriatur, facta immiſſio pro quotā retractatur, & poſſeſſio meliora iura oſtendenti acquiritur.*

53 *Quinto ſi ius petentis immiſſionem requirit altiorem indaginem, diſpoſitio dicta legis ceſſat.*

54 *Sexto requiritur inſtitutio pura & non conditionalis.*

55 *Dicta l. fin. quatenus habet locum in feudis,* pro-

Digitized by Google

procedit dumtaxat, ſi teſtator diſponat, prout jus vult.

56 *Cauſſa adepta poſſeſſionis in praeiudicium æque capacis non poteſt mutari.*

57 *Actus legis forma non ſeruata eſt nullus & vitioſus.*

58 *Forma dat eſſe rei, qua non ſeruata, ſequitur annullatio.*

59 *Forma non debet ſuppleri per æquipollent.*

60 *Tutor vel Curator non locupletabitur cum minoris iactura.*

61 *Ea interpretatio, quæ excludit fraudem accipienda eſt.*

62 *Uitioſus poſſeſſor non poteſt petere confirmationem poſſeſſionis inutilis.*

63 *Fæminæ feudorum æque capaci, non obſtat maſculorum vitioſa poſſeſſio.*

64 *Titulus poſt mortem eius de cuius hæreditate agitur in præiudicium æque capacis acquiſitus, nihil juris tribuit, nec miſſionem impedit.*

65 *Intellectus Iaſonis conſil, 152.*

66 *Decreta correctoria, quæ aliquid generaliter diſponunt non habent locum in feudis. niſi de ijs expreſſam mentionem faciant.*

67 *Decreta Laicorum an habeant locum in feudis vel bonis Eccleſiaſticis ſecundum Iaſonem.*

68 *Menochius & VVeſenbecius cõtra Iaſonem quem allegant.*

69 *VVeſenbecius explanatur.*

70 *Fæmina in feudis Eccleſiaſticis* oder krumſtöbiſchen lehenen *de conſuetudine patris ſuccedunt.*

71 *Diſtinctio Menochij et VVeſenb. duplex.*

72 *Conſuetudo immittendi filias in feuda cum maſculis laudabilis eſt, eamque omnes valere tradunt.*

73 *Per Inueſtiturarum & teſtamenti exhibitionem deſuperque ſubſecutam diſputationem, merita cauſſæ innoteſcunt, ita vt ignorari non præſumantur.*

74 *Princeps eorum quæ iure communi ſancita ſunt notitiam habere præſumitur.*

75 *Princeps non præſumitur reſcribere contra jus & æquitatem.*

76 *Jura in ſummo Principe loquentia etiam ad alios principes per doctores extenduntur, quod tamen cum temperamento accipiendum.*

77 *Principi atteſtanti in reſcripto, cognitione cauſa præuia quid factum, pleniſſime creditur.*

78 *In ore Principum firmior eſt veritas.*

79 *Princeps non præſumitur velle nocere tertio.*

80 *Subreptionis exceptio nihil officit, niſi illa ſpecifice declaretur.*

81 *Quod a principe conceſſum, ſubreptitie obtẽtum dici non poteſt.*

82 *Principis ſcientia in genere ſufficit, ne reſcriptum dicatur ſubreptitie impetratum.*

Concluſio III.

DVABVS prioribus concluſionibus, de capacitate filiarum ad oculum domonſtrata, eademque minime eneruata, abſolutis: ſequitur nunc tertia & vltima, An non ſcilicet, omnibus in contrarium adductis non obſtantibus, Actrix filia tam vigore reſcriptorum Illuſtriſſimi Principis Iuliacenſis, quam etiam ratione juris coram Dominis commiſſarijs latius deducti & probati in poſſeſſionem feudalium, fratribus petitorio reſecuato, immittẽda atq; in ea defendenda ſit.

Et licet prima facie pro parte negatiua vi-
deatur determinandum: Eo quod † filia non 1
dicatur mitti in poſſeſſionem feudalium, ſi
conſtet aut conſtare poſſit de non jure fœmi-
næ, ſed de iure maſculi, prout *Andre. de Iſern.*
& Prepoſit. aiunt, hoc modo limitari §. *inter fi-*
liam ſi de feud. defunct. cont. ſit inter dom. & a-
gnat. Vaſalli, tradunt *Bartolus in l. 2. C. de edi-*
cto. D. Adr. toll. Decius conſil. 424. & 467.
Bartol. in l. filiam C. ad S. C. Trebellian. Vbi † ſi 2
fideicommiſſarius in continenti probare pa-
ratus de jure ſuo, hæres impeditur mitti in
poſſeſſionem, vigore *d. l. fin. Conſuluit Abbas*
conſil. 64. lib. 1. vbi dicit, Si † Statutum reijcit 3
omnes exceptiones contra ſententiam vel in-
ſtrumentum milirantes; non tamen videtur
reijcere eas, quas quis velit in continenti pro-
bare, quod et *Gozadin. conſil. 50. nu. 20 & Vaſ-*
quius de controuerſ. illuſ. cap. 88. tradiderunt, &
Campegio conſil. 2. inter conſil. Bruni. num. 10.
ibi, ſi nullam, & Decio conſil. 517. num. 8. præ-
ſertim † ſi non eſt de comprehenſis in Inue- 4
ſtitura, placuit. Ad quod etiam allegatur.
Brun. conſil. 1. nu. 8. & conſil. 18. nu. 12. Alex-
anderque in l. ſi patroni ad S. C. Trebell. col. 5. &
quamplures alij teſtantur. In tantum † vt 5
quando agnatus, qui iure communi in feudo
ſucceſſurus eſt, reperitur in poſſeſſione feudi,
maxime, quando frater & ſoror in ſucceſſio-
ne † patris concurrunt, quem ſane caſum Ad- 6
uerſarij tanquam baſim & fundamentum in-
anis eorundem oppoſitionis, cõſtituunt, quod
iſto caſu filiæ patris hæredes in poſſeſſionem
feudalium immitti non poſſint, per ea quæ
conſtanter inquiunt aſſeuerare *Decium d. con-*
ſil. 517. Brun. conſil. 63. nu. 3. Cacheran. deciſ.
Pedem 26. nu. 21. Menoch. in tract. Adipiſ. re-
med. 3. nu. 380. Matth. de Affl. deciſ. 119. nu.
5. Plot. de in litem iurand. §. 4. nu. 40. Roland.
a Vall. conſil. 2. nu. 27 vol. 2. Imo † multo ma- 7
gis fratres reos *ex l. fin, C. de edict. D. Adr.*

tollen.

8 *toſen.* immittendas, quodque hoc ipſum † in
feudo Eccleſiaſtico maxime procedat,
ita, vt in poſſeſſionem eorundem filia im-
mitti non debeat, per *Menochium d.*
remed. quarto numero 382. rurſus. allegantem
Iaſonem conſil centeſimo quinquageſimo quinto
col. vlt. lib. 4.

Re tamen cum Iuris feudalis textibus
doctorumque ſctiptis dextre collata, eadem-
que rite animaduerſa atque perpenſa, con-
trarium ſtatuendum arbitror: ita, vt du-
bitari non poſſit, quin filia patris hæres iu
poſſeſſiouem bonotum feudalium per pa-
trem tempore mortis poſſeſſorum non ſo-
lum immitti, ſed etiam in acquiſita poſſeſ-
ſione defendi ac conſeruati debeat.

Hanc concluſionem efficaciter cor-
robotando atque muniendo, conſtat pri-
9 mo ex † ſolenni illo §. *inter filiam ſi de*
feudo defuncti Doctoribusque qui in iſtum
§. prolixe commentati ſunt, Quod filia pa-
tris hæres iu poſſeſſionem bouorum etiam
feudalium, agnatis vel frattibus petitorio
xeſeruato immittenda ſit, ita tradit *Ioan An-*
dre. in addit, ad ſpecul. in titulo de feud. §. Quo-
niam verſic. vigeſimo primo & in tit. de teſta-
ment. §. penult. in verbo. perſonam, expreſ-
ſe dicens, filiam eſſe Immittendam in o-
muia bona hæreditatia incluſis feudali-
10 bus: Et ſi conſuetudo † vel aliud ius iu-
uet filiam in ijs defendendam. Eandem
ſententiam tenet *gloſſa in capite primo in fi-*
ne de contro: inter maſculum & fœminam de
benefi: in fine & ibi Bald, & Laudenſ. Idem
egregie couſuluit *Campegius d. conſilio ſe-*
cundo inter conſil. Brun. numero decimo De-
cius conſilio trigenteſimo nonogeſimo numero no-
no conſilio quadringenteſimo vigeſimo quarto nu-
mero vndecimo conſilio quadringenteſimo nona-
geſimo octauo conſilio quingenteſimo octuageſimooc-
tauo & conſilio 467. num. vndecimo 12. et. 13.
Ibi cum ergo de conſuetudine vel de jure ad-
mittantur fœminæ, ideo in quibuscunque
bouis, etiam feu lalibus mitti debet, & poſt-
quam habuetit poſſeſſionem, diſputabitur
de jure: ſecus eſſet, ſi præſumptio milita-
ret in contrarium, vtpote, ſi feudum eſſet
rectum, & conſuetudo Curiæ contrarium
vellet, dicitque iſtam ſententiam eſſe reti-
nendam atque de ea non dubitandum, quod
& *Gozadin. conſilio ſeptimo num. quarto & con-*
conſilio octauo num. 8. 10 & 15. Brun. d. conſilio
1. numero quarto & 15. & conſilio 18. numero
duodecimo Pariſius conſilio 22. num. 66. Socin.
Iun. conſil. 75. num. 28. & conſil. ſeptuageſi-
mo ſexto nu. 95. Portius Immolenſis conſil. . nu. 17.
11 *& Menoch. d. tract. Adipiſ. remed. quarto*
num. 375. tradiderunt. Eiusque † rationem 11
eſſe dicit *Cacheranus deciſ. Pedem 23. num. 36.*
& ſequentibus quia fieri poteſt, quod in judi-
cio petitorio, quod deinceps tractabitut, fœ-
mina hæc oſtendete poſſit, ſe non eſſe inca-
pacem illius feudi, vel ob conſuetudinem
vel ob aliud ius, cum permulti ſint caſus,
in quibus fœmina in feudo ſuccedat,
Quod tunc † præſertim procedit, cum fœ- 12
mina hæc aliquam cauſam allegat, ob quam
feudum obtinere poſſe videatur verba ſunt
Cacheroni d. deciſ. 23. Idem tradit *Afflict. d.*
deciſ. Neapolit. 119. numero quarto dicens, a-
gnatos maſculos non eſſe legitimos † con- 13
tradictores ad impediendam immiſſionem,
per *textum d. §. inter filiam* dicitque idem te-
nere *Oldratum conſil. 270. & Baldum conſil.*
397. vol. quarto & Alexand. conſil. 55. vol. 4.
dicitque iſtam eſſe communem Doctotum
ſententiam Idem tradit *Alciatus reſp. 199.*
& Carol. Ruin. conſilio 18. numero 20. & conſilio
41. numero vndecimo Roland. a valle d. con-
ſilio ſecundo num 27. vol. 3. vbi ijſdem verbis
cum Andrea & Ruino vtitur, quam deciſio-
nem communiter inquit ſequi doctores in
d. l. fin. vltta ſupta ſcriptos allegans *Alciat.*
reſponſ. 172. in princip. & reſp. 257. in princip.
& 199. in fine, Boroum conſil. 58. in fin. vol
ſecundo prout etiam *Curtius Iun. conſilio 14,*
col. ſecunda & Iacob Menoch. d. tract. Adipiſ.
remed. quarto numero 375. hanc ſententiam
multis coufirmant, eaque commuui Docto-
rum calculo teſte Menochio comprobata
ſit.

Huic concluſioni non tefragatur quod
ſupra obiectum eſt, ſi conſtat aut conſtare
poſſit de non jure filiæ, vel ſi agnatus ſit pa-
ratus in continenti probare ius ſuum dicen-
do, hodie conſtat, hodie agatur, quodque
iſto caſu talis oblatio immiſſionem impedi-
at, prout ſupra ex Bartolo, Decio, Abbate,
Gozadino & Vaſquio deductum.

Reſpondetur † enim illud obiectum 14
hoc noſtro caſu nequaquam locum babere,
eo quod hic controuertatut An filia fratri-
bus in poſſeſſione exiſtentibus feudalium à
ſucceſſione eorundem arcenda ſit, maxime
cum illa communem eius cum fratribus poſ-
ſeſſionem alleget, item tam Actrix quam
ipſi rei ſupet couſuetudine Curiæ & eius
deductione et probatione laborent, præ-
ſertim cum de † viribus decreti in Curia 15
lati & ab vtraque parte reptoducti non le-
uis ſit conttouerſia, item licet in Iuueſtitura
filiarum ſpecifica mentio non ſit facta, ta-
men iſtæ per iuterpretationem verborum,
quæ hoc caſu, teſte *Decio conſilio 414.*
& Ro-

& Roland. d. conſil. 2. num. 40 & 41. ad inſtar
fideicommiſſi procedit, nominata merito
cenſeri debet, ita, vt de Aduerſariorum jure
nihil plane in continenti conſtare poſſit, ſed
omnes illi probationum conflictus iuriumq;
16 partium diſceptationes tanquam † altiorem
indaginem requirentes ad aliud iudicium re-
ſeruandæ ſint, ſicq; miſſionem impedire non
poſſunt, quo caſu etiam illud in continenti
fieri minime poteſt dici. cum id non dicatur
in continenti fieri, quod altiorem requirit in-
daginem, *Roland. d. conſil. 2. num. 29.* In tan-
tum vt licet conſtaret eſſe feudalia, iſto tamen
17 † non attento, filiam in poſſeſſionem feuda-
lium immittendam in eaque conſeruandam,
vſq; quo cognitum ſit, An filia alia de cauſſa
ius in feudo habeat, vel ex natura ſeudi ſuc-
cedat, vel aliter habilitata ſit, tradit. *Campeg.
d. conſil. 2. nu. 9.* dicens ex *Guliel. de Suzar. &
Joanne Andre. vbi ſupra,* filiam poſſe ſeſe de-
fendere cōſuetudine vel alio iure, ſi ſe immit-
ti perat ex conſuetudine. &c. Quod Carolus
18 Ruin. tanto magis procedere extendit, vt †
etiamſi feudum eſſet tale, quod ad fœminam
non tranſiret, ſed agnatis deberetur, illiſque
reſtituendum foret: attamen agnatos non eſ-
ſe legitimos contradictores, ſed illo non ob-
ſtante, filiam immittendam tradit. *Ruin. d.
conſil. 8. num 20.* dicitque expreſſe cum *Iohan.
Andre. vbi ſupra* poſt miſſionem cognoſcen-
dum & definiendum, ita vt ſi conſuetudo vel
aliud ius filiam defendat, ipſam in poſſeſſio-
ne conſeruandam, quod & *Roland. d. conſilio
ſecundo num. 37. vol. 3.* & alij quamplures ap-
probant.

Nec etiam huic noſtræ aſſertioni obſtat,
quod diſpoſitio *d. §. inter filiam* procedere di-
citur, ſi poſſeſſio vacet vel agnatus non poſſi-
deat, ergo ſi poſſideat, diſpoſitionem *d. §.*
ceſſare, vt inter alios tradere viſus eſt *Decius
19 d. conſil. 517.* &c. Reſpondetur † enim cum *gloſ.
d. §. 1. de contro. inter maſ. & fœmi:* Quod fœ-
mina mitti debeat in poſſeſſionem, non ſo-
lum, vbi ea vacet, ſed etiam ſi agnatus poſſide-
at *Roland. conſil. 2. nu 31. in fin. vol. 3.* & hanc
gloſſ. ſequuntur Baldus & Laudens. *in d. §. in-
ter filiam.*

20 Extenditur † tertio vt etiam ſoror in poſ-
ſeſſionem feudalium, fratris agnatorum poſ-
ſeſſione non obſtante, immittatur, conſuluit
Decius d. conſil. 424.

21 Extenditur † quarto, vt etiam filia immit-
tatur excluſo domino *Rolan. d. conſil. 2. nu.
31. vol. 3.* Dicit pro iſta aſſertione conclu-
dere non modo Decium, vbi ſupra, ſed & eun-
dem referre & ſequi *Senatores Mantuanos con-
ſil. 1. nu 55.* Pro quo eſt etiam *textus in c. 1. §.
defuncto milite, ſi de feudo defuncti* &c. vbi filia
debet mitti in poſſeſſionem feudi excluſo do-
mino. Et ſic dicit non attendi an dominus
poſſideat, ad quod etiam facere dicit *conſil. 14
collegij Bononienſis num. 33. inter conſil. Status
Montis ferrati.*

Extenditur † quinto, vt etiam extraneus 22
hæres in poſſeſſionem feudalium per alium
poſſeſſorum immitti debeat, *Decius d. con-
ſilio 424. Roland. d. conſil. 2. nu. 31.*

Extenditur † ſexto, vt ſi filia immiſſa agna- 23
tus ſuam intentionem non probet, ſuccum-
bat, *Bald. et gloſſ. in d. c. 1. de contro. inter maſ. &
femin. Brun. d. conſil. 1. num. 4.* quod *&
Minſyng. obſeruat. 15. Centur 5. num. 3.* pla-
cuit.

Extenditur † egregie per *Cacheranum de* 24
Oſaſ. d. deciſ. Pedem. 23. num 36. vbi dicit, et-
iamſi agnatus poſſideat cum titulo Inueſtitu-
rarum: attamen ſi fœmina contendit ſe eſſe
capacem ex alia Inueſtitura, & ſic ex conflictu
duarum Inueſtiturarum diſputatio requirit
altiorem indaginem, Ideo debet mitti fœmi-
na hæres, dicit ita in fortioribus terminis con
cludere *Decium d. conſil. 424. num. 10. & d.
conſil. 467. conſil. 498. & 588. num. 11 et 12.*
Allegat in ſuper *Socin. Iun. conſil. 75. num. 25.
& 26. & conſil. 76. nu. 95. vol. 1. Afflict. Go-
zadin. Campeg. Brun. & Curt. vbi ſupra.*

Proinde nihil quicquam facit, quod per
Aduerſarios ex Menochio, ſpecialiter de
fratribus in poſſeſſione conſtitutis addu-
ctum.

Et primo quidem, quantum ad prætenſam
ipſorum ſolam poſſeſſionem attinet, reſpon-
detur, quod hoc caſu fratres ſoli non poſſide-
ant ſed & Actricem ſimul cum fratribus poſt
obitum parentum in communi bonorum
tam feudalium quam allodialium poſſeſſione
manſiſſe, perque fratrem adminiſtrantem
nunc Aduerſarium, adhuc ſi non naturaliter
ſaltem ciuiliter poſſidere. Cum enim is A-
ctricis legitimam tutelam, vt ſupra dictum,
geſſerit, omnia bona communi nomine ad-
miniſtrauerit, Inueſtituramq; de more Curiæ
quæ filias cum filijs pariter admittit, acquiſie-
rit, taliſq; Inueſtitura & adepta poſſeſſio per
interpretationem, vt ſupra dictum, non ſo-
lum ad fratres, ſed & ſorores ſimul capaces ex-
tendenda ſit non obſtante, etiamſi non fece-
rit eos nominari in Inueſtitura, maxime cum
frater talem poſſeſſionem, quam † communi 25
nomine adeptus, in præiudicium ſororum ja-
ctitare non poſſit, neque proprio ſed alieno
nomine poſſideat, vt ſane nullam ex eo actu
poſſeſſionem legitimam ab Actricis poſſeſſi-
one ſeparatam allegare poſſit, tradunt Doct.
præſertim *Socin. in l. rem qua nobis ff. de acq.
poſſ.*

Extenditur hoc † vt ſi frater forte per vi- 26
ginti annos ſolus res omnes adminiſtraſſet:
Attamem familiaritatis vel communionis iu-
re aut amicitiæ cauſſa tantum, cenſeatur ad-
mini-

miniſtraſſe, conſuluit *Brunus conſil. 93. numero octauo* dicit Paulum Caſtrenſem ita in terminis ſenſiſſe *in. l. qui iure ff. de acqui. poſſeſ.* faciunt quæ Bartolus ibidem in hæc verba
27 ponit, Et idem dico (inquit) in † fratre & ſorore ſimul habitantibus; & habentibus Patrimonium indiuiſum, & frater vadit ſolus ad poſſeſſiones locandas & fructus ſolus recolligit: Certe communiter videtur facere ex cauſſa familiaritatis, quod & Alexander & reliqui Doctores ibidem tenent.

28 Cum itaque † Iura in puncto poſſeſſionis adipiſcendæ ſuperius allegata multo magis in hoc noſtro caſu, quo de poſſeſſorio retinendo vel ſaltem recuperando agitur procedant; tradit *Decius d. conſil. 498. numero quarto Parif. d. conſil. 22. num. 64. Cacheran. d. deciſ. 23. num. 36.* latius allegans *Curtium. Iun. d. conſil. 41. num. 10. Rippam. libro primo reſponſ. cap. 1. num. 81. & Gratum conſil. 10. num. 1. & 2. cum reliquis* Sequitur Actricem in communi illa cum fratribus acquiſita poſſeſſione defendendam atq; tuendam.

Deinde poſito, nequaquam tamen conceſſo, ipſos fratres ſolos poſſidere: Quia tamen ſorores horum feudorum cum fratribus, tam jure ſcripto feudali, quam vigore conſuetudinis Curiæ, etiam in caſu, quo in Inueſtituris non eſſet mentio de fœminis facta, æquè capaces ſint, quod ſane conſue-
29 tudine induci poteſt † *c. ſignificauit & ibi Canoniſtæ de reſcript. Cardinal. conſil. 64. Campeg. d. conſil. 2. num. 53. allegat vltra prædictos Specul. in tit. de feudis. §. quoniam verſ. 23. dicit notarius c. 1. de nat. ſucceſſ. feu.* Sicque fœminæ fundatam intentionem habeant. Non inconueniens eſt, ipſas tanquam capaces, non minus, ac fratres in realem & actualem poſſeſſionem immitti, jurib. ſupradictis. Quamuis ex ſententia Ruini, vt ſupra dictum, filia hæres indiſtincte, puta etiamſi feudum agnatis deberetur, immitti debent.

30 Et † hanc ſententiam firmiter tenendo non obſtant in contrarium per Aduerſarios allegata jura, et primo *Decius d. conſil. 517. num. 8.* Quia iſto caſu poſſidens probauerat dominium, ſententiaque erat lata in petitorio, in cuius executionem agnatus poſſidebat, ſicque de eius dominio per ſententiam conſtabat, per fœminam autem nihil in oppoſitum adducebatur tradit *Cacheran. d. deciſ. 26. num. 17.* Mirum itaque non eſt, ibi miſſionem impediri. Quod cum in hoc noſtro caſu ceſſet, Hic enim nulla ſententia in petitorio pro Aduerſarijs lata, ſed pro filia & eius capacitate primum in curia, deinde etiam per Dominos Conſiliarios Illuſtriſſimi Principis pro immiſſione fienda deciſum eſt, ideo per Aduerſarios allegatum Decij conſilium hoc noſtro caſu, quo de poſſeſſorio & eius excluſione agitur militare non poteſt, manetque firmum ſororem Actricem aſſeria fratrum poſſeſſione non attenta realiter immittendam, atque in poſſeſſione feudalium bonorum per immiſſionem Ducalem obtentorum eſſe conſeruandam, vt ſupra oſtenſum.

Nec † etiam in minimo refragatur *Albertus Brunus conſil. 63. numero tertio.* Nam ſi 31
bene ponderetur eius allegatum conſilium, certo certius patebit, illud ad hanc noſtram materiam parum aut nihil facere, non enim facit mentionem fratris vel ſororis, ſed tantum agit generaliter de maſculis & fœminis, vtpote ſi maſculi ſunt in poſſeſſione an fœminæ immittendæ ſint, ſed cum ſuper iſto puncto maior ſaniorque Doctorum pars pro fœmina militant, vt ſcilicet ipſa non attenta maſculorum poſſeſſione immitti debeat, prout etiam ipſe Brunus ſibi contrarius *d. conſilio primo numero quarto ex Baldo* aſſerit, etiam agnato poſſidente filiam in poſſeſſionem collocandam: ita vt niſi agnatus probet, ſuccumbere debeat, ſequitur, *Brunum d. conſil. 63.* perperam allegatum, minimeque eius aſſertioni ſed communi Doctorum ſententiæ ſubſcribendum.

Et ſi maxime eius dicta ad excluſionem Actricis pro fratribus poſſidentibus facere viderentur, prout tamen eo torqueri non poſſunt, iſto caſu allegata eius ceſſarent, Tria enim allegat capitula ſcilicet notabilem *illum. §. inter filiam.*, ſecundo, *ca. vni de contro: inter maſ. & fœm.* Tertio *c. vnicum. §. ſi duo, de pace tenen.* Denique Baldum dicentem, quod hoc operetur qualitas poſſeſſionis paternæ &c.

Quantum † *ad §. inter filiam.* attinet du- 32
bitari non poteſt, quin vi iſtius §. fœmina in poſſeſſionem feudalium immitti debeat, maſculis petitorio reſeruato, atque ita omnes concludere ſupra oſtenſum eſt. Quod cum ita ſit, quomodo dicemus maſculos fratres in poſſeſſione conſeruandos, ſororibus iure, quod in proprietate habent reſeruato? Vnde §. ille non ſolum coadiuuat Actricis intentionem, ſed eſt fundamentum & cardo totius negocij immiſſionis fœminarum. Videatur ille §. ab omnibus ad hoc allegatus. Vbi tamen notanter aduertendum quod *d. §.* in fratre & ſorore, propria aduerſariorum confeſſione, locum habeat:

Non † aduerſatur *c. vni §. ſi duo de pace tenen.* Verus enim iſtius *c.* intellectus eſt, quod 33
iſti duo contendentes de eodem beneficio agebant contra tertium poſſidentem rei vendicatione: ita quod quilibet eorum pro iure ſuo vendicare intendebat dictum feudum &

Digitized by Google

confundebant ſe viciſſim, vtroque aſſerente dictum feudum ad ſe ſpectare, ideo quærebatur, vter eorum præferri deberet in illo judicio ad vindicandum feudum à tertio poſſeſſore. Dictum eſt *Aluaroti in allegato* §. *ſi duo*, Vbi latius adducit Nicolaum de *Neap.* Baldum et alios, quibus aſtipulatur Petrus Rauen. & communiter omnes. Vnde cum ille caſus ſit longe diuerſus à noſtro, quo quæritur, num fœmina ſoror pro quota debeat mitti in poſſeſſionem feudalium, quorum cum maſculis capax eſt, et iuxta communem regulam á diuerſis non inferatur: Hinc patet, quod *d.* §. *ſi duo* Bruni vel Aduerſariorum potius intentum de ſororibus ab æquali poſſeſſione feudalium excludendis, non confirmet.

34 Similiter † non obeſt *c. vni de con. inter maſculum & fœminam.* Nam (ſaluo quod iſte textus non velit, quod fratre extante in poſſeſſione ſoror non ſit immittenda, ſicque pro Brunc. vel Aduerſarijs nihil ſtringat) certum eſt, quod ibi lis nulla erat in poſſeſſorio, ſed petitorio, & ſupet eo ferenda ſententia, ideoque dicitur ibi, quod fœmina deficiente in probatione, ſuramentum agnato, pro quo aliquid apparebat, deferendum, ſecus vero, ſi poſſeſſorio actum fuiſſet, teſte *Cacherano d. deciſ. 26. num. 17.* Sicque allegata tria capitula per Brunum ad excluſionem fœminarum, etiam fratribus in poſſeſſione exiſtentibus, flecti minime poſſunt.

35 Baldi † dictum; quod ſcilicet hoc operetur, qualitas poſſeſſionis paternæ, quæ qualis fuit in patre, talis quoque præſumatur, in filio non obſtat, quandoquidem illud Baldi dictum non tantum in maſculo ſed & filia fœmina locum habeat, teſte Alciaroto & alijs *in d.* §. *inter filiam* prout etiam qualitas poſſeſſionis paternæ, hoc in caſu, attenta conſuetudine Curiæ & Inueſtiturarum verbis finalibus Actricis ius non elidit, ſed magis confirmat.

Cum itaque fundamenta per Brunũ allegata non habeant in fratre & ſorore locum, prout etiam in eorundem caſu á Bruno non ſunt adducta: Sequitur demũ Brunum ab Aduerſatijs inaduertenter citatum.

36 Ad ipſum † *Cacheranum d. deciſ. 26. num. 21.* quod attinet, Saluo, quod ante *deciſ. 23. num. 21.* indiſtincte teneat, filiam, ſiue agnatus poſſideat ſiue non, in poſſeſſionem feudalium immittendam, eius tamen verborum in allegata *deciſione vigeſimo ſexto* ſenſus prout ea recte intelligenti et conſideranti facile patebit, is eſt, quod agnatus non poſſidens † immiſſionem filiæ non impediat, ſi 37
vero poſſidet, & incontinenti per exhibitionem Inueſtiturarum edocet, rem ab ipſo poſſeſſam eſſe feudum rectum & proprium, ſicque fœminarum excluſiuam, fœmina vero in contrarium nihil, quo ſe feudo capacem arguat opponat, dicit iſto caſu immiſſionem impediri. At vero ſi editæ per ipſum Inueſtituræ incertæ ſunt & obſcuræ, fœminaque contrariam conſuetudinem vel aliud pro ſe, quod extrinſecam probationem requirit, contra poſſidentem allegat: Iſto caſu tenet immiſſionem non impediri. Vnde cum hoc caſu productæ ab Aduerſarijs Inueſtituræ Actrici non aduerſentur, ſed degenerantem huius feudi naturam quodque illæ Inueſtituræ ad Actricem & eius ſorores ſaltem per interpretationem, vt ſupra dictum, extendatur, euincant. Taceo, quod conſuetudo Curiæ, per Actricem non ſolum allegata & probata, ſed & capacitas eius ex jore ſcipto atteſtantibus actis, ſufficientiſſime demonſtrata ſit: Sane Cacherani deciſionem Actrici non tantum non obeſſe, ſed eius intentum per d. deciſionem maxime ſtabiliri & corroborari, palam eſt.

Multo † minus obſtat *Menoch. in tract.* 38
Adipiſ. remed 4. num. 380. Nam licet Menochius loco allegato fratris & ſororis faciat mentionem: non tamen ſimpliciter aſſerit, fratre in poſſeſſione conſtituto ſororem non immittendam, quandoquidem ex poſterioribus eiuſdem Menochij verbis clare conſtat, in eius caſu fratres viuente adhuc patre in poſſeſſione fuiſſe, quod etiam verbum illud concurrent, & paulo poſt, fratres iam eſſent in poſſeſſione, luculenter indicant, prout etiam ſupra *concluſ ſecunda nu. 328.* inani ſucceſſione conceſſum eſt, ſed cum Aduerſarij fratres hoc in caſu non ante mortem patris ſed ipſo demum vita defuncto ſui & Actricis nomine poſſidere ceperint, neque vllam anteriorem á ſororum poſſeſſione diſtinctam vel ſeparatam poſſeſſionem allegare poſſint.
Cum † quando duo in poſſeſſione concur- 39
runt, illa non prius ab vno, quam ab altero apprehendi dicatur *Franciſ. Burſ. conſilio nono numero quinto libro primo*. Tum quod † in 40
concurſu duorum pari præuentio non procedat, *Felin. in capite capitulum numero decimo quarto de reſcriptionib.* Hinc manifeſte reſultat, Menochium Reis fratribus neque patrocinari vel vllo modo Actrici refragari, et niſi eius dicta eum in modum intelligenda forent, Ipſeque Menochius ad confirmationem ſuæ aſſertionis vnicum *Brunum d. conſil. 65. numero tertio alleget.* Supraque oſtenſum ſit, Brunum & per ipſum allegata

jura

iura cnm Baldo huc nihil facere, Doctorique vltra allegata non ſit credendum, prout Menoch. ipſemet multis conſilijs determinauit, vt ſuperius oſtenſum, ſane non ipſi in dicta eius aſſertione tanquam ſingulari, ſed communi Doctorum ſententiæ ſubſcribendum.

41 Pariformiter † nihil obſtat *Rolınd. à vallo conſilio ſecundo num. 27. vol. ſecundo.* Nam præter id, quod dicto loco nihil quod ad huius quæſtionis tendat deciſionem, adſerat, contrarium patet *ex eius conſilio ſecundo num. 27. vol. 3.* quam etiam ibidem communem dicit, Quinetiam *num. 31.* Gozadinum & Albam
42 † à Menochio citatos refutat, illiſque non obſtantibus etiam hæredem extraneum in poſſeſſionem bonorum feudalium per agnatum poſſeſſorum immittendnm eſſe dicit, eamque ſententiam & textibus & authoritatibus firmat, vt ſupra oſtenſum.

43 Plotus † ab Aduerſarijs allegatns licet §. *3. num. 40.* faciat mentionem poſſeſſionis
44 vacantis: Attamen † ſequenti *numero quadrigeſimo primo* de non vacante poſſeſſione eum loqui allegata per ipſum Doctorum conſilia probant. Cum enim *Plotus d. loco Decium d. conſil. 467. Parıſ. conſil. 13. Curt. Iun. conſilio 41. Brunum conſilio primo Campegium conſilio ſecundo Gozadın. conſilio ſeptimo Socin. Iun. d. conſil. 75.* in poſſeſſione non vacante, ſed fratre vel agnato poſſidente locum habeant, prout etiam à Cacherano (vt ſupra deductum) in puncto iam ante apprehenſæ poſſeſſionis allegantur, qua fronte dici poteſt, Plotum *num. 41* de non vacante, ſed poſſeſſa re non eſſe intelligendum. Vbi tamen verba Ploti, tanquam reliquis Doctoribus maxime conſentientia notanter aduertenda ſunt, quod ſcilicet, filia vel ſoror hæres in poſſeſſionem bonorum feudalium, etiamſi iſtorum bonorum diceretur non capax, neque ex Inueſtitura vocata foret, mitti tamen neque conſtitui debeat, aliorum competitorum jure ſaluo prout etiam ſupra ex Ruino & alijs demonſtratum.

45 Iaſonis † *conſilium 138.* ſimiliter non aduerſatur. Illud enim intelligendum eſt, quando fœmina non allegat ſe capacem vel ex pacto vel ex conſuetudine, ſine aliquo alio jure, per fundamenta ſuperius deducta, pro quorum confirmatione facit *Decius conſil. 588. & Cacheran. d. deciſ. vigeſimo tertio nu. fin.*

46 Non obſtat † etiam quod ex *Alciati conſil. 287.* adfertur, quia ante idem *Alciatus conſil. 176. numero ſeptimo* contrarium aſſeruit, ſcilicet ſororem allegantem, ſe de conſuetudine capacem, etiam replicante maſculo de eius in capacitate, immitti debere, onuſque probandi maſculo magis, quam ſorori incumbere, quod & *Jacobin. de S. Georg. in verbo quibuſcunque,* probat inquiens, Sororem donec probetur & judicetur, in poſſeſſione feudi manere debere, quibus etiam ſubſcribit *Cacheran. d. deciſ. 26. nu. 18 & 19.*

Multo † minus refragatur *Matth. de* 47
Afflict. deciſ. 119. numero quinto. Quandoquidem ibi nulla fit mentio fratris et ſororum ſed diſputatur de liberis primi & ſecundi matrimonij, vtri eſſent immittendi, et reſpondet, filios ſecundi matrimonij immiſſos, qui caſus longe differt à noſtro. Ideo huic quæſtioni, An filia immittenda ſit cum fratrib., nullum adfert præiudicium.

Neque etiam hic in contrarium quicquam facere poteſt, quod Aduerſarij prætendunt ipſos virtute teſtamenti ſecundum *d. l. fin. C. de edicto D. Adriani toll.* excluſis ſororibus immittendos. Quandoquidem Actrix & eius ſorores per fratrem curatorem earundem legitimum bona, etiam feudalia, harum nomine adminiſtrantem non minus poſſideant, ſintque de comprehenſis in Inueſtitura, quam ipſi Aduerſarij, ſicque contra ipſas, tanquã in ſimultanea poſſeſſione conſtitutas & pariter inueſtitas diſpoſitio *d. l. fin.* militare nequaquã poteſt, prout ſupra latiſſime oſtenſum eſt.

Et licet ex eo plane liqueat, Aduerſariorum intentum, quod *d. l. finali* ſtabiliri inquiunt, ſufficienter eſſe refutata, Attamen quo clarius eniteſcat, Aduerſarios *d. l. finali* nihil prorſus iuuari, Conſtat primo, ad hoc, vt illud remedium competat neceſſario requiri, teſta-
mentum ante † omnia judici competenti in 48
Authentica forma eſſe præſentatum, prout illa legis formalia verba, competenti judici teſtamentum oſtenderit, ſufficienter indicant traditque *Bartol. in l. 1. §. ſi quis in duobus ff. de bono poſſ. ſecund. tabul.* Quod & *Caſtrenſis in d. l. fin. & in Authent. Si quis in aliquo, & ibi Iaſon. C. de edẽ.* & nouiſſime omnium *Iacob. Menoch. in tract. Adipiſ. Remed. 4. quæſt. 7. & quæſt. 52.* probant.

Deinde † requiritur talem prætenſam teſta- 49
tionem per Aduerſarios jactitatam ad acta redactam, vel teſtificatione publicarum perſonarum eſſe factam *Menoch. vbi ſupra & Vigilius Zuichem. in tract. ad d. l. fin. nu. 34.*

Tertio † ex eiuſdem Vigilij ſententia re- 50
quiritur, teſtamentum eſſe perfectum & ſolenne, *tradit d. tract. nu. 31.* Et quamuis quidam ſentire videãtur, vt ſcilicet hoc etiam in teſtamento paterno inter libros imperfecto locum ſortiatur, iſto tamen caſu patris & manum & ſigillum neceſſario requiri, tradit. *Natta in d. §. ex imperfecto nu. 29. & Bartol. nu. 18. Zuchard. nu. 210. & 348.* Deinde etiam poſſeſſionem ex *d. l. fin.* petitam *Bartol. num. 15. Caſtrenſ. nu. 14. & Ripa in Rubr. Quorum bonorum.*

51 Quarto † ſi conſtat de legitimo contra-
dictore miſſio ex *d. l. fin.* denegatur, Vigilius
52 *numero. ſexto* Imo † ſi miſſione facta legiti-
mus contradictor exoriatur, miſſio ſaltem
pro quota retractabitur, iſtoque caſu poſſe-
ſſio meliora vel æqualia jura opponenti ac-
quiritur. Idem vbi ſupra *num. 58.* & *Roman. conſil. 454. Incip. In re præſenti numero vndeci-
mo.*

53 Quinto † ius petentis immiſſionem ex *d. l. fin.* non eſt nororium vel expeditum, ſed al-
tiorem indaginem requirit, vel in continen-
ti probati nequit, diſpoſitio ſæpe *d. l. fin.* ceſſat
*Caſtrenſ. 441. numero quinto vol. 1. Baldus in l. cum antiquioribus numero ſeptimo C. de jure de lib. Aluarot. et alia feudiſtæ in c. 1. de ſucceſ. feu-
di.*

54 Sexto, † ſub conditione inſtituto remedi-
um *d. l. fin.* non conceditur, *Cyn. in d. l. fin. quæſt. 5. Specul. de teſtam. §. ſequitur num. 37. & ibi Baldus in addit.* Sub conditione enim
inſtitutus, antequam illa extet, dici hæres ne-
mo poteſt. *l. ſi quis ſub conditione ff. ſi quis o-
miſſa cauſ. teſtam. Menoch. d. Remed. 4. num. 305.*

Poſtremo licet multi Doctores velint, *d. l. fin.* habcrelocum in ſeudis, in quorum numero
ſunt Iſernia, Baldus, Curtius & alij quam
55 plures: Illud tamen tunc † demum procedit
ſi teſtator diſponat, prout ins vult, videlicet,
vt in feudo ex Curiæ conſuetudine diuiſibili
omnes capaces inſtituantur, nullis excluſis,
ſin minus, quod tunc dictæ legis diſpoſitioni
nullus locus pateat, tenet *Thom. Marin. in tract. de feud. tit. 6. num. 35.* Quod & Afflict.
d. deciſ. 119. rtadit diſertis verbis inquiens, o-
mnibus hæredibus inſtitutis miſſionem *d. l. fin.*
competere: Ergo à contrario ſenſu omnibus
non iuſtitutis, ſed quibuſdam æque capacibus
excluſis, illud remedium ceſſabit, prout et-
iam idem *Afflictus ibidem nu. 5.* tenet, teſta-
mentum quo is, qui ſuccedere debebat, exclu-
ditur, plane nullum eſſe.

Cum itaque Aduerſarij nunquam allega-
nerint, multo minus ꝓbauerint, illam prætcn
ſam teſtationem tempore adeptæ Inueſtituræ
neque Dominis feudi, neque etiam judici cō-
petenti præſentatam, Immo ex actis notori-
um ſit, Inueſtitutam tam ſotorum quam fra-
trum nomine, vt ſcilicet dolus legitimi tuto-
ris excludatur ab inteſtato impetratam, quam
ſane Inueſtituram ab inteſtato collatam, vel
ex eo ſaltem tclucet, quod aſſertum teſtamen-
tum Dominis feudorum, ad hoc, vt conſen-
ſum eorundem acquirerent, neque etiam ju-
dici compeienti, vt reconualeſcentiam de ju-
re prætotio in puncto ptætetitionis duarum
poſthumarum prætenderent, oſtenderit, im-
mo ſuppteſſetit, ſicque Aduetſarij cauſam ad-
eptæ poſſeſſionis in ptæiudicium æque † ca- 56
pacium mutare non poſſint, dicente *Paulo I.C. in l. 3. §. illud ff. de acquir. poſſ. & l. cum ne-
mo C. eodem & l. ad probationem C. de locato.*
Niſi ſane poſſeſſionem nouam ex alia cauſa,
iuſtiori ſcilicet, priori reiecta acquirere præ-
ſumant. Prætetea etiam per Aduerſarios miſ-
ſio in poſſeſſionem ſecundum *d. l. fin.* nun-
quam petita, multo minus decreta: Neque et-
iam ptætenſum teſtamentum ad acta redactū
vel teſtificatione publicarum perſonarum fa-
ctum. Taceo, quod vnquam ſolenne teſta-
mentum, vel etiam inter libros valens, ſed
conditionale tantum, ſi domino placuerit, vel
cum conſenſu domini, vt aſſeritur, produ-
ctum. Quodque Aduetſarij meliora jura
nunquam oppoſuerint, vel opponere potue-
rint, neque immiſſionem ſecundum §. *inter filiam*, vt per Actricem factum, petierint, eo-
rumque ius neque notorium vel expeditum,
ſed conſuetudini Curiarum & juri feudali
propter æque capacium excluſionem con-
trarium: Taceo, inquam, quod nullus Docto-
rum ab Aduerſarijs allegatorum ſotorem
cum fratribus æque capacem non eſſe cum
ipſis in æqualem poſſeſſionem feudalium col-
locandam velit. Hinc ſequitut, non ſolum
remedium *d. l. fin.* ſed & omnes Doctores
per ipſos ad excluſionem ſororum æque capa-
cium non rité allegatos.

Quin etiam ſi vllo modo illam ſolam ſuam
poſſeſſionem, cum aliquo fructu, Aduerſa-
rij allegare poſſent, quod tamen per Actri-
cem ſemper negatum, neque hactenus pto-
batum: ceſſaret tamen illa hac ratione, quod
vitioſa eſſet.

Vicioſam eſſe conſtat, quia, ſi reſpicias
prætenſum illud teſtamentum, quod Aduer-
ſarij vtgent, manifeſtum eſt, hoc per fratrem
tutotem tempore adeptæ Inneſtituræ mini-
me exhibitum, ſicque ex tali cælato, vel non
patefacto, perque præteritionem poſthuma-
rum rupto, immo conditionali & domino-
rum feudalium conſenſu non confirmato te-
ſtamento, quod etiam cum requiſitis *d. l. fin.*
maxime pugnat, obtenta poſſeſſio vitioſa
eſt, cum † actus legis forma non ſeruata pro 57
vitioſo & nullo habendus ſit, *l. ſi vnus. C. de teſtament. Et quod forma det eſſe rei Iu-
lianus §. Si quis rem ff. ad exhibend.* Et quan-
do † lex dat certam formam actui, vtpote 58
teſtamento, illa forma non ſetuata, ptocedit
annullatio *d. l. ſi vnus.* Et iſto caſu non
ſufficit, eam † formam ſuppleri per æqui- 59
pollens *Iaſon in d. l. Iubemus Alexan. & Doctores in lib. 1. de lib. & poſthu. VVeſenbec. conſil. 29. nu. 6 & 8.*

Sin veto cauſam inteſtati reſpicias, caſu,
quo

quo ſoli fratres poſſidere dicerentur iſtorum
poſſeſſio prætenſa ex eo foret vitioſa, quod
per tutorem legitimum bona communia ad-
miniſtrantem in præiudicium æque capacis
eſſet adepta. Vnde ſi apprehenſa illa poſſeſſio
de maſculis tantum eſſet intelligenda, ſeque-
60 retur, non tantum dictam † poſſeſſionem
fore vitioſam, ſed & ſorores ipſas per factum
tutoris minus decens damnum inique paſſu-
ras, ipſeque tutor ex iniuſta ſua poſſeſſione
contra *l. Sponſus §. ſi res ff. de publ. in rem act.
l. communi diuidundo §. inter prædones ff. com.
diuid. & Cranet. conſil. 299.* cum alterius ia-
ctura lucrum reportaret. Quod ſane hoc no-
ſtro caſu merito, vtpote inter fratres & ſo-
61 rores ceſſabit, cum † ea interpretatio accipi-
enda ſit, quæ excludit fraudem, *l. ſi præſes ff.
de pœnis l. merito ff. pro ſocio l. hæc enim ff. de ſuſ-
pect. tut. Abbas conſil. 68. Roland. conſil. 42. nu.
56. vol. tertio Cranet. conſilio ſexto num. 29.
Ruin. conſilio primo vol. quinto* Eo maxime
quod talis interpretatio adhæreat veriſimili-
tudini, quæ tanquam naturæ cognata at-
tendi debet, *Baldus d. conſil. 180. vol. 3.* Et in
ſimili *Cranet. d. conſilio ſexto nu. 29.* Tanto-
que minus ſola illa maſculorum poſſeſſio
locum obtinebit.

Quare cum Prætor huiuſmodi vitioſum
poſſeſſorem non tueatur, lexque finalis in ta-
62 li vitioſo poſſeſſore non procedat. Ad hæc †
vitioſus ille poſſeſſor ſe in ſua poſſeſſione in-
utili confirmari petere non poſſit. tradit ex
Zuchardo Baldo & Alexandro Menochius
d. remed. 4. num. 362. Atque fœminæ æque
feudorum cum maſculis capaci non obſit vi-
63 tioſa maſculorum poſſeſſio, Neque ipſi † vi-
tioſo poſſeſſori talis poſſeſſio proſit, Multo-
minus pro legitimo contradictore haberi
poſſit, filiaque illa non obſtante immittenda
ſit. *Decius d. conſil. 424. & d. conſil. 467.
Bartol. in l. filiam fratribus ff. ad S. Conſul. Tre-
bell. & in d. l. finali. & Roland. d. conſilio ſecun-
64 do num. 44. vol. 3* cum ſimilibus. Prætetea †
etiam prætenſus ille titulus adeptæ Inueſti-
turæ, caſu, quo ad maſculos tantum reſtrin-
gendus, nihil prodeſſet, eo quod poſt mor-
tem aſſerti teſtatoris in præiudicium æque
capacis acquiſitus eſſet, tradit *Matth de Afflict.
d. deciſ 119. & vt Cacheran. d. deciſione 36. nu.
21.* inquit talis titulus poſt mortem eius, de
cuius hæreditate agitur, habitus pro non ti-
tulo reputatur, nec miſſionem impedit.

Deniq; etiam Aduerſarij vnquam, taceo in
continēti, docuerint, feudū de quo in præſens
agitur, eſſe ꝓprium & rectum, ſed multo magis
ipſimet per editas Inueſtituras, prætenſam te-
ſtationem, iuratas confeſſiones, ſententiam
in Curia latam, deniq; per tot confeſſatos a-
ctus factumq; proprium, poſtremo per teſtes
à ſeipſis productos atteſtentur, ſorores cū fra-
tribus controuerſorum feudorum capaces.
Hinc ſequitur quod non attenta illa prætenſa
inutili & vitioſa poſſeſſione Aduerſariorum
Actrix à poſſeſſione petita minime debeat ar-
ceri.

Similiter † non aduerſatur, quod ex *Iaſonis* 65
conſil. 152. allegatum, fœminā ſcilicet in poſ-
ſeſſionem feudi Eccleſiaſtici non immittendā
in eoq; *§. inter filiam* limitari prout *Menoch d.
Remed. 4. nu. 382. Iaſonem d. conſil. 152.* allegat
quandoquidem ibi D. N. Pallauicina non pete-
bat ſe mitti in poſſeſſionem feudalium virtute
§. inter filiam. ſed quia decreto ducali vel ſta-
tuto prouiſum erat, poſſeſſionē defuncti abſq;
alia apprehenſione cōtinuari in hæredē: Ideo
prætendebat, ſe ipſo iure poſſidere, bonumq;
poſſeſſionem abſq; alia actuali apprehenſione
vigore d. Decreti vel Statuti continuare, vole-
batq; Decretum continuationis ad bona feu-
dalia eademq; Eccleſiaſtica extendere: Idcirco
quærebatur, an hoc facere poſſet? Reſpondet
Iaſon, huiuſmodi Decretum vel ſtatutum iſto
caſu locum non habere, cum ratione feudaliū,
quorum cōtinuationem fruſtra vrgebat: tum
ꝙ illa feudalia bona Eccleſiaſtica erant. Quan-
tum † ad feudalia attinet, reſpondit, huiuſmo- 66
di decretum eſſe correctorium iuris commu-
nis, ſed correctoria iura, quæ aliquid generali-
ter diſponunt, non habere locū in feudis, niſi
de ijs expreſſam mentionem faciant, ait, quod
additis aliquot exemplis declarat.

Quantum † vero ad Eccleſiaſtica feuda per- 97
tinet, dicit in ijs Decreta & Statuta laicorū nō
procedere, quemadmodum in Emphyteuſi
Eccleſiaſtica; item rerum Eccleſiaſticarum a-
lienatione alijsq; caſibus, quos ille recenſet,
huiuſmodi laicorum ſtatuta non procedunt.
Præterea hæc domina Pallauicina neq; de jure
communi neq; ex tenore Inueſtituræ notorie
ad hæc feuda admitti potuit. Ideoq; verba De-
creti vel Statuti de hæredibus loquentia in illa
verificata non ſunt. Et ſic notandum, ꝙ cauſſa
quare hæc fœmina ad feudum Eccleſiaſticum
non fuit admiſſa, illa ſit, primo quod noluerit
immitti, ſed ex decreto vel ſtatuto continuare
poſſeſſionem defuncti voluerit, quod decre-
tum vel ſtatutum, nō facta ſpecificatione, præ-
ſertim in feudis Eccleſiaſticis, eo quod ſtatuta
laicorum ad dicta feuda Eccleſiaſtica non ex-
tendantur, non procedit. Deinde ſi maxime ſe
immitti petijſſet, quia tamē neque jure com-
muni, neque per Inueſtituram iuuabatur ſed
repellebatur, et ſic præſumptio non pro ſed
contra ipſam militabat, ad illud feudum aſpi-
rare non potuit.

Quæ cū ita ſint, & per toti⁹ conſilij diſcurſū
clare pateat, quod qualitas Eccleſiaſtici feu-
di huic dominæ Pallauicinæ non obſtiterit,

quin in feudo Eccleſiaſtico, ſi alias ratione ju-
ris, conſuetudinis vel Inueſtituræ eius capax
fuiſſet, ſuccedere potuiſſet: mirari ſatis non
poſſum, qnid cauſſæ Menochius habuerir,
quod ſolennem illum § *inter filiam* limitet, di-
68 cendo illum † ex ſententia *Iaſonis conſil. 152.*
io feudo Eccleſiaſtico non procedere, cum
tamen ex *d. Iaſonis conſilio* cauſa, quare ad di-
ctum illud feudũ domina Pallauicina nõ fuit
admiſſa, liquido conſtet, et magis mirandum
quod Weſenbecius idem ex Menochio re-
ferat *conſil. nimirum 93 in fin.* oullam interim
69 cauſam vel rationem dicti ſui exprimens, eum
† tamen antea *conſilio primo num. 60.* expreſſis
verbis, immo indiſtincte dicar, quod quando
fœmina ſpeciali aliquo jure puta conſuetu-
diois vel Inueſtituræ iuuatur, ſicque pro ſe
juris præſumptionem habet, qood tunc fœ-
mina in poſſeſſionem feudalium immitti de-
beat, allegar Decium, Plotum, Gozadinum
Brnnum Curt. Iun. Pariſium & alios quam-
plures locis ſupra dictis.

70 Immo cum fœminæ in feudis Eccleſiaſti-
cis & Abbatialibus, quæ vulgus † Germani-
co idiomate Krumbſtöbiſche Lehengüter ap-
pellitat, authore eodem *VVeſenbecio conſil.
74. num. 24.* cum maribus ſimul eodemque
tempore admittantur, quod & *Ioan. Ferrari-
us Mont. libro primo capite ſecundo & libro tertio
cap. 8. probat*, Ipſeque, *Menochius d. conſil. 65.*
agat de feudo Eccleſiaſtieo, ſcilicet, Epiſco-
pi Patauini. Ibique multis ac euidenribus ra-
tionibus finaliter concludar, fœminas etiam
in rali Eccleſiaſtico feudo maſculis anteferen-
das, dicens hodie prælatos non habere curam
ſeruitij perſonalis ſed præſtationis annualis,
71 vt ſupra concluſ. 1. latius deductum, niſi † fa-
ne dicas *Menochium d. nu. 382 & VVeſenbe d.
conſil. 93. de feudis notorie puris & rectis fœmi-
narumque excluſiuis. contra Ruinum vbi ſupra*
intelligendos, In feudis autem improprijs vel
degenerantibus ipſos contrarium cenſuiſſe,
prout etiam ipſe Weſenbecius *d. conſil. 93.
num. 19.* tradit, cum alias dicta limitatio eſſet
plane fruſtratoria, contraque rationẽ et ſen-
tentiam ſæpe dicti §. *Inter filiam.* Quod ſcili-
cet fœmina in judicio petitorio oſtendere
poſſet, ſe non eſſe incapacem ſucceſſionis illi-
us feudi vel ob conſuetudinem Curiæ feuda-
lis, vel ob aliud ius vt hoc caſu factum eſſe ſu-
pra multipliciter oſtenſum eſt, militaret: Ita
vt dicta ratione §. *inter filiam* hoc caſu non
ceſſante, eius quoque diſpoſitio ceſſare mini-
me debeat, ſumpto argumento à contrario
ſenſu *ex l. quod. dictum ff. de pact. & l. adi-
gero ff. de jure patron.* quod argumentum for-
tiſſimum frequens & vtiliſſimum dicit *E-
uerhard. in loco A. contrario ſenſu legis per l. 1. §.
huius rei ff. de offi. eius cui mand. eſt juris & l.
qui teſtamento 2. §. mulier ff. de teſtam. & ibi
gloſſ.* dicens, quod ſenſus contrarius pro lege
accipiatur, ita quod illud, qund venit à con-
trario ſenſu, pinde habcatur ac ſi in lege eſſet
expreſſum, quam gloſſam Baldus & Paul. de
Caſt. ibidem maxime laudanr. Quin & *Alex.
ab Imol. in apoſtil. ad Baldum in l. apud antiquos
C. de furt.* inquit ſententiam latam contra
argumentum a contrario ſenſu eſſe latam ex-
preſſo juris errore, & ſic nullam. Vel niſi cum
Garzonio in tract. de feud. reſtrict. 19. dicas, fœ-
minarum excluſionem à feudis Eccleſiaſticis
in ijs duntaxat, quæ à ſummo Pontifice con-
ceſſa ſunr, procedere: Qnomodo filia alle-
gans laudabilem illam atque per tot teſtes &
partium confeſſiones probatam Curiæ ſen-
tentiam declaratam & ducalia Reſcripta con-
firmatam conſuetudinem, qua † ad ius com- 72
mune reditur, quamque omnes valere tra-
dunt, ita vt *Iſernia in c. 1. §. hoc autem de his
qui feudum dare poſſint*, dicat, improbum eſ-
ſe dicere, eam non valere ab immiſſione in
talia feuda Eccleſiaſtica etiam Menochio
Weſenbecio & alijs id deteſtantibus, areen-
da erit.

Poſtremo non obſtat quod conrra fidem
actorum objicitur, Reſcripta Principis ſine
cognitione cauſſæ eſſe lata: Immo ſub & ob-
reptitie obtenta. Nam cum Aduerſarij præ-
tenſum illud teſtamentum; jura omnesque
Inueſtituras cum allegationibus excipiendo
duplicando & concludendo dicto Illuſtriſſi-
mo Principi conſiliarijsque exhibuerint, ita
vt † non modo dicti Domini Conſiliarij, ſed 73
& ipſe Princeps cauſæ huius merita igoora-
re non potuerit.

Præterea † etiam earum, quæ jure com-
muni ſancita ſunt notitiam habere præſuma-
tur † *Menoch. in tract. Præſumpt. libro ſexto* 74
*præſ. 40. num. 17. per c. primum de conſtit. in ſexto
concludit.* Neque eriam contra ius & æqnita-
tem reſcribere, præſertim inrer ſubiectos,
dicatur † *Idem Menoch. libro ſecundo præſumpt.* 75
9. numero ſecundo. Et caſu, quo diceretur, illa
iura in ſummo Principe intelligeoda: Atta-
men ex Doctorum ſententia etiam in alijs
Principibus procedant, tradit *Joan. de S. Iulia* 76
*conſilio tertio inter conſil. Bruni num. 7. per do-
ctrinam Cyni in l. ea lege C. de condict. ob cau-
ſam Bartol. in l. hoſtes ff. de capti: & poſthum.
reuer. & l. ambitioſa ff. de decret. ab ord. fact. fa-
ciunt* quæ tradunt Doctores Canoniſtæ *in c.
venerabilem de elect. & Bald. in Rubr. Quæ ſint
regal.* Quod tamen ego, ſpeciali gratia Im-
peratoria intercedente, vt in hoc caſu, præ-
ſertim meri poſſeſſorij verum credo. Tenor-
que reſcriptorum non obſcure ſed manifeſte
indicet, quod allegata Decreta ſuper immiſ-
ſione ſufficienri cauſæ cognitione præuia lata
ſinr. quo † caſu ipſam etiam interceſſiſſe de 77
jure præſumitur; teſte *Alciato de præſumpt.*

Regul.

Regul. 3. præſ. 10 præſertim, cum Principi quid
aſſerenti pleniſſime credatur *Bartol. et Ca-
ſtrenſ. in l. non epiſtolis C. de probat. Socin. con-
ſil. 266. nu. 17. lib. 2. Cranet. de antiq. temp. par-
te 1. nu. 11.* Quod etiam confirmat *Angelus
conſil. 368. incip. Sereniſſimus nu. 2. Alex. con-
ſil. 112. nu. 1. & 4. lib. 7.* Principiſq; intentio
ſuper eo, quod recitauit, fundata ſit, *Guid.
pap. ſingul. 820.* vbi dicit, eſſe verba *Ioan. Fabri
in l. ex verbis C. de donat. inter vir. & vxo.* eo
78 quod in ore Principum † firmior ſit veritas,
Campeg. d. conſil. 2. inter conſilia Bruni nu. 28.
79 Maxime cũ non p̃ſumatur velle nocere iuri †
tertij *l. 2. de notalib. reſtit. Brun. conſil. 1. nu. 19.*
prout etiam ſupra pluribus oſtenſum.

Præterea in puncto allegatæ ſub & obre-
ptionis diſertiſſimi iuris ſit, obiectionem il-
lam nihil efficere, niſi illa obreptio ſpecifice
80 declaretur, tradit † *Innocẽt. in C. meminimus, de
appellat. circa finem, Papa ſingul. 332.* Talis au-
tem ſpecifica declaratio hic omnino ceſſet.
Taceo quod á Principe conceſſum ſubrepti-
81 tie non poſſit † dici obtentum, conſuluit *Mo-
nochius conſil. 20. nu. 48. lib. 1.* dicit ita reſpon-
diſſe *Ruinum. conſil. 68. verſ. Sola igitur lib. 3. &
conſil. 124. nu. 10. lib. 4.* In tantum, vt Princi-
pis ſcientia in genere ſufficiat, ne † impetra- 82
tum reſcriptum dicatur eſſe ſurreptitiũ, *Idem
Menochius d. conſil. 20. nu. 51. allegat Caſtrenſ.
conſil. 221, in fine lib. 1. Ruin. conſil 82. num. 7.
lib. 3. & Decium conſil. 137. nu. 8. &c.* Hocque
caſu illuſtriſſimus Princeps & Domini Con-
ſiliarij non ſolum generalem, ſed & ſpecialem
notitiam ex prætenſo illo teſtamento & editis
Inueſtituris ſubſecutaq; diſceptatione habu-
erint, ſed & reſcripta illa plena cognitione
cauſſæ præuia, ipſo Principe atteſtante ema-
nata ſint, ſequitur demum quod huiuſmodi
exceptio ſub & obreptionis plane nulla ſit &
inefficax, quodq; Actrix quibuſcunque Reo-
rum allegatis non obſtantibus in dictorum
feudorum realem & actualem poſſeſſionem
non ſolum immittenda, ſed & in ea fratribus
petitorio reſeruato tuenda & defendenda ſit:
Atque ita concludo & determinandum cen-
ſeo, alterius cuiuſcunq; rectius & melius ſen-
tientis judicio ſemper ſaluo.

FINIS

Digitized by Google

OBSERVATIONVM PRACTICARVM IN SVPPLICANDI MODO IN CAMERA SERVANDARVM.

Centuria Prima,

AVCTORE IOANNE THILMANNO DE BENIGNIS.

OBSERVATIO I.

Supplicatio pro Mandato pœnali, Apts zu S. M. *contra* T.

DENEGAT Referens, ex cauſa, quia petitio gehet auff den Landfrieden: narrata autem non ſunt fundata ſuper conſt. deß Landfriedens/ ſed magis ſuper turbatione. Quando igitur partes ſunt ſub imperio, narrataq; turbationem duntaxat reſpiciunt, ſupplicans conuenire debet E. T. iuxta Außträg/ vnd iſt gar nit auff den Landfrieden qualificirt.

OBSER. II.

Supplicatio pro Mandato de relax. capt. & citatione auf die pfändung/ Apt von F. contra Apt von H.

PRoceſſus denego; quia factum non eſt ita qualificatũ ſuper conſtitutionem pignorationis, vt nihil deſideretur, neq; in perſonis, neq; in facto. In facto non: quia non adſunt omnia requiſita conſt. ſuper pignoratione. Non enim in ſpecie deducitur ius, quod Abbas H. ſibi acquirere velit. In perſonis non, quia licet metus armorum allegetur: tamen perſonæ tales non ſunt, quæ facile minus exequi præſumantur. Denegari igitur mandatũ de relaxando in cauſa pignorationis ſine clauſ. decerni debet: Ita diſponẽte ordin. *p. 2. tit. 12. Ibi.* vnd *ſine clauſula iuſtificatoria.* Verũ in aliis cauſis etiã cum clauſula decerni poteſt & debet: Et huiuſmodi Mandatum de relaxando cum clauſula duo cõtinet *vt aſſerit Gail. 1. obſ. 75.* Primum vt metu pœnæ citatus pareat: deinde vt virtute dictę clauſulę alleget cauſas, quare non velit parere.

OBSER. III.

Supplicatio pro Mandato de emigrando, emedando damno & non offendendo R. zu F. *contra* die Schöpffen zu H.

REferens ignorat an rei ſint immediate ſed Imperio, nec ne. Sed poſito eſſe, tamẽ cum narrata litem pendere, coram iiſdem Schultheiſſen vnd Schöpffen/

weiſſen/poſitis veris narratis, non eſt remedium ordinarium mandatum petere. Sed via vera & ordinaria eſſet appellatio. Ideo denego. D.N. quoad iuriſdict. cum Referente tranſit, quoad ſupplicationem videntur diuerſa narrari & peti. Nã in ſupplicatione narrat quendam N. nomine, vna cum famulis Magiſtratus illius hæreditatem inuaſiſſe, demum vel caſtrum intraſſe & ſic innuere vult id factũ eſſe iuſſu Magiſtratus. Item in mandato eſſe petere, vt proceſſus cõtra Magiſtratum illum decernantur. Verum quia pro magiſtratu, non temere illos quicquam tentaſſe præſumptio eſt. Item male petitũ, proceſſus denegandos ſimpliciter volo: D.N. ſi ſupplicãs grauatum ſe ſenſiſſet, debuiſſet appellare, viaq; ordinaria vti. Nec ſumus fundati, quoniam dubium an Iudex iſte immediate ſubſit Imperio nec ne. Ideo denegatur.

OBSER. IV.

Supplicatio pro Mandato Biſchoff zu W. *contra* W.

LIcet Epiſcopus ſupplicans ſit immediate ſub Imperio: Item ciuitas contra quam ſupplicatur, non tamen narratur religionis intuitu factum in ſupplicatione. Vnde ad vorgebrachte narrata abgeſchlagen. Secundo ſupplicatur nomine priuilegiorum, & quod contra illa grauetur ſupplicans, nec tamẽ priuilegia unquam inſinuata ſunt. Vnde etiam ratione priuilegiorum narrata ſunt inſufficientia.

OBSER. V.

Supplicatio pro promotorialibus der Statt B. *contra* Graven von H. M. Statthalter/ꝛc.

QVia non narrat in ſupplicatione, quod requiſiuerit ordinariũ magiſtratũ pro adminiſtranda iuſtitia cõtra Theologos nominatos in ſupplicatione, nec apparet vlla denegatio iuſtitiæ, *prout Ordi.p.2.t.26.* requirit, promotoriales denegat. *Mynſ.3.obſ.57. Item 2. obſ.24. vt 2.obſ.74.* D.N. cum Referente tranſit. D.N. petunt promotoriales potius, quam quod cõqueruntur de denegata iuſtitia. Secũdo nullũ adeſt documentũ requiſitionis: imo in medio ſupplicationis narrat, quod vereatur poſt dũtaxat ſibi denegatã iniuſtitiã. Igitur.

NOTA. Quando pro promotorialibus ſupplicatur, inter cętera etiam narrari debet, quod cauſa diu pependerit, aut quod inſtiterit.

OBSER. VI.

Supplicatio pro Citatione & Inhibitione.

REferens proceſſus denegat. D. N. cum Referẽte tranſit. N. Inhibitionem adhuc denegat, citationẽ vero decernere vult. D.N. cum narratur ſummam eſſe ordinationi conformem, & à definitiua appellatũ, proceſſus decernit vna cum inhibitione. Quia in illis partibus, vbi cõſtat magiſtratum paratum ad executionẽ, de inhibitione decernenda non debeamus dubitare: ſecus in illis partibus & contra tales, qui haud facile ad executionẽ procedunt. Erkandt.

Quando & in quibus caſibus inhibitio decerni poſſet? Et in quib. denegatur tractat. *Gail.1.obſ.144. Item.1.obſ.130. nu.7.* Inhibitio quoq; in Cam. decreta fuit, cũ fuiſſet ſupplicationi inſertum. Iudices à quo noluiſſe deferre appellationi. Et præſumptio contra nos ſit, q̃ non ſint ceſſaturi niſi ipſis inhibeatur.

Sic inhibitio denegata fuit, cum ſimul petiti eſſent alij proceſſus, puta cõpulſoriales, & citatio ex eodem fundamento, quod nullã cauſam ſupplicans adduxit cur petierit. *8. Ian. An. 78. inhibitionem.*

OBSER. VII.

Supplicatio E. nachgelaſſener Dochter Vormünder *contra viduam eiuſdem* *17. April.*

SVpplicantib. denegamus petitionẽ, ex illa ratione. Quia Cam. ſolummodo ſolet ſaltem deputare curatores pupillis & viduis ſub ſua iuriſdict. conſtitutis. Et ſi oritur aliqua cõtrouerſia inter partes vt hic, ſpectat ad curatores, vt expediant illa negotia, p tout illis viſum fuerit. Nec debent petere cõſilium vel auxiliũ à Camera in cõtrouerſia, in qua ſucceſſu temporis Iudex eſſe poteſt, igitur. Abgeſchlagen vñ werden ſich die vormünder jres ampts wol wiſſẽ zuentrichtẽ.

Suppli-

OBS. VIII.

Supplicatio pro citatione & prorogatione fatalium Stauffen *contra* Baumeiſter zu W. *28. Apr. Anno 64.*

LIcet in Iurisdictione fundati ſimus, debito quoq; tempore appellatum ſit, tam ex copiis ſententiarum in ſecunda inſtantia latarũ, patet in priore ſententia ſupplicanti tantummodo iuris probationẽ iniunctam, per quod nullo modo grauatus eſt. Poſterior vero ſententia tantum eſt prioris confirmatio. Ideo de iure nullo modo ab ea appellare potuit. Deinde dato, ꝙ appellare potuiſſet, tamẽ ꝓrogationem fatalium cũ appellans ſeipsũ ex nulla legitima cauſa arctarit, decernere nõ poſſumus *Gail. 1. obſ. 140. n. 5. & obſ. 143.* Ideo ſimpliciter abgeſchlagen. Sic quando petitur prorogatio fatalium: Cauſæ prorogationis debent inſeri, quæ ſi iuſtæ ſunt decernuntur proceſſus: Secus ſi contra.

Quæ autem ſunt cauſæ illæ. *Gail. 1. obſ. 140. n. 7. docet.*

OBS. IX.

Supplicatio pro citatione auff verwirckte Peen deß Landfriedens / *& Mandato de reſtit.*

DEnego citationem. Quia qualitates fractæ pacis in ea non ſunt expreſſæ, ſed ſimplex eſt ſpolium, & debuiſſet ſupplicans adire ſuperiorem rei. Nam ordinat. diſponit die ſpolia geſchehen nicht mit gewaltiger that / aber doch wider Recht / möge nicht auff dem Landfrieden geclagt werden. Deinde hoc etiã deeſt, quod ſupplicat contra ſuperiorem rei nimirum contra E. D. B. contra quem nec ex capite ſpolij proceſſus obtinere poteſt. Princeps enim habet die außträge. *Ordinat. part. 2. tit. 8.*

OBS. X.

Supplicatio pro citatione. Graven zu S. R. *contra* Truchſeſſen zu S. Anno 64. 28. April.

SVpplicatur quod ſententia prioris inſtantiæ ſit obſcura, & ita nulliter lata. Sed hoc non puto obſtare, quia ſi nullitates adeſſent, eas ſpecifice deberet deducere, & quidem principaliter, vt Iudex poſſet cognoſcere, an eſſent ſufficientes ad deuoluendam cauſam, quod hic factum non eſt. Sententia autem ſatis clara eſt. Et caſu quo obſcura eſſet, petere debet declarationem à priore iudice, Abgeſchlagen / vnd läßt mans bey vorigem decret bleyben.

OBS. XI.

Supplicatio pro citatione, inhibitione & compulſorialibus B. contra H.

QVamuis in ſupplicatione narretur, appellantem eſſe à ſententia grauarum, & à nullitate ipſa: Verũ quia non adiectum ſententiam definitiuam eſſe, ſed ſimpliciter von einem vrtheil / & tenor ſententiæ adiectus non exprimat, qua de cauſa ſententia lata ſit, aut quid importet, velim decernere: So fern der Supplicant ſententiam exprimere würde / ſol als dann ferner ꝛc. D. N. putat eſſe definitiuam ſententiam cõdemnatoriam, ideo decernit citationẽ & compulſoriales. D. N. Quia ſententia obſcura, velim D. Referentẽ declarationem iniungere, ne partes inanibus ſumptibus vexentur. Collatis votis decreta citatio & cõpulſoriales. Quod in dubio præſumendum ſit pro appellante. Inhibitio vero abgeſchlagen. *Gail. 1. obſ. 124.*

OBS. XII.

Supplicatio pro mandato de non offendendo Cloſters zu S. *contra* P.

REferens decernit mandatum. Quia vigore priuilegiorum exempti ſunt ſupplicantes ab omni Iurisdictione P. illeque ſolummodo habet ius Aduocatiæ, quod Iurisdictionem non tribuit. Et quia multipliciter ab eo turbatur, cum per deputatum quendam jnen jhr Korn gemeſſen worden / cum comminatione 14. April. facta; das der Cloſter

ſtürmer baldt hernach volgen ſol. Petitur mandatum de non offendendo. Quod decerno. Veriſimile enim eſt, P. ex tot præcedentibus actibus minas executurum. D.N. Ex priuilegio animaduerto, quod nō ſint exempti à Iuriſdictione Principis, id quod etiam patet ex ſitu loci. Nec tales ſunt minæ, quæ ſubito cōtra ſuum principem mandatum indulgere debent. Ideo denego. D.N. Moniales referunt ſe ad priuilegia ſua & confirmationes. Sed cum illa penitus introſpiciuntur, aperte patet, illud Monaſterium ſitum eſſe in P. & haud dubie eſſe ſub Iuriſdictione Principis. Vnde non mirum, ſi forſan P. ſeuerius animaduerterit, propter malam adminiſtrationem. Hinc tamen non ſequitur, quod quicquam ſiniſtre moliatur vel moliri velit in ipſos. Cum non ſit nouū, tales perſonas malæ adminiſtrationis nota plurimum laborare. Ideoq; recte Magiſtratus ordinarios in eos animaduertere. Porro quia tales minæ non ſunt ſuper quibus Iudex ſe fundari poſſit. Denego proceſſus collectione facta. *Vide Gail.1.obſ.4 & d.p.1.c.2.n.5.& 8.* Iuſtus autem metus infertur per inſidias, inimicitias & non per ſuum legitimum dominicæ poteſtatis. Id quod hic factum. Abgeſchlagen. Ratio, quia regulariter contra Magiſtratum, mandatum de non offendendo nō decernitur *Gail. d.loc.n 19.*

OBS. XIII.

Supplicatio pro Citatione.

DEnego, quia condemnatus ad 500. flor. propter diminutionē deß Eichheimers ab ea cōdemnatione debuiſſet appellare, aut ſi metuiſſet, de ea proteſtari. *l. 1. C. de his qui prop. met. non appell.* Quod cum factum non eſt Abgeſchlagen. Per proteſtationem enim cuique ius ſuum ſaluum ſeruatur. *Mynſ.3.obſ. 59. num. ibidem.*

OBS. XIV.

Supplicatio pro ſequeſtratione vel inhibitione, in litigioſa poſſeſſionis negotio. R. *contra* S.

SVpplicans ſe fundat in *§. fin. tit. 21. p. 2. Ord.* Quia hactenus in poſſeſſione aliquot annorum ſpatio ſyluarum fuerit, eo tamen non attento quidam alius der von St. partim illa ne mora inuaſerit, bonam partem vendiderit & totaliter fere integram ſyluam exciderit: petit alternatiue *iuxta alle. §.* daß die ſach der ſtrittigen *poſſeſſion*, aut ſequeſtrari aut inhiberi, ne quid tale in perpetuum aduerſarius moliatur. Item quoniam metus eſſet armorū, & hanc præcaueri poſſe: Hoc niſi fiat, proteſtatur expreſſe, ſe culpa vacaturum, ſi vim vi repellat. Quoniam weitterung vnd auffruhr zu beſorgen / propter exciſionem totalem ſyluę &c. Quod metū armorum attinet, non is eſt talis, nec tales ſunt perſonæ, vnde iudex moueri debeat. Præterea non eſt exhibitum iuſtum documentum litigioſæ poſſeſſionis: id quod d. §. fin. expreſſe exigit. Ergo non habet hoc caſu locum: Et omnium maxime quia iam in Camera pendet cauſa, vnde iudicialiter, ſi quid habet petere poteſt & debet.

Formā ſupplicandi vide apud Noë Sell. fol.5.& 24.num.28.& 67.

OBS. XV.

Supplicatio pro Mandato executoriali, & de non offend. F. zu R. *contra* den Rahe daſelbſt. 30. May. Anno 64.

MAndato de non offendendo opus non habet, ſi executoriale habet. Magiſtratus enim eo loci habet poteſtatem compellendi ſuos ciues, vt abſtineant à vi & faciant, quod iuris eſt. Executoriale autem ideo decernitur, quia ſupplicans duas habet ſententias, vnam latam R. in prima inſtantia, alteram

teram confirmatoriam in cauſa appellationis zu L. Et veriſimile eſt, quod ſupplicans petat executoriale mandatum, voluntare Magiſtratus propter iſtorum R. inobedientiam & rebellionem. Et alias R. ſubditi non bene conueniunt cum ſuo Magiſtratu eiuſdem loci, id quod conſtat ex proceſſibus hic in Camera decretis.

OBS. XVI.

Supplicatio pro Inhibitione vel ſequeſtratione der Strittigen *poſſeſsion* etlicher Güter W. *contra* R. 3. Julij Anno 64.

BElangendt litigioſam poſſeſſionem duo requiruntur. Primo vtramque partem immediate Imperio ſubiectam. Secundo documentum iuſtum dubię poſſeſſionis. Vtrumque hic adeſt. Ergo decreta ſequeſtratio vna cum citatione: Et pro ſequeſtris nominati ſint ordinati. Verum hi proceſſus denuo per ſententiam Anno 77. 20. Martij caſſati fuerunt. De ſecundo nõ dubitatur, ſecundum requiſitum wird dargethan durch den vertrag von C. zu M. auffgericht / daß der Supplicant der ſtrittigen Gütter zuſpruch vnd forderung habe.

OBS. XVII.

Supplicatio pro Citatione & Inhibitione H. *contra* L.

QVia ſumma eſt appellabilis, & ad competentem appellatum iudicem: verum duntaxat copia adeſt inſtrumenti appellationis. Ex quo conſtat legitime appellatum eſſe, proceſſus periculo partis decernerem. Quia tantum copia eſt producta inſtrumenti, non ipſum authenticum inſtrumentum.

OBS. XVIII.

Supplicatio pro Citatione & Arreſto D. D. L. & K. contra D. H. Anno 66. 23. Martij.

PETITAM Citationem decerno per ea, qui tradunt *Doctores in leg. abſent. §. prim. & ibi gloſſ. ord. de iud. &c.* Narrant enim ſupplicantes, D. H. ſoceri ſui teſtamentum in pactis dotalibus expreſſe ſubſcriptione manus ſuæ & vxoris confirmaſſe. Et quando Reus habet plures iudices, in electione Actoris eſt, coram quo velit eum conuenire. *Pan. c. propoſuiſti numer. 8. de for. compe.* Deinde D. H. tempore petitæ citationis nullum aliud domiciliũ habuit, quam hic S. vbi Aſſeſſoris munere tantum functus fuit, ſed ſtatim fraudulenter reſignauit (Arreſtum noch zur zeit abgeſchlagen.) Fraus autem nemini patrocinari debet. *Ruinus Conſ. 46. nu. 7. 8. &c.* D. N. De arreſto non dubito, quin noch zur zeit decerni non debeat, ſed quoad citationem dubium facit. Quod cuilibet licet domicilium mutare, & eo mutato nõ teneatur corã prioris domicilij Iudice reſpondere, niſi præuentus vel per citationem vel litis conteſtat. *leg. ſi quis poſteaquam d. Iud. c. propoſuiſti extra de for. Compet.* Verum D. H. &c.

Breuiter tamen contrarium verius puto. Quia ex ſupplicatione conſtat ſupplicantes intendere annotationem ex contractu, id eſt, partis dotalibus per D. H. hic contractis. Mutans vero domicilium niſi contractus prioris domicilij celebrati conveniri ibidem poteſt, ſi ibi inueniatur. *Salic. leg. num. 4. Ibi Iaſon. & Arg. C. de Iurisdictione.* Idque eo magis, quia ante renunciationem ſupplicatio hæc fuit porrecta contra D. H. Iudici, qui eo cauſæ cognitionem iam ſumpſiſſe videtur *Zaſ. in leg. cum quadam puella. de Iurisdictione num. 7.* De fraude idem, quod præcedens *per c. 2. d. renunc. in 6.* Ex his concludo,

cludo, licet aliquid dubij ſuperſit, tamen in dubio proceſſus decernendos.

OBS. XVIII.

Supplicatio pro arreſto B. contra H.

REferens. Non cõſtat de iuriſdictione. Præterea eſt contractus vſurarius, nolo igitur ſuper eo pronunciare, mag ſupplicans bey dem Graven vmb Arreſt anhalten. Pecuniaque hic depoſita non eſt. Denegoq; proceſſus. D.N. non putat eſſe nos fundatos in iuriſdictione. Sed ratione contractus dicit, ſe in ſimili vidiſſe fieri ſeparationem ſortis & vſurarum, wil derhalben das ſors vberſchlagen werde. D. N. ratione Iuriſdictionis poſſe decerni arreſtum. Verum quia vtroque iure prohibitum eſt, arreſtum non poſſumus inde incipere. Verum quia ſuſpectus eſt Reus de fuga, iſt decretirt &c.

OBS. XIX.

Supplicatio pro Mandato ad exhibendum teſtam.

QVando ſupplicantes habent pro ſe ius cõmune, tunc Iudex potius ad Mandatum, quam ad citationem decernendam mouetur.

OBS. XX.

Supplicatio pro citatione ad videndum ſe incidiſſe in pœnas priuilegiorum nec non inhibitione pœnali N. N. *contra* N. vnd zwey vnd zwantzig Gerber der Statt L.

REferens. Petitur citatio ad videndum &c. Ex capite, quod ſubditus ſupplicantis alium eiuſdem ſubditum coram alio tribunali cõtra tenorẽ priuilegij in ius vocarit. Item narrat ſupplicans, ſe exceptiones declinatorias (auocatorias) propoſuiſſe, priuilegium Iudicibus inſinuaſſe, ſed eo non attento, ſe competentes pronunciaſſe. Vnde petit citationẽ ad videndum ſe &c. Tenor priuilegij clarus eſt. Quod ad iuriſdictionem fundati ſumus ex cauſa priuilegij. Sed an aliquid decernendũ ſit, dubitari poteſt. Ego nihil decernerem. Primo quia Iudices legitime proceſſerunt, et vt maxime ſe competentes pronunciarint, appellari debuit, alias res tranſit in rem iudicatam *l. prolatam vbi Br. & D D. C. de ſent.* quod cùm non fecerit ſupplicans, ſibi imputet. Denego ergo proceſſus, facta collatione cum aliis. Quia ſupplicãs principaliter agere vult ſuper pœnis priuilegiorum: Et ſic Iuriſdictio fundata eſt. Decerno citationem, inhibitionem denego. Sententia enim tranſit in rem iudicatam, quæ pro veritate habetur. Ita etiam decretum, & citatio ad videndum decreta, da auff die peen eines Wappenbrieffs geclagt wirdt.

OBS. XXI.

Supplicatio pro relaxatione auff angebottene Burgſchafft/oder in euentum vmb milterung der gefängnuſſen/ *D. contra* B. zu S.

REferens decernit, vt carcer mitigetur, cum cauſa ſit ciuilis. Et carcer non ſit pœna ſed cuſtodia. Iſt gebeten Mandat auff milterung erkandt.

OBS. XXII.

Supplicatio pro prorogatoine fatalium.

REferens. Cum ius parti quæſitum, & nullæ releuantes indulgendæ prorogationis cauſæ in ſupplicatione deducantur, denego. D. N. Iure ſtricto nullum quidem ſupereſt remedium. Verum quia magnum imminet, propter cauſæ grauitatem, partibus præiudicium, putarem daß man jhm ex

officio

officio ein vberigs concedirte/ vnnd doch ſupplicantis negligentia vmb 2. marck Sübers ſtraffte. D. N. Nullæ cauſæ releuantes prorogationis indulgendæ exprimuntur,&Ius parti quæſitum denego. Sed ſi reſtitutionem peteret, deliberare vellem. *Gail. I. obſeruatione centeſima quadrageſima tertia.* Abgeſchlagen.

OBSER. XXIII.

Supplicatio pro Citatione ad videndum ſe reſtitutum contra lapſum fatalium. J. *contra* T.

Refetens. Nullas adducit cauſas ſupplicans releuantes. Ergo non poſſum ei decernere reſtitutionem, quod eſt remedium extraordinarium. Si autem vult agere, habet actionem Mandari aduerſus procuratorem quidem ordinarium. D. N. Quia pars eſt læſa,& procurator fuit abſens, habet aliquam exeuſationem. *Vide Maurit. de reſtitutione in integrum.* Verum de Iure reſtitutionem decernere non poſſum. Quia tamen eſt cauſa magni præiudicij, æquitatis quædam eſt habenda ratio. Et ideo ſi ſupplicans procurator, partis mandatum ſpeciale offerret, decernerem Citationem, non enim ſufficit cautio de rato. D. N. Ex officio nos aliquid facere poſſe puto & negligentiam procuratoris punire. Ideo decernerem, auff vorbrachte narrata Abgeſchlagen.

OBSER. XXIV.

Supplicatio pro Citatione G. D. *contra* L.

Qvia Interlocutoria non habent vim definitiuæ, nõ eſt appellabilis, nec eſt tale grauamen quod ſit irreparabile. Abgeſchlagen. Iniunctum autem erat per ſententiam appellanti daß er ſeine petitiones oder petition förmlich ſtellen ſolte.

OBSER. XXV.

Supplicatio pro citatione ad videndum S. *contra* M.

Qvia ſupplicans primum fundat maiorem ſuper Conſtitutione pacis publicæ, & narret ſe habere ab Imperatoribus & Regibus Romanis priuilegia, quibus ſub graui pœna prouiſum ſit, daß jhn keiner an Haab/ Gutt vnnd Leib beſchädigen könne. Ideo petit ſupplicans citationem ad videndum, non explicans, vtrum ſe velit fundare in priuilegijs, vel fracta pace. Cum autem hoc certum eſſe debeat, certaque qualitas Iuriſdictionis, nec conſtet, vtrum velit citationem ad videndum, partem aduerſam incidiſſe in pœnas fractę pacis, an vero in pœnas priuilegiorum. Denego. Et ita decretum.

OBSER. XXVI.

Supplicatio inter eaſdem pro Citatione & Mandato de non offendendo.

Cvm narraret Supplicans, vtrumq; Principem ſpoliaſſe ſuos principales multis bonis, ita vt propter continentiam cauſæ die Außträg locum non habeant, cum coram alijs atque alijs vterque conueniendus, decernerem citationem periculo partis, & mandatũ in communi forma de non offendendo. Quia etiam ſæpius ſupplicauit & nihil obtinet.

OBSER. XXVII.

Supplicatio pro mandato de demoliendo ſine clauſula & citatione Apt zu W. *contra* V.

Petitur mandatũ ſine clauſula de demoliẽdo, qcquid poſt denũciationẽ ædificatum eſt. Poſtea additur petitio de Citatione, quæ mihi videnť contraria: cum prius decretũ ſit fieret, to am cauſam abſorberet & ita Citationi nullus lo-

lus locus relinqueretur. Verum vt vt ſit, quo partibus prodeſſe poſſimus, puto nos fundatos in juriſdictione. Quantum ad ciuitatem V. quæ Rea eſt futura. Quia vero narrata ſupplicationis priuatū tantum cōtinent cōmodum. Et ſi etiam publici boni fiat mentio, tamen non profertur de eo aliqualis ſaltem probatio, ſicut in eiuſmodi negotijs, vbi ſolent decerni mandata ſine clauſula, faciendum eſt. Ideo mandatum cum clauſula decernerem. Et ita citatione opus nō eſt. Et ita decretū. Vide Gail. *1. obſeruatione decima ſexta numero vndecimo*. Quare decernatur mandatum ſine clauſula in cauſa noui operis nunciationis, vbi cum differentia eſt inter edictum noui operis nunciat, & inter mandatū de demoliendo, Verum quoad mandatum decernendum nulla differentia, nam in vtroque mandatū ſine clauſula decernitur. *Gail. dicto loco 11. & 14.* Vel vtraque pars vel ſaltem Reus immediate in his cauſis noui operis nunciationis Imperio ſubiectus eſſe debet, *Gail. dicto loco.* alias mandata non decernuntur. Coniunge his *l. ad tit. 23. §. 2. verſiculo.* Ferner der ſiebende vortheil.

OBS. XXVIII.

Supplicatio pro mandato pœnali auff den Religion frieden. Item *mandatum de non offend.* F. von S. *contra* E. P. *20. Octobr.*

REferens. Petitur mandatum auff den Religion Frieden / & mandatorum de non offendendo. Sumus fundati in Iuriſdictione. Et quia expreſſe cautum eſt ne alia ſecta recipiatur ab Auguſtana, & veteri aberrans Eccleſia; nec etiam toleretur, puto nos mandatum cum clauſula poſſe decernere. Quia autem nullæ minæ apparent, non puto mandatum de non offendendo adhuc decerni poſſe. Verum cum de facto cum alijs P. contra religionis & publicam pacem Reus proceſſit, puto da man ſich vergleichen könte / decernendum illud. D. N. Putat peti debuiſſe Citationem ad videndum &c. ſuper Religion Frieden / vult ſimpliciter mandatum de non offendendo in communi forma erkennen; reliquam petitionem ſilentio præteriri. D. N. ſupplicatio ſuis requiſitis non caret, vult ergo mandatum cum clauſula decernere. D. N. Puto bene petere ſupplicantes, neque citationem eos petere poſſe. Quia P. nihil commiſit wieder der Religion Frieden.

Recte igitur mandatum de non offendendo ſub pœna religionis. Sindt die gebettene Proceß in communi forma erkanth.

NOTA.

Vt ab Interlocutoria in continenti, à definitiua ex interuallo (viua voce) appellari poſſit, conſuetudo valet, & in Camera recipiuntur eiuſmodi appellationes. Verum conſuetudo hæc documento aliquo probari debet. Magiſtratus illius loci, vbi viget, aut notoria eſſe. *Gail. primo obſeruatione centeſima trigeſima numero quarto.* Quamuis addit, nudam iſtius conſuetudinis allegationem attendi, proceſſusque poſſe decerni, quia de eius veritate poſtea in puncto competentiæ diſputari poteſt, ita vt nullum inde crearetur aduerſæ parti præiudicium.

OBSER. XXIX.

Supplicatio pro Mandato de Reſtituendo cum annexa Citatione auff die Conſtitution der Pfandung H. *contra* H. den *13. Decembris Anno &c. 77.*

QVia narratur, quod L. non proprio motu, ſed ad inſtantiam partis mandauerit Arreſtum, & vt Magiſtratus feceritarreſtari. Ideo non puto ad conſtitutionem pignorationis factum eſſe qualificatum. Et propterea denego, quia nuda turbatio non eſt pignoratio.

OBS.

OBSER. XXX.

Supplicatio pro Executoriali Mandato.

QVia non conſtat quod Iudices priores ſententiam à ſe latam unquam noluerint exequi, aut non poſſint (quod tantum ordinatio requirit) Ideo non video qualiter Iuriſdictionem ad decernendos proceſſus fundare poſſimus. *Gail, 1. obſ. 113. n. 15.* Abgeſchlagen.

OBSER. XXXI.

Supplicatio pro Inhibitione Commiſſionis M. *contra* H. *13. Ianuary Anno, &c. 78.*

RAtione peſtis eſt decreta commiſſio, quam D. E. non omnino diffidetur. Fundati ergo ſumus in Iuriſdictione ex jure cõmuni, quia peſtis eſt ratio vrgens, & tollit diſputationem ætatis, vnnd iſt hierdurch jhm an den Außträgen nichts benommen. Nec ſuſpectus eſſe poteſt E. Comiſſarius in præfigendo termino & denunciãdo. Cum eidem 27. dies, eiusque inſuper prorogationem termini conceſſerit. Ceſſat etiam ſuſpicio, quod ante tempus atteſtationes nõ pandent', quia non p̃ſumitur. Et fauor atteſtationum, ne probationes pereant, præualebit. Ideo abgeſchlagen/ D. N. M. prætendit ſibi in quibuſdam caſibus Commiſſionis eueniſſe, vt pars impetrans Commiſſionem didicerit teſtificata ex iſtis dictis ad perpetuam rei memoriam &c. alijſque concurrentibus. Vnde niſi decreta iam eſſet Commiſſio, decernerem inhibitionem &c. D. N. Commiſſionem ad perpetuam rei memoriam in noſtro caſu propter mortalitatem eſſe conſtat. Nõ moueor, q; ſupplicans ſe Actorem fore narret, quia p̃pter periculum mortis teſtes indifferenter, tam pro Actore, quam Reo recipi ad perpetuam rei memoriam poſſunt. *c. quoniam frequenter. Vt lit. non conteſt.* Inter Actorem & Reum hoc intereſſe, vt Actor intra annum agere cogatur: quod ſi non faciet atteſtationes nullius ſunt momenti, nec fidem faciunt in judicio: Et ceſſat grauamẽ M. & proteſtatio cum oblatione de ſtando juri. Non conſtat etiam de allegato conueniente, quod videlicet in notitiam partis producentis peruenire poſſint. Quia de jure propter juramentum Commiſſarij & Notarij contrarium præſumitur. Et atteſtationes concluſæ conſignatæque ad Cam. transmittantur. Si Commiſſariũ ſuſpectum habet, poterit tam contra eum, quam teſtes ſuo tempore opponere. Quod ad Außtrãg conſtat de ſtylo Cameræ, quod tali caſu locum non habeant. Ideo denego inhibitionem. Et ita decretum. Abgeſchlagen.

OBSER. XXXII.

Supplicatio pro Mandato de non offendendo. W. *contra* P.

DEcerno Mandatum iuxta *l. aquiſſimum de vſufr.* Et quia Palatinus handt anlegen will/ & literas à ſupplicãte miſſas recuſauit, quod loco minarũ eſt (Germaniæ enim conſuetudo eſt, quoties Princeps, Principis literas clauſas, omni defectu quoad ſubſcriptionẽ & ſigillum carentes, accipere non vult, denotari eo ipſo inimicitiam.)

Alius denegat, quia minæ non ſunt ſufficiẽtes. Tertio offenſiſſimus eſt animus P. erga E. id quod ex alijs ſatis conſtat. Ergo vt vis publica p̃caueatur, decernit. Erkãnth.

OBSER. XXXIII.

Supplicatio pro Promotorialibus W. *contra* B.

QVia petitę promotoriales concernũt adminiſtrationem Iuſtitię, in cauſa criminali, quæ ſi denegaretur, ad Cam. deuolueretur, quamuis criminalis. Ideo Abgeſchlagen. Camera enim ob denegatam iuſtitiam fit Iudex.

OBSER. XXXIV.

De Pontificis Romani Inhibitione.

COnſtitutione Imperij cautum eſt, Pontifi-

Pontificem nõ poſſe impedire Iuriſdictionem Cameræ, nec ſolent eius inhibitiones in Camera attendi: ita etiam in cauſa Weſchẽholdt Grunchewer contra Margrethen von Aſſelt. 1. April. Anno 63.

OBS. XXXV.

Supplicatio pro reſtitutione in integrum Alberten Morn *contra* Hartbeck.

ETiãſi cauſæ allegatæ releuantes ſint, tamen cum concludatur euentualiter in cauſa etiam principali, non ſtatur ſimul ſuper reſtitutione, & cauſa principali pronunciatur ſed ſolum ſuper reſtitutione, & iniungitur partibus vt repetant acta & actitata, quo facto fieri debet, quod Iuris eſt. & ita decretum eſt.

OBS. XXXVI.

Supplicatio pro Sequeſtro ſeu Arreſto.

QVando ſupplicatur ꝑ ſequeſtratione, oportet ex narratis conſtare, verſari Iudicem in caſu tali, quo iure ab arreſto incipere poſſit; mentioq; fieri debet ſuſpicionis, fugæ, & dilapidationis. *gl. & DD. in l. vn. C. d. prohib. ſequeſt.* Itẽ debitum debet eſſe liquidũ, & quãtum debeat exprimi, alias nõ decernũtur ꝓceſſus. Ita decretũ 14. Martij Anno 75. in cauſa S. G. S. contra T.

OBS. XXXVII.

Supplicatio pro mandato ſuper conſtitutione pignorationis I. contra E. T.

DEnegato mandato de nõ offendẽdo reliquos ꝓceſſus decerno. Nam in requiſitis Conſt. nihil deſidero, quã quod dubitari poſſit, ob das einſchlage der Pfal dardurch das Veih verſpert/ verſtrickt vnd verhalten wirdt/ ꝑturbatione poti⁹ quã pignoratione zu halten. Ego pignorationis loco habeo. Alius. Ego ſimpliciter omnia denego, dã das Vieh verſtricken im Stall eſt mera turbatio, & pignorans nihil quicquam ad ſe recipit, quod tamen omnino factum eſſe debuit vt pignoratio dici poſſit. Turbationẽ igitur eſſe dico, & eius nomine Comitem cõueniri poſſe. Et diſtinguo verſtrickung/ quod ad perſonas proprie refert & Pfändung quã refero ad Vihe Beil/ Wägen/ Kettẽ/ ꝛc. ſed mandatum ſupra pignoratione. Erkãnth.

Mandatum de non offendendo non decernitur inciuilibus turbationibus & pignorationibus.

OBS. XXXVIII.

Supplicatio pro mandato pœnali vel in euentum citatione ad videndum relaxat. pratenſum præceptũ S. von A. *contra* Apt zu M. *12. Apr. Anno 64.*

MAndatum pœnale & inhibitionẽ decernere non poſſum. Sed an citatio in euentum? Dubito: Mihi videtur, quod nec illa decernẽda; quia ſupplicans habuit remedium appellationis. Potuiſſet enim bis appellare. 1. A decreto der Bottenmeiſter. deinde ab Abbatis cõfirmatione. Sibi igitur quod non appellârit imputet, & quod paſſus fuerit illa duo in rem iudicatam tranſire. Sed alijs quibuſdã Dominis viſum fuit, citationem poſſe ad minus periculo partis decerni: ſi per viam ſimplicis querelæ hic agere vellet. Verũ quia nõ conſtat, vtrum Abbas in M. ſit immediate ſub Imperio, iniungendum puto ſupplicanti, vt iudicet prius, vtrum Abbas in M. ſit immediate ſub imperio, oder daß er vnder das Reich gehöre/ Demum poſſet decerni citatio; ſi vero id negarit, nihil quicquam decernendum eſſe.

OBS. XXXIX.

Supplicatio ꝑ citatione & prorogatione ſuper illatis iniurijs &c.

CItatio quidẽ decreta fuit, das vberig

begeren

begeren aber der prorogation halb als vnnötig abgeſchlagen, quia ex multis conſtat, & ex ſolicitatione, quod p ſupplicantem non ſteterit, ſed per Iudicem, quo minus intra annum potuerit ad litis conteſtationem peruenire. Et Iuris eſt, quod quando per Iudicem, non autem per partem ſtet, quo minus &c. nõ currat tempus.

OBS. XL.

Supplicatio pro Citatione ſupra legẽ Diffamari Statt L. *contra* den Biſchoffen zu L. *Anno* 64. 28. *April.*

REferens denegat, quia ordo in extrahendis proceſſibus ſuper *l. Diffamari* requirit dolum, qui hic non adeſt. Apparet enim ex literis Epiſcopi L. cum ſui Ducatus conſeruandi gratia principaliter ſcripſiſſet, ædificium am Kalten Hoff eſſe ſitum in ſua Diœceſi immediate. Quoniam vero incidenter mentio fit quorundam bonorum Eccleſiaſticorum ablatorum, illud tamen incidenter narratur. Ideo proceſſus denegati. Nec ad aliam literę, ex qui bus ſupplicantes ſuam intentionem fundant *ſupra l. diffamari* ſcriptæ ſunt, quam ad illos, qui hanc controuerſiam mouent noui operis nunciationis. &c.

OBS. XLI.

Supplicatio pro mandato vel in euentum Citatione & Inhibitione Grauen zu E. *contra* Grauen zu E.

DEnego proceſſus, quia Cant. non eſt fundata in Iuriſdictione, ex eo quod partes habeant die Außträg. Deinde bona de quibus fit mentio in ſupplicatione ſunt feuda Abb. Fuldens. Denique factum tale non eſt, vt à præcepto inchoari poſſit.

OBS. XLII.

Supplicatio pro citatione Grauen zu S. K. *contra* Truchſeſſen zu S.

Appellans duas Exceptiones contra litis conteſtationem, quæ ipſi iniuncta fuit, propoſuit. 1. Quod ſpecialẽ hypothecam obligauerit Creditoribus & obtulerit, quam ad ſe recipere, vnd ſich nach jhrem gefallen daran halten ſolten. Quia vero id non fecerint, intereſſe ita creuit, vt hypothecam iam debitam ſuperet. Huius cauſa, ipſe cauſa non ſit. 2. dicit, ſe non ſolum obligatum eſſe, ſed & alios correos ſe habere, qui & ipſi quoque ad hanc litem citari deberent. Sed hiſce non obſtantibus, iniuncta eſt litis conteſtatio, & meo iudicio recte: quia Creditores de iure non ſunt aſtricti ratione hypothecæ ſpecialis, quo minus poſſint debitorem actione perſonali ad libitum conuenire, præſertim vbi hypotheca amplius magnitudini debiti nõ reſpondet. Et ita prima Exceptio non obſtat.

Nec etiam ſententia, quia ſi id inde haberet iniquum, poſſet id per ſententiam deffinitiuam reparari. Nam ſi ſolus condemnaretur, haberet regreſſum ad ſuos correos. Imo ſtatim poſt litis conteſtationem potuiſſet à Iudice impetrare Citationem, aduerſus eoſdem correos, ita vt p ſententiam priorem grauatus non ſit & per conſequens ſententia non ſit appellabilis (Ideo pure abgeſchlagen:) Pondero etiam, quod multa debita diuerſa hic ſint cõiuncta, quę ſingularia ord. forte non cõueniunt, & ita nos in Iuriſdictione fundati non eſſemus. Ideo pure &c. abgeſchlagen.

OBS. XLIII.

Supplicatio pro Citatione ſimul & mandatis de relaxando reſtit. & non off. N. *contra* Grauen zu E. vnd gemein zu H.

PRimo quod refertur in hac cauſa, daß die Herbronniſche gemeine männer ahn den ſupplicanten zu ſprechen vnnd clagen hetten / cuiuſque bona ſine cauſæ cognitione in verbott vnd arreſt gelegt. Jtẽ quod dz gemeine männern gebotten

gebotten/den Supplicanten keinen Verkauff folgen zu laſſen/ nõ obſtante quod ſupplicans petierit relaxationem arreſti, ſufficientemq; cautionem de ſtando iuri obtulerit.

Quoad hoc punctũ poſſet forte decerni citatio ad videndum relaxari arreſtũ, ſi hoc ſaltem formaliter ſupplicaretur & peteretur, quia ab arreſto non eſt inchoandum. 2. Quod ſupplicans narret daß er vmb vnbillicher weiß geweigerten abſcheidt/ an keim ort ſich anzukommen wiſſe. etc. non videt quomodo Comes compelli poſſit ihm den abſchied zu geben/ quia ipſe ſupplicãs fatetur, querelas ſubditorum de ſe extare quas Comes nondum examinauit. 3. Quod prouocationem à Comitis ſententia in cauſa iniuriarum lata attinet, ſi ſupplicans narraret, ſe iſtam appellationem in Camerà proſequi velle, & eã ob cauſam peteret mandatum de relaxando à Iuramento ad effectum agẽdi, decerni id poſſet, cum beneficium appellationis nemini auferendum.

OBS. XLIV.

Supplicatio pro mandato de relaxãdo ſine clauſula & pro citatione ad videndum ſe incidiſſe. S. cõtra G. zu Cölln. vñ Hofgericht daſelbſt.

REeferens denegat ſimpliciter, quia mandatũ de relaxãdo plane non eſſet qualiſicatum ad cõſtitutionem fractæ pacis. Nam Magiſtratus loci in ſuo territorij loco ad inſtantiam partis aduerſç, & ſic nullam prohibitam violentiam exercuit. Porro quod alterũ proceſſum Citationis ad videndum ſe incidiſſe attinet, bene quidem narratur ex priuilegio, & fundatur Iuriſdictio Cameræ ex maiore: ſed in minore poſſunt multa incidere quæ non conueniant maiori, pura perſonam propter criminalem cauſam, vel vt fugitiuam propter æs alienum comprehenſam, vel quia Comes Iuſtitiam denegauit. Igitur ſimpliciter denego. Abgeſchlagen 13. Maij. Anno 64.

OBS. XLV.

Supplicatio pro Citatione Inhib. & Comp. nec non prorogatione fatalium.

ETſi debito tempore ſit appellatũm & ſimus fundati: tamen quia nullæ iuſtæ cauſæ prorogandi ſemeſtre ad reproducendos proceſſus allegantur: ideo denegamus prorogationem, cum ignorantia Iuris & paupertas (de qua tamen nobis non conſtat) non ſint releuantes cauſç ad indulgendam prorogationem. Itineris longinquitas eſſet quidem releuans cauſa: ſed quia de ea ne vnum quidem: ideo nec nos ex officio quicquam poſſumus, cum cauſæ prorogationes debeant inſeri proceſſibus.

OBS. XLVI.

Supplicatio pro Cõmiſsione ad perpetuam rei memoriam.

REferens denegat proceſſus, ideo quia magis vtuntur ſupplicantes Actores quam Rei. Et regulariter Reo potius conceditur quam Actori, quia habet ordinariam viã experiundi contra turbãtes, vt vel turbatione agat coram Iudice competente, vel etiam *ex l. diffamari 2.* Video partem contra quam ſupplicatur habere Iudicem intermedium. Igitur.

OBS. XLVII.

Supplicatio pro Mandato de nõ turbando nec offendendo contra Grauen zu O.

QVamuis non vſque adeo releuantes cauſæ videantur ad decernendum mandatum de non offendendo, tamẽ quia ſine dubio timendum eſt, q Comites ſint vim illaturi & de eorum iniuſti-

iniuſtitia quodammodo conſtet, putarunt Domini ſolum mandatum de nõ offendendo in communi forma decerni poſſe.

OBSER. XLVIII.

Supplicatio pro Citatione & mandato de non offendendo.

REferẽs. Verba ſunt iniurioſa & ſum⁹ fundati in Iuriſdictione. Igit᷑ vtrumque decerno. D.N. decernit Citationẽ. Mandatum vero de non offendendo denegar. Quia illud reſpicit vim publicam. Dann die mandata gehn auff den Landfrieden.

OBSER. XLIX.

Supplicatio pro Citatione & promotorialibus ratione denegata iuſtitiæ.

NOn cõſtat de denegata iuſtitia. Requiritur enim documentum. Igitur citatio denegatur. Promotoriales non decernuntur, quia non fuerint petitæ in nigro, id eſt ſupplicatione, licet in rubro illarũ fiat tantum mentio. Præterea ex ciuitate fugit ſupplicans vt ipſe narrat. Ideo videt᷑ malam habere cauſam, Abgeſchlagen.

OBSER. L

Supplicatio pro Citatione & mandato auff die *conſtitution* der Pfandung Herrn von E. *contra* Pf.

QVia narrat ſupplicans, daß 25. flor. ſo lang verbotten vnd Pfandungs weiß ſo lang ein zuhalten/ per Zweybrück beuohlen / biß daß ſich gemelter von Eltz gehn Zweibrück einſtellet / vnnd das abgehawen Holtz wieder auff den Platz/ welches doch in deß Supplicanten eignẽ Waldẽ gehauwen iſt/ lieffern/ ꝛc. Ideo etiam iuxta cætera narrata ſupplicationis iſt daß gebetten mandatum erkanth.

OBSER. LI.

Supplicatio pro mandato auff die Pfandung/ *& de non offendendo* F. *contra* H.

QVoad mandatum pignorationis omnia requiſita quoad qualitatẽ facti, adſunt in ſupplicatione. Igitur decerno. Et ſumus fundati in juriſdictione. De mandato de non offendendo debito. Dann H. vult videri. Er ſey gar ein gehorſamer Fürſt. Verum quia narrantur minæ quarum occaſione die F. vnderthanen albereit gewichen/ vnnd auß Forcht noch nicht zu Weib vnd Kindern heimkommen dörffen vult decernere. Sind gebettene Proceß erkanth.

OBSER. LII.

Supplicatio pro commiſſione ad perpetuam rei memoriam H. *contra* M.

LIcet cauſa ventilata ſit coram Iudicibus inferiorib. tamen eo non conſiderato, comiſſio decernitur. Allegat ſupplicans cauſas tres, quarum ſingulæ ſunt ſufficiẽtes, modo agatur intra annum, id quod promittit, quod allegat bellum id non eſt obſcurum. Deinde adſunt multi teſtes ſeniores. Igitur in communi forma erkanth.

OBSER. LIII.

Supplicatio pro promotorialibus ahn die H. Pröbſt/ Prior vnd Conuent. ꝛc. *contra* B.

REferens putat Supplicantes Principem debuiſſe prius requirere, vt is ſuos conſiliarios admonuiſſet, quod ipſos facere deberet, Soll derwegen abweiſen/ darmit ſie bey dem Fürſtẽ anhaltẽ. D. N. decernit. Quia ſuper delata iuſtitia petuntur. Idem D. N. Promotoriales enim nihil aliud continent, quam quod alias Iudex ex officio facere debet: & narrant Supplicantes ſe ſæpius inſtitiſſe, ſed nihil obtinuiſſe. Erkanth.

OBSER. LIV.

Supplicatio pro Citatione. Inhibitione & cõpulſorialibus à ſententia interlocutoria.

QVia grauamen iuſtum eſt, & Supplicans narrat ſummam ſententiã eſſe conformem ordinationi, decreti proceſſus. Hic nota, quod ſententia interlocutoria æquiualet definitiuæ, vbi

ſcilicet iuratum fuit. Inhibitionem ideo decerno. Quia noluerũt deferre appellationi, & ſic præſumptio ſit contra eos, quod non ceſſaturi ſint, niſi ipſis inhibeatur.

OBSER. LV.

Supplicatio pro Citatione ad videndum ſe relaxari à juramento & admiſſione ad juramentum paupertatis.

VIdetur conſultũ eſſe, daß man vigore Ord. ahn die Baumgärtner vmb bericht ſchreibe / dum ſupplicatio contiuet viel vngereumbt ding. Primo procurator ſe non ſubſcripſit. Secundo non exhibetur documentum paupertatis, quo ꝓlato forte decerneret. Et ita auff vorbrachte narrata abgeſchlagen.

OBSER. LVI.

Supplicatio pro Citatione & Inhib. N. contra H. zu Bamberg.

APpellatum eſt à definitiua. Iuriſdictio Cameræ eſt fundata. Formalia ſunt iuſta. Ideo petitam citationem decerno. Et quia ipſo jure manus Iudicis, quando appellatum, ſunt clauſæ, inhibitionem denego.

OBSER. LVII.

Supplicatio pro Promotorialibus S. contra M.

QVia Seſquiañus elapſus eſt, ex quo conſiliarii Epiſcopi Magdeburgẽſis ſententiam ꝓferre debuerunt, idque in præiudicium Comitum à S. facere differunt. Et Archiepiſcopus eos in ſuo quaſi jure venandi turbare non deſinit, Decerno.

OBSER. LVIII.

Supplicatio pro Mandatis de Reſtitutione, Relaxatione & vlterius non Turbatione K. contra E. zu E.

CVm Supplicantes non ſint immediate Imperio ſubiecti, nec indicẽt an & ſub quibus diuerſis Iudicibus habitent. Imo potius eundem ordinarium omnes agnoſcere ex ipſa Supplicatione videantur. Dum de denegata Iuſtitia non conſtet, ſed potius quod ad C. Epiſcopum Supplicãs ipſe venerit, vnde ordinarium eum agnouit, hic cõtinentia cauſæ nõ militat, verum tacet ne eo modo omnes ſubditi aduerſus Magiſtratus ſuos huc veniant. Ideo denego proceſſus.

OBSER. LIX.

Supplicatio pro Citatione & Mandato de non offendendo pœnali.

EX Supplicatione non intelligo Supplicantẽ immediate Imperio ſubiectum eſſe: Quod ad mandatũ attinet, illud non decerno, quia à mandato &c. nõ eſt inchoandũ. Quoad citationem, quoad Baron. ſumus quidem in Iuriſdictione fundati, ſed præſumendũ eſt ꝓ Magiſtratum, & quia mandatum ſine clauſula petitur, ſimiliter denego.

OBSER. LX.

Supplicatio pro relaxãdo captiuo & vlterius non offend. Petitũ fuit Mandatum ſine clauſula auff dẽ Religionsfrieden/ *ab A. contra E. L.*

QVæritur an petito modo Mandatum decerni debeat, vel cum clauſula certe Supplicans narrauit, ſe propter confeſſionem Auguſtanã in duriſſimum carcerẽ coniectum, & propter eandem ad mortem condemnatũ eſſe, ideoque petijt dictum Mandatum de relaxando & nõ offendẽdo, vt ſibi poſt liberationem liceat tuto commeare in Diocæſi L. Cõcludo quia in pleno Senatu concluſum, ne talia mandata decernant' ſine clauſula, quod p̃ſumatur ꝓ principe, velle ſcilicet cõſeruare pacem publicã. Ideoq; cum clauſula decernenda eſſe, maxime cũ conſtitutiones de pace publica & Religionfrieden æquiparentur, mandatisq; ſuper pace publica clauſula juſtifaria adiiciatur.

NOTA.

QVando ſupplicatur pro Cit. & Inhib. videndum an Iudex detulerit appella-

appellationi, quod ſi fecerit non opus eſt inhibitione, ſed ſola Citatio decernitur, cõtrarius tamen eſt *Gail. 1. obſ. 144. n. 3.*

OBSER. LX.

Supplicatio pro Inhibitione.

IN hac Supplicatione ꝓ inhib. 2. narrantur. Primo quod non obſtante appellatione, à Iudicibus à quibus, attentatum, & ſententia definitiua, executioni demandata fuerit. Secũdo ſubeſſe metum ne Iudex vlterius ꝓceſſur⁹ ſit. Quod ad præterita attẽtata attinet inhibitio decerni non poteſt, ſed ꝑ modũ attentatorũ ea in Camera erunt deducenda. Quoad futura vero inhibitio tanq̃ futura reſpiciens decerni poteſt.

OBSER. XLI.

Supplicatio pro mandato auff die Conſtitution der Pfandung S. *contra* B. daſelbſten.

QVia nõ ſolum particulare requiſitum retinendę videlicet poſſeſſionis ex parte ſupplicantiũ, videlicet poſſeſſio deſiderat: verũ etiam expreſſe Epiſcopo tribuit, daß der Biſchoffe etlich vnderſchiedliche mahl võ pignorato habe ſein Beedt eingefordert/ vnd dieſelbe jhm auch o hn alle Condition entrichtet. Certe Epiſcopus hac ſua poſſeſſione non ſolũ non priuandus, ſed etiam audiẽdus eſt. Abgeſchlagen.

OBSER. LXII.

Supplicatio pro Citatione. Inhibitione & Compulſorialibus.

Appellatum eſt ab Interlocutoria, q̃ videlicet Teſtatrix teſtamentũ reuocare voluerit, ſed propter defectum Notarij nõ potuerit, quodq; in ea ſententia non pſeuerarit vſq; ad mortem. Qui articuli exceptionales cõtra teſtamentum in priori Inſtantia fuerint admiſſi. Ab hac admiſſione appellatum. Quia vero hoc grauamen in ſententia definitiua omnino recuperari poteſt, cum Iudex reiectis impertinentib. iſtos articulos ſaltem ad probandum admiſerit, nullum grauamen appellanti illatum. Igitur Abgeſchlagen.

OBSER. LXIII.

Supplicatio pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus.

SEntentia à qua non videtur habere damnum irrecuperabile per ſententiam definitiuam. Iniunctum enim eſt parti, vt cõcludat, & deinde fieri debere quod iuris eſt. Interea autẽ bona in ſequeſtratione eſſe debere: ꝑ quod neu tri damnum infertur, ſed nihil aliud q̃ ſententia expectanda. Quod ſi ſupplicans per hanc ſe grauatũ ſentiat, poteſt appellari. Quia igitur litis protrahendę cauſa ſupplicatum & appellatum. Abgeſchlagen.

OBSER. LXIV

Supplicatio pro Mandato pœnali & Mandato de non offendendo Dietherich von Goler zu Arnſtein *contra Regem Hiſpan.* als Hertzog zu Burgundt.

QVia narrat Supplicãs daß die Herꝛſchafft/ vnder deren er geſeſſen/ ein freye Herꝛſchafft & nemini niſi Romano Imperatori vnderworffen ſeye. Et narratis ſtetur hic in Camera decerno mandatum in communi forma. Non obſtat tranſactio Burgundica: quia hæc de ſubditis Burgundiæ intelligenda, & agit tantum de mere Perſonalib. non Realib. Præterea Dux Burgundiæ pro ſua perſona tanq̃ Vaſallus Imperii non eſt exempt⁹, ſi delinquat & frangat pacem publicam contra ſtatum Imperii. Ideo contra eum & eius officiales poſſunt decerni ꝓceſſus. Mandatum pœnale ideo ſubiicetur, quia vnum & idẽ eſt cum mandato de non offendendo &c. Erkẽnt in communi forma.

OBSER. LXV.

Supplicatio pro mandato pœnali ad ferendam Sententiam demolitionis noui operis nunciati Renner *contra* Friedburg.

PEtitur mandatũ ex noui operis nunciatione. Quod edictum maxime inter perſonas immediate ſubiectas

fundat Iuriſdictionem noſtram ita vt tale mandatum ſine clauſula decerni poſſit, ſiue iuſtam nuncians ſiue iniuſtã habeat. *l. 1. pr. d. l. prætor ait. §. interdũ hoc de nouo op. nunc.* Quia proceſſus debet eſſe ſummarius *c. vn. ex eod.* Erkanth. *vide tamen Gail. 1. obſ. 16. n. 12.*

OBSER. LXVI.

Supplicatio pro Executorialibus.

AN Delegatus Principis poſſit ſuam ſententiam exequi. *Gail. & DD. in l. à Diuo Pio. de re iud.* id negant. Bart. vẽro & Ang. affirmant. Tamen vide *Mynſ. 4. obſ. 93. & Alex. in d. l. à Diuo Pio in pr. n. 3.* Coniunge. *Ordin. p. 2. tit. 4. §.* zum vierdten. verum mandatum executoriale Erkänt. (Executoriales enim ipſam Cameram reſpiciunt. *Gail. 1. obſ. 113. numero 13*). Quia Commiſſarij iſti videntur vigore prædictæ Ord. electi &c. allegatum eſt præiudicium Labenaden *contra* Grauen zu Manßfeldt.

OBSER. LXVII.

Supplicatio pro Promotorialibus N. *contra* S.

NArrat ſupplicans ſe pro adminiſtranda iuſtitia inſtitiſſe & Principẽ S. requiſiuiſſe, ſed hanc ei denegatam fuiſſe. Quia igitur in decernendis promotorialibus non eſt neceſſe documentum requiſitionis proferri, ſed ſtatur ſimpliciter narratis, proceſſus decernerem. Non derogatur per hoc Iuriſdictioni aut priuilegio Ducis. Quia Princeps aliâs Iuſtitiam adminiſtrare tenetur. Illudque tanto magis, quia & hic in tali caſu verſamur quo narrata ita qualificata ſunt (puta ſupra fracta pace) vt in prima inſtantia hic experiri poſſit, non amplius off. necnon citatione ratione deneg. Iuſtitiæ

OBSER. LXVIII.

Supplicatio pro Mandato de relaxando Hertzogen zu B. *contra* C.

DEnegantur proceſſus propter defectum Iuriſdictionis, quia captiuus detinetur à Senatu Ciuitatis B. ad inſtantiam Ducis: Et ſic Duci relaxatio mandari nequit, quia captiuum non detinet. Captiuus igitur debito modo pro relaxatione apud dictum Senatum inſtare poterit, ſi debito tempore non accuſatur.

OBSER. LXIX

Supplicatio pro Citatione ad videndum Proceſſus pontificios Freiherrn zu W. *contra* Herrn Biſchoffen zu H.

LIcet ambæ partes immediate ſubſint Imperio, & in cauſa principali habeant jhre Außträg/ tamen puto nos in hoc caſu annullandorum proceſſuum Pontificiorum in Iuriſdictione fundatos eſſe, cum ſit diuerſa cauſa à facto principali, & Papa conetur dem Reich eintrag zu thun. Petitur Citatio ad vid. caſs. &c. Hic quæritur an poſſimus eos annullare, Credo quod non. Quia contra Pontificem eiusque Curiam nulla nobis competit Iuriſdictio. Et quoniam ſemel ſunt decreti proceſſus Pontificij, in ijs Papa perſeuerabit, & ſupplicantem noſtrum etiamſi cauſa huc perueniat in bannum tanquam contumacem declarabit. Nihil igitur ei proderit niſi maxime cauſa huc deuoluatur. Verum arbitror hac via ipſi conſultum fore, ſi contra Epiſcopum C. inhibitionem peteret, vbi Imperator mandaret, vt ab impetratis Pontificijs proceſſib. abſtineret & deſiſteret, juſque ſuum ſi quod haberet apud Ordinarium Iudicem diſcuteret, ſicut factũ in cauſa Newburg *contra* Poſſiern. Item Cöln *contra* Lerbſch. Ideo ſupplicanti denegarem proceſſus, eiq; hanc viam demonſtrarem, wo ferrn er förmlich auff andere weg bitten werde daß ſolches gehört. etc. Et in euentum ſi ita peteret, decernerem proceſſus. Tandem maioribus votis pceſſus ſunt decreti

decreti. Dann Papa der Iuriſdiction im Reich zu weit zugreiffen ſich vnderſtehet/ könne man jhm p viam contrariam daſſelbige wol brechen vnd benemen.

OBSER. LXX.

Supplicatio pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus.

INuenio quoad Iuriſdictionem & ſummam nullum defectum. Igitur decernerē, ſed quia reperio in eadem cauſa, inter eaſdem perſonas, & ab eodem Iudice, antea quoque appellatum eſſe, & appellationē hic in Camera introductam eſſe. Ideò dubium exoritur, an ea cauſa judicialiter remittēda ſit? ſed qa cōſtat ante à ſententia ex primo decreto, nunc à ſententia ex ſecundo decreto & ſic a diuerſis ſententijs, quæ ex decretis diuerſis procedunt appellatū eſſe, opinor partibus melius eſſe conſultum per nouam citationem & inhibitionē, quam ſi judicialiter remitterentur. Igitur petitos proceſſus aduerſus judices &c. ſimpliciter decernerem.

OBSER. LXXI.

Supplicatio pro Citatione auff die verwirckte pön. *cum annexo Mandato de non offendendo* W. *contra* H.

CVm minæ adſint quæ poſſunt exequi per Landgrauium, Mandatum de non offendēdo decerno, weil aber der Landgraffe ein abtrag fordert/ intelligitur eſſe turbatæ poſſeſſionis, & non fractæ pacis publicæ cauſa. Et Citationē denegat. Cum vero minæ adſint, quæ tam facile poſſint nocere, Ergo ad euitandum futurum malum ſecundum præjudicia Mandatū recte decerni poteſt. Et quia præſumptio eſt, Landgrauium ſibi in hoc aliquod ius nouum acquirere, derhalbē er ein abtrag begert. Decretū.

OBSER. LXXII.

Supplicatio pro Citatione Inhibitione & Compulſorialibus E. *contra Epiſcopum* B. vnnd NN.

EX narratis ſupplicationis, intelligitur, quæſtionem eſſe de bonis feudalibus inter Vaſallum Supplicantem & Epiſcopum. Quę quæſtio ſi res eſt integra ſine omni dubio corā paribus Curiæ decidenda eſſet: Sed quia Epiſcopus cum cauſa inamicabilis tractationis ſtatuiſſet, ſententiam diffinitiuam ſibi tulit de aperto feudo: Ipſe paribus Curiæ Iuriſdict. præripuit, ita vt non iam tam partium perſona quam Epiſcopi inſpicienda ſit. Cum igitur ab Epiſcopo Bremenſi immediate huc appellatur, nos in Iuriſdictione fundatos eſſe puto. Decerno igitur. &c.

OBSER. LXXIII.

Supplicatio pro Citatione auff den Landtfrieden *& Mandatis de reſt. & relax. & non off.* der von A. *contra* H. *&* B. zu M.

MAndatum de non offendendo in communi forma decretum fuit, intuituque ſubditorum, daß ſie hoc periculoſo tempore nicht etwas thädtlichs miteinander vornemen/ cum ſupplicans narret terrorē armorum. Cætera petita denegantur, ob id quod Epiſcopus ſe immiſceat huic negocio. Præſumptio autem fit pro Magiſtratu quod nihil indecenter aut contra pacē ſit iuſſurus. Iuriſdictio autem ad eum ptinet, cum ſit cauſæ ordinarius. Non obſtat, quod cum armatis ad arcem venit Reus, qui defendere voluit nomine Vxoris pro dimidia parte arcis ſibi competens Ius in cuius poſſeſſione hactenus fuerat, iam vero per Supplicantem excluſus. Quare non videtur ſubeſſe dolus, qui in conſtitutione fractæ pacis requiritur. Et ita decretum

OBSER. LXXIV.

Supplicatio pro Citatione Mandato ad videndum de Reſtituendo & non offendendo Grauen zu M. *contra* M.

INteruenit vis publica, arma, dolus reipſa & ex propoſito, cum nulla alia pro-

lia procedente controuerſia in pagum irrupit Reus. Tertio narratur etiam læſio, daß ſo viel armer Leut jämmerlich zum andern mahl verwundet. quæ ipſa & geminata læſio dolum præſupponit. Narrata igitur qualificata ad conſtitutionem fractę pacis ſunt ad hoc ſaltem, ſi nō in bannum, tamen in pœnam pecuniariam vt condemnetur Reus, Citationem decerno. Item Mand. de non offend. Licet enim per inſtantiam non probentur minæ: tamen huiuſmodi inuaſiones violentæ iniuriæ ſunt reales, & narrata quoque ſunt qualificata ad hoc. Omnes igitur proceſſus decerno in communi forma.

OBSER. LXXV.

Supplicatio pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus.

NArrat Supplicans vnterweilen pertinere gehn Biberach & eſſe ein Vntergericht. Iuriſdictio igitur noſtra non eſt fundata. Quod ad grauamina attinet, illa ſunt releuātia, licet ab interlocutoria, qua Iudices ipſi inaudita parte ſupplicante, dederint Commiſs. ad examinandos teſtes, appellatum ſit. Et licet Supplicans ſuas exceptiones propoſuerit, tamen non explicat quæ illæ fuerint. Iam autem Ius & Ord. quod à mere Interlocutoria in ſcriptis expreſſe inſertis grauaminibus appellandum ſit. Non obſtat appellationi non eſſe delatum, inſtrumentumq; appellationis confectionem denegatam. Potuit enim alium requirere. Propter informalitatem igitur appellationis & alios defectus denegari proceſſus.

OBSER. LXXVI.

Supplicatio pro Citatione & Compulſorialibus, Item prorogatione fatalium.

CItatio & compulſoriales decretæ. Prorogatio, quia nulla iuſta cauſa allegatur, denegata. Imputet enim ſibi Supplicans, quod in tempore non ſupplicauerit, p ræſertim cum in loco habitet, vbi peritorum copiam habet. Conſilium tamen eſt, vt prorogatione denegata, reſtitutionem petat. Manifeſtum namque eſt pupillis currere fatalia, ſed læſi reſtituuntur.

OBSER. LXXVII.

Supplicatio pro Citatione & Compulſorialibus & prorogatione fatal.

QVando partes in proſequenda appellatione ſe nimium arctant, ita vt proceſſus debito tempore vix produci poſſint: Citatio & Compulſ. periculo partis decernuntur, modo competens terminus in Cancellaria proceſſibus inſeri poſſit: Cum enim terminus competens dari nequit, denegantur proceſſus. Protogatio enim fatalium non facile cōceditur vel impertiri ſolet, niſi iuſtæ cauſæ & vrgentes, maxime vero in Ord. expreſſę allegentur. Exempli gratia. Si Procurator allegaret bellum Danicum, quodammodo ſubleuaret, ſi partes iam in Dania commorentur, qui alias in Pomerania ſe ſuſtentarent. Verum hoc noſtro caſu prouincię, in quibus partes habitant, non longè à ſe inuicem diſtant, nec qui æquum vna cum altera negotii habet. Igitur non poteſt dici ob alterius bellum appellantē ad proſequendam appellationem temerarium eſſe. Denegatur igitur proceſſus, maxime etiam ſi nec diſtantia loci (quæ tamē vix ſecundum ordinem prodeſſet, vel ſubleuaret) à Procuratore in Supplicatione allegaretur

OBSER. LXXVIII.

Supplicatio pro Citatione &c.

NOta. Sententia à qua eſt interlocutoria habens vim definitiuæ (appellatum enim fuit à competentia Iudicis) Vnde etiam oretenus appellari ab ea poſſit. Quod cum hic factum, decernitur Citatio.

OBS.

OBSER. LXXIX.

Supplicatio pro citatione & Inhibitione.

LIcet in inſtrumento plures appellantes narrentur, nec expreſſe narratum ſit à ſententia diffinitiua appellatum eſſe. Quia tamen in iuſtificatione formalium nihil deſideratur, fundatique ſumus in Iuriſd. ſententiaque autem qua habet vim definitiuæ, nec non appellatum ab arreſto. Præterea plurima grauamina reperiuntur, quorum vel minimum meo iudicio vel iudicialiter vel extraiudicialiter illatum ad decernendam citationem ſufficeret, & inter cætera recenſetur à Commiſſarijs aliter proceſſum eſſe, quam à Principe iniunctũ fuit, imo partibus plus adiudicatum quam petitum ſit: tum quoq; hæreditatẽ ipſam, de qua agitur in plura & diuerſa loca raptam eſſe: cum tamen cauſæ continentia diuidi omnino non debeat, omiſſis alijs citationem intrepide decerno. Et cum in præparatorijs iudiciorum ſemper ſit fauendum Actori; denego adhuc Inhibitionem. Quia præſumptio eſt, principem vltro obedientem fore: neque adhuc conſtat appellatum eſſe à definitiua. Ideoque Iudicis manus nõdum clauſæ ſunt, quando ad executionem procedere poſſit. Quod ſi non poſtea venir & contrarium docuerit, tunc eam poſſe decerni putarem. Ita tamen vt nomina heredum vel Tutorum, cõtra quos appellatum eſt in Cancellaria exprimantur.

OBSER. LXXX.

Supplicatio pro Citatione ſuper iniurijs realibus A. R. contra Epiſcopum M.

QVando quis promotoriales obtinuit, debitoque tempore illos & modo effecit inſinuari, licet ſuperior Archiepiſcopus vel ſimilis illis non acquieuerit, tamen non eſt opus ſecundum ordinem alium requirere, daß er ihm ſeine Räthe ỹnderſetze/ ſed ſupplicatum ad Cam. pro citatione, quæ decerni ſolet.

OBSER. LXXXI.

Supplicatio pro Citatione ſuper nullitate & Inhibitione.

NVllitas quæ hic allegatur (quod nimirum Iudex non ad ſuam petitionem, ſed ſuper petitione tertij interuenientis pronunciâtit) nulla eſt de iure. Item quod allegârit conſuetudinem, viduam non poſſe teſtari, niſi defunctus maritus hoc ei cõceſſerit, quia hæc contra bonos mores eſt, tollens liberam teſtandi facultatem. Denego. Si vero appellaſſet & ab iniquitate prouocaſſet, tunc forte illi Citatio decerni potuiſſet.

OBSER. LXXXII.

Supplicatio pro Inhibitione & Compulſ.

LIcet formalia iuſta ſint, dubitari tamen poteſt quoad materialia, An à lando arbitri poſſit appellai. Dubium enim eſt, non poſſe niſi enormiſſimam contineat læſionem & manifeſtã quæ in cõtinenti ꝓbari debet: alias nõ admittitur. In præſenti caſu ex tenore ſententiæ non poteſt ſciri, an ſit arbitrium an vero arbitramentum. Item in inſtrumẽto appellationis allegatur etiam notoria nullitas, quod cõproſſum ſit ſine ſcientia vxoris appellantis. Ideo in dubio volo citationem & compulſ. decernere, & partibus in puncto deuolutionis hoc vlterius diſputandũ relinquere. Inhibitionẽ vero, propter iuriſdict. dubiam adhuc denego. Ita decretum &c. Ita Geil. *1. obſ. 144. nu. 4.* Iuriſdict. enim dubium prius ſublatum eſſe oportet, antequam decernetur Inhibitio.

OBSER. LXXXIII.

Supplic. pro Mand. pœnali de reſtit. auff die *Conſt.* der pfandung/ *& mandato* vmb abſchaffung eines newen auffgerichten ſchlags *N. S. contra V.*

IN hac cauſa, quia ob non ſolutum gabellũ pignora capta dicuntur, proceſſus denegarem, cum fraudare gabellũ ſit delictum, & ſic non qualificantur ad cõſtitutionem, ſed propter præiudicia inter eaſdem partes proceſſus auff die pfandung decerno.

OBS-

OBSER. LXXXIV.

Supplicatio pro Citatione & Inhibit. O. contra den W. Kreiſ. 24. Januar. Anno 74.

NOta Inhibitionem quandoque ex his capitibus denegari vel concedi. Quando ſcilicet præſumptio pro parte eſt aduerſa contra quam ſupplicatur, vt pro aliqua vniuerſitate, circulo nobilium, vel quando agitur de bono publico, vel allegatur totius Imperij decretum. Nam decreta inhibitione quodammodo videtur deciſa cauſa principalis. Ita in poſſeſſorio non eſt inhibenda. Item quando in ſupplicatione nulla cauſa exprimitur cur inhibitio petatur, tunc ea ſolet denegari. Præſumitur enim pro Magiſtratu quod de facto non ſit proceſſurus. Rota *deciſ. 10.* requirit, requiſita. Quorum nullum hic. Et quando decernitur inhibitio contra Iudicem, ſine cauſa eius opinio apud bonos viros lœditur & grauatur.

OBSER. LXXXV.

Supplicatio pro prorogatione fatalium.

QVando fatalia ſunt elapſa propter interpoſitũ tractatum concordiæ, & ſupplicatur tum pro proceſſibus ad Camerã, ij denegantur. Quia is non ſuſpendit tempus fatalium, ſed compromiſſum. Contrarium tamen videtur aſſerere auctor gloſſarũ *ad Ord. Camer. p. ſecunda titu. 30. per c. quamdiu de app.* Et ita obſeruaſſe ſe in cauſa W. contra E. Quod ſi alias aduerſario negetur iam appellanti probandum erit.

OBSER. LXXXVI.

Supplicatio pro Citatione wegen begangener nullitet.

NOta quando nullitas principaliter eſt deducta, deuoluit cauſam ad Cameram, nec attenditur ſumma ordinationis quoad ſimplicẽ quetelam.

OBSER. LXXXVII.

Supplicatio pro Citat. Inhib. & Compulſor. B. contra S. 22. Febr. Anno 82.

LIcet cauſa ex maleficio originẽ trahere dicitur: tamen quia ex parte appellantis Epiſcopi tantum ratione Iuriſdict. pro ſuo intereſſe agitur, puto nos in Iuriſdict. fundari. Quoad citationem & compulſ. decernend. inhibitione adhuc denegata, Et ita decretum.

OBSER. LXXXVIII.

Supplicatio pro Citat. Inhibit. & Compulſorialibus.

CÆſar commiſit cauſam delegatis iudicibus, non vigore ordinarij der Außträge, ſed priuatis perſonis, ab his appellatum ad Cameram. Quæritur an ſimus fundati in Iuriſdict. Iure conſtat à delegato ad delegantem appelland. *l. præcipimus. C. de app.* ſed propter concurrentem Iuriſd. quam Cęſar cum Camera habet in dubio malo decernere quam denegare proceſſus. Citationem & Compulſoriales igitur decerno, denegata Inhibitione.

OBSER. XXCIX.

Supplicatio pro Citatione & Compulſorialib.

FVndata iuriſdictio non eſt. Appellatum à denegata inhibitione: quæ ſententia meo iudicio eſt pure interlocutoria, & ideo in ſcriptis appellari debuit, cum expreſſione grauaminis. Accedit quod ſe nimium attętarit, quia fatalia appellationis elapſa ſunt.

OBSER. XC.

Supplicatio pro Citat. ad vidend. ſe reſtitui aduerſus lapſum fatalium.

PEriculo partis eam decerno. Quia vidua eſt miſerabilis perſona, & quia appellans in mora fuit extrahendi proceſſus, mortuus verò intra illud tempus fatalium, & quia ſic coarctauit, vt vix 12. dies ſuperfuerint. Nota in ſupplicatione pro prorogatione fatalium, licet per inſtitium vel ferias forte incidentes ipſo Iure fatalia alias ſint prorogata. Cum non valenti agere nõ currat præſcriptio. Ad euitandam tamen cauſam cauillationem ex abundanti pręſtat expreſſe prorogationẽ petere. Abundat enim cautela.

OBS.

OBSER. XCI.

Supplicatio pro Mandato pœnali ſine clauſula. Stifft H. *contra* H.

REferens. daß die Statt H. den gantze marck verbotten/iſt vnrecht. Er mandatũ ſine clauſula decerni poteſt, quia nullam motam hæc res pari poteſt. Alius. Quoad Collectas non ſine, ſed cum clauſula decernit: & quoad primum, quod non poſſint clerici emere victualia neceſſaria, ſentit cum Referente. Tertius decteuit vtrumque, dann die Statt láſt ſich nicht per Epiſcopum regieren/vnd da die Geiſtlichen ſollen collectirt werden/ köndte ſich der Epiſcopus nicht erholen niſi per Imperatorẽ, quod certe &c.

Decretum igitur ſo viel die angelegte verbott deß Steinwegs/Marckſtraſſen/ Mülen vnd Weydt belangt/mandatum ſine clauſula erkandt/ das vbrig begeren abgeſchlagen.

OBSER. XCII.

Supplicatio pro Mandato auff die pfandung *& non offend.*

IN Iuriſdictione quidem eſſemus fundari, quia narrata bona ſunt. Excepto eo, quod non exprimatut domini iuſſu factam eſſe pignorationem, deinde nomina der Amptleut omiſſa ſunt: Ideo vellet ſupplicanti iniungere, vt vtrumque exprimeret: quo facto proceſſus decernerẽ, mandato de non offend. denegato. Quia non adſunt minæ & concernit quoq; principalem cauſam. Ergo auff vorbrachte narrata abgeſchlagen/ Aliter igitur ſupplicandum.

OBSER. XCIII.

Supplicatio pro Mandato auff den Religion frieden E. *contra* B.

REferens. Quandoquidem ex narratis intelligo Epiſcopum ea conditione nobili von S. feudum cõtuliſſe, ne aliam admitteret & peregrinam religionem: Hinc colligo Epiſcopum habere ius patronatus, vnd Marggrave J. F. die Obrigkeit/ weil er aber als dubius nicht weiß ob es in territorio March. vel Epiſcopi ſey/wölle er decretiern/wofern Supplicant förmlich ſupplicirn wirdt/ ſol geſchehen was recht iſt.

Secundus, March. habere die Hohe Obrigkeit narratur. Si vero princeps in alia regione habet Iuriſdictionẽ, alius autem ius præſentandi, putat principẽ religionem mutare. Hic autem Princeps ſe proptia authoritate intendit, quod tamen iure fieri non debet. Ideo in dubio decernere mauult quam denegare, ſed tandem auff vorbrachte narrata Abgeſchlagen.

Tertius, Mandatum decernit. Quia wenn der Marggrave poteſtatem mutandi religiones gehabt het/ würde er ſo lang nicht gewartet habẽ/ſondern ſo baldt nach publicirtem beſcheidt religionem mutirt haben.

Quartus, Vtrum is qui habet ius gladij in aliquo loco, poſſit mutare religionem, an vtrum is qui habet mixti Imperij Ius præſentãdi, poſſit illi præiudicare, qui habet ius gladij. Ego non puto eum qui habet ius gladij huic præiudicare poſſe. Igitur Mandarum decerno.

Quintus, etiam decernit, ſed tandẽ auff vorbrachte narrata abgeſchlagen. Ita decretum Anno 61. 4. Decembr.

OBSER. XCIV.

Supplicatio pro Mandato executoriali S. contra T.

CVm ſupplicans deduxerit ſimpliciter ſine vlla mentione paupertatis, ſe obtinuiſſe ſententiam in prima Inſtantia, qua fuerit abſolutus, nõ puto opus eſſe, vt legantur acta. Ideoq; eius periculo mandatum executoriale decerno &c.

Nota. Si pendente lite quis vellet allegare paupertatem, quod nõ ſit ad iuramentum paupertatis admittendus: ſed hic nullam eius facit mentionem, Eſt ſtandum narratis.

Sed quæritur. An ſententia lata contra principalem poſſit exequi ſine noua citatione aduerſus fideiuſſoſotem? Doctores deſtinguunt inter fide-

fideiuſſores contractus & fideiuſſores iudicatum ſolui primo caſu non poteſt. hæc poteſt & in hoc nos verſamut. Erkandt.

OBSER. XCV.

Supplicatio pro citatione, Inhibitione & compulſorialibus M. contra M.

CVm ſupplicantes narrent ſe priuilegiatos eſſe, vt poſſint à Ducibus Saxoniæ, non obſtante illorum priuilegio ad Cameram appellare, puto tutius eſſe vt decernantur, quam denegantur proceſſus. Diſputatio enim priuilegiorum ipſis non eripitur. Inhibitio non poteſt decerni, quia ab interlocutoria appellatum. Periculo igitur partis citatio & compulſoriales decretæ.

OBSER. XCVI.

Supplicatio pro Citatione S. Lawenburg *contra* L.

COnſtat ex narratis ſupplicationis ambas partes eſſe immediate Imperio ſubiectas. Princeps contra ciuitatem & econtra non habent Außträg. Deinde facta turbatio ita eſt affecta, vt contra omne ius & Reichß abſchied angenommen. Ideo decerno citationem. 30. Martij Anno 63.

OBSER. XCVII.

Supplicatio pro Commiſſ. ad perpet. rei memor.

IVriſdictio quidem fundata; ſed ſupplicans poteſt in continenti agere ad litẽ conteſtandam. Quia ipſe eſt Actor & agendi poteſtatem habet. Ideo denegat. Et quamuis propter allegatum periculum peſtis graſſantis commiſſionem decernerem: tamen quia ſupplicans non dedit nomina teſtium: Tandem decretum; So fern der Supplicant in ſpecie die Zeugen nominiren werde/ fiet quod iuris eſt. 11. Martij Anno 78. Decretum.

OBSER. XCIIX.

Supplicatio pro Citat. & compulſ. M. contra L.

NAch geſtalt der ſachẽ abgeſchlagẽ. Ratio, quia Pater adhuc erat bannitus, nec filij cenſentur hoc in caſu melioris conditionis, cum nullum ſpeciale intereſſe prætendat. Ideo placuit Dominis in dubio magis denegare proceſſus quam decernere.

OBSER. XCIX.

Supplicatio pro Mandato Reſtitutionis. Abgeſchlagen 13. May Anno 78. M. *contra* Mair als vormünder.

CVm ſubiectum hominis mortui & ſepulri non videtur quadrare ad qualitatem pignorationis; præſertim quoad reſtitutionẽ faciendam, & quia conſtitutio loquitur de re; quæ eius contra quem pignoratio facta eſt, propria ſit, quod etiam non videtur locum habere in ſupra dicto caſu, neque agitur de proprietate eius hominis, ſed Iuriſdictio ſua & Imperio tantum.

OBSER. C.

Supplicatio de Citatione ad videndum aduerſus lapſa ſe reſtitui, 16. Septembris Anno 78. Abgeſchlagen. *V. contra H.*

QVia cauſa deſerta pronunciata, nõ propter ſero factam reproductionem, ſed quia proceſſus ita ſero impetrati, quod etiamſi impedimenta vera eſſent, illa tamen præcedentem negligentiam non purgarent, præſertim cũ illo tempore bellum ceſſare ſoleat documenta prætenſa producerentur ſex menſes elapſi erant, & ſola proteſtatio de negligẽtia nõ ſuſtulit ad prorogãda fatalia, quia proceſſus ſero impetrati ſunt & de non perſecutione diligenti ſtatim conſtet, prout in pleno concluſum inter dubia, ideo abſchlagen.

OBSER. CI.

Supplicatio pro Citatione ex L. Diffamari & Mandato de non offend. 12 Decembris Anno 78. Q. contra I. M. Decretum.

Seindt gebettene Proceß erkandt. Citationē ex l. diffamari putat optime decerni poſſe, propter connexitatem cauſæ, maxime cum diffamatio iuxta ordinationē ſit per ſupplicantem ſatis edocta. Quo animo mandatū de non offendendo ſimiliter domini decernunt, quia minæ miſſiuis originalibus, & quidem graues ſunt ſatis probatæ. Dn. M. ſuas minas de facto tanquam pars pro ſuo intereſſe exequi ſatis minati ſunt in ſuis literis ad ſuos conſiliarios miſſis.

OBSER. CII.

Supplicatio pro Mandato de non offend. eodem die & Anno. F. contra S.

Wofern der Supplicant die in der Supplication angezogene betrawung beſcheinen wirdt / ſol ferner darauff ergehen / was recht iſt.

OBSERVATIONVM PRACTICARVM IN MODO SVPPLICANDI OBSERVANDARVM.

AVCTORE IOANNE THILMANNO DE BENIGNIS.

Centuria ſecunda.

OBSERVATIO I.

Supplicatio pro mandato de non offendendo & relaxando arreſto auff den Religion frieden. *I. L. contra T.*

Quæſt. An clericus mutare religionem & vxorem ducere impune poſsit.

SVMMARIA.

1 *Clerico an mutare Religionem, deſerere beneficium & matrimonium inire liceat, & an ob id puniri poſsit.*

2 *Affirmatur num. 2.*

3 *Detrudens aliquem in carcerem, vt ei aliquid extorqueat, quicquid ob hanc cauſam factum eſt, nullius eſt momenti.*

4 *Mandati de non offendendo, fundamentum timor eſt.*

5 *Securitas de non offendendo eſt legitimū præſidium, quod per officium præſidentis iuſte timenti datur.*

6 *Mandatum de non offendendo diuerſo reſpectu eſt fauorabile ſimul & odioſum.*

7 *Lege permittente quod fit, pœnam non meretur.*

8 *A religione antiqua, quiuis diſcedere poteſt, & è contra, & num. 9.*

10 *Mens vbi eſt certa, non curatur interpretatio à mente aliena.*

11 *Interpretatio non debet fieri ad literam, ſed ad ſenſum, quæ verbis præualet.*

12 *Interpretatio in dubio fieri debet vt delictum euidetur.*

13 *Interpretatio ſemper in benigniorem partem facienda.*

14 Inter-

14 *Interpretatio* deß Religions friedens *Imperatori, & totius Imperij ordinibus, competit, non iudicibus inferioribus.*

15 *Interpretari eius eſt, cuius eſt conſtituere.*

SVpplicans I. L. in Archiepiſcopatu T. auff dẽ Stifft zu D. prębendam ſiue beneficium aliquod impetrauit, vbi etiam adhibitus fuit ad quædam officia, der Predigſtul auch ein zeitlang durch jhn verſehen worden. Poſtea vero circa finem anni 74. deſerta præbenda, & legitima vxore ducta, mutauit religionem, vnd hat ſich gehn L. gethan.
1 Quæritur iam † *an hac mutatio religionis, deſertio beneficii, & legitimi matrimonii ſubſecutus contractus ipſi licitus fuerit. Et an & quatenus ob id puniri potuerit?* Ad quam quæſtionem, publica de pace Religion. conſtitutio in §. vnd nach dem, clare reſpondet his verbis, da ein Ertzbiſchoff/ Biſchoff/ Prelat/ oder ein ander Geiſtlichs ſtandts von der alten Religion abtretten würde/ daß derſelbe ſein Ertzbiſchthum/ Biſchoffthum/ Prelatur/ vnd andere beneficia, auch damit alle früchten vnd einkommen/ ſo er davon gehabt/ alsbaldt ohne einige verhinderung vnd vorzug/ jedoch ſeinen Ehren vnnachtheilich/
2 verlaſſen ſol. Ergo † antiquæ Religionis Clerico religionem ſuam mutare, eoque magis ſponte ob id beneficium ſuum, deſerere, & per conſequens vxorẽ legitimam ducere licet. Poſtquam enim mutata religione præbendam reſignat, non amplius mutatæ illius religionis Clericus, ſed tanquam Laicus vxorem ducere cenſetur. Nec ob id Religionis pax public. aliam in ipſum pœnam ſtatuit, quam priuationem beneficii, quod, quia impugnare nititur, fortaſſis nõ amplius numerato frui nec lucrum ex eo capere debet. Verum Archiepiſcopus T. & ipſum quoque capitulum, das Stifft zu D. priuatione vel ſpontanea deſertione beneficij non contenti, ſupplicantẽ multiplici onere grauaſſe, & ad adhuc grauare narrantur. Capitulares namq; d. Stiffts petierunt ab eo 500. Goldgülden mulctã.

Inſuper Archiepiſcopus 11. Martij Anno 75. ipſum conſtrictis manibus captiuam adduxit in arcem E. cumq; tam diu captiuum detinuit, donec 3000. goldgülden ab ipſo extorſit. Idque nulliter. Qui enim inquit Paulus Iclus in carcerem quem † detruſit, vt aliquid ei 3
extorqueret, quicquid ob hanc cauſam factum eſt, nullius eſt momenti. *l. qui in carcerem, quod met. cauſ.* Et tamen nihilominus ſupplicãs ſtatim 1600. goldgülden numerare, & pro reſidua ſumma 1400. goldgülden/ donec eandem quoque proxime iam pręterito Catharinæ ſolueret, fideiuſſores dare, hisque pro immediate ipſorũ etliche vber 1600. gülden capitulo ſagende Pfandtbrieff zu einem Rückbürgen tradere: Inſuper quoque incertas expenſas 360. gülden. Archiepiſcopo ſoluere coactus eſt. Abductus quoque eſt ei Equus ſuus in Archiepiſcopi Marſtall/ quem 60. thaleris æſtimat. Et nuper iterum pro aſſertis expẽſis ſeiner verſtrickung petiti ſunt ab ipſo 600. aurei. Ob quorum & ſæpe dicti reſidui non factam ſolutionem, fideiuſſores (qui tamen ad reſiduum tantum, non ad expenſas quoque obligati fuiſſe narrantur) nuper vocati ſunt in die Leiſtung. Et omnia quoque bona arreſtata ſunt, quæ in Archiepiſcopatu T. poſſidet, wirdt im auch/ vt narratur, dermaſſen zugeſetzt/ vnd allenthalben nachgeſtelt/ daß er in oder vmb das Ertzſtifft T. nicht ſicher oder vnbefahrt worden/ noch ſich ſeiner vbrigen güter gebrauchen kan. Iſt alſo ſeiner güter beraubt/ vnd ſtehet in gefahr Leibs vnd Lebens/ tantum quia beneficium deſeruit, & mutata Religione vxorem duxit. Mandatum itaque de non offendendo, † cuius fun- 4
damentum, tenor eſt. *Fr. Herculan. tr. de caut. de non offend. c. 2. nu. 2.* Recte hic peti mihi videtur. Securitas † namque 5
de non offendendo, eſt legitimum pręſidium, quod per officium præſidentis iuſte timenti datur. *Hercul. d. tr. c. 1. in pr.* At periculum, in quo noſter verſatur ſupplicans, non vana ſuſpicio, nec illegitimus, ſed iuſtus eſt metus, qui cadit in conſtantem virum, & inſpecto fine, ſumus

…mus in hoc caſu fauorabili. Occurritur enim maleficio; ne innocens ple-
6 ctatur. Sicq; mandatum † de nō offendendo, in decernendo eſt fauorabile, licet poſtea, ſi T. eidem contraueniret, ac ad eiuſdem pœnam procederetur, tanquā pœnale, videri poſſet odioſum *Hercul. dict. tr. cap. 1. numer. 33. 34. 35.* Nec T. tali mandato grauatur. In mandato namque de non offendendo comprehenditur ſaltem vis & offenſio infecta, quæ in futurum, & quidem, ne illegitime inferatur, timetur. Intelligitur enim exceptum, niſi lege permittēte offendatur. Quod
7 † enim lege permittente fit, pœnam non meretur, *vulgata leg. Cinachus de adult. Hercul. d. tr. cap. 34. in prin. text. leg. denunciamus, Cod. qui ad Eccleſiaſt. confug. Hercul. d. tr. c. 6.*

Crederem igitur, mandatum de non offendendo decerni poſſe. Idque eo magis, cum non petit Supplicans, ſe tanquam permanentem T. contra Archiepiſcopum defendi: verum potius, daß er imposterum tanquam forenſis In/bey vnnd durch das Ertzſtifft vnvergewaltigt wandeln / ziehen vnnd werben möge. Vlterius namque petit Supplicans; quia in Conſtit. de pace relig. public. Einem jeden Vnderthanen / ſo von wegen der Religion ahn einen andern orth ziehen wölle der Ab- vnd Zuzug vnverhindert menniglich zugelaſſen / auch ahn ſeinen Ehren allerding vnentgolten ſein / vnd darin jemandt vber ſolcher Religion oder nach prophan friede beſchwert vnnd beraubt würde / demſelben in Camera gepührender Rechtshülff mitgetheilt werden ſoll. So wölle man demnach jhme gegen hochgemeltem Herrn E. T. ein Mandat auff den Religionfrieden erkennen vnnd mittheilen / vnnd S. C. G. bey einer namhafften Peen ernſtlich gepiethen / obberührten vermeinten Arreſt / ahn ſeinen des Supplicanten vbrigen Haab vnd Gütern im Stifft T. angelegt / abzuſchaffen / vnnd zurelaxiren / jhme derſelben verkäuffung zuzulaſſen / vnnd zuzeſtatten: quo ipſo certe mandatum de emigrando quoque petere videtur. Quod ipſi vigore deß Religionfriedens in §. wofern aber vnſer ꝛc. omnino decernendum videtur.

Ad mandatum de reſtituendo, quod attinet, præmitto vigore deß Religionfriedens (in quam T. Epiſcopus quoque conſentit) duas in Imperio propoſitas eſſe Religiones, à † quarum 8
altera quiuis impune recedere, & alteri ſe adiungere poteſt. Etſi antiquæ Religionis Clericus, & imperio immediate ſaltem eſt ſubiectus. Si præſertim, vt Supplicans noſter beneficium ſuum ſponte deſerit, & bona ſua vendere ac emigrare cupit. Idque vigore §. vnnd nach dem ꝛc. & §. wo aber vnſere ꝛc. *in dicta Religion pac. public. Anno 55. propoſita.* Quod enim *in dicto* §. Vnnd nach dem / Clericos mediate ſubiectos complectare, rationes per D. C. adductæ conuincunt, & Cameræ huius præiudicia in cauſa Teutſchmeiſters contra E. F. zu A. D. Ernſt von Lattorff contra Teutſches Ordens Cometer zu B. doceri poteſt. Quia enim iam dictus commendator legitimam vxorem duxerat, quamuis mediate ſaltem Imperio ſubiectus, vel certe ſtatus non erat, nec quoque mere Eccleſiaſtica, ſiue ſpiritualis perſona dici poterat: tamen ducendo vxorem Religionem mutaſſe, & vigore iam *dicti* §. Vnnd nach dem &c. Commendaturam ſuam, vt Magiſter ordinis reſtitueret, eamque deſereret, teneri, ante annum iam contendebatur. Quin etiam poſt nudum Mandatum de reſtituendo, idque (quando ſine decreto recepta prima ſupplicatione ſua der Teutſchmeiſter Conſiliariū ad Cameram mittebat, & altera vice ſupplicabat) ſine clauſula, non tantum contra ipſum commendatorem, verum etiam contra dictum principem de A. (qui tamen Von wegen Landtsfürſtlichen Obrigkeit vnnd Gebottmeſſigkeit / ſo er v-

Cc ber ge-

der gemelte Compterey hette intereſſe prætendebat) decernebatur.

9 Quia igitur alterutrius † Religionis electio libera, & impunita eſſe debet, Archiepiſcopus certe, præſertim tam grauiter ſupplicantem noſtrum plectendo, ſuaque ipſi vi carceris extorquendo, contra expreſſum conſtitutionis & erectum Religionfrieden feciſſe, ideoque vigore Ordinat. *tit. 23. pag. 2.* cum præſertim vt paci Religionis non contraveniatur, Reipublicæ ipſique interſit, Mandatum de reſtituendo ſine clauſula decerni poſſe videtur.

Si forte interrogando quis, *cum Archiepiſcopus tanta inclementia ſupplicantē punuerit, fortaſsis alias ad id eundem commonentes cauſas ſubeſſe, ſicque nonniſi cum clauſula Mandatum decerni poſſe* excipiat: quo vero caſu in Iuriſdictione non ſumus fundati, ſed Archiepiſcopus vigore der Außträge conueniendus ſit, coram quibus, ſi contrariam ſibi ſententiam ferat, ſupplicans, ad Cameram appellare poſſit. Reſpondetur ſupplicationis narratis ſtandum eſſe, nec vllo pacto ab ijs recedendum, vt, quæ nullam aliam cauſam, quam contractum matrimonij, & mutationem Religionis ſubeſſe adfirmant: quæ narrata ſi veritate non nituntur, licet ſine clauſula mandetur Archiepiſcopo, tamen exceptiones ſub & obreptionis ſaluę ſunt & incolumes perſeuerant, & ex Religionfrieden / cui contravento narratur, ſatis fundati eſſe dicemur.

Licet etiam, *quod Clericus religionem ſuam mutârit, vltra priuationem beneficii ab ordinario ſuo vlterius non debeat in Religionis pacificatione publica ſecundum litteram non expreſſè prohibitum eſſè, ſicque quia caſus eſt dubius, eo magis, non niſi cum clauſula mandari poſſe, vlterius quis inferat*: Exiſtimo tamen obiectioni eiuſmodi facile & ſine vllis longe aliunde petitis ambagib. reſponderi poſſe. Quæ enim quæſo libertas religionis eſſet, quam tantæ pœnæ inflictio maneret? Sicque libertas illa, deß Religionfriedens / quin impunita ſit, & eſſe debeat, apud me certe nullum eſt dubium. Vbi † enim 10 mens eſt certa, non curatur interpretatio à mente aliena. Et † inter- 11 pretatio non debet fieri ad litteram, ſed ad ſenſum, qui verbis præualet. *lege ſi quis filium. Codic. de lib. prætor.* & † in dubio quoque ſemper fieri debet 12 interpretatio, vt peccatum & delictum euitetur *c. Iuuenis de ſponſalibus l. merito. per Socio. leg. cum tamen de teſt.* Quandoquidem ſemper in benigniorem † partem facienda eſt interpre- 13 tatio *leg. benignus de L. L. leg. ſemper de Regula Iuris.*

Sed poſito, non tamen conceſſo, quod caſus hic dubius ſit, & interpretatione optimorum & prudentiſſimorum virorū indigeat, illa ipſa tamē interpretatio deß Religionfriedens non inferioribus Iudicibus, den Außträgen / ſed † Imperatori & totius Im- 14 perij Ordinibus, qui pacificationem Religionis erexerunt, Cameræ quoque, quæ ipſos repræſentat, competit, ſicque in decernendo Mandatum de reſtituendo, etiamſi cum clauſula decernendum foret, adhuc eſſemus fundati. Eius enim eſt † inter- 15 pretari, cuius eſt conſtituere. *leg. in prætoriis de pretor. ſcrip. c. quoniam iunct. gloſ. Conſtit.*

Neq; curandū videtur, ſi objiciatur, ꝙ quidem gratialis ſiue vniuerſalis interpretatio, vt omnes obliget, ad Status quoque vel Camer. pertineat. Hic vero in caſu particulari certarum perſonarum ſumus, quarum altera pars ſi grauetur, ad Cameram appellari poſſit, ſicq; tamē interpretatio tandem ad Cam. redeat. Nam ſi hoc admittamus omnib. illis, quę conſtitutionē Religionis eludere atq; e medio aufferre volēt, planā admodum ſternemus viam. Cui vero fraudi legis ſiue cōſtitutionis tam exem-

& periculoſam viam ſiue feneſtram, niſi aliud edoceat voto meo aperire ego nec volo nec debeo. Si enim Religionem quis mutet, id ipſi impunitum, & venditio bonorum & emigratio libera eſſe debet, quæ certe libertas venditionis bonorum de vento ſeruiret, & plane vana foret, ſi Magiſtratus prius maiorem partem bonorum tantum ob mutationem Religionis eriperet, ſeque deſuper iuri ordinario offerret. Quam viam ordinariam exhauſtus iam miſer ſupplicans, vel prætexere non poſſet, vel certe, donec tam diu duratura lis aliquando curſum ſuum abſolueret, ſuperuiuere ipſi non liceret, Quare mandatum quoque de reſtituendo, niſi aliæ mihi adducantur rationes, cur id fieri non debeat, ſaluis rectius ſententium Iudicijs, in præſenti caſu noſtro, decernendum eſſe exiſtimo, idque ſine clauſula.

Votum D. pinnij.

Vix credit oblatam ſupplicationem per Procuratorem ſubſcriptam conceptam. Nam in ea confuſa eſt diſpoſitio, præſertim in narratione theſis, & hypotheſis. Iſta tunc confuſio illum nihil remoratur, ſi modo concludenter eſſet narratum. In theſi ſane ſufficit nude allegare, & ſeſe referre ad contenta deß Religion friedens / vti nototiam & pragmaticam. Sed non itidem in hypotheſi, & minori, veluti tantummodo vnum atq; alterum punctum, ſcilicet mutaſſe Presbyteralem religionem ducendo vxorem. Hoc factum non ſtringit ad præmiſſam qualitatem Auguſtanæ confeſſionis, ſed applicari poteſt ad plurima alia dogmata prohibita, circa quæ Iuriſdictio Eccleſiaſtica aut ciuilis gubernatio Electoris in ſua prouincia reſtricta aut per Conſtitut. Religionis limitata non eſt. Ideirco auff fürbrachte narrata ſchlägt ers ab hoc modo. Si poſtea narrauerit in minori ſeu hypotheſi, ſe mutaſſe presbyteralem &c. in Chriſtianam Auguſtinę Confeſſionis Religionem, ob quam mutationem Electot mulctarit &c. tunc decerneret omnia petita mandata, ſed cum clauſula. Eccleſiaſtica enim ſimul & ſecularis Iuriſdictio Electoris in tali caſu nullas alias haberet vias, quam præfigere terminum decentem emigrandi ſine læſione honorum & bonorum. In tali etiam caſu mutans Religionem cogi non debet, vt petat ſtatim mutatione facta terminum emigrandi, niſi Elector velit expellere. Eſt enim in facultate Electoris ſitum, mutantem tolerare in ſua prouincia. Sed mulctare ac carcerare intuitu dictæ mutationis licitæ nullatenus: alias fieret manifeſtiſſima fraus legi, atque innocenti & honeſto tyrannica iniuria. Veruntamen, quæ ius collectandi aut munera patrimonialia, aut obſequia, aut ſeruitutes dictas, aut etiam bona vniuerſitatis concernunt, in iiſdem Conſtitutio Religionis præſcribit modum, nimirum ex mandato. *leg. legatum qui ciuitatis ff. de leg. 2.* Nec illius eſt diuinare, quod bona ablata ſupplicanti fuerunt talia bona, affecta vniuerſitati, ſicut in quibuſdam alijs præiudicijs cernitur. Nam quod quid ex deſeruitis compaſcit, aut ex alijs conuentionibus, aut patrimonio corraſit, præſumendum eſt priuatum eius eſſe peculium proprium, quod ſine culpa aut conſenſu ſuo, ſibi à nemine auferri aut adimi debet. Concludit auff vorbrachte narrata abzuſchlagen. Sic quoque alij multi. D. Vrbanus vero ſimpliciter denegat ſupplicanti proceſſus petitos. Maioribus dominorum votis concluſum, Daß dem Supplicanten auff vorbrachte narrata ſein begehren abgeſchlagen ꝛc.

OBSER. II.

Supplicatio pro Citatione & Compulſoria-libus in cauſa Religionis. F. con-tra D. L.

Appellatio à Iudice Eccleſiaſtico ad Cameram.

SVMMARIA.

1 *Narrata ſupplicationis debent fundare iuris dictionem.*

2 *Appellari an poſſit à iudice Eccleſiaſtico ad Cameram.*

3 *Cauſſæ Eccleſiaſticæ circa iudicium poſſeſſorium recuperandæ vel retinendæ ad forum ſeculare pertinent.*

4 *Reus ſi neget rem eſſe Eccleſiaſticam, quæ tamen ſit nō ad Eccleſiaſticum, ſed ad ſeculare forum, trahendus eſt.*

5 *Actor debet ſequi forum Rei.*

Votum Domini Vrbini.

1 NArrata † ſupplicationis debent fundare Iuriſdictionem, *Gail. Obſ. 31. lib. 1.* Sed in noſtra ſupplicatione hoc omnino non fit, ſed dicitur ſimpliciter, daß die ſach an das Keyſerliche Cammergericht gehörig / quod eſt contra Ord. *tit. 1. p. 2.* & contra iura communia. *c. Romana Appell.* Itaque debuiſſet ſupplicans merito ſpeciales cauſas exponere, cur irregularis hæc appellatio in Camera eſſet recipienda. Nam, quod refert ſe ad inſtrumentum appellationis, verum eſt, quod in eo cauſæ nullitatis & iniquitatis aliquo modo deducantur. Sed nec ea ratione appellatio ad Camer. iuſtificatur, cum regulariter alius ſit Iudex huius appellationis. Et licet ex conſtitutione Religionis Iuriſdictio fundari videatur, tamen in cauſis ſimplicis querelæ, potius locum habere exiſtimo. Et vt ſic etiam maxime locum haberet, tamen conſtitutio illa in noſtro caſu pro principali fundamento non allegatur. Quia expreſſe negat Fundacus, daß die ſtrittige Gütter / vnd dero Zinß vnd Gülden jemahls zu der Frümeß gehöret / ſondern ſein Rittermann lehen vom Stifft Bamberg / & tandem in ſubſidium, vel euentum ſolummodo addit. Da gleichwol etwas von den Güttern der warheit vnvorgreifflich vor Jahren bey der Frümeß geweſen / daß doch ſein Vatter ſolches von der Zeit zu milten vnd andern ſachen verwandt / quod vigore conſtitutionis Religionis facere potuerit. Quibus verbis, quia nihil certi aſſeritur, fundamentum etiam in ijs ponere non poſſunt. Itaque cenſeo, petitos proceſſus denegandos eſſe. In ſupplicatione nihil dicitur de nullitate. Sed & idem eſt Iudex nullitatis, qui appellationis. Supplicans in priori inſtantia habuit conſortes, qui non appellarunt.

Votum II.

D. &c. Nihil deſidero in hac ſup-
plicatione, niſi quod non fundat Iu-
riſdictionem noſtram, narrando qua-
lis ſit ſententia, an contineat irrepa-
rabile damnum vel non, an ſit nulli-
tas commiſſa. Hic defectus ſi ſit repa-
ratus ex ſubſequentib. rationibus, de-
cerno proceſſus. Et vnica hæc quæ-
ſtio dubitabilis incidit, *Vtrum † ab Ec-* 2
cleſiaſtico Iudice huc queat appellari, cum
contineat appellatio rem Eccleſiaſticam? Ve-
rum conſtat ex grauaminibus, Reum
vel appellantem niti duabus firmiſſi-
mis exceptionibus, quarum prima,
quod cauſæ † Eccleſiaſticæ circa Iu- 3
dicium poſſeſſorium recuperandæ vel
retinendæ ſint fori ſecularis. Hoc ex
Iure Canonico firmum eſt. *c. vltim. de*
Iud. Couarr. *c. 35. pract. quaſt.* hiſce ver-
bis tractat. *Cauſa quæ tractat ſecularia*
mera, vt eſt cauſa poſſeſſoria, omnino eſt
temporalis. Multo clarius hoc tractat
Anchoran. *deciſ. 32. num. 4.* vbi inquit,
Licet res Eccleſiaſtica ſit, cuius † re- 4
ſpectu laicus conuenitur, ſi tamen ille
negat aliqua ex cauſa rem non eſſe
mere Eccleſiaſticam, tunc Reus non
debet trahi ad forum Eccleſiaſticum,
ſed ad ſuum, *c. poſtulaſti, de homicid.*

Secunda dubitatio, cum hæc bona Eccleſiaſtica ſeu præbenda ante Paſſawiſſchen vertrag ſint occupata, quæ vtique adimit Ecclſiaſticis recuperationem rerum ante illam vertrag occupararũ. Ex his conſtat, quod non poruerunt ſe competentes declarare, ſuper re, cuius cognitio ad eos non ſpectat, contra regul. Iuris, quæ de Iure ciuili
5 & Canonico obſeruanda eſt, quod† Actor debet ſequi forum Rei *c. Clericus Laicum, de foro comp. Maranthus part. 4. quæſt. 11.* Saluo.

Votum III.

D. &c. Ab interlocuria officialis Eccleſiaſticæ Curiæ H. qua ſe competentem pronunciauit, & Reo conuento inſuper iniunxit, ut in cauſa procedat, rectè ad Cameram non tantum appellarum, verumetiam, vt ex inſtrumento appellationis liquet, nullitatem principaliter quoque allegatam eſſe, adeoq; proceſſus petitos poſſe decerni, exiſtimo. 1. Quia inſtituta fuit actio perſonalis recuperandæ poſſeſſionis, contra nobilem immediate ſubiectum Imperio, ratione poſſeſſionis bonorum ſitorum ſub Iuriſdictione Imperij, quæ præſertim Reus conuentus, vt aſſerit, multis annis poſſidet, ante tranſactionem Paſſauienſem, eaque negat vmquam fuiſſe Eccleſiaſtica. Sicque conueniri debuerat coram ſuo Iudice ſeculari competenti. Actor enim vt dixi, ſequitur forum rei ab intereſſe Iuriſdictionis Imperij, quod Eccleſiaſticus Iudex non recognoſcit contra perſonam & bona ſiue poſſeſſionem Iuriſdictioni ſuæ non ſubiectam, dictus Eccleſiaſticus Iudex ſeſe intromittere nõ debuerat, adeoque competentia ſententia ſua per cameram, ſi non per viam appellationis, per nullitatis tamen viam, quæ principaliter etiam, vt dixi, interponitur, vel deducitur, retractari poterit, Iuriſdictionem Cameræ in hoc fundatam eſſe edoceri poteſt, præiudicio cauſæ Comitum ab S. contra M.

Votum IV.

D. &c. Duplex grauamen affertur contra ſententiam, quorum etſi primum non eſſet releuans, quod tamen puto, nihilominus ſecundum quod non minus principaliter proponitur, vt patet ex dictione, Zu dem S. E. eo magis & principalius nulla eſt ſententia, & ita quia ſe fundat auff den Religion frieden / non ſolum releuans eſt contra ſententiam, ſed etiam Iuriſdictionem quoad appellationẽ fundat. Etſi enim ſpirituali Iuriſdictioni præiudicari non debeat per Cameram, vt fere in poſſeſſione non ſumus recipiendi appellationes ab hoc Iudice, tamen quia caſus eſt ſingularis, & fieri poteſt, quod antea non acciderit; Religion frieden autem diſponat, daß man in ſolchen Religionsfällen gepürliche notturfftige hülff/in Cam. thun ſoll. Hic autem appellans, ſi remedium appellationis ei non competat, nullum auxilium habet, quia hæc cauſa ex Religionfrieden / per Iudicem ſpiritualem non attenditur, & ſi forte attenderetur, ab hoc inferiore tamen fruſtra ad eius ſuperiorem prouocaretur, qui pacificationem non approbat. Et ſi dicatur per viam mandari illi conſultum eſſe, puto eandem eſſe rationem in hac via, quæ magis fauorabilis eſt, & vtrique parti magis ad expeditionem cauſæ prodeſt. Neque etiã dubitari poteſt, an & quomodo mandari huic officiali poſſit, vt Acta edat, ex eo, quod ſpiritualis noſtræ ſubiectioni non ſubſit. Nam reſponderur, quod mandari ipſi poſſit, ſicut alijs, ſub pœna priuationis priuilegiorum Imperij. Præterea etiam ſi dubitari poſſit, ratione ſupplicationis, quod nimis ſuccincte narrata ſint grauamina, nec cauſa Iuriſdictionis expreſſa ex defectu damni irrecuperabilis. Quia cum ſe referat ad inſtrumentum, ex quo damnum hoc irrecuperabile, quod ſcilicet ad alium ſpiritualem cum ſpe victoriæ appellari non

poſſit, ſatis videtur hoc ineſſe ſupplicationi, & iam antea hæc coram inferiori Iudice, & parte diuerſa ſatis fuerunt propoſita, ſemperque iuſtificari poſſint. Ideo & ego propter hoc damnum irrecuperabile, quia etiam eſt ex pacificatione Imperij puto decerni poſſe, ſi hoc tamen deſideretur, quod in ſupplicatione relatiue tantum narrauit, facile iniungi poſſit, wofern er förmlich narrirn / vnd in ſpecie Iuriſdictionem fundirn werde / ſol ferner ergehen was recht iſt.

Votum V.

D. Cum de Iure à Iudice Eccleſiaſtico ad ſecularem nõ appelletur, quod etiam ſtylus Camer. à multis annis ita approbauit, nec ſingulares vel ſpeciales rationes hic pure exprimantur, ſed tamen dubitatiue & conditionaliter, *vt in voto D. Pfeilſtricker, deductum.* Concludo cum eodem proceſſus denegandos, maxime cum alia appellanti adhuc media competant, ſi veriſimiliter probare poſſit, Iudicem Eccleſiaſticum, ſe rei ad ſe non pertinenti immiſcere velle &c. Saluo.

OBSER. III.

Supplicatio pro citatione & Mandatis, de relaxando, reſtituendo, & non turbando, auff den Religionfriden. *O. contra C. P.*

SVMMARIA.

1 Landtfrieden vnnd Religions frieden *quid differant.*

Videtur P. E. facere contra den Religion frieden. Vellem itaque Citationem auf den Religionfrieden erkennen / in communi forma. Mandatum vero de reſtituendo, quod petitur ſine clauſula, locum hic non videtur habere, quia habetur inſtar diffinitiuæ ſententiæ, eo quia Citatione decreta cognitio cauſæ darein kommen muß. Nec conſtat ex ſupplicatione, quod adhuc ſint incarcerati. Vellem igitur citationem in communi forma decernere. Reliquã petitionem denegare, poteſt quidem mandatum de reſtituendo In Landtfriedbrüchigen ſachen decerni, ſed tamen nunquam aliter, quam cum clauſula.

Alius. Bene narrat, ſed male petit, Putat igitur citationem decerni poſſe, denegato mandato de non turbando, quia præiudicarent cauſſæ principali, & ita vis, quæ timetur, iam facta eſſet. Accedit, quod in fractam pacem diuerſis modis delinqui poſſit: Sed in Religionfrieden tantum vna vice committitur. Tertio Maior fundat ſe auff den Religionfrieden / vnd nicht auff den Landfrieden / ita quod in Religionfrieden delictum ſit, cuius conſtitutio ſolummodo loquitur in ſuis territorijs. Igitur citationem decernit, cætera denegat.

Tertius. Si conſtaret rem ita eſſe, vt petitur, citationem & Mandatum cum clauſula decerneret, quia ſubditos eam ob cauſam cœpit, quod noluerint ſuæ ſectæ prædicatores audire.

Quartus. Mandata ſine clauſula debeant in pleno Senatu decerni, in quo non credit, quod ita ſit. Si vero integre ſic eſſet, vellet in hac ipſa cauſa per omnia, vt petitum, decernere. 1
Landtfrieden † vnd Religionfrieden non conueniunt in omnibus, Landtfriede verſatur in præteritis, Religionfrieden in futuris. Decernit itaque citationem, die vbrige Proceß / wie gebetten / Abgeſchlagen. Si tamen Mandatum de non offendendo petijſſet, illud ex tunc pro vt nunc vellet decernere.

Quintus. Petũtur tria diſtincta mandata, & Citatio ad videndum. Citationem denegare nõ poſſũ, ſed in puncto

Citationis non poteſt petere, quod illi iam eſt oblatum, & ita in toto facto, ipſum nihil iuuat, etiamſi Citationem habeat, & quia non ſolum ad pœnam **der Aacht ſchreitten/ Dieweil jhme mit derſelben nit geholffen:** Vellem illi Mandatum de reſtituendo cum clauſula decernere. Mandatum de relaxando denegat: Mandatum de non turbando quoque decernit vigore *Ord. part. 2. t. 23.* Mandatum de reſtituendo ideo decernere vult, quia in eiuſmodi caſu ad reſtitutionem bonorum & damna poteſt ſimul cum declaratione banni, vel per ſe principaliter agi, vel vtrinque diſiunctim. Ita expreſſe deciſum eſt in Comitijs Auguſtanis. Anno &c 48. ſuper declaratione **deß Landtfriedens. §. Wir wöllen auch/ &c.**

Decretum.

Sſt Citatio & Mandatũ de reſtituẽdo, **doch cum clauſula erkändt/ das vberig wie gebetten/ abgeſchlagen.** Et hæc eam ob cauſam: quia ratione mandari de non turbando non eſt fundata noſtra Iuriſdictio. Quod ſi petierit Mandatum de non offendendo, illud putant potuiſſe decerni propter præiudicium **den Fürſten** & **P. C.** & quia illud in cauſis fractæ pacis denegari non ſolet.

OBSER. IV.

Supplicatio pro Mandato, de relaxandis captiuis, & Citatione ad docendum ſe paruiſſe. In cauſa Incolarum, & Pagorum de LL. & LL. contra Decanum & Capitulum T. 23. Maii. Anno &c. 79.

Votum D. Referentis

IN cauſa Incolarum & communitatis Pagorum de LL. & LL. actorum, contra Decanum & Capitulum T. Reos, Mandati ſuper relaxatione Captiuorum, & Citationis ad docendum ſe paruiſſe. Verum eſt in mandato continere, relaxandos eſſe captiuos ſine vlla exceptione, ita vt paritio in fauorem captiuorum iniungi ſoleat. Non enim excipi ſed pareri debet, tamen quia in exceptionibus narratur propter rebellionem, ſeditionem, impreſſionem & vim publicam, quam machinati ſunt impetrantes contra Ordinarium Magiſtratum. Item quod dato ſigno vi armata per coadunationem in Syndicum Capituli T. manus iniecerint, (ſic vt hæc cauſa magis videatur criminalis) nondum poſſem paritionem iniungere, multo minus in pœnam mandato inſertam declarare, maxime cum ex inſtrumento appareat numero 4. impetrantes non eſſe incarceratos, ſed tantum in caſtro V. arreſtatos, qui etiam proprio ore confeſſi ſunt, (vti quidem Notarius in Camera immatriculatus fatetur) ſe ꝓpter delictum ſuum teneri & arreſtari, ſed etiam gratum & acceptum habituros, ſi quid tranſigatur cum capitulo. Quæ cum ita ſint, neque paritionem vti dictum, iniungere, neque etiam Mandatum caſſare poſſum, ſed pro meliori informatione **In** ſpecie **Handelung/ auff Einlagen/ den Tag einkommen,** iniungant. &c.

D. Vrbinus. cum D. Referente.

D. **Eiſſenhart**. Rei in exceptionibus ſuis aiunt, commiſſam eſſe vim in ſuos officiales, quod licet defendendi cauſa factum Actores aſſerant in ſuis exceptionibus, contra ſupplicantes pro Mandato in cauſa appellationis. propterea quod milite collecto Rei ipſos inuaſerint, & armenta abduxerint, & ſic contra vim committentem vim propulſare liceat, tamen non diſplicet, vt **Handelung** in ſpecie dictis Reis iniungatur, præſertim cum Notarius confiteatur, ſe quaſi delictum confeſſos eſſe.

D. ab **Frölich**. Mallet paritionem iniungere, ſed tamen non diſplicet, vt in ſpecie **Handlung** iniungatur.

D. Nicola[9], Vult paritionẽ iniungere cũ oblata cautione, tamen nõ diſplicet,

vt in ſpecie Handelung iniungatur.

D. Franck. Mauult paritionem iniungere cum oblatione cautionis

OBSER. V.

Supplicatio in cauſa Incolarum & communiũ Pagorum de LL. & LL. appellant contra Decanum & Capitulũ T. Primæ Appellationis.

REferens. Mandatum ſine clauſula decernerem. Quia ex Ord. *p. 2. tit. 23.* patet, in quibuſdam caſibus ſine clauſula mandari poſſe, quando ſcilicet narrata qualificata ſunt auff die vier Fälle in Ordinat. expreſſos. Iam autem narratur per ſupplicantes dictos pagos ad dictum capitulum pertinere, & ſuperiis habere omnimodam Iuriſdictionem cum jure collectandi, vti & ipſimet pagi nõ diffitentur in exceptionib. ſuis cõtra Supplicantes, ſe ſemp obedienter cõſueta tributa libẽti animo ſoluiſſe. Item, quia Collecta indicta maioris periculi vitandi cauſa non apparet exceſſiua cum LLu. 500. LLa. 444. Francos Lotharingicos impoſuerint. Item narratur, & ipſi pagi in ſuis exceptionibus non negant, ſed fatentur, ſe ſigno dato ad arma cõclamaſſe, & Magiſtratui ſuo legitimo vi & armis ſe oppoſuiſſe, alios etiam vicinos prouocaſſe contra eoſdem. Et ex ſæpe dictis Exceptionibus apparet, dictorum pagorum contra dictum Magiſtratum animorum atrocitas &c. Ex quibus omnibus apparet, juſtum ſubeſſe timorem armorum & futuræ rebellionis ſubditorum contra Magiſtratum, pro quo aliâs præſumptio eſt contra Subditos. Ideo Mandatum petitum decernerem non obſtantibus exceptionibus, maxime cum & hunc timorem armorum & futuræ rebellionis ipſe Dux L. fatetũ in ſuis ad Camerã literis. Et qa ſupplicãtes in Supplicationis petitione æquiſſima petunt, videlicet vt mandetur, vt ſubditi Magiſtratui legitimo, & Iuris ordine ſeruato cõtra eos, vel pro eis procedenti, & Iuſtitiam adminiſtranti non obſiſtant, vt arma non ſumant contra Magiſtratum, vel eius miniſtros, vel in aliam clientelam ipſis inſcijs cõtra præſtitum homagium ſe dent, nec alios Subditos ad pertinaciam & rebellionem ſollicitent, obedientiam debitam & juratam præſtent, & in legitimis in dictis contributionibus, contumaces non exiſtant, & inprimis contra Magiſtratum extra Ius, cui ſe ſupplicantes in Camera offerunt, vel apud quemlibet legitimum non ſuſpectum Iudicem, nihil faciãt de facto. Quę quidem omnia, quia per ſe iuſtiſſima ſunt, & meritò à Subditis ſeruanda, eo magis petiti Proceſſus decerni poſſunt, prout & ego illos decernendos eſſe concludo. Quia vero Beringus Exceptiones tam manifeſte iniurioſas Subditorum exhibuit, & ſubſcripſit, putarem illum pœna arbitraria puniendum eſſe, quam tamen propterea mitigandam cenſeo, quia poſtea reuocauit. Neque obſtat Subditos rebelles & ſeditioſos appellare, qa tali nomine quodammodo digni ſunt, ſi modo vera ſunt, quę narrantur de oppoſitione contra Magiſtratũ de vi militari manu. Saluo &c.

D. Wigandus. Volo paritionem iniungere auff gewönliche alte Uhrphede/ das iſt/ daß ſie ſich wieder ſtellen ſollen/wann es mit Recht erkanth worden ꝛc.

D. Obenhin vt Wigandus.

D. Nicolaus, vt Wigandus.

D. Sigmundt. Num Mandatum decernerem? Quia Supplicationis narrata cauſam principalem ſapiunt, & eiuſdem petitio nimis generalis eſt &c. vt in ſchedula, mandatum denegandum, ſed ex officio mandatum de non offendendo decernerem, neque exceptiones tanquã Iniurioſas reijcerem, reſeruando exceptiones ad cauſam principalem.

D. Conradus, Decernere nequit mandatum, & vult pure denegare illorum petitionem.

D. Wigandus denegat mandatum, ſed adderet procedendum in cauſa exceptio-

ceptiones reiicit cum pœna, prout ſtyli. D. Obenhin/vt D. Wogeſſer.

D. Nicolaus. Putat perita in ſupplicatione deneganda, iniungeret vt partes in principali procederent, reijceret exceptiones cum mulcta arbitraria.

Sententia Prima.

IN Cauſa Incolarum & communitatis Pagorum d. LLu. & L La. Actorum contra Decanum & Capitulum T. Reos, mandati de relaxandis captiuis, Domino vito exceptionibus non obſtantibus, ad docendum paritionem, ſub ſolita tamen Vrpheda vel cautione, tempus duorum Menſium ex officio præfigimus cum tali cōminatione, niſi id egeris, quod dicti Rei, ex nunc prout tunc, & tunc prout ex nunc in pœnam dicto mandato inſertam declarari & vlteriores proceſſus decreti eſſe, & Actoribus expenſas desuper factas, ſaluo noſtro Iudiciali moderamine refundere debeant.

Sententia Secunda.

IN Cauſa Incolarum &c. appellantium contra Decanum & Capitulum T. appellatos primæ appellationis in puncto ſupplicationis D. Vito mandatum 12. Nouembris nuper petitum denegamus, & exceptiones tertio huius productas, vt iniurioſas, reſeruata pœna arbitraria cōtra D. Beringarū reiicimus, decernentes, vt in cauſa principali partes debite procedant.

OBSER. VI.

Supplicatio in cauſa Capituli T. contra LLu. LLa. pagorum incolas pro Mandato pœnali ſine clauſula.

Votum D. Referentis.

REi non detrectant ſolita & legitima onera, & ipſi profitentur, ſe velle debitam obedientiam præſtare. Verum hinc controuerſia nata eſt, quod cum tributum extraordinarium & nouum illis indiceretur, & cum negarent, mulctis varii generis indies maioribus vſque ad grauiſſimam adigerentur, & pignoribus captis cogere eos Capitulum vellet ad præſtationem, ab illis decretis mulctis extraiudicialiter appellarunt. Itaque perſpicuum eſt, narrata huius Mandati deduci in cauſa appellationis, ac cum pendente hincinde appellatione, capitulum conaretur vi illos adigere, vt ſatisfacerent decretis, rurſus vim quandam & & ipſi commiſerunt, ſed vt prætendunt tuitionis & defenſionis cauſa, licet forte modum exceſſerunt. Quare cum ſuper his narratis ordinaria via cauſa diſceptetur, non video quare extraordinem poſſim tale Mandatum ſine clauſula decernere. Nam nihil interea interuenit, & ſi interueniſſet, per modum attentatorum, judicialiter diſceptari poſſet. Nec video, vnde Magiſtratui mandatum contra Subditos decerni poſſit, pendente cauſa principali, juſtene an injuſte tale tributum illis impoſitum, & mulctæ per eos decretæ ijs irrogatæ, non ex conſtitutione pacis publicæ, quia tum non ſine clauſula, non ex conſtitutione pignorationis, quia requiſita deſunt, non ex titulo *vigeſimo tertio libro ſecundo.* Quia vt dixi iam ipſa cauſa principalis in Iudicem deducta eſt, & hæc omnia poſita ſunt in cognitione Iudicis. Deinde ſi narrata inſpiciamus, licet paritio iam ſit concinnior, perſpicuum eſt, petere Capitulū quaſi mandatum inhibitorium ſine clauſula. At id in extraiudicialibus nunquam decernitur. Etſi in genere quis puret, hoc mandatum decernendum, quia petantur licita & juri conſentanea, tamen neceſſe eſſet, vt narrata quoque alia ponerentur. alioquin ad ſpecialia hæc narrata, ſuper quibus ante judicialiter mandatum denegauimus, quomodo iam decernere poterimus & in genere? Nam ſtatuendum eſt, aut accōmodatam paritionem eſſe narratis: aut non: Priori caſu, tum generalia oportet nos referre ad narrata, & ex iis ipſis interpretari. Sin non accommodata, tum denegandum eſt Mandatum auff vorbrachte narrata ex ſtylo Cameræ. Quapropter priori meæ ſententiæ inhæreo.

Petitum

Petitum mandatum denegamus.

OBSER. VII.

Supplicatio pro Mandato de relaxando captiuo H. contra R.

PEtit Supplicans Mandatum pro relaxatione ſine clauſula, & narrat ſe propter ciuilem cauſam oblata cautione idonea & ſufficienti in carcerem coniectum, & in eodem adhuc detineri, & ſummum periculum in mora eſſe, propter aduerſam valetudinem, quæ auget ſqualore carceris. Vnde D. Wigandt / vult auff die vier Fälle *tit. 23. p. 2.* ſine clauſula decernere Mandatum, ſed mihi & D. Belſio tutius videtur, vt cum clauſula decernamus. Nam conſideramus ſubditũ eum eſſe, & alioquin fundatam noſtram Iuriſdictionem, vt hominis priuati contra Baronem, quo caſu locum non habent Außträg. Sed recta hic conueniri poteſt Baro. Malum igitur contra proprium Magiſtratum cum clauſula, quam ſine clauſula decernere, cum integrum poſtea ſit, qualitate melius circumſpecta, alio remedio ei ſuccurrere, & ante audiri poſſit Magiſtratus.

OBSER. VIII.

Supplicatio pro Citatione ad videndum ſe incidiſſe in pœnas fractæ pacis cum annexis Mandatis de nõ offendendo & reſtituẽdo &c. H. contra B.

SVMMARIA.

1 *Tranſactiones vbi ſunt notoriæ ſtandum eſt narratis.*

Votum D. Referentis.

SVpplicans petit Citationem ad videndum &c. Deinde, vt ei annectãtur mandata de reſtituendo & non offendendo. Ad Citationem quod attinet, tametſi mihi conſtet iam olim interueniſſe inter Duces B. & Epiſcopum & Ciuitatem H. tranſactiones, quibus & pars ditionis & Iura quædam turbata ſunt à BB. quæ ibi commorantur, tamen cum forte hæ tranſactiones † non ſint notoriæ, ſtandum eſt narratis. *l. fin. & ibi DD. ff. de Iuriſdictione Mynſ. cent. 2. obſ. 9. & 11.* Narrat autem quod in ſua Landtsfürſtlichen Obrigkeit Reus vim intulerit Clericis, & ſubditis eius, ac quidem diuerſa ſunt facta. Primum eſt, quod Abbatem M. ſuſceperit in ſuum patrociniũ, qui Priorem & Conuentum eiecerat, & vt adminiſtrator omnium bonorum d. Cœnobij, eadem alienet. Secundo quod Canonicos quoſdam S. Mauritij, quos recenſet à ſe excommunicatos, in ſuam clientelam receperit, qui Eccleſiæ bona mobilia inde abſtulerint, & apud d. Bertholdũ depoſuerint, & q quamuis excommunicati ſint, alimenta Canonicis denegent. Tertio, quod per fratrem ſuum C. H. naturalem, & alios quoſdam Dominica Iubilate noctu, armata manu & congregatis quibuſdam in quinque pagos im gülden Winckel impetum fecerat, ſubditos ſuos ſpoliârat, & Canonicos etiam quoſdam partim arreſtârit, partim in vincula coniecerit, & reliquos verjagt / ita vt ſine periculo vitę non poſſint diuinis & Cęremoniis ſuis intereſſe. Ac tametſi cauſæ ſubeſſe poſſint, huius vis & dolus requiratur expreſſus, nec ſufficiat præſumtus, tamen cum ipſe narret etiam dolum interueniſſe, & vis hæc vehemens ſit, volo decernere Citationem.

Ad mandata quod attinet, decernã etiam mandatum de non offendendo ſub pœna banni. Quia eiuſmodi partes ſunt, quæ ad arma venire & pacem publicam perturbare poſſint & velint. Ad Mandatum de reſtituendo, quod attinet, petit id per conſequentiam, & ſub eo etiam relaxationem complectitur. Porro hæc Mandata non decernuntur niſi per conſequentiam, cum principaliter decernitur Citatio; nam aliâs deficit nobis Iuriſdictio. Ita iudicatum in cauſa Anhalt contra Stollberg / Anno &c. 71. Item in cauſa Otto von Rederen contra Meckelburg / Anno &c. 73. In cauſa Chriſtoff von Weißberg contra

Hertzog

Hertzogē Henrich von Braunſchweigk/ *Gail.c.6.lib.1.de pace publ.* Idq; fit propter cauſæ connexitatem. Vnde Citatione caſſata, aut Reo abſoluto à Citatione, pleruq; etiam côſequitur abſolutio à mandatis ꝓpter defectum Iuriſdictionis, ſed hîc petitur mandatũ de reſtituẽdo ſub pœna bañi, ibi, dañ auch bey pön der Acht gebiettē/ quod non decerni ſolet ſub pæna bañi, ſed ſub pœna pecuniaria, quoties acceſſorie petit' vt hîc, ſecus ſi principaliter: vt pluribus deductũ in cauſa. Ottenburgk contra Beyern.

Vnde dictum Mandatũ de reſtituẽdo, cui adiungere debuiſſet Mandatũ de relaxando, nominatim volo. wie gebetten/ Abgeſchlagē. Quod ſi poſtea ſub pœna pecuniaria petierit, volo decernere.

D. Obenhin. Propter vltimum factum decernerem, in communi forma hoc eſt, mandatum de reſtituendo ſub pœna pecuniaria.

D. Dryander. Delicti pœna bañus, &c. quod diſputatur in puncto Citationis volo Mandatum de reſtituendo in comuni forma ſeparatim, ſub pœna 50. Marcorum auri decernere, & Mandatũ de nõ offendendo ſub pœna bañi.

Alij idem quod Dryander.

Iſt Citatio vnd Mandatum de non offendendo, Aber Mandatum de reſtituendo in communi forma, hoc eſt, ſub pœna pecuniaria, ſub 50. Marck Erſanth. 2c.

OBSER. IX.

Supplicatio auff die conſtitution der Pfandung 2c.

Der Rath zu S. *contra* H. E. B. zu S.

VIgeſima ſeptima Septembris Anno &c. 85. SS. exhibuerunt Supplicationẽ pro Mandato auff die conſtitutiõ der Pfandung cõtra E. Biſchoffē zu S. daß in der Landwehr ein SS. Bürger/ ſo von D. nach der Statt gehn wöllen/ von deß Epiſcopi beampte/ propter geübtē Freuel iſt angegriffē/ vnd nach D. gefühꝛet worden. Quia.a. Supplicantes iuſſum præſumptiue tantum narrabãt, ideo deretum auff fürbrachte narrata Abgeſchlagen.

Poſt aliquot dies aliam exhibuerunt Supplicationem, in qua iuſſum minus, q̃ in prima Supplicatione, docebant. Quia tamẽ de iuſſu præſumptiue conſtabat, ideo maioribus quarti Senatus diffinitiuarum votis ꝓceſſus petiti periculo partis decreti ſunt. Quod ſingulare in conſtitutione pignorationis, vbi aliâs ꝓceſſus petiti ſimpliciter, non vt in appellationũ cauſis periculo partis decernũtur, D. Melander Ref. Dominus Obenhin & Wigandus. Alij tamen tale decretum putant dandum, wo fern Supplicant in ſpecie das iuſſum docirn wirdt/ daß alß dañ darauff ergehē ſoll/ was Recht iſt. Aliâs namque dicebat D. Boley videremur nos ipſos ratione primi decreti Syndicate. Sed propter maiora vota proceſſus petiti periculo partis decreti ſunt, quia veriſimile non eſt, Epiſcopum iuſſum facile negaturum, & poſſeſſionem vel quaſi Iuriſdictionis SS. in hoc controuerſo loco tacite conceſſurum eſſe.

OBSER. X.

Supplicatio auff die conſtitution der Pfandung. B. *contra* B.

SVMMARIA.

1 *Requiſita conſtitutionis pignoratitia.*

VFf vorbrachte narrata Abgeſchlagen in cõſilio 21. Iun. Añ o &c. 88. Quia Ius quærendi in ſpecie non expreſſit, non quoq; in maiori vel pro fundanda minoris juriſdictione narrauit, quod partes vtrinq; iñediate ſubiectæ ſint, vel eſſe debeant Imperio.

An† in impetrandis proceſſibus ſuper cõſtitutione pignorationis neceſſariũ ſit, vt in ſpecie narret' in Supplicatione, partes iñediate Imperio ſubiectas eſſe, etiamſi aliâs Iudici conſter & notorium hoc ſit, Domini variant? D. Boley dicebat, ſe id nunquam obſeruaſſe, ſed ſimpliciter proceſſus decreuiſſe, quando aliâs Iudici notorie conſtat partes iñediate Imperio ſubiectas 1

eſſe

eſſe. Es würden ſonſten die Partheyen vergeblich auffgehalten.

D. Heymer. Se hoc caſu diuerſa & contraria obſeruaſſe præiudicia affirmabat. Putabat tamen neceſſarium eſſe, vt in ſpecie in Supplicatione allegetur, etiamſi alias notorium ſit. Cum ſit qualitas fundans juriſdictionem Cameræ. Notorietas enim, licet quandoque releuet ab onere probandi, non tamen leuat ab allegãdo. Et ita Domini quinti Senatus Interlocutoriarum concluſerunt, per ea, quæ tradũt Abb. & DD. *in c. ſi Clericus Laicum extra de foro Comp.*

OBSER. XI.

Supplicatio prò Mandato pœnali auff die Conſtitution der Pfandung. N. *contra* B.

ERkänth D. Q. poſuit. auff vorbracht narrata Abgeſchlagẽ. Mihi non videt' eſſe pignoratio, ſed potius turbatio poſſeſſionis, quia nõ eſt re uera res tertia, ſed potius delinquens ipſe. Sed D. Rhod voluit decernere petitos proceſſus; quia res concernit captiuum, quo caſu negauit tam ſtricte requiri, vt ſit res tertia. Quod etiam D. Molander approbauit, fauore ſcilicet vel miſeratione captiuorum.

OBSER. XII.

Supplicatio prò Mandato de reſtituendo auff die conſtitution der Pfandung F. *contra* W.

ABgeſchlagen ex duabus cauſis in narratis omiſſis. Primo quod non enarret die gepfände Garben/ mit der abgezehlte Zehendt geweſen/ Dann weil es ſolches geweſen/ gehört es für die Außträge. Secundo. Quia nõ narratur Categorice iuſſus W. ſed dubitatiue. Alij ſchlagens ab ex ſecunda cauſa.

OBSER. XIII.

Supplicatio pro mandato de relaxando captiuo auff die Pfandung S. *contra* T.

SVMMARIA.

1 *Ciuitas Imperij nihil præſumitur feciſſe abſque præuia cauſæ cognitione.*

2 *Diuerſitas rationis & legis maxime conſideranda.*

ABgeſchlagen. Ratio decreti, & primo quidem, cum narretur à duobus nominatis Electoribus & Principibus per ſe & ſimpliciter factam. At vero in concluſione & petitione exhibitæ Supplicationis, nõ tantum contra nuncupatos Principes, Mandatum de relaxando, vigore conſtitutionis der Pfandung/ decerni, verumetiam contra Priorem Cœnobij A. & Conſulatum ciuitatis W, non addita cauſa, vel juſtum, vel noui Iuris acquirendi gratia, I. E. Subditum ſupplicantium carceri mancipari curarint, hoc maxime etiam conſiderato, quod dicta ciuitas W. ſit Imperij † ciuitas, q̃
præſumitur nihil feciſſe capiendo ſine 1
præuia cauſę cognitione. Itaque conſtat ex narratis ſupplicantium, hic locorum & perſonarum diuerſitatẽ adeſſe, quę etiam diuerſitatem rationis & legis diſpoſitionem pariunt, quam
exiſtimant † Domini in conſidera- 2
tione habendam *iuxta ea quæ tradit Bart. in l. petenda. n. 7. C. de temp. in integr repet. li. 1. de dilat. l. ideo quod certo loco*, quibus in locis traditur, quando ex diuerſitate temporum, & locorum inducitur diuerſitas rationis, tum quoque Iuris diuerſitatem conſtitutam eſſe, quæ facit legis diſpoſitionẽ ceſſare. Maxima vero diuerſitas rationis & Iuris in eo occurrit, cum noſtri Rei curatũ reddiderint p Magiſtratum legitimũ, vt eſt W. iſtũ hominẽ capi, & in carceres detrudi, nõ acquirẽdi noui Iuris, quod eſt contra tertium, ſed vt cum captiuo de quacunque cauſa, quæ nos later in Iure experiantur, intendiſſe pręſumẽdum. Præterea requiſita conſtitutionis pignorationis in perſona captiui nõ ſunt qualificata, nemblich daß er nicht vmb einiger malefitz Handel zuhafften/ Sonder nur allein von wegen Bürgerlicher Handelung gebracht were word. Cæterum non releuat, quod narrando verba conſtitutionis pignorationis referat allein malefitz Sachen außgenommen/ quæ ſunt

quæ ſunt verba narratiua, non diſpoſitiua in perſona captiui. *Gail. obſ. 3. pignorat.* Poſtremo plus eſt io concluſione, quam in præmiſſiis, quia in præmiſſis nihil dixerũt Supplicãtes von der newe Obergerechtigkeit vnnd Bottmeſsigkeit zu ſchüpffen/vnd zuzwingen/ Ex quo facto & ex quo Iure acquiteodo, cum cauſa Priorem & Ciuitatem W. concernat, cum ſint generica & oon ſpecificata narrata; quæ non ſunt qualificata ad conſtitutionem pignotationis, cenſuerunt Domini petitos proceſſus degaodos eſſe.

OBSER. XIIII.

Supplicatio pro Sequeſtratione, vel in euentum inhibitione loco Sequeſtrationis, cum annexa Citatione ad deducendam poſſeſſionem momentaneam.

Grauen zu H. vnnd S. *contra* CC.

SVMMARIA

1 *Metus armorum à Iudice diligenter eſt perpendendus.*

2 *Inhibitio fere idem quod ſequeſtratio operatur.*

SVpplicans noſter ſe fundat in cõſtitutione ſuper litigioſa poſſeſſione ædita, qui habetur in Ordin. *p. 2. t. 21. §. 1. & fin.* Cuius requiſita ſi diligenter examino, præſens noſtrum factum ad decernendos proceſſus rectè qualificatum eſſo exiſtimo.

Primo enim licet Supplicantes videanrur vi & de facto iam ſua poſſeſſioue per Epiſcopum etiam ſpoliati, tamen cum adhuc ſe poſſidere aſſerant, & animum habeant retinendi, illud ſufficere puto.

1 Secundo ſubeſt † metus armorum ex qualitate perſonarum, quod diligenter à Iudice eſt perpendendũ. *Bald. in lege nullos C. de ſum. trinit. &c.* Nototium enim eſt ob parentelas; quas magnas habeot Comites de S; & ipſos contra Epiſcopum haud paruam manum cogere poſſe, ideoque magis cum infeoſiſſimum habeant vicinum D. I. qui data occaſione eam non eſſet neglecturus. Vnũ tamen conſiderati, daß die Poſſeß auß redlicher meinung zweifelich/cum nihil extra ſupplicationem exhibitum ſit. At quia aſſertio ſupplicantis veriſimilis, & propter planas coniecturas metuendus ſit maior aliquis metus, ita vt etiam ex officio inhibitio, vt vterque abſtineat à litigioſa poſſeſſione & armis, decetoi queat, multo magis ad inſtantiam patris fieri poſſe arbitrot. Quod etiam Supplicantes in poſſeſſione ſint, eamque litigioſam eſſe, ſatis indicio & argumento eſt multitudo hominum, quam Epiſcopus ad tuendam ſuam poſſeſſionem & expellendos aduerſarios, conuocari curauit. Itaque inhibitiooem cum annexa citatione, vt petitum decernerem. Etſi ex poſt facto & ad inſtantiam partium ſequeſtratio, vtrique partium magis vtilis & commoda videatur, eam quoque decerneodam, cum neutri aliquid decedat, & quoad partes ipſas † inhibitio fere idem, quod Se- 2
queſtratio opetetur. *Gail. libro primo. obſeruatione quinta. Mynſingerus obſeruatione nonageſima ſexta Centuria ſecunda.* Saluo. &c.

Iſt Inhibitio & Citatio wie gebetten erkanth.

OBSER. XV.

Supplicatio pro Sequeſtro ſeu Arreſto.

SVMMARIVM.

1 *In Supplicatione pro Arreſto quæ obſeruanda.*

CVM Supplicatur pro Sequeſtratione, oportet ex narratis conſtare eſſe Iudicem in caſu io Iure ex-

preſſo, quo ab Arreſto incipere liceat,
1 & mentio † fieri debet ſuſpicionis, fugę
& dilapidationis. *gl. & DD. in l. vn. C. de
probib. ſeq. pec.* Item debitum debet eſ-
ſe liquidum, & quemadmodum debea-
tur exprimi, aliâs non decernuntur
proceſſus. Ita in cauſa Dominorum de
Capitulo S. Germani S. contra Do-
minum T. 14. Martii Anno. &c. 75.
Decretum eſt.

OBSER. XVI.

Supplicatio pro Mandato ſine clauſula auff die conſtitution von den Arreſten W. Erben *contra* S.

SVMMARIA.

1 *Status Imperij illi tantum eſſe dicuntur, qui bona ab Imperio poſſident.*

2 *Magis attendēda & ſequenda, non quæ raro, ſed quæ frequenter & communiter obſeruata.*

3 *Iura noſtra, ad ea potiſſimum aptantur, quæ frequenter, & communiter obſeruata ſunt, non quæ raro.*

4 *Conſiderari quando quis, non tanquam ipſe, ſed tanquam quis tertius*

5 *Domicilia plura habens in diuerſis locis poteſt cenſeri vno jure quoad vnum forum, & quoad alium forum alio jure.*

INter cætera requiſita cō-
ſtitutionis Arreſtorum v-
num eſt, vt Supplicans ſit
Status Imperii, quo pro-
ceſſus impetrari poſſit, quod & nar-
rari debet. Ex iſta enim narratione &
perſonæ qualificatione, Imperialis Ca-
meræ Iuriſdictio fundatur, ſic tamen,
vt ſi ratione bonorum controuerſia
moueretur, conſideratio habenda ſit
qualitatis eorundē. Etſi enim Suppli-
cantes intuitu perſonarum extra con-
trouerſiam habeātur pro Statibus Im-
perii, tamen quia litigāt cum Domino
Reo, de & ſuper bonis non Imperiali-
bus, ſed ſub dominio & Iuriſdictione E-
piſcopatus ſitis, non poteſt hæc alicui
decerni, cum dicta bona non habeant
Imperialem qualificationem, prout re-
quiritur. Non enim Imperii Status ex
Supplicantium perſonis præciſe, ſed ex
bonorum ratione coniunctim æſtiman-
tur, præſertim quando litigatur von
den Landgütern/ vt hic nimirum, in ver-
bis ſupplic. hinder Ihr F. G./ quorum
reſpectu Supplicantium perſonæ aliā
conſiderationem priuatiue accipiunt.
Si igitur dicta bona hinder Ihr F. G. ge-
legen/ prout expreſſe in Supplicatione
narratur, iſta certe bona obedientiam
inducunt, quæ debetur Epiſcopo intu-
itu iſtorum bonorum, ratione ſitus. Et
ſic ſtatū Imperialem excludunt, quod
ex verbis conſt. euincitur, ſcilicet einem
andern dem Reich gleicher geſtalt ohne
mittel vnderworffen/ deſſen Güter vnnd
vnderthanen/ quæ verba non alio intel-
lectu accipi poſſunt, q̄ ſi bona quoque,
quorū ratione principaliter litigatur,
vel quæ arreſtata conquerunt, vt huic
Imperio im̄ediate ſubſint, eorundemq;
nomine Imperii Statum ſupplicantes
extra controuerſiam repreſentēt, & re-
ferant. Quia itaque in Imperio notiſſi-
mum eſt, prout omnes cauſæ Fiſcales
hoc quoque docent, quod illi tantum
pro Imperii Statibus † agnoſcātur, qui 1
bona ab Imperio poſſident, (vt ſine q-
bus inanis eſſet Fiſcalis Actio) quorum-
que nomine contribuunt, & ad Comi-
tia Imperialia vocantur, non debet hic
communis intellectus & obſeruatio a-
lio detorqueri vel inuſitata interpreta- 3
tione contra communem vſum & pra-
xin ad ea extendi, de quibus in ſpecie
ordinario & cōſtitutio nihil exprimūt,
vt quæ expreſſe tantum de immediatis
loquuntur, tam intuitu perſonarum, q̄
bonorum coniunctim. Coniunctim
enim & non ſeparatim hoc intelligen-
dum eſt. Cum itaq; infinitæ cauſæ ſint,
& proceſſus pignorationum Arreſtorū
ac fiſcaliū, in quibus nō aliter fundata
reperitur Iuriſdictio, quam quia bona
pignorata vel arreſtata ſubſunt Impe-
rio, vna cum perſonis magis attenden-
da & ſequenda, nō † quæ raro, ſed quæ 2
frequenter & cōmuniter obſeruata re-
periunt: cū ad ea potiſſimū † jura noſtra 3
aptentur *l. 3. 4. 5. de. ll.* Et ſic bonorū ma-
gis in decernēdis proceſſibus ratio ha-
betur, vt quis Status ſit, vel dici poſſit.
Status. n. pars principalē non habet, ſed
bonorum

bonorũ & poſſeſſionis potior cauſa eſt, ex verbis conſt. ohne mittel. quæ principaliter ad bonorũ Imperaliũ poſſeſſionem referunt. Quocirca, quando hoc caſu lis nõ mouetur alicuius rei, quæ ſimul cum ſuo poſſeſſore & Domino immediate Imperio ſubiecta, ſed q̃ alteri᷑ juriſdictioni & ſubiectioni incorporata eſt in verbis noſtræ ſupplicationis hinder Jhr F. G. ad talem caſum de conſtitutione Arreſtorũ ex communi quotidiana rerũ cauſarum praxi extendi non poteſt. Proinde quia hęc ſeparata ſunt, habent aliam conſiderationem. Tunc non poteſt quis conſiderari non tanq̃
4 ipſe,† ſed tanquam alius tertius aut extraneus. *l. ſi pater. §. per duos, vbi gl. & Bal. d. adop. Crav. de antiq. temp per 4. §. abſolutis differ. n. 34. fol. mihi 144.* vbi pulchre & pertinenter dicit, ſi Rex aliquis judicat in aliqua cauſa tanquam Comes, & nõ tanquã Rex, appellabitur ab eius ſententia ad ſuperiorem Comitis, non inſpecta Regia Maieſtate. Poſſunt enim in vnã & eandem perſonã plures qualitates etiã ad diuerſiſſimos effectus concurrere, quarum vna ab altera poteſt ſeparari, ita vt tali caſu de tali perſona judicetur, vt de duabus perſonis. *Rom. conſ. 412.* Nam qui plura habet domici-
5 lia † in diuerſis locis, poteſt cenſeri vno iure, quoad vnum forum, & quoad aliud forũ alio jure. Duo namque hoc caſu jura ſunt, q̃ licet in vnam eandemq; perſonam cadunt, judicamus tamen de illa, vt de duabus pſonis. *c. cum capella, vbi gl. & addit. q̃ de priuil. & exceſſ. priuil.* Proinde quia hoc caſu deficit qualitas Imperialis in bonis cõtrouerſis, nõ ſumus fundati in juriſdictione, & ſic petitos proceſſus denego. Non attendo, q̃ dicitur de fructibus perceptis, quia valde dubium eſt, an fuerint tum temporis pendentes, prout videtur ex collatione temporum, & ſic pars fundi ſint. Poſſent multa allegari pro defenſione huius opinionis, quæ hic referre nolo. Et ſic remitto me ad votum meum in cauſa Dunnelheim contra BB. quinti mandati arreſtorũ, vbi fuſiſſime omnia tractata ſunt in vtramq; partẽ. Et hanc etiam opinionẽ, nimirum, q̃ bonorum & perſonarum ſimul & cõiunctim decernendis pceſſibus habenda ſit ratio, ex jure, ex authoritate DD, ordinatione Statuum, obſeruatione, & quotidiana praxi. Domini Reuiſores ſuó calculo comprobatunt. A. G.

OBSER. XVII.

Supplicatio ſuper denegata Iuſtitia pro Mandato B. contra S.

Abgeſchlagen / inauditum ratione denegatæ iuſtitiæ, abſque legitimo requiſitæ adminiſtrãdæ Iuſtitiæ documento, mandatum decernat, imo ne ſimplex quidẽ Citatio obtinet. Conſtat vero iam ex narratis ſupplicationis, quam non appoſiti documenti prætetitione, nullam iuxta ordinationem debitam & præſcriptam formam requirendi, vermög der Außtrâg pceſſiſſe. Ex his fundamẽtis petitum Mandatum ſit denegandum.

OBSER. XVIII.

Supplicatio pro Citatione ad videndum ſe reſtitui aduerſus ſententiã B. contra B.

Abgeſchlagen / Quia petẽda erat reſtitutio judicialiter, tum etiã, quia cauſę petẽdæ reſtitutionis non videntur eſſe ſatis iuſtæ & legitimę, & appellanti adhuc liberum cauſas reſtitutionis judicialiter proponere, vt cum maiori cognitione vel decernatur vel denegetur.

OBSER. XIX.

Supplicatio p Citatione ſuper nullitate principaliter deducenda B. contra B.

SVMMARIA

1 *Vt decernatur Citatio ſuper nullitate, neceſſe eſt in ſupplicatione nullitates ſpeciatim exprimere.*
2 *Litis conteſtatio cauſæ principali non præjudicat, ſed reſpicit tantum ſolennitatem & figuram præjudicij.*
3 *Cõcluſio cauſæ ſine nullitatis vitio omitti poteſt.*
4 *In Iudicio nõ opus eſt verbis abſoluo vel condemno, ſed ſufficiunt in ſententia exprimenda æquipollentia.*

A Vff vorbrachte narrata,
wie gebetten / Abgeſchla-
gen. Quia nullitates non
tatis ſpecifice exprimunt,
& ideo nihil in narratis cō
tinetur, cur aduerſus B. S. Citatio de-
cerni poſſit Alius vt decernatur Cita-
tio ſuper nullitate,† neceſſe eſt in Sup-
1 plicatione nullitates ſpeciatim expri-
mere, quas Iudex diligenter examinare
debet *c.1.& c. vt debitus de appell. ord p.3. t.
34. §. vlt. Gail. lib.1. obſ.127.* Hic vero nu-
merantur tres præcipue nullitates.
Prima quod lis nō ſit conteſtata in pri-
ori inſtantia. Secunda, quod non con-
cluſum in cauſa. Tertia, quod ſenten-
tia non lata vel abſolutoria vel cōdem-
natoria. Et quidē quoad litis cōteſtati-
onē illa quidem fundamentū eſt Iudicii,
& omitti nō debet regulariter, ſed ta-
mē in Camera obtinuit, vt propter omiſ-
ſionem eius proceſſus inferiorum Iudi-
ciorum non annullantur. Quia cauſæ
2 principali nō præiudicat, ſed † reſpicit
tantū ſolennitatem & figuram Iudicii.
Gail. lib.1. obſ.75. n.5 & 6. Guid Pap. deciſ.58.
Concluſionem autem cauſæ etiam ſi-
3 ne † nullitatis vitio omitti poſſe pluri-
bus oſtendit *Gail. lib.1. obſ.107. n.1.* Quod
vero ad ſententiam omiſſam attinet,
veriſimile nō eſt, diligēter auditis par-
tibus conſiliarios nihil pronunciaſſe,
& in hoc magis credendum literis Du-
cis, daß die Rähte Erkäntnuß gethan/
prout in illis etiam dicit, Die Räth haben
es bey Clägers ſchrifftlicher verſiegelter
4 bewilligung bleiben laſſen. Neq; † enim
neceſſe eſt, vti verbis *abſoluo* vel *condem-
no*, ſed ſufficit ſi ſententia cōtinet verba
æquipollentia, etiam per relationē ad
acta. Cum itaque ipſemet Supplicans
fateatur, ſe fuiſſe citatum, ſufficienter
auditum, ſuas etiam probationes admiſ-
ſas, videtur ſane in hoc proceſſu qui for-
te de ſtylo illius Curiæ ita ſolet obſer-
uari, nihil admodum deſiderari poſſe,
& quæ præterea ab ipſo Supplicāte al-
legantur, potius ad iniquitatem, quam
ad nullitatem pertinere. Denique
quod propter minas incarceratus, &
cum cautionem vel fidejuſſores dare
non poſſet, poſtea relegatus fuerit, id
videtur cū Halßgerichts ordnung Im-
perij *tit.175.* conuenire. Itaque puto
ego, & hiſce & alijs cauſis Citationem
denegandam, preſertim etiā cum hic vi-
deatur agi de intereſſe minorenniū dic.

D. Wigand. Ego puto optime decer-
ni potuiſſe. Quia etſi ſit adiecta nullitas
S. ei tamen occurri potuit per clauſu-
lam, daß es / ſo viel jhnen belangt / abge-
ſchlagen / cum etſi maneret in proceſſi-
bus, tamen nullitatem exaggeraret, vt-
pote cuius fauore hæc nullitas com-
miſſa ſit. Primo certum non eſt, ipſum
etiam officiatum & Supplicantem de
facto turbaſſe, ex locato prædio, tēpore
durantis locationis ſine Iure, Iudicio
& cauſa, quæ vna eſt apud me magna
nullitas. Secundo, etſi omnia ceſſant,
tamē nec conuictū, nec confeſſum cō-
demnare Imperatori dedecoroſum eſ-
ſe. Tertio ex cauſa ciuili ſeruare pro-
ceſſum criminalē, ordinem Iudiciorū
conuertere eſt. Quarto. ex cauſa cri-
minali aliquem condemnare ad accu-
ſationem tantum, innocentē condem-
nare eſt. Et ſic etiamſi eſſet cauſa crimi-
nalis, tamen ſuper nullitate proceſſus
decerni potuiſſent. Quinto: Hęc cauſa
eſt ſimplicis querelę, nō appellationis,
ideo requiſita circa conſtitutionē pau-
perum in appellationibus huc trahi nō 2
poſſunt, ideoque proceſſus non decer-
nendos, maxime quod B. aut ſaltem
ita decretū cōcipiendum, vt oppreſſus
pauper intelligere poſſit, quomodo ſup-
plicare debeat, & vim jure coarguendā.
Nam id pauperibus non eſt prohibitum.

OBSER. XI.

Supplicatio pro commiſſione ad perpetuam rei memoriam H. contra W.

SVMMARIA.

1 *Licet teſtes examinari ad æternā rei me-
moriam quis petere nō poſſit, poteſt tamen,
ſi mors teſtium rationabili cauſa aliqua
timeatur; quæ cauſa Iudicis iudicio ponde-
randa relinquitur.*

2 *Dum periculum in mora receditur à re-
gula Iuris communis, & quod alias illici-
tum Actori, ſit tunc licitum.*

3 *Vbi locorum peſtis graſſatur, quia tempus mortis tempori aſsimulatur. ibidem omnia Iura ſoluuntur, & ideo tunc ſupplicandi facultas probationis ampliatur.*

4 *Fauor probationum in Iure potius eſt ampliandus quam coanguſtandus.*

5 *Qui contra legem peccat, ſe legis beneficiorum incapacem reddit.*

6 *Pendente poſſeſſorio, Iudex recipere teſtes non poteſt.*

7 *Actio petitoria tamdiu dicitur occluſa, donec plena reſtitutio ac exactio facta ſit.*

8 *Spoliator ſi infecta reſtitutione ad inſtituendum petitorium conuolet præſumitur dolo facere ad retardandam executionem, quod minime eſt indulgendum.*

9 *Spoliatus ſi ſibi vnus nummus deſit, non tenetur agere volenti petitorio reſpondere.*

10 *Tanto tempore ſpoliatus in poſſeſſione bonorum ſpoliatorum ſtabit, quanto tempore ſpolians ſtetit, antequam reſpondere teneatur.*

11 *Quoties allegatur iudicialis deciſio & datur ſupplicatio extraiudicialis cauſæ referenti, vel litis pendentia iudicialiter proponatur, ſupplicantes remitti ſolent.*

DOctor Bulinger. licet generaliter teſtes examinari ad æternam rei memoriã quis † petere non poſſit, 1 quoniam ſtatim agere, nec ante litis conteſtationem temere ad receptionem earundem procedendum, *c. quoniam frequenter extra de lit. non conteſt.* Fallit tamen hoc ſecundum communem opinionem DD. quando de morte teſtium rationabili aliqua cauſa timetur, quæ arbitrio Iudicis, qui ex negotio, vel perſonarum qualitatate illam æſti- 2 mabit, relinquit, & vbicunq; † periculũ in mora, à regulis Iuris cõmunis recedimus, ac ob præſentem neceſſitatem & imminens periculum actori licitum facimus, quod alias illicitum: Cum itaque ex narratis ſupplicationis cõſtet, peſte 3 ibidem locorum graſſari, quod † temp' mortis tẽpori aſſimulat, & omnia Iura ſoluit, tum quia teſtes in vltimo ſpatio vitæ Valetudinarij & partim defuncti ſunt. Ne igitur ꝓbationis facultas ſupplicanti præripiat, quæ nõ eſt anguſtãda, ſed ampliãda, vt eo magis veritas eluceat: Omnia deniq; requiſita ſecundum Myn. & Concil. obſeruationes, aliorumque concurrant, vt ex tenore Supplicationis patet, quæ coniunctim vel ſigillatim expreſſe ſufficiũt: articuli inſuper vnà cũ deſignatione teſtium, & de eorũ ætate exhibiti, tum quia ciuiliter actũ, & timore mortis teſtes recepti, concedere petitum examen ad perpetuã rei memoriã. In hac opinione quoq; fuit D. Wigãdt & D. Antoni' D. Pineus. Probationum quidem maximus in iure noſtro eſt fauor, ita vt potius † ampliandus, quam coangu- 4 ſtandus veniat. Attamen hæc ſuas habent limitationes, & cum modico ſalis accipienda ſunt temperamẽto, ne cõferantur in eum † beneficia, qui contra 5 legem peccauit, & ſic legis beneficiorum incapacẽ ſe reddidit, ſtatq; in condemnatorum reatu. Nunc vero ex ꝓpria Supplicantis confeſſione conſtat, quod ipſe eundem, contra quem pro commiſſione ad perpetuam rei memoriam ſupplicat, de facto quorundã poſſeſſione deiecerit, eiq; ꝑ ſententiam hic iniunctam vt reſtituat illa cum perceptis fructibus, reſeruato petitorio, cui ſententiæ nondũ plenarie ad placitum Victori ſatisfecit. Iuris † vero indubita- 6 ti, pendente poſſeſſorio, Iudicẽ non habere poteſtatẽ recipiẽdi teſtes, ꝙ petitoriũ eiuſq; acceſſoria connexa dependẽtia. *Gail. obſ. 123. n. 3. & 4. lib. 2.* Nõ enim ſufficit in poſſeſſorio latam eſſe ſententiam, niſi etiam plena reſtitutio ac executio ſit facta. Tãdiu † petitoria actio 7 dicitur occluſa, nec prius reſeratur via agendi in petitorio, atque ſpoliatum in omnibus contentauit agere intentans. *Bart. in l. ſi quis ad ſe fundum C. de vi publ. Alex. conſ. 107. n. 2. vol. 2.* Sin. a. infecta reſtitutione conuolet ad petitoriũ inſtituendũ, ꝓſumitur † dolo facere ad 8 retardandam executionem quod ſpoliatori minime indulgendum eſt; ſecundum ea, quæ habentur in *l. dolo d. excep. dol. c. dolo, de R. Iuris. in 6. & ibi Dyn.*

ſed ante omnia reſtitutio explicanda.
l.1.§.1.de vi & vi arm. Quare dici nō po-
teſt, noſtro ſupplicāti veniſſe & ceſſiſſe
diem agendi, cum ceſſioni diei agendi
impedimento fuerit, q̄ ſpoliatus ſpo-
liatum non reſtituerit: ad quod præ cæ-
9 teris † omnibus obſtrictus eſt, adeo vt,
ſi vnus nummus deficeret, non cogere-
tur ſpoliatus agere volenti petitorio
reſpondere *Bald. c. conquerente in pr. de
reſt. ſpol. Iaſ. conſ. 2. lib. 4.* Imo tanto tem-
pore ſpoliatus in poſſeſſione bonorum
10 ſpoliatorum † ſtabit, quanto tempore
ſpolians ſtetit, antequam reſpondere
teneatur. *Panormitanus cap. venerabili col.
2. de off. deleg. Curt. Conſ. 41. ad fin.* Rebus
itaque ſic ſtantibus puncto executio-
nis indeciſo adhuc pendente ne no-
ſtra commiſſio ad perpetuam rei me-
moriam decreta, irrita & illuſoria fiat
per exceptionem, (*ſibi non competit a-
ctio*) nec victori in executione poſſeſſi-
onis prejudicemus, exiſtimo in hoc ſe-
quendum vſitatum morem & ſtylum
11 Cam. qui eſt, quoties † allegatur Iudici-
alis deciſio, & datur Supplicatio extra-
iudicialis cauſæ referenti, vel litis pen-
dentia judicialiter proponatur, Sup-
plicantes remitti ſolent. Decretū dan-
dum eſſe concludo. &c.

OBSER. XX.

*Supplicatio pro Mandato pœnali de rela-
xando* C. von S. *contra* C. P.
21. Martij.

SVMMARIA.

1 *Nemo inuitus debet extrahi è domo ſua.*
2 *Tamdiu pro narratis ſtandum, donec contrarium probetur.*
3 *Via Iuris non facti, nemo è domo ſua extrahendus.*
4 *De Iure communi à præcepto licet inchoare.*
5 *Par in parem non eſt Imperium.*
6 *Præſumptio Iuris in maioribus Magiſtratibus militat.*
7 *Nemo ſibi ipſi Ius dicere poteſt.*
8 *Neminem vi domo ſua abducere licet.*
9 *Mandatum dum ab executione exordium ducit, regulariter contra Ius ſit.*
10 *Præſumptio Iuris pro Electore eſt tanquam ſummo Magiſtratu.*
11 *Iuriſdictio non habet Iniuriam.*
12 *Petitio Supplicantis licet poſſit narrata male ordinata moderare, tamen quia non facile vllus proceſſus contra facta narrata decernitur, ideo Mandatum denegatur.*

NEmo inuitus † debet ex- 1
trahi è domo ſua, & talis
caſus hic eſt, q̄ nullo mo-
do iuſtificari poteſt. Ergo
ſumus in caſu, quo poſſit incipi à præ-
cepto, & narratis credendū ſit. Vterq;
eſt pars Imperij, & ſic P. ratione perſo-
næ non habet aliquam Iuriſdictionem
in Supplicantem, quoad factum atti-
net, cum Außträg habeant videndum,
an ſimus fundati in Iuriſdictione ex tit.
Ordin. quando & quibus caſibus, cum
& ſine clauſula Mandatum decerni de-
beat. Et breuiter puto, quod ſimus fun-
dati. Inprimis enim notum & rece-
ptum eſt, vt tantis † pro narratis ſte- 2
tur, donec contrarium probetur. Fa-
ctum ipſum nullo Iure juſtificare po-
teſt. Vis eſt armata & publica, Domus
enim cuiq; tutiſſimum refugium, cau-
ſa eſt ciuilis & non criminalis: Ergo de
facto † è domo extrahi ſua non potuit. 3
Si Iuriſdictionem aliquam p̄tendat P.
via Iuris non facti vti debebat, & quia il-
lud factum eſt contra Ius, ideo nullo
perſonarum habito reſpectu, Manda-
tum petitum eſſe decernendum puto.
Nam exiſtimo proprie militare hic diſ-
poſitionem *c. 23. in Ordinat. Cam. parte 2.*
Weil dergleichen thätliche Fäll de Iure
& conſuetudine verbotten. Nec obſtare
putarem, ſi quis diceret, ipſum feloni-
am commiſiſſe: cum de Iure prius re-
quiratur declaratoria. Licet igitur non
ratione perſonarum, ſed facti eſſe fun-
dati videamur, vt à præcepto incipia-
mus: titulus tamen allegatus de tri-
bus factis diſiunctiue tantum loqui-
tur, & poſtea ſubijcitur. Jnn ſolchen
vnnd ſonſten andern Fällen / quibus

4 caſibus de Iure † communi à præcepto
licet inchoare. Ergo ordinatio nobis
ad ius ciuile pandit viam & aditum: iu-
5 xta quod indubitatum eſt, pari † in pa-
rem non eſſe imperium, & ſic parem à
pari è domo propria in cauſis ciuilibus
(vt taceam hic vim adeo effrenem) ex-
trahi non poſſe. Quod cum de Iure cō-
muni ſit præceptū: nos à præcepto Iu-
ris aduerſus præceptum facti P. probe
exordiri poſſumus. Credo etiam nobi-
lem iuſtis cauſis motum, vt ruſticos in-
carceraret. Vnde illud factum P. nulla
ratione defendi poteſt.

Aliud & contrarium votum.

Quia ipſe ſupplicans fatetur, quod
P. ſibi adſcribat, Schutz vnd Leibeigen-
6 ſchafft / ac in maioribus † Magiſtrati-
bus præſumptio quædam Iuris militare
videtur, *vt in l. pacta nouiſsima C. de pactis.* hinc forte occaſione alicuius delicti ſeu facinoris à ſupplicante perpetrati ſeu commiſſi, captiuitas facta eſſe videri poteſt: Ideoq; Mandatum ſine clauſula decernere periculoſum eſſet. Attamen quia mit gewehrter hand vnd gewaltiger weiß ſupplicantem ex ædibus ſuis extraxiſſe refertur: hinc ſi narratione facti ſuper Landfrieden concepta, Mandatum peteretur, omnino decernerem, ſed hoc modo denego.

Aliud.

Factum P. vt vt res ſe habuerit, non
videtur mihi conſentaneum Iuri eſſe:
7 cum quod nemo poſſit ſibi ipſi † Ius di-
cere. *l. extra ff. quod metus cauſa*, tum et-
8 iam quod † multo minus liceat aliquē
ex domo ſua vi abducere. *l. plerique de in Ius vocando*, Sed quæritur, *an quia factum iuſtum videtur, ob hoc ipſam debeat Mandatum ſine clauſula decerni?* Quod Man-
9 datum quoniam ab Executione † ex-
ordium ducit contra Ius regulariter fit. *leg. de pupillo. §. meminiſſe & ibi Doctores. §. de nou. oper. nunc.* vbi ab Alexandro certi caſus numerantur, in quibus ſolum ex ſpecialibus cauſis Mandata ſine clauſula decernuntur: cum quibus ſete conueniunt enumerati *in titulo 23. Ordin. part. 2.* Videndum igitur. *An caſus propoſiti facti conformis ſit ſupradictis, vel non conueniat?* vti ſic decernendum vel denegandum veniat petitum Mandatum. Paucis, quoniam ſupplicans ipſe inter cætera narrat, P P. in ſubditos nonnullos, ſuorum pagorum competere Ius protectionis & tutelæ, vnnd auch Leibeigenſchafft / quod Ius iam breui tempore cœperit prætendere, cumque iiſdem quoque ſubiungat captum nobilem ſubditos ſuos in carcerem coniecisse ob malefacta, & quoniam eoſdem ad inſtantiam & requiſitionem P. noluerit relaxare, idcirco armata manu irruiſſe P P. in arcem ſuam, eumque vi abduxiſſe: ſicque ex iam dictis ab ipſo ſupplicante cauſis, aliquo Iure poſſe videatur excuſari factum Principis, non videtur poſtulatum Mandatum poſſe decerni, cum aliquo Iuris prætextu: poſſit fortaſſis iuſtificari, quo caſu ordinario tale Mandatum decerni non petitur, vt nec ius commune, ex Iuribus ſupra deductis.

Accedit, quod † pro Electore tan- 10
quam ſummo Magiſtratu præſumptio
Iuris ſit. *leg. pacta nouiſsima & ibi Iaſon. Codice de pactis.* Nec Iuris † exactio ha- 11
bet iniuriam. *lege nec Magiſtratus, de Iureiurando.* Et quamuis petitio † ſup- 12
plicantis ob adiunctam clauſulam poſſit narrata male ordinata moderare. *Alexand. in leg. Si cum nulla de re Iudic. text. in leg. miles qui deſtinauerat, & ibi communiter Doctores de teſt. milit. c. examinata, & ibi Anton. de Butr. de Iud. c. literas de dilat.* Tamen quia non facile poteſt vllus proceſſus contra facta narrata decerni, Concludo petitum Mandatum iuxta facta narrata denegandum eſſe: aut ſaltem Mandatum cum clauſula, ſi petijſſet, decernerē, dummodo ſic narraret, nec obſtarēt die Außtrāge. Idq; propterea, quod nō ſufficiat

vim armatam adhibitam eſſe, cum de dolo non conſtet: Et ſi conſtaret quoque: tamen non ſufficeret, niſi alia narrarentur, ad Mandatum ſine clauſula decernendum, quæ pertinerent ad cõſtitutionem fractæ pacis: Si igitur contra pacem publicã aliquid factum eſt, agat ſuper ea conſtitutione, & decernentur proceſſus. Adde, eo ipſo, quod nobilis P.P. tribuit Ius protectionis in quoſdam ſuos ſubditos; tribuit ei etiam vindictam & defenſionem, non ſolum contra alios, ſed etiam cõtra ſuam perſonam; quiſquis ille ſit, qui ſuos ſubditos illa iniuria afficit. Aut ſi vis aliqua tali ſubdito inferatur à quocumq; Igitur non video, quomodo non debeat & cogatur ſui officij ratione, eos ipſos, quos in protectionem ſuſcepit, tueri & defendere. Cum itaque accidere potuerit, quod talis ſubditus à ſupplicãte iniuſte fuerit apprehenſus, quoniam ad Mandatum P. relaxare noluit: iuſte & recte fecit, quod iniuſtam vim à ſuis clientibus auerterit. Hoc enim ipſum Ius protectionis ſecum affert, vt vim inferentibus vel iniuriam, auxilium afferat, non reſpectu vllius perſonæ habito; etiamſi alius princeps eſſet, &c. Abgeſchlagen.

OBSER. XXI.

Supplicatio pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus, G. D. Bürgers zu L.

Contra

Herrn Bürgermeiſter vnd Rath der ſtatt L. vnd Richter vnd Rath deß F. L. Hoffgerichts zu Z. reſpectiue.

SVMMARIA.

1 *Appellationes à denegatione proceſſuum inferiorum Iudicum in Camera non recipiuntur.*

2 *Appellationes ad denegatione audientiæ vel iuſtitiæ non tenent, ſed per viam &c.*

3 *Super denegata iuſtitia ſuperior adeundus eſt.*

4 *Denegata Citatione, Inhibitio & Compulſoriales tanque acceſſoria locum non habent.*

NArratur, Nach dem Supplicans wegen etlicher jme zugefügter ſchwerer Real iniurien / Herrn Bürgermeiſters vnnd Raths zu L. vor jhrem immediato competente & ordinario Iudice dem Fürſtlichen L. Hoffgericht zu Z. mit Recht vorzunehmen / ſich nottränglich vnderſtanden / Derowegen vmb erkändtnuß gepührlicher Proceß / vnd anderer Rechtlichẽ notturfft / daſelbſt angehalten / daß doch dictus Hoffrichter vnnd Raht jhme nicht allein viam Iuris nicht eröffnen wöllen / ſondern auch den 12. Junij jüngſthin die gebettene Proceß aller dings expreſſe & rotunde verſagt / vnd abgeſchlagen / Derwegen Appellant verurſacht / von ſolcher kundlicher verſagung Rechtens vnd nottürfftiger Proceß / weil jme dardurch ſeine vnvermeidenliche Ehrenrettung / welche er aller Welt reichthumb vorgeſetzt / vnd ſeinem Leben gleich rechnet / gäntzlich benommen / Als merckelich beſchweret / vnd ferner ſo wol à parte als Iudice beſchweret zu werden beſorgendt / ad Cameram intra decennium coram Notario & teſtibus Appellirt / iuxta inſtrumentum appellationis. Ideo petit dictos proceſſus, weil appellatio Iuri & ordinationi gemäß / & immediate ad Cameram gehörig.

D. Gerhardt. Putat denegandos
proceſſus petitos, cum appellationes
† à denegatione proceſſuũ inferiorum 1
Iudicum in Camera non recipiantur.
Mynſ. obſ. 55. cent. 5. Sic etiam nõ tenent
appellationes † à denegatione audien- 2
tiæ vel iuſtitiæ, ſed per viam de &c. Su-
per denegatã Iuſtitia ſuperior † adeun- 3
dus eſt, *Guid. Pap. deciſ. 435. n. 86. Mynſ. obſ. 57. eadem Cent.*

Abgeſchlagen / Compulſoriales ſeyn vergeblich / weil coram Iudice nichts verhandelt worden / So iſt quoad Inhibitionem, das begeren gleichfals vndüchtig / propter factum negatiuum proceſſuum ac Iuſtitiæ. Quod cum nihil nec de præſenti, nec de futuro in eſſe ponat,

inhi-

Digitized by Google

inhiberi nullo modo poteſt. Deinde Citatione denegata, Inhibitio & com-
4 pulſoriales † tanquam acceſſoria quoque locum non habent. *Vt tradit Mandoſ. de Inhibit. quaſt. 113. num. 9. in fin. & ſeq.* Decretum 24. Iulij Anno 87.

OBSER. XXII.

Supplicatio pro Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus. VV. H.

contra.

Apt zu Sanct C. M.

SVMMARIVM.

1 *Dum Procurator ſuper lata ſententia diem & tenorem in ſupplicatione refert & in inſtrumento non reperitur, mulctandus eſt.*

Quia ex inſtrumento non conſtat Iuriſdictionem eſſe fundatam, vt à Iudice à quo immediate huc appellari potuerit, multo minus de formalibus, ideo ſimpliciter abgeſchlagen. Quia verò procurator in ſupplicatione refert, diem & tenorem latę ſententię expreſ-
1 ſe † in inſtrumento reperiri: Idq; mihi minime verum liquet nomine iſtius mendacij, An procurator mulctandus ſit, Dominis cogitandū relinquo. Ego mulctandum putarem, oder wolte jhme priuatim ein filtz leſen laſſen / atq; commonefacerem, vt impoſterum à talibus mendacijs abſtineret, ſed tandem primum gratis *in Conſ.* 13. Febr. Anno. 66.

OBSER. XXIII.

Supplicatio pro Citatione, Inhibit. & Compulſorialibus, vel in euentum promotorialibus. L. contra G.

SVMMARIVM.

1 *Compulſoriales tantum habent locum, cum apparet de denegata & protracta iuſtitia.*

Abgeſchlagen / quia non appellatum ad Camerā, ſed ad Comitem de Oſtfrieſlandt / Ideo proceſſus nō poſſunt decerni, tempus enim effluxum. Promotoriales etiam non poſſunt decerni ex ea cauſa, quia habent † tantum locum, cum ap- 1
paret de denegata & protracta Iuſtitia. 2. Aug. Anno 66.

OBSER. XXIV.

Executio Tabellarii. Biſchoffen zu Heiligberg.

contra.

Iohannem Barthel, Brieſens bürgen.

SVMMARIVM.

1 *Executio Tabellarii dum non à domeſtico quopiam recipitur, nulla habenda.*

Et S. von S. vñ A. von B. nicht anheimiſch geweſen / ſondern allein in illius Schloß ein alte Fraw / vnd ein jung / in huius allein ein alt Weib geweſen / welche die Inſinuation Citationis ahn beyden orthen nicht haben vom Cammerbotten annehmen wöllen / Derwegen der Cammerbott die Pfarherren in beyden Dörffern zu ſich in die Slöſſer erfordert / vnd jhnen die inſinuation gethan / welche die Proceß angenommen / vnd ſich entbottē / ſie wollens jhren Junckern / wann ſie zu Hauß kommen / zuſtellen.

Iſt auff beſchehene Execution / das gebetten ruffen abgeſchlagen worden. Publicata 6. Decembr. Anno 87. Quia
Parochus † non eſt de domeſticis, dar- 1
vmb weil die domeſtici die Execution nit haben wöllen annehmen / Solt der Cammerbott die Proceß vor jhnen haben ligen laſſen / oder ahn das Thor haben angeſchlagen. Nam ordinatio non diſponit de hoc modo exequendi. Darumb ſolte der Cammerbott ſich dem præſcripto ordinationis gemäß verhalten haben. Nam nullum eſt, quod fit cōtra formam præſcriptam.

OBS.

OBSER. XXV.

An contra Citatum per edictum in contumaciam procedi poſsit.

SVMMARIA.

1 *Citatio Edictalis perinde arctat citatum ad comparendum atque perſonalis.*

2 *Citatio per Edictum odioſa & rigoroſa eſt, a Iure communi exorbitans.*

3 *Citatio Edictalis ſtricte tenenda in ſuis terminis formis & caſibus à Iure expreſſis.*

4 *Rigor citationis Edictalis moderato arbitrio Iudicantis æquabiliter temperandus.*

5 *In ſolo Iudicis conſiſtit arbitrio: An Citatio per Edictum præiudicet citato, & arctat citatum ad comparendum.*

G*Ail. lib. 1. obſ. 57. nu. 10.* Videtur ſentire quod ſic: Inquiens Citatio Edictalis
1 perinde arctat † Citatum ad comparendum, atq; perſonalis Citatio; & nõ comparentem, reddit contumacem, adeo vt proceſſus, qui poteſt fieri contra perſonaliter citatum, procedat etiam contra citatum per Edictum, cui concordat Franc. *de Appell. bona memoria. n. 22. per text. & gl. verb. perſonaliter. Clem. 1. de Iud. Br. in Extrauag. ad reprimendum, verſ. per Edictum, num. 8.* dum ait, ſed quid ſi Actor euidens dicit, ſe diligenter inquiſiuiſſe, ſed citatum per Edictum inuenire non potuiſſe, vbi eſſet. Reſpondeo, quod Iudex debet procedere tanquam contra contuma-
2 cem: Quia tamen citatio per † Edictũ odioſa & rigoroſa, & à Iure communi exorbitans eſt; *per text. in. d. Clem. 1. §.*
3 *quia vero,* Ideo ſtricte † tenenda in ſuis terminis, formis & caſibus à Iure expreſſis, *ſec. Blar. ad l. diffam. c. 6. nu. 59.* Vt
4 rigor ille † manſuetudine, ſeu moderato arbitrio Iudicantis æquabiliter temperetur, *iuxta ſalutarẽ admonitionem in d. Clem. 1. §. nos rigorem. de Iud.* Quapropter recte dixit Blat. *d. c. 6. nu. 96. 94. & 97.* in ſolo Iudicis conſiſtere arbitrio.
5 † An Citatio per Edictum præiudicet citato, vel arctat citatum ad comparendum, ac in contumacia nõ comparentem conſtituat nec ne. Quod ex qualitate perſonarum, locorum, cauſarum, reliquisq; circumſtantijs metiendum eſſe tradit.

D. Gerhardt. Etiam in hoc maxime attendendum putat, an citatio veriſimiliter ad notitiam citati peruenerit. Quippe ſec. gloſ. *in verb. reſtringimus. d. Clem. 1.* graue eſt quem conſtituere in contumacia ex facta citatione, eique per illam præiudicare, cum facile potuerit, non venire in eius notitiam, ſicut dicitur de voce prætoris, quæ quandoque paucis innoteſcit, Nam vt abſenti, ad cuius noticiam eiuſmodi Citatio vix vel omnino non peruenire potuit, præiudicati, isque in contumacia conſtitui queat, Iudex ex perſonarum & loci qualitate, alijsque circumſtantijs appenſate æſtimabit. Item an extra cauſæ qualitatem videlicet per odium vel fauorem ipſius æquũ ſit Citatum abſentem per talis modi publicatam Citationem conſtringi, vel non. Qua de re pulchre examplificat, Blat. *d. num. 97.*

OBSER. XXVI.

An contra Citatum per Edictum proclama decerni poſsit.

SVMMARIA.

1 *Citatio per Edictum ita coarctat citatum, ac ſi perſonaliter citatus fuiſſet.*

2 *Vt in contumaciã contra abſentem procedatur, non requiritur ſemper vera, ſed ſufficit ficta vel præſcripta contumacia.*

3 *Citatus per Edictum perinde habetur, ac ſi perſonaliter citatus eſſet.*

4 *Ficta in citato non comparente contumacia ex ea notorietate conſurgit, quam inducit publica Edicti affixio.*

5 *Quæ in albo publicũ locum frequentantium patent legenda, ad citati notitiam deueniſſe præſumuntur.*

6 *Edicta per multos dies publice propoſita penes omnes poſſe agnoſci præſumitur.*

7 *Spurii creati Notorii in Camera etiam immatriculantur.*

1 Citatio † per Edictum ita arctat Citatum, ac ſi perſonaliter Citatus fuiſſet, *per*
text. in Clem. 1. de Iud. Quē
ad hoc refert Franc. *in c. bona memoria*
numero 22. de appellat. *Ac. gloſ. in dicta*
clem. verb. perſonaliter, hac de re ſic ait,
quemadmodum perſonalis citatio quem con-
ſtituit verum contumacem, ita & citatio per
Edictum, adeo vt ille proceſſus, qui poſſet fieri
contra Citatum perſonaliter, fieri quoque
poſsit contra vocatum per Edictum, & quic-
quid ad excuſationem contumaciæ iuuat per-
ſonaliter citatum, iuuet & hunc, & in ſum-
ma, quicquid non poteſt ille, hic quoque non
poterit. Quibus concordat text. *in extra*
vag. ad reprimendam, vbi ſic habetur: *Ad*
hoc ſi qua communitas, vel corpus vel alia
quæuis perſona per Edictum publice propoſi-
tum citata vel citatum neglexerit in termino
perſonaliter, vel legitime comparere, contra
ipſum vel ipſam, perinde ac ſi perſonaliter
omnibus interceſſet, tam ad receptionem teſti-
um, & eorum publicationem & ſequentia,
quam ad definitiuam ſententiam & eius exe-
cutionem procedatur, &c. Quæ extra vag.
iuxt. Br. ibid. in verb. Edictum, licet lo-
quatur de proceſſu in crimine læſæ
Maieſtatis, tamen in omnibus alijs ca-
ſibus, quibus de iure quis per Edictum
citari poteſt, locum habet. *Et in verb.*
neglexeris, diſerte tradit, adhoc, vt in
2 † contumaciam contra abſentem pro-
cedi queat, non requiri verā contuma-
ciam, cum hoc quoq; fieri poſſit pro-
pter fictam vel præſcriptā contumaciā,
id eſt, etiam quando non conſtat cita-
tionē ad citati notitiā perueniſſe, ſecus
ſi Iudici euidenter notum ſit, eandem
ad citati notitiā non perueniſſe, vel ci-
tatum fuiſſe legitime impeditum, quo
minus venire potuerit: tunc enim pro-
ceſſus in contumaciam eſſet ipſo Iure
nullus, cum deſit ſubſtantiale illius,
videlicet tum vera tum ficta contuma-
cia, quarum alterutra requiritur. Hinc
ait Vant. *titul. de nullit. ex defectu citatio-*
nis num. 125. Citationem per edictum
afficere etiam ignorantem. Et Milis
in ſuo repertorio verb. citatus per Edictum
habetur &c. inquit: *Citatum † per Edi-* 3
ctum haberi, perinde ac ſi perſonaliter ci-
tatus eſſet. Eum autem non comparentem
non dici verum, ſed tantum fictum contu-
macem, quæ ficta contumacia facit, vt in
cauſa contra eum in contumacia procedi poſ-
ſit: Ea autem fictio † conſurgit ex no- 4
torietate, quam inducit Edicti publi-
ce propoſiti, omnibus patens aſpe-
ctus ex quo præſumitur in omnibus
eius loci incolarum, ac etiam vicino-
rum noticiam perueniſſe, quod ita
pro noſtris palam extat, vt nulla ter-
giuerſatione celari queat. *Sichard. in*
authen. qui ſemel num. 18. Cod. quomodo
& quando Iudex Ius eius vt ait lex in ex-
tra. Rem non nouam libro ſecundo de dolo
& contuma. Violenter præſumit ea † 5
quæ in albo tot ipſius albi publicum
locum frequentantium oculis patent,
legenda, ad citati notitiam deueniſſe,
vbi gloſ. *in verb. vbicumque, iuncto text.*
paulo poſt ſequent. tum gloſ. *in verb. per-*
ſonaliter, tradunt, citatione per edi-
ctum tam diſtantes vltra mare, quam
diſtantes modico freto, vel exiſtentes
in eadem aut in alia prouincia perinde
ligari, ac ſi Citatio nos perſonaliter
appræhendiſſet. Sic Imperator quo-
que Iuſtinianus credidit, Edicta per
multas dies publice † propoſita penes 6
omnes poſſe agnoſcere. *§. omnem, ver-*
ſu. vocem. num. 1. præconum, auth. de li-
tigioſis. De qua re vide omnino Pau-
lum Caſtrenſ. *in leg. ad peremptorium,*
num. 5. & 6. ff. de Iud. Is tamen ficte
contumax non excluditur à beneficio
appellationis, cum ad hoc requiratur
vera notitia Citationis.

NOTA.

Spurij † creati Notarij in Camera 7
etiam immatriculantur. Sic immatri-
culatus V. & C. K. 11. Auguſti
Anno 67. admiſſus per H.
A. & B. in Prothocol-
lo E. habetur.

OBSER: XXVII.

P. contra V. K.

SVMMARIA.

1 *Publici proceſſus inſinuati tantum, & non deſuper facto inſtrumento, actio deſeritur.*

2 *Proceſſus Citationis ipſi citato inſinuari debet.*

3 *Citatio dum non in loco domicilii citati inſinuatur. pro legitima non habenda.*

SYndicus Capitali Ratisbonenſis L. T. Doctor & Notarius inſinuauit D. K. Citato, tanquam Ta-
bellio publicos proceſſus Citationis,
hat aber die Execution allein zu rücke deß
1 Originals / wie † die Cammerbotte pfle-
gen zuthun / auffgeſchrieben / vnnd kein
Inſtrument drüber auffgericht / Iſt der-
wegen die ſach den 4. Septembris Anno
87. für deſerta geſprochen worden / Et
ſimul negata reſtitutio & lapſum fa-
talium, ob nullam electionem inſuffi-
cientis executoris. Quem non eſſe ſol-
uendo minime fuit allegatum.

Alius Notarius, W. Freyherrn zu R.
2 proceſſus † inſinuare debuit, cum nec
Comes nec vllus aulicorum præſens
fuerit, ſaltem coquina fuit tradita ci-
tationis Copia, vnd iſt ſolche executio
per *tit. 38. §. 1.* würde jhme aber / &c. *par. 1.*
Ord. für genugſam gehalten worden / vnd
weil ſein Amptman mit citirt worden / aber
ſampt ſeiner Haußfrawen wie d. Coqui-
na berichtet / nicht zu Hauß / ſondern vber
landt verreyſet / hat eadem ancilla im
Schloß die Proceß von ſeinet wegen an-
genommen / Mit dieſer antwort / daß ſie
es jhme / wann er zu hauß komme / zuſtel-
3 len wölle / Quoad † d. Amptman / exe-
cutio nō fuit habita pro legitima, cum
non obſcure apparet, daß das Schloß
nit ſein domicilium geweſen / ſondern
das er ein ſeparat wohnung gehabt / in der
die Inſinuatio hett ſollen geſchehen / vnd
angemeldet werden ſollen. Eſt text. *in tit.*
38. §. zum ſiebenden / *Ibi*, ſein Haußhal-
tung hat / oder mit hauß ſitzt / *pa. 1. Ord.*
Ideoque ratione huius denegatum fuit
proclama. Quoad Baronem autem idem decretum eſt. 5. Decembris Anno 87. Quentel Refer. Buchner.

OBSER. XXVIII.

Supplicatio pro Citatione auff den Landfrieden *Item. Mand de relax. reſtit. & non offend. K. contra M. S.*

COmmunitas in K. ſupplicauit pro Citatione auff dem Landfrieden / Itē Mandatum de relax. reſtit. & non offend. contra M. S. Capitaneum inſignem, & quia narrata optime fuerunt qualificata auff den Landfrieden / omnia impetrarunt.

OBSER. XXIX.

Supplicatio pro Mandato cum clauſula vel in euentum Citatione K. contra VV. &c.

RVrſum d. cōmunitas Als ein Reichslehen ſupplicauit contra w. tanquā Landſaſſen Electoris C. & Electorem C. pro Mādato cum clauſula, vel in euentum Citatione, eo quod contra ſua priuilegia & poſſeſſionem libertatis vexarentur mit Schatzüg vnd dergleichen. Et ne continentia cauſæ diuideretur, cum vterque & Elector & Nobilis eſſet Reus, putauerunt omnium ſuperiorem nimirum Cameram adeundam. Denegata ſunt omnia, quod nimirum Iuriſdictio non eſſet fundata. Nam ſi nobilis ſolus illos grauaſſet, debuiſſent eum accuſaſſe coram Electore ſuo Domino, ſi vero ſolus Elector, vel Elector & nobilis ſimul illos grauaſſent, habēt remedium der Außträg / Ibi, die Bürger / Bawren / iiſdem vtantur modis contra Principes conueniendos. Aliud eſſe ſi narrata qualificarent auff die vier fäll. 19. Junij Anno 88.

OBSER. XXX.

Supplicatio, pro Mandato de non offendendo.
Burg. vnd Rath der S. B.

contra.

Den Ertzbiſchoff zu M. Hertzog H. zu B. *& conſortes.*

SVMMARIA.

1 *Mandata de non offendendo in Camera decernuntur propter timorem armorum.*

2 Iuſte

2 *Iuſte timens ſe offendi, ſecuritatem à Iudice petere poteſt.*

3 *Propria authoritate nemini ſe vindicare licet.*

DOctor Conradus Refer. Primo concludo, mandatum ſyndici ſub ſigillo Ciuitatis eſſe plenum & ſufficiens. Secundo. Nos in Iuriſdictione fundatos, quia petitur Mandatum de non offendendo. Quare videndum *an narrata ſint talia, vt petitum mandatum*
1 *decerni poſsit.* Et præmitto † huiusmodi mandata in Camera decerni ſolere propter timorem armorum. *iuxta legẽ*
2 *æquiſsimum de vſufructu.* Et ſi † quis iuſte timet ſe offendi, poteſt ſecuritatem à Iudice petere. *leg. denunciamus Cod. de*
3 *his qui ad Eccleſ. &c.* Ratio eſt, quia † nõ licet alicui ſe propria authoritate vlciſci. *lege vnic. Cod. quando lice. vnic. &c.* Ad docendum autem iuſtum metum violentiæ, ſupplicationes exhibent aliquot documenta, quorum illud ſub litera B. eſt remiſſio Cæſaris, quæ cõtrouerſiam inter ſupplicãtes & ciues exules motã, remittit ad ordinarium partium, ad grauiores motus & pericula præcauenda, mandatque partibus, vt definitionem litis ab Archiepiſcopo B. expectent, nec quicquam interea de facto attentent, & ſic dicuntur eſſe in litis pendentia coram Archiepiſcopo. Hac litis pendentia non attenta, ſcribunt Epiſcopus M. & H. Dux B. præfecti circuli Saxonici inferioris ad dictum Archiepiſcopum B. incuſantes grauiter ſupplicantes hęreſeos, & quod contraveniant tranſactioni de Anno 54. inter nullos Comites & ciuitates Hanſaticas initam. Igitur illum requirunt, vt iuxta pœnam in dicta tranſactione expreſſam ſupplicantes ex territorio B. expellat, eorumque bona arreſtet, vt latius patet in documento. Idem ſcripſerunt ijdem principes ad ciuitates Hanſaticas, quæ etiam ſupplicantibus eaſdem pœnas cõminantur, iuxta miſſiuas in originali productas. D. & E. Cum ergo ex his conſtet de timore armorum, & de grauiſſimo in Imperio motu, & lite pendente nihil ſit de facto attentendum, & ad Iudicis officium pertineat præcauere, ne partes ad arma veniant, Concludo petitum mandatum de non offendendo in communi forma decernendum. Non moueor, quod tranſactio ita, vt allegatur, inita ſit. Nam vt vt talis ſit tranſactio inita, tamen citra cauſæ cognitionem non liceret Reis ab executione incipere, præſertim cum eorum ſuperiores non ſint, & Cæſar cauſam commiſerit Archiepiſcopo determinandam. Non moror etiam, quod dici poſſet, ſupplicantes ob damnatum dogma iniuſtam cauſſam fouere: Nam illius cauſæ cognitio pendet coram Archiepiſcopo. Igitur cauſa pendente non debent interim alijs pœnis affici. Accedit quod Reis ſuæ defenſiones ſint ſaluæ, & mandatum hoc nihil aliud contineat, quam præceptum de non contraueniendo paci publicæ, &c.

Cùm D. Refer. mandatum decreuerunt pleriq;, ſed alij domini denegarunt. Et ſic maiorib. votis iſt das gebettẽ Mandat abgeſchlagen / 19. Nouembris. Anno 62. Poſtea tamen illud ipſum mandatum ab Imper. in aula eſt decretum &c.

OBSER. XXXI.

Supplicatio pro Mandato ſine clauſula ſuper conſtitutione pignorationis exhib. 27. Ian. Anno 89. M. contra H.

HOchwürdiger ꝛc. E. F. G. bringt Anwaldt deß Edlen vnd Veſten / H. L. von M. Supplicando vnderthenig für / wiewol das Dorff B. nicht weit von H. Ampthauß W. gelegen / mit Erbhuldigung vnd aller Vogtheylicher ober vnd nider Gerechtigkeit / beſtallung deß Gerichts vnnd Ampter / Straffen / Buſſen / Eli / Gewicht / Maß / Rein vnnd Stein / vnnd was der gleichen mehr dero Vogthey von Rechtswegen anhängig ſeinem gemelten Principaln

Ee einig

einig vnd allein zuſtändig / deſſen er weylandt ſein Herꝛ Vatterſelig / vnd vorige Inhaber deß Dorffs V. vor 10. ꝛc. 60. vnd mehr Jahren / dann ſich Menſchen gedencken erſtrecken mag / ohne eintrag meniglichs / ſonderlich zu der zeit geweſſenen B. zu H. (auſſerhalb was ſich der Regierender in ſonderlicher vnerhötter newerung gantz vnbefügter weiß vnderſtehet) allwegen in růhiger vnd vnturbirter poſſeſſion vel quaſi geweſen / Darumb dann er auch billich vnnd von Rechts wegen / nachmaln vnd in künfftig darbey gelaſſen werden ſoll.

Deſſen doch vnerwogen / als hochgeborner Herꝛ B. zu H. der doch zuvor nach abſterben Anw. Principaln Vattern V. von M. ſeligen / als Teſtamentarius Vormunder / die Vnderthanē zu gedachten V. ſelbſten mit ſchuldiger Amptshuldigung / vnnd Vogthey pflichten Anw. Principaln weiſen laſſen / diß auch würcklich gelaiſtet / dem ſtracks zuwieder ein zeit lang hero mehr mahln vnderſtanden / ſelbige Vnderthanē / mit vorwendung / das ſie jhr F. G. mit Erbhuldigung vñ Vogthey verwandt / vnd zugethã / jren Junckern aber nicht weitter verbunden wehren / dan zu abreichung jährlicher Zinß ꝛc. mit der Vogthey an ſich zuziehen / vnd vnder dem ſchein deroſelben / die arme einfeltige Leuth zu jhr F. G. Religion zuzwingen / vnd ſie ſich deſſen in betrachtūg jrer pflichten vnnd gewiſſens / als getrewe vnnd geſchworne Vnderthanen / auß geheiß jhrer Junckern geweigert / hat nechſt verſchinē Montag den 22. Jan. jhrer F. G. Amptſchreiber zu N. auſſer S. auß F. habenden befelch vnd belieben / angezogene Vnderthanen zu V. bey lauterer nacht zuſammē fordern / vnd mit ernſt gebieten laſſen / ſo lieb jhnen jhr G. F. vnd Herꝛ ſey / folgenden tags frühe zu W. zuerſcheinen / ſolle jnen gute antwort angezeigt werden / Als ſich aber die arme Leuthlin williglich eingeſtellet / iſt jnen vermeldet / welche nit abfallen / vnd als Vnderthanē / zu S. G. F. vnd Herꝛn Religion tretten wöllen / ſollen ſo baldt in Thurn geworffen werden / wie auch alſo beſchehen / daß jhrer ſieben / mit Namen / N. N. ꝛc. von gedachtem Amptſchreiber / mit groſſem bochen vnd wüten / ſchänden vnnd ſchmähen / in Thurn geworffen worden / allda ſie noch in dieſer kälte elendiglich enthalten / vnd ohnbarmhertziger weiß tractirt werden / vnd ſolches allein der meinung / wie ſchrifft vñ mündlich vorgeben wirdt / Anw. Principaln / obangezogener ſeiner wolherbrachten gerechtigkeit / Erbhuldigung / Vogthey / vñ dero anhangenden exercitio Religionis mit verbottenē gewalt mit qual vnd marter der Vnderthanen zu entſetzen / vnd ſich alſo vnbefügter weiß / in die Vogthey / vñ derſelben anhangendē vnd zuvor habende gerechtigkeit dieſer orten einzutringen.

Wann dann in der Römiſchen Keyſ. Maieſt. vnd deß heiligen Reichs Cammergerichts Ordnung heilſamlich verſehen / wie vnd welcher geſtalt in derogleichē verſtrickung ſo ſich zwiſchen Perſohnen dem H. Reich ohne mittel vnderworffen (wie dann in gegenwertigē fall beclagter Fürſt vnd Anwalds Principal) begeben vnd zugetragen / ahn dieſſem Kayſ. Cammergericht erledigung halber gehandelt vnd geclagt werden ſoll / kan oder mag. So gelanget hierauff / ahn E. F. G. Anwaldt im Namen ſeines günſtigē principaln vnderthenige bitte / die wöllen jme ahn ſtatt derſelben auß angeregter reſtitution / wieder hochermelten Fürſten vnd B. zu H. vnd jhr F. G. Ambtſchreibern zu W. obgedacht Mandatum ſine clauſula die abgepfändte ſiebē gefangene Männer / alsbald wiederumb ohn allen verzug einredt vnnd entgelt auff ein alte gewöhnliche vrphedt / Im fall ſolchs künfftig mit Recht erkädt / ledig zu laſſen / ſampt angehengter ladung jhr F. G. angemaſte gerechtigkeit berürts vornehmens vnd verſtrickung / neben genugſamer anzeig geleiſter vollkommener parition im Rechten / wie ſich gepührt / vorzubringen / vnnd dar zuthun alles wie gebräuchlich vnd recht iſt / in gewöhnlicher form gnediglich erkennen vnd mitthelen ꝛc. E. F. G. ꝛc.

Votum I.

Licet ſupplicans obnoxe ſtuduerit narrata hui⁹ ſupplicationis qualificare auff die Conſtitutiō der pfandung / tamē

quia

quia in eo allegatus actus turbatiuus ſolummodo ipſam Religionem reſpicit, atq; ita per aliquam viam pignorationis patere videtur, quod directo auff den Religionfrieden/ ante aliquot menſes denegandum putaui, ideoq; & hoc mandatum ex ijſdem fundamentis denego. Nec enim turbationem video. Non obſtat ſupplicatio 27. exhibita, quia quoad hunc actum, ab hac longe aduerſa eſt.

Votum II.

Narrata ſuper ſupplicatione pignorationis, ſi omnes qualitates conſideremus, qualificata eſſe non eſt dubium, poſſeſſio enim & turbatio, iuſſus domini, ius quærendum, res tertia, & innocens pignorata adſunt: vtraq; pars immediate Imperio ſubiecta. Nec attendo, quod ius quærendum, in quandam conſequentiam religionem cõcernit, qa principaliter cõtrouerſia die Vogtheyliche Obrigkeit. Ideoque non quid in conſequentiam, ſed quid principaliter cõtrouertatur conſiderandum. Magis me mouet, quod eiuſdem Iuris gratia, videlicet Landvogtheilich Obrigkeit halber/ mandata inter eaſdẽ partes auff die Conſtitution der pfandung decreta, vt in cauſa prius ſecundi mandati der pfandung/ den abgepfändten Schultheiſſen zu V. belangt/ qui in hac cauſa rurſus captiuus eſt: Et in priori cauſa, videlicet primi mandati, exceptionibus nõ obſtantibus paritio iniuncta, in poſteriori ſcilicet ſecundi mandati etiam Inſtrumentum paritionis oblatum, ita vt merito idem ius ſtatuendum, vbi facti nulla eſt diſparitas. Quinimo huc vſq;, quando etiã principaliter ius quærendum religionem concernebat, proceſſus ſuper conſtitutione pignorationis decreti, vt in cauſa W. contra P. deſs von Eitteren verſtrickung belangendt / vbi narrabatur Ius quętendum, das P. jme ein newe gerechtigkeit vber die Geiſtliche Perſonen begere zu ſchöpffen. Et nuper inter eaſdem partes W. contra P. Ref. D. Hallero conſentientib. Domino Burger & Henretio, quorũ vota in Protocollo. Vt igitur vniuſcuiuſq; Religionis ſtatibus conſulatur, idẽ noſtro caſu faciendum. Idq; tanto magis, quod Ius quærendum nõ concernit religionem principaliter, ſed potius die Vogtheyliche Obrigkeit. Concludo itaque vt ſupra. Ad minimum tamen puto mandatum ſine clauſula de relaxãdis captiuis in euentum, ſi domini maiora haberẽt, decernendum, propter fauorẽ incarceratorum.

Votum III.

Petitum mandatum decernendum putat. Omnia enim requiſita ad conſtitutionem pignorationis neceſſaria, in ſupplicatione recenſentur, nec hanc cauſam, ſi eius caput & originẽ ſpectemus, religionis arbitratur. Etenim ex narratis liquido conſtat & apparet, principaliter controuerti & diſceptari die Erbhuldigung vnd Landvogtheyliche Obrigkeit zu V. quæ duo Iura Epiſcopus ſupplicanti adimere, & horũ Iurium nomine prætextu ac intuitu ſuã religionem (vti conqueritur) ſupplicantis ſubditis, vi & carceribus obtrudere conatur. Principaliter igitur die Erbhuldigung vnd Vogthey magis in conſiderationẽ, quam in conſequentiam venit, & vt attendatur mandatum ſuo voto decernit.

OBSER. XXXII.

Supplicatio pro Mandato de relaxando & reſtituendo.

Herrn W. vnd Herrn E. als tutores vnd Curarores der Herrn M. zu B.

contra.

Herrn J. E. P. R. vnnd deſſen Amptman zu E.

ANno &c. præterito P. M. propter idem factum petijt mandatum ſine clauſula, auff die vier fäll/ ſed ipſi fuit denegatum. Igitur nunc ſuper conſtitutione pignorationis petunt tutores.

Hochwürdiger Fürſt ꝛc. E. F. G. bringet Anwaldt der Durchleuchtigſtẽ Hochgebornen Fürſten vnd Herrn/ W. vnnd Herrn E. Als verordnete Tutorn vnnd Curatorn der jungen Herrn M. zu B. vnderthenigſt ſupplicierende für. Wiewol

Anwalds höchſtgedachte G. F. vñ Herrn principaln pflegſöhnen den jungen Herrn M. zu B. die vorder Graveſchafft S. mit aller jhrer zugehörtē pertinentz / ſtattlichen Burgen / Schlöſſern / Stätten / Dörffern / Weilern / Höfen vñ Haltern / auch aller vnd jeder andern / derſelben hoher vnd nidern Landsfürſten Ober-herrlich- vnd gerechtigkeiten / ſo wol in Geiſtlichen als Politiſchen ſachen immediate zu gleich dem Durchleuchtigen / Hochgebornen Fürſten vnd Herrn / Herrn J. C. P. R. als jetzo Vormundt vnd Adminiſtratorn / ꝛc. Zu rechter vnzweiſelicher vnzertrenter gemeinſchafft vor hundert vnd mehr Jahren eigenthümblich zuſtändig / vnd alſo weit vber Menſchen gedencken zugehörig geweſen / vnd daſſelbig pro rato & indiuiſo alſo rüwiglich eingehabt / beſeſſen / vnd von meniglich darinnen vnturbirt vnd vnmoleſtirt gelaſſen worden / folgende Turbation vnd thätlicheit außgeſchriden.

Wiewol auch erſt hochermelte M. zu B. vñ jr F. G. Voreltern ebenmeſſig alſo vor hundert Jahren / vnnd alſo vber aller Menſchen gedencken je / vnnd allwegen auff begeben gelegenheit (vocatur) vnnd ſo offt die vmbgehende Ordenung vnnd nomination vnnd præſentation jhren F. G. vnnd dero löbliche Voreltern erreicht / menniglichs vnverhindert / vnnd ohne einigen eintrag jhres gefallens einen Pfarrherr / Caplan auff die Pfarr zu C. zu nominirn / zu præſentirn vnnd zuſetzen / vnnd alſo die Pfarrkirchen / vnnd Geiſtliche Lehen daſelbſt / vnnd der gantzen vordern Graveſchafft S. der gepühr zubeſtellen gehabt / vnnd noch auch / deſſen alles in rüwigem herbringen / ſtätter / vnwidertriebener poſſeſſion vel quaſi geweſen / vnnd von meniglichen vngeirret dabey gelaſſen worden / wie den weilandt der Durchleuchtige Hochgeborne Fürſt vnnd Herr / Herr P. M. zu B. vnnd H. hochſeliger gedechtnuß (wie gehört) ſolche Pfarr vnd Kirchen / da die Jhar vnnd nomination Ordnung herumb / vnnd ahn jhr F. G. kommen alſo beſtelt / vnd mit Perſonen / ſo der Augſpurgiſchen im Römiſchen Reich zugelaſſener Confeſſion verwandt ſeyn / auch dieſelben bißhero von der zeit jhrer der M. Vormundtſchafft / vnd von jhrer F. G. nun wol geändert werden mögen / vnnd auff der Vnderthanen vnderthenig anſuchen / vnd vmb mehres Friedlebens willen durch deroſelden beampten / dahin vnd darzu zubeſtellen laſſen / Vnnd dieſes alſo herbracht / vnd darauff in crafft ſolcher lang vnnd wol herbrachten Rechten vnnd Gerechtigkeiten verſchienen 88. Jahrs / in deroſelben Jahrs zahl vnd nomination zeit M. L. S. zu obgeſagt C. zum Pfarrherr / rechtmeſſiger weiß (wie obgemeldt) vnd ſich vermöge alten herkommens gepühret / eingeſetzt / denſelben (wie billich) darbey geſchützt / vnd handgehabt / biß dahero vorgeſtanden / folgende thätlichkeit vnd eingriff außgenommen.

Deſſen alles ohnangeſehen / hat ſich hochgedachter J. C. als Vormundt vnd Adminiſtrator in lebzeitten vorgemelts M. P. vnderſtanden / vnd jhren F. G. jetzo als G. F. vnnd Herrn Principaln Pflegſöhnen / als deſſelben Vettern vnd nechſten Agnaten / vnnd Lehens völgern zu vielgeſagten C. ahn wolgemelter lang vnd wol herbrachter nomination / vnnd andern Landtfürſtlicher Obernherlich Rechtens vnd gemeinſchafft / gerechtigkeit / verhinderung / ſperr vnnd eintrag zuthun / ſich allein vnerſucht erſt hochgedacht M. P. eigenwilliger weiß vnderfangen / vnd damit eines newen Kirchenregiments / vnd deſſelben miniſterij beſtellungs gerechtigkeit / ſich angemaſſet / dañ als mehr hochermelter Hertzog J. C. den 13. Octobris deß verſchienen 87. Jars zu obgeſagtē C. vngefehrlich mit 200. Pferden ankommen / hat er folgenden tag den in nomination Jaren rechtmeſſig (wie obgemelt) auffgeſtelten Pfarherrn vnd Superintendenten M. L. S. vor ſich beſcheidē / vnd in beyſeyn der Räthe / jhme durch den Cantzler J. R. ernſtlich vnd bey ſchwerer Cōmination vorhalten laſſen / jhre F. G. köndt vñ wölte diſem weſen länger nit zuſehē / ſondern gedächtē dero ſachē einmahl abzuhelffen / vñ ein end daran zumachen / wie ſie ſich dann allein darumb in Perſon dahin begeben hetten. Derwegen ſo

befehlen

bevehlen ſie mit ernſt/das er M. L. S. bey hoher vnvermeidenlicher ſtraff vnnd vngenadt ſich der Cantzel vnd Predigampts gäntzlich enthalten/den Pfarhoff innerhalb dreyen tagen raumen/auch in ſolcher zeit mit Weib vnd Kinder auß der Statt ziehen/vnd ſich vnverzüglich hinweg machen ſolte.

Wiewol nun gedachter Pfarzher ſich deſſen zum höchſten beſchwert / ſein vnſchuldt dagegen angezogen / vnd auff den Herꝛn M. als mit gemeines Herꝛn vnd reſpectiue collator angezogen / für gewalt vnd thätlichkeit / auch ſich nicht zu vbereylen gebetten/ vnnd letztlichen dahin erclärt/daß er vnerholts beſcheidts/ſeines G. F. vnd Herꝛn deß Herꝛn M. als der in derſelbē jrer F. G. nomination Jahren/ rechtmeſſiger weiß in der Pfarꝛ auffgeſtellet/jhme Cantzel/Predigampt/ſampt der Paſtorey vnd Superintendentz anbefohlen / wie er auch ohne der M. beampten jhme angelegten verbots/auß dem anbefohlenē Pfarꝛhöffe / vnd von ſeinen jhm vertrawten Schäfflein nit wüſte zuweichen / Jnmaſſen jhme auch ein ſolches ſeiner pflicht nach / damit er dem Herꝛn M. verbunden / nicht verantwortlich fallen/ jedoch hat ſolches alles nicht verfangen/ noch helffen wöllen/vnd ſolch rechtmeſſig bitten vnd nothwendig erbieten nicht ſtatt gefunden / ſondern jhme hierauff durch den Cantzler ferner vermeldet worden / er ſolle ſich nicht vnnütz machen / werde er dieſem deß J. C. bevelch nicht nachkommen/ſo wölle er jhm wol füß machen/vnd ein ſolch Exempel ahn jhm ſtatuiren/ daran ſich andere zuſtoſſen.

Darauff als bald nachfolgendē Sontags mit gewalt einen andern Pfarꝛherꝛn J. S. J. F. G. Hoffprediger auff die Cantzel zu C. für ſich ſelbſt eigens gefallens auffgeſtelt/ Als nun nach ſolchē verlauff / hochermelter Herꝛ Beclagter / viel gedachtem Pfarꝛhern jhme M. L. S. bey ſeinem Amptsknecht abermahl für ſich erfordern/vnd auff ſein rechtmeſſig auſſenbleiben / vnnd nicht erſcheinen / jhnen als dann mit gewehrter handt / Soldaten/ Muſcatierern/Helleparthierern/auß dem Pfarhoff mit gewaldt abholen/vnd abzuführen/jhme allda in beyſein deß F. von P. vnd anderer durch viel gemelten Cantzler vermelden laſſen. Er M. S. ſolte vnwägerlich jren F. G. ahn orthen / ſie jetztmahls verreiſen würden/nachfolgen.

Wiewol nun er M. S. abermals obangedeuter maſſen zum höchſten darfür gebetten / vnd ſich auff ſeinen G. Herꝛn M. referirt vnd gezogē/ Jſt er M. eilendts auff ein Kutſchen mit ſechs Pferden geſetzt / vnd neben offternantem Cantzler/ vor deß Hertzogē Reyſigen Zeug hero / ſo vngefehrlich in die zwey hundert ſtarck geweſen/ durch die Statt offentlich / ſchnell vnd geſchwindt geführt / dann volgendts in das Schloß zu A. geſchlept/vñ daſelbſt etliche tag verwahrlich vñ gefänglich enthalten / vnnd jhme letzlich den Pfarhoff zu C. vnnd Cantzel / auch das Landt mit Weib vnnd Kindt zu raumen / ſich nicht mehr der endts begeben / noch daſelbſt betretten zulaſſen / bey höchſter ſtraff geboten worden. Darauß er abermahls vber ſein vnderthenig purgieren / referiren/ Rechtlichs erbieten vnnd bitten nichts erhalten können/ſondern durch eine darzu beſtelte fuhr ſampt Weib vnd Kindt zum Landt hinauß / von dannen biß gehn W. abgeführt/vnd daſelbſt als auff frembder Obrigkeit grundt vnd boden von ſtatten gelaſſen worden/doch zuvor vnd ehe er der Gefängnuß erlaſſen / bey Biedermans trewen vnd glauben angeloben vnd verſprechen / nicht widerumb in C. oder ins Landt zu kommen/vnd alſo in effectu das P. vnd M. vnzertrent gemein Gebiet verſchweren müſſen/ welches eben darfür zuachten / als wann er noch in verhafft were oder gefänglich enthalten würde.

Wann dann ſolche vnd dergleichen erzehlte vnbilliche gewaltſame thätigkeit/ handelung/ newerliche eingriff/ vergwaltigung vnd pfandung im Recht vnd Reichs Conſtitution / bey hoher ſtraff vnnd peen verbottē / vnd dann in ſonderbarn vnderſchiedlichen Reichs Conſtitutionen von pfandungen vnd andern verſehen iſt/welcher geſtalt die beyde theil dem Reich ohne mittel (wie diß falß) vnderworffen dem vbereilten vergewaltigten anruffenden in ſolchen fällen ſchleunig verholffen werdē

ſoll/ vñ das oberzehlt factum auff erſt angeregt conſtitition ſeiner art vnd beſchaffenheit noch genugſamb qualificirt; dardurch E.F.G. Iuriſdictio ohn allen zweifel fundirt.

Als iſt an dieſelben Anwalts/in Namẽ ſeiner G. ꝛc. F. vnd Herrn Principaln der. Herrn Vormünder junger M. zu B. vndertheniglich vnd Rechtlichs begerẽ/ jnen wieder Hochgeborn J.E.H. ꝛc. Vnd deren J.F.G. Oberamptman zu E. Crafft angezogener conſtitution von pfandungẽ/ Mandatum ſine clauſula de relaxando vel quaſi & reſtituendo zu Relaxierung abgetrungener pflicht vnnd verſprechung gepürlicher reſtitution / daß ohne Recht ab vnd entſetzung Pfarherrs zu vielbeſagten E. Cum annexa Citatione &c. In gewöhnlicher form gnediglich zuerkennẽ vnd mit zutheilen / E.F.G. vnnb verhülfliche juſtitiẽ in vnderthenigkeit anruffend.

I. M. V. ſubſcrip.

Decretum.

DIeweil ſich der Procurator nit/ wie ſich vermöge der Ordenung gepührt ſubſcribirt (ſcil. cauens de raro & mandaro) ſo iſt jme dieſe Supplication widerumb herauß gegeben worden. 13. Junij. Anno 88.

Die ſequenri irerum fuit hęc ſupplicatio exhibita cum ſolita Procuratoris ſubſcriptione, ſcilicet cum caurione, cauens de rato & mãdaro. Decretũ igitur abgeſchlagen den 28. Junij Anno 89.

Primo, quia videtur hoc factum magis turbationẽ, quam pignorarionem ſapere. Secundo, quia ius conrra quærendũ in ſpecie nõ exprimitur. Tertio, quia Parochus non viderur eſſe res tertia & innocens, ſed nocens, ſeu res ipſa potius. Quarto, vnde ſine præiudicio cauſæ Principalis ſine clauſula mandare non poſſumus, ſed tale mandatum haberet vim ſenrentiæ diffinitiuæ, & cauſę principali præiudicarer. Quinro, quia prę ſentandi Ius anrea pro indiuiſo habuerũr, iam per ipſas partes eſt diuiſum, vnd ſind die zwey Jahr/ ſo der M zu præſentiren gehabt / verlauffen / alſo daß jetzo ius præſentandi an dẽ J.E. iſt/ propter idem factum auff die vier fäll petitum fuit, denegatũ. Sexro, quia hac ratione conſequeretur ſupplicans illud ipſum, quod antea in prima ſupplicatione fuit denegatum. Septimo, quia hoc factum ſuper conſtitutione pignorationis qualificatũ non eſt. Sequeretur enim hac rarione magna conſtirutionum Imperij cõfuſio, ira vt quilibet poſſet ad ſuum captum eaſdem interpretari, & in præiudiciũ primæ inſtantiæ der Außträg proceſſus in Camera obtinere. Quare mandatum petitum ſupplicantibus eſt denegandum.

ut apparet ex narratis ſupplicationis, præcipue autem ex tranſactione cum prima ſupplicatione, vbi mandatũ pro-

D.N. Dicebat er wölle es ſuper conſtitutione arreſtorum lieber erkennen/ maxime ſi vocabulum arreſti intelligimus, prout quidã dominorum concluſerunt, vt comprehendar eriam impedimentũ alicui illatum, de quo in libro reſolutorum. Hæc ſupplicatio primo fuir dara domino N. cui adiuncti fuerũt D.N. D.N. & D. N. qui petirum mandatum decernere voluerunt. Maxime D. N. Refer. ſed poſtea ad inſtanriam D. N. prioris Referentis vna cum dominis in margine aſſcriptis, qui ad primam ſupplicationem fueranr deputati, eſt exhibita, etiam per eoſdem decretum datum.

OBSER. XXXIII.

Supplicatio pro Mandato auff die pfandung *Exhib. 16. Iunii Anno 89.*

S. contra B.

SVMMARIA.

1 *Pecoris appellatione continentur tantum quadrupedes, quæ gregratim paſcuntur.*

2 *Anſeres pecorum & animalium nomine non comprehenduntur.*

3 *Galli maxime Indiani, vbi conſuetudo habet, etiam gregatim paſci ſolent, debet tamen ea conſuetudo in iudicio allegari.*

HOchwürdiger ꝛc. Anwaldt der Edlen vnd Ehrnveſten E. vnd W.R. von S. zu G. gebrüder. Bringt E.F.G. wider die auch Edle vnd veſte E. B. von H. vnd F. von E. zu W. Clagendt für.

Wir

Wiewohl das adelich Geſchlecht/ derē von S. ſo wohl auch der clagendē Junckern liebe Voreltern ſelige vber im Rechtē verwahrte Zeit/ den Vietrieb vnd Weidt mit gehörntem vnd vngehörntem Viehe/ auff der gantzen G. Marckung/ vnnd ſo wohl auff der beclagten Junckern vnd gemeinē Gutern/ als den jhrigen ohne männigliches eintragen vnd verhindernuß rühig haben herbracht/ genützt vnd genoſſen/ auch in ſtiller poſſeſsion vel quaſi ſolches Viehtriebs vnd Weidens Gerechtigkeit geweſen/ vnd noch billich dabei vnentſetzt gelaſſen werden ſollen/ Deſſen jedoch vnbetracht/ habē die beclagte Junckern durch jhre Hinderſaſſen/ vnd Diener daſelbſten zu G. vnd auß jhrem beuelch/ geheiß vnd ratificatiō den acht vnd zwantzigſten Septembers deß jüngſt verſchienen acht vnd achtzigſten jars/ auff einen acker hinder dem Obernſchloß gelegen. jhren clagendē Junckern vier welſche Hüner/ mit gewalt nemen vñ abpfänden laſſen/ der meinung ſie jhrer vber menſchen gedencken herbrachten vnnd erſaſſenen Triebs vnnd weidens Gerechtigkeit mit gewalt zu entſetzen/ vnnd jhnen ein newe zuvor vnerhörte vnd vngewöhnliche dergleichen Gerechtigkeit/ auff berürter G. Marckung zu ſchöpffen vñ zuerzwingen.

Weil dann ſolches den gemeinen beſchriebenen Rechten/ wie auch der Reichs Conſtitution von Pfandungē Anno &c. 48. auffgericht/ ſtracks entgegē/ vnd darin verſehen/ daß dem gepfändten theil zu reſtitutiō deſſen/ ſo jhme abgepfandt/ mādata ſine clauſula erkānth werden ſollen/ auch gegenwertigē fals dieſes Kayſ: Landgerichts Juriſdiction zwiſchen den Clägern vnd Beclagtē/ als gefreyttē vom Adell/ vnd deß H. Reichs Ritterſchafft mitverwandten/ fundirt. Solchē nach iſt Anwalts an ſtat der clagendē Jückern vnderthenige bitte/ jhme ein mandat auff erſtberürte conſtitution der Pfandung darin Beclagtē bey einer benantē pön aufferlegt werde/ dem cläger die vier abgepfändte Welſchehüner/ ahn dem Ortt da ſie abgepfandt worden/ oder wo derē eins oder mehr nicht vorhanden/ den billichē Landtleufftigen werth darfür ohne entgelt vnnd auffzugk zureſtituirn vnd zuerſtatten mit angeheffter Citatiō auff einen benanten tag ahn dieſem Key: Landtgericht zuerſcheinē/ vnd gleublich anzeig zuthun/ daß ſolchem außgangenem Kay: Mandat alles ſeines inhalts gehorſamblich gelebt ſey/ vnd dann die vrſachen ſolches wiederrechtlichen Pfandens darzuthun vñ außzuführen/ gnädiglich zuerkeñen vnd mitzutheilen/ wie ſolches am förmlichſten vñ fürträglichſten gebetten werden ſoll/ kann oder mag.

I. C. L. carens

Votum.

Quare Supplicans in genere narrat ſe habere den Viehtrieb vnd Weide mit gehörntem vnd vngehörntem Viehe.

Putarunt Domini per caſum illum
in Supplicatione allegatum, Supplicā-
tem in ſuo genere paſcendi pecora tur-
batum non eſſe, pecoris enim appella-
tione † cōtinentur tantū quadrupedes, 1
quę gregatim paſcuntur *l. 63. Legati hær.*
§. pecoribus de leg. 3. Vide Briſſon. Hottom.
Spec. in Lexic. Pecoris. Gallia: Gallina, Item
anſeres † pecorum & animalium no- 2
mine non comprehenduntur. *l. 64. de*
leg. 3. Bart. in ſuo repert verbo Gallina. Et
quamuis in quibuſdam locis conſuetu-
do ſit, quod etiam Galli, præſertim In-
dianici (vt vocant) gregatim paſci ſole-
ant, quia tamē illa nō † allegatur, in cō- 3
ſideratione habita etiam non fuit. De-
buiſſet igitur in ſpecie magis narraſſe,
ſe habere etiam jus paſcēdi bipedes vel
Gallos Indianicos, & qui ſunt eiuſdem
generis. Decretum igitur ſequens, Sup-
plicationi inſcriptum auff fürbrachte
narrata abgeſchlagen. *in conſ. 21. Ian.* An-
no &c. 89. Refer. D.

OBSER. XXXIV.

Supplicatio pro mandato & Citatione auff die Pfandung *& de non offendendo* E. *contra* F.

ANwaldt gemeiner E. Ganerbē zu S. &c. contra B. Abbatē deß Stiffts F. Supplicādo dicit, in jure communi ordinationib. & cōſtitutionibus prouiſum, vt nemo cuiuſcunque Status ſuam conditionem & quacunque

de cauſa, vel quouis colore quæſito in ſua poſſeſſione vel quaſi, Vergwaltigt/ Pfänden/deſſelbigen Vnderthanen/vnd angehörige gefänglich einziehe / zu vngepürlichen gelübdt trunge / vel aliàs extra viam Iuris beſchweren: ſonder ein jeglicher ordenlichs Rechtens ſich ſolle begnügen laſſen/iſt E. Ganerbē das Dorff EE. mit aller Juriſdiction / mit Ober vnd Nieder Herzlichkeit/mit gebetten verbotten/ſampt dem Iure Patronatus oder Colatur in der Kirchē daſelbſten/wie auch in der Capellen / ſo auff dem Bergk der Miltenbergk genandt / im Ampt S. leigendt/zuſtändig / Jnmaſſen ſie vnnd deren Vorfahren in poſſeſſione vel quaſi vber aller Menſchen gedencken deroſelben rüwig vnd ohne mänigliches eintrag (auſſerhalb was newlicher zeit thätlicher weiß/ von Hochgemelten Fürſten de facto fürgenommen worden) geweßen/vnd alſo noch billich bey ſolcher jhrer wolherbrachter beſitzlicher Gerechtigkeit gelaſſen/gehandthabt/ vnnd geſchützt werden ſollen. His non attentis hat der Apt von F/den 14. Septembris Jüngſt abſque vlla legitima cauſa eigenen verbottenen Gewalts/ durch ſeinen Amptknecht auff B. als Vogt vnd Freybotten ſampt etlichē Dorffſchafftē mit gewehrter Handt in das Dorff EE. ein vnuerſehenen thätlichen einfall thun/ vnnd ein jhren diener J. H. genandt/ ſo vber 60 Jahr alt/ alß in ſeinem Hauß daſelbſten gefänglich angenommen/vnnd mit gewalt nach B. geführth/vnd jhne alſo alter vñ vnuerſchuldter weiß vier Nachten darinn liegen laſſen.

Poſtea vero ob er wohl durch fürbit deß gantzen Stammens zu M. bey dem Apt inein andere / vnd was Sauberer gelegt worden/ So iſt den 20. Decembris verſchienen auff ein Bericht / ſo der Vogt von B. dicto Principi ſuo gethan / ein ander ſchrifftlicher Beuelch kommen/daß gemelter J. H. innerhalb acht tagen 200. thaler erlegen/oder wieder in die enge vbelſchmeckēde Gefängknuß geworffen werden ſoll / alles der meinung Jhrer F G. durch ſolche eingrieff/ gefährliche einziehung / vnnd geübte Pfandung eine vermeinte ſubiection vnd newe Gerechtigkeit deß Iuris Patronatus, oder Collatur halben / in der Kirchen bemeltes Dorffs EE. auch daſelbſt geſeſſene Vnderthanē/ wie auch in der Capell auff gemeltē Berg de facto zu ſchöpffen vnd ermelten E. Erben/Jhrer obangezogenen vhralten Poſſeſsion vel quaſi berürter Gerechtigkeit das Ius patronatus oder Collatur halben in der Kirchen gemeltes Dorffs E. auch daſelbſt eigenes gewaltthätlichen Willens zu entſetzen vnnd zu deſtituiren/ cum ita ſint & vtraque pars Imperio immediate ſubiecta: Ideo petit contra D. Abbatem Mandatum, & Ladung auff die Conſtitution der Pfandung / darzu auch den mehrgedachten E. Ganerben diener herfüro weniger nicht / dann jetzt beſchehen / thätlicher gefänglicher einziehung befahren müſſen/ wie denn jhr Diener einer/ ſo jetzunder Vogt zu S. iſt/ auff dieſe ſtund nicht ſicher auß der Behauſung ziehen darff / ein mandatum de non offendendo in communi neceſſaria forma zu erkennen / vnd bitte ſolche Proceß nicht allein/ wie gebetten/ ſonder in alle andere wege / wie das am förmlichſten geſchehen ſoll kann oder mage. Nobile Iudicis officium pro omni Iurium remedio humiliter implorans.

Decretum Abgeſchlagen in conſilio M. R. octauo Octobris Anno &c. 74. Nam Supplicans non rectè narrat ratione Iuris patronatus. Ideoque ſimpliciter denegatur.

OBSER. XXXV.

Secunda Supplicatio pro Mandato & Citatione.

MAior propoſitio, vt in proxima præcedenti Supplicatione E. Erben/neben andern freyen Rittermäſsigen vnnd Burggütern/ auch ein Dorff EE. genandt haben/ welches jhnen mit aller Juriſdiction/ Ober / Herlich/ vnnd Gerechtigkeiten daruon nichts außgenommen / ſampt dem Iure Patronatus oder Collatur in der Kirchen daſelbſten wie auch in der Capellen ſo auff dem Berg Milte-

Multeberg genant liegendt/ zuſtändig iſt/ Inmaſſen ſie vt in præcedenti Supplicatione in illo articulo, &c. His non acceptis habē die Amptknecht auff B. Vögt vñ Freybott/ ſampt etlichē Dorffſchafftē/ auß jhres Herrn Apt zu F. beuelh den 14. Septembers Jüngſt mit gewapneter Handt in das dorff E. ein vnuerſehenen thätlichen einfall gethan/ vnnd den E. erben einen Diener G. H. genandt/ ſo vber 60. Jahr alt/ vnnd Holtzförſter zu E E. in ſeiner behauſung daſelbſt gefänglich angenommen/ vnnd mit gewalt auff B. gefürth/ vnd in eine enge vbelſchmäckende Gefängnuß/ darinnen vormahls nur die jenigen ſo mit Diebſtal begriffen/ oder ſonſt vnehrliche Händel begangen haben/ gelegt worden ſeyn/ vnnd jhnen alſo vber vier nacht darinnen liegen laſſen/ allein deren vhrſachen halben/ dieweil ſeine Junckern die E. Erben zu E E. einen eignen Pfarrherrn angenommen/ vnnd daß derſelbe auff den Sontag/ ſo der 12. dieſes verſchienen Septembris, auch eben Kirchweyhe zu E E. geweſen/ hat predigen wöllen/ vnd aber die F. Amptknecht ſampt dem Pfarrherrn zu S. auff bemelten Sontag gleichfalls alda ankommen/ vnnd ſie das Predigampt mit gewalt verſehen wöllen/ daß er J. H. Holtzförſter jhnen ſolches nicht hat wöllen geſtatten/ ſonder fur Gewalt gebetten/ vnnd ſeiner Junckern Pfarherrn predigen laſſen/ wie ſich dann obgedachter Apt zu F. gleicher geſtalt in obgemelter Capellen auff dem Bergk zu M. mit gewalt alda predigen zu laſſen in verſchienem 73. ꝛc. jahr/ nach Sontag decollationis Ioannis, vñ im jetzigen 74. Jahr nach Pfingſten auch eingetrungen hatt/ da doch Ihre F. G. eben ſo wenig Gerechtigkeit haben/ alß zu E E. ꝛc. Wiewol aber gedachter J. H. durch fürbitt deß gantzen Stammen zu M. bey ꝛc. F. ꝛc. dieſer ſchandlichen Gefängnuß erledigt/ vnnd ſonſt in ein ſauber Gemach gelegt worden/ ſo iſt doch den N. verſchienen ein ander ſchrifftlich beuelch kommen/ daß gemelter H. inwendig acht tagen 200 thaler erlegen/ oder in die enge vbelſchmeckende gefängnuß wieder eingezogen werden ſoll/ daß nun bemelten alten Mann/ ohnangeſehen ſeiner anderer gefänglichen enthaltung hoch beſchwerlich/ vnnd zubeſorgen/ ſolches auch allbereit ervolget ſein/ welches alles dahin gericht daß Hochgemelter Fürſt vnnd Apt ꝛc. vermeint vnnd ſich vnderſtehet durch ſolchen angriff/ gefänglich einziehung vnnd moleſtierung ein vermeinte Gerechtigkeit im Dorff E E. vnd der Kirchen daſelbſt/ vnnd dann in der Capellen auff dem Bergk M. vnnd mehrbemelte E. Ganerben/ jhrer obangezogenen Vhralten poſſeſsion: vel quaſi berürter Ober/ vnnd Gerechtigkeiten/ deß Dorffs E E. vnnd deß Iuris patronatus ſiue collationis der Kirchen vnd Capellen eigenes Gewalts zuentſetzen vnnd zudeſtituiren.

Dieweil dann in ordine neben andern/ vnder dem tittel/ daß von Pfandung vnd gefangenen wegen verſehen/ welcher geſtalt in ſolchem vnd dergleichen Fällen vnnd Sachen/ ſo die zwiſchen den Partheyen dem Reich ohne mittel vnderworffen (wie in gegenwertigē Fall iſt) beſchehen/ zu erledigung der gefangenen vnnd wiedereinbringung der Pfandt in Camera vmb mandat möge vnnd ſoll angeruffen/ die erkänth/ auch weitterung verhütet worden

Duo petit vigore dictæ conſtitutionis contra Abbatem mandatum auff die Conſtitution der Pfandung/ darinnen Abbati bey einer gewiſſen Pön ernſtlich gebotten würde/ obberürten E. Ganerben jhren Diener. ꝛc. H. aller verglibdung vnnd zugefügten beſchwerung/ abſque vlla mora vel exceptione, vnd ohne alle entgeltnuß/ doch auff gepürliche wieder einſtellung Ihren ꝛc. Fall. ꝛc. zurelaxiren vnd ledig zulaſſen/ mit angehengter Ladung/ Darzu auch dieweil mehrgemelte E. Ganerben/ vnnd jhre Diener hinfürn weniger nicht dann bißhero beſchehen/ gleichmäſsiger moleſtirung vnnd thätlichen gefänglichen einziehung von hochermelten Ihren F. G. obgemelter Amptleudt vñ Beuelchhaber

ſich

ſich beſorgen müſſen/ wie dan dero Ehrnveſt Diener einer ſo Vogt zu S. iſt/ auff dieſe ſtundt nicht ſicher auß ſeiner Behauſung ziehen darff/ auch keiner andern vrſach halben/ dann daß er in der Capellen auff dem Bergk M. den Pfarhern/ ſo die Amptleut d. Abbatis züſtändig/ dahin geführt/ alda zu predigen/ nicht geſtatten wöllen/ oder aber / da er ſolte von dem F. bekommen werden/ 100. thaler ſo jhme zur Straff abgefordert wörden/ erlegen müſſte/ bey ernſtlicher Straffen zu gebietten/ die E. Ganerben in jhrem Dorff EE. vnd der Kirchē daſelbſt/ auch der Capeln auff dem Bergk M. vnmoleſtirt zulaſſen/ vnd dann wieder deren angehörige Diener/ Beampten vnd Vnderthanen ahn jhrem Leib/ Haab vnnd Gütern/ mit der that vñ gewalt/ dem Recht vnd Reichsordenung zuwieder nichts fürnehmen zuüben/ oder zuhandeln/ vnd alſo ſie die Eberſteiniſche Ganerben / bey jhrer wol hergebrachten vhralten Gerechtigkeit vnd rühigem Beſitz bleiben zu laſſen vnd hierüber gepürliche; notwendige Proceß/ vnnd alles das jennig zuerkennen/ vnnd mit zutheilen/ was ſich nach geſtaltt vnd gelegenheit dieſer Sachen vnd Handelung von wegen dero Rechten/ vnd deß H. Reichs Ordenung vnnd Cammergerichts gebrauch gepürth.

Läſt man es bey vorigem Decret bleiben. 19. Octobris Anno &c. 74.

OBSER. XXXVI

Ferner Supplication *pro Mandato inter eaſdem.*

PRemiſſa in euentum petitione pro venia agendi nomine Q. von K. L. von M. vnd andere gemeiner E. Erben/ denuo ſupplicando proponit.

Wiewol ſie Clägere/ neben andern Freyen Rittermäſsigen vnnd Adelichen Geműttern/ auch ein Dorff EE. im Stifft F. gelegen haben/ welches jhnen mit aller Jurisdiction / Ober Herlich vnd Gerechtigkeiten gantz vnd gar/ dauon nichts außgenommen/ zuſtändig/ Deſſen auch ſie vnd jhre vorfahren/ länger dañ ſich Menſchē gedächtnuß erſtrecken mag/ in cõtinua poſſeſſione vel quaſi geweſſen/ vnd billich noch ſeyn ſollen. His vero omnibus nõ attentis hat Balthaſar Apt zu F. durch ſeine Amptknecht/ Vogt/ vnd Freybotten zu B. ſampt etlichen Dorffſchafften ꝛc. vt ſupra. auff B. in ein vnleidliche harte beſchwerliche Gefängnuß legen laſſen/ vnnd ſolches allein darumb/ daß er auß beuelh jhrer der Cläger/ in angeregtem Dorff/ dann auch in der Capellen auff dem Bergk M. ſo ein pertinenter deſſelbē Dorffs iſt (ahn welchen beyden orten auch ſie Clägere die Collatur vnnd das Ius patronatus, item daß exercitium Religionis nach der Augſpurgiſchē Confeſsiõ haben) Jhren F. G. ein Jeſuiter auffſtellen vnd Predigen zulaſſen nicht geſtatten wöllen/ auß welcher gefängnuß er auch jhn nicht erledigen will/ er habe dann 200. thaler zur Straff erlegt/ alles ea intentione/ dardurch in viel berürtē Dorff/ vnder deſſelben pertinentien ein vermeinte Gerechtigkeit der Hohen Obrigkeit vnnd Jurisdiction/ deßgleichen der Collatur vnnd exercitii Religionis zu ſchöpffen/ Sie Clägern aber dero ſelben wolherbrachten poſſeſsiõ vel quaſi zu entſetzē.

Dieweil dann ſolches nicht allein juri comuni, verum etiam ordinationibus & receſſibus, fürnemlich aber den gemeinen Religiõ frieden gäntzlichen zu wieder vnd entgegen iſt/ vnnd aber ſonderlich in der Conſtitution des fahens vnd Pfändens ſalubriter & bene prouiſum, wie vnd welcher geſtalt ſolchen vnd dergleichen gewaltthätigē eingriffen vnd verſtrickung/ ſi inter partes immediate Imperio ſubiectas (vt hic eſt) beſchehen/ begegnet werdē ſoll. Ideo petit cõtra Principem zu erledigung gedachts verſtricktē vnd außfuehrung angemaſter Gerechtigkeit. Mandat vnd Ladung auff ermelte Conſtitution deß fahens ꝛc.

Läſt man es nachmahln bey vorigem Decret bleiben. 25. Octob. eod.

OBSER. XXXVII.

Noch ferner Supplication pro Mandato inter eaſdem.

AVff abermahls erfolgt außſchlägig Decret præmiſſa petitione, pro venia

venia agendi nomine D. von R. ec. Supplicando für ec. vt in præcedenti, &c. Alles ea intentione hierdurch vielberürten Dorff vnd deſſelben pertinentien ein vermeinte Gerechtigkeit der hohen Obrigkeit vnd Juriſdiction zu ſchöpffen/ vñ ſie Clägern aber dero wohlhergebrachten poſſeſsion vel quaſi de facto zuentſetzen. Dieweil dann ſolches nicht allein Iuri &c. fürnemlich aber dem allgemeinen Landfrieden zuwieder ec. vt ſupra.

OBSER. XXXVIII.

Summaria præcedentium Supplicationum.

PRima. Supplicantes habent pagũ EE. cùm omnimoda Iuriſdictione & Iure patronatus. Ex illo pago Abbas abduxit captiuũ Miniſtrum, qui poſtea ad interceſſionem M. in mitiorem carcerem poſitus, poſtea auff bericht deß Vogts von B. ei iterum iniungitur, vt aut fideiubeat pro 200. thaler/ aut redeat in priſtinum fœtidum carcerem, hoc ab Abbate, quærente Iuriſdictionis & Iuris patronat⁹ cauſa in dicto Pago. Petit ſimpliciter mandatum de non offendendo. Referens inquit non concludẽter narrar ratione Iuris patronatus, ideo cum duobus adiunctis ſimpliciter denegauit.

Secunda Supplicatio 12. Septembris, deß Apts Pfaff von S. iſt kommen in das Dorff E E. daſelbſt auff der Kirchweihe zupredigen/ Supplicantium diener poſtea captus, dixit, ſeine Junckern haben einen Pfarherr angenommē/ den wölle er predigen laſſen/ bette für gewalt. Anno &c. 73. vnd 74. nach Pfingſten/ Apt in der Capell auffm Bergk gleicher geſtalt vnnd gleichem gewalde predigen laſſen: miniſter beampter E. contradicens captus eſt quærendæ Iuriſdictionis & Iuris patronatus cauſa timent Subditi Supplicantium, præſertim der Vogt/ qui etiam contradixit, ne capiantur, petit relaxari miniſtrum, vnnd jhnen ſeiner Gelübb ledig zulaſſen. Ref. Contendunt partes de Iuriſdictione tantum. Läſt bey vorigem decret bleiben/ quia non narrauit Ius.

Tertia Supplicatio. Supplicantibus gepühre alle Juriſdiction/ wie dann auch nach der Augſpurgiſchen Confeſsion/ videlicet jus patronatus, vnnd exercitium Religionis haben/ ſeyndt immediate ſub Imperio, vltra memoriam Domini in poſſeſſione, facere Abbatem quęrendæ Iuriſdictionis & collaturæ cauſa, quia hoc factum contra Religion- vnnd Landfrieden. Petit mandatum den Verſtrickten zurelaxiren / & vt Abbas deducat jus ſuum, ſi quod habet. Omittit iam Mandatum de non offendendo. Decret. Läſt man es nachmahls bey vorigem Decret bleiben / videtur factum intuitu Religionis, quæ ſuam habet conſtitutionem & proceſſum.

Quarta Supplicatio. Auff die Conſtitution deß Fahens vnd Pfändes præmittit veniam agendi in EE. vnnd auff jhren freyen adelichen gütern Abbas miniſtrum gefangen / dieweil er exercitii Religionis halb eingeredet/ Jhme Juriſdiction im Dorff zuſchöpffen. ec. Refer. Videtur ſuper hac Supplicatione proceſſus decerni poſſe. Narrat enim omnimodam Iuriſdictionem pagi pertinere ad Supplicantes & tamen Reum actum Iuriſdictionis voluiſſe exercere in Pago, quem cum prohibere vellet officialis Actorum, ideo eum captum, ſic vt d. Reus conetur per hunc actũ nouum ius quęrere Iuriſdictionis, ſcilicet Actores ſpoliare, & per conſequens conſtitutio pignorationis habet locum. Sed ipſi Referenti videnť ſcopę diſſoluræ, nec minor necti maiori. Nam etiamſi narretur, omnimodam Iuriſdictionẽ ad Supplicantes ſpectare, nõ tamen additur, quam ſpeciẽ Iuriſdictionis tentauerit Reus, minus autẽ Actor eam habuerit, ſed in ea turbat⁹ fuerit. Genus .n. abſq; ſpecie in hoc caſu eſſe nequit: Imo etiã quis Iurisdictionẽ tanq̃ genus habere: alter vero eiuſdem generis aliq̃ ſpeciẽ poſſidere videť, ita vt nõ ſemper ſequať, *habet omnẽ Iuriſdictionem, Ergo etiam eius ſpecies*, præſertim hic vbi ponitur dictũ pagum ſitum in Abbatia F. & Eccleſia aliâs, vti dicitur, non ſit acephala. Nam ex ſuperi-

oribus

oribus animaduertere eſt, maxime in ſecunda, Abbatem potiorē & antiquiorem eſſe poſſeſſorem, & quod M. qui ſit cōſors ſupplicantium; vna interceſſerit pro captiuo, ac quod ibi dicatur, quaſi nouiter Concionator ab Actoribus conſtitutus fuerit. Ideo cum in ſpecie non exprimatur, quale Ius controuerſum, vel quid noui Iuris Reus ſtudeat, hic nihil poſſum decernere propter iam dicta, præſertim incipiendo hic à mandato & præcepto. His adiumento eſt, poſtquam conſtat de facto, id factū ſane abſque cauſa eſſe nequit, quæ tamen in vltima ſupplicatione male & ſtudioſe omiſſa. Cum igitur hæc ex tribus prioribus manifeſta & nota ſatis, adhuc cenſeo totum negotium ſapere religionem, ſuamque poſſeſſionem, quę, vt quoq; ſupra dixi, ſuas Leges, præſcriptum, ſtylum & proceſſum habet. Fruſtra ergo implorat Extraordinarium, qui ordinario remedio agere poteſt, nullum reperitur præiudiciū in cauſis ſapientibus religionem, Ordo non turbandus, vnumquodque habet ſuum locum. Mallet quartā ſupplicationē Procuratori reddere ſine decreto, & indicare priora decreta ſufficere, & ſi ſchedam viderit adiectam, daß er vnd ſein Subſtitut der gepür ſich wol wiſſen zuverhalten/ & alium eſſe Referentem, ſey der Zettel vngefähr darzu kommen.

Secundus. Primam ſupplicationem denegauit, quia narrat factum propter Ius patronatus. Damit das factum captiui ſerui nichts zuſchaffen/ & potius turbatio Iuriſdictionis. Secunda & tertia Supplicatio ſunt ſaltem Religionis, quæ habet peculiarem proceſſum, & ſingulare remedium: non poteſt allegari præiudicium auff die Pfandung in cauſis Religionis, ſi eſſet decretū, tunc male ſupplicatione Ius quærendum nō ſatis ſpecificatū. Quarta eſt magis turbatio. Quoad hanc ſcilicet ſupplicationē, audiet aliorum dominorum ſententiam.

Tertius. Eſt cauſa religionis: ergo nō decernendus proceſſus auff die Pfandung ex ſtylo Cameræ, cum nullum extet præiudicium der Außträg/ & extraordinaria, ergo reſtringenda. Habetur remedium ordinariū, facta intuitu religionis in ſingulari conſtitutione non confundenda hæc, nec dominos ſuos nimirum onerare. Ideo iſt er ſeiner vorigen meinung/ vnd kan nichts erkennen. Turbat me in mea conſcientia, in iure patronatus fauore liberationis captiui, muß ers wohl erkennen. Sed hic caſus prouiſus eſt ſingulari conſtitutione. Ergo non confundenda. Schlegt ab. &c.

Quartus. Si mihi ſup hac poſtrema ſupplicatione iudicandum eſſet tantum, maior obijceretur difficultas: ſed quia hæc pcedunt, quæ ſpeciatim explicant ea, quæ hic in quæſtionem deducuntur, ideoque ſe facilius expedire. At primo præſupponit, concurrentia remedia eſſe conſtitutionis fractæ pacis, religionis, pignorationis, mandatorum ſine clauſula, & Arreſti, quæ cum modo ſunt contraria ſibi, & tamen in alijs plura, in alijs pauciora requiſita interuenire oporteat, vel plurimis præiudicijs declarari poſſunt. Secundo Anteceſſores noſtros etiam cum factum qualificatum fuit auff den Landfrieden/ tamen cum petitum fuit mandatum pignorationis, id decretum fuiſſe, præſertim de relaxando. Idem etiam nuper obſeruatum fuit in quatuor aut quinque præiudicijs, primo in cauſa Ortenburg *contra* Beyern. Deinde conſtitutio pignorationis eſt valde generalis, ibi warumb oder auß was vhrſach/ quocirca competit etiam competentibus conſtitutionibus, vt Religionis & fractæ pacis. Tertio ponit rectius perijſſe mandatum pignorationis, quam proceſſus auff den Religionfrieden. Nam nō conſtat vtrum deiectus ſit. Quoad ius patronatus & exercitium religionis in dicto pago, ſed turbationem factam inde, quod miniſter contradicens captus ſit. Nec minus ordinaria eſt cōſtitutio pignorationis, quam religionis, cum ſpecialior hæc ſit, illa generalior, & cum de relaxando agitur, ſiue qualificatum ſit auff den Religionfrieden/ nihilomi-

hilominus tamen ſi cætera conuenirent, peti etiam poſſe mandatum ſuper cōſtitutione pignorationis, & maxime hęc inter ſe concurrunt ad liberationē & relaxationem captiui. Ponit etiam ſtandum eſſe narratis. *l. cum quædam puella & ibi Doctores de Iuriſdictione Mynſ. obſ. 9. 10. centuria ſecunda.* Item generalia per ſpecialia antecedentia explicari. *lege ſi ſeruus. §. plurium. §. de lege prima.* Addit in Iuribus ſubalternis, cum alterum ex altero oritur, & tum poſito vno alterum quoque locum habeat, ſufficere exprimere vnum, ſi alterum tantum ſit declaratum. His ita poſitis ad Hypotheſin. Putat noſtra omnia requiſita intercedere, & ſecundum communem obſeruationem. De perſonis conſtat immediate ſubiectis Imperio. Item tertiam eſſe tertiam, & captum hominem nullum committentem maleficiū, qui fons eſt pręcipuus huius conſtitutionis. Item interuenire non modo ius, ſed etiam ſpeciale. Nam à principio narrant Supplicantes, ſe in poſſeſſione vel quaſi non modo omnimodæ Iuriſdictionis, ſed etiam Iuris patronatus & exercitii Religionis fuiſſe. Dicitur commiſſum factum, vt pignorans ſibi jus acquirat, & forte juriſdictionem in pignoratione & in jure patronatus, & vt alterū deſtituat ſua quaſi poſſeſſione, & jure patronatus. Quarto cū nil deſideratur, quam vt mandatum decernatur. &c. Saluo.

Quintus. Etiamſi Abbas miſiſſet Concionatorem Auguſtanæ Religionis, tamen E. non admiſiſſet, in præiudicium Iuris ſui patronatus, repetit fundamentum Quarti, Erkāntnis.

Sextus. Quia in vltima Supplicatione, ad quam ipſe ſit inuitatus, nullum Ius expreſſum certi alicuius Iuris, ideo nihil decernit: quoad reliquas priores Supplicationes, laſt ers bey vorigem Dominorum bedencken bleiben. Conſtitutionis pignorationis generalitatem talem quidem eſſe poſſe, vt ſub eius ratione & hic caſus ſub ea comprehendi poſſit, propter illa remedia q̄ communia & concurrentia in conſtitutionibus fractæ pacis, Religionis Arreſti ſunt. Quia vero ſibi toto hoc tempore, quo ipſe hic fuit, non conſtat talem commixtionem proceſſuū, certo & indubitato fuiſſe, & ipſe diuerſos non libenter confunderet. (nota hic audiebatur hora 10.) Suſpendimus igitur ego ſcilicet Septimus & reliqui vota noſtra ad proximam.

Quarta & vltima Supplicatio prioribus Dominis & Decimo Referente Tertio, Octauo fuit oblata, his adiunctis etiam Quartus, Quintus, Vndecimus, Septimus, q̄ ſua vota iam dixerūt.

Sextus. Proxime ſaltem ad quartam Supplicationē votum dediſſe & mandatū denegaſſe, ſed iam cōſiderat etiā priores Supplicationes. Narrata minime qualificata ad conſtitutionē pignorationis. Sic etiam in cauſa H. contra B. factum Religionis cauſa, non poteſt extendi ad conſtitutionem pignorationis. Caſus noſter principaliter negociū Religionis concernit, denegat petitos p̄ceſſus priorū trium Supplicationum. Variat Supplicans, apparet ex ſecunda Supplicatione, antiquior poſſeſſio Abbatis, quod apparet auß gehaltener Kirchweyhe/ Dann die Euangeliſchen haben keine Kirchweyhe.

Quintus. Repetit proprium votum, Erkändtnis auff alle ſupplicationes.

Septimus. Facto ex omnibus quatuor Supplicationibus collecto, proceſſus decernendos putat. Vltima vero prætenſa Supplicatione apparere miniſtrum ab Abbate ex aliena Iuriſdictione abductum. Ideoque narrat ſuper conſtitutione pignorationis tantū etiam qualificata, pſonæ enim ſunt immediate ſub Imperio Supplicantium zu E E. omnimoda Iuriſdictio, cuius ſibi quærendæ gratia capturam ab Abbate factam. Et ſi ſpecies Iuriſdictionis requiratur, ex ipſo facto apparet, ſibi Reum Abbatē den abzugriff vnd Straf als der 200. thaler acquirere voluiſſe. Quare ſuper illa decernit proceſſus, in qua nulla ſit mentio Religionis, & ſi priores etiā in conſiderationē veniant,

 aliud

aliud ipſe putat Ius patronatus, aliud Religionis negotium, & tum ſi de jure patronatus controuertatur ſimiliter proceſſus decerneret.

Octauus. Primæ Supplicationis factum non habet aptitudinem in Iure, quod ſibi aſſerit Abbas, videlicet capturam cum jure patronatus: Ideo denegat. Et hęc eſt quæſtio, an in cauſa Religionis, mandata ſuper pignoratione decerni queāt. Narrata mere cauſam Religionis concernunt, quia ibi expreſſe fit mentio tum exercitij Religionis, tum etiam controuerſiæ miniſtrorum Eccleſiaſticorum. Conſtitutio pignorationis in poſſeſſorijs tantū locum habet, & in cauſis profanis: Religionis conſtitutio ſecuta eſt illam de pignorationibus, vt inde appareat pignorationis conſtitutionem non ſuffeciſſe, tum Religionis conſtitutio ex delicto oritur, & ſapit naturam petitorij. Nec obſtat ſi ſuper fracta pace ſit accommodata conſtitutio pignorationis, quia fracta pax plerunq; concutit in poſſeſſorio. In ſecunda & tertia Supplicatione contenditur de Religione, & miniſterijs, & officiis Eccleſiaſticis. Et in ſecunda Religionis fit expreſſa mentio exercitij Religionis, ſecundum Auguſtanam confeſſionem impropriè dicitur poſſeſſio Religionis, cum tamen quaſi poſſideri non poſſit, cum ſit virtus & diſciplina quædam. Religionis etiam exercitium non eſt Iuriſdictionis ſpecies. Igitur proceſſus ex conſtitutione pignorationis in cauſa Religionis non debet decerni, tempore conſtitutionis Religionfriedens. Conſtitutio pignorationis noch nicht geweſen. Actio competens ex Religionfrieden/ naſcitur ex tranſactione, quæ magis ſapit petitorium quam poſſeſſorium. Poſſeſſoria oriuntur ex delicto vel quaſi· petitorium ex contractu vel quaſi. Cōcludit in priorib. trib. Supplicationibꝰ ꝓceſſus nō poſſe decerni.

In quarta Supplicatione videntur adeſſe omnia requiſita. Conſtitutio pignorationis odioſa, non extendenda. Non fuit mens Statuum, daß ſie per cōſtitutionem die Außträg wöllen auffheben/ pignoratio eſt remedium extraordinarium, remedia non confundenda. &c. Accedit ſummum odium, ideo inuenta res tertia, & vt narretur jus quærendum, vt diſcernatur à ſpolio, vel litigioſa poſſeſſione. Factum narrandū eſt non nude (vt hîc in quarta Supplicatione) ſed cum circumſtantijs. Circūſtantia eſt in prioribus Supplicationibus, nempe ꝓpterea, daß er nicht habe predigē laſſen wöllē/ ſicq; factū adhuc ex cauſa religionis pendet ex quadenego.

Nonus in duabus prioribus Supplicationibus deprehendit requiſita, quæ ſemper in obſeruatione fuerunt in conſtitutione pignorationis adeſſe. Primo iuſſum Domini. Secundo intētio Abbatis, vt à jure patronatus Supplicantes excludat, ac ſibi acquirat. Tertio res innocens (Captiuus) Vltimo vtraque pars immediate ſub Imperio, petitos proceſſus decerneret.

Quoad Supplicationes vacillat quidem Supplicans, & obſcure ad conſtitutionem Religionis dirigit fundamētum Supplicationis, & intentio retinetur, nempe vt Innocēs Captiuus relaxetur, nihilque ſuper Religionis conſtitutione deſideratur, vel excluditur, multo minus reſpectu Religionis principalis contentio eſt, ſed intuitu ſuperioritatis & Iuris patronatus, q̃ duo nihil commune habent cum Religione. Nam ſi quid petiiſſet in Religione, debuiſſet narrari, qui perturbaretur conſcientia. Quin ita ſub medio concludendi in omnibus Supplicationibus. Supplicantem omne merum Imperium & jus patronatus in loco pignorato, ſic etiam ab infinita hominū memoria poſſediſſe. Qui autem omnia dicit, nihil excludit, verba generalia generaliter intelligenda, vt ſub ſe comprehendant omnes ſpecies. Poſito genere in ſigno vtili, videtur poſita quælibet eius ſpecies *Mynſingerus in l. conuenticula. C. de Epiſcopis & Clericis.* Concludit petitos proceſſus ſe denegare non poſſe, q2 liberatio hominis innocentis, licet reliquæ adeſſent qualitates, attēdenda

denda, cum maxima hominum gratia pignorationum conſtitutio eſt introducta. Cæterum ſi procuratot inſtaret ſuper mandato de non offendendo, & ſeparatim putaret hoc quoq; decernere. Quia conſtat Abbatem coadunatis hominibus in altetius Iuriſdictionem irruiſſe, & vi armata hominem captiuũ abduxiſſe, ſicque legem fractæ pacis violaſſe. Et qui ſemel, quid auſus eſt ex facto temerario in legis contemptũ ſemper talis præſumitur, vt qui verbis minetur, facto audeat conficere *c. qui ſemel de R. Iur. in 6.* Decernit igitur mandatum ſuper conſtitutione pignotationis. Et ſi ſuper mandato de non offendendo inſtaret, ne vnquam denegaret.

Tertius. In prioribus Supplicationibus cur denegarit, præcipua cauſa fuit, quia non pertineat hæc cauſa ad conſtitutionem pignorationis. Et cauſa Religionis habet peculiatem conſtitutionem, ꝓceſſus non ſunt confundẽdi Similiter hę conſtitutiones extraordinariæ. Conſtitutio pignorationis eſt omniũ poſtrema, licet ideo verba conſtitutionis pignorationis ſint generalia: tamen certis limitibus per ſtylum circumſepta, ne aliis conſtitutionibus præiudicetur, & earum fieret confuſio.

Quoad vltimam vero Supplicationẽ, adſunt requiſita: *Immediate ſub Imperio. Ius quaſitum, Ius quærẽdum, captus, quia videtur eſſe innocens*, diſtinguendum hoc factum capturæ, ne confundatur in aliis ordinariis remediis. Non inuenta cõſtitutio pignorationis tantum, vt liberentur homines, Seniores deſiderarũt ius quærendum & tertium, innocens. Quod ſit innocens, ſumendum ex circumſtantiis facti, cauſales deducendæ ex facto narrato, quod hic non eſt. Nulla cauſa apparet, wolle ſein meinung auff das papiet bringen/ Si quis ſæpius ſupplicat, & quædam denegãtur, ipſe poſtea ponit aliam caſam, & variat, tum ꝓpter variationem & mendacium denegantur proceſſus. Abbas enim vult admittere prędicari ſecundum Auguſtanam Confeſſionem, & Supplicantes contendunt ſibi licere. Abbas mittit Ieſuitam, Georgius teſiſtit, quem poſtea Abbas vlciſcendi cauſa capit. Sunt quidem turbati die Ganerben/ ſed non apparet quod Abbas illa turbatione velit ſibi ius quærere, nõ omnis Einfall infert iuriſdictionis appetitionem, will ſich auch wo ſonſtẽ/ bißweilen ahn einem Bawern Rechen. Nequit hanc Supplicationem decernete, nec auff vorige narrata.

Decimus. Quia ſumus pares in votis, addit ſuo voto, Abbas videtut antiquiot & potior poſſeſſor, iuxta ſecundam Supplicationem, videlicet ratione templi in pago (non tamen putat hoc eſſe propter contextum verborum in ſecunda Supplicatione) ad minus, & certe in capella P. cuius tamen ratione nihil ablatum ſeu pignoratum. Sed ſi actus fuerunt omnes perfecti, & hic tamen vltimo facto intermiſcentur, ſi deſuper vna proceſſus decernerentur, ergo adhuc manet, preces non eſſe recte conceptas; nec vbique pares eſſe, & minus eis à nobis deferendum, vt taceam multa extare præiudicia ſuper cõſtitutione Religionis, vbi ſemper allegatur, aliquem ante & poſt dictam conſtitutionem fuiſſe & eſſe in poſſeſſione Auguſtanæ confeſſionis (quod hîc ſpeciatim non dictum.) Et quamuis in eodem loco quis omnimodam habeat Iuriſdictionem, nihilominus tamen decerni proceſſus ſuper conſtitutione Religionis; coniuncto etiam ſeu controuerſo Iure patronatus. Ita factũ in cauſa Carmeliter Prouincial contra N. Anno &c. 68. Item Stollberg contra Würtzburgk Anno &c, 71. der von Ranningen contra den von Stein Anno &c. 72. Imo & olim ferebatur & communiter obſeruatur mandatum de relaxando captiuo non emanat iuxta conſtitutionem fractæ pacis abſque clauſula, ſequitur ergo mandatum relaxationis, quod petitur hic iuxta nouam conſtitutionem pignorationis, non contineri ſub Landtfrieden/ nec illa deberi, nec poſſe coniungi. Primo

quia hic nulla clauſula, & ratio rationis, nec cauſa principalis cõtra expreſſam d. nouę conſtitutionis de pignoratione hic tractatur, & conſtitutiones aliæ, q̃ in Cæmera, eã ſcilicet principalẽ cauſam in ſuis terminis admittant, videant' ſupervacaneæ, ꝙ ſibi nõ videtur, Sed q̃a fruſtra, ſecundum noſtrã Rempublicã ſuam habent Legem, ꝓceſſum ac deciſionem faciũt *not ord. Cam. tit. 9. 22. lib. 2.* Itẽ poſito ratione fractæ pacis poſſe in pignorationibus poſtmodũ etiam hic in principali agere, q̃a aliâs cauſa huc ꝑtinet, tamen cogirandum, an Staruũ mens ſeu ex re partium ſit, actũ agere, ſcilicet poſt determinationem, vt cauſa calumniæ, iterũ denuo agere, in vna & eadem inſtãtia, vel noua mixtura caſum difficiliorem & intricatiorem reddere: Igitur & in hoc caſu tanquã adhuc faciliori & ne turbet' ordo, vnd daß der Proceß richtig vnd ſchleunig ſey / non adeo ſibi diſplicet pręiudiciũ B. contra D. Citatio ad pœnam deß Landtfriedens / cum annexo mandato de relaxando cum clauſula, den verſtrickten Pfarrhern vnnd Meßnern zu S. belanget Anno &c 57. vbi ſupplicãs idem dicit, quod nunc de omnimoda Iuriſdictione & exercitio Religionis. Nec dubitat iuxta præcedentia narrata Supplicationis noſtræ factum poſſe qualificari ſuper Landtſtieden / q̃ loquitur von gefangenen, & per verba hic durch Dorffſchafften. Ideo ſi Supplicans olim ſuccumberet, poſſet tamen (quia aliâs ſumus Iudices) adhuc pronunciati in mandato iuxta annotationes Camerales. Serius tamen eſſe ceſſante ratione noſtri veri caſus, multũ adhuc diſcrepare inter ſe Prophan / & Religionfrieden. Et illam conſtitutionem Landtfrieden propius accedere ad pignorationem, quam Religionem ſcilicet pro diuerſitate cauſarum. Nam vna ſpiritualis & ſpecialis, altera ſecularis & magis generalis (Plura in capitulo continet der Landtfrieden / illam ſuas certas habere leges ſcriptas, quibus & in quantum illis vtendum ſtatuit.) Hæc vero indefinitæ tam communes ac veteres ac nouas leges æque admittit, vtinam iis in ipſis conſtitutionibus vteremur, quam ſeparata miſceremus.

Et in ſumma videntur mihi Principes noſtri conſtituiſſe, poſtquam Conſtitutio publicæ pacis ſit prior, vt & pignorationis, nihilominus ſint experti, & videntur propter iniqua tẽpora, & ea publicæ tranquillitati haud fore conſultum, *vt loquitur. §. Anno. &c. 55.* Inn ſolchem vers welcher zuerhaltung ꝛc. Ideo ne animi interim alienatentur intuitu & reſpectu Religionis, ſeditiones ſiue tumultus publici excitarentur, & ne pax quoque publica in poſterum frangeretur, ſed magis conſeruaretur, ac ſtabiliretur ſuper nouis ſeu ſpecialibus inde factis contingentibus, & nouum ſeu ſpeciale Ins ex priori deſumptum, huic accommodatum & vſui eſſe voluere. Inprimis adiecta vna & eadem vbique pœna omnium grauiſſima, ſcilicet fractæ pacis (quæ pignorationi non ſtatuta, minimeque quadrat.) Ergo adhuc eſt, quod dicamus, ſtarus conſiderare, & rebus optime ponderatis hæc ſtatuiſſe, cauſas diſtinxiſſe, præſertim immediate, & ſuo ordine huc pertinentes. Facie præfatio ordinarionis Cameræ, ſcilicet vt quilibet relinquatur ſuo proceſſui ac foro, etiamſi in lege conſtit. vnde hauriantur & legantur verba, vmb keinerlei vrſach willen ꝛc Nam ex his vna tam generalis, quam altera.

Sed ſupra dicta mihi ſufficiunt, ac idem judico, vt prius in mea concluſione, maxime cum hic non ſolum ſumus, ſed eadem à parte audimus in noſtra quæſtione verſari diuerſitatem Religionis, in qua iuxta eiuſdem conſtitutionis tenorem gleichwol keiner den andern beſchweren ſoll. ꝛc. & cauſam facti primæuam eſſe veram, alterã fictam, ſeu falſam, ac ad imponendum Iudici, ne plus dicã applicatam, ita vt

cum ex

cum ex hoc expreſſe habeamus ſeu inueniamus motiuam legiſlatorum noſtrorum, quæ priores refutatæ Supplicationes, nobis altera vera reddenda ſit, mihi quoque non inconſultum minus iniquum videtur, vt eorum animi affectum ſeu mentem, veritatemque ſequamur. In hoc enim ratio eſt mihi ipſa Lex, in quam coniunctim cum iurarim, minus me mouerat, præiudicia tamen (vt & nuper in cauſa Teutſchmeiſter contra Anhalt & Conſortes, vbi ſupplicatio tam Religionẽ, quam quatuor Caſus continebat: voluerunt tamen proceſſus decerni) viſa, minus audita, an ſint aliena, diuerſa ſeu paria Iuribus & rationibus congrua, perfecta & non alicui contraria. Et an non hęc res, certe præiudicia poſtmodũ interim hæc ſit caſſata, vel vnanimi conſenſu cuſtodita & conſeruata, aliâs iuxta religionem pręſtitam ex Iure & æquo mihi iudicandum fore animum induco.

Vndecimus. Quod ad vltimam ſupplicationem (de prioribus enim iam certe decretis nõ eſt ſollicitus, nec vult Dominos erroris arguere) medium cõcludẽdi, nempe quod ſpeciem Iuriſdictionis ſibi pignorans quærere velit, nimis eſt generale, cum non ſit veriſimile, cum pagus ſit ſitus in Dioceſi F. ac multę ſunt ſpecies Iuriſdictionis, & pagus ab omni Iuriſdictione Dioceſiani eſt exemptus. Sed narratum eſt in tertia ſupplicatione Pagum ſitum eſſe in Abbatia F. & cauſæ capturæ ſibi velle Iuriſdictionem omnimodam quęrere, nimis eſt generalis. Si igitur in ſpecie exprimatur, quod Ius ſibi Abbas acquirere velit, proceſſus decernetem, & ſi denuo narraret, ſe impediri in exercitio Religionis.

Duodecimus. Quoad priores ſupplicationes intrepide proceſſus decreuiſſem. Quia iuriſdictio fundata, captus innocens, & conſtat de exercitio iuris hæredum, in quo ſunt impediti. Quoad vltimam ſupplicationem, quia in affectu nõ repugnat tertiæ & quartæ ſupplicationi, ſed informationem & conciliationem ex prioribus capiunt, & patet mens Supplicantium, & de te nobis conſtat, & pluribus competentibus remediis hoc videlicet conſtitutionis der Pfandung Supplicans elegit, quæ generalis eſt & extendenda, vt in principio litis narranti faueamus, in medio & fine parti vtrique, mallem proceſſus decernere. Si enim male narrauit, excipietur poſtea. Idque ſatius eſt quam iuſtitiam denegare. Religionis hic nulla eſt conſideratio, ſuper qua non ſe fundant Supplicantes, ſed ſuper omnimoda Iuriſdictione, quo ipſo ſatis exprimitur ius quæſitum.

Decimus tertius. Repetit vota quarti, Septimi & Noni, quibus per omnia ſubſcribit, decernendo proceſſus petitos, cum omnia requiſita adſint, expreſſum ius, nempe omnimoda Iuriſdictio &c.

Decimus quartus. Dubium eſſe, an cauſa Religionem concernat, etſi de iure patronatus ſit contentio. Quare ab initio etiam proceſſus decreuiſſet. Quoad vltimam, cum admodum generaliter Ius exprimatur, non abs re eſſet, ſi illi iniungatur Iuris quærendi ſpecificatio, alioquin decreuit.

Decimus quintus. Inſpiciendo vltimam Supplicationem dicit, omnia requiſita adeſſe: partes immediate ſub Imperio, capt⁹ alterius Subditus: Quãtum ad Ius, quod intendit ſibi Abbas quærere, dicit recte in medio concludendi expreſſum. Narrauit enim Supplicans omnimodam Iuriſdictionem nullo excepto ſibi competere. In minori dicit, Abbatem cœpiſſe ea intẽtione, vt ſibi eam omnimodam Iuriſdictionem acquirat. Quare decernit proceſſus.

Decimus Sextus. Solum attendit vltimam Supplicationem, & concludit omnia requiſita adeſſe, cum dicat Supplicans omnimodam Iuriſdictionem ſibi competere. Abbatem vero ſibi metum Imperium & Iuriſdictionem quærere velle.

Decimus ſeptimus. Putat non attendendas priores Supplicationes, ſed vltimam tantum, & ſentit cum Vndecimo, quia ponunt ex vna turbatione alicuius competere plura remedia, vtpote ex turbatione Iuris exercẽdæ huius vel alterius religionis, competit beneficium deß Religionfriedens/ remedium turbatæ poſſeſſionis & conſtitutio pignorationis, ſi res innocẽs tertia auferatur, & poſſe eligi vnum aut aliud. Poſtquam ergo vidit in primis ſupplicationibus non ſolum deductum jus meri & mixti Imperii & Iuriſdictionis, quod Actor ſibi vendicat, ſed etiam Ius patronatus & exercitii Religionis allegat, & captum Subditum innocentem, & rem tertiam, dubiũ apud ipſum nullum fuiſſet, quin petiti proceſſus decerni potuiſſent, cum etiam in aliis requiſitis defectus nullus. Nunc vero cum non amplius poſſeſſionem Religionis proſequitur, ſed omnem Iuriſdictionem, & captus ſit, quia ſe Abbati oppoſuerit, ipſe ſcire non poteſt, quam ſpeciem Iuriſdictionis innuunt, cum res tertia innocens ſit: manet in terminis conſtitutionis pignorationis. Et vt neutrum partium ſua poſſeſſione deſtituat, iniungit ſupplicanti, vt in ſpecie deducat, quod Ius ſibi Abbas quærere velit.

Decimus octauus cum Septimo & Vndecimo. Concludit, iniungendam Supplicanti ſpecificationẽ Iuris quærendi. Ad vltimam Supplicationẽ poſſe etiam illi ſignificari, vt ſuper Conſtitutione Religionis formaliter ſupplicare velit.

Decimus quintus cũ ſententia Decimi ſeptimi dicit ſibi non diſplicere vt ſpecificatio juris iniungatur.

Decretum

Wo fern der Supplicant in ſpecie anzeigen wirdt / was jhme der beclagte Fürſt für ein Gerechtigkeit durch fürgenommene Pfandung ſchöpffen wölle / ſoll darauff ergehen was Recht iſt.

OBSER. XXXIX

Quinta Suoplicatio cuius vota iam ſequuntur.

SVMMARIA.

1 *Antequam decreta ferantur, conſiderandum an partes veritate nitantur.*

2 *Res innocens captiua dici non poteſt.*

3 Gebott vnd Verbott *eſt certa Iuriſdictionis ſpecies*

4 *In Conſtitutione pignoratitia pro principali requiſito requiritur, vt res ablata vel perſona capta ſit innocens.*

5 *Per Actum vnum quis in omnibus ſpeciebus Iuriſdictionis turbari non poteſt.*

6 *Captiuus quicquid hic egit ratione officij egit, cum fuerit officialis Nobilium.*

7 *Contra expreſſam legem ſubtiliſare, eſt veritatem inuertere.*

8 *Cum in hac cauſa ſit Iuris variatio, proceſſuum denegatio difficultari non debet.*

9 *Exercitium Religionis, cum cauſa ſit Eccleſiaſtica potius Abbati, quam Supplicanti tribuendum dicitur.*

10 *Nullo modo neceſſarium, vt Ius nominatim ſpecificetur.*

DEcimus. Repetit pro ſua parte priora cum quoad qualitatem & nõ ſufficiẽtem partiũ enumerationem, ſeu neceſſariã illationẽ, tum etiã variationem Supplicantis, & huius falſitatẽ, & ſtudioſe quæſitã obreptionẽ. Quæ mihi merito ſufficerẽt, vt perſtarem in priori ſententia. Nã cum in hoc cauſam aliquã vt ſtatuamus: neceſſum ſit, quare primæ Supplicationes iterũ in Senatu exhibendæ, ſane ego me non æſtimo ſapientiorẽ, quam hi fuere, qui talem ordinem, ſeu modum præterierunt, videlicet inſpiciendam ſeriem totius negotii veritatemque & qualitatem facti, quemadmodum hæc ex aſſertione, ſi non ex confeſſione ipſarum partium proſetuntur ac declarantur, ne non ſolum nos infinitis obruamus proceſſibus, ſed publicæ vtilitati ex eo conſulatur, ſi antequam † à nobis ferãtur decreta aliquo 1

modo

modo ſeu bene ponderemus, an partes veritate nitantur, quia propoſitiones & quæſtiones alijs non committuntur, ſed hic retinentur. Et ne cauſæ interim huc pertinentes hic remorentur, ſi illi obtenti vani proceſſus, poſt veniant annullandi ſeu caſſandi, ſed cum poſtmodum & iam pridem intellexerim ſupplicantem cum dicto Reo tanquam appellato ventilare quęſtiones quaſdã, inueni ex iiſdem actis ex Abbatis Ableinungſchrifft de anno 64. quod haberet die Gericht im Ampt B. daſelbſt einer von S. in vngehorſam erkãndt vt auditum ſupra in prima ſupplicatione in dicto S. ſitam capellã. Ergo allegata omnimoda Iuriſdictio non ita firma, præſertim cum im Gegenbericht de Anno 71. Item dicit daß alle Dörffer im Gegengericht Abbati zuſtehen / mit allem gebott verbot / Obrigkeit ꝛc. Itẽ expreſſius hoc ponit Abbas in ſuis interrogatorijs numero 20. ſignatis, ſuper quibus teſtes examinati daß das Dorff dem Stifft F. mit aller Ober- vñ herꝛlichkeit / vñ alles wz dem zuſtehet ohne mittel zuſtändig / deſſen vltra hominũ memoriã in poſſeſſione; adhibeantur etiam articuli probatorij appellanti, vbi dicunt bona pro maiori parte eſſe feuda ab Abbate, item & teſtes hincinde ſunt pro Abbate, vidẽtur Iura Abbatis & inueſtituræ appellantium. Itaque cum prædicta nobis tanquam Iudicibus ſint nota & animaduertenda, ego à præcepto his præiudicialibus & cauſis non incipiam, concludo vt antea. Abgeſchlagen.

Decimus quintus. Cum ſupplicantes in hac vltima ſupplicatione ſicut etiam in priori narrent omnimodam
Iuriſdictionẽ controuerſam eſſe, captũ
vero Abbatis Iuriſd. actum exerceri vo-
2 lenti reſtitiſſe, nullo modo † dici poteſt
captiuus res innocens, & tertiam etiam
rem controuerſam eſſe &c. Quia autem modo relatum eſt, litem hic eſſe pendentem ratione huius ipſius pagi & Iuriſdict. petentes eo remittit. Denego.

Decimus octauus. Quia magis generaliter quam prius ſupplicat, cõcludit cum Domino W. läßts bey vorigem beſcheidt bleiben. Denegat.

Vndecimus. Idem quod antea narratum, Ius generaliſſime ita vt de tertia re innocenti conſtare non poſſit. Läßts auch bey nechſt vorigem Decret bleiben. Denegat.

Decimus quartus. Gebott † vnd ver- 3
bott eſſe certam Iuriſdictionis ſpeciem,
& im fahen non eſſe eandem in ipſius
vel tertiæ diſtinctionem, quæ in pignoratione, & non eſſe principaliter de perſonis hic controuerſiam, ſed potius de dominio ipſius pagi. Quare in dubio captum non pro ipſa re habet, & decernit proceſſus.

Decimus ſextus. Quia ratione der hohen Obrigkeit gebotts vnd verbotts eſt res innocens, & ratione ſubiectionis eſt res nocens, illorum gratia decernit.

Decimus ſeptimus. Volo vt Dominis omnibus, qui prius ad aliam dixerunt ſententiam, referatur etiam hæc ſupplicatio. Secundo iam meum votũ
dicẽdo repeto, quę à me proxime ſunt
dicta. Item votum D. W. cum omnino
in † cõſtitutione pignoratitia pro prin- 4
cipali requiſito requiratur, vt res ablata vel perſona capta ſit innocens tertia, aliena à Iure prætenſo, ex ea ratione per mandatum altera partium ſine cauſa ſua poſſeſſione non deſtituatur. hic vero cum ambæ partes prætendant omnem Iuriſdictionem ſuam in perſonis, quã in bonis loco ſpecificato perſona abducta obedire, mandato Abbatis jus Gebotts vnnd Verbotts & omnem Iuriſdictionẽ prætendentis noluerit, eamque ob cauſam mulctare voluerit, non poteſt vllo modo dici res tertia innocens. Vt ergo ambæ partes maneant in poſſeſſione, prout fuerunt, ab hoc vt vni vel alteri ius ſuum & poſſeſſio ſalua maneat alia competentia remedia intentare poſſunt, alioquin ſequeretur hoc abſurdum, daß kein Herꝛ ſeine Vnderthanen / ſo ſich deſſen gebotts widerſetzen ſtraffen möchte / dann die mutwillige Vnderthanen / ſich alsbaldt an einen andern Herꝛen hencken / vnnd

alſo deren billichen ſtraff entfliehen möch-
ten/ſicq; cum eadem ratio. quo ad rem
tertiam in perſonis ſicut in rebus mili-
tat; quòd deſtitutionem poſſeſſionis
differentiam nullam facio, prout etiam
conſtitutio æquiparat ſahen vnd pfan-
den. Volo tamẽ decreuere ſupplicatio-
nem, auff beſchehen vnförmlich narrirn/
abgeſchlagẽ/vnd läſt mans nochmals bey
nechſt gegebenem decret bleiben.

Cũ includenter enim argumentetur
ſupplicans, quamquam generalis & in-
formis narratio & petitio ſit, domini vi-
dent, cum nullum actum in ſpecie ex-
5 primat, nec per † actum vnum quis in
omnibus ſpeciebus Iuriſdictionis tur-
bari poſſit, vt ſic in illa generalitate &
obſcuritate nihil certi ſtatui queat.

Decimus tertius. Repeto votum nu-
per à me in hac cauſa factũ, & cum hic
6 captiuus † fuit officialis quoque nobi-
lium, & quicquid egit, ratione officij e-
git, ſicque mihi omnino videtur perſo-
nam eſſe innocentem, & cõtrouerſiam
tantummodo de ſubiectione ſubdito-
rum eius pagi: volo decernere proceſ-
ſus, ſicut plurima extant præiudicia.

Duodecimus. Cum ſatis de ipſo ne-
gotio conſtet, quemadmodũ vt & prio-
res ſupplicationes, decernit mandatũ
repetens votum D. G. & aliorum, quia
hæc ſupplicatio in prioribus concor-
dat.

Octauus. Denegat proceſſus, quia
non ſit res tertia & quia cauſa Iuriſdi-
ctionis controuerſa & lis pendens in
Camera.

D. N. Repetit prius ſuum votum, &
in hac ſupplicatione, vt in reliquis o-
mnibus, omnia adeſſe requiſita rem in-
nocentem. Quid enim miniſter habet
rei cum Iuriſdictione qui iuſſum Do-
mini executus eſt? Si iam non velit *leg.
Sancimus Cod. ad S. C. Trebell.* vbi dicitur
7 contra † expreſſam legem velle ſubti-
liſare eſt veritatem inuertere & *Bart. in
l. precibus* inquit, contra L. ſubtiliſare ni-
hil aliud eſſe quã ex errore in errorem
duci. Et quod requiratur res tertia, eſt
ſubtiliter introducta contra expreſſam
legem, & quod lex non dicit, nec nos
dicere debere. Sed ordinationem hanc
diſtinctionẽ facere inter captiuos ma-
leficij non alterius rei, & excepto ma-
leficio, non omnis qui capitur ſine cau-
ſæ cognitione de facto dicitur res inno-
cens, & innocentia meretur ſemper, vt
ei quam certiſſime ſuccurratur. Ex his
omnibus mouetur in ſua conſcientia,
vt decernat petitos proceſſus, prote-
ſtatur ſe non velle his dictis vſu receptã
obſeruationem de re tertia innocente
carpere: ſed cum cuilibet liberum ſit in
hoc collegio quid ſentiat, ſine animi
inceſſu explicare, hæc pro voto libuit
dicere. Saluo &c.

Quintus. Quia ex quarta ſupplica-
tione cum prioribus collata conſtitit
factum, decreuiſſe ſe proceſſus, & quia
in quinta in iiſdem terminis maneat
ſupplicatio idem decernit, quia ex tri-
bus prioribus videtur factum quod ali-
as non faceret. Decernit.

D. N. (fuit ſextus) quia in eo omnes
fere Domini conſentiunt, præſertim ij
qui in primo ſenatu Iuris expreſſionem
iniunxerũt in quarta & hac vltima ſup-
plicatione, non tamen nimis generali-
ter vt in ſpecie vel expreſſo vel deducto
Iure, ſed etiam quod plus eſt, vacillan-
tem, variantemq; facti narrationem ex
prioribus ſupplicationib. inter ſe colla-
tis nõ obſcure colligi. Equidẽ miror cũ
omnis † in Iure variatio, apertã habeat 8
ſpeciẽ falſitatis, petitorum proceſſuum
denegationẽ difficultari, maxime cum
huic variationi notæ, & vt vereor ſup-
preſſæ de induſtria facti ſpeciej. Acce-
dat hanc cauſam Eccleſiaſt. eſſe, prout
ex ſecunda & tertia ſupplicatione li-
quet. Neq; id tantum, ſed nobis etiam
in Iudicibus notum ſit inter eoſdem &
eiuſdem pagi omnimoda Iuriſd. Litem
in Camera hic pendere, merito poſſeſ-
ſionis ratio hic exquiſitam conſidera-
tionem requirit, vtriuſque partis intui-
tu, præſertim cum meo judicio ſuppli-
cantibus ſubueniri nõ poſſit, niſi aliter
lœdatur, quo caſu neutrum iuuari, quã
grauare alterum, æquius ſane putarim
& vt dixi, quia principalis cauſa Eccle-
ſiaſtica eſt Contenditur enim cuius in

dicto

9 dicto pago exercitium † Religionis ſit,
eius poſſeſſionem, ſi ita dicendum eſt,
magis Abbati quam ſupplicanti in du-
bio tribuendam eſſe exiſtimo, non ma-
ior præſumptio ſit (tantũ quoad exer-
citium Religionis) pro vetere vt appel-
latur religionis quam Auguſt. Confeſ-
ſionis obſeruatione. Quæ quidem præ-
ſumptio non tantum per hoc corrobo-
ratur, quod cõtrauerſus pagus in diſtri-
ctu Abbatiæ ſitus ſit, ſed etiam per con-
feſſionẽ ipſius ſupplicantis qui in poſ-
ſeſſione exercitij Religionis adhuc Ab-
batẽ eſſe non obſcure dicit. Dum enim
narrat dedicationem templi obſeruarã
eſſe, & eius intuitu hanc litẽ inter par-
tes ortam, ſane hoc contra ſupplican-
tem facit, dum id in vſu adhuc eſſe dicit
quod Confeſſio Auguſtana non admit-
tit. Nec hic cauillari poteſt per verbũ in
ſupplicatione Kirchweihe annuas nun-
dinas intelligi, quia actus controuerſus
contrarium docet, idque narratio ſup-
plicãtis da er ſagt/ daß der Abt zur Kirch-
weih ein Predicantẽ beſtelt habe/ alſo das
nit vmb ein Jharmarck/ ſondern vmb die
Prædicatur zu thun geweſen. Huc quoq;
faciunt ſecundæ ſupplicationis verba
ſcil. Abbatẽ veniſſe cũ parocho vñ habe
predigen wöllẽ/ da ſeye Captiuus kommẽ
dicens, ſeine Junckern haben einen ange-
nomen im Dorff/ quæ ſane verba haben
einen angenommen/ facti veritatem ma-
feſtam inducunt. Quod vero Abbas
concionatorem eo miſerit pro veteri
more factum eſt, vt hic d. Abbas mit-
tendo concionatorẽ eo ipſo nihil noui
fecerit. Quę cum ita ſint, & aliâs hic ca-
ſus ad religionem pertinens propriam
conſtitutionem habeat, non male ra-
tione quartæ ſupplicationis proceſſus
denegati ſunt. Porro quod ad hãc vlti-
mã attinet, quia ab alijs dominis iniun-
cta eſt ſpecificatio Iuris, nõ me vlterius
intromitto; & alias quantum ad quartã
ſupplicationẽ attinet, ſententiã meam
dixi. Ego vero iſtam ſpecificationem
omnino non iniuxiſſem, & rationes ad
manus eſſe poſſunt, ſi opus ſit cur hæc
facere nõ debuiſſet, pręſertim ſi in ſin-
gulas ſupplicationum narrationes at-
tendatur, vt vt ipſe ſupplicans, ad quar-
tam ſupplicationem & priores ſuppli-
cationes nos remittit d. annuere non
obſcure videtur. Quæ enim cauſa eſt
cur procurator nullum ius in ſpecie in
quarta & vltima exprimendo, ſed ſimul
omnes vno faſciculo coniungendo, ad
eaſdẽ nos reijciat. Idcirco puto eſſe ne-
ceſſe, imo quod ad hanc vltimã ſuppli-
cationem attinet, omnino fieri debere
vt priorum omniũ ſupplicationũ ratio
habeatur; in vocãdo videlicet an male
vel bene denegati ſint proceſſus petiti.

Sic ergo concludo dominorũ depu-
tat rũ ſententiam Cathegoricã haben-
dam eſſe, non tantum quoad quartã &
vltimã ſupplicationẽ, ſed quoad prio-
res ſupplicationes omnes. Quia enim
de facto nobis iam cõſtat Iuſtitiæ admi-
niſtratio, partibus deneganda non eſt.

Tertius. Video quot capita tot eſſe
ſenſus, ac ſuam cuiq; placere ſententiã:
idcirco & mihi mea placet, eamque vt
nuper ex meo protocollo prælecta fuit
repeto. Et in eo vlterius me refero ad id
quod Anno 67. nomine totius collegij
ſtatibus ratione intellectus conſtitutio-
nis auff die pfandung propoſitum ap-
probatum ante illud tempus ſic obſer-
uatum atq; practicatum extitit, vt pu-
tem nihil opus fuiſſe hac de re vlterius
dominos defatigari, nam qui primum
denegare voluerunt, nunquam nunc
decernent, ſimiliter qui decernere
voluerunt, non facile modo denega-
runt.

Quartus. Decernit, ac primo haud
ſcio, ſi Procurator cõqueratur de tanta
mora quomodo poſſimus nos defen-
dere. Verum hoc ipſum dominis pro-
mitto, quia in me mora non fuit, &
noui cũ de relaxandis captiuis agitur
proceſſus quam primum decernen-
dos, tamen hactenus non eſt rece-
ptum, vt ſingulatim ſed vna auditis
vtrinque & ponderatis rationibus in
eiuſmodi ſupplicationibus ſententiæ
dicantur, repeto autem mea fun-
damenta, ac primo ſtatuo † nullo 10
modo neceſſarium vt Ius nominatim
ſpecificetur. Sed in genere vt multis
præiudi-

præiudicijs Anno 49.50.54.67.68.59. 60.69. à me collectis poſito eo quod ius in ſpecie requiratur, dico etiā hic ſpeciale ius expreſsū eſſe, vt & ante, quemadmodum D. N. & alij exiſtimarunt. Et quia præcedentia declarant ſequentia & è contra *dict. l. ſi ſeruus plurium l. heredes §. ſed etſi de teſt. l. cum in teſt. §. vlt. & l. aſſe. 77. & l. qui non 78. §. 1. & ibi gloſ.* Etſi in poſterioribus generatim ius referatur, tamē in prioribus ſpecialiter refertur, quorum narratorum rationem habeo quoad factum, ſed & verbot vnd gebott eſt Ius quoddam certum, ſcilicet Iuriſd. quemadmodum & Ober- vnnd gerechtigkeit. Atq; ita decerti ſunt proceſſus Heſſen contra Königſeck 28. Sep. Anno 60. & 28. Octobr. eodem. In cauſa Bamberg contra Würtzburg/den 1. April. Anno 69. Milendunck contra Horn 8. Junij Anno 69. Et multis alijs. Quare vt ante decerno.

OBSER. XL.

Sexta Supplicatio.

Erkändt ex ſententia puto omnino decretos fuiſſe proceſſus quamuis Alij denegarint. Laſſen es bey vorigem Decret bleiben.

OBSER. XLI.

Supplicatio pro Mandato ſine clauſula auff die Pfandung *exhib. 25. Febr. Anno 78.* M. Chürfürſten.

contra.

Churfürſten P. Hertzog L.

SVMMARIA.

1 *Duæ pignorationes hic narrantur. Vna 25. fl. Altera 26. mald. auenæ.*

2 *In prima proceſſus denegatur, quia principali Actore mortuo neſcitur, an ſucceſſor actionem inceptam ratam habere velit.*

3 *In ſecunda mandatum denegatur, donec melius narrata ponderentur, quia nō conſtat certo de mente Electoris & iuſſu.*

CLoſter B. vnder dem Churfürſten zu M. welcher auch ſolch Cloſters Aptiſſin vnd Convent mit Türcken vnd andern ſtewren zubelegen alleinig wolherbracht/vnd noch/(exceptis ſeq. factis) in rüwiger poſſeſſion geweſen. His non attentis defuncti F. M. zu M. iuſſu Domini Anno 66. zu eilender hülff wider den Türcken von Aptiſſin vnd Convent gedachts Cloſters B. wegen etlicher Hoffgüter vnd Zehenden/ſo ſie in Churfürſtlicher Obrigkeit ligen haben 35. gülden für Schatzung abgefordert/vñ ſolches von deß Cloſters Zehenden vnd gefäll zu A. eingezogen/Item moderni Electoris Palatini Schultheiß zu M. 28. Julij verſchienen 77. Anni nachmahls gedachtem Cloſter 100. gulden Türckenſtewer in dreyen Jaren auff vnderſchiedliche zeil zuerlegen vermeintlich abgefordert. Als Aptiſſin vnd Convent ſolche thätliche abgeforderte Schatzung nicht ſchuldig/dieſelben wie billich nicht erlegt/ haben die Churfürſtliche beampte zu M. abermahls deß Cloſters Zehendt gefäll zum theil videlicet 26. Malter Haffern/zu A. arreſtirt vnd in verbott gelegt. Vnd ob wol Elector Palatinus die Churfürſt. P. darvnder beſtändiglich bericht/das M. gedachte Aptiſſin vnnd Convent von alters hero je vnd allwegen mit Türckenſtewren vnd andern anlagen beſetzt vnd allein erhaben/darumb jhr Churf. G. ſich getröſten die Churf. P. werde einige newerung nicht ſuchen/ſondern deßfalls vnbetrübt laſſen/ſo haben doch P. Vnderthanen vnd Beampten zu M. obberürte 26. malter Haffern/ſo wol dem Cloſter als auch dem Churf. zu M. zu mercklichē abbruch gehn M. in deß Schultheiſſen Hauß daſelbſtē mit der that abgeführt/vnd pfändlich hinweg genom̃en/alles dahin gericht/das Churf. P. dardurch ein newe vnerhörte wider rechtliche Ober- vñ ſchatzūgs gerechtigkeit im M. Cloſter B. ſich an zumaſſen/aber dem Herrn Churfürſten zu M. auß jhrer Churf. G. vralten wol herbrachten poſſeſſion vel quaſi vnd allein jhrer G. Obrigkeit zu vertringen. Petit igitur Mandatum ſine clauſula auff die pfandung gegen hochgedachten P. Chur. Auch jrer Churf. G. Fauth/Schultheiß vnd andere mehr beampte zu M. zu erkennen in quo manderur ipſis, ſub qua pœna ſolche mit der that gewaltig abgenom̃

35. gulden vnd malter Haſſern precium de Auena da der nicht mehr vorhanden mehrgemelter Abtiſſin vnnd Couvent zu reſtituiren vnd zuzuſtellen/ cum annexa Citatione ad docendum &c. vnd jre angemaſte gerechtigkeit des pfandens/ wie ſich gepührt darzuthun/ rc.

D. Wilhelm Cauens.

Votum I.

In præſenti ſupplicatione pro mandato ſine clauſula † auff die conſtitution
1 der pfandung M. contra Churf. P. Hertzog L. auch dero Churfürſtl. G. Fauth/ Schultheiß vñ andere beampte zu M. rc. Duæ diuerſæ narrantur diuerſis temporibus factę pignorationes. Prima anno 66. ratione der abgepfanden 35. gülden. Secunda ratione der zu A. proxime pręteri[illegible]anno arreſtierten vnd aber hernacher gehn M. abgeführten 26. malter Haſſern.

Quoad primum factũ nihil poſſum
2 decernere. Primo † quia defunctus Elector Fridericus, qui pignorationẽ illã feciſſe narratur, ex noſtro foro translatus iam eſt, & emigrauit in totum poli, atq; ipſi amplius mandare nihil poſſumus, extraque territorium vel Iuriſdictionem Ius dicenti impune non paretur. Secundo quia modernus Elector Palatinus Lodouicus d. parentis ſui pignorationẽ ante & fere iam annos duos factam nõ iuſſit, nec ratam habere nec dicitur, nec dici poteſt. Pignoratio namque iſta actus fuit momentaneus nec moderni Electoris Palatini nomine aut contemplatione eſt facta, ſicque ob principalis factum alienum nihil ipſi mandare poſſe videtur *tot. tit. ne filius pro patre & argumento leg. 26. de pen.* Tertio quia non narratur nec veriſimile quoque, eſt quod anno 66. ablati illi 35. fl. (quos proculdubio tunc temporis pręfectus zu M. defuncto Electori domino ſuo tradidit, qui quoque fortaſſis iam dudum ſunt conſumpti vel expenſi) ad modernum Electorem peruenerint. Sicq; tanto minus eorum reſtitutio ipſi mãdare poſſe videtur, cum præſertim expenſa pecunia quoq; non recipiat æſtimationem, & ſi excipitur quod debitum quamuis nõ pereat, Reſpondeo 35. flor. illi periti ſi de defuncti Electoris ſucceſſoribus peti velint tanq̃ debitũ quod tunc alia via, quam per beneficiũ cõſtitutionis pignoratitiæ, nec à ſolo moderno Electore, verumetiam ab eiuſdem fratre & cohærede quoque forſitan exigẽda videntur. Quarto perpendendũ videtur, quandoquidem in controuerſo Iure decernendi collectæ decimę à quibuſdam Dominis res ipſa eſſe exiſtimatur. An non Dominorum illorum iudicio in præſenti collectorum controuerſia coacti & in ſolutum accepti dicta 35. flor. eadem ratione res ipſa eſſe videtur: Quod ſi maioribus collegij dominorum votis verum eſt, certe mandatum decerni non poſſet. Quinto non narratur nec conſtat, qui Anno 66. dicta 35. flor. pignoris loco vel in ſolidum accepit, nunc temporis ille præfectus zu M. adhuc viuat, & etiã nunc ſub moderno Electore Palatino ibidem quoque ſit præfectus. Et vero ſi alius iam ſub alio nouo Electore ibidem præfectus eſſet, incongruum eſſe videretur ſub pœna mandare principali præfecto M. reſtitutionem illius pretij, quod tum nec ipſe, nec dominus ſuus modernus princeps Electoris vnquam accepit, nec eiuſdem per alium præfectum quondum ſub alio principe factam oblationem ratam habuerit. Donec igitur ad rationes has mihi ſufficienter, reſpondeatur. Exiſtimo petitum mandatum eſſe denegandum.

Ad ſecundum factum † quod attinet 3
die 26. malter abgepfandten Haſſern belangendt. Primo deſiderari videtur in ſupplicationis narratione, iuſſum Electoris Palatini, quod per Electorem M. requiſitum fuit ratione relaxationis arreſti, non ratione factę pignorationis deß Haſſerns. Illa enim auenæ pignoratio vel oblatio, dicta vir ratione relaxationis Arreſti factam requiſitionẽ, poſtmodum demum narratur eſſe ſubſecuta & facta, durch die P. beampte zu M. nec vero additur quod Dominus Elector Palatinus illam auenæ pignorationem ſeu translationem, vel iuſſerit,

vel

vel ſciuerit & ratam habuerit, aut vero vt prius ratione arreſti deſuper iterum fuerit inquiſitus, an narrata pignoratio & ius quærendum, cuius ratione pignoratio facta aſſeritur aperte non quadrare inuicem aut congruere videtur. Pignoratio namque facta eſſe narratur, von wegen etlicher deß Cloſters B. Hoffgüter vnd Zehenden/ſo in P. Churf. Obrigkeit ligen. Ergo Palatinus ſuper illis ſaltē bonis Ius collectandi ſibi aſciſcere videtur, ſo in P. vnnd nicht in M. Obrigkeit ligen. Et vero in fine narratorum ſupplicationis narrat Supplicās es ſey pfandūg dahin gerichtet/der Churf. dardurch ein Ober- vnd Schatzungs gerechtigkeit im M. Cloſter B. ſich anzumaſſen/da doch ſolch Cloſter im Ertzſtifft vnnd Churfürſtenthumb M. vnnd deſſen Landsf. Obrigkeit ligt / darinn aber vnd dem daſelbſt ligenden Gütern nicht narrirt wird/daß P. das ius collectandi vindicieren/vnd derentwegen gepfandt habe/ ſondern allein von denē Gütern vnd belegung der ſtewer halbē/ſo in P. bekantlicher allreiniger Obrigkeit ligen/ob ſie gleichwol ſonſten dem M. Cloſter / verum quoad nudam ſaltem proprietatem, non vero quoad regalia vnnd Landsf. Obrigkeit deſſen orts zuſtändig ſeyn. Rectius igitur feciſſet Supplicans ſi ſpecifice & magis concludenter narraſſet, daß M. alle des Cloſters B. auch in P. Churf. Obrigkeit gelegene güter mit ſtewer zu belegen hette/ alſo herbracht/vnd deſſen/in quaſi poſſeſſione weren. Quia enim generaliter ſaltem dicit daß M. ſolch Cloſter B. deſſen Abtiſſin vnd Convent mit ſtewer zubelegen/ habe herbracht / certe à dicto ſecundum quid, ad dictum ſimpliciter argumētati potius eſt, quam ſufficienter narrare aut apte inferre mihi videtur. Tertium quoque dubium facere videtur incertitudo perſonarum contra quas mandatum dirigi petitur, ſcilicet cōtra Jenth. Schultheiß vñ andere beampte zu M. Quæro qui illi andere beampte zu M. ſindt / neque nominum neque officij cuiusq; ſpecifica expreſſione oſtenditur. Crederem ego igitur non excuſabile eſſe ſi decernatur ſupplicatio. Iſt das gebetten Mandat ſo vieldie 35. gülden betreffendt pure, Aber die 26. malter Haffern betreffendt / auff vorbrachte narrata abgeſchlagen.

OBSER. XLII.

Supplicatio pro Mandato & Citatione ſuper conſtitutione pignorationis. VV. contra R.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus denegantur, quia hic mera turbatio narratur.*

HOchwürdiger Fürſt/E. F. G. gibt Anwaldt / deß Hochwürdigē Fürſten vñ Herrn/Herrn J. Biſchoffen zu W. ꝛc. Vnnd Hertzogen zu F. vndertheni g ſupplicirendt zuerkennen. Wiewol in den gemeinen beſchriebenen Rechten/ſonderlich in deß H. Reichs Abſchieden vnd Ordnungen heilſamlich vnd wol verſehen/ daß keiner den andern noch deſſelben verwandten Diener vnd Vnderthanen / eigenes gewalts/ vnnd vnbefügter weiß pfänden oder verſtricken/ ſonder ein jeder ſeiner angemaſtē ſprüch vnd forderung halben/das ordentlich Recht gebrauchen vñ deſſen außtrags ſettigen vnd begnügen laſſen ſoll. Wiewol auch gedachter Fürſt vnnd S. F. G. angehörig Stifft C. in dem Dorff G. nit fern von der Statt R. auff der Tauber gelegen/ alle Vogtheyliche Obrigkeit nichts außgenommen/ dann was Henckermäſſig vnnd mit dem Leben zuſtraffen/ auff allen C. gütern daſelbſten / wie auch auff der Gaſſen zu Dorff vnd Feldt / mit alters herbracht vnd deroſelben in quaſi poſſeſſione geweſen/ vñ noch billich ſeyn ſollen / auch in crafft deroſelben auff deß Stiffts gütern jres gefallens beſondere Becken gehalten / welche dem Flecken zu gutem/Brot gebachen / feil gehabt vnnd verkaufft ohne einige verhinderung vnnd eintrag der Statt R. vnnd ſonſten aller meniglich. Deſſen aber vnangeſehen/ als gedachtes Stifft C. zu continuirung ſolches alten herkommens vor der zeit in dem Dorff G. auff ein C. gut ein Backhauß vnd Ofen auffgerichtet / vnd durch

einen Becker Brot backen / feil haben vnd verkauffen laſſen. Haben Bürgermeiſter vnnd Rath bemelter Statt N. jüngſthin den 9. Martij durch jhren jnnern Richtern / L. S. Metzgern / vnd N. F. D. vñ vier Einſpennige / vñ alſo ſechs zu Roß / zwen Bütteln / die Richterknecht vñ zwey vñ zwentzig Schützen / zu G. in dz E. Backhauß einfallen laſſen / D. P. deß Becken / Hanſen E. damaln verreyſet geweſen / Weib gefragt / wer jhm gewalt vñ bevelch geben zu backen / vnnd als ſie ſich auff das Stifft E. gezogen / vnd beruffen geſagt / ob ſie wölte das Brot gütlich herauß gebẽ / oder ſie es ſelber nemen müſten / vnd alſo durch die zween Büttel vñ Richters knecht am Becken laden fünff par Weck genommen / auch in das Hauß gefallen / vnd die Beckerin mit betrawlichen worten dahin getrungen / das ſie ein hundert vnd achtzig par Wecken zwen gülden acht pfennig werth herfür geben müſſen / welche ſie auff ein Karren geladen / vnnd naher N. geführt / mit noch weittern betrawlichen worten / wo ferrn die Beckerin deß backens nit müſſig ſtehn würde / müſſen ſie etwas anders fürnehmen. Itẽ ferner auff den 19. Martij nechſt verſchienẽ / haben die von N. aber einſt / durch D. P. Richtern vier Einſpennige allen ſechs zu Roß vnd fünff vnd zwentzig Schützen zu G. ins Backhauß eingefallẽ / dem Becker Hans E. hundert vnnd ſiben par Weck / jedes par für vier alt Pfenning gerechnet / vñ neun Rockẽ leib / jeden für 24. pfennig / abpfänden / auff ein Karren laden / vnd in jhre Statt führen / Volgends mit den 6. Pferdten eilff Schützen / in euſſern Probſteyhoff fallen / daſelbſten durch den Zaun ſoncwlicher zeit / damit das Viehe nicht auß dem Hoff / vnnd ſonderlich auff der bawren Weid lauffen thue / gemacht worden / mit lücken hawen / vnd Zaunſtecken darauß reiſſen / zuſtücken hawen laſſen / mit betrawen / wo ferrn der Becker deß backens nicht würde müſſig ſtehn / jhnen ſelbſt ſampt dem Brot zuholen / alles allein dero meynung / durch gedachte Statt N. fürgenommen / jhnen zu G. einig vnd allein ein vermeinte Gerechtigkeit deß backens zuſchöpffen / vnnd das Stifft E. von ſeiner Vogtheylichkeit vnnd backens gerechtigkeit mit gewalt ab- vnnd außzutreiben. Der aber Hochgemelter Fürſt / vnnd dero F. G. Stifft E. nicht leidenlich / ſolches thätlichen pfendens / ſo dem Stifft E. zu abbruch ſeiner beſitzlichen herbrachten Gerechtigkeit deß backens zu G. gar nicht zugedulden / vnnd bleiben zulaſſen / Vnd dañ in der Keyſerlichen Meieſt. vnd deß heiligen Reichs im verſchienen acht vnd viertzigſten Jahrs / der weniger Zahl zu Augſpurg auffgerichte Cammergerichts Ordenung vnder andern durch einen beſondern Articul außtrücklich verſehen / welcher geſtalt in ſolchẽ vnnd dergleichen fällen / da ſolche pfandung vnnd verſtrickung fürgenommen / bey E. F. G. zwiſchen Partheyen / die der Kayſ. Maieſt. vnd dem Reich ohne mittel / wie dann diß orts iſt / vnderworffen / gehandelt werden mag. So gelanget in krafft deſſelbigen ahn E. F. G. Anwaldts vnderthenige bitte / die wöllen ſeinen G. F. vnd Herrn Principaln zu fürderlicher vnverzüglicher reſtitution deß obberührten / mit gewalt abgenommenen Brots oder deroſelben werths / vnnd was obberührter maſſen mutwillig verwüſt / ein pœnal Mandat vnd ladung auff maß vnnd weiß / wie in obberühtem ſondern Articul in deß Reichs Ordenug võ Pfandungen vnd gefangenen oder verſtrickten begriffen iſt / in gewöhnlicher form / wieder Bürgermeiſtern vnd Rath der Statt N. gnedig zuerkennen / mittheilen vnd außgehen laſſen / Alles wie recht vñ gewöhnlich iſt / in dem allem E. F. G. ꝛc.

Exhib. 16. April. Anno 88. den 20. *vero* erkandt / *in Conſilio.*

D. N. Conſentientibus N. & Dn. ab N.

Sub initio petitos proceſſus dene-
gandos eſſe putabant, quia nõ videba-
tur tertia & innocens, ſed res ipſa ablá-
ta, ſicq; † merã turbationẽ eſſe, vt quan- 1
do alias ratione venandi, lepores aliæ-
que ferę captæ, vel intuitu Iuris lignan-
di ipſa ligna, vel reſpectu Iuris paſcen-
di ipſum gramen, quemadmodum ra-
tione pinſendi panes, ipſimet panes

pignori accipiuntur. Sed tamen cum reliquis dominis alia ſententia reſedit exiſtimātibus hoc noſtro caſu rem eſſe tertiam, & diſcrimen aliquod conſtituendum inter præfatas res, videlicet feras, ligna, gramina ablata & inter hunc noſtrum caſum vbi panes ſunt ablati. Nam in priorib. caſibus cum auferuntur res quæ Iure dominij ac proprietatis ad ſupplicantem ſpectant merito ipſęmet ſunt dicendę. Verum hoc præſenti caſu panes ſunt ablati, ius habentis pinſendi panes, panes cenſendi ſunt res tertia & quaſi innocens. Nam quod ſubiectus habet nō protin⁹ dici poteſt domini eſſe. Neque etiam panis hic dici poteſt ipſemet tertius, Iuris quærendi, cuius ratione pignoris conſtitutioni aliquando locus eſſe ſolet, quia fructuum proprietas ad dominum ſpectat, quod hic ſecus eſſe apparet in panibus ablatis reſpectu ſupplicantis, Ideoq; petitos proceſſus decreuimus.

OBSER. XLIII.

Supplicatio pro Mandato pœnali ſine clauſula exhib. 30. Ianuarii. Anno 89. A. contra B.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum denegatur, eo quod Supplicantes loci non ſint in poſſeſſione.*

Hochwürdiger Fürſt ꝛc. E. F. G. bringt Syndicus vñ Anwaldt Herꝛen Schöffenmeiſters vnd Schöffen deß Königlichen Stuels/ vnnd deß heiligen Reichs Statt A. So dann auch P. H. vnnd C. T. zu W. vnderthenig ſupplicierent für / ꝛc.

Wiewol neben verſehung allgemeiner beſchriebener Recht in deß heiligen Reichs Ordenung außtrücklich diſponirt/ daß jedes Gericht bey ſeinem ordenlichen richtigen Proceß vnd gang vnverhindert gelaſſen/ vnd kämen Rechtlicher weiß interponirte Appellation von den orten dahin ſie von alters hero gehörig deuoluirt vnnd erwachſen mit gewalt vnd der that abgehalten/ vnd genommen/ noch auch deß H. Reichs Iuriſdiction gezogē/ wider ander pottmeſſigkeit verſchleifft/ vnd alſo ſo wol den Partheyen/ als dem Gericht/ darzu auch gantzem Römiſchē Reich mercklich vngemach euſſerſten ſchaden vnnd groſſe verkleinerung/ noch den exequirendē pub. Notarijs, wegē der Inſinuation der außgangenen Proceß einige offenſion oder beleidigung zugefügt werden ſol.

Wiewol gedachter Königlicher Stuel vnd Statt A. mit ſtattlicher Kayſ. vnnd Königlichē Priuilegien allergnedigſt verſehen/ welche vnder anderm vermögen vñ im Buchſtaben mit ſich bringen/ daß von vielen vnderſchiedlichē Gerichten/ ſo wol in Stätten als Dörffern/ Cōmunen vnd anders gefält/ vnnd wirdt außgeſprochen vrtheil für Schöffenmeiſter vñ Schöffen deß Kön. Stuels vnd Statt A. prouocirt vnd Appellirt/ vñ die Appellation ahn der proſecution vnd verfolgung interponirter Appellation võ keinem / wes Würden ſtands oder weſens der ſey / auffgeſetzter namhaffter peen auffgehalten vnd verhindert werden ſol.

Deſſen aber alles vnangeſehen vnd vngeachtet/ ſo habē Statthalter vñ Schöffen der herꝛlichkeit weiler dē 2. diß verlauffenden Monats Januarij Stylo nouo A. S. offenbaren Keyſ. Notario, als er in einer ahnbeſagten Gericht ahn Syndici Principaln deuoluirter Appellation ſachē erkandte Proceß bey gedachten Statthaltern vnd Schöffen zu inſinuiren ſich angegeben/ gantz vngeſchwert offentlich geſagt/ ſie gedächten ſich ahn die Proceß der Herꝛen von A. nit zuſtoſſen/ ſonder er ſolle dieſelbe widerumb dahin tragen/ dahero er ſie gebracht/ Alſo auch jme Notario ſolche Proceß auff der ſtraſſen nachbringen/ vnd daſelbſten auff die Erden werffen vnd liegen laſſen / mit angeheffter betrawung die Inſinuationes ſolcher Proceß/ in dz waſſer zuwerffen/ vnd zu vertrăncken/ davon auch keines wegs erſettigt/ ſondern als ein ander pub. Not. benantlich M. obgenanten Statthaltern/ Schöffen vñ Gerichtsſchreibern einē andern ebenmeſſig Appellation proceß Anw. principaln H. vñ C. T. beth/ ad inſinuationē in genandt Dorff W. gebracht/ der vrſachen daß ſie auß der

Statt

Statt A. kommen zuverrichten nicht geſtatten / vielweniger die annehmen wöllen / ſondern ahn ſtatt ſchuldiger annehmung gelüſten laſſen / den Notarium eigenthätliche Gefänglich anzunehmen / vnd in jhrem gewalt zuhalten / zu deme von jhrem Landtherrn von B. bevelch zuhaben ſich gerühmet / daß ſie den jenigen / ſo vom A. Schöpffenſtul Proceß dahin bringen würden Händt vnnd Füß binden / vnd ins Waſſer werffen vnd erträncken / dahero dann ſolche forcht entſtanden / daß in ſachen deſſen von E. Appellanten wieder gedachten von B. Appellaten die erkandte A. Appellation Proceß / durch keinen Notarium betrawter euſſerſter gefahr halben / nicht dörffen noch wöllen inſinuirt werden. Alſo daß der von E. vnnd andere Appellierende Partheyen ahn Rechtmäſſiger vnnd allerdings zuläſſiger proſecution jhrer ſachen zum höchſten beſchweret / auch beyde Mitſupplicanten P. H. vnnd E. T. auß jetzt beſtimbter vnnd keiner anderer vrſach halben / von jhrer häußlichen vnd hablichen Nahrung zubegeben / vnd in der Statt A. zugehalten zwungen worden / alles nicht allein obangeregten Rechten vnd Reichs Conſtitution ſtracks zuwieder / ſonder auch jhre E. F. G. vnnd höchſtermelter Kayſerlicher Maieſtatt zu hohem vnrecht / abbruch vnnd verkleinerung / darzu auch allen Partheyen zu groſſem nachtheil vnnd vnwiederbringlichen verderblichen ſchaden gerichtet / ꝛc. Alles fernern Inhalts beygefügtes Inſtrumets proteſtationis vnd darinnen angezogenes vnderſchiedlichen Brieffſuchen documents litera A. B. vnd C. ſignirt.

Wann dann ſolches intent vnnd fürnehmen / In natürlichen / Göttlichen vnd Weltlichen Rechten verbotten / vnd zu ergerlicher Confuſion vnnd Zerttung [illegible] weſens / vnd verurſachung vielen böſes vnd hertzenleids peſſimo & execrabili exemplo per conſequentiā dienet / alſo daß vermöge der Ordenung *pag. 2. titul. 23.* In ſolchen caſibus exorbitantibus & monſtroſis mandata ſine clauſula erkennet vnnd mitgetheilt werdē ſollen. Als iſt ahn E. F. G. Syndici vnd Anwalds im Namē ſeiner Principaln vnderthenigſt hochfleiſſigſt bitten wieder gedachten von B. Herrn zu W. vnd deſſen daſelbſt Statthaltern Schöpffen Schreibern mandatū ſine clauſula darinnen jhnen ſampt vnd ſonders bey einer namhafften peen ernſtlich gebottē werde / wie von alters herkommen / im Recht interponirte Appellation jhren ſtarcken vnverhinderten lauff zulaſſen / denſelben zu deferirn auch auff erkandte Compulſoriales oder ander Appellation Proceß / die Acten vmb die gepühr förderlichen zu edieren vnnd mitzutheilen exequendos Notarios, vnd andere Inſinuarores proceſſuū, vil weniger die Appellantes ſelbſt / oder andern der ſich in zu vnnd abziehen gepührlichen Rechtens nothtürfftigen gebrauchen / vnd mit nichten betrawter maſſen noch anderer geſtalt zu offendieren / zu beleidigen oder zuvertreiben / beſondern beyden / auß höchſter eingeſteckter forcht außgewichenen Perſonen / widerumb zu jhren Weib vnd Kindern / auch haußlicher nahrung kommen zulaſſen / vnd künfftiglich ſich ſolcher vnd dergleichen angemaſter eigenthätlicher handelung gäntzlich zuenthalten / vnnd in dieſem allem nicht ſeumig / hinderſtellig noch vngehorſamlich zu erſcheinē / beſter gemeiner form mit angehaffter Citation gnedig zu erkennen vnd mitzutheilen / E. F. G. ꝛc.

Decretum.

Auff fürbrachte narrara abgeſchlagen.
Quia in ſupplicatione narrabat', ſup-
plicantes nō eſſe eo loci in poſſeſſione 1
vel quaſi Iuris iſtius, quod nempe à ju-
dicio W. appellatur ad ciuitatem A.
licet vero ipſum (poſſeſſio puta) in ſupplicatione adiuncto inſtrumento proteſtationis deſuper facto exacte recenſeretur: tamen non voluerunt Domini attendere, cum id omiſſum fuerit in ſupplicatione, ex cuius ſolius narratis mandatum in cancellaria concipiendum venit D. S. B. Refer. conſentiunt Dn. T. & D. quem defectū cum poſtea ſuppleret 25. Ianuarij petitum mandatum decreuimus.

OBSER. XLIV.

Supplicatio pro Citatione Inhibit. & Compulſorialibus. R. contra R.

SVMMARIA.

1 *Appellatio apud Acta non eget verborum forma, ſed ſufficit verbis vel ſcripto dicere, appello à tali iniqua ſententia.*

2 *Non neceſſe eſt, vt talis appellatio manu Notarij facta ſit.*

HOchwürdiger Fürſt ꝛc. Es haben weilandt M. N. ſeligen nachgelaſſene Erben/ von einer (vorbehältlich Richterlicher Ehren) gantz nichtig/ oder ja vnrechtmeſſigen Endtvrtheil litera A. notirt, ſo den 20. diß Monats Januarij Stylo veteri aber nouo dē 30. eiuſdem durch Herrn Schultheiß vnd Schöffen zu F. jhnen zuwider/ vnnd für Catharinam/ weilandt E. R. nachgelaſſene Wittib/ ahn jetzo P. D. Haußfrawen eröffnet vnd außgeſprochen/ als mercklich beſchwert zu werden beſorgendt den 23. ermelts Monats Januarij aber nouo den 2. Februarij jüngſt wie ſich nach diſpoſition der F. Reformation in ſolchen fällen zuhandeln gepührt/ mit vbergebung eines ſchrifftlichen Appellation zettels/ den eltſten Regierendē Bürgermeiſter/ wie ſolches zu ſeiner zeit die Acta prioris inſtantiæ clärlich außweiſen werden/ dahin breuitatis cauſa gezogen E. F. G. vnd diß hochlöblich Kayſer. Cammergericht/ in hoffnung gedeylicher vnnd beſſerer Rechten zuerlangen ſich beruffen vnd Appellirt/ Wann dañ gedachte Appellanten willens interponirtē Appellation wie ſich gepührt/ zu proſequiren/ dieſelben auch dem Rechten/ Reichsordenung vnd angezogener F. Reformation ratione qualitatis & quantitatis gemäß vñ debito modo anhero deuoluirt. So iſt ahn E. F. G. Anwalds im Namen ſeiner Principaln vnderthenige bitte/ jmt wider gedachte Partheyen Citat. Inhibit. & Compulſ. in ſpecie gnedig zu erkennen. E. F. G. ꝛc.

B. Refer. D. à G. D. à VV.

APpellatum erat à diffinitiua ex in-
teruallo appellationis Schedula, a-
deoque priuata ſaltem ſcriptura Iudici
à quo, porrecta, non vero publico de-
ſuper in ſolenni ac debita forma con-
fecto appellationis inſtrumento. Dn.
à W. petitos proceſſus denegandos
putauit, quod tamen neceſſum haud
eſſe aſſeruit per *c. appellatio vbi gloſ. in
verb. propriis de appell. in 6. & Spec. p. 4. §.
ante omnia num. 7.* vbi dicit, quod appel-
latio † apud acta non egeat verborum 1
forma, ſed ſufficiat dicere verbis vel
ſcripto appello à tali iniqua ſententia;
Ac idem videtur ſentire *Maranth. p. 6.
§. ſecundus actus num. 133.* Quod eo ma-
gis procedit, cum appellans ſeſe referat
ad acta priora quæ conſcribuntur per
Notarium public. ita vt talis appella-
tio pars actorum ſit facta, quæ idem fa-
ciunt ac notorium inducunt. Sufficit
ergo iudici à quo, nudam exhibere ap-
pellationis Schedam. *Mynſ. Cent. 2. obſ.
12.* Nec requiritur † vt ex Notarij ma- 2
nu ſit facta, ſicut etiam ſolum libellus
appellatorius nonnunquā inſtrumen-
tum in Iure vocatur, quam nos Sche-
dulam appellationis nominamus. At-
que ſic de Stylo Cameræ etiam ha-
ctenus obſeruatum eſſe animaduerto,
quia aliâs nulla eſſet differentia inter
appellationem factam ex interuallo in
ſcriptis coram Iudice & factam coram
Notario & teſtibus. Quo vltimo caſu
propter probationem fidemque faci-
endam ea demum exigitur ſolemni-
tas, prout paſſim idem diſtinguunt in-
terpretes. *Bren. in l. 1. §. libell. num. 11. &
Mar. d. §. ſecundus actus num. 133.*

Item porro videtur approbare refor-
matio F. *p. 1. tit. 42. in verb.* ſonder her-
nacher ſchrifftlich oder vor Notarien vnd
Zeugen beſchehen, diſtinctionem faciens
inter ſcriptū appellationis, quæ fit corā
Iudice, & ſcripturā illam authenticam
& in ſolenni forma cō factam corā No-
tario & teſtib. quam ſenſum manifeſtè
declarat ſequens §. 5. *in d. Refor. verb.* in
ſchrifften/ corā Notario & teſtib. Appel-
lirn wirt. Quinimo ſufficit etiā abſq; Iu-

diçe

dice à quo, Notario actorum porrigere ſchedulam appellationis *Bald. & Guido in authen. quæ appel. Cod. de precibus Imp. offer.* vel etiam Iudici ad quem *l. 1. §. dies & §. ſi quis ff. quando appel. ſit.* Licet conſultius ſit dare ipſi Iudici à quo ſi copia eius haberi poteſt. *Vt. leg. 1. in fin. de appel. Br. d. §. libelli num. 11. & Spec. p. 4. §. nunc dicamus num. 10.* Quamuis negarim tutius eſſe vt tali caſu authenticam ſeu appellationis inſtrumentum Iudici à quo porrigere, per ea quæ tradit. *gloſ. in cap. 1. verſ. in ſcriptis, & in d. c. appel. verbo proponis de appel. in 6.* Ideoque prædictos petitos proceſſus decreuimus 30. Ianuarij Anno 89.

OBSER. XLV.

Supplicatio pro Mandato pœnali ſine clauſula. I. contra O.

SVMMARIA.

1 *Aliqui dominorum exiſtimant mandatum denegandum, eo quod Reus immediate imperio non ſit ſubiectus.*

2 *Alii denegant, ideo quod Cameræ non ſit decernere inter perſonas mediatas & immediatas, ne cauſæ Romani Imperii ad Rom. Pontif. auocentur.*

HOchwürdiger Fürſt/ꝛc. E. F. G. bringt Anwaldt deß Ehrnveſten vnnd Hochgelärten Herꝛen P. J. der Rechten Lt. vnd Fürſtliche G. Raths auff beygefügter Supplication abgeſchlagen decret/ hiemit ferꝛner in vnderthenigkeit für.

Wiewol in allen beſchriebenen Rechten / auch deß heiligen Reichs Conſtitution / vnnd Cammergerichts Ordenung wol vnd heilſamlich ſtatuirt vnnd geordenet / daß alle vnnd jede deß Reichs verwandten vnnd Vnderthanen bey jhren ordentlich Inländiſchen Rechten vnnd Gerichten / wann vermöge der Rechten ordenlich vnnd förmlich procedirt vnnd gehandelt wirdt (auſſerhalb der fäll / ſo nach lauth der Ordenung / ahn das Keyſerliche Cammergericht ohne mittel gehörig) gelaſſen manutenirt vnd gehandthabt werden ſollen / wie auch Iuriſdictionum confuſio mit nichten zugeſtatten/ ſondern im Recht löblich vnd nothwendig verſehen / das kein Geiſtliche Obrigkeit/ oder auch die jenigen ſo für dē Weltlichen Magiſtrat in ſachen der Iuriſdictionum vnzweifelich angehörig in Recht erwachſen durch betrawung gebott / verbott vnd andern peenen ahn den angefangenē Proceß mutwilliglich hindern / oder da von abtreiben / ſondern je eines das ander bey ſeinem angefangenen Proceß vnnd lauff verbleiben/ zulaſſen ſchuldig.

Wiewol auch Andwaldts Principaln zu vnderſchiedlichen zeiten zwiſchen einem hoch- vnnd Ehrwürdigen Thumbcapittel zu C. vnd ſeiner Haußfrawen wolfarth vor vielen Jahren auffgericht Gültverſchreibung vnnd zahlung hundert vnnd funfftzig goldgülden / Ernbranthen mit drey tauſendt goldtgülden hauptgeldts belegt / ſo jhme nunmehr etliche Jahren betrangender vnd hinderſtellig verblieben ad immiſſionem oder vmb beſchlagung hochermelts Thumbcapitels Hoff vnnd Zehenden zu L. vnd K. im Fürſtenthumb G. vnder dem Ampt Caſtner gelegen/ vermöge allhie confirmirten F. G. vnnd B. Ordenung procedirt/ vnd verfahren/ auch nach ordentlichem gehaltenem Proceß / wie daſelſt in jetzt bemelter Ordenung/ vnder dem Titul von Jährlichen Zinſſen/ vnd Renthen *c. 10. §.* So aber die Jährliche ꝛc. vermeldte daſelbſt coram Iudice rei ſitæ gegentheils einrede vnverhindert/ auff vorgezeigte Origenal Kauffverſchreibung Decretum immiſſionis erhalten / welches folgendt ohne einige Appellation in rem iudicatam ergangen. So iſt doch die offenbare Warheit / daß dieſem allem vnerwogen vnnd vnangeſehen/ einer ſo ſich C. O. nennet/ Dechant zu S. Georgen in C. als angemaſter Conſeruator priuilegiorum (da doch jhnen die ſach nit berühren thut) vnder einem ſchein etlicher Päbſtlicher gegebener Privilegien / auff anhalten eines Hoch- vnnd Ehrwürdigen Thumbcapittels Anwaldts Principaln ſub pœna excommunicationis maioris vnnd

4000. flotenorum aureorum vnvermeidenlich Citiren / vnd mandieren laſſen. Dann im Fürſtenthumb G. vber jhre Gütter / vor dem weltlichen Richter angefangene Proceß alßbaldt Caſſieren / Reuocieren vnnd abzuſchaffen / gantz vnerwogen daß ermelter C. D. vnnd andern von der Cleriſey ſich im Fürſtenthumb G. ſolchs Rechtens vnd Proceß auff den vmbſchlagen der verpfändten Gütter gegen jhren Schuldenern / vnd meniglich deßhalben gebrauchen. Proinde cum Clerici aduerſus Laicos tali iure vtantur, vt hoc idem ibidemque contra ſe valere patiantur, omni æquitati conſentaneum eſt, neque aliquis, maxime vero Eccleſiaſticus petere debet, cuius contrarium non eſſet in caſu contrario poſtularurus, wie gleichfals allen Rechten vnd billichkeit ex diametro zuwieder / da angemaſter Conſeruator priuilegiorum citra vllam Iuriſdictionem in dieſer Sachen (deren Gewin vnd Verluſt jhnen nicht berühren thut) pronunciren/vrtheilen vñ erkennne ſolte. Wañ dann Anwalds Principal vermöge auffgerichten Kauffbrieffs auff die darin benante Vnderpfandt/außweiſung F.G. Ordenung coram Iudice rei ſitæ actione reali procediert vnd gehandelt/ auch vermög deß heiligen Reichs Conſtitution vnnd Cammergerichts Ordenung nach eines jeden Fürſtenthumb/ Graffſchafft/ Herrſchafft vnnd Obrigkeit / approbierten / loblichen herkommen vnd gebrauch / in mittheilung Rechtens gehalten vnnd procedirt werden ſoll/ davon keiner / præſertim propter cauſas prophanas ad Iudicem Laicum ſpectantes per pœnas ſeu cenſuras Eccleſiaſticas abzutreiben / nach dem Proceß ahn ſeinem ſtarcken lauff einigs theils verhindern / ſed iudicium vbi ſemel cœptum eſt, ibidem quoque finem ſortiri debet, wie dann auff gegenwertigen fall ſich die Herrn gegentheiln keiner prorogation oder priuilegio fori gebrauchen mögen/atteſtantibus *Mynſ. Cent. 5. obſ. 83. num. 6. & Gail. libr. 1. obſ. 37. num. 4.* Clerici intuitu actionum realium in Camera ſeu coram quouis Iudice Laico, ſub quo res litigioſa ſita eſt, appellare poſſit, atq; in hāc ſententiā, ſubinde iudicatū fuiſſe nūcupatim allegatis præiudicijs auß welchē ſchließlich erfolgt daß E.F.G. Iuriſdiction genugſam fundirt vnnd dieſe durch den angemaſten cōſeruatorem priuilegiorum beſchehen prohibition (der citra vllam Iuriſdictionem & cauſæ cognitionem Anwaldts principaln ſeinen nuhnmehr außgeübten Proceß / vnnd in rem iudicatam ergangene Vrtheil abzuſchaffen / vnnd erſitzen zulaſſen/ befohlen) der Rechten vnnd aller billichkeit zuentgegen auch ahn jhme ſelbſt von Rechtwegen verbottē / dahero vermöge der Rechten ab executione kan vnnd mag angefangen vnnd dem widerſtrebenden theil (ſo ſich vnder dem ſchein Richterlichs Ampts) ſolchen vnnd dergleichen wider Richtlichen handelung bißhero gebraucht/wieder abzuſchaffen mandirt werden. Alß gelangtt ahn E. F. G. Anwaldts im namen ſeines Principals vnderthenige bitte vnnd Rechtlichs begeren/ jhme gegen vnnd wider gemelten C. D. alß angemaſten Päbſtlicher priuilegien Conſeruatorn/ ſo dann ein Hoch- vnd Ehrwürdig Thumcapitel zu C. wegen beſchehenen thätlichen prohibition ordenlichen Proceß vnnd lauff obbeſtimpten Rechtfertigung vnnd erhaltenen vrtheils / ſo nunmehr gegentheils einrede vnverhindert ohne einige eingewandte Appellation in rem iudicatam ergangen / mandatum ſine clauſula cum annexa Citatione ad docendum bey einer namhafften Peen gnedilich zuerkennen/ vnd mitzutheilen/ auff dz Anwalds Principaln in vollſtreckung wol erhaltener Vrtheil mit höchſtem ſchaden vnd nachtheil / ferner nicht vmb die wege geſprengt / noch auffgehalten/ ſondern vielmehr bey gleichförmige Rechten manutenirt vnnd beſchützt werde/ oder was ſonſt nach geſtalt der ſachen/ vermöge Rechtens vnd gewonheit wegen am beſtändigſten gebetten werden ſoll/ kann oder mag / daſſelb bitt Anwaldt vnderthäniglich jhme inn aller geſtalt als

wann

wann es in ſpecie geſetʒt ex nobili officio Judicis ad hoc competente gnedig zuerkennen vñ wiederfahren zulaſſen/ E. F. G. ec.

Erkantḫ den 3. Februarii Anno &c. 88.

Dominus B. Referens conſentiente Domino C. Domino à D. & Domino ab H. diu multumque cunctabantur Dominus à D. & Dominus ab H. & nolebãt decernere petitũ mandatũ.

Primo quia non eſſemus fundati in Iuriſdictione. Siquidem Decanus contra quem petitur mandatum, non eſt immediate imperio ſubiectus, atque propterea non hic in Camera, ſed coram Archiepiſcopo C. tanquam ordinario ſuo Iudice conueniendus.

Secundo. Poſito quod mandatum contra ipſum decerneretur, tamen ſi ei non pareret, arctius mandatũ ſub pœna priuationis niſi fruſtratoriè contra eum decerni non poſſe, eum nihil, quo priuari poſſet, poſſideat immediate ſub Imperio.

Tertio. Clericum corã ſuo Ordinario etiam ſuper crimine fractæ pacis, nõ [illegible]eto Camera conueniri debere, vt trad[illegible] [G]ail. de pace publ. l. 1. c. 1. n. 6. cum ſeq. c. 1[illegible]

Q[uart]o. Nos nõ eſſe fundatos in Iuriſdict[io]ne quoad perſonam Decani, vt qui ſit conſeruator priuilegiorum Pontificis, ſicque eidem non Cameræ ſubiectus, proinde ab hac illi mandare non poſſe.

Verum ego vna cum D. B. putabam petitum mandatum omnino decernẽdum eſſe, auff die vier Fäll qualificatũ, nempe ſuper tali facto, quod omni Iure prohibitum ſit, vt nimirum alicui res in Iudicio adiudicata, iuſque quæſitum & obtentum, non ſolum de facto auferatur, ſed inſuper etiam corporalis & pecuniaria pœna grauiſſima infligit, nec obſtare poſſe argumentum in contrarium adductum. Nam mandata pœnalia immediate fundarent Iuriſdictionem Cameræ Imperialis, nec conſtitu-
1 tionem diſtinguere † inter pſonas mediatas & imediatas, & idcirco hoc noſtrum non eſſe, quinimmo non pauca extare præiudicia, vbi contra mediatas perſonas decreta ſunt huiuſmodi mandata. Nec etiam obſtare ſecundum argumentum, quia Dominum Decanum (cum in euentum) priuari poſſe dignitate ſua aliiſq; rebus omnibus, quas habet vel habere poteſt ab Imperio: & pœnam banni ſiue priuationis nonnunquam ex cauſa in pœnam pecuniariam mutari poſſe, tradit *Gail. de pace publ. lib. 2. c. 9. n. 19.*

Haud quoque obſtare tertium argumentum. Illud enim locum habere in criminalibus ſolum, atque perſonalibus, ſecus vero in ciuilibus, præſertim realibus in quib. terminis nos hîc verſamur prout tradunt *Gail. libro 1. obſ. 17. Mynſingerus cent.* [illegible] *obſ. 95. Idem cent. 5. obſ. 93.*

Non d[illegible] faceſcere quartum a[illegible]m Cameram manda[illegible]ecano tanquam ſubdito Imperij Romani, nõ attento quod ſit conſeruator priuilegiorum pontificialium. Nam ſi hoc velimus concedere, præiudicaremus Iuriſdictioni Imp. Rom. & cauſas quarum cognitio ad Imp. & Status Imperii ſpectat Romani, ad Pontificem auocaremus, quod vtique pugnat etiam cõcordatis principibus Germaniæ, quia hoc noſtro caſu Decanum oporteret conueniri, non alibi quam Romæ corã Papa. Tandem ergo ambo D. & Dñ. ab H. nobiſcum conſenſere, & petitum mandatũ decreuimus, præſertim cum Domino Decano ſaluum ſit proponendi exceptiones ſuas contra obtentũ mandatum. &c.

OBSER. XLVI.

Supplicatio pro noua Citatione & Compulſ. nec nõ Prorogatione fatalium. 10. Feb. Anno. &c. 88. X. contra P.

SVMMARIVM.

1 *Denegantur proceſſus propter negligentiam appellatis, quam ſibi imputare debet.*

4000. florenorum aureorum vnvermeidenlich Citiren / vnd mandieren laſſen. Dann im Fürſtenthumb G. vber jhre Gütter / vor dem weltlichen Richter angefangene Proceß alßbaldt Caſſieren / Reuocieren vnnd abzuſchaffen / gantz vnerwogen daß ermelter C. D. vnnd andern von der Cleriſey ſich im Fürſtenthumb G. ſolchs Rechtens vnd Proceß auff den vmbſchlagen der verpfändten Gütter gegen jhren Schuldenern / vnd meniglich deßhalben gebrauchen. Proinde cum Clerici aduerſus Laicos tali iure vtantur, vt hoc idem ibidemque contra ſe valere patiantur, omni æquitati conſentaneum eſt, neque aliquis, maxime vero Eccleſiaſticus petere debet, cuius contrarium non eſſet in caſu contrario poſtulaturus, wie gleichſals allen Rechten vnd billichkeit ex diametro zuwieder / da angemaſter Conſeruator priuilegiorum citra vllam Iuriſdictionem in dieſer Sachen (deren Gewin vnd Verluſt jhnen nicht berühren thut) pronunciren / vrtheilen vñ erkennen ſolte. Wañ dann Anwalds Principal vermöge auffgerichten Kauffbrieffs auff die darin benante Vnderpfandt / außweiſung F.G. Ordenung coram Iudice rei ſitæ actione reali procediert vnd gehandelt / auch vermög deß heiligen Reichs Conſtitution vnnd Cammergerichts Ordenung nach eines jeden Fürſtenthumb / Graffſchafft / Herrſchafft vnnd Obrigkeit / approbierten / loblichen herkommen vnd gebrauch / in mittheilung Rechtens gehalten vnnd procedirt werden ſoll / davon keiner / præſertim propter cauſas prophanas ad Iudicem Laicum ſpectantes per pœnas ſeu cenſuras Eccleſiaſticas abzutreiben / nach dem Proceß ahn ſeinem ſtarcken lauff einigs theils verhindern / ſed iudicium vbi ſemel cœptum eſt, ibidem quoque finem ſortiri debet, wie dann auff gegenwertigen fall ſich die Herrn gegentheiln keiner prorogation oder priuilegio fori gebrauchen mögen / atteſtantibus *Mynſ. Cent. 5. obſ. 83. num. 6. & Gail. libr. 1. obſ. 37. num. 4.* Clerici intuitu actionum realium in Camera ſeu coram quouis Iudice Laico, ſub quo res litigioſa ſita eſt, appellare poſſit, atq; in hâc ſententiã, ſubinde iudicatũ fuiſſe nũcupatim allegatis præiudicijs auß welchẽ ſchließlich erfolgt daß E.F.G. Iuriſdiction genugſam fundirt vnnd dieſe durch den angemaſten cõſeruatorem priuilegiorum beſchehen prohibition (der citra vllam Iuriſdictionem & cauſæ cognitionem Anwaldts principaln ſeinen nuhnmehr außgeübten Proceß / vnnd in rem iudicatam ergangene Vrtheil abzuſchaffen / vnnd erſitzen zulaſſen / befohlen) der Rechten vnnd aller billichkeit zuentgegen auch ahn jhme ſelbſt von Rechtwegen verbottẽ / dahero vermöge der Rechten ab executione kañ vnnd mag angefangen vnnd dem widerſtrebenden theil (ſo ſich vnder dem ſchein Richterlichs Ampts) ſolchen vnnd dergleichen wider Rechtlichen handelung bißhero gebraucht / wieder abzuſchaffen mandirt werden. Alß gelanget ahn E. F. G. Anwaldts im namen ſeines Principals vnderthenige bitte vnnd Rechtlichs begeren / jhme gegen vnnd wider gemelten C. D. alß angemaſten Päbſtlicher priuilegien Conſeruatorn / ſo dann ein Hoch- vnd Ehrwürdig Thumcapitel zu C. wegen beſchehenen thätlichen prohibition ordenlichen Proceß vnnd lauff obbeſtimpten Rechtfertigung vnnd erhaltenen vrtheils / ſo nunmehr gegentheils einrede vnverhindert ohne einige eingewandte Appellation in rem iudicatam ergangen / mandatum ſine clauſula cum annexa Citatione ad docendum bey einer namhafften Peen gnedilich zuerkennen / vnd mitzutheilen / auff dz Anwalds Principaln in vollſtreckung wol erhaltener Vrtheil mit höchſtem ſchaden vnd nachtheil / ferner nicht vmb die wege geſprengt / noch auffgehalten / ſondern vielmehr bey gleichförmigẽ Rechten manutenirt vnnd beſchützt werde / oder was ſonſt nach geſtalt der ſachen / vermöge Rechtens vnd gewonheit wegen am beſtändigſten gebetten werden ſoll / kann oder mag / daſſelb bitt Anwaldt vnderthäniglich jhme inn aller geſtalt als wann

wann es in ſpecie geſetzt ex nobili officio Judicis ad hoc competente gnedig zuerkennen vñ wiederfahren zulaſſen/ E. F. G. ec.

Erkanth den 3. Februarii Anno &c. 88.

Dominus B. Referens conſentiente Domino C. Domino à D. & Domino ab H. diu multumque cunctabantur Dominus à D. & Dominus ab H. & nolebãt decernere petitũ mandatũ.

Primo quia non eſſemus fundati in Iuriſdictione. Siquidem Decanus contra quem petitur mandatum, non eſt immediate imperio ſubiectus, atque propterea non hic in Camera, ſed coram Archiepiſcopo C. tanquam ordinario ſuo Iudice conueniendus.

Secundo. Poſito quod mandatum contra ipſum decerneretur, tamen ſi ei non pareret, arctius mandatũ ſub pœna priuationis niſi fruſtratorie contra eum decerni non poſſe, cum nihil, quo priuari poſſet, poſſideat immediate ſub Imperio.

Tertio. Clericum corã ſuo Ordinario etiam ſuper crimine fractæ pacis, nõ vero Camera conueniri debere, vt tradit *Gail. de pace publ. l. 1. c. 1. n. 6. cum ſeq. c. 11. n. 7.*

Quarto. Nos nõ eſſe fundatos in Iuriſdictione quoad perſonam Decani, vt qui ſit conſeruator priuilegiorum Pontificis, ſicque eidem non Cameræ ſubiectus; proinde ab hac illi mandare non poſſe.

Verumego vna cum D. B. putabam petitum mandatum omnino decernẽdum eſſe, auff die vier Fäll qualificatũ, nempe ſuper tali facto, quod omni Iure prohibitum ſit, vt nimirum alicui res in Iudicio adiudicata, iuſque quæſitum & obtentum, non ſolum de facto auferatur, ſed inſuper etiam corporalis & pecuniaria pœna grauiſſima infligit, nec obſtare poſſe argumentum in contrarium adductum. Nam mandata pœnalia immediate funderent Iuriſdictionem Cameræ Imperialis, nec conſtitu-
2 tionem diſtinguere † inter pſonas mediatas & imediatas, & idcirco hoc noſtrum non eſſe, quinimmo non pauca extare præiudicia, vbi contra mediatas perſonas decreta ſunt huiuſmodi mandata. Nec etiam obſtare ſecundum argumentum; quia Dominum Decanum (cum in euentum) priuari poſſe dignitate ſua aliiſq; rebus omnibus, quas habet vel habere poteſt ab Imperio: & pœnam banni ſiue priuationis nonnunquam ex cauſa in pœnam pecuniariam mutari poſſe, tradit *Gail. de pace publ. lib. 2. c. 9. n. 19.*

Haud quoque obſtare tertium argumentum. Illud enim locum habere in criminalibus ſolum, atque perſonalibus, ſecus vero in ciuilibus, præſertim realibus in quib. terminis nos hic verſamur prout tradunt *Gail. libro 1. obſ. 17. Mynſingerus cent. 4. obſ. 95. Idem cent. 5. obſ. 93.*

Non denique negotium faceſcere quartum argumentum. Nam Cameram mandare poſſe dicto Decano tanquam ſubdito Imperij Romani, nõ attento quod ſit conſeruator priuilegiorum pontificialium. Nam ſi hoc velimus concedere, præiudicaremus Iuriſdictioni Imp. Rom. & cauſas quarum cognitio ad Imp. & Status Imperii ſpectat Romani, ad Pontificem auocaremus, quod vtique pugnat etiam cõcordatis principibus Germaniæ, quia hoc noſtro caſu Decanum oporteret conueniri, non alibi quam Romæ corã Papa. Tandem ergo ambo D. & Dñ. ab H. nobiſcum conſenſere, & petitum mandatũ decreuimus, præſertim cum Domino Decano ſaluum ſit proponendi exceptiones ſuas contra obtentũ mandatum. &c.

OBSER. XLVI.

Supplicatio pro noua Citatione & Compulſ. nec nõ Prorogatione fatalium. 10. Feb. Anno. &c. 88. R. contra P.

SVMMARIVM.

1 *Denegantur proceſſus propter negligentiam appellãtis, quam ſibi imputare debet.*

4000. florenorum aureorum vnvermeidenlich Citiren / vnd mandieren laſſen. Dann im Fürſtenthumb G. vber jhre Gütter / vor dem weltlichen Richter angefangene Proceß alßbaldt Caſſieren / Reuocieren vnnd abzuſchaffen / gantz vnerwogen daß ermelter E. D. vnnd andern von der Cleriſey ſich im Fürſtenthumb G. ſolchs Rechtens vnd Proceß auff den vmbſchlagen der verpfändten Gütter gegen jhren Schuldenern / vnd meniglich deßhalben gebrauchen. Proinde cum Clerici aduerſus Laicos tali iure vtantur, vt hoc idem ibidemque contra ſe valere patiantur, omni æquitati conſentaneum eſt, neque aliquis, maxime vero Eccleſiaſticus petere debet, cuius contrarium non eſſet in caſu contrario poſtulaturus, wie gleichfals allen Rechten vnd billichkeit ex diametro zuwieder / da angemaſter Conſeruator priuilegiorum citra vllam Iurisdictionem in dieſer Sachen (deren Gewin vnd Verluſt jhnen nicht berühren thut) pronunciren / vrtheilen vñ erkennne ſolte. Wañ dann Anwalds Principal vermöge auffgerichten Kauffbrieffs auff die darin benante Vndirpfandt / außweiſung F. G. Ordenung coram Iudice rei ſitæ actione reali procediert vnd gehandelt / auch vermög deß heiligen Reichs Conſtitution vnnd Cammergerichts Ordenung nach eines jeden Fürſtenthumb / Graffſchafft / Herꝛſchafft vnnd Obrigkeit / approbierten / loblichen herkommen vnd gebrauch / in mittheilung Rechtens gehalten vnnd procedirt werden ſoll / davon keiner / præſertim propter cauſas prophanas ad Iudicem Laicum ſpectantes per pœnas ſeu cenſuras Eccleſiaſticas abzutreiben / nach dem Proceß ahn ſeinem ſtarcken lauff einigs theils verhindern / ſed iudicium vbi ſemel cœptum eſt, ibidem quoque finem ſortiri debet, wie dann auff gegenwertigen fall ſich die Herꝛn gegentheiln keiner prorogation oder priuilegio fori gebrauchen mögen / atteſtantibus *Mynſ. Cent. 5. obſ. 83. num. 6. & Gail. libr. 1. obſ. 37. num. 4.* Clerici intuitu actionum realium in Camera ſeu coram quouis Iudice Laico, ſub quo res litigioſa ſita eſt, appellare poſſit, atq; in hãc ſententiã, ſubinde iudicatũ fuiſſe nũcupatim allegatis præiudicijs auß welchẽ ſchließlich erfolgt daß E. F. G. Iuriſdiction genugſam fundirt vnnd dieſe durch den angemaſten cõſeruatorem priuilegiorum beſchehen prohibition (der citra vllam Iuriſdictionem & cauſæ cognitionem Anwaldts principaln ſeinen nuhnmehr außgeübten Proceß / vnnd in rem iudicatam ergangene Vrtheil abzuſchaffen / vnnd erſitzen zulaſſen / befohlen) der Rechten vnnd aller billichkeit zuentgegen auch ahn jhme ſelbſt von Rechtwegen verbottẽ / dahero vermöge der Rechten ab executione kan vnnd mag angefangen vnnd dem widerſtrebenden theil (ſo ſich vnder dem ſchein Richterlichs Ampts) ſolchen vnnd dergleichen wider Richtlichen handelung bißhero gebraucht / wieder abzuſchaffen mandirt werden. Alß gelanget ahn E. F. G. Anwaldts im namen ſeines Principals vnderthenige bitte vnnd Rechtlichs begeren / jhme gegen vnnd wider gemelten E. D. alß angemaſten Päbſtlicher priuilegien Conſeruatorn / ſo dann ein Hoch- vnd Ehrwürdig Thumcapitel zu E. wegen beſchehenen thätlichen prohibition ordenlichen Proceß vnnd lauff obbeſtimpten Rechtfertigung vnnd erhaltenen vrtheils / ſo nunmehr gegentheils einrede vnverhindert ohne einige eingewandte Appellation in rem iudicatam ergangen / mandatum ſine clauſula cum annexa Citatione ad docendum bey einer namhafften Peen gnedilich zuerkennen / vnd mitzutheilen / auff dz Anwalds Principaln in vollſtreckung wol erhaltener Vrtheil mit höchſtem ſchaden vnd nachtheil / ferner nicht vmb die wege geſprengt / noch auffgehalten / ſondern vielmehr bey gleichförmigẽ Rechten manutenirt vnnd beſchützt werde / oder was ſonſt nach geſtalt der ſachen / vermöge Rechtens vnd gewonheit wegen am beſtändigſten gebetten werden ſoll / kann oder mag / daſſelb bitt Anwalde vnderthäniglich jhme inn aller geſtalt als

wann

wann es in ſpecie geſetzt ex nobili officio Judicis ad hoc competente gnedig zuerkennen vñ wiederfahren zulaſſen/ E. F. G. ꝛc.

Erkanth den 3. Februarii Anno &c. 88.

Dominus B. Referens conſentiente Domino C. Domino à D. & Domino ab H. diu multumque cunctabantur Dominus à D. & Dominus ab H. & nolebãt decernere petitũ mandatũ.

Primo quia non eſſemus fundati in Iuriſdictione. Siquidem Decanus contra quem petitur mandatum, non eſt immediate imperio ſubiectus, atque propterea non hîc in Camera, ſed coram Archiepiſcopo C. tanquam ordinario ſuo Iudice conueniendus.

Secundo. Poſito quod mandatum contra ipſum decerneretur, tamen ſi ei non pareret, arctius mandatũ ſub pœna priuationis niſi fruſtratorie contra eum decerni non poſſe, cum nihil, quo priuari poſſet, poſſideat immediate ſub Imperio.

Tertio. Clericum corã ſuo Ordinario etiam ſuper crimine fractæ pacis, nõ vero Camera conueniri debere, vt tradit *Gail. de pace publ. l. 1. c. 1. n. 6. cum ſeq. c. 11. n. 7.*

Quarto. Nos nõ eſſe fundatos in Iuriſdictione quoad perſonam Decani, vt qui ſit conſeruator priuilegiorum Pontificis, ſicque eidem non Cameræ ſubiectus; proinde ab hac illi mandare non poſſe.

Verum ego vna cum D. B. putabam petitum mandatum omnino decernẽdum eſſe, auff die vier Fäll qualificatũ, nempe ſuper tali facto, quod omni Iure prohibitum ſit, vt nimirum alicui res in Iudicio adiudicata, iuſque quæſitum & obtentum, non ſolum de facto auferatur, ſed inſuper etiam corporalis & pecuniaria pœna grauiſſima infligit, nec obſtare poſſe argumentum in contrarium adductum. Nam mandata pœnalia immediate funderent Iuriſdictionem Cameræ Imperialis, nec conſtitu-
2 tionem diſtinguere † inter pſonas mediatas & imẽdiatas, & idcirco hoc noſtrum non eſſe, quinimmo non pauca extare præiudicia, vbi contra mediatas perſonas decreta ſunt huiuſmodi mandata. Nec etiam obſtare ſecundum argumentum, quia Dominum Decanum (cum in euentum) priuari poſſe dignitate ſua aliisq; rebus omnibus, quas habet vel habere poteſt ab Imperio: & pœnam banni ſiue priuationis nonnunquam ex cauſa in pœnam pecuniariam mutari poſſe, tradit *Gail. de pace publ. lib. 2. c. 9. n. 19.*

Haud quoque obſtare tertium argumentum. Illud enim locum habere in criminalibus ſolum, atque perſonalibus, ſecus vero in ciuilibus, præſertim realibus in quib. terminis nos hîc verſamur prout tradunt *Gail. libro 1. obſ. 17. Mynſingerus cent. 4. obſ. 95. Idem cent. 5. obſ. 93.*

Non denique negotium faceſſere quartum argumentum. Nam Cameram mandare poſſe dicto Decano tanquam ſubdito Imperij Romani, nõ attento quod ſit conſeruator priuilegiorum pontificialium. Nam ſi hoc velimus concedere, præiudicaremus Iuriſdictioni Imp. Rom. & cauſas quarum cognitio ad Imp. & Status Imperii ſpectat Romani, ad Pontificem auocaremus, quod vtique pugnat etiam cõcordatis principibus Germaniæ, quia hoc noſtro caſu Decanum oporteret conueniri, non alibi quam Romæ corã Papa. Tandem ergo ambo D. & Dñ. ab H. nobiſcum conſenſere, & petitum mandatũ decreuimus, præſertim cum Domino Decano ſaluum ſit proponendi exceptiones ſuas contra obtentũ mandatum. &c.

OBSER. XLVI.

Supplicatio pro noua Citatione & Compulſ. necnõ Prorogatione fatalium. 10. Feb. Anno. &c. 88. X. contra P.

SVMMARIVM.

1 *Denegantur proceſſus propter negligentiam appellãtis, quam ſibi imputare debet.*

4000. ﬂotenorum aureorum vnvermeidenlich Citiren / vnd mandieren laſſen. Dann im Fürſtenthumb G. vber jhre Gütter / vor dem weltlichen Richter angefangene Proceß alßbaldt Caſſieren/ Reuocieren vnnd abzuſchaffen / gantz vnerwogen daß ermelter E. D. vnnd andern von der Cleriſey ſich im Fürſtenthumb G. ſolchs Rechtens vnd Proceß auff den vmbſchlagen der verpfändten Gütter gegen jhren Schuldenern / vnd meniglich deßhalben gebrauchen. Proinde cum Clerici aduerſus Laicos tali iure vtantur, vt hoc idem ibidemque contra ſe valere patiantur, omni æquitati conſentaneum eſt, neque aliquis, maxime vero Eccleſiaſticus petere debet, cuius contrarium non eſſet in caſu contrario poſtulaturus, wie gleichfals allen Rechten vnd billichkeit ex diametro zuwieder / da angemaſter Conſeruator priuilegiorum citra vllam Iurisdictionem in dieſer Sachen (deren Gewin vnd Verluſt jhnen nicht berühren thut) pronunciren/vrtheilen vñ erkennne ſolte. Wañ dann Anwalds Principal vermöge auffgerichten Kauffbrieffs auff die darin benante Vnderpfandt/außweiſung F.G. Ordenung coram Iudice rei ſitæ actione reali procediert vnd gehandelt/ auch vermög deß heiligen Reichs Conſtitution vnnd Cammergerichts Ordenung nach eines jeden Fürſtenthumb/ Graffſchafft/ Herꝛſchafft vnnd Obrigkeit / approbierten / loblichen herkommen vnd gebrauch / in mittheilung Rechtens gehalten vnnd procedirt werden ſoll/ davon keiner / præſertim propter cauſas prophanas ad Iudicem Laicum ſpectantes per pœnas ſeu cenſuras Eccleſiaſticas abzutreiben / nach dem Proceß ahn ſeinem ſtarcken lauff einigs theils verhindern / ſed iudicium vbi ſemel cœptum eſt, ibidem quoque finem ſortiri debet, wie dann auff gegenwertigen fall ſich die Herꝛn gegentheiln keiner prorogation oder priuilegio fori gebrauchen mögen/atteſtantibus *Myn. Cent. 5. obſ. 83. num. 6. & Gail. libr. 1. obſ. 37. num. 4.* Clerici intuitu actionum realium in Camera ſeu coram quouis Iudice Laico, ſub quo res litigioſa ſita eſt, appellare poſſit, atq; in hãc ſententiã, ſubinde iudicatũ fuiſſe nũcupatim allegatis præiudicijs auß welchẽ ſchließlich erfolgt daß E.F.G. Iuriſdiction genugſam fundirt vnnd dieſe durch den angemaſten cõſeruatorem priuilegiorum beſchehen prohibition (der citra vllam Iuriſdictionem & cauſæ cognitionem Anwaldts principaln ſeinen nuhnmehr außgeübten Proceß / vnnd in rem iudicatam ergangene Vrtheil abzuſchaffen / vnnd erſitzen zulaſſen/ befohlen) der Rechten vnnd aller billichkeit zuentgegen auch ahn jhme ſelbſt von Rechtwegen verbottẽ / dahero vermöge der Rechten ab executione kañ vnnd mag angefangen vnnd dem widerſtrebenden theil (ſo ſich vnder dem ſchein Richterlichs Ampts) ſolchen vnnd dergleichen wider Rechtlichen handelung bißhero gebraucht/wieder abzuſchaffen mandirt werden. Alß gelanget ahn E. F. G. Anwaldts im namen ſeines Principals vnderthenige bitte vnnd Rechtlichs begeren / jhme gegen vnnd wider gemelten C. D. alß angemaſten Päbſtlicher priuilegien Conſeruatorn / ſo dann ein Hoch- vnd Ehrwürdig Thumcapitel zu C. wegen beſchehenen thätlichen prohibition ordenlichen Proceß vnnd lauff obbeſtimpten Rechtfertigung vnnd erhaltenen vrtheils / ſo nunmehr gegentheils einrede vnverhindert ohne einige eingewandte Appellation in rem iudicatam ergangen / mandatum ſine clauſula cum annexa Citatione ad docendum bey einer namhafften Peen gnedilich zuerkennen / vnd mitzutheilen/ auff dz Anwalds Principaln in vollſtreckung wol erhaltener Vrtheil mit höchſtem ſchaden vnd nachtheil / ferner nicht vmb die wege geſprengt / noch auffgehalten/ ſondern vielmehr bey gleichförmigẽ Rechten manutenirt vnnd beſchützt werde/ oder was ſonſt nach geſtalt der ſachen/ vermöge Rechtens vnd gewonheit wegen am beſtändigſten gebetten werden ſoll/ kann oder mag / daſſelb bitt Anwaldt vnderthäniglich jhme inn aller geſtalt als

wann

wann es in ſpecie geſetzt ex nobili officio Judicis ad hoc competente gnedig zuerkennen vñ wiederfahren zulaſſen/ E. F. G. etc.

Erkantḧ den 3. Februarii Anno &c. 88.

Dominus B. Referens conſentiente Domino C. Domino à D. & Domino ab H. diu multumque cunctabantur Dominus à D. & Dominus ab H. & nolebāt decernere petitū mandatū.

Primo quia non eſſemus fundati in Iuriſdictione. Siquidem Decanus contra quem petitur mandatum, non eſt immediate imperio ſubiectus, atque propterea non hîc in Camera, ſed coram Archiepiſcopo C. tanquam ordinario ſuo Iudice conueniendus.

Secundo. Poſito quod mandatum contra ipſum decerneretur, tamen ſi ei non pareret, arctius mandatū ſub pœna priuationis niſi fruſtratorie contra eum decerni non poſſe, cum nihil, quo priuari poſſet, poſſideat immediate ſub Imperio.

Tertio. Clericum corā ſuo Ordinario etiam ſuper crimine fractæ pacis, nō vero Camera conueniri debere, vt tradit *Gail. de pace publ. l. 1. c. 1. n. 6. cum ſeq. c. 11. n. 7.*

Quarto. Nos nō eſſe fundatos in Iuriſdictione quoad perſonam Decani, vt qui ſit conſeruator priuilegiorum Pontificis, ſicque eidem non Cameræ ſubiectus, proinde ab hac illi mandare non poſſe.

Verum ego vna cum D. B. putabam petitum mandatum omnino decernēdum eſſe, auff die vier Fäll qualificarū, nempe ſuper tali facto, quod omni Iure prohibitum ſit, vt nimirum alicui res in Iudicio adiudicata, iuſque quæſitum & obtenrum, non ſolum de facto auferatur, ſed inſuper etiam corporalis & pecuniaria pœna grauiſſima infligit, nec obſtare poſſe argumentum in contrarium adductum. Nam mandata pœnalia immediate fundetent Iuriſdictionem Cameræ Imperialis, nec conſtitu-
2 tionem diſtinguere † inter pſonas mediatas & imediatas, & idcirco hoc noſtrum non eſſe, quinimmo non pauca extare præiudicia, vbi contra mediatas perſonas decreta ſunt huiuſmodi mandata. Nec etiam obſtare ſecundum argumentum, quia Dominum Decanum (cum in euentum) priuari poſſe dignitate ſua aliisq; rebus omnibus, quas habet vel habere poteſt ab Imperio: & pœnam banni ſiue priuationis nonnunquam ex cauſa in pœnam pecuniariam mutari poſſe, tradit *Gail. de pace publ. lib. 2. c. 9. n. 19.*

Haud quoque obſtare tertium argumentum. Illud enim locum habere in criminalibus ſolum, atque perſonalibus, ſecus vero in ciuilibus, præſertim realibus in quib. terminis nos hîc verſamur prout tradunt *Gail. libro 1. obſ. 17. Mynſingerus cent. 4. obſ. 95. Idem cent. 5. obſ. 93.*

Non denique negotium faceſcere quartum argumentum. Nam Cameram mandare poſſe dicto Decano tanquam ſubdito Imperij Romani, nō attento quod ſit conſeruator priuilegiorum pontificialium. Nam ſi hoc velimus concedere, præiudicaremus Iuriſdictioni Imp. Rom. & cauſas quarum cognitio ad Imp. & Status Imperii ſpectat Romani, ad Pontificem auocaremus, quod vtique pugnat etiam cōcordatis principibus Germaniæ, quia hoc noſtro caſu Decanum opotteret conueniri, non alibi quam Romæ corā Papa. Tandem ergo ambo D. & Dn. ab H. nobiſcum conſenſere, & petitum mandatū decreuimus, præſertim cum Domino Decano ſaluum ſit proponendi exceptiones ſuas contra obtentū mandatum. &c.

OBSER. XLVI.

Supplicatio pro noua Citatione & Compulſ. nec nō Prorogatione fatalium. 10. Feb. Anno. &c. 88. X. contra P.

SVMMARIVM.

1 *Denegantur proceſſus propter negligentiam appellãtis, quam ſibi imputare debet.*

4000. florenorum aureorum vnverſmeidenlich Citiren / vnd mandieren laſſen. Dann im Fürſtenthumb G. vber jhre Gütter / vor dem weltlichen Richter angefangene Proceß alßbaldt Caſſieren / Reuocieren vnnd abzuſchaffen / gantz vnerwogen daß ermelter E. O. vnnd andern von der Cleriſey ſich im Fürſtenthumb G. ſolchs Rechtens vnd Proceß auff den vmbſchlagen der verpfändten Gütter gegen jhren Schuldenern / vnd meniglich deßhalben gebrauchen. Proinde cum Clerici aduerſus Laicos tali iure vtantur, vt hoc idem ibidemque contra ſe valere patiantur, omni æquitati conſentaneum eſt, neque aliquis, maxime vero Eccleſiaſticus petere debet, cuius contrarium non eſſet in caſu contrario poſtulaturus, wie gleichfals allen Rechten vnd billichkeit ex diametro zuwieder / da angemaſter Conſeruator priuilegiorum citra vllam Iurisdictionem in dieſer Sachen (deren Gewin vnd Verluſt jhnen nicht berühren thut) pronuncieren / vrtheilen vñ erkennen ſolte. Wañ dann Anwalds Principal vermöge auffgerichten Kauffbrieffs auff die darin benante Vnderpfandt / außweiſung F.G. Ordenung coram Iudice rei ſitæ actione reali procediert vnd gehandelt / auch vermög deß heiligen Reichs Conſtitution vnnd Cammergerichts Ordenung nach eines jeden Fürſtenthumb / Graffſchafft / Herrſchafft vnnd Obrigkeit / approbierten / loblichen herkommen vnd gebrauch / in mittheilung Rechtens gehalten vnnd procedirt werden ſoll / davon keiner / præſertim propter cauſas prophanas ad Iudicem Laicum ſpectantes per pœnas ſeu cenſuras Eccleſiaſticas abzutreiben / nach dem Proceß ahn ſeinem ſtarcken lauff einigs theils verhindern / ſed iudicium vbi ſemel cœptum eſt, ibidem quoque finem ſortiri debet, wie dann auff gegenwertigen fall ſich die Herrn gegentheiln keiner prorogation oder priuilegio fori gebrauchen mögen / atteſtantibus *Mynſ. Cent. 5. obſ. 83. num. 6. & Gail. libr. 1. obſ. 37. num. 4.* Clerici intuitu actionum realium in Camera ſeu coram quouis Iudice Laico, ſub quo res litigioſa ſita eſt, appellare poſſit, atq; in hâc ſententiâ, ſubinde iudicatû fuiſſe nûcupatim allegatis præiudicijs auß welchẽ ſchließlich erfolgt daß E.F.G. Iuriſdiction genugſam fundirt vnnd dieſe durch den angemaſten côſeruatorem priuilegiorum beſchehen prohibition (der citra vllam Iuriſdictionem & cauſæ cognitionem Anwaldts principaln ſeinen nuhnmehr außgeübten Proceß / vnnd in rem iudicatam ergangene Vrtheil abzuſchaffen / vnnd erſitzen zulaſſen / befohlen) der Rechten vnnd aller billichkeit zuentgegen auch ahn jhme ſelbſt von Rechtwegen verbotte / dahero vermöge der Rechten ab executione kan vnnd mag angefangen vnnd dem widerſtrebenden theil (ſo ſich vnder dem ſchein Richterlichs Ampts) ſolchen vnnd dergleichen wider Rechtlichen handelung bißhero gebraucht / wieder abzuſchaffen mandirt werden. Alß gelanget ahn E. F. G. Anwaldts im namen ſeines Principals vnderthenige bitte vnnd Rechtlichs begeren / jhme gegen vnnd wider gemelten E. O. alß angemaſten Päbſtlicher priuilegien Conſeruatorn / ſo dann ein Hoch- vnd Ehrwürdig Thumcapitel zu C. wegen beſchehenen thätlichen prohibition ordenlichen Proceß vnnd lauff obbeſtimpten Rechtfertigung vnnd erhaltenen vrtheils / ſo nunmehr gegentheils einrede vnverhindert ohne einige eingewandte Appellation in rem iudicatam ergangen / mandatum ſine clauſula cum annexa Citatione ad docendum bey einer namhafften Peen gnediglich zuerkennen / vnd mitzutheilen / auff dz Anwalds Principaln in vollſtreckung wol erhaltener Vrtheil mit höchſtem ſchaden vnd nachtheil / ferner nicht vmb die wege geſprengt / noch auffgehalten / ſondern vielmehr bey gleichförmigẽ Rechten manutenirt vnnd beſchützt werde / oder was ſonſt nach geſtalt der ſachen / vermöge Rechtens vnd gewonheit wegen am beſtändigſten gebetten werden ſoll / kann oder mag / daſſelb bitt Anwaldt vnderthäniglich jhme inn aller geſtalt als

wann

wann es in ſpecie geſchicht ex nobili officio Judicis ad hoc competente gnedig zuerkennen vnd wiederfahren zulaſſen/ E. F. G. &c.

Erkanth den 3. Februarii Anno &c. 88.

Dominus B. Referens conſentiente Domino C. Domino à D. & Domino ab H. diu multumque cunctabantur Dominus à D. & Dominus ab H. & nolebāt decernere petitū mandatū.

Primo quia non eſſemus fundati in Iuriſdictione. Siquidem Decanus contra quem petitur mandatum, non eſt immediate imperio ſubiectus, atque propterea non hîc in Camera, ſed coram Archiepiſcopo C. tanquam ordinario ſuo Iudice conueniendus.

Secundo. Poſito quod mandatum contra ipſum decerneretur, tamen ſi ei non pareret, arctius mandatū ſub pœna priuationis niſi fruſtratorie contra eum decerni non poſſe, cum nihil, quo priuari poſſet, poſſideat immediate ſub Imperio.

Tertio. Clericum corā ſuo Ordinario etiam ſuper crimine fractæ pacis, nō vero Camera conueniri debere, vt tradit *Gail. de pace publ. l. 1. c. 1. n. 6. cum ſeq. c. 11. n. 7.*

Quarto. Nos nō eſſe fundatos in Iuriſdictione quoad perſonam Decani, vt qui ſit conſeruator priuilegiorum Pontificis, ſicque eidem non Cameræ ſubiectus; proinde ab hac illi mandate non poſſe.

Verum ego vna cum D. B. putabam petitum mandatum omnino decernēdum eſſe, auff die vier Fäll qualificatū, nempe ſuper tali facto, quod omni Iure prohibitum ſit, vt nimirum alicui res in Iudicio adiudicata, iuſque quæſitum & obtentum, non ſolum de facto auferetur, ſed inſuper etiam corporalis & pecuniaria pœna grauiſſima infligiẽ, nec obſtare poſſe argumentum in contrarium adductum. Nam mandata pœnalia immediate fundarent Iuriſdictionem Cameræ Imperialis, nec conſtitu-
2 tionem diſtinguere † inter pſonas mediatas & imediatas, & idcirco hoc noſtrum non eſſe, quinimmo non pauca extare præiudicia, vbi contra mediatas perſonas decreta ſunt huiuſmodi mandata. Nec etiam obſtare ſecundum argumentum, quia Dominum Decanum (cum in euentum) priuari poſſe dignitate ſua aliiſq; rebus omnibus, quas habet vel habere poteſt ab Imperio: & pœnam banni ſiue priuationis nonnunquam ex cauſa in pœnam pecuniariam mutari poſſe, tradit *Gail. de pace publ. lib. 2. c. 9. n. 19.*

Haud quoque obſtare tertium argumentum. Illud enim locum habere in criminalibus ſolum, atque perſonalibus, ſecus vero in ciuilibus, præſertim realibus in quib. terminis nos hîc verſamur prout tradunt *Gail. libro 1. obſ. 17. Mynſingerus cent. 4. obſ. 95. Idem cent. 5. obſ. 93.*

Non denique negotium faceſcere quartum argumentum. Nam Cameram mandare poſſe dicto Decano tanquam ſubdito Imperij Romani, nō attento quod ſit conſeruator priuilegiorum pontificialium. Nam ſi hoc velimus concedere, præiudicaremus Iuriſdictioni Imp. Rom. & cauſas quarum cognitio ad Imp. & Status Imperii ſpectat Romani, ad Pontificem auocaremus, quod vtique pugnat etiam cōcordatis principibus Germaniæ, quia hoc noſtro caſu Decanum oporteret conueniri, non alibi quam Romæ corā Papa. Tandem ergo ambo D. & Dn. ab H. nobiſcum conſenſere, & petitum mandatū decreuimus, præſertim cum Domino Decano ſaluum ſit proponendi exceptiones ſuas contra obtentū mandatum. &c.

OBSER. XLVI.

Supplicatio pro noua Citatione & Compulſ. nec nō Prorogatione fatalium. 10. Feb. Anno. &c. 88. R. *contra* P.

SVMMARIVM.

1 *Denegantur proceſſus propter negligentiam appellātis, quam ſibi imputare debet.*

HOchwürdiger Fürſt ec. E. F. G. bring ich ſupplicierend für / wiewohl auff Gerdt N. vnd ſeines Aduocatē vnder dato den 20. Octobris hernacher allhero eingeantwort ſchrifftlich anlangen vnd begeren / vmb appellation Proceß / ich den nechſten bey E. F. G. vmb ein Ladung wieder weilandt A. nachgelaſſene Erbē / vnderthenig ahngehalten / die auch vnnd darneben prorogationem fatalium auff 6. wochen ahm 7. berürtes Monats Decembris erlägt / daß es doch nachmahln ahn deme gemangelt / daß ich gedachts P. Erben als appellatos citandos vmb deßwegen wieder dieſelben wieder in inſtrumento appellationis noch beyliegenden deß Aduocaten ſchreiben / nicht vermeldet worden ſpecifice nicht zunominirn gewuſt / auch nicht ſo viel vbrige Zeit gehabt / daß ich deß N. Botten vmb erhaltung ferners Berichts vñ eigentlicher benennung der Erben hette wieder zurück biß nach N. oder N. ſchicken vnd allererſt nach ſeiner Wiederkunfft / die erkanthe Citatio verfertigt / inſinuirt vnnd noch intra fatalia füglich reproducirt werden können / ſondern hatt ſeiner deß Botten anzeig vnnd benennung der Appellanten neceſſario quaſi, vnd damit deſertio deſto mehr vermitten bleibe / glauben geben müſſen / vnd darauff die Ladung fertigen laſſen. Als aber nacher ein Cammerbott mit ahngeregter vñ beygefügter Ladung abgefertigt worden / vnd die verkündigen wöllen / hat er bey dem Appellantē ſo viel in erfahrung gebracht / daß fein deß appellanten Bott mit der Appellation allerdings vnrecht angezeigt / vnnd daß die citirte obbeſagts A. P. Erben nicht ſeyen / noch auch mit dieſer Sachen das geringſte jemahls zuthun gehabt oder noch haben / vnnd derohalben auß beuelch vnd geheiß deß Appellanten ſolche Citation den darinne benāten nicht / ſondern den rechtē Appellātē / ſo gleichwohl nicht darin nominirt / verkündt. Wann dann nun zubeſorgen vnnd auß deß Botten Relation leichtlich abzunemen / daß die Appellaten / denen inſinuation beſchehen in termino nicht erſcheinen / noch auch auff ſolche executiō tanquam nulliter & illegitime factam ruffen mag erkānth / vnd in contumaciam procedirt werden. Als gelangt hierumbahn E. F. G. im namen offt ernants Appellanten (als welchē ahn dieſer Sachen mercklich viel gelegen) mein vnderthenig vnnd hochvleiſige bitte die genühen mir Fraw Annam geborne von A. vnnd J. N. als obgedachts A. von W. nachgelaſſene Witwe Sohn nouam Citationem, vnnd gegen den Fürſtlichen Meckelburgiſchen Hoffrichtern vnnd Rähten zu G. als vorigen Richter compulſoriales, vnd dann auß gehörten vhrſachen / vnnd ferne deß Wegs / auch dieweil der Bott auß dieſem falſchen Bericht vnnd Anzeig den Appellanten angezogene verhinderung entſtanden nicht ſoluendo iſt / Die fatalia noch auff zwen Monath ex nobili officio gnädig zuprorogiern vnnd zuerſtrecken.

Abgeſchlagen in conſilio 22. Feb. Anno &c 88. D. B. D. Q.

Quia petebatur non ſolum prorogatio prorogationis fatalium quæ aliâs ſunt ſtricti Iuris, verum quoque culpa & negligentia penes ipſum † appellantem fuit, qui ſibi imputare debet quod tam negligentem & imperitum Notarium & Aduocatum elegerit, ſeque ira arctarit. 1

OBSER. XLVII.

Supplicatio pro Mandato pœnali ex hib. 28. Maii. Anno &c. 79.
W. contra N.

SVMMARIVM.

1 *Iudicio in Camera obtento ſemel, eſt ſtandum.*

DOmini. Soll ſich ein jeder † ſeines in Camera wohlerlangten Rechtens ſättigen laſſen / prætendit Comes, er habe in Camera die ohngemeſſene Fron erhalten / Deßwegen der 8: Maij Jüngſt die Pfandtleuth zu W. gehn W. auff die hueb ein ort alſo genant / zuackern vnnd Fronen beſcheiden / welches dann 1

von al-

von alters/ auch bey keines menſchen gedenck? nicht geweſen/ ſonder ein gantz vnerhörte Newrung derendt iſt / darneben auch alßbaldt etlichen Jnwohnern zu W. N. N. N. ꝛc. ſo als arme abgepfändte Happenleuth ſeindt/ vnd keine Pferdt zukauffen vermögen. Jn dem ein Pferdt auß jhrem eignen Geldt/ innerhlab eins Monats zukauffen vnnd jhnen Comiti darmit zufronen aufferlegt/ mit dieſer Commination/ wo die Pfandtleuth ſolche dienſt nicht leiſte/ ſolt der Schultheis ein jeden ahn 3. thalern pfänden/ wie dann vmb deſſen willen ſolche vnerhörte frondinſt nicht geleiſt/ Comes den 12. tag hernicht allein die pfandtleuth alß er. ſondern auch damahls oberzehlte Happenleuthe/ vnangeſehen jhnen aller erſt im Monats friſt zu volnführung ſolcher vnerhörten vnd erſt nach Cameræ vrtheil auff die bahn gebracht werckspferdt zukauffen gebieten/ zugleich mit den Pferden leuthen/ als er. zwei theil höher als die/ deßwegẽ auffgeſetzte vñ bedrawete Straff anfänglich geweſſen nempe in Sum̃a vmb 154. vnd ein halben fl. an Viehe geſchetzt/ vnnd jhnen de facto ſolche Pfandung abgetrungen. Jtem den achten Maii den Happenleuthen Comiti ſeine Weinberg zu W. zuhacken jedem bey Straff eines thalers/ vnd nunmehr zubeſorgen/ ſolche Straff ſeye jhnen allbereit abgenommen. Jtem gebotten die gebew auff dem Dorff innerhalb vierzehen tagen abzubrechen/ vnnd die darauff geſetzte Zins zuentrichten/ ſub comminatione euſerſte mittel fürzunehmen/ vnnd die Bew ſelbſt abbrechẽ zulaſſen/ prout den 12. Maii poſtmodum denuo gebotten bey zwantzig thaler denen ſo darauff gebawet/ nicht mehr darauff zugehen/ auch die Bew in dreyen tagen abzuſchaffen/ oder wolts ſelbſt abbrechen laſſen/ Jtem Schultheis den vier vnnd zwantzigſten tag Mai iuſſu Comitis der Gemeindt Gerechtigkeit alten herkommen vnnd gebrauch zuwider/ vnnd vnangeſehen nicht allein zum theil allbereit erörterten/ ſondern noch ſchwebendẽ puncte ſich angemaſt vnd cõmunitati fürgehaltẽ/ daß keiner ohn ſein/ deß Schultheiſen bey ſeyn/ Wein einlegen oder das Vngeldt verrechnen ſoll/ (abermahls vnerhörter weiß) ſondern er wölle das Vngelt ſelber einnehmen/ vnd ſeinem fürgeben nach/ an der Gemein Nutz wenden/ alles obangeregten Rechten/ Gerechtigkeitten/ Vrtheil/ mit veracht vnnd Eluſion zuwider. Petit igitur contra Comitem Mandatum, daß er ſolche Newrung alß bald abſchaffe/ das abgepfandte Vieh reſtituat. Abgeſchlagen.

D. M. Referens. ſi enim Supplicantes Comitem ex quaſi poſſeſſione ſua der ohngemeſſener Fron vnd Dorfffriedens/ quam in Camera hic per ſententiam obtinet legitime eiicere velint, hoc ipſum non per viam mandati, ſed per deductionem petitorii & viam Citationis faciant oportet. Propterea in puncto deß Weineinlegens/ vnnd Vngelts/ quandoquidem punctus ille citra comminationem vllam pœnæ nudæ ſaltem per Comitis Scultetum cõmunitati propoſitus eſt, properant nimis contra Comitem Magiſtratum ſuum mãdatis Cæſareis fulminare velle, Supplicantes videntur. D. Morder Referens. Omnes Domini cum eo concluſerunt.

OBSER. XLVIII.

Supplicatio pro Mandatis pœnalibus de reſtituendo, relaxandis Captiuis, amplius nõ moleſtando, vel turbando, coniunctim vel ſaltem diuiſim cum annexa Citatione exhibita. 12. Aug. Anno &c. 79. W. contra N.

SVMMARIA.

1 *Nemo alium in ſua poſſeſſione turbare debet.*

2 *Innocentes incarcerari abſque omni cauſa non licet.*

NEmo aliũ † in poſſeſſione 1
vel Iuribus ſuis turbare de
bet. Innocentes † incarce- 2
rari multo min⁹ abſque o-
mni cauſa cõmercĳs & contractib. interdicere, ſed jure (p̃ſertim offerẽtes ſe juri cũ cautione) agere, ſed nõ obſtante oblatione ſeruitiorum, vigore iuxta

poſiti

poſiti inſtrumenti hatt N. Comes Supplicantibus, von wegẽ etlicher jhrer außgetrungener mit gepůrender Beſcheidenheit von jhnen verwegert vngewönlichen vnnd deß Orts bey jhnen nicht herkommener noch erhörter Frondienſten den 8. vnnd 30. Maii wie auch erſten Iulii neben jhrem Haußrath 74. ſtück groſes vnnd kleines Viehe / vnd darnach ohne vorgehende zeigung oder fürwendung einiger vhrſachen oder beſchuldigung Sontags den 26. Iulii Supplicantibus die gantze Heerdt Kühe / neben dem Hirten vom Feldt gehn Windthauſſen treiben laſſen / vnd 44. die beſten darauß nehmen vnnd behalten / die vberigen aber der ſehr wenig / wieder lauffen / wie er auch gleicher geſtalt ohne einige vorgehende oder vermelte vhrſachen / den letzten Iulii Jüngſt der Gemeind 100. Schaff auff dem Feld auß jhren Pferchen abpfänden laſſen / vnd hinweg treiben / daran auch keines wegs erſättiget / Söndern Sontags den letzten Māy / H. W. vnd T. M. zu W. durch dero Schultheiſen C. W. keiner andern vhrſach / dann daß ſie ſich ahn beuohlener außräumung vñ Sauberung deß Röhrbronnen Caſtens zu W. / als eines zuvor bey jhnen niemahls herkommen / ſondern diß Orts vnerhörten geſchäffts billicher weiß beſchweret haben / Alß ſie auß der Morgenpredig zu Hauß gehen wöllen / vnuerſehent vberfallen / gefangen genommen / vnd ſie beyde (wie Vbelthätern die Händt zurück gebunden) gehn W. inn die härteſte Gefängnuß einlegen laſſen / wie ſie dann noch zu W. vber alles ſchuldigen Gehorſams / auch Rechts erbiethen / vñ deßwegen angetragener genugſamer Caution vnd begerten Huldigung eines gewöhnlichẽ dieſes Kay: Cammergerichts gemeſſigter Vhrpheden mit ſchwerer leibs blödigkeit / vnnd euſerſten Gefahr jhres Lebens / auff jhren eigenen Coſten in Hafft erhalten werden. Alſo ehr auch dictus Comes noch ferner fürgefahren vnnd abermahls ohne einige vorgehende vnnd vorgewändte vhrſach / vnd alſo gantz vnſchuldiger weiß / Sontags den 26 Iulii N. N. durch den Schultheiſen N. N. daſelbſt gefänglich angenommen / jhme gehn W. vnnd von W. mit etlichen Hackenſchützen gehn P. führen / vnd in die herbſte gefängnuß legen laſſen. Daran auch nicht erwinden laſſen / ſondern bey verſchienem Sontag den 2. Auguſti eingefallen Jahrmarckts zu W. offentich verkünden vñ allerſeits bey auffgeſetzten Pönen vnd Straffen hatt die Commercia vnd Contractus Iuris gentium, jhnen verbietten laſſen / daß keiner auß der gemeine zu W. gehn W. in die Stat gehen / noch von den Thorhüttern alda eingelaſſen werden / oder etwas do zu ſeiner Haußhaltuug vnd armer Weib vnd Kinder notturfft vnd vnderhaltung / durch ſich ſelbſt / oder durch andere kauffẽ oder verkauffen / ſoll oder möge. Vber diß den 27. Iulii jüngſt hin die Hain vnnd Dorffgräben zu W. ſeines gefallẽs vmb einen aufgeſetzten Zinß außgethan / vnd andern Frembdẽ gelichen / Der gemeindt auch daneben ernſtlich gebiethen laſſen / Jhre darauff ſtehende Gebew innerhalb acht tagen abzuraumen vnangeſehen dieſelben anfänglich von der Gemeindt eigenthümblichẽ Güttern genom̃en / durch ſie gemacht / auffgericht / vnd wieder zum theil angeſchlagen worden ſindt.

Petit igitur, ſiquidem fundata eſt Cameræ Iuriſdictio contra Comitem Mandatum cum annexa citatione, Damit er alsbald nach der verkündigung deſſelben / ſolche Newrung allenthalben abſchaffe / Erſtlich jhnen alle vnd jede obgemelte ſtücke / oder den billichen Werth darfür / ohne nachtheil reſtituire vnd wiedergebe. Zum andern die arme elende gefangene auff angetragene vnd erſtatte genugſame Caution judicio ſiſti, & judicatum ſolui, relaxire erledige vnd auff freyen Fuß ſtelle / Zum tritten Sie in communi hominum conſortio allenthalben in ſeiner Herꝛſchafft frey durchziehen paſſiren / Handthieren / Kauffen vnd Verkauffen laſſe. Zum vierdten ſich auch hinforter dieſer vngewöhnlichẽ Gebott / vnd abbrechung jhrer eigenen auff die Dorffgräben geführten Gebew / vergleichung der Hein vnd Dorffgräben / auch Zinßforderung von denſelbigen / vnnd ſonſten

dieſer

dieſer vnnd anderer aller vngewöhnlicher newerung allenthalben enthalte/ ſondern die Gemeindt / bey alten herkommen vnd Rechten hinfüro vnturbirt vnnd vnuerhindert bleiben laſſen/erkennen vnnd mittheilen/ cum clauſula ſalutari officium Iudicis coniunctim & diuiſim implorando. Lt. S. cauens.

Decretum.

SEindt die gebettene mandata auff den 26 vnnd letzten Iulii jüngſt hin gefangene T. M. vnnd andere abgenommene Kühe vnnd Schaff belangendt cum clauſula aber auff hernacher den 2. diß/ verbottene commertiæ ſine clauſula erkandt. In den vbrigen die Frondienſt vnd Dorffgraben betten/ abgeſchlagen. Jedoch iſt derent wegen den Supplicantē/da ſie zuclagen befugt/ vnd begründt zu ſeyn vermeinen das petitorium ahn die Handt zunehmen vnbenommen / Retulit D. M. conſentit R. D. S.

OBSER. XLIX

Supplicatio pro Mandatis pœnalibus de relaxandis captiuis reſtituendo, non turbando, moleſtando, & non offendendo, coniunctim vel diuiſim cum annexa Citatione ganzer armer Gemein/ *contra* N.

SVMMARIVM.

1 *Iuris & Conſtitutionis Imperii eſt, ne alter alterum inquietet in ſuo Iure, ſed ordinario Iure experiatur, præſertim contra mandata ſine clauſula emanata.*

1 IVris eſt† & conſtitucionū Imperii, ne alter alterum inquietet in ſuo Iure poſſeſſionis, altem herkommen/ ſed ordinario Iure experiatur, eoq; contentus ſit, vb: p̄lerrim mandata cū & ſine clauſula emanata ſint inſinuata & reproducta in dem Landtfrieden auch verbotten/ ne alter alterum mit vnbillichen vnerhörten Straffen oder ſonſten an Leib vnd Gut zu verwaltigen ſeiner heußlichen Ehren entſetzen vnnd veriagen ſoll.

Plura ex aula Cæſaris, Cameræ quoque emanata mandata B. C. D. E. F. ſub pœna Landtfriedens ne grauentur Supplicantes extra viam juris ordinariam ad quam & cautionem iudicio ſiſti & judicatum ſolui ſe ſemper obtulerunt, & adhuc. His tamen non attentis contra mandatum de relaxandis captiuis decimo nono Octobris Anno &c. Septuageſimo ſeptimo in Camera impetratū, & trigeſimo Martii Anno &c. Septuageſimo Nono in mandati illius latā ſententiam, nuper die S. Stephani die vmb keiner vorgehenden oder einiger rechtmeſſigen Schuldt vnd vbertrettung vertrieben/ ſonder allein zum theil dieweil ſie notürfftig Kay: mandata außbringē/ zum theil aber/ weil ſie wieder Comitis verbott der Ehelichung/ derſelben einſatzung/ auch ehlicher Beywohnung nachmahln jhren verliebten Ehegemahln beyzuwohnen begert/ auch beygewohnet haben/ Deßwillen aber jhrer heußlichen Narung verſtoſſen/ vnnd in das Elend veriagte Vnderthanen/ quos nouit ſcultetum E. W. & alios ſibi adiunctos armata manu in jhren heußlichen Wonungen zu W. vnnd in genachpaurten Dörffern/ Weilern vnnd Mühlen auffſuchen laſſen / quos vero quia non repetiret, haben ſie M. S. vnnd M. J. nachgeeilet vnnd dictum M. J. (dann der Schneider jhnen entwiſcht) in armen/ als er im Schleum vnd Waſſer deß Grabens geſteckt/ vnnd er jhnen ohne das nicht mehr entgehen mögen mit einem Knebelſpieß auff die Achſel vnnd Schulterblatt mit zwen ſtreichen dermaſſen geſchlagen/ daß jhme mit vnd zwiſchen Hautt vnnd Fleiſch gerunnen Blut/ der Arm durch Geſchwulſt ſehr auffgelauffen vnd entzündt worden/ jhme hoc hyberno tempore, ohne hilff eines Balbirers/ darumb er in ſchädlicher Gefahr ſeines verletzten Arms vñ Gliedts ſtehet/ mit denen im Mühlgraben gantz naß gemacht/ in gefrornē Kleidern gehn W. in der gantzen Graueſchafft hertteſte gefängnuß/ mit weigerung eines gelegers oder Deckē/ auſſerhalb eines Büdt Strohes/ darinnen ſich doch niemandes auß mangel notwendiger Lufft erhalten kan/

Darzu

Darzu jhme dann das lufftloch oder fallen oberhalb der gefängnuß vnd alles verſpert worden / neben dem es võ wegen ſtetigs vieles Dampffs ein wäſſerige / trieffende vnnd ſümpffige Gefängnuß / præſertim hoc hyberno tempore ſe ſine corporis periculo & vitæ lang enthalten könne eingelegt worden / geben jhme nicht Waſſers vnd Brots genug / mit groſſem spöttlichem verhönen vnd verkleinerung / daß er jhme ſeine Helffer das Käy. Cammergericht zu Speyer helffen / vnd jhnen ſolches jetzo klagen ſolte. Item die / die etlichen Captiuorum in exilium vxoribus partim prægnantibus ſub carceris & indignationis pœna auß W. gebottẽ / quæ vna I. S. vxor albercit in exiliũ motum zu jhrem Mann gangen / Item dicto communitati zu W. in jhrem weidgang Baw- vnd Brennholtz / eigenthümbliche zugehörige Wäldt / contra emanata mandata & citationes H. I. R: von newem abermahl innverbott gelegt / vnd Apoſtatis Iudæis vnnd andern verlauffenen Leuthen / quos contra communitatis conſenſum vnnd herkommen recipit, ſolche erläubt / offen vnnd Preiß gemacht / welche die Wäldt täglich veröſſten / jhrer zwen vmb ein gülden geſtrafft / daß jhr jheder nur Brennholtz drinn geholt. Item prohibuit den vnbillich abgepfänden Hammel nicht wieder zugeben / deßwegen newlich J. S. vnd C. W. incarcerirt / auch deß willen zu jhrer erledigung / J. S. 100. thaler / C. W. aber wie auch T. L. (welche metu carceris gewichen) deß willen vnnd zu jhrer einkommung / jedem 50. thaler abfordern laſſen / vnnd vmb deßwillen ſie abgeforderte Straff nicht erlegen können / ſonder (da ſie anderſt ſolcher zu Leibs vnnd vnd Lebens errettung gefährlicher harter gefängnuß erledigt werden wöllen) verbürgen müſſen / vnnd dann jhnen ſolche hohe Summam noch heuttigs tags auffzubringen vnmüglich iſt. Haben jhre gegen Bürgen 28. Decembris ins Wirtshauß zu W. verſtricken laſſen / darinnen ſie auch noch heutigs tags mit noch mehrem vncöſten vnd beſchwernuß verſtrickt vnd verglübd erhalten werden.

Beſichtigung der Trauben vnnd erlaubnuß deß weinleſens vnd einherbſtens / &c. eo ipſo Comite non requiſito geſchehen quarto Nouembris. Vier Kühe / ein Kalb / vier vnd zwantzig Schwein &c. armata manu abgepfändt / ſo ſamptlich vmb 135. gülden gewürdiget / alles ea intẽtione Supplicantes jhres angefangenen Rechtens müed zu machen. Petunt igitur damit ſie nicht auß dem Fleckẽ ins Elende zuziehen getrungen werden / contra Comitem A. & ſcultetum C. W. mandata pœnalia cum annexa Citatione, daß mit er Comes, alsbald nach vberantwortung derſelben incarceratum cõtra Cameræ ſententiam ad conſuetam Vrphedam & cautionem iudicio ſiſti & iudicatum ſolui relaxet, die Waldtſchützen vnnd dero Bürger der Geltſtraffen / Burgſchafft vnnd Verſtrickung erlaſſen / eiectos zu hauß kommen / gegen den Weibern eingelegt verbott / auch verbiethung der Wäldt relaxation, Trauben beſichtigung vnbeſchwerde laſſen / deßwegen abgenommen Viehe / vt pretium reſtituat cum mandato ſich ſolcher Sachen hinfürter enthalten / & pacem publicam non offendat, alles in meliori vel in euentum communi & conſueta forma gnedig zu erkennen cum clauſula ſalut.

I. G. ſubſtitutus S. cauens.

D. M. hoc decretum Supplicationi inſcribendum putauit, ſeind die gebetten mandata de nõ offendẽdo, auch beſichtigung der Traubẽ / Beth / abgeſchlagen / aber in dem vbrigen erkandt / doch cum clauſula.

D. D. per omnia ſentit cum D. M. niſi quod mandata ſine clauſula decernenda eſſe putet.

D. K. etiam de nõ offendendo & ratione deß weinleſens denegat, in reliqs mandat ſine clauſula. Quoad captiuos vñ ehliche beywohnung ſine clauſula. D. P. in effectu vt D. K. D. C. cum D. M. D. C. Quoad captiuos vñ ven ehelichũg mandat ſine clauſula, in cæteris cũ Referente. Tandẽ omnium & noſtrorum cõſenſu. C. tamen & meo voto ſaluis ſupplicationi inſcriptum fuit decretum vt ſequitur

DECRE-

Decretum

Seyndt die gebettene Mandata de nõ offendendo vnnd das Weinleſen betreffendt ꝛc. Abgeſchlagen. Aber die gefangene vnnd außgebottene/ auch die Eheliche Einſegnung vnnd beywohnung betreffendt ſine clauſula. In vbrigem cũ clauſula erkändt in conſilio 14. Ianuarii. Anno &c. 80.

OBSER. L.

Extractum deliberationis ad Supplicationem pro Mandato Inhibitorio, cum vel ſine clauſula in euentum Citatione, Inhibitione & Compulſorialibus.

D. contra M.

SVMMARIA.

1 *Propter Eccleſiaſt. Iuriſdict. Vaſalli non moleſtandi.*

2 *Per Auguſt. confeſſ. felonia non committitur, nec violatur honor ciuilis.*

3 *Nobiles qui immediate ſunt Imperio ſubiecti, pacificatione Religionis comprehenduntur. & n. 11.*

4 *Iuriſdictio Eccleſiaſticorum officialium contra omnes Aug. Confeſſionis aſſeclas eſt ſuſpenſa, & concederetur Papæ poteſtas cognoſcendi ſuper ea.*

5 *Pacis tuitio Statibus & Dominis cõgruit, & n. 12. 13.*

6 *Subditi Dominorum ſuorum Religionem ſequi debent, ſecus ſi fiat pacis turbatio metuenda.*

7 *Reſponſum Cæſareæ Maieſtatis Supplicantibus datum ſuper declaratione de pacificatione Religionis in Ratiſbonenſibus Comitiis. & nu. 10.*

8 *Non cõuinci poteſt ex conſtitutione pacificationis ſuper Religione licere Dominus in Subditis propter Religionem more Hiſpanicæ Inquiſitionis ſæuire.*

9 *Quomodo differunt Cenſura Excommunicationis & remedium emigrandi.*

14 *Per vnam determinationem plura determinabilia diuerſa diuerſo modo determinare non eſt abſurdum.*

15 *Quod eſt diſpoſitum de Statibus vt talibus ad eos ſimpliciter conſideratos, vel non tales non eſt trahendum.*

16 *Eccleſiaſtica Iuriſd. non Territorio ſed Diœceſibus diſtinguitur, Territoria tantantum in rebus ſæcularibus cõſiderantur.*

Caſus D. nobilis in W. Vaſallus M. Epiſcopi ob id quod infantẽ contra Rom. Eccleſię morem ſecundum ritum Auguſt. Confeſſ. in arce ſua baptizari curauerat, citatur ab Archidiacono M. ſuper eo exceſſu, compareт ille quidem, ſed declinabat Iuriſdictionem, vbi ſe nihil videt proficere, ad Epiſcopũ appellat, Archidiaconus nihilominus monitorium ad reſpondendũ actioni inſtitutę promulgat. Epiſcopus etiam Appellationẽ non admittit. Interponitur igitur ad Cameram, ſecunda Appellatio, & petuntur proceſſus ſupradicti. Quæritur qui Iuris?

Votum I.

Supplicans argumentatur à §. 7. in-
cipiente Damit auch des Religionfrie-
dens à contrario ſenſu Arhidiacono nõ
licuiſſe auch nicht herbracht die der Aug-
ſpurgiſchen Confeſſion ſo merũ & mix-
tum Imperium & ſimplicem Iuriſdicti-
onem haben/ vnnd ſonſt allen Vaſallen
vñ Landſaſſen mit der † Geiſtlichen Juriſ- 1
diction auff jhren Häuſern zubeſchwert/
Daß es belangt allein hierin die Religion
Damit die Geiſtliche Juriſdiction ſuſ-
pendirt. So redet auch der §. 12. wo aber
vnſer in d. receſſu anfangs nicht de ne-
ceſſitate emigrandi, quoad tales nobi-
les, ſed de Spontanea emigratione, nec
feuda vendi poſſunt, nec ob Religionẽ
auferri. Non. n. per † Auguſtanã Con- 2
feſſionem felonia committitur aut ho-
nor ciuilis violatur, necà quouis ſupe-
rione minui debet, etiã in perſona Ec-
cleſiaſtica, religionem mutare. §. 5. vnd
nach dem. Item. §. 11. an den ortten. Et ꝑ
eiuſmodi intellectu limitant rationes
prælιminares, ſi de Germanicæ natio-
nis interitu præcauendo, vtrique aſſe-
curationes factæ. Facit generalis clauſu
la derogatoria. §. 11. Vnd ſoll alles. Qua
Iura contraria cum hac pacificatione
pugnãtia debent eſſe abrogata. & Sup-
plicans nõ inepte narrat ſcandalum &
inconueniẽs intollerabile ſi hoc cõce-
datur. Extat in terminis declaratio
Imp. Ferdinandi ꝓmulgata Añо 55. 24.
Decemb. quæ legatur. Decernit man-

datum cõtra M. Epiſcopum vt ſuo Archidiacono & Procuratori fiſci inhibeat proceſſum, Alles vbrig begeren als ohnnötig abgeſchlagẽ/ cum totus ꝓceſſus nullus fuerit. D. D. conſentit. &c.

Votum II.

D. G. Mandatum non decernit. Quia nobilis hic Supplicans ſit Vaſal-
8 lus ein Landtſaß. Et nobiles † tamen qui im̃ediate ſunt ſubiecti Imperio Relig. pacificatione comprehenduntur per verba conſtit. *fol. 10. §. 13.* Die freye Ritterſchafft/ welche ohn mittel dem Reich vnderworffen/ ſollen in ſolchem Frieden auch begriffen ſeyn. At hactenus obſeruatum non vidi, & extant præiudicia ſub Duce Religionis mutationem non permiſſam vel in cauſa tertii mandati auff den Religionfrieden O. contra B. in quibus cauſis tantum contra domeſticos mandata decreta fuerũt & ipſimet Comites non alia ratione ſibi hoc licere expreſſe fatentur in narratis vtriuſq; mandatã: qui quia Status Imperii ſunt, alioquin Comes I. in M. religionem mutaſſet & mutare potuiſſet, ſecundũ hunc nouum intellectum, quod tamen nequaquam fecit, nec facere præſumpſit. Imo quod plus eſt, nec ipſe Succeſſor S. ad iſtum nouũ modum Conſtit. Relig. intelligit, vt videre eſt ex tranſactione Ducis B. & Comitum ab O. quę judicialiter hic exhibita eſt in dicta cauſa tertii Mandati, vbi expreſſe habetur, daß Sie ſich dahin mediante & intercedẽte S. vertragen daß er Comes propter mutationẽ Religionis in Comitatu O. ein abtrag thun ſoll/ prout fecit promiſſionẽ, daß er allein für ſich vnd ſein Gemaahl vnnd ſeine Vnderthanen ſo ohne mittel im O. bezierck ſitzen die Religion gebrauchen ſollen. So viel aber Comitis Hoffmarck Gütter vnnd derſelben Vnderthanen belangt in Ducatu B. gelegen/ ſoll denſelben der zulauff in der O. Kirchen Ceremonien ſo wenig als Ducis Vnderthanen geſtadt werdẽ. Quod ſi aliter ſe res haberet, nunquam hoc fieri paſſus fuiſſet Dux S. cum tamẽ hanc tranſactionem Anno 66. in Comitiis Auguſtanis ſubſignauerit. Addit fruſtra de beneficio emigrationis permiſſum, ſi Subditis & Landtſaſſen omnino libera ſit mutatio Religionis.

Votum III.

D. S. Denegat proceſſus ex cauſis dictis, quia Supplicans ein Laudtſaß. Quantum ad Declarationem Cæſaris Ferdinandi allegatam, quod neque ex Cancellaria Cæſaris, neque Imperii producta, minus Conſtit. aliis Imperii inſertam, neq; Cameræ inſinuata, neque communi Statuum conſenſu ſubſcripta, ſicut altera illa de Anno 55. quę perpetuo in juramento noſtro militat nobis & commendata eſt, neq; vnquam in vita ad Cæſaris Mandatum Anno 55. 59. vel aliis in lucem prodiit, neque poſt Annum 66. præſertim vero Anno 76. Ratisbonæ recepta, repudium paſſa eſt ſæpius. Item quia de dato apparet quod dicta Declaratio edita vna die ante Conſtitutionẽ Religionis quam impreſſam habemus, antiquior eſt, quam illa principalis conſtitutio, ſitque filia ſenior matre contra ordinẽ naturæ. Item caſſanda eſſet ob clauſulam denegatoriã Conſtit. de Año 66. inſertã, vt etiam qdam Domini ſtatuetunt in cauſa S. *contra* J. nuper relata. Saluo. &c.

D. N. Vt ſupra. Si qui tamen ſint qui putãt in dubio Citationem ꝓ tempore decernendam nõ refragabitur. Saluo.

Votum. IV.

D. B. Non eſſe quęſtionẽ, vtrũ licuerit B. Vaſallo Religionem mutare, ſed nũ officiali vel Archidiacono ꝑmiſſum Supplicantem accuſare per ꝓcuratorẽ fiſci ſup exceſſib. Et videt quod nõ, quia juriſdictio Eccleſiaſticorũ officialium cõtra omnes Auguſtanæ Confeſſionis aſſeclas eſt ſuſpẽſa, nec §. damit auch ſeine de diſtinctione Subditorum & non Subditorum loquitur & cauendũ abſurdum. Si. n. hæc moris fuiſſet ſtatuentium reformatorum, ꝙ officialis quoad Landtſaſſen Auguſtanæ Cõfeſſionis Iuriſdictionẽ Spiritualẽ haberet in cauſa Religionis, tũ qa tandẽ à Metrapolit.

ad Pa-

ad Papam appellatio dirigitur, conceſſiſſent Papæ cognoſcendi poteſtatem ſuper Auguſtana Confeſſione & nunc tamen eſt remedium im Religionfrieden §. Da aber/ ſed nullibi inuenitur, quod pœna aliqua p̃fixa ſit. Imo contrarium reperitur, daß niemandts der Religion halber angefochten/ quod & finis fuit conſtitutionis. Decernit mandatum exhibitorium.

Votum V

D. E. Petitos proceſſus denegat, putat tamen conſuli poſſe Epiſcopum M. vt is requirat Status & reſolutionem reſcribat.

Votum VI.

D. O. Pluribus reſpondere conat', ex proœmio, lege ipſa, ſeu diſpoſitione, ac deniq; ex ſanctione conſtitutionis Religionis, cuius beneficium tantum ad Status, non ad perſonas priuatas ſubditorum pertinere, & in id verba hinc inde collecta vbi Stände nominantur, adducit, nec etiam metuendum à
5 Subditis bellum, cum pacis tuitio † (quo reſpexit conſtitutio) præcipue Statibus & Dominis congruat, Subditos † dominorum ſuorum Religionem ſequi debere & benigne cum iiſdem egiſſe conſtitutionem, quæ Ius directum, quod habent Domini ob mutationem Religionis (tenendum ſcilicet in bona corpus & famam Subditorum) remiſerit. Addo præterea poſtulare nec debere nec poſſe, imo turbationem pacis metuendam, ſi Subditis liceat diuerſam Religionem profiteri, licet vaſalli ſint, & quia propter potentiam magis horum inſolentia cauenda. Ad prætenſam declarationem Ferdinandi repetit quinque vota Catholica, quibus addit illam ipſam declarationem iuncta ſupplicatione quorundã der Augſpurgiſchen Cõfeſſion verwandten oder die Freyſtellung vnd declaration deß Religionfriedẽs belangend 24. Iunii. Anno &c. 79. zu Regenſpurgk/ Maximiliano Secundo vbergeben/ iuncto etiam ſimul decreto ſo den Supplicierenden Ständen auff gedachte ſupplication per Cæſarem gegeben worden/ expreſſe pro ſua ſententia & in genere pro ea facere, daß man den Subditis in Camera keine mandata ſine clauſula auff den Religionfrieden erkennen ſolt. Et ſi conquerantur ſe duriter nomine Religionis à ſuis Principibus haberi. Dann ob wol Vaſall' in dicta Supplicatione vnder dẽ namẽ etlicher Augſpurgiſcher Religionsverwandten/ bey der Käyß. Cantzer Darnach zu vrtheilen außtrücklich nachmahls inſinuirt werden möchte/ vnnd dann ſeiner allergnädigſt verſchaffen/ daß die Vnderthanen (pernotandum) von jhrer eigen Obrigkeit vmb ſolche Augſpurgiſche Confeſſion mit verweiſſung deß Landts vnd ſonſt nicht beſchwert werden möchten/ nihil tamen horum obtinuerunt, ſondern habẽ mehr gedachte Stände von der Käy: Mat: 24. Septembris Anno 76. die endtliche Reſolutiõ bekommen/ daß † ſolches in jhrer Käyß. May. 7 thun vñ macht wehre/ vñ daß Jhre May. deß Gnedigen verſehens/ die Supplicanten würden es nicht weniger als nun die Catholiſchẽ erbotten/ bey dem einmahl publicierten Religionfrieden/ ſo wohl dero Vnderthanẽ/ (vt habẽt verba Cæſareæ reſolutionis) als der Sändt ſelbſt halber gehorſamblich verbleiben laſſen/ Jnmaſſen dann auch Jhre Maieſtat/ die Supplicanten gleichwol ermahnet/ ſie wöllen derſelben mit gerürtem begeren gehorſamlich verſohnen. Vnde ſatis apparet quanti fecerit Cæſar (licet prohiberetur ſe ægre quod facere poſſit Auguſtanis Statibus, denegaturum eſſe) prætenſam illam patri ſuo adſcriptam declarationẽ, quanquam abſit vt ille voluerit in hoc conſentire Subditis, daß ſich von jhren Herrſchafften der Religion halben betranget ſeyn bedüncken laſſen.

Denique putat recte ab Archidiacono contra hunc Vaſalllum proceſſum, & Eccleſiaſticorum Iuriſdictiones per conſt. Relig. nihil immutatam. Non decernit mandatum multo minus Citationem.

Votum VI.

D.W. Nullum fuiſſe proceſſum Archidiaconi haud falſum præſuppoſitũ eſſe. Statuum enim & Subditorũ cauſa conſiſtit. Relig. factam eſſe, cum poſt conceſſum ſit eius beneficio Subditos vti & frui *arg. l. cuius 148. de Regula Iuris.* Et quod verba ipſa conſtitutionis expreſſam faciant mentionem *in* §. vnnd als den Curfürſten, der am articul der Religion allen Ständen vnd Vnderthanen zum höchſten gelegen. Item nunquam Statuum, vel non Statuum diſtinctio fit, ſed generaliter loquitur obberürter Religions verwandte. Item conſtitutio comprehendit eos quorum intereſt eſſe in tuto, Inn beſtändigem Fried vnnd guter Sicherheit. Comprehendit dico die Religions verwandten/ nõ quatenus Status, ſed quatenus Religionem profitentur, non quatenus poſſint auffrichten / ſed quatenus auffgerichtet. Acceptat itaque quod dictum eſt, Subditos ex dicta conſtitutione ſaluum habere corpus, bona & famam, quo ipſo concidunt contra eoſdem Religionis Auguſtan. profeſſores officialium pro-
8 ceſſus & minime † omnium euinci poſſe, quod liceat Dominis in Subditos ob id Hiſpanicæ inquiſitionis more ſæuire, antequam migrandi beneficia ipſis in alia concedant loca. Refutare hoc conſuetudinem & morẽ totius Imperii optimũ L L. interpretẽ, & ſtylũ ipſum Cameræ, quo menſes 3. 4 5. 6. hominibus plane plæbeis & tenuibus indulgentur ad emigrandum ſine vlla interim moleſtatione corporis, bonorum & denunciatione famæ. Quale autem Iudicis arbitrium circa præfigendum tempus futurum putamus, ſi vir nobilis Laribus & bonis auitis, præſertim feudis cedere neceſſe habeat, quod ſi plures familiæ integræ, quod ſi totæ vniuerſitates plectendæ ſint, & totus aliquis populus, hic ſi migratio commode non detur, nos quod Magiſtratus exequi non potuit exacerbatis Clericis committamus? Denique ſi hoc fas etiam, multa pericula intentarentur miſeris, priuſquam ſpatium daretur, & ſua colligendi imo ipſam Cameram adeundi.

Propterea ſecum cogitabunt Domini, quid hic intellectus ſibi velit. Si quæratur tandem neceſſitatis ne ſit vel meræ facultatis emigrandi remedium? Ille O. ante annos quinque de verbis conſtitutionis & communibus, quorum necdum illum pudet, defendit arbitrii eſſe. Diuerſa ſententia eorum, qui facultatis eſſe dicunt, vt lite præiudicio Cameræ noſtræ, quod illud præiudicium abſit, temere conuellat. Conſiderata tamen potius æquitate ex ipſius conſtitutionis mente, & verbis ex conſuetudine Interpp. & ipſis præiudiciis & perpetua practica Cameræ diſtinguit tres caſus. Aut enim Subditus vltro emigrare cupit, & nemo eſt qui diſſentit quin liceat ſaluis juribus Dominorum: Aut Magiſtratus offenſus aduerſaria Religione, iubet emigrare, & defendi poteſt Camerale præiudicium, quod voluerit deteriorem eſſe conditionem Domini quam Subditi. Parem inquam debet libertatem Domino bona, quam dimittendi Subditum, & hinc deſerendi & relinquendi Dominum, ſeruatis tamen viciſſim conditionibus illis & conueniens terminus vel diſcretione ipſius Magiſtratus præfigatur, vel decreto Cameræ conſideratis circumſtantiis conſtituatur, & ne interea detrimentum patiatur in corpore ſuo bonis & fama Subditus, quæ conſiderationes quin valeãt ſuperius arbitror ſatis ſignificatum intelligentibus.

Clarum certum eſt nullam dari neceſſitatem emigrandi, quam diu perſonæ Status & conditio incolumis fama integra & fortuna intacta ſit. Aut tertio poteſtas vel idem Magiſtratus duplicem perſonam ſuſtinens Principis & Epiſcopi, non tantum ciuili Imperio ſuo per conſtitutionẽ limitibus circũſcripto, imo etiam diuerſorum locorũ morib., ſtatutis pactiſq; cõuentis, ipſiusq; rei natura & conditionib. intrinſe-

cus deter-

determinato, ſed judicio Eccleſiaſtico, quidem famoſo de hœreſi ipſam Religionem pſequendo, omnibus diris intentatis Subditum pellere pſumit. Hic caſus nouus eſt mille nocendi artes cõprehendens, feneſtram iniquitati & inquiſitioni hiſpanicę aperiens. Ei vero aperte reſiſtit conſtitutio §. vnd nach dem keine vergleichung ibi doch ſeinen Ehren damit auch ꝛc. expreſſe ſunt per totum.

Denique in §. Wo aber vnder ꝛc. ibi an Ehren vnnd Pflichten allerdings vnuergolten. Ex ſupra dictis igitur patet & Dominos & Subditos ipſa conſtitutione cõtineri, dum negatur, quod Status non poſſit die Religion auffrichten. Aut .n. hęc Religionis reſtauratio conſiſtit in ſola confeſſione profitentium; aut vt præſtatione externa conſtituendi ſacra & ordinandi quæ eo pertinent. Illud prius libere poſſunt ſubditi ſine periculo corporis, famæ & bonorum, non ſolum poſt emigrationem, ſed ante quoque, quemadmodum de tempore emigrandorum ante non eſt cauſa cognita vt ſupra dixi. Si tamen conſtituerint Magiſtratu conſentiente accepta fieri pecunia, vel aliis pactis conuentis, vt in pluribus Germaniæ locis factitatum, nihil contra tentabit Iudex Eccleſiaſticus, cum permittente Eccleſia, imo eiuſmodi exempla ſine culpa peccari Magiſtratus ciuilis exigente neceſſitate Reipublicæ omnibus quibus poterunt ſecuritatem permittere & ſeruare etiam infidelibus Iudæis, Saracenis, Turcis, Schiſmaticis, nec non ipſis hæreticis, vt oſtendunt cõſtitutiones Imperii. *C. de haret. & Iudeis*. Aut diſſentiente Magiſtratu Subditi publice exercent Religionem, & ſiue Eccleſiaſtice ſiue ciuiliter hoc factum ad examen reuocetur, vtrobique ſuum competentem habebit Iudicem. Eccleſiaſticum quidem ſuæ non alienæ Eccleſiæ, diſtinctis pro conſtitutione vtriuſq; Relig. Iuribus Eccleſiaſticis. Politicum quoque ſui fori nõ alieni, peſſime in hac cõtrouerſia coniungi Eccleſiaſticam Iuriſdictionem cum beneficio emigrandi, cũ toto genere differant. Præſupponitur etiam emigrationem ad hoc inuentam, vt ciuitate fulmen procul à Ioue, ſi quis diſceſſerit, non vt habeatur pro mera fuga impune permiſſa aduerſatiuæ perſecutionis. Differunt † cenſura Eccleſiaſti- 9
ca & remedium emigrandi origine ſua & cauſa efficiente, ſicut ipſe Magiſtratus Eccleſiaſticus & Politicus ſuperior. Illa iuxta canones regulatur: hæc iuxta conſtitutiones politicas. Quatenus vero externo foro contentioſo illa trahitur, recentioris & ipſa eſt originis & imbecillioris, poteſtas ex conſtitutione Impp. dependens de qua doctiſſimus Weſenbecius & *Guiac. in paralit. C. de Epiſcop. aud.* Hodie conſtitutione noſtra conſentientibus ipſis Statibus Eccleſiaſticis pluribus modis eneruata, & quidem, quia parte maxima valere debuerat, circa ipſas tam perſonas quam cauſas Eccleſiaſticas matrem habet cenſura Eccleſiaſtica peccatum, idque notorium coniuncta contumacia.

Remedium emigrandi pro materia habet probabilem & licitam defenſionem Subditi & Magiſtratus in cauſa Religionis ſine vlla criminis culpa. Forma cenſuræ Eccleſiaſticæ & quidem illius ſpeciei quæ excomunicatio dicitur, & hic proprie locum habere, eſt excluſio à comunione tam Sanctorum quam profanorum cum infamia tali, qualis nulla alia eſt in terris maior. Forma emigrationis eſt ſeparatio ſubditi & domini diſſentientis ſine læſione famæ corporis & bonorum. Finis emigrationis eſt tranquillitas Reipub. ſeparatis videlicet diſſentientibus ſeruata vtrimq; æqualitate. In Supplicante cenſuræ Eccleſiaſticę ſubiiciendo omnes deficiunt cauſæ. Superiorẽ enim Eccleſiaſticum is agnoſcit Deum, externe miniſtros Eccleſiarum noſtrarũ. Deinde à crimine & infamia quoad externum forum contentioſum, eum liberat conſtitutio. Finis ſiue medicina ſiue pditio animę hic locum nõ habet,

cum hæreſeos morbo cuius arguitur, quantum ad veritatem iudicii externi attinet, non laborat. Tertius proprius & verus extremus effectus Eccleſiaſticæ cenſuræ, ſcilicet excluſio à mutua communicatione officiorum ſocietatis ciuilis nullo modo ſtare poteſt, cum beneficio emigrandi, imo retentis partibus data competentia Cameræ mandatis ſine clauſula coerceri.

Declarationi Ferdinandicæ quantum tribuant Maximilianus & Ferdinandus inde appparet, quod ipſimet in prouinciis ſuis ſeruauerunt, quod hic petitum fuit, quamuis non omnibus Statibus conſentientibus indultum. Decretum vero Maximiliani de Anno 76. inhæret conſtitutioni noſtræ nec detrahendo quid nec addendo. Et quod inde preſſius arguitur quaſi noſtri dubitatint de mandatis ſine clauſula ex cauſa Religionis decernendis facile ſubmoueri, cum ſuperflua non noceant, & declaratio nihil addat, & confirmatio noui quid tribuat per vulg. Porro Palatini & Saxonis exemplis huc detortis nil iuuatur ſententia. Quod Doctores quidem Eccleſiis & Scholis recte conſtituendis, pro iure Magiſtratus præfecerint, remotis iis quos turbarum & innouationis alicuius nomine habuerunt ſuſpectos. Iudicium vero fori contentioſi externum de hæreſi apud eos qui propoſitis Doctoribus nō aſſentirentur ſiue Catholicis ſiue aliis, multū adhuc ibi &egerūt, & vtaduerſus aliquos inſtituiſſent, nō tamen recte infertur aduerſus alterutram Religionem ex conſtitutione permiſſam, idem licere, dum alia eſt docentium authoritas, alia longe iudicantium poteſtas. Hæc vi Imperii continetur, illa ex traditorū vel certitudine vel probabilitate deſcendit, Iudices pro arbitrio condemnant, & abſoluunt Reos, Doctores ab auditoribus ſuis iudicantur.

Addit niſi amoueatur cenſura Eccleſiaſtica turbas excitari poſſe inter ſeculares, & ſpirituales, quales in Germania frequenter fuiſſe iam olim oſtendit Teutſcher Nation beſchwerden/ wider die Geiſtlichen zu Nürnberg vbergeben. Ante hanc ſciſſionem Religionis nil promouere, ſi vtraque poteſtas ſiue pars concurrat, quia temporalitas non ſit cauſa ſpiritualitatis. Et licet temporalibus mediis ſpiritualia executioni mandentur, id tamen nō procedere vbi ex æquo temporalitas non concurrit. Patet *ex d. conſtitutione d.* §. Da aber vnſer *in fine.* vbi diſponit de reſeruata Domino Leibeigenſchafft ſubdito migrante. Eadem ratio erit ſi melioris Religionis pars, equeſtris puta ordinis & ciuitates vrgeant, libertatem Religionis, & contra vitentur vtroſi Sacerdotes, quod experientia notorium eſt.

Patet denique luce meridiana clarius §. Dieweil auch. §. der aber vnſer. §. Darmit auch. vt pleniſſ. ſup. Nec enim in fraudem aſſumpta ſpiritualitas ſupplere poteſt, quod negat conſtitutio temporalitati. *fac. arg.* §. Nach dem aber. Vbi enim ex æquo ſciſſa eſt Reſpublica eundem ſinguli Status viam ſequuntur quæ vniuerſi.

Concludit mandatum ſine clauſula decernendum. Ad Mogunt. in cauſa Religionis in lege defert, niſi coniungeretur Elector Palatinus. Saluo.

Votum. VIII.

D. F. Decernit mandatum inhibitoriale, propter interpoſitam primam appellationem, putat cauſam ad Cameram deuolutam, cum non agatur de cauſa ſpirituali, ſed potius de intellectu conſtitutionis Impp. vt ex rationibus præmiſſis. Saluo. &c.

Additio Sextiuotantis ad Votum ſuperius.

Pro confirmatione priorum addit hanc Cæſaris dictam rationem, quam paucis ante diebus fecit antequam cōſtitutio Religionis, quam nunc habemus, promulgaretur. Tenor eius quoad hanc cauſam talis. Laſſen ewr Ihre Kay.

Kayſ. Maieſt. bey dem andern Articul an-
fangendt/vnd damit ſolcher friede ꝛc. auch
gnedig bleibẽ/ doch mit dieſer gelegenheit/
das zu gepührlichen erleuterung der diſ-
poſition alſo lautende. So ſollẽ die Keyſ.
Maieſt. Auch Churfürſten/ Fürſten vnd
Stände/ von wegen der Augſpurgiſchen
Confeſſion vnd derſelben Lehr/ nach den
wortẽ (keinem Standt) Hinzu werdẽ dieſe
wort/ deß Reichs (denn ſie auch ohne al-
len zweiffel der gemeinen Ständen deß
Reichs nicht anders gemeinet) auff die
Stände ſo dem Reich ohne mittel vnder-
worffen/ allein verſtanden/ vnd damit nit
verurſacht werde / daß jrgendts eines
Reichsſtandts vnderworffen vnderthan/
vmb deß willen/ da er für deſſelben Landes-
ſtändt/ erkandt würde/ mehr vrſach ſchö-
pfen/ vnder dem ſchein der Augſpurgiſchẽ
Confeſſion ſeinem Herꝛn ſich zuwiderſe-
tzen/ vñ dann erſt diſputirt werden müſte/
ob die wort allein von den Reichsſtänden
zuverſtehen ſeyn / oder auch auff andere
Stände/ ſo den Reichsſtänden zugehörig
vnd vnderworffen ſeyn/ gezogen werden
möchte/ Dañ jhr Keyſ. Maieſt. bedencken
für billich daß dieſe Conſtitution (wie
auch allbereit) klar vnnd lauter gemacht
werde/ vnnd das ſo außtrücklich nicht be-
willigt/ durch diſputierende Wort vnnd
meinung nicht hinein kommen / damit
mehr zanck vnnd weiter Auffruhr verblei-
ben. Lectum Auguſtæ Anno 55. Vnde
colligit tantum Statuum cauſa pacatæ
Religionis cõſtitutionem editam. Por-
ro pro eo quod ſuſtinemus Eccleſiaſti-
cam Iuriſdictionem non eſſe ſuſpen-
ſam, niſi in der weltlichen Churfürſtlichẽ
vnd Fürſtenthumben Herꝛſchafften vnd
Obrigkeiten. addit, daß die Stände der
Augſpurgiſchen Confeſſion ſelbſt in jhren
grauaminibus die ſie contra Catholicos
11. Maij Anno 59. vbergeben / keiner an-
deren meynung geweſen/ in quibus inter
alia diſertis verbis ita argumentatur
das gleich der Geiſtlichen Iuriſdiction in
das weltlich Chur vnnd Fürſtenthumben
Herꝛſchafften vnd Obrigkeiten ſuſpen-
dirt. Ergo in der Geiſtlichen Landt in ſuo
vigore manere debere, & ad hunc ca-
ſum pertinet Ius Conſtitutionis.

Votum IX.

D. Bonner. Subſiſtit ſexti votantis
præſuppoſitis prologiſmis, quod Sta-
tuum & non ſubditorum cauſa facta ſit
Conſtitutio Religionis.

Votum X.

Concluſiue tam nobiles † mediatos 11
quam ſubditos, quam liberos & imme-
diatos in d. conſtit. comprehenſos (ex
ſupra adductis verbis in voto Domini
W.) pariterque omnes beneficio illius,
præſertim quoad Iuriſdictionis Eccle-
ſiaſticæ ſuſpenſionem gaudere poſſe,
cum hac tamen differentia, vt inter il-
los ſcilicet mediatos & ſubditos ratio-
ne tantum ſecuritatis & libertatis con-
ſcientiarum & Relig. vt qui alioquin
exercitium nullum publicum habent:
hoc vero, nemlich die freye Ritterſchafft/
ſimul quoad libertatem conſcientia-
rum & exercitium publicum, Kirchen
gebreuch Ordenung vnnd Ceremonien/
comprehenſos eſſe dicamus. Decer-
nit Mandatum inhibitoriale ſine clau-
ſula.

Votum XI.

D. W. In cauſa W. contra B. relata
à D. Lucio Anno 75. menſe Iulio, vna
cum Dominis S. & I. conſtanter defen-
dit Iuriſdictionem Eccleſiaſticam, cõ-
tra homines Auguſt. Confeſſionis eſſe
† ſuſpenſam, quatenus videlicet ipſam 12
Religionem res concernit, idque in
terminis magis dubijs contra Colonos
videlicet non ſoluentes penſionem ex
bonis Eccleſiæ, qui caſus fundatus erat
in eo, quod Clericos ſolum comperat
expreſſe conſeruare in Religionfrieden
§. damit auch ꝛc. Cauſa quæ eum illos
mouit hæc fuit, quod quamuis Eccle-
ſiaſtico cuique Iuriſdictio ſua ratio-
ne bonorum & caſuum der Gefäll / re-
ſeruata ſit, tamen modum procedendi
morum ſpiritualem, quod cõſcientias
hominũ Aug. Cõfeſſionis obſtringere
præſumat, vt puta per excõmunicatio-
nem expreſſe prohiberi talem modũ in

verb. dict. §. Damit auch ꝛc. repetit ex priori ſuo voto rationes aliquot. Addit quartã hanc, quia à noſtris impugnare fundamentum Iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, ſiquidem characterem ſpiritus, vnde illi poteſtatem ſoluẽdi & ligandi ſibi vendicant, noſtri non agnoſcunt. Item quia cõtra deſertores ordinis Eccleſiaſtici Clericos per cenſuras procedi non poſſe. Multominus aduerſus Laicos. Concluſiue ad proceſſus peritos attinet cogitare, cognitionem noſtram nullam fore, ſi in ipſa cauſa principali nos intromitteremus, quo ſpectare videtur petitio euentualis. Verũ quod Eccleſiaſtico Iudici ſuſpecto, & per iniuriam in propria cauſa opprimere volenti ſupplicantem, per mandatum inhibemus. Defenditur per Conſt. Relig. vt & de jure communi de quã nuper in cauſa Weſtphaal contra Roſpel / quod videlicet ſupremo temporali Principi defenſio Clericorum conceditur, quia excipit, quod ab incompetenti foro Iudici non fecerit iniuriam. Si enim omnino deliquit qui citat incompetenter, non peccat qui eximit *l. vltim. de Iuriſd. l. 2.* ne quis eum qui in Ius voc. &c. Concluſiue igitur decernit mandatum ſine clauſula prout petitum eſt, ſcilicet vt ſiſtatur proceſſus ille, tum vt ſupplicans relinquatur conſcientiæ ſuæ confeſſioni, vnnd nieſſung deß Religonfriedens / quod intelligit ſuo modo pro conditione ſupplicantis, vt nulli alij moleſtiæ & exceptioni in alieno territorio ſubijciatur præterquam de emigrando.

Votum XII.

Miſſis hinc inde aliorum captatis intellectibus ex ipſa Religion. pacificatæ conſtit. inquirend. *an liceat ſtatibus Imperij ſubditos ſuos Relig. Auguſtanam profitentes Eccleſiaſticis ſubijcere cenſuris in d. §.* damit auch obberůhrter ꝛc. & indefinite nulla Statuũ facta intentione in ſpecie facta, ſuſpenſa ſit Iuriſdicto erga profitentes Auguſtanã confeſſionem? Diſputandum *an hæc prohibitio etiam Status Imperij contra ſuos ſubditos contingat, an non.* Item *an qua alia parte conſtitutionis Status Imperii ab hac prohibitione eximantur?* Quorum ego hactenus ſane neutrum, quod mihi ſatisfaciat videre potui, quo minus Eccleſiaſticam † Iuriſ- 15 dictionẽ, vt quoad ſubditos cuiuscunq; Status ſuſpenſum eſſe, concludere poſſim aut debeam. Idque tam ex verbis quã mente Conſtitutionũ non in hoc ſolũ §. ſed in vniuerſo Relig. pacificatę negotio patet. Nam §. hic non modo ſubditos cuiuscumque Status non excludit, ſed expreſſe includere & ab illa Iuriſdictione eximere videtur. Generaliter enim quod appellare nõ minus proprie dicitur. *Alc. l. 1. verſ. præter de v. S.* Neque temere mihi & hoc etiam in loco, nulla omnino mentio Statuũ ne vnico quidam verbo facta, cum tamen in alijs pluribus conſtitutionum partibus, adeo ſedulo illud verbum & ſæpius inculcatur, ita vt non contenta eo ſolo verbo conſtitutio *ad d. §.* vnnd damit Recht ꝛc. quod & verbum hoc loco non fruſtra additum, non fruſtra in alijs omnibus omiſſum videri poteſt, cum nullo labore & eadem opera vbique inſeri potuiſſet, ſi Imper. vel Status voluiſſent ac non potius ſenſiſſent, non ita ſtricte ſemper de ſolis Imperij Statibus inuicẽ accipiendam eſſe conſtitutionem. Sic nec alibi nec in d. conſt. verbum illud Statuum ſine peculiari effectu omiſſum dici poſſe. Sic *in §. 10.* Sitzen demnach *part. 2.* omnes omnino cuiuscunque conditionis homines non alia ratione quam in Conſt. pac. pub. quę huic conſtitutioni de Religione accommodatur, vniuerſaliter comprehenduntur. Item *in §.* vnd nach dem ꝛc. etiam minoris ordinis & conditionis Eccleſiaſticæ, qui ſuperiorem aliquam Statum recognoſceret, includuntur: ſicut & ipſi Status renũciantes nõ cum alijs Statibus ſed cum Capitulo agunt, ſimiliter *in d. §.* dieweil aber ꝛc. apertius generalibus verbis diſponitur de ijs perſonis & bonis Eccleſiaſticis, quæ ſub alicuius Status Iuriſdictone ſunt, aut fuerunt & expulſæ ſunt, vnnd deroſelbigen Geiſtliche gütter eingezogen

weren/

werren / ne ſcilicet reſtituantur, aut illis mandata & proceſſus decernãtur, quæ vtique non alia ſubditorum ratione Iuriſdictonis politicæ nomine appellari poſſunt. Idque vt manifeſtius conſtet textus ibi diſerte alios, qui Status ſunt, excepit, vt ſcilicet ſi quid Eccleſiaſticorum bonorum ad Status pertinentium aliquibus per alios Status ademptum, non reſtitui neceſſe eſt. Itaque non eſt veriſimile *in* §. *mox ſequen.* ſubditos cuiuſcunque Status excluſos, aut ſponte quid in Statibus ſolis mortem obtinere voluiſſet, eos ſilentio omnino prætreritos fuiſſe. Ex quibus ſimul patet, quomodo videlicet poſſit mox ſequens verbum , obberührte / ad ſolos Status reſtringi , neque ego videre poſſum , cur voluerint Status omiſſo hoc nomine tam Subditorum quam Statuum mortem nihilominus ſponte aliquid inter hos obtinere vel ſtatuere , cum potius omiſſio hæc non ſine conſilio interueniſſe videatur , vt ſcilicet percipi etiam poſſit, non tantum de ea Iuriſdictione agi, quæ penes ipſos Status Imperij in alios aut ſuos Subditos eſt, ſed etiam de ea quæ partem quamcunque, aut inferioris ſortis Clericos eſt in eos qui ſuæ curæ ſunt commiſſi , vt nec in hos ſuam poteſtatem pro arbitrio exercere poſſint, quaſi non attento quicquid de Religione inter Status conuenit. Vbi nimirum & facile videtur explicare , cur opus fuerit Iuriſdictionem illam ſimpliciter hac ratione aliorum Stauum æqualium , non inferiorum ſuſpendi ; quibus alias abunde perſpectum eſt ex dicto §. ſetzen *in fin. & verſ.* damit. Quin fere extra Iuriſdictioem fuerunt, qui antea puculiaria conſtituerunt conſiſtoria , in cognitione Eccleſiaſtica hæc opus non habeant, nec eam nullatenus admittunt. Sed nec ad ſubditos aliorum Statuum facilius hoc accommodari poteſt , quibus alibi proſpectum eſt, *in* §. Es ſollen auch ꝛc. ita vt alterutra diſpoſitio neceſſaria dicenda ſit. Imo abſurdum erat de his Conſtitutionem intelligere, cum verba illa So ſie auffgericht / ſecundum intellectum quorundam Dominorum accommodari ad eos non poſſint. Quæ autem ex aduerſo de dictis verbis So ſie auffgerichtet / oder auffrichten möchten in dicto §. adferunt , ea me non mouent. Nam & in ſubditis de facto verificari poſſunt , & in eo facto non ſunt impediendi per modum Eccleſiaſticæ cenſuræ , quod ipſum exactiſſimum verbum continet , Dardurch. Et excludit ſolam Eccleſiaſticam cenſuram vel Iuriſdictionem , de qua ſola non etiam alia in dicto §. agitur, vt non videam quomodo abſurda ad alia referri vel extendi debeant , vt abſurdum illud quod allegatur de promiſſo ſubditis exercitio omnino libero, conſequi poſſit. Ad hæc nihil obſtant omnia iſta, ſicut dicta coniunguntur , ita ſeparatim intelligi, vt ſcilicet quod primo loco dictum erat, per Eccleſiaſticam cenſuram non eſſe impediendam Auguſtanæ Confeſſionis Religionem , ibidem dicta verba ad priuatos & ſubditos referantur , quibus nullubi interdicta eſt Religionis mutatio, quæ priuatim fit intra ſuam cuiuſque conſcientiam , ſed potius permiſſa , licet aliquod exercitiũ eius publicũ inſtituere, & intra alterius Iuriſdictionem permiſſum eis non ſit. Quæ vero ſequuntur verba Von Kirchengebräuch Ordenung die ſie auffgericht / de Statibus accipiantur , quibus ea poteſtas miniſterium publice inſtituendi data eſt. Neque enim † nouum 14
vt plura determinalia diuerſa per vnã determinationem diuerſo modo pro conditione cuiuſq; determinentur ſingula. *l. 2. de offic. Procur.* Præcipue vero quæ in dicto §. in fine habetur, ibi Aber in andern ſachen / ꝛc. non facile verificari poſſe in Statibus inuicẽ vel aliorũ ſubditis tãtum , vt ſcilicet illi Iuriſdictionẽ Eccleſiaſticã agnoſcant, aut patiantur, in ijs quæ extra cauſam Religionis ſunt aut Confeſſionis (quatenus de negotio Religionis agitur , præſertim quoad

ſubditos)

ſubditos) Idq; nequaquam dici poteſt à mente & intētione Statuum alienum eſſe, quod ſcilicet ipſi ſubditis, vt boni Principes & magiſtratus (qui à bonis parentibus diſtare non debent) de ſuo Iure, maxime pro bono publico, quid conceſſerint. Præcipue autem in hac cauſa *c. qui Syncera diſtinct. 45.* exigebatur, vt ad inducendam & ſtabiliendam publicam tranquillitatem ante omnia inteſtinis cuiuſque malis occurreretur, & quæque ditio & territorium ſecum ipſe in tranquillo poneretentur, ac tegimen inter eos diuiſum. Nullo igitur modo illi dicere debent ſubditorum rationē non habuiſſe. Nā etſi quod ad hos cenſura Eccleſiaſtica manetet integra, ſubditis neceſſe tamē erat Iuriſdictionem agnoſcere, ſuſcipere iudicium expectare ſententiam, cuius effectum nequaquam migrationis auxilio effugere poterant, & vbi ſuſceptum Iudiciū ibi ſauendum &c. vnde quæ eſſe debent & reſeruantur in Conſtit. ſubditis, ſalua nullo modo eſſe poſſunt.

Atque haud ſcio an non teneatur magiſtratus politicus brachij ſecularis impetratū auxilium impartiri. Quorſum autem integrum relinquetur hoc præiudicium nullis modis limitatum. (Sicut eſt forenſe præiudicium. *ſ. were aber vnſere Limitation*, ſi ſine effectu eſſe deberet? Itaque fieret vt hac via quicquid in fauorem ſubditorum ſalubriter conſtitutum eſt, omnino inique auferretur.

Ponderetur, quod in proceſſu huius cognitionis Eccleſiaſticæ Romam vſq; cauſa protrahi poſſet, vnde tanquam à iurato cauſæ hoſte nihil moderatū poſſet expectari, quod etiam intellexerunt Status, ex eo qnod cognitionē in cauſa Religionis nō ad quosvis, ſed ad Cameram detulerint, cur non etiā alijs mandatum, vt proceſſus ex hac Conſtitutione denegent vel decernant *ſ. dieweil aber &c. ſ. wie bevohlen.* Et ego puto hanc Conſtitutionem nō minus quam illam de pace publ. Iuriſdictionem noſtram fundare, cum de eadem pœna vtrinq; agatur, vt de impetratione Cōſtitutionis quæ non erat cuiuis permittenda. Ideoq; vt expreſſe placuit cauſas vtriusque Religionis non debere ex ſingulorum Statuum arbitrio dependere, ſed potius pleniorem in his procedendi libertatē nonnihil cohibendam, ne cui pro ratione voluntas ſit & hic, quæ fere nō ſine zelo & affectione vehementiori fieri ſolent & perfici exorbitent. Quare cognitione præcedente non ad quamlibet pœnam pro libitu Magiſtratus peruenire, ſed certā eamque quam Status ſuis limitibus circumſcripſerunt. Accedit quod plurima in hac conſideratione poſſent in diſceptationem venire. Quid enim ſi ſubditi quiete agant & publici miniſterij quod eſt nil, attentent, ſed exercitiū illius Domino intra ſuam Iuriſdictionē omnino relinqueret illibatum etſi cæremonias non frequententr? Hoc certe caſu cum nihil ſit qnod in dominum delinquarur à ſubditis, non facile putarim ipſos moleſtandos. Nam Conſtit. Religionis publicum ſolum exercitiū ſubditis non tribuit, dum Dominis poteſtatem facit id inſtituendi, nuſquam vero prohibet ſubditis, ne alteri Religioni omnino adhęreant, dum ne quid intra Domini ſui Iuriſdictionem cętemoniatum aut publici miniſterij immutare præſumant. Quid vero ſi quid leuius circa hæc commiſſum ſit, quod emigrationis neceſſitate alias miſerabili auxilio non mereatur expiari? Quid ſi Dominus forte in fraudem vel in rem ſuam aliquandiu ſciens patiatur liberū etiā exercitium Religionis, poſtea ipſe ſiue odio ſiue alia vndecunque captata occaſione, quod alias nunquam non permiſit, proceſſum inſtituat? Quid ſi alijs pluribus vel etiam omnibus id permittat, quod in vno ſolo vendicare intendit? Quid ſi ſine Iuris ordine procedat? nulla cognitione ratione incōpetentiæ præcedente? Quid ſi eo in puncto appellatio denegetur, & id manu agatur, vt nolens volens Iuriſdictionem procedendo agnoſcat. Reus etiā ad id pecuniaria pœna aſtringatur, cū aliter ad pœnam confeſſatorum procedendum

dendum ſit? Quid ſi Status ſubditum
talem ſubdito ſuperiudicat, qui aper-
tiſſimus cauſæ hoſtis ſit, iſque ex cauſa
notoria & manifeſta recuſatur tanquā
ſuſpectus, eaque recuſatio per ipſum
non attendatur? Quid ſi offerat ſubdi-
tus emigrationem ſi ad eam proceda-
tur? Quid ſi coram ſeculari Iudice Iuri
ſtare non recuſet (quæ omnia viden-
tur in hac cauſa concurrere) vbique
non penes Statum quemcunque, ſed
ad Cameram omnium ordinariorum
iuſtiſſima erit cognitio. Facit quod
exercitium Religionis, publicis Sta-
tibus permiſſum eſt, non vt Eccleſiaſti-
cis ſed ſecularibus, & quidem Statibus
Imperij. Quicquid igitur iſtarum cæ-
remoniarum obſeruādum inſtituitur:
quicquid eo nomine, vt tranſgreſſores
animaduertere velint, id non vt Ec-
cleſiaſtici Status, ſed vt Imperij & po-
teſtate gladij ſeu Imperij (præſcripto
tamen modo) agere debent. Diſpoſi-
15 tum igitur quod † eſt de Statibus, vt
talibus ad eos ſimpliciter conſideratos,
vel non tales, non eſt trahendum, per
notatam *L. Item eorum. quod cuiusque v-
niuerſ. l. debitor. §. fin. ad Trebell.* Sicut ali-
as ceſſante cauſa ceſſat effectus. Quic-
quid de Catholicis conſtitutum, id etiā
vniuerſum ex identitate rationis in Au-
guſtanæ Confeſſionis Statibus obtine-
re puto, ita vt neutra pars in alteram
poſſit Theologos ſuos & Cenſuras eo-
rum introducere. Quoniam & ad ſuos
cuiusque Status ſubditos, qui eiuſdem
cum Domino confeſſionis ſunt, in eos
Iure communi Dominus poteſtatem
habere & Cenſurā Eccleſiaſticam, vel
alia ſimpliciter prouiſione circa hoc
opus minime fuerit. Sic nec de illis mu-
tatum aut conſtitutum quicquid in pa-
ce Religionis etiam inuenitur. Simili-
ter qui tertiæ alicuius Religionis ſunt,
ab omni exiſtimationis eiuſmodi, ſicut
alijs Conſtitutionis beneficijs ſunt ex-
cluſi. Denique poſito Iuriſdict. Eccleſ.
Iudicis aut plane nullā videri manifeſte
ſed dubiam, ſaltem (ſicut non poteſt vt
variantibus Dominorū ſententijs) vbi-
que de ea conſtare certe debet, quam
ad exercitiū eius aliquod deueniri que-
at. *Spec. de Except. §. dictorum.* Conſta-
te autem non poteſt ex eius cognitio-
ne qui recuſatus eſt, & de cuius præiu-
dicio agitur, quatenus ſcilicet illi, vt
parti vni in partem alterā Conſtit. Re-
lig. permiſſum vel denegatum ſit. Cum
vero Iuriſdictio noſtra hac in parte quæ
tota ex intellectu cōſtitutionis depen-
det, nullā omnino (quod quidem ego
videre poſſum) dubitatonem recipit,
nihil ſane inuenire poſſum, cur Iudici
inhibere non debeamus, ne vlterius ad
condemnationem & eius executionē
properet ex incerta eius Iuriſdictione,
cum incommodo partis, eoque irrepa-
rabili & præiudicio Iuris & tranquilli-
tatis neq; maturius ſuccurrendū Sup-
plicanti, quo præſentius periculum eſt
in mora, qua qualicunq; impoſita non
idem facile conſequi poterit, quod ex
denegatis proceſſibus demum obtine-
re debuerat, forte etiam vlterius, cum
Supplicans alia via ſibi conſulere non
poſſit. Maxime vero quia Iudex ad con-
demnandum pronior eſſe dignoſcitur,
quia eadem ex cauſa inhibitiones faci-
lius contra R. impetrati ſolent, quia fa-
ciliores reperiuntur ad pronunciandū
ſe competentes & procedendum. Id-
que quantumuis etiam noſtra Iuriſdi-
ctio dubia videatur, quo facit quod *Br.
in l. Iure ad municip. addit.* Neque obſtat
nobis quod de modo & æquitate pro-
cedendi vel pronunciandi circa intel-
lectum Conſtitutionis non omnino in-
ter nos conueniat forte. Sufficit enim
quod de Iuriſdictione certi ſumus erga
Statum Imperij ſcilicet Epiſcopum, &
qui huius nomine circa eius intereſſe
(ratione exercitij publici) procedit.
Archidiaconum coniunctim. *Gabriel l.
de Except. rei Iud. Concl. 3. nu 11.* Quia Iu-
riſdictione ſtante non debemus per-
mittere, vt alius qui nullus Iudex, vel
de cuius Iuriſdict. nihil adhuc certi cō-
ſtat, interim de facto etiam grauet.
Concludit vt ſupra mandatum peti-
tum decernendum.

D. R. Denegat cum Catholicis.

D. C. Similiter.

Votum

Votum XIII.

D.W. Principalis quæſtio in eo cõſiſtit, an dicto Archidiacono cognitio ſuper Religionfried competat. Et certum eſt cognitionem hanc ad Cameram tantum ſpectare non inferiorem, quemadmodum latius deductum eſt ad ſupplicationem pro mandato A. contra G. Cum autem indubitati Iuris, tali caſu Iudicem ſuperiorem, inferiorem inhibere poſſe, idque hactenus in hoc iudicio conſtanter vſurpatum eſt, multaque eius rei præiudicia contra officiales Eccleſiaſticos. C.T. & alios, quoties Eccleſiaſt. Iuriſd. ad negotia contra porrigere conati ſunt, extent, committere non poſſum, quin nõ tam ex conſtitut. Relig. peculiari, quam ex Iure communi & ſecundum Stylum ſolitum contra Archidiac. atque ideo intuitu poſterioris ſupplicationis etiam contra Epiſcopum M. petitum Mandatum inhibitoriale decernam, in quo Epiſcopo tanquam Principi Imperij mandetur, vt Archidiac. mandetur, ne contra ſupplicantem in ſuo territorio, (id eſt, Archidiaconi) ad cenſuras Eccleſiaſticas procedat, cum ne & ipſe Epiſcopus contra eundum ſupplicantem, in vim inuocati brachij ſecularis vel ad aliam Archidiaconi inſtantiam quicquam attentet, in hanc ſententiã præter alia à Dominis allata hæc potiſſimum me impellunt. Prima, quia in cauſa religionis prout dixi Iuriſdictio ad Cameram ſpectat. Secunda, quia Religionfriedt non eſt res ſpiritualis, ſed politica & ſecularis, & ex nullo alio Iure quam ex Iuris regulis tanquam quilibet alius contractus regulatur & ſuſtinetur. Clerici autem etiam à Canonibus ſuis ab huiuſmodi ſecularibus ne ſe immiſceant, prohibentur. Tertia, quia Iuriſdictio Eccleſiaſtica contra Auguſt. Confeſſ. & illius conſortes diſerte per Conſtit. Relig. eſt ſuſpenſa. Atque hoc etiam quoad ſubditos illius Territorij in quo Eccleſiaſticus Iudex degit intelligi debere à multis Dominis eſt demõ-
16 ſtratum. Quibus addo † Iuriſdictionem Eccleſiaſticam non territorio ſed diocœſibus diſtingui, & territoria in Iuribus ſecularibus tantum conſiderari. Hinc duo emergunt. Vnum eſt Iuriſd. Eccleſiaſticam in propria quidem diocœſi, ſed tamẽ in alieno territorio vbique exerceri, vt quoad illius effectum territoriorum diuerſitas nulla attendi poſſit. Alterum eſt omnes Eccleſiaſt. Iuriſd. ſubditos, quamuis in diuerſis territorijs habitent, tamen vnius eſſe diocæſeos indiſtincte, ſiue in hoc ſiue illo territorio reperiantur, in ſpiritualibus teneantur. Et è conuerſo, cum ſuſpenſa nõ minus in illius quã huius territorij, homines debeant dici, & conſequenter ex hoc apparet, denuntiatoriã potius quam veram eſſe Dominorum Catholicorũ de Iuriſd. Eccleſ. ſuſpenſione ſententiam. Quarta, etſi demus Dominorum Catholicorum ſententiam ſubſiſtere, tamen hæc ipſa contra Archidiaconũ militat. Archidiaconus enim Epiſcopi C. tanq; metropolitani ſui, quod audio delegatus eſt, & ideo illius Iuriſdictio ſpiritualis ſecundum territoria conſtringi debet, tum in delegantis & ſic C. ſola valebit. In M. tanquam alterius Principis, & altero territorio in quo ſupplicans ſedem habet, erit ſuſpenſa. Itaq; vel ex hoc Catholicorum intellectu infallibiliter etiã ſequitur Archidiacono velut notorie incompetenti eſſe omnino inhibendum. Quæſtio illa, an ſubditus ſub Religionfrieden comprehendatur prꝫmatura nimis eſt, & ad principalẽ cauſam, vtpote quæ ex ea recte definiri poteſt rectius reſeruatur. Neque in ingreſſu litis præſertim quoad decernẽdos proceſſus de ea quicquam definitiue conſtitui poſſe, cum cauſæ cognitionem requirat, quæ aliter interuenire non poteſt, niſi ante tribunal certum ponatur & partes vtrimque audiantur. Decernit mandatum. Saluo &c.

Votum XIV.

D. von der D. Denegat mandatum, & quia fruſtra concederetur, cum nihilominus ſupplicanti ex conſtitutione

done Imperiali incumbat migrandi neceſſitas.

Votum XV.

D.M. Concludit mandatum decernendū, quia Cameræ ex Conſtit. Relig. iniuncta cognitio, quod mirum non videri debet, cum etiā H. licet Catholicus vaſallis ſuis inhibuerit, ne ad Eccleſiaſt. diſciplinā declinent ſub ſtipendij Regij priuatione. *Vaſq. de ſucceſſ. lib. 3. §. 44. limit. 19.* Nec poſſunt Eccleſiaſtici contrarium conſuetudinē contra tam generalē & derogatoriam Conſtitutionē inducere. Multos in Epiſcopatu M. conniuentibus Epiſcopo & Archidiacono tolerati, quamuis ſint Auguſtanæ Confeſſ. Huius autem bonis nunc inſidias ſtrui Religionis profeſſionem ſolum, et ſi non exercitii omnibus Subditis liberum (nec emigrandi neceſſitatē incumbere niſi qui ad exercitium eius publicum progrediatur) modo extra caſum conſcientiæ in cæteris obedientes ſe præſtent, & poſt Deum Cæſaream curent, prout in cauſa O. contra B. territ mandati auff den Religionfrieden/ latius deduxi articulū de baptiſmo, cuius cauſa arguatur Supplicans nullius erroris in Auguſtana Confeſſione hactenus. Extare præiudicium in cauſa der G. contra Epiſcopum F. pro intereſſe & Chriſtianum K. vbi 20. Maij Anno 80. litis Epiſcopus præuentionē & litis pendentiā coram ſuo Chorgericht allegaret, & pro extenſione ſpiritualis Iuriſdict. acerrime dimicaret, tamē cauſa huc reiecta fuit. Nec enim ad profanas cauſas ſinendi ſunt procedere, idq; ibi in dicta cauſa non tantum ob defectum Iuriſdictionis, verumetiā ob generale præiudicium Imperij & Auguſt. Confeſſ. hominum non fuit concedendum iuxta d. Confeſſionem vel locorum illorum ſtatuta vel cōſuetudines, quę in tertio gradu lineæ collateralis æqualis ſacerdorum. Item matrimonia permittuntur, vbi ſi coram Eccleſiaſtico agens cum eſſet in promptu foret in tali articulo hæreſeos exceptio, prout coram officiali Colon. & tandem in curia Roman. illegitimi & paternæ ſucceſſionis innuptiales pronunciati ſunt duo fratres Nobiles à W. in qua Dux T. executoriales Romæ emanatos in pręiudicium Imperij neutiquā emanare voluit, verum executorialium illam cauſam recte ad Cameram remiſit. Concludit vt ſupra.

Votum XVI.

D.S. Cum Dominis ſupra d. Conſtit. Relig. ad ſubditos, quia aliter pax eſſe nō poſſit, pertinere &c. emigrandi poteſtatem liberā eſſe debere, ſi Subditi ad exercitium aliquod non procedant, quo etiā caſu in ſola poteſtate ſit eorū, vtrum ſola profeſſione contenti velint eſſe, & ab exercitio diſcedere vel migrare ex §. wo aber &c. Quod ſi vrgeat quis Supplicantem male feciſſe, quod exercitium ſibi in baptizando ſumpſerit, ideoque puniendum. Reſpond. Id à Iudice competente fieri debuiſſe & ſic latere anguem in herba, ne ſi contra ſupplicantē enormiter proceſſum fore, appellario gradatim Romam procurrat, cum immediate ex Conſtit ad Camerā cognitio de omnibus in dicta Conſtit. contentis, ad quæ ſeruanda quilibet Iuramento ſit obſtrictus. Pertineat. Concludit Mandatum decernendum.

Votum XVII. XVIII. XIX. XX. XXI. XXII. XXIII.

D.B. Denegat.

D.F. Negat.

D.P. Ex ſupra dictis verbis & cum finali conſtitutionis quæ ſubditos Statibus coniungit & articulo de ſuſpenſa omnino aduerſus hos vel illos Eccleſiaſt. Iuriſdict. generaliter loquitur. Concludit Mandatum Inhibitorium decernendum.

D.R. Decernit ſimiliter.

D. S. B. Subditus ein Landtſaſſen nec extraordinarie per Inhibitorium, ordinarie eſt fauorabilis Epiſcopalis Iuriſdictionis quicquam nouandum, vbi ordinarium migrandi beneficium competat.

Ii D.R.

D. R. Denegat.
D. A. Decernit.

OBSER. LI.

Supplicatio pro Mandato de non turbando & non offendendo auff den Religionfrieden.

T. *contra* W. Anno 74. 4. Auguſt.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio pacificationis ſuper Relig. diſponit tantum inter Status & Subditos non eos, qui non habent ſeſsionem in Imperio.*

2 *Non infert iniuriam, qui ſuam poſſeſsionem defendit.*

TEnor Supplicationis, der T. maiores Anno 1466. haben die Pfarr zu V. geſtifft / Epiſcopus H. jhnen darauff das Ius præſentandi verliehen. Semper ſenior in familia daß in vblichẽ gebrauch mit einem Pfarrherrn der Augſpurgiſchen Confeſſion beſetzt / vnnd noch einen darauff / vor vñ nach dem Religionfrieden / in quieta poſſeſſione Conſtit. Religionis vult vt interim ſuſpenſa ſit Iuriſdictio. T. immediate ſub Imperio, nihilominus Epiſcopus mandauit paſtori præſenti vt abeat, Er wöll die Pfarr mit einem Catholiſchẽ beſetzen. Petit Citat. ad vidend. ſe incidiſſe auff den Religionfrieden / cum annexo Mandato de non turbando & non offendendo.

D. S. Refer. Iſt die Ritterſchafft im Religionfrieden auch begriffen / ſol keiner den andern mit Mandat beſchweren / putat Citationẽ decernend. niſi attendatur, quod Conſtitutio concepta ſit in Status. Dubiũ an ſaltẽ perſonæ Nobilium & non eorum Subditi ſint priuilegiati. Turbaretur Epiſcopus. An etiã locus hic ſit immediate ſub Imperio.

Miſſiua Epiſcopi F. de dato 22. Iunij. Anno 66. Inſcriptio, vnſerm Pfarrherrn zu V. vnd lieben beſondern N. N. Lige die Pfarr vnder ſeiner Geiſtlichẽ Iuriſdictiõ, vnd Landsfürſtlichen Obrigkeit / vermöge deß Religionfriedens in ſachen vnd fällen da der Augſpurg. Confeſſion Religion kein eintrag beſchicht / ſeye jme ſein Oberrecht vnd Gerechtigkeit / vnnd möge ſeine Geiſtliche Iuriſdiction wol vben.

F. Epiſcopi literis inſerta ſunt hæc verba. Ich W. T. zu V. bekenne ꝛc. daß ich dieſe hernachbeſchribene meine eigene Gütter Erbe vnnd Stücke / die auch von niemands zu Lehen rühren / ſonſt auch allerdings vnbeſchwert ſeyn / nemblich 10. malter Weitzen in der Marck zu V. 12. malter Korn / auff der Mühlen zu V. vnder dem Schloß gelegen ꝛc.

Additio ad præcedens D. S. votum.

Proxime bene opinatus ſum Mandatum decerni poſſe, ſed obſtitit quod
conſtitutio diſponat † inter Status & 1
eorum Subditos. Nobiles nõ ſunt Status, non habent ſeſſionem in Imperio. Et §. de Nobilibus mẽtionem faciens, videtur concernere ſaltẽ ipſorum perſonas, non bona. Turbaretur Principibus ius quæſitum, vt in Principũ ditionibus erigerent Relig. O. eſt immediate ſub Imperio, & tamen B. in bonis in Ducatu ſitis non concedit Religion. Brächte eine zerrüttung / ſi liberum eſſet Nobilibus die Religion zu ändern / in eines andern Fürſtenthumb im Abſcheidt. Anno 1500. fol. 64. docetur, quod Nobiles maiorem partẽ bonorum ab Imperio habeant, dignitatem quoq; Abſcheidt 1512. fol. §. Nach dem / Nobiles contributionibus adiunguntur. Concludit ex his receſſibus, Nobiles etiam ratione bonorũ liberos eſſe. Abſcheidt Anno 1542. fol. 21. ſolle nobilitatem beſchreiben / etiã pro ſe & Subditis conſentiant in contributiones. Vnde apparet etiam Nobilium Subditos eſſe liberos à contributionib. Eodẽ receſſu, fol. 289. Nobiles qui Immediate ſub Imperio, vnnd ſonſt keinem andern Herren vnderworffen. Non dubitat quin T. ratione perſonarum frey ſeyn / vnnd auch jhre Vnderthanen frey / ratione Relig. Veretur certe man könne nicht wol fürüber gehn / man müſſe etwas erkennen / ſed inſpiciend. factum. Plus videtur hic diſceptari de Iure præſentãdi, q̃ de Relig.

Non

Non narratur verum pagus & eiuſmodi quoque Iuriſdictio ſit der T. Conſtitutio Relig. ſtricti Iuris, quia pœnalis ſi diſceptatur de nudo Iure præſentandi, tunc denegat proceſſus: Si vero de Religionis mutatione: tum denegat auff vorbrachte narrata.

D. P. denegat. Non narrat quod pagus ſitus ſit in ſua Iuriſdictione. In Epiſcopi literis docetur, quot paſtor ſit ſub Epiſcopi Nicht allein Geiſtlichē/ ſondern auch Landsfürſtlichen Obrigkeit. Nobiles non ſunt Status Imperij, ergo multo minus in alieno territorio poſſunt inſtituere Religionem. Religio nō habet poſſeſſionē ſed eſt facultatis. Epiſcopus poſſet mutare Religionem. Dicit potius quod in Relig. quam Iure præſentendi ſit turbatus. Denegat in totum.

D. G. Pax Relig. etiam comprehendit nobilium Subditos, nobiles qui plane immediate ſunt ſub Imperio, Sed Epiſcopi literæ dicunt quod T. der Landsfürſtlichē Obrigkeit vnderworffen/ Vellet libentius decerni Mandatum de non turbando quod habet clauſulam. Poſſeſſio enim poteſt allegari, poſſet modernus Epiſcopus reuocare & Anteceſſor vidit per digitos propter periculoſa tempora.

D. B. Legit ſuum votum. Citationē decernit iuxta §. vnd in ſolchem frieden. Tantum ineſt Referenti telario. Nemo debet in poſſeſſione inquietari. Non diſceptatur de Iure præſentandi, ſed de mutatione Relig. Nobiles ſunt etiam ſub conſtitutione von pfandung. Eſt citra præiudiciū, nam incipitur hic à Citatione. Non † infert iniuriam alicui, qui ſuam poſſeſſionē defendit. Poſſet T. de facto reſiſtere ei, qui de facto eū deijcere vult à poſſeſſione. Præſumptio pro Supplicante, in decernendis proceſſibus Nobilib. Auf die pfandung/ non diſtinguitur inter earum bona vt nūc pignorationes ſint factæ in illis bonis quæ habet immediate ab Imperio an vero in alijs.

D. S. Obiter dicit conſtitutionē Relig. factam ne tumultus fiat in Imperio: Conſtitutio pignorationum nō habet pœnam, Religionfrieden habet pœnam, & quidem banni, ideo facilius extendimus conſtitutionē der pfandung. Qualitas ſubiectionis aliter eſt attendenda quam in alijs proceſſibus.

D. M. Decerno Citationem. Vellē etiam nō admodū refragari, ſi mandatum quoq; de nō offend. decerneretur.

D. F. Nobiles complectuntur im Religionfriedē/ licet nō hat expreſſa mentio bonorum. Factum fortaſſis ne idē ſæpius repetatur. Narratur poſſeſſio. Quilibet in poſſeſſione Religionis in qua fuit ante Religionfrieden eſt tuendus. Melius periſſet mandatum pro caſſatione Mandati Epiſcopi, ſi idem emanaſſet cum clauſula. Loquitur cōſtitutio de Mandatis ſo einer damit beſchweret würde. Decernit Citationē. wañ es nicht zu geſchwindt iſt/ Mandata denegat.

Dn. à F. Non eſt turbandus in Iure præſentandi. Nimpt dem Biſchoff ſeine gerechtigkeit/ſtehet in ſeinem Gebieth/ Et Nobiles ſollen nicht in eines andern Fürſtenthumb anrühren.

OBSER. LII.

Fernere Supplication *pro Citatione* auff den Religionfrieden/ *cum annexo Mandato de non turbando, & non offendendo &c. VV.* vnd *I. T. contra* Biſchoff zu W.

D S. Cum videat eadem narrata, quę pri⁹, in hac Supplic repeti, in hæret priori decreto id eſt, wil auf fürgebrachte narrata abſchlagen. Prioris decreti ratio fuit, cum narrat ſe tātum in poſſeſſione eſſe Iuris præſentandi paſtorem, & non quod habeat iſtic Alle hohe Obrigkeit. Puta enim ſi Auguſtanus ſit in poſſeſſione præſentādi in territorio Catholici quod tum niſi Catholicum præſentet, amittet illā poſſeſſionem. Quia Landtfürſtliche Obrigkeit per totum territoriū ut maius trahit ad ſe minus, ita poſſeſſionem.

D. G. vt D. S.

D. B. Reperit primum votum, quo mouebatur quod vtraq; pars eſt immediate ſub Imperio, & putat Epiſcopum nō habere territoriū iſtic, cum ſit extra Ducatum F. & alias F. liberi ſunt, tamē

vt certiſſimus inhæret priori decreto vnd wil Procuratorem weiſen.

D. M. Putat implicite ſaltem narratum, quod H. nullam habeat iſtic Iuriſdict. & patet id ex miſſiuis Epiſcopi, der ſich auff den Religionfrieden ſelbſt zeigt/ doch damit Iuriſdictio beſſer fundirt ſey/ vt in certis verſemur vult inhærere priori voto & Supplicantem weiſen.

D. F. Putat omnino narrata eſſe qualificata fracta pace, vt maxime oppidum non eſſe ſubiectum Supplicanti, tamen vult inhærere priori decreto, vult Procuratorem weiſen. Concluſum ergo. Läſt man es bey vorigẽ Decret bleiben/ vnd daß Procurator erinnert werde/ das er narrire/ wem das Dorff mit hoher Obrigkeit zuſtehe.

OBSER. LIII.

Noch fernere Supplication *inter eaſdem pro Citatione* auff den Religionfrieden *cum annexo Mandato de non turbando & non offendendo.*

SVMMARIA.

1 *Pacificatio Relig. potius realis, quam perſonalis, referturque potius ad territorium districtus & Iuriſdictionem, quam ad perſonas.*

2 *Legibus non exemplis iudicandum.*

3 *Separatorum ſeparata eſt ratio, & ratio diuerſitatis diuerſum ius inducit.*

4 *Prouiſum in Confeſsione Auguſt. ne contra continuatum in conſtituendis fidei miniſtris morem ſe quiſquam opponere audeat.*

5 *Merum Imperium non tribuit Ius ſubiectionis, ſed verſatur circa gladii poteſtatem.*

6 *Quando vna res adæquatur ad aliam, tum illi rei ad quam fit exæquatio nihil adycitur, ſed rei adæquatæ attribuitur quidquid eſt plus Iuris in ea ad quam fit adæquatio.*

7 *Status Religionem mutare non poſſunt niſi habeant* die hohe Obrigkeit.

8 *Parochiale Ius non inhæret rebus ſed perſonis.*

9 *De tribus generibus hominum intelligitur Conſtitutio Religionis.*

DOctor S. Referens. Putat † Religionfrieden potius eſ- 1
ſe realem quam perſonalẽ id eſt referri ad territoriũ diſtrictus & Iuriſdictionem nõ ad perſonas, idque patere ex verbis deß Religionfriedens/ da einer den andern in ſeiner Obrigkeit Landt vnd Leuth ꝛc. Quare conſequi putat, quod is poſſet mutare Religionem, qui territorium etiam habeat, in quo velit mutare, alias in alieno territorio id non licere ei. Cum ergo hic narratur, quod habeat Supplicans ſolum minorem ſpeciem Iuriſdictionis. Epiſcopus vero die hohe Obrigkeit/ putat debere referri Religionfrieden ad hohen Obrigkeit/ & ſic ad Epiſcopum, ita etiam ſi Epiſcopus vellet Auguſtanam Confeſſionem accipere, id ei vtique liceret in oppido controuerſo, vt maxime Supplicantes eſſent Catholici. Quare vellet abſchlagen. Cætera mandata non denegat, quia non adſunt minæ.

D. B. Prius conceſſit vt moneretur Procurator, vt narret habere Iuriſdictionem Supplicantẽ, quod cum nunc faciat, vult decernere. Nec obſtat quod dicatur debere habere aliquem die hohe Obrigkeit/ quia hæc verba text. non indicant, vbi habentur hæc verba, Gerechtigkeitten/ Herꝛligkeittẽ/ Herꝛſchafft/ quæ verba niſi accipiantur de quocunque Iure, nullius plane erunt effectus.

Votum D. S. Referentis repetiuerunt D. G. & D. P.

D. S. Cum nobiles ſint æquati Statibus, quoad Religionfrieden/ & Supplicantes hic triplex ius prætendant, vti de ſingulis ex Religionfrieden/ quia expreſſe non deciſum in eo, coniunctè tamen non leue ius tribuant, in dubio decerneret proceſſus, vt cum cauſæ cognitione controuerſia ſopiatur. Cũ enim Status ius patronatus in ſuo habet territorio, merito dubitatur an confirmatio Epiſcopi requirenda, quia Iuriſd. Eccleſ. ibi ceſſare videtur, ut in quibuſdã ciuitatibus, vbi ſunt Epiſc. apparet.

paret. Deinde quod Religio non poſſideatur iuris quidē reſpectu, aut nō poſſiden per priuatos, ſecus tamē in publicis perſonis & Statib. Tertio quod hic non conſtet vter merū Imperiū habeat in dicto pago. Et quāuis poſſit præſumptio eſſe pro Principe, tamen dubiū; an eo reſpectu tantū ei cōpetat ius mutādi Relig. maxime cum nondū cōſtet Principem habere Landſaſſen / & de his ſit exceptus Epiſcopus; merito erunt cauſæ partim per definitiuam decidendæ, partim cum audiat (ab initio quod nō infuit) literas fuiſſe productas quibus Epiſcopus petierit exactionē vermöge Religionfriedens / reſpectu huius pagi: Quoad reliqua mandata ea denegat, quia requiſita non adſunt.

Votum D. M.

1. Epiſcopus H. per præfectum ſuum N. vnder S. Supplicantium Confeſſionis Auguſt. aliquot iam annos cōcionatori in pago V. ante 5. menſes denuntiauit, ac ſeuere mādauit, vt intra 2. menſes Supplicantium dicti pagi Parochiam abſq; mora relinquat, ac inde diſcedat. Ab ipſis quoq; Supplicantib. petijt, vt infra 3. menſes alium ſibi, quem ipſe inueſtire velit Rom. Relig. ſacerdotem præſentent. Niſi enim hoc faciant fore vt eiuſdē Rom. Eccleſiæ ſacerdos aliquis ab ipſomet Epiſcopo Supplicantium Parochię etiā pręficiatur & in ea defendatur. In qua cōminatione ſua (nō attento q, vim) & ne in Relig. & cōſcientia ſua grauerent vel turbarentur Supplicātes deprecati ſunt. Epiſcopus etiamnū perſiſtit, ſicq; Supplicātes eorundemq; Subditos (vt aſſerūt) à Relig. eorū deijcere & paſtori vim inferre nititur. Citatio igitur ad vidend. ſe inciſiſſe auff dē Religionfriedē / cum annexo mandato de non turbando nec offendendo contra Epiſc. decerni petuntur, quibus ſupplicantiū petitionibus vtrū ſit annuendū, multa cōiunctim narrata perpendēda exiſtimat. 1. Quod ſupplicātes nobiles Rom. Imperio immediati ſunt ſubiecti. 2. Daß ſie in dicto pago V. zween freyer Adelicher ſitz / mit jhren zugehörungē / auch auff Jahren daſelbſt ſeßhafften angehörigen Vnderthanen / vnd deroſelben güter Vogtheyliche Obrigkeit haben. 3. Quod ſupplicantes dicti pagi Eccleſiā fundarint, ac ex bonis ipſorū allodialibus eandē dotarunt, adeoq; Parochiæ illius patroni ſunt, & ius pręſentandi habent. 4. Quod ante & poſt erectā de pace Relig. Conſtit. in confeſſione Auguſt. Religio. exercitia hactenus ſemper fuerūt & adhuc ſunt. 5. Quod quilibet in ſua poſſeſſione vel libertate ſua Religionis (vor auffgerichtē Religionfrieden obſeruata & hactenus obtenta) tuendus, nec quis mandatis alterius in ſua cōſcientia grauandus eſt. 6. Quod nobiles Imp. libertatis & Relig. conſt. capaces ſunt, eiuſq; beneficio frui & gaudere debent. 7. Quod in Auguſt. confeſſione Epiſcoporum Iuriſd. Eccleſiaſtica ſit ſuſpenſa. 8. Ipſum mouet F. proxime defuncti Epiſcopi. H. Epiſt. 22. Ian. Anno 66. ad Parochię d. pagi V. Confeſs. Aug. Concionatorem data, in qua ipſum & legitimū paſtorē agnouit (ſic. n. inſcripſit Epiſtolam vnſerm Pfarherr zu V. vnd lieben beſondern. N.N.) atq; ipſe quoq; Epiſcopus d. Parochiam Concionatori illi contulit. Et quia d. pagi Parochia illa in H. diocæſi, & F. Ducatu ſita eſt, petijt ab eo vt non minus ac aliæ diocæſeos illius perſonæ Eccleſ. Imperialium contributionum oneri ſe quoq; ſubmittat, ad quod vigore pacis Relig. teneatur. Sic quoq; Epiſcopusmet ratione Parochiæ d. pagi V. ad conſt. Relig. ſeſe retulit, & dictā Parochiam, quoad Relig. Auguſt. Confeſ. exercitium quodammodo publ. Conſtitutionis de Relig. pace publ. tegi & defendi paſſus eſt. Aſſerit namque Epiſcopus dicta Epiſt. ad Auguſt. confeſs. paſtorē data, vermöge deß Religionfriedens jhre ſachen vnnd fällen / da der Augſpurgiſchē Confeſſion Relig. kein eintrag beſchicht / ſeye jhme ſeine Oberrecht vnnd gerechtigkeit vnbenommen / vnd möge er ſein Geiſtlich Iuriſdiction wol vben. 9. Nihil mouetur Exemplo, quod adducunt de Comite O. qui quoque immediate Imperio ſubiectus ſit, nec tamen eidē Dux B. in Ducatu ſuo mutationē vel liberta-

tem Relig. petmittat. Legib. namq; nõ
2 † exemplis eſt iudicandum. Nec vnq̃
opinatur q̀ O. Comes in ipſo B. Ducatu,
Relig. mutationẽ vel Aug. Confeſſionis
exercitiũ tentauetit, nedum vnq̃
ca de cauſa ad Imper. Cam. ſit ſupplicatũ,
multo minus præiudiciũ aliquod
repetiri vel allegari queat. Accedit q̀
Comes in B. Ducatu habitet vt ſubditus
& prouincialis ſiue membrum Statuum
Ducatus illius. Als ein Landtſaß/
qui quoq; nec ante etectam Relig. pacẽ
in ipſa B. Ducis ditione Auguſtanæ cõfeſſionis
exercitium habuit. At Supplicantes
noſtri in F. Ducatu habitant. Aber
nicht alß der Biſchoffen in W. oder
Hertzog in F. Landſaſſen / ſonder als
freye vom Adel/vnd andere deß H. Reichs
freye Ritterſchafft in F. gehörig / nec
quoq; iam modo incipiunt Relig. mutationem
aliquam, vel Auguſt. Confeſ.
inſolitum exercitium, quin potius, quã
ante erectam Religionfrieden in d. Parochia
ſua Auguſtanã Confeſ. habuerunt
& hactenus cõſeruarunt, ſaltem continuant.
Quia igitur inter Supplicantes
noſtros & Comitem O. Ducatus. Item
F. & Ducatus B. Nobiles, multo maxima
eſt differentia, ab his ad illos argumentum
valide duci nequit. Separato-
3 rum † namq; ſeparata eſt ratio, & ratio
diuerſitatis diuerſum ius inducit. Citationem
itaq; ſuo voto decernit. Mandata
vero quas ob cauſas deneget ſecũ
ſolus ipſe nõ pugnabit, ſiquidem communibus
votis ab alijs quoq; Dominis
denegati videt. Saluo &c.

D. B.

Putat Citationẽ decerni poſſe, cum
omnia requiſita dictę conſtitutionis in
ſupplicatione adducta ſint. 1. Namque
narratur quod ambę partes immodiate
Imperio ſint ſubiectæ. 2. Quod Supplicantes
& ipſorum maiores fuerint in
poſſeſſione vel quaſi eines Evangeliſchẽ
Predicanten daſelbſt auß zuſtellen. 3. Eo
non attento, Epiſcopus H. dictos Supplicantes
allegata ſua poſſeſſione vel
quaſi ahn beſtellung dicti miniſterij conetur
de facto ſpoliare. Ex quibus patet
principalem diſputationẽ partium eſſe
von wegẽ der poſſeſſion vel quaſi ahn beſtellung
deß Miniſterij der Kirchen zu N.
Neq; refert quod in ſupplicatione fuerit
narratum d. pagũ eſſe in diocæſi H.
ſitum, cum in d. pacificationis §. damit
auch obberührte beyderſeits fol. 8. ſit † 4
prouiſum, daß die Geiſtliche juriſdiction
wider der Augſpurg. Confeſſion/Religiõ/
glauben / beſtellung der Miniſterie/ jhren
gang laſſen ſollen. Similiter non obſtat
quod d. caſtrũ & villa in Ducatu F. gelegen.
Quia ſupplicantes narrant, quod
ſint nobiles Imperij, vnder in d. villa ſeinen
freyen/Adelichen/Rittersitz/Vnderthanen/vnd
gegen denſelbẽ auch jre Haab
vñ güter/die vogtheyliche Obrigkeit habe
quorum omnium reſpectu nullum ſuperiorem
niſi Imperium recognoſcit.
Ad hoc notorium eſt quod Epiſcopus
totum Ducatum F. minime obtineat.
Bonam namq; partem poſſidet Marchio
B. partẽ quoq; Comites de S. Item
S. & alij plures. Inſuper omnibus notũ,
quod nobiles F. quoad poſſeſſiones, in
d. Ducatu ſitas ſuperiorem non recognoſcant
niſi Cæſarem, wie dann ſolches
auß deß Reichs abſcheiden clärlich zuerſehen.
Quoad merum Imperium, puto,
quod illud omnino nihil cũ Relig. habeat,
ſiue inſpiciamus Ius Canonicũ, ſiue
Ius ciuile, ſiue diſpoſitionem conſtitutionis
deß Religionfriedens / ſondern
wirt allein in d. pacificatione erfordert/
daß beyde theil dem Reich ohne mittel vnderworffen/
vñ das ein ſtandt dem andern
ahn beſtellung der Kirchen miniſterien/vñ
dergleichẽ eintrag zuthun vnderſtehẽ/ wieder
deſſen wolherbrachtẽ gebrauch vnd vbung/
de mero Imp. à nulla plane in d.
conſtitutione fit mentio. Non obſtat dz
ein jede Obrigkeit in jrem Territorio die
Religion mutirn mögen/ dann ſolches allein
contra Subditos ſibi ſubiectos, vnd
gar nit gegen einem andern Standt oder
vom Adel ſo dem Reich ohne mittel vnderworffen
/ ſtatt haben mag. Eine andere
meynung hat es aber/ da ein Standt dem
andern in ſeinem wolherbrachten Religions
exercitio in loco ſibi non ſubiecto
Eintrag zuthun vnderſtehe. Neque
merum

merum Imperium tribuit jus ſubiectionis, ſed verſatur circa gladii poteſtatē. Imo nobis non conſtat quod dictus Epiſcopus in dicto loco merum vel mixtum Imperium habeat. Attētis igitur omnibus circumſtantiis, petitam Citationem decernere vult. Aber das vbrige begeren. Abgeſchlagen.

D. M. Prioribus Dominis in votis prioribus adiunctus vult decernere. Primo. Quia die Ritterſchafft iſt im Religionfrieden begriffen §. vnnd in ſolchem Frieden. Anno &c. 55. Secundo. Quia Supplicans fuit hactenus in poſſeſſione Einen Augſpurgiſcher Confeſſion Pfarrhern zuſetzen. Tertio. Quia ibi habet die Vogtheyliche Obrigkeit / vnnd einen Adelichen Sitz. Quarto. Quia Eccleſiaſtica Iuriſdictio ad Auguſtanos eſt ſuſpenſa per §. Darumb, Quinto Quia ex his ſequitur Iuriſdictionē Eccleſiaſticā Epiſcopi quoad hoſce Nobiles ceſſare per d. Conſtitutionē. Sexto. Non obſtat Landtfürſtliche Obrigkeit / quam ſolēt Principes maiores contra minores allegare, qa in d. Cōſtitutionē ne verbo qdem mētio fit, der Lādtsfürſtlichen Obrigkeit / das videlicet die ſo Landtsfürſtliche Obrigkeit habē / Andere in jhrē Fürſtenthumbē geſeſſen / doch frey an Religiōs vbung hindern mögen / ſed ſufficit Nobiles Supplicantes eſſe immediate ſub Imperio, aliâs enim §. vnnd in ſolchem Frieden / nihil operaretur, cum vt plurimum in alienis principalibus habeāt ſua freye territoria. Septimo. Quia Epiſcopus turbauit vt in Supplicatione cōtra §. verner verpflichten. Octauo. Quia nihil potuit impetrare ab Epiſcopo in gütigkeit contra §. vñ ob ſolcher beſtellung. Poſſe igit' Citationem quam intrepide decerni ex §. wir bevehlen.

D. C. Itidē adiunctus priorib. Dominis in votis paribus, denegat petitos ꝓceſſus. Nā quamuis Dominorū aliqui putent in hac Supplicatione reqſita ad impetrandos ꝓceſſus ſup Religionfrieden neceſſaria adeſſe, tamen ipſi ſecus videt'. Licet .n. Nobiles ipſi narrent, ſe im̃ediate Cęſari ſubiectos, & tales Nobiles gaudere Conſtitutione deß Religionfriedēs, tamē ſi illa Conſtitutio recte inſpiciat' & ponderētur verba quaren' Nobiles ſunt recepti in d. Conſtitutionem, tū liquide apparet, illā Cōſtitutionē eſſe in Stat' directam & Sancitam. §. 1. *ibi* Keinen Standt deß Reichs ꝛc. Standt aber intelligit, q habent in ſuis territoriis merum mixtumq; Imperiū & omnimodam Iuriſdictionem, & ſic ipſum Cæſarē in ſuis territoriis repręſentent, & tamen Nobiles, putat ille, in d. Cōſtitutione intelligendos q ſint, in ſuis territoriis quaſi Standt / Idq; manifeſtum & notoriū eſt p totum Imperiū, quia apud Status non eſt dubium. Ad quam rē egregie facit *Br. in l. 1. n. 2. leg. 1.* vbi inqt. Quādo vna res adęquat' ad aliā q tum illi rei ad quam fit exæquatio nihil adiicit', ſed rei adæquatæ attribuit', quicquid eſt plus Iuris in ea ad quam fit adæquatio. Sed in Religionfrieden Nobiles æquiparantur Statibus, quare debent etiam ſimiles eſſe Statibus, vt ꝓceſſus tales impetrēt, id eſt, habere in villis & pagis merū & mixtum Imperiū & omnimodam Iuriſdictionem. Nam ita loquitur d. Conſtitutio, vbi de Statib mentionem facit, In jhren Fürſtenthumben / Herſchafften vnnd Landen beſchweret werdē. Fatentur autem Supplicātes pagum V. ſitum eſſe in Ducatu F. & illis in dicto pago mixtum Imperium, id eſt, Vogtheyliche Obrigkeit cōpetere. Cum igitur in dicto pago nō repręſentent aliquē Statum Imperii. Ergo neque beneficio Statuum quoad d. Religionfriedē gaudebunt. Talis a. qualitas fundās Iudicis Iuriſdictionē ab eo in litis principio attēdi debet, ne ꝓpter incompetentiā ꝓceſſus retro null' reddat'. Ita ſi in Pfandung vñ Arreſtis qs expreſſe ſupplicando narraret, ſe nō eſſe Statum vel Imperio immediate ſubiectum, proceſſus puriſſime denegarentur. Cum igitur principaliter requiſitum in hac Supplicatione deſit, denegat proceſſus. Neq; tranſlationē Religionis (vt ſtricte intelligendā) vltra verba Cōſtitutionis & mentē Statuum, atque hacten' in Imperio ſeruatum mo-

rem extendit. Quod autem intelligatur Iuriſdictionem Eccleſiaſticam eſſe ſuſpenſam, id huc non pertinet.

Vota aliorum deputatorum ad eandem Supplicationem.

D. E. Cum Supplicantes habeant ſolum die Vogteyliche Obrigkeit in dicto pago, & ſimul Ius præſentandi Cōcionatorem, putat non poſſe decerni Citationem. Nam quid eſt Vogte defenſor loci, non habet ꝓpterea merum & mixtum Imperium, & ſic putat hic non comprehendi ſub Religionfrieden/ qui vult vt Status in ſuis Herſchafften vnnd Fürſtenthumb poſſint mutare Religionem. Cum autem hic non habeat Herrſchafft ſed vogtheyliche Obrigkeit/ decernit etiam Dominus Referens.

D. à W. Cum fuerint hactenus nobiles in poſſeſſione præſentandi huiuſmodi Concionatorem, & præterea hic habeat defenſionem loci in Iuribus q̄ ibi ſunt, putat poſſe decerni Citationē, maxime cum aperte nō conſtat an Epiſcopus habeat ibi Hohe Obrigkeit. Attamen quia conſtat, quod Status non poſſint mutare Religionem niſi habeant hohe Obrigkeit/ & ſic Supplicans eam non habeat, non videt quomodo comprehendatur hoc caſu ſub Religionfrieden. Nam & Status ipſi citra maiorem Iuriſdictionem Religionem mutare non poſſunt.

Secundo propter rationes à D. C. allegatas, quibus nō videt reſponſum, ſcilicet quod maiores qualitates ſupprimantur à minoribus.

D. D. Licet ſitus ſit pagus in Epiſcopatu, tamen putat eam Iuriſdictionem eſſe ſuſpenſam. Hoc ergo non obſtat. Narratur autem quod ibi habet Supplicans einen freyen Sitz / vnnd vber die Güter ſo da liegē die vogtheyliche Obrigkeit. Non conſtat autem an Epiſcopus certo ſibi habeat Hohe Oberkeit. Ego in dubio vellem decernere. Accedit q̄ ſit ein freyer vom Adel & parochiale Ius nō inhæreat rebus, ſed perſonis, cū perſonæ vocentur ad Relig. non res, ob id in dubio vult decernere. Præterea ibi moris eſt, quod quando quis habet Vogtheyliche Obrigkeit/ nō habeat quidem merum & mixtum Imperium, ſed tamen in caſibus meri & mixti Imperii ſolent vicinum aliquem pro libitu vocare vel requirere, qui habeat priuilegium meri & mixti Imperii vt contra ſuum Subditum ratione maleficii iusdicat. Ergo, in dubio vt prius.

Vltima deputatio Dominorum.

D. L. Cum Supplicantes narrent, daß Sie inn der freyē Ritterſchafft/ auch in F. geſeſſen/ die Kirchen/ welcher beſtellung den Streit von jhren Voreltern geſtifft/ vor vnnd nach auffgerichtem Religionfriedē jederzeit wan es zum Fall kommen/ mit einer der Augſpurgiſchen Confeſſiō verwandten Perſon/ durch Sie die T. beſtellet/ vnnd verſehen worden/ vnd alſo in poſſeſſione vel quaſi deſſen geweſen/ vnnd noch ſeyn: ſolche Kirch auch an dem ortt/ da ſie jhren freyen adelichen Sitz haben/ gelegē/ malo decernere Citationem periculo partis quam denegare, cum expreſſe in Conſtitutione deß Religionfriedens cautum ſit, daß die freye Ritterſchafft/ vnder welche Fränckiſche/ Schwäbiſche vnnd Reinländiſche vom Adell verſtanden/ inn ſolchem Frieden begriffen ſeyn ſollen. §. vnd in ſolchem Frieden/ Et quamuis verba valde generalia ſunt, & dubia, ſic incertum, wie weit ſich ſolche Conſtitution jhrer Perſohn vnnd Gütter halben erſtrecket/ vnnd zuuerſehen ſeyn möge/ dieweil ſie kein oder gar wenige Gütter/ dem Reich ohne mittel vnderworffen/ beſitzen/ vnd alſo andern Herrſchafften viel möchte prdiudiciert werden/ Auch wie es in rei veritate, mit Supplicantis angezogenen freyen adelichen Sitz beſchaffen/ Dunckel genug/ tamen ꝓpter allegatam quaſi poſſeſſionem, der beſtellung eines Kirchendieners der Augſpurgiſchen Confeſſion/ & in dubio maxime cum Reo ſuæ except. ſint ſaluæ, potius decernam, vt poſtea cum cauſæ cognitione fiat quod

Iuris

eſt ſicque nihil definio, quod fieret ſi denegarẽt, addam verba periculo partis, vt intelligant partes, quod nos non velimus, ita certo ratione facti fundatã noſtram eſſe Iuriſdictionem, & aliquo modo effugiamus inſimulationem cõtrarietatis propter priora decreta. Alia Mandata denego.

D.F. Cõſtitutio Religionis,† de tribus hominum generibus loquitur. Primo. De Statibus vtriusque Religionis. Secundo. De eorum Subditis. Tertio. De Nobilibus immediate Imperio ſubiectis, quos in hoc Statib. adæquare videtur diſponendo, daß ſie der Religion halben von Niemandt/quod verbum eſt vniuerſale, comprehendendo etiam Duces & illuſtres perſonas nicht vergewaltiget/betranget oder beſchwert werden ſollen/ ſi ſcilicet fuerint in exercitio vel quaſi poſſeſſione Cæremoniarum, vel exercitij Religionis, facta mentione meri & mixti Imperii. Et quamuis videri poſſit, Conſtitutionem hanc in hoc puncto eſſe aliquo modo obſcuram, tamen ex recepto vſu & conſuetudine q̃ optima eſt LL. Interpres, ego ſatis claram eſſe puto. Extant enim multa præiudicia & exempla ſimilia in Camera, vt T. cõtra P. Repeto narrata Supplicationis à D. Referente ſupra poſita, & puto decernendam Citationẽ ſimpliciter, ne in poſterum in præiudicium trahi poſſit. Et videtur quod priorum Dominorum vota à contrarietate corã partibus in hoc ſaluari poſſint, propter addita verba Vogteyliche Obrigkeit/ quamuis in rei veritate parũ illa ad rem facere putẽ. Reliqua Mandata denego.

D.I. Cum Supplicans narret, daß er einer von der Ritterſchafft auch in poſſeſſione vel quaſi den Pfarrherrn vnnd Kirch miniſterien im Dorff V. (ſo des orts da die T. Jhren freyen Adelichen Sitz haben/ gelegen) vor vnnd nach dem Religionfrieden jederzeit geweſen/ vnnd dann vnder der Cõnſtitutiõ deß Religionfriedens/ auch die Ritterſchafft gehörig. Sic modo propter generalia verba Cõſtitutionis, quo exceptionis exemplo, ſaluæ eſſe poſſint, & aliquid poſtmodum cum cauſæ cognitione ſtatui poſſit, potius proceſſus decernere, quam denegare. Malo etiam verba illa adiungere periculo partis ꝑpter dubia Supplicationis verba, & ne in decernendis huiusmodi proceſſib. leues eſſe videamur, Mandata vt Domini, denego.

OBSER, LIV.

Supplicatio pro Mandato pœnali ſine clauſula de reſtituendo & amplius non offendendo.

Deß Hochwürdigſten Fürſten vnnd Herrn / Herrn G. Churfürſten zu C. *contra* Herr Johan/ Hertzogen zu S. zu C.

Wohlgeborner Freyherr. ꝛc Wiewohl in deß H. Reichs Satzũgen vnd Ordenungen ꝛc. quod nemo alterum debet turbare, inquietare. &c.

So hat doch deſſen alles vnangeſehẽ/ vnd vnerwogen der Thumbkirchen zu C. Chorbiſchoff/ Hertzog F. zu S. ſich freuelhaffter weiß/ gelüſten laſſen/ den 6. Ianuarii nechſt verſchienem/ mit gewehrter Handt/ vnnd vnverſehener ding/ in die Statt B. einzufallen/ vnnd gedachtem Churfürſtẽ ein anſehnliche Sum̃a geldts ſo ſich vber 4000. erſtrecket/ auff Jhrer Churfürſtlichẽ G. Zoll daſelbſt/ hinweg zuführen/ An deme auch gedachter Chorbiſchoff nicht erſöttiget geweſen/ ſondern noch weiter zugefallẽ/ vnd den 14. Ianuarii hernacher hochermeltem Churfürſten Küchẽſchiff/mit Prouiand vnd allerhãdt zur Hoffhaltũg gehörige notturfft/ bey Jhrer C. G. Statt Z. auff dẽ Rhein/ vnd alſo auff Kãyß. Freyẽ Straſſen/ Auch in Jhrer C. G. vom H. Reich habenden Hochgefreyte Regal/ mit ebẽmäſſigẽ gewalt angefallẽ/ vnd Hochſträfflichen verbottener weiß abgeraubet. Vber das hat er noch weitter ein anzahl zu Roß vnd Fueß an ſich gehencket / vnnd ohne alle vorgehende diffidation/ Abſagung oder verwahrnung ſeiner Ehren den dritten Februari, Jhrer C. G. Schloß Keyſerswertht/ mit gewehrter Handt eingenommẽ. So dann ferner fortgeſchritten/ vnd darauff Jhr Churfürſtlichen G. Statt zum B. mit gleichmäſſigem verbottenem

gewalt occupirt vnnd in ſeine Handt gebracht/ bey dem es dann nicht bliebẽ/ ſonder fehret je lenger je mehr fort/ vnnd vnderſtehet ſich mit ſeinem bey ſich habenden Kriegsvölck die vbrige deß Churfürſtẽ Häuſſer vnd Stätt auch einzunehmen. Iſt auch an deme das er für hatt/ das Pernniſch Frembd vnd Außländiſch Kriegsvolck auß Braband zulocken/ vñ mit denſelbigen die Churfürſtliche Statt B/ welche er albereit Berennen/ vnnd durch einen Trumpter auffordern laſſe/ auch andere am Rhein gelegene Stätt vnnd Schlöſſer Feindtlich zubelägern vnd zubezwingen.

Wann nũ ſolches alles hochſträfflich verbottene Handelung/ welche allẽ Rechten vnd deß heiligen Reichs Ordenung ſtracks zuwieder/ auch dem Heiligẽ Reich mercklich daran gelegen/ daß ſolche ding abgeſchafft/ vñ dem Hiſpaniſchẽ Kriegsvolck nicht geſtattet werde/ ſeinen Fueß/ durch verurſachung mehrgedachts Chorbiſchoffs/ auff deß Heiligen Reichs Boden zuſetzen/ auch dahero dem Reinſtram einen vnträglichen Feindt auffzuladen.

Vnd dann von Rechts wegen/ Auch in Crafft der Käyß. Cammergerichts ordenung *p. 2. t. 26.* Inn ſolchen angemaſtẽ factis exorbitantibus/ welche ahn jhnen ſelbſten im Rechten verbotten/ vnd ohne einige weittere erkanntnuß Straffwürdig vnnd vnrechtmeſſig zuhalten / auch ein ſolche beſchwerde auff ſich tragẽ/ die nach begangener That nicht wiederzubringẽ/ Deßgleichen wo die Sach wieder den gemeinen Nutz vnnd vnſers geliebten Vatterlandes iſt/ dem beſchwerten theil mandatum ſine clauſula mitgetheilt werden ſoll. So bittet Churfürſtlicher Anwaldt/ in erwegung deſſelbẽ alles / vnd daß ſummum periculum in mora iſt / ſeinen G. Herrn Principaln ein mandatum ſine clauſula de reſtituendo, & de non amplius offendendo zuerkennen vnnd mitzutheilen/ darinnẽ mehrgenantem Chorbiſchoff bey einer namhafften Pön gebotten werde/ das obangezogen abgenom̃en Gelt/ auff dem Zoll zu B./ deßgleichen das abgeraubte Küchenſchiff/ ſampt der darin geweſenen Wahr/ oder da dieſelbe nicht mehr vorhanden/ den billichen Werth darfür/ Alſo auch die eingenommene Schlöſſer vnnd Stätt Keyſerswerth/ vnnd Brüel/ vnnd was er ſeithero mehr einbekommen haben möchte/ ohne einige einred vnnd verzugk Ihrer Churfürſtlichen Gnaden wiederumb zureſtituiren/ vnd einzuantworten.

So dann ſein/ bey ſich habẽde Kriegsvolck abzuſchaffen/ ſich aller thättlichen Handelung mit Belägerung vnnd einnehmung der Stätt/ Häuſer vnd Dörffer im Stifft Collen/ gäntzlich zuenthalten/ vnnd offt hochernanten Churfürſten gegen deſſen Perſon er ſich allerhandt betrauwung vernemen läſt / oder ſeiner Churfürſtlichen Gnaden angehörige ferner nicht zuoffendiren/ zubeſchweren/ oder zubeleidigen/ Welches alles Anwaldt wo nicht coniunctim, jedoch diuiſim zuerkennen vnd mittzutheilen gebetten/ vnd E. G. Hochadelich Mildtrichterlich Ampt/ vmb alle hülffliche erſprießliche vnnd ſchleunige mittel Rechtens/ bevorab der offt vorernente Chorbiſchoff keinen andern Richter hatt/ noch wieder jhnen einiges Mittel/ alß diß Käyß: Cammergerichts Hülffe vnd coërcition ſeines vnzimlichen/ verbottenen vnnd gewaltſamen/ thätlichen fürhabens/ implorirt oder gebraucht werden mag. Höchſtes vnd beſtes vleiſſes in vndertänigkeit auffs förmlichſt angeruffen vnnd gebetten wil haben.

B. K. cauens.

OBSER. LV.

Supplicatio pro Mandato auocatorio H. G. Churfürſten zu C. *contra* das Kriegsvolck ſo der Chorbiſchoff zu C. Hertzog F. zu S. bey ſich hatt / vnnd in dem Ertzſtifft C. graſſirt.

SVMMARIA.

1 *Omnia ea, quæ ex meritis cauſæ principalis præſupponere quis poteſt, ad ipſam ordinariam cognitionem non præcluſionem Iuſtitiæ pertinent & n. 3.*

2 *Tantiſper violentia in rebus etiam proprii imperatur, quoad via patet iuſtitiæ, maxime ſi ſine offenſione tertii fieri nequit.*

4 Per

4 *Per ea quæ in Supplicatione narrantur publica pax fracta non eſt, quia hoc factum eſt nomine Capituli, & perpetrata quæ narrantur Iure & Conſtitutione Imperij defenduntur.*

5 *Non peccatur in eo, quod Lex & publica ſanctio confirmat.*

6 *Clerici (quorum alioquin orationes & lachrimæ arma eſſe dicuntur) pro defenſione Eccleſiæ & conſeruatione publicæ pacis arma defenſiue ſuſcipere poſſunt.*

7 *Fractæ pacis pœna cum criminalis ſit non procedit contra Clericum, niſi fiat coram Ordinario.*

8 *Facti permanentis notorietas de Iure manifeſto & noto, non requirit probationem.*

9 *Conſtitutio ſuper fracta pace non tantum ſed etiam quatuor caſuum addit forum foro, & non tantum caſum caſui.*

10 *Exercitium Iuriſdictionis tantum aduerſus eos extenditur Eccleſiaſticos, qui immediate ſunt Imperio ſubiecti, non eos inferiores, qui non ſunt Status Imperii.*

11 *Imperator Iuriſdictionem in perſonas Eccleſiaſticas non habet, niſi ratione regaliũ beneficiorũ Imperialium & feudorũ.*

12 *Res vbi capta ibidem finem ſortiri debet.*

13 *Superiori Eccleſiaſtico tantum relicta eſt Iuriſdictio & coercitio in Clericos ac publicæ pacis violatores.*

14 *Papa, vt Clerici in foro ſæculari conueniantur, facere non poteſt.*

15 *Citatus coram incompetente Iudice, ſi non compareat, contumax non dicitur, eo quod proceſſus & acta ſint nulla.*

16 *Denegatio præcludit viam Iuris & approbat viam facti.*

17 *Qui denegat proceſſus ante cauſæ cognitionem Iuſtitiam denegaſſe dici poteſt.*

18 *Ad omnem priuationem beneficii, in quo poſſeſſio vacua non eſt, opus eſt cognitione iudiciali & ſententia præuia declaratoris.*

WOhlgeborner ꝛc. Nachdem in deß H. Reichs Satzung vñ Ordnunge / ſonderlich aber in dem heilſamẽ Landtfriede gebotte / daß niemandts den andern beſchädẽn / bekriegen / berauben / fahen / vberziehen / belägern / Auch darzu für ſich ſelbſt oder jemmandts anders von ſeinet wegen nit dienen / noch einig Schloß / Statt / Marck / Beveſtigung / Dörffer Hof vñ Weiler abſtreichen / oder vmb deß andern willẽ mit gewaltiger that freuentlich einnehmẽ / oder gefährlich mit Brädt oder in andere wege beſchädigen / noch jemandts ſolchen Thättern Hülff / Rath / vñ in keine andere weiß beyſtädt oder fürſchub zuthun / ſonder da ſolches geſchicht dieſes hochlöblichen Caiſergerichts auff anſuchen deß der vberzugks beſorget / vnd ſich gepürlichens Rechtens erbietten / oder aber deß Käy. Fiſcals / denen ſo in Wehren vñ Rüſtungẽ ſtehen / bey der peen vnd ſtraff der Aacht gebiethẽ / von ſolchem jhrem gewaltigen thättlichen fürnemen / vñ vberzugk abzuſtehen / vñ ſich gepürliches Rechtẽs begnügẽ zulaſſen / vñ neben ſolchen nichts deſto minder gegen allen vnd jeden helffen / deß oder der jenigen ſo in Rüſtung vnd fürnehmen deß gewaltigen vberzugs ſtehen ein gemeine abforderung bey peen der Aacht / auch zum förderlichſtẽ außgehen laſſen ſolle. Vnnd dann der Thumbkirchen zu C. Chorbiſchoff zu H. F. zu S. ein Kriegsvolck beyde zu Roß vnnd zu Fueß / an ſich gehenckt mit welchem er den 3. Februarij nechſtverſchienen / den Hochwürdigen Fürſten vñ Herrn G. Churfürſten / ohne alle Rechtmäſſige vhrſachen oder vorgehende abſagung oder verwehrung ſeiner Ehren Jhren C. G. Schloß Keyſerswerth mit gewehrter handt eingenom̃ẽ / ſo dann ferner fort geſchritten vnnd ſtracks darauff Jhre C. G. Statt zum B. mit gleichmäſſigem verbottenen gewalt occupirt vnd in ſeine Handt gebracht. Dabey es dañ nicht bleibt / ſonder färth je lenger je mehr fortt / vñ vnderſtehet ſich mit ſeinem bey ſich habenden Kriegsvolck / die vbrige deß Churfürſtẽ Häuſſer vñ Stätt auch einzunehmen / Jſt auch an dem daß er fürhat das Parmiſch Frembd vnnd Außländiſch Kriegsvolck auß Braband zulocken / vnd mit demſelbẽ die Churfürſtliche C. Statt B. welche er albereit Berennen ꝛc. vt in præcedenti Supplicatione.

So bit-

So bittet Churfürſtlicher C. Aŭwaldt ſeinẽ G. Herrn wieder obgedachts Chorbiſchoffs/ bey ſich habend Kriegsvolck abforderungs Mandata in beſter Form/ vnd bey pön der Aacht zum förderlichſtẽ zuerkeñen/ vnd mitzutheilen/ vnd ſonſt alles hierin zudecernirn was ſich nach geſtalt vnd gelegenheit/ in dieſer ſo Hochgefärlichẽ Handelungen vnd antrawenden gefahr gepürth. Auch hochgedachten Churfürſtẽ zu gutt erkänth werdẽ ſoll/ kan oder mag. &c. E. F. G. &c.

Vota Dominorum Cameralium ad præcedentem Supplicationem 18. Martij. Anno. &c. 83.

D. B. Referens 22. Martii Anno &c. vltima ante ferias dicit, ſe nullas rationes nec in jure, nec in facto reperire, quibus moueri poſſit ad decernendũ. Denegat per diſpoſitionẽ §. Vnd nach dem bey vergleichung in Conſtitutione Relig. Anno &c. 55. confirmatur per §. vnd nach dem nichts wenigers.

D. E. denegat. Primo. Intelligit §. Vnd nach dem. etiam quoad fundandam Iuriſdictionem, ſey Elector ipſo facto entſetzet. Secundo. Supplicationes eſſe directas auff den Chorbiſchoff qui conueniendus coram Capitulo. Tertio. Extare prouiſionem im Reichs abſcheidt de Anno &c. 12. Si in Eccleſia oriatur Schiſma, Imp. reſeruaſſe ſibi illud dirimere, & conſtat in hac cauſa præueniſſe, durch abſchickung ſeiner Geſandten/ Si intellectus §. Nach dem/ dubius foret (quod tamen ipſe non putat) recurrendum foret ad Imperatorẽ & Status iuxta Abſcheid.

D. D. Denegat per rationes Referentis.

D. A. Hett mögen leiden daß mann nähermahls gleich expedirt/ ſe non fuiſſe in mora. Iam ſi ſe declarat, cum meri-
1 tis † cauſa principalis, vt quaſi ad Cæſarem Statusque vel viam Iuris pertinent, nihil nobis eſt negotij, nea in decernendis proceſſibus cuique obſtare debent, ſed hæc potius conſideranda veniunt, quod contra legitime electum in Principem Imperii & Archiepiſcopũ nulla exauguratione adhuc præuia, via facti atq; hoſtiliter proceditur. Deinde quod tumultus hic nõ ſolum ipſius Archiepiſcopatum ac concreditum eius officium, atq; adminiſtrationem, verũ multorum etiã vicinorum, imo totius patrię nomine periculum iminens cõcernit. Ad narrata itaq; Supplicationis (in quibus ego nihil deſidero) & pſentem armotũ ſtrepitum modo tantũ auocatorium recte decerni poſſe exiſtimo, idq; per ea q̃ habẽtur tam in generali Conſtitutione deß Landtfriedts/ ibi vmb keinerley vrſach willen/ Auch in was geſuchtem Schein/ quam ibid. tit. von. Mandaten/ deß Lehgerichts / *fol. 7.* quæ verba etiam inſerta ſunt Ordinationi *p. 2. t. 9.* §. Vnd ob ſich. Accedit receſſus Imperii de Año &c. 55. §. So haben wir vns/ ibi, Auch alle thätliche handelung/ vbi Status rebus vt nunc per Germaniam ſtantibus, pacem etiam iniquam bello iuſto pręferendam eſſe duxerunt. Tantiſper enim † violentiæ etiã in rebus propriis imperatur, quoad via pateat iuſtitiæ, recurſusque ad ſuperiorem haberi poteſt, maxime quod ſine offenſione tertii, & aliorum fieri nequit, ac multo magis quando ad ruinam pacis publicæ manifeſte ſpectat, vt ſic.

Mandatum de non offendendo facilius decernit, cum hic ſubſit offenſionis omnisque calamitatis metus ac peior ſit bello timor ipſe belli, vbi etiam minæ ſufficiunt, præſertim quod perſona & qualitas minantis vt hic facile lædere ſolet & poteſt.

Mandatum de reſtituendo ſine clauſula ſimiliter denegari nõ poteſt, cũ in eod. facto qualificato etiam ſuper diſpoſitione *Ord. p. 2. t. 23.* petatur, ſicque Iuriſdictio noſtra fundata ſit. Quibus addo quod parum, aut nihil præiudicatur, per talia mandata, & ſaluæ ſint exceptiones ſub & obreptionis, & ſuper nouo ſubſequente etiã facto, noui proceſſus ante declarationem pœnæ petendi

petendi ſunt, vbi rurſus qualitas eius conſideranda.

D. L. P. Narrata Supplicationum præſentium Conſtitut. Imperii & Ordinationis pmittentib. à præcepto inchoari, adeo ſunt conformia, vt ouũ ouo magis ſimile non ſit. Nec vna tantum hic ſubeſt cauſa, ex qua etiam ſola proceſſus periti decerni poſſent, ſed omnes ſimul vna concurrunt, nempe armorum iuſtus timor, ſeditio, & tumultus publici Imperii, ſcandalum manifeſtum, vtilitatis & pacis publicę turbatio, damnum irrecuperabile, periculũ in mora, ac priuatio & ſpoliatio poſſeſſionis bona fide acquiſitæ, quæ omni Iure reprobata ac prohibita, ideo iuſtis remediis coercenda eſt. Vnde prorſus petitos proceſſus, prout petiti ſunt, omnes decerno. Atq; hac ratione nos potius officio boni juſtiq; Iudicis fungi & ab omni ſiniſtra ſuſpicione liberari, ac turbam ipſam ciuilis belli à faucibus ſanguinolentis quaſi eripi poſſe confido, quam ſi præpoſtere cauſæ merita ex vulgi nec mendaces, priuatorum more judicantis, nototiam ordinariam & legitimam à Capitulo factam Electionem & ſubſecutam confirmationem Imperii expeditioni vnius vel alterius Prælati (quorum tamen arma lachrymæ & orationes eſſe debent, vt pluribus *text. Iur. Canon. de cer. lib. 1. de pac. publ. capite 18. numero 20. Gail.*) propria authoritate, & temere ſuſcepta poſtponeremus. Nam hoc pacto videremur conniuere ſeditioni motibus turbiſq; publicis atque quaſi ipſi claſſicum canere, qui tamen potius tantam petulantiam frenare deberemus. Nec veriſimile mihi fit, ſi Supplicans legitime & cum cauſæ cognitione incapax publ. Conſtit. Imperii declaratus eſſet, quod inde auxilium & ſubſidium petiturus ſit, vnde pœnam expectare debeat. Concludo ergo petitos proceſſus omnes decernendos, ne quoad Mandatum inprimis auocatorium videamur requiſiti denegare id quod non petitum ex officio decernere teneremur. *Gail. lib. 1. pac. pu bl. c. 4. n. 2.* Saluo. &c.

D. W. Si præoccupaſſet Capitulũ via Iuris Electorem Colonienſ. ex allegato a Dominis §. Vñ nach dem bey vergleichung. ec. oppugnare, officii ratione forte fuiſſet de illius §. diſpoſitione intellectu & obſeruãtia accuratius inquirere. Iam vero cum ipſe Elector à Subditis ſuis & quidem Clericis armis vetitis opptimat', nullo modo video, quomodo exceptionib. aduerſariis, inprimis in hiſce terminis aperiendi Iudicii ſuggerere poſſimus, cum omnia † illa 3 q̃ ex meritis cauſæ præſupponere quis poſſit, ad ipſam ordinariã cognitionẽ, non præcluſionẽ huius Iuſtitiæ petrinere. Neceſſitatem vero & ſcandalum omniaq; alia mala quæ hoc caſu conſideranda & publice extimeſcẽda ſunt, ſatis puto ante me per vtrumq; D. A. & P. deſignata, vnde proceſſus decerno. De vnico quidem Mandato de Reſtituendo ſine clauſula, dubium moueri poſſet, cum alias in proceſſibus Religionis & ſtactæ pacis communiter ſoleant cum clauſula decerni. Sed late ante Annum in cauſa Aquiſgrauenſi deductum eſt à Dominis, ſi concurrant quatuor caſus, Mandata ſine clauſula ſuſtineri, & ſic obſeruatum in cauſa C. contra B. daß Cloſter K. belangendt in qua decidenda Referens fui. &c.

Secunda Deputatio.

D. D.

D. M. Niſi à ſtylo in huiuſmodi decernendis ꝓceſſibus in Camera vſitato recedere velimus, vnd den Religionfrieden mit der Conſtitution deß Landtfriedes vnnötiger weis confundirn/ nullam rationem video, quare petiti proceſſus denegare poſſint, cum omnia requiſita quæ ad dictos proceſſus decernendos deſiderati poſſint, adſint. Ad Mandatum enim auocatorium quod attinet, narratur coadunationem hominum, eorumque exterorum, quod vel ſolum ſufficiens cenſeri poſſet, ad hoc Mandatum decernendum, narrantur minę, quas aduerſa pars, iam facto ipſo executa eſt, eaſque exequi impoſterum

potẽs ſit, cui Epiſcop⁹ reſiſtere nõ poſſit, narratur deniq; dolus ex ꝓpoſito, omnia fieri **freuẽtlich/gewaltſamer weiß. ꝛc**

Sic quoque ad Mandatum de reſtituendo quod attinet, nõ ſolum iam dicta requiſita, **auff den Landtfrieden/** in altera illa Supplicatione narrantur & repetuntur, ſed & pręterea omnes qualitates propter quas vigore *tit. 23. lib. 2.* Ordinationis Mandata ſine clauſula decerni poſſunt, late deducuntur, puta quod factũ **deß Chorbiſchoffs** repugnet expreſſe Conſt. **deß Landtfriedens/** Item **daß es wieder den gemeinen Nutz deß Reichs/** & periculum in mora. Iam vero ſi in decernendis proceſſibus iuxta receptum ſtylum nudis narratis ſtandum, neque in ipſo ingreſſu ac limine Iudicii de meritis & cauſa principali, vel de perſona Sup licantis diſputandum, multo minus Conſtitutio pacificatæ Religionis (cum qua in præſenti caſu nihil nobis adhuc negotii eſſe arbitror) cum Conſtitutione **deß Landtfriedens** cenſeri debeant, non ſatis aſſequor ego, quare petitos proceſſus denegare debeam, præſertim cum nullum alium Iudicem videam, coram quo Archiepiſcopus querelam ſuam inſtituere poſſit. Quare concludo cum Dominis, qui petitos proceſſus decernendos putarunt.

D. R. Verſamur iam in terminis Supplicationum extraiudicialium, quarum narrata ſimpliciter & pure directa ſunt **auff den Landtfrieden vnnd die vier Fälle.** *t. 23. p. 2.* Sed & perpenſis requiſitis vtriuſque Conſtitutionis hiſque collatis cum narratis Supplicãtium reſpectiue beneficia tunc competentia prout petita ſunt recuſare incongruum tum non erit. Non enim cõfundendę ſunt cauſæ negotii principalis, & actio ſiue proceſſus eiuſdem negotii cum materia noſtrarum Supplicationum & facto propoſito confundere. De quo quidem factum nobis ex & narratis vt Iudicibus conſtat, de illis vero non aliter quam diuinando vel ex ſcientia priuata inſtruimur. Quale etiam eſt ſi fingã realem priuationem ſiue exautorationem ex facto ipſo reſultantem ex Relig. (nempe Archiepiſcopi) mutatione. Itẽ externum militẽ non offenſiue accerſitum ſed defenſiue. Item pace publica nihil aduerſi machinari Ducem S. & quæ alia in ſimili his annexa affingi poſſunt. Hęc inquam omnia non tam vt Iudex, quã vt pars præſupponerem, cum ea potius ad negotii Principalis diſcuſſionem & partim ad exceptionmm ſubreptionis ordinem collocari debeant. Sicut itaque ad eiuſmodi narrata contra aliũ quemuis in pari caſu Mandatum auocatorium decernerẽ, ita nec hic denegare poſſum. Sic etiam ad Mandatum de reſtituendo quod attinet, acquieſco ſententiis Dominorum repetitis eorum rationibus. Non curioſus ero de modo & qualitate executionis, impetrantis erit proſpicere de effectu impetratorum. Saluo. &c.

D. G. Ne quid in puncto juſtitiæ omiſſum eſſe videatur vtramque Conſtitutionem de pace publica, & quatuor caſuum eorundemque requiſita examinabimus. Et quidem inprimis notãda eſt ſupplicationis inſcriptio, quæ vt in ipſo contextu eiuſdem & præſertim petitione, diligenter repetitur, nimirum hos proceſſus peti in ſpecie cõtra Choriepiſcopum Eccleſię C. quæ qualitas in decernendis vel denegandis petitis proceſſibus diligenter attendenda eſt. Sic cõſtat Supplicantem contra Eccleſiaſticum agere. Cum itaque Supplicationis narrata ex ipſa Conſtitutione pacis publicę deſumpta ſint, de eius requiſitis dicendum. Et primo, an per ea quæ narrantur publ. pax fracta ſit à Choriepiſcopo? Referens ſecundum † ea quæ in Supplicatione 4
narrantur non fregiſſe. Etſi enim ciuitates, arces & oppida quædam armata & militari manu occupauit, quia tamẽ hoc nomine Capituli & vt Choriepiſcop⁹ Capitularis fecit, nõ poteſt dici eũ in Conſtitutionẽ pacis peccaſſe, cũ hoc quod fecit ex Iure cõmuni & Cõſtitutione Imperii defendat. Proinde qa Supplicãs non tantũ Relig. ſuam mutauit, ſed & Matrimoniũ contraxit,

vt omni-

vt omnibus notum eſt; obligatus fuit ex Cõſtitutione Imperii de Año 1555. §. Vnd nach dem bey vergleichung dieſes Friedens ⁊c. ad obſeruantiam eiuſdẽ, Itaq; quia Supplicans per Matrimonii contractionem & Religionis veteris mutationẽ dicto Archiepiſcopatui ſuó non tantum in continenti nõ renunciauit, ſed vi & manu militari bonam partem Electoratus de facto vi & extraneo milite occupauit, & adhuc detinet; facile apparet, quod pacem publicam hoc caſu violauerit. Nam quia Capitulum C. ab hoc Supplicante bey der Kirchen fundation/ Election/ alten herkommenen Gerechtigkeiten vnnd Gütern nicht Friedlich gelaſſen/ auch dictus Supplicans als baldt (prout Conſtitutio apertiſſimis verbis iubet) ohne einige Wiederung vnnd Verzugck/ dem Ertzſtifft nicht allein nicht verlaſſen will/ ſondern mit gewalt derſelben zu behalten vnderſtehen/ ſatis apparet arma Choriepiſcopi tueri poſſe dicta Conſtitutione & Iure communi, quod arma cum ſint defenſiua pro defenſione communis patriæ & ſumpta quoque ſint voluntate, conſenſu & mandato Capituli non poſſe hoc factum Choriepiſcopi culpari. Quia non vigore dictæ Conſtitutionis p Supplicantis Religionis mutationẽ, arces & ciuitates per Choriepiſcopũ occupato Capitulo Alsbald heim gefallen vnnd daſſelbig vnverhindert bey ſeinen Gütern vñ Gerechtigkeiten gelaſſen werdẽ ſoll/ non peccauit in eo quicq̃
5 nomine † Capituli Choriepiſcopus, q̃ hoc fecit, quod Lex & publica ſanctio toties per omnes Status in Imperii receſſib. confirmata iubet, concedit & p̃mittit, ſed potius Supplicans accuſandus & p̃ pacis publ. violatore habendꝰ eſt; qui hoc vi & armata manu fecit; quod Lex totius Imperii apertiſſime prohibet. Neque ad rem facit, quod cõmuniter obiicitur, arma Clericorũ orationes & lachrymas eſſe, q̃a reſpon-
6 detur, † ex iure Clericis permiſſum pro defenſione Eccleſiæ & pro conſeruatione pacis eiuſdem, vt arma defenſiue ſuſcipiant, præſertim hoc caſu contrà Supplicantem; qui non attenta publica lege Imperii hoc facit, quod facere nullo modo conceſſum eſt. Quam legem quia omnes Status vnanimi conſenſu ſubſequentib. Imperii receſſibus in perpetuum approbauerunt, eo minus eam violare debuit, quod ſane fecit hiſce in conceſſis modis; cum non ſit p̃miſſum arma ſumere. Sed in continenti ohne einige Wiederung abzutretten vnnd Capitulum vnverhindert an ſeinen Gütern vnnd Election/ friedliche bleiben zulaſſen/ Ipſe ergo Supplicans & non Choriepiſcopus pacem violauit. Quæ cum tam clara ſint, vt clariora eſſe non poſſint, niſi velimus in ipſa tam manifeſta veritate voluntarie cæcutire non poſſum dicere Reum pacem fregiſſe, vel contra Conſtitutionem aliquid feciſſe; cum hoc egerit quod Lex totius Imperii, non tantum permittit, ſed & iubet. Quibus hic ſtantibus alterum minimum requiſitum, dolus in hoc caſu omnino non apparet, cum in ſupra dictis à Iudice veriſimiliter colligi non poſſit. Præterea quia *Ord. p. 2 tit. 19.* §. Vnd ob ſichs zutrüge ⁊c. habetur; daß der anſuchent theil/ vnd der ſich deß vberzugs beſorget/ gepürliches Rechtens erbietten ſoll (prout & ipſe Supplicans hæc verba ex Conſtitutione deſumpta generaliter ponit) non poteſt hic aliquid per nos decerni, dum dictus Supplicans quoad ſuam perſonam in ſpecie omnino nihil offerat, quod hoc caſu in Cam. requiritur. *l. ſ. d.* §. Ob ſichs zutrüge/ ⁊c. Accedit & hoc Mandatum auff den Religionfrieden non eſſe qualificatũ ex hoc fundamẽto, quia *Ordinat. d. t. 19. p. 2.* §. *r.* So jemandts/ ⁊c. expreſſe loquitur de fractorib. pacis welches Standts/ proinde eũ ſi p̃ceſſus petant contra Choriepiſcopũ; & ſic perſonã mere & manifeſte Eccleſiaſticam ex eo ſatis aperte euincitur, fundatos nos eſſe in Iuriſdictione contra perſonam Religioſam, qualem Reum noſtrum eſſe ipſemet Supplicans ex inſcriptione & ipſo contextu Supplicationis, præſertim

potẽs ſit, cui Epiſcop⁹ reſiſtere nõ poſſit, narratur deniq; dolus ex ꝓpoſito, omnia fieri freuëlich/gewaltſamer weiß. &c.

Sic quoque ad Mandatum de reſtituendo quod attinet, nõ ſolum iam dicta requiſita, auff den Landtfrieden/ in altera illa Supplicatione narrantur & repetuntur, ſed & prætereà omnes qualitates propter quas vigore *tit. 23. lib. 2.* Ordinationis Mandata ſine clauſula decerni poſſunt, late deducuntur, puta quod factũ deß Chorbiſchoffs repugnet expreſſe Conſt. deß Landtfriedens/ Item daß es wieder den gemeinen Nutz deß Reichs/ & periculum in mora. Iam vero ſi in decernendis proceſſibus iuxta receptum ſtylum nudis narratis ſtandum, neque in ipſo ingreſſu ac limine Iudicii de meritis & cauſa principali, vel de perſona Supplicantis diſputandum, multo minus Conſtitutio pacificatæ Religionis (cum qua in præſenti caſu nihil nobis adhuc negotii eſſe arbitror) cum Conſtitutione deß Landtfriedens cenſeri debeant, non ſatis aſſequor ego, quare petitos proceſſus denegare debeam, præſertim cum nullum alium Iudicem videam, coram quo Archiepiſcopus querelam ſuam inſtituere poſſit. Quare concludo cum Dominis, qui petitos proceſſus decernendos putarunt.

D. R. Verſamur iam in terminis Supplicationum extraiudicialium, quarum narrata ſimpliciter & pure directa ſunt auff den Landtfrieden vnnd die vier Fälle. *t. 23. p. 2.* Sed & perpenſis requiſitis vtriuſque Conſtitutionis hiſque collatis cum narratis Supplicãtium reſpectiue beneficia tunc competentia prout petita ſunt recuſare incongruum tum non erit. Non enim cõfundendę ſunt cauſæ negotii principalis, & actio ſiue proceſſus eiuſdem negotii cum materia noſtrarum Supplicationum & facto propoſito confundere. De quo quidem factum nobis ex & narratis vt Iudicibus conſtat, de illis vero non aliter quam diuinando vel ex ſcientia priuata inſtruimur. Quale etiam eſt ſi fingã realem priuationem ſiue exautorationem ex facto ipſo reſultantem ex Relig. (nempe Archiepiſcopi) mutatione. Itẽ externum militẽ non offenſiue accerſitum ſed defenſiue. Item pace publica nihil aduerſi machinari Ducem S, & quæ alia in ſimili his annexa affingi poſſunt. Hęc inquam omnia non tam vt Iudex; quã vt pars præſupponerem, cum ea potius ad negotii Principalis diſcuſſionem & partim ad exceptionum ſubreptionis ordinem collocari debeant. Sicut itaque ad eiuſmodi narrata contra aliũ quemuis in pari caſu Mandatum auocatorium decernerẽ, ita nec hic denegare poſſum. Sic etiam ad Mandatum de reſtituendo quod attinet, acquieſco ſententiis Dominorum repertis eorum rationibus. Non curioſus ero de modo & qualitate executionis, impetrantis erit proſpicere de effectu impetratorum. Saluo. &c.

D. G. Ne quid in puncto iuſtitiæ omiſſum eſſe videatur vtramque Conſtitutionem de pace publica, & quatuor caſuum eorundemque requiſita examinabimus. Et quidem inprimis notãda eſt ſupplicationis inſcriptio, quæ vt in ipſo contextu eiuſdem & præſertim petitione, diligenter repetitur, nimirum hos proceſſus peti in ſpecie cõtra Choriepiſcopum Eccleſię C. quæ qualitas in decernendis vel denegandis petitis proceſſibus diligenter attendenda eſt. Sic cõſtat Supplicantem contra Eccleſiaſticum agere. Cum itaque Supplicationis narrata ex ipſa Conſtitutione pacis publicę deſumpta ſint, de eius requiſitis dicendum. Et primo, an per ea quæ narrantur publ. pax fracta ſit à Choriepiſcopo? Referens ſecundum † ea quæ in Supplicatione narrantur non fregiſſe. Etſi enim ciuitates, arces & oppida quædam armata & militari manu occupauit, quia tamẽ hoc nomine Capituli & vt Choriepiſcop⁹ Capitularis fecit, nõ poteſt dici eũ in Conſtitutionẽ pacis peccaſſe, cũ hoc quod fecit ex Iure cõmuni & Cõſtitutione Imperii defendat. Proinde qa Supplicãs non tantũ Relig. ſuam mutauit, ſed & Matrimoniũ contraxit, 4

vt omni-

vt omnibus notum eſt, obligatus fuit
ex Cõſtitutione Imperii de Año 1555.
§. Vnd nach dem bey vergleichung die-
ſes Friedens &c. ad obſeruantiam eiuſdẽ,
Itaq; quia Supplicans per Matrimonii
contractionem & Religionis veteris
mutationẽ dicto Archiepiſcopatui ſuo
non tantum in continenti nõ renunci-
auit, ſed vi & manu militari bonam
partem Electoratus de facto vi & ex-
traneo milite occupauit, & adhuc de-
tinet; facile apparet, quod pacem
publicam hoc caſu violauerit. Nam
quia Capitulum C. ab hoc Supplican-
te bey der Kirchen fundation/ Election/
alten herkommenen Gerechtigkeiten
vnnd Gütern nicht Friedlich gelaſſen/
auch dictus Supplicans alsbaldt (pro-
ut Conſtitutio apertiſſimis verbis
iubet) ohne einige Wiederung vnnd
Verzugck/ dem Ertzſtifft nicht allein
nicht verlaſſen will/ ſondern mit gewalt
derſelben zu behalten vnderſtehen/ ſatis
apparet arma Choriepiſcopi tueri
poſſe dicta Conſtitutione & Iure com-
muni, quod arma cum ſint defen-
ſiua pro defenſione communis patriæ
& ſumpta quoque ſint voluntatẽ;
conſenſu & mandato Capituli non
poſſe hoc factum Choriepiſcopi cul-
pari. Quia non vigore dictæ Conſtitu-
tionis p Supplicantis Religionis muta-
tionẽ, arces & ciuitates per Choriepi-
ſcopũ occupato Capitulo Alsbald heim
gefallen vnnd daſſelbig vnverhindert bey
ſeinen Gütern vñ Gerechtigkeiten gelaſ-
ſen werdẽ ſoll/ non peccauit in eo quicq̃
5 nomine † Capituli Choriepiſcopus, q
hoc fecit, quod Lex & publica ſanctio
toties per omnes Status in Imperii re-
ceſſib. confirmata iubet, concedit & p-
mittit, ſed potius Supplicans accuſan-
dus & p pacis publ. violatore habend⁹
eſt; qui hoc vi & armata manu fecit,
quod Lex totius Imperii apertiſſime
prohibet. Neque ad rem facit, quod
cõmuniter obiicitur, arma Clericorũ
orationes & lachrymas eſſe, q̃a reſpon-
6 detur, † ex iure Clericis permiſſum pro
defenſione Eccleſiæ & pro conſeruati-
one pacis eiuſdem, vt arma defenſiue

ſuſcipiant; præſertim hoc caſu contra
Supplicantem; qui non attenta publi-
ca lege Imperii hoc facit, quod facere
nullo modo conceſſum eſt. Quam le-
gem quia omnes Status vnanimi con-
ſenſu ſubſequentib. Imperii receſſibus
in perpetuum approbauerunt, eo mi-
nus eam violare debuit, quod ſane fe-
cit hiſce in conceſſis modis, cum non
ſit pmiſſum arma ſumere. Sed in con-
tinenti ohne einige Wiederung abzu-
tretten vnnd Capitulum vnverhindert
an ſeinen Gütern vnnd Election/ fried-
liche bleiben zulaſſen/ Ipſe ergo Suppli-
cans & non Choriepiſcopus pacem vi-
olauit. Quæ cum tam clara ſint, vt cla-
riora eſſe non poſſint, niſi velimus in
ipſa tam manifeſta veritate volunta-
rie cæcutire non poſſum dicere Re-
um pacem fregiſſe, vel contra Conſti-
tutionem aliquid feciſſe, cum hoc e-
gerit quod Lex totius Imperii, non
tantum permittit, ſed & iubet. Qui-
bus hic ſtantibus alterum minimum
requiſitum, dolus in hoc caſu omnino
non apparet, cum in ſupra dictis à Iudi-
ce veriſimiliter colligi non poſſit. Præ-
terea quia *Ord. p. 2 tit. 19.* §. Vnd ob ſichs
zutrüge &c. habetur, daß der anſuchent
theil/ vnd der ſich deß vberzugs beſorget/
gepürliches Rechtens erbietten ſoll (pro-
ut & ipſe Supplicans hæc verba ex
Conſtitutione deſumpta generaliter
ponit) non poteſt hic aliquid per nos
decerni, dum dictus Supplicans quoad
ſuam perſonam in ſpecie omnino ni-
hil offerat, quod hoc caſu in Cam. re-
quiritur. *l. 8. d.* §. Ob ſichs zutrüge/ &c. Ac-
cedit & hoc Mandatum auff den Reli-
gionfrieden non eſſe qualificatũ ex hoc
fundamẽto, quia *Ordinat. d. t. 19. p. 2.* §. 1.
So jemandts/ &c. expreſſe loquitur de
fractorib. pacis welches Standts/ pro-
inde cũ ſi pceſſus petant contra Cho-
riepiſcopũ; & ſic perſonã mere & ma-
nifeſte Eccleſiaſticam ex eo ſatis aper-
te euincitur, fundatos nos eſſe in Iu-
riſdictione contra perſonam Religio-
ſam, qualem Reum noſtrum eſſe ipſe-
met Supplicans ex inſcriptione & ipſo
contextu Supplicationis, præſertim

potẽs ſit, cui Epiſcop⁹ reſiſtere nõ poſſit, narratur deniq; dolus ex ꝓpoſito, omnia fieri freuẽtlich/gewaltſamer weiß. etc

Sic quoque ad Mandatum de reſtituendo quod attinet, nõ ſolum iam dicta requiſita, auff den Landtfrieden / in altera illa Supplicatione narrantur & repetuntur, ſed & pręterea omnes qualitates propter quas vigore *tit. 23. lib. 2.* Ordinationis Mandata ſine clauſula decerni poſſunt, late deducuntur, puta quod factũ deß Chorbiſchoffs repugnet expreſſe Conſt. deß Landtfriedens/Item daß es wieder den gemeinen Nutz deß Reichs/ & periculum in mora. Iam vero ſi in decernendis proceſſibus iuxta receptum ſtylum nudis narratis ſtandum, neque in ipſo ingreſſu ac limine Iudicii de meritis & cauſa principali, vel de perſona Sup licantis diſputandum, multo minus Conſtitutio pacificatæ Religionis (cum qua in præſenti caſu nihil nobis adhuc negotii eſſe arbitror) cum Conſtitutione deß Landtfriedens cenſeri debeant, non ſatis aſſequor ego, quare petitos proceſſus denegare debeam, præſertim cum nullum alium Iudicem videam, coram quo Archiepiſcopus querelam ſuam inſtituere poſſit. Quare concludo cum Dominis, qui petitos proceſſus decernendos putatunt.

D. R. Verſamur iam in terminis Supplicationum extraiudicialium, quatum narrata ſimpliciter & pure directa ſunt auff den Landtfrieden vnnd die vier Fälle. *t. 23. p. 2.* Sed & perpenſis requiſitis vtriuſque Conſtitutionis hiſque collatis cum narratis Supplicãtium reſpectiue beneficia tunc competentia prout petita ſunt recuſare incongruum tum non erit. Non enim cõfundendę ſunt cauſæ negotii principalis, & actio ſiue proceſſus eiuſdem negotii cum materia noſtrarum Supplicationum & facto propoſito confundere. De quo quidem factum nobis ex & narratis vt Iudicibus conſtat, de illis vero non aliter quam diuinando vel ex ſcientia priuata inſtruimur. Quale etiam eſt ſi fingã realem priuationem ſiue exautorationem ex facto ipſo reſultantem ex Relig. (nempe Archiepiſcopi) mutatione. Itẽ externum militẽ non offenſiue accerſitum ſed defenſiue. Item pace publica nihil aduerſi machinari Ducem S. & quæ alia in ſimili his annexa affingi poſſunt. Hęc inquam omnia non tam vt Iudex; quá vt pars præſupponerem, cum ea potius ad negotii Principalis diſcuſſionem & partim ad exceptionmm ſubreptionis ordinem collocari debeant. Sicut itaque ad eiuſmodi narrata contra aliũ quemuis in pari caſu Mandatum auocatorium decernerẽ, ita nec hic denegare poſſum. Sic etiam ad Mandarum de reſtituendo quod attinet, acquieſco ſententiis Dominorum repetitis eorum rationibus. Non curioſus ero de modo & qualitate executionis, impetrantis erit proſpicere de effectu impetratorum. Saluo. &c.

D. G. Ne quid in puncto juſtitiæ omiſſum eſſe videatur vtramque Conſtitutionem de pace publica, & quatuor caſuum eorundemque requiſita examinabimus. Et quidem inprimis notãda eſt ſupplicationis inſcriptio, quæ vt in ipſo contextu eiuſdem & præſertim petitione, diligenter repetitur, nimirum hos proceſſus peti in ſpecie cõtra Choriepiſcopum Eccleſię C. quæ qualitas in decernendis vel denegandis petitis proceſſibus diligenter attendenda eſt. Sic cõſtat Supplicantem contra Eccleſiaſticum agere. Cum itaque Supplicationis narrata ex ipſa Conſtitutione pacis publicę deſumpta ſint, de eius requiſitis dicendum. Et primo, an per ea quæ narrantur publ. pax fracta ſit à Choriepiſcopo? Referens
ſecundum † ea quæ in Supplicatione 4
narrantur non fregiſſe. Etſi enim ciuitates, arces & oppida quædam armata & militari manu occupauit, quia tamẽ hoc nomine Capituli & vt Choriepiſcop⁹ Capitularis fecit, nõ poteſt dici eũ in Conſtitutionẽ pacis peccaſſe, cũ hoc quod fecit ex Iure cõmuni & Cõſtitutione Imperii defendat. Proinde qa Supplicãs non tantũ Relig. ſuam mutauit, ſed & Matrimoniũ contraxit,

vt omni-

vt omnibus notum eſt, obligatus fuit
ex Cõſtitutione Imperii de Año 1555:
§. Vnd nach dem bey vergleichung die-
ſes Friedens ꝛc. ad obſeruantiam eiuſdẽ,
Itaq; quia Supplicans per Matrimoniũ
contractionem & Religionis veteris
mutationẽ dicto Archiepiſcopatui ſuo
non tantum in continenti nõ renunci-
auit, ſed vi & manu militari bonam
partem Electoratus de facto vi & ex-
traneo milite occupauit, & adhuc de-
tinet; facile apparet, quod pacem
publicam hoc caſu violauerit. Nam
quia Capitulum C. ab hoc Supplican-
te bey der Kirchen fundation/ Election/
alten herkommenen Gerechtigkeiten
vnnd Gütern nicht Friedlich gelaſſen/
auch dictus Supplicans als baldt (pro-
ut Conſtitutio apertiſſimis verbis
iubet) ohne einige Wiederung vnnd
Verzugck/ dem Ertzſtifft nicht allein
nicht verlaſſen will/ ſondern mit gewalt
derſelben zu behalten vnderſtehen/ ſatis
apparet arma Choriepiſcopi tueri
poſſe dicta Conſtitutione & Iure com-
muni, quod arma cum ſint defen-
ſiua pro defenſione communis patriæ
& ſumpta quoque ſint voluntate,
conſenſu & mandato Capituli non
poſſe hoc factum Choriepiſcopi cul-
pari. Quia non vigore dictæ Conſtitu-
tionis p Supplicantis Religionis muta-
tionẽ, arces & ciuitates per Choriepi-
ſcopũ occupato Capitulo Alsbald heim
gefallen vnnd daſſelbig vnverhindert bey
ſeinen Gütern vñ Gerechtigkeiten gelaſ-
ſen werdt ſoll/ non peccauit in eo quicq̃
5 nomine † Capituli Choriepiſcopus, q
hoc fecit, quod Lex & publica ſanctio
toties per omnes Status in Imperii re-
ceſſib. confirmata iubet, concedit & p-
mittit, ſed potius Supplicans accuſan-
dus & p pacis publ. violatore habend⁹
eſt; qui hoc vi & armata manu fecit,
quod Lex totius Imperii apertiſſime
prohibet. Neque ad rem facit, quod
cõmuniter obiicitur, arma Clericorũ
orationes & lachrymas eſſe, q̃a reſpon-
6 detur, † ex iure Clericis permiſſum pro
defenſione Eccleſiæ & pro conſeruati-
one pacis eiuſdem, vt arma defenſiue
ſuſcipiant, præſertim hoc caſu contra
Supplicantem, qui non attenta publi-
ca lege Imperii hoc facit, quod facere
nullo modo conceſſum eſt. Quam le-
gem quia omnes Status vnanimi con-
ſenſu ſubſequentib. Imperii receſſibus
in perpetuum approbauerunt, eo mi-
nus eam violare debuit, quod ſane fe-
cit hiſce in conceſſis modis, cum non
ſit pmiſſum arma ſumere. Sed in con-
tinenti ohne einige Wiederung abzu-
tretten vnnd Capitulum vnverhindert
an ſeinen Gütern vnnd Election/ fried-
liche bleiben zulaſſen/ Ipſe ergo Suppli-
cans & non Choriepiſcopus pacem vi-
olauit. Quæ cum tam clara ſint, vt cla-
riora eſſe non poſſint, niſi velimus in
ipſa tam manifeſta veritate volunta-
rie cæcutire non poſſum dicere Re-
um pacem fregiſſe, vel contra Conſti-
tutionem aliquid feciſſe, cum hoc e-
gerit quod Lex totius Imperii, non
tantum permittit, ſed & iubet. Qui-
bus hic ſtantibus alterum minimum
requiſitum, dolus in hoc caſu omnino
non apparet, cum in ſupra dictis à Iudi-
ce veriſimiliter colligi non poſſit. Præ-
terea quia *Ord. p. 2 tit. 19.* §. Vnd ob ſichs
zutrüge ꝛc. habetur, daß der anſuchent
theil/ vnd der ſich deß vberzugs beſorget/
gepürliches Rechtens erbietten ſoll (pro-
ut & ipſe Supplicans hæc verba ex
Conſtitutione deſumpta generaliter
ponit) non poteſt hic aliquid per nos
decerni, dum dictus Supplicans quoad
ſuam perſonam in ſpecie omnino ni-
hil offerat, quod hoc caſu in Cam. re-
quiritur. *l. 8. d.* §. Ob ſichs zutrüge/ ꝛc. Ac-
cedit & hoc Mandatum auff den Reli-
gionfrieden non eſſe qualificatũ ex hoc
fundamẽto, quia *Ordinat. d. t. 19. p. 2.* §. *1.*
So jemandts/ ꝛc. expreſſe loquitur de
fractorib. pacis welches Standts/ pro-
inde cũ ſi pceſſus petant contra Cho-
riepiſcopũ, & ſic perſonã mere & ma-
nifeſte Eccleſiaſticam ex eo ſatis aper-
te euincitur, fundatos nos eſſe in Iu-
riſdictione contra perſonam Religio-
ſam, qualem Reum noſtrum eſſe ipſe-
met Supplicans ex inſcriptione & ipſo
contextu Supplicationis, præſertim

Kk 2 vero

potēs ſit, cui Epiſcop⁹ reſiſtere nō poſſit, narratur deniq; dolus ex ꝓpoſito, omnia fieti freuētlich/gewaltſamer weiß. ec

Sic quoque ad Mandatum de reſtituendo quod attinet, nō ſolum iam dicta requiſita, auff den Landtfrieden/ in altera illa Supplicatione narrantur & repetuntur, ſed & prętetea omnes qualitates propter quas vigore *tit. 23. lib. 2.* Ordinationis Mandata ſine clauſula decetni poſſunt, late deducuntut, puta quod factū deß Chorbiſchoffs repugnet expreſſe Conſt. deß Landtfriedens/ Item daß es wieder den gemeinen Nutz deß Reichs/ & periculum in mora. Iam veto ſi in decetnendis proceſſibus iuxta receptum ſtylum nudis nattatis ſtandum, neque in ipſo ingreſſu ac limine Iudicii de meritis & cauſa ptincipali, vel de perſona Sup licantis diſputandum, multo minus Conſtitutio pacificatæ Religionis (cum qua in præſenti caſu nihil nobis adhuc negotii eſſe arbirror) cum Conſtitutione deß Landtfriedens cenſeri debeant, non ſatis aſſequor ego, quate petitos proceſſus denegare debeam, præſettim cum nullum alium Iudicem videam, coram quo Atchiepiſcopus quetelam ſuam inſtituere poſſit. Quate concludo cum Dominis, qui petitos ptoceſſus decernendos putarunt.

D. R. Verſamur iam in terminis Supplicationum extraiudicialium, quarum nattata ſimpliciter & pute directa ſunt auff den Landtfrieden vnnd die vier Fälle. *t. 23. p. 2.* Sed & perpenſis requiſitis vtriuſque Conſtitutionis hiſque collatis cum narratis Supplicātium reſpectiue beneficia tunc competentia ptout petita ſunt recuſare incongruum tum non erit. Non enim cōfundendę ſunt cauſæ negotii principalis, & actio ſiue proceſſus eiuſdem negotii cum materia noſtrarum Supplicationum & facto propoſito confundere. De quo quidem factum nobis ex & nattatis vt Iudicibus conſtat, de illis veto non aliter quam diuinando vel ex ſcientia priuata inſtruimur. Quale etiam eſt ſi fingā tealem priuationem ſiue exautorationem ex facto ipſo reſultantem ex Relig. (nempe Atchiepiſcopi) mutatione. Itē externum militē non offenſiue accerſitum ſed defenſiue. Item pace publica nihil aduerſi machinati Ducem S. & quæ alia in ſimili his annexa affingi poſſunt. Hęc inquam omnia non tam vt Iudex; quā vt pars præſupponerem, cum ea potius ad negotii Principalis diſcuſſionem & partim ad exceptionmm ſubreptionis ordinem collocati debeant. Sicut itaque ad eiuſmodi narrata contra aliū quemuis in pati caſu Mandatum auocatorium decernerē, ita nec hic denegare poſſum. Sic etiam ad Mandatum de reſtituendo quodattinet, acquieſco ſententiis Dominorum repetitis eorum rationibus. Non curioſus ero de modo & qualitate executionis, impetrantis erit proſpicere de effectu impetratorum. Saluo. &c.

D. G. Ne quid in puncto juſtitiæ omiſſum eſſe videatur vtramque Conſtitutionem de pace publica, & quatuor caſuum eorundemque tequiſita examinabimus. Et quidem inprimis notāda eſt ſupplicationis inſcriptio, quæ vt in ipſo contextu eiuſdem & præſertim petitione, diligenter repetitur, nimitum hos proceſſus peti in ſpecie cōtra Chotiepiſcopum Eccleſię C. quæ qualitas in decetnendis vel denegandis petitis proceſſibus diligenter attendenda eſt. Sic cōſtat Supplicantem contra Eccleſiaſticum agere. Cum itaque Supplicationis nattata ex ipſa Conſtitutione pacis publicę deſumpta ſint, de eius requiſitis dicendum. Et primo, an per ea quæ narrantur publ. pax fracta ſit à Chotiepiſcopo? Refetens ſecundum † ea quæ in Supplicatione 4
narrantur non fregiſſe. Etſi enim ciuitates, arces & oppida quædam armata & militari manu occupauit, quia tamē hoc nomine Capituli & vt Choriepiſcop⁹ Capitularis fecit, nō poteſt dici eū in Conſtitutionē pacis peccaſſe, cū hoc quod fecit ex Iure cōmuni & Cōſtitutione Imperii defendat. Proinde q̄a Supplicās non tantū Relig. ſuam mutauit, ſed & Matrimoniū contraxit,

vt omni-

vt omnibus notum eſt; obligatus fuit ex Cõſtitutione Imperii de Añο 1555: §. Vnd nach dem bey vergleichung dieſes Friedens ec. ad obſeruantiam eiuſdẽ, Itaq; quia Supplicans per Matrimonii contractionem & Religionis veteris mutationẽ dicto Archiepiſcopatui ſuó non tantùm in continenti nõ renunciauit, ſed vi & manu militari bonam partem Electoratus de facto vi & extraneò milite occupauit, & adhuc detinet; facile apparet, quod pacem publicam hoc caſu violauerit. Nam quia Capitulum C. ab hoc Supplicante bey der Kirchen fundation/ Election/ alten herkommenen Gerechtigkeiten vnnd Gütern nicht Friedlich gelaſſen/ auch dictus Supplicans alsbaldt (prout Conſtitutio apertiſſimis verbis iubet) ohne einige Wiederung vnnd Verzugck/ dem Ertzſtifft nicht allein nicht verlaſſen will/ ſondern mit gewalt derſelben zu behalten vnderſtehen/ ſatis apparet arma Choriepiſcopi tueri poſſe dicta Conſtitutione & Iure communi, quod arma cum ſint defenſiua pro defenſione communis patriæ & ſumpta quoque ſint voluntate, conſenſu & mandato Capituli non poſſe hoc factum Choriepiſcopi culpari. Quia non vigore dictæ Conſtitutionis p Supplicantis Religionis mutationẽ, arces & ciuitates per Choriepiſcopũ occupato Capitulo Alsbald heim gefallen vnnd daſſelbig vnverhindert bey ſeinen Gütern vñ Gerechtigkeiten gelaſſen werdē ſoll/ non peccauit in eo quicq̃
5 nomine † Capituli Choriepiſcopus, q hoc fecit, quod Lex & publica ſanctio toties per omnes Status in Imperii receſſib. confirmata iubet, concedit & pmittit, ſed potius Supplicans accuſandus & ꝓ pacis publ. violatore habend' eſt; qui hoc vi & armata manu fecit, quod Lex totius Imperii apertiſſime prohibet. Neque ad rem facit, quod cõmuniter obiicitur, arma Clericorũ orationes & lachrymas eſſe, q̃a reſpon-
6 detur, † ex iure Clericis permiſſum pro defenſione Eccleſiæ & pro conſeruatione pacis eiuſdem, vt arma defenſiue ſuſcipiant; præſertim hoc caſu contrà Supplicantem; qui non attenta publica lege Imperii hoc facit, quod facere nullo modo conceſſum eſt. Quam legem quia omnes Status vnanimi conſenſu ſubſequentib. Imperii receſſibus in perpetuum approbauerunt, eo minus eam violare debuit, quod ſane fecit hiſce in conceſſis modis, cum non ſit pmiſſum arma ſumere. Sed in continenti ohne einige Wiederung abzutretten vnnd Capitulum vnverhindert an ſeinen Gütern vnnd Election/ friedliche bleiben zulaſſen/ Ipſe ergo Supplicans & non Choriepiſcopus pacem violauit. Quæ cum tam clara ſint, vt clariora eſſe non poſſint, niſi velimus in ipſa tam manifeſta veritate voluntarie excutire non poſſum dicere Reum pacem fregiſſe, vel contra Conſtitutionem aliquid feciſſe, cum hoc egerit quod Lex totius Imperii, non tantum permittit, ſed & iubet. Quibus hic ſtantibus alterum minimum requiſitum, dolus in hoc caſu omnino non apparet, cum in ſupra dictis à Iudice veriſimiliter colligi non poſſit. Præterea quia *Ord. p. 2 tit. 19.* §. Vnd ob ſichs zutrüge ec. habetur, daß der anſuchent theil/ vnd der ſich deß vberzugs beſorget/ gepürliches Rechtens erbietten ſoll (prout & ipſe Supplicans hæc verba ex Conſtitutione deſumpta generaliter ponit) non poteſt hic aliquid per nos decerni, dum dictus Supplicans quoad ſuam perſonam in ſpecie omnino nihil offerat, quod hoc caſu in Cam. requiritur. *l. s. d.* §. Ob ſichs zutrüge/ ec. Accedit & hoc Mandatum auff den Religionfrieden non eſſe qualificatũ ex hoc fundamẽto, quia *Ordinat. d. t. 19. p. 2.* §. *1.* So jemandts/ ec. expreſſe loquitur de fractorib. pacis welches Standts/ proinde cũ ſi ꝓceſſus petatũ contra Choriepiſcopũ; & ſic perſonã mere & manifeſte Eccleſiaſticam ex eo ſatis aperte euincitur, fundatos nos eſſe in Iuriſdictione contra perſonam Religioſam, qualem Reum noſtrum eſſe ipſemet Supplicans ex inſcriptione & ipſo contextu Supplicationis, præſertim

potēs ſit, cui Epiſcop⁹ reſiſtere nō poſſit, narratur deniq; dolus ex ꝓpoſito, omnia fieri freuētlich/gewaltſamer weiß. &c.

Sic quoque ad Mandatum de reſtituendo quod attinet, nō ſolum iam dicta requiſita, auff den Landtfrieden/ in altera illa Supplicatione narrantur & repetuntur, ſed & pręterea omnes qualitates propter quas vigore *tit. 23. lib. 2.* Ordinationis Mandata ſine clauſula decerni poſſunt, late deducuntur, puta quod factū deß Chorbiſchoffs repugnet expreſſe Conſt. deß Landtfriedens/Item daß es wieder den gemeinen Nutz deß Reichs/ & periculum in mora. Iam vero ſi in decernendis proceſſibus iuxta receptum ſtylum nudis narratis ſtandum, neque in ipſo ingreſſu ac limine Iudicii de meritis & cauſa principali, vel de perſona Supplicantis diſputandum, multo minus Conſtitutio pacificatæ Religionis (cum qua in præſenti caſu nihil nobis adhuc negotii eſſe arbitror) cum Conſtitutione deß Landtfriedens cenſeri debeant, non ſatis aſſequor ego, quare petitos proceſſus denegare debeam, præſertim cum nullum alium Iudicem videam, coram quo Archiepiſcopus quetelam ſuam inſtituere poſſit. Quare concludo cum Dominis, qui petitos proceſſus decernendos putarunt.

D. R. Verſamur iam in terminis Supplicationum extraiudicialium, quarum narrata ſimpliciter & pure directa ſunt auff den Landtfrieden vnnd die vier Fälle. *t. 23. p. 2.* Sed & perpenſis requiſitis vtriuſque Conſtitutionis hiſque collatis cum narratis Supplicātium reſpectiue beneficia tunc competentia prout petita ſunt recuſare incongruum tum non erit. Non enim cōfundendę ſunt cauſæ negotii principalis, & actio ſiue proceſſus eiuſdem negotii cum materia noſtrarum Supplicationum & facto propoſito confundere. De quo quidem factum nobis ex & narratis vt Iudicibus conſtat, de illis vero non aliter quam diuinando vel ex ſcientia priuata inſtruimur. Quale etiam eſt ſi fingā realem priuationem ſiue exautorationem ex facto ipſo reſultantem ex Relig. (nempe Archiepiſcopi) mutatione. Itē externum militē non offenſiue accerſitum ſed defenſiue. Item pace publica nihil aduerſi machinari Ducem S. & quæ alia in ſimili his annexa affingi poſſunt. Hęc inquam omnia non tam vt Iudex; quā vt pars præſupponerem, cum ea potius ad negotii Principalis diſcuſſionem & partim ad exceptionum ſubreptionis ordinem collocari debeant. Sicut itaque ad eiuſmodi narrata contra aliū quemuis in pari caſu Mandatum auocatorium decernerē, ita nec hic denegare poſſum. Sic etiam ad Mandatum de reſtituendo quod attinet, acquieſco ſententiis Dominorum repetitis eorum rationibus. Non curioſus ero de modo & qualitate executionis, impetrantis erit proſpicere de effectu impetratorum. Saluo. &c.

D. G. Ne quid in puncto juſtitiæ omiſſum eſſe videatur vtramque Conſtitutionem de pace publica, & quatuor caſuum eorundemque requiſita examinabimus. Et quidem inprimis notāda eſt ſupplicationis inſcriptio, quæ vt in ipſo contextu eiuſdem & præſertim petitione, diligenter repetitur, nimirum hos proceſſus peti in ſpecie cōtra Choriepiſcopum Eccleſię C. quæ qualitas in decernendis vel denegandis petitis proceſſibus diligenter attendenda eſt. Sic cōſtat Supplicantem contra Eccleſiaſticum agere. Cum itaque Supplicationis narrata ex ipſa Conſtitutione pacis publicę deſumpta ſint, de eius requiſitis dicendum. Et primo, an per ea quæ narrantur publ. pax fracta ſit à Choriepiſcopo? Referens ſecundum † ea quæ in Supplicatione narrantur non fregiſſe. Etſi enim ciuitates, arces & oppida quædam armata & militari manu occupauit, quia tamē hoc nomine Capituli & vt Choriepiſcop⁹ Capitularis fecit, nō poteſt dici eū in Conſtitutionē pacis peccaſſe, cū hoc quod fecit ex Iure comuni & Cōſtitutione Imperii defendat. Proinde qa Supplicās non tantū Relig. ſuam mutauit, ſed & Matrimoniū contraxit, 4

vt omni-

vt omnibus notum eſt; obligatus fuit ex Cõſtitutione Imperii de Año 1555. §. Vnd nach dem bey vergleichung dieſes Friedens ⁊c. ad obſeruantiam eiuſdẽ, Itaq; quia Supplicans per Matrimonii contractionem & Religionis veteris mutationẽ dicto Archiepiſcopatui ſuo non tantum in continenti nõ renunciauit, ſed vi & manu militari bonam partem Electoratus de facto vi & extraneo milite occupauit, & adhuc detinet; facile apparet, quod pacem publicam hoc caſu violauerit. Nam quia Capitulum C. ab hoc Supplicante bey der Kirchen fundation/ Election/ alten herkommenen Gerechtigkeiten vnnd Gütern nicht Friedlich gelaſſen/ auch dictus Supplicans als baldt (prout Conſtitutio apertiſſimis verbis iubet) ohne einige Wiederung vnnd Verzugck/ dem Ertzſtifft nicht allein nicht verlaſſen will/ ſondern mit gewalt derſelben zu behalten vnderſtehen/ ſatis apparet arma Choriepiſcopi tueri poſſe dicta Conſtitutione & Iure communi, quod arma cum ſint defenſiua pro defenſione communis patriæ & ſumpta quoque ſint voluntate, conſenſu & mandato Capituli non poſſe hoc factum Choriepiſcopi culpari. Quia non vigore dictæ Conſtitutionis p Supplicantis Religionis mutationẽ, arces & ciuitates per Choriepiſcopũ occupato Capitulo Alsbald heim gefallen vnnd daſſelbig vnverhindert bey ſeinen Gütern vñ Gerechtigkeiten gelaſſen werdẽ ſoll/ non peccauit in eo quicq̃
5 nomine † Capituli Choriepiſcopus, q hoc fecit, quod Lex & publica ſanctio toties per omnes Status in Imperii receſſib. confirmata iubet, concedit & pmittit, ſed potius Supplicans accuſandus & p pacis publ. violatore habend⁹ eſt; qui hoc vi & armata manu fecit, quod Lex totius Imperii apertiſſime prohibet. Neque ad rem facit, quod cõmuniter obiicitur, arma Clericorũ orationes & lachrymas eſſe, qa reſpon-
6 detur, † ex iure Clericis permiſſum pro defenſione Eccleſiæ & pro conſeruatione pacis eiuſdem, vt arma defenſiue ſuſcipiant, præſertim hoc caſu contra Supplicantem, qui non attenta publica lege Imperii hoc facit, quod facere nullo modo conceſſum eſt. Quam legem quia omnes Status vnanimi conſenſu ſubſequentib. Imperii receſſibus in perpetuum approbauerunt, eo minus eam violare debuit, quod ſane fecit hiſce in conceſſis modis, cum non ſit pmiſſum arma ſumere. Sed in continenti ohne einige Wiederung abzutretten vnnd Capitulum vnverhindert an ſeinen Gütern vnnd Election/ friedliche bleiben zulaſſen/ Ipſe ergo Supplicans & non Choriepiſcopus pacem violauit. Quæ cum tam clara ſint, vt clariora eſſe non poſſint, niſi velimus in ipſa tam manifeſta veritate voluntarie cæcutire non poſſum dicere Reum pacem fregiſſe, vel contra Conſtitutionem aliquid feciſſe, cum hoc egerit quod Lex totius Imperii, non tantum permittit, ſed & iubet. Quibus hic ſtantibus alterum minimum requiſitum, dolus in hoc caſu omnino non apparet, cum in ſupra dictis à Iudice veriſimiliter colligi non poſſit. Præterea quia *Ord. p. 2 tit. 19.* §. Vnd ob ſichs zutrüge ⁊c. habetur; daß der anſuchent theil/ vnd der ſich deß vberzugs beſorget/ gepürliches Rechtens erbietten ſoll (prout & ipſe Supplicans hæc verba ex Conſtitutione deſumpta generaliter ponit) non poteſt hic aliquid per nos decerni, dum dictus Supplicans quoad ſuam perſonam in ſpecie omnino nihil offerat, quod hoc caſu in Cam. requiritur. *l. s. d.* §. Ob ſichs zutrüge/ ⁊c. Accedit & hoc Mandatum auff den Religionfrieden non eſſe qualificatũ ex hoc fundamẽto, quia *Ordinat. d. t. 19. p. 2. §. 1.* So jemandts/ ⁊c. expreſſe loquitur de fractorib. pacis welches Standts/ proinde cũ ſi pceſſus petant contra Choriepiſcopũ; & ſic perſonã mere & manifeſte Eccleſiaſticam ex eo ſatis aperte euincitur, fundatos nos eſſe in Iuriſdictione contra perſonam Religioſam, qualem Reum noſtrum eſſe ipſemet Supplicans ex inſcriptione & ipſo contextu Supplicationis, præſertim

vero petitione repetitis vicibus fate-
7 tur. Adhæc † quia fractæ pacis pœ-
na eſt criminalis der Aacht eadem non
procedit contra Clericum, neque in
Camera conueniri poteſt ſuper fra-
cta pace, cum hoc fieri debeat coram
Ordinariis. Ita enim expreſſe diſponit
conſtitutio violatæ pacis, quæ etiam
in Iure communi fundata eſt, cum o-
mnes cauſæ Clericorum tam ciuiles
quam criminales ad forum Eccleſia-
ſticum pertineant. *Gail. libro primo de
pace publica capite primo num. 18. & ſequen-
tibus. Mynſingerus Cent. 2. obſ. 52. Iul. Clar.
in pract. Crim. quaeſt. 36. folio mihi 213.
numero 45. & ſeqq.* Ex quibus con-
cludo, narrata Supplicationis noſtræ
ſuper Conſtitutione violatæ pacis fun-
data non eſſe, cum omnia eius requi-
ſita in totum deficiant. Neque ad
rem facit, ſi quis dicere vult, nudis
narratis ſtandum eſſe, ex quibus non
colligitur quod Supplicans mutarit
Religionem, matrimoniumque con-
traxerit, & propterea non attenden-
8 dum eſſe. Quia reſpondeo † facti per-
manentis notorietatem de Iure ma-
nifeſto & noto vlteriorem non requi-
rere probationem. Conſtat enim
per totum Imperium hæc duo mani-
feſtiſſima eſſe, quod Religionem mu-
tarit, & quod Matrimonium contra-
xerit, vt hic locum hoc caſu non ha-
beat, ſimpliciter nullo omnino atten-
to notoria fama circumſtantia & ru-
more publico narratis ſtandum eſſe,
cum de contrario ipſa veritas & fata-
les iſti tumultus propterea in Impe-
rio excitati ſatis oſtendant, vt hic de
nobis tanquam publicis Imperij Iu-
dicibus hæc omnia neceſſario ſine
periculoſa & affectu non carente con-
niuentia conſtare debeant, hic vt
ſupra dictum, ſuper fracta pace nihil
decerno. Quia ſupra dictum eſt nar-
rata quoad propoſitionem deſumpta
eſſe ex verbis Cōſtitutionis violatæ pa-
cis, petitionem autem reſolui in Con-
ſtitutionem quatuor caſuum *tit. 23. p. 2.
Ordin.* Videndum igitur an ſuper hac
Conſtitutione aliquid contra Cho-
riepiſcopum decerni poſſit, dico quod
non. Nam maximus hic apparet defe-
ctus ad fundandam noſtram Iuriſdicti-
onem in perſona Choriepiſcopi, quod
immediate Cameræ ſubiectus non eſt,
cum non conueniatur vt Princeps Im-
perii (hoc enim in Supplicatone non
exprimitur) quod vt ex ſtylo narrari ex-
preſſe debet, ſed accuſat vt Choriepi-
ſcopus. Deinde quia ſupra dictum rei
factū nicht für vnrechtmäſſig oder ſtraff-
würdig zuhalte/ cum habeat ſcilicet in-
tentionem fundatā in lege totius Im-
perii, neq; etiam Supplicanti keine be-
ſchwerde auffgelegt/ cōtra d. legem ſcri-
ptam, vt omnium Statuū conſenſu ap-
probatum, qui Supplicanti imperat,
Als bald vom Stifft abzutretten/ quod
cum nō faciat, neq; etiam facere velit,
defenſiua & licita arma ſunt, quę ex vo-
luntate Capituli à Choriepiſcopo vt
Capitulari pro defenſione Eccleſiæ ſum-
pta ſunt. Et quia Supplicans wieder den
gemeinen Nutz handelt/ vi & armata ma-
nu retinendo Archiepiſcopum contra
legē publicam totius Imperii ipſemet
& non Reus pacem publ. violauit, quæ
mandat, daß er/ vnd mit dem Capittel alß-
baldt abtretten ſolt/ vnnd das ohne einige
widerung/ quæ cum non vult facere,
nec adhuc faciat, requiſita huius Conſti-
tutionis omnia hic deficiunt. Præterea
quia publice notum eſt, Cæſ. Maieſtatē
per ſuos Comiſſarios nos præueniſſe, nihil
hic in cauſæ præiudiciū decernere de-
bemus. Itaq; quia eſt noti Iuris, quod
dolū faciat, petendo id quod mox reſti-
tutū eſt (prout noſtro caſu lex publ. Im-
perii iubet in continenti abzutretten/ id-
que ſine vlla omnino exceptione) certe
hic nihil decerni poterit vt aliquid re-
ſtituatur. Cōcludo proceſſus ſuper Con-
ſtitutione quatuor caſuū denegandos.
Altera Supplicatio pro Mandato auo-
catorio quæ vniuerſo ordine priori lo-
co nobis relata fuit, nullius momenti
eſt. Corruente enim ex defectu requi-
ſitorum priori Mandato pœnali, hoc
quoque auocatorium mandatū neceſ-
ſario conſequenter euaneſcit. Et ſic
hîc nihil quoque decerno.

D. ab O.

D. O. An fundata ſit Iuriſdictio inprimis ambigi video, inſpici ad hoc ſolet narrata, iisq; credi ad effectum aperiendi Iudicii ſupplicet noſter E. tanq̃ talis contra F. ChoriEpiſcopum C. & Ducem S. tanquam talem. Proceſſus petit auocatorios ſub pœna banni contra das Kriegs Volck nulla alia ipſius deß Kriegs Volcks vel in inſcriptione vel petitione facta mentione, niſi daß er daſſelbig ahn ſich gehenckt/ vnnd darmit gegen jhme vnnd dem Stifft graſſirt/ Mandatum de non offendendo, Item de reſtituendo, qualificatis narratis auff den Landfrieden/ Iuribus communibus, & quatuor caſibus ſub pœna arbitraria bey einer namhafften Pön deß abgenommenen geldt vnnd Küchenſchiffen/ eingenommene Schlöſſer vnnd Stätt/ Keiſerswerth vnnd Brüel/ vnnd was er ſeithero mehr einbekom̃en haben/ Kriegsvolck abzuſchaffen/ In hiſce terminis in inſcriptionib. & ipſo contextu ſupplicationum expreſſis ſi maneamus, non video quid nos ad denegandum mouere debeat. Quoad Supplicantis perſonam expedita & plana adhuc ſunt omnia, pro tali enim Archiepiſcopo ſcilicet paſſim adhuc habetur, pro tali etiam à nobis habitus ipſis in publicationibus ꝓceſſuum etiam nuꝑ admodum in publica audientia nominatus fuit. Citandus vero etiamſi vt Eccleſiaſticus aliud etiam forum habeat, eius tamen pręſcriptione ne propoſitis terminis nequaq̃ vti poterit, refragante natura proceſſuum petitorum *Gail. lib. 1. de pace publ. capite 1. Rubr.* Im Landtfrieden ob geiſtlich perſonen ꝛc. eiuſque diſpoſitio de Clericis inferioris Ordinis, id eſt, non Statibus, ſed mediate Imperio ſubiectis loquitur & diſponit. Noſter Reus ſiue in qualitate officii, ſiue ex perſona propria, vt Imperii Princeps qualis eſt & vocatur, tam in Rubro, quam in Nigro ſcilicet Hertzog zu S, conſideretur, ad forum noſtrum omnino pertinebit. Imo vtrum in ſupra dictis qualitatibus reuera vterque conſiderandus ſit, alia quæſtio erit in cauſa principali (cum qua nihil nobis negotii) ventilanda. In noſtro caſu ſicut Archiepiſcopus Ordinarius Choriepiſcopi ſui Iudex, ſecundum *dictam rubricam*. Ob geiſtlichen ſuſpectus ipſi foret, ita vice verſa Archiepiſcopo Capitulum (de quo tamẽ nihil ibidem conſtituitur, & cuius etiam nulla ſit mentio in petitis proceſſibus/ vnnd nach dem ꝛc. Ex officio ad effectum denegandę Iuſtitiæ attendere non poſſem & praxis eiuſdem difficilis futura videtur etiam in terminis de quibus loquitur. Legitime enim ante omnia nobis conſtare oporteret vt Iudicibus daß Archiepiſcopus võ der alten Religion abgetretten. Eodem modo cõſtare oporteret de Capituli contra eum voluntate ſolenniter declarata per ſolennem priuationem, remotionem, deſtitutionem, ipſo facto ſubmotum, verba Conſtitutionis non dicunt. Imo nullam omnino pœnam exprimunt, & dato quod expreſſe tacitam priuationem in ſe continerent, Sententiam tamen declaratoriam omnino requirerent, late *Gail. lib. c. 3. de pac. publ.* Ante huiuſmodi declaratoriã nõ puto etiã iuſſis Capituli bona gratia cedere recuſantẽ, vi armata publica offendere & expellere licere, nec dubito ſi in terminis *d.* §. verſaremur viam Iuris in reuerentiam ſemel electi capitis & pro eius prouinciæ Statu, prius tantum fuiſſe, vel ſaltem debuiſſe, & tunc locum habere potuiſſent quę de fundanda Iuriſdictione ex illo §. adducta ſunt. Taceo quod ex litera iſtius. §. conſtat, non per omnia de eo conueniſſe inter Status, & quod contra declarationem Ferdinandi Regis, ante & poſt ſæpius proteſtatum & ſupplicatum publice notum eſt. Quæ cum ad cauſam principalem adeoque ipſos Status pertineat eo reiicienda. Et concludo Mandatum euocatorium contra das Kriegsvolck, vti petitum propter moræ periculum & facti notorietatem permanentẽ; Mandatũ etiam de nõ offendẽdo in comuni forma (ſub pœna enim pecuniaria

petitum videri poſſet) decernendum.
Quoad Kriegsvolck auocandũ ipſe de-
ſpicit, contra quos in cantebatia no-
minandos expediri velit. Omiſſus
non videtur vt ſupra iudicatum, ipſe
Choriepiſcopus principalis prout et-
iam in altera Supplicatione contra e-
undem ſatis formiter petitur. Quoad
Mandata Reſtitutoria ſi reſpectus per-
ſonarũ ſupra poſitus retineať, omnia
ſimulraneè decetni poſſent, ſi p̄iudi-
ciali quæſtioni Status præiudicati pu-
tabunt Domini, non diſplicebit ſepa-
rari facta, & ſiue Archiepiſcopus erit
Supplicans ſiue non, decerno petita
Mandata, quoad primũ & ſecundum
caput, pecuniæ ſcilicet & Nauis. Neu-
trum enim pertinet ad d. §. Vnnd
nach dem rc. tanquam ſeparata & pro-
pria ipſius Supplicantis. Quoad poſte-
riora duo ea ad cauſam principa-
lem aliquatenus pertinere videntur,
an impetrans eorum, vti Archiepiſco-
pus amplius ſit capax. Item an præ-
miſſis ſolemnibus, iuſſu nomine &
auctoritate legitimi Capituli, legiti-
mo licitoq; modo ea occuparit Cho-
riepiſcopus, quæ quamdiu nobis vt
Iudicibus licet alias forſan notoria, i-
gnota, incerta, dubiaque ſunt, mediam
viam eligere malim, id eſt, non dene-
gare Iuſtitiam penitus Supplicãti, nec
cauſam principalem directo attinge-
re videri per præceptum ſine clauſula,
ſed Mandatũ cum clauſula quoad poſ-
teriora duo capita de reſtituendis ſci-
licet K. vnnd B. decernere. Priora
duo quoad effectum parum differunt
à Mandatis cũ clauſulis. Satis enim illi-
quida ſunt quę petunť reſtitui. Quoad
auferenda, nihil decerno, nouis ꝓceſ-
ſibus opus erit. De pręuentione Cęſaris
Iudic. nihil puto collegialiter conſtare.

Sequentia altero die Dominus ab O.
Voto ſuo addidit.

QVoniam amplior à me exigitur
declaratio, breuibus ita me expe-
dio, quod omnino ſentiam cum iis, qui
Supplicantem audiend. putant, con-
tradictorie vero diſſentire ab iis qui
à limine Iudicii repellend. exiſtimant.

Hac quæſtione præiudiciali expedita,
de altero facilius (vt opinor) inter nos
conueniet. Pro confirmatione prima,
repeto intitulaturas Supplicationum
& narrata earundem, ex quibus cõſtat
citando duplicem perſonam coniun-
ctim & indiuiſim tribui Choriepiſcopi
& Ducis Saxoniæ. Duplicẽ igitur per-
ſonam ſuſtinet, Clerici & Principis Im-
perii, quod ad fundandam cõtra ipſum
Iuriſdictionem omnino ſufficit. Et licet
etiam appelletur quandoque Chori-
epiſcopus tantum, vna tamen eadem-
que deſignatur perſona à potiore de-
nominata, non enim adiicit vllubi par-
ticula diſcretiua tanquam vel Alß rc.
Qualitas altera ſi præciſe eligenda eſ-
ſet, militari potius quam arma tribue-
rent. Paſſus Inn Landtfrieden ob Geiſt-
lichen de mediatis loquuntur, interpre-
te etiam D. Gail. Loquuntur etiam de
ſimplici ruptura pacis, non de bellicis
tumultibus, nec penitus excludunt fo-
rum ciuile, ſed prius aditi volũt Eccle-
ſiaſticum Iudicẽ. Et conſtat cõtra graſ-
ſantes militari manu multa ſingulari-
ter recepta & conſtituta eſſe, & illud
inprimis quod ipſo facto ſine alia de-
claratione in pœnas Conſtitutio-
nis inciderint. Receſſus de Anno
59. ſine vlla diſtinctione perſonarum,
quam etiam non admittit neceſſitas &
vtilitas publica. Et ad quẽ potius quęſo
ꝑtinebit exarmatio etiã Clerici armis
illicitis, &c. graſſantis, q̃ ad ſecularem
Magiſtratũ *Couarr. pr. quæſt. 13. in fin* Nõ
Cõſtitutio† ſup fracta pace tantũ, ſed &
quatuor caſuũ addit ſotũ foro, & nõ tã- 9
tum caſum caſui, referẽdo me ad text.
eorundem *&* §. *Si Clericus de pace tenen-
da tit. 27. lib. 2. feudorum* vnde materia
deſumpta creditur, Iudicem Iudicij
& pœnam pœnæ accumular, quod
in fracta pace ordinarium eſt §. *Epiſco-
pos de pace tenenda int ſubd. t. 53. libro ſe-
cundo feudorum*. Ex quibus omnibus
concludo aperiendũ Iudicium Suppli-
canti & proceſſus petitos omnes, vt
petiti ſunt, decerni poſſe. Et ne diſ-
tinctio mere ſingularisq; quoad vltima
duo capitula de reſtituendis ſcilicet K.
Vnnd B.

vnd B. alio trahatur, iuſtitiæq; admini-
ſtrationem differat, omittã eam nunc
penitus, vti ad merita potius (ſuper
quibus nullatenus me intromitto) quã
huc pertinentẽ, decernamq; cum alijs
Dominis omnia. Saluo &c.

D.P. Quæritur hic principaliter, an
Iuriſd. ſit fundata. Et quamuis multa
adduci poſſent, tũ ex diſpoſitione Iuris
communis, tum ex Cõſtitutionibus &
receſſib. Imperij, quæ ex perſona Sup-
plicantis haud parũ obſtare viderẽtur,
tamẽ quia ea partim odioſa ſunt, partim
Camer. principalem concernunt, ideo
his omiſſis ex alia cauſa Cam. non ſatis
eſſe fundatam arbitror. Et primo qui-
dem, licet Cõſtitutio pacis publ. ita ge-
ralis ſit, vt omnes omniũ qualitatũ per-
ſonas comprehendat, tamẽ in Eccleſi-
aſticis perſonis hoc diſcrimẽ ſeruatur,
10 quod † exercitium Iuriſdictionis ſuper
hac Cõſtitutione ſaltẽ extendatur ad-
uerſus eos, qui principaliter & immedi-
ate Imperio ſunt ſubiecti: Alij vero Ec-
cleſ. inferiores, & qui non ſunt Status
Imperij, hic in Cam. conuenire neque-
unt, ſed ſuos Prælatos habent Iudices.
*Gail. c. 1. n. 16. cũ. ſeq. de pace publ. lib. 1. Mynſ.
obſ. 58. Cent. 5.* rationem aſſignant. Quia
11 Imperator ob delictum, Iuriſdictonẽ †
nõ habet in perſonas Eccleſiaſticas niſi
ratione regalium beneficiorum Impe-
rialium & feudorũ, quę ab Imperio ha-
bet. Ideoq; Cõſtitutio, vbi mentionem
facit de extractione proceſſuum, & pœ-
na banni huiusmodi violatoribus infli-
genda, ſolũ loquitur de perſonis ſecu-
laribus. *Ord. p. 2. t. 2.* §. So jemandt hoch
oder ꝛc.

Quod vt magis perſpicuum fiat, ſe-
quitur deinde alia Rubr. in Receſſu Im-
periali de anno &c. 48. quæ inſcribi-
tur. Ob Geiſtliche perſonen wider dieſen
frieden handelten/ ibique diſponitur ex-
preſſe Clericos ſuper turbata pace pub.
coram Ordinario Eccleſiaſtico conue-
niri atq; ibidem coerceri debere. Porro
huic ſentẽtiæ ſuffragatur quoq; ius cõ-
mune, quo omnes cauſę Clericorũ tam
ciuiles q̃ criminales ad forũ Eccleſ. per-
tinent, *c. ſi diligenti de foro comp. §. ſi Cler.
de pac. tenen.* Nec eſt quod quis hic Man-
datum auf die vier fäll decernend. putet
Quamuis enim in caſib. qualificatis ex
Cõſtitutione illa Iudici hoc permitta-
tur, vt poſſit à præcepto incipere, nõ ta-
men id tribuitur, vt in quosvis, nullo
diſcrimine, talia Mãdata decernere, &
Iuriſd. exercere queat, ſed quilibet ſuo
foro & Iudici relinquitur, & in cæteris
ſtatur diſpoſitioni Iuris cõmunis. Idq;
vel maxime apparet ex eo, q̃ hoc pacis
publ. edictum, non minus quam alia ad
4. caſus applicari poſſint, tamen habet
ſuos certos limites, & vt dictum eſt non
indifferẽter ad perſonas Eccleſiaſticas
pertinet, ſed ſolum eas qui immediate
Cæſari & Imperio ſubſunt. Quia vero
Choriepiſcopus C. ratione & intuitu
officij & Capituli, cuius nomine hæc
geruntur immediatus nõ eſt, ſed ſuum
habet Eccleſiaſticũ ordinarium Iudicẽ,
& Mandata auocatoria & de nõ offen-
dendo ex ead. pub. pacis Cõſtitutione
petuntur. Igitur non video quomodo
hic conueniri poſſet. Deinde notũ eſt
quod in ordinariis Iudicibus, qui con-
currentẽ habent Iuriſdict. locus ſit prę-
uentioni. Cum igitur conſtet Imperat.
non ſemel per ſuos Conſiliarios in hac
cauſa egiſſe & adhuc agere, merito pro-
pter Ius præuentionis, vbi † res cœpta 12
ibi finem accipere debet, eoq; magis q̃
hoc negotium tale ſit, vbi de maximo
præiudicio pacificatę Relig. agitur. Ita-
que niſi ab ea Cõſtitutione recedere &
Supplicantẽ cõtra expreſſum textũ §.
vnd nach dem bey vergleichung in poſſeſ-
ſione defendere vellẽ, petitos proceſſus
decernere non poſſum. Saluo &c.

D.O. Ad rem ipſam quod attinet, nõ
inficior omnino, quin ipſa facta quæ
narrat Supplicans, ſi nude nec vllis iu-
ſtificatorijs (vt ita loquar) circũſtantijs
publice notis (de quib. tamen nihil diſ-
putabo) vallata forent, ſic ſatis cum
pragmatica ſanctione de pace publica
non violanda pugnare videri poſſunt.
Attamen vtrumque ſeſe habeat, puto
in præſenti caſu, proceſſus omnino
denegandos eſſe, nec vlla ratione de-
cerni poſſe, idq; ideo q̃ contra perſonã

eius, qui facta narrata perpetraſſe dicitur, videtur ipſum Choriepiſcopum Eccleſiæ C. neque peculiari neq; communi Conſtit. noſtrarum iure, maxime vero deß Landfriedens ſimus in Iuriſdict. fundati. Ad ius enim cōmune quod attinet, nouerūt Domini nihil ęque decantatū eſſe in vtraq; Iuriſconſ. ſchola quam quod Iudex ſecularis (qualis eſt Camer.) nullo modo poteſt occaſione alicuius delicti præcedere contra Cler. qualis eſt Choriepiſcop⁹ per jura vulg. Quæ quidē exceptio tantæ dicitur eſſe efficatiæ, vt à ſeipſa proponatur, ideoq; non teneatur Clericus (qualis eſt Choriepiſ.) citatus per Iudicem ſecularem, occaſione alicuius delicti, corā eo, vel per ſe, vel per Procuratorē comparere, & exceptionē Clericatus proponere, vt ait *Archid. c. 2. 15. q. 1.* Et eſt communis opinio vt teſtatur. *Fel. c. veniens in f. de accuſat.* Quare ſi Clericus in cauſa criminali (vt eſt fr. pacis a Iudice laico citatus, cōtumax emanſerit, vt poſſet Iudex ſecularis contra eum procedere, & ſi proceſſerit, omnia ſunt nulla, vſque adeo vt ne quidem poſt ſententiā Clericus id allegare teneatur, prout conſuluiſſe & iudicatum eſſe dicit. *Dec. conſ. 241. in pr. Couarr. pract. q. 33. n. 2.* quod nullum omnino dubiū habet, ſi quid exprimetur in Citatione, ex quo apparere poſſit, Iudicem ſciuiſſe, quod Citatus erat Clericus (q; in noſtris Mandatis iuxta inſcriptionē & narrata Supplicationū pro more Cācellariæ omnino faciend. eſſet) vtpote citamus te presbyterum Choriepiſcopum vel quid ſimile, iuxta not. *per Br. in l. non videtur de Iud.* Quantum porro ad conſt. Imperiales, & quidem in ſpecie ſuper violata pace publ. latas attinet, facit in primis. *c. ſine §. Frider. verſ. ſi Cler. tit. 27. in ius, feud. pac. tenen. & eius violat.* cum quo textu fere per omnia concordat ipſe textus in conſtit. *Maxim. 1. de pace publ. anno 1495. ſub rubro.* Ob Geiſtliche perſonen wider dieſen frieden handelten/ quod totidē verbis repetitū eſt in Ordinatione deß Landfriedens zu W. Anno 1521. auffgericht/ & rurſus im Landfriedē Anno 48. auffgericht. Ex quibus locis expreſſe, & extra omne cauillum apparet, Eccleſiaſticis † relictā eſſe 15 Iuriſdict. & coercitionē in Clericos pac. pub. violatores, quod ex alio *tit. ſine Rub. eiusd. conſtit. de pace publ.* videre licet, nimirum die peen der friedbrecher/ in verbis weltlichs Stands/ quod diſcrimē quoq; non ſine myſterio in Ordin. noſtra *p. 2. t. 9.* factū vidimus. vbi itidem, quia diſponitur de modo procedendi aduerſ. pacis publ. violatores, expreſſe dicitur Weltliches Stands/ quod obſeruarunt etiam ex noſtris *Gail. lib. 1. de pace publ. c. 1. n. 15. Mynſ. obſ. 58. cent. 5.* & quotquot ego ex vetuſtioribus vidi, qui ante illos aliquid Ordinat. Cam. annotarunt. Conſtat vero ex narratis exhibitatū Supplicationum, & cōfeſſione Dominorum, quod Supplicans & ſuum fundamentū iecerit Auff die Conſtitution vom Landfrieden/ cui cū quoad Iuriſdict. noſtram Clerici nō ſunt ſubiecti, nō poſſum petitos proceſſus decernere. Nec obſtat quod interricauerit Supplicās omnes fere caſus, quib. de Iure cōmuni & Ord. noſtra, licet à præcepto incipere idque alleg. *t. 23. p. 2.* Reſp. enim quod illa Cōſtitutio neq; in Rubro neq; in Nigro (vt aliquot precedentes & ſubſeqq. faciūt) addat forum foro, ſed tantū caſum caſui. Quare concluſiue omnes proceſſus denegādos puto. Et ſi velit Supplicans poterit recurrere ad diſpoſitionem deß Reichsabſcheidt zu Augſpurg/ Anno 55. in §. welcher maſſen/ §. derhalben/ & §. vñ damit ſolche wichtige ding cū ſimil. Mihi ſufficit Cam. Iuriſd. contra Clericos in eiuſmodi caſibus præcluſam eſſe.

Tertia Deputatio ad præcedentes Supplicationes.

D. R. Ego haſce Supplicationes ad Cæſarem propterea tranſmittendas putarē, quod ſua Maieſtas inſignes Cōmiſſarios ad componend. totū hoc C. negotiū deputauit eosq; dudū ablegauit. Sin vero Dominis maiorib. votis ita non placuerit, proceſſus petitos etiā denegādos exiſtimo. Iuris enim eſt expreſſi

preſſi ſecularem Iudicem in Clericum nullam Iuriſdictionẽ habere. *c. 1. & 2. c. ſi diligenti de foro comp. autl. ſtatuimus. C. de Ep. & Cler.* Ne quidem de cõſenſu Epiſcopi. *c. decernimus & c. quando de Iud.* Imo
14 nec Papa † vt Clerici in curia ſeculari cõueniantur, facere poteſt, & ſi faceret minime poſſet Iudex ſecularis de Clericis cognoſcere. Ita *Card. & Abbas. c. perpendimus ſententia extom.* Refert & ſequitur *Rom. ſingul ſuis verb. Papa verſ. quaro ſunquod cum Clerici ſint c. cum Eccleſ. S. Mariæ Conſt.* Et ideo princeps Laicus, nec Imperator poteſt concedere legẽ quò Clericus committens crimẽ læſæ Maieſtatis puniri poſſit per Iudicẽ ſecularem *Bl. d. loco. Iul. Claras in pr. Crim. lib. 5. §. fin. quaſt. 36. num. 23.* cum nullam Iuriſd. niſi ratione feudorũ & regaliũ in Clericos habeat, *Panor. c. cum non ab homine de Iud. 3.* Adeo quidem vt talis proceſſus per ſecularem contra Clericum factus, nullus, ſentẽtiaq; inde ſubſecuta nulla quoq; dicatur *Spec. tit. de cit. §. 1. verſ. ſed pone.* In tantũ quod nec bannũ à Iudice Laico contra Clericum emanatum teneat, ſed plane nullum ſit dicend. ita in particulari tenet *Ioan. And. Ant. de Butrio & Abbas. d. c. ſi dilig. Bl. in l. 1. ſi quis in iut voc.* Et ideo dixit pulchre. *Pol. in l. ſi quis ex conſenſu verſ. demũ. C. de Epiſ. aud.* quod
15 citatus † per Iudicem incompetentẽ, ſi non cõpareat, & ſit cõtumax & ex contumacia Iudex ipſum ponat in banno, ex hoc non debeat timere; quia ex quo acta ſunt nulla tanquã facta coram incompetenti, ex illa contumacia non orietur aliquis pœnę effectus latiſs. *Grãmat. d. deciſ. n. 3.* Cõtumacia enim, dicit, ibi cum ſit delictum tenet, ideo etiam non poteſt ſecularis Iudex pœnam contumaciæ Clerico infligere *cap. 1. Cler. coniug. in 6. Bl. leg. generaliter. lat. 2. C. de Epiſ. & Cler. & leg. ſi quis ex aliena Iud.* Et hoc non ſolum in ciuilibus procedit, ſed etiam in criminalibus quidem. *Imm. Dec. & D D. c. at ſi Clerico de Ind. Br. in leg. ſi quis in ſeruitute num. 2. de furtis.* Idem quoque obtinet in illis Clericis, qui non ſunt Status Imperij ſed inferioris Ordinis & mediate Imperio ſubiecti. *Gail. lib. 1. de pace publica c. 1. nu. 15. Mynſ. Cent. 5. obſ. 58.* At Choriepiſcopus zu C. mediate Imperio ſubiectus, cũ nulla feuda priuilegia aut regalia, quorũ nomine Princeps Imperij appellari poſſet, habere narretur, & ſic non Status ſed capitularis, atque inferioris ordinis Eccleſiaſticus eſt, hinc in Camer. iuxta allegata conueniri; multo minus poſtmodum banniri, aut ſupra dd. priuari poterit.

Nec me mouet quod ſæpe *d.* §. vnnd. nach dem 2c. in quæſtionem & dubium à quibuſdam vocetur; nam neminem eſſe puto, qui ambigat dict. Conſtitutionem omnium procerum & Imperij Ord. tam Eccleſiaſticorũ quam ſecularium conſenſu initam & ſancitam, Cęſaris autoritate confirmatam, clauſulis omnibus tanquam publice & perpetuo valitura munitam, adeo quidem vt ſi quid in præiudicium dict. Conſtitutionis conceſſum, aut vnquam acceptatum foret, nullarum id virium, nullius efficatię & momenti eſſe debeat; tantum abeſt vt declaratio vel proteſtatio aliqua ad partem contra dictam Cõſtitutionem facta; vllius ſit effectus. Sed *d.* §. vnd nach dem 2c. non minus relinquitur diſpoſitioni dict. Conſtitutionis, quam alij §. §. adiuncti. Et ſic pars quoque corporis æque conſtitutionis eſt, prout Domini non ita dudum beneficio & ex diſpoſitione huius §. in cauſa I. L. contra Archiepiſcopum T. (qui vltra priuationem beneficiorum factam & dict. L. graui mulcta afficere præſumpſerat) Mandatum decreuerunt, & ſic *dictum* §. aliquoties allegando, & quidem ſeptem mente ſtatuentium approbarunt. Ex quibus omnibus concludo dictos proceſſus denegandos, ne illos decernendo Dominum Supplicantem in poſſeſſione contra dictam Conſtitutionem, conſtituere & manu tenere videar. Saluo &c.

D. à D. Nodus iſte vindice ſane dignus,

dignus, vt tamen adhuc res ſit integra, vereor quippe, cum Cæſar diuerſis iam dudum decretis, legationibus eiúſdem cognitionem ſuſcepiſſe, & Cameræ Iuriſdictionē quodammodo præueniſſe poſſit videri. Ne itaq; in ſummi Magiſtratus meſſem falcā immittamus temere, imo Cæſarem ſub eodem Sigillo modo aientē, modo negantem, & eodē ore calidū frigidumq; (quod aiunt) efflantem (quo nomine cum Cam. non ita pridem non abſq; ſtomacho aliquo eſt expoſtulatus) forte introducamus, petitos proceſſus denegare tutius iudicarem. Nihilominus ſi maioribus votis fuerit in ſententiam itum, vt ad Cæſarem Supplicationes tranſmittantur, meū ego calculum nō grauare adiecero. Præſertim cū hanc in huius generis cōtrouerſiis viam ipſe Cæſar literis ſuis aliquādo nobis præſcripſerit. Saluo &c.

D. M. Proceſſus vt petiti ſunt decernendos puto. Quia falſum eſt præſuppoſitum Archiepiſcopū C. de facto eſſe depoſitum, id namq; conſtat ex iis quæ traduntur per DD. adductos à *Gail. lib. 2. de pace publ. c. 3. & lib. 1. obſ. 3. nu. 8.* quod ſcilicet nullus, licet de facto exciderit, tamen ſine præuia cognitione & ſententia declaratoria deponi poſſit. Sed hoc in caſu noſtro factum eſſe non conſtat. Neque §. vnd nach dem ꝛc. ad propoſitum noſtrum quadrat, cum d. §. cauſæ merita, nō vero eius præambula reſpiciat, ſed iam ſaltē mihi deſpiciend. eſt, an proceſſus petiti ea habeat requiſita quæ Iuriſdictionem noſtram fundent. Et omnia adeſſe à quibuſdā Dominis ante me ſatis deductum eſt. Hoc tamen me aliquo modo dubium reddidit, quod ſcilicet Choriepiſcopus cum ſuis adhærentibus Canonicis immediate Imperio non ſubſit; & ſic ſecundum Conſtitutionem deß Landfriedens §. Item ob Geiſtlichen ꝛc. Et late *Gail. lib. 1. de pace public. obſ. 8.* coram ſuo Ordinario ob fractam pacem conueniendus ſit. Sed neque mihi hoc obſtare videtur. Nam cum ille ipſe C. Epiſcopus ſit ordinarius, qui hos proceſſus impetrare conetur; nullū alium niſi Imperatorem, eiusque Camer. adhuc ab Imperatore non præuentam, quod nobis ſaltem vt Iudicibus conſtet, inuocare poterit.

Quoad Mandatum auocatorium, non ſolum illud decernendum eſſe putarem, vna cum Mandato de non offendendo contra Choriepiſcopum & milites eius; ſed etiam contra ipſum Supplicantē, ſi maioribus votis eo itum eſſet, per rationes à Domino W. relatas. Saluo, &c.

Dominus à S. Ex rationibus Dominorum adductis, qui proceſſus decernere voluerunt; proceſſus decerno. Et ſi maioribus placeret, mallem contra vtramque partem mandata de non offendendo & auocatoria ex officio decernere. Hiſce præſertim periculoſis temporibus. Nam denegatio præſupponit cauſę principalis deciſionē. Secus ſi decernantur petita Mandata. Liberum namque relinquitur reis id quod hactenus ab ipſis factū eſt; competentibus defendere exceptionibus.
Denegatio † præcludit viam Iuris, & 16
approbat viam facti. Satius eſt partes audire, quam obduratis auribus omnia ſurſum & deorſum verti permittere.
Denique qui † denegat proceſſus, ma- 17
xime non præiudiciales cauſæ principali ante eius cognitionem. Iuſtitiam denegare dici poteſt, quod nos vitio demus inferioribus Iudicibus. Caueamus igitur ne in idem vitium incidamus. Videtur etiam magis ex authoritate huius Collegij eſſe hæc opinio, ne videamur quæ ex vtraque parte de facto contra conſtitutiones fiunt, approbare. De facto autem omnia contra Conſtitutiones fieri in confeſſo eſt. De effectu ſolliciti eſſe non debemus. Nam ſi obtemperabunt Mandatis, bene eſt: Sin minus; omnibus Statibus conſtabit, nos noſtro officio defunctos; & public. bonum reſpexiſſe, maioribusque motibus obuiam ire voluiſſe. Non mouet me perſona Choriepiſcopi; quominus decernam, cum plurimi proceſſus extant in Camer. in quibus non tantum contra immediatos,

tos, ſed

tos, ſed & mediatos Eccleſiaſticos ex Cõſtitutione pacis publ. & coniunctim & diuiſim actũ ſit. Coniunctim tamẽ B. contra Apt zu K. & eiuſdẽ Capitulũ. Diuiſim T. contra omnes Eccleſiaſticas perſonas totius B. Anno 36. 6. Martij, qui caſus in terminis eſt. Nam cum illæ Eccleſiaſticæ perſonę nollent eum pro domino ſeu legitimo Magiſtratu agnoſcere, & tamen ſatis virium nõ haberet eos coërcẽdi, in Cam. proceſſus impetrauit. Eodẽ modo Supplicans de Choriepiſcopo queritur quod propter externum & alium militem ei reſiſtere nõ poſſit, & ſic cogatur hos ꝓceſſus petere. Præterea non pauca extant præiudicia Auff die Conſtitution der Pfandung vnd Arreſten cõtra mediatos Canonicos, in quibus exceperunt de perſonæ priuilegio, ſed fruſtra inſpecto origine. Deniq; quotidie Mandata decernimus inhibitoria contra officiales, etiamſi ſint Eccleſiaſticæ perſonæ. Quare vt dixi petita Mandata decernerẽ, & ſi maiorib. placeret, mallẽ contra vtramq; partem Mandata de non offendendo & auocatoria ex officio decernere. Saluo &c.

D. N. Video illos Dominos qui proceſſus denegandos decreuerunt, pręcipue duobus fundamentis niti. 1. Quod Choriepiſcopus Archiepiſcopũ C. noſtrum Supplicantẽ der in der Supplicatiõ geclagte ſtück / ipſo Iure ſua poſſeſſione deſtituerit, vt pote qui vigore deß Religionfriedens præcipue in §. vnd demnach amplius nõ ſit Archiepiſcopus C. vt ſic ex euidentia & notorietate Iuris, & facti, proceſſus denegandi veniunt. 2. Quod in Iuriſdict. fundati non ſimus per ea ab ipſis allegata, & quæ breuitatis cauſa hic repetere ſuperſedeo.

Quantum aũt ad primũ fundamentũ attinet, ego pro mea parte eo inniti non poſſum. 1. Quia hoc plane ad cauſę principalis diſcuſſionẽ pertinet, & Iudici in decernẽdis proceſſibus, principalis cauſa in conſiderationẽ venire nõ debet. 2. Quia de priuatione beneficiorum, Item regalium & feudorũ contra Archiepiſcopũ à Cæſare & aliis Electoribus facta nobis nond. cõſtat. Nototij aũt eſt Iuris, ad omnem † priuationẽ be- 18
neficij, in quo poſſeſſio vacua non eſt, opus eſſe cognitione iudiciali & ſentẽtia præuia declaratoria. Lotari⁹ de feudo ſine culpa non amittendo ait, ſancimus vt nemo miles ſine cognita culpa beneficiũ ſuũ amittat. Et ſic quoq; ad illã obiectionem reſponſum eſt, nempe ꝗ ipſe Archiepiſ. per d. §. vñ demnach ꝛc. iam ipſo Iure Archiepiſcopũ priuatus ſit. Quia ex ſupra dictis cõſtat declaratoriã pręcedere debere. Facit pro hac mea ſententia ipſum Archiepiſ. nondũ depoſitum eſſe, ſiquidẽ quotidie adhuc in publ. audientijs pro & contra ipſum proceditur & ſenteotiæ feruntur.

Quantum ad ſecudũ fundamentum attinet, nos in Iuriſdict. fundatos nõ eſſe, ſane vt verum fatear, magnum ſcrupulum mihi hoc ab initio mouit, ita vt procliuior fuerim, pro denegandis proceſſib. Sunt enim text. pro hoc fundamento allegati clari & aperti, vt facile abſq; cauillatione infringi non poſſint. Verũ reſpondeo, quia ipſi Domini denegantes proceſſus plane iam præſupponunt, & in cauſa principali decidunt Archiepiſcopum iam eſſe depoſitum, & ſic amplius Ordinarium ſeu Metropolitanum non eſſe; quodſi ita eſt, & & ipſe Ordinarius amplius non ſit, coram quo Eccleſiaſtici C. vigore dictorũ textuum conuenire debent, vt ſic tanquam depoſitus vel etiam ſuſpectus in propria cauſa cõtra Epiſcopum Chori Iudex eſſe non poſſit, ſequitur nos in caſu non præuiſo verſari. Si itaque in eiuſmodi caſu verſemur, neceſſe erit nobis, vt ad diſpoſitionẽ Iuris communis cõfugiamus. Sed conſtat de Iure communi Clericum in quibuſdam caſibus determinatis, coram Iudice laico quoque conueniri poſſe, non ſolum ſi ſuper proprietate, ſed etiam ſi ſuper poſſeſſione quæſtio vertatur. *dicto c. cæterum de Iudic.* ac multo maxime quando agitur per interdicta poſſeſſoria. *Arelinus d. c. cæterum. n. 24.* Cum itaq; in terminis noſtris quoad Mandatũ de reſtituẽdo attinet in poſſeſſorio interdicto, vnde vi quodammodo verſari videa-

videamur, quia Supplicans ſibi ablata reſtitui petit, plane non dubito quin proceſſus quoad hoc Mandatũ decerni poſſint & debeant. Ac licet hæc locum habeant ſaltem ſi ſimpliciter de poſſeſſione agitur, ſecus autem ſit, ſi intentetur actio iniuriarũ vel damni paſſi, vel agatur criminaliter de poſſeſſione ad pœnã, ſicut in noſtro caſu Mandatum ſimul de non offendendo, quod ſub pœna banni emanari ſolet, petitur. Laicus iudex eſſe non poſſit, ſed omnino Ordinarius conueniri debeat. *Mynſ. obſ.22.cent.1.* Tamen cum Domini denegantes præſupponant C. noſtrum Supplicantem, amplius Ordinarium nõ eſſe, & tumultus in Imperio eo facilius ſedari poſſint, hoc petitum Mandum de non offendendo quoque decernam, ſicuti idem Mandatum de non offendendo contra Supplicantem, itigem decerno. Quantum ad petitum Mandatum auocatorium attinet, illud plane apud me non eſt dubium, quin decerni poſſit, & debeat. Quia enim in genere contra milites petitur, & de noſtra Iuriſdictone aduerſus eos nobis conſtet, neſcio quomodo hoc apud Status excuſare poterimus, ſi per maiorem partem hoc Mandatum auocatorium denegand. foret. Et ſiquidẽ ſupra dictum primum fundamentum hic quoq; obiicitur, tamẽ hoc non obſtat, ſed rurſus ex officio contra Archiepiſcopum & ipſius militem, qui fortaſſis nunc breui in præcinctu erit, vt proſpiciatur, prout tunc ita & nunc in euentum ſimul decernam. Saluo &c.

D. B. Proceſſus hos denegandos puto, idque per ſupra à Dominis ad nauſeam deducta. Et dato illos ad decernendum qualificatos, tamen Imperatori, priuſquam aliquid decernerem, ſignificarem, præſertim cum nobis certo (licet extraiudicialter) conſtet, ipſum ſuas partes interpoſuiſſe & Cõmiſſarios deputaſſe. Ne itaque ſub eodem Imperatoris decreto, diuerſa decernantur, ſcriberem, vt dixi, ſuę Maieſtati. Saluo &c.

OBSER. LVI.

Supplicatio pro Mandato & Citatione

Auff die Conſtitution der Pfandung.

Der Wolgebornen Frawen vnd Herrn/ Herrn G. F. Graven von H. Herrn zu L. verordnete Vormünder.

contra

H. G. F. Margg. zu B. hinderlaſſenen Statthalter vnd Räthe zu O. vnd J. F. G. Caſtnern zu C. G. M. T. A. vnd ſeines Sohns verſtrickung belangendt.

Hochwürdiger Fürſt/ꝛc. E. F. G. bringt Anwaldt deß Wolgebornen Herrn/ H. G. F. Graven võ H. ꝛc. verordnete Vormundtſchafft vnderthenig ſupplicierendt für. Wiewol in gemeinen beſchriebenen Rechten ꝛc. ne pignorationes fiant, vel Vnderthanen verſtrickt ꝛc. Deſſen allẽ zuwieder/ habẽ die heimgelaſſene B. Statthalter vnd Räthe zu O. an ſtatt vnd im Namen jres Herrn Marggraven G. F. zu B. ꝛc. durch J. F. G. Caſtnern zu C. G. M. am verſchienẽ Freittag den 20. Aug. dieſes ablauffendẽ jetzo ꝛc. Jars/ zwo ſtundt gegen der nacht/ mit 25. Perſonen zu Roſſz vnd Fuß/ auch mit gewehrter handt gewaltiger weiß vnd de facto in gemelte H. Centliche Obrigkeit zu N. einfallen laſſen/ vnd daſelbſt einem armen Bawersman T. A. genandt/ wie auch ſeinẽ ſohn in ſeiner gewöhnlichẽ Haußwohnung thätlich vberfallen/ vnd vnder dẽ ſchein/ als ob er T. verdächtige/ ſträffliche Leuth vñ diebe beherberget vnd vnderſchleifft haben ſolt/ dieſelbẽ gefänglich angenommen/ den Vatter angefeſſelt gebunden/ vnd mit jnen hinweg gehn B. im Ampt C. gelegen/ in jhre verwahrung geſchlept/ vnd fürters gehn C. von den C. Oberamptman im Schloß zur verhöre beſtanden. Hernach aber inſonderheit den Vatter in das Dorff C. abgeführt/ vnd daſelbſten in deß Büttels behauſſung mit Ketten vinculirt worden/ vnnd noch biß auff jetzige zeit im verhafft ligen/ ſo doch notorium vnd Landkündig/ daß/ wann er T. A. deßhalben ſchon ſträfflich gehan-

delt

delt haben ſolte/ daß demnach ſolche ſtraff niemands anders gepührt/ dann Anw. G. Frawen vnd Herrn/ der Vormundſchafft geliebten Sohn/ Vettern vñ Pflegſohn/ alß der orten den Kreißherrn allein/ Vnd ſolches alles allein der meynung vnd fürhabens/ jrem Herrn hochermelten Marggraven/ in ſolch Flecken N. der hohē Maleſitz vnnd Leutobrigkeit halben ein new zuvor vnerhörte Gerechtigkeit zuſchöpffen vnd zuerzwingen/ auch Anwaldts G. Herrn Principaln darinn eigen Gewalts zu turbirn vnd Moleſtirn.

Demnach vñ dieweil aber den H. Vormundſchafft ahn ſtat jres geliebtē Sons/ Vettern vñ Pflegſohns/ keines wegs leidenlich/ ſolche thatliche verſtrickung/ ſo jhrer G. geliebten Sohn/ Vettern vnnd pflegſohn/ zu abbruch vñ ſchmälerung der wolherbrachten hohen Maleſitz vnd Leutobrigkeit Rechten vnd Gerechtigkeit zu N. auch quaſi poſſeſſion derſelben gereichen thut/ zugedulde vnd bleiben zulaſſen/ vnd dañ in der Keyſ. May. vnd deß H. Reichs Cañergerichts Ordnung/ vnder anderm auch durch einen ſondern Titul in conſtitutione vber pfandliche fürfaſſung außtrücklich verſehē/ welcher geſtalt/ in ſolchē vnd dergleichen fällen/ da pfandung vnd verſtrickūg fürgenoñen/ bey hochgedachtem Keyſ. Camergericht/ zwiſchen Partheyen/ die der Keyſ. May. vnd dem H. Reich one mittel vnderworffen gehandelt werden möge. So gelanget in krafft vnd vermöge derſelben/ ahn E. F. G. H. Anw. vnderthenige bitte/ die wollen ſeiner G. Herſchafft zur förderlichen erledigung vñ relaxation/ der verhafften beyder Appellaten/ Vatters vnd Sohns/ Als J. G. ohnzweifeliche Obrigkeit vnd Leuth angehörigen Vnderthanens ein Mandat vñ Ladung auff maaß vñ weiſe/ wie in obberürtem ſondern Artic. in der Reichßordnung von pfandung vnd verſtrickung wegen begriffen/ wider hochged. Fürſten dē Marggraven zu B. vnd jrer F. G. heimgelaſſene Räthe zu O. auch Caſtner zu C. obgenādt in gemeiner form gnedig erkennē vnd mittheilen. Hierinn E. F. G. Hochadelich Mildtrichterlich ampt vmb verhelffung Rechtens vndertheniges beſtes fleiß anruffendt. E. F. G. Vndertheniger N.

Erkändt/ 7. Septembris Anno 85. Refer. D.P. conſentientibus D.M.C. & O.D.Ch.B. volebet denegare, propterea quod ſit cauſa criminalis, quod ex illis verbis ſupplicationi inſertis colligebat, vnder dem ſchein/ als ob T. A. verdächtige Leute vnd Diebe ꝛc. Quia autem hic non de maleficio commiſſo eiuſq; pæna controuertitur, ſed contentio eſt de Iuriſdictione, cui illa in loco litigioſo competat, & quis eam exercere debeat, ſicque cauſa mere ciuilis ſit, ideo conſentientibus ſupra ſcriptis Mandatum decernend. putaui.

D. G. & O. admonebant in decernendis Mandatis auff die Conſtitution der Pfandung oder fahung/ neceſſe eſſe vt Supplicans in ſpecie narret, partes vtrinq; immediate Imperio ſubiectas eſſe, alias denegari poſſe proceſſus: Et hoc etiam caſu requiri, etiamſi notorie cōſtat partes immediate ſubiectas eſſe, tamen propter huius requiſiti omiſſionem Mandatum petitum decerni non poſſe cū Iuriſd. hoc caſu fundata nō ſit.

D. H. vero ſe diuerſa hoc caſu obſeruaſſe præiudicia dicebat, & à quibusdā dominis obſeruari, à quibuſdam non.

D. H. Si nunquam hoc obſeruaſſe, ſed ſimpliciter quando notoriè cōſtat, partes immediate Imperio ſubiectas eſſe, concurrentibus cæteris qualitatibus proceſſus decreuiſſe affirmabat, die partheyen würden ſonſten vergeblich auffgehalten. vide quæ in Supplicatione B. contra B. ꝛc.

OBSER. LVII.

Supplicatio pro Denunciatione litis.

SVMMARIA.

1 *Principali denunciato non comparente, lis tamen proſequi poteſt.*

2 *Denunciatio fit requirendo & interpellando vt onus defenſionis in ſe aſſumant, & exhibendo ad hunc effectum, vt certiores de omnibus fieri poſſint.*

Hochwürdiger ꝛc. Demnach inn Rechthänchigen ſachen ſich haltend zwiſchē N. bißanhero procedirt/ vñ

ſo weit verfahren ꝛc. vnd aber dieſe gantze ſach vornemlichen ſich dahero verurſchet/ daß ꝛc.

Damit ſie nun wiſſen möchten wie die ſachen getrieben werdē/ vnd damit ſie ſich derſelben annehmen/ N. defendirn vnnd liti aſſiſtirn möchten/ iſt jre hohe nottuꝛfft jhnen ſolches alles anzukündigen/ vnd denunciren zulaſſen. So iſt demnach ꝛc. wieder ꝛc. Citation vnd ladung ſuper denunciatione litis vt liti aſſiſtant & defendant gnedig erkennen vnnd mitzutheilen ꝛc.

Wann dañ ſolches alles ahn jhm ſelbſt war/ vnnd vnverneintlich/ So bitten N. zuerkennē vnd außzuſprechē/ daß beclagte ſchuldig den N. in hangender Rechtfertigung ein hülfflichen beyfall zuthun/ vnd liti zu aſſiſtiren/ dieſelbigen wie recht mit gepührender verantworttūg zu defendirn/ vnd dieſelbige auff ſich zunehmen. Auch allen Gerichtstagen vnd jhren terminen biß nach endlichem Beſchluß vnd vrtheil beyzuwohnen/ mit erſtattung aller biß daher auffgelauffener expens ſchaden vnnd koſten/ ſo jhne derowegen auffzangen/ vnnd noch aufflauffen möchte/ oder was ſonſten deßfals recht ſeyn vnnd gebotten werden möchte ꝛc.

Lis eo tempore, quo omnes exceptiones integrę & ſalue eſſe poſſint, denuncianda. Quolibet tempore denunciari poteſt, dum tamen proprie contra ipſam condemnationem non fiat, *l. ſi rem. 29. ff. de euict. DD. in l. emptor fundi eodem tit.* Hæredibus quoque denunciari poteſt. *l. in executione l. cum ex cauſa de verb. obl.*

1 Principali † denunciato non comparente nihilominus litem proſequi debet. *gloſ. ſing. in l. quod ſi nolit §. ſi mancip. verb. adhibuerit. ff. de ædilit. edict. Bl. in l. 1. C. de permut. Angelus in §. finali Inſtit. de empt. & vendit. gloſ. in l. ſi cum con-*

2 *ſilio. C. de euict.* Denunciatio † fit requirendo & interpellando vt onus defenſionis in ſe aſſumant & exhibendo adhuc effectum vt certiores de omnibus, fieri poſſint, copiā petitionis & libelli, & ad maiorem ſecuritatem authoritate Iudicis hæc fieri debent. *Zaber. in c. iam §. fin. de elect.* Vide *Couarr. libro. 3. variar. reſol. c. 17. num. 8. Albertus de Roſale in l. emptor C. de Euict. per l. ita demum de procurat.* vbi vult quod etiam in cauſa appellationis denunciatio fieri poſſit.

OBSER. LVIII.

In cauſa Spolii vel turbatæ poſſeſſ.

Hochwürdiger Fürſt/ E. F. G. ſeyn mein vnderthenig willige dienſte vngeſparts fleiß jederzeit beuor/ gnediger F. vnd H. als E. F. G. in noch beſtimpter an dieſem hochlöblichen Cammergericht eingefürter vnd ſchwebender ſachen/ durch deren daſelbſtē beſtalten beſonderbarn Gerichtlichen Anwalten B. D. K. ꝛc. etliche S. vnd hinc inde mehrertheils extraiudicialiter fürgeloffene handlungen mir dieſe Tage zukommen laſſen/ hab ich dieſelbige mit erſt für die hand genommē/ durchleſen/ bewogen/ vnd gefunden/ daß die S. Vormündere in Namen jrer Pflegkinder vñ Töchteren actionem turbatæ poſſeſſionis, vel potius ſpolij, wider E. F. G. inſtituirt/ vñ angeſtalt/ zu deren Obſig vnd erhaltung in Rechtē gnugſam/ daß die Clägere allein zwey extrema, nempe poſſeſſionem & deiectionem beweiſen vñ darthun mögē/ ita vt ſufficiat agētes duntaxat probare antiquiorem ſeu priorē poſſeſſionem. So iſt auch dieſe klag für andern dermaſſen priuilegirt angeſehē/ vnd begünſtiget/ daß exceptiones concernētes proprietatem oder dergleichē nicht bald admittirt vñ zugelaſſen/ ſondern die entſetzte in odiū Spoliantis vor allen dingē reſtituirt/ vnd in vorigen ſtand geſetzt werdē ſollen. Dergeſtalt/ das auch die Rechte vnd deren Lerer ſagen vnd wöllen/ daß die Reconuentiones vnd gegenklagen diß orts nit ſtatt haben/ Nam ſi actor poſſeſſorio recuperandæ agat, & reus reconuenire velit petitorio, nō admittitur reconuentio. Cauſa enim Spoliationis priuilegiata eſt, & primo expediri debet, quod vſq; adeo procedit, etiamſi ſpoliatus non ſolum agat ad reſtitutionem rei ablatæ, ſed etiam ad fructus extantes, &c.

Wie dann clagende Vormünder ſolches alles in angeſpunnener klag/vermög deren angeheffter ſchließlicher bitt coniunctim begert/darzu zu eingang derſelben ſolenniter proteſtando außbedingt/ daß ſie dardurch das petitorium nicht eingeführt/noch von dem poſſeſſorio gewichen/Sonder demſelbigẽ anhangen/ vnd das allein damit colorirt vnd illuſtrirt haben wollen/ alſo daß man ſich mit hellen vnd offnen Augen wol vmbſehẽ mag/ wie man in angenomener zeit mit beſtandt vñ beyfall Rechtens handels/vñ gebettene reſtitutionem cum fructibus perceptis & percipiendis, excipiendo atq; defendendo aufhalten vnd verhindern wölle. Inſonderheit da die eingezogene ſtück nit zumahl M. Lehen / noch in deßhalben beſagender inueſtitur begriffen ſeyn ſollen / (als ex aduerſo angedeutet.) Quod enim inueſtitura non dicit, neque nos dicere debemus. Et in materia feudali ſemper recurrendum ad tenorem inueſtituræ, qui oſtendit vim contractus &c. Vmb ſo viel deſtomehr / daß die S. von W. auch andere mehr Lehen/ ſo von andern Herꝛſchafften herrühren/ ingehabt vnnd beſeſſen/ alſo das die præſumptiones ſo ſich für die Lehenſchafft erzegen diß Orths zurück fallen / vnnd weichens halben ſeyn müſſen. Præſumtio enim cedit veritati.

Zu dem/ſo ſeyn die pertinentiæ nicht einerley art vnd eigenſchafft / ſondern etliche proximæ, etliche remotæ. Die proximæ kundten gleichwol mit den Lehen gemeint / vnnd darzem gezogen werden. Maxime vbi dubitatur de latitudine prædiorum feudalium, & tota tunc præſumi feudalia, & eiuſdem qualitatis, vbi nullæ apparent notæ diuerſitatis. Accedit quando maior pars prædiorum eſt feudalis, reliqua feudalia præſumantur, aber nicht die remotæ, alſo das jenige ſo deßhalben viel ſagen vnd ſich berühmlichen verlauten laſſen / vnnd deſſen genieſſen ſolches zu beweiſen / vnnd der gepühr außfündig zumachen / in allwege obligirn will. Cum alleganti incumbat probandi onus, Et quod quis non probat nec habere cenſetur. Alß aber G. F. vnnd H. ſolche S. vnd dem Herꝛn Ertzbiſchoffen vnd Churf. zu M. heimgefallene Lehengütter/ahn E. F. G. vermittelſt vorgelauffener vergleichung / vnnd getroffenen Kauffs / alſo titulo oneroſo kommen vnd gerathen / vnnd zu Recht verſehen / quod euictio ex quacunque cauſa oneroſa habeat locum, ita vt venditor, vel traditor ex natura contractus de euictione teneatur. Derwegen dann E. F. G. höchſtermelten Churfürſten/ ad aſſiſtendum & defendendum litem denunciiren / auch Ladung ſuper litis denunciatione begeren/ vnd dann deren Copey D. L. W. alß Churfürſtlichen Anwaldt zuſtellen laſſen können.

Dieweil dann jhre Churf. G. ſo wol auß jetztbeſtimpten Rechtsgründen / als andern gnedigen vertrawlichen zuneigungen / vnd behertzlichen Correſpondentz/ E. F. G. billich gewogen / auch dieſelbe nicht allein jnner / ſonder auch auſſerhalb Rechtens/ der gepühr zu vertretten ſchuldig vnnd verbunden erkennen / werden jhre Churf. G. zweifels frey ohn allen vmbſchweiff / auffhalt / oder verurſachung vieler aufzüglichen gegenhandlungen / vnnd vergebenlicher ſubmiſſionen in puncto denuntiationis litis, ſich für ſich ſelbſt in Sachen einlaſſen/vnnd dieſelbige coniunctis viribus mit E. F. G. treiben vnd außvben laſſen.

So iſt nicht allein in allgemeinen beſchriebenen Rechten / ſonder auch in vſibus feudorum richtig vnnd außfündig/ daß der Lehenherꝛ dem Vaſallo vnnd Lehenmann / der Lehenſtück vnd Güter ledige poſſeſſion einreumen vnd vberlaſſen ſol. Dominus enim tenetur Vaſallo liberam & vacuam poſſeſſionẽ tradere. Sed traditio eſt facti, facta autem non præſumunt̃ niſi probentur. Vñ möcht ſolche aſſiſtentz vnnd defenſio ex parte Rom. Archiepiſcopi M. deſto füglicher beſchehen/ beuorab da kein Spolium auff dieſer ſeiten geſtanden/ noch vom gegentheil bewieſen/ ſonder neben anderem per modum defenſionis & eliſionis vmbſtendiglich angezeigt werden ſolt.

1. Daß nach abſterben deß S. von W. die Mann- vnd Stamlehen aperirt / vnd geöffnet / vnnd dem eigenthumbs Herrn wider fellig / alſo die Nutzbarkeit mit dem eigenthumb bey dem Herrn Churf. zu M. Conſolidirt vnnd bekleiben werden / zum rechten gezogen.

2. Alſo daß in anſehung dieſer Conſolidation / vnd bekleibung vnd beyder daher geurſachter vnd angefallner Herrlichkeiten / der Vormünder Pflegkindern keiner poſſeſſion neque actu neque habitu geſtendig. Et fruſtrà allegatur poſſeſſio quæ nullum operatur Iuris effectum.

3. Zu dē ſo hat obangeregte Regel / quod ſpoliatus ante omnia reſtitui debeat nit ſtatt / vbi eſt vniuerſalis præſumptio contra agentes poſſeſſorio recuperandæ, ſi iniuſtè occupauerint; & de iniuſtitia cōſtet. *c. ad decimas de reſtit. ſpol. in 6.*

4. Facit quod ſiquis habet ciuilem poſſeſſionem poteſt cōtinuare naturalem & reſiſtentem vi repellere, cum nemini videatur iniuriam facere, qui ſuo iure vtitur. *l. factum cuique 155. de R. I.*

5. Accedit, quod ſi Dominus proprietatis ſpoliet Vaſallum, quòd nōn poſſit agere de ſpoliatione ad reſtitutionem, quia hoc caſu permiſſa videtur ſpoliatio. Per aſſertionem enim ſpoliati conſtat rem eſſe ſpoliatoris: allegando ſiquidem feudum dicit proprietatem eſſe alterius. Adiuta communia ſeſe deſuper referendo.

Wie dann ſolches alles neben andern adminiculis vnnd vmbſtenden zu ſeiner zeit auſſerhalb ohnnötiger vndertheniger erinnerung außgeführt / vnd mit Rechts allegationibus vnderſchiedlich vnnd in ſpecie gehaufft werden kann. Welches dann E. F. G. meinem jüngſt vnderthenigen verſprechen nach vnangezeigt nicht laſſen / vnd mich zu derſelbigen F. G. jederzeit in vnderthenigkeit befehln wöllen. Datum Sp. den 10. Nouemb. Anno 90.

OBSER. LIX.

Supplicatio pro Mandato pœnali ſine clauſula. Der K. P. vnd anderer der Augſpurgiſchen Confeſſion verwandten deß Raths zu A. *Exhib. 25. Febr. Anno 83. contra* Pfleger / Bürgerm. vnd ander deß Raths daſelbſt betreffendt das *Calendarium Gregorianum.*

SVMMARIA.

1 *Calendarium Gregorianum non ſolum reſpicit ordinationem mere politicam, ſed introducit etiam feſtorum ordinationem.*
2 *Paris in parem nullum Imperium.*
3 *Eccleſiaſtica Iuriſd. in Imperio ſuſpēſa eſt.*
4 *Potius Principalis intentio, quæ politica eſt, ſpectanda quam cohærens.*

Quinto Ianuarij Anno 83. in gebottenem Rath zu A. Ducis B. ſchreiben / vmb annemung deß Newen Calenders abgeleſen / Sey Epiſcopo A. dergleichen ſchreiben zukommen / der ſich aber weil die Sach bedencklich / entſchuldiget / ſehe jhn vor gut ahn / mit anſtellung des Newen Calenders noch diß Jahr einzuhaltē / Ideo Senatus beſchloſſen / B. auch alſo beantworten / warumb wolten ſie den Calender maioribus votis den Evangeliſchen zubſchwerung annemen / der doch à Statib. & Camera noch nit approbrit. Eſt etiā cauſa Eccleſiaſtica betreffend Kirchenordnung / vnd Ceremonien / würde alle Feſte mit ergernuß vnd trennung vmb 10. Tag verendert. Pontifex auch ſich dieſes Calenders anderer geſtalt nicht als einer Kirchenordnung angemaſt. Es ſollē beyder Religion Reichsſtätt / friedlich beyeinander leben / kein theil deß andern Kirchenordenung abthun / maior pars ciuiū Evangeliſch / jnē bedencklich an den Evangeliſchen Ständen / in gewiſſens ſachē ein præiudiciū zumachen / auch noch newlich Senatus von einem vornemen Evangeliſchen Standt darmit nit zueylen gewarnet / dieſes ſtracks dem Religionfrieden zuwider / möge vigore *Ord. p. 2. t. 23.* ſine clauſula mandirt werdē / quo quid fecerint Evangelicæ Eccleſiæ, fecerint lege permittente, petunt Senatui ſine clauſula zu mandirn / mit anordnung deß Newen Calenders vnd volnziehung jhrs decreto, ſo beſörglich ohne weiterung nicht geſchehen mögen in Rath zuſtehn / donec aliud per Status decernatur, vel Evangelici Status de eo conueniant, cum annexa citatione ad docendum de paritione.

D. L.

D.L.D.R. Hic ſubijciebatur. Extract.
Supplicationis der verordneten Evange-
liſchen Kirchē Räthe ahn Senatum A. fe-
re eiuſdem tenoris cum præced. Iſt mit
vbergeben.

Iuſper hoc addebatur, daß in anne-
mung deß Newē Calenders groſſe vnord-
nung vnd Confuſion der Kirchen / erfol-
gen würde ꝛc. Exemplum allegant B. qui
cum Epiſcopus P. Calendarium illud
ſuſcipiendum mandaſſet, ad euitandos
motus & ataxiæ, hanc rem in commu-
nem conuentū reiecerunt. Idem igitur
à ſenatu ſuo petierunt, vt fieret A. Daß
ſie von jhrer Kirchenordnung vñ haltung
der Feſten biß dahin nicht abweichen kön-
nen / wie dann auch vigore deß Religion-
friedens hierinn propter defectum Iuriſ-
dictionis ein theil dem andern weder maß
noch Ordnung zugeben habe ꝛc. prote-
ſtando &c.

*Decretum Senatus A. 19. Ianuarii Anno
83.* Iſt mit vbergeben.

SVpplicantes haben vnweißlich / zuviel
vnbedachtlich / vermeſſen / vñ vnverant-
wortlich gehandelt / bevorab weil Senatus
in diſem puncto, welchen die Augſp. Con-
feß. Lehrer ſelbſt pro indifferenti halten /
aber in politicis ein neceſſarium iſt / auff
vorgehende zeitliche berathſchlagũg / auß
lauter Politiſchen vñ keiner andern vrſa-
chē / allein den Ceremonien zum beſten ſich
der Jar vñ Wochenmarck halben / mit den
benachbarten zuvergleichen / vnd dadurch
gemeiner Statt höchſtem nachtheil zu-
verhütē / ſonderlich der Nahrung täglichē
zufuhr vnnd notturfft halben ꝛc. Sollen
bey jhren Bürgerlichen Eyden Suppli-
cantes nomina ediren / wöllen obedien-
tibus parciren, contra reliquos pœnam
reſeruiren.

Extract ſchreiben der Herrn Kirchēpröbſt
zu A. ahn der L. abgangen. Iſt
mit vbergeben.

DIeſen Tag ſchreibet D. Andreas
G. auß C. ahn einen ſeiner ver-
trawten guter Freundt anhero
wie folgt. Mit dem Newen Calender iſts
narrenwerck / Es haben denſelben die Key.
Maieſt. Chur vnd Fürſten / bey jüngſtem
Reichßtag auff deß Bapſts begehren den
nicht halten noch ahnnemen wöllen / der-
halben mich wunder nimpt / daß ein Freye
Reichsſtatt ſich damit ſo hoch bekümert /
vñ halt ichs darfür / man kündte niemandt
darzu zwingen / Sondern einem jeden wz
er für ein Calender brauchen wolte / frey
laſſen. Wann aber ein durchaußgehende
gleichnuß im Reich man anrichten wolte /
müſte ſolches mit vorwiſſen Cæſaris &
Statuum geſchehen ꝛc. Hæc ille.

Sequuntur vota.

D. B. Videtur quidem eſſe res mere
politica, ita vt ex plurium Senatorum
A. votis facultas ipſis ſit ſtatuendi, vt
recipiatur Gregor. Calendarium. Ve-
rum propter grauamina inde euenien-
tia & negotij huius qualitatem procli-
uior ſum ad decernendos proceſſus. 1.
Moueor quod Senatus per decretum
latū ratione Iuriſdictionis videtur nul-
litatem commiſiſſe: cum illud † Calen- 1
darium non ſolum reſpiciat ordinatio-
nem mere politicam, ſed introducat
aliam quoque in ſacris feſtis ordinatio-
nem per totum orbem Chriſtianā ob-
ſeruandam, id quod conſtat auß deß
Bapſts Außſchreiben hierbey gelegt vnd
litera E. notirt / vnde colligitur Papam
obſeruantiam illius Calendarij ratione
Iuriſdictionis ſuæ Eccleſiaſticæ ſingulis
mandare. At conſtat ex pacif. Relig. §.
Nach dem aber ꝛc. daß in Reichſtätten da
beyde Religiō herbracht / jedertheil den an-
dern / bey ſeinen gebräuchē vñ Ceremonijē /
vñ allen andern rühig vnd friedlich bleibē
laſſen ſol. Hinc infero. Patem † in parē 2
non habuiſſe imperium, & maiorem
partem laboraſſe defectu Iuriſdict. Et
quia conſequenter hoc negotiū aliquo
modo etiā Religionis Auguſtanę Con-
feſſionis ritus & cæremonias Eccleſiæ
concernit, ideo puto Mandatum ſine
clauſula quoq; decerni poſſe, cum non
raro eiuſmodi Mandata ſine clauſula
auff den Religionfrieden etiam ſoleant
decerni. Præiudicia in cauſa *A. contra
G. & O. contra B.* tertij Mandati auff den
Religionfrieden. Et placuit per maiora
vota huiuſmodi Mandata ſine clauſula

auff den Religionfrieden decerni poſſe, ſi huiuſmodi Mandata principaliter petantur, & citatio tantum acceſſorie. *Gail. 1. d. p. c. 51.*

2. Mouet me magnum præiudicium quod inferri poteſt cõſequenter cæteris Auguſt. Confeſ. aſſeclis; taceo confuſionem rituum & temporum in feſtis ſacris celebrandis hactenus à tempore immemoriali obſeruatorũ, ita vt Senatus nimis præcipitanter, tanq̃ ſtudioſus nouitatis alicuius videtur proceſſiſſe, & cõſultius videretur egiſſe, ſi priori decreto, quod Epiſcopo dederunt inhæſiſſet. Ad decernend. etiam me mouet, tumultus ex iſta mutatione feſtorũ in ciuitate metuendus, quem etiam allegant Supplicãtes, hoc addito, q̃ maior pars Euangelicorũ eſt & triplo ſuperet pontificios. Ideo quia nec Status Imperij illud Calendarium approbarint, ſed diſtulerint illud negotium. Nec etiam Cam. quemadmodũ etiam quidã Germaniæ Epiſcopi illud ſuſcipere detrectant. Merito igitur ſine clauſula Mandati poteſt, vt ad tẽpus (quod etiã Supplicantes petunt) donec ab Imperio cõmuniter approbetur Calend. obſeruatio remoretur. Quo etiã tendit Gailij iudicium.

D. M. Zu A. wirdt beyderley Religion geduldet vnd geleret / vnnd da ſol vermög deß Religionfrieden kein theil vom andern moleſtirt werden. Igitur quia contrariũ ſit, merito Mandatũ ſine clauſula Ord. Cam. diſponẽte *t. 23. p. 2.* decerni poteſt. 1. Quia Pontifex ſuum Calend. d. Apoſtolica plenitudine, & data ſibi à Domino auctoritate vbiq; locorũ in vſum recipi cupit propter diuinitus iniunctum ſibi paſtorale officiũ, cuius authoritatẽ oues A. non agnoſcunt, nec eius vocem audire volunt. 2. Pontifex aſſerit Concil. Trid. hanc curam Breuiarij, decreto ſuo ad auctoritatem Pontif. retuliſſe, q̃ Concil. A. Confeſ. Primates nõ agnoſcunt. 3. Quia Pontif. ſtatuit & pręcipit, Imp. & cæteris P. p. & Reb. publicis ſine cunctis excuſationibus, vt Calend. recipiãt, & à ſuis illud obſeruari curarẽt, quã autoritatẽ Pontifici, Cam. quæ Imperij Iuriſdict. & pacif. Relig. tuetur, cõcedere nequit. 4. Quia Pontif. ideo vt in celebratione feſtorum inter Chriſtianos cõcordia ſeruetur, ſe Breuiariũ hoc introduxiſſe quoq; aſſerit, & ſic ſit negotium Eccleſiaſticũ. Verum † Eccleſia- 3
ſtica Iuriſd. in Imperio ſuſpenſa eſt 5. Senatui A. non licet illius loci Auguſt. Confeſ. Eccleſias von jren Ordnungen in celebrandis feſtiuitatib. & citra Imperij & Statuum approbationẽ præuiã mutare, minisque compellere. Sonſt möcht auch der Rath zu S. W. vñ F. auch die Pfäffiſchen in jren Stätten zwingen / dz ſie jhre alte Ceremonias verlieſſen / vñ den jhrigen (Augſp. Confeſ. ſcilicet Ceremonien) anhingen. Quod vero tranquillitate Imperij admodũ foret periculoſum. 6. Quia particularis illa mutatio magnã in Imperio confuſionẽ creare poſſet. Computatio quoq; fatalium appellationis nobis incerta foret, ſi Notarij forſitan in annotandis dieb. appellationum alij Gregorianum, cæteri hactenus obſeruatum, ſequerentur Calendar. nec tamen eius expreſſam in Inſtrumẽtis mentionẽ facerent. Nec vero, ſi præſertim Calend. illud in proximis Comitijs (vt Gail ſcribit,) repulſam tulit, an Cameræ eiusq; Cancellariæ A. alijsq; Notarijs integrum ſit, vt propria authoritate ſecundum nouum Calend. Indictiones, Imperij annos, citationum terminos & executiones iam tranſſumant & mutent citra authoritatẽ Cæſaris & Statuum, ſequẽdo vocem Pontificis, cui in nos nulla competit Iuriſdictio. Ergo decerno.

D. von W. Videntur in legitimo Senatu maioris partis Senatorũ Auguſt. verſari, & ſtante libertate vtriuſq; Religionis in vna ciuitate, alioquin nunquã Senatũ in libera ciuitate fieri, aut exceptione & cõtradictione liberari poſſet. Senatus vero auctoritas non ex cõmunitate plebis, ſed Senatorũ votis colligitur: populus enim omnem poteſtatẽ in Senatum trãſtulit, ſibiq; in principis locum elegit. Et ſi fateor in hac notatione periculum non defuturum, nullum tamen tam enorme eſſe video,

deo, vt contra Senatus Imperialis ciuitatis conſultum Mandatum ſine clauſula decerni poſſit. Non hic feſta mutantur ſed transferuntur, & dies corriguntur, q. nihil ad Subſtantiam exercitii Religionis facit. Ex Religionis pace Mandata ſine clauſula ſimpliciter per viſitation abſcheid Anno 79. prohibita ſunt, niſi concurrant die 4. Fälle/ quos tamẽ hic nõ video. Itẽ, mã mus die principal intentiõ, q̃ politica eſt, mehr anſehẽ/ dann daß cohærens, etiamſi maioris ſit valoris *l. ſi in empt. C. de contrah. empt. l. 2. C. de reſc. vend. vbi Pinnil. p. 2. n. 1. c. 2.* reliqua valde ridicula. Placeret tamen daß die Sach durch glimpffliche weg auff einẽ Reichstage verwieſen würde. Quod ſupeſt refutare quidem conantur D. B. & D. M. vota, ſed quantum obiter perluſtraui, fruſtra & minus ſolide.

D. B. Cũ pręſumptio pro Magiſtratu, placeret ad Senatũ Auguſt. pro cauſę hui' informatione literas dare, vigore reſcripti recẽtis Imperii Año &c. 82. in pleno prætecti. Verũ ſi diſpiciatur, an Supplicantiũ narrata ſufficiãt ad petitos proceſſus obtinendos vel non, nõ poſſum negare, ſiue politicã, ſiue Religionis hãc Calendarii cauſam appellem' (modo omnis tenere debeat) neminẽ ligare, niſi ſuos, q̃bus Papa forſan mãdauit, aut ordinationẽ illã noui Calendarii p Imperii Electores, & Imperii Status approbatã, omnib. Imperii Subditis obſeruãda publice fuerit mandatũ taceo innumeras difficultates & confuſionẽ in negotiis politicis. Quapropter nõ inique facere Auguſt. Cõfeſſ. Senatores & Ciues videntur, ſi hoc Calendariũ obſeruandum ſibi imponi recuſant, & ideo vt Senatus à propoſito, donec ab Imperio approbetur, diſtat, petunt.

Sed quia expreſſe petitur Mandatũ ſine clauſula ex *ord. p. 2. t. 23.* Illorum .a. nihil in libello ſupplici narrat, ſed tantũ cauſam hanc pacificationis cõtrariã eſſe aſſerit, & ideo à præcepto, ſecundũ dictũ Ordinem inchoari poſſe. Prætereà Senatus Auguſt. non alia ex cauſa, q̃ neceſſitare jhrer Bürgerſchafft höchſten Schaden zu verhüten/ inſtituit obſeruationẽ noui Calendarii. (Et licet quidã Auguſtanæ Confeſſ. Ciues p impoſitã huius Calendarii obſeruationẽ, tanquã à peregrino Magiſtratu factam, in ſuis Cæremoniis ſe turbari dicãt, licuit beneficio appellationis vti, quod quia hic non factũ eſt, inepte mandatum auff dẽ Religionfriedẽ petunt:) Sed quoniam in memoriali ex viſitat. Año 79. §. Ferners bey habetur, quod Mandata pacis Religion. adęquantur Mandatis ſuper tracta pace, quæ non niſi cum clauſula decernũtur, cenſerem ex ſupra relatis rationibus, ſi non pro informatione ad Senatum ſcribendum videbitur, tandẽ Mandatum ſine clauſula decernẽdum.

Decretum in Conſilio 28. Febr. Anno &c. 83. Sed poſtea in Camera fuit refutatum.

N. Circa §. *famoſum*. Dieweil aber etliche. &c. pacif. Relig. Anno 55. promulgatę, quæritur An Cam. habeat Iuriſdictionẽ cognoſcendi, ſi lis eſt, von wegen der entwendten geiſtlichen Gütern/. Et deciſum fuit in Camera, So jemãdt klagt/ der nicht im Standt iſt deß Reichs/ quod Camera non habeat Iuriſdictionem, vt fuit diſputatum in pleno Senatu H. contra H. vbi Actores Clerici non fuerunt ein Standt deß Reichs. Sic etiam fuit obſeruatum in cauſa inter Charthuſen zu E. cõtra S. Seyndt Proceß caſſirt worden/ quia Carthuſiæ Actor non fuit Status Imperii. Si enim Actor eſt ein Standt deß Reichs, q tunc habeat Iuriſdictionẽ. Ita concluſum in cauſa Biſchoff zu B. contra Hertzog Jörg F. Marggraffen zu B. das Cloſter K. betreffendt.

OBSER. LX.

Supplicatio pro Mandato Pœnali auff den Religionfrieden. H. L. von M. *contra* W.

SVMMARIA.

1 *Qui habet Iuriſdictionem in criminalibus, non poteſt dici omnimodam habere Iuriſdictionem.*

2 *Non ſunt vere Subditi, ſuper quibus tantum eſt poteſtas gladii.*

3 *Mandatum non decernendum, in quo cauſa principali ſit præiudicium, niſi cum clauſula.*

4 *Vigore conſtitutionis Relig. in alieno Territorio inuiſo ſupremo Domino illa Religio introduci, ſicque Supplicanti in tuenda illa nouella poſſeſſione in dicta conſtitutione ſuccurri non debet, cum ea nō ſit conformis diſpoſitioni conſtitutionis.*

5 Freiſzliche Obrigkeit *nō tribuit vllam Iuriſdictionem in perſonalibus, niſi in certis caſibus delictorum.*

6 *Mandatum pœnale in Conſtitutione Religionis non decernitur, cuius etiam contrarium probatur. numero 9.*

7 *Contra officium Iudicis concedere id, quod ſtatim ab ipſo caſſandum eſt.*

8 *Minimus apex cauſam mutat.*

10 *Decerni poteſt Mandatum de relaxando & reſtituendo, ſi poſt decretam Citationē ſuper fracta pace cum annexo Mandato de relaxando & reſtituendo impetrans ex vno eodem facto pro eo ex capite* der vier Fällen *ſupplicet.*

11 *Ex diuerſis non fit bona illatio, & á particularibus ad vniuerſale argumentari non licet.*

12 *Nemo jus gladii, & Iuriſdictionē, niſi in ſuo Territorio regulariter exercet.*

13 *Nobiles quidam etiam in Ducatu Franconiæ comprehenduntur ſub Conſtitutione pacif. Religionis, ſicut Status Imperii, eo quod immediate cum ſuis Subditis Romano Imperio ſint ſubiecti, ex quibus eſt Supplicans, ſecus in Nobilibus Bauariæ. & num. 15.*

14 *Nouum non eſt, vt quis in alterius Territorio Subditos habeat & ſepe aſſerat* die Freiſzlichē Obrigkeit.

16 *Imperium vel Status imperii, vt qui ſunt in prædicamento Relationis intelligi non poſſunt ſine Subditis, vt nec Imperii Nobilitas.*

17 *Vno contrario cognito, alterum quoque cognoſcitur.*

18 *Mens cōſtit. ſuper pacificatione Relig. ea eſt, vt ſalua pax ſit conſcientiæ omnibus in Imperio tam Subditis quam Magiſtratib.*

19 *In Subditorum libera facultate eſt, cum ob Religionem emigrare velint etiam ſecundum Confeſsionem Auguſtanam.*

HOchwürdiger ꝛc. E. f. G. bringt Anw. deß Edlen vñ Veſten H. L. von M. vnderthenig Supplicierend vor vnd ahn / wiewol nicht allein kunth vnnd offenbar / notoriſch vnd vnwiderſprechlichen Rechtens / ſondern auch in deß H. Reichs Conſtitution vnd abſchieden / zuforderſt aber in der Cōſtitution deß hochbeteurten Religionfriedens / vñ anderm auch heilſamlich / nothwendig vñ wohl verſehen / daß keiner waß Sandts / Würden / vñ Weſens der ſeye / den andern / noch deſſelben Vnderthanē / zu ſeiner Religion tringē / abpracticieren / oder wieder jhre Obrigkeit in Schutz vnd Schirm nemē / noch verthedigen in keinen wege / ſondern jeder Standt vnd deſſelben Vnderthanen bey jhrer Religion richtig gelaſſen werden ſollen / vñ dann darneben auch vnlaugbar / vnd mit alten vñ newen Lehnbrieffen / Kauffbrieffen / vnd Erbregiſtern wie auß etlichen derſelben fidimirten beyliegenden Copiis mit A.B.C.D. E. F. ſignirt mit erbietten die Original auff beger / ſelbſt vor zuweiſſen / zu beſcheinen / vñ zum vberfluß mit genugen Kundſchafftē zu beſcheinen / vñ darzuthū. N. N. in W. Ampt gelegē / mit Erbhuldigung Vogtheilichen ober / vnd vnder Gerechtigkeit / allem Gebote / Verbott / vñ allen derſelbē anhangendē Gerechtigkeitē obgedachtē meinen Principaln / deren von M. einig vnd allein zuſtändig / weſſen die vorigē inhaber / alß das Geſchlecht die vō M. V. von M. Ritter meines Vatter ſeligē / vñ jetzo mein Principal ſelbſt / jeder in rüwiger Poſſeſſion vel quaſi geweſen / vnd noch auch jhre Vnderthanē daſelbſt in gedachtē V. zu der Augſp. Confeſſions Religion / zu welcher ſie ſich auch bekerth geweſen vnd darbey erhalten / volgender Moleſtation außgeſcheiden. Deſſen aber alles vnerwogen / hat Herr J. Biſchoff W. dem allem zuwieder auff den 12. Martii Año 86. angeregte ſolche meines Principals Vnderthanen / Vor Jhrer F. G. Geiſtliche Rath vñ Reformatores nach W. fordern laſſen / die auch auß Forcht erſchienen / welchen ſo baldt vorgehalten / daß ſie auß beuelch jhres Herrn Biſchoffen ꝛc.

ſen von jhrer Religion abſtehen/ vnnd ſich zu N. Religion begeben ſolten/ Deſſen ſie ſich aber auffgehalten mit vorwendung jhrer entſchuldigung darfür vnderthenig gebetten/ als ſie auch zum dritten vor gefordert vnnd nicht weichen wöllen/ ſeyndt ſie darüber inn Turn gelegt/ doch nicht lang/ ſondern allein etliche Stundt darinn enthalten/ vnnd weil ſie bey jhrer Religion beſtändig verharret/ widerumb von Sätte gelaſſen worden/ dabey ſie in mitteiſt deßhalben vnangefochten blieben/ biß nechſt verſchienen 22. Aprilis zuſtehenden Jahrs/ der hochwürdige Biſchoff ſelbſt nach W. gelangt/ die arme einfaltige Leutte abermahl inn jhrer Perſon vor fordern laſſen/ ſelbſten nicht weniger dann zuvor beſchehen/ Sie ad defectionem vnnd zu Jhrer F. G. Religion vermahnet. Alß ſie auch nachmahls darfür gebetten/ ſich auff jhren Junckern/ alß jhr ordenlich Obrigkeit/ deren ſie gelobt vnnd geſchworen/ beruffen/ mit höchſter betrawung er ſie bezwungen/ ſie müſten ſeiner F. G. Religion werden/ was gleich der von M. darzu ſagte/ Dann derſelbig nicht mehr dann ein wenig Pfenningzinß vnnd anders dergleichen ahn dieſen ohrt hette/ darumb ſie auch nicht ſeine Vnderthanen/ ſondern bloſſe Zinßleuth/ Jhre F. G. aber wehre jhre rechte Obrigkeit/ deren ſie zugehorſamen ſchuldig/ Sonderlich dieweil ſein Fürſtliche G. ſolches inn der Perſohn ſelbſt gethan/ ſeyndt ſie/ die ſchlechte/ erſchrockene/ Bawersleuthe/ auſſerhalb deß Schloſſes dahin bewegt worden/ daß ſie/ vnbedacht Jhrer Eydt vnnd Pflichten/ darmit Sie jhren Junckern/ vnnd nicht dem H. B. verwandt/ welches jhnen auch nicht vnwiſſendt geweſſen/ auß lauter Forcht nothwendiglich ahngelobt/ auff künfftigen Pfingſtag wieder jhre natürliche von Gott vorgeſetzte Obrigkeit/ vnnd eigen gewiſſen/ zu vielernantes Biſchoffs Religion zubegeben/ auch gewißlich auff dieſelbige Zeit/ mit waß vnfuge es geſchehen/ nicht länger vnangefochten bleiben. Wann aber ebenmeſſig ahngezogen deß Heiligen Reichs Religionfrieden circa finem Ibi wir befehlen auch hiermitt ec. verordnet vnnd bevohlen/ daß Cammerrichter ec. verholffen ſeyn ſollen ec.

Demnach gelangt ahn E. F. G. ahnſtatt ernelts meines Principals vnderthenige hochvleiſige Bitte/ weil derſelben vnnd deſſen Vnderthanen/ wieder offt angezogenen Religionfrieden/ obgedachter maſſen allbereit beſchwert/ vnnd ſich/ ſonderlich die arme Vnderthanen/ weitter thätliche Handelung deröhalben zubefahren gedachten/ meine Principaln zu erhaltung ſeiner Ober- vnnd Gerechtigkeit auch ſchuldiger Schutzüg der Vnderthanen/ wieder H. B. ec. ein Scharpff peenal Mandat gnedig zuerkennen vnd mitzutheilen/ vnnd Jhrer F. G. darinn bey einer namhafften anſehnlichen Pen/ ernſtlich zugebietten vnnd aufflzulegen/ ſich dergleichen Fürhabens hinfüro zuenthalten/ darvon abzuſtehn/ vnnd Anwaldts Principals Vnderthanen zu W. bey jhrer bekandten Religion rühig laſſen/ Vnnd darvon inn keinen Weg abzutringen oder abwendig zumachen/ alles inn gemeiner/ beſter/ beſtendiger Form. Hierneben ec. cauens de rato & Mandato.

Votum Domini Referentis ab E.

Petitos proceſſus ſuper Conſtitutione deß Religionfriedens/ non video cur decernere non poſſim, cum omnia eius adſint requiſita, ſcilicet quod & Actor & Reus immediate Imperio ſubſint, inſuper & turbatio allegetur, Subditoſque illos per multum temporis in poſſeſſione exercitii eiuſdem Religionis fuiſſe, quo caſu alter turbare per dictam Conſtitutionem phibetur &c. verſ. vnd damit ſolchen Frieden verbo Rühiglich vnnd Friedlich bleiben laſſen/ quæ verba, quod merum ſignificent poſſeſſorium, nemo eſt qui non videat. Neq; me mouet, quod ſcilicet poſſeſſio talis requirat, cuius ante

dictā Conſt-

dictã Conſtiturionẽ de Año 55. fuerint &c. maxime in Nobilib. im̃ediate Imperio ſubiectis, & ciuitatib. liberis. Nã hæc verba Conſtitutionis dicere magis quam apertius eſt. Cum igitur iam nõ diſtinguã, quare nos tam ardua debeamus, nõ video, maxime cum verba Cõſtitutionis tam clara ſunt, quam clarus ſplendor Solis. Nam §. vnd an ſolchem Frieden ec. expreſſe ponitur. In ſolchen Fällen ſollẽ die freye Ritterſchafft welche ohne mittel der Käyſerlichen Maieſtatt vnderworffen/ auch begriffen ſeyn/ alſo vnnd dergeſtalt. Sic & aperta verba in dictis §§. Vnnd damit ſolcher Friede & §. §. Damit auch vbi. Vnnd nach dem alſo auffrichten mögen. Item auch auffrichten möchten. Omnino illam diſtinctionem tollunt, & ſi conſequentia verba (vt decet) cum præcedentibus coniungantur, non video cur illud beneficium Nobilibus ſit denegandum, cum expreſſe eis non adimatur. Sed ne actum agam, refero me in ipſiſſimis terminis quoad Ciuitatem liberam (quæ hoc caſu pari paſſu cum Nobilitate immediate ſubiecta ambulat) vt ex contextu dictæ Conſtitutionis videre eſt. §. Vnnd nach dem aber in vielen vnnd Freyen Reichſtätten/ qui mox ſubſequitur ſupra allegatum. §. in ſolchen Fällen ſoll ec. ne præclaro illo & vtiliſſimo præiudicio. G. cõtra A. per maiora in pleno Senatu concluſum eſt, proceſſus vrbi afflictæ (quæ etiam poſt Annum quinquageſimum quintum cum Religionem ſuſceperat) etiã decernendos Sexto Februarii Año &c. Octuageſimo Secundo, ꝓceſſusque emanati de Año Octuageſimo Secundo. Hic quoad Nobiles adeſt præiudicium in cauſa R. contra K. & ad nauſeam diſputatum in cauſa G. contra M. Sed ille ſcrupulus non magni præiudicii quoque eſſe videtur, quod ſcilicet im Kauffbrieff aperte dicitur Epiſcopum eo in loco, die hohe Freißliche Obrigkeit habere, & ſic etiam in mutatione Religionis liberum ei conceſſum eſſe arbitrium. Nam inſuper quod id ad proceſſum vlteriorem pertineat, intereaque Subditi in poſſeſſione exercendi Religionem ſuſceptam manere debent, donec Epiſcopus turbans ſuum titulum probauerit. Et iam dictum obiectum apud me nullius momenti eſt. Quia aperti Iuris, eum † qui habet juriſdictionem in cri- 1
minalibus non poſſe dici omnimodam habere juriſdictionem niſi (quod Deus auertat) gladio ferroque hic in Imperio & aliis terris agendum eſſet. Cum itaque † tales, ſuper quibus poteſtatem 2
gladii tantũ habeat, vere dici non poſſint Subditi. Et Cõſtitutionis beneficio vti nõ poteſt, cũ expreſſe ita in illa diſponat ꝙ is beneficio nõ poſſit vti, wẽ die Vnderthanẽ gehören. §. Es ſoll auch kein Standt den andern noch deſſelben Vnderthanẽ zu ſeiner Religion tringen/ Sed hoc vt dixi ad vlteriorem pertinet proceſſum. Quare ne Ruſtici ea poſſeſſione exercẽdi Religionem, quã iam per multos annos habuerũt de facto deſtituantur, & ne maximum illud incõueniens Nobilibus im̃ediate ſubiectis, & liberis ciuitatibus oriretur, vt ſcilicet priuilegio illius ſaluberrimæ Conſtitutionis priuarentur, & deniq; ſemel obtenta præiudicia in dubium non reuocentur. Puto decernendos eſſe proceſſus. Ita iſt das gebetten Mandatum cum clauſula erkãnth. Et id ob eam cauſam ne Cancellaria propter verba illa Ein ſcharpff pœnal Mandat ſine clauſula illud expediret Saluo. &c.

Votum.

D.G. Ex cõcluſione ſiue petitionib. huius cõcluſionis apparet, Nobilẽ à M. petere Mandatũ ſine clauſula de vlteriꝰ nõ moleſtãdo. Eiuſmodi Mandatum † 3
ꝓpter præiudiciũ quod cauſæ principali adfert (cũ ex eo negotiũ principale ſine vlla cauſæ cognitione decideret) decerni jure nõ poteſt. Ita ꝑ memoriali Conſt. Año &c. 79. §. Ferner iſt bey jetziger Conſtitution, diſerte ꝓhibetur decerni, vbi diſponitur ꝙ Mandata ſuper Conſt. Religionis nõ niſi cum clauſula decerni debeant, ad inſtar Mandatorũ quæ ex Conſt. pacis publicæ emanant, quæ antiquitꝰ ſemꝑ cum clauſula decernĩ

conſueuerunt. Denique cum Pagus W. in alieno videlicet Epiſcopi Herlip. Diſtrictu ac Territorio ſummi Imperii ſitus ſit, expreſſe oportebat narrare Actorem, ipſiusq; Actores ante tranſactionem Paſſauienſem, vel ſaltem ante Conſtitutionem Religionis Anno &c. 55. promulgarum in quieta quaſi poſſeſſione exercitii Auguſt. Cõfeſſ. fuiſſe.
4 Nã † vigore d. Cõſt. vel trãſactionis in alieno Territorio inuiſo ſupremo Domino, illa Religio introduci, hic q; Supplicanti in tuenda illa nouella poſſeſſione ex d. Conſt. ſuccurri non debet, cum ea non ſit conformis diſpoſitioni ſępe nominatæ Cõſtitutionis. Caret enim illo ſubiectali requiſito, quod nimirũ tranſactione Paſſauienſi vel Conſtitutione Religionis tempore prior ſit, quod nomine Supplicationis in ipſa intentione deficeret. Quandoquidẽ igitur tam in narratis, quam in petitione peccatum eſt, Mandatum petitum ſimpliciter denegandũ cenſeo. Idem ſentit D. H.

Votum.

D. B Im Kauffbrieffe litera C. reperit daß Supplicanti das Dorff W. quo in loco facta eſt turbatio cõtra Conſtitutionem Religionis ſampt ſeinen Zinſen/ Zehendē/ Gülden/ Schatzungen vñ Gefällen/ ſampt den Leuthen/ Vogtheyliche vñ andern Obrigkeittẽ/ Gebott/ Verbott Lehenſchafft/ Bueſſen/ Straffen/ benãdt vñ vnbenandt/ nichts außgeſcheiden/ allein zuſtändig: auſſerhalb der Fraißlichen Obrigkeit ſo dem B. angehörig. Sed non video quid Fraißliche Obrigkeit ſolum commune habet cum Conſtitutione Religionis. Quod vero Supplicans ſe & ſuos Anteceſſores vna cum Subditis in dicto loco ſemper fuiſſe dicit in quieta poſſeſſione, vel quaſi exercitii Religionis Auguſtanę, merito etiam in ea tuendus eſt, tantum abeſt vt Mandatum cum clauſula (per quod Epiſcopus haud dubie nihilominus interim in poſſeſſione manet) illi denegari debeat, maxime cum Epiſcopo nullum inde adferatur præiudicium, ſed ſuas exceptiones proponendi ſalua maneat ei poteſtas, propterea petitum Mandatum decernerem. Exiſtimo autem ſic formandum decretum, Iſt das gebetten Mandatum in communi forma erkãnth / idque ideo quia Supplicans ſimpliciter petit. Ein pœnal Mandat, non addito, cum vel ſine clauſula, licet infra ſubiiciat in gemeiner Form

Secunda deputatio.

Votum.

D. B. Neque in narratis, nec in petitione quicquam inuenio, cur denegem proceſſus, Reus Subditos Actoris immediate ſubiectos imperio impedire conatur in Religione in Imperio ſuſcepta, quam quiete multos per Annos profeſſi ſunt libere, & cuius exercitium Supplicanti eiuſque prædeceſſoribus (quorum origo ab Anno 42. in Inueſtituris deducitur) Auctoribus & defenſoribus ſine vlla moleſtatione habuerunt.

Negatur Subditos vlla ratione vel iuramento obſtrictos eſſe vel vnquam fuiſſe Epiſcopo, qui eo loci non niſi Fraißliche Obrigkeit habere, ex literis venditoris dignoſcitur. Id † quod per 5
ſe ſolum, neque Territorium neque Iuriſdictionem vllam in perſonalibus, niſi certis caſibus & cauſis delictorum (quorum incluſio reliquorum omnium excluſionum continet) tribuit. Quare ea ratione ſola, pro Reo in initio proceſſuum decernendorum quid præſumi poſſit non video: niſi ſtatuere velimus Confeſſ. Auguſt. eiuſmodi eſſe crimen, aduerſus quod armari iura gladio vltore prohibeantur, quod quam vere & ſalua Religionis pacificatione publica aſſerere poſſimus non inuenio.

Porro non petitur Mandatum ſine clauſula, ſed in cõmuni forma. Ideo minus denegare poſſum. Nec etiam declaratione opus videtur; quam tamẽ ſi Domini vt ſuperuacuam addere voluerint nõ repugnabo. Pœnæ etiã grauioris adie-

ris adiectio nihil mutat de narratis mãdati, ſed omnib comunis eſt. Saluo &c.

Votum.

D.B. Annexã ineptã Supplicationi petitã cogor, wie gebettẽ/ abzuſchlagen/ Petitur enim ein ſcharpff pœnal Mandat in gewöhnlicher Form/ quod nihil aliud ſapit quam Mandatum in communi forma, quod † fieri nequit in Conſtitutione Religionis.

Votum

D.A. Siquidem ex narratis colligere nequeo, Supplicantem ante emanarã Conſtitutionem Anno &c. 55. in poſſeſſione exercitii Aug. Cõfeſſ. fuiſſe. Imo ex iis ſimulq; editis copiis inueſtiturarum potius contrarium & nouellà poſſeſſio præſumitur. Nec eſt veriſimile cum dictæ inueſtituræ à perſonis Eccleſiaſticis promanarunt, cũ iis quoq; Spiritualitatẽ fuiſſe translatam. Nõ igitur quomodo petiti proceſſus decerni debeant video. Cum eo ipſo inani ſaltem litigio & ſumptibus inutilibus ob futuram caſſationem Mandati grauaretur, & contra officium † judicis eſſe concedere id, quod ſtatim ab ipſo caſſandum foret. Quoad petitionem porro cum vigore memorialis, viſitationũ Mandatum ſuper Conſtitutione Religionis ſaltẽ cum clauſula decerni poſſit. Ex verbis vero petitionis nõ obſcure colligitur, Supplicantem Mandatum ſine clauſula, vel nimis ſtudioſe tam proplexe ad circumueniendum Iudicem petere, ideo ipſi ſimiliter ſubueniendum non cenſeo. Nam etſi memorialia viſitationis proceſſus aliquãdo pro ratione circumſtantiarum concedendos eſſe velint, tamen hic nullam talem inuenio quę me moueat. &c Porro licet nihil in Supplicatione omiſſum videtur, tamen quia ſtudioſe petitio ita formata, vt fraus inde elici poſſit. Ideo denego. Nam ſimplicitate non aſtutia errantibus ſubueniendum: Saluo.

Votum.

D.P. Mandatum petitum ſimpliciter decerno. Non dubito de Iuriſdictione, quia vtraque pars immediate ſubeſt Imperio: Narrata quoque Supplicationis ſuper Conſtitutione Religionis ſatis ſunt qualificata: Non enim nouellà, ſed diuturnà & quieta poſſeſſio vel quaſi exercitii allegatur, quæ ab Anno 42. deducitur, vt apparet ex copiis Inueſtiturarum litera A. In cauſa igitur merito tuendus eſt Supplicans & eius Subditi. Turbationem quoq; narrata ſatis oſtendunt.

Non me mouent verba illa Supplicationis petitioni inſerta ein Scharpff pœnal Mandat. Quod enim hic non intelligat ein Mandatum ſine clauſula verba ſequentia arguunt: Alles in beſter Form, quam communem intelligo ſecundum receſſum viſitationis Anno 79. §. Ferner iſt bey jetzigen, cuius vigore Mandata ſaltem cum clauſula auff den Religionfrieden decerni volunt: & ſtylo huius judicii receptum eſt.

Nec etiam dicta verba inconfœta & inconuenientia ſunt in eiuſmodi Supplicationibus. In ſimili namque cauſa L. contra W. iiſdem verbis petitum eſt. Ein ſcharpff pœnal Mandat/ auff den Religionfrieden in ſolita forma, Vbi iis non obſtantibus ſequens decretum datũ eſt. Iſt das gebetten Mandat cum clauſula auff den Religionfrieden erkanth. Si igitur propter modo allegata verba dictum mandatum iam decernere velimus, nobis ipſimet eſſemus contrarii, contrariaque contra eundem extarẽt præiudicia. Quinimo etiamſi Mandatum ſine clauſula expreſſè petiiſſet Supplicans, quia hic cętera requiſita omnia adſunt; mallem ſub ſequenti forma potius decernere quam denegare. Iſt gebettẽ Mandat doch cum clauſula erkanth. Ita factũ memini in cauſa W. contra P. vbi Mandatum ſine clauſula fuerat petitũ, Verum vnanimis Dominorũ primi Senatus interlocutoriarum votis decretũ cum clauſula 29. Decembris Anno 86. Ideo illorũ ſententiã & nunc, qa nec in petitione, nec in narratis quicq̃ deſidero, appro-

A ro, approbo, qui Mandatum cum clauſula decernendum decreuerunt.

Additio ad votum, D. P. Præiudiciũ a D. P. allegatum relinquo in ſuo loco, a ſed eo non facile moueor, cum vel† minimus apex mutet cauſſam. Quinobrem legibus, non exemplis iudicandum.

Præterea ſi narrata ſupplicationis conferantur cum **Beylager/** facile colligitur, Reum non ſolum ibi habere communem **die Freiſliche / ſondern alle vnd andere hohe Obrigkeit.** Notum enim eſt, ipſum eſſe Principem Epiſcopum & Ducem F. cui id licet in ſuo principatu, quod aliis in ſua ditione non eſt prohibitum, vt pro animi ſententia religionem reformet aut mutet, quicquid vel de longæua poſſeſſione allegatur. Ideo adhuc denego.

Additio ad votum D. P. Petitum Mãdatũ adhuc decerno, & ſentio minimã circumſtantiam mutare factum, nec exemplis, ſed LL. iudicandũ, ſed quid ad præſentẽ cauſſam illud Axioma faciat non video. Præiudicia enim a me allegata non de facto principali, eiuſque B circumſtantiis, ſed de petitione ſaltem, quæ quibuſdam inepta videtur, loqui cuilibet recte intuenti facile conſtabit. Variarum circumſtantiarum ſi qua eſt non nude ſaltem alleganda eſt, ſed demonſtrandũ eſt Epiſcopum habere **alle Obrigkeit /** negatur in illo Pago V. quia contrarium ex literis venditionis, quarum verba formalia D. P. in ſuo adduxit voto, apparet.

TERTIA DEPVTATIO VOTVM D. M.

Argumentum etiam denegãdorum proceſſuum, ceteris ſplendidius deſumtum eſt ex memoriali viſitationis Anno 79. §. **Ferner iſt bey jetzigen** D. K. Namque D. H. B. & A. aſſerunt, quod ex concluſione ſupplicationis ſeu petitione appareat Nobilẽ a M. petere mãdatum ſine clauſula de vlterius nõ mo- b leſtando. Huiuſmodi vero † mandatum (vti propter præiudicium, quod cauſſæ C præſenti afferret, cum ex eo negotium principale, ſine vlla cauſſæ cognitione decideretur) decerni non poſſit. Id quod per d. memoriale diſerte prohibetur decerni, Imo diſerte diſponitur, quod mandata ſuper Conſt. Religionis non modo cum clauſula decerni debeant, ad inſtar mandatorum, quæ ex cõſt. pac. publ. emanant & ab antiquo ſemper cum clauſula decerni cõſueuerint. Ad definiendam igitur veritatem harum affectionum ante omnia mens & verba allegati receſſus viſitationis examinanda ſunt. Sic autem habent. **Ferner iſt bey jetziger Viſitation erkündiget/ daß nicht geringe Vngleichheit der Mandaten gebraucht/ als ſonderlich/ daß auff den Religionfrieden / einem** mandata ſine clauſula, **dem andern** cum clauſula **erkandt/ vnnd dann die Ladung vnnd** mandata de relaxando & reſtituendo **auff den Religionfrieden/ dem andern auff den Landtfrieden (darinn bemelte** mandata **von alters allwegen** cum clauſula **erkandt) zuvergleichen/ Als wirdt dem Herrn Cammer Richter hiemit befohlen/ Ampts wegen** D **daran zuſeyn / daß durchgehende billiche Gleichheit gehalten werde.** Mens verborum horum nihil obſtare mihi videtur, quominus **auff den Religionfrieden** in certis caſibus ſine clauſula & nunc quoque a ſupplicante petitum mandatum decerni poſſit & debeat.

Porro namque non refragabor, **auff den Religion/oder Landfrieden** petita mãdata ſine clauſula interdum decreta, interdum denegata eſſe, & poſt d. viſitationis Receſſum tam in aula, quam in Camera ipſa † certe Cæſ. Maieſt. reſcripta c in 8. verſ. 19. Martii dat. 27. Iunii Anno 83. in cauſſa C. contra H. G. in aula emanata nomine mandatorũ ſine clauſula deſiſtẽdo, relaxando & amplius nõ moleſtando † habere videntur. ſi folio 6. 8. a 11. 24. 34. 35. 36. & 37. inſpiciantur acta **der Käyſ. Majeſtat nacher S. verordnete Commiſſarien belangt der Augſpurgiſchen Confeſſionsverwandtẽ Auß/vñ Abſchaffung /** Anno 86. impſſa, nõ obſcurũ

A eſſe videtur, quod via mandatorum ſine
clauſula de reſt. tuendo den B. & ampli-
us non turbando contra ipſos proceſ-
ſum ſit. P quoq; elector L. in ſeinem / an
all. Churfürſten vnd Stände / Außſchrei-
ben de dato H 21. Aug. Anno 83. con-
queritur, Es ſey faſt Landtkündig daß
der betrangten Statt A. wieder den Reli-
gion- vnd Landtfrieden) (Quibus contro-
uerſis per totum collegium poſt d. viſi-
tationis receſſum maiorib. votis decre-
tum mandatum ſine clauſula Elector
hic approbat, idque & alia ſimilia man-
data vocat gebührliche Proceß. Eiuſmo-
di etiam Colonienſ. fuerat decernendū)
erkändt / etliche auch wol gātz wie obgedach-
tem Churfürſten zu C. vnd andern mehr
beſchehen / obgeſchlagen vnd verweigert. I-
pſe quoq; C. in proteſtatione ſua, Anno
85. Dominis viſitatorib. & Collegio Ca-
meræ inſinuata aſſerit, Es ſeyen am Kāy.
Cammerg. allbereit Mandata wieder die
ſeinen außbracht / darbey ſeinen Kriegs-
leuthen (forte Capitaneo K. eiuſque
conſortib) bey höchſter Straff deß Reichs
B die innhabende Feſtung zuverlaſſen / befohlē
worden. Sic quoq; den Herrn T contra L.
commend. vnd Fürſten zu Anhalt / me &
domino B. diſcutientibus maiorib. vo-
tis Auff den Religionsfr ſine clauſula de-
creti ſunt proceſſus. Item, Mandata de
emigrando. Item auocatoria. Eiuſmodi
quoq; mandata de auocando milite D.
G Referente D M. & D. G. 18. Maii
proxime præterito March. B contra
J. C. P. decreuerunt. Item 3. Mandata
ſine clauſula auff den Religionsfr. decre-
ta ſunt J Comiti in D. contra M. Du-
cem B. Propter hāc igitur & alias cauſ-
ſas motus (vt arbitror) Dominus Iudex
Anno 83. Dominis Commiſſariis & Vi-
ſitatorib exhibuit ein Anzeigſchrifft / da-
rinn vermeldet geweſen / daß etliche ſuppli-
cationes, (puta A. contra G. D. contra
Archidiac. zu M. ſo ſich auff den Religi-
on- vnnd Landfrieden ziehen) dem Colle-
gio vorbracht. Vnd ob wohl dieſelbigen
mehrmals abgeſchlagen / daß doch allwege
paria vota gehalten / auch die decreta in
einem oder dem andern Fall magni præ-
iudicii ſeyn werden / darauff die Herrn Cō- C
miſſarii vñ Viſitatorn vor rahtſā geachtet /
ſolche wichtige Sachen an die Käyſ. Maj-
ſelbſt zuforderſt zugelangē deß Reichs De-
putiertē Reſolutiō ahnſehen ſolten / Cui de-
creto non tantum vnus ex Dominis vi-
ſitatoribus Dn. A. G. Churfürſten B.
Raht vnd L Z. dieſer Statt Syndicus con-
tra dixerunt, verum etiam Electores ſe-
culares in Epiſtola hoc nomine ad Col-
legium data, in d. deputatione Worma-
tienſi quoad mandata auff den Religi-
onfrieden quicquam eſt deciſum. Hoc
tantum ex decreto illo viſitationis An-
no 83. colligi poteſt, quod nimir. prio-
ris receſſus de Anno 79. neutiquam ea
mens ſit, quod nullum omnino manda-
tum ſine clauſula auff den Religion- oder
Landfrieden decerni poſſit. Hoc enim ſi
verum eſſet, etiam dicta 3. mandata in
aula & Camera male fuiſſent ſine clau-
ſula decreta. Et Principi A. conſortique
L. male iniuncta fuiſſet paritio, ſuper-
fluum quoque fuiſſet eiuſmodi per iu-
dicem quæſita remittere ad Imperii diſ- D
putationem, ſi prius in anni 79. viſitati-
one fuiſſent deciſa.

Quia mandata auff der Religion- &
Landfriedē etiam ſine clauſula recte de-
cerni poſſe, Anno 82. voto totius Colle-
gii eſt deciſum. idque per duos Cōmiſ-
ſarios & viſitatores Anno 83. ſubſecuta
viſitatione approbatum. Inter alia nam-
que Anno 82. in Collegio mota dubia,
dubio 12. proponebatur, wann † citatio 10
ſuper fr. pace cum annexo mandato de
relaxando & reſtituendo cum clauſula
erkändt / ſo begibt ſich biſweilen / daß der
Impetrant alsbald darauff ex vno eodē-
que facto pro Mandato de relaxando &
reſtituendo ſine clauſula ex cap. der 4.
Fälle ſupplicire.

Quæritur, Ob ſolche Narratio zuge-
ſtatten. vnd alſo beyderley Proceß zuerken-
nen. Hoc dubium Anno 82. per Colle-
gium reſolutum per viſitatores Anno
83. approbatum, adeoque tanquam Se-
natuſcōſultū quod obſeruari oporteat,
Collegii authētico inſertū eſt his verbis.
Wann

A Wann neben der Citation ſuper fracta pa-
ce acceſſorie mandatum de relaxando
& reſtituendo cum clauſula erlangt/vnd
aber der Impetrant hernacher ex iiſdem
narratis & eodem facto pro mandato
de relax. & teſtit. ſine clauſula vigore
*Ord p.2.tit.*23.ſupplicirt, Wofern er dz vo-
rige Mandat cum clauſula in der Cantze-
ley verfertigen/ vnd facta exceptione ge-
richtlich reproducieren zulaſſen / nicht ge-
denckt/ oder da es allbereit reproducirt/den-
ſelbigen Proceß in primo mādati expreſ-
ſe renuncieret / ſo ſol jhm ſolche variatio
geſtattet/ vnd das gebetten Mandat doch
anders nicht/ dann die narrata auff die vier
Fäll gnugſam qualificiert ſeyn / ſine clau-
ſula erkandt werden / ꝛc. Hæc igitur lex
poſterior potius eſt attendenda, quæ cū
viſitationis Anno 89. receſſu neutiquā
pugnat. In cauſſa namque religionis vel
pacis publicæ, ſi Mandata de relax. vel
teſt Citationi ad vid. ſe incidiſſe in pœ-
nas des Religion- oder Landfriedens/anne-
ctiert / ſicq; acceſſorie ſaltem petuntur,
tum propter dubiam adhuc iuriſd. quia
B pūctus mandati a puncto citationis de-
pendet, fateor non etiam cum clauſula
eadem poſſe decerni. Ea de talib. man-
datis tantum acceſſorie petitis, & quæ
factum præteritum vt id retractetur re-
ſpiciunt, limitato modo & neutiquā v-
niuerſaliter loquitur viſitationis receſ-
ſus Anno. 79. Noſter vero ſupplicans,
nec citatione ad vid. ſe incidiſſe, nec ei-
dē citationi mādatū aliquod factū præ-
teritum reſpiciens acceſſorie annecti
petit, vt D.S. narrat, mandatum de vl-
terius non moleſtando reſpiciens factū
futurum: quod certe eodem modo per
allegatum Senatuſconſultum Collegii
non tantum principaliter vff den Reli-
gionsfrieden/ſed etiam ſi vff die 4. Fälle/
*in Ord. p.2.tit.*23. ſunt qualificata, ſine clau-
ſula decerni poteſt & debet. Ideoq; ſi ei
viſitationis Ann. 92. receſſus obiiciatur,
quod videlicet mandata ſuper conſt. re-
ligionis non niſi cum clauſula indiſtin-
cte decerni debeāt, nec aliter obſerua-
1 tū hactenus: reſpōderi pōt, quod ex †di-
uerſis non fiat bona illatio, & argumen-
tum a particularib. ad vniuerſale nō va-
leat, illudq; nō ſit attendendum, quia cū C
Senatuſcōſulto Collegii pugnat, & quia
Mandata ſine clauſula principaliter pe-
tita & decreta nullam deſiderant cautiæ
cognitionem.

Secundo. D.G D.H D.W.D.R.
& D R ꝛc. ſupplicanti noſtro obiiciunt,
quod W. Seius ſit in alieno, puta H E-
piſcopi ſupremi Imperii diſtrictu ac ter-
ritorio. Oportuerit igitur narrare ſup-
plicantem, ſe ante tranſact. P. vel conſt.
religionis in q. poſſeſſione fuiſſe exerci-
tii Aug. conf. Vigore enim dictæ conſt,
& trāſactionis in alieno territorio inui-
to ſupremo Domino illa religio intro-
duci nequit, nec nouella ſupplicantis
poſſeſſio religionis ſit conformis. Item
Epiſcopus non ſolū ibi habeat die Fraiß-
liche/ ſondern auch alle andere Obrigkeit/
ꝛc. vt ſupra fuſius. Item ex Kauffbrieff li-
tera C. ſigniert appareat, quod Epiſcopo
In W. vbi ſubditos ad veterem Religi-
onem ſolicitat, merum Imperium & ſic
etiam ſuperior iuriſdictio cōpetat: Vn-
de colligēdum Epiſcopo etiam ibidem
ius territorii cōpetere, cum nemo † ius 1 a
gladii & iuriſdictionē in alio quam ſuo D
territorio regulariter exerceat. Vnde cū
D. Epiſcopus in d. pago religionē muta-
re intēdat, ſequitur quod hoc faciat iu-
re & rigore conſt. quæ idē reliquis fra-
trib. permittit. Quare Mandatum cuius
vigore hoc ius illi interdicatur, quod ei
permiſſum eſt, ex conſt. Imperii decer-
ni non poſſit. Quod autem d. conſt. E-
piſcopo potius quā nobili liberam diſ-
poſitionem circa religionē potius per-
mittat, inde conſtare, quod Epiſcopo
ſuperior, nobili vero inferior iuriſdictio
competat, in quo concurſu iuriſdictio-
num potior ſit ea quoad mutandam re-
ligionē, quæ ēt alias eſt ſuperior. Et hinc
ſequatur, quod ſubditi in W. potius ſub-
diti cenſendi ſint reſpectu ſuperioris iu-
riſdictionis quā inferioris. Itē mentem
ſtatuentium in conſt religionis non fu-
iſſe, quod ſi Princeps concurrit cū no-
bili, & in loco aliquo vt in noſtro caſu,
habeat ſupremā iuriſdictionē, put ſatis
aperte conſtat ex ſupra allegato Kauff-
brieff. Epiſcopum habere ſupremam iu-

A riſdictionem quod nobilis, qui ſaltem
inferiorem habet, Principi præferri de-
beat.

Ad has obiectiones ſic Reſp. Con-
ſtat † quod ſupplicans ſit ein freyer vom
13 Adel deß Landes zu Francken / ohne Mit-
tel dem Reich vnderworffen. De eiuſmodi
enim nobilibus cõſtitutiones noſtræ §.
vnd in ſolchem Frieden: his verbis, vnnd in
ſolchem Friedē / ſollē die freye Ritterſchafft /
welche ohne Mittel der Käyſ Maieſt. vnd
vns vnderworffen / auch begriffen ſeyn / al-
ſo / vnd der Geſtalt / daß ſie obgemelter bey-
der Religion halben von niemandt verge-
wältiget oder beſchwert werden ſollen. Hic
§. pacificationis ſine vlla iuriſdictionis
mẽtione ſi loquitur in genere, & cõpre-
hendit omnes & ſingulos immediatos
Nobiles cum ipſorum ſubditis, Alſo vnd
der geſtalt / daß ſie auch ſcil. eodem modo
quo Electores, Principes & Status, de
quibus dictum erat, im Frieden begrif-
fen ſeyn ſollen. Nec diſtinguit inter illos
qui omnimodam iuriſdictionem ac ſu-
perioritatem in bonis ſuis habent,
& alios, qui mediam ſaltem habent, vt
B illi tamen comprehenſi, hi vero excluſi
eſſe debent: ſed vtrique ſub iiſdem ver-
bis parem & eandem libertatem religi-
onis tribuit, alſo daß ſie beyder Religion
halben von niemand betrangt werden ſollē /
quæ eſt vniuerſalis negatiua, nemi-
nem quemque, qui eos turbet, aut
propter religionem infeſtet, admit-
tendum. Deinde Reus duplicem
ſuſtinet perſonam. Vt Epiſcopus eſt
membrum Chirarchiæ Eccleſiaſticæ
(vt Concilium Tridentinum vocat)
& circa religionem & caſus conſcien-
tiæ poteſtatem ſuam habet. Non
vt Dux Franconiæ virtute ſecula-
ris poteſtatis vel iuris gladii, ſed vt
Antiſtes Eccleſiæ virtute clauium ad
ſpiritualem iuriſdictionem ſuam Ec-
cleſiaſticam.. Qui vero contra Au-
guſtanæ Confeſſion. religionem e-
iuſque publicum exercitium, ſi imme-
diate ſubiecti Imperio alicubi in ſuo
territorio inſtituerunt, vel etiam in po-
ſterum inſtituerent indiſtincte iam eſt C
ſuſpenſa.

Et ſic religionis pacificationi con-
ſentaneum non fuit in dem deß Bi-
ſchoffs Rähte vnd Geiſtliche reformatorn /
iuſſu Epiſcopi ſupplicantis Vnderthā-
nen (vt narratur) zum drittenmahl vorge-
fordert haben / jhnen / daß ſie von jhrer
Augſpurgiſchen Confeſſions Religion ab-
tretten / vnnd zu der alten tretten ſollen /
vorgehalten / vnd ſie weil ſie nicht weichen
wöllen / darumb in ein Thurn oder Ge-
fängnüß habe legen laſſen. Quod ſane
factum der Geiſtlichen Rähte vnnd Refor-
matorn / ſi petitum mandatum de vlteri-
us offendendo denegauerimus, approbare
& ſuſpenſam iuriſdictionem Ec-
cleſiaſticam contra Auguſt. Confeſſ.
iterum admittere, adeoque non obſcu-
re contra pacif. religionis impingere
nos ipſi quoque videbimur. Præter-
ea quod Epiſcopus in ſupplicantis pago
V. S. habeat ius gladii, fateor, verum in
narratis ſupplicantis / Vnnd deren Bey-
lagen neutiquam expreſſum reperitur, D
quod pagus iſte in d. Epiſcopi territo-
rio, vel præfectura W. ſit ſitus. Quin
potius expreſſe narratur in ſupplicatio-
ne & in Beylagen copia inueſtituræ lite-
ra A. aſſeritur. dz Dorff liegt bey S vnge-
fehr von W. im W. Ampt E da es vngefehr
darvor / id eſt nahe beym W Ampt liegt /
ſo iſt es wohl mit demſelben Ampt benach-
bart / liegt aber nicht darinn.

Nec nouum † eſt vt quis in alterius
territorio ſubditos habeat & ſibi aſſerat
die Fraiſchliche Obrigkeit, quod ex ſexcen- 14
tis fere appellationum cauſſis B. con-
tra W. & nobili cauſſa N. contra B.
forſitan liquet, prout & exemplis
duorum pagorum in Epiſcopatu S.
L. & R. & aliis forſan doceri quo-
que poſſit. Certe in pago R. W.
habet exercitium religionis. V-
trum vero ipſe & non Epiſcopus S. i-
bidem ius gladii & ſuperioritatem
habeat dubito. Sic in S. ciui-
tate libera idem Dux in æde zum
H. G. an-

A H. G. antequam vẽdidit, & P. im S. G. ambo habuerũt, & alter adhuc habet ex-ercitium religionis, quod publice notũ eſt. Quod vero ibidẽ diſtrictũ, territori-um, ſupremum Imperiũ Fraißliche Ob-rigkeit ius gladii, ſuperioritatem, vel ius territoriale vnquam habuerũt, vel P. ad-huc habeat, nemo aſſerat, verum ſolum-modo liberum ſuæ religionis exercitium habuerũt & alter adhuc habet. Inter Ducem quoque F. Epiſcopum H & B. vel ſimile Ducem quoad nobiles eorumq; ſubditos longe maxima eſt diffe-
5 rentia. F. namq; †nobiles neutiquam E-piſcopum ſed ſolam Imp. recognoſcunt magiſtratum ſuum, vnnd ſindt freye vom Adel/ deß Reichs Ritterſchafft in pace re-ligionis comprehenſi. Nec Epiſcopus eſt eorum Landfürſt/ nec ipſi ſeine Landtſaſ-ſen: quod ſecus eſt in Duce Bauariæ e-iuſq; nobilitate. Non igitur a Duce Ba-uariæ vel huic ſimili Duce ad Ducẽ F. ã-ciæ argumentari licet. Nel nouella vel antiqua nobilibus F. neceſſaria eſt poſ-ſeſſio ad conſeruandam ſuam & ſuorum ſubditorum fidei profeſſionem. Sẽper enim hanc relinquere & alteram religi-
B onẽ non ſecus ac alii Status poſſunt, vir-tuteque pacificationis ipſis eſt integrũ. Nec video quomodo Innwohner zu B ſubditi Epiſcopi p[illegible] tius quam ſupplicã-tis habe[illegible] poſſint. Qui in ſupplicatione exp[illegible] eſſe narratur & ex Verlagen quoq; apparet daß ſie mit Erbhuldigung [illegible] c[illegible] einig vnnd allein zuſtehen/ denſelben au[illegible] vnnd nit Epiſcopo gelobt/ vnnd ge-ſchworen haben/ wie dann Epiſcopus auch kein Officialen da hat/ ſonder Supplicãs einen Schultheiß daſelbſt hat/ welchen E-piſcopus, vt in ſupplicantis vnderthänige Anmahnung vnnd förderlich Decret / [illegible]o. [illegible] proxime exhibita aſſeritur, als ei-nen alſo erkiebten Marck / dieweil er von ſeiner Religion Augſpurgiſcher Confeſſion nit der [illegible] noch S. F. G. hierinnen zu [illegible] werden wöllen/ in einen tieffen vnge-h[illegible] Turn hat werffen laſſen. Deßwe-[illegible] relaxatione allererſt in der [illegible]faſſung vnlängſt ſuppliciert. Quæ ve-[illegible] ſupplicatio licet cum hac noſtra ſup-plicatione connexitatem habeat, mihi tamen nec relata eſt, nec in hunc vſque diem vnquam videre cõtigit, nec exce-ptis narratis der Anmahnung quicquam hactenus de ea audiui. C

Si quis mihi vlterius obiiciat, quod in *d.* §. vnd in ſolchem Frieden verba illa, perſonalia, daß ſie ipſos nobiles tantum, non vero ſubditos comprehendant, ipſo-rumq; quoq; nec rerum ſiue bonorum in illis viſa mentio fiat (cuiusmodi rat o-cinatione quadam Anno 79. vti quẽ-dam memini.) Reſp. Nihil opus fuiſſe, mentionem hic fieri rerum inanimata-rum, quæ vtique nullam religionem habent.

Ad nobilium vero ſubditos quod at-tinet, inſtantiam do per præced. § dar-gegen ſollen die Stände / ſo der Augſpur-giſchen Confeſſion/ 2c. Audis igitur hic quoque antiquos religionis Imperato-res & Status non etiam ſubditos ad lite-ram nominari, qui non potius non obſcu-re excluſi videri poſſunt, ex quo ſaltem de Eccleſiaſticis dicitur, ſampt vnnd mit jhren Capitulu/ vnd andern Geiſtliche
D Stands. Harum enim incluſio ſecula-rium Statuum ſubditos in pace religio-nis nõ comprehẽdit: hæc ſi inferre vel-lem, admodum videretur eſſe contra mentem conſtitutionis inconueniens illatio. Non enim †Imper. vel Status Im-perii, vt qui ſunt in prædicamento Re-lationis, intelligi poſſunt ſine ſubditis, vt nec Imperii nobilitas. Præterea non prorſus diſſimilis a[illegible] Imperii receſſu S Anno 44. §. Aber der jenigen halben die ſich die Ziegeuner nennen *fo*. 320. in-iu[illegible] Zigeunern vt intra trimeſtre excedant Imperio. Dann wo ſie dem-nach darinn betretten / vnnd jemands mit der That gegen jnen etwas handeln wür-de/ der ſol daran nichts gefreuelt haben. Hic quæro an non verba wo ſie/ 2c. licet in verba gegen jhnen/ videantur eſſe per-ſonalia, tamen ſi quis poſt præſtitutum tempus, non tantum perſonas, verum etiam ſimul bona ipſorum inuaſiſſet, eum non deliquiſſe, nec per verbam ſpecie perſonalia, ipſorum bona quæ ſecũ

A porta entexcluſa fuiſſe exiſtimarem,li-
cet non plenius dictum fuerit, Wo ſie
oder jhre Güter/ ꝛc. mens enim potius
attendenda. Et quod publicum alte-
rius religionis exercitium ac miniſteri-
um in pagis & templis nobilium ſit per-
miſſum docere videntur Conſtitut. no-
ſtræ.§.Doch ſollen/ꝛc,vbi dicitur,doch ſol-
len alle andere ſo obgemelter beyder Reli-
gion nicht anhängig in dieſem Frieden nit
gemeint/ ſondern gäntzlich außgeſchloſſen
ſeyn Hic certa, non tantum nuda pro-
feſſio. Verum etiam publicum exerci-
tium alterius cuiuſdam dogmatis, quod
ab altera harũ eſt alienum, excluditur.
Sicq; excludenda venit tam profeſſio
quam miniſterium improbatæ eius re-
ligionis publicum.

Admodum enim abſurdum eſſet im-
probare dogma aliquod, tum conce-
deretur, vt dogma illud publice docea-
tur. Quæ igitur ratio eſt in excludendo,
eadem quoq; erit in includendo. Con-
17 trarium † enim, & cognito vno ex con-
trariis, alterum quoq; cognoſcitur. Iam
vero in ſeq.§. vnd in ſolchem Frieden/ ſol-
B len die freye Ritterſchafft auch begriffen/
vnd obbemelter beyder Religion halben von
niemandt vergewältigt/ꝛc. Quatenus i-
gitur §.doch ſollen/ꝛc.improbata dogma-
ta excludit, eatenus modo d. §. vnnd in
ſolchem Frieden/ ꝛc. vtramq; Confeſſ. in
pacificatione includit, videlicet non
tantũ quoad nobiliũ religionis profeſ-
ſionem, verum etiam quoad publicam
eiuſdem præiudicationem & ſic ad cõ-
modum nobilitatis ſubditorũ: alias no-
biles Imperii præ aliis inferioribus et-
iam immediate ſubiectis nihil haberent
præcipuum, ſiquidem quilibet cuiuſ-
cunq; Principis vel Status ſubditus ſuæ
religionis cõciones & ſacramẽta impu-
ne accedere quoque alibi etiam poteſt,
vt maxime ſuus magiſtratus alterius &
diuerſæ ſit religionis. Statim namq; in
ingreſſu conteſtationis religionis per-
mittitur, daß auß der Spaltungen Reli-
gion ein gute Zeit allerley Vnrath vnnd
Vnfall vnd beyderſeits der alten vnd Aug-
ſpurgiſchen Confeſſion verwandten (nota-
tur hic non addi vocem Stände/ne pri-

uati quoad libertatem ipſorum con[illegible]
entiæ exclude entur) wiſſen mogen was
einer ſich zu dem andern/ ꝛc. mit d[illegible]
melten Straffen verpönet ſey Ex quib[illegible]
verbis proœmii des Religionsfr. [illegible]
de cauſa finalis deſumitur. [illegible]. de
coll. l. fin. de hered. inſtit.) [illegible] a parte
Conſtit. noſtræ. Et ideo, q[illegible]am [illegible] eſt
certa, interpretatio ab ea aliena N[illegible] e-
nim interpretatio fieri debet ad [illegible]a.
ſed ad ſenſum qui verbis prævalet [illegible]
filium. C. de lib. præt. Mens † autem no[illegible]
conſt. eſt, vt ſalua pax ſit conſcienti[illegible]
mnibus in Imperio tam ſubdi[illegible]
magiſtratibus, nec quiſquam ob [illegible]
quam vel nouam grauetur rel[illegible]
quæ pax etiam communis erit [illegible]
coram omnibus, adeo vt ſi di[illegible]
Imperio tum approbatæ rel[illegible]
ſubditi, magiſtratus eorum ob[illegible]
re vel in exilium eiicere n[illegible]
Quia in facultate libera † ſu[illegible] 9
eſt, cum ob religionem emi[illegible]are ve[illegible]
& inuito diuerſæ religionis m[illegible]
ſuo, & abſque cuiuſq; impe[illegible]
tra exiſtimationis vel bonorum et peri
culum id facere poſſint. Et [illegible]oque
Aug. confeſſ omnes conſt[illegible]intel
ligunt. In jrem freyen Bedencken/ A[illegible]o
50. 20. Iulii Imp zu Augſpu[illegible]en/
darinn ſie jrer K. M. [illegible]
ter Proteſtation vñ Erclä[illegible]. Iu-
lii zuvor vbergeben [illegible], daß jre
M. die Augſp. Confeſſ. vnd [illegible]
che Religion Anno 55 jhre [illegible]nen
niglich hab frey gelaſſen /ꝛc. A[illegible]
que libertatem religionis [illegible]
iam de publico huius, vel alteriu[illegible]
onis exercitio) omnib. in v[illegible]
giſtratibus & ſingulis ſubdit[illegible]o
vel immediate Imperio ſub[illegible]e
pacificationis impunitam e[illegible]e, [illegible]eo
vt Magiſtratus huius rel[illegible]
tum ſuum alterius relig[illegible]
alibi inuiſere, & quominus iuxt[illegible]
conſcientiam hac vel illa r[illegible]
butam (ſecundum illud Deo [illegible]
Dei ſunt,) nec impedire nec [illegible]
re, nec eiicere liceat, modo extra [illegible]
conſcientiæ in ceteris obedientẽ [illegible]
ditum præſtet & det Cæſari. &c.

A Tertia Obiect. Supplicanti modo obiicitur, quod inepta ſit adiecta petitio. Petitur enim ein ſcharpff pœnal mādat in gewöhnlicher Form / quod nil aliud eſt quam mandatum ſine clauſula pe. e. e: & quia hoc ſtudioſe fact m arbitror, eriā ti non ſubueniendum. Reſp. hoc argumentū denegandorum ꝓceſſuum me doctiorib. qui iam ante ad illud reſponderunt, relinquo.

Sed vlterius obiicitur, eam quoque ob cauſſam petitum ſimpliciter mandatum denegand. eſſe cum inepte ſine clauſula ſit petitum: & vero pro memoriali Viſitationis Anno 79. diſponatur, quod mandata ſuper conſt. religionis non niſi cum clauſula decerni debeant. Reſponſio, ſine clauſula mandata, auff dē Religionsf. decerni poſſe ſupra oſtenſum eſt. Deinde etiam ſi mandatum ſine clauſula petitur, quod tamē iuxta B [illegible] cum clauſula eſt decernend. Quid opus ambagib: Rectius ſane fecerunt D.K.F. & O. qui 18. Maij proximo mandatum exſecutoriale inepte ſine clauſula petitum cum clauſula decreuerunt.

Vltimo loco a[illegible]do Anno 74 W. vnnd H. die T von W. Gebrüder zu V. als mit Glieder der Freyen Ritterſchafft ohne Mittel der Kay. May. vnterworffen / per D.H. contra D. Epiſcopum H. ſupplicarunt ꝓ citatione auff die Religionsfrieden / Narrabant namq; inter alia, Wiewol jhr Vatter ſeliger vnnd folgends die Bruder continue die Pfarr vnd miniſterium der Kirchen im Dorff V. ſo im Biſtumb W. gelegen / daß als doch ſie die Truckſeſſ zween freyer Adelicher Sitz mit [illegible] zugehörung / auch auff jrer daſelbſten [illegible] afft angehörig Vnterthanen vnnd [illegible] Güter / die Vogtheiliche Obrigkeit [illegible] efochten hetten / viel Jahr vnnd [illegible] ero nach auffgerichtē Religionsfrieden jedes mahl ſo offt es zum Fall kommen vnnd die Notturfft erfordert gehabt / einer qualificirten, tüglichen vnd gewien der Augſpurgiſchen Confeſſion verwandten Perſon ohne einigen Eintrag der [illegible] W beſetzt vnd beſetzt. &c. Ideo ſupplicantes petierunt citationem ad videndum incidiſſe auff den Religionsfrieden wider den B. Audis quod pagus V. im Biſtumb W. ligt / Audis daß die ſupplicanten auff jhre daſelbſt Seßhaffte angehörige Vnderthanen vnnd deren Güter die Vogtheiliche Obrigkeit haben / & C tamen poſt longam diſputationem in qua meum votum dixi 4. Aug. Anno 74. Lt. D.S.G B.E. & D.a W. citationem denegabant. D. F. vero M. D.M. & S. eandem decernebant: cumque propter paritatem votorum res in ſuſpenſo eſſet, tandem vlterius deputati ſunt Ioan F. & T. qui citationem ſimpliciter decernendam eſſe cenſuerunt: ſicque tandem 26. Iunij, Anno 78. decreta & emanata eſt citatio contra Epiſcopum zuſehen vnd zuhören / &c.

Concludo igitur, ſupplicanti noſtro H. L. von M. wider Herrn J. petitum mandatum pœnale ſuper conſtitutione religiōnis decernend. eſſe &c. D

Supplicatio pro pœnali Mandato, de reſtituendo & redintegrando ſine clauſula, G. contra T. Churf H. H. C. & Conſorten.

HOchwürdiger &c Wiewol in Gemeinen beſchriebenen Rechtē / in des H. Reichs Ordnung / außgekünten vnd zumiel malen ernewerten vnnd beſtetigten Landtfrieden / deſſen exſecution, Ordnung vnd darauff folgenden Abſchieden / ſtattlich / Löblich / Hailſamlich vnd wol verſehen / vnnd bey ſchwerer Poen verbotten / das niemandts wes Würdens Stands oder Weſens der ſeye vmb keinerley Vrſachen willen / wie die Namen haben möchten / auch in was geſuchtem Schein das geſchehe / den andern ſo im H. Reich zu Recht geſeſſen / mit Heeres Krafft vberziehen / beharlichen Lagern / Durchziehen / Muſterplatzen / beſchedigen / Berauben / Plündern / noch einig Schloß / Kloſter / Dörffer / Höfe / vnd Weiler abſteigen / oder mit des andern Willen mit Gewaltiger that freuentlich emnemen / oder gefehrlich mit Brandt / oder in andere Weg beſchädigē / ſonder ein jeder ſich ermelter Reichs ſatzungē durchauß gemeß verhalten / vnnd denen zuwider nichts fürnehmen ſoll.

A So haben ſich doch deß alles vngeacht Herr G geweſener Churf. zu C. C. H. von W L. R Feldtmarſchalck ꝛc. E. von der H. F von A F. S Ferner der Durchleuchtig Hochgeborn Fürſt vnd Herr J C. P. bey R. Hertzogin B. ꝛc. als Hochgedachts Churf zu C Feldtoberſter / H von S. Leutenant generall. F. B. Herr zu D. Feldtmarſchalck / W. S. Obriſter Artelery Meiſter / H. von A. Obriſter Quartir Meiſter / H S. von S. O Prouiant Meiſter / F von W Leutenant / W. von W. Ritmeiſter / H. B. Obriſter / H B von W. Obriſter / W. von B die beyde der Welſchen Knecht Oberſte / L. M. Oberſter / H. K G. W. von E. S. von F. alle drey Hauptleut / B D. der Wolgeborne Herr / Herr A Graff zu N. G P J von W genandt W. L. wol-

B [illegible] G. Hauptleute / der Wohlgeborne Herr / Herr E Freyherr zu W ꝛc Erbtruckſeß / N Graue zu Z N. R N. B. Hauptleut / N. P E W. ꝛc. gerüſten laſſen eine gute Anzahl Kriegß Volck zu Roß vnd Fuß nicht allein in Teutſchlandt / ſondern auch bey andern frembden Nationen zuwerben / vnnd durch eine verborgene Geſchwinde auffwicklung verſamlen zulaſſen / vnd am 20. Auguſti, Jüngſt Anno 1583. In des Durchleuchtigen Hochgeb F vnd Herrn / Herrn W Hertzogen zu G. C vnd B. ꝛc [illegible] gnedigen Herrn Fürſtenthumb B eigen [illegible] habens ohne Vorwiſſen vnd Erlaubnuß ir F G in Gewalt zubegeben / [illegible] ſich dann in gedachtes Fürſtenthumb Ampter W. [illegible] lanckenberg / [illegible]ort / Lewenberg / [illegible] Monheim / Pertz / Steinbach / S[illegible]lingen / [illegible]urg / B[illegible]nſeidt / Deutzſeldorff / Augenmein / Vogtien / Oeun / Müllen. S[illegible] rg / vnd andere Orter eingeleget M[illegible]erp[illegible] ahalten / in jhrer F G. Kloſter [illegible]dunge / Altenberg / Haiſerbach / vnd Deinwalt geſtiegen / eingenommen / die Kirchen daſelbſt geplündert / den Ornat / Kleinodien / vnd andere Kirchen zierd mit ſich genommen / Küchen / Keller / Cammer / Kornſpeicher / Schewren vnd Ställ durchlauffen vnd durchmauſet / alles ſo jnen gefallen mit ſich gefürt / das jenig aber ſo von wegen ſeiner ſchwere nit fortgebracht werden können / verderbt / verwüſtet / Thür /

Fenſter vnd Wände auff vnd außgeſchlagen / etlich Ordens Perſonen erſchoſſen / die C andern aber ſo ſich verborgen / doch endtlich ertapt den Gäulen hinden an die Schwäntz gebunden / vnd alſo durch für fallende Waſſerflüß / Bäch vnd Pfützen / Kaat vnd [illegible] dern Wuſt in jhren langen Kleidern [illegible] geſchleifft / vnd den Abt ermelts Kloſters Haiſterbach / biß das Schloß Godesperg erobert / gefenglich gehalten / den [illegible] pten Ehefrawen / Wittiben / Jungfr[illegible] vnd Mägden mit Gewalt wider jhren willen jhr Jungfrewlich vnnd Frewlich Ehr genommen / vnnd in ſolchen Notzüchten [illegible] entſchändet / das dergleichen nicht gehört auch ein Ehrliebender ſchrecken [illegible] ches an Tag zubringen. Zu dem vber [illegible] 24 Adeliche ſitz vnd Heuſer einge[illegible] dieſelben Beraubt Geplündert / Ja H[illegible] D ermelts Fürſten Schlöſſer nit verſ[illegible] ſonder ſich in jhrer F G Hauß L[illegible]orff den [illegible] ermelts Monat gelägert [illegible] ein gute Zeit ſich verhalten / allen daſelbſt gefundenen Vorrath / an Wein / [illegible] Habern / Hew vnd Stro / verthan vnd verätzet / fort von dannen gerückt / vnd vbereilich wenig Tag wider kommen vnnd dazumaln alles was dem Amptman noch vberig / verſchwendet vnnd verheert [illegible] neben dem / allen Dörffen / Flecken vnd [illegible] ſonderlich des Ober Hertzogthumbs Berg mit Nam / Plündern / R[illegible]ben dermaſſen zugeſetzt / das in demſelben [illegible] 15[illegible] vnd mehr Pferde / vnzälbar ſtück Vihes genommen / nichts an Prouiant [illegible] vnnd ſonſt verblieben / ja etlich derſelben Dörffer / Heuſer vnd Höfe in Brandt geſteckt / die Weinberg v[illegible] die Stöck abgehawen / vnnd [illegible]illiger weiß verbrent / daneben Amw G F [illegible] H. Vnterthanen verw[illegible] vnd [illegible] v[illegible] geſchlagen / verwun[illegible] mördet vnnd Jämmerlich vmba[illegible] die im Leben blieben / in die [illegible] Gebierg / vnd Wildnuſ[illegible] trieben / auch vor groſſer [illegible] ſelbſt geloffen. Daher d[illegible] derſelben Ackerbaw vn[illegible] ſchet bleibt / daß zu beſor[illegible] nicht hungers ſterben [illegible] von d[illegible] jhnen hart zugeſetzt werden wölle.

Vnd

A Vnd ob wol Anw. Hochermelter G. F. vnd H. Hoch vnnd wolermelte Obriſten vnd andere Kiregßbeuelhaber durch jre F. G. anſehenliche Räth / Beampt vnnd Beuelchhabern / auch ſunſten durch Schrifften vnd offne Patenten etlich mal freundtlich / günſtig vnd gnedig erſuchen / ſie des H. Reichs Conſtitutionen, Ordnung vnnd Satzüg erinnern / vnd ſich denen gemeß zuuerhalten / auch jhre F. G. Fürſtenthumb vnnd Landen / die alle mit ſolchem Krießgewerb nichts zuthun / zuraumen / zu dem alles entfürtens geraubtes zu reſtituiren, vnd im fall ſolches nicht fürhanden den billichen werth dafür zuerſtatten / auch den gelitten Schaden vnd intereſſe zuergentzen / ermanen laſſen / hat doch ſolches bey jhnen nicht verfangen wöllen / ſondern iſt mit Rauben / Plündern / Brennen vnd dergleichen verbotten / vnzuläßlichen Handlun-

B gen / jmmer fortgefahren worden

Wann dann oberzelte ſtraffwürdige vnd vnrechtmeſſige that vnd Mißhandlung allen Natürlichen / Völckern vnd gemeinen beſchriebnen / beyden Geiſtlichē vnd Weltlichen Rechten / auch des H. Reichs Landfrieden Conſtitution, vnnd ſonderlich der execution Ordnung vnnd derſelben declaration Chriſtlicher Lieb gantz vnnd gar zuwider / dieſelbige auch Notori vnd dem gantzen Reich kündig / vnnd dermaſſen beſchaffen vnd begangen / das ſie keinerley weiß / wie es auch vnterſtandē werdē möchte zu iuſtificiren, vnd an angeregter execution Ordnung / vnd darauff erfolgter declaration verſehen / daß dißfalls dem beſchwerdten Standt / vnd dem beſchedigten zugelaſſen ſein ſoll / ſich ſolches Schadens an den Kriegshauptern / Oberſtē / Rittmeiſtern vnnd Hauptleuten zuerholen: Wie dann auch Anwaldts Principal vor der 4. Churf. Geſandten / ſo newlich zu F. verſamblet / ſolches gegen die beſchedigten fürzunemen an gebührende Ort gewieſen: Vnd aber dieſelbige Thäter vnnd vnterſchiedliche Obrigkeiten geſeſſen / zum theil auch dem Reich ohne Mittel zugethan / alſo vnd damit continentia cauſarum nit diuidirt werde / E. F. G. alß höchſten Ober Richters iuriſdiction wol fundiert, auch hiebeuor im gleichen mandatum de reſtituendo ſine clauſula erkendt. C

Als iſt Hochermelts F. vnd Herrn / vnd des gantzen Niderländiſchen Weſtphäliſchen Kreiß Fürſten vnd Ständen beſtelten Anwaldts vnterthenig bitt / E. F. G. geruhen gnediglich gegē obgemelte ein ernſtlich pœnal mandat ſine clauſula, darinnen bey einer groſſen anſehenlichen Nambhafften Poen gebotten / angeregts Principaln / vnnd deſſen armen Vnderthanen / was entfrembt / genommen vnd abhändig gemacht / vnuerzoglich zu reſtituiren, den erlittenen Schaden vnnd anders abzutragen / ergäntzen / redintegriren, vnd zubezahlen. E. F. G. Hochmildt Richterlich Ampt in dem in vnderthenigkeit beſtes fleiß anruffend ꝛc.

Iſt Mandatum, doch cum clauſula erkant in conſilio den 24. Iulii, Anno 84.

D

Copia Mandati Inhibitorii ſine clauſula cum citatione S. contra B.

WIr Rudolff ꝛc. Entbieten dem Hochgebornen P. M. zu B. ꝛc. Vnſerm lieben Vettern vnd Fürſten / vnſer Gnad vnd alles Guts / Hochgeborner lieber Vetter vnnd Fürſt / an vnſerm Kayſerlichen Cammergericht / haben der Erwürdig auch Erſam vnſere liebe andechtigen E. Biſchoff zu S. ꝛc. vnd J. L. B. Abt des Gottshauß S. ſupplicient angebracht / wiewol gemelts Gottshauß vnd Kloſter S. mit aller ſeiner Zugehör / pertinentz / ſtattlichen Dörffern / Renten / Zinſen / Zehenden / Waſſern / Feldern / Jägereyen / Weiden vnd allen andern Ober Rechten vnnd Gerechtigkeiten / vor 100. vnd mehr Jaren / einem jeder Zeit geweſenen Biſchoff zu S. vnd alſo dem Stifft S. eigenthümblich zugehörig geweſen / vnd noch / vnd ein jeder Ordentlicher weiß erwehlter vnnd confirmirter Abt / daſſelbig Kloſter / ſampt berürten pertinentien von einem jeden regierenden Biſchoff zu S. zu Lehen empfangen vnnd getragen / in maſſen dann jetztgedachter Abt damit inueſtirt vnnd belehnet / auch darüber gebührliche Pflichten vnnd Eid geleiſtet: Wiewol auch ferner jetzt angezogen Kloſter S.

A So haben ſich doch deß alles vngeacht Herr G geweſener Churf. zu C. E. H. von W L. R Feldtmarſchalck ꝛc. C. von der H. F von A F. S Frauer der Durchleuchtig Hochgeborn Fürſt vnd Herr J C. P. bey R Hertzogin B. ꝛc. als Hochgedachts Churf zu C Feldtoberſter / H von S. Leutenant general. F. B. Herr zu D. Feldtmarſchalck / W. S. Obriſter Artelery Meiſter / H. von A. Obriſter Quartir Meiſter / H S. von S. O Prouiant Meiſter / F von W Leutenant / W. von W. Ritmeiſter / H. B. Obriſter / H B von W. Obriſter / W. von B die beyde der Welſchen Knecht Oberſte / L. M. Oberſter / H. K G. W. von E S. von F. alle drey Hauptleut / B D. der Wolgeborne Herr / Herr A Graff zu N. G P J von W genandt W. L. wol-
B ermelts G. Hauptleut / der Wohlgeborne Herr / Herr E Freyherr zu W. ꝛc Erbtruckſeß / N Graue zu Z N. R N. B. Hauptleut / N. P E W. ꝛc. gerüſten laſſen eine gute Anzahl Kriegß Volck zu Roß vnd Fuß nicht allein in Teutſchlandt / ſondern auch bey andern frembden Nationen zuwerben / vnnd durch eine verborgene Geſchwinde auffwicklung verſamlen zulaſſen / vnd am 20. Augusti, Jüngſt Anno 1583. In des Durchleuchtigen Hochgeb F vnd Herrn / Herrn W Hertzogen zu G. C vnd B. ꝛc Vnſ. gnedigen Herrn Fürſtenthumb B eigen Fürhabens ohne Vorwiſſen vnd Erlaubnuß J F G mit Gewalt zubegebẽ / da ſie ſich dann in gedachtes Fürſtenthum Ampter W. Blanckenberg / Bort / Lewenberg / Euſtkirch / Monheim / Portz / Steinbach / Solingen / Burg / Bruſeidt / Denſſeldorff / Augenmont / Rogten / Deutz / Müllen / Scheburg / vnd andere Orter eingeleget / Mitterplätz gehalten / in jhrer F G. Kloſter Hodmar / Aldenberg / Haiſerbach / vnd Denwalt geſtiegen / eingenommen / die Kirchen daſelbſt geplündert / den Ornat / Kleinodien / vnd andere Kirchengezierd mit ſich genommen / Küchen / Keller / Cammer / Kornſpeicher / Schewren vnd Ställ durchlauffen vnd durchmauſet / alles ſo jnen gefallen mit ſich geführt / das jenig aber ſo von wegen ſeiner ſchwere nit fortgebracht werden können / verdorbt / verwüſtet / Thür /

Fenſter vnd Wände auff vnd außgeſchlagen / etlich Ordens Perſonen erſchoſſen / die C andern aber ſo ſich verborgen / doch endtlich ertapt / den Gäulẽ binden an die Schwäntz gebunden vnd alſo durch fürfallende Waſſerflüß / Bäch vnd Pfülben / Kaat vnd andern Wuſt in jhren langen Kleidern hingeſchleifft / vnd den Abt ermelts Kloſters Haiſterbach / biß das Schloß Godeſperg erobert / gefenglich gehalten / den vnnd [illegible] pten Eheſrawen / Wittiben / Jüngfr[illegible]en vnd Mägden mit Gewalt wider [illegible] alle jhr Jungfrewlich vnnd Frewlich E[illegible] genommen / vnnd in ſolchen Notzüchten [illegible] entſchändet / das dergleichen nicht gehört / auch ein Ehrliebender ſchrecken trege ſolches an Tag zubringen. Zu dem vber die 24 Adeliche ſitz vnd Heuſer eingenommen / dieſelben Beraubt / Geplündert / Ja H. ch. ermelts Fürſten Schlöſſer nit verſchonet / D ſonder ſich in jhrer F G Hau[illegible] [illegible]dorff den 1. ermelts Monat gelägert / alda ein gute Zeit ſich verhalten / allen daſelbſt gefundenen Vorrath / an Wein / Frucht / R[illegible] / Habern / Hew vnd Stro / verthan vnd verätzet / fort von dannen gerückt / vnd vber etlich wenig Tag widerkommen / vnnd dazumaln alles was dem Amptmann noch vberig / verſchwendet vnnd verheert / neben dem / allen Dörffen / Flecken vnnd H[illegible]en / ſonderlich des Ober Hertzogthumb [illegible] mit Nam / Plündern / R[illegible] dermaſſen zugeſetzt / das in denſelben [illegible] 15[illegible] vnd mehr Pferde / vnzälbar ſtück Vihes genommen / nichts an Prouiant / H[illegible] abe vnnd ſonſt verblieben / ja etlich derſelben Dörffer / Heuſer vnd Höff in Brandt geſteckt / die Weinberg verwüſtet / zertretten / die Stöck abgehawen / vnnd mutwilliger weiß verbrent / daneben An[illegible] G. F [illegible] H. Vnterthanen verwandte v[illegible] [illegible] gef v[illegible] geſchlagen / verwundet [illegible] ermördet vnnd Jämmerlich [illegible] die im Leben blieben [illegible] in die [illegible] Gebierg / vnd Wiltnüß v[illegible] [illegible] trieben / auch vor groſſem [illegible] ſelbſt geloffen. D[illegible] [illegible] derſelben Ackerbaw [illegible] ſchei blieb / daß zu [illegible] ſo [illegible] nicht hungers ſterben / von [illegible] jhnen hart zugeſetzt werden [illegible].

A Vnd ob wol Anw. Hochermelter G F. vnd H. Hoch vnnd wolermelte Obriſten vnd andere Kriegßbeuelhaber durch jre F. G. anſehenliche Räth / Beampt vnnd Beuelchhabern / auch ſunſten durch Schrifften vnd offne Patenten etlich mal freundtlich / günſtig vnd gnedig erſuchen / ſie des H. Reichs Conſtitutionen, Ordnung vnnd Satzūg erinnern / vnd ſich denen gemeß zuuerhalten / auch jhre F G. Fürſtenthumb vnnd Landen / die alle mit ſolchem Krießgewerb nichts zuthun / zuraumen / zu dem alles entfürtens geraubtes zu reſtituiren, vnd im fall ſolches nicht fürhanden den billichen werth dafür zuerſtatten / auch den gelitten Schaden vnd intereſſe zuergentzen / ermanen laſſen / hat doch ſolches bey jhnen nicht verfangen wöllen / ſondern iſt mit Rauben / Plündern / Brennen vnd dergleichen verbotten / vnzuläßlichen Handlun-
B gen / jmmer fortgefahren worden

Wann dann oberzelte ſtraffwürdige vnd vnrechtmeſſige that vnd Mißhandlung allen Natürlichen / Völckern vnd gemeinen beſchriebnen / beyden Geiſtlichē vnd Weltlichen Rechten / auch des H. Reichs Landfrieden Conſtitution, vnnd ſonderlich der execution Ordnung vnnd derſelben declaration Chriſtlicher Lieb gantz vnnd gar zuwider / dieſelbige auch Notori vnd dem gantzen Reich kündig / vnnd dermaſſen beſchaffen vnd begangen / das ſie keinerley weiß / wie es auch vnterſtandē werdē möchte zu iuſtificiren, vnd an angeregter execution Ordnung / vnd darauff erfolgter declaration verſehen / daß dißfalls dem beſchwerdten Standt / vnd dem beſchedigten zugelaſſen ſein ſoll / ſich ſolches Schadens an den Kriegshauptern / Oberſtē / Rittmeiſtern vnnd Hauptleuten zuerholen: Wie dann auch Anwaldts Principal vor der 4. Churf. Geſandten / ſo newlich zu F. verſamblet / ſolches gegen die beſchedigten fürzunemen an gebührende Ort gewieſen: Vnd aber dieſelbige Thäter vnnd vnterſchiedliche Obrigkeiten geſeſſen / zum theil auch dem Reich ohne Mittel zugethan / alſo vnd damit continentia cauſarum nit diuidirt werdt / E. F. G alß höchſten Ober Richters iuriſdiction wol fundirt, auch hiebeuor im gleichen mandatum de reſtituendo ſine clauſula erkendt. C

Als iſt Hochermelts F vnd Herrn / vnd des gantzen Niderländiſchen Weſtphäliſchen Kreiß Fürſten vnd Ständen beſtelten Anwaldts vnterthenig bitt / E F G. geruhen gnediglich gegē obgemelte ein ernſtlich pœnal mandat ſine clauſula, darinnen bey einer groſſen anſehenlichen Nambhafften Poen gebotten / angeregts Principaln / vnnd deſſen armen Vnderthanen / was entfrembt / genommen vnd abhändig gemacht / vnuerzoglich zu reſtituiren, den erlittenen Schaden vnnd anders abzutragen / ergäntzen / redintegriren, vnd zubezahlen / E. F G Hochmildt Richterlich Ampt in dem in vnderthenigkeit beſtes fleiß anruffend 2c.

Iſt Mandatum, doch cum clauſula erkant in conſilio den 24. Iulij, Anno 84. D

Copia Mandati Inhibitorii ſine clauſula cum citatione S. contra B.

WIr Rudolff 2c. Enbieten dem Hochgebornen P. M zu B 2c. Vnſerm lieben Vettern vnd Fürſten / vnſer Gnad vnd alles Guts / Hochgeborner lieber Vetter vnnd Fürſt / an vnſerm Kayſerlichen Cammergericht / haben der Erwürdig auch Erſam vnſere liebe andechtigen E. Biſchoff zu S. 2c. vnd J. L. B. Abt des Gottshauß S. ſupplicirent angebrache / wiewol gemelts Gottshauß vnd Kloſter S mit aller ſeiner Zugehör / pertinentz / ſtattlichen Dörffern / Renten / Zinſen / Zehenden / Waſſern / Feldern / Jägereyen / Weiden vnd allen andern Ober Rechten vnnd Gerechtigkeiten / vor 100. vnd mehr Jaren / einem jeder Zeit geweſenen Biſchoff zu S. vnd alſo dem Stifft S eigenthümblich zugehörig geweſen / vnd noch / vnd ein jeder Ordentlicher weiß erwehlter vnnd confirmitter Abt / daſſelbig Kloſter / ſampt berürten pertinentien von einem jeden regierenden Biſchoff zu S. zu Lehen empfangen vnnd getragen / inmaſſen dann jetztgedachter Abt damit inueſtirt vnnd belehnet / auch darüber gebührliche Pflichten vnnd Eid geleiſtet: Wiewol auch ferner jetzt angezogen Kloſter S.

Digitized by Google

A So haben ſich doch deß alles vngeacht Herr G gewesener Churf. zu C. E. H. von W L. R Feldtmarſchalck ꝛc. E. von der H. F von A F S Ferner der Durchleuchtig Hochgeboren Fürſt vnd Herr J C. P. bey R Hertzog in B. ꝛc. als Hochgedachts Churf zu C Feldtoberſter / H von S. Leutenant general. F. B. Herr zu D. Feldtmarſchalck / W. S. Oberſter Artelary Meiſter / H. von A. Obriſter Quartir Meiſter / H S. von S. D Proviant Meiſter / F von W Leutenant / W. von W. Rittmeiſter / H. B. Obriſter / H B von W. Obriſter / W. von B die beyde der Welſchen Knecht Oberſte / L. M. Oberſter / H. K G. W. von E S. von F. alle drey Hauptleut / B D. der Wolgeborne Herr / Herr A Graff zu N. G P J von W genandt W. L. wolB ermelts G. Hauptleut / der Wolgeborne Herr / Herr C Freyherr zu W. ꝛc Erbtruckſeß / N Graue zu Z N. R N. B. Hauptleut / N. P C W. ꝛc. gerüſten laſſen eine gute Anzahl Kriegß Volck zu Roß vnd Fuß nicht allein in Teutſchlandt / ſondern auch bey andern frembden Nationen zuwerben / vnnd durch eine verborgene Geſchwinde auffwicklung verſamlen zulaſſen / vnd am 20. Auguſti, Jüngſt Anno 1583. In des Durchleuchtigen Hochgeb F vnd Herrn: Herrn W Hertzogen zu G. C vnd B. ꝛc Vnſers gnedigen Herrn Fürſtenthumb W eigen Fürhabens ohne Vorwiſſen vnd Erlaubnuß jr F G mit Gewalt zubegebē / ja ſich dann ingedachtes Fürſtenthum Ampter W. E lnck nberg / Voet / Lewenberg / Cu ſterff Monh im / Portz / Steinbach / Solingen / Burg / B rnfeldt / Deuſſeldorff / Angermont / Boguen / Deutz / Müllen Scb rtz / vnd andere Oerter eingeleget Mu ſterplätz gehalten / in jhrer F G. Kloſter Ŀodingē / Aldenberg / Haiſerbach / vnd Deutralt geſtiegen / eingenommen. die Kirchen daſelbſt geplündert / den Ornat / Kleinodien / vnd andere Kirchengezierd mit ſich genommen / Küchen / Keller / Cammer / Kornſpeicher / Schewren vnd Ställ durchlauffen vnd durchmauſet / alles ſo jnen gefallen mit ſich geführt / das jenig aber ſo von wegen ſeiner ſchwere nit fortgebracht werden können / verderbt / verwüſtet / Thür / Fenſter vnd Wände auff vnd außgeſchlagen / etlich Ordens Perſonen erſchoſſen / die andern aber ſo ſich verborgen / doch endtlich ertapt / den Gäulē hinden an die Schwantz gebunden / vnd alſo durch fürfallende Waſſerflüß / Bäch vnd Pfützen / Kaat vnd anderm Wuſt in jhren langen Kleidern hingeſchleifft / vnd den Abt ermelts Kloſters Haiſterbach / biß das Schloß Godeſberg erobert / gefenglich gehalten / den vnder en [illegible] pten Ehefrawen / Wittiben / Jungfrawen vnd Mägden mit Gewalt wider jhren willen jhr Jungfrewlich vnnd Frewlich Ehr genommen / vnnd in ſolchen Nothzüchten also entſchändet / das dergleichen nicht gehört / auch ein Ehrliebender ſchrecken tragt ſolches an Tag zubringen Zu dem vber die 24 Adeliche ſitz vnd Heuſer eingenommen / dieſelben Beraubt, Geplündert Ja Hochermelts Fürſten Schlöſſer nit verſchonet D ſonder ſich in jhrer F G Haus Lu dorff den [illegible] ermelts Monat gelägert [illegible] ein gute Zeit ſich verhalten [illegible] al en daſelbſt gefundenen Vorrath / an Wein / [illegible] ter Korn / Habern / Hew vnd Stro, verthan vnd verätzet / fort von dannen gerückt / vnd vber etlich wenig Tag wider kommen / vnnd daſelbſt mehr alles was dem Ampt im [illegible] noch vberig / verſchwendet vnnd verheert [illegible] neben dem / allen Dörffen / Flecken vnnd Höfen / ſonderlich des Ober Hertzogthumb [illegible] rg mit Nam / Plündern / R[illegible] dermaſſen zugeſetzt / das in denſelben [illegible] k e 1 1 5 [illegible] vnd mehr Pferde / vnzälbar ſt[illegible] ck Vihes genommen / nichts an Proviant [illegible] außgabe vnnd ſonſt verblieben / ja etlich derſelben Dörffer / Heuſer vnd Höfe in Brandt geſteckt, die Weinberg verwüſtet [illegible] zertretten / die Stöck abgehawen / vnnd [illegible] lliger weiß verbrent, daneben [illegible] G F vnd [illegible]. Vnderthanen verwundet [illegible] v el geſchlagen / verwu[illegible] t er[illegible] n [illegible] mördet vnnd Jämmerlich [illegible] die im Leben blieben [illegible] in die hohe [illegible] Gebierg / vnd Wildnuß v[illegible] trieben / auch vor groſſem ſchreck [illegible] ſelbſt geloffen. [illegible] der [illegible] derſelben Ackerbaw [illegible] ſchet b'uet t / daß zu b[illegible] ſer [illegible] nicht hungers ſterben / [illegible] jhnen hart zugeſetzt werden [illegible].

A Vnd ob wol Anw. Hochermelter G F. vnd H. Hoch vnnd wolermelte Obriſten vnd andere Kriegßbeuelhaber durch jre F. G. anſehenliche Räth / Beampt vnnd Beuelchhabern / auch ſunſten durch Schrifften vnd offne Patenten etlich mal freundtlich / günſtig vnd gnedig erſuchen / ſie des H. Reichs Conſtitutionen, Ordnung vnnd Satzūg erinnern / vnd ſich denen gemeß zuuerhalten / auch jhre F G. Fürſtenthumb vnnd Landen / die alle mit ſolchem Kriegßgewerb nichts zuthun / zuraumen / zu dem alles entfürtens geraubtes zu reſtituiren, vnd im fall ſolches nicht fürhanden den billichen werth dafür zuerſtatten / auch den gelitten Schaden vnd intereſſe zuergentzen / ermanen laſſen / hat doch ſolches bey jhnen nicht verfangen wöllen / ſondern iſt mit Rauben / Plündern / Brennen vnd dergleichen verbotten / vnzuläßlichen Handlun-

B gen / jmmer fortgefahren worden

Wann dann oberzelte ſtraffwürdige vnd vnrechtmeſſige that vnd Mißhandlung allen Natürlichen / Völckern vnd gemeinen beſchriebnen / beyden Geiſtlichē vnd Weltlichen Rechten / auch des H. Reichs Landfrieden Conſtitution, vnnd ſonderlich der execution Ordnung vnnd derſelben declaration Chriſtlicher Lieb gantz vnnd gar zuwider / dieſelbige auch Notori vnd dem gantzen Reich kündig / vnnd dermaſſen beſchaffen vnd begangen / das ſie keinerley weiß / wie es auch vnterſtandē werdē möchte zu iuſtificiren, vnd an angeregter execution Ordnung / vnd darauff erfolgter declaration verſehen / daß diſſfalls dem beſchwerdten Standt / vnd dem beſchedigten zugelaſſen ſein ſoll / ſich ſolches Schadens an den Kriegshauptern / Oberſtē / Rittmeiſtern vnnd Hauptleuten zuerholen: Wie dann auch Anwaldts Principal vor der 4. Churf. Geſandten / ſo newlich zu F. verſamblet / ſolches gegen die beſchedigten fürzunemen an gebührende Ort gewieſen: Vnd aber dieſelbige Thäter vnnd vnterſchiedliche Obrigkeiten geſeſſen / zum theil auch dem Reich ohne Mittel zugethan / alſo vnd damit continentia cauſſarū nit diuidirt werde / E. F. G alß höchſten Ober Richters iuriſdiction wol fundirt, auch hiebeuor im gleichen mandatum de reſtituendo ſine clauſula erkendt. C

Als iſt Hochermeles F vnd Herrn / vnd des gantzen Niderländiſchen Weſtphäliſchen Kreiß Fürſten vnd Ständen beſtelten Anwaldts vnterthenig bitt / E F G. geruhen gnediglich gegē obgemelte ein ernſtlich pœnal mandat ſine clauſula. darinnen bey einer groſſen anſehenlichen Nambhafften Poen gebotten / angeregts Principaln / vnnd deſſen armen Vnderthanen / was entfrembt / genommen vnd abhändig gemacht / vnuerzoglich zu reſtituiren, den erlittenen Schaden vnnd anders abzutragen / ergäntzen / redintegriren, vnd zubezahlen. E. F G Hochmildt Richterlich Ampt in dem in vnderthenigkeit beſtes fleiß anruffend ꝛc.

Iſt Mandatum, doch cum clauſula erkant in conſilio den 24. Iulii, Anno 84. D

Copia Mandati Inhibitorii ſine clauſula cum citatione S. contra B.

WIr Rudolff ꝛc. Entbieten dem Hochgebornen P. M zu B ꝛc. Vnſerm lieben Vettern vnd Fürſten / vnſer Gnad vnd alles Guts / Hochgeborner lieber Vetter vnnd Fürſt / an vnſerm Kayſerlichen Cammergericht / haben der Erwürdig auch Erſam vnſere liebe andechtigen E. Biſchoff zu S. ꝛc. vnd J. L. B. Abe des Gottshauß S. ſupplicirent angebracht / wiewol gemelts Gottshauß vnd Kloſter S mit aller ſeiner Zugehör / pertinentz / ſtattlichen Dörffern / Renten / Zinſen / Zehenden / Waſſern / Feldern / Jägereyen / Weiden vnd allen andern Ober Rechten vnnd Gerechtigkeiten / vor 100. vnd mehr Jaren / einem jeder Zeit geweſenen Biſchoff zu S. vnd alſo dem Stifft S eigenthümblich zugehörig geweſen / vnd noch / vnd ein jeder Ordentlicher weiß erwehlter vnnd confirmirter Abe / daſſelbig Kloſter / ſampt berürten pertinentien von einem jeden regierenden Biſchoff zu S. zu Lehen empfangen vnnd getragen / in maſſen dann jetztgedachter Abt damit inueſtirt vnnd belehnet / auch darüber gebührliche Pflichten vnnd Eid geleiſtet: Wiewol auch ferner jetzt angezogen Kloſter S.

Digitized by Google

A So haben ſich doch deß alles vngeacht Herr G geweſener Churf. zu C. E. H. von W L. R Feldtmarſchalck ꝛc. C. von der H. F von A F. S Ferner der Durchleuchtig Hochgeborn Fürſt vnd Herr J C. P. bey R Hertzog in B. ꝛc. als Hochgedachts Churf zu C Feldtoberſter/ H von S. Leutenant general. F. B. Herr zu D. Feldtmarſchalck / W. S. Obriſter Artelery Meiſter/ H. von A. Obriſter Quartir Meiſter/ H S. von S. O Prouiant Meiſter/ F von W Leutenant / W. von W. Rittmeiſter/ H. B. Obriſter/ H B von W. Obriſter / W. von B die beyde der Welſchen Knecht Oberſte/ L. M. Oberſter / H. K G. W. von E. S. von F. alle drey Hauptleut/ B D. der Wolgeborne Herr/ Herr A Graff zu N. G P J von W genandt W. L. wol-
B ermelts G. Hauptleut/ der Wohlgeborne Herr/ Herr C Freyherr zu W. ꝛc Erbtruckſeß/ N Graue zu Z N. R N. B. Hauptleut/ N. P C W. ꝛc. gerüſten laſſen eine gute Anzahl Kriegß Volck zu Roß vnd Fuß nicht allein in Teutſchlandt/ ſondern auch bey andern frembden Nationen zuwerben/ vnnd durch eine verborgene Geſchwinde auffwickung verſamlen zulaſſen/ vnd am 20. Augusti, Jüngſt Anno 1583. Jn des Durchleuchtigen Hochgeb F vnd Herrn: Herrn W Hertzogen zu G. C vnd B. ꝛc [illegible] gnedigen Herrn Fürſtenthumb B eigen Fürhabens ohne Vorwiſſen vnd Erlaubnuß jr F G mit Gewalt zubegeben/ da ſie ſich dann in gedachtes Fürſtenthumb Ampter W. S linck nberg/ Vort/ Lewenberg/ C u ſterff Menh. m/ Portz/ Steinbach/ S. lingen/ L u g/ B runſeidt Deuſſeldorff / Angermont / Vogtien / Deutz/ Müllen S. eb ra/ vnd andere Orter eingeleget Mu[illegible]erplätz gehalten/ in jhrer F G. Kloſter [illegible]odungē/ Aldenberg/ Haiſerbach/ vnd Denwalt geſtiegen/ eingenommen die Kirchen daſelbſt geplündert / den Ornat/ Kleinodien/ vnd andere Kirchengezierd mit ſich genommen/ Küchen/ Keller/ Cammer/ Kornſpeicher/ Schewren vnd Ställ durchlauffen vnd durchmauſet / alles ſo jnen gefallen mit ſich geführt / das jenig aber ſo von wegen ſeiner ſchwere nit fortgebracht werden können / verderbt / verwüſtet / Thür/

C Fenſter vnd Wände auff vnd außgeſchlagen/ etlich Ordens Perſonen erſchoſſen/ die andern aber ſo ſich verber[illegible]en/ doch endtlich ertapt/ den Gäul hinden an die Schwäntz gebunden/ vnd alſo durch für fallende Waſſerflüß/ Bäch vnd Pfützen Kaat vnd andern Wuſt in jhren langen Kleidern hingeſchleifft/ vnd den Abt ermelts Kloſters Hiſterbach / biß das Schloß Godesperg erobert/ gefenglich gehalten/ den vnder[illegible]pien Eheſrawen / Wittiben/ Jungfrawen vnd Mägden mit Gewalt wider jhren willē jhr Jungfrewlich vnnd Frewlich Ehr genommen/ vnnd in ſolchen Nothzüchten alſo entſchändet / das dergleichen nicht gehört/ auch ein Ehrliebender ſchrecken tregt ſolches an Tag zubringen. Zu dem vber die 24 Adeliche ſitz vnd Heuſer eingenommen/ dieſelben Beraubt/ Geplündert/ Ja Hoch-
D ermelts Fürſten Schlöſſer nit verſchonet/ ſonder ſich in jhrer F G Hauß Lu[illegible]dorff den [illegible] ermelts Monat gelägert/ allda ein gute Zeit ſich verhalten / allen daſelbſt gefundenen Vorrath/ an Wein/ [illegible]ier/ Korn/ Habern/ Hew vnd Stro/ verthan vnd verätzet/ fort von dannen gerückt vnd vber etlich wenig Tag wider kommen vnnd dazumaln alles was dem Amptmann noch vbrig / verſchwendet vnnd verheert [illegible] neben dem / allen Dörffen/ Flecken vnnd H[illegible] / ſonderlich des Ober Hertzo[illegible] thun [illegible] mit Nam/ Plündern / Rauben [illegible]ermaſſen zugeſetzt/ das in denſelben [illegible] vnd mehr Pferde / vnzählbar ſtück Vihes genommen/ nichts an Prouiant Haußrath vnnd ſonſt verblieben / ja [illegible] derſelben Dörffer/ Heuſer vnd Höfe in Brandt geſteckt/ die Weinberg [illegible] die Stöck abgehawen/ vnnd [illegible]illiger weiß verbrent/ daneben Arm G F [illegible] H. Vnterthanen verwundet vnd [illegible] viel geſchlagen/ verwu[illegible] ermördet vnnd Jämmerlich [illegible] die im Leben blieben / in die hohe [illegible] Gebierg / vnd Wiltnuß [illegible] trieben / auch vor groſſem [illegible] ſelbſt geloffen. Daher da[illegible] derſelben Ackerbaw vnd [illegible] ſehet bleiben/ daß zubeſorgen ſo [illegible] nicht hungers ſterben von d[illegible] jhnen hart zugeſetzt werden wolle.

Ang

A Vnd ob wol Anw. Hochermelter G F. vnd H. Hoch vnnd wolermelte Obriſten vnd andere Kiregßbeuelhaber durch jre F. G. anſehenliche Räth/Beampt vnnd Beuelchhabern/auch ſunſten durch Schrifften vnd offne Patenten etlich mal freundtlich/günſtig vnd gnedig erſuchen/ſie des H. Reichs Conſtitutionen, Ordnung vnnd Satzüg erinnern/vnd ſich denen gemeß zuuerhalten/auch jhre F G. Fürſtenthumb vnnd Landen/die alle mit ſolchem Krießgewerb nichts zuthun/zuraumen/zu dem alles entfürtens geraubtes zu reſtituiren, vnd im fall ſolches nicht fürhanden den billichen werth dafür zuerſtatten/auch den gelitten Schaden vnd intereſſe zuergentzen/ermanen laſſen/hat doch ſolches bey jhnen niche verfangen wöllen/ ſondern iſt mit Rauben/Plündern/Brennen vnd dergleichen verbotten/ vnzuläßlichen Handlun-

B gen/jmmer fortgefahren worden

Wann dann oberzelte ſtraffwürdige vnd vnrechtmeſſige that vnd Mißhandlung allen Natürlichen/Völckern vnd gemeinen beſchriebnen/beyden Geiſtlichē vnd Weltlichen Rechten/auch des H. Reichs Landfrieden Conſtitution, vnnd ſonderlich der execution Ordnung vnnd derſelben declaration Chriſtlicher Lieb gantz vnnd gar zuwider/ dieſelbige auch Notori vnd dem gantzen Reich kündig/vnnd dermaſſen beſchaffen vnd begangen/ das ſie keinerley weiß/wie es auch vnterſtandē werdē möchte zu iuſtificiren, vnd an angeregter execution Ordnung/vnd darauff erfolgter declaration verſehen/ daß diſſfalls dem beſchwerdten Standt/vnd dem beſchedigten zugelaſſen ſein ſoll/ſich ſolches Schadens an den Kriegshauptern/Oberſtē/Rittmeiſtern vnnd Hauptleuten zuerholen: Wie dann auch Anwaldts Principal vor der 4. Churf. Geſandten/ ſo newlich zu F. verſamblet/ſolches gegen die beſchedigten fürzunemen an gebührende Ort gewieſen: Vnd aber dieſelbige Thäter vnnd vnterſchiedliche Obrigkeiten geſeſſen/zum theil auch dem Reich ohne Mittel zugethan/alſo vnd damit continentia cauſarum nit diuidirt werde/E. F. G alß höchſten Ober Richters iuriſdiction wol fundirt, auch hiebeuor im gleichen mandatum de reſtituendo ſine clauſula erkendt. C

Als iſt Hochermeles F vnd Herrn/vnd des gantzen Niderländiſchen Weſtphäliſchen Kreiß Fürſten vnd Ständen beſtelten Anwaldts vnterthenig bitt/E F G. geruhen gnediglich gegē obgemelte ein ernſtlich pœnal mandat ſine clauſula, darinnen bey einer groſſen anſehenlichen Nambhafften Peen gebotten/angeregts Principaln/ vnnd deſſen armen Vnderthanen/was entfrembt/genommen vnd abhändig gemacht/ vnuerzoglich zu reſtituiren, den erlittenen Schaden vnnd anders abzutragen/ergäntzen/redintegriren, vnd zubezahlen/E. F. G Hochmildt Richterlich Ampt in dem in vndertheniglkeit beſtes fleiß anruffend ꝛc.

Iſt Mandatum, doch cum clauſula erkant in conſilio den 24. Iulii, Anno 84. D

Copia Mandati Inhibitorii ſine clauſula cum citatione S. contra B.

WIr Rudolff ꝛc. Entbieten dem Hochgebornen P. M zu B ꝛc. Vnſerm lieben Vettern vnd Fürſten/vnſer Gnad vnd alles Guts/ Hochgeborner lieber Vetter vnnd Fürſt/an vnſerm Kayſerlichen Cammergericht/haben der Erwürdig auch Erſam vnſere liebe andechtigen E. Biſchoff zu S. ꝛc. vnd J. L. B. Abt des Gottshauß S. ſupplicirent angebracht/ wiewol gemelts Gottshauß vnd Kloſter S mit aller ſeiner Zugehör/ pertinentz/ ſtattlichen Dörffern/Renten/ Zinſen/ Zehenden/Waſſern/Feldern/ Jägereyen/ Weiden vnd allen andern Ober Rechten vnnd Gerechtigkeiten/vor 100. vnd mehr Jaren/einem jeder Zeit geweſenen Biſchoff zu S. vnd alſo dem Stifft S eigenthümblich zugehörig geweſen/vnd noch/ vnd ein jeder Ordentlicher weiß erwehlter vnnd confirmitter Abt/daſſelbig Kloſter/ſampt berürten pertinentien von einem jeden regierenden Biſchoff zu S. zu Lehen empfangen vnnd getragen/ inmaſſen dann jetzigedachter Abt damit inueſtirt vnnd belehnet/auch darüber gebührliche Pflichten vnnd Eid geleiſtet: Wiewol auch ferner jetzt angezogen Kloſter S.

A Vnd ob wol Anw. Hochermelter G F. vnd H. Hoch vnnd wolermelte Obriſten vnd andere Kiregßbeuelhaber durch jre F. G. anſehenliche Räth / Beampt vnnd Beuelchhabern / auch ſunſten durch Schrifften vnd offne Patenten etlich mal freundtlich/günſtig vnd gnedig erſuchen/ſie des H. Reichs Conſtitutionen, Ordnung vnnd Satzüg erinnern/vnd ſich denen gemeß zuuerhalten / auch jhre F G. Fürſtenthumb vnnd Landen/die alle mit ſolchem Krießgewerb nichts zuthun/ zuraumen / zu dem alles entfürtens geraubtes zu reſtituiren, vnd im fall ſolches nicht fürhanden den billichen werth dafür zuerſtatten/auch den gelitten Schaden vnd intereſſe zuergentzen/ ermanen laſſen / hat doch ſolches bey jhnen nicht verfangen wöllen / ſondern iſt mit Rauben/ Plündern/ Brennen vnd dergleichen verbotten / vnzuläßlichen Handlun-
B gen/ jmmer fortgefahren worden.

Wann dann oberzelte ſtraffwürdige vnd vnrechtmeſſige that vnd Mißhandlung allen Natürlichen / Völckern vnd gemeinen beſchriebnen/ beyden Geiſtlichē vnd Weltlichen Rechten/ auch des H. Reichs Landfrieden Conſtitution, vnnd ſonderlich der execution Ordnung vnnd derſelben declaration Chriſtlicher Lieb gantz vnnd gar zuwider / dieſelbige auch Notori vnd dem gantzen Reich kündig / vnnd dermaſſen beſchaffen vnd begangen / das ſie keinerley weiß/wie es auch vnterſtandē werdē möchte zu iuſtificiren, vnd an angeregter execution Ordnung / vnd darauff erfolgter declaration verſehen / daß dißfalls dem beſchwerdten Standt/vnd dem beſchedigten zugelaſſen ſein ſoll / ſich ſolches Schadens an den Kriegshauptern/ Oberſtē/Rittmeiſtern vnnd Hauptleuten zuerholen: Wie dann auch Anwaldts Principal vor der 4. Churf. Geſandten/ ſo newlich zu F. verſamblet /ſolches gegen die beſchedigten fürzunemen an gebührende Ort gewieſen: Vnd aber dieſelbige Thäter vnnd vnterſchiedliche Obrigkeiten geſeſſen / zum theil auch dem Reich ohne Mittel zugethan/ alſo vnd damit continentia cauſſarum nit diuidirt werde/ E. F. G alß höchſten Ober Richters iuriſdiction wol fundirt, auch hiebeuor im gleichen mandatum de reſtituendo ſine clauſula erkendt.
C

Als iſt Hochermelts F vnd Herrn/vnd des gantzen Niderländiſchen Weſtphäliſchen Kreiß Fürſten vnd Ständen beſtelten Anwaldts vnterthenig bitt/ E F G. geruhen gnediglich gegē obgemelte ein ernſtlich pœnal mandat ſine clauſula, darinnen bey einer groſſen anſehenlichen Nambhafften Poen gebotten / angeregts Principaln/ vnnd deſſen armen Vnderthanen/ was entfrembt / genommen vnd abhändig gemacht / vnuerzoglich zu reſtituiren, den erlittenen Schaden vnnd anders abzutragen/ ergäntzen/ redintegriren, vnd zubezahlen. E. F G Hochmildt Richterlich Ampt in dem in vnderthenigkeit beſtes fleiß anruffend ꝛc.

Iſt Mandatum, doch cum clauſula erkant in conſilio den 24. Iulij, Anno 84.
D

Copia Mandati Inhibitorii ſine clauſula cum citatione S. contra B.

WIr Rudolff ꝛc. Entbieten dem Hochgebornen P. M zu B ꝛc. Vnſerm lieben Vettern vnd Fürſten/ vnſer Gnad vnd alles Guts / Hochgeborner lieber Vetter vnnd Fürſt/an vnſerm Kayſerlichen Cammergericht / haben der Erwürdig auch Erſam vnſere liebe andechtigen E. Biſchoff zu S. ꝛc. vnd J. L. B. Abt des Gottshauß S. ſupplicirent angebracht / wiewol gemelts Gottshauß vnd Kloſter S mit aller ſeiner Zugehör / pertinentz / ſtattlichen Dörffern / Renten / Zinſen / Zehenden / Waſſern/ Feldern/ Jägereyen/ Weiden vnd allen andern Ober Rechten vnnd Gerechtigkeiten/ vor 100. vnd mehr Jaren / einem jeder Zeit geweſenen Biſchoff zu S. vnd alſo dem Stifft S eigenthümblich zugehörig geweſen/ vnd noch/ vnd ein jeder Ordentlicher weiß erwehlter vnnd confirmirter Abt / daſſelbig Kloſter / ſampt berürten pertinentien von einem jeden regierenden Biſchoff zu S. zu Lehen empfangen vnnd getragen / in maſſen dann jetztgedachter Abt damit inueſtirt vnnd belehnet/ auch darüber gebührliche Pflichten vnnd Eid geleiſtet: Wiewol auch ferner jetzt angezogen Kloſter S.

A mehr als vor 100. Jahren/ vnnd alſo vber
aller Menſchen gedenckẽ/ jederzeit einen ge-
wiſſen Abt vnd Prelaten gehabt/ ſo gemelt
Kloſter vnd deſſen zugehör zu beſſen admi-
niſtriert, vnd zu des Kloſters Nutzen vnnd
Frommen verwaltet/ daſſelbig alſo In-
gehabt/ beſeſſen/ vnd von menniglich darin
vnturbirt vnd vnmoleſtirt gelaſſen wordẽ/
wie dann obbenanter Klagender Abt ſol-
ches noch heutigs tags/ folgender turbati-
on vnd thätlichkeit außgenom̃en/ alſo ad-
miniſtrire, beſitze/ jnhabe/ vnnd derwegen
nicht allein S. A. Biſchoff zu S. bey jhrer
vnnd deren Stiffts Lehens Gerechtigkeit/
Eigenthumb vnd temporalitet, ſonder
auch gedachter Abt bey ſeiner des Kloſters
adminiſtration vnd Verwaltung billich
gelaſſen/ vnd davon ohnerkant Rechtens/
vnordentlicher weiß/ mit Gewalt/ nicht
B verdrungen werden ſoll. Daß doch des
alles vnangeſehen D. L. jetzo newlicher
Zeit/ als die in Italia zu Rom geweſen/ ohn
alles vorwiſſen S. L. des Biſchoffs zu S.
auch gedachts Abts zu S. hinderrücklich
heimlicher weiß hab er obreptiue bey der
Bäpſtlichen Heyligk. G. 13. ein vermeint
gantz nichtig/ vnd vnbillich indult erlangt
vnnd außbracht/ welchs auch die jetzige
vnd Bäpſt. H. S. V. in dieſem 85. Jahr/ de
dato Cal. Maij per Bullam Apoſtol. er-
newert/ vngefehrlich dieſes Inhalts/ Die-
weil ermelte Bäpſtliche H. Greg. XIII.
ein Seminarium vnd Schul in der Obern
Marggraffſchafft B. durch etliche patres
ſocietatis jhnen anzurichten verordnet/
daß derwegen ſolch Kloſter zu berührtem
Seminario verwendet/ vnnd die Jeſuiter
auß des Kloſters S. gefälle vnnd ſtattli-
che einkommen erhalten/ darumb gedach-
ter Abt vnnd Conuent auß dem Kloſter
weichen/ daſſelbig raumen/ vnd deiner Be-
klagten F. L. cedirn vnd vbergeben/ vnnd
dargegen er Abt Jährlich biß zu Ende ſei-
nes Lebens mit 100. Ducaten (wie ſolchs zu
Rom in Camera apoſtolica pro idonea
ſuſtentatione vor gut geacht) prouidirt
vnd verſehen worden/ vnd alle temporali-
tet an D. L. gefallen ſein ſoll/ wie dann D.
L. hierauff vnd in Krafft ſolcher Indult vnd
Bullen/ gedachten Abten jetzo vor wenig
tagen in ſcriptis ernſtlich requirirt von
dem Kloſter gäntzlich abzutretten/ darauff C
zu renunctiren, vnnd derwegen jhme ein
Schrifftlich begriffen renunciation zu-
verſiglen/ zugeſchickt/ mit der angehengten
ernſtlichen bedrawung/ Er Abt verſigle
gleich ſolche renunciation oder nicht/ ſo
würde doch D. L. nichts deſto weniger des
Kloſters vnnd deſſelben zugehörigen tem-
poralitet ſich annemen/ wie auch jhme
Abten darneben zugeſchrieben/ das er 29.
diß ſchierſtkunfftigen Stylo nouo zu S.
die Vnterthanen der 13. Dörffer/ auch die
beampte/ jhrer Eidt vnd Pflicht/ damit ſie
jme verwandt vnd zugethan/ relaxiren
vnd entſchlagẽ/ vnd ſie an D. L. gleich wei-
ſen ſolle. Dieweil aber in der Bäpſt. H.
Macht vnnd Gewalt nicht ſtehet/ einem
Standt des Reichs das ſein/ ohn Vrſach/
inaudita cauſſa zunemen/ vnd auff einem
andern Standt vnd frembden zu transfe- D
riren. vnd dieſes D. L. fürnemẽ ein gantz ge-
ſchwindt/ new vnd im H. Reich vnerhörtes
Werck vnd Practick iſt/ darauß nicht allein
allerley Empörung/ Widerwillen/ Vnru-
he/ vnd zerrüttung der Stände vnnd Zwi-
tracht erfolget/ vnnd die Stände alſo gegen
einander/ wider den hochverpönten Pro-
phan vnd Religionfrieden/ ſo zu Rhu vnnd
einigkeit des H. Reichs auffgericht/ zum
höchſten verletzt/ vnd da ſolches einreiſſen/
vnd zu Rom die dominia rerum tempo-
ralium, ſtattliche Prælaturen vnd Klöſter
einem Standt des Reichs ſine cauſſæ co-
gnitione benommen/ vnd ad lubitum auff
einen andern vnnd frembden transferirt
werden ſolten/ des H. Reichs Einigkeit
vnd Fried zerſtört werden muſte/ vnnd der-
wegen dieſes vnd dergleichen vnordentlich
vnrechtmeſſig fürnemen/ nicht allein dem
H. Röm. Reich zu höchſtem Schaden vnd
Nachtheil/ ſonder auch vnſers Kayſ. Cam-
mergerichts iuriſdiction zu ſonderlicher
ſchmelerung vnd verkleinerung gereichet/
in anſehen/ im Reich Teutſcher Nation
ſonderlich K. Cammergericht vnd Hoffge-
richt verordnet/ vor welchen man ſich diß-
fals gebührlichen Rechtens gebrauchen/
auch Recht fordern vnnd nemen ſoll vnd
kan/ Wie dann auch S. K. als Biſchoff zu
S. ſolches Kloſters Rechten vnnd Gerech-
tigkeit halbẽ zum theil nit allein an gemel-
tem

A Item vnſerm K Cammergericht wegen einer
Pfandungs Sach / ſonder auch vermög
des H Reichs Außträg von der C. P. als
K erwehlten Commiſſariè, ſonſt des Klo-
ſters S temporalitet halben noch heutigs
tags/in vnerörtertem Rechten ſtehet / vber
das die Concordata principum Germa-
niæ auch dem Röm. Stul in temporalib.
alle adminiſtration vnnd diſpoſition
außtrücklich benommen/vnd dann auß der
Bäpſt H. S. V. Bullē/ſo in D L. vermein-
ten vorgeſchriebenen vnnd dem klagenden
Abt obtradirtēn renuntiation zum theil
angezogen wirdt/ſich außtrücklich erfindt/
das er Abt zu S. in vnwiderſprechlichem
Beſitz vnnd adminiſtration bemelts Klo-
ſters noch heutigs tags iſt/ vnd im Rechten
keine Rechtmeſſige Vrſach vorhanden /
Dieweil D. L. in dero Fürſtenthum̃ B. ein
Schul oder Seminarium auffrichten wil/
B daß ſie darumb S. A. Klagenden Biſchof-
fen vnd dero Stifft jr eigenthumb mit ſol-
chen grieffen benemen/vnd den regierenden
Abt ſeiner adminiſtration vnnd Kloſters
entſetzen / ſondern viel mehr auß dem jhri-
gen ein ſolches anſtellen vnnd prouidiren
ſolle/vnd alſo diß D L. Vornemen vnnd
Incent ipſo iure vnrecht vnd verbottē/vnd
allein zu zerrüttung gemeines Weſens /
Friedens / vnnd verurſachung ſchedlicher
empörungen im Reich peſſimo exemplo,
per conſequentiam dienet/ vnnd dadurch
allgemach / auch andere des Reichs præla-
turen, der geſtalt mit der Zeit / ohne Vr-
theil vnnd Recht einem geben/ dem andern
genommen/vnd alſo nach willen vnd belie-
bung zu mercklichem Abbruch des H. R.
Reichs Teutſcher Nation transferirt
werden möchten / welches den gemeinen
Ständen im Reich zum höchſten nachtheil
gereichen würde vnd muſte / ohne das auch
S A Biſchoffen zu S. vnd der angehöri-
gen Prælaten zu S jhren ehren/ gethanen
Pflicht / vnd Eidt halben ein ſolche tranſ-
lation zugeſtatten / oder auch des Eigen-
thumbs jhrer Kirchen/vnd angenommenen
adminiſtration vnnd Verwaltung/ ohne
mercklichen jhren eignen/ vnd auch des H.
Reichs nachtheil ſich zubegeben / vnnd da-
rin zugehelen / keins wegs gebühren will/
Sonder wider ſolches alles zum höchſten
ſie können vnd mögen /ſampt den jren auff C
die Weg vnd Mittel trachten muſten / wie
ſie wider ſolchen vnhöfflichen vnbillichen
Gewalt vnd fürnemen/ ſich ſampt den jren
ſchutzen / vnnd zum beſten ſchirmen / vnd
bey jhren Rechten vnd Gerechtigkeiten er-
halten mögen/ darauß dann ohne zweiffel
allerley weitterung vnd Vnraht/ der auch
vielleicht nicht wider zubringen erfolgen
möchte/vnd dann in dieſen Fällen/ da nicht
allein des H Reichs Teutſcher Nation/
vnnd derſelben Stände Recht/ Gerechtig-
keit/Land vnnd Leuten geſchmelert/verklei-
nert vnnd vernachtheilt / ſonder auch da ei-
nē Standt ſine cauſæ cognitione nō au-
ditis nec vocatis partib ſo ſtattliche Iura
vnd bona tēporalia, ſub p̄textu Eccleſia-
ſticæ poteſtatis & iuriſdictionis (welche
doch ipſo iure mit der Weltlichen iuriſdi-
ction nicht confundirt werden ſol) das
ſein benommen / vnd iuxta nutum & ar-
bitrium Romanæ curiæ eim andern ge- D
ſchenckt / oder frey gegeben wirdt / ſonder-
lich auch da ein Werck/zu vnwiderbringli-
chem Schaden gereicht/vnd timor armo-
rum vorhanden/ vnnd zu anderer Vnruhe
im Reich Vrſach gegeben wurde/ die Sach
an jhr ſelbſt auch / vermög der Recht / vn-
recht vnd verbotten/vnſers K. Cammerge-
richts iuriſdiction ohn allen zweiffel fun-
dirt, vnnd daſſelbig von vnſert wegen/ diß-
fals des Reichs vnnd deſſelbigen Stände
Recht vnd Gerechtigkeiten / auch iuriſdi-
ction vnd Freyheiten damit ſecularis &
Eccleſiaſtica iuriſdictio nicht confun-
dirt zu defendiren, vnd zum höchſten zu-
ſchutzen vnd zuſchirmen ſchuldig / vnd alſo
a præcepto anzufangen wolbefugt / Als
haben dem allem nach ſein A vnnd E. beide
Kleger/ſolcher offenbarn vnbilligkeit / vnd
fernerm beſorglichen Vnrath vnd Wider-
willen / auff mittelſte vnnd ordentliche weg
Rechtens zubegegnen / vnnd diß vnſer K.
Mandat vnd Ladung wider D. L. zuerken-
nen vnd mitzutheilen / beſtes fleiß anruffen
vnd bitten laſſen. Wann wir nun zur bil-
ligkeit/ſo wol geneigt alß ſchuldig / dafür zu
ſein / damit niemandt im H. Reich auſſer-
halb vnd wider Recht des ſeinigen entſetzt/
oder vnſer vnnd des Reichs Hocheit ge-
ſchwecht vnd entzogen / noch in anhangen-

A den Rechten deſſelben entſcheid vnzeittig
fürgrieffen werde / ſo auch erlangt / das an
heut Dato gebetten Mandat erkant wor-
den iſt. Hierumb ſo gebieten wir D. L. von
Röm Kayſ. Macht / bey Poen 20. Marck
lötig Goldts / halb in vnſer Kayſ Cammer-
gericht / den andern halben theil S. A Kla-
genden Fürſten vnnd mit Conſorten vn-
nachleßlich zübezahlen / hiemit ernſtlich /
vnd wöllen / das dieſelbig D. L. vngeachtet
vnd hindangeſetzt der Bäpſt. H. angegebe-
nen erpracticirter Bullen vnnd Indults /
ſich mehrbenants Kloſters S. deſſelben
temporaliter, eigenthumbs vnd admini-
ſtration, bedraweter vnnd fürhabender an-
heimſuchung / beſtellung vnd verwendung /
gentzlich euſſer / entſchlage / abthue / vnnd
enthalte / S. A Klagenden F. bey dero da-
ran habenden Hocheit / Rechten vnnd Ge-
B rechtigkeiten / als auch mit Klägern regie-
renden Abt / bey ſeiner anbefohlnen inha-
benden adminiſtration vnd Verwaltung
deſſelben Kloſters ſampt aller Zugehört

vnnd anhangenden Rechten vnbeläſtigt / C
ohne einichen thätlichen wider Rechtli-
chen Eintrag vnd verhinderung richtiglich
verbleiben laſſe / vnd des Ordentlichen an-
hangenden Rechtens außtrag erwarte / deſ-
ſelbigen geſettigt vnd begnügt zuſein / dem
alſo vnd nichts zuwider thue / noch zuthun
verſchaffe / als lieb jhr ſey die obbeſtimpte
Poen zuuermeiden. Hierin thut D. L. vn-
ſern ernſtlichen willen vnd gefellig Mei-
nung / wir heiſchen vnd Laden auch D. L.
von bemelter vnſer Kay. Macht hiemit / das
dieſelbe auff den 15. den nechſten nach vber-
antwortung oder verkündigen diß Brieffs /
denen wir 5. vor der erſten ꝛc. Rechtstag ſe-
tzen vnd benennen peremtorie, oder ob der-
ſelbe nicht ein Gerichtstag ſein würde / den
nechſten Gerichtstag darnach ſelbſt ꝛc.
Datum Spiræ, 10. Octobris, Anno 85.

Ad Mandatum D. El. D
Imp. propr.

I. S.

ORDI.

ORDINATIONIS CAMERÆ IMPERIALIS CAPITA QVÆDAM NEC NON CONSTITVTIONES IN EA PARTIM NON VSQVE ADEO EXPRESSA, PARTIM PRORSVS OMISSA, iuxta Ordinationis ordinem.

Ad Tit. 1. *p* 1 *ſ.* Nemblich *verſ.* vnd der ander halbe Theil auß der Ritterſchafft.

NON obſeruatur. Nam ij Doctores vel Licẽtiati Ordinationi cõformes præſententur, acceptãtur etiam illi loco nobilium, ita factũ D.C. B. wegen Churfürſten Brandenburg/ꝛc. Electores tamẽ Laici vel ſeculares & Archid. Auſtriæ ſolent plerunque nobiles præſentare, ſed in his perſonis iudicium Cameræ non admodum exacte, ſicut Capitula Eccleſiarum Cathedralium, maiorum nobilitatẽ requirit. Nobiles enim nouitii admittuntur, modo ordinationi ſint conformes. Quod accidit D.D. Hẽric. Faurh. Aſſeſſori Auſtriaco. Itẽ Hartmanni, qui ab Electore Palatino. &c. Sed vide ad hoc. *ſ.* weitter/ *cum ſ.* deßgleichen ſollen/ ꝛc. *ſequent. Spirenſ. receſſus. Anno, &c.* 57.

Ad Titvl. II.

Sex ordines ſeu circuli, qui habent ius præſentandi.

HIc ſciendum, quod Principes & ciuitates, quæ ſunt in circulis, non ſint in poſſeſſione præſentandi: quodq; iudex Cameræ illis ſcribere non debeat. Quantum attinet ad primum ordinem tantummodo ſcribitur Wirtzburgico, Aichſtetenſi & Brandenburgenſi. Adiicitur tamen in literis, vt Principes & ceteris Principibus hoc indicare velint, quod tamen non fit. Item inter Principes ſeculares, & Eccleſiaſticos præſentationes alternatim fiunt. Secundo circulo ſcribitur Saltzburgico & Bauaro. In tertio Auguſtano & Wirtenbergico. In quarto Argentinenſi, Fuldenſi & Lotharingico. In quinto Monaſterienſi & Iuliaco. In ſexto Magdeburgenſi & Saxoni.

Ad Titvl. III.

Ad §. Deßgleichen *in princ.*

ITa nõ fuit receptus D. C. Norinberg. & Cameræ aduocatus, quod iſtas qualitates non haberet. Præterea dicebatur contentioſus ac ſingularis, quamuis ante bis fuiſſet præſentatus.

Ad §. ibi Sollen alle Beyſitzer.) Aſſeſſores debent eſſe bene morati & graues, quia mores præferuntur ſcientiæ. *argument. c. ſedulo. 38. diſtin. l. magiſtros. C. de profeſſ. lib.* 10. Illaudabilis enim eſt ſcientia, quam vita maculat. *c. niſi §. defectum, de termino.* Ideo boni dicuntur mores ornare ſcientiam *l. ſcire oportet. §. penultim. de ex c. tutor.*

Ad verba. Rechter natürlicher Geburt.) An ſpurii poſſunt eſſe Aſſeſſores? Mynſing. *4. obſ. 31.* negat. Ita anno 56. non fuit admiſſus N. ab A. quod pater eius dicebatur illegitime natus pleriſque aſſeſſoribus diſſentientibus.

Auß dem Reich Teutſcher Nation.) Eſt enim hic procedendum lingua Germanica, quam ſi partes ignorent, per Interpretationes, agere debent. Ita olim proceſſus Latini ſunt denegati an-

no 1498. contra Epiſcopum Vetodunenſem, & in lingua Germanica etiam decreti: ſed hodie & in aula Cæſaris, & in Imperiali Camera huius linguæ vſus eſt. Ita obtinuit Dux W. contra F. R. I. in Comitiis Aug. anno 48. in cauſſa feloniæ ſibi motæ Excipiuntur cauſſæ Flandriæ & Selandt.

Verbo. In gerichtlichen Sachen.) Idem ſcribit antiqua Ordinatio. Vnde D. S. M. in praxi nondum exercitatus non fuit in Aſſeſſorem receptus, anno 1538. Hodie non obſeruatur, vt accidit in D. F. D. C. D. F. D. S. & aliis, quorum nullus fuit biennalis Doctor. Ac licet hic tantum de Doctoribus & Licẽtiatis loquatur, ſubiungit tamen in verſicul. ſequenti, quales debeant eſſe aſſeſſores ex nobili genere nati. Ibi Vnnd ſollen ſie gleicher Geſtalt / auch der rechten Gelehrte / vnd der gerichtlichen Sachen geübt vñ erfahren ſeyn. Expreſſe indicatur, quod tam nobiles, quam DD. Practici eſſe debeant: ſed non adiicitur, quamdiu in foro debeant eſſe verſati. Ideo vidi obſeruari, ſi quis ſedulo duobus annis aduocationis munus obierit, quod tunc admiſſus fuerit. Sed nota, quod anno 58. extraordinarii Aſſeſſores, quorum fere maxima pars Ordinationi non conformes fuerunt, tamen recepti ſunt: ſed hoc in penuria Doctorum virorum.

Ad §. Vnd inſonderheit Ordnen.

OLim, qui promoti fuerunt Marpurgi, Tubingæ, Wittenbergæ, non fuerunt admiſſi ad Aſſeſſoratus dignitatem, vt nec ad aduocatiam, vt accidit D. B. M. anno 50. 22: Decembris. Sed hodie aliter ita diſponente. *d.* §. Item iſt der M. K von wegen er ſeine Kinder in der Lutheriſchen Kirchen tauffen laſſen / ſeines Procurator Ampts biß auff ferner Beſcheyd entſetzet / ꝛc.

Ad Titvli. IV.

Ad Rubr.

NOta. Hi ſex menſes currere incipiunt a die præſentationis litterarum, nona die denuntiationis mortis vel literarum ſcriptarum. Igitur nuntius ſi ab aliquo Principe nullum reſponſum in ſcriptis accipiat, ſaltẽ in Cancellaria ſcriptum vel documentum accipere debet, quo die Principi illi porrexerit literas.

Ad §. Wo auch. *Ibi* wo ſolches.

LIcet Ordinat. habeat, quod ſtatim effluxis ſex Menſibus Aſſeſſores ius præſentandi habeant, hoc tamen non vſque obſeruatur ſtricte. Quare adhuc ſemel atque iterum Principibus ſcribi ſolet, vt plures vel alios idoneos adhuc præſentent: quod ſi non faciant tandem ex officio Aſſeſſores alium recipiunt. Ita factum cum D. Hundt renunciaſſet, nec Mauritius Elector Saxon. præſentaret, &c.

Ibidem in verbo. Auff ſolches Erſuchen.

DAta paritate doctrinæ & virtutis in præſentatis, vter eligi debeat? Dic, primo nominatum ex ordine literarum. Quia præſumuntur magis dilecti. *gl. c. quorundam. de Elect. in 6. l. quoties de vſufruct.*

Ad §. Vnd wo vber ſolches.

DVmmodo reperiri poſſit, qui ſit idoneus. *Panormitan. in c. abbate [illegible]. de verb. ſignif.* Originarii enim melius ſcire præſumuntur mores & conſuetudines eius prouinciæ, quam exteri. *vide de hac qu. Mynſing. obſeru. c. 6.*

Ad §. 3. Titvli XXI.

IN cauſſa fractæ pacis ciuitatem aliquam vel vniuerſitatem concernente non ſatis eſt, quod conſtituat conſul pro ſe & communitate, ſed requiritur, vt etiam die 12. 13. oder 14. item etiam Primates iuxta cuiuſque loci conſuetudinem conſtituant ſibi Procuratorem, ſicut in cauſſa M. contra M. Item in cauſſa B. contra proteſtantes 23. Decembris anno 44. Item in cauſſa H.

contra

contra N. 3. Iunii. Et de his Mynſing. *1. obſeru. 76.*

Ad eundem.§.ſub fin.

SI autem Procurator habet generale mandatum, & non-poſuiſſet ad acta, poteſt in ſententia vel interlocutoria iniungi, vt copiam ad acta ponat, & pro eo quod ipſe non facit, poterit iniungi pœna, vel etiam præteriri tacite, ſi prius non curatum eſt per iudices.

Ad Titvl. XXII.

Ad §. tit. Da *viua voce:*

SI ſupplicás pro citatione narret, ſe viua voce appellaſſe, & ſeſe referat ad acta, tunc narranti cred.tur, & citatio decernitur: ſi vero in ſcriptis appellaſſe ſe dicat, neceſſe eſt inſtrumenta appellationis vna cũ ſupplicatione exhiberi.

Ad §. 4. Welcher auch.

SEd ſi ſunt multi conſortes vnius appellationis, non eſt neceſſe omnes exprimere. Item ſi ſunt expreſſi conſortes in actis. Ita olim iudicatum in pleno conſilio anno 41. 27. Septembris in cauſſa M. contra M.

Ad Titvl. XXXVII.

Ad §. fin. circ. fin.

HIc non intẽpeſtiue quæritur, Princeps quidam cum extra ſuam aulã in alia quadam ciuitate deprehenſus eſſet, nuntiuſq; ipſum accedere vellet, Princeps eiuſq; cõſiliarii nuntii exſecutionem recipere recuſant, tandem quidam ex miniſtris vel ſecretariis eius ꝓceſſus a nuntio recipit, eiq; promittit ſe Principi inſinuaturũ. Cui confidens nũtius proceſſus originales ei tradit, & ſeq. mane reſponſum requiſiuit. Secretarius literas ſe Principi tradidiſſe, & ab eo lectas reſpondit. Inſuper eum indignatum, quod Procurator eius nõ præcauerit aut impedierit iſtos proceſſus, maxime cum ad eum ſcripſiſſet, vt ſe excuſet, &c. Dubitatur, an hæc exſecutio ſit legitima? Dubiũ facit. *§. fi. hic.* Verũ legitima eſſe videtur de iure. I. Quia nũtio credendũ in ſua relatione, quoad ſuũ officiũ. II. Quia ſufficit citationẽ in notitiam citati veniſſe. *c. eum qui certus. de regulis iuris.* VI. Denique quia Princeps recepiſſe dicitur, & ideo quia per hanc ſcientiam & patientiam (quia non contradixit exſecutioni) acquieuit. Recte, &c.

Ad Titvl. XLI.

Von den armen Parthceyen.

PRocuratores pauperibus dandi ſunt, quia illis gratis inſeruiant, donec ad pinguiorem fortunam perueniãt. Hoc verum eſt, ſi prius exhibito documento paupertatis, iuramentum quoque paupertatis præſtitum ſit. Verum hoc non eſt perpetuum. Nam ſi quis ſe allegeт pauperem tantum, petens in conſilio Procuratorem vel aduocatum ſibi deputari, qui narrationis proceſſus ſibi per ſupplicationem petat, iam ei datur procurator ad hoc: licet id ipſum aliquo modo cum ordinatione pugnare videtur: tamen ita vſus obtinet. Vidi quoque, vbi quis citatus ad iudicium apparuit, allegans ſe pauperem, nec non terminum ad adducendum documentum paupertatis petitum, idque receſſum eſſe, eumque ad iuramenti præſtationem admiſſum, & recte. Et pauper iſte reus nõ ſolũ in principio litis documentum vel priuilegium paupertatis allegare, ſed & hoc poteſt facere in medio litis, & eſt audiendus, ſicuti ex D. Neſeri ſententia deciſum. Quid ergo ſi pauper in iudicio Cameræ cauſſa cadat, & deinde velit reſtitutionem petere, petatque ſibi ex Cancellaria gratis aditionem actorum, anne audiendus? Nullo modo, ne tandem ſit finis litium, tamen propter ſententiam, pro qua eſt præſumtio in hoc iudicio latam. Ita deciſum in cauſſa C. contra P. C. Et cum anno 72. pauper quidam ex inferiori Germania in Camera cecidiſſet cãa, reuiſionẽq; actorũ ab Imp. petiiſſet,

illa fuit decreta: anno deinde 74. a viſitatoribus per viam reviſionis examinata fuit, & cum ſententia Cameræ fuiſſet ab iiſdem approbata, pauper pœnæ nomine, quia non habebat in ære in carcerem coniectus eſt, per menſem, vbi non niſi pane & aqua aliementatus eſt.

Ordinatio habet, pauperi non eſſe dandos proceſſus, id eſt, citationem & inhibitionem, antequam acta obiter ſint perluſtrata. Quid igitur ſi quis callide forſan ab initio taceat paupertatem, petens citationem, eamque impetret, & demum in iudicio alleget eam, documentumque iniuſtum paupertatis adducat. Certe nullo modo admittendum, niſi prius acta exhibeat (vt habet Ordinatio) ſummarieque prælegantur. Iam tamen Compulſoriales decernuntur, ſi modo acta nondum exhibita ſunt.

Plura de iuramento paupertatis. *vide apud Mynſing. 1. obſeruat. 81.* Et alia de pauperibus *apud eundem. 4. obſeruat. 97. & 6. obſ. 21. Coniunge his Ordinat. Camer. & gloſſ. Ciſneri. Item quæ Gayl. 1. obſeruat. 43. in fin. Item 1. obſeruat. 142. tradit.*

Ad Titvl. XLIX.

Ad §. 1. verba fin. Sicherheit vnnd Gelaydt haben.

Litigatores in Camera habent ſecuritatem. Verum an propter commiſſa alibi delicta Spiræ poſſint capi? Contingit iſte caſus in cauſſa W. & H. contra A. Qui quidem principaliter conſtitutus & ſollicitator der von H. hic in iudicio comparuit. Eo hic degente aduenit nuntius Aquiſgranenſis, qui ex mandato dominorum ſuorum a Senatu Spirenſi obtinet, reum incarcerari propter allegatum homicidium, & ab ipſo Reo W. commiſſum. Nuntius ſe inſcripſit & ad talionem ſe obligauit. Reus per Procuratorem ſuum ſupplicari fecit pro mandato de relax. contra Spirenſ. *vide rationem in Ordinat. part. 1. titul. 49 §. fin. ad marginem adſcriptam.* Item pro citatione ad pœnam fractæ ſecuritatis: ſed fuerunt pro ceſſus denegati. Fuit igitur diſputatum de ſecuritate. Quidam enim intelligunt Ordinationem, daß ſie ſonſten Geleydt haben ratione aliorum, als wann ſie anderſtwo ſchüldig ſeyn / non ratione delictorum. Ordinatio non exprimit, quid ſit faciendum, ſi quis in alio loco maleficium commiſerit, & tamen Spiræ accuſetur. Videtur tamen, quod cognitio, ex mente Ordinationis ſit dominorum Aſſeſſorum ſuper maleficio. Sed alii dicunt concluſum eſſe, quod eorum cognitio tantum ſit ſuper maleficio, ſcilicet an ſit maleficium. Verba enim Sicherheit vnd Gelaydt in ordine poſita, intelligit Doctor Neſer de ſecuritate facti. Et Caſpar Euerhard, vt partes poſſint tuto cauſſas abſque violentia perſequi. Item Viſch intelligit etiam ita, vt Ordinatio det ſecuritatem für Gewalt / aber nicht für ordentliche Gewalt. Et putat idem Viſch / daß die Parthey vor das Cammergericht auch in andern Sachen / dann darümb ſie da hangen / vnd nicht vor Rath gehören. Putat etiam S. ſi quis velit ein Cammergerichts Parthey hic conuenire ſuper inito contractu alibi, quod iudex habeat iuriſdictionem: ſecus in delictis alibi, quam hic commiſſis. In cauſſis igitur ciuilibus peregrini aduenientes ratione contractus alibi initi, non ſubiiciuntur magiſtratui Spirenſi, ſed Cameræ. In criminalibus vero Camera committit magiſtratui eius loci, etiamſi propter delictum alibi commiſſum hic capiantur. Delicta autem a Cameralibus Spiræ commiſſa, a quibus iudicari & puniri debeant, *vide Ordinat. part. 1. titul. 50, §. fin.* Weitter.

Ad Titvl. LXXV.

De iuramento curatoris ad Litem.

Non poteſt pupillis hic dari curator ad litem. Sed vt hoc fiat neceſſe eſſe idipſum hic per ſupplica-

plicationem vel miſſiuam iudicialiter vel in conſilio exhibitam peri, & vt ipſi immediate ſub Imperio vel Camera ſint. Quo caſu conceditur, & vel iudicialiter, vel in conſilio apertis ianuis, tunc ad iuramentum tutor vel curator admittitur: Iudexque ſuam decretum interponit. Et iſti tutores etiamſi Eccleſiaſtici ſint, in foro pupilli conueniri poſſunt. Ita factum dem Apt zu W qui tanquam tutor citatus ad Cameram fuit.

Reliqua quæ in Gloſſis fuerunt conſcripta, partim in Gaylio, partim in Mynſing. obſeruatio. item iure communi tradita fuerunt, quo circa omiſi, quo ad hanc partem 1. Ordinationis.

ANNOTATA IN PARTEM II. ORDINATIONIS CAMERÆ IMPERIALIS.

AD TITVL. I.

PRIMO ſciendum, Cameram habere ordinariam iuriſdictionem omniũ hominũ & negotiorum totius mundi, cum ipſa repræſentet Imperatorẽ communem dominum totius mundi, auctoritatemque ab eodem habeat. Illis tamen perſonis & cauſſis, quæ alio iure cenſeri paſſim in Ordin. reperiuntur, exceptis, ſicut idem Ordinatio quoque aliquo modo indicat. Licet igitur Camera habeat Ordinariam iuriſdictionem: tamen nõ poteſt, nec ſolet integras cauſſas delegare, ſed tantũmodo committit examen teſtium, etiam eo caſu, cum per ſubſidium iuris imploratur, pro publicatione teſtamentorum, tranſſumtione inſtrumentorum, aliorumque priuilegiorum, vt factum in priuilegiis Leodienſis Epiſcopi.

AD TITVL. II.

IN primis repetitur ſumma huius tituli. Deinde quæritur, *An Principes huic ſuo priuilegio* der Außtrág *renunciare poſſint?* Reſpon. Affirm. tam expreſſe, quam tacite id poſſe, dũ quælibet res ad ſuam primæuam naturam reuertitur. *leg. 2. C. ſi quis iur. dic.* Præterea poſſunt Principes cauſſam ad Cameram mittere, & ita in eam conſentire, vt quicquid pronunciatum ibi fuerit, ratum habituri ſint. Id quod perſæpe factum, & quotidie fit, ſaluo tamen condigno ſalario, quod reſolutione expedita, & pronuntiatione facta, ex æquo inter omnes Aſſeſſores diuiditur.

AD TITVL. IV.

Quomodo Prælati, Comites, nobiles, ciues, & ruſtici Electores & Principes conueniredebeant?

PRimo hic recenſentur viæ conueniendi Principes. Deinde ſuadet auctor, vt Priuilegiis der Außtrágë Principesquoque renuncient, propter pericula & maxima incommoda, item difficultates quamplurimas, quas miſeri actores in iiſdem priuilegiatis iudiciis ſuſtinere coguntur. Tertio aſſerit Prælatos & Comites ſua ex parte anno 48. in Comitiis renuntiaſſe, petiiſſeque ab Imperatore, vt idem a Principibus fieret, ſed fruſtra. Quarto recenſentur quorundam Principum exempla, qui primæ iſti inſtantiæ renuntiarint, ita vt ſi iuxta fidem datam non præſtarent promiſſa, ſtatim in Camera conueniri poſſint. Idque nulla exceptione obiecta perpeſſi fuerunt. Ita factum in cauſſa H. contra M. von B. & aliis.

AD TITVL. V.

Quomodo & coram quibus iudicibus Prælati, Comites & nobiles immediate Imperatori ſubiecti ſe conuenire debeant?

ACTOR hoc caſu Principem requirere debet pro iuſtitia, neque hic opus eſt in primo caſu libellum tranſmittere, ſed ſufficit, vt factum

narretur in ſcripto, quod reo mittit. Ita deciſum in cauſſa B. contra M. Cõiunge Mynſing. 1. *ob.* 91. Si comes vel alius nobilis, qui non eſt immediate ſub Imperio, cauſſam contra vnum Comitem vel Ducem habeat, vel contra duos Principes & Duces, anne & hi gaudeant priuilegio Der Außträge? Reſp. negatiue propter continentiam cauſſarum, quæ diuidenda nõ eſt. Ita factũ in cauſſa R. contra Epiſcopum C. Item S. contra G. & M. vbi D. N. modum de relax. cum clauſula decreuit. Ita mandatum de relax. quoque ſubditi contra ſuum principem poſſunt impetrare, ſi conquerãtur ſe iniuſte detineri in vinculis. Ita factum in cauſſa O contra M. Sic quando ſubditi & dominus contra alterius Principis vel domini ſubditos, & ſimul ipſum dominum proceſſus hic petunt, decernuntur, ex ſupra allato fundamento, & quia, vbi incertus eſt iudex, ſemper ad ordinarium recurritur. *Alb. in c. ceteris. de ind.*

Quæritur, Vbi ſacerdotes, ciues, ruſtici, qui nõ ſunt immediate ſub Imperio, Comites & prælatos, q̃ ſub Imperio immediate ſunt, conuenire poſſint? *Gayl. 1. obſeru. 1. numer. 17.* in Camera ait, niſi aliter ſit præceptum. Et ita factum in cauſſa F. contra H.

Sic ciuitates Imperii, (qui articulus & in ordinatione omiſſus eſt.) ſe inuicẽ conuenire volentes, id faciunt in Camera. Item eædem a Principibus, Comitibus, Nobilibus ciuibus, ruſticis ibidem conueniuntur. *Gayl. 1. obſeruat. prima, numero 3.*

Ad verbum Prelaten.

PRælati ratione temporalium dominorum aliquando ſunt Duces & Principes & Comites, vt in Germania, & ratione talium dominiorum ſubſunt ſicut Laici. Caſtr. *in l. ſi quando. Codic. de appellat. vide Schurff. conſil. 91. cap. 1.* Ideoque dicit, quod ſi Rex cognoſcit, vt Dux vel vt Comes, appellatur ad ſuperiorem Ducatus vel Comitatus, non autem ad ſuperiorem regalis dignitatis: & ſi appellatur ab Epiſcopo tanquam Comite, non appellatur ad Papam, ſed ad ſuperiorem Ducatus vel Comitatus. Ita Canon. *in c. Romana §. debet. de appell. in 6.*

Et hic ſolummodo ii habentur pro Prelaten / qui feũda habent ab Imperio: non igitur quilibet Eccleſiaſtici. Ita deciſum in cauſſa Goſslar contra L. & M. vbi Decanus & capitulum Eccleſiæ Spirenſis, non fuerunt pro nobilibus Imperii habiti.

Ad verba Dem Reich ohne Mittel.

Quæſtio.

Quid de nobili, qui non eſt immediate Imperio ſubiectus & vult conuenire alium nobilem qui ſubeſt?

RVBRICA iſtius tituli videtur requirere vtrunque ſubeſſe debere immediate Imperio. Nigrum ſecus in iis verbis daß der oder die. Et ſic quaſi ſufficiat reum ſubeſſe. Quod etiam voluit antiqua Wormat. *Ordin. anno. 21.* & ſic Rubrica eſt noua, cuius auctores ad hoc (vt Viſch retulit) non attenderunt. Et Camera alias ex rei perſona metitur iuriſdictionem, & loquitur articulus hic, in ſingolari numero, quando *vnus vnum*, & non quando *plures vnum*, & contra *vnus plures*. Vnde ſeqq. verba der oder die non videntur aliter interpretanda, quam ita, cum cõuentus ſolus, aut ambo Imperio ſubſunt. Pro quo etiam facit ratio æquitatis ſeruandæ primarum inſtantiarum inter nobiles, & fauor nobilitatis, qui principaliter videtur fuiſſe in conſideratione, cum priuilegia ſint extendenda, ne Imper. vel eius iuriſdict. quicquam decedat. Et ita olim denegati ſunt proceſſus C. T. contra B. von S anno 42. 22. Nouembris. Et in hac ſententia fuerunt multi ex Dominis. Verum etiam maioribus votis in pleno conſilio communiter contrariũ deciſum eſt, 17. Martii anno 51. Et hoc per reg. generalem *tit. 27. hoc loco.* Bonæ enim exemtiones ſunt odioſæ & actorib. oneroſæ, quo tardius iuſtitiam conſequantur, licet reis

cet teis poſſint eſſe fauorabiliores, & ideo reſtringendæ. Et fauor iuriſdictionis Imperii ampliandus, alias fauor eorum redundaret in odium actorū, non minus nobilium, quorū qui immediate Imperio ſubiecti ſunt. Et ideo æqualitatem ſeruandam in eo, vt quilibet coram ſuo originario & ordinario tribunali conueniatur. Reliquas rationes omitto. Et ita obſeruandum in poſterum.

Ad Verba Drey Churfürſten.

DE verbo ad verbum omnia in Mynſ. *ob 91.c.1.* habentur. Vltimo nota, quod Principes banniti priuilegium der Außträg, non habeant, ſed ſtatim in Camera conueniantur. *Mynſ.1. obſer 90.*

TITVL. VIII.

Spolia ſimplicia, in quo iudicio tractanda.

PRimo ſumma tituli quadantenus repetitur. Deinde ſubiicitur, quamuis v gore Ordinationis hoc loco ſi iudices intra annum negotium non abſoluant, id ipſo iure ad Camerā deuolutum eſſe debeat, ita vt eo ſtatu, quo relictum eſt, aſſumendum ſit. § 13. Tamen cum anno 51. G.C. contra Ducem S. ſupplicaſſet, quod deputati iud ces iuxta Ord. Cameræ intra annum non abſoluiſſent, crebrius placuit opus fore documento requiſitionis. Petitio igitur eius reiecta eſt. Ex officio tamen ei decretæ ſunt compulſoriales. Tertio ſubiicitur caſus, qui extat *in §.15. Ord. hoc loco deciſus*. ſi plātus vel Comes vel nobilis Imperii, ſimplicem nobilem, vel Clericum, vel ruſticum, vel ciuem ſpoliarit, vbi erit conueniendus? Reſpondetur, *vt ſupra quoq.* in Camera Ita factum in cauſſa viduæ de H. contra Comitem von der L. Poſtremo quæritur, *ſi ſimplex nobilis vel ſubditus forte Principis Principē ſpoliat, vbi is ſit conueniendus?* Reſpondetur in Camera vt conueniatur tutius eſſe, non enim officiales Principis generales eſſe in hac cauſſa iudices.

Ad §. Würde aber / *ibi* auch den / ſo der Kläger

NOta. Quod dato impetratore cōmiſſario, ſi ille a Principe nolit vel differat procedere, contra eundem peti poſſunt promotoriales, vel mandatū cum clauſula, vt teneatur procedere, qa contra hoſce iudices aut commiſſarios, qui vigore Ord. pro prima Iuſtitia dantur, etiam habet locum conſtitutio de denegata vel prot acta iuſtitia: tametſi forte ſecus ſit in commiſſariis, qui per meram delegationem Imp. dati ſunt. Contra hoc enim Camera non facile dece nit proceſſus promotoriales, ſed ad committentem remittit. Aliqui tamen Domini putabant, etiam in cōmiſſarios iuxta Ord. nō eſſe decernendas promotoriales, ſed ſi requiſiti nolunt procedere, cauſſam ad Cameram deuolui, iuxta conſtit. denegatæ vel protractæ iuſtitiæ. Sed promotoriales decretæ ſunt G. in cauſſa Senatus C. contra Epiſcopum C.

Ad §.17. Glc.cher weiß.

NOn creditur narratis partis, etiam ſi ſpecificentur, & afferat de ſpecie, quo introducta eſt cauſſa: ſed opus eſt documento aliquo propter verbum Kündlich. *ſ. de protract. velden inſt. & § 2. ſupra tit. 1.* Ita C. contra S. erkant / wo er wölle / promotoriales erkant werden / ſolle er documentum vorbringen.

TITVL. IX.

Quomodo ratione fr. pac. pub. in Camera agi poſſit.

SCiendum primum, Principes, qui ex priuilegio vel alio iure hic in prima Inſtantia conueniri nequeunt, ſi frangunt pacem publicam, ſibi conueniri poſſe, hoc eſt. Hinc fit, licet electores Saxon. Brandenb. non patiantur in cauſſa appellationis cauſſas huc deuolui, quod tamen eorum ſubditi non ſolum, ſed & ipſi hic ob fr. pacem publ. conueniri poſſint. Eodem pacto Dux Lotharingus, ex priuilegio Imp. a Iuriſdictione Cameræ exemtus eſt, ſed in fr. pace hoc non obtinet. Idem dicūt de Auſtriaca domo. Domus tamē Burgundica vna cum omnibus Ducatib. &

ex concordia Aug. anno 48. in Comitiis edita, etiam hoc caſu fr. pacis ab hac iuriſd. exemta, quod multis erroneum videtur, præſertim quoad feuda & ducatus, quæ Hiſpanus habet ab Imperio.

Secundo, ſciendū nō ſolum Camerā, ſed & Imperatorem, eoq; abſente Regē, imo quemlibet ordinariū iudicē huius nefādi criminis iudicem eſſe poſſe. Ordinarius tamen non bannire, ſed pœnas tantum in iure & Ord. expreſſas infligere poteſt. Fallit in iis iudicibus, qui a Cæſare habēt ius banniendi, als Rottweil vn̄ dz heilig Gericht in Weſtphalen. Hi n. ob fr. pac. pub. aliquē bannire poſſunt, iuxt. ord. Et hoc iure etiā in aliis cauſſis vtuntur. Poſt hæc ſubiiciuntur quædam de pœna fr. pacis, & de modo ſeu proceſſu banniendi, de quib. *Gail. de pace. publ.*

Variæ ſunt pœnæ aduerſus fractores pacis pub. conſtitutæ. Quæritur iam, *an actor vnam pœnā dūtaxat eligere debeat vel rationes cumulare poſſit?* Hoc in eius eſt poſitum arbitrio. *§. 4. h. t.* Imo ſi aliqs Eccleſiaſticus ſuis rebus fuerit ſpoliatus, iam etiam vna cum illis pœnis vel ſeparatim tantum etiam reſtitutionē petere ablatorum poteſt, *vt d. loco.* Sciendum tamen q̄ hoc mandatū & mandatū de reſtituendo ita citationi cōiungatur, vt nō detur niſi cū clauſula. Sed q̄ro, *ſi quis tantū petat citationem,* auff den Landfrieden/ *an etiam in cauſſa illa, lite iam conteſtata reſtitutionē & implorationem officii iudicis quis petere poſſit?* Quidam negant per Br. *in l. qui c. de vi publ. Felyn. in c. cum oportet extr. de accuſ.* Sed cōtrariū etiā fuit deciſū in cauſſa K. cōtra B. Et hoc ſecūdū noſtrā Ordinationē verius & æqus. Sic vidi huius modi mandatū de relax. capt. cum clauſula citationi intra 5. vel 6. adiūctum in cauſſa L. contra W F. von A.

Licet a. citatio & mādatū de relax. vel reſtit. coniungātur, veruntamē cū clauſula: tamē hoc fallit in priuato vel nobili, q Comitē vel ducē contra p.p. capit & ducit. Hoc n. caſu mandatū qdā putant ſine clauſula omnino decernendū eſſe: eo q̄ nulla p̄ſumtio ſit p magiſtratu: Inferior n. ſupiori ſe imperare nequit. Et hinc in Cam. in cauſſa N. q Comitem de M. cepit, & tradidit Marchioni A. mandatum ſine clauſula decretum eſt.

Olim tamē p̄dicti pceſſus ſc. citatio & mandatū reſtitutionis ante nouā Ord. nō facile cōcedebantur: aliquādo tamē factū eſſe repio. Et licet quoad citationē qs abſoluēdus fuiſſet, nihilo tamen min' in cauſſa indebiti pcedebatur, & q̄ iuris eſt, pnuntiabatur. Et licet nō fuerit Camera principalis iudex in cauſſa indebiti, tamē incidēter de eo cognouit, q̄ fieri poſſe tradit *Iaſ. in l quoties. C. de iud.* Sic factū in cauſſa M. B. q p officiales ceperat ſubditos Comitis ab O. q tā citationem auff den Landfrieden/ q̄ mādatū de relax. impetrarat, vbi p̄dicto modo proceſſū.

Dixi ſ omnes omnino hōines ratione fr. p. p. Cameræ ſubiectos eſſe. Excipe I. Brabanten/cui aññumera Eccleſiaſticos. Hi n. ſuos p̄latos habēt iudices im Lādfr. *f. 26. §. 2.* Notat Gail. *1. de p. p. c. 1. nu. 11. 12.*

Secundo, qdā putabāt, p̄dictā reg. locū nō habere in pœnis priuilegii Imperatorii. Veluti ſi qs cōq̄ratur Eccleſiaſticū ſe cōtra priuilegiū Cæſaris offendiſſe. Hoc caſu qdā putabāt, nos in iuriſd. fundatos eſſe. Verum R. reluctabatur, & obtinet. Ideo 4. Maij, anno 51, eiuſmodi pceſſus denegati ſunt. Deniq; fallit in mandato de nō offendēdo. Hoc n. cōtra Eccleſiaſticos decernitur. Si tum deinde actor cōtra p.p. nō obſtāte mādato offēdatur, iā nullo modo in Camera decernitur citatio, qa nō ſum' fundati in iuriſd. Quia ille Eccleſiaſtico & nō ciuili magiſtratui ſubiectus eſt. Fallit etiā in muliere. *Gail. 1. de p. p. c. 1. n. 34. & c. 2.* His itaq; exceptis omnes ratione fr. p. p. Cameræ ſubiecti ſunt. Hincq; ſeqtur, q̄ in cauſſis fr. p. p. nunq̄ poſſit declinari forū. Et ideo etiā non obſtantib. qbuſcunq; exceptionib. litis cōteſtationē iniungendam eſſe, vt quotidie fit. Defēſiones tamē ſi merita cauſſæ concernant, & aliqno pacto ad rē faciant, vel ad abſolutionē, vel ad pœnæ mitigationem poſt litis conteſtationē reſeruantur & admittuntur. *Gail. 1. de p. p. c. 11.* Prædicta tamē nō pcedūt ſi corā ordinario Iudice ob eandē fr. p. p. agatur, etiamſi etiā originaliter conueniſſet reum. Deinde aliæ except. quæ admittantur ſubiiciat auctor, quas habet Gail. *d. c. 11.*

Nota

Nota differentiam inter bannũ & priuationem. I. Bannitus pronuntiatur & publicatur ſub dio, priuatus autem nunq̃. Secundo, Non profertur bannum ſub conditione & comminatione. Priuatio vero eandem admittit. Quanquam obſeruaui, vbi magni Principes bãniri debent, ꝙ aliquandiu denuntiatio omiſſa, & prius, præter morem tamen, hoc negotium Imperatori indicatum, & ipſi bãno talis cõminatio adiecta, vt ſi bannitus intra menſem editis ꝓceſſib. nõ paruerit, aut cum actore tranſegerit, ꝙ tũc ratione denũtiationis publicationis banni & proceſſuum, decretorum fieri debet. Ita factum in cauſſa M. B. E.

Quibus modis qs violare pacẽ publ. dicatur reſtat, vt videamus. Tu vide im Landfrieden/ *fol.* 2. Quamuis autem verba conſtitutionis ſatis clara ſint, tamẽ quia nonnullis Germanis conſuetis & quaſi innatum ſit, inuadendi, ne dicam apprehendendi & ſpoliandi, inſuper paſſim in armis eſſe ſoleant ad defend. ſuos, non facile & temere ſuper fr. pace proceſſus decernuntur, ſi manifeſtus dolus, arma & deſtinatus animus frangendi p.p. & a facto non colligatur. Et id plerunq; ita obtinet in nachbarlichen Gebrechen / Vicini enim non poſſunt ſine eis aut controuerſiis, tanquam angeli viuere. Sed vt hoc verum eſt, ita contra falſa eſt eorum opinio, qui putant quamlibet rationem & beſtialẽ a pœna hac excuſare.

Ad fi. rubr.) Adde ſi quis vel citatione priuilegii Cæſarei agere, poteſt in Camera id facere immediate. Quia ſolus Imp. de priuilegio conceſſo cognoſcit. reliqua q̃ hic ſubiiciebãtur habet Gail.

Ad § Wo aber der / oder die / denen alſo gebotten.

Licet in cauſſis fr. pacis ſeu citationis ad vidend. feratur ſententia abſolutoria, tamẽ ꝓnuntiatur in puncto mandati, & ſic ſuper incidenti. *arg. l ſi quis. C. ad L. Iul. de vi pub.* Ita obſeruatum in cauſſa S. contra W Sententia In ſachen / ꝛc. iſt erkant / das die Inſtanz / ſo viel die Acht belangt / durch abſterben Hans W gefallen / Aber ſo viel die geklagte Geldſum̃ betrifft / iſt berürter W vorgewendter Einrede vnuerhindert / darauff zuklagẽ hiermit zugelaſſen. Secus autem eſt, ſi per mortem accuſati periiſſet instantia, quo caſu etiam olim cadebat acceſſoria cauſſa reſtitutionis. Sic in cauſſa H. contra L. vbi cauſſa conſtitutionis ad ordinarium fuit remiſſa. Sed hodie ſecus per ſeq articulum, vbi cauſſa reſtitutionis, tranſit ad heredes, licet pœna banni non tranſeat. *S. ſi h. l.*

Quæſt. Si quis reſtitutione damnorũ coram ordinario ciuiliter, & ad pœnam banni in Camera agere velit, an ei obſtet exceptio *l. interdum C. ſub. iud.* Reſp. quod ſine cauſſæ continentia diuidatur, Ita deciſum in pleno Senatu anno 37. in cauſſa B contra B.

AD TITVL. X.

DE PVRGATIONE.

QVÆSTIO.

An, ſi non ipſe Princeps bannitum receptet & alat, ſed eius ſubditus, puta nobilis aliquis an inquam aduerſus ipſum Principem quoque poßit citatio ad vid. an aduerſus principalem decerni?

Reſp. Affir. modo nobilis & Princeps ſciant bãnitum eſſe. Imo aduerſus Principem quoque poteſt decerni mandatũ vna cum citatione, vt cõpellat ſuũ ſubditũ, ne porro eiuſmodi homines alat. Reliqua quæ ſubiiciuntur, habes *in Gail. de p. p. li. 2. c. 11. It*ẽ 12. Porro ſciendũ pœnã p.p. non eſſe prætoriam, ſed ciuilem, & ideo videtur anno durare *in l q̃rela. ad l. Com. de fal.* Addeq; ſ c. crimen publicũ ſit, ita, vt quilibet actor eſſe poſſit & ſic ſummarie procedend. ſit, vt habet Ord. tamen hoc non vſq; adeo ſtricte obſeruatur. Ideo exceptione iſta non obiecta iudex eam non ſupplebit. Reliqua habet Gail. *c 7. li 2. de p. p & ord 1.*

Ad §. *1. ibi.* Vnd dieſelbige doch auß redlichen.

Per iſta verba videtur, ꝙ ſi quis deficiat in plena probatione, non poſſit reo deferri iuramentum purgationis, & ſic ordinatio non habet locum, niſi inſtituto nouo proceſſu ſecundum ſeq. articulum. Verum de iure poteſt deferri ſecundum Hoſt. & Innoc. *in c. quoties. & per text. ibi de purg. can.* Et ita obſeruatum

in cauſſa Fiſcalis contra die B. vbi ꝓpter diffamationem & alia indicia in actis deducta ſine alia citatione & ꝓceſſu aliq̃b. etiam illis iniũctum eſt iuramentũ purgationis. ſ. Inn. anno 49. Idẽ videtur Hoſtienſi. *d. loco.* q̃ ſit regulariter in arbitrio iudicis, vt actore in ꝓbatione deficiente, ſi reus grauetur veriſimilibus pſumtionibus, q̃ ad reſpõdẽdum ſuam innocentiam ſit onerãdus iuramẽto, q̃a ſcil. in criminalibus non deferatur iuramẽtũ in ſupplemẽtũ probationis. Hoc verum eſt quoad actorẽ, ſecus in reo. *Dd. in l. bonæ fidei. C. de iureiur. Alex. conſ. 66. li. 1. & Dd. in l. admonendi. de iniue.* Quarto, An poſt purgationẽ accuſator admittatur. Gail. tradit. *c. 7. Lib. 2. de pac. pub. n. 12.*

§. Würde ſich aber/ *Ibi*, Ohn weiter Beweiſung.

QVando q̃s propter contumaciam a lege vel ſtatuto habetur ꝓ confeſſo & conuicto, de delicto tamen adhuc ꝓbare poteſt ſuã innocentiã. *Ang. Sal. Paul. Alex. Iaſ. in l. ſi n. qui. C. qui. teſt. fa. poſ.* Quod ibi extenditur etiam ſi talis pro confeſſo habitus publice ſit bãnitus, q̃ clare Imola tenet *in l. f. §. illud. de app. 11.* Extenditur etiam ad extraneum, vt & is innocentiam talis bãniti & cõtumacis dicere poſſit. *Dd. d. loco.* Bañitus etiã in carceribus detẽtus hodie ex Carolina cõſtitutione innocẽtiã ꝓbare põt. *f. 155. cõſt. crim. Spec. de accuſ.*

Ad Titvl. XI. & XII.

Nihil præcipue.

Ad Titvl. XVIII.

Hæc Quæſt. mouetur. *ſi actor ſe nolit concordare cum bannito, & vel impoſſibiles vel nimis graues adiiciat conditiones, ita vt e re banniti non ſit ſe cũ actore cõcordare?* Reſp. Hoc caſu iudicẽ Cameræ imploratum poſſe cognoſcere, vtrum concedenda ſit abſolutio. Reliqua habet Gail.

Ad Titvl. XX.

Quæ cauſſæ fiſcales ſint in Camera peragendæ?

QVæ ſint cauſſæ fiſcales in Ord. hic habes. Quo vero pacto & quam feſtinanter in his cauſſis quibuſq; decretis & cõmunionibus ꝓcedi ſoleat, ex ſubiectis ſententiis cognoſces. I. Sentẽtia hic fertur, quando exceptiones reiiciũtur, Jn ſachen des K. Fiſc. C. wider N. B iſt D. N vorgewendter Vrſachen vnuerhindert Zeit 3. Wochen Anzeig zuthũ/ dz die Anlag erlegt/ hiemit angeſetzt/ mit dem Beſcheidt/ wo er dieſem alſo nicht nachkommen wirdt/ das alß dann auff deß Fiſc ferner Anruffen/ der declaration pœnæ halb endlichen ergehen ſoll was Recht iſt. Nota igitur hic non dari ſimplicem cõminationẽ. I. Sententia. Jn ſachen deß K F contra N iſt erkant/ ſofern von wegen deß N beklagten belangendt in 14. Tagen den Neheſtẽ/ ſo jhme hiemit angeſetzt/ nit Anzeig beſchehẽ wirdt/ daß dem außgangenem vnnd gerichtlichem reproducirtem Kayſ. monitorio alles ſeines Jnhalts Volg vnd Gehorſam geſchehen ſey/ daß er jetzt alß dann/ vnd dann als jetzt/ in die Poen gedachtem Monitorio einverleibt/ hiemit erklärt ſein/ darauff ferner Proceß auch erkent/ das er gedachtem Fiſcaln die Koſten vnd Schaden derhalb erlitten/ auff rechtliche Meſsigung zuentrichten vnnd zubezahlen ſchuldig ſein ſol/ Si iam rurſus nihil releuans adducat, iam tertio ita pronuntiatur. Jn ſachen/ ꝛc. belangẽd/ ꝛc. leſt mans bey hiebeuor ergangenem vnnd geſprochenem Vrtheil bleibẽ. Olim quarta ſententia adducta, Batten/ das jm dem K. Fiſcal exſecutoriales folgen ſollen. Sed hodie non opus eſt iſta, cum iſtæ ſine ſententia ex Cancellaria peti poſſint. Reproductis vero exſecutorialib. ſi pars adhuc ſit contumax, vel irreleuantes cauſſas adduxerit, iam hoc pacto ſi ſub pœna bãni exſecutoriales exiuerunt, vt fieri ſolet, pronunciatur. Jn ſachen N. iſt vorbrachter Vrſachen vnverhindert N. Anzeig zuthun/ dz den Keyſ außgangenen exſecutorialn Folg vñ Gehorſam geſchehen ſey N Zeit hiemit angeſetzt/ mit dem Beſcheid/ wo er dem alſo nicht nachkom̃en wird/ das alß dann auff gedachtes Fiſc. ferner Anruffen/ endlich ergehen ſol was Recht iſt. Quibus exſecutorialib. & monitorio, ſi non ſatis fit intra præſcriptum tempus, iam ſi ſecularis eſt, pure bannitur. Si vero Eccleſiaſtica perſona primo priuatur ſub conditione in euẽtum, quod ſi intra præſcriptum tempus cõdemnationi nõ ſatis facit in ſentẽtia expreſſæ. leſt mans bey diſer einmal alias euentual ernãten cõdemnatiõ bleiben. Quomodo

vero

veroadimmiſſionem procedendũ ſit,7. lib.3. dicetur. Huius tamen proceſſus,& qui articuli in cauſſis Fiſcalibus admittendi vel non ſint, vlterior cognitio ex ſeqq. colligitur.

I. Præmittendũ, ꝙ hic credatur regiſtris Imp.ii, & ꝓ authenticis habeantur.

II. Sufficere hæc a Fiſco allegati, nec opus eſſe, vt ea in omnibus cauſſis iudicialiter exhibeat. Hæc tamen ꝓcedunt, vbi fiſcus in conſilio petit proceſſus, tum enim originale exhibere cogitur, alias ei nihil decernitur.

III. Fiſcus non cogitur rationẽ ſeu cõputum facere receptorũ, q ipſe hãc pecuniã non accipit, ſed Pfenningmeiſter vñ anderc deputirten, &c. welche der Beyſitzer ſalarium in der Franckfurter Meß zuempfangen pflegen. Et hi potius fiſco rationem reddere debent. In vno tamẽ caſu videtur fiſcalis aſtrictus, vt viſitatoribus rationem reddat, neq; iuramentũ dandorum vel de calumnia præſtet, & ſi cadat cauſſa, nec in expenſas cõdemnatur. *Gail. 1. obſ. 90. Myns. 1. obſ. 74.*

Ad rem.

I. Quæſt. *An collectæ quæ aſſeſſoribus pro ſalario exſoluuntur ſint æque priuilegiatæ* als Bawgeldt vnd Vorrath?

Reſp. Ita, Vnd ſol mans derhalben als Türckenhülff vnd Römerzug halten. Secundo nota, ꝙ in illis Principib. & dominis, q in exceptionibus adducunt, ſe nihil ab Imperio habere, & ꝙ nunq̃ Imp̃o q cq̃ ſoluerint hanc doctrinã remanendã, vt ſc. dictæ exceptiones in collectis priuilegiatis, vt ſunt Türckenhülff/ Bawgeldt vnd Vorrath/ non admittãtur. In ordinariis a. als Camergerichts vnterhaltung vnd Römer Zug admittantur. Ea tamen conditione, vt receſſus Imp.ii admittit, videlicet ſi in poſſeſſorio iudicio exhibeantur: ſe ſc. vltra hominũ memoriam nihil Imperio dediſſe, neque Imperio ſubiectos fuiſſe. Si vero petitoriũ adducatur, & articulatur, iã iſtas exceptiones ꝑtinere ad cauſſas exemtionis & admittendas. Tertio, ſciendũ, ꝙ cum multis & variis modis & calliditatib⁹ ab Impp. priuilegia impetrari ſoleant, illis nõ ſemp ſtandũ, ſed in iis hãc diſtinctionem adhibendã, vt ſc. ſi illa p modũ p̃ceptũ cũ conſenſu ſtatuum impetrata ſint, iã illis fidẽ adhibendam, p̃ſertim ſi extra Imp̃iũ impetrata & conceſſa ſint. Quarto, Articuli admiſſi in cauſſa exẽtionis nõ ſunt admittẽdi in cauſſis priuilegiatis, vt ſunt Bawgeldt / Türckenhülff vnd Vorrath/ etiamſi eo petantur, & vt exhibeantur, vt in cauſſis ordinariis admitti debeant, niſi poſſeſſorium articulatum, *vt ſ. d.* Quinto, quid ſtatuẽd. in Principibus & dominis, qui allegant pauꝑtatẽ & impoſſibilitatẽ vt facit Epiſcopus H. & alii. Quanq̃ nudo nihil detrahi poteſt, & ad impoſſibilia nemo teneatur, tamen contra eos via ordinaria ꝓcedi poteſt, vſq; ad bannum, & demũ citationẽ excluſiue, vt ius apud Imperiũ maneat ex poſſeſſione, ſi forte ille ad pinguiorẽ fortunam perueniret. Sexto, quid de iis ſtatuend. qui petunt ſich zu ringern/ & dicunt, dz ſie zu hoch angeſchlagen ſeyen? Reſp. Hanc cauſſam ad hoc iudicium nõ pertinere, vt habet receſſus Imperii. Igitur iſtæ exceptiones cũ non releuent, & huc non ꝑtineant, non ſunt admittendæ. Septimo, quo pacto ſpoliatores & illicitos detentatores, inprimis vero Eccleſiaſticorum bonorum, qui ſe offerunt cauſſæ & liti ſit ꝓcedend. Reſp. Videtur iuris eſſe, vt contra hos ꝓcedatur. Placuit enim, vt eã ob rem Cæſari ꝓ reſolutione ſcribatur, catalogo facto, in quo ordine indicarentur, & tantiſper quieſcendum eſſe, ne rapta iſta apꝓbari viderentur. Octauo, quid faciendum cum iſtis conſtit. quas vicarii, locum tenẽtes, & conſiliarii LL. & alii ipſorum nomine ſæpius in iudicio exhibent. Deciſum, ꝙ iſtæ ſub illa forma & tenore admitti debeant, quæ conſtitutio concepta fuit in cauſſa H. contra P. q̃ indebite exhibita fuit, 22. Maij anno 49. Nono, Nota, ꝙ in cauſſa Defenſifhülff/ anno 44. bewilligt/ kein Stand ſol bannirt werden/ vt ſcripſit Cæſar, biß auff weitern beſcheidt. Habemus quoq; certũ catalogum eorũ, cõtra quos ſine iuſſu Imp. hoc caſu omnino non debeat procedi. Decimo obſerua, Quod in cauſſis exemtionis tã eximens

qnam exemtus citari, vt iuri ſtare, & ideo quoque ſe ſufficienter ad cauſſam legitimare debeant. Hinc ſequitur, ꝙ decreta & ſentẽtiæ indefinitæ contra eos promulgari debeant, ſo fern die N. vnnd N. wie ſichs gebůret/ nicht Anzeig thun wůrden.

Ad Titvl. XXI.

Quomodo & quales cauſſæ turb. poſſeſsionis hic peragi poßint?

PRimo requiritur, quod partes immediate ſub Imperio ſint. Idem ſi eorũ officiales aliquem in poſſeſſione turbauerint. Nam hoc caſu & ipſi vna cum officialibus vel ſingulari conueniri poſſunt. *l. 1. §. deieciſſe, de vi & vi arm.* Secundo. Quod hinc vis maior perturbatioque pacis publ. timeatur. Iis enim narratis, tantummodo in ſupplicatione in cauſſa W. contra P. etiamſi hoc non narratum, tamen citatio decreta, non quidem in hoc caſu modum ſed tãtummodo citatio decernitur, etiamſi nullum documentum vel iudicium ſuæ poſſeſſionis cum ſupplicatione exhibeat, quod tamen Ordinatio videtur requirere, neque hoc caſu inhibitio ſolet concedi. Nam ſecundum Ordinationẽ pendente lite, vnuſquiſque in ſua poſſeſſione, in qua eſt, perdurare dicitur: abſoluta a. hac lite cauſſa principalis corã ordinario eſt tractanda in prædictis etiam cauſſis, ſi vſque adeo veriſimiliter, & propter perſonas & alias coniecturas, tumultus aut bellum timeatur, iam vtique Camera ex officio poſſeſſionem ſequeſtrare poteſt, vel vtriſque contradicere ea re, ne lite pẽdente vtãtur. Hocq; caſu ita ſummarie & præcipitanter in hac cauſſa procedendũ, vt ne quidẽ aduerſario copia exhibitionũ iudicialiter decernatur, audiuntur tamen p homines teſtes, vel ſi quid aliud forte ad cauſſam faciens exhibere velit. Ita factũ in cauſſa M. contra P. das Geieydt belangendt als ſie fiſchen wolten/ *vide ad h. tit. conſ. Rom. 28. lib. 4. Bald. in l. diff. in f. C. ing. gen.* vbi de hac ſpecialiter aſſignatur terminus ad probandum ſine libello, quando neutra pars vult agere & conuenire. Sciendum tamen, quod timor indiſtinctè accipiendus, pro qualitate tamen perſonæ. *Bl. in l. nullus. C. de ſumma trin. & ſid Cathol Cyn. in l. denuntiaremus, de his qui ad Eccleſ. confug. Spec. in tit. de pet. poſſ. num. 38.*

Ad rubr. ipſam.

CVm iſta quæſito præſumat timorẽ armorum, & ille non in ea exprimatur, ideo non videtur neceſſe, quod in ſupplicationibus ſpecifice exprimatur, dummodo cetera conueniant ad pſumendum illum. Et ideo de ſtylo Cameræ olim & nunc diuerſimode obſeruatum.

Ad §. Obauch.

QVæ hic tradũtur pertinent ad proceſſ. in cauſſa litigioſæ poſſ. *de qua Gail. lib. 1. obſ. 6.*

Ad Titvl. XXII.

De conſtitutione pignorationis.

REquiſita primo numerantur, nunc vtrunque immediate Imperio ſubeſſe debere, & tantæ eſſe potentiæ, vt facile inter ipſos tumultus ob pdationem vel capturam excitari poſſit. Secundo, quod res per ſe vel officiales pignorauit. Quo caſu & dominus & officialis ſimul conueniri poteſt. Tertio requiritur, actoris bona vel perſonã, vel altẽ ſubditorũ perſonas vel bona, pignorata eſſe, eam ob rem, quod ius in eas prætendant, vel quod alioqui de iuriſdictione illic certant, idque ius ſtatuum in ſupplicatione narrandum.

Quid vero de ſubditorũ ſubdititio? Hæreo, Concludo tamen, ꝙ non decernẽdũ, niſi quoq; actoris interſit principaliter. Ita concluſum in pleno conſilio 10. Octob. anno 52. Quarto, quod cauſſa ſit ciuilis. Quinto, ꝙ non ſit ſimplex ſpoliũ. Hiſce interuenientibus decernitur mãdatũ cum citatione. Quæ autem exceptiones contra mandatum admittantur alibi habet.

Quæſt. *Pignorator p inſtrumentũ paritionis exhibitum docere voluit paritionẽ & relaxationem captiui. Actor replicauit non recte eſſe paritum, eo quod captiuus ipſe ſumtus, quos in vinculis fecerat, exſoluiſſet, non reus, quaritur an hoc caſu non poßit peti a pignorato vlterior paritio, aut declaratio pœna mandato inſerta?*

Affirma-

Affirmatur & dicitur, captiui petitio non iuſtam eſſe: Ideoque Reum nōdum dicendum paruiſſe, antequam & impendia exſoluiſſet. Ideoque hos ſumtus eo vſque exſoluere debet, donec ſuper captura, an æqua vel iniqua ſit, pronuntietur. Ita deciſum in cauſſa S. H. contra N.

QVÆSTIO.

Quod ſi Equus vel ſimilis res pignorata pereat, annon poßit mandatum de reſtituenda æſtimatione ſine clauſula decerni & impetrari?

Affir. Ita concluſum in pleno conſilio M contra S zu E. *An captura cum ſpolio, quã hic vocamus pignorationem, cõiungi vno proceſſu poßit?* Affirmatur, ſed cauſſa fr. pa. non debet, nec poteſt coniungi cum hac, ſeparatim autem peragi poteſt. Facta paritione deducet pignorator cauſſas.

QVÆSTIO.

Sed quid ſi articulos irrelevantes exhibeat, quibus non probetur poſſeßio vel ius pignorationis?

Reſpondetur. Hoc caſtu iſtos, ſi contra illos nihil excipiatur, ex officio reiiciendos, & iniungendum vt releuantes exhibeat: & ſi non fecerit, abſoluitur captiuus & pignoratori perpetuum ſilẽtium imponitur. Quid autem ſi principalem cauſſam hic diſputent & tractent? Reſp. Hoc iuxta Ord. non admittendum, niſi in hoc expreſſe conſentiant. Ita deciſum in cauſſa B. contra T.

Ad rubr.) Quæ hic petita fuerunt, ſatis nota. *Ad §. 1.* Repetuntur requiſita huius conſtitutionis. [Et in fine quæritur: Si ſupplicans narret pignoratum eſſe ſubditum in loco communi, vbi ſupplicans communem iuriſdictionem cum aliis habet, an huic conſtitutioni ſit locus? Affir. Ita decreti proceſſus in cauſſa S. contra T. anno 50.

Ad §. 1. ibi, durch ſich ſelbſt) Ita intelligendum ſcilicet, vbi ex iuſſu & mãdato ſuperioris immediate Imp. ſubiecti, & illius reſpectu, & in illius rem pignora capit, non autem in caſu, vbi ſubditi vel officiales Principis aliquãdo ꝓ ſe aliquẽ caperẽt vel pignorarẽt. Ibid. das als dañ auff Anruffen) Hoc non ſolũ in ꝓpriis & ſolius ſupplicantis ſubditis, ſed etiam in communibus verum eſt, iuxta illud. Quod commune eſt, meum eſt. *Abb. in c. ex nulla. de prebend. & dignitat.* Et ſic hæc præuiſio ſolum non eſt in hoc caſu. Nam ſi ſupplicãtis & capiẽtis communes ſint, alteruter ad capturam ſubditos conuenire non poteſt.

Ad verba, Der oder deſſen Vnderthanen) Tractatur quæſtio de exceptione ſubiectionis cum impediat paritionem, de qua Gail. *de pignor. c. 15. Mynſ. 2. obſ. 10.*

Ad verba Ohne Verzug vñ einige Einred) Tractatur, quæ exceptiones admittantur contra paritionem vel non. Gail. *de pign. vid. c. 14.*

Ad verba die Pfändung wider zugeben) Tractatur de deterioratione & peremtione pignorũ, an hic ſup damnis agi poſſit incidenter? Vide Gail *de pign. c. 18 itẽ. 17. 16.* Item quæſtio, an rebus pignoratis pretio redemtis ad reſtitutionem agi poſſit. Tu vide Gail. *c. 11. d. loco.*

Ad verba, Am Cam̃ergericht zuerſcheinen) Comparenti & ius ſuum deducenti ſuper hoc mandato conſultum non eſt, petere primo ſe dominum pronuntiari, ſed magis ſuper poſſeſſorio formare ſuam petitionem, quod videlicet ſibi licuerit illum capere, vnd daß er hiebeuor auch an denen Orten gepfändet / vnnd die Pfandt von jhm gelöſet worden. Et ſic q̃ ſit in poſſeſſione vel q. deß Pfändens / aut quod vigore contractus & obligationis hoc ei competat. Et ſic poterit hoc ius deß Pfändens ſeparatim iuxta poſſeſſorium in cauſſa principali deduci in Camera.

Ad verba, Erſtlich das er ſolchem Mãdat / ꝛc.) In decimo termino documentũ paritionis, aut eſt exhibendum, aut ſequitur declaratio pœnæ, &c. Senſus eſt omnium iſtorum verborum.

Ad verba, Doch beyden theilen jhre Gerechtigkeit / ꝛc. Non ſolum ratione petitorii, ſed & poſſeſſorii. Et non tantum corã inferioribus, sed & iudicio Cameræ, ſi modo iuriſd habet, alias ſecus. Vnde

B

reconuentio ex parte relaxat, locum non habet ſuper cauſſa principali. Ita deciſum in cauſſa M. contra D. *28.* Ian. anno *51.* Ita etiam contra articulos ſuper iure pignorandi non admittendi ſunt defenſionales vel eliſiui ſup cauſſa principali fũdati. Et hoc, niſi ius pignorandi ſine principali negotio non poſſit deduci vel elidi, vt in d. cauſſa M. quo caſu erunt admittendi. Et hoc quoad effectum reſtitutionis relaxa totum. Reliqua Gail. habet.

Porro ſi allegatio ſiue contentio ſubiectionis: (nim. quod vtraque pars vendicet & aſſerat captiuos eſſe ſuos ſubditos) ſit principalis & vnica cauſſa diſſidii & controuerſiæ ipſorum, & deſuper factæ pignorationis, quæ non poſſit ſeparari a iuſtificatione capturæ vel principalis litigii, vt communiter fieri ſolet, in exigendis tributis & collectis vel aliis ſeruitiis & iuribus, tanquam de ſuis ſubditis, tunc illa contentio, & eiuſmodi cognitio & diſcuſſio ꝓ principali cauſſa habenda & ſeparanda a capturæ puncto. Quia beneficio huius conſtitutionis in primis ante omnem iuſtificationem capturæ captiuus relaxari debet, reſeruata tamen diſputatione ſuper diſcuſſione ſubiectionis litigioſæ. Sin autem cõtentio non ſit principale ſuper aliquo iure, vel in petitione quacunque, tunc allegatio ſubiectionis tanquam incidẽter obiecta ſummario proceſſu & cognitione cum petitione admitti cognoſcique poteſt. In pleno conſilio ita concluſum Anno *50.21.* Febr.

Ad Titvl. XXIII.

Quando mandata cum vel ſine clauſula decerni debeant?

HÆc habes apud Gail. *lib. 1. obſ. 13. & obſ. 19.* Reliqua quæ hic ſubiiciebãtur, exſtant *apud eund. lib. 1. obſ. 15.*

Ad Titvl. XXIV.

De relaxatione iuramenti ad eff. ag.

NOnnunquam innocentiſſimi captiui non ſolent a ſuis principibus dimitti, niſi iuramento exultionis, ſe liberent, daß ſie die Gefängnuß nicht rechen wölle/weder mit Gewalt noch mit. &c.

De hac materia Gail. *1. obſeru. 22. cum 3. ſeq. vide.*

Porro quæritur, an heredes iurati cogantur abſolutionem impetrare? *Neg. per l. generalem. C de reb cred. & l. 2.* Ita iudicatum in cauſſa S. contra H. Sic etiam quando reus ſponte remittit iuramentum, abſolutione etiam non eſt opus. Sed quid ſi Princeps vel dominus ſuum ſubditum vel alium forte nõ niſi ſub iuramento exultionis contra ius relaxarit quæritur, an in prima Inſtantia hic poſſit conueniri? Affirm. Et mandatum de relax. cũ clauſula impetrari poteſt.

Reliqua ſind falſch geſchrieben geweſen/ ideo omiſi.

Ad rubr.

IMp. ſiue eius conſiſtorium poteſt relaxare iuramentum. *l. fin. ad mun. l. f. de re mil. l. adigere. §. f. de iu patro.* Secus videtur iure Canon. Nam cauſſa iuramenti pertinet ad forum Eccleſiaſticum. *c. nouis. extra de iud.* Vide not. *infra ad t. 28. art.* 21. per quæ vires iuramenti de non appellando omnino annullantur. Vltimo nota, quod heres veniens contra iuramentum defuncti non eſt periurus. Vnde etiam non opus eſt tali relaxatione. *Ang. in l. generaliter. C. de reb. cred.* Et quãdo qs dicitur, venire contra iuramentum, vide DD. *in l. ſi quis maior. C. de tranſact.*

Ad verba, Sondern ſollen derſelben Obrigkeit/*&c.*

DVb. de literis q̃ poſt ſupplicationes illorum, quib. obſtructa eſt via agẽdi propter exultionem factam, eorũ magiſtratibus ſcribuntur, cuius expẽſis fieri debeant: an partis, quæ nõ requirit, an vero magiſtratus? Ego credo, magiſtratũ, vmb Bericht ſcribere ſuis expẽſis, & ſupplicantis expẽſis facere trãſmitti.

Ad verba, Mag nach Vermög oder Recht/*&c.*

SEd an tunc aduerſarius ſit citandus, *c. 1. nu. 4. vſq. ad fin. Et ibi Nicol. Euerh. de inveiur. & ibi Fel. q. 4. Ferrar. in form. iuramenti quod præſtatur a parte parti. §. iuramentum. Gail. 1. obſ. 20. nu. 3. Mynſ. 6. obſ. 84.* Verum, Quid ſi debitor, affirmat? ſecus docet Ripa. *deciſ. 767.*

Niſi citatio facienda ſit ad effectum vel probationem cauſſæ.

Nota. Quod ſi aliquis contrauenit iuramento, & ſic incidit in periuriũ, non auditur petens relaxationem vel abſolutionem a iuramento, quia fruſtra legis auxilium implorat. Vide Felyn. *quæſt.3.* dicentem, quod periurus non ſimpliciter repellatur ab agendo, niſi quatenus agendo venit extra iuramentum. Reliqua ſind falſch geſchrieben.

Vide tamen DD. & Alexan. *in l. ſi quis maior. in fin. C. de tranſact. & Caſtr. in conſ. 196. in 2 vol. & Panormit. poſt alios. capite ſecundo. de iuretur. & latius. cap. 1. ibid. Felyn. d. c. 1. q. 3.*

Ad Titvl. XXV.

Quo pacto ex L. Diffamari in Camera agi poſſit.

PRimo traduntur hic requiſita, de quibus omnibus Gail. *1. obſ. 10.* Et die Außträg. . Hi enim impediunt proceſſus ex l. diffamari.

PRAXIS.

Hic caſus in conſtitutione primo loco ponitur.

VBi iam proceſſus decreti & reproducti ſunt, diffamatioque probata, iam ſi diffamatus immediate Cameræ ſubiectus ſit, vel ſi alioq; cauſſa in prima inſtantia hic ventilari poſſit, debet diffamator intra expreſſum tempus ſuã actionem in Camera proponere. Quod ſi omittet, ſilentium ei imponẽdum. Si vero diffamans immediate ſub Imperio ſit, ſed Cameræ in prima inſtantia nõ ſubiectus, ſondern Iudicibus *ordinariis* od' Außträg, iam &c. De eo proceſſu fuſe & ſatis clare Gail. *lib. 1. obſ. 12.*

Hic caſus ſecundo loco ponitur.

QVid autem ſi forte ordinarius ſuſpectus vel cauſſam remittat, vel alias æquitatem & iuſtitiam impertiri nolit, vel etiam non poſſit, vt quotidie videmus in Epiſcopo H. & B. Reſp. Eo caſu etiam cauſſam principalem in Camera retinendam eſſe. Ita factum in cauſſa B. contra S.

Ad verba Schmach vnd andere dergleichen.

HIc articulus in antiq. ordinatione fuit omiſſus, & illa *l. Diffam.* ſolum ad immediate ſubditos Cameræ alias reſtringitur. De iure tamen cõmuni locum habet in omni actione & cauſſa tamen cum cauſſæ cognitione, *Hoſtienſ. vide in ſumma. de lit. conteſt. verſ. vtrum poſſit actor. Item Innoc. in c. conquerente. de offic. iud. ord.* Et de hoc remedio *l. diffam.* vide pulcre *conſ. Alex. 103 v. 5.*

Ad Titvl. XXVI.

Quæ cauſſa per protractionem vel denegationem iuſtitiæ ad Cameram deuoluantur?

GEneralia quædam præmittuntur, q̃ in ipſa Ord. *h. t.* habentur. Poſtea quæritur, *quomodo iſta omnia intelligenda ſint?* Et reſpondetur. Quod de denegatione & protractione iuſtitiæ, quæ fit ante cœptum iudicium Ord. noſtrã accipienda. Secus vero vbi iam iudicium eſt aptum, iudices conſtituti, quo caſu ſi protrahatur vel denegetur iuſtitia, in Camera nõ decernit citatio. Illa n. denegatio vel protractio nõ deuoluit huc cauſſã, niſi ab ea legitime fuerit app. *Abb. in c. ex parte. de app.* Opus itaq; eſt inſtrumẽto appellatiõis, quo doceatur appellatũ eſſe. Sed & hoc caſu poteſt & ſolet decerni mandatum cum clauſula, vt intra certos dies iudex adminiſtret iuſtitiam, etſi non faciat in pœnas mandati condemnatur, niſi exhibeat iuſtas cauſſas.

Praxis.

PEr citationem reproductam hic oritur iudicium, & ordinarie vſque ad ſententiã proceditur, niſi exceptiones fori declinatoriæ, quæ vtiq; admittuntur, (videlicet ius nondũ denegatum cauſſæ, vel non fuiſſe protractum) fuerint propoſitæ.

De Promotorialibus quædam vide hic in margine. Sequitur Praxis.

VBi Promotoriales iure exſecutæ ſunt, iam ſi intra præſcriptum tempus iudices nõ adminiſtrent iuſtitiam, vel quod ipſis in promotorialib. iniunctum eſt, non faciant, iam abſque noua requiſitione iſta cauſſa huc deuoluitur; & citatio contra aduerſarium impetra-

ri poterit. Dicta tamen citatio non decernitur, niſi promot. cum exſecutione ſaltem in conſilio exhibeantur, vt ſcilicet eo rectius intelligi poſſit, quid illi, cui promotoriales exſecutæ ſunt reſpõdendũ. Ita factum in cauſſa Q. contra G. vbi Dux ita reſponderat, ſe Q. neque denegaſſe, nec adhuc denegaturũ iuſtitiam. Nihil igitur amplius Q. impetrauit, ſed remiſſus eſt per decretum ad ordinatium iudicem. Sciendũ quoq;, ſi iudex ei, qui immediate ſub Imperio eſt, denegat ius, hoc caſu contra eum mandatum cum clauſula decernitur. Et ſi iam non obediat, in pœnas condemnatur. Et contra aduerſarium citatio decernitur, ſi modo denegatio p inſtrumentum probetur, vel a denegatione Iuſtitiæ hic licite appellatum. Reliqua habet Gail. I. *obſ. 28.*

Ad Titvl. XXVII.

Quib. Camera iudex ſit in prima Inſtantia.

IN principio dicebatur, omnis Iuriſdictionis originẽ eſſe Imperatorẽ. *c. quē, de offic. deleg.* iuxta quod Imp. iuriſdictionem etiam in Cameram transtulit. Omnes igitur hic conueniendi, qui Cæſari immediate ſubiecti ſunt, niſi per ord. conſuetudinem vel priuilegium exemti ſint. Deinde quærebatur, *An Imp. etiam ipſe in his cauſſis ius dicere poſſit?* Quod affirmabatur, & inprimis in illis, quæ ſunt de reſeruatis, puta cauſſæ fr. pacis & cauſſæ Ducatuum, principatuum. Sed vltra. *Anne Imp. debeat ſecundum ordinationem cauſſas decidere?* Auctor ei nihil voluit præſcribere, ſed ſponte eundem facturum ait, quod bonum & pium Principem decet. Poſt ſubiiciebantur caſus, in qbus in prima Inſtantia Camera iudex eſſet competens: quos, quia ſatis ex Ordinatione & Gailio noti, omitto.

Ad Titvl. XXVIII.

De cauſſis per appellationem ad Cameram deuoluendis vel non?

I. REg. Quoad Iudices hæc prima Regula notanda, *Ab omnibus iudicibus ſiue iudiciis, quæ immediate Cameræ ſubiecta ſunt, huc appellari poſſe.* Vt habetur hic. Sed quæ ſunt illa iudicia? Reſpondetur. Ciuitatum & villarũ Imperii eſſe. Ab iis non ſolet & debet appellari ad Cameram: ſolent tamen illi dare commiſſarios, vel delegatos, vt coram illis prima Inſtantia peragatur, & ab illis ad Senatum appellatur. A ſenatu vero demum ad Cameram appellatio facienda.

Quid autem, *ſi non ad Cameram, forte ex iniuria, ſed ad Imp. appelletur, an appellatio in Camera acceptanda?* Affirmatur. Camera enim repræſentat Cæſarẽ. Hinc fit, quod Camera etiam ſoleat reſignare literas, quæ Imperatori inſcribuntur, dummodò in Camera pendentia negotia concernant. Præterea ſolet etiam von den Landgerichten (Excepto das Landgericht in Francken / ab illo enim ad Epiſcopum appellatur) ad Cameram appellari. Item obtinet vſus, daß von ſcabinis inn Gülch/Aach/Goßlar/Hamburg / Herverde / Lange Soſt / Item vom Thumb Capittel zu Naumburg/ ad Cameram appelletur.

II. Reg. *A ſententiis latis a Principib. prælatis, Comitib. & nobilibus Imperii huc appellatur.* Idque ſiue ab ipſis ſiue ab eorum Hoffrichtern ſententia lata ſit. Hinc itaq; ſequitur, quod etiam ab officialibus principum Eccleſiaſticorum non Romam in cauſſis profanis, ſed ad Cameram appellari debeat. Sed male ſeruatur. Item ſi proceres, prælati Comites & nobiles Imperii iuxta Außträg / coram conſiliariis vel Cæſaris commiſſario conuenti fuerint, & pro vel contra ſententia lata, intra tres menſes ad Cameram appellandum. Sed cum illic Ord. habeat, quod a Commiſſar. Cæſar. ad examen appellari debeat, ſæpius dubitatur, *an etiam ab aliis commiſſa. Imp. qui non iuxta ordinationem dantur, ad Cameram appellari poſſit?* Reſpondetur. Puto potiuſ ad Cæſ. quam Cameram appellari debere. *c. ſupra quæſtione. §. porro de off. deleg.* Denique ſi Principum vel Comitum conſiliarii in ſcriptis, vel alio modo etiam extraiudicialiter ex iuſſu, vel

vel auctoritate Principis, vel Comitis, ſpoliare intendant, vel alioqui enormiter onerauerint aliquem, vt pleriſque eorum, vt vocant, receſſibus, quos paſſim, cum cauſſæ amice tractãtur, vel inuitis partibus obtrudere ſolent, faciunt. Iam vtique ſi intra decendium a platione ſententiæ ab iſto grauamine appelletur ad Cameram, decernitur citatio.

III. Reg. *Appellationem ad Cameram a nemine prohibendam, quemlibet tamen voluntarie ſuæ appellationi renuntiare poſſe.* Sed an hac renuntiatione non obſtante qs deinde ad Cæſar. poſſit ſupplicare, & ſic per modum ſupplicationis cauſſam in iudicium Cameræ introducere? Reſpondetur. Aff. modo intra decendium ſupplicetur ad Cameram debito tẽpore. Imo etiamſi per cõpromiſſum etiam ſupplicationi renuntiatum fuerit, tamen ratione nullitatis hic Citatio impetrari poteſt. Et ſi pœna ſoluatur & hic in Camera deponatur, appellare poſſum.

Quæritur. *An per conſuetudinem poſſit appellationis beneficium tolli?* Affirm.

Sed *quid ſi iudex pronuntiare nolit niſi renuntiet appellationi?* Reſp. Iam Cameram cum per mandatum cum clauſula competere poſſe, vt hoc facit, modo immediate Cameræ ſubſit.

In quibus cauſſis ad Cameram non poſſit appellari?

I. *In ſummis capitalibus non excedentibus* 150. flor. Hic autem ſciendam petitionem & æſtimationem, non condemnationem hic inſpiciendam. *l. cum quædam puella. de iuriſd.* Et d. reg. quoque procedit in cauſſis iniuriarum, dummodo 150. flor. petantur. Quid autem ſi ab vno actore vel pluribus variæ ſummæ petantur, anne coniungi debent pro iuriſdict. tuitione? Affirm. *p. l. ſi idem ab eodem. de iuriſd.*

Sed in cauſſis iniuriarum, da man ad recantationem klaget, d. regula fallit. Nam ibi non ſolet pœna pecuniaria peti. Et quia de fama & exiſtimatione hominis agitur, quæ præferenda eſt omnibus totius mundi diuitiis, vtique hoc caſu omnes appellationes indifferenter acceptandæ ſunt. Sed *quid in illis cauſſis iniuriarum, vbi tãtummodo petitur* Bekehrung vñ Wandelung. Reſpondetur. Hic illas acceptari, quia deinde poſſunt illæ iniuriæ hic taxari.

II. Fallit in cauſſis der Obrigkeiten/ Gerechtigkeiten/ Perſönlichkeitẽ/ vnd Feldt Dienſtbarkeiten/ ewig vnnd vnablößlich Gůldt/ Zinß/ vñ Nutzung auch andere dergleichen/ ſo nicht certam æſtimationem haben/ In his enim cauſſis etiamſi ſumma non excedat vel attingat 150. fl. appellationes admittuntur, Ja auch vmb ein Jährlichen Zinß Han/ oder ſonſten ein Batzen.

Sed *quid ſi dubitetur de ſumma, puta ſi actor dicat non eſſe* 150. *fl. Reg. vero neget?* Reſpondetur. Appellantem hoc caſu iurare debere, ſe malle 150. fl. perdere, quam appellationi renuntiare & cauſſæ principali.

III. Fallit in legitimis priuilegiis de non appellando intra certam ſummam: modo inſinuata Cameræ fuerint.

Quomodo a. ſit inſinuatio? Reſp. Magnates per procuratores priuilegia in originali impetrata exhibere ſolent, ac debent petere, vt ea pro inſinuatis habere velimus, vnd vns in Erkennung der Proceß derſelben gemäß halten wöllen. Et ſolet copia in Cancellaria retineri, &c.

IV. Fallentia eſt ratione nullitatum: Võ Sachſen vnd Brandenburg wird gar nicht appellirt/ niſi in cauſſa ſuſpecti, vel ipſos ea concernat. Idque ratione der gůlden Bull ſibi vindicant. Verum in prædd. priuilegiis multa continentur, quæ appellantes præſtare coguntur, videlicet vt primo deponat aurum, & iurent, ſe non calumnioſe appellare, & quod intra certum tempus appellationem iſtam proſequi velint.

Sciendum vero, dicta priuilegia non habere locum in Camera in cauſſis ſeruitutis & competentiæ, vt videre eſt in cauſſa Thumb Capittel zu W. contra M. Item non attenduntur ſi per exce-

ptionem priuilegium non allegetur. Sed finge, appellatum non opponere exceptionẽ, quare cauſſa appellationis in Camera non debeat ventilari, & ſic voluntatis eſt litem per litis cōteſtationem approbare: Dominos aſſeſſores vero deprehendere, ſe nō poſſe in cauſſa eſſe iudices. Si forte non ſit intra decendium appellatum, vel alias ſumma ordinationi non ſit conformis, Iudex eã pnuntiabit deſertã, vt factũ in cauſſa Epiſcopi Spirenſis contra Georg. D.

II. Reg. eſt. *In criminalibus cauſſis non appellatur ad Cameram.* Vide Mynſing. 4. *obſeru.* 41

A quibus ſententiis ad Cameram appellandum ſit?

I. Reg. *Ab omnibus ſententiis definitiuis ad Cameram poteſt appellari.* Et hoc procedit non ſolum, ſi cauſſa principalis decidebatur, ſed & ſi incidens vel præparatoria, & maxime quidem præiudicialis. Veluti ſi ab vſufructuario peterem cautionem, iſque neget, ſe vſufructuarium, & ideo per ſententiam ab ea abſoluatur, vtique ab illa ſententia appellare poſſum. Quia in rei veritate definitiua eſt. Licet enim principale negotium non definiat, tum iſtum articulum prorſus abſoluit. Idem dicendum, vbi quis a primo iudice ratione interlocutoriæ appellet: & iudex appellationis pronuntiet male appellatum, iam ab hac ſententia ad Camerã poteſt appellari. Quoad Iudicem enim appellationis eſt definitiua: per hanc enim prorſus cauſſa appellationis eſt abſoluta.

Quæritur. *Si iudex hoc pacto ſententiam concipiat: Condemno te in* 100. *ſi actor iurarit te ei* 100. *debere, anne ſtatim appellandum intra decendium, vel exſpectandum, donec actor iuret?* Reſpondetur. Statim etiam appellandum, nec exſpectandum, donec iuramentum præſtetur.

II. Reg. *A ſententiis interlocutoriis habentibus vim definitiua ad Cameram appellari poſſ..* Quæ autem illæ ſint, vide Felyn. *in rubr. de re iudic.* Ego autem ſeqq. obſeruaui. Primo, vbi quis ſe competẽtem pronuntiat vel incompetentem Iudicem, vel alioquî cauſſam remittit. Secundo, vbi Iudex decreuit præceptum de ſoluendo. Tertio, vbi ab attentatis appellatur. Quarto, vbi appellatio pronũtiatur deſerta. Quinto, vbi quis pronuntiat non eſſe reſpondendum libello ceu inepto. *Abb. in c. peruenit. de app.* Item vide Philip. Franciſc. *in c. cum ceſſante. extr. de appel. & prim ap.* 3 *l.* 33. *aliqua exempla ſunt* Sexto, vbi qs ab obſeruatione iudicii vel inſtantia abſoluatur. *auth. habita. ne fil. pro pat.* Septimo, vbi a Senatu vel alio principe ſubdito imponitur extra iudicialiter mulcta. Octauo, vbi a ſecundo decreto appellatur.

III. Reg. *A puris interlocutoriis non appellatur ad Cameram, niſi grauamen in appellatione expreſſum per appellationem a definitiua in cauſſa principali lata factum reparari nequeat. Iam enim appellatio admittenda.* Idem eſt, vbi poſt grauamen non exſpectatur definitiua ſententia. *Abbas in c. ſuper de app.* Exemplum, ſi iudex pronuntiat ſententiam exſequendam. Secundo; vbi Reo denegatur exceptio vel iuſta defenſio *c. conſtituti. de app.* Tertio, vbi dilatio denegatur vel nimis anguſte conceditur. Quarto, vbi quis ad locum ſuſpectum perſonaliter citatur. Quinto, vbi iudex non admittit probationes vel teſtes. Item a denegata iuſtitia conceditur appellatio. Hic autem nota, quod grauamen ſemper in ſcriptis ſit exprimendum, Quia huiuſmodi appellatio ex aliis grauaminibus, nec poteſt, nec debet iuſtificari. Et ſic quanquã iuris eſt, ꝙ ſemper prius punctus appellationis abſolui debeat, tamen in Camera non adeo ſtricte id obſeruatur, ſed nonnunquam id tacite prætermiſſum vel ſaltem petente hoc appellato, maxime ſi inſtrumentum fuerit exhibitum & appellationi delatum. Iam enim omnis poteſtas in Iudicem, ad quem translata eſt. Verum quando appellationis cauſſa, ideſt, grauaminis in Camera abſoluta eſt, & tamẽ cauſſa principalis nond. deciſa, in

fine

fine ſententiæ adiici ſolet. Litigatores quoque in cauſſa principali in Camera procedere debere.

Reliqua habet Gayl. *1. obſeru. vlt. nu. 7.* Item *gloſſ. Ordin. fol. mihi. 352.*

Ad §. Vnd ſonderlich ſetzen.

ADmittitur hic cumulatio ſortis & cenſuum, Alswann einer für 42 fl. vorgenommen in ſorte, vnnd were cenſus 8 oder 9 fl facta cumulatione ſortis & cēſus integra ſumma euadet. *per l. ſi idem. cum eodem. de iuriſdict.*

Ad §. *fin. ibi* Durch die Appellation von der Endvrtheil.

Quid autē de appellationib. extraiudicialibus?

CErte non recipiuntur in Camera contra eos, in quos Camera immediate iuriſdictionem non habet. Quia proprie appellationes non ſunt, ſed magis prouocationes ad Cameram vel ſuperiorem iudicem, ad quem prouocati tenentur venire. Sicuti igitur non poſſunt citari, ita nec appellari.

Ad Titvl. XXIX.

Quomodo & qualiter ad Cameram appellandum ſit.

APpellatio in Camera non recipitur niſi facta gradatim. Fallit, ſi inferiori manifeſte appellāti ius deneget. II. Si ſuſpectus ſit in cauſſa. III. Si alioqui ex iuſta non poſſit eſſe iudex. IV. Si non velit eſſe iudex, vt ſi cauſſam ad Camerā remitteret. Ita plerunq; Epiſcopus H. & Monaſterienſis faciunt. Plures limitationes habet Franciſc. *in c. Romana. de app. in 6.* Sed finge, gradatim factam non eſſe, idq; etiam in parte non allegetur. An nihilominus in Camera acceptanda erit appellatio? Quod negatur. Ita deciſum in cauſſa H. contra H. Reliqua habet Gayl. & Ordinatio. Remiſſio non fiet, niſi ex iuſta cauſſa. *l. 3. C. de pet. iud. l. 1. & ibi Gloſſ. C. de relat. Spec. de remiſſ. §. nunc videamus.*

Ad Titvl. XXX.

Intra quod tempus appellationes in Camera introduci debeant?

IN initio dicitur, vſque ad *6.* menſes iudicē a quo, vt habet Ordinatio hic in principio. Deinde quæritur. *Si iudex ita certum tempus conſtituat*, die Sachen anhengig zu machen vnd zuvolziehen/auch jhme daß fundt zuthun/rc. Reſpond. Iudicem inferiorem appellanti, vt d. præfigere quidem poſſe tempus: non autem ſuperiori legē præſcribere, intra quod tempus illic cauſſa abſoluenda ſit. Itaque ſi intra præſcriptum tempus citatio petatur & reproducatur, notificationem non vſque adeo curandam, vt in cauſſa S. contra A. deciſum. Quod ſequitur eſt correctum per ein gemein Beſcheyd. Reliqua ſunt ſatis nota. II. Reg. *Sex menſens habet appellans, vt in Ordin.* Sed quid ſi propter diſtantiam loci, &c. *Ordinatio hic.* §. Würde aber/rc. Sed finge, iſtos 6. menſes elapſos, ita vt amplius prorogari nequeant. Quia non entis, &c. Reſpond. Hoc caſu appellantem, ſi modo in conſilio per ſupplicationem iuſtas cauſſas adduxerit, quod adhuc longiore tempore opus habeat, petere poſſe citationem contra aduerſarium ad vidēdum ex dd. cauſſis ſe reſtitui. *c. ex ratione. ext. de appel.*

Praxis reſtitutionis in integrum.

QVando ex iuſtis cauſſis & impedimentis reſtitutio in integrum petitur, non requiritur iuris ordo, nec libellus litiſve conteſtatio, ſed reproducta tantū citatione, ſummatim de hoc articulo cognoſcitur. Et ſi cauſſæ probatæ ſunt, conceditur longius tempus. Alioqui in reſtitutionibus requiritur proceſſus & litis conteſtatio. *Abb. in c. ſi. de offic iud.*

Sed cum *in c. ſancimus titul. quo tempore mil. in vſibus feud.* habeatur, quod in cauſſis feudorum intra 6. ſeptimanas citatio exhibeatur, dubitari poteſt, *an illud tempus per Ordinationem correctum ſit?* Quod videtur per generalitatem textus Ordination. ſed contrarium verius. Maius dubium, ſi vna vel altera tantum dies circumacta ſit poſt terminum reproductionis,

an cauſſa pro deſerta ſit habenda. Iure ſtricto affirmatur. Sed ex æquitate bis terue auctor contrarium in Camera obſeruaſſe ſe ait, inprimis cauſſa aliqua prætenſa ab appellante, aut eo in cauſſa principali bono iure nitente. III. Reg. *Citatione in termino non reproducta, &c. appellatio poteſt peti, vt pro deſerta habetur.* Quid autem *ſi appellans velit hoc caſu iuramento aſſerere, appellationem propter infirmitatem non negligentia aut temeritate factam deſertam an audiendus?* Spec. *de appellat.* §. *nunc breuiter. verſ. quid ergo, nu.* 6. affirmat. Sed vlterius: *ſi appellatus nihil opponat deſertioni, ſed prorſus punctum appellationis omittat, & in cauſſa principali procedat: An Camera in hoc caſu in cauſſa principali iudicare poſſit?* Videtur quod non. Quia cauſſa Principalis, *vt ſupra quoque dictum*, nō eſt huc deuoluta. Prorogatio namque iuriſdictionis in appellationis cauſſa locū habet. *Bl. in tit. de pac. conſ. in verb. ſciendum.* Prædicta tamen nō procedunt in cauſſis pauperum. Nam cū homini acta prius hic prælegantur, quam citatio decernatur: igitur plerunque impoſſibile, quod iuxta ordinationem reproducatur proceſſus. Ita deciſum 7. Martii anno 53 in cauſſa F. contra Capitel A.

Ad §. Würde aber / *Ibi.* von wegen Entlegenheit.

ISta prorogatio poteſt peti, quo tempore citatio petitur. Imo etiam poſtea, modo intra 6. menſes. Quia poſt lapſum fatalium non poteſt fieri prorogatio: ſed opus eſt via reſtitutionis, & ſic exordinaria, quæ non facile fiet, quādo partes habent viam ordinariam prorogationis, *iuxta h.* §. niſi etiam ea impediti ſint vti. Ita autem ſolet decerni, Seynd die fatalia auß vorbrachter Vrſachen auff N. Monat erſtrecket.

Ad §. Vnnd ſo alſo. *Ibi.* So ſol alsdann.

SEntentia ſuper deſertione appellationis eſt interlocutoria, ſicuti ſententia lata ſuper aliis exceptionibus peremtoriis. Quia ſuper principali negotio non facta, ſed tantum ſuper proceſſibus. *Clem. fin. de appellation.* tum requirit extra cognitionem & citationem peremtoriam. *l. ſi contra maiorem. C de appell. Rota deciſ. 26. in antiquis.* Hoc verum eſt, ſi appellatum eſt a grauamine aliquo: ſecus ſi a definitiua, vel peremtoria aliqua exceptione, quæ vim ſententiæ definitiuæ habet. Quia nihil reſtat poſt deſertionem agendum, niſi quod prior ſententia executioni mandetur. *Rota deciſ. 427. in nouis.*

Ibidem verbo Sol er in demſelben nicht gehört.

HOc forte propter defectum iuriſdictionis, quando cauſſa eſt deſerta: ſecus ſi ſit deuoluta, & appellans eſt contumax. Item ſi appellans omnino non perſequatur appellationem, ſed eā deſerat, quod nunquam compareat coram iudice ad quem. Appellatus enim ſi compareat & velit cauſſam proſequi, non ſuper deſertione agere, tunc appellatus in contumaciam in cauſſa principali procedere poteſt, & priorem ſententiam petere confirmari. *Authen. ei qui. C. de temp. appell. vide Br. in l. ſi expreſſim. in fi. de appellat.*

Ad verbum Remittiert vnnd gewieſſen werden.

HOc intelligo, ſi petatur exceptio poſt deſertionem. Alias pronunciatur ſuper deſertione & expenſis. Ceterum appellatione deſerta iudex prior exſequitur ſententiam, *Br. in l. eas. colum. pen. C. de app.* I. Nota, quod paupertas excuſat a deſertione, *vti ſup. d.* II. Quod contra compromiſſum vel conſenſum partium non currant fatalia. *Clem. quandiu. eodem tit. Authent. ſi eum. C. de temp. app.* Et ſi appellatio eſt deſerta, licet vtraq; pars eam de facto perſequatur, nuſquā ad ſententiam, tamen iudex non debet ſuper principali pronuntiare. Quod ſi faciat nulla eſt ſententia, tanquam a nō competente iudice lata. Prior enim ſentētia tranſiit in rem iudicatam. Pronuntiabit igitur appellationem eſſe deſertam. *Clem. ſi appellationem, de app.* Et hoc etiam procedit, etiamſi partes ex-

preſſe

preſſe vellent prorogare. *Deciſ. Tholoſ. 244. in fin. Bald. in Auth. hoc die. C. de appell. & dict. l. eos.* Limita tamen notabiliter. *d. Clement. ſi appellationem*, niſi iudex ſe competentem iudicem pronuntiaſſet, cauſſam legitime deuolutam & non deſertam eſſe. Tunc enim valet proceſſus in negotio appellationis, etiamſi reuera non ſit deuoluta, vel nulliter appellatum, aut etiam appellatio deſerta. *Ita innocent. Ioann. Andr. in c. 1. §. poſthæc. de appellation. in 6.* Vnde ſecundũ Imo. *in c. ſi duobus de appellation.* dicitur valde eſſe vtile, quod ſemper ſe pronũciet competentem. Quia licet alias procedere ad vlteriora: ſi omnino in cauſſa non eſſet iudex, non reſultaret tacita pronuntiatio ſe competentem. Neque valeret proceſſus, niſi eſſet oppoſitum contra eum de incompetentia: tunc enim ſi procederet ad vlteriora, tunc videretur ſe competentem pronuntiare, *Gloſſ. in l. 2. §. ſed ſi dubitatur. de iudic.*

Sed quando non eſt oppoſitum nunquam per proceſſum videtur ſe competentem pronuntiare. *Philipp. Franc. in c. Romana. § ſi vero, de appellat. in 6.* Ita obſeruatum in Camera, Anno 51. 19. Maii. in cauſſa N. contra N. *Adde Rot. deciſion. 89. in nou.* vbi videtur contrarium decidere. *Guid. deciſion. 249. Rot. in antiqu. deciſion.* 609. Item *Tholoſſ. 244. cum ſua addit.* vbi in fine dicit, Br. contrarium tenere, cuius opinio hic probatur.

Ad Titvl. XXXI.

Quomodo iudex primæ inſtantiæ acta exhibere debeat, & quod ideo contra eum compulſoriales decerni poſſint?

IN initio dicitur appellantem intra 30. dies poſt interpoſitam appellationem apud iudicem, &c. vt pluribus habet Ordinatio. Quod ſi manca acta edentur a iudice prioris Inſtantiæ Iam ſuis ſumtibus ea integre edet. §. Würde ſich. *hic.*

Praxis.

PROCVRATOR appellantis per ſupplicationẽ in iudicio iudicare debet, vbi ſcilicet & qualiter acta non ſint integre edita.

Imo & appellatus poteſt hoc conqueri & indicare. Et hoc caſu appellanti vel appellato per ſententiam iniungitur, vt intra certum tempus illud quoque exhibeant, quod in actis prætermiſſum eſt. Reliqua habet Gayl. *1. obſeruat. 134 Item Ordinatio hic* § Vnnd nach dem etliche Richter / & §. Vnnd nach dem ſich. Item. § damit auch der Coſten. *cum ſequentibus.*

Ad verba Soll vnverzüglich der Appellat auff ſeyn / ꝛc. abſoluiert werden.

SED hoc non vſque adeo ſtricte obſeruatur. Quia etiam hic dantur plerunque duæ comminationes, ſimplex & finalis, & deinde adhuc euentualiter vel conditionaliter: ſi ſcilicet intra 14. dies acta non exhibuerint appellantes, quod tunc prout ex nunc, & nunc prout ex tunc ab emanata & reproducta citatione reus abſolutus eſſe debeat.

Ad verba Durch die Underrichter / vnnd andere mit Verhaltung / ꝛc §. Vnd damit auch dieſem Articktel / etc.

Quæritur. *Si hic, qui ita compellatur, vel per ſe, vel procuratorem iurare vellet, ſe illa inſtrumenta vel acta, neque legiſſe neque vidiſſe, neque corrupiſſe, neque adieciſſe, neque dolo deſiſſe poſſidere?*

RESPONDE eſſe admittendum. Quo præſtito per ſententiam abſoluitur. Quid ſi enim neque iuramentum præſtare velit, vel forte non poſſit, neque ſuo tempore exhibeat acta vel literas? Iam ita in Camera

proceditur. I. Pro ſe reproducere debet compulſ. inſinuatas. II. Debet quoque documentum requiſitionis exhibere. Ita deciſum eſt in cauſſa H contra Capitulum ad S. V. zu M. Contrarium tamen vidi obſeruati in cauſſa G. contra P. Prædicta tamen non credo locum habere, niſi cõtr. inſinuatione, vel alioq manifeſtũ eſſet, iudicem non velle edere acta. Putarem itaque hoc caſu vlteriori requiſitione opus eſſe. Et neceſſe eſt, vt ex cauſſa & in ſcriptis petant arctiores & vlteriores compulſoriales. Hæque tunc decernuntur, ſi iuſta earum petitio reputata fuerit. Et hic tamen prius dantur comminationes. Et vtique ſciendum eſt, quod hoc caſu ii, contra quos decernuntur arctiores compulſ. nullo pacto in pœnas prioribus compulſorialibus inſertas (vti in exſecutionis cauſſis & aliis pœnalibus moderatis fieri ſolet) condemnantur; ſed tãtum per arctiores compulſoriales eis ſub pœna banni adhuc mandatur, vt acta exhibeant, citanturque in iiſdẽ compulſorial. ad videndum ſe condemnati in pœnas prioribus compulſorialibus inſertas, vel ad deducendum cauſſas, quare id fieri non debeat. Et ſi iam rurſus contumaces ſint, & non exhibeant Acta, tunc plerunque primo euentualiter in d. pœnas condemnari ſoleãt. Et deinde decernitur citatio auff die Acht. Item obſeruatur in arctioribus inhibitionibus. Et hoc caſu ſolet petitio in ſcriptis exhiberi in cauſſa W. contra W. Reliqua habet Ordinario. §. *fin.* Item Gayl. *d. obſeru. 134. nu. 22.*

ANNOTATA IN PARTEM III. ORDINATIONIS CAMERÆ IMPERIALIS.

Ad Titvl. II. et III.

QVod ſi in decretis, in quibus partibus vel Procuratoribus eorum aliquid ad faciẽdum iniungitur, ſemper certum tempus adiici debet, quo hoc faciendum ſit, & ſi nullum adiiciatur, tacite datum eſſe tempus ordinationis intelligitur. Hoc tamen caſu nulla comminatio adiici ſolet. Si vero alicui iniungatur, vt in illa materia concludat, aut litem conteſtetur, hoc vtique in eadem audientia facere debet, aut punitur niſi forte releuantes adducat cauſſas. Si tamen hic taceat aduerſarius, poteſt incontinenti, vel vbi eum ordo attigerit eius contumacia accuſare. Etſi iam non concludat, vel litem conteſtetur, iam poteſt aduerſarius petere, vt in contumaciam lis pro cõteſtata cum eo acceptetur, vel concludatur. Ita factum in cauſſa C. contra W.

Ad Titvl. X.

Quomodo Procuratores ſeſe ratione contumaciæ inuicem accuſare debeant?

I. OBſeruandum, quod Procuratores iuxta terminum ordinar. id quod facere ſecundum Ordinationem tenentur, diligenter facere debeant. Et ſiquidem hoc ab vno prætermittatur, iam aduerſarii Procurator poteſt eius contumaciam accuſare. Quid autem, *Si hoc aduerſarius intermittat?* Reſpõ. Hic ſecundum Ordinationem punitur. Verum ex conniuentia hoc prætermitti ſolet, vt N. dicit, maxime ſi in ea cauſſa interea decretũ aliquod datum. Sed finge contumaciam ſic iure & legitimo tempore accuſatam, iam tamen is, qui ita accuſatus eſt, tempus ad proximam, petat? Reſpond. Hanc petitionem tanquam iuſtam admittẽdam, niſi hoc prius ſæpius factum in eadem cauſſa fuerit. Sed pone hunc non ad proximam, ſed vlterius tempus petere? Reſpond. Hoc eum facere poſſe, dummodo hoc ex cauſſis in ſcriptis ab aduerſario ſtatim per generalia excipi, & tum concludi voluntarie concedat.

Quid ergo *ſi illa iuxta datum, vel forte proximum tempus adhuc nihil agat?* Reſpond. Iam in prima interrogatione cõtumaciarum ex cauſſis & quidem in ſcri-

ſcriptis excuſare debere, & ſic vlterius tempus petere poteſt. Contra hoc, *vt ſupra dixi*, per generalia concluditur, & rurſus decretum, ſi vltro nihil concedatur, ferri debet. Sed finge *hunc ſe iterum non excuſare ſed vlterius tempus petere*? Reſpond. Si iam aduerſarius contra eum vlteriora petat, iam ipſum primum puniendum, & nihilo ſecius ſuper hincinde facta ſubmiſſione decretum promulgari debet.

Præterea ſi ita ſecunda vice vel ab aduerſario vel per ſententiam latius tẽpus conceſſum ſit, & rurſus intra hoc tempus nihil agat, iam petente aduerſario in principali negotio decernetur, quod rectum eſt. Et inſuper ipſe Procurator iuxta Richterliche Ermäſſigung punietur. Sed quid ſi tertia vice releuantes cauſſas adducat, quare in præfixo & conſtituto tempore non potuerit agere, petens inſuper vlterius tempus? Dandum, facta tamen prius ſubmiſſione, *vt ſupra dict.* Dixi ſupra aduerſarium in continenti per generalia, & non in ſcriptis, contra exhibitas cauſſas excipere poſſe. Sed finge iam aduerſarium iuſtiſſimas cauſſas habere, quare vlterius tempus dari non debeat, neque poſſit, eaſque verbaliter & bene, *vt vult Ordinatio*, cum adducere non poſſe. Quæro an audiendus ſit, vt eas in ſcriptis poſſit exhibere? Reſpond. Audiendum, modo hoc ad proximum facere velit. Sed aduerſus illam exceptionem non eſt replicãdum, ſed deſuper, ſub pœna Ordinationis in continenti concludendum & decretum deſuper ferendum, *vt hoc tit.*

P R A X I S.

CVm hic ſæpius mẽtio facta ſit, quod in his cauſſis per decreta Aſſeſſorũ frequenter longius & vlterius tẽpus dari poſſit & ſoleat, quibus id fiat quæritur? In decretis vel interlocutoriis dandis ſic plerunque obſeruatur, vt primum tempus 14. vel plurium dierum detur, ſi forte hoc cauſſæ qualitates vel circumſtantiæ poſtulent, cum ſimplici comminatione. Deinde, ſi ex cauſſa, vt diximus, vlterius petatur, dentur rurſus aliquot dies. Sed non plures, imo ſæpius pauciores, quam prius dati, niſi aliud euidens cauſſæ neceſſitas poſtulet cum cõminatione peremtoria, quã finalem vocant. Deinde ſi rurſus ex manifeſtis & releuantibus, *vt diximus*, cauſſis vlterius tempus petatur, iam 8. vel 14. dies dati ſolent ex ſuper abundanti, adiecta rurſus finali comminatione, Nachmals entlich angeſetzt.

Solent hoc quoque caſu vel ſaltem, ſi 4. loco ſe quis excuſauerit (cui tamen Ordinatio repugnat) hanc comminationem adiicere, vt ſi intra 14 dies non egerit, quod cauſſa pro concluſa haberi debeat. Idque tunc, ſi aduerſarius concluſerit plerunq;, & is hoc petat.

Ad Titvl. II.

COram deputatis quæ agitentur, habes hic in Ordinatione. In his autem punctis ad proximam excipi, & tum verbaliter concludi poſſe. Regulariter tamen in continenti fieri debet, niſi ex cauſſis iudicialiter viſum eſſet. Id tamen in commiſſione ſæpius non obſeruatur. Ibi enim replica admittitur. Vidi tamen etiam in ſcriptis ſigilla agnita vel negata eſſe. Quid enim faciendum, quando aduerſarius non agnoſcit ſigilla? Reſpond. Hoc caſu per teſtes agnoſcenda & probanda. Id quod etiam locum habet, vbi in contumaciam proceditur. Reliqua ſunt ſatis nota.

Ad Titvl. XII.

Quid in 1. termino primæ Inſtantiæ agi debeat.

IN cauſſis ſimplicis querelæ reproduci debet citatio cum exſecutione & libello. Fallit. I. In cauſſis exſecutionis. Ibi enim non eſt neceſſarium, vt in ſcriptis exhibeatur petitio ſiue libellus. II. Fallit vbi actor reproducit ꝓceſſus &

Reus in termino nõ cõparet omiſſa petitione. Idem puto in illis cauſſis, vbi quis aliquando petit declarari in pœnas inhibitionis vel compulſorialis. Vidi tamen & in pũcto exſecutionis, quod petitio in ſcriptis exhibita ſit, in cauſſa 𝔉. contra 𝔐.

Reliqua habet Gayl. 1. obſeruat. 71. quomodo videlicet tertius interueniẽs ad cauſſam admittendus.

Porro mandatum procuratorium non ad vnum actum, &c. § Soviel dann für das dritte. *hoc tit. Gayl. 1. obſeru. 51. num. 11.* Fallit in cauſſis exſecutionis, vbi etiam ſolum data eſt conſtitutio ad proponendam exceptionem, eaque fuit admiſſa. Factum in cauſſa 𝔅. contra 𝔊.

II. Fallit in eo, qui cauere vult de rato, *iuxta* § Im Fall aber *h. t.*

Notandum quoque eſt, eum, qui extra Imperium habitat ſine cautione fideiuſſoria conueniri non poſſe, idque nuper etiam domini extenderunt ad eos, qui in terris Imperii in inferiori Germania habitant. Procurator qui generale habet mandatum, illudque in alia cauſſa produxit, cogitur eius copiã in alia cauſſa ad acta dare, nec ſufficiet allegare illud apud aliam cauſſam inueniri. Copia autem iſta a protonotario vel lectore ſubſcripta eſſe debet, & eidem inſcriptum eſſe, quo tempore & in qua cauſſa originale exhibitum ſit. Forma autem exhibendi eſt, *Exhibeo copiam generalis mandati cum ſignatura.* Idem faciendum in priuilegiis & aliis literis, quæ quondam fuerunt exhibitæ. Sed occaſione harum quæritur, *an & quando exhibitarũ literarum probationumque quis copiam communicare teneatur?* Quicquid actor vel Reus in iudicio exhibet, copia eius eſt danda aduerſario. Iudicialiter enim oblata communia ſunt facta. Ideo etiam communicanda. Idem facere cogitur Fiſcus vſu & ſtylo Cameræ. Verùm quæro, *An parti aduerſæ ſuis expenſis etiam probationum copiæ communicari debeant?* Reſpond. Non ſemper. Sed hic differentia eſt obſeruanda. Procurator Actoris ſiue Rei, appellantis vel appellati, qui vel libellum, exceptiones, reſponſiones, exceutiones, replicas, duplicas & concluſiones exhibet, harum omnium ſuis expenſis copiam dare tenetur aduerſario. Hæc tamen Regula videtur fallere. I. Vbi quis duos habet aduerſarios, veluti ſi vnus etiam pro intereſſe veniat, obſeruaui, vnam tantum copiam duobus datam: ſed in alia cauſſa diuerſum eſt. II. Fallit vbi quis in contumaciam contra aliquem: hic enim non eſt neceſſaria copia. III. In cauſſis, vbi ex officio ſequeſtratio facta eſt, & vbi ſummarie producitur, vt in cauſſa moment. poſſ. Sic non tenetur probationum copiam ſuis ſumtibus quis ſuo aduerſario exhibere. Idem in actis dicendum. Horũ enim dũtaxat deſcriptionẽ admittere quis cogitur, & e cancellaria quisquis ſuis expenſis copiã petet, quamuis etiam domi Procuratores voluntarie communicationẽ actorum (modo non ſint probatoria) admittere poſſunt.

Porro ſi legitime citatus conſtituto tempore nõ compareat, quomodo cõtra eum procedatur, vide *infr. p. 3. tit. 42.* & Gayl. *1. obſeru. 59. & 60.*

Sciendum autem plerunque in Camera. III. Proclamata in contumaciam fieri. I. In exordio litis. II. Quãdo quis ob contumaciam in pœnas forte executorialium condemnari debet. III. Quãdo quis in contumaciam banniri vel priuari debet. Item ſi principales contumaces diem obeant, & heredes poſtea citentur, & quoque contumaces ſint, tunc neceſſe eſt, vt denuo fiat proclama contra eos. Ceterum ſi quis citatus per Procuratorem legitime cõpareat, & tum Procurator moriatur, iã contra hanc partem ceu contumacem non poteſt peti proclama in contumaciam vel alias procedi, niſi de nouo citatus fuerit. Ita Neſer. De citatione & proclamate vide *Spec. in tit. de citatione. §. ſequitur. verſicul. fit quoque citatio, & aliis.* Quid dicendum, ſi neque Actor, neque Reus in primo termino compareat, elapſæque etiam fuerint poſt 1 term. 3. Iuridicæ (intra has enim excuſatio eſt licita)

A licita) anne terminus hoc caſu quoque habebitur pro circumductot (Non obſeruatur in cauſſis appellationum. *Gayl. 1. obſeruatio. 59. numer. 3. Mynſing. 4. obſeruat. 13. & 5. obſeru. 86. & 87.*) Reſpond. Vtique. Non tamen prius hac in re pronunciandum, niſi proclama præceſſerit, videlicet vbi vna tantum partium comparuerit. Et ſic pronunciatur. Jn ſachen N. iſt der Termin / ideo quod citatio non fuit ſecundum Ordinationem reproducta, pro circumducto gehalten / vnnd die außgangene Citation gefallen. Verum ſi actor veniat & petat nouam citationem ex eodem facto, an erit audiendus? Refuſis expenſis noua decreta in Camera fuit citatio, in cauſſa E. contra D.

An tenor Ordinationis ratione circumductionis termini etiam locum habeat in mandatis cum clauſula? Auctor propterea, quia perpetuam cauſſam habere videtur, non putat, præſertim ſi hoc expreſſe non petatur. Itaque factum in cauſſa Z. contra S. Alioqui B Ordinatio generaliter loquitur, ſicque intelligendum quaſi tale mandatũ Reum æque arctat ad comparendum, ac ſi citatus eſſet.

Et ita quoque olim concluſum eſſe ait auctor. 9. Decembris Anno 40. in cauſſa Carmelitarum zu C. contra C. Ciuitat.

Ad § fin. ibi. Vnd ſich niemand im Gericht/ꝛc.

ISta verba ſunt referenda ad principium. §. ſcilicet cum neutra pars compareat, in quo caſu voluit Ordinatio prouidere, non autem in proximo, cum ſcilicet Reus comparet, quo caſu ſunt alia remedia, de quibus infra de contumacia. Et loquitur iſte *text. (art). in fin.* generaliter.

Porro etiamſi iudex ſciat, legitimis de cauſſis partes abeſſe, tamen quia id non iudex ſcit, nihil poteſt ſupplere. Circumducitur igitur terminus ipſo iure. Reiteranda igitur eſt citatio, nec reuiuiſcit, ne circumductio ſit in ſuſpenſo pendens, ex allegatione iuſti impedimenti, & per conſequens in ſuſpenſo eſſet, an Reus teneretur comparere. Tutius igitur eſt aliam citationem in cauſſa principali reiterare. Niſi actio ſit annalis, vt iniuriarum, quo caſu opus eſt reſponſione. C

Ad Titvl. XV.

De quarto termino.

IN principio dicitur qd in hoc quarto termino ſit faciendum, de quo etiam ſatis clarus textus Ordinatio *in princip. hic.*

Ad verba Das *Iuramentum articulorum*, ſofern daſſelbig begert.

HOc verum eſt, niſi partibus iniungatur iuramentum calumniæ (de quo vide Gayl. 1. *obſeruat. 83. cum ſeqq.*) vel hoc alioquin præſtitum ſit. Iam enim non eſt opus, vt iuramentum dandorũ & condendorũ præſtetur, ſed ſufficit & iniungitur iis, vt articulos repetant, vigore præſtiti iuramenti calumniæ. Ita deciſum in cauſſa S H. contra M. Item L. contra R. D

Deinde dictum iuramentum præſtandum eſt, etiamſi nõ petatur a partib vbi videlicet contra articulos excipitur, & ita nondum articuli ad probandum ſunt admiſſi. Iam enim ſi non obſtantibus exceptionibus articuli admittuntur, vtique ſolet dictum iuramẽtum iniungi. Notabis quoque Procuratores, non poſſe in puncto reſponſionis, quaslibet exceptiones adducere, exceptio tamen iuſta & releuans, & replica actoris admittitur tantũmodo, ſi tamen viua voce per generalia contra articulos ipſos, &c. excipiatur. Si tamen contra articulos in effectu nihil excipiatur, iam plerunque expreſſe non admittuntur articuli, ſed reſponſiones pro puris acceptãtur. Sed quid ſi aduerſarius nolit reſpõdere ad articulos petẽre aduerſario articulis in contumaciã ꝓ cõfeſſatis acceptãdi, & vlterius procedendum

ſecundum Ordinationem. Fallit in criminalibus. *Gayl. de pac. publ. c. 15.* Requiritur tamen vt per ſententiam ei iniunctum ſit, vt reſpondeat. Quæ contumacia refuſis expenſis poteſt purgari. *l. 2. §. quod ſi actor. C. de Iur. Cal.* Pro confeſſatis autem tum in contumaciam non reſpondentis habendi articuli ſunt, quando vlla confeſſio ei futura eſt damnoſa: ſecus ſi vtilis. Iam enim non aliter habet, quam ſi negatiue reſponſum eſſet, idque in odium non reſpondentis, iudicemque contemnentis. *Br. in l. 1. C. de confeſſ. & in l. principales. § quod ſi actor. numero ſecundo & tertio, C. de iur. propter cal. dand.*

Denique quemadmodum in contumaciam petere poſſum, vt via probandi præcludatur. Item excipiendi & replicandi: denique etiam vt cauſſa pro concluſa habeatur, de quo infra dicetur.

Ad Titvl. XVI.

De quinto termino.

QVæ in initio hic ponuntur, habentur in ipſa Ordinatione. Deinde quæritur, *ſi aduerſarius tam ſit delicatus, vt in nullũ prorſus commiſſariũ conſentire velit, hoc caſu pars nominans commiſſarios, plures non ſuſpectos nominabit, id quod ei quoque iniungitur.* Quo facto ſi nihil releuanter excipiat, Camera illos vel alios, quos nominauit Actor, idoneos ex officio dare ſolet, ea tamen reſeruata poteſtate, vt Reus adiungat Notarium. Porro non ſolum in communi forma, ſed etiam optima commiſſio petitur & decernitur, ſi Reus poſtulet, puta inſtrumẽta tranſumendi. Item auff den Augenſchein / Item æſtimandi ædes vel hoc committendi peritis in ea arte: ſed hæc omnia in ſupplicatione petenda. *vide Gayl. 1. obſeruat. 96.* vbi docet, quando poſſit cõmiſſio decerni in optima forma. Reliqua habet Gayl. *1. obſeru. 100. numero 9. 10. 11. 12. 13.* Item. *1. obſeruat. 90. numero 1.* Alii Principes & Iudices, etiam per literas mutui compaſſus requiruntur, vt ſi dato commiſſario teſtes vel examinent vel mandent teſtibus, vt coram iudice, qui hoc petit, compareant & teſtificentur.

Reliqua habet Gayl. *1. obſeruat. 91. numer. 8.* Et ego alibi. *Gayl. 16. numero 7. Item. num. 19.*

Ad §. Was aber die *dilationes probandi.*

IN quo cõſiſtat iſta cauſſæ cognitio, & quomodo impedimentum probetur, an per iuramentum vel teſtes? Vide Ang. & DD. *in l. fin. de feriis.* vbi hæc tractatur materia. Coniunge Gayl. *1. obſeru. 91. num. 5.* An fiat reſtitutio propter ferias incidentes? *Spec. de dilat. Bal. Sal. & DD. C. de dilat.* Nota, quando impedimentũ eſt in iudice vel commiſſario, tum tempus dilationis dicitur impleri & non noua dilatio, &c. *Bal. in l. qui ſemel in fin. C. de probat.* Reliqua habet Gayl. *d. obſeru. 91. num. 18.*

Ad Titvl. XXIII.

De verbalibus concluſionibus.

HIc nihil inueni, quod non eſſet in Ordinatione ipſa cõtentum, præter vnicum hoc, &c. *Actor vel Reus, appellans appellatus, vbi ab vno concluſum, forte defenſiones, aut alia grauamina exhibet, quæ alter tanquam irreleuantia, & nihil ad rem facientia non vult admittere, ſed deſuper concludit, quæ hic ſint partes iudicis?* Reſpond. Si cauſſam ſatis inſtructam inuenier in referendo iudex, illamque nihil ad rem facere, non iniungit ei concluſionem, ſed cauſſam pro cõcluſa acceptat, negotiumque per ſententiam vel definitionem vel interlocutionem abſoluit.

Ad Titvl. XXIV.

De terminis obſeruandis in exceptionibus dilatoriis.

REg. Poſt exhibitum libellum Reus in ſcriptis & articulationes ſuas exceptiones dilatorias exhibebit *Ordinatio hic.* Et hæc Reg. generaliter in omnibus cauſſis obtinet, tam S.Q. quam appella-

A appellationis, nec non mandati ſine clauſula, vbi tamen præpropere, & ſine litis conteſtatione procedi ſolet, &c. Si ꝓbentur, cauſſa nō acceptatur in Camera. *Poteſt igitur proponi fori declinatoria, ſed an in omnibus?* Negatur. Fallit enim in iis, quæ ipſa Ordinatio excipit, puta fract. pacis, pignorationis & fiſcalibus. In his caſibus, vti iuxta Ordinatio in Camera vel 1. vel 2. Inſtantia quidam conueniri poſſunt.

Sed anne etiam in Feudalib. quis hic forum declinare poſſit, eo quod alleget non gradatim a paribus Curiæ appellatum, & ideo cauſſam huc non eſſe deuolutam?

RESpond. poſſe. Factum in cauſſa H. contra E. Obſeruaui tamen a parib. Curiæ, etiamſi Dominus feudi vna cum paribus per alium delegatum a ſe ad iſtā cauſſam datum iudicaſſet: præſertim ſi pars appellata nihil contra iuriſdictionem opponat, domino feudi omiſſo ad Cameram appellari. Ita factum in cauſ- B ſa D. contra D. Idque iure fieri poſſe putauerim, *iuxta c. ſancimus. Quo temp. miles, vbi gloſſ. de feud.* Verum vt verum fatear, contrarium videtur decidere *Abb. in c. ceterum extr. de iud.* Ibi enim putat, quod etiam in feudalibus gradatim appellandum ſit. Quod admitto, ſi ille iudex, qui paribus curiæ adiunctus ſit, ſpecialis alicuius feudalis commiſſarius ſit, & non generalis. Hoc enim caſu notum eſt a delegato ad delegatum appellari. Secus igitur mea ſentētia dicēdum, quando Princeps aliquis generalem conſtituiſſet iudicem cauſſarum feudalium. Iam enim omiſſo Principe huc appellari poſſe ſemper puto, nō obſtante etiam quacunque conſuetudine. *c. ſecund. conſuetud. in 6.* Tamen & hoc caſu vidi articulos admiſſos, in quibus aſſerebatur conſuetudinis eſſe, vt ab Epiſcopi B. iudice feudali ad ipſum Epiſcopum appelletur, non autem ad Camerā Herbipol. vero Salisburgicus & Monaſterienſis Epiſcopi hoc caſu appellationem admittere ſolent. Vidi tamen aliter obſeruari in diœceſi Colonienſi, vbi etiam non poteſt huc in C talibus cauſſis appellari.

Fallit enim prædicta quoque Regul. in caſibus, vbi cauſſa principalis ab incidenti vel iuriſdictionis vel competentiæ ſeparari nequit. Illic enim in principali procedendum non obſtantibus qualibuſcumque exceptionibus.

AD TITVL. XXV. & XXVI.

De ſecundo & tertio termino in dilatoriis.

QVæ in principio huius tituli ꝑmittuntur, habet Ordinatio.

Formen allerley Vrtheil *in variis caſibus.*

DEinde ſubiiciuntur quædam ſentētiarum formulæ. I. Deuolutionū in cauſſis, puta ſi forte poſt decendiū vel non in ſcriptis, cum expreſſione cauſſæ, vel ſi non gradatim appellatum: vel denique renuntiatum ſit appellationi. In Appellationsſachen / N. contra N. iſt D zu Recht erkandt / daß die vorgenommene oder angemaßte Appellation hieher nicht erwachſen ſey. II Si vero cauſſa non ſit conformis Ordinationi, ſimpliciter ſie, Daß die Sach hiermit nicht angenommen. III. Si vero ſit conformis, ſed proceſſus debito tempore non ſint denuntiati vel reproducti, ſic pronuntiatur, Iſt die Sach als deſert nicht angenommen. Et in his tribus caſibus, quod ego ſciam non vidi cauſſam remitti, *iuxta c. cum appellationibus, de appellation. in ſext.* Et diſponit Ordinatio. Verum in hoc poſtremo caſu licet non expreſſe, tamen tacite remiſſa eſt, eo ipſo, quod hic expreſſe non acceptatur.

Porro quæritur. Si a iudice Incompetente (veluti ſi Laicus in cauſſa matrimoniali vel alia ſpeciali pronuntiaſſet, vt paſſim in Germnia ſit, & fieri adhuc poteſt, ſi immediate ſub Camera) appellatum ſit. Item ſi iudex non feudalis de feudo pronuntiaſſet, & ab illo ad Camerā appellatum ſit, an appellatio hic

acceptanda? Reſpond. Acceptari, ſed vbi prædicti ita ſe habere probata ſunt, vel alioqui ex cauſſa reluceat, ſaltem ex officio, ſi modo per partem non ſit petita. pronuntiatum nullitet proceſſum & definitum, remittendaſque eſſe partes & cauſſam ad competentem & ordinarium iudicem cum condemnatione expenſarum.

Forma pronuntiat. in cauſſis ſimplicis querelæ & competentiæ, Daß nemblich der Beclagte von der Inſtantz zu erledigen. In cauſſis vero mandati ſi allegetur mandatum falſo impetratum, &c. & probetur, caſſentur mandata plerunque. Vidi quoque in mandatis, So auff die newe Ordenung des Jahens außbracht/ quod non ſolum mandatum ſit caſſatum, ſed etiam, quod in ſententia reſeruatum ſit, quod in principali negotio coram competente iudice procedere poſſint. Ita factum in cauſſa W. contra B. Obſeruaui quoque, quod in Camera in cauſſa mandati etiam hoc pacto, pronuntiatum fuerit, quod cauſſa non ſit acceptata, & quod partes ſi velint poſſint ſe coram competente iudice contrauenire. Ita factum in cauſſa S. contra T. Vbi vero cauſſa acceptatur pronuntiatur ſic. In ſachen N. N. Iſt dieſe Sache beſchehener Einrede vnverhindert an dieſem Käyſ. Cammergericht angenommen / vnnd erkende / daß N. auff eingekommen Libell den Krieg Rechtens zu befeſtigen ſchüldig. Si vero non valet libellus, iam ſub conditione iniungitur litis conteſtatio. Si illa formaliter libellauerit, quod tunc deſuper lis conteſtari debeat. Si vero libellus non fuerit in 1. termino & ſi cante exceptiones exhibitus, iniungitur actori, vel appellanti (ſi enim multoties in cauſſis appellationum) vt intra terminum Ordinationis libellum producat, ſuper quo Reus litem conteſtetur.

Ad Titvl. XXVII.

De terminis in peremtoriis exceptionibus. §. 2. ibi. Es were/ rc.

ET quoque iudex ſtatuere terminum ad omnes dilatorias proponendum, poſtquam excipientem non audiet, niſi in 3. caſibus, quorum duo hic attinguntur, *paſtoralis de exception. c. vt circa. de elect. in 6. ſumma 27. 28. & 29. titul.* Reus igitur poſt litis conteſtationē in quarto termino cauſſæ principalis vna cum reſponſionibus ſuas exceptiones peremtoriales omnes, quæ prius non fuerunt reiectæ reſcriptis exhibere debet. §. 1. *hic.* In ſecundo termino Actor vel appellans deſuper reſpondere vel replicare debet, *titul. ſequent.* In tertio, ſeruandum quod iam diximus. Idem faciendum in dilatoriis exceptionibus, niſi quod hoc triplica actoris admittitur. *§. fin. titul. 29.*

Ad Titvl. XXXI.

De terminis ſecunda Inſtantia, vbi ad Cameram eſt appellatum.

ET primo, quid in primo termino agitandum? Hic nihil offendi, quod non habeat Ordinatio. Excepto ſolo, quod dicitur ſciendum, ſi ab interlocutoria huc appellatur, & adhuc aliquid dubitationis eſt, an Camera ſit iudex competens nec ne. Iam licet plerunque citationes, periculo partium decernantur, inhibitio tamen ſtatim niſi poſt litis conteſtationē decerni non ſolet. Fallit hoc in Rottwilenſib. Hi enim valde præcipitanter, ne dicam indecenter procedere ſolent.

Ad Titvl. XXXII.

De ſecundo termino, ſecunda Inſtantia.

INitialia huius tituli habētur in Ordinatione. Deinde ſubiicitur, diligenter petitiones eſſe faciendas. Nam iuxta eas ſolere & debere ſententiam formari. Quamuis Iudex non ſemper ſequi debeat petitionem, ſed potius probati-

probationem & veritatem ſecundum probata enim, &c. ſemperq; id agere debet, vt ſententia côformis ſit libello, de quo Gayl. 1. *obſ. 66. n. 1.* Quod tamen fallit in criminalib. Porro plerunq; vbi a grauamine extraiudiciali hoc appellatum eſt & ex actis apparet, & etiam in Camera definiatur, a priore iudice male actũ, & bene huc prouocatum, quod inquam hoc caſu partibus iniungatur, vt in principali cauſſa in Camera procedi debeat. Sic quoq; vidi obſeruari, quod ſcilicet cauſſa principalis reſeruata, vbi ex actis non poterat colligi ordo ad iuſtiſſimum grauamen: tamen cum ipſe prior iudex inordinate, & non ſine ſuſpicione proceſſiſſet, pronuntiabat a priori iudice appellantem bene appellaſſe, & iam in principali cauſſa in Camera proceden dum. Ita factum in cauſſa W. contra S.

Forma reformandæ ſententiæ. In cauſſa N. contra N. definitum eſt, quod prior ſententia reformanda ſit, vti eam reformamus & decernimus hoc vel illud faciendum.

Ad Titvl. XXXIV.
Von Nichtigkeiten.

INitium huius tituli eſt Ordinatio. §. Wo aber. Deinde quæritur, quando principaliter dicatur cauſſa nullitatis deduci? Reſpond. Quando forte a ſententia appellatum non eſt, & ego video proceſſum vel ſententiam nullam eſſe. Reliqua habet Noe Meurer. *in formul. p. 4. num. 3.* Ibi vnd da jemand zweiffelte. & §. Ferners ſo gefragt wirdt / *num. 5.* & *Mynſing. obſeru. 65. c. 4.* & *63. eadem,* & *cent. 2. obſ. 77. Idem* Meurer. *dicto loco.* §. Dieweil der Regel / & §. die dritte Regel. Vlterius quæritur, an deſerta appellatione deſerta quoque cenſeatur nullitas? De hoc vide Mynſing. *d. c. 2. obſeruat. 77.* Denique in cauſſis nullitatis diligenter attendendum, an nulliter libellatum, proceſſum & pronuntiatum? Tunc ſic pronuntiatur, daß nulliter geclagt / procedirt vnnd geurtheilt. Et quod ſuper libello exhibito hic reſponderi, & lis conteſtari debeat, daß nichtiglich gehandelt / &c. Vidi quoque pronuntiare, quod nulliter exſecutum.

Ad Titvl. XLIII.
De contumacia Rei in prima inſtantia.

PRincipiũ exſtat in Ordinatione hic. §. 1. Coniunge Gayl. 1. *obſeruat. 60.* Poſtea quæritur, *ſi is, qui ob pac. publ. fractam citatus eſt, & eidem per Mandatum reſtitutio quoque iniuncta eſt, ſub pœna non paret, ſed contumax eſt, an prius, vt fieri ſolet, in pœnam pecun. mandato inſertam condemnari debeat quam bannitur?* Reſpond pœnæ pecuniariæ condẽnatione opus hic nõ eſſe. Quia maior pœna minorẽ abſumit. Ita in cauſſa L. contra B.

Ad Titvl. XLVI.
De contumacia appellantis.

SI contumax compareat, quæritur an audiendus? Reſp. Affirmatur ſi refundat expenſas, & quidem in eo ſtatu, in quo cauſſam reperit. Quid enim ſi cõtumax cauſſas allegare velit, quam ob rem ad expenſas non teneatur, an audiendus? Reſpond. Affirmatur. Et ad hoc etiam terminum Ordinationis dari in cauſſa C. contra D. Sed quid ſi in contumace poſt cõcluſionem veniat, quid iam ſtatuendum? Reſpond. Reſciſſionem eum petere non poſſe, niſi iuſtas cauſſas adducat & expenſas exſoluat.

Ad Titvl. XLVII.
De ſententiis, &c.

COntenta exſtant partim in Ordinatione, partim ſupra prolata etiam fuerunt. Ideo omitto.

Ad Titvl. LVIII.
De exſecutione ſententiæ.

REgula. Contra victum ſub pœna pecuniaria exſecutores in Camera ſine clauſula iuſtificatoria decerni ſo-

lent (*Gayl. 1. obſeruat. 113. nr.*) in cauſſis vbi videlicet Camera pronuntiauit. Sententias enim in aliis iudiciis latas ea non exſequitur. Gayl. *dicto loco. numero* 13. 14. 15. Fallit in ſententiis abſolutoriis, vbi ſaltem Vrtheilbrieff articulantur victo. *Gayl. dicto loco. numero decimo-octauo.*

Quod autem dictum eſt, exſecutoriales concedi ſine clauſula *Gayl. dicto loco. numero primo, in prædictis caſibus*, vbi videlicet ſententia abſolutoria datur, fallit. Ibi.n. exſecutoriales poſſunt dari ratione expenſarum. Sed tamen cum clauſula.

Idem dicitur, quando contra tertium exſecutoriales decernuntur. Quia hic forte cauſſam allegare poſſet, cur illis obedire non debeat. Sed intra quod tempus victus exſecutorialibus parebit? *Gayl. dict. obſeruatio.* 113. *numer. 1. docet.*

Duæ comminationes ſaltem hic dari ſolent, quod ſi neque iuxta in decretis præfixum tẽpus realem doceat paritionem iam vel euentualiter, vel pure in pœnam pecuniariam exſecutorialib. inſertam condemnatur. Et porro vlteriores proceſſus decernuntur, niſi legitimas cauſſas, cur id fieri non debeat, attulerit. §. *1. & 2. hoc tit.*

Sed dubitatur ſi victus victori ratione paritionis iuſtam aliquam oblationem faciat, vel ex aliqua parte ſententiæ pareat, offerens forte, & in reſiduo ſe pariturum ſi ad hoc teneatur vel condemnetur? Reſpondet. D. V. nec hoc caſu victum eſſe pure condemnandum, ſed per decretum ei iniungendũ, ſi obligationes non releuent, vt porro & in reſiduo doceat, realem paritionem. Et ſiquidem tũc in præfixo termino pareat bene eſt, alias ſi in euentum condemnatus, Läſt mans bey dem geſprochenen Vrtheil bleiben/ vel pure adhuc cõdemnatur, & vlteriores proceſſus auff die Acht decernuntur. Et hoc caſu victus demum citatur, vt intra 6. ſeptimanas & 3. dies pareat, & doceat ſe paruiſſe ſub pœna banni, vel vt ſaltem iuſtas cauſſas alleget, quare banniri non debeat, idque dũtaxat ſcripto, *iuxta.* §. Vnnd wenn/ ꝛc. *hoc titul.* Et ſi cauſſæ releuantes ſint, victo parcitur ſin ſecus bannitur. Hic enim duæ vel 3. comminationes abſque tamen euentuali condemnatione dari ſolent ſub conditione, bannum dari non ſolet. Sed an etiam in his cauſſis exſecutionum requiſitio perſonalis, & oſtenſio, vel potius indicatio ſententiarum neceſſaria ſit? Reſpond. Sic. vbi quis dicit ſuum magiſtratum ſibi ius communicare nolle. N. & V. putant quod non, præſertim cum ipſi apud acta procuratorem habeant, qui tenetur illis communicare & indicare, quod hic iudicatum ſit. Ita factum in cauſſa H. contra G.

Negari tamen non poteſt, quod ex abundanti pro cautela fieri ſoleat. Ita in cauſſa F. contra M. Sed quid ſi victor ratione exſecutorialiũ latæ contra eum ſententiæ paruerit, & dum in fata conceſſerit, heresque dum eius contra latam ſententiam in eadem controuerſia moleſtetur, anne heres in pœnas exſecutorialium condemnari poſſit? Reſpondet. Poſſe, ſi modo mortuo debito modo inſinuatæ ſint ipſeque prius ad hoc citatus legitime paruit, ad vid. ſe in dict. pœnam declarari. Ita in cauſſa S. contra B.

Et quanquam hoc caſu vidi decerni mandatum cum clauſula, tamen in alia cauſſa id denegatum fuit, & tantum citatio decreta & recte. Sed cum mortuus non ſolum in pœnam pecuniariam condemnatus, ſed etiam contra eum arctiores exſecutoriales auff die Acht decretæ, & iure exſecutæ, dubium ex facto incidit, an etiam huiuſmodi arctiores contra heredem rurſus decerni & exſequi poſſint?

Reſpond. Poſſe, ſed tamen non ſub banno, ſed pœna pecuniaria, & qui-

&q.dem grauiori, quam in prioribus expreſſa fuere. Quær. An d. heredes hoc. caſu pœnam pecun. in quam defunctus prius erat condemnatus exſoluere teneantur? Reſpondetur. affirmatiue Si ſequens, &c. Ergo. Sed quid ſi non fuiſſet condemnatus, tamen ita egiſſet contra mandatum & inhibitionem, vt in pœnam debuiſſet declarari, anne heredes condemnandi. Quod negatur. *Taber. in* §. *non autem omnes. Inſtitut. de perpet. & temp.* Ita Iudicatum in cauſſa G. contra A.

Camera igitur ſententias hic latas exſequitur regulariter, nonnunquam omnes, quæ alibi latæ ſunt, puta ſi Iudex inferior nolit exſequi ſuam, id eſt, a ſe datam ſententiam, modo immediate ſub Camera, ſit & contra eum mandatum cum clauſula ſub certa pœna per exſecutionem intra præfinitum tempus faciendæ impetrarum. Et hoc quoque caſu promotoriales decerni poſſe certum eſt.

Sic quoque in qualibet cauſſa Eccleſiaſtica, vbi vſque ad brachium ſeculare proceſſum, ſi victori a Iudicibus ſecularibus non ſuccurritur, Iam victor Cameram pro brachio ſeculari inuocare poteſt. Et hoc caſu decernitur quoque mandatum. Antequam vero hoc fiat, oportet quod prius in Iudicio exhibuerit priorem proceſſum & fulminationes. Nam ſi Iure illæ peractæ inueniuntur, quamprimum d. mandatum decernitur. Veruntamen procurator in ſupplicatione ordine totum proceſſum indicare debet, ne ſcil. Cancellaria nimio & ſuperfluo labore oneretur. Vide de hac re Oldrad. *conſil. 89. c. cum dilecta. de ſent. exec. in 6. Br. ad l. a Diuo Pio. §. ſententia, de re iud.* Reliqua quomodo videlicet victori ratione expenſarum vel damnorum perpeſſorum conſulatur maxima ex parte habet Ordin. *hic.* §. vnnd ſo alſo der verluſtigen/ cum ſeqq.

Ad Titvl. XLIX.

De exceptione ſr. pac. publ. & ſententiarum?

IN his cauſſis eodem plane pacto, vt ſupra, exſecutio demandatur, excepta tamen immiſſione, vt Ord. hic. Reliqua omnia ipſa habet Ord. præter illud, quod in fine ſubiicitur. Si forte quis bannitus ſit, quod captiuum relaxare debeat, an etiam hoc caſu peti poſſit, vt non ſolũ exſecutoriales ratione immiſſionis, ſed etiam pro exceptione cauſſæ Principalis, id eſt, vt captiuus liberetur, dentur? In pleno conſilio, deciſum quod ſic Anno 41. 20. Septembris lata ſententia in cauſſa Bumeln Erben contra Hoya. *Gail. 1. obſ. 152. cum ſeqq.*

Ad Titvl. L.

De expenſarum taxa & moderatione?

REg. Quod victus victori in expenſas condemnandus. Hæc quamuis patiatur Iuribus limitationes, tamẽ etiam procedit in interlocutoriis. *Imol. in l. perpendend. Cod. de Iud. Bl. in auth. hodie. §. cautiones. numer. 6. Codic. de app.* Verum ſi iuſtam & releuantem cauſſam vel forte multorum DD. ſententiam pro ſe habeat, contra quem interloc. pronunciatur, expenſæ condemnantur. Id factum in cauſſa Groſchlag/ contra Hanaw. Et hæ expenſæ in Interloc. non reſeruantur ad determinationem cauſſæ principalis, ſed vel eſt a Iudice condemnatio vel compenſatio facienda.

Porro ſciendum, quod is, qui in ſententia definitiua in expenſas condemnatus eſt, in eas quoque expenſas cóndemnatus videatur, quæ impẽduntur in eandem cauſſam poſt latam ſententiam, maxime ſi adiiciatur clauſula hæc in libello, de futuris expenſis proteſtando. In puncto autem mandatorum & exſecutionum ſemper tutius eſt, vt expenſæ petantur. Tum enim Iudex tanto rectius

deſuper pronunriare poteſt & debet. Reliqua habet ordinatio.§ Wir wöllen. 2 & §. zu dem 3. Porto Nota. Quod quando quis in cauſſa appellationis in Cameram condemnetur, ſimulque is in expenſas condemnandus ſit, quod nunquam hoc expreſſe Camera adiiciat, addita particula Auch/ꝛc. M. In ſachen N.N Iſt zu Recht erkandt / das vbel Appellirt/vnd Er der Appellant jhme dem Appellaten die Coſten an dieſem Kay Cammergericht auffgelauffen / nach Rechtlicher/ꝛc auch zubezahlen. Id quod in cauſſis S.Q. in condemnatione exprimitur. Reliqua habet.§ *fin.h.t.*

Hic ſubiiciebatur Taxa Cancellariæ, was von jedem Proceß die Cantzeley fordert. Sed hæc alibi habes.

Nota. Hodie in expenſarum ſententias non opus eſt, vt iſta clauſula adiiciatur, Vnd was N in die Cantzeley außgeben hat / was er auch weiter außgeben muß/ quod illud Cancellariæ exſolui debeat. Hoc tamen verum ſi expreſſim taxa Cancellariæ petatur, alioqui prædicta vulgatis clauſula adhuc ſententiis expenſarum adiiciatur.

De ſalario procuratorum?

ADuocatis & procuratoribus non coniunctim, ſed ſeparatim, maxime ſi ſumma taxationis ſit magna, in ſententia eorum ſalarium exprimitur: eo tamen detracto. Et porro, quod in ſchedula expenſarum reiiciatur, & nõ taxetur hac notula ⊖, aut N. annotatur. Quod vero in margine non aſſcribitur, & non taxatur, vt labores Aduocatorum & Procuratorum, qui deinde ſeparatim taxantur, hac notula ⊙, in margine ſchedulæ expenſarum notantur. Illud vero quod taxatur eidem in margine adiicitur, 2. fl. 3. Batzen. Deinde ſummarum. Poſtea ſigillatim exprimitur prout vnicuiq; aduocato & ꝑcurat. taxatum ſit.

Non taxantur ſed reiiciuntur Primo arra Aduocat. & procuratoribus data. Secundo, nõ honoraria & præſtationes quibus annuatim procuratores & Aduocati partes grauant. Item conſilia ſeu informationes Iudicis, quia non ſunt Iudiciales expenſæ, & ſimil. Taxantur vero omnia Aduocatorum exhibita producta quæ ſecundum Ord. porrecta ſunt: etiamſi eorundem pars cauſſa ceciderit. Et ꝑ ſolio dimidius aureus, vel etiam aureus, ſi ſuccinctè rem, & quidem Iuribus ad rem facientibus allegatis abſoluerit. Eodem modo ſupplicationes taxantur procuratori. Pro tertio ſubſtantiali dimid. flor. Alioqui tertio vel ſecundo receſſus coniunguntur, & non niſi 1. flor. pro illis omnibus taxatur. Habetur quoque ratio laborum iſtius Procuratoris quos in literis ſcribendis & reuidendis actis impendit, pro vno anno 2. vel ſeſqui 1½. fl. taxantur. Quær. *Si Procurator ꝑ ſua parte pecuniam expendit, anne eam ꝑ monitorium exiget?* Negatur. A præcepto enim lis non eſt incoanda. Et monitoriales habent vix exceptionis. Igitur citatio hic neceſſaria. Verũ ſi ꝑ certis taxis & ſup 'alariis dãtur monitoria. Pro Schedulæ expenſ. & receſſus taxatur. 1. vel 2. Nuntiorum quoque hinc inde miſſorum eſt habenda ratio pro militari 1. Batzen taxatur. Sed pone Reum perſonaliter huc citatum veniſſe equitem, anne id quoque taxabitur, quod ipſe vna cum equo in itinere conſumſit. Reſp. Pro qualitate perſonarum Iudicem id poſſe vel non? Aliter enim ruſticus, aliter nobilis. Reliqua habet Ord. §. auch / & §. *ſeq.* Et ego alibi.

Sed dubitari poſſet an etiam appellanti, acta priorus Iudicii taxari debeant, a Camera? Reſpondetur. Taxationem a prioribus Iudicibus faciendam: ſed ſi omiſerint, Cameram id facere poſſe putat Auctor. Quid autem ſi pars conqueratur immoderatam taxationem priorum Iudicum, & petat a Camera moderationem, an eam Camera facere poteſt. Negatur, ſic deciſum 18. Dec. Anno 49. in cauſſa Leiſſenreichs Erbē / cõtra Wilhelm Pfaffenberg. Sed quomodo grauato ſuccurritur? Reſpondetur. Aut ſe[...]ba fecit taxã, iam eius ſuperiorem adire poteſt appellans pro moderatione facienda: aut ipſe Iudex, quo caſu iterũ

h[...]us

huius ſuperiorem adire licet. Quod ſi nec hic ſuccurrat, Camera implorari poteſt, modo ſuperior immediate ſub Camera ſit. Hoc tamen fallit in iudicibus zu Rottweil: Horum enim taxa hic moderari poteſt.

Sed anne etiam appellato taxabuntur acta prioris Inſtantiæ? Quod negatur. Eius enim non, ſed appellantis eſt edere illa. Fallit in actis probatoriis, quæ ex Cancellaria noſtra debent peti & ſumi. Hoc enim caſu pro vnoquoque folio quinq; cruciferi taxantur. Idem in appellante dicendum putarem. Sed maxima eſt dubitatio, an etiam illæ expenſæ taxandæ, quas partes impendere cogantur iudicibus inferioris Germaniæ ratione victus. Quanquam iſtæ non ſunt iudiciales, tamen quia ex veteri conſuetudine etiam partes inuitæ eas exſoluere tenentur, placuit quod moderate taxandæ ſint. Ita factum in cauſſa Leonardi Göriß/ contra Leonhardt von Malcken Et hoc maxime procedere ind. carem, da die Lehenleut verſchrieben werden/ In cauſſa feudali auff Coſt von vngleichen Et quidam mihi indicauit, ſe vidiſſe in Camera, quod hoc caſu 1500. floreni pro expenſis taxati ſint, quod tamen ſatis durum videtur.

Ad Titvl. LIII.

De reuiſione actorum & Syndicatu.

Contenta omnia exſtant in ordinatione hic.

FINIS ANNOTATIONVM ad Ordinationem Cameræ.

A proponantur, non admittuntur, ſed præciſe emanato mandato parendum eſt: Secus autem ſi pignorans in termino paritionis exceptionem maleficii obiiciat, vel in continenti docere velit, impetrantem non eſſe immediate Imperio ſubiectum. Quo caſu audiendus videtur, quia in ipſa Conſtitutione maleficia excipiuntur Subiectionis vero exceptio communi concluſione Senatus non admittitur ante paritionem. Et ſi iſta ex actis & deductione cauſſæ liquido conſtet de exceptione maleficii, vel, quod impetrans non ſit immediate ſub Imperio, caſſatur & annullatur emanatum mandatum, & remittitur cauſſa ad ordinarium, vnd würd der impetrans in die Expenß condemnirt, propterea quod male narrauerit.

In aliis autem exceptionibus, quæ poſt paritionem proponuntur, veluti eſt illa, quod res ipſa, quæ controuertitur ſit pignorata, vel ſi contra quodlibet aliud factum excipiatur, videlicet
B quod non ſit qualificatum auff die Conſtitution der Pfandung / ob defectum prædictorum requiſitorum. In his omnibus etiam poſt paritionem, antequam perueniatur ad punctum citationis, ſi de his, vt ſupra dictum eſt aperte ex actis conſtet, ſimiliter caſſantur & annullantur mandata.

IV. *Caſus ſpeciales ſuper Conſtitutione* der Pfandungen.

PRimo. Quando ciuis alicuius Ciuitatis Imperialis vtpote Norinbergenſis & Auguſtanus, die da Gütter auff dem Lande haben / pignoratus fuerit, & Ciuitas ſupplicat vmb Proceß auff die Conſtitution der Pfandung als ein Reichß Stadt / q̄ eſt immediate ſub Imperio ratione ſui hominis vel Intereſſe, quod habet in rebus ſui ſubditi vel ciuis pignorati, ſo werden die Proceß abgeſchlagen / quia tali caſu Camera non fundata in iuriſdictione. Ratio quia homo hominis mei, non eſt meus homo: nec intereſſe, quod prætenditur principaliter vertitur ſuper reb. ciuitatis, C
quæ eſt immediate ſub Imperio.

Secundo ex aduerſo, quando Vaſallus alicuius Principis vel Ducis in re feudali gepfändt wird / & Dominus feudi eſt immediate Imperio ſubiectus, & ſupplicat ratione ſui intereſſe, tunc decernuntur proceſſus ratione directi dominii, vel quaſi, quod habet Dominus in fundo ſui vaſalli.

Tertio, ſi quis narrat, quod ſit in poſſeſſione venandi, lignandi, paſcendi in ſylua aut fundo, vel aliquo certo loco, & quod huius iuris confirmandi cauſſa, etiam ſit in poſſeſſione, vel quaſi pignorandi, & quod pignoratus ſein Pfandt nicht gelöſet / noch daſſelbig löſen wollen / vti conſuetum, der Endts die Pfandung beſchehen herbracht / ſondern das pignoratus daſſelbig Pfandt ſelbſt geholt / vnd eigenes Gewalts vnd Willens hinweg geführet / ſicuti ſolent facere Principum & Comitum Officiales vnd Amptleute / & vtraque pars eſt immediate ſub Imperio, non decernuntur D
proceſſus, quia ſunt actus retinendæ poſſeſſionis. Nam is, qui pignorat, non intendit per hoc jhme eine Gerechtigkeit zuſchöpffen / ſed ius ſuum, quod habet, ſaluum retinere. Ab altera autem parte, da der / der das Pfand wider mit Gewalt geholet / iſt ſolches mehr ein ſpolium, denn ein Gegenpfändung / & ita abnegantur proceſſus, vnd gehören ſolche Fälle zwiſchen denen / die dem Reich ohne Mittel vnterworffen / für die Außträge.

Quarto, quando pignorationes ſunt arreſtationes, propter conſeruatione iuris vel priuilegii alicuius, puta, quando qui habet vectigal vel telonium ſuper flumine vel terra, & eſt in poſſeſſione ſubleuandi, gabellas, pedagia, vel alia quocunque nomine vocantur: Aurigæ autem vel nautæ nolunt ſoluere telonium, vnd alſo einem Fuhrman ein Pferdt außgeſpant / od' ein Waage behempt würde / oder aber daß einem Schiffman ſein

A ſein Schiff angehalten würde / vnnd man daſſelbig nicht wil paſſieren laſſen / Er verricht denn zuuor den Zoll oder Maut / in dieſen Fällen werden auch nicht Proceß erkandt / auff die Conſtitution der Pfandung / quia ſunt me tur bationes poſſeſſorii retinendæ, vnd gehören vor die Außträge.

Quinto, Wenn zween Fürſten oder zwo Herrſchafften in einem Waldt oder Gehöltz / ſich deß Jagens anmaſſen / vnnd der ein machet eine Häge / der ander reiſſet den vmb / Oder aber wenn zwo Herrſchafften / deß Fiſchens ſich zugleich anmaſſen / vnnd einer ſchlegt in dem Waſſer oder Bach eine Fach / vnd der ander reiſſet es hinweg / vnd kommen alſo beyde Theile in die Wehre vnd Rüſtung / vnd der den Hag oder Fach vmbgeriſſen / fängt oder verſtrickt dem andern ſeine Vnderthanen / oder aber da es dem andern gleichfalß begegnet / In dieſen Fällen ſo auff die Conſtitution der Pfandung geklagt würde / werden die Proceß abgeſchlagen / quia ſunt actus litigioſæ poſſeſſionis, & B pertinent ad rubr. Ordin. Von ſachen der ſtreittigen poſſeſſion.

Sexto, quando pignorationes fiunt inter perſonas, quæ ſunt immediate ſub Imperio, Alß das ein Stadt oder derſelben Burger ein Ainigung abgenommen würde / non ratione alicuius delicti priuati, ſondern daß Er dem andern in ſein territorium, Bann vnd Zwange / mit ſeinem Vich getrieben / vnnd der / ſo in deß andern Bann oder Zwang dz Vich getriebē / gepfändt wirdt / ſo ſein ſolche Pfandunge Nemmung oder Buſſen vel mulctæ, & fiunt huiuſmodi pignorationes nicht der geſtalt / das man dardurch begert eine Gerechtigkeit zuſchöpffen / quia fiunt ad conſeruationem iuris ſui paſcendi, & ita poſſeſſionis retinendæ, cuius quis eſt in quieta poſſeſſione. Et hæ pignorationes ſunt interruptiones præſcriptionum aduerſus turbatum, vnnd gehören alſo die Fälle für die Außträge. Et hoc caſu ſi exceptiones ante paritionem obiiciantur, plerumque admittuntur, & caſ- C ſatur mandatum, cum refuſione expenſarum, vt factum eſt in cauſſa Sickingen contra die Rheingraven / 26. Ian. Anno 69.

Septimo, quando ſupplicans, qui eſt immediate ſub Imperio, narrat, quod ſe ein Amptmann alicuius Principis gepfändet / & non narratur, daß der Amptmann ſolches auß Befelch ſeines Herrn gethan / vel quod Dominus ratum habuerit, tunc etiam denegantur proceſſus. Ratio quia Camera non eſt fundata in iuriſdictione reſpectu deß Amptmans. Si autem hæc duo narrantur, daß der Amptmann ſolches auß Befelch ſeines Herrn gethan / qui Dominus eſt immediate ſub imperio, vnnd dem nicht zuwieder die Pfandung beſchehen / tunc decernuntur proceſſus contra den Amptman / & Dominum, quia tali caſu fundata eſt iuriſdictio, ex tit. *quib. ex cauſis. ad eund. iud. eatur.* Et ſi pignorans in deductione cauſſæ neget, quod pignoratio ſit facta ſuo conſenſu vel mandato a ſuo Officiali dem Amptman / Schultheiſſen / oder Vnterthanen / D tunc impetrans tenetur illud probare: Ita pronuntiatum eſt in cauſſa Graue Jacoben zu Buſch contra den Biſchoffen zu S. 21. Ianuarij, Anno 65. quia eſt qualitas, per quam iuriſdictio iudicis fundatur, qua deficiente caſſatur & annullatur mandatum emanatum, & remittitur cauſſa principalis ad Ordinarium.

In dieſen Fällen / welche caſus ſpeciales allhier genennet werden / Ob wol die requiſita prædicta auff die Conſtitution ſufficienter narrirt vnnd deducirt, ſo wird nichts darauff erkandt / ſondern die ſupplicationes decretirt, nicht auff vorbrachte narrata, de quo ſupra facta eſt mentio, ſondern ſimpliciter & vnico verbo abgeſchlagen.

Porro etiam notandum eſt hoc, quod omnis cauſſa pignorationis in iudicio Imperiali diuiditur in duo puncta, Primus punctus eſt, qui dicitur Mandati,

A PRAXIS NEC NON OBSERVATIONES SINGVLARES VNA G CVM REQVISITIS, QVÆ OBSERVANDA ſunt in impetrandis & decernendis proceſſibus.

I. Quæ cauſſa fuerit & Origo nouæ illius Conſtitutionis?

CVm poſt Conſtitutionem publicæ pacis tenendæ in Imperio, anno 1496. inter ſtatus Imperii ſæpe contigerit, quod cauſſa tuendæ & defendendæ poſſeſſionis, quilibet pro libitu in alterius territorio, ſeu fundo ſubditos capere prætenderet, ex quo ſtatus Imperii ad arma peruenerunt. Ne igitur alter alterius poſſeſſionem interrumpat, interuertatque, nec inferior a ſuperiore ſupprimatur, ſed publica tranquillitas in Imperio conſeruatetur, hæc Conſtitutio promulgata eſt.

B *II. Pignoratio quid ſit, & qualiter in hac Conſtitutione intelligatur?*

DE iure Ciuili pignorationes ſunt prohibitæ, *vt in Auth. Vt non pignor. fiat.* Pignoratio autem in hac noua noſtra Conſtitutione in hoc ſignificatu non ſumitur, nec ſatis verbis apte & congrue definiri poteſt, Iſt aber nichts anders / dann ein actus, dardurch einer dem andern de facto vnnd mit der That ſeiner Poſſeſſion vel quaſi zuentwehren / vnnd dieſelbige an ſich zubringen vnterſtehet / alles jhme durch die Pfändung ein Gerechtigkeit zuſchöpffen / deren Er im Beſitz vel quaſi vormalß nie geweſen. Tale factum vocatur in noſtra conſtitutione proprie, Eine Pfandung / quod Latine non bene ſonat *Pignoratio:* Si autē Latinis verbis exprimere placet, *eſt actus conſequendæ & alterius poſſeſſionis interuertendæ de facto tam in perſonis quam rebus*, qui per nouam iſtam Conſtitutionem improbatur, Wo aber der Pfänder einige Gerechtigkeit hette zu pfenden / ſui iuris confirmandi cauſſa, tunc talis actus eſt turbatio poſſeſſionis, & non pignoratio, de quib. ſuo loco infra. Diligenter igitur inquirendum eſt, *an factum, quod controuertitur ſuper vera pignoratione, ſit qualificatum.* Nam licet Conſtitutio pignorationis in interdicto Retinendæ poſſeſſionis locum tantum habeat, & omnis pignoratio ſit turbatio, non tamen e contrario, omnis turbatio eſt pignoratio. Itaque inprimis ſcire conuenit, qualiter factum qualificetur ſuper præſenti Conſtitutione pignorationis, vt proceſſus decernantur.

III. Requiſita quæ in impetrandis & decernendis proceſſibus obſeruanda ſunt.

Primum Requiſitum. D

PRimum, Daß beyde theile pignorans & pignoratus, dem Reich ohne Mittel vnterworffen ſeyen.

Secundum Requiſitum.

SEcundum, *Quod vna res pro alia ſit pignorata.* Nam ſi res ipſa, de qua controuertitur, ſit pignorata, puta ſi quis habeat ius lignandi in ſylua, & alius prætendit, ſe etiam habere ius cædēdi ligna in eadem ſylua, vnnd hawen etlich Holtz ab / vnd wird dafür gepfändt / alſo das der pignorans daſſelbig Holtz / das der ander gehawen / nimpt vnd hinweg führt. In gleichem theil wenn ſich zwen / vmb einen Wieſenwachs zweyen / vnd der eine läſſet das Graß abhawen vnd Mähen / vnd der ander ladet dz hawwe auff / vnd führet es hinweg / in dieſen Fällen / wo der pignoratus auff die Conſtitution der Pfandung Proceß bittet / werden ſolche abgeſchlagen / quia pignoratio fit in re ipſa litigioſa, quæ controuertitur.

Tertium

Tertium Requiſitum.

TErtium requiritur, quod narretur, daß der pignorans jhme eine Gerechtigkeit durch die Pfändung darmit zuſchöpffen vnterſtünde / deſſen Er in Beſitz / vnd alſo den Gegentheil ſeines Beſitzes zuentwehren / vnnd dieſelbige an ſich zubringen vnterſtanden.

Quartum Requiſitum.

QVartum, quod expreſſe & in ſpecie, ernannt vnd angezeigt werde / was daß vor eine Gerechtigkeit ſeye / die der pignorans durch die Pfändung der Endts / da Er gepfändet jhme zuſchöpffen vnterſtehet. Si enim pignorans in puncto Citationis, in quo tenetur ius ſuum pignorandi deducere, vt infra in ſuo loco mentio fiet, dicat, dz Er nicht gepfändet / jhme durch die Pfändung eine Gerechtigkeit zuſchöpffen / nec etiam ſe quidquam iuris in eo fundo, vbi pignoratio facta eſt habere, ſondern allein derhalben die Pfändung durch jhn beſchehen / daß Er dardurch den pignoratum ſchrecke / vnnd dringe jhme oder den ſeinen jhre Pfande / die in andern Fällen jhnen abgedrungen ſein / widerumb zugeben vnnd zuzuſtellen. Tali caſu ſi pignoratio facta eſt leſt man es dabey bleiben / dann die Pfandung alſo geſchaffen / daß dieſelbige an vnd für ſelbſt ohnrechtmeſſig vnd angezeigter Maſſen nicht iuſtificirt werden mag. So iſt auch alldar einiger deductiõn iuris vel cauſæ, darumb die geſchehen / nicht von nöthen / wie dann auch dieſelbige nicht gehöret noch angenommen / ſondern allein der bloſſe Pfandung halben / nemlich das Pfändern dieſelbige zuthun nicht gebürt habe / vnd forthin ſich deſſelbigen zuenthalten ſchuldig / im Rechten erkandt / vnd die Hauptſach vnnd Gerechtigkeit den Parthyen an gebürenden Orten außzuführen vorbehalten wird. Ita pronunciatum in ſachen der Stadt Schwäbiſchen Gemündt contra Vlrichen von Rechberg / den 28. Martij / Anno 1565.

Quintum requiſitum.

QVintum, daß die Narrata auff das poſſeſſorium principaliter, vnnd nicht das petitorium gerichtet werden / wiewol ad colorandam poſſeſſionem, daß petitorium zu Zeiten mit eingeführet wird / aber darauff wird fürnemlich nicht geſehen / dann daß petitorium gehöret vor die Außträge. Imo articuli tangentes proprietatẽ, non tam facile admittuntur ad colorandum poſſeſſorium in hac Conſtitutione; atque in Interdicto Vti poſſidetis. Olim fuit obſeruatum, quod pignorans non tenebatur plane poſſeſſorium Retinendæ, ſed illa differẽtia per receſſum Viſitationis poſtea per Imperium approbatum ſublata eſt, & conſtitutum, quod poſſeſſorium Retinendæ ſit plane diſcutiendum.

Sextum Requiſitum.

SExtum, das der pignoratus nicht ſein deß pignorantis Vnterthan / als mit Eiden / Pflichten vnnd Dienſten zugethan / vnnd von ſeinem Herrn oder Amptman in dem gepfändt / das Er jhme als ein ſubditus ratione ſubiectionis ſuperioritatis vel iuriſdictionis zuthun ſchuldig.

Septimum Requiſitum.

SEptimum, quod pignoratus non ratione alicuius criminis vel delicti gefangen / eingezogen oder gepfändet ſeye.

Hæc requiſita, ſi in contextu narrationis vel deductionis per procuratores in ſuis locis vnà cum facti circumſtantiis non inſerantur, vel obſeruentur, quando ſupplicant pro proceſſibus ſuper Conſtitutione, der Pfändung vnd iſt ſonſt das factum ſeiner Natur vnnd Art nach qualificirt auff angeregte Conſtitution, ſo wird die Supplication auff vorbrachte narrata abgeſchlagen / hoc eſt, quod non ſufficienter narratum, ſed requiſita prædicta deſiderentur.

Præterea etiam hoc aduertendum eſt, ſi præmemorata requiſita in ſupplicando non interueniant, & proceſſus fiat decreti & expediti, quod pariant exceptionem pignorati in quolibet ſupramemorato requiſito, omiſſo contra impetrantem, quæ tamen exceptiones ſi in proceſſu cauſſæ ante paritionem

A PRAXIS NEC NON OBSERVATIONES SINGVLARES VNA CVM REQVISITIS, QVÆ OBSERVANDA ſunt in impetrandis & decernendis proceſſibus.

I. Quæ cauſſa fuerit & Origo nouæ illius Conſtitutionis?

CVm poſt Conſtitutionem publicæ pacis tenendæ in Imperio, anno 1496. inter ſtatus Imperii ſæpe contigerit, quod cauſſa tuendæ & defendendæ poſſeſſionis, quilibet pro libitu in alterius territorio, ſeu fundo ſubditos capere prætenderet, ex quo ſtatus Imperii ad arma peruenerunt. Ne igitur alter alterius poſſeſſionem interrumpat, interuertatque, nec inferior a ſuperiore ſupprimatur, ſed publica tranquillitas in Imperio conſernaretur, hæc Conſtitutio promulgata eſt.

B *II. Pignoratio quid ſit, & qualiter in hac Conſtitutione intelligatur?*

DE iure Ciuili pignorationes ſunt prohibitæ, *vt in Auth. Vt non pignor. fiat.* Pignoratio autem in hac noua noſtra Conſtitutione in hoc ſignificatu non ſumitur, nec latis verbis apte & congrue definiri poteſt, Iſt aber nichts anders / dann ein actus, dardurch einer dem andern de facto vnnd mit der That ſeiner Poſſeſſion vel quaſi zuentwehren/ vnnd dieſelbige an ſich zubringen vnterſtehet / alles ſhine durch die Pfändung ein Gerechtigkeit zuſchöpffen / deren Er im Beſitz vel quaſi vormalß nie geweſen. Tale factum vocatur in noſtra conſtitutione proprie. Eine Pfandung/ quod Latine non bene ſonat *Pignoratio:* Si autē Latinis verbis exprimere placet, *eſt actus conſequendæ & alterius poſſeſſionis interuertendæ de facto tam in perſonis quam rebus*, qui per nouam iſtam Conſtitutionem improbatur, Wo aber der Pfänder einige Gerechtigkeit hette zu pfenden / ſui iuris confirmandi cauſſa, tunc talis actus eſt turbatio poſſeſſionis, & non pignoratio, de quib. ſuo loco infra. Diligenter igitur inquirendum eſt, *an factum, quod controuertitur ſuper vera pignoratione, ſit qualificatum.* Nam licet Conſtitutio pignorationis in interdicto Retinendæ poſſeſſionis locum tantum habeat, & omnis pignoratio ſit turbatio, non tamen e contrario, omnis turbatio eſt pignoratio. Itaque inprimis ſcire conuenit, qualiter factum qualificetur ſuper præſenti Conſtitutione pignorationis, vt proceſſus decernantur.

III. Requiſita quæ in impetrandis & decernendis proceſſibus obſeruanda ſunt.

Primum Requiſitum. D

PRimum, Daß beyde theile pignorans & pignoratus, dem Reich ohne Mittel vnterworffen ſeyen.

Secundum Requiſitum.

SEcundum, *Quod vna res pro alia ſit pignorata.* Nam ſi res ipſa, de qua controuertitur, ſit pignorata, puta ſi quis habeat ius lignandi in ſylua, & alius prætendit, ſe etiam habere ius cædēdi ligna in eadem ſylua, vnnd hawen etlich Holtz ab / vnd wird dafür gepfändt / alſo das der pignorans daſſelbig Holtz / das der ander gehawen/nimpt vnd hinweg führt. In gleichem theil wenn ſich zwen/vmb einen Wieſenwachs zweyen / vnd der eine läſſet das Graß abhawen vnd Mähen/vnd der ander ladet dz hawe auff / vnd führet es hinweg/ in dieſen Fällen / wo der pignoratus auff die Conſtitution der Pfandung Proceß bittet / werden ſolche abgeſchlagen / quia pignoratio fit in re ipſa litigioſa, quæ controuertitur.

Tertium

Tertium Requiſitum.

TErtium requiritur, quod narretur, daß der pignorans jhme eine Gerechtigkeit durch die Pfändung darmit zuſchöpffen vnterſtünde/ deſſen Er in Beſitz/ vnd alſo den Gegentheil ſeines Beſitzes zuentwehren/ vnnd dieſelbige an ſich zubringen vnterſtanden.

Quartum Requiſitum.

QVartum, quod expreſſe & in ſpecie, ernannt vnd angezeigt werde/ was daß vor eine Gerechtigkeit ſeye/ die der pignorans durch die Pfändung der Endts/ da Er gepfändet jhme zuſchöpffen vnterſtehet. Si enim pignorans in puncto Citationis, in quo tenetur ius ſuum pignorandi deducere, vt infra in ſuo loco mentio fiet, dicat, dz Er nicht gepfändet/ jhme durch die Pfändung eine Gerechtigkeit zuſchöpffen/ nec etiam ſe quidquam iuris in eo fundo, vbi pignoratio facta eſt habere, ſondern allein derhalben die Pfändung durch jhn beſchehen/ daß Er dardurch den pignoratum ſchrecke/ vnnd dringe jhme oder den ſeinen jhre Pfande/ die in andern Fällen jhnen abgedrungen ſein/ widerumb zugeben vnnd zuzuſtellen. Tali caſu ſi pignoratio facta eſt leſt man es dabey bleiben/ dann die Pfandung alſo geſchaffen/ daß dieſelbige an jr ſelbſt ohnrechtmeſſig vnd angezeigter Maſſen nicht iuſtificirt werden mag So iſt auch alldar einiger deduction iuris vel cauſſæ, darumb die geſchehen/ nicht von nöthen/ wie dann auch dieſelbige nicht gehöret noch angenommen/ ſondern allein der bloſſe Pfandung halben/ nemlich das Pfändern dieſelbige zuthun nicht gebürt habe/ vnd forthin ſich derſelbigen zuenthalten ſchuldig/ im Rechten erkandt/ vnd die Hauptſach vnnd Gerechtigkeit den Partheyen an gebürenden Orten außzuführen vorbehalten wird. Ita pronunciatum in ſachen der Stadt Schwäbiſchen Gemündt contra Vlrichen von Rechberg/ den 28. Martij/ Anno 1565.

Quintum requiſitum.

QVintum, daß die Narrata auff das poſſeſſorium principaliter, vnnd nicht das petitorium gerichtet werden/ wiewol ad colorandam poſſeſſionem, daß petitorium zu Zeiten mit eingeführet wird/ aber darauff wird fürnemlich nicht geſehen/ dann daß petitorium gehöret vor die Außträge. Imo articuli tangentes proprietatē, non tam facile admittuntur ad colorandum poſſeſſorium in hac Conſtitutione, atque in Interdicto Vti poſſidetis. Olim fuit obſeruatum, quod pignorans non tenebatur plane poſſeſſorium Retinendæ, ſed illa differētia per receſſum Viſitationis poſtea per Imperium approbatum ſublata eſt, & conſtitutum, quod poſſeſſorium Retinendæ ſit plane diſcutiendum.

Sextum Requiſitum.

SExtum, das der pignoratus nicht ſein deß pignorantis Vnterthan/ als mit Eiden/ Pflichten vnnd Dienſten zugethan/ vnnd von ſeinem Herrn oder Amptman in dem gepfändt/ das Er jhme als ein ſubditus ratione ſubiectionis ſuperioritatis vel iuriſdictionis zuthun ſchuldig.

Septimum Requiſitum.

SEptimum, quod pignoratus non ratione alicuius criminis vel delicti gefangen/ eingezogen oder gepfändet ſeye

Hæc requiſita, ſi in contextu narrationis vel deductionis per procuratores in ſuis locis vna cum facti circumſtantiis non inſerantur, vel obmittentur, quando ſupplicant pro proceſſibus ſuper Conſtitutione, der Pfändung vnd iſt ſonſt das factum ſeiner Natur vnnd Art nach qualificirt auff angeregte Conſtitution, ſo wird die Supplication auff vorbrachte narrata abgeſchlagen/ hoc eſt, quod non ſufficienter ſint narratum, ſed requiſita prædicta deſiderantur.

Præterea etiam hoc ad ſciendum eſt, ſi prænominata requiſita in ſupplicando non interuenirint, & proceſſus ſit decreti & ex officio, quod pariant exceptionem pignorati in quolibet ſupra memorato requiſito, omiſſo contra impetrantem, quæ et men exceptiones ſi in proceſſu cauſſæ ante paritionem

A PRAXIS NEC NON OBSERVATIONES SINGVLARES VNA CVM REQVISITIS, QVÆ OBSERVANDA tunc in impetrandis & decernendis proceſſibus.

C

I. Qua cauſſa fuerit & Origo noua illius Conſtitutionis?

CVm poſt Conſtitutionem publicæ pacis tenendæ in Imperio, anno 1496. inter ſtatus Imperii ſæpe contigerit, quod cauſſa tuendæ & defendendæ poſſeſſionis, quilibet pro libitu in alterius territorio, ſeu fundo ſubditos capere prætenderet, ex quo ſtatus Imperii ad arma peruenerunt. Ne igitur alter alterius poſſeſſionem interrumpat, interuertatque, nec inferior a ſuperiore ſupprimatur, ſed publica tranquillitas in Imperio conſeruaretur, hæc Conſtitutio promulgata eſt.

B

II. Pignoratio quid ſit, & qualiter in hac Conſtitutione intelligatur?

DE iure Ciuili pignorationes ſunt prohibitæ, *vt in Auth. Vt non pignor. fiat.* Pignoratio autem in hac noua noſtra Conſtitutione in hoc ſignificatu non ſumitur, nec ſatis verbis apte & congrue definiri poteſt, Iſt aber nichts anders / dann ein actus, dardurch einer dem andern de facto vnnd mit der That ſeiner Poſſeſſion vel quaſi zuentwehren/ vnnd dieſelbige an ſich zubringen vnterſtehet / alles jhme durch die Pfändung ein Gerechtigkeit zuſchöpffen / deren Er im Beſitz vel quaſi vormalß nie geweſen. Tale factum vocatur in noſtra conſtitutione proprie, Eine Pfandung/ quod Latine non bene ſonat *Pignoratio:* Si autẽ Latinis verbis exprimere placet, *eſt actus conſequendæ & alterius poſſeſſionis interuertendæ de facto tam in perſonis quam rebus*, qui per nouam iſtam Conſtitutionem improbatur, Wo aber der Pfänder einige Gerechtigkeit hette zu pfenden / ſui iuris confirmandi cauſſa, tunc talis actus eſt turbatio poſſeſſionis, & non pignoratio, de quib. ſuo loco infra. Diligenter igitur inquirendum eſt, *an factum, quod controuertitur ſuper vera pignoratione, ſit qualificatum.* Nam licet Conſtitutio pignorationis in interdicto Retinendæ poſſeſſionis locum tantum habeat, & omnis pignoratio ſit turbatio, non tamen e contrario, omnis turbatio eſt pignoratio. Itaque inprimis ſcire conuenit, qualiter factum qualificetur ſuper præſenti Conſtitutione pignorationis, vt proceſſus decernantur.

III. Requiſita quæ in impetrandis & decernendis proceſſibus obſeruanda ſunt.

Primum Requiſitum. D

PRimum, Daß beyde theile pignorans & pignoratus, dem Reich ohne Mittel vnterworffen ſeyen.

Secundum Requiſitum.

SEcundum, *Quod vna res pro alia ſit pignorata.* Nam ſi res ipſa, de qua controuertitur, ſit pignorata, puta ſi quis habeat ius lignandi in ſylua, & alius prætendit, ſe etiam habere ius cædẽdi ligna in eadem ſylua, vnnd hawen etlich Holtz ab / vnd wird dafür gepfändt / alſo das der pignorans daſſelbig Holtz / das der ander gehawen/nimpt vnd hinweg führt. In gleichem theil wenn ſich zwen/vmb einen Wieſenwachs zweyen / vnd der eine läſſet das Graß abhawen vnd Mähen/vnd der ander ladet dz hawwe auff / vnd führet es hinweg/ in dieſen Fällen / wo der pignoratus auff die Conſtitution der Pfandung Proceß bittet / werden ſolche abgeſchlagen / quia pignoratio fit in re ipſa litigioſa, quæ controuertitur.

Tertium

Tertium Requiſitum.

TErtium requiritur, quod narretur, daß der pignorans jhme eine Gerechtigkeit durch die Pfändung darmit zuſchöpffen vnterſtünde/ deſſen Er in Beſitz/ vnd alſo den Gegentheil ſeines Beſitzes zuentwehren/ vnnd dieſelbige an ſich zubringen vnterſtanden.

Quartum Requiſitum.

QVartum, quod expreſſe & in ſpecie, ernannt vnd angezeigt werde/ was daß vor eine Gerechtigkeit ſeye/ die der pignorans durch die Pfändung der Endts/ da Er gepfändet jhme zuſchöpffen vnterſtehet. Si enim pignorans in puncto Citationis, in quo tenetur ius ſuum pignorandi deducere, vt infra in ſuo loco mentio fiet, dicat, dz Er nicht gepfändet/ jhme durch die Pfändung eine Gerechtigkeit zuſchöpffen/ nec etiam ſe quidquam iuris in eo fundo, vbi pignoratio facta eſt habere, ſondern allein derhalben die Pfändung durch jhn beſchehen/ daß Er dardurch den pignoratum ſchrecke/ vnnd dringe jhme oder den ſeinen jhre Pfande/ die in andern Fällen jhnen abgedrungen ſein/ widerumb zugeben vnnd zuzuſtellen. Tali caſu ſi pignoratio facta eit leſt man es dabey bleiben/ dann die Pfandung alſo geſchaffen/ daß dieſelbige an jhr ſelbſt ohnrechtmeſſig vnd angezeigter Maſſen nicht ſufficient werden mag. So iſt auch alldar einiger deduction iuris vel cauſæ, darumb die geſchehen/ nicht von nöthen/ wie dann auch dieſelbige nicht gehöret noch angenommen/ ſondern allein der bloſſe Pfandung halben/ nemlich das Pfändern dieſelbige zuthun nicht gebürt habe/ vnd forthin ſich deſſelbigen zuenthalten ſchuldig/ im Rechten erkandt/ vnd die Hauptſach vnnd Gerechtigkeit den Partheyen an gebürenden Orten außzuführen vorbehalten wird. Ita pronunciatum in ſachen der Stadt Schwäbiſchen Gemündt contra Vlrichen von Rechberg/ den 28. Martij/ Anno 1565.

Quintum requiſitum.

QVintum, daß die Narrata auff das poſſeſſorium principaliter, vnnd nicht das petitorium gerichtet werden/ wiewol ad colorandam poſſeſſionem, daß petitorium zu Zeiten mit eingeführet wird/ aber darauff wird fürnemlich nicht geſehen/ dann daß petitorium gehöret vor die Außträge. Imo articuli tangentes proprietatẽ, non tam facile admittuntur ad colorandum poſſeſſorium in hac Conſtitutione, atque in Interdicto Vti poſſidetis. Olim fuit obſeruatum, quod pignorans non tenebatur plane poſſeſſorium Retinendæ, ſed illa differẽtia per receſſum Viſitationis poſtea per Imperium approbatum ſublata eſt, & conſtitutum, quod poſſeſſorium Retinendæ ſit plane diſcutiendum.

Sextum Requiſitum.

SExtum, das der pignoratus nicht ſein deß pignorantis Vnterthan/ als mit Eiden/ Pflichten vnnd Dienſten zugethan/ vnnd von ſeinem Herrn oder Amptman in dem gepfändt/ das Er jhme als ein ſubditus ratione ſubiectionis ſuperioritatis vel iuriſdictionis zuthun ſchuldig.

Septimum Requiſitum.

SEptimum, quod pignoratus non ratione alicuius criminis vel delicti gefangen/ eingezogen oder gepfändet ſeye.

Hæc requiſita, ſi in contextu narrationis vel deductionis per procuratores in ſuis locis veluti facti circumſtantiis non inſerantur, vel obmittantur, quando ſupplicant pro proceſſibus ſuper Conſtitutione, der Pfändung vnd iſt ſonſt das factum ſeiner Natur vnnd Art nach qualificirt auff angeregte Conſtitution, ſo wird die Supplication auffvorbrachte narrata abgeſchlagen/ hoc eſt, quod non ſufficienter ſint narratum, ſed requiſita prædicta deficiunt.

Præterea etiam hoc adtendendum eſt, ſi prænominata requiſita in ſupplicando non inueniuntur, & proceſſus fiat decreti & epod... quod pariant exceptionem pignorati in quolibet ſupra memorato requiſito, omiſſo contra impetrantem, quæ ſunt inexceptiones ſi in proceſſu cauſſæ ante petitionem

A PRAXIS NEC NON OBSERVATIONES SINGVLARES VNA CVM REQVISITIS, QVÆ OBSERVANDA tuncin impetrandis & decernendis proceſſibus. G

I. Quæ cauſſa fuerit & Origo nouæ illius Conſtitutionis?

CVm poſt Conſtitutionem publicæ pacis tenendæ in Imperio, anno 1496. inter ſtatus Imperii ſæpe contigerit, quod cauſſa tuendæ & defendendæ poſſeſſionis, quilibet pro libitu in alterius territorio, ſeu fundo ſubditos capere prætenderet, ex quo ſtatus Imperii ad arma peruenerunt. Ne igitur alter alterius poſſeſſionem interrumpat, interuertatque, nec inferior a ſuperiore ſupprimatur, ſed publica tranquillitas in Imperio conſeruaretur, hæc Conſtitutio promulgata eſt.

B *II. Pignoratio quid ſit, & qualiter in hac Conſtitutione intelligatur?*

DE iure Ciuili pignorationes ſunt prohibitæ, *vt in Auth. Vt non pignor. fiat.* Pignoratio autem in hac noua noſtra Conſtitutione in hoc ſignificatu non ſumitur, nec latis verbis apte & congrue definiri poteſt, Iſt aber nichts anders / dann ein actus, dardurch einer dem andern de facto vnnd mit der That ſeiner Poſſeſſion vel quaſi zuentwehren / vnnd dieſelbige an ſich zubringen vnterſtehet / alles jhme durch die Pfändung ein Gerechtigkeit zuſchöpffen / deren Er im Beſitz vel quaſi vormalſz nie geweſen. Tale factum vocatur in noſtra conſtitutione proprie. Eine Pfandung / quod Latine non bene ſonat *Pignoratio*: Si autẽ Latinis verbis exprimere placet, *eſt actus conſequendæ & alterius poſſeſſionis interuertendæ de facto tam in perſonis quam rebus*, qui per nouam iſtam Conſtitutionem improbatur, Wo aber der Pfänder einige Gerechtigkeit hette zu pfenden / ſui iuris confirmandi cauſſa, tunc talis actus eſt turbatio poſſeſſionis, & non pignoratio, de quib. ſuo loco infra. Diligenter igitur inquirendum eſt, *an factum, quod controuertitur ſuper vera pignoratione, ſit qualificatum.* Nam licet Conſtitutio pignorationis in interdicto Retinendæ poſſeſſionis locum tantum habeat, & omnis pignoratio ſit turbatio, non tamen e contrario, omnis turbatio eſt pignoratio. Itaque inprimis ſcire conuenit, qualiter factum qualificetur ſuper præſenti Conſtitutione pignorationis, vt proceſſus decernantur.

III. Requiſita quæ in impetrandis & decernendis proceſſibus obſeruanda ſunt.

Primum Requiſitum. D

PRimum, Daſz beyde theile pignorans & pignoratus, dem Reich ohne Mittel vnterworffen ſeyen.

Secundum Requiſitum.

SEcundum, *Quod vna res pro alia ſit pignorata.* Nam ſi res ipſa, de qua controuertitur, ſit pignorata, puta ſi quis habeat ius lignandi in ſylua, & alius prætendit, ſe etiam habere ius cædẽdi ligna in eadem ſylua, vnnd hawen etlich Holtz ab / vnd wird dafür gepfändt / alſo das der pignorans daſſelbig Holtz / das der ander gehawen / nimpt vnd hinweg führt. Jn gleichem theil wenn ſich zwen / vmb einen Wieſenwachs zweyen / vnd der eine läſſet das Graſz abhawen vnd Mähen / vnd der ander ladet dz hawe auff / vnd führet es hinweg / in dieſen Fällen / wo der pignoratus auff die Conſtitution der Pfandung Proceſz bittet / werden ſolche abgeſchlagen / quia pignoratio fit in re ipſa litigioſa, quæ controuertitur.

Tertium

Tertium Requiſitum.

TErtium requiritur, quod narretur, daß der pignorans jhme eine Gerechtigkeit durch die Pfändung darmit zuſchöpffen vnterſtünde / deſſen Er in Beſitz / vnd alſo den Gegentheil ſeines Beſitzes zuentwehren / vnnd dieſelbige an ſich zubringen vnterſtanden.

Quartum Requiſitum.

QVartum, quod expreſſe & in ſpecie, ernannt vnd angezeigt werde / was daß vor eine Gerechtigkeit ſeye / die der pignorans durch die Pfändung der Endts / da Er gepfändet jhme zuſchöpffen vnterſteht. Si enim pignorans in puncto Citationis, in quo tenetur ius ſuum pignorandi deducere, vt infra in ſuo loco mentio fiet, dicat, dz Er nicht gepfändet / jhme durch die Pfändung eine Gerechtigkeit zuſchöpffen / nec etiam ſe quidquam iuris in eo fundo, vbi pignoratio facta eſt habere, ſondern allein derhalben die Pfändung durch jhn beſchehen / daß Er dardurch den pignoratum ſchrecke / vnnd dringe jhme oder den ſeinen jhre Pfande / die in andern Fällen jhnen abgedrungen ſein / widerumb zugeben vnnd zuzuſtellen. Tali caſu ſi pignoratio facta eſt leſt man es dabey bleiben / dann die Pfändung alſo geſchaffen / daß dieſelbige an jhr ſelbſt ohnrechtmeſſig vnd angezeigter Maſſen nicht Iuſtificiert werden mag. So iſt auch alldar einiger deduction iuris vel cauſæ, darumb die geſchehen / nicht von nöthen / wie dann auch dieſelbige nicht gehöret noch angenommen / ſondern allein der bloſſe Pfändung halben / nemlich das Pfändern dieſelbige zuthun nicht gebürt habe / vnd forthin ſich deſſelbigen zuenthalten ſchuldig / im Rechten erkandt / vnd die Hauptſach vnnd Gerechtigkeit den Partheyen an gebürenden Orten außzuführen vorbehalten wird. Ita pronunciatum in ſachen der Stadt Schwäbiſchen Gemündt contra Vlrichen von Rechberg / den 28. Martij / Anno 1565.

Quintum requiſitum.

QVintum, daß die Narrata auff das poſſeſſorium principaliter, vnnd nicht das petitorium gerichtet werden / wiewol ad colorandam poſſeſſionem, daß petitorium zu Zeiten mit eingeführet wird / aber darauff wird fürnemlich nicht geſehen / dann daß petitorium gehöret vor die Außträge. Imo articuli tangentes proprietatẽ, non tam facile admittuntur ad colorandum poſſeſſorium in hac Conſtitutione, atque in Interdicto Vti poſſidetis. Olim fuit obſeruatum, quod pignorans non tenebatur plane poſſeſſorium Retinendæ, ſed illa differẽtia per receſſum Viſitationis poſtea per Imperium approbatum ſublata eſt, & conſtitutum, quod poſſeſſorium Retinendæ ſit plane diſcutiendum.

Sextum Requiſitum.

SExtum, das der pignoratus nicht ſein deß pignorantis Vnterthan / als mit Eiden / Pflichten vnnd Dienſten zugethan / vnnd von ſeinem Herrn oder Amptman in dem gepfändt / das Er jhme als ein ſubditus ratione ſubiectionis ſuperioritatis vel iuriſdictionis zuthun ſchuldig.

Septimum Requiſitum.

SEptimum, quod pignoratus non ratione alicuius criminis vel delicti gefangen / entzogen oder gepfändet ſeye.

Hæc requiſita, ſi in contextu narrationis vel deductionis per procuratores in ſuis locis vnà cum facti circumſtantiis non inſerantur, vel obmittentur, quando ſupplicant pro proceſſibus ſuper Conſtitutione, der Pfändung vnd iſt ſonſt das factum ſeiner Natur vnnd Art nach qualificirt auff angeregte Conſtitution, ſo wird die Supplication auff vorbrachte narrata abgeſchlagen / hoc eſt, quod non ſufficienter ſit narratum, ſed requiſita prædicta deficiant.

Præterea etiam hoc aduertendum eſt, ſi prænominata requiſita in ſupplicando non interueniant, & proceſſus fiat decreti & expediti, quod pariant exceptionem pignorati in quolibet ſupramemorato requiſito, omiſſo contra impetrantem, quæ tamen exceptiones ſi in proceſſu cauſæ ante partionem

A proponantur, non admittuntur, ſed præciſe emanato mandato parendum eſt: Secus autem ſi pignorans in termino paritionis exceptionem maleficii obiiciat, vel in continenti docere velit, impetrantem non eſſe immediate Imperio ſubiectum. Quo caſu audiendus videtur, quia in ipſa Conſtitutione maleficia excipiuntur. Subiectionis vero exceptio communi concluſione Senatus non admittitur ante paritionem. Et ſi iſta ex actis & deductione cauſſæ liquido conſtet de exceptione maleficii, vel, quod impetrans non ſit immediate ſub Imperio, caſſatur & annullatur emanatum mandatum, & remittitur cauſſa ad ordinarium, vnd würd der impetrans in die Expenß condemnirt, propterea quod male narrauerit.

In aliis autem exceptionibus, quæ poſt paritionem proponuntur, veluti eſt illa, quod res ipſa, quæ controuertitur ſit pignorata, vel ſi contra quodlibet aliud factum excipiatur, videlicet
B quod non ſit qualificatum auff die Conſtitution der Pfandung / ob defectum prædictorum requiſitorum. In his omnibus etiam poſt paritionem, antequam perueniatur ad punctum citationis, ſi de his, vt ſupra dictum eſt aperte ex actis conſtet, ſimiliter caſſantur & annullantur mandata.

IV. *Caſus ſpeciales ſuper Conſtitutione* der Pfandungen.

PRimo. Quando ciuis alicuius Ciuitatis Imperialis vtpote Norinbergenſis & Auguſtanus, die da Güter auff dem Lande haben / pignoratus fuerit, & Ciuitas ſupplicat vmb Proceß auff die Conſtitution der Pfandung als ein Reichß Stadt / q̃ eſt immediate ſub Imperio ratione ſui hominis vel Intereſſe, quod habet in rebus ſui ſubditi vel ciuis pignorati, ſo werden die Proceß abgeſchlagen / quia tali caſu Camera non fundata in iuriſdictione. Ratio quia homo hominis mei, non eſt meus homo: nec intereſſe, quod prætenditur principaliter vertitur ſuper reb. ciuitatis, C
quæ eſt immediate ſub Imperio.

Secundo ex aduerſo, quando Vaſallus alicuius Principis vel Ducis in re feudali gepfändt wird / & Dominus feudi eſt immediate Imperio ſubiectus, & ſupplicat ratione ſui intereſſe, tunc decernuntur proceſſus ratione directi dominii, vel quaſi, quod habet Dominus in fundo ſui vaſalli.

Tertio, ſi quis narrat, quod ſit in poſſeſſione venandi, lignandi, paſcendi in ſylua aut fundo, vel aliquo certo loco, & quod huius iuris confirmandi cauſſa, etiam ſit in poſſeſſione, vel quaſi pignorandi, & quod pignoratus ſein Pfandt nicht gelöſet / noch daſſelbig löſen wollen / vti conſuetum, der Endts die Pfandung beſchehen her bracht / ſondern das pignoratus daſſelbig Pfandt ſelbſt geholt / vnd eigenes Gewalts vnd Willens hinweg gefühṛet / ſicuti ſolent facere Principum & Comitum Officiales vnd Amptleute / & vtraque pars eſt immediate ſub Imperio, non decernuntur D
proceſſus, quia ſunt actus retinendæ poſſeſſionis. Nam is, qui pignorat, non intendit per hoc jhme eine Gerechtigkeit zuſchöpffen / ſed ius ſuum, quod habet, ſaluum retinere. Ab altera autem parte, da der / der das Pfand wider mit Gewalt geholet / iſt ſolches mehr ein ſpolium, denn ein Gegenpfändung / & ita abnegantur proceſſus, vnd gehören ſolche Fälle zwiſchen denen / die dem Reich ohne Mittel vnterworffen / für die Außträge.

Quarto, quando pignorationes ſunt arreſtationes, propter conſeruatione iuris vel priuilegii alicuius, puta, quando qui habet vectigal vel telonium ſuper flumine vel terra, & eſt in poſſeſſione ſubleuandi gabellas, pedagia, vel alia quocunque nomine vocantur: Aurigæ autem vel nautæ nolunt ſoluere telonium, vnd alſo einem Fuhrman ein Pferdt außgeſpant / od' ein Waage behempt würde / oder aber daß einem Schiffman

ſein

A ſein Schiffangehalten würde/ vnnd man daſſelbig nicht wil paſſieren laſſen/ Er verricht denn zuuor den Zoll oder Maut/ in dieſen Fällen werden auch nicht Proceß erkandt/ auff die Conſtitution der Pfandung/ quia ſunt me æ turbatione, poſſeſſorii retinendæ, vnd gehören vor die Außträge.

Quinto, Wenn zween Fürſten oder zwo Herrſchafften in einem Waldt oder Gehöltz/ ſich deß Jagens anmaſſen/ vnnd der ein machet eine Häge/ der ander reiſſet den vmb/ Oder aber wenn zwo Herrſchafften/ deß Fiſchens ſich zugleich anmaſſen/ vnnd einer ſchlegt in dem Waſſer oder Bach eine Fach/ vnd der ander reiſſet es hinweg/ vnd kommen alſo beyde Theile in die Wehre vnd Rüſtung/ vnd der den Hag oder Fach vmbgeriſſen/ fängt oder verſtrickt dem andern ſeine Vnderthanen/ oder aber da es dem andern gleichfalß begegnet/ In dieſen Fällen ſo auff die Conſtitution der Pfandung geklagt würde/ werden die Proceß abgeſchlagen/ quia ſunt actus litigioſæ poſſeſſionis, & B pertinent ad rubr. Ordin. Von ſachen der ſtreittigen poſſeſſion.

Sexto, quando pignorationes fiunt inter perſonas, quæ ſunt immediate ſub Imperio, Alß das ein Stadt oder derſelben Burger ein Ainigung abgenommen würde/ non ratione alicuius delicti priuati, ſondern daß Er dem andern in ſein territorium, Bann vnd Zwange/ mit ſeinem Vieh getrieben/ vnnd der/ ſo in deß andern Bann oder Zwang dz Vieh getrieben/ gepfändt wirdt/ ſo ſein ſolche Pfandunge Nemmung oder Buſſen vel mulctæ, & fiunt huiuſmodi pignorationes nicht der geſtalt/ das man dardurch begert eine Gerechtigkeit zuſchöpffen/ quia fiunt ad conſeruationem iuris ſui paſcendi, & ita poſſeſſionis retinendæ, cuius quis eſt in quieta poſſeſſione. Et hæ pignotationes ſunt interruptiones præſcriptionum aduerſus turbatom, vnnd gehören alſo die Fälle für die Außträge. Et hoc caſu ſi exceptiones ante paritionem obiici-C antur, plerumque admittuntur, & caſſatur mandatum, cum refuſione expenſarum, vt factum eſt in cauſſa Sickingen contra die Rheingraven/ 26. Ian. Anno 69.

Septimo, quando ſupplicans, qui eſt immediate ſub Imperio, narrat, quod ſe ein Amptmann alicuius Principis gepfändet/ & non narratur, daß der Ampmann ſolches auß Befelch ſeines Herrn gethan/ vel quod Dominus ratum habuerit, tunc etiam denegantur proceſſus. Ratio quia Camera non eſt fundata in iuriſdictione reſpectu deß Amptmans. Si autem hæc duo narrantur. daß der Amptmann ſolches auß Befelch ſeines Herrn gethan/ qui Dominus eſt immediate ſub imperio, vnnd dem nicht zuwieder die Pfandung beſchehen/ tunc decernuntur proceſſus contra den Amptman/ & Dominum, quia tali caſu fundata eſt iuriſdictio, ex tit. *quib. ex cauſſis. ad eund. iud. eatur.* Etſi pignorans in deductione cauſſæ neget, quod pignotatio ſit facta ſuo conſenſu vel mandato a ſuo Officiali dem Ampt-D man/ Schultheiſſen/ oder Vnterthanen/ tunc impetrans tenetur illud probare; Ita pronuntiatum eſt in cauſſa Graue Jacoben zu Buſch contra den Biſchoffen zu S. 21. Ianuarij, Anno 65. quia eſt qualitas, per quam iuriſdictio iudicis fundatur, qua deficiente caſſatur & annullatur mandatum emanatum, & remittitur cauſſa principalis ad Ordinarium.

In dieſen Fällen/ welche caſus ſpeciales allhier genennet werden/ Ob wol die requiſita prædicta auff die Conſtitution ſufficienter narrirt vnnd deducirt, ſo wird nichts darauff erkandt/ ſondern die ſupplicationes decretirt, nicht auff vorbrachte narrata, de quo ſupra facta eſt mentio, ſondern ſimpliciter & vnico verbo abgeſchlagen.

Porro etiam notandum eſt hoc, quod omnis cauſſa pignorationis in iudicio Imperiali diuiditur in duo puncta, Primus punctus eſt, qui dicitur Mandati,

A punctus. In eo præcipue a partib. controuertitur, an mandato parendum ſit vel non? At ſi pars pignorans habeat exceptiones, de quibus ſupra dictum eſt in verſ. Præterea etiam teneturea (excepta obiectione ſubiectionis, quæ ante paritionem non admittitur) in hoc puncto proponere, quib. ſi a pignotato contradicitur, deſuper a procuratorib. ſubmittitur.

Habita igitur cognitione per indicem, ſi emanatum & reproductum mandatum interloquendo non caſſatur, iniungitur pignoranti exceptionis probatio, ſi talis eſt, quæ ante paritionem admittitur, Si autem horum neutrum ſit, iniungitur pignoranti per ſententiam præciſe paritio, ſub hac comminatione, Wo Er dem Mandat nicht gehorſamen würde / daß er jetzt alß dann / vnnd dann als jetze in die Peen dem Mandat einuerleibt / declarirt auch ferner Proceß erkandt sein ſollen.

B Deinde fit progreſſus ad punctum ſecundum, qui vocatur punctus citationis, in quo veniunt merita cauſſæ principalis diſcutienda. Quantum igitur ad cauſſam principalem attinet, cogitur pignorans poſt paritionem in hoc puncto ius ſuum pignorandi articulate deducere, qui articuli vocantur cauſſales, ea de re, quod in his cauſſas pignorationis ſuæ deducere teneatur, & iſti articuli plerumque ex viſcerib. actionis Confeſſoriæ & negatoriæ extrahuntur. Si autem pignorans Confeſſorie agat, tunc pignoratus per modum defenſionis opponit negatoriam. Qualiter autem articuli ſint formandi, id petendum ex Speculat. Rofredo & Pr. Petri Iacobi Ferrarienſis. Et quamuis ſupra dictum eſt, quod poſſeſſorium in hoc iudicio principaliter attenditur, & hæ actiones ſint petitorii iudicii, tamen plerunque ſine poſſeſſione non proponuntur, quia non tantum ſummarium, ſed & plenarium poſſeſſorium retinendæ in præſenti conſtitutione & nullum aliorum veluti recuperandæ vel adipiſcendæ admittitur, referendo C me ad Praxin Cameræ.

Ceterum in hoc puncto citationis ſingulariter etiã notandum eſt, quod pignoratus, qui eſt impetrans contra pignorantem in proceſſu cauſſæ non ſuſtinet partes Actoris, ſed pignorans, cõtra quem mandatum emanauit, primo loco ſua iura proponere compellitur, Hæcque ſic in vna ſpecie poſita, de omnib. aliis iurib. tam ſeruitutum, quã iuriſdictionum, cuiuſcunque retinendæ poſſeſſionis iudicii, intelligenda etiam veniunt.

Von Gegenpfändungen.

Gegenpfändungen geſchehen zweyerley weiſe / Erſtlich ſind rechte Gegenpfandungen / wenn einer iſt in poſſeſſione venandi. vnd ein ander nimpt dem / ſo da Jaget / Garn vnd Hundt / vnd verſtrickt den Jäger / vnd nachmalß / wenn der pignotãs, D ſo die Garn vnnd Hunde hinweg kempt / vnd an dem Ort wider Jaget / da Er gepfändt hat / vnd der pignoratus ſich gegen dem pignoranten der Gegenwehr gebraucht / vnd nimpt jhm auch Garn vnnd Hundt / ſo iſt ſolches ein rechte gegenpfändung / quæ fit in vna & eadem re, & ſuper vno & eodẽ iure. Vnd wil alſo ein Jäger ſich in ſeiner poſſeſſion tuirn vnd defendirn. In dieſen Gegenwertigen Pfandungen werden Proceß auff die Conſtitution erkendt / denn dieſe Gegenpfandunge haben Vrſach geben den Ständen deß Reichß / dieſe Conſtitution zu promulgirn, & fuerunt cauſſæ primariæ & compulſiuæ noſtræ huius Conſtitutionis. Finalis antẽ hæc præcipue fuit, ne partes ad arma veniant, & potentior deprimat inferiorem, ſed vt pax & tranquillitas in Imperio conſeruetur, dann ſonſten ſolche Conſtitution mit nichten de iure communi fundirt / cum pignorationes ipſo iure ſint prohibitæ.

Aber im Gegenfall / wenn einem in venatione Garn vnnd Hundt genommen werden /

A werden / vnnd der pignoratus nimpt vber eine gutte Zeit ſeiner gelegenheit nach / ein Pferdt / Kuhe / oder fienge einen Bawren / dieweil ſolches nicht in actu venationis, vel fundo, in quo vterque ſe habere ius venandi, vel ſe eſſe in poſſeſſione eiuſdem prætendirt, geſchicht / ſonder zu ander Zeiten / Orten vnd Stellen / vnd darin nichts anders ſucht / dann daß Er den pignoranten dardurch zwinge / jhme ſeine abgenommene Pfande wider zuzuſtellen / ſo wird dafür gehalten / das es vis publica vel ſpolium ſeye / vnd das factum ſich mit nichten auff die Conſtitution der Pfandung qualificiren möge / de quo *c. in quarto requiſito*, etiam dictum eſt,

Derowegen ein ſolcher Fall wol vornemlich für die Außträge in perſonis, quæ ſunt immediate ſub Imperio gehört / doch werden etwan zu Zeitten auch conſideratis circumſtantiis & qualitate facti, ſo es dermaſſen cum ſuis requiſi-
B tis, auff die Conſtitution qualificirt, ne alter alter alterius poſſeſſionem interuertat, & partes ad arma veniant, Proceß erkandt.

Præterea nec hoc prætereundum, quod aliquando ſuper vna & eadem re fiunt plures pignorationes, alß mit dem B. zu W. contra die E. P beſchehen / belangendt den Vogelherde zu H. vbi dubitatum fuit, Ob ſo offt Pfandung beſchehen / ſuper vna & eadem re Proceß erkandt werden ſollen / & tali caſu concluſum quod ſic. Nam vbi ſunt diuerſa facta & diuerſa tempora, ſo mag ſo offt gepfändt würde / vmb Proceß Supplicirt werden / vnnd ſo das factum auff die Conſtitution der Pfandung qualificirt, ſo werden die erkendt Quot enim facta, tot ſunt pignorationes, vnnd ſein alſo die Proceß dem Biſchoffe / ſuper vna & eadem re erkandt worden / doch diuerſis temporibus, vnnd hat ein jeder ſein ſonder Protocoll, quia ſunt diuerſi proceſſus quoad paritionem, vnnd ſo in einem cauſſa principalis determiniert: ſo fallen auch die andere facta quoad C
merita cauſſæ eiuſdem.

Es trägt ſich auch zwiſchen Fürſten vnd Herrn / vnnd deren Amptleuten offtmals zu / wenn Proceß außbracht werden / vnnd dem pignoranten mandirt die Pfandung zu reſtituirn, auch metu pœnæ parirt wirdt / aber alßbald ein Bawer der Gefengnuß erledigt / vnnd inſtrumentum paritionis auffgerichtet wirdt / So nimpt der Amptman ſtracks einen andern Bawren / vnd ſetzt jhn in des entledigten ſtette / In dieſen Fällen ſo Supplicirt / werden auch newe Proceß erkändt / vnnd geſchicht ſolches vom pignoranten in fraudem Conſtitutionis, in Meinung daß Er ſeinen Gegentheil vermeinet propter ſumtus Müd zumachen / vnnd jhme das ſeinige abzudringen / wer denn auch hierdurch etwan zu Zeiten die Sachen a potentiorib. aduerſus inferiores ſtatus zu vnbillichen Verträgen gebracht. D

Vltimo & hoc notandum venit, etiã ſi inter Conſtitutionem der Pfandung durch Außträge vnnd Landfrieden / magna ſit differentia, vnnd hat eine jede Conſtitution jhre ſondere requiſita, doch ſein in etlichen Fällen affinia quædam, als wenn Pfandungen zwiſchen Fürſten vnd Herrn / vnnd deren Amptleuten armata manu, zu Roß vnnd zu Fuß beſchehen / Nemblich / wenn man die Vnterthanen auffmahnet / vnd fellt in ein Dorff / bey Tage oder Nacht / mit 20. 30. 40. 50. Perſonen / vnnd holet etzliche Bawren / vnnd führet ſie gefänglich hinweg / oder aber das man etwan einer gantzen Gemeindte / eine Herdt Kühe oder Schwein auß der Maſt hinweg treibt / vnnd darauß etliche Stück vnnd Heupter verhälet / welches ein Anſehen hat / als were es gegen den Landfrieden / Aber es iſt nichts anders dann eine Pfandung / quæ fit vi quadam publica, vnnd ſein die narrata dem Landfriedẽ nicht gemäß / Doch iſt hierin die

A Achtung zugeben/ Daß die requiſita de quibus, wann nuhr auff die Conſtitution der Pfändung Supplicirt/ den narratis inſerirt werden. Dieſe Fälle alle ſo hierin geſetzt vnd angezogen/ ſollen allein auff die Conſtitution der Pfandung verſtanden werden/ vnd denen Perſonen/ ſo dem Reich ohn Mittel vnterworffen. Et conſiſtunt hæc omnia magis in vſu, obſeruatione & Praxi, quam iure ſcripto. Item ſi animalia ſint pignorata, puta vaccæ vel boues, & pignoratus pro interitu vitando pecoris ſui, pretio ea redemit, an tali caſu mandatum de reſtituendo pretio ex Conſtitutione pignorationis decerni poſſit? Item an pignoratio in re vel in loco communi fieri poſſit? Itẽ an pretium in locum rei pignoratæ peremtæ & deterioratæ peti poſſit? In his caſibus, refero me ad ea, quæ continentur in Obſeruat. Mynſingeri, & de his nihil dicere volui, cum ante me ſint facta, & tantum vſum & Praxin oſtendere volui, quæ
B ex quotidiana obſeruatione pro me annotaui.

Porro nec hoc prætereundum cenſeo, quod proceſſus contra, daß Hauß Oeſterreich / ſo viel deren Erblandt belangt/ auff angeregte Conſtitution nicht erkandt werden/ Aber ſo viel Schwaben/ die Herrſchafft Burgaw vnd Landtvogtey Hagenaw belangt/ hat es kein bedencken. Item contra daß Hauß Burgundt vnd Lothringen / werden auff viel gezogen Conſtitution auch nicht Proceß erkandt/ Denn daß Hauß Oeſterreich wie obgemeldt vnd Burgundt/ auch Lothringen haben priuilegia vnd Verträge/ ſo zwiſchen dem Römiſchen Reich vnd jetztgemeldten Fürſten Häuſern auffgericht/ vnd von allen Chur vnd Fürſten bewilligt/ welche in viridi obſeruatione in Imperiali Camera alſo obſeruirt vnd gehalten werden.

De Conſtitutione Pignorationis & eius Requiſitis.

CONſtitutio Pignorationis introducta eſt, vt pax & tranquillitas in Imperio conſeruetur. Non enim habet C locum, niſi in perſonis immediate Imperio ſubiectis, vt mox dicetur, vt qui pacem publicam armata manu propugnare poſſunt. Et quia huiuſmodi pignorationes omni iure prohibitæ ſunt, quas & Repreſſalias vocamus. *Authen. vt non fiant pignor. & Authent. vt nulli iud. §. Quia vero & c. vnico. de iniur. & tot. tit. vt nulli. ex vic. per ab.* Ideo mandata decernuntur pro relaxandis captiuis ſine clauſula, ſecundum doctrinam DD. *in l. de pupillo. §. meminiſſe. de operis. noui nunt.* Diligenter autem in decernendis proceſſibus ſuper hac Conſtitut. pignorationis obſeruare oportet, an vera ſit facta pignoratio, an vero turbatio ſimplex. Nam poſſeſſorium retinendæ in hoc proceſſu pleniſſime diſputari & definiri poteſt. Ita enim in Camera ex communi ſtylo receptum eſt. Quamuis vero prætextu huius Conſtitutionis omnes perturbationes poſſeſſorii ad Came- D ram in prima Inſtantia trahantur, non ſine magno quandoque præiudicio partium. Itaque dixi diligenter attendendum, vt narrata ſupplicationis huic Conſtitutioni conueniant. Et vt hoc eo facilius cognoſcatur, ſcire oportet huius Conſtitutionis quatuor requiſita eſſe potiſſimum: Et non dicuntur proceſſus ex hac Conſtitutione decerni, niſi quatuor iſta requiſita concurrant.

Primo, *vt vterque pignorans & pignoratus immediate ſubſit Imperio.*

Secundo, *vt pignoratus ſit in quieta poſſeſſione iſtius loci & iuris, vbi & in quo facta eſt pignoratio.*

Tertio, *pignorans velit ſibi per huiuſmodi pignorationem, loci aliquam nouam iuriſdictionem vel aliquid noui iuris vſurpare.*

Quarto, *vt res alia capiatur, propter rem aliam, res tertia & quidem innocens, non autem litigioſa, veluti ſi de vino eſſet contentio, vt vinum auferatur: quo caſu non pignoratio, ſed perturbatio eſt: ſecus ſi res vel perſona tertia innocens capiatur, vt ſubditus meus vel illius res propter meam iuriſdictionem.* Hoc enim omni iure prohibitum eſt, per iura ſu-

A ra ſupra allegata. Nemo enim alterius odio pignorari debet, *c. non debet. de reg. iur. in 6 leg. non debet eod.* Quid ad ſubditum innocentem, ſi Dominus cum alio de iuriſdictione vel de iure aliquo contendit? Et obſeruandum, Conſtitutionem hanc non tantum ad perſonas, ſed etiam ad res pertinere, vt ſi quis alterius equos, bona aut pecora, currum, ligonem, aut quid ſimile auferat, & pignoris loco per vim rapiat. Ita intelligenda eſt dicta Conſtitutio, licet regula generalis ſit. Et ita quotidie in Camera Imperiali in decernendis proceſſibus ſeruatur.

Quid ſi pignoratio facta ſit per officiales Principum?

COnſtitutio hæc locum habet, non ſolum, ſi quis per ſe ſubditum alterius violenter capiat, verum etiam ſi per Officiales & locorum p̃fectos fieri curauit, per Reg. *Quod quis per alium, &c.* Sed tali caſu, quando per Officiales ſiue præfectos fit pignoratio, neceſſario ſupplicãs diſertis verbis adiicere debet, quod Officiales iuſſu & mandato Principis B vel Domini ſui & in rem ſuam ipſius pignorauerit. Nam quoad perſonã Officialis, ſi ipſe motu proprio pignoraſſet, non eſſet fundata iuriſdictio Cameræ propter defectum primi requiſiti, quod ſc. vtraq; pars Imperio immediate ſubiecta eſſe debeat. Sufficit tamen ſi narretur, Principem vel Dominum eius loci pignoraſſe per ſuos Officiales. Ratio, hæc verba, *Per ſuos* habent emphaſin, & important, quod illa verba iuſſu vel mandato principis vel Domini inferunt, *text. in l. ſi per alium. ne quis eum qui in ius. l. 1. in princ. de eo per quem factum erit.* Quo pertinet, quod gerens ſe pro Commiſſario vel locum tenente de mandato meo in officio deputatus, *Alexand. conſi. 1. num. 13. in fin. vol. 3. per allegat. ibi. Br. conſi. 93. num. 5. incip. in cauſſa. Caſtrenſ. in l. 1. §. Magiſtratum. de exercit. action. Afflict. deciſ. 308.* quæ omnino quoad locumtenẽtẽ vide. Sufficit ergo ſi in ſupplicatione narratum ſit, principem vel Dominum pignoraſſe, per ſuos Officiales. Non autem ſufficit, ſi ſimpliciter narretur, Officialem talis principis vel Domini pignoraſſe, niſi diſerte adiiciatur hoc iuſ- C ſu & mandato ipſius factum. Hæc accurate in decernendis, proceſſib. veniunt conſideranda. Et pro confirmatione prædictorum, vide Affl. *dec. 308. n. 6. & ſeq.*

An agenti incumbat probatio pignorationem iuſſu Domini factam?

QVod ſi Dominus in termino reproductionis compareat, & alleget pignorationem a ſuo Officiali vel præfecto abſque iuſſu ſuo factam, petatq; proceſſus, tanquam ſub & obreptitie obtẽtos propter defectum iuriſdictionis caſſari, an audiendus ſit? Dicendum, quod ſic, quia illa exceptio releuans eſt, cum ſit intentionis & facti, videlicet; tibi nõ competit actio contra me, quia pignorationem in tali loco fieri nõ mandaui. Et notiiuris eſt, Neminẽ ſine actione experiri poſſe, *l. ſi pupilli. §. videamus. de negot. geſt. gl. in l. 2. de except. Lanfranc in c. quando. de probat. c. de exceptionib. num. 8. l. eleganter. §. ſi quis de Condict. indeb. Panormit. in rubr. de except.* Quod adeo verum eſt, quod iudex officio in quacunque parte iudi- D cii agentem, ſine actione repellere debeat, quando ſibi de eo conſtat, vel ex confeſſione partis vel ex actis, quæ notorium inducunt. Ideo hæc exceptio, in puncto mandati recte poterit obiici, & iudex eam attendere debet, alias cõmitteret nullitatem, ob defectum iuriſdictionis, & talis nullitas etiã in Camera attendi debet. Proinde per interlocutoriam pignorato iniungi debet, vt doceat, pignorationẽ a præfecto vel officiali iuſſu & mandato citati factam. Quod ſi hoc non fecerit, aut facere nõ poſſit, mandatum caſſari, & ipſe in expenſas condemnari debet. Exſtant præiudicia in Camera, Teutſchmeiſter contra Nürnberg / & in cauſſa Comitum Bitſch contra Epiſcopum Spirẽſem, 20. Ian. Anno 65. Vtroque caſu negabat citatus pignorationem iuſſu ſuo factam.

Notabilia & Conſt. pignorationis.

IN impetrãdis mãdatis ſup Cõſtitutione pignorationis neceſſario requiritur, vt ſupplicãs in ſupplicatione nouũ illud

ius, quod aduerſarius per pignorationem factam ſibi acquirere conatur, in ſpecie exprimat: Alias, proceſſus vel mandatum impetrari non poterit. Et ratio illa eſt, quia aduerſarius poſtmodum in cauſſalibus illud ius nouum, quod per pignorationē ſibi acquirere voluit, deducere & probare cogitur. Quare mandato poſtmodum & proceſſibus impetratis illud inſeritur, vt Reo citato conſtet, quid ſibi probandum & deducendum ſit, & ſic, vtrum velit cedere an contendere, deliberare poſſit.

II. In materia pignorationis 28 Octobris, Anno 80. præfectus Comitum a S. contra L. ſupplicationem obtulit pro mandato, der Pfandung / quia deß L. Amptmann einer hat der Grauen von S Amptmann auff dero eigenem Grundt vnnd Boden / da der Hirt hin getrieben / etzliche Schweine gepfändet vnd genommen / alß darumb / daß er jhme (vt verba ſonabant) eine Ober vnnd Gerechtigkeit auff jhrem Eigenthumb erzwingen wolte. Quamuis enim pignoratio, vt mandatum ſine clauſula decernatur, debeat fieri intuitu alicuius iuris, tamen pœnalia cum ſint reſtringēda, & hic non expreſſe deſcribatur ius, cuius intuitu pignora Comitibus a S. capta ſint, haben wir Beſcheidt geben / wo fern der Supplicant das ius welches Gegentheil auff ſeinem Eigenthumb ſich durch die Pfandunge anmaſſē wöllen / außtrücklich ſpecificiren würde / ſo ſol alßdañ auff ferner Anſuchen decernirt werden / was recht iſt.

De inuocatione brachii ſecularis.

Exceptiones contra Inuocationem brachii ſecularis admittuntur.

DVbium non eſt, quin Iudex pro exſecutione ſuæ ſententiæ implorare poſſit brachium ſeculare, & quin teneatur Iudex ſecularis Iudici Eccleſiaſtico illud impartiri, *per text. in c. 1. vbi Panorm. n. 5. & 11. & communiter Canoniſt. de off. ord. & c. in c. ſtatutum extr. de maleſ. pulſre. Oldrad. conſ. 89. per tot. Affl. in Conſt. reg. Sicil num. 54. cum ſeq. Marant. de ord. iud. diſp 1. numer. 26.* Nam ſi denegat, excommunicari poterit per Eccleſiaſticum, quia vna Iuriſdictio per aliam adiuuari debet *per text. in c. quem, vbi Panormit. de offic. ordin. gl in d. c ſtatutimus, in verb poteſtatem.* Prædicta procedunt, quando iudex Eccleſiaſticus primo fecit, quicquid potuit pro exſecutione ſuæ ſententiæ, quia imploratio brachii ſecularis debet eſſe vltimum & extremum remedium. Ita conſuluit Oldrad. *d. conſ. 89. quem referunt & ſequuntur Affl. & Marant. vbi ſupra & adhoc eſt optimus text. in c. ab homine, de iudic.* In Camera cū Iudex Eccleſiaſticus brachium ſeculare, id eſt, Cæſaris inuocat, decernuntur contra partem victam vt contumacem multa exſecutorialia, plerumque ſub pœna pecuniaria, raro enim ſub pœna banni: vtroque tamen caſu cum clauſula iuſtificatoria. Vnde legitimæ exceptiones contra inuocationem brachii ſecularis cum termino reproductionis admittuntur, potiſſimum litis pendentiæ & nullitatis, quod ſcilicet a ſententia iudicis rite appellatum non ſit, eamque appellationem adhuc pendere. Igitur Inuocationi locum non eſſe. Item quod per Eccleſiaſticum nulliter proceſſum & iudicatum ſit, de qua nullitate iudex ſecularis cognoſcere debet. Requiritur autē, vt allegata nullitas ſit euidens, ita vt in continenti poſſit probari, ſecus ſi longiorem requireret indaginem. Huiuſmodi ergo legitimo tempore contra inuocationem brachii ſecularis oppoſitæ exceptiones a iudice ſeculari ad probandum admitti debent, per doctrinam Old. Affl. & Marant. *vbi ſupra.* Et ita obſeruatum Emicher contra Nordlingen / *3. deciſ. 65.* vbi exceptum de legitima appellatione & litis pendentia, eiuſq; probatio in cōtinenti offerebatur. Quare huiuſmodi exceptio ad probandum fuit admiſſa, pœna autē exſecutorialium eo caſu nō erat pecuniaria, ſed Banni.

An omiſſo medio iudice brachium ſeculare poſſit inuocari.

Sic

SIc quoque à dominis dubitatum fuiſſe, *vtrum brachium ſeculare in Camera inuocari, & ſic mãdatum decerni poſſit, ſi ſupplicans habeat adhuc iudicem mediatum, cuius auxilium nondum pro exſecutione implorauit?* Quidam putabant, quod nõ ſemper Iudex mediatus adeundus ſit, tam iure communi, *l. Imperatores. ff. de Appell.* quã Ordinatione. *p. 2. tit. 29. §. 1.* Superior vero adiri non potuit in caſu abnegatæ vel protractæ iuſtitiæ: nam tunc iudex mediatus perdit iuriſdictionem & cauſſa non deuoluitur ad ſuperiorem. *§. ſi tamen contigerit. Nou. 86. vt differ. iud. Authen. ſtatuimus. C. de epiſc. & cler. Bartol. in l. de pupillo. §. ſi quis prætori. n. 5. & ibid. Alex. num. 12. ff. de nou. ope. nunt. Afflict. in c. 1. de mil. vaſal. qui cont. eſt. numer. 97. Ordinat. part. 2. titul. 26.* Et in hanc ſententiam ego quoque deſcendo, cum ſit iuri & æquitati conſentaneæ. Alii volebant contrarium propter multa iudicia, in quibus omiſſo medio iudice brachium Cameræ inuocatum ſit, vt A. contra A. Anno 52 A. contra captionẽ anno *24.* 15. Imperii, & nouiſſime in cauſſæ R. contra W 25. Octob Anno 66. In quibus omnibus decretum eſt mandatum exſecutoriale, licet partes Cameræ immediate non ſubeſſent, ſed alios haberent ordinarios & mediatos iudices. Ad hoc tamen facere videntur iura, quæ indiſtincte loquuntur, quod iudex alterius iudicis auxilium inuocare poſſit pro ſententiæ ſuæ exſecutione *l. à D. Pio. §. ſententiam Romæ. ff. de re iudic. & Bart. ib. l. Epiſcopale. C. de epiſc. aud. c. cum aduenit 96. diſt. 1. Principes 23. quæſt. 5.* Sed puto prædicta iura priorem opinionem non euertere, cum ſint intelligenda ſecundum rationem Iuriſconſult. vt procedant, quando gradatim pro exſecutione ſuperior aditur, ita vt brachium ſeculare aditi non poſſit à ſuperiori, omiſſo medio iudice, niſi in caſu denegatæ iuſtitiæ. Sed quia ſtylus Cameræ alteram opinionem recepit, non repugno. *Gayl. 1. obſ. 115.*

Decretum Cameræ Imperialis ad ſupplicationem ratione inuocationis brachii.

SVpplicatum fuit pro mandato ſine clauſula, in eoque brachium ſeculare inuocatum narrando qualiter dictus L. L. fuiſſet in poſſeſſione vel quaſi vltra tempus 50. annorum, percipiendi 50. modios annuos auenæ à d. capitulo. Modo autem de anno 68. & 69. illũ dicta ſua poſſeſſione vel quaſi ſpoliatum. Ea de cauſſa coram iudice Eccleſiaſtico S. impetrauit mãdatum pœnale ad Decanum & Capitulum in Klingenmünſter/ ibiq; in contumaciam proceſſum, & mediante iuſtitia habito Ordinario proceſſu dictos Reos excõmunicatos, grauatos, reaggrauatos & publice denuntiatos eſſe, cumque iudex eccleſiaſticus dictam ſententiam exſequi non poſſet, ſed cauſſam pro exſecutione ad iudicem ſecularem remiſerit, ideoque petat ſibi decerni Mandat. exſecutor. ſine clauſula: ſed petitioni illi Mandatum denegatum fuit ex hac cauſſa, quod Camera non eſſet fundata in iuriſdictione, cum dictus Decanus & Capitulum non ſint Imperio Romano immediate ſubiecti, ſed habeant mediatum ſecularem magiſtratum, nempe Comitem Palatinum. Alias quidem apti iuris eſt, quod vnus iudex tenetur ad requiſitionem alterius iudicis auxilium ſuum impertiri. *l. 2. & ibi Bald. C. de his qui latron. vel alt. crim. reos occult.* Ideoq; iudex ſecularis ad requiſitionem eccleſiæ debet & poteſt excommunicatũ proſcribere, & non contra Eccleſiaſticus excommunicare debet proſcriptum & rebelles iudicis ſecularis ad requiſitionem ipſius, *per text. in c. vn. & ibi. Imp. & Aegid. Bellamer. num. 4. de offic. ordin. iud.* vbi dicit, quod eccleſia in potentia eſt quaſi paralyticus & ſcientia quaſi furioſus. Vnde rite agẽdo ſemper debet gladius ſpiritualis præcedere. Sed hodie in multis locis, nec ſpiritualis inhibet, nec corrigit, & ſecularis debiles deuorat indiſtincte iura eccleſiaſtica occupando. Sic quoque Hoſtienſ. *in d. c. perniciosam in verb. cum opus, & Panormitan. num. 5 & 11. Ioan. de Anan. nu. 3. Ioan. de Imol. nu. 6. & 14.* Vna etenim poteſtas per aliam eſt iuuãda, & quia ad hoc parificata eſt poteſtas

ius, quod aduerſarius per pignorationem factam ſibi acquirere conatur, in ſpecie exprimat: Alias pceſſus vel mandatum impetrari non poterit. Et ratio illa eſt, quia aduerſarius poſtmodum in cauſſalibus illud ius nouum, q̧ per pignorationẽ ſibi acquirere voluit, deducere & probare cogitur. Quare mandato poſtmodum & proceſſibus impetratis illud inſeritur, vt Reo citato conſtet, quid ſibi probandum & deducendum ſit, & ſic, vtrum velit cedere an contendere, deliberare poſſit.

II. In materia pignorationis 28 Octobris, Anno 80, præfectus Comitum a S. contra L. ſupplicationem obtulit pro mandato, der Pfandung / quia deß L. Amptmann einer hat der Grauen von S Amptmann auff dero eigenem Grundt vnnd Boden / da der Hirt hingetrieben / etzliche Schweine gepfändet vnd genommen / alß darumb / daß er jhme (vt verba ſonabant) eine Ober vnnd Gerechtigkeit auff jhrem Eigenthumb erzwingen wolte. Quamuis enim pignoratio, vt mandatum ſine clauſula decernatur, debeat fieri intuitu alicuius iuris, tamen pœnalia cum ſint reſtringẽda, & hic non expreſſe deſcribatur ius, cuius intuitu pignora Comitibus a S. capta ſint, haben wir Beſcheidt geben / wofern der Supplicant das ius, welches Gegentheil auff ſeinem Eigenthumb ſich durch die Pfandunge anmaſſẽ wöllen / außtrück lich ſpecificiren würde / ſo ſol alßdañ auff ferner Anſuchen decernirt werden / was recht iſt.

De inuocatione brachii ſecularis.

Exceptiones contra Inuocationem brachii ſecularis admittuntur.

DVbium non eſt, quin Iudex pro exſecutione ſuæ ſententiæ implorare poſſit brachium ſeculare, & quin teneatur Iudex ſecularis Iudici Eccleſiaſtico illud impartiri, *per text. in c. 1. vbi Panorm. n. 5. & 11. & communiter Canoniſt. de off. ord. & c. in c. ſtatuimus extr. de maleſ pulare. Oldrad. conſi. 89. per tot. Affl. in Conſt. reg. Sicil num. 54. cum ſeq. Marant. de ord. iud. diſp 1. numer. 26.* Nam ſi deneгat, excommunicari poterit per Eccleſiaſticum, quia vna Iuriſdictio per aliam adiuuari debet *per text. in c. quem, vbi Panormit. de offic. ordin. gl. in d. c. ſtatuimus, in verb poteſtatem.* Prædicta procedunt, quando Iudex Eccleſiaſticus primo fecit, quicquid potuit pro exſecutione ſuæ ſententiæ, quia imploratio brachii ſecularis debet eſſe vltimum & extremum remedium. Ita conſuluit Oldrad. *d. conſi. 89. quem referunt & ſequuntur Affl. & Marant. vbi ſupra & adhoc eſt optimus text. in c. ab homine, de iudic.* In Camera cũ Iudex Eccleſiaſticus brachium ſeculare, id eſt, Cæſaris inuocat, decernuntur contra partem victam vt contumacem multa exſecutorialia, plerumque ſub pœna pecuniaria, raro enim ſub pœna banni: vtroque tamen caſu cum clauſula iuſtificatoria. Vnde legitimæ exceptiones contra inuocationem brachii ſecularis cum termino reproductionis admittuntur, potiſſimum litis pendentiæ & nullitatis, quod ſcilicet a ſententia iudicis rite appellatum non ſit, eamque appellationem adhuc pendere. Igitur Inuocationi locum non eſſe. Item quod per Eccleſiaſticum nulliter proceſſum & iudicatum ſit, de qua nullitate iudex ſecularis cognoſcere debet. Requiritur autẽ, vt allegata nullitas ſit euidens, ita vt in continenti poſſit probari, ſecus ſi longiorem requireret indaginem. Huiuſmodi ergo legitimo tempore contra inuocationem brachii ſecularis oppoſitæ exceptiones a iudice ſeculari ad probandum admitti debent, per doctrinam Old. Afflict. & Marant. *vbi ſupra.* Et ita obſeruatum Emicher contra Nordlingen / *3. deciſ. 65.* vbi exceptum de legitima appellatione & litis pendentia, eiuſq; probatio in cõtinenti offerebatur. Quare huiuſmodi exceptio ad probandum fuit admiſſa, pœna autẽ exſecutorialium eo caſu nõ erat pecuniaria, ſed Banni.

An omiſſo medio iudice brachium ſeculare poſſit inuocare?

SIc quoque a dominis dubitatum fuiſſe, *vtrum brachium ſeculare in Camera inuocari, & ſic mãdatum decerni poßit, ſi ſupplicans habeat adhuc iudicem mediatum, cuius auxilium nondum pro exſecutione implorauit?* Quidam putabant, quod nõ ſemper Iudex mediatus adeundus ſit, tam iure communi, *l. Imperatores. ff. de Appell.* quã Ordinatione. *p. 2. tit. 29. §. 1.* Superior vero adiri non potuit in caſu abnegatæ vel protractæ iuſtitiæ: nam tunc iudex mediatus perdit iuriſdictionem & cauſſa non deuoluitur ad ſuperiorem. *§. ſi tamen contigerit. Nou. 86. vt differ. iud. Authen. ſtatuimus. C. de epiſc. & cler. Bartol. in l. de pupillo. §. ſi quis prætori n. 5. & ibid. Alc num. 12. ff. de nou ope. nunt. Afflict. in c. 1. de mil. vaſal. qui cont. eſt. numer. 97. Ordinat. part. 2. titul. 26.* Et in hanc ſententiam ego quoque deſcendo, cum ſit iuri & æquitati conſentanea. Alii volebant contrarium propter multa iudicia, in quibus omiſſo medio iudice brachium Cameræ inuocatum ſit, vt 𝔄. contra 𝔄. Anno 52 𝔄. contra captionẽ anno 24. 15. Imperii, & nouiſſime in cauſſa 𝔎. contra 𝔚 25. Octob Anno 66. In quibus omnibus decretum eſt mandatum exſecutoriale, licet partes Cameræ immediate non ſubeſſent, ſed alios haberent ordinarios & mediatos iudices. Ad hoc tamen facere videntur iura, quæ indiſtincte loquuntur, quod iudex alterius iudicis auxilium inuocare poſſit pro ſententiæ ſuæ exſecutione *l. a D. Pio. §. ſententiam Romæ. ff. de re iudic. & Bart. ib. l. Epiſcopale. C. de epiſc. aud. c. cum aduenit 96. diſt. 1. Principes 23. quæſt. 5.* Sed puto prædicta iura priorem opinionem non euertere, cum ſint intelligenda ſecundum rationem Iuriſconſult. vt procedant, quando gradatim pro exſecutione ſuperior aditur, ita vt brachium ſeculare adiri non poſſit a ſuperiori, omiſſo medio iudice, niſi in caſu denegatæ iuſtitiæ. Sed quia ſtylus Cameræ alteram opinionem recepit, non repugno. *Gayl. 1. obſ. 115.*

Decretum Cameræ Imperialis ad ſupplicationem ratione inuocationis brachii.

SVpplicatum fuit pro mandato ſine clauſula, in eoque brachium ſeculare inuocatum narrando qualiter dictus L L. fuiſſet in poſſeſſione vel quaſi vltra tempus 50. annorum, percipiendi 50. modios annuos auenæ a d. capitulo. Modo autem de anno 68. & 69. illũ dicta ſua poſſeſſione vel quaſi ſpoliatum. Ea de cauſſa coram iudice Eccleſiaſtico S. impetrauit mãdatum pœnale ad Decanum & Capitulum in Klingenmünſter/ ibiq; in contumaciam proceſſum, & mediante iuſtitia habito Ordinario proceſſu dictos Reos excõmunicatos, grauatos, reaggrauatos & publice denunciatos eſſe, cumque iudex eccleſiaſticus dictam ſententiam exſequi non poſſet, ſed cauſſam pro exſecutione ad iudicem ſecularem remiſerit, ideoque petat ſibi decerni Mandat. exſecutor. ſine clauſula: ſed petitioni illi Mandatum denegatum fuit ex hac cauſſa, quod Camera non eſſet fundata in iuriſdictione, cum dictus Decanus & Capitulum non ſint Imperio Romano immediate ſubiecti, ſed habeant mediatum ſecularem magiſtratum, nempe Comitem Palatinum. Alias quidem apti iuris eſt, quod vnus iudex tenetur ad requiſitionem alterius iudicis auxilium ſuum impertiri. *l. 2. & ibi Bald. C. de his qui latron. vel alt. crim. reos occult.* Ideoq; iudex ſecularis ad requiſitionem eccleſiæ debet & poteſt excommunicatũ proſcribere, & non contra Eccleſiaſticus excommunicare debet proſcriptum & rebelles iudicis ſecularis ad requiſitionem ipſius, *per text. in c. vn. & ibi. Imp. & Aegid. Bellamer. num. 4. de offic. ordin. iud.* vbi dicit, quod eccleſia in potentia eſt quaſi paralyticus & ſcientia quaſi furioſus. Vnde rite agẽdo ſemper debet gladius ſpiritualis præcedere. Sed hodie in multis locis, nec ſpiritualis inhibet, nec corrigit, & ſecularis debiles deuorat indiſtincte iura eccleſiaſtica occupando. Sic quoque Hoſtienſ. *in d. c. pernicioſam in verb. cum opus, & Panormitan. num. 5 & 11. Ioan. de Anan. nu. 3. Ioan. de Imol. nu. 6. & 14.* Vna etenim poteſtas per aliam eſt iuuãda, & quia ad hoc pariſicata eſt poteſtas

ius, quod aduerſarius per pignorationem factam ſibi acquirere conatur, in ſpecie exprimat: Alias, pceſſus vel mandatum impetrari non poterit. Et ratio illa eſt, quia aduerſarius poſtmodum in cauſſalibus illud ius nouum, quod per pignorationē ſibi acquirere voluit, deducere & probare cogitur. Quare mandato poſtmodum & proceſſibus impetratis illud inſeritur, vt Reo citato conſtet, quid ſibi probandum & deducendum ſit, & ſic, vtrum velit cedere an contendere, deliberare poſſit.

II. In materia pignorationis 28 Octobris, Anno 80. præfectus Comitum a S. contra L. ſupplicationem obtulit pro mandato, der Pfandung / quia deß L. Amptmann einer hat der Grauen von S Amptmann auff dero eigenem Grundt vnnd Boden / da der Hirt hingetrieben / etzliche Schweine gepfändet vnd genommen / alß darumb / daß er jhme (vt verba ſonabant) eine Ober vnnd Gerechtigkeit auff jhrem Eigenthumb erzwingen wolte. Quamuis enim pignoratio, vt mandatum ſine clauſula decernatur, debeat fieri intuitu alicuius iuris, tamen pœnalia cum ſint reſtringēda, & hic non expreſſe deſcribatur ius, cuius intuitu pignora Comitibus a S. capta ſint, haben wir Beſcheidt geben / wo fern der Supplicant das ius, welches Gegentheil auff ſeinem Eigenthumb ſich durch die Pfandunge anmaſſē wöllen / außtrücklich ſpecificiren würde / ſo ſol alßdañ auff ferner Anſuchen decernirt werden / was recht iſt.

De inuocatione brachii ſecularis.

Exceptiones contra Inuocationem brachii ſecularis admittuntur.

DVbium non eſt, quin Iudex pro exſecutione ſuæ ſententiæ implorare poſſit brachium ſeculare, & quin teneatur Iudex ſecularis Iudici Eccleſiaſtico illud impartiri, *per text. in c. 1. vbi Panorm. n. 5. & 11. & communiter Canoniſt. de off. ord. & c. in c. ſtatuimus extr. de maleſ. publ. tre. Oldrad. conſi. 89. per tot. Affl. in Conſt. reg. Sicil num. 54. cum ſeq. Marant. de ord. iud. diſp. 1. numer. 26.* Nam ſi denegat, excommunicari poterit per Eccleſiaſticum, quia vna Iuriſdictio per aliam adiuuari debet *per text. in c. quem, vbi Panormit. de offic. ordin. gl. in d. c. ſtatuimus, in verb. poteſtatem.* Prædicta procedunt, quando iudex Eccleſiaſticus primo fecit, quicquid potuit pro exſecutione ſuæ ſententiæ, quia imploratio brachii ſecularis debet eſſe vltimum & extremum remedium, Ita conſuluit Oldrad, *d. conſi. 89. quem referunt & ſequuntur Affl. & Marant. vbi ſupra & adhoc eſt optimus text. in c. ab homine, de iudic.* In Camera cū Iudex Eccleſiaſticus brachium ſeculare, id eſt, Cæſaris inuocat, decernuntur contra partem victam vt contumacem multa exſecutorialia, plerumque ſub pœna pecuniaria, raro enim ſub pœna banni: vtroque tamen caſu cum clauſula iuſtificatoria. Vnde legitimæ exceptiones contra inuocationem brachii ſecularis cum termino reproductionis admittuntur, potiſſimum litis pendentiæ & nullitatis, quod ſcilicet a ſententia iudicis rite appellatum non ſit, eamque appellationem adhuc pendere. Igitur Inuocationi locum non eſſe. Item quod per Eccleſiaſticum nulliter proceſſum & iudicatum ſit, de qua nullitate iudex ſecularis cognoſcere debet. Requiritur autē, vt allegata nullitas ſit euidens, ita vt in continenti poſſit probari, ſecus ſi longiorem requireret indaginem. Huiuſmodi ergo legitimo tempore contra inuocationem brachii ſecularis oppoſitæ exceptiones a iudice ſeculari ad probandum admitti debent, per doctrinam Old. Afflict. & Marant. *vbi ſupra.* Et ita obſeruatum Emicher contra Nordlingen *3. deciſ. 65.* vbi exceptum de legitima appellatione & litis pendentia, eiuſq; probatio in cōtinenti offerebatur. Quare huiuſmodi exceptio ad probandum fuit admiſſa, pœna autē exſecutorialium eo caſu nō erat pecuniaria, ſed Banni.

An omiſſo medio iudice brachium ſeculare poſſit inuocari?

Sic

SIc quoque a dominis dubitatum fuiſſe, *vtrum brachium ſeculare in Camera inuocari, & ſic mādatum decerni poßit, ſi ſupplicans habeat adhuc iudicem mediatum, cuius auxilium nondum pro exſecutione implorauit?* Quidam putabant, quod nō ſemper Iudex mediatus adeundus ſit, tam iure communi, *l. Imperatores. ff. de Appell.* quā Ordinatione, *p. 2. tit. 29. §. 1.* Superior vero adiri non potuit in caſu abnegatæ vel protractæ iuſtitiæ: nam tunc iudex mediatus perdit iuriſdictionem & cauſſa non deuoluitur ad ſuperiorem. *§. ſi tamen contigerit. Nou. 86. vt differ. iud. Authen. ſtatuimus. C. de epiſc. & cler. Bartol. in l. de pupillo. §. ſi quis prætori n. 5. & ibid. Alc num. 12. ff. de nou. ope. nunt. Afflict. in c. 1. de mil. vaſal. qui cont. eſt. numer. 97. Ordinat. part. 2. titul. 26.* Et in hanc ſententiam ego quoque deſcendo, cum ſit iuri & æquitati conſentaneū. Alii volebant contrarium propter multa iudicia, in quibus omiſſo medio iudice brachium Cameræ inuocatum ſit, vt A. contra A. Anno 52 A. contra captionē anno 24. 15. Impetii, & nouiſſime in cauſſæ K. contra W 25. Octob Anno 66. In quibus omnibus decretum eſt mandatum exſecutoriale, licet partes Cameræ immediate non ſubeſſent, ſed alios haberent ordinarios & mediatos iudices. Ad hoc tamen facere videntur iura, quæ indiſtincte loquuntur, quod iudex alterius iudicis auxilium inuocare poſſit pro ſententiæ ſuæ exſecutione *l. a D. Pio. §. ſententiam Romæ. ff. de re iudic. & Bart. ib. l. Epiſcopale. C. de epiſc. aud. c. cum aduenit 96. diſt. 1. Principes 23. quæſt. 5.* Sed puto prædicta iura priorem opinionem non euertere, cum ſint intelligenda ſecundum rationem Iuriſconſult. vt procedant, quando gradatim pro exſecutione ſuperior aditur, ita vt brachium ſeculare aditi non poſſit a ſuperiori, omiſſo medio iudice, niſi in caſu denegatæ iuſtitiæ. Sed quia ſtylus Cameræ alteram opinionem recepit, non repugno. *Gayl. 1. obſ. 115.*

Decretum Cameræ Imperialis ad ſupplicationem ratione inuocationis brachii.

SVpplicatum fuit pro mandato ſine clauſula, in eoque brachium ſeculare inuocatum narrando qualiter dictus L L. fuiſſet in poſſeſſione vel quaſi vltra tempus 50. annorum, percipiendi 50. modios annuos auenæ a d. capitulo. Modo autem de anno 68. & 69. illū dicta ſua poſſeſſione vel quaſi ſpoliatum. Ea de cauſſa coram iudice Eccleſiaſtico S. impetrauit mādatum pœnale ad Decanum & Capitulum in Klingenmünſter / ibiq; in contumaciam proceſſum, & mediante iuſtitia habito Ordinario proceſſu dictos Reos excōmunicatos, grauatos, reaggrauatos & publice denuntiatos eſſe, cumque iudex eccleſiaſticus dictam ſententiam exſequi non poſſet, ſed cauſſam pro exſecutione ad iudicem ſecularem remiſerit, ideoque petat ſibi decerni Mandat. exſecutor. ſine clauſula: ſed petitioni illi Mandatum denegatum fuit ex hac cauſſa, quod Camera non eſſet fundata in iuriſdictione, cum dictus Decanus & Capitulum non ſint Imperio Romano immediate ſubiecti, ſed habeant mediatum ſecularem magiſtratum, nempe Comitem Palatinum. Alias quidem apti iuris eſt, quod vnus iudex tenetur ad requiſitionem alterius iudicis auxilium ſuum impertiri. *l. 2. & ibi Bald. C. de his qui latron. vel alt. crim. reos occult.* Ideoq; iudex ſecularis ad requiſitionem eccleſiæ debet & poteſt excommunicatū proſcribere, & non contra Eccleſiaſticus excommunicare debet proſcriptum & rebelles iudicis ſecularis ad requiſitionem ipſius, *per text. in c. vn. & ibi. Imp. & Aegid. Bellamer. num. 4. de offic. ordin. iud.* vbi dicit, quod eccleſia in potentia eſt quaſi paralyticus & ſcientia quaſi furioſus. Vnde rite agēdo ſemper debet gladius ſpiritualis præcedere. Sed hodie in multis locis, nec ſpiritualis inhibet, nec corrigit, & ſecularis debiles deuorat indiſtincte iura eccleſiaſtica occupando. Sic quoque Hoſtienſ. *in d. c. pernicioſam in verb. cum opus, & Panormitan. num. 5 & 11. Ioan. de Anan. nu. 3. Ioan. de Imol. nu. 6. & 14.* Vna etenim poteſtas per aliam eſt iuuāda, & quia ad hoc parificata eſt poteſtas

ius, quod aduerſarius per pignotarionem factam ſibi acquirere conatur, in ſpecie exprimat: Alias ꝓceſſus vel mandatum impetrari non poterit. Et ratio illa eſt, quia aduerſarius poſtmodum in cauſſalibus illud ius nouum, ꝙ per pignorationē ſibi acquirere voluit, deducere & probare cogitur. Quare mandato poſtmodum & proceſſibus impetratis illud inſeritur, vt Reo citato conſtet, quid ſibi probandum & deducendum ſit, & ſic, vtrum velit cedere an contendere, deliberare poſſit.

II. In materia pignorationis 28 Octobris, Anno 80. præfectus Comitum a S. contra L. ſupplicationem obtulit pro mandato, der Pfandung / quia deß L. Amptmann einer hat der Grauen von S Amptmann auff dero eigenem Grundt vnnd Boden / da der Hirt hingetrieben / etzliche Schweine gepfändet vnd genommen / alß darumb / daß er jhme (vt verba ſonabant) eine Ober vnnd Gerechtigkeit auff jhrem Eigenthumb erzwingen wolte. Quamuis enim pignoratio, vt mandatum ſine clauſula decernatur, debeat fieri intuitu alicuius iuris, tamen pœnalia cum ſint reſtringēda, & hic non expreſſe deſcribatur ius, cuius intuitu pignora Comitibus a S. capta ſint, haben wir Beſcheidt geben / wo fern der Supplicant das ius welches Gegentheil auff ſeinem Eigenthumb ſich durch die Pfandunge anmaſſē wöllen / außtrück ich ſpecificiren würde / ſo ſol alßdañ auff fernir Anſuchen decernirt werden / was recht iſt.

De inuocatione brachii ſecularis.

Exceptiones contra Inuocationem brachii ſecularis admittuntur.

DVbium non eſt, quin Iudex pro exſecutione ſuæ ſententiæ implorare poſſit brachium ſeculare, & quin teneatur Iudex ſecularis Iudici Eccleſiaſtico illud impartiri. *per text. in c. 1. vbi Panorm n. 5. & 11. & communiter Canoniſt. de off ord. & c. in c. ſtatuimus extr. de maleſ pulsre. Oldrad. conſi. 89. per tot. Affl. in Conſt. reg. Sicil num. 54. cum ſeq. Marant. de ord. iud. diſp 1. numer. 26.* Nam ſi denegar, excommunicari poterit per Eccleſiaſticum, quia vna Iuriſdictio per aliam adiuuari debet *per text. in c. quem, vbi Panormit. de offic. ordin. gl in d. c ſtatuimus, in verb poteſtatem.* Prædicta procedunt, quando iudex Eccleſiaſticus primo fecit, quicquid potuit pro exſecutione ſuæ ſententiæ, quia imploratio brachii ſecularis debet eſſe vltimum & extremum remedium, Ita conſuluit Oldrad, *d. conſi. 89. quem referunt & ſequuntur Affl. & Marant. vbi ſupra & adhoc eſt optimus text. in c. ab homine, de iudic.* In Camera cū Iudex Eccleſiaſticus brachium ſeculare, id eſt, Cæſaris inuocat, decernuntur contra partem victam vt contumacem multa exſecutorialia, plerumque ſub pœna pecuniaria, raro enim ſub pœna banni: vtroque tamen caſu cum clauſula iuſtificatoria. Vnde legitimæ exceptiones contra inuocationem brachii ſecularis cum termino reproductionis admittuntur, potiſſimum litis pendentiæ & nullitatis, quod ſcilicet a ſententia iudicis rite appellatum non ſit, eamque appellationem adhuc pendere. Igitur Inuocationi locum non eſſe. Item quod per Eccleſiaſticum nulliter proceſſum & iudicatum ſit, de qua nullitate iudex ſecularis cognoſcere debet. Requiritur autē, vt allegata nullitas ſit euidens, ita vt in continenti poſſit probari, ſecus ſi longiorem requireret indaginem. Huiuſmodi ergo legitimo tempore contra inuocationem brachii ſecularis oppoſitæ exceptiones a iudice ſeculari ad probandum admitti debent, per doctrinam Old. Afflict. & Marant. *vbi ſupra.* Et ita obſeruatum Emicher contra Nordlingen / *3. deciſ. 65.* vbi exceptum de legitima appellatione & litis pendentia, eiuſq; probatio in cōtinenti offerebatur, Quare huiuſmodi exceptio ad probandum fuit admiſſa, pœna autē exſecutorialium eo caſu nō erat pecuniaria, ſed Banni.

An omiſſo medio iudice brachium ſeculare poſſit inuocare.

Sie

SIc quoque a dominis dubitatum fuiſſe, *vtrum brachium ſeculare in Camera inuocari, & ſic mãdatum decerni poſſit, ſi ſupplicans habeat adhuc iudicem mediatum, cuius auxilium nondum pro exſecutione implorauit?* Quidam putabant, quod nõ ſemper iudex mediatus adeundus ſit, tam iure communi, *l. Imperatores. ff. de Appell.* quã Ordinatione, *p. 2. tit. 29. §. 1.* Superior vero adiri non potuit in caſu abnegatæ vel protractæ iuſtitiæ: nam tunc iudex mediatus perdit iuriſdictionem & cauſſa non devoluitur ad ſuperiorem. *§. ſi tamen contigerit. Nou. 86. vt differ. iud. Authen. ſtatuimus. C. de epiſc. & cler. Bartol. in l. de pupillo. §. ſi quis prætori n. 5. & ibid. Alc num. 12. ff. de nou ope nunt. Afflict. in c. 1. de mil. vaſal. qui cont. eſt. numer. 97. Ordinat. part. 2. titul. 26.* Et in hanc ſententiam ego quoque deſcendo, cum ſit iuri & æquitati conſentanea. Alii volebant contrarium propter multa iudicia, in quibus omiſſo medio iudice brachium Cameræ inuocatum ſit, vt 𝔄. contra 𝔄. Anno 52 𝔄. contra captionẽ anno *24. 15.* Imperii, & nouiſſime in cauſſæ 𝔎. contra 𝔚 25. Octob Anno 66. In quibus omnibus decretum eſt mandatum exſecutoriale, licet partes Cameræ immediate non ſubeſſent, ſed alios haberent ordinarios & mediatos iudices. Ad hoc tamen facere videntur iura, quæ indiſtincte loquuntur, quod iudex alterius iudicis auxilium inuocare poſſit pro ſententiæ ſuæ exſecutione *l. a D. Pio. §. ſententiam Romæ. ff. de re iudic. & Bart. ib. l. Epiſcopale. C. de epiſc. aud. c. cum aduenit 96. diſt. 1. Principes 23. quæſt. 5.* Sed puto prædicta iura priorem opinionem non euertere, cum ſint intelligenda ſecundum rationem Iuriſconſult. vt procedant, quando gradatim pro exſecutione ſuperior aditur, ita vt brachium ſeculare aditi non poſſit a ſuperiori, omiſſo medio iudice, niſi in caſu denegatæ iuſtitiæ. Sed quia ſtylus Cameræ alteram opinionem recepit, non repugno. *Gayl. 1. obſ. 115.*

Decretum Cameræ Imperialis ad ſupplicationem ratione inuocationis brachii.

SVpplicatum fuit pro mandato ſine clauſula, in eoque brachium ſeculare inuocatum narrando qualiter dictus L L. fuiſſet in poſſeſſione vel quaſi vltra tempus 50. annorum, percipiendi 50. modios annuos auenæ a d. capitulo. Modo autem de anno 68, & 69. illũ dicta ſua poſſeſſione vel quaſi ſpoliatum. Ea de cauſſa coram iudice Eccleſiaſtico S. impetrauit mãdatum pœnale ad Decanum & Capitulum in 𝔎lingen münſter/ ibiq; in contumaciam proceſſum, & mediante iuſtitia habito Ordinario proceſſu dictos Reos excõmunicatos, grauatos, reaggrauatos & publice denuntiatos eſſe, cumque iudex eccleſiaſticus dictam ſententiam exſequi non poſſet, ſed cauſſam pro exſecutione ad iudicem ſecularem remiſerit, ideoque petat ſibi decerni Mandat. exſecutor. ſine clauſula: ſed petitioni illi Mandatum denegatum fuit ex hac cauſſa, quod Camera non eſſet fundata in iuriſdictione, cum dictus Decanus & Capitulum non ſint Imperio Romano immediate ſubiecti, ſed habeant mediatum ſecularem magiſtratum, nempe Comitem Palatinum. Alias quidem apti iuris eſt, quod vnus iudex tenetur ad requiſitionem alterius iudicis auxilium ſuum impertiri. *l. 2. & ibi Bald. C. de his qui latron. vel alt. crim. reos occult.* Ideoq; iudex ſecularis ad requiſitionem eccleſiæ debet & poteſt excommunicatũ proſcribere, & non contra Eccleſiaſticus excommunicare debet proſcriptum & rebelles iudicis ſecularis ad requiſitionem ipſius, *per text. in c. vn. & ibi. Imp. & Aegid. Bellamer. num. 4. de offic. ordin. iud.* vbi dicit, quod eccleſia in potentia eſt quaſi paralyticus & ſcientia quaſi furioſus. Vnde rite agẽdo ſemper debet gladius ſpiritualis præcedere. Sed hodie in multis locis, nec ſpiritualis inhibet, nec corrigit, & ſecularis debiles deuorat indiſtincte iura eccleſiaſtica occupando. Sic quoque Hoſtienſ. *in d. c. perniciosam in verb. cum opus, & Panormitan. num. 5 & 11. Ioan. de Anan. nu. 3. Ioan. de Imol. nu. 6. & 14.* Vna etenim poteſtas per aliam eſt iuuãda, & quia ad hoc parificata eſt poteſtas

SIc quoque a dominis dubitatum fuiſſe, *vtrum brachium ſeculare in Camera inuocari, & ſic mādatum decerni poſſit, ſi ſupplicans habeat adhuc iudicem mediatum, cuius auxilium nondum pro exſecutione implorauit?* Quidam putabant, quod nō ſemper Iudex mediatus adeundus ſit, tam iure communi, *l. Imperatores. ff. de Appell.* quā Ordinatione, *p. 2. tit. 29. §. 1.* Superior vero adiri non potuit in caſu abnegatæ vel protractæ iuſtitiæ: nam tunc iudex mediatus perdit iuriſdictionem & cauſſa non deuoluitur ad ſuperiorem. *§. ſi tamen contigerit. Nou. 86. vt differ. iud. Authen. ſtatuimus. C. de epiſc. & cler. Bartol. in l. de pupillo. §. ſi quis prætori n. 5. & ibid, Alc num. 12. ff. de nou ope nunt. Afflict. in c. 1. de mil. vaſal. qui cont. eſt. numer. 97. Ordinat. part. 2. titul. 26.* Et in hanc ſententiam ego quoque deſcendo, cum ſit iuri & æquitati conſentanea. Alii volebant contrarium propter multa iudicia, in quibus omiſſo medio iudice brachium Cameræ inuocatum ſit, vt A. contra A. Anno 52 A. contra captionē anno 24, 15. Imperii, & nouiſſime in cauſſæ R. contra W 25. Octob Anno 66. In quibus omnibus decretum eſt mandatum exſecutoriale, licet partes Cameræ immediate non ſubeſſent, ſed alios haberent ordinatios & mediatos iudices. Ad hoc tamen facere videntur iura, quæ indiſtincte loquuntur, quod iudex alterius iudicis auxilium inuocare poſſit pro ſententiæ ſuæ exſecutione *l. a D. Pio §. ſententiam Romæ, ff. de re iudic. & Bart. ib. l. Epiſcopale. C. de epiſc. aud. c. cum aduenit 96. diſt. 1. Principes 23. quæſt. 5.* Sed puto prædicta iura priorem opinionem non euertere, cum ſint intelligenda ſecundum rationem Iuriſconſult. vt procedant, quando gradatim pro exſecutione ſuperior aditur, ita vt brachium ſeculare aditi non poſſit a ſuperiori, omiſſo medio iudice, niſi in caſu denegatæ iuſtitiæ. Sed quia ſtylus Cameræ alteram opinionem recepit, non repugno. *Gayl. 1. obſ. 115.*

Decretum Cameræ Imperialis ad ſupplicationem ratione inuocationis brachii.

SVpplicatum fuit pro mandato ſine clauſula, in eoque brachium ſeculare inuocatum narrando qualiter dictus L L. fuiſſet in poſſeſſione vel quaſi vltra tempus 50. annorum, percipiendi 50. modios annuos auenæ a d. capitulo. Modo autem de anno 68, & 69. illū dicta ſua poſſeſſione vel quaſi ſpoliatum. Ea de cauſſa coram iudice Eccleſiaſtico S. impetrauit mādatum pœnale ad Decanum & Capitulum in Kling enmünſter/ ibiq; in contumaciam proceſſum, & mediante iuſtitia habito Ordinario proceſſu dictos Reos excōmunicatos, grauatos, reaggrauatos & publice denuntiatos eſſe, cumque iudex eccleſiaſticus dictam ſententiam exſequi non poſſet, ſed cauſſam pro exſecutione ad iudicem ſecularem remiſerit, ideoque petat ſibi decerni Mandat. exſecutor. ſine clauſula: ſed petitioni illi Mandatum denegatum fuit ex hac cauſſa, quod Camera non eſſet fundata in iuriſdictione, cum dictus Decanus & Capitulum non ſint Imperio Romano immediate ſubiecti, ſed habeant mediatum ſecularem magiſtratum; nempe Comitem Palatinum. Alias quidem apti iuris eſt, quod vnus iudex tenetur ad requiſitionem alterius iudicis auxilium ſuum impertiri. *l. 2. & ibi Bald. C. de his qui latron. vel alt. crim. reos occult.* Ideoq; iudex ſecularis ad requiſitionem eccleſiæ debet & poteſt excommunicatū proſcribere, & non contra Eccleſiaſticus excommunicare debet proſcriptum & rebelles iudicis ſecularis ad requiſitionem ipſius, *per text. in c. vn. & ibi. Imp. & Aegid. Bellamer. num. 4. de offic. ordin. iud.* vbi dicit, quod eccleſia in potentia eſt quaſi paralyticus & ſcientia quaſi furioſus. Vnde rite agēdo ſemper debet gladius ſpiritualis præcedere. Sed hodie in multis locis, nec ſpiritualis inhibet, nec corrigit, & ſecularis debiles deuorat indiſtincte iura eccleſiaſtica occupando. Sic quoque Hoſtienſ. *in d. c. pernicioſam in verb. cum opus, & Panormitan. num. 5 & 11. Ioan. de Anan. nu. 3. Ioan. de Imol. nu. 6. & 14.* Vna etenim poteſtas per aliam eſt iuuāda, & quia ad hoc pariſicata eſt poteſtas

A Eccleſiaſtica & ſecularis. Ad idem Anton de Butr. *in dict. c. vnic. numer. 7. Innocent. & Dec. in c. ſignificaſti. num. 4 de offic. deleg.* Et eo caſu Eccleſiaſticus non coarctatur, ſi non vult ſecularis exſequi ſententiam, antequam cognoſcat de iuribus ſuis. Nec econtra ſecularis dum tamen ſit tale crimen, de quo ſecularis poſſit cognoſcere, ſecundum Hoſtienſ. *in d. c. 1. in verb. & cum opus, & ibid. Anto. de Butr. num. 24. Marant. diſp. 1. numer. 26. Oldrad. conſ. 89. & conſ. 278. num. 9.*

Ideoque brachium ſeculare non poteſt inuocari, niſi quis fuerit prius excommunicatus & reaggrauatus, ſic vt partes Eccleſiæ contra condemnatum nihil vlterius facere poſſint. *c. cum non ab homine, & ibi Abbas. de iudic. Feder. de ſenis conſil. 251. colum. fin. nume. 4. Dec. d. c. ſignificaſti. numer. 4. verſicul. & retenta communi.*

Limitatur primo habere locum in ſubſidium, quia delegatus nihil habeat, quod faciat, *idem Dec. in c. cum,* & tum ſi iudex ſecularis requiſitus a iudice Eccleſiaſtico non vult brachium B accommodare ſine legitima cauſſa, eſt excommunicatus, *ſecundum Archid. in c. 1. de ſtatu Monach. & Canon. regul. in 6. c. 1. & ibi Innocent de offic. Ordin.* Et de his omnibus late Couarr. *pract. quæſtio. c. 10. lib. 1. num. 1. & 2.* Ad idem Marc. Anton. Natta *conſil. 529. num. 36. 37. & 38.* vbi dicit, quod cautus debeat eſſe iudex ſecularis, a quo per delegatum imploratur brachium ſeculare, vt videat, an ſit ille iudex competens, necne. Nam ſi erit incompetens, non debebit ipſi præſtare miniſteria.

Sed in noſtro caſu ex actis productis apparet, quod iudex curiæ Epiſcopalis Sp. non tantum ordinariam iuriſdictionem, aduerſus Decanum & Capitulum, eorumque locum tenentem Eccleſiæ collegiatæ in 𝔎 diœceſis S. habeat: ſed ẽt ordinarium & legitimum proceſſum obſeruauit decernendo primum Canonicam admonitionem de reſtituendo dictos annuos cenſus ſub pœna excommunicationis: dum in eorum contumaciam vlteriores proceſ- C ſus decreuit, illos grauauit & reaggrauauit, quod monitorium emanatum eſt ſub ſigillo dicti iudicis de dato 13. Maii anno 70.

Exſecutio quoque rite per curſorem iuratum die 3. Iulii ad ædes Decani in 𝔎 𝔑 𝔚. facta, & die 76. per Procuratorem Actoris iudicialiter reproducta, contumacia citatorum accuſata, declaratio excommunicationis, nec non literæ declaratoriales petitæ, ac inſuper per ſententiam in pœnam excommunicationis declarati, ac literæ excommunicatoriæ decretæ fuerunt anno 70. Ac in iis inter cetera ſpecifice expreſſum fuit, quod in poſterum duntaxat in valuis Eccleſiæ Sp. vt moris, debeant citari, & hæc quidem exſecutio facta in faciem D. Decani & eius locum tenentis Petri 𝔉.

Deinde 12. Decemb. reproductæ ſunt literæ declaratoriæ & excommunicatoriæ, petendo ipſos, & eorum quemlibet pœna & ſententia excommunicationis declaratos aggrauari, literas excommunicatorias aggrauati- D onis in forma ſolita contra dictos contumaces decerni, prout eadem die a dicto iudice, id exigente iuſtitia, reputati ſunt contumaces, & in eorum multiplicem contumaciam ſententiam excommunicationis in eoſdem aggrauauit, ac proceſſus nouos literas ſcil. aggrauationis decreuit, & vigore earundem illis rite hoc denuntiatum fuit, ſub dato 1. Septemb.

Viceſima eiuſdem dicti citati tanquã excommunicati & aggrauati accenſis candelis & pulſatis campanis, per modum aggrauationis publicæ in valuis Eccleſiæ Spirenſis fuerunt denuntiati.

7. Auguſt. Anno 71. Actoris Procurator petit vlteriores proceſſus, & eodem die fuerunt decretæ literæ reaggrauationis, in quibus per modum reaggrauationis tanquam excommunicati aggrauati & reaggrauati publice denuntiati fuere inhibendo omnibus Chriſtia-

nis,

A nis, nequis eorum de cetero emendo, vendendo, moliendo, piniendo, ſal, ignem, aquam porrigendo, aut vllo alio communionis genere vel humanitatis ſolatio eiſdem excommunicatis, aggrauatis & reaggrauatis communicet, ſub excommunicationis pœna, &c. Et hoc edictum publice in valuis dictæ Eccleſiæ Sp. fuit affixum 8. Iun.

19. Septemb. Procurator Actorum contumaciam citatorum accuſauit, petens ſibi ad quoſcunque magiſtratus ac poteſtates ſeculares præſertim dict. Epiſcopum Sp. Iudicē Imperator. iudicii ſeu eius locum tenentem contra dictū Decanum & conſortes literas brachii ſecularis, & in iuris ſubſidium inuocatorias in forma ſolita decerni, & in expenſas litis huius condemnari. 26. Sept. Iudex petitas literas brachii ſecularis decreuit, nec non literarum inuocatorialium ſub ſigillo dedit. At vero non attento, quod prorſus ordinari-
B us fuerit habitus, & alias vnus iudex alteri ſubuenire debeat ex defectu iuriſdictionis, illi ſupplicanti denegatum fuit mandatum exſecutoriale.

An clericus volens conuenire Laicum in poſſeſſorio rei ſpiritualis, id præciſe facere teneatur coram iudice ſeculari?

CAPITVLVM cathedralis Eccleſiæ Auguſtanæ conuenerat coram Vicario ibidem dictum M. F. ſuper poſſeſſione vel quaſi iuris patronatus in D. Item ſuper iure ſpirituali decimarum noualium in T. nec non in conſtitutione Procuratorum ſacelli in P. vulgo die Beſtellung der Heyligen Pflegern. Item receptione rationum ab iiſdem, & cum exiſtimaret prædictus F. quod in iam dictis cauſſis de nullo iure ſpirituali, ſed poſſeſſione vel quaſi dictorum iurium in facto conſiſtente ageretur, illa vero res plane ſecularis eſſet, & a ſpiritualitate ſeiuncta; exceptiones oppoſuit incompetentiæ. Quibus tamē non obſtantibus prænominatus vicarius interloquendo pronuntiauit, ſe com- C
petentem: hoc modo. In cauſſis vertentibus inter capitulum cathedralis Eccleſiæ Auguſt. actores ex vna & generoſum atque illuſtrem dominū dominum M. F. dominum in H. & W. &c. Reum ex altera parte in puncto competentiæ pronuntiamus dominum Procuratorē domini Rei conuenti exceptionib. non obſtantibus ad conteſtandam litem ſuper libellis articulatis dictorum Actorū teneri dict. 20. Menſ. Nou. Anno 85. productis, reſeruatæ eidem Procurator exceptiones & defenſiones poſt litem conteſtatam proponendæ, expenſæque litis ratione eius puncti hactenus impenſæ ex cauſſis animum noſtrum mouentibus compenſatæ. Inde appellatum ad Cameram. Supplicatio pro citatione & compulſorialibus atque prorogatione fatali⋅m, Láſt mans bey dem vorigen Decret bl⋅ iben/ *in conſi. 27. Ian.* 90. Quando clericus in poſſeſſorio iuris patronatus conuenit laicum coram D
iudice ſeculari, ex cōmuni Doctorum opinione dubitatio nulla eſt, illum de huiuſmodi poſſeſſorio cognoſcere poſſe. *vt refert Kirchou. Com. opt. cent. 3. concl. 92. & fuſiſſime Mandoſ. de monitoriis qu. 13. num. 3* Quod tamen ſolum procedit in poſſeſſorio retinendæ & recuperandæ, *iuxta doctrinam Guid. Pap. dec. 1. per tot. dec. 71. in princ. dec. 85. num. 1. dec. 207. ante fin. verſ.* Et ex hac ſententia etiam apparet, &c. *dec. 552. circa fin. & conſil. 78. in fin. Grammat. dec. 69. num. 23. Afflict. dec. 24. num. 8. 9. 10. Aufrer. ad Capel. Thol dec. 70. poſt Felyn. in c. quando. extr. de iudic. Gayl. lib. 1. obſeruat. 37. num. 5. & obſeruat. ſequent. nume. 1. 2. 3. 4. & 7. Mynſin. obſeruat. 67. cent. 7. Oſaſc. deciſ. Pedemont. 116. numer. 1. Deci. in l. fin. numero 21. Cod. de ed. dict. Had. latiſſime hanc materiam tractat Couarr. pract. queſtion. 35. in princip. numer. 1. & 2. quibus adde Rebuff. de decimis 410. numero 3. & 4. Menoch. in term. 3. Rem. retin. numer. 324. cum multis ſeqq. de remed recuper. 15. nume. 204. aliquot ſeqq.*

Hanc rationem aſſignat Bald. *in c. 1. titul. ad quem vel quos. num. 2. in fin.* Quod

A poſſeſſorium cauſſæ ſpiritualis non ſit ſpirituale ; cum non rangat medullam veritatis, cui concordat Bartol. *in l. Titia. num. 5. & 6. & in fin. vbique. ff. ſolut. matrim. Milis in Repert. verb. beneficium. num. 25. verſic. beneficialis cauſſa, & omnes ſupra citati auctores in locis all.* Illud aũt ſcrupulo ac difficultate carete non videtur, an in propoſita quæſtione ſolus ſecularis priuatiue ſit competens iudex. Et quod pro affirmatiua concludendum ſit ſuadet ipſa lex & canones, ſecundum quos regulariter Actor forũ rei ſequitur. Ita ex Fred. *conſ. 245.* nonnullos ſentire refert Couarr. *pract. c. not. 2.* his verbis. *Tametſi referat quoſdam voluiſſe, quod vbi tractatur tantum de quæſtione facti, rei ſpiritualis cauſſa cõtra laicum ſolum pertineat ad iudicem ſecularem*, quo facit reciprocatio rationis, quam ipſe *ibi. num. 1. verſic. 1. concluſ. in fine* allegat inquiens: *Quia in hac ſpecie non ſolet controuerſia contingere, niſi inter clericos. Ideo cum Reus clericus ſit, ad iudicem eccleſiaſticum cauſſa erit* B *deferenda, perpenſis iuris vtriuſque principiis & concluſ. admodum receptis, licet cauſſa nihil haberet admixtum proprietatis, nec vel in ea quid ſpirituale, imo tota eſſet omnino ſpiritualis*, Hæc ille. Ergo idem videtur ſtatuendum in Reo laico, vt in poſſeſſorio iuris patronatus aut alterius rei ſpiritualis clericus neceſſario debeat forum illius ſequi. Quo facit, quod in hac materia Menoch. quoque docet *præall. remed. retin. 3. num. 347. & Guid. Pap. conſt. 149. num. 7. in fin.* Verum ex doctrina Menochii *ex ſupr. alleg. rem. recuper. 15. num. 220.* manifeſte conuincitur, clericum in poſſeſſorio rei ſpiritualis laicum vel coram Eccleſiaſtico, vel coram ſeculari conuenire poſſe, vbi ait, etſi tex. *in cl. 1. de cauſſa poſſ. & propr.* cauſſam poſſeſſionis & proprietatis eccleſiaſticam appellet, ideoque tractandam coram eccleſiaſtico, tamen non negat, poſſe tractari apud iudicem laicum in auxilium laici iniuriam paſſi: nõ enim taxatiue loquitur Clemens Pontifex. *Hactenus Menoch.* quem omnino etiam videas *in eod. remed. n. 223.* in effectu ſic habet. Nã etſi poſſeſſionis cauſſa ob rem ſubiectam, vt C ſpiritualis tractatio ab Eccleſiaſtico rũ pendere videatur: attamẽ, quia poſſeſſionis cãa ſolam facti quæſtionẽ cõtinet, ſecularis Dominus in ea dicere poterit. Et laicus contentus ſe non poterit tueri aliquo priuilegio, vt illud iudicium impediat, ſicut poteſt clericus a laico vel alio clerico actore conuentus coram laico, *iuxta c. cum ſit generale. ext. de for. comp.* Quod ad hoc citat idem Menoch. *16. num. 224.* Cui ſuffragatur Couarr. *ſæpe cit. c. 35. num. 2. in princip.* dicens in quæſtionibus facti rerum ſpiritualium eccleſiam duos poſſe habere iudices, nempe ſecularem & eccleſiaſticum. Huc refer, quod tradit Rebuff. *in tract. de decim. quæſt. 10. num. 1.* videlicet, quod in omni poſſeſſorio decimarum contra laicos intentato ſecularis quoque iudex eſſe poſſit, & hoc eſt, quod inſignis Belluga *in Spec. princip. rub. 13. de decimis. §. reſtat num. 1. 2. 3. & 4.* & Feder. de ſenis. *conſi. 245.* doceret, nimirũ, licet in poſſeſſorio rerum eccleſiaſticarum D dictato contra laicum principaliter cognitio pertineat ad Eccleſiaſticum, tamen non eſſe magnum peccatum tenere, vel laicum de eo cognoſcere poſſe, vt ſic eccleſia contra laicos duos habeat iudices, cum hoc fauorem eccleſiarum reſpiciat. Si igitur ad eccleſiæ fauorem id indultum eſt, non poteſt nec debet in illius odium torqueri, vt iam laicus ſolus ac priuatiue in eiuſmodi cauſſis aſſeratur eſſe competens. Nã quæ indulta ſunt vt proſint, non debent operari contrarium effectum, nec debent in alicuius incõmodum obſeruari, quod pro alio excogitatum eſt, *l. 3. §. dua autem in fi. ff. de edict. l. quod facere. C. & l. nulla ratio. ff. de legibus Iaſ. lib. 1. conſil. 4. nu. 6. 27. & 29.* Veluti Mandoſ. *ſupr. d. quæſt. 13. num. 2.* in terminis poſſeſſorum ait ſtatutum in fauorem poſſeſſoris clerici nõ debet prodeſſe turbatori laico. Deinde, quia in alicuius fauorem inductũ eſt, vt Actor Reum coram diuerſis tribunalibus poſſit conuenire, ipſius Actoris eſt optio, ad quod illorum velit hunc

in ius

A in ius trahere, *iuxta Caſtr. num. 4. Bald. n. 5. Sichard. n. 2. in fin. gloſſ. fin. ibid. in fin. C. vbi in rem actio.* Ergo clericus volens conuenire laicum in poſſeſſorio rei ſpiritualis, eligere poteſt iudicem eccleſiaſticum, nec Reo tam patebit facultas reuocandi domum vel opponendi de incompetentia iudicis Eccleſiaſtici. Ex quibus breuiter concludo Dominum M.F. friuole appellaſſe. Ideoque priori decreto mordicus adhærendum eſſe.

Oppignorationes immobilium, Pfandtſchafft.

COncluſum eſt, quod huiuſmodi oppignorationes ſunt contractus ſtabiles de iure ſcilicet emtionis & venditionis, cum pacto de retrouendendo. Vnde cum venditur ciuitas Imperii, vt O. eſt venditum P. Rheni Electori, tunc intellige venditum cum fructibus Iuriſdictionis, vt ſunt pœnæ & ſportulæ. Si igitur Palatinus dominus eſt in O. merito a ſententia ibidē lata appellatio ad ipſum fieri debet, niſi doceatur, quod C nominatim eſſet exceptum, vt appellationes fierent ad Cæſarē vel iudicium Cameræ. Nec obſtat, quod iudicium in O. ſey des Reichs Gericht: ſic enim nominatur. Quia Palatinus eſt in poſſeſſione vel quaſi recipiendæ appellationis. Ergo merito debet manere in poſſeſſione, donec eiiciatur ab Imperatore vel Imperio. Quare non eſt iam diſputandum de petitorio. Et ſic eſt iudicatum In cauſſa M contra S. & conſortes, vid. Daß die Sache durch geſchehene Appellation / an das Käyſ. Cammergerichte nicht erwachſen / ſondern wolgedachter Ertzbiſchoff ſeine Appellation volfuhren / daß er diß an dem Churfürſtlichen Hoffgerichte dahin wir ſie remittieren vnd weiſen thun ſol / compenſatis expenſis. Et iſta additio facta eſt propterea: nam qui appellat ad maiorem per errorem, ideo appellationem non deſerit, ſed ille, qui ad maiorem appellat.

OBSERVATIONVM
PRACTICARVM ET SINGVLARIVM
CAMERÆ IMPERIAMIS.

Pentecoſte I.

OBSERV. I.

1 *Acta tenetur reus edere ſi ſint communia, alias ſecus.*

1 LIcet regulariter editio † Actorum a reo non fiat, nec ad edendum reus compelli
A poteſt. *l. qui accuſare. C. vbi DD. C. de edendo,* Tamen ſi conſtat, acta illa eſſe communia, tenetur illa edere *l. ſi qua. famil. erciſc. l 3. & penultim. ad exhibend. l. Procurat. vbi Bart. C. eod.* Et ita pronuntiatum in cauſſa K. contra L.
B 16. Septembr. Anno 74. Wofern K. Glaubwürdig darthun wirt / daß die angezogene Acta, Brieff / ꝛc. communia, daß ſolches gehöret. Vide Socin. *regul. 112. fall. 7. & vltim.*

OBSERV. II.

1 *Iudex prioris inſtantiæ ſi neget ſe alia acta edere poſſe, quam exhibuerit, non ſtatim excuſatur, ſed ex officio iurare tenetur.*

1 IVdex †. prioris Inſtantiæ, ſi emanatis contra ipſum arctioribus compulſorialibus negat ſe alia, quam exhibuerit, Acta edere poſſe, non ſtatim excuſatus eſt, ſed nihilominus tempus ad docendum de paritione cum comminatione finali declarationis pœnæ illi præfigitur, intra quod ſi ſe ad iurandum offerr, quod alia acta non habeat, admittitur: ſin minus, non quidem in pœnam declaratur, verum ex officio ad iurandum admittitur, vt vel hoc modo condemnationem euitet. Ita in euentum votatũ eſt, in cauſſa W. F wittib / & alias E. M. prædictum iuramentum præſtitit.

OBSERV. III.

1 *Acta ſi producat appellatus, & pretium eorundem appellans ei nolit refundere, per iudicem ad illud compellitur.* C

APpellatus † ſi producat Acta, & pretium eorũdem appellans ei refundere nolit, per iudicem ad illud compellitur. Ita factum in cauſſa B. contra C. 12. April. Anno 70. & in alia cauſſa B. contra B. his verbis: Lc. Seiblin ſolutionem taxæ actorum iniungimus. 1

OBSERV. IV.

1 *Acta non ſigillata & manca & Procuratori reddenda.* D

ACta † non ſigillata & manca ſi producantur, Procuratori producenti ea reddenda ſunt, vt per iudicem priorem ſigillari curet, quo poſtea iuramenti ratione præſtandi fieri poſſit, quid iuris. 1

OBSERV. V.

1 *Actorum Cameræ cuſtodia ad quem pertineat.*

ACtorum † Cameræ cuſtodia ad Archiepiſcopum Moguntinũ tanquam Imper. Roman. Archicancellarium vel eius regẽtem cancellariæ pertinere videtur, argumento eorum, quæ ſcribit Bald. *conſil. 80. vol. 3.* Et ita poſtea Conſtitutum Anno 70. Spitæ in Comitiis.

OBSERV. VI.

1 *Actis in cauſſis appellationum in Camera non productis in primo termino, appellati abſoluuntur.*

Actis

A 2 *Quod ampliatur num. 2.*
3 *Fallit in cauſſis nullitatis.*
4 *Fallit in cauſſis appellationum, quando pars altera non petit abſolui.*
5 *Si appellatus eſſet contumax.*

1 ACTIS † in Camera ad primũ terminũ in cauſſis Appellationum nõ ꝓductis, aut documento requiſitionis Actorum, tunc Appellati abſoluentur a Citatione. Ita factum in cauſſa S. contra S. Erben 19. Ianuarii Anno 92.

2 Amplia † vt hoc etiam procedat, quando appellans patitur tempus ad productionem labi, etiamſi ante abſolutionem cauſſas iuſtas alleget, quare producere acta non potuerit, ſed poſt terminum productionis, quia nihilominus appellatus abſoluitur. Ita factum 7. Aprilis Anno 89.

3 Fallit in † cauſſis nullitatum, quia eſt lex odioſa & non extendenda, & quando nullitas principaliter deducitur, tum eſt diuerſum remedium ab appellatione. Ideo Domini, cum in cauſſa M. contra M. Procurator peteret abſolutionem a citatione propter non petitas compulſoriales, aut non reproductum documentum requiſitionis Actorum, haben jhm ſein Begeren abgeſchlagen / & petitas compulſoriales erkennet Auguſti Anno 87. Ita obſeruatum in cauſſa Fl. contra L. & conſort. 13. Martii Anno 89. Vbi etiam nullitas principaliter fuit deducta.

4 Fallit † in cauſſis Appellationum, quando pars altera non petit abſolui, quia tunc Iudex ex officio id facere non debet, ſed in cauſſa procedere. Ita factum in cauſſa H. contra C. 10. Iunii, Anno 89. per reſoluta dubia.

5 Fallit † quando appellatus eſſet contumax, licet in primo termino acta nõ producantur, tum non decernitur abſolutio ex ratione in prima limitatione allegata. Ita factum in cauſſa Müllerin contra Rockhin 28 Septembris Anno 89. quæ poſtmodum publicata 3. Ianuarii Anno 91. C

OBSERV. VII.

1 *Actorum expenſæ prius refundendæ pro dimidio ab appellato, quam ad proſecutionem appellationis admittatur.*

ACTORUM † expenſas pro dimidia parte appellatus refundere prius debet, quam ad proſecutionem appellationis ſuæ admittatur. Ita pronuntiatum in cauſſa F. contra H. T. P. zu C. 7. Iulii Anno 89.

OBSERV. VIII.

1 *Acta ſi non deſcribat legitime iudex, punitur in duas Marcas auri.*

ACTA † manca ſi edantur, an Iudex puniri debeat. Jn ſachen V. & Conſorten contra S. in hac ſententiæ fuit adiecta ſequens clauſula, Vnnd letzlich gegen den Richter voriger Jnſtantz / vmb deß willen ſie die Gerichts Acten / wie ſich vermög der Ordnung gebürt / nicht eygentlich beſchrieben / die Straff zweyer Marck Löttigs Golts hiermit vorbehalten. Atque ita punitus Iudex fuit, ob non legitime deſcripta acta in duas Marcas auri, *per text. in c. quoniam certum in fine, de probat. Gayl. 1. obſeruatio. 134. numero 14. Mynſing. cent. 1. obſeruat. 11.* Vide ſententiam 18. Ianuarii 74. inter T. Appellanten contra hos noſtros appellantes. Alii tamen Domini non puniendum Iudicem cenſuerunt, ſed integram potius actorum editionem iniungendam, ſed maioribus placuit eum mulctandum eſſe.

OBSERV. IX.

1 *Actionis curſus vt pereat, 40. anni requiruntur.*
2 *Inſtantia durat perpetuo, etiamſi partes non procedant.*
3 *Actio perpetuatur per litis conteſtationem.*

A 6 *Inſtantia non currit niſi a litis conteſtatione, & ab hoc currit triennio, quo finito lapſa eſt inſtantia, verum actio nihilominus durat.*

1 AD hoc † vt curſus actionis pereat requiruntur de iure Anni 40. *leg. fin. C. de præſcript. 30. vel 40. annorum.* In conſiſtorio autem Imperialis Cameræ cum in cauſſa Paſſaw primæ ſimplicis querelæ 15. Octobr. 74. diſputaretur,
2 putarunt domini, inſtantiam † durare perpetuo, etiamſi partes non procedant, prout de iure etiam Canonico *Mynſing. 2. obſeruatio. 48. 52 idem reſponſo. 11. num. 16. & 23.* Huc pertinet, quod
3 pet † litis conteſtationem actio perpetuaretur, *per vulgaria.* Quod nun-
4 quam † pereat inſtantia in conſiſtorio Principis tenet Maranta *part. 5. de iudic. num. 15. & 32. Iaſon. in l. poſtquam liti. C. de pactis. numero 6.* Porro exiſtimabat in illa cauſſa Dominus Referens D. V. Inſtantiam non eſſe peremtam, etſi eſſet peremta, quod vellet illi inſuffla-
5 re † ſpiritum & vitam, vt reuiuiſcat, ne
B partes ſupervacaneis ſumtibus vexentur. *Clem. diſpendioſam, de iudiciis* Dominus V. Referens dicebat, niſi eſſet in Conſiſtorio principis, cogeretur, Citatos ab obſeruatione Iudicii cum expenſis abſoluere, non obſtante litis conteſtatione, quia per eam inter-
6 rumpitur quidem † præſcriptio, & perpetuatur actio, ſed aliud dicendum quoad inſtantiam, quæ non cur-
7 rit, † niſi a litis conteſtatione, & ab hoc currit triennio, quo finito lapſa eſt inſtantia, verum actio nihilominus durat, *vt ſupra & dict. l. fin. C. de præſcript. 30. vel 40. annor. in princ. ibi Dd.* Sed hæc ſolemnitas iuris poſitiui non attenditur in Conſiſtorio. Itaque Doctorum calculo reſponſiones in euentum datæ ad examinandum admiſſæ.

AD TITVL. X.

1 *Reus conuentus actione reali etiam a mille, omnibus reſpondere tenetur.*
2 *Niſi quæſtio præiudicialis incidat.*

REus conuentus † actione reali a Ti- C
1 tio, etiamſi litem cum eo eſſet conteſtatus, nihilominus tum Mæuio poſtmodum ad eam rem agenti reſpondere cogitur, præſtita tum cautione *l penultim. de petit. heredit. l. 15. a quo. vbi Bartol. de Rei vindicatione.* vbi Angelus. Nota, inquit, caſum, quod ſi quis pro eadem re a mille inquietaretur, omnibus reſpondere tenetur, niſi † quæ- 2
ſtio aliqua incideret præiudicialis. Atque ita litis conteſtatio iniuncta in cauſſa H. contra S.

OBSERV. XI.

1 *Actiones quæ cumulentur.*

INIVRIARVM ex L. Aquilia, iniuriarum ex l. diffamari, Iniuriarum & ſpolii, vt in cauſſa Jmlin contra Heilbrunn. Rei vindicatio & petitio hereditatis, vt in cauſſa J. jcht D. contra K. Anno 92.

Confeſſoria & interdictum retinendæ vide Ferrar. *in for. libell. in act. confeſſ. in verbis ad nos turbandum & moleſtandum. Zaſ. & Mynſing. in §. æque. Inſtit. de act.* D
Rei vindicatio & publiciana, ſubalternatiue tamen, ſeu ſubordinate. Vide votum in cauſſa J. contra K. Anno 92.

OBSERV. XII.

1 *Partes ratione ſalarii in Camera quaſi contraxiſſe videntur*

CAMERA † fundatur, & decernit Citationem vel monitorium ratione deſeruiti ſalarii Aduocatorum, procuratorum & Commiſſariorum Cameræ propter connexitatem & continentiam cauſſarum, & quia † partes ratione ſalarii in Camera quaſi contraxiſſe videntur. *Gayl. lib. 1. obſ. 1. num. 32.*

OBSERV. XIII.

1 *Aſſeſſor non poteſt intereſſe tranſactionibus, ſed ſuo debet inuigilare officio.*

Aſſeſſor

A ASSESSOR non poteſt intereſſe principum vel aliorum ſtatuum tranſactionibus, ſed ſuo debet innigilare officio, non propriis commodis. Ita eum 24. Nouembr. Anno 91. W vnnd die Statt S. peterent aſſeſſorem quendam DD. B. vt intereſſet compromiſſo als ein Obmann in cauſſa quadam der B. contra M. ibique duæ cauſſæ eſſent allegatæ. I. Quod renuntiaturæ ſint partes omnibus iuris beneficiis, & in ſpecie reductioni & appellationi. II. Quod iam inſtarent feriæ Natalitiæ, Da nichts in Camera zuuerſaumen. Eo tum non attento, Domini putarunt, hoc non permittendum. Dieweil ſolches in Camera nicht herkommen / auch einen ſeltzam Eingang machen würde / wann man die Elteſten im Collegio alſo / durch das Mittel abfórderen / vnnd ad eaâs tranſactionū ziehen würde. Secūdo non obſtare, quod appellationi & reductioni renunciiert / cum allegata læſione enormiſſima, etiamſi iuramen-
B tum interuenit, reductioni ſit locus. Et ſi non obſtantibus renuntiationibus cauſſa ad Cameram perueniret, vbi alter Iudex eſſet ſuperior, alter inferior, quis non defenderet ſententiam, quod eſt abſurdum.

Quia etiam feneſtra aperiretur largitionib. & corruptelæ 3. Quoad ferias non obſtat, quia feriæ non ad priuatum commodum, ſed potius vtilitatē publicam reuocandæ ſunt. Ideoq; denegata D. W. ſua petitio & Ciuitati A poſtmodum 4. Decembr. rurſus ſcripſit D. W. pro Domino Aſſeſſore ſibi in dicta cauſſa communicando, verum ne tum quidem obtiuere potuit, ſed ei petitio rurſus fuit denegata, Daß ſolches wieder die Ordnung *per tit.* 13. § Es ſollen auch *p.* 1. *ord.*

OBSERV. XIV.

1 *Actio pœnalis & reuocatoria in cauſſis iniuriarum cumulantur.*

1 IN cauſſis † iniuriarum receptum eſt in Camera, quod pœnalis & reuocatoria cumulentur. Ita factum in cauſſa E. contra A. G. contra M.

OBSERV. XV. C

1 *Infamia vt euitetur ſententia in Procuratorem ferenda.*

INFAMIA † vt euitetur ſententia ferenda in Procuratorem. Et ita factum in cauſſa L. contra B. 26. Auguſti 87. *Gayl. ſecundo, obſeruatio.* 102. *numero ſeptimo.* 1

OBSERV. XVI.

1 *Tranſactio ſuper iniuriis an infamet, & an confirmetur in Camera.*

2 *Magiſtratus an iniuriam ſibi illatam ipſe iudicare poſſit.*

TRANSACTIO † ſuper iniuriis an infamet, & an cōfirmetur in Camera vid. *Gayl.* 2 *obſ.* 102. *n.* 16. Vbi præiudicia allegat, quod denegata confirmatio *Vide* Seilerum. Affert præiudicium de Anno 1526. 2. Nouembris, vbi tranſactio iniuriarum in Camera confirmata. Magiſtratus iniuriam † ſibi illatam an ipſemet iudicare poſſit. Vid. *conſilia Hartman. tom.* 1. *conſilio primo, numero* 46. *Gayl.* 1. *obſeruat.* 39. 1 2

OBSERV. XVII. D

1 *Iniuria in ſcriptis facta, an ſit annalis vel perpetua.*

INIVRIA † in ſcriptis facta an ſit annalis vel perpetua. Vide Gayl. 2. *obſeruatio.* 104. 1

OBSERV. XVIII.

1 *Iniuria verbis generalibus prolata non dicitur iniuria.*

INIVRIA † verbis generalibus prolata, vt ſi dico, quod *Vrbes recuſantes dare tributum principi vel vectigal ſint infideles principi*, non dicitur iniuria. Itaque Vrbe recuſante dare tributum: non ideo poſſet iniuriatum agere. *Menoch. conſilio* 107. *numero decimo, & ſequent.* Si ſcilicet moueatur in theſi, & non aſcendatur ad hypotheſin. 1

OBSERV. XIX.

1 *In iniuriarum actione, quando appellatio concedatur, & proceſſus dentur.*

SI Iudex talem ferat ſententiam in actione iniuriarum, *condemnando Titium ratione illata iniuria, ſaluo tamen honore ſuo*, ſi ſumma, in qua condemna-

A tur, non eſt appellabilis, propter verba *ſaluo honore tuo*, ita denegati proceſſus.

1 Quando † ſcilicet actum eſt ad pœnam pecuniariam, & ſumma non eſt conformis Ordinationi ſcilicet 150. fl. puta ſi condemnatio facta in 140. fl. tum proceſſus denegantur *per Ordinat. part. 2. titul. 28.* §. Vnnd, in quam condemnatus, ſed de ſumma in libello Vide ibi. Secus quando non agitur ad pecuniariam pœnam, ſed vel ad recantationem vel ad condemnandum, daß er zuviel vnd vnrecht gethan / zu Ehr vnd Wandel taliter iniuriando, quia tunc ſemper appellatur *ad notat. ad Cameram Ordinationis, part. 2. titul. 28, §. ſed quid in illis cauſſis.*

Etſi talia verba ſint appoſita, *condemno te ſaluo honore tuo*, quia manet adhuc infamia facti, ideo tali caſu proceſſus decreti in cauſſa C. B. contra R. M. & Ducem Pomeraniæ 14. Febr. Anno 92.

Obſeru. XX.

B 1 *Iniuria illata aſſeſſori ratione ſui ſtatus vel conditionis vindicatur a fiſco.*

1 Aſſeſſori Cameræ, † quando iniuria infertur ratione ſui ſtatus vel conditionis tum fiſcalis ſe intromittit. Ita factum Anno 1515. 12. Septembris. Vide Seiler.

Obſeru. XXI.

1 *Iniuriarum æſtimationem quid præcedat.*

2 *Ad iniuriæ æſtimationem quis agere poſſit.*

Qvando ſententia ferenda & æſtimanda iniuriarum, ſemper † præ-
1 ambula præcedere debet, de qua Gayl. 2. *obſeruat. 102. numero 8.* Ita factum in cauſſa B. vnd die Statt M. contra F. 87. 12. Auguſt. in cauſſa L. contra B.

Nota

2 Civiliter † ad æſtimationem iniuriæ, tãtum is poteſt agere, qui principaliter fuit offenſus, vel is qui ha- C bet vel habuit offenſum in poteſtate ſua, vt pater pro filio, maritus pro vxore agere poteſt, ſed non contra: liberi, vxor vel alii conſanguinei pro patre, marito, fratre, vel alio conſanguineo agere non poſſunt aliquod intereſſe pecuniarum, ſed tantum affectionis, *Crauetta conſilio 119. Hartman. practic. obſeruat. lib. 1. de iniur. cap. 20.* Heinrich Goldt *conſilio 107 numero 2. & 7. Iohan. Faber. Inſtit. de iniur. §. ſed etſi, vbi videtur contrarium. vid. addit. ad deciſ. Tholoſ. quaſtion. 127.*

Verum pro ſupra dicta opinione fuit deciſum in Camera in cauſſa L. contra B.

Obſeru. XXII.

1 *Remoto ab officio competit actio iniuriarum.*

2 *Aliquando imploratur iudicis officium.*

3 *Quin & alia habet remedia.* D

Remotvs ab officio. Quando aliquis deponitur vel remouetur ab officio
vel † dignitate, tũc cõpetit ei actio iniu- 1
riarum, *Bald. in l. obſeruare. §. tanquam de offic. proconſ.* Aliquando † etiam im- 2
ploratur officium iudicis, *Fabric. §. aliam. Inſtit. de bonor. poſſeſſ.* Quia † et- 3
iam competunt remedia poſſeſſoria ſcilicet interdictum vti poſſidetis. Item vi, ſi eſſet in quaſi poſſeſſione honoris, pulcre Rebuff. *in leg. 1. Cod. de ſentent. quæ pro eo quod intereſt gloſſ. numero 171.* Et ita factum in Camera in quadam cauſſa.

Obſeru. XXIII.

1 *Index quando pro ſuo arbitrio aliquem ſuo loco amouere poſſit.*

Qvando † Iudex pro ſuo arbi- 1
trio poſſit aliquem ſuo loco & magiſtratu officioque amouere. Vide Menoch. 1. *arbitr. indic. quaſtion. 55.* Ita factum in J. cõtra H. 20. April. anno 91.

Vide

A Vide abſolutoriam in caſu degradatio-
nis conſulatis dignitatis 6. Iunii Anno
1522. Apud Seiler. Et plerunque tales
cauſſæ intitulantur ſpolii & iniuria-
rum.

Observ. XXIV.

1 *Remotus ab officio an dicatur affectus in-
iuria reali vel verbali.*
2 *Iniuria realis eſt, quæ actum habet perma-
nentem.*
3 *Iniuria realis durat quadriennium.*
4 *Scamnum ſublimius ſi alicui in Eccleſia
remoueatur, iniuriarum agi poteſt.*

1 AN † remotus ab officio, reali vel
ſaltem verbali iniuria dicatur af-
2 fectus? Et ſane videtur eſſe † realis
iniuria, quæ habet actum permanen-
tem. Et ideo dicitur perpetua, aut ſal-
3 tem † durat ad minimum per quadri-
ennium *per l. ſicut exceptiones. §. 7. quod met.
cauſſa*, quia facta eſt per vim & metum
compulſiuum. Vid. Mynſing. *cent. 5. ob-
ſeru. 7.* Wurmbſer. *de iniur. obſer. 1. Hart-
man. libr. 2. obſeruat. 2. de iniur.* Ve-
rum ſi penitus rem inſpiciamus, vide-
mus eam tantum annum durare. Ete-
B nim rarum quatuor ſpecies earum, quæ
quadriennium durant, reperiuntur. Vi-
detur eſſe fragile argumentum: alias in-
iuria in ſcriptis facta non eſſet perpetua,
licet enim realis non ſit, tamen poteſt
eſſe perpetua, ſicut iniuria in ſcriptis.
Ergo. Eamque opinionem domini Ca-
merales ſæpe ſecuti ſunt: ſed ita ſolet res
temperari, vt ſcilicet quo ad actionem
iniuriarum actio illa tantũ per annum
duret, ſed quoad ſpolium. habet 30. an-
nos, idque in Camera obſeruatur. Vi-
de pulcrum caſum eiuſmodi illatæ in-
iuriæ apud Pariſ. *conſil. 149. numero 13. cum
ſequent. per tot.* vbi dicit, iniuriarum agi
4 poſſe, ſi alicui † ſcamnum ſublimius
in eccleſia remoueatur. Vid. Hart *lib. 2.
obſeru. tit. de iniuriis. obſeru. 4.*

Observ. XXV.

1 *Iniuriatus producto aliquo in Camera, po-
teſt iniuriantem ibi conuenire.*
2 *Commiſſario iniuriato durante commiſſi-
one ratione ſui officii, an Camera proceſ-* C
ſus decernat.
3 *Iniuria delegato vel commiſſario Cæſar.
facta, cenſetur Cameræ, non Imperatori
facta.*
4 *In iniuriis verbalibus condemnatio fit in
Procuratorem, ſecus in realibus.*

IN Camera † producto puta aliquo in- 1
iuriatus poteſt iniuriantem ibidem
conuenire, & proceſſus decernuntur. I-
ta factum in cauſſa N. contra Cloſter M.
Sicque quotidie fit in Camera.
Sed † quid ſi Commiſſarius duran- 2
te cõmiſſione ratione ſui officii Als ein
Commiſſarius iniuriiert wirdt? Domi-
ni in eo caſu proceſſus decernendos eſ-
ſe contra iniuriantem in Camera cen-
ſuerunt, quia † iniuria delegato 3
vel Commiſſario eius, facta cenſetur
Cameræ non Imperatori facta. Et ideo
cenſuerunt in cauſſa N. contra G.
H. Bürgmeiſter zu E. 20. Maii Anno
92. proceſſus decernendos, ſi narraſſet,
quo tẽpore iniuria cõmiſſa fuerit. Nam I
videbatur annus elapſus.
Quamuis in † verbalibus iniuriis 4
condemnatio fiat in Procuratorem, ta-
men in realibus Procuratorem, qui ni-
hil fecit, condemnare abſurdum vi-
detur, quando potius ſententia con-
cipienda in perſonam litigantis. Ita
factum in cauſſa D. contra M. E. con-
tra S S contra E.

Observ. XXVI.

1 *Iniuria ſcripta vel picta etiam poſt annum
intentari poteſt.*

INiuria † picta vel ſcripta non tolli- 1
tur, ſed inſtar realium perpetua eſt, &
poſt annum intentari poteſt. Et ita in
Camera obſeruari teſtatur Gayl. *2. obſ.
104.* Et ita obſeruatum in cauſſa H. cõ-
tra G. *22.* Septembris Anno *78.* Et in
cauſſa W. contra G. 25. Septembris. 67.

Observ. XXVII.

1 *Iniuria reales ſunt perpetuæ.*
2 *Remotio ab officio vel dignitate an ſit rea-
lis vel verbalis iniuria.*

A REales † iniurias eſſe perpetuas contra Gloſſ. *in l. lex Cornelia, de iniuriis*, & Azonem iudicatum fuit in Camera in cauſſa Hanaw contra Straßburg. Anno 57. & in cauſſa Gobel Emerich contra die Statt Cöln Anno 37. 27. Martii Johan Fichardt *conſil 59. incip vetus hac apud Iuriſconſultos. tom. 1. num.* 5. vbi eadem hæc præiudicia refert. *Mynſing. 1. obſeru.* 84. An autē † remotio ab officio vel dignitate ſit realis vel verbalis iniuria vid. *ſup. in obſ. 22.*

Obseru. XXVIII.

1 *Inſtantia peremta non corruit punctus mandati.*

1 ACcuſatore † mortuo, & ſic inſtantia peremta, non tamen corruit punctus Mandati, puta ſi quoad factum ipſum ſuper fracta pace aliquo modo ſit qualificatum, quod plene & docte diſcuſſum in cauſſa Hennenberg contra Hennenberg 2. Decembris 66.

Obseru. XXIX.

B 1 *Inſtrumentum appellationis non poſito nomine Imperatoris, nec conſtito de creatione notarii, vitioſum eſt.*

1 QVando in inſtrumentis appellationum nomen Imperatoris † non eſt poſitum, nec conſtat de creatione Notarii, talia inſtrumenta ex conſtitutione Maximiliani cenſentur vitioſa, licet, quādoq; citatio & cōpulſoriales periculo partis decernātur, in cauſſis ſcil. exterorum, & non ſubditorum Imperii, & in inſtrumentis ex Lotharingia allatis, vbi non tam ſtricte Ordinario obſeruatur. Ita factum in cauſſa Achalii von Drama contra Pichten 5. Martii 74.

Obseru. XXX.

1 *Inſtrumenta appellationum in papyro ſcripta an in Camera acceptentur & valeant.*

FOrmam inſtrumenti appellationis, & dari procuratorii, ad optandum † &
1 comparendum coram Notario Stein contra Stein Inſtrumenta Notariorum, quamuis inſtrumenta aliquando non in pergameno, ſed papyro exhibeātur, tamen propter loci diſtantiam, & quod Notarii copiam pergameni ſibi eo loci defuiſſe teſtantur, appellationes acceptantur. Ita factum ſæpius & anno 81. 10. April. in cauſſa T. contra D. ſed in cauſſa W. contra W. proceſſus ex hac cauſſa denegari 4. Maii 72. C

Cum in cauſſa der Stadt Hall contra Sebaſtiam Albrecht 23. Octobr. 65. ſuper inſtrumento papyraceo diſputaretur, tamen non obſtante conſtitut. Maximilian. 1. de Notariis Anno 12. in Comitiis Coloniæ promulgata (quia aduerſa pars nihil potuit ab initio) decretum, läſt mans bey beſchehener Parition bleiben.

Obseru. XXXI.

1 *Inſtrumentum Latina lingua ſcriptum in Camera acceptatur.*

INſtrumentum appellationis in Camera lingua latina ſcriptum, an in Camera acceptetur? Quod ſic, quia non reperitur prohibitum. Ita tale inſtrumentum latinum appellationis pro ſufficiente acceptatum in cauſſa R. cōtra B 2. Ian. Anno 93. D

Obseru. XXXIII.

1 *Inſtrumentum publicum plenam facit fidem etiam mortuo notario & teſtibus.*
2 *Originale quid & an plenam fidem faciat.*
3 *Præſumtio plenam fidem non facit.*
4 *Inſtrumentum publicum quod dicatur, & quod modis ei fides adhibeatur.*
5 *Scriptura publica quæ dicatur.*

INſtrumentum aliud eſt Publicum & aliud Priuatū id eſt, confectū a Notario duorum teſtium præſentia. Id plenā † fidem facit mortuo Notario & teſtibus, *c. 2. de fid. inſtrum.* 1

Originale † dicitur prima ſcriptura, matrix ſeu protocollum & tale etiam plenam facit fidem. 2

Tranſumtio † regulariter plenam fidem non facit *Authen. ſi quis in documento. C. de edendo.* 3

Dicitur † autem publicum inſtrumētum, cui vel de iure vel conſuetudine plena fides adhibetur. Idq; multis modis contingere ſolet. 4

1. Si ſcriptura ſigillata ſit ſigillo princi-

A principalis, vel alias publico ſigillo, *c. 2.*
de fide inſtrum. II. Quando publicatum eſt
auctoritate Iudicis publicati teſtibus
citatis, ſc. iis, quorū intereſt. III. Publica
3 ſcriptura † etiam ea dicitur, quæ ſcribentis
& teſtium ſubſcriptionē habet, *Auth.*
ſi quis caute. C. ſi quis pot. in pig. hab. Dicitur
etiam ſcriptura publica, q̄ exhibetur ex
archiuio publico, id eſt, ex publica & cōmuni
Cancellaria, *vt not. in l. fraudē. §. quoties.
de iur. fiſci,* De inſtrumēto priuato vel
etiam de ſcriptura priuata; vide paſſim
apud Dd.

OBSERV. XXXIII.

1 *Pro Intereſſe, a tempore moræ de centum florenis, quinq; in Camera adiudicantur.*
2 *Idem in mero mutuo a tempore moræ.*
3 *Aliquando tamen in mero mutuo debitoris rei in verum tantum Intereſſe liquidandum condemnati fuerunt.*
4 *Aliquando ſors principalis adiudicata non fuit, ſed tamen penſio.*
5 *Aliquando penſio & ſors fuit adiudicata, & quando id fiat.*
6 *Intereſſe quinque florenorū paſſim in Germania dari ſolet.*
7 *Clauſula inſerta obligationib. de ſtādo nudæ aſſertioni ipſius partis an ſit de iure valida.*
B 8 *Intereſſe debetur a tempore moræ etiam in mero mutuo.*
9 *Mercatores poſſunt ſtipulari intereſſe lucri ceſſantis in mero mutuo.*

1 RAtione † intereſſe. ſein von hundert
Gülden 5. adiudicirt worden / a tempore
moræ, vt in cauſſa N contra L. Itē
D. contra D. M. contra S. D. cōtra A.
Itē J. contra E. Idq; iuxta conſtitutionē
2 Carolinam, *vid. Gail. 2. obſ. 5. n. 10. & obſ. 7.*
Sic etiam † in Camera meri mutui a
tempore moræ aliquando 5. pro 100. ratione
intereſſe taxati ſunt, vt in cauſſa
R contra N. J. B. contra P. A von S.
S. S. cōtra H. 23. Auguſt, 88 F. cōtra B.
19. Octob 87. vbi tamen ſtipulati 6. pro
100. B. zu S. contra S. Grauen zu E.
denegatæ iuſtitiæ Itē in cauſſa E. P. vnd
Conſorten cōtra M vnd R, Anno 59. Itē
3 H. contra H. Z. 52. 9. Febr. & alia,
Aliquando † tamen in mero mutuo
debitoris rei in verum tantum intereſſe
liquidandum fuerunt condemnati, &
in ſummam ſeu ſortem principalem ab- C
ſoluti, von den Verſchriebenen Zinſen. Ita
factum in cauſſa V. cōtra S. in ſent. Seileri
18. Iunij, 61. Item in cauſſa L. cōtra L.
Aliquando † (non quidem in mero 4
mutuo, ſed annuis reditibus, in Gülde
Verſchreibungē) ſors principalis adiudicata
nō fuit, ſed tamē pēſio, vt in cauſſa
S. contra K. & in cauſſa L. contra R.
tametſi 6 fl pro 100. fuiſſent ſtipulati,
tamen contractus non iudicatus vſurarius,
ſed iniunctum, vt debitor in poſterum
ſoluat. 5. pro 100.
Aliquādo † & ſors & pēſio fuit adiudicata,
q̀ plerūq; fit, quādo debitor incipit 5
vergere ad inopiā. Ita factū in cauſſa
B cōtr. F Anno 92. ſic etiam in cauſſa
B. contra M vnd S. Anno 84. Infinita
præiudicia, vide alibi.
Sic etiā, quādo illud pactū, d' Auffkündung:
/eſt in locū pœnæ adiectū, vide *in
obſ. ſeqq.* In † Germania 5 p 100. in cōuē- 6
tionibus dari, idq; approbatū eſſe teſtatur,
Guid. Papa. conſ. 180. Clauſula inſerta
obligationibus † de ſtādo nudæ aſſertio- 7
ni (quoad dāna, expēſas, intereſſe) ipſius
partis, an ſit de iure valida, *vid. obſ. 34.* In- 8
tereſſe deberi a tempore moræ, etiā in
mero mutuo, vid. paſſim apud Dd. Et D
mercatores poſſunt † ſtipulari intereſſe 9
lucri ceſſantis in mero mutuo, & deſup
pceſſus in Cam. decernūtur, vt in cauſſa
Schmidts Wittib/ cōtra Churf. zu Cölln.

OBSERV. XXXIV.

1 *Interueniens ſi moriatur quando legitimatio partium requiratur.*

INteruenicns ſi moriatur nō iniūgitur,
das ſich d' heres Legitimire / nec etiā expectatur,
donec id fiat, ſi alias refetens
paratus ſit, ſed pnuntiatur in cauſſa (etſi
interlocutorie id tum fiat, vbi præciſe
partium legitimatione opus eſt) & ſibi
imputet, quod ſe non legitimauit, nam
ex officio id non attendit: nec interuenientem
curat, & ineptus eſſet, ſi quem
ſui priuati commodi admoneret, Ita
pronuntiatum in cauſſa S. contra H.
in puncto, der Ablöſung deß Villerwerts/
licet Rex Daniæ ab initio interuenerit,
& poſt mortem eius filius ſe non legitimarit
9. Ian, 93.

Digitized by Google

A

Obſerv. XXXV.

1 *Mulier mariti defuncti bona cum iuramento patefacere tenetur.*

2 *Concubina ſi fuerit, poteſt eo caſu torqueri.*

3 *Quin ſi celat veritatem, incidit in crimen falſi.*

1 MVlier † mariti defuncti bona tenetur cum iuramento patefacere, *gloſſ. in verb. Iuncta in l. 2. quando & quib.*
2 *quarta pars debeat, libr. 10.* Et † ſi fuerit Concubina poteſt torqueri, *Bald. in l. 1. C. de natur. lib. Iacob. de S. Georg. in lib. feudor. verbi. dictique vaſalli promiſ. recognoſc. col. 6.*
3 Et quando celant veritatem incidit † in crimen falſi, vide Bartol. *in leg. Paulus. ad l. Cornel. de falſ. Felyn. in c. cum olim. de offic. deleg.*

Obſerv. XXXVI.

1 *Iudex laicus quando in ſpiritualibus cognoſcat.*

2 *Camera an de vſuris cognoſcat, & eius iuris dictio fundata ſit.*

3 *Appellari poteſt ab excommunicationis ſententia in cauſſa ſeculari incidenter lata.*

B

4 *Iudex eccleſiaſticus denegantibus ruſticis dare cenſus, habet iuriſdictionem in eoſdem, ſi ſint confeſſionis Auguſtana,*

5 *Sententia priuationis exſecutio quando cõtra clericum fieri poſſit.*

1 IVdex † laicus cognoſcit etiam in ſpiritualibus, quando verſamur in remedio recuperandæ, & ſic in ſimplici facti quæſtione, licet ſuper re ſpirituali Iudex laicus non eſt Iudex competens, *Menoch. remed. 15. nu 210.* Vnde cauſſa in Camera retenta 𝔚. contra 𝔓. 75. in Iunio.

2 Sic Cameræ † iuriſdictio fundata quoad vſuras per Conſtitutiones Imperii de Anno 1548. ſub tit. von Wůcherlichen Contracten / & ante de Anno 30. & 1500.

3 Sic etiã † poteſt appellari, ab excõmunicationis ſententia incidẽter in cauſſa ſeculari lata vel inique, *vid. in obſeru. 39.*

4 An Iudex † Eccleſiaſticus denegantibus ruſticis dare cenſus, habeat iuriſdictionem in eoſdem, ſi ſint Auguſtanæ confeſſionis, *vide in obſer. 40.* C

5 Item † quando ſententiæ priuationis exſecutio contra clericum fieri poſſit, *vid. in obſeru. 41.*

Obſerv. XXXVII.

1 *Iudicum corruptela & munera quando probentur, remiſſiue.*

DE Iudicum corruptelis & muneribus, & quando illa probentur, Item cui teſtes ſingulares admittantur, Item quando etiam per nuntium teſtem probentur, atque etiam ex coniecturis, vide Iacob. Philip. Portium, *conſil. 94. num. 5. 7. 8.* 1

Obſerv. XXXVIII.

1 *Inhibitio an poſſit decerni in cauſſa profana & ſeculari ſi appellatur ad ſummum põtificem. Affirm.*

2 *Appellans a ſententia Cameræ, etiam in cauſſa pia & tutelari ad ſummum Pontificem, mulctatur 100. marcis auri tanquam contemtor iuriſdictionis.*

3 *Officiales etiam in ſecularibus cognoſcunt.*

4 *Ab Officiali ad Cameram, non ad ſummum pontificem appellatur.* D

5 *A Camera ad pontificem etiam in profanis cauſſis appellatur.*

6 *Iuriſdictiones contrariæ impedientes iuriſdictionem Cameræ ſunt nullæ.*

7 *Clericus venditor, cui per emtorem laicum denuntiatur lis mota ſuper re vendita, tenetur emtorem coram iudice laico defendere.*

IN cauſſa † profana & ſeculari, ſi appelletur ad ſummum pontificem, tantum inhibitio poteſt decerni, & inhiberi partibus ſub graui pœna. Et Anno 1512. 7. Februarii, appellauit † quidam a ſententia Cameræ, in cauſſa tamen pia & tutelari ad ſummum Pontificem, nihilominus tamen tanquam contemtor Iuriſdictionis Imperialis mulctatus fuit 100. Marck auri puri cum expenſis, & eod anno 20. Octobris. ad inſtantiam appellantium dari apoſtoli refutatorii ſub comminatione pœnæ. Vide Seilerum. 1 2

Sic

A Sic etiam ſæpe fit, quod † etiam in ſe-
cularibus Officiales cognoſcant, vt of-
ficialis Treuirenſis, Monaſterienſis, &
4 Colonienſis † ab iis tamen appellatur,
non ad Pontificem, ſed ad Cameram
Imperij. Sic In cauſſa H. contra D. ap-
pellatum ab officiali Treuirenſi, ſeu po-
tius Confluentia ad Cameram, & exce-
ptionibus Archiepiſcopi non obſtanti-
bus in puncto deuolutionis pronuntia-
tum, cauſſam ad Cameram deuolutam,
non obſtante etiam, quod ſumma non
attingeret, priuilegium Treuirenſe,
quia priuilegium loquitur, von Weltli-
chen wolbeſtellten Hoffgerichten / quale
officialis iudicium non eſt. Ita pronun-
tiatum Anno 92. Sic etiam 29. Octo-
bris, 90. ſupplicatum eſt a nobili. W.
contra Herman von H. contra officia-
lē Colonienſem ꝓ promotorialibus ra-
tione einer Hæreditet Sachen / ſo lang
anhengig geweſen / auff welche promoto-
riales iſt ein Beſcheidt ergangen / aber das
B uon ad Epiſcopum Colonienſem ap-
pellirt, qui delegauit ad cauſſam ſpecia-
liter der Oberſiegler / id eſt, ſigilliferum &
Officialem Colonienſem. Illi ſe com-
petentes pronuntiarunt, dauon hat
Reus ad legatum Pontificis, vel ad pon-
tificem appellirt: ab eo rurſus ſpeciales
deputati, qui citarunt actorem impe-
rio ſubiectum. Is vero hic petiit
mandatum ſine clauſula aduocatori-
um, cum annexa citatione, quia cum
parti appellatæ cum appellante bene-
ficium appellationis commune ſit,
cuiuſuis intereſt. Deliberarunt Do-
mini, quid in hoc ſit faciendum? D. Pe-
riander putat, non poſſe ſine clauſula
mandari, quia hic talis ſit conſuetudo,
5 quod † etiam in profanis cauſſis ad
pontificem appelletur, & aſſeſſores ſe-
cundum conſuetudines pronuntiare
habent neceſſe (pulcra conſuetudo,
quæ vergit in præiudicium Impe-
rii? Dominus Alexander putat, bene
decerni poſſe propter ordinationem
Cameræ, darauff wir gelobt vnnd ge-
ſchworen / quia appellatio in ſecularibus
a Colonienſi Archiepiſcopo immedia-
6 te ad Cameram pertinet. Et † contrarias
iuriſdictiones impedientes iuriſdictio- C
nem Cameræ eſſe nullas, tradit Myn-
ſing. *cent. 1. obſeruat. 14.* Dominus N.
Monaldus dicebat, ſe meminiſſe, das in
einer Prophan Sachen ad Pontificem
ſey appellirt, aber alhier inhibirt wordt /
vnd ob es wol ꝑ plures deputationes gan-
gen / iſt es doch erhalten worden, q̃a cauſſa
non ſit deuoluta, ideo dictum mandatū
auocatoriū fuit decretū 29. Octobr. 90.
Item clericus venditor, cui † per er- 7
torem laicum denuntiatur lis mota ſu-
per re vendita coram iudice laico tene-
tur emtorem defendere, *per ea, quæ tra-
dit Panormit. in c. fin. de emt. & vendit. &
Bald. leg. 1. Codic. vbi in rem actio*, quæ o-
pinio approbata in Camera L. M.
Prieſter contra M. S. 8. Ianuarij 37.

OBSERV. XXXIX.

1 *Bannitus appellare non poteſt.*
2 *Bannitus omnia iura ciuilia amittit, & ciuiliter pro mortuo habetur.*
3 *Bannitus æquiparatur excommunicato.*
4 *Excõmunicatus in iudicio conuentus, excipere ac ſe defendere poteſt, atque etiam a ſententia appellare.*
5 *Appellans a Camera ad ſummū Pontificē etiam in cauſſa pia & tutelari, in 100. marcis auri puri mulctatur cū expenſis.* D
6 *Appellari poteſt a damno ꝑ inferiorē illato.*
7 *Item ab excommunicatione, quando ea decernitur incidenter.*
8 *A decreto exſecutorialium appellare nō licet.*

AN † Bannitus appellare poteſt? Vi- 1
detur quod nō, ſiquidem is omnia
iura † ciuilia amittit, & ciuiliter pro 2
mortuo habetur, *Gail. de p. p. c. 1. nu. 17. 20.
22. & ſeqq. li. 2.* In contrarium facit, quod
Bannitus hoc noſtro † ſeculo æquipara 3
tur excommunicato *Gail. d. c. 1, n. 25.* qui
licet agere non poſſit in iudicio, nec ali-
as † contrahere, tamen quando conue- 4
nitur in iudicio, excipere ac ſe defende-
re, ac etiam a ſententia appellare & ap-
pellationem, ꝓſeq poteſt. *c. cum inter &
ibi Dd. c. & ſignificarunt, & c. fi. vbi gl. extr. de
except. late Hen. Boich. in c. intelleximus de iu-
dicio.* Hæc accepta eſt appellatio in cauſ-
ſa E. contra H. 14. Februarii, Anno 82.
vbi pronuntiatum, das die Sach vor-
gewendter Einredt vnuerhindert an dem

A Kay: Cammergericht angenommen/vnnd D. N. gebettene Zeit ad l bellandum zugelaſſen vnd angeſetzt.

5 Appellans † ad S. Pontificem a ſententiis Gametæ, & in cauſſa pia & tutelari, tanquam contemtor Iuriſdictionis Imperialis mulctatur in 100. Marc. auri puri cum expenſis, Anno 1512. 20. Febr. & eodem Anno 20. Octob. ad appellantium inſtantiam dati Apoſtoli refutatorij.

6 A damno † tamen appellari poteſt, per inferiorem illato, tamen proceſſus decreti in cauſſa N. contra B. fiſcaln zu Altorff 4. Aug. Anno 89. Item T. contra D. vnd dz Landgericht zu W. 19. Maij, Anno 92.

7 Item † ab excommunicatione, quando ea incidēter decernitur. Ita factum in cauſſa Brunckhorſt contra Baden/ Iuen contra Officialem zu Cölln/ Aßbeck contra Sandern 24. Nouembris. 89.

8 A Decreto † exſecutorialium appellare non licet propter auctoritatem rei iudicatæ Berſe contra Tradelburgk. 14.
B Martij, Anno 82.

Obseru. XL.

1 *Iudex ſecularis requiſitus a iudice Eccleſiaſtico pro exſecutione ſententiæ eiuſdem iudicis Eccleſiaſtici, ſi nolit impertiri brachium ſeculare, ad Cameram peruenitur, & proceſſus decernuntur.*

2 *Iuriſdictio iudicis incompetentis nulla eſt & iure ſpernitur.*

3 *Proceſſus contra non comparentes eſt nullus ſi iudex non ſit competens.*

4 *Nullum quod eſt, exſecutionem non meretur.*

5 *Iura Eccleſiaſtica imperiali iudicio diſſolui nequeunt.*

6 *Officialis Reum laicum iure citare poteſt, ſi agatur de rebus Eccleſiæ.*

7 *Laici vt plurimum ſunt negligentes in exhibendo clericis iuſtitiam.*

8 *Ex detentatione vel detentione Rei Eccleſiaſticæ mala præſumitur detentio.*

9 *Officialis contra colonos cenſuarios & ruſticos non comparentes, ſed contumaces, procedere, eorumque contumaciam punire* C *poteſt.*

10 *Contumacia qualibet digna eſt excommunicatione.*

11 *Iudex Eccleſiaſticus an & quando habeat iuriſdictionem contra ruſticos Auguſtanæ confeſſionis.*

QVando iudex ſecularis requiſitus a Iudice Eccleſiaſtico pro exſecutione ſententiæ eiuſdem iudicis eccleſiaſtici, non vult impartiri Brachium ſeculare, recte † tali caſu ad Cametam p- 1
uenitur, & ad talem iudicis Eccleſiaſtici requiſitionem decetnuntur proceſſus, *per auth. vt differentes iudices in prin. Auth. ſtatuimus. C. de Epiſcop. & Cler. Bartol. in l. de pupillo. §. meminiſſe. numer. 5. Alexand. ibidem. num. 12. de noui oper. nuntiat. Ord. part. 2. tit. 26.* Nec obſtat, ſi iudex ſecularis Auguſtanæ Confeſſionis opponat officialis Iuriſdictionem, vt notorie † in- 2
competentis Iudicis iure ſperni poſſe, *per Innocent. & Com. DD. in c. 2. de dilat.* Et ſic proceſſum contra non comparen- 3
tes eſſe nullum, *gloſſ. in c. ſi Epiſcopus. verb. conuocari 3. quæſt. 2. c. veniens. c. ſi duobus. &* D
c. ſi auide. de appellat. in 6. communiter DD. in c. 2. de dilat. Sic exſecutioni mandari non debere, quia † quod nullum eſt, exſecu- 4
tionem non meretur, *l. 4. §. condemnatum. & ibi Bart. Alexand. & DD. de re iud. l. cum nulla d. tit. Bart l. 1. C. de exſecut. rei iudicatæ. Marant. part. 6. tit. de exſecut. ſent. numer. 3. fol. 671.* Reſpondetur enim, quod licet in confeſſo ſit, locum aliquem cum omni iuriſdictione ad iudicem ſecularem pertinere, tum id intelligendum eſt, de ea iuriſdictione, cuius capax ipſe laicus eſſe poteſt, non a. de ſpirituali: quæ ad Eccleſiam tantum pertinet: Imperiali enim iudicio † iura Eccle- 5
ſiaſtica diſſolui nequeunt, *c. 1. c. certum. c. imperium. c. quoniam. 10. diſtinct. text. rotundus, in cap. 2. ext. de Iudiciis.* Cum autem cauſſa talis ſit, ratione cuius laicus ad iudicem Eccleſiaſticum vocari poteſt: quia agitur de rebus Eccleſiæ, quæ non negantur Eccleſiæ eſſe, certe † officialis 6
reum iure citare poteſt, *per c. ſi Clericus laicum, de foro compet. & ibi Innocent.* Qualiter

A liter cunque agitur ex re vel pro re Ec-
cleſiæ, vel ipſius Clerici actione reali vel
perſonali. Et hæc propter qualitatem
rei, quia res, cuius occaſione agitur, eſt
Eccleſiaſtica: ſecus ſi agatur actione
perſonali, pure & non de re Eccleſiaſti-
ca, quia tunc ſecularis cognoſcit. Et ita
intelligendus eſt Innocent. *in c. cum ſit,
teſte Abb. d. c. ſi Clericus num. 13. de foro com-
pet.* Et hoc probari inquit ex litera il-
lius text. quia non ſe fundat textus ſuper
rei vindicat. Sed videtur hoc priuilegi-
um concedi iure, qualitercunq; agatur
7 de re Eccleſiaſtica, quia laici † vt pluri-
mum ſunt negligentes in exhibendo
Clericis iuſtitiam, *c. cum ſit. infra eod.* vel
quia ex detentatione vel detentione
8 rei † Eccleſiaſticæ mala præſumatur de-
tentio, *idem tenet Zabarella, quem refert &
ſequitur Marian. Socin. per fundamenta
Domini ſui Abb. d. c. ſi Clericus, numer. 15. de
for. compet.*

Quando etiam in literis monitoriali-
bus officialis qualitas expreſſa eſt, quæ
B omnino fundat iuriſdictionem ſuam, vt
legitima exactio cenſuum & redituum
ad Eccleſiam ſpectantium, ſed & quia
emphyteutæ Coloni cenſuarii & ruſtici
d. Eccleſiæ vt poſſeſſores talium bono-
rum Eccleſiaſticorum moniti & citati
ſunt, dubium non eſt, quin officialis
9 contra † non comparentes & contu-
maces, procedere, eorumque contu-
maciam punire potuerit, & quidem ex-
communicationis pœna, quæ proprie
pœna eſt contumaciæ, *Franc. in c. qua
fronte. 2. notab. de appellat. c. quoniam. in fin.
extr. vt lite non conteſt. gloſ. in ca. duo ſunt. in
verb. videbatur. quib. diſtinct.* Qua di-
cit, quod licet ex minimis caſibus non
ſit quis excommunicandus, *Epiſt. 2 quæſt.
3* Tamen quælibet † contumacia digna
ſit excommunicatione, *facit c. certa. 2.
10 quæſt. 13. Hoſtienſ. in ſum. de ſentent. excom-
municat. n. 6.*

Non obſtat etiam der Religionfriedt/
cum hæc cauſſa non concernat fidem,
nec miniſterium religionis Auguſtanæ
Confeſſionis, eiuſdemque exercitii ſeu
profeſſionis Ceremonias, in quibus ca-
ſibus iuriſdictionem Eccleſiaſticam ſu-
ſpenſam eſſe non diffiteor, ſed concer- C
nat bona, caſus & iura Eccleſiaſtica, ſpe-
ctantia ad Capellaniam quandam: quo
caſu dubium non eſt, officialem vt or-
dinarium Eccleſiaſticum ſuam iuriſdi-
ctionem exercere poſſe, *per ſuprad. iura.*
quæ iuriſdictio in tali † caſu per Religis- 11
onßfriedcn Eccleſiaſticis, contra quo-
cunque etiam Auguſtanæ Confeſſio-
nis homines expreſſe reſeruata, ne dum
ſuſpenſa eſt, *iuxta receſſum Imp* Anno 55. §.
darnit auch *ibi* aber in anderen ſachen vnd
Fällen/ cum limitatio & diſpoſitio illi-
us. §. tantum vel maxime illos concer-
nat, vt limitatio & exceptio ſit de regu-
la. Ventilata fuit hæc quæſtio in cauſſa
W. contra Z. Cum vero diſparia, imo
omnino contraria eſſent vota, tandem
tota hæc controuerſia ſopita eſt menſe,
Iulio 75.

Sic Brachium ſeculare inuocatur, &
deſuper mandata exſecutorialia decre-
ta cum clauſula, in cauſſa W. contra S.
5. Febr. 91.

Item T. contra R. 15. Auguſti 91. &
Mandatum ſine clauſula exſecutoriale D
decretum in cauſſa L. B. contra A. B.
Apoteckern zu Franckfurt/ 19. April. 92.

Obſerv. XLI.

1. *Sententia priuationis lata a laico contra clericum, an & quando exſecutioni mādanda ſit. Exſecutio poteſt fieri in bonis patrimonialibus clerici per iudicem ſecularem: in aliis non: quamuis alii aliter ſentiant ſub num. 2.*
2. *Clericus cenſetur laicus in bonis matrimonialibus: ſecus in aliis.*
3. *Iudex ſecularis poteſt taxare expenſas contra clericum, remiſſiue.*
4. *Iudex Cameræ poteſt taxare ſalaria & expenſas contra clericum.*
5. *Exſecutio quando fit contra Clericum, an fieri poſſit in prouentibus & bonis Eccleſiæ.*
6. *Iudex ſecularis poteſt exſequi ſententiam contra clericum realiter in bonis patrimonialibus: in ceteris verbaliter ſaltem.*
7. *Exſecutio in fructibus fieri non poteſt.*
9. *Clericus vſufructuarius, fructus quos percipit, facit ſuos.*

Digitized by Google

A 1 *Sententia abſolutoria exſecutione opus nõ habet.*

1 Abſolutoria † ſententia non habet opus exſecutione, quia ipſa ſecum trahit exſecutionem, & abſoluto paratur exceptio. *Bartol. in l. miles. §. qui iudicati. de reiudic.* Et ideo in cauſſa Regenſpurg contra Paſſaw/denegatæ ſunt exſecutoriales. Et ita tradit Gail. 1. *obſer.* 113. *num.* 18.

Obſerv. XLIII

1 *Exſecutio ſi reproducatur, & petatur declaratio pœna, & arctiores proceſſus, an decernantur.*

1 Exſecutoriales ſi reproducantur, & petatur declaratio pœnæ, arctioresque proceſſus, ſtatim fit declaratio, & arctiores decernuntur cum annexa citatione: ſecus eſt in compulſorialibus. Ita factum Anno 89. in cauſſa LL. contra OO.

B

Obſerv. XLIV.

1 *Exſecutoriales in dominum, non in procuratorem concipi debent.*

2 *Niſi habuerit mandatum ad exſequendum, vel ad negotia.*

1 Exſecutoriales † debent concipi in Dominum non in procuratorem, *vt per Bart. in leg. 1. C. de ſent. & interlocut. iud. Bart. in l. hoc iure. de ſolut.*

2 Nam † procuratoris officium finitum eſt per ſententiam, niſi habuerit mandatum ad exſequendum vel ad negotia & exigendum. Vide *Bart. in l. ſi procurator. de procurat.*

Obſerv. XLV.

1 *Debitore ſe obligante ſub pœna Banni, ſi non ſoluat, an ſtatim exſecutoriales decernantur.*

1 An † debitore obligante ſe ſub pœna Banni, ſi non ſoluat, an ſtatim, poſſint exſecutoriales decerni ſub pœna Banni? Et Reſp. Quod ſic, propter conſenſum partium cum annexa citatione ad docendum aut ad videndum, aut ad deducendum cauſſam, *Ord. part. 3. tit. 48. §. 1.* Et ſic ita decretum in cauſſa Herbert contra Zollern tanquam fideiuſſorem & conſtitutorem pro electore Brandenburgico 24 Ianuarij Anno 90. C

Obſerv. XLVI.

1 *Mandata exſecutorialia & exſecutoriales quid differant.*

2 *Mandatum exſecutoriale non facile decernitur contra magiſtratum.*

Nota mandata † exſecutorialia gehen auß/ cum clauſula, ſed exſecutoriales ſine clauſula: aliquando tamen & mandata exſecutorialia ſine clauſula decernuntur. Ita factum in cauſſa H. Aſſeſſoris contra B. a S. Menſe Martio, Anno 90. Et H. B. contra P. & conſortes 3. Aprilis 92. 1

In cauſſa Seidlin contra W. Mandatum exſecutoriale decretum, denegatum mandatum de non offendendo (quia † contra Magiſtratum non facile decernitur) ſed eius loco decretum mandatum de non impediendo proſequi exſecutionem ſine clauſula an ſtatt de non offendendo, von Ampts wegen erkändt. 2 D

Obſerv. XLVII.

1 *Mandatum exſecutoriale regulariter cum clauſula decernitur.*

2 *Fallit quando contra partem & non contra iudicem decernitur,*

3 *Procurator quando condemnatur vt principalis, exſecutio fit contra partem.*

4 *Mandata exſecutorialia an ſuper tranſactione, vt ſuper re iudicata, decerni poſſint.*

5 *Exſecutoriales contra eum etiam decernuntur, cum quo conuentum eſt.*

7 *Quin & in mero mutuo, ſuper quo non ſit confectum inſtrumentum publicum.*

7 *Mercator ſi vſuras lucri ceſſantis ſtipulatus eſt, an habeat paratam exſecutionem.*

8 *Proceſſus an decernendi ſuper nudis narratis.*

9 *Mandatum exſecutoriale an ex capite continentia decernatur.*

A SEntentia priuationis contra Cleri-
1 cum lata a laico, quando † exſecutio-
ni mandanda? Litigabant quondam in
iudicio Cameræ preſbyter Curtenbach
tanquam appellans contra quendam
N. appellatum. Et propter deſertio-
nem appellationis fuit in expenſas con-
demnatus. Interea eiuſdem Curten-
bachs procurator fecit taxari ſuos labo-
res, & taxam ad *16.* fl. obtinuit, & ad eo-
rum petitionem monitoriales decretæ,
quibus iudicialiter reproductis, cum
Curtenbach fuiſſet contumax, non ſo-
lum in comparendo ad d. monitoriales,
ſed etiam in parendo, eo vſque contra
eum proceſſum, vt demum fuerit de-
claratus in pœnam priuationis, priua-
tuſque per ſententiam omnibus bonis,
auch Recht vnd Gerechtigkeit / Schutz vñ
Schirm / ſo er vom Reich hat. Procurator
petit immiſſionem in bona illius Cur-
tenbachs / & præſertim in fructus benefi-
ciorum ſuorum, quæritur iam, *an &*
quando fieri poßit exſecutio vel immißio peti-
ta. Et certum eſt, ſi Curtenbach haberet
B bona matrimonialia, quod poſſit in iis
exſecutio fieri per iudicem ſecularem,
2 quia Clericus cenſetur † laicus in illis
bonis *c. conſtitutus. vbi Panorm. de relig. dom.*
iuncta conſuet. Burg. in tit. de ſucceſ. §. 5. verſ.
Philippo. In aliis a. bonis non poteſt fieri
exſecutio, Darumb fundte man jhm ein
Vhrkundt geben latæ ſententiæ. Quia
autem Eccleſiaſticus non tenetur exe-
qui, niſi ſibi conſtet de iuſtitia vel iniu-
ſtitia ſententiæ hic latæ, quod eſſet du-
rum ſupremi iudicii ſententiam ipſo-
rum cognitioni ſubmittere, ideoque
poteſt decerni mandatum, daß ſie jhn
nicht ſchutzen oder ſchirmen ſollen /
quamuis S. putauerit, man möge exſe-
quiren, in aliis bonis & prouentibus de-
ducto ne egeat, & quod Camera poſſit
mandare eidem iudici Eccleſiaſtico
ſub pœna priuationis, vt exſequatur.

Alius decernere vult mandatum
contra ſeculares, den nicht zu ſchützen
noch zu ſchirmen / donec ſoluerit. Quod
3 contra † Clericum Iudex ſecularis poſ-
ſit taxare expenſas tradit Philip. Fran-
cus *in c. indultum. c. ea quæ de R. I. in 6. con-*
trarium tenet Ancharan. in c. ſi Romana. §. C
ne etiam. de reſcriptis. Et videtur quod Ca-
mera ſit fundata in iuriſdictione, &
quod † Cameræ Iudex poſſit bene taxa-
re ſalaria & expenſas contra clericum, 4
vnnd das die iura Canonica vermög der
Ordnung vnd Gelegenheit deß Gerichts
allhie nicht ſtatt haben. Item quia Iudex
ſecularis poteſt taxare expenſas & ſala-
ria procuratorum taxantur in expenſis,
ergo poteſt & ſalaria taxare, item pro-
curatores ſunt iurati & reſpectu ſalario-
rum habent ordinationem. Quando
autem exſequendum, *an in prouentibus*
& bonis Eccleſiæ poteſt fieri exſecutio? Exſe-
cutio † poteſt fieri in fructibus, *Panorm.* 5
in c. prouenit, de fideiuſ. c. reprehenſibilis, & ibi
Francus de appellat. per quem, an & quando 8
fieri debeat immißio Dd. in l. a Diuo Pio, de re
iudic. Specul. in tit. de ſecundo decreto. §. nunc
videamus. verſ. & nota & in tit. de ſecundo de-
creto. Poſt principium faciūt diſtinctio-
nem inter exſecutionem verbalem &
realem, & dicunt, quod Iudex ſecularis
poteſt immittere verbaliter, ſed non
realiter. Putat igitur D. Vincētius, quod
Camera poſſit verbaliter exſequi & im- D
mittere, & iudici Eccleſiaſtico præcipe-
re, vt ipſe faciat immiſſionem realem,
DD. in l. addictos. C. de Epiſcop. aud. Bartol. in
l. 1. de pæn. Panorm. in c. 1. de oblig. ad ratiocin.
In patrimonialibus putat, quod ſecu-
laris † poſſit exſeq. ſententiam cōtra Cle- 6
ricum realiter. Singitur ſpecificans bo-
na vult immittere & dare exſecutores.
Et quāuis Paulus de Caſtro velit, quod
in fructibus non poſſit fieri † exſecutio, 7
tamē Odofredus dicit, quod fructus nō
ſunt bona Eccleſiaſtica, quia Iudex po-
teſt iudicare ſuper illis, *cap. 1. de offic. ord.*
vere loquitur in iſto caſu, ipſe vellet
mandare ſuperioribus, quod ipſi im-
mitterent in fructus reſiduos, vel, daß ſie
jhme die auffhielten vnnd nicht folgen laſ-
ſen / & ſic coegerunt eum ad ſoluēdum.
Clericus † facit fructus ſuos, quia eſt 9
vſufructuarius, *Bartol. in l. ex quacunque in*
fin. vbi gloſ. ſi quis in ius vocat. non ierit Gard.
Papa. deciſ. 72.

OBSERV. XLII.

1 Senten-

A 1 *Sententia abſolutoria exſecutione opus nō habet.*

1 Abſolutoria † ſententia non habet opus exſecutione, quia ipſa ſecum trahit exſecutionem, & abſoluto paratur exceptio. *Bartol. in l. miles. §. qui iudicati. de reiudic.* Et ideo in cauſſa Regenſpurg contra Paſſaw/denegatæ ſunt exſecutoriales. Et ita tradit Gail. 1. *obſer. 113. num. 18.*

OBSERV. XLIII

1 *Exſecutio ſi reproducatur, & petatur declaratio pœnæ, & arctiores proceſſus, an decernantur.*

1 Exſecutoriales ſi reproducantur, & petatur declaratio pœnæ, arctioreſque proceſſus, ſtatim fit declaratio, & arctiores decernuntur cum annexa citatione: ſecus eſt in compulſorialibus. Ita factum Anno 89. in cauſſa LL. contra OO.

B

OBSERV. XLIV.

1 *Exſecutoriales in dominum, non in procuratorem concipi debent.*

2 *Niſi habuerit mandatum ad exſequendum, vel ad negotia.*

1 Exſecutoriales † debent concipi in Dominum non in procuratorem, *vt per Bart. in leg. 1. C. de ſentent. & interlocut. iud. Bart. in l. hoc iure. de ſolut.*

2 Nam † procuratoris officium finitum eſt per ſententiam, niſi habuerit mandatum ad exſequendum vel ad negotia & exigendum. Vide *Bart. in l. ſi procurator. de procurat.*

OBSERV. XLV.

1 *Debitore ſe obligante ſub pœna Banni, ſi non ſoluat, an ſtatim exſecutoriales decernantur.*

1 AN † debitore obligante ſe ſub pœna Banni, ſi non ſoluat, an ſtatim poſſint exſecutoriales decerni ſub pœna Banni? Et Reſp. Quod ſic, propter conſenſum partium cum annexa citatione ad docendum aut ad videndum, aut ad deducendum cauſſam, *Ord. part. 3. tit. 48. §. 1.* Et ſic ita decretum in cauſſa Herbert contra Zollern tanquam fideiuſſorem & conſtitutorem pro electore Brandenburgico 24 Ianuarij Anno 90. C

OBSERV. XLVI.

1 *Mandata exſecutorialia & exſecutoriales quid differant.*

2 *Mandatum exſecutoriale non facile decernitur contra magiſtratum.*

Nota mandata † exſecutorialia gehen auff cum clauſula, ſed exſecutoriales ſine clauſula: aliquando tamen & mandata exſecutorialia ſine clauſula decernuntur. Ita factum in cauſſa H. Aſſeſſoris contra B. a S. Menſe Martio, Anno 90. Et H. B. contra P. & conſortes 3. Aprilis 92. 1

In cauſſa Seidlin contra W. Mandatum exſecutoriale decretum, denegatum mandatum de non offendendo (quia † contra Magiſtratum non facile decernitur) ſed eius loco decretum mandatum de non impediendo proſequi exſecutionem ſine clauſula an ſtatt de non offendendo, von Ampts wegen erkandt. 2 D

OBSERV. XLVII.

1 *Mandatum exſecutoriale regulariter cum clauſula decernitur.*

2 *Fallit quando contra partem & non contra iudicem decernitur,*

3 *Procurator quando condemnatur vt principalis, exſecutio fit contra partem.*

4 *Mandata exſecutorialia an ſuper tranſactione, vt ſuper re iudicata, decerni poſſint.*

5 *Exſecutoriales contra eum etiam decernuntur, cum quo conuentum eſt.*

7 *Quin & in mero mutuo, ſuper quo non ſit confectum inſtrumentum publicum.*

7 *Mercator ſi vſuras lucri ceſſantis ſtipulatus eſt, an habeat paratam exſecutionem.*

8 *Proceſſus an decernendi ſuper nudis narratis.*

9 *Mandatum exſecutoriale an ex capite continentia decernatur.*

F

A 10 *Creditor, ſi inſertum ſit inſtrumento pactum. leg 3. Codic. de pignoribus, ſi petat mandatum ſine clauſula, an id ei decerni poßit.*

11 *Clauſula* Mit oder ohn Recht die Verpfändte Gütter anzugreiffen / *inſtrumento inſerta an fundet iuriſdictionem Cameræ, vt ſine clauſula mandatum decerni poßit.*

12 Mit Recht *intelligitur de via ordinaria.*

13 *Exſecutoriales vtrum contra Senatum an iudicium decernenda ſint in iis caſibus, quibus iudicium & Senatus ſimul ſunt priuilegiata, an rectà ab iis ad Cameram appelletur?*

14 *Exſecutoriales an decernenda ſint contra pauperem, qui reticuit paupertatem.*

1 MAndatum † exſecutoriale regulariter cum clauſula decernitur,
2 Fallit † quando contra partem, & non contra iudicem decernitur, quia tunc ſine clauſula decernitur. Ita factum in cauſſa M. contra M. 2. Septembris 92. Et in cauſſa W. contra Johan vnnd Jorg O. B. 5. Maij 87. Ita in cauſſa A. L. contra I. de P. 13. Nouemb. 92. H. B. &
B conſortes 3. Aprilis 92.

Quando procurator † condemnatur
3 vt principalis, vt fieri ſolet, in actionibus iniuriarum ad euitandam infamiam, tamen adhuc exſecutio fit contra partem. Item quatuor menſes dati D. Vincentio ad auiſandam partem in cauſſa R. contra die Landtſchafft N. 5. Nouembris 92.

Quid ſi tranſactio interuenit, an ſicut ſuper re iudicata, ſic † etiam ſuper tranſactione mandata exſecutorialia
4 decerni poſſint? Iterum exceptio tranſactionis in Camera, ſicut & iuramenti, ſemper habita eſt pro tali, quæ altiorem indaginem requirit, & ideo exſecutionem paratam non habet. Vide Votum in cauſſa B. contra B. S. Egidij Gefäll betreffendt. Et cum in cauſſa Leyen contra die Herren von Eltz ſuper tranſactione præcedendi mandatum exſecutoriale peteretur, & fundaretur iuriſdictio ex C capite, continentiæ. Domini Mandatum exſecutoriale denegarunt, ſed mandatum cum clauſula in communi forma erkendt / das vberig begeren abgeſchlagen / in conſ. 26. Iunij, Anno Chriſti Saluatoris 92.

Si tamen in tranſactione contineretur, ſuper ea proceſſus decernendos, ac ſi ſic iudicatum eſſet, decernerentur.
5 Exſecutoriales † etiam contra eum decernuntur, cum quo conuentum eſt, das man jhm per modum exſecutionis in Camera conueniren köndte / vnnd möge in caſu non ſolutionis, vt in cauſſa E. contra. C. P. Item in cauſſa Mundelßheim contra P. J. zu Z. Anno 88. Et Sciblin contra G P. zu E. Kinder turores, licet ibi clauſula reluitionis vnnd der Auffkündung penes emtorem Lr. S. iniecta fuerit, quia tamen inſerta renuntiatio dictæ clauſulæ ſupplicationi, ſeind auff beſchehene Erklärung L. S. S. gebettene arctiores erkandt 18. Maij 92.

Supra † dicta amplia, etiamſi eſſet me- 6
D rum mutuum, nec deſuper confictum publicum inſtrumentum, ſed tamen partis debitoris ſigillo & ſubſcriptione firmatum, Ita proceſſus decreti in cauſſa A. contra H. 24. Ianuarij 92. Item eodem die vna cum S. ſupplicauit Ir. P. C. contra D. C. von E. & petiit vigore obligationis exſecutoriales propter moram non factæ ſolutionis. Nam in obligatione hæc clauſula erat, *ſi non ſolueret quod ſtatim contra ipſum a præcepto ac ſi res iudicata eſſet, procedi poſſet.* Quia tamen illi 1000. fl. dati ſunt & 63. Creutzer / pro floreno numerati, putauerunt Domini non decerni poſſe exſecutoriales. Ideo decretum Abgeſchlagen / in conſil. 18. Maij. 92 poſtea tamen 23. Maij eodem Anno &c. fuerunt L. C. proceſſus decreti, quia narrauit, das es Straßburger wehrung da ſey / auch jhme G auff Straßburger wehrung gelichen worden. Ideo decretum auff beſchehene Erklerung erkandt / in conſ. Anno 92. 23. Maij.

Sie

A Sic exſecutoriales pariter decretæ in cauſſa X. contra W. 7. Iunii, Anno 92. Item in cauſſa L. contra B Anno 91. Et in cauſſa W. contra E. 25. Auguſt. 91. Quia renunciauit foro primæ inſtantiæ in ſpecie. Item ante multos annos in cauſſa Herbrodt contra Churfürſt Joachim zu Brandenburgk / ex eadem cauſſa Mandatum exſecutiuum decretum. Vide annot. ad ordin. Cam. *part. 2. tit. 4. §. et ſi tamen.*

Nota tamen, quod in dictis Mandatis exſecutorialibus debet eſſe renunciatio fori, non generalis, ſed ſpecialis. Ex hoc capite denegati proceſſus X contra S. 13. Febr. Anno 88.

Si tamen guarentigia adeſſet, non opus eſſet aliqua renuntiatione generali vel ſpeciali, quia Außträg non habent exſecutionem per ſe, & qui ſe obligat ad paratam exſecutionem, eo ipſo re-
B nuntiat contradictorio iudicio.

Sed quid ſi † Mercator vſuras lucri
7 ceſſantis ſtipulatus eſt, an eo caſu etiam habeat paratam exſecutionem? Reſp. Quod ſic.

Aliquando Epiſcopo Argentinenſi, contra Epiſcopum Colonienſem den Grauen von Eyſenburgk / cui Argentinenſis 4000 fl. an Goldt Rheiniſch auff ein Zinß Verkauffung / ſo aber dem Keuffer / ſo wol alß dem Verkeuffer / die auffkündung frey geſtalt / geliehen / ſupplicanti propter prorog. tam iuriſdictionem Cameræ, ſo in der Verſchreibung geſchehen / die begerte exſecutoriales abgeſchlagen / vnnd nur allein auff die Zinß vnd intereſſe erkant worden / welche a tempore moræ committiret, ſeithero der Auffkündung. Et illa ſtipulatio der Zinß vnnd intereſſe habita fuit pro vſuraria. Fallit tamen hoc in mercatore, *vt §. præced.*

Nona Maij ſupplicauit D L contra C. daß jhme L Einhalt eines auffgerichten ſiündelichen Vertrags / etliche hundert fl. Jährliches zuerlegen verſchrieben / mit dem außgetruckten Geding / daß auff nicht halten man exſecutoriales in Camera vngeachtet / debitor mediatus außbringen möge / Quærebatur, dieweil der Vertrag nit in Originali beygelegt / an † pro-
C
8 ceſſus decernendi ſuper nudis narratis? Domini putauerunt ſtandum narratis, & maxime, quia Mandatum exſecutoriale ſine vel cum clauſula peteret, wanß aber ſimpliciter ſine clauſula gebetten worden / wolten ſie es auch erkandt haben. Referens fuit D. G. conſentiebant duo. In Sachen aber K von C. contra B in cauſſa K. contra E vbi ſupplicauit pro exſecutorialibus 15. Septemb. Anno 92. proceſſus denegati. Quia originale exhibitum non fuit. Ratio: dieweil außdrücklich inn der Vorſchreibung vermeldet, daß auff Verlogung der Kauffverſchreibung proceſſus executionis zuerkennen ſein. Item nota dieweil in der Verſchreibung verba talia inſerta, daß im fall nicht haltens in Camera ſine præuia citatione oder andere Proceß / Reus zu condemniren, & in cauſſa tanquam exſecutiua zu procediren ſey.
D

Aliquando † Mandatum exſecuto-
9 riale decretum ex capite continentiæ. Agebatur de immiſſione bonorum facienda, & quia obtinens immiſſionem dicebat, bona ſub diuerſis iudicibus ſita, vt ſub Colonienſi Epiſcopo, ſub Duce Cliuenſi, & aliis Comitibus, quorum omnium ſuperior ſit Camera, petiit Mandatum exſecutoriale a Camera videlicet ratione ſingulorum bonorum ſingulos alios iudices adire debuiſſet. Ita proceſſus decreti in cauſſa H. B. contra C. von B. 78. Septembris 92.

Si inſtrumento inſertum eſt pactum *leg. tertiæ. Codic. de pignorat. & hypothec.* propria ſcilicet auctoritate apprehendendi rem hypothecatam, an eo caſu, ſi creditor putet, ſe nimis imbecillum, & eo iure vti non vult, nec etiam ſuperior poteſt, ei dare licentiam, ſiue eum manutenere vel defendere, vt poſitionem vel potius tenutam apprehendere poſſit, vt ſi debitor ſit princeps, certe Camera eius ſuperior non poteſt eum vi armata immittere, an eo in caſu, creditor ſi petat Mandatum ſine † clauſula, id 10
ei decerni poſſit. Et quamuis quidam putarint quod ſic, & deſuper manda-

A tũ decreuerint, hac ratione moti, *quod cuilicet quod maius &c.* vt &c.

Tamen Domini crebrius putauerunt non decernendum, cum ſint ſeparata, & iudicis auctoritas ei aliter non præſit, niſi aut via ordinaria experiatur, aut inhæreat pacti. Vide Coler. *de proceſ. exſecutiuis.part.1.c.5.per tot. Menoch. remed. adipiſc.poſſeß.*

11 Si inſtrumento inſerta eſt † clauſula,
mit oder ohne Recht die Verpfändte Gü-
ter angreiffen/ zuuerkauffen/ an per hoc
Cameræ iuriſdictio fundata, vt ſine
clauſula mandari poſſit? Et quamuis
quidam poſſe putarunt, extat præiudi-
cium in cauſſa H. contra S. Verum illud
poſtea 10. Iulii, Anno 92. caſſatum fuit.
Et poſtea 9. Octobris, Anno 92. in Ca-
mera Dawer & Conſortes contra Ba-
den/ pariter denegatum ſine clauſula,
vbi inſerta eadem clauſula tantum, quia
verba ohne Recht non pertinent ad
B mandatum ſine clauſula.

12 Verbum † autem mit Recht intelligi-
tur de via ordinatia ſcilicet legitima ci-
tatione, præuia cauſſæ cognitione.
Quod ſi autem viam facti eligere vult,
ſuo periculo facere poteſt. Pone es ſeyen
in einem Ort/ wie zu Nürnberg vnnd
Heilbrun Gericht vnd Raht zugleich pri-
uilegirt, alß das man vom Gericht nicht
zum Raht/ ſondern gleich ad Ca-
meram appellire, wie von einem Raht
ſelbſten/ quæritur wann exſecutorialia
mandata a Cameta ſuper re iudicata
13 ans Gericht erkandt/ an † contra das Ge-
richt oder Raht tanquam ſuperiorem
ſollen erkendt werden? Et quamuis vide-
batur contra Senatum tanquam ſupe-
riorem decernenda eſſe, qui mandat
dem Gericht exſecutionem, tamen in
cauſſa I. contra H. 3. Nouembris, Anno
92. per interlocutoriam auff der Stadt
H. einbrachte exceptiones: (nam Sena-
tus excipit, ſe non fuiſſe Iudicem, &
quod Gericht fuerit Iudex, a quo ſtatim
ad Cameram appelletur) in ſpecie hand-
lung aufferlegt worden. Pone pauper qui-
dam impetrauit proceſſus, citationem
& inhibitionem, reticens paupertatem,
poſtmodum impetratis proceſſibus C
demum petiit ſe admitti ad iuramen-
tum paupertatis, tunc acta data referen-
ti ad videndum, an bonam cauſſam fo-
ueat. Referens vidit temere appella-
tum, denegat proceſſus. Iudex pri-
or, cui inhibitio inſinuata, non vult ex-
ſequi. Quæritur *an contra pauperem † & iudicem exſecutoriales peti poſſint?* Et Do-
mini putauerunt, quod debeat petere 14
Vrkundt denegationis proceſſus ex
cancellaria, & id inſinuari curare iu-
dici. Et ita Vrkundt decretum in cauſ-
ſa S. contra K. 13. Decembris 92.

Observ. XLVII.

1 *Conuentio de ſtando ſuper damnis & expenſis ſimplici verbo alterius partis, eſt valida.*

DE conſuetudine obligationibus in-
ſeritur clauſula, quod actori, quo D
ad perpeſſa damna & intereſſe & ex-
penſas aſſerenti, nudæ eius aſſertioni
ſtari debeat. Talis autem † conuen- 1
tio de ſtando ſuper damnis & expenſis
ſimplici verbo alterius partis eſt valida, *ita tradit Socin. Sen. conſil. 90. numer. duodecimo. vol. 4. Can. in capite ſecundo. de fide inſtrument.*

Quapropter ita iudicatum in Camera in cauſſa Ingolt Fuſchen contra Stolberg 1. Septembris, Anno 74.

Observ. XLVIII.

1 *Renuntians liti ſemper condemnatur in expenſas.*

QVi liti † renuntiauit, ſemper in ex- 1
penſas condemnari debet.

Observ. XLIX.

1 *Expenſæ & pœnæ omnes ſunt taxandæ* in Reichß Müntz.

EXpenſæ † & omnes pœnæ ſunt ta- 1
xandæ & ſoluendæ in Reichß Müntz.
Ita in puncto paritionis etiam fieri ſolet. Sic in cauſſa J. contra W. iniunctum,

Digitized by Google

A ctum, das er innerhalb 2. Monat / die inn Königſchen Thalern erlegte 3. fl. 2. ß. mit guter Reichß Müntz außzuwechſlen vnnd zuerſtatten ſchuldig / 30. Ian. 90.

Observ. L.

1 *Arreſtans in expenſas condemnandus eſt.*

IN arreſtis arreſtans in expenſas condemnandus eſt. In cauſſa N. L. contra O. Mandati der Pfandung / M. H. Leherß Gefengnuß betreffendt / iſt auff erſtatten Eydt erkandt / das gedachter Beklagter dem in Mandato angezogenen M. H. Lehern 45 fl Rheiniſch für die geklagte Verſperrung vnnd Abdringung freyer Zehrung vnnd Liefferung der Victualien, wie auch denn zu ſeiner Entledigung vnd Verrichtung deß Feldtbawes auffgewendten Koſten / jme durch ermelten Beklagten zugefügt / zubezahlen ſchuldig / den 27. Septembris 92. C

Finis primæ Pentecoſtes.

A OBSERVATIONVM C
PRACTICARVM ET SINGVLARIVM CAMERÆ IMPERIALIS

Penteceſte II.

OBSERV. I.

1 *Fatalia in cauſſis pauperum non prorogantur.*

1 IN cauſſis pauperum † non proroganturfatalia,quæ ipſo iure currunt. Ita denegata prorogatio in cauſſa N. deß Armen Manns / contra J von M. 20. Iunii, Anno 88.

OBSERV. II.

1 *Iuriſdictio Cameræ an in cauſſis feudalibus fundata ſit.*

2 *Feuda vt feuda licet per ſe non veniant in petitione hereditatis, tamen veniunt cũ vniuerſitate ratione poſſeßionis.*

B

1 IVriſdictio † Cameræ etiam in cauſſis feudalibus eſt fundata, quod ſcilicet non ex l. feudali ad inueſtituram vel priuationem, vel aliud ius & ſeruitium ſuper feudis agitur, ſed interdicto adipiſcendæ, retinendæ, vel petitione hereditatis aut ſimili actione. Et obtinet ſtylus Cameræ, vt in cauſſa Kanſtein cõtra Kanſtein / Hurdt contra Harff / idque ex iure communi. De contra Horde / Heinrich von Bilandt contra Otto von Bilandt / menſe Iunio 74. Et quidem in ſupra allegata cauſſa, Hurdt contra Harff / per maiora concluſum, cauſſam non acceptandam per Cameram, ſed ad ordinarium remittendam. Sicque caſſata citatio 22. Martij Anno 88. Sententiæ tenor, in Sachen Hurdt contra Wilhelm von Harff S. Q. iſt erkendt / daß die außgangene Verkündte vnd reproducirte Kay. Ladung zu caſſiren vnd auffzuheben ſey / alß wir dieſelbe compenſatis expenſis, &c.

Licet † feuda vt feuda, & per ſe non veniant in petitionem hereditatis, tamen veniunt cum vniuerſitate, ratione poſſeſſionis, quæ fuit penes defunctum. Cantiuncula *conſ. 23 n. 55.* 2

OBSERV. III.

1 *Agnatus proximior quando conſentiendo agnato feudum paternum alienanti filiis præiudicet.*

2 *Fœmina quando ſint feudorum capaces remißiue.*

3 *Fœmina ſemel a feudo excluſa, ſemper manet excluſa.*

AGnatus proximior, quando conſentit agnato alienanti feudum paternum antiquum in extraneum, de conſenſu domini non ſimpliciter, ſed ſe obligando & promittendo, quod cõtrauenire aut feudum reuocare non velit, tunc præiudicat filiis ſuis, adeo, vt alienatore etiam mortuo, filius reuocare feudum non poſſit, prout diſtinguit Iacob. de Beluiſ. & poſt eum Bald. *in c. 1. § hoc quoque. de ſucceſ. feud.* Et fuit ſecundum prædictorum Dd. opinionem iudicatum in Camera, Anno 38. 27. Aug. in cauſſa appellationis inter Paulum de Carnam, vt Mynſ. contra Jacob vnnd Hanſen die Weichen, *Mynſ. obſ. 50.* 1 D

Feudorum quando fœminæ capaces ſint vide Iacob Philip. *Port. conſ. 1. n. 4.* 2

Fœmina † ſemel excluſa perpetuo manet excluſa a feudo, Deciſum fuit in cauſſa H. contra C. P. 3

OBSERV. IV.

1 *Feudo domino aperto ſi tam allodialia quã feudalia arreſtet dominus, an mandatũ ſine clauſula de reſtituendis allodialibus in inueſtitura nõ cõprehenſis decernatur.*

Feudo

A 1 FEudo † apetto Domino facto pp defectũ lineæ aſcẽdentiũ vel deſcendẽtium, ſi Dominus omnia, tam allodialia, quam feudalia arreſtet, & iniungat heredibus allodialium, vt doceant allodialia, q̃ ſint, putans ſe tutũ p̃ſumtione, tum eo caſu, ſi vaſalli heredes offerant cautionẽ iudicio ſiſti, & iudicatũ ſolui, vtique audiendi ſunt, & ſaltem id, quod conſtat liquidum feudum eſſe, ex tenore inueſtituræ, vel alias ad dominum deuoluetur, in reliquo ſuperſedebitur, donec dominus aliter docuerit. Ita Mandatũ ſine clauſula de reſtituendis allodialibus non cõprehenſis inueſtitura in cauſſa B. contra W. das Hauß S. betreffendt / Anno 92. 8. Iulii, Nota hoc Mandatum non fuit decretum, ſed denegatum, quia ſapuit turbationem.

Obſeru. V.

1 *Feuda alienabilia emtitia & hereditaria ad quoſcunque heredes tranſeunt, & regalia ab iis ſeparari nequeunt.*

B 1 FEvda † alienabilia, emtitia & hereditaria ad quoſcunq; heredes tranſire, & quod regalia ab iis ſeparari nequeant. Item, quod Imperator, ſi de e[...]ctione ſit obligatus, Iudex eſſe nequeat in feudis, & quod feudorum Imperii nulli alii ſint pares & iudices, quã ipſe ſtatus, narratum in ſupplicatione M contra F 9. Ianu. 88 & tunc proceſſus decreti 10. Nouemb 89. Supplicauit A. G. W zu I contra P. F von den Grauen zu F. feudalia bona ademta, & ad 9. annos iam detineri. Et licet ſæpius pro reſtitutione & iuridicando ſupplicauit, & 3 Septembris nuper conuentum, vt ad 8 Septembris pares conuenirent de cauſſa iudicaturi, tamen id non factum, & eos non comparuiſſe, ſey jhnen auch zum Tag weder verkündt noch abgekündt worden / darauff er in præſentia Secretarii Comitis. item Notarii & teſtium proteſtirt / vnnd angezeigt / vigore eingelegts Proteſtation Inſtruments / ſo wolt er nunmehr apud Cameram klagen Obiiciebatur primo dubiam, ob auch ob angebracht denegationem iuſtitiæ in cauſſis feudalibus Camera proximus ſuperior were? Et certe C cum pares curiæ ſint loco der Außträg vnd primæ inſtãtiæ, poſt primum iudicẽ immediate ſuperior, id eſt, Camera adiri debet, & ſic voluerunt decernere. Verum obſtitit ex inſtrumento, quod non conſtabat iuſtitiam denegatam fündtlich / cum non conſtat ex documento, an Comes pro adminiſtranda iuſtitia fuerit requiſitus; ſi autem ter denegaſſet, tunc feudum repetere potuiſſet. Ideo decretum auff vorbracht Inſtrument proteſtationis abgeſchlagen.

Obſeru. VI.

1 *Feudum ex pacto & prouidentia alienatum non poteſt reuocari per heredem & eum, qui ſucceſſit.*

2 *Heres eſt eadem perſona cum defuncto.*

FEvdvm ex pacto & prouidentia alienatum, non poteſt reuocari per heredem, & eum, qui ſucceſſit, vide Menoch. *conſil. 439. num. 12. & conſ. 89. num. 65. 66. & 67.* Vbi latiſſime, quia † heres eſt eadem perſona cum defuncto. Ideo eius factum impugnare non poteſt. 1 2 D

Quod pro creditoribus Marchionis E. F. ex quo immobilia alienauit, das Silbergeſchirr hinweg geführet Item d[...], hereditatem adiuit, & per conſequens tenetur etiam ad æs alienum exſoluendum, licet ſint feuda ex pacto & prouidentia. Item nota er hat etliche Penſiones bezahlt als D. H. auff außbracht Mandat / Item hat er [...] Vertröſtung gethan de ſoluendo, als D. W.

Obſeru. VII

1 *Feudũ cum eſt hereditarium, non poteſt heres feudum retinere repudiata hereditate.*

FEvdvm hereditarium cum eſt, † non poteſt heres feudum retinere repudiata hereditate. *Menoch. conſ. 1. num. 316.* Et pulcra dicta Curtii Iunioris hic notanda, quam ipſe Curtius refert *in tract. feud part. 1. princip. quæſt. 8. num. 19.* Vbi dicit, ſe aliquando interrogatũ 1

A reſpondiſſe, quod cum feudum hereditariũ eſſet, vaſalliq; filia exſtaret, & principalis heres, ſeu feudi illius maſculini incapax, altero autem ex latere exſtarent vaſalli agnati, feudi quidem capaces, ſed non illius vaſalli heredes, neutrum eorum in feudo ſuccedere potuiſſe. Filia non potuit, quia erat incapax ratione ſexus: agnati non potuerunt, quia non fuerunt heredes. Vid. Couar. *lib. 2. Var. reſolut. c. 18. num. 3. verſ. idem omnino. Menoch. conſ. 1. num. 316.*

Obſeru. VIII.

1 *Fideiuſſor quando liberetur.*

1 Fideiuſſor † liberatur ſi principali ſtatutus ſoluendi terminus prorogatus ſit. Itē ſi interuenerit iuramentum. Vide Iacob Philippum *Porc. conſ. 5. n. 15.*

Nota 7. Iulii 89. vff Begeren Herrn E. M. zu B wegen 40000. fl. dafür die beyde Stette S Bürg vnd ſelbſt Zahler worden/ ſind in die Acht ſub dio ercleret worden. Sponde noxa præſto eſt V. S.

Obſeru. IX.

B 1 *Cauſſa continentiæ coram vno iudice tractanda.*

1 Cum † cauſſa principalis, quo ad ipſum, ſcilicet debitorem principalem ratione appellationis ad Cameram eſſet deuoluta, priores iudices contra fideiuſſorem proceſſerunt, a qua ſententia & proceſſu quaſi exſecutionis rurſus appellarũt ipſi fideiuſſores, eo quod ratione cõtinentiæ cauſſa coram vno iudice tractanda, deſuper quam proceſſus decreti 6. Septembris 92. in cauſſa Glauburg contra Dietmar.

Obſeru. X.

1 *Filiusfamilias non habet perſonam ſtandi in iudicio.*

1 Filiusfamilias † non habet perſonam ſtandi in iudicio, ideoque Rueſſen contra filiumfamiliam denegatur. In cauſſa Huglin contra Frantzen Vatter vnd Sohns der Pernotten Appellanten/ contra Leonhardt Jägern vnd Hans Jabotten Appellaten. Pater nolebat ratificare geſta filii in iudicio (quamuis aliunde conſtaret filium comparere nomine patris) allegans ſummam hanc eſſe nullitatem, quæ poſſit ad mille annos opponi, *iuxt. Vant. tit. quibus modis ſententia nullitas opponatur. numer. 59. & ſequent.* C Quærebatur an proceſſus ille poſſit ſaluari? Alciat. *de præſumt. reg. 3. præſumt. 9. num 22.* dicit, ſtandum narratis Notarii aſſerentis, coram ſe hæc & hæc acta eſſe. Quanto magis ergo iudicis narratis ſtandum? Accedebat hoc caſu alia ratio, quia ex actis conſtabat, quod pater ſciebat, filium hãc cauſſam tractare. Ex quo igitur non prohibuit, videbatur mandaſſe, *Vantius. titul. quibus modis ſent. null reparetur. nu. 94.* Sententia lata 12. Iunii Anno 70.

Obſeru. XI.

1 *Filiusfamilias quando habet perſonam ſtandi in iudicio.*

Filiusfamilias † quando officio iudicis agit, ſemper habet perſonam ſtãdi in iudicio, *l. tutor. de excuſat. tutor.* Item D in omnibus iis, quæ ſunt tantum præparatoria iudicii, vt libelli oblatio, priuſquam ſcilicet lis conteſtetur. Nam tempore litis conteſtationis incipit patris conſenſus eſſe neceſſarius. *l. ſi cum dotē. §. eo autē tempore. ff. ſolut. matrim.* Vide Arnold. Ferrenſ. *in conſuetu. Burdegal. lib. 1. tit. 1. §. 3. fol. 15. de filiofamilias, quando obligetur. vid. ibidem. §. 1. & 2.* 1

Obſeru. XII.

1 *Vſusfructus an & quando patri debeatur in bonis filii.*

2 *Filiusfamilias in omnibus caſibus poteſt eſſe in iudicio ſine conſenſu patris, vbi patri nihil quæritur, vel adimitur.*

In bonis † filii, an patri hodie vſusfructus debeatur, etiamſi filius ſit in matrimonio? Quod ſic, tradit Crotus *in repetit. l. frater a fratre. de condictione indebiti. Arnold Ferren. de loc. fol. 12.* 1

Itē † ſi ſit conſuetudo in loco, quod vxorati non ſint amplius ſub poteſtate, quia tunc etiam habent perſonam ſtandi in iudicio.

Imo

A Imo † filius familias in omnibus caſibus poteſt eſſe in iudicio ſine conſenſu patris, vbi patri nihil quæritur vel admittit. *gloſſ. & Abb l. ex patre de reſtit.* *ſpol.* pro reſtitutione ſeu potius exhibitione filiæ ſuæ, vmb ledige Abtrettung vnd Vberantworttung derſelbigen Güter/ decretum Mandatum ſine clauſula 3. Decembris in cauſſa B. contra S. & poſtmodum 21. Februarii Anno 83. iniuncta paritio.

OBSERV. XIII.

1 *Fugiens, profugus bannitus non cenſentur idem habere domicilium, quod ante habuerunt.*

1 FVGIENS, profugus, item Bannitus non cenſentur habere idem domicilium, quod ante habuerunt, ideo alibi, quam ad domum debent citari.

OBSERV. XIV.

1 *Appellatio poſt lapſum fatalium eſt admittenda.*

2 *Grauamen perpetuum quod ſit.*

B Als die Ritterſchafft deß Stiffts H. ſupplicierte / da die Ritterſchaffe in 1 narratis bekennet/ daß der Biſchoff ein Edict anſchlagen laſſen / daß die Ritterſchafft innerhalb der geſetzten Hertzſeulen nicht mehr jagen ſollen / dauon ſie appelliert/ darüber die fatalia verfloſſen/ Dieweil aber ſolch grauamen ex edicto perpetuum, & cauſſam continuam haberet, appellieren ſie de nouo poſt elapſa fatalia proſequendæ appellationis prioris. Et putabant domini admittendam eſſe appellationem, quia id grauamen de præſenti duraret, & eſſet in futurum duraturum.

2 Eſt autem † grauamen perpetuum, quod extraiudicialiter imponitur, & abſque cauſſæ cognitione, vt quando edictum prohibitorium fertur, vel mādaretur de aliquo incarcerando, is ſemper in perpetuo periculo verſaretur, & quotidie appellare poſſet. Sed ſi per ſententiam condemnaretur in carcerem, tunc intra decendium cogeretur appellare. Ita etiam ſi per ſententiam relegatetur, *Imo. Alexand. in addit. ad* C *Bartol. in l. inficiendo §. infans. de furtis*, dicit, ſi quis condemnaretur ad Carceres (vbi loquitur de lata ſententia iudiciali) tum inquit continuum eſſet grauamen, a quo ſemper appellari poſſet. Et Weſenbec. in immiſſione bonorum etiam iudicialiter decreto tenet, eſſe grauamen continuum, ſiue id iudicialiter ſiue extraiudicialiter fiat. Non ergo regula perpetua eſt. Hoc grauamen eſt iudiciale. Ergo non eſt perpetuum, ſed quicquid ſit, proceſſus fuerunt decreti, citatio ſcilicet 7. Ian. Anno 90.

OBSERV. XV.

1 Goltgülden *quanti in Camera æſtimetur.*

Vor ein † Goltgülden erkennet man 1 in Camera (quando nimirum agitur ſuper reluitione vel annua penſione) fünff Orth eines fl. Ita deciſum in cauſſa Wangen contra Hohē Embß den 15. Iunii Anno 79. Anno 89. in cauſſa D. B. B. Conſorten contra W petebatur mandatum ſine clauſula, Das W. Godgülden in Goldt vermög einhabender D Verſchreibung nach beſchehener Aufkündigung erlegen ſollt / W. offerebat pro ſolutione fünff Orth für einen Goltgülden: qua oblatione B. non erāt contenti, vrgebant ſolutionem auri in auro, allegantes præiudicium in cauſſa Walters contra Jeorg Schraders Kinder vnd Erben zu Braunſchweig/ den 11. Auguſti Anno 82. & in cauſſa Spolin contra Eßlingen den 28. Iunii Anno 88. Sed decretum, daß die begerte Proceß abgeſchlagen/ vnd Supplicanten die Verſchreibung beylegen ſollen.

OBSERV. XVI.

1 *Inſtrumentum guarentigiæ quid operetur.*

2 *Guarentigia quid.*

3 *Guarentigia vt locum habeat quæ concurrere debeant remiſſiue.*

INSTRVMENTVM † Guarentigiæ facit 1 debitū liquidum & fundat iuriſdictionem Cameræ, vt ſine clauſula mandari poſſit, Vide *Mynſing. cent. 2. obſer. 6.*

A vbi docet, quo caſu ſit exſequendum,
2 & quo caſu non. Eſt autem † Guarentigia nihil aliud, niſi quoddam præceptum, quod fit per Notarium de inſtrumento rogatum parti roganti, vt obſeruet in continenti in inſtrumento obtenta, *Boer. deciſ. 2.95. numer. 6. Socin. conſil. 87. num. 49. & 55. volum. 5.* vbi explica-
3 cat, † quot concurrere debeant, vt Guarentigia locum habeat. Vid. *Mandoſ. de inhibit. quæſtion. 71. num. 10. & ſeq.*

OBSERV. XVII.

1 *Heres ſub conditione, cui coheres ſubſtitutus, ſi conditionem adimplere nolit, poteſt mandatum ſine clauſula ſeu monitoriale decerni.*

1 HERES † ſub conditione conſtitutus, cui coheres ſubſtitutus, ſi conditionem adimplere nolit, poteſt Mandatum ſine clauſula ſeu Monitoriale ex Authentica hoc amplius *C. de fideicommiſſ.* decerni. Ita pro monitoriali ſupplicatum in cauſſa, Meichſclerin contra
B Schwartzenberg/ & eius filiam Mariam 27. Ian. 88.

OBSERV. XVIII.

1 *Hereditas Monacho delata, cui acquiratur.*

1 HEREDITAS † Monacho delata acquiritur Monaſterio ſine facto Monachi, *Barto. in l. cum proponas. C. de hered. inſtituend. Bart. in l. 1 de vulg. & pupill. ſubſtit.* Et ad iudicata hereditas cuidam Moniali in cauſſa Serbach contra Ganhen vna cum fructibus perceptis 17. Martii Anno 78.

OBSERV. XIX.

1 *Hypothecatio rerum pupillarium ſpeciale mandatum requirit.*

1 HYPOTHECATIO † rerum pupillarium ſpeciale mandatum requirit. Ita factum in cauſſa N. K. contra G. S von D F.

OBSERV. XX.

1 *Verba, alle meine Gütter zu Vnterpfandt hiermit verſetzt / quid importent.*
C
2 *Hypotheca generalis & ſpecialis.*
3 *Verba, omnia mea bona mobilia & immobilia, ſpecialem hypothecam important.*
4 *Iuramentum ſi in hypotheca interueniat, facit eam ſpecialem.*

VERBA in hypotheca poſita, alle vnnd † jede meine Gütter zu Vnterpfandt hiemit verſetzet / importent ſpecialem hypothecam, non ſecus ac ſi quælibet ſingulatim fuiſſent expreſſa, *Cravetta conſil. 381. num. 4.* Allegatum in cauſſa Hanaw contra Stollbergiſche Creditores 9. Martii Anno 91. vbi allegabatur, Argentinæ eſſe conſuetudinem,
2 quod generalem † tãtum habens hypothecam, non ſit priuilegiatus, ſed habeatur pro nudo creditore. Quærebatur, an eiuſmodi verba hypothecam importent ſpecialem vel generalem. II. Verba, *omnia mea bona mobilia & immobilia,* importent † ſpecialem hypothe- 3
bam, prout pulcre & argute decidit conſulendo Ruinus *conſil. 117. columm. 3. circa med. lib. 4.* refert & *ſequitur Crauett. d.* D
conſil. 381. num. 3. III. Si † iuramentum 4
interuenit in hypotheca generali, tum habet vim ſpecialis expreſſionis, ac ſi expreſſa eſſet ſpecialis hypotheca, *Crauett. conſil. 381. num. 2.*

OBSERV. XXI.

1 *Qualitas iuriſdictionem Cameræ fundans an omiſſa proceſſus decerni impediat.*

QVALITAS † fundans iuriſdictionem Cameræ, ſi de ea conſtet notorie, 1
etſi non allegetur, non impedit, quo minus proceſſus decernantur.

OBSERV. XXII.

1 *Supplicans ſi notorie ſit immediatus, decernuntur proceſſus.*

QVANDO iudicialiter notorium, 1
quod ſupplicans ſit immediatus, proceſſus decernuntur, licet diſerte nõ fuerit narratum. Ita factum in cauſſa Rippur contra Baden 5. Iulii Anno 81.

A

Observ. XXIII.

1 *A Mandatis non niſi incertis caſibus incipitur.*

2 *Miſſio in bona defuncti peti non poteſt in Camera. ſed a iudice loci, vbi maior pars hereditatis ſita erat.*

1 CVm aliquando ſupplicatio porrigeretur pro Mandato immiſſoriali in cauſſa Raßfelt contra Cölln & Heſſen/ denegati ſunt proceſſus, quia tam iura ciuilia, quam ipſa Ordinatio prohibet,
2 ne † a Mandatis, niſi in certis caſibus expreſſis incipiatur. Deinde videbatur, quod miſſio in bona defuncti peti non poterit in Camera, ſed a iudice loci, vbi maior pars hereditatis ſita erat *per notat. Bald. in l. fin. num. 41. C. de edict. Diu. Hadr. toll. & l. 1. C. vbi de hered. agi oport. Cyn. num. 6. Ioan. Fabric. nume. 2. & alii Dd. in dict. l. fin. & quoque ibi Pet. de Bellapertica in ſua repetit. num. 22. & 24. Sebaſt. a Sepia. num. 61.*

B

Observ. XXIV.

1 *Sententia immiſſionis ex edicto D. Adriani eſt interlocutoria, appellabilis tamen.*

1 IMmiſſionis † ſententia ex edicto D. Hadriani eſt interlocutoria, appellabilis tamen. Quod intellige, ad nudam teſtamenti exhibitionē immiſſione facta: ſecus ſi immiſſio cum cauſſæ cognitione facta eſſet, quia tunc diffinitiua eſt, & Anno 90. 16. Februarii in cauſſa Siegen contra Sudermann/ iſt pronunciiert worden/ daß Cleger in deß defuncti Güter/ ſovil deren tempore mortis vorhanden geweſen/ zu immittieren/ die Beklagte die eingenommene/ auſſer der in pactis dotalibus ſpecificierten Güttern/ den Clägern wieder abtretten/ vnd dem Cläger die einhabende zu confirmieren ſchüldig ſeyn/ als man dann reſpectiue immiſſionis ſententia habet grauamen continuum.

Observ. XXV.

1 *Mandatum pœnale Caroli V. ad omnes imperii Romani ſubditos.*

C

1 EXſtat Mandatum pœnale Imperatoris Caroli V. generale ad omnes Romani Imperii ſubiectos, quod ſic ſe habet, *Serio mandamus, vt noſtram & Imperii veſtram ſuperioritatem, iuriſdictionem, feuda, bona & iura conſeruetis, neque vos neque veſtros vaſallos & ſubditos ad externa & foranea tribunalia in ius vocari trahiue ſinatis, neque externorum principum iuriſdictioni ſubiectorum quouis modo ſubmittatis, neque citati compareatis, tam ratione perſonarum quam bonorum, ſed potius antiquos Imperii limites conſeruare ſtudeatis, & ſi quid a quopiam extraneo principe, aut quouis alio attentari contigerit, ei pro virili reſiſtatis, noſque & fiſcalem Iudicii Cameræ citra vllam cunctationem, certiores reddatis, quo in omnem caſum de congruo remedio poſſit prouideri*, data Bruxellis 3. Octobris 48. ſub pœna indignationis & pœna arbitraria ratione contemtus & negligentiæ.

Observ. XXVI.

1 *Matricula Imperii ſemiplene probat.*

D

MAtriculam † Imperii tū ſemiplenā probationem, tum præſumtionē
1 facere patet, ex multis præiudiciis, quæ exſtāt in protocollo conſilii de annis 50. 51. 52. Guntheri Notarii fol. 8. in cāa Fiſcalis contra Spiegelberg/ daß in Anno 48. bewilligt Bawgelt betreffendt 18. Iulii 50. diſceptata ſecundo fol. 21. in cauſſa Fiſcalis contra Byſandts 20. Auguſti conſultata Anno 50. Item fol. 27. Fiſcalis contra Henigaw 22. Auguſti Anno 50. deliberata quarto, fol. 4. in cauſſa Fiſcalis contra Schletwig. Et hæc probatio Senatuconſulto ampliſſimi Collegii munita eſt. Nam Anno 50. 7. Octobris in pleno ſenatu cōcluſum huiuſmodi deſcriptionibus ſtatuum a Fiſcali productis ſtandum eſſe.

Observ. XXVII.

1 *Imperii iuriſdictione ſe eximens mandato ſine clauſula poteſt compelli, ne ſe ſubmittat alieno territorio.*

1 COntra eum, qui ſe vult eximere iuriſdictione † Imperii, & alii ſubii-

Digitized by Google

A cere, in Camera Mandata ſine clanſula de ſe non ſubmittendo extraneo territorio, ac perſiſtendo in obedientia, Imperii decernuntur. Ita tale Mandatum decretum Fiſcali contra Archiepiſcopum & Ciuitatem Biſantinenſem 20. Iunii Anno 65.

Sic etiam cum idem Archiepiſcopus duo feuda, nempe Vicecomitatus & maiotiæ ab Imperio pendentia, quæ Auricus Princeps quondam poſſedit in vrbe Biſantina, tentaret alienare in Regem Hiſpaniæ, tunc ad inſtantiam Gubernatoris Vrbis Biſantinæ contra Dominum Archiepiſcopum proceſſus, nẽpe Mandatum inhibitorium decretum 7. Iulii Anno 89.

OBSERV. XXVIII.

1 *Inhibitio in abſolutoria quando locum habeat.*

B 2 *Quando inhibendum in appellatione a decreto.*

3 *Delegato Principis ordinarius iure quando inhibere poſſit.*

1 QVando † ab abſolutoria appellatur, regulariter nõ ſolet inhiberi, tamẽ quando pars quoque in expenſas condemnata, & in eo grauata, cum ad ſolutionem quotidie cogi potuiſſet, etiã tum inhibitio decreta. Ita factum in cauſſa Hanſen contra N. de auteo annulo.

Quando ſuper mero poſſeſſorio pronuntiatum, quæ alias ſententia non eſt appellabilis, nunquam decernitur inhibitio. Ita denegata in cauſſa Renstenberg contra Volckers Wittib. 23. Iunii Anno 74.

Inhibitio non facile decernitur, quãdo appellatur, a Commiſſariis Cæſaris. Ita denegata inhibitio in cauſſa W. cõtra B. in Maio 92.

Inhibitio ſemper eſt decernenda, quando punctus appellationis eſt præiudicialis ad Cameram Principalem. Ego, exempli gratia, obieci exceptionem litis finitæ, & iudex iniungit iuramentum calumniæ vel litis conteſtationem, tunc quia illa iniunctio eſt præ- C iudicialis ad meam exceptionem, ideo inhibendum. Ita proceſſus decreti in cauſſa O. contra O. 15. Anno 92.

Licet † in cauſſis appellationum ratione inhibitionis ſemper dubiũ occurreret, quia ſcilicet ratione prætenſi de- 2 creti a quo, inhibitio non ſoleat decerni, tamen quamuis Comminatio Banni & ſolutionis faciendæ † annexa eſt decreto, ſolet plerunque inhiberi, quia plerunque ad Banni pœnam procedũt 3 Rotweilenſes, niſi inhibeatur. Ita decreta inhibitio in cauſſa H. Z. contra G. 17. Aug. 91. Sic etiam inhibitio decreta den Schultheiſſen Vnderthanen contra Fabri Cammermeiſter zu Coſtnitz 7. Auguſt. 88. quæ lata fuit Rotvvilæ.

NOTA.

Nota tamen, quando Rotvveilenſis Iudex ſe competentem pronuntiat, & D ab illa ſententia appellatur ad Camerã, quod non inhibetur, niſi allegetur, ſe priuilegium tali caſu, & tale priuilegium iudicio Rotvveilenſi inſinuatum. *De quo alibi.* Et tanquam pars & Iudex ſimul, tum cenſetur grauaſſe & proceſſiſſe tanquam Iudex, & decernitur inhibitio, etiam in extraiudiciali appellatione & grauamine. Vt factum in cauſſa D. contra H. S. contra W. vnnd E. contra W. vbi arctior inhibitio decreta menſe Februar. Anno 90. taliter, Iſt L. Erhardt ſein in exceptionibus pro caſſanda inhibitione den 28. Ian. jüngſt vorbracht beſchehẽ Begeren abgeſchlagen/ſondern dẽ Käyſ. Fiſcal vnd Anthoni Streitten gebettene Citation ad videndum, vnd arctior inhibitio hiemit erkandt. Item in cauſſa B. contra B. Anno 88. Wormbß contra Wormbß. Item in cauſſa Luberſtorff contra Richen 23. Octobris 79.

Sic etiam quando Iudex procedit extraiudicialiter in his, vbi iudicialiter procedere debeat. Et ita inhibitio decreta in cauſſa Vierckẽn contra Annam von Bilonen & conſortes 8 Maii 92. pro vt notaui in Gaylio de Iudice extraiudicia-

A iudicialiter grauante ad marginem.

Item quando irreparabile grauamen per non inhibitionem infertur, aut ſaltem ſi cauſſa non maneret, in eo ſtatu, quo fuit ante appellationem interpoſitam. Nam regula eſt, & interlocutoria talis, quæ in continenti debet exſecutioni mandari, aut quæ cauſſam totam determinat, vel ſaltem præiudicium cauſſæ principale affert, quod tum inhiberi debeat, etiamſi extraiudicialiter appellatum, *Guid. Pap. Deciſ. 75. numero 19. Mandoſ. de inhibit. quæſt. 31. num. 3.* Ita inhibitio decreta in cauſſa Bulaw contra Mecklenburg 11 Aug. 87.

Item quando ſtatuto vel iure municipali cautum eſſet, quod inhibitione non emanata cauſſa ſit exſecutioni mandanda, quia tunc cum illa ſtatuta aduerſentur iuri communi & æquitati, quæ docet lite pendente nihil eſſe innouandum, certe eo caſu inhiberi debet, prout eſt ſtatutum Pomeraniæ, *argumento eorum, quæ ſupra de Rotwweilenſi iudicio dicta ſunt.* Et ita ex hac quo-
B que ratione proceſſus & inhibitio decreta V. contra W. Conſorten 18. Maii Anno 92. Sic etiam in cauſſa Ramelin contra Armin 23. Martii 89. inhibitio fuit decreta, quia allegatum, quod Dux Pomeraniæ ſemper vigore ſtatuti ſtatim exſequatur ſententiam, ſi non inhibeatur.

Maxime quando tale extraiudiciale decretum haberet vim diffinitiuæ, ne grauans extraiudicialiter ſit melioris conditionis, quam iudicialiter grauans. Ita inhibitio decreta in cauſſa Reifferſcheidt contra Talheim / & in cauſſa Oſtwaldt contra Petzwitſch 18. Auguſti 87. Item in cauſſa Ramelin contra Armin 23. Maii Anno 89. Ratio habetur *in §. præcedenti verſicul. Item quando ſtatuto.* Item in cauſſa Brulaw contra Mecklenburg 11. Auguſti Anno 87. Item in cauſſa Trampet contra Bolgen 25. Iunii Anno 91. Quia Iudex mandauit acta caſſari, per quod irreparabile grauamen ei fuiſſet illatum.
1 Delegato † Principis ordinarius Iudex, quo caſu inhibere poſſit, vide apud C
Iacob. Philip. *Port. conſil. 5. nu. 29.* nempe ſi talis noua cauſſa ſuperueniat, de qua delegans cogitare non potuit.

Obſeru. XXIX.

1 *In cauſſa nullitatis, quando poſſit inhiberi.*

IN cauſſa nullitatis, quando inhiberi poſſit, nempe quando nullitas eſt notoria, vel in continenti probari poteſt. Ita factum in cauſſa Dortmundt contra officialem Colon. vbi inhibitio decreta, & in cauſſa Bölen Erben contra Eißkirſiſche Erben 4. Iunii Anno 89. *per ea quæ tradit Mandoſ. de inhibit. quæſt. 24. in fin. Mynſing. cent. 4. obſeruat. 64. Gayl. 1. obſeruat. 127. num. 10.* a contrario ſenſu, vbi etiamſi ſupplicans allegat notoriam nullitatem, &c. Ergo ſi probet. Sic in cauſſa H. R. contra K attentata ſunt reuocata in cauſſa nullitatis, quia condemnatus non citatus 27. Ian. 88.

Sic in cauſſa S contra S. pari ratione inhibitio decreta 7. Auguſti Anno 92. in cauſſa nullitatis notoriæ. Inhibitio an decerni poſſit contra officialem D
Vid. alibi.

Obſeru. XXX.

1 *Inhibitio arctior vna cum citatione ad videndum ſe incidiſſe, peti & decerni an poſſit extraiudicialiter propter ſummum moræ periculum.*

2 *Mandatum inhibitorium quando concedi poſſit.*

ALia ſeſe offert quæſtio, pone inhibitio emanauit in cauſſa appellationis contra Iudicem priorem, is inhibitione non obſtante mandat exſecutionem fieri? Quæritur an † arctior inhibi- 1
tio vna cum Citatione ad videndum ſe incidiſſe, peti & decerni poſſit extraiudicialiter propter ſummum moræ periculum? Et reſpondetur quod ſic. Præiudicium exſtat in cauſſa S. contra H. J. H. zu W. vbi arctior inhibitio decreta 4. Septemb. Anno 92.

Quando † quis veriſimiliter eſt mo- 2
tus iuſtis rationibus, timet ſe ab aliquo grauatum iri, tunc poteſt concedi mandatum inhibitorium, etiam

A in præuia cauſſæ cognitione, vt per Roman. *conſil. 4.*

Observ. XXXI.

1 *Curator inuito dari non poteſt.*
2 *Fallit ibid. num. 2.*
3 *Regis filium non poteſt ſine curatore adminiſtrare.*

1 CVRATOREM † inuito dari non poſſe. Fallit primo in curatore ad 2 litem. Secundo † in Principe vel Rege, quia illis etiam inuitis Curator datur. Vide Sneidewin. *in §. 1. num. 10. Inſtit. de curat. Dominic. in c. grandi, de ſupplenda negligentia in 6. Iaſon. in l. licet C. de teſt. milit, & Aldobrand. dict. titul. Inſtit. de Curat. verſicul. item inuiti, Gayl. 2. obſeru. 96.* Vide de hac de re omnium elegantiſſime diſſerentem Nicolaum Boerium *ad conſuetud. Bituricenſ. conſuetud. 1. de iure perſonarum,* des Couſtants & Reſagon. §. 4. *gloſſ. 2. in fin. fere. verſ. ſed quæro nunquid omnino finiatur tutela.* Oldrad. *conſil. 52.* dicit 3 † filium Regis non poſſe ſine Curato- B re adminiſtrare. Item de Curatela Regis, qua ſolemnitate detur, vide text. *in l. 1 & ibid. Angel de tutor. & curat. Illuſt. perſonar. & Boer. in dict. conſuetud. in addit.* B. Nota in der C. P. vorigen Adminiſtration iſt H. J. C. nie confirmiert geweſen / hat auch ſolemnia nie preſtiert. Quod videtur nullitatem ſapere & proceſſum retro nullum reddere, *per ea quæ tradit Mynſing. 2. obſeru. 37.*

Observ. XXXII.

1 *A præcepto ſine clauſula quando incipi poſſit n. 34.*
2 *Scriptura abſque ſigillo non credendum.*
5 *Actio inanis quam excludit inopia debitoris.*
6 *Periculum vbi eſt in mora, receditur a regulis iuris communis.*
7 *Ad proceſſus obtinendos quæ notanda.*
8 *Stipulatio quod in caſum non ſolutionis in pœnam emtor ſortem etiam cum penſionibus expoſcat, inualida & vſuraria eſt.* C
9 *Exſecutoriales an ſtatim poſſint peti, ſi in obligatione ſit appoſitum, quod iudex viſa obligatione debet ſtatim cum condemnare.*

IN debito liquido & confeſſo poteſt a præcepto ſine † clauſula incipi: quamuis regulariter non liceat priuato contra Electorem vel Principem Imperii in prima inſtantia hic in Camera agere, tamen quando debitum liquidum eſt, & inſtrumentum guarentigiatum, in quo renuntiatio omnium priuilegiorum comprehenditur, producitur, tum decernuntur proceſſus. Ita decretum Mandatum, vt olim in cauſſa Odenheim contra Prüſſel / Schader contra Braunſchweig / Beuermüller contra Braunſchweig / Brandiß oder Schmidts Wittib contra C. zu C. als B. zu H. 20. Februarii Anno 88. Et in cauſſa Dalberg genandt Cämmerer D contra S. 8. Martii Anno 92. Licet aliquibus ex dominis videbatur hoc vltimum Schmidts Wittib contra Cölln Mandatum caſſandum, quia non fundata iuriſdictio, & quia generalis renũntiatio non videretur comprehendere priuilegium primæ Inſtantiæ & fori competentis. Negari autem non poteſt, quod quoad ipſam cauſſam principalem, tali caſu Iuriſdictio fundata non ſit. Verum quando conſtat de debito, & Reus illud per confeſſionem, quandoque etiam tergeminatam, vt factum in cauſſa Brandiß contra Biſchoffen zu Hildeßheim. Et tali caſu nullæ aliæ ſunt partes iudicis, quam condemnatio. Neque hic attendendum ipſum inſtrumentum debiti, ſed obligationis, ſeu ſpontanea potius confeſſio. Profecto fruſtra, & perquã ſiniſtre cauſſa ad Außträg remittitur. Et per eiuſmodi confeſſionẽ rei proceſſus decreti Spolin contra Eßlinger. Item der Junger contra Koppenheim vnd Stolhoffen Anno 91. Cautela itaque eſt, ad extrahendum mandatum ſine clauſula tali caſu, vt ſupplicãs originalẽ obligati-

A obligationem exhibeat. Deinde illum ſollicitet, per literas de ſolutione facienda: quod ſi reſcribat Reus ſe debere quidem (prout plerunque fit) non tamen eſſe ſoluendo, petere dilationem, & ſi talis miſſiua vna cum ſupplicatione exhibeatur, proculdubio decernuntur proceſſus: Tamen ante omnia videtur mihi requiri, vt renuntiatio fori non ſit generalis, ſed ſpecialis. Domini tamē in cauſſa Schmidts Wittib contra Cölln / putarunt eo caſu, quo adeſſet guatentigia, non opus eſſe renuntiatione.

Et deinde accedat confeſſio partis aduerſæ non tamen ſub manu, quæ forte dubia eſſe poteſt, ſed ſigillo eius. Ita proceſſus denegati in cauſſa Johanns Ledam vnnd Philipert von Hoheneck contra E. F. M. zu B. quod renuntiatio eſſet nimis generalis & confeſſio per chartam tantum ſine ſi-
B gillo der Cantzeley probata, vbi tantum ſubſcriptum die Cantzeley zu B. cui ſcripturæ non fidendum eſſe Do-
2 mini † arbitrati ſunt, quia careret ſigillo. Ideo proceſſus denegati 10. Nouembris 91.

Quod ratione non caret. Etenim hoc ipſum durum eſt, ex ſigillo non recognito quem pro confeſſo haberi. Sed ita ſtylus obſeruat. Poſtmodum tamen, nempe 24. Ianuarii, cum ſub ſigillo Principis extorſiſſet confeſſionem, miſſiuamque in originali exhibuiſſet, decreti proceſſus ſunt in cauſſa H. contra B. 24. Ianuarii Anno 92. Et inter eaſdem 7. Februarii Anno 92. proceſſus decreti, & in cauſſa D. contra S. 8. Martii Anno 92.

Quinetiam ſi ſuper contractu non ſit ſolemne inſtrumentum erectum, ſed tantum ſit partis debitricis ſigillo notorio & manu ſignata obligatio (quinimo etſi originalis obligatio non adſit, ſed exemplum fide dignum, vtpote a lectoribus col-
lationatum, etiam eo caſu probat, C
Mandatum ſine clauſula decretum, vt in cauſſa Ginerß Wittib contra Neuburg 16. Februarii Anno 88. in qua tamen contineretur renuntiatio fori. Et in ſpecie, quod in caſum ſolutionis in Camera conueniri poſſit, deſuper exſecutoriales decerni, tum proceſſus adhuc decernuntur ſine clauſula. Ita factum in cauſſa A. contra H. 24. Ianuarii Anno 92.

Secundo † amplia, vt etiam procedat, quando non per modum emtionis & venditionis aut mutui debitum contractum, ſed etiam quando inſtar feudi Cammerlehen aliquot floreni conceſſi, vnnd zu Lehen jährliches auffgetragen. Ita proceſſus decreti H. contra B. 3. Februarii Anno 92. propter confeſſatas penſiones, & non præſtitas von 2000. fl. Cammerlehen. 3

Quando alicui debentur aurei D Rhenenſes in Goldt vigore obligationis, & obligatio in originali exhibeatur, antecedente inſuper confeſſione, etiam eo caſu proceſſus, & quidem ſine clauſula decreti, vt in cauſſa S Poſin contra Eßlingen & in cauſſa Moßbach contra Maulbrun vnnd Wirtenberg. Et in cauſſa Meurerß Kinder Vormunder contra Bernheim. Ita iudicatum definitiue in Camera 16. Iulii Anno 91.

Sic etiam decernuntur exſecutoriales & Mandata ſine clauſula, quando pars debitrix, expreſſe conuenit & promiſit in caſum non ſolutionis, quod hic in Camera Iuri ſtare & exſecutoriales. Aut conſtat notorie, vel allegatum eſt, debitorem ſoluendo non eſſe, & tum æque, quoad ſortem, quam ad penſiones ceſſas proceſſus decernuntur. Et quis, eo caſu ſibi inuigilare poteſt, & propter præſens periculum in mora receditur a regulis iuris communis. Ita proceſſus decreti, tam quoad pen-

A ſiones, quam quoad ſortem. In
cauſſa M. E. zu B. contra M. S.
contra M. 10. Februarii Anno 91.
Dechant vnnd Capittul S. Bartholo-
mei vnnd Liebe Frawen Stifft zu F. con-
tra M. 15. Maii Anno 90. S. Vormun-
der contra M 8 Ianuar. Anno 92. Pfle-
ger deß Hauß Armen Caſten zu F. con-
tra M. V. contra M. D. Z. con-
tra M.

Quæ poſteriora ſeptem præiudicia
omnia, 28 Iun. 92. in cauſſis iſtorum
ſupplicantium tanquam creditorum
Der Grauen zu S contra M. als Jn-
haber der Grauſchafft K. decreta ſunt,
ratione cuius Comitatus er den Grauen
vigore tranſactionis etliche 1000. fl.
ſchüldig / quare petierunt, ne de ſorte
periclitari cogerentur, Mandatum de
Arreſtando, aut potius de non ſoluen-
do dictis Comitibus, quod quibus &
ſingulis ſeparatim fuit decretum. Puto
autem eandem eſſe rationem in Man-
dato de ſoluendo quando debitor nõ
eſſet ſoluendo notorie, vel ſaltem id
B allegaretur. Inanis enim eſt actio, quam
† excludit inopia debitoris: & quando
periculum eſt in † mora, receditur a
5 regulis iuris communis. Pari ratione in-
6 ter eaſdem fere partes proceſſus obten-
ti ſunt, 11. Februarii 92. J. P. Völcker
contra M H. G. contra Wiems Johann
von M. & Conſorten Bürger zu F. con-
tra M. J. A. G. contra M. erkant 11.
Februarii 92. Vbi † notandum, quod
ad obtinendos proceſſus. I. Obliga-
7 tio in originali exhibenda. II. Nar-
randum debitorem non eſſe ſoluendo.
III. Periculum dilapidationis eſſe in
mora. IV. Vt petat alternatiue ad ar-
reſtandum debitum, donec vel ſatiſ-
faciat, vel idonee de ſoluendo caueat.
Aut non conſtat notorie, nec etiam
allegatum eſt, & tamen quoad ſor-
tem proceſſus decerni non debet.
Quia eſt contra contractum emtio-
nis, & venditionis, & talis appoſi-
tio ſapit vſurariam prauitatem.

Fallit tamen hoc rurſus in caſu, v-
bi talis ſtipulatio ab emtore eſſet ap- C
poſita, quod ſcilicet in caſum non ſo-
lutionis in pœnam emtor ſortem et-
iam cum penſionibus expoſcere & re-
petere poſſit.

Talis enim ſtipulatio, licet alias
† inualida & vſuraria ſit, tamen ſi pœ-
næ nomine adiecta ſit, valet & deſu-
per proceſſus in Camera decernuntur. 8
Ita proceſſus decreti in cauſſa L. S.
contra Löwenſtein / etc. vbi pœnæ
loco adiectum fuit, Daß wofern die
Penſiones nicht entrichtet würden / daß
alsdann creditor auch ſortem auffzu-
ſchreiben Macht hette. Et tum fuit ei
dictum Mandatum decretum, quia ſti-
pulatio pœnæ & non vſuræ *l. lecta, ſi cert.
petat ibi, ſi de ſupraſcripta ſumma Publico
Mæuio ſoluta non erit, &c. tunc eo amplius,
quo poſt ſolutum pœnæ nomine in dies 30. in-
que denarios centenos denarios ſingulos dari*
ſtipulatus *eſt*. Vid. *l. ſi creditor. de verb.
obl l. ſtipulationum alia. §. fin. de verb. obl.
l. heredes. §. idem iuris, famil. erciſc.*

Quod ſi in obligatione ſit appoſi-
tum, quod Iudex viſa obligatione D
† debeat ſtatim eum condemnare, &
deinde exſecutoriales deſuper decer-
nere, non poſſunt ſtatim exſecutoria- 9
les peti, ſed præcedere debet conde-
mnatio, *per leg. ſi conuenerit. 26. de re
iudicat.*

Obſerv. XXXIII.

1 *Exceptiones contra debitum liquidum,
quæ competant.*

2 *Ciuitas non tenetur nec exigi poteſt pro
debito principis, niſi ad id ſe obli-
gauerit.*

Exceptiones † contra de-
bitum liquidum, quando ſe com-
munitas obligauit pro ſuo Prin- 1
cipe, & quando alius Princeps ſuc-
ceſſit priori, qui non eſt heres, ſed
tamen ſucceſſor feudi, *Vide habes in
Sabbathinis* in cauſſa Lützelburg con-
tra Baden / Rattſtatt vnnd Etlingen.
Item

Digitized by Google

A Item Lützelbürg contra Baden vnd Kuppenheim Anno 92. vbi habentur, vbi iniuncta in ſpecie Handlung/ſed in cauſſa Hohenecſ contra Baden paritio iniũcta 12. Decembris 92.

Quibus adde ea, quæ pulcre omniũ tradit Colerus *de proceſſibus exſecutiuis. c. 3. part. 2. numer. 332. & ſequent.* vbi dicit,
2 † ſubditos nõ poſſe ꝑ deb. nomine principis exigi, niſi ſe ſe ad id obligauerint, & qualiter talis obligatio facta eſſe debeat, vt obliget ciuitatem vel communitatem *ibid. num. 33.*

Obseruv. XXXIV.

1 *A decreto primo an & quando appellari poſſit. & nu. ſequ.*
2 *A ſententia ſuper ſecundo decreto lata an appellari poſſit.*
3 *Miſſio in bona non temere ac ſine ordine facienda.*
4 *Miſſionis in bona totus proceſſus forma.*
B 5 *Miſſionis in bona effectus.*
6 *Miſſus in bona an fructus faciat ſuos.*

1 AN in primo decreto appellari poſſit. In cauſſa Wedigen von der Oſt contra ſein creditores vnnd fideiuſſores, auch das Hoffgericht des Hertzogen Pommern ſupplicatio porrecta pro Citatione, inhibitione & compulſorialibus; fuit decretum, abgeſchlagen 9. Martii 85.

Quoniam a primo decreto appellatum, quod modicum parit præiudicium. Nam *Reus* infra 3 Menſes, quandocunque recuperare poteſt tenutam *Iuxt. Authent. ei qui iurat. C. de bon. auctor. Iud. poſſ. Marant. part. 6. de contumac. num. 12.* Quando a primo decreto appellari poſſit, late Angelus *in l. ante ſententiam de appellat.* Vbi etiam tradit, an a ſententia ſuper ſecundo decreto lata, quæ dicitur interlocutoria appellari poſſit? Vbi vid. tamen Petri Deleries Millo contra Hieronymum Caron, vbi appellatum a ſententia lata ſuper apprehenſione, quæ, cum primi decreti habear, Citatio quidem decreta, inhibitio autem denegata 3. Octobr. Anno 70. C

Tu diſtingue in hoc caſu. Nam licet a primo decreto non appelletur, tamen, quando per immiſſionem acquireretur † ius quærendi fructus, 2
tum appellari poſſet, *Iuxt. text. in l. Fulcinius. §. fin. ex quibus cauſis in poſſ. eat.* Non temere ac ſine ordine mittendus † eſt 3
actor in bonor. poſſ Rei, ſed iudiciaria ratione mediante, quam primum decretum vocant, quaſi primum iudicis iuſſum, quod mandat bona alicuius propter contumaciam poſſideri, ſiue reali, ſiue perſonali actione agatur. Forma autem proceſſus eſt in hac ſpecie, vt † actor Rei contumaciam accuſet, & 4
Iudex Reum contumacem pronunciet. Deinde actore petente ſe immitti in poſſeſſionem bonorum Rei, Iudex negotium ſummatim examinabit, receptoque ab actore iuramento calumniæ, miſſionem decernet, quæ quidem immitatur *ſub tit. ext. de eo, qui mit. in poſſ.*

Effectus vero huius miſſionis, † quod 5
D miſſus aſſequetur, non quidem veram poſſeſſionem, ſed ſolum detentionem & cuſtodiam, cuius rei ſeruandæ cauſſa eſt miſſus. Aſſequetur autem ius in re, nec tenetur eam reſtituere ad iudicium venienti, niſi damna & litis expenſas refundat, cautionemque iudicio ſiſti præſtet. Vnde pignus iudiciale hoc caſu contrahi poteſt. Nec vult 6
Speculator, quod † miſſus fructus ſuos faciat, ſed nec damna & expenſas refundẽti reſtituere tenetur *l prætor ait. in princ. de bon. auctorit. iud poſſ.* Secũdo fallit, Si Reus veniens allegat cauſſas, quare non deberent expenſæ de iure reſtitui, & Iudex deſuper pronuntiet, ipſum non audiendum, niſi refuſis expenſis, tum a tali ſententia appellari poteſt. III. Fallit ſi ideo pars mulctaretur, quod nollet admittere miſſum ex primo decreto in poſſeſſionem, mulctaretur vel condemnaretur ad intereſſe, quia tunc admitteretur appellatio. *l.*

A *creditor. §. Iuſſus a Iudice. ext. de appellationibus & relat.*

Observ. XXXV.

1 *Defenſionales quando pro confeſſis acceptentur.*

1 DEFENSIONALES † in cauſſis fractæ pacis pro confeſſis acceptantur. Licet enim in cauſſis fractæ pacis articnli pro confeſſatis non acceptentur, vti quotidie in Camera obſeruatur: ſecus tamen eſt in defenſionalibus. Illi enim pro confeſſis acceptantur. Idque fauore Reorum, & quia non eadem vtrobique militat ratio. Sic obſernatum in cauſſa Hoia contra Weſtorff & Buſch contra Welharten Vide Cauſſam Weißberg contra Greuenitz/ ꝛc. Vide ſupplicationem in cauſſa der Statt Schwebiſchen Hall contra Herrn Frederich zu Limpurg 12. Ianuar. Anno 80.

Observ. XXXVI.

1 *In appellationibus, an intereſſe ſumma coniungi poſſit, vt talis ſumma priuilegium excedat, & appellatio valeat.*

B

1 QVANDO † in appellationibus dubitatur, an iuriſdictio ſit fundata ratione ſummæ, cum priuilegium talem ſummam excedat, non poteſt intereſſe coniungi cum ſumma principali. Præiudicium exſtat in cauſſa Arntghen von dem Freyhoff contra Jobſten von Lindelair/ als Mann vnnd Manbar ſeiner Haußfrawen Arnolden Schimſings 23. Septembris 68. Vide præiudicinm in cauſſa Clauß Brommen contra Johann Sixtū von Bon. Contrariū obſeruatum in cauſſa Mayer contra Reichenbach 23. Octobris 68. Ego poſſe conciliari arbitror, quod aut priuilegium loquitnr de ſorte daß die Hauptſumma / etc. tantum vel tantum excedere debeat, & Intereſſe coniungi non poteſt, aut loquitur in genere, & tunc contrarium eſt verum.

Observ. XXXVII.

C

1 *Solemnibus priuilegii ſi non ſatisfiat cauſſa pronuntiatur pro deſerta.*

CAVSSA † deſerta pronuntiata, 1
eo quod non ſatisfactum ſolemnibus priuilegii. Ita factum in cauſſa Freytags von Lahr contra Claram Wilſtocks Wittib / etc.

Observ. XXXVIII.

1 *Dilatio probatoria omnis cenſetur eſſe peremtoria in cauſſa ciuili.*

2 *Impedimentum probatur per iuramentum aut teſtes.*

DILATIO † probatoria omnis 1
cenſetur eſſe peremtoria in cauſſa ciuili, ita quod non apparente impedimento debeat dari ſecunda dilatio nec prorogari *Abb. in c. verſ. 3. numero 4. extr. de probat. Mynſing. 1. obſeruat. 71. vbi vide plene.*

Impedimentum † probatur per 2
iuramentum aut teſtes *Authent. & Dd. in leg. vltim. de feriis.*

Observ. XXXIX.

D

1 *Priuilegium ſi edi iubeat iudex* in glaubwürdiger Form / *an ſententiæ ſatisfiat, ſi priuilegium per tres notarios exemplatum exhibeatur.*

2 *Notario in inſtrumento aliquid aſſerenti creditur plene.*

3 *Notarius præſumitur legalis & integer.*

4 *Inſtrumenti alicuius tenor alteri inſtrumento inſertus, ſine originali non probatur.*

5 *Miſſiuam priuatam an quis edere teneatur.*

QVANDO † Iudex interloquendo 1
præſcribit aliquod priuilegium, edi in glaubwürdiger Form/ ꝛc. an eiuſmodi ſententiæ ſatisfactum ſentiatur, ſi illud priuilegium exemplatum ſeu publicatum per tres Notarios exhibeatur. Vide Speculat. *de Inſtru. edit. §. 4. numero 6. & 7. iuncta additione ſub liter. E. verſicul. dico igi-*

A *dico igitur amplationem.* In Cameta quidem decretum qnod non, ſed fieri debet per indicem in cauſſa S. contra M. 20.Iunij 89.

2 Creditur † Notario in inſtrumento aliqnid aſſerenti & quidem plene, cum vim duotum teſtium habeat, *l. in exercēd. C. de fide inſtrumentor. Ruin. conſil 36. num. 1. vol. 4.* maxime quando Notarius eſt immatriculatus, de cuius fide & habilitate dubitari minus debet, vt & alias regulariter † Notatius præſumitur integer, &
3 legalis. *Pariſ. conſ. 28. nu. 39. vol. 2.* tamen viciſſim regulariter alicuius inſtrumenti tenor † alteri inſtrumento inſertus per
4 illud ſine originali non probatur, niſi auctoritate iudicis parte ad hoc citata & nihil opponente fuerit inſertus, *Bart. in l. Chirographis. de adminiſ. tutor. Imola. in c. cum in iure. col. penult. de officio delegat. Nat. conſ. 1043. num. 3. vol. 1.* In dnbio autem, quando parti ininngitur glaubwürdige Form alicnius priuilegii fürzubringen / tutiſſima eſt via, vt priuilegium in originali exhibeatnr, nec ſufficit, tum exemplatio etiam per Notarios vel plures immatriculatos facta: Ita iniuncta Ori-
B ginalis exhibitio in cauſſa ſupra allegata S. contra M. Et in cauſſa I. contra C. P. & in cauſſa deß ThumbStiffts zu L. contra B. W. 9. Nouembris 87. 8. Ianuarij, Anno 90. haben die F. F. Erben contra I. S. von F. F. ſupplicirt, pro compulſorialibus ad edendum W. Lehenbrieff vnd einen Vertrags Brieff darüber auffgerichtet / Idque vigore eines vorbriefften reuerß, ſo D. Hanß Sigemundt / wegen jme von den Erben einbehendigten Originals Lehens Vrkunden / heredibus zugeſtellet / vnd verſchrieben / daß er jhnen jederzeit tranſſumta dauon ſolte folgen laſſen / tamen decretum ab initio auff vorbrachte narrata abgeſchlagen. Ratio, quia inter alia narrabatur, wie ſupplicantes heredes mit den LehenHerrn ſcilicet W. vermög der Außträg coram Epiſcopo S. Rechthängig / vbi controuertitur de qnalitate bonorum, an ſcilicet feudalia ſint vel allodialia, Derwegē haben domini dafür gehalten / ſupplicantes ſollen die edition dſelben verſuchen / vnd im fall Abſchlagens / per viam denegatæ iuſtitiæ, C
ſolches in Camera ſuchen / poſtea tamen in poſteriori ſupplicatione licet ſecundum Zaſ. *de priuat. feudo, num. 50.* Ioan. Sigiſmundo vt vaſallo W. die editio contra dominum dictum nicht auffzulegen / præſertim cum & contra ſe ipſum, ſiquidem de ſuis bonis in feudum acceptis controuerſia ſit, nemo ad edendum cogendus. Nec enim d. reuerſ. hoc videtur actum, vnd verſchrieben / cum ſuper tacite excepta intelligatur perſona Domini, & in generali obligatione non videatur comprehenſa. Tamen 13. Ian. per dominum H. & A. petitæ compulſoriales decretæ ex hac ratione, quia ſunt communia inſtrumenta, & quod Außträg limitatam iuriſdictionem habeant, quæ tantum ſit inter ipſas partes, non etiam quoad tertium ſcilicet I. S. Poſtea tamen Dominus A. dicebat, Er hette der Sachen nachgedacht / Er wolte / das man die edition nicht erkändt hette / dann die Außträge darumb zuuor anzulangen geweſen. Miſſiuam priuatam an-
tenetur † quis edere. *gloß. in leg. præt. ait. & ibi Alexand. ſequitur in inſtrumento de edendo Alexand. in l. quædam de edend. Abb. in c. 1. de probat. conclud* q quis inuitus non 5
D poſſit cogi ad editionē miſſiuæ priuatæ licet volens id poſſit. Ita in Martio, Anno 44. eſt iudicarum in cauſſa Hans Cherres contra Bernhauſen in effectu, quia petenti compulſoriales denegatæ ſunt.

Observ. XXXIX.

1 Ehehaffte *quid Remiſſiue.*

Ehehaffte zu Rottweil / quæ ſint, vide 1
clare im Vertrag Ducis Wirtembergenſis cum iudicio Rotvveilenſi, de quo in actis primæ inſtantiæ, cuius protocollum ſic intitulatur, Hertzog Vlrich zu Würtemberg pro intereſſe vnnd Gemeind zu Wachſingen alias Wachlingen contra Conrad Mocker.

Observ. XL.

1 *Sumtibus ſcribentis, non impetrantis priuilegium corrigi debet.*

A SI ſcriptor Apoſtolicus literas per errorem culpa abbreuiatoris reficit, expenſis abbreuiatoris (non impetrantis) id facere debet, *extrauag. cum ad ſacroſ auth. de ſent. excommunicator. Felyn. in cap. 1. num. 9 in media ext. de libellor. oblat.* Quod nota pro Rege Hiſpaniæ Philippo contra Verwalter Cameræ, a quo reſcriptum priuilegii ſui petiit, in quo aliquot lineæ omiſſæ fuerunt.

Obſerv. XLI.

1 *Principes ſe excuſare poſſunt ab exſecutione.*
2 *Multo magis ergo nobiles ſe excuſant ab exſecutione in nobiles facienda.*
3 *Exſecutione per nuntium minus legitime facta ſi is non ſit ſoluendo, partes in integrum reſtituuntur.*
4 *Exſecutio fieri debet ad domicilium.*
5 *Profugus aut bannitus non habet domicilium in eo loco, vbi exceſſit.*

B CONſtat principes viros & ſuperiores
1 Magiſtratus † ſeſe ab exſecutione, nempe, ſi ei pares non ſunt, excuſare poſſe, §. vnd ſo alſo. *part. 3 tit. 48.* a fortiore
2 ergo † nobiles minus potẽtes ſeſe excuſabunt ab exſecutione in nobiles faciẽda, præſertim vbi illis obſtitum eſt. Ita factum in cauſſa Bodelſwing contra Heckendorff / Mandati executorialis 24. Octobris, Anno 73. Executio ſi minus legitime fiat, per nuntium Cameræ (porrecto eius nomine ſpeciali mandato prout requiritur. *Mynſ. obſ. 26*) im-
3 plorato ad hoc † iudicis officio pro reſtitutione ſcilicet in integrum, *l. quod ſi §. fi. de minor.* ſi is nõ ſit ſoluẽdo *iuxta Caſſa. deciſ. 3. num 3. tit. de appellat.* exceptionibus non obſtantibus, reſtituuntur appellantes in eum ſtatum, qui fuit, quando proceſſus nuntio traditi. Ita factum in cauſſa Lellingen contra Helmſtadt 12. Martij, Anno 74. Vide *ord part. 1 tit. 38. §.* Zum ſiebenden. *§. fin.* vbi ſtatuitur pœna nuntio non rite exſequenti, Vide Batt. *in extrauag. ad reprimendum. in verb. per nuntium. num. 1. & 4. & 5 Zaſ conſ. 20 nu. 23. lib. 1. in cauſſa* E. B. cõtra Hanſen Schmieden / etſi conſtabat ex relatione nuntii factam eſſe exſecutionem ad domum citati, & in perſonam citati, & in perſonam vxoris, eo abſente, tum videbatur non fieri proclama, & conſequenter facto ſaltem proclamate, denegandam eſſe declarationem. Primo enim exſe- C
cutio † facta non eſt ad domicilium. Nã 4
qui profugus aut bannitus eſt, non videtur habere domicilium in loco vnde exceſſit *l. filius. §. relegatus. l. eius qui. §. Celſus. ad municip.* Et cum dixerit Vxor, ſe neſcire an eſſet in ciuitate nec ne, fuit requirendus. *Marant. de citat. num. 1025.* & ſi non inueniretur facienda erat citatio per edictũ, *l. 2. C. vbi in rem actio. auth. & qui. C. de bonis auct. iudic poſſeſ. Speculat. de compet. iudic. addit. §. 1. num. 33. Bartol. in l. 2. §. Prator ait numer. 7. 8. 9. de dam. infect.* vbi dicit non ſufficere, ſi fiat citatio in loco, vbi quis iam pridem ſolitus eſt habitare, vel vbi maiore parte anni habitat, ſed facienda vbi degit tempore citationis. Nec videtur hic citandus latitare fraudandi cauſſa, cum inuitus eſſet, inde a multo tẽpore, nec occaſione D
huius citationis abſens factus ſit. Nec ſufficit, quod exſecutio facta ſit in perſonam vxoris, cum non ſit facta in domo & loco habitationis, debent enim illa duo concurrere, *Guid. Papa. quæſtion. 404.* niſi forte ageretur de cauſſa matrimoniali inter illos ipſos coniuges, *addit. Rotæ deciſ. 1. de dol.* & cautum in antiquis: aut niſi id, de quo agitur, eſſet eiuſmodi, vt fieri poſſet, ſine litis conteſtatione & ſic de leuiori aliquo præiudicio eſſet quæſtio, *vt in l. vt qui aliter. §. in fine, quod vi aut clam.* alioquin ſi quis agat contra aliquem perſonali vel reali actione non ſufficeret talis citatio. *Speculator. de citatione.*

Obſerv. XLII.

1 *Attentata quando reuocari poſſint.*
2 *Lite pendente nih innouandum.*

ATtentata † reuocari poſſunt, tam in cauſſis appellationis, quam ſimplicis quærelæ, in appellationibus reuocantur, ex hoc fundamento, quod appellatio habeat effectum ſuſpenſiuum, & in appellationibus a diffinitiuis, vel quod ſit inhibitum, vt in appellationibus

A bus ab interlocutoriis, *c. non ſolum de appell. lib. 6.* In cauſſis ſimpl. querelæ reuocantur attentara non ex effectu ſuſpen-
2 ſiuo, ſed † quod lite pendente, nihil ſit innouandum, *Rebuff. de appell.* Appellatio autem ab extraiudiciali grauamine ſimilitudinem haber, cum vtraque, & eſt inſtar appellationis & inſtat prouocationis ad cauſſam.

Obſerv. XLIII

1 *Litis conteſtatio an etiam in attentatis requiratur.*

IN cauſſa attentatorum an litis conteſtatione opus ſit? Dubitari conſueuit propter præiudicium in vtramque partem, & ius commune, de quo dictum in cauſſa Vilmar / vbi tamen ſic diſtinguendum D. E. cenſuit, vt ſi quidem per modum ſupplicationis reuocati petuntur, probationeſque in promtu ſint, litis conteſtatio non ſit neceſſaria, propter
B eorum priuilegium, & ius commune: ſi vero libellus attentatorum ponitur,
1 quod tum litis † conteſtatione opus ſit, vel ſaltem ſub tali comminatione reus ad agendū compelli poteſt: quaſi actor libellum porrigens ordinarium proceſſum elegiſſe videatur, *iuxta tradita p Marant. diſp. 4. argumento. 2.* Et hanc doctrinam approbarunt Domini 20. Auguſti, Anno 69.

Obſerv. XLIV.

1 *Attentata quando in extraiudiciali appellatione ſint reuocanda.*

IN extraiudiciali appellatione quando
1 ſint † attētata reuocanda, vide pulcerrimum conſilium Guidonis Papæ *conſil. 138. per tot.* vbi elegantiſſime diſtinguit. Vide votum in cauſſa Roſſin contra Belgarten in interlocutoriis, Vide Couarr. *in c. 24 pract. quæſt. num. 4. in fin.* Item Ferrarium *in tractat. Cautel. 58.* vbi putant præcedere debere inhibitionem, ſed in cauſſa Hertzogen contra Kölichen attentata reuocata ſunt. Vide in Sabbathinis meis 27. Ian. Anno 88.

In eo tamen diſtinguendum eſt. Nam non omnis prouocatio quæ extraiudicium ſit, ideo eſt extraiudicialis, ſed ta- C
lis tantum, quæ a mera parte vel iudice ſine omni cauſſæ cognitione præcedenti ſit, & etiam, vbi nec delegatus cognoſcens interuenit: ſecus ſi id factum ſit, quia tum reputatur pro iudiciali. Secundo illa dicitur tamen appellatio extraiudicialis, quæ ſit a futuro vel inſtanti grauamine, non de præterito. Appellatio autem iudicialis ſit a præterito & illato grauamine. Vide Guid. Pap. *conſil. 138. num. 2.* Tertio appellatio extraiudicialis vere dicitur, quæ non ſit ab actibus iudicialibus, puta electionibus & poſtulationibus, quæ nec fiunt, nec fieri debent in iudicio, ſed extra per capitulantes, & tales appellationes dicuntur vere extraiudiciales, Guid. Pap. *conſ. 138. num. 2. in fin.*

Obſerv. XLV.

1 *Ciuitates non habent* Außträg *contra nobiles, ſed eos in Camera conuenire poſſunt.*
2 Außträg *quibus caſibus locum habeant. & num. 1. 3. 4.* D

CIuitates † cum non habeant Außträg contra Nobiles, ſequitur, quod 1
eos in Camera conuenire poſſint. Ita conclusum in cauſſa Mülhauſen contra Knorren 12. Ianuarij, Anno 79. Wangen contra Hummeraw nobiles immediatos 2. Ian. Anno 90.

Secundo, † ſic caſu e conuerſo, quan- 2
do Comites vel Nobiles volunt conuenire ciuitates, illo caſu Außträg / locum non habent, cuius multa præiudicia extant.

Tertio † Außträg locum non habēt, 3
quando res, de qua controuertitur, non in iure actionis, ſed mero officio iudicis conſiſtit, vt ordinatio & confirmatio tutorum & confirmatorum, Item in cauſſis alimentorum.

Quarto † Außträg non habent lo- 4
cum in mandatis de relaxando captiuo etiam cum clauſula.

Quinto † Nota ſi conceſſio alicui fa- 5
cta fuit, per Cæſarem ſuper Stadt ſtewr alicuius ciuitatis Imperii, vel ſuper feudo imperii, vel alicuius priuilegii, & po-

A ſtea lis ſuper eo oriatur, tunc iudicium Cameræ eſt iudex competens. Præiudiciũ exſtat, in cauſſa Geilen contra Zolſtern & Reuttlingen/ in Camera introducta, Anno 31. 26. Iunij.

6 Sexto † Außträg non habent locum, quando per confeſſionem partis actionis intentio eſt probata incontinenti, quia tunc a præcepto condemnatorio incipi poteſt, & mandari vt ſoluat ſine clauſula.

Ex *tit. 7. part. 2. Ord.* Imperator ſolus cognoſcit, qui in eiuſmodi controuerſiis ſibi ſoli iuriſdictionem indiſtincte reſeruauit, & iuriſdictioni Cameræ tamen etiam priuatim derogauit, Quoad priuationem iuriſdictionis Cameræ ex *tit. 27.* eiuſdem partis aperte probatur, illi nullam competere iuriſdictionem, cum facultatem iudicandi in caſibus per ordinationem liquide exceptis vel alteri reſeruatis, ſi tamen ad momentaneam poſſeſſionem, & non ſuper petitorio aut plenario poſſeſſorio dictarum dignitatum nomine ageretur. Ex d. tamen *tit. 21. d. p.* Cameræ iuriſdictionem
B fundatam exiſtimo propter reſtrictionem verborum gäntzlichen vnnd Endtlichen/ quæ ponuntur *in d. tit. 7.* Idemque etiam dicerem in caſu, vbi adhuc dubium eſt, an res, ſuper quibus litigatur, proprie conſtituant, die Herrſchafft/ ſuntque dignitatis controuerſiæ præcipua pars. Etenim cum Camera *ex tit. 27.* concurrentem in omnibus cauſſis non exceptuatis cum Imperatore iuriſdictionem habeat, eaque fauorabilis ſit, ob enixum ſtatuum conſenſum, qui eam Cameræ contulerunt, in dubio potius cumulatiue, quam priuatiue cum Imperatore cenſetur habere. Similiter ſi tamen de feudo nobili Imperii ſit quæſtio, ipſa cognitionem habebit auctoritate *d. tit. 27.* poteritque ipſam legitima præuentione præoccupare. *vt tradit Gail. d. obſ. 29. n. 1. vſque ad n. 6.*

Observ. XLVI.

1 *Bannitus non habet domicilium, nec ſufficit, ad domum citare.*

1 BAnnitus † aut profugus non videtur habere domicilium, vbi antea habitauit, ideo non ſufficit ſi citetur ad domum. G

Præiudicia, vbi quis declaratus in Bannum, habentur apud Sailerum præcipue Wey contra Sperneck/ & recipitur etiam in gratiam fol. 453. & fol. 442. 4
Item Symphonam contra Neuriaco fol. 445. Bamberg contra Eglopſtein fol. 448 Fulda contra Steinfurt.

Observ. XLVII.

1 *Bannum contra vniuerſitatem afficit omnes & ſingulas perſonas & bona eorum.*

BAnnum † contra vniuerſitatem vel communitatem decretum afficit omnes & ſingulas perſonas & bona de vniuerſitate. Ita concluſum in cauſſa Minden contra Minden 4. Nouembris, Anno 40. *ad not. Cam. tit. 9 § 2. part. 2.* 1

Observ. XLVIII.

1 *Bannitus an appellationem & accuſationem ante bannum cœptam proſequi poſſet.*

BAnnitus † an poteſt proſequi appellationem, & accuſationem ante bãnum cœptam? Iſta quæſtio eſt diſputata in pleno in cauſſa Goßlars contra Braunſchweig / Wedekind / a Falckenberg purgationis. Et quamuis Bartol. *in Rubr. de delator. lib.* 10. teneat, quod ſic. Panorm. *in c. 1. de accuſat. & l. 15. qui reus. de pub. iudic.* vbi dicitur, quod iudicium ſuſtinetur, *Speculator in tit. de deport. Iaſo. in l. 1. lect. 2. ad Senatuſc. Treb.* Tamen ſecundum text. *in Ord.* vbi dicitur, das niemãd an jhnen freueln ſol/ jhr Leib vnnd Haab erlaubt/ nimpt darzu hinweg alle Verpflichtung vnd Bündtnuß / Ergo non poſſunt agere, Et ſic in ordinatione Imperij eſt extincta actio, & quia ſein Leib/ Haab vnnd Güter jedermenniglichen erlaubt/ & actio eſt in bonis, Ergo. Anno 87. 23. Octobr. declaratur in Bannum I. D. in cauſſa I. contra D. 1 D

Observ. XLIX.

1 *Bannitum quibus caſibus occidere non liceat.*

Banni pœna non poteſt infligi, ſi de eodem crimine

A *cr'mine coram ordinario agatur ciuili ter ad reſtitutionem.*

1 BAnnitum † quibus caſibus occi-
dere non liceat, Vide Felyn. *in c. quæ in Eccleſiarum 2. & 3. colum extr. de conſtit.*
Banni pœna in Camera non poteſt in-
fligi, vel ad pœnam Banni agi, ſi de eo-
2 dem crimine † coram iudice ordinario
ad reſtitutionem agatur ciuiliter, ſi ſci-
licet excipiatur, *iuxta. l. interdum. de publ. iudic.* Et ita deciſum eſt in cauſſa Chriſ
ſtoffen a Beill contra M. zu B. 3. Ianua-
rij 37.

Obſerv. L.

1 *Continentia cauſſæ etiam poteſt eſſe in diuerſis regiminibus vnius eiuſdemque Principatus.*

2 *Continentia cauſſæ quid ſit.*

3 *Continentia ratione perſonarũ iniuriantium.*

4 *Spoliatus non poteſt agere in Camera contra ſpoliatorem ob fr. pacem, & alibi de*

B *damno illato.*

5 *Continentiam faciunt principales debitores.*

6 *Item princeps vel Comes & eius ſubditus.*

1 DVbitatum, † *an ſi vnus princeps diuerſa haberet dominia & principatus*, da vnterſchiedliche Regierunge/ *ſi vellem duos tresue conuenire, qui ſub ipſo quidem Principe, ſed diuerſis regiminibus eſſent, an eo caſu Cameræ iuriſdictio fundata eſſet?* Et putarunt domini, eo caſu iudicem Cameram, quando ſeparata eſſent Parlamenta vtriuſq; ducatus, æque ac ſi diuerſis ſubeſſent principibus. Ita proceſſus decreti ex capite cauſſæ continentiæ Fraw Claren Rucke contra Quirinum Deuß vnd Wolffen Duttelſchen Fiſcalen/ Anno 91. 20. Octobr. Vbi narrauit vidua, Reos vni quidem principi Brunſuicenſi, ſed diuerſimode ſubeſſe, quoſdam eſſe in Epiſcopatu Halberſtadenſi, vbi Henricus Iulius tum fuerat Epiſcopus, & ſimul Dux Brunſuicenſis: quoſdam in Ducatu Brunſuicenſi.

Exſiſtentibus pluribus Reis, etſi requiſitio legitime omnibus inſinuata eſt, tamen ratione continentiæ cauſſæ etiam contra eos, quibus inſinuatio facta non eſt, fundata eſt iuriſdictio. Ita decreta citatio in cauſſa Ryedeſel contra Ryedeſel zu Eyſenbach/ 21. Auguſti, Anno 72. Continentia cauſſæ, qualiter etiam diuerſa mandata faciat, ſuper diuerſis rebus, Vide alibi. C

Quid ſit cauſſæ continentia † tradit 2
Bald. *in l. nulli. & ibi Iaſo. num. 3. C. de iudic.*
vbi tertius modus eſt ratione pluralitatis perſonarum. Vide *tit. ex quib. cauſis ad eund. iud. eat.*

Cameræ iuriſdictio non fundatur ex continentia, ſi plures vnius principis Conſiliarii conueniendi ſunt, qui repræſentant vnam perſonam. Ita denegati proceſſus in cauſſa M. D. nobilium cõtra Stadthalter vnd Raht zu F. Iunct. o. d. Cam. *lib. 2. c. 4.*

Supplicauit D. E. Syndicus Lindauienſis cõtra D B. zu R tanquam † aduo- 5
catum, qui eum in quodam ſcripto iudicialiter exhibito iniuriauerat, & contra N. M. Ciuem Lindauienſem cl euntem D. V. ex capite continentiæ ſuper iniuriis. Domini denegarunt proceſſus, D
cum mandans & mandatarius hoc caſu reputentur pro vna perſona, & mandãs indemnem præſtare teneatur mandatarium ſi iuſſit: ſi non iuſſit, nulla eſt cõtinentia, & merito tam mandans, quam mandatarius ſortiuntur forum, vbi delinquunt. Ita denegati ꝓceſſus 11. April. Anno 92. Veruntamen poſt multas diſceptationes dominis placuit eſſe continentiam, quia quoties vnica actione cauſſa determinari poteſt, quæ alias coram pluribus iudicibus trahenda, eo caſu omniũ ſuperior adiri poteſt, Ideo proceſſus decreti 13. Iunij 92.

Etiamſi poſſeſſorium ſit ventilatum, & ad Cameram appellatum in cauſſa appellationis, tamẽ etiam ibi petitoriũ tractari poteſt. In cauſſa Schlaun contra Reinbergerin/ Item ex capite reconuentionis. Vbi enim tractatur conuentio, ibi reconuentio etiam tractanda. Item ſi vnus ſupplicet, contra Ganeck/ qui diuerſis iudicibus eſſent ſubiecti, & ſic coram diuerſis principibus conueniendi, tunc ex cauſſæ continentia pro-

A ceſſus decernendi. Ita factum in cauſſa G. von J contra W vbi narrauit, quod W. ſubſit Electori Palatino Pfaltzgraff Reicharten eim Reingrauio, & ſic coram omnibus eos conuenire debuiſſet. Ideo decreti proceſſus 8. Iunii, Anno 92. Si ſpoliatus contra pacem
3 publicam † hic agat in Camera contra ſpoliatorem, & deinde etiam alibi ratione damnorum illatorum, obſtare ei exceptio, ne continentia cauſſæ diuidatur. *Mynſ. obſeru. 4. & 97.* deciſum pleno conſilio 25. Ianuarij, Anno 37. in cauſſa Brulwitz contra Brandenburg. Epiſcopus cum ſuo capitulo facit continentiam, ita vt Epiſcopus in Camera vna cũ Capitulo conueniri debeat. Præiudicium exſtat in cauſſa B. I. Wittib contra E. E zu C vnd T. C. daſelbſt 3. Februarij, Anno 92.

5 Item † principales debitores & fideiuſſores faciunt continentiam, tam ratione perſonarum, quam rei, ſcilicet vt ibi cauſſa fideiuſſionis tractetur, vbi principalium debitorum, ita ex eo capite proceſſus decreti in cauſſa G. contra D. 6. Septembris 92.

Continentiam † cauſſæ faciunt etiam
6 princeps vel Comes, & eius ſubditus, ſi contra illos proceſſus petantur, ita proceſſus ex capite continentiæ decreti in cauſſa B. contra P. & M. 12. Maij, Anno 92. Vide prothocollum interlocutoriarum. Ita proceſſus decreti C von W genandt D. contra C. P. den Burggrauen zu A. vnd Schultheiß vnd Gemeindt zu D. 30. Iunij, Anno 90. Allegatur tamen præiudicium in cauſſa Stein contra Gülich & conſortes, vbi proceſſus decreti, poſtea cum cauſſæ cognitione caſſati. Verum ea in re diſtinguendum puto, quando principes & ciuitas vel ſubditus conueniuntur, tum aut principaliter vertitur ius principis, & ſecũdario ciuitatis vel ſubditi, & tunc proceſſus denegantur, cum eo in caſu acceſſorium ſequi debeat ſuum principale, & cauſſa ventilanda coram Außträg/ Ita denegati proceſſus in cauſſa B. contra W. vnd B. 7. Aprilis, Anno 90. Secus eſſet, quando verteretur ius ciuitatis principaliter & ſecundario principis, quia tunc ratione continentiæ ad Cameram ſpectat, & in eo caſu proceſſus decernuntur. Ita factum in cauſſa Mauritij vberhey Canonici zum Jungen S. Peter zu Straßburg/ contra P. H. Z vnd H. 26. Septembris, Anno 87. Si princeps aliquis, eius Cancellarius, aliique iniurias intulerunt, & iniuriatus tam Principem, quam eius Cancellarium conuenire propterea velit, in Camera id facere poteſt ratione continentiæ, cum Princeps Imperio immediate, Cancellarius vero illi mediate, principi vero ſuo immediate ſubiectus ſit. Ita decreta citatio ſuper iniuriis D. P. H. contra D. H. I. D. B. & L. eiuſq; Cancellarium D. J J. 15. Ianuarij 95. Petitio ita formata ratione iuriſdictionis. Wann nun jhme Supplicanten zum höchſten beſchwerlich/ ſolche vnuerſchuldte Zulage auff jhme erſitzen zulaſſen/ vnnd alſo ſeines Leibs vnnd Lebens in Gefahr zu ſtehen/ vnnd dahero ſein euſſerſte Notturfft erfordert/ hiergegen die gebührliche Mittel Rechtens vorzunemen/ D. L vnd dich in Recht fürzufaſſen/ vnd es an deme/ das dieſelb D L dem H. N. du Cantzler aber demſelben immediate vnterworffen/ vnnd alſo vnſers Cammergerichts iuriſdictio ex capite, de continentiæ cauſſæ non diuidenda ſo wol als dahero/ das an mehr berührtem Cammergericht/ in offentlichen ſchrifften ſolche iniuriæ vber jhnen Supplicanten geſprengt/ vnd alſo ratione loci, in quo iniuria lata eſt, gnugſam fundirt ſey/ ſolchem nach vmb dieſe vnſere Kay: Ladungen wider/ꝛc. C

Finis ſecundæ Pentecoſtes.

OBSER.

A OBSERVATIONVM C PRACTICARVM ET SINGVLARIVM CAMERÆ IMPERIALIS.

Pentecoſte III.

Observ. I.

1 *Contumax per vnum diem exſpectatur.*

CONtumax † per vnum diem exſpectatur. Idque fit per gratiam, *juxta doctrinam Abbat. in c. ſæpe. num. 11 ante finem. de appellat.* Ex quo credo fundari illam conſuetudinem Cameræ, quæ ad proximam non comparenti, in termino præfigit tempus cum euentuali proclamatis decreto, ſigilla pro recognitis acceptantur in contumaciam non comparentis.

B Observ. II.

1 *Contumax duplex.*
2 *Contumax vere quis.*
3 *Contumax ficte quis.*

1 COntumax alius † dicitur vere, alius ficte contumax. Vere † contumax
2 non appellat; ne quidem intra decendium a tempore latæ ſententiæ. Ficte vel præſumtiue contumax eſt, ad quem præſumitur notitia perueniſſe, vt quia inſinuatio facta ad domum, ſed ignoratur, an vere ei innotuerit, & is appellat a tempore ſcientiæ intra 10. dies, *Vant. de nullit. ſent. ex defect. Citat. nu. 92 vide tit. 38. p. 1. §* zum Siebenden *in ordinatione.*

Observ. III.

1 *Copia productorum omnium regulariter danda procuratori ex aduerſo.*
2 *Fallit. num 2.*

1 REgulariter † omnium iudicialiter productorum copia danda procuratori ex aduerſo. Verum hoc † fallit in cauſſis momentaneæ poſſeſſionis, quia talis proceſſus eſt omnino ſummarius. Et ita obſeruatum in cauſſa ſequeſtrationis & litigioſæ poſſeſſionis Cölln cõtra Waldeck 28. Aug. 66.

Observ. IV.

1 *Copia etiam in archiuo poſita & reperta non probat.*
2 *Curmede quid.*

COpia † ſeu exemplum etiam in archiuo poſitum & repertum non 1
probat, *Gabr. de probat. concluſ. 5. n. 19. lib. 1. Corn. concl. ex Decio in Authent. ſi quis in aliquo, vbi communiter. DD Cod. de edendo. Bertrand. conſi 7 ex themate. & conſil 23 col. fin. lib 4* vult tale exemplum probare cõtra producentem, non pro eo. D Vide concl. Molin *in tractat. Pariſ. § 2. nu. 48.* Fallit in copia Vrphede.

Observ. V.

1 *Curmede quid.*
2 *Bona curmedica quæ.*

CVrmede † in lingua Iuliacenſi ſunt 1
bona, quaſi feudalia, emphyteutica, quæ ſcilicet requirũt inueſtituram, ſed ſi defunctus reliquit ſucceſſorẽ filium, tunc ille ex equis habet optimum, ex bobus optimum, dominus ſecundum pro inueſtitura. Et quando Dominus ita capit aliquid ex rebus animatis, puta optimum vel ſecundum, appellatur Lebendige Curmede / ſi vero participat ex veſtimentis vel aliis inanimatis, tunc ſimpliciter appellatur Curmede.
Bona † Curmedica etiam interdum ſol- 2
uunt Canonem annuum ſcilicet vnum par Caponum vel anſerum.

A

Observ. VI.

1 Curator ad litem quando ex officio a iure datur.

1 POteſt quandoque iudex alicui partium curatorem † ad litem ex officio dare, vide Marant. *part. 4. diſtinct. 6. num. 36. verſ. ſecus eſt.* Idque factum eſt in cauſſa Buches contra Eſterberges 3. Aprilis 87 Item in cauſſa Peſen cont a Lampen 1. & 2. appellationis, vbi D. Kuchorii ordinatus, Item in cauſſa Viermundt contra Viermundt D. Wilhelm / Etiamſi quis veniam ætatis impetrauit, tamen adhuc tenetur habere Curatorem ad litem *tot. tit. Cod. de his qui ven. ætat. impet.* Supplicans pro Curatore ordinando, debet narrare ſe eſſe immediate ſubiectum imperio, ſeque petiiſſe & adhuc petere, d. n. procuratore, & eum conſenſiſſe, & ſimul eſſerre ein Gewalt ad iurandum ſuo nomine, quod mandatum procurator exhibere debet, & iu-
B rare den Vormünder Eydt / quia ſpecialis conſtitutio ad id requiritur. Quarto debet documentum conſenſus curatoris das er darein verwilligt/ exhibere.

Observ. VII.

1 Tutor vel curator vt quis conſtitui poſſit quæ requirantur.

2 Curator alius an in locum demortui detur.

1 QVæ requirantur, vt quis † tutor vel Curator conſtitui poſſit tradit omnium pulcerrime Caprius, *deciſ. 50. per tot.* Vbi etiam tractat de matre, quæ cupit eſſe tutrix, quæ ſolemnia requirantur, vide etiam Wurmſer. *pract. quæſt. libr primo. de tutel. & curat. per tot. Gail. 2. obſeru. 107. & ſeqq Mynſ. 2 obſ. 31.*

2 Quando † moritur aliquis ex 2. vel 3. Curatoribus, non datur alius in locum demortui, niſi ſuperſtites conſentiunt, Ita denegata petitio in cauſſa. Quia ſuperſtites Curatores non conſenſerunt, Anno 92. 6. Martij.

Observ. VIII.

1 Aſſeſſores tenentur maieſtatem Imperii extra extraneos conſeruare.

2 In aſſeſſores demortui locum, non vnus ſed plures præſentandi.

C

1 ASſeſſores † tenentur Imperij Maieſtatem & iuriſdictionem extra extraneos conſeruare, prout eis reſcriptum, Anno 1545. 9. Octob.

2 In aſſeſſoris † demortui locum non vnus ſed plures ſunt præſentandi, vt electio ſit apud Collegium. Ita aliquando cum Elector Saxoniæ Dn. ab eadem præſentaret, & Brandenburg D. R. tum Camera noluit illos ſine vlteriori præſentatione aliorum recipere, tamen allegatur præiudicium, quod aliquando Cæſar Dominum L. ſolum præſentauerit, itaque fuerit receptus, *per §. fin. tit. 4. Ord p. 1* Et aliquando, Anno 91. 10. Decembr. ab Imperatore ſolus Dominus D. in locum Domini H. fuit præſentatus vbi poſt multas deliberationes Imperatori reſcriptum eo nomine, qui adhuc alium præſentauit, ſed receptus fuit Dorner in Aprili, Anno 92. D

Observ. IX.

1 Aſſeſſor, qui antea aduocatus fuit, an denuo iurare cogatur, aut ſi non fuit, an iurare debeat & vbi.

1 ASſeſſor † diſcedens, & petens munus Aduocati in Camera ſubire, ſeque ad id admitti, an cogatur iurare denuo, ſi antea aduocatus fuit, aut ſi nō fuit, an iurare debeat, Et an in pleno Senatu, an in audientia publica? Id cum aliquando, nempe 18. Maij, Anno 92. mit D H deliberaretur, Domini cenſuerunt diſtinguendum, An quis Aduocatus Cameræ fuerit ante aſſeſſoratum, vel non fuerit: ſi fuerit, eo caſu non opus eſſe, vt denuo iuret, vnd läſt man jhn bey ſeinem gethanen Eydt verbleiben / eique ſignificatur, das man jhn pro Aduocato wolle angenommen haben / & pro hoc caſu allegata ſunt præiudicia mit D. C. mit Lt. 1. mit D. W D. D Lt W.

Si vero antea aduocatus non fuit, tum merito illum iurare debere den aduocaten Eydt / cum iuramentum Aſſeſſorum & Aduocatorum plane ſint diuerſa & ſeparata, in quam ſententiam

A tentiam maioribus votis itum eſt. In eo tamen variarunt, an in publica audientia ſicut reliqui, an in pleno tale iuramentum præſtandum? Et crebrius placuit in pleno præſtandum, ob auctoritatem aſſeſſoratus, quod & factum eſt, & eodem die, nempe 18. Maij, Anno 91 præſtitit D. H. dictum iuramentum in pleno. Et allegatum eſt præiudicium mit H D. W. R. qui Anno 1513. poſtquam reſignaſſet ſtatui aſſeſſoratus, & aduocatus Cameræ factus, iurauit in pleno Senatu.

Obſeru. X.

1 *Alienatio bonorum pupilli ſine clauſula mandari poteſt.*

1 ALienatio † bonorum pupilli, ſine clauſula mandari poteſt. Sic mandatum de non alienando ſine clauſula decretum in cauſſa F. contra Herr von F vnd W.

Item pro mandato auff die 4. Fäll/ de non alienando ſupplicarunt P. J. C. P.

B L. contra P J. H wegen ſeiner Fürhabens der alienation der P. Altvetterlichen vnnd Reichß Gütter in frembde Händt/ als er dann allbereit ein Verſtandt mit Außlendiſchen Fürſten gemacht haben ſolte / Iſt erkandt den 28. Martij, Anno 90.

Obſeru. XI.

1 *Alimenta propter litem debita initio anni præſtanda ſunt.*

1 ALimenta † propter litem debita initio anni præſtanda ſunt. Ita deciſum in cauſſa Eyſenberg contra Eyſenberg / Appellationis alimentorum 6. Octobr. Anno 67.

Obſeru. XII.

1 *Alimenta debita ſpurio debentur etiam eius vxori.*

1 ALimenta debita ſpurio debentur etiam eius vxori & liberis, quod prima facie non videtur. Et ita in terminis conſuluit I. Philip. Portius *conſil. 146. per tot.* vbi plures conſulentes in terminis refert.

Obſeru. XIII. C

1 *Alimenta vt lite pendente præſtentur, quæ concurrere debeant.*

2 *Alimenta vxori à viro quando præſtanda, remiſſiue.*

3 *Alimenta nobili debita an extendantur ad famulos.*

ALimenta † vt lite pendente præſtentur quatuor concurrere debent, de quibus vide I. Phil. Port. *conſ. 160. nu. 6. & fere per tot.* Vide Cauſſã. Gallen Wittib contra Gallen creditores in Hebbach. 1

Alimenta † vxori à viro quando præſtanda, vide eundem Port. *d. conſil. 160.* & *Myns. 1. obſeru. 64.* 2

Alimenta † nobili debita an extendantur ad famulos, vide Borgninum Caualcan. *in tract. de vſufr. nu. 27. pag. 203.* 3

Obſeru. XIV.

1 *Alendus eſt pendente appellatione, qui obtinuit in querela inofficioſi.*

2 *In alimentatione, vel etiam deductione, ne quis egeat quæ conſideranda.* D

APpellatione pendente † alendus eſt, qui obtinuit in querela inofficioſi teſtamenti, *Port. conſ. 160. n. 5.* Ob denegata victualia mandatum ſine clauſula decretum auff die 4. fälle der Stadt B. contra D. B. 19 Octobr. Anno 90. Nam Dux prohibuit fieri tranſportationem frumentorum per ſuam prouinciam ab exteris, & ſibi non ſubiectis locis. 1

Similiter ad implorationem der Stadt A. contra H. in B. ob intercluſionem victualium eiuſmodi mandatum decretum eſt.

Item ante aliquot annos der Stadt L. contra C P. ſimile mandatum decretum. Et plerunque exceptionibus quibuscunque oppoſitis iniungitur paritio, niſi ea exceptio pro releuante habenda, quod proprii ſubditi indigerent. Replicari poteſt, primò incolis permittendum den Kauff & reſidua ad vicinos & exteros tranſportanda.

In † alimentatione, vel etiam in deductione, ne quis egeat, quæ conſide- 2

A randa ſint, vide omnium pulcertime tractantem Coler. in tractat. de proceſſib. executiuis, *part. 2. cap. 3. numer. 115. cum ſeqq.*

Obſerv. XIV.

1 *Appellatio in Camera an recipiatur, ſi ſumma Principalis, non ſit conformis ordinationi.*

1 APpellatio in Camera an recipiatur ſi ſumma principalis non ſit conformis ordinationi, hoc eſt 150. fl. ſed tamē intereſſe iunctum cum ſumma principali ordinationi ſit conforme Quod non, exſtat præiudicium in cauſſa Aratsgſen von dem Freyhoff Appellantin contra Jobſten von Liches Appellatin 23. Septembr. 68. Vide præiudicium in cauſſa Clauß Creheman contra Johann Sixti von Bonn. Contrarium obſeruatum in
B cauſſa Meier contra Reichenbach 23. Octobr. 68.

Obſerv. XV.

1 *Iureiurando ad non appellandum an quis aſtringatur.*

2 *Statutum non poteſt annullare vires iuramenti.*

3 *Iurans non velle appellare, ſi poſtea appellat, valet appellatio, ſed ſit periurus, nec admitti debet, niſi petita abſolutione a iuramento.*

1 NEmo † aſtringitur iureiurando ad non appellandum, Vide Paul. de Caſtr. poſt Bart. *in Authent. ſacramenta puberum. colum. pen & l fin. C. ſi aduerſ. vendit. vide in ord. Imper fol. 112.* Statutum † non
2 poteſt annullare vires iuramenti, quæ ipſi dantur a iure Canonico, de cuius formatione hodie iuramentum, *iux. not. in c. fin. de foro compet. libr. 6.* Et qui † iurat
3 non velle appellare, quando appellat, valet appellatio: ſed eſt periurus, & iudex non debet eum admittere contra proprium iuramentum, ne ſit auctor periurii. Debet igitur appellans petere abſolutionem a iuramento, ſi vult proſequi, alias currunt ipſi fatalia, quia poteſt facere, & poteſt proſequi.

Obſerv. XVI.

1 *Partes ſi communi conſenſu ab appellatione diſcedant, an communi conſenſu ad eam redire poßint.* C

SI partes † communi conſenſu diſceſſerint ab appellatione interpoſita, an 1
poſſint communi conſenſu redire ad appellationem & proſequi: Et dicitur quod non, *per notat. Alex. in addit. Bart. in leg. ſi quis ſeparatim de appell. & per Innocent. in c. ſollicitudinem. extr. de appellat.*

Obſerv. XVII.

1 *Appellationi renuntians poteſt nihilominus cauſſam intra 10. dies, etiā ad Cam. deducere.*

REnuntians † appellationi poteſt, nihilominus intra decendium per 1
modum ſupplicationis cauſſam ad Cameram deducere, *ad not. ad tit. 28. 2. part. ord. allegat.* Præiudicium in cauſſa Jarus Tranckſcherer contra Ernſten Marggrauen zu Baden.

Obſerv. XVIII. D

1 *Appellationi & ſupplicationi renuntians, nullitatem tamen deducere poteſt.*

2 *Iudex nolens pronuntiare, niſi appellationi renuntietur, poteſt conueniri mandatis pœnalibus.*

REnuntians appellationi † & ſupplicationi, nullitatem tamen deducere poteſt, *adnotat. ibidem §. quod ergo.* Iu- 1
dex nolens pronuntiare, niſi quis renūtiet appellationi, poteſt mandatis pœ- 2
nalibus coerceri, *adnotat. ad d. tit. 28. §. quid ergo in fin.*

Obſerv. XIX.

APpellatio talis: *Ego appello ad Metropolitanum, ſedem Apoſtolicam, vel quēcunque alium iudicem competentem*, ſi Camera ſit iudex immediatus, ſuſtinetur. Ita proceſſus decreti in cauſſa O. vnnd Conſort/ contra B. Theſaurarium zu M 9. Decembris, Anno 90. & in cauſſa H. contra D. & in cauſſa W genandt G. contra K. 31. Octobr. Anno 92.

Obſerv. XX.

1 *Appellatio quid deuoluat.*

APpellatio † deuoluit id tantum regulariter, quod inter partes in in- 1
ſtantia pronuntiatum. Id poteſt etiam prodeſſe

A prodeſſe reliquis Creditoribus idem ius habentibus, & poteſt appellatus in puncto appellationis illos creditores omnes: (licet in prima inſtantia in lite non fuerint) per proclama citati facere, vt veniant, ac ſua iura in cauſſa appellationis deducant. Ita proceſſus decreti in cauſſa Bone contra Reben, Buſſen vnd Clauß Meiern. 9. Aprilis Anno 86. *per not at Geil. 1. obſeru. 70. numer. vigeſimo ſeptimo. & obſeru. 122.*

Observ. XXI.

Svmmaria.

1 *Captiuus ex carcere reſpondere non tenetur, nec perſonaliter citatus.*
Captiuus ſi non ſit citatus, reſtituitur in integrũ: Et maxime ſi iudex neſciat talem captiuitatem.
2 *Captiuum contra an procedi poſſit.*
B 3 *Captiuus non comparens habetur pro contumace.*
4 *Principes captiui quomodo poſſint citari, & per quem teneantur comparere.*
Citatio principis captiui an valeat, ſi nomina procuratorum non ſint expreſſa.
Sententia eſt inſtar legis.
5 *Citatio, quæ fit ad domum præſumitur veniſſe ad notitiam citati, quia citatio ligat, etiamſi ad eius notitiam non peruenerit.*
Citatio captiuorum num ad carcerem an ad domum fieri debeat num. 4.
6 *Regentes an poſſint & debeant dominum defendere, & qualis proceſſus cum illis inſtitui poſſit.*
7 *Vicarii niſi dominum defendant tenentur ſua culpa, & ab adminiſtratione pelluntur.*
8 *Defenſor voluntarius & illegitimus, neceſſarius & legitimus quid differant.*
9 *Defenſio quo caſu cenſeatur neceſſaria.*
10 *Defendens altum ex neceſſitate, a ſatiſdando liberatur.*
Agere qui vult debet etiam defendere.
11 *A neceſſitate iuris nemo ſe excuſare poteſt.*
12 *Parentes defenſuri filium non ſatiſdant.*
13 *Adminiſtratores publici æquiparantur actoribus & curatoribus.* C
Adminiſtrator legitimus nullus tenetur ad ſatiſdandum.
14 *Adminiſtratores legitimi ſunt, qui dantur a lege vel ſuperiore, in cuius locum ſubſtituuntur.*
Item qui dantur a populo, vel coadunatione populi, aut conciliis opportunis præſentantibus. num. 14.
Item, qui a principe ſimiliter territorium habente, in cuius locum conſtituuntur, ibidem.
15 *Principes ab Imperio regalia habente conſtituti Imperatori æquiparantur in ſuo territorio & num. 16.*
17 *Adminiſtratorem legitimum eſſe, vnde cognoſcatur.*
18 *Nomen quod alicui imponitur ſiue fiat ex certa ſcientia ſiue errore, pro iure habendum eſt.* D
19 *Facta omnia præſumuntur legitima.*
Adminiſtrator an debeat ſe talem probare.
20 *Gerens ſe pro locum tenente ſciente & tacente ſuperiore, videtur tacitum mandatum habere ab eodem.*
22 *Procuratorem ad iudicium nemo conſtituere poteſt, niſi ſuo nomine actionem habeat.*
23 *Adminiſtratores legitimi & publici, omnia poſſunt, quæ ipſorum principales, quorum locum tenent.*
24 *Etiam ea, quæ aliàs ſpeciale mandatum requirunt.*
25 *Procuratores priuati a quibus dentur.*
26 *Procuratores publici a quibus dentur.*
27 *Procuratores priuati non poſſunt & procuratorem & actorem conſtituere.*
28 *Vicario vno diem obeunte mandatum procuratoris non exſpirat, ſed nihilominus ratum manet.*
29 *Nomina conſtituentium an mandato conſtitutionis inſerenda.*
30 *Tutor actorem ſuo periculo inſtituit.*
31 *Actus, qui non ſumit initium ex perſona, nec perſonam obligat.*
32 *Exſecutio fit in rebus, ſi adminiſtratores rebus magis, quam perſonæ dati ſunt.*

A *An vicarii*, Stadthalter vnd Räthe / *ali-*
tuius Principis, poteſtatem habeant pro-
curatorem ad iudicium conſtituere &
Dominum ibidem defendere?

COncluſum eſt, in pſonalibus ipſum
dominum, ſi ad eum, vt captum, pa-
teat acceſſus, debere conſtituere, vt in
cauſſa fr. pacis, ſed in realibus & pecu-
niariis ipſos vicarios. Et ſub hac diſtin-
ctione, vt ſequitur, quo ad perſonam,
NN. & quo ad defenſores & vicarios
eius in prima parte, occurrũt duo. NN.
non teneri in iure ad reſpondendum,
cum ſit captiuus & non perſonaliter ci-
1 tatus. Et quidem † captiuum non tene-
ri, reſpondet Bart. *conſi. 228. & l. 2. ff. de in*
ius vocando. præſertim ſi iudex ſcit talem
captiuitatem: ſi vero ignorat, tunc in in-
tegrum reſtitutionem dari, *l. quæſitum.*
ff de re iudicat. Releuat & ſecunda cauſ-
ſa non factæ citationis, *per Panorm. c. 1. in*
fin. de cauſſa poſſ. & propriet.
2 Vnde † contra illum non poſſe pro-
B cedi, ſed contra & aduerſus captiuum
procedi poſſe, *Bartol. leg. is, qui reus. ff. de*
publ. iud.
3 Et ſi non † comparet, tunc eum ha-
beri contumacem. *Iaſ. in l. 2. ff. de in ius vo-*
cando. Zaſ. conſ. 10 2. vol num. 31.
Quo modo principes poſſunt in hoc
caſu citari, & tenentur comparere per
procuratores. Sed cum nomina citato-
4 rum der Stadthalter / non † ſint expreſ-
ſa, an valeat citatio? *Zaſ. conſil 7. vol. 1. n. 2.*
Excipitur tamen, ſi citetur perſonaliter
ad comparendum. II. Si non ſua cul-
pa detineatur, *Imol. in dict. leg. ſi quæſitum.*
III. Si non poſſit habere copiam pro-
curatoris. IV. Si non teneatur capti-
uus mittere procuratorem, *Caſtr conſil.*
41. Alexand l. 2 § ſi quis cautio. Sey deros
gleichen in cauſſa Naſſaw contra Heſſen /
in comitiis Argoſtanis Anno 48. gehal-
ten. Quæ ſententia eſt inſtar legis, *l. fi. de ll.*
Nec obſtat exſecutio citationis, cum
non eſſe citatum, ſed hoc non eſſe verũ:
cum ad domum ſit citatus, an ſeine ge-
wöhnliche Haußhaltung / quod ſatis eſt,
gloſ. in leg ſecunda. Codic. ex quibus cauſſis
maior.

Et dicit ibidem Caſtr. Tutius eſſe ad C
domum, quam ad carcerem fieri cita-
tionem, quem ſequuntur Salyc. Bald.
in c. dilectus. c. ex parte. de appellat. Vnde
præſumitur ad eius notitiam † veniſſe, 5
cum ad domum citatus ſit. *gl. l. ſi tutor ff.*
de petit. tut. & curat. gloſ. in leg. licet. Codic. de
repud. Dicit, citationem eo modo exſe-
cutam ligare, licet non peruenerit ad
eius notitiam. Nihil tamen hoc loco
in perſonam NN. ſtatui placuit.
Quoad Stadthalter duo videntur,
an illi Regentes poſſint & debeant do-
minum defendere? Alterum, hoc da-
to qualis eum illis proceſſus inſtituen-
dus. Primum † eos poſſe *per leg primam. §.* 6
Quod ſi nemo. ff. Quod quiſque vniuerſita-
tis nomine, & debere etiam volentes, *per*
Speculat. tit. de Reo. verſic. Item tutor. nu-
mer. 18. Teneri eos exemplo tuto-
rum, & niſi id fecerint, eos tunc ab ad-
miniſtratione pellendos. Debent e-
nim occurrere, ne illi a Magiſtratibus
lædantur in defenſionibus, *Codic. de de-*
fenſ. Cui † & niſi hoc fecerint de cul- 7
pa ſua tenebuntur vicarii iſti, *leg. fin. Co-* D
dic. vt in poſſeſ. l. nomine catur. Eoſque tunc
ab adminiſtratione, pellendos. De-
bent enim occurrere, ne a Magiſtrati-
bus illi lædantur in defenſionibus.
C. de defenſ. Quo primo mẽbro diſcuſſo,
de proceſſu nunc videamus, in quo
ponderentur.

I. An iſti vicarii ſatiſdare teneantur cum
defendunt?

II. An poſſint conſtituere procuratorem?

III. An conſtitutio mandati nomine N. N.
concepta ſit legitime facta, ita vt nomine NN.
procedatur.

IV. In quem interloquutoria & ſententia
ferendæ.

V. In cuius bonis exſequutio facienda.

Quoad primum dicendum, idem
quod *in l. minor. ff. de procurat.* diſtingue 8
tamen inter voluntarium & illegitimũ,
& inter neceſſarium & legitimum
defenſorem, vt hic noſter. Prior enim
ſatis dare tenetur: hic non. Hos autem
neceſſarios defenſores eſſe ſupra oſten-
ſum eſt, cum & citatio & petitio Fiſca-
lis

A lis contra eos expreſſe di igatur. Quo
9 quidem caſu † neceſſaria cenſetur de-
fenſio. *Iaſ. l. de pupillo. § ſeruo ff de oper. non.*
10 *nuntiat.* Qui autem alium † ex neceſſita-
te defendit, a ſatiſdando liberatur. *Ful-
goſ. Alexan. l. ſi cum vno. ff. ſi ex nox. cauſſa
ag.* Et qui vult agere, debet etiã defen-
11 dere. Ceterum hæc eſt † neceſſitas iu-
ris cauſſata ex lege vel publica auctori-
tate, a qua ſe non poſſunt excuſare. *Iaſ.
l. præſes. C. de tranſaction.* Et ex publica
quidem auctoritate. *vt per gloſſ. l. item. §.
actor. ff. quod cuiuſque vniuerſ. nomine.* Hinc
fuit altera procuratio, cum ſint publi-
ci, & habeant liberam adminiſtrationẽ,
12 vt parentes, † qui quoque non ſatis dãt
l. fin. C. de bon. mat.

Illi autem publici Adminiſtratores
13 talibus præſentibus actoribus † & cu-
ratoribus æquiparantur, *Ang. d. §. A-
ctor.* dicens hunc §. non ſolum de Acto-
re, qui cum ſatiſdet, ſed etiam de reli-
quis adminiſtratoribus intelligi. Nul-
lum enim legitimum adminiſtratorem
teneri ad ſatiſdandum. Et in hoc pũcto
tria conſiderantur. I. *Quis dicatur legiti-
mus Adminiſtrator.* II. *Num iſti Regentes
ſint legitimi Adminiſtratores.* III. *An tene-
B antur tales ſe probare.*

Primum legitimi Adminiſtratores
14 † ſunt, qui dantur a lege vel ſuperiore,
in cuius locum ſubſtituuntur, puta ab
Imperatore *Alexand. in Rubric. ff. de officio
eius, cui mand. eſt Iuriſd. Caſt. l. 2. ff. eod. l. 1. §.
fin. quod cum eo*, vel qui dantur a populo
vel coadunatione populi, aut conciliis
oportunis præſentantibus, *Caſtr. in loco
preallegat. Iaſ. dict. l præſes. Bartol. l ſi ſe non
obtulit. ff. de re iudic.* Item qui a Principe
ſimiliter territorium habente, in cuius
locum conſtituuntur, vt iſti hic ab N.N.
Qui enim ab Imperatore vel Rege ad-
miniſtratores conſequuntur. Tales
quoque ſunt, qui a Principe Imperii ab
eodem Imperio Regalia habente con-
ſtituuntur. *Brunus conſi. 3. in verſ. præmit-
15 to. Dec. conſil. 191.* Tales enim † Princi-
pes æquiparãtur Imperatori in ſuo terri-
torio reſpectiue. *Alexand. in dict. Rubr. de
offic. eius cui mandata eſt iuriſdictio*, talem
16 vicarium dicit, etiamſi † illam poteſta-

tem non habet, potuit tamen rerum C
ſuarum adminiſtrationem illi commit-
tere, *per l. 1. leg. Procurator cui. ff de Procurat.*
Poteſt enim id quilibet de populo.
Porro æquiparantur Imperatori quoad
rerum adminiſtrationem & exercitium
iuriſdictionis.

II. Secundus caſus, an ſint legi-
timi † adminiſtratores? Sic per ſu- 17
periora, & quia tales ſe vocant N. N.
adminiſtratores, & ita paſſim in actis,
*Speculat. de Procurat. §. ratione, verſic. Illud
quoque in 13. l. optionem. §. itaque, Codice de
contrahend. emt.* Item conſtat ex citati-
one Imperatoris, qua Adminiſtratores
vocantur. Item ex inſtrumento conſti-
tutionis *Caſt. conſi. 2.* Item facit Fiſcalis,
& omnes homines nominant eos re-
gentes, quæ ſiue † ex certa ſcientia ſiue 18
errore fiant, pro iure habenda ſunt. *l.
Barbarius.* Et omnia † facta præſumi le- 19
gitime facta. *c. fin. de libell. obligat.* eſt pro
illis præſumendum, quod ſunt legiti-
mi Adminiſtratores, alias enim vel non
tolerantur, vel ad minus populus illis
non pareret.

Tertio, an teneantur tales ſe proba-
re. Sic per Spec. *de act. verſ. Sed pone, qui- D
dam dicens*, non autem teneri ad eam
probationem concluſiue. Nam ex a-
ctis cõſtat, adeo vt eam neganti incum-
bat in contrarium onus probandi, &
quia publice ſe gerunt pro adminiſtra-
toribus, ſciente ſuperiore Imperatore,
& N.N. a quibus appellatur. Qui autem
gerit ſe pro locumtenente, † ſciẽte & ta- 20
cẽte ſuperiore, videtur tacite mandatũ
habere ab eodẽ, *Alex. cõſ. 1. in 2. vol. circa fin.*
Et conſtat hic tã de adminiſtratione,
quam de poſſeſſione. An poſſint con-
ſtituere procuratores? Et videtur quod
non. Nemo enim poteſt † conſtituere 21
procuratorem ad iudicium, niſi ſuo no-
mine actionem habeat *l. de procurator.
Bald. in l. 1. C. de bonis mat. idem conſil. 447.
in l. 1. ff. de procur.* Tutores & Admini-
ſtratores non cõſtituere procuratores.
Nam locum tenentes non † ſubſtituunt, 22
*Authent. de his, collat. 3. §. prohibemus. clem.
1. de reg. & tranſact. Dd. in c. clericor. de of-
fic Vic. D.D. in l. ea profecto. de legat.* Sed con-

A tra, per ca, quæ dicta inf. ſunt. Nam præ-
ſupponitur eos eſſe legitimos & publi-
cos Adminiſtratores totius NN. Cer-
23 tum † eſt, tales omnia poſſe, quæ prin-
cipales, quorum locum tenent, *Bartol.
in l. obſeruare. ff. de officio proconſ. Caſtr. in
dict. l. 2. Alexand. in rubr. de offic. eius cui
mandata eſt Iuriſdictio, & in l. filius, de legat.
Idem conſilio ſecundo, in 10. volum. c. in leg.
2. Cod. de officio eius qui vice, &c. Bald. in
leg. 1. de legat.*

Iam omnino idem poſſunt, quod
principales, vnde & conſtituere, &
ea, quæ legitimi & publici admini-
24 ſtratores, quæ alias † ſpeciale man-
datum requirunt, agere poſſunt. *gloſſ.
Bartol. Bald. in dict. l. præſes. Cod. de tranſ-
act. c. 1. de procurat. in 6. Bald. in dict. l. 1. §.
illud de minoris. Caſtr. in l. ad iuſtum. §. pro-
curator. ff. de iureiur.* Licet enim *l. præſes*
in ſola ciuitatis adminiſtratione loqua-
tur, tamen Bartol. Bald. de omnibus
intelligunt, villarum, prouinciarum,
B caſtrorum adminiſtratoribus. Poſſunt
igitur & tenentur procuratores conſti-
tuere, *l. quicunque. Cod. de procurat. Alex.
in dict. Rubric. de officio eius, &c.* Solutio
ad Regulam in contrarium ab initio
præmiſſam: illam enim in certis perſo-
nis limitari.

Secundo non obſtat doctrina Barto.
in dict. l. 1. de procurat. Nam hic diſtin-
guendum, aut illi legitimi procurato-
res a priuatis dantur, aut a publi-
25 cis. Priuati † autem a priuatis per-
ſonis, idque vel in genere vel ad o-
mnes cauſſas. In genere quidem, aut
cũ libera: ſi cum libera ex templo tunc
per omnia poſſunt conſtituere procu-
ratorem, ſi non cum libera, tunc non
26 poſſunt. Publici † vero a publicis per-
ſonis tum ſuperioribus, tum inferiori-
bus. De quibus *c. 2. de maior. ad obed. l.
omnes populi. ff. de iuſt. & iure* vel ab vni-
uerſitate, vel a ciuitate, *vt in l. nec ciuita-
tis. ff. de procur.* Hi autem, qui ab inferiori-
bus dantur, non poſſunt ea, quæ ſuperi-
ores. Hi autem dantur aut priuatis per-
ſonis & rebus aut publicis. Si priuatis, vt
curatores & tutores priuatorum perſo-
narum, licet publici, idem eſt, ac ſi dati
eſſent ab inferiori. Priuati † autem ta- 27
les non poſſunt procuratorem ſed acto- C
rem conſtituere, *ad l. neque Tutores Barto.
& Aretin ibid.* Si vero publicis rebus, vt
ſunt curatores & vicarii Principum, tunc
omnia, quæ principales poſſint. *in d. l.
præſes* Ratione autẽ hinc inde ab admi-
niſtratione auocantur. *d. Auth de coll.* ob
aliquam negligentiam. De curatorib.
Principũ idẽ probatur. *C. de ſup præl. neg.* &
cũ habeant liberam adminiſtrationẽ et
ad ea, quæ ſpeciale mandatũ requirunt,
&c. *de vicariis principum. l. pen. de procurat.*

Nõ obſtat vicarios nõ ſubſtituere, ve-
rum eſt, qñ volunt in totum cõſtituere,
illa iura in cõtrarium loquuntur: & cum
talis vicarius aut vnus auß den Statthal-
tern diem † obeat, ideo mandatum pro- 28
curatoris nõ exſpirat, ſed nihilominus
ratum manet, *Philip. Fran. in c. 1 gratioſe. de
Reſcr. lib. 6.* præſertim cum non ſint in ta-
li mandato nomina propria, ſed appel-
latiua expreſſa, wie Statthalter. An con-
ſtitutio mandati ſit recte concepta, vt
& nomina ipſorum conſtituentium o- D
mitterentur, & procurator ſolum NN.
nomine procedere, iubeatur, &c. videtur
quod nõ. Nam † nomina conſtituentiũ ſunt 29
interenda. *l. 1 ff. de alb. ſcrib. Bart. in l. illud.
§ item. ff. quod cuiuſque vniuerſ. nomine.* Aut
dicendum erat maiorem partem con-
ſenſiſſe. *l. nulli. ff. eod.* Sed contra recte cõ-
cepta eſt in perſonam NN. *Abb. in c. quo-
niam, de his, quæ fiunt a maiori parte, cap. Spec.
Idem ſentit ne nomina inſerantur, de ſynd. §. 1.*
Item opponitur. *n. 16. vel 17.* Alterum vt
nomine NN. procedatur ſimiliter ex-
cuſari poteſt exẽplo Tutoris, *Spec. de act.
ab vniuerſ. §. Porro actor. n. 5.* Tutor † tamen 30
actorem ſuo periculo cõſtituit, *Bar. Alex.
in l. fin. ff. de procur.* & nõ teneri niſi de do-
lo & negligentia, *Caſtr. in lege ſi ciuitas. ff.
ſi cert. pet. Spec. d. verſ. Item Tutor. Bald. in l.
fin. Codic. vt in poſſeſſ. leg. nomine cat.* De-
inde per *leg. Procuratore. ff. de oper. noui
nunt.*

Procurator nunciat, & ſatisdat,
ſed remiſſio fit in Dominum, & ſic o-
mnem actum impenſarum, ſed prin-
cipalium nomine conferri proce-
ditur. Et hoc quidem, nec in

lucium,

A lucrum, nec in damnum adminiſtratorum *l. non ſolum. §. ſed interdum. ff. de procurat.* alias illi ſuum officium eſſet damnoſum. Porro niſi N. N. nomine
31 procedererur, actus † non ſumerer initium ex ſua perſona, nec ipſum obligaret contra *l. quacunque. ff. de act. & oblig.* ne talis actus confirmari poſſet ipſius nomine non reſtitui *l. Si pupilli. §. eſt ergo ſ de negot. geſt. gloſſ. c. rationi in §. 1. de regul. iur.* Non enim poſſet ratificari, quod ipſius nomine non eſſet geſtum & actum. Eſt ergo recte iſta mandati conſtitutio concepta per Arch. *in clem fin. de procur.* legitimos enim adminiſtratores alieno nomine conſtiruere. Feratut ſententia contra Adminiſtratores. N. N. enim non eſt in lite, & quia illi magis
32 rebus, quam † perſonæ dati ſunt, exſecutio fiat in rebus litigioſis per ſententiam Dec. in quem ferenda ſit ſententia, *Iaſo. l. ſi plures. ff. de curator. bon. dando.*

Gewalt.

Wir deß Durchleuchtigen/ꝛc. Verordnete Statthalter vnd Rähte bekennen vnd thun kundt hiemit of-
B fentlich in Crafft dieſts Brieffes / daß wir an Stat vnd im Namen S. F. G. zu S. F. G. Procuratoren General beſtellet vnd angenommen haben/ die Achtbaren N. N. deß Käyſ Cammer Gerichts Aduocaten vnd Procuratoren ſämbtlich vnnd ſonderlich S. F. G gegenwertige vnnd künfftige Sachen an dem Käyſerlichen Cammergericht actiue & paſſiue zuuertretten/ Geben jhnen dieſen hiemit vnnd im Namen / wie obgemelt volnkömlichen vnnd gnugſamen Beſelich vnd Gewalt/ Alſo vnnd dergeſtalt im Namen Hochgedachtes vnſers gnedigen Fürſten vnd Herrn zu N. N. an gemeltem Gericht/ ſo offt vnnd dick daß S. F. G. Noturfft erheiſchen würde / zuerſcheinen / abweichliche Exceptionen fürzuwenden / einen oder mehr Affter Anwalden an jhre Stat zu ſetzen / dieſelben zu reuocieren/den Gewalt wieder an ſich zu nehmen / vnd alles was V. G. F. vnnd Herrn Noturfft erheiſchen würde/zuthun/ Darzu wir jhnen genugſamen Gewalt / wie daß von Rechtens oder Gewonheit im beſtendig-
ſten oder krefftigſten ſeyn ſol / kan oder C
mag/ hiemit vbergebẽ oder zugeſtelt wollen haben/ mit Verſprechung/was vermelter vnſer Anwalt vñ ſeine vnderſetzte alſo vnd im Namen ſeiner S F Gnaden angemeltem Cammergericht ſampt vnd ſonder fürwenden/ vnd handeln werden / Solches alles an Stat vnd von wegen hochgemeltes V. G F. N. gerne zuhalten/vnd ſie derhalben aller Satiſdation / Cantion vnnd Sicherheit/wie die Rechten erfunden werden/ ſchadloß zuhalten vnnd zuentheben. Alles ſonder Geferde. Deß zu warer Vrkund haben wir hochgedachte V. G. F. vnnd Herrn Inſigell zu Ende dieſes Brieffes angetrücket/ꝛc. Gegeben / ꝛc. Vff N. deß Monats N als man zahlt nach Chriſti vnſers Herrn Geburth N. N.

OBSERV. XXII.

1 *Inſtrumentum appellationis in membrana confici debet.*
2 *Fallit ibid. num. 2.*
3 *Appellantis extra Imperium pœna.*

INſtrumentum † appellationis debet 1
eſſe confectũ in membrana, alias proceſſus deneganrur ſecundum conſtitu- D
tionem Maximiliani. Ita proceſſus denegari in cauſſa Fraw G. von M. contra G. S. 19. Nouembr. Anno 88. vbi decretum vff fürbracht inſtrumentum appellationis abgeſchlagen / In conſil. 19. Nouembris Anno 88.

Fallit ſi † Notarii teſtentur, ſibi eo lo- 2
ci copiam pergameni non fuiſſe. Nam tunc appellatio recipitur, maxime ſi diſtantia loci accedat. Ita proceſſus decreti in cãa Zolner contra Oſtfrießlandt 10.
Aprilis. Appellans † extra Imperiũ man- 3
dato pœnali coercetur Anno 23. 4. Martii Vid. Seilerum.

OBSERV. XXIII.

1 *Schedula appellationis an ſemper porrigenda, quoties in ſcriptis appellatur, & aſtimatio inſerenda ſit.*

SChedula appellationis ſemper porrigẽda, quoties appellatur in ſcriptis, eaq; inſtrumento inſerenda, in quo cõtineatur, quem in iſto ſcripto appellaſſe, alias non tenet appellatio. Vide Warmſer. *de appellationib. & Hart. eod. tit. P. Franc. in c. vt debitus. n. 12. 13. & ſeqq. de appel. Myn-*

1 [illegible] benedefectū [illegible] appellatioin cauſſa [illegible] contra [illegible] Franz Jacob Zie[illegible] contra [illegible] Anno 74. 27. [illegible] Anno 75 6. Iul. [illegible] Haidhens cōtra [illegible] Anno 85 13 Nouembr. [illegible] propterea denegari.

Obſerv. XXV.

1 *[illegible] ad Cameram appellatur in [illegible].*

1 APpellatur † ab officialibus ad Cameram in cauſſis ſecularibus, vt in cauſſa H. contra D. a Treuirenſi D. contra N. a Monaſterienſi, G. contra K. [illegible] Octobr. Anno 92.

Obſerv. XXVI.

1 *Priuilegium de non appellando a Conſiſtoriis Epiſcoporum, an habeat locum in appellationibus ab officialibus.*

1 PRiuilegium † de non appellando a Conſiſtoriis Epiſcoporum non habet locum in appellationibus, quæ fiūt
B ab officialibus, dato quod officiales etiam in ſecularib. cognoſcant niſi in ſpecie hoc inſertum ſit priuilegio. Ita Domini cenſuerunt in H contra D. quod non debeat eſſe conformis ſumma d. priuilegio.

Obſerv. XXVII.

1 *Schedula appellationis, an etiam porrigi debeat, ſi ex interuallo a diffinitiua appellatum.*

2 *Schedula appellationis, cui & quando danda, & nu. 4.*

3 *Appellatio poteſt fieri in ſcriptis apud actuarium etiam, qui acta conſcribit. Item coram iudice, ad quem prouocatur. n. 5.*

4 *Appellationis ſchedula poteſt etiam die feriato porrigi.*

6 *Appellari poteſt coram iudice ad quem, ſi iudicis a quo, copia haberi nequeat.*

Item coram honeſtis perſonis.

1 SChedula † etiam porrigi debet, ſi ex interuallo a diffinitiua appellatum, & licet tum nullum aliud inſtrumentum adſit, tamē dicitur appellatum in ſcriptis, ſi ſchedula porrigatur Iudici a quo, valetque talis appellatio. Ita proceſſus decreti in cauſſa Herwarth contra Beywerck q appellauit ex interuallo adiecta & porrecta ſchedula Iudici ſedēti pro tribunali Anno 86. Et in cauſſa Wilhelm Baroth contra Niclauſzen Grillion 12. Septemb. Anno 8[illegible]. Vbi etiam proceſſus decreti. Tametſi 8. die a tempore latæ ſen tētiæ, ſed tum in ſchedula appellaſſet, iudice ſedente pro tribunali. Ita etiam in cauſſa Spet contra Geiſzhelhardin & conſortem, cum a Iudice priore deſerta pronunciata appellatio, ꝑpterea quod appellatio non facta † coram Notario, ſed tū ſchedula Iudici oblata, pronuntiatum, male iudicatum & bene appellatū 23. Octob. Anno 90. Nota, debet tum Iudex ſedere pro tribunali, alias non valeret. C
2

Francofurti ad Mœnum eſt conſuetudo, quod talis ſchedula detur dem Bürgermeiſter etiam extraiudicialiter. Ita decreti proceſſus in cauſſa E. & Conſorten cōtra A. Q. & conſortes 7. Octob. Anno 89 *Myns. 2. obſ. 12.* Imo de iure poteſt † appellatio fieri in ſcriptis apud actuarium, qui acta conſcribit. *c. cordi. vbi Geminianus de appellat. Mynſing. 2. obſer. 12.* Et, meo tempore proceſſus ita decreti. Et † poteſt talis ſchedula etiam porrigi die feriata. *Mynſing. obſeru. 12. cent. 2.* Poteſt etiam † appellatio in ſcriptis fieri coram Iudice, ad quem prouocatur, *per ea quæ tradit Mynſing. 2. obſeruat. 2.* Quod vt ſingulare notandum, & meo tempore Anno 84. ſchedula porrecta Aſſeſſoribus & proceſſus deſuper decreti. Et quod ſemper † appellari poteſt coram Iudice ad quem, ſi Iudicis a quo copia haberi nequeat, tradit Cœpolla *cautela 78.* Item † ſi Iudicis a quo copia haberi nequeat, poteſt appellari coram perſonis honeſtis. *Marant. part. 6. de appellat. numero 133.*
3
4
D
5
6
7

Obſerv. XXVIII.

1 *Appellatio quæ ſit per ſaltum omiſſo iudice medio per errorem ad ſuperiorē, deſeritur.*

2 *Appellare quando liceat omiſſo medio ad ſuperiorem.*

SI appellatur † per ſaltum omiſſo medio Iudice per errorem ad ſuperiorem, ideo deſeritur appellatio, ſed cauſ- 1

ſa remit-

A ſa remittitur ad inferiorem & medium iudicem. Ita iudicatum in cauſſa Meintʒ contra Geuwer / Keris & Conſorte videlicet daß die Sach durch beſchehene appellation an diß Kayſ. Cammergericht nicht erwachſen / ſondern wolle gedachter Ertʒbiſchoff ſeine Appellation volnführen / daß er ſolches am Churfürſtlicher Pfaltʒ Hoffgericht / dahin wir ſie hiemit remittieren vnd weiſen / thun ſolle / compẽſatis expẽſis. Et additio iſta facta eſt, quia appellans ad maiorem per errorem, ꝑpea appellationem non deſerit, ſed illi, qui ad minorem prouocat. Fuit autem appellatum a ſententia lata zu O. welches ein Pfandtſchilling vom Reich iſt. Ideo paſtauit Meintʒ appellandam ad Came-
2 ram. Et nota, † quod aliquando & liceat omiſſo medio appellare ad ſuperiorem, *Mynſing. 1. obſeruat. 67. Felin. in c. ſuper quæſtionem. §. porro. de offic. deleg.* vbi aliquot fallentias vide.

Obſerv. XXIX.

1 *Appellatio extraiudicialis an in ſcriptis fieri debeat.*
B 2 *Appellatio extraiudicialis quid. & numer. 3.*
4 *Subditus ſi a Principe ſuo extraiudicialiter grauetur, non poteſt appellare ad Cameram.*

1 APpellatio † ab extraiudiciali grauamine debet in ſcriptis fieri quando ab extraiudiciali grauamine viua voce appellatum eſt, cauſſa pronuntiatur deſerta, ſiquidem in ſcriptis fieri debebat, *iuxt tex. in c. cord vbi Franc. nume. 5. de appellat. in 6. Gloſſ. fin. in c. cum cauſſa vbi Abbas de appellat Francus in c. bonæ memoriæ num. 17. verſic. 5. quinto requiritur in 6 Veſtrius lib. 3 cap 7. vbi Grauatius & Anſiethus in deciſ. Capel Tholoſ quæſt 342. numer. 4.* Ita pronunciatum in cauſſa Bawergarten contra Weber 20. Ianuarii Anno 92. Item in cauſſa Fauth contra Die Hellheimers Erben 1. Aprilis Anno 82.

2 Quid † ſit appellatio extraiudicialis, vide Guidon. Pap. *conſil. 138. & conſil 97.*
3 *& plura.* De appellatione † extraiudiciali vid. Mynſing. *4. obſeruat. 43. Gail. 1. obſeruat. 120.* C Vide vota in cauſſa Koſin contra Belgarten & in cauſſa Trieß contra Drachenfeltʒ in meis interlocutoriis & Sabbathinis.

Subditus ſi a Principe † ſuo extraiudicialiter grauetur, non appellare poteſt ad Cameram, cum quærebatur, concluſum quod non, vt in cauſſa der Statt Stetin contra Ducem Pomeraniæ 21. Aprilis Anno 63. Ratio ſi a tali grauamine immediate ad Cameram appellari poſſet a ſubdito, aut quouis alio, eliderentur proceſſus 1. inſtantiæ ſcilicet die Außträg. Et ſic denegati proceſſus in cauſſa Michael von der Leyen contra H. Hans Pfaltʒgraffen 16. Februarii Anno 73. Vid. Mynſing. *cent. 4. obſeruat. 43.* Quia appellatio extraiudicialis eſt cum prouocatio ad cauſſam *c. cum ſit Romana. §. ſi vero. de appellat.* Et ſic habet vim conuentionis. *Abb. in c. cum inter. num. 17. de except.* Vide *Gail. 1. obſeruat.* 120. vbi diſtinguit. Ita proceſſus denegati G. contra P. 19. Septembris Anno 88. Et in cauſſa S. contra P. proceſſus fuerunt ex hac cauſſa caſſati Anno 88. D

Obſerv. XXX.

1 *Appellari an poſſit a decreto extraiudiciali & quando?*

APpellari † poteſt a decreto extraiudiciali etiam a tempore ſcientiæ, quando quis decernit, vt Iudex, non autem vt pars vel priuatus, alias denegantur proceſſus. Ita factum in cauſſa Meckelburg contra Catharinam Hertʒogin zu Braunſchweig Witib / menſe Iunio Anno 92. hæc pulcerrime diſputata ſunt in cauſſa T. contra D. Anno 92. Vide in votis meis interlocutoriis. 1

Obſerv. XXXI.

1 *Decendium appellationis an obſeruari quoque debeat in appellatione extraiudiciali.*

TEmpus † decendii etiam in appellatione ab extraiudiciali grauamine 1

ſing.cent.3.obſ 45. Et ita pp hunc defectũ
A deſerta pronuntiata appellatio in cauſſa
Knoblauch cõtra Mauburg/ Eadaw cõtra
Michael Judt Anno 74. Frantz Jacob Zieg-
ler cõtra Michael Bromer Anno 74. 27.
Sept. Būrē cõtra Būren Anno 75. 6. Iul.
Et in cauſſa Wickhardt Haickhens cõtra
Wiberhenens Anno 88. 13 Nouembr.
proceſſus propterea denegati.

Obſeru. XXV.

1 *Ab officialibus ad Cameram appellatur in cauſſis ſecularibus.*

1 APpellatur † ab officialibus ad Cameram in cauſſis ſecularibus, vt in cauſſa H. contra D. a Treuirenſi D. contra V. a Monaſterienſi, G. contra K. 31. Octobr. Anno 92.

Obſeru. XXVI.

1 *Priuilegium de non appellando a Conſiſtoriis Epiſcoporum, an habeat locum in appellationibus ab officialibus.*

1 PRiuilegium † de non appellando a Conſiſtoriis Epiſcoporum non ha-
bet locum in appellationibus, quæ fiũt
B ab officialibus, dato quod officiales et-
iam in ſecularib. cognoſcant niſi in ſpecie hoc inſertum ſit priuilegio. Ita Domini cenſuerunt in H contra D. quod non debeat eſſe conformis ſumma d. priuilegio.

Obſeru. XXVII.

1 *Schedula appellationis, an etiam porrigi debeat, ſi ex interuallo a diffinitiua appellatum.*

2 *Schedula appellationis, cui & quando danda, & nu. 4.*

3 *Appellatio poteſt fieri in ſcriptis apud actuarium etiam, qui acta conſcribit. Item coram iudice, ad quem prouocatur. n. 5.*

4 *Appellationis ſchedula poteſt etiam die feriato porrigi.*

6 *Appellari poteſt coram iudice ad quem, ſi iudicis a quo, copia haberi nequeat.*

Item coram honeſtis perſonis.

1 SChedula † etiam porrigi debet, ſi ex interuallo a diffinitiua appellatum, & licet tum nullum aliud inſtrumentum adſit, tamẽ dicitur appellatum in ſcriptis, ſi ſchedula porrigatur Iudici a quo, valetque talis appellatio. Ita pro-
ceſſus decreti in cauſſa Herwarth contra C
Beywerck q appellauit ex interuallo adiecta & porrecta ſchedula Iudici ſedẽti pro tribunali Anno 86. Et in cauſſa Wilhelm Baroth contra Niclauſzen Grillion 12. Septemb. Anno 8.. Vbi etiam proceſſus decreti. Tametſi 8. die a tempore latæ ſententiæ, ſed tum in ſchedula appellaſſet, iudice ſedente pro tribunali. Ita etiam in cauſſa Spet contra Geiſzhelhardin & conſortem, cum a Iudice priore deſerta pronuntiata appellatio, ppterea quod appellatio non facta † coram 2
Notario, ſed tũ ſchedula Iudici oblata, pronuntiatum, male iudicatum & bene appellatũ 23. Octob. Anno 90. Nota, debet tum Iudex ſedere pro tribunali, alias non valeret.

Francofurti ad Mœnum eſt conſuetudo, quod talis ſchedula detur dem Bürgermeiſter etiam extraiudicialiter. Ita decreti proceſſus in cauſſa E. & Conſorten cõtra A. Q. & conſortes 7. Octob. Anno 89 *Mynſ. 2. obſ.* 12 Imo de iure po-
teſt † appellatio fieri in ſcriptis apud a- 3
ctuarium, qui acta conſcribit. *c. cordi. vbi Geminianus de appellat. Mynſing. 2. obſer. 12.* Et, meo tempore proceſſus ita de-
creti. Et † poteſt talis ſchedula etiam 4
porrigi die feriata. *Mynſing. obſeru. 12. cent.* D
2. Poteſt etiam † appellatio in ſcriptis 5
fieri coram Iudice, ad quem prouocatur, *per ea quæ tradit Mynſing. 2. obſeruat. 2.* Quod vt ſingulare notandum, & meo tempore Anno 84. ſchedula porrecta Aſſeſſoribus & proceſſus deſuper
decreti. Et quod ſemper † appellari po- 6
teſt coram Iudice ad quem, ſi Iudicis a quo copia haberi nequeat, tradit Cœ-
polla *cautela* 78. Item † ſi Iudicis a quo 7
copia haberi nequeat, poteſt appellari coram perſonis honeſtis. *Marant. part. 6. de appellat. numero* 133.

Obſeru. XXVIII.

1 *Appellatio quæ ſit per ſaltum omiſſo iudice medio per errorem ad ſuperiorẽ, deſeritur.*

2 *Appellare quando liceat omiſſo medio ad ſuperiorem.*

SI appellatur † per ſaltum omiſſo me- 1
dio Iudice per errorem ad ſuperiorem, ideo deſeritur appellatio, ſed cauſ-

ſa temit.

A ſa retnitt tur ad inferiorem & medium iudicem. Ita iudicatum in cauſſa Meintz contra Gewer / Kerns & Conſorte videlicet daß die Sach durch beſchehene appellation an diß Kayſ. Cammergericht nicht erwachſen / ſondern wolle gedachter Ertzbiſchoff ſeine Appellation volnfhüren / daß er ſolches am Churfürſtlicher Pfaltz Hoffgericht / dahin wir ſie hiemit remittieren vnd weiſen / thun ſolle / compẽſatis expẽſis. Et additio ista facta eſt, quia appellans ad maiorem per errorem, ppea appellationem non deſerit, ſed illi, qui ad minorem prouocat. Fuit autem appellatum a ſententia lata zu D. welches ein Pfandtſchilling vom Reich iſt. Ideo patauit Meintz appelland im ad Came-
2 ram. Et nota, † quod aliquando & liceat omiſſo medio appellare ad ſuperiorem, *Mynſing. 1. obſeruat. 67. Felin. in c. ſuper quæſtionem. §. porro, de offic. deleg.* vbi aliquot fallentias vide.

Observ. XXIX.

1 *Appellatio extraiudicialis an in ſcriptis fieri debeat.*

B 2 *Appellatio extraiudicialis quid. & numer. 3.*

4 *Subditus ſi a Principe ſuo extraiudicialiter grauetur, non poteſt appellare ad Cameram.*

1 APpellatio † ab extraiudiciali grauamine debet in ſcriptis fieri quando ab extraiudiciali grauamine viua voce appellatum eſt, cauſſa pronuntiatur deſerta, ſiquidem in ſcriptis fieri debebat, *inxt. tex. in c. cord vbi Franc. nume. 3. de appellat. in 6. Gloſſ. fin. in c. cum cauſſa vbi Abbas de appellat. Francus in c. bonæ memoriæ num. 17. verſic. 5. quinto requiritur in 6 Veſtrius lib. 3 cap 7. vbi Grauatius & Aufferius in deciſ. Capol Tholoſ quæſt 342. numer. 4.* Ita pronuntiatum in cauſſa Bawergarten contra Weber 20. Ianuarii Anno 92. Item in cauſſa Fauth contra Die Helheimers Erben . Aprilis Anno 81.

2 Quid † ſit appellatio extraiudicialis, vide Gail. on. Pap. *conſil. 138. & conſil 97. 3 plura.* De appellatione † extraiudiciali vid. Mynſing. *4. obſeruat. 43. Gail 1. obſeruat. 120.* Vide vota in cauſſa Koſin C contra Belgarten & in cauſſa Trieß contra Drachenfels in meis interlocutoriis & Sabbathinis.

Subditus ſi a Principe † ſuo extraiudicialiter grauetur, non appellare poteſt ad Cameram, cum quæreba tur, concluſum quod non, vt in cauſſa der Statt Stettin contra Ducem Pomeraniæ 21. Aprilis Anno 63. Ratio ſi a tali grauamine immediate ad Cameram appellari poſſet a ſubdito, aut quouis alio, eluderentur proceſſus. 1. inſtantiæ ſcilicet die Außträg. Et ſic denegati proceſſus in cauſſa Michael von der Leyen contra H. Hans Pfaltzgraffen 16. Februarii Anno 73. Vid. Mynſing. *cent. 4. obſeruat. 43.* Quia appellatio extraiudicialis eſt rum prouocatio ad cauſſam *c. cum ſit Romana. §. ſi vero, de appellat.* Et ſic habet vim conuentionis. *Abb. in c. cum inter, num. 17. de except.* Vide *Gail. 1. obſeruat. 120.* vbi diſtinguit. Ita proceſſus denegati G. contra P. 19. Septembris Anno 88. Et in cauſſa S. contra P. proceſſus fuerunt ex hac cauſſa caſſati Anno 88. D

Observ. XXX.

1 *Appellari an poſſit a decreto extraiudiciali & quando?*

APpellari † poteſt a decreto extraiudiciali etiam a tempore ſcientiæ, 1 quando quis decernit, vt Iudex, non autem vt pars vel priuatus, alias denegantur proceſſus. Ita factum in cauſſa Meckelburg contra Catharinam Hertzogin zu Braunſchweig Witib / menſe Iunio Anno 72. hæc pulcerrime diſputata ſunt in cauſſa T. contra D. Anno 92. Vide in votis meis interlocutoriis.

Observ. XXXI.

1 *Decendium appellationis an obſeruari quoque debeat in appellatione extraiudicialis.*

TEmpus † ſo. decenium etiã in appella- 1 tione ab extraiudiciali grauamine

A *ſing.cent.3.obſ.* 45. Et ita pp hunc defectū deſerta pronuntiata appellatio in cauſſa Knoblauch cõtra Mauburg/ Lůdawcõtra Michael Jude Anno 74. Frantz Jacob Ziegler cõtra Michael Bromer Anno 74. 27. Sept. Bůrē cõtra Bůren Anno 75. 6. Iul. Et in cauſſa Wickhardt Haickhens cõtra Wiberhenens Anno 88 13 Nouembr. proceſſus propterea denegari.

OBSERV. XXV.

1 *Ab officialibus ad Cameram appellatur in cauſſis ſecularibus.*

1 APpellatur † ab officialibus ad Cameram in cauſſis ſecularibus, vt in cauſſa H. contra D. a Treuirenſi D. contra B. a Monaſterienſi, G. contra K. 31. Octobr. Anno 92.

OBSERV. XXVI.

1 *Priuilegium de non appellando a Conſiſtoriis Epiſcoporum, an habeat locum in appellationibus ab officialibus.*

1 PRiuilegium † de non appellando a Conſiſtoriis Epiſcoporum non habet locum in appellationibus, quæ fiūt B ab officialibus, dato quod officiales etiam in ſecularib. cognoſcant niſi in ſpecie hoc inſertum ſit priuilegio. Ita Domini cenſuerunt in H contra D. quod non debeat eſſe conformis ſumma d. priuilegio.

OBSERV. XXVII.

1 *Schedula appellationis, an etiam porrigi debeat, ſi ex internallo a diffinitiua appellatum.*

2 *Schedula appellationis, cui & quando danda, & nu. 4.*

3 *Appellatio poteſt fieri in ſcriptis apud actuarium etiam, qui acta conſcribit. Item coram iudice, ad quem prouocatur. n. 5.*

4 *Appellationis ſchedula poteſt etiam die feriato porrigi.*

6 *Appellari poteſt coram iudice ad quem, ſi iudicis a quo, copia haberi nequeat. Item coram honeſtis perſonis.*

1 SChedula † etiam porrigi debet, ſi ex interuallo a diffinitiua appellatum, & licet tum nullum aliud inſtrumentum adſit, tamē dicitur appellatum in ſcriptis, ſi ſchedula porrigatur Iudici a quo, valetque talis appellatio. Ita proceſſus decreti in cauſſa Herwarth contra C Beywerk q appellauit ex interuallo adiecta & porrecta ſchedula Iudici ſedēti pro tribunali Anno 86. Et in cauſſa Wilhelm Baroth contra Niclauſſen Grillion 12. Septemb. Anno 8. Vbi etiam proceſſus decreti. Tametſi 8. die a tempore latæ ſententiæ, ſed tum in ſchedula appellaſſet, iudice ſedente pro tribunali. Ita etiam in cauſſa Spet contra Geißhelhardin & conſortem, cum a Iudice priore deſerta pronunciata appellatio, ppterea quod appellatio non facta † coram 2 Notario, ſed tū ſchedula Iudici oblata, pronuntiatum, male iudicatum & bene appellatū 23. Octob. Anno 90. Nota, debet tum Iudex ſedere pro tribunali, alias non valeret.

Francofurti ad Mœnum eſt conſuetudo, quod talis ſchedula detur dem Bürgermeiſter etiam extraiudicialiter. Ita decreti proceſſus in cauſſa E. & Conſorten cõtra A. Q. & conſortes 7. Octob. Anno 89 *Myn. 2. obſ.* 12. Imo de iure poteſt † appellatio fieri in ſcriptis apud a- 3 ctuarium, qui acta conſcribit. *c. cordi. vbi Geminianus de appellat. Mynſing. 2. obſer. 12.* Et, meo tempore proceſſus ita decreti. Et † poteſt talis ſchedula etiam 4 porrigi die feriata. *Mynſing. obſeru. 12. cent.* D 2. Poteſt etiam † appellatio in ſcriptis 5 fieri coram Iudice, ad quem prouocatur, *per ea quæ tradit Mynſing. 2. obſeruat. 2.* Quod vt ſingulare notandum, & meo tempore Anno 84. ſchedula porrecta Aſſeſſoribus & proceſſus deſuper decreti. Et quod ſemper † appellari po- 6 teſt coram Iudice ad quem, ſi Iudicis a quo copia haberi nequeat, tradit Cœpolla *cautela 78.* Item † ſi Iudicis a quo 7 copia haberi nequeat, poteſt appellari coram perſonis honeſtis. *Marant. part. 6. de appellat. numero 133.*

OBSERV. XXVIII.

1 *Appellatio quæ fit per ſaltum omiſſo iudice medio per errorem ad ſuperiorē, deſeritur.*

2 *Appellare quando liceat omiſſo medio ad ſuperiorem.*

SI appellatur † per ſaltum omiſſo me- 1 dio Iudice per errorem ad ſuperiorem, ideo deſeritur appellatio, ſed cauſ-

A ſaretnit tur ad inferiorem & medium
iudicem. Ita iudicatum in cauſſa Meintz
contra Gewer / Keris & Conſortẽ vide-
licet daß die Sach durch beſchehene ap-
pellation an diß Kayſ. Cammergericht
nicht erwachſen / ſondern wolle gedachter
Ertzbiſchoff ſeine Appellation volnführen /
daß er ſolches am Churfürſtlicher Pfaltz
Hoffgericht / dahin wir ſie hiemit remittie-
ren vnd weiſen / thun ſolle / compẽſatis ex-
pẽſis. Et additio iſta facta eſt, quia appel-
lans ad maiorem per errorem, ppea ap-
pellationem non deſerit, ſed illi, qui ad
minorem prouocat. Fuit autem ap-
pellatum a ſententia lata zu O. welches
ein Pfandtſchilling vom Reich iſt. Ideo
putauit Meintz appellandum ad Came-
2 ram. Et nota, † quod aliquando & li-
ceat omiſſo medio appellare ad ſuperi-
orem, *Mynſing. 1. obſeruat. 67. Felin. in c. ſuper quæſtionem. §. porro. de offic. deleg.* vbi
aliquot fallentias vide.

Observ. XXIX.

1 *Appellatio extraiudicialis an in ſcriptis fieri debeat.*

B 2 *Appellatio extraiudicialis quid. & numer. 3.*

4 *Subditus ſi a Principe ſuo extraiudicialiter grauetur, non poteſt appellare ad Cameram.*

APpellatio † ab extraiudiciali gra-
uamine debet in ſcriptis fieri quan-
do ab extraiudiciali grauamine viua
voce appellatum eſt, cauſſa pronuntia-
tur deſerta, ſiquidem in ſcriptis fieri de-
bebat, *iuxt. tex. in c. cord vbi Franc. nume. 5. de appellat. in 6. Gloſſ. fin. in c. cum cauſſa vbi Abbas de appellat Francus in c. bonæ memoriæ num. 17. verſic. 5. quinto requiritur in 6 Veſtrius lib. 3 cap 7. vbi Grauatius & Auffrerius in deciſ. Capol Tholoſ quæſt 342. numer. 5.* Ita pronuntiatum in cauſſa
Bawergarten contra Weber 20. Ianua-
rii Anno 92. Item in cauſſa Fauth con-
tra Die Helheimers Erben . Aprilis
Anno 82.
2 Quid † ſit appellatio extraiudicialis,
vide Guidon Pap. *conſil. 138. & conſil 97.*
3 *plura.* De appellatione † extraiudici-
ali vid. Mynſing. *4. obſeruat. 43. Gail 1. ob-* C
ſeruat. 120. Vide vota in cauſſa Koſin
contra Belgarten & in cauſſa Trieß cõ-
tra Drachenfelß in meis interlocutoriis
& Sabbathinis.
Subditus ſi a Principe † ſuo extraiu- 4
dicialiter grauetur, non appellare po-
teſt ad Cameram, cum quærebatur,
concluſum quod non, vt in cauſſa der
Statt Stettin contra Ducem Pomera-
niæ 21. Aprilis Anno 63. Ratio ſi a tali
grauamine immediate ad Cameram
appellari poſſet a ſubdito, aut quouis a-
lio, eluderentur proceſſus 1. inſtantiæ
ſcilicet die Außträg. Et ſic denegati
proceſſus in cauſſa Michael von der Le-
yen contra H. Hans Pfaltzgraffen 16.
Februarii Anno 73. Vid. Mynſing. *cent. 4. obſeruat. 43.* Quia appellatio extraiu-
dicialis eſt rum prouocatio ad cauſſam
c. cum ſit Romana. §. ſi vero. de appellat. Et
ſic habet vim conuentionis. *Abb. in c. cum inter. num. 17. de except.* Vide *Gail. 1. obſeruat.* 120. vbi diſtinguit. Ita proceſ-
ſus denegati G. contra P. 19. Septem-
bris Anno 88. Et in cauſſa S. con-
tra P. proceſſus fuerunt ex hac cauſſa D
caſſati Anno 88.

Observ. XXX.

1 *Appellari an poſſit a decreto extraiudiciali & quando?*

APpellari † poteſt a decreto extraiu- 1
diciali etiam a tempore ſcientiæ,
quando quis decernit, vt Iudex, non
autem vt pars vel priuatus, alias dene-
gantur proceſſus. Ita factum in cauſſa
Meckelburg contra Catharinam Hertzo-
gin zu Braunſchweig Wittib / menſe Iu-
nio Anno 72. hæc pulcherrime diſputa-
ta ſunt in cauſſa T. contra D. Anno 92.
Vide in votis meis interlocutoriis.

Observ. XXXI.

1 *Decendium appellationis an obſeruari quoque debeãt in appellatione extraiudiciali.*

TEmpus † decendii etiã in appella- 1
tione ab extraiudiciali grauamine

A *ſing.cent.3.obſ* 45. Et ita pp hunc defectũ
deſerta pronunciata appellatio in cauſſa
Knoblauch cõtra Mauburg/ Lãdaw cõtra
Michael Jude Anno 74. Frantz Jacob Zie-
gler cõtra Michael Bromer Anno 74. 27.
Sept. Bürẽ cõtra Büren Anno 75 6. Iul.
Et in cauſſa Wickhardt Haickhens cõtra
Wiberhenens Anno 88 13 Nouembr.
proceſſus propterea denegari.

OBSERV. XXV.

1 *Ab officialibus ad Cameram appellatur in cauſſis ſecularibus.*

1 APpellatur † ab officialibus ad Cameram in cauſſis ſecularibus, vt in
cauſſa H. contra D. a Treuirenſi D.
contra V. a Monaſterienſi, G. contra
K. 31. Octobr. Anno 92.

OBSERV. XXVI.

1 *Priuilegium de non appellando a Conſiſtoriis Epiſcoporum, an habeat locum in appellationibus ab officialibus.*

1 PRiuilegium † de non appellando a
Conſiſtoriis Epiſcoporum non ha-
bet locum in appellationibus, quæ fiũt
B ab officialibus, dato quod officiales eti-
am in ſecularib. cognoſcant niſi in ſpe-
cie hoc inſertum ſit priuilegio. Ita Do-
mini cenſuerunt in H contra D. quod
non debeat eſſe conformis ſumma d.
priuilegio.

OBSERV. XXVII.

1 *Schedula appellationis, an etiam porrigi debeat, ſi ex interuallo a diffinitiua appellatum.*
2 *Schedula appellationis, cui & quando danda, & nu. 4.*
3 *Appellatio poteſt fieri in ſcriptis apud actuarium etiam, qui acta conſcribit. Item coram iudice, ad quem prouocatur. n. 5.*
4 *Appellationis ſchedula poteſt etiam die feriato porrigi.*
6 *Appellari poteſt coram iudice ad quem, ſi iudicis a quo, copia haberi nequeat. Item coram honeſtis perſonis.*

1 SChedula † etiam porrigi debet, ſi ex
interuallo a diffinitiua appellatum,
& licet tum nullum aliud inſtrumen-
tum adſit, tamẽ dicitur appellatum in
ſcriptis, ſi ſchedula porrigatur Iudici a
quo, valetque talis appellatio. Ita pro-
ceſſus decreti in cauſſa Herwarth contra C
Beywerk q appellauit ex interuallo ad-
iecta & porrecta ſchedula Iudici ſedẽti
pro tribunali Anno 86. Et in cauſſa Wil-
helm Baroty contra Niclaußen Grillion
12. Septemb. Anno 8.. Vbi etiam pro-
ceſſus decreti. Tametſi 8. die a tempore
latæ ſententiæ, ſed tum in ſchedula appel-
laſſet, iudice ſedente pro tribunali. Ita
etiam in cauſſa Spet contra Geißhelhar-
din & conſortem, cum a Iudice priore
deſerta pronunciata appellatio, ꝓpter-
ea quod appellatio non facta † coram 2
Notario, ſed tũ ſchedula Iudici oblata,
pronuntiatum, male iudicatum & be-
ne appellatũ 23. Octob. Anno 90. Nota,
debet tum Iudex ſedere pro tribunali,
alias non valeret.

Francofurti ad Mœnum eſt con-
ſuetudo, quod talis ſchedula detur dem
Bürgermeiſter etiam extraiudicialiter.
Ita decreti proceſſus in cauſſa E. & Con-
ſorten cõtra A. D. & conſortes 7. Octob.
Anno 89 *Mynſ 2. obſ* 12. Imo de iure po-
teſt † appellatio fieri in ſcriptis apud a- 3
ctuarium, qui acta conſcribit. *c. cordi. vbi Geminianus de appellat. Mynſing. 2. obſer. 12.* Et, meo tempore proceſſus ita de-
creti. Et † poteſt talis ſchedula etiam 4
porrigi die feriata. *Mynſing. obſeru. 12. cent.* D
2. Poteſt etiam † appellatio in ſcriptis 5
fieri coram Iudice, ad quem prouoca-
tur, *per ea quæ tradit Mynſing. 2. obſeruat.*
2. Quod vt ſingulare notandum, &
meo tempore Anno 84. ſchedula por-
recta Aſſeſſoribus & proceſſus deſuper
decreti. Et quod ſemper † appellari po- 6
teſt coram Iudice ad quem, ſi Iudicis a
quo copia haberi nequeat, tradit Cœ-
polla *cautela 78.* Item † ſi Iudicis a quo 7
copia haberi nequeat, poteſt appellari
coram perſonis honeſtis. *Marant. part. 6. de appellat. numero 133.*

OBSERV. XXVIII.

1 *Appellatio quæ ſit per ſaltum omiſſo iudice medio per errorem ad ſuperiorẽ, deſeritur.*
2 *Appellare quando liceat omiſſo medio ad ſuperiorem.*

SI appellatur † per ſaltum omiſſo me- 1
dio Iudice per errorem ad ſuperio-
rem, ideo deſeritur appellatio, ſed cauſ-
ſa remit-

A ſa remittitur ad inferiorem & medium iudicem. Ita iudicatum in cauſſa Meintz contra Gemwer / Keris & Conſorte videlicet daß die Sach durch beſchehene appellation an diß Kayſ. Cammergericht nicht erwachſen / ſondern wolle gedachter Ertzbiſchoff ſeine Appellation volnfhüren / daß er ſolches am Churfürſtlicher Pfaltz Hoffgericht / dahin wir ſie hiemit remittieren vnd weiſen / thun ſolle / compẽſatis expẽſis. Et additio iſta facta eſt, quia appellans ad maiorem per errorem, ppea appellationem non deſerit, ſed ille, qui ad minorem prouocat. Fuit autem appellatum a ſententia lata zu O. welches ein Pfandtſchilling vom Reich iſt. Ideo pataüit Meintz appellandum ad Came-
2 ram. Et nota, † quod aliquando & liceat omiſſo medio appellare ad ſuperiorem, *Mynſing. 1. obſeruat. 67. Felin. in c. ſuper quæſtionem. §. porro, de offic. deleg.* vbi aliquot fallentias vide.

Observ. XXIX.

1 *Appellatio extraiudicialis an in ſcriptis fieri debeat.*

B 2 *Appellatio extraiudicialis quid. & numer. 3.*

4 *Subditus ſi a Principe ſuo extraiudicialiter grauetur, non poteſt appellare ad Cameram.*

1 APpellatio † ab extraiudiciali grauamine debet in ſcriptis fieri quando ab extraiudiciali grauamine viua voce appellatum eſt, cauſſa pronuntiatur deſerta, ſiquidem in ſcriptis fieri debebat, *iuxt. tex. in c. cord vbi Franc. nume. 5. de appellat. in 6. Gloſſ. fin. in c. cum cauſſa vbi Abbas de appellat Francus in c. bonæ memoriæ num. 17. verſic. 5. quinto requiritur in 6 Veſtrius lib. 3 cap 7. vbi Grauatius & Auffrerius in deciſ. Capol Tholoſ quæſt 342. numer. 6.* Ita pronuntiatum in cauſſa Bawergarten contra Weber 20. Ianuarii Anno 92. Item in cauſſa Fauth contra Die Helheimers Erben . Aprilis Anno 81.

2 Quid † ſit appellatio extraiudicialis, vide Guidon. Pap. *conſil. 138. & conſil. 97.*
3 *plura.* De appellatione † extraiudiciali vid. Mynſing. *4. obſeruat. 43. Gail. 1. obſeruat. 120.* Vide vota in cauſſa Koſin contra Belgarten & in cauſſa Trieß contra Drachenfelß in meis interlocutoriis & Sabbathinis. C

4 Subditus ſi a Principe † ſuo extraiudicialiter grauetur, non appellare poteſt ad Cameram, cum quærebatur, concluſum quod non, vt in cauſſa der Statt Stetin contra Ducem Pomeraniæ 21. Aprilis Anno 63. Ratio ſi a tali grauamine immediate ad Cameram appellari poſſet a ſubdito, aut quouis alio, eliderentur proceſſus 1. inſtantiæ ſcilicet die Außträg. Et ſic denegati proceſſus in cauſſa Michael von der Leyen contra H. Hans Pfaltzgraffen 16. Februarii Anno 73. Vid. Mynſing. *cent. 4. obſeruat. 43.* Quia appellatio extraiudicialis eſt rum prouocatio ad cauſſam *c. cum ſit Romana. §. ſi vero, de appellat.* Et ſic habet vim conuentionis. *Abb. in c. cum inter, num. 17. de except.* Vide *Gail. 1. obſeruat.* 120. vbi diſtinguit. Ita proceſſus denegati G. contra P. 19. Septembris Anno 88. Et in cauſſa S. contra P. proceſſus fuerunt ex hac cauſſa caſſati Anno 88. D

Observ. XXX.

1 *Appellari an poſſit a decreto extraiudiciali & quando?*

APpellari † poteſt a decreto extraiudiciali etiam a tempore ſcientiæ, quando quis decernit, vt iudex, non autem vt pars vel priuatus, alias denegantur proceſſus. Ita factum in cauſſa Meckelburg contra Catharinam Hertzogin zu Braunſchweig Wittib / menſe Iunio Anno 72. hæc pulcerrime diſputata ſunt in cauſſa T. contra D. Anno 92. Vide in votis meis interlocutoriis. 1

Observ. XXXI.

1 *Decendiam appellationis an obſeruari quoque debeãt in appellatione extraiudiciali.*

TEmpus † decendiorum etiã in appellatione ab extraiudiciali grauamine 1

A *ſing.cent.3.obſ* 45. Et ita pp hunc defectũ deſerta pronuntiata appellatio in cauſſa Knoblauch cõtra Mauburg / Adam cõtra Michael Jude Anno 74. Frantz Jacob Ziegler cõtra Michael Bromer Anno 74. 27. Sept. Bürẽ cõtra Büren Anno 75. 6. Iul. Et in cauſſa Wickhardt Haickhens cõtra Wiberhenens Anno 88 13 Nouembr. proceſſus propterea denegati.

Observ. XXV.

1 Ab officialibus ad Cameram appellatur in cauſſis ſecularibus.

1 APpellatur † ab officialibus ad Cameram in cauſſis ſecularibus, vt in cauſſa H. contra D. a Treuirenſi D. contra W. a Monaſterienſi, G. contra K. 31. Octobr. Anno 92.

Observ. XXVI.

1 Priuilegium de non appellando a Conſiſtoriis Epiſcoporum, an habeat locum in appellationibus ab officialibus.

1 PRiuilegium † de non appellando a Conſiſtoriis Epiſcoporum non habet locum in appellationibus, quæ fiũt B ab officialibus, dato quod officiales etiam in ſecularib. cognoſcant niſi in ſpecie hoc inſertum ſit priuilegio. Ita Domini cenſuerunt in H contra D. quod non debeat eſſe conformis ſumma d. priuilegio.

Observ. XXVII.

1 Schedula appellationis, an etiam porrigi debeat, ſi ex interuallo a diffinitiua appellatum.

2 Schedula appellationis, cui & quando danda, & nu. 4.

3 Appellatio poteſt fieri in ſcriptis apud actuarium etiam, qui acta conſcribit. Item coram iudice, ad quem prouocatur. n. 5.

4 Appellationis ſchedula poteſt etiam die feriato porrigi.

6 Appellari poteſt coram iudice ad quem, ſi iudicis a quo, copia haberi nequeat. Item coram honeſtis perſonis.

1 SChedula † etiam porrigi debet, ſi ex interuallo a diffinitiua appellatum, & licet tum nullum aliud inſtrumentum adſit, tamẽ dicitur appellatum in ſcriptis, ſi ſchedula porrigatur Iudici a quo, valetque talis appellatio. Ita proceſſus decreti in cauſſa Herwarth contra C Beywerck q appellauit ex interuallo adiecta & porrecta ſchedula Iudici ſedẽti pro tribunali Anno 86. Et in cauſſa Wilhelm Baroty contra Niclaußen Grillion 12. Septemb. Anno 8.. Vbi etiam proceſſus decreti. Tametſi 8. die a tempore latæ ſententiæ, ſed tum in ſchedula appellaſſet, iudice ſedente pro tribunali. Ita etiam in cauſſa Sper contra Geißhelhardin & conſortem, cum a Iudice priore deſerta pronunciata appellatio, ppterea quod appellatio non facta † coram 2 Notario, ſed tũ ſchedula Iudici oblata, pronuntiatum, male iudicatum & bene appellatũ 23. Octob. Anno 90. Nota, debet tum Iudex ſedere pro tribunali, alias non valeret.

Francofurti ad Mœnum eſt conſuetudo, quod talis ſchedula detur dem Bürgermeiſter etiam extraiudicialiter. Ita decreti proceſſus in cauſſa E. & Conſorten cõtra A. D. & conſortes 7. Octob. Anno 89 *Mynſ 2. obſ.* 12 Imo de iure poteſt † appellatio fieri in ſcriptis apud a- 3 ctuarium, qui acta conſcribit. *c. cordi. vbi Geminianus de appellat. Mynſing. 2. obſer. 12.* Et, meo tempore proceſſus ita decreti. Et † poteſt talis ſchedula etiam 4 porrigi die feriata. *Mynſing. obſeru. 12. cent.* D 2. Poteſt etiam † appellatio in ſcriptis 5 fieri coram Iudice, ad quem prouocatur, *per ea qua tradit Mynſing. 2. obſeruat. 2.* Quod vt ſingulare notandum, & meo tempore Anno 84. ſchedula porrecta Aſſeſſoribus & proceſſus deſuper decreti. Et quod ſemper † appellari po- 6 teſt coram Iudice ad quem, ſi Iudicis a quo copia haberi nequeat, tradit Cœpolla *cautela 78.* Item † ſi Iudicis a quo 7 copia haberi nequeat, poteſt appellari coram perſonis honeſtis. *Marant. part. 6. de appellat. numero 133.*

Observ. XXVIII.

1 Appellatio quæ fit per ſaltum omiſſo iudice medio per errorem ad ſuperiorẽ, deſeritur.

2 Appellare quando liceat omiſſo medio ad ſuperiorem.

SI appellatur † per ſaltum omiſſo medio Iudice per errorem ad ſuperiorem, ideo deſeritur appellatio, ſed cauſſa remit- 1

A ſa remittitur ad inferiorem & medium iudicem. Ita iudicatum in cauſſa Meintz contra Geuwer/ Keris & Conſorten videlicet daß die Sach durch beſchehene appellation an daß Kayſ. Cammergericht nicht erwachſen / ſondern wolle gedachter Ertzbiſchoff ſeine Appellation volnfhüren/ daß er ſolches am Churfürſtlicher Pfaltz Hoffgericht/ dahin wir ſie hiemit remittiren vnd weiſen/thun ſolle/ compẽſatis expẽſis. Et additio iſta facta eſt, quia appellans ad maiorem per errorem, poſtea appellationem non deſerit, ſed illi, qui ad minorem prouocat. Fuit autem appellatum a ſententia lata zu O. welches ein Pfandtſchilling vom Reich iſt. Ideo parauit Meintz appellandum ad Came-
2 ram. Et nota, † quod aliquando & liceat omiſſo medio appellare ad ſuperiorem, *Mynſing. 1. obſeruat. 67. Felin. in c. ſuper quaſtionem. §. porro. de offic. deleg.* vbi aliquot fallentias vide.

Obſerv. XXIX.

1 *Appellatio extraiudicialis an in ſcriptis fieri debeat.*

B 2 *Appellatio extraiudicialis quid. & numer. 3.*

4 *Subditus ſi a Principe ſuo extraiudicialiter grauetur, non poteſt appellare ad Cameram.*

1 APpellatio † ab extraiudiciali grauamine debet in ſcriptis fieri quando ab extraiudiciali grauamine viua voce appellatum eſt, cauſſa pronuntiatur deſerta, ſiquidem in ſcriptis fieri debebat, *iuxt tex. in c. cord vbi Franc. nume. 5. de appellat. in 6. Gloſſ. fin. in c. cum cauſſa vbi Abbas de appellat. Francus in c. bonæ memoriæ num. 17. verſic. 5. quinto requiritur in 6 Veſtrius lib. 3 cap 7. vbi Grauatius & Auffrerius in deciſ. Capol Tholoſ quaſt 342. numer. 5.* Ita pronuntiatum in cauſſa Bawmgarten contra Weber 20. Ianuarii Anno 92. Item in cauſſa Fauth contra Die Helbeimers Erben . Aprilis Anno 81.

2 Quid † ſit appellatio extraiudicialis, vide Guidon. Pap. *conſil. 138. & conſil 97.*
3 *plura.* De appellatione † extraiudici-
ali vid. Mynſing. *4. obſeruat. 43. Gail. 1. ob- C ſeruat. 120.* Vide vota in cauſſa Koſin contra Belgarten & in cauſſa Trieß contra Drachenfelß in meis interlocutoriis & Sabbathinis.

Subditus ſi a Principe † ſuo extraiu- 4
dicialiter grauetur, non appellare poteſt ad Cameram, cum quærebatur, concluſum quod non, vt in cauſſa der Statt Stettin contra Ducem Pomeraniæ 21. Aprilis Anno 63. Ratio ſi a tali grauamine immediate ad Cameram appellari poſſet a ſubdito, aut quouis alio, eliderentur proceſſus 1. inſtantiæ ſcilicet die Außträg. Et ſic denegati proceſſus in cauſſa Michael von der Leyen contra H. Hans Pfaltzgraffen 16. Februarii Anno 73. Vid. Mynſing. *cent. 4. obſeruat. 43.* Quia appellatio extraiudicialis eſt tum prouocatio ad cauſſam *c. cum ſit Romana. §. ſi vero. de appellat.* Et ſic habet vim conuentionis. *Abb. in c. cum inter. num. 17. de except.* Vide *Gail. 1. obſeruat.* 120. vbi diſtinguit. Ita proceſſus denegati G. contra P. 19. Septembris Anno 88. Et in cauſſa S. con- D
tra P. proceſſus fuerunt ex hac cauſſa caſſati Anno 88.

Obſerv. XXX.

1 *Appellari an poßit a decreto extraiudiciali & quando?*

APpellari † poteſt a decreto extraiu- 1
diciali etiam a tempore ſcientiæ, quando quis decernit, vt Iudex, non autem vt pars vel priuatus, alias denegantur proceſſus. Ita factum in cauſſa Meckelburg contra Catharinam Hertzogin zu Braunſchweig Wittib / menſe Iunio Anno 72. hæc pulcerrime diſputata ſunt in cauſſa T. contra D. Anno 92. Vide in votis meis interlocutoriis.

Obſerv. XXXI.

1 *Decendium appellationis an obſeruari quoque debeãt in appellatione extraiudiciali.*

TEmpus † 10. dierum etiã in appella- 1
tione ab extraiudiciali grauamine

A ſeruandum eſt, *text. in c. concertationi. de appellat lib. 6.* Obſeruatum in cauſſa Hans Heinrich von Balden / in Weſtphalen Commentheur zu Steinfurt contra Biſchoffen zu Münſter 3. Nouemb. 68. *Geyl. obſeruat. 139 num. 12.* Quando inhibendum in appellatione extraiudiciali, vide alibi Stetterlin contra Straßburg Anno 88. Citatio denegata, quia Iudex grauauit vt pars. Item in cauſſa Thumbs Capittel zu W. contra W. denegata Citatio ex eadem cauſſa 9. Decembr. 89. Quia fuit tantum prouocatio ad Cameram, & Camera non fuit in puncto Citationis alias Iudex. Nam Wormatia habet ſpecial. Außträge/ꝛc.

Obſerv. XXXII.

1 *Appellans an in extraiudiciali appellatione ex noua cauſſa poßit grauamina iuſtificare, non expreſſa.*

1 IN † extraiudiciali appellatione an appellans poſſit ex noua cauſſa ſua grauamina iuſtificare non expreſſa. Quod ſic. *Guid. Pap. conſil. 97. in fin.*
B *fere.*

Obſerv. XXXIII.

1 *In appellatione extraiudiciali, non eſt opus ſententia vel decreto iudicis a quo.*

2 *Cauſſæ expreßio an requiratur in appellatione extraiudiciali.*

1 IN appellatione † extraiudiciali, vbi regulariter a futuro grauamine appellatur, non eſt opus ſententia vel decreto Iudicis a quo: ſed ſatis eſt cauſſam appellandi eſſe & veriſimilem & probabilem, vt quia appellans veriſimiliter timet ſe moleſtari in poſſeſſione ſua, etiamſi nondum adhuc fuiſſet grauatus, *Innocent. in c. conſuluit l. 1. de appellat. Abb. in c. bonæ. num. 7. eodem titulo.* Et hoc non ſolum de Iure Canonico, ſed etiam ciuili obtinere reſtatur, *Bartol. in l. fin num. 7. ff de recipiend. appell.* Et ideo cum aliquando Apollonia von Altorff contra Neuwarts Erben & conſortes appellaſſet, ſed extraiudiciali grauamine ſibi per Secretarium Principis Palatini Caſimiri illato, qui ei referebat ſe metuere, quin ſyluam litigioſam reſtituere C teneatur, idque Iudicis decreto pronũtiatum iri. Quamuis quidam domini putarunt, illos proceſſus impetratos iterum caſſandos eſſe, propter nullitatem commiſſam. Quia talem ſententiam Secretarius dedit ſine iuſſu Principis, & ſic nulliter. Nulla igitur fuit appellatio, nullum grauamen: tamen quia conſtabat ex actis d. ſyluam litigioſam, quam appellãs & prædeceſſores per 60. & plures annos poſſidebat, eſſe ſequeſtratam ab eodem iudice, & ipſum tertio ſupplicaſſe, pro relaxatione, tum id obtinere non potuiſſe, adeoque ſatis eam grauatam, concluſum maioribus, dictam appellationem bene ſubſiſtere poſſe, quia in extraiudiciali appellatione nõ opus eſt iudicio aut Iudice ordinario, nec etiam ſententia, ſed ſufficit, ſe metuere, ſe grauatum iri, quia talis appellatio eſt prouocatio ad Camerã tantũ, periura. Et facit huc etiam, quod quãdo Iudex ter requiſitus diſſimulat, aut non facit iuſtitiam, ab eo poteſt appellari. *Mynſing. 2. obſ. 24.* D

Quamuis autem † in extraiudiciali 2
appellatione requiratur cauſſæ expreſſio *per ea, quæ notat Philip. Franc. in c. conſuluit. el. 2. column. 2. de appellat. & in c. bonæ memoriæ. column. 6. in princip. 2. verſ. ac permitt. eodem tit. 12. Abb. in dict. c. conſuluit.* Guido tamẽ Papa *conſi. 97.* putat, cauſſæ expreſſionem non requiri. Quia tum hic ſatis conſtabat de grauamine, eo ipſo, quod Iudex ſequeſtrauit ſyluam litigioſam. Putauerunt Domini id ſufficere, imo cauſſæ expreſſione in extraiudicialibus nõ vſque adeo opus eſſe, & ſine ea etiam appellationem ſubſiſtere poſſe tradit Petr. Ancharan. *in clem. appellanti. de appellat.* Et ideo Domini iam appellationem receperunt 17. Iunii Anno 87. & cauſſam pronuntiauerunt deuolutam in cauſſa Apolloniæ von Altorff contra Neuharts Erben.

Obſerv. XXXIV.

1 *Appellationis ab interlocutoria requiſita.*

Requiſi

A **R**Equiſita † appellationis ab interlocutoria, vt ea admittatur, plura
1 ſunt, I. vt appellatio talis ſit, quæ præiudiciū faciat in illa cauſſa & in alis. II. vt ſtatim exſecutioni mandetur. III. Vt poſt illam nulla ſpectatur diffinitiua. IV. Vt tale grauamen inferat, quod per appellationem a diffinitiua ſeparati non poteſt, *gloſſ. & Bart. in l. intra vtile, column. 2. de minor. & l. ante ſententiam & ibi Bartol. de appellat. recip.* Et propter defectum horum requiſitorum denegati proceſſus in cauſſa Waldtbott contra Velßdorff to. Septemb. Anno 73. Item 5. loco, tales appellationes debent fieri in ſcriptis *Bart. in l eius, de appell. recip.* Nota tunc ſi allegetur, quod conſuetudo ſit in loco, in quo appellatum, & vbi ſententia lata, quod ab interlocutoriis appelletur viua voce, admittitur allegans ad probandum talem conſuetudinem tanquam validam. Et ita iudicatum fuit in Camera 18. Martii Anno 27. In ſachen der Statt Aichſtadt contra Wiboldẽ Furſicht. Et in cauſſa Broinquart contra Eſtuppe Anno 84. *Mynſing. obſeru. 66.*

B

Observ. XXXV.

1 *Appellatio ab interlocutoria ſi viua fiat voce, proceſſus decernuntur.*

2 *In appellatione ab interlocutoria debet grauamen exprimi.*

3 *A præcepto de exſequendo appellari nequit.*

1 **A** Competẽtiæ † ſententia, quæ interlocutoria eſt, viua voce appellati aliquando contigit, & eo caſu proceſſus decreti, vt in cauſſa Teutſchmeiſter cõtra Würtzburg 28. Septembris Anno 68. & in cauſſa Prim contra Trier 4. Octobris Anno 57. Item Enuilia contra Eſpramont alias Aſprament in Martio Anno 69.

2 In † appellatione ab interlocutoria debet grauamen exprimi, nec ſufficit, ſi dicatur, *appello, quia me grauaſtis cum probaueris*, vel *quia contra me inique pronuntiaſtis*, vt apparet ex actis cauſſæ, quia hic licet non implicite aſſignatur C eſſe a dicto diuerſa, ſicque non eſt nugatoria, quod nota, *per ea, quæ tradit Bald. in Margarita ex Innocent. in c. ſignificantibus, de nou. oper. nuntiat.* Quamuis communiori Doctorũ ſententia a præcepto de exſequendo † appellari non 3 poſſit, tamen cum ſupplicans quandoque in Camera in grauaminibus deducat, ſententiam principaliter: Si enim Citato & inaudito latam, ideoque valde iniquum videatur, talem ſententiam contra non citatum exſecutioni mandari, Citatio nonnunquam vt ſuper ea cognoſci poſſit, decreta eſt. Ita factum in cauſſa Tyß contra S. Georgen Anno 81. 10. Maii.

Observ. XXXVI.

1 *A decreto exſecutorialium non appellatur.*

A Decreto † exſecutorialium pro- D pter auctoritatem rei iudicatæ appellare non licet, Verſe contra Tranſdelburg 14. Martii 82.

Observ. XXXVII.

1 *Interdictio rerum immobilium domini, an ſit arreſtum.*

QVando vſus rerum † immobilium 4 interdicitur, tum domini putauerunt, æque arreſtum eſſe, ac ſi res mobilis ablata aut prohibita vti. Ita proceſſus decreti Epiſcopo vnd dem Stifft zu S. Martin in W. contra die Statt W. 20. Octobris Anno 91. vbi ciuitas Wormatienſis ædes emtas & traditas obſignauit, vnnd hats verſperret/ mit einem mahlen Schloß. Item in cauſſa W. contra C. P. da ein mahlen Schloß für die Kirchthür gelegt Anno 90.

Observ. XXXVIII.

1 *In arreſtis generaliter narratis abſque expreſſione nominis & cauſſa proceſſus non decernuntur.*

A IN arreſtis † ſi ita generaliter narratur,
ſind mir alle meine Güter oder Gült/zinß
arreſtiert/ non expreſſis nominibus, i-
tem non expreſſa cauſſa warumb / non
facile proceſſus decernuntur, propter
nimiam generalitatem, & quod tales
cauſſæ allegari poſſent, ob quas arreſta-
ri licet, ideo proceſſus denegati in cauſ-
ſa S. contra T. 92. vbi narrabat T.
hab jhme ſoviel Gefäll arreſtiert. Item in
cauſſa N. contra E. N. Wittib 13. Octob.
92. Decretum auff vorbrachte narrata
abgeſchlagen. Allegabatur in altera ſup-
plicatione ſuper talibus narratis gene-
ralib. proceſſus decretos fuiſſe in cauſ-
ſa N. contra C. W. von M. in cauſſa N.
contra P. P. L. Item N. contra P. Mã-
dati de relaxando arreſto & reſtituen-
do erkennet 25. Octobr. 92. Als ein Gut-
ſchier etliche Leuth vnnd Gelt von Nurn-
berg gen Augſpurg gefüret/vnd das Gleidt
nicht nemmen wollen / in tempore der
Meß / jhn alda mit ſeinen Pferden arre-
ſtiert.

Observ. XXXIX.

1 *Arreſtum & ſequeſtrum non multum*
B *differunt.*
2 *Arreſtorum conſtitutio an ad ſequeſtrum extendenda.*
3 *Sequeſtratio omnis aut voluntate partium aut iudicis auctoritate fit.*
Arreſtum & ſequeſtrum quid differant.
4 *Sequeſtratio oblata cautione relaxanda eſt.*
5 *Cautio iudicio ſiſti in cauſſa ſequeſtri non ſufficit ſed requiritur ſatiſdatio rem ſaluam fore.*
6 *Arreſtum rumpẽs comparatur effringenti carcerem.*

LIcet inter arreſtum & ſequeſtrum
nõ multum intereſſe videatur, cum
1 † vtrunque de iure quodammodo ſit pro-
hibitum, & ſæpe vnum pro alio capia-
tur, *Zaſius in Rub. qui ſatiſd. cog. numero 27.*
& ab vno ad alterum argumentari lice-
at, quemadmodum apparet ex Rubrica
C. de probib. ſequeſtr. Tamen cum negari
non poſſit, eſſe etiam aliquod diſcrimẽ
inter Arreſtum & ſequeſtrum, & con-
ſtitutio de arreſtis nullam omnino mẽ-
tionem faciat ſequeſtri vix licere puta- C
bat D. P. in cauſſ. M. contra B. 27. Ia-
nuarii 82. ſine auctoritate pleni ſenatus
d. conſtitutionem † Arreſtorum ad ſe- 2
queſtra extendere. Nam quamuis alio
caſu, *qui in d. l. vn. C. de probib ſequeſt.* ex-
primitur ſequeſtratio, tamen improba-
tur aliis pluribus caſibus, qui ibi *in gloſſ.*
& per Dd. in l. ſi fideiuſſor. §. fin. qui ſatiſdar.
cog. Item per Canoniſtas *in titul. de ſeque-*
ſtrat. poſſeſſ. & fruct. & aliis in locis refe-
runtur, permiſſa eſt. Et dicit Franc.
Curtius *in tractat. ſequeſtrationis numer. 14.*
plurimos eſſe caſus contra regulam, ad-
eo vt recte conſtitui poſſit regula per-
miſſiua de arreſtis, vt in ſimili tradit *gl.*
in verb. nihil agit. §. ſi quis alii. Inſtit. de inuti-
libus ſtipulat. Et cum omnis † ſequeſtra- 3
tio aut voluntate partium aut iudicis
auctoritate fiat, *Angel. in tractat. de ſe-*
queſtr. in pr. Arreſtatio autem ab vna par-
te in vita altera & iudice non requiſito
fiat, videtur ſequeſtrum iuri magis cõ-
forme, arreſtum vero odioſius eſſe, vt
quod plus facti & violentiæ in ſe conti-
neat, quam ſequeſtrum. D

Sequeſtratio † etiamſi rite fiat, ta- 4
men ad oblatam Cautionem relaxan-
da eſt *per not. Weſenbec. conſil. 7. numer. 7.*
Ideo proceſſus decreti in cauſſa H. cõ-
tra E. 31. Martii Anno 82.

In cauſſa ſequeſtri † non ſufficit cau- 5
tio iudicio ſiſti, ſed requiritur ſatiſda-
tio rem ſaluam fore, *per text. in l. fin. C. de*
ord. cog. Gail. 1. obſeru. 148. num. 4. Et ita
obſeruatum in cauſſa M. contra B. 27.
Ianuarii Anno 81. Rumpens † arreſtum 6
comparatur rumpẽti carcerem *Oldrad.*
conſ. 65 Mandoſ. de monitoriis quaſt. 8. num.
6. in fin. l. in eos ff. de cuſtodia reorum.

Observ. XL.

1 *Mandata ſuper conſtitutione de arreſtis quando locum habeant.*

MANDATA † ſuper conſtitutio- 1
ne de arreſtis tum demum locum
habent, cum partes vtrinque imme-
diate ſub Imperio ſunt, impetrans Cau-
tionem

A tionem iudicio ſiſti & iudicatum ſolui re ipſa obtulerit, quæ cautio requiritur ratione principalis cauſſæ für den Außträgen poſt inſtituendæ, vt diiudicata vi huius Cautionis executioni mandari poſſit. Pone dominus ratione bonorum ſui ſubditi mandatum tale impetrauit, eo caſu non a ſubdito, qui Außträg non habet, ſed a domino præſtari debet, ſin autẽ ſubdito præſtaretur, & contra dominum pronuntiaretur, Cautio inanis eſſet, nec ex illa executio contra dominum locum haberet.

Quamuis etiam mandata decernantur de relaxando arreſto, mediatis, quãdo ſcilic. impetrans eſt immediatus, ſed tamẽ cum clauſula & alias, quando fundata eſt iuriſdictio. Ita mandatum cum clauſula decretum in cauſſa D. contra D. F. 10. Ian. 88. ex Iure communi.

Sic in cauſſa Conrad võ Rehe contra N. Mandati de relaxando arreſto, & q. captiuo cũ clauſula Anno 85. Tale mandatum decretum, vbi ei fuit ein Gelübdt abgetrungen/ & ſic quaſi captiuus fuit. B

Obſeru. XLI.

1 *Mandatum de relaxando arreſto etiam arreſtato vel captiuato homine decernitur.*

1 MAndatum † de relaxando arreſto etiam decernitur arreſtato homine vel captiuato. Ita mandatum decretum ſuper arreſti relaxatione in ſachen Schornſtet contra W. 11. Octobr. Anno 88 & in cauſſa W. contra P. C. 19. Maii Anno 90. vbi Weingarten iſt auff das Schloß zu H. Schornſtett aber zu W. verſtrickt geweſen. Item W. contra M. E. zu B. den verſtrickten Schultheiß betreffendt.

Obſeru. XLII.

1 *Arreſtum fit etiam per nudam interdictionem.*

1 ARreſtum † fit etiam per nudam interdictionem & prohibitionem vſus rei ſuæ etiam litigioſæ, vt ſi ius lignãdi in ſylua ſit controuerſa, & dominus territorii, qui pariter contendit ad ſe pertinere, prohibet ne ligna ex d. ſylua auehãtur. Ita proceſſus decreti in cauſſa N. S. contra P. G. H. 21. Ian. 92. qui prohibuit ne Comitis ſubditi ligna cæderent vel aueherent ſub pœna. C

Obſeru. XLIII.

1 *Arreſtorum conſtitutio an locum habeat, quando arreſtatæ rei ratione arreſtatus non eſt ſtatus Imperii.*

ARreſtorum † conſtitutio an locum habeat, quando arreſtatæ rei ratione arreſtatus non eſt ſtatus Imperii, diſputatum in cauſſa D. contra W. a fol. 95. vſque fol. 140. Et in cauſſa Wilſzbergiſche Erben contra Straßburg. 1

Obſeru. XLIV.

1 *Arreſtum ſi fuerit factum per ordinarium magiſtratum, an proceſſus decernendi.*

2 *Quid ſi hypothecariam offerat & magiſtratus eum nolit dimittere.*

D

QVæri ſolet, † an proceſſus decernendi cum arreſtum factum per ordinariũ Magiſtratum ad inſtantiam tertii? Ego ſane puto, quamuis alii contra ſentiunt, indiſtincte eo caſu proceſſus decernendos, ſi ille iudex ſine præcedẽti cauſſæ cognitione ad inſtantiã partis arreſtauit. Sin autem cauſſæ cognitione etiam ſummaria adhibita proceſſit, denegandos proceſſus, maxime contra iudicem, contra partem tamen etiam eo caſu decerni poſſe arbitror, cum ei, ſi idonee ſibi caueatur, nihil abſit. Sic proceſſus decreti ad inſtantiam tertii, vbi arreſtatio facta eſt, in cauſſa L. cõtra W. vbi etiam paritio iniuncta, ſic mandatũ decretum in cauſſa R. contra A. C. von R, 23. Iunii. 92. 1 2

In cauſſa tamen P. G. H contra H. I. C. qui fecit arreſtari ſua bona Francofurti, id fuit denegatum, ſed meo iudicio perperam 91. In cauſſa B. contra B. Mandari de relaxando arreſto mandatum caſſatum fuit 15. Iunii 92.

Sed pone, ſtatutum eſt in loco, vt Coloniæ, quod extraneus ibi repertus, cũ quo

A ciuis litem habuit, poſſit eum facere arreſtari, & realiter incarcerari, donec fideiuſſoriam cautionem præſtet per ciues Colonienſes, & nullos alios. Quæ-
2 ritur † ſi hypothecariam aut iuratoriam offerat, & Magiſtratus eum dimittere nolit, an proceſſus hic impetrari poſſint? Quod ſic. Ita factum in cauſſa P. contra C. vbi iniuncta paritio 1. Martii Anno 92. Et poſtmodum reiterata 10. Iunii Anno 92. iniuncta: vide Marſil. in tract. de fideiuſſ. qui eſt inter tractatus aſſecurationum Coloniæ. *numer.* 166.

Obſerv. XLV.

1 *Ciuitas ſi fuerit priuilegiata quod arreſtum nunquam contra eam proceſſus decernuntur.*

1 QVod ſi ſtatutum † imo priuilegium, vt Fräcofurti, quod quilibet ibi repertus, arreſtari poſſit ratione debiti, & quod cauſſam vbi principalem vẽtilare debeat, an ſcilicet iuſte vel iniuſte incarceratio facta, & an ſolutionem face-
B re debeat arreſtatus, eo ſane caſu contra ciuitatem proceſſus ſuper arreſtis, vtpote priuilegiatum nunquam fuerũt decreti, ſed tamen contra eum, qui fecit arreſtari, vt is faciat relaxari arreſtum, vt factum in cauſſa, &c.

Obſerv. XLVI.

1 *Expenſæ in arreſtatum factæ an & quando debeantur.*

1 EXpenſæ † vel impenſæ in arreſtatum factæ an & quando debeantur in cauſſa. W. contra B. den verſtrickten Schultheiß zu N. betreffent/ iſt ex parte M eingewant worden/ per obſeruationem expreſſam Gaylii, quod impẽſæ ante oblatam cautionem factæ per arreſtatum non debeantur. Cum itaque ante madatum decretum de arreſto relaxando den Schultheiſſen relaxiert. Ergo, &c. Sed eo non obſtante illi fuit iniunctum die Expenß deßwegen außzurichten/ vngeachtet/ er vff die Reuiſion gedrawet. Et hoc propter commune concluſum in collegio. Notandum quod M. dem Schultheißen 400 fl. abgenommen/ welche jme wieder zuerlegen in paritione mit den expenſis vfferlegt/ ſed forte ideo factum, quia vltima mora nocet, Dieweil er nuhr allein den Schultheiſſen relaxiert/ aber nicht ohne Endtgelt/ ſondern auch geſtrafft. Illud habetur pro vltima mora. C

Obſerv. XLVII.

1 *Abſolutoria a Banno quando feratur, & quibus ſolemnitatibus.*

ABſolutio a † Banno 16. Iunii 92. Comparuerunt duo wegen beyder Stätt S. vnd V. quorum alter viſus doctor & alter Conſul, ibi, poſt omnes publicatos receſſus vt fieri ſolet, tandem lata eſt abſolutoria, Nach dem auff Clag Weilandt M. C. vnnd deſſen hinderlaſſenen Sohn M. E. vnd deß Käyſſerlichen Fiſcals wieder Bürgmeiſter vnd Raht zu S verſchriebene Bürger/ vnd ſelbſt Schuldener/ ꝛc. vor der zeit in der Römiſchen Käyſerl. Maj vnd deß heyligen Reichs Aacht gethan worden/ darinnen ſie auch bißhero geblieben/ Nuhn aber der M. befriedigt/ vnnd partes mit dem Fiſcale verglichen/ vnd die Bürger vnnd Raht ſich wieder zur Röm. D
Käyſ Maj. vnd des Reichs Gehorſam gethan/ vnnd dero Schutz begert/ Als iſt erkant/ daß die Aacht gegen jhnen abgethan/ als wir ſie auch caſſieren vnnd abthun/ ſetzen ſie aus dem Vnfrieden in Frieden/ ꝛc. Finita abſolutoria, gehen die zween Geſandten zu domini Iudicis Stuel/ vnnd knien vff dem Fußbencklin nieder/ ibi præſes habet in manu ſchedulam, quã prælegit publice & clare. Tenor, auff höchſtgedachte Käyſerliche Majeſtat Beuelich thue ich euch hiermit aus obuermelter Aacht/ vñ ſetze euch wircklich aus dem Vnfrieden in Frieden Et inter legendum legt er einem nach dem andern den Scepter auff den bloſſen Kopff. Et quidem hoc facit præſes obtecto capite ſedens, & etiam interea Aſſeſſores ſedent tectis capitibus.

Obſerv. XLVIII.

1 *Capitulum niſi ſede vacante non eſt ſtatus Imperii, ideoque proceſſus non decernuntur.*

Capitu-

A
1 CApitulum †(niſi ſede vacante. *Gayl.1. obſ.30. num. 10.* aliquot exceptis Als das Stifft zu Brüſſel) non eſt ſtatus Imperii, ideoque proceſſus ſuper conſtitutionibus eam qualitatem requirentibus non decernuntur *Gayl. 1. obſeru. 30. num.3* Aliquando tum a Capitulo Moguntino lata ſententia, & ab ea appellatum ad Cameram, ibique Citatio & Compulſoriales decretæ in cauſſa Johann Becken. Quod nota, quia d. Capitulum propria multa habet, quæ nullatenus Archiepiſcopo Moguntino ſunt ſubiecta, & propterea fundati ſumus in iuriſdictione. Sic etiã a Capitulo Hamburgenſi ad Cameram appellatur.

Observ. XLIX.

1 *Captus an ſe ſuſtinere debeat ſuis expenſis.*

C
1 CAptus † an debeat ſe ſuſtinere ſuis expenſis propriis vide Luc. de penna *in l. fin. C. de erogat. Barto. in l. ſanctum. §. de rer. diuiſ.*

Observ. L.

1 *Mandatis de relaxando ſolet breuior terminus paritionis præfigi propter periculum captiuorum.*

IN Mandatis † de relaxand. cap. etiam ſolet paritionis breuior præfigi, & longior ad docẽdum de paritione propter periculum captiuorum. Ita factum in cauſſa S. contra E. 20. Februar. Anno 92. Vbi præfixi 14. dies ad relaxandum, & ad docendum præfixus vnus menſis de paritione. Sic in cauſſa P. contra E. 28. Februarii Anno 92. vbi 14. dies præfixi ad parendum, & ſex Septimanæ ad docendum de paritione. 1

Finis Pentecoſtes III.

OBSERVATIONVM PRACTICARVM ET SINGVLARIVM CAMERÆ IMPERIALIS,

Pentecoſte IV.

Observ. I.

1 *Captiuus an & quando ex vinculis cauſſam ſuam defendere teneatur, & quando remiſſiue.*

2 *Carcer iuſtum metum inducit.*

3 *Sumtus captiui an & a quo reſtituendi.*

1 CAPTIVVS † an & quãdo ex vinculis cauſſam defendere ſuam teneatur, vide Philip. Porcium, *conſ. 3. per tot.*
B quod conſiliũ pro Domino LL. Captiuo datũ eſt anno 1551. Car-
2 cer iuſtum † metum inducit. Et quid ſi carceratus extra carcerem contrahat vide Philip. Port. *conſ. 5. n. 6.*

Quid ſi autem exceptiones altiorẽ indaginem requirẽtes opponantur, ſuper quibus audiendus Reus, & iniungenda Specialhandlung / tum vtique quãdo carcer eſt ſqualidus & metus, ne captiuus ægrotare incipiat in carcere, tum ſupplicatur pro mitigando carcere. Et ita mandatum deſuper decretum in cauſſa E. contra L. 16. Octobr. 92. in cauſſa nullitatis, vbi aduocatus videtur male egiſſe, quia via nullitatis egit: nam per hoc paritio impeditur, donec nullitas doceatur.

3 Sumtus, quos † captiuus facit, eos faciens ei reſtituere tenetur, alias nõ videtur mandato de relaxando captiuo aut reſtituendo ſatisfeciſſe. Et ita ante multos annos iudicatum in Camera, & hos ſumtus exſoluere debet, donec ſuper captura, an æque vel inique ſit, decidatur.

Observ. II.

1 *Cautio iudicio ſiſti & iudicatum ſolui, maxime iudicio ſiſti præſtanda eſt ab incarcerato, & an ea per pignora vel fideiuſſores facienda.*

CAutio iudicio ſiſti & iudicatum ſol- 1
1 ui, maxime iudicio ſiſti præſtanda eſt ab incarcerato, quæritur an ea per pignora vel fideiuſſores facienda? Et in cauſſa Peil contra Cöln admiſſus fuit, ad iuratoriam cautionem. D

Item in cauſſa S contra A. 24. Septembris Anno 92. iniuncta & præſtita cautio hic in Camera.

Observ. III.

1 *Præfixo termino ad cauſſales producendos elapſo, ſtatim perpetuum ſilentium iniungitur.*

PRæfixo termino ad cauſſales produ- 1
cendos, aut etiam a Procuratore obtento, quod perinde eſt, elapſo, ſtatim non exſpectata vlteriore præfixione temporis (vt alias *in l. diffamari*, fieri ſolet, vbi ſecunda admonitione opus eſt) perpetuum ſilentium iniungitur, cauſſales non producenti. Ita factum in cauſſa A. contra P. N. V. E. Verſtrickung betreffendt/ 16. Octobr. 91. Item in cãa T. contra D. 520. fl betreffent den 20. Sept 85. Item in cauſſa L. contra H M. vbi (ſicut & in reliquis) pronunciatũ eſt, leſt man es bey dero am 13. Octob. 98 ergãgener vñ publicierter vrtheil bleibẽ/ darauff D. N deſwegen cauſſales vorzubringẽ/ benehmẽ/ vñ jm ein ewig Stillſchweigẽ vfferlegt.

A legt. Item nouiſſime in cauſſa R. contra
B. 2. gefangene Einſpenniger betreffent/ 19.
Ianuarij, Anno 92.

Observ. IV.

1 *Cautio, quæ iniungitur in ſententiis poſſeſſoriis, debet eſſe idonea, & fieri per pignora & fideiuſſores.*

1 CAutio † idonea, quæ iniungitur in
ſententiis poſſeſſoriis retinendæ,
debet fieri per pignora vel fideiuſſores,
talis ſententia lata, Anno 66. 1. Febr. vbi
Marchioni iniuncta cautio ſub hypotheca omnium bonorum profufficienter acceptata.

Quod ſi qui cauere tenetur, ſit Epiſcopus, debet cauere, & ſuo & capituli & ſucceſſorum nomine, & ſub ſigillo capituli. Ita factum in cauſſa D, contra W. Mandati der Pfandung/ & in cauſſa D. contra B. in puncto 1. & 2. Mandati,
B Anno 88.

Observ. V.

1 *Bannitus non videtur habere domicilium, ideo non ſufficit, ſi citetur ad domum.*

1 BAnnitus † aut profugus non videtur habere domicilium, vbi antea habitauit; ideo non ſufficit, ſi citetur ad domum.

Observ. VI.

1 *Citatio generalis quid contineat.*
2 *Libelli tenor citationi inſerendus.*
3 *Mortuo reo an citatio facta teneat.*

1 CItatio † generalis continet etiam in
ſe articulum in ea non expreſſum.
2 Libelli † tenor citationi inſerendus.
Bald. *in Auth. offeratur. C. de lit. conteſt.* inquit, quod tenore libelli etiã actor poteſt eſſe inſtructus in principio ante cõparitionem rei, eſt exprimendus ſaltem ſubſtantialiter in citatione, vt appareat cauſſa, ſuper qua citatur Reus. Nam prima citatio fit ſine cauſſæ diſcuſſione, ſed non ſine cauſſæ propoſitione, nec curandum, an cauſſa ſit vera vel falſa, quia principia iudiciorum innituntur narratis, non veris cauſſis.

Mortuo † Reo antequam citatio e- C
manata ei inſinuetur, euaneſcit. 3

Observ. VII.

1 *Citatus ad domum dicitur ficte contumax.*

CItatus † ad domum dicitur ficte con- 1
tumax, ideo a ſententia intra 10. dies a die ſcientiæ appellari poteſt. *Vantius de nullit. ſent. ex defect. citat. num. 92. vide tit. 38. p. 1. §* zum Siebenden/ Vide vota noſtra in cauſſa T. contra D. 92. in interlocutoriis, vbi plene diſputatum.

Observ. III.

1 *A citatione an appellari poſſit.*
2 *Appellatio ab interlocutoriis de iure ciuili non permiſſa, niſi in certis caſibus, & numer 4.*
3 *Notorium ab onere proponendi non releuat.*

A Citatione an appellari poſſit? Ad 1
deciſionem huius quæſtionis, ſciendum, quod in foro ſeculari ius ciuile, nõ D
Canonicum ſequamur in appellationibus recipiendis vel non. *Guid. Pap. deciſ. 71. num. 1. in fin. concord. ord. part. 2. tit. 28 §. fi.*
Et de iure ciuili non eſt permiſſa appel- 2
latio ab † interlocutoriis, niſi in caſibus a iure expreſſis, *Guid. Papa d. deciſ. 71. nu. 2.* quos caſus ibi refert, inter quos caſus neutiq̃ reperitur appellatio ab aliquo decreto, vel inſinuatione citationis, ſeu ab ipſa citatione. Imo Bar. *in l. ante ſententiã. num. 12 ff. de appell. recip. & ibi additio. tit. C. & D.* tenet, citationem omnino valere, & citatum debere comparere ad allegandam incompetentiam, etſi in patria iudicis eſſet notorium citatum iuriſdictioni citantis non eſſe ſubiectum. No-
torium enim ab † onere proponendi 3
non releuat. Quæ regula fallit primo in his, ratione quorum incompetentia
non in † facto, ſed in iure fundatur, de 4
quorum extenſione notorie ex iure cõſtat, vt quia illa iuris corpori incluſa atque per conſequens notoria eſt. Exempli cauſſa, clericus exemtus non tenetur comparere ad citationem extra territorium ad proponendum ſcilicet

A priuilegium fori, cum de ipſius exemtione ex ipſa lege conſtat. Secundo fallit, ſi pars citetur ad locum notorie non tutum. Ibi enim releuatur ab onere proponēdi incompetentiam fori. Tertio fallit ſi iudex nimis breuem terminum aſſignet, quam limitationem tamen intellige ſecundum diſtinctionem Angeli, *in d.l. ante ſententiam num. 29. vide eundem ibid. num. 24 & 26.* Et ex hac cauſa proceſſus denegati in cauſſa Flecker contra Kampffſchöne.

Obſeru. VII.

1 *Citatio per edictum quando fiat.*

1 SI aduerſarii † ſunt incerti, debent citari per proclama, alias non: *Marant. part. 6. de citat. num. 89. num* 110. Ita denegati proceſſus in Camera in cauſſa Buir contra Thumbkirchiſche Soldaten.

Obſeru. VIII.

1 *Citatio an interdum caſſetur.*

1 CItatio † regulariter non caſſatur, ſed abſoluitur Reus a citatione, aliquando tamē caſſata citatio in cauſſa Brückheim contra G. m Erben vnd Bawmeiſter 88. Et in cauſſa M. contra B. 7. Ian. 92. Idq; tamen demum fit, quādo Cameræ iuriſdictio nondum fuit fundata, Abſolutio enim præſupponit iudicem eſſe competentem. Sic caſſata citatio in cauſſa M. contra F. ſimpl. querelæ, Anno 91. 2. Iunij, quia Cæſar Cameram in iuriſdictione præuenerat.

B

Supplicatum, Anno 91. 10. Decemb. pro citatione pro confirmatione, vel potius citatione ad videndum confirmari, die beſchehene renouation per edictum contra omnes, quorum intereſt, H contra A. Et quamuis diu per Dominos deliberatum, eo quod reditus & priuilegia priuatorum non facile ſoleant in Camera confirmari, tamen propter cauſſæ continentiam & tam varios & incertos intereſſentes dicta citatio ad videndum confirmari fuit decreta 22. Ian. Anno 92. Quod nota.

Obſeru. IX.

1 *Collectæ quomodo a principe ſubditis imponi poſſint.*

C

TAlliæ & collectæ quomodo a Principe ſuis ſubditis poſſint imponi, vide apud Aymon. Publicium *in conſuetudinib. Aruernicæ tit. 25. art. 1.* Et Chaſſanæus deß Juſtices *§. 4. verſ. iuxta ſepius dicta. fol. 34.* 1

Obſeru. X.

1 *Nobiles habentes merum & mixtum imperium an poſſint ſuos ſubditos collectare.*

2 *Collectandi ius non ſemper competit principibus, ſed in caſu publicæ neceſſitatis tantum.*

NObiles † habentes merum & mixtum Imperium, an poſſint collectare ſuos ſubditos, negatur prima facie. Sed quid, ſi Imperator expreſſe, vna cū regalibus nobili etiam conceſſit ius talliandi, an poſſit collectare ſuos? Et videtur quod non, quia ius collectandi † non ſemper competit principibus, ſed tantum in caſu publicæ neceſſitatis. Vide Aymon. Publicium, *in conſuet. Aruernia. tit. 25 ar. 1. num. 7* Chaſſan. *in conſuet* Burg. *in Rubr.* des Juſtices. *§ 4. verſ hodie. fol. 29.* 1 2 D

Obſeru. XI.

1 *Collectæ an pro captiuitate domini imponi poſſint?*

DOminus † captiuus pro ſua redemtione quando poſſit collectas imponere ſubditis, & an poſſit, quia captiuus, vide Aymon. Publicium, *in conſuet. Aruern. tit. 25 art. 2. num. 7.* 1

Obſeru. XII.

1 *Collectæ an imponi poſſint a domino collocante filiam nuptui.*

2 *Subditi an teneantur ſpuriam domini ſui elocare.*

3 *Dotis & alimentorum cauſſæ æquiparantur.*

DOminus † collocans filiam nuptui, an collectare ſuos ſubditos poſſit? Stante conſuetudine, & an hoc de primis vel etiam ſecundis Nuptiis filiæ intelligendum ſit? Item. quid ſi faciat filiam monacham vide Aymon. Public. *in con-* 1

A *in conſuetud. Auern tit. 25. art. 2. numer. 10. & ſeqq.*

2 Quid † ſi dominus ſpuriam habeat, an teneantur ſubditi eam elocare, cum 3 cauſſa † dotis & alimentorum a pari procedant Aymon. Public. *d. tit. 25. art. 2. nu. 14. Chaſſan. in Rubr.* deß Juſticeß. *Rubr. 1. in verb. Mariag. fol. 31.*

Observ. XIII.

1 Collectæ an imponi poſſint a filio pro dote ſororis patre ſuo defuncto.

1 AN mortuo † patre, antequam filia nuberet, filius poſtea poſſit a ſubditis collectas petere ratione ſororis dotandæ? Item an pater id poſſit exigere nondum exiſtentibus filiabus nubilibus, & ſic ante tractatum matrimonii. Vide Public. *d. tit. 25 art. 2. n. 15. & 16.*

Item num filia ipſa mortuo patre *d tit. 25. art. 14. num. 2.* Quid ſi plures filias habeat, an ad ſingularum nuptias debeantur collectæ, Public. *dict. tit. 25. art. 3.* B *num. 2.*

Observ. XIV.

1 Commiſſarius recuſans ſuſcipere commiſſionem, pœnali mandato coercetur, vt commiſſionem ſuſcipiat.

1 SI Commiſſarius † commiſſionem ſuſcipere recuſet, aut cœptum examen ad finem perducere nolit, decernitur contra illum mandatum pœnale in Camera, vt commiſſionem ſuſcipiat, vel examen finiat. Ita factum in cauſſa Greiꝛ contra Brandenburg / & in cauſſa Eſchelbach contra Pappenheim 30. Aug. Anno 66.

Observ. XV.

1 Commiſſarius excedens fines mandati non habet opus appellatione.

1 COmmiſſarius † ſi fines commiſſionis vel mandati excedit, eo caſu non opus eſt appellatione, cùm ſalua ſit exceptio nullitatis poſt publicatas atteſtationes.

Observ. XVI.

1 Commiſſario examinis, ſi in actis ſcribat, teſtem eſſe eius opinionis, creditur.

COmmiſſario † examinis & examinatori creditur, ſi in actis ſcribat, teſtem eſſe eius opinionis, quia forte hoc deprehendit in actu depoſitionis, *Abb. in c. licet, num. 30. ante fin. ext. de probat. & c. quoniam contra. num. 34. eod. tit.* C 1

Cum Dux Lotharingiæ in cauſſa Hanaw contra Lothꝛingen / fractæ pacis appellaſſet, a commiſſario Briſmanno exhibuiſſetque ſupplicationem pro citat: inhibit. & compulſorialibus, denegati ſunt proceſſus, quia Dux in illa cauſſa litem conteſtatus erat in Camera, & vtraque pars nominauerat commiſſarios, & D. Briſmannus deputatus erat a Camera. Itaque deputationem Cameræ non potuit reuocare. Accedebat quod nemo alius præſertim Lothꝛingen poterat examinare teſtes in propria cauſſa, cum Dux Reus eſſet. Deinde liberum erat Duci contra cômmiſſarium nulliter procedentem etiam publicatis atteſtationibus, excipere, 18. Septembris, Anno 84. D

Observ. XVII.

1 Commiſſarii ſi in contumaciam ordinantur, tunc non adiungitur clauſula, ſalua adiunctione Notarii.

2 Contumax ſemel non amplius auditur, niſi contumaciam purgauerit.

3 Commiſſarius inferior non poteſt examinare teſtem immediatum inuitum.

COmmiſſarii † in contumaciam ordinati, Quando Commiſſarii in contumaciam ordinantur, tunc non adiungitur clauſula, ſalua adiunctione Notarii, qui 2 ſemel contumax † non auditur amplius, niſi contumaciam prius purgauerit, ſemperque habetur pro abſente. Ita in cauſſa Jorg Johan contra Lüder 30. Maij, Anno 89. omiſſa d. clauſula. 1 2

In eadem tamen cauſſa inter eaſdem partes commiſſio decreta & Commiſſarii ordinati, ſalua adiunctione Notarii, & ſic contrâria extant præiudicia.

Commiſſarius † inferior non poteſt examinare teſtem immediatum inuitum, Gail *1. obſeru. 98.* Et quando eiuſmodi teſtes cogendi, Vide alibi. 3

A

Obſerv. XVIII.

1 *A Commiſſariis Cæſaris appellatur ad Cameram.*

2 *An eo caſu inhibitio decernatur.*

3 *Lex inhibet & caſſat ea omnia, quæ fiunt contra mandati fines.*

4 *Commiſsiones in proceſſu litigioſæ poſſeſſionis* werden *ſine adiunctione Notarii* erkåndt.

1 A Commiſſariis † Cæſaris von Hoff auß datis appellatur etiam ad Cameram. Exſtant præiudicia apud Geil. 1.*obſ.* 21. Haller contra Leipſig 25. Auguſti 67. & Anno 89. 7. Ianuarii in cauſſa C. contra W. Et in cauſſa R. contra S. vbi definitiue poſtmodum in Camera pronuntiatum. Sic in cauſſa L. contra Pfaltzgrauen J. H. vbi Commiſſarius B Cæſaris fuit Archiepiſcopus Moguntinus ab eo ad Cameram appellatum. Et deinde definitiue pronuntiatum, Anno 92. Sic proceſſus decreti in cauſſa W & Conſorten contra B. vbi Commiſſarius fuit Comes H. Anno 92.

2 Raro † tamen eo caſu inhibitio decernitur, quia inconueniens foret, delegato Cæſaris inhibere, tamen quando delegatus mandati Cæſarei ſeu cõmiſſionis fines excederet, quia eo caſu iuriſdictionem non habet, ideo ei merito inhibendum, cum per illam inhibitionem & partis ius, & deleganti ſua 3 autoritas ſalua maneat, Imo † lex ipſa inhibet & omnia caſſat, quæ fiunt extra mandati fines. Eſt igitur cautela, vt tenor commiſſionis iudici, ad quem exhibeatur, vt de illo notorie ei conſtare queat, & petendum, vt mandetur, ne quid faciat contra tenorem commiſſionis.

Sæpe etiam, quando appellatum ad Cameram a Commiſſariis Cæſaris proceſſus ab initio fuerunt denegati, *vt refert Gail. 1. obſ. 121. num.* 3. in cauſſa B. contra B. 18. Auguſti, Anno 63.

Aliqua cauſſa non deuoluta pronuntiata, ac ſimiliter appellatum, Ita factum Anno 14 98. 30. Maij. Vide Sailerum, Et in cauſſa C. contra W. ſi recte memini, cauſſa non deuoluta fuit pronuntiata. C

Commiſſiones † in proceſſu litigioſæ poſſeſſionis werden ſine adiunctione Notarij erkåndt. 4

Commiſſio in beſter Form in optima forma decreta in cauſſa B. contra B. 29. Ianuarij 73. Tenor commiſſionis erat, Alß daß die Zeugen in gewöhnliche Gelůbde vnnd Eydt / auch alle vnnd jede brieffliche oder Schrifftliche Vrkunden / ſo zu ſolcher beweiſung dienſtlich vnnd nöttig / was deren auff ewer erforderen oder ſonſt von der producenten wegen / für euch gebracht vnd gelegt werden / auff vnd annemen / vnd ob auch deren zu Zeugen benanten Perſonen einer oder mehr auff ewer Fürheiſchen nicht erſcheinen oder Kundtſchafft zuſagen / auch die briefflıche Vrkunden für euch zulegen / ſich ſperren oder widern würden / inn was ſchein das geſchehe / dieſe bey 3 P. der Rechten darzu zwingen / Commiſſio datirt 29. Ian. 73.

Obſerv. XX.

1 *Commiſsio in optima forma hoc non operatur, vt compelli poſsit aduerſarius, vt edat ſua inſtrumenta.* D

2 *Commiſsarius in optima forma non poteſt cogere electos, vt ſine præeunte requiſitione ſuperioris deponant.*

3 *Commiſsio cum clauſula* briefliche *documenten* vnd Vrkunden zu *tranſumiren, eſt in communi forma, non in optima.*

NOta, quod † commiſſio in optima forma hoc non operetur, vt compelli poſſit aduerſarius, vt edat ſua inſtrumenta, ſed tantum tertius. Nec etiam illa clauſula compellendi teſtes comprehendit clericos. 1

Sic etiam † talis commiſſarius in optima forma, non poteſt tamen cogere Clericos, vt ſine præeunte requiſitione ſuperioris deponant, & reſt ficentur, ſed ſi Clerici examinandi ſunt, iidem etiam in Camera cum petitione commiſſionis nominandi, vt poſſit prædicta clauſula commiſſioni inſeri. Vide commiſſionem in cauſſa S. contra S. quam expediuit dominus R. procurator. 2

Sic

A 1 Sic apparet † commiſſionem cum clauſula Brieffliche documenten vnnd Vrkunden zu [illegible] eſſe in communi forma, non in optima, quamuis Gail. *1. obſ. 94 & 96.* contrarietur. Et ita in cauſſa W. contra O. decretum, iſt commiſſio cum clauſula Brieffliche Vrkunden in communi forma erkändt/ 28. Februarij 90. Nam commiſſarius hoc in caſu non poteſt compellere aduerſarium, aut etiam tertium, vt ſua edat inſtrumenta.

Observ. XXI.

1 *Commiſſio ad perpetuam rei memoriam raro decernitur cum clauſula,* den Augenſchein einzunemen.

2 *Teſtes quando ſint in ſenectute ſufficienti iudicis arbitrio relinquitur.*

1 IN puncto commiſſionis ad perpetuam rei memoriam: commiſſio ad perpetuam rei memoriam raro decernitur cum clauſula, den Augenſchein einzunemen/ Si tamen narratur daß ohne den Augenſchein die commiſſio nicht köndte verricht/ auch die teſtes, alß in facto obſcuro,
B welches mehrer theilß auff den Augenſchein beruhet/ nicht wol Zeugen köndten/ tum decernitur commiſſio cum d. clauſula, den Augenſchein einzunemen/ Ita decreta commiſſio in cauſſa H contra P. den 4. Octobris, Anno 91. Quando timetur de feſtinato diſceſſu teſtis, poteſt ille recipi etiam parte non citata, *Innocent. in c. Albericus circ. princ. de teſtib.* Non cognito quoque de grauamine, *Rota deciſ. 2. num. 1. de teſtib. in antiquis.* Et ita decreta commiſſio in cauſſa F contra F F 30. Iulij Anno 72.

Quamuis commiſſio ad perpetuam rei memoriam tanquam remedium extraordinarium non facile decernenda videatur, *l. quædam ſunt ff. de edendo. Gemin. c. 2. num. 7. de libell. oblat.* præſertim ſi impetrans ſit actor futurus & ſtatim via ordinaria experiri poteſt. Item ne quid fraudis in præiudicium aduerſarii committatur. Tamen talis commiſſio pro cauſſæ & perſonarum qualitate non facile deneganda eſt, præſertim ſi teſtes ſenio ſunt confecti, & periculum mor- C tis immineat: Et ſic ratione valetudinis aduerſæ commiſſio decreta W. contra B. 27. Septembris 89. Vnde multi anni ſæpius elabuntur propter oppoſitas exceptiones, donec ad terminum probatorium via ordinaria perueniatur, neque parti aduerſæ nullum creatur præiudicium, cum ad examen citetur, & notarium adiungere, interrogatoriaq; ei dare liceat, & niſi producens intra annum agat, examen annullatur, *Pract. Papienſ. in for. commiſſ. ad perpet. rei memoriam. gl. ſ. 1. num. 2. Mynſ. 4. obſeru. 71. & 1. obſeru. 18.*

An autem † teſtes ſint in ſenectute 2 ſufficienti, id totum relinquitur arbitrio iudicis. *Menoch. de arb. iud. lib. 2. Caſ. 59 cum ſeqq.*

Observ. XXII.

1 *Examen teſtium quando ad perpetuam rei memoriam produci poßit.*

QVando verſamur in Interdicto Re- 1 tinendæ, in quo vterque & Actor & Reus eſt, & pars aduerſa citata eſt ad videndum iurare teſtes in commiſſ. ad D æter. rei memoriam, poteſt tali caſu ab Actore examen teſtium ad perpetuam rei memoriam produci, etiamſi poſt annum actionem inſtituat, quia ceſſat ratio prohibitionis, *c. quoniam frequenter ext. vt lite non conteſtata, Gail. 1. obſeru. 94. in fin.* Et ita obſeruatum in cauſſa Schneburg contra Hagenaw 11. Februarij, Anno 84.

Observ. XXIII.

1 *An in commiſſione ad perpetuam rei memoriam poſſint in die productionis alii teſtes produci.*

IN commiſſione † ad perpetuam rei 1 memoriam non poſſunt in die productionis alii teſtes produci, vt fieri ſolet in aliis commiſſionibus, ita decretum in cauſſa H. M. contra S N. 23. Octobris, Anno 65. *vide cap. quoniam frequenter. vbi Socin. ext. vt lite non conteſtata.*

Observ. XXIV.

A 1 *Commiſſio ad perpetuam rei memoriã in optima forma nunquam, ſed in communi datur.*

2 *Nec datur cũ clauſula* den Augenſchein einzunemen.

1 COmmiſſio † ad perpetuam rei memoriam nunquam datur in optima
forma, ſed in communi, *Gail. 1. obſeru 94.*
Et ita denegata commiſſio talis in cauſſa L. contra D. 28. Maij, Anno 78.

2 Sic † etiam non decernitur cum clauſula, den Augenſchein einzunemen / quia
non petierit, den Augenſchein / ſi tamen
narratur teſtes non facile examinari
poſſe, niſi videatur, den Augenſchein / &
in eam deducantur tanquam rem præſentem, tum decernitur cũ d. clauſula.

Obſeru. XXV.

1 *Atteſtationum ad perpetuam rei memoriam reſtitutio fit parti.*

1 ATteſtationes ad perpetuam rei memoriam, ſi iudici Cameræ † a commiſſario tranſmittatur, Dominus iu-
B dex lectoribus illas tradi iubet, qui illas
regiſtrant (ſic enim appellant) & ſi pars,
cuius ſunt in alio forte iudicio iis vti velit, ac pro reſtitutione Rotuli ſupplicat,
eiuſmodi decretum dari ſolet, iſt dem
Supplicanten ſein begeren der reſtitution Rotuli halber zugelaſſen. Quo facto
ſupplicans Rotulum a lectoribus repetit, ſed non prius conſequitur, quam ſufficientem recognitionem recepti Rotuli ipſis det. Ac ita obſeruatum in Camera B. contra R. 21. Iulij, Anno 69.
Vt in Prothocollo Notarij F. Verum
quia ſupplicans copiam quoque Rotuli, & deinde obſignationem a primo iudice petiit, adiectum fuit decreto, das
vberig abgeſchlagen. Fit autem aliquando, vt eiuſmodi atteſtationes iudicialiter producantur, & eo caſu per ſententiam eorundem reſtitutionem concedit, vt in margine regiſtraturæ lectum
videre eſt. Memini tamen, meo tempore non facile parti d. rotula reſtituta
fuiſſe, niſi veriſimiliter etiam per
iudicem, coram quo ventilanda cauſſæ fides facta, quod Actor vel ſupplicans iis indigeret, ne fraus fieret per C
hoc.

An commiſſio ad perpetuam rei memoriam parti actrici ſit decernenda,
quando iam actio nominata fuit, vide
A. fol. 170. diſputatum in cauſſa Ertzbiſchoff zu M contra B. 16. Auguſti, Anno 85 Nota cautelam ſi Reus citatus, ad
audiendum iurare teſtes ad perpetuam
rei memoriam examinandos, tunc non
compareat, & ſit contumax: Deinde ſi
Actor vltra annum non petit publicari,
vel vtitur iſto examine, aut non denunciat reo de receptione teſtium, tunc
examen eſt nullum, ſecus ſi ab initio ad
videndum iurare, compareret, tunc
alia denuntiatione opus non eſſet, *per Abbat. in c. frequenter. quaſt. 7. vt lite non conteſtat.* Ita intellige Landrecht / fol. 107. vide Hartm. *in pract. obſeru. libr. 7. de teſtib. cap. 8. & 10.* Wurmſer. *libr. primo, de teſtib. cap. 27. Mynſ. 4. obſeru. 71. Alexand conſil. 202. vol. 2. Gail. obſeruat 92. cum ſeqq libr 1.*
Qui ſimpliciter vult, prout & alii DD.
quod ad hoc, vt huiuſmodi examen valeat, neceſſe ſit, actor intra annum a- D
ctionem inſtituat: fallit in interdicto retinendæ.

Obſeru. XXVI.

1 *Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinantur tantum in cauſſa ciuili, non etiam criminali.*

NOta † in commiſſario ad perpetuam rei memoriam teſtes examinãtur tantum in cauſſa ciuili, non etiam criminali. *Hartman pract. obſeru. vt de teſtib. c. 10. Specul in tit. de teſtib. in Rubr. num. 6. verſ. quod ſi criminaliter.* 1

Obſeru. XXVII.

1 *Rotulus ad perpetuam rei memoriam miſſus, reddi petitus, permittitur.*

2 *Actione actori nata non facile commiſſio ad perpetuam rei memoriam decernitur.*

ROtuli ad † perpetuam rei memoriam ad Cameram (gegen ein recognition lectori) miſſus, ſi pars, quæ fecit examinari 1

aminari

A aminari teſtes, illum petat ſibi reddi, denſelbigen zugebrauchen / coram iudice inferiore, etſi lectoris cognitionem vna tranſmittat, tum permittitur. Ita factum in cauſſa W. cōtra M. die Gleidts gerechtigkeit zu G. betreffendt/10. Ianuarij Anno 92. Decretum eſt, dem Supplicanten ſein begeren zu gelaſſen / actione iam
2 nata † actori non facile commiſſio decernitur ad perpetuam rei memor. Ita proceſſus denegati in cauſſa H. L. contra B. 15. Iunij, Anno 88. V. A. fol. 189. Narrandum daß die Commiſſarij, ſo fürgeſchlagen ſein / omni exceptione maiores, vnnd jhme Supplicanten in keinerley weiß mit ſubiection oder Eydtspflicht verwandt / ideoque in cauſſa F. contra B. contra W. quia hoc omiſſum eſt, iſt ſolche Commiſſio abgeſchlagen worden / auff fürbrachte Narrata 23. Maij, Anno 89.

Observ. XXVIII.

B 1 *Commiſſarius* ſol das Rottul nach dem *Prothocoll adiuncti, Cameræ* vberſchicken.

1 IN Commiſſario † ad perpetuam rei memoriam plerunque inſeritur in commiſſione, daß der Commiſſarius das Rottul nach dem Prothocollo adiuncti ſol Cameræ vberſchicken / damit die Zeugen ſage nicht offenbart werde / *Mynſ. obſeru. 18.*

Observ. XXIX.

1 *Commiſſio vt decernatur quæ requirantur.*

1 VT Commiſſio † decernatur: Primo ſupplicatio porrigenda. Secundo, vna cum ſupplicatione articuli directi non ſuper petitorio ſed poſſeſſorio. Tertio, Narret teſtes valetudinarios, ſenio confectos, peſtem vel alium morbum ibi graſſari, aut metum eſſe, ne reſtes decedant in loca remotiora, vt bellum aut alium. Quarto, Commiſſarios eſſe omni exceptione maiores mit ſubiection oder Eyden nicht zugethan Quinto, Si petatur der Augenſchein / narrandum, das ohn einnemung deſſelbigen vnmöglich dem Commiſſario die Zeugen zuuerhören / diſtincte enim teſtes deponere non poſſe. G

Nota da die Commiſſio ad perpetuam rei memoriam verrichtet / ſol der Commiſſarius beyden Notarien beſchriebene Prothocolla in jhrem beyweſen verpitſchiren / vnnd neben dem verſchloſſenen Rotulo an das Kay. Cammergericht zuuerwahren vberſchicken / welches aber der Commiſſarius bey der Cantzeley inzuuerleiben / damit ſolche Kundtſchafft keinem theil ohn erkäntnuß auß den Prothocollen etwan durchleſen / oder ſonſten zu theil werden mögen / ita factum in cauſſa S. contra B Anno 95.

Observ. XXX.

1 *Sententia competentiæ eſt de ſui natura interlocutoria.*

COmpetentiæ † ſententia eſt interlocutoria de ſui natura. Extant tamen præiudicia, vbi viua voce ab illa tanquam definitiua appellatum, proceſſusque decreti in cauſſa Teutſchmeiſter contra Würtzburg 28. Septembris, Anno 68. & in cauſſa Prim & Beiſchidt contra Treier & Milwet / 4. Octobris, Anno 57. Item Enuilla contra Aſpramont / in Martio 69. In cauſſa tamen L von E. contra den A. zu G. cùm appellatum eſſet a Rotweilenſi iudicio a ſententia competentiæ & viua voce ab ea appellatum, iſt citatio abgeſchlagen worden 6. Februarij 90. Sic in cauſſa Z. contra H. inhibitio denegata: quando tamen decreta H von S. contra J. H. zu B. condictionis indebiti, das Hauß L betreffent / 22. Aprilis, Anno 88. Vbi iudex ſe competentem pronunciauit, & exceptionibus declinatoriis reiectis litis conteſtationem ininnxit, vt quoque in cauſſa B. von S. contra A. von H. 27. Auguſti, Anno 92. tanquam a mere interlocutoria 16. Septembris 87. Et in cauſſa J von O. contra G. M. von O. 14. Septembris 87. 1 D

K

A 1 *Commiſſio ad perpetuam rei memoriã in optima forma nunquam, ſed in communi datur.*

2 *Nec datur cũ clauſula* den Augenſchein einzunemen.

1 COmmiſſio † ad perpetuam rei memoriam nunquam datur in optima forma, ſed in communi, *Gail. 1. obſeru 94.* Et ita denegata commiſſio talis in cauſſa L. contra D. 28. Maij, Anno 78.

2 Sic † etiam non decernitur cum clauſula, den Augenſchein einzunemen / quia non petierit, den Augenſchein / ſi tamen narratur teſtes non facile examinari poſſe, niſi videatur, den Augenſchein / & in eam deducantur tanquam rem præſentem, tum decernitur cũ d. clauſula.

Obseruv. XXV.

1 *Atteſtationum ad perpetuam rei memoriam reſtitutio ſit parti.*

1 ATteſtationes ad perpetuam rei memoriam, ſi iudici Cameræ † a commiſſario tranſmittatur, Dominus iu-
B dex lectoribus illas tradi iubet, qui illas regiſtrant (ſic enim appellant) & ſi pars, cuius ſunt in alio forte iudicio iis vti velit, ac pro reſtitutione Rotuli ſupplicat, eiuſmodi decretum dari ſolet, iſt dem Supplicanten ſein begeren der reſtitution Rotuli halber zugelaſſen. Quo facto ſupplicans Rotulum a lectoribus repetit, ſed non prius conſequitur, quam ſufficientem recognitionem recepti Rotuli ipſis det. Ac ita obſeruatum in Camera W. contra R. 21. Iulij, Anno 69. Vt in Prothocollo Notarij F. Verum quia ſupplicans copiam quoque Rotuli, & deinde obſignationem a primo iudice petiit, adiectum fuit decreto, das vberig abgeſchlagen. Fit autem aliquando, vt eiuſmodi atteſtationes iudicialiter producantur, & eo caſu per ſententiam eorundem reſtitutionem concedit, vt in margine regiſtraturæ lectum videre eſt. Memini tamen, meo tempore non facile parti d. rotula reſtituta fuiſſe, niſi veriſimiliter etiam per iudicem, coram quo ventilanda cauſſa, fides facta, quod Actor vel ſupplicans iis indigeret, ne fraus fieret per hoc. C

An commiſſio ad perpetuam rei memoriam parti actrici ſit decernenda, quando iam actio nominata fuit, vide A. fol. 170. diſputatum in cauſſa Ertzbiſchoff zu M. contra B. 16. Auguſti, Anno 83 Nota cautelam ſi Reus citatus, ad audiendum iurare teſtes ad perpetuam rei memoriam examinandos, tunc non compareat, & ſit contumax: Deinde ſi Actor vltra annum non petit publicari, vel vtitur iſto examine, aut non denuntiat reo de receptione teſtium, tunc examen eſt nullum, ſecus ſi ab Initio ad videndum iurare, compareret, tunc alia denuntiatione opus non eſſet, *per Abbat. in c. frequenter. quæſt. 7. vt lite non conteſtat.* Ita intellige Landrecht / fol. 107. vide Hartm. *in pract. obſeru. libr. 7. de teſtib. cap. 8. & 10.* Wurmſer. *libr. primo, de teſtib. cap. 27. Mynſ. 4. obſeru. 71. Alexand conſil. 202. vol. 2. Gail. obſeruat 92. cum ſeqq libr. 1.* Qui ſimpliciter vult, prout & alii DD. quod ad hoc, vt huiuſmodi examen valeat, neceſſe ſit, actor intra annum a- D
ctionem inſtituat: fallit in interdicto retinendæ.

Obseruv. XXVI.

1 *Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinantur tantum in cauſſa ciuili, non etiam criminali.*

NOta † in commiſſario ad perpetu- 1
am rei memoriam teſtes examinantur tantum in cauſſa ciuili, non etiam criminali. *Hartman pract. obſeru. vt de teſtib. c. 10. Specul in tit de teſtib. in Rubr. num. 6. verſ. quod ſi criminaliter.*

Obseruv. XXVII.

1 *Rotulus ad perpetuam rei memoriam miſſus, reddi petitus, permittitur.*

2 *Actione actori nata non facile commiſſio ad perpetuam rei memoriam decernitur.*

ROtuli ad † perpetuam rei memori- 1
am ad Cameram (gegen ein recognition lectori) miſſus, ſi pars, quæ fecit examinari

A aminari teſtes, illum petat ſibi reddi, denſelbigen zugebrauchen / cotam iudice inferiore, etſi lectoris cognitionem vna tranſmittat, tum permittitur. Ita factum in cauſſa W. cõtra M. die Gleidtsgerechtigkeit zu G. betreffendt / 10. Ianuarij Anno 92. Decretum eſt, dem Supplicanten ſein begeren zu gelaſſen / actione iam
2 nata † actori non facile commiſſio decernitur ad perpetuam rei memor. Ita proceſſus denegati in cauſſa H. L. contra B. 15. Iunij, Anno 88. V. A. fol. 189. Narrandum daß die Commiſſarij, ſo fürgeſchlagen ſein / omni exceptione maiores, vnnd jhme Supplicanten in keinerley weiß mit ſubiection oder Eydtspflicht verwandt / ideoque in cauſſa F. contra B. contra W. quia hoc omiſſum eſt, iſt ſolche Commiſſio abgeſchlagen worden / auff fürbrachte Narrata 23. Maij, Anno 89.

Obſerv. XXVIII.

B 1 *Commiſſarius ſol das Rottul nach dem Prothocoll adiuncti, Cameræ vberſchicken.*

1 IN Commiſſario † ad perpetuam rei memoriam plerunque inſeritur in commiſſione, daß der Commiſſarius das Rottul nach dem Prothocollo adiuncti ſol Cameræ vberſchicken / damit die Zeugen ſage nicht offenbart werde / *Mynſ. obſeru. 18.*

Obſerv. XXIX.

1 *Commiſſio vt decernatur quæ requirantur.*

1 VT Commiſſio † decernatur: Primo ſupplicatio porrigenda. Secundo, vna cum ſupplicatione articuli directi non ſuper petitorio ſed poſſeſſorio. Tertio, Narret teſtes valetudinarios, ſenio confectos, peſtem vel alium morbum ibi graſſari, aut metum eſſe, ne reſtes decedant in loca remotiora, vt bellum aut alium. Quarto, Commiſſarios eſſe omni exceptione maiores mit ſubiection oder Eyden nicht zugethan. Quinto, Si petatur der Augenſchein / narrandum, das ohn einnemung deſſelbigen vnmöglich dem Commiſſario die Zeugen zuuerhören / diſtincte enim teſtes deponere non poſſe. G

Nota da die Commiſſio ad perpetuam rei memoriam verrichtet / ſol der Commiſſarius beyden Notarien beſchriebene Prothocolla in jhrem beyweſen verpitſchiren / vnnd neben dem verſchloſſenen Rotulo an das Kay. Cammergericht zuuerwahren vberſchicken / welches alles der Commiſſarius bey der Cantzeley einzuuerleiben / damit ſolche Kundtſchafft keinem theil ohn erkäntnuß auß den Prothocollen etwan durchleſen / oder ſonſten zutheil werden mögen / ita factum in cauſſa S. contra B Anno 95.

Obſerv. XXX.

1 *Sententia competentiæ eſt de ſui natura interlocutoria.*

1 COmpetentiæ † ſententia eſt interlocutoria de ſui natura. Exſtant tamen præiudicia, vbi viua voce ab illa tanquam definitiua appellatum, proceſſusque decreti in cauſſa Teutſchmeiſter contra Würtzburg 28. Septembris, Anno 68. & in cauſſa Prim & Beiſchidt contra Treier & Mulnet / 4. Octobris, Anno 57. Item Enuilla contra Aſpramont / in Martio 69. In cauſſa tamen L von E. contra den A. zu G. cum appellatum eſſet a Rotweilenſi iudicio a ſententia competentiæ & viua voce ab ea appellatum, iſt citatio abgeſchlagen worden 6. Februarij 90. Sic in cauſſa Z. contra H. inhibitio denegata: quando tamen decreta H von S. contra J. H. zu B. condictionis indebiti, das Hauß L betreffent / 22. Aprilis, Anno 88. Vbi iudex ſe competentem pronuntiauit, & exceptionibus declinatoriis reiectis liris conteſtationem iniunxit, vt quoque in cauſſa B. von S. contra A. von H. 27. Auguſti, Anno 92. tanquam a mere interlocutoria 16. Septembris 87. Et in cauſſa J von O. contra G. M. von O. 14. Septembris 87. D

A 1 *Commiſſio ad perpetuam rei memoriã in optima forma nunquam, ſed in communi datur.*

2 *Nec datur cũ clauſula* den Augenſchein einzunemen.

1 COmmiſſio † ad perpetuam rei memoriam nunquam datur in optima forma, ſed in communi, *Gail. 1. obſeru. 94.* Et ita denegata commiſſio talis in cauſſa L. contra D. 28. Maij, Anno 78.

2 Sic † etiam non decernitur cum clauſula, den Augenſchein einzunemen / quia non petierit, den Augenſchein / ſi tamen narratur teſtes non facile examinari poſſe, niſi videatur, den Augenſchein / & in eam deducantur tanquam rem præſentem, tum decernitur cũ d. clauſula.

Observ. XXV.

1 *Atteſtationum ad perpetuam rei memoriam reſtitutio fit parti.*

1 ATteſtationes ad perpetuam rei memoriam, ſi iudici Cameræ † a commiſſario tranſmittatur, Dominus iu-
B dex lectoribus illas tradi iubet, qui illas regiſtrant (ſic enim appellant) & ſi pars, cuius ſunt in alio forte iudicio iis vti velit, ac pro reſtitutione Rotuli ſupplicat, eiuſmodi decretum dari ſolet, iſt dem Supplicanten ſein begeren der reſtitution Rotuli halber zugelaſſen. Quo facto ſupplicans Rotulum a lectoribus repetit, ſed non prius conſequitur, quam ſufficientem recognitionem recepti Rotuli ipſis det. Ac ita obſeruatum in Camera B. contra R. 21. Iulij, Anno 69. Vt in Prothocollo Notarij F. Verum quia ſupplicans copiam quoque Rotuli, & deinde obſignationem a primo iudice petiit, adiectum fuit decreto, das vberig abgeſchlagen. Fit autem aliquando, vt eiuſmodi atteſtationes iudicialiter producantur, & eo caſu per ſententiam eorundem reſtitutionem concedit, vt in margine regiſtraturæ lectum videre eſt. Memini tamen, meo tempore non facile parti d. rotula reſtituta fuiſſe, niſi veriſimiliter etiam per iudicem, coram quo ventilanda cauſſa fides facta, quod Actor vel ſupplicans iis indigeret, ne fraus fieret per C
hoc.

An commiſſio ad perpetuam rei memoriam parti actrici ſit decernenda, quando iam actio nominata fuit, vide A. fol. 170. diſputatum in cauſſa Ertzbiſchoff zu M. contra B. 16. Auguſti, Anno 83 Nota cautelam ſi Reus citatus, ad audiendum iurare teſtes ad perpetuam rei memoriam examinandos, tunc non compareat, & ſit contumax: Deinde ſi Actor vltra annum non petit publicari, vel vtitur iſto examine, aut non denuntiat reo de receptione teſtium, tunc examen eſt nullum, ſecus ſi ab initio ad videndum iurare, compareret, tunc alia denuntiatione opus non eſſet, *per Abbat. in c. frequenter. quæſt. 7. vt lite non conteſtat.* Ita in teilige Landrecht / fol. 107. vide Hartm. *in pract. obſeru. libr. 7. de teſtib. cap. 8. & 10.* Wurmſer. *libr. primo, de teſtib. cap. 27. Mynſ. 4. obſeru. 71. Alexand. conſil. 202. vol. 2. Gail. obſeruat 92. cum ſeqq. Libr. 1.* Qui ſimpliciter vult, prout & alii DD. quod ad hoc, vt huiuſmodi examen valeat, neceſſe ſit, actor intra annum actionem inſtituat: fallit in interdicto retinendæ. D

Observ. XXVI.

1 *Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinantur tantum in cauſſa ciuili, non etiam criminali.*

NOta † in commiſſario ad perpetuam rei memoriam teſtes examinãtur tantum in cauſſa ciuili, non etiam criminali. *Hartman pract. obſeru. vt de teſtib. c. 10. Specul. in tit. de teſtib. in Rubr. num. 6. verſ. quod ſi criminaliter.* 1

Observ. XXVII.

1 *Rotulus ad perpetuam rei memoriam miſſus, reddi petitus, permittitur.*

2 *Actione actori nata non facile commiſſio ad perpetuam rei memoriam decernitur.*

ROtuli ad † perpetuam rei memoriam ad Cameram (gegen ein recognition lectori) miſſus, ſi pars, quæ fecit ex- 1

aminari

A aminari teſtes, illum petat ſibi reddi, denſelbigen zugebrauchen/coram iudice inferiore, etſi lectoris cognitionem vna tranſmittat, tum permittitur. Ita factum in cauſſa W. cõtra M. die Gleidtsgerechtigkeit zu G. betreffendt/10. Ianuarij Anno 92. Decretum eſt, dem Supplicanten ſein begeren zu gelaſſen/ actione iam
2 nata † actori non facile commiſſio decernitur ad perpetuam rei memor. Ita proceſſus denegati in cauſſa H. L. contra B. 18. Iunij, Anno 88. V. A. fol. 189. Narrandum daß die Commiſſarij, ſo fürgeſchlagen ſein/ omni exceptione maiores, vnnd jhme Supplicanten in keinerley weiß mit ſubiection oder Eydtspflicht verwandt/ ideoque in cauſſa F. contra B. contra W. quia hoc omiſſum eſt, iſt ſolche Commiſſio abgeſchlagen worden/ auff fürbrachte Narrata 23. Maij, Anno 89.

OBSERV. XXVIII.

B 1 *Commiſſarius* ſol das Rottul nach dem *Prothocoll adiuncti, Camera* vberſchicken.

1 IN Commiſſario † ad perpetuam rei memoriam plerunque inſeritur in commiſſione, daß der Commiſſarius das Rottul nach dem Prothocollo adiuncti ſol Cameræ vberſchicken/ damit die Zeugen ſage nicht offenbart werde/ *Mynſ. obſeru. 18.*

OBSERV. XXIX.

1 *Commiſſio vt decernatur quæ requirantur.*

1 VT Commiſſio † decernatur: Primo ſupplicatio porrigenda. Secundo, vna cum ſupplicatione articuli directi non ſuper petitorio ſed poſſeſſorio. Tertio, Narret teſtes valetudinarios, ſenio confectos, peſtem vel alium morbum ibi graſſari, aut metum eſſe, ne teſtes decedant in loca remotiora, vt bellum aut alium. Quarto, Commiſſarios eſſe omni exceptione maiores mit ſubiection oder Eyden nicht zugethan. Quinto, Si petatur der Augenſchein/ narrandum, das ohn einnemung deſſelbigen vnmöglich dem Commiſſario die Zeugen zuuerhören/ diſtincte enim teſtes deponere non poſſe. C

Nota da die Commiſſio ad perpetuam rei memoriam verrichtet/ ſol der Commiſſarius beyden Notarien beſchriebene Prothocolla in jhrem beyweſen verpitſchiren/ vnnd neben dem verſchloſſenen Rotulo an das Kay. Cammergericht zuuerwahren vberſchicken/ welches alles der Commiſſarius bey der Cantzeley einzuuerleiben/ damit ſolche Kundtſchafft keinem theil ohn erkäntnuß auß den Prothocollen, etwan durchleſen/ oder ſonſten zu theil werden mögen/ ita factum in cauſſa S. contra B Anno 95.

OBSERV. XXX.

1 *Sententia competentiæ eſt de ſui natura interlocutoria.*

1 COmpetentiæ † ſententia eſt interlocutoria de ſui natura. Exſtant tamen præiudicia, vbi viua voce ab illa tanquam definitiua appellatum, proceſſusque decreti in cauſſa Teutſchmeiſter contra Würtzburg 28. Septembris, Anno 68. & in cauſſa Prim & Beiſchidt contra Trier & Mauet/ 4. Octobris, Anno 57. Item Enuilla contra Aſpramont/ in Martio 69. In cauſſa tamen L von E. contra den A. zu G. cum appellatum eſſet a Rotweilenſi iudicio a ſententia competentiæ & viua voce ab ea appellatum, iſt citatio abgeſchlagen worden 6. Februarij 90. Sic in cauſſa Z. contra H. inhibitio denegata: quando tamen decreta H von S. contra J. H. zu B. condictionis indebiti, das Hauß L betreffent/ 22. Aprilis, Anno 88. Vbi iudex ſe competentem pronunciauit, & exceptionibus declinatoriis reiectis litis conteſtationem iniunxit, vt quoque in cauſſa B. von S. contra A. von H. 27. Auguſti, Anno 92. tanquam a mere interlocutoria 16. Septembris 87. Et in cauſſa J von O. contra G. M. von O. 14. Septembris 87. D

A 1 *Commiſſio ad perpetuam rei memoriã in optima forma nunquam, ſed in communi datur.*

2 *Nec datur cũ clauſula* den Augenſchein einzunemen.

1 Commiſſio † ad perpetuam rei memoriam nunquam datur in optima forma, ſed in communi, *Gail. 1. obſeru. 94.* Et ita denegata commiſſio talis in cauſſa L. contra D. 28. Maij, Anno 78.

2 Sic † etiam non decernitur cum clauſula, den Augenſchein einzunemen / quia non petierit, den Augenſchein / ſi tamen narratur teſtes non facile examinari poſſe, niſi videatur, den Augenſchein / & in eam deducantur tanquam rem præſentem, tum decernitur cũ d. clauſula.

Observ. XXV.

1 *Atteſtationum ad perpetuam rei memoriam reſtitutio fit parti.*

1 Atteſtationes ad perpetuam rei memoriam, ſi iudici Cameræ † a commiſſario tranſmittatur, Dominus iu-
B dex lectoribus illas tradi iubet, qui illas regiſtrant (ſic enim appellant) & ſi pars, cuius ſunt in alio forte iudicio iis vti velit, ac pro reſtitutione Rotuli ſupplicat, eiuſmodi decretum dari ſolet, iſt dem Supplicanten ſein begeren der reſtitution Rotuli halber zugelaſſen. Quo facto ſupplicans Rotolum a lectoribus repetit, ſed non prius conſequitur, quam ſufficientem recognitionem recepti Rotuli ipſis det. Ac ita obſeruatum in Camera B. contra X. 21. Iulij, Anno 69. Vt in Prothocollo Notarij F. Verum quia ſupplicans copiam quoque Rotuli, & deinde obſignationem a primo iudice petiit, adiectum fuit decreto, das vberig abgeſchlagen. Fit autem aliquando, vt eiuſmodi atteſtationes iudicialiter producantur, & eo caſu per ſententiam eorundem reſtitutionem conceditur, vt in margine regiſtraturæ lectum videre eſt. Memini tamen, meo tempore non facile parti d. rotula reſtituta fuiſſe, niſi veriſimiliter etiam per iudicem, coram quo ventilanda cauſſa fides facta, quod Actor vel ſupplicans iis indigeret, ne fraus fieret per C hoc.

An commiſſio ad perpetuam rei memoriam parti actrici ſit decernenda, quando iam actio nominata fuit, vide A. fol. 170. diſputatum in cauſſa Ertzbiſchoff zu M contra B. 16. Auguſti, Anno 83 Nota cautelam ſi Reus citatus, ad audiendum iurare teſtes ad perpetuam rei memoriam examinandos, tunc non compareat, & ſit contumax: Deinde ſi Actor vltra annum non petit publicari, vel vtitur iſto examine, aut non denuntiat reo de receptione teſtium, tunc examen eſt nullum, ſecus ſi ab initio ad videndum iurare, compareret, tunc alia denuntiatione opus non eſſet, *per Abbat. in c. frequenter. quaſt. 7. vt lite non conteſtat.* Ita intellige Landrecht / fol. 107. vide Hartm. *in pract. obſeru. libr. 7. de teſtib. cap. 8. & 10.* Wurmſer. *libr. primo, de teſtib. cap. 27. Mynſ. 4. obſeru. 71. Alexand conſil. 202. vol. 2. Gail. obſeruat. 92. cum ſeqq. libr. 1.* Qui ſimpliciter vult, prout & alij DD. quod ad hoc, vt huiuſmodi examen valeat, neceſſe ſit, actor intra annum actionem inſtituat: fallit in interdicto retinendæ. D

Observ. XXVI.

1 *Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinantur tantum in cauſſa ciuili, non etiam criminali.*

Nota † in commiſſario ad perpetuam rei memoriam teſtes examinãtur tantum in cauſſa ciuili, non etiam criminali. *Hartman pract. obſeru. vt de teſtib. c. 10. Specul in tit. de teſtib. in Rubr. num. 6. verſ. quod ſi criminaliter.* 1

Observ. XXVII.

1 *Rotulus ad perpetuam rei memoriam miſſus, reddi petitus, permittitur.*

2 *Actione actori nata non facile commiſſio ad perpetuam rei memoriam decernitur.*

Rotuli ad † perpetuam rei memoriam ad Cameram (gegen ein recognition lectori) miſſus, ſi pars, quæ fecit ex- 1

aminari

A aminari teſtes, illum petat ſibi reddi, denſelbigen zugebrauchen / eoram iudice inferiore, etſi lectoris cognitionem vna tranſmittat, tum permittitur. Ita factum in cauſſa W. cõtra M. die Gleidtsgerechtigkeit zu G. betreffendt / 10. Ianuarij Anno 92. Decretum eſt, dem Supplicanten ſein begeren zu gelaſſen / actione iam
2 nata † actori non facile commiſſio decernitur ad perpetuam rei memor. Ita proceſſus denegati in cauſſa H. L. contra B. 15. Iunij, Anno 88. V. A. fol. 189. Narrandum daß die Commiſſarij, ſo fürgeſchlagen ſein / omni exceptione maiores, vnnd jhme Supplicanten in keinerley weiß mit ſubiection oder Eydtspflicht verwandt / ideoque in cauſſa F. contra B. contra W. quia hoc omiſſum eſt, iſt ſolche Commiſſio abgeſchlagen worden / auff fürbrachte Narrata 23. Maij, Anno 89.

Observ. XXVIII.

B 1 *Commiſſarius* ſol das Rottul nach dem *Prothocoll adiuncti, Cameræ* vberſchicken.

1 IN Commiſſario † ad perpetuam rei memoriam plerunque inſeritur in commiſſione, daß der Commiſſarius das Rottul nach dem Prothocollo adiuncti ſol Cameræ vberſchicken / damit die Zeugen ſage nicht offenbart werde / *Mynſ. obſeru. 18.*

Observ. XXIX.

1 *Commiſſio vt decernatur quæ requirantur.*

1 VT Commiſſio † decernatur: Primo ſupplicatio porrigenda. Secundo, vna cum ſupplicatione articuli directi non ſuper petitorio ſed poſſeſſorio. Tertio, Narret teſtes valetudinarios, ſenio confectos, peſtem vel alium morbum ibi graſſari, aut metum eſſe, ne teſtes decedant in loca remotiora, vt bellum aut alium. Quarto, Commiſſarios eſſe omni exceptione maiores mit ſubiection oder Eyden nicht zugethan. Quinto, Si petatur der Augenſchein / narrandum, das ohn einnemung deſſelbigen vnmöglich dem Commiſſario die Zeugen zu verhören / diſtincte enim teſtes deponere non poſſe. G

Nota da die Commiſſio ad perpetuam rei memoriam verrichtet / ſol der Commiſſarius beyden Notarien beſchriebene Prothocolla in jhrem beyweſen verpitſchirten / vnnd neben dem verſchloſſenen Rotulo an das Kay. Cammergericht zu verwahren vberſchicken / welches alles der Commiſſarius bey der Cantzeley einzuverleiben / damit ſolche Kundtſchafft keinem theil ohn erkäntnuß auß den Prothocollen etwan durchleſen / oder ſonſten zu theil werden mögen / ita factum in cauſſa S. contra B Anno 95.

Observ. XXX.

1 *Sententia competentiæ eſt de ſui natura interlocutoria.*

COmpetentiæ † ſententia eſt interlocutoria de ſui natura. Exſtant tamen præiudicia, vbi viua voce ab illa tanquam definitiua appellatum, proceſſusque decreti in cauſſa Teutſchmeiſter contra Würtzburg 28. Septembris, Anno 68. & in cauſſa Prim & Beiſchidt contra Treier & M. iluet / 4. Octobris, Anno 57. Item Enuilla contra Aſpramont / in Martio 69. In cauſſa tamen L von E. contra den A. zu G. cum appellatum eſſet a Rotweilenſi iudicio a ſententia competentiæ & viua voce ab ea appellatum, iſt citatio abgeſchlagen worden 6. Februarij 90. Sic in cauſſa Z. contra H. inhibitio denegata: quando tamen decreta H von S. contra J. H. zu B. conditionis indebiti, das Hauß L betreffent / 22. Aprilis, Anno 88. Vbi iudex ſe competentem pronuntiauit, & exceptionibus declinatoriis reiectis litis conteſtationem iniunxit, vt quoque in cauſſa B. von S. contra A. von H. 27. Auguſti, Anno 92. tanquam a mere interlocutoria 16. Septembris 87. Et in cauſſa J von O. contra G. M. von O. 14. Septembris 87. 1 D

K

A aminari teſtes, illum petat ſibi reddi, denſelbigen zugebrauchen/ cotam iudice inferiore, etſi lectoris cognitionem vna tranſmittat, tum permittitur. Ita factum in cauſſa W. cõtra M. die Gleidtsgerechtigkeit zu G. betreffendt/ 10. Ianuarij Anno 92. Decretum eſt, dem Supplicanten ſein begeren zu gelaſſen/ actione iam
2 nata † actori non facile commiſſio decernitur ad perpetuam rei memor. Ita proceſſus denegati in cauſſa H. L. contra B. 15. Iunij, Anno 88. V. A. fol. 189. Narrandum daß die Commiſſarij, ſo fürgeſchlagen ſein/ omni exceptione maiores, vnnd jhme Supplicanten in keinerley weiß mit ſubiection oder Eydtspflicht verwandt/ ideoque in cauſſa F. contra B. contra W. quia hoc omiſſum eſt, iſt ſolche Commiſſio abgeſchlagen worden/ auff fürbrachte Narrata 23. Maij, Anno 89.

Observ. XXVIII.

B 1 *Commiſſarius ſol das Rottul nach dem Prothocoll adiuncti, Cameræ vberſchicken.*

1 IN Commiſſario † ad perpetuam rei memoriam plerunque inſeritur in commiſſione, daß der Commiſſarius das Rottul nach dem Prothocollo adiuncti ſol Cameræ vberſchicken/ damit die Zeugen ſage nicht offenbart werde/ *Mynſ. obſeru. 18.*

Observ. XXIX.

1 *Commiſſio vt decernatur quæ requirantur.*

1 VT Commiſſio † decernatur: Primo ſupplicatio porrigenda. Secundo, vna cum ſupplicatione articuli directi non ſuper petitorio ſed poſſeſſorio. Tertio, Narret teſtes valetudinarios, ſenio confectos, peſtem vel alium morbum ibi graſſari, aut metum eſſe, ne teſtes decedant in loca remotiora, vt bellum aut alium. Quarto, Commiſſarios eſſe omni exceptione maiores mit ſubiection oder Eyden nicht zugethan. Quinto, Si petatur der Augenſchein/ narrandum, das ohn einnemung deſſelbigen vnmöglich dem Commiſſario die Zeugen zuuerhören/ diſtincte enim teſtes deponere non poſſe. C

Nota da die Commiſſio ad perpetuam rei memoriam verrichtet/ ſol der Commiſſarius beyden Notarien beſchriebene Prothocolla in jhrem beyweſen verpitſchiren/ vnnd neben dem verſchlaſſenen Rotulo an das Kay. Cammergericht zuuerwahren vberſchicken/ welches als der Commiſſarius bey der Canceley Einzuuerleiben/ damit ſolche Kundſchafft keinem theil ohn erkäntnuß auß den Prothocollen etwan durchleſen/ oder ſonſten zu theil werden mögen/ ita factum in cauſſa S. contra B Anno 95.

Observ. XXX.

1 *Sententia competentiæ eſt de ſui natura interlocutoria.*

COmpetentiæ † ſententia eſt interlocutoria de ſui natura. Exſtant tamen præiudicia, vbi viua voce ab illa tanquam definitiua appellatum, proceſſusque decreti in cauſſa Teutſchmeiſter contra Würtzburg 28. Septembris, Anno 68. & in cauſſa Prim & Beiſchidt contra Treier & Milnet/ 4. Octobris, Anno 57. Item Enulla contra Aſpramont/ in Martio 69. In cauſſa tamen L von E. contra den A. zu G. cum appellatum eſſet a Rotweilenſi iudicio a ſententia competentiæ & viua voce ab ea appellatum, iſt citatio abgeſchlagen worden 6. Februarij 90. Sic in cauſſa Z. contra H. inhibitio denegata: quando tamen decreta H von S. contra J. H. zu B. condictionis indebiti, das Hauß L betreffent/ 22. Aprilis, Anno 88. Vbi iudex ſe competentem pronunciauit, & exceptionibus declinatoriis reiectis litis conteſtationem iniunxit, vt quoque in cauſſa B. von S. contra A. von H. 27. Auguſti, Anno 92. tanquam a mere interlocutoria 16. Septembris 87. Et in cauſſa J von O. contra G. M. von O. 14. Septembris 87. 1 D

A **Observ. XXXI.**

1 *A ſententia, per quam index ſe non competentem pronuntiat, liberum eſt, vel incontinenti viua voce vel ex interuallo in ſcriptis appellare: ſecus in ea qua ſe competentem pronuntiat.*

2 *Ab interlocutoria viua voce quando appelletur.*

3 *Allegans conſuetudinem ad eam probandum admittendus eſt.*

4 *Stylus & iudicium cuiusq; loci obſeruanda ſunt.*

5 *Sententia competentiæ quando ſit definitiua. & num. 6. 7.*

1 A Sententia † per quam iudex ſe non
competentem pronuntiat, tanquam vim diffinitiuæ habẽte, appellanti liberum eſt, vel incontinenti viva voce, vel ex interuallo in ſcriptis appellare, a ſeutentia vero, qua ſe competentem iudex pronuntiat, tanquam a mere
B interlocutoria, aliter quam in ſcriptis appellari non poteſt. Addenda tamen videtur hæc limitatio, niſi appellans pro iuſtificatione appellationis ſuæ allegaret conſuetudinem fori vel loci, in
2 quo lata eſt ſeutentia, nimirum † quod ab interlocutoria viua voce appelletur,
3 quia eo caſu exiſtimandum, quod † allegans talem conſuetudinem ad probandum admittendus ſit. *Mynſing. 1. obſeru. 66.* Blarer. *ad leg. diffamari. capite decimo. numer. 87. & 88.* His addi poteſt, quod
4 alias † ſtylus & iudicium cuiuſque loci obſeruanda ſint, *leg. prima. §. ſed & ſimilitudinem. verſ. et ſi. leg. quæ. Codic de vet iur. enunc. leg. fin. Cod. de fideiuſ. leg. Imperator. §. 1. de appellat. Bald. in leg. ſi quis. in fin. Codic. de bon. dam. Cyn. in leg. 2. Cod. quæ ſit long conſuetud.* Ita admiſſa ad probandum in cauſſa B. contra E.

Quando diſceptatur in aliquo caſu a iudice ſuperiore, & vel inferiore, ad quem talis cognitio ſpectet, tunc per ſuperiorem, ne ſibi præiudicium fiat, inhiberi poteſt. Ita in controuerſo iure, Ob die Stadt S. Iudex ſey / ſuper euictione in immobilibus, & cum eo caſu ciuitas ſe competentem pronuntiaſſet, fuit inhibitio decreta in cauſſa A.
vnnd H K contra J. appellationis 18. C
Februarij. Anno 92.

Item † quando appellatur a tertio ra- 5
tione intereſſe, tum eius contemplatione ſententia competentiæ eſt diffinitiua, Ita citatio & inhibitio decreta in cauſſa der GanErben zu J. in contumaciam geſprochen / tamen deinde ad appellationem nobilium dicti proceſſus decreti, ſic in cauſſa B. contra B. & in cauſſa A contra das Landtgericht zu W. 18. Martij, Anno 91. Item C. T. contra D. vnnd das Kay. Landtgericht zu W.
19. Martij, Anno 92. Item † quando 6
iudex oppoſitis priuilegiis non obſtantibus ſe competentem pronuntiat, tunc talis ſententia vim habet diffinitiuæ, & inhibitio decernitur, Quia ſi inhibitio non decernitur, ſo ſein die priuilegia geſchwecht / iiſque præiudicatur, Ita inhibitio decreta in cauſſa N contra Jungfraw A. N. Et in cauſſa P J H. contra R. Anno 91. A. & F. contra H. & Con-
ſortes 4 Septembris, Anno 87. Item in D
cauſſa Schultheiß & Scheffen der Landtſchafft H contra S. L. citatio & compulſoriales decretæ, inhibitio autem denegata noch zur Zeit / quia appellantes fundarunt ſe in priuilegio, cuius originale vel ſaltem copiam non exhibuerunt: Ideo non vlterius decretum. ſondern wofern ſie glaubwürdige Copeien der angezogenen priuilegien halb fürbringen würden / das ferner darauff ergehen ſol / was Recht iſt / den 27. Septembris, Anno 92.

Quando † a Rotweilenſi iudicio ap- 7
pellatur & in puncto competentiæ, tũc plerunque inhibetur: præiudicium extat in cauſſa N. contra Fiſcalem zu A. Item A K. zu K Principal Appellant, vnnd F. pro intereſſe contra H. 4. Septembris 87. Item in cauſſa Probſten vnd Conuent zu W. pro intereſſe, vnnd J N. Principal contra H D. 22. Auguſti Anno 80. Vbi Landtgericht zu B. ſe competentem pronuntiauit, nihilominus tamen inhibitio decreta, vtpote ratione W. vim definitiuæ habente, ſic in cauſſa A pinte: eſſe, vnd Gericht zu E. cõtra S. Etiãſi a ſententia competẽtiæ

viua

A viua voce appellatum, tamen citatio & inhibitio decreta 7. Septembris 92. Et antea in ſimili caſu viua voce appellatum a ſententia competentiæ in cauſſa A. pro intereſſe contra W. S. vnd Landgericht zu W.

Obſerv. XXXII.

1 *Pars a iudice incompetente citata an & quando comparere teneatur.*

1 IVdice † partem citante quamuis incompetente, pars an comparere, & quando teneatur ad allegandam incompetentiam?

Obſerv. XXXIII.

1 *Compromiſſo quando ſtari oporteat.*

2 *Compromiſſum ſuper rebus immobilibus minoris per tutorem ſine decreto peractum non ſubſiſtit.*

3 *Tutores & curatores ſine decreto compromittere non poſſunt, vt nec tranſigere.*

4 *Quod amplia procedere non tantum in*
B *bonis, in quibus minor verum dominium, ſed etiam in quibus q. dominium habet.*

5 *A ſententia arbitri regulariter appellare an liceat.*

6 *Compromittere in ordinarium iudicem ſine ciuili non permittitur, cũ arbiter eſſe non poſſit.*

7 *Epiſcopus commiſſarius debet docere de conſenſu Capituli.*

1 QVando † in compromiſſo habetur, beneficio *appellationis renuntiatum eſſe*, licet tunc cenſeatur, illud q. iuramento vallatum eſſe, nec facile concedatur appellatio, tamen cum ſententia a compromiſſario non cautiſſime veris probationibus & vera cauſſæ cognitione lata eſt, ei ſtare non oportet, ſed tale arbitrium per ſuperiorem emendari poteſt, *cap. 2. ext. de arbit. leg. ita demum. ff. eod. leg. arbit. Cod eod.* præſertim quando agitur de rebus pupilli, ſi quid compro-
2 miſſum † ſuper rebus immobilibus minoris, per tutorem peractum ſine decreto non ſubſiſtit, *Bald. in leg. praeſet. numer. 9. Cod. de tranſact. leg. non ſolum & ibi* C
Bald. Cod. de prædiis minor. ſine decret. Iaſon in leg. 2. numer. 3. & 4. de offic. eius cui mandat. eſt iuriſdict. Compromiſſum vide Reichs Abſchiedt zu Regenſpurg / Anno 94. § Alß auch der Compromiß halben *cum §. ſequent.* Setzen / ordnen / vnd wollen hierumb daß nicht alle compromiſſa oder arbitria, wie ſie auch weren / an vnſerm Cammergericht zugelaſſen oder anzunemen: Jedoch mit Cammer Richters vnnd Beyſitzern guten Freyen willen / allein die jenige ſo ſich zwiſchen den Stenden / die dem Reich immediate vnterworffen / vnd vermög der Reichs Ordnung / die Außträg haben / dann auch den Perſonen / welche jhrer Eigenſchafft nach in erſter Inſtantz ans Cammergericht gehörig / zutragen / daſelbſt auff vnnd angenommen werden ſollen / Reichs Abſchiedt zu Regenſpurg / Anno 94.

Nam ſicut † tutores & curatores ſi- 3
ne decreto tranſigere non poſſunt, ita nec compromittere, *Bald. in leg. 1. praeſes. num 9 C de tranſactionibus.* D

Et hoc ipſum procedit † non tantum 4
in bonis, in quibus minor verum dominium, ſed etiam in quibus q. dominium habet, *Iaſ. in d. leg. 2. num. 5 per leg magis pacto, de reb. eor.* Regulariter quidem † a 5
ſententia arbitri appellare non licet, ſecundum communem opinionem DD. *vt refert Alexand. in leg. nemo poteſt. de legat. 1.* Interim tamen verum eſt, quod ſi appareat de enormiſſima læſione, non obſtante renuntiatione de non appellando, reduci ad arbitrium boni viri poſſit, & recurſus ad ſuperiorem permittatur, cui & appellatio purificatur, *cap. 2. de arbitr.* Reductio autem nulla cautela effugi poteſt, quando exiſtit enormis læſio, *Menoch. de arbitr. iudic. libr. ſecundo. cent. 1. caſ. 73. & libr. primo. quaeſt. 20. numer. 21. 24. Anton. Gabriel. libr. ſecundo, concluſ. 3. per tot.* Obiter nota, quod iure ciuili in ordinarium iudicem compromittere † non permittatur, cum 6
is arbiter eſſe non poſſit, *l. praetor. de tutor. & curat. dat. leg. Etſi ſeruum. §. ſi quis iudex. de arbitr. Vide Anton. Blanc.*

K 2

A *de compromiſſ & arbitr. verb. Iudex ordinarius. 2. quæſt. 41.* Tamen de iure Canonico diuerſum ſtatuitur, *can. ex parte xod. tit.* de his omnibus plene tractatum in cauſſa S. contra M. menſe
7 Maio, 82. Epiſcopus † commiſſarius debet docere de conſenſu Capituli.

Sic in Camera conſenſus Capituli requiſitus fuit, in cauſſa W. contra C. 23. Octobris, Anno 78. Fulda contra R. S. contra B. K contra M.

Observ. XXXIV.

1 *Compromiſſum ſi pœnam non continet, appellationi locus eſt.*

1 Compromiſſum † ſi pœnam non contineret, appellationi ac reductioni ad arbitrium boni viri locus eſt, *Menoch. conſil. 406. numer. 35.* Forma
2 acceptandi compromiſſi, wo fern die Parthenen allen vnnd jeden beneficien iuris, vnnd in ſpecie reuiſionis (die Reuiſio hat nicht ſtat in compromiſſis oder arbitrariis, es ſey denn daß ſich die Par-
B theyen de enormiſſima læſione beklagen würden / quæ liquide & manifeſte ex actis conſtare poſſit, adeoque prauum ſit arbitrium, & manifeſta eius iniquitas appareat, auff welchem Fall die reuiſio nicht abgeſchlagen / ſondern derſelbigen ſtatt gegeben werden ſol. §. So wollen vnnd ordnen wir / Reichs Abſchiede zu Regenſpurg / Anno 94. Der Gebür renuntiiren, vnnd pro ſportulis 3000. fl. In Goldt Reiniſch erlegen / Auch jhre procuratores zu dieſer ſachen / wie Recht iſt legitimiren werden / ſol alßdann daſſelbig hiemit angenommen werden / vnd ferner darin ergehen was Recht iſt. Ita factum in cauſſa compromiſſi O contra B. Anno 86. 4. Maij. In cauſſa R. contra B. ſupplicauit R. pro mandato de non turbando contra laudum homologatum.

Observ. XXXV.

1 *Compulſoriales, ſi producantur, neque eis ſtat imparetur, non fit pœna declaratio* G *ſtatim, ſed arctiores decernuntur.*
2 *Iudex prioris inſtantiæ, ſi emanatis contra ipſam arctioribus compulſorialibus, ſi negat ſtatim exhibere poſſe, non ſtatim excuſatur, ſed ad iurandum admittitur.*

Si producantur † compulſoriales, neque eis paretur, non fit ſtatim decla- 1
ratio pœnæ, verum arctiores decernuntur, cum annexa citatione ad videndum ſe incidiſſe in pœnam ſimplicium, vt in cauſſa Rauſchert contra Kolben ex doctrina Bartol. *in leg. prima. in princ. numer. decimo tertio, ff. ſi quis ius dicenti non obt.* Secus eſt ſi reproducantur exſecutoriales, & petatur declaratio pœnæ, & arctiores proceſſus, quia tunc ſtatim fit declaratio pœnæ, & arctiores quoque proceſſus decernuntur, cum annexa citatione ad videndum, vlteriores compulſoriales tunc decernuntur, quando acta quidem edita ſunt, ſed manca, pro redintegrandis actis, Ita factum in cauſſa Dieterich contra Gerber 30. Octobris 59 & in cauſſa Harter contra Blirman 9. Februarij. Anno D
69. *Ord. part. 2. tit. 31.* § würde ſich aber. Sin autem acta omnino non edantur, ſtatim arctiores compulſoriales decernuntur, vt in cauſſa W. contra T. 28. Septembris Anno 87. Iudex prioris Inſtantiæ, ſi emanatis contra ipſum arctioribus compulſorialibus, negat ſe alia, quam exhibuerit, acta edere poſſe, non ſtatim excuſatus eſt, ſed nihilominus tempus ad docendum de paritione cum comminatione finali declarationis pœnæ illi præfigitur, intra quod, ſi ſeſe ad iurandum offert, quod alia acta non habeat, admittitur, & vel hoc modo condemnationem euitet. Ita in euentum vocatum eſt in cauſſa Brem contra Funingo Wittib / & alias Epiſcopus Monaſterienſis prædictum iuramentum præſtitit.

Mandatum compulſoriale vel de edendo decretum ſine clauſula in cauſſa R. von B. contra W. von W. 31.

A W. 13. Aprilis, Anno 81. L. contra
L. 2. Maij. 78. W. contra W. 10. Iunij,
Anno 88. Aliquando cum clanſula
vt in cauſſa W. D. R. contra W. edi-
tionis inſtrumenti 13. Nouembris 84.
Item in cauſſa O. fuerunt ſimplices
compulſoriales decretæ 25. Octobris 86.

Observ. XXXVI.

1 *Contractus, an & quando per decretum Cameræ confirmetur.*
2 *Iudex poteſt confirmare contractum inter partes.*
3 *Confirmationis contractus effecta.*
4 *Confirmationis contractus requiſita.*
5 *Epiſcopus in Cameram compromittens ad euitandas cauillationes an & quando docere teneatur conſenſum capituli.*

B Confirmatio contractus in Camera
per decretum, Anno 39. 16. Apri-
lis nobiles viri & mulieres de familia
1 R. † Confirmationem, decreti interpo-
ſitionem & Vrkundt eis decerni & fieri
petierunt ſuper contractu tranſactio-
nis per eos profecto & iuraro ante Vl-
mæ ſuper bonis relictis per virum a
R. & fuit confirmatio his verbis facta,
Iſt auff beyde Theil Gerichtliche bewilli-
gung vnnd bitte vber den vorbrachten
Vertrag Richterlich decret vnnd aucto-
ritet interponirt, vnd das gebetten Vr-
kunt erkandt/ Et hoc per Innocent. *in ca-
pite ſecundo de Platea leg prima. Cod. de præ-
diis Curial. ſine decreto eod. lib. & idem Platea*
2 *in l. fin. d. tit.* Iudex poteſt † confirma-
re contractum inter partes, *Innocent. in
c. 2. Panormit. in capite primo. Butr. in c. fin. de
confirm. vtil. vel inutil. Bartol. & Ioannes de
Platea. in leg ſi quos ſpontaneos. C. de decurio.
libr. decimo. Baldus in leg. nam ita Dinus de
adopt. Vitalis de Cambr. in tractat. clauſul.
in clauſula. Quatenus rite & recte proceſſe-
rint confirmamus.* Et Com. concludit,
quod quidam actus ſint iuris ciuilis, vt
adoptio, Electio, & in illis inuita parte
poteſt peti confirmatio, ſed bene con-
ſentientibus partibus, & illa confirma-
tio dicitur generalis.
3 Effectus † confirmationis ſunt plu-
res Bartol. & DD. in locis ſupra allega- C
tis, *gloſ. in c. quia diuerſitatem de conceſ.
prabend.*

Requiſita † confirmationis. Primo 4
Conſenſus vtriuſque partis. Secundo,
Quod fiat in præſentia ambarum par-
tium, vel quod procuratores adſint no-
mine earum. Tertio, Quod actus ſit
validus, & ſic requiritur cauſſæ cogni-
tio. Petens enim confirmationem, de-
bet probare, quod actus teneat, & quod
putet confirmationem validam, con-
ſenſus capituli in contractibus Epi-
ſcopi. Si Epiſcopus agens contra imme-
diatum, in † Cameram compromittat, 5
conſultum eſt, vt ad euitandas cauilla-
tiones doceat de conſenſu Capituli,
per c. cum tempore de arbitr. Bennicas deciſ. 21.
Caprius deciſ 22. Et ita factum in cauſſa
S. contra S Fulda contra Riedeſel/ Bam-
berg contra Seckendorff.

D In cauſſa Epiſcopi Wirtzburgenſis
contra Caſſel / cum de conſenſu capi-
tuli, tam in compromiſſis, quam actis
huius cauſſæ nihil exſtaret, dubita-
rum fuit per dominos, an talis conſen-
ſus in hoc negotio requireretur, ma-
xime cum in aliis ordinariis cauſſis in
Camera Epiſcopi per ſuos procurato-
res ſine capitulo de arduis quoque
rebus agant, Et hic etiam in ordina-
rium iudicem quodammodo, Came-
ram nimirum, compromiſſum videa-
tur, cum Camera appellationis iudex
alias fuiſſet: Tamen maioribus vo-
tis pro maiore ſecuritate placuit, vt
procuratoribus vtriuſque partis indi-
caretur, daß ein bedencken des conſen-
ſus capituli halber einfalle/ das ſollen die
Parthien richtig machen / Idque pro-
pter recens præiudicium in cauſſa B.
contra S. vnnd C. in qua hoc iudicia-
liter fuit iniunctum partibus, deinde
mouit etiam ſententia in Camera lata,
F. contra R vbi ob defectum conſenſus
capituli compromiſſum nullum fuit
pronunriatum, Hat mein genediger
Herr ſolches bey den procuratoren rich-
tig zumachen bewilligt / & eodem

A die ſe feciſſe prima retulit actum 23. April. Anno 87.

Obseru. XXXVII.

1. *Conſuetudo, vt alter coniugum alteri decedenti ſine liberis ſuccedat, rationabilis eſt & approbata.*

1 COnſuetudo, quod alteri coniugum decedenti ſine liberis ſuperſtes ſuccedat, eſt rationabilis, & in Camera, in toro contradictorio obtenta & approbata, tum tot. tit. *Cod. vnde vir & vxor.* tum plene deciſum in cauſſa Langen contra Mulichen.

Obseru. XXXVIII.

1 Theilungs Recht *quid.*

1 Theilungs Recht iſt / quando mulier tranſit ad ſecunda vota, de quo conſuetudo eſt in Sueuia, tunc diuidit cum liberis primi matrimonii, & alibi accipit dimidiam partem, alibi ſolum virilem de omnibus bonis, non ſolum habitis a primo marito, ſed etiam ſuis. Et per hoc liberi primi matrimonii exluduntur penitus ab eius ſucceſſione, & quæcunque
B poſtea acquiſierit, vel ſecundo marito apportauit, cedunt liberis ſecundi matrimonii.

Obseru. XXXIX.

1 Verfang Recht *quid.*

1 Verfang † Recht iſt / quando mulier tranſit ad ſecunda vota, tunc omnia ſua bona immobilia & a marito relicta ſunt affecta liberis primi matrimonii, ipſa autem ſecundo marito, bona mobilia, & vſumfructum in immobilibus, cuius lucrum, & emolumentum poteſt relinquere liberis ſecundi matrimonii, & ſi quæ habet mobilia.

Obseru. XL.

1 *Conſuetudines* bey vergantung der Güter / *quando alius alii præferatur in hypothecis.*

1 Kauffbeuren & circumiacentibus eſt conſuetudo, quod ſi inſtrumentum hypothecæ vel obligationis cauſſa non eſt erectum coram Archigrammatæo & ſcriba ciuitatis, quod creditori ex eo C nullum ius probationis competat, & tale ſtatutũ vel conſuetudinem valere habet Mynſ. *conſ.* 9. & late diſputatum per me in voto meo Fronßberg contra die Lederkiſche creditores, Anno 91. & concluſum quod ſic.

Biberaci eſt conſuetudo, quod ciues Chirographarij præferantur, in vergantung eines Burgers Gütern / Extraneis & forenſibus expreſſam anteriorem, & qualemcunque hypothecam habentib. & talem conſuetudinem valere, diſputatum & per ea deciſum in cauſſa der Vlmiſchen Kreſſtiſche creditoren contra Kreſſtiſche creditoren zu Biberach, vbi latiſſime deduxi.

Argentinæ eſt conſuetudo, quod habens anteriorem expreſſam & qualemcunque hypothecam generalem, tamen poſtponatur omnibus ſpecialem & poſteriorem habentibus, & habeatur pro nudo Chirographario, vti diſputatum in cauſſa Hanaw contra Marſtelleriſche creditores.

Obseru. XLI.

1 *Conſuetudo excludens fratrum filios in ſucceſſione paternorum bonorum valet.* D

COnſuetudo † excludens fratrum filios in ſucceſſione paternorum bonorum valet, & ita pro illa pronuntiatũ in Camera in cauſſa K. contra C. S. Quia veteri iure non ſuccedebant filii fratrũ cum patruis, & ſic non eſt contra ius naturale. Notandum tamen quod C. V. de cuius hereditate ibi agitur, mortuus eſt, Anno 80. Et ſic ante conſtitutionem Caroli V. Norinbergæ, Anno 21. erectum, ideo pro ea pronuntiatur ſed cauſſa aliter ſit propter d. conſtitutionem. 1

Obseru. XLII.

1 *Conſuetudo quæ eſt contra ius commune, per ſtatutum ſemel ſublata, non poteſt iterato præſcribi.*

NOta vnum † notabile, quod conſuetudo quæ eſt contra ius commune, 1

A ne, ſi tollitur per ſtatutum ſuperueniens, tunc illa conſuetudo ſemel ſublata, non poteſt iterato præſcribi, *Bald. inc. 1. de cap. Carradi in vſibus feud. & Iaſon. in l. de quibus. colum. 18. de legibus. l. 3. §. Diuus. de Sepul. violat.* vbi bonus textus. Et ſecundum iudicatum in cauſſa Kauffmann contra Sachſen.

OBSERV. XLIII.

1 *Appellari poteſt a iuramento delato & præſtito.*

1 A Iuramento † delato & præſtito ad huc tamen appellari poſſe tradit *Mynſing. 2. obſeruat. 14.* & exſtat præiudicium in cauſſa K. contra K.

OBSERV. XLIV.

1 *Actore non probante reus abſoluitur.*
2 *Actor poteſt ſe ab onere probandi releuare, ſi libellatum debitum deferat in conſcientiam.*
3 *Reo referente iuramentum, & actore non iurante reus abſoluitur.*
B 4 *Iuramentum delatum ſiue relatum habetur pro veritate.*
5 *Iuramenti delati ſiue relati recuſandi cauſſa quæ ſint.*

1 DE delatione iuramenti regula vulgata eſt, actore non probante Reus abſoluitur etſi nihil præſtiterit *l. qui accuſare. C. de edendo*, ſed poteſt ſe actor ab o-
2 nere † probandi releuare, ſi libellatum debitum deferat in conſcientiam. Tum enim Reus aut cogitur iurare, aut iuramentum referre, *l. mani-*
3 *feſte. de iureiurand.* Si vero reus † retulit, nec actor iurat, tum Reus abſoluitur. Nec poteſt actor iterum referre, ſed tenetur ſimpliciter iurare, *l. generaliter. §. ſi autem is. C. de reb cred. & iureiurand.* Et ta-
4 le † iuramentum ſiue delatum ſiue relatum habetur pro veritate, nec poteſt periurium probari. *l. 2. de reb. cred. c. etſi Chriſtus. ext. de iureiur.*
5 Quæ autem † cauſſæ ſint recuſandi delatum vel relatum iuramentum eſt doctrina *in l. manifeſte. de iureiurand. l. Marcellus §. rerum. ff. re. amotar. gloſſ. in c. quoties. §. petitio. verb. credunt. de purgati one Canonica.* C

OBSERV. XLV.

1 *Abſolutio a iuramento cauſſa cognitionem requirit.*

A Bſolutio † a iuramento cauſſæ cognitionem requirit *c. quanto. de iureiurand. Gail. 1. obſeruat. 23. numer. 2.* 1

OBSERV. XLVI.

1 *Procurator de calumnia iurare nolens in animam propriam ſi exonerationem petat, citatio decernitur, ad videndum ſe exonerari.*

SI † procurator de calumnia iurare nolens in animam propriam exonerationem petat, citatio ei decernitur ad videndum ſe exonerari, neque pars in pœnam non iurantis condemnatur. Ita obſeruatum in cauſſa K. contra N. 17. Februarii 70. 1

OBSERV. XLVII. D

1 *Iuramentum calumniæ an & quando remitti poſſit.*
2 *Fiſcalis iurat de calumnia.*
3 *Iurare de calumnia detrectans pro conuicto habetur.*

IVramentum † calumniæ quando & an remitti poſſit? Licet Theorica iuris ſit, quod iuramentum calumniæ expreſſe remitti non poteſt: Tamen hoc ipſum in cauſſa H. contra W. Domini non attendetur, præſertim cum oblatio & petitio tantum facta eſſet in ſcriptis, nunquam viua voce repetita. Idem quoque obſeruatum in cauſſa des Apts zu M. contra B. lata ſententia Anno 63. menſe Martio. 1

Fiſcalis † iurat de calumnia: ita obſeruatum in cauſſa Fiſcalis contra B. 20. Ian. Anno 52. Item in cauſſa exemtionis Salfeldt contra Sachſen *Mynſing. 1. obſeru. 74. Gail. 1. obſeru. 90.* Contrarium tamen videtur ſentire Andreas de Iſernia *c. 1. §. in quibus titul. de conſtit. recti feudi*, ſed forte defendere ratione iſta ſe 2

A poſſet. Quia quicquid facit ex conſilio & dominorum deputatorum agere cogitur. Vnde ſatis a calumnia excuſatus plene *Gail. 1. obſ. 90.*

3 Quamuis † detrectans iurare de Calumnia pro conuicto habeatur, ita vt eo caſu appellare non liceat, tamen quande opponitur per Reum exceptio litis finitæ vel peremtoria intentionis, vt *sibi non competit actio.* Etſi iudex nihilominus iniungat iuramentum Calumniæ poteſt ab eo appellari, & etiam inhiberi. Quia punctus calumniæ eſt præiudicialis ad punctum exceptionum oppoſitarum, æque ac ſi iudex iniunxiſſet litis conteſtationem. Ita proceſſus decreti in tali caſu D. contra D. 14. Februarii Ano 92. Quamuis inhibitio noch zur zeit abgeſchlagen/ quia dubitabatur, an iuramentum Calumniæ, non etiam forte actione exceptionum iniunctum, quod tamen verius malitiæ eſt iuramentum.

Obſerv. XLVIII.

B 1 *Iuramentum reſpondendorũ recuſans habetur pro confeſſo.*

2 *Cauſſa fractæ pacis criminali æquiparatur & probationes, requirit luce meridiana clariores.*

1 IVris † eſt, quod iuramentum reſpondendorum recuſans habeatur pro cõfeſſo, & ſic articuli pro confeſſatis habeantur in contumaciam *c. 2. de confeſſis.* C

Fallit tamen hoc in cauſſa fractæ pacis. Ita cõcluſum in ſenatu 26. Septemb. 54. Quia cum cauſſa fractæ † pacis criminali æquipararetur, in ea luce meridiana clariores probationes requiruntur. & ita deciſum in cauſſa E. contra M. 14. Octobr. Anno 72. 2

Obſerv. XLIX.

1 *Iuramentum æſtimationis, vbi locum habeat.*

IN cauſſis † expenſarum non defertur, vt iuret, ſi ſit ſumma infra 20. flor. Secus in Pfandungs Sachen/ vbi etiam ſuper minima iuratur, ita ſuper 2. flor. iuratum in cauſſa T. contra W. 3. Mandati der Pfandung. 13. Decemb. 92. 1

Obſerv. L.

1 *Iuramentum perhorreſcentiæ, an deferri poſſit.*

D

AN † deferri poteſt in cauſſa denegatæ iuſtitiæ, ita vt iurare poſſit actor, ſe nõ confidere iuſtitiam coram tali iudice impetrare. Myns. dicit, quod ſic. *cent. 3. obſeru.* 58. Gail. contrarium quod non *1. obſer. 28. n. 3 & ſeq.* 1

Et alias allegatur præiudicium pro Mynſing. in cauſſa S. contra H. vide vota dominorum in cauſſa B. contra B. appellationis vbi diſputatum.

Finis Pentecoſtes IV.

A C

OBSERVATIONVM
PRACTICARVM ET SINGVLARIVM CAMERÆ IMPERIALIS.

Pentecoſte V.

Observ. I.

1 Rauchhüner *quid.*

1 RAuchhüner † quia illæ Gallinæ in altum eleuant, & ibi requieſcunt propterea altitudinem iuris ſignificant, & in dubio merum Imperiũ denotant, Friedershuſing *in tract. de hominibus propriis.6 num.64.* In quibuſdam locis dicuntur Faßnachtshüner.

Observ. II.

1 *Mulctæ ad quem pertineant.*

B

1 MVlctæ & confiſcationes & reliqui iuriſdictionis fructus, ad quẽ pertineant. Vid. Carol Moli. *in tit. mat. feud. §.1 gloſſ. in verb ſe feug. ſeigneur feudat. num. 68. in conſuetud. Pariſ.* Luchin *de curte inter conſilia criminalia conſil. 58. num. 35. vol. 1. Benedict. Blod. conſil. 3. num. 2. volum 2. inter conſil. crimin. Menoch. de arbitr. Iudic. quæ. lib 11 quæſt. 74. num. 17. Bonocaſſ. in tit. in verb. mulcta in theſauro com. opin.*

Observ. III.

1 *Nobiles an collectas imponere poßint.*

1 NObiles † habentes merum & mixtum Imperiũ an poſſint collectas imponere, vbi cõcludit, quod non: quia tametſi merum habeant imperium, tamen non habent regalia. Collectæ autem tãtum vtilitatis publicæ gratia imponi poſſunt *Aymon Public. in conſuet. Aſderniæ in tit. 25. art. 1. num 7.*

Observ. IV.

1 *Mulcta diuerſorum annorum ad quem pertineant.*

POne vnus emit reditus fiſcales & iuriſdictionales Anno 1551. & alterannis 1552. In primo anno commiſſum eſt maleficium per Titium, ſecundo anno fit punitio per ſententiam, quæritur ad quem ſpectabit exactio pœnæ? *Alexand. quem ſequitur Gail. Benedictus & Chaſſaneus in tit* des *Iuſtices in verb. l. amenda. verſ. iuxta hanc materiam fol. 75.* dicunt, tempus primi anni reſpiciendũ & ſic ad emtorẽ primi anni pertinere, *Bald. in l. fin. colum.* D *7. C. de fructibus. & lit. expenſ Guid. Pap deciſ. 535. & Aymon Public. in conſuetud. Auerniæ tit. 25. act. 14. num. 6.* vbi pulcre diſputat.

Observ. V.

1 *Cameræ iuriſdictio quoad appellationes.*

2 *A quibus iudiciis ad Cameram appelletur.*

CAmeræ iuriſdictio in appellationibus fundata ita vt appellari † poſſit 1
ab officialibus generalibus principum Eccleſiaſticorum ad Cameram & non Romam, *Gail. 1. obſeru. 30. nume. 1. & ſequ. Ita* Koch *in addit. ad tit. 28 part. 2. Ord. §. ſecunda Regula.* Et exſtat præiudicium in cauſſa H. contra D. ſed an in eo caſu attendenda priuilegia de non appellando data ſpecialiter deß Hoffgerichten.

Ab † omnibus Landtgerichten Cæſaris appellatur ad Cameram, excepto 2
das Landtgericht in Francken/ quia appellatur ab eo ad Epiſcopum.

Item a ſcabinis zu Gülich/ Aach/ Goßlar/ Hamburg/ Lemgo/ Soeſt. Item vom Thum Capittel zu Hamburg appellatur ad Cameram, *adnotat. Camer. part. 2. titul. 28.*

A

Obſeru. XI.

1 *A denegata iuſtitia an quis appellare poſsit?*

1 IVſtitiam † Dominus ſi deneget ſubditis an per hoc poteſt priuari feudo, item an incurrat in indignationem ſuperioris, & teneatur læſis ad intereſſe. Vid. Aymon. Public. *ad conſuetud. Auerniæ tit.* 30. *art.* 10. *num* 4. Et de iure communi duæ interpellationes requiruntur, vt quis agere poſſit ex capite denegatæ iuſtitiæ, *Aymon. Public. d. l.* 10. *Nouemb.* 90. ſupplicauit Adã Spangenberg. contra H. J. Biſchoffen zu H pro Mandato ad publicandam ſentẽtiam. Nam ante promotoriales in Cameta decretæ, & deſuper illi dictum, Er ſolle anhalten/ würde jhm ein Vrtheil erfolgen/ ſi Iudex id non fecit, ſed citauit eum ad videndum rotulari acta & tranſmitti ad Cameram, ſed Spangenberger inſtitit p. o ſententiæ publicatione, quod eum Iudex recuſaſſet, ſupplicauit pro Mandato cum clauſula, quod decretum eo

B quod monitus non eſſet, Daß inferior Iudex acta Cameræ ſtatim vberſchickte/ ſed magis daß Supplicant in fünff jahren zu keinem Rechten kommen können/ deinde Camera obtueretur cauſſis.

Obſeru. VII.

1 *Domino ad inſtantiam vaſalli ei pares ordinare nolente, an cauſſa ad Cameram ex parte denegata iuſtitia ſpectet.*

2 *Proceſſus pure decernendi, inſtrumento proteſtationis iuſto exſiſtente.*

2 SI † Dominus ad inſtantiam vaſalli nolit ei pares ordinare, qui pronuntiẽt, an ex capite denegatæ iuſtitiæ cauſſa ad Cameram pertineat? & deciſum quod ſic, quia pares Curiæ ſunt, prima inſtãtia & loco der Außträg *Gail. 1. obſeru.* 28. *num.* 1. Ita domini putauerunt in cauſſa W contra den Graffen zu F. 10. Nou. Anno 89. proceſſus pure decernendos, † Si inſtrumentum proteſtationis fuiſſet iuſtum, ideo decretum vff vorbracht inſtrumentum abgeſchlagen decreta Citatio S. contra H. J. Hertzogen zu B. & D. J H. Cancellarium 23. Nouem- C bris 94.

Obſeru. VIII.

1 *Iudice ordinario ſupplicanti proceſſus appellationis denegante, cauſſa ad ſuperiorem deuoluitur.*

SI † aliquis ſupplicet pro proceſſibus appellationis ad ſuum iudicem, & ille denegat, iſt abgeſchlagen/ & tunc poteſt ab eo appellari tanquam a denegãte iuſtitiam, & cauſſa ad ſuperiorem deuoluitur. Ita decreti proceſſus (idq; decretum eſt loco documenti) in cauſſa J. W. contra S. von der Lip 20. Iunii Anno 92.

Obſeru. IX.

1 *Lex diffamari an etiam contra imperio nõ ſubiectum locum habeat.*

D

2 *Cauſſa cognitio ſi ad Cameram nullatenus ſpectat, proceſſus ſuper l. diffamari, peti nequeunt.*

3 *Quoad iudicium tamen diffamationis Cameræ iuriſdictio fundatur.*

4 *In obtinenda citatione L. diffamari, quæ conſideranda.*

5 *Detorſio an cenſeatur iniuria. & num ratione illatarum iniuriarũ citatio decernenda. num. 6.*

7 *Impetrans citationem ſemper immediatus eſſe debet, cauſſa fracta pacis excepta.*

LEx diffamari † etiam locum habet contra eum qui aut omnino imperio ſubiectus non eſt, & ſic contra quæcunque ad hoc ſaltem vt agat. Ita proceſſus decreti *ex l. diffamari*, in cauſſa C. contra H. qui fuit ſubditus Brabantiæ, & ante multos annos in cauſſa C. contra H. contra Regem D. proceſſus ſuper hac lege decreti. Et nuper in cauſſa A. contra Rege H. als Ducem B. welcher angeſchlagen daß er Schutzherr vber A. ſey/ Domini vnanimi conſenſu, quamuis

A nis exemtus ſit proceſſus decernendos
putarunt 20. Martii Anno 92. Obſtitit
vnum daß Käy. May mandiert in dieſer ſa-
chen der Stadt A. nichts zu decernieren.

2 Quando † cauſſæ, ſuper qua proceſ-
ſus petuntur cognitio ad Cameram nõ
pertinet nullo modo (vtpote qui Cæſa-
ri vel Statibus reſeruata, vt caſus ſucceſ-
ſionis electorum vnnd andere ſachen / de
quibus diſponitur in aurea bulla Caro-
li IV. Item vbi agitur de ſeſſione in Co-
mitiis inter Status) tum proceſſus ſuper
l. diffamati, in Camera peti non poſſunt
3 ſed ii denegantur. Mihi † tamen vide-
tur quoad iudicium diffamationis Ca-
meræ iuriſdictio fundata. Ideo ex hac
proceſſus denegati in cauſſa C. P. cõtra
R. die Adminiſtration betreffendt / quia
caſus ille ad Imperatorem & Status per-
tinet, in Maio 92. Secunda non fuit, quia
non vera diffamatio fuit, aut ſaltem ſi
fuit, iuris ſui defendẽdi cauſſa Reichar-
dus fecit.

4 Ad hoc † vt L. Diffamari, locum ha-
beat, tria coniunctim conſideranda, 1.
B vis publica. 2. competentia iudicis rati-
one diffamati. 3. documentum de vi il-
lata: ſed quando deficiunt illa vel vnum
ex illis, tunc denegatur Citatio ſuper L.
diffamati. Ita decretũ in cã D. der Land-
ſchafft L. cõtra Graffẽ zu S. 19. Apr. 1559.

Anno 1591. in Decembri ſupplicauit
E. genandt K. contra G. A. von N. pro
Citatione ex L. diffamari, & Mandato
de non offendẽdo, eo quod Comes per
inſtrumentũ denuntiarit, dz er von E. jnẽ
ſolt ein Schelmen geſcholten habẽ. Ideoq;
retorſit Comes in d. inſtrumẽto d. iniu-
riã reſeruando, ſo wol mit als auſſerhalb
Rechtẽs gebũrẽde Mittel gegẽ jm E. Quod
ſupplicãs negauit & dixit, ſe ita diffama-
ri, rẽq; ad arma & pacem publicã ſpecta-
re. & quãuis domini ab initio dubitarint
& proceſſus denegauerint, eo q̃ retor-
5 ſio † non ſit iniuria, tamen dato, quod
retorſio conſiſteret ſuper falſo præſup-
poſito, eſſetque vtique atrociſſima diſ-
famatio. Ideo tandem 5. Decemb. 91.
proceſſus decreti.

6 L. Diffamari † Citatio decreta rati-
one illatarum iniuriarum in cauſſa K.
contra T. 7. Ian. 80. 18. Februarii 92. C
decreta Citatio ex l. Diffamari non vi-
gore quidem ordinationis, ſed ex iure
communi in cauſſa W. E vnd H Graf-
fen zu S contra D. V M qui apud ex-
ſecutores D. Electorem Brandenburgi-
cum & Dominum Adminiſtratorem
Comites detulerit, quod vigore teſta-
menti Comitis E. ipſi pars hereditaria
& alia non dantur. Eo reſpectu etiam
quia D. D M. ſubditus ſit ſupplican-
tium, & ſic nullum ſuperiorem habeat,
quam Cameram, quare merito citan-
dus huc, tanquam ad ordinarium, iuxta
ius commune vbi expreſſe dicit *Gail. 1.*
obſeru. 10. Dicent in caſibus, quibus alias
diffamator iuriſdictioni Cameræ eſt
immediate, nec alium iudicem in prima
inſtantia habet, Citatio ex iure com-
muni decernitur. Notandum igitur
quod † impetrans Citationem ſemper 7
immediatus eſſe debet, excepta cauſſa
fractæ pacis quæ fundat Iuriſdictionem
ſemper, Gail. *1. obſer.* 3.

Obſerv. X. D

1 *An litis conteſtatio expreſſe mandato inſe-*
ri debeat?

D. A. bringt für / inſtando & excipi- 1
endo litis conteſtationem expreſ-
ſe Mandato inſeri debere: ſol auch nicht
ſufficienter gerede ſeyn / wann ſich et vff
die Clag antworten.

D. H replicando dicit: So das Iu-
ram. calumniæ darzu begriffen / vnnd alſo
alle gefehrde dardurch außgeſchloſſen zu
ſeyn verſtanden werde / ſo achte er / es könne
nicht preiudicieren / ob ſchon ſolche clauſu-
la nicht expreſſe darinn vermeldet. Dann
es tacite verſtanden werde durch das Iu-
ram. calumniæ præſtandi, alle gefehrde
außgeſchloſſen. Tutius tamẽ eſt expreſſe
inſerere, quam ancipitem iudicis
ſententiam experiri.

XI.

So einer ein gute Sach zu haben
vermeinet / vnd ſtracks porrecto li-
bello & lite conteſtata in vim pro-

A bationis documenta producieren wolte/ vnd darauff concludieren / poteſt Procurator ex add. ad differendum proceſſum, neceſſitate deſiderante, & exceptionibus deficientibus informationem iudicis producere.

Observ. XII.

Dependentia cauſſæ, & inprimis ſimplicis querelæ.

SO ein cauſſa ſimplicis Citationis ſeu querelæ in Camera pendens iſt / als da ein Herrſchafft / oder Gemein / Kirchengütter an ſich zeugt / oder dergleichen / vnnd die Communion vber den Religionsfrieden ſimplicem Citationem in Camera durch jhren vollmechtigen Anwalt ausbringen laſſen / vnnd die Citation exequirt / auch reproduciert / vnnd in der Sach legitimo modo procediert worden / vnnd aber inter procedendum aduerſarius ſich noch mehr hinweg zunehmen vnterſtan-
B den / daſſelbige auch ins Werck gebracht: So iſt zu mercken / daß die Cõmunion oder Herrſchafft / ſo den Schaden erlitten / vnd ſich ſolches beclagen wil / nicht darumb einen newen Proceß anheben ſol / vnnd de nouo Citationem erlangen: Sondern kan ſolchs / wann zu beyden theilen noch nicht ad probandum geſchritten / oder Commiſſarii eruent / noch commiſſio erkent worden / per additionalium modum commodiſſime geſchehen / weil die Sachen ex vno eodemque fonte herflüßt / vnnd punctum attentatorum in dieſen ſachẽ / ſo ſimplicis querelæ getaufft werden / gar nicht ſtatt. Secus in cauſſis appellationum. Et poſito, da ſich begebe / daß die Probatio ſchon geſchehen / vnd die Cõmunio als Clägerin attentationẽ allberait dargethan vnnd bewieſen / wie auch der Beclagt in pũcto defenſionalium daß alſo de nouo procediert werden müſte / ſo kan doch ſecundum qualitatem caſuum dieſelb probirt / vnnd documenta in vim probationis producta hieher zu dieſer Sach repetirt werden.

Observ. XIII. C

De confluentia cauſſarum ex eodem fonte.

DA einer ſich Gerechtigkeit anmaſſet / vnd Trieb ſuchen wil / da jhm nicht gebührt / als wann N. Vieh / Kühe / Gaiſſen ꝛc. auff eines andern Grundt vnd Boden wayden läſt / dieſelbe jhm gepfendet / Item Vieh / Obs / ꝛc. ſo jhm nicht gebührt / nehmen leſt / vnnd N. pfendet jhm ſolch Obs / ꝛc. wieder ab / darüber der Sempt. vnterſchiedlich Proceß auff die Pfandung außbracht / wie die Sach zuſamander gezogen / vnd die Probationes auff alle Sachen repetiert mögen werden.

Exemplum huiuſmodi repetitionis.

DIeweil dieſe Mandat ſach ex eodem fonte herfleuſt / darauß cauſſæ mandatorum, die abgepfendten Gaiß / den gefangenen Vogt zu Winterbach / vnnd die abgeſchütte Seck Biern belangent / jhren D
Vrſprung haben / nemlich / daß ſich das Stifft N. wegen einer Herrſchafft vnd eines darzu gehörigen vorgeben gezircks / hoher vnd nieder Obrigkeit / in welcher die Flecken N. N. der clagenden Herrn / ſampt andern Flecken / ſo andern Herrſchafften gehörig / gelegen ſeyn ſollen / ꝛc. Vnd aber in cauſſa Mandati der abgepfanten Gaiß / per defenſionales & additionales defenſionalium, zu wiedertreibung ſolches vermeinten Angebens die Notturfft fürgebracht worden / damit aber die Partition mit vberflüſſigen Koſten / vnd zuuor derſt E. F. G. auch dieß Käyſerliche Cammergericht mit vergebenen Schrifften beladen würden / So wil Fürſtlicher Anwalt den Innhalt angeregter Defenſionaln / vornemlich aber ex additionalibus den 7. biß auff den 94. excluſiue hieher loco defenſionalium repetiert / vnd die in cauſſa Mandati der abgepfandten Gaiß angezogene Beweiſung / wann ſie zu ſeiner zeit Rechtlich publiciert werden / zu dieſer ſachen zu transferieren gebetten haben / cum refuſione expenſarum.

Litera-

A

Observ. XIV.

Literæ denuntiatoriæ litis quæ?

Literæ denuntiatoriæ litis werden à parte citata in Camera begert / Exempli gratia Da eine Parthey / puta Titius ein Gutt an ſich kaufft hette / vnnd ſich mit dem Verkauffer / puta Sempronio, in dem Contract verglichen / daß wo er Titius darüber des verkaufften Gutts halben beſprochen würde / daß er jhn zu Recht vertretten wölle. Item ſo andere mehr mit Intereſſenten / vnd er nuhr allein citiert / als ſo ein Gemein mit der andern / einen Acker / Feldt / Wieſen oder was dergleichen iſt / hetten daſſelbig in gemein nutzen oder brauchen / als kan pars citata ſupplicieren / wie ſie dieß vnnd das pro indiuiſo oder in gemein genutzt / könne derwegen ſich in præiudicium vnnd ohn Vorwiſſen der andern nicht citierten ohne Gewalt nicht einlaſſen / ſondern bitte denuntiatorias litis an ſie außgehen zu laſſen.

Observ. XV.

B

Quomodo ſe gerere debeat Procurator in petendo termino: & quid deceat in producendis actis, vel alias ad agendum?

So ein Procurator terminum ad emanatas compulſoriales in producendis actis erhalten / auch eiuſmodi termini prorogationes erlangt / & interea diem ſuum obierit, kan er nouus Procurator ſtillſchweigen / biß Citatio ad reaſſumendum außbracht / exſequiert vnnd reproduciert wird / oder erſcheinen in Krafft Gegengewalts / vnnd alles Fürbringens Abſchrifft begeren / vnd zeit der Ordnung / wo jhm die nicht zugelaſſen / pro vno termino 3. Monat bitten. Et poteſt etiam huiuſmodi termini prorogationem erhalten / hat er dann die acta zur ſelbigen Zeit noch nicht / ſo mus er alsdann documentum requiſitionis vorwenden vnd einbringen / vnnd darauff arctiores compulſoriales bitten.

Observ. XVI.

Wann die Partheyen mit jhrer Beweiſung vollfahren / welcher vnter jhnen ſein Rotul erſtlich vorbringt / der bitt ſolches ad acta verſchloſſen zuhalten / deinde pars aduerſa noch in ſeiner Beweiſung ſtunde. Dann es wirdt vnanimiter in publicationem & communicationem bewilligt / vnnd wirdt einem jeden aus der Cantzeley ſeines vorbrachten Rotuli, vnnd auch ſeines Gegentheils Copia zugeſtelt / darauff ſtellt actor, auſſerhalb ſeiner Rotul / ſeine Probationes cum annexis exceptionibus, wieder des Rei fürbracht Rotul. Itidem reus etiam reſpectiue facit. C

Observ. XVII.

Si actor ſeine atteſtationes fürbracht / vnnd interea temporis er Reus mit ſeiner Atteſtation fertig / Procurator actoris verſchiede / & in locum defuncti ein ander citiert in ſechs Wochen Gewalt fürzubringen / vnnd vnder des Reus mit ſeiner Zeugenſag auch fertig / ſo kan er dieſelbige producieren / vnnd zuvorderſt jhn / weil er ad alias cauſſas allbereit legitimiert / ..... anzuhalten / vnnd auff ſigilli recognitionem gebetten werden. D

Observ. XVIII.

De iuramento calumniæ.

Si actor iuram. Calum. geſchworen / vnd Reus ad idem præſtandum zween Monat gebetten vnnd erhalten / jhme aber nicht gebühren wil ohne gründtliche Erkündigung der Hauptſachen ſolchen Eydt zuerſtatten / ſo kan er ex nobili officio iudicis vorerhaltens termini prorogationem bitten / vnnd wirdt jhm zugelaſſen.

Observ. XIX.

Si quis impetrauit citationem ad videndum ſibi dari curatores ad litem, & veniente termino nemo comparet, poteſt petere, vt citatis in con-

Digitized by Google

A tumaciam ex nobili officio iudicis curator ad lites clementer deputetur. In ſachen Weiland Herren N. jetzundt deſſen nachgelaſſen Söhnen / in actis benent / iſt D. Brentzlin N N. als Weiland nachgelaſſen Sohnen zu curatorn ad lites auff alle vnnd jede ahn dieſem hochlöblichen Kayſerlichen Cammergericht / zwiſchen jhnen vnnd gedachten Clägern Rechthengige Sachen / von Ampts wegen / jedoch daß er ſonderliche Gelübt vnd Eydt thue / verordnet. Et nota, quod D. Brentzlin non ſtatim poſt latam interlocutoriam (vt alias fieri ſolet) iuramentum conſuetum præſtitit: ſed ad inſtantiam aduerſarii, cum ex officio a iudice ad lites Titii filiorum deputatus ſit, an iuramentum tale more ſolito præſtare velit, petit deliberatorias ad prox. quas obtinet.

Observ. XX.

De producendo Rotulo tranſumtorum.

B

Ego vbergab Rotulum tranſumtorum, nec non recognitionum, & inſuper examinatorum teſtium verſchloſſen cum duobus ſigillis, Batt gentheils / ꝛc. Vnnd wolt mich in Zeit der Ordnung / in erſehung deß Protocolls / ob nicht atteſtationes zu producieren / der Publication halben ferner vernehmen laſſen.

Ille recognoſciert Sigilla bona fide, ſalua veritatis ſubſtantia, wolt darauff ferner Handlung erwarten / vnnd jhm fernere Notturfft vorbehalten haben.

Ego namm recognitionem hiemit in Recht an / vnd wolt mich in meiner Ordnung ferner vernemmen laſſen. Si plus habes, quod producas, producas in obtento termino: Sin minus, petas publicationem, ſi modo aduerſarii tui rotulus productus eſt: ſin minus, iubeas interea clauſum curare.

Observ. XXI.

C Vom mündtlichem Excipiern *contra deſignationes expenſarum.*

SO Titius deſignationem expenſarum vbergibt / ſol Sempronius darwieder excipiendo generalia ſagen / vnnd als dieſelbige mehrertheils vbermeſſig / auch zum theil zu dieſem oder jenem Punct oder Sachen / nicht gehörig / So bitt er allein iudiciales, neceſſarias, & pertinentes zu taxiern / vnnd darüber ſubmittiern. Vide Gail. 1. *obſeruation. penultim.*

Titius kan per generalia mit repetierung ſeiner einkommen Deſignation darauff beſchlieſſen / Vnnd weil allein iudiciales, neceſſariæ, & pertinentes deſigniert / es bey voriger Deſignation bleiben zulaſſen bitten / vnnd auch ſubmittiern.

Observ. XXII.

D

In appellationibus producto libello, & litis conteſtatione facta ſtatim definitiue procedi poteſt.

SEMPRONIUS Repetiert loco grauaminum, & animo concludendi libellum appellationis vnnd acktitata, mit wiederſprechung deß Wiedrigen / Bitt wie in libello, vnnd in allen dienſtlichen Ohrten gebetten / vnnd ſetzt / cum oblatione ſiquid facti & refuſione expenſarum, zu Iudicis gnedig Erkendtnüß.

Titius ſagt / contra acta loco grauaminum repetita, generalia, Bitt zuerkennen / wie circa litis conteſtationem nomine ſui Principalis gebetten / vnnd ſetzt / cum refuſ. expenſ. de.

Observ. XXIII.

De exceptionibus contra libellos ſiue in puncto principali, ſiue attentatorum productis, weß mann ſich darauff wiſſe zuverhalten / ꝛc.

SO contra libellum exceptiones einbracht / vnnd die nicht ſonderlich wie-

A ſich Wiederlegunge bedürfftig / kann per generalia darauff beſchloſſen werden / Exempli gratia. Sempronius ſagt animo concludendi contra exceptionem N. Tag einkommen generalia, repetiert dargegen N. Tag einkommen Attentatenclag / Bit gegentheil / non obſtantibus exception. ad reſpondendum anzuhalten / oder ſub comminatione confeſſatorum breuem terminum zu prefigieren cum refuſione expenſarum dilatæ litis. Et ſic interlocutum. 18. Iunii Anno 72. in cauſa Hanaw contra Franckfurt / ſimplic. &c. in puncto attentatorum.

Observ. XXIV.

So merita cauſſæ ante litis conteſtationem diſputiert.

Sempronius ſagt contra die vermeinte duplicas, mit Annehmung / ꝛc. generalia, vnnd weil Titius die merita
B cauſſæ ante litis conteſtationem verbottener Weiß wieder die Ordnung diſputiert hette: So bat er Titium nicht zu hören / repetiert dargegen ſeine Replicas N. Tag einkommen / & omnia priora in dienſtlichen Orhten / bat wie daſelbſt / vnnd ſetzte cum oblatione ſolita & refuſione.

Observ. XXV.

De expenſarum ſolutione in puncto executorialium.

So Condemnatus einreden wolte / daß ſich beyde Theil der Abnutzung vnd intereſſe halben in gütliche Vergleichung begeben / vnnd ſonſt in principali poſitione allerdings patiert / vnnd ad docendum zween oder drey Monat bitten / ſol Titius replicando contra diß bloß Eingeben generalia ſagen / vnnd weil mir erſt newlicher Tagen vmb Anmahnung zugeſchriben: So bitt ich mich bey Iudicis Vrtheil gnediglich zu handthaben / oder in euentum ad docendum paritionem die Zeit abzukürtzen. Condemnatus repetiert ſein Anzeig / Im Fall aber Titius der Gütigkeit nicht geſtendig ſeyn wolte / Bitt er jhn zuvorderſt zu gebührlicher Liquidation anzuhalten. Bitt ſonſt die Zeit a Iudice.
C

Titius generalia contra. Vnnd hette liquidum cum illiquido keine Compenſation / ſondern ſol man in principali paritionem doceren.

Procurator eius contra quem producantur teſtes quando & qualiter proteſtetur?

Wieder die vermeinte vnſchiedliche Beweiß Articul ſo Anwalt Clägers Procuratorio nomine einbracht / vbergibt beclagter Anwalt nachfolgende interrogatoria, mit Bitt vermeinte angegebene Zeugen darauff mit fleiß zubefragen / vnd jhre Auſſagen darauff extenſe, vnnd wie ſie es reden / zu regiſtriern / vnd ſonſt mit dem examine allenthalben / wie ſolchs Recht vnnd gewöhnlich / zugehen. D
Wo aber in dem etwas vberſchrietten / vnd die Zeugen nicht vollkömlich befragt werden ſolten / ſo wöllen ſie hiemit de nullitate examinis proteſtiert / vnnd ſonſten alle jhre Rechtliche Notturfft / inſonderheit jhrer principalium Gegenbeweiſung / auch nach eröffnetem Gezeugnüß / wieder der jenigen Sag vnnd Depoſition notürfftiglich zu excipiern / jhnen hiermit vorbehalten haben / daruon ſie zierlich thun bedingen.

Observ. XXVI.

Inhibitionis vigor quis ſit, & ea non petita ab appellante, quando appellatus attentare poſſit?

So wieder den Titium Vrtheil in prima inſtantia ergangen vnnd ad Cameram appelliert / darüber Citation vnnd Compulſoriales gebetten / vnnd erlangt / aber vmb Inhibition nicht angehalten / oder jhme die villeicht

A abgeſchlagen/ vnnd alſo weder dem Richter/ noch Sempronio als appellato inhibirt worden: So kan ſich Sempronius der erlangten Vrtheil gemeß verhalten / iſt es i per poſſeſſorio ergangen/ kan er ſich poſſeſſion vel querelæ gebrauchen: Iſt es in einem andern Fall ergangen/ in præiudicium Titii, ſo kan ſich der Sempronius abermal der Vrtheil gemeß verhalten/ vnnd ſich ſeines Rechtens gebrauchen ſo jhm durch angeregt Vrtheil zugeſprochen. Vnd im Fall es dann Titius nicht geſtattet/ vnnd in Camera ſuper attentatis vermeintlich clagen wolt/ ſo werden doch ſolche / ſo ante inhibitionem emanatam beſchehen / nicht für attentata & innouata gehalten / kann auch ſolch des Titii vermeintlich Clagen inhibitionem erſt erlangen.

Vnnd wirdt das jenige / ſo alſo ante emanatam inhibitionem beſchehen / ad determinationem cauſſæ gezogen. In primo termino autem emanata inhibitione, ſo ſich alsdann Sempronius was
B zuthun vnterſtehen würde/ ſo weren es attentata, vnd were der jenig in cuius præiudicium attentatum fuit, weiters zu procediern nicht ſchüldig / biß attentatorum punctus erörtert *Vide D. Andr. Gail. 1. obſeruat. 144. cum duabus ſequentibus. Mynſing. Cent. 2. obſeruat. 50. cent. 3. obſeruat. 33. cent. 4. obſeruat. 44. & 50. Vide Ordin. Cam. lib. 2. tit. 29.*

Dicitur autem attentari, quando poſt interpoſitam appellationem quid attentatur, & priuſquam inhibitio decernitur aut inſinuatur, in puncto attentatorum cauſſa eſſe dicitur. Sed poſt inhibitionem dicitur in puncto Inhibitionis, & tunc agitur ad declarationem pœnæ, vel ad citationem ad videndum, & arctiorem, &c. in puncto autem attentatorum agitur ad reuocationem. *Gail. d. obſeruat. 144. & ſequent. libro 1.*

Observ. XXVII.

WAnn ſchon ad principales gnugſam reſpondiert worden/ kan gleichwol Titius noch additionales eingeben / vnnd C
wo er verhafft ſolche nach Notturfft den Vberfluß hindan geſetzt/ zubeweiſen. Vnd kan ſolch ſampt vnd ſonders/ wie auch die principales ad probandum zugelaſſen bitten. Ita obſeruatum in cauſſa Ficklers contra Behem. anno 74.

Observ. XXVIII.

WAnn einer wieder ein Gewalt oder anders oretenus excipirt / kan ad. ſolch excipirn als der Ordnung zu wieder / zuuerwerffen bitten / dieweil daſſelbig in ſcriptis ſol fürbracht werden. Ita audiui obſeruari Spiræ Anno 86. Fickler excipirt contra Licentiat Kochmann/ ſeine acta weren extra fatalia einkommen / &c. Kochman per generalia contra, vnnd bat den Receß als der Ordnung zu wieder zuverwerffen.

De prorogationibus petitis ad litis conteſtationem.

D
WAnn Titius ad litis conteſtationem 3 Monat præiudicialiter erhalten / vnnd hernacher derſelbigen angenommen Preiudicial zeit abermals Prorogation 3. Monat bitten wolt / vnd die Exceptiones deuolutionis, oder andere / ſo ſich ante litis conteſtationem einzuwenden gehören / albereit fürbracht vnd erörtert worden weren / ſo kan Sempronius einwenden / weil allein lis zu conteſtiern were / vnnd Gegentheil albereit 3. Monat erhalten / ſo bitt er ſolche lange gebetene Zeit gnedig abzukürtzen.

Observ. XXIX.

SO einer die Sach nicht ſonderlich begert zu treiben/ kan man wol geraume Zeit 5. oder 6. Monat pro dilatione bitten/ vnd die Zeit doch nicht ehe angehen zulaſſen / dann ſo ex aduerſo zuvor gnugſam vnd der Ordnung gemeß reſpondiert worden / ſuper articulis: Wil mans aber befürdern / kan man comiſſionem bitten.

A

Observ. XXX.

Clauſul. Sampt vnd ſonders/ vnd je einer vor alle.

HÆc clauſula eſt firmiſſima in obligationibus, quæ ſingulos fideiuſſores in vniuerſum, & non in capita obligat. Dann wo der Fall kompt / daß etwa fünff oder ſechs für einen Bürg werden/ vnnd die fünff ſterben oder verderben/ vnnd bliebe der ſechſte / ſo ſoluendo iſt / ſo muß er dem Creditori das gantze debitum bezahlen. Alias ſi hæc clauſula abeſſet, nihil magis quam ſuam portionem deberet.

Observ. XXXI.

SI reus ab actore citatus in termino comparet, & actor emanatos proceſſus vel citationem non reproducit, reus copiam proceſſuum ſibi intimatorum vel inſinuatorum reproducat. Actore tum denuo non comparente, reus petat viſa exſecutione proclama in contumaciam: Decreto proclamate & facto, petat ſex iuridicis præteritis abſolutionem a citatione in contumaciam, ſubmittendo deſuper.

B

Observ. XXXII.

Procurator habens clientes longe abſentes & illi cauſſæ merita non ſunt nota quibus vti poſſit cautelis, ne quid in præiudicium ſui principalis ſententietur.

So zu einer kurtzen Zeit/ ſub commінatione contellatorũ vlterius articulis zu reſpondiern aufferlegt/ vnnd deſſelbigen præfixi termini prorogationem albereit erhalten / vnnd jhme von ſeinen Clienten noch kein Bericht zu kommen/ kan er wol vlterius reſpondieren / ſo ers ſo gut haben kan / vnd producieren / vnnd interea Anmahnung thun daß jhme forderlich Bericht zugeſchickt werde. Kompt jhm dann Bericht zu / verfaſt er andere / gibts ein / vnnd bitt die hieuor producierte von den actis zuthun. Dann es beſſer iſt / er werde in expenſas moræ condemniert/ dann daß die articuli pro confeſſatis angenommen werden. Dergleichen kan er auch wol libellieren/ aut ex narratis citationis vel inſtrumentis, aut impetrandis proceſſibus. vnnd kan darnach/wann jhm Bericht zukommen/ aut correctionem libelli, aut alium libellum eingeben/ antequam lis conteſtatur. Dann darnach hat Correctio nicht mehr ſtatt. vnnd were beſſer in expenſas moræ, & dilatæ litis condemniert/ dann daß ſein Gegentheil von abngeſtelter Clag abſoluiert werde. C

Item ſo einem Commiſſarios zuernennen ex officio zum Vberfluß præfigirt were / vnnd jhm kein Bericht zukommen / kan er wol etliche / ſo jhm bekandt vnd hievor nicht wieder ſein Principal gedient / ernennen / kompt jhm Anwalt dann von ſeiner Parthey hernachmal Bericht zu / kan er dieſelbige der vorigen Nomination addiren / vnnd ſie ſampt vnnd ſonders zuuerordnen bitten.

D

Observ. XXXIII.

Quando ſigilla recognoſcenda, & quando recognitio locum non habeat.

NOTA. Daß ad inſtantiam procuratoris ex aduerſo kein ſigilla zu recognoſciern / darauff man ſich zu handlen nicht ſchüldig erkent. E.G.

Wann ein Cliens reus were/ vnd actoris Procurator ſtatim reproductis proceſſibus, & reo comparente libellũ produciert/ in quo multorum documentorum mentio fieret, & ad recognoſcẽdum ſigilla acriter inſtaret, Rei Procurator replicando oſtendere poteſt, cum lis non ſit conteſtata, & cliens ſuas exceptiones in iure validas proponendas habeat, vt in puncto incompetentiæ vel deuolutionis, ideo eum non teneri, vt in puncto principalium productorum ſigilla recognoſcat vel diffiteatur. Dann wañ man ſich auff eine Schrifft referiert / darauff man nicht zu handlen ſchüldig / da iſt auch vnnöhtig / daß man dieſelbig ſigilla recognoſciere.

Aliud Exemplum.

Als wann ſchon in cauſſa concludiert

A were/ vnnd Titij Gegentheil petitionem pro electione concluſionis eingeben/ vnd in derſelbigen angezogene documenta mit eingeben/ vnnd deren recognitionem begerte/ich mich aber auff ſolche Producten zu antworten nicht ſchůldig erkendte/ ſo were ich auch deren Documenten Sigilla zu recognoſcieren nicht ſchůldig.

Obſerv. XXXIV.

Forma recognoſcendi Sigilla.

Recognoſco bona fide ſimplicit. Bona fide, ſalua veritatis ſubſtantia. Bona fide, citra tamen approbationem contentorum. Item Laß ich die Sigilla der jenigen ſeyn/von derenwegen ſie hierauff vnnd vorgedruckt.

Wo mir Iudex Handlung aufferlegen würde / were ich ſchůldig ſigilla entweder zu recognoſcieren oder diffitieren. So aber einer in præparatoriis ad recognoſcendum mit der Handlung in pun-
B cto principalium fürgebracht / compelliert würde/kan er ſaluis oblatis exceptionibus recognoſcieren.

Obſerv. XXXV.

De exceptionibus declinatoriis producendis.

WAnn reus declinatorias fori ſpecialiter abſq; vlla annexione eingeben wil/ oportet producat in primo termino, & antequam actor libellum produxerit. Kompt aber ab actore libellus vor jm in primo termino. ſo kan der reus ſeine exceptiones hernacher abſque euentuali annexione litis conteſtationis nicht mehr eingeben / ſondern wil er die Straff der Ordnung vermeiden/ſo wil ſich gebůhren / daß er litem auch euentualiter conteſtiere.

Obſerv. XXXVI.

De præiudicio reſpondentis ad articulos in cauſis fracta pacis.

NOta Daß ob gleichwol pars aduerſa ad articulos producentis nicht reſpondiert / vnd ein angenommen Termin ließ purificieren / daß dannoch kein præiu- C
dicium darauß erfolgt / ſondern můſſe nichts deſtoweniger der Producent ſeine articulos probieren / wie er dann alsbaldt ad probandum eos zugelaſſen wirdt.

Obſerv. XXXVII.

De citationibus ad reaſſumendum, & earum incontinenti facta decretione & aliis.

NOta. Daß in allen ſachen / da allein Procurator abgeſtorben / citatio ad reaſſumendum nicht allein ceterenus gebetten / ſondern auch in continenti a iudice erkandt werde: Wann auch die Partheyen abſterben / ſo erkendt mans in allen Sachen in continenti. Quid autem ſi Citatio emanaſſet, & antequam parti ex aduerſo fuerit intimata, eadem pars compareat, quid deinde impetranti agendum? Debet ad completiones actorum impetratam citationem reproducere, & ſibi expenſas ſuo tempore reddendas reſeruare. D

Obſerv. XXXVIII.

De reproductione Compulſorialium, & ſi iis non fuerit paritum, quid petendum?

NOta. So Compulſoriales eingeführt werden / & Titius in pœnam iis infertam dringen wil/ ſo muß er einen inſtrumentierten Schein/vel aliud documentum, in reproductionis termino vorbringen / vt iudici conſtare poſſit, daß er fleiſſig/fleiſſiger/vnd zum aller fleiſſigſten vmb das jenige ſo ediert hat ſollen werden/ bey denen/ an welche die Compulſoriales außgangen / angeſucht habe / alias arctiores ipſi non decernuntur.

Wann er dann ſolchen glaubwürdigen Schein eingeführt / ſo ſoll er Citationem ad videndum ſe incidiſſe in pœnam Compulſorialium, & arctiores proceſſus cum refuſione expenſarum bitten/ vnnd ſubmittieren. Dann er zuuorderſt muß citiert werden ad videndum, weil den Compulſorialib. kein Citation angehenckt wirdt (wie man auch contra non comparentem tatione Cōpulſorialium & paritionis earundē nicht ruffen bitten kan.)

werden

A werden jhm arctiores oder aber fernere compulſoriales erkendt/vnd wird ſolche Citatio ad videndum annectirt.

Obſerv. XXXIX.

De promouenda ſigillorum recognitione.

WAnn documenta oder dergleichen andere/mit ſigillis einbracht werden/vnd Titius ſolche in continenti nicht recognoſcirt: So mag Sempronius jme vermög der Ordnung die ad proximam zu recognoſcirn anzuhalten bitten.

Titius replicirt des Sempronii begern were wider die Ordnung vnnd Reichs Abſchied/Bitt jhne damit nicht zuhören/ſondern wolts ſeinem Principal vberſchicken/vnd Berichts erwarten.

Sempronius duplicirt des Titij begehren were wider die Ordnung vnnd Reichs Abſchied/dieweil man die Originalia fürB derlich auß den Gewälbern nemen ſol/auch ſeinen Partheyen daran gelegen/daß jhnen dieſelbe fürderlich vnd vnuerletzt widerumb zukommen/dieweil ſie die auch inn andere Weg zugebrauchen hetten.

Vnnd iſt alſo Titio darauff ad proximam angeſetzt worden.

Obſerv. XL.

De præcluſione via probandi, & cautela eius in cuius præiudicium via præcluditur.

WAnn dem Sempronio ſub commina tione præcluſionis viæ probandi mit ſeiner Beweiſung zuuolfahren: id eſt Cõmiſſarios zu nemen/ vnnd Cõmiſſion zu bitten/angeſetzt were worden/oder ſelbſt præiudicialiter angenommen hette/vnd alſo die Zeit purificiren vnd in rem iudicatam ergehen laſſen/aber erſt nach puri ficirter Zeit nominationem Commiſſariorum einbringen wölt/vnd Titius darauff replicirt weil die Zeit purificirt/vnd dem Sempronio nun mehr via probandi præcludirt: So bitte er den Sempronium mit jetzigem ſeinem Vorbringẽ nicht zuhören/ſondern jhn Titium bey iudicis Beſcheid/ ſo in rem iudicatam ergangen/gnedig zu Handthaben. Sempronius duplicirt, Er were nicht geſtendig/das der Beſcheid purificirt, mit Widerholung der nomination, vnd ſubmittirt darüber.

Würd jm alſo ſein begehren abgeſchlagen/der probation halben/vnnd ad concludendum 6. Wochen/ oder dergleichen angeſetzt/ ſo kan er aber p ætextu concluſionis, was er mit Brieffl. chen Vrkunden beweiſen kan/ nachmals animo concludendi, in vim probationis eingeben/ recognitionem ſigillorum bitten/ vnd cũ oblatione ſi quid facti jurıs dicis gnedig Erkandtnuß ſetzen. Vnd ob gleich Titius auch darüber concludirt, dem Sempronio die Beweiſung abzuſchneiden/ alſo ſeine Inlagen cũ oblatione in vim probationis einkommen/nicht anzunemẽ/ ſondern zuuerwerffen bete/ ſo releuirt ſolch einſtrewen nicht/ in tam fauorabili puncto, vnd würd alſo zugelaſſen/vnd jhme Titio auch pure & ſimpliciter darauff zubeſchlieſſen angeſetzt.

C

Obſerv. XLI.

De neglecta clauſula in Commiſsionibus cautela. D

SO einer viel Sachen wider den andern het/ vnnd wann es ad probationes kompt/inn einer Sachen clauſula tranſſumtionis zugelaſſen/in der andern nicht/ ſo kan er in der jenigen Sach/ darinnen jm commiſſio cum tali clauſula erkandt worden/ alle ſeine literaria documenta, damit er etwas zu probiren vermeint/ auff ein mahl tranſumirn, vnd die hernachmals expenſis ſuis, zu jeder Sachen inſonderheit regiſtrirn laſſen.

Obſerv. XLII.

De iuramento calumniæ, dandorum, & reſpondendorum.

SO Titius iuramentum Calũ. er ſtatt/ begert er daß Sempronius gleichfals præſtire, vnd merito. Will idem Titius haben/daß Sempronius iuramentum reſpondendorũ thue/ ſo muß er iurament. dand. zuuorthun/ vnangeſehen/ daß es in iuramento calumniæ begriffen iſt.

Obſerv. XLIII.

De poſitionib. & reſponſionib. formandis.

MAn ſol fein pure ponirn vnnd kurtz/ vnd ſol che deſto mehr poſitiones machen/ damit man fein pure auch darauff

A reſpondi-en fonne. Si enim implicite ponitur, explicite reſpondetur. Nota daß pure zu reſpondiren, vnnd hat man dann etwas anzuhencken/kan das per modum eliſiuorum defenſionalium, replicatoriorum, triplicatoriorum geſchehen. Dann doch ohne das die anhäng verworffen werden.

Obſeru. XLIV.

WAnn ein articulus multiplex, ſo kan der Reſpondens diſtinguiren, vnnd was er vermeint pure negiren, oder pure wahr ſetzen. Ita illa diſtinctio valet. Doch daß es mit kurtzen Worten geſchehe. Et reſponſio debet eſſe conformis poſitioni, alias impertinens, & minus reſponſum cenſetur.

Obſeru. XLV.

Decreta ſupplicationib. inſcripta.

B IſSt auff vorbrachte Narrata abgeſchlagen/ ſignificat factum ipſam ſeu narrationem non eſſe qualificatam, ſeu non continere ſua requiſita. Wie gebetten abgeſchlagen/ ſignificat petitionem ſeu concluſionẽ non formaliter eſſe inſtitutam. Iſt abgeſchlagen / taug gar nichts / nec quoad narrata, nec quoad ſupplicationem.

Obſeru. XLVI.

CAmera ex actis ab arbitris tranſmiſſis hunc in modum pronuntiat, in der Compromiſ &c. nec addit ſo an vns bracht. Nam procuratores compromiſſa introducunt.

Obſeru. XLVII.

KEin Aduocat ſol ſich bald befleiſſigẽ/ daß er viel Puncten einmiſche. Dann es gibt groſſe vnrichtigkeit im referiren, vnd auch in handlũgen/auch Receſſẽ, daß etwa inn einem puncto wirdt procedirt, der ander bleibt ſtehen.

Obſeru. XLVIII.

REgulariter ſol kein Beſcheid gehen abſque comminatione. Comminationes autem ſunt de ſtylo darnach der Punct iſt/ vt in puncto cauſſalium, mit C dem anhang/wo er ſolchem nicht nachkommen würd / das jhme hiemit ein ewig ſtillſchweigen aufferlegt/vnnd der Weg ſolchs zu thun hinfuro benommen ſein ſoll.

In puncto reſponſionũ, daß die Sach hiemit für beſchloſſen angenommen ſein ſol.

In puncto articulorum, mit dem Anhang/ꝛc. daß die articul hiemit für bekandt angenommen ſein ſollen.

In puncto libellandi, mit dem anhang/ꝛc daß gegentheil hiemit von der Sach ledig erkandt ſein ſoll.

Obſeru. XLIX.

WAnn ein ſolcher Beſcheid gehet/ woferrn ſich einer an deſſen ſtatt wie ſich gebühret/ würd legitimiren, daß alß dann auff gethane ſubmiſſion ergehen ſoll/ was Recht iſt/ non ſtatim hinc colligitur poſtridie cum quis ſe legitimat, ſententi- D am promulgandam, quod exiſtimarunt quidam procuratores, ſupplicantes. Nach dem auff den Tag ein ſolcher Beſcheidt ergangen/ daß wo ſich einer legitimiten würde. Et ita ſupplicant pro ferenda ſententia. Sed ſæpe Referens läſt ſolchen Beſcheidt ergehen / da er etwa erſt anfängt zu referiren, da nemblich ein procurator geſtorben. Item ehe er referirt, vnnd wird darnach der Senatus transferirt, vnd ob wol im vorigen Senat die Ordnung an jhme geweſen / jedoch kompt offt/ daß er in einem andern Senat kaum inn einem Jahr zu referirn kommen kan.

Obſeru. L.

IPſe iudex Cameræ Imperialis ſæpe ſuas ipſius cauſſas diſtribuit & ignorat. Nam lectores alia nomina effingunt, vt H. contra C. Item Appellans cõt. appellatum da es doch wol ſimplicis &c. Vnd ob ers ſchon auffbinden/vnnd die Nomina in actis beſchehen läſt / iſt er doch ſo bekandt nit/ daß er eben die ſeine antreffe/ dann etwa offt hundert bey einander liegen/ wie wolt er eben die ſeine treffen.

Finis Pentecoſtes V.

OBSER.

A OBSERVATIONVM C PRACTICARVM ET SINGVLARIVM CAMERÆ IMPERIALIS.

Pentecoſte VI.

Obſerv. I.

Die gemeine ſchlechte Beſcheidt diſcernuntur ab interlocutoriis, die ad referendū werden vbergeben/dann wo man findt / iſt zugelaſſen vnd erkendt/Item abgeſchlagen/vorgewandter Einrede vnuerhindert zugelaſſen / ſein in-
B terlocutoriæ, ſo des Sambſtags werden
C referirt.

Obſerv. II.

IN Commiſſionib. Brieffliche Vrkunt zu tranſſumiren, non eſt opus vt adſit creatus Notarius. Et quamuis multæ ſubtilitates quærantur a Saxonib. & etiam aliis in locis ab aliis, iſt doch nichts/ vnd man fragt in Camera nichts darnach.

Obſerv. III.

SIquis non pareat, declaratur in pœnam fiſco & parti refundendam. Sic ante paucos annos quidam pauper habuit cauſſam die kaum 150. fl. angetroffen. Sed aduerſarius in aliquo puncto non paruit, hat er müſſen in die 800. fl. parti & fiſco geben. Verum hoc nihil præiudicat cauſſæ principali. Nam fieri poteſt, daß noch der Arme Mann verliere.

Obſerv. IV.

INterlocutoria talis iſt N. ſein begeren in puncto ſupplicationis den N. Tag einkommen / beſchehen hiemit abgeſchlagen/vnd mögen ſonſt die Partheyen in der Hauptſachen fürderlich fortfahren. Ita ſolet pronuntiari, quando pro inhibitione ſupplicatum eſt in eum finem, vt appellatione pendente priuetur quis cōmodo poſſeſſionis, quod fieri non debet. Quia iudex præiudicaret cauſſæ principali, quæ conſiſtit in poſſeſſione aduerſarij. *Gail.1.obſ.144.& ſeqq.*

Obſerv. V.

CAutiones iudicio ſiſti, iudicatum ſolui, ratum haberi, ſunt in vſu adhuc in Camera. Vſus eorum cernitur in D
mandatis, in quib. ſi eorum non fiat mentio, Mandatum tanquam non ſufficiens reiicitur.

Obſerv. VI.

INterlocutoria, Iſt erkendt das vorgewandter Einreden vnuerhindert / auff das libell der Krieg Rechtens zubeueſtigen ſey. Doch ſeind jhme alle vnd jede gebührende exceptiones vnd defenſione nach beſchehener Kriegßbeueſtigung vorzubringen vorbehalten. Conſtat exceptionem peremtoriam ante litis conteſtationem fuiſſe oppoſitam, ſed non in continenti probatam, ideoque litis ingreſſum non impeditum.

Obſerv. VII.

COmmiſſionem etiam decerni in cauſſis appellationum, & ſæpe etiā teſtes prius productos reproduci, nec attendi hac in re ius Canonicum conſtat.

Obſerv. VIII.

IVramentum malitiæ toties præſtatur, quoties præſumtio eſt contra aliquē, quod malitioſe quid proponat, vt ſi quis poſt publicationem atteſtationum excipit contra perſonas teſtium, cum an-

A reſpondiren fonne. Si enim implicite ponitur, explicite reſpondetur. Nota daß pure zu reſpondiren, vnnd hat man dann etwas anzuhencken/kan das per modum eliſiuorum defenſionalium, replicatoriorum, triplicatoriorum geſchehen. Dann doch ohne das die anhäng verworffen werden.

Observ. XLIV.

Wann ein articulus multiplex, ſo kan der Reſpondens diſting uiren, vnnd was er vermeint pure negiren, oder pure wahr ſetzen. Ita illa diſtinctio valet. Doch daß es mit kurtzen Worten geſchehe. Et reſponſio debet eſſe conformis poſitioni, alias impertinens, & minus reſponſum cenſetur.

Observ. XLV.

Decreta ſupplicationib. inſcripta.

B Iſt auff vorbrachte Narrata abgeſchlagen/ſignificat fact im ipſam ſeu narrationem non eſſe qualificatam, ſeu non continere ſua requiſita. Wie gebetten abgeſchlagen/ ſignificat petitionem ſeu concluſionẽ non formaliter eſſe inſtitutam. Iſt abgeſchlagen / taug gar nichts / nec quoad narrata, nec quoad ſupplicationem.

Observ. XLVI.

Camera ex actis ab arbitris tranſmiſſis hunc in modum pronunciat, in der Compromiſ &c. nec addit ſo an vns bracht. Nam procuratores compromiſſa introducunt.

Observ. XLVII.

Ein Aduocat ſol ſich bald befleiſſigẽ/ daß er viel Puncten einmiſche. Dann es gibt groſſe vnrichtigkeit im referiren, vnd auch in handlũgen/auch Receſſẽ, daß etwa inn einem puncto wirdt procedirt, der ander bleibt ſtehen.

Observ. XLVIII.

Regulariter ſol kein Beſcheid gehen abſque comminatione. Comminationes autem ſunt de ſtylo darnach der Punct iſt/ vt in puncto cauſſalium, mit C dem anhang/wo er ſolchem nicht nachkommen würd / das jhme hiemit ein ewig ſtill ſchweigen aufferlegt/vnnd der Weg ſolchs zu thun hinfuro benommen ſein ſoll.

In puncto reſponſionis, daß die Sach hiemit für beſchloſſen angenommen ſein ſol.

In puncto articulorum, mit dem Anhang/rc. daß die articul hiemit für bekandt angenommen ſein ſollen.

In puncto libellandi, mit dem anhang/ rc daß gegentheil hiemit von der Sach ledig erkandt ſein ſoll.

Observ. XLIX.

Wann ein ſolcher Beſcheid gehet/ wofern ſich einer an deſſen ſtatt wie ſich gebühret/ würd legitimirn, daß alß dann auff gethane ſubmiſſion ergehen ſoll/ was Recht iſt/non ſtatim hinc colligitur poſtridie cum quis ſe legitimat, ſententiam promulgandam, quod exiſtimarunt D quidam procuratores, ſupplicantes Nach dem auff den Tag ein ſolcher Beſcheidt ergangen/ daß wo ſich einer legitimiren würde. Et ita ſupplicant pro ferenda ſententia. Sed ſæpe Referens läſt ſolchen Beſcheidt ergehen / da er etwa erſt anfängt zu referiren, da nemblich ein procurator geſtorben. Item ehe er referirt, vnnd wird darnach der Senatus transferirt, vnd ob wol im vorigen Senat die Ordnung an jhme geweſen / jedoch kompt offt/ daß er in einem andern Senat kaum inn einem Jahr zu referirn kommen kan.

Observ. L.

Ipſe iudex Cameræ Imperialis ſæpe ſuas ipſius cauſſas diſtribuit & ignorat. Nam lectores alia nomina effingunt, vt H. contra C. Item Appellans cót. appellatum da es doch wol ſimplicis &c. Vnd ob ers ſchon auffbinden/vnnd die Nomina in actis beſchehen läſt / iſt er doch ſo bekandt nit/daß er eben die ſeine antreffe/ dann etwa offt hundert bey einander liegen/wie wolt er eben die ſeine treffen.

Finis Pentecoſtes V.

OBSER.

A OBSERVATIONVM C PRACTICARVM ET SINGVLARIVM CAMERÆ IMPERIALIS.

Pentecoſte VI.

OBSERV. I.

DIe gemeine ſchlechte Beſcheide diſcernuntur ab interlocutoriis die ad referendū werden vbergeben/dann wo man findt/iſt zugelaſſen vnd erkendt/Item abgeſchlagen/vorgewandter Eynrede vnuerhindert zugelaſſen / ſein interlocutoriæ, ſo des Sambſtags werden B referirt.

OBSERV. II.

IN Commiſſionib. Brieffliche Vrkunt zu tranſſumiren, non eſt opus vt adſit creatus Notarius. Et quamuis multæ ſubtilitates quærantur a Saxonib. & etiam aliis in locis ab aliis, iſt doch nichts/ vnd man fragt in Camera nichts darnach.

OBSERV. III.

SIquis non pareat, declaratur in pœnam fiſco & parti refundendam. Sic ante paucos annos quidam pauper habuit cauſſam die faum 150. fl. angetroffen. Sed aduerſarius in aliquo puncto non paruit, hat er müſſen im in die 300. fl. partt & ſi cogeben. Verum hoc nihil præiudicat cauſſæ principali. Nam fieri poteſt, daß noch der Arme Mann verliere.

OBSERV. IV.

INterlocutoria talis iſt N. ſein begeren in puncto ſupplicationis den N. Tag eynkommen/ beſchehen hieniit abgeſchlagen/vnd mögen ſonſt die Parthenen in der Hauptſachen fürderlich fortfahren. Ita ſolet pronuntiari, quando pro inhibitione ſupplicatum eſt in eum finem, vt appellatione pendente priuetur quis cō modo poſſeſſionis, quod fieri non debet. Quia iudex præiudicaret cauſſæ principali, quæ conſiſtit in poſſeſſione aduerſarij. *Gail. 1. obſ. 144. & ſeqq.*

OBSERV. V.

CAutiones iudicio ſiſti, iudicatum ſolui, ratum haberi, ſunt in vſu adhuc in Camera. Vſus eorum cernitur in D mandatis, in quib. ſi eorum non fiat mentio, Mandatum tanquam non ſufficiens reiicitur.

OBSERV. VI.

INterlocutoria, Iſt erkendt das vorgewandter Eintreden vnuerhindert / auff das libell der Krieg Rechtens zubeueſtigen ſey. Doch ſeind jhme alle vnd jede gebührende exceptiones vnd defenſione nach beſchehener Kriegßbeueſtigung vorzubringen vorbehalten. Conſtat exceptionem peremtoriam ante litis conteſtationem fuiſſe oppoſitam, ſed non in continenti probatam, ideoque litis ingreſſum non impeditum.

OBSERV. VII.

COmmiſſionem etiam decerni in cauſſis appellationum, & ſæpe etiā teſtes prius productos reproduci, nec attendi hac in re ius Canonicum conſtat.

OBSERV. VIII.

IVramentum malitiæ toties præſtatur, quoties præſumtio eſt contra aliquē, quod malitioſe quid proponat: vt ſi quis poſt publicationem atteſtationum excipit contra perſonas teſtium, cum an-

A reſpondi en fonne. Si enim implicite ponitur, explicite reſpondetur. Nota daß pure zu reſpondiren, vnnd hat man dann etwas anzuhencken/kan das per modum eliſiuorum defenſionalium, replicatoriorum, triplicatoriorum geſchehen. Dann doch ohne das die anhäng verworffen werden.

OBSERV. XLIV.

WAnn ein articulus multiplex, ſo kan der Reſpondens diſting uiren, vnnd was er vermeint pure negiren, oder pure wahr ſetzen. Ita illa diſtinctio valet. Doch daß es mit kurtzen Worten geſchehe. Et reſponſio debet eſſe conformis poſitioni, alias impertinens, & minus reſponſum cenſetur.

OBSERV. XLV.

Decreta ſupplicationib. inſcripta.

B IſT auff vorbrachte Narrata abgeſchlagen/ſignificat factum ipſam ſeu narrationem non eſſe qualificatam, ſeu non continere ſua requiſita. Wie gebetten abgeſchlagen/ ſignificat petitionem ſeu concluſionẽ non formaliter eſſe inſtitutam. Iſt abgeſchlagen / taug gar nichts / nec quoad narrata, nec quoad ſupplicationem.

OBSERV. XLVI.

CAmera ex actis ab arbitris transmiſſis hunc in modum pronuntiat, in der Compromiſ &c. nec addit ſo an vns bracht. Nam procuratores compromiſſa introducunt.

OBSERV. XLVII.

KEin Aduocat ſol ſich bald befleiſſigẽ/ daß er viel Puncten einmiſche. Dann es gibt groſſe vnrichtigkeit im referiren, vnd auch in handlũgen/auch Receſſẽ, daß etwa inn einem puncto wirdt procedirt, der ander bleibt ſtehen.

OBSERV. XLVIII.

REgulariter ſol kein Beſcheid gehen abſque comminatione. Comminationes autem ſunt de ſtylo darnach der Punct iſt/ vt in puncto cauſſalium, mit C dem anhang/wo er ſolchem nicht nachkommen würd / das jhme hiemit ein ewig ſtill ſchweigen aufferlegt/vnnd der Weg ſolchs zu thun hinfuro benommen ſein ſoll.

In puncto reſponſionũ, daß die Sach hiemit für beſchloſſen angenommen ſein ſol.

In puncto articulorum, mit dem Anhang/ꝛc. daß die articul hiemit für bekandt angenommen ſein ſollen.

In puncto libellandi, mit dem anhang/ ꝛc daß gegentheil hiemit von der Sach ledig erkandt ſein ſoll.

OBSERV. XLIX.

WAnn ein ſolcher Beſcheid gehet/ wofern ſich einer an deſſen ſtatt wie ſich gebühret/ würd legitimirn, daß alß dann auff gethane ſubmiſſion ergehen ſoll/ was Recht iſt/non ſtatim hinc colligitur. poſtridie eum quis ſe legitimat, ſententiam promulgandam, quod exiſtimarunt quidam procuratores, ſupplicantes D Nach dem auff den Tag ein ſolcher Beſcheidt ergangen/ daß wo ſich einer legitimiten würde. Et ita ſupplicant pro ferenda ſententia. Sed ſæpe Referens láſt ſolchen Beſcheidt ergehen / da er etwa erſt anfängt zu referiren, da nemblich ein procurator geſtorben. Item ehe er referirt, vnnd wird darnach der Senatus transferirt, vnd ob wol im vorigen Senat die Ordnung an jhme geweſen / jedoch kompt offt/ daß er in einem andern Senat kaum inn einem Jahr zu referirn kommen kan.

OBSERV. L.

IPſe iudex Cameræ Imperialis ſæpe ſuas ipſius cauſſas diſtribuit & ignorat. Nam lectores alia nomina effingunt, vt H. contra C. Item Appellans cõt. appellatum da es doch wol ſimplicis &c. Vnd ob ers ſchon auffbinden/vnnd die Nomina in actis beſchehen láſt / iſt er doch ſo bekandt nit/ daß er eben die ſeine antreffe/ dann etwa offt hundert bey einander ligen/wie wole er eben die ſeine treffen.

Finis Pentecoſtes V.

OBSER-

A OBSERVATIONVM C
PRACTICARVM ET SINGVLARIVM CAMERÆ IMPERIALIS.

Pentecoſte VI.

OBSERV. I.

Die gemeine ſchlechte Beſcheidt inſeruntur ab interlocutoriis, die ad referendũ werden vbergeben/dann wo man findt/iſt zugelaſſen vnd erkendt/Item abgeſchlagen/vorgewandter Einrede vnuerhindert zugelaſſen / ſein interlocutoriæ, ſo des Sambſtags werden
B referirt.

OBSERV. II.

IN Commiſſionib. Brieffliche Vrkunt zu tranſſumiren, non eſt opus vt adſit creatus Notarius. Et quamuis multæ ſubtilitates quærantur a Saxonib. & etiam aliis in locis ab aliis, iſt doch nichts/ vnd man fragt in Camera nichts darnach.

OBSERV. III.

SIquis non pareat, declaratur in pœnam fiſco & parti refundendam. Sic ante paucos annos quidam pauper habuit cauſſam de kaum 150. fl. angetroffen. Sed aduerſarius in aliquo puncto non paruit, hat er müſſen in die 800. fl. parti & fi co geben. Verum hoc nihil præiudicat cauſſæ principali. Nam fieri poteſt, daß noch der Arme Mann verliere.

OBSERV. IV.

INterlocutoria talis iſt N. ſein begeren in puncto ſupplicationis den N. Tag eingkommen/ beſchehen hiemit abgeſchlagen/vnd mögen ſonſt die Partheyen in der Hauptſachen fürderlich fortfahren. Ita ſolet pronunciari, quando pro inhibitione ſupplicatum eſt in eum finem, vt appellatione pendente priuetur quis cõmodo poſſeſſionis, quod fieri non debet. Quia iudex præiudicaret cauſſæ principali, quæ conſiſtit in poſſeſſione aduerſarij. *Gail. 1. obſ. 144. & ſeqq.*

OBSERV. V.

CAutiones iudicio ſiſti, iudicatum ſolui, ratum haberi, ſunt in vſu adhuc in Camera. Vſus eorum cernitur in D
mandatis, in quib. ſi eorum non fiat mentio, Mandatum tanquam non ſufficiens reiicitur.

OBSERV. VI.

INterlocutoria, Iſt erkendt das vorgewandter Einreden vnuerhindert / auff das libell der Krieg Rechtens zubeueſtigẽ ſey. Doch ſeind jhme alle vnd jede gebührende exceptiones vnd defenſione nach beſchehener Kriegsbeueſtigung vorzubringen vorbehalten. Conſtat exceptionem peremtoriam ante litis conteſtationem fuiſſe oppoſitam, ſed non in continenti probatam, ideoque litis ingreſſum non impeditum.

OBSERV. VII.

COmmiſſionem etiam decerni in cauſſis appellationum, & ſæpe etiã teſtes prius productos reproduci, nec attendi hac in re ius Canonicum conſtat.

OBSERV. VIII.

IVramentum malitiæ toties præſtatur, quoties præſumtio eſt contra aliquẽ, quod malitioſe quid proponat, vt ſiquis poſt publicationem atteſtationum excipit contra perſonas teſtium, cum an-

A reſpondiren konne. Si enim implicite ponitur, explicite reſponderur. Nota daß pure zu reſpondiren, vnnd hat man dann etwas anzuhencken/kan das per modum eliſiuorum defenſionalium, replicatoriorum, triplicatoriorum geſchehen. Dann doch ohne das die anhäng verworffen werden.

Observ. XLIV.

WAnn ein articulus multiplex, ſo kan der Reſpondens diſtinguiren, vnnd was er vermeint pure negiren, oder pure wahr ſetzen. Ita illa diſtinctio valet. Doch daß es mit kurtzen Worten geſchehe. Et reſponſio debet eſſe conformis poſitioni, alias impertinens, & minus reſponſum cenſetur.

Observ. XLV.

Decreta ſupplicationib. inſcripta.

B IſSt auff vorbrachte Narrata abgeſchlagen/ ſignificat factum ipſam ſeu narrationem non eſſe qualificatam, ſeu non continere ſua requiſita. Wie gebetten abgeſchlagen/ ſignificat petitionem ſeu concluſionẽ non formaliter eſſe inſtitutam. Jſt abgeſchlagen / taug gar nichts / nec quoad narrata, nec quoad ſupplicationem.

Observ. XLVI.

CAmera ex actis ab arbitris tranſmiſſis hunc in modum pronunciat, in der Compromiſ &c. nec addit ſo an vns bracht. Nam procuratores compromiſſa introducunt.

Observ. XLVII.

KEin Aduocat ſol ſich bald befleiſſigẽ/ daß er viel Puncten einmiſche. Dann es gibt groſſe vnrichtigkeit im referiren, vnd auch in handlũgen/auch Receſſẽ, daß etwa inn einem puncto wirdt procedirt, der ander bleibt ſtehen.

Observ. XLVIII.

REgulariter ſol kein Beſcheid gehen abſque comminatione. Comminationes autem ſunt de ſtylo darnach der Punct iſt/ vt in puncto cauſſalium, mit dem anhang/ wo er ſolchem nicht nachkommen würd / das jhme hiemit ein ewig ſtill ſchweigen aufferlegt/ vnnd der Weg ſolchs zu thun hinfuro benommen ſein ſoll. C

In puncto reſponſionũ, daß die Sach hiemit für beſchloſſen angenommen ſein ſol.

In puncto articulorum, mit dem Anhang/ ꝛc. daß die articul hiemit für bekandt angenommen ſein ſollen.

In puncto libellandi, mit dem anhang/ ꝛc daß gegentheil hiemit von der Sach ledig erkandt ſein ſoll.

Observ. XLIX.

WAnn ein ſolcher Beſcheid gehet/ wofern ſich einer an deſſen ſtatt wie ſich gebühret/ würd legitimiren, daß alß dann auff gethane ſubmiſſion ergehen ſoll/ was Recht iſt/ non ſtatim hinc colligitur. poſtridie cum quis ſe legitimat, ſententi- D am promulgandam, quod exiſtimatunt quidam procuratores, ſupplicantes Nach dem auff den Tag ein ſolcher Beſcheidt ergangen/ daß wo ſich einer legitimiren würde. Et ita ſupplicant pro ferenda ſententia. Sed ſæpe Referens läſt ſolchen Beſcheidt ergehen / da er etwa erſt anfängt zu referiren, da nemblich ein procurator geſtorben. Item ehe er referirt, vnnd wird darnach der Senatus transferirt, vnd ob wol im vorigen Senat die Ordnung an jhme geweſen / jedoch kompt offt/ daß er in einem andern Senat kaum inn einem Jahr zu referiren kommen kan.

Observ. L.

IPſe iudex Cameræ Imperialis ſæpe ſuas ipſius cauſſas diſtribuit & ignorat. Nam lectores alia nomina effingunt, vt H. contra C. Item Appellans cõt. appellatum das doch wol ſimplicis &c. Vnd ob ers ſchon auffbinden/ vnnd die Nomina in actis beſchehen läſt / iſt er doch ſo bekandt nit/ daß er eben die ſeine antreffe/ dann etwa offt hundert bey einander ligen/ wie wolt er eben die ſeine treffen.

Finis Pentecoſtes V.

OBSERVATIONVM PRACTICARVM ET SINGVLARIVM CAMERÆ IMPERIALIS.

Pentecoſte VI.

OBSERV. I.

Die gemeine ſchlechte Beſcheide diſcernuntur ab interlocutoriis, die ad referendū werden vbergeben/dann wo man findt / iſt zugelaſſen vnd erkendt/Item abgeſchlagen/vorgewandter Einrede vnuerhindert/zugelaſſen / ſein interlocutoriæ, ſo des Sambſtags werden referirt.

OBSERV. II.

IN Commiſſionib. Brieffliche Vrkunt zu tranſſumiren, non eſt opus vt adſit creatus Notarius. Et quamuis multæ ſubtilitates quærantur a Saxonib. & etiam aliis in locis ab aliis, iſt doch nichts/ vnd man fragt in Camera nichts darnach.

OBSERV. III.

SIquis non pareat, declaratur in pœnam fiſco & parti te[illegible]endam. Sic ante paucos annos quidam pauper habuit cauſſam die faum 150. fl. angetroffen. Sed ad ie[illegible]ſarius in aliquo puncto non paruit, hat er müſſen in die 300. fl. parti & fi co geben. Verum hoc nihil præiudicat cauſſæ principali. Nam fieri poteſt, daß noch der Arme Mann verliere.

OBSERV. IV.

INterlocutoria talis iſt N. ſein begeren in puncto ſupplicationis den N. Tag eingekommen / beſchehen hiemit abgeſchlagen/vnd mögen ſonſt die Partheyen in der Hauptſachen fürderlich fortfahren. Ita ſolet pronuntiari, quando pro inhibitione ſupplicatum eſt in eum finem, vt appellatione pendente priuetur quis cōmodo poſſeſſionis, quod fieri non debet. Quia iudex præiudicaret cauſſæ principali, quæ conſiſtit in poſſeſſione aduerſarij. *Gail. 1. obſ. 144. & ſeqq.*

OBSERV. V.

CAutiones iudicio ſiſti, iudicatum ſolui, ratum haberi, ſunt in vſu adhuc in Camera. Vſus eorum cernitur in mandatis, in quib. ſi eorum non fiat mentio, Mandatum tanquam non ſufficiens reiicitur.

OBSERV. VI.

INterlocutoria, Iſt erkendt das vorgewandter Einreden vnuerhindert / auff das libell der Krieg Rechtens zubeueſtigen ſey. Doch ſeind jhme alle vnd jede gebührende exceptiones vnd defenſione nach beſchehener Krieg ßbeueſtigung vorzubringen vorbehalten. Conſtat exceptionem peremtoriam ante litis conteſtationem fuiſſe oppoſitam, ſed non in continenti probatam, ideoque litis ingreſſum non impeditum.

OBSERV. VII.

COmmiſſionem etiam decerni in cauſſis appellationum, & ſæpe etiā teſtes prius productos reproduci, nec attendi hac in re ius Canonicum conſtat.

OBSERV. VIII.

IVramentum malitiæ toties præſtatur, quoties præſumtio eſt contra aliquē, quod malitioſe quid proponat: vt ſi quis poſt publicationem atteſtationum excipit contra perſonas teſtium, cum at-

A reſpondiren konne. Si enim implicite ponitur, explicite reſpondetur. Nota daß pure zu reſpondiren, vnnd hat man dann etwas anzuhencken/kan das per modum eliſiuorum defenſionalium, replicatoriorum, triplicatoriorum geſchehen. Dann doch ohne das die anhäng verworffen werden.

Obſerv. XLIV.

WAnn ein articulus multiplex, ſo kan der Reſpondens diſtinguiren, vnnd was er vermeint pure negirn, oder pure wahr ſetzen. Ita illa diſtinctio valet. Doch daß es mit kurtzen Worten geſchehe. Et reſponſio debet eſſe conformis poſitioni, alias impertinens, & minus reſponſum cenſetur.

Obſerv. XLV.

Decreta ſupplicationib. inſcripta.

B IſSt auff vorbrachte Narrata abgeſchlagen/ſignificat factam ipſam ſeu narrationem non eſſe qualificatam, ſeu non continere ſua requiſita. Wie gebetten abgeſchlagen/ ſignificat petitionem ſeu concluſionẽ non formaliter eſſe inſtitutam. Iſt abgeſchlagen / taug gar nichts / nec quoad narrata, nec quoad ſupplicationem.

Obſerv. XLVI.

CAmera ex actis ab arbitris tranſmiſſis hunc in modum pronuntiat, in der Compromiſ &c. nec addit ſo an vns bracht. Nam procuratores compromiſſa introducunt.

Obſerv. XLVII.

KEin Aduocat ſol ſich bald befleiſſigẽ/ daß er viel Puncten einmiſche. Dann es gibt groſſe vnrichtigkeit im referiren, vnd auch in handlũgen/auch Receſſẽ, daß etwa inn einem puncto wirdt procedirt, der ander bleibt ſtehen.

Obſerv. XLVIII.

REgulariter ſol kein Beſcheid gehen abſque comminatione. Comminationes autem ſunt de ſtylo darnach der Punct iſt/ vt in puncto cauſſalium, mit C dem anhang/wo er ſolchem nicht nachkommen würd / das jhme hiemit ein ewig ſtill ſchweigen aufferlegt/vnnd der Weg ſolchs zu thun hinfuro benommen ſein ſoll.

In puncto reſponſionũ, daß die Sach hiemit für beſchloſſen angenommen ſein ſol.

In puncto articulorum, mit dem Anhang/ꝛc. daß die articul hiemit für bekandt angenommen ſein ſollen.

In puncto libellandi, mit dem anhang/ ꝛc daß gegentheil hiemit von der Sach ledig erkandt ſein ſoll.

Obſerv. XLIX.

WAnn ein ſolcher Beſcheid gehet/ wo ferrn ſich einer an deſſen ſtatt wie ſich gebühret/ würd legitimirn, daß alß dann auff gethane ſubmiſſion ergehen ſoll/ was Recht iſt/ non ſtatim hinc colligitur poſtridie cum quis ſe legitimat, ſententi- D am promulgandam, quod exiſtimarunt quidam procuratores, ſupplicantes Nach dem auff den Tag ein ſolcher Beſcheidt ergangen/ daß wo ſich einer legitimiren würde. Et ita ſupplicant pro ferenda ſententia. Sed ſæpe Referens läſt ſolchen Beſcheidt ergehen/ da er etwa erſt anfängt zu referiren, da nemblich ein procurator geſtorben. Item ehe er referirt, vnnd wird darnach der Senatus transferirt, vnd ob wol im vorigen Senat die Ordnung an jhme geweſen / jedoch kompt offt/ daß er in einem andern Senat kaum inn einem Jahr zu referirn kommen kan.

Obſerv. L.

IPſe iudex Cameræ Imperialis ſæpe ſuas ipſius cauſſas diſtribuit & ignorat. Nam lectores alia nomina effingunt, vt H. contra C. Item Appellans cõt. appellatum da es doch wol ſimplicis &c. Vnd ob ers ſchon auffbinden/vnnd die Nomina in actis beſchehen läſt / iſt er doch ſo bekandt nit/ daß er eben die ſeine antreffe/ dann etwa offt hundert bey einander liegen/ wie wolt er eben die ſeine treffen.

Finis Pentecoſtes V.

A OBSERVATIONVM C PRACTICARVM ET SINGVLARIVM CAMERÆ IMPERIALIS.

Pentecoſte VI.

Obſerv. I.

DIe gemeine ſchlechte Beſcheidt diſcernuntur ab interlocutoriis, die ad referendũ werden vbergeben/dann wo man findt/iſt zugelaſſen vnd erkendt/Item abgeſchlagen/vorgewandter Einrede vnuerhindert zugelaſſen/ſein interlocutoriæ, ſo des Sambſtags werden B referirt.

Obſerv. II.

IN Commiſſionib. Brieffliche Vrkunt zu tranſſumiren, non eſt opus vt adſit creatus Notarius. Et quamuis multæ ſubtilitates quærantur a Saxonib & etiam aliis in locis ab aliis, iſt doch nichts/ vnd man fragt in Camera nichts darnach.

Obſerv. III.

SIquis non pareat, declaratur in pœnam fiſco & parti refundendam. Sic ante paucos annos quidam pauper habuit cauſſam die kaum 150. fl. angetroffen. Sed aduerſarius in aliquo puncto non paruit, hat er müſſen in die 300. fl. parti & fi co geben. Verum hoc nihil præiudicat cauſſæ principali. Nam fieri poteſt, daß noch der Arme Mann verliere.

Obſerv. IV.

INterlocutoria talis iſt N. ſein begeren in puncto ſupplicationis den N. Tag einkommen/ beſchehen hiemit abgeſchlagen/vnd mögen ſonſt die Partheyen in der Hauptſachen fürderlich fortfahren. Ita ſolet pronuntiari, quando pro inhibitione ſupplicatum eſt in eum finem, vt appellatione pendente priuetur quis cõmodo poſſeſſionis, quod fieri non debet. Quia iudex præiudicaret cauſſæ principali, quæ conſiſtit in poſſeſſione aduerſarij. *Gail. 1. obſ. 144. & ſeqq.*

Obſerv. V.

CAutiones iudicio ſiſti, iudicatum ſolui, ratum haberi, ſunt in vſu adhuc in Camera. Vſus eorum cernitur in D mandatis, in quib. ſi eorum non fiat mentio, Mandatum tanquam non ſufficiens reiicitur.

Obſerv. VI.

INterlocutoria, Iſt erkendt das vorgewandter Einreden vnuerhindert/ auff das libell der Krieg Rechtens zubeueſtigen ſey: Doch ſeind jhme alle vnd jede gebührende exceptiones vnd defenſione nach beſchehener Kriegßbeueſtigung vorzubringen vorbehalten. Conſtat exceptionem peremtoriam ante litis conteſtationem fuiſſe oppoſitam, ſed non in continenti probatam, ideoque litis ingreſſum non impeditum.

Obſerv. VII.

COmmiſſionem etiam decerni in cauſſis appellationum, & ſæpe etiã teſtes prius productos reproduci, nec attendi hac in re ius Canonicum conſtat.

Obſerv. VIII.

IVramentum malitiæ toties præſtatur, quoties præſumtio eſt contra aliquẽ, quod malitioſe quid proponat: vt ſi quis poſt publicationem atteſtationum excipit contra perſonas teſtium, cum an-

A adiecta ſunt. Etiamſi nihil aliud mandato inſertum ſit, quã bey vnſer vnnd des Reichs höchſter Vngnad. etenim eſt pœna & quidem maxima ſc. læſæ Maieſtatis, ſi contra fiat.

Observ. XXIX.

ARctiora mandata ſequuntur mandata ſine clauſula, quando ſc. reus contumax fuerat in non comparendo. Sed vbi mandatum cum clauſula in Camera emanat, tunc contra reum contumacem proceditur in puncto citationis. Quia d. mandatum cum clauſula, reſoluitur in ſimplicem citationem reo non comparente, ſi iuriſdictio Cameræ eſt fundata, & partes ſint immediate Imperio ſubiectæ. *vide Meur. in proceſ. in part. 2 fol. 51. fac. 1. Gail. 1. obſeru. 60.* vbi de contumacia rei & trib. modis procedendi contra ipſum. *Meur. d proceſ per. 8. fol. 236 fac. 1. num. 11. ibi,* ſo beklagt *Syndicus.*
B *Et ſeqq. fac. 1. numer. 13. ibi* jhn mit Vrtheil vnd Recht zuerkleren in obgemelt Peen gefallen ſein/ꝛc. Oder je zum wenigſten zuerkennen / daß er nachmals demſelben mandat in Zeit vnd bey Peen darinn beſtimpt/ ſeines Jnhalts folg vnnd gehorſam zu leiſten ſchuldig.

Et ſunt multiplices proceſſus in mandatis cum clauſula.

I. Interdum impetrans in primo term ſi paritum non ſit, petit declarationem pœnæ, interdum etiam arctius mandatum, vt in cauſa K contra H.

II. Aut reus comparet auditurus quid contra eum inſtituere velit actor, allegans ſe iam parere teneri, ſed mandatum in ſimplicem citationē reſolui.

III. Aut actor in primo termino, ſimpliciter dat petitionem ſummariam vel articulatam in puncto citationis, nec facit mentionem declarationis pœnæ.

IV. Aut actor ſimul petit declarationem pœnę, & dat petitionem ſummariam vel articulatam in puncto citationis.

Observ. XXX.

MAndatum de non offendendo, citationem adiunctam non habet, poſtea ſi contra factum, petitur citatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnam C mandati de non off. illo vel illo die.

Observ. XXXI.

Diß in heutiger oder hernach folgender audientz/ꝛc. non intelligitur craſtina audientia, vel ſi dicatur ad proximam, ſed nachuolgende ſc. wanns an jhn kompt. Vt ſi hodie in nouis, debet expectari donec iterum in nouis agatur. Et ſic etiam in præfixis.

Observ. XXXII.

PRorogationes ſemper in nouis petendæ.

Observ. XXXIII.

INterlocutoria, in puncto ſupplicationis pro compulſorialib ſind N vnd N. ex off zu Commiſſarien verordnet Quæritur quando examinentur teſtes in puncto compulſorialium? Reſpondetur: Compulſoriales ſunt petitæ & decretæ ad edendum inſtrumenta, q̃ ſunt apud ciuitatem, neceſſe igitur fuit vt ſit D Commiſſarius, qui etiam tranſſumat eadem inſtrumenta.

Observ. XXXIV.

IN puncto Reſponſionum, die anhäng allenthalben / debet reſponderi per verba glaub wahr oder nicht wahr ſein. Sed ſæpe ad informandum iudicem aliquid annectitur.

Observ. XXXV.

IN impetratione proceſſus propter verbum kundtlich/ ſtatim debet exhiberi documentum denegatæ iuſtitiæ. Ego audiui ſententiam interlocutoriam, das einer in 3 Monat ſoll documentum ediren. Mirabar. Si iam ante ſunt proceſſus: cur non ante documentum exhibitum? Reſpondetur: Forſitan fuit ſupplicatum primo pro promotorialib. Vnd iſt die Sach noch coram prioribus iudicib. gehangen/aber negligenter procedit. Inſuper petitum, vt hic proceſſus decernantur, ad quem demum iniunctum, vt documentum exhibeat.

Observ. XXXVI.

Jn

A IN Vmbfragen ſemper is ordo ſeruatur, vt ſingulis audientiis agatur Primo, auff die Beſcheid. Secundo in nouis. Non autem in nouis ſemper agitur, von oben an / ſondern an wem es iſt in der vorigen Audientz blieben / vnd wann es herumb biß auff den Letzten / tunc tertio in præfinis. Nec tamen incipit ſupremus, ſondern an dem es zuletzt blieben / vnd alſo fort an / allzeit an wem es zu letzt: i.e. prope quem nouiſſime deſitum eſt. Et ita hodie adhuc ſeruatur in trib. illis circularib. quæſtionibus, quas ſolas adhuc habemus.

OBSERV. XXXVII.

COntumaciam purgiren / iſt dem Pedelln 1. fl. geben.

OBSERV. XXXVIII.

B RESponſiones pro paris & ſufficientibus ſeind angenommen / da ex aduerſo nicht in tempore darwider excipirt.

OBSERV. XXXIX.

SO offt ein Receß alſo gehört wirdt / ſagt generalia. Repetirt dargegen ſeine duplicas, den N. tag einkommen / toties ſubmittitur & concluditur in eo puncto.

OBSERV. LX.

SI in puncto competentiæ alteri adiudicentur expenſæ, poteſt executoriales petere, & nihilominus in cauſſa Principali procedere.

OBSERV. XLI.

Cauſſa protelationis ſeu perpetuationis litium eſt in perſonis.

CVm moritur vel Actor, Reus, vnus Conſortium procurator, Aduocatus actoris vel rei, iudex referens: Quib. caſib. citatio ad reaſſumendum eſt petenda. Item ſo referens die Ordnung läßt fürüber gehen, Item ſo offt mangel an Gewälden. Protrahuntur quoque lites ratione intereſſentis, ſi quis litigauit 20. aut 30. annos, ita vt fere peruenerit ad ſententiam, deinde aliquis ſe immittat pro intereſſe, petat ſibi acta edi; & tunc quæritur diu, an audiendus nec ne. Contingit interdum vt litigetur 20. annos, C antequam lis conteſtetur: tantum de competentia excipiatur, replicetur, duplicetur, tum commiſſio decernatur, probationes vtrinque dentur. Excipiatur contra probationes, replicetur, duplicetur, triplicetur, in commiſſione priuilegia diſputentur.

OBSERV. XLII.

Celeriori expeditioni cauſſæ quando ſuccurrendum.

EXhibeatur libellus articulatus, petatur litem ſuper eo conteſtari, & ſe ad probandum admitti, nominentur Commiſſarii, & petatur dilatio prima ad probandum. Et intra primam dilationem curet teſtes examinari, petat atteſtationum publicationem, renunciet probation Schrifften / ſuper quib. longe diſputatur, & ſtatim concludatur. D

OBSERV. XLIII.

HOdie tantum vna prorogatio à procuratore admitti poteſt. Prorogatio autem prorogationis, non niſi decreto iudicis. Cum autem primo quis petit quatuor menſes, non dicitur prorogatio, ſed ſi vltra quid petat ante lapſum illum primum terminum, illud prorogatio eſt.

OBSERV. XLIV.

FAtalia appellantis, ſi incidant in ferias, etiamſi quis proteſtatus non ſit, tamen non præiudicat, idque ex receſſu Spirenſi Anno 70. Item etiamſi ordo eum non apprehendit. Wann aber der letzt Tag iſt / vnd er beſorget / daß jhn die Ordnung nicht erreichen werde / tunc producit coram deputatis proteſtando.

OBSERV. XLV.

JSt die articulirte Supplication ad probandum zugelaſſen / vnd N. ad reſpondendum Zeit angeſetzt / non eſt intelligendum de ſupplicationibus, pro impetrandis proceſſibus, ſed ſi ſupplicatur in puncto attentatorum.

A tea non ſit proteſtatus, quod ſuo loco & tempore excipere velit. Talis enim proteſtatio publicationem procedere debet, alias non auditur. Volens poſtea contra perſonas teſtium excipere, niſi prius iurarit, quod malitioſe hoc non faciat.

Obseru. IX.

MAndata cum clauſula non qualificantur, ſuper certa conſtitutione, neq; poſſunt certa præcepta præſcribi.

Obseru. X.

CVm decernuntur proceſſus, pœna non definitur a decernente, ſed protonotarii pro qualitate facti certam taxationem pœnarum habent, quas ipſi inſerunt.

Obseru. XI.

PRiuatus priuato ſi minetur, quod
B velit ei necem moliri, poteſt is qui metuit ſupplicare de non offendendo.

Obseru. XII.

DIlatio proprie in Commiſſionib. in ceteris eſt prorogatio.

Obseru. XIII.

IN libello attentatorum, nune non adiicitur, Gegentheil den Krieg Rechtens darauff zubeueſtigen anzuhalten/ quia non opus eſt litis conteſtatione.

Obseru. XIV.

IN cauſſis pignorationum, in puncto ſecundo vel tertio mandati, ſi cauſſales dependeant ex iiſdem fundamentis, ex quib. primum mandatum ſo laſt man es in puncto cauſſalium ſo lang anſtehen/ biß das erſt mandatum in puncto citationis erörtert. Poteſt autem fieri, vt etiam teſtes examinentur, in ſecundo aut tertio mandato, ſi pignorario inter eaſdem perſonas ſit facta: vt ſi ſit facta alio in loco, quam de quo agitur in primo mandato.

Obseru. XV.

SEmper ſi ex interuallo in ſcriptis appelletur, eſt appellandum coram Notario & teſtibus. Notarius conficit inſtrumentum appellationis in quo inſerenda eſt ſchedula appellationis, das der appellant jhme vbergibt/ non ſufficit ſi dictet. Sic enim appellatio deſerta eſt C
aliquando ob hanc cauſſam.

Obseru. XVI.

SI qua confeſſio eruitur vel ex probation Schrifften/ vel exceptionib. cōtra perſonas & dicta teſtium: vel ex aliis productis, quæ prius exhibita ſunt. Sæpe enim incauti aduocati nec ſui ſemper ſimiles ſunt, & ſi ita confeſſum quid ſit, quantū fecit ad fauorem aduerſarii, eo ad probandum, etiam poſt terminum probationum.

Obseru. XVII.

IVſtificatio formalium kan breuiſſime geſchehen/ daß ſich einer nur referirt auff das inſtrumentum appellationis: Interdum fit oretenus per procuratorem, daß er ſich auffs inſtrument referirt.

Obseru. XVIII.

COpia Gewalts cum ſignatura iſt/
wann einer einem Gewalt eingeben/ D
in cauſſa primi mandati, vnnd dann zu mehren Sachen ſich legitimiren ſol/ als in cauſſa 2.3.4.5. Mandati muß er in einer jeden Sachen legitimirt ſein: So vbergibt er copiam deß gemeinen Gewalts/ vnd ſchreibt darunter/ huius mandati originale iſt einkommen/ in der erſten Sach mandati, das heiſt ein ſignatura.

Obseru. XIX.

COmmiſſarii ſampt vnnd ſonders verordnet. Commiſſio tali modo facta in omnium nominatorum cōmiſſariorum perſonas dirigitur: Sed cui procurator voluerit, mittit commiſſionem exſequendam.

Obseru. XX.

SI intra cautionis tempus procurator ſe non legitimauerit, nec prorogationem petierit, condemnatur in expenſas tardatæ litis, & omnia interim acta irrita ſunt.

Obseru. XXI.

De deuolutione appellationis in puncto deuol.

ANte litis conteſtationem, vigore ordinationis & duplicæ admittuntur. Sæpe autem contingit, vt etiam ad 10. annos protrahatur, prinſquam lis cōtraha-

A ttrahatur. Sæpe etiam Commiſſarii decernuntur, in puncto deuolutionis. Protelatio illa fit, aut cum reus moritur, vel aduocatus vel procurator. Si alter litigantium mortuus eſt, tunc tutores decernuntur, & ita multum temporis elabitur. Quin & proteſtationes fiunt ab actore, wann er ſelbs nicht gern fort wil/ tunc aut mutat aut corrigit libellum, das er ante litis conteſtationem thun mag/ vel dat additionales vel correctionales. Item Bitt allzeit prorogationem & prorogationem prorogationis, excipiert contra reſponſiones, aut ipſe ſi reus eſt, informiter reſpondet, vt contra eum deinde excipiat actor. Item nominat ſuſpectum Commiſſ. contra quem ſi excipiatur, replicetur, er ſey qualificirt.

Obſeru. XXII.

B *Cautela abbreuiandi litem.*

SIquis autem velit citiori cauſſæ definitioni cõſulere, det articulos ſtatim in primo termino, & ſtatim nominet Cõmiſſarios, renũtiet ꝓbation Schrifften/ quę tantum fiunt illuſtrandi dicta teſtium gratia, & parum iuuant. Nam aut dicta teſtium per ſe ſunt plana, & non opus eſt illa deductione der probation Schrifften/ Aut ſunt vacillantia, & tum non multum fidei adhibetur illis ſcriptis probatoriis. Sæpe etiam ipſe referens negligit die probation Schrifft/ wo er ex dictis teſtium ſich kan informiren. Aliam cautelam notatu digniſſimam, & litigatorib. iuſtam cauſſam fouentibus albo lapillo notandam. Vide apud Gail. *lib. obſ. 128. n. 4. 5. & obſ. 136. nu. 3.*

Obſeru. XXIII.

SIquis producat literas cenſuales, quib. velit intentionem ſuam probare, poteſt intra paucos menſes cauſſa finiri. Kan er actionem & literas damit er probirt, fürbringen/ vnnd bald darauff beſchlieſſen.

Obſeru. XXIV.

SI teſtes ſunt in loco, vt hic in Camera, & vellem ego ſtatim ad finem perducere cauſſam, peterem a Camera vt non G decerneret Commiſſariũ, dagegen noch viel kan excipirt werden/ ſed ſpecialiter vt Camera decernat aliquem omni exceptione maiorem, vel ex procuratorib. vel Notariis Cancellariæ, qui teſtes examinet.

Obſeru. XXV.

IN contumaciam articuli nunquam pro confeſſatis acceptantur, ſed ad probandum admittuntur. Si autem quis habet procuratorem ad acta, neo reſpondeat, tunc acceptantur pro confeſſatis, quia maior eſt contumacia ſemel comparentis.

Obſeru. XXVI.

IN interlocutoria nunquam additur, vnd ſolchs in contumaciam, niſi quando omnino nullus procurator comparuit. Audiui tamen ſententiam talem: iſt der Kricg Rechtens vor beueſtigt/ fürgewenter einreden vnuerhindert angenommen/ vnd ſolchs in contumaciam. D Si exceptio eſt oppoſita, ergo comparuit. Reſpondetur. Primum comparuit reus, & oppoſuit exceptionem, mox mortuus, tunc heredes citati fuerant contumaces.

Obſeru. XXVII.

COmmiſſio ad perpetuam rei memoriam extraiudicialiter decernitur, ſi ſupplicetur, & articuli ſimul exhibeantur, & Commiſſarii nominentur. Neceſſe autem eſt vt denuntietur aduerſario, ad videndum iurare teſtes, & dandum interrogatoria, & adiungendum Notarium. Nec obeſt ſi excipiat contra Commiſſarium tanquam ſuſpectum. Saluæ enim ſunt aduerſario ſuæ exceptiones.

Obſeru. XXVIII.

NVdum mandatum ſine pœna: neo putandum ex inſcriptione, Supplicatio pro mandato pœnali, q. eſſent mãdata ſine pœna, ſeu nõ pœnalia. Non valet ſemper argumẽtum a contrario ſenſu, vt arger ſchelm, non ſequitur eſſe ein frommer ſchelm/ quædam emphaſis cauſſa

A tea non ſit proteſtatus, quod ſuo loco & tempore excipere velit. Talis enim proteſtatio publicationem procedere debet, alias non auditur. Volens poſtea contra perſonas teſtium excipere, niſi prius iurarit, quod malitioſe hoc non faciat.

OBSERV. IX.

MAndata cum clauſula non qualificantur, ſuper certa conſtitutione, neq; poſſunt certa præcepta præſcribi.

OBSERV. X.

CVm decernuntur proceſſus, pœna non definitur a decernente, ſed protonotarii pro qualitate facti certam taxationem pœnarum habent, quas ipſi inſerunt.

OBSERV. XI.

PRiuatus priuato ſi minetur, quod
B velit ei necem moliri, poteſt is qui metuit ſupplicare de non offendendo.

OBSERV. XII.

DIlatio proprie in Commiſſionib. in ceteris eſt prorogatio.

OBSERV. XIII.

IN libello attentatorum, nunc non adiicitur, Gegentheil den Krieg Rechtens darauff zubeueſtigen anzuhalten/ quia non opus eſt litis conteſtatione.

OBSERV. XIV.

IN cauſſis pignorationum, in puncto ſecundo vel tertio mandati, ſi cauſſales dependeant ex iiſdem fundamentis, ex quib. primum mandatum ſo laſt man es in puncto cauſſalium ſo lang anſtehen/ biß das erſt mandatum in puncto citationis erörtert. Poteſt autem fieri, vt etiam teſtes examinentur, in ſecundo aut tertio mandato, ſi pignoratio inter eaſdem perſonas ſit facta: vt ſi ſit facta alio in loco, quam de quo agitur in primo mandato.

OBSERV. XV.

SEmper ſi ex interuallo in ſcriptis appelletur, eſt appellandum coram Notario & teſtibus. Notarius conficit inſtrumentum appellationis in quo inſerenda eſt ſchedula appellationis, das der appellant jhme vbergibt/ non ſufficit ſi dictet. Sic enim appellatio deſerta eſt C aliquando ob hanc cauſſam.

OBSERV. XVI.

SI qua confeſſio eruitur vel ex probation Schrifften/ vel exceptionib. cōtra perſonas & dicta teſtium: vel ex aliis productis, quæ prius exhibita ſunt. Sæpe enim incauti aduocati nec ſui ſemper ſimiles ſunt, & ſi ita confeſſum quid ſit, quantū fecit ad fauorem aduerſarii, eo ad probandum, etiam poſt terminum probationum.

OBSERV. XVII.

IVſtificatio formalium kan breuiſſime geſchehen/ daß ſich einer nur referirt auff das inſtrumentum appellationis: Interdum fit oretenus per procuratorem, daß er ſich auffs inſtrument referirt.

OBSERV. XVIII.

COpia Gewalts cum ſignatura iſt/ wann einer einem Gewalt eingeben/ D in cauſſa primi mandati, vnnd dann zu mehren Sachen ſich legitimiren ſol/ als in cauſſa 2.3.4.5. Mandati. muß er in einer jeden Sachen legitimirt ſein: So vbergibt er copiam deß gemeinen Gewalts/ vnd ſchreibt darunter/ huius mandati originale iſt einkommen/ in der erſten Sach mandati, das heiſt ein ſignatura.

OBSERV. XIX.

COmmiſſarii ſampt vnnd ſonders verordnet. Commiſſio tali modo facta in omnium nominatorum cōmiſſariorum perſonas dirigitur: Sed cui procurator voluerit, mittit commiſſionem exſequendam.

OBSERV. XX.

SI intra cautionis tempus procurator ſe non legitimauerit, nec prorogationem petierit, condemnatur in expenſas tardatæ litis, & omnia interim acta irrita ſunt.

OBSERV. XXI.

De deuolutione appellationis in puncto deuol.

ANte litis conteſtationem, vigore ordinationis & duplicæ admittuntur. Sæpe autem contingit, vt etiam ad 10. annos protrahatur, priuſquam lis cōtraha-

A trahatur. Sæpe etiam Commiſſarii decernuntur, in puncto deuolutionis. Prorelatio illa fit, aut cum reus moritur, vel aduocatus vel procurator. Si alter litigantium mortuus eſt, tunc tutores decernuntur, & ita multum temporis elabitur. Quin & proteſtationes fiunt ab actore, wann er ſelbs nicht gern fort wil/ tunc aut mutat aut corrigit libellum, das er ante litis conteſtationem thun mag/ vel dat additionales vel correctionales. Item Bitt allzeit prorogationem & prorogationem prorogationis, excipere contra reſponſiones, aut ipſe ſi reus eſt, informiter reſpondet, vt contra eum deinde excipiat actor. Item nominat ſuſpectum Commiſſ. contra quem ſi excipiatur, replicetur, er ſey qualificirt.

Observ. XXII.

B *Cautela abbreuiandi litem.*

Si quis autem velit citiori cauſſæ definitioni cõſulere, det articulos ſtatim in primo termino, & ſtatim nominet Cõmiſſarios, renũtiet pbation Schrifften/ quę tantum fiunt illuſtrandi dicta teſtium gratia, & parum iuuant. Nam aut dicta teſtium per ſe ſunt plana, & non opus eſt illa deductione der probation Schrifften/ Aut ſunt vacillantia, & tum non multum fidei adhibetur illis ſcriptis probatoriis. Sæpe etiam ipſe referens negligit die probation Schrifft/ wo er ex dictis teſtium ſich kan informiren. Aliam cautelam notatu digniſſimam, & litigatorib. iuſtam cauſſam fouentibus albo lapillo notandam. Vide apud Gail. *lib. obſ. 128. n. 4. 5. & obſ. 136. nu. 3.*

Observ. XXIII.

Si quis producat literas cenſuales, quib. velit intentionem ſuam probare, poteſt intra paucos menſes cauſſa finiri. Kan er actionem & literas damit er probirt, fürbringen/ vnnd bald darauff beſchlieſſen.

Observ. XXIV.

Si teſtes ſunt in loco, vt hic in Camera, & vellem ego ſtatim ad finem perducere cauſſam, peterem a Camera vt non G decerneret Commiſſariũ, dagegen noch viel kan excipirt werden/ ſed ſpecialiter vt Camera decernat aliquem omni exceptione maiorem, vel ex procuratorib. vel Notariis Cancellariæ, qui teſtes examinet.

Observ. XXV.

In contumaciam articuli nunquam pro confeſſatis acceptantur, ſed ad probandum admittuntur. Si autem quis habet procuratorem ad acta, nec reſpondeat, tunc acceptantur pro confeſſatis, quia maior eſt contumacia ſemel comparentis.

Observ. XXVI.

In interlocutoria nunquam additur, vnd ſolchs in contumaciam, niſi quando omnino nullus procurator comparuit. Audiui tamen ſententiam talem: iſt der Krieg Rechtens vor beu: ſtigt/ fürgewenter eintreden vnuerhindert angenommen/ vnd ſolchs in contumaciam. Si exceptio eſt oppoſita, ergo comparuit. D Reſpondetur. Primum comparuit reus, & oppoſuit exceptionem, mox mortuus, tunc heredes citati fuerant contumaces.

Observ. XXVII.

Commiſſio ad perpetuam rei memoriam extraiudicialiter decernitur, ſi ſupplicetur, & articuli ſimul exhibeantur, & Commiſſarii nominentur. Neceſſe autem eſt vt denuntietur aduerſario, ad videndum iurare teſtes, & dandum interrogatoria, & adiungendum Notarium. Nec obeſt ſi excipiat contra Commiſſarium tanquam ſuſpectum. Saluæ enim ſunt aduerſario ſuæ exceptiones.

Observ. XXVIII.

Nudum mandatum ſine pœna: nec putandum ex inſcriptione, Supplicatio pro mandato pœnali, q. eſſent mãdata ſine pœna, ſeu nõ pœnalia. Non valet ſemper argumẽtum a contrario ſenſu, vt arger ſchelm, non ſequitur eſſe ein frommer ſchelm/ quædam emphaſis cauſſa

A teanon ſit proteſtatus, quod ſuo loco & tempore excipere velit. Talis enim proteſtatio publicationem procedere debet, alias non auditur. Volens poſtea contra perſonas teſtium excipere, niſi prius iurarit, quod malitioſe hoc non faciat.

Observ. IX.

MAndata cum clauſula non qualificantur, ſuper certa conſtitutione, neq; poſſunt certa præcepta præſcribi.

Observ. X.

CVm decernuntur proceſſus, pœna non definitur a decernente, ſed protonotarii pro qualitate facti certam taxationem pœnarum habent, quas ipſi inſerunt.

Observ. XI.

PRiuatus priuato ſi minetur, quod
B velit ei necem moliri, poteſt is qui metuit ſupplicare de non offendendo.

Observ. XII.

DIlatio proprie in Commiſſionib. in ceteris eſt prorogatio.

Observ. XIII.

IN libello attentatorum, nunc non adiicitur, Gegentheil den Krieg Rechtens darauff zubeueſtigen anzuhalten/ quia non opus eſt litis conteſtatione.

Observ. XIV.

IN cauſſis pignorationum, in puncto ſecundo vel tertio mandati, ſi cauſſales dependeant ex iiſdem fundamentis, ex quib. primum mandatum ſo laſt man es in puncto cauſſalium ſo lang anſtehen/ biß das erſt mandatum in puncto citationis erörtert. Poteſt autem fieri, vt etiam teſtes examinentur, in ſecundo aut tertio mandato, ſi pignoratio inter eaſdem perſonas ſit facta: vt ſi ſit facta alio in loco, quam de quo agitur in primo mandato.

Observ. XV.

SEmper ſi ex interuallo in ſcriptis appelletur, eſt appellandum coram Notario & teſtibus. Notarius conficit inſtrumentum appellationis in quo inſerenda eſt ſchedula appellationis, das der appellant jhme vbergibt/ non ſufficit ſi dictet. Sic enim appellatio deſerta eſt C
aliquando ob hanc cauſſam.

Observ. XVI.

SI qua confeſſio eruitur vel ex probation Schrifften/ vel exceptionib. cõtra perſonas & dicta teſtium: vel ex aliis productis, quæ prius exhibita ſunt. Sæpe enim incauti aduocati nec ſui ſemper ſimiles ſunt, & ſi ita confeſſum quid ſit, quantũ fecit ad fauorem aduerſarii, eo ad probandum, etiam poſt terminum probationum.

Observ. XVII.

IVſtificatio formalium kan breuiſſime geſchehen/ daß ſich einer nur referirt auff das inſtrumentum appellationis: Interdum fit oretenus per procuratorem, daß er ſich auffs inſtrument referirt.

Observ. XVIII.

COpia Gewalts cum ſignatura iſt/
wann einer einem Gewalt eingeben/ D
in cauſſa primi mandati, vnnd dann zu mehren Sachen ſich legitimiren ſol/ als in cauſſa 2.3.4.5. Mandati. muß er in einer jeden Sachen legitimirt ſein: So vbergibt er copiam deß gemeinen Gewalts/ vnd ſchreibt darunter/ huius mandati originale iſt einkommen/ in der erſten Sach mandati, das heiſt ein ſignatura.

Observ. XIX.

COmmiſſarii ſampt vnnd ſonders verordnet. Commiſſio tali modo facta in omnium nominatorum cõmiſſariorum perſonas dirigitur: Sed cui procurator voluerit, mittit commiſſionem exſequendam.

Observ. XX.

SI intra cautionis tempus procurator ſe non legitimauerit, nec prorogationem petierit, condemnatur in expenſas tardatæ litis, & omnia interim acta irrita ſunt.

Observ. XXI.

De deuolutione appellationis in puncto deuol.

ANte litis conteſtationem, vigore ordinationis & duplicæ admittuntur. Sæpe autem contingit, vt etiam ad 10. annos protrahatur, priuſquam lis cõtraha-

A trahatur. Sæpe etiam Commiſſarii decernuntur, in puncto deuolutionis. Protelatio illa fit, aut cum reus moritur, vel aduocatus vel procurator. Si alter litigantium mortuus eſt, tunc tutores decernuntur, & ita multum temporis elabitur. Quin & proteſtationes fiunt ab actore, wann er ſelbs nicht gern fort wil/ tunc aut mutat aut corrigit libellum, das er ante litis conteſtationem thun mag/ vel dat additionales vel correctionales. Item Bitt allzeit prorogationem & prorogationem prorogationis, excipere contra reſponſiones, aut ipſe ſi reus eſt, informiter reſpondet, vt contra eum deinde excipiat actor. Item nominat ſuſpectum Commiſſ. contra quem ſi excipiatur, replicetur, er ſey qualificirt.

Observ. XXII.

B *Cautela abbreuiandi litem.*

SI quis autem velit citiori cauſſæ definitioni cōſulere, det articulos ſtatim in primo termino, & ſtatim nominet Cōmiſſarios, renūtiet ꝓbation Schrifften/ quę tantum fiunt illuſtrandi dicta teſtium gratia, & parum iuuant. Nam aut dicta teſtium per ſe ſunt plana, & non opus eſt illa deductione der probation Schrifften/ Aut ſunt vacillantia, & tum non multum fidei adhibetur illis ſcriptis probatoriis. Sæpe etiam ipſe referens negligit die probation Schrifft/ wo er ex dictis teſtium ſich kan informiren. Aliam cautelam notatu digniſſimam, & litigatorib. iuſtam cauſſam fouentibus albo lapillo notandam. Vide apud Gail. *lib. obſ. 128. n. 4. 5. & obſ. 136. nu. 3.*

Observ. XXIII.

SI quis producat literas cenſuales, quib. velit intentionem ſuam probare, poteſt intra paucos menſes cauſſa finiri. Kan er actionem & literas damit er probirt, fürbringen/ vnnd bald darauff beſchlieſſen.

Observ. XXIV.

SI teſtes ſunt in loco, vt hic in Camera, & vellem ego ſtatim ad finem perducere cauſſam, peterem a Camera vt non G decerneret Commiſſariū, dagegen noch viel kan excipirt werden/ ſed ſpecialiter vt Camera decernat aliquem omni exceptione maiorem, vel ex procuratorib. vel Notariis Cancellariæ, qui teſtes examinet.

Observ. XXV.

IN contumaciam articuli nunquam pro confeſſatis acceptantur, ſed ad probandum admittuntur. Si autem quis habet procuratorem ad acta, neo reſpondeat, tunc acceptantur pro confeſſatis, quia maior eſt contumacia ſemel comparentis.

Observ. XXVI.

IN interlocutoria nunquam additur, vnd ſolchs in contumaciam, niſi quando omnino nullus procurator comparuit. Audiui tamen ſententiam talem: iſt der Krieg Rechtens vor beueſtigt/ fürge- D wenter einreden vnuerhindert angenommen/ vnd ſolchs in contumaciam. Si exceptio eſt oppoſita, ergo comparuit. Reſpondetur. Primum comparuit reus, & oppoſuit exceptionem, mox mortuus, tunc heredes citati fuerant contumaces.

Observ. XXVII.

COmmiſſio ad perpetuam rei memoriam extraiudicialiter decernitur, ſi ſupplicetur, & articuli ſimul exhibeantur, & Commiſſarii nominentur. Neceſſe autem eſt vt denuntietur aduerſario, ad videndum iurare teſtes, & dandum interrogatoria, & adiungendum Notarium. Nec obeſt ſi excipiat contra Commiſſarium tanquam ſuſpectum. Saluæ enim ſunt aduerſario ſuæ exceptiones.

Observ. XXVIII.

NVdum mandatum ſine pœna: neo putandum ex inſcriptione, Supplicatio pro mandato pœnali, q. eſſent mādata ſine pœna, ſeu nō pœnalia. Non valet ſemper argumētum a contrario ſenſu, vt arger ſchelm, non ſequitur eſſe ein frommer ſchelm/ quædam emphaſis cauſſą

A teanon ſit proteſtatus, quod ſuo loco & tempore excipere velit. Talis enim proteſtatio publicationem procedere debet, alias non auditur. Volens poſtea contra perſonas teſtium excipere, niſi prius iurarit, quod malitioſe hoc non faciat.

Obseru. IX.

MAndata cum clauſula non qualificantur, ſuper certa conſtitutione, neq; poſſunt certa præcepta præſcribi.

Obseru. X.

CVm decernuntur proceſſus, pœna non definitur a decernente, ſed protonotarii pro qualitate facti certam taxationem pœnarum habent, quas ipſi inſerunt.

Obseru. XI.

PRiuatus priuato ſi minetur, quod
B velit ei necem moliri, poteſt is qui metuit ſupplicare de non offendendo.

Obseru. XII.

DIlatio proprie in Commiſſionib. in ceteris eſt prorogatio.

Obseru. XIII.

IN libello attentatorum, nunc non adiicitur, Gegentheil den Krieg Rechtens darauff zubeueſtigen anzuhalten / quia non opus eſt litis conteſtatione.

Obseru. XIV.

IN cauſſis pignorationum, in puncto ſecundo vel tertio mandati, ſi cauſſales dependeant ex iiſdem fundamentis, ex quib. primum mandatum ſo laſt man es in puncto cauſſalium ſo lang anſtehen / biß das erſt mandatum in puncto citationis erörtert. Poteſt autem fieri, vt etiam teſtes examinentur, in ſecundo aut tertio mandato, ſi pignoratio inter eaſdem perſonas ſit facta: vt ſi ſit facta alio in loco, quam de quo agitur in primo mandato.

Obseru. XV.

SEmper ſi ex interuallo in ſcriptis appelletur, eſt appellandum coram Notario & teſtibus. Notarius conficit inſtrumentum appellationis in quo inſerenda eſt ſchedula appellationis, das der appellant jhme vbergibt / non ſufficit ſi dictet. Sic enim appellatio deſerta eſt C
aliquando ob hanc cauſſam.

Obseru. XVI.

SI qua confeſſio eruitur vel ex probation Schrifften / vel exceptionib. cōtra perſonas & dicta teſtium: vel ex aliis productis, quæ prius exhibita ſunt. Sæpe enim incauti aduocati nec ſui ſemper ſimiles ſunt, & ſi ita confeſſum quid ſit, quantū fecit ad fauorem aduerſarii, eo ad probandum, etiam poſt terminum probationum.

Obseru. XVII.

IVſtificatio formalium kan breuiſſime geſchehen / daß ſich einer nur referirt auff das inſtrumentum appellationis: Interdum fit oretenus per procuratorem, daß er ſich auffs inſtrument referirt.

Obseru. XVIII.

COpia Gewalts cum ſignatura iſt / wann einer einem Gewalt eingeben / D
in cauſſa primi mandati, vnnd dann zu mehren Sachen ſich legitimiren ſol / als in cauſſa 2.3.4.5. Mandati muß er in einer jeden Sachen legitimirt ſein: So vbergibt er copiam deß gemeinen Gewalts / vnd ſchreibt darunter / huius mandati originale iſt einkommen / in der erſten Sach mandati, das heiſt ein ſignatura.

Obseru. XIX.

COmmiſſarii ſampt vnnd ſonders verordnet. Commiſſio tali modo facta in omnium nominatorum cōmiſſariorum perſonas dirigitur: Sed cui procurator voluerit, mittit commiſſionem exſequendam.

Obseru. XX.

SI intra cautionis tempus procurator ſe non legitimauerit, nec prorogationem petierit, condemnatur in expenſas tardatæ litis, & omnia interim acta irrita ſunt.

Obseru. XXI.

De deuolutione appellationis in puncto deuol.

ANte litis conteſtationem, vigore ordinationis & duplicæ admittuntur. Sæpe autem contingit, vt etiam ad 10. annos protrahatur, priuſquam lis cōtraha-

A trahatur. Sæpe etiam Commiſſarii decernuntur, in puncto deuolutionis. Protelatio illa fit, aut cum reus moritur, vel aduocatus vel procurator. Si alter litigantium mortuus eſt, tunc tutores decernuntur, & ita multum temporis elabitur. Quin & proteſtationes fiunt ab actore, wann er ſelbs nicht gern fort wil/ tunc aut mutat aut corrigit libellum, das er ante litis conteſtationem thun mag/ vel dat additionales vel correctionales. Item Bitt allzeit protogationem & prorogationem prorogationis, excipere contra reſponſiones, aut ipſe ſi reus eſt, informiter reſpondet, vt contra eum deinde excipiat actor. Item nominat ſuſpectum Commiſſ. contra quem ſi excipiatur, replicetur, er ſey qualificirt.

Obſeru. XXII.

Cautela abbreuiandi litem.

B SIquis autem velit citiori cauſſæ definitioni cōſulere, det articulos ſtatim in primo termino, & ſtatim nominet Cōmiſſarios, renūtiet ꝓbation Schrifften/ quę tantum fiunt illuſtrandi dicta teſtium gratia, & parum iuuant. Nam aut dicta teſtium per ſe ſunt plana, & non opus eſt illa deductione der probation Schrifften/ Aut ſunt vacillantia, & tum non multum fidei adhibetur illis ſcriptis probatoriis. Sæpe etiam ipſe referens negligit die probation Schrifft/ wo er ex dictis teſtium ſich kan informiren. Aliam cautelam notatu digniſſimam, & litigatorib. iuſtam cauſſam fouentibus albo lapillo notandam, Vide apud Gail. *lib. obſ. 128. n. 4. 5. & obſ. 136. nu. 3.*

Obſeru. XXIII.

SIquis producat literas cenſuales, quib. velit intentionem ſuam probare, poteſt intra paucos menſes cauſſa finiri. Kan er actionem & literas damit erprobirt, fürbringen/ vnnd bald darauff beſchlieſſen.

Obſeru. XXIV.

SI teſtes ſunt in loco, vt hic in Camera, & vellem ego ſtatim ad finem perducere cauſſam, peterem a Camera vt non G decerneret Commiſſariū, dagegen noch viel kan excipirt werden/ ſed ſpecialiter vt Camera decernat aliquem omni exceptione maiorem, vel ex procuratorib. vel Notariis Cancellariæ, qui teſtes examinet.

Obſeru. XXV.

IN contumaciam articuli nunquam pro confeſſatis acceptantur, ſed ad probandum admittuntur. Si autem quis habet procuratorem ad acta, nec reſpondeat, tunc acceptantur pro confeſſatis, quia maior eſt contumacia ſemel comparentis.

Obſeru. XXVI.

IN interlocutoria nunquam additur, vnd ſolchs in contumaciam, niſi quando omnino nullus procurator comparuit. Audiui tamen ſententiam talem: iſt der Krieg Rechtens vor bewilligt/ fürge- D wendter einreden vnuerhindert angenommen/ vnd ſolchs in contumaciam. Si exceptio eſt oppoſita, ergo comparuit. Reſpondetur. Primum comparuit reus, & oppoſuit exceptionem, mox mortuus, tunc heredes citati fuerant contumaces.

Obſeru. XXVII.

COmmiſſio ad perpetuam rei memoriam extraiudicialiter decernitur, ſi ſupplicetur, & articuli ſimul exhibeantur, & Commiſſarii nominentur. Neceſſe autem eſt vt denuntietur aduerſario, ad videndum iurare teſtes, & dandum interrogatoria, & adiungendum Notarium. Nec obeſt ſi excipiat contra Commiſſarium tanquam ſuſpectum. Saluæ enim ſunt aduerſario ſuæ exceptiones.

Obſeru. XXVIII.

NVdum mandatum ſine pœna: nec putandum ex inſcriptione, Supplicatio pro mandato pœnali, q. eſſent mādata ſine pœna, ſeu nō pœnalia. Non valet ſemper argumētum a contrario ſenſu, vt arger ſchelm, non ſequitur eſſe ein frommer ſchelm/ quædam emphaſis cauſſa

A adiecta ſunt. Etiamſi nihil aliud mandato inſertum ſit, quā bey vnſer vnnd des Reichs höchſter Vngnad. &enim eſt pœna & quidem maxima le. læſæ Maieſtatis, ſi contra fiat.

Observ. XXIX.

ARctiora mandata ſequuntur mandata ſine clauſula, quando ſc. reus contumax fuerat in non comparendo. Sed vbi mandatum cum clauſula in Camera emanat, tunc contra reum contumacem proceditur in puncto citationis. Quia d. mandatum cum clauſula, reſoluitur in ſimplicem citationem reo non comparente, ſi iuriſdictio Cameræ eſt fundata, & partes ſint immediate Imperio ſubiectæ. *vide Meur. in proceſ. in part. 2 fol. 51. fac. 1. Gail. 1. obſeru. 60.* vbi de contumacia rei & trib. modis procedendi contra ipſum. *Meur. d proceſ per. 8. fol. 236 fac. 1. num. 11. ibi,* ſo beklagt *Syndicus.*
B *Et ſeqq. fac. 1. numer. 13. ibi* jhn mit Vrtheil vnd Recht zuerkleren in obgemelt Peen gefallen ſein/ꝛc. Oder je zum wenigſten zuerkennen / daß er nachmals demſelben mandat in Zeit vnd bey Peen darinn beſtimpt/ ſeines Jnhalts folg vnnd gehorſam zu leiſten ſchuldig.

Et ſunt multiplices proceſſus in mandatis cum clauſula.

I. Interdum impetrans in primo term. ſi paritum non ſit, petit declarationem pœnæ, interdum etiam arctius mandatum, vt in cauſa K contra H.

II. Aut reus comparet auditurus quid contra eum inſtituere velit actor, allegans ſe iam parere teneri, ſed mandatum in ſimplicem citationē reſolui.

III. Aut actor in primo termino, ſimpliciter dat petitionem ſummariam vel articulatam in puncto citationis, nec facit mentionem declarationis pœnæ.

IV. Aut actor ſimul petit declarationem pœnę, & dat petitionem ſummariam vel articulatam in puncto citationis.

Observ. XXX.

MAndatum de non offendendo, citationem adiunctam non habet, poſtea ſi contra factum, petitur citatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnam C mandati de non off. illo vel illo die.

Observ. XXXI.

Diß in heutiger oder hernach folgender audientz/ꝛc. non intelligitur craſtina audientia, vel ſi dicatur ad proximam, ſed nachuolgende ſc. wanns an jhn kompt. Vt ſi hodie in nouis, debet expectari donec iterum in nouis agatur. Et ſic etiam in præfixis.

Observ. XXXII.

PRorogationes ſemper in nouis petendæ.

Observ. XXXIII.

INterlocutoria, in puncto ſupplicationis pro compulſorialib ſind N vnd N. ex off zu Commiſſarien verordnet Quæritur quando examinentur teſtes in puncto compulſorialium? Reſpondetur: Compulſoriales ſunt petitæ & decretæ ad edendum inſtrumenta, q̄ ſunt apud ciuitatem, neceſſe igitur fuit vt ſit D Commiſſarius, qui etiam tranſſumat eadem inſtrumenta.

Observ. XXXIV.

IN puncto Reſponſionum, die anhäng allenthalben / debet reſponderi per verba glaub wahr oder nicht wahr ſein. Sed ſæpe ad informandum iudicem aliquid annectitur.

Observ. XXXV.

IN impetratione proceſſus propter verbum kundtlich/ ſtatim debet exhiberi documentum denegatæ iuſtitiæ. Ego audiui ſententiam interlocutoriam, das einer in 3 Monat ſoll documentum ediren. Mirabar. Si iam ante ſunt proceſſus: cur non ante documentum exhibitum? Reſpondetur: Forſitan fuit ſupplicatum primo pro promotorialib. Vnd iſt die Sach noch coram prioribus iudicib. gehangen/aber negligenter procedirt. Inſuper petitum, vt hic proceſſus decernantur, ad quem demum iniunctum, vt documentum exhibeat.

Observ. XXXVI.

Jn

A JN vmbfragen ſemper is ordo ſeruatur, vt ſingulis andientiis agatur Primo, auff die Beſcheid. Secundo in nouis. Non autem in nouis ſemper agitur, von oben an / ſondern an wem es iſt in der vorigen Audientz blieben / vnd wann es herumb biß auff den Letzten / tunc tertio in prætinis. Nec tamen incipit ſupremus, ſondern an dem es zuletzt blieben / vnd alſo fort an / allzeit an wem es zu letzt: i.e. prope quem nouiſſime deſitum eſt. Et ita hodie adhuc ſeruatur in trib. illis circularib. quæſtionibus, quas ſolas adhuc habemus.

Obſeru. XXXVII.

COntumaciam purgiren / iſt dem Pedelln 1. fl. geben.

Obſeru. XXXVIII.

B REſponſiones pro paris & ſufficientibus ſeind angenommen / da ex aduerſo nicht in tempore darwider excipirt.

Obſeru. XXXIX.

SO offt ein Receß alſo gehört wirdt / ſagt generalia. Repetirt dargegen ſeine duplicas den N tag einkommen / toties ſubmittitur & concluditur in eo puncto.

Obſeru. LX.

SI in puncto competentiæ alteri adiudicentur expenſæ, poteſt exſecutoriales petere, & nihilominus in cauſſa Principali procedere.

Obſeru. XLI.

Cauſſa protelationis ſeu perpetuationis litium eſt in perſonis.

CVm moritur vel Actor, Reus, vnus Conſortium procurator, Aduocatus actoris vel rei, iudex referens: Quib. caſib. citatio ad reaſſumendum eſt petenda. Item ſo referens die Ordnung läſt fürüber gehen. Item ſo offt mangel an Gewälden. Protrahuntur quoque lites ratione intereſſentis, ſiquis litigauit 20. aut 30. annos, ita vt fere peruenerit ad ſententiam, deinde aliquis ſe immittat pro intereſſe, petat ſibi acta edi, & tum quæritur diu, an audiendus necne. Cótingit interdum vt litigetur 20. annos, C
antequam lis conteſtetur: tantum de competentia excipiatur, replicetur, duplicetur, tum commiſſio decernatur, probationes vtrinque dentur. Excipiatur contra probationes, replicetur, duplicetur, triplicetur, in commiſſione priuilegia diſputentur.

Obſeru. XLII.

Celeriori expeditioni cauſſæ quando ſuccurrendum.

EXhibeatur libellus articulatus, petatur litem ſuper eo conteſtari, & ſe ad probandum admitti, nominentur Commiſſarii, & petatur dilatio prima ad probandum. Et intra primam dilationem curet teſtes examinari, petat atteſtationum publicationem, renunciet probation Schrifften / ſuper quib. D
longe diſputatur, & ſtatim concludatur.

Obſeru. XLIII.

HOdie tantum vna prorogatio a procuratore admitti poteſt. Prorogatio autem prorogationis, non niſi decreto iudicis. Cum autem primo quis petit quatuor menſes, non dicitur prorogatio, ſed ſi vltra quid petat ante lapſum illum primum terminum, illud prorogatio eſt.

Obſeru. XLIV.

FAtalia appellantis, ſi incidant in ferias, etiamſi quis proteſtatus non ſit, tamen non præiudicat, idque ex receſſu Spirenſi Anno 70. Item etiamſi ordo eum non apprehendit. Wann aber der letzt Tag iſt / vnd er beſorget / daß jhn die Ordnung nicht erreichen werde / tunc producit coram deputatis proteſtando.

Obſeru. XLV.

JSt die articulirte Supplication ad probandum zugelaſſen / vnd N. ad reſpondendum Zeit angeſetzt / non eſt intelligendum de ſupplicationibus, pro impetrandis proceſſibus, ſed ſi ſupplicatur in puncto attentatorum.

A **Obſerv. XLVI.**

EIn jeder der da wil exceptiones eingeben / mag ſie intitulirn Supplication, improbation Schrifft / Ableinung Schrifft.

Obſerv. XLVII.

DJe Procuratores ſollen prorogationem prorogationis, oder an ſtatt derſelben nouum terminum, ohne beſcheinung erheblicher Vrſachen zu bitten / bey ſtraff nach ermeſſigung ſich gentzlich enthalten. Gemein Beſcheidt ſo den 10. Iunij, Anno 80. ergangen.

Obſerv. XLVIII.

SI factum ſit qualificatũ ſuper cõſtitutione pignorationis, & velim agere coram ordinario, poſſum intendere interdictum vti poſſidetis; omnis enim pignoratio eſt turbatio: vel etiam poſſum intendere negatoriam actionem. G

Obſerv. XLIX.

PRobation Schrifft ſæpe producirur, etiamſi nulla fuerit commiſſio, vt in literis cenſualibus.

Obſerv. L.

QVæritur qua pœna, ſi poſt quatuor menſes primæ dilationis, petatur tandem ſecunda dilatio, an via probandi præcluſa erit? Responderur. Hoc nimium eſſet, tam cito aliquem probationib. deſtituere. Diſputatum Spiræ aliquando, ſed nondum deciſum quæ pœna eſſe debeat.

Obſerv. LI.

POſt publicationem licet commiſſario aduocare vel procurare.

Finis Pentecoſtes VI.

A OBSERVATIONVM C
PRACTICARVM ET SINGVLARIVM CAMERÆ IMPERIALIS.

Pentecoſte VI.

Observ. I.

Hodie ſi quid iudicialiter producitur, aduerſarius petit tempus 3. vel 4. menſium, & tum poteſt adhuc habere prorogationem. Si vlteriorem prorogationem prorogationis petit, non audet illam procurator
B aduerſario concedere, ſed ſubmittunt. Tunc vel iudex interloquitur, vel cauſſam pro concluſa acceptat, vel aliud aliquid pro ratione puncti, vel tempus cum comminatione iudiciali præfigit, cuius temporis præfixi nulla amplius prorogatio datur. Secus in den Beſcheiden jetzt alß dann/vnnd dann alß jetzt/ quæ tantum ſeruatur in puncto paritionis, vt in cauſſis arreſtorum & mandatorũ. Dañ die gehen ſo bald in primo termino nicht paritt, vnd ſo dann ſolche Beſcheid gehen/kan man noch ein prorogation bitten/ ehe man in pœnam wirdt declarirt.

Observ. II.

Nachmals vnnd zum vberfluß / oder zu allem vberfluß. Hinc collige datam eſſe prorogationem prorogationis. Audiui per talem interlocutoriã D. K. tali tenore tempus adſignari.

Observ. III.

In puncto cauſſalium ſilentium iniungi perpetuum, niſi libellaturo, non debet, quod reus ab obſeruatione iudicii abſolutus eſſe debeat. Vnd in puncto legitimationis iſt daß gebetten ruffen hiemit erkant. In puncto Commiſſariorum, daß die ernanten zu Commiſſarien zugelaſſen ſein ſollen. In puncto paritionis, daß jetzt alß danni / rc. In puncto attentatorum vel inhibitionis, daß die Sachen inn dieſem Puncten für beſchloſſen.

Observ. IV.

Legi aliquando talem ſententiam, iſt die einbrachte Klag / in maſſen die geſtelt / p viam ſimplicis querelæ nit angenommen / ſondern wölle gedachter a. pel D
lant ſein Recht Gerechtigkeit vnnd Nothdurfft per viam appellationis, förmlich vnd wie ſich gebürt darthun / vnnd in der Sachen vollfahren / das ſolchs gehört werden ſoll/vnnd darauff ergehen / was Recht iſt. Quæritur, quid ſibi velit hæc ſententia. Reſpondetur: Cauſſa forte ante coram Außträg agitata fuit, & appellans voluit in modum ſimplicis querelæ cauſſam deducere hic in Camera non poteſt, quia iuriſdictio non eſt fundata: Quid ſi interim fatalia eſſent elapſa. Reſpondetur. Forte adhuc intra tempus fatalium.

Observ. V.

Sententia. Seind die articuli hiemit ad probandum zugelaſſen / non tantum fertur in puncto appellationis, ſi grauamina ad probandum admittantur, ſed etiam in cauſſis ſimplicis querelæ, vt ſi [illegible] per declinat[illegible] diſputatum, an releuantes, an admiſſibiles, & inſuper ſubmiſſum.

Observ. VI.

A MAndatum de reſtituendo nunquam ſolum decernitur, ſed annectitur citationi ſuper fracta pace. Oportet enim qualificatum eſſe factum ſuper fracta pace.

Observ. VII.

MANDATVM de non turbando rariſſime hic decernitur & fere nunquam, quia ſtatim eſſet aliquis in poſſeſſione ſecurus. Hette darnach / was er haben wolt. Hic non niſi audita altera parte.

Observ. VIII.

SI principis pupilli tutores, regens & adminiſtratores contra pacem publicam faciant, an conueniri poſſit princeps? Reſpondetur: Non. Quid ſi pignorent. Non enim præſumitur Prin-
B ceps iuſſiſſe. Reſpondetur: Poſſe decerni proceſſus. Quia quicquid ad tuendum ius Principis faciunt, perinde eſt, ac ſi ipſe princeps feciſſet. Vnd mit der weiß / wo fern proceſſus nicht decernirt würden / möcht er gar nicht conuenirt werden.

Observ. IX.

EST conſuetudo Spirenſis, quod ſuperſtes ex cõiugib. retineat mobilia, & de immobilibus vſumfructum in totum, ſed proprietatem tertiæ partis. Adquiſitorum conſtante matrimonio habet maritus duas partes, tertiam mulier.

Observ. X.

SEntentia. Daß die Sach an diß Kayſ. Cammergericht nicht erwachſen. Quoties ſic pronuntiatur, inhibitio non exiit. Sed ſi addatur, vnd die Partheyen wider an die Richter voriger Inſtantz zu remittirn ſein / exiit inhibitio.

Observ. XI.

PRobation Schrifft optime formatur, ſi ſecundum requiſita actionis intentatæ digerantur, & tantum tunc oſtendatur illa puncta eſſe ſatis proba-
ta. Das gibt dem Referenten gute Infor- C
mation zu ſeiner relation. Reliquæ probation Schrifft nach einem jeden articul iſt Narrenwerck vnnd vnnütz Geſchwetz / meræ repetitiones dictorum teſtium.

Observ. XII.

NOta, omnes ſubmiſſiones eſſe concluſiones, ergo toties datur ad referendum, vt cum dicuntur generalia, ſetzts zu Richterlicher erkäntnuß.

Observ. XIII.

SEntentia. Iſt daß gebetten mandatum de retinendo captiuo erkandt. Cur de retinendo captiuo? Caſus talis figurandus eſt, vt alius captiuum detineat, quem forte dimiſſurus ſit, tertius tamen cuius intereſt ne dimittatur, vt quia ſuſpectus eſt de fuga, mandatum D
impetrat.

Observ. XIV.

SI ab interlocutoria appellatum eſt, pronuntiatur, In der appellation Sachen N. eins / gegen N. iſt allem vorbringen nach / zu Recht erkandt / quod res ſit reſtituenda. Si a definitiua appellatum eſt, pronunciatur, Iſt allem vorbringen nach zu Recht erkandt / das vbel geurtheilt.

Observ. XV.

VSuræ licitæ ſunt conceſſæ, quia contra caritatem proximi non ſunt, ſed potius ex mutua caritate proficiſcuntur. Derhalben dann auch 5. von 100 zu nemen / wider daß Geiſtlich Recht wol ſtatuirt vnnd von dem Reich eingeführt werden kan / vnd ſolchs zu erhaltung Fried vnd Rhu im Reich / vnd ob es ſchon wider die Geiſtliche Rechte ſtatuirt vnnd geordnet zu ſein ſich düncken läſt / So iſt es viel mehr mit jhm daran Propterea deciſionem Cameræ, Anno 77. die 16. Septembris factam.

Observ. XVI.

Referens

A REferens prius videat nullitates, formalia & merita cauſſæ. Item factum & intentionem actoris. Secundo, Exceptiones rei ſeu defenſiones. Tertio argumenta rei, vnnd daß iſt eben das factum. Quarto, argumenta actoris, rum quæ actio intentata, vtrum ſit probata contra reum. Deinde rationes rei, tum rationes actoris. Poſtremo vter foueat meliorem cauſſam.

Observ. XVII.

JN Religions Sachen regulariter decernitur citatio, vt in cauſſa fractæ pacis, non mandatum: niſi quid ſit deſtructum vel ablatum, tum mandatum non ſimpliciter, ſed per accidens decernitur. Obiicitur O. contra B. Decretum eſt mandatum ſine clauſula. Reſpondetur. Vbi ratione facti, & principaliter fuit petitum mandatum: quod B autem ratione religionis id per accidens i. e. accidenter in eo diſputatum eſt de religione, non principaliter.

Observ. XVIII.

HÆc euentualis ſententia præmittitur in puncto paritionis, daß er jetzt alß dann / etiamſi exceptiones ſint productæ, quæ non fuerunt releuantes. Nunquam fit vt quis ſtatim condemnetur ob non paritionem, folgt der Beſcheidt auff den vorigen / läſt man es bey ergangenem Vrtheil bleiben. Si in mandatis ſine clauſula exceptiones ad probandum admittuntur, ſo gibts ein Proceß wie ſunſten. In citatione iniungitur aduerſæ parti, in ſpecie zuhandlen. Interdum petit contra exceptiones copiam & terminũ, & tum replicat. Sin reus in primo termino, in puncto paritionis nihil adfert, petitur declaratio pœnæ & arctius mandatum.

Observ. XIX.

AN omiſſo puncto citationis in cauſſa fractæ pacis poſſit procedi in puncto Mandati de reſtituendo. Reſpondetur: Non, quia iuriſdictio Cameræ non eſt fundata.

Observ. XX.

DEr nicht in poſſeſſione, der ſoll ſich ratione iuriſdictionis zu diſputirn nicht einlaſſen. Dann wol 10. oder 20. vnd mehr Jahr ſuper competentia diſputirt, interim retardatur in cauſſa principali. C

Observ. XXI.

DIlatio ſecunda datur, etiamſi non allegentur cauſſæ, ſi modo intra terminum primæ petatur. Ita & tertia ſine cauſſæ allegatione, ſi modo petatur intra terminum ſecundæ, quarta non niſi cum ſolemnitate legali, iuramento ſc. *vide D. Gail. 1. obſeru. 91.*

Observ. XXII.

MAndata ſimplicia omnia habent pœnam pecuniariam, arctiora vero plerunque pœnam banni, raro pecuniariam. Si non paretur ſimplicib. impetrans agit ad pœnam ſibi & fiſco adiudicandam. Statim enim ſi non paretur, petatur declaratio pœnæ & arctius mandatum. Quod ſi iudex cognoſcat vnum horum impetranti concedendum, ſtatim adfert præiudicium alteri. Ideo plerunque vno & eodem decreto, & in pœnam reus condemnatur, & arctius mandatum contra eum emanat. D

Observ. XXIII.

SO ſich einer an Weilandt. D. B. ſtatt / wie ſich gebührt / legitimiren würd / ſoll auff gethane ſubmiſſion ergehen was Recht iſt. Gehet dieſer Beſcheid den 29. Nouembris, Anno 86. Da doch D. B. Anno 84. verſtorben war, 16. Iunij.

Observ. XXIV.

AD docendum paritum eſſe mandato exſecutoriali, D. Vomelio terminus duorũ menſium præfigitur, cum tali comminatione, niſi interea de paritione doceat, daß alß dann auff gegentheils ferner anruffen / ergehen ſol was Recht iſt.

NOta. Syndicos ciuit. Imp. non opus habere vt ſpeciale mandatum procuratorib. Imp. Cam. dent.

A

Obſerv. XXV.

Gemeine Beſcheidt von Anno 1524. biß auff das 90. Jahr.

Anno 1524. 18. Martij.

VOr der Audientz iſt Aſſeſſoribus, Fiſcal vnnd Procuratotibus geſagt/ durch mein G. Herrn Cammerrichter/ das der Stände meinung ſey/ daß ſie dieſe Vacantz nicht verrucken ſolten.

Anno 1525. 24. Aprilis.

AVff Montag den 24. Aprilis, Iſt auff etliche Vnterhandlung Regiments vñ Cammergerichts/ dem Kay. Cammergericht 4. Wochen ſtillſtandt geben/ vnd ſolches dẽ procuratorn durch M. G. Herrn Cammerrichter angeſagt. Dabey auch deß Regiments Beuelch geweſen/ das der Cammerrichter/ ob ſich mittler Zeit die em-

B pörung/ ſo ſich der Zeit vmb E. durch gemeine Baurſchafften gehalten/ nicht ſtillen würde/ ein Wochen vor Außgang ſolcher 4. Wochen/ bey Kay. Stadthalter oder Regiment/ wo das der Zeit ſein würde/ vmb ferner Beſcheidt anſuchen ſollen.

Anno 1526. 19. Februarij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß alle procuratores hinfüro bey Peen der Ordnung/ in allen vnd jeden jhren Sachen vngewiſſer Termin. biß auff Zukunfft jhrer Botten/ ſo ſie je zu Zeiten außſchicken/ enthalten/ ſonder wo ſie deß gebürlich Vrſach haben/ alle Weg gewiſſe benendte Zeitten beſtimmen ſollen.

21. Februarij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores ſich hinfüro in allen jhren Sachen/ in Zeit laut der Ordnung zuhandeln geſchickt machen ſollen/ vnangeſehen/ daß jhre Aduocaten nicht bey dem Cammergericht/ ſondern ferne geſeſſen ſein.

19. Martij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß hinfüro die procuratores vnd Partheyen der Commiſſarien halbẽ/ nicht vor Gericht/ ſondern den verordneten nach der Audientz laut der Ordnung handeln/ vnnd daſelbſt Beſcheid erwarten ſollen.

30. Aprilis. C

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores hinfuro jhre producta vermöge der Reichß Ordnung/ vnterſchrieben eingeben ſollen.

Anno 1528. 20. Maij.

ISt der Beſcheidt/ daß ſich D. H. vnnd andere Herrn der Procuratorn dieſes Kayſ. Cammergerichts ſubſtituten vnd Diener dieſelben Cammergericht Proceſs zu exequiren bey ſchwerer ſtraff nach ermeſſigung enthalten ſollen.

26. Iunij.

ISt der gemein Beſcheidt/ daß D. H. vnd andere Procuratores zuuerhüten/ verzug der Sachen/ vnnd vnnothwendiger Beſcheidt/ in jhren Antworten zu den Articuln ſich hinfuro/ bey Peen nach ermeſſigung/ der Wort/ glaube nicht wie geſetzt/ enthalten/ ſonder ſtracks auff ein jeden Ar- D ticul/ glaub oder nicht glaub/ vermög der Ordnung Antworten ſollen.

Anno 1531. 23 Ianuarij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores hiemit ohne Erlaubnuß auß der Audientz nit gehẽ/ ſondern biß zu Endt aller handelung auch coram deputatis bey Peen nach ermeſſigung bleiben ſollen.

Anno 1532. 20. Maij.

ALß im Jüngſten Abſchiedt der Viſitation diß Kay. Cammergericht ein Articul geſetzt/ daß die Procuratores deß Cãmergerichts In debita condemnatione expenſarum bey Peen 20. fl. anzeigen ſollen/ was ſie von jhren Partheyen auff die Sachen zur belohnũg/ auſſerhalb frey gegebener Verehrungen/ empfangen habẽ/ ſo iſt demnach der gemein Beſcheidt/ daß ſich die gedachte procuratores hinfüro bey beſtimter Peen ſolchem articul gemeß/ vnnd gehorſamlich halten/ vnd jhr einnemen neben den expens Zetteln Schrifftlich anzeigen vnd vbergeben ſollen.

19. Iunij.

ISt der gemein Beſcheidt/ dz ſich die procuratores hinfüro d' langen Beſchluß/ fürträg vñ Receß/ auch aller vnnottürfftiger/ Spitziger/ Spötteiſcher vñ Schmehewortten gegen einander/ wie jnen hieuor offt aufferlegt/ gäntzlich enthalten/ vnnd hierin

ſtracks

Digitized by Google

A ſtracks der Ordnung gemeß handlen/ vnd ſo ſie ſolches nicht thun würden / daß dieſelbigen Receß nicht ahngeſchrieben oder protocolliert / noch im complieren außgeſchrieben / deßgleichen vielweniger taxiert/ darzu die Vbertretter ohne allen Nachlaß ernſtlicher dann bißhero geſtrafft werden ſollen.

Anno 1533. 18. Iunii.

NAch dem/ nach jüngſtbeſchehener Viſitation vnd der Commiſſarien gegebnē vnd angenommenen Abſchieden vnd Befelch/ ſonderlich in jüngſtgehaltener Audientz etliche der Procuratorn / wider des Reichs vielfeltige geſchehene Ordnung vnnd Abſchiedt/ lange Receß vnd Beſchlüß/ mit repetierung vnnd erzehlung jhrer / in ſachen nacheinander eingegebener Producten vnd Schrifften gehalten haben: Damit aber hinfuro obberührtem der Commiſſarien Abſcheid vnnd Befelch/ billiche Volnziehung beſchehe/ So iſt der gemeine Beſcheid/ daß die Procuratores ſich deſ-
B ſelbigen hinfuro enthalten / oder in jhren mündlichen Concluſionibus ſtracks per generalia, ohne ſonderliche Repetierung der eingebrachten Producten/ oder Erholung meritorum cauſſæ vermöge der Reichsordnung zu Regenſpurg vnnd dem Titul/ wie ſich Procuratores mit gnugſamen Gewalt/ darzu der Cammergerichts Ordnung zu Nürnberg ſolcher Beſchlüß halben auffgericht / beſchlieſſen ſollen/ daß auch alsdann des Gegentheils Procurator von ſtund an oder ad proximam præciſe; nach jeder ſachen Art vnnd Geſtalt / auch ohne weiter Termin zubeſchlieſſen / ſchüldig ſeyn/ vnnd in andern Receſſen / ſollen die gemelte Procuratorn ſich der Kürtze gebrauchē / vnd in deme ſich der obberürten Ordnung vnd Abſchieden gemeß erzeigen/ vnd halten / alles bey vermeidung oder geſetzten Straffen/ die hinfürter wo ſie verwürckt würden / ohn nachmals angenommen werden ſollen.

29. Auguſti.

JSt der gemein Beſcheidt / daß die Procuratores hinfuro auff Vrtheil ad conteſtandas lites, &c. ſich bey vermey- C
dung gebürlicher Straff der Ordenung ohne weittern Verzug gemeß halten ſollen.

Anno 34. 14. Ianuarii.

JSt der gemein Beſcheidt / daß ſich die Procuratores, hinfuro Dilationes reſpondendi zubegeren / enthalten/ ſondern in erſtlich Annhemung der Sachen/ ſonderlich auch gleich nach Einbringung der Articul ſich in den Sachen gnugſamlich berichten laſſen / vnnd nicht erſt biß die Articul zu reſpondiern zugelaſſen werden / erwarten ſollen.

27. Martii.

JSt der gemein Beſcheidt/ daß der Fiſcal vnnd alle Procuratores des Käyſerlichen Cammerichts hinfuro zu jhren Sachen nach einer jeglichen Eygenſchafft / Natur vnnd Geſtalt / zu gebührenden Tagen vermöge der Reichßordnung/ vnd nit Ordinarias vnd extraordinarias, vnder- D
einander / wie bißhero/ vermiſchen vnnd fürtragen ſollen / alles bey Pöen in berührter Ordnung derhalben außgetruckt.

Anno 35. 27. Ianuarii.

NAchdem man befindet / daß die Handlung deß Contumacierens / durch bißhero darinn in mancherley Weiß geübter Vnordnung/ ſich zuviel häuffen vnd verlängen / Alſo daß die rechtliche Verhöre vnnd Handelung der Sachen vnnd Partheyen dardurch verhindert vnnd vernachtheilt werdē/ So iſt auß hoher Notturfft zu verhütung ſolcher Vngeſchicklichkeit berürts Contumacierens halben Verſehung fürgenommen wie folget:

Zum erſten / Sol ein jeder ſo des andern Contumaciam accuſieren wil / zuvor vnd ehe er in das Gericht kompt / mit ſeinem Widertheil vnterreden / vnd ſolches Contumacierens halben vnderſtehen zuvergleichen/ So er ſich dann mit jme nicht vergleichen möchte/ Alsdann vnd nicht ehe / ſol er Contumaciam zu accuſieren ma[illegible] haben/ Würde aber einer des andern Contu-

A

Observ. XXV.

Gemeine Beſcheidt von Anno 1524. biß auff das 90. Jahr.

Anno 1524. 18. Martij.

VOr der Audientz iſt Aſſeſſoribus,
Fiſcal vnnd Procuratoribus geſagt/
durch mein G. Herrn Cammerrichter/ das
der Stände meinung ſey/ daß ſie dieſe Va-
cantz nicht verrucken ſolten.

Anno 1525. 24. Aprilis.

AVff Montag den 24. Aprilis, Iſt auff
etliche Vnterhandlung Regiments vñ
Cammergerichts/ dem Kay. Cammerge-
richt 4. Wochen ſtillſtandt geben/ vnd ſol-
ches dẽ procuratorn durch M. G. Herrn
Cammerrichter angeſagt. Dabey auch deß
Regiments Beuelch geweſen/ das der
Cammerrichter/ ob ſich mittler Zeit die em-
B pörung/ ſo ſich der Zeit vmb E. durch ge-
meine Baurſchafften gehalten/ nicht ſtil-
len würde/ ein Wochen vor Außgang ſol-
cher 4. Wochen/ bey Kay. Stadthalter o-
der Regiment/ wo das der Zeit ſein wür-
de/ vmb ferner Beſcheidt anſuchen ſollen.

Anno 1526. 19. Februarij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß alle pro-
curatores hinfüro bey Peen der Ord-
nung/ in allen vnd jeden jhren Sachen vn-
gewiſſer Termin, biß auff Zukunfft jhrer
Botten/ ſo ſie je zu Zeiten außſchicken/ ent-
halten/ ſonder wo ſie deß gebürlich Vrſach
haben/ alle Weg gewiſſe benendte Zeitten
beſtimmen ſollen.

21. Februarij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß die pro-
curatores ſich hinfüro in allen jhren
Sachen/ in Zeit laut der Ordnung zuhan-
deln geſchickt machen ſollen/ vnangeſehen/
daß jhre Aduocaten nicht bey dem Cam-
mergericht/ ſondern ferne geſeſſen ſein.

19. Martij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß hinfüro
die procuratores vnd Partheyen der
Commiſſarien halbẽ/ nicht vor Gericht/
ſondern den verordneten nach der Audientz
laut der Ordnung handeln/ vnnd daſelbſt
Beſcheid erwarten ſollen.

30. Aprilis. C

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß die pro-
curatores hinfuro jhne producta ver-
möge der Reichß Ordnung/ vnterſchrie-
ben eingeben ſollen.

Anno 1528. 20. Maij.

IſSt der Beſcheidt/ daß ſich D. H.
vnnd andere Herrn der Procuratorn
dieſes Kayſ. Cammergerichts ſubſtituten
vnd Diener dieſelben Cammergericht Pro-
ceſs zu exequiren bey ſchwerer ſtraff nach
ermeſſigung enthalten ſollen.

26. Iunij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß D. H.
vnd andere Procuratores zuuerhüten/
verzug der Sachen/ vnnd vnnothwendiger
Beſcheidt/ in jhren Antworten zu den Ar-
ticuln ſich hinfuro/ bey Peen nach ermeſſi-
gung/ der Wort/ glaube nicht wie geſetzt/
enthalten/ ſonder ſtracks auff ein jeden Ar- D
ticul/ glaub oder nicht glaub/ vermög der
Ordnung Antworten ſollen.

Anno 1531. 23 Ianuarij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß die pro-
curatores hiemit ohne Erlaubnuß auß
der Audientz nit gehẽ/ ſondern biß zu Endt
aller handelung auch coram deputatis
bey Peen nach ermeſſigung bleiben ſollen.

Anno 1532. 20. Maij.

AEß im Jüngſten Abſchiedt der Viſita-
tion diß Kay. Cammergericht ein Arti-
cul geſetzt/ daß die Procuratores deß Cã-
mergerichts in debita condemnatione
expenſarum bey Peen 20. fl. anzeigen ſol-
len/ was ſie von jhren Partheyen auff die
Sachen zur belohnũg/ auſſerhalb frey ge-
gebener Verehrungen/ empfangen habẽ/ ſo
iſt demnach der gemein Beſcheidt/ daß ſich
die gedachte procuratores hinfüro bey be-
ſtimter Peen ſolchem articul gemeß/ vnnd
gehorſamlich halten/ vnd jhr einnemen ne-
ben den expens Zetteln Schrifftlich an-
zeigen vnd vbergeben ſollen.

19. Iunij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ dz ſich die pro-
curatores hinfüro dˀ langen Beſchluß/
fürträg vñ Receß/ auch aller vnnottürffti-
ger/ Spitziger/ Spöttiſcher vñ Schmche-
worten gegen einander/ wie jnen hieuor offt
aufferlegt/ gäntzlich enthalten/ vnnd hierin
ſtracks

A ſtracks der Ordnung gemeß handlen/ vnd ſo ſie ſolches nicht thun würden / daß dieſelbigen Receß nicht ahngeſchrieben oder protocolliert / noch im complieren außgeſchrieben / deßgleichen vielweniger tariert/ darzu die Vbertretter ohne allen Nachlaß ernſtlicher dann bißhero geſtrafft werden ſollen.

Anno 1533. 18. Iunii.

NAch dem/ nach jüngſtbeſchehener Viſitation vnd der Commiſſarien gegebnẽ vnd angenommenen Abſchieden vnd Befelch/ ſonderlich in jüngſtgehaltener Audientz etliche der Procuratorn/ wieder des Reichs vielfeltige geſchehene Ordnung vnnd Abſchiedt/ lange Receß vnd Beſchlüß/ mit repetierung vnnd erzehlung jhrer / in ſachen nacheinander eingegebener Producten vnd Schrifften gehalten haben: Damit aber hinfuro obberührtem der Commiſſarien Abſcheid vnnd Befelch/ billiche Volnziehung beſchehe/ So iſt der gemeine Beſcheid/ daß die Procuratores ſich deſſelbigen hinfuro enthalten / oder in jhren
B mündlichen Concluſionibus ſtracks per generalia, ohne ſonderliche Repetierung der eingebrachten Produtten/ oder Erholung meritorum cauſſæ vermöge der Reichsordnung zu Regenſpurg vnnd dem Titul/ wie ſich Procuratores mit gnugſamen Gewalt/ darzu der Cammergerichts Ordnung zu Nürnberg ſolcher Beſchlüß halben auffgericht/ beſchlieſſen ſollen/ daß auch alsdann des Gegentheils Procurator von ſtund an oder ad proximam præciſe, nach jeder ſachen Art vnnd Geſtalt / auch ohne weiter Termin zu beſchlieſſen/ ſchüldig ſeyn/ vnnd in andern Receſſen / ſollen die gemelte Procuratorn ſich der Kürtze gebrauchẽ/ vnd in deme ſich der obberürten Ordnung vnd Abſchieden gemeß erzeigen/ vnd halten / alles bey vermeidung der geſetzten Straffen / die hinfürter wo ſie verwürckt würden / ohn nachmals angenommen werden ſollen.

29. Auguſti.

JSt der gemein Beſcheidt / daß die Procuratores hinfuro auff Vrtheil ad conteſtandas lites, &c. ſich bey vermey- C
dung gebürlicher Straff der Ordenung ohne weittern Verzug gemeß halten ſollen.

Anno 34. 14. Ianuarii.

JSt der gemein Beſcheidt / daß ſich die Procuratores, hinfuro Dilationes reſpondendi zubegeren / enthalten/ ſondern in erſtlich Annhemung der Sachen/ ſonderlich auch gleich nach Einbringung der Articul ſich in den Sachen gnugſamlich berichten laſſen / vnnd nicht erſt biß die Articul zu reſpondiern zugelaſſen werden / erwarten ſollen.

27. Martii.

JSt der gemein Beſcheidt/ daß der Fiſcal vnnd alle Procuratores des Käyſerlichen Cammerichts hinfuro zu jhren Sachen nach einer jeglichen Eygentſchafft / Natur vnnd Geſtalt / zu gebührenden Tagen vermöge der Reichſordnung/ vnd nit Ordinarias vnd extraordinarias, vnder- D
einander / wie bißhero/ vermiſchen vnnd fürtragen ſollen / alles bey Pöen in berührter Ordnung derhalben außgetruckt.

Anno 35. 27. Ianuarii.

NAchdem man befindet / daß die Handlung deß Contumacierens / durch bißhero darinn in mancherley Weiß geübter Vnordnung/ ſich zuviel häuffen vnd verlängen / Alſo daß die rechtliche Verhöre vnnd Handelung der Sachen vnnd Partheyen dardurch verhindert vnnd vernachtheilt werdẽ/ So iſt auß hoher Notturfft zu verhütung ſolcher Vngeſchickligkeit berürts Contumacierens halben Verſehung fürgenommen wie folget:

Zum erſten / Sol ein jeder ſo des andern Contumaciam accuſieren wil / zuvor vnd ehe er in das Gericht kommt / mit ſeinem Widertheil vnterreden / vnd ſolches Contumacierens halben vnderſtehen zuvergleichen/ So er ſich dann mit jme nicht vergleichen möchte/ Alsdann vnd nicht ehe / ſol er Contumaciam zu accuſieren macht haben/ Würde aber einer des andern Contu-

A

Obſerv. XXV.

Gemeine Beſcheidt von Anno 1524. biß auff das 90. Jahr.

Anno 1524. 18. Martij.

VOr der Audientz iſt Aſſeſſoribus, Fiſcal vnnd Procuratoribus geſagt/ durch mein G. Herrn Cammerrichter/ das der Stände meinung ſey/ daß ſie dieſe Vacantz nicht verrucken ſolten.

Anno 1525. 24. Aprilis.

AVff Montag den 24. Aprilis, Iſt auff etliche Vnterhandlung Regiments vñ Cammergerichts/ dem Kay. Cammergericht 4. Wochen ſtillſtandt geben/ vnd ſolches dē procuratorn durch M. G. Herrn Cammerrichter angeſagt. Dabey auch deß Regiments Beuelch geweſen/ das der Cammerrichter/ ob ſich mittler Zeit die empörung/ ſo ſich der Zeit vmb E. durch gemeine Baurſchafften gehalten/ nicht ſtillen würde/ ein Wochen vor Außgang ſolcher 4. Wochen/ bey Kay. Stadthalter oder Regiment/ wo das der Zeit ſein würde/ vmb ferner Beſcheidt anſuchen ſollen.

B

Anno 1526. 19. Februarij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß alle procuratores hinfüro bey Peen der Ordnung/ in allen vnd jeden jhren Sachen vngewiſſer Termin, biß auff Zukunfft jhrer Botten/ ſo ſie je zu Zeiten außſchicken/ enthalten/ ſonder wo ſie deß gebürlich Vrſach haben/ alle Weg gewiſſe benendte Zeitten beſtimmen ſollen.

21. Februarij.

ISt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores ſich hinfüro in allen jhren Sachen/ in Zeit laut der Ordnung zuhandeln geſchickt machen ſollen/ vnangeſehen/ daß jhre Aduocaten nicht bey dem Cammergericht/ ſondern ferne geſeſſen ſein.

19. Martij.

ISt der gemein Beſcheidt/ daß hinfüro die procuratores vnd Partheyen der Commiſſarien halbē/ nicht vor Gericht/ ſondern den verordneten nach der Audientz laut der Ordnung handeln/ vnnd daſelbſt Beſcheid erwarten ſollen.

30. Aprilis.

C

ISt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores hinfuro jhre producta vermöge der Reichß Ordnung/ vnterſchrieben eingeben ſollen.

Anno 1528. 20. Maij.

ISt der Beſcheidt/ daß ſich D. H. vnnd andere Herrn der Procuratorn dieſes Kayſ. Cammergerichts ſubſtituten vnd Diener dieſelben Cammergericht Proceſs zu exequiren bey ſchwerer ſtraff nach ermeſſigung enthalten ſollen.

26. Iunij.

ISt der gemein Beſcheidt/ daß D. H. vnd andere Procuratores zuuerhüten/ verzug der Sachen/ vnnd vnnothwendiger Beſcheidt/ in jhren Antworten zu den Articuln ſich hinfuro/ bey Peen nach ermeſſigung/ der Wort/ glaube nicht wie geſetzt/ enthalten/ ſonder ſtracks auff ein jeden Articul/ glaub oder nicht glaub/ vermög der Ordnung Antworten ſollen.

D

Anno 1531. 23 Ianuarij.

ISt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores hiemit ohne Erlaubnuß auß der Audientz nit gehē/ ſondern biß zu Endt aller handelung auch coram deputatis bey Peen nach ermeſſigung bleiben ſollen.

Anno 1532. 20. Maij.

NAchdem im Jüngſten Abſchiedt der Viſitation diß Kay. Cammergericht ein Articul geſetzt/ daß die Procuratores deß Cammergerichts in debita condemnatione expenſarum bey Peen 20. fl. anzeigen ſollen/ was ſie von jhren Partheyen auff die Sachen zur belohnūg/ auſſerhalb frey gegebener Verehrungen/ empfangen habē/ ſo iſt demnach der gemein Beſcheidt/ daß ſich die gedachte procuratores hinfüro bey beſtimter Peen ſolchem articul gemeß/ vnnd gehorſamlich halten/ vnd jhr einnemen neben den expens Zetteln Schrifftlich anzeigen vnd vbergeben ſollen.

19. Iunij.

ISt der gemein Beſcheidt/ dz ſich die procuratores hinfüro d' langen Beſchluß/ fürträg vñ Receß/ auch aller vnnotürfftiger/ Spitziger/ Spöttiſcher vñ Schmehe worten gegen einander/ wie jnen hieuor offt aufferlegt/ gäntzlich enthalten/ vnnd hierin

ſtracks

A ſtracks der Ordnung gemeß handlen/ vnd ſo ſie ſolches nicht thun würden / daß dieſelbigen Receß nicht ahngeſchrieben oder protocolliert / noch im complieren außgeſchrieben / deßgleichen vielweniger taxiert/ darzu die Vbertretter ohne allen Nachlaß ernſtlicher dann bißhero geſtrafft werden ſollen.

Anno 1533. 18. Iunii.

NAch dem/ nach jüngſtbeſchehener Viſitation vnd der Commiſſarien gegebnē vnd angenommenen Abſchieden vnd Befelch/ ſonderlich in jüngſtgehaltener Audientz etliche der Procuratorn/ wieder des Reichs vielfeltige geſchehene Ordnung vnnd Abſchiedt/lange Receß vnd Beſchlüß/ mit repetierung vnnd erzehlung jhrer / in ſachen nacheinander eingegebener Producten vnd Schrifften gehalten haben: Damit aber hinfuro obberührtem der Commiſſarien Abſcheid vnnd Befelch / billiche Volnziehung beſchehe/ So iſt der gemeine Beſcheid/ daß die Procuratores ſich deſſelbigen hinfuro enthalten / oder in jhren B mündlichen Concluſionibus ſtracks per generalia, ohne ſonderliche Repetierung der eingebrachten Producten / oder Erholung meritorum cauſſæ vermöge der Reichsordnung zu Regenſpurg vnnd dem Tittul/ wie ſich Procuratores mit gnugſamen Gewalt / darzu der Cammergerichts Ordnung zu Nürnberg ſolcher Beſchlüß halben auffgericht / beſchlieſſen ſollen/ daß auch alsdann des Gegentheils Procurator von ſtund an oder ad proximam præciſe, nach jeder ſachen Art vnnd Geſtalt / auch ohne weiter Termin zubeſchlieſſen / ſchüldig ſeyn/ vnnd in andern Receſſen / ſollen die gemelte Procuratorn ſich der Kürtze gebrauchē / vnd in deme ſich der obberürten Ordnung vnd Abſchieden gemeß erzeigen/ vnd halten / alles bey vermeidung aber geſetzten Straffen / die hinfürter wo ſie verwürckt würden / ohn nachmals angenommen werden ſollen.

29. Auguſti.

IſT der gemein Beſcheidt / daß die Procuratores hinfuro auff Vrtheil ad conteſtandas lites, &c. ſich bey vermeydung gebürlicher Straff der Ordnung C ohne weittern Verzug gemeß halten ſollen.

Anno 34. 14. Ianuarii.

IſT der gemein Beſcheidt / daß ſich die Procuratores, hinfuro Dilationes reſpondendi zubegeren / enthalten/ ſondern in erſtlich Annhemung der Sachen / ſonderlich auch gleich nach Einbringung der Artickel ſich in den Sachen gnugſamlich berichten laſſen / vnnd nicht erſt biß die Artickel zu reſpondiern zugelaſſen werden / erwarten ſollen.

27. Martii.

IſT der gemein Beſcheidt/ daß der Fiſcal vnnd alle Procuratores des Käyſerlichen Cammerichts hinfuro zu jhren Sachen nach einer jeglichen Eygentſchafft / Natur vnnd Geſtalt / zu gebührenden Tagen vermöge der Reichßordnung/ vnd nit Ordinarias vnd extraordinarias, vnder- D einander / wie bißhero/ vermiſchen vnnd fürtragen ſollen / alles bey Pöen in berührter Ordnung derhalben außgetruckt.

Anno 35. 27. Ianuarii.

NAchdem man befindet / daß die Handlung deß Contumacierens / durch bißhero darinn in mancherley Weiß geübter Vnordnung/ ſich zuviel häuffen vnd verlängen / Alſo daß die rechtliche Verhöre vnnd Handelung der Sachen vnnd Partheyen dardurch verhindert vnnd vernachtheilt werdē/ So iſt auß hoher Notturfft zu verhütung ſolcher Vngeſchicklígkeit berürts Contumacierens halben Verſehung fürgenommen wie folget:

Zum erſten / Sol ein jeder ſo des andern Contumaciam accuſieren wil / zuvor vnd ehe er in das Gericht kommt / mit ſeinem Widertheil vnterreden / vnd ſolches Contumacierens halben vnderſtehen zuvergleichen/ So er ſich dann mit jme nicht vergleichen möchte / Alsdann vnd nicht ehe / ſol er Contumaciam zu accuſieren macht haben/ Würde aber einer des andern Contu-

A

Observ. XXV.

Gemeine Beſcheidt von Anno 1524. biß auff das 90. Jahr.

Anno 1524. 18. Martij.

VOr der Audientz iſt Aſſeſſoribus, Fiſcal vnnd Procuratoribus geſagt/ durch mein G. Herrn Cammerrichter/ das der Stände meinung ſey/ daß ſie dieſe Vacantz nicht verrucken ſolten.

Anno 1525. 24. Aprilis.

AVff Montag den 24. Aprilis, Jſt auff etliche Vnterhandlung Regiments vñ Cammergerichts/ dem Kay. Cammergericht 4. Wochen ſtillſtandt geben/ vnd ſolches dē procuratorn durch M. G. Herrn Cammerrichter angeſagt. Dabey auch deß Regiments Beuelch geweſen/ das der Cammerrichter/ ob ſich mittler Zeit die empörung/ ſo ſich der Zeit vmb E. durch gemeine Baurſchafften gehalten/ nicht B ſtillen würde/ ein Wochen vor Außgang ſolcher 4. Wochen/ bey Kay. Stadthalter oder Regiment/ wo das der Zeit ſein würde/ vmb ferner Beſcheidt anſuchen ſollen.

Anno 1526. 19. Februarij.

JSt der gemein Beſcheidt/ daß alle pcuratores hinfüro bey Peen der Ordnung/ in allen vnd jeden jhren Sachen vngewiſſer Termin, biß auff Zukunfft jhrer Botten/ ſo ſie je zu Zeiten außſchicken/ enthalten/ ſonder wo ſie deß gebürlich Vrſach haben/ alle Weg gewiſſe benendte Zeitten beſtimmen ſollen.

21. Februarij.

JSt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores ſich hinfüro in allen jhren Sachen/ in Zeit laut der Ordnung zuhandeln geſchickt machen ſollen/ vnangeſehen/ daß jhre Aduocaten nicht bey dem Cammergericht/ ſondern ferne geſeſſen ſein.

19. Martij.

JSt der gemein Beſcheidt/ daß hinfüro die procuratores vnd Partheyen der Commiſſarien halbē/ nicht vor Gericht/ ſondern den verordneten nach der Audientz laut der Ordnung handeln/ vnnd daſelbſt Beſcheid erwarten ſollen.

30. Aprilis. C

JSt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores hinfuro jhne producta vermöge der Reichß Ordnung/ vnterſchrieben eingeben ſollen.

Anno 1528. 20. Maij.

JSt der Beſcheidt/ daß ſich D. H. vnnd andere Herrn der Procuratorn dieſes Kayſ. Cammergerichts ſubſtituten vnd Diener dieſelben Cammergericht Proceſs zu exequiren bey ſchwerer ſtraff nach ermeſſigung enthalten ſollen.

26. Iunij.

JSt der gemein Beſcheidt/ daß D. H. vnd andere Procuratores zuuerhüten/ verzug der Sachen/ vnnd vnnothwendiger Beſcheidt/ in jhren Antworten zu den Articuln ſich hinfuro/ bey Peen nach ermeſſigung/ der Wort/ glaube nicht wie geſetzt/ enthalten/ ſonder ſtracks auff ein jeden Articul/ glaub oder nicht glaub/ vermög der D Ordnung Antworten ſollen.

Anno 1531. 23 Ianuarij.

JSt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores hiemit ohne Erlaubnuß auß der Audientz nit gehē/ ſondern biß zu Endt aller handelung auch coram deputatis bey Peen nach ermeſſigung bleiben ſollen.

Anno 1532. 20. Maij.

NAchdem im Jüngſten Abſchiedt der Viſitation diß Kay. Cammergericht ein Articul geſetzt/ daß die Procuratores deß Cāmergerichts in debita condemnatione expenſarum bey Peen 20. fl. anzeigen ſollen/ was ſie von jhren Partheyen auff die Sachen zur belohnūg/ auſſerhalb frey gegebener Verehrungen/ empfangen habē/ ſo iſt demnach der gemein Beſcheidt/ daß ſich die gedachte procuratores hinfüro bey beſtimter Peen ſolchem articul gemeß/ vnnd gehorſamlich halten/ vnd jhr einnemen neben den expens Zetteln Schrifftlich anzeigen vnd vbergeben ſollen.

19. Iunij.

JSt der gemein Beſcheidt/ dz ſich die pcuratores hinfüro d' langen Beſchluß/ fürträg vñ Receß/ auch aller vnnottürfftiger/ Spitziger/ Spöttiſcher vñ Schmehe worten gegen einander/ wie jnen hieuor offt aufferlegt/ gäntzlich enthalten/ vnnd hierin

A ſtracks der Ordnung gemeß handlen/ vnd ſo ſie ſolches nicht thun würden/ daß dieſelbigen Receß nicht abgeſchrieben oder protocolliert/ noch im complieren außgeſchrieben/ deßgleichen vielweniger taxiert/ darzu die Vbertretter ohne allen Nachlaß ernſtlicher dann bißhero geſtrafft werden ſollen.

Anno 1533. 18. Iunii.

Nach dem/ nach jüngſtbeſchehener Viſitation vnd der Commiſſarien gegebnẽ vnd angenommenen Abſchieden vnd Befelch/ ſonderlich in jüngſtgehaltener Audientz etliche der Procuratorn/ wieder des Reichs vielfeltige geſchehene Ordnung vnnd Abſchiedt/ lange Receß vnd Beſchlüß/ mit repetierung vnnd erzehlung jhrer/ in ſachen nacheinader eingegebener Producten vnd Schrifften gehalten haben: Damit aber hinfuro obberührtem der Commiſſarien Abſcheid vnnd Befelch/ billiche Volnziehung beſchehe/ So iſt der gemeine Beſcheid/ daß die Procuratores ſich deſ-B ſelbigen hinfuro enthalten/ oder in jhren mündlichen Concluſionibus ſtracks per generalia, ohne ſonderliche Repeticrung der eingebrachten Producten/ oder Erholung meritorum cauſſæ vermöge der Reichsordnung zu Regenſpurg vnnd dem Tittul/ wie ſich Procuratores mit gnugſamen Gewalt/ darzu der Cammergerichts Ordnung zu Nürnberg ſolcher Beſchlüß halben auffgericht/ beſchlieſſen ſollen/ daß auch alsdann des Gegentheils Procurator von ſtund an oder ad proximam præciſe, nach jeder ſachen Art vnnd Geſtalt/ auch ohne weiter Termin zubeſchlieſſen/ ſchüldig ſeyn/ vnnd in andern Receſſen/ ſollen die gemelte Procuratorn ſich der Kürtze gebrauchẽ/ vnd in deme ſich der obberürten Ordnung vnd Abſchieden gemeß erzeigen/ vnd halten/ alles bey vermeidung oder geſetzten Straffen/ die hinfürter wo ſie verwürckt würden/ ohn nachmals angenommen werden ſollen.

29. Auguſti.

Iſt der gemein Beſcheidt/ daß die Procuratores hinfuro auff Vrtheil ad conteſtandas lites, &c. ſich bey vermeydung gebürlicher Straff der Ordnung ohne weittern Verzug gemeß halten ſollen. C

Anno 34. 14. Ianuarii.

Iſt der gemein Beſcheidt/ daß ſich die Procuratores, hinfuro Dilationes reſpondendi zubegeren/ enthalten/ ſondern in erſtlich Annhemung der Sachen/ ſonderlich auch gleich nach Einbringung der Articul ſich in den Sachen gnugſamlich berichten laſſen/ vnnd nicht erſt biß die Articul zu reſpondiern zugelaſſen werden/ erwarten ſollen.

27. Marcii.

Iſt der gemein Beſcheidt/ daß der Fiſcal vnnd alle Procuratores des Käyſerlichen Cammerichts hinfuro in jhren Sachen nach einer jeglichen Eygenſchafft/ Natur vnnd Geſtalt/ zu gebührenden Tagen vermöge der Reichßordnung/ vnd nit Ordinarias vnd extraordinarias, vndereinander/ wie bißhero/ vermiſchen vnnd fürtragen ſollen/ alles bey Pöen in berührter Ordnung derhalben außgetruckt. D

Anno 35. 27. Ianuarii.

Nachdem man befindet/ daß die Handlung deß Contumacierens/ durch bißhero darinn in mancherley Weiß geübter Vnordnung/ ſich zuviel häuffen vnd verlängen/ Alſo daß die rechtliche Verhöre vnnd Handelung der Sachen vnnd Partheyen dardurch verhindert vnnd vernachtheilt werdẽ/ So iſt auß hoher Notturfft zu verhütung ſolcher Vngeſchicklig keit berürts Contumacierens halben Verſehung fürgenommen wie folget:

Zum erſten/ Sol ein jeder ſo des andern Contumaciam accuſieren wil/ zuvor vnd ehe er in das Gericht kommt/ mit ſeinem Widertheil vnterreden/ vnd ſolches Contumacierens halben vnderſtehen zuvergleichen/ So er ſich dann mit jme nicht vergleichen möchte/ Alsdann vnd nicht ehe/ ſol er Contumaciam zu accuſieren macht haben/ Würde aber einer des andern Contu-

A

Obſerv. XXV.

Gemeine Beſcheidt von Anno 1524. biß auff das 90. Jahr.

Anno 1524. 18. Martij.

VOr der Audientz iſt Aſſeſſoribus, Fiſcal vnnd Procuratoribus geſagt/ durch mein G. Herrn Cammerrichter/ das der Stände meinung ſey/ daß ſie dieſe Vacantz nicht verrucken ſolten.

Anno 1525. 24. Aprilis.

AVff Montag den 24. Aprilis, Iſt auff etliche Vnterhandlung Regiments vñ Cammergerichts/ dem Kay. Cammergericht 4. Wochen ſtillſtandt geben/ vnd ſolches dē procuratorn durch M. G. Herrn Cammerrichter angeſagt. Dabey auch deß Regiments Beuelch geweſen/ das der Cammerrichter/ ob ſich mittler Zeit die empörung/ ſo ſich der Zeit vmb E. durch

B gemeine Baurſchafften gehalten/ nicht ſtillen würde/ ein Wochen vor Außgang ſolcher 4. Wochen/ bey Kay. Stadthalter oder Regiment/ wo das der Zeit ſein würde/ vmb ferner Beſcheidt anſuchen ſollen.

Anno 1526. 19. Februarij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß alle procuratores hinfüro bey Peen der Ordnung/ in allen vnd jeden jhren Sachen vngewiſſer Termin, biß auff Zukunfft jhrer Botten/ ſo ſie je zu Zeiten außſchicken/ enthalten/ ſonder wo ſie deß gebürlich Vrſach haben/ alle Weg gewiſſe benendte Zeitten beſtimmen ſollen.

21. Februarij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores ſich hinfüro in allen jhren Sachen/ in Zeit laut der Ordnung zuhandeln geſchickt machen ſollen/ vnangeſehen/ daß jhre Aduocaten nicht bey dem Cammergericht/ ſondern ferne geſeſſen ſein.

19. Martij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß hinfüro die procuratores vnd Partheyen der Commiſſarien halbē/ nicht vor Gericht/ ſondern den verordneten nach der Audientz laut der Ordnung handeln/ vnnd daſelbſt Beſcheid erwarten ſollen.

30. Aprilis. C

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores hinfuro jhne producta vermöge der Reichß Ordnung/ vnterſchrieben eingeben ſollen.

Anno 1528. 20. Maij.

IſSt der Beſcheidt/ daß ſich D. H. vnnd andere Herrn der Procuratorn dieſes Kayſ. Cammergerichts ſubſtituten vnd Diener dieſelben Cammergericht Proceſs zu exequiren bey ſchwerer ſtraff nach ermeſſigung enthalten ſollen.

26. Iunij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß D. H. vnd andere Procuratores zuuerhüten/ verzug der Sachen/ vnnd vnnothwendiger Beſcheidt/ in jhren Antworten zu den Articuln ſich hinfuro/ bey Peen nach ermeſſigung/ der Wort/ glaube nicht wie geſetzt/ enthalten/ ſonder ſtracks auff ein jeden Articul/ glaub oder nicht glaub/ vermög der D Ordnung Antworten ſollen.

Anno 1531. 23. Ianuarij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ daß die procuratores hiemit ohne Erlaubnuß auß der Audientz nit gehē/ ſondern biß zu Endt aller handelung auch coram deputatis bey Peen nach ermeſſigung bleiben ſollen.

Anno 1532. 20. Maij.

ALß im Jüngſten Abſchiedt der Viſitation diß Kay. Cammergericht ein Articul geſetzt/ daß die Procuratores deß Cāmergerichts in debita condemnatione expenſarum bey Peen 20. fl. anzeigen ſollen/ was ſie von jhren Partheyen auff die Sachen zur belohnūg/ auſſerhalb frey gegebener Verehrungen/ empfangen habē/ ſo iſt demnach der gemein Beſcheidt/ daß ſich die gedachte procuratores hinfüro bey beſtimter Peen ſolchem articul gemeß/ vnnd gehorſamlich halten/ vnd jhr einnemen neben den expens Zetteln Schrifftlich anzeigen vnd vbergeben ſollen.

19. Iunij.

IſSt der gemein Beſcheidt/ dz ſich die procuratores hinfüro d' langen Beſchluß/ fürträg vñ Receß/ auch aller vnnottürfftiger/ Spitziger/ Spöttiſcher vñ Schmehe-worten gegen einander/ wie jnen hieuor offt aufferlegt/ gäntzlich enthalten/ vnnd hier nē

ſtracks

Digitized by Google

A ſtracks der Ordnung gemeß handlen/ vnd ſo ſie ſolches nicht thun würden / daß dieſelbigen Receß nicht ahngeſchrieben oder protocolliert / noch im complieren außgeſchrieben / deßgleichen vielweniger taxiert/ darzu die Vbertretter ohne allen Nachlaß ernſtlicher dann bißhero geſtrafft werden ſollen.

Anno 1533. 18. Iunii.

NAch dem/ nach jüngſtbeſchehener Viſitation vnd der Commiſſarien gegebnẽ vnd angenommenen Abſchieden vnd Befelch/ ſonderlich in jüngſtgehaltener Audientz etliche der Procuratorn/ wieder des Reichs vielfältige geſchehene Ordnung vnnd Abſchiedt/ lange Receß vnd Beſchlüß/ mit repetierung vnnd erzehlung jhrer / in ſachen nacheinader eingegebener Producten vnd Schrifften gehalten haben: Damit aber hinfuro obberührtem der Commiſſarien Abſcheid vnnd Befelch / billiche Volnziehung beſchehe/ So iſt der gemeine Beſcheid / daß die Procuratores ſich deſ-
B ſelbigen hinfuro enthalten / oder in jhren mündlichen Concluſionibus ſtracks per generalia, ohne ſonderliche Repetierung der eingebrachten Producten/ oder Erholung meritorum cauſſæ vermöge der Reichsordnung zu Regenſpurg vnnd dem Titul/ wie ſich Procuratores mit gnugſamen Gewalt/ darzu der Cammergerichts Ordnung zu Nürnberg ſolcher Beſchlüß halben auffgericht / beſchlieſſen ſollen/ daß auch alsdann des Gegentheils Procurator von ſtund an oder ad proximam præciſe, nach jeder ſachen Art vnnd Geſtalt / auch ohne weiter Termin zubeſchlieſſen / ſchüldig ſeyn/ vnnd in andern Receſſen / ſollen die gemelte Procuratorn ſich der Kürtze gebrauchẽ / vnd in deme ſich der obberürten Ordnung vnd Abſchieden gemeß erzeigen/ vnd halten / alles bey vermeidung oder geſetzten Straffen / die hinfürter wo ſie verwürckt würden / ohn nachmals angenommen werden ſollen.

29. Auguſti.

JSt der gemein Beſcheidt / daß die Procuratores hinfuro auff Vrtheil ad conteſtandas lites, &c. ſich bey vermeydung gebürlicher Straff der Ordenung ohne weittern Verzug gemeß halten ſollen. C

Anno 34. 14. Ianuarii.

JSt der gemein Beſcheidt / daß ſich die Procuratores, hinfuro Dilationes reſpondendi zubegeren / enthalten/ ſondern in erſtlich Annhemung der Sachen/ ſonderlich auch gleich nach Einbringung der Articul ſich in den Sachen gnugſamlich berichten laſſen / vnnd nicht erſt biß die Articul zu reſpondiern zugelaſſen werden / erwarten ſollen.

27. Martii.

JSt der gemein Beſcheidt/ daß der Fiſcal vnnd alle Procuratores des Käyſerlichen Cammerichts hinfuro zu jhren Sachen nach einer jeglichen Eygentſchafft / Natur vnnd Geſtalt / zu gebührenden Tagen vermöge der Reichßordnung/ vnd nit Ordinarias vnd extraordinarias, vndereinander / wie bißhero/ vermiſchen vnnd D fürtragen ſollen / alles bey Pöen in berührter Ordnung derhalben außgetruckt.

Anno 35. 27. Ianuarii.

NAchdem man befindet / daß die Handlung deß Contumacierens / durch bißhero darinn in mancherley Weiß geübter Vnordnung/ ſich zuviel häuffen vnd verlängen / Alſo daß die rechtliche Verhöre vnnd Handelung der Sachen vnnd Partheyen dardurch verhindert vnnd vernachtheilt werdẽ/ So iſt auß hoher Notturfft zu verhütung ſolcher Vngeſchickligkeit berürts Contumacierens halben Verſehung fürgenommen wie folget:

Zum erſten / Sol ein jeder ſo des andern Contumaciam accuſieren wil/ zuvor vnd ehe er in das Gericht kommt / mit ſeinem Widertheil vnterreden / vnd ſolches Contumacierens halben vnderſtehen zuvergleichen/ So er ſich dann mit jme nicht vergleichen möchte/ Alsdann vnd nicht ehe/ ſol er Contumaciam zu accuſieren macht haben/ Würde aber einer des andern Contu-

A maciam accuſiern/ der zuvor ſein Wiedertheil auſſerhalb des Gerichts wie oblauth/ derhalben nicht loßſprechen/ vnnd vergliechen/ vnnd nicht deſtominder vber ſolche mit Beſprechung vnnd Vergleichung ſeines Gegentheils Contumaciam accuſiern würde/ So offt einer ſolches thut/ ſol er gewißlich vnd ohne Nachlaß/ einen Gülden zubezahlen geſtrafft werden.

Zum andern/ Ob einer auß redlichen Geſchäfften oder Leibs Kranckheit halben in das Gericht nicht kommen köndte/ oder von dem contumaciern abgehen müſte/ der ſol zuvor der Contumacien halber/ darumb accuſiert werden möchte/ ſich mit ſeinem Wiedertheil vnderreden/ vnnd zuvergleichen vnderſtehen/ So er aber bey demſelbigen nichts erlangen/ alsdann ſol er ſeinen ſubſtituierten Anwalt ſolcher Contumacien halben/ wie er es damit/ doch in allwege dem erſten Articul gemeß halten ſol/ einen endtlichē Bericht vnd Befelch geben/ damit vnnottürfftigen Bedachts/ ſo der B ſubſtituierte Anwalt begeren möchte/ nicht von nöhten ſey/ vnnd ſonſt gefehrlicher Verzug verhüttet werde/ Abermals bey ſtraff eines Gülden vnnachläßlich zubezahlen/ Vnd ſol ſich ſonſt ein jeder bey gleicher Pöen mit dem Contumacieren der Ordnung gemeß/ vnd alſo halten/ damit in Contumaciis die merita cauſſæ nicht eingeführt.

22. Iunii.

DEmnach auff vielfältig anregen vnnd beclagen der Procuratorn/ daß ſie zu dem Contumacieren nicht kommen mögen/ vnnd derhalben von Ampts wegen des verſchienen Monats jhnen ahngeſetzt worden/ daß ſie auff den damals nechſtkünfftigen vnnd jetzverſchienen Mittwochen/ poſt nouas cauſſas als baldt in contumaciis handeln ſollen/ vnnd aber ſolchem Beſcheydt zu wieder gehandelt worden: Derwegen die Straff gegen den Verbrechern hiemit vorbehalten/ vnd der Beſcheydt/ daß der jenig/ an dem die Ordnung deß Contumacierens iſt/ heut C nach den Nouis, mit dem contumacieren wie ſich gebühret/ vollfahren ſollen.

Anno 37. 4. Maii.

IN ſachen Weygandt Pentz vnnd ſeiner Haußfrawen/ wieder Wendel Pentz/ iſt D. Rottenbürgers in jüngſt vergangener Audientz geübte Handlung verworffen/ vnnd ſonſt dieſer vnnd aller anderer Sachen halber der gemein Beſcheydt/ daß er vnd andere Procuratores, hinfüro in einführung der newen Sachen/ was ſie für Proceß/ Gewalt/ Appellation Inſtrument/ vnd anders zur Sachen dienlich vnd noch hinder jhnen hetten/ vermög der Ordnung/ ſamēthafft/ vnnd nicht alſo wie hierinn beſchehen/ getheilt/ bey Pöen nach ermeſſigung fürbringen/ vnnd dieſelbigen nicht hinderhalten ſollen.

6. Iunii.

IST der gemein Beſcheidt/ daß ſich die D Procuratores hinfüro vngebührlicher vnd vngeſchickter Wort vnnd Handlung vermög des Reichs Ordnung/ bey hoher Straff enthalten/ ſondern ſo ſie etwas dem Käyſerlichē Cammergericht zu ſchmach/ nachtheil/ vnd vnraht geſchehē/ anzuzeigen haben/ daß ſie ſolches jhrer Verwandtnüß nach/ damit ſie dem Käyſerlichen Cammergericht zugethan ſeyn/ wie ſich gebührt/ thun ſollen.

13. Auguſti.

IST der gemein Beſcheydt/ daß die Procuratores hinfüro ſo ſie ein mercckliche Ahnzahl Brieffe/ Vhrkunden/ vnnd andere Inſtrumenta oder Gerechtigkeiten/ jhrer Partheyen einzulegen haben/ daß ſie dieſelbigen nicht alſo ſpecifice vnnd vnderſchiedlich nacheinander benennen/ ſondern in vnnd mit einem Specificationzettel zuverhütung Längerung deß Receß gerichtlich einbringen ſollen.

Anno

A

Anno 1538. 18. Februarii.

JSt der gemein Beſcheydt / dz ein jeder Procurator hinfuro ſeine Vrſachen vñ Entſchůldigung auff den Termin des Tags / da er zu handeln ſchůldig iſt / vnnd nicht gehandelt hat / in der erſten Vmbfrag fürbringen / vnnd länger biß auff nachfolgende Audientzien nicht verziehen ſol.

27. Februarii.

JSt der gemein Beſcheydt / daß die Procuratores in Außſprechung der Vrtheiln nichts zuwieder bey ſolcher Straff jederzeit gegen den Vbertrettern nach Ermeſſigung fürzunemmen / ſich enthalten ſollen.

19. Auguſti.

JSt der gemein Beſcheydt / ſo hinfuro einigem Procurator litem zu conteſtieren mit Vrtheil aufferlegt / vnnd er ſolches alsbaldt ohne ferner ahnruffen / in derſelbigen Audientz nicht thun wirdt / daß alsdann die Straff laut der Ordnung vnabläſſig von jhme genommen werden ſol.

B

Daß auch die Procuratores weitter auff geſprochen Vrtheil vnnd Interlocutorias ſich der Ordnung zu Regenſpurg auffgericht / begriffen vnder dem Titul wie gehandelt werden ſoll / auff geſprochen Vrtheil / auch bey vermeidung der Straff gemeß halten ſollen.

11. Septembris.

JSt der gemein Beſcheydt / welcher Procurator von wegen Partheyen / die D. Rottenburger gehabt / ſich einlaſſen oder handeln wil / daß er ſolches nicht in Crafft der gemeinen Subſtitution / gemeltes Rottenburgers / ſondern vermög der Ordnung / auff beſondern Gewalt bemelter Partheyen thun ſol.

Anno 1540. 19. Aprilis.

JN Sachen Weylandt der Gebrüder von Werth / gegen Eemundt von Caſſolt / ſeyndt begerte Ladunge erkändt / Mit dem Beſcheydt / daß die Procuratores ſo ſolche Ladung begert haben / vnnd ein jeder der dergleichen hinfüro begeren würde / die Partheyen die citiert werden ſollen / benennen / oder ſo deren viel in Schrifften verzeichnet / gerichtlich eingeben ſollen. C

Anno 1542. 3. Nouembris.

DOMINVS Iudex de Monforth offentlich angeſagt / Dieweil ſich die ſterbende Läuffte beſchwerlich hie zutragen / derhalben Cammergericht verurſacht / das vier Wochen zu ſuſpendieren vnd gehn Wormbs zuverrücken / Auff 1. Decembris Gericht zuhalten / Wöllen Dominus Iudex vnnd ſein Vätter mitler weil hie bleiben / wer vmb Proceß zu ſupplicieren möge bey jhnen anſuchen.

18. Nouembris. D

NAchmals Sambſtag den achtzehenden Novembris haben Cammer Richter vnnd Beyſitzer Käyſerlichs Cammer Gerichts auff beſchehen erfordern der Gerichts Perſonen / ꝛc. durch D Neßer weitter ahngeſagt / in der vndern kleinen Rahtſtuben / wiewol ſie vormals entſchloſſen geweſt / das Käyſerliche Cammer Gericht zuverrücken / vnnd gehn Wormbs zu transferieren / der meinung 1. Decembris daſelbſt Gericht zuhalten / So tragen ſich doch Vrſachen zu / derohalben ſie mit ſolcher Verrückung noch zur Zeit nicht verfahren mögen / wöllen aber was ſie ſich weiter entſchlieſſen / jhnen zu rechter Zeit auch ahnzeigen.

22. Decembris.

DOMINVS Iudex hat ahngeſagt / daß ſie entſchloſſen / das Gericht nach den Ferien hie zuhalten / vnd daß darůmb der abweſenden Procura-

A torn Subſtituten / jhren Herren zu ſchreiben / vnd ſolches anzeigen ſollen / damit dieſelbige alsdann neben andern Procuratorn perſönlich hie auch erſcheinen.

Anno 1549 27. Septembris.

JSt in altem vor Raht gemein Beſcheid ergangen / daß man in aller Sachen vnderſchiedliche Copeyen vnnd Handlungen ad acta eingeben ſolle.

Anno 1550. 28 Nouembris.

SEyndt dieſe hierinn begriffene Articul allein zur Erinnerung der Ordnung / vnnd damit der gerichtlich Proceß / auch die Sachen gefürdert werden / von dem Kayſſerlichen CammerRichter den Procuratorn vorgehalten worden / ſich derſelbigen hinfurter haben zuhalten / bey vermeidung der Straff.

Erſtlich befindet man / daß die Procuratores ſich vielmals abſentiern ohne Erlaubnüß. Dieweil dann ſolches der Ordnung / vnd dem herkommenem Gebrauch bey dem Gericht zuwieder / auch dardurch
B die Partheyen in jhren Sachen vernachtheilt / oder zum wenigſten auffgehalten werden: So iſt der Befelch / daß ſie ſich hinfüro / in dem / der Ordnung gemeß halten / vnnd ohne Erlaubnüß deß CammerRichters hie auß der Statt vnnd von dem Gericht ſich nicht abſentiern wöllen oder ſollen.

Zum andern / Daß ſie in jhren Sachen / ſoviel jhnen müglich ſelbſt perſönlich außwarten / vnd nicht ſubſtituiern / ohne ſondere Ehehaffte Vrſachen / auch ehe vnnd zuvor ſie von dem CammerRichter Erlaubnüß erlangt haben.

Zum dritten / Wo ſie alſo auß Ehehaffter Verhindernüß vnnd Erlaubnüß deß CammerRichters / ſich vom Gericht abſentieren vnd andere Procuratores ſubſtituieren wöllen / daß ſie alsdann jhren ſubſtituierten Procuratorn gnugſamen Bericht vnd Inſtruction geben / wie ſie vigore ſubſtitutionis handeln ſollen / damit ſie nicht Vrſach haben zu ferner Handlung von jhrentwegen bedacht zunehmen.

Zum vierdten / Nach dem ſich in jüngſter Fiſcaliſcher Audientz zugetragen / Als der Käyſſerlich Cammerichter zu gewöhnlicher Stundt Audientz halten wöllen / vnnd aber der Procuratorn keiner oder derſelbigen gar wenig im Gericht erſchienen / Dergleichen ſich dann in den ordentlichen Audientzien auch je bißweilen zuträgt: Iſt der Befelch / daß ſie furthin in der vngeſetzten Stundt / der gerichtlichen Audientzien / im Gericht zu jhren Ständen / wie ſich gebührt / vnnd die Ordnung jhnen ohne das aufferlegt / erſcheinen / vnnd jhren Sachen biß zu Endt derſelbigen außwarten. C

Zum fünfften / Damit die Regiſtratur vnnd andere Arbeit in der Cantzeley gefürdert / ſollen die Procuratores hinfurter auff die Producten vnd andere Gerichtliche Einlag zu der Intulatur / vnd Namen der Partheyen ſo erſtlich geweſen / zuverändern bleiben laſſen / Auch die Producten darauff geſchrieben vnnd verzeichnen / wie die Ordnung vermag vnnd mit ſich bringt.

Zum ſechſten / Nach dem die Ordnung D
mit den langen Receſſen vnd vnnottürfftigem repetieren vor inbrachter Handlung vielfeltiglich vberſchritten / vnnd dadurch die Gerichtliche Audientzien den Partheyen vnnd allen Perſonen deß Gerichts zu groſſer Beſchwerde ſich verlängern / iſt der Befelch daß die Procuratores ſolches abſtellen / vnnd in jhren Vorträgen die Form wie die jhnen in der Ordnung vnderſchiedlich bey allen Terminen præſcribiert / halten / vnd vorthin dieſelbig nicht vberſchreitten ſollen.

Zum ſiebenden / Dieweil berürte Ordnung dem Kay. CammerRichter vfferlegt / ſich je zu zeitten zuerkündigen / wieviel Sachē jeder habe / Iſt der Beuelch daß ein jeder Procurator bey den Pflichten / damit er der Käyſſerlichen Majeſtat vnnd dem Gericht verwandt / hie zwiſchen Weyhenachten ſeine Sachen / die noch nicht erörtert oder hingelegt / ſondern ganghafft / dem Käyſerlichen CammerRichter benändlich anzeigen / vnd verzeichnet vbergeben ſoll / darauff ſich der Gebühr vnnd des jenigen ſo jhme die Ordnung aufferlegt / haben zuhalten.

Zum

Digitized by Google

A Zum achten / Befindt man / daß etliche Stånde mit Erlegung jhrer Anſchlåg etwas ſeummig ſeyn / vnd dardurch langwiriger Proceß in Fiſcaliſchen Sachen verurſacht / welches doch auff fleiſſige Erſuchung vnnd Anmahnung der Procuratorn je zu zeitten vorkommē werden möchte / Iſt der Befelch / daß hinfuro die Procuratores bey jhren Partheyen anmahnen / vnnd ſie ſo viel müglich dahin bewegen ſollen / jhre Gebürnüß fürderlichen zu erlegen / vnnd des Fiſcals anruffen vnd procediern nicht erwarten.

Zum neundten / Beelagt ſich der Einnehmer der Cantzeley / daß jhme ein merckliche Summa taxierter Vrtheilbrieff oder Laboꝛes außſtåndig / darzu etlich vielfeltige Proceß vnnd Vrtheilbrieffe / ohngelöſt liegen bleiben. Dieweil dann die Ordnung vermag / daß die Cantzeley / wo nicht Vrtheilbrieff genommen / vmb ſolche Labores vergnügt vnnd zu frieden geſtellt werde / Auch CammerRichter vnnd Beyſitzer jhr darzu verhelffen ſeyn ſollen / So iſt der Befelch / daß die Procuratores ohne långern Verzug vnnd auffhalten / das jenige ſo verfertigt / vnd durch F ſie ſollicitiert löſen / vnnd die Taxas laborum als außſtåndige Schulden / der Cantzeley von jhren Partheyen mit beſtem fleiß ſollicitiern / vnnd einnahmen / vnnd mit jhren ſalariis gütlich oder ſecklich mit monitoriis oder ſonſt wie ſie mögen fürdern vnd einbringen / vnnd zum allerfürderlichſten zu frieden ſtellen ſollen / damit derhalben weiter Clagens oder Anſuchens nicht vonnöhten.

Zum zehenden / Nachdem auch in der Ordnung verſehen / daß die Procuratores in den Supplicationen darinn ſie vmb Vrtheil anhalten anzeigen ſollen / auff was zeit vnnd warauff beſchloſſen / vnnd vngefährlich was die Sachen antreffen / welches bißhero die Procuratores je zu zeiten in jhren Supplicationibus vmbgangen vnnd nicht gehalten / Iſt der Befelch / daß ſie zu fürderung der Sachen demſelbigen furthin geleben / vnnd nicht allein den Beſchluß auff welchen Tag es geſchehen / in die Supplication / ſondern auch auſſen auff dieſebige verzeichnen ſollen. C

Anno 1551. 23 Decembris.
In Fiſcalibus.

IST der Beſchendt / daß ſich die Procuratores mit der Entſchüldigung in cauſſis Fiſcalibus, wie auch in andern Sachen / hinfürter enthalten ſollen.

Anno 53. 19. Decembris.

IST der Beſchendt / daß die Procuratores ſollen ſich hinfürter mit Repetierūg der Receß von einer Sachen zur andern enthalten.

Anno 54. 19 Februarii.

NAchdem hiebeuor das Gericht / von dem 22. Tag des Monats Decembris, biß auff den erſten Februarii, verſchienen / ſterbender Låuff halben ſuſpendiert / vnnd auffgeſchoben geweſen / vnnd nachmals allerhandt Exceptiones & Diſputationes der fatalium halben zu verhinderung anderer Sachen verbracht werden möchten / Iſt zu abſchneidung vnd verhütung ſolcher Diſputation beſchloſſen / daß D die fatalia von bemeltem 22. Decembris biß auff den erſten nechſten nicht gelauffen ſeyn / noch der Partheyen einigen Nachtheil geberen.

Anno 1555. 23. Octobris.

IN ſachen Braunſchweig / vnd des Kåy. Fiſcals / wieder Harberg / Braunſchweig vnd Conſortes Hans Plaumbaumbs beſchådigung betreffent / Iſt D. Greineiſen dē 7. tag diß Monats vnlauterer verdückelter / vnnd wider die Ordnung vnformlicher gehaltener Receß / vnnd anruffen mit vorbehaltener ſtraff verworffen / vnd von Ampts wegen der gemein Beſchendt / daß er in dieſer vnnd andern Braunſchweigiſchen Sachen / die er jedesmals bey jhrer erſten vnderſchiedlichen Intitulatur bleiben laſſen / auch ſpecifice mit lauterer Vermeldung / wieder welche Partheyen er anruffe / anzeigen ſol / als dann darauff zuergehen was Recht iſt.

Anno 1556. 11 Ianuarii.

IN ſachen Eyttel Wolffen von Gut-

A tenberg / contra Waldeck Appellationis, iſt neben einem ſondern / auch dieſer gemein gegeben Beſcheydt ergangen / alſo lautendt / Daß die Procuratores cauſſas ordinarias & extraordinarias zu confundiern / bey ſtraff der Ordnung ſich hinfuro enthalten ſollen.

22. Ianuarii.

In Sachen Adolffen von Lingenich wieder Arnolden Leinenmann / Iſt neben meinem ſondern / auch dieſer gemein Beſcheydt gegeben / alſo lauttendt: Vnnd ſollen hinfuro die Procuratores jhre Partheyen von derowegen ſie handeln / jederzeit vnderſchiedlich diſtinguiern / vnnd benennen.

29. Aprilis.

IN ſachen Münſter / wieder Oldenburg / Primi mandati Dalmenhorſt betreffendt / Lautt der gemein Beſcheydt alſo / vnd letzlich aller dieſer Sachen Procurato-

B res in jhren Vorträgen vnd Schrifften / die Gegentheil vnd Puncten / wieder die vnnd jn denen ſie anruffen / vnnd handeln / jederzeit vnderſchiedlich benennen ſollen.

Anno 1558. 31. Auguſti.

NAchdem Vermög der Reichs Ordnung die Procuratores ſchüldig ſeyn / ſich vermög derſelbigen zuentſchüldigen / vnd ſie auch derſelben jüngſt erinnert worden / So iſt hierauff nachmals des Hochwürdigen Fürſten vnnd Herrn Cammer Richters vnd Beyſitzern ernſtlich Befelch / daß ſie ſich hinfurter auff gethane Vmbfrage demſelbigen gemäß / bey ſtraff nach Ermeſſigung erzeigen / vnnd verhalten ſollen.

Anno 1560. 16. Martii.

COmes a Lewenſtein anzeigt / daß auff geſterige Audientz die Ordnung in contumacien / an denen da es bliben / nachmals gelaſſen / vnnd dieſelbige anfahen ſollen / doch möge der Fiſcal als exemtus jederzeit in ordinariis, vnnd extraordinarus Contumaciern / darauff auch Fiſcalis angefangen / indifferenter zu C contumacieren.

16. Septembris.

VNd iſt von Ampts wegen der gemein Beſcheydt / daß die Procuratores in jhren Receſſen / vnd handlungen / die ordinarias vnd extraordinarias Audientias auch vmbfragen nicht confundiern / ſonder in denen ſich der Ordnung nach hinfuro halten ſoll / ꝛc.

Anno 1562. 13. Nouembris

VNd endtlich von Ampts wegen der gemein Beſcheydt / daß alle vnd jede Procuratores hinfurter / vermög der Reichs Ordnung vnnd Abſchiedt / die formalia appellationum zu anfang der Sachen / bey Straff nach Ermeſſigung iuſtificieren ſollen.

Anno 1563. Veneris 18. Iunii.

NAch dem ſich bißweilen etliche Perſo- D nen vnder dem Schein / als ob ſie dieſem Käyſerlichen Cammergericht verwandt / vnd zugethan / alhie zu Speyer enthalten möchten / dardurch jhrer Vnbekandtnüß halben allerhandt Irrung entſtehen / Hierauff ſo iſt des Herrn Cammer Richters vnnd der Beyſitzer Befelch vnd Beſcheydt / daß ſich alle vnd jede Perſonen / Es ſeyen Practican ten / Sollicitatores, Partheyen / oder andere welche gedachtem Käyſerlichen Cammergericht verwand ſeyen / ſo jetzundt zu gegen oder zukünfftig ankommen werden / bey ermeltem Herrn Cammer Richter vnd Beyſitzern anzeigen ſollen / damit ſolche der Gebühr immatriculirt / vnd verzeichnet werden möchten.

Anno 64. 18. Auguſti.

DOCTOR H. zeigt ahn / demnach ſich ſterbende Läuff vmb Speyer erregen / vnd man ſich zuerinnern wiſſe / welcher maſſen ſolche Sterben immer eingeriſſen / Vnd doch Domini Aſſeſſores hie bleiben müſſen / Aber dannoch Iudex vnd Aſſeſſores in Erfahrung bracht / daß etliche

A liche Perſonen / ſo auß ſterbenden Ohrten kommen / darauß contagio zubeſorgen / angenommen werden / So befehlen Cammer Richter vnnd Beyſitzer jedem bey jhren Pflichten vnd Eydten / niemandt auff / oder ahnzunemmen / ſo auß ſterbenden Orten kommen / wöllen auch ſolches beym Rath vnd gemeyner Bürgerſchafft zuverſchaffen befehlen / damit man das Gericht nicht transferieren müſſe / welches doch jetzunder nicht geſchehen köndte / vnnd ſollen die Præſentes den andern ſolches auch anzeigen / ſo nicht zugegen.

Anno 1566. 20. Februarii.

FErners iſt von Ampts wegen der Beſcheydt / das die Procuratores, ſo fern jhnen aus erheblichen Vrſachen vom Gericht erlaubt / durch jhre ſubſtituierte ohne gnugſame Inſtruction vnnd vollkommen Bericht / vermöge der Ordnung vnd Viſitation Abſchiedt nicht handeln oder ſubmittiern / deßgleichen die Vmbfragen in nouis & præfixis nicht confundiern / auch
B der langen vnnottürfftigen Receſſen / alles bey Straff nach Ermeſſigung hinfürter ſich enthalten ſollen.

Anno 1567. 14. Nouembris.

LEtzlich belangend di Vmbfrag contumaciarum, Iſt von Ampts wegen gemeiner Beſcheydt / daß die Procuratores, ſo mit Handlung gefaſt / dieſelbige auff beſchehen contumacieren / Als baldt an ſtatt der Entſchüldigung vnnd erpieten / vergebenen Receſſen zuvorkommen / doppel eingeben / vnnd dem Gegenteil Copei darvon folgen zulaſſen / auch hierinnen kein Gefährligkeit bey ſtraff nach Ermeſſigung brauchen ſollen.

Anno 1568. 23. Februarii.

DOminus Iudex zeigt ahn / daß / demnach die Audientz auß Ehehafften Vrſachen / jhr Gnaden eingeſtelt / ſol ſolche Einſtellung der Audientzien von dem 9. biß auff den 21. huius den Partheyen nicht nachtheylig ſeyn / von wegen der Fatalien.

Anno 1571. 1. Iunii. C

ZVfolg jüngſt alhie publicierte Reichs-Abſchiedt / ſeynd der Herr Cammer-Richter vnnd Beyſitzer / die darinn new verfaſte Anordnung / des gerichtlichē Proceß halben / ad primam poſt ferias ins Werck zu richten entſchloſſen / Dann fernners auff etliche der Procuratorn nechſtbeſchehen ſupplicieren / vnd ſoviel die darinn angezogene Handelung in præfixis ahnlangt / iſt denſelbigen biß zu Ende / wie auch andern Procuratorn von jhnen außhandeln zugelaſſen.

Martis 12. Iunii.

HErr Cammer Richter vnnd Beyſitzer haben befohlen / daß heutiger Audientz in allen Vmbfragen in extraordinariis appellationum, vnd was denſelbigen anhängig / allein gehandelt werdem ſol / Item die Mercurii in cauſſis ſimplicis querelæ ordinariis, ſo dann den nechſtfolgenden Gerichts Tag in cauſſis appellationum ordinariis, vnnd ſo fortan / alternis diebus biß auff weitern Beſcheyd / D
darnach wiſſe ſich ein jeder zuverhalten. Decretum & publicatum per Dominum a Fronhoffen.

Eodem die.

FErner iſt der gemein Beſcheydt / daß die Procuratores in allen Vmbfragen / dem jüngſten alhie zu Speyer publicierten Abſchiedt / in haltung der Receſſen / gehorſamlich nachſetzen / vnnd ſich gebührlicher Beſcheydenheit vnnd Geberden / vor Gericht verhalten / damit man nicht mit allem Ernſt / die Straff gegen jhnen vorzunemmen verurſacht werde.

Veneris 13. Iunii.

DIe Procuratores ſollē abermal zween Tag in ordinariis, vnnd einen Tag in extraordinariis, in einer jeden Vmbfrag handeln / Als nemlich Lunæ Martis in extraordinariis, ſimplicis querelæ, Mercurii in ordinariis ſimplicis querelæ, Iouis, Veneris, in extraordina-

A riis appellationum, Lunæ iterum in ordinariis appellationum. Et ſic deinceps computando dies vtiles in conſilio. 8. Iunii. Anno 71.

Martis. 27. Nouembris.

ES ſollen hinfüro die Procuratores drey Tag nacheinander in extraordinariis, vnnd zween Tag in ordinariis cauſſarum appellationum, vnd darauff einen Tag in extraordinariis cauſſarum ſimplicium querelarum, folgends widerumb drey Tag in extraordinariis, vnnd zween Tag in ordinariis cauſſarum appellationum, Dann auff einen Tag in ordinariis cauſſarum ſimplicium querelarum, & ſic deinceps biß die Ordnung in præfixis cauſſarum appellationum herumb komme/ handeln.

Anno 1572. 18. Ianuarii.

LEtzlich iſt der gemein Beſcheydt/ daß die tägliche Audientzien ohne vnderſcheid
B der Sachen ſimplicis querelæ vnnd appellationum hinfüro in ordinariis vnnd extraordinariis gehalten werden ſollen/ vnd ſolches zu nechſtfolgendem Gerichts-Tag anzugehen.

Anno 1573. 8 Maii.

FErner iſt der gemein Beſcheydt / daß auff mündliche Beſchlüß vnnd Handlung / ohne Vnderſcheid ordinariarum vnd extraordinariarum cauſſarũ angeruffen werden möge / vnd hinfüro bey ſtraff nach ermeſſigung keine ſubmiſſiones derwegen beſchehen ſollen.

22. Iunii.

LEtzlich iſt der gemein Beſcheydt / daß hinfüro Zeit der Ordnung in extraordinariis die zehendt / vnnd ordinariis die zwantzigſt Audientz / doch außgenommen/ da man in eadem audientia oder ad proximam zuhandeln ſchüldig ſeyn ſol.

Anno 1574. 17. Auguſti.

LEtzlich iſt der gemein Beſcheyd / daß die Procuratores hinfuro / auff erkandt vnd C
beſchehen ruffen / erſt nach verſcheinung ſechs Gerichtstagen / in contumaciam procedirn ſollen.

Anno 1577. 3. Iunii.

LEtzlich iſt der gemein Beſcheydt / daß an ſtatt des termini ordinationis die Procuratores hinfüro / biß auff fernere Verordnung ſich des termini præiudicialis gebrauchen / vnd alſo einander ſo wohl in primo termino, als auch erſter deſſelbigen gebetener Prorogation / ein geraume gebührliche Zeit nach gelegenheit der Sachen / Punctens / Handlung / ferne oder nähe des Wegs / vnd anderer vmbſtänden/ zulaſſen vnnd ahnnemmen / auch ſonſten ſich hierinnen den Viſitation: Anno 73. vnd Reichs Abſchiedẽ de Anno &c. Siebentzig Sechs / gemeß verhalten / vnd derowegen alles vnnöttigen gefährlichen ſubmittierns bey Straff nach Ermeſſigung enthalten ſollen.

Anno 1578. 3. Iulii. D

FErner iſt der gemein Beſcheydt / daß die Procuratores hinfuran / wann ſie auff beſchehen contumacieren / oder ſonſten zu handeln / zu ſolchem alsbaldt durch ſich ſelbſt / oder jhre ſubſtituierten gefaſt ſeyn/ vnd deßwegen auß hinläſſigkeit / oder zu fürſetzlichem Verzug der Sachen / Zeit ad proximam zubitten/ bey Straff nach Ermeſſigung ſich enthalten. Vnnd dann jederzeit ſecundam & tertiam dilationem probandi vor verfleiſſung der erſten oder andern auß Vrſachen/ wie biß hero bräuchlich geweſen/ bitte/ Aber nach Außgang derſelbigen/ glaubhaffte Anzeig/ genugſamen angewendeten Fleiß fürbringen. Deßgleichen jhre gemeinhabende Gewalt ad cauſſas Fiſcales für ſich ſelbſt alsbaldt vnd ohne ferner Erinnern / oder Anhalten / bey Straff nach Ermeſſigung aufflegen / vnd ſich ſonſten dem nechſten / wie auch vorgehenden Memorialn vnd Abſchieden gemeß verhalten ſollen.

Anno 1579. 6. Iulii.

FErner iſt der gemein Beſcheydt / wann die Procuratores in gebührendem termino

A termino jhre Gewäldt/ acta, oder was
ſonſten die Ordnung erfordert/ nicht für-
bracht/ daß ſie deßwegen keine ſondere
Receß zuhalten/ Beſonder dieſelbige her-
nacher mit ander nohtwendiger Hand-
lung einzubringen/ ſich befleiſſen. Noch
ſich vor dem in citatione beſtimbten ge-
wiſſen Termin gerichtlich einlaſſen/ In
gleichem in puncto reſponſionum nicht
replicieren/ noch deren/ wie auch jhren v-
berſchickten Gewalt vnbeſehen vnd vner-
wogen/ durch die Wort/ ſo fern die genug-
ſam/ ꝛc. noch dergleichen Conditional Re-
ceſſen/ So wenig auch ratione termini
præiudicialis vergeblich ſubmittiern/ vnd
in Zeit gebettener Prorogation/ wie auch
ſonſten in allen andern ſubmiſſionibus ſo
viel müglich handlen/ vnnd derowegen
nicht allererſt Beſcheydts erwarten/ daß
ſie auch deren durch ſie bewilligten oder von
dem Richter angeſetzten Termin halben
nicht colludiern/ oder nach verflieſſung der-
ſelbigen für ſich ſelbſt einige Handlung
geſtatten/ jhre Anzeigen daß die Sach ver-
B tragen/ vnd anders der gebühr beſcheinen.
Sich auch deren einmahl angenommenen
Sachen ohne rechtmeſſige erhebliche Vr-
ſachen/ darüber auch zuuor Erkändtnüß
ergangen/ nicht entſchlagen. Dann
auch mit ſonderm fleiß in cauſis ſumma-
riis vnnd extraordinariis, ſonderlich ex-
ecutionum die gebührlichen Proceß nach
Art vnnd Eygenſchafft derſelbigen/ vnnd
diß Gerichts Practick vnnd ſtylo gemeß
halten/ deſſen jhre Partheyen berichten/
vnnd ſich in dem allem vnformlicher weit-
leufftiger Handelung enthalten/ In benen-
nung der Commiſſarien/ wie auch in an-
dern jhren Receſſen/ die Puncten darin-
nen ſie handeln/ verſtändtlich vnderſchey-
den. Vnnd letztlich ſich des in Anno 77.
Ihrenthalben ergangenen Beſcheydts/ in
dem/ darinn verleibten Puncten nochmaln
erinnern/ vnd dem/ wie auch ſonſten in ge-
mein/ der Ordnung/ Abſchieden vnd Me-
morialn gemeß verhalten ſollen.

11. Septembris.

FErners iſt auch der gemein Beſcheydt/
daß die Procuratores alles das jenig/ ſo C
ſie in der Cantzley ſollicitiert/ vnnd auff
jhr ahnhalten verfertigt worden/ wie ſie
ſolches ohne das vermög der Ordnung
vnnd Abſchieden zuthun ſchüldig/ fürder-
lich vnd inwendig drey Wochē/ bey Straff
nach Ermeſſigung löſen/ vnnd auß der
Cantzeley erheben/ ſich auch künfftig ſol-
ches Verzugs vnnd Auffhaltens müſſi-
gen ſollen

Anno 1580. 20. Iunii.

FErner iſt der gemein Beſcheydt/ daß die
Procuratores prorogationem pro-
rogationis, oder ahn ſtatt derſelbigen
nouum terminum ohne Beſcheinung
erheblicher Vrſachen zubitten/ Alſo auch
des Ahnzeigens/ daß ſie mit Handlung
gefaſt/ vnnd in jhrer nechſten Ordnung
ſolche vorzubringen erböttig/ hinfürter
bey Straff nach Ermeſſigung ſich gäntz-
lich enthalten: Sondern in erhaltener
Zeit oder im Fall ſie die Ordnung des letz-
ten Tags nicht erreichen würde/ in nechſter D
jhrer Ordnung hernach ohngeſaumbt/ die
Gebühr handlen/ deßgleichen das jenige/ ſo
in die Vmbfrag in nouis Sonderlich was
in Pfandungs/ vnd dergleichen Sachen/
zu endtlicher Erledigung puncti paritio-
ris zuhandeln/ auch Cauſales vnnd
anders/ ſo vermög der Ordnung vnnd
Viſitations Abſchiedt dahin gehörig/ in
derſelbigen Vmbfrag/ vnnd nicht in
præfixis, ohnahngeſehen jhnen dartzu
Zeit præiudicialiter angeſetzt/ vorbrin-
gen/ Vnnd ſo wohl in Sachen ſim-
plicis querelæ, als Appellationum dem
in Anno 70. auffgerichtem Speyri-
ſchen Reichs Abſchiedt/ in verſiculo
Demnach ſollen/ ꝛc. vnnd etlichen folgen-
den mit Einbringung daſelbſt aufferleg-
ter ſämptlicher Handlung purificatio-
nem termini in allen vnnd jeden Pun-
cten zuverhüten/ gehorſamblich nachſe-
tzen. Dann letzlich wann ſie quattam di-
lationem cum debita ſolemnitate zu-
bitten/ Sollen ſie darneben gnugſammen
Special Gewalt/ da anderſt jhrem
gemeinen Gewaldt ſolche Clauſull nicht

A einuerleibt bey Verwerffung der Receß vnnd Straff der Ordnung gleich als bald mit einlegen.

ANNO 1582. 28. Maii.

FErner iſt der gemein Beſcheydt / Demnach wegen des vielfeltigen Bittens der Prorogation terminorum halben in nouis die Handlungen ſich dermaſſen geheufft / daß lange Zeit hero in præfixis wenig Procuratores haben gehört werden können / derowegen vnnd damit die Rechtshängige Sachen / künfftig ſoviel müglich gefürdert / Sollen die Procuratores hinfuro am Sambſtag / vor Anfang der Fiſcaliſchen Audientz / von ſieben biß zu neun Vhrn / was in die Vmbfrag præfixarum gehörig / handeln / darzu in allen Vmbfragen pro termino & prorogatione Zeit nach geſtalt der Sachen vnd Ferne deß Wegs zur Handlung zugleich bitten / vnd einander zulaſſen / auch ohne Beſcheinung
B erheblicher Vrſachen / ferner Zeit zubegeren bey Straff der Ordnung ſich gäntzlich enthalten.

Anno 1583.
Collegii 14. Iunii. Anno 83. den Procuratorn gegeben Decret.

NAch dem ein Zeit hero etlichmahl vmb Appellation Proceß Supplicationes einkommen / in deren narratis ſo wol / als auch beygelegten Inſtrumentis Appellationum die Zeit außgeſprochener Vrtheil / vnd darauff eingewendter Appellationen / auff das Calendarium Gregorianum dirigiert / Wann aber ſolches dem herbrachten Gebrauch zuwieder / auch zu allerhandt Vnrichtigkeiten Vrſach geben möchte / Als wöllen Cammer Richter Præſidenten vnnd Beyſitzer / den Procuratorn ſampt vnnd ſonders hinfuro in narratis ſupplicationum, wie auch in margine Inſtrumentorum Appellationum die formalia nach dem alten Calendario, wie bißhero gebreuchlich zu iuſtificieren / biß durch die Käyſerliche Ma-

jeſtat vnnd Stände ein anders diſponiert / C
bey Straff der Ordnung hiemit aufferlegt vnnd befohlen haben.

3. Octobris. Eodem Anno.

FErner iſt der gemein Beſcheydt / daß die Procuratores hinfüro / nach gehabter dritten Dilation probandi, nicht alternatiue tempus ad producendum Rotulum oder in euentum dē Eydt vierter Dilation zuleiſten / Specialgewalt fürzubringen / Sondern entweder (da das Examen teſtium allbereit verrichtet) allein zeit ad Rotuli productionem, oder (auff den Gegenfall / vnnd da ſolches ihrer Principaln Notturfft / ſie auch mit Specialgewaldt in continenti zu vbergeben / darzu legitimiert) quartam dilationem probandi, eiuſdemque iuramenti dilationem, bitten: Vnnd in Pfandungs Sachen / neben den exceptionibus contra cautſales ſub pœna ſoliti præiudicii, darauff in euentum ant- D
wortten / vnnd ob ſie wöllen / Defenſionales vorbringen / Auch wieder die ernente zu Commiſſarien / nicht nuhr in genere, daß ſie Verwandten ſeyen / bloß excipiern / ſondern ſolch vnnd dergleichen ahngeben alsbaldt glaublich beſcheinen / vnnd wieder die in nouis gethane Ahnzeigen purificationis termini, Als ob dieſelbige Receß in ein andere Vmbfrag gehörig ſeyn ſollen / vergeblich zu excipieren ſich enthalten / Auch die Gerichtliche Producta, wie von Alters verordnet / Eingehäfft vbergeben / vnnd da ſie Coram Deputatis zu handeln / ſolches dem Petellen vor Außgang der Audientz ahnzeigen ſollen / alles bey Straff der Ordnung. Wann auch furthin / von wegen ferner begerten Prorogation ſubmittiert / vnnd hernacher Zeit pro vlteriori prorogatione ahngeſetzt wirdt / So ſoll dieſelbige mit ablauffendem zuvorgehabtem termino continuiert / vnnd nicht a tempore habiti Receſſus noch allererſt nach deßwegen eröffnetem Beſcheydt angerechnet werden / Derowegen die Pro-

A die Procuratores ſich darnach haben zurichten.

Anno 1584. 5. Iunii.

LEtzlich iſt auch der gemein Beſcheydt / daß die Procuratorn / wann Originaln verſiegelte oder andere Probatori Vrkunden fürbracht / vnd darbey recognitio ſigillorum ſcripturæ, &c. gebetten wirdt / darauff geraume Zeit oder terminum præiudicialem cum prorogatione zubegeren / wie auch Commiſſarios vnnd Commiſſiones in nouis mündtlich zubitten / bey ſtraff der Ordnung ſich enthalten / ſondern die ſigilla manus, oder ſigna der Notarien vnnd andere Schrifften / als baldt nach der Audientz / oder ad proximam vor den Deputierten recognoſcieren oder diffitieren / deßgleichen die Commiſſarios vnd Commiſſiones mündlich daſelbſten / oder in ſcriptis neben andern Handlungen bitten ſollen.

Anno 1585. 7. Iulii.

B FErner iſt der gemein Beſcheydt / daß die Procuratores, ſo dieſer Zeit im Leben vnd bey dem Gericht ſeyn / dem in Anno 79. publicierten gemeinen Beſcheydt / vnd dann der verſtorbenen Erben oder derſelbigen Vormunder / dem §. im Reichs Deputations Abſchiedt / etc. des Memorials den Aduocaten oder Procuratorn Anno 75. zugeſtellt / innerhalb vier Wochen bey ernſtlicher Straff ein gehorſamglichs genügen thun ſollen.

Eodem die.

LEtzlich iſt auch der gemein Beſcheydt / daß die Procuratores hinfuro ſub pœna abſolutionis a citatione, auff den erſten Reichßtag in der Ladung beſtimbt / die Compulſoriales mit jhrer Verkündigung / vnnd daneben acta voriger Inſtantzien ſämptlich miteinander / oder da dieſelbige noch nicht gefertiget / in was Zeit ſie der Richter / auff deren Belohnung halb beſchehene Verſicherung zugeben / Vertröſtung gethan / gnugſamen Schein fürbringen / oder ſo fern Compulſoriales noch nicht außgangen / auffs längſt in ſolchem erſten Termin dieſelbigen außbringen / jhnen auch die zur Handlung gebetene / angeſetzte / oder erhaltene Zeit / wann gleichwol d' Gegē Anwald verſturbe / nichts deſtoweniger ablauffen / dergeſtalt / daß ſie vor Purification derſelbigen als baldt ex aduerſo einander legitimiert / in jhrer Ordnung ſub ſolita comminatione zuhandeln ſchüldig ſeyn / Derowegen furthin widerumb Zeit pro nouo termino zubitten bey Straff der Ordnung ſich gäntzlich enthalten / vnnd auff jhres Gegentheils diffinitiue gethanen mündlichen Beſchluß / wo fern keine ſchrifftliche Handlung mehr zuzulaſſen / ad proximam in nouis gleichsfals beſchlieſſen ſollen. G

23. Auguſti.

LEtzlich iſt der gemein Beſcheydt / daß die Procuratores hinfuro in Sachen / ſimplicis querelæ, ſo ſich durch Außziehung vnd Exſecution der Proceß werden anhängig machen / jhre Claglibell ſub pœna abſolutionis a citatione alsbaldt in primo termino fürbringen / auch bey ſtraff der Ordnung die nomina der fürgeſchlagenen zu Commiſſarien / wann ſie coram Deputatis mündlich commiſſionem begeren / auff einen Zettel verzeichnet / darneben beylegen / vnnd hernach die exceptiones contra eoſdem ſchrifftlich / gleichsfalß coram Deputatis, Aber deſignationem expenſarum in nouis vbergeben / vnnd dieſebige auff keine andere Müntz / dann Reiniſche Gülden vnd Creutzer richten ſollen / Daß auch furthin / wann ratione primi termini ſubmittiert iſt / einem jeden Procuratorn ſeine ſelbſt zur Gegenhandlung begerte / vom Gegen Anwald aber wiederſprochene Zeit / es werde gleich auff ſolche Submiſſion ratione termini vber kurtz oder lang / oder etwa von deſſen gäntzlicher verfleiſſung gar nicht interloquiert / Dannoch alsbaldt a die habiti Receſſus ahnlauffen / vnnd er vom ſelben Tag anzurechnen zwiſchen ſolch ſeinem ſelbſt begehrtem / oder hernacher per D

N 3

A ſententiam abgekürtztem Termin ſub ſolita comminatione præiudiciali zu handlen ſchůldig ſeyn ſol.

19. Octobris.

LEtzlich iſt der gemein Beſcheydt / daß hinfůro die Procuratores alle Inſinuationes vnnd begeren pro confirmationibus oder Interpoſitionibus decretorum nicht můndtlich / ſondern in Schrifften thun ſollen.

Anno 1586. 28. Ianuarii.

IN ſachen Herrn Peter Ernſten / Graffen zu Manßfeldt / wieder die Manßfeldiſche Creditores in actis benándt / ſecundæ appellationis in ſpecie den Herrn Churfürſten zu Sachſen betreffendt / iſt die von wegen ermelts Herrn Graffen den 23. Septembris Anno 84. einkommen Ableinungsſchrifft / als Schmehehaffte / vnnd den gemeinen beſchriebenen Rechten / Reichs Ordnungen vnd Abſcheiden zuwieder / nicht angenommen / ſonder verworffen / Jedoch jhme Herrn Graffen ſeine B Notturfft förmblich vnnd wie ſich gebůhrt nachmals vorzubringen / hierdurch vnbenommen / auch Licentiat Häuſſer vmb deß willen er ſolche Famosſchrifften gerichtlich eingeben / vnnd andern bewegenden Vrſachen ſeines Procuratorſtands hiemit priuiert vnnd entſetzt. Dann Doctori Johann Hertzbachen als Aduocato cauſæ, welcher berůhrte Schrifft jhme Licentiat Häuſſer zu producieren befohlen / bey Straffe zwantzig Marcklöttigs Goldts dem Käyſerlichen Fiſco vnnachläßlich zu entrichten / von keiner Parthey wer die auch ſeye / in oder auſſerhalb Gerichts in jetzigen vnd künfftigen Sachen / an dieſem Käyſſerlichen Cammer Gericht mit aduocciern / conſuliern / ſupplicciern / ſollicitiern / reuidiern / noch in einige andere weg ſich ferner gebrauchen zulaſſen / gäntzlich interdiciert vnnd verbotten / Als wir ſie deſſelbigen hiemit priuieren / entſetzen / auch reſpectiue interdiciern / verbietten / vnnd ſolches alles von Ampts wegen.

Letzlich dieſer gemein Beſcheydt / daß alle vnd jede dieſes Käyſerlichen Cammer- C Gerichts Procuratores, bey dem Eydt / damit ſie denſelbigen zugethan / auch entſetzung jhres Procuratorſtandts vnnd andern Straffen nach ermeſſigung / fürter kein Schriffthandlung / oder anders wie das Nahmen haben mag / durch ermelten D. Hertzbachen / den Partheyen aduocando, conſulendo, ſupplicando, ſollicitando, noch in andere weg concipiert / reuidiert / vnnd gefertigt / weder Iudicialiter noch extraiudicialiter einzubegen / wiſſentlich oder vermůhtlich von jhm oder andern annehmen / vnnd an dieſem Käyſſerlichen Cammergericht produciern oder producieren laſſen / ohne alle Argeliſt vnnd geferhrde. Auch ſolches alles denen Partheyen welchen ſie neben jhme D. Hertzbachen procurando biß dahero gedienet / ohnverzůglich ankündern / vnnd zuwiſſen machen ſollen. D

Anno 87. 88. 89. Nihil.

Anno 90. 7. Iulii.

LEtzlich iſt der gemein Beſcheydt / daß die Procuratorn hinfuro ante realem reproductionem proceſſuum für Gericht de diligentia zu proteſtiern / oder die Proceß / prout penes exſequentem můndlich zu producieren / auch biß zu Ankunfft deß Botten / oder andere Prorogation der Fatalien / wie auch anderer terminorum ohne gnugſam Beſcheinung erheblicher von newem fürgefallener Vrſachen zu bitten / ſich gäntzlich enthalten ſollen / auch in reproductione proceſſuum anders nicht als in andern Receſſen / allein die bloſſe Nahmen der Partheyen vnd Intitulaturn der Sachen darinn ſie dieſelbigen einführen / vermelden / ohne einige weitläufftige Præfation vnnd fernere Wort / deren ſie ſich bißhero gebraucht / deßgleichen auch ohne weitläufftige Proteſtation vnnd Reſeruation jhrer Exception / ſondern allein mit dieſen vngefährlichen Worten / cum ſolita proteſtatione, &c. erſcheinen vnnd dann

in primo

A in primo termino alß bald instrumentum appellationis, ſampt allen andern gebührenden Handlungen zugleich fürbringen / wie in gleichem auch andere jhre Receß nicht zertheilen / ſondern alles was ſie auff jeden Termin oder Zeit zu handeln / miteinander in einem Receß verrichten vnnd producirn, auch re mino obtento jam purificato an ſtatt der prorogation kein fernere Zeit pro nouo termino bitten / oder ſonſten einiger weiß vnnotwendig disputiren, oder ſubmittiren, Inſonderheit der Zeit halben / vnnd da der mangel gering: als etwan ein oder zwey Monat belangt: welcher in der vlteriori prorogation, im fall es von nöhten / erſtattet werden kan.

Ebener maſſen ſollen ermelte procuratores in jhren mündlichen Handlungen / in einem puncto oder eines begerens wegen / ohne ſonderliche erhebliche Vrſachen / mit replicirn oder duplicirn, vnd was B in Schrifftlichen producten vnnd documenten begriffen / mit keinem Wort repetirn, ſondern allein die bloſſe Inteription derſelbigen in genere Anzeigen / vnnd endlich in allen jhren Mündlichen vorbringen / vnd Receßen / ſich denen hiebenor vielfältig ubl ciren Abſchieden / vnd gemein Beſcheiden / mehr alß bißhero geſchehen / gemeß verhalten / vorneinlich aber alles weitleuffing vnnd langes Receſſiren, vnd handeln gäntzlich vermeiden / ſondern wo je einige handelung auff drey oder vier Linien / ohngefähr nicht eingezogen oder verrichtet werden mag / ſollen ſie ſolchen mit aller kürtze Schrifftlich auffgezeichnet / mit kurtzer vermeldung der Inſcription vnnd begeren zugleich cum copia vbergeben / vnd vorbringen: Darauff dann der gegentheil in derſelben Audientz oder ad proximam, gleicher maſſen zuhandeln ſchuldig ſein / Welchem allem vñ jedem gedachte Procuratores alſo bey ernſtlicher vnnachläßlicher Straff nach ermeſſigung / auch nach befindung deß beharrlichen Vbertrettens / bey Entſetzung jhres Standes / oder in andere Wege hinfüro gehorſamlich geleben / vnnd nachkommmen ſollen.

Gemein Beſcheidt / publicirt Anno 91. C

IſSt der gemein Beſcheidt / daß die Procuratores bey ſtraff nach ermeſſigũg / jhre Supplicationes im Rath zwifach vbergeben / vnnd darin eine / wie auch hernach gleichlauttende Copias, darin vermeldter Beylagen (ſo viel derſelben von jhnen erfordert werden) ehe ſie die decreta erheben / bey der Cantzley laſſen / in jhren Receſſen vnd producten in ſpecie, auffs kürtzeſt die Sachen puncten vnnd Partheyen / vnnd jederzeit den impetranten zum erſten / vnd da a ſimplici interlocutoria appellirt, daſſelbig ſo wol in allbereit Gerichtlich eingeführten / alß künfftigen newen Sachen in der Intitular außdrücklich vermelden vnnd diſtinguiren, deßgleichen auff jedes product, vngeachtet wie es von dem Advocato inſcribirt, ob es in den dabey Specificirten puncten, exceptiones, Replicæ, Duplicæ. Triplicæ, Quadruplicæ ſein / eigentlich verzeichnen / vnd ſolche in allen Receſſen anders D nicht nennen / auch alle producta mit mehrerm fleiß Collationiren, vnd nichts incorrect eingeben / keine vergebenliche deliberatoria bitten / oder zulaſſen / viel weniger jhnen allein ferner Notturfft / wie bißhero beſchehen / vorbehalten / oder da es je von nöhten / darauff vnuerlengert ad proximam vel ſecundam handeln / oder Zeit zur Handlung bitten / auch gerichtlich einkommene Supplicationes pro proceſſibus kurtze termin, ſonderlich aber pro commiſſione ad perpetuam rei memoriam, mehr nicht alß viertzehen Tag / oder zum lengſten vier Wochen / bitten / noch zulaſſen / dann auff jeden in den Außbrachten proceſſen beſtimpten termin, oder ja ſo bald der Cammerbott damit wider ankommen / dieſelbige reproducirn, vnd hergegen die citirte gleicher maſſen darauff erſcheinẽ / vnd deßwegen ad proximam oder andern Auffzug / nicht begehren noch einander geſtatten: Sonſten auff gegentheils anhalten deß ruffens gewertig ſein / vnd ſo bald daſſelbig erkandt / ob es gleich noch nicht geſchehen / contumaciam, vnd da es einen Raht / Commun oder Colle-

A gium belangen thete/ nicht mit erlegung
nur eines Gülden/ ſondern nach ermeſſi-
gung deß Richters purgiren vnnd vner-
wartet Gegentheils erinnern/ daß ſolches
geſchehen/ ſelbſt Gerichtlich anzeigen/ vnd
ſich darzu erbieten/ gleichwol in Zeit ange-
bottener caution weniger nicht/ alß wenn
dieſelbig würcklich geleiſtet/ vngeacht
deßwegen ſubmittirt, ſich legitimiren,
Wo aber erſt hernach Ladung ad reaſſu-
mendum, darüber außgebracht werden
muſte/ ſoll der jenig/ ſo tempus cautionis
alſo verflieſſen laſſen/ neben den expenſis
dilatæ litis, mehr ernſtlicher Straff ge-
warten/ Vnnd da nach Abſterben eines
Anwalds dergleichen Ladung reprodu-
cirt, vorige ſubmiſſiones allein repetirē,
vnd derhalben ferner Zeit nicht bitten noch
zulaſſen/ dann in Fällen vnd Puncten
da periculum in mora, cautiones nicht
B geſtatten/ ſondern in contumaciam pro-
cediren, Hinfüro auch keine Gewäld/ ſie
ſeien dañ darinn zugleich ad punctum ex-
ſecutionis actiue & paſſiue außdrückli-
chen conſtituirt, vorbringen/ noch ein an-
der zulaſſen/ alles bey obberürter Straff
nach ermeſſigung.

Mehr ſollen ſie/ wann in einer Sachen
gemeiner Gewalt einkommen/ deſſen ſi-
gnirte Copien vnuerzüglich/ vnd ehe deß-
halben vom Gegentheil Anmahnung ge-
ſchicht/ oder jhnen ſolches aufferlegt wird/
bey Straff der Ordnung zu andern Sa-
chen auch legen/ vnd dann in contuma-
ciam der nicht erſcheinenden Tutorn oder
Curatorn, nicht in der Hauptſache/ Son-
dern auff andere in der Ordnung zugelaſ-
ſene Weg/ gegen die Perſonen oder Gü-
ter/ auff die Acht oder Immiſſion anruffen
vnd vollfahren/ auch die extraiudicialiter
einkommene Rotul ad perpetuam rei
memoriam anders nicht/ alß auff beyge-
legte glaubliche Beſcheinung/ da der Ge-
gentheil darin bewilligt/ oder da man deren
in proceſſu bedürffte/ jhnen auß der Leſe-
rey/ wider folgen zulaſſen begeren.

Gemeine Beſcheidt 13. Decembris
Anno 93. publicirt.

Etzlich iſt der gemein Beſcheidt/ daß C
die procuratorn hinfüro in dem erſten
termin, Inſtrumenta appellationis Ge-
richtlich reproduciren, vnd dieſelben/ ſo
fern a ſimplici interlocutoria appellirt,
allein Mündlich an ſtatt deß Libells alß
bald repetiren, auch in Sachen ſimplicis
querelæ Ob ſchon niemand der citirten
wegen erſcheinet in primo termino libel-
liren, vnd alle jhre Klagen oder Libell in
denen Sachen/ darin litis conteſtatio er-
fordert/ jedes mahl anderſt nichts alß in
Schrifften/ aber in andern darin ſine litis
conteſtatione procedirt werden mag/
wie auch mandatorum cum clauſula
vnd appellationum, es ſeye gleich darzu
Zeit erhaltē oder nicht/ entweder Schrifft-
lich oder allein Mündlich mit repetirung
der acten oder Narratorum loco libelli
vnd kurtzer/ voriger (den 7. Iulij, Anno 90.
publicirten gemeinem Beſcheidt gemeß)
angehengter petition, alles bey Straff D
abſolutionis a citatione, vorbringen ſol-
le/ do dann einmahl obangezogener weiß li-
bellirt, ſoll es darbey gelaſſen vnd hernach
keine Variation, Ob wol der deßwegen er-
haltener Termin noch nicht verfloſſen/ ge-
ſtattet werden/ alle exceptiones dilato-
riæ, declinatoriæ non deuolutionis de-
ſertionis, vnd dergleichen mögen in nouis
auch wol Mündlich/ wofern ſolches mit
kurtzem in ſpecie geſchehen mag/ Sonder
aber anderſt nicht alß Schrifftlich/ vnd mit
denſelben jederzeit gebürliche euentual
Handlung ſämptlich/ vnnd nicht erſt her-
nach/ etiam durante adhuc termino vff
libellum zuuolfahren/ ſeparatim produ-
cirt, vnd darauff coniunctim hincinde
euentualiter vermög d' Ordnūg gehādelt.

Im fall aber exceptiones ante libel-
lum oder je ad proximam vel ſecundam
hernach einkommen/ ſol in euentum ſepa-
ratim die Handlung vorbracht/ vnnd alſo
furter in beyden puncten exceptionū &
libelli, Alles ſub ſolidis præiudiciis (da
künfftig die exceptiones vnerheblich be-
fundē) procedirt werden/ bey den grauami-
bus appellationis ſoll jederzeit zugleich in
Schrifften eigendtlich vermeldt/ wo nicht
vnd in welchen puncten der appellāt ſich
beſchwert

A beſchwert befinde / auch ſonderlich vnnd in ſpecie was er ferner alß zuuor geſchehen / vnnd welcher geſtalt von newem zubeweiſen / begere / ſonſten die grauamina nicht zugelaſſen / iuramenta dandorum, reſpondendorum calumniæ, &c. würcklich zuerſtatten / ſollen hinfüro Mündlich im Gericht erfordert vnnd offerirt, der erſten / andern vnd dritten dilation kein prorogation, auch ſecunda vnd tertia nicht allein mit general, ſondern jederzeit mit ſpecial vermeldung oder beſcheinung der verhinderung / bey Straff der Ordnung / ſonſten alle dilationes, ſo wol alß prorogatio quartæ, ob gleich an deß obangezogenen gegen Anwalds ſtatt ſich niemand legitimirt, gebetten vnnd expedirt werden.

Wann auff publicirte atteſtationes, Zeit gebetten vnd erhalten / ſoll bey Straff B nach ermeſſigung nicht Gerichtlich angezeigt / daß die Copien auß der Cantzeley gefolgt oder nicht / ſondern daſelbſt jedes mal / zu welcher Zeit dieſelben ſolicitirt vnd gefertigt / durch den Verwalter auff die Original atteſtationes, auch hernach durch den Einnehmer / wann ſie redimirt, eigentlich auffgezeichnet / vnnd darauff keinem Theil mehr alß zwo Schrifften der Ordnung gemeß zugelaſſen / auch die Handlung in punctis poſitionalium oder defenſionalium nicht zertheilt / noch die Zal der geſtalt vberſchritten werden. Wann einem kein Schrifftliche Handlung mehr gebühret / allein Mündlich per generalia vnd gar nicht in Schrifften oder per ſchedulam beſchloſſen oder ſubmittirt, in puncto expenſarum in nouis procedirt vnd gehandelt / aber ohne ſonder erhebliche Vrſachen nicht replicirt, in allen liquidationibus Geldt betreffend / der Anſchlag jederzeit auff Reichß Müntz gerichtet / oder je in ſpecie, was andere ſpecificirte ſorten zu Reichß Müntz angeſchlagen / ertragen / darbey verzeichnet werden / alles bey obgemeldter Straff / nach ermeſſigung.

Obſerv. XXVI.

1 *Appellatio ab immiſſione inita eſt.*

1 APpellauit † quidam, quia heredes ex teſtamento ſcripti fuerunt, immiſſi per decretum iudicis in bona de- C functi, & deinde fuit præſtita eorum cautio, pro ſufficienti acceptata, a qua ſententia fuit appellatum, ſed cauſſa hic non fuit recepta ex doctrina Bald. *in leg. vnica, Cod. ſi de moment. poſſeſſ.* quia infertur ex edicto ibidem, Si non licet appellare ab immiſſione, ergo etiam non a cautione, propterea ea præſtanda, tanquam appendice prioris ſententiæ quia per eam impeditur immiſſio, licet fuerint etiam alia fundamenta.

Obſerv. XXVII.

1 *Appellatione a principio nulliter interpoſita ſententia tranſit in rem iudicatam.*

APpellatio, ſi † a principio nulliter 1 fuerit interpoſita, vt tertio vel poſt decendium, tunc ſententia tranſit in D rem iudicatam, etſi feratur ſententia infirmatoria, prioribus puta partibus non opponentibus, & illa ſecunda ſententia tranſeat in rem iudicatam, nihilominus poteſt quis ſaluari ex priori ſententia, quia ſententia infirmationis, lata eſt a non ſuo iudice. *gloſſ. in Clementina, ſi appellationem. Rota in deciſ. D. in antiquis. Hoſtienſ. in c. ex ratione. de appellatione, vbi Ioan. de Imola. idem in c. ſi duobus. de appell. vbi etiam Philip. Franc.*

Obſerv. XXVIII.

1 *Sententia ſecunda an contra primam valeat?*

SEntentia † ſecunda an valeat contra 1 primam, quæ in rem iudicatam trãſiuit, DD. & gloſſ. *in verbo confirmante. in c. inter monaſterium, de ſent. & re iud.*

Obſerv. XXIX.

1 *Appellari an poſſit a præcepto?*

APræcepto an † poſſit appellari 1 DD. *in c. peruenit. 2. de appellat.* quoniam deſcriptum eſt factum iudicaliter habens vim diffinitiuæ & debet appellari infra decendium ab ea: ſi vero ſine cauſſa cognitione, tunc etiam

A poſt decem dies licet appellari *DD. in c. 2. de reſt. in integr. Philip. Franc. in c. cum ceſſante. de appell.* Siue præceptum ſit factum in iudicio, ſiue extra, ſine cauſſæ cognitione poteſt appellari quandocunque etiam poſt decem dies, & hoc communiter DD. concludunt. *Bart. in l. non fatetur. de confeſſ. Bald. in Margarit. in verb. appellatio. 15. 30. & 27.* & ſic ſemper poteſt appellari.

Obſerv. XXX.

1 *Grauamen ſi habeat cauſſam reſeruatiuã poteſt quandocunque appellari.*

2 *Item a communicatione iudicis poſt decendium.*

3 *Inſtantia per mortem appellantis perimitur.*

1 VBicunque habet † grauamen cauſſam ſucceſſiuam, poteſt quandocunque appellari. *c. ex parte. de appell. & ibi* B *per Dd.* A momentanea poſſeſſione non appellatur niſi exſecutio ſequatur.

2 Item † a communicatione iudicis poteſt appellari poſt decendium. *Philip. Franc. & alii, in d. c. cum ceſſante.*

3 Per mortem † appellantis eſt inſtantia peremta. *leg. ſi pater. C. ſi pendente appell. mors interuenerit.*

Obſerv. XXXI.

1 *Appellationi ad principem praeſcribi non poteſt.*

2 *Secus in appellatione ab Epiſcopo ad Archiepiſcopum.*

1 NOn † poteſt præſcribi quod non appelletur ad principem, quia hoc pertinet ad ſummam iuriſdictionem, ſed bene poteſt præſcribi, quod non ap-
2 pelletur ab Epiſcopo ad Archiepiſcopum, quia hæc non pertinet ad ſupremam iuriſdictionem, ſed ad iuriſdictionem inferiorem, *vt in c. venientes. de iureiur. Bald. in auth. quas actiones. notabili. 14. in fin. C. de ſacroſ. Eccleſ.*

Obſerv. XXXII.

1 *A iuſtitia neglecta non appellatur.*

1 A dilata † vel neglecta iuſtitia non appellatur. *Bartol. in l. fin. Cod. de appellat.* Qui a quis habet remedium vt adeat ſuperiorem, *Bart. in leg. de pupilla §. ſi quis ipſi praetori, & ibi Alexand ff. de op. no. nunc. cap. 2. de excep lib. 6. Bald. in c. 2. vt lite pendente.* Fallit quando tertio denegatur iuſtitia, tunc enim licet appellare. C

Obſerv. XXXIII.

1 *Appellari an poſſit a denegata probatione.*

AN a denegata probatione appellari poſſit? exiſtimo quod ſic. *gloſſ. in d. c. cum I. & A. ſuper verſ aſtenſis. de re iud. Lanfranc. in repetit. c. quoniam contra. in ver. interlocutoria. num. 3.* 1

Obſerv. XXXIV.

1 *Appellari an poſſit a denegata auditione.*

ANa † denegata auditione appellari poſſit. *c. interpoſita. & ibi DD. de appellatione. c. ex parte. de teſtibus.* Et ſic in priori caſu fuit iudicatum. 1 D

Obſerv. XXXV.

1 *Appellare an liceat a facto extraiudiciali.*

ANa conceſſione † vel publicatione priuilegii, & ſic a facto extraiudiciali ipſius principis appellare liceat. Et talis appellatio fuit recepta in cauſſa Iul. contra clerum ibidem, Anno 37. 10. Ianuarij. 1

Obſerv. XXXVI.

1 *Ab exſecutione quando appellatur.*

BRuxellę lata eſt ſententia diffinitiua pro C. K. & conſortibus ciuibus Antuerpięſibus, cõtra G. B. ciuem Norinbergenſem, vbi ad inſtantiam Victricis partis editæ exſecutoriales & alii proceſſus ad iudices Norinbergenſes, quibus volentibus exſequi obiecit reus nullitatem ſententiæ, & proceſſuum, quia contra non citatum aut in defenſum offerens probationem in continẽti: ſed iſtis exceptionibus non obſtantibus iudices proceſſerunt ad exſecutionem, denuntiando Reo pignorationẽ bonorum, & ipſum incarcerando, a qua exſecutione appellauit ad Cameram, petens citationem contra ſuos ad- 1

uerſarios,

A uerſarios, ad deducendum nullitatem
tam ſententiæ & proceſſuum principa-
lium, quam exſecutionis, Item inhibi-
tionem contra eoſdem & ſupra dictos
iudices Norinbergenſes, vt pendente
appellatione nihil attentetur, Com-
pulſoriales pro editione actorum No-
rinberg. Mandatum de relaxando ſub
cautione fideiuſſoria, de iterum ſi-
ſtendo ſi vincatur, Domini habita de-
liberatione, decreuerunt ſolum cita-
tionem in puncto appellationis ab ex-
ſecutione, & compulſoriales pro edi-
tione actorum in eodē puncto, reliquos
proceſſus denegarunt. Moti ex eo, quia
aut illi iudices ſunt mixti exſecutores,
tunc debuerunt exceptiones nullitatis
B admittere, & deſuper cognoſcere, ma-
xime tales, quales ex ipſis actis appa-
rent, aut in continenti probari poſſunt,
*iuxta doctrinam Bart. in leg. 4. §. condemna-
tum. ff. de re iud.* Aut vero ſunt nudi ex-
ſecutores, ad requiſitionem alterius,
vel commiſſionem ſuperioris, tamē de-
bebant audire illas exceptiones, vel in
exſequendo ſuperſedere, & cauſſam ad
ſuperiorem remittere; alias videntur
modum in exſequendo excepiſſe, &
potuit ab aliis appellari, *c. de cætero,
& ibi gloſſ. & DD. leg. ab exſecutione. C. quo-
rum appell. non recip. Specul. de appell. § iam
dicendum vero ſupra, & ibidem, de ſententia
exſecutionis.*

Et in hoc caſu licuit appellare ad ſu-
periorem exſequentis, non ad ſuperio-
rem pronuntiantis, *per not. Bartol. in leg. a
Diuo Pio. §. 1. de re iud.*

Citatio autem in cauſſa principali
fuit denegata, quia in ea iudex non po-
teſt ſe intromittere, ſed ſolum in pūcto
exſecutionis appellationis ab exſecu-
tione. Vnde ſi bene appellatum, pro-
nuntiabit Camera exſecutorem male
proceſſiſſe, exceptiones admittere de-
buiſſe, ſin ſecus pronuntiabit bene de-
cretum, & proceſſum, male appellatum,
cum condemnatione expenſarum, *ita
Spec. in §. nunc dicendum.* Et hoc maxi-
me in hoc caſu, quo in iudices Bruxellē-
ſes Camera nullam habet iuriſdictio-
nem, mandatum de relaxando etiam G
eſt denegatum, per doctrinam Bartol.
in d. l. ab exſecutione, & petitæ inhibitio-
nes propter iuriſdictionis defectum, &
exſecutione iam facta. Et ita eſt conclu-
ſum & decretum fere in pleno Senatu,
Anno 47.

Nota quod olim ſimilis fuit appella-
tio S. L. contra fratrem J. L. ab exſecu-
tore per Cameram dato, ad exſequen-
dum laudum Epiſcopi Wormatienſis,
ab ipſa Camera decreta eſt citatio &
inhibitio contra exſecutorem Comi-
tem Erich de Leinningen/ vbi non obſtā-
tibus exceptionibus contra deuolutio-
nem, ſcilicet quod a mera exſecutione
eſſet appellatum, & ſolum ad differen-
dum cauſſam recepta eſt appellatio, & D
iniunctum partibus, vt in ea procede-
rent, ſuſpenſa querelæ attentatorum
vſque ad diffinitiuam cauſſæ appella-
tionis 6. Aprilis, Anno 41. Demum
allegatis per appellantem nullitatibus
laudi ſolum, in 23. Octobris 43. Iſt er-
kendt/ daß der appellant die angezogene
Nichtigkeit/ der erkandtnuß vorwilkürlichē
Richter beſchehen/ ob er wölle/ in Zeit der
Ordnung fürbringen/ er thu das alſo oder
nicht/ ſoll ferner inn der Sachen ergehen
was Recht iſt/ Et decreta eſt inhibitio
contra appellatum in communi forma,
ſed attentata ad deciſionem cauſſæ ap-
pellationis, *vt ſupra* reſeruata, Et nota,
quod Comes exſecutor oppoſitis ex-
ceptionibus nullitatis, tamen in genere
tantum ita decreuit, auff das Kayſ. auß-
gangen Mandat/ ſo wollen wir Hanſen
in alle die Güter ſo er mit Recht erhalten/
vnnd in vnſer Obrigkeit Lehen liegen/ wie
es von Obrigkeit wegen zum aller Kreff-
tigſten geſchehen ſoll/ eingeſetzt haben/
Gebieten hierauff allen vnnd jeden vnſern
Vnderthanen/ jhm ſo viel er mit Recht
erhalten/ nit zuwider ſetzen/ ſonder reichen
vnd gedeyen laſſen.

Obſerv. XXXVII.

1 *Appellationes ab exſecutione in ſcriptis
fieri debent.*

A LIcet iure Ordinationis Norinbergenſis, fol. 151 ab interlocutoriis habentibus vim diffinitiuæ, liceat viua voce aut in ſcriptis appellare: & ita obſeruatum in Camera, prout & huiuſmodi appellationes, etiam ex nouiter deducendis, iuſtificari poſſunt de iure communi, & iure ordinationis Imperii, folio. 118. Tamen quando
1 appellatum † a pronuntiato, de exſequendo ſententiam vel ab exſecutione, in caſibus de iure permiſſis notatis a *gloſ. & DD. in leg. ab exſecutore. C. quorum appell. non recip.* debet huiuſmodi appellatio in ſcriptis interponi, cum cauſſæ expreſſione, *prout notat Bart. in l. ab exſecutore, de appell. & Bald. in d. l. ab exſecutione.* & ſi appellatum fuit viua voce, non re-
B ciperetur talis appellatio tanquam nulliter facta in Camera: & ita fuit appellatum in cauſſa appellationis, M. S. Bertholden-Haußfraw contra die Radingerin 12. Octobris, Anno 41.

Obſerv. XXXVIII.

1 *Reductio ad arbitrium boni viri fit ad iudicem Rei.*

1 REductio † ad arbitrium boni viri debet fieri ab arbitramento ad iudicem rei, & non ad ſuperiorem ipſorum arbitratorum, *ſecundum Bart. in leg. ſi ſocietatē. §. arbitrorum. ff. pro Socio, & Panorm. in c. quinta vallis, de iureiurando. Bartol. Bald. Ang & Caſtrenſ. in d. l. 2. C. vbi & apud quos.* Et ita pro communi iſta opinione, fuit iudicatum in cauſſa B. I. contra E. V. & conſortes, & fuerunt denegati proceſſus, ſed ſupplicans ad ordinarium rei & cauſſæ remiſſus, contra opinionem Romani *conſil. 265.*

Obſerv. XXXIX.

1 *A iudice reuiſionis ſeu reductionis appellatur ad Cameram.*

1 QVando † a iudice reuiſionis ſeu reductionis appellatur ad Cameram, recipiuntur huiuſmodi appellationes contra Bartol. *in leg. 1. de leg. 2 & aliorum quos enumerat Panormit. in conſ. ſuo. 38. in 4. volum.* Et obſeruatur opinio Baldi, quē contra Rom. *conſilio 26.* in multis locis, ita C
temere allegat, pro qua fuit iudicatum in Camera, & appellatio recepta, 24. Ianuarij, Anno 37. in cauſſa H. H. vnd G. zu V. Z. contra M. B. & conſortes: In qua cauſſa fuit etiam diffinitiue pronuntiatum, in Camera, & prioris iudicis ſententia confirmata 7. Maii, Anno 40.

Obſerv. XL.

1 *Conſuetudine induci poteſt vt ab interlocutoriis viua voce appelletur.*

QVamuis de iure ab interlocutoriis 1
appellari debeat in ſcriptis, *ſecundum Bart. qui ad hoc allegat leg. eius qui. de appell. recip.* Tamen ſi † appellatur viua voce ad Cameram, & pro iuſtificatione ſeu validatione illius allegatur conſue- D
tudo loci, ſeu fori, in quo lata eſt ſententia, quod appelletur ab interlocutoriis viua voce, admittitur allegans ad probandum talem conſuetudinem, tanquam validam. Et ita accepi iudicatum fuiſſe in Camera 18 Martij, Anno 42. In cauſſa Burgermeiſter vnd Rath zu L. contra W. Z.

Obſerv. XLI.

1 *Iudex ſi appellationi deferre recuſet, quomodo contra eum pars grauata procedere debeat.*

ETiamſi iudex appellationis medius ſeu † immediatus recipere appella- 1
tionem ad partis appellantis petitionem & proceſſus ſeu citationem decernere, contra appellatum recuſet, ſeu deneget, & appellans deinde appellet ab eadem denegatione ad Cameram, & proceſſus contra partem appellatam, ſuper huiuſmodi appellatione, ſibi decerni petat, tamen denegantur illi: attamen ſi in defectum iuſtitiæ denegatæ, proceſſus a Camera rogat, contra appellatum decernuntur illi, æque ac ſi peteret mandatum ſuper adminiſtranda iuſtitia, contra iudicem mediate ſubiectum. Et ita fuit decretum in conſilio poſt audient. 26. April. 42.

Obſerv. XLII.

1 De

A 1 *De delatione iuramenti, & quando ab ea ſententia poſtea ſecuta appellandum ſit.*

DOctores de hac re variis in locis iure ſcripſerunt, nempe Innocentius *in c. fin. de his qui vi metuue cauſſa. quem ibi Hoſtienſ. & Ioan. And. de verbo referunt, nihil addentes ibi D. Egidius Bellam. Antonius a Butrio, & Imola aliqua addunt, Bartol. Alexand. Iaſo. in l. in actionibus in fi. ff. de in litem iurando, Iaſo. in leg. ſi quando. Codic. unde vi, clarius & diſtinctius aliis, Roman. & Franc. Aret. in dict. leg. in actionibus.* Ex quorum dictis in iam nominatis & aliis locis videntur primo duo caſus diſtinguendi. Primus eſt, cum iuramentum defertur in ſententia diffinitiua, alius quando in interlocutoria. Circa primum, veluti cum iudex condemnat vel

B abſoluit Reum, ſi actor vel ipſe Reus iurauerit, concludunt communiter DD. valere talem ſententiam, ſub conditione intrinſeca pertinente ad cauſſam, latam *in leg. generaliter. in princ. Codic de rebus cred. & iureiuran. & in l. cum iudex. Cod. de ſentent. & interloc. per vtrumque text. ibi.* Secus ſi ſub conditione extrinſeca, veluti ſi nauis ex Aſia venerit, quo caſu Baldus & Salyc. *in dict. leg. cum iudex*, putauerit ſententiam vitiari, & non valere, ſed conditionem pro non adiecta haberi. Sed alii communiter tenent, ſententiam valere, ac etiam conditionem, licet non debuerit apponi, ac interpoſitam appellationem ex ſola cauſſa extrinſecæ conditionis defendi poſſe, de quo late Alexand. *in leg. a Diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iudicata poſt gloſ. &c.* Sed quid de illa conditione Bartol. *in leg. cum iudex.* concludit, non valere ſententiam, niſi in continenti poſſit probati, *quem ſequuntur DD. ibid. & in dict. leg. generaliter. in princ. & in leg. prima. §. biduum. quando appell. Paul. Caſtren. in leg. continuus. in princ. ff. de verb. oblig.* Et prædicto caſu cum diffinitiuæ fertur ſub conditione, *ſi pars iurauerit*, tenet Bart. Bald. & alii communiter poſt gloſſ. *in dict. leg. cum iudex. Caſtren. in d. §. biduum. & in dict. leg. continuus. in princ.* in continenti eſſe iurandum, antequam ad actus contrarios ſit progreſſum, alias ſententiam non valere, *allegat Paul. Ioan. Andr. in addit. Spec. de ſententia. in §. iuxta in l.* Sed ecce iudex, de quo late Alexand. *conſil. 71. in quinta parte.* Et iſta opinio poteſt intelligi, quando eſſet præſens, cui defertur iuramentum: alias enim procuratori induciæ, *dict. leg. generaliter. §. his de præſentibus*, Imo & præſens poteſt petere terminum deliberandi, quod iurare velit. *leg. iusiurandum. & ad pecunias. §. 1. ff. de iureiur.* Et hoc dummodo ſtatim acceptet iuramentum, quia dilatio iuramenti habet tacitam alternatiuam conditionem, ſi in continenti iuretur, vel acceptetur: alias enim per delatorem reuocari poteſt indiſtincte, ſecus, ſi acceptum eſt, quia reuocari non poteſt,

C

D niſi ex iuſta cauſſa, veluti ſi ſuperuenirent nouæ probationes, *leg. ſi quis iusiurandum. C. eo tit. & leg. non erit. §. fin. ff. eo.* vbi Bart. & alii. Communiter dicunt DD. verum, quod præſens ſimpliciter poſſet facere terminum deliberandi, etiam ſine acceptatione, (*licet reuocatio tenenda.*) Poteſt enim non ſolum deliberare an iurare velit, nec ne, ſed etiam propter illatum grauamen iuramenti, an velit appellare, quod poteſt, *vt ſupra dicitur*, & text. *in leg. generaliter. in principio*, non imponit neceſſitatem ſtatim ſub ipſo iudicio iurandi, ſed in fauorem eius, cui delatum eſt, ne probationum copia pereat, permittit ei ſtatim iurare, quod antea propter timorem appellationis, vel ea interpoſita fieri non poterat, incontinenti, ſed demum ex interuallo. Et ſic, quod antea erat neceſſitatis, factum eſt per illam legem voluntatis, *vt ibid. Salyc. in 2. col. bene explicat.* Et hoc approbat communis vſus, & practica, vt hic, quibus iuramentum defertur, non ſolent ſtatim, ſed poſt habitam deliberationem iurare, alias pro temerariis, & ſalutis æternæ immemoribus reputandi. &c.

OBSERV. XLII.

A 1 *A ſententia ſub conditione lata, ſi Reus vel actor iurauerit, infra decendium appellandum ſecundum ſtylum Cameræ.*

1 MOdo † ad propoſitum, quando in hoc primo caſu appellandum ſit, & quando fatalia decem dierum currere incipiant, an a die latæ ſententiæ, an vero iuramenti acceptati, ſeu præſtiti? (intelligendo de eo, contra quem delatum eſt iuramentum, non de eo, cui delatum eſt, in quo non cadit hoc dubium) Et clarum eſt, quod a tali ſententia ſtatim vel quandocunque intra decendium poſſit appellari, ſiue præſtito iuramento, ſiue non. *dict. ca. generaliter.* Quid autem, ſi iuramentum poſt decendium ſit præſtitum, an tunc poſſit appellari, tenendo opinionem Pauli & aliorum ſupra relatam, ſecun-B dum quem, niſi in continenti iuretur, ſententia non valet? Res iterum eſt clara. Sed ſequendo aliam magis veram & communi vſu approbatam opinionem, res non caret ſcrupulo, quia ſententia lata ſub conditione videtur pendere ex illa conditione, & ante ipſius exiſtentiam non eſſe, neque dici ſententiam. Et hoc expreſſe tenet Alberic. *in dict. §. biduum.* diſtinguens inter conditionem extrinſecam, quæ pro non adiecta habetur, ſecundum eam: Vnde ſtatim appellandum per illum text. & conditionem intrinſecam, ſcilicet ſi pars iurauerit, tunc enim valet ſententia & conditio: & ita dicit loqui text. *leg. cum iudex. ad idem allegat. dict. leg. generaliter. in princip. &c.*

Tamen verius eſt, decendium currere a die latæ ſententiæ, neque exſpectandam conditionem iuramenti. Et hoc per *dictam leg primam. §. biduum.* licet DD. contra illum textum intelligant de extrinſeca, & non intrinſeca conditione, præter Petrum, Bald. & Salyc. *vt ſupra,* qui tenet, talem ſententiam non valere, *& §. biduum.* loqui de intrinſeca conditione. Vtcunque ſit, conceſſa communi opinione, tamen quo ad interponendam appellationem nulla eſt in hoc differentia, C aut ratio differentiæ. Et pro hac parte facit, quod per appoſitionem conditionis non ſuſpenditur ſententia, ſed ſolum effectus ſententiæ, ſcilicet exſecutio, vt alias in ſimili *in leg. cum hic ſtatus. in §. ſecundo. ff. de donat. inter virum & vxo.* Vnde non mirum, quod ſtatim ad appellandum tempora currunt. Et hoc ſentit gloſſ. Iacob. & Dy. *in §. biduum.* vbi Alberic. ibi quodam modo contrarius *in fine* addit, quod quando conditio extat, retro fingitur, iudicatum tempore ſententiæ, & ſic effectû ſententiæ retrotrahitur, *argumento. leg. ſub conditione. ff de ſolutionib. & ita dicit notatum in canone biduum ſecundo, quaſt. ſexta. vbi gloſſ. ad idem citatur c. præterea requiſiſti, de appellat. cum. notat ibidem.* Hoc etiam tenet expreſſe ibi Ang. dicens, D quod excepta ſententia excommunicationis (quæ ſub conditione fertur, vt puta, ſi intra menſem non ſolueris, excommunicatus eſto) per totum non ſemper poterit appellare. *dict. cap. præterea requiſiſti, & ibi Ioan. Andr.* Alias regulariter tenendum, Quod licet effectus ſententiæ conferatur in tempus prolixius, tamen fatalia ſemper incipiunt currere a die latæ ſententiæ, *per c. quod a conſultationem. de re iudicata.* Et ibi hoc clare tenet Ioan. Andr. poſt Innocent. quod decendium in ſententia conditionali ſtatim currit ante impletionem conditionis. Ponit rationem, quia ea ipſa prolatione pars grauatur: Secus ac in aliis præſcriptionibus, *leg. cum notiſſimi. §. illud. C. de præſcript. 30. ann.* Vnde ſtatim a prolatione ſententiæ hęc præſcriptio currit. *idem Ioan. And. in dict. c. præterea, vbi poſt gloſſ. clarius & latius referens in hac opinione DD.* Sed contra videtur vrgere *l. duo iudices. ff. de re iudicata, & l. 1 in pr. ff. quæ appell.* Vbi ſententia ſuſpenditur, etiam quo ad appellantem.

Et hanc concluſionem videtur etiam ſequi Rapha. *in dict. leg. generaliter. in prin.* in interpretatione illorum verborum vel prouocationis formidine, i. e. nõ debet exſpectari, quod non poſſit appel-

A appellari: & ita ſentit, decendio præſcribi appellationi, etiamſi ita ſit pronuntiatum, ſi præiuretur, &c. Quæ etiam ſequitur Camera, ſicut fuit iudicatum in cauſſa Manler contra 𝔚. & 𝔑. 49. & ſuper hoc, qui vult, poteſt latius videre Canoniſtas, *in dict. capite, præterea*, vbi Philip. Franc. dicit eſſe communem opinionem, *& in dict. leg. generaliter*, quod apud Legiſtas non inueni, plura circa hunc punctum, qui tamen *in dict. leg. generaliter. in principio in dict. §. biduum. & l. cum & iudex*, tanquam in locis ordinariis merito debuiſſent exactius & frequentius tractare. & hæc quo ad primum locum.

Circa ſecundum caſum principaliter, quando per interlocutoriam defertur iuramentum quod in Camera eſt
B vſitatum, veluti, ſi Titius iurauerit, hoc audiri debet & amplius, vel deinper fieri, quod iuris eſt: ſed diffinitiue non ſeruatur, ibidem ſub tali conditione. Licet alias in euentum non comparitionis, aut non paritionis, plurimæ tam abſolutoriæ, quam condemnatoriæ ſententiæ quotidie ferantur, de quibus in alio loco dicam. In prædicto caſu diſtingue tria membra. Primum *vtrum poſſit a delatione iuramenti ſtatim appellari?* Alterum, *vtrum poſſit ab acceptatione vel præſtatione.* Tertium, *vtrum a ſententia ſecuta?* Quo ad primum membrum iuramenta ſunt diſtinguenda, quia aliud eſt voluntarium ſeu iudiciale, aliud neceſſarium, aliud in litem vel ſecundum conſtitutionem *leg. ſi quando. Codic. vnde vi.* Quantum igitur attinet ad iuramentum voluntarium ſeu iudiciale, ſi quæritur de eo, qui detulit, vel retulit, clarum eſt eum appellare non poſſe, *dict. leg. generaliter. §. ſiue autem. §. ſed etiam iuramento, ita Roman. & Aret. in dict. leg. in actionibus. in fin.* Et hoc intelligi poſt iuramentum præſtitum: ſed antequam præſtetur, poteſt deferens reuocare delationem. Etſi iudex ſecutus delationem diffinitiue pronuntiauit, abſoluendo vel condemnando. Si iuretur, poteſt ab ea C ſententia appellari, & in cautſis appellationis reuocari delatio, & deficiens aliis probationibus, *vt leg. ſi quis iusiurandum. Codic. de iureiur. Ita Ang. in dict. leg. generaliter. col. 1. ibi aduerte ad vnum &c.* Circa hoc iuramẽtum iudiciale notandum eſt, quod eo delato, & præſtito, non eſt opus ſententia in ſcriptis, ſed ſufficit ſimplex iudicis præceptum. *Ro. in antiquis. deciſ. 369.*

Aut quæritur de eo, cui delatum eſt, & non poteſt appellari, niſi poſt ſententiam latam, licet poſſit de grauamine ante ſententiam proteſtari. Hoc ideo, quia grauamen eſt reparabile per appellationem a diffinitiua, *vt eſt text. in d. l. generaliter. in §. ſin autem.*

Quo ad iuramentum neceſſarium, D quod in defectum probationum defertur. Aret: tenet, poſſe appellari, quia poteſt iudex male arbitrari deferendo iuramentum, iuxta merita *leg. admonendi*, quia ſi male arbitratur, appellari poteſt per Notarium, *leg. ſi qua pœna ff. de verborum ſig. & in cap. ſuper his de accuſa.* Bartol. autem *dict. leg. in actionibus. in fin.* & omnes alii poſt eum tenent, a tali interlocutoria appellari non poſſe, per iam dictam rationem, quia grauamen eſt reparabile, per appellationem a diffinitiua, ſecundum iuramentum lata, ex qua etiam cognoſcitur, an iuramentum recte delatum ſit, vel non, *vt in dict. leg. admonendi*, & hoc per generalem regulam, *leg. ante ſententiam. Codic. quorum appellat. non recipi. & leg. ſecunda. ff. de appellat.* Pro concordia putarem diſtinguendum. Aut is vult appellare, contra quem eſt delatum, & poteſt appellare ſecundum opinionem Aret. Quia per iuramentum poſſit ei generari irreparabile damnũ. Aut is, cui eſt delatum, recuſat iurare, & non poteſt, *dict. leg. generaliter. §. ſin autem is, cui.* quæ non ſolum in iudiciali iuramento loquitur, ſed & in neceſſario, *vt ibi per Bartol.* contra gloſſ. & opinio.

A fraudis & doli *Bald. in leg 2 Bart. in l. quo-*
ties. §. ſed ſi. non in corpore. de hered inſtitut.
Bald. in leg. 1. in fin. C. locati. Item in du-
2 bio præſumendum, quemlibet † eſſe
bonæ opinionis, *leg. cum pater. § rogo. de*
3 *leg. 2.* Item † in dubio ſumta eſt inter-
pretatio, per quam dolus excludatur.
leg merito. ff pro Socio, Bald. in leg. Iurigent.
4 *§ quod fere, de pact.* dolus autem non
præſumitur, † niſi probetur. *leg. dolum. C.*
de dolo. leg. quoties. §. qui dolo. ff. eo tit. Ang in
leg prætor. §. hac autem actio ff. vi bon. rapt.
5 dicit, quod vbi quis ratione aliqua † et-
iam iniuſta motus aliquid committit,
quod ſit pœna corporali puniendum,
non teneatur ad pœnam huiuſmodi,
ſed mitiorem, Vide L. *plagiariis, & ibi*
6 *Ang. de plagiariis.* A dolo † excuſat et-
iam fatua cauſſa, dummodo non ſit ta-
lis, quæ continet manifeſtum errorem
B iuris naturalis, *leg. 1. in fin. de oblig. l. igitur.*
§. poſt. de libe. cauſſa. Iaſo. in leg ſi id quod. ff. de
iuriſdict. omni. iud. Ex quibus reus vide-
tur excuſandus a pœna fractæ pacis.
Iam autem dubium eſt, ſi debeat abſol-
ui in puncto citationis ad videndum,
quo modo ſit pronunciandum in cauſſa
mandati? Nam certum eſt, quod man-
datum acceſſorie tantum eſt decre-
tum, quia Cameræ iuriſdictio, tantum
eſt fundata in puncto citationis, Si igi-
tur eſt fracta pax, tum bene potuit et-
iam acceſſorie decerni mandatum ad
reſtituendum, &c. Et hoc ex *leg. inter-*
dum. §. qui furem. ff. de furtis. Panorm. in c po-
ſtulaſti reum. de iud. Alias enim in pun-
cto mandati habent partes, Ihre Auß
träg / vermög der Ordnung. Si autem
non ſunt iudices in cauſſa fractæ pacis,
videtur etiam, quod non poſſint eſſe
iudices ſuper mandato, tanquam ſe-
quela: ſed contrarium eſt deciſum,
quod etiamſi reus veniat abſoluendus
a pœna fractæ pacis, quod tamen pun-
ctus mandati non cadat, & quod domi-
ni in eo adhuc ſint iudices, vnde etiam
Marchio in puncto mandati eſt con-
demnatus. Sententia Iſt nach allem für-
bringen Erſtlich in puncto mandati (qui
punctus ad tollendum dubium fuit
propoſitus, an adhuc ſimus iudices?
quia ex quo præcedit abſolutionem, C
non habet dubium) zu Recht erkendt /
daß der beklagte Marggraue in die pœnā
beruhetes Mandats / noch zur Zeit nicht zu
erkleren / vnnd aber bey vermeidung der
Poen berürtem Mandat einuerleibt dem-
ſelbigen nachmals / nach ferner erſuchung
ſeines Widertheils / Volge vnnd Gehor-
ſamb zuthun ſchuldig ſein / vnnd dann in
puncto citat. ad vidend. zu Recht erkent /
daß bemeldter beklagter von vorbrachter
Klag zu abſoluiren, vñ zu erledigen ſey / ꝛc.
compenſatis expenſis.

Nota, quod quidam & forte rectius putauerint, quod Reus debuiſſet in expenſas condemnari, ex quo mandatum confirmatum ex *leg. terminato. C. de fruct. & litium expenſ.* Sed forte actor in puncto citat. erat condemnandus, & ſic compenſatio facta. D

Obſerv. XLVI.

1 *Citatus ad purgandũ in cauſſa fractæ pacis, licet antea cũ citatione articuli fuerint tranſmiſſi ſi addantur alii adminiculantes ad ſuſpicionem admittuntur illi ad probandum, non ad reſpondendum.*

QVando quis † citatur ad purgandum in cauſſa fractæ pacis, licet antea fuerint illi articuli cum citatione tranſmiſſi: Tamen quando fiſcalis vel alius (ad cuius inſtantiam citatio fuit obtenta) poſt reſponſionem, per eum factam, vel ante, addit alios articulos adminiculantes ad ſuſpicionem admittũtur illi ad probandum, non tamen ad reſpondendum, ſine noua citatione. Ita fuit iudicatum per plenum conſilium in cauſſa fiſcalis, Plehingen / vbi citatus fuit propter receptationem Banniti Venningers 17. Octobr. Anno 40.

Obſerv. XLVII.

1 *Accuſatore in cauſſa fractæ pacis mortuo perit inſtantia.*

ACcuſatore † in cauſſa fractæ pacis, 1
mortuo perit inſtantia, cum actis probatoriis, quo ad partem. Et ita iudicatum in cauſſa I. E. Prieſters contra ducem Iuliacenſem & conſortes 12. Iunij, Anno 42.

Non

A Non autem quo ad iudicem. Imo poteſt Iudex, quando ex actis ſibi de crimine innoteſcit, Reum viuentem Bannire, ex officio, & in eadem inſtantia. Ita fuit Bannitus Ioannes de B. nobilis, mortno Comite Philippo ab H. accuſatore, poſt concluſionem in cauſſa in eadem inſtantia ex officio iudicis, & propterea ſua bona publicata menniglich/ non autem Comitis filio, vt heredi, qui tamen mandatum conſtitutionis ad cauſſam dederat, & cõcluſionem patris nomine in cauſſa facta repererat. Actum & publicatum in Camera 2. Iunii. Anno 49. Filio tamen fuerunt decretæ exſecutoriales vna cum Fiſcali forma ſolita. Deinde in ſimili cauſſa fuit lata abſolutoria accuſatore mortuo, quia crimen non erat probatum eſſe fractæ pacis, contra Godfrid. tanquam Dominum litis, contra Neuneck in cauſſa Rodolphi de Thinga, contra Neuneck 10. Nouembris, Anno 40. B

ADDITIO.

ALII addunt, accuſatore mortuò perit inſtantia, quo ad vtrunque ſc. quo ad partes & iudicem. Ita 7. Iunii Anno 40. accuſatore fractæ pacis mortuo perit inſtantia, cum actis probatoriis, quo ad partẽ, non quo ad iudicem, qui poteſt accuſationem proſequi. Succedit enim in locũ accuſatoris. Ad hoc vide text. *in l. 2. C. de abſolut. & ibi Bal. idem Salic. in l. fin. C. ſi accuſator mortuus fuerit, Bartol. in l. 3. §. fin. ff. de lib. agnoſ. eundem in l. inter accuſatorem. in 2. colum. de public. Iud. Vide Lauren. Matthei. de pœna contumacis in crimine conſt. 16. colum. penult. &c.*

Finis Pentecoſtes VII.

A nem Aret. quia ſimpliciter loquitur, & in Camera in pluribus caſibus vidi tales appellationes recipi. &c.

Circa tertiam ſpeciem iuramenti in litem ſiue affectionis, Innocent. *in dict. c. fin. de his quæ vi metuſque cauſ.* & alij poſt eum videntur velle, appellari non poſſe a tali delatione, neque neceſſe fore, quia tale grauamen ſit recuperabile, cum ex tali iuramento non oriatur actio vel exceptio. Et idem tenet Bartol. Saly. & Alexand. *in dict. leg. in actionibus.* Sed Roman. Franc. Aretin. & Iaſon ibidem conſiderant, quod ſi delatio talis fiat cum præcedente taxatione, quæ alias vim delationis habet, non enim taxatur, niſi id, quod eſt iurandum. *Auth. ſed hodie. C. de iureiur. &c.*

.Tunc poteſt a tali taxa, aut delatione appellari duplici ratione, *ſecundum Aretin.* quia poteſt eſſe, quod iudex non debuit deferre hoc iuramentum, & ſic pars potuit grauari, vnde appellatur. Secundo quia forte nimis taxat vnde ab exceſſu mali arbitrii appellatur, *gloſſ. in dict. cap. ſuper his. de accuſat.* Et hoc quod alias a taxatione poſſit appellari, tenet Innocent. Hoſtienſ. Ioan. Andr. Butrig. *in d. c. fin. in 6.* Imola ad hoc citat prædictam rationem.

Sin autem ſine taxa ſimpliciter deferretur, procederet forte prima opinio.

Et hoc, an a delatione iuramenti poſſit appellari. Sed an a non delatione, veluti ſi petitur iuramentum, iudex deferre recuſat. Specul. *de offic. iudic. in §. de ſeruit. verſic. quid ſi iudex,* tenet, quod non. Roman. contra *in leg. admonendi, vbi per DD. &c.*

An autem iudex poſſit ex officio deferre iuramentum neceſſarium ſuppletiuum? Salyc. *in l. bona fidei, de reb. cred.* tenet, quod ſic. Bartol. *in leg. admonendi. in fin.* tenet contrarium, quem ibi communiter Dd. ſequũtur, *teſte ibidem Iaſ. repetit. num 36 &c.*

Aliud membrum ſecundi huius caſus eſt, *an a iuramento præſtito poſſit appellari, caſu, quo a delatione non ſit appellatum. Dd.* confundunt hoc membrum cum primo, & diſtinguunt, *vt ſupra.* An ex iuramento oriatur actio vel exceptio vt in iuramento voluntario, vel iudicali, & tunc poſſit appellari: an vero non oriatur, vt in neceſſario, tunc ſecus. Quæ diſtinctio eſt inſufficiens. C

Neque video poſſe exemplificari in iuramento iudiciali, nec ab eo iam præſtito appellari, quia non per eum, qui detulit aut retulit, *dict. leg. generaliter, §. ſiue autem illatum,* neque per eum cui delatum eſt, quando ipſe recuſauit. Ita quoque in neceſſario vel in litem non poſſet appellari a iuramento præſtito, quia non eſt ſententiæ, neque grauamen iudicis, ſed partis. Et videtur quædam probatio, quæ non habet vim rei iudicatæ. Ita animaduertit Franc. Aret. ad quod allegat quoſdam modernos, neſcio qui ſint: reperio tamen ita tenere Ægid. Bell. *in d. c. fi.* Niſi ſaluando opinionem Bart. & aliorum DD. dicas, eos intellexiſſe, cum iuramentum infra decem dies a delatione præſtatur, & ſic appellatur, non tam a iuramento præſtito, quam a delatione, quod poteſt fieri, & tunc incidit cum primo membro principali. &c.

Tertium membrum principale & vltimum eſt, an ſi a delatione, aut iuramenti præſtatione, non ſit appellatum, poſſit a ſententia poſtea ſecuta appellari? Hoc caſu aut loquimur in iuramento iudiciali, vel volũtario. Et diſtinguẽdum eſt, *vt in primo membro ſupra.* aut in iuramento neceſſario. Et ſecundum opinionem Innocent. Bart. & aliorum tenentium, a tali delatione non poſſe appellari, non eſt dubium, a ſententia poſſe. Nam hoc expreſſe præſupponit, grauamen reparari poſſe. Et de hoc, in eo ſcilicet cui delatum eſt iuramentum, & recuſat illud, eſt *in d. leg. generaliter. § ſin autem is.* Sed ſecundum aliorum opinionem, quam ego probaui in eo caſu, quo is appellat, contra quem eſt delatum, maius eſt dubium: tamen videtur ratio, quod poſſit appellari, quia pars potuit iuſte dubitare, vtrum aduerſarius tale

iura-

A iuramentum ſubiret, & an iudex forte ſecundum illud aut aliter iudicaret, quod poteſt, Et hoc expreſſe tenet Roman. eo motus, quia non inuenitur talis appellatio prohibita, quæ in dubio cenſetur permiſſa. Ad quod videtur poſſe induci, *leg. generaliter in princ. ibi ſiue in medio, Innocentius & communiter DD. in d. c. fin.* volentium, quod quotieſcunque poſt iuramentũ, (ſiue ex eo oriatur Actio ſiue non) ſequitur ſententia, quod ab illa poteſt appellari & cogno-
2 ſci, an iuſte vel iniuſte iuramentum ſit delatum.

Aut loquimur de iuramento in litem vel in *leg. ſi quando. C. vnde vi*, & tenet Innocenti. & alii communiter poſſe appellari, *vt etiam teſtatur Iaſon, in dict. leg. in actionib. in fin.* vbi Bartol. quoque &
B alii ſequuntur: Tamẽ Ioannes de Imola *in d. c. fin.* contrarium tenet, dicens parti imputandum, quare a taxatione vel delatione non appellauerit. Igitur non amplius admittẽdum ab ea ſententia appellare, quæ ſecundum legis præceptum ſit lata, *leg. fin. de appellat. recip. in dict. leg. in actionibus.* Sed in iuramento, quod eſt de veritate, ſecus in eo,
3 quod eſt de affectione, *& eum ſequitur ibi Franc. Aretin.* dicens DD. *in dict. cap. fin.* communiter ita concludere, Sed *vt ſupra dictum eſt*, contrarium concludunt, &c.

An etiam in dilatione vel præſtatione iuramenti, item in taxatione debeat pars aduerſa citari, vide Rot. *deciſione* 209. *alias* 290. vbi concludit, quod ad taxationem eſt citanda non autem ad delationem, quia etiam inuita parte poteſt deferri. &c.

Observ. XLIII.

1 Conſtitutionis fractæ pacis requiſita.

IN conſtitutione auff den Landfrieden / III requiruntur, ſcilicet vis, eaque armata, & dolus ſeu animus & propoſitum. Dolus: Wann einer auff einen helt / oder wartet / vis armata mit Büchſen oder ſonſt Gewapffnet. Sic conſultatum fuit per ſupplicatione Mechelburg vnd ſeines C Rentmeiſters contra B W. 1. Septembris, Anno 63. Quamuis aliqui putarint eſſe vim priuatam, non publicam. Priuatus contra priuatum nõ delinquit in pœnam fractæ pacis. Sic concluſum fuit in ſupplicatione H. contra R. vbi ſupplicatio auff den Landfrieden / denegata fuit 15. Iunij, Anno 64. Ob eam quoque cauſſam, licet priuatus alier occiderit, tũ denegati ſunt proceſſus auff den Landfriedẽ ad ſupplicationem A. S. cõtra D. 10. Nov. 64.

Observ. XLIV.

1 Citatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnam mandati de non offendendo, quando decernatur.

CItatio ad videndum ſe incidiſſe in D pœnam mandati de non offendendo, non decernitur, niſi factum ſit qualificatum ſuper conſtitutione fractæ pacis. Sic decretum 6. Octobris, Anno 63.

Observ. XLV.

1 Honeſtas perſonæ multum operatur ad excuſandum dolum.
2 Bonæ opinionis quilibet eſſe præſumitur.
3 Interpretatio in dubio ſit, per quam dolus excluditur.
4 Dolus non præſumitur, niſi probetur.
5 Comittens aliquid motus ratione iniuſtâ, quod ſit pœna corporali puniendus, non tenetur ad pœnam huiuſmodi, ſed mitiorem.
6 A dolo etiam fatua cauſſa excuſat.

MArchio Q. Q. per ſuos officiarios cepit quoſdam ſubditos Comitis in O. Vnde Comes agit, ex conſtitutione publicæ pacis, concluſum, quod eius intentio ſit fundata, quia ſtet, In Landfrieden / fahen. Eſt autem emanatum mandatum de relaxando captiuos, & citatio ad videndũ. An autem Marchio fuerit in manifeſto dolo, fuit dubitatũ.
Nã †honeſtas & excellẽtia pſonæ, multũ operãtur ad excuſandũ pſumtionem 1

A nem Aret. quia ſimpliciter loquitur, & in Camera in pluribus caſibus vidi tales appellationes recipi. &c.

Circa tertiam ſpeciem iuramenti in litem ſiue affectionis, Innocent. *in dict. c. fin. de his quæ vi metuſque cauſ.* & alij poſt eum videntur velle, appellari non poſſe a tali delatione, neque neceſſe fore, quia tale grauamen ſit recuperabile, cum ex tali iuramento non oriatur actio vel exceptio. Et idem tenet Bartol. Saly. & Alexand. *in dict. leg. in actionibus.* Sed Roman. Franc. Aretin. & Iaſon ibidem conſiderant, quod ſi delatio talis fiat cum præcedente taxatione, quæ alias vim delationis habet, non enim taxatur, niſi id, quod eſt iurandum. *Auth. ſed hodie. C. de iureiur. &c.*

Tunc poteſt a tali taxa, aut delatione appellari duplici ratione, *ſecundum Aretin.* quia poteſt eſſe, quod iudex non debuit deferre hoc iuramentum, & ſic pars potuit grauari, vnde appellatur. Secundo quia forte nimis taxat vnde ab exceſſu mali arbitrii appellatur, *gloſ. in dict. cap. ſuper his. de accuſat.* Et hoc quod alias a taxatione poſſit appellari, tenet Innocent. Hoſtienſ. Ioan. Andr. Butrig. *in d. c fin. in 6.* Imola ad hoc citat prædictam rationem.

Sin autem ſine taxa ſimpliciter deferretur, procederet forte prima opinio.

Et hoc, an a delatione iuramenti poſſit appellari. Sed an a non delatione, veluti ſi petitur iuramentum, iudex deferre recuſat. Specul. *de offic. iudic. in §. de ſeruit. verſic. quid ſi iudex,* tenet, quod non. Roman. contra *in leg. admonendi, vbi per DD. &c.*

An autem iudex poſſit ex officio deferre iuramentum neceſſarium ſuppletiuum? Salyc. *in l. bonæ fidei, de reb. cred.* tenet, quod ſic. Bartol. *in leg. admonendi. in fin.* tenet contrarium, quem ibi communiter Dd. ſequũtur, *teſte ibidem Iaſ. repetit. num 36 &c.*

Aliud membrum ſecundi huius caſus eſt, *an a iuramento præſtito poſſit appellari, caſu, quo a delatione non ſit appellatum.* Dd. confundunt hoc membrum cum primo, & diſtinguunt, *vt ſupra.* An ex iuramento oriatur actio vel exceptio vt in iuramento voluntario, vel iudicali, & tunc poſſit appellari: an vero non oriatur, vt in neceſſario, tunc ſecus. Quæ diſtinctio eſt inſufficiens. C

Neque video poſſe exemplificari in iuramento iudiciali, nec ab eo iam præſtito appellari, quia non per eum, qui detulit aut retulit, *dict. leg. generaliter, §. ſiue autem illatum,* neque per eum cui delatum eſt, quando ipſe recuſauit. Ita quoque in neceſſario vel in litem non poſſet appellari a iuramento præſtito, quia non eſt ſententiæ, neque grauamen iudicis, ſed partis. Et videtur quædam probatio, quæ non habet vim rei iudicatæ. Ita animaduertit Franc. Aret. ad quod allegat quoſdam modernos, neſcio qui ſint: reperio tamen ita tenere Ægid. Bell. *in d. c. fi.* Niſi ſaluando opinionem Bart. & aliorum DD. dicas, eos intellexiſſe, cum iuramentum inf. a decem dies a delatione præſtatur, & ſic appellatur, non tam a iuramento præſtito, quam a delatione, quod poteſt fieri, & tunc incidit cum primo membro principali. &c.

Tertium membrum principale & vltimum eſt, an ſi a delatione, aut iuramenti præſtatione, non ſit appellatum, poſſit a ſententia poſtea ſecuta appellari? Hoc caſu aut loquimur in iuramento iudiciali, vel volũtario. Et diſtinguẽdum eſt, *vt in primo membro ſupra.* aut in iuramento neceſſario. Et ſecundum opinionem Innocent. Bart. & aliorum tenentium, a tali delatione non poſſe appellari, non eſt dubium, a ſententia poſſe. Nam hoc expreſſe præſupponit, grauamen reparari poſſe. Et de hoc, in eo ſcilicet cui delatum eſt iuramentum, & recuſat illud, eſt *in d. leg. generaliter. § ſin autem is.* Sed ſecundum aliorum opinionem, quam ego probaui in eo caſu, quo is appellat, contra quem eſt delatum, maius eſt dubium: tamen videtur ratio, quod poſſit appellari, quia pars potuit iuſte dubitare, vtrum aduerſarius tale

iura-

A iuramentum ſubiret, & an iudex forte ſecundum illud aut aliter iudicaret, quod poteſt, Et hoc expreſſe tenet Roman. eo motus, quia non inuenitur talis appellatio prohibita, quæ in dubio cenſetur permiſſa. Ad quod videtur poſſe induci, *leg. generaliter in princ. ibi ſiue in medio, Innocentius & communiter DD. in d. c. fin.* volentium, quod quotieſcunque poſt iuramentũ, (ſiue ex eo oriatur Actio ſiue non) ſequitur ſententia, quod ab illa poteſt appellari & cognoſci, an iuſte vel iniuſte iuramentum ſit delatum.

Aut loquimur de iuramento in litem vel in *leg. ſi quando. C. vnde vi*, & tenet Innocenti. & alii communiter poſſe appellari, *vt etiam teſtatur Iaſon, in dict. leg. in actionib. in fin.* vbi Bartol. quoque &
B alii ſequuntur: Tamẽ Ioannes de Imola *in d. c. fin.* contrarium tenet, dicens parti imputandum, quare a taxatione vel delatione non appellauerit. Igitur non amplius admittẽdum ab ea ſententia appellare, quæ ſecundum legis præceptum ſit lata, *leg. fin. de appellat. recip. in dict. leg. in actionibus.* Sed in iuramento, quod eſt de veritate, ſecus in eo, quod eſt de affectione, *& eum ſequitur ibi Franc. Aretin.* dicens DD. *in dict. cap. fin.* communiter ita concludere, Sed *vt ſupra dictum eſt*, contrarium concludunt, &c.

An etiam in dilatione vel præſtatione iuramenti, item in taxatione debeat pars aduerſa citari, vide Rot. *deciſione 209. alias 290.* vbi concludit, quod ad taxationem eſt citanda non autem ad delationem, quia etiam inuita parte poteſt deferri. &c.

Obſeru. XLIII.

1 Conſtitutionis fractæ pacis requiſita.

IN conſtitutione auff den Landfrieden/ III requiruntur, ſcilicet vis, eaque armata, & dolus ſeu animus & propoſitum. Dolus: Wann einer auff einen helt/ oder wartet/ vis armata mit Büchſen oder ſonſt Gewapffnet. Sic conſultatum ſuper ſupplicatione Mechelburg vnd ſeines C Rentmeiſters contra B W. 1. Septembris, Anno 63. Quamuis aliqui putarint eſſe vim priuatam, non publicam. Priuatus contra priuatum nõ delinquit in pœnam fractæ pacis. Sic concluſum fuit in ſupplicatione H. contra R. vbi ſupplicatio auff den Landfrieden/ denegata fuit 15. Iunij, Anno 64. Ob eam quoque cauſſam, licet priuatus alter occiderit, tũ denegati ſunt proceſſus auff den Landfriedẽ ad ſupplicationem A. S. cõtra D. 10. Nov. 64.

Obſeru. XLIV.

1 Citatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnam mandati de non offendendo, quando decernatur.

CItatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnam mandati de non offendendo, non decernitur, niſi factum ſit qualificatum ſuper conſtitutione fractæ pacis. Sic decretum 6. Octobris, Anno 63. D

Obſeru. XLV.

1 Honeſtas perſonæ multum operatur ad excuſandum dolum.
2 Bonæ opinionis quilibet eſſe præſumitur.
3 Interpretatio in dubio fit, per quam dolus excluditur.
4 Dolus non præſumitur, niſi probetur.
5 Comittens aliquid motus ratione iniuſta, quod ſit pœna corporali puniendus, non tenetur ad pœnam huiuſmodi, ſed mitiorem.
6 A dolo etiam fatua cauſſa excuſat.

MArchio Q Q. per ſuos officiarios cepit quoſdam ſubditos Comitis in O. Vnde Comes agit, ex conſtitutione publicæ pacis, concluſum, quod eius intentio ſit fundata, quia ſtet, In Landfrieden/ fahen. Eſt autem emanatum mandatum de relaxando captiuos, & citatio ad videndũ. An autem Marchio fuerit in manifeſto dolo, fuit dubitatũ. Nã †honeſtas & excellẽtia pſonæ, multũ operãtur ad excuſandũ pſumtionem 1

A nem Aret. quia ſimpliciter loquitur, & in Camera in pluribus caſibus vidi tales appellationes recipi. &c.

Circa tertiam ſpeciem iuramenti in litem ſiue affectionis, Innocent. *in dict. c. fin. de his quæ vi metuſque cauſ.* & alij poſt eum videntur velle, appellari non poſſe a tali delatione, neque neceſſe fore, quia tale grauamen ſit recuperabile, cum ex tali iuramento non oriatur actio vel exceptio. Et idem tenet Bartol. Saly. & Alexand. *in dict. leg. in actionibus.* Sed Roman. Franc. Aretin. & Iaſon ibidem conſiderant, quod ſi delatio talis fiat cum præcedente taxatione, quæ alias vim delationis habet, non enim taxatur, niſi id, quod eſt iurandum. *Auth. ſed hodie. C. de iureiur. &c.*

Tunc poteſt a tali taxa, aut delatione appellari duplici ratione, *ſecundum Aretin.* quia poteſt eſſe, quod iudex non debuit deferre hoc iuramentum, & ſic pars potuit grauari, vnde appellatur. Secundo quia forte nimis taxat vnde ab exceſſu mali arbitrii appellatur, *gloſſ. in dict. cap. ſuper his. de accuſat.* Et hoc quod alias a taxatione poſſit appellari, tenet Innocent. Hoſtienſ. Ioan. Andr. Butrig. *in d. c. fin. in 6.* Imola ad hoc citat prædictam rationem.

Sin autem ſine taxa ſimpliciter deferretur, procederet forte prima opinio.

Et hoc, an a delatione iuramenti poſſit appellari. Sed an a non delatione, veluti ſi petitur iuramentum, iudex deferre recuſat. Specul. *de offic. iudic. in §. de ſeruit. verſic. quid ſi iudex,* tenet, quod non. Roman. contra *in leg. admonendi, vbi per DD. &c.*

An autem iudex poſſit ex officio deferre iuramentum neceſſarium ſuppletiuum? Salyc. *in l. bona fidei, de reb. cred.* tenet, quod ſic. Bartol. *in leg. admonendi. in fin.* tenet contrarium, quem ibi communiter Dd. ſequũtur, *teſte ibidem Iaſ. repetit. num.* 36 *&c.*

Alind membrum ſecundi huius caſus eſt, *an a iuramento præſtito poſſit appellari, caſu, quo a delatione non ſit appellatum.* Dd. confundunt hoc membrum cum primo, & diſtinguunt, *vt ſupra.* An ex iuramento oriatur actio vel exceptio vt in iuramento voluntario, vel iudicali, & tunc poſſit appellari: an vero non oriatur, vt in neceſſario, tunc ſecus. Quæ diſtinctio eſt inſufficiens. C

Neque video poſſe exemplificari in iuramento iudiciali, nec ab eo iam præſtito appellari, quia non per eum, qui detulit aut retulit, *dict. leg. generaliter, §. ſiue autem illatum,* neque per eum cui delatum eſt, quando ipſe recuſauit. Ita quoque in neceſſario vel in litem non poſſet appellari a iuramento præſtito, quia non eſt ſententiæ, neque grauamen iudicis, ſed partis. Et videtur quædam probatio, quæ non habet vim rei iudicatæ. Ita animaduertit Franc. Aret. ad quod allegat quoſdam modernos, neſcio qui ſint: reperio tamen ita tenere Ægid. Bell. *in d. c. fi.* Niſi ſaluando opinionem Bart. & aliorum DD. dicas, eos intellexiſſe, cum iuramentum infra decem dies a delatione præſtatur, & ſic appellatur, non tam a iuramento præſtito, quam a delatione, quod poteſt fieri, & tunc incidit cum primo membro principali. &c.

Tertium membrum principale & vltimum eſt, an ſi a delatione, aut iuramenti præſtatione, non ſit appellatum, poſſit a ſententia poſtea ſecuta appellari? Hoc caſu aut loquimur in iuramento iudiciali, vel volũtario. Et diſtinguẽdum eſt, *vt in primo membro ſupra.* aut in iuramento neceſſario. Et ſecundum opinionem Innocent. Bart. & aliorum tenentium, a tali delatione non poſſe appellari, non eſt dubium, a ſententia poſſe. Nam hoc expreſſe præſupponit, grauamen reparari poſſe. Et de hoc, in eo ſcilicet cui delatum eſt iuramentum, & recuſat illud, eſt *in d. leg. generaliter. § ſin autem is.* Sed ſecundum aliorum opinionem, quam ego probaui in eo caſu, quo is appellat, contra quem eſt delatum, maius eſt dubium: tamen videtur ratio, quod poſſit appellari, quia pars potuit iuſte dubitare, vtrum aduerſarius tale iura-

A iuramentum ſubiret, & an iudex forte ſecundum illud aut aliter iudicaret, quod poteſt, Et hoc expreſſe tenet Roman. eo motus, quia non inuenitur talis appellatio prohibita, quæ in dubio cenſetur permiſſa. Ad quod videtur poſſe induci, *leg. generaliter in princ. ibi ſiue in medio, Innocentius & communiter DD. in d. c. fin.* volentium, quod quotieſcunque poſt iuramentũ, (ſiue ex eo oriatur Actio ſiue non) ſequitur ſententia, quod ab illa poteſt appellari & cognoſci, an iuſte vel iniuſte iuramentum ſit delatum.

Aut loquimur de iuramento in litem vel in *leg. ſi quando. C. vnde vi*, & tenet Innocenti. & alii communiter poſſe appellari, *vt etiam teſtatur Iaſon, in dict. leg. in actionib. in fin.* vbi Bartol. quoque &
B alii ſequuntur: Tamẽ Ioannes de Imola *in d. c. fin.* contrarium tenet, dicens parti imputandum, quare a taxatione vel delatione non appellauerit. Igitur non amplius admittẽdum ab ea ſententia appellare, quæ ſecundum legis præceptum ſit lata, *leg. fin. de appellat. recip. in dict. leg. in actionibus.* Sed in iuramento, quod eſt de veritate, ſecus in eo,
3 quod eſt de affectione, *& eum ſequitur ibi Franc. Aretin.* dicens DD. *in dict. cap. fin.* communiter ita concludere, Sed *vt ſupra dictum eſt*, contrarium concludunt, &c.

An etiam in dilatione vel præſtatione iuramenti, item in taxatione debeat pars aduerſa citari, vide Rot. *deciſione 209. alias 290.* vbi concludit, quod ad taxationem eſt citanda non autem ad delationem, quia etiam inuita parte poteſt deferri. &c.

Observ. XLIII.

1 *Conſtitutionis fractæ pacis requiſita.*

IN conſtitutione auff den Landfrieden / III. requiruntur, ſcilicet vis, eaque armata, & dolus ſeu animus & propoſitum. Dolus: Wann einer auff einen helt / oder wartet / vis armata mit Büchſen oder ſonſt Gewapffnet. Sic conſultatum fuper ſupplicatione Mechelburg vnd ſeines Rentmeiſters contra B W. 1. Septembris, Anno 63. Quamuis aliqui putarint eſſe vim priuatam, non publicam. Priuatus contra priuatum nõ delinquit in pœnam fractæ pacis. Sic concluſum fuit in ſupplicatione H. contra R. vbi ſupplicatio auff den Landfrieden / denegata fuit 15. Iunij, Anno 64. Ob eam quoque cauſſam, licet priuatus alter occiderit, tũ denegati ſunt proceſſus auff den Landfriedẽ ad ſupplicationem A. S. cõtra D. 10. Nov. 64. G

Observ. XLIV.

1 *Citatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnam mandati de non offendendo, quando decernatur.*

CItatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnam mandati de non offendendo, non decernitur, niſi factum ſit qualificatum ſuper conſtitutione fractæ pacis. Sic decretum 6. Octobris, Anno 63. D

Observ. XLV.

1 *Honeſtas perſonæ multum operatur ad excuſandum dolum.*
2 *Bonæ opinionis quilibet eſſe præſumitur.*
3 *Interpretatio in dubio fit, per quam dolus excluditur.*
4 *Dolus non præſumitur, niſi probetur.*
5 *Cõmittens aliquid motus ratione iniuſta, quod ſit pœna corporali puniendus, non tenetur ad pœnam huiuſmodi, ſed mitiorem.*
6 *A dolo etiam fatua cauſſa excuſat.*

MArchio Q Q. per ſuos officiarios cepit quoſdam ſubditos Comitis in O. Vnde Comes agit, ex conſtitutione publicæ pacis, concluſum, quod eius intentio ſit fundata, quia ſtet, In Landfrieden / fahen. Eſt autem emanatum mandatum de relaxando captiuos, & citatio ad videndũ. An autem Marchio fuerit in manifeſto dolo, fuit dubitatũ.
Nã †honeſtas & excellẽtia pſonæ, mul- 1
tũ operãtur ad excuſandũ pſumtionem

A nem Aret. quia ſimpliciter loquitur, & in Camera in pluribus caſibus vidi tales appellationes recipi. &c.

Circa tertiam ſpeciem iuramenti in litem ſiue affectionis, Innocent. *in dict. c. fin. de his quæ vi metuſque cauſ.* & alij poſt eum videntur velle, appellari non poſſe a tali delatione, neque neceſſe fore, quia tale grauamen ſit recuperabile, cum ex tali iuramento non oriatur actio vel exceptio. Et idem tenet Bartol. Saly. & Alexand. *in dict. leg. in actionibus.* Sed Roman. Franc. Aretin. & Iaſon ibidem conſiderant, quod ſi delatio talis fiat cum præcedente taxatione, quæ alias vim delationis habet, non enim taxatur, niſi id, quod eſt iurandum. *Auth. ſed hodie. C. de iureiur. &c.*

Tunc poteſt a tali taxa, aut delatione appellari duplici ratione, *ſecundum Aretin.* quia poteſt eſſe, quod iudex non debuit deferre hoc iuramentum, & ſic pars potuit grauari, vnde appellatur. Secundo quia forte nimis taxat vnde ab exceſſu mali arbitrii appellatur, *gloſſ. in dict. cap. ſuper his. de accuſat.* Et hoc quod alias a taxatione poſſit appellari, tenet Innocent. Hoſtienſ. Ioan. Andr. Butrig. *in d. c. fin. in 6.* Imola ad hoc citat prædictam rationem.

Sin autem ſine taxa ſimpliciter deferretur, procederet forte prima opinio.

Et hoc, an a delatione iuramenti poſſit appellari. Sed an a non delatione, veluti ſi petitur iuramentum, iudex deferre recuſat. Specul. *de offic. iudic. in §. de ſeruit. verſic. quid ſi iudex,* tenet, quod non. Roman. contra *in leg. admonendi, vbi per DD. &c.*

An autem iudex poſſit ex officio deferre iuramentum neceſſarium ſuppletiuum? Salyc. *in l. bona fidei, de reb. cred.* tenet, quod ſic. Bartol. *in leg. admonendi. in fin.* tenet contrarium, quem ibi communiter Dd. ſequũtur, *teſte ibidem Iaſ. repetit. num 36 &c.*

Aliud membrum ſecundi huius caſus eſt, *an a iuramento præſtito poſſit appellari, caſu, quo a delatione non ſit appellatum. Dd.* confundunt hoc membrum cum primo, & diſtinguunt, *vt ſupra.* An ex iuramento oriatur actio vel exceptio vt in iuramento voluntario, vel iudicali, & tunc poſſit appellari: an vero non oriatur, vt in neceſſario, tunc ſecus. Quæ diſtinctio eſt inſufficiens. C

Neque video poſſe exemplificari in iuramento iudiciali, nec ab eo iam præſtito appellari, quia non per eum, qui detulit aut retulit, *dict. leg. generaliter. §. ſiue autem illatum,* neque per eum cui delatum eſt, quando ipſe recuſauit. Ita quoque in neceſſario vel in litem non poſſet appellari a iuramento præſtito, quia non eſt ſententiæ, neque grauamen iudicis, ſed partis. Et videtur quædam probatio, quæ non habet vim rei iudicatæ. Ita animaduertit Franc. Aret. ad quod allegat quoſdam modernos, neſcio qui ſint: reperio tamen ita tenere Ægid. Bell. *in d. c. fi.* Niſi ſaluando opinionem Bart. & aliorum DD. dicas, eos intellexiſſe, cum iuramentum infra decem dies a delatione præſtatur, & ſic appellatur, non tam a iuramento præſtito, quam a delatione, quod poteſt fieri, & tunc incidit cum primo membro principali. &c.

Tertium membrum principale & vltimum eſt, an ſi a delatione, aut iuramenti præſtatione, non ſit appellatum, poſſit a ſententia poſtea ſecuta appellari? Hoc caſu aut loquimur in iuramento iudiciali, vel volũtario. Et diſtinguẽdum eſt, *vt in primo membro ſupra.* aut in iuramento neceſſario. Et ſecundum opinionem Innocent. Bart. & aliorum tenentium, a tali delatione non poſſe appellari, non eſt dubium, a ſententia poſſe. Nam hoc expreſſe præſupponit, grauamen reparari poſſe. Et de hoc, in eo ſcilicet cui delatum eſt iuramentum, & recuſat illud, eſt *in d. leg. generaliter. § ſin autem is.* Sed ſecundum aliorum opinionem, quam ego probaui in eo caſu, quo is appellat, contra quem eſt delatum, maius eſt dubium: tamen videtur ratio, quod poſſit appellari, quia pars potuit iuſte dubitare, vtrum aduerſarius tale iura-

A iuramentum ſubiret, & an iudex forte ſecundum illud aut aliter iudicaret, quod poteſt, Et hoc expreſſe tenet Roman. eo motus, quia non inuenitur talis appellatio prohibita, quæ in dubio cenſetur permiſſa. Ad quod videtur poſſe induci, *leg. generaliter in princ. ibi ſiue in medio, Innocentius & communiter DD. in d. c. fin.* volentium, quod quotieſcunque poſt iuramentũ, (ſiue ex eo oriatur Actio ſiue non) ſequitur ſententia, quod ab illa poteſt appellari & cognoſci, an iuſte vel iniuſte iuramentum ſit delatum.

Aut loquimur de iuramento in litem vel in *leg. ſi quando. C. vnde vi*, & tenet Innocenti. & alii communiter poſſe appellari, *vt etiam teſtatur Iaſon, in dict. leg. in actionib. in fin.* vbi Bartol. quoque &
B alii ſequuntur: Tamẽ Ioannes de Imola *in d. c. fin.* contrarium tenet, dicens parti imputandum, quare a taxatione vel delatione non appellauerit. Igitur non amplius admittẽdum ab ea ſententia appellare, quæ ſecundum legis præceptum ſit lata, *leg. fin. de appellat. recip. in dict. leg. in actionibus.* Sed in iuramento, quod eſt de veritate, ſecus in eo,
3 quod eſt de affectione, *& eum ſequitur ibi Franc. Aretin.* dicens DD. *in dict. cap. fin.* communiter ita concludere, Sed *vt ſupra dictum eſt*, contrarium concludunt, &c.

An etiam in dilatione vel præſtatione iuramenti, item in taxatione debeat pars aduerſa citari, vide Rot. *deciſione 209. alias 290*, vbi concludit, quod ad taxationem eſt citanda non autem ad delationem, quia etiam inuita parte poteſt deferri. &c.

Observ. XLIII.

1 *Conſtitutionis fractæ pacis requiſita.*

IN conſtitutione auff den Landfrieden/ III requiruntur, ſcilicet vis, eaque armata, & dolus ſeu animus & propoſitum. Dolus: Wann einer auff einen helt/ oder wartet/ vis armata mit Büchſen oder ſonſt Gewapffnet. Sic conſultatum fuit per ſupplicatione Mechelburg vnd ſeines
C Rentmeiſters contra B W. 1. Septembris, Anno 63. Quamuis aliqui putarint eſſe vim priuatam, non publicam. Priuatus contra priuatum nõ delinquit in pœnam fractæ pacis. Sic concluſum fuit in ſupplicatione H. contra R. vbi ſupplicatio auff den Landfrieden/ denegata fuit 15. Iunij, Anno 64. Ob eam quoque cauſſam, licet priuatus alter occiderit, tũ denegati ſunt proceſſus auff den Landfriedẽ ad ſupplicationem A. S. cõtra D. 10. Nov. 64.

Observ. XLIV.

1 *Citatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnam mandati de non offendendo, quando decernatur.*

CItatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnam mandati de non offendendo, non decernitur, niſi factum ſit qualificatum ſuper conſtitutione fractæ pacis. Sic decretum 6. Octobris, Anno 63. D

Observ. XLV.

1 *Honeſtas perſonæ multum operatur ad excuſandum dolum.*
2 *Bonæ opinionis quilibet eſſe præſumitur.*
3 *Interpretatio in dubio fit, per quam dolus excluditur.*
4 *Dolus non præſumitur, niſi probetur.*
5 *Comittens aliquid motus ratione iniuſta, quod ſit pœna corporali puniendus, non tenetur ad pœnam huiuſmodi, ſed mitiorem.*
6 *A dolo etiam fatua cauſſa excuſat.*

MArchio Q Q. per ſuos officiarios cepit quoſdam ſubditos Comitis in O. Vnde Comes agit, ex conſtitutione publicæ pacis, concluſum, quod eius intentio ſit fundata, quia ſtet. In Landfrieden/ fahen. Eſt autem emanatum mandatum de relaxando captiuos, & citatio ad videndũ. An autem Marchio fuerit in manifeſto dolo, fuit dubitatũ. Nã †honeſtas & excellẽtia pſonæ, mul- 1
tũ operãtur ad excuſandũ pſumtionem

A fraudis & doli *Bald. in leg 2 Bart. in l. quoties. §. ſed ſi, non in corpore. de hered inſtitut. Bald. in leg. 1. in fin. C. locati.* Item in du-
2 bio præſumendum , quemlibet † eſſe
bonæ opinionis, *leg. cum pater. § rogo. de leg. 2.* Item † in dubio ſumta eſt inter-
3 pretatio, per quam dolus excludatur. *leg merito. ff pro Socio, Bald. in leg. Iurisgent.*
4 *§ quod fere, de pact.* dolus autem non
præſumitur, † niſi probetur. *leg. dolum. C. de dolo. leg. quoties §. qui dolo. ff. eo tit. Ang in leg prætor. §. hæc autem actio ff. vi bon. rapt.*
5 dicit, quod vbi quis ratione aliqua † etiam iniuſta motus aliquid committit, quod ſit pœna corporali puniendum, non teneatur ad pœnam huiuſmodi, ſed mitiorem, Vide L. *plagiariis, & ibi*
6 *Ang. de plagiariis.* A dolo † excuſaret etiam fatua cauſſa, dummodo non ſit talis, quæ continet manifeſtum errorem
B iuris naturalis, *leg. 1. in fin. de oblig. l. igitur. §. poſt. de libe. cauſſa. Iaſo. in leg ſi id quod. ff. de iurisdict. omni. iud.* Ex quibus reus videtur excuſandus a pœna fractæ pacis. Iam autem dubium eſt, ſi debeat abſolui in puncto citationis ad videndum, quo modo ſit pronuntiandum in cauſſa mandati? Nam certum eſt, quod mandatum acceſſorie tantum eſt decretum, quia Cameræ iuriſdictio, tantum eſt fundata in puncto citationis, Si igitur eſt fracta pax, tum bene potuit etiam acceſſorie decerni mandatum ad reſtituendum, &c. Et hoc ex *leg. interdum. §. qui furem. ff. de furtis. Panorm. in c poſtulaſti reum. de iud.* Alias enim in puncto mandati habent partes, Ihre Außträg / vermög der Ordnung. Si autem non ſunt iudices in cauſſa fractæ pacis, videtur etiam, quod non poſſint eſſe iudices ſuper mandato, tanquam ſequela: ſed contrarium eſt deciſum, quod etiam ſi reus veniat abſoluendus a pœna fractæ pacis, quod tamen punctus mandati non cadat, & quod domini in eo adhuc ſint iudices, vnde etiam Marchio in puncto mandati eſt condemnatus. Sententia Iſt nach allem fürbringen Erſtlich in puncto mandati (qui punctus ad tollendum dubium fuit propoſitus, an adhuc ſimus iudices? quia ex quo præcedit abſolutionem, C
non habet dubium) zu Recht erkendt / daß der beklagte Marggraue in die pœnä berührtes Mandats / noch zur Zeit nicht zu erkleren / vnnd aber bey vermeidung der Poen berürtem Mandat einuerleibt demſelbigen nachmals / nach ferner erſuchung ſeines Widertheils / Volge vnnd Gehorſamb zuthun ſchuldig ſein / vnnd dann in puncto citat. ad vidend. zu Recht erkent / daß bemeldter beklagter von vorbrachter Klag zu abſoluiren, vñ zu erledigen ſey / ꝛc. compenſatis expenſis.

Nota, quod quidam & forte rectius putauerint, quod Reus debuiſſet in expenſas condemnari, ex quo mandatum confirmatum ex *leg. terminato. C. de fruct. & litium expenſ.* Sed forte actor in puncto citat. erat condemnandus, & ſic compenſatio facta. D

Observ. XLVI.

1 *Citatus ad purgandũ in cauſſa fractæ pacis, licet antea cũ citatione articuli fuerint tranſmiſſi ſi addantur alii adminiculantes ad ſuſpicionem admittuntur illi ad probandum, non ad reſpondendum.*

QVando quis † citatur ad purgandum in cauſſa fractæ pacis, licet an- 1
tea fuerint illi articuli cum citatione tranſmiſſi: Tamen quando fiſcalis vel alius (ad cuius inſtantiam citatio fuit obtenta) poſt reſponſionem, per eum factam, vel ante, addit alios articulos adminiculantes ad ſuſpicionem admittũtur illi ad probandum, non tamen ad reſpondendum, ſine noua citatione. Ita fuit iudicatum per plenum conſilium in cauſſa fiſcalis, Plehingen / vbi citatus fuit propter receptationem Banniti Benningers 17. Octobr. Anno 40.

Observ. XLVII.

1 *Accuſatore in cauſſa fractæ pacis mortuo perit inſtantia.*

ACcuſatore † in cauſſa fractæ pacis 1
mortuo perit inſtantia, cum actis probatoriis, quo ad partem. Et ita iudicatum in cauſſa I. E. Prieſters contra ducem Iuliacenſem & conſortes 12. Iunij, Anno 42.

Non

A Non autem quo ad iudicem. Imo poteſt Iudex, quando ex actis ſibi de crimine innoteſcit, Reum viuentem Bannire, ex officio, & in eadem inſtantia. Ita fuit Bannitus Ioannes de B. nobilis, mortuo Comite Philippo ab H. accuſatore, poſt concluſionem in cauſſa in eadem inſtantia ex officio iudicis, & propterea ſua bona publicata menniglich/ non autem Comitis filio, vt heredi, qui tamen mandatum conſtitutionis ad cauſſam dederat, & cõcluſionem patris nomine in cauſſa facta repetierat. Actum & publicatum in Camera 2. Iunii. Anno 49. Filio tamen fuerunt decretæ exſecutoriales vna cum Fiſcali forma ſolita. Deinde in ſimili cauſſa fuit lata abſolutoria accuſatore mortuo, quia crimen non erat probatum eſſe fractæ pacis, contra Godfrid. tanquam Dominum litis, contra Neuneck in cauſſa Rodolphi de Thinga, contra Neuneck 10. Nouembris, Anno 40. B

ADDITIO.

ALii addunt, accuſatore mortuò perit inſtantia, quo ad vtrunque ſc. quo ad partes & iudicem. Ita 7. Iunii Anno 40. accuſatore fractæ pacis mortuo perit inſtantia, cum actis probatoriis, quo ad partẽ, non quo ad iudicem, qui poteſt accuſationem proſequi. Succedit enim in locũ accuſatoris. Ad hoc vide text. *in l. 2. C. de abſolut. & ibi Bal. idem Salic. in l. fin. C. ſi accuſator mortuus fuerit, Bartol. in l. 3. §. fin. ff. de lib. agnoſ. eundem in l. inter accuſatorem. in 2. colum. de public. Iud. Vide Lauren. Matthei. de pœna contumacis in crimine conſt. 16. colum. penult. &c.*

Finis Pentecoſtes VII.

A Rechtmäſſige vnd beſtändige Vrſachen/ warumb es bey C Röm. Käyſ. Maj. oder derſelbigen delegierten Commiſſarien Erkändtnüß gelaſſen vnd remittiert werden ſoll.

Die Sach.

Des Durchleuchtigen Hochgebornen Fürſten vnnd Herrn/ Herrn Sempronii, Fürſten zu OO. Graffen zu OO. vnd Herrn zu ZZ.

Contra

Den Hochwürdigen/ Durchleuchtigen Hochgebornen Fürſten vnd Herrn/ Herrn Caium/ poſtulierten Biſchoffen zu MM. vnnd Hertzogen zu OO. vnnd FF.

SVMMARIVM.

1 *Cauſſæ concernentes ducatum aut principatum, qui ſunt feudum Imperii, ſpectant ad Imperatorem & nu. 10. 11.*

2 *Reſeruans ſibi cognitionem, denegere eam alteri videtur.*

3 *Iuriſdictio omnis naturaliter penes Imperatorem reſidet.*

4 *Reſeruatio reſeruat iuriſdictionẽ reſeruãti.*

5 *Res controuerſa inter Principes, Comites aut Barones, ſi ſit feudalis, Imperator ſolus inter eos iudicat.*

6 *Controuerſia inter vaſallos orta, regulariter dominus feudi eſt iudex inter ipſos.*

7 *Quod ampliа locum habere, I. etiamſi ſaltem* B *de poſſeßione feudi lis ſit. amplia II.*

8 *Non ſolum ſi de tota re feudali controuerſia eſt, ſed etiamſi de parte, vel de finibus lis exoriatur.*

9 *Amplia III. etiamſi vaſalli ſint clerici, & dominus laicus.*

12 *Vaſalli de feudo litigantes non poßunt prorogare iuriſdictionem alterius iudicis.*

13 *Citatus ab inferiore vel pari ſi in eadem cauſſa a maiore tribunali fuerit præuentus, & hoc allegetur, tunc proceſſus iudicis minoris vel paris contra præuentum erit nullus.*

14 *Præueniente vno ex iis, qui habent iuriſdictionẽ cõcurrentẽ, & negotium inchoante, alius ſe intromittere nequit, & n. 42.*

15 *Præuentio iuriſdictionis fit per ſolum citationem, & ceteris paribus ſemper locum habet. n. 16.*

17 *Iudicium vbi terminari debeat.*

18 *Exceptio litis pendentiæ coram vno impedit agitari coram alio iudice.*

19 *Iudex minor adiri non poteſt pro eadem cauſa, pendente lite coram maiori iudice.*

20 *Iuriſdictio iudicis minoris ſuſpenſa videtur, ob præſentiam ſuperioris.*

21 *Delegatus Principis eſt maior quocunq; ordinario in cauſſa ſibi commiſſa, & delegantis perſonam refert. n. 28*

22 *Superior ſi ſubibeat minori iudici, inferior ſubibitus procedere non poterit.*

23 *Dominus feudi poteſt cauſſam ſuper feudo reuocare.*

24 *Princeps delegans cauſſam alteri, cenſetur illam ad ſe auocare, & tollere cuicunque ordinario cõmunem iuriſdictionẽ. n. 25.*

26 *Princeps ſi cœpit de cauſſa cognoſcere cenſetur alios priuare cognitione eiuſdẽ cauſſa.* D

27 *Iuriſdictia delegata derogat Ordinario.*

28 *A delegato Imperatoris appellari nequit.*

30 *A ſententia lata a Principe ſuperiorem nõ recognoſcente, appellari non poteſt.*

31 *Idem in ſententia a delegatis Cæſ. Mai. lata.*

32 *Delegationis commißio quid operetur.*

33 *A ſententia interlocutoria regulariter nõ appellatur. & n. 32.*

34 *Appellatio a maiore ad minorem vel parẽ non valet.*

35 *A delegato ad delegantem, nõ alium, appellandum eſt. & n. 43.*

36 *Iudex inferior nõ cognoſcit de virib. ſentẽtiæ delegati a Principe ſed ſolus Princeps.*

37 *Appellatio in cauſſis feudalibus fit ad dominum feudi.*

38 *Princeps confirmans aliquid, videtur omnes exceptiones contra adductas reieciſſe.*

39 *Appellationes friuolæ non ſunt admittendæ.*

40 *Intell. tit. 61. p. 2. Ord Camer.*

41 *Non entis nullæ qualitates.*

44 *Exemplis, non legibus iudicandum.*

45 *Intellect. p. 3. c. 35. Ord Cam.*

46 *Intell. tit. 5. lib. 2. Ord. Cam.*

47 *Exceptio recuſationis iudicis quando debeat (opponi.*

Hoch

A # ELENCHVS OMNIVM EORVM QVÆ IN VIII. PENTECOSTE CONTINENTVR. C

Svmmaria.

1 *Cur cauſſæ concernentes ducatum aut principatum, qui ſunt feudum Imperii ad Imperatorem ſpectent. pagin 66. 167. 168. & ſequentibus vſque ad pagin. 176.*

2 *Requiſitio cum renuntiatione* 176. *alia in eadem cauſſa* 176.

3 *Defenſionis & exceptionis prætenſæ denegatæ iuſtitiæ* 177. *Citatio in eadem cauſſa* 179.

4 *Libellus articulatus* in Sachen *ſecundæ denegatæ iuſtitiæ*, 181.

5 *Defenſionis & exceptionis* 183.

6 *Cauſales in cauſſa pignorationis* H. *contra* S. *in cauſſa* 1. 2. & 3. *mandati & citationis* der Pfandungen 186.

B 7 *Acta & obſeruationes in cauſſa* M. *contra* C. 188.

Exceptiones contra artieulierte Clage M. *contra* D. 190.

Replicæ contra prætenſas exceptiones B. *contra* M.

Duplica & in euentum concluſiones M. *contra* B 192.

Concluſiones B. *contra* M. 193.

Concluſiones finales M. *contra* B. 194.

Reſponſiones ad poſitiones cum annexis defenſ M. *contra* B. 195.

Außführung *Replicæ & in euentum concluſiones* B. *contra* M. 198.

Duplica & acceptationes probatoriæ reſpectiue M. *contra* B. 200.

Concluſiones B. *contra* M 203.

Concluſiones M. *contra* B. 204.

Concluſiones B. *contra* M 206.

Concluſiones finales M. *contra* B. 208.

8 *Proceſſus ſeruitutem proſpectus* betreffend 201.

Libellus articulatus. ibidem.

Nominatio commiſſariorum cum annexa petitione 213

Reſponſiones auff die vermeinte articulierte Clag *cum annexis & defenſionalibus articulis* 214.

Acceptationes & reſpectiue exceptiones 222.

Acceptationes & reſpectiue exceptiones contra reſponſiones defenſionales 224.

Vnderthänige Anzeigung vnnd Vberlifferung eines Rotuls 225.

Reſponſiones ad prætenſos articulos Eliſiuos 226. D

Suppletio etlicher Wörter *in proœmio reſponſionum* auſſengelaſſen 227.

Acceptationes & reſpectiue exceptiones contra reſponſiones ad articulos Eliſiuos, item exceptiones contra prætenſos articulos peremtoriales & in euentum reſponſiones ad eaſdem vna cum adiuncta petitione 230.

Confutationes contra factas acceptationes ac replicas 231.

Kurtze Anzeig an ſtatt eines Mündtlichen Receß 232.

Vnderthänige Anzeig 235.

Rechtmäſſige *Exceptiones tam cõtra prætẽſas actiones nulliter aut ſaltem iniquè inſtitutas, quam teſtium perſonas eorũq; prætenſas depoſitiones* 239.

Rechtmäſſige vnnd wolgegründte Probationſchrifft 241.

Deductio probationis articulorum & Eliſiuorum 243.

Triplica contra exceptiones probationis articulorum & Eliſiuorum 245.

Exceptiones contra deductionem probationis defenſional. & peremtorial. 248.

A Hochwürdigſter Fürſt / der Römiſchen
Käyſerlichen Majeſtat Cammer Rich-
ter/ G. Herr/ In Sachen/ ꝛc. Die Graff-
ſchafft vnd Statt A.A. belangendt/ auff die
vermeinte Appellation/ von wegen Hoch-
gedachtes Biſchoffs beſchehen/ vnd in der-
ſelbigen eingegebene replicas in puncto
incompotentiæ zu handeln/ Sagt Käy-
ſerlicher Sempronii Anwaldt/ daß er in
E.F.G. Richtszwang/ vnnd dieſen alhie
vorgenommenen Proceß/ nicht helen oder
willigen wölle/ ferner oder weiter/ als er
von Rechts wegen zuthun ſchüldig/ auch
keines wegs gemeynt ſeye derſelbigen Ju-
riſdiction zu prorogieren/ ſondern daß er
bey ſeinen exceptionibus incompeten-
tiæ declinatoriis prouentionis, auocati
onis, vnd andern nachmals vnuerrücklich
zubleiben/ vnnd denſelbigen nachmals zu
inſiſtieren/ vnd darauff vnabweichlich zu-
verharren/ vorhabens ſey/ daruon er al-
lenthalbē zierlich vñ beſter Form des Rech-
ten proteſtiert vnd bedinget.

Vnnd ſagt demnach kürtzlich/ daß dieſe
Sach nicht anhero ahn diß Hochlöbli-
che Cammer Gericht/ ſondern vor die Rö-
miſche Käyſerliche Majeſtat vnſers Aller-
gnedigſten Herrn eygen Gericht/ ahn jhrer
B Käyſerlichen Majeſtat Hoff/ jhrer Art
vnnd Eygenſchafft nach/ vnd von wegen
der Vmbſtänden/ vnnd Gelegenheit der
ſtreittigen Perſon vnd Gütter/ auch ſon-
ſten von Rechtswegen/ vnd vermög dieſer
Hochlöblichen Cammer Gerichts Ordn
vnd deß H. Reichs Abſcheydt nach/ gehö-
rig ſey/ vnd E.F.G. demnach nicht gebüh-
re/ der Römiſchen Käyſerlichen Majeſtat
hierinnen vorzugreiffen/ vnnd dieſer Sa-
chen ſich anzunemmen/ ſondern jhnen ob-
lieget/ ſolcher Sachen ſich zuentſchlagen/
dieſelbige von ſich zuentſchlagen/ dieſelbi-
ge von ſich/ an die Römiſche Käyſerliche
Majeſtat zuweiſen/ vnd jhrer Käyſ. Maj
dieſelbige zu Befehlen. Vnd daß derhalben
auch Fürſtlicher Sempronischer Anwalt
ſich alhie eintzulaſſen/ vnd was zu handeln
nicht ſchüldig ſey/ wie er auch alhie einiger
Handlung ſich zu vnderwinden nicht ge-
meynet iſt/ verhofft auch ſolches võ Rechts
wegen zuthun nicht ſchüldig ſeyn/ Dauon
er abermals bedinget.

Daß aber ſolche Sach nicht anhero vor C
das Cammer Gericht gehöre/ ſondern der
R. K. M. reſeruiert vnd vorbehalten/ vnd
jhrer Käyſ. Maj. demnach die Cognitio
darinnen allein zugehörig ſey/ ſolches be-
findt ſich vnwiderſprechlich *tit. 7. lib. 2.*
der Cammer G. Ord daſelbſt außtrücklich
diſponiert/ daß die Sachen/ ſo † ein Für- 1
ſtenthumb oder Graffſchafft/ ꝛc. belangen/
welche vom Reich zu Lehen rüren/ derſelben
Erkändtnüß jr der R. K. M. außtrücklich
vorbehalten/ vnd dz demnach in ſolchen ſa-
chen das Cammergericht keine Iuriſdicti-
onem habe/ vnd derhalben darinn nichts
handeln noch procedieren könne. Sondern
was deſſen geſchehen möchte/ ob defectum
iuriſdictionis, gantz von Vnwürden vnnd
nichtig ſeyn würde/ ex eo enim † quod 2
Imperator reſeruauit cognitionem in
cauſſis Principatuum & Comitatuum,
&c. denegauit vel prohibuit eandem
iuriſdictionem in talibus cauſſis Iudicio
Cameræ, *argumento text. in l. cum prætor. de iud. D.D. in l. ex eo. de teſtib. l. ſi inter. de
except. rei iud. l. Pomponius. §. ſi is qui. de* D
proc. Pariſ. conſi. 8. num. 8. lib. 1. Nam † na- 3
turaliter omnis iuriſdictio penes Imp.
reſidet, ipſeq; eſt fons a quo eadem fluit.
Et inquit Bl. *in c. vn. §. ad hæc. de pace iura-
ment. firm. Alexand. c. 24. l. 5. Bal. c. 1. in pr.
tit. quis dicatur dux, &c.*

Cum itaq; Imp. in cauſſis Comitati-
uum Iuriſdictionem denegauerit Ca-
meræ, eandemq; ſibi reſeruarit, certum
eſt integ am & illæſam Iuriſdictionem
Imp. in talibus cauſſis competere, ean-
demque omnino Cameræ eſſe denega-
tum. Reſeruatio enim † reſeruat Iu- 4
riſdiction. reſeruanti. *Pariſ. cõſ. 102. nu-
mero 26. l. 3.*

Nuhn aber erhelt ſich in dieſer Sachen
d' gerichtliche Streit vber ein Graffſchafft/
nemblich der Graffſchaft O. O. vnnd der-
ſelbigen zugehörigen Statt A.A. zuſampt
andern jhren pertinentiis, welche Graff-
ſchafft O.O. ein vhralte des H. R. Reichs
Graffſchafft iſt/ vnd von vielen vndenckli-
chen Jahrē hero/ vom R. Reich ohn mittel
zu Lehen rüret/ vnd vnder die 7. Fahn Lehen
im Land zu Sachſen von Alters gehörig
iſt/ nach Außweiſung der Hiſtorien/ In-
ſonder-

A ſonderheit aber darumb / daß ſolcher ge-
richtlicher Streit nicht allein ein Graff-
ſchafft belangt / ſondern auch vnter Fürſt-
lichen Perſonen / welche allerſeits des H.
Röm. Reichs / vnd der Röm. K. M. ohne
Mittel angehörig ſeyn / ſich erhelt / Derwe-
gen in ſolchen Sachen allein die K. Maj.
Richter ſeyn ſol / vnd ſolche Sachen dem-
nach an jhre K. M. vnuerzüglich verwie-
ſen werden ſollen / von Rechtswegen. Nã
5 † ſi res feudalis controuertitur inter
Principes, Comites aut Barones, & ſic
immediate ſubiectos Imperatori, ſolus
Imp. inter eos iudicat, *per text. c. 1. in tit.
apud quem vel quos. & ibi gloſſ. Bal. & Afflict.
num. 7. Dec. in c. ceterum. num. 14. verſ. 30. li-
mitatur. de iud. Sonsbec. in vſ. feud. p. 14. num.
19. Curt. de feud. p. 7. reg. 1. Ferr. in vſ. feud.
lib. 5. c. 1. §. imprimis. Clarus de feud. qu. 90.
verſ. ſi vero ſit quæſtio. Menoch. in 3. remed.
rec. poſſ. num. 309. Zaſ. Epit. feud. p. 11. n. 6.*

Dann es iſt ein gemeyne vnd beſtändi-
ge Rechts Regul / daß wo vnder zweyen / ſo
Lehenleuth ſeyn / oder vor Lehenleuth ſich
angeben / vber einem Lehengutt gerichtli-
B cher Streit fürfelt / daß alsdann ſolche
Sach vor den Lehen Herrn gehören / vnd
derſelb gedarinnen allein Richter ſeye / vnd
ſolche Sach gerichtlich entſcheyden vnnd
endigen ſol. Nam vbi eſt controuerſia
6 † feudi inter vaſallos, tunc regulariter
Dominus feudi eſt iudex inter ipſos.
*text. c. 1. de controu. feud. apud pares. & c. im-
perialem. §. præterea. de prohib. feud. al. per
Frid. Afflict. ibid. n. 1. & c. 1. §. præterea. de
cap. Cor. c. ex tranſmiſſis. & c. verum. extr. de
foro compet. Im. Abb. Aret. Felin. Dec. & com-
muniter Dd. in c. ceterum. ext. de iud. Blanc. in
Epit. feud. p. 4. c. 1. num. 4. Zaſ. p. 11. n. 7. & nu.
19. Curt. Iun. p. vlt. n. 3.*

Dieweil nun dieſe Sach betrifft ein Le-
hengutt / welches von der R. K. M. imme-
diate zu Lehen rühret / ſo muß ja jhre K. M.
in dieſer Sachen allein Richter ſeyn / vnnd
dieſelbige Sachen von jre K. M. vnd nicht
anhero an dieſes Cammergericht gehören.

Welche Rechts Regul / vnd vnwieder-
ſprechliche gemeine Deciſio der Rechts-
Lehrer nicht allein ſtatt hat / wann ſuper
proprietate feudi, der gerichtlicher ſtreit /
vnder den belehneten ſich erhelt / ſondern
auch wo ſolcher Streit allein die Poſſeſſion C
eines Lehenguts belanget. Nam etiamſi
de feudi poſſeſſione † ſit contentio, ta- 7
men cognitio eiuſdẽ cauſſæ ad dominũ
feudi pertinet, *ſecundum DD in d. c. ceterũ.
de Iud. vbi Imol. n. 3. Abb. nume. 15. Aretin.
num. 26. Felyn. num. 4. & Dec. num. 4.* vbi
communem eſſe teſtatur. *Afflict. in d. c.
Imperialem. §. præterea. de prohib. feud. al.
per Frid. Iacob. in Duaren. in Com. Feud. tit.
20. numero 7. Hanneton. lib. 4. de Iure feud.
c. 2. Clarus lib. 4. ſent. §. feudum. quæſt. 90.
verſ. ſed quid ſi agatur poſſeſſorio.*

Dieweil dann dieſe Sach nicht allein
die Poſſeſſion / ſondern auch die proprie-
tatem der vhralten Graffſchafft O. O.
betrifft / ſo iſt es vngezweyffelt / daß ſolche
Sachen vor die K. Maj. als den Lehen-
Herrn gehörig / vnd jhre K. Maj. darinnen
allein billich von Rechtswegen erkennen
ſollen vnd mügen.

Vnd köndte nichts irren / wann gleich
dieſe Sache nicht die gantze Graffſchafft
O. O. ſondern ein Theil derſelbigen oder
etliche Gütter zu ſolcher Graffſchafft ge-
hörendt anlangen würde / dann gleichwol D
nicht deſtoweniger dieſelbige Sachen vor
den Lehen Herrn / als die Röm. K. Maj.
gehörig ſeyn / vnd jhrer K. Maj. Erkändt-
nüß darinnen zuthun allein gebühren wür-
de. Nam † nõ ſolum, quando inter duos 8
vaſallos controuerſia eſt de tota re feu-
dali, ſed etiam ſi de parte vel de finibus
ipſius lis exoriatur: dominus feudi eſt
iudex *ſecundum Afflict. in d. §. præterea. n. 1.
verſ. aut eſt contentio inter alios vaſal. in tit.
de prohib. feud. al. per Frid. Ferr. in vſu. feud.
lib. 5. c. 1. verſ. tertio. ſi contentio ſit inter duos
vaſall. Dec. c. ceterum. numer. vndecimo, in
fin. de Iud.*

Dieweil dann nun dieſe Sache nicht al-
lein eine oder etzliche Theil zur Graffſchafft
O. O. gehörende / ſonder die gantze Graff-
ſchafft belanget / ſo iſt es ſoviel mehr von
Rechts wegen gewiß / dz ſolche Sach vor
die Käyſerliche Majeſtat / als den Le-
hen Herrn / vnwiderſprechlich gehöre.

So iſt auch nicht zu conſiderieren / daß
das beclagte Theil ein Geiſtlich Stifft / vnd
deſſelbẽ Herrn betrifft. Dañ gleichwol deſſẽ

A vngeacht dieſe Sachen/ weil ſie eine Graffſchafft/ ſo von der R. K. M. zu Lehenrühret/ belangen/ vor die Röm. Käy. Maj. als den Lehen Herꝛn gehörig iſt/ vnd jhrer K. M. darinnen die Erkändnüß allein gebühre.
9 Nam ſi vaſalli vel † vnus eorum de feudo litigantes ſunt Clerici, & Dominus eſt Laicus, adhuc Dominus feudi eſt Iudex competens contra Clericum vaſallum, ſiue de proprietate, ſiue de poſſeſſione ipſius feudi controuerſia ſit. *ſecũdum Innoc. in c. verum nu. 1. de for. comp. Fel. in d. c. ceterum. num. 3. & ibi Dec. Hanc opinionem communem aſſerit Ign. in rep. l. neceſſarios. §. eſt alias num. 474. ad Senatuſconſult. Syll. Molin. in conſ. Par. §. 42, num. 5. Duar. in comment. feud. c. 20. num. 6. Hanno. lib. 4. de iure feud. c. 2. Sonsbec. p. 14 num. 20. Clar. § feudũ. q. 90. verſ. ſed quid ſi vaſalli ſint clerici.*

Vnd hat das Käyſerliche CammerGericht in ſolchen Sachen/ weil ſie ein vralte Graffſchafft/ ſo von der Röm. Käy. Maj. zu Lehen rühret/ betrifft/ nicht Iuriſdictionem concurrentem mit jhrer Käyſerlichen Majeſtat/ ſondern jhrer Kay. Maj. die Iuriſdictio hierinn allein von Rechtswegen zugehörig iſt/ vnd zwar priuatiue & non cumulatiue cum ordinario alio, ſintemal jhrer K. M. jhnen in ſolchen Sachen/ Graffſchafft belangendt/ die Cognition vnd Erkändtnüß allein vorbehalten/ Vnd demnach das Kay. CammerGericht in ſolchen Sachen gar keine Jurisdiction zugehörig ſeyn mag/ vnd derhalben ſo darinnen einiges actus iudiciarii, das Kayſ. CammerGericht ſich ahnmaſſen würde/ ſolcher actus ob defectum iuriſdictionis
10 nichtig ſeyn müſte. Quod autem † cauſæ concernentes Ducatum aut Comitatum reſeruatæ ſint Imperii, & quod in iis iudicio Cameræ omnis cognitio ſit ademta, hoc appatet expreſſe ex *tit. 7. p. 2. Ord. Cameræ. & idem atteſtatur Gail obſer. 29. verſi. limita lib. 1.* vbi inquit, quando
11 † eſt controuerſia, de Ducatu vel Comitatu aliquo Imperii, quod tunc ſolus Imper. cognoſcat, & quod cum eo iudicium Cameræ non habeat concurrentem Iuriſdict. & Afflict. *in d. c. preterea. num 12. 13. 14. & 15.* vbi inquit, quod ad

B

Dominum feudi cognitio priuatiue reſpectu cuiuſcunque alterius ordinarii, & non cumulatiue competat, &c. Der geſtalt/ daß wann gleich die Herꝛn Cläger vnd Beclagte ſich deſſen vereinigten/ oder zugleich deß geſinnet wehren/ dieſe Sachen alhie am CammerGericht zuhandeln/ vnd zum Außtrag zu bringen/ vnd alſo Iuriſdictionem Cameræ zu prorogieren/ welches jedoch Fürſtlicher Sepronischer Anwaldt zuthun keines wegs gemeinet iſt/ daß dannoch gleichwol ſolches dem Lehen Herꝛn nichts præiudicieren/ ſondern derſelbige gleichwohl deſſen vngeacht allein Richter in dieſer Sachen ſeyn vnd bleiben ſol/ vnd den CammerGerichts Proceß zu Rechten von keinen Würde ſeyn kündte Nam † va- 12
ſalli de feudo litigantes nõ poſſunt prorogare iuriſdictionem alterius iudicis. Ideoque non attenta tali prorogatiue nihilominus Dominus feudi talis cauſæ iudex eſt, *iuxta Bar. in l. 1. nume. 2. de Iud. Alexand. in l. 1. §. poſt operis. nume. 21. de n. op. nunc. Mar. de ord. iud. 4. p. n. 12. diuiſ. Ign. in rep. l. neceſſarios. §. non alias, ad Senatuſconſ. Syll. Dec. in c. ceterum. num. 6. de Iud. Iacobin. verb. & dicti vaſalli. numer. 32. Curt. p. vlt. num. 19. Dec. c. 20. numer. 5. Pet. Lariot. in vſ. feud. tit. vltim. p. 3. verſ. vertitur. Han. de iure feud. c. 20. lib. 4. Clar. § feudum q. 90. verſ. ſed quaro nunquid poterunt vaſalli.*

C

D

Vnnd zuſehen/ doch nicht geſtanden/ daß das Kay. CammerGericht in den Sachen anfangs derſelbigen concurrentem Iuriſdict. mit der R. K. M. wirdt gehabt haben/ wie doch nicht iſt/ So würde doch die K. M. in dieſer Sachen das CammerGericht præueniert vnnd congnitionem in dieſer Sachen præoccupiert/ vnnd derwegen bey jhrer K. M. dieſe Sachen ohnverrücklich gelaſſen/ vnnd vor jhrer K. M. gebühꝛlich außgetragen vnd geädiget werden ſol/ ohne einige Eintracht vnd verhinderung des K. CammerGerichts. Woaber gleichwol das CammerGericht ſich vnderſtehen wurde/ hierinnen einigen Proceß anzuſtellen/ das ſolches nichtig vnnd von Vnwürden ſeyn müſte/ Inſonderheit/ weil Fürſtlicher Sempronischer Anwalt ſich demſelbigen opponiert/ vnnd dagegen exceptionem præuentionis objicieren thut.

Google

13 thut. Nam ſi citatus ab inferiore † vel
A pari in eadem cauſſa a maiore tribunali
fuerit præuentus, & hoc allegatum ſit
coram minore iudice, tunc proceſſus i-
pſius minoris iudicis vel paris contra
taliter præuentum factus non tenebit.
*c. ſi duobus. & ibi gloſſ. verſ. non tenebit. de ap-
pell. c. contra pupillum. § fin. de re iud. Hoſt. in
ſumma de ſent. §. quis debet. col. 4. verſ. 4. ra-
tione tribunalis. Guid. Pap. qu. 276. an citatur.
& q. 443. quidam. & qu. 421. Credi. tex in c.
cum plures. de offic. deleg. in 6. Anch. & Phil.
Franc. ibid. num. 2. & DD. in l. ſi quis poſt te.
de iud. Fel. in c. propoſuiſti. de for. compet. n. 7.
cum ſequ. Pan. in c. vt debitus. n. 22. de appell.*
Ideoque vno ex iis, qui concurrentem
14 habeat iuriſdict. præueniente, & † ne-
gotium inchoante, alius ſe intromitte-
re nequibit, cum exercitium Iuriſdicti-
onis ſolum receſſerit in perſonam illius,
qui præuenit, *Rot. dec. 110. c. ſuſcitatis. in nou.
Aegid. concluſ. 476. cũ ſeq. Bar. in l. ſi vni. de re
iud.* Quod tũc demũ potiſſimũ obtinet,
ſi exceptio præuentionis appoſita fue-
B rit: quia per eam declinatur iuriſd. tan-
quam incompetens, & per conſequens
omnia per iudicem præventũ acta ſunt
nulla, *ſecundum Maran. in diſput. 6. nu. 26.
Vant. in tract. null. in titul. de null. ſententia ex
def. iuriſdict. ord. num. 163. Gail. obſeru. 19. nu.*
15 *5. lib. 1.* præuentio † autem Iuriſdictionis
fit Per ſolam citationem, *c. propoſuiſti. v-
bi Abb. de for. compet. Clem. fin. vt lite pend.
Mar. in diſp. 6. num. 20. in fin. Gail. obſer. 19.
n. 4. lib. 1. Alex. conſ. 27. viſo themate in 3. dub.
lib. 6. Ign. in rep. l. dudum. col. 20. C. de contrah.
emt. Bar. & Bal. in l. ſi pluribus. de leg. 1.* Ea-
16 demque præuentio vel † præoccupatio
ceteris paribus ſemper locum habet. *l.
ſi quis poſteaquam. de iud. l. pluribus. l. ſi quis
Stychum. de procur. l. Imola. ad Municip. l.
qui prior. de Iud. c. non iniuſto. de procurat. c. ſi
duo. poſt pr. de elect. in 6. c. Si quis iuſto. in pr. de
elect. in 6. Tiraquell. de retr. ſtatut. §. 11. gl. 10.
n. 3. idem de retr. conuentionis. §. 1. gl. 7. n. 23. idẽ
de iure primogen. 17. q. 12. opin. nu. 5.*

Das aber die R. K. M. längſt vor dieſer
zeit/ehe dann des Beclagten Stiffts M. M.
Anwaldt ſich vnterſtanden/ dieſe Sachen
anhero zuziehen/ darinnen Iuriſdictionẽ
præoccupiert/vnd dem Cam̃erg præueniert
ſey/ſolches iſt vnwiderſprechlich/vnd muß C
der Gegẽtheil ſolchs ſelbſt geſtehen/ ſo iſt es
auch auß den actis, ſo vor J. K. M. vnd der-
ſelben delegierten Cõmiſſarien/in dieſer ſa-
chen ergangen/notoriũ, daß dieſe ſach nit
allein võ der jetzigen R. K. M. ſondern auch
von derſelben Herrn Vattern/ Maximilia-
no dem II. Hochlöblichſter vnd Chriſtmil-
der Gedächtnüß/ delegiert vnd continuiert
worden/vor 10 jahren/ welche Cõmiſſion
von der Zeit an biß vff heutigen Tag vnver-
rücklich geblieben vnnd continuiert iſt/ wie
dañ auch gleicher geſtalt Käyſer Ferdinãdt/
auch Käyſ. Carl/ der V. Käyſ. Maximilia-
nus der erſte/ auch Käyſ. Ludouicus Baua-
rus dieſer Sachen ſich längſt vor dieſer Zeit
angenõmen/vnd darinnen Commiſſarien
verordnet/ vnd alſo Iuriſdictionẽ præoc-
cupiert haben/ vnd derhalben ſolche ſach
billich bey der R. K. M. darinnen zu proce-
diern vnd zuerkennen/ vnverhindert vnnd
ohnbetrübt gelaſſen werden ſol. Dieweil
dann dieſe Sach vor längſt von der R. K.
M. zu tractieren/vnd gerichtlich darinnen
zu procediern/ angefangen vnd fürgenom- D
men/ſo ſol vnd muß ſie auch bey ihrer Käy.
M. gelaſſen/ vnnd von derſelben darinnen
ferner procediert/ außgetragen vnd geendi-
get werden. Nam † iudicium debet ter- 17
minari ab eo, coram quo cœptum eſt, *l.
vbi cœptum de Iud. §. quoniã Auth. de teſt. Bal.
in c. 1. de controuerſ. inueſt. apud pares. Lancell.
Dec. in l. vbi cœptũ. & in l. ſi quis poſtquam. de
Iud. Phil. Dec. & Fel. in c. ex tenore. de reſcript.
Aret. conſ. 29. col. 13. Phil. Franc. in c. vt debi-
tus. de appell. Socin. in l. ſi quis cum toto. col. 1. de
except. rei iud.* Ideoque † exceptio litis 18
pendentiæ coram vno litem impedit a-
gitari coram alio iudice. *Socin. conſ. 33.
lib. 1. Alex. in l. nulli. C. de iud. Bal. in c. 1. in
fin. de controuerſ. feud. apud pares. Afflict. de-
ciſ. 354.*

Vnd hat das K. Cammerg. ſolcher Sa-
chen ſich nicht anzunem̃en/ ſondern muß zu
Recht die Gegenparthey abweiſen/vnd die
Sachen an die K. Commiſſarien/ oder ja
an J. Käy. Majeſt. ſelbſt remittieren/ da-
mit ſie daſelbſt tanquam coram maiore,
vel ſuperiori tribunali ferner außge-
übet/ vnnd ihr Endt erlangen mö-
ge. Nam pendente lite coram maiori

19 iudice † non poteſt adiri Iudex minor
A vel inferior pro eadem cauſſa. *ſecundum Bal. l. 2. §. 1. ſi quis caut. Bal in l. ſenatus. in fin. C. qui accuſ. idem in auth ſed nouo Iure. col. 8. C. de ſer. fugit. Fel. in c. ex tenore. col. 8. de reſcr.*
20 Nã † Iuriſd. & poteſtas Iudicis minoris ob præſentiã vel cognitionẽ ſuperioris ſui videtur ſuſpenſa, & impedita, *vt ſentit gloſſ. in c. denique. v. Maior. 21. diſt. c. antiqua. §. dominico. verſ. niſi in vrbe. de priuileg. & in c. volentes. per illum tex. de offic. leg. Spec. in tit. de legat. § ſupereſt. colu. pen. verſ. illud nõ nota.*
21 Sed delegatus † Principis in cauſſa ſibi commiſſa eſt maior quocunque ordinario, quia Principis vice fungitur, & repræſentat perſonam Principis. *c. ſane quia. de off. deleg. c. paſtoralis. § præterea. de offic. ord. Aret. in l. ſi aduerſus C. ſi adu. rem iud.*

Vornemblich weil die R. K. M. ſolche Remiſſion dem Cammergericht befohlen/ vnd demſelbigen inhibiert vnd aufferlegt/ die Sachen einzuſtellen/ vnd darinnen ferner nicht zuverfahren/ weil ſolche Sachen J. K. M. außtrücklich reſeruiert vnd vorbe-
B halten iſt/vnnd deßwegen dem Käy. Cammergericht darinn keine Iuriſdictio zuſtünde/ vnd J. K. M. darinn durch derſelbigen Commiſſarien längſt vor dieſer Zeit Proceß angefangen.

22 Nam † ſi ſuperior, coram quo lis pendet, inhibuit iudici inferiori, ne in cauſſa ſe intromittat, vel vt cauſſam remittat, tunc inferior inhibitus procedere non poterit, & ſi nihilominus hoc attentauerit, proceſſus eſt nullus. *ſecundum Aret. in conſ. 75. in pr. Bal. in l. 1. in fin. C. quom. & quando Iudex. Maran. in diſputat. 6. num. 25.*

Illudq; potiſſimum in domino feudi locum habet; is .n. poteſt reuocare
23 cauſſam ſuper † feudo a quocunque, ipſoq; prohibente, Iudex alius ceſſare debet, & ad ipſum dominũ feudi cauſſa remittenda, ipſo hoc poſtulante, vel pro ſuo intereſſe comparente; & ſi nihilominus poſt inhibitionem Iudex etiam prorogatus proceſſerit, vel ſententiam tulerit, eo eſt ipſo iure nulla; *ſecundum Affl. in c. Imperialem. §. præterea. n. 22. cum 6. ſeqq & num. 50. & 51. tit. de prohib. feud. al. per Frid.*

C Nachdem auch J. K. M. dieſe Sachen derſelben delegierten Commiſſarien befohlen/ſo haben J. K. M. damit ſolche ſachẽ an ſich gezogen vnd von allẽ andern ordentlichẽ Richtern auociert/vnd dẽſelben alle Juriſdiction vnd Cognition darinn entzogen/ vñ kan derhalben darinn in vnd auſſerhalb J. K. M. vnd derſelbẽ delegierten Cõmiſſarien Proceß anſtellen/vnd was darüber von andern fürgenõmen/ob defectũ Iuriſd. nichtig vnd gantz ohnwürdẽ zu Recht ſeyn müſte. Nã qñ Princeps delegat † cãm alteri 24
cenſetur illã ad ſe auocare *ſecundũ. Bal. in c. ad hoc. col. 4. de pac. iuramẽto fir. & eſt tex. in c. paſtoralis. §. præterea. de off. deleg. & ibi Fel. idẽ in c. quoniã. vbi Abb. in fin eo. titul. Iaſ. in l. more maiorũ. col. fin de Iuriſd. omniũ Iud. Imo. in l. ſi expreſſim. de appel. Lud. Rom. conſ. 330. col. 1. & conſ. 335. Bal. in l. ſi vt proponas la. 1. C. quomodo & quando Iudex.* Siquidẽ per talẽ delegationẽ cenſeatur † Princeps ſuſ- 25
tuliſſe omnẽ Iuriſd. & omnem poteſtatẽ
D cuicunq; ordinario, qui alias poterat de illa cã cognoſcere, *& dicit Bal. in d. c. ad hoc. de pa. iuramẽto fir. Rom. cõſ. 330. & 335. & fac. text. in d. c. paſtoralis. § præterea. vbi Fel. c. vt noſtrũ. vbi Abb. & Phil. de app.* Idem eſt ſi † 26
Princeps vel ſuperior cœpit de cã cognoſcere: nã pro hac cẽſetur priuare alios cognitione eiuſdẽ cauſſæ, ideoq; alii ſe intromittere non poſſint. *ſecundũ Abb. in c. cũ M. Ferr. col. p. in fi. de conſt. Abb. in c. cũ dilectus, in vlti. notat. de purg. Can. Fel. in d. §. præterea. Bal. in dict. l. ſi vt proponis.* Ideo ſi ordinarius inferior faceret pceſſum in tali cauſſa, in qua cœpit Princeps cognoſcere, vel quam Princeps alteri delegauit, tale iudicium eſſet nullum tanquam agitatum a priuato. *per text. in d. c. vt noſtrũ. vbi præfati DD. & probatur. in l iudiciũ ſolu. de Iud. Marãt. de ord. Iud. p. 4. 16. diſt. n. 37. idẽ diſp. 1. n. 3. & diſp. 6. n 21.* Siquidem regulariter delegata † Iuriſd. derogat or- 27
dinariæ *c. ſtuduiſti de off. le. c. ſane de off. deleg.*

Vnd nachdem die Herren K. Cõmiſſariẽ dz Vrtheil dauon der Gegẽtheil vermeintlich appelliert/begriffẽ vñ daſſelbig J. K. M. zugefertiget/vnd J. K. M. ſolches approbiert/vñ dẽ Cõmiſſariis publicationẽ deſſelbẽ befohlẽ/wie auß dẽ actis vnwiderſprechlich zuerſehen iſt/ ſo wirdt es billich dafür

geach-

A geachtet / als ob J. K. M. ſelbſt ſolch Vr-
theil geſprochen / fürnemblich weil die Cõ-
miſſarii J. K. M. Perſon repræſentieren
28 † vnd derhalben was von jhnen geſchehen/
nicht anders zuachten iſt / als ob es J. K.
Majeſtat ſelbſt gethan hetten. Dieweil
aber von den Vrtheilen / ſo jhre Kayſ.
29 Maj. geſprochen / zu Recht nit appelliert
† werden kan / ſintemal J. K. M. ſuperio-
rem nicht agnoſcieren / ſo folgt darauß daß
auch gleicher geſtalt von dem Vrtheil / ſo
der R. K. M. Commiſſarien in dieſer Sa-
chen geſprochen / nicht habe appelliert wer-
den ſollen oder mögen / vnnd daß derwegen
ſolche Appellation nit zu conſiderieren / oder
als ob ſie nit geſchehen / gehalten werden
30 ſol. Nam indubitati iuris eſt, quando la-
ta † eſt ſententia a Principe non reco-
gnoſcente ſuperiorem, quod a tali ſen-
tentia non poſſit appellari. *per text. in l. 1.
a quibus. appell. non licet c. iuſta per mundum
9 q. 3. Iſern. in c. Imperialem. §. præterea,
ſi inter duos de probib. feud. al. per Frid. Iaſo.
in l. ſi quis aduerſus. num. 1. C. de precib. Imp.
off. Marant. de ord. Iud. p. 6. de appell. num.
237. Pan. & Ph. Franc. in c. intimaſti. de ap-*
B *pell. Affl. in c. ſi quis per 30. num. 17. ſi de feud.
fuerit controuer. inter dom. & agn. & c. in reb.
quæ ſint regalia. n. 40. & num. 38.* Idem † er-
go dicendum erit de ſententia lata à
delegatis Cæſ. Mai. cum iidẽ vice Prin-
cipis fungãtur & perſonam ipſius Prin-
cipis repræſentent. *per text. in c. ſane quia.
de off. deleg. d. c. paſtoralis. § præterea. Aretin.
in l. aduerſus. C. ſi ad. rem iud.* Præſertim au-
tem cum ipſe Imperator ſententiam ta-
lem ante publicationẽ ſibi tranſmiſſam
relegerit, & approbarit, & delegatis
31 publicationem eiuſdem commiſerit, &
commiſſio † efficit, vt actus cenſeatur
ab Imp. iuſtus eſſe. *l. ſi pupilli. §. Item quæ-
ritur, & in §. ſeq. de neg. geſt. Spec. in tit. de
Iud. §. 2 verſ. ratihabitione. Cyn. Bar. Bald.
in l. ſi autem. de neg. geſt. Dec. in l. ſemper qui
non prohibet. de reg. iur.*

Inſonderheit aber weil daſſelbig Vr-
theil / dauon der Gegentheil zu appellieren
ſich angemaſt / eine ſchlechte Interlocuto-
ria iſt / vnd derhalben von derſelbigen ver-
mög gemeyner beſchriebenen Kayſerliche
Rechten / vnd nach außtrücklicher Diſpo-
ſition der Cammergerichts Ordn vnnd C
deſſelben hergebrachten löblichen Gebrauch
nach / nicht appelliert werden ſol / kan oder
mag / vnd derhalben ſolch Appellation bil-
lich alhie nicht angenommen / ſondern ver-
worffen / vnd Appellant abgewieſen / vnnd
die Sachen an die K. Majeſtat vnd derſel-
bigen Commiſſarien verweiſet / vnd remit-
tiert werden muß. Nam a ſententia † in- 32
terlocut. non appellatur regulariter de
Iure ciuil. *l. pen. C. quorum appell. non recip.
Bar. Sal. & DD. ibid. leg. 1. & 3. de app. recip.
l. 2. de Epiſc. aud. & ibi Bal. Bar. in l. poſt ſen-
tentiam. num. 3. C. de ſentent. & interlocut. o-
mnium Iud. Maran. de ord. Iud. 6. p. de appel.
num. 292. Bar. in l. ante ſententiam. num. 12.
& num. 26. de appell. recip.* quæ ſententia in
iudicio Cameræ recepta & hactenus
obſeruata eſt, ſc. quod appellationes ab
† interlocutoriis ſimplicibus factæ non 33
ſunt receptæ. *Mynſing. obſeruat. 43. cent. 4.
Gail. obſeruat. 129. nu. 1. lib. 1.* prout etiam
idẽ expreſſe deciſum reperitur in Ord.
Cameræ *p. 2. tit. 28. in fin.* vbi deciditur, in
iudicio Cameræ appellationes a ſimpli-
ci interlocut. omnino non eſſe recipi-
endas. D

Nachdem auch der K. M. delegierte
Commiſſarien / vor welchen dieſe Sachen
vermög habender Commiſſion / nuhn et-
lich viel Jahr hero Rechthängig geweſen /
doch der geſtalt / daß die K. M. jhr ſenten-
tiam reſeruiert / vnnd dieſelbige Commiſ-
ſarii vff jhrer K. M. Ratification vnd Be-
felch das Vrtheil geſprochen haben / dieſer
ſachen halben maiores quouis ordinario
ſeyn / dafür auch zu recht gehalten werden
ſollen: So hat von denſelbigen tanquam
a maioribus iudicibus, ſiquidem ipſi vi-
ce Imperat. funguntur, & perſonam i-
pſius repræſentent, ahn daß K. Cammer-
gericht / tanquam ad Iudicium inferius
vel par nicht appelliert werden ſollen oder
mögen. Nam non † valet appellatio in 34
maiore iudice ad minorem vel parem,
*leg. 1. §. ſi quis. de appellat. Abb. Fel. Phil. &
DD. c. in rebus. ext. de app. gloſſ. in c. 2. de con-
ſuetud. lib. 6. Mar. p. 6. titul. de Appel. nu-
mero 3. & numer. 117. Gail. obſeruat. 41. nu.
9. lib. 1.*

Dieweil dann dieſe Sachen von der K.

A M. ſpecialiter delegiert wordẽ/ vnd de-
legati Cõmiſſarii das Vrtheil geſprochẽ/
wo nuhn daſſelbige dermaſſen beſchaffen/
daß dauon appelliert werden ſollen/ oder
mögen/ auch iuſta cauſſa appellandi vor-
handen wehre/ die doch nit iſt/ ſo wirdt die
Appellatio nit anhero an das Cammerg.
ſonder an die R. K. M. als den Delegantẽ
geſchehen müſſen/ Inſonderheit weil dieſe
Cõmiſſarii nit vermög der Außträg gege-
ben/ ſonder ſonſten in cauſſa Imperatori
ſpecialiter reſeruata verordnet ſeyn/ der-
wegẽ ſolch Appellatio alhie in Camera nit
35 angenommen werden ſol Nam † a delega-
to tantũ ad delegantem & non ad alium
appellandum eſt, *per tex. in l. præcipimus. §.
hac ſi appell. C. de app. vbi Soc. n. 41. tex. in l. 1. in
pr. qui & a quo appell. ibi Bar. gl. 1. vn. ver. fin.
C. qui pro ſua Iuriſd. c. ſuper. § porro. vbi gl. ver-
ſi. non ad eum, & § fin. cum gl. verſ. ſi non po-
teſt. de offic. deleg. text. in c. Romana. gloſſ. &*
36 *Dd. ibid. de appell. in 6.* Nam † Iudex inte-
rior vel non poteſt ſe intromittere ad
cognoſcendum de iuribus ſentẽtiæ de-
legati a Principe, ſed ſolus Princeps co-
gnoſcit. *l. aduerſus, & ibi Bal. & DD. C. ſi ad*
B *rem iud. Bartol. & DD. in l. nam & poſtea. § ſi
minor. de iureiur.*

Nachdem auch dieſe Sach ein Graff-
ſchafft betrifft/ ſo ohne mittel von der K. M.
zu Lehen rühret/ vnd vor J. K. M. als des
Lehenherrn deputiertẽ Cõmiſſarien Recht-
hängig geweſen vnnd noch iſt/ hat an J. K.
M. als den Lehenherrn vnnd nicht an das
Cammergericht/ oder auch ſonſten einigen
andern Iudicem ordinarium appelliert
37 werden ſollen. Nam in cauſſis † feuda-
libus eſt appellãdum ad dominum feu-
di, ideoq; ſi lis eſt inter Imperii vaſal-
los, ſc. Duces, aut Comites, tunc ap-
pellatio ad Imperatorem eſt facienda.
*ſecundum Ferr. in vſ. feud. lib. 5. c. 6. verſ. in-
ſuper quod in cauſſis feudalibus. Curt. pag 7.
numer. 31. verſ. vndecimo quæro. Iacob. de S.
Geor. in verſ. & dicti vaſalli. num 36. Clar. §.
feudum q. 90. verſ. ſucceſſiue quæro. Laud. in
c. ſimp. autem miles. nu. 10. & 12. tit. quo tem-
pore miles. Petr. Rauen. in §. ſancimus. dict.
titul.*

Vber ſolches alles/ iſt auch die vermein- C
te Appellation friuola, vnd derhalben die-
ſelbig keines wegs zugelaſſen werden ſol/
dann keine erhebliche Vrſachen zu ſol-
cher Appellation vorhanden/ auch der Ge-
gentheil im allergeringſten durch angereg-
te Interlocutorien nicht beſchwert wordẽ/
vnd derhalben aller dieſer vnd anderer ſeiner
vermeinten Einrede vngehindert/ auch vn-
geacht der hiebeuor interponierten Leute-
rung/ die Römiſche Käyſerliche Ma-
jeſtat/ vorige Interlocutorias darinn be-
clagten die Kriegsbefeſtigung zuthun
aufferlegt worden/ beſtetigt/ vnnd aber-
mals die Kriegsbefeſtigung dem Gegen-
theil zu iniungieren/ befohlen haben/ wie
ſolches außweiſet der Römiſchen Käyſer.
Majeſtat interlocutoria. Anno 76.
den acht vnd zwantzigſten Februarii ge-
ſprochen/ auch das Beyvrtheil ſo damals
die Herrn Commiſſarii gegeben/ darum
ſolche vnd alle andere Einrede des beclagtẽ
verworffen/ vnnd derſelbigen vngehindert
vfferlegt worden/ auff die Clag zu ant-
worten/ vnd den Rechtlichen Krieg zubefe-
ſtigen/ wie dann auch folgendes dergleichen D
Reſcript vnnd Befelch von K. Maj. an die
Herrn delegierten Commiſſarien gelangt
ſeyn/ ex † eo enim quod Imp. prædictas 38
Interlocutorias reſcripto ſuo ratifica-
uerit & confirmauerit, cenſentur exce-
ptiones contra talem ſententiam addu-
ctas, tanquam iniuſtas reieciſſe. *ſecũdum
Peruſ. in c. non ſolum. de appel. Dec. in c. bona.
eodem titulo, Pariſ. conſilio 49. numero
vigeſimo, & ſequent. libro quarto, Guid.
Pap. in titul. de app. quæſt. 10. num 18.* Sed ta-
les appellationes friuolæ ſeu † fruſtrato- 39
riæ omnino non ſunt admittendæ. *ſecun-
dum Gemin. in c. cum appellatio. de app. in 6.
Felin. in c. 2. colum. 1. de appell. Angel. con-
ſil. 140. Abb. in c. ſolicitudinem. in 1. not.
de ſolut.*

Auß welchem allem nuhn gnugſam er-
ſcheinet/ daß dieſe Sache vor die R. K. M.
oder derſelbigen Commiſſarien gehörig/
vnnd derhalben alhie nicht angenommen/
ſondern ſie abgeweiſet/ vnnd vor angeregte
Commiſſarien/ vermög J. Käyſ. Maj.
Befelchs/

A Befelchs / vnnd von Rechts wegen remit-
tiert werden ſol / mit erſtattung auffge-
lauffener Gerichtskoſten vnnd Schaden.
Vnnd iſt dagegen nicht zu achten / was
hinwieder vom Gegentheil angezogen
40 worden / nemlich quod † a Commiſſariis
ad Cameram, & non ad Imp. appelle-
tur. *ſecundum tit. 6. p. 2. Ord. Cameræ.* Dann
ſolches hat ſtatt / wann vermög der Außträ-
ge wieder die ſo priuilegiū primæ inſtātiæ
haben / Commiſſarien erhalten ſeyn. Nuhn
ſeyn wir aber nit in ſolchem Fall / ſondern
alhie habē die K. M. nicht vermög der Auß-
träge / ſondern darumb / daß dieſe Sach ein
Graffſchafft betrifft / ſo von der R. K. M.
ohne mittel zu Lehen rühret / vnd J. K. M.
Erkändtnüß darinnen reſeruiert vnd vor-
behalten iſt / *per tex. in tit. 7. p. 2. Ord. Cameræ.*
Vnnd erſcheinet hierauß weiter / daß in
dieſer Sachen auch kein ſtatt haben könne /
was die concurrētia iuriſdictionis iudi-
cii Cameræ cum Cæſ vorbracht. Dieweil
in ſolcher ſachen (ſintemal ſie eine Graff-
ſchafft / ſo immediate vom Reich zu Lehen
B rühret / betrifft) die Cognitio J. K. Maj.
allein reſeruiert vnd vorbehalten / vnd hin-
wiederumb dem Cammergericht in ſolchen
Sachen omnis facultas & poteſtas iudi-
candi gäntzlich adimirt / vnnd daſſelbige
Cammergericht alſo kein iuriſdictionem
in ſolchen Sachen haben kan. Vnd derhal-
ben vnbeſtändig ſeyn můß / was die con-
currentia iuriſdictionis angezogen / in be-
41 trachtūg / quod † nō entis nullæ ſint qua-
litates, & fruſtra ſit, de qualitate quære-
re, ſi ſubſtantia deficit. *l. qui. & ibi DD. ſi
cert pet. Aymon. cenſ. 21. n. 5.*
Inſonderheit aber weil J K. M. vnnd
derſelbigen Hochlöbliche Voreltern vnnd
Vorfahren. iuriſdictionem & cognitio-
nem in gegenwertigen Sachen vorlängſt
præoccupiert / vnnd das Cammergericht
prouenieirt haben / vnd dēnach wo dz Cam-
mergericht einige Juriſdiction in dieſen
Sachen gehabt / von derſelbigen exercitio
nunmehr ob præuentionem außgeſchloſ-
42 ſen were / Nam quando duo Iudices † cō-
currentē haberē Iuriſdictionem, præuē-
tioni locus eſt. Ideoque Iudex qui præ-
uentus eſt, non poteſt eam cauſſam am-
plius acceptare, ſed vbi iudicium cœ-
ptum ibi finiri debet. Ideoq; contra Iu- C
riſdictionem præuenti excipi poteſt. *L.
ſi quis poſtea, & ibi DD de iudic. Socin. in c.
propoſuiſti. de for. compet. nu. 7. cum ſeq. Pan.
in c. vt debitus. nu. 22. de app. tex. in c. cum plu-
res. de off. deleg. in 6. vbi Anch. & Ph. Fr.*
Was auch in Sachen Hall cōtra Leip-
zig / Itē in cauſſa Hoenſtein cōtra Stein-
furt / etwan erkandt ſeyn mag / dauon hat
der Herr Cläger kein Wiſſenſchafft / achte
es auch dafür / daß in ſolchen Sachen die
Cōmiſſio vermög der Außträge vnd nicht
ſonſten ob ſpecialem reſeruationem Im-
perat. beſchehen ſey. Derhalben dann in
cauſſa Michael Buſch contra Joannem
Perſert am 18. Aug. Anno 75. cum appel-
latum eſſet a Commiſſariis ad Camerā
proceſſus denegati fuerunt, cum com-
miſſarii nō vermög der Außträge / ſed per
merā delegationem a Cæſ. dati fuerint.
Siquidem a delegato † ad delegantem 43
appellari debeat. *Gail. obſ. 121. lib. 1.*
Es iſt aber zuwiſſen / daß gedachter *And.
Gail.* der Sachen Hohnſtein cōtra Stein-
furt daſelbſt kein meldung thut / vnd derhal-
ben des Gegentheils angeben darinnen vn- D
beſtändig / vnd vnerweißlich ſeyn muß
Ob auch wol ferner ahngezogen wirdt /
als ſolte dieſe Sach / nicht die gantze Graff-
ſchafft O.O. betreffen / ſo befindt ſich doch
viel ein anders auß der Clag / vnd den actis,
ſo hiebeuor vor der K. M. Cōmiſſariis ein-
gebracht / Sintemal dieſelbe vff die gantze
Graffſchafft O.O. gerichtet iſt.
Was ſich auch in Sachen der Hertzo-
gen zu Braunſchweig cōtra dz Stifft Hil-
desheim / Item Naſſaw contra Heſſen /
vnd andern mehrern zugetragen / vnnd wie
darinnen procediert ſeyn mag / ſolches iſt
nicht zu achten / kan auch dem Gegentheil
keinen Vortheil geben / ſintemahl alhie von
dem Herrn Cläger die außtrückliche Diſ-
poſitio der Cammerg. Ordn *c. 7 p 2.* vor-
handen / darinn außtrücklich ſtatuiert / daß
die K. M. jr die Sachen Hertzogthumb oder
Graffſchafften belangend / darinnen zuer-
keñen / außtrücklich vorbehaltē hab / welcher
Ordnung clagendes Anwaldts gnediger
Principal billich genieſſen ſol. Inſon-
derheit weil jhre Käyſ Maj. in dieſer Sa-
chen Iuriſdictionē vorlängſt præoccupiert.

A vnnd iſt dagegen nichts zuachten / was mit
andern ſi möchte zugetragen haben / : dann
die vom Gegẽtheil angezogene ſachen vnd
derſelbigen vmbſtände dieſer gantz vngleich.
Derhalben man ſich alhie nach ſolchen vn-
gleichen Exempeln nicht richten darff / ſon-
dern billich angeregte Cam̃ergerichts Ord-
nung alhie ſtat finde / vnnd in acht genom-
44 men werden. Nam non exemplis † ſed
legibus iudicandum; nec in ſimili nego-
tio res inter alios actæ præiudicare de-
bent, *l. nemo, vbi Bar. Bal. & Salı. C. de ſent. & interlocut. omnium Iud. l. fin. vbi Salic. & Iacob. Butrig. C. quib. res iud. non nocet. l. fin. C. ſi contra ius vel vtil. pul. l. ſed habet. de offic. præſid.*

Daß auch weiter wirdt prætendiert / als
ſolte K. M. Will vnd Meynung ſeyn / daß
dieſe Sach alhie am K. Cammergericht
bleiben / vnd erörtert werden ſolte / ſolches
iſt ein vnbedechtigs Angeben / ſintemal aus
jhrer K. M. ſchreiben ans Cammergericht
außgangen / viel ein anders erſcheinet /
Dann in demſelbigen jhre K. M. wöllen
vnnd gebieten / daß alhie am Cammerge-
der Proceß in dieſer Sachẽ nicht eingeſtelt /
vnd die Sach vor J. K. M. Commiſſarien
B repetiert vnd geweiſet werden ſoll.

Daß aber ſolch ſchreibẽ ſub & obrepti-
tie außbracht / oder auch die K. M. ſolcher
Inhibition keine macht haben ſoll / wirdt
nicht geſtanden / dann ſi jhre K. M. in ſol-
chen Sachen / Gräffiſchen belangend / die
Erkändnüß außtrücklich vorbehalten / vnd
dagegen dem Cammergericht ius cogno-
ſcendi in ſolchen Sachen gäntzlich entzo-
gen / vnd derhalben das K. Cammergericht
mit dieſen Sachen nichts zuthuen / ſonder
jhre K. M. haben gut Fug / Recht / vnnd
Macht / darinnen Anordnung zuthun wie
vnnd vor wem darinn procediert / vnnd die
Sach zum Außtrag gebracht werden ſoll.
Derhalben dann jre Kayſ. M. ſolcher Sa-
chen wegen Inhibition zuthun / vnnd die
Sachen zu reuociern von Rechtswegen ge-
bühret / auch das Cammergericht nach ſol-
cher Auocation vnd Inhibitiõ ſich zu rich-
ten / vnd darauff derſelbigen Sachen ſich zu
enthalten / vnd ſie ad Commiſſarios Cæſ.
Mai. zu remittieren ſchüldig iſt / per iura &
deciſ. 5. ad hoc propoſitum adductas.

So kan auch dem Gegentheil nicht er- C
ſprüßlich ſeyn / noch von jme vor ſich gezo-
gen werden / was in der Cammerg. Ord. *p. 3. c. 35.* geſetzt / daß dem Cammergericht ſein
freyer / ſtarcker † vnverhinderter Lauff ge- 45
laſſen werden ſol. Dann ſolches iſt zuver-
ſtehen / von den Sachen / ſo ad cognitionẽ
Iudicii Cameræ gehören / vnnd nicht von
den Sachen / ſo der R. K. M. außtrücklich
reſeruiert / vnnd Erkändtnüß allein vorbe-
halten worden / gleich wie in dieſer Sachen /
weil ſie ein Graffſchafft ſo von J. K. M. oh-
ne Mittel zu Lehen rühret / belägt geſchehẽ.

Vnd ob gleich der Gegentheil ſich zum
höchſten bemühet / darüber ein Zweiffel zu
machen / ob dieſe Sach cauſſa Imp. reſer-
uata ſey / ſo iſt doch ſolches auch nichts zu
achten / Dann es iſt wahr vnnd vnwieder-
ſprechlich vnnd aus den Actis notorie zu-
finden / daß dieſe Sach eine Graffſchafft
ahnlangen / vnd ſolche Gräffſchafften von
der K. M. zu Lehen rüre / Dieweil nun nach
außtrücklicher Diſpoſition der Cammer-
gerichts Ordn. der R. K. M. ſolcher Sa-
chen Erkändtnüß Graffſchafft belangẽd J.
K. M. ſonderlich vorbehalten / ſo muß je D
dieſe Sach cauſſa reſeruata ſeyn / vnd J.
K. M. allein Erkändnüß darinnẽ gebührẽ.

Daß auch die Herrn Commiſſarien in
die 40. Meilen von einander geſeſſen ſeyn
ſollen / wirdt nit geſtanden / citra tamen li-
tis conteſtationem ponendo, ſo wirdt
auch nicht eingeraumet / dz darauß / dz ſie et-
was von einander geſeſſen einige Vnrich-
tigkeit bißher enſtanden were / Es hat auch
der Vncoſten halb / dz derſelbẽ etliche auff-
gelauffen / welche jedoch ſich weiter nit / dañ
was das Bottlohn belangt / erſtrecken kön-
nen / der Gegentheil biß daher ſich nicht be-
ſchweret / auch dawieder nichts angezogẽ ſõ-
dern gãtz 10. Jahr damit friedlich geweſen /
auch die Vncoſten ſo etliche auffgelauffen /
ď Gegẽtheil ſelbſt verurſacht / Dieweil jm̃
die Mahlſtät / ſo jme in der Nähe zur Publi-
catiõ ď Interlocutoriẽ angeſetzt wordẽ / kein
gelegẽ ſeyn wöllen / vnd er in erſcheinen ſich
faſt weigerlich vñ verzüglich erzeiget / vñ da-
durch verurſacht / dz die Sache lang vffge-
halten / vnnd viel vergebliche Tage darin-
nen angeſetzt worden / vnnd thut zu dieſen
Sachen nichts / was in des H. R. Reichs
vnd

A vnd Cammergerichts Ord. *46. tit. 5. lib. 2.* geſetzt/ nemlich/ daß die Fürſten/ ſo von dem Beklagten auff anſehen deß Klägers vermög der Außträge ernent werden/ dem Kläger vber 12. Meilen nicht entſeſſen ſein ſollen/ dann ſolche diſpoſitio allein den Klägern antrifft/ vnd demſelben zu gutem geordnet iſt/ wie ſolchs der Buchſtab gemelts *5. tit. part. 2. Ord.* außtrücklich mitbringt.

Derwegen der Herr beklagter/ vor ſich ſolchs nicht anzuziehen/ noch damit zubehelffen hat/ vnnd ſolche Sachen anlangt/ darinnen vermög der Außträge verfahren wirdt/ vnnd allein auff den 3. weg der Außträge gericht iſt. Nun wird aber inn dieſer Sachen nicht vermög der Außträge procedirt, es iſt auch nicht hierin der 3. weg/ der Außträge vorgenommen/ nemlich daß durch den Kläger der Beklagt vmb ernennung 3 Fürſten erſucht were/ sondern B die Sach iſt ohne Mittel bey der Kayſ. May geſucht/ als jrer Kay May. ſonderlicht reſeruirte Sachen/ ein Graueſchafft deß Reichß bothen/ darin jhr Kayſ May. je die erkandtnuß beſonders vorbehalten/ vnd alle cognitio dem Cammergericht in derſelben demnach entzogen/ welcher Sachen halb die Kay. May. nicht reſtringirt iſt/ Commiſſarien zuernennen/ die dem Kläger vber 12. Meil entſeſſen/ ſondern jhrer Kay. May. frey ſtehet/ Commiſſarien nach jhrer Kay. May. gelegenheit/ ob ſie gleich gar weit von einander geſeſſen/ jedoch im Reich vnſer Nation ſein/ zuernennen/ wie ſolches außdrücklich diſponirt iſt/ *in fi tit. 7. 2. part. Ord.*

Alſo auch iſt es ein vnerheblich vnnd vergeblich Werck/ daß der Gegentheil ſich vnterſtehet/ die Herrn delegirten Commiſſarien als verdächtig anzugeben/ weil er dergleichen hiebevor ſich nie vnterſtanden/ vnangeſehen/ daß die exceptio recuſationis zum aller erſten opponirt werden ſoll/ ſondern es hat der Gegentheil ohne anzeigung oder meldung einiger ſuſpicion andere ſeine exceptiones dilatorias vor den Herrn delegirten Commiſſarien proponirt, vnnd darüber zuerkennen/ bey den Herrn delegirten geſuche/ vnd alſo vor denſelben ſich eingelaſſen/ vnd ſie approbirt, vor jhnen diſputirt, vnd vor den- C ſelben etzliche interlocutorias angehört/ vnd ſo weit verfahren/ daß jhme längſt vor dieſer Zeit den Rechtlichen Krieg pure zubeueſtigen/ aufferlegt worden/ daß alſo der gegentheil vngezweiffelt in iudices delegatos conſentirt, vnnd derhalben nun mehr nicht gehört/ noch zugelaſſen werden ſoll/ dieſelbige zu recuſiren. Nã exceptio recuſationis 47 debet opponi non ſolum ante litem conteſt. verum etiam debet eſſe prima exceptio, quæ opponi debet, ante omnes dilatorias: quia ſi opponitur alia dilatoria, cenſetur prorogari iudex, vt ſuper ea pronuntiet, & ſic inducitur conſenſus in iudicem, vnde poſtea non poteſt recuſari. *ſecundum Bart. Alexand. & Ioan. de Imol. in leg. quidam conſulebat. de re iud. gloß. & DD. in c. inter monaſterium. de re iud. Lanfr. in c. quoniam contra c. 3. nu. 5. de probat. Marant. de ord. iud. p. 4. 12.* D *diſt. n. 6. in fin.*

Es hat auch der Gegentheil biſher einige cauſſam ſuſpicionis in ſpecie nicht benennet/ wie jhm auch ſolches zuthun vnmüglich iſt/ auch ſuper allegata ſuſpicione iuramentum noch nicht præſtirt, auch libellum recuſationis in ſcriptis coram delegatis nicht proponirt, vnnd electionem arbitrorum geſucht/ vnnd anders was ſich in cauſſa recuſationis gebühret/ biß daher nicht vorgenommen/ derwegen er mit ſeiner angezogenen ſuſpicion vnd vermeintlich vorgethaner recuſation, keins wegs admittirt oder zugelaſſen/ ſondern daß ſolche ſeine recuſatio friuola & temoraria, vnnd zu nichts anderſt dann dieſe Sachen ohn gebürlich ferner/ wie er zuuor ſtets gethan/ auffzuziehen/ vnd den Herrn Klägern vnrechtlich vmbzutreiben vorgenommen habe/ geacht werden ſoll.

Darauß nun allenthalben genugſam erſcheinet/ daß E. F. G. dieſer Sachen/ weil dieſelbige der Röm. Kayſ. May. erkandtnuß/ inſonderheit vorbehalten/ ſich nicht annemen/ ſondern dieſelbige jrer K. M. auff geſchehene auocation vnd inhibitiõ cõmittirn vnd befehlen/ oder jhe an jhre K. May. verordnete delegirte Commiſſarien jhre Kay May. Schreiben vnnd Beuelich nach/ billich remittiren vnd verwei-

A ſen ſollen / vnnd das demnach Klagendes Fürſten Anwaldt / ſich allhie auff die vbergebene vermeinte grauamina, oder auch ſonſten einzulaſſen nicht ſchuldig / vngehindert der nichtigen vnd vnzuläſſigen appellation, auch vngeacht deſſen ſo der Gegentheil eingewendt / vnnd vorbracht / welches der Herr Kläger hiemit fleiſſig vnnd gebürlich geſucht haben wil.

Aller ferner notturfft vnbegeben.

Requiſitio cum Renuntiatione.

S. contra H.

Præſ. Spiræ 25. Iun. Anno 78.

DEm Hochgebornen Herrn / Herrn G. E. Grauen vnnd Herrn zu H. vnſerm lieben Schwager / thun wir E. V G. Gnaden Gräuin vnnd Fraw zu H geborne Gräuin zu S. ic. Wittwe / zuwiſſen / Demnach Weiland der auch Hochgeborn Herr / Herr A Graue zu H. vnſer F. lieber
B Herr vnd Gemahl / Hochlöblicher vnnd ſeliger gedechtnuß / vns mit dem Schloß K V V. R. mit gewiſſen ein vnnd zugehörigen nutzungen / in vnſerm Leibzucht Brieffe / vnd vbergebenen Erb Regiſtern benendt / Beleibzüchtiget / vns auch ſolches wircklichen angewieſen / wir auch ſolch vnſer Leibzucht etlich viel Jahr in rühwigem Beſitz gehabt / vnnd aber Hochermelter Graue G. E. ſolches vnſers Leibguts vnnd deſſen poſſeſſion ſampt allen zugehörungen / in vergangenem 55. Jahr / vnns mit der that entſetzet / vnnd derwegen Hochgedachten Grauen G E. Rechtlicher anſpruch nicht erlaſſen können / Als renuntiiren wir hiemit expreſſe dem derwegen am K Cammergericht / auff die Poen deß Landfriedens / vnnd Keyſerlichen Schutz Brieffs auff daß Mandat / deſſen Datū Speyr am 19 Iunii, Nach Chriſti Geburth 1556. Jahre / wider Hochgedachten von H. angeſtalten Proceß Vnnd dieweil deß H. Reichß Ord. im 4. Titel *p. 2.* wie ic etliche wege dem Kläger frey ſtellen / darunter der Kläger einen erwehlen / vnd dem beklagten / daß er jhme / vermög deſſelben wegs / des Rechten ſeyn wölle / ankündigen mag / alles laut angezeigter Ordnung / vnnd dann bey der vorigen vnd jetzigen K M. wir mit groſſem Vnkoſten vielfaltige Commiſſiones außbracht / deren vns biß anhero keine fürträglich geweſen.

Wir aber entſchloſſen vnſere vns entwendte Leibzucht / vermög gedachter deß H Reichß Ordnung Rechts zufordern / Als wöllen hochermeltem von H. wir laut angezogener deß H. Reichß Ord. hiemit inn beſtändigſter Form / ſolche deß H. R. Ordnūg angekündigt / vnd den 8. weg obgemelts Titels erwehlet haben / Erſuchen Hochgedachten Graff G E. vnſern lieben Schwager hiemit ferner vermög obangezogener deß H. R. Ord vnnd Tituls / vns vermög deß Rechten darinnen beſtimten wegs in Monats friſt / nach dieſer geſchehener ankündigung / für ſeine 9. Rähte vorzubeſcheiden / die vnſern auch mit nothwendigem Geleyt zuuerſehen vnd zuuerſorgen / 9. ſeine Räth / laut angezogener Ord. alß dann niederzuſetzen / jrer pflicht dazu wircklichen mit Hand vnnd Mund zuerlaſſen /
C vnd nach laut der Ord widerumb vereyden zulaſſen / vnnd vns für denſelben laut deß obgemelten 8. Wegs / in obangezogener Sach d' Rechten zuſeyn / Deſſen wöllen zu Hochermeltem Herrn G E vnſerm lieben Schwager wir vns alſo vermög angezogener Ord verſehen. Vñ haben deſſen zu Vrkund vnſer Secret auffgetruckt / vnnd vns mit eigen Handen vnterſchrieben / Geſchehen den 16. Septemb. 72.

Alia in eadem cauſſa.

DEm Hochgeb. ꝛc. Fügen wir A. G. C. W. E. J. vnd H. Gebrüdern vnd Vettern / Grauen zu S. ꝛc zuwiſſen / Demnach Weilandt die Hochgeborne Frawe C Gräuin / ꝛc Vnſer Fraw Schweſter vnnd Mumme ſeliger gedechtnuß / jüngſt den 18. Junii / in Gott verſtorben / vnnd jhre L. vermög jhres vermachten Wittumbs an E.
dem Hauſſe Kündorff / vnnd an dem Dorff daſelbſt / vnd denn an den Dörffern Rora / Vrtendorff / vnnd Chriſtes / alles laut der Vrkunde darüber auffgericht / vnnd dann Krafft vnnd vermög Weilandt Herr A. von H ſeligen Teſtaments / jhr an gedachtem Hauß Kündorff / auch an dem Hauß Hallenbergk / vnnd deren zugehörungen / dergleichen an der helffte der Dörffer / ſo in die gemein Benshauſen gehörig / an den Kellereyen / vnd Dörffern / Hindingē vnnd Beringen / an dem 4. theil deß Hauß H an dem Z. zu Romhild / vnd ſeiner zugehörunge / den Weinwachß daſelbſten / an den Dörffern / Dithauſen / Wichtshauſen / Mebendorff / Malmans / Belrit / auch an dem Gehültze / vnd an allem dem / ſo Wohlged. vnſer Schwager G. A von H ſeliger / nach ſich gelaſſen / der vruſfr. vnd abnutzūg jr lebenlang gebüret / vnd zugeſtandē / auch deſſen in poſſeſ. geweſen / aber durch euch de facto deſſen allen entſetzt worden / vnnd durch jhre L. abſterben / wir alß jhrer L. Erben / mit ſolcher forderung vnd actiō, der eingenommenen nutzung befället worden / vnd derowegen Euch Rechtlicher anſprüch nicht erlaſſen können / So wöllen wir euch deß Heiligen Reichß Ordnung angekündigt / vnnd vermög derſelben hiemit erſucht haben / daß jhr vns inn gebürlicher

Zeit

A Zeit vermög deß andern theils deß H. R. Ord. nach Inhalt deß 4. tituls vnnd 8. wegs angezogener Ord. einuerleibt / ewer 9. Rähte nieder ſetzt / dieſelben jhrer Eydt / damit ſie euch zugethan / loß zehlet / vnd darzu bereiten laſſet / für welchen wir vnſere Klag obberürter eingenommener nutzungen halben wider Euch einbringen vnnd außführen mögen / mit der verwahrung / wo jhr ſolches nicht thun werdet / daß wir ſolcher Klag als dann vermög obbenenter Ord. am K. Cammergericht / wider euch vor vnd anbringen wöllen / welches wir Euch vnſerer notturfft nach vermelden wöllen / vnd ſeind darauff eines Tags zu der niederſetzung von euch gewertig. Deſſen zu Vrkundt haben wir zu Endt vnſere Pitſchafft auffgetruckt / vnnd vns mit eigen Händen vnterſchrieben / Geſchehen zu H den 28. Octobris, Anno 77.

B

N o t a.

HViuſmodi requiſitionum inſinuationem fieri debere per Notarium Cameræ immatricularum, qui reſponſum requiſiti principis inſtrumento inſerat, vt iudici deinde de eius recuſatione, &c. conſtet. Ergo non ſatis eſt ſi fiat inſinuatio per nuntium Cameræ iuratum, vt iudicatum in cauſſa Speth contra H.

Observ. II.

Defenſiones & Exceptiones.

Deß Durchleuchtigen / Hochgeb. Fürſten vnd Herrn / Herrn G. E. Grauen vnnd Herrn zu H. ꝛc.

contra

Die Wolgeb Grauen vnd Herrn zu S. K. R. vnd W.

Prætenſæ denegatæ iuſtitiæ.

Weilandt Graff A. zu H. nachgelaſſen Reichß Lehen belangend.

Præſ. Spiræ, 16. Martij, Anno 75.

1 *Nemo ex pluribus conſortibus eiusdem litis ad agendum in ſolidum admittendus.*

2 *Contra Principis iudicium nihil attentandum, contraque illius ſententiam quid factum, eſt nullum.*

3 *Super ſententia a Principe confirmata alius iudex cognoſcere nequit.* C

4 *Actores tam contra Cæſaris declarationes quam proprias confeßiones audiendi.*

5 *Teſtamentum in feudis dignitatum contra agnatos poßidentes locum non habet.*

6 *Super nullitatibus, nullus alius, quam qui nulliter proceſſerit, iudex non cognoſcat.*

7 *Iuriſdictiones & regalia, Regum beneficia præſumenda feudaque recta, non degenerantia cenſenda.*

HOchw. Fürſt / R. K. M. Cammerrichter / G. Herr / auff vnnd wider die Wolgeborne Grauen vnnd Herrn zu S. außgangener Ladung / vnnd vermeint articulirt Libell, wider den Durchl. Hochgeb. Fürſten vnd Herrn / G. E. G. vnnd Herrn zu H. gerichtlich einbracht / gebührende vnd nohtwendige defenſiones & exceptiones, jedoch mit annemung deß dienſtlichen ein / vnd für zuwenden / wil H. Antw. anfänglichs vnd vor allen dingen / proteſtirt haben / in dieſer Sachen in E. F. G. vnd diß Hochlöb. K. Cammergerichts Iuriſdiction, ferner noch anders nichts zugehelen / denn ſo viel er in Recht zuthun ſchuldig / Vnd mit außtrücklichẽ vorbehalt dieſer proteſtation vnd nicht anderſt / ſagt er animo defendendi & excipiendi vnterſchiedlich wie folget. D

Erſtlich im gantzen H. Reich / vnd in dieſem K. Cammergericht / auß den vorigen geheufften acten, notorium ſein / daß die gantze Vhralte F Graueſchafft H deß H. Reichß Lehen ſey / vnnd daß der Hochgeb. Fürſt vnd Herr G. A. löblicher gedechtnuß ein Fürſt deß H. Reichß / vnd ein Graue zu H geweſt / vnnd die Reichß Lehen von den R. K. gleich andern Fürſten empfangen habe / wie dann auch berürtes vermeintes articulirtes libell, auff ſolche Reichß Lehen vtili rei vindicatione geſtelt iſt. Dieweil dañ dem alſo / ſo iſt nicht allein in gemeinen Lehẽ Rechten / ſondern auch in der Cam̃ergerichts Ordnung klar verſehẽ / daß ſolche Sachen Graueſchafften belangendt / vor der K. M. gerechtfertigt werden ſollen / derhalben / wann gleich die Herrn Kläger jhrer vermeinten Klag befugt / daß doch nicht iſt / ſo wehren doch E. F. G.

A hierin nicht competens iudex, ſonder die
Sach an die Kay. May zu remittiren, in
gleichnuß dann an dieſem Kayſ Cammer-
gericht in cauſſa primi mandati wider
beklagten Fürſten/ vnnd J. F G. Herrn
Vetter Chriſtlicher gedechtnuß/ recon-
uentiones auch excipirt worden iſt.

Zum andern/ ſo iſt es gleichfalls an die-
ſem Kayſ. Cammergericht auß publici-
rung vnd vielfaltiger allegirung Hocher-
melts Grauen A. Teſtaments notorium,
daß nicht die Klagende Grauen/ ſondern
jrer 3. Schweſtern Fraw C. Wittib zu H.
jhres Herrn ſeligen Principal Erbin ſal-
tem ad vitam benant worden ſeyn/ mit de-
ren dann beklagter Herr noch als im Rech-
ten ſtehet/ darumb jhrer G. Gebrüdern/
wann gleich das Teſtament Kräfftig weh-
re/ das nicht geſtanden wirdt/ noch zur Zeit
B kein Klag gebürete/ quia agerent ſine a-
ctione (*l ſiquidem. C. de except.*) cōpetēte,
Vnd geſetzt/ doch nicht geſtanden/ daß die
Fraw Gräuin allein ein Miterbin wehre
jhrer G Gebrüdern/ wie ſie die Herrn Klä-
ger/ hieuor in beyden jhren begerten Im-
miſſionen, die eine an dieſem Kayſ Cam-
mergericht/ vnd die andere vor der Churf.
Pfaltz einbracht/ dergleichen in jhren Auß-
gebrachten K. Commiſſionen geſetzt vnd
dargeben haben/ ſo möchten die Grauen
dannoch nicht wie beſchehen/ in ſolidum
1 klagen/ quia † nemo ex plurib. conſorti-
bus eiuſdem litis admitti debet ad agē-
dum in ſolidū, nec eſſent audiendi pro-
pter eorum contradictiones.

Zum dritten/ ſo iſt nicht allein auß den
vielfaltigen vorigen Acten kundtbar/ ſon-
der die Gegentheil bekennen inn jhrer Klag
vnd petition ſelbſt/ daß vor W. K. Carle dē
V. Hochlöblicher gedechtnuß/ beyde Par-
theyen/ dieſer Reichß Lehen halben/ im
Rechten geſtanden/ vnnd jhr M hierinnen
zwiſchen beyden Partheyen erkandt/ vnd
geſprochen/ auch darauff Graff W. Löb-
licher gedechtnuß mit den alten Reichß Le-
hen/ dann die newe angegebene Lehen ſunt
inania nomina, belehnet habē/ Dieweil dē
nun alſo/ ſo volgt daß E. F G vber der K.
M ſententz zu vrtheiln/ vñ dar zuwider et-
was zuerkennen/ mit nichten/ ſondern viel
mehr/ ſich dieſer Sachen zuentſchlagen/
gebüre. Nam de † iudicio principis non 2
licet iudicare, & ſententia contra ſen- C
tentiam iudicis, maxime principis, eſ-
ſet ipſo iure nulla, vt exceptioni rei iu-
dicatæ, etiam principis poteſtas, & emi-
nentia accedat, cuius ſententiæ vim le-
gis habent.

Zum vierdten/ ſo haben Höchſtermelte
K. M. den vermeinten Klägern deß H.
Reichß Lehen nicht allein aberkandt/ ſon-
der auch ſolchen ſententz durch ein ſonder
mandat vnd Verbott/ inhalt beygelegter
Copey/ ſo in andern Actis geſtanden wer-
den/ confirmirt, darzu wie vnd worin fort-
baß in anhengigen Sachen zu procedi-
ren erkläret/ vnd den Gegenparten die be-
rümbte allodialia in Recht darzuthun
aufferlegt. Sed certum eſt, quod etiam
ſuper ſententia † confirmata a principe 3
alius iudex cognoſcere non poteſt, &
ordo a principe datus vnius cauſſæ D
ad ſeipſam vel ad aliam eſt ſeruandus,
alias quod contra fit, eſt etiam ipſo iure
nullum.

Zum fünfften/ ſo haben Weiland Gra-
ue W ſelig/ vnd Anwaldts G. H. Princi-
pal G A. auch ſeligen/ Land vnd Leut/ da-
rauff gegentheil jetzt vermeintlich klagt/
alß Reichß Lehen/ nun 26. Jahr in poſ-
ſeſſione gehabt/ welche poſſeſſion nicht
allein durch die K. ſententz/ Belehnung
vnd Verbott/ ſondern auch per præſcri-
ptionem confirmirt, vnnd beſtetiget wor-
den iſt.

Zum ſechſten ſo hat der Herrn Klägern
Schweſter/ alß prima heres, an dieſem
K Cammergericht/ in reſponſionibus
quarti mandati gerühmet/ daß ſie ſich der
Lehen Gerechtigkeit/ ſonderlich der Alten
nie angemaſt habe/ vnd auff den obernen-
ten K Befelch/ ſich Schrifftlich erbotten/
der Reichß Lehen gutwillig abzutretten/
dergleichen ſeind die Reichß Lehen/ in der
von der Fraw Gräuin vnd jhren Gebrü-
dern vermeinten Klägern Keyſerlichen
Commiſſion, an Weilandt Pfaltzgrauē
J. Churf anbracht/ vnd auff die folgende
Churf continuirt, vnnd prorogirt, alß
Keyſerlich Commiſſarien, vnd darauff
von jrer Churf G eingebracht/ vñ noch zu
Recht anhangende petition immiſſionis

klar

A klar außgezogen / vnnd außgenommen /
quare actores non ſolum contra tot de-
4 clarationes † Cæſaris, ſed & proprias
confeſſiones audiendi non ſunt, quod
& tam notorie contrarietas requirit.

Zum ſiebenden / ſo haben die vermeinte
Klager deß erſchienen 65. Jahrs / an dieſem
K. Cammergericht abermahls von newem
ein articulatam generalem petitionem
immiſſionis & confirmationis, in Graff
A von H ſeligen Herrſchafften vnnd Gü-
ter einbracht / vnnd die noch nicht außge-
führt / darumb ſie derwegen auch mit die-
ſen newen proceſſen nicht gehört werden
ſollen / De eadem enim re nemo pluri-
bus & diuerſis actionibus vexari de-
bet.

Zum achten / ſo ſtreiten auch alle vermu-
tungen der Rechten wider die Herrn Klä-
5 ger / daß ſie bekennen / litem eſſe † ſuper
B feudo Imperii, & quidem feudo digni-
tatis, & agunt principaliter ex teſta-
mento contra agnatos poſſidentes,
quod in feudis maxime dignitatum lo-
cum habere non poteſt, ex quo calu-
mniæ libelli in limite apparent.

Zum neundten / ſo iſt auch ſolch vnge-
reumbt / vngeſchickt articulirt libell, auff
ein reuocationem nullitatum geſtellt /
Nun kan aber die nullitatem proceſſus &
actus exſecatorii ſequentis kein Richter
zu Recht erkennen / dann welcher die nulli-
ter begangen haben ſoll / oder ſein ſuperior
Iudex, darauß abermahls erfolgt / daß E.
F. G. in dieſer Sachen nicht Richters ſtatt
6 halten mögen / quia † clari iuris eſt, ſuper
nullitatibus nullum alium iudicem co-
gnoſcere poſſe, quam qui nulliter pro-
ceſſiſſe dicitur, vel eius ſuperiorem or-
dinarium, non alium etiam parem.

Zum zehenden / befinden ſich in den ver-
meinten articuln offentliche contrarieta-
tes, alß daß aſſerirt wird / die Grauen von
H. haben jhre iuriſdictiones, Regalia
vnd Herrligkeiten / erſtlich ex præſcriptio-
ne, vnd wird doch bekandt / daß ſie die von
den Römiſchen Keyſern / vnd Königen / zu
Lehen empfangen / vnd damit priuilegirt,
vnd jhnen confirmirt ſeyn / welchs dann
auch die Recht vermuten / vnnd die War-
7 heit iſt. Nam † etſi priuatæ res per ſe præ-
ſumantur liberæ, tamen iuriſdictiones C
& regalia præſumũtur beneficia & pri-
uilegia Cæſarum & Regum & feuda
præſumuntur eſſe recta & propria non
degenerantia, Itẽ daß die Herrn Kläger
ſich fundirt auff widerwertige titul, nem-
lich ſucceſſionis ex teſtamento, & ceſ-
ſionis aſſectæ hereditatis ab inteſtato.
Zu dem daß die vermeinte ceſſio lite pen-
dente vñ vor den Keyſerl. Decreten beſche-
hẽ / dazu gar ſuſpecta iſt / Cũ ergo domini
actores non ſolum in diuerſis proceſſi-
bus ſint ſibi ipſis contrarii, *vt ſupradi-
ctum eſt*, ſed & in hoc ipſo proceſſu, eo
quoque nomine non ſunt audiendi.

Dieweil dann auß oberzehlten defen-
ſionalibus & exceptionibus offenbar /
beſtändig vnnd ſchließlich erfolgt / daß E.
F. G. in dieſer Sachen bequemer Richter
nicht ſein mögen / die vermeinte Klag an jr D
ſelbſt auch vnrechtmeſſig / verwerfflich /
vnd den vermeinten Klägern nit gebühre /
vnd die proceſ vbel vnnd nichtiglich auß-
bracht / So gelangt an E. F. G. Fürſtli-
chen H. Anwaldts Vnterthenige bitte / E.
F. G wöllen ſich deren gnediglich entſchla-
gen / die vermeinte Kläger ferner nicht hö-
ren / oder beklagten Herrn von vbel auß-
brachten proceſſen zu abſoluiren, oder
was ſonſten auß Krafft gemelter defen-
ſionen vnnd exceptionen, & ex officio
ſich gebühret / ſampt erſtattung Koſten vñ
Schaden zuerkennen / declariren vnd auß-
zuſprechen / welches alles er ſampt vnnd
ſonders in beſter Form vnd Maß / ſo es von
Rechts vnd gewonheit wegen / geſchehen
ſoll oder kan / mit demütiger Anruffung
deß HochAdelichen mildt Richterlichen
Ampts vmb Recht vnd Gerechtigkeit / inn
Vnterthenigkeit gebetten haben wil. ꝛc.

Vorbehältlich ꝛc.

Citatio in eadem cauſſa inſinuata Maſ-
feldii 25. Iunij, Anno 78.

Secunda denegata iuſtitia.

WJr Rudolff der Ander von Gottes
Genaden / ꝛc. Entbieten dem Hoch-
geb. Vnſerm vnd deß Reichß Fürſten vnd
lieben getrewen G. E. G vnd Herrn zu H.
Vnſer gnad vnd alles guts. Hochgeb. lie-

A der getrewer/ Vnſerm K Cammergericht/ haben die Wolgeborne vnſere vnnd deß Reichß liebe getrewen/ ſamptliche Grauen zu S ꝛc. Supplicirend anbracht/ Demnach Weilandt A. Graue vnd Herr zu H. ſeinem Gemahl auch Weilandt C. geborne von S. mit dem Hauß K. ſampt den Zinſen deß Dorffs daſelbſt/ auch zu N. vnd V Beleibzüchtiget/ jhr auch ſolche Leibzucht alß balde nach gehaltener Heimfart wircklich angewieſen/ darůber folgendts durch ein/ an vnſerm K Cammergericht inſinuirt Teſtament, aller ſeiner Haab vnd Gůtter vſumfr vermacht/ vnd beſcheiden/ vnd aber Weilandt dein Vatter/ vnnd du/ alß baldt nach abſterben ermeldts Grauẽ A. die gemeine B. vnd alle darinn gehörige Dörffer/ H V E vnd M welche G. A zum halben theil zugeſtanden/ folgends B die Heuſſer vnd ämpter H. vnnd K ſampt den zugehörigen Dörffern/ Ober vnd Vnder S. M zum halben theil/ R. V. vnnd E. Item die Kellereyen zu B. den Flecken H. die Dörffer D. W. B. vnnd M. ein 4. theil am Hauß H vnd am Hermaußfeldt ſehe/ die Höfe zu N. vnnd die nutzung aller derſelbigen Heuſer/ Kellereyen/ Dörffer vnd Höfe/ deßgleichen die nutzung deß Zöllerhoffs/ mit ſeiner zugehörunge/ den Weinwachs am Eichelberg vnd ſonſten zu R. welches alles gedachter Graue A. zu H. ꝛc. alß an verſtorbene/ beſeſſen vnnd eingehabt/ vnd noch die Mülen/ Acker vnd Wieſen/ zu V ſo die Wittib nach Abſterben jhres Herrn erkaufft/ ſampt derſelben vnnd aller Nutzung der Höltzer/ ſo Weilande Graue A jhr der Wittiben angewieſen/ im Teſtament beſcheiden/ oder ſie die Wittib ſelbſt erkaufft/ von Jahren zu Jahren occupirt vnd eingenommen/ dardurch jhr ſolchen vſumfructum vnd erkauffte Mülen/ entzogen/ vnd dir zugeeignet/ So hetten ſie dich/ alß die verſtorben vſufructuariã, jhre deßwegen inhabende action, auff ſie Erblich verfält/ vermöge der Reichß Ordnung durch Notarien vnnd Zeugen den 6. Nouembris nechſt verſchienen/ jnen in Monatsfriſt 9. Räthe niederzuſetzen/ C vnnd deß entzogenen vſusfructus halben Rechtens zu ſein/ vnd ſeithero abermahls erſuchen laſſen

Wann ſie dann hierauff keine/ oder ja der Sachen vndienſtliche Reſolution erhalten/ vnnd die Zeit angeregter Ordnung ohne daß einige verfügung Rechtens erfolget/ verſchienen/ alß deren Sache propter denegatam iuſtitiam, nun mehr an vnſer Keyſerl. Cammergericht erwachſen. Derhalben vmb dieſe vnſere Keyſerl Ordnung/ wider dich zuerkennen/ vnnd mitzutheilen/ Vnterthenig anruffen/ vnnd bitten laſſen/ darauff erlangt/ daß jhnen die alſo an heut Dato erkandt worden iſt. Darumb ſo heiſchen vnd Laden wir dich/ von Röm. Kayſ Macht/ auch Gericht vnnd Rechtswegen hiemit/ daß du auff den 24. Tag/ den nechſten nach vberantwortung diß/ deren wir dir Acht für den Erſten/ D Acht für den Andern/ vnnd Acht für den Dritten/ letzten/ vnd endlichen Rechtstag ſetzen vnd benennen/ peremtorie, oder ob derſelbig nicht ein Gerichts Tag ſein wird/ den nechſten Gerichtstag darnach ſelbſt oder durch einen Vollmächtigen Anwald/ an ermeltem vnſerem Cammergericht erſcheineſt/ jhnen deßwegen im Rechten gebührlich zuantworten/ der Sachen folgends vnd allen jhren Gerichtstagen vnd terminen, biß nach endtlichem Beſchluß vnd Vrtheil außzuwarten. Wann du kommeſt vnd erſcheineſt alß dann alſo oder nit/ So wird doch nichts deſto minder/ auff deß Gehorſamen theils/ oder ſeines Anw. anruffen vnd erfordern/ hierinnen im Rechten gehandelt vnd procedirt, wie ſich darnach ſeiner Ord. gebühret/ darnach wiſſe dich zurichtẽ Geben in vnſer vñ deß Reichß Stadt Speyer am 10. Maij/ Nach Chriſti vnſers lieben Herrn Geburt/ Funfftzehenhundert vnnd im Acht vnd Siebentzigſten/ vnſerer Reich deß Römiſchen im dritten/ deß Hungariſchen im ſechſten/ vnd deß Böhmiſchen im dritten Jahr.

Libellus

A Libellus Articulatus

Der Wolgeb. Herrn / A. G. C. Gebrüder / W. E. J. vnd H. auch Gebrüder / Grauen zu S. Klägere /

contra

Den Hochgeb. Herrn G. E. Grauen zu H. Beklagten.

In Sachen *Secundæ denegatæ iuſtitiæ.*

Præſ. Spiræ. 22. Septemb. Anno 78.

HOchw. Fürſt / R. K. M. Cammerrichter / G. Herr / in Sachen 2. deneg. iuſt. erſcheinet Anw. wegen wolgedachter Grauen / bringt vor / doch nicht inn der geſtalt herlichs libells, ſondern ſimplicis facti narrationis & petitionis, nachfolgende articulirte Klage vnnd forderung mit vorbehalt aller Wolthat der Rechten / ſo klagendem theil verliehen / inſonderheit ſich zu vberflüſſiger beweiſung nicht zuuerbinden / vnnd was nicht erwieſen / für nicht B articulirt zuachten / mit Bitte den Herrn beklagten / vermög jüngſter Ord. zu gebürlicher litis conteſtation, auch auff die articulos zu reſpondiren anzuhalten / vnnd was deren verneint / Anwaldts G. Herrn Principaln zubeweiſung derſelben / doch allen vberfluß hindan geſetzt zuzulaſſen / Anwaldt ernent auch hiemit ſo bald in euẽtum zu Commiſſarien die Zeugen zuuerhören / einen Erbarn Raht der Stadt S. vnnd wem ſie es auß jhrem mittel befehlen werden / vnd bittet commiſſion in communi forma, auch 4. Monat / pro prima dilatione excluſis feriis cum proteſtatione Brieff / Vrkunden vnnd Regiſter auffzunemen / vnd den Herrn gegentheil ad recognoſcendum anzuhalten / cum proteſtatione adiungendi Notarium, gnediglichen zuerkennen vnd mitzutheilen.

Vnd ſagt demnach Erſtlich wahr ſein / daß Weilandt G. A. zu H. Anno 39 Weilandt ſeiner Gemahlin Fraw C. gebor von S. der Herrn Kläger Schweſter vnnd Baaſen / ſeliger gedecht. das Hauß K. mit 600 fl. Jährlicher nutzung / ſampt gebot vnd verbot / vnd Brennholtz als frey eigen vnnd von niemand zu Lehen rürend / verſchrieben vnd angewieſen.

Zum 2. wahr / daß Hocherm. G. A. von H. hernach Anno 49. ein Teſtamẽt auffgericht / in welchem hochermelter teſtator C hocherm. ſein Gemahl / in allem dem / ſo er nach ſich gelaſſen / jhr lebenlang / die Herrn Kläger aber / vñ der Herrn Vatter / Weilande G. W. ſeliger / neben jhren Brüdern vnnd Vatter G. L. vnnd G. H. beyde ſeligen / zu gemeinen Erben eingeſetzt.

3. Daß ſolch Teſtament an dieſem Key. Cammergericht pro publico & authentico, vnnd dem ewiglich geglaubet werden ſoll / den 5. Iunii, Anno 51. erkandt.

4. Daß die Herrn Kläger / neben jhrer Fraw Schweſter vnd Baaſen / deß Herrn teſtatoris nachgelaſſene Wittib / ſolche Erbſchafft adirt vnd angenommen.

5. Daß der Herr Teſtator alle hernach articulirte Heuſer / Dörffer / Höfe / Güter / Gehöltz / Fiſcherey vnd nutzung / als er verſtorben / in ſeinem Beſitz gehabt.

6. Daß Anno 49. der Herr beklagte / D hochermelter Wittib bey jhrem leben entzog vnnd genommen hat / die nutzungen in die gemeine B. gehörig / nemlich die Dörffer / B. H. F. H. J. ſo der Herr Teſtator biß auff ſein abſterben zum halben theil beſeſſen vnd eingehabt.

7. Daß die Wittib ſolche Dörffer / auſſerhalb der Dienſt / Jährlich hat nutzen vnnd genieſſen können / höher dann auff 86½. fl.

8. Daß der Herr Beklagte der Wittiben Anno 49. entzogen vnnd genommen jhres Herrn vnnd Gemahl ſeligen gebürlichen Antheil am Dorff M.

9. Daß die Wittib ſolch Dorff Järlich / auſſerh. der Dienſt / höher nutzen können dann auff 12. fl.

10. Daß der beklagte / damahls der Wittiben auch genommen die nutzung der Dorffſchafft Ober vnd vnter S. S. vnnd B. auch zu Mäliß halb.

11. Daß die Wittib ſolche Dörffer / zu G. A. theil auſſerhalb der Dienſt / Jährlich höher dann auff 14. fl. hette nieſſen können.

12. Daß der Herr Beklagte der verſtorbenẽ Wittib von H. Anno 49 entzogen vnd genommen hat die nutzung eines 4. theils am Hauß H. vnd am H. ſehe.

13. Jährlich vber 200 fl. H. vnnd H. hat nutzen können.

A 14. Genommen die nutzung der Dörffer/ D.W.D M.D.

15. D. Jährlich außerhalb der Dienſt 34. fl. nutzen können.

16. W. auſſerhalb ꝛc. 8. fl.

17. D. 6½. fl.
18. M 17. fl.
19. D. 13. fl.
} auſſerhalb der Dienſt.

Zum 20. wahr / daß der Herr beklagte vnd deß Herrn Vatter G. W. von H. ſeliger/ hoch vnd vielgemeldter Wittib/ Anno 52. das Hauß H. mit deſſen nutzungen mit Gewalt genommen / vnnd entzogen hat.

21. Nutzung Jährlich höher dann 150. fl.

22. Anno 52. die nutzung der Dörffer R. B. V C. genommen.

23. R nutz 160. fl.
24. B. 167. fl.
B 25. V. 40 fl.
26. C. 17. fl.
} Jährlich auſſerhalb der Dienſt.

Zum 27. wahr/ daß der Herr Beklagter der verſtorbenen Wittib ſeithero/ Anno 54. entzogen vnnd genommen hat mehrertheils Gehöltz/ dergleichẽ auch das Lehen-Recht/ in obgemelten Dörffern.

28. Holtz 700 fl. Lehenrecht 50. fl. Jährlicher nutzung.

29. Genommen ein Wieſe der Helmfort genent/ auch ein freyen Hoff vnnd Fiſchhauß zu V gegen S gehörig/ vnd dann ein Mühlen mit etlichen äckern.

30. Nutzung ſolcher aller. 200. fl.

31. Genommen die B. Mül bey S. Item die nutzung R. W vnd S genent.

32. M 4. fl. W 3 fl. S. 1½. fl. Nutz.

Zum 33. wahr / daß der Herr beklagte Anno 54. der Wittib die hofe vnnd Ritter gut/ ſo jhr Herr vnd Gemahl zu N gehabt/ entzogen vnd genommen.

34. Nutz 40. fl.

35. Anno 56. entzogen Graff A. antheil am Weinberg der Eichelberg genent/ zu R gelegen / auch den Weinzehenden daſelbſten.

36. Nutz. Jährlich 270. fl.

37. Anno 56. in Iunio daß Hauß/ Dorff vnd Ampt K jhren Wittumbs ſitz vnnd Leibzucht/ vnd alle daringehörige nutzung C entzogen vnd genommen hat.

38. Nutzung 850. fl.

39. Anno 56 die Kellerey zu B. ſampt dem Flecken B. vnd H. entzogen.

40. Jährlicher nutzung 1916. fl.

Zum 41. wahr/ daß der Herr beklagte der Wittib vnnd vſufructuarien entzogen vnnd genommen hat / die Ficherey gegen Auffgang biß gen E. gegen Niedergang biß gen C gegen Mitternacht/ biß gen B. die Fiſcherey in der H. die Fiſcherey zu R. die dienſt Fiſch zu B. vnnd an dem R. zu R.

42. Nutz. 300. fl.

43. Entzogen die Vogtey vnnd ablegung deß Kloſters R.

44. 30. fl. Nutz.

Zum 45. wahr / daß der Herr beklagte durch ſolch occupirung der Dörffer / der Wittib auch alle Dienſt zu dem Hauß S. vnd ſonſt genommen.

46. 300. fl. Nutz.

Zum 47. wahr / daß hoch- vnnd offtermelte Witwe / alle ſolche articulirte nutzungen/ ſo der Herr beklagte occupirt vnd eingenommen / vnnd jhr entzogen / Krafft jhrer Leibzucht Verſchreibung vnd vermög deß obarticulirten vnd poſtulirten Teſtaments gebühret vnd zugeſtanden haben/ auch dieſelbe Nutzũgen durch gebührliche actiones von dem Herrn Beklagten zu fordern gehabt.

48. Die Witwe den 18. Iunij, Anno 77. ohn Teſtament verſtorben.

49. Keine nähere vnd andere Erben/ ab intestato, dann die Herrn Kläger nach ſich gelaſſen.

Zum 50. wahr/ daß hoch- vnd vielermelte Wittib die Herrn Kläger/ auch Vetter/ mit dieſer Klage vnnd forderung / ſo die Wittib zu dem Herrn beklagten / wegen der obarticulirten genommenen vnd jhr Nutzungen entzogenẽ gehabt ab inteſtato beerbfället:

51. wahr / daß die Herrn Kläger hochermelte Wittib/ alß jhrer Schweſter vnnd Vetter ſeligen Schweſter / Erbſchafft/ adirt vnd angenommen haben.

Dem allem nach bit wolermelter Grau[illegible]
zu S.

A zu S Anwaldt/in Recht zuerkennen / vnd auſzuſprechen / daß die Herrn Kläger den G. hochermelter Wittib Erben/ vnd demnach der Herr bekla. den Herrn G. zu S. als der Wittib Erben alle vnnd ob articulirte von ſeim Herrn Vatter G. W. vnnd jme occupirte vnd eingenommene nutzung/ von Zeit jeder occupirung / was G. deren empfangen / oder hetten empfangen mögē/ zuerſtatten vnd zugeben ſchuldig ſey / vnd den Herrn beklagten darin / auch in die derwegen erlittene vnd zukünfftige Schaden vnd Gerichts Koſten condemniren vnnd verortheilen / auch durch gebürliche mittel darzu compelliren vnnd anhalten / das Hochadelich Richterlich Ampt vnnd alle hülffliche mittel Rechtens zu dem allem Vnterthäniglich anruffendt / petens ſibi ſuper his omnibus & ſingulis iuſtitiam adminiſtrari.

B
Defenſiones & Exceptiones.

H. contra S.

Præſ. Spiræ 21. Maii, Anno 78.

HOchw. Fürſt. R. K. M. Cam̃errichter/ G. Herr / auff das libellum articulatum der Wolgeb. Herrn võ S. vermeinte Kläger contra H. ꝛc. vnbillich beklagten/in Sachen 2. aſſertæ deneg. iuſtitiæ die notturfft fürzubringen/vnd zuhandeln/erſcheinet F Hen. Anw. jedoch mit gewöhnlicher proteſtation, &c. vnd nimpt für Gerichtlich bekandt an/ alles vnd jedes/ſo ſeinē G. Herrn principal in berürtem libello erſprießlich vnd dienlich ſein mag / wider das vbrige vñ widrige generalia cõtra fürwendend. Vñ dieweil wolgem. G. zu S. ſo wol alß Weilãd jr G Schweſter F. C. Witwe/ ſich befleiſſen Hocherm ſeinen Herrn Principaln, mit vielen mutwilligen/widerwertigen/nichtigen/vnd vnbeſtändigen ꝓceſſen zubemühen/ vnnd in vergebliche Koſten zuführen/wie ſie dann allbereit vber die alten der Schweſter proceſſen, ſo ſie auch zu continuiren vermeinen / nun angefangen haben/vnd ſich in den allen dermaſſen ineptitudinibus & cõtrarietatibus implicirt vnnd verwickelt /, daß ſie nichts mehr ſchreiben noch ſetzen künnē/darin ſie ſich nit weiter vertieffen / auch nit wol müglich iſt/ da in einer pronuncirt daß nicht in den andern impingirt werde.

Wie dann bemelt libell auch dermaſſen beſchaffen/derwegen H. Anw. ad vitandos inanes labores, ſumtus, & ꝓceſſus nicht vmbgehen können/ die folgende defenſiones & exceptiones ein vnd fürzubringen. C

Auß den beſchehen vnnd concluſion libell. die fürnemlich hierin zubetrachten / in gleichnuß in der gegen anzeign cauſis finitis ſuper pignorationibus iſt offenbar/ daß actores petitionē hereditatis inſtituirt haben/ratione fructuũ jrer Schweſter ſeligen Wittumbs vnd vſusfructus, ſo ſie in jrem leben võ Anw. Herrn principal zufordern ſich angemaſt / vnnd ſie Kläger nun mehr als jre Erben zufordñ vermeinē.

Vnd werden ſolcher der Witwen forderung 2. titul allegirt, welcher ſich die Herrn Kläger jetzt an jrer ſtatt gebrauchen wöllē/ Erſtlich jres Herrn G. A löbl ged ꝛc. Verſchreibung / die im 1. articul kein ſpecial Namen hat/ aber im 47. articul ein Leibzucht genandt wirt. Zum 2. ſeiner G Teſtament/in dem ſie in allem dem/ ſo er nach ſich gelaſſen/ jhr lebenlang zu einem Erben eingeſetzt ſey / vnd wird doch in 41. articul ein vſufructuaria genent/ welches man nit anders verſtehen kan/ dann de vſufructu wie es die DD. nennen/ formali daß alſo 3. Titul allegirt weren / man interpretire dann heredem ad vitam pro legatario vſusfr. Dardurch totus libellus ineptus & futilis fit. Nam vero heredi, qui proprie eſt heres, non legatario, qui ſolum eſt ſucceſſor ſingularis, competit hereditatis petitio, So können die Kläger/als jr Schweſter Erben/kein andere action habē/ dann jr Schweſter / in cuius ius ſuccedant, gehabt hat/ wie ſie im 47. vnd 50. articul ſelbſt ſetzen / vnd ſind alſo allein legatarii. Solt ſie aber heres ad vitam geweſt/ & fratres, fideicommiſſarii ſeyn/ ſo würde ſie gar inepte vſufructuaria genendt/ & eius nomine tanquam vſufructuariæ geklagt. So kan auch der titulus donationis propter nuptias mit keinem obgemelten Titulo beſtehen / vnd in petitionem hereditatis gezogen werden. Nam ius hereditarium extinguit titulum ſingularem, & ei qui habet titulum ſingularem , non competit hereditatis petitio, cum dominium non poteſt, niſi D

A ex vna cauſſa cõtingere, nec duo tituli
lucrariui in eandẽ rẽ & pſonã cõcurrere
poſſunt. Quare ſi vidua facta eſt Domi-
na fructuũ per donationẽ ꝓpter nuptias,
non potuit iterũ Domina fieri p inſtitu-
tionẽ ſeu legatũ, nec etiã poſſet allegare
pſonalẽ obligationẽ, cũ heres non poſ-
ſit ſibi eſſe debitor, & perſonalis actio, &
realis ſunt contrariæ: quare omnino o-
portuit, aut ante nuptialem donatio-
nem aut teſtamentum eligere.

Darůber iſt auch diß zubetrachten / daß
die gegẽtheil in dem andern articul, wie ge-
meldt / klar ſetzen / jr Schweſter ſey in allem
dem / ſo jr Herr nach ſich gelaſſen / in ſeinem
Teſtament zum Erben eingeſetzt / vermög
deßl alle nutzung jr gebůren / vnd ſie die Klå-
gere damit befållet habe. Nũ iſt cauſſa pri-
mæ aſſertę deneg. iuſt. auff ein dert Frew-
B lin von Z ceſſiõ geſtelt / welche ceſſion in
actis 11. mãdati võ ď Herrn Klåger Schwe-
ſter ꝓducirt worden / darauß folgt / daß ti-
tulus hereditatis ex teſtamẽto nicht vni-
uerſorũ bonorũ ſeu fructuũ ſein kǒnne /
Nam q̃dã acq̃ſiuiſſe ex ceſſione cõuin-
cit, eadem nõ habuiſſe ex teſtamento &
ſucceſſione, nec alicui, res ſuæ cedi
poſſunt. Ex q̃bus ſequitur, quod ex lege
ſucceſſionis vel legati, non poteſt illatio
fieri ad omnes fructus, & ſic libellus ap-
paret ex publicis actis non concludere.

Itẽ ſo iſt gleichfalls ex actis H. cõtra H.
zuſehẽ / ſonďlich 1. vnd 10. mãdati, vnd auß
der req̃ſitiõ, ſo der Herrn Klåger Schwe-
ſter / Anno 72. 16. Octobr. inſinuirt, vnd
allbereit an dem Cammergericht ꝓducirt
worden iſt / offenbar / daß die Fraw Witwe
jres Wittumbs nutzũg halben / auff ein ent-
ſetzung vnd ſpolium geklagt habe / dann die
Klager kein andere actiones haben mǒgẽ /
dann der Schweſter / vnd petitio heredi-
tatis nõ cõpetit ei, qui aſſerit ſe fuiſſe in
poſſeſſione, ſo folgt abermals dz die Herrn
Klåger / quo ad defunctæ intẽtionẽ aliã
& quidẽ cõtrariã actionẽ inſtituirt habẽ.

Itẽ, ſo iſt notoriũ im gantzen Reich / vnd
auß der gegẽtheil actẽ dz der beklagte Fůrſt /
vnd jhr F. G. Herrn Vatter Reichß Lehen
der Graueſchafft H als die nechſten agna-
ten, von Keyſer Carol. V. Ferd. Maximil.
II. vnd jetziger K. M zu Lehen empfangen
haben / deren eingenommne nutzung gegen- C
theil jetzt petitione hereditatis fordern
dǒrffen / ſo doch vnzweiffeliches Rechtens /
q̃ hæc actio nõ cõpetat cõtra titulo ſin-
gulari poſſidentem, nec de feudo anti-
quo, eius ue vſufructu, in præiudicium
agnatorum teſtari liceat.

Item, ſo ſind auch die empfangene nu-
tzungen / zu gebůrlichem Fůrſtlichen ſtandt
continuirt, vnd mehrertheils veriåret / daß
derwegen auch alle Klage vergebens wa-
ren / wenn gleich ſunſten beklagter Herr nit
ſo ein vnwiderſprechlichen Tittel hette.

Itẽ ſo iſt es auch war / das petitio here-
ditatis nõ cõpetat poſſidẽti cõtra poſſi-
dentẽ, jhnen aber hat wolerm. Wittib vnd
die Klåger ſelbſt / in alten vnd newen man-
datẽ, ſup iiſdẽ rebus & fructibus, de q̃b⁹
iam agunt auff die conſtitution de pi-
gnorationibus geklagt / welche doch nicht
ſtatt hat / der Klåger ſey dañ in poſſeſſione D
vel q. als in cauſſa H. cõtra H. 2. 5. 6. & 8.
mandati, vnd S. cõtra H. 1. & 2. mãdati,
de reſt. & nõ offendẽdo, in welchẽ vil ſtůck
Gůtter vnd nutzungen befunden werdẽ / die
in der jetzigen Klage geſucht ſind / alß B.
V. Ober vñ Vnter S. Hauß H. Gehǒltz /
Fiſchereyen / ꝛc. welches ein greifflich con-
trarieret.

Itẽ, wie oben vom Wittumb geſagt / daß
die Fraw Gråuin derwegen ad reſtituẽdũ
& recuperandũ geklagt habe / alſo befindt
ſich / daß ſie dergleichen in andern ꝓceſſen
auch geklagt habe / deren nutzungen halben
ſo in der jetzigen Klag ſpecificirt ſind / dar-
umb dann auch den Klågern petitio he-
reditatis nicht gebůren mag / cum petitio
reſtitutionis præſupponat poſſeſſionem
habitam & amiſſam eſſe, Vnd das befind
ſich ſonders in 1. 4. 10. & 11. mandato H.
contra H. & in mandato de reſtit. &
non offendendo S contra H.

Darůber iſt in gemein auch im Rechten
wol verſehen / das niemand einerley Sa-
chen vnd forderung halben / mit vielen ſon-
dern ꝓceſſen vnd iudiciis beſchweret wer-
de / & ne bis idẽ exigatur. Nun erſcheinet
auß oberzehlten Argumenten / daß von den
Klågern in vielen Sachen vnd ꝓceſſen die
nutzũgen G. A. verlaſſenſchafft geſucht vnd
begert werden / welche ſie in dieſer vermeintẽ

Klage

A Klage widerumb begerẽ vnd bitten/vnd ſol-
ches geſchicht auch in andern mehr ſachen/
alß citationis ſimpl. querelæ, Gr.:ue Ber-
tholdts nachgelaſſene Güter belangendt/
S. contra W. Sachſen H. Item in cit.
ad aud. & vid. ſi ſua intereſſe putaue-
rint, S. contra W. Sachſen Henneb G.
Alb von Hen. Gütter betreffendt/ in wel-
chen Klagen in articuln vnnd concluſio-
nen die nutzungen ſtehen.

Itẽ mit was gutem ſchein künnen doch
die Herrn Kläger/ jhrer Schweſter ſeligen
Wittumbs nutzungen an ſtatt jhrer G.
fordern/ ſo doch dieſelbig anfangs die Wit-
tumbs verſchreibung nicht fürlegen wöl-
len jhres Herrn agnaten/ auch ſich zu ge-
bürlicher vnd ſtattlicher bewiedung/ dann
jr vermacht ſein möcht/ jhr zu leiſten/ licet
etiã aſſerto iure fratrũ, allweg/ vñ ſonder-
lich zu Franckfurt in der güttlichen Han-
B delung/ ſo Anno 58. vor den Sächſiſchen
vnd Gülichiſchen Rähten/ beſchehen/ er-
botten haben/ wie ſie die Widwe in cauſſa
primi mandati, auff den 49. defenſional,
in finalibus reſponſionibus bekandtlich/
vnd die acta außweiſen/ ſolch erbieten ſie
aber nicht annemen/ noch mit einigem
Wittumb zufrieden ſein wöllen/ vnd doch
vnter ſolchem ſchein deß Wittumbs alle
Obrigkeit/ Regalien/ Landt vnd Leut/ die
jhr doch in der Eheberedung vnnd Wit-
tumbs verſchreibung/ wie hernach folgt/
verbotten geweſen/ geferlicher weiß einne-
men wöllen/ folgendts auch da ſie daß Lied
in cauſſa 10. mandati zu hoch angefan-
gen/ vnnd derwegen auff den Landfrieden
geklagt gehabt/ derſelbigen Sach per pu-
blicum Notarium gäntzlich renunciirt,
vnd ein newe requiſition, wie oben gemelt/
auff ein reſtitution ſpolii fürgenommen/
aber dieſelbige/ dieweil ſie gleichfals nicht
klingẽ wöllen/ auch fallen laſſen/ darüber ſie
alſo verſtorben/ letztlich auch per malũ &
peruerſum vſum bonorum, vſumfr. ſi
quem habuiſſet, amiſiſſet: quare eius no-
mine nihil iuris habere actores poſſunt.

Es hat dißfalls auch ſtatt exceptio p̄-
poſterationis, die Kläger klagen auff die
nutzungen/ vnd haben noch nit außgeführt/
daß dz angezogene dotalitiũ legitime, wie
auch im Heirats Brieffe berüret/ cũ con-
ſenſu domini feudi & agnatorũ, vnnd ex
parte actricis zuhaben/ anerbotten wordẽ/
noch daß das Teſtament in materialib.
beſtendig/ noch auch daß die Güter/ deren
fructus man begert/ allodialia ſeyen/ dazu
die Witwe offentlich/ wider die Wittumbs
verſchreibung gehandelt/ vnd in dem teſta-
mento apparente cauſſa falſa, alß daß d
teſtator vermög der Keyſ. Inueſtituren,
macht gehabt habe/ de feudis zu teſtiren,
gegentheil auch auſſer dem Teſtament/ wie
oben gemelt/ ceſſionẽ a cognatis geſucht/
vnd die agnaten nur vom fünfften Keyſer
hero/ poſt legitimum decretũ inueſtirt
ſein/ darzu dañ gegẽtheil/ durch ein ſcharpff
K. Mandat/ den 17. Nouemb. deß 53. Jars
daß die F. Gräuin ſelig auff den 27. articul
deß 11. Mandats in ſecũdis reſpõſionib⁹,
auff den 35. articul deß 13. Mandats ge-
ſtendig aufferlegt worden/ der Lehen ſich zu
enthalten/ vnd abzutretten/ es vermeinẽ die
Kläger per indirectum, die Hauptſach/
darab ſie allweg ein abſchewẽ gehabt/ durch
ſolche ſuchung der nutzung liſtiglich ein
præiudicium zumachen/ ſo ſie doch ad
ordinarios proceſſus offt gewieſen wor-
den/ vnd beklagte Herrn darzu allweg ge-
neigt geweſen ſein

Vnd lauten die Wort der angezogenen
Eheberedung vnnd Wittumbs/ wie folgt/
Erbhuldung/ Mannſchafft/ Volg/ Zent/
Stadt vñ Dorffgericht/ vnd alles anders/
ſo der Obrigkeit anhangt/ ſoll in berührte
Leibzucht vnnd Wittumbs Gerechtigkeit
nit gezogen werdẽ/ Dieſer wörter halbẽ/ hat
die F. Gräuin ſelig/ anfangs die Ehebere-
dung vnnd Wittumbs verſchreibung ver-
helet/ dann ſie der geſtracks zuwider gehan-
delt/ vnd ehe G. A. teſtamẽt publicirt wor-
den ſich meuchelſcher weiß/ wie oben auch
berürt/ vnder dem ſchein eines Wittumbs
ſich aller obbenenter verbottener ſtück vn-
terfangen/ vnd wo jr nit gebürlichen vnnd
zeitlichen gewehrt worden were/ hette ſie al-
le Herrligkeit vnnd Obrigkeit/ vnnd die
gantze Landſchafft in den Wittumb gezo-
gen/ vnnd folgendts dieſelbigen im gefelli-
gen gehalten haben/ im widrigen aber
nicht halten wöllen/ & ſic contra omnia
iura eam partim approbare & partim
improbare voluit.

A Dann daß vermeint eingebracht libell, in formalibus & materialibus inepte, contrarie, & contra apparentem veritatem geſtelt/ vnd ſolche vngeſchickte/ vnrichtige/ widerwertige/ geheuffte vnd mutwillige Proceſs viel vnd groſſe vergebliche Mühe vnd Koſten geberen/ ſo iſt. F. Henn. Anw. Vnterthenige bitt/ dem Gegentheil nachmahls auffzulegen/ Rechtmeſſige Ordentliche vnd gewiſſe proceſs anzuſtellen/ oder doch in ſolcher widerwertigen menge zu elegirn auff welche ſie zuuerharren vermeinen/ vnd ſolche vntügliche Klag zuuerwerffen/ oder doch ſeinen Herrn Principaln ab obſeruatione iudicii zu abſoluiren, ſampt erſtattung Koſten vnnd Schaden/ daß miltrichterlich Ampt vmb Recht/ vnd Gerechtigkeit Vnterthenig anruffend.

Vorbehältlich/ ꝛc.

B Cauſſales in cauſſa pignorationis H. contra S.

In cauſſa 1.2.& 3. mandati & citationis der *aſſertirten* Pfandungen.

HOchw. F. ꝛc. In newen Sachen S. contra H. ꝛc. in cauſſis 1.2. & 3. mandati auff die conſtitution der Pfandung/ vbel vnd obreptitie außbrachte begründte Vrſachen der Pfandung/ daß ſie auff zulaß der Rechten beſchehen/ fürzubringen repetirt F. Hen. Anw. anfänglich ſein hiebeuorn beſchehene proteſtation de non conſentiendo in dieſen Sachen/ ꝛc. nit. Vnd vbergibt mittels ſolcher proteſtation die nachfolgende articul medio iuramento dandorum, mit bitte den Gegentheil medio iuramento reſpondendorum, darauff vnd ein jeden inſonders den Rechten vnd der Ordnung gemeß zuantworten anzuhalten/ welche dann verneinet/ erbeut ſich Anwaldt der gebür vnnd notturfft nach darzuthun/ von vberfluß proteſtirent.

1 Vnnd mit ſolcher Bedingnung ſetzt vnd ſagt er offenbar/ vnd war ſein/ daß Weilandt der Durchl. Hochgeb. F. vnnd Herr G W zu H: hochl. gedechtnuß/ alſo baldt nach tödtlichem Abgang/ deß auch Hochgeb. Graue A. ſeligen ſeiner Herr vnd verlaſſenſchafft als der neheſte agnat vnd Lehens folger/ durch offentliche außſchreiben/ C auch würcklichen ſich angemaſt/ & ciuilem & in multis quoque naturalem poſſeſſionem erlangt habe.

2 Item wahr/ nach dem ſich Hocherm A. G hinderlaſſene Witwen eines Wittumbs gerühmet/ wiewol dieſelbige nicht Rechtmeſſiger weiß/ auch nach Inhalt der Eheberedung mit Bewilligung der agnaten auffgericht worden/ ſo hat doch Hocherm. G. W in gemeltem offentlichen außſchreiben in gleichnuß in den Miſſiuen an Wolermelte Gräuin ſich des Wittumbs halben aller Billigkeit/ auch ſonſten gegen aller menniglichen Rechtens erbotten.

3 Item wahr/ daß Wohlgem. Gräuin in vnd auſſerhalb Rechts ſolchen Wittumb vielmahls angezogen/ vnd ſonderlich Anno 49. in cauſſa 10. & 11. mandati. vnnd D Anno 58. in der gütlichen Handlung zu Franckfurt am Meyn/ vnd Anno 67. in einer Keyſ. Commiſſion an den Biſchoffen zu Würtzb vnd Pfaltzg Wolffgangen/ vnd Anno 72 in einer requiſition auff die Außträger in der ſie 10. mandato benennt hat/ vnd vnter ſolchem Schein wider die agnaten geferlicher/ leſt gewieß ſich in Graue Albrechts verlaſſenſchafft einzuſetzen/ vnnd einzudringen vnterſtanden. Vnnd doch darneben neben ihrer Brüder immiſſionem an dem Keyſerl. Cammergericht/ vnd vor Key. Commiſſarien begert habe.

4 Item ohne daß der Fleck S. ein pertinens ſey der Veſten S.

5 Item wahr/ daß der Würtzburgiſch erzwungen Lehen Brieff/ vber die Veſte S. nicht mehr inhelt/ dann daß Graue B dem Stifft Würtzburg ſein eigne Veſte S mit allem dem/ das darzu gehört/ geſucht vnnd vngeſucht auffgeben habe/ Zwinge/ Aufflauffs/ vnd Kriegß wegen der Veſten O. halber/ vnd hinwider von Biſch. zu Würtzburg zu Lehen empfangen ſolle/ vnnd wirdt gar keiner Gericht iurisdiction, Ampten/ Flecken/ oder Dörffer/ ꝛc. gedacht.

6 Item wahr/ daß S an die Zent B. welche Graff A. von H ſeines theils vom H Reich/ wie jetzt auch beklagter Herr benentlich zu Lehen getragen/ gericht/ vnd zwen Schöffen an derſelbigen Zent habe/ auch

A auch je vnd allwegen die entleibten zu S. gen B. ahn das Gericht geantwortet worden ſeyn. Item † war/ daß die Wittib von Hen. der Herrn Clägern Schweſter ſelig/ in etlichen Mādatſachen allein der Erbgericht zu S. ſich gerühmbt vnd den G. vnd Herrn zu H. der Leuth vnnd Wildtbands geſtändig geweſen.

7 Item, † war / daß in der Eheberedung zwiſchen Gr. A vnnd ſein Gemahl beyden ſeligen/ die Erbhůldigung/ Mannſchafft/ folg/ auch Zehut/ Statt/ vnd Dorffgericht/ vnd alles anders / ſo der Obrigkeit anhängig / jhr außtrůcklich benommen worden.

8 Item, † war/ daß offt ermelte Wittib ſelig/ vnd jhre Brůder/ vnnd deren Erben/ des gedachten Witumbs nutzung halben / der Gůtter vmb S. beclagten Herrn auff die Außtråge q ſpoliati, ſonders requirirt, darůmb dann auch dieſe Proceß / auff die Pfandung ahn dieſem Kåyſerlichen
B Cammergericht nicht ſtatt haben können.

9 Item, wahr/ daß Gr. W. ſeligen/ vnnd jetziges Herrn beclagtē poſſeſſ, vel q. durch Weiland Kåyſers Caroli des V. in dieſer Sachen ergangenen Decret/ vnd darauff gethane / auch hernach von Kåyſern zu Kåyſern repetierte Belehnung/ Item/ daß ernſtlich Kåyſ. Majeſtat ſo Anno 51. den 17. Nouembris, ahn beclagte verſtorbene Witwe vnnd jhre Brůder außgangen/ vnd nie verneinet / confirmiert worden ſeye.

10 Item † wahr/ daß ſolcher Beſitz ferner/ durch diß Kåy. Cammergerichts Vrtheil zwiſchen dem Kåyſerlichen Fiſcal vnnd beclagten Herrn/ vermög des Regēſp. Reichs Abſchied. vert. Bey berahtſchlagūg fol. 22. ergangen/ darinn beclagten Herrn als Beſitzern deß S. der Graff vnd Herrſchafft Hen. vollige Erlegung der Reichsſtewr aufferlegt worden iſt / bekrefftigt worden.

11 Item † war/ daß die vermeinte Cläger/ ſo wol als jhre Schweſter ſelige / in den vielfeltigen petitionibus immiſſionis ſo ſie erſtlich neben jhrer Schweſter/ vnd folgends ſonders gethan haben / gleicher maß ſolcher Poſſeß der Agnaten geſtändig geweſen ſeyn. C

12 Item † war/ vnd in continenti zu beweiſen/ daß viel wolgemelts Gr. A nachgelaſſene Wittib / Janhalt jhrer eygenen Schreiben/ bey Anwaldts Herrn Principaln/ die Huet/ Weyde/ Beholtzūg, Fiſcherey/ dz klein Weydwerck/ Haſen/ Vögel/ vmb S. jetzt allein auß freündlichem ſchwågerlichem vergůnnen / geſucht habe.

13 Item † war/ daß dieſelbige anderſt nicht/ dann mit außtrůcklichen Conditionen vnd Vorbehaltungen / auff ſondere maß vnnd wiederruffen erlangt habe.

14 Item † war / daß ſie die Fraw Wittib / vnd jre Anhånge/ Anwald Principaln / als des Lands vnd Forſtherrn/ Forſt vñ Holtz-Ordnung vnderworffen geweſt.

15 Item † war/ wann darwieder gehandelt/ daß die Thåtter gepfåndt vnd geſtrafft worden / auch noch gepfåndt vnnd geſtrafft werden. D

16 Item † war/ daß die Cläger ſelbſt auch in cauſſa citationis ſi ſua intereſſe putauerint ſeu immiſſionis zwiſchen S. vnnd W. & Conſorten/ *Articulo* 9 21. 22. & 23. bekandt/ daß Gr. W. von H ſeliger Gedåchtnůß/ vnd ſein Sohn/ Gr. G. E von H. nach abſterben Weyland Gr. A. von H. im 49. Jahr/ Menſe Iulio, vnd in folgender Zeit/ die Dörffer ſo in das Ampt S gehörig ſeyn ſollen/ Item die Fiſchereyen vnd Fiſchwaſſer/ Item, Obrigkeit gehöltz vnd Jagt vmb S. eingenommen occupiert / die Vnderthanen jhnen huldigen vnd ſchweren laſſen / vnnd Hochgedachter Gr G. E. noch innen habe.

17 Item † war / daß auch die jetzbeclagte Pfandungen allein beſchehē ſeyn zu Handhabung erlangter vnd habender Poſſeſſion vel q. obarticulierter Gůtter herzlich vnnd Gerechtigkeit / welche die Cläger ſich jetzt trůtzlich zu perturbieren vnderſtehen / vnnd durch viel vnnd mancherley wiedrige Proceß zuerſtreitten ſich anmaſſen thun.

Derwegen iſt Anwaldts vnderthånige Bitte/ in allen dreyen Sachen in Recht zu-

A erkennen/ vnd zu ſprechen/ das Gegentheil jrer Clagenit/ Anwaldts Principaln aber der Pfändungen befugt/ vnd derwegen jhme dem Cläger/ ſampt erſtattung aller Koſten vnd Schaden wiederumb zu reſtituiern ſchüldig/ in dem allem ſampt vnd ſonders das hoch Richterlich Ampt vmb Recht vnd Gerechtigkeit in Vnderthänigkeit ahnrufſendt/ ꝛc.

Vorbehältlich/ ꝛc.

Acta & obſeruationes in cauſſa M.

contra

Herrn C. zu S. vnd Herrn W. G. zu B.

IN hac cauſſa citatio ſuper l. diffamari ad Inſtantiam Archiepiſcopi M. eſt extracta 26. Apr. Anno 44. contra E. S. & Comitem W. zu B. Reproducta 23 Iun. Anno, &c. eod. Narrata citationis hæc ſunt. Narrat Imp. Carolus, quo pacto ſibi Decanus & Capit. M. propo-
B ſuerint. Quamuis illi & eorum prædeceſſores ac Archiepiſcopi M caſtrũ & oppidum E. cum pertinentiis vltra tẽpus ad præſcriptionem requiſitum, & vltra hominum memoriam quiete, vt ſuum dominium ſine vllius impedimẽto poſſederint, & fruiti ſint, atque dicto modo adhuc poſſideant. Attamen E. zu S. & Comitem de B. iactitare, quod caſtrum & oppidum E. ſit feudũ Electoris, & ꝙ Comiti de B. ius reluendi competat, & quod ſub ſigillo vtriuſq; Actorib. die Loßkündigung tranſmiſerint, ad quã actores Reis, rechtmäſſigen Bericht ſchrifftlich vnd mündlich zugeſchickt/ ita vt merito Rei a propoſito deſiſtere debuiſſent, vel via ordinaria agere: id quod non factum, & ſic actores quotidie ſunt in metu, ne Rei de facto procedant. Quare Actores Cameræ ſupplicaſſe pro citatione ꝓpter huiuſmodi diffamationem, & mandatum de non offend. quod mandatum obtinuerunt, & decretum illud inſuper datum ratione citationis, daß ſie an gebührenden Orten anſuchen möchten. Cum autem illis graue ſit huiuſmodi diffamationem diutius tolerare, & cauſſam indeciſam manere, inque perpetuo metu ratione huius cauſſæ hærere: & cum Albert. Elector Mogunt. & Archiepiſcopus M & Capitulum ratione huiuſmodi diffamationis ſupplicauerint & proceſſus ex releuanti cauſſa ſint illis denegati, cumq; coram ordinario iuſtitiam conſequi non potuerint, & ne eſſent Rechtloß/ ſupplicaſſe illos Cameræ & obtinuiſſe citationem ex l. diffamari. Dat. 20. Apr. Anno 44. Deinde D. Dick pro ThumbCapittel. 8. Ian. Anno 50. reproducit citationem ad procedendum contra Comitem de B ſolum, & dat petitionem ſummariam. Verum D. Wolff pro B. 3. Martii Anno 50. dat exceptiones ſub & obreptionis: Dicens, eam ad Cameram non pertinere. Item in hac cauſſa Cæſarem ſe inuocaſſe, illumque Commiſſarium conſtituiſſe Mauritium C. zu S. qui amicabilem quidem compoſitionem tentauerit, ſed M. illam recuſaſſe, & falſo litis pendentiam allegaſſe: quare ſperat actores re-
ſolutionem Cæſaris in hac cauſſa exſpectare debere, cum d. citatio ſuppreſſa huiuſmodi commiſſione Cæſaris impetrata ſit nulla. Ad hæc vigore Ord. Camer. cauſſam hanc huc non pertinere, ex conſt. l. diffam. cum nõ ſit fracta pax, nec vlla doloſa diffamatio. Item quia Comes non immediate ſtatus eſt Cam. ideoque petit, actorem non audiri. D

Deinde D. Dick/ 21. Apr. dat Replicas (Anno &c. 50.) vrget hic in Cam. litis pendentiam, & Mauritium in propria cauſſa iudicem & commiſſarium eſſe non poſſe. Poſtmodum cum 23. Maii, Anno, &c. eod. D. Dick dediſſet additionales ad Replicas; D. Wolff. pro B. duplicas, & additiones ad eaſdem, Iudex 17. Iun. Anno 5. interloqutur, nõ obſtantib. exceptionib. cauſſam in Camera acceptatam eſſe, & iniungitur Dicko/ vt ad emanatos proceſſus formaliter libellet, compenſ. Expenſ. Is poſtea 7. Martii, Anno 52. dat petitionem articulatam iuxta ſtylum. D. Wolff. dat articulierte Clag 7. Iul. Anno 53. Comparet B. contra Præpoſitum & Capitulum M.

A M. dans articulatum libellum, non tamen in modum ſolemnis libelli, &c. dicit articulos veros, petens Reos ad litis conteſtationem compelli, & articulis reſponderi, negatorum probationem offert, nec amplius vult poſitum, quam quod ipſius intentionem adiuuet, de quo proteſtatur.

1. Verum, daß von E. von H das Schloß vnd Statt E. cum pertinentiis omnibus in allermaſſen vnd weiß/ als ſolche d. E. innen gehabt/ vnd beſeſſen / auff vnd ahn Herrn Burchharden Graffen zu M. vnnd B. Erblich gefallen vnnd kommen.

Reus credit.

2. Verum, quod d. Comes B. d. Caſtrum & oppidum cum pertinentiis omnib. quemadmodum illa obuenerunt, quondam Gunthero Archiepiſcopo M. & ipſius Capitulo zu einem Pfandt verſetzt habe / pro 2000. Schockgutter Böniſcher Gülten / Prager Müntz/ die Gr. Burchhardt vorgenandt empfangen.

B Reus non aliter credit, quoad Guntherum, quam quod principalis contractus inter Archiepiſcopum & Comitem B. fuerit initus, vnnd daß d. Burchhard den Wiederkauff/ durch einen ſonderlichen Reuerß/ den der Ertzbiſchoff von ſich gegeben / bekommen habe/ aliam partem articuli Capitulum concernentem negat.

3. War/ dz in vnd mit berührter Pfandsverſetzung verſehen/vnd vom Ertzbiſchoff vnd Capitel d. B. oder ſeinen Erben zugelaſſen / fürbehalten vnnd vergünnet / das Schloß vnd Statt E. cum pertinentiis, welches Jahr ihnen das zu willen vnnd füglich were/ auff Mitfaſten vor oder nach/ mit 2000. Schock / Böhmiſcher Gülten Prager Müntz wieder zu löſen.

4. Wahr / daß Graff B. vel ipſius heredes d. Archiepiſcopo vel ipſius ſucceſſorib. & Capitulo die Löſung ein viertel Jahrs vor Mitfaſten verkündigen vnd zu wiſſen thun ſollen.

5. War/ d. denuntiationem reluitionis debito tempore in vorgenandter Summa M. fieri debere.

6. Wahr/ daß auch in vnnd mit berührter Verpfändung / vnnd Verſetzung des Schloß vnd Stadt E. cum pertinentiis außtrücklich bedingt / vnd ab Archiepiſcopo & Capitulo bewilligt/ auff vñ nach Erſtattung vnd Bezahlung d. ſummæ d. Comiti vel illi, quem Comes ad hoc deputauerit, d. Caſtrum & oppidum E. cũ pertinentiis, quẽadmodum illud oppignoratum, ſine contradictione reſtituere, & ſine dolo. C

Reus, ad 3. 4. 5. 6. articulos fundatos ſuper literis reluitionis, quæ productæ non ſunt, non credit aliter, quam vt in literis Originalibus.

7. Quod mortuo B. huiuſmodi ius ad Comitem Guntherum peruenerit.

Reus credit verum.

8. Quod d. Comes Guntherus, Comitem Burchardum Comitis W. actoris patrem, poſt ſe reliquerit.

Reus Credit initium. 8. Articuli verum. Quæ autem ponuntur de actis articul. 1. factis, non credit. D

9. Quod d. ius reluitionis d. Caſtri & oppidi cum pertinentiis ad Actorem Comitem W. vti Comitis B. proximiorem heredem feudalem deuolutum ſit.

Reus negat.

10. Quod vigore huius iuris reluendi Actor vna cum Ioan. Frider. E. zu N. vti domino directo feudi, per legatos, Actor per nobilem Henric. a Planiz, & Petrum Eulenberg Cancellarium Comitis mandatarios, 3. Decembris Anno 42. Reis capitulariter conuocatis M. d. denuntiationem reluitionis in ſcriptis inſinuarit.

Reus credit, exceptis verbis, Crafft angeerbter jetzberührter Loſungs gerechtigkeit / Item, gebührliche/ bedingte vnnd zugelaſſene Loßkündigung / quæ non credit.

11. Quod dd. Legati Electoris & Actoris obtulerint ſe Anno 43. auff Mitfaſten pretium reluitionis deponere velle, vñ

A dargegen die Einantwortung des Schloß vnd Statt E gewarten.

12. Das Rei dagegen allerhandt fürgewandt / vnd ſoviel zuerkennen geben / daß ſie der gethanen Löſung / oder Loßkündigung kein ſtatt geben wolten.

13. Quod poſtea d. C. zu S. & Actor Reis ſcripſerint, & in memoriam reuocarint d. denuntiationem reluitionis 4. April. Anno 43. pretium reluitionis ſe numerare velle M.

14. Cum appendice, caſu, quo Rei d. pretium accipere recuſarent, illud tamen apud der AltenStatt zu M. ſenatum deponere.

15. Quod Rei ſe declararint, quod nec d. pretium accipere, nec Caſtrum E. reſtituere vellent.

Reus, 11. 12. 13. 14. 15. credit veros.

16. Quod ad petitionem d. Electoris & Actoris, ſenatus M. recuſarit oblatum reluitionis pretium ad ſe recipere.

17. Quod Elector & Actor in deponẽdo non fuerint in mora, & poſtea 4 Apr. Anno 43. apud ſenatum W. inſtiterunt, vt is pretium reluitionis reciperet & B cuſtodiret.

18. Quod ſenatus acceperit & conſignarit.

Reus, ad 16. 17. 18. facti alieni, caſu quo reſpondere tenetur, non credit.

19. Verum, quod huiuſmodi depoſitionem in dict. loco factam eſſe rei ſit ſignificatum.

Reus, credit ſcriptum, ſed negat depoſitionem factam.

20. Quod de iure quantum in Actore reluitioni ſit ſatisfactum.

21. Quod per huiuſmodi denuntiationem, oblationem & depoſitionẽ prætii reluitionis, oppignoratum Caſtrum & oppidum E de iure erledigt / & rei d. Caſtrum & oppidum E. iuxta eorum Reuerſales ad factam denuntiationẽ actori tradere & euacuare teneantur.

Rei s 20. & 21. negat.

22. Daß vngefährlich vor Neun Jaren / vnd ſeidhero / Rei apud Cæſarem, drey vbereinlauttende ernſtliche Mandat / d. Schloß vnd Statt E. halben / darauff vnd mit der beweglichẽ Einführung außbracht / & illa Comiti actori inſinuari fecerint, daß d. Archiepiſcopus E. & Rei, das Schloß vnd Statt E. cum omnibus pertinentiis, Pfandtsweiß von Weylandt Gr B. von M. an ſich gebracht. C

Reus, Credit verum.

23. Ex illis ſequi, Reos contra propriam confeſſionem, ius & æquitatem reſtitutionem d. Arcis & oppidi iniuſte recuſare, præſertim ſi non doceant (id quod non poſſunt) venditionem perpetuo factam.

24. Vox & fama.

Reus, ad 23. & 24. negat.

Petit pronuntiari, daß Rei ſchüldig iuxta Reuerſales ad factam denuntiationem reluitionis, oblationem, & ſubſecutam depoſitionem pretii d. arcem & oppidum E. cum omnibus pertinẽtiis, Nutzungen / Renten / Zinßen / ꝛc. Inmaſſen daſſelbig erſtlich verſetzt vnnd verpfänd / in gewalt Reorũ kommen / cum omnibus fructibus, quos Rei omni tempore factæ depoſitionis pretii percepe- D runt, & percepturi ſunt, abzutretten / & Actori einzuraumen / vnnd zuzuſtellen ſchuldig / vnnd pflichtig ſeyn / contra ad hoc faciendum Reos compelli. Huic petitioni aliquid poſtea additum, (vt paulo infra) puto.

Exceptiones contra Articulierte Clag / M. *contra* B. *exhib. 18. Auguſt. Anno 53.*

Dicit proceſſum ex l. diffamari talem eſſe, vt Rei non teneantur ſe intromittere. Nam cum Actor ſe fundet ſuper literis Reuerſalibus, ante omnia debebat eius copiam exhibere, quo rei inſtruerentur. Et dato, negotium ita geſtum eſſe, prout ponitur in 3. & 4. art. (citra tamen veritatis præiudicium) tamen inde actio oriri non poſſet, cum ſit cauſſa maxime, antiqua, cui iam præſcriptum. Et quanquam inter DD, controuerſum ſit, an tali pacto præſcri-

A præſcribatur, tamen hæc diſpoſitio tãtum locum habet, quando pactum in continenti contractui eſt appoſitum, vt cum venditor vendit bona Titio reſeruando ſibi & ſuis heredibus, quandocunque libuerit, ius redimendi. In caſu tali conttouerſum, an præſcriptio obſtet: & communiorem opinionẽ eſſe eam nõ obſtare. Verum quando cõtractus venditionis vel hypotheca in peculiari inſtrumẽto comprehẽſus eſt, & huiuſmodi cõtractus pēr ſe ſit purificatus, & iuris redemtionis in illo nulla mentio fiat, ſed propter illum punctum peculiares literæ ſunt factæ, in quibus emtor obligat ſe ad permittendam redemtionem, ex quo actio præſctiptis verbis, vel ex ſtipulatu oritur, eum illud pactum incontinenti contractui non adiiciatur, nullus iuris interpres eſt, q. hoc caſu controuertat, quod præſcriptio longiſſ. temporis, contra huiuſmodi actiones præſcriptis verbis, & ex ſtipulatu locum non habeat. Ad hæc caſu,
B quo ſecundum ius commune præſcriptioni locus non eſſet, tamen obſtaret ius Saxo. quod habet, quod actionibus perſonalibus, per 31. ann. & 6. ſeptim. ac 3. dies præſcribatur. Illud autem ius in Archiepiſcopatu eſt in vſu: & quia ex libello conſtat, quod pactum ante 100. ann. ſit factum, apparet, quod triplo ſit præſcriptum. Cum igitur illa exceptio præſcriptionis ſit litis finitæ, opponi illam Syndicus in vim dilatoriæ, & petit ſe ab obſeruatione iudicii abſolui cum refuſione expenſarum.

Tertio, ex libello notorium, quod d. pactum de retrouendendo principaliter non cum Rei, ſed cum Archiepiſcopo Gunther. ſit initium. Et licet Capitulum in eo ſit comprehenſum, id tamen factum eſſe ſaltem ratione conſenſus, & quod huiuſmodi pactum uoluerint impugnate. Sed C. cum pertinentiis ſemper manſit apud Epiſcopum, quod etiam id cum pertinentiis per multos annos poſſedit excluſo Capitulo, donec Cardinalis A. illud vendidit Capitulo Erblich / & illis poſſ. tradit, quod Capitulum etiam d. Caſtrum poſſedit vber verwehrte Zeit / vt C
tertii poſſeſſores, cum ex primo contractu inter Archiepiſcopum Guntherum, & Comitem a B. Burchard, habito, ſed ex contractu cum Cardinale Alberto illud ſint adepti. Et ſic hæc diſputatio illis tanquam tertiis non obſtat.

An ſcilicet pacto de retrouendendo poſſit præſcribi, cum ſuum titulum non habeant ex primo contractu, ſed in illo ſaltem ratione conſenſus ahnge3egen / vnnd ſolche actio pignoratitia, welche auß dem erſten Contract herfleuſt/ jhnen als poſſeſſoribus ex alio titulo nichts zuſchaffen gibt. Nec ad rem facit, ſi dicatur, Reos eſſe malæ fid. poſſeſſores, cum ſciuerint, quod prædeceſſores eorum primum pactum de retrouendendo bewilliget / quia Repſ. quod d. primi contrahentes, tẽpore ſecundi contractus diu ſunt mortui, & fieri poſſit, vt vltimi contra- D
hentes, de primo pacto nil ſciuerint, & ſic propter ignorantiam ſunt excuſandi. Sed poſito, quod pactum ſciuerint, tamen adhuc ſunt in bona fide, ex eo, quod a tempore ſecundi contractus longum tempus ſit effluxum, ita vt Saxon. præſcriptio fuerit completa, & quod iſta ſtatuere potuerint, propterea ſibi cũ Cardinale contrahere licere. Vnde ſequi concludunt, ſi actor ante 10. ann. voluiſſet redimere, quod id reis vti tertiis poſſeſſoribus, nil præiudicaſſet, vt qui bona controuerſa ex alio contractu habeant. Et poſito, non conceſſo, quod ex tali pacto poſſ. acquiſiuiſſent, tum etiam Cardinali (qui tum temporis vixit) reluitionis denuntiatio tanquam correo debendi fieri debuiſſet. Quia igitur denuntiatio Cardinali tanquam principali facta nõ eſt ſequitur, quod d. denũtiatio ſit friuola & vana, & quod actori nulla competat actio. Petunt igitur ſe abſolui ab obſeruatione iudicii, cum refuſione expenſarum.

A Replicæ contra prætenſas exceptiones 𝔅. contra 𝔐 exh. 22. Decemb. Anno 53.

DIcit friuolas eſſe Syndici exceptiones, caſu quo ipſius mandatum nō ſit ſufficiens. Accuſat reorum contumaciam. Negat actionem ſuam fundatam ſuper Reuerſalibus. Et quia iuxta 22. art. Rei ſæpius zu der Pfandſchafft / quæ in ſe redemtionem habet, ſich auch eines Erbkauffs berůhmbt / infert, cum Reorum confeſſio (quam acceptat) ante aliquot annos facta ſit, non poſſe vlterius locum habere præſcriptionem, eiuſve exceptionem. Ad hæc cum Syndicus ipſe fateatur controuerſum eſſe, vtrum pacto de retrouendendo præſcribatur, nō poteſt certe hæc exceptio impedire litis conteſtationem, *per Bar. in l. fin. pro ſuo.* Diſtinctionem Reorum eſſe impertinentem acceptat, quando pactum in continenti appoſitum, & in vero inſtrumento poſitum, quod tunc nō
B præſcribatur, & multo minus, Wann man der Pfandſchafft geſtändig. Negat communem opinionem eſſe in contrarium: Quoniam clarum, quod 19. Nouemb. Anno 38. in cauſſa appellationis, Gerolʒeck vnd Marggraff zu Baden / & 29. Mart. Anno 42. inter Andlaw & Wilsperg contra Biſchoffen zu Straßburg / vnnd den Inhabern der Herrſchafft Creutzenach / contra Gerard von Oberſtein / non obſtante exceptione præſcriptionis, pro iure redimendi ſit pronunciatum. Negat ius Sax. ita eſſe, & illud magis ſuper reali quam perſonali actione fundatum. Negat pactum de retrouendendo, etiam vltra 100. ann. initum. & per factum innouatum, ſed etiam verlängert / ita vt præſcriptio locum habere nequeat, *p. l. pignori. de vſucap.* Nec eſt hæc exceptio litis finitæ cum requirat altiorem indaginem. In acquirendo non opus eſſe conſenſu capituli. Nil ad rem facere quod Archiepiſcopus ſolus Caſtrum poſſederit, & quod poſtea Capitulum a Cardinale illud emerit, quia in vtroque caſu non fuit illis ignotum pactum de retrouend. nec probari poteſt, quod tunc tempo- C
ris Archiepiſcopus ab illis fuerit ſeparatus. Infert igitur illos bona fide caruiſſe. Nec ſe teneri ante litis conteſtationem admittere Reos ad probādum den Kauff mit dem Cardinal gehalten / quia illud altiori indagine indigeat Negat præſcriptionem completam, quia nondum 40. Anni, quod Archiepiſcopus ſit factus, & denuntiatio reluitionis ante 10. ann. facta eſt, vt ipſe Syndicus fatetur. Cur igitur interea de prætenſa illa emtione nihil dixerit? Cardinali nō potuiſſe fieri denuntiationem, quia is tunc temporis Caſtrum & oppidum C. non poſſedit, ſed Capitulum. Item Capitulū nullám facit in dd. tribus mandatis Cæſareis mentionem Cardinalis, ſed fatentur ibi die Pfandtſchafft für ſich. Petit igitur eos ad lit. conteſtationem compelli, &c.

Duplicæ & in euentum concluſiones 𝔐. contra 𝔅. exh. 27. Apr. Anno 54.

D

OBSERV. III.

1 *Pacto de retrouendendo an præſcribatur.*
2 *Conſuetudo regionis vel loci, vbi contractū eſt, obſeruari debet.*

NEGAT, quod actio non ſit fundata ſuper Reuerſalibus. Nam licet illud verbum Reuerß / in articulis poſitionalibus expreſſa non habeatur, tamen in effectu comprehenditur, præſcriptum eſſe per tempus immemoriale, illaque præſcriptio habetur loco conſtituti.

Non obſtare, quo pacto de retrouē-
dēdo † non præſcribatur. Quia imo cōis 1
opinio vult, quod præſcribatur, per tex. clar. *in l. ſicut. §. fin. C. de præſcript. 30. vel 40. an.* Differentiā allatā iure ſubſiſtere, nec euertam. Non obſtare allegata præiudicia, quia illa pacta diuerſa ſunt, nec licet de vna cauſſa ad aliā argumētari. Vrget, quod præſcriptio de Iure Saxon. habeat locum, per gl. *Landtr. lib. 1. art. 29.* quæ non diſtinguit, idque per Saxon. totam eſt notorium Epiſcopum 𝔐. vltra 100. ann. Caſtrum C. poſſidere, vt conſtat ex poſitionalibus Actoris:

Quod

A Quod autem Ius Sax. quoad præſcript. hic ſit obſeruandum, id inde patere,
2 quod † conſuetudo Regionis vel loci illius, vbi cõtractum eſt obſeruari debet, *l. ſemper in ſtip. & ibi gl. & Bar. l. in obſcuris, de reg. iur.*

Quod autem præſcriptionis exceptio ſit litis finitæ, per ſe certum eſt, nec indiget altiori indagine, quia conſtat confeſſione Actoris Erneſtum Archiepiſcopum ante 70. an. mortuum, ſciuiſſe Actorem quod Rei emerint ab Archiepiſcopo A. Cardinale, nec vnquam contradixiſſe, non poſſe obiici malam fidem, quia ſumus in facto antiquo, in quo præſumitur ignorantia, petit vt prius petitum, & concludit in euentum.

Concluſiones, B. contra M. exh. 14. Nouembris, Anno 54.

1 *Pignora non præſcribuntur.*
2 *Præſcriptio an locum habeat in materia emtionis & pacto de retrouendendo.*
3 *Pignus præſcribi non poteſt, nec iure communi, nec conſuetudinario.*
B
4 *Actio pignoratitia non prius naſcitur, niſi omnis pecunia ſit exſoluta.*

PEtit Duplicas contra Ordinationem productas reiici, caſu quo admitti debebãt, reſeruat ſibi ius contra eas agendi, acceptat perſpicua, & præſertim cõfeſſ. Reorũ, quod Reuerſi mentio non fiat expreſſe in articulis poſitionalibus. Contendit libellum formalẽ eſſe, Reos nunquam impugnaſſe venditionem, cũ pacto de retrouend. actoris, maioribus factam, ſed id aſſeruiſſe, vt conſtat ex mandatis Cæſareis, in aula Cæſaris, & in Camera extractis, allegat *l. cum te. C. de tranſact.* Dat copiam der Pfandtsverſchreibung/ ex qua conſtat, daß das Hauß E ſey feudum Saxon. & Actoris Eygenthumb: Actionem inſtitutam non ex pacto de retrouendendo in continenti, vel ex interuallo interpoſito, ſed intentatam eſſe pignoratitiam directam. Petit & ſperat, man werde die Handlung in jhren terminis actionis pignoratitiæ
1 bleiben laſſen. Iuris, daß † ſich Pfandtſchafft nicht verjhären/ *l. qua non, de vſucap.* per quem text. Zaſ. *in §. actionum. Inſti. de act.* dicit, ſe in practica vidiſſe obſeruari, quod cum villa cum iuriſdictione fuiſſet obligata, ante 100. ann. & circiter 200. Nobiles, quia erant Domini pignoris, obtinuerint poſt curricula redemtionem, & per quam etiam facti ſunt diuites. Et poſito quod eſſemus in caſu emtionis & materia pacti de retrouendendo, maxime in continenti appoſito (quamquam hic actum ſit pignor. directa) attamen certum eſt, quod eo in caſu † præſcriptio locum 2
non habeat. Non obſtat *l. ſicut. C. de præſcr. 20. ann.* quia habet locum in actionibus iam natis, non autem incompetituris tantũ. Contra iura Sax. allegata dicit generalia, repetens pignus † tan 3
quam rem alienam præſcribi non poſſe, ne quidem iure communi, ergo nec conſuetudinario. *Caſſ. conſ. 11. column. 17. verſ. ad aliud feudum.* Reos non obiicere debere præſcriptionem tãquam D
clericos, qui debent eſſe cultores iuſtitiæ. Ponderat verba in der Verſchreibun/ welches Jahrs/ hoc eſt, quocunque anno. & ex iis infert, in æternum præſcriptionem lucrum non habere. Poteſtas autẽ ſoluendi quantumcunq; eſt fruſtratoria, ſi præſcriptioni eſt locus, cum pignoratitia † actio non pri- 4
us naſcatur, niſi omnis pecunia ſit exſoluta. *l. 9. de pign. act.* Quod Rei fatentur in duplicis, quod ſit ein Pfandtſchafft/ id acceptat pro confeſſato. Atque apud Germanos Pfandtſchafft vnnd wie der Kauff beſtimbt/ aber in Pfandtſchafften habe Wiederloſung ewig ſtatt. Non poſſunt Rei ſe vt tertios poſſeſſores iuuare, vel vllam præſcript. obiicere, cum iuxta Pfandtbrieff ſint cum Archiepiſcopo Gunthero mit Pfänder/ & loquãtur & promittant etiam ipſimet in huiuſmodi literis, ne dicamus, quod Capitulum nunquam moriatur, vnde etſi prædeceſſorum nullus viuat, adhuc tamen Rei tenentur. Vrget quod Rei ſciuerint pignus eſſe rem alienam, & licet Actor non procul habitarit a Reis, imo

A apud ipſum Cardinalem Epiſcopum habitarit, tamen non ſciuit de contractu Reorum, quia de eo nunquam ſermo habitus. Deinde Reos merito conſcientiam ſuorum prædeceſſorum exonerare, nec ſe iniquo præſcriptionis remedio tueri. Cum igitur prædicta & in facto & iure vera ſint, facultati quoque offerendi in æternum nõ præſcribatur: præterea nil ab aduerſariis ſit allatum, quod litis conteſtationem impediat: proteſtatur de expenſis dilatæ & protractæ iuſtitiæ. Et cum pignoratitia actio clam ſit p oppoſita, igitur petitioni ſuæ addit, daß Rei auch ſollen verurtheilt werden / was ſie auff dem Pfandtſchilling jährlich vom hundert mehr dann fünff empfangen / dieſelbige Vbermaß in ſortem zu committieren / vnnd was ſich darüber befindt / neben der Abtrettung / des Schloß vnd Statt E. hierauß zugeben. Offic. implor. &c.

Concluſiones finales. M. *contra* B. *Exhibib.*

B 30 *Ian. Anno* 55.

1 *Contractus hypothecarius vel pignoratitius in mutuo tantum eſt.*

2 *Contractus ſi non afficit rem emtam, ſed tantum perſonam emtoris, ſi emtor poſtea illam rem alii vendat, ſuccedit obligatio ad intereſſe.*

NEgat prohibitum in Ordinat. Duplicas producere, quia hic ſumus non in exceptionibus dilatoriis, ſed peremtoriis, ſiquidem except. præſcr. eſt litis finitæ. Quoad cauſſam principalem non eſſe hic medium concludendi legitimum in libello, quia non conſtat, quo iure actum, an agatur ex pacto contractui, in continenti appoſito, oder auff ein ſonderlich Reuerß / inter quæ magna eſt differentia. Negat eſſe Pfandtſchafft / nec id probari poſſe, & dicit, Reos bona controuerſa poſſidere ex legitimo titulo. Et dato, eſſe Pfandtſchafft / tamen id Reis tanquam tertiis poſſeſſoribus nihil præiudicaret, cum Actor Reis kein Pfandt gegeben / ſed illi a Cardinale emerint. Quod in Reuerſalibus fiat mentio einer Pfandtſchafft / id improprie factum, & alium etiam contractum, da der Widerkauff vnder begriffen / vnd kã weder pignus noch hypotheca ſeyn / Quia contractus hypothecarius, † vel pignoratitius tantum eſt in mutuo. § *creditor. Inſtit. quibus modis, re contrah.* Contendit hunc contractum eſſe emptionem. Verbum verſetzen / in Reuerſali improprie poſitum. Actorem non poſſe negare, quod in contractu & reiuenditione ſecuta traditione dominium rei emtæ in emtorem trãsferatur, & emtor tantum obligatione perſonali obligatur ad retrouendendum, & ſic contractus non afficit rem emtam, ſed tantum perſonam emtoris, igitur ſi emtor † illam rem alii vendiderit, ſuccedit obligatio ad intereſſe. *l. ſi ſterilis.* §. *ſi tibi fundum, de act. emt.* Ex quibus infert, quod Epiſcopus Guntherus poſt contractum ſecuta traditione dominus ſit factus Caſtri E. cum pertinentiis ſuis, & ex Reuerſo (ſi illud probat) actione ſolum perſonali ſit conueniendus, & ſic actor poſt alienationem habet tantum actionem perſonalem ad intereſſe contra venditores ſucceſſores: Sed illi actioni præſcriptũ. Et ideo non opus eſt diſputare, an locum habeat præſcriptio necne, Communem DD. ſententiam eſſe actioni perſonali de retrouend. præſcribi. Negat meræ facultati non præſcribi. Negat, quod ante depoſitionem & conſignationem pecuniæ hæc actio locum non habuerit, Bonam fidem hic in emtoribus præſumi, donec contrarium probetur.

C 1 D 2

Aduerſarium nil potuiſſe reſpondere ad diſtinctionem illam, pacti in continenti, vel ex interuallo adiecti. Ius Sax. prout allegatũ obſeruari prorſus, & derogari iuri Cæſareo Nec ad rem facere. *l. nec creditores, C. de pign. act.* quia loquitur de heredibus vniuerſalib. nõ de particularib. vt ſunt emtores, qui tuti ſunt, per text. *in l. ſicut C. de præſc.* 30 *ann. in pr.* & per regulã, quod pignus a tertio poſſeſſum nõ minus, quã alia res præſcribatur. Petit ſe ab inſtantia abſolui cum refuſ. exp.

De-

A Decretum. 5. Iul. A. 57. Iniungitur Dickio, vt non obſtantibus except. litem conteſtetur cum refuſione expenſarũ, ſaluis tamen illis competentibus excep. poſt litis conteſtat. proponendis. Ille litem conteſtatur, Wolff. repetit Clag/ dicit cauſſam eſſe veram. Deinde etiam 10. Septembris. Anno eod. Dick. dat ſupplicationem pro denuntiatorialib. litis ad Archiepiſcopum M. quæ 11. Feb. Anno 58. decernitur.

Reſponſiones ad poſitiones cum annexis defen. M. contra B. exh. 10. Septemb. Anno 57.

CVm in nuper lata interlocutoria Reis omnes exceptiones ſint reſeruatæ, igitur dicit pc. emtoric excipiendo, quod hæc actio Comitis contra Comitem locum non habeat, quia ex contractu & actione perſonali agitur. Ergo debuiſſet conueniri ille, qui cum Comite Gunthero contraxit, vel ipſius ſucceſſor, & non Capitulum quod non cõtraxit, ſed tãtum conſenſit, conueniendus fuiſſet. B Secundo, etiamſi Capitulum vna cum Gunther. contraxiſſet (quod negatur) tamen hæc actio eſſet exſtincta. (Hic adducuntur iura probatoria ſuper allegata) 3. Etiamſi prædicta omnia non ſubſiſterent, tamẽ Rei (qui vt d. vna cum Gunther. non contraxerunt) ſunt tertii poſſeſſores, præſcripſerunt 4. Archiepiſcopus Gunther. hat das Schloß E. cum pertinentiis von B. erblich erkaufft / auch ſolches die Ertzbiſchoffe vnd Capitel biß in die 127. Jahr gebraucht. Ergo Comes W merito tenetur præſtare factum patris defuncti, imo ſi alius litem inſtitueret, tunc deberet Reos defendere, & per conſequens non competit illi actio, per regulam, Quem de euictione tenet actio, eũdem agentem repellit exceptio. Caſu autem quo articulis poſitionalibus reſpondere tenetur, ita reſpondet ſingulis. Vid. Repl. ſupra pagin. 189. & 190. Dat etiam ſeqq. defenſionales quos dicit veros, petens aduerſarium ad reſpondendum compelli, & ſe ad negatorum probationem admitti.

1. Verum, Daß Comes W. actor Re- C os Anno 42. beſchickt / vnd eine vermeinte Loßkündigung thun laſſen.

Reus negat verbum vermeint.

2. Wahr / daß dieſelbige geſchickten damals Reis ein Copey eines Reuerſals / ſo Ertzbiſchoff Günther / Anno 1417. Gr. W. von B. des Wiederkauffs halben gegeben haben ſol / vbergeben.

Reus credit.

3. Verum, Daß Actor Gr. W. in derſelbigen vermeinten Loßkündigung / vnnd vielen folgenden Handlungen / auff ſolches Ertzbiſchoffs Günthers Reuerſal ſich gegründet.

Reus credit, quod Comes W. ſe fundarit iure in der Pfandtverſchreibung / & adhuc. Et huiuſmodi Pfandtverſchreibung / non eſſe Reuerſale, niſi ita improprie Rei appellare velint. Acceptat confeſſionem Reorum in hoc articulo.

4. Daß in d. Reuerſali der Ertzbiſchoff G. allein diſpoſitiue redet / vnd ſich gegen G. B verbindet. D

5. Daß das Capitel für ſich ſelbſt im ſelbigen Contract nit mehr gethan / dann jhre Bewilligung gegeben.

Reus non credit aliter quã in d. Pfandverſchreibung.

6. Dz Ertzbiſchoff G. an. 1417. poſt celebratum iſtum contractum, das Hauß E. cum pertinentiis, allein eingenommen / vnnd zu ſeinem Erbiſchofflichem Tiſch gebraucht.

7. Daß hernach alle folgende Ertzbiſchoff ſolch Hauß allein für ſich gehabt / vnnd ſämptlich vber hundert Jahr gebraucht / das Capittel nicht ein Pfandt dauon bekommen.

Reus 6. & 7. ſunt impertinentes extra propoſitum.

8. Daß aus ſolchen Contract allein perſönliche Clagen erwachſen / wieder die jenigen ſo contrahirt / vnd jhre ſucceſſores.

Reus illatiuus ex aliis quam veris cauſſis.

9. Quod Capitulum ex hoc contractu, cum nemini ſe obligarit, ſed tantũ conſenſit, conueniri non poſſit,

A 10. Vlterius dicit, Gantz ohne / daß das pactum de retrouendendo in dem Haupt-contract incontinenti apponiert / ſondern ex interuallo in einem Beybrieff von Ertzb. G. gegeben.

11. Daß in demſelbigen Beybrieff oder Reverß bloße Perſönliche obligationes vorhanden.

Reus 9. 10. 11. non credit, ſed contrarium credit verum, weil das Capitul vna cum Archiepiſcopo Gunthero die Pfandsverſchreibung geſiegelt.

12. Quod huiuſmodi actiones perſonales, iuxta ius Cæſareum 30. & ius Saxon. 31. ann. 6. hebd. & 3. dieb. præſcribantur.

13. Quod Iure Saxo. omnes actiones ſine vllo diſcrimine, qualeſcunque ſint prædicto tempore præſcribantur.

Reus negat, iura illa habere locum in act. pignoratitiis.

14. Verum, hunc contractum inter Archiepiſcopum Guntherum & Com. B in terra Sax. & ſub iure Saxonico celebratum.

Reus non credit, hoc intentioni contrahentium præiudicare.

B 15. Quod Archiepiſcop. & Capitulũ arcem E. cum pertinentiis, vltra 140. an. quiete poſſederint, vnd alſo mehr dann vierfache Sächſiſche Verjärung für ſich haben.

16. Inferr ſi Comitibus a B. ius competiiſſet, quod id propter tam longam taciturnitatem amiſiſſent.

17. Daß Rei Anno 1524. das Hauß E. cum omnibus pertinentiis, a quondam Card. Alb. erblich erkaufft / vnd vom vermeinten angezogenen Reverß vnd Wiederkauff nichts gewuſt.

18. Daß ſie auff ſolchen Titul vnd Ankunfft ſo baldt vnnd im ſelbigen Jahr in die Poſſeſſion vnnd Gewehr kommen.

19. Daß ſie es darauff biß ins drey vnnd dreyſigſt Jahr geruhlich beſeſſen / vnd als tertii poſſeſſores inngehabt / vnd alſo wie geſagt / præſcribiert.

20. Sequi ex prædictis / Daß Rei jhre Ankunfft / Titul vnnd Poſſeß / nicht auß den Contracten / ſo Ertzbiſch. G. mit Gr. B. auffgericht / ſondern auß dem Erbkauff / mit dem Cardinal / bekommen. C

21. Quod ideo Rei ſint tertii poſſeſſores.

22. Quod tertius poſſeſſor bona, etiamſi ſint oppignorata, ſecundũ omnia iura præſcribere poſſit.

23. Sequi, quod hæc actio in obligatione Epiſcopi, ſup. fundata contra Reos, qui te in nullo obligarunt, ſed ſolum conſenſerunt, locum non habeat.

Reus 15. vſque ad 23. incluſiue negat, vti contra claros text. Iuris, prorſus enim pro alio poſſidemus pignus.

24. Vlterius verum, daß vngefehrlich vor 600. Jahrn ein Marggraff G genandt / das Cloſter Gerenrodt / geſtifft.

25. Daß in derſelbigen Stifftung das Hauß E ſampt ſeinen Zugehörigen / dem Cloſter Gerenrodt eygenthümblich gegeben. D

26. Daß vber dieſe Stifftung vnnd Begebung Bäpſtliche vnd Käyſerliche Confirmationes vnd Beſtettigung gefolgt / die auch vorhanden.

Reus ad 25. 26 facti alieni, & antiqui extra propoſitum.

27. Daß hernach ein Aptiſſin zu Gerenrodt das Schloß E. cum pertinentiis einem Herrn von Hamersleben / als ein Lehengut geliehen / vnd ſie das directum dominium daruon behalten.

Reus negat.

28. Daß hernach Anno 1357. ein Aptiſſin zu Gerenrodt Adelheit genant / cum Rudolpho Duce Sax. des alten vorigen Geſchlechts ein Wechſel getroffen.

29. Daß ſolcher Wechſel dahin gericht worden / daß d. Dux das vtile dominium ahn beyden Dörffern Fraße vnnd Nachterſtadt / mit aller Gerechtigkeit der Aptiſſin als dominæ directæ abgetretten.

30. Daß dagegen die Aptiſſin d. Duci das Schloß Newengottesleben / Schloß vnnd Statt E. als ein Afferlehen geliehen / das

A hen / daß dann F. G. weiter denen von Hattemerßleben leihen mögen / vnd gleichwol die Aptiſſin / die oberſte Lehenſchafft behalten.

Reus ad 28. 29. 30. facti vltimi, impertinentes & antiqu.

31. Da hernacher Anno 1415. Ertzbiſch. G. mit Gr. B. von B. welcher vom Herrn von Hattemerßleben E bekommen / vnnd die Hertzogen daſſelbig von der Aptiſſin zu Lehen gehabt / einen erblichen Kauff getroffen / alſo daß der Ertzbiſchoff vber die vorigen zwey tauſendt Schock noch 4000. Schock geben ſolte.

32. Daß derſelb Contract mit dem Beſcheydt auffgericht / vnd bewilligt / wo Hertzog R. vnd A. zu Sachſen / welche die Lehen von der Aptiſſin gehabt / darein willigen würden.

33. Daß dieſelbige Hertzogen des alten Geſchlechts / baldt nach dieſem Contract Todts halben abgangen / dann dritthalb Jahr hernach / als 1420. ſeyndt die Churfürſten des jetzigen Stambs mit der

B Chur zu Sachſen belehnet werden.

34. Daß die Außbringung ſolcher Bewilligung / von wegen des vnverſehnlichen Falls der Hertzogen des alten Geſchlechts verblieben.

35. Gantz ohne / daß Gr. B nach dieſer Hertzogen Abſterben / dan jhre Bewilligung nicht mehr von nöhten geweſen / dieſen Erbkauff jemals gefochten.

36. Daß poſt mortem R. & A. Ducum Saxon. dieſelbige Afterlehen / die ſie an E. gehabt / wiederumb an die Aptiſſin zu Gerenrodt / als oberſten Lehenherrn kommen / vnnd derſelbigen heymgefallen.

37. Daß d. Aptiſſin ſampt jhrem Capitel daſelbſt ſich derſelbigen ahngemaſt / vnnd Anno 1430. Lunæ poſt circumciſ. dieſelbigen hohen Lehenſchafften vnnd directum dominium, am Schloß E. cum pertinentiis ſuis Ertzbiſchoff G. Wechſelweiß zukommen laſſen / alſo daß das Cloſter dagegen / auß dem Saltzwerck zu Staffurdt fünff Marck feines Silbers Magdeburgiſch Gewichts Jährlich darfür haben ſolte / vnd daß alſo der Ertzbiſchoff directus dominus, des Schloß E. cum ſuis pertinentiis worden. G

38. Daß die Aptiſſin darauff in die Gewehr deſſelbigen Auffhebens geſetzt / vnnd bißhero darinn geblieben.

39 Daß prædicto Anno 1430. Lunæ poſt Marc. Euangel. Gr. G. von B. den Kauff / den Gr. B. ſein Vatter ahngefangen / mit Raht vnd Bewilligung ſeines Vormunders / Fürſt G. von A. auch ſeiner Rähten vnd Mannen endtlich vollzogen / vnnd das Schloß E. cum omnibus ſuis pertinentiis, erblich vmb ſechs tauſend Marck Epiſcopo Gunthero verkaufft / daran zwey tauſend dem Vatter allbereit bezahlt geweſen.

40. Daß d. Gr. G im ſelbigen Kauff ſich verpflichtet Epiſcopo alle Brieffe / ſo E. ahnlangen möchten / ohne einerley Widerſprechen zu vberantworten / vnnd was nicht geantwort werden köndte / machtloß / auch dem Ertzbiſchoff vnnd ſeinen Nachkommen vnſchädtlich ſeyn ſolt. D

41. Daß im ſelbigen Kauff / Gr. G. mit Raht ſeiner Vormundt vnnd Mannſchafft ſich zum höchſten verpflichtet / Ertzbiſchoff Gunther. vnnd ſeine Nachkommen / des Hauß E. halben nimmermehr zu beſprechen vnnd zu bethäidingen.

Reus 31. & ſeqq. omnes vſque ad 41. artic. incluſiue negat in locis, quibus contra ſe faciunt.

42 Daß auff dieſen erblichen Kauff / der Ertzbiſchoff vnnd Capitel das Schloß E. cum pertinentiis vber hundert vnnd ſieben vnd zwantzig Jar gerühiglich beſeſſen vnd gebraucht.

Reus credit, quod Archiepiſcopi & Capitulum die Pfandtsverſchreibung laut des Pfandtbrieffs innen gehabt haben.

43. Daß Actor Comes W. als ſeines Vatters vnd Großuatters Erbe jre Brieff vnnd Siegel zuhalten / vnnd da ein anderclagte / den Ertzbiſchoff vnnd Capitel zuvertretten ſchüldig.

A Reus credit, quod Actor patris ſui & Aui literis ſemper ſatisfecerit, eaq; de cauſſa nullam querelam factam audierit, & ſperat Capitulũ condemnatum iri, vt literis ſuis ſatisfaciat.

44. Quod ideo illi nulla actio competat, per regulam: quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio.

Reus impertinens & Iuris, credit in ſuis caſibus.

45. Daß tempore Epiſcopi E. inter illum & Scholaſticã Abbatiſſam in G atque Capitulum illius der Bewilligung halben der 5. Marck zu Staſſurdt Irrung fürgefallen.

46 Daß dieſelbe Irrung zwiſchen obberührten Partheyen/ anno 1502. alſo vertragen / der E daß dominæ für die retardata 5. Reiniſch Gülten / vnd darnach für vnd für alle Ertzbiſchoffe 40. Gülten für die Marck Silbers geben ſolten.

Reus ad 45. & 46. facti alieni & irreſponſales.

B 47. Daß durch dieſe Handlung der vorige Contract/ ſo Anno 1430. der hohen Lehenſchafft vnnd directi domini halben/ zwiſchen Ertzbiſchoff G. vnnd der Aptiſtin zu Gerenrode von einem ſämptlichem Capitul auffgericht/ von newem ratificiert vnd bekräfftiget.

Reus negat.

Ex omnib. illis infert, Reos a petitione Actoris abſoluẽdos cũ refuſione expẽſarum. Item actorem teneri reſtituere literas, der Pfandverſchreibung, id quod petit pronunciari.

Außführung *Replicæ, & in euentum Concluſiones* B. *contra* M. *exhib. 18. Mart. Anno 58.*

AD factam negatiue litis conteſtationem, & ad reſponſiones 10. Septembris, Anno 57. productas, proceſſurus repetit 7. Iul. factam proteſtationem, de ſe non onerando ſuperflua probatione, & dicit, quod ſperaſſet Capitulum ad productam, & notam Pfandverſchreibung ipſis etiam tempore der Loßkündigung inſinuatam, non fuiſſe negaturum Actoris Clag/ attento, quod poſtea in reſponſionibus multos articulos in ſpecie veros crediderint, ſed id ferre cogitur. Deductus vero Actoris intentionem probatam, acceptat in Reſp. aduerſariorum proficua, contra reliqua dicit generalia. Et dicit Reos 1. art. confeſſos eſſe, ex quo cognatio Actoris & ius ipſius ad d. bona probata, igitur ampliari probatione hic nõ opus. 2. poſitio probatur per literas, der Pfandtverſchreibung. Igitur repetit illã hic caſu, quo opus, offert originalis productionem. Et cum in illis literis, anders nicht/ dann ein klare Pfandtſchafft/ vnd kein Kauffbrieff / darzu iuſta ſerie ac contextu facultas redemtionis per verbum, quandocunque inſerta, alſo in eodem contractu & eodem temporis momento beſchehen erfindlich: Inde putet conſtare, quod rei temere ad 2. poſit. reſponderint, ideoque putat reſponſionem inutilem, Capitulum & Archiepiſcopum non poſſe ſeparari, quia in d. locis ambo ſunt nominati, & vtrique ſigillarunt. D

Infert 2.3.4 5. & 6. art. ex Pfandtverſchreibung probatos. Similiter 7. & primam partem 8. articuli confeſſatos. Secunda pars 8. art. non multum facit ad negotium, tamen ad eius probationem dat copiam Erneſti Archiepiſcopi, cum proteſtatione de non approbando niſi in quantum. Male negatum 9. art. cum ſit confeſſatus in 7. art. & 1. part. 8. art. d. bona controuerſa a Cõrado von Hatmersleben/ ad B. Comitem zu M. erblich gefallen / & poſt ipſius mortem ad Comitem G. actoris W. patrem kommen: Infert ergo d. ius a patre ad filium perueniſſe, & actorem ad reluitionem iure agere.

Art. 10. confeſſatum eſſe, quam cõfeſſionẽ acceptat. Huc etiã repetit 1. & 2. defenſ. quatenus pro art. 11. 12. 14. & 15. pure creditos, ideoq; acceptat.

Ad 16. 17. 18. art. quos aduerſarius in euentum negauit, repetit art. poſitionales & reſponſionem ad 19. art. ex quo conſtat depoſitionem & conſignationem pecuniæ factam. Quod cum ita ſit, ſo-

A ſit, ſequitur 16. 17. & 18. articul. veros nec facti, vt volunt, alieni eſſe. Concludit igitur articulum ſatis probatum. In euentum ad dd. art. latiorem probationem petit, compulſoriales ad Magdebur. decerni ad edendum ea, quæ d. tēpore apud illos nomine depoſitionis ſtitata ſunt.

Art. 19. cum ſit negatus, dicit, cum rei confeſſi ſint, ſe eſſe ad d. depoſ. pecuniæ erfordert/ neque præſumendum, quod ea tacta ſit, id etiam poſſe per cōpulſoriales ad Witteb. facile cognoſci, quas in euentum petit, & inde dat inſtrumentum depoſitæ pecuniæ. Nec hic multum curādum. de depoſitione, etiamſi ex Pfandt verſchreibung ſecundum lectionem, *in leg. ſi pecuniam. de pign. act. & in leg. ſi ie. 11. de pign.* Veteribus incognitam Antichryſin faceret, quia
B ex politica Ord. Imp. non plus æſtimati poſſunt pro 2000. Bömiſch Schock/ de quib. in d. Pfandt verſchreibūg/ quotannis 100. pro penſione. Verum caſtrum E. facit quotannis vltra d. ſummā 200. Böh. ſch ita vt Capitulum fructus computando in ſortem a tempore der Loßkündigung an 42. Jahr/ der 2000. Böh. ſch. vltra quadruplum vergnügen/ & & non ſolum 6000 ſch. Sed etiam a dato der Pfandt verſchreibung 28000 herauß zugeben/ zuuertheilen/ wie dann am Ende der Triplic. die Klag darauff verbeſſert/ Syndicū ad hunc art. in lib. reſpondiſſe, Quare iterum petit reſponderi.

Art. 20. & 21. in iure & Pfādt verſchreibung fundatos, ita vt non referat, credat Syndicus vel neget.

Art. 22. eſſe confeſſatum. Cum ergo probatum ſit d. arcem & oppidum E. per depoſitionem pecuniæ gefreyet/ ſeq. ex hoc falſ. art. 23. ab aduerſariis negatum: ſed quod ſit ex præd. art. articulus illatiuus, & ſic probatus, ſimiliter iudicat de 24 art. Cum igitur actoris intētio ſit ſatis probata, repetit libellū, & petit, vt in triplica petitū. Adhæc reſeruat ſibi ius agendi ad fructus perceptos, quos ſuo tempore vult petere.

Ad denfenſionales dicit, Reos obiicere actorem inſtituiſſe actionem pſonalē, ideoq; illum conueniendū, q cum
C Comite B. contraxit, non autem Capitulum. Reſpondet ad hoc, hanc except. opponi non poſſe, quia ſententiæ ſiue decreti illius clauſula intelligenda de exceptionibus competentibus. Illam autem exceptionem ante litem conteſtatam oppoſitam, & per d. ſententiam reiectam. Et actionem pignoratitiam directam inſtituiſſe, quæ ſit perſonalis, eamque actionem heredibus debitoris in heredes ſeu ſucceſſores vel occupatores rerum pignoratarum competere. Ex Pfandt verſchreibung conſtare, quod nō ſolus Epiſcopus Gunter. ſed & Cap. Magdeb. principaliter ſit comprehenſum, quia & ſimul ſigillauit, & vltra eorum factum alius conſenſus non fuit neceſſarius, & tunc temporis ſine ipſorum conſenſu etiam ſolus Archiepiſcopus potuiſſet contrahere. Contra 2. ex-
D cep. dicit generalia. Contractum der Pfādt ſchafft principaliter inter quōdā Comitem Burch. & Epiſcopum Gunt. vna cū Capitulo factū, in quo expreſſe prouiſum, quod Comes B. vel ipſius heredes, quocunque anno vellent, redimere poſſent. Inde infert quod adhuc poſſiut. Nec Epiſcopus vel Capitulum vnquam plus iuris in illis locis habuit, quam literæ demonſtrant, quod ſcilicet iuris pignoris caſtrum & arcem ſcienter habuerint. Atqui ad præſcriptionem requiritur, & iuſtus titulus, longa poſſeſſio, & bona fides, non ſcientia rei alienæ vel pignoratæ. Atqui Rei nec bonam fidem, nec vllam poſſeſſionem habuerunt, aut habere potuerunt. ergo nullo iure præſcribere potuerunt. Tertiam except. dicit nihil obſtare, cū ex ipſorum Reorum confeſſione conſtat, & negare nequeunt, quod eorum prædeceſſores, vna cum Epiſcopo Gunt. Caſtrum E. die Pfandtſchafft angenommen/ vnd ſich verſchrieben/ Ergo contra proprium contractum non poſſunt prætendere ignorantiam excuſabilem. Non iuuat diuturnitas temporis, quia ea conceſſa, adhuc tamen non poteſt emtor plus iuris habere, quam ſuus prædeceſſor. Reos habuiſſe ſufficientem

A inſtructionē de rebus ſui Capituli. Mirum & ridiculum, quod cum Rei vna cum Epiſcopo pignus receperint ſinguli & coniunctim, illud poſtea emerint. A tempore Cardinalis Albetri, quia non ita diu obiit, præſcriptionem interea non potuiſſe compleri. Contra 4. except. dicit etiam generalia, illam regulam tamdiu locum non habere, quamdiu prætenſus contractus emtionis non producatur in Originali, Quo producto reſeruat ſibi ius agendi. Petit igitur dd. except. vti in iure & in facto non fundatas, & improbabiles irreleuanteſque non admitti, ſed reiici, vel illis non attentis pronuntiari, wie hie bey der außführung gebetten / off. implor.

Articulos defenſionales vt impertinentes, obſcuros & contrarios petit nō admitti, in euentum tamen cum con-B ſueta proteſtatione, reſpondet. &c. Reſponſiones vide ſupra fol. 195.

Duplicæ & Acceptationes probatoriæ reſpectiuæ, M. contra B. *Exh. 26. Septemb. Anno 58.*

Acceptant proficua in Replicis. Dicit (forte B.) Comitem de B. huius actoris auum vendidiſſe Archiepiſcopo Gunt. & ſe obligaſſe & ſuos heredes, reuerſum, quod reluitionem habuit, cum aliis literis caſtrum E. concernentibus, tradere, nec vnquam velle ratione E. agere: ſic per hanc venditionem reluitionem caſtri E. exſtinctam eſſe. Ergo ſe bene litem negatiue conteſtatum, cum Rei pro ſe habent Erbkauff / nec Actor produxerit Originale prætenſæ reluitionis. Nec multum referre Rei ſint confeſſi conſanguinitatem actoris nec ne, quia reluitio & cōſanguinitas per Erbkauff ſint ſublata. Non obſtat etiam quod Rei confeſſi ſint quod Comes B das Hauß E. a Conrado von H. bekommen / nam in eo non conſiſtit ſtatus, ſed hoc q̄ri, An actor des Schloß Gerechtigkeit biß anhero behalten / & quod Rei propterea ſint cōdemnati. B. reluitioni renuntiaſſe. Illum contractum Gunt. filium B. ratificaſſe non ſolum, ſed etiam de nouo perfeciſſe, quo titulo Archiepiſcopi & Capitulum, vltra 100. C an. d. caſtrum quiete poſſederunt.

Similiter nec 2. art. poſit. ad rem facere, etiamſi eſſet confeſſus, quia illa reluitio per poſteriores literas des Erbkauffs eſt exſtincta, & tenetur actor factum aui præſtare, & reſtituere Archiepiſcopo dd. literas reluitionis. Et dato, venditionem perpetuam nō fuiſſe ſubſecutam, tamen actori obſtaret præſcriptio, quia Archiepiſcopi d. arcem vltra 120. an. poſſederunt. Contractui de retrouendendo poſſe præſcribi, quando pactum non eſt in continenti adiectū, vt hic. Hic eſſe duo inſtrumenta. In poſteriori Epiſcopum G. obligatum reluitionem permittere, quæ eſt actio mere perſonalis, cui præſcribitur 30. an. In eo Reuerſo Capitulum tātum conſenſiſſe: ſic etiam reſponſum vult ad 3. 4. 5. 6. art. poſitionales. Ad 7. art. dicit Comitē B. D omne ius ſuum q̄ habuit, ad filiū ſuum G. tranſmiſiſſe, ſed quia d. B. in vita ſua caſtrum E. Archiepiſcopo Gunt vendidit ſub conditione, ſi Duces Sax. antiquæ familiæ in reluitionem conſentirent, etſi p̄ huiuſmodi conditionē contractus ſuſpenſus eſſet, tamē hoc q̄rendū foret, an d. B ante Duces Sax. mortuus eſſet, p̄ hāc n. ſuſpenſionē des Erbkauffs ratione cōditionis non purificatæ, trāſmiſiſſet B. ius ſuum reluitionis ad filium G. Nec aliter Syndicus vult intelligi ſuā reſponſionē ad d. art. 7. q̄ in caſu quo B. mortuus ſit ante Duces Sax. ante cōditionis euentū, idq; p̄ſertim cū Archiepiſcopo ſit lis denuntiata & cogatur Capitulo aſſiſtere, q̄ mandauit Aduocato hāc declarationē reſtitutionis ad 7. art. facere. Nā ſi Duces Sax. ante B. mortui eſſent, nō opus eſſet eorū cōſenſu, ita vt B. venditio ſit pura, & ſuū effectū ſit ſortita, cū probari nō poſſit, q̄ dd. Duces in vita ſua d. venditionē impugnauerint. Caſu vero illo, quo Duces ante B. eſſent mortui, tunc reluitio permiſſa eſſet exſtincta, ita vt B. non potuerit huiuſmodi ius ad filium tranſmittere.

Ad art. 8. fatetur G. reluiſſe poſt ſe B huius actoris patrē. Copiam literarū Archi-

A Archiepiſcopi E. facere pro Reis contra Actorem, quia Comes G. ſe & ſuos heredes obligauit in literis venditionis, quod Epiſcopi G. omnes literas caſtri E. concernentes tradere vellet, & ſi quas non traderet, illas pro mortuis & inualidis habere. Item promittunt, quod nunquam velint agere ad E. Item quod quotieſcunque petatur renouatio harum literarum, eam facere velint. Vigore huius promiſſionis Archiepiſcopus E. a Comite B. renouationem petiit, qui tunc duo prætendit, primo, vt ſibi exhiberentur literæ ſaltendt vber Wandtzleben Secundo, Copiam literarum venditionis dictæ petiit. Ad quod reſpondit E. æquum eſſe vt Comes B. prius faciat renouationem dd. literarum, deinde dabit Copiam. Hanc ſcri-
B pturam ipſum actorem produxiſſe.

Ad 9. art. poſ. reſpondet, quod Rei nõ impugnẽt, quod Actor ſit hæres vniuerſalis B. Verum in hypotheſi negat, ius reluendi caſtrum E. ad actorem perueniſſe, quia B. auus tradiderit arcẽ Epiſcopo Gunr. antequam actor eſſet natus, mediante venditione puta.

Ad art. 10. 11. 12. 13. 14. & 15. dicit, quod actori nil proſint, quia denuntiatio reluitionis bon. in quibus nil habet denuntians, nil præiudicat.

Ad art. 16. 17. 18. & 19. dicit eos nihil prodeſſe, quia cum denuntiatio ſit inualida, nihil poteſt operari depoſitio, caſu quo ea facta eſſet, quod negatur, denuntiationem & depoſitionem, non eſſe media acquirendi rerum dominia. *leg. traditionibus, C. de pactis.* Actorem non eſſe admittendum ad probationem oblatam articulorum, quia probati nil releuant. Non opus diſputare de fructibus caſtri E. quia ſunt bona reorum propria, de quibus non tenentur aliis rationem reddere. Et licet non emiſſent bona iure hereditario, tamen non tenerentur ad fructus, quia ſunt bonæ fidei poſſeſſores. Pecunia non mãſit in depoſito, ſed eſt recepta: ex ea igitur cauſſa non poſſunt quoque fructus peti.

Art. 20. & 21. eſſe iuris, maiorem bene poſitam, ſed minorem claudica- C re: ſi veri eſſe deberent, tunc opus eſſet conſtare, quod E. ſemper manſiſſet ein Pfandtgut. Minorem igitur hic deeſſe, quod ſcilicet caſtrum E. ſit redimibile, ſed pure iure hereditario venditum fuit: quorſum igitur denuntiatio vel depoſitio?

Ad 22. art. non controuerti, quod caſtrũ E. fuerit ante 100. an. ſed quale nũc ſit tempore litis motæ. Fatetur quod initio Archiepiſcopi illud habuerint ſub pacto de reluendo: Verum id poſtea per prædictam venditionem mutatum fuit. Ead. repetit ad art. 23. & 24. Et quamquam non opus eſſet Reis ſuas exceptiones peremtorias proponere; tamẽ illas hic repetit, quæ illi vigore decreti ſunt reſeruatæ poſt lit. conteſt. proponendæ. I. Dicit contra Reos actionem perſonalem inſtitutam, quæ D contra eos non competit. II. Negat inſtitutam actionem pignoratitiam, ſed actionem præſcriptis verbis, vel ex ſtipulatu motam. Non eſſe contractum pignus, quia pignus datur ideo, vt eo magis ſit ſaluum creditum creditori: Et dato pignus eſſe, tamen non habet actio locum vltra contrahentes. *§. rei perſequendæ. Inſtit. de act.* Non competit etiam illa actio realis contra Capitulum, quod non contraxit, ſed tantum conſenſit. Petit vigore huius exceptionis eos abſolui. III. Exceptionem præſcriptionis non ideo obiici, q. dubitetur de validitate primæ exceptionis, ſed quia pluribus exceptionibus vti licet. IV. Non obſtare, daß der contract ein verſetzung genendt / dann die Alten haben den Widerkauff auch alſo genendt. V. Negat Reuerſum Capitulo originaliter eſſe oſtenſum, ita vt proptetea in mala fide ſint. VI. Bonam fidem præſumi in longiſſima præſcriptione, non opus eſſe titulo, poſſeſſionem ſatis probatam & notoriam eſſe. VII. Reos eſſe tertios poſſeſſores, quia titulum ſuæ poſſeſſionis a Cardinale Alberto habent, ideoque potuerũt p præſcriptionem ſibi dominium acquirere. Quid operetur alienatio pignoris in tertium, id con-

A ſtare, *ex leg. ſi creditor. §. vlt. de diſtr. pignor.* Etſi maxime Cardinalis verus Dominus non fuiſſet, tamen Capitulum mediante emtione, & ſubſecuta traditione præſcripſiſſet, quia credidit Cardinalem eſſe dominum, & bona fide cum illo contraxerunt, & ſic præſcriptione domini facti ſunt, & ſi poſt completam præſcriptionem deiecti feciſſent, habuiſſent actionem realem, *per leg. 1. de Publ. in rem.* Quinimo Archiepiſcopi vltra 100. ann. tanquam ſuum dominium poſſederunt caſtrum E. & ab omnibus pro veris dominis ſunt reputati, & ea fide Rei cum Cardinale contraxerunt. Infert igitur Reos non habuiſſe conſcientiam rei alienæ ante completam præſcriptionem, maxime, quia Reuerſalis Originale nunquam productum. Etſi nunc maxime Ori-
B ginale produceretur, tamen nihil releuaret, quia ſcientia ſuperueniens poſt completam præſcriptionem nihil nocet, nec tenetur quis rem vſucaptam reſtituere. *Alberic. in c. vigilaſti, de preſcr. Ioan. Andr. in c. poſſeſſor. de R. I. in 6.* Atqui obiici poſſet, Reos propter exhibitam copiam Reuerſalis cœpiſſe eſſe in mala fide. Reſpondetur autem, eos non fuiſſe obligatos nudæ Copiæ non per Notarium auſcultatæ fidem adhibere. Putant, actorem non habere Originale, ſed tantum Copiam, & prodeſt ipſis ignorantia, *ex leg. qui in alterius, de R. I.* Et quanquam hæ exceptiones peremtoriæ omnino elidant intentionem actoris, tamen adhuc habent Rei meliores & magis concludentes. I. Quod Archiepiſcopus Gunter. a Comite B. caſtrum E. iure perpetuo emerit, in poſſeſſionem venerit, ſub conditione tamen adiecta, ſi Duces Saxon. conſentirent, qui paulo poſt mortui ſunt, contractus enim factus Anno 1417. Moderni autem Saxon. principes Anno 1420. ab Imp. Sigiſmundo in Electoratu ſunt inueſtiti. Conſenſus igitur a Duce R. & A. Saxon. principibus propter eorum obitum impetrari non potuit, & ſic defectus in conſequendo cõſenſu non fuit in Epiſcopo G. quia conſentire debentes ſunt mortui. Quare C
tantundem poſt eorum mortem fuit, ac ſi conditio eſſet completa & purificata, & ſic conditio pure facta fuit, per text. *in leg. ſi quis ſub conditione. § quoties. verſ. idem eſt, de condit. inſtit. leg. filiæ ſuæ. leg. mutuum, de condit. & dem. leg. in iure ciuili. de R. I. leg. ſi Titius. de condit. & dem.* Nunc accedit, quod Comes G. venditoris filius, actoris auus, poſt mortem Ducum & patris ſui B. d. venditioni tanquam puræ ſatis fecit, & Epiſcopo caſtrum E. appropriauit, vnd vber 4000. Schock verſicherũg auff dem Ampt Wantzleben genom̃en. Nã cũ dd. Duces Sax. & Comes B. mortui eſſent, Gunt. Comes cum Archiepiſcopo Gunt. Anno 1430. egit ſabbati poſt Marc. Euangeliſt. vnnd haben den genanten Erbkauff volnzogen / vnd iſt dem Ertzbiſchoff ein newe Verſchreibung gegeben / & hęc venditio pure facta, D
nulla conditione adiecta, vbi reperitur hæc clauſula, Sollen vnnd wöllen wir Graff G. Herr zu B. alle Brieff / ſo wir haben / die das gemelte Schloß vnnd Weichbildt anlangen mögen / d. Epiſcopo Guntero vberantworten vnd reichen / vnd die wir nicht haben / ſollen Todt vnnd ab ſein / Item quod Archiepiſcopo & eius ſucceſſoribus nullum debet fieri præiudicium in d. caſtro E. Item, quod ſubditi caſtri E. deinceps Epiſcopo parere debent. Item, quod Comes & ipſius heredes, nolint vnquã d. Archiepiſcopũ, vel ipſius ſucceſſores quo ad E. inquietare vel conuenire, nec per ſe, nec per ſuos. Renuntiat omni iuri: poſſeſſionem tradit Archiepiſcopo. Et ex dato literarum conſtat Archiepiſcopos vltra 100. ann. poſſediſſe d. caſtrum. Ergo cum Actor ſit patris heres, tenetur d. venditionem merito obſeruare, & habet in ipſo locum regula, Quem de euictione tenet actio, &c. *leg. vindicantem, de act. emt.* Hanc except. opponit in vim peremtoriæ, & petit ſe abſolui. Ex prædd. quoque infert, quod Archiepiſcopus Gunter. a Comite B. & a Comite G. Actoris auo & proauo vtile dominium caſtri E. acceperit, ideoque Actor id vlterius impu-

A impugnare non poſſit. Quod autem Archiepiſcopus Gunt. etiam dominium directum caſtri E. ſit adeptus, & ſic plenus dominus factus, id dicit ſatis liquere ex art. ſuis def. 24. 25. & ſeqq. vſque ad 34. quos adductis documentis omnes probat. Cardinalis igitur Guntheri ſucceſſor vtile dominium, Anno 1524. Reis vendidit & tradidit, id q; vigore iuris ciuilis & Sax. præſcripſerunt. Nunc intendit etiam examinare actoris reſponſiones ad defenſionales, ſed omiſi eas pleraſque, cum ex prædd. reſponſionibus ſint vt plurimum deſumptæ, & quia tantum ſit enumeratio documentorum, quibus ſuos defenſionales vult probare. Petit igitur Commiſſarium ordinarium, coram quo huiuſmodi Originalia exhibeantur & recognoſcantur, caſu quo opus & ſibi in-
B iungatur: offert aliquorum articulorum probationem per teſtes, & ſe ſubmittit, quæ in ſpecie non confutantur illa vult haberi pro negatis.

Concluſiones.

𝔅. contra 𝔐. Exhib. 23. Octobris Anno 59.

ACceptat proficua in Duplicis, contra reliqua dicit generalia. Miratur aduerſarium auſum litem negatiue cõteſtari & articulos negare. Aduerſarium fate[ri] Pfandt verſchreibug Igitur illum male vrgere Originalis editionem. Fruſtra obiici a Reis Erbkauff/ quia hactenus non ſit eius originale productum, quoad vitandas expenſas, debuiſſet ante lit. conteſt. fieri. Contra id quod allegatum eſt Reos ipſorum auctores vigore des Erbkauffs d. caſtrum E. iure proprietario vltra 100 an. poſſediſſe, dicit generalia aſſerens nullam hereditariam actionem eſſe in rerum natura, & ſic præſcriptio non habuit locum. Vrget hic rurſus verbum, Quandocunque, quod præſcriptionem excludit. Actum eſſe pignoratitia, non ex pacto de redimendo. Reos etiam ſe obligaſſe in d. Pfandts verſchreibung/ in ve[r]b. Wir Siegfriedt von Heim Thumb Probſt/ Johan von Ro-derau/ ꝛc. Et Capitulum hodie caſtrum C cum illo onere reluitionis poſſidere. Art. 7. dicit eſſe confeſſatum, neque poſſe illam reſponſionem ſemel ab Actore acceptatam amplius reuocari. Et poſito, quod Archiepiſcopus Reis aſſiſtat, tamen cogitur cauſſam in eo ſtatu acceptare, in quo eſt. Poſito etiam, quod venditio facta ſit ſub conditione, ſi Duces Saxon. conſentirent, hoc caſu erit ſuſpenſa venditio, nec poterit incoari præſumtio. *leg. neceſſario, de peric. & com. rei ven. dict. leg. 2. §. ſed ſi ſub conditione. pro empt.* Quod vero per mortem Ducum Saxon. Rudolphi & Alberti venditio ſit purificata, id negat. Ius enim feudi peruenit ad modernos Electores, quorum conſenſus fuit neceſſarius, qui cum non interuenerit, adhuc in ſuſpenſo eſt contractus. Nec obſtat, quod quondam Elector contractum in vita non impu- D gnarit, quia illi vt directo domino per talem alienationem non potuit præiudicari. Add[i]tur etiam hoc, quod conditio im Erbkauff non fuit purificata, quia non conſtat, daß die 4000. Böhmiſche Schock erlegt worden / ſecundum ſententiam Scabinorum Lipſ. qui reſpondit ad quæſtionem propoſitam a nobili a Belitz. Si emtores in ſe receperint onus impetrandi conſenſum domini feudi, id feudum vendendum iure hereditario ſiue proprietario, & id factum non ſit, tunc retrouenditioni locum eſſe. Hic iam inſeruntur multa, quæ nihil ad rem faciunt, omiſi igitur. Subiungitur, quod Rei contendant mere perſonalem actionem inſtitutam id a gumentum iam pridem ſolutum, *per Abb. in c. cum contra. de pignor.* vbi dicit, vtilem pignoratitiam in rem ſcriptam etiam contra tertium competere. qualis tamen Capitulum non eſt, allegat *Bald. in leg prima, Cod. de pignor. act.* Vrget etiam exceptionem præſcriptionis ante litis conteſt. obiectam, ſed reiectam, ideoque competentes tantum nunc admittuntur exceptiones, *per Bal. in conſil. 342. 2. Vol. conſi 292. part. 3.* Item q; contra ius extenuandi debitum per fructuũ perceptionẽ non poſſit p̃ſcribi,

A *leg. Titia. de ſolut.* Et extenuato debito fructus poſteriores efficiuntur furtiui, *leg. ſi quis vxori §. cum creditori, de furt.* Ius autem furandi non præſcribitur, vnde etiam nihil impedit, etiamſi poſt completam præſcriptionem hoc detegatur & liquidū fieri incipiat, *c. ſi virgo. 34. q. 2. vbi gloſſ.* Vrget quoque quod ante traditionem non probatur pretium eſſe ſolutum. Ergo arguitur ſimulatio contractus, & dato, non conceſſo, contractum, vt allegatur, eſſe factum, tamen contractum eſſet ſub conditione, ſi Sax. conſentirent. Ex quo ſequitur, quod E. tum temporis feudum Sax. fuerit, & adhuc ſit. Hoc amplius dato non conceſſo, ſolutionem factam & conſenſum Saxon. impetratum eſſe, tamen adhuc eſſet defectus, cum conſtet Ducem

B Alb. Anno 1523. mortuum & Witteberge im Barfüſſer Kloſter ſepultum, & ſic vixit 6. an. poſt factas literas: potuiſſent igitur Rei interea conſenſum impetrare. Copiam literarum Imper. Sigiſmundi de Anno 1420. dicit eſſe ſuſpectam ex Crantzio in Vandalia *lib. 9. c. 2.* Spalatino, Caſparo Hedione, Cuſpiniano in vita Sigiſm. ex Chronico Merſpurgenſi, vt ſcribit Erneſtus Brockto ff, Electoratum ad modernos Sax. peruenisse, Anno 1429. Infert præd. Saxon. ſine ſucceſſoribus non fuiſſe. Allegatas leges loqui in perſonalibus & proprijs nominibus: hic autem conditio concernit Sax. vt dominos feudi & eorum heredes, ſub nomine appellatiuo, ideoque conſenſum ab alijs quoque Ducibus Saxon. impetrari potuiſſe quod tamen non factum. Agit poſtmodum & defenſionales reorum ordine, & repetit priora, ed frigide confutat, ad eſt mera battologia: præſcriptionem procedere potuiſſe negat, Cardinalem non potuiſſe plus iuris transferre, quam ipſe habuerit, & rem tranſiſſe, dum ſuo onere, item non eſſe differentiam inter poſſeſſionem Reorum & Cardinalis, quoad pignoratitiam actionem. His nunc ſubiungit examinationem documentorum a Reis productorum, ſed omiſi.

C *Concluſiones M. contra B. exhibita 8. Maij Anno 62.*

Reorum procurator exhibuerat ſupplicationem pro compulſorialibus, ſed eis iam renūtiat, & vult in cauſſa principali procedere, & cum hac quadruplica in cauſſa concludere. Dicit autem ex aduerſarij triplicis conſtare, quod cauſſæ ſtatus in ſeqq. conſiſtat, *I. An actio intentata locum habeat contra Capitulum? II. An etiam vllam probationem actor habeat ex reſponſionibus Reorum ad poſitionales factis. III. Dato, quod allegata vera* *pfandung ſit confeſſata, vel alias per actorem probata, an per præſcriptionem ſit ſublata nec ne? IV. An non obſtantibus except. venditio perpetuo ſit valida nec ne?* Quoad primum punctum dicit clarum eſſe, quod intentata actio non habet locum contra Reos, quia eſt actio perſonalis ex contractu, ſiue dicamus eam eſſe præſcriptis verbis, ſiue ex ſtipulatu, ſiue pignoratitiam, quia & hæc eſt perſonalis, *gloſſ. not. & Br. in proem. ff. § 3. in verb. æmula.* Et ſi D voluiſſet actor contra Reos obtinere, debuiſſet actionem realem inſtituere. Nec obſt. ſi obiiciatur, quod Rei proceſſus in Cam. extraxerūt, ideoque ad propoſitam actionem reſpondere teneantur, hoc enim factum, vt facto extraordinario obuiam irent, ſicut etiam poſtea litem negatiue ſunt conteſtati, & exceptiones ſuas peremtorias oppoſuerunt. Non obſtat quod Capituli ſit mentio in literis, quia id tantum intelligitur, quo ad conſenſum, in illis verbis bekennen alle vorgeſchriebene ſtück mit vnſerm Vollwort vnnd willen geſchehen ſein, ſi principaliter contraxiſſent, quorſum opus facere conſenſus mentionem, cum contractus non ſit abſq; conſenſu?

Ad ſecundum punctum dicit, ſe non negare actorem eſſe heredem aui & patris, verum ait, id extendi tantum ad bona, quæ reperiuntur tempore mortis defuncti, non ad alia. E. autem venditum, non poſſeſſum fuit tempore mortis a Comitibus de B. Pfandtbrieff dicit, extinctam, eſſe per Erbkauff.

Ad tertium punctum dicit, quod in caſu

A caſu hoc certum ſit non eſſe contractum pignoris, cum nullum interceſſerit mutuum, ſed eſſe emtionem cum pacto de retrouend. non attento quod ponatur verbum, verſetzung/ quia regula eſt, quod cognoſcendo ſpeciem alicuius contractus magis debent attendi pacta appoſita, quam verba nuda ipſius contractus. *leg ſi vno in prin. locati. t. t. Cod. plus val. quod agit. &c. DD. in c. illo. extr. de pignor.* Ex reuerſo apparere, actionem perſonalem motam, quæ iure communi 30. Saxon. iure, 31. ann. *6.* ſeptimanis & 3. dieb. tollitur. Scabinorū Lipſ. ſententiam non eſſe contra Reos, quia non concordat cum hoc caſu. Adeſſe hic titulum & bonam fidem, titulum eſſe confeſſarū, bonam fidem præſumi, donec contrarium probetur. Nil ad rem

B facere, quod negatur, Reos eſſe tertios poſſeſſores, vt qui etiam comprehenſi ſint in der Pfandtverſchreibung/ quia hoc tantum verum, quoad conſenſum præſtitum. Deinde, quia non probatur, Reos eſſe Correos promittendi, cum obligatio concernat principaliter tantum Epiſcopum. Saxon. Duces conſenſiſſe probat ex eo, quod quando feudum venditur, & Dominus non contradicit, conſentire videtur, *gloſſ. & DD. in c. vn. in verb. ſine permiſſione, de prohib. feud. alien. per Frid. & ibi Bal.* Saxon. autem Duces non contradixerunt in vita ſua, nec Actor hoc probauit. Nec ſcrupuloſe vult Syndicus diſputare, quo Anno illi ſint mortui, cum ſufficiat, quod contractum in vita ſua non impugnauerint. Satis probatam den Erbkauff factam Epiſcopo Gunthero ab Actoris auo, Anno 1430. Nec obſtare ipſius exceptiones, nempe I. Quod Comes G. tēpore contractus minorennis fuerit. II. Quod iudiciale decretum ſuper hoc contractu non ſit interpoſitum. III. Quod pretium non ſit ſolutum. IV. Quod cōnſenſus Domini feudi non interuenerit. V. Quod Guntherus Epiſcopus pro ſua parte contractum non impleuerit, ideoque nec Comitem a P: ad obſeruationē eius teneri. Nā primā exceptionem Syndicus negat, cum Comes Gunt. primū infra 14. an. fuerit, nec

C ſolent pupilli propria ſigilla habere, prout hic G. tempore contractus habuit, pro ſe contraxit, ac ſigillauit. Et poſito quod fuerit minor, tamen valerent contractus, cum ipſius curatoribus initi, licet haberet reſtitutionem, ſi eſſet deceptus, quod hic non probatur, *leg. minoribus. Cod ſi tut. vel cur. int. leg. fi. Codic. de temp. in integr.* Ad ſecundum punctum reſpondet, non fuiſſe opus decreto. Nam voluntas patris volentis bona immobilia alienari eſt vice decreti. *leg. prima, leg pradium. Codic. quando decr. opus non.* Et dato decreto opus fuiſſe, non tamen intra quadriennium petiit reſtitutionem, quod facere debuiſſet, & ſic contractum ratificauit, *leg fi. Codic. ſi mai. fact.* Tertium punctum nihil dicit ad rhombum facere, quia Comes G. &

D eius heredes in tam lōgo tempore certe exegiſſent pretium, ſi debitum fuiſſet, *per leg. cum de indebito, de prob.* Et caſu poſito, quod pretium non eſſet ſolutum, tamen actioni ad pretium eſſet præſcriptum, quæ eſt perſonalis, *leg. Iulianus. §. ex vendito. de act. emt.* Deinde idem eſt pretium ſoluere, vel pignoribus ſatis facere. *§. venditæ. Inſtit. de rer. diuiſ.* Ex literis autem Epiſcopi Guntheri conſtat, quod 2000. Schock ſoluta ſint, pro reliquis 4000. datum caſtrum Wantzleben in pignus, iuxta tenorem literatum.

Quarta exceptio de conſenſu domini feudi, nihil ſtringit, quia nō fuit opus, cum illis mortuis feudum rurſus ſit apertum & deuolutum ad Abbatiſſam, a qua emtum directum dominium, & cum vtili conſolidatum Anno 1430. nec moderni Duces Saxon. vnquam illud feudum petierunt. Non probatur etiā quod modernis principibus Saxon. à Sigiſmundo Imper. E. ſit conceſſum in feudum, atque ideo ſua taciturnitate ſibi præiudicarunt, *leg. quædam. de euict. leg. honores. verſ. f. de decur. leg. filiusfam. Cod. de pet. her. Iaſo. in leg. quæ dotis. nu. 88. ſol. matr.* Quinta except. etiam nihil obſtat, quia negatur, & contrarium eſt probatum. Etenim Epiſcopus G. ad plus non tenē-

A barur, quam reliqua 4000 Schock/ auff dem Ampt Wantzleben verſichern / id quod factum eſt, vt monſtrant literæ venditionis Comitis Guntheri. Quod allegatur, quod venditio caſtri non potuerit fieri in præiudicium Ducum Saxon. & principum de Anhalt, cum illis competierit ius redimendi, id dicit nihil releuare, quia ſtemma Ducum Saxon. tempore des letzten Erbkauffs extinctum fuit ante aliquot annos, Georgium vero & Bernhard. principes de Anhalt contractui conſenſiſſe ait, Item ſigillaſſe, & ſic ſuo iuri renuntiaſſe. Ex his omnibus Syndicus infert actionem contra reos non competere, & ſi maxime competeret, tamen per emtionem & ſecutam præſcriptionem eſſet eliſa. Petit igitur ſe abſolui, cum expenſis, & ſubmittit ſe cum clauſula ſalutari: &
B caſu, quo nihil noui producatur, concludit.

Concluſiones

B. contra M. Exhibit. 12. Februarij, Anno 63.

PEtit concluſiones 8. Maii, alß vber die Ordnung einkommen / nicht anzunehmen / ſonder zuuerwerffen. Caſu quo acceptantur, dat concluſiones finales, dicens ſe 23. Octobris, Anno 59. ad productas Reorum concluſiones concluſiſſe verbo tenus, nec Ord. plura producta admittere. Aduerſarium id etiam facere debuiſſe, ſed non factum, reſeruat ſibi expenſas dilatæ litis. Sed nota, in hiſce concluſionibus repeti fere illa omnia quæ ſupra ad longum deducta fuerunt, ſaltem illa quæ ſequuntur, extrahenda duxi. I. Quod permutatio loco feudi data, non ſit feudum, niſi id expreſſe & ſpecifice dicatur. *Iſer. in cap. primo, ſi de feud. defunct. controuerſ. AEgid. Thomas. in tr. de iura. Adu. numer. 69. Guid Pap. q 155.*

II. Quod Wittikindus fuerit primus Dux Saxon. & communis parens Ducum Saxon. a quo tam veteres, quam moderni Duces Saxon. deſcendant, teſte Auentino, qui etiam ſcribit, quod
C vnus Dux eius familiæ ſcilicet Fridericus Comitatum Wettin poſſederit, cuius filius ab Imp. Henrico Marchionatum Miſniæ accepit.

III. Repetit Procurator quatuor puncta aduerſariorum, quæ vult confutare. *I. An actio habeat locum contra Capitulum. II. Quid commodi habeat aduerſarius ex reſponſionibus ad poſitionales. III. An redemtioni obſtet præſcriptio. IV. Quæ ſit vis vel effectus* des Erbkauffs. Ad hæc puncta reſpondet, & 1. & 3. ſimul comprehendit. Dicit Reos eſſe correos debendi ex tenore der Pfandtverſchreibung / vbi Capitulum promittit, quod poſt redemtionem factam velit caſtrum E. reſtituere. Aſſerit pignus per ſubſecutam perſonam non poſſe acquiri, *leg. & qui ſub imagine, de diſtract. pign.* Multo minus locum habere præſcriptionem, cũ
D hic ſit ſcientia rei alienæ, nec fuerit Actor in mora relnendi. *leg. cum in fundo §. 1. de iure dot.* Id dicit etiam iam de iuro Saxon. obtinere, allegans exemplum, daß der Ertzbiſchoff zu M. das Hauß Pommern / ab Electore Saxon. an ſich gebracht/ vnnd vber 100. Jahr gehabt / vnd demnach die Ablöſung vnnd Widerkauff geſchehen ſey. Et quod ius Saxon. indefinitiue tolleret omnes præſcriptiones, per lapſum 31. an. id intelligendum eſſe cum bona fide, ne abſurdus intellectus ſequatur. Reos pignoratitia actione recte conueniri, cum ſit in rem ſcripta, & rei perſecutoria, *leg. debitor. §. vlt. leg. ſi pignore. § ſi quando. de pign. act.* Ad 4. punctum dicit, venditionem Comitis B. fuiſſe conditionalem: conditione autem deficiente, deficit quoque contractus, cum omnino conditionis impletio requiratur. *leg. neceſſario, de per. & com. rei vend Bal. in l ſi prin. num. 8. Cod de inſtit. & ſub. & ibid. Bar. num. 3. Dec. in l. iure ciuili. num. 3. de R. I.* Et iura in contrarium allegata habent tum demum locum quando cõtractus præcedit & cõditio ſeqtur.

Quoad conſenſum Domini, quod ille interueniſſe præſumatur, dicit tria requiri. *I. Quod dominus ſit præſens & non contradicat actui. II. Quod ſciat ſibi non præiudicari in ſuo iure vel in proprietate.*

III. Quod

A *III. Quod hæc omnia certo ſciat, nec dubitet.* Atqui præſentes non fuerunt Duces Saxon. quia alias adiectio conditionis nō fuiſſet neceſſaria. Deinde etiā maxime illis præiudicatur, cum Rei ſint perſonæ Eccleſiæ, *c. vn. de alien feud.* Denique ignorantia Ducum hic præſumitur in facto ſcilicet alieno. Cui & hoc accedit, quod iuri directo, quod dominus in feudo habet, nunq̄ præſcribitur, cum ille habet iuſtam ignorantiæ cauſſam, *c. Imperialem, vbi DD. de proh. feud. alt. per Frid.* Præterea hæc venditio propterea non valet, quia facta a Comite Gunter. minorenne, & quidem forma requiſita non fuit obſeruata. Nam licet princeps de Anhalt ſibi arrogauerit titulum quendam ad d. feudum, tamen Comites nunquam ius vllum illi ſunt confeſſi, niſi aduerſarius qualificet
B ipſam perſonam ab initio. *leg. ſi quæramus. de teſtam. leg. non ignorat. Cod. qui accuſ. non poſſunt.* Qui enim ſe vult fundare in facto aliquo tutoris, qui tutelam negat, debet hoc ante omnia probare. *Bar. in leg. ſi tutor. Codic. quib. in cau. reſt. in int.* Et licet maxime tutoris perſona fuiſſet qualificata, tamen nec ſic quidem ipſi feudum minoris alienare licuiſſet, ſiquidem nulla adfuit vrgens neceſſitas, nec ea probatur, ſed potius contrarium præſumitur ex non ſoluto pretio. *leg. prædia. de acquir poſſeſſ.* Deinde non exſtat quoque decreti interpoſitio, quod in alienatione rerum minoris omnino requiritur, & qui eo omiſſo emit, is in mala fide eſſe præſumitur. *ca. qui contra. de R. I. in 6. gloſſ ord. in leg. prima, verb. omni ordine. Codic. de fid. inſtrument. & iur. haſt. fiſ. libr. decimo.* Debuit igitur Archiepiſcopus quoque ab hoc contractu abſtinere, *leg. prima, Codic. de præd. min.* Et præſertim cum venditor fuerit emtoris vaſallus, ideoque contra illum præſumitur. *Bal in l. ſecunda, Cod de repud. her.* & præſertim quando pretium in continenti non perſoluitur, *ſecundum Capol. in leg. mancipium. Codic. de vſucap pro emt.* quod neque in hodiernum diem ſolutum eſt, in ſubſtantia quoque contractus maximus eſt defectus. *l. De-ſideratur conſenſus ratione contrahentium.* C
II Solutio pretii. III. Traditio bon. venditorum. IV. Quod venditor non potuit bona alienare V. Quia reperitur ſola partium conuentio in colore verborum abſque ſapore perſiſtens, quæ non eſt habenda in conſideratione ſecundum Bar. in leg. ſtipulationes non diuid. numer. 10. de V. O. Nec obſtat quod Syndicus Reorum, quod Gr G daß Hauß Wantzleben von einem Pfandt an erlangung des Kauffgeldts anzunehmen / gewilligt / quia negatur, daß deme jhemals volg geſchehen / oder das Hauß G. eingereumbt worden. Et liquet ex literis emtionis, daß ſolche Wort damals nicht ins Werck geſetzt / ſcilicet illa verba, wir ſollen vnnd wöllen auch von ſtundt an darnach / alß wir Wantzleben eingenommen haben / quæ verba tanquam futuri temporis, ſemper in ſuſpenſo manſerunt, non negligentia Comitis G. ſed quia is D
poſtea animaduertit contractum eſſe nullum, & propterea non periit pretium, nec traditionem caſtri Wantzleben. Traditionis porro defectus inde apparet, daß die entſchuldigung vnd anweiſung an die Bürger vnnd Jnwohner der Herrſchafft E hette geſchehen ſollen / nach dem Graff G zuuor were Wantzleben eingereumbt worden Nec obſtat §. *interdum. Inſtit. de rer. diuiſ.* quia ille forte locum habet in rebus mobilibus, & vbi nulla ſolemnitate eſt opus, Aber in Herrſchafften vnd tradition Landt vnnd Leut / hat es ein andere meinung / die müſſen mit anweiſung vnnd geheiß der Huldung / Aufflöſung der Eydt / vnnd anders in einem Kauff / dann der Pfandung beſchehen, & certe traditio ex emtione diuerſa eſt ab illa quæ fit ex pignore. Cū igitur traditio quoad W. non exſtiterit, ſo iſt die anweiſung der Vnterthanen der Herrſchafft E. welche in dieſem Fall die traditio ex cauſſa venditionis ſeyn ſollen / vnnd die verneuwerung des Kauffbrieffs auch verblieben / vnnd alſo der Kauff daruon die Kauffberedung / de Anno 1450. vnvolzogen geblieben. Et ſic infert, vltimam venditionem fuiſſe imperfectam & conditionalem, cuius conditionis euentus non exſtitit. Quartus defectus

A manifeſſimus eſt ex eo, quod venditor fuit minorennis, quodque feudum venditum fuit ab que conſenſu Ducum Saxon. & aliorum agnatorum ſimultanee inueſtitorum. *gloß.* Landtsrecht. *libr primo. art. 9* Wer lobt auch man/ daß ſein nicht iſt/ Lehen / *capite decimo ſexto, Gæden. in conſ. ſuo. de præſcr. pignor.* Quia igitur iuris eſt, quod contractus nullus nihil operetur. *leg. ſi venditor. §. prim. & ibi gloß. in verſic. hiſce caſibus, vbi Bald. not. de in diem addict.* nullitas autem euidentiſſime hic apparet, non potuit certe iſte contractus præſcriptionem parere, ſed hæc nullitas etiam per modum exceptionis, vltra 100. ann. opponi poteſt, *Vant. de nullitat. rubr. quoties & intra quod tempus. numer. 8.* Subiungit nunc exceptiones Reorum nihil obſtare. Nam
B quod primo Comes Gunter. promiſit omnes literas, quæ huic contractui obſtent, inualidas eſſe debere, id vlterius locum non habere, quam ſi contractus impleretur, quod non eſt factum, contractus enim claudicare nec debet. Et poſito contractum eſſe validum, tamen non conſtat, quod Comes Gunter. minorennis ad renuntiationem de ſuo iure ſit certioratus, ergo etiam renuntiatio non valet. Deinde etiam certum eſt, quod res minorum non poſſint abſque certis ſolemnitatibus alienari, quæ hic non interuenerunt, imo Comes minorennis his renuntiare non potuit. *gloß. & DD. in leg. prima. Codic. ſi adu. tranſ. Dyn. & Bald leg poteſt, de auct. cut.* Non obſtat *l. prima. l prædium. Codic. quando decr. non eſt op.* Non enim poteſt Comitis G. voluntas probari, id quod requiritur, nam voluntas metienda eſt ex eo quod conuenit. Conuenit autem vt Archiepiſcopus Gunter. impetraret conſenſum Ducum Saxon. alias emtio non eſſet rata, quo conſenſu deficiente nulla vtique fuit voluntas. *leg. cedere diem, de V. S. leg. res hypotheca, de pign.* Deinde etiam allegatæ LL. non habent locum, quando in contractu plures ſunt defectus, quam defectus decreti vt hic. Denique non habent locum propter malam fidem emtoris, qui contra G
iura cum minorenne eſt mercatus: ſic etiam locum non habent prædicta iura propter ius feudale, *in c. Imperialem, de prohib. feud. alien. per Frid.* Non obſtat taciturnitas patris, quia pater in feudo antiquo, nec domino nec filiis præiudicare poteſt, & vt maxime concedatur, regulam *leg. vendicationem. de act. emt.* locum habere debere in actore qui eſt nepos Gunter. tamen quia ſupra probatum, hunc contractum eſſe nullum, idcirco illa regula non obtinet, ſiquidem in tali contractu impune quis contra proprium factum venire poteſt. *leg. ſi tibi. Codic. de euict.* Epilogando iam breuiter dicit, actionem pignoratitiam competere ſatis probatum eſſe, item contractum venditionis, de Anno 1417. omnino nullum eſſe, nec Reos præſcri- D
ptione vlla ſe iuuare poſſe, repetit igitur omnia proficua nomine ſui principalis, & petit, vt in libello cum refuſione expenſarum, damnorum, fructuum & inter eſſe, & ſubmittit, &c.

Concluſiones finales

M contra B. Exhib. 28. Iunij, Anno 63.

PEtit Actoris productum, vt contra O. d. einkommen / von den actis zuuerwerffen. Caſu autem quo acceptari debet, petit etiam haſce ſuas concluſiones acceptari, cum Reis vltimum productum comperat. Duo autem intendit puncta tractare. Primo, Quod Epiſcopus Gunter. directum dominium an E. Kauffweiß an ſich gebracht / & vltra 30. ann. cum prædeceſſoribus & Capitulis poſſederit. Secundo, Quod d. Epiſcopus vtile dominium, ab Actoris auo & proauo per emtionem acquiſiuerit, & totidem ann. poſſederit. Primum punctum hic late probat, ſed ex iis quæ de venditione Abbatiſſæ Gerenrodenſis, ſupra iam adducta fuerunt, aſſerit feudum E. omnino eſſe feudum ſubalternum: nam Epiſcopus per mutationem Abbatiſſæ nihilominus

Digitized by Google

A nus manſit Ober Lehen Herr / ſed non immediate ſed mediate, nam ratione & reſpectu Abbatiſſæ Dux Saxoniæ fuit Dominus vtilis, ratione vero Comitum de B. fuit dominus directus. Horum autem dominiorum conſolidatio facta eſt in perſona Epiſcopi Guntheri, qui poſtea prauio titulo longiſſ. poſſeſſione poſſedit, & conditio contractui annexa dupliciter purificata fuit primo, Quia Duces ſciuerunt & non contradixerunt. Secundo, Quia poſt celebratum contractum obierunt, & ſic feudum Abbatiſſæ rurſus fuit apertum. Nam E. eſſe feudum Imper. non probatur, alias enim Duces Saxon. illud ab Abbatiſſa non accepiſſent. Nec huiuſmodi feuda ſubalterna in Imper. ſunt noua, ſed vſitata. Sic Comites de M. habent mineras ſuas ab Imper. in feu-
B dum, ſed Anno 1484. haben Duces Saxon. die Affter Lehen bekommen / & ſic reſpectu Imperii habeant mineratum vtile dominium, reſpectu vero Comitum directum. Sic nobiles de Minqnitz habuerunt aliquando die Herſchafft Sonnenwaldt a Rege Bohemiæ, in feudum, ſed Georgius Dux Saxon. hat die Affterlehen bekommen / ideoque müſſen die von Minquitz dominium Sonnenwaldt nicht immediate a Rege Bohemiæ, ſed a Ducibus Saxon. zu Lehen empfangen / Rex igitur Bohemiæ eſt Oberlehen Herr. Huius reſpectu Elector Saxon. eſt vtilis dominus, ſed reſpectu Comitum de Solms, qui nunc tenent Sonnenwaldt / eſt dominus directus. Nec obſtat, quod Dux Rudolphus nullam vtilitatem habuerit ex illo feudo ſubalterno, quia imo habuit die anwartung an E. ſi Comites de B. deficerent. Item habuit die Ritterdienſt / Item accepit Dux Saxon. a Comite Gunter. & Otthone von Hatmersleben / 800. Marck Brandenburgiſch Silbers / von wegen der ſamptlichen Belehnung. Quod vero actor aſſerit modernos Duces Saxon. habere directum dominium an E. id non eſt probatum: Nam nihil ad rem facit, Quod Elector Ioan. Frid. C
vna cum Actore die Loßkündigung gethan / quia tunc temporis Rei præſcriptione 100. ann. tuti iam fuerunt. Deinde Electores moderni non ſunt ſucceſſores priorum, ſed per mortem illius ſtemmatis Electoratus recidit ad Imperium, & ab hoc tempore nullus Electorum Saxon. habuit E. neminem etiam de eo inueſtiuit. Non etiam ipſi ab Abbatiſſa ſunt inueſtiti nec potuerunt, cum illa directum ſuum dominium ante 170. ann. Archiepiſcopo Gunter. vendiderit. Iſte igitur euentus declarat, quod poſt mortem Ducum Saxon. directum dominium ad Abbatiſſam reciderit, alias enim non potuiſſet illud Epiſcopo vendere. Huc etiam pertinet quod moderni Duces Saxon. habent Electoratum, non vt heredes, ſed vt feudum vacans, ex gra- D
tia Cæſaris Sigiſmundi ſunt conſecuti, Vnd haben die Hertzogen zur Lawenburg vnnd jhre Vorfahrn ſich für vnnd für angeben / daß ſie des Alten Stammes wehren. Nec attendunt Rei, quod nonnulli hiſtorici atteſtantur, hanc familiam modernorum Ducum Saxon. & antiquam eſſe vnam & eandem, quia illis non eſt credendum. Literæ Sigiſmundi Imper. nihil ad rem faciunt, quia in illis non habetur, daß Hertzog Friederich der Erſt vom vorigen Stamm geweſen / ſed ante adeptum Electoratum fuit tantum Landgrauius Thuringiæ & Marchio Miſniæ. Addit Archiepiſcopum Erneſtum, ratione retardatorum, Anno 1502. cum Abbatiſſa tranſegiſſe, id quod non feciſſet, niſi directum dominium ad Archiepiſcopum perueniſſet, & hic Erneſtus fuit Dux Saxon. Electoris filius, qui ſciuit omnia iura domus Saxon. Iam ſi frater ſciuiſſet, ſe habere ius an E. non prætermiſiſſet ſed illud proſecutus fuiſſet. Et hactenus de directo dominio. Incipit nunc etiam de dominio adepto per titulum venditionis tractare, & confutat ea, quæ in

A contrarium ad oſtendendam ſcilicet nullitatem iſtius contractus, actor produxit. Sed pleraque eadem ſunt cum iis, quæ ſupra iam ſunt allata, idenque omiſi. Addit nunc Epilogum, & petit ſe abſolui, & Actorem in expenſas condemnari, ac concludit. Vtrinque in cauſſa deinde eſt concluſum 17. Iunii, Anno 66. & 16. Septembris, Anno eodem.

PROCESSVS

In cauſſa M von R. I.V.D. Imper. Cam. procurat.

contra

A.C. *I.V.L. Aſſeſſorem Cameræ ſeruitutem proſpectus* betreffendt.

D.R. die Lunæ Anno 81. 7. Ianuarii,
B Als auff ſein anruffen gegen vnnd wider Herrn Lt. C außgangen were ein Citation, (ſupplicatio pro citatione iſt erkandt/ in conſil. 1. Decembris, Anno 80.) terminus geweſen/ ſo reproducirte er derſelben Copey, cum exceptione, vbergabe darauff libellum articulatum, deßgleichen nominationem Commiſſariorum cum petitione, wolte des Herrn citirten erſcheinen vernehmen/ dieweil niemandt erſchiene/ ſo wolt er ad proximam ſtill ſtehen.

Libellus articularus. product. 9. Ian. Anno 81.

H. F. Als auff anruffen D. R außgangen iſt ein Keyſerl Ladung/ wider Lt. C vnnd terminus in die ferias gefallen/ ſo erſcheinet Anwaldt im Namen gedachtes Klägers/ Krafft ſeines Gewalts/ vnnd vbergibt zu beförderung der Sachen/ vnd abkürtzung deß langwirigen Proceſs, dieſe nachfolgende articulirte meinung Klagweiß/ jedoch nicht inn geſtalt eines herrlichen zierlichen libells, ſonder allein ſchlechter/ jedoch wahrhaffter gegründter/ vnnd beſtändiger erzehlung der Geſchichte vnd Summariſcher petition, ſo viel ſich das von Rechtßwegen gebühret/ vnnd weiters/ oder anderer geſtalt nicht/ vnd ſagt dieſelbige in der Geſchicht wahr vnd gegründt/ auch beweißlich ſein/ mit C Vnterthenigklicher Rechtlicher Bitt/ ehegedachten Herrn Beklagten/ oder ſeinen Vollmächtigten Anwaldt erſtlichen zu gebührlicher litis conteſtation, vnnd ſo dieſe Klag hernach loco poſitionum repetirt würd/ wie ſie dann Anwaldt poſt litis conteſtationem an ſtatt der poſition jetzt alß dann/ vnd dann alß jetzt/ hiermit per expreſſum repetirt haben will/ alß dann auff alle vnnd jede articul, wie ſich vermög der Rechten/ vnnd deß Heiligen Reichß Ordnung gebührt/ zu reſpondiren gnediglich anzuhalten/ So viel derſelben verneint vnnd nicht wahr geglaubt werden/ den oder dieſelben erbeut ſich Klagender Anwaldt jedoch weiter nicht/ dann ſo viel jhme ad cauſſæ victoriam von nöhten/ vnd den Vberfluß hindan geſetzt/ de quo proteſtatur, im Recht zubeweiſen vnnd darzuthun/ Vnterthenig bittend/ D ſich im fall darzu gnediglich zulaſſen/ Vnd mit vorbehalt gethaner proteſtation, vnd aller anderer beneficien vnnd begnadigung Rechtens/ ſagt Anwaldt/ 1 wahr ſein/ daß Kläger ohngefehr vor 5. Jahren/ allhie zu Speyer in der J. gaſſen/ ein Alt Hauß ſampt ſeinem begriff/ vnnd dahinden gelegenen Garten/ erkaufft vnd an ſich bracht.

2. Wahr/ daß Kläger angeregt Hauß/ Hoff/ Garten/ bißher als ſein vngezweifelt Eigenthumb/ iure dominii vel q. eingehabt/ vnnd beſeſſen/ vnnd noch ein hat vnd Beſitzt.

3. Wahr/ daß an ſolchem hinder angeregtem Hauß/ gelegen Garten/ auff der einen Eckſeiten des Herrn Beklagten Schewer geſtoſſen vnd noch.

4. Daß wahr/ daß angeregte Schewer/ gegen articulirten des Klägers Garten aller dings ein breite Steinerne Mauwer/ von Grundt an biß an Giebel gehabt.

5. Gleichwohl aber wahr/ das an bemelter Schewermawer oben in culmine ein klein durchſichtig Creutz geſtanden.

6. Aber

A 6. Aber war/daß ſolches zu keinem Außſeht oder Liechts Gerechtigkeit. ſondern allein/daß die ſchewer Lufft haben möge/ von alters gemacht worden.

7. Item ferner auch wahr/ daß an bemelter Eckſeiten oder Ort/noch ein klein Plätzlein / darauff ein altes Gebdulein / mit einer blinden Mauwer/ gegen vielgedachtes Clägers Garten/vnd einem halben Dach/ ſo gegen des Beelagtē Hoff hienein gericht/ vnd der Trauff auff jn Herrn beclagten allein gefallen / geſtanden.

Illatiuus: ſequitur enim actores liberas habere ædes, ſi de nulla ſeruitute conſtat.

8. Wahr/daß alſo des Clägers articulirten Garten / gegen offtgedachtes Herrn beclagten daran ſtoßende Schewer vnd Nebenbäwlin mit dem halben Dach / ſoviel die Liecht vnd Traufſsgerechtigkeit/ vnnd ius proſpectus, oder Außſehens Gerechtigkeit betrifft' je vnd allwegen allerdings frey geweſen/ vnd billich noch frey ſeyn vnd gelaſſen werden ſol.

9. Deſſen allen aber vnahngeſehen vnnd vnbetrachtet/ ſo iſt die Warheit/ daß der Herr beclagt/ ſolche abangeregte ſeine alte blinde Schewermawer newlicher Zeit/
B halb abgebrochen/ vnnd darauff einen newen Baw geſetzt.

10 Item wahr/ daß er in ahngeregter Mawer / vnnd auff die articulierte blinde Mawer/ gegen des Clägers Garten hinein / ſieben Liechtfenſter/ oder Laden gemacht / vnnd vnder dem höltzinen Gebew noch darzu ein Laden oder Liechtgeſtell in die Mawer gebrochen.

11. Nicht weniger auch wahr/ daß er an bemelter Eck/ vnd auff der andern Seiten/ auff articuliertes altes Plätzlein/ſo vor dieſer Zeit vnnd zuvor / ehe der Herr beclagt/ ſeine Behauſung ahn ſich gebracht / allein ein halb Dach gehabt / auch ein newes Bäwlein geſetzt.

12. Wahr/ daß darinn gleicher geſtalt/ gegen ſein Clägers Garten / nicht allein zwey Liecht Fenſter machen/ſonder auch dz halbe Dach / vnnd Trauff halb auff jhn Clägern gegen ſeinen Garten hinein / wieder alt herkommen/vnd veterem ædificii formam / vnnd der Statt Speyer Bawrecht vnnd alt herkommen richten C laſſen.

In ſuo autem alii quid eatenus facere licet, quatenus nihil in alienum immittat, *l. ſicut §. Ariſto. ſi ſer. vind. Capol. de ſeru. vrb. c. 18. n. 1 & c. 31. n. 5.*

13. Wahr / daß man auß ſolchen Fenſtern vnd Läden allenthalben jme Clägern in ſeinen Garten nicht allein ſehen / ſonder auch ſchütten vnnd Schaden zufügen kann.

14. Wahr / daß jhme Clägern ſolches zum höchſten beſchwerlich/vnd keineswegs zugedulden.

15. Dann die Warheit/daß articulierter des Clägers Garten / gegen des Herrn beclagten Schewer je vnd allweg frey/ vnnd angeregt alte ſteinene Schewermawer/ wie zuvor erzehlt/allerdings biß an dē Giebel blindt geweſen.

16. Wie dann gleichfals die Warheit/ daß weder der Herr Beclagte noch auch vorige Innhaber / ſeiner Behauſung oder Schewr jemals einige Gerechtigkeit / oder Liechtfenſter/Außſehens oder Dachtrieffs D in des Clägers Garten gehabt/oder ſich angemaßt / dieſer Newerung außgeſcheiden.

17. Sonder die alte Mawer vom vnverdencklichen Jahren hero gebawet/ vnd gemacht worden / vnnd allerdings durchaus blindt geweſen/ wie ſolches/ im Fall es wieder zuverſicht verneinet werden ſolt/genugſam zubeweiſen / vnd der Augenſchein noch zum theil zuerkennen gibt.

18. Vnnd ob wohl wahr/daß Cläger ehegedachten Herrn Beclagten / nicht allein vmb Abſchaffung ſolcher jhme gantz beſchwerlicher vnd vnleidenlicher zugefügter Newerung offtermals/ſo wol vor/als nach außgebrachter Käyſ. vnnd verkündter Ladung/ gütlich vnd fr. erſucht.

19. Sonder auch zu Anzeig vnd Erhaltung guter freundt- vnd Nachbarſchafft jhme Herrn beclagten zwey Tagliechter oder Läden auff einen Reuerß auß gutem nachbarlichem Willen zugeſtatten ſich erbotten.

20. Auch ferner wahr / als ſolcher Fürſchlag/ vnd nachbarliche Bewilligung jme

A contrarium ad oſtendendam ſcilicet nullitatem iſtius contractus, actor produxit. Sed pleraque eadem ſunt cum iis, quæ ſupra iam ſunt allata, ideoque omiſi. Addit nunc Epilogum, & petit ſe abſolui, & Actorem in expenſas condemnari, ac concludit. Vtrinque in cauſſa deinde eſt concluſum 17. Iunii, Anno 66. & 16. Septembris, Anno eodem.

PROCESSVS

In cauſſa M von R. I.V.D. Imper. Cam. procurat.

contra

A.C. *I.V.L. Aſſeſſorem Cameræ ſeruitutem proſpectus* betreffendt.

D.R. die Lunæ Anno 81. 7. Ianuarii, B Als auff ſein anruffen gegen vnnd wider Herrn Lt. C außgangen were ein Citation, (ſupplicatio pro citatione iſt erkandt/ in conſil. 1. Decembris, Anno 80.) terminus geweſen/ ſo reproducirte er derſelben Copey, cum exceptione, vbergabe darauff libellum articulatum, deßgleichen nominationem Commiſſariorum cum petitione, wolte des Herrn citirten erſcheinen vernehmen/ dieweil niemandt erſchiene/ ſo wolt er ad proximam ſtill ſtehen.

Libellus articulatus. product. 9. Ian. Anno 81.

H. F. Als auff anruffen D. R außgangen iſt ein Keyſerl Ladung/ wider Lt. C. vnnd terminus in die ferias gefallen/ ſo erſcheinet Anwaldt im Namen gedachtes Klägers/ Krafft ſeines Gewalts/ vnnd vbergibt zu beförderung der Sachen/ vnd abkürtzung deß langwirigen Proceſs, dieſe nachfolgende articulirte, meinung Klagweiß/ jedoch nicht inn geſtalt eines herrlichen zierlichen libells, ſonder allein ſchlechter/ jedoch wahrhaffter gegründter/ vnnd beſtändiger erzehlung der Geſchicht vnd Summariſcher petition, ſo viel ſich das von Rechtßwegen gebühret/ vnnd weiters/ oder anderer geſtalt nicht/ vnd ſagt dieſelbige in der Geſchicht wahr vnd gegründt/ auch beweißlich ſein/ mit C Vnterthenigklicher Rechtlicher Bitt/ ehegedachten Herrn Beklagten/ oder ſeinen Vollmächtigten Anwaldt erſtlichen zu gebührlicher litis conteſtation, vnnd ſo dieſe Klag hernach loco poſitionum repetirt würd/ wie ſie dann Anwaldt poſt litis conteſtationem an ſtatt der poſition jetzt alß dann/ vnd dann alß jetzt/ hiermit per expreſſum repetirt haben will/ alßdann auff alle vnnd jede articul, wie ſich vermög der Rechten/ vnnd deß Heiligen Reichß Ordnung gebührt/ zu reſpondiren gnediglich anzuhalten/ So viel derſelben verneint vnnd nicht wahr geglaubt werden/ den oder dieſelben erbeut ſich Klagender Anwaldt jedoch weiter nicht/ dann ſoviel jhme ad cauſſæ victoriam vonnöhten/ vnd den Vberfluß hindan geſetzt/ de quo proteſtatur, in Recht zubeweiſen vnnd darzuthun/ Vnterthenig bittend/ D ſich im fall darzu gnediglich zulaſſen/ Vnd mit vorbehalt gethaner proteſtation, vnd aller anderer beneficien vnnd begnadigung Rechtens/ ſagt Anwaldt/ 1 wahr ſein/ daß Kläger ohngefehr vor 5. Jahren/ allhie zu Speyer in der J. gaſſen/ ein Alt Hauß ſampt ſeinem begriff/ vnnd dahinden gelegenen Garten/ erkaufft vnd an ſich bracht.

2. Wahr/ daß Kläger angeregt Hauß/ Hoff/ Garten/ bißher als ſein vngezweiffelt Eigenthumb/ iure domini vel q. eins gehabt/ vnnd beſeſſen/ vnnd noch ein hat vnd Beſitzt.

3. Wahr/ daß an ſolchem hinder angeregtem Hauß/ gelegen Garten/ auff der einen Eckſeiten des Herrn Beklagten Schewer geſtoſſen vnd noch.

4. Daß wahr/ daß angeregte Schewer/ gegen articulirten des Klägers Garten aller dings ein breite Steinerne Mawer/ von Grundt an biß an Giebel gehabt.

5. Gleichwohl aber wahr/ das an bemelter Schewermawer oben in culmine ein klein durchſichtig Creutz geſtanden.

6. Aber

A 6. Aber war/ daß ſolches zu keinem Außſehē oder Liechts Gerechtigkeit. ſondern allein/ daß die ſchewer Lufft haben möge/ von alters gemacht worden.

7. Item ferner auch wahr/ daß an bemelter Eckſeiten oder Ort/ noch ein klein Plätzlein/ darauff ein altes Gebäulein/ mit einer blinden Mauwer/ gegen vielgedachtes Clägers Garten/ vnd einem halben Dach/ ſo gegen des Beclagtē Hoff hienein gericht/ vnd der Trauff auff jn Herrn beclagten allein gefallen/ geſtanden.

Illatiuus: ſequitur enim actores liberas habere ædes, ſi de nulla ſeruitute conſtat.

8. Wahr/ daß alſo des Clägers articulirten Garten/ gegen offtgedachtes Herrn beclagten daran ſtoßende Schewer vnd Nebenbäwlin mit dem halben Dach/ ſoviel die Liecht vnd Traufſsgerechtigkeit/ vnnd ius proſpectus, oder Außſehens Gerechtigkeit betrifft/ je vnd allwegen allerdings frey geweſen/ vnd billich noch frey ſeyn vnd gelaſſen werden ſol.

9. Deſſen allen aber vnahngeſehen vnnd vnbetrachtet/ ſo iſt die Warheit/ daß der Herr beclagt/ ſolche abangeregte ſeine alte blinde Schewermawer newlicher Zeit/ B halb abgebrochen/ vnnd darauff einen newen Baw geſetzt.

10 Item wahr/ daß er in ahngeregter Mawer/ vnnd auff die articulierte blinde Mawer/ gegen des Clägers Garten hinein/ ſieben Liechtfenſter/ oder Laden gemacht/ vnnd vnder dem höltzinen Gebew noch darzu ein Laden oder Liechtgeſtell in die Mawer gebrochen.

11. Nichtweniger auch wahr/ daß er an bemelter Eck/ vnd auff der andern Seiten/ auff articuliertes altes Plätzlein/ ſo vor dieſer Zeit vnnd zuvor/ ehe der Herr beclagt/ ſeine Behauſung ahn ſich gebracht/ allein ein halb Dach gehabt/ auch ein newes Bäwlein geſetzt.

12. Wahr/ daß darinn gleicher geſtalt/ gegen ſein Clägers Garten/ nicht allein zwey Liecht Fenſter machen/ ſonder auch dz halbe Dach/ vnnd Trauff halb auff jhn Clägern gegen ſeinen Garten hinein/ wieder alt herkommen/ vnd veterem ædificii formam/ vnnd der Statt Speyer Bawrecht vnnd alt herkommen richten C laſſen.

In ſuo autem aliquid eatenus facere licet, quatenus nihil in alienum immitat, *l. ſicut §. Ariſto. ſi ſer. vind. Cæpol. de ſeru. vrb. c. 18. n. 1 & c. 31. n. 5.*

13. Wahr/ daß man auß ſolchen Fenſtern vnd Läden allenthalben jme Clägern in ſeinen Garten nicht allein ſehen/ ſonder auch ſchütten vnnd Schaden zufügen kann.

14. Wahr/ daß jhme Clägern ſolchts zum höchſten beſchwerlich/ vnd keineswegs zugedulden.

15. Dann die Warheit/ daß articulierter des Clägers Garten/ gegen des Herrn beclagten Schewer je vnd allweg frey/ vnnd angeregte alte ſteinene Schewermawer/ wie zuvor erzehlt/ allerdings biß an dē Giebel blindt geweſen.

16. Wie dann gleichfals die Warheit/ daß weder der Herr Beclagte noch auch vorige Innhaber/ ſeiner Behauſung oder Schewr jemals einige Gerechtigkeit/ oder Liechtfenſter/ Außſehens oder Dachtrauffs in des Clägers Garten gehabt/ oder ſich angemaſt/ dieſer Newerung außgeſcheiden. D

17. Sonder die alte Mauwer vom vnverdencklichen Jahren hero gebawet/ vnd gemacht worden/ vnnd allerdings durchaus blindt geweſen/ wie ſolches/ im Fall es wieder zuverſicht verneinet werden ſolt/ genugſam zubeweiſen/ vnd der Augenſchein noch zum theil zuerkennen gibt.

18. Vnnd ob wohl wahr/ daß Cläger ehegedachten Herrn Beclagten/ nicht allein vmb Abſchaffung ſolcher jhme gantz beſchwerlicher vnd vnleidenlicher zugefügter Newerung offtermals/ ſo wol vor/ als nach außgebrachter Käyſ. vnnd verkündter Ladung/ gütlich vnd fr. erſucht.

19 Sonder auch zu Anzeig vnd Erhaltung guter freundt- vnd Nachbarſchafft jhme Herrn beclagten zwey Tagliechter oder Läden auff einen Reuerß auß gutem nachbarlichem Willen zugeſtatten ſich erbotten.

20. Auch ferner wahr/ als ſolcher Fürſchlag/ vnd nachbarliche Bewilligung jme

A contrarium ad oſtendendam ſcilicet nullitatem iſtius contractus, actor produxit. Sed pleraque eadem ſunt cum iis, quæ ſupra iam ſunt allata, ideoque omiſi. Addit nunc Epilogum, & petit ſe abſolui, & Actorem in expenſas condemnari, ac concludit. Vtrinque in cauſſa deinde eſt concluſum 17. Iunii, Anno 66. & 16. Septembris, Anno eodem.

PROCESSVS

In cauſſa M von R. I. V. D. Imper. Cam. procurat.

contra

A. C. *I. V. L. Aſſeſſorem Cameræ ſeruitutem proſpectus* betreffendt.

D. R. die Lunæ Anno 81. 7. Ianuarii, B Als auff ſein anruffen gegen vnnd wider Herrn Lt. C außgangen were ein Citation, (ſupplicatio pro citatione iſt erkandt/ in conſil. 1. Decembris, Anno 80.) terminus geweſen/ ſo reproducirte er derſelben Copey, cum exceptione, vbergabe darauff libellum articulatum, deßgleichen nominationem Commiſſariorum cum petitione, wolte des Herrn citirten erſcheinen vernehmen/ dieweil niemandt erſchiene/ ſo wolt er ad proximam ſtill ſtehen.

Libellus articulatus. product. 9. Ian. Anno 81.

H. F. Als auff anruffen D. R außgangen iſt ein Keyſerl Ladung/ wider Lt. C. vnnd terminus in die ferias gefallen/ ſo erſcheinet Anwaldt im Namen gedachtes Klägers/ Krafft ſeines Gewalts/ vnnd vbergibt zu beförderung der Sachen/ vnd abkürtzung deß langwirigen Proceſs, dieſe nachfolgende articulirte meinung Klagweiß/ jedoch nicht inn geſtalt eines herrlichen zierlichen libells, ſonder allein ſchlechter/ jedoch wahrhaffter gegründter/ vnnd beſtändiger erzehlung der Geſchicht vnd Summariſcher petition, ſo viel ſich das von Rechtßwegen gebühret/ vnnd weiters/ oder anderer geſtalt nicht/ vnd ſagt dieſelbige in der Geſchicht wahr vnd gegründt/ auch beweißlich ſein/ mit C Vnterthenigliicher Rechtlicher Bitt/ ehegedachten Herrn Beklagten/ oder ſeinen Vollmächtigten Anwaldt erſtlichen zu gebührlicher litis conteſtation, vnnd ſo dieſe Klag hernach loco poſitionum repetirt würd/ wie ſie dann Anwaldt poſt litis conteſtationem an ſtatt der poſition jetzt alß dann/ vnd dann alß jetzt/ hiermit per expreſſum repetirt haben will/ alß dann auff alle vnnd jede articul, wie ſich vermög der Rechten/ vnnd deß Heiligen Reichß Ordnung gebührt/ zu reſpondiren gnediglich anzuhalten/ So viel derſelben verneint vnnd nicht wahr geglaubt werden/ den oder dieſelben erbeut ſich Klagender Anwaldt jedoch weiter nicht/ dann ſo viel jhme ad cauſſæ victoriam von nöhten/ vnd den Vberfluß hindan geſetzt/ de quo proteſtatur, in Recht zubeweiſen vnnd darzuthun/ Vnterthenig bittend/ D ſich im fall darzu gnediglich zulaſſen/ Vnd mit vorbehalt gethaner proteſtation, vnd aller anderer beneficien vnnd begnadigung Rechtens/ ſagt Anwaldt/ 1 wahr ſein/ daß Kläger ohngefehr vor 5. Jahren/ allhie zu Speyer in der J. gaſſen/ ein Alt Hauß ſampt ſeinem begriff/ vnnd dahinden gelegenen Garten/ erkaufft vnd an ſich bracht.

2. Wahr/ daß Kläger angeregt Hauß/ Hoff/ Garten/ bißher als ſein vngezweifelt Eigenthumb/ iure dominii vel q. eingehabt/ vnnd beſeſſen/ vnnd noch ein hat vnd Beſitzt.

3. Wahr/ daß an ſolchem hinder angeregtem Hauß/ gelegen Garten/ auff der einen Eckſeiten des Herrn Beklagten Schewer geſtoſſen vnd noch.

4. Daß wahr/ daß angeregte Schewer/ gegen articulirten des Klägers Garten aller dings ein breite Steinerne Mauwer/ von Grundt an biß an Giebel gehabt.

5. Gleichwohl aber wahr/ das an bemelter Schewermawer oben in culmine ein klein durchſichtig Creutz geſtanden.

6. Aber

A 6. Aber war/daß ſolches zu keinem Außſehē oder Liechts Gerechtigkeit, ſondern allein/daß die ſchewer Lufft haben möge/ von alters gemacht worden.

7. Item ferner auch wahr/ daß an bemelter Eckſeiten oder Ort/noch ein klein Plätzlein / darauff ein altes Gebäulein / mit einer blinden Mauwer/ gegen vielgedachtes Clägers Garten/vnd einem halben Dach/ ſo gegen des Beclagtē Hoff hienein gericht/ vnd der Trauff auff jn Herrn beclagten allein gefallen / geſtanden.

Illatiuus: ſequitur enim actores liberas habere ædes, ſi de nulla ſeruitute conſtat.

8. Wahr/daß alſo des Clägers articulirter Garten/ gegen offtgedachtes Herrn beclagten daran ſtoßende Schewer vnd Nebenbäwlin mit dem halben Dach / ſoviel die Liecht vnd Trauffsgerechtigkeit/ vnnd ius proſpectus, oder Außſehens Gerechtigkeit betrifft' je vnd allwegen allerdings frey geweſen / vnd billich noch frey ſeyn vnd gelaſſen werden ſol.

9. Deſſen allen aber vnahngeſehen vnnd vnbetrachtet/ ſo iſt die Warheit / daß der Herr beclagt/ ſolche abangeregte ſeine alte blinde Schewermawer newlicher Zeit / B halb abgebrochen / vnnd darauff einen newen Baw geſetzt.

10. Item wahr / daß er in ahngeregter Mawer / vnnd auff die articulierte blinde Mawer / gegen des Clägers Garten hinein / ſieben Liechtfenſter / oder Laden gemacht / vnnd vnder dem höltzinen Gebew noch darzu ein Laden oder Liechtgeſtell in die Mawer gebrochen.

11. Nicht weniger auch wahr / daß er an bemelter Eck/ vnd auff der andern Seiten/ auff articuliertes altes Plätzlein/ ſo vor dieſer Zeit vnnd zuvor / ehe der Herr beclagt/ ſeine Behauſung ahn ſich gebracht / allein ein halb Dach gehabt / auch ein newes Bäwlein geſetzt.

12. Wahr/ daß darinn gleicher geſtalt / gegen ſein Clägers Garten / nicht allein zwey Liecht Fenſter machen/ſonder auch dz halbe Dach / vnnd Trauff halb auff jhn Clägern gegen ſeinen Garten hinein / wieder alt herkommen/vnd veterem ædificii formam / vnnd der Statt Speyer C Bawrecht vnnd alt herkommen richten laſſen.

In ſuo autem aliquid eatenus facere licet, quatenus nihil in alienum immittat, *l. ſicut §. Ariſto. ſi ſer. vind. Cæpol. de ſeru. vrb. c. 18. n. 1 & c. 31. n. 5.*

13. Wahr / daß man auß ſolchen Fenſtern vnd Läden allenthalben jme Clägern in ſeinen Garten nicht allein ſehen / ſonder auch ſchütten vnnd Schaden zufügen kann.

14. Wahr / daß jhme Clägern ſolches zum höchſten beſchwerlich/vnd keineswegs zugedulden.

15. Dann die Warheit/daß articulierter des Clägers Garten / gegen des Herrn beclagten Schewer je vnd allweg frey / vnnd angeregte alte ſteinene Schewermawer/ wie zuvor erzehlt/allerdings biß an dē Giebel blindt geweſen.

16. Wie dann gleichfals die Warheit / daß weder der Herr Beclagte noch auch vorige Innhaber / ſeiner Behauſung oder Schewr jemals einige Gerechtigkeit / oder Liechtfenſter/Außſehens oder Dachtrauffs D in des Clägers Garten gehabt/oder ſich angemaſt / dieſer Newerung außgeſcheiden.

17. Sonder die alte Mauwer vom vnverdencklichen Jahren hero gebawet/ vnd gemacht worden / vnnd allerdings durchaus blindt geweſen/ wie ſolches/ im Fall es wieder zuverſicht verneinet werden ſolt/genugſam zubeweiſen / vnd der Augenſchein noch zum theil zuerkennen gibt.

18. Vnnd ob wohl wahr/daß Cläger ehegedachten Herrn Beclagten / nicht allein vmb Abſchaffung ſolcher jhme gantz beſchwerlicher vnd vnleidenlicher zugefügter Newerung offtermals/ ſo wol vor/ als nach außgebrachter Käyſ. vnnd verkündter Ladung/ gütlich vnd fr. erſucht.

19. Sonder auch zu Anzeig vnd Erhaltung guter freundt- vnd Nachbarſchafft jhme Herrn beclagten zwey Tagliechter oder Läden auff einen Reuerß auß gutem nachbarlichem Willen zugeſtatten ſich erbotten.

20. Auch ferner wahr / als ſolcher Fürſchlag/ vnd nachbarliche Bewilligung jme

A contrarium ad oſtendendam ſcilicet nullitatem iſtius contractus, actor produxit. Sed pleraque eadem ſunt cum iis, quæ ſupra iam ſunt allata, ideoque omiſi. Addit nunc Epilogum, & petit ſe abſolui, & Actorem in expenſas condemnari, ac concludit. Vtrinque in cauſſa deinde eſt concluſum 17. Iunii, Anno 66. & 16. Septembris, Anno eodem.

PROCESSVS

In cauſſa M von R. I. V. D. Imper. Cam. procurat.

contra

A. E. I. V. L. Aſſeſſorem Cameræ ſeruitutem proſpectus betreffendt.

D. R. die Lunæ Anno 81. 7. Ianuarii,

B Als auff ſein anruffen gegen vnnd wider Herrn E. E. außgangen were ein Citation, (ſupplicatio pro citatione iſt erkandt/ in conſil. 1. Decembris, Anno 80.) terminus geweſen/ ſo reproducirte er derſelben Copey, cum exceptione, vbergabe darauff libellum articulatum, deßgleichen nominationem Commiſſariorum cum petitione, wolte des Herrn citirten erſcheinen vernehmen/ dieweil niemandt erſchiene/ ſo wolt er ad proximam ſtill ſtehen.

Libellus articulatus. product. 9. Ian. Anno 81.

H. F. Als auff anruffen D. R außgangen iſt ein Keyſerl. Ladung/ wider E. E. vnnd terminus in die ferias gefallen/ ſo erſcheinet Anwaldt im Namen gedachtes Klägers/ Krafft ſeines Gewalts/ vnnd vbergibt zu befürderung der Sachen/ vnd abkürtzung deß langwirigen Proceſs, dieſe nachfolgende articulirte meinung Klagweiß/ jedoch nicht inn geſtalt eines herrlichen zierlichen libells, ſonder allein ſchlechter/ jedoch wahrhaffter gegründter/ vnnd beſtändiger erzehlung der Geſchicht vnd Summariſcher petition, ſo viel ſich das von Rechtßwegen gebühret/ vnnd weiters/ oder anderer geſtalt nicht/ vnd ſagt dieſelbige in der Geſchicht wahr vnd gegründt/ auch beweißlich ſein/ mit Vnterthenigklicher Rechtlicher Bitt/ ehegedachten Herrn Beklagten/ oder ſeinen Vollmächtigten Anwaldt erſtlichen zu gebührlicher litis conteſtation, vnnd ſo dieſe Klag hernach loco poſitionum repetirt würd/ wie ſie dann Anwaldt poſt litis conteſtationem an ſtatt der poſition jetzt alß dann/ vnd dann alß jetzt/ hiermit per expreſſum repetirt haben will/ alß dann auff alle vnnd jede articul, wie ſich vermög der Rechten/ vnnd deß Heiligen Reichß Ordnung gebührt/ zu reſpondiren gnediglich anzuhalten/ So viel derſelben verneint vnnd nicht wahr geglaubt werden/ den oder dieſelben erbeut ſich Klagender Anwaldt jedoch weiter nicht/ dann ſo viel jhme ad cauſſæ victoriam vonnöhten/ vnd den Vberfluß hindan geſetzt/ de quo proteſtatur, in Recht zubeweiſen vnnd darzuthun/ Vnterthenig bittend/ D ſich im fall darzu gnediglich zulaſſen/ Vnd mit vorbehalt gethaner proteſtation, vnd aller anderer beneficien vnnd begnadigung Rechtens/ ſagt Anwaldt/ 1 wahr ſein/ daß Kläger ohngefehr vor 5. Jahren/ allhie zu Speyer in der J. gaſſen/ ein Alt Hauß ſampt ſeinem begriff/ vnnd dahinden gelegenen Garten/ erkaufft vnd an ſich bracht.

2. Wahr/ daß Kläger angeregt Hauß/ Hoff/ Garten/ bißher als ſein vngezweifelt Eigenthumb/ iure dominii vel q. eingehabt/ vnnd beſeſſen/ vnnd noch ein hat vnd Beſitzt.

3. Wahr/ daß an ſolchem hinder angeregtem Hauß/ gelegen Garten/ auff der einen Eckſeiten des Herrn Beklagten Schewer geſtoſſen vnd noch.

4. Daß wahr/ daß angeregte Schewer/ gegen articulirten des Klägers Garten aller dings ein breite Steinerne Mauwer/ von Grundt an biß an Giebel gehabt.

5. Gleichwohl aber wahr/ das an bemelter Schewermawer oben in culmine ein klein durchſichtig Creutz geſtanden.

6. Aber

A 6. Aber war/daß ſolches zu keinem Außſehē oder Liechts Gerechtigkeit. ſondern allein/daß die ſchewer Lufft haben möge/ von alters gemacht worden.

7. Item ferner auch wahr/ daß an bemelter Eckſeiten oder Ort/noch ein klein Plätzlein / darauff ein altes Gebäulein / miteiner blinden Mauwer/ gegen vielgedachtes Clägers Garten/vnd einem halben Dach/ ſo gegen des Beelagtē Hoff hienein gericht/ vnd der Trauff auff ju Herrn beelagten allein gefallen / geſtanden

Illatiuus: ſequitur enim actores liberas habere ædes, ſi de nulla ſeruitute conſtat.

8. Wahr/daß alſo des Clägers articulirten Garten / gegen offtgedachtes Herrn beelagten daran ſtoßende Schewer vnd Nebenbäwlein mit dem halben Dach / ſoviel die Liecht vnd Trauffsgerechtigkeit/vnnd ius proſpectus, oder Außſehens Gerechtigkeit betrifft' je vnd allwegen allerdings frey geweſen / vnd billich noch frey ſeyn vnd gelaſſen werden ſol.

9. Deſſen allen aber vnahngeſehen vnnd vnbetrachtet/ ſo iſt die Warheit / daß der Herr beclagt / ſolche abangeregte ſeine alte blinde Schewermawer newlicher Zeit / B halb abgebrochen / vnnd darauff einen newen Baw geſetzt.

10 Item wahr / daß er in ahngeregter Mawer / vnnd auff die articulierte blinde Mawer / gegen des Clägers Garten hinein / ſieben Liechtfenſter / oder Laden gemacht / vnnd vnder dem höltzinen Gebew noch darzu ein Laden oder Liechtgeſtell in die Mawer gebrochen.

11. Nicht weniger auch wahr / daß er an bemelter Eck / vnd auff der andern Seiten/ auff articulirtes altes Plätzlein/ſo vor dieſer Zeit vnnd zuvor / ehe der Herr beclagt/ ſeine Behauſung ahn ſich gebracht / allein ein halb Dach gehabt / auch ein newes Bäwlein geſetzt.

12. Wahr / daß darinn gleicher geſtalt / gegen ſein Clägers Garten / nicht allein zwey Liecht Fenſter machen/ſonder auch dz halbe Dach / vnnd Trauff halb auff jhn Clägern gegen ſeinen Garten hinein / wieder alt herkommen/vnd veterem ædificii formam / vnnd der Statt Speyer Bawrecht vnnd alt herkommen richten C laſſen.

In ſuo autem aliquid eatenus facere licet, quatenus nihil in alienum immitat, *l. ſicut §. Ariſto. ſi ſer. vind. Cæpol. de ſeru. vrb. c. 18. n. 1 & c. 31. n. 5.*

13. Wahr / daß man auß ſolchen Fenſtern vnd Läden allenthalben jme Clägern in ſeinen Garten nicht allein ſehen / ſonder auch ſchütten vnnd Schaden zufügen kann.

14. Wahr / daß jhme Clägern ſolchts zum höchſten beſchwerlich/vnd keineswegs zugedulden.

15. Dann die Warheit/daß articulierter des Clägers Garten / gegen des Herrn beclagten Schewer je vnd allweg frey / vnnd angeregte alte ſteinene Schewermawer/ wie zuvor erzehlt/allerdings biß an dē Giebel blindt geweſen.

16. Wiedann gleichfals die Warheit / daß weder der Herr Beelagte noch auch vorige Innhaber / ſeiner Behauſung oder Schewr jemals einige Gerechtigkeit / oder Liechtfenſter/Außſehens oder Dachtrdiffs D in des Clägers Garten gehabt/oder ſich angemaſt / dieſer Newerung außgeſcheiden.

17. Sonder die alte Mauwer vom vnverdencklichen Jahren hero gebawet/ vnd gemacht worden / vnnd allerdings durchaus blindt geweſen/ wie ſolches/ im Fall es wieder zuverſicht verneinet werden ſolt/genugſam zubeweiſen / vnd der Augenſchein noch zum theil zuerkennen gibt.

18. Vnnd ob wohl wahr/daß Cläger ehtgedachten Herrn Beelagten / nicht allein vmb Abſchaffung ſolcher jhme gantz beſchwerlichter vnd vnleidenlicher zugefügter Newerung offtermals/ſo wol vor/als nach außgebrachter Käyſ. vnnd verkündter Ladung/ gütlich vnd fr. erſucht.

19. Sonder auch zu Anzeig vnd Erhaltung guter freundt: vnd Nachbarſchafft jhme Herrn beclagten zwey Tagliechter oder Läden auff einen Ktuerß auß gutem nachbarlichem Willen zugeſtatten ſich erbotten.

20. Auch ferner wahr / als ſolcher Fürſchlag/ vnd nachbarliche Bewilligung jme

A 6. Aber war/daß ſolches zu keinem Außſehē oder Liechts Gerechtigkeit, ſondern allein/daß die Schewer Lufft haben möge/ von alters gemacht worden.

7. Item ferner auch wahr/ daß an bemelter Eckſeiten oder Ort/noch ein klein Plätzlein / darauff ein altes Gebäulein / mit einer blinden Mauwer/ gegen vielgedachtes Clägers Garten/vnd einem halben Dach/ ſo gegen des Beclagtē Hoff hienein gericht/ vnd der Trauff auff jn Herrn beclagten allein gefallen / geſtanden.

Illatum: ſequitur enim actores liberas habere ædes, ſi de nulla ſeruitute conſtat.

8. Wahr/daß alſo des Clägers articulirter Garten / gegen offtgedachtes Herrn beclagten daran ſtoßende Schewer vnd Nebenbäwlin mit dem halben Dach / ſoviel die Liecht vnd Trauffsgerechtigkeit/ vnnd ius proſpectus, oder Außſehens Gerechtigkeit betrifft' je vnd allwegen allerdings frey geweſen / vnd billich noch frey ſeyn vnd gelaſſen werden ſol.

9. Deſſen allen aber vnahngeſehen vnnd vnbetrachtet/ ſo iſt die Warheit / daß der Herr beclagt / ſolche abangeregte ſeine alte blinde Schewermawer newlicher Zeit / B halb abgebrochen / vnnd darauff einen newen Baw geſetzt.

10 Item wahr / daß er in ahngeregter Mawer / vnnd auff die articulierte blinde Mawer / gegen des Clägers Garten hinein / ſieben Liechtfenſter / oder Laden gemacht / vnnd vnder dem höltzinen Gebew noch darzu ein Laden oder Liechtgeſtell in die Mawer gebrochen.

11. Nicht weniger auch wahr / daß er an bemelter Eck / vnd auff der andern Seiten/ auff articulierte altes Plätzlein/ſo vor dieſer Zeit vnnd zuvor / ehe der Herr beclagt/ ſeine Behauſung ahn ſich gebracht / allein ein halb Dach gehabt / auch ein newes Bäwlein geſetzt.

12. Wahr / daß darinn gleicher geſtalt / gegen ſein Clägers Garten / nicht allein zwey Liecht Fenſter machen/ſonder auch dz halbe Dach / vnnd Trauff halb auff jhn Clägern gegen ſeinen Garten hinein / wieder alt herkommen/vnd veterem ædificii formam / vnnd der Statt Speyer Bawrecht vnnd alt herkommen richten C laſſen.

In ſuo autem alii quid eatenus facere licet, quatenus nihil in alienum immittat, *l. ſicut §. Ariſto. ſi ſer. vind. Cæpol. de ſeru. vrb. c. 18. n. 1 & c. 31. n. 5.*

13. Wahr / daß man auß ſolchen Fenſtern vnd Läden allenthalben jme Clägern in ſeinen Garten nicht allein ſehen / ſonder auch ſchütten vnnd Schaden zufügen kann.

14. Wahr / daß jhme Clägern ſolches zum höchſten beſchwerlich/vnd keineswegs zugedulden.

15. Dann die Warheit/daß articulierter des Clägers Garten / gegen des Herrn beclagten Schewer je vnd allweg frey / vnnd angeregte alte ſteinene Schewermawer/ wie zuvor erzehlt/allerdings biß an dē Giebel blindt geweſen.

16. Wie dann gleichfals die Warheit / daß weder der Herr Beclagte noch auch vorige Innhaber / ſeiner Behauſung oder Schewr jemals einige Gerechtigkeit / oder Liechtfenſter/Außſehens oder Dachtrdiffs D in des Clägers Garten gehabt/oder ſich angemaſt / dieſer Newerung außgeſcheiden.

17. Sonder die alte Mauwer vom vnverdencklichen Jahren hero gebawet/ vnd gemacht worden / vnnd allerdings durchaus blindt geweſen/ wie ſolches / im Fall es wieder zuverſicht verneinet werden ſolt/genugſam zubeweiſen / vnd der Augenſchein noch zum theil zuerkennen gibt.

18. Vnnd ob wohl wahr/daß Cläger ehegedachten Herrn Beclagten / nicht allein vmb Abſchaffung ſolcher jhme gantz beſchwerlicher vnd vnleidenlicher zugefügter Newerung offtermals/ſo wol vor/als nach außgebrachter Käyſ. vnnd verkündter Ladung/ gütlich vnd fr.erſucht.

19. Sonder auch zu Anzeig vnd Erhaltung guter freundt- vnd Nachbarſchafft jhme Herrn beclagten zwey Tagliechter oder Läden auff einen Reuerß auß gutem nachbarlichem Willen zugeſtatten ſich erbotten.

20. Auch ferner wahr / als ſolcher Fürſchlag/ vnd nachbarliche Bewilligung jme

A Beclagtem nicht ahnnemblich/ daß Cläger noch Ferners jme/ zuverhütung allerhand Weitleufftigkeit/ vnd damit E.F.G vnnd dero fürtrefflich/ Herrn Beyſitzer/ mit dieſer Sach vnd Proceß verſchonet/ dieweil dieſelbe ohne das mit groſſer menge vñ Anzahl wichtiger Sachen beladen/ die folgende zwen Weg vorgeſchlagen/ daß man entweder die Vndergäng vff den Augenſchein fürē/ oder aber daß ein jeder ex collegio Dominorum Aſſeſſorum zwen erbetten/ vnd denſelben ſampt einem Obmann/ nach Erzehlung der gantzen Sachen Gelegenheit/ vnd eingenommenen Augenſchein/ die erkändtnüß remota appellatione & reductione heimſtellen/ vnd was durch dieſelbe alſo außgeſprochen/ darbey vnappelliert/ vnnd vnrenuntiiert endlich bleiben ſolte.

21. So iſt doch die Warheit/ daß ſolches alles bey jhme Herrn Beclagten nicht ſtat finden wöllen.

22. Derowegen Cläger ſeiner vnvermeidB lichen Notturfft nach/ vnnd wieder ſeinen willen verorſacht/ den ordentlichen Weg Rechtens/ zu Abſchaffung vnnd Wiedertreibung ſolcher gantz beſchwerlichen vnnd vnleidlichen Newerung/ für die Handt zunehmen/ vnd bey ewer Fürſtlichē Gnaden vmb gebührliche Hülff Rechtens anzuſuchen.

23. Wie dann darauff eine Ladung erkandt/ vnnd vermög der Ort/ inſinuiert vnd reproduciert worden iſt.

24. Daß von oben articulierten allen vnd jeden alhie zu Speyer/ vnnd ſonderlich bey der gantzen Nachbarſchafft in der J. Gaſſen/ oder doch den meiſten theil derſelbigen ein gemeyn Geſchrey/ ſag vnd Leumundt/ alſo vnnd dergeſtalt ſonderlich iſt/ daß der Beclagte nicht befugt in des Clägers Garten einig Liechtfenſter zumachen/ noch von dem newen Bäwlein von des Clägers Dachtrauff in den Garten zu richten/ ſonder daß es allenthalbē ein blinde Mawer vnd Wandt geweſen/ vnnd noch ſeyn ſoll/ auch daß der Dachtrauff von dem newen Nebenbäwlein/ al- C lein auff jhnen Beclagtem gericht werden ſolt/ daß es auch von Alters je vnnd allweg geweſen.

Dieweil dann Gnädiger Fürſt vnnd Herr/ die Sach articulirter vnnd deducierter Maſſen/ im Grundt vnnd Warheit alſo beſchaffen/ daß auß jetzterzehltem offenbahr vnnd gnugſam erſcheinet/ daß dem Herrn Beclagten in des Clägers Garten/ einige Lichts- vnnd Dachtrauffs Gerechtigkeit/ wie auch ius proſpectus im wenigſtem nicht gebühret/ noch gehöret/ ſondern daß Clägers articuliert Gart/ ſoviel jetzt ahngeregte Gerechtig- vnnd Dienſtbarkeit antrifft/ gegen den Herrn Beclagten allerdings frey ſey.

So gelanget demnach ahn ewer Fürſtliche Gnad/ mein vnderthänig Rechtlich Bitt/ mit Vrtheil vnnd Recht zuſprechen/ zuerkennen vnnd zu erclären/ daß des Clägers articulierter Gart/ ſoviel die geclagte Liechts Außſehens- vnnd Dachtrauffs Gerechtigkeit ahntrifft/ gegen jh- D me Beclagten vnnd deſſelbigen Behauſung vnnd Nebenbäwlein allerdings frey ſey/ vnnd daß jhme Beclagten nicht gezimpt noch gebürht habe/ in ſeinem newen/ auff die alte ſteinene blinde Schewermawer/ geſetzten Baw vnd darunder in der Mawer wie auch im Nebenbäwlein/ die articulierte geclagte Liechtfenſter oder Laden vnnd Dachtrauff/ in des Clägers Garten zu machen/ vnnd zu richten/ ſondern daran vnrecht gethan habe/ derowegen ſchüldig ſey/ ſolche geclagte Liecht Fenſter oder Laden vnnd Dachtrauff/ wiederumb allerdings abzuſchaffen/ vnnd ſich an denſelbigen Orten ferner dem Cläger zu Nachtheil ſolcher angemaſten Gerechtigkeit vnd Dienſtbarkeit/ nicht zu vnderfangen/ noch wiederumb zu bauwen/ vnnd deßwegen gnugſame Caution zuthun/ vnnd jhne Beclagten zu ſolchem allem gnedigl. zu condemniern vnnd zuverdammen/ Alles mit erſtattung Coſten/ Schaden

vnnd

A intereſſe, deswegen erlitten / ferners proteſtando, welches alles Clagender Anwaldt ſamptlich vnnd ſonderlich in beſter / vnnd beſtändigſter Form Rechtens / nachmals gebetten haben wil / Ewre Fürſtliche Gnaden / etc.

Nominatio commiſſariorum, cum annexa petitione, &c. Vide Meur. pagin. 101. cum clauſula den Augenſchein einzunemmen / vnnd Zeit vier Monat *pro prima dilatione, excluſis feriis incidentibus.*

DIE Iouis. 12. Ianuar. Anno 81. D. V. erſchien von wegen des Herrn eitierten / in Crafft Conſtitution geſtrigs Tags / coram Domino Neand. o Protonotario in Cancellaria beſchehen / jedoch ander geſtalt nicht / dann præmiſſa ſolita, &c. qua, aliiſque exceptionibus ſaluis, batt alles fürbringens Abſchrifft / vnnd was darauff zuhandeln gebührt / zeit B vierzehen Tag.

B. Dieweil jhm dieſe Sach befohlen / ſo vbergabe er zuforderſt zu Legitimierung ſeiner Perſon gemeinen Gewaldt in originali cum ratificatione & copia, nam darauff des Herrn eitierten erſcheinen auff allegierte Conſtitution / doch ex proteſtationem ahn / ließ ſeines Fürbringens Abſchrifft vnnd gebettene Zeit zu.

Ille. Nam ahn Ließ zu.

Lunæ 23. Ianuar. Anno 81. V. Sagt wieder libellum articulatum, den neunden Januar. fürbracht / animo litem negatiue conteſtandi generalia, wahr nicht geſtändig / daß darinne gebettener Maſſen / ſondern viel mehr / wie circa finem ſuorum defenſionalium gebetten werden ſol / zu erkennen ſey / alles cum refuſione expenſarum, damnorum, & intereſſe.

B. Sagt wieder diſe Negat. liticonteſtatorem generalia, repetiert dargegen ahngeregt ſein Libell / vnnd dieweil es articuliert / daſſelbig loco poſitionum & articulorum, wolt darauff C ferner Handlung vernemmen.

V. Erholt dagegen ſein litis Conteſtation / vnnd vbergab darauff Reſponſiones cum annexis defenſionalibus.

B. Batt Abſchrifft vnnd Zeit eins Monats.

V. Ließ Abſchrifft vnnd gebettene Zeit pro omni termino zu / ſonderlich / dieweil ſich Gegentheil ſelbſt erbotten / in der Sachen freundtlich zu vollfahren.

B. Batt pro primo termino. vnd ſolt nicht deſtoweniger die Gebühr gehandelt werden.

V. Repetiert dagegen Gegentheils erbietten.

B. Man hette mit andern Sachen mehr zuthun.

Stehet.

V Damit eins mit dem andern gieng in puncto poſitionalium & defenſionalium & commiſſ. wolt er in Herrn D S. Käſerliches Cammergerichts Protonotarium bewilligt haben / vnnd ließ gebettener Commiſſion vnnd Dilation halben geſchehen was Recht wehre. Dann in puncto jetzfürbrachter Defenſional / & Commiſſion / ernennet er gleichſals zu Commiſſ Herrn J.

S. Protonotarius. Batt der Commiſſion vnnd Dilation halber / wie durch Gegentheil in puncto poſito. gebetten worden / ebenmäſſiger Weiß zuerkennen / vnnd diß Werck in ein Commiſſion zubringen / daß ſolches billich / ſtellt er zu Gnedig. Erkándtnüß.

V Batt zuforderſt die gebettene Zeit eines Monats pro termino a iudice, vnnd nam in puncto poſition. & commiſſ. jetzgeſchehene Bewilligung hiemit in Recht ahn. Dieweil aber wieder die mitternándte nichts in ſpecie excipiert / & dieſelbe omni exceptione maiores, ſo batt er ſie ſampt vnnd ſonders gned zuverordnen / vnd der Commiſ-

A ſion vnd Dilation halben/ wie zuvor durch jhn gebetten/ gnedigl. zuerkennen/ Dann auch auff jeztbeſchehene Nominatiõ in pũcto detenl bewilligte er in die fürgeſchlagene zu Cõmiſſarien/ doch alua poteſtate adiungendi Notarium Examini, vnnd möcht leiden/ daß der Commiſſarien vnnd Dilation halben ergienge/ was Recht were.

V Dieweil Proton. S durch Gegentheil ſelbſt zu Commiſſarien fürgeſchlagen worden/ ſo were deshalben durch jhn Bewilligung beſchehen/ damit das Werck fürderlich in einer Commiſſion verricht würde/ batt diß Conditional begehren zuzulaſſen/ vnd wie durch jhn gebetten/ gnedig. zuerkennen/ wehre man ſonſten auſſerhalb diß Bedenckens/ mit dem vbrigen gar wol zu frieden geweſen.

B. Dieweil dann executio in die Mitbenandte auch bewilligt wirdt/ ſo erholt er gehaltenen Receß/ vnnd batt wie gebetten.

Ille, Wehre es nicht geſtändig/ batt wie

B gebetten. Stehet

Veneris, 3. Februar. Anno 81. B. batt jme 9 Ianuar. Jüngſt gebettene Commiſſion cum clauſula nicht allein den Augenſchein einzunehmen/ ſondern auch die Zeugen darauff zuführen/ gnedigl. zuerkennẽ/ vnd ſetzt es derwegen zu gned. erkandnüß.

V. Obtinuit ad proximam.

Mart. 14. Febr. V. Sagt wieder 3 Feb. beſchehẽ begeren generalia, vñ dieweil darinn gebettẽ wird die Zeugen ex articulos poſitionales zuführen/ vnd in ſpecie kein Vrſach/ warumb die Zeugen dergeſtalt auff den Augenſchein zuzuhren/ angezeigt wirdt/ ſo wüſte er in ſolch begeren/ als dem Rechtẽ/ vnd etlichẽ Reichs Ord zuwieder/ nicht zu bewilligen/ das ſolches billich/ ſtelt er zu gnedig. Erkändtnüß.

B Obtinuit ad proximam.

Martis 21. Feb B. Batt 23. Ian. Jüngſt gebettener Zeit Prorogation auff 2. Monat.

V. Obtin. ad proximam.

Mercuri. 22. Febr. V. Wiewol Gegentheil ſeinen Herrn Principaln ſelbſt vmb befürderung der Sachen beſuchen laſſen/ auch ſich der Befürderung dagegen erb ot- C ten/ aber nicht deſtoweniger ſeinem bitten vnd erbieten entgegen allein in puncto reſponſionum fernere Prorogation begerte/ ſo müſt er ein ſolches nachſehen/ ließ darauff die gebettene Prorogation zu.

B. Nun jeztbeſchehene Bewilligung an/ ſogt wieder das vbrig vermeint einſtrewen gemeine Einrede. Vnnd dieweil man nicht allein zu reſpondiern/ ſonder auch andere gebührende Notturfft/ wegen weitleufftigkeit deß Herrn Gegẽtheils Articul fürzubringen/ ſo behielte er jme deßwegen alle Notturfft beuor.

Ille, Gegentheil köndte ſein Notturfft nichts deſtoweniger in nouis fürbringen.

Idem, In puncto poſit. & commiſſ. Dieweil ſein Principal glaublich bericht wirdt/ daß der eine mitternente zu Commiſſarien E. H. Notar. Gegentheil täglich zu Hauß gieng/ ſondere Gunſt vnd Freundtſchafft zu jhm het/ auch jhme in viel Weg obligiert/ alſo batt er ſeinen Principaln mit demſelbigen nicht zu beſchweren/ repetiert ſonſt ſeinen gehaltenen Receß/ bat wie D gebetten/ vnd in omnem euentum ebenmeſſige Commiſſion zuerkennen/ daß es billich/ ſetzte.

B. Wiewol jhme nicht allein von dieſem eingeben vñ vermeintẽ Excipiern nichts bewuſt/ ſonder auch dieſelbig poſt concluſionem cauſſæ in hoc puncto beſchehe/ ſo batt er doch Abſchrifft vnd Zeit ad proximam.

Ille, begert/ wie gehört. Stehet.

Reſponſiones auff die vermeinte articulierte Clag/ *cum annexis defenſionalibus articulis*, C. *contra* R. *prod. 23. Iun. Anno 81.*

HF. ꝛc. Auff die vermeinte vnnd articulierte Clag in Nahmen vnd von wegen R. angemaſten Clägers/ wieder den/ ꝛc. vnſchuldig Beclagten/ den 9. diß gerichtlich einkommen/ vnd loco articulorũ repetiert Rechtlich zuvolfahren/ nimbt beclagter Anwalt/ alles das jenig/ wz gedachtẽ Beclagten darinn dienſtlich/ vnnd zu gutem erreichen mag/ hiemit in Recht ahn/

Sagt

by Google

A ſagt ſonſt daß gemelter Herr Cläger dermaſſen wieder ſein Principal zu clagen gar nicht befugt / auch die vermeinte Clag ahn jhr ſelbſt jrrig/nichtig/vnd im Rechten vnbegründt/vnd alſo Anwald darauff zu antworten nicht ſchüldig / weiß auch an die vnerhebliche / vnd Vnzuläſſigkeit berürter Articul nit zubewilligen / jedoch zu Abhelffung der Proceß /vnd ſaluo iure impertinent. & non admittend. vbergibt er ſeine nachfolgende reſponſiones, vnd da er auff eine oder mehr Articul / darauff võ Rechtswegen zu antworten nicht ſchüldig / reſpondiern würde / dieſelbige Antwort für nicht gegeben / gehalten haben wil / de quo ſolemniter proteſtatur.

Vorbehältlich jetzogehörter Proteſtation/ ſagt Anwaldt auff den erſten Articul/ daß er dauon gehört/ ſonſt iſt jm in nichts darvon bewuſt/ non ſuffic.

2. Weil der Herr Cläger alda gebawet/ vnnd actus dominii exerciert / glaubt Anwaldt denſelbigen wahr ſeyn. Accept.

3. Glaubt wahr ſeyn Accept.

B 4. Glaube nicht wahr ſeyn.

5. Auſſerhalb der Wörter/oben in cacumine vñ klein/ꝛc. glaubt wahr/vnd nimpts für gerichtliche Bekandtnüß hiemit in recht ahn.

6. Glaubt Anwaldt den erſten theil / biß auff den verſ. ſonder allein/ꝛc einſchließlich nicht wahr/ den andern Innhalt/ daß die Schewer Lufft habẽ möcht/ꝛc. glaubt wahr/ vnd nimpts für gerichtliche bekandnüß in Recht an/ꝛc Dann Lüfft/Tag vnd Liecht/ gehören gern bey einander / ꝛc. Appendix.

7. Daß an bemelter Eckſeitten ein plätzlein darauff ein alt Bäwlein geſtanden/ glaubt wahr / vnnd nimpts in Recht ahn / ſonſt aber glaubt er den Articul durchauß nicht wahr.

8. Eſt illatiuus ex falſis præmiſſis, glaubt denſelbigen nicht wahr.

9. Auſſerhalb des Wörtlin blind/glaubt wahr.

10. Auſſerhalb des Wörtlin blind / glaubt Anwaldt den erſten theil / von demſelbigen Liechtfenſter wahr ſeyn. Daß aber das ein Liechtgeſtell in die Mauwer gebrochen ſeyn C ſol/ glaubt er nicht wahr ſeyn / ſondern iſt an dem Eck / mit der Mauwren alſo auffgebawet vnd gemacht worden.

11. Auſſerhalb der jrrigen Wörter / ſo vor dieſer Zeit allein ein halb Dach gehabt / glaubt Anwalt wahr.

12. Auſſerhalb der vnbeweißlichen Wörter / wieder alt herkommen / veterem ædificii formam, der Statt Speyer Bawrecht vnd alt Herkommen/ glaubt wahr/ ahngeſehen gedachter Beclagter den Dachtrauff vnnd wie Fenſterlein / zuvor vnnd ehe der Herr Cläger berührten Garten bekommẽ/ alda gehabt.

13. Glaubt Anwaldt den erſten theil/ daß man auß den Fenſtern in den Garten ſehen kan / wie ſein Principal auch auß den zuvor gehabtẽ zwey Fenſterlein geſehen/wahr ſeyn. Auff den verſ. ſondern auch ſchütten / ſagt Anwaldt / ob gleich daſſelbig geſchehen köndte/ſo hat der Herr Gegentheil doch jetziger Zeit nicht darüber zuclagen/ ſondern mag warten / biß daß es geſchicht vnd alsdann darüber clagen.

14. Iſt Anwaldt nicht bewuſt / glaubt D darumb nicht wahr/ dann was einem jeden mit Recht zukompt / darüber ſol einander kein beſchwerung machen. Append.

15 Glaubt Anwaldt als viel ſeines Principals freyen Baw / Giebel/ Mauwern/ Dachtrauff/ vnnd durchſichtige Liechtlöcher oder Fenſterlein/ vnd deren Gerechtigkeit anlangt/ nicht wahr.

16. Glaubt durchauß nicht wahr.

17. Vorbehältlich daß die Mawern vor vnverdencklichen Jahren gebawet worden/ glaubt nicht wahr.

18. Auſſerhalb jhm gantz beſchwerlich vnd vnleidlicher / zugefügter Neiwerung/ glaubt Anwaldt / daß ſeyn Principal / von verkündter Käyſerlicher Ladung etlichmahl gütlich erſucht worden / wahr ſeyn.

19. Glaubt wahr/ aber mit ſolchem verzweifflichen Reuerß / mag der Gegentheil wohl daheim bleiben.

Append.

20. Glaubt Anwalt den erſten theil/ daß ſolche Fürſchläg nicht annemlich geweſen/

A wahr ſeyn/ / dann dadurch were gemeltes Beclagtens eygenthümblich/ freye Gerechtigkeit/ zu einem vnerhorten precario worden/ vnd hette ſonſt gleichfals ſein Principal nichts liebers geſehen/ dann E. F. Gn. vnnd dero fürtreffliche Herrn Beyſitzere/ mit dieſer Irrigen/ in Recht vnbegründten Clag/ zu Recht verſchonet/ vnd er auch für ſein Perſon mit vergeblichem Vncoſten/ dermaſſen nicht betrübt worden were.

Auff den verſ. daß man entweder/ biß zum verſ. oder aber/ glaubt Anwaldt nicht wahr Auff den verſ. oder aber/ glaubt Anwaldt/ daß Beclagter in ſölchen Fürſchlag (doch ſalua appellatione) gern gewilliget/ auch derohalben etliche Herrn Aſſeſſorn/ (wie im Fall der Noht zu beweiſen) darumb fr. erſucht/ vnnd gebetten/ welche nach gehaltenem Bedacht/ auch begert/ ſich darmit nicht zu beſchweren/ daß demnach Beclagter/ dieweil der Herr Cläger immer nicht zu Frieden ſeyn wölle/ dieſe Sach dem Allmechtigen heimſtellen/ vnnd dem Rechten vnnd Rechtlicher Erkändtnüß befehlen muß/ non ſufficit.

21. Glaubt Antwalt auß obangezeigter
B Vrſach nicht wahr.

22. Dieweil dieſe vermeinte Clag in facto & iure vnbegrundt/ glaubt er nit wahr/ Append.

23. Vorbehältlich/ daß ſolche Ladung ſub & obrep. außgebracht worden/ glaubt er nicht wahr.

24. Biß auff den verſ. daß der Beclagte nicht befugt/ ꝛc. iſt gemein/ darauff gibt auch Anwalt gemeine Antwort vnd glaubt ſoviel geglaubt vnd verneint/ was verneint worden/ Auff den verſ. daß der Beclagt nit befugt. ꝛc. durchauß biß zum Endt glaubt Anwalt nicht wahr/ vnnd werden die Zeugen ſolche jrrige vnd offt repetierte Allegata/ bey jhrem gethanen Eydt nicht ſagen vnd bezeugen können.

Da auch geſagt werden ſolt/ daß Anwaldt auff etliche Articul nicht gnugſam geantwort/ ſo wil er auff den oder dieſelbigen/ durch das Wort glaubt nicht wahr ſeyn/ reſpondiert haben. Was dann die angehenckte Petition anlangt/ darwieder ſagt Anwaldt generalia facti & iuris, vnnd glaubt nicht daß dermaſſen/ wie durch den C
Herrn Cläger jrriger weiß gebetten/ erkandt vnd geortheilt werden ſol/ ſondern vielmehr/ dz Anwalts Herr Principal von ſolcher in Recht vnbegründter Clag gentzlich zu abſoluieren vnd zuerledigen ſey/ wie ferner gebetten werden ſol.

Dann auch G. F. vnnd H. des Herrn Gegentheils greifflichen Vnfug vnnd vngrundt an die Handt zunemmen/ vnnd E. F. Gn. die Gelegenheit dieſer Sachen mit Beſtandt der Warheit vndertheniglich zuberichten/ vbergibt beclagter Anwalt nachfolgende Defenſ. articulos, mit Bitt den Herrn vermeinten Cläger oder deſſen Anwalt zu gebürender Antwort/ vermög der Rechten vnnd Reichs Ordn. ſingulariter ſingulis zuthun anzuhalten/ welche alsdann verneint vnd nicht geſtanden werden/ dieſelbige erbeut ſich Anwaldt ſoviel nötig beyzubringen vnd zu beweiſen/ jedoch allen Vberfluß der Beweiß außgeſchloſſen/ darvon zum zierlichſten proteſtierendt.

Vnd mit vorbehalt ſolcher vnd aller ander gebührlicher Proteſtation/ Setzt Anwaldt/ vnd ſagt: D

Erſtlich wahr/ daß obgemelter ſein Herr Principal im Jahr 72. weniger Zal. 1. April. ſeine Behauſung alhier zu Speyer in der J gaſſen gelegen/ mit dem Hoff/ Schewer/ allem Begriff/ Recht vnd Gerechtigkeit/ Erblich vnnd eygenthümblich an ſich erkaufft/ vnd biß dahero alſo eygenthümblich inngehabt/ gebraucht vnd beſeſſen/ vnd noch.

R. Ob es wol facti alien. ſo glaubt doch denſelbigen nicht weitter dann der Kauffbrieff außweißt.

2. Wahr/ daß berührte Schewer mit der Mawren rundt herumb/ weit võ Herrn Clägers Behauſung in ein freye Lufft auffgebawet geweſen vnd geſtanden.

Ren. glaubt weiter nicht/ als der Augenſchein mitbringt

3. Wahr/ daß berührte Schewr am Stockwerck vñ Dachſtuel/ dermaſſen verfallen vnd bawfällig geweſen/ daß Beclagter auß vnvermeidlicher hoher Noht vnnd Forcht deß einfallens/ ſolch alt Gebäw abzubrechen/ vnd ein newes drauff zuſetzen gedrungen worden/ were ſonſt des groſſen Coſten/

Digitized by Google

A ſten/ Mühe vnd Vnruhe viel lieber enthebt/ vnd erledigt geweſen.

Reus glaubt nicht wahr.

4. Wahr/ dieweil Beclagter dieſes Orts keiner Schewren bedürfftig/ dz er von angeregter Schewer eine Behauſung machen laſſen.

Reus glaubt daß Gegentheil auß einer Schewren eine Behauſung machen laſſen

5. Wiewol nuhn wahr/ vnd die tägliche Erfahrung gibt/ daß ein jeder Bürger in ſolchen Schewren/ gar wenig oder auch wol keine Liechtlöcher oder Fenſter machen leſt/ darmit der Schlagregen vnnd der Schnee nicht hienein fallen/ vnnd das Korn verderben/ oder ſonſt die Vögel dardurch dem Korn ſchaden thun.

Reus non credit.

6. So iſt doch wahr/ daß Anwald Herrn Principaln Schewer/ neben andern Dachfenſtern auch in dem Giebel nach Herrn Clägers Gartē ein groß durchſichtig Liecht oder Fenſterloch/ wie ein Creutz gehabt/ ſo offentlich geſtanden/ vnnd zu ſehen geweſen.

Reus non credit.

B 7. Alſo auch wahr/ daß im andern Giebel nach Hans Achfalcken Seiten/ gleichfals ein ſolch ebēmäſſig durchſichtig Liecht oder Fenſterloch/ wie oben gemelt/ offentlich geſtanden

Reus iſt Clägern dauon nichts bewuſt/ etiam non credit.

8. Vnd wahr/ daß angeregte beyde durchſichtige Liechtlöcher/ in vnnd mit beyden ſteinen Giebelmawren alſo auffgebawet vnd eingemawert geweſen.

9. Wahr/ daß dieſelbe Fenſterlöcher in der Giebelmawern/ vber zehen Schuch vngefehrlich oben herab von der Spitzen des Giebels geſtanden.

Reus ſimpliciter non credit.

10. Vnnd wahr/ dieweil die Schewer vier Gebälcke hoch auffgebawet geweſen/ daß berührte Liechtlöcher an beyden Giebeln/ zwiſchen dem dritten vnnd vierdten Gebälck/ eingemawret geweſen. Eadem reſponſio.

11. Ferner wahr/ daß der Cläger/ ehe C vnd zuvor die Giebel abgebrochen worden/ er durch ſeinen damals gehabtē Knecht/ auß des Herrn Beclagten Befelch/ ſolch durchſichtig Liecht oder Fenſterloch mit einem Seyl abmeſſen laſſen.

Reus iſt Clägern dauon nichts bewuſt.

12. Auch wahr/ vnnd ſich befindt/ daß ahngeregt Liechtloch vngefehrlich bey drey Schuch hoch/ vnd bey drey Schuch lang oder breidt geweſen/ wie noch das Seyl vnd Maß vorhanden vnnd vorbracht werden ſol.

Reus ſimpliciter non credit.

13 Wie auch wahr/ daß ein jeder ſo nuhr vnden auff dem Erdtboden in berührter Schewer geſtan/ denen gemeltem Liechloch von wegen ſeiner Gröſſe die Stein ſtehen/ vnd daß drey Balckenſtein/ neben einander gelegen/ eygentlich zehlen können.

Rei eadem reſponſio.

14. Auch wahr/ daß mann durch ſolch durchſichtig Liechtloch hat kennen ſehen/ vnd in der Schewer das Liecht vnnd D den Tag gehabt vnd haben mögen.

Rei eadem reſponſio.

15. Vnnd wahr/ daß auch einer durch ſolch Liecht- oder Fenſterloch/ wanns nötig vnnd gelegen geweſen/ hienauß vnnd hienein kriechen vnd ſteigen könne.

Reus non credit.

16. Wie dann auch wahr/ daß ſolch vnd dergleichen durchſichtige Liechtlöcher/ in vnnd durch ſeine Giebelmawer gar nicht vergeblich/ oder vmbſonſt gemacht vnd gebauwet worden.

Reus glaubt kein Liechtloch ſey geweſen.

17. Sonder wahr/ vnnd der Vrſachen alſo offentlich eingemawert ſeyn/ daß ſie ein gewiſſe Anzeig geben/ dadurch zu ſehen/ Liechts- vnd Tagsgerechtigkeit zu haben vnd zugebrauchen.

Reus non credit.

18. Quia eiuſmodi foramina continuum & perpetuum vſum habent, & per vſum vnius foraminis ius in toto retinetur & conſeruatur.

A Reus, eſt iuris in actoris caſu impertinenter allegato.

19. Als dann auch wahr / vnd verſehens Rechtes / da einer Liechter oder Fenſter hat / daß derſelbig da hinauß ſehen müge.

Reus credit in ſuo, ſed in actoris caſu non.

20. Nun iſt wahr / daß obangeregte durchſichtige Creutzfenſter oder Liechtlöcher / vor zehen / zwantzig / ſechtzig vnd mehr Jaren ſo wol am Giebel / nach Herrn Clägers als Hanßen Aßfalcken Seiten / alſo frey offentlich auffgebawet / vnnd eingemawert geweſen / vnd geſtanden.

Reus glaubt daß ein klein durchſichtig Creutz allerõberſt in cacumine, darauß man gar nicht ſehen können / geſtanden / vnd weiters nicht wahr.

21. Vnd wahr gantz ohn / daß des Herrn Clägers vorige Innhaber / ſo in dieſer Statt Speyer fürnembliche Leuth vnnd allzeit gegenwertig geweſen / ſolch durchſichtig Liecht- oder Fenſterloch jemals verhindert oder darwieder geclagt haB ben.

Reus, wann Gegentheil wieder ein Creutz in die Mawren gemacht / wie zuvor geweſen / wolts Cläger auch nicht hindern.

22. Sondern vielmehr wahr / daß der Herr Beclagte vnnd ſeine vorige Innhaber / ſolch durchſichtig Fenſterloch / des Liechts vnd Tags halben / mit Herrn Clägers Vorſaſſen guten wiſſen vñ willen geduldet / alſo in berührter Schewren gehabt / gebraucht vnd beſeſſen.

Rei eadem reſponſio.

23. Vnnd iſt zweiffels ohne / da des Herrn Cläges vorige Innhaber / vielgemelt durchſichtig Liechtloch / vnnd deſſen Gerechtigkeit / einiger Geſtalt hetten mögen oder können verhindern / würden ſie in articulierter längſter Zeit daſſelbig alſo wiſſentlich vnd gedültig nicht geſtattet / noch geſchwiegen / ſondern wohl haben verbieten laſſen.

Rei eadem reſponſio.

24. Was dann ferner das New Bäwlin bey dem ſteinen Giebel anlagt / ſagt Anwaldt wahr / daß vor zehen / rc. vnnd mehr Jahren / rc. alda ein Pferdtſtall vor zwey C oder drey Pferdt / geſtanden / vnnd mit einem doppelen Dach gebauwet geweſen.

Reus glaubt wahr / auſſerhalb der Wort mit einen doppelen Dach / die ſimpliciter nicht wahr ſeyn.

25. Vnd wahr / daß davon ein halb Dach / nach Anwaldt Herrn Principaln Hoff geſtanden / aber das ander halbe Dach mit ſeinem Trauff / nach des Herrn Clägers Garten (welches zuvor ein Weingarten geweſen) hinein gangen vnnd abgefallen

Reus glaubt nicht wahr / daß es zuvor allein ein halb Dach / in des Herrn Beclagten Hoff gehabt / vnd daß der Herr Beclagte allererſt / das ander halb Dach vnnd zwey Liechtfenſter / in Clägers Garten auffrichten vnd machen laſſen.

26. Wie auch wahr / im Fall daß ſolches verneint werden ſol / neben andern Beweiß / auch der Augenſchein zum theil zuerkennen / vnd anzeigen wirdt.

Reus non credit.

27. Ferner wahr / daß in berührtem Dach D nach Herrn Clägers vorigen Innhabers Weingarten zwey Fenſterlein oder Liechtlöcher geweſen.

Reus glaubt wie auch den 25.

28. Auch wahr / daß jedes Fenſterlein (dieweil der Dachſtock nicht hoch auffgangen) anderthalb Schuch hoch / vnd anderthalb Schuch vngefehrlich lang oder breydt geweſen / vnd bey fünff Schuch voneinander geſtanden Eadem reſponſio.

29. Vnd wahr / daß Anwaldt Principals Haußfraw vnd Geſindlein vermög habender Gerechtigkeit durch ſolch Fenſterlein oder durchſichtige Liechtlöcher / Item vorigs Innhabers Weingarten / auch folgends in Herrn Clägers newgemachten Garten offtmals geſehen vnnd außſehen können.

Reus glaubt wahr / aber vnbefugter weiß geſchehen ſey.

30. Vnnd wahr / gantz ohne / daß des Herrn Clägers vorige Innhaber / oder auch er Cläger ſelbſt in angeregter Zeit ſolche Fenſterlein / oder durchſichtige Liechtlöcher jemals verhindert oder darüber geclagt.

Reus

Digitized by Google

A Reus non credit. Dann er Cläger ſich deſſen gegen dem Verkauffer vnnd andern Nachbarn beclagt/ die auch jhme Bericht gethan/ daß zuvor kein Trauff/ oder Liecht von ſolchem Bäwlin gangen.

3 . Sonder wahr / daß dieſelbige gegenwertige berührte Fenſterlein / wiſſentlich vnd gedültig gelitten vnnd geſtattet / auch geſtatten müſſen / auſſerhalb / daß der Herr Cläger jetzo allererſt mehr de facto, als mit Recht / Anwalt Herrn Principaln in ſeinem freyen Eygenthum / den Beſitz vnd deſſen Gerechtigkeit zubetrüben / vnnd auff vergeblichen Vncoſten zubringen vnderſtanden. Non credit.

32. Angeſehen wahr / daß alda zuvor zwey Fenſterlein wie gemelt/geweſen/auch berührter Dachtrauff den Eygenthumb/ darauff er abſelt/mit ſampt der Gerechtigkeit Fenſter alda zu machen / vnd zu haben eygëtlich anzeucht vnd mitbringt. Eadem reſponſio.

33. Cuilibet enim de iure in ſuo tecto
B vel ſtillicidio luminaria aut feneſtras facere eſt permiſſum, & ſtillicidia, quæ ſunt ſuperius, deſignant proprietatem ſeu dominium loci inferioris.

Reus, daß Iura impertinenter hiehero appliciert.

34. Auch Wahr/daß in dieſer Reichſtatt Speyer die Mäwrer vnd Zimmerleut/ bey gethanë Eydt vnd hoher Straff verpflicht ſeyn/ keine Fenſterlöcher/ oder durchſichtige Löcher / in Mawren / Giebel/ oder Dächer zu mawren oder zu machen / es ſey dann ein Herr oder Bürger darzu berechtigt.

Reus iſt facti alieni, dauon Clägern nichts bewuſt/aber wol wiſſe daß er frembde Mäwrer vnnd Zimmerleuth gebraucht/ dieweil die Speyeriſche jhme Beclagten zu ſeinem vnbefugtem Fürnemmen nicht helffen wöllen.

35. Dahero wahr / daß beyde der Zimmermann vnnd Mäwrer / vor Zeitten an dem Nebenbäwlein das Dach nach Herrn Clägers vorige Innhaber Weingarten nicht gericht / noch die Dachfenſter darein gemacht/ noch machen dürffen / wenn ſie die Gerechtigkeit alda nicht befunden. C

Reus non credit.

36. Vnd iſt abermal alhie nicht ohne/ da Herr Clägers vorige Inhaber Vrſach oder Gerechtigkeit ſolcher Fëſter oder durchſichtig Liechtlöcher / zuverhindern oder zu verbieten gehabt/ würden ſie gegenwertig dieſelbig alſo wiſſentdlich vnnd gedultig nicht geſtatten / noch zugelaſſen haben.

Reus geſtehet nicht/ daß geſtattet oder zugelaſſen worden.

37 Dieweil auch der Herr Cläger ſeine Behauſung vnd Garten vor fünff Jahren vngefehrlich erkaufft zuhaben bekändt/ iſt auch wahr/daß er dieſelbig eben mit ſolcher Eygenſchafft / Beſchwerung vnd Vberſehens Gerechtigkeit / ꝛc. Wie die ſeine Verkauffer vnnd Vorfahren dieſelbig inngehabt vnd gebraucht / auch alſo innzuhaben vnnd zugebrauchen ſchüldig vnd nicht anders.

Reus Glaubt wahr/ nemo enim plus iuris &c. Aber daß Gegentheil ein Gerechtigkeit gehabt/ non credit. D

28. Wie auch wahr / daß obangeregte Wiederkäuffer ſolche Behauſung vnnd Garten ebenmäſſig wie ſie dieſelbigen zuvor inngehabt vnd beſeſſen / auch alſo vnd nicht anders gemeltem Herrn Cläger verkaufft noch anderſt verkauffen können/ Eadem reſponſio.

19. Vnd geſagt / der Warheit vnbegeben/ daß Anwaldt Herr Principal in berührter Giebelmawer gar kein durchſichtig Fenſter oder Liechtloch / auch in dem Nebenbäwlein/ nach Herrn Clägers Garten im Dach kein Fenſterlein gehabt hette/ wie doch beweißlich. Eadem reſponſio.

40. So iſt auch wahr vnnd verſehens Rechtes/ quod quilibet ſit moderator & arbiter rei ſuæ, ac in ſuo ædificare ac feneſtras facere poſſit, licet per eas in fundum vicini inſpiciat. Iuris.

41. Iuris, etiamſi quis murum iuxta vicini fundum centum ann. ſine feneſtris exſtructum habuiſſet, nihilominus tamen poſſet Dominus in eodem muro feneſtras ædificare. Iuris.

A 42. Quia verum eſt, quod per tale tēpus ipſi domino facultas in ſuo muro feneſtras faciendi nunquam fuerit adēta vel ſublata. Iuris.

43. Dieweil dann vnzweyfflich wahr/ daß Anwaldt Principal berührter Schewer vnd Nebenbäwlein Eygenthuſſs Herr vnd Beſitzer ſey. Credit.

44. Alſo iſt auch wahr / daß gemelter Principal die Mögē vnnd Macht gehabt/ von angeregter Schewer ein Wohnhauß zu bawen / auch in ſeine eygene Giebelmawer vnd Nebenbäwlin Liechter vnd Fenſter machen zulaſſen/ wenn gleich kein eintziges Fenſter oder Tagloch darinn geweſen.

Reus, mala conſequentia.

45. Wiewol nuhn wahr / daß obgemelte Rechtsgründe ſtatt haben / wenn keine ſeruitutes oder Dienſtbarkeiten vorhanden. Idem.

46. So iſt doch wahr gantz ohn/ daß gemelter Herr Cläger vnd deſſen vorige Inn-

B haber je einige Seruitut vnnd Dienſtbarkeit wieder Beclagten / daß er ſeine Schewer vnnd Nebenbäwlein nicht höher auffbawen/ oder in ſeinen Giebel vnnd Mawer keine Fenſter machē/ oder haben möchte/ oder dergleichē jemals herbracht/ oder deren im Gebrauch vnnd Beſitz geweſen / vnnd noch ſey Idem.

47 Sondern vielmehr wahr / daß Beclagtes Schewer vnnd Nebenbäwlein von berührter Seruitut vnnd Dienſtbarkeit je vnnd alleweg enthebt/ vnnd frey geweſen/ auch noch alſo frey zuhaben vnd zugebrauchen. Idem.

48. Wie dann auch verſehens Rechtens quod omne ſolum ad vſum eius cuius eſt, ſemper liberum cenſeatur, vſq; donec ſeruitus probetur. Iuris.

49. Vnd ob wohl nicht ohn / dz der Herr Cläger vor drey oder vier Jahr den Weingarten außgereuttet vnd ein andern Gärten machen laſſen. Credit.

50. So iſt doch wahr / vnnd folgt nicht darauß / daß Anwaldt Herr Principal / allein des geringen Gartens halben/ in ſeinē freyen Baw vnd Mawren / kein Fenſter haben möchte/ ahngeſehen/ er etliche Fenſterlein oder Liechtlöcher (wie obgemelt) gehabt / ehe vnd zuvor Gegentheil ſein Hauß bekommen / vnnd ſolchen Garten machen laſſen. C

Reus, actor ſe refert ad ſtatutum Spirenſe, was blindt iſt / ſo blindt bleiben.

51. Wie dann auch wahr / daß nicht allein Anwaldt Principal/ ſondern auch andere mehr Bürger / als nemlich Hans N. in ſeiner Schewren etlich Fenſter hat/ dardurch er in des Herrn Clägers Garten außſehen mag. Non credit.

52 Wahr/ daß auch beyde Speyeriſche Bürger N. vnd N in jhren Schewren vnd Dach reſpectiue Fenſter vnnd Laden haben/ darauß ſie in des Herrn Clägers Garten alles ſehen mögen.

Reus non credit.

53. Vnd alſo wahr / daß Anwaldt Principal wegen ſeiner freyē Fenſter vnnd Liechtsgerechtigkeit / nicht mehr als andere obgemelte Bürger / ſo Fenſter haben / vorberührten Herrn ahngemaſten Clägern in D Recht zubeſprechen Idem.

54. Vnd da auch geſagt werden ſol/ daß Anwaldt Herrn Principals Mawer/ Baw oder Behauſung ſolche Fenſter vnd Liechtsgerechtigkeit von jhm ſelbſt/ iure naturalis libertatis nicht haben möge / wie die Warheit viel anders.

Reus obſcure.

55. So iſt doch wahr / dieweil er mit ſampt ſeinen vorigen Innhabern / obangeregte durchſichtige Creutzfenſter vnnd Liechtlöcher von wegen Tags vnnd Liechtsgerechtigkeit in obarticulierter Zeit cum ſcientia & patientia des Herrn Clägers vnd deſſen vorigē Beſitzern/ alſo ingehabt/ gebraucht/ vnd beſeſſen / dz er es auch alſo præſcribiert/ vnd an ſich erlangt hat Non credit.

56. Vber das alles iſt ferner wahr / daß auch der Herr angemaſter Cläger / an ſein new Behauſung in der Jacobs Gaſſen gelegen / ſelbſt in einer blinden Mawren etliche Fenſter vnnd Läden machen laſſen/ vnd alſo billich in ſeiner vermeinten Clag nicht zuhören.

Reus non

A Reus non credit.

57. Daſſelbig weiter zuerclären iſt wahr/ daß der Herr Cläger ahn berührte ſeine Behauſung/ ꝛc. 58. 59. 60. 61. 62. Omnes nō credit, quod in rei domum inde proſpice epotuerit actor.

63. Dieweil dann wahr/ daß der Herr Cläger in ſeine blinde Mawer ſolchen Giebel/auch Fenſter vnnd Läden machen laſſen/vnd Rechtens zu ſeyn vermeint. Mala illatio.

64. So iſt wahr/ das Anwaldt Principals eingemachte Fenſter/ dieweil er zuvor Liechtlöcher oder Fenſter gehabt/ vielmehr im Rechten begründt/ vnnd der Herr Cläger alſo gar nicht darüber hat zu tadeln/ vielweniger articulierter Maſſen zuclagen.

Reus geſtehet der Liechtlöcher vnnd der Fenſter nicht.

65. Vnd ſol der Herr Cläger an ſeiner Perſon je billich ermeſſen/ hoc æquiſſimū eſte, vt quod quiſque iuris, &c.

66. Daher dann wahr/ vnd handgreiff-

Reus impertinenter allegat.

B lich abzunehmen/ daß des Herrn Clägers angemaſte vermeinte Clag/ mehr auß vngunſt/dann Rechtmäſſigen Vrſachen herfür bracht worden.

Reus ex falſo præſuppoſit. illatiuus.

67. Wie dann auch wahr/ daß Anwaldt Herrn Principaln/nach etlichen von ſeinen Fenſtern/ mit Herrn Clägern gehabten Reden/ Letzlich den 25. Iun. jüngſt aber als in ſein habende Gerechtigkeit/ vnd poſſeſſionem vel quaſi auch die gröſſe berührtes Liechtlochs/ in den eingenommenen Augenſchein des Nebenbäwiens per M. And. Neandrum Protonotar. vnnd Gezeugen beſchehen/ alles güttlich bericht vnd angezeigt/ auch begert die Sach im Recht nicht anzufangen. Simpliciter non credit.

68. Vnnd alſo der gäntzlichen Hoffnung geweſen/ es würde der Herr Cläger ſeine vnbegründte Clag beſſer erwogen/ vnnd gedachten Herrn Beclagten damit nicht beſchweret/ noch auff vergebliche Vncoſten geführt haben.

Reus geſtehet keiner vngegründten Clag.

69. Den aber vnangeſehen/ hat gemelter Herr Cläger/ auff zuviel vnd ungleichen Bericht/ bey E. F. Gn. eine Käyſerliche Ladung ſub- & obrept. außbracht/ auch folgends ſeine vermeinte Clag/ wieder Anwaldt Herrn Principaln vbergeben. C

Reus glaubt keiner Subreption/ vnnd daß er ſein Clag anzuſtellen befugt geweſen/ vnd nohtwendig getrungen ſey.

70. Letzlich wahr/ daß von allen vnd jeden Articuln/ alhie in dieſer Statt Speyer/ vnd fürnemblich in der Jacobs Gaſſen bey den Nachbaren ein gemeyn Geſchrey/ ꝛc.

Reus glaubt das Contrarium wahr.

Dieweil dann Gnädiger Fürſt vnnd Herr/ die Sachen in Warheit dermaſſen/ wie articuliert beſchaffen/ vnnd Anwaldt Herr Principal/ alſo zuvor in poſſeſſione vel quaſi des Dachtrauffs/ durchſichtige Liechtlöcher/ vnd Fenſter je vnnd allwegen geweſen/ auch in petitorio iudicio auff ſeinen freyen Grundt vnnd Boden zu bawen/ vnd in ſeinen Mawren Fenſter zu machen/ de iure berechtigt/ ohne daß der Herr Cläger darwieder einige Dienſtbarkeit/ altius non tollendi vel feneſtras non ædificand. vnnd dergleichen je herbracht/ wie dann auch andere mehr Nachbarn obgemelt in jhren Schewren etliche Fenſter/ dardurch ſie ſehen auch des Tags Liecht/ vnd Lufft/ (ſo jedem Viehe/ vielmehr den Menſchen zu gutem geſchaffen/ vnd zugelaſſen haben) Dann auch er der Herr Cläger ſelbſt in ſeine gemelte/ durchauß blinde Mawer viel Fenſter vnnd Läden gemacht/ vnnd jhme gleichwol Rechtens zuſeyn vermeint. Als iſt Anwaldts vnderthänige Rechtliche Bitte/ Ewer Fürſtliche Gnade wolten gemelten ſeinen Herrn Principaln/ von angeſtelter/ jrriger vnnd im Recht vnbegründter Clag abſoluieren vnnd erledigen/ auch gemeltem Herrn Clägern gebührliche vnd gnugſame Caution zuthun/ jhn Herrn Beclagten ahn obarticulierten habenden Rechten vnd Gerechtigkeiten hinfürter nicht zuverhindern/ ſondern ſich deſſen zuenthalten/ vnnd jhnen darbey bleiben zu laſſen aufflegen vnnd darzu condemnieren/ auch ſonſt D

A in beſtändigſter Form Rechtens/ wie ſolches geſchehen ſol/ kan oder mag/ jhme Recht vnnd Gerechtigkeit gnedig. wiederfahren zulaſſen/ alles mit erſtattung Coſten/ ſchaden vnnd intereſſe, derwegen ergangen vnnd erlitten/ Ewer Fürſtliche Gnad/ ꝛc.

Martis 30. Maii. B. vbergabe Acceptationes & reſpectiue exceptiones contra reſponſiones & poſitionales: Item reſponſiones ad prætenſas defenſionales, cum annexis articulis Eliſiuis.

B. Batt Abſchrifft vnnd Zeit ein Monat. Obtinet.

Acceptationes & reſpectiue exceptiones, &c. R. contra C. prod. 30. Maii. Anno 81.

H. F. In Sachen R. contra C. auff 23. Ianuar. Jüngſt einkommene reſponſiones cum annexis defenſionalibus, ferners der Gebühr vnnd Rechtlicher Ordn. nach zuvollfahren/ will Clagender Anwalt erſtlich alles das jenig ſo jhme vnnd ſeinem Principaln darinn dienſtlich vnd erſprießlich erfunden werden mag/ vnnd durch den Herrn Gegentheil in angeregter Einlag reſpondendo & defendendo zu gutem
B erkandt worden iſt/ für gerichtlich bekandt angenommen/ das vbrige vnnd wiederige aber durch gemeine Einrede iuris & facti wiederfochten vnnd wiederſprochen haben. In ſpecie aber darauff kürtzlich zu hādeln/ ſagt Anwaldt/ daß auff den 1. 13. 15. 20. Poſitional Articul/ nicht wie ſich vermög der Recht vnnd Reichs Ordn. gebührt/ reſpondiert/ aber auff den 6. 10. 12. 13. 14 19. 20. vnd 22. mit verbottenen Anhäugen geantwort worden ſey/ derowegen Clagendes Anwaldes vnderthänige Rechtliche Bitt/ Gegenanwaldt ad ſufficientius reſpondendum gnedig. anzuhalten/ vnd die Anhäng den reſponſionibus in puncto poſitionalium allethalben nachgeſetzt zuverwerffen/ vnnd ſetzt es derhalben zu Ewer Fürſtlichen Gnad gnedig. Erkandtnüß/ Was ſonſten das vbrig bey den reſponſionibus eingeführt/ vermeint vndienſtlichen vnd vnerheblich einſtrewen belangt/ ſtellt Anwaldt Principal noch zur Zeit an ſeinen Ort/ behele jhme aber ſolches zu ſeiner vnd gelegener Zeit in proceſſu cauſſæ zu deducieren/ hiemit per expreſſum beuor/ wie C
ſich dann das Wiederſpiel verhoffentlich/ dergeſtalt daß ſolche Clag in iure & facto gantz wol gegründet/ ex libello & actis vnd proceſſu cauſſæ mehr dann gnugſam befinden ſol.

Dann ferner Gnädiger Fürſt vñ Herr/ ſoviel des Gegentheils angehefftе vermeinte/ vnerhebliche/ vnfürträgliche vnd vnzuläſſliche Defenſional Articul/ vnnd derſelbigen vermeinte/ vnd nach Geſtalt vnd Gelegenheit gegenwertigen Proceß/ vnd Sachen nirgendts oder je vbel gegründte Concluſion vnnd Petition betrifft/ ob wol clagender Anwaldt darwieder allerhandt Exceptiones alsbaldt einzuwenden hat/ jedoch zu ſchleiniger Befürderung der Sachen vbergibt er dieſe nachfolgende Reſponſiones, ſaluo tamen iure impert. & non admittend. vnd mit dieſer außtrücklichen zierlichen Proteſtation/ da er auff ein oder mehr Articul antworten würde/ darauff zu antworten nicht ſchüldig/ daß er ſolche Antwort für nicht gegeben/ ſondern hiemit per expreſſum reuociert/ vnnd wiederruffen haben wil/ vnd D
mit vorbehalt jetzt gethaner Proteſtation/ ſoviel anfänglichs den erſtē Articul belägt. Vid ſup. in defenſ.

Damit wil Cläger auff angeregte vermeinte vnderſchiedliche vnd erhebliche Defenſional Articul geandtwortet/ vnnd da auch auff einen Articul oder mehr nicht gnugſam geantwort/ auff den oder dieſelbige durch das Wort/ glaubt nicht wahr/ reſpondiert haben/ jedoch in allewég quibuſcunque iuris beneficiis ſaluis, &c.

Letzlich Gnädiger Herr den Vngrundt vnd Vnbeſtandt der vermeinten/ vnerheblichen vnnd vnfürträglichen ex aduerſo herfür geſuchter/ vnnd eingebrachter Defenſional Articul/ kürtzlich jedoch beſtändiglich dar zuthun/ vbergibt clagender Anwaldt dieſe nachfolgende Eliſiuos articulos, mit vnderthenigster Bitt/ den Herrn Beclagten oder ſeinem vollmächtigen Anwaldt auff alle vnd jede durch das Wort/ glaubt wahr oder nicht wahr/ wie ſich vermög der Reichs Ordnunge gebührt zu antworten/ gnedig. anzuhalten/ Erkendt ſich Anwaldt ſoviel

derſel

A derſelben verneint / vnnd jhme oder ſeinem Principal ad victoriam cauſſæ dienſtlich/den vberfluß außgeſcheiden/zubeweiſen vnd wahr zumachen ebenmeſſiger geſtalt bittende / ſich darzu auff den Fall gnediglich zu zulaſſen

1. Setzt vnnd ſagt demnach wahr ſein / quod ſtatutum Spirenſe habeat, was blindt iſt/ſoll allwegen blindt bleiben.

2. Quod per multos annos ita ſit ſeruatum.

3. Quod ſit notorium, & quod per ſtatutum vel conſuetudinem ædificiis vel prædiis ſeruitus imponitt, vnnd dardurch libertas iuris naturalis reſtringirt wirdt. Quod hæc ſtatuta ſint iuri conſona. Item daß ſolches ſo wol die forenſes vnd Cammergerichts Perſonen / als Bürger zu obſeruiren. Item iuris quod quā-

B docunque quæſtio eſt, de aliquo iure deſcendente ex re ipſa, quod tum conſuetudo vel ſtatutum loci, vbi res ſita eſt, ſeruari debeat, & etiam forenſes & quoſuis extraneos ibi bona poſſidentes liget, *Bar. in leg. cunctos, numer. 27 Codic. de ſumm. Trinit.* Item derwegen ſchließlich folge / daß ſolche geklagte Liechtfenſter oder Lädden / contra ſtatutum Spirenſ. auch contra priorem formam geachtet worden. Dem allen nach bittet Klagender Anwaldt mit Vrtheil vnnd Recht zuſprechen/vnd gnedigklich zuerkennen/ wie in ſeinem libello articulato vnd ſonſten allenthalben gebetten/E. F. G. &c.

Iouis 5. Iunij. V. Vbergab acceptationes reſponſionum ad defenſionales, cum annexis exceptionib. cōtra eaſdē: Item exceptiones contra Eliſiuos cum petitione.

K. pro B. Batt Abſchrifft vnnd Zeit 1. Monat. Ille. Dieweil ſich die Parthehen beyderſeits vergliechen / in dieſer Sachen fürderlich zu procediren, vnd aber die Zeit 1. Monat in die ferias fiehle/ſo wolte er 14. Tag zulaſſen.

Ego, bat die Zeit a iudice. Stehet.

Veneris 16. Iunij. V. Iudicem Beſcheidts zu entheben/ ob wol die Parthehen ſich vergliechen in 14. Tagen zuhandeln/ſo wolt er doch die Zeit 1. Monat zulaſſen / were alſo auff geſterigs Tags gethāne ſubmiſſion keines Beſcheids von nöten. C

K. Nam an.

Mercurij 6. Septembris B ſagt contra Except. reſponſionum 15. Iunij Jüngſt/generalia, Repetirt dagegen ſeine reſponſiones. Vnd daß dieſelbe genugſām vnnd dem Rechten gemäß / ſetzt er zu iudicis gnediglich erkändtnuß.

V. Repetirt dagegen ſeine Except. vnd bat wie darin/ſetzts auch. Stehet.

B. Dieweil Gegenanwaldt auff ſeinē Except. contra reſponſiones in puncto poſitionalium 30. Maij Jüngſt einkommen/in erhaltener Zeit nichts gehandelt/ſo bat er diß Puncten halben für beſchloſſen zuhalten/vnd zuerkennen/wie dann gebetten.

V. Batt diß Receß Abſchrifft vnnd ad prox.

B. Ließ Abſchrifft zu/ batt aber / wie gebetten. Stehet. D

Idem, Sagt contra Except. wider Eliſiuos 15. Iunij Jüngſt generalia vnnd dieweil dieſelbe allerdings vnerheblich / die poſitiones alternatiuæ, quarum quælibet ad intentionem ponentis vel articulātis concludirt, wie diß Ort im Rechten zuläſſig / auch denſelbigen wie ſich gebühret in euentum nicht reſpondirt worden / ſo repetirt er ſolche Eliſiuos vnnd erhaltene præiudicial Zeit / batt dieſelben vorgewendter Einrede vnuerhindert / tam ad probandum gnediglich zuzulaſſen/ q̄ pro confeſſis zuhalten/vnd auff 25. Ianuarij vnd 22. Februarij Jüngſt gethāne ſubmiſſiones gnediglich fürderlichen Beſcheidt ergehen zulaſſen/vnd ſetzts.

V. Batt diß Receß Abſchrifft / vnnd ad proximam.

B. Ließ Abſchrifft zu / batt aber / wie gebetten. Stehet.

Veneris 6. Iul. Anno 82. W. Vbergab nach Lt. B. ſeligen abſterben gemeinen Gewalt/cum duabus Copiis ad legitimandum ſuam perſonam: Batt Copia cum originali collata, & apud acta remanente originalis reſponſionem, repetirt hierauff ſubmiſſiones 14. Febr. 6. Sept. Anno 81. beſchehen/batt gnediglich fürderlichen Beſcheidt ergehen zulaſſen.

Digitized by Google

A V. Batt fürbrachten Gewalts Ab-
ſchrifft/ Repetirt gleichfals jetzt angereg-
te ſubmiſſiones, vnd batt fürderlich zu in-
terloquirn. Stehet.

Acceptationes & reſpectiue Exceptiones, contra Reſponſiones & defenſionales. C. contra N. 15. Iunii, Anno 81.

H. ꝛc. Demnach am 30. Maij/ Jüngſt/
im Namen vnd von wegen N ꝛc. ange-
maſtē Klägers/ wider Herrn C ꝛc vnſchul-
dig Beklagten/ etliche reſponſiones cum
annexis prætenſis Eliſiuis articulis auff
die Rechtmäſſige defenſional articul v-
bergeben worden/ ſo nimpt beklagter Anw.
zuforderſt alles das jenig was jhme/ vnnd
gemeltem ſeinem Herrn Principaln darin
zu gutem verſtanden vnnd gereichen mag/
vnd fürnemlich/ daß gegen Anwaldt auff
B den 27. 28. defenſ. die angezogene Fenſter-
lin nicht in Abredt ſonder geſtändig iſt/ für
Gerichtlich bekanten hiemit in Recht an/
das vberig vnd widerwertig per generalia
iuris & facti ablenendt vnnd widerſpre-
chendt/ Aber doch inſonderheit darwider
zu excipirn, ſagt Anwaldt/ daß auff den
16 17. defenſ. zu Recht nicht geantwort ꝛc.
Alß iſt demnach ſeine Vnterthenige bitte/
den Gegen Anwaldt zu gebührlicher vnnd
richtiger Antwort nachmals gnediglich
anzuhaltē/ vnd die Anhäng den reſponſio-
nibus allenthalbē nachgeſetzt zuuerwerffē/
Repetirt auch in puncto poſitionalium
ſeine zuuor gethane Antwort/ vnnd das die-
ſelben vorgewandter Einred vnuerhin-
dert genugſam/ ſetzt er zu E. F. G. gnedig-
lichen erkandtnuß.

Was dann ferner die vermeinte gantz jr-
rige/ im Recht vngegründte Eliſiu. articul,
anlangt ſagt gemelter Anw das dieſelbig
jetziger Zeit keines wegs zuzulaſſen/ der
Vrſachen/ daß in gemeinen beſchriebenen
Rechten/ heilſamlich verſehen/ quod actor
poſt litis conteſtationem inſtitutam ſu-
am actionem, ratione ſubſtantiæ, vel
cauſſæ aut rei petitæ, in præiudiciū Rei
conuenti mutare non poſſit, niſi ante
omnia expenſæ refundantur zum Rech-
ten gezogen/ Wiewol nun der Herr Kläger
inn ſeinem vorigen libell darauff gangen/
daß ſein Gart von allem außſehen gefreyet/ C
Anw Herr Principal in alſo in ſeiner Giebel
Mawer/ vnangeſehen/ dz darin ein durch-
ſichtig Creutzfenſter allzeit geweſen/ kein
Liechtfenſter zuhaben gebüren ſoll/ vnnd
dennach wie auß der petition zuerſehen/ o-
der abzunehmen/ Negatoriam actionem
fürbracht vnd angeſtelt/ darauff dann Anw.
H Principal nicht allein den Krieg Rech-
tens befeſtigt vnd reſpondirt, ſonder auch
dagegen ſeine in Recht begründte defen-
ſionales vbergeben/ Commiſſarie ernänt/
vnnd Commiſſionem gebetten/ wie von
Gegen Anw. zuuor gleichſals beſchehen.
Dieweil aber der Herr Kläger auß ange-
regten defenſ. articuln jetzo ſo viel befind/
das er allein ſeines Gartens Freyheit halb/
gedachtem Herrn beklagten vermög ge-
meinen Rechten/ in ſein Giebel Mawer/ ge-
macht Liechtfenſter keines wegs zuuerhin-
dern/ ſo vnterſteht er doch ſeine vorige a- D
ction zuendern/ vnd nouum ius, nouamq;
cauſam, ex prætenſo quodam vſu, aut
ſtatuto huius ciuitatis Spirē. contra ius
commune introducto, q. per ſtatutum
libertas iuris naturalis reſtricta ſit, vnnd
alſo dem Herrn beklagten/ ſeine Fenſter Lä-
den/ propter prætenſum ſtatutum zuha-
ben nicht gezimen ſoll/ herfür zu ſuchen vñ
zu articuliren, wie daſſelbig auß dem 1. 6. 7.
8. 9. vermeinten Eliſiu articuln, Hand-
greifflich abzunemen/ Nun weiß ſich aber
Gegen Anw. wol zuberichten/ quod inter
actionem negatoriā, & actionē ex ſtatu-
to formato vel informato, &c. Dann
auch inter ius commune, quod ipſi Reo
libertatē in ſuo muro feneſtras extruē-
di cōcedit, & municipale ſtatutum q; ta-
lem libertatem reſtringit, wie er ſelbſt
articulirt, ein groſſe mutatiō vnd Vnter-
ſcheidt zuerachten/ dann zweiffels ohne/ da
jme die vorige vermeinte action ad victo-
riam obtinendam genugſam geweſen/
würde er jetzt ad prætēſum ſtatutum mu-
nicipale, tāquam ad ſacram anchoram
im wenigſten kein Zuflucht nemen/ noch
dahin ein new Fundament ſuchen.

Daß demnach gemelten Herrn Klägern
nach Ord. gemeiner Recht/ ſeine gethane
Klag dermaſſen zuendern/ vnd dißfals ein
frembde Rechtloſe Gerechtigkeit vnd Vr-
ſach

A ſach die geklagte Liechtfenſter zuuerhin-
dern/herfür zubringen mit nichten gebürt/
ad iura. Zu deme ſich erfindt/ daß die ver-
meinte articuli Eliſiui etwas weitleuffig
vnd vngewiß geſtelt/angeſehen/ Gegen-
Anwaldt im 1. vnnd 5. articul ins gemein
von Speyeriſchem Bawrecht gebrauch
vnd herkommen/auch im 6. articul von ei-
nem ſtatuto vnd conſuetudine ſetzet/ vnd
dieſelbige Wörter zu confundiren ver-
meint/darauß dann nicht ein eintzig ſonder
verſcheiden Recht vnd Gerechtigkeit ver-
ſtanden werden möge/ das Anwaldt nicht
eigentlich wiſſen kan/ ob der Herr Kläger
auff eines beſondern vſum, ſtatutum aut
conſuetudinem ſein intention fundirẽ
wölle/ licet enim conſuetudo & ſtatu-
tum appellatione iuris contineantur,
tamẽ in ſubſtantia differunt, cum ſtatu-
tum non comprehendat conſuetudinẽ
B &c. Wie dann auch vſus a conſuetudine
vnterſchieden/ vnnd demnach nöttig daß
GegenAnw. von dem vſu vel ſtatuto, aut
conſuetudine nicht alſo ins gemein/ ſon-
der ſein vermeint habend Recht/entweder
von einem ſtatuto, oder aber conſuetud.
eigentlich vñ ſonderlich anzeige articulire
vnd darthue/ damit der Herr Kläger mit
vngewiſſem vnnd zweiffelichẽ verſtand nitt
beſchwert werde/vnd folgends mit mehrer
ſicherheit auff ſolch libell, von wegen
allegirten vermeinten ſtatuti litem con-
teſtirn. Auch dieweil er quoad perſonam
actoris deſſen nicht vnterworffen/ ſeine ge-
bührliche exceptiones vnd defenſiones
dagegen möge deduciren vnd einbringen.

Dieweil dann ſolche mutatio actionis
im Rechten nicht geſtattet/noch zugelaſſen/
ſo iſt Anw. vnterthenige bitt/ den Herrn
Kläger mit angeregten vermeinten arti-
culis Eliſiuis noch zur Zeit nicht zuhören/
ſonder dieſelbe zuuerwerffen/ vnd gedachte
Herrn Beklagten von voriger vermeinter
Klag mit erſtattung aller Gerichts Koſten/
Schäden vnnd intereſſe gnediglich zu ab-
ſolui-n vnd zuerledigen/darzu auch gemel-
tem Herrn Kläger ſein angemaſte Klag/ ſo
er ex prætenſo ſtatuto ciuitatis Spir. zu-
haben vermeint/ in 14 Tagen/ weil er præ-
ſens in loco, vnd beyde Partheyen ſchleu-
nig in der Sachẽ zu procedirn verwilligt/
ſub comminatione perpetui ſilentii in C
ſpecie formlich/lauter vnd klar vorzubrin-
gen vnd zu articulirn ernſtlich anlegẽ vnd
gebieten/auch ſonſt inn beſter Form Rech-
tens/wie ſolches nach Recht vnnd gewon-
heit geſchehen ſoll/ kan oder mag/ jhme
Recht vnnd Gerechtigkeit widerfahren zu-
laſſen E F G. ꝛc.

Iouis 6. Iunij, Anno 83 V. Vbergab
vnterhenige anzeig/ vnd als darin meldung
einer Supplicatiõ, auch eines Rotuli, die-
ſelbige damit/bat Inhalts.

W. Batt ſalua ſubmiſſione Abſchrifft/
vnd ad proximam. Obtinet.

Veneris 7 Iunij. W. Batt/ was auff
geſterigs tags fürbrachte Schrifft vnd ge-
haltenen Receß zuhandeln ſich gebürt/
Zeit 1. Monat V. Ließ zu.

Veneris 27. Iunij. W. Wuſte das Rotul,
in welchem die angezogenen Zeugen ſine
Commiſſione vnd actore vncitirt ad vi- D
dend. produci & iurare verhört worden/
6. diß einkommen/nicht anzunehmen/ wolt
jme Klägern darwider zu ſeiner Zeit zu ex-
cipiren, per expreſſum vorbehalten ha-
ben/vnnd batt auff ſubmiſſion 23. Ian. 14.
Febr vnd 6. Septemb. Anno 81 beſchehẽ/
nun mehr gnediglich fürderlichen beſcheidt
ergehen zulaſſen.

V. Batt Abſchrifft vnd ad proximam.
Ille. Wie gehört. Stehet.

Vnderthänige Anzeig vnd Vberlieferung
eines Rottuls/ C. contra R.
6. Iun. Anno 83.

HOchw F. ꝛc. Wiewol E F. G. Hiebe-
uor vnderm dato 11. Ian. Anno 81. dem
Ernv. C. ꝛc. zu anzeig eines Zeugen Kund-
ſchafft Commiſſionem ad perpet. rei
memoriã erkant/ wie das beyligendt Ori-
ginal decretirter Supplication ferners
außweiſet/ So iſt doch der angeben Zeug/
dicit teſtem profectum eſſe Coloniã, &
quoniã huius teſtis iactura ſumma eſſet,
ideo ſe miſiſſe ad officialẽ Coloniẽſem,
vt p̃fatum teſtem examinet, idq; factũ,
& ideo ſe hic iam exhibere rotulum il-
lius teſtis examinis, mit Vnterthenigen
bitt D. R oder ſeinen Anw gnediglich an-
zuhalten/ das Pitſchier vnnd Sigel zu re-
cognoſcirn, vnd darauff diß Rotul noch
zur zeit apud acta verſchloſſen zubewahrẽ,

A E. F. G. &c. Supplicatio & rotulus, cuius hic fit mentio, deſideratur.

Veneris 20. Septembris.
Beſcheidt.

IN Sachen R. ꝛc. Klägers / wider E. Beklagten / ꝛc. ſeindt die den 30. Maij einkommene Eliſiui vorgewendter Einredt vnuerhindert / doch ſaluo iure impertinent. & non admit. zubeweiſen zugelaſſen / auch die in puncto poſitionis & defenſ. hinc inde gegebene Antwort / auſſerhalb deren auff den 21 22 23. 58. 59. vnd 60. defenſional darauff D. W. nachmals / wie auch D. W. auff obgemelte Eliſiu articul in Zeit 2. Monat ſo jhnen pro termino & prorogatione von Ampts wegen darzu angeſetzt / wie ſich vermög der Ord. gebühret antworten / die Anhäng denſelben

B allenthalben nachgeſetzt verwerffen / mit dem Anhang wo ſie ſolchem reſpectiue alſo nicht nachkommen werden / das als dann ermelte Articul für bekandt hiemit angenommen ſein ſollen. Ferners ſind die den 9. vnd 23. Ianuarij, ermeltes 81. Jahrs beyder ſeits ernänte / auſſerhalb E. H. zu Commiſſarien ſampt vnnd ſonders verordnet / darauff commiſſio in communi forma cum clauſula den Augenſchein einzunemen / vnnd die Zeugen darauff zuführen / einen vnpartheyiſchen Notarien der verhör zu adiungirn, vorbehalten / erkänt / zugelaſſen vnnd angeſetzt.

Iouis 14. Nouembris V. Vbergab reſponſiones ad prætenſos articulos Eliſiuos, cum annexis articulis peremtorialibus & adiunctis petitionibus. S. pro W. batt Abſchrifft vnd 8. Monat. Idem pro eod. Ließ Abſchrifft vnd 2 Monat zu / wo er dieſelbige nicht annemen wolt / ſo bat er ſie jhm anzuſetzen.

Idem pro eod. Batt die gewöhnliche Zeit der 8 Monat. a iudice. Stehet.

Reſponſiones ad prætenſos articulos Eliſinos. E. vnſchuldig beklagten / contra R. vnbefugten Kläger. *prod. Spiræ, 14. Nouembris, Anno 83.*

HE. G. am 20. Septembris gegeben Decrets zugehorſamen / vnd demſelben als viel ſich von Rechtswegen gebürt / genug zu thun / vbergibt E. Anw. auff des

C Herrn angemaſten Klägers vnfürträgliche Eliſiu articul, dieſe nachfolgende reſponſiones cum annexis peremtorialibus articulis & petitionibus contra prætenſos articulos Eliſinos, Jedoch mit dem vorbehalt das er ſeine Antwortung auff die articul, darauff er von Rechtswegen zu antwortten nit ſchuldig / vor vnbeantwort halten. Sonſt aber alles dienſtlichs / was in angeregten vermeinten Eliſiu articuln ſeinem Herrn Principaln zu guttem vnd wider Herrn gegentheil im Recht verſtanden werden mag / in beſtändigſter Form Rechtens hiemit inn Recht angenommen / auch de expenſis & damnis expreſſe proteſtirt haben will / mit Vntertheniger bitt vnd erbieten / wie breuchlich: Vnd mit vorbehalt gethaner proteſtation ſagt Anw. daß der erſt vermeint articul in ſe e mul-

D tiplex ſey / auch vnbewuſt / glaubt darumb nicht wahr / ꝛc. Damit ſein gethane Antwort beſchlieſſendt. Damit dann auch zu vberfluß deß Herrn Gegentheils / tanquã temerarii actoris Rechtloſe Eliſiu articul beſtendiglich impugnirt, vnnd abgeleint werden / vbergibt Anwaldt nachfolgende im Recht wolgegründte peremtorial articul mit Vntertheniger bitt / angemaſten Hern Klägern oder ſeinen gevollmächtigen Anwaldt / auff dieſelbe ſampt vnd ſonders / durch das wort Glaub ꝛc. wie ſich vermög der Recht gebührt / zu antworten gnediglich anzuhalten / welche als dann verneint. ꝛc.

Mit vorbehalt gethaner proteſtation, ſetzt vnd ſagt Anwalt erſtlich wahr / daß die Keyſ. gemeine Recht / durchauß im Heiligen Reich vnd zugehörenden Reichßſtädten obſeruirt oder gehalten werden.

II. Vnd wahr / daß Anwaldt Herr Principal ſolchen Kayſerl. gemeinen Rechten vnterworffen / vnnd dieſelbe zuhalten ſchuldig Iuris.

III. Auch wahr / daß obberürte Kayſ. gemeine Recht / gedachtem Herrn beklagten / in ſeinem Giebel vnd andern Mawren / darin Creutzfenſter geweſen / mehr nothtürfftige Fenſter oder Läden zumachen zulaſſen / cum per vnicum foramen ius in toto conſeruetur. Iuris.

Non

A Non credit.

IV. Wiewol nun nicht ohn / daß im H. Reich etliche ſtatuten auffgericht ſein mögen

V. Item quod illa ſtatuta iuri communi conformia ſint, & iuxta illa interpretatio fieri debeat.

VI. Item ſi contra iura communia aliquid diſponant, quod Cæſarea confirmatione indigeant.

VII. Item ſtatutum factum aliquod prohibens de iure communi permiſſum, tum forenſes & ignorantes non obligat, niſi ipſis legitime fuerit inſinuatum, quia in forenſibus iuſta ſtatutorum ignorantia præſumitur, c. præſumitur. de R. I. in 6.

Iuris & in iure multiplices.

Doch ſo Anwaldt auff ein / oder mehr zu antworten ſchuldig / glaubt nicht.

B VIII. Item ſtatuta ſcientem & non ignorantem obligant, nec ſtatuentes in extraneos iuriſdictioni non ſubiectos, quicquam diſponere poſſunt.

IX. Item ſunt facti, & facta non præſumuntur, niſi legitime probentur.

X. XI. Dicit ſe incepiſſe ædificare præſente & ſciente aduerſario.

Sciuit quidem, ſed non putauit ædificare domum ad inhabitandum.

XII. Non allegaſſe prædictum ſtatutum.

XIII. Nec Reus vnquam illud ſtatutum ſciuerit nec audiuerit, idque iuramento, ſi opus fuerit, ſe affirmare poſſe. Et hanc ob cauſſam ſibi nihil nocere, verum ſibi ſecundum libertatem iuris naturalis ciuilisque diſpoſitionem feneſtras conſtruere licuiſſe. Item quod ſtatuta ſint ſtricti iuris & odioſa, ideoq; non extendenda: naturalis vero libertas & diſpoſitio iuris communis fauorabilis & propterea ſequenda, donec de alia prohibitione legitime conſtet. Itẽ quod Reus ante 50. vnnd mehr Jahren / ante initium ſtatuti, murũ & feneſtras habuerit, & in quieta poſſeſſione, hac lite excepta, fuerit. Item quod Reus Imperio & non ſtatuentium iuriſdictioni ſubiectus ſit. Daher dann ſchließlich erfolgt / daß angemaſt vermeint ſtatutum, dem Herrn Beklagten nit hinderlich / ſo der Beklagter vermög gemeiner Recht bey gemachten Liden gehandhabt werden ſoll. C Item quod Reus hanc domum non a ciue, ſed ab extraneo emerit, Item inde ſemper per mechanicos aliquid exſtruxiſſe. Item quod murarii propter hoc ſtatutum, non recuſarint eiuſmodi feneſtras & alia facere, &c. Ita vt Reus a tempore emtionis in libertate ædificãdi merito manere debeat. Item poſito quod Reus hoc ſtatutum allegare poſſit, &c. Non tamen pro fundamento prętenſæ ſuæ intentionis hoc in caſu contra Reum allegare poterit. Manifeſti enim iuris eſt, quod nemo in altero poſſit reprehendere id quod a ſe ipſo legitime factum eſſe putat, ac defendit, Iam a item verũ eſt, quod actor in proprio ſuo muro aliquot feneſtras ædificauerit, & ita ipſemet Actor contra ſtatutum fecerit, D & per conſequens non habet, in quo de aduerſario conqueri poſſit. Vnd wahr / daß der Herr Gegentheil alſo ſeiner angemaſten Fenſtern gar nicht / ſondern Anw. Herr Principal von wegen articulirter habender Fenſterlöcher / zu ſeinem gemachten Fenſter wol befugt vnd berechtigt 36. Dieweil dann obgemelte articul wahr / klar vnd offenbar / auch dauon in dieſer Reichßſtadt Speyer / ſonderlich bey den Nachbawrn ein gemein Gerücht ſey / Alß iſt demnach Anw im Namen gedachts Herrn vnſchuldig beklagten Vnterthenige bitt / inn dieſer Sachen zuerkennen / vnd zuſprechen / wie in concluſione defenſ. vntertheniglich gebetten worden / alles cum refuſione expenſarum, damnorum, & intereſſe, &c.

Suppletio ettlicher Wörtter *in proœmio Reſponſionum* 14. *Nouembris*, Jüngſt vbergeben außgelaſſen C. *contra* X. 20. *Mart. Anno* 84.

Hr. Demnach ſich in reſponſionibus 14. Nouembr. Jüngſt vbergeben / fol. fac. 1. in fine proœmii verſ. auch de expenſis, &c. ſich befindt / daß folgende wörter / de mutata actione, vitio ſcribentis außgelaſſen worden / ſo will C. Anwaldt ſolchen defectum hiemit ſuppliciren, nemlich auch de mutata

A actione expenſis & damnis expreſſe proteſtiti haben/ vnd leſt es bey jetzt angeregter ſupplication bleiben/ welche Anwaldt E.F.G. Vnterthenigklich ... hat ſollen/ noch können verhalten. E.F.G. ꝛc.

Mercurij 8. Ianuarij W. Dieweil am 20. Septembris Jüngſt erkänte Commiſſion, vnd prima dilatio vmb deß willen die zwen Herrn protonotarii zu Commiſſarien verordnet/ vnnd der dritt ein lange Zeit kranck gelegen/ bißhero in der Cantzley nicht hat mögen verfertigt werden/ ſo bat er die Zeit ſolcher erſten dilation allererſt von heut angehen zulaſſen.

S pro V obtinet ad proximam.

Iouis 9. Ianuarij V. bewilligt in geſterigs Tags beſchehen begeren/ doch daß in vtroque puncto die Commiſſion einem Commiſſario, zuuerrichten befohlen B würde.

W Obtinet Copiam, & ad proximam.

Veneris 10. Ianuarij W Nam die geſterigs Tags beſchehen Conditional bewilligung an/ doch der geſtalt/ daß die Electi- on der verordneten Commiſſarien, bey ſeinem Principaln als Klägern ſtehen ſolt.

V Wofern die Commiſſion einem einigen Commiſſario, in beyden punctis befohlen wirdt/ ſo ließ ers darbey bleiben.

W. Nam bewilligung an.

Veneris 17 Ianuarij V Dieweil Gegentheil mit ſeiner Euentual bewilligung nicht zufrieden ſein/ ſonder jhme allein electionem Commiſſariorum zueignen wolte/ ſo wolte er ſein Bewilligung reuocirt haben/ wofern dan gegen Anwaldt in pūcto poſitionaliū mit ſeiner Beweiſung nicht verfahren wolt/ ſo batt er/ jhm viam probandi zu præcludiren, aber in puncto defenſ batt er mich auff 14. Nouembris, Jüngſt einkommen peremtoriales zu antwortten gnediglich anzuhalten/ vnnd jhm als dann erſt primam dilationem angehen zulaſſen. Daß ſolches billich/ ſetzt es zu erkäntnuß.

W. Obtinet ad proximam.

In puncto poſit.

Martis 21. Ianuarij, W. Sagt wider die Irrig vnd widerwertig reuocation 17. huius generalia, batt Gegentheil damit nicht zuhören/ ſonder es bey ſeiner Bewilligung C bleiben zulaſſen/ vnnd dieweil er der Zeit halber nicht zufrieden/ auch nicht bewilligen wolt/ daß D. W. Principaln als Kläger Electionem Commiſſarii hette/ ſo were er Vrbüttig ſeine Commiſſion allein zuuerrichten laſſen/ vnnd der verordneten Commiſſarien einen zugebrauchen/ ꝛc. der jhme gefällig vnd möcht leiden/ daß in puncto prætenſorum defenſionalium Gegentheil auch einen Commiſſarium gebraucht der jhme gefällig/ jedoch ſalua adiectione Notarii non ſuſpecti, vnnd daß es Gegentheil dabey bleiben zulaſſen ſchuldig. Setzt es.

V Obtinet ad proximam.

In puncto peremtor.

Eodem die. W. Batt des vnordenlichē vnd Vnzeittigen contumacirens, in welchem Gegen Anwaldt iudicis erkändtnuß auff ſubmiſſion 14. Nouembris Jüngſt D fürgreiffen wolte/ zuuerwerffen/ vnnd dieweil ſolche vermeinte peremtoriales noch zur Zeit weder ad reſpondendum noch probandum zugelaſſen/ vnnd ſeinem Principal ſeine exceptiones dagegen fürzubringen beuorſtünde/ ſo bat ers der Zeit halber/ vnd ratione primæ dilationis bey beſchehener Bewilligung bleiben zulaſſen/ vnnd Gegen Anwaldt vnuerhindert ſeines einführens mit ſeiner angemaſten beweiſung zu vollfahren gnediglich anzuhalten/ damit D. W. Principal nicht deterioris conditionis were/ Vnd das ſolches billich vnnd Recht/ ſetzt er abermahls zu iudicis erkäntnuß.

V Obtinet ad proximam.

In puncto poſitional & defenſ.

Mercurij 22. Ianuarij C. pro V. ſagt wider geſterigs tags gehaltenen Receſs generalia repetirt D. V beſchehene Bewilligung/ wolt nachmahls Commiſſionem iudicis heim geſtelt haben/ Vñ im fall Gegentheil damit nicht zufrieden/ ſo repetirt er nachmahls den 7 huius gehaltenen Receſs, batt wie gebetten.

W. Sagt generalia, Repetirt ſeinen geſterigs Tags gehaltenen Receß. Setzts. Stehet.

Eodem die V. Were zu forderſt keines contumacirens geſtändig/ ſonder ließ

A ließ er es nachmals bey der Zeit 14. Nouemb. 15 zugelaſſen / verbleiben. Dieweil aber ſeines Principals hohe notturfft erfordert/ daß die einkommene peremtoriales der Commiſſion einuerleibt würden/ ſo batt er die erkante Commiſſion auch auff dieſelbige articulos gebettener maſſen zu extendiren, daß ſolches billich/ ſetzt es.

W Sagt generalia, repetirt kürtz halben geſterigs tags gehaltenē Receß/ Setzts auch. Stehet.

Martis 28. Ian. Beſcheidt.

IN Sachen R. contra C. ꝛc Iſt D. W. was ſich auff reſponſiones vnnd peremtoriales 14. Nouembris Jüngſt einkommen zuhandeln gebührt/ Zeit 3. Monat pro termino & prorogatione zugelaſſen vnd angeſetzt/ mit dem Anhang / wo er ſolchem alſo nicht nachkommen wirdt / das B als dann die Sach in dieſen puncto vorbeſchloſſen / vnd die articul für bekandt hiemit angenommen ſein ſollen. Ferners ſind ermelten D W vnd D. V jhr 8. vnnd 17. diß erſten dilationis wegen hincinde beſchehen begeren zugelaſſen / vnd leſt man es ſonſt die Commiſſion belangendt/ bey dem Vrtheil 1. Septembris, Anno &c. zuuor ergangen/ bleiben.

Veneris 20. Martij V Vbergab ſuppletionem, prout in rubro, vide ſupra.

S. pro W Batt Abſchrifft vnd 8 Mon.

K. Wuſt auß beuelch nicht mehr dann 2. Monat zuzulaſſen.

S Wolt 4. Monat annehmen.

Ille. Wie gehört. Stehet.

Veneris 18. Aprilis W Dieweil Commiſſarius in erſter dilation vnnd derſelben prorogation der Zeugen verhöre nit fürnehmen köndt / ſo batt er nach verflieſſung derſelben/ & excluſis feriis Zeit 4. Monat pro ſecunda dilatione jm gnediglich mitzutheilen.

W. Ließ cum cauſſæ cognitione geſchehen was Recht wehr.

Veneris 15 Maij Beſcheidt.

IN Sachen R. contra C ꝛc. Iſt D. W. was ſich auff ſuppletionem 20 Martii Jüngſt einkommen zuhandeln gebührt/ Zeit ad primam poſt ferias meſſium zugelaſſen / vnnd angeſetzt/ mit dem Anhang wo er ſolchem alſo nicht nachkommen C wirdt / daß als dann die Sach inn dieſem puncto vor beſchloſſen hiemit angenommen ſein ſoll.

Veneris 19. Iunij Beſcheidt.

IN Sachen R. wider L t C Iſt D. W die gebettene Zeit pro ſecunda dilatione probandi zugelaſſen vnd angeſetzt.

Veneris 3. Iulij W. Dieweil der Commiſſarius die Commiſſion auſſerhalb der ferien tragendes Ampts halben nicht verrichten könte/ ſo wolte er feriis hiemit renuntiirt haben.

V Wolt ſo viel dieſen actum productionis belangen thete/ drein bewilligen.

W Nams an.

Mercurij 7. Octobris W. Vbergab acceptationes & reſpectiue exceptiones ad articulos Eliſiuos.

V. Batt Abſchrifft vnnd Zeit 8. Monat. D

W. Ließ Abſchrifft zu/ Dieweil aber der Herr Gegentheil allhie in loco geſeſſen/ ſo wüſte er auß ſonderm beuelch nicht mehr als 4 Monat zuzulaſſen.

C Wolt 6. Monat annemen.

W. Wie gehört.

C. Batt die Zeit a iudice. Stehet.

Martis 13. Octobris W Dieweil der Herr Commiſſarius vmb deß willen er bißhero mit Leibsſchwachheit beladen geweſen/ vnnd die Commiſſion ſampt der Zeugen verhör nicht allerdings verrichten mögen/ vnd dann in jetzt fürfallenden Geſchäfften weiter verhindert wirdt/ ſo batt er nach außgangener ſecundæ dilationis Zeit 5. Monat / pro tertia excluſis feriis incidentibus zuerkennen/ wolte ſonſt Gegen Anw. 7. huius gebettene Zeit zulaſſen/ vnd deßhalben gethane ſubmiſſion reuocirt haben.

V. Name zuuorderſt die bewilligung der 6 Monat in Recht an / Dieweil aber dz vberig bey den Herrn deputirten ſtünde/ möcht er leiden/ daß cum cauſſæ cognitione geſchehe was Recht iſt.

Mercurij 14. Octobr. Anno 84. Beſcheidt.

In Sachen R. contra C. iſt D. W.

V

A Zeit 4 Monat pro tertia dilatione pro-
bandi zugelaſſen vnd angeſetzt

Lunæ 22. Nou. Anno 85 V. Repetirt
20. Septemb Anno 83 in puncto deten-
ſional. ergangene Vrtheil / dieweil ich der-
ſelben nicht nachgeſetzt / vnd auff den 21. 22.
23. 58. 59 vnd 60. articul nicht geantwor-
tet / ſo batt er dieſes vor bekandt anzunemen.

W. pro me. Obtinet ad proximam.

Acceptationes & reſpectiue Exceptiones, contra reſponſiones ad Articulos Eliſiuos, Item exceptiones contra prætenſos Articulos peremtoriales, & in euentum reſponſiones ad eaſdem vna cum adiuncta petitione. R. contra Lt. C. prod. Spiræ. 7. Octobr. Anno 84.

H. ꝛc. Auff die im Namen vnd von wegen
H. C. ꝛc. Beklagten / contra R. wolbe-
B fugten Klägern / den 14 Nou. Jüngſt abge-
loffen 83. Jahrs / wider Rechtmeſſige ge-
dachts Herrn Klägers articulos Eliſiuos
Gerichtlich producirte vnnd vbergebene
reſpōſiones cum annexis articulis per-
emtorialibus, & adiunctis petitionibus
der gebühr nach zuhandeln vnnd zuuolfah-
ren / ſo nimpt Klagender Anw. zuforderſt
alles das jenig / was jhme vnd gemeltem ſei-
nem Principaln / darinnen zu gutem ver-
ſtanden vnd gereichen mag / vnd fürnemlich
nimpt Klagender Anw für bekandt an / daß
Gegen Anw. auff den 2, 3. 4. Eliſiu articul
deß Speyeriſchen Statut, nicht gar in Ab-
redt / auch auff den 10. articul, &c. das vbe-
rige vnd widerwertige per generalia iuris
& facti ablehnendt vnd widerſprechendt /
Aber doch in ſpecie darwider zu excipirn,
ſagt Anw. auff den 7 8. vnnd 9. Eliſiu arti-
cul, nit genugſam vermög der Rechten re-
ſpondirt ſeye. ꝛc. Darumb dañ Anw. Vn-
terthenig bitt den Gegētheil zu gebürlicher
vnd richtiger Antwort / nachmals gnedig-
lich anzuhalten / daß ſolches dem Rechten
gemeß / ſetzt Anw. zu E. F. G. erkandtnuß.
So dann ferners G. H zu des Herrn Be-
klagten prætenſos articulos peremtoria-
les & adiunctas petitiones zuſchreitten /
ſagt Anw daß dieſelbe mehrertheils iuris,
in Recht vnbegründt / generales, zu der
Sach vndienſtlich / impertinentes, irre-
leuantes, non conducentes, vnnd er da-
rauff zu antworten nicht ſchuldig ſeye: Je- C
doch zu befürderung der Sachen / vnnd ſo
Anw darauff zuantworten ſchuldig ſein
ſolt / vbergibt er in euentum / darüber er
auch proteſtirt, nachfolgende reſponſio-
nes, doch mit dē Vorbehalt / daß er jme alle
Rechtliche notturfft darwider fürzubrin-
gen / per expreſſ. reſeruirt, vnd wo er auff
einen oder mehr articul, ſo hiehero nicht ge-
hörig noch erheblich / oder darauff er ſonſt
von Rechts vnnd gebrauchs wegen / zu re-
ſpondiren nicht ſchuldig / antworten wür-
de / daß er ſolche reſponſiones als nicht ge-
gebene gehalten / vnd ferners alles / ſo in an-
geregten vermeintē peremtorial articuln,
ſeinem Principaln dienſtlich vñ zu gutem /
vnnd wider Herrn Gegentheil verſtanden
werden mag / in beſtändigſter Form Rech-
tens hiemit inn Rechten angenom̄en haben
wil / Vnd mit vorbehalt ſolcher gethaner
proteſtation ſagt Anw. daß der 1. 2. 3. iuris D
4 glaubt nicht wahr / ꝛc. Was dann ferners
die angehengte vermeinte petition anlägt /
darwider ſagt Anw. generalia facti & iu-
ris, vnd glaubt nit daß dermaſſen / wie durch
den Herrn Beklagten jrriger weiß / ſonder
viel mehr wie in Klägers libello vnnd al-
lenthalben für jnen gebetten worden / geur-
theilt werden ſoll Vnd da Gegentheil Klä-
gers Liechter halben zu klagen / mag er für
ſich ſelbſt ein ſondere Klag anſtellen / ſol jme
begegnet werden / mit angehengter prote-
ſtation, wo auff ein oder mehr Articul nit
genugſam reſpondirt ſeyn ſollte / daß er
zu erſtattung alles defects vnterſchiedlich
auff jeden / wo bey mangel / ſimpliciter
durch die Wort glaub nicht wahr ſeyn / ge-
antwortet / vnd auff ein oder mehr reſpon-
dirt, darauff zuantworten nicht ſchuldig /
ꝛc. Iſt demnach Anw. im Namen vnnd von
wegen ſeines Principals vnterthenige bitt
vnnd Rechtlich begeren / in dieſer Sachen
zuerkennen vnd zuſprechen / wie in libello
vnnd allenthalben gebetten worden / jhme
hierüber in beſter Form Rechtens / wie ſol-
ches nach Recht vnd Gewonheit geſchehen
ſoll / kan oder mag / Recht vnnd Gerechtig-
keit mit zutheilen vnnd widerfahren zu laſ-
ſen / Alles cum refuſione expenſarum,
damnorum, & intereſſe, E. F. G.
&c.

V. Vber-

Digitized by Google

A W. Vbergab Confutationes contra factas Except. ac Replicas pro denfenſione articulorum peremtoralium, nec non reſponſionum acceptationes & reſpectiue exceptiones.

W pro me, Batt Abſchrifft / vnnd Zeit 6. Monat. Obtinet.

Idem, Dieweil ich in ſo langer Zeit / mit meiner beweiſung nicht vollfahren / tertia dilatio vorlanzſt verfloſſen / auch quarta nicht gebetten worden / ſo batt er mir viam probandi zu præcludirn, vnd ſetzts.

W. Obtinet ad proximam.

Martis 23. Nouembris. W Dieweil ich nicht Einheimiſch / ſo batt er noch 8. Tag / ſintemaler bericht / daß dieſe Sach gütlich veranlaſt.

V. Ließ zu.

B *Confutationes, contra factas acceptationes, ac Replicas E. contra R. prod. Spira, 22. Nouembr. Anno 85.*

Hr ꝛc Wider die am 7 Octobris, Anno 84. Im Namen R ꝛc. vnbefugten Klägers / fürbrachte vermeinte exception Schrifft der gebühr nach zuhandeln / nimt E. Anwaldt zuuorderſt alles vnd jedes / ꝛc. das vndienſtlich aber per gene alia iuris & facti widerſprechendt / was dann erſtlich anlangt daß Gegentheil / die auff den 1. 3. 4 vnbegründte Elliſiuos articul gegebene antwort gantz irriger weiß vor bekandt angenommen / läſt ſich Anwaldt Herrn Principals im wenigſten nicht anfechten / weil Kläger durch angeregte acceptation ſeiner blinden Mawer / vnnd ergangenen Vorſpruchs nicht im abredt / ſonder des alles ſelbſt geſtändig / werde ſich ſonſt einiger Confeſſion gar nicht haben zu frewen / Ebenmäſſig leſt Anwaldt die vermeinte acceptation, bey dem 10. articul beſchehen / auff ſeinem vnrecht beruhen / angeſehen ſich im Augenſchein mit der Leiter offentlich befunden / auch noch befinden werdt / daß ꝛc. Vnnd nach dem wider die auff den 7. 8 vnnd 9. vermeinten Elliſiuos articul gegebene Antwort / gantz friuole excipirt worden / ſo repetirt Anwaldt nachmals ſeine reſponſiones, daß dieſelbe gnugſam / zu E. F. G gnediglich erkendtnuß geſetzt haben will.

Daß nun Klagender Anwaldt fernere / wider die in Recht wolbegründte peremtorial articul, als ſolten dieſelbe zu dieſer Sachen vndienſtlich vnd impertinentes ſein / ꝛc vergeblich vnnd nichtiger weiß fürgibt / bedürff keiner Widerlegũg dermaſſen releuantes & concludentes ſeyn / daß ſie auch Gegentheiln vermeinte Eliſiuos gentzlich perimirn vnd auffheben / auch derhalben von E. F. G den 28. Ian. Anno 84. ad reſpondendum gnediglich zugelaſſen / dabey es Anw. auch leſt bewenden. C

Was dann Gegentheils reſponſiones anlangt / nimpt Anwaldt zuuorderſt alles dienſtlichs / vnnd ſonderlich aber / die auff den 10. 11. 12. 21. articul gegebene Antwort vor Gerichtlich Bekandtnuß hiemit inn Recht an / auß welchem dann ſchließlich erfolgt / daß Kläger angeregten Bawes gutt wiſſens gehabt ꝛc.

Dieweil auch G. H ꝛc. gemelter Kläger auff den 1. 2. vnnd 34. peremtorial articul nicht / wie ſich vermög der Ord. gebührt / reſpondirt, alſo iſt Anw. vnterthenig bitt / Gegentheiln nachmals zu gebürlicher vnd richtiger Antwort gnediglich anzuhalten. D

Was auch letzlichen Gegentheils vnbegründte petition antrifft / darwider repetirt Anw nicht allein ſein n fine defenſionalium angehengte Rechtmeſſige bitt / ſonder auch alle dienſtliche Handelung / vnnd von angemaſtem Kläger Gerichtlich beſchehene bekandtnuß / welche verhoffentlich in iudicando fürnemlich angeſehen werden müſſen / cum nullæ ſint efficaciores probationes, quam ipſiusmet aduerſarii confeſſiones, &c.

Ad Iura &c. Alß iſt demnach Anw. Vnterthenige fleiſſige bitt / E F G. wollen inn dieſer Sachen zu Recht gnediglich erkennen / vnd ſprechen / wie in gebührenden Orten offtmahls gebetten worden / Alles mit Erſtattung der Gerichts Koſten Schäd vnd intereſſe, E. F. G. ꝛc.

Veneris 14. Ianuarij, Anno 86. W. Wiewol Ich verhoffte / es ſolte der Gegentheil die vorgeſchlagene Güttlichkeit eingewilliget haben / Jedoch dieweil jme dieſelbe nicht annemlich / vnd er auff fernere proceſs drunge / ſo vbergabe er ſpecial Gewalt ad præſtandum iuramentum quartæ

Digitized by Google

A dilationis, vnnd batt auß darin angezogenen Vrſachen im 6 Monat excluſis feriis pro quarta dilatione zuerkennen / vnnd mitzutheilen / jhne auch deßwegen ad iuramentum quartæ dilationis zu zulaſſen.

V Batt Abſchrifft vnd Zeit 14. Tag.

W Ließ zu

W. Dieweil Gegentheil ſeine vermeinte Confutationes 22 Nouemb. Jüngſt einkommen / nach erhaltener Zeit viel zu ſpatt vorbracht / ſo batt er dieſelbige nicht anzunemen / ſonder auff meine 7. Octobris Anno 84. fürbrachte acceptationes &c. die Sach tam in puncto Elſiuorum, quã peremtorial. für beſchloſſen anzunemen / vnd zuerkennen was Recht.

V. Batt mich anzuhalten / Vrſachen anzuzeigen / warumb ſeine Handelung zu ſpatt einkommen / ſolte mir als denn begegnet werden

B W. Repetirt das Protocoll.

V. Es vermögte die Ord daß man in ſpecie ſolte vermelden / ob / vnd wann die Ordnung an einem geweſen / daß er Handeln können / Dieweil aber ſolches nicht geſchehen / auch ſich auß dem Protocoll nicht befinden wirdt / ſo batt er dieſen vergeblichen Receß mit gebührlicher Straff zuuerwerffen.

W Batt auff fürbrachte Confutationes vnnd Exceptiones zuerkennen / was Recht.

Ille. Wann ich auff ſeine Schrifft per generalia beſchlieſſen wolt / ſo ſolt ich ſolches Ordentlich thun.

W. Batt die Sach vorbeſchloſſen zuhalten.

Ille, Generalia ich hette 22. Nouemb. Jüngſt 6 Monat erhalten.

W Es hette die Sach in tractatu concordiæ geſtanden / vnnd Gegen Anwaldt damals auff jhn gedrungen / repetiert derwegen priora. Stehet.

Iouis 27 Ianuarij, Anno 86. V. Vbergab kurtze anzeig &c. an ſtatt eines Mündlichen Receß

W Batt Abſchrifft vnnd Zeit 4. Monat.

Ille. Wolt 14. Tag zulaſſen.

W. Batt ad proximam. Obtinet.

Veneris 28. Ianuarij. W. pro me, wolt C geſterigs Tags bewilligte 14. Tag angenommen / auch 14. huius gehaltenen Receß vnd ſubmiſſion reuoci 1 haben / vnnd behielt mir ferner notturfft beuor.

V. Ließ zu.

Kurtze Anzeig an ſtatt eines Mündlichen Receß C *contra* X. *27. Ianuarii, Anno 86.*

H. &c. Wider den am 14. Ian. Jüngſt von wegen X &c. vnbefugten Klägers gehaltenen Receß / vnd fürbracht ſpecial Gewalt quartæ dilationis, ſagt C Anwaldt / daß darin angeregte vermeinte petition jetzo nit mehr ſtatt haben / dieweil Gegentheil in dieſer Sachen nicht allein die erſte / ſonder auch die 2, 3. dilationes probandi ſatis negligenter verflieſſen laſſen / derhalben auch vermög des H. Reichs vnd Viſitation Abſcheidt / ſampt gemein gegebe- D nen Beſcheidt / vor verflieſſung der dritten dilation kein glaubhaffte Anzeig genugſam angewendten fleiß / beygelegt noch beylegen künnen. Daß er aber ſolche verſeumnuß jetzo gern auff der Herrn Commiſſarien langwir ge Kranckheit / dann auch als die Sach in tractatu concordiæ geſtanden ſeyen / Kläger andeuten will / deſſen iſt Anw. Herr Principal jhme im wenigſten nicht geſtendig / Dann ob wol nicht ohn / daß der Ehrnw. B S. &c in Zeit erſter dilation, welche am 20. Sept. Anno 84, erkant worden / etwas ſchwach geweſen / wie Gegentheil den 8. Ian. Anno 84 Gerichtlich angezeigt / darauff den volgends im 28 berürts Mon. Ian. per ſententiam ſolche dilation erſt anzugehen aufferlegt worden / So iſt doch vnlaugbar wahr / daß gedachter Herr Commiſſarius hernach den 6. Apr. etliche fürgeſtellte Zeugē zugelaſſen vnd beeydiget / auch den Augenſchein eingenommen vnnd vorhabens geweſen / das Examen teſtium zuuerrichten / wann Gegentheil darauff wie ſich gebürt angehaltē / Aber dieweil jme der Augenſchein zu wider geweſen / hat er zu der Zeugen verhöre nicht viel luſt gehabt. Dergleichē kan oder mag Gegentheil gedachts Herrn J S. Commiſſarii Kranckheit keines wegs anziehen oder beſchuldigen / angeſehen der jetzo ein gantz Jahr vngefehrlich

A lich geſund geweſen/wie notorium ac manifeſtum, wie auch gantz ohn ꝛc. Accuſat eum negligentiæ &c. Dieweil dann de iure omnis dilatio probandi ſit peremtoria, vnnd vermög Viſitation Abſchieds vnnd gemeinen Beſcheids/ kein Anzeig genugſam angewendten fleiß beygelegt worden/ vnnd der Augenſchein in præſentia partium vorlängſt eingenommen worden.

Demnach gelangt an E.F.G. Anwaldt Vnterthenige bitt/ ſeinem Herrn Principaln bey des H. Reichs vnd Viſitationū abſchieden gnediglich zu handhaben/ vnnd dem Gegentheil ſeinen Receß zuuerwerffen/vnnd der 4. dilation halb beſchehen begeren abzuſchlagen/auch den eingenommenen Augenſchein Gerichtlich einzubringen/anzuhalten/ vnd ſonſt omni meliori modo, quo de iure fieri poteſt, jme Recht
B vnnd Gerechtigkeit widerfahren zulaſſen. E.F.G. ꝛc.

In puncto Eliſiuo & peremtor.

Lunæ 31. Ianuarij W. pro me, Sagt wider die vermeinte weitleufftige Anzeig 27. huius einkommen generalia, wehre des angebens darin durchauß nicht geſtändig/ referirt ſich meines angebens halben/ auff beyde Herrn verordnete Commiſſarios, auch Herrn D K. aſſeſſorn, die er wo von nöten/ hierunter zuuerhören batt/ repetirt 14. huius gehaltenen Receß/ vnd vorbrachten ſpecial Gewaldt/ batt nachmahls wie daſelbſt gebetten/ vnd ſetzts zu erkandtnuß.

V. Batt Abſchrifft vnnd Zeit 8. Monat.

Ille. Ließ Abſchriffe zu/ batt ſonſten wie gebetten. Stehet.

W. pro me. Wiewol in dieſer Sachen bißhero in nouis & præfixis indifferenter gehandelt/ Jedoch dieweil Gegentheil ſeine confutationes, 22. Nouem. Jüngſt in ſeiner Ord. in præfixis vorbracht/ſo ließ er es alle Cauillationes zuuerhütten/ dabey/ vnd damals erhaltener Zeit/ auch nechſter Audientz beſchehener Reuocation bleiben.

W. Auff beſchehene Reuocation, ſagt er wider angeregte confutationes, 22. Nouembr. Jüngſt generalia, were angebens darin durchauß nicht geſtändig/ repetirt C dagegen mein Einlage 7. Octobris, Anno 84. Vnd batt nachmals wie darin.

V. Batt Abſchrifft vnd Zeit 8. Monat. Obtinet.

W pro me, Vngeſtanden daß ſolche peremtoriales, durch iudicis Beſcheide/ 28. Ian. Anno 84. ad reſpondendum, zugelaſſen ſein ſolten/ ſagt er wider Replicas ermelten 22. Nou. Jüngſt einkommen/generalia, repetirt dagegen meine except. ermelten 7. Octob. Anno 84. einkommen/ batt wie darin/ vnd ſtelt es diß Puncten halben zu iudicis erkantnuß.

V. Batt Abſchrifft vnnd Zeit 8. Monat.

W Ließ zu.

W. pro me, Wofern angeregte peremtoriales ad reſpondendum & probandum zugelaſſen werden ſolten/in eum euentum vnnd anders nit/auch vngeſtanden des vngereumbten Angebens/ ſagt er D wider Accept. & Except. mehrgemelten 22. Nou. Jüngſt einkommen generalia, repetirt meine Euentuales reſponſiones vnd das euentualiter genugſam reſpondirt, ſetzt er zu erkantnuß.

V Batt abermals Abſchrifft vnd Zeit 8. Tag. Obtinet.

W Im fall mehr angeregte peremtoriales, wider zuuerſicht ad reſpondendū & probandum zugelaſſen werden ſolten/ dieweil der Gegentheil in puncto defenſionalium, vorlängſt Commiſſionem vnd primam dilationem erhalten/ ſo batt er jhme nun mehr ein kurtze Zeit mit ſeiner beweiſung zuvollfahren/ peremtorie anzuſetzen.

V. Batt Abſchrifft vnd Zeit 8. Tag.

Ille. Ließ zu.

Sabbathi 5. Februarij V. Repetirt wider 31. Ianuarij, Jüngſt gehaltenen Receß ſein vorbrachte anzeig/ dieweil ich meinen angewendten fleiß nicht beſcheinet/ ſo batt er nachmals mein Receß zuuerwerffen/ auch mich mit meinem Begern nit zuhören/ Da ich aber vber zuuerſicht damit ſolte gehört werden/ ſo behielt er ſeinem Principaln ratione interrogatoriorum fernes notturfft beuor.

A W. Batt dieſes Receß Abſchrifft / ſagt darwider generalia Repetirt 31. Ianuarij Jüngſt durch jhr gehaltenen Receß vnnd beſchehen begern / vnnd ſetzts zur erkandtnuß. Stehet.

In puncto peremtor. & Eliſiuorum.

V. Wehre meines angebens / das indifferenter inn dieſer Sachen in nouis & præfixis gehandelt worden nicht geſtändig / repetirt ſeine Confutation Schrifft / vnd batt dieſer Reuocation halb / ein gnediglich einſehens zuhaben.

W. Sagt darwider gemeine Einredt / Repetirt dagegen 31. Ian. Jüngſt gehaltenen Receß / vnd batt wie daſelbſt. Stehet.

V. Erhelt Iudicis 28. Ianuarij, Anno 84 ergangene Vrtheil / auch 22. Nouembris Jüngſt vorbrachte Replicas, batt ſich B dabey gnediglich handzuhaben vnnd zuerkennen wie darin.

W. Sagt darwider generalia, repetirt 31. Ianuarij, Jüngſt gehaltenen Receß / auch 7. Octobris Anno 84 vorbrachte Except. vnd ſetzts gleichſfals zur erkantnuß. Stehet.

V. Dieweil ich als Kläger mit meiner beweiſung zuforderſt zu vollfahren ſchuldig / als batt er mich mit meinem Jüngſten begern / nicht zuhören / ſondern daſſelbe zuuerwerffen.

W. Repetirt 31. Ianuarij, Jüngſt durch jhn gehaltenen Receß vnd beſchehen begeren. Stehet.

Martis 5. Iulij, Beſcheidt.

IN Sachen / ꝛc. R. contra C. S ꝛc läſt man es bey der ſuppletion, 20. Martij Anno 84 beſchehen / vnnd in puncto defenſionalium, bey der in dem Vrtheil am 20 Nouembris zuuor ergangen / beſtimter vnd purificirter Zeit bleiben / darauff die in berürter Vrtheil ſpecificirte defenſional articul für bekandt / vnd dann in puncto Eliſiuorum & peremtorialium vorgewendter Einrede vnuerhindert / die hinc inde gegebene reſponſiones, auſſerhalb deren auff den 34. peremtorial articul, auff welchen D. W. nachmals vnd in Zeit 2 Monat / ſo jhme pro termino & prorogatione darzu angeſetzt / wie ſich vermög der Ordnung gebührt antworten / pro puris vnnd für genugſam angenommen / die Anhäng derſelben allenthalben nachgeſetzt / verworffen / mit dem Anhang / wo er ſolchem alſo nicht nachkommen wirdt / daß als dann ermelter articul für bekant hiemit angenommen ſein ſoll. Letzlich iſt D. W Zeit pro 4. doch das er zuuor deßwegen den gebührlichen Eydt erſtatten / darzu er auff vorbracht ſpecial gewalt hiemit gelaſſen / vnd D. V. pro omni dilatione 4. Monat / Excluſis feriis zugelaſſen vnnd angeſetzt. G

Auff Beſcheidt.

W. Dieweil er durch iudicis Beſcheidt zum iuramento quattæ dilationis gelaſſen / ſo batt er delationem.

V. Hette nicht zuuerhindern. Iurauit. D

W. Auff erſtatten Eydt behielt er jhm fernere notturfft beuor.

Ille. Ließ dabey bleiben.

Iouis 3. Nouembris, V. Dieweil D. R. In Gott verſtorben / ſo behielt er jhm auff 5. Iul. nechſt eröffneten Beſcheidt fernere notturfft beuor.

L. S. pro me. Wüſte ſich Gegen Anwaldt zuerrinnern / daß durch ableibung D. R. ſeligen / mein Gewalt verloſchen / möcht derwegen Gegen Anwaldt ſich der Ord. gebrauchen.

V. Ließ bey ſeiner Anzeig bleiben.

Iouis 19. Ianuarij, Anno 87. W. Erſchient von wegen D. R. ſeligen Erben / Krafft Gewalts innerhalb 6 Monat fürzubringen / deßwegen ich zu cauirn vhrbüttig.

Ego. Auff geleiſte caution behielt mir ferner nötturfft beuor. Cauit.

Saturn. 28. Ian. W. Vbergab Original Gewalt / cum Copia, vnnd ließ dabey bleiben.

V. Batt gemeiner legitimation Abſchrifft / vnd behielt jhm fernernotturfft beuor. Obtinet.

Lunæ 6. Februarij V. Sagt wider Jüngſter Audientz vorbrachten Gewaldt generalia, dieweil darbey kein tutoriū vel curato-

A curatorium fürbracht/derſelbige auch von wegen der Conſtituenten Eheweiber/ in dieſem Fall vngenugſam/ ſo wüſt er ſich darauff nicht einzulaſſen/ ſonder bat nuhr ad legitimandum, kurtze Zeit ahnzuſetzen.

Ego. Wehre bericht/ daß die Vormünder von dem Hochlöblichen Käyſerlichen Cammergericht verordnet vnd confirmiert ſeyn ſolten/repetiert an ſtatt tutorii vel curatorii, ſolche Vnordnung/bat des vbrigen Begerens halben ad proximam vel ſecundam. Obtinet.

V Dieweil ſein Principal vonwegen Leibs Schwachheit in puncto defenſion. die erkante Commiſſion nit verrichten laſſen können / zumahl jetziger Zeit/ da auch der verordnete Herr Commiſſarius / mit des Gegentheils Commiſſion zu ſchaffen/ alſo bat er jhm die 5. Iulii angeſetzte Zeit nicht lauffen/ ſondern allererſt ahngehen zulaſſen / damit ſich der Herr Commiſſarius diß Wercks vndernemmen könne.

Ego obtinui ad proximam vel ſecundam.

B Mercurii 8. Febr. Ego ſagt wieder GegenAnwaldt geſteriges Tages vermeintes Excipirn des Gewalts halben generalia / vnnd daß derſelbige gnugſam / ſetzt ichs.

Ille repetiert dagegen ſeinen Receß.

Ego wie gehört.

Stehet.

Ego, Wofern GegenAnwaldt die Zeit erkändter 4. Dilation mir von heut ahngehen zulaſſen bewilligen wirdt/ſo wil ich jm ſein Begeren auch zulaſſen.

V. Bat Zeit vier Tag vnd infra.

Ego behielt mir ferner Notturfft bevor.

Iouis 23. Febr. V. wuſte er in mein Begeren nicht zu bewilligen/ ſondern bat wie gebetten/vnd ſolt ich mich gnugſam legitimiern.

Ego Diweil ich in dieſer Sachen gnugſam legitimiert/vnnd Gegentheil in mein Begeren nit bewilligen wolt / ſo wüſt ich jhm ſein Begeren auch nicht zu zulaſſen/ ſondern behielt mir ferner Notturfft bevor.

Mercurii 26. April. Beſcheydt.

IN Sachen Weylandt D. N. ꝛc. Läſt mann es bey der D. L. W beſchehener Legitimation vorgewendter Einrede vnverhindert bleiben/ vnnd iſt D V ſeyn in puncto commiſſionis den 6 Februar. jüngſt beſchehen Begeren abgeſchlagen.

Mercurii 31. Maii. D. V vbergaab vnderthänige Anzeig / vnnd Bericht auff die am 26. April jüngſt gefällte Vrtheil/handelt vnd bat Innhalts.

C W bat vorbrachter Handelung Abſchrifft/vnd ad proximam. Obtinet.

Vnderthänige Anzeig/ꝛc. C. contra N. hinderlaſſene Erben in actis benändt / 31. Maii. Anno 87. S.&c.

In puncto defenſional.

H. ꝛc. Demnach in Sachen Weylandt D. N jetzt deſſen Erbẽ in actis bendnt. ꝛc. contra C. am 26. April. Jüngſt ein Decret gefällt / darinnen Anwaldt gedachtes Herrn C. in puncto commiſſionis dẽ 9. Februar. jüngſt beſchehen Begeren abgeſchlagen worden / deſſen ſich ſein Principal nicht wenig beſchwert befindet/ beuorab wann jme dardurch ſeine probationes abgeſchnitten ſeyn ſolten / Die Vrſachen dawieder die gebürliche Notturfft anzuzeygen/mag E. F G. ein Vnderthänigkeit nit verhalten / ob wohl am ſechſten Iulii zuvor D. W. poſt 1. 2. & 3. dilationes ſatis negligenter efflux. die Zeit nemlich 6. Monat / pro 4. dilatione probandi zugelaſſen/ aber Anwaldt Principaln pro omni dilatione probandi nuhr allein 4. Monat angeſetz worden/ cum tamen Reo tanquam fauorabiliori nõ minores, quã Actori probandi dilationes ſint concedendæ: So wirdt ſich doch clärlich befinden/ daß ſolche Zeit keines weges verfloſſen/ noch verflieſſen können Dann erſtlich poſt latum decretum, ſeyn alsbaldt die feriæ magnæ darauff eingefallen/ welche in angeſetzter Zeit nicht gehörig.

D

Zum andern iſt erfolgt/ daß D. N herinach den zehenden Septembris vngefehr

A ſich tödtlich abgangen/wie Anwald 3. Nou. daſſelb angezeigt/vnd in loco p. oteſtationis fernere Notturfft vorbehalten/als lang D. W. 19. Ian. diß Jahrs von wegen gedachtes N. Erben/ſich erſtlich eingelaſſen vnd cauiert/daß alſo die angeſetzte Zeit von D N. Todt biß dahero nicht verlauffen mögen.

Wann nuhn der vierdt Monat continuo tu vtilium dierum, biß auff den ſechſten Februar. jüngſt durch mich gehaltenen Receß gerechnet worden/erfindt ſich offentlich/daß nuhr ſechs Wochen vnnd fünff Tag vngefehrlich allein verfloſſen/derhalben mir mein beſchehen Begeren/meines Principals ermeſſen nach/ viel zü früh abgeſchlagen/ ſonderlich dieweil die Ordnung zuvor mein Perſon nicht eher erreicht gehabt/daß ich het handeln können. Et licet dici poſſet, ſe citationem contra heredes impetrare potuiſſe, tamen ipſi heredes primi & ſecundi matrimonii tantam inter ſe habuerunt diſcordiam, ita vt Reus non potuerit ſcire, quis ex

B illis citari debeat. Item Reus grauiter interea decubuit, vnnd der Vrſachen/ wann die Zeit verfloſſen/wie nicht/wil ſich doch gebühren/ dieſelbige auffs newe angehen zulaſſen/ oder ein newe dilationem zuerkennen. Nam Iuriſconſult. atteſtante, ex iuſtis cauſſis iudex dilationem prorogare poteſt: humanum quippe eſt, propter fortuitos caſus dilationes accipi.

Zum vierdten iſt auch zu bedencken/ quod Commiſſarius, cum ad vtriuſque partis commiſſionem ſit deputatus, ad aduerſæ partis commiſſioné ſit occupatus, ita vt iam Reo vacare nō poſſit, &c. vnnd alſo Anwaldt Principal/citra ſuam culpam, mit ſeiner Production anhero verhindert worden/iſt gründtlich wol abzunemmen/daß jhm auch auß dieſem eintzigen Fundament die angeſetzte zeit/gar nit verflieſſen können/ cum non volenti agere tempus non currat. Dieweil dann auß oberzehlten Vrſachen Sonnenclar erſcheinet daß mein den 6. Februar. jungſt beſchehen begeren/vermöge der Recht fundiert/ Als iſt nachmals mein vnderthänig fleiſſig

bitt/ Ewer Fürſtliche Gnad wollen die C an 6. Iul. jüngſt ahngeſetzte Zeit/wann mein Principal widerumb auff den Beinen ſeyn mag/vnd der Herr Commiſſarius in puncto defenſional. ſich beſchehener Commiſſion wirdt vnderfangen können/ angehen laſſen/oder je jhme nouam dilationem, oder was ſonſten jhme zu nutz am erſten gebetten werden mag/gnedig erkennen/vnnd mittheilen/damit mein Principal in ſeiner Schwachheit nicht vbereylet/noch veruortheilt werde. Ewer Fürſtlichen Gnad/ꝛc.

Martis 20. Iunii Beſcheidt.

IN ſachen N. wieder C. iſt D. V ſeyn den 21. Maii jüngſt beſchehen Begeren als fürnemlich abgeſchlagen.

Loco Methodi Atteſt. vide. Inſtruct. commiſſ.

Mercurii 5. Iulii D. W vbergab atteſtationes, bat publicationem vnd communicationem. vnnd Zeit 8. Monat/die Gebühr darauff zu handeln.

V. bat Abſchrifft vnnd ad proximam. D Obtinet.

Iouis 6. Iulii Licent. K. pro V. Dieweil ſein den 31 Maii jüngſt begeren/wieder verhoffen als vnförmblich abgeſchlagen worden/vnd aber ſein Principal ſeine gebürende dilationes, wie Gegentheil/noch nit gehabt/ſo bat er nuhnmehr pro noua vel ſecunda dilatione probandi Zeit 6. Monat jme gnedig anzuſetzen vnd zuzulaſſen/ oder aber in euentum ſein Begeren kein ſtatt haben ſolt/ſein Principal auß der am 31. Maii jüngſt kundtbaren Vrſachen/wieder den 6. Iulii Anno 86 ergangenen Beſcheydt in integrum zu reſtituiern.

W ſagt darwieder generalia repetiert geſteriges Tags gehaltenen Receß/bat wie gebetten.

Idem pro eodem priora.

Stehet.

Martis 12. Septembr. Beſcheydt.

IN Sachen N. contra C. S. ꝛc iſt D. W. ſein/ der Publication Rotuli hal-

ben be-

Digitized by Google

A den beſchehen begeren / noch zur Zeit abgeſchlagen / ſondern D W auß vorbrachten Vrſachen nachmals in Zeit 4. Monat / exolutis feriis incidentibus, pro omni dilatione probandi, vnnd dann das Pittſchafft dem Rotulo auffgetruckt ad proximam zu recognoſciern zugelaſſen vnnd angeſetzt / mit dem Anhang / wo er ſolchem alſo nicht nachkommen wirdt / daß als dann berührt Pittſchafft vor bekandt hiemit angenommen ſeyn ſol.

Martis 26. Septembris. W. Dieweil Gegen Anwaldt auff den 12. Septemb ergangenen Beſcheydt / das ſigillum dieſerſeits vorbrachten Atteſtationibus auffgetruckt nicht recognoſciert / ſo batt er ſich bey demſelbigen Beſcheydt gn. handzuhaben.

V. ließ zu vnd dabey bleiben.

Ille Nams ahn.

Mercurii 13. Decembris. V. vbergab ein Original Sattel von ſeim Principal ahn jhn außgangen / batt auß denen darinn verleibten Vrſachen / die jhm hiebevor mitgetheilte Dilation noch auff zween oder drey Monat zu prorogiern.

B W. diß were ein vnformlich der Ordnung zuwider beſchehen Begeren / bat Gegen Anwaldt damit nicht zuhören / ſondern ſich bey 12. Decemb. nechſtergangenem Beſcheydt günſtiglich handtzuhaben.

Ille priora.

Anno 88. 12. Ianuar. Beſcheydt.

IſT D V. die Zeit der Vrtheil den 12. Decembris jüngſt ergangen / auß vorbrachten Vrſachen wie gebetten auff 3. Monat erſtreckt / mit dem Anhang / da er ſolchem nicht nachkommen wirdt / daß es als dann bey ermeltem Vrtheil endtlich bleiben ſol.

Mercurii 12. April. Anno 88. V. repetiert zuforderſt 6. Iunii. Anno 83. einkommen Rotul / produciert ferner Atteſtationes verſchloſſen / neben einem Inſtrumento ocularis inſpectionis, vnnd C mich ad recognitionem auffgetruckter Pittſchafften / vnnd reſpectiue Handtſchrifften allenthalben günſtiglich ahnzuhalten / qua facta dieſer Rotul / wie auch 5. Iul. Anno 87. fürbrachten Rotuls publicationem, communicationem, & habitis copiis, was ſich darauff zu handeln gebührt / Zeit 6 Monat.

W. recognoſciert jetzt fürbrachten Atteſtationibus auffgetruckt Pittſchafft / bona fide ſalua veritatis ſubſtantia, bat des Inſtrumenti Abſchrifft / vnd das vbrige ad proximam.

Ille Ließ zu / vnnd nam beſchehene recognitionem ahn

Veneris 26. April. Anno 88. V. repetiert. 17. April. jüngſt gehaltenen Receß / bat wie daſelbſt.

S. pro W auff diß ahnhalten bewilliget er in beyde Rotul / ſo 5. Iulii Anno 87. vnnd 7. huius einbracht worden / publicationem vnnd gebettene Zeit 6. Monat / wolt gleichmäſſige Zeit habitis copiis ahngenommen / vnnd eadem occaſione als dann / was ſich auff Inſtrumentum ocularis inſpectionis zuhandeln gebührt / ferner Notturfft vorbehalten haben. D

Ille Nam ahn / vnd ließ zu.

Idem pro eodem. Repetiert D. W 21. Iun. Anno 83. gehaltenen Receß / wuſt daß Rotul auß damals erzehlten erheblichen Vrſachen / propter nullitates multiplices, ſonderlich aber ob defectum mandati nicht ahnzunemmen / vielweniger in publicationem deſſelbigen zu bewilligen / ſondern batt es ab Actis zu remouieren / ſetzts darnach zur Erkändtnuß.

Ille. Batt noch dieſelbige Audientz.

Idem pro eodem. Erholt auß Befelch gehaltenen Receß.

Iouis 20. Maii. Anno 88. V. Sagte wider D. W. jüngſt gehaltenen

A Receß generalia, vnd dieweil daſſelbe Rottul/ wieder den einbenendten Zeugen/ auff Commiſſion ſo alhier erkandt vnnd verfertigt verhört/ werden ſolte/ aber derſelbig Zeug vnverſehens ſich von hinnen begeben/ vnd als ein junger Geſel ferner verreiſen wöllen/ ſo hat ſein Herr Principal in aller Eyl propter periculum abſentiæ jhn ab Officiali Colonienſi verhören laſſen/ bat alſo das Rottul/ ſo in cauſa neceſſitatis beſtändig/ auch dieweil GegenAnw. in erhaltener Zeit die Sigilla nicht recognoſciert/ daſſelbe für publiciert zuhalten/ vnd ſetzts/ ꝛc.

W. bat Receß Abſchrifft/ ſagt als bald dawieder generalia, erholt dargegen ſein jüngſtgehaltenen Receß. Vnd dieweil jetzt angeregt Rottul vnnd Zeugen verhör/ ohne jhn/ vnd diß hochlöblichen Käyſerlichen Cammergerichts Befelch verrichtet/ vnd alſo D. W. darauff als nichtig vnnd vnkräfftig zuhandeln nicht ſchüldig/ wie ers dann auch hiebeuor von den actis zu ſepa- B riern gebetten/ vnd ſetzts.

Ille priora.

Lunæ 20. Maii Beſcheidt.

IſT D. L. W. vorgewändter Einredt vnverhindert/ die Siegel des Rotuls den 6. Iun. Anno 83 vorbracht/ zu recognoſciern oder diffitiern ad proximam auch D. V. ſein der Publication deſſelbigen halben beſchehen begeren/ jedoch dem Gegentheil alle vnd jede gebührende exceptiones dagegen einzuwenden/ vnbenommen zugelaſſen/ vnd D. W. was ſich darauff zu handeln gebührt/ Zeit 5. Monat pro termino & prorogatione zugelaſſen vnd angeſetzt/ mit dem Anhang/ wo er ſolchem alſo nicht nachkommen wirdt/ daß jhme alsdann der Weg ſolches zuthun hiemit benommen ſeyn ſol.

Mercurii 22. Maii. D. L. W. dieweil das den 6 Iulii Anno 83. vorbrachten Rottuls anhangendt Inſiegel/ mehr als vber das halb zerbrochen/ ſo were das innwendig angedruckte Siegel jhm vnbekandt/ wolt doch daſſelbig/ ſaluis quibuſcunque exceptionibus recognoſciert haben/ vnnd damit Iudicis Beſcheydt vnderthenig genügen gethan haben. C

V. wofern dieſe Recognition iure beſchehe/ näme er ſie in Recht an.

W. ließ bey ſeinem Receß bleiben.

Ille Name des ſigilli Recognition ohne Recht ahn/ vnd were es zerbrochen worden/ weil es in die vier Jahr herumb gangen/ vnnd wieder die Ordn. nicht recognoſciert werden wöllen.

W. repetiert ſeinen gehaltenen Receß.

Veneris 21. Iunii Beſcheydt.

LEſt man es bey dem am 21. Maii jüngſt ergangenen vnd purificierten Vrtheil bleiben.

Martis 17. Decembris, W. demnach in newlicher Tagen die Atteſtationes auß der Cantzeley gefolgt/ ſo bat er die am 26. Apr. oder 20. Maii jüngſt reſpectiue gebetene vnd angeſetzte Zeit/ damit eins mit dem andern gieng/ von heut ahngehen zulaſſen.

V. bat Receß Abſchrifft/ vnd noch dieſe Audientz. Obtinet. D

Mercurii 25. Septembr. V wolt bewilligt haben/ daß GegenAnw. begerte Zeit/ habitis copiis Rotuli ſeiner Anzeig nach angienge/ vnnd wolts auch ſelbſt von denſelbigen Tag ahnzurechnen ahnemmen.

W. nam die Bewilligung ahn/ vnd bat des vbrigen Begerens halber/ noch ad proximam, muſte ſich erſtlich Berichts erholen.

Ille Er wuſte es nicht/ niſi coniunctim & reciproce zu bewilligen vnnd zuzulaſſen.

Stehet.

Iouis 26. Septembr. Anno 88. W. wolt D. W die geſteriges Tages gebettene Zeit zulaſſen vnd auch annemmen.

Ille Nam ahn/ ließ auch zu.

Hic were alſo auff geſteriges Tags gethane Submiſſion keines Beſcheydts von nöhten.

Mercurii 15. Octobr. Anno 98. V. dieweil D. L. W. das documentum, ſo auff den Protonotarium Neandrū verfertiget/

Digitized by Google

A fertiget / 17. April. Anno 85. fürbracht/ noch zur Zeit nicht recognoſciert / ſo bat er jhnen nachmaln dar zu gned. anzuhalten/ vnd ſetzts.

W. Obtinet ad proximam vel ſecundam.

Veneris 17 Oct. Anno 89. V vbergabe Rechtmäſſige exceptiones, ſo dann wolgegründte probationes, in puncto defenſional. & peremt. articulorum.

W Obtinet copiam, & 6. menſes.

Martis 21. Octob. D. L. W Dieweil man GegenAnwaldt documentum den 17. April. Anno 88 vorbracht/nicht ehe als heut zuhandt bringen / vnd beſichtigen mögen/ſo wolt er manum & ſigillum Notarii, bona fide, ſalua veritatis ſubſtantia, jedoch citra approbationem cont[illegible]torum hiemit recognoſciert haben / [illegible]d behielt ime ferner notturfft beuor.

V Nam beſchehene recognitione hiemit in Recht an.

Rechtmäſſige *exceptiones, tam contra prætenſas actiones, nulliter aut ſaltem inique inſtitutas, quam teſtium perſonas, earumque prætenſas depoſitiones 5. Iulii*
B *Anno 87. iudicialiter exhibitas. C. contra R. prod. Spiræ. 17. Octobr. Anno 89.*

In puncto prætenſorum poſit. & Eliſiuarum art. reſpectiue.

H. ꝛc. Als in Sachen Herrn R. ꝛc. angemaſten Clägers/ wieder den C. ꝛc. vnſchüldig Beclagten/5. Iulii Anno 87 jüngſt von gedachtem Wiedertheil etliche / in Recht vnbeſtändige vnnd nichts ſollende Kundtſchafften/ vbergeben / vnd folgends publiciert oder eröffnet wordē/ Dēnach darauff der gebühr zu verfahren/ vñ ſo wol die angeſtelte Clag / vnd derſelbig beſ[illegible]ne Mutation / als auch der vnzuläſſigen [illegible]gen Perſon/ vnd derſelbigen jrrigen depoſitiones beſtändiglich zuhindertreiben/ vnd abzuleinen / vbergibt C. Anwaldt darwieder diß ſein Rechtmäſſige exceptiones vnd Einreden / jedoch mit acceptation vnd annemung deſſen / was ſeinem Principal auß ahngeregten nichtigem Rotul zu gutem verſtanden / ꝛc. Vnnd demnach mit C Vorbehalt gethaner Proteſtation ordentlich zu procedirn/ Repetiert vnd wiederholt Anwaldt zuforderſt alle vnnd jede in dieſer Sachen in dienſtliche Wege ergangen vnd geübte Gerichts Acten / oder Handlung / auß welchen Notori vnnd offenbar (contra actionem) daß Cläger / ꝛc. ahngeregten Herrn Beclagten / ſatis importune præſtito iuramento, non ſatis bene perpenſo, in Recht gezogen/ vnnd wieder jhn den 9. Ianuar. Anno 81. ein gantz jrrig vnnd in Recht vnbegründt Clag Libell herfür geſucht vnnd vbergeben / darinn per negatoriam actionem hortus ſui libertatem, Rei vero domum ſeruilem facere vult, &c. Item actor ſibi eiuſmodi ſeruitutem pactionibus aut alio titulo conſtitutam & acquiſitam eſſe, nec docuit, nec docere poteſt, quia Rei domus libera eſt, & propterea feneſtras in re propria naturali libertate facere poteſt. Quemadmodum & Actor a prima ſua actione recedit, & ad ſtatutum Spirenſe confugit, refert ſe Reus ad 15. Iun. Anno 81. productas ex- D cept. Item Actor non ſuper hoc poſteriori ex ſtatuto actione, ſed ſuper priori, Negatoria litem conteſtatus eſt. Iam Actor & Reus ſunt forenſes, ideo ſtatutum eos non ligat. Nec ſibi de ſtatuto conſtitit, &c. Vnnd demnach Anwaldt Principal von angeſtelter nichtiger Clag jebillich mit Rechtlicher Erſtattung aller erlittener Coſten vnnd Schaden ſey zu abſoluiern vnnd zu erledigen / ꝛc.

Contra teſtium perſonas, &c.

[illegible] domit Gegentheils nichtswürdi[illegible] Beweiß gebührlich [illegible]pugniert [illegible]möge / repetiert vnnd wiederholt C. Anwaldt alhie abermal ſeine tempore productionis prætenſorum teſtium Rechtmäſſig gethane vnnd fürbrachte ProteſtationSchrifft / durch welche Herr Beclagter ſo wohl contra futurum Examen / als auch teſtium perſonas, eorumque dicta alle

A Receß generalia, vnd dieweil daſſelbe Rottul/ wieder den einbenendten Zeugen/ auff Commiſſion ſo alhier erkandt vnnd verfertigt verhört/ werden ſolte/ aber derſelbig Zeüg vnverſehens ſich von hinnen begeben/ vnd als ein junger Geſel ferner verreiſen wöllen/ ſo hat ſein Herr Principal in aller Eyl propter periculum abſentiæ jhn ab Officiali Colonienſi verhören laſſen/ bat alſo das Rottul/ ſo in cauſa neceſſitatis beſtändig/ auch dieweil Gegen Anw. in erhaltener Zeit die Sigilla nicht recognoſciert/ daſſelbe für publiciert zuhalten/ vnd ſetzts/ ꝛc.

W. bat Receß Abſchrifft/ ſagt als bald dawieder generalia, erholt dargegen ſein jüngſtgehaltenen Receß. Vnd dieweil jetzt angeregt Rottul vnnd Zeugen verhör/ ohne jhn/ vnd diß hochlöblichen Käyſ. rlichen Cammergerichts Befelch verrichtet/ vnd alſo D. W. darauff als nichtig vnnd vnkräfftig zuhandeln nicht ſchüldig/ wie ers dann auch hiebeuor von den actis zu ſepa- B riern gebetten/ vnd ſetzts.

Ille priora.

Lunæ 20. Maii Beſcheidt.

Iſt D. L. W. vorgewändter Einredt vnverhindert/ die Siegel des Rotuls den 6. Iun. Anno 83 vorbracht/ zu recognoſciern oder diffitiern ad proximam auch D. V. ſein der Publication deſſelbigen halben beſchehen begeren/ jedoch dem Gegentheil alle vnd jede gebühren de exceptiones dagegen einzuwenden/ vnbenommen zugelaſſen/ vnd D. W. was ſich darauff zu handeln gebührt/ Zeit 5. Monat pro termino & prorogatione zugelaſſen vnd angeſetzt/ mit dem Anhang/ wo er ſolchem alſo nicht nachkommen wirdt/ daß jhme alsdann der Weg ſolches zuthun hiemit benommen ſeyn ſol.

Mercorii 22. Maii. D. L. W. dieweil das den 6 Iulii Anno 83. vorbrachten Rotuls anhangendt Inſiegel/ mehr als vber das halb zerbrochen/ ſo were das innwendig angedruckte Siegel jhm vnbekandt/ wolt doch daſſelbig/ ſaluis quibuſcunque exceptionibus recognoſciert haben/ vnnd damit Iudicis Beſcheydt vnderthenig genügen gethan haben. C

V wofern dieſe Recognition iure beſchehe/näme er ſie in Recht an.

W ließ bey ſeinem Receß bleiben.

Ille Name des ſigilli Recognition ohne Recht ahn/ vnd were es zerbrochen worden/ weil es in die vier Jahr herumb gangen/ vnnd wider die Ordn. nicht recognoſciert werden wöllen.

W. repetiert ſeinen gehaltenen Receß.

Veneris 21. Iunii Beſcheydt.

Leſt man es bey dem am 21. Maii jüngſt ergangenen vnd purificierten Vrtheil bleiben.

Martis 17. Decembris. W. demnach in newlicher Tagen die Atteſtationes auß der Cantzeley gefolgt/ ſo bat er die am 26. Apr. oder 20. Maii jüngſt reſpectiue gebetene vnd angeſetzte Zeit/ damit eins mit dem andern gieng/ von heut ahngehen zu laſſen..

V. bat Receß Abſchrifft/ vnd noch dieſe D Audientz. Obtiӧet.

Mercurii 25. Septembr. V wolt bewilligt haben/ daß Gegen Anw. begerte Zeit/ habitis copiis Rotuli ſeiner Anzeig nach angienge/ vnnd wolts auch ſelbſt von denſelbigen Tag ahnzurechnen ahnnemmen.

W. nam die Bewilligung ahn/ vnd bat des vbrigen Begerens halber/ noch ad proximam, muſte ſich erſtlich Berichts erholen.

Ille Er wuſte es nicht/ niſi coniunctim & reciproce zu bewilligen vnnd zuzulaſſen.

Stehet.

Iouis 26. Septembr. Anno 88. W. wolt D. W die geſteriges Tages gebettene Zeit zulaſſen vnd auch annemmen.

Ille Nam ahn/ließ auch zu.

Hic were alſo auff geſteriges Tags gethane Submiſſion keines Beſcheydts von nöhten.

Mercurii 15. Octobr. Anno 98. V. dieweil D. L W. das documentum, ſo auff den Protonotarium Neandri verfertiget/

A fertiget / 17. April. Anno 85. fürbracht/ noch zur Zeit nicht recognoſciert / ſo bat er jhnen nachmaln dar zu gned. anzuhalten/ vnd ſetzo.

W. Obtinet ad proximam vel ſecundam.

Veneris 17 Oct. Anno 89. W. vbergabe Rechtmäſſige exceptiones, ſo dann wolgegründte probationes, in puncto defenſional. & peremt. articulorum.

W Obtinet copiam, & 6. menſes.

Martis 21. Octob. D. L. W. Dieweil man GegenAnwaldt documentum den 17. April. Anno 88 vorbracht/ nicht ehe als heut zuhandt bringen / vnd beſichtigen mögen / ſo wolt er manum & ſigillum Notarii, bona fide, ſalua veritatis ſubſtantia, jedoch citra approbationem contentorum hiemit recognoſciert haben / vnnd behielt ime ferner notturfft beuor.

W Nam beſchehene recognitionẽ hiemit in Recht an.

Rechtmäſſige *exceptiones, tam contra prætenſas actiones, nulliter aut ſaltem inique inſtitutas, quam teſtium perſonas, earumque prætenſas depoſitiones 5. Iulii* B *Anno 87. iudicialiter exhibitas.* C. *contra R. prod. Spiræ. 17. Octobr. Anno 89.*

In puncto prætenſorum poſit. & Eliſiuarum art. reſpectiue.

H. ꝛc. Als in Sachen Herrn R. ꝛc. angemaſten Clägers / wieder den C. ꝛc. vnſchüldig Beclagten / 5. Iulii Anno 87 jüngſt von gedachtem Wiedertheil etliche / in Recht vnbeſtändige vnnd nichts ſollende Kundtſchafften / vbergeben / vnd folgends publiciert oder eröffnet wordẽ / Denach darauff der gebühr zu verfahren / vñ ſo wol die angeſtelte Clag / vnd derſelbig beſchehene Mutation / als auch der vnzuläſſigen Zeugen Perſon / vnd derſelbigen jrrigen depoſitiones beſtändiglich zuhindertreiben/ vnd abzuleinen / vbergibt C. Anwaldt darwieder diß ſein Rechtmäſſige exceptiones vnd Einreden / jedoch mit acceptation vnd annemung deſſen / was ſeinem Principal auß ahngeregten nichtigem Rotul zu gutem verſtanden / ꝛc. Vnnd demnach mit C Vorbehalt gethaner Proteſtation ordentlich zu procedirn / Repetiert vnd wiederholt Anwaldt zuforderſt alle vnnd jede in dieſer Sachen in dienſtliche Wege ergangen vnd geübte Gerichts Acten / oder Handlung / auß welchen Notori vnnd offenbar (contra actionem) daß Cläger / ꝛc. ahngeregten Herrn Beclagten / ſatis impoitune præſtito iuramento, non ſatis bene perpenſo, in Recht gezogen / vnnd wieder jhn den 9. Ianuar. Anno 81. eingang jrrig vnnd in Recht vnbegründe Clag Libell herfür geſucht vnnd vbergeben / darinn per negatoriam actionem horrus ſui libertatem, Rei vero domum ſeruilem facere vult, &c. Item actor ſibi eiuſmodi ſeruiturem pactionibus aut alio titulo conſtitutam & acquiſitam eſſe, nec docuit, nec docere poreſt, quia Rei domus libera eſt, & propterea feneſtras in re propria naturali libertate facere poteſt. Quemadmodum & Actor a prima ſua actione recedit, & ad ſtatutum Spirenſe confugit, referr ſe Reus ad 15. Iun. Anno 81. productas excepr. D Item Actor non ſuper hoc poſteriori ex ſtatuto actione, ſed ſuper priori, Negatoria litem conteſtatus eſt. Iam Actor & Reus ſunt forenſes, ideo ſtatutum eos non ligat. Nec ſibi de ſtatuto conſtitit, &c. Vnnd demnach Anwaldt Principal von angeſtelter nichtiger Clag je billich mit Rechtlicher Erſtattung aller erlittener Coſten vnnd Schaden ſey zu abſoluiern vnnd zu erledigen / ꝛc.

Contra teſtium perſonas, &c.

VNnd damit Gegentheils nichtswürdiger beſchehener Beweiß gebührlich impugniert werden möge / repetiert vnnd wiederholt C. Anwaldt alhie abermal ſeine rempore productionis prætenſorum teſtium Rechtmäſſig gethane vnnd fürbrachte ProteſtationSchrifft / durch welche Herr Beclagter ſo wohl contra futurum Examen / als auch teſtium perſonas, eorumque dicta alle

A Receß generalia, vnd dieweil daſſelbe Rotul / wieder den einbenendten Zeugen / auff Commiſſion ſo alhier erkandt vnnd verfertigt verhört / werden ſolte / aber derſelbig Zeug vnverſehens ſich von hinnen begeben / vnd als ein junger Geſel ferner verreiſen wöllen / ſo hat ſein Herr Principal in aller Eyl propter periculum abſentiæ jhn ab Officiali Colonienſi verhören laſſen / bat alſo das Rottul / ſo in cauſa neceſſitatis beſtändig / auch dieweil GegenAnw. in erhaltener Zeit die Sigilla nicht recognoſciert / daſſelbe für publiciert zuhalten / vnd ſetzts / ꝛc.

W. bat Receß Abſchrifft / ſagt als bald darwieder generalia, erholt dargegen ſein jüngſtgehaltenen Receß. Vnd dieweil jetzt angeregt Rottul vnnd Zeugen verhör / ohne jhn / vnd diß hochlöblichen Käyſerlichen Cammergerichts Befelch verrichtet / vnd alſo D. W. darauff als nichtig vnnd vnkräfftig zuhandeln nicht ſchüldig / wie ers dann auch hiebeuor von den actis zu ſepa-
B riern gebetten / vnd ſetzts.

Ille priora.

Lunæ 20. Maii Beſcheidt.

IST D. L. W. vorgewändter Einredt vnverhindert / die Siegel des Rotuls den 6. Iun. Anno 83 vorbracht / zu recognoſciern oder diffitiern ad proximam auch D. V. ſein der Publication deſſelbigen halben beſchehen begeren / jedoch dem Gegentheil alle vnd jede gebührende exceptiones dagegen einzuwenden / vnbenommen zugelaſſen / vnd D. W. was ſich darauff zu handeln gebührt / Zeit 5. Monat pro termino & prorogatione zugelaſſen vnd angeſetzt / mit dem Anhang / wo er ſolchem alſo nicht nachkommen wirdt / daß jhme alsdann der Weg ſolches zuthun hiemit benommen ſeyn ſol.

Mercurii 22. Maii. D. L. W. dieweil das den 6 Iulii Anno 87. vorbrachten Rotuls anhangendt Inſiegel / mehr als vber das halb zerbrochen / ſo were das innwendig angedruckte Siegel jhm vnbekandt / wolt doch daſſelbig / ſaluis quibuſcunque exceptionibus recognoſciert haben / vnnd damit Iudicis Beſcheydt vnderthenig ge-
C nügen gethan haben.

V wofern dieſe Recognition iure beſchehe / näme er ſie in Recht an.

W ließ bey ſeinem Receß bleiben.

Ille Name des ſigilli Recognition ohne Recht ahn / vnd were es zerbrochen worden / weil es in die vier Jahr herumb gangen / vnnd wieder die Ordn. nicht recognoſciert werden wöllen.

W. repetiert ſeinen gehaltenen Receß.

Veneris 21. Iunii Beſcheydt.

LEſt man es bey dem am 21. Maii jüngſt ergangenen vnd purificierten Vrtheil bleiben.

Martis 17. Decembris. W. deminach in newlicher Tagen die Atteſtationes auß der Cantzeley gefolgt / ſo bat er die am 26. Apr. oder 20. Maii jüngſt reſpectiue gebetene vnd angeſetzte Zeit / damit eins mit dem andern gieng / von heut ahngehen zulaſſen..

V. bat Receß Abſchrifft / vnd noch dieſe D
Audientz. Obtinet.

Mercurii 25. Septembr. V wolt bewilligt haben / daß GegenAnw. begerte Zeit / habitis copiis Rotuli ſeiner Anzeig nach angienge / vnnd wolts auch ſelbſt von denſelbigen Tag ahnzurechnen ahannemmen.

W. nam die Bewilligung ahn / vnd bat des vbrigen Begerens halber / noch ad proximam, muſte ſich erſtlich Berichts erholen.

Ille Er wuſte es nicht / niſi coniunctim & reciproce zu bewilligen vnnd zuzulaſſen.

Stehet.

Iouis 26. Septembr. Anno 88. W. wolt D. W die geſteriges Tages gebettene Zeit zulaſſen vnd auch annemmen.

Ille Nam ahn / ließ auch zu.

Hic were alſo auff geſteriges Tags gethane Submiſſion keines Beſcheydts von nöhten.

Mercurii 15. Octobr. Anno 98. V. dieweil D. L. W. das documentum, ſo auff den Protonotarium Neandrū verfertiget /

Digitized by Google

A fertiget / 17. April. Anno 85. fürbracht/ noch zur Zeit nicht recognoſciert / ſo bat er jhnen nachmaln dar zu gned. anzuhalten/ vnd ſetzts.

W. Obtinet ad proximam vel ſecundam.

Veneris 17 Oct. Anno 89. V. vbergabe Rechtmäſſige exceptiones, ſo dann wolgegründte probationes, in puncto defenſional. & peremt. articulorum.

W Obtinet copiam, & 6. menſes.

Martis 21. Octob. D. L. W Dieweil man GegenAnwaldt documentum den 17. April. Anno 88 vorbracht/ nicht ehe als heut zuhandt bringen / vnd beſichtigen mögen / ſo wolt er manum & ſigillum Notarii, bona fide, ſalua veritatis ſubſtantia, jedoch citra approbationem contentorum hiemit recognoſciert haben / vnnd behielt ime ferner notturfft beuor.

V Nam beſchehene recognitionē hiemit in Recht an.

Rechtmäſſige *exceptiones, tam contra prætenſas actiones, nulliter aut ſaltem inique inſtitutas, quam teſtium perſonas, earumque prætenſas depoſitiones 5. Iulii*
B *Anno 87. iudicaliter exhibitas. C. contra R. prod. Spiræ. 17. Octobr. Anno 89.*

In puncto prætenſorum poſit. & Eliſiuarum art. reſpectiue.

H. ꝛc. Als in Sachen Herrn R. ꝛc. angemaſten Clägers/ wieder den C. ꝛc. vnſchüldig Beclagten/ 5. Iulii Anno 87 jüngſt von gedachtem Wiedertheil etliche / in Recht vnbeſtändige vnnd nichts ſollende Kundtſchafften/ vbergeben / vnd folgends publiciert oder eröffnet wordē/ Dēnach darauff der gebühr zu verfahren/ vñ ſo wol die angeſtelte Clag / vnd derſelbig beſchehene Mutation / als auch der vnzuläſſigen Zeugen Perſon/ vnd derſelbigen jrrigen depoſitiones beſtändiglich zu hindertreiben/ vnd abzuleinen / vbergibt C. Anwaldt darwieder diß ſein Rechtmäſſige exceptiones vnd Einreden / jedoch mit acceptation vnd annemung deſſen/ was ſeinem Principal auß ahngeregten nichtigem Rotul zu gutem verſtanden / ꝛc. Vnnd demnach mit G
Vorbehalt gethaner Proteſtation ordentlich zu procedirn/ Repetiert vnd wiederholt Anwaldt zuforderſt alle vnnd jede in dieſer Sachen in dienſtliche Wege ergangen vnd geübte GerichtsActen / oder Handlung/ auß welchen Notori vnnd offenbar (contra actionem) daß Cläger / ꝛc. ahngeregten Herrn Beclagten / ſatis importune præſtito iuramento, non ſatis bene perpenſo, in Recht gezogen/ vnnd wieder jhn den 9. Ianuar. Anno 81. ein gantz jrrig vnnd in Recht vnbegründt Clag Libell herfür geſucht vnnd vbergeben / darinn per negatoriam actionem hortus ſui libertatem, Rei vero domum ſeruilem facere vult, &c. Item actor ſibi eiuſmodi ſeruitutem pactionibus aut alio titulo conſtitutam & acquiſitam eſſe, nec docuit, nec docere poteſt, quia Rei domus libera eſt, & propterea feneſtras in re propria naturali libertate facere poteſt. Quemadmodum & Actor a prima ſua actione recedit, & ad ſtatutum Spirenſe confugit, refert ſe Reus ad 15. Iun. Anno 81. productas ex- D
cept. Item Actor non ſuper hoc poſterioti ex ſtatuto actione, ſed ſuper priori Negatoria litem conteſtatus eſt. Iam Actor & Reus ſunt forenſes, ideo ſtatutum eos non ligat. Nec ſibi de ſtatuto conſtitit, &c. Vnnd demnach Anwaldt Principal von angeſtelter nichtiger Clag je billich mit Rechtlicher Erſtattung aller erlittener Coſten vnnd Schaden ſey zu abſoluiern vnnd zu erledigen / ꝛc.

Contra teſtium perſonas, &c.

VNnd damit Gegentheils nichtswürdiger beſchehener Beweiß gebührlich impugniert werden möge / repetiert vnnd wiederholt C. Anwaldt alhie abermal ſeine tempore productionis prætenſorum teſtium Rechtmäſſig gethane vnnd fürbrachte ProteſtationSchrifft / durch welche Herr Beclagter ſo wohl contra futurum Examen / als auch teſtium perſonas, eorumque dicta alle

A Receß generalia, vnd dieweil daſſelbe Rottul/ wieder den einbenendten Zeugen/ auff Commiſſion ſo alhier erkandt vnnd verfertigt verhört/ werden ſolte/ aber derſelbig Zeug vnverſehens ſich von hinnen begeben/ vnd als ein junger Geſel ferner verreiſen wöllen/ ſo hat ſein Herr Principal in alſer Eyl propter periculum abſentiæ jhn ab Officiali Colonienſi verhören laſſen/ bat alſo das Rottul/ ſo in cauſa neceſſitatis beſtändig/ auch dieweil GegenAnw. in erhaltener Zeit die Sigilla nicht recognoſciert/ daſſelbe für publiciert zuhalten/ vnd ſetzts/ ꝛc.

W. bat Receß Abſchrifft/ ſagt als bald dawieder generalia, erholt dargegen ſein jüngſtgehaltenen Receß. Vnd dieweil jetzt angeregt Rottul vnnd Zeugen verhör/ ohne jhn/ vnd diß hochlöblichen Käyſerlichen Cammergerichts Befelch verrichtet/ vnd alſo D. W. darauff als nichtig vnnd vnkräfftig zuhandeln nicht ſchüldig/ wie ers dann auch hiebevor von den actis zu ſepa-
B riern gebetten/ vnd ſetzts.

Ille priora.

Lunæ 20. Maii Beſcheidt.

JSt D. L. W. vorgewändter Einredt vnverhindert/ die Siegel des Rotuls den 6. Iun. Anno 83 vorbracht/ zu recognoſciern oder diffitiern ad proximam auch D. V. ſein der Publication deſſelbigen halben beſchehen begeren/ jedoch dem Gegentheil alle vnd jede gebührende exceptiones dagegen einzuwenden/ vnbenommen zugelaſſen/ vnd D. W. was ſich darauff zu handeln gebührt/ Zeit 5. Monat pro termino & prorogatione zugelaſſen vnd angeſetzt/ mit dem Anhang/ wo er ſolchem alſo nicht nachkommen wirdt/ daß jhme alsdann der Weg ſolches zuthun hiemit benommen ſeyn ſol.

Mercurii 22. Maii. D. L. W. dieweil das den 6 Iulii Anno 81. vorbrachten Rottuls anhangendt Jnſiegel/ mehr als vber das halb zerbrochen/ ſo were das innwendig angedruckte Siegel jhm vnbekandt/ wolt doch daſſelbig/ ſalvis quibuſcunque exceptionibus recognoſciert haben/ vnnd damit Iudicis Beſcheydt vnderthenig genügen gethan haben. C

V. wofern dieſe Recognition iure beſchehe/ näme er ſie in Recht an.

W. ließ bey ſeinem Receß bleiben.

Ille Name des ſigilli Recognition ohne Recht ahn/ vnd were es zerbrochen worden/ weil es in die vier Jahr herumb gangen/ vnnd wieder die Ordn. nicht recognoſciert werden wöllen.

W. repetiert ſeinen gehaltenen Receß.

Veneris 21. Iunii Beſcheydt.

LEſt man es bey dem am 21. Maii jüngſt ergangenen vnd purificierten Vrtheil bleiben.

Martis 17. Decembris. W. demnach in newlicher Tagen die Atteſtationes auß der Cantzeley gefolgt/ ſo bat er die am 26. Apr. oder 20. Maii jüngſt reſpectiue gebetene vnd angeſetzte Zeit/ damit eins mit dem andern gieng/ von heut ahngehen zulaſſen..

V. bat Receß Abſchrifft/ vnd noch dieſe D Audientz. Obtinet.

Mercurii 25. Septembr. V. wolt bewilligt haben/ daß GegenAnw. begerte Zeit/ habitis copiis Rotuli ſeiner Anzeig nach angienge/ vnnd wolts auch ſelbſt von denſelbigen Tag ahnzurechnen ahnnemmen.

W. nam die Bewilligung ahn/ vnd bat des vbrigen Begerens halber/ noch ad proximam, muſte ſich erſtlich Berichts erholen.

Ille Er wuſte es nicht/ niſi coniunctim & reciproce zu bewilligen vnnd zuzulaſſen.

Stehet.

Iovis 26. Septembr. Anno 88. W. wolt D. W. die geſteriges Tages gebettene Zeit zulaſſen vnd auch annemmen.

Ille Nam ahn/ ließ auch zu.

Hic were alſo auff geſteriges Tags gethane Submiſſion keines Beſcheydts von nöhten.

Mercurii 15. Octobr. Anno 98. V. dieweil D. L. W. das documentum, ſo auff den Protonotarium Neandrū verfertiget/

Digitized by Google

A fertiget / 17. April. Anno 85. fürbracht/ noch zur Zeit nicht recognoſciert / ſo hat er jhnen nachmaln dar zu gned. anzuhalten/ vnd ſetzts.

W. Obtinet ad proximam vel ſecundam.

Veneris 17 Oct. Anno 89. V vbergabe Rechtmäſſige exceptiones, ſo dann wolgegründte probationes, in puncto defenſional. & peremt. articulorum.

W Obtinet copiam, & 6. menſes.

Martis 21. Octob. D. C. W Dieweil man GegenAnwaldt documentum den 17. April. Anno 88 vorbracht/nicht ehe als heut zuhandt bringen / vnd beſichtigen mögen / ſo wolt er manum & ſigillum Notarii, bona fide, ſalua veritatis ſubſtantia, jedoch citra approbationem contentorum hiemit recognoſciert haben / vnnd behielt ime ferner notturfft beuor.

V Nam beſchehene recognitionẽ hiemit in Recht an.

Rechtmäſſige *exceptiones, tam contra prætenſas actiones, nulliter aut ſaltem inique inſtitutas, quam teſtium perſonas, earumque prætenſas depoſitiones 5. Iulii*
B *Anno 87. iudicialiter exhibitas.* C. *contra* N. *prod. Spiræ. 17. Octobr. Anno 89.*

In puncto prætenſorum poſit. & Eliſiuarum art. reſpectiue.

H. ꝛc. Als in Sachen Herrn N. ꝛc. angemaſten Clägers / wieder den C. ꝛc. vnſchüldig Beclagten / 5. Iulii Anno 87 jüngſt von gedachtem Wiedertheil etliche / in Recht vnbeſtändige vnnd nichts ſollende Kundtſchafften / vbergeben / vnd folgends publiciert oder eröffnet wordē / Denach dar auff der gebühr zu verfahren / vñ ſo wol die angeſtelte Clag / vnd derſelbig beſchehene Mutation / als auch der vnzuläſſigen Zeugen Perſon / vnd derſelbigen jrrigen depoſitiones beſtändiglich zuhindertreiben / vnd abzuleinen / vbergibt C. Anwaldt darwieder diß ſein Rechtmäſſige exceptiones vnd Einreden / jedoch mit acceptation vnd annemung deſſen / was ſeinem Principal auß ahngeregten nichtigem Rotul zu gutem verſtanden / ꝛc. Vnnd demnach mit C
Vorbehalt gethaner Proteſtation ordentlich zu procedirn / Repetiert vnd wiederhole Anwaldt zuforderſt alle vnnd jede in dieſer Sachen in dienſtliche Wege ergangen vnd geübte GerichtsActen / oder Handlung / auß welchen Notori vnnd offenbar (contra actionem) daß Cläger / ꝛc. ahngeregten Herrn Beclagten / ſatis importune præſtito iuramento, non ſatis bene perpenſo, in Recht gezogen / vnnd wieder jhn den 9. Ianuar. Anno 81. ein gantz jrrig vnnd in Recht vnbegründt Clag Libell herfür geſucht vnnd vbergeben / darinn per negatoriam actionem hortus ſui libertatem, Rei vero domum ſeruilem facere vult, &c. Item actor ſibi eiuſmodi ſeruitutem pactionibus aut alio titulo conſtitutam & acquiſitam eſſe, nec docuit, nec docere poteſt, quia Rei domus libera eſt, & propterea feneſtras in re propria naturali libertate facere poteſt. Quemadmodum & Actor a prima ſua actione recedit, & ad ſtatutum Spirenſe confugit, refert ſe Reus ad 15. Iun. Anno 81. productas exD
cept. Item Actor non ſuper hoc poſteriori ex ſtatuto actione, ſed ſuper priori, Negatoria litem conteſtatus eſt. Iam Actor & Reus ſunt forenſes, ideo ſtatutum eos non ligat. Nec ſibi de ſtatuto conſtitit, &c. Vnnd demnach Anwaldt Principal von angeſtelter nichtiger Clag jebillich mit Rechtlicher Erſtattung aller erlittener Coſten vnnd Schaden ſey zu abſoluiern vnnd zu erledigen / ꝛc.

Contra teſtium perſonas, &c.

VNnd damit Gegentheils nichtswürdiger beſchehener Beweiß gebührlich impugniert werden möge / repetiert vnnd wiederhole C. Anwaldt alhie abermal ſeine tempore productionis prætenſorum teſtium Rechtmäſſig gethane vnnd fürbrachte ProteſtationSchrifft / durch welche Herr Beclagter ſo wohl contra futurum Examen / als auch teſtium perſonas, eorumque dicta alle

Digitized by Google

A Receß generalia, vnd dieweil daſſelbe Rottul / wieder den einbenendten Zeugen / auff Commiſſion ſo alhier erkandt vnnd verfertigt verhört / werden ſolte / aber derſelbig Zeug vnverſehens ſich von hinnen begeben / vnd als ein junger Geſel ferner verreiſen wöllen / ſo hat ſein Herr Principal in aller Eyl propter periculum abſentiæ jhn ab Officiali Colonienſi verhören laſſen / bat alſo das Rottul / ſo in cauſa neceſſitatis beſtändig / auch dieweil GegenAnw. in erhaltener Zeit die Sigilla nicht recognoſciert / daſſelbe für publiciert zuhalten / vnd ſetzts / ꝛc.

W. hat Receß Abſchrifft / ſagt als bald dawieder generalia, erholt dargegen ſein jüngſtgehaltenen Receß. Vnd dieweil jetzt angeregt Rottul vnnd Zeugen verhör / ohne jhn / vnd diß hochlöblichen Käyſerlichen Cammergerichts Befelch verrichtet / vnd alſo D. W. darauff als nichtig vnnd vnkräfftig zuhandeln nicht ſchüldig / wie ers dann auch hiebeuor von den actis zu ſepa-

B riern gebetten / vnd ſetzts.

Ille priora.

Lunæ 20. Maii Beſcheidt.

IſT D. L. W. vorgewändter Einredt vnverhindert / die Siegel des Rotuls den 6. Iun. Anno 83 vorbracht / zu recognoſciern oder diffitiern ad proximam auch D. V. ſein der Publication deſſelbigen halben beſchehen begeren / jedoch dem Gegentheil alle vnd jede gebührende exceptiones dagegen einzuwenden / vnbenommen zugelaſſen / vnd D. W. was ſich darauff zu handeln gebührt / Zeit 5. Monat pro termino & prorogatione zugelaſſen vnd angeſetzt / mit dem Anhang / wo er ſolchem alſo nicht nachkommen wirdt / daß jhme alsdann der Weg ſolches zuthun hiemit benommen ſeyn ſol.

Mercurii 22. Maii. D. L. W. dieweil das den 6 Iulii Anno 83. vorbrachten Rottuls anhangendt Inſiegel / mehr als vber das halb zerbrochen / ſo were das innwendig angedruckte Siegel jhm vnbekandt / wolt doch daſſelbig / ſaluis quibuſcunque exceptionibus recognoſciert haben / vnnd damit Iudicis Beſcheydt vnderthenig genügen gethan haben. C

V wofern dieſe Recognition iure beſchehe / näme er ſie in Recht an.

W ließ bey ſeinem Receß bleiben.

Ille Name des ſigilli Recognition ohne Recht ahn / vnd were es zerbrochen worden / weil es in die vier Jahr herumb gangen / vnnd wieder die Ordn. nicht recognoſciert werden wöllen.

W. repetiert ſeinen gehaltenen Receß.

Veneris 21. Iunii Beſcheydt.

LEſt man es bey dem am 21. Maii jüngſt ergangenen vnd purificierten Vrtheil bleiben.

Martis 17. Decembris. W. denmach in newlicher Tagen die Atteſtationes auß der Cantzeley gefolgt / ſo bat er die am 26. Apr. oder 20. Maii jüngſt reſpectiue gebetene vnd angeſetzte Zeit / damit eins mit dem andern gieng / von heut ahngehen zulaſſen..

V. bat Receß Abſchrifft / vnd noch dieſe D Audientz. Obtinet.

Mercurii 25. Septembr. V wolt bewilligt haben / daß GegenAnw. begerte Zeit / habitis copiis Rotuli ſeiner Anzeig nach angienge / vnnd wolts auch ſelbſt von denſelbigen Tag ahnzurechnen ahnnemmen.

W. nam die Bewilligung ahn / vnd bat des vbrigen Begerens halber / noch ad proximam, muſte ſich erſtlich Berichts erholen.

Ille Er wuſte es nicht / niſi coniunctim & reciproce zu bewilligen vnnd zuzulaſſen.

Stehet.

Iouis 26. Septembr. Anno 88. W. wolt D. W die geſteriges Tages gebettene Zeit zulaſſen vnd auch annemmen.

Ille Nam ahn / ließ auch zu.

Hic were alſo auff geſteriges Tags gethane Submiſſion keines Beſcheydts von nöhten.

Mercurii 15. Octobr. Anno 98. V. dieweil D. L. W. das documentum, ſo auff den Protonotarium Neandrū verfertiget /

A fertiget / 17. April. Anno 85. fürbracht / noch zur Zeit nicht recognoſciert / ſo bat er jhnen nachmaln darzu gned. anzuhalten / vnd ſetzts.

W. Obtinet ad proximam vel ſecundam.

Veneris 17 Oct. Anno 89. W vbergabe Rechtmäſſige exceptiones, ſo dann wolgegründte probationes, in puncto defenſional. & peremt. articulorum.

W Obtinet copiam, & 6. menſes.

Martis 21. Octob. D. L. W Dieweil man GegenAnwaldt documentum den 17. April. Anno 88 vorbracht / nicht ehe als heut zuhandt bringen / vnd beſichtigen mögen / ſo wolt er manum & ſigillum Notarii, bona fide, ſalua veritatis ſubſtantia, jedoch citra approbationem contentorum hiemit recognoſciert haben / vnnd behielt ime ferner notturfft beuor.

W Nam beſchehene recognitionē hiemit in Recht an.

Rechtmäſſige *exceptiones, tam contra prætenſas actiones, nulliter aut ſaltem inique inſtitutas, quam teſtium perſonas, earumque prætenſas depoſitiones 5. Iulii*
B *Anno 87. iudicialiter exhibitas. C. contra R. prod. Spiræ. 17. Octobr. Anno 89.*

In puncto prætenſorum poſit. & Eliſiuarum art. reſpectiue.

H. ꝛc. Als in Sachen Herrn R. ꝛc. angemaſten Clägers / wieder den C. ꝛc. vnſchüldig Beclagten / 5. Iulii Anno 87 jüngſt von gedachtem Wiedertheil etliche / in Recht vnbeſtändige vnnd nichts ſollende Kundtſchafften / vbergeben / vnd folgends publiciert oder eröffnet wordē / Dēnach dar auff der gebühr zu verfahren / vñ ſo wol die angeſtelte Clag / vnd derſelbig beſchehene Mutation / als auch der vnzuläſſigen Zeugen Perſon / vnd derſelbigen jrrigen depoſitiones beſtändiglich zuhindertreiben / vnd abzuleinen / vbergibt C. Anwaldt darwieder diß ſein Rechtmäſſige exceptiones vnd Einreden / jedoch mit acceptation vnd annemung deſſen / was ſeinem Principal auß ahngeregten nichtigem Rotul zu gutem verſtanden / ꝛc. Vnnd demnach mit G Vorbehalt gethaner Proteſtation ordentlich zu procedirn / Repetiert vnd wiederholt Anwaldt zuforderſt alle vnnd jede in dieſer Sachen in dienſtliche Wege ergangen vnd geübte GerichtsActen / oder Handlung / auß welchen Notori vnnd offenbar (contra actionem) daß Cläger / ꝛc. ahngeregten Herrn Beclagten / ſatis importune præſtito iuramento, non ſatis bene perpenſo, in Recht gezogen / vnnd wieder jhn den 9. Ianuar. Anno 81. ein gentz jrrig vnnd in Recht vnbegründt Clag Libell herfür geſucht vnnd vbergeben / darinn per negatoriam actionem hortus ſui libertatem, Rei vero domum ſeruilem facere vult, &c. Item actor ſibi eiuſmodi ſeruitutem pactionibus aut alio titulo conſtitutam & acquiſitam eſſe, nec docuit, nec docere poteſt, quia Rei domus libera eſt, & propterea feneſtras in re propria naturali libertate facere poteſt. Quemadmodum & Actor a prima ſua actione recedit, & ad ſtatutum Spirenſe confugit, refert ſe Reus ad 15. Iun. Anno 81. productas ex- D cept. Item Actor non ſuper hoc poſteriori ex ſtatuto actione, ſed ſuper priori Negatoria litem conteſtatus eſt. Iam Actor & Reus ſunt forenſes, ideo ſtatutum eos non ligat. Nec ſibi de ſtatuto conſtitit, &c. Vnnd demnach Anwaldt Principal von angeſtelter nichtiger Clag je billich mit Rechtlicher Erſtattung aller erlittener Coſten vnnd Schaden ſey zu abſoluiern vnnd zu erledigen / ꝛc.

Contra teſtium perſonas, &c.

VNnd damit Gegentheils nichtswürdiger beſchehener Beweiß gebührlich impugniert werden möge / repetiert vnnd wiederholt C. Anwaldt alhie abermal ſeine tempore productionis prætenſorum teſtium Rechtmäſſig gethane vnnd fürbrachte ProteſtationSchrifft / durch welche Herr Beclagter ſo wohl contra futurum Examen / als auch teſtium perſonas, eorumque dicta alle

Digitized by Google

A vnd jede Except. jhme reſeruiert vnd vorbehalten Alsdann erſtlich Clägers Examen mit fleiß durchſehen würdt/ iſt clärlich vor Augen/ quod teſtes non ad omnia ſpecialia interrogatoria ſint examinati, quã exceptionem Reus ſibi reſeruat, &c. Sonſt aber der vermeinten Zeugen halben hats die Gelegenheit/ quod ſunt varii & ſingulares. Solches aber in ſpecie ferner zuerclären/ vnd anzuzeigen/ bekändt der erſt vnzuläſſiger Zeug/ N. N. quod ſit ſeruilis Comitum de N. &c. Et licet er der Leibeygenſchafft erlaſſen ſey afferat, tamen nudis ipſius verbis ſine teſtimoniis non creditur, & propterea pro ſeruo habetur. Item hat Clägern vierdthalb hundert Gülten abverdienet. Vnde ſequitur eum actori coniunctum eſſe. Et ideo repudiandus.

Secundus teſtis non eſt audiendus, quia Actor in prima teſtium productione poſt nominatos teſtes omnibus ceteris expreſſe renuntiauit, &c. In ſumma vermög der Recht ſeynd ſolche Zeugen nicht zuzulaſſen/ reden auch gar zweiffelhafftig durch die Wort/ ſie glaubens/ ſie haltens dafür/ ſie vermeinens es ſey alſo/ B ꝛc. At vero teſtes per verbum puto, credo, exiſtimo, ſtatuo, mihi videtur & ſimilia verba putatiua deponẽtes nihil probant, *gl. Cyn. & DD in l. teſtium, C. de teſtib. Bar. in l. 2. §. pen. in verb. audientia, de aqu. pluu. arcend. &c.* Auß welchem allem nuhn ſchließlich erfolgt/ daß angemaſt Clägers vermeinte Zeugen mehrertheils/ auß angezeigtẽ erheblichen vnd wolgegründten Vrſachen/ vermög der Recht/ ad teſtimonium contra dictum Reum ferendum keineswegs zuzulaſſen geweſen/ auch noch nicht/ vielweniger jhnen/ oder jhren verdächtigen zweiffelichen vnnd nichtswürdigen Außſagen/ einiger Glaub zugeſtellt werden ſol/ alles zum Rechten gezogen. Jedoch citra veritatis præiudicium geſetzt/ daß gemelte Zeugen Perſon vnnd jhre vermeinte depoſitiones, ahngedeuter maſſen nicht köndten oder möchten repelliert/ vmbgeſtoſſen oder vernichtiget werden/ hat gleichwol vnbefugter Cläger ſeine vermeinte Intention angemaſter Negatori Action oder ſtatutum Clag oder Förderung nicht C probiert noch erwieſen.

Contra teſtium dicta, & Art. Eliſiuos.

Daſſelbig nuhn weiter bey Gegentheils Rechtloſe Clag vnnd Eliſiu Articuln/ ſo viel nöhtig außzuführen vnd zuerclärẽ/ ſagt C. Anwaldt/ licet actor in 3. prioribus articulis dicat, ſe emiſſe domum & hortum ab aliis, tamen non plus iuris hic habet, ac ſui anteceſſores. Et Reus & ſui auctores vltra hominum memoriam in poſſeſſione libertatis inter præſentes & ſcientes fuit. Iam autem poſtquam de nouo ædificauit actorem conqueri, cum tamen ante ſemper tacuerit, etiam in ipſo opere ædificandi, &c. Jn 4. vermeinten Clag Articul hat Cläger geſagt/ daß Rei Mawer blindt von grund an biß an Giebel geweſen/ ꝛc. licet hoc verum ſit, quemadmodum in den Schewren mann nit viel Löcher zumachen pflegt/ damit der Regen/ Schnee/ ꝛc. kein Schaden thue/ Inde tamen non ſequitur mu- D rum illum a ſeruitute non fuiſſe liberũ, ſed cœcum impoſterum manere debere: quamuis enim paries vltra 200. ann. ſine feneſtris conſtitiſſet, tamen facultas feneſtras faciendi, Reo nunquam fuit adempta, &c. *Capoll. de ſeruit. vrb. c. 62. nu. 1.* Niſi aduerſarius impoſitam ſeruitutem feneſtras non habendi docuerit: Et iuris eſt, quod per vnicũ luminis foramen, totum ius in vniuerſo muro cõſeruetur, &c.

Es befindet ſich auch/ daß der 1. 2. 3. &c. Zeug bey dieſem 4. Articul bekennen/ ꝛc ſunt contrarii, &c. ſingulares, &c. Inde ſequitur, quod illorum außſag ad hunc articul vnerheblich/ vnd im Rechten durchauß vnbeſtändig ꝛc.

Den 5 vermeinten Clag Articul/ hat Anwaldt günſtiger Principal in Recht vor bekand angenommen/ ꝛc. Excepto vocabulo, oben in cacumine ein klein/ ꝛc. Nec hoc probatum, nam 1. 2. 3. 4. &c. teſtes dicũt, &c. Ergo omnes ad hunc art. hoc deponunt, nempe quod, &c.

Was

A Was nuhn angemaſten Clägers Rechtloſe Eliſiuarticul belange / ſeynd dieſelbige auch nicht erwieſen. Deñ auff den erſten Articul hat kein Zeug rechte Vrſach jhres wiſſens angezeigt / ſintemal / ꝛc vielweniger der 2. vermeint Eliſiuarticul dociert vnd dargethan / dieweil der 2. 3. 4. 7. vnd 6. Zeugen ſagten / ꝛc.

Auß welchem allem nuhn vnwiedersprechlich zu beſchlieſſen / dz vnbefugt Cläger nicht allein ſein angemaſte Negation oder conteſſatori Action gebührlicher weiß nicht inſtituiert vnd dauon abgefallen / ſondern auch poſt litis conteſtationem, ex prætenſa quadam conſuetudine vel ſtatuto ein newe wiederwertige Forderung herfür geſucht / welches die Recht nicht zulaſſen / auch wieder Anwaldt günſtigen Principaln nit ſtatt haben kan / darzu auch die erhaltene dilationes, wieder Viſitation Abſchied verfließen laſſen / vnnd durch ſein ahngemaſte im Recht vnzuläſſige verdächtige Zeugen / gantz vnnd gar nichts pro- B biert oder bewieſen / daß Herrn Beclagter ja billich von ahngeſtelter Clag abſoluiert / vnnd temerarius actor in allen Gerichtscoſten vnd Schaden verdampt werden ſol / wie circa litis conteſt. gebetten / auch jn darinn verdammen / vnnd omni meliori modo, quo de iure & æquitate fieri poteſt, gedachtem Reo Recht gnedigl. wiederfahren zulaſſen E F.G. ꝛc.

Rechtmäſſige vnnd wolbegründte Probationſchrifft H. Licent. C vnſchüldig Beclagten / *contra* Weylande Herr D. R. jetzo Herrn M. B. vnbefugten Clägers. *prod. Spiræ. 17. Octobr. Anno 81.*

In puncto defenſional. & peremtorial. articulorum reſpectiue.

H. ꝛc. Nachdem in ahngemaſter Sachen / Herrn M. B ꝛc. contra Herrn Licent. C ꝛc. in puncto defenſional. & peremtorial von wegen gedachtes Herrn Beclagten / den 6. Iunii Anno 83. ein Proceß ſampt Depoſition vnius teſtis ad perpetuam rei memoriam examinati, C auch folgendts am 17. Apr. Anno 88. Rotulus examinatorum teſtium reſpectiue gerichtlich vorbracht vnnd vbergeben / dieſelbig auch hernach publiciert worden / alſo Rechtlicher Ordnung nach darauff zuvolfahren / repetiere vnnd erholt Vollmächtiger Anwaldt zuforderſt obangeregter Zeugen atteſtationes vnnd Außſage / doch allein in fürträgliche Weg / als viel dieſelbige ſeinem günſtig. Principaln zu gutem verſtanden werden mögen / das vbrig / ꝛc. Beuorab weil Anwaldt vernommen / daß im letzten Rotulo ſonderlich zugedencken / quod 3. 4. 7. teſtes fuerũt ſuſpecti, quia propter metum erga A. pro Reo contra Actorem deponere nihil audent, ideo eorum dicta, tanquam metu extorta nihil contra Reum probant, prout & illorum metus vndique ex eorum depoſitionibus colligitur. &c. Aber wie dem / nicht deſtoweniger ſeynd Herrn Beclagtes Rechtmäſſige Defenſional vnd peremtorial Articul per teſtium depoſitiones & iurium D præſumtiones, atque textus vberflüſſig probiert vnd erwieſen / fürnemblich cum Rei intentio ſit ipſo iure fundata, vnnd wiederſagt ers berümbt Statut (wie in fürbrachter Exception Schrifft dociert) nicht produciert / zu geſchweigen / daß es contra Reum tanquam forenſem ſtatt haben könne Vnnd ſolches nuhn eygentlich zuerclären / vbergibt Anwaldt (Jedoch ſuis Exceptionibus ſemper ſaluis de quo expreſſe proteſtatur) dieſe ſeine in Recht beſtändige Euentual Probation ſchrifft / vñ ſagt / weil er ſelbs perſönlich geweſen / daß nit alles wz ſ[illegible] befundẽ / verzeichnet vnnd referiert worden / ſo will er jhm deſſelbigen weitere Notturffe referuiert vnnd vorbehalten haben / darvon er ſich zum zierlichſten bedingt haben will.

Demnach ferner in ſpecie zu procediern / ſage Anwaldt den erſten Defenſional Articul / durch den 2. 5. 6. 8. 9. 10. Zeugen verificiert vnnd erwieſen ſeyn / ꝛc. quia depoſuerunt, quod die Giebel Mauwer

A quo ad proprietatem ad Reum ſpectet, ergo Reo in re propria ædificare licet, niſi aduerſarius ſeruitute demõſtrauit, quia ſeruitutes non habent cauſſam naturalem, ſed aut conuentam, aut præſcriptam. &c

Secũdus defenſ. art. per teſtes, ipſamque oculatem inſpectionem eſt probatus.

Der dritt Articul iſt durch den 1. 2. 3. 4. ꝛc. teſtes vberflüſſig probiert Dann der erſte Zeug ſagt / daß ꝛc. der ander Zeug ſagt / ꝛc.

Der vierdte Articul wirdt geſtanden / ꝛc. Et 5. Articul. ſatis eſt probatus, & ipſa experientia docet, quod in horreis, non vt in domibus, feneſtræ fieri ſoleant, quia horreum tantum ad frugum collectionem, & cuſtodiam, domus vero ad hominum habitationem deſtinatur, &c. Et commoditas hominum in Rei domum, non ex ipſius Actoris domo vel horto, ſed directo ex ipſo cœlo prouenit, eaque ratione actor iſtam vtilita-
B tem Reo auferre & impedire nequit, *vt docet Angl. in dict. l. cum eo, de ſeru. vrb.* Quibus accedit, quod ædificia in ciuitatibus exſtructa ſunt fauorabilia, cum ad decus vrbium pertineant, & feneſtris carere non poſſint. Præterea huiuſmodi luminis foramina non fruſtra, ſed iuris conſeruandi cauſſa ita palam & publice cum ipſo muro exſtruuntur, & ideo qui huiuſmodi ſigna habet, facile cognoſcitur eundem & ius proprietatis, & luminis habere. *Capoll. de ſeruit. vrb. c. 40. numero 13. cum ſequentibus.*

Item. 21. 22. & 23. defenſional. articuli per ſententiam iudicialem pro cõfeſſis ſunt acceptati, darzu auch durch den 6. 8. 9. Zeugen befundtſchafft / ꝛc. Item licuit Reo deſtructum ſuum prius quam habuit, ædificium reſtituere, vel nouum ædificare, ſtillicidium eleuare. *l. ſeruitut. 9. § ſi ſublatum. de ſeruit. vrb. &c.* Quippe etiamſi Reus nullas in tecto ſuo feneſtras habuiſſet, ſicuti habuit, nihilominus ratione ſui ſtillicidii eas facere potuit, etiamſi in hortum prætẽſi actoris inſpiciat: quia quatenus ſe tectum extendit in feneſtras facere licuit, C cum illud ſolum ipſi debeat eſſe liberũ. *l. altius. & ibi gloſſ. & DD. Codic. de ſeru. & aqu. Capol. de ſeruitut. vrb. c. 41. numer. 3.* imo oſtium facere poteſt. *Capoll d. loco. c. 40. numero ſexto, & c. 42. numero 1. & 2.*

Nam ſtillicidium ſupra domum de iure demonſtrat, quanta ſit proprietas loci inferioris, *Capoll. dicto loco. c. 28.* Ex quibus ſequitur, Reum iuſte ſtillicidium eleuaſſe, & duas feneſtras in locum priorum reparaſſe.

Was nun ferner H. Beclagts Peremtorial Articul anlangt / iſt ex actis notorium, quod actor actionem mutarit, & quidem poſt litis conteſtat. Cum vero talis mutatio non, niſi ſolutis ante omnia expenſis, concedatur, ideo Reus contra talem mutationem legitimas ſuas exceptiones, ac tandem in euentum (proteſtatione tum præmiſſa) ſuas peremtoriales exhibuit, quas exce- D.
ptiones adhuc repetitas vult, &c.

Demnach mit derſelbigen Beweiſung als viel nöhtig ferner zuverfahren ſagt Anwaldt / ꝛc. Daher dann ſchließlich erfolgt / daß gemelte peremtoriales ipſa iuris præſumtione gnugſam ſeyndt bewieſen / donec temerarius Actor contrarium probauerit, quod nunquam facere poterit (nam articuli peremtoriales ſunt deſumti ex iure & materia ſtatutorum, diſputat igitur de ſtatutorũ iure communi.)

Item quoniam Actor Reo ædificanti ſtatutum non oſtendit, nec ædificantem prohibuit, ſequitur, quod ei ſua taciturnitas præiudicet, ne ædificãs exſtructum ædificium demolire teneatur, *per text. in leg. Labeo ait. de aqu. plu. & ibi Paul. de Caſtro.* quæ totam materiam noui ope. renuntiationis limitat: & ideo actori ex ſtatuto non competit actio.

Demnach

A Demnach dann aus gemelten probationibus notori fundt vnnd offenbar/ quod Actoris horteum ſi liberum, prout & ſemper fuit. Item luminis ius habeat, & ita ſemper poſſederit, nec ſtatutum impediat, quia non inſinuatum, nec probatum, nec de eo Reo conſtiterit. &c. Da es aber de ædificiis diſponieren ſolt/ (wie Cläger allegiert) ſo hette jm gebührt dieſe Sache/ nicht an dieſem Käyſerlichen Cammergericht/ ſonder vor den verordnetẽ Obmann vnd Viérern der Statt Speyer/ fürzunemmen/ ꝛc. Dieweil dem allem alſo / als iſt demnach ahn Ewer Fürſtliche Gnade Anwaldts im Namen ſeines G. Principals vnderthänige hochfleiſſige Bitte/ vnd Rechtlich begeren/ dieſelbigen geruhen / vermög dieſer in Recht wolgegründter Euentual Probationſchrifft/ gedachten Beclagten/ von angeſtelter wiederrechtlich vnnd nichtiger Clag gnedig. zu abſoluieren/ vnnd temerarium Actorem in allen Gerichtscoſten vnd erlittenen Schäden/ dem Reo zuerſtatten verdammen / auch ſonſt omni meB lioti modo, quo de iure atque etiam vigore Ordinationis fieri poteſt ac debet, jhme Recht vnd Gerechtigkeit gnedig. wiederfahren zulaſſen/ wie circa litis conteſtationem auch gebetten worden. Ewer Fürſtlichen Gnad. ꝛc.

L. V. *ex ſpeciali iuſſu ſui principalis & non aliter.*

In puncto Eliſiuorum & peremtor.

IOuis 19. Febr. Anno 90. in præfixis D. V. vbergab deductionem probationis articulorum poſitionalium & Eliſiuorum, handelt vnnd bat Innhalts.

V. bat Abſchrifft vnnd Zeit 8. Monat.

Ille wolt 6. Monat zulaſſen/ dieweil ſein Principal alhier in loco.

V. bat Zeit a Iudice.

Stehet.

W. bat zuforderſt die dẽ 17. Oct. jüngnſt ex officio einkommene Handelung/ als ahn vielen Orten iniurios vnnd Ehmehafft zuverwerffen/ vnd ſetzt es. C

V. ſagt wieder gehaltenen Receß generalia, repetiert ſeine jetztallegierte Handtlung/ war keiner Iniurien geſtändig.

Ille wie gehört/ in euentum, da ſolche Handlung zuläſſig ſeyn ſolt / vbergabe er Replicas contra Exceptiones probationis articulorum Eliſiuorum.

V. bat Abſchrifft vnnd Zeit 8. Monat.

Ille ließ zu 6. Monat / dieweil Gegentheil alhier in loco.

V. bat ſie a iudice.

Ille wie gehört.

Stehet.

Deductio probationis articulorum & Eliſiuorum, H. R. contra C. 19. Feb. Anno 90.

H. ꝛc. in Sachen R. contra C. ꝛc. in puncto poſitionalium & Eliſiuorum, vff geführte Kundſchafft vnd Zeugen Außſag/ von wegen Herrn Clägers probando zu vollfahren / repetiert zuforderſt clagender Anwaldt dieſelbige hieher/ auch alles vnd D jedes/ ſo in hievor einbrachten actis dieſen Sachen/ vnd zu dieſem Endt jhme dienlich fürbracht/ oder von Herrn Gegentheil gerichtlich bekandt / daß wiederig generale wiederſprechendt / Vbergibt demnach folgende deductionem probationis. auff einen jeden gemeltẽ Articul inſonderheit gerichtet / darauß gnugſam erſcheinet / daß ſeine Clag tam in iure, quam in facto gegründet erwieſen/ vnd darnach / wie gebetten/ zu erkennen vnd zuſprechen ſey.

Dann der geſtalt geclagt worden/ dz articulierte vorgeweſen Schewermauwer/ in Herrn Beclagtens jetzigen Wohnhauß ohne Mittel an Herrn Clägers Haußgarten ſtoſſe / vorhin weiter nicht als zu oberſt ein klein durchſichtig Creutz / vnd zuſampt dẽ Nebenbäwlein/ keine Fenſter vnd Trauff in den Garten gehabt / an welchen beyden Orten von Herrn beclagten/ jetzunder / Fenſter Läden vnd Trauff gemacht worden/ durch welche man in gemelten Garten ſchl/ ſchütten vnd ſchaden thun/ zu welchem allem Gegentheil weder auß gemeinem

Digitized by Google

A Rechten/ nach heutigem vblichen Stattbrauch berechtiget/ derohalben gebetten ſolche Newerung abzuſchaffen.

So iſt Beclagten dieſer Clagen/ auſſerhalb was den Trauff des Nebenbäwleins anlangt in effectu geſtändig/ Sintemal der 2. Poſitional daß Cläger ſein Hauß Hoff/ iure dominii habe. Der 3 dz angemelten Garten/ des Beclagten hieuor geweſen Schewer/ vnd jetzig Wohnhauß ohne Mittel ſtoſſe. Der 13 daß auß den Fenſtern von Beclagten in Garten möge geſehen vnd geſchütt werden/ auch per conſequens ſchaden geſchehen. Der 19. vnnd 23. ſeyn gantz Wahr geglaubt worden/ damit der 2. 3. 13 19. vnnd 23. Articul per iudicialem Rei cõfeſſionem vberflüſſig erwieſen Vnd dann bey den 5. Poſitional das durſichtig Creutz. Bey dem ſechſten/ dz die Schewer dardurch Lufft haben möchte. Bey dem 9. es habe Beclagter newlich die alte Schewermawer halb abbrechen vnd darauff einen newen Bauw/ das jetzig Wohnhauß ſetzen laſſen. Bey dem 10. als B habe auch Beclagter auff die articulierte Mawer gegen Herrn Clägers Hauß Garten hinein/ ſieben Liechtfenſter oder Läden gemacht. Bey dem 11. gleicher geſtalt das new Bäwlein auffrichten. Bey dem 12. vnnd darinn gegen Clägers Haußgarten zwey kleine Fenſter ein halb Dach auffrichten laſſen. Bey dem 18 daß Beclagter vmb gütliche Abſchaffung/ vor außgangener Citation erſucht. Bey dem 20. aber nicht annemmen wöllen. Iſt alſo dieſe Clage mit jhren Subſtantialſtücken erwieſen/ vnd bedarff keiner ferner Beſcheinung. Nuhn iſt auß der Clag/ vnd derſelbigen Petition leitlich zuerſehen/ quod Negatoria actum ſit, wie Gegentheil in ſeiner Exception vnd Probationſchrifft muß geſtehen: Aber gern Confeſſoriam mit einmengen/ vnd beyde confundieren wil. In Negatoria autem tria conſiderantur, videlicet dominium loci, cuius libertas aſſeritur. *Old. Claſſ. 3. act. 5. c. 5.* *Deinde libertas l. 4 §. competit ſi ſeru. vind.* Et factũ aduerſarii, quo libertas tollitur, & ſeruitus introducitur. Ex his tribus dominiũ & factum tantum, non autem libertatem probari debere, cum pro hac præſumatur, cenſet Oldrad. *Claſſ. 3. act. 5. in prax.* C Vnde quoque apparet, nequaquam qui Negatoria agit, ſeruitutem probare teneri, ſed ei ſatis eſſe nullum ſe Reo ſeruitutẽ debere. Vnd ſoviel anlägt dominium ædium Actoris, iſt ſolches Gegentheil geſtändig. Betreffendt darnach factum Aduerſarii, quod fecerit feneſtras, ſtillicidium, idem Reus fatetur in reſpõſionibus ad poſition.

Qui enim Negatoria agit, nõ intendit aduerſarium ſeruitutẽ debere, ſed libertas ſe ædes habere, vel aduerſario ius non eſſe imponendæ ſeruitutis, *l. ſicuti in pr. ſi ſeru. vind.* Cuius rei exitus eſt vt Reus condemnetur, niſi probet ſibi ſeruitutem deberi. Vnde in Negatoria ſeruitus probãda non eſt, per rationem *l. 2 de prob.* In Cõfeſſo. vero agens ſeruitutem probare debet, quia intendit ius ſibi eſſe ſeruitutis in alieno fundo, &c.

Libertas horti inde facile probatur, quod ante huiuſmodi feneſtræ, &c. non fuerint. Proinde Actor primo ex iu- D re intentionem ſuam fundatam habet, cum quælibet res libera cenſeatur: certum deinde ſpecialia eadem iura obſeruari voluerunt, vt quis in area quæ nulli ſeruitutem debet, ex ſua volũtate domum ædificare poſſit. *leg. Imperat. de ſeruit. vrb. leg. fin. ſi. reg.* Quod ius antiquum etiam municipale ſequi, primus teſtis apud primum interr. 1. Eliſiu. teſtatur. & ſic quoque nec feneſtras facere poteſt. *leg penultim. ff. nulli autem liceat verſic. ſi autem vetus ædificium. Codic. de ædific. priuat.* Tertio, iura volunt eum, qui feneſtrarum, quibus lumen immittat, (vt & in hoc caſu) ius non habet, non poſſe cæcum parietem aperire, vt in eo feneſtras faciat, *Herman. libro ſecundo, titulo quarto, Cod. de apertione veſtibuli.* Quarto fuit huiuſmodi vicini adiacens paries clauſuræ loco & propterea naturali ratione communis. *leg. parietem. octaua. & in leg. quidam Hyberus. de ſeruitut. vrb. lege. eos. de ſeruitut. vrb.*

vero

A vero Reus de nulla ſeruitute ex pacto, &c. docere poteſt, &c. Quicquid igitur luminis ſupra ſolum vicinis in illo loco eſt, hoc actori liberum eſſe, & Reus inuito actore, abſque probata ſeruitute vſurpare non debet. *l. vlt in fin. quod vi aut clam, &c.* Ex quibus omnibus de libertate ſatis quoque conſtat, vt iam probato dominio, libertate, & facto aduerſarii præter condemnationem rei nihil ſuperſit, &c. Ferner auch auff das vbrig zuſchreiten/ belägendt dz in der Mawer geſtãden Creutz/ des Nebenbäwleins Dach vnd Trauff / darumb dieſer Beweiß durch Zeugen fürgenommen / vnnd weil Gegentheil mehrertheils ſein Intent auff dieſes Creutz vnd des NebenBäwleins Dach/ vnd Trauff defendendo fundiert/ auch dieſer Seiten geführter Zeugen, Außſag zuerlernen / an welchem Ort das vor drinnen geweſen Creutz geſtanden / wie hoch/ breydt/ vnd weit / obs vielleicht ein Fenſter/ ein Gerechtigkeit zum Liecht vnnd Außſehen / oder deſſen Anzeig / oder ob die Mawer/ wie dieſer Seiten fürgeben/ blind geweB ſen/ vnd wie es mit dem Nebenbäuwlein beſchaffen.

Demnach in ſpecie auff den erſten Clagarticul zukommen/ deß Innhalts/ daß Anwaldt Principal/ rc. ſolches iſt durch den dritten / vierdten/ ſechſten/ ſiebenden Zeugen wahr geglaubt worden/ Alſo iſt der ander Artickel wahr geglaubt worden/ der vierdte Poſitional iſt verneint worden/ Aber von allen Zeugen/ auſſerhalb der viert bejahet worden / dann der erſt Zeug ſagt/ rc. Gleichergeſtalt halten auch Gegentheils Zeugen bey den Specialfragſtücken / auff die Defenſional/ nemblich der ander Zeug beym zweyten vnnd vierdten / der vierdt beym erſten vnd fünfften / rc. Vnnd iſt berührt Creutz ein Lufft- vnd nicht Liechtloch geweſen. Quoniam diuerſæ ſunt ſeruitutes & res, ventus vel aer, lumen, & proſpectus, quæ re & vſu differunt, vt nequo lumen, neq; proſpectum habeãt, qui aerem habent, cum hoc minus ſit, &c.

Endtlich auch auff die Eliſiuos zukommen / vnnd in ſpecie den 1. des Inhalts/ rc. das bezeugen der 1. 2. 3. 4. 5. 6. 8 vnnd 12. C teſtis auff dieſen 1 Eliſiu. Dann der erſt Zeug ſagt / rc. der ander ſagt auch / rc. Beym 7. 8. vnnd 9. Eliſiv. iſt vnnötig weiter zu dociern / ob das ſtatutum oder ius municipale kräfftig/ darzu beyde Bürger vnnd forenſes obligiert? ſiquidem Cæpoll *de ſeru. vrb. c. 27. num. 5. & c. 39. num. 2. in princ.* ſcribit, ſtatutum loci vbi res ſita eſt, forenſes ligare: & aliquoties iam dictum eſt, vnum idemque eſſe ius municipale & ciuile, quod omnes tenet, &c. Adeo etiam conueniunt ius commune & municipale, vt vnum idemque ſit, & pro vtroque vna actio competat, nec probatione vel inſinuatione opus ſit apud vnum qui iura profitetur, cũ LL. omnes obſtringant, *l. leges. C. de LL.* Weil dann auß vorgehender gemeiner vnnd ſonderbarer Deduction genugſam erſcheinet / daß Anwaldt Principaln fürbrachte Clag vnnd Eliſiuarticul tam in Iure ciuili quam Municipali fundiert / vnnd mit jhren requiſitis dominii, libertatis, & facti aduerſarii, vollkömlich erwieſen. So iſt an Ewer Fürſtlich. D Gnad Anwaldt im Namen ſeines günſtig. Principals / gantz vnderthänige hochfleiſſige Bitt / zuerkennen vnnd zuſprechen/ wie zu Endt ſeiner Clag vnd ſonſt iſt gebetten worden/ alles mit erſtattung verurſachten groſſen Gerichtscoſten / Schadens vnd intereſſe. E. F. G. rc.

Saluis ſaluandis. NN. &c.

Replicæ contra exceptiones probationis articulorum & Eliſiuorum, H M. B. contra C. produc. 19. Febr. Anno 90.

In puncto Articulorum & Eliſiuorum.

H. Auff H. Licent. C. rc. Beclagten/ wieder Herrn B. rc. Clägern/ in pũcto probationis Articulorũ & Eliſiuorum, den 17. Septembris jüngſt eingebene Exceptiones, von wegen Herrn Clägers zu handeln/ wil Anwald vtilia drinnen acceptiert/ contraria generaliter refutiert/ vnnd darwider ſeint probationem vnnd exception. contra probationem defenſ. & peremtorial. auch alles dergleichen

A in gantzen Sachen jhme dienſtlich hiehero zuforderſt repetirt haben.

Denach in ſpecie auff die wieder Herr Clägers / tam ex iure ciuili, quam municipali angeſtelte Negatoriam, darnach deren darauff angegebener vnd verhörtẽ Zeugen Perſonen vnnd endtlich bey jeglichem Articul vnd Eliſiue jhre gethane Außſag / von GegenAnwaldt eingewändt Except. zuſchreitten Vnd anfenglich / wieder daß jener ſeiten / nach gefürten vnnd eröffneten Beweiſthumb / abermalwil fürgeben werden / Herrn Clägers pro libertate ædium & horti ſui intentierte Negatoria ſey nit beſtändtlich noch gebühlrlich articuliert oder erwieſen / weil im Garten vorhin / Weinſtöck / jetzundt etlich Bäum geſetzt / aber kein Ruſtica ſeruitus allegiert / noch einig vrbana ſeruitus per confeſſoriam articuliert / darzu dieſe Negatoria durch Einführũg deß Speyriſchẽ Stattbrauchs / mutiert vnd auffgehaben / Darwieder ſagt Anwaldt kürtzlich / daß ſein Principal von Rechtswegen nicht ſchüldig / einig ſeruitutem vrbanam oder ruſticam in ſeiner B Negatoriclag zu probiern / ꝛc. Ob dann ſchon allein geſetzt ohngeſtanden / Anwald Principal nach Gegentheils Meynung in Negatoria ſolte ſeruitutem dociert / oder zu Abſchaffung deren von Gegentheil in der Schewermawer vnd Nebenbäwlein / durch fürgenommene Newerung / in den gantzgemachten Fenſterladen / vnd Trauffs confeſſoriam angeſtalt haben / ſo hette er doch von wegen des Gartens vnnd vor drinnen geweſenen Weinſtöck oder jetziger Bäumlin / darumb keine Ruſticam ſeruitutem allegieren / oder probieren müſſen / ſiquidem hortus in vrbe ædificiis iunctus, qui magis voluptatis, quam fructus cauſſa habetur, ruſticorum prædiorum numero non habetur. Imo propter liberiorem recreationem noſtra magis intereſt, huiuſmodi hortum minus aſpectui expoſitum eſſe, quam interiorem aream vel aliam frequentiorem domus partem. Vnde huiuſmodi hortus in pleniori libertate tuendus eſt. Et quoniam ante immemoriale tempus nunquam Reus ibi feneſtras vel ſtillicidium habuerit, ſe- C quitur, ꝙ obiici actori minime poſſit: quod ex nudo tempore nulla ſeruitutis cauſſa exſiſtente, ſeruitus ſubſiſtere nõ poſſit. Cum minuendarum litium cauſſa vetuſtas pro lege habeatur *l. ſi quis diuturno. ſi ſeru. vind. l. 1. in fin. & l. 2. in pr. de aqu. & aq.* Denique cum vetus forma atque longi temporis conſuetudo, vicẽ ſeruitutis obtineat, *l. 1. & 2. C. de ſeru. & aqu.* Plane ſi Rei domus hoc ipſo quod ſine medio vicini ſolo adiacet, de iure ciuili & municipali libera nõ cenſeatur, vt ante probatum eſt, facile intelligi poteſt, propterea ipſum feneſtras facere non poſſe. Et ſi ante centũ annos feneſtras non habuerit, hoc iam minus facere poſſe, quod veterem formã, quæ ſeruitutis vicem habet, mutari nõ poſſit, atque Negatoriam Actoris probatam eſſe. Quomodo autem intelligitur ius ſeruitutis conſeruatum eſſe ex eo foramine, quod nullam ſeruitutem arguit vel continet, & quid præſcriptum erit, vel quæ ſeruitus ſine vſu conſiſtat. *Angel. in §. aque ſi agat. Inſtit. de act. numero 9.* D

Weiter iſt auch Anwaldt als dubius, mit Einführung Speyeriſchen Bawrechts nicht abgefallen / ſiquidem Actor cõtra introducta a Reo ſeruitutem tam ex iure ciuili, quam municipali pro libertate fundi agit, & prohibuit, ne Reus ſeruitutem imponat. Pro ſeruitutibus autem vindicandis & depellendis, ſiue ex iure ciuili, ſiue Municipali agatur, Confeſſoria & Negatoria datur, vt apud Fabr. Angl. *in dict. §. aque, nume. 3. Inſtit. de act.* Et non magis municipale quam ciuile ius dici poteſt. Chaſſ. *in conſu. Burg. rubr. 1. & 2. numero 8. & 9.* Licet autem actor non eadem ſed diuerſa vſus fuiſſet actione, tamen hoc ipſi licuiſſet in paucis facere, ſi de eadem re egiſſet, vel factum & cauſſam nõ mutaſſet, *l. de eadem re. de except. rei iudic.* Et ſic quoque ceſſant, quæ de differentia Negatoriæ & actionis ex ſtatuto de inſinuatione ſtatuti, Incolis & Forenſibus ab aduerſa parte allata fuerunt, &c. quia

eadem

A eadem ex iure communi & Municipali pro libertate vindicanda datur actio, &c. Et actoris ſenſus hic eſt, quod tam de iure ciuili, quam municipali, quod cum ille idem ſtatuit, Reus in huiuſmodi adiacenti pariete feneſtras aperire prohibeatur, vel actor contra prætenſas a Reo luminis proſpectus, ſtillicidij ſeruitutes liberas ædes habeat.

Belanget darnach der Zeugen Perſon/ ſo Anw. nachmals Gegentheils proteſtation auff jren Vnwerth beruhe/ iſt auch nicht geſtendig / daß ſeines Principain Zeugen alſo geſchaffen / daß ſie zuuerwerffen / oder jhrer auſſag nicht zuglauben.

Der 1. Zeug / kan von wegen Leibeigenſchafft nicht verworffen werden / denn ob er ſchon jetzt noch Leibeigen were / ſo iſt er doch nicht ſeruus, cum non habeamus ſeruos,

B &c. auch die Leibeigene heutigs Tags allenthalben zur Kundtſchafft gelaſſen / Nec Reus. l. Corn. præſentiam ſi ſuam paſſus non ſit, repellitur, ſi enim de crimine ſit emendatus, & eum non comitetur infamia, non eſt repellendus. *c. teſtimonium* 54. *de teſtib.* Denique ob hoc ſolum, quod verboſus dicatur, ſi ex hoc nulla ſuſpicio ſit, teſtis non reiicitur.

Der 2. Zeug/ Actori de iure nec eſt affinis, nec compater, nec familiaris, vt a teſtimonio repelli debeat; ſi autẽ notitia & neceſſaria officii conuerſatio excludere debet, nõ facile teſtis reperietur, vnde nemo ſiniſtris præſumtionibus onerandus &c.

Was auch Gegentheil bey dieſem Zeugen fürgibt / Actorem vlteriori productioni renuntiaſſe, hoc licet verum ſit, ſo iſt doch ſolches ſonderlich in prima productione die jhren fortgang nicht erreicht/ vnnd gegen dieſen Zeugen cui in ſpecie renunciatum non eſt, für kein renuntiation zuhalten. Regulariter quidem teſtes renunciati, non debent produci, ſed iudex ſæpius litigatores interrogare debet. De his quidem cauſſam inſtruere volunt, atque ita ſi allegationibus renũtiatum fuerit ad cauſſæ concluſionem procedere. Quod tamen in Camera ſuum præſcriptum modum & terminum habet, extra quem etiam ex cauſſa C aliquid concedi ſolet.

Der 5. Zeug, iſt nicht zuuerwerffen/ weil er nicht auff alle Fragſtück geantworttet/ quia hominum memoria labilis. Nec ideo repelluntur, quod ſint venditores ædium, quia venditis ædibus, eo iure quo habuerunt, ipſorum amplius non intereſt, nec de euictione ſeruitutis tenentur. *leg. pen. de euict.*

Der 8. Zeug non repellitur. deß Herrn Klägers Tochter ſeine Gefatterin iſt / argumento eius, quod dicitur Socius ſocii, meus Socius non eſt. *leg. qui admittitur. pro Soc.* Auß welchem allem erſcheinet / daß vorgeſchützte exceptiones wider der Zeugen Perſonen allerdings vnerheblich vnd nichtig ſeyen / vnnd weil weder dieſelbige / noch ſonſten ſordes, infamia, inimicitia, gratia, colluſio, contrarietas, oder dergleichen wider dieſelben bewieſen/ D daß darumb jhre Perſonen vnnd auſſagen nicht mögen vmbgeſtoſſen werden

Was nun zum dritten die artical Eliſiuos ſampt der Zeugen darauff gethane auſſag belanget / bleiben die auch in jren Kräfften bewieſen vnnd vmbgeſtoſſen/ Vnd repetirt Anwaldt gleichfals ſein probation Schrifft / wider das jenig ſo von Gegen Anw. in ſeiner exception Schrifft zu anfang darwider fürbracht.

Demnach mit kürtz anfänglich bey dem vierdten vnd folgenden articuln zu repliren / iſt hierbey in probat. articulis vberflüſſig bewieſen / daß die Schewrmawr allerdings / durch vnnd durch von vnten biß oben auß blindt geweſen / oder kein Fenſter / Liecht / oder außſehens Gerechtigkeit gehabt.

Daß / wie beim 6. art. Excipiendo fürgeben / Lufft / Liecht / vnnd Sonnenſchein kein ſynonyma ſein / iſt in except. contra 14. defenſ. beleuchtet / daſelbſt hingezogen: Conſequens enim eſt, hunc aerem habere, qui cœlum habet, cum hoc non ſit ſine aere, & eum aer, non autem cælum de nocte haberi poſſit, conſequens eſt, cœlum vel lumen propterea nõ habere qui aerem, aerem autem vel auram & ventum vſu, eodem loco huiuſmodi caſu habere oportet. Vt autem

Digitized by Google

A Reus in actoris horrum aerem auertere & remittere, atque per hoc arboribus nocere, & aerem horri corrumpere poſſit, hoc exemplo fumi nec ius nec æquitas patitur. Ex rationibus quibus feneſtras in illo loco facere atque ſtillicidium auertere prohibetur, quia cuique in ſuo hactenus facere licet, ſi nihil in alienum immittat. *leg. ſicut. §. Ariſto. ſi ſeru. vind.*

Endlich die Eliſiuos betreffend/ bleibt dieſelbe auch vnvmbgeſtoſſen. Vnnd weil darinnen dieſer Stadt Bawrecht articulirt, vnnd daſſelbig dem Bawrecht in allem gemäß / ſo iſt auch der Herr Beklagt darzu verbündē/ quia ius ciuile omnino obſeruare debet.

Weil dann auß ſolchem wider das vbrige/ ſo hierin in ſpecie nicht abgeleint / ſagt
B Anwaldt generalia, repetirt dagegen ſeine probation Schrifft/ vnnd behelt jhme ſeine Notturfft beuor / abermahls erſcheinet des Herrn Klägers actio fundirt, erwieſen/ vnd Gegentheil im geringſten nicht vmbgeſtoſſen/ noch durch ſeine angemaſte defenſionales & peremtoriales elidirt. So iſt an E. F. G. Anwaldt im Namen ſeines günſtigen Principals Vnderthenige bitt/ zuerkennen vnd zuſprechen/ wie in der Klag deren probation vnd ſonſten gebetten worden/ alles mit Erſtattung auffgelauffenē Coſten/ Schaden vnnd intereſſe, &c. E. F. G. ꝛc.

Saluis Saluandis.

In puncto prætenſ. defenſ. & peremt.

Venetis 10. Februarij. D. L. W. Vbergab exceptiones contra deductionem probationum, defenſionalium & peremtorialium.

K. pro V. Salua ordinatione, Bat Abſchrifft vnd Zeit 8 Monat.

Ille. Ließ zu 6. Monat/ dieweil Gegentheil allhie geſeſſen. Stehet.

Iouis 12. Martij. L. W. Iudicem Beſcheidts zuentheben / wöll auff Jüngſt alle vorbrachte vnd repetirte Handelung gebettene Zeit zulaſſen / vnnd wehre alſo auff gethane ſubmiſſion keines Beſcheids von nöten.

Martis 31. April. Beſcheidt. C.

IN Sachen / ꝛc. Iſt D. V. was ſich auff deduction, Replicas vnd Exceptiones, den 19. vnd 20. Februarij, Jüngſt vnterſchiedlich einkommen / zuhandeln gebührt Zeit 6. Monat/ pro termino & prorogatione zugelaſſen vnnd angeſetzt / mit dem Anhang / wo er ſolchem alſo nit nachkommen wirdt / daß jhm als dann der weg ein ſolches zuthun hiemit benommen ſein ſoll ꝛc.

Exceptiones contra deductionem probationis defenſional. & peremtorial. H. B. ꝛc. contra C. &c. cit. ſeu S. Q. 20. Februarii Anno 90.

H. ꝛc. In Sachen ꝛc. in puncto defenſ. & peremtor. Belangendt etliche angemaſte ſeruitutes, auff jtzt gedachten H. D
Beklagten vnnötig geführte auch publicirte Zeugen Kundiſchafft / auffgericht Inſtrumentum ocularis inſpectionis, vnd den 17. Octobris. Jüngſt hie einbrachte probation Schrifft / acceptis tantum vtilibus, & reliquis p generale refutatis, ſo wol wider ſolcher Zeugen Perſon auſſag / vnnd ocularem inſpectionem, als auch angeregte Probation Schrifft / ſine iniuriandi animo de quo proteſtatur, dieſer Sachen notturfft mit fernerm vorbehalt im Namen Klagenden Theils kürtzlich zuhandeln / Repetirt Klagender Anwaldt anfenglich vtiliter hieher / alle ſeine in dieſem Puncten vorgeübte Gerichtliche Handelung.

Sagt demnach Gegentheils vermeinte folgende Zeugen im Rechten nicht zuläſſig ſein / ſonderlich auß Vrſachen daß der N. dem Herrn Beklagten etliche Jahr mit Dienſten vnd Pflichten beygewohnet / & ita domeſticus &c. reliqui actoris ſunt inimici, &c. Folget derwegen/ daß dieſen als Parthey iſchen Feindtſeligen vnnd widerwertigen Zeugen / wider Herrn Klägern gar keines Wegs zu glauben/ ad iura vnnd von Gegenpart inn ſeinen Exceptionen contra teſtes actoris in puncto probationis articul. & Eliſiuorum theils angezogene allegata gezogen.

Ocularem inſpectionem quod attinet

A nerlongo poſt tempore facta eſt, &c.

Demnach in euentum, da dieſes alles nicht inn Acht genommen werden ſolte: doch mit außtrücklichem Vorbehalt/ nach gehabter mehrer erkundigung / wider der Zeugen Perſon außſag/ vnnd in ſpecie weiter zu excipiren, auff die vhnerheblich jrrige vnd widerige defenſionales zuſchreitten/ iſt ſolches/ vnnd auß denſelbigen leichtlich abzunehmen/ das Gegentheil Confeſſoriam actionem, wider Klägers Negatoriam defendendo eingeführt habe/ darin er ius luminis, proſpectus & ſtillicidii, auß der articulirten ohne Mittel anſtoſſende Schewrmawer/ vnd derſelben neben Bäwlin/ in Klagenden Theils Haußgarten hierin articulirt vnnd excipiendo defendirt, wie ſonderlich im 17. 37. 55. defenſ. vnnd gantzer deduction zuſpüren. Vtraque enim tam Confeſſoria B quam Negatoria in modum actionis & Exceptionis, vel defenſionis proponi poteſt. *Oldrad. Claſſ. 3. act. 4. & 5.* Igitur Reus in Confeſſoria hac, & quia defendendo fit actor, legitime ſeruitutem probare debet, *Mynſing. §. æque. Inſtitut. de act.* Et hanc ſibi pacto, teſtamento vel præſcriptione acquiſitam, &c. Welches aber nicht geſchehen.

Was nun den 1. defenſional anlangt/ nititur actor requiſitum Confeſſoriæ, nempe dominium probare teſtibus qui deponunt in genere de emtione, So iſt doch dahero noch nicht zuuernehmen/ ob die Mawer für Eigen oder Gemein erkaufft? Sonder weil ſie ohne Mittel an Herrn Klägers Garten ſtoſſet/ iſt die vermuttung nach gemeinem Rechten/ ſie ſey Gemein. Ergo in re communi ſolus non poteſt ædificare, *arg. l. parietem. l. quidam Hyberus. l. pen. de ſeru. vrb.*

Porro adductæ regulæ iuris, quod quælibet res per ſe libera cenſeatur &c. quilibet moderator rerum ſuarum &c. in ſuo proprio ſolo domum ædificare, in ſuo pariete feneſtras facere poſſit, nullo tempore quamuis longiſſimo facultas feneſtras faciendi non tollatur, Confeſſoriam non iuuant, neque ſeruitutem, qua lumen vicini excipiatur vel ſtillicidium, arguunt & probant: Rectius actor ad ſubmouendam Nega- C toriam ſuam huiuſmodi regulis, contra Reum inſtruere poteſt; cui hoc ſatis eſt, vt oſtendat ſe, quoad ipſum liberas ædes habere. *leg. 4. § pen. ſi ſeru. vind.* Quatenus autem quiſque ſit moderator rerum ſuarum, aut in ſuo ſolo poſſit ædificare, docet *l. ſemper. de ſeru. vrb.* ſi videlicet legitimum ſpacium a vicina Inſula relinquatur, quod eſt duorum pedum, *vt eſt in leg. fin. ſi. reg.* quam legem in vrbano & Ruſtico prædio obſeruandam dicit Cæpolla, *de ſeru. vrb capite 40. de pariete. numer. primo & ſecundo.* Maxime, ſi lex municipalis, ac etiam conſuetudo idem ſequantur, Deinde poſito, prædii & parietis proprietatem ſeu dominium ad ipſum Reum pertinere, non tamen in Confeſſoria ſatis eſt quamlibet rem liberam cenſeri, cum in in illa neceſſario de ſeruitute conſtituta D docendum ſit, *leg. ſecunda. §. primo ſi ſeru. vind. &c.* Ergo Rei intentio nec iure nec præſumtione fundata eſt.

Ad 2. defenſ. &c. Cœlum vel aer & lumen, quod ſupra actoris ſolum inuenitur, non niſi actoris eſt & ipſi liberum eſſe debet. *leg. prima. de ſeru. vrb. leg. fin. de ſeru. & ibi gloſſ. leg. vlt. in fi. Qui vi aut clam, &c. Cepoll. de ſeru. vrb. capite 41. numer ſecundo.* Vnde apparet & ſequitur, aerem & lumen per parietem ex area vel horto vicini immiſſum proprium eſſe actoris, non autem Rei, & Reum ſi nulla ſeruitus debeatur & doceatur, alienum vicini lumen excipere non poſſe, quia luminū ſeruitus eſt vt vicinus lumina noſtra excipiat, *leg. luminum. 4. de ſeru. vrb.*

Der 4. defenſional importirt nichts/ So folgt auch nach Gegentheils meinung nicht/ daß der Liecht vnnd außſehens Gerechtigkeit habe/ welcher Lufft hat/ Siquidem diuerſæ ſeruitutes ſunt: minus eſt enim auram & ventum habere, quam lumen & proſpectum, & aura poteſt eſſe ſine lumine & proſpectu, vt in ſpecu ſubterranea, vel cauerna aliqua, lumen poteſt eſſe ſine proſpectu, vt in area domus, ſed proſpectus ſine vtroque, ſiue ex ſuperiori ſiue interiori loco,

& qui-

A & quidem directo vel obliquo lumine
eſſe nequit: quid enim eſſet aut prodeſ-
ſet proſpectus ſine lumine. Non obſtat
his illa differentia, quæ ex Azone, & qui
eum abſque ratione & lege ſecutus eſt,
Cœpol. inter lumen & proſpectum ad-
fertur, quia verius eſt plus eſſe in pro-
ſpectu, vt expreſſe ſcribit Vlp. *in leg. inter
ſeruitutes. de ſeru. vrba. & Paul. in leg. lumi-
num ff eod.* Qui per vocabulum, etiam,
ſatis innuit, proſpectum non ſolum ex
ſuperiori loco, ad quem lumen directo
venit, ſed etiam ex inferiori loco eſſe,
quod in lumine ſecus, & propterea mi-
nus eſt, *Old. claſſ. 3. vol. 4. idem ſentit. Bart. &
gloſſ. in dict. l. inter ſeruitutes. Mynſing. d. §.
aquæ, de act. num. 14. 15. 16.* Sic feneſtræ lu-
ciferæ minorem vtilitatem habent,
quam perſpectiuæ, *leg. pen. §. nulli autem li-
ceat. C. de ædif. priu.* Nec, quia lex non fa-
B cit diſt. inter proſpectum, in genere & in
ſpecie, diſtinguere debemus, quod Cœ-
pol. tentare auſus eſt. *de ſeru. vrb. c. 33. n. 2.
& c. 34. num. 2.* Non eſt autem dubium
habere hunc lumen, qui cœlum, diem
& aerem habet: ſed vt quis ius luminis
ſibi vendicare poſſit, probare primum
oportet, iure ſe a vicino cœlum vel ſer-
uitutẽ ex alterius area vel horto habe-
re. Sane proprie & magis frequenti ſigni-
ficatione in hac materia acceptis voca-
bulis non ſequitur, cœlum hunc habe-
re & videre, qui aerem habet. Sicuti nec
hoc ſequitur, ius luminis hunc habere,
qui per rimam vel aperturam aliquam
cœlum videre poteſt. *arg. leg. foramen &
ſeqq. de ſer. vrb.* Quid denique attinet in
loco horrei vel fœnarii vbi fruges poſi-
tæ ſunt, cœlum videre, vel proſpectum
habere? Aura autem & ventus fruges
ſiccant, & a putrefactione ſeruant &c.
Poteſt quidem Dominus ædificium ſu-
um reſtituere: attamen potiſſ. in vindi-
canda ſeruitute primo probandum eſt,
& conſtare debet, ſeruitutes competi-
iſſe, deinde eadem ſpecie & qualitate
ædificium repoſitum eſſe. Vnde cum in
hoc noſtro caſu diuerſum inueniatur,
dicendum videtur, nullam ſeruitutem,
ſi qua debita fuit, amplius competere.
Quod porro Reus exiſtimat licuiſſe ſibi
ratione ſtillicidij, quod prendit & non- C
dum probauit, quatenus illud ſe exten-
dit, feneſtras quamuis antea non ha-
buerit ad hortum vicini aperire, hoc ex
d. l. altius. C. de ſeru. & aqu. non probatur.
Exiſtimat quidem Cœp. *de ſeru. vrb. c. 41.
num. 3.* abſque auctoritate iuris. Igitur in
tecto vel ſupra tectum ex quo ſtillicidi-
um habetur, luminaria facere licitum
eſſe, quia in tecto inclinato vicinus niſi
in ſuo feneſtras fere facere non poteſt,
quod licet *arg. d. l. altius.* Non probatur
autem, vicinum quatenus tectum extra
parietem domus cauſſa ſtillicidii in
aream vel hortum vicini prominet, fe-
neſtras facere poſſe, quia hoc non pro-
prio ſed iure certæ ſeruitutis in alieno
vicinus habet, vnde amplius aliquid ſibi
tribuere non poteſt, cum hoc nihil ad
ſeruitutem ſtillicidii pertineat, *arg. leg. ſi
quando, in prin. ſi ſeru. vind.* Minime vero D
ex *d. l. fin. in fine, de ſeru. vrb & Cœpol.* pro-
bari poteſt, aliquem ſub eodem ſtillici-
dio, quod ſeruitutis iure ſe habere dicit,
in ſuo muro ad fundum, aream vel hor-
tum vicini & ſeruientem atque ſic alie-
num locum, vicino inuito vel prohibẽ-
te iure oſtium facere, atque Reo idem
in hoc noſtro caſu licere, quia *dict. l. fin.*
tantum de ianua in publicum non pri-
uatum aperienda loquitur, facilius *ſeru.
vrb. c. 40. num. 6.* de oſtio ad relictum &
proprium vel alienum ſolum pro ſtilli-
cidio, ſine lege ſcribit, hoc *in c. 42. num. 2.
in fine,* explicat locum non habere: Vno
caſu ſi aqua ſtillicidii ſine damno fit, &
non noceat, vel, ſi abſque oſtio ſeruitus
ſubſiſtat, & eius vſus ſit. Alio caſu ſi per
huiuſmodi oſtium recta ad aream vel
hortũ vicini venire poſſit, quod a parte
vicini, q. dicitur ſeruitutẽ debere, nihil
molitum vel ædificatum ſit, vt hoc no-
ſtro caſu. Quia autem vnusquiſque ad
ſuum fundum vel ſolum, oſtium & adi-
tum facere poſſit, nemini eſt dubium, ſi
videlicet in alienum non veniat. Sed in
hoc noſtro caſu a Reo ante probãdum
eſt, inferius ſolum, quod ſtillicidium re-
cipit, a ſe relictum, vel ſuum eſſe. Nam
qui ſtillicidium ſibi iure ſeruitutis aſſe-
rit, hoc ipſo fatetur, ſe ius habere, in alie-

Digitized by Google

A num mittere, & ſolum, quod ſtillicidi-
um recipiendo ſeruit, ſuum non eſſe,
cum nemini res ſua ſeruiat. Neque ſo-
lum ſtillicidium dominium inferioris
loci iure communi arguit, *leg. loci corpus.*
in princ. ſi ſeru. vind. Capoll. de ſeru. vrb. capit.
28. reg. Idque maxime ſi vicinus ſolum
poſſidet, vel in eius poſſeſſione eſt, vt in
hoc noſtro caſu. *Capoll. dict. capite 28. nu-*
mer. 28. decimo. Ex quibus omnibus
ſatis apparet, Reum nullo iure feneſtras
in ſuo pariete, verſus vicinum aperuiſſe,
& in alienum immiſiſſe, dominium de-
inde alieni ſoli ex ſtillicidio ſibi vindi-
care, Oſtium denique in ſuo muro ad
hortum vicini aperire, & habere non
poſſe. &c. In dem 39. vſque ad 51. defenſ.
vnterſtehet ſich Reus per generales leges
& exempla Negatoriam actionem ein-
B zuführen / & ita hoc ipſo actionem peri-
culo totius litis & expenſarum Reus
mutauit, quia ſibi contrarias actiones
negat, & confeſſ. ſimul inſtituit. *leg. ſicut.*
in prin. ſi ſeru. vindic.

Durch den 56. 57. biß auff den 67. defenſ.
gehet der Herr Gegentheil abermahl einen
andern Weg / & neque ſeruitutem, neq;
libertatem proſequitur, ſed bina mu-
tatione cauſſa & effectum ſuperioribus
etiam actionem ex edicto, Quod quiſ-
que iuris. &c. inſtituit. Verum omitten-
do alia, quib. hæc actio impugnari po-
teſt, neque cum hac conſiſtit, vel ob
hoc ſaltem, quia non idem factũ induci-
tur inter Reum & Actorem, vnde etiã
diuerſum ius oritur, quia actor in ſuo fe-
neſtras facit, Reus vero in alieno, &c.
Item Reus vidit actorem ædificantem,
& non prohibuit, ergo taciturnitas ipſi
nocet. &c.

Peremtoriales.

So viel letzlich die pemtoriales belägen /
ſeind dieſelbe wider die Eliſiuos fürzubrin-
gen im geringſten nicht nötig geweſen / vnd
hette Gegentheil ſein vnnötige exceptio-
nem contra Actorem, q. introductione
ſtatuti actionem mutaſſet, nicht wider-
holen dürffen / quia. &c.

Was nun in ſpecie die jenige perem-
toriales betreffẽ / welche wider dz ius muni-
cipale eingefürt worden / nemblich den 12.

Reo ſtatutum non inſinuatum. 13. Nec G
legiſſe nec vidiſſe. 21. Forenſem etiam.
21. Ciuis ædes non fuiſſe. &c. Darwider
ſagt Anw. cum ius ciuile & municipale
in hoc caſu idem velint, non opus fuiſ-
ſe inſinuatione. Nec in iure dubium eſt
Incolas & poſſeſſores, atq; res ipſorum
iuri communi vel municipali ſubeſſe.
l. incola. 29. ad Munic. l. reſcripto. 6. de mun. l.
9. ad l. Rhod. Nec demolitioni vel reſtitu-
tioni faciendæ obſt. quod Reus ex *l. La-*
beo. de aq. & aq. plu. adducit, & pro ſua de-
fenſione ad abſoluendum tanquã præ-
cipuum obſeruandum exiſtimat, quia
Labeonis mens hæc non eſt, eum, qui o-
peri facto ſtatim non contradicit, pro-
pter ſilentium actione excludi. Non e-
nim ait, ſi quis tacente vel non contra-
dicente vicino, q; magis ad orationem
& ſimilem actum refertur, ſed de eo lo- D
quitur, qui patiente vicino ædificat, *vt*
ex Pap. refertur in l. pen. ad ſi. com. prædior. &
in l. Sabinus. ad ſi. com. diu. de eo, q donatio-
nis cauſſa permittit, vel faciẽti cõſentit,
patiẽtia hæc, q̃ ab vno ius tollit alteri tri-
buit, & in ſeruitutibus ſpectatur, nunq̃
eſt ſine cõſenſu, & hic nunq̃ ſine ſciẽtia,
q; colligitur ex ſeqq. *l. 20. de aq. plu. arc.* plus
igitur eſt q̃ ſilentium. Quanto a. tẽpore
hæc patientia in ſeruitutibus robur ac-
cipiat a Reo nõ adiectum eſt, ſed colligi
poteſt ex *l. 2. C. de ſer. & aq.* Sane cũ aquæ
pluuiæ arcendæ actio in ope iã facto lo-
cũ habeat, *l. 1. in pr. de aq. & aq. plu.* & actor
de hoc agere, atq; ſic ꝓhibere nõ p̃ter-
miſerit, intelligendũ eſt, modicum hoc
tẽpus. ꝑ q; opus ſit, patroni cauſſarũ q̃rũ-
tur, & lis inſtruitur, ꝓ patientia vel con-
ceſſione habendũ nõ eſſe, cum iura hoc
impune concedant. *l. ab hoſtibus. in ſi. l. 38.*
in ſi. ex quib. cauſ. mai. Hęc n. in noſtro
caſu adeo cito fieri non potuerunt atq;
feneſtræ factæ ſunt. Reliquũ igitur eſt,
vt Reus huiuſmodi patientiam ab acto-
re præſtitum eſſe probet, vel propoſi-
tam Negatoriam ſilentium habere, &c.

Wider das ander bey dieſen pemtorialn
vielfaltig ohn nötiger weiß beſchehen
fürbringen vnnd widerholen / Repetirt
Anw. gleichfals an dienſtlichen Orten hie-
rin vorgeſetzte nottürfftige ableinung.

A Mit fernerem vorbehalt da was vberſchritten/hernacher zubeantwortten. Auß welchem allem genugſam erſcheinet/daß Herr Beklagter Confeſſoriam, Negatoriam vnd actionem ex edicto, Quod quiſque iuris &c. atque ſic cauſſa & fine contrarias atque diverſas actiones ante & poſt lit. conteſt zugleich intendirt, aber weder eine oder andere mit ſeinen angemaſten vnzuläſſigen Zeugen nicht bewieſen / derhalben mit ſeinen defenſionaln vnd peremt. nicht zuhören / ſonder wie in der Klag gebetten/refuſis expenſis zuuerdammen ꝛc. Weill dann Gegentheil in Confeſſoria ſeruitutem proſpectus, ſtillicid. luminis nicht probirt, nec in Negatoria libertatem ex iure probauit, ſcilicet licere in C huiuſmodi pariete lumina vicini excipere, feneſtras facere &c. Eadem ratione pro poſſeſſorio in vno vel altero ædificio ante litem vel diuturno vſu feneſtras, proſpectum, vel ſtillicidium habuiſſe non probauit: Idem denique factum in actione, Quod quiſque iuris &c. probare non potuit. &c. So iſt an E. F. G. Anwaldt im Namen ſeines gnädigen Principals gantz Vnderthenig bitt/ ſich in puncto defenſion. & peremtor. refuſis expēſis, damnis & intereſſe Gnediglich zu abſoluiren/ꝛc. wie in litis conteſtatione vnnd ſonſten gebetten worden. E. F. G. ꝛc.

Finis Pentecoſtes VIII.

INDEX

INDEX
RERVM ET VERBORVM IN
SYNDROMO DECISIONVM CAME-
RALIVM CONTENTORVM.

Clauis huius Indicis.

Lector candide, ne te morer in euoluendo hoc Indice, paulisper tuas porrige mihi aures, vt inſtruam eas, quomodo ianua huius Indicis reſeranda.

Nota itaq; he: Vot. *deſignant quartum ſyntagma Votorum ſiue huius Libri primam partem.*
Reſp. *ſignificat materiam adiectam contineri in Reſponſo teſtamento feudali.*
Obſ. Suppl. *innuit, materiam contineri in tertia Libri parte, quæ eſt de modo ſupplicandi in Camera.*
Obſ. Pract. *denotat Pentecoſten Obſeruationum Cameralium ſingularium & practicarum.*
In omnibus numerus prior paginam, poſterior numerum denotat.

A.

ABLATIVVS abſoluti conditionem importat, non diſpoſitionem. Reſp. pag. 36. num. 198.
Abſens ſimpliciter ſciens actum, non habetur pro conſentiente, ſed pro improbante, ſi incommodum ſuum reſpiciat. Reſp. 37. n. 253. Fallit, ſi coniecturæ concurrerint, vt puta literæ vel ſigillum. ibid. num. 236.
Abſens etiamſi ſciat & patiatur actum fieri, non habetur pro conſentiente, ſed pro diſſentiente. Reſp 37. num. 232.
Abſentes iura ſua ignorare cenſentur, R. 40 num 400.
quæ ſtatuuntur aduerſus Abſentem non contumacem. Vot. 84. 13.
Abſolutio a iuramento cauſſæ cognitionem requirit. Obſ. pract. 115. 1.
Abſolutoria a banno quando feratur, & quibus ſolemnitatibus. Obſ. pr. 100. 1.
Abſurdum eſt, ex ſola ſcientia & patientia alicuius conſenſum in proprium detrimentum concludere. Reſp. 37. 231.
Accuſatore in cauſſa fractæ pacis mortuo perit inſtantia. Obſ. pract 16 2. 1.
Accuſatoris morte inſtantia perit. Vot. 130. 31.
Accuſatore mortuo quando actio ad heredes tranſeat. Vot. 130 33.
Accuſatores ipſo iure taxationem expenſarum ſoluere tenentur. Vot. 487. 8.
Accuſatore fractæ pacis mortuo, an & quando pereat inſtantia. Vot. 196. 1.
Accuſatore mortuo perit inſtãtia quoad pœnam corporalem. Vot. 210 31.
Acta ſi non deſcribat, legitime iudex punitur in duas Marcas auri. Obſer. pract. 49. 1.
Acta tenetur reus edere, ſi ſint communia, alias ſecus. Obſer. pract. 48. 1.
Acta poſt ſtatuum cognitionem non inducunt litis pendentiam. Vot. 68. 1.
Acta ſi producat appellatus, & pretium eorundem appellans ei nolit refundere, per iudicem ad illud compellitur. Obſ pract. 48. 1.
Acta inter partes notorium inducunt, Vot. 75. 36.
Acta faciunt notorium Vot. 165. 19.
Acta debent probari per ſcripturam. Vot. 190. 17.
Acta non ſigillata & manca & procuratori reddenda. Obſer. pract. 48. 2.
Actio inanis quam excludit inopia debitoris Obſ pract. 74. 5.
Actio cenſetur ciuilis cum pars pœnam ſibi applicari cupit, nõ criminalis. Vot. 197. 7.
Actio realis datur, cum ex certo fundo cenſus ſolutio conſtituta eſt. Vot. 157. 7.
Actio hypothecaria datur contra quemcunque poſſeſſorem, etiamſi heres non ſit. Vot. 157. 6. Imo etſi heres ſit, datur contra heredem, ſed vt contra poſſeſſorem, ibid.
Actio hypothecaria poteſt concipi etiam ad debiti ſolutionem, ſed alternatiue, ita vt poſſit ſoluere vel cedere poſſeſſor Vot. 157. 5.
Actio iniuriarum an in heredes tranſeat affirm. Vot. 13. 18.
Actio petitoria tamdiu dicitur occluſa, donec plena reſtitutio ac exactio facta facta ſit. Obſ ſuppl. 41. 7.
Actio ex vtili interdicto vt detur quæ requirantur, Vot 5. 2.
Actio iniuriarum & legis Aquiliæ accumulari poſſunt, Vot. 13. 5.
Actio iniuriarum quando ciuiliter inſtituta eſſe dicatur. Vot 13. 2.
Actio ex vna parte & exceptio ex altera poſſunt proponi ad eundem finem, ſecus ſi ad diuerſum. Vot. 180. 26.
Actio pignoratitia non prius naſcitur, niſi omnia pecunia ſit exſoluta. Vot. 193. 4.
Actio pœnalis & reuocatoria in cauſſis iniuriarum cumulantur. Obſ. pract. 51. 1
Actio perpetuatur per litis conteſtationem Obſ. pract 50. 3. & 4.
Actionis vi vbi agitur debet dari libellus, lis conteſtari, proceſſus ordinarius obſeruari: ſecus vbi officium iudicis imploratur. Vot. 82. 3.
Actionis curſus vt pereat, 40. anni requiruntur. Obſ. pract. 50. 1.
Actione actori nata nõ facile commiſſio ad perpetuam rei memoriam decernitur, Obſ. pract. 107. 2.
Actionem ad rem recuperandam habens, ipſam quoq; rem habere cẽſetur, Reſp. 8. 141.
Actiones ex delicto deſcendentes quando nonniſi lite conteſtata contra heredes competant, Vot. 130. 34.
Actiones ſunt de iure ciuili, de quib. Imperator diſponere poteſt. Vot 214 12.
Actiones quæ cumulentur. Obſ. pract. 50. 1.
quod ex Actis non apparet, neque geſtum vel factum dici poteſt, Reſp. 38. 278.
Actis in cauſſis appellationum in Camera non productis in primo termino, appellati abſoluuntur. Obſ. pract 49. 1. Quod ampliatur. Obſ pract. 49. 2. Fallit, in cauſſis nullitatis. ib. 49. 3. Fallit in cauſſis appellationum, quando pars altera non petit abſolui, ibid 4. ſi appellatus eſſet contumax, ibid. 5.
Actor poteſt ſe ab onere probandi releuare, ſi libellatum debitum deferat in conſcientiam. Obſ. pract 115. 2.
Actor ſequitur forum rei, & iudicium ibi finiri debet, vbi eſt cœptum. Vot. 75. 37.
Actor ſi non probauerit de dominio vel iure, quod aſſerit ſibi competere, reus autem contra id faciat, pro reo non ſolum abſolutoria, ſed etiam declaratoria dominii vel iuris ad eum pertinentis ferri poteſt, Vot. 166. 64.
Actor debet ſequi forum rei. Obſ. Suppl. 28. 5.
Actor prius de iure ſuo docere, quã poſſeſſorem ſua poſſeſſione priuare debet. Vot. 195. 8.
Actore non probante reus abſoluitur. Obſ pract. 115. 1. & Vot. 181 33.
Actores tam contra Cæſaris declarationes, quam proprias confeſſiones audiendi Obſ. pract. 177. 4.
Actorum expenſæ prius refundendæ pro dimidio ab appellato, quam ad proſecutionem appellationis admittatur, Obſ pract. 49. 1.
Actus, qui non ſumit initium ex perſona, nec perſonam obligat, Obſ. pract. 69. 13.

Actum faciens, ſciente & patiente domino, in iudicio videtur dominus conſentire ei, imo mandatum dediſſe, Vot. 147.7.

Actus requirens impenſas præſumitur factus mandato eius cuius intereſt, cum nemo velit iactare ſuum. Vot 147.6.

Actus iudiciarius omnis nullus eſt, ſi non citatur is cuius intereſt. Vot 187.10.

Actus eum in modum interpretari debet quo de iure & conſuetudine fieri debuerunt & potuerunt. Reſp. 7.185.

Actus legis forma non ſeruata eſt nullus & vitioſus. Reſp. 82.57.

Actus quando ex poſt facto ratificatur, interuenire debent omnes ſolemnitates in actus confectione requiſiti Reſp. 38.276.

quando Actus non ſubſiſtit ſine conſenſu plurium: niſi omnes conſentiant, non ſubſiſtit. Reſp. 37.267.

ad Actus perfectionem non ſolum voluntas, ſed & poteſtas requiritur. Reſ. 33.69.

Adagium veterum Romanorum, vbi tu Caius, ego Caia. Reſp 33 51.

Addens, rem nouam facere dicitur, ad inſtar libelli, quod in ſententia & teſtamentis locum habet. Reſp 35.148.

Additio vel detractio verborum efficit, vt is actus non dicatur antiquus, ſed nouus ibid. 164.

Additio margini poſt completum teſtamentum adiecta non facit fidem tanquam vaga ſcriptura. ibid. 145.

Additionis vel immixtionis actus debet probari. Reſp 36.195.

Adminiſtratores publici æquiparantur actoribus & curatoribus. Obſ. pr. 89 13.

Adminiſtratores legitimi ſunt, qui dantur a lege vel ſuperiore, in cuius locum ſubſtituuntur. ibid 14.

Adminiſtratores legitimi & publici, omnia poſſunt quæ ipſorum principales, quorum locum tenent ibid. 23. Etiam ea quæ ſpeciale mandatum requirunt. ibid 24.

Adminiſtratorem legitimum eſſe, vnde cognoſcatur. ibid. 17.

Æquum eſt res iudicatas ad effectum perduci. Vot. 75.40.

Affectui intellectui quoad hanc quæſtionem. Reſp. 81.47.

Agens rei vindicatione ſi omiſſo remedio an reus poſſideat, proſequatur contra eum, qui non poſſidet, non ab alio, ſed a ſeipſo decipitur. Vot. 30.15.

Agenti rei vindicatione, quæ remedia prodita ſunt. ibid. 13.

Agnatus proximus quando conſentiendo agnato feudum paternum alienanti filius præiudicet. Obſ. pract 66.1.

Agnatus iure communi in feudo ſucceſſurus, ſi reperitur in poſſeſſione feudi, filia non immittitur Reſp 81 5.

Agnati vel affines accuſatoris defuncti, an ſuccedant in ius defuncti, quoad conſtitutionem fractæ pacis. Vot. 130. 30 & 32.

Alendus eſt pendente appellatione, qui obtinuit in querela inofficioſi. Obſ. pr. 87.2.

Alexander in puncto aſſertionis ſeruitiorum perſonalium refutatus. Reſp. 6 112.

Alexander ſibi contrarius. Reſp. 34. 102. & 120.

Alexan. ipſo deſciſcens communi ſententiæ de enormi inæqualitate demum ſubſcribit ibid. 115.

Alienatore mortuo non poteſt præſtari aſſenſus, niſi heres conſentiat. Reſp 37. 262.

Alienatio bonorum pupilli ſine clauſula mandari poteſt Obſ pract 87 1.

Alienatio vim refutationis habet, ad partem refutatam autem omnes admittuntur. Reſp 38 318.

Alienatio vt ſubſiſtat, requiritur conſenſus non tantum domini, ſed & feudatarii. Reſp 37 266.

Alienans cum conſenſu domini, licite & legitime agit, & heres non reuocat, ceteris paribus. Reſp. 39.333.

Alienans, ſaluo conſenſu domini, ſi moriatur, non præiudicat agnatis per eius mortem ius acquirentib. Reſp. 17 273.

Alienantis ſine conſenſu factum a iure improbatum, & heres non tenetur obſeruare. Reſp. 19. 334. Quod & in obligationibus, & hypothecis procedit. ibid 335.

Alienatione cum dicto retrouenditionis pacto facta, ſi venditore adhuc in viuis exſiſtente, reemptio contingat, tunc feudum priorem naturam retinet. Reſp. 7.155.

Alienationes minorum ſine decreto iudicis factæ, decreto poſt ætatem tempore quadriennii firmæ ne ratæ permanere debent. Vot 26.19.

Alienationis verbo continentur diuiſiones, teſtamentorum factiones, prælegata, &c. Reſp. 39.352.

Alimenta debita ſpurio, debentur etiam eius vxori. Obſ. pract 87.2.

Alimenta vt lite pendente præſtētur quæ concurrere debeant. Obſ. pract. 87.3.

Alimenta propter litem debita initio anni præſtanda ſunt. ibid 2.

Alimenta nobili debita an extendantur ad famulos ibid 5

Alimenta vxori a viro quando præſtanda, remiſſiue ibid 2.

in Alimentatione, vel etiam deductione ne quis egeat quæ conſideranda. ibi. 2.

Allegans qualitatem probare cauſſa tenetur Reſp 6 122.

Allegans conſuetudinem ad eam probandum admittendus eſt. Obſ. pract. 110 3.

Animus præſumitur talis, qualem verba oſtendunt Vot. 13.9.

Animus inuitantis ex verbis colligitur. ibid 10.

Anſeres pecorum & animalium nomine non comprehenduntur Obſ. Suppl 54 2.

Appellandum eſt intra decennium & citanda pars aduerſa principalis. Vot. 141.21.

Appellans a ſententia Cameræ, etiam in cauſſa pia & tutelari ad ſummum Pontificem, mulctatur 100. marcis auri, tanquam contemtor iuriſdictionis Obſer. pract. 56.2. etiam cum expenſis. Obſ. pract 57 5.

Appellantis extra Imperium pœna. Obſ. pract. 93.3.

Appellare & appellationem non proſequi, paria ſunt. Vot. 30 2.

Appellare an liceat a facto extraiudiciali. Obſ. pract. 154 1.

Appellare quando liceat omiſſo medio ad ſuperiorem. Obſ. pract 94.2.

Appellare vt quis poſſit nomine alterius non ſufficit mandatum ad lites & cauſſas. Vot. 142 46.

Appellari an poſſit a iudice Eccleſiaſtico ad Cameram. Obſ. Suppl 28.2.

Appellari an poſſit a præcepto. Obſeru. pract. 29.153

Appellari poteſt a iuramento delato & præſtito Obſ. pract. 115.1.

Appellari an poſſit a denegata auditione. Obſ. pract. 154.1.

Appellari poteſt ab excommunicationis ſententia in cauſſa ſeculari incidenter lata. Obſ pract 56 3.

Appellari ab executione non poteſt, quando proceſſit ſententia diffinitiua, vel non inferatur nouum grauamen, vel non excedatur modus in exſequendo. Vot 141.28.

Appellari an poſſit a denegata probatione. Obſ. pract. 154 1.

Appellari poteſt a grauamine extraiudiciali iure tam ciuili quam Canonico. Vot. 141.3.

Appellari poteſt etiam a futuris, quando veriſimiliter quis timet moleſtari ſeu turbari in iure ſuo. ibid 5.

Appellari poteſt coram iudice ad quem, ſi iudicis a quo, copia haberi nequeat. Obſ pract. 94.6. Item coram honeſtis perſonis, ibid.

Appellari a taxatione expenſarum poteſt, tanquam ab exceſſu. Vot 187 5

Appellari poteſt a damno per inferiorem illato. Obſ. pract. 57 6. Item ab excommunicatione, quando ea decernitur incidenter. ibid. 7.

Appellari an poſſit a decreto extraiudiciali, & quando. Obſ. pract. 95 1.

Appellata an & quando reuocanda. Vot. 207.3

Appellatio ab interlocutoria ſi viua fiat voce proceſſus decernuntur. Obſ. pract. 97.1.

Appellatio a maiore ad minorem vel parem non valet Obſ pract 164 14.

Appellatio extraiudicialis an in ſcriptis fieri debeat Obſ. pract 95 1.

Appellatio deſerta an pro appellato pronuntiari debeat. Vot 126.12. Quid ſi appellans culpa iudicis impeditus, poſt lapſum fatalium compareat, proceſſus producat, & vtrique ſine exceptione deſertionis proſequatur appellationem. ibid. 11.

Appellatio in Camera an recipiatur, ſi ſumma principalis non ſit conformis ordinationi. Obſ. pract. 88 1.

Appellatio extraiudicialis non ſuſpendit facultatem competentem parti in aliis Vot. 141.34.

Appellatio extraiudicialis generalis rata eſt, ſi modo reducatur ad ſpeciem per factum ſubſequens ibid 6.

Appellatio quid deuoluat. Obſ pract 88.1.

Appellatio apud acta non eget verborum forma, ſed ſufficit verbis vel ſcripto dicere. appello a tali iniqua ſententia. Obſ. Suppl. 81.1. nec neceſſe eſt. vt talis appellatio manu notarii facta ſit. ib. 2.

Appellatio poſt lapſum fatalium eſt admittenda Obſ pract 6 1.

Appellatio extraiudicialis debet interponi præſentiæ eius qui grauamen intulit, ſi haberi

Digitized by Google

ſi haberi poteſt, vel ſaltem intimari, alias redditur nulla. Vot.141.12.
Appellatio extraiudicialis æque deſeritur intra decendium. ibid.10.
Appellatio extraiudicialis eaſdem requirit ſolemnitates, quas iudicialis. ibid.9.
Appellatio extraiudicialis illa dicitur, q̃ eſt interpoſita ab actu geſto a iudice ante citationem. ibid.8.
Appellatio a ſententia competẽtiæ, an ex interuallo in ſcriptis vel incontinenti viua voce fieri debeat Vot.126.5.
Appellatio an deſerta ſit, ſi appellatus antecenetur appellantem & ſequatur appellationem ibid.9.
Appellatio a denegatione taxationis interpoſita debitor ſoluere tenetur ipſo iure. Vot.187.7.
Appellatio in cauſſis feudalibus ſit ad dominum feudi. Obſ.pract.64.37.
Appellatio ab expenſarum taxatione, debet exprimere ſummam exceſſus pro cauſſa grauaminis, alias dicitur incerta Vot.187.2.
Appellatione a principio nulliter interpoſita ſententia tranſit in rem iudicatam. Obſ pract.27 153.
in Appellatione quando inhibendum a decreto. Obſ pract.72.2.
Appellationa deſerta procedi poteſt ad exſecutionem, etiã ſine citatione. Vot. 141.20.
in Appellatione ab exſecutione exprimi debet, in quo exſecutor modum exceſſerit. Vot.141 39.
in Appellatione extraiudiciali an appellans ex noua cauſſa poſſit grauamina iuſtificare non expreſſa. Ob.pr.96.1.
in Appellatione ab interlocutoria debet grauamen exprimi. Obſ pract 97 2.
Appellatione heredum in materia feudali veniunt heredes maſculi. Reſp.4.5.
Appellatione deſerta fingitur, ac ſi non appellatum eſt. Vot.30.3.
Appellationem deuolutam in dubio pronuntiare debet. Vot. 142. 41.
Appellationes ab exſecutione in ſcriptis fieri debent. Obſ.pract.155.2.
Appellationes a denegatione proceſſuum inferiorum iudicum in Camera non recipiuntur. Obſ. ſuppl 44.1.
Appellationes a denegatione audientiæ vel iuſtitiæ non tenent, ſed per viam, &c. ibid.2.
Appellationi & ſupplicationi renuntiãs, nullitatem tamen deducere poteſt. Obſ pract.88.1.
Appellationi renuntians poteſt nihilominus cauſſam intra 10 dies etiam ad Cameram deducere ibid.1.
Appellationi ad Principem præſcribi non poteſt. Obſ. pract.154. 2.
Appellationis ab interlocutoria requiſita Ob. pract 96.1.
Appellationes extraiudiciales deuoluuntur ad Cameram. Vot.142.43 & 44.
Appellationes extraiudiciales non recipiuntur contra eos, aduerſus quos Camera non habet immediatam iuriſdictionem. Vot 141 17.
Appellationes friuolæ non ſunt admittendæ Obſ.pract.154.39.
Appellationis puncto omiſſo, in cauſſa principali procedendum eſt. Vot.163 1.
Appellationes extraiudiciales vbi quis non tanquam a iudice, ſed a parte grauatus eſt, an admittendæ ſunt. V.126.7.
Appellationis ſchedula an requiratur in inſtrumento, Vot.126.6.
in Appellationibus an intereſſe ſummæ coniungi poſſit, vt talis ſumma priuilegium excedat, & appellatio valeat. Obſ pract.78.1.
Appellatus non debet audiri, ni grauetur, nec eius intereſt. Vot.155.6.
Approbatio per præteritum facta nõ nocet aliis liberis in minori ſumma inſtitutis, ita vt iure ciuili habeant ius dicendi nullum, iure prætorio bonorum poſſeſſionem contra tabulas. Reſp. 35. 170.
Arbiter ſecundum æquitatem iudicare debens non poteſt iudicare pro præſcriptione ceteris paribus Reſp.40.189.
In tantum vt ſi ſtatutum eſſet contrarium, tamen illud nõ procedat. ibi.190.
Argumentum ab abſurdo, vt pote a diſcretione naturali proueniens in iure validiſſimum eſt. Reſp 7.157.
Argumentum a ſignis non deſignat neceſſario, quid eſſe tale Reſp.5.83.
Arreſtans in expenſas condemnandus eſt. Obſ.pract.65 1.
Arreſtatio quæ de facto ſit, ipſo iure nulla eſt, & præcepto iudicis annullatur. Vot.74.13.
Arreſtatio ſit ſolum in rebus mobilibus. Vot.32.12.
licet Arreſtatio ex culpa arreſtati prouenisset, tamen præſtita cautione eſt relaxanda. Vot.70 11.
Arreſti definitio genuina. Vot.33.58.
Arreſtum ſi fuerit factum per ordinariũ magiſtratum; an proceſſus decernendi Obſ.pract.99.1.
Arreſtum ſit etiam per nudam interdictionem. ibid.1.
Arreſtum vbi a principio forte validum ſit, præſtita ſufficienti cautione iudicio ſiſti, & iudicatum ſolui reuocari debet. Vot 52.14.
Arreſtum factum eſt illicitum Vot. 110.3.
Arreſtum quid eiuſq; definitio. Vot.11 20.
Arreſtum nec ciuitas extra aliam ciuitatem facere poteſt. ibid 4.
Arreſtum & turbatio quid differant. Vot. 103 1.3.& 4.
Arreſtum quid latius & quid ſtrictius ſignificet. Vot.102 3.&1.
Arreſtum rumpens comparatur effringenti carcerem. Obſ pract 98 6.
Arreſtum & ſequeſtrum non multum differunt. ibid.1.
Arreſtum vnnd auffhalten paria ſunt. Vot 103.2.
in Arreſtis ſuperior adeundus. Vot 110.6.
in Arreſtis generaliter narraris abſque expreſſione nominis & cauſſa proceſſus, non decernuntur. Obſ.pract.97.1.
Arreſtorum decernendorum requiſita. Vot.103.11.
Arreſtorum conſtitutiones quare introductæ. Vot.52 9.
Arreſtorum conſtitutio an ad ſequeſtrum extendenda. Obſ pract.98.2.
Aſſeſſor non poteſt intereſſe tranſactionibus ſed ſuo debet inuigilare officio, Obſ pract 51.1.
Aſſeſſor, qui antea aduocatus fuit, an denuo iurare cogatur, aut ſi non fuit, an iurare debeat, & vbi Obſ.pract.86.1.
in Aſſeſſoris demortui locum, non vnus, ſed plures præſentandi. ibid.2.
Aſſeſſores tenentur maieſtatem Imperii extra extraneos conſeruare. ibid.1.
Attentare non dicitur, qui ius ſuum proſequitur. Vot.96.6.
Attentata in cauſſa pignorationum an habeant locum. ibid.5.
Attentata quando reuocentur. Vot. 141. 35.
Attentata non reuocanda, appellatione nondum iuſtificata. ibid 36.
Attentata quando reuocari poſſint. Obſ pract.80.1.
Attentata quando in extraiudiciali appellatione ſint reuocanda. Obſ.pr.81.1.
Atteſtationes in cauſſis pignorationum an valeant ad poſſeſſorium plenum Vot.96.9.
Atteſtationum ad perpetuam rei memoriam reſtitutio ſit parti. Obſ pract.108.1.
Auſträg / quibus caſibus locum habeant. Obſ. pract 81.2.
Auxilium ordinarium non excludit extraordinarium, quando contra diuerſos competunt. Vot.20.14.

B.

BAldi dictũ de qualitate poſſeſſ paternæ quomodo intelligatur. Reſ 81 35.
Baldum & Salice. non facere mentionem iniurioſæ inæqualitatis. Reſp.34.113
Banni pœna non poteſt infligi, ſi de eodem crimine coram ordinario agatur ciuiliter ad reſtitutionem. Obſ. pract. 82.2.
Bannitus appellare non poteſt. O.pr.57.8.
Bannitus omnia iura ciuilia amittit & ciuiliter pro mortuo habetur. Obſer. pract.57.2
Bannitus an facta reſtitutione damnorum a Camera abſolui poſſit. Vot.82.1.
Bannitus æquiparatur excommunicato. Obſ.pract. 57.3.
Bannitus non videtur habere domiciliũ, ideo non ſufficit, ſi citetur ad domum, Obſ pract. 103.2.
Bannitum quibus caſibus occidere non liceat. Obſ.pract.82.1.
Bannitus an appellationem & accuſationem ante bannum cœptam proſequi poſſet. Obſ pract.82.1.
Bannitus neque appellando neque ſupplicando pro reuiſione audiendus eſt. Vot.29.1.
Ampliatur procedere in bannito Imperii. Vot.210 2.
Bannitus non habet domicilium, nec ſufficit ad domum citare. Obſ.pract.82.1.
Bannum delicti & bannum contumaciæ quid differant. Vot.210 36.
Bannum contra vniuerſitatem afficit omnes & ſingulas perſonas & bona eorum. Obſ pract 81.1.
qui Beneficium iuris contemnit, illo ſe indignum reddit. Vot 75 41.
quando non a lege vel ipſo iure, ſed facto alterius Beneficium aliquod competit, ipſo non vtente beneficium ceſſat. Reſp.35.131.
Beneficia late interpretanda, Reſp 5.48.
Bona in dubio præſumuntur eſſe mariti nõ vxoris. Vot.82.8.
Bona in quibus facienda exſecutio, in principali cã ſunt deſignãda. Vot.195.1.

Bona cur medica quæ. Obſ. pract. 85. 2.
Bona non dicuntur, quæ plus habent incommodi, quam commodi. Vot 26 13.
Bonæ opinionis quilibet eſſe præſumitur. Obſ. pract 16. 2.
in Bonis noſtris dicuntur ea, quæ alieno ære deducto ſuperſunt. Vot. 26. 12.
Bruntus perperam intellectus. Reſp. 6. 97.

C.

Cacheranus deciſ. 26. num. 21 declaratur. Reſp. 81 56
Diſtinctio trimembris dictæ deciſionis 26 ibid. 57.
a Camera ad Pontificem etiam in profanis cauſſis appellatur. Obſ. pract 50. 5.
Camera nemini clauſa, nec inuia eſt, ſed omnibus aperta, publica & trita. Vot. 110. 5.
Camera non eſt fundata in iuriſdictione contra eos poſſeſſores, qui inferiorem iudicem habent quã Camera. V. 193. 9.
Camera an de vſuris cognoſcat, & eius iuriſdictio fundata ſit. Obſ. pract. 56 2.
Camera non tantum Imperatoris, ſed totius Imperii cõſiſtorium eſt. Vot. 210. 39.
Cameræ iuriſdictio quoad appellationes. Obſ. pract. 117. 1.
de ſtylo Cameræ hactenus communiter obſeruatum, an perſonæ non res immediate Imperio ſubſint, vel non. Vot. 70 10.
Cameræ Imperialis ſtylus & praxis in proceſſibus decernendis. Vot. 44. 5.
a quibus iudiciis ad Cameram appelletur. Obſ. pract. 117 2.
Capiens aliquem ex aliqua cauſſa, excuſatur Vot 222 3
Capitulum niſi ſede vacante non eſt ſtatus Imperii, ideoq. proceſſus non decernuntur. Obſ. pract. 100. 1.
Captura etiã die feriato fieri poteſt. Vot. 222. 6.
Captura in alieno territorio arguit dolum. ibid 10.
Capiens aliquem propria authoritate; frangit pacem, niſi eius qualitas probetur ibid 3.
Capitatio famulorum & famularum realis eſt. Vot. 200. 13.
Captiuum contra an procedi poſſit. Obſ. pract 89 2.
Captiuus quicquid hic egit ratione officii egit, cum fuerit officialis Nobilium. Obſ. Suppl. 66. 6.
Captiuus ex carcere reſpondere non tenetur, nec perſonaliter citatus. Obſer. pract. 89. 1
Captiuus non comparens habetur pro contumace ibid. 3.
Captiuus an & quando ex vinculis cauſſam ſuam defendere teneatur, & quando remiſſiue Obſ. pract 102 1.
Captus an ſe ſuſtinere debeat ſuis expenſis Obſ. pract 101. 1.
Carcer iuſtum metum inducit. Obſ. pract. 102 2.
Caſtrenſis in d. § ex imperfecto, declaratur. Reſp 34 114.
Caſuum diuerſitas non eſt conſideranda, vbi in omnibus cauſſis eadem militat ratio. V 155 4.
Cauſſa finali exiſtente falſa tam inſtitutio, quam legatum, ex ſententia Sichardi ruit. Reſp. 36. 197.
Cauſſa adeptæ poſſeſſionis in præiudicium æquè capacis non poteſt mutari. Reſp 81 56.
Cauſſa mendica dicitur, ſi aliqua parte abſente non per contumaciam aliqua fiat. Vot. 84 16.
Cauſſa protelationis ſeu perpetuationis litium eſt in perſonis. Obſ pract 41 131.
Cauſſæ teſtamenti ad forum Eccleſiaſticum pertinent. Vot. 163 7.
Cauſſæ fractæ pacis criminali æquiparatur, & probationes requirit luce meridiana clariores. Obſ pract. 116 2.
Cauſſæ complicatæ duæ habentur pro vna, maxime ſi reſpiciant vnum effectum. Vot. 155. 5.
Cauſſam principalem arreſtorum Camera non decidit. Vot 70 9.
Cauſſæ in quibus quæritur, an iure fictũ, infinitas continent exceptiones. Vot. 84 15.
Cauſſæ concernentes ducatum aut principatum, qui ſunt feudum Imperii, ſpectant ad Imperatorem Ob pr. 164 1.
Cauſſæ celeriori expeditioni quando ſuccurrendum. Obſ. pract. 133.
Cauſſæ cognitio ſi ad Cameram nullatenus ſpectat, proceſſus ſuper l. diffamari peti nequeunt Obſ pract 118 2.
Cauſſæ continentia coram vno iudice tractanda. Obſ pract 62. 1.
in Cauſſa nullitatis quando poſſit inhiberi. Obſ pract. 73. 1.
in Cauſſis appellationum quinq; præcipue in referendo obſeruanda veniunt. Vot. 2. 1.
Cauſſis ex eodem fonte manantibus vnus ſufficit libellus. Vot. 148 3.
Cautela abbreuiandi litem. Obſ. pr. 131 1.
Cautela Camerarii in puncto inæqualis diuerſionis feudi hereditarii. R. 38. 191.
Cautio, ſe poſthac non turbaturum, tam in petitorio, quam poſſeſſorio exigitur. Vot. 165. 6.
Cautio locum non habet, vbi ſententia lata eſt Vot. 53 59.
Cautio, quæ iniungitur in ſententiis poſſeſſoriis, debet eſſe idonea, & fieri per pignora & fideiuſſores Obſ pract 103 1.
Cautionis oblatio an requiritur, quod prius ſit facta in materia Arreſtorum, quam proceſſus decernantur. Vo. 110. 11.
Citatio quæ fit ad domum, præſumitur veniſſe ad notitiam citati, quia citatio ligat, etiamſi ad eius notitiam nõ peruenerit. Obſ pract. 80. 5.
Cenſus & tributa vel perſonis vel poſſeſſionibus inducuntur. Vot. 200. 28.
pro feudo proprio non præſtatur Cenſus, ſed perſonale ſeruitium inde terminatum. Reſp 5 93.
Alexandri ſententia a Menochio reprobata. ibid. 94
Certitudine ex decreto relucente, nullum prorſus arbitrium recipiendum eſt. R. 7. 172.
Certum æque illud eſt, quod demonſtrat, quam quod proprio nomine appellatur. Vot. 157 3.
Ceſſatione iuriſdictione Cameræ non valet præceptum Cameræ. Vot 75 46.
Ceſſante ratione conſtitutionis eiuſdem quoq; ceſſare debet diſpoſitio: quare ceſſante etiam iuriſdictio Cameræ deſinit: nec proinde etiam mandatum decernitur. Vot. 75. 43.
Citatio an per edictum præiudicet citato & arctat citatum ad comparendum, an in ſolo iudicis conſiſtit arbitrio. Obſ Supp 46 5.
Citatio Edictalis perinde arctat citatum ad comparendum atque perſonalis. ibid. 1.
Citatio per edictum odioſa & rigoroſa eſt, a iure communi exorbitans. ibid. 2.
Citatio Edictalis ſtricte tenenda in ſuis terminis formis & caſibus a iure expreſſis. ibid 3.
Citatio dum non in loco domicilii citati inſinuatur, pro legitima non habenda. Obſ. Suppl. 48 3.
Citatio vt decernatur ſuper nullitate, neceſſe eſt in ſupplicatione nullitates ſpeciatim exprimere. Obſ. Suppl 19 1.
Citatio ad audiendam ſententiam concluſo proceſſu omitti poteſt. Vo. 190 19.
Citatio per edictum quando fiat. Obſer. pract. 104. 1.
Citatus ad domum, dicitur ficte contumax. Obſ. pract 104 3.
Citatio per edictum ita coarctat citatũ, ac ſi perſonaliter citatus fuiſſet. Obſer. Suppl 46 1.
Citatio realis non debet fieri ſine iudice. Vot. 221. 16.
Citatio ſola licet ſufficit ad perpetuandam iuriſdictionem, imo innouationem fieri impedit: tamen non inducit litis pendentiam. Vot. 197 18
Citatio ad videndum ſe incidiſſe in pœnã mandati de non offendendo, quando decernatur. Obſ. pract. 161.
Citatio non continens cauſſæ expreſſionem, & quæ eſt contra ſtylum, nulla eſt. Vot 53 55.
Citatio generalis quid contineat. Obſer. pract. 103. 1.
in obtinenda Citatione l. diffamari quæ conſideranda. Obſ. pract. 118 4.
Citationis reproductio verbaliter facta, an ſufficiat cum proteſtatione diligentiæ ante lapſum fatalium. Vot. 126 3.
de Citationibus ad reaſſumendum & earum incontinenti facta decretione, & aliis Obſ pract. 126 1.
Citatus ab inferiore vel pari, ſi in eadem cauſſa a maiore tribunal. fuerit præuentus, & hoc allegetur, tunc proceſſus iudicis minoris vel paris contra præuentum erit nullus Obſer. pract. 164 15.
Citatus poteſt ſæpe habere cauſſam contradicendi. Vot. 33 18 & 19
Citatus per edictum perinde habetur, ac ſi perſonaliter citatus eſſet. Obſ. Suppl. 46. 3.
Ciuitas Imperii nihil præſumitur feciſſe abſque præuia cauſſæ cognitione. Ob. Suppl 36 1.
Ciuitas non tenetur nec exigi poteſt pro debito Principis, niſi ad id ſe obligauerit. Obſ pract. 76 2.
Ciuitates non habent Auſtrãg. contra nobiles, ſed eos in Camera conuenire poſſunt. Obſ. pract. 81 1.
Ciuitas ſi fuerit priuilegiata quoad arreſtum nunquam contra eam proceſſus decernuntur. Obſ pract 100 1.
Clam vt quid dicatur factum, ſufficit, ſi taliter fiat, vt non poſſit peruenire ad notitiam eorum, quorum intereſt, etiamſi coram aliis fiat. Vot. 166 51.

de Clauſu-

de Clauſola negata in commiſſionibus cantela. Obſ.pract.127.1.
Clauſula ſalno iure impertinētium quid operetur.Vot.165 23.
Clauſula inſerta obligationibus de ſtando nudæ aſſertioni ipſius partis an ſit de iure valida. Obſ.pract 55.7.
Clauſula codicillaris an ſuſtineat teſtamentum per præteritionem nullum. Reſp.33.133.
Clauſula codicillaris non expreſſe poſita in teſtamento paterno ſubintelligitur, & quatenus. ibid 134. Fallit in poſthumo ignoranter præterito vel poſt teſtamentum conditum nato. ibid. 135. Quæ opinio teſte Claro magis communis æquior & verior, ſeq; eam ſemper tenuiſſe dicit.ibid.136.
noua Clauſula teſtamento addita non dicitur prioris teſtamenti nomen retinere.ibid.166.
Clauſula generalis extenditur ad ea, ad quæ ſeruara recti ſermonis proprietate extendi poteſt Reſp.3.59.
Clauſula Sampt vnnd ſonders / vnnd je einer vor all:/ Obſ.pract.125.1.
Clauſula ſaluo iure tertii in inueſtitoris ſemper apponi ſolita Reſp 39.368.
Clauſula in fine poſita refertur ad omnia præcedentia Reſp 5. 61. Quod extenditur, vt etiam in materia odioſa procedat ex ſententia Alex & aliorū.ibid.62.
Clauſula codicillaris non debet eſſe tanti momenti, vt poſthumum ignoranter præteritum accepta legitima tantum ab hereditate paterna excludat. Reſp. 35.138.
Clericus venditor, cui per emtorem laicum denuntiatur lis mota ſuper re vēdita, tenetur emtorem coram iudice laico defendere. Obſ.pract.56.7.
Clerico an mutare religionem, deſerere beneficium & matrimonium inire liceat, & an ob id puniri poſſit. Obſ.Sup. 23.1.
Clericus vſufructuarius, fructus quos percipit, facit ſuos. Obſ.pract.59 9.
Clericus cenſetur laicus in bonis matrimonialibus: ſecus in aliis. ibid. 2.
Collecta ibi ſubeunda, vbi quis bona habet & poſſidet, communis omnium eſt opinio.Vot.200..30.
Collectæ onus rem afficit, & rei imponi poteſt, licet perſona ſubdita non ſit. Vot. 201.31.
Collecta eſt onus reale Vot 200.25.
Collectæ an pro captiuitate domini imponi poſſint. Obſ.pract 104.1.
Collectæ an imponi poſſint a domino collocante filiam nuptui. ibid 1.
Collectæ quomodo a Principe ſubditis imponi poſſint.ibid.1.
Collectæ Imperiales non ex plenitudine poteſtatis, ſed præcedente deliberato conſilio & communi conſenſu omniū ſtatuum impertantur magis quam inducuntur.Vot 200 20.
Collectæ vtrum perſonalibus vel realibus muneribus accenſendæ, an miſtum ſint.ibid.23
Collectarum modus non vniformis, ſed difformis.Vot.201 34.
Collectas non ſoluens non ponitur in carcere, ſed auſertur ſibi res ſine rei fructus.Vot.141 32.& 33.
ad Collectas quis cogi non poteſt præciſe, ſed cauſſatiue.ibid.31.
Collegium etiam tres conſtituunt. Vot 130.2.& 36.
Comitatus Imperii ſemper habent annexam dignitatem, quæ eſt potior pars illorum feudorum Vot 52 18.
Comitatus imperii non poteſt eſſe ſine dignitate ibid 26.
ad Comitia prouincialia comparere, in commune bonum cum aliis conſulere, iuramento ſubiectionis aſtringi, cōtribuere, appellare ad Curiam Ducis, &c. hæc perſonarum non rerum, hæc ſubditorum, non exemtorum ſunt officia & munera. Vot.74 29.
a Comminatione an appellari poſſit.Vot. 144 25.
Commiſſario examinis, ſi in actis ſcribat, teſtem eſſe eius opinionis, creditur. Ob. pract.105 1
a Commiſſariis Cęſaris appellatur ad Cameram. Obſ.pract.106.1.
Commiſſario iniuriato durante commiſſione ratione ſui officii, an Camera proceſſus decernat. Obſ.pract.53.2.
Commiſſa in fraudem legis perinde vindicantur atque commiſſa in verba legis.Vot 84.23.
Commiſſarius inferior non poteſt examinare teſtem immediatum inuitum.Ob. pract.105.5.
Commiſſarius recuſans ſuſcipere commiſſionem pœnali mandato coercetur, vt commiſſionem ſuſcipiat. ibid.1.
Commiſſarius excedens fines mandati, non habet opus appellatione. ibid.2.
Commiſſarius ſol das Rotul nach dem Protocoll adiuncti Cameræ vberſchicken / Obſ. pract.112.1.
Commiſſio ad perpetuam rei memoriam raro decernitur cum clauſula, Den Augenſchein einzunemen / Obſ.pract.107.1.
Commiſſio delegationis quid operetur. Obſ.pract. 164 32
Commiſſio cum clauſula Brieffliche Documenten vnnd Vrkunden zu tranſumiren / eſt in communi forma, non in optima. Obſ pract. 106.3.
Commiſſio vt decernatur, quæ requirantur.Obſ pract 112 1.
Commiſſio ad perpetuam rei memoriam in optima forma nunquam, ſed in communi datur. Obſ pract.108.1.
an in Commiſſione ad perpetuam rei memoriam poſſint in die productionis alii teſtes produci.Obſ pract.107.1.
Commiſſio in optima forma hoc non operatur, vt compelli poſſit aduerſarius, vt edat ſua inſtrumēta. Obſ. pract. 106.1.
Commiſſiones in proceſſu litigioſæ poſſeſſionis werden ſine adiunctione Notarii erkent / ibid 4
Committens aliquid motus ratione inſta, quod ſit pœna corporali puniendos, non tenetur ad huiuſmodi pœnam, ſed mitiorem. Obſ. pract 161 5.
in Communione bonorum exiſtens, alter alteri auxilium præbere cenſetur, ad beneficium conſequendum. Reſp. 39 357.
Compromiſſum ſi pœnam non continet, appellationi locus eſt. Obſ. pract.112.1.
Compromiſſum ſuper rebus immobilibus minoris per tutorem ſine decreto peractum non ſubſiſtit. Obſ pract.111.2.
Compromiſſo quādo fieri oporteat.ibid.1.
Compromittere in ordinarium iudicem ſine ciuili non permittitur, cum arbiter eſſe non poſſit.ibid.6.
Compulſoriales ſi producantur, neque eis ſtatim pareatur, non ſit pœnæ declaratio ſtatim, ſed arctiores decernūtur Obſ.pract.112 2.
Coadunationis narratio quando ſit neceſſaria in conſtitutione fractæ pacis. Vot.130. 41.
Coercitio corporalis quæ ſit ad pœnam debiti eſt meri imperii.Vot.5.18.
Cognitio, an iudex ſit is qui aditur, præcedere debet omnem actum iuriſdictionalem. Vot.a 7.2.
Conatus quando puniatur. Vor 131 51.
Conatus ad effectum non deductus an in conſtitutione fractæ pacis comprehendantur.Vot.130 9.
Conatus in violatione pacis an comprehendatur in conſtitutione fractæ pacis, ibid 50.
Conceſſio rei non poteſt fieri ſine titulo. Reſp 39.327.
Concluſio cauſſæ ſine nullitatis vitio omitti poteſt Obſ.Suppl.39 2.
communis Concluſio contra Bartol. & Salicetum. Reſp.34.127.
Concubina ſi fuerit, poteſt eo caſu torqueri. Obſ.pract. 56 2. quin ſi celat veritatem, incidit in crimen falſi. ibid. 2.
Condemnando ex præſumtionibus non pœna capitalis, ſed pecuniaria mitior imponenda eſt.Vot.210.33.
Conditiones prædiis feudalibus cohærent, vt ſeruitutes & qualitates aliæ prædiorum, etiamſi nihil dictum ſit. Vot.52.21.
Conditio adiecta contractui, cōtractum reſoluit. Reſp.7.146.
Conditio non debet impleri per æquipollens. Reſp 36 209.
Conditio eſt liquidanda ad hoc vt diſpoſitioni, cui adiecta eſt, locus ſit ibid.199.
Conditio appoſita importat formam, quam ſpecifice impleri oportet, vt diſpoſitioni locus ſit. ibid.200.
Conditio vere & proprie non ficte vel improprie impleri debet. ibid.207.
Conditionis defectus operatur effectum, vt quis nō habeatur pro vocato, ib.206.
Cōditionis implemento deficiente, quod diſpoſitum eſt, nullum ſortitur effectum. ibid. 203.
deficiente Conditione perinde eſt ac ſi diſpoſitio facta non fuiſſet.ibid.212.
Conditione in ſpecifica forma non ſeruata actus redditur nullus.ibid.208.
Confeſſio quando pro parte accipiatur, pro parte non. Vot.29.10.
Confeſſio facta in articulo mortis probat tam contra confidentem quam contra alium.Vot.209.15.
Confeſſio in tormentis extorta, non per ſe ſed perſeuerantia vel fama vel veriſimilitudine facti, vel aliis adminiculis indubitanter veritatē probat. V.210 25.
Confeſſio ſola ſocii criminis coniuncta cum confeſſione rei, qualitatem coniunctam compellit & eleuat. Vot.29.14.
Confeſſio rei qualificata non ſolum factum, ſed & culpā infert, niſi per quali-

tatis rationem remoueatur. Vot. 29.6.
Confeſſio iudicialis pro veritate habetur. Vot. 30.27.
Confeſſio libera facta in iudicio extra carcerem vel extra facta, plenam facit fidem, etiam in criminalibus Vot. 29.8.
Confeſſio vel aſſertio partis in teſtamento, niſi iurata ſit, non procedit. R. 33.50.
Confeſſione partis nulla probatio maior. Reſp. 32.7.
Confeſſioni partis plus creditur, quam mille teſtibus contrarium deponentibus. ibid 8.
in Confeſſione vera & ficta poteſt contrarium probari Vot. 148.56.
Confitens homicidium præſumitur feciſſe doloſe, & nō ad ſui defenſionem, Vot. 29.12.
Confiuatio quid Vot. 5.21.
Confines per cuſtodes locorum, die Geſ schützen / & per pignorationis ac iuriſdictionis exercitium probantur legitime. Vot. 166.38.
Confinia probantur per poſſeſſionem, & per ſigna. ibid. 37.
Cōfirmatio ſententiæ nihil operatur, etiam a Principe facta, vbi vitium non eſt purgabile. Vot. 148 48.
Confirmationis contractus requiſita. Obſ. pract. 113.4.
Confirmatio ſemper intelligi debet, ſaluo iure tertii Reſp. 37 257.
Confirmationis contractus effecta. Obſ. pract. 113 3.
Coniuges ſibi inuicem in pleriſque bonis hodie ſuccedunt. Reſp. 33.60.
inter Coniuges eſt ſocietas diuinæ & humanæ diuini. Reſp 32.23.
Confeſſio per propriam ſcripturam facta, contra ſcribentem probat. R. 6.127. Et hoc tam in reo, quam actore locum habet. ibid 128. Nec reuocari poteſt error non probato. ibid 129. Quod cum in enuntiatiuis locum habeat, quanto magis in diſpoſitiuis & literis ſigillatis procedit. ibid 130.
Conſenſus vtriuſque partis requiritur neceſſario, vt remota appellatione in cauſa principali procedatur. Vot. 163. 2. Quin & conſuetudo. ibid. 3.
Conſenſus domini teſtatore adhuc viuente expediri debet, quo mortuo conſenſus interponi non poteſt. Reſp. 37 258. impetratus poſt mortem teſtantis dicitur præſtitus eo tempore, quo res eſt aliena, ex ſententia Rolan. ibi. 259.
Conſenſus talis in præiudicium heredis non præſumitur. ibid. 261.
Conſenſus etiam non neceſſarius, ſi poſtuletur, niſi accedat, ruit quod actum eſt. Reſp. 36.213.
Conſenſus quando requiritur ante factum, vel in ipſo actu, ratificatio ſubſequens actum conualidare non poteſt, Reſp. 37.246.
Conſenſus ii..betur pro forma & ſolemnitate actus. Ideoq; non ſufficit, ſi ex poſt facto interueniat ibid. 244.
Conſenſus domini efficaciter accedit ex poſt facto, ſi vaſallo nondum ius acquiſitum eſt. ibid. 270. 271. & 272.
Conſenſus præcedere & ſequi poteſt alienationem, quando agitur de præiudicio domini tantum: ſecus ſi agatur de præiudicio tertii tantum, & ratio. ibi. 264.
Conſenſus tacitus nihil operatur, quando aliqua res conceditur in titulum. ibid. 225
de Conſenſu domini debet conſtare per ſcripturam, quod breue teſtatum appellitaur, cum data diei & temporis. ibid. 242.
de Conſenſu conſtare debet per librum licentiarum domini, teſte Alciaro & Butſaro. ibid 243.
Conſenſus domini non nocet heredi, niſi ipſe de nouo conſentiat. Reſp. 38. 274.
Conſenſu domini deficiente, ius feudale in momento quidem conſiſtere poteſt. Reſp. 37.245.
quod plurium Conſenſu ſit, maiori authoritate roboratur Vot. 214.24.
Conſenſum autē actum in actu, & poſt actum efficaciter accedere poſſe, multi Doctores contendunt. Reſp. 37.251. Et hanc opinionem communem dicit Cantiuncula. ibid. 252.
Conſenſum de ſui natura requirere expreſſionem. ibid. 223.
Cōſenſum expreſſum domini multi Doctores in diſpoſitione vel alienatione feudi requirunt. ibid. 222.
Conſenſum tacitum ſufficere, decem Doctores exiſtimātes recenſentur. ibi. 229.
Conſiderari quando quis poſſit, non tanquam ipſe, ſed tanquam quis tertius. Obſer. Suppl. 38.4.
Conſiſtorium Principis prætermiſſo iuris ordine, ſola facti veritate procedit. Vot. 210.38.
Conſtitutio ſolemniter in locis eminentioribus & conſuetis publicanda, nec eſt neceſſe percurrere per ſingulos vicos. Vot. 148.22.
Conſtitutio in conſilio ſapientum edita, & poſtea in ſcripturam redacta, an habeatur pro publicata. Vot. 146.31.
Conſtitutio arreſtorum eſt extenſio conſtitutionis pignorationis, quoad primum mandatum. Vot. 68.3.
Conſtitutio arreſtorum cum ſit derogatoria iuris communis der Außträg / ſtricte interpretanda eſt. Vot. 75 30.
Conſtitutio arreſtorum an ad præterita etiam ſeu ſaltem futura referenda. Vot. 210.12.
Conſtitutio pignorationis & qualiter moderanda & res tertia conſtituenda, ne per decretum mandatum in iure ſecundo quis lædatur, & ne infiniti proceſſus ſub huius conſtitutionis prætextu in Camera irrepant. Vot. 83 1.
Conſtitutio dicitur publicata, ſi modo fuerit edita in publico conſilio, & deſuper ſcriptura facta. Vot. 148 23.
Conſtitutio litigioſæ poſſeſſionis qualiter cōciliāda & explicanda Vot. 128 1.
Conſtitutio arreſtorum tunc demum locum habet, cum ſtatus Imperii aduerſus ſtatum via facta ab arreſtis incipit. Vot. 75 31.
Conſtitutio arreſtorum eccleſiaſticorum cauſſa potiſſimū introducta. Vot. 52.7.
Conſtit. arreſtorum verba quædam examinantur & enodantur. ibid. 31.
Conſtitutio arreſtorum de rebus nullam facit diſtinctionem. ibid. 6 & 11.
Conſtitutio arreſtorum qualiter certis limitibus includenda ſit, ne ſuper ea infiniti proceſſus decernantur. V. 103. 10.
Conſtitutio ſi cui, &c. habet locum etiamſi ſine cauſſa loqueretur. Reſp. 5.70.
Conſtitutio quando ad præterita extendi poſſit. Vot. 103.9.
Conſtitutio arreſtorum an referatur ad caſus præteritos Negatur. ibid. 8.
Conſtitutio ſi cui militi, in extraord. capitulis authentica. Non apocrypha cenſetur. Reſp 5 68.
Conſtitutio arreſtorum fauorabilis. Vot. 52.8.
Conſtitutionis arreſtorum requiſita. ibi. 5.
Conſtitutionis pignoratitiæ cauſſa finalis. Vot. 89.2.
Conſtitut. arreſtorum verba, Ohne Mittel quomodo accipienda ſint. Vot. 44.22.
Conſtitutionis diſpoſitione ceſſante, ceſſat iuriſdictio Cameræ, & ordinaria remedia der Außträg / & appellationes locum habent. Vot. 75.44.
Conſtitutionis litigioſæ poſſeſſionis requiſita. Vot. 128 3.
Conſtitutionis pignorationis duo ſeparati articuli, vnus paritionis, alter citationis. Vot. 83.10.
Conſtitutionis fractæ pacis pœna triplex Vot. 196.4.
Conſtitutionis publicandi modus in iure quis. Vot. 148.30.
Cōſtitutionis arreſtorum intellectus genuinus. Vot. 44.3.
Conſtitutioni arreſtorum an locus ſit in perſona ſeu bonis alicuius tertii extranei. Vot. 110.14.
Conſtitutiones nouæ ligant ſaltem poſt duos demum menſes in prouinciis, ex quo palam ſunt factæ, nec illis vllus tenetur, antequā innoteſcant. Vo. 148.24.
Conſtitutiones arreſtorum requiſitæ, vt mandatum decerni poſſit, quæ ſint, Vot. 35.2.
Conſtitutiones futuris, non præteritis, dant formam negotiis cum ſuis limitationibus. Reſp. 7.189 190. & 191.
Conſuetudo regionis vel loci, vbi contractum eſt, obſeruari debet. Obſ. pr. 192.2.
Conſuetudo excludens fratrum filios in ſucceſſione paternorum bonorum valet. Obſ. pract 114.1.
Conſuetudo eſt attendenda. Vot 190. 29.
Conſuetudo quæ eſt contra ius commune, per ſtatutum ſemel ſublata non poteſt iterato præſcribi. Obſ. pract. 114.1.
Conſuetudo excuſat dolum. Vot. 222.9.
Conſuetudo vt alter coniugum alteri decedenti ſine liberis ſuccedat, rationabilis eſt, & approbata. Obſ. pract. 114. 2.
Conſuetudo loci & curiæ domini, a quo feudum tenetur ſecundo inſpicienda. Vot 3.3.
Cōſuetudo admittens fœminam ad feudum, illa miniſteria, quæ ab ea præſtari non poſſunt, videtur remittere. Reſp. 6.113.
Conſuetudo immittendi filias in feuda cum maſculis laudabilis eſt, eamq; omnes valere tradunt Reſp 81.72.
Conſuetudo mentem & animum ſtatuentium interpretatur. Reſp. 7.169.
Conſuetudine fretus non præſumitur velle committere crimen capitale. Vo. 222.7.
Conſuetudines Bey Vergaabung der Güter quando alius aliis præfertatur in hypothecis. Obſ. pract. 114 1.

ad Conſuet

ad Cõnſuetudines generales feudorum quando recurratur. Vot 3.4.
ad Conſuetudines ſimiles quando recurratur. ibid.6.
Conſuetudine fœminas hoc caſu cum maſculis admitti. Reſp.6.117.
Conſuetudine introduci poteſt vt fœminæ ſint capaces feudorum cum maſculis, etiamſi ipſarum non eſſet facta mẽtio in inueſtituris. Reſp.61 29.
Conſuetudine induci poteſt, vt ab interlocutoriis viua voce appelletur, O p.156.11
Conſuli in conſulem, prætori in prætorẽ non competit vlla iuriſdictio ſed principaliter auxilium implorandum eſt Vot 52.15.
Conteſtatio litis eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarii. Vot 30.7.
Conteſtatio litis, neq; iudicis neq; partiũ conſenſu tolli aut omitti poteſt. ibid.8. Quin ſi omittatur, ſententia lata non valet, totuſque vitiatur proceſſus. ibi 9.
in Continenti fieri non dicitur, quod altiorem requirit indaginem. Reſ. 81.16.
Continentia cauſſæ etiam poteſt eſſe in diuerſis regiminibus vnius eiuſdemq; Principatus. Obſ pract.83.1.
Continentia cauſſæ quid ſit. ibid 2.
Continentiam faciunt principales debitores. ibid.5. item Princeps & eius ſubditus. ibid 6.
Continentia ratione perſonarum iniuriantium. ibid 8.
Contractus hypothecarius vel pignoratitius in mutuo tantum eſt. Vot.194.1.
Contractus ſi non afficit rem emtam, ſed tantum perſonam emtoris, ſi emtor poſtea illam rem alii vendat, ſuccedit obligatio ad intereſſe. ibid.11.
Contractus cenſualis & emphyteuticus non requirunt iuramentum Reſp.5.89.
Contractus an & quando per decretum Cameræ confirmetur. Obſ pract. 113.1.
non ſunt Contraria aliquem eſſe in libertate reſpectu vnius, & in ſeruitute quoad alium. Vot.74.13.
Controuerſia inter vaſallos orta, regulariter dominus feudi eſt iudex inter ipſos. Obſ.pract 164 6.
Contumax ſemel non amplius auditur, niſi contumaciam purgauerit. Obſer. pract.105.2.
Contumax non auditur niſi purgata cõtumacia. Vot.148.54.
Contumax quis vere dicatur. Vot. 21.n 10. 8.& 19.
Contumax in aliqua parte litis ſumtus non repetit, licet poſtea obtineat. Vot. 148.59.
Contumax nonniſi refectis expenſis auditur. ibid 54.
Contumax per vnum diem exſpectatur. Obſ.85 1.
Contumax duplex. ibid.1.
Contumax vere quis. ibid.2.
Contumax ficte quis. ibid.3.
Contumacia quælibet digna eſt excommunicatione. Obſ.pract. 58.10.
Contumax non auditur niſi purgata contumacia. Vot.148 55.
vt in Contumaciam contra abſentem procedatur, non requiritur ſemper vera, ſed ſufficit ficta vel præſcripta contumacia Obſ.ſuppl.46.2.
Contumacia quæ præcedit actum non præiudicat, niſi in actu quis contumax eſt Vot.190 15.
Copia etiam in archiuio poſita & reperta non probat. Obſ.pract.85 1.
Copiis collationis & ſcriptis creditur. Vot.214 1.
Copia productorum omnium regulariter danda procuratori ex aduerſo. Obſ. pract.85 1 Fallit ibid.
creditur confeſſioni ſupplicantis in eius præiudicium. Reſp.8 206.
Creditor, ſi incertum ſit inſtrumento pactum. l. 3. C. de pignorib. ſi petat mandatum ſine clauſula, an id ei decerni poſſit, Obſ.pract.62.10.
Crimina non relatione, ſed innocentia purgantur. Vot 13.17.
Crudelis eſt qui famam negligit. Vot.210. 23.
Cumulatio petitorii & poſſeſſorii quando fieri poſſit. Vot.181.37.
Cumulatio non habet locum in actione iniuriarum, Vot.222.1.
Cumulatio actionũ regulariter permiſſa eſt ſi iure non inueniatur prohibita, Vot 13.6.
Cumulatio plurium cauſſarum an fieri poſſit poſt litem conteſtatam. Vot.135.1
Curator ad litem quando ex officio a iudice datur, Obſ.pract.86.1.
Curator alius an in locum demortui detur, Obſ.pract 86.2.
Curator inuito dari non poteſt, Obſ.pr 74.1. Fallit ibid.2.
Curator quid Obſ.pract.85 2.
Curtius perperã allegatus, imo ipſe Curt. cum Alex. a Menoch. nu.38. refutatus, Reſp.6.101.

D.

Damna emergentia an in conſtitutione arreſtorum comprehendantur vt iudicialiter peti & obtineri poſſint, Vot.100.19.
Damnum modicum non præſtat colono penſionis remiſſionem. Vot.26 8.
Damnũ vel deterioratio vi arreſtatę qualiter veniat reſtringendum. Vot 103.15.
Damnum non rei tantum ſed & voluntatis domini directi attendendũ vbi plures rationes adferuntur, Reſp.38.309.
Debitore ſe obligante ſub pœna Banni, ſi non ſoluat an ſtatim executoriales decernantur Obſ.pract.61.1.
Decendium appellationis an obſeruari quoque debeat in appellatione extraiudiciali. Obſ.pract.95.1.
Decii conſ.139. declaratur. Reſp.5 96.
antequam Decreta ferantur, conſiderandum an partes veritate nitantur. Obſ. 66.1.
Decreta ſupplicationibus reſcripta. Obſ pr.45.128.
Decreta correctoria, quæ aliquid generaliter diſponunt non habent locum in feudis, niſi de iis expreſſam mentionẽ faciant. Reſp 82.66.
Decreta Laicorum an habeant locum in feudis vel bonis eccleſiaſticis ſecundũ Iaſ. ibid.67.
larum Decretum habet locum in puris & rectis feudis, & non in cenſualibus. R. 6.118.
vigore dicti Decreti licet maſculi nobiles præferantur fœminis: attamen de iſtis feudis, etiam propriis, fœminæ cõtentari debent, ibidem 119.
Decretum depurgatorum auocationem non impedit, Vot.214 2.
a Decreto primo an & quando appellari poſſit. Obſ. pract 77. & ſeq.
a Decreto executorialium appellare non licet. Obſ.pract.57.8.
a Decreto executorialium non appellatur. Obſ.pract.97.1.
Defectus conditionis ſemper habet oculos retro vſque ad tempus diſpoſitionis, Reſp.30.204.
Defectus præteritionis reſpicit vitium intra rem, Reſp 34.121.
Defectus quando eſt in volũtate. §. ex imperfecto, nihil operatur Reſp.35 162.
per Confirmationẽ Principis omnis Defectus tollitur. Reſp 32.35.
Defenſio niſi probetur neceſſaria fuiſſe & cum moderamine iutelæ inculpatæ facta, a pęna homicidii non excuſatur. Vot 210 29.
Defendẽs alium ex neceſſitate a ſatiſdando liberatur, Obſ.pract 89.10.
Defenſio quo caſu cenſeatur neceſſaria. ibid 9.
Defenſiones quando pro confeſſis acceptantur. Obſ.pract.78.1.
Defenſionem allegans eam intra annum probare debet, alias intẽtati criminis reus arguitur, Vot.210 22.
Defenſor voluntarius & illegitimus, neceſſarius & legitimus quid differant. Obſ pract 89.8.
Deficientibus verbis legis, deficit ipſa lex. Vot.74 2.
quod Defunctus facit ſub ſpe confirmationis & ante cõfirmationem ille moriatur, eius actus nullus eſt, eo quod ſpes eius euaneſcat, dominiumque in heredem transferatur, Reſp.37.260.
Diiicere alium de iure ſuo barbarum eſt, & humanæ ſocietati contrarium, nec in bene conſtituta Republ. ferendum. Vot.52.10.
da Delatione iuramenti & quando ab ea ſententia poſtea ſecura appellandum ſit. Obſ. pract.157.1.
a Delatione iuramenti an appellari poſſit V.189.1.2 Delegato Imperatoris appellari nequit, Ob.pr.164.28. an & quando appellari poteſt, Vot.144 24.
a Delegato ad delegantem, non alium, appellandum eſt. Obſ. pr. 164 35 & 43.
Delegato Principis ordinarius iure quando inhibere poſſit, Obſ pract.72.3.
a Delegato ad delegantem appellandum eſt, Vot.187 3.
in Delegationibus cauſſarum non plus iuris poteſt transferri quam fuit in poteſtate delegantis. Vot.214.16
Delegatus Principis eſt maior quocunq; ordinario in cauſſa ſibi cõmiſſa, & delegantis perſonam refert, Obſ p.164.21
Delictum dat iuriſdictionem in loco delicti commiſſi. Vot.74 19.
a Denegata iuſtitia an quis appellare poſſit. Obſ. Pract.118.1.
Depoſitio pecuniæ vt impediat litis conteſtationem, non verbalis ſed realis ſit neceſſe eſt. Vot.161 6.
Depoſitio pecuniæ an poſſit reis iniungi a iudice. Vot.161.8.
Deſtitiſſe non dicitur, qui diſtulit, ſed qui liti in totum renuntiauit. Vot.197.21.

Aa* 4.

Digitized by Google

Reſtitutio concedi non ſolet, niſi quis probet ſe læſum in cauſſa, quam ſi defendiſſet foueret bonam, Vot.148.15.

Derogatum in vno non cenſetur derogatum in alio. Reſp.39 348.

per vnam Determinationem plura determinabilia diuerſa diuerſo modo determinare non eſt abſurdum, O ſup.85.14.

ex Detentatione vel detentione rei eccleſiaſticæ male præſumitur detentio. Obſ. pract.58.8.

Deteriorario rei, quę fit in fraudem legis, quomodo ſub pœnam conſtitutionis pignoratitiæ trahenda. Vot 96 11.

Detorſio an cenſeatur iniuria, & num ratione illatarum iniuriarum citatio decernenda. Obſ. pract 118.5.& 6.

Detrudens aliquem in carcerem, vt ei aliquid extorqueret, quicquid ob hanc cauſſam factum eſt, nullius eſt momenti. Obſ.ſup.23.3.

Dictio nulla, vniuerſalis eſt omnemque præſcriptionem abſque bona fide excludit, maxime cum nulla ratio reſtrictionis militat, Reſp.40.378.

in fauorabilibus Dictio paternus cōprehendit amitam, filius filiam, frater ſororem, Reſp.5.45.

per Dictionem nullam in c. vni de ſucceſſione feudi, omne commercium excluſum. Reſp.35.67.

Dicto teſtis dubio vel obſcuro, contra producentem ſtatur. Reſp. 8.202.

Dies non interpellat, quando debitor eſt alieni fori, propter probabilem ignorantiam, Vot.157 18.

Differentia feudi antiqui & paterni hoc caſo, vbi de qualitate feudi præciſe ea verbis ſententiæ agitur, retinenda eſt, Reſp.6 117.

Differentia inter perſonas captas & res alias pignoratas nulla eſt, Vot.85 8.

Diffidationes quid probant, Vot.210.19.

Diffidationes an & quando in conſtitutione fractæ pacis comprehendantur vt aduerſus eos proceſſus decerni poſſint. V.130.8. Quid in victualia denegantib. ib.& Vot. 48.

Dignitas perſonæ ſtatum mutat, eiq; inheret ita infixa, vt facilius Comitatus, quam dignitas amitti poſſit, Vot 52.19.

quo quis in altiori Dignitatis gradu conſtitutus, eo magis priuilegiis munitur: Reſp 7.156.

Dilatio ſuſpenſio &c. eſt in poteſtate Principis. Vot.214.13.

Dilatio probatoria omnis cenſetur eſſe peremtoria in cauſſa ciuili, Obſ pract. 78.1.

Diſſimulatio iuris ſui conſortis ſurreptionem inuehit. Reſp.40 372.

Diſpoſitio ſ. eā imperfecto, fauorem liberorum reſpicit, non odium. Reſp.35 160

Diſpoſitio in caſu ſimplici loquens non habet locum in caſu mixto, quod tamen procedit in fauorabilibus, R 4.29.

Diſpoſitio certo modo & ad certum caſum limitata, ex ta illum nullum ſortitur effectum. Reſp.36.213.

in omni Diſpoſitione debet eſſe perſona a qua, & in quam. ibid.192.

quando Diſpoſitio patris inter liberos iuri feudali vel conſuetudini conformis eſt, valet in feodorum ſucceſſione, ſecus eſt ſi in vnum conferuntur, quæ pluribus debebantur, Reſponſ 38.279.

Diſpoſitio iuri vel conſuetudini feudali conformis valet abſque domini conſenſu Reſp.38. 281.

quælibet Diſpoſitio recipit interpretationem a conſuetudine, Reſp.7 170.

Diſpoſitio vt vim Codicilli obtineat, neceſſe eſt, vt ex quæ ad Codicillum requiruntur, interueniant. Reſp 35.143.

quod eſt Diſpoſitum de ſtatibus vt talib. ad eos ſimpliciter conſideratos, vel nō tales non eſt trahendum, Obſ.ſup.85.15

non debent Diſputari quæ a Principe ex certa ſcientia profecta ſunt. Reſp.32.34

Diſtinctio Menochii & Weſenb. duplex. Reſp. 82.71.

propter Diuerſitates patrimonii, q. a partim teſtatus, partim inteſtatus decedere poteſt. Vot.74 26.

in Diuerſis locis plura dominia habere quis poteſt; & vtrobique reſpectiue ſortitur forum tam in realibus quam perſonalibus, Vot.74.27.

propter Diuerſitates patrimonii quis duplex homo cenſetur eſſe vnus in loco domicilii & alius in loco vbi bona ſita ſunt, Vot.74.25.

contra Diuinum ius imperator non poteſt præſcribere. Vot 214.6.

Diuiſio patris teſtantis inter liberos de Emphyteuſi debet eſſe æqualis, quo caſu etiam ſine domini conſenſu procedit, Reſp.39.354. Fallit ſi de aliis ſuis bonis tantundem in recompenſationem relinquat. ib.355.

a Diuiſione fratrum ad diuiſionem patris non rite argumentatur, Reſ.38.320.

Doctores huic clauſulæ Codicillari nimium tribuere, & Notarios eam magis ex conſuetudine quam peritia aut teſtatoris voluntate opponere, Reſp. 35 137.

Doctores pro prima opinione allegati habēt locum ſi alienando non ſolū de præiudicio domini ſed & tertii agatur. Reſp.37.253.

Doctores pro ſecunda opinione habent locum ſi de præiudicio domini tantū & non tertii agatur, ib. 254.

Doctores ſecundum allegata intelligendi. Reſp.38 275.

Documenta legitime non recepta non probant, Vot.166.20

Doloſus eſſe nemo præſumitur, Vot.52.29

Dolus an excuſetur vt quauis cauſſa. Vot.130 20.

Dolus non præſumitur niſi probetur, O. pract.161:4.

Dolus qualis requiratur vt quis in pœnā pacis pub condemnari debeat aut poſſit, Vot.130 15.

Dolus an requiratur in decernendo proceſſu aduerſus frangentes pacem. Vot 130 11.& 53.

Dolus verus in condemnatione fractæ pacis requiritur, Vot 131 59

Dolus licet de iure communi excuſari videatur, non tamen excuſatur in conſtitutione fractæ pacis, Vot 131 62.

Dolum in genere narrare ſufficit in conſtitutione fractæ pacis. Vot.131.56.

Dolus in omni delicto. Vot.131. 55.

a Dolo etiam fatua cauſſa excuſat. Obſ. pract.161 6.

Dolus videri poteſt ex coniecturis quando; ſinguli ad eū probandum ſufficiant multo magis coniuncta Vot 21.17.

Dolus nunquam præſumitur niſi probetur, cum in animo conſiſtat, Obſ 27 27

Dolus quomodo probetur remiſſiue Vo. 130.26 & 58.

Dolū alleganti probatio incumbit, Vot. 130.24 57 & 133.

Dolus ex inſidiis, armata manu & violentia probatur, Vot.130.13.

Dolus ſuus patrocinari nemini debet. Vot. 210.20.

Dolus an ex cauſſa iuſta vel iniuſta excuſari poſſit, Vot. 130.18.

Domicilia duo habitationes ue duas quis habere ſimul poteſt, vnum in quo magis, alterum in quo minus, conuerſetur & poterit citari ad vtramque domum habitationis, Vot 44.16.

nouum eſt Domicilium proprie facere ſubditum. Vot.74.28.

Domicilia plura in diuerſis locis habens poteſt cenſeri vno iure, quo ad vnum forum, & quoad aliud forum alio iure & ſic teneri vtrique, Vot.44 11.

Domicilia plura habens in diuerſis locis poteſt cēſeri vno iure quoad vnum forum, & quoad alium forum alio iure. Obſ ſuppl.58.5

Dominium an probetur ex eo quod locus intra confinia & limites meos ſitus ſit, Vot.180.31.

Dominium præſumitur probata poſſeſſione territorii. Vot.165.31.

Dominium ſupremum ſuperioritatis ab Imperatore ſeparari nō poteſt, V.207.8

Dominium quando ex poſſeſſione probetur. Vot.30 24.

intereſt Domino ne feudum pluribus debitum vni aſſignetur, vt ſe plures habeat vaſallos Reſp.38 308.

Domino ad inſtantiam vaſalli ei pares ordinare nolente, an cauſſa ad Cameram ex parte denegatæ iuſtitiæ ſpectet. Obſ pract.118.1.

Domino nō licet turbare poſſeſſorem in ſua poſſeſſione, etiamſi vitioſe poſſideretur ab eo. Vot.165.15

Domini temporales fundant intentionē ſuam de iure communi, quo ad res ſitas intra limites ſuæ terræ. Vot. 180.30.

Dominus feudi poteſt cauſſam ſuper feudo reuocare Obſ. pract 164.21.

Dominus ſubditorum pro damnis non poteſt agere abſque mandato. Vot. 110.20.

Dominus ex poſt facto poteſt ratificare teſtamentum in præiudicium ſui, non autem in præiudicium agnatorum. Reſp.37 256.

Dominus alii alienationi præſens fit & ei, cum impedire factum potuerit, non contradicat conſentire dicitur, ex ſententia Hannetonij Reſp 37.254.

Donatio mortis confirmata de iure valet & vim relicti habet, Vot.30.25.

mutua Donatio, vt ſi contingat alterum ex coniugis præmori, ſuperſtes habeat bona, valet. Reſp.35 58.

Extenditur hoc, vt etiam pœnitentia vel teſtamentum non attendatur. Reſp. 35 59

Donatio non præſumitur, imo error potius & fatuitas quam donatio præſumitur. Reſp.7.200.

Donationes

Digitized by Google

Donationes & prælegata ſine domini cõſenſu eadẽ ratione ceſſant: ita ut portionem tangentem omnes filios in feudo iuris Longobardorum eis auferre vnique prælegare non poſſit, Reſp. 58. 394. & 395.
Donationes reciprocæ etiam propter ingratitudinem reuocari non poſſunt, Reſp 33. 41. Nec etiam in integrum reſtitutio in iſto caſu procedit, ib 42.
Donationes inter coniuges regulariter ſunt prohibitæ, fallit in mutuis donationibus, Reſp. 33. 57.
Dotis & alimentorum cauſſæ æquiparantur, Obſ. pract 104. 3.
Dubiorum incidentium certa regula tradi non poteſt ſed prudentiæ & diligentiæ cuiuſque referentis relinquenda ſunt. Vot. 1. 12.
Duces, Marchiones, Comites & alii qui maiora feuda dignitatum habent, poſſunt ſuam perſonam inſcio imp. Imperio immediate ſubtrahere & aliis ſubiicere, Vot 52. 24.
Ducis vt intereſt multorum habere vaſallos, clientes, fideles, ita Imperatoris multum intereſt, multos habere Duces, Marchiones Comites. Vot. 52. 25.
Dubia & manifeſta in conſt. pig. quæ ſint. Vot 84. 14.
quando Duo in poſſeſſione concurrunt, illa non prius ab vno quam altero apprehendi dicitur Reſp. 81. 39.

E

ECcleſiaſtica iuriſdictio nõ territorio ſed diœceſib. diſtinguitur, territoria tantum in rebus ſecularibus conſiderantur. Obſ. ſuppl. 85. 16.
Effectus ſubſecutus diuerſis modis indicat diuerſas cauſſas Reſp. 6. 142.
Emens rem, quam ex legato obtinuit ignorans, duplici actione experiri poteſt ex teſtamento & ex empto, Vot. 13 8.
non Entis nullæ qualitates, Obſer. pract. 164 42.
[illegible] quid remiſſiue, Obſ. pr. 79. 1.
Epiſcopus commiſſarius debet docere de conſenſu Capituli, Obſ. pract. 111 7.
Epiſcopus in Cameram compromittens ad euitandas cauillationes an & quando docere teneatur conſenſum capituli, Vot pract. 113. 5.
Epiſtola & vna iudicis legibus non conformis effectum rei iudicatæ non habet, Obſ 133. 56.
Error vel falſa allegatio aut probatio cõfirmatur per appellationem, Vot. 148. 39. ſententiæ primæ cenſetur ineſſe ſententiæ confirmanti. Vot. 148. 45.
Ex facto ius oritur, Vot. 1. 6.
Ex his quę poſtea contingunt, declaratur primordium tituli, Reſp. 6 143. Fa ſententia Iſen & Aluaroi. vaſallus in feudo conditionato non tenetur vltra in capitulis expreſſa, Reſp 6, 109.
Examen teſtium quando ad perpetuam rei memoriam produci poſſit. Obſ. pr. 107. 1.
Examen teſtiũ an per Interpretẽ fieri poſſit. Vot. 19 5
Ex hereditate nõ adita ex teſtamento legata non debentur, Reſp 36. 187.
Exceptio dominii quando admittatur, Vot. 165 16.
Exceptio licet firmet regulam in non exceptatis, non tamen ſufficit, vt regula generalis comprehendat alia, quæ nõ comprehendiſſet non facta exceptione. Vot. 89. 8
Exceptio litis pendentiæ coram vno impedit agitari coram alio iudice. Obſ. pract. 164 18.
Exceptio deſertionis vel non deuolutionis omniũ eſt difficillima & præiudicialis, deque ea ante cognoſcendum diſcutiendumque eſt. Vot. 140 1.
Exceptio oblatæ conſignatæ & depoſitæ pecuniæ impedit litis conteſtationem. Vot. 161. 2.
Exceptio nullitatis ſententiæ executionem impedit. Vot. 52. 47.
Exceptio dominii vel proprietatis non obſtat agenti poſſeſſorio retinendæ. Vot. 180 25.
Exceptio declinatoria ante litem conteſtatam proponenda eſt. Vot 33 12.
Exceptio dominii quæ in poſſeſſorio non debet admitti, ſi admiſſa & probata fuerit p confeſſionẽ vel alias, præiudicat actori & reum abſoluit, Vot. 165. 22.
Exceptio ante executionem tanquam non ſummario iudicio oppoſita, non præiudicat mulieribus, quo minus poſſint ordinario iudicio experiri. V 82. 7
Exceptio, cauſſas teſtamenti ad tribunal eccleſiaſticũ non pertinere an releuet Vot. 163. 6.
Exceptio conſanguinitatis in teſte oppoſita poſt publicationem ſententiæ, Vo. 190 31.
Exceptio litis pendentiæ an impediat litis conteſtationem, Vot 163 8.
Exceptio nullitatis procedens ex defectu iuriſdictionis iudicis, nunquam intelligitur comprehenſa in ſtatuto vel diſpoſitione nullitates reiiciente, Vot. 52 48.
Exceptio recuſationis iudicis quando debeat opponi. Obſ. pract. 177. 47.
de Exceptionibus declinatoriis producendis, Obſ. pract 126.
de Exceptionibus contra libellos ſiue in puncto principali, ſiue attentatorum productis, Weß man ſich darauff wiſſe zu verhalten/Obſ. pract. 12.
Exceptiones contra debitum liquidum, quæ competant, Obſ. pract. 76 1.
Exceptiones, ſi procurator nihil egerit, prout iuris & ſtyli omittẽdæ, V. 207. 13.
Exceptiones ſub & obreptionis an in materia arreſtandi debeant attendi vel non. Vot. 110. 13.
Exceptione contra extraiudicialem appellationẽ enumerantur, Vot 141 18. 19
Exceptiones ſub & obreptitionis in arreſtorum proceſſu obſeruandæ, Vot. 103. ca. in mandatis ſine clauſula diligentiſſime diſtinguenda ab iis, quæ cauſſæ merita concernunt, Vot. 52 1.
Exceptiones ſub & obreptionis ſunt, quę negant ea adeſſe, ſine quibus mādatũ ab initio decerni non poteſt, Vot. 51 2.
ab Exceſſu in executione commiſſo appellari & pertinentet querela inſtitui debet. Vot. 75 47
Exclusio vnius eſt incluſio aliorum, Reſp. 7. 178.
Excommunicatus in iudicio conuentus excipere ac ſe defendere poteſt, atque etiam a ſententia appellare. Obſer. pr. 17 4.
ab Excuſatione facti appellari nõ poteſt, contrarium, Vot. 1 11 26.
Exemplis non legibus iudicandum, Obſ. pract 177. 14.
Exemtus ſiue priuilegiatus ratione certæ rei vel loci non propterea cenſetur exemptus reſpectu alterius rei vel loci, Vot. 44 13.
Exercitium religionis, cum cauſſa ſit eccleſiaſtica potius Abbati quam ſupplicanti tribuendum dicitur. Obſ. 66. 9.
Expenſę ſpecialiter non petitæ an ex officio iudicis veniant adiudicandæ. Vot. 5 43.
Expenſæ in arreſtatum factæ an & quando debeantur Obſ pract. 10 1.
Expenſæ & pœnæ omnes ſunt taxandæ in Reichsmüntz Obſ. pract 54 1.
Expenſæ quando compenſandæ ſiot cum parti defertur iuramentum ſuppletorium, Vot. 190 40.
cauſſæ expreſſio an requiratur in appellatione extraiudiciali. Obſ pract. 96. 2.
Executio an impediatur per reſtitutionem in integrum, Vot 148. 49 & 59.
Executio nulla non poteſt parere exceptionem rei iudicatæ, Vot 55 53.
Executio ſententiæ latæ contra principalem poteſt fieri contra eum in quem dolo translata poſſeſſio, 148 51.
Executio legitima ſententiam iuſtam ſequitur, vt filia matrem & effectus cauſam, Vot 51. 14.
ſi Executio per contumaciam partis impediatur, poteſt Iudex iuriſdictionem ſuam mandato pœnali tueri: captis pignoribus vel immiſſione in bonorũ poſſeſſionem. Vot 75. 19.
Executio Tabellarii durum a domeſtico quopiam recipitur, nulla habenda. O. ſup. 43 1. ſiet debet ad domicilium. Ob. pract. 80. 4. contra non citatum, nec nominatum fieri non poteſt. Vot. 33 17
Executio in fructib. fieri nõ pot. O. p. 59. 7
Executio quando ſit contra clericum, an fieri poſſit in prouentib. & bonis eccleſiæ. Obſ. pract 195.
Executio fit in rebus ſi adminiſtratores rebus magis, quam perſonæ dati ſunt, Obſ pract. 89. 32.
Executio ſi reproducatur & petatur declaratio pœnæ, actores proceſſus an decernuntur. Obſ. Pract. 61 2.
Executione per nuntium minus legitime facta ſi ea non fiet ſoluẽdo, pars ea in integrum reſtituuntur Obſ pract 80 3
de Executione facienda contra alium, vbi agitur opus eſt noua inchoatione litis propter perſonæ mutationem Vot. 195 2. ab Executione regulariter nõ incipiendum Vot. 18. 1.
Executionẽ non meretur quod eſt nullum. Obſ pract 58 4
ab Executione quando appelletur. Obſ. pract 154 1.
de Expenſarum ſolutione in puncto executorialium. Obſ. Pract. 125 1.
Executionis terminus de iure communi eſt quadrimeſtris poteſt tamen abbreuiari & prolongari. Vot. 190 39.
Executor proprie quis dicitur. Vot. 33. 11.
Executor merus poteſt cognoſcere de cauſſa principali, maxime ſi ordinarius ſit iudex. Vot. 33. 10.

Exſecutoriales an decernendæ ſint cōtra pauperem, qui reticuit paupertatem, Obſ.pract.62.14.
Exſecutoriales contra eum etiam decernuntur.cum quo conuentum eſt, Obſ. pr.61.5 quin & in metu mutuo, ſuper quo non ſit confectum inſtrumentum publicum. Obſ pract.61.6.
Exſecutoriales in dominum non in procuratorem concipi debent, Obſ.p.61.8.
Exſecutoriales ad ſtatim poſſint peti, ſi in obligatione ſit appoſitum, quod iudex viſa obligatione debet ſtatim eum cōdemnare, Obſ.pract.74.9.
Extenſio fieri non debet, niſi cum eadem ſubeſt ratio.Reſp 4.32.
Extenſio fit in ampliori non minori ratione.ibid.33.
Extenſio nō fit, quando ratio eſt diuerſa, ibid.34.
in exorbitantibus Extenſio, niſi fauorem contineat, non procedit, Reſp.7.182. Præſertim ſi iuris inducatur correctio, ibid.183.
Extremo iuriſdictionis: id eſt, exſecutione peracta finitur officium, Vot.75.38.

F.

Facta omnia præſumuntur legitima, Obſ pract.89.19.
Facta quæ in animo conſiſtunt non facile præſumuntur, Vot.130.21.
Facta immiſſione, ſi ius vel conſuetudo ſitam inuet, alia in poſſeſſione defendēda, Reſp.81.10.
Facti quæ ſunt, probari debent, V.159.12.
quæ Facti ſunt probationem requirunt, Reſp 7.184.
Factum etiam ſine qualitate examinatur ac pœna pecuniaria vel alia pro varietate circumſtantiarum, a iudice coercetur, licet etiam aliqua culpæ remotio fiat, Vot.209.7.
quæ non ſunt veriſimilia Falſitatis ſi imaginem habent. Vot.74.20.
Fama publ an probet crimen. Vot.210.17.
Familiæ appellatione tres cōtinētur Vot.3.37. Idem in turba ibid.38.
inter Nobiles Familiæ propagandæ ardor magis militat, quam inter alios, Reſp.7.134.
Fatalia pauperi non currunt, præſertim quæ ſunt introducendæ appellationis, Vot.30.4.
Fatalia in cauſſis pauperum non prorogantur, Obſ.pract 60.2.
Fatalia an protogentur ſi elapſis aliquot menſibus appellans cuncetur impetrare citationem, Vot.126.2.
Fatalibus appellationis propter certas cauſſas prorogatis, an cauſſæ proceſſus inſtrēdæ ſint, vt citatus earum falſitate probata, citationis effectum effugere queat, Vot.125.1.
Fatens delictum ſine factum habet præſumtionem contra ſe quod doloſe fecerit, Vot 209.9.
Fauor probationum in iure potius eſt ampliādus quam coanguſtandus, Obſ. ſuppl 41.4.
Feudalia bona eſſe titulata, Iſernia teſte, Reſp.37.226.
Feuda alienabilia emtitia & hereditaria ad quoſcunque heredes tranſeunt & regalia ab iis ſeparari nequeunt. Obſ pract.67.1.
Feuda etiam ſi a genuina ſua natura aliquantulum deflectant, reliquorum tamen capitulorū intuitu recta manent. Reſp.5.71.
quando Feuda a genuina ſua natura aliquantulum deflectent, in reliquis tamen non mutatis capitulis naturam ſuam retinent.vt ſupra.Reſp 39.634.
Feuda vt feuda licet per ſe non veniant in petitione hereditatis, tamen veniunt cū vniuerſitate ratione poſſeſſionis.O. pract.66.2.
propria Feudi natura eſt, vt ſit libera conceſſio, ob indeterminatum ſeruitium vaſalli, domino præſtandum, Reſp.4.15.
ad Feudi hereditarii alienationem & repudiationem ex communi doctorum ſententia domini conſenſus requiritur, Reſp.38.306.
ad Feudi antiqui conſtitutionem requiruntur quinque gradus, ad paternum quatuor incluſiue.Reſp 6.125.
in Feudis hered. non ſufficit patris & filij voluntas, ſed opus eſt tertio nimirum domini conſenſu, Reſp.38.290.
in Feudis quando ad ius commune recurratur, Vot.3.1.
in Feudis cēſualibus ius ſucceſſionis mutatum. In reliquis autem capitulis non mutatis vera feudi natura manet, Reſ. 5.72. Ex ſententia Alex & aliorum quorundam fœmina non ſuccedit in feudo cenſuali ſi fidelitatis iuramentū præſtatur.ibid 73.
in Feudis rigor militat, Reſp 3.36.
Feudorum dignitatis cognitio ad ſolum Imperatorem pertinet, Vot.52.23.
Feudo domino aperto, ſi tam allodialia quam feudalia arreſtat dominus, an mandatum ſine clauſula de reſtituendis allodialibus in inueſtitura non cōprehenſis decernatur, Obſ pract.66.2.
Feudo dato vaſallo & deſcendentib. eius maſculis & fœminis: fœmina tamen non admittitur quamdiu maſculus ſupereſt, Reſp. 4.1.
a Feudo antiquo & recto, ad cēſuale præſertim ſi diuerſa ratio militat, non fit extenſio, Reſp.7.179.
in Feudo hereditario nihil ſine domini conſenſu ceteris paribus effici poſſe, cōuincitur ex Afflicto, Capycio, Gram. Carol. Rui &c Reſp 38.303.
in Feudo cenſuali vel conditionato eadē militat ratio ſucceſſionis in ſorore, quę in fratre, Reſp.4.40.
Feudum cenſuale non retinet naturam recti feodi, ib. 8. cenſuale ſimile eſt emphyteuſi & in eo inhabiles ſuccedunt, ibid. 9. cenſuale vel mercenarium non ſolum tranſit ad fœminam, ſed & quēlibet alium, qui prohibitus erat ſuccedere in feudo proprio, ibi. 10 cenſuale in reditu Burſari conſiſtens nō ſolum ad fœminam, ſed etiam ad ſurdam & mutum, imo ad heredes extraneos, ſi ne eorū mentio facta ſit ſine non, tranſit, videturque tacite actum, quod per ſubſtitutum capitula fidelitatis impleant, ibid. 12. Et id maxime locum habet ſi conceſſio ad ſolos maſculos non ſit reſtricta, ib. 13. Etiam minimæ rei præſtatio feudum efficit eſſe improprium & conditionatum, ib 14.
Feudum emtum dicitur improprium & hereditarium ſimul, ibid.18.
Feudum non ab vno ſtipite proueniens ſed poſſeſſum per diuerſas familias & agnationes, non cenſetur feudum antiquum.Reſp 6.141.
Feudum hereditarium poteſt in quemcūque alienari cum aſſenſu domini feudi & filius heres patris non reuocat ex ſententia Afflicti, Reſp.38.287.
Feudum ex pacto & prouidentia alienatū non poteſt reuocari per heredem, & eum qui ſucceſſit, Obſ.pract 67.8.
Feudum cenſuale ex Menochii doctrina medium tenet inter cenſum & feudum proprium, Reſp 5.92.
Feudum datum vt nullum præſtetur ſeruitium, iure tamen feudi cenſebitur, quantum ad omnia, niſi quantum ad remota & amittitur prout verum feudum. Reſp.39.349.
Feudum cenſuale amittitur iiſdem modis quibus & verum feudum, R 39.347.
Feudum paternum refutatum ſi renouetur, an maneat paternum Reſp.7.147.
Feudum hereditarium quando dominus præbet aſſenſum cenſetur quo ad poſteros, res libera allodialis, Reſp.38.285.
Feudum antiquum large pro eo, quo ab anteceſſoribus acquiſitum eſt, dicitur: proprie autem loquendo, illud quod ab atauo acquiſitum eſt, dicitur antiquum zu Teutſch ein alt Stamblehen. Reſp 6.131.
Feudum Ducum, Marchionum, Comitū dicuntur feuda nobilia, ligia, regalia & conditionalia, Vot.52.20.
Feudum cum eſt hereditarium, non poteſt heres feudum retinere repudiata hereditate. Obſ pract 67.1.
Feudum vendens & poſtea recuperans, nō habet illud iure priſtino, ſed ex noua cauſſa. Quod etiam habet locū in permutatione. Reſp 7.145.
Feudum hereditarium diuiſibile parens non poteſt ſine domini conſenſu aſſignare vni in præiudicium aliorū. Nec primogenito ſi eſt Francum cum aſſenſu domini in vtroque poteſt. Reſponſ. 38.392.
Feudum cenſuale licet proxime ad naturam emphyteuſis accedit, non tamen in omnibus æquiparatur, Reſp 38.245
per Auguſt. confeſſ. Felonia non committitur. nec violatur honor titulis, Obſ. ſuppl.85.2.
Ficta in citato non comparente contumacia ex ea notorietate conſurgit quod inducit publica edicti affixio, Obſ.ſup. 46.4.
Fideicommiſſarius ſi paratus eſt in continenti probare de iure ſuo heres impeditur mitti in poſſeſſionem feudorum. Reſp.80.2.
Fideicommiſſarius grauati heres, an poſſit alienationem rei ſubiectæ reſtitutioni, pendente conditione factam, ea impleta reuocare, Reſp.38.304.
Fideiuſſor quando liberetur, Obſ. pract. 68.2.
Fidelitas nunquam remitti poteſt, Reſp. 5.81.
Filia debet immitti, etiāſi cōſtet eſſe feudalia R.81.17 Quod procedit, primo vt etiamſi feudum eſſet tale, quod ad fœminam non tranſiret, ſed agnatis reſti-
tuen-

tuendum foret. ibid.18. Extenditur 2. procedere, vt ſi agnatus poſſideat, filia tamen immitti debeat, ibid.19. Extenditur 3. vt etiam ſoror in bona fratris defuncti immittatur agnato poſſidente. ibid.20.

Extẽditur 4. vt etiã filia immittatur excluſo domino, ib 21. Extenditur 5. vt etiam extraneus heres in poſſeſſionem feudalium poſſeſſorum per agnatos immittatur, ibi.22. Extenditur 6. vt ſi filia immiſſa agnatus intentionem ſuã non probet, ſuccumbat, ibid.23. Extenditur 7. per Decrũ & alios vt ſi maſculus poſſideat titulo inueſtiturarum, filiaque aliam inueſtituram vel conſuetudinem alleget, illa immittenda propter altiorem indaginem, ibid.24.

Filia ſi non eſt de comprehenſis in inueſtitura non immittitur. Reſp.81.4.

Filiã patris heres in poſſeſſionem bonorũ etiam feudalium ex d. §. inter filiam agnatis petitorio reſeruato immittendam, ibid.9.

Filiarum licet non ſit facta ſpecifica mentio in inueſtituris, ille tamen per interpretationem auctore Decio & Rolan. pro nominatis habentur. ib 15.

Filiusfamilias non habet perſonam ſtandi in iudicio, Obſ.pract.68.1.

Filiusfamilias in omnibus caſibus poteſt eſſe in iudicio ſine conſenſu patris, vbi patri nihil quæritur vel adimitur, Obſ. pract.68 2.

Filius præteritus per expreſſam approbationem non poteſt validare teſtamentum ſemel præteritione nullum in præiudicium eius cui minus eſt relictum, Reſp.34.130.

Filius non poteſt venire contra factũ patris defuncti, cum ipſe defunctus neceſſario parere tenebatur etiam inuentario confecto. Reſp 38.305.

contra Factum proprium inualidum, ne dum auctoris ſoi venire quis poteſt. ibi. 241. Factum Teſtatoris erroneum vel ex falſa cauſa emanans heres ratũ habere non tenetur, ib.342.

Finis conſtitutionis arreſtorum eſt vt pax in imperio conſeruetur, Vot.75.42.

Fines & confinia quomodo probentur, Vot.130.29.

Fines probantur per lapides antiquos & teſtes, qui dicuntur ſe audiuiſſe a ſenioribus & contrarium nunquam percepiſſe, Vot 166 34.

Fines reſcripti diligenter attendi & extra illud ſubiectum non extendi debent, Vot 33 6.

Fiſcal s magis bona cõſiderat quam perſonas, Vot.44 6.

Fiſcalis iurat de calumnia Obſ.pt.115.2.

Fœmina ſemper capax eſt feudi quando pro eo nullũ ſeruitium præſtatur, Reſ. 4.24.

Fœmina regulariter non ſuccedit in feudis, Reſp.4.1.

Fœmina ſemel a feudo excluſa, ſemper manet excluſa. Obſ pract.66 3

Fœmina in tali feudo ſuccedit ex ſententia Bruni, iuramento non obſtante, Reſp.6 99.

Fœmina in feudo emtitio ſuccedit. Reſp. 4.16.

Fœmina feudi ad certum ſeruitium, quod non minus decenter, quam maſculus præſtare poteſt determinati, vna cum maſculis capax eſt, Reſp.4 6.

Fœmina ad feudi cenſualis ſucceſſionem cum maſculis admittitur. ibid.7

Fœmina quod in feudo etiam proprio ſuccedere poſſit, de conſuetudine induci poteſt, Reſp.5.84.

Fœmina feudi Franci capax eſſe poteſt etiam ſi in eo fidelitatis iuramentum præſtetur, Reſp.5.85.

Fœmina in caſu indifferenti, & in his quæ poſſunt adaptari vtrique admittitur eodem modo ad ſucceſſionem feudi, quo ad ſucceſſionem allodialium. Reſ. 5.46.

Fœmina vigore conſtit. ſi cui militi ſeudum obtinet, cum domino ſeruitium decenter præſtare poteſt, ib 78.

in feudo cenſuali pariter vel ſimul cum maſculis propter reditum Burſalem Fœmina ſuccedit, etiamſi in inueſtitura non ſit facta eius mentio, Reſ.5.66 Quod in pari gradu locum habet, ſi vero anterior ſit in gradu, maſculo præfertur ea communi, ib 67.

Finalis ratio ſecundũ Henningium, quare fœmina ſuccedat in feudo cenſuali, Reſp 5.69.

Fœminæ quando ſint feudorum capaces remiſſiue. Obſ.pract.66.2.

Fœminæ religioſæ vel eccleſiaſticæ ſub potentioris tutela exiſtenti non conuenit præliari, nec ius indicendi vel ſuſtinendi bellum habet Reſp.6 104.

Fœminæ inter eiues. eiuſdem decreti vi, ad feuda propria cum maſculis æque admittuntur exceptis antiquis, de quibus tamẽ ad inſtar nobilium fœminarum debent contentari, Reſp 6.120

in feudo conditionato & cenſuali fœminæ ſuccedunt, non ordine ſucceſſionis, ſed vna cum maſculo, Reſp 5.63. Maxime ſi inueſtituræ ſecundum curiæ conſuetudinem, quæ eas ſimul admittit, conceptæ ſint, ib.64.

Fœminarum inhabilitas aſtruitur, primo quod cum domino in prælio eſſe: ſecundo, quod ſecreta retinere: tertio, quod conſulta dominum conſilio adiuuare non poſſit, Reſp.6 105.

Fœminæ feudorum æque capaci, non obſtat maſculorum vitioſa poſſeſſio, Reſ. 82.63.

Foreſta an neceſſario importent merum imperium, Vot 5 32.

Foreſtum quid, Vot 5.31.

Forma dat eſſe rei, qua nõ ſeruata, ſequitur annullatio Reſp.82.58.

Forma non debet ſuppleri per æquipollens, ibid.59.

Forma recognoſcendi ſigilla, Obſ.pract. 34.126.

Forma ſcribendi quotidie mutatus, Reſp. 32 11.

de Formalib. vt ſtatim diſputetur quæ ratio initi queat, Vot.126 8.

Formæ eo, quod ſubſtantiam reſpicit, nihil addi vel detrahi poteſt, Reſp 36 201.

Formæ per conditionem inductæ renunciari non poteſt, ibid 210.

Forenſes pro poſſeſſionibus quas habent coguntur ad collectas: non vero poteſt capi perſona, cum non ſit ſubdita, ſed fructus prædii capi nõ poſſunt, V.70.12.

Forum quando quis ſortitur in variis locis proprie dicitur ſubditus, qui reſpectu domicilii ſubiicitur, Vot.44 23.

Forum quis ſortitur bonorum reſpectu. Vot.44 17.

Forum quis ſortitur ratione rei, de qua quis conuenitur. Vot 44.18

Fractæ pacis cauſſa non ſubſiſtente, an in puncto mandati nihilominus procedi poſſit in Camera, Vot.130 25.

Frater adminiſtrãs communi ratione adepta non poteſt iactitare poſſeſſionem in præiudicium ſororum Reſpon.81 25. Extenditur hoc procedere etiãſi ad 20. annos ſolus adminiſtret. ib 26. Extenditur 2. in fratre & ſorore ſimul habitantibus & patrimonium indiuiſim tenentibus, ibid 27.

quando Frater & ſoror in ſucceſſione patris concurrunt, filia non immittitur, Reſp 81 6.

Fratres ex diſpoſitione l.fiualis C. de edic. d.ad. toll. non attentis ſororibus immitti, Reſp.81 7.

Fratribus in minori qualitate inſtientis ius acquiritur ſuccedendi æqualiter propter poſthumi præteritionem, Reſ. 34.125.

Fratribus incumbit neceſſitas diuidendi inter vocatos, pater autem diuideret voluntarie quod non admittitur, Reſp. 39.322.324.

an verum ſit, Fratribus vel agnatis in poſſeſſione ex ſ. neribus ſorores non immittendas, Reſp. 81 14.

Fuga adeo ſuſpicioſa & in iure reprobata eſt, vt vel ea ſola probata crimen habeatur probatum, Vot 210.18.

Fugiens profugus bannitus non cenſentur habere domicilium, quod ante habuerunt, Obſ.pract.69 1

Functiones criminales quæ Vot.200.12.

Fundamẽto iuriſdictionis ſublato quicquid ſuperſtruitur, corruit, Vot. 74.4.

Furca eſt ſignum meri imperii: ſecus in poſtello. Vot 5.25.

G

GAlli maxime Indiani, vbi conſuetudo habet etiã gregatim paſci ſolent, debet tamẽ ea conſuetudo in iudicio allegari Obſ.ſuppl 54.3.

Gebott vnd Verbott eſt certa iuriſdictionis ſpecies, Obſ ſuppl 66 3.

Generaliter quid agens ſibi imputare debet, quare non ſpecialius, cum potuerit, egerit, Reſp.5 60.

Generalis diſpoſitio tantum valet, quantum ſi ſingula nominentur, Reſp.5 58.

Generalis conſuetudo non eget probatione. Reſp.7.199.

Gerenda quæ ſunt, niſi a noſtris perſonis initium ſumant, inutile actum faciũt, Vot.35 2.

Gerens ſe pro locum tenente ſciente & tacente ſuperiore, videtur tacitũ mandatum habere ab eodem, Obſer.pract. 89.20.

Geſta ab adultis curatorem non habentibus extra iudicium valent & iure ſubſiſtunt, Vot.21 24.

Gloſſa in lege ſcimus. C. de teſtamento, quod ſufficiat filium eſſe honoratum per viam fideicommiſſ. reprobatur, Reſp.35.155.

Geldtgeben quanti in Camera æſtimetur, Obſ.pract.69.2.
Grauamen ſi habeat cauſſam reſeruatam poteſt quandocunque appellari, Obſ. pract.154.
Grauamen perpetuum quod ſit, Obſ.pra. 69.2.
Grauaminis cauſſa in appellatione ab excuſatione ſpecifice eſt exprimenda. Vot.141.38.
Guarentigia vt locum habeat, quæ concurrere debeant ſemiſſiue, Obſ.pract. 69.4.
Guarentigia quid Obſ.pract.69.2.

H.

HEres ſub cōditione, cui coheres ſubſtitutus, ſi cōditione in adimplere nolit, poteſt mandatū ſine clauſula ſeu monitoriale decerni, Obſ.pr.70.2.
Heres eſt eadem perſona cum defuncto. Obſ.pract.67.2.
Heres præſumitur qui poſſidet bona etiā in perſonali actione. Vot.157.13.
Heres nemo cenſetur ex teſtamento, niſi teſtamentum ſit aditione confirmatū, Reſp.36.193.
Heres factum defuncti ratum habere tenetur, dummodo ſit legitimum, hoc eſt mediante domini cōſenſu factum. Reſp.38.288.
Heres factum defuncti ſine conſenſu domini tanquam a iure improbatum obſeruare non cogitur, ex ſententia Martini.ibid.289.
Heres renocat factum defuncti, quia eſt heres, ſicut poſſet defunctus, ſi viueret, Reſp.39.332.
Heredes accuſatoris defuncti an cauſſam fract.pacis perſequi & reaſſumere poſſunt. Vot.197.5.19.& 20.
Heredis inſtitutio eſt caput & fundamētum teſtamenti, Reſp.36.190.
Hereditas inſtitutis accreſcit, non diuerſo iure venientibus, Reſp.35.154.
Hereditas Monacho delata, cui acquiratur, Obſ.pract.70.1.
Hereditatis aditio & factū & animū copulatiue requirit, Reſp.56.394.
Hereditate iam obtenta quilibet tranſigere poteſt; etiamſi ſuper ea nulla ſit mora, Vot.26.7.
Humagium præſtare eſt iuramētum ſubiectionis præſtare getrew / gehorſam vnd hold ſeyn/ Vot.74.17.
Homines diuerſarū linguarum poſſunt ſtipulari mediāte interprete. Vot.19.1.
Hominis factum, quando accedit ad diſpoſitionem legis neceſſariam, non habetur ratio de tali facto hominis, ſed ſolum conſideratur diſpoſitio legis, Reſp.36.216.
Idem Homo diuerſis reſpectibus diuerſo iure, diuerſis qualitatibus cenſeri poteſt, Vot.74.21.
Honeſtas perſonæ multum operatur ad excuſandum dolum. Obſ.pract.161.1.
Honos & dignitas mariti vxori communis eſt, & feminę radiī maritorum coruſcant, teſte Vlpiano Reſp.33.58.
Hypotheca generalis & ſpecialis, Obſer. pract.70.2.
Hypothecaria ad debiti ſolutionem non competit. Vot.157.8.
Hypothecariæ actionis requiſita, quæ & quot ſint, Vot.157.4.
Hypothecariæ actionis natura, Vot.157.1.
Hypothecatio rerum pupillarium ſpeciale mandatum requirit, Obſ.pr.70.2.

I.

IGgnorans neglexiſſe non poteſt. Reſp. 40.402.
Ignoratio cōſtitutionis prætendi nō poteſt ab eo die quo publicata eſt V.148.21
Ignorantiā conſtitutionis publicatæ poſt duos menſes nemini licet allegare. Idem obtinet in conſtitutione papali. Vot.148.25.
Inter immediate imperio ſubditos ex cōſtitutione Imperii de relaxandis Areſtis agentes, Cameræ Iuriſdictio fundata eſt, Vot.74.1.
Immiſſus in poſſeſſionem decreto iudicis iuſte poſſidet, Vot.82.4.
Impedimentum probatur per iuramentum aut teſtes, Obſ pract.78.2.
Imperator non poteſt ſibi facere parem in imperio, nec contra libertatem imperii pſcribi pōt in tali caſu. V.207.10.
Imperator poteſt reſcribere cōtra legem poſitiuam, ſi non ſequatur immodica læſio, Vot.214.14.
Imperator poteſt ſibi immediate ſubiectis non autem alienis, ſilentium imponere, ꝓpter dāna illis illata, V.214.7.
Imperator priuato rem abſque cauſſa poteſt auferre, ſi aliter pax haberi nō poſſit, Vot.214.5. quando Imperator reſcribit in iudiciū citatio aut præſentia tertii requiritur, V.214.10.
Imperator ſi in reſcripto apponat clauſulam remota appellatione tertius nihilominus pro ſuo intereſſe appellare poteſt, Vot.33.8.
par in parem Imperiū non habet. V.52.38.
Imperii iuriſdictione ſe eximens mandato ſine clauſula poteſt compelli, ne ſe ſubmittat altero territorio, Obſ.pr.71.2
meri Imperii varii gradus, Vot.5.12.14
magnum Imperium eſt eū alicui vita vel naturaliter vel ciuiliter adimitur. Vot. 5.15. imperium merum præſcribi poſſe, dummodo interueniat ſcientia & patientia eius, ad quem illud pertinebat. Vot.5.34.
merum Imperiū præſcribi poteſt, ex cōmuniter recepta ſententia, Vot.5.17.
Imperium paruum quot & in quib. conſiſtat, Vot.5.22.
magnū Imperiū quibus competat. V.5.16.
Impetrans citationem ſemper immediatus eſſe debet, cauſſa fractæ pacis excepta. Obſ pract.118.7.
Inſpectio ocularis in iure eſt bona probatio ad docendos terminos, Vot.5.41.
Inæqualitas magna vel notabilis, quæ dicatur variæ ſententiæ. Reſp.34.107.
25. doctorum quod inæqualitas magna in teſtamento minus ſolenni conſtitui non poſſit, vnanimus conſenſus, reliquis admodum paucis cōtrariam ſententiam defendentibus, Reſp.34.116.
Inæqualiter inſtitutus poteſt filio præterito tacente teſtamentum dicere nullum, Reſp.34.124.
Incluſio vnius eſt excluſio aliorum, Reſp. 7.175.
Indefinita regulariter æquipollet vniuerſali, Reſp.5.34.
Indefinita dicitur omnia cōplecti. R.5.35.
ſi Inducta quædam ſunt cum certis modificationibus, quicquid exprimitur, pro forma reputandum, Reſp.36.202.
Infamia vt euitetur ſententia in procuratorem ferenda, Obſ. Pract.31.1.
Inhibere vlterius vel procedere articulū Iuriſdictionis & deuolutionis aliter nō diſcuſſo, periculoſum videtur. Vot.207.8
Inhibitio an poſſit decerni in cauſſa profana & ſeculari ſi appellatur ad ſummū Pontificem. Affirm. Obſeru.Pract.56.2.
Inhibitio arctior vna cum citatione ad videndum ſe incidiſſe, peti & decerni an poſſit extraiudicialiter propter ſummū moræ periculum. Obſ.Pract.73.1.
Inhibitio fere idem quod ſequeſtratio operatur. Obſ.ſuppl.37.2.
Inhibitiones an ſint decernendæ, quando contra iudices, a quibus & vbi ab interlocutoria appellatum & periculum in mora eſt. Vot.126.4.
Inhibitionis vigor quis ſit & ea nō petita ab appellante, quando appellatus attentare poſſit, Obſ.pr.26.123.
Inhibitionem ſi conſtat qualitercunque decerni ſolere, merito manutenetur ea, Vot.207.5.
Inhibitioni abſolutoria quando locum habeat. Obſ.pr.72.1.
Initium cuiuſque rei & cauſſa inſpicienda, Vot.52.30.
Innocentem condemnare nulli poteſtati licet, Vot.29.5. Reus niſi de crimine victus, condemnari non poteſt. ib.
Innocentes incarcerari abſque omni caſu non licet. Obſ.ſuppl.81.2.
Itinera eſſe ſalua & negotiationes liberas Reip. intereſt, Vot.18.4.
Iniuria quibus modis rebus augeatur minuaturue, Vot.13.25.
Iniuria ſenatoris aliter æſtimanda ac humilis & extranei, Vot.13.17.
Iniuria ſcripta vel picta etiam poſt annū intentari poteſt, Obſ pr.53.1.
Iniuria realis eſt, quæ actum habet permanentem, Obſer. pract.53.2.
Iniuria delegato vel commiſſario Cæſar. facta cenſetur Cameræ, non Imperatori facta. Obſ pract.53.3.
Iniuria illata aſſeſſori ratione ſui ſtatus vel conditionis vindicatur a fiſco, Ob pract.52.2.
Iniuria in ſcriptis facta, an ſit annalis vel perpetua Obſ.pract.51.2.
Iniuria realis durat quadriennium. Obſ. pract.53.3.
Iniuria ſcripta illata grauior eſt multo verbali, Vot.13.26.
Iniuria verbis generalibus prolata nō dicitur iniuria Obſ pract.52.1.
Iniuriæ reales ſunt perpetuæ, Obſ.pr.53.1
ad iniuriæ æſtimationem quis agere poſſit, Obſ.pract.51.2.
Iniuriæ, inimicitiæ, nocturna vigilia, occultatio, armorum diſparitas, fuga ſociorum, equi & Bombardæ ablatio an homicidium præſumant, Vot.29.13.
Iniuriam taxare licet, Vot.13.13.
Iniuriam iniuria propulſare legibus non licet: hæ enim concedunt iniuriato actionem ad vindicandam iniuriam in iudicio. Vot.13.15.
In iniuriarum actione, quando appellatio com-

tio cõcedatur & proceſſus deinde, Obſ. pract. 51. 2.
Iniuriarum æſtimationem quid præcedat Obſ. Pract. 52. 1.
in Iniuriis verbalibus condemnatio fit in Procuratorem, ſecus in realibus. Obſ. pract. 53. 4.
Iniuriatus iurare non cogitur, Vot. 13 31.
Iniuriatus prodocto aliquo in Camera poteſt iniuriantem ibi conuenire. Obſ. pract. 53 1.
Inſtantia durat perpetuo, etiamſi partes non procedant. Obſ pract. 50. 2.
Inſtantia durat vſque ad ſententiam incluſiue, Vot. 196 2.
Inſtantia litis non finitæ an in heredem transferatur vno ex litigantibus defuncto, Vot. 1[illegible]0.
Inſtantia peremta non currit punctus mandati, Obſ. pract. 54. 1.
Inſtantia peremta iudex non poteſt ferre ſententiam definitiuam, ſed debet reũ abſoluere ab obſeruatione iudicii, vot. 196. 3.
Inſtantia per mortem appellantis perimitur, Obſ pract 154. 3.
Inſtantia non currit niſi a litis conteſtatione & ab hac currit triennio, quo finito lapſa eſt inſtantia, verum actio nihilominus durat Obſ. pract 57 8.
Inſtitutionis titulus requiritur etiam de iure Canonico ſecundum communẽ, Reſp. 35. 156.
Inſtrumenti alienius tenor alteri inſtrumento inſertus, ſine originali nõ probatur, Obſ. pract. 78 4.
Inſtrumenta inter alios confecta, enunciatiue dumtaxat confinium limites probant, Vot. 166. 39.
Inſtrumenta appellationum in Papyro ſcripta an in Camera acceptentur & valeant, Obſ. Pract 54. 1.
Inſtrumentum appellationis in membrana confici debet. Obſ. pract. 193 1. Fallit. ibid. 2.
Inſtrumentum productum non impugnatos pro confeſſato illud acceptare videbitur, Vot. 157 2.
Inſtrumentum appellationis non poſito nomine Imperatoris, nec conſtito de creatione notarii, vitioſum eſt. Obſer. pract. 54 2.
Inſtrumentum publicum quod dicatur & quot modis ei fides adhibeatur, Obſ. Pract. ibid. 4.
Inſtrumentum guarentigiæ quid operetur. Obſ. pract 69 2.
Inſtrumentum publicum plenam facit fidem etiam mortuo notario & teſtibus. Obſ. pract. 54. 6.
Inſtrumentum iudiciale, Principis ſigilli munitum, pleniſſimam meretur fidẽ, Reſp. 8. 2[illegible].
Intellectus l. ſi duo, in c. vni. de pace tenẽda ibid. 58
Intellectus Decii conſ 317. num. 8. R. 81. 30.
Intellect Menoch. Adipiſc. remed. 4. ibid. 35 & 380.
Intellectus Alberi. Brun. conſ. 61. Reſp. 81. 3 & 31.
verus Intellectus l. ſi quis teſtibus C. de teſtibus Reſp. 8 205.
Intellectus Iaſon conſ 118 Reſp. 81 45.
Intellectus d. §. ſi quis autem & collatio eiuſdem §. cũ d. 9. ex imperfecto. R. 34. 95
Intellectus c. vni. de controũ inter maſc. & fœm. ibid. 24.
Intellectus Iaſonis conſ. 152. Reſp. 82. 65.
Intellectus vetus d. §. ex imperfecto, Reſp. 33. 71.
Interdictio rerum immobilium domini an ſit arreſtum. Obſ pract. 97. 1.
In interdicto vti poſſidetis quæ probanda. Vot. 180. 8.
Interdictum vtrobi vetus quodnam & quale fuerit, Vot. 84 20.
Interdictum vti poſſidetis vt habeat locum poſſeſſio requiritur tam litis conteſtatæ quam turbationis tempore, V. 165 9.
Interdictum vti poſſidetis datur pro tuenda quaſi poſſeſſione iurium incorporalium, Vot. 165. 4.
Interdictum vti poſſidetis non datur pro ſeruitute cauſ. diſcontinuam habente, ſed interd. de itinere actuque priuato inſtruendum, Vot. 165 7.
Interdictum vtrum per alterum non collitur, Vot. 165. 8.
Interdictum de itinere actuque priuato prohibitorium eſt & ad ruſticas tantummodo ſeruitutes extendas, V. 180. 2.
pro Intereſſe a tempore moræ de centum florenis quinque in Camera adiudicantur. Obſ pract. 55. idem in mero mutuo a tempore moræ, ibid. 2. Aliquando tamen in mero mutuo debitoris rei in verum tantum intereſſe liquidandum condemnati fuerunt, ibid. 3. Aliquando loco principalis adiudicata non ſunt, ſed tamen penſio, ibid. 4. Aliquando penſio & intereſſe fuit adiudicata & quando id fiat, ibid. 5.
Intereſſe debetur a tempore moræ etiam in mero mutuo. Obſ. pract. 55. 8.
Intereſſe quinque florenorum paſſim in Germania dari ſolet, Obſ pract 55. 6.
Interpretis vnius dictum non ſufficiat pro plena probatione, Vot 19. 5.
Interpretatio Deß Reiches Stenden / imperatori & totius imperii ordinibus competit non iudicibus inferiorib. Obſ ſuppl. 24 14.
Interpretatio non debet fieri ad literam, ſed ad ſenſum, quæ verbis prævalet, Obſ ſuppl. 23. 11.
Interpretatio ſemper in benigniorẽ partem facienda Obſ. ſuppl. 23. 13.
Interpretatio in dubio fit, per quam dolus excluditur. Obſ. pract. 161 3.
ea interpretatio facienda eſt, vt falſitas vel delictum euitetur, Reſp. 55 153.
ea Interpretatio actus facienda eſt, vt valeat & non pereat, Reſp. 7. 186.
Interpretatio verborum non aliter quam vt verba ſonant, eoque reſpectu & ſenſu quo loquuntur, accipienda ſunt, Reſp 7 162.
ea Interpretatio facienda eſt, vt excludatur peccatum, Reſp. 40. 379.
Interlinearum inſtrumentum niſi Notarius in fine dicat, ſe id manu ſua feciſſe, non probat, Reſp. 35. 146
Interlocutoria viua voce quando appellatur. Obſ pract. 110 2.
Interrogatio an reus poſſideat ante litis conteſtationem & in proceſſu cauſæ ante definitiuam fieri poteſt, Vot 30. 14
Interueniens ſi moriatur quando legitimatio partiũ requiratur, Obſ. pr. 55. 1.
Inueſtitura eſt conſtitutio & ſubſtantialis forma feudi, Reſp. 5 49.
Inueſtitura in qua ſalutaris illa clauſula excluditur pro fraudulenta ex Zaſii ſententia. Imo pro tyrannide Curtio habetur, Reſp. 40 370. Si ea inueſtitura defectus dominicæ voluntatis teneret, illa tanquam ſurreptitia ruit ibid. 371.
Inueſtitura omnem feudi vim moderatur & oſtendit, ibid. 50.
Inueſtitura in rebus iniuſtæ poſſeſſionis nihil operatur, ibid. 373.
Inueſtitura fidelitatis iuramentum comprehendit, Reſp 5 79.
Inueſtitura ſine iuramento fidelitatis, niſi eius formula, manente tamen fidelitate, remittatur, non ſubſiſtit, ib 80.
Inueſtituræ ad tenorem, ſemper eſt recurrendum, ibid 51.
Inueſtituræ tenor & qualitas verborũ inſpicienda. ibid. 52 ad tenorem inueſtituræ omnis feudi ſtatus, veluti ad ſcopum, dirigendus, ibid 53.
per Inueſtiturarum & teſtamenti exhibitionem deſuperque ſubſecutam diſputationem, merita cauſſæ innoteſcunt, ita vt ignorare nõ præſumatur. R. 82. 73
ſi in Inueſtitura mentio fiat feudi & iuramenti fidelitatis, bona nõ emphyteuticа ſed feudalia cenſentur. Reſp. 6 58.
Inueſtitus pro ſe & heredibus, nomine heredis cõprehenditur maſculus, R 4 2
Iudex an teneatur ire in rẽ pſentẽ, V. 5 42.
Iudex officium ſuum non imploratum impertire non poteſt, Vot. 148. 32.
Iudex quando poſſit via facti & munuũ iniectione procedere, Vot 142 40.
Iudex non iudicans ſuper expenſis, ſi petantur, litẽ facit ſuam, V. 30. 28 an ſuppleat, quæ partibus deſunt, iudex non ſuppleat ea, quæ priuatum commodũ partis reſpiciunt, Vot 148 33.
Iudices Cameræ in cõſtitutione der Pfandung (cui nona conſtitutio Arreſtorum æquiparatur) attendũt ſaltẽ perſonam ſupplicantis & eius principalem qualitatem, an videlicet immediate Imperio ſit ſubiectus, Vot. 70. 7.
Iudex antequam ferat ſententiam, prius ſe competentem pronuntiare debet: alioquin ſi intermittat ſententia adeo nulla eſt, vt nõ opus ſit appellatione, V 52. 45. 46. ſuperior ſemp poteſt ſine clauſula præcipere in his, quæ ad tuendam iuriſdictionem, vel reip pacem & vtilitatem ſpectant, V. 130. 29 quæritur de ratione, huiuſmodi verbis, quid ſi iudex non reddiderit rationem, dictum erat ex Iaſonis ſententia non tenet. R. 52. 5. non poteſt extraneam verbi in ſententia poſiti facere interpretationem, Reſp 7 163. poteſt taxare minuere, augere vel proetius colligere iniurias. Vot 11 24. põt ferre ſententiam inter diuerſi idiomatis perſonas, Vot 19 2. ſi non conſtet ipſi vtrũ rite executio facta ſit nec ne debet exceptionem male factæ immiſſionis ordinario iudicio reſeruare, ne illuſoria fiat ſententia, V. 82. 6. laicus quando in ſpiritualibus cognoſcat. Obſ. pr. 56. 1.
Iudicio nullo non poteſt reſultare effectus iuris validus, V 148. 57. Iudex breuiu aliquo præcepto, etiamſi ſine cauſſæ cognitione fructuum damnum aduertere poteſt, Vot. 84. 22 poteſt confirmare contractum inter partes, Obſ pract.

tia priorís inſtantiæ ſi oegetſe alia'a ctaedere poſſe, quam exhibuerit, non ſtatim excuſatur, ſed ex officio iurare tenetur. Obſ pract 48 1. nolens pronū ciare, niſi appellatione renuncietur, poteſt compelli mandatis pœnalibus. Obſ pract. 88.2 in er mioalibus poteſt alitei quam petitum eſt, iudicare. Vot. 221 14 ſuperior vel appellationis per ſolam citationem dicitur cognuſcere de cauſſa. Vot. 207 4 non debet ad diſ finitiuam procedere, niſi cauſſa plene cognita. Vot 163 9. eccleſiaſticus denegantibus ruſticis date cenſus habet iuriſdictionem in eoſdem, ſi ſint confeſſionis Auguſtanæ. Obſ pract. 56 4. ſecūdum qualitatem cauſſæ adductam per teſtem aſſumet qualitatem præſumtionis Reſp. 32.5.

Iudex regulariter ab exſecutione incipere non poteſt Vot 31 4. ſi appellationi deferri recuſet, quomodo contra eum pars grauata procedere debeat. Ob pt. 156 1 quando pro ſuo arbitrio aliquem ſuo loco amouere poſſit. Obſ pract. 31. 5. iuramentum deferri poteſt in omnibus cauſſis ſi non eſt magna, & æſtimatur ſecundum qualitatem perſonarum & cauſſarum. Vot. 190 30 ex officio tenetur iudicare ſuper omni eo quod probatum fuerit Vot 165. 27. Cameræ poteſt taxare ſalaria & expenſas contra clericum Obſ pract. 59 4 cauſſæ expeditioni fauere & litibus finem imponere debet. Vot. 30. iu. ſecularis poteſt exſequi ſententiam contra clericum realiter in bonis patrimonialibus: in ceteris verbaliter ſaltem. Obſ pract. 59. 6. eccleſiaſticus an & quādo habeat iuriſdictionem contra ruſticos Auguſtanæ confeſſionis Obſ pract 50 11. ſecularis requiſitus a iudice eccleſiaſtico pro exſecutione ſententiæ eiuſdem iudicis eccleſiaſtici, ſi nolit impertiri brachiū ſeculare ad Cameră peruenitur & proceſſus decernuntur. Obſ pt. 88.2 ea iis quæ conſtant ſibi ex actis poteſt ex officio iudicare. Vot. 165. 28. inferior non cognoſcit de viribus ſententiæ delegati a Principe ſed ſolus Princeps. Obſ. p. 164 36. etiam ſupremus iudicare debet ſecundum conſcientiam. Vot. 190. 36. perſpectis circumſtantiis ex iure æquitatis iudicare debet. Vot 210. 30.

Iudex minor adiri non poteſt pro eadem cauſſa pendente lite coram maiori iudice. O p 164. 19 nō admittens art. ſuper dominio contra agentem ſpolii, dicitur reum grauaſſe. 165. 11. nimium fauens poteſt recuſari. Vot. 187. 12. ou' litteris debet confirmare retentam molliter datam, quando ſibi conſtat, quod de nouo iuſtitia exigente danda erit. V. 190. 33. ſecularis poteſt taxare expenſas contra clericum remiſſiue Obſ pr. 59 3. poſt concluſionem in cauſſa teſtes repetere poteſt. V. 189 7 ſuſpectus poteſt recuſare. Vot. 187 11 niſi petitur officium ſuum impertire non debet Vot. 189 4. nimiū fauere dicitur, quando nimium animoſe procedit Vot 187 13 extra territorium ſuū exſecutionem facere non pōt, et qui ibi nulla iuriſd. habet V. 195. 5

Iudicatum ab eo dici non poteſt, qui ius dicendi poteſtatem nō habet V. 54 42.

Iudicis decernentis mandatum ſine clauſula officium quoduam. Vot. 51 30

Iudicio in Camera obtento ſemel, eſt ſtādum Obſ. ſuppl. 80. 1.

Iudice ordinario ſupplicanti proceſſus appellationis denegante, cauſſa ad ſuperiorem deuoluitur, Obſ pract. 118. 1.

a Iudice reuiſionis ſeu reductionis appellatur ad Cameram. Obſ pract. 156. 1.

Iudicis eſt curare, poſſeſſorem, neque cōuentum, neque citatum, in ſua poſſeſſione non turbari, etiam ex reſcripto Principis aut interlocutione iudicis. Vot. 33. 1 iudici aſſerenti delatum iuramentum ſuppletorium cauſſa cognita non creditur. Vot. 189. 10.

Iudicem decepiſſe nemini debet prodeſſe. Vot. 148 38.

in iudicio retinendæ duo probanda, poſſeſſio & turbatio Vot. 5 1.

Iudicium ſoluitur veſtāte eo, qui iuſſit iudicare. Vot. 214. 20

Indicium corruptelæ & moneta quando probentur remiſſiue. Obſ. p 56 1. ſine inſtantia ante litem cōteſtatam proprie non dicitur, præſertim in iis cauſſis, in quibus lis ſolet conteſtari. Vot. 197. 14. vbi eſt coeptum ibi & finem accipere debet. Vot. 130 26. vbi terminari debeat. Obſ. pract 164. 17.

Iuramentum æſtimationis vbi locum habeat. Obſ. prac. 116. 1. ſuppletorium vbi defertur oportet partes eſſe præſentes. Vot. 189. 11. non alii parte petente deferendum neq; id officii iudicis fieri poteſt. Vot. 189 3. feudi naturam non immutat, Reſp 5. 86 iniuriarum taxandarum an poſſit deferri heredi. Vot 13 29. etiamſi mutet naturam Emphyteutici contractus, non tamen ſequitur vt pro feudo proprio habeatur. Reſp 5. 90. fidelitatis neceſſario non præſupponit feudum eſſe proprium, nec etiam eius ſignum eſt. ibid 82. nunquam defertur in vim probationis. Vot. 148. 20. fidelitatis in feudo cenſuali ſortitur effectō, quoad expreſſa ſcilic. pro cenſo annuo Reſp. 6 107 ſuppletorium poteſt a iudice deferri & ex proprio officio ſuppleri. Vot. 189 8 perhorreſcētiæ an deferri poſſit Obſ pr. 116 1. num iudex deferre velit eius arbitrio relinquitur. V. 190. 28 ſuppletorium vt ſibi deferatur pars petere non poteſt. Vot 189. 6. heredi nō deferendum. Vot 190. 25. non retractatur etiā ſi quis totaliter læſus ſit. V. 17. 24. ſi in hyp. theca interueniat, facit eā ſpecialem Ob. p. 70 4. delatum ſiue relatum habetur pro veritate. O. pt. 115 4. deciſorium per procuratorem ſpecialē haberi præſtari poteſt Vot. 190 38. calumniæ an & quando remitti poſſit O. p. 115 1 reſpondendorum recuſans habetur pro confeſſo O pr 116 1 & tranſactio æquiparantur Vot 27 24. veritatis nō debet amplius quam ſemel præſtari V 190 37. Iuramenti delatio parti præſenti vere vel ficte fieri debet. V. 189 9. delati ſiue relati recuſandi cauſſæ quæ ſint. Obſ. pr. 115. 5. delatio vbi non tenet cauſſa iterato exercetur V 189 12 conſiſtit in arbitrio iudicis adhibita tamen cauſſæ cognitione. V. 189. 15. de iuramēto calumniæ, dādorū & reſpondendorum Obſ. pr 117 1 12 in omnibus feudis etiamſi nihil dictum ſit de fidelitate Iuramento ſemper tamen ſubintelligitur. Reſp. 5 95 in iureiurando ad nō appellandum an quis aſtringatur Obſ p. 88. 1. iurans non velle appellare ſi poſtea appellat, valet appellatio. ſed ſi periurus, nec admitti debet niſi petita abſolutione a iuramento. Obſ pract. 88 3.

Iuramenti fidelitatis ex eorundem ſententis effectus eſt vt feudum per hoc dicatur proprium & cuius ſententiæ plures rationes poſitæ. Reſp 5 74. 75. & 76.

Contraria ſententia, quod Iuramentum fidelitatis fœminis non obſit, ſuſtinetur. ibid. 77.

Iurare de calumnia detrectans pro conuicto habetur. Obſ. pract. 115 3.

Iuſtitia petita nonnunquam denegatur neceſſe & grauiores motus inde exoriuntur. Vot. 214. 4. pro Iuſtitia ſententiæ præſumitur ſi iudex ſeruato ordine iudiciario proceſſerit. Vot. 73 31

Iuriſdictio delegata derogat ordinariæ. Obſ pract 164 27 quibus modis acquiratur & probetur. Vot 5. 26 non habet iniuriam. Obſ. Suppl. 42. 11 iudicis minoris ſuſpenſa videtur ob præſentiam ſuperioris. Obſ pract. 164 20. omnis naturaliter penes Imperatorem reſidet. ibid. 1. per præſcriptionem alicui duplicitet admittitur priuatiue & cumulatiue Vot 5. 18 eccleſiaſticorum officialium contra omnes Aug. confeſſionis affectas eſt ſuſpecta, & concedere tur Papæ poteſtas cognoſcendi ſuper ea Obſ. Suppl. 85 4. magis fundatur ex narratis citationis quam ex veritate libelli Vot 150. 27. iudicis incompetentis nulla eſt. & iure ſpernitur. Obſeru. pract 58 2 Cameræ ao in cauſſis feudalibus fundata ſit Obſ pr. 66. 1.

Iuriſdictionis vna ſpecie probata non cō-tinue probatur altera. Vot 5 5.

Iuriſdictiones & regalia regum beneficia præſumenda, feudaque ... la, non degenerantia cenſenda. Obſ pract. 177 7.

Iuriſdictiones non ſunt confundendæ V 71. 45.

Iuriſdictionis Genericæ poſſeſſionis tres ſunt ſpecies, merum imperium, mixtū & iuriſdictio ſimplex Vot 5 8

Iuriſdictiones contrariæ impedientes iuriſdictionem Cameræ ſunt nullæ. Obſ pract. 16 6.

Ius compaſcendi a conſuetudine probatur. Vot 166. 63.

Ius oritur ex facto. Vot. 155. 7

Ius paſcendi non debet diuerſo iure cenſeri. Vot. 155. 2.

Ius matri competens, ea defuncta, ad liberos transfertur. Reſp 31 53.

Ius dicenti extra territorium impune nō paretur. Vot. 52. 37.

vbi Ius pluribus competit potior eſt cauſſa prohibentium, quam volentium. Reſp 18. 31

Ius inſtituto in minori parte per prætermiſſionem acquiſitum, per præteritum adimi non poteſt. Reſp. 14 128

Ius dictitans ſororē a ſucceſſione per fratres excludi, odioſum eſt, & exorbitans contra

contra ius & rationem l. maxime vitiū C. de lib. præt. Reſp. 4. 43.
Ius ex ſtipulatione paterna vel ſuperiorū liberis acquiſitum, ſine ipſorum facto per patrem diſponentem tolli non poteſt. Reſp. 38. 301. paſcendi requirit præſcriptionem vltra memoriale, quia habet cauſſam diſcontinuam. Vo. 166. 48.
Ius ſpeciale vel caſus ſpecialis in iure cōmuni exorbitans vel ex noua derogatoria prioris debet ſtricte intelligi, & quamprimū operata eſt, debet reſtringi, Reſp. 34. 92.
Iura in ſummo Principe loquentia etiam ad alios Principes per Dd. extenduntur, quod tamen cum temperamento accipiendum. Reſp. 42. 76. in prædicta habent locum non ſolum in præteritis in poteſtate conſtitutis, ſed etiam iis, qui poſt conditum teſtamentum nati ſunt, quia præteritione poſthumi voluntas teſtatoris abeſſe dicitur, Reſ. 35. 132. duo ſi in vnam eandemque perſonam cadant, iudicamus de illa vt de duabus perſonis. Vot 44. 12.
Iura in puncto immiſſionis locū habētia procedunt etiā in poſſeſſorio retinendi & recuperandi feudum Reſp. 81. 28. exorbitantia non debent extendi, præſertim, niſi de publico fauore agatur. Reſp. 4. 28. & 37. iura noſtra, ad ea potiſſimum aptantur, quæ frequanter, & communiter obſeruata ſunt, non quæ raro. Obſ. ſup. 38. 3. variari vel vſus reip. vel perſonarum rerum varietas poſtulant. Vot. 209. 4. eccleſiaſtica imperiali iudicio diſſolui nequeunt. Obſ. pr. 58. 5.
Iuri inhærēti actioni tanto tempore præſcribitur, quanto tempore præſcriberetur actioni Reſp. 40. 397.
Iura recipientia extēſiuam interpretationē in æqualitate fundata eſſe debent. Reſp. 4. 35.
Iuribus plurib. vt quis vtatur nemini negandum. Vot. 13. 7.
Iure prælatorio ſecuta approbatione præterita, illud quoad approbantem, recōualeſcit, ſed iſto caſu requiritur, bonorum poſſeſſionem ſecundum tabulas eſſe petitam. Reſp. 35. 269. ſuo vtens nemini facit iniuriam. Vot. 13. 14.

L

Landfrieden & Religionfrieden quid differant. Obſ. ſuppl. 15. 2.
Læſio enormis non cauſſat reſtitutionē ſed ea tantum, quæ prouenit ex facilitate minoris vel dolo aduerſarii. Vot. 20. 7.
Læſio enormis quid ſit. Vot. 26. 15.
Læſio petenda reſtitutione bis, probanda eſt Vo. 148. 18. enormiſſima in ſe dolum continet, Vot. 27. 25. & 28.
Læſionis probationes debent eſſe euidentiſſimæ. Vo. 148. 19.
Laici vt plurimum ſunt negligentes in exhibendo clericis iuſtitiam. O. p. 58. 7.
Laudabile Ferdinandi Regis Aragoniæ exemplum. Reſp. 37. 263.
Legata ex teſtamento inualido non deberi niſi ab inteſtato reperita ſint. Reſ. 36. 178. ab heredibus ab inteſtato venientib. non debentur ſed tenent. ib. 189. licet ex non ſolenni teſtamento peti nō poſſint, retineri tamen poſſunt. ibi. 184. propter capitales inimicitias tacite reuocantur. ibid. 174. neq; aliud ali quid ex teſtam. rupto &c. deberi. ib. 185.
Lex inhibet & caſſat ea omnia, quæ fiunt contra mandati fines. Obſ. pr. 106. 3. vbi non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus, Vot 210. 37. Reſp. 5. 57. diffamari an etiam contra imperio non ſubiectū locum habeat. Obſ. pract. 118. 1. L. Romuli de marito & vxore. Reſp. 33. 52.
L. filii C. fam. erci. declaratur Reſp. 34. 108.
Lex edita a principe, ſi non fuerit recepta & moribus vtentium approbata non ligat Vot. 148. 26. L. parentib. C. de inof. teſt. habet locū in ſolemni teſt. R. 34. 111.
Lex non intendit nocere tertio vi ſictionis. Reſp. 37. 269.
L. fin C. famil. erciſ. pro Romani & Decii ſentētia de æqualitate ſeruāda ſtringit ex ſententia Couarruuiæ Reſp. 34. 112.
L. quæ pater ff. fa. erciſ. declaratur. ib. 110.
L. hac conſultiſſima §. ſi quis autem C. de teſt. habet locum quando ſunt inſtituti omnes venientes ab inteſtato, ſecus ſi aliqui, auctore Cumano ibid. 90.
L. cum a matre C. de rei vind. ceſſat, quando factum teſtatoris inualidum, Reſp. 39. 189.
L. cum a matre eſt procedit in actib. oneroſis non lucratiuis, ibid 343.
L. ad omnes ſine exceptione extenditur. Vot. 30. 43.
Leg. Aquiliæ iudicio quid conſequamur. Vot. 13. 4.
Lege permittente quod pœnam nō meretur. Obſ. ſup. 23. 7.
qui contra Legem peccat, ſe legis beneficiorum incapacem reddit. Obſ. ſuppl. 41. 5. Legi vel ſtatuto per decennium derogatur. Vot. 148. 20.
omnes Leges ciuiles quæ volūt caſib. præſcriptionem nō requirere bonam fidē iure canonico correctæ ſunt. Reſp. 40. 387. Quod etiam in perſonalibus actionibus procedit. ibid. 388.
Libelli tenor citationi inhærendus. Obſ. pract. 103. 2.
Libelli certi obiectio non eſt attendenda. Vot. 189. 2.
Libellus eo modo debet intelligi quo fauorabilius Vot. 180. 5.
Libellus vt valeat quæ continere debeat, Vot. 197. 13.
Libellos corrigere, multa addere, latius deducere poſt litis conteſtationem nemo poteſt. Vot. 155. 8.
Libellus reſtitutionis an vitietur ex eo, quod actor vtrumque iudicium reſcindens & reſciſſorium coniunxerit. Vot. 16. 2.
Libellus in quo petitur reſtitutio debet expreſſum continere quod minor fuerit læſus propria facultate, vel dolo aduerſarii. V. 20. 6. ex concluſione iudicandus. Vot. 13. 1.
Liber dici non poteſt, qui non habet liberam facultatem domum redeundi, ibidemque permanendi. Vot 116. 16.
vbi Liberorum conditio per teſtamentū fit deterior non habet locum §. ea imperfecto. Reſp. 35. 161.
Liberis honorabili titulo inſtitutionis, relinqui debet alias dicuntur præteriti iure ciuili & eſt communis. Reſp. 35. 155.
Liberis in æqualiter inſtitutis, eadem ratio ſuſpicionis vel falſitatis timor militat, Reſp. 33. 94.
Liberi factū patris præſtare tenētur, R. 33. Liberi patris ordinatione in feudo grauatis non obeſt bonorum allodialiū adita per eos hereditas. Reſp. 33. 63.
Licentia, quando requiritur in actu perficiendo non poteſt poſtmodum per confirmationem vel ratificationē ſuppleri ibid. 247. non obtenta actus propter defectum conditionis nullius eſt roboris. Reſp. 36. 231.
Ligius homo duorum in ſolidum nemo poteſt eſſe. Vot 44. 19.
Lite pendente nihil innouandum. Obſer. pract. 80. 2.
Literæ denuntiatoriæ litis quæ. Obſ. pr. 121. 1.
Litigioſa res quandò fiat & actio. Vot. 148. 52.
Litis cōteſtatio expreſſe mādato an inſeri debet. Obſ. pract. 119. 1. an etiam in attentatis requiratur, Obſ. pr. 81. 1. cauſſæ principali non præiudicat, ſed reſpicit tantum ſolemnitatem & figuram præiudicii, Obſ. ſupp. 52. 2.
Loca quæ ſunt infra fines, præſumuntur eſſe illius, cuius ſunt fines. Vot. 166. 40.
in Locis id dicitur fieri quod fit intus locū Vot. 180. 10.
Longiſſima & diuturna obſeruatio vim legis obtinet. Vot. 74. 6.
circa Locum vel extra locum vel in loco differunt. Vot. 180. 8.

M

Magis attendendum quod frequenter & communiter obſeruatur, quam quod raro aut plerunque. Vot. 43. 2. Obſ. ſuppl. 38. 2.
Magis dignum ad ſe trahit minus. Vot. 76. 10.
Magiſtratus quo pacto contra ſubditos inobediētes procedere debeat. V. 35. 4. an iniuriam ſibi illatam ipſe vindicare poſſit. Obſ. pract. 51. 2.
poteſt aliquid diuerſis reſpectibus eſſe Maius & minus. Vot. 74. 24.
Malæ fidei poſſeſſor nullo tempore præſcribit. Reſp. 40. 377.
Mandata de non offendendo in Camera decernuntur propter timorem armorum. Obſ. ſuppl. 48. 2.
Mandata executorialia & executoriales quid differant. Obſ. pract. 61. 1. an ſuper tranſactione, vt ſuper re iudicata, decerni poſſint. Obſ. pract. 61. 4. ſuper cōſtitutione de arreſtis quando locū habeant. Obſ. pract. 28. 1. ſine clauſula regulariter non admittunt exceptiones ſub & obreptionis, ſed iis ante omnia parēdum. 74. 3. an in conſtitutione fractæ pacis cum vel ſine clauſula decerni debeant. Vot. 130. 28.
Mandati de non offendendo, fundamentum timor eſt, Obſ. ſup. 23. 4.
Mandatis de relaxando ſolet breuior terminus paritionis præfigi propter periculum captiuorum. Obſ. pr. 101. 2.
in Mandato ſpeciali ad petendam reſtitutionem in integrum non opus eſt inſeri cauſſam, ob quam ea petatur, ſed ſufficit in genere narrare, quod ſit conſtitutus procurator ad implorandum reſtitutionem. Vot. 20. 3.
Mandato & poteſtati comparentis ſemel conſtito de eo tamdiu ſtandum erit, quouſque de contrario dictum fuerit. Vot. 147. 5.

Mandati ſeu iuſſi probatio an iniungenda ſit. Vot.96.12.

Mandatis non niſi in certis caſibus incipitur. Obſ.pract.71.2.

Mandatum probatur ex coniecturis, Vo. 147. 8. executoriale regulariter cum clauſula decernitur. Obſ. pract. 61.1. de relaxando arreſto etiam arreſtato vel captiuato homine decernitur. Obſ.pr. 99.1. inhibitorium quando concedi poſſit. Obſ.pract.72.2. ſine clauſula proceſſus omnes decernuntur hodie magis ratione bonorum quam perſonæ, Vot.44.21. de non offendendo diuerſo reſpectu eſt fauorabile ſimul & odioſum. Obſ.ſup.23. 6. ex conſtitutione der Pfandung, an decerni debeat etiam in caſibus, in quibus res ipſa quæ in controuerſiam venit vna cum iure cõtrouerſo auferatur. Vot 89.1. pœnale Car. V. ad omnes Imperii Romani ſubditos O.pr.71.1. generale an ſufficiat pro imploranda reſtitutione in integrum. Vo. 20.1. Affirmatur, ibid. morte mandantis exſpirat, quod intellige ſi res adhuc integra. Vot. 147.10. de non offendendo an decerni poſſit in proceſſu pignorationis. Vot.96.4. in conſtitutione fractæ pacis vt decernatur requiritur coadunatio hominum. Vot 130.39. de relaxando arreſto, decernendum, an requiratur documentum oblatæ cautionis: an vero in proceſſu offerri ſufficiat. Vot. 103. 7. executoriale an ex capite continentiæ decernatur. Obſ.prac. 61.9. non facile decernitur contra magiſtratum. Obſ.pract.61.2. dum ab executione exordium ducitur, regulariter contra ius fit. Obſ.ſuppl 42.9.

Propter inſufficiens mandatum circumductio termini refuſionem expenſarũ importat. Vot.68.2.

Maritus vigore ſtatuti ſuccedit vxori & reciproce vxor marito. Reſp.33 51.

Maritus agens ſine mandato vt procurator vxoris facit iudicium nullum, quãdo nullum habet mandatum, licet vt legitimus adminiſtrator agere poſſit. Vot.147.2. non poteſt præiudicare vxori & eius liberis per teſtamentum vel alio modo, & in bonis ſibi ratione cõſuetudinis vel ſtatutis debitis, R.32.21.

Maritus vxori legatum relinquere poteſt. Vot.30.26.

Maſculus ſeu agnatus non eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem, quando filia petit ſe immitti, Reſp.81.13.

Maſculus offerat ſe in continenti probaturum de iure ſuo & non de iure fœminæ, illa non mittitur in poſſeſſionẽ Reſp.80.1. Maſculinum quando concipit fœmininum. Reſp.4.42.

Matricula imperii ſemiplene probat. Ob. pract.71.1.

Matrimonium poteſt contrahi inter diuerſi idiomatis perſonas per interpretem. Vot.19.2.

Mens eſt radix verborum, & eorum ſubſtãtia prima, pront cor imperator linguæ Reſp.7 167 & voluntas diſpoſitionis vel decreti ex ipſius decreti verbis declaratur ib.168. ſtatuentium attendi debet. ib.165. in quacunque diſpoſitione prædominatur. ibid. 166.

Mens vbi eſt certa, non curatur interpretatio a mente aliena. Vot.23 10. magis quam verba in cõſiderationem venit, quando de mente conſtat. Vot.157 2.

Mercator ſi vſuras lucri ceſſantis ſtipulatus eſt, an habeat paratam executionẽ Ob.pract 61.7.

Mercatores poſſunt ſtipulari intereſſe lucri ceſſantis in mero mutuo. Obſ.p 55 9

Merita cauſſæ magis attenduntur quam nullitas. Vot.1.0 15.

Merita cauſſæ ante litis conteſtationem diſputiret. Obſ.pract.123.1.

Merita cauſſæ in materia arreſtorum non expedienda. Vot.103.14.

Meri imperii definitio. Vot.5.19.

Merum Imperium & ius foreſti diuerſa. Vot.5.29.

Metus armorum a iudice diligenter eſt perpendendus Obſ.ſuppl.37.2.

Minor ſi dicatur læſus, nec addatur, ſua facilitate vel dolo aduerſarii, libellus velnti ineptus reiicitur, Vot.20.8. vt impetret reſtitutionem, quam probare teneatur, ibi.9. læſus culpa ſuorũ tutorum, aduerſus eos regreſſum habet pro identitate conſequenda ſi ſoluendo ſint. Vot.20.11.& 13. qui ſe maiorem aſſeruit, ſic in dolum incidit vt reſtitui non debeat, quod reſtringitur & limitatur. Vot.21.29. nõ habet perſonam ſtandi in iudicio. Vo.21 23 læſus optionem habet vel petere reſtitutionem in integrum vel in tutorem vel curatorẽ pro ſua indemnitate agere, nec neceſſe habet exſpectare, donec effluat tempus quadriennii, quoad petẽdam reſtitutionem datur. Vot.20.13.

Minori rerum ſuarum defenſio permitti ſolet. Vot 21 26. Quod intellige cũ grano ſalis. ibid.

Inhumanum eſt minores ſub gubernatione fratris legitimi tutoris exſiſtentes damno affici abſque beneficio, facto tutoris, bona adminiſtrantis. R.49.358.

Minores pubertati proximi non reſtituuntur contra delictum eum in eo doloſe verſatur ſed debent puniri, V.21.28.

Minor reſtitui poteſt aduerſus ſententiam non ſolum præſidis prouinciæ, ſed etiã contra ſententiam præfecti prætorio & imperatoris, Vot.20 4.

Miſſionis in bona totus proceſſus forma. Obſ.pract 77.4. in bona effectus. Obſ. ibid.5. Miſſio in bona non temere ac ſine ordine facienda. ibid 3.

Miſſio in bona defuncti peti non poteſt in Camera, ſed a iudice loci, vbi maior pars hereditatis ſita erat. Obſ.pr.71 2.

Miſſiuam priuatam an quis edere teneatur Obſ pract.78 5.

Miſſus in bona an fructus faciat ſuos. Ob. pract.77.6.

Mit Recht, intelligitur de via ordinaria, Obſ.pract.62.12.

Modus agendi attendendus, tam in iudiciali quam extraiudiciali appellatione Vot 141 15. in executione quot modis excedi dicatur. Vot.141 30.

Modica prætor non curat. Vot.26 16.

Morte alienantis nõ confirmatur, ſed infirmatur potius alienatio domini cõſenſu non impetrato, Reſp 39 3,7.

Mortuo reo an citatio facta teneat. Obſ. pract.103.3.

Mulctæ diuerſorum annorum ad quem pertineant. Obſ.pract 117.1.

Mulctæ ad quem pertineant. Obſ pt.117 1

Mulier mariti defuncti bona cum iuramento patefacere tenetur Obſ pr.56.1.

Mulier & minor reſtitui non poſſunt aduerſus pronuntiationem poſitionum in eius vel procuratoris cõtumaciam factã, niſi coniter de læſione & de iure ſuo probent. Vot.148.16. contra quem poſſit agere pro dote ſua marito bannito, & bonis eis publicatis. Vot.82 5.

Mulieres bannito coniunctæ quibus remediis dotem, donationem propter nuptias & portionem hereditariã tueri aut recuperare poſſint Vot 82.2.

Multos eſſe caſus in quibus fœmina in feudo ſuccedat. Reſp 81.12.

Munera patrimonialia, quæ & quid a perſonalibus differãt. 200.15. realia ſeu patrimoniorũ ordinaria, non ſolum incolis, ſubditis & municipalib.: verũ etiam iis quoque qui neq; incolæ, atq; municipes, ſed extranei atque forenſes ſunt imponi poſſunt Vot 70 2. patrimonialia ſuſtinentur in locis vbi bona ſita ſunt, ſiue poſſeſſores incolæ ſunt, ſiue non. Vot. 202.26. mere realia licet propter bona (quandoquidem muta & inanimata ſint) per dominos & poſſeſſores ipſorum præſtentur, prinč paliter rebus cohærent & poſſeſſoribus ſiue rebus imponuntur, Vot.701. ordinaria quæ 206. 17. alia ordinaria alia extraordinaria. ibid 16. alia publica, alia priuata. ibid. 3. alia perſonalia alia patrimonialia. ibidem 4. munerum perſonalium diuiſio in mera & mixta ibid. 14. Munus perſonale quod. ibi 5. patrimoniale. ibid 6. proprie quod dicitur. ibidem 2.

N

Nachſtwert vnd Lehengenſchafft & eorum iura. Vot 110.14.

Narrata ſupplicationis debent fundare iuriſdictionem. Obſ.ſuppl.28.4.

Tamdiu pro Narratis ſtandum, donec contrarium probetur. Obſ ſup 42 2.

Natura taxatiuæ eſt excludere omnes caſus extra ſtationem in qua ſita eſt poſitos. Vot.74 2.

non natus non potuit committere crimẽ quo bonis paternis carere deberet. R. 35.242.

nullo modo Neceſſarium, vt ius nominatim ſpecificetur Obſ ſuppl 66 19.

a Neceſſitate iuris nemo ſe excuſare põt. Obſ pract. 89.11.

Negatiua non eſt coarcta loco & tempore, & deo improbabilis videtur. Vo. 166 4 2.

Negligens qui non fuit ea curſu temporis non læditus Vot 10 6.

Neminem vi domo ſua abducere liçet, Obſ.ſup 41 8.

Nemo aliũ in ſua poſſeſſione turbare debet. Obſ ſup 81 1.

Nemo eſt dominus membrorum ſuorũ. Reſp.32 42.

Nemo ex pluribus conſortibus eiuſdem litis ad agendum in ſolidum admittendus. Obſ.pract.177.2.

Nemo

Nemo inuitus agere tenetur. Vot. 163.6.

Nemo inuitus debet extrahi e domo ſua. Obſ ſupp. 42.1.

Nemo ꝓpria auctoritate ſibi ius dicere, nec ſe vindicare debet: quod ſi fecerit, puniatur. Vot. 83.4. ſibi ipſi ius dicere poteſt. Obſ. ſup. 42. 7 Nobiles an collectas imponere poſſint Obſ pr. 117.1. habentes merum & mixtum imperium an poſſint ſuos ſubditos collectare. O. pract. 104.1. qui immediate ſunt Imperio ſubiecti, pacificatione Religionis comprehenduntur. Obſ. ſup. 85.3.5 & 11.

Nobilitas immunitatem quandoq; tribuit, Reſ. 7 155 Nomen quod alicui imponitur, ſiue fiat ex certa ſcientia ſiue errore, pro iure habendum eſt. Obſ pr. 89.18 Nomina cõſtituentium an mandato cõnſt. ex.ionis inſerenda. Obſ pr. 89.29 quod noſtrum eſt ſine facto noſtro a nobis auferri non poteſt, R. 32.24

Notarii ſuper contractibus feudalib. inſtrumenta conficiẽtes, hanc diſtinctionẽ religioſiſſime ſeruãt. R 6.140 Notarii inſtrumento aliq. d aſſerenti credi tur plene Obſ. pr. 78.2 Notarius præſumitur legalis & integer. Obſ pr. 78.1.

Notatur infamia aneminé niſi a Principe reſtitui poteſt. Vot 31.22.

Notoria probatione nulla indiget, R 39.356. Notorium ab onere proponendi non releuat. Obſ pract. 01.3 & rei euidentia æquipollet exceptioni, Reſ. 1. 198 non eget probatione, eo quod ab onere probandi releuet, quamuis allegari debeat, Reſp 32.30 partis negatione non inficiatur vel dubium redditur. ibid 31 nulla probatione indiget. Reſp. 7 196 Nouum dicitur compromiſſum, quando noua adiicitur qualitas. Reſp. 35 165 Nullitatem appellationis ſimpliciter probare nõ ſufficit, ſed dicitur viam quã elegiſti, ſequere, Vot. 141 14.

Nullitates oẽs ſuper iis, quę ſunt iuris poſitiui ſaluari poſſunt V 190.18. proceſſiuũ quantumuis magnæ dũ nudo de mentis cauſſæ conſtat, in Camera non attenduntur. Vot. 210 40 ſuper iis quæ ſunt iuris poſitiui ſaluari poſſunt. Vot. 190.32. Nullitatis exceptio et defectu iuriſdictionis recte admittitur. V. 74.7.

Nullitas & reſtitutio aduerſus ſententiã poſſunt cumulari. Vo. 148 35 ex defectu iuriſdictionis ne ſtatuto quidem tolli poteſt. Vot 74 8. ex defectu mandati etiã poſt ſententiam opponi poteſt. V. 147.2

Numerus pluralis neceſſario includit ſingularem. Vot 130.44.

Nuptiarũ deſcriptio ꝑ Modeſtinũ R. 32 54

O.

OBedientia vbi cõtrouertitur tum nõ ſubditus ſed ille, qui in poſſeſſione eſt conuenientus Vot. 161 4.

Obiectus, ſi notorii ſunt, poſſunt teſtibus ante examen opponi, & iudex eos ſub periculo nullitatis admittere tenetur, R. 8 258 Oblatio & conſignatio pecuniæ plane liberat debitorem. Vot. 161 2. verbalis an ſufficiat ad hoc, vt heres iudicium ſubire teneatur, Vo. 161 7.

Obligatio patris ob defectũ cõſenſus domini in filiũ nõ deſcendit. Reſp. 37.131.

Obſeruantia ſtyli ſeu cõſuetudinis iudicii nõ ex opinione vnius atq; alterius neq; ex quibuſdã præiudiciis, ſed ex eo, quod pluribus & frequentius eſt, inducitur. Vot 82.2.

Obtemperare ius dicenti quis non videatur. Vot. 21 19.

Odia debent reſtringi & fauores ampliari. Reſp. 5.44.

Officiens debitam obedientiam & conſueta officia, poteſt in loco, vbi controuerſa bona ſunt & vbi animo ſuo domicilium, per celebrationis contractu conſtituit conuenire & conueniri, V. 44.15

Officia diuerſa in vno eodemq; ſtatu imperii concedi poſſunt, quæ tamen incompatibilia non ſunt. Vot 44.28.

Officiales etiam in ſecularib. cognoſcunt Obſ pract 56.3

Officialis contra colonos cenſuarios & ruſticos non comparentes, ſed contumaces procedere, eorumq; contumaciam punire poteſt Obſ. pract. 58.9. reũ laicum iure citare poteſt ſi agatur de rebus eccleſiæ Obſ. pract 58 6.

ab Officiali ad Cameram, non ad ſummũ Pontificem appellatur, Obſ. pract. 56.4

ab Officialibus ad Cameram appellatur in cauſſis ſecularibus. Obſ. pract. 94.1.

in Officio iudicis quomodo procedatur, Vot. 35.14.

Officium iudicis latiſſime patet. Vo. 209 3 qui Omne dicit nihil excludit. Reſp. 5.56.

Opinio volens diſpoſitionem inter extraneos eſſe nullam, non autem inter liberos vana eſt. Reſp 31 63.

Originale quid & an plenam fidem non faciat. Obſ pract 54.2.

Origo contractus inſpicienda, etiamſi in ſitum fuerit mutatus vel nouatus, Vo. 15 7 17.

Ordinatio eſt legis ſcriptę. V. 214.21 habet clauſulam derogatoriam, Vot. 214.2.

Ordo iuris in ſummariis cauſſis obſeruari etiam debet. Vot 52.44.

in Oſtio quod fit non dicitur fieri in domo. Vot. 100.11.

P

PAcem publicam etiam vnica perſona frangere poteſt, Vot. 130.42.

in feudali contractu multa extranea Pacta adhiberi poſſunt. Reſp 6.100.

Pacta & cõtractus vt ſeruentur eſt æquitati conſonum Vot. 110 17.

Pactis priuatorum ius ſuperioris non minuitur aut læditur. ibid. 18.

Pacto retrouenditionis certum & determinatum debet opponi tempus. Reſp. 7 148.

Pacto de retrouendendo an præſcribatur Obſ pract 192.1.

Pactum de futura hereditate non valet. Vot. 26.6.

Pactum vel donatio mutuo conſenſu initæ, ſine vtriuſque diſſenſu reſcindi nõ poteſt. Reſp. 33.4 11.

Pari in parem non eſt imperium. Obſ. 42 5.

Par paris ſubditus eſſe non poteſt V 52.33.

Par in parem habet imperium. Vot. 52.15.

§ inter filiam, limitatur vt non procedat in feudo eccleſiaſtico ſecundum opinionem quorundam Reſp. 81.8,

§ ex imperfecto intelligitur ſecundum l. finalem c famil. Crci Reſp 34 100.

§. ex imperfecto ſi extenderetur ad liberos inæqualiter inſtitutos, redundaret in odium illorum in quorum fauorem introductus eſt. ibid 93.

in § ex imperfecto ponitur ius ſingulare & exorbitans a regula communi Ergo non debet fieri extentio ſed ſtricta interpretatio. Reſpoul. 3 2.21.

Parentes aliquando maligne faciunt circa ſanguinem ſuum, Auctore Decio, ibidem. 88.

Parentes defenſuri filium non ſatiſdant, Obſ pract 89 12.

Parentum hereditas communi eorundem & naturæ voto liberis debetur. Reſp. 34 94.

Paria ſunt nihil fieri & impertinenter ſeu nulliter fieri Vot. 75 32.

Paria ſunt non eſſe & non apparere, ſeu probatum non eſſe. Vot 13.13.

Partionis punctus. Vot. 83.11.

Pars aduerſa quando in appellationibus citanda ſit vel non. Vot 141.22.

Pars a iudice in competente citata an & quando comparere teneatur. O. p. 111.3

Parte inaudita nihil poſſumus definire. Vot. 84.12 & 20.

Partes cõcludendo videntur paciſci quodammodo vt ita iudicetur prout probatum, Vot 189 5.

Partes ad audiendam ſententiam diffinitiuam oportet citari Vot 190 14.

Partes tarſiune ſalarii in Camera quaſi cõtraxiſſe videntur. Obſ pract 50 1.

Partes ſi communi conſenſu ab appellatione diſcedant, an communi conſenſu ad eam redire poſſint Obſ pract. 88 2

Particula ſui diſtinguit. V t 9 11.

q d ſi Pater nato poſthumo tamdiu ſuperuiuat, ꝙ mutare teſtamentũ potuerit, ſed non mutauit? reſpondetur legata non deberi. Reſp 36 172.

Pater valde inæqualiter priuilegio ſuo vti non poteſt, ex ſententia Sim de præt. & ab eam in iudicando non eſſe recedendũ. Reſp. 34 105.

Pater de feudis in quorundam liberorum fauorem, aliorum autem æque expreſſe cium perniciem etiam per teſtamentũ diſponere non poteſt Reſp. 33 61.

Pater ſi vni filiorum duas feudi partes: alteri vero vnam nullamne partem aſſignet, tali diſpoſitione reiecta æqualiter vocabuntur ad feuda Reſp. 33.62.

Pater inæqualiter diuidens non refutare ſed alienare dicitur Reſp 38 327.

Pater ex ſola ſua voluntate non poteſt refutare feudum vni ceteris excluſis, quia per partes tranſmittere debet. R. 38 315 & 319

Pater non debet facere vnum filium legitimum & alium illegitimum, vel priuignum Angelo. Reſp. 34 87.

Pater neque per teſtamentum, neq; prælegando in fauorem liberorum poteſt præiudicare vxori in bonis ſibi cõſtante matrimonio ratione ſtatuti acquiſitis. Reſp 32 25.

Pater inæqualiter diſponens cenſetur refutare Reſp. 39.325

Pater ideo non dicitur mutaſſe voluntatem, quia ſciuit ius eſſe ſaluum filio, ex ſententia Siehardi. Reſp 36 173.

Patientia & conniuentia longiſſima titulum inducit. Vot. 5 36.

Patientia habetur pro quaſi traditione, Vot. 166 47.

Patris ius, quod in feudo habet morte finitur. Reſp. 38.300.

Pauper nõ appellans propter paupertatẽ non intelligitur negligere ſat alia, aut interpoſitã appellationẽ nõ proſequi, Vot 30.5 Pax tracta an per duos vel tres committatur vel an coadunatiu hominum requiratur, V.129.1 & 15 publica p duos vel tres frangi poteſt V.130.4. & 40. Imo etiam per vnum. ibid. 42.

Pecora in vinea mea deprehenſa poſſunt per me includi & detineri pignoris loco, donec de domino mihi conſtiterit, & de dãno per pecuniã illato ſatisfactũ fuerit, Vot 180.24.

Pecoris appellatione continentur tantũ quoad rupedes, q̃ gregarim paſcũtur. O. ſup. 54.1. pecudem alterius in ſuo fundo quis inueniens, capere eam & tenere poteſt, donec Dominus contra quem agere vult, ſciat, non donec ſibi de damno ſatis fiat. Vot. 83.7.

de Pendentia cauſſæ & in primis ſimplicis querelæ. Obſ. pract. 120.1.

Penſitationum publicarum tria genera Canon, oblatio & interdictio. V. 200 22.

Periculum vbi eſt in mora, receditur a regulis iuris communis, Obſ. pr. 74 6.

Perſona ratione vnius rei vel loci priuilegiata, alterius rei ratione minus priuilegiata cenſetur, Vot. 44.10.

Perſonæ qualitas potior quam rei, V. 52.13

Perſonæ priuilegiatæ vbicunq; locorum habitent, non fiunt ſubditi ratione domicilii domino loci. Vot. 52 52.

Perſonalia ſeruitia fœmina per maritum vel alium æque idoneum domino præſtare poteſt Reſp. 6.172. Perſonarum aut bonorum cauſſa potior in Camera in proceſſibus decernendis, Vot 44 20.

vbi locorum Peſtis graſſatur, quia tempus mortis tempori aſſimulatur. ibidem. 3. omnia iura ſoluuntur, & ideo tũc ſupplicandi facultas probationis ampliatur. Obſ ſuppl. 41 3.

Petitio hereditatis non datur contra titulo poſſidentem, Vot 30 16. hereditatis dominii probationem non requirit ſed ſufficit defunctum tenuiſſe & poſſediſſe tempore mortis, Vot. 30 21. ſupplicantis licet poſſit narrata male ordinata moderare, tamen quia nõ facile vllus proceſſus contra facta narrata decernitur, ideo mãdatum denegatur, Obſ ſup 46.12. ſuper Petitorio quando iudicandum, Vot 165 25.

in Petitione hereditatis non ſufficit vt quis dicat, ſe heredem eſſe defuncti, ſed oportet etiam probare aduerſarium poſſidere pro herede, aut pro poſſeſſore. Vot. 30 18. pignora non præſcribuntur, Vot 193 2.

Pignorans ſine arreſtans tanquam faciens rẽ illicitam in dolo præſumto eſſe cenſetur Vot 63.4. pignorare ſignificat aliud pro alio capere. Vot. 96.15.

Pignoratio quid dicatur & cuſtodes ſyluarũ, quomodo pignorare dicantur. V. 89 6 quid ſit proprie. Vot. 96.2.

Pignus ſeu Pfand quid dicatur. Vot. 89. 3.

Pignus præſcribi non poteſt, nec iure cõmuni, nec conſuetudinario. Vot. 193 3

Plus in ſe cõmittitur min' & in toto ſunt q̃ libet eius partes 5 27. Pœna in libello ab excuſatore non petita non ab heredibus defuncti peti poſſit Vot 197 2.

Pœna 2000. marcarum auri eſt ſeparata a pœna banni, adeo vt l omis publicaris nun vna publicetur, Vot. 197.10.

Pœna recens inducta vltra pœnas iuris communis, non tollit antiquam pœnã. 197. 8 delinquentium perſonã non egredi debet. Vot. 21 21 alterata ſuccedit loco petitæ 222.15. ex qualitate delicti eſt temperanda. Vot. 130 23 & 64 fractæ pacis an & quando moderari poſſit, 130. 22. & 65. ad pœnam infligendam pacis publicæ ſufficit probare narrata. Vot. 121. 61 pœnæ periculo non datur in caſu publici iudicii niſi lata ſententia, 197 6 moderatio quomodo adhibenda in decernendo proceſſus vt ſalua maneat conſtitutio fractæ pacis. Vot. 130 24 & 65.

Poteſtas declarandi ac interpretandi mẽtem defuncti non conceditur heredi, Vot 13.30.

Portio ex lege debita non poteſt teſtamẽto auferri, Reſp. 12 26.

Poſitioni vel interrogationi non tenetur quis reſpondere, Vot. 30.12.

de Poſitionibus & reſpõſionibus formandis. Obſ. pract 45.127.

Poſſeſſor comparens ad impediendam executionem, ſi alleget ſe dominum, præſumitur tamdiu dominus, donec contrarium ab Actore probetur, Vot 195 3. de qualitate poſſeſſionis ſuæ interrogatus reſpondere tenetur, V. 30.11

Vitioſus poſſeſſor non poteſt petere confirmationem poſſeſſionis inutilis, Reſ. 82.62. Poſſeſſione ſua nemo priuandus. Vot. 165. 1. in quaſi poſſeſſione tradenda requiritur ſcientia & patientia eorum quorũ auctoritas requiritur, V. 166. 49.

Poſſeſſio vel quaſi in iuribus incorporalibus non quæritur, niſi data ſcientia illius, ad quem ius illud ſpectabat & cui præiudicium fiebat, Vo. 166 46 præſumitur continua niſi cõtrarium probetur. Vot. 165 22. quaſi poſſeſſio vt acquiratur contra plures, exigitur ſcientia & patientia omnium, Vot. 166 50.

Poſſeſſio vt in incorporalib. acquiratur requiruntur 1. exercitiũ illius iuris 2. ſciẽtia & patiẽtia eorũ 3 vſus 4. poſſeſſio vel quaſi nec vi, nec clam, nec precario. V. 165 12. in iudicii; non retinetur ſolo animo etiam ſi 40 annis quis nõ vtatur, V. 5. 33. duobus temporib affuiſſe probanda eſt ſc tempore litis conteſtationis, itemq; turbationis illatæ. Vot 5 4.

Poſſeſſio ante cœptum iudicium & turbationem illatam, præſumitur continuata, Vot 5 5.

Poſſeſſio in ſolo animo conſiſtit & retinetur vſque ad litis conteſtationem & poſt niſi appareat vel probetur contrarium, Vot 5 6.

Poſſeſſio clandeſtina & vitioſa non eſt attendenda Vot. 52 22.

Poſſeſſorium retinendæ pro iuribus corporalibus poteſt eam petitorio cumulari, ſecus pro re corporali. Vot 180 7.

Poſſeſſorium & petitorium quando poſſint cumulari, Vot. 165 17 & 19.

Poſſeſſorium maior ratio habenda, quam petitorum Vot 165 24.

pendente Poſſeſſorio, iudex recipere teſtes non poteſt. Obſ. ſup 41. 6.

Poſſidens rem hereditariam cenſetur hereditatem adiiſſe. Vot. 137 15.

Poſſidere ſe fatens iure ſucceſſionis, præſumitur adiiſſe hereditatem, ib 14.

Poſſidere dolo deſinens lite pendente pro poſſeſſore nihilominus habetur. V 148 50

Poſthumo ignoranter præterito Auth. ex cauſſa, non habet locum ex communi. Reſp 33 171.

quando dicatur Poſthumus ignoranter præteritus, & ſi legata hoc neceſſario, vtpute ad piã cauſſam, an vigore auth. ex cauſſa, ſoluenda ſint Reſp. 36 176.

Præcepta quæ oriuntur auctoritate iudicis & quæ auctoritate legis quid differant Vot. 84.17.

Præcedentia verba reſtringunt ſequentia Reſp 7 171.

a Præcepto de exſequẽdo appellari nequit Obſ pract. 97 5.

a Præcepto ſine clauſula quãdo incipi poſſit, Obſ pract. 74.1.

a Præcepto nemo incipere dẽt, nec alteri viam iuris reddere difficilem. V. 110. 8.

de iure communi a præcepto licet incoare. Obſ ſup 42. 4.

a Præceptis non incipiendum, niſi in caſibus a iure expreſſis 53. 57.

Prædium quodlibet præſumitur liberum, niſi probetur ſeruitus, Vot 166 47.

de Præcluſione probandi, & cautela eius, in cuius præiudicium via præcluditur. Obſ. pract. 127.

Præfatio actus mentem & animum agentis declarat, cauſſamque finalem actus & diſpoſitionis oſtendit, Reſ. 5. 158 159. ea quæ præfationibus conuenta concipiuntur, ea in diſpoſitionibus quoque repetita cenſentur, Reſp 7. 172.

Præfixo termino ad cauſſales producẽdos elapſo ſtatim perpetuum ſilentiũ iniungitur. Obſ pract 102 1.

Præiudicia appellationis, omiſſo iudice medio ad ſuperiorẽ, an releuet. V 187 6 Cam. ſi variant ob caſuum diuerſitatẽ, nihil releuant V 161 4.

de Præiudicio reſpondentia ad articulos in cauſſis fractæ pacis. Obſ. pract 126.

Prælatos hodie non curare ſeruitia perſonalia, ſed præſtationes annales, ex doctorum ſententia Reſp 6. 165.

Prælatis militibus tantum conuenit, ex ſententia Mar. Feccer & aliorum Reſ. 6. 165.

Præludia litis ſunt, non litis ingreſſus, quæcunque ante eius conteſtationem fiunt 197.17.

Præſcriptio contra ignorantem nihil efficit, Reſp. 40 401.

Præſcriptio in feudis contra naſcituros non currit, ibid 403.

Præſcriptio non currit contra ſucceſſores feudi. ibid.

Præſcriptio per motam controuerſiam interrumpitur. ibid 405.

Præſcriptio non procedit, quando aliqua culpa præſcribenti, quæ illum in mala fide conſtituat, imputari poteſt. ib 398.

Præſcriptio bona fide incoata, ſi mala fides ſuperueniat interrumpitur, Reſp. 40 391. interrupta conſeſcere nõ poteſt, ſed nouo eoque integro tempore cum bona fide opus eſt. ibid. 392.

Præſcriptio in principio medio & fine bonam fidem requirit. ibid. 193.

Præſcriptio ſine animo præſcribendi non procedit, ibid. 394.

Præſcr

Præſcriptio contra vaſallum, qui ad feudum venturus eſt, non currit. Reſp. 40. 407 an locum habeat in materia emtionis, & pacto de retrouendendo 193. 4. dicitur iniquum temporis præſidium. Reſp 40 381 eſt contra naturalem æquitatem. ibid. 382. dicitur ius alterius abſorbere. ibid. 383. eſt contra naturalem æquitatem, qua cautum eſt, ne quis cū alterius iactura locupletetur. ib. 384. dicitur Rom. & Alexan. impium præſidium. ibid 385. requirit bonam fidem. Vo. 180. 22. reſpicit petitorium. V. 165. 5.

Præſcriptionis exceptio, odioſa, quia dicitur iniuſti circumuentioni R. 40 380.

Præſtatio cenſus eſt finalis cauſſa, & in locum ſeruitii perſonalis indeterminati ſuccedit. Reſp. 6 124 annua, facit vt feudum a recta eius natura deuiet. R. 5 19.

Præſumtio plenam fidem non facit. Obſ. pract. 54. 3. iuris pro electore eſt tanquā pro ſummo magiſtratu Ob. Sup. 32 10. iuris in maioribus magiſtratibus militat. Obſ. Suppl 42 6. d. licti excluſiua in dubio ſemper ſumi debet. Vo. 222. 13. quod proferens verbum iniurioſum, cenſeatur id animo iniuriandi feciſſe, transfert onus probandi in aduerſarium. Vot 15 22.

Præſumtiones euidentes habent vim legitimarum probationum. Vot. 130 17.

Præteritio & marginalis additio concernunt defectum voluntatis. Reſp. 35. 174.

Præteritionis defectus potius circa ſubſtantiam, quam ſolemnitatem teſtamenti laborat. ibid 159.

Præuentio iuriſdictionis fit per ſolam citationem & ceteris partib. ſemper locum habet. Obſ. pract. 164. 15 16.

Præuentio in concurſu duorum pari non procedit Reſp. 81. 40.

Præuentionis exceptio Cameræ iuriſdictioni non obſtat Vot. 70. 8.

Princeps eorum quæ iure communi ſancita ſunt notitiam habere præſumitur. Reſp 82. 74. non præſumitur reſcribere contra ius & æquitatem. ibid. 75. dans vel confirmans aliquid ſemper cenſetur id facere ſaluo iure alterius. Reſp. 39 364. non præſumitur velle præiudicare iuri tertii. ibid. 365 non habens notitiam iuris tertii, ſi quid concedat ſub clauſula ex certa ſcientia nihil operatur in his, quæ ius tertii concernunt. ibid. 366 delegans cauſſam alteri, cenſetur illam ad ſe auocare & tollere cuicunque ordinario communem iuriſdictionem. Obſeru. pract. 164. 24 non poteſt venire contra pacta niſi ob bonum publicum, & in contractū cum priuato iuito. Vot. 214. 12. ſi cœpit de cauſſa cognoſcere, cenſetur alios priuare cognitione eiuſdem cauſſæ. Obſ. pract. 164. 26. confirmans aliquid videtur omnes exceptiones contra adductas reieciſſe. ibid. 38. non præſumitur velle nocere tertio. Reſp 82 79.

Principes ſe excuſare poſſunt ab executione Obſ. pract 80. 1. captiui quomodo poſſint citari, & per quem teneantur comparere. O pr. 89. 4. Princ. & Comites Imperii dicuntur, qui principatum vel comitatum Imperio ſubiectū effectualiter poſſident, etiamſi ante poſſeſſionem ratione perſonæ ſtatus nō fuerint. Vot. 44. 8. ab Imperio regalia habētes cōſtituti Imperatori æquiparātur in ſuo territorio O p 89 15. & 16

Principis intentio talis præſumitur eſſe, qualis & legis ſcriptæ & rationis naturalis. Vot 33. 3.

Principum beneficia intelligēda ſine tertii iniuria. Reſp 40 369

Priuata perſona quando denūtiat, debet cauſſam exprimere. Vot. 161. 14.

Priuatio feudi requirit dolum, verum dolus probandus eſt. Vot. 52. 28.

Priuilegia mutuo concurrentia ſe magis elidere videntur. Vot. 2 17 6. parentum inter liberos locum habere, quando pater æqualiter liberos inſtituit, vel eis alio modo æqualiter prouidet. R 33 81.

Priuilegiatus contra priuilegiatum nec præſcribere nec priuilegio ſui vti poteſt. Reſp 40 406.

Priuilegium contra ſuperiorem poteſtatem non valet. Vot. 202 7. de non appellando a conſiſtoriis Epiſcoporum, an habeat locum in appellationibus ab officialibus. Obſ pr. 94 1. conſenſu omnium ſtatuum ab Imperatore conceſſum, multum momenti & ponderis habet. Vot. 107 11

Probatio per coniecturas in criminalibus admittitur in cauſſis quæ ſunt difficilis probationis. Vot 210 15 ſemiplena nihil detrahit plenæ & perfectæ probationi. Vot. 5 40 efficacior nulla, quā quæ fit per conceſſionem partis. ibid. 7. nō admittendo nihil nocet. V. 180. 28.

Probationes in cauſſis criminalibus debent eſſe luce meridiana clariores, intellige quoad pœnam corporalem, nō autem pecuniariam. Vot 210. 4.

Probationibus peremtis dicitur peremptum negotium principale. Vot. 166 41.

ad Proceſſus obtinendos quæ notanda. Obſ pract. 74 7.

Proceſſus pure decernendi, inſtrumento proteſtationis iuſto exiſtente. Obſeru. pract. 118. 1. contra non comparentes eſt nullus, ſi iudex non ſit competens. Obſ. pract. 58 3. citationis ipſi citato inſinuari debet Obſ. ſuppl. 48. 2.

Procurator quomodo ſe gerere debeat in petendo termino, & quid docere in producendis actis, vel alias agendum. Obſ. pract. 121 2. quando condemnatur, vt principalis, executio fit contra partē, Obſ pract 61. 5. tutor vel curator contumax punitur vt dominus vel pupillus. Vot. 21. 18. eius contra quem producantur teſtes, quando & qualiter proteſtetur. Obſ. pract. 123. de calumnia iurare nolens in animam propriam, ſi exonerationem petat, citatio decernitur, ad videndum ſe exonerari. Obſ. pr. 115 2. in quātum in actione iniuriarum condemnandus ſit. Vot 23. 13.

Procuratorem ad iudicium nemo conſtituere poteſt, niſi ſuo nomine actionem habeat Obſ pract. 89 22.

Procuratores priuati an poſſint & procuratorē & actorem conſtituere. ibi 17.

Procuratoris poteſtas eſt de eſſentia iudicii, & ea deficiente proceſſus efficitur nullus. Vot. 1. 2.

Procuratores priuati a quibus dentur. Obſ. pract. 89. 25. publici a quibus dentur. ibid. 26.

Producēs teſtes, per productionem ipſos approbare cenſetur. Reſp 8 103.

Producens inſtrumentum ſententiam vel aliud, omnia in ipſis contenta approbare cenſetur, quodq; aduerſarius ſe ex illis iuuare poſſit, cum ſuis extenſionibus. Reſp 7 192 193 & 194.

Profugus aut bannitus non habet domicilium in eo loco, vbi exceſſit. O p. 80. 5.

de Promouenda ſigillorum recognitione. Obſ. pract 127.

de Prorogationibus ad litis conteſtationem. Obſ. pract 124

Proteſtatio ſaluo iure domini non prodeſt, quando licentia ante actum vel in ipſo actu requiri debet Reſp 17 248. facta ſine cauſſa, nullius eſt effectus, nec poteſt præiudicare alteri. Vot. 161. 12. facta ex cauſſa licet iuſta, non tamen vera, vel veriſimili, nulla eſt. ibi 12. ſiue denuntiatio ne ſoluas domino, contra quem fieri poteſt, eique parendum eſt ibid 5 cum cauſſæ expreſſione non vera, attamen veriſimiliter vera, valet & operatur, eique parendum eſt. ibi. 13. quæ contrario facto tollitur, nihil releuat. Vot 165 30.

Prouocatio locum habet in omni caſu, quo iudex adiri poterit, eiuſque officium pro illatis grauaminibus implorari. Vot. 141. 4.

Punctus deſertionis ante omnia debet diſcuti, ne ſententia poſt deſertionem concepta, tanquam a iudice non ſuo lata, nullius ſit momenti. Vot 30 1. paritionis & citationis quid differant. V. 96. 16 & Vot. 84 18.

an in Puncto paritionis locus ſit termino ordinationis. Vot. 98 10.

Pupillus ex culpa tutoris læſus reſtitui debet, potius ſi velit, quam contra tutorem experiri. Vot. 20. 15.

Q.

QValitas ſubſtantialis interueniens non operatur, ſi defecerit tempore opportuno. Reſ. 37. 250. quæ ſubiecto inhæret ratione bonorum alibi ſitorum a perſona auelli nequit. Vot. 74. 9. confeſſioni adiecta per contrarias præſumtiones euaneſcit & infringitur. V. 29. 11. iuriſdictionem Cameræ fundans an omiſſa proceſſus decerni impediat. Obſ pract 70 1.

Quilibet verbis ſuis acquieſcere debet. Reſp 6 126.

Quod quiſq; iuris in alium ſtatuerit, eo iure ipſe vtatur Vot 44 4.

Quod a Principe conceſſum ſubreptitie, obtentum dici non poteſt. Reſp 82 81.

Quod non appatet ex actis, neq; geſtum dicitur. Reſp. 6. 124.

R.

RAubhäuſer quid. Obſ. pract 117. 1.

Ratione bonorum in territorio ſuo ſitorū vel arreſtatorum, Principi libera, in quem iuriſdictio competit. Vot. 74 86.

de Rebus priuatis poteſt diſponere ex iuſta cauſſa. Vot 214 11.

contra Receptatores quādo & an ex narratiua fractæ pacis publicæ proceſſus decernendi. Vot 130 46.

Re controuerſa vtens tanquam ſua ante cauſſæ cognitionem eadem priuari non poteſt. Vot. 84. 19.

Reductio ad arbitrium boni viri fit ad iudicem 181 Obſ. pract. 156 1.
Referendi cauſſas appellationum alia ratio, eiuſque octo capita. Vot 2. 2.
Referens continat id, quod in relato continetur Reſp. 8. 214 intelligitur ſecundum terminos relati. ibid. 212. quæ in cauſſæ ſimplicis querelæ relatione ſeruare debet. Vot. 1. 1.
Refutatio a patre facta, requirit poſſeſſionem Reſp 39. 328 fieri debet per ſpecialem contractum inter viuos, non aût per actum vltimæ voluntatis. ib. 326.
Regentes an poſſint & debeant dominū defendere, & qualis proceſſus cum illis inſtitui poſſit. Obſ pract. 89. 6.
Regis filius non poteſt ſine curatore adminiſtrare Obſ pract. 74 3.
Regulare eſt ſecundum Hermiam, & alios in materia indifferenti fauorabili maſculinum concipere fœmininū R 5 47.
Regulas feudales in feudo emtitio attendere, Natæ videtur ſtultitia. Reſp 4 17.
Rei feudalis legatæ ne aſtimatio quidem debetur. Reſp. 36. 186.
Rei pignoratæ reſtitutio vt fiat, ſtatim ſine cauſſæ cognitione quæ requirantur. Vot 83. 2.
Reipub. intereſt, ne crimina maneant impunita. Vot. 21. 22.
idemq; non Rei ſitus, ſed perſonæ dignitas & ſtatus conſideratur. Vot. 74. 14.
quod per Relationem habetur, pro expreſſo habetur. Reſp 8. 213.
Relationis requiſita. Vot 1. 11. 6. & ſeqq.
Relatum ineſt in referente. ibid 21.
Remedia cum plura competunt in eius arbitrio eſt, maxime commodo vti. Vot. 52 16. quibus ſubditi aduerſus dominos ſuos mandati via in Camera expediri poſſunt Vot. 84. 21. vtra quibus legata omnibus etiam ex non ſolemni teſtamento debeantur. Reſp 36 179
Remedii conſtit. litigioſæ poſſeſſionis varia nomina. Vot. 128. 2.
Remedium ordinarium vbi quis habet ceſſat extraordinarium. Vot 20 12. ordinarium & extraordinarium vbi ſemel competunt, nihilominus poteſt quis extraordinario, ſi magis ex v. u. ſit ei, vti, Vot 52 17.
per Remiſſionem actionis, vel iuriium, res ipſa remittitur & datur. Reſp 8. 142.
Remotio ab officio vel dignitate an ſit realis vel verbalis iniuria Obſ. pr. 53. 2.
Remoto ab officio competit actio iniuriarum. Obſ pract. 52. 2.
Remotus ab officio an dicatur affectus iniuria reali vel verbali. Obſ pract. 53. 1.
Renuntians liti ſemper condemnatur in expenſas. Ob. pract 64. 1 an litis cōteſtationē impune renūtiare licet. V. 197. 16.
qui Renuntiauit alicui beneficio, ei non competit regreſſus ad id, cui renuntiauit. Vot 214. 18.
Reo referente iuramentum & actore non iurante reus abſoluitur Obſ pract 115. 3.
Repelli quis poteſt in euidenti calumnia, ferriq; ſententia etiam parte non petente. Vot. 210 29.
Repreſſaliæ an de iure diuino, gentium, ſtatutario ſeu conſuetudine, & an de iure ciuili atque communi ſint licitæ, aut illicitæ. Vot. 110. 1.
de Reproductione compulſorialium, & ſi iis non fuerit paritum quid petendum. Obſ pract. 126.
Repudiatio hereditatis facta, præſumitur in fraudem facta. Vot 137 16.
Res a nobis non poſſeſſa, ſi tamen actionem ad illam habemus, noſtra eſſe dicitur. Reſp 8. 140.
Reſcindens & reſciſſorium iudicium in vno eodemque libello coniungi poſſunt aduerſus ſententiam. Vot 26 3.
Res controuerſa inter Principes, Comites aut Barones, ſi ſit feudalis, imperator ſolus inter eos iudicat. Obſ pr. 164. 5.
Res dicitur integra ante litis conteſtationem Vot 148. 1.
Res & fructus quo caſu ſequeſtrari poſſint. Vot. 83 5.
Reſciſſoria imitatur naturam directæ actionis. Vot 26 1.
Reſeruans ſibi cognitionem, denegare eā alteri videtur Obſ pract 164 2.
Reſeruatio reſeruat iuriſdictionem reſeruanti ibid. 4.
Res innocens captiua dici non poteſt. Obſ Suppl. 66 2.
Res intra terminos terræ alicuius dominii ſitę, ſpectant ad eum dominū quoad iuriſdictionem, non quoad dominiū. Vot. 5 28
Res iudicata eſt ſtricti iuris. Vot 33 16.
Res iudicata pro veritate habetur, & facit ius inter partes. Vot. 75 34.
Res quælibet præſumitur libera. V. 166. 53.
Res reddita dici non poteſt, quando corrupta ſciſſa vel fracta redditur. V. 103 16.
Res ſub annuo cenſu conceſſa, iuramento non præſtito, nullo modo dici poteſt feudum, nec proprie, nec improprie Reſp 5 88.
Res tertia quæ ſit. Vot 83. 6. & 9. an & qualiter in arreſtis conſtituenda. Vot. 103 6. an in conſtitutione arreſtorum conſiderāda. Vot 110 10. & res ipſa in pignoratione ſi concurrant, ſimpliciter mādatum decerni poteſt. Vot 96. 15. non ita auxie in captiuis attendenda. ibid. 3. quæ ſit. ibid. 1. & 14.
omnia Reſcripta indulta & inueſtituræ accipiendæ ſunt, ne in tertii præiudicium tendant Reſp 39 361.
Reſcripta inutilia non admittenda. Vot. 215 9. non habent clauſulam ſpecialem. Vot. 214. 22. Principis ita intelligenda vt nemini iniuriam faciant. Vot. 33 2. ſunt modici præiudicii. Vot 33 4. Principum intelligenda, ne alteri noceant. ibid. . & 5.
Reſcriptum non porrigit effectum ſuum vltra perſonas in reſcripto contentas. ibid. 7 ſubreptitium, & et in ceteris iuri conſonum foret, attamen irritum eſt, quod etiam in facto procedere Bal. exiſtimat Reſp 40. 374 inueſtituræ & lite pendente tacita impetratum, nullius roboris eſt. ibid. 375.
Reſtitutio aduerſus ſententiam poteſt peti ab eodem iudice, qui eam tulit. V 26. 5. an habeat locum in tranſactione, etiamſi quis vltra quadruplum ſit læſus. Vot. 27 10 Negatur, ibi 11. in integrum aduerſus ſententiam non iniquitatis ſententiæ querelam, ſed erroris proprii veniæ petitionem vel aduerſarii circumuentionis allegationem continet. Vot. 26. 8. in integrum contra ſententiam præſertim definitiuam non conceditur propter nouas emergentes cauſſas, nouaſq; probationes, nec executio tam cito ſuſpendatur. V 26 10. in integrum etiam per procuratorem peti non poteſt. Vot 20 1. in integrum ex qualitate cauſæ & perſonæ impedit exceptionem. Vot. 148. 36. in integrum non competit amplius elapſo quadriennio, quod ad eam petendam præfixum eſt. Vot. 26 18. vt ritè petita dicatur, quæ requirantur. ibid 4.
Reſtitutionem in integrum petenti incumbit onus probandi, ſe eſſe læſum, & quidem enormiter ibid 20. 11. minoris præcedere debeat læſio & læſionis cognitio. Vot 20 5.
Reſtitutionem petens dicitur ſententiam ratam habere. Vot. 26 7.
Reuocatio mandati parti & iudici notificanda eſt, quod ſi non fiat iudex procedit. Vot 147 9.
Reus conuentus actione reali etiam ſi ille, omnibus reſpondere tenetur. Obſ. pr. 50 2. interdicto vti poſſidetur, quādo poſſit agere negatoria. V. 165 18.
Reus excipiendo regulariter fit actor. Vo. 52 39. legis Iuliæ de vi publica eſt, qui pubes cum telo in publico fuit conſpectus Vot. 33 7. 45 ſi neget remeſſe eccleſiaſticam, quæ tamen ſi non ad eccleſiaſticam, ſed ad ſeculare forum trahēda eſt Obſ. ſup. 28. 4. vincit, vel ex iure ſuo vel ex non iure actoris. V 165 14.
Rex conſentiens ex poſt facto alienationi, conſenſus ille pro nihilo habetur, eo quod non habeat materiam ſuper qua fundari poſſit Reſp 37 249.
Ridiculum eſt dicere, patrem nocere filio non poſſe alienando, diuidendo autem poſſe, teſte Camerario. Reſp. 35 66.
de Rotulo producendo tranſumtorum. Obſ pract 2. 1.
Rotulus ad perpetuam rei memoriā miſſus, reddi petitus permittitur O p. 108. 1.
Ruſtici & plebei an in conſtitutionem fractę pacis delinquere poſſint. V. 130. 6.

S.

SAnctio aduerſ. us vtilitati publicæ, de iure non ſubſiſtit Vot. 2 7 9.
quorum æqualis eſt ſanctitas, eorum & feſtiuitas celebretur æqualis. Et vbi eadem eſt ratio & ſimilitudo formalis, ibidem ius eſſe debet Reſp 9 40
Scannum ſublimius ſi alicui in Eccleſia remouetur, iniuriarum agi poteſt. Obſ. pract 53 4.
Schedula appellationis cui & quando danda Obſ pract. 94. 2 an etiam porrigi debeat, ſi ex interuallo a diffinitiua appellatum ibid 2 an ſemper porrigenda, quoties in ſcriptis appellatur. & æſtimatio inferenda ſit. Obſ pract. 93. 1.
Scientiā vel patientia eo ignoranti præiudicare aut damnum afferre non poteſt. Vot. 166 41 quando ſatis probata dicatur Vot 5 35.
Scientia domini cum taciturnitate ſufficere, ex ſententia Schurffii Reſp. 3 117.
Scire eſt rem per cauſſas cognoſcere Reſp. 11. 2 per demonſtrationes & rationes eſt vere ſcire Vot 100 26
Scriptura priuata, ſi non opponatur probat Vot 157. 11 per quam comparatio ſieri intenditur, publica vel ex Archiuo deſumta

deſumta aut trino teſte notata eſſe debet. Reſp. 32.19. publica quæ dicatur. Obſ.pract.54.5. in margine contractus vel interlineando poſita, ſi non adeſt dies vel data ſcriptionis ipſe dies contractus cenſetur repetitus, quod tamẽ hoc caſu ceſſat Reſp 35 151.
Scripturæ abſq; ſigillo non credendum. Obſ pract.74.2.
Securitas de non offendendo eſt legitimum præſidium, quod per officium p̃ſidentis iuſte timenti datur. Ob ſuppl. 23.5. vt præſtetur peti poteſt & præſtanda eſt a perſona perſonæ cauſſa cognita. Vot 18 3.
Senatores & illuſtres olim non indifferenter ſubiiciebantur iudici, ſub quo domicilium habebant. Vot.52 34.
Senes vicini, nunquam præſumuntur habuiſſe notitiam limitum. Vot.166.35.
Sententia abſente parte pronunciata auctoritatem rei iudicatæ non habet. Vot.190.16 non poteſt impropriari, vt ampliecur vel extendatur, eo quod ſtricti iuris eſt. Reſp.7 180 ſuper iure tertii lata ipſi nil præiudicare poteſt. V 195.4.
a Sententia ſuper ſecundo decreto lata, an appellari poſſit. Obſ pract.77.2. cõtra vnum lata non debet alteri nocere. Vot. 33 15. immiſſionis ex edicto D. Adriani eſt interlocutoria, appellabilis tamen. Obſ.pract. 71. 2. eſt inſtar legis. Obſ pract.89. 4. debet eſſe cenſorius libello. Vot.165.26. Contrarium.ibid.
a Sententia interlocutoria regulariter non appellatur. Obſ pract.154 33 & 32.
Sententia nulla, ſi de meritis conſtat. Vot. 190.34. lata in poſſeſſorio, ſi de petitorio conſtat, parum prodeſt, nec mandatur exſecutioni contra reũ. V.165.20.
a Sententia lata a Principe ſuperiorem non recognoſcente. appellari non poteſt. Obſ.pract.164 30.
a Sententia arbitri regulariter appellare an liceat. Obſ pract.111.5.
Sententia competentiæ quando ſit definitiua. Obſ. pract. 110.5.6. & 7. competentiæ eſt de ſui natura interlocutoria. Obſ pract.112 1. ſecunda an contra primam valeat. Obſ pract.113 abſolutoria exſecutione opus non habet. O pr 61.1.
Sententia & tranſactio æquiparantur. Vot.27.22.
a Sententia ſub conditione lata, ſi reus vel actor iurauerit, infra decendium appellandum ſecundum ſtylum Cameræ. Obſ pract.158 1.
Sententia priuationis lata a laico contra clericum, an & quando exſecutioni mandanda ſit. Obſ. pract 59.1. lata in poſſeſſorio, non præiudicat vel parit exceptionem rei iudicatæ in petitorio. Vot 181.36. lata ſuper negatoria præiudicat & parit exceptionem inconfeſſoriam ibid 14. a non ſuo iudice lata, ipſo iure nulla eſt. Vot.52 41 manifeſte nulla exſecutioni mandanda non eſt ibid. 40. ordine iuris non obſeruato lata, nulla eſt. ibid.43. in mortuum lata nihil præiudicat, quando ex capite ignorantiæ lata. V.144.13 iniqua vel nulliter lata in rem iudicatam tranſit, & exſecutionem meretur, ſi ab eo tempore debito non appellatum ſit. Vo.75 33. condemnatoria e medio ſublata, præceptum exſecutionum & ipſa exſecutio ipſo iure nulla eſt. Vot.53.52. in defunctum ferri non poteſt. Vot.13.19. contra minorem non defenſum, lata eſt ipſo iure nulla, nec opus habet reſciſſione, Vot. 21. 25 vbi notorie eſt iniuſta, parti ſubuenitur per reſtitutionem in integrum. Vot 148 40 ex cauſſa notorie falſa lata eſt nulla ibid. 43 lata a Principe non viſis actis prioris inſtantiæ, eſt nulla ibid.42. lata per falſas allegationes, licet tranſierit in rem iudicatam, tamen poteſt reſcindi. ibid.37. lata cõtra legem eſt nulla. ibid.44 confirmatoria nõ tenet, ſi error expreſſus ſit in prima. ibid 47 præſumitur rite & legitime lata. ibid.12. lata contra notorium, & rei euidentiam nulla eſt. Reſp.7.197.
Sententia & eius verba ſtricti iuris ſunt, & ſt icte interpretanda. Reſp 6.136.
Sententiæ diffinitiuæ nõ requirunt cauſſæ expreſſionem. Vot.187 9.
Separatorum ſeparata debet eſſe rõ. V.55.3.
a Separatis & diuerſis male infertur. Vot. 10.30.
Sequeſtratio omnis aut voluntate partiũ aut iudicis auctoritate fit. Obſ pr 98 3.
Seruitus paſcendi cauſſam habet diſcontinuam. Vot. 165.1. (V.180.4.
Seruitus paſcẽdi pecoris eſt ruſtica tantũ.
Seruitutes ruſticæ ſunt diſcontinuæ. ibi 3.
Seruitutum diuiſio in continuas & diſcontinuas. Vot.165.3. nomina innominata ſunt. ibid.2.
Sigilla quando recognoſcenda, & quando recognitio locum non habeat. Obſ. pract.125.
Sigillatio ſuſpecta, non probat. V.180.20. certiſſima ſubiectionis ſigna quæ ſint? & qui actus iuriſdictionis Vot.74 15.
Socii criminis nullã qualitatem probant & ſunt teſtes inhabiles. Vot.210 27.
Solemnitas extrinſeca propter diuturnitatem temporis præſumitur. V.166.62.
Solemnitates requiſitæ propter diuturnitatem temporis adhibitæ præſumuntur omnes. Vot.165.13. in notoriis iuris non curantur. Vot. 212. 22. extrinſece interueniſſe non præſumuntur, niſi p̃betur. Vot 166.61.
Soluere ſe paratum dicens in iudicio, nõ cogitur ſubire iudicium. Vot. 161.3.
Spoliator ſi infecta reſtitutione ad inſtituendum petitorium conuolet, præſumitur dolo facere ad retardandam exſecutionem, quod minime eſt indulgendum. Obſ.Suppl.41.8.
Spoliatus non poteſt agere in Camera contra ſpoliatorem ob fractam pacem & alibi de damno illato. Ob pract.83.4. ſi ſibi vnus numus deſit, non tenetur agere volenti petitorio reſpondere. Ob. Suppl.41 9.
Status omnes totius Germaniæ rectiſſime dicuntur Curiales aulæ Imperatoriæ, licet non ſequãtur curiam. V. 52 35.
Status Imperii illi tantum eſſe dicuntur, qui bona ab Imperio poſſident. Obſ. Suppl 38.1. dici non poſſunt, qui nihil poſſident, vel ab Imperio habentur ex mente ord. & Imp receſſuum. V. 44 7.
Status duplex in vna eademque perſona conſiſtere poteſt. ibid 14.
ſinguli Status Imperii vicem Imperatoris ſuſtinent in ſuis prouinciis propter regalia ipſis conceſſa, & eodem quo ipſe Imperator, iure viuntur. V. 201.15.
Statutum ſi ex communi obſeruantia nõ fuerit receptum, vires nullas habet. V. 148 27 non poteſt annullare vires iuramenti. Ob.pract.88 2. reformatum more veteriium non approbatum, non valet. Vot. 148. 28. conſtringens libertatem teſtandi, prout ſupra æquum eſt. Reſp 33 47. diſponens non poſſe maritum vxori in bonis ratione ſtatuti cõpetentibus præiudicare. honeſtum eſt, propter varia onera matrimonii Reſp. 32. 27. diſponens, de bonis vxori competentibus, locum etiam in marito vi relationis habet. ibid.28. ante hominũ memoriam introductum ſubſiſtit, ſaltem vi longæ præſcriptionis. ibid. 32. auctoritate Principis confirmatũ maxime ſubſiſtit. ibid. 33. ſi reiicit omnes exceptiones. non videtur reiicere illas, quas quis velit in continenti probare. Reſp. 80.3. loquens in caſu ſimplici, ſi mixtus caſus, attamen non fauorabilis occurrat, iuris communis deciſioni relictus. Reſp 4.31.
Statuta, quod bona inter coniuges ſint communia, valent Reſp 32.16. eorundemq; mens ita intelligi debet, vt ſanum habeat intellectum, ideoque reſtringenda. Reſp 7.171.
Stipulatio, quod in caſum non ſolutionis in pœnam emtor ſortem etiam cũ penſionibus expedcas, inualida & vſuraria eſt Obſ.pract.74 8.
Stock vnnd Halßeiſen an imperium merum inferant. Vot.5 14.
Stylus pro lege ſeruetur, maxime interpretatiuus. Vot 89 12.
Stylus & iudicium cuiuſq; loci obſeruanda ſunt. Obſ.pract.110.4.
Subditi an teneantur ſpuriam domini ſui elocare. Obſ pract 104 2.
Subditis contra Duces mãdata ſine clauſula facile non decernuntur. Vot.35.3. contra Subditos agere quis poteſt, etiamſi controuerſa ſit iuriſdictio. Vot.161.9.
Subditi non poſſunt ſe ſubiicere alterius iuriſdictioni, ſine conſenſu domini ſui & in præiudicium ipſius. ibid.10. dominorum ſuorum religionem ſequi debent, ſecus ſi fiat, pacis turbatio metuenda. Obſ.Suppl.85 6.
quod Subditis contra magiſtratum mandata. non facile decernantur conſtitutionibus pignorationum & arreſtorũ impertinenter applicatur. Vot.70.12.
Subditi in cauſſa dominorum (relaxato iuramento) deponere poſſunt, ſi non ſentiant priuatum commodum ex depoſitione vel iuſtificatione. V.5.11.
Subditus ſi a Principe ſuo extraiudicialiter grauetur, non poteſt appellare ad Cameram. Obſ pract 95 4. ratione domicilii, et ſola tranſlatione domicilii deſinit eſſe ſubditus. V.52.36 quis præſumitur domicilii ratione. Vot. 44.24.
Subreptionis exceptio nihil officit, niſi illa ſpecifice declaretur. Reſp 82.80.
Succumbens in poſſeſſorio non prohibetur agere in petitorio. Vot. 182.35. in cauſſa appellationis, ſi ex prioribus actis ſuccumbat, indiſtincte condemnandus eſt in expenſas. Vot. 30 29.
Sumtibus ſcribentis, non impetrantis

priuilegium corrigi debet. Obſ.pr.79.2.
Suitus captiui an & a quo reſtituendi. Obſ.pract. 102.5.
Superior, ſi inhibeat minori iudici, inferior inhibitus procedere non poterit. Obſ.pract 164.22.
Superior ſuper denegata iuſtitia adeundus eſt Obſ.Suppl.44 3.
Supplicans ſi notorie ſit immediatus, decernuntur proceſſus. Obſ pract 70.1.
in Supplicatione pro arreſto quæ obſeruanda Obſ.Suppl.374.

T.

Tacens in iudicio pro conſentiente habetur. Vot. 157 10. quamlibet conſcius, non habetur pro conſentiente, in damno ſeu amiſſione iuris ſui. Reſp 37.238
Taxa iudicis debet iuramentum agentis ſubſequi, quando prætoria iniuriarum actione agitur Vot.13 28.
Theilungs recht quid. Obſ.pract.214 2.
Tenor inueſtituræ ante omnia inſpiciendus. Vot.34.
Termini & comminationes item hic ſunt obſeruandi. Vot 103.13.
Territorium loco diſtincta ſunt. V 166.52.
Teſtamenti factio requirit integram perſonam, ad hoc, vt ſubſiſtat teſtamentum Reſp.33.48.
de Teſtamento primum an ſit, quam an valeat, conſtare debet. Reſp 32.20.
in Teſtamento inter liberos idem titulus inſtitutionis requiritur, & tanquam communis contra rationem defenditur. Reſp 35.1.7.
vt Teſtamento locus ſit, prius de eo conſtare debet. Reſp 32.9.
Teſtamentum continens fauorem, etiam ſine aſſenſu valet, quia ius aſſenſit. Reſp 18.282 vt ſuper feudis hereditariis ſubſiſtit, requirit domini conſenſum, vel vt ſecundum regulas feudales factum ſit. ibid. 283. cum caret herede, nō eſt teſtamentum. Reſp.36.192. ex cauſis erroneis, & minus veris exiſtentibus emanatum vitiatur. ibid. 196. in feudis dignitatum contra agnatos poſſidentes locum non habet. Obſ. pract.177.5. in puncto præteritionis pugnat cum iure naturali & poſitiuo. Reſp 34 122. in quo filius eſt præteritus, &c. ipſo iure nullum eſt. quia defectus eſt in forma. ibid.128 inter liberos ex ſæpe dict § Et imperfecto nunquam ſuſtinetur ſi ex liberis quis eſt præteritus. Reſp. 35 158.
Teſtamentum quare inter liberos imperfectum valeat, quod alias ſuccederent ab inteſtato. Reſp.33 82. paternum, in quo non eſt ſeruata æqualitas non reputari teſtamentum inter liberos, nec eſſe fauorabile, auctore Decio R.34.86. paternum inſtitutis liberis, vel legatis relictis, ſi non legatur, ſed in capſa recondatur, dici teſtamentum perfectū. Reſp 32. 6. paternum inter liberos imperfectum, data inæqualitate an ſubſiſtat vel ruat Reſp 33.72. paternum inter liberos requirit inter cetera duorum teſtium ſubſcriptionem. Reſp 35. 150. patris inter liberos imperfectum valet. Reſp. 33. 70. per præteritionem vnius nullum, vel agnationem poſthumi rumpitur, per approbationem præteriti vel poſthumi iure ciuili non reconualeſcit. Reſp. 35. 167. Ex tali teſtamento hereditas adiri iure ciuili nō pōt ib.168.
Teſtamentum primum perfectum & ſolemne tollitur per ſecundum teſtamētum minus ſolemne, ſi illud æqualitatem inter liberos cōtineat. Reſp.34.87.
Teſtandi facultas non poteſt adimi, ſed conſtringi Reſp.33.44. ſtatuto ex cauſſa in totum auferri poteſt. ibid 45. poteſt conſtringi ad conſenſum ſui conſocii vel coniugis ex ſtatuto. ibid. 46.
Teſtator in præiudicium legis vel contra legem diſponere nullo modo poteſt. Reſp 36.220.
ſi Teſtator legatariis permittat, propria auctoritate accipere poſſeſſionem rerum hereditariarum legata debentur. ibid 183 poteſt teſtari coram iudice, teſte non intelligente eius ſermonem, dummodo ſatis teſtis ſenſus percipiat, quid agat. Vot.19.4 præſumitur vti verbis in vera & propria ſignificatione, & quæ cōuenit cum materia & communi vſu loquendi, & neceſſario quid importare debent. Reſp 36 218 ſi curet heredem promittere legatariis præſentibus ſolutionem, legata debētur. ib.180. ſi teſtamento quid addere velit omnia ex integro ordinare debet, quo caſu requiruntur eædem ſolemnitates, quæ ante ad ipſum actum requirebantur. Reſp.35.147.
Teſtatoris factum quando eſt contra legis diſpoſitionem, heres non obſtante d. l. cum a matre, contrauenire poteſt. Reſp 39.338.
Teſtes concordantes an probentur Vot. 180.19. conſanguinei, affines vel amici nil probant. Vot 190.2 deponentes de ſola poſſeſſione non probant dominium. Vot 30 23. dicentes ſe vidiſſe vnam partem poſſidere a tali flumine aduerſus frontem talis caſtri, vel a tali lapide inſigni, nonquid flumen illud vel lapis præſumatur, eſſe terminus necne. Vo.166.33. digniores & numero plures paucioribus præferūtur. Reſp 8 212. in cauſſa fauorabili deponentes præferuntur aliis Reſp.8 225. minus idonei conualidantur per conteſtes fide dignos. Vot. 5.10 negantes pro reis præferuntur affirmantibus pro actoribus. Vot. 166. 52. quando ſint in ſenectute ſufficienti iudicis arbitrio relinquitur. Obſ pract 107.2 ſingulares in prædicamento vbi non probantur Vot. 180 22.
Teſti addēti cauſſam ſcientiæ magis creditur. quod tripliciter extēditur. Reſp. 8. 221. adhærenti præſumtioni naturæ magis creditur quam aliis, & contra ipſum non admittitur probatio in cōtrarium ibid. 224. contraria aſſerenti non creditur. ibid. 227. deponenti per verbum, ſic ſibi videri non creditur. ibid. 231 non deponenti veriſimilia non creditur. ibid 222 vnico contra producentem, ita vt ſolus probet, creditur. ibid 207. ſingulari, non adhibetur fides. ibid 233.
Teſtibus dicentibus, quod non habet ſeruitutem creditur. Vot. 166. 54. duobus affirmantibus plus credi, quam mille negantibus. Reſp 8. 234 melius informatis plus creditur, quam aliis. ib.220. pro conſuetudine & ſententia deponentibus plus fidei, quam aliis tribuitur ibid. 226. pro quibus nulla eſt præſumtio, minus creditur. ibid 227 contra loci conſuetudinem deponentibus non creditur. ibid 228.
Teſtis ſimilem cauſſam habens non probat. ibid 215. in propria cauſſa nemo idoneus. ibid. 216. eodem præmeditato ſermone. & nimis animoſe deponētes, nihil probāt. ibid.218. officium non eſt iudicare, ſed quæ oculis vel ſenſu corporeo percepit, deponere. ibid 229. deponens per verbum iudicio ſuo, non probat. ibi 230. ob duplicem defectum omnino reiicitur. ibid 235.
Teſti vario fides detrahitur Reſp.32 6.
Teſtis ſuper credulitate pro producente nihil probat Reſp 8 232 dicens ſcripturam manu N. ſcriptā, niſi dicat ſe ſcriptioni fuiſſe præſentem, non probat. Reſp.32 10. facile poteſt decipi propter ſimilitudinem literarum. ibid.12. an de contemtu deponere debeat, iudicis arbitrio committitur. ibid 13. coniunctus nil probat. Vot.190 23 vnicus non probat. ibid. 2 vnus deponens de veritate, ſi integer ſit, ſemiplene probat. ibid. 24 ſingularis nil probat. ibid 20. deponens ſuper eo quod iudicio intellectus percipitur, ſi non addiderit rationem vel cauſſam, fruſtra laborat. Reſp 12 2 deponere debet ſuper eo, de quo habet notitiam. Vot.190 27.
Teſtis dictum ſine cauſſa vel ratione nullum Reſp 2 1.
Teſtes veriſimiliora deponentes præferuntur cetet.2. Vot 172.45
Teſtimonium de auditu viri 40 annorum eſt probatio poſſeſſionis difficilima. Vot.165 59.
Textus vbi non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus Reſp 7 164. pluraliter loquens pluraliter intelligendus. Reſp.38 314 vbi loquitur indefinite, vniuerſaliter intelligendus. ibid 315. generaliter loquēs, generaliter debet intelligi, etiam in caſu teſtamēti. R 33.84.
Titulus poſt mortem eius, de cuius hereditate agitur in præiudicium æque capacis acquiſitus, nihil iuris tribuit, nec miſſionem impedit. Reſp. 82 64.
Timēs ſe offendi ab aliquo magnate poteſt implorare officium iudicis, propter quod ille potens cogitur præſtare ſecuritatem de non offendendo illum. Vot.18.2.
Titulum prætendens poſſeſſionis, negat aduerſario ſuo dominium. Vot. 30. 17.
Timens iuſte ſe offendi, ſecuritatem a iudice petere poteſt. Obſ.Suppl 49 2.
Tranſactio ſuper tutoris an infamet, & an confirmetur in Camera. Obſ.pr 51 1.
Tranſactiones vbi ſunt notoriæ, ſtādum eſt narratis Obſ Suppl.141.
Traditio quaſi tacita plus operatur quā expreſſa Vot.1 6 48.
Trāſactio dolo mota, reſcindēda. V 27.26.
Tributa & indictiones fundi colono vſufructuario incumbunt Vot 20 .29.
Tutores diſcedere prohibentur pupillorum iactura. Reſp 19 341.
Tutores & curatores debent inuigilare adultorum commodis, quorum vtilitati ſeruiendum ſe dederunt, non ſecus ac propriis. ibid 362.

Tutorum vel curatorum ſubtilitas, ſub eorum cura exiſtentibus non debet eſſe damnoſa ibid.36.
Turbatio quibus modis inducatur. Vot. 101.5 quando fiat. Vot.89 4.
Turbatio in poſſeſſione iuræ iuriſdictionis, vel alterius iuris incorporalis ſue cu-rione vel interdicto vti poſſidetis. Vot.5 2.
Tutor vel curator vt quis conſtitui poſſit, quæ requirantur. Obſ.pract.6.1
Tutor actorem ſuo periculo conſtituit. Obſ pract.89 70.
Tutores & curatores ſine decreto compromittere non poſſunt, vt nec tranſigere. Obſ.pract 111.3
Turbatio in poſſeſſione quaſi ſeruitutis aut al cuius iuris incorporalis, quibus remediis ſuccurratur. Vot 180 1.

V.

VAſallus alienans ſi moriatur ante impetratum domini conſenſum, alienatio nulla eſt, & heres non tenetur ſeruare Reſp. 39.330. diſcrepans a domino circa formam inueſtituræ vel fidelitatis iuramentum, feudo priuandus non eſt. Vot 52. 27. poteſt teſtari iuxta, ſed non contra naturam feudi ex ſententia Alexandri Reſp 38 302 diſponere de feudis domino inconſulto poteſt ſi ab initio, puta tempore conceſſionis ille generalis conſenſus detur. Reſp 36.221 de feudo ex pacto & prouidentia paterno non poteſt diſponere, etiam cum aſſenſu in præiudicium agnatorum, ſecus ſi eſſet nouum vel hereditarium. Reſp.38 293 non poteſt aliter, quam leges volunt, ſolus diſponere, etiam, quoad dominum, quia domino non valet contemoi.ibid.307.nõ poteſt ſuper feudis etiam hereditariis teſtari, niſi inter cetera data ſit licentia teſtandi, ſed in feudo ex pacto & prouidentia teſtamentum omnino non ſubſiſtit.ibi.284. recipiens feudum ſimpliciter pro ſe & ſuis, præſumitur in dubio ſe voluiſſe prouidere heredibus ſuis maſculis. Reſp 4 4. propter domini conſenſum externum, quo accedente reducitur vaſallus ad terminos, ac ſi de re libera teſtaretur. Reſp. 38. libere alienans feudum abſq; pacto reuerſionis, ſi illud recmat, in eius perſona nouum erit. Reſp 7 152.
Vaſalli teſtamentum de feudis non procedit, niſi feudi conceſſio pro ſe, & ſuis heredibus quibuſcunque facta ſit, ex Curtii ſententia Reſp 38 392.
Vaſalli de feudo litigantes non poſſunt prorogare iuriſdictionem alterius iudicis. Obſ.pract 164 12.
Vaſallo ſufficit iuratam eſſe fidelitatem, dominoq; decernere eſſe fidelẽ. R.6 110.
Vaſalli propter Eccleſiaſt. iuriſdictionem non moleſtandi. Obſ Suppl 85 2.
Variatio ſpeciem falſitatis habet V.53.66.
Verba Alle meine Güter zu Unterpfandt hiemit verſetzt / quid importent. Obſ.pr.70.2.
Verba, omnia mea bona mobilia & immobilia, ſpecialem hypothecam important.ibi. 3. Concedimus in feudum antiquum & paternum, cum myſterio ponuntur. Reſp.6. 138. conditionaliter poſita, ante omnia debent verificari. ibid. 113. ſunt oris paſſionum earum, quæ in animo fiunt. Vot 13 11.
Verba Umb tewerer Beſſeren willen ſano modo intelligenda. Vot.150.19.
Verba, ſaluo conſenſu domini, limitatiua & reſtrictiua ſunt, faciuntq; vt ad eum ſolum caſum reſtringãtur. Reſp 36.214.
Verba determinatam ſignificationem habentia, in ſententiis poſita, nullam interpretationem contra vim & mentem ſententiæ patiuntur. Reſp.7 161.
Verba Treuentlich vnnd gefährlich / dolum requirunt Vot 130.12.& 54.
Verba enunciatiua non probant, ſi de ipſo enunciatur, & ſeorſum diſputatur. Vot.148 14.
Verba generaliſſima etiam ex re ſubiecta accipienda & reſtringenda. Vot 89.7.
Verba in proprio ſignificatu accipiẽda ſunt, vbi de qualitate feudi agitur. Reſ 6 132.
Verba decreti vel ſententiæ non debent eſſe ſine vltione operandi. Reſp. 7.174.
Verba in ſententia nõ debent extendi, vt plus comprehendant, quam verborum proprietas deſignat.ibid.181.
vbi Verborum proprietas imponit pœnam, proprietati ſtandum. Reſp 6 133.
Verbis decreti claris exiſtentibus, ſi teſtis eo ſe referat, probat. Reſp 8.201.
Verbum quibuſcunque operatur, vt etiam incapaces ſucceſſionis feudorum admittantur. Reſp. 38.299.
Verbum, debet, in ſententia poſitum, nõ arbitrium, ſed præciſam neceſſitatem infert. Reſp.7.260.
Verbum heres intelligitur ſecundũ ſubiectam materiam Reſp 4 39.
Verfang Recht quid Obſ.pract.114 1.
Vicarii niſi dominum defendant, tenentur ſua culpa, & ab adminiſtratione pellantur Obſ pract.89.7.
an Vicarii, Stadthalter vnnd Räht alienius Principis, poteſtatem habeant procuratorem ad iudicium conſtituere, & dominum ibidem defendere. Obſeru. pract 90.13.
Vicini præſumuntur ſcire, quæ communiter accidunt. Vot 166.44.
Vicinus præſumitur ſcire ea, quæ aguntur in vicinia. Vot.5 17.
Via iuris non facti, nemo e domo ſua extrahendus. Obſ.Suppl.42 3.
Vicem duorum an vnus ſuſtinere poſſit, in præſtandis officiis Cæſari & Duci alicui, & quando. Vot.44 25 26 & 27.
Victualium denegatio an ad cõſtitutionem fractæ pacis pertineat. Vot 138. 48.
Vincens rei vindicatione duo habet remedia. Vot 33 13.
Vindicare licet nemini propria auctoritate. Obſ.Suppl 49.3.
Vindicatio rei vt competat, quæ neceſſario probari oporteat. Vot.30.19.
Vindicationis rei duo ſubſtantialia ſeu extrema requiſita.ibid.20.
Violentia eſt ſine dolo. Vot.212 12.
Vis, vt conſtitutio fractæ pacis locum habent, qualis eſſe debeat. Vot.130.10 & 54.
Vis vt dicatur facta cum armis enim habere ſufficit, & facere vim. Vot 22 3.4.
Vis publica dicitur, quæ fit armis. ibid 11.
Vitæ & honoris cauſa, a pari procedunt. Vot 210.24.
Viduæ eandem dignitatem & forum retinent, ac ſi inferioribus nupſerint, deponunt, niſi eam per ſpeciale priuilegium retineant. Reſp 33 59.
Vlciſci nemini ſe licet propria auctoritate. Vot.13 16.
Vltima voluntas per promiſſionem heredis tranſit in contractum, quod fieri poteſt, & hoc caſu legata debentur. R. 36 181.
Underſchleiffer vnnd Eher notorii eſſe debẽt. Vot.130 47.
Vocatus ad hereditatem ſub conditione eam non conſequitur, niſi conditione impleta. Reſp 36 105.
Voluntas ſemper præſumitur durare ad extremum vſque vitæ ſpiritum. Vot. 147 3.
Voluntatis mutatio cum ſit facti non pſumitur. Vot.147.4.
Vox non omnis iudicum, habet rei iudicatæ auctoritatem. Vot.141 2.
Urphäden an & quando merum imperiũ probent. Vot.5.23.
Vſuſfructus an & quando patri debeatur in bonis filii. Obſ.pract.68 1.
Vſuræ in contractu venditionis ex mora debentur, etſi non ſtipulatæ Vot 157 18.
Vtentes iure Pontificio contra aduerſariũ, tenentur viceſſim ad eius obſeruantiam. Vot.44.9.
Vxor ſocia rei humanæ & diuinæ domus. Reſp 33.55 quaſi domina rerum mariti. ibid 56.
Vxoris & mariti vna eademq; domus, imo vxor non modo ſacrorum mariti ſocia, ſed & eiuſdem domicilii ciuitatis & fori eſt cum marito. ibi 57.
Weſenbecius explanatur. Reſp.82.69.

FINIS INDICIS.

Digitized by Google

Prem. Legatoria Artistica
AC[illegible] [illegible]ORE
Via G[illegible] Archivio, 3 - Napol[illegible]